¶ Liber canonis primus quē princeps [...]li abinsceni de medicia edidit trāslatus a [ma]gistro gerardo cremonensi in toleto ab arabico in latinum. Verba aboali abinsceni.

IN primis deo gratias agamus sicut sui ordinis celsitudo τ beneficii ipsius multitudo meret cui9 misericordie sup oēs ꝓphetas exīstūt. Et post dicā q̄ q̄daz de melioribus amicis quos hēre videor. cui i omnibus ꝑ q̄bus me deꝑcatus fuerit satisfacer̄ de beo. de re quā possū me rogauit vt ei librū de medicina faciā eius regulas vniuersales τ ꝑticulares taliter cōprehendētē. vt explanatio cū breuitate i eo ꝯiūgatur. τ s3 plurimū afferrā q̄ātū est afferrendū de declaratōe i verbis paucis. Qđ eq̄dē cōcessi. Et mihi placuit vt in primis loquerer de rebus τ vniuersalibus vtriusq3 partis medicie theorice v3 τ practice. Postea vero loquar de vniuersalibus iudicioꝝ ꝟtutū mediciarū simpliciū. τ post hec de particularibus eorūdez deidē loq̄r de egritudinibus q̄ in vnoquoq3 cōtingunt mēbro. Prius tamen incipiā ab anotōia illius mēbri τ eius iuuamento. De anatomia eni simpliciū membrorum. τ similiter iuuamētis in libro ꝑmo vniuersali iā tūc locutus ero. Quū aūt membri anatomia cōsumauero in q̄ā pluribus locis demōstrare incipiā q̄uō eius cōseruetur sanitas. Deinde sermone absoluto oñdā eius egritudines vniuersales τ cās τ semitas. cognoscendi eas. τ vias eas medicandi in sermōe etiā vniuersali. Postq̄3 āt has res v̄les expleuero ad egritudines redibo ꝑticulares: τ in q̄ātū pluribus earū etiā demōstrabo in primis iudicium v̄le in eius diffinitione τ ipsius causis τ significatōibus. Deide ad iudicia reuertar ꝑticularia. Post ostēdam regulam v̄lem in medicādo. Deide descendā ad medicandū ꝑticulariter cum vnaquaq3 medicina simplici aut cōposita. Ad illud autē qđ prius dicam de iuuamento medicinarū simplicium in egritudinibus i libro τ quo[...] Pla[...] sumas[...] ꝑticularis[...] [...]adis egritudines. q[...] [...]ni eidem mēbro ꝓprie. in quo ēt de pulchritudine loquemur. τ vt in hoc libro eo calle ꝓcedā quo in libro particulari qui est ante ipsū processi. Qđ si mihi de9 auxiliatus fuerit τ hūc cōsumauero librum addā postea i vno libro antidotariū. Nō ē aūt bonu3 vt huius libri plurimum nō sit ap̄ vnumquenq3 τ in eius memorie q̄ huius doctrine noīe vocari τ per eā lucrari desiderat minus namq3 qđ medico necessariū ē cōꝑhēdit. Qđ vero sup ipsu3 additum est incomprehensibile est. Quod si deus meum. prolongauerit terminum. τ secunda successerit fortuna. me ad alia preparabo. Nunc autem hunc componam librum quem in quinq3 sic diuidam libros.

LIber ꝑmi9 ē de reb9 v̄lib9 scie medicie.

¶ Liber s9 ē de medicinis simplicibus

¶ Liber tertius est de egritudinibus particularibus q̄ fiunt in mēbris hominis a capite vsq3 ad pedes manifestis τ occultis.

¶ Liber quartus est de egritudinibus particularibus que cum accidunt nō sunt vni mēbro proprie τ de decoratione.

¶ Liber quintus est de componendis medicinis τ ipse est antidotarium.

LIbri primi sunt quattuor.

¶ Fē ꝑma de diffinitōe medicie τ subiectis eius τ rebus naturalibus.

¶ Fen secunda est de diuisione egritudinu3 et causarum τ accidentium vniuersalium.

¶ Fen tertia est de conseruatione sanitatis.

¶ Fen quarta est de diuisione modoꝝ medicationum secundu3 egritudines vniuersales.

FEn prime sunt sex doctrine.

¶ Doctrina prima est de subiectis medicine τ eius diffinitione.

¶ Doctrina secunda est de elementis.

¶ Doctrina tertia est de complexionibus.

¶ Doctrina quarta est de humoribus.

¶ Doctrina quinta est de membris.

REGISTRVM

a
prima alba
b
ℭ Fen prime.
solis super
c
et erit
suram. Et
d
communis
par vnum
e
que est
mittit
f
etiam
ℭ De aere
g
est levior
ctio aeris
h
tas et
et postea
i
quidam
humoris
k
eas bibere
mendosum
l
herbe que
habens
m
retinet
materie
qui euenit
n
Anisum]
petroleū
o
eo virtutes
mortuis
p
malis.
bonum
q
capitis.
siluestrium
r
caro vaccina
tionem

f
ℭ De dhobohba
sedat dolorem
t
paruus
tiuum
v
na:et
sicut folia
x
ex parte
bus diebus
y
ꝛ radix
ꝛ bibat
z
lia eius.
recens est
ꝛ
Sapo.
qd optime
A
Incipit
de anhelitu
B
ℭ Dictio prima
frigus et
C
furfure
reliqua
D
Dicitur
colericus
E
liri. embli.
in hac
F
melicum
uenias
G
eam et
phlobotomātur
H
tum est
cum oleo
I
Nos vero
et similibus
K
anus et
Postea

L
acu ignita
catur genus
M
rum et
propter
N
elementa
ꝙ oportuit
O
tium
si nocent
P
helitus non
ginquum aut
Q
mus eas
frigide et
R
est administratio
vermes et
S
post quietem
redeunt
T
Malitie
ꝛ dissoluāt
V
myrob.
repercutiendam
X
infantium.
ℭ De cura
Y
iterum semen
duodenum
Z
deinde
portulacam
aa
intestinum
ria: immo
bb
et labij
alie sunt
cc
et clisterizata
tionem vrine
dd
tis duri
ne et post

ee
gna iam
ex eo
ff
primis
complexionis
gg
egreditur
eam vna
hh
et radice
euacuantia
ij
grauedinis
liri i aren a
AA
ℭ Liber canōis
cum ambiguus
BB
cunqꝫ membro
non perueniens
CC
sudabunt
cum eo
DD
nibus tribus
continuatur
EE
sauich ordei
ℭ Et ꝑmutatōis
FF
Exitus
et necrium
GG
autem ex
aceto. Quum
HH
quo adipe
ex omnibus
II
tris a dextra
trahitur
KK
quoniam ipsum
añ. ōz. ij.
LL
ratione.
Et cause
MM
adiutorium
iterum quia

MM
Accidunt
iterficit
OO
uenerit
portulaca
PP
ℭ Medicine
fiant trocisci
QQ
Quandoqꝫ
unimenta q̄
et cerusa
RR
ℭ Incipit
ꝛ exspolliat
SS
Pulonium
et de ea
TT
rum arborum
Lo hoc
VV
feminis
liquiritie
XX
Delirium
clinem
YY
ℭ Libellus
est causa
ZZ
ℭ Qua.
pa matianorum
Aracamati

FINIS

¶ Fen prime doctrine prime libri primi de diffinitione medicine. Capitulum primum.

Dico q medicina est scientia q humani corporis dispositiões noscũtur ex parte qua sanatur uel ab ea remouetur vt habita sanitas cõseruetur & amissa recuperet. ¶ Pot aũt aliqs dicere q medicina diuidit i theoricã & practicã: sed tu totã ipsã posuisti theoricã cũ dixisti q ẽ sciẽtia. ¶ Nos aũt respondebimus & dicemus q artiũ quedã est qd est theorica & practica & de philosophia q est theorica & practica. & de medicina dicitur qd est theorica & practica. ¶ In vnaquaqz aũt harũ diuisionum aliud volumus dicere quũ dicimus theoricã: & aliud quũ dicimus practicã: nõ tamẽ nobis necesse est declarare diuersitatẽ q inter eas existit nisi in medicina. ¶ Quũ ergo de medicina dixerimus q eius est theorica & ex ea est practica. Nõ est extimãdũ q velimus dicere q vna diuisionũ medicine est scire: & altera opari queadmodũ multi hũc locũ perscrutantes existimãt. ¶ Sed debes scire q illud qd volumus ẽ aliud & q nulla duarũ diuisionũ medicine est nisi sciẽtia sed vna eax est ad scienda principia: & altera ad sciendũ principia: & altera ad sciendũ operãdi qualitatẽ. ¶ Post vero primã eax noie scientie aut theorice appropriauimus: & alterã appropriauimus nomie practice. ¶ Per theoricã vero ipsius volum⁹ q quãdo eã sciuerimus scientiã tãtũ acquiremus: ita q in declaratione qualitatis operationis nos nõ imittemus sicut dicitur i medicina q genera febriũ sunt tria: & cõplexiones sunt nouẽ. ¶ Et p practicã ipsius volumus nõ operationẽ in effectu nec laborẽ motionũ corporearũ: sed diuisionẽ operationis medicine quẽ quũ eã sciuerimus auxiliabitur nobis ad inquirendũ scientiã vel sententiã: & ipsa sciẽtia erit in qualitate operationis. Sicut dicitur i medicina q apatibus calidis adhibẽda sũt i pricipio q repellãt & infrigidẽt & inspissent & postea repellentia cũ resoluẽtibus tẽperabimus. ¶ Et post statũ postea i declinatiõe sufficiẽter mollificãtia resoluẽtia. ¶ Preter i apostẽatibus q sũt õ materijs quas mẽbra expellũt pricipalia. ¶ Nec igit doctrina i sentẽtia tibi auxiliatur. ¶ Et hec sentẽtia est declaratio qualitatis operatiõis. ¶ Quũqz duarũ diuisionũ qualitatẽ sciueris iã scientiam scientialem & scientiam operatiuam adeptus eris & si nũqz opatus fueris. ¶ Neqz etiã aliqs dicere põt q dispositiones corporis humani sunt tres egritudo sanitas & dispositiões corporis humani sũt tres egritudo quũ tibi due suffecerint possibile naqz est vt quũ hmõi dictor bene considerauerit nõ inueniat vnã duarũ rerũ affirmãtẽ hanc trinitatẽ neqz negãtẽ. ¶ Amplius si hec trinitas necessaria fuerit quod diximus tibi remoueri a sanitate colliget infirmitatẽ. & dispositionẽ tertiã quã nõ habere sanitas diffinitionẽ posuerũt q ẽ habitus aut dispositiones ex qua operationes subiecti ipsius sane proueniũt. Neqz huius diffinitionis oppositũ nisi sanitatẽ diffinierint queadmodũ desiderauerint & posuerint i ea conditionẽ q nõ indiget. ¶ Preterea cũ medicis i hoc nõ litigemus. Neqz eni sum qui cũ eis i hmõi disputare debeã. ¶ Neqz litigiũ hoc eis neqz illis qui contra eos sunt in medicina auxiliabitur. huius enim rei certitudo alterius doctrine principijs pertinet.

¶ De subiectis medicine. Capitulum .ii.

Quoniã medicina corpus humanũ ex parte vnde sanat & a sanitate remouetur cõsiderat & cuiusqz rei scientia nõ acquirit neqz cõplet quũ cãs hũerit nisi p sui cãs sciat: ergo debemus i medicina scire sanitatis & egritudis cãs. ¶ Et q sanitas & egritudo & eax cãe plerũqz sũt mãifeste plerũqz occulte q nõ sensu neqz nisi p significatiões accidẽtiũ cõprehendũtur debemus ẽt i medicia scire accidẽtia que i sanitate accidũt & egritudie. ¶ Iam aũt declaratũ fuit i scientijs veridicis q rei sciẽtia non acquirit nisi p scientia causarũ & principiox ipsius si cãs habuerit & pricipia aut nõ cõplet nisi ex pte sciẽdi eius accidẽtia & cõcomitãtia essentialia. ¶ Causarũ vero quattuor sũt spẽs: materiales: efficientes: formales: & finales. ¶ Cause vero materiales posite in qbus sanitas & egritudo mẽsurãt: sũt: subiectũ qdẽ ppiquũ

mēbrū aut spiritus ⁊ subiectū qdē lōginquū
humores ⁊ eis longiora sunt elemēta. ⁊ hec
duo sunt subiecta ſm cōpositionē licet sint
cū alteratione. ¶ In cuiusqȝ āt rei cōpositio
ne ⁊ alteratōe q̄ sic cōponit̄ ad aliquā hmōi
ꝑuenitur vnitatē. ⁊ hec vnitas ad quā hmōi
reuertitur multitudo aut ē cōplexio aut for-
ma cōplexio vero ē ſm alterationē ⁊ forma
ſm cōpositionē. ¶ Efficientes aūt cause sūt
cause permutātes ⁊ cōseruātes humani cor
poris dispositiones sicut sūt aeres ⁊ q̄ eis cō
tinuātur ⁊ comestiones ⁊ aque ⁊ potus ⁊ q̄
eis cōtinuant̄: ⁊ euacuatio: ⁊ retētio: ⁊ regio-
nes: ⁊ ciuitates: ⁊ loca habitabilia ⁊ que eis
continuantur: ⁊ motus ⁊ quietes ⁊ corporei
animales ⁊ ex eis sunt somnus ⁊ vigilie ⁊ al
teratio i etatibus ⁊ diuersitas i eis ⁊ i gene-
ribus ⁊ i artibus ⁊ i moribus ⁊ i rebus que
in humano supueniūt corpore ipsum tangē-
tibus siue sint cōtra naturā siue nō sint con
tra naturā. ¶ Formales vero cause sunt cō
plexiōes ⁊ virtutes q̄ pꝰ eas eueniūt ⁊ cōpō
nes. ¶ Cause āt finales sūt opatiōes. ⁊ i scia
qꝺ̄ opationū ē scia virtutū pculdubio ⁊ sciē
tia spirituū q̄ sūt virtutū subiecta quēadmo
dū nos declarabimus. Hec ergo sunt subie
cta doctrine medicinalis vnde aliqs inqrit
de corpore humano qūo sanatur aut ifirma
tur. ¶ Huius aūt inqsitionis perfectionē. s.
vt sanitas cōseruetur ⁊ egritudo remoueat̄
oȝ etiā habere partes ſȝ istarū duarū dispo
sitionū ⁊ suoꝝ instrumentoꝝ causas. ¶ Et
huiusmodi qdē causa ē regimē. cū comestio
ne ⁊ potu: ⁊ electio aeris: ⁊ mensura motus
⁊ quietis ⁊ medicatio cū medicina ⁊ medi
catio manualis. hoc āt totū apud medicos
est ſm tres spēs: sanoꝝ ⁊ egrorū: ⁊ medioꝝ
quos modo nominauimus. ⁊ dicemus qūo
iter duas proculdubio non est mediū media
vocetur. ¶ Et postq̄ȝ iam diuiserimus has
demonstrationes tūc iam collectū est nobis
ꝙ medicina tractat de elemētis: ⁊ cōplexio-
nibus: ⁊ humoribus: ⁊ mēbris simplicibus
⁊ cōpositis: ⁊ spiritibus: ⁊ virtutibus eorum
naturalibus ⁊ animalibus: ⁊ vitalibꝰ: ⁊ ope-
rationibus: ⁊ dispositiōibus corporis. s. sani-
tate: ⁊ egritudīe: ⁊ medio: ⁊ causis eaꝝ. s. co-
mestione ⁊ potu: ⁊ aeribus ⁊ aquis: ⁊ regio-
nibus: ⁊ motibus ⁊ quietibꝰ corporis ⁊ ani
malibus: ⁊ etatibus: ⁊ generibus: ⁊ extrinse-
cus accidentibus q̄ corpori eueniūt ex rebus
extraneis ⁊ regīmie cū comestionibus ⁊ po
tibus ⁊ medicinis et manū operationibus
ad sanitatē cōseruādā. ⁊ vnāquāqȝ egritudi
nē medicādā. ¶ Harū vero rerū q̄dā sunt
de qbus medico nihil aliud ē agēdū nisi vt
qd sint tātū essentiali formatione informet. ⁊
vtrū sint vel nō sint doctori sapientie physica
lis credat. ¶ Et eaꝝ sunt de qbus ī sua arte
ratiocinari debet. ¶ Que ergo eaꝝ sūt sicut
principia vtrū sint vel nō sint credere debet:
scientiaꝝ nāqȝ particulariū principia credi-
ta recipiūtur. ⁊ i aliis sciētiis q̄ ſm pro inest
sūt ante eas ratiocinātur ⁊ ita fit donec sciē
tiaꝝ oium principia ad philosophiā primā q̄
metaphysica nūcupat̄ eleuent̄. ¶ Quūqȝ ali
quis medicoꝝ loqui iceperit ⁊ affirmare ele
menta ⁊ cōplexionē ⁊ q̄ ista sequuntur ⁊ eis
q̄ scientie naturalis subiecta existūt egressus
fuerit errabit iō ꝙ in scientia medicine mit-
tit qꝺ̄ eius nō est. ⁊ errabit qa se aliqd decla
rasse existimabit quum nihil declarauerit.
¶ Eius vero de quo medicus formare de-
bet qd sit. ⁊ vtrū sit vel nō sit cuius esse non
est manifeū credere hec est summa. ¶ Ele-
menta an sint: ⁊ quot sint: ⁊ qūo sint. ⁊ q̄ sint
⁊ cōplexiones que sint ⁊ quot sint ⁊ hūores
an sint: ⁊ quot sint ⁊ qūo sint. ⁊ virtutes vtꝝ
sint: ⁊ q̊t sint: ⁊ spūs vtrū sint: ⁊ q̊t sint ⁊ vbi
⁊ queqȝ mutatio habet dispositionē. ⁊ eius
mora habet causam ⁊ cause quot sint mem
bra autē ⁊ eoꝝ iuuamenta sensu ⁊ anatomia
discernere debet. ¶ Ea aūt de qbus formā-
do ratiocinari debet sunt egritudines ⁊ eaꝝ
cause particulares. ⁊ earum signa ⁊ qualiter
egritudo remoueatur ⁊ sanitas cōseruetur
⁊ cuiuscūqȝ earū esse occultū fuerit ad aliud
declarandū demōstrationē afferre debet ip
sum diuidendo numerando ⁊ complendo.
¶ Galienus nāqȝ quū demonstratiuā ar-
gumentationem super diuisionem primam
facere aggressus est nō debet aggredi in q̄ȝ-
tū est medicus sed inq̄ȝtū est philosophus.
¶ In scientia eni naturali debet loqui sicut
alphachi: qui quū affirmare aggressus fue-
rit quod cōmunitatez sequi debent non de-
bet loqui de hoc inquātū est alphachi: sed in
q̄ȝtū ipe ē mutachelin medicꝰ eni iq̄ȝtū ē me
dicus. ⁊ alphachi iq̄ȝtū ē alphachi: nō pōt de
hoc rōcinari: ꝙ si nō ꝑueniemꝰ ad circuitio
¶ Doctria. iiē de elemētis cuiꝰ ē unū capl'ȝ.

Elementa sunt corpora ⁊ sunt ꝑtes pri
mi corporis humani ⁊ alioꝝ que i cor-
pora diuersarū formarū diuidi minime pos

tionibus
egritudi
q̄dā sunt
ū nisi vt
formet. ⁊
e physica
sua arte
sūt sicut
ge debet;
ia credi-
pro inest
onec sciē
ā primā q̄
Quūqȝ ali
rmare ele
itur ⁊ eis
t egressus
cine mit-
iqd decla
arauerit.
nare de-
s esse non
. ¶ Ele-
t. ⁊ q̄ sint
⁊ hūores
tutes vtȝ
sint ⁊ vbi
ē. ⁊ eius
int mem
natomia
s formā-
es ⁊ eaȝ
qualiter
seruetur
ad aliud
debet ip
plendo.
ariū ar-

[illegible] commutativa et distributiva. Differunt autem
quia in distributiva attenditur equalitas sine proporcionalitas pro-
[illegible]
[illegible]
honore et premium
[illegible] distributive sunt magistris et medicinis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et per mixtura
[illegible]

potencialiter [illegible]
[illegible]
et quedam actualiter [illegible]
[illegible]

latitudinem [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sumpta

unde licet aque ad terram sit formalis contra-
rietas secundum qualitates manifestas, inter eas tamen est con-
tinualis convenientia per influentias et superiorum corporum
illorum elementorum naturaliter conservativas

unde influentia celestis, terre et ceterorum aliorum continuatum
naturale intersicut sit materie que in prima eorum forma tamen non est
eodem gradu sed sub diversis gradibus est distinctorum elementorum naturaliter con-
servatur igitur non sequitur in aere partes continuum terra que terra continuatur
per hanc influentiam constat tamen ubi terminis gradu huius qualitatis influentie
conservationem totius magis comparative precipue ad hanc situs circumstantia

Natura enim operatur ut pictor qui primo lineat secundo [illegible]
nas medias inter lineationes coloribus implet sic natura primo radicalia membra
secundo distantiam media membra conformiter implet ut habetur in libro de natura
[illegible] et xxi tertio secundo

De aere [illegible] gravis sit ab aliquibus obicitur
dicitur quod auctores dicuntur esse magis grave in sua sphera quam [illegible]
non ad integrum per gravitatem quam quod minus resistit et facilius est ipso [illegible]
sed quia sursum [illegible] et [illegible] sic melius magis [illegible]
quam sursum
Aristoteles dicit in problematibus loquitur [illegible] opinionem antiquorum
[illegible] gravitas autem et le-
vitas quas habet aer et alia elementa non est nisi velocitas motus ad [illegible]
aut sursum ab eo quod fit violentia a facilius

Digestio fit per debitam commixtionem humidi ad siccum quod magis perficit calidum
Corpulentia et [illegible] huius faciunt ad esse mixtorum
quia quanto plus habet de materia [illegible] qualitates eorum alteratas motum plus faciunt ad
mixtionem mixta cum magnitudine [illegible] medium habet resolvere [illegible] de generatione
Calidum per se est subtilitativum ex accidente tamen per inspissare agens tamen [illegible]
ut latere [illegible] prima agit subtiliat et rarefacit [illegible]
quoniam humida et subtilia plus resolvuntur quam grossa [illegible] contingit ut:
materie subtiliari [illegible] grossiorem
unde aer [illegible] condensare esse [illegible] cum partes [illegible] aliis partibus
maiores esse [illegible] ad partes mediatas [illegible] rare
sequitur illud [illegible] esse densare et

sunt et q
neratoru
dere deb
rum duo
ignis et ae
corpus si
dio totius
ta et ad ip
turaliter
granitas
et sicca. J
rit: neque a
apparebi
Eius ver
tentione f
figuras et
simpler cu
dans terra
tibus nat
eius grau
da. s. ei na
rit sicut e
ria fuerit
lis: et dispo
eius gener
aptam ad
libet re
ram que
ratis iuus
mas quas
re volunt
et tempera
to formas
recipit sic
duriter ta
dum et sic
adipiscetu
piat tensio
quirit hu

sunt ex quoꝝ cõmixtione species diuerse generatoꝝ fiunt. ¶ Medicus aũt physico credere debet ꝙ sunt quattuor ⁊ nõ plura quorum duo sunt leuia : et duo grauia leuia sũt ignis ⁊ aer grauia terra ⁊ aqua. ¶ Terra ẽ corpus simplex cuius locus naturalis ĩ medio totius existit ĩ quo naturaliter manet quieta ⁊ ad ipsum quũ ab eo separata fuerit naturaliter mouetur. ⁊ hec qdẽ eius naturalis grauitas existit. Cuius qdẽ natura frigida ẽ ⁊ sicca. Ipsa enĩ talis existit ꝙ si dimissa fuerit: neqꝫ altera res extrinseca eã cõuerterit apparebit ex ea frĩtas sensibilis ⁊ siccitas. Eius vero eẽ ĩ gñatis iuuamẽtũ ꝑstat ad retentionẽ faciẽdã ⁊ fixionẽ ⁊ ad cõseruandas figuras ⁊ formas. ¶ Aqua autẽ est corpus simplex cuius naturalis locus ẽ: vt sit circũdans terrã ⁊ circũdata ab aere quũ ĩ suis situbus naturalibus ꝑmãserit. ⁊ hec qdem est eius grauitas cõparatiua. frigida ẽ ⁊ humida. s. ei⁹ natura talis existit ꝙ si dimissa fuerit sicut ẽ: neqꝫ vlla causa extrinseca ei cõtraria fuerit apparebit ex ea frigiditas sensibilis: ⁊ dispositio q̃ est humiditas. ⁊ ipsa qdẽ ẽ eius generatio/ĩ creatione sua q̃ue reddit eã aptam ad spargendũ ⁊ extendendũ pro qualibet re q̃ꝫuis sit pauca. Et recipit oẽm figuram que est sed nõ retinet. Cuius esse ĩ generatis iuuamentum prestat ad figurãdas formas quas ĩ suis diuisionibus aliqui figurare uolunt: ⁊ ad figurandum: ⁊ ad lineandum ⁊ temperandum. Humidum enim licet cito formas figurales amittat cito tamẽ eas recipit sicut siccũ licet eas duriter suscipiat duriter tamen retinet eas. Quumqꝫ humidum ⁊ siccum se adinuicem temperauerint adipiscetur siccum ab humido ut cito suscipiat tensionem : ⁊ facile figurari possit. ⁊ acquirit humiduꝫ a sicco vt retineat firmiter qđ in eo accidit ex rectificatione ⁊ equatõe. Et propter humidum prohibetur siccum a sua separatione: ⁊ propter siccuꝫ prohibetur humidum a sua fluxibilitate. ¶ Aer autem est corpus simplex cuius naturalis locus est vt sit super aquam ⁊ sub igne. hec enim est eius leuitas cõparatiua. Ipsius enim natura calida est ⁊ humida ẜm regulã quã diximus. Cuius qdẽ esse ĩ generatis iuuat vt rarificent: ⁊ alleuiẽtur: ⁊ subtiliẽtur: ⁊ ad supiora eleuẽtur. ¶ Ignis vero ẽ corpus simplex cuius n̄alis loc⁹ sup oẽs elemẽtarias existit partes q̃ est cõcaua celi supficies ; ipse nãqꝫ ad celũ ꝑueñit. Et hec qdẽ ẽ eius leuitas absoluta. Cui⁹ nã calida ẽ ⁊ sicca. ⁊ ei⁹ eẽ ĩ gñratis ꝑstat iuuamẽtũ vt maturet: ⁊ subtiliet: ⁊ ꝑmisceat. ⁊ vt ei⁹ penetratõe currat ꝑ ea substãtia aerea ⁊ vt duoꝝ elemẽtoꝝ grauiũ frigidoꝝ purã frigiditatẽ frãgat. ⁊ vt ꝺ elemẽtaria ꝓpetate ad ꝯplonalitatẽ redeãt. ¶ Duo aũt grauia plus iuuant ad mẽbroꝝ generationẽ eoꝝ quietẽ. Et duo leuia plus iuuãt ad generatõeꝫ spũꝫ ⁊ motõeꝫ eorum. ⁊ ad mouenda mẽbra: lꝫ motor ñ sit nisi aĩa. hec sũt elemẽta.

¶ Doctrine tercie de cõplexiõibus. Capi. i.

Complo ẽ q̃litas q̃ ex actõe ad iuicẽ et passiõe ꝯtrariaꝝ q̃litatũ ĩ elemẽtis iuẽtarũ: quoꝝ ꝑtes ad tãtã ꝑuitatẽ redacte sũt: vt cuiusqꝫ eaꝝ plimũ ꝯtigat plimũ alteri⁹ ꝓuenit. ¶ Quũ.n. ad iuicẽ agũt ⁊ patiũt suis virtutib⁹: accidit ĩ earũ sũma q̃litas ĩ toto earũ silis q̃ ẽ ꝯplo. ¶ Et qm̃ virtutes ꝑme q̃ sũt ĩ elemẽtis ꝑdictis sũt q̃ttuor caliditas : frigiditas: hũiditas: ⁊ siccitas: tũc mãifestũ ẽ ꝙ cõplones ĩ corporib⁹ gñratis ⁊ corruptis sũt ꝑ eas. ¶ Et illđ eqdẽ ẽ ẜꝫ ꝙ oꝫ ꝑ dionẽ rõnalẽ cũ ꝯsideratõne absoluta absqꝫ vlla ꝯꝑatõne ad rẽ aliq̃ꝫ. ¶ Et ẽ duob⁹ mõis. Quoꝝ vn⁹ ẽ vt sit ꝯplo eq̃lis ita vt q̃ꝫtitates q̃litatũ cõtrariũ ĩ ꝯplonato sint eq̃les: nõ supãtes: neqꝫ supate: ⁊ sit ꝯplo q̃litas in medio eaꝝ vere. ¶ Aliter vero mõus ẽ vt ñ sit ꝯplo q̃litatũ ꝯtrariaꝝ media absolute ẜꝫ ad vnã magnis ꝺcliet extremitatũ: aut ĩ cõtrarietate q̃ ẽ iter caliditatẽ ⁊ frĩtatẽ aut ĩcõtrarietate q̃ ẽ iter hũiditatẽ ⁊ siccitatẽ: aut iter vtrasqꝫ. ¶ Qđ aũt ĩ doctrine medicine ꝯsideraṫ eq̃le aut extra eq̃litatẽ nõ ẽ hoc neqꝫ illđ. ẜꝫ medic⁹ physico credere dꝫ ꝙ eq̃le ẜꝫ hãc itẽtõeꝫ quã diximus ipoẜe ẽ aliquo mõ iuẽiri: q̃ꝫto magis vt sit hois ꝯplo: aut mẽbri hũani. ¶ Debes aũt scire ꝙ eq̃le de quo medici ĩ suis iq̃sitiõibus tractãt nõ ẽ ꝺnomiatũ ab eq̃litate ĩ qua eq̃litas cũ põdere eq̃liter existit; sed denominaṫ a iustitia ĩ dione. Et hoc ẽ qđ ĩ ꝯplonato ĩ primis attẽdiṫ: siue sit corpus totũ: siue sit mẽbrum vnũ: vt sit ĩ eo de elemẽtis cũ suis q̃ꝫtitatib⁹ ⁊ q̃litatibus mẽsura q̃ꝫ hũana nã habere debet ẜm meliorem ꝓportõis ⁊ dionis equitatem. ¶ Accidit aũt in hoc diuisio quum hõ eã hũerit vere eq̃litati q̃ꝫ primam diximus valde sit propinqua. ¶ Huic vero equalitati que ẜm humana attenditur corpora ⁊ q̃ ẽ ĩ ꝯparatiõe alioꝝ q̃ hãc non habet

equalitatē neqꝫ habēt ꝓpinquitatē equalita
tis quā ꝑus nōinauimꝰ quā hꝫ hō octo cōſi
deratiōnū accidūt mōi. ¶ Aut.n.erit ſꝫ ſpēꝫ
cōpatā ei ꝗ ab ea diuerſificat ⁊ ē alia ab ea.
¶ Aut ſꝫ ſpēꝫ uel aliter ſꝫ vnā manerīē ſpe
ciei ꝯparatā ei qđ eſt diuerſū ab ea ex eo qđ
ē i ea. ¶ Aut erit ſm aliquā partē ſpēi cōpa
ratā ei qđ ab ea diuerſū exiſtit ⁊ ē extra ipſā
⁊ ī eiꝰ ſpē. ¶ Aut erit ſꝫ partē ſpēi ꝯpatā ei
qđ diuerſū ē ab ea ex eo qđ ē i eiꝰ parte ſue
ſpēi. ¶ Aut erit ſꝫ ſingulare ꝯpatū ei qđ eſt
diuerſū ab eo ⁊ ē extra ipꝫ. ¶ Aut erit ſꝫ ſin
gulare ꝯpatū ſuis diſpoſitiōibꝰ q̄ i ipſo ſunt.
¶ Aut erit ſꝫ mēbꝛū cōpatū ei qđ ab eo di
uerſū exiſtit ex eo qđ ē extra ipſū i corpore
ſuo. ¶ Aut erit ſꝫ mēbꝝ ꝯpatū ſuis diſpoſi
tionibꝰ i ſe ipſo. ¶ Primꝰ mōus ē eq̄litas ꝗ
in hōie attēditur ꝯpatiōe alioꝝ generatoꝝ
⁊ ē res magnā hn̄s latitudinē ꝗ diffinitiōe
minime pōt ꝯphēdi neqꝫ ēt q̄litercūqꝫ ꝯtin
gat exiſtit: ſed īter multitudinē ⁊ paucitateꝫ
duas obtinet extremitates: ab vna q̄rū quū
egreſſa fuerit n̄ poterit eē hūana ꝯplo. ¶ Se
cūdus vero modus ē medialis q īter duas
extremitates huius late ꝯpleriōis exiſtēs ī
uenit i idiuiduo qđ ē i ultimo equalitatis ex
ſpē ꝗ ē i fine eq̄litatis ⁊ i etate ī qua augmītū
ad ſuū peruenit finē. ⁊ hec qdē eq̄litas certa
quā i huius capituli ꝑncipio nomiauimꝰ eo
ꝙ hāc iueniri nō ē poſſe: ē tn̄ ei ꝓpinq̄. ⁊ hic
ēt hō eq̄litati nō q̄litercūqꝫ vicinus exiſtit ſꝫ
ſꝫ ſuoꝝ mēbroꝝ alterationē vel alternatio
nē calidoꝝ ſicut coꝛ: ⁊ frigidoꝝ ſicut celebꝛū
⁊ hūidoꝝ velut epar ⁊ ſiccoꝝ ſic oſſa. ¶ Cū
ergo pōderabūt ⁊ eq̄bunt erit vicinus eq̄lita
ti certe. In ꝯſideratiōe vero cuiuſqꝫ mēbꝛi
nō niſi vnius qđ ē cutis quēadmodū poſtea
dicemꝰ. In ꝯpatōe āt ſpūuꝫ ⁊ mēbroꝝ ꝑnci
paliū ipoſſe ē ipſū huic certe eq̄litati eē ꝓpin
quū. ſꝫ egredit ab ea tendēs ad caliditatē ⁊
hūiditatē. ¶ Vite eteni ꝑncipiū ſūt coꝛ ⁊ ſpi
ritus ꝗ qđ ambo vehemēter calida exiſtunt
ad ſupfluitatē declinātia. ⁊ uita qdē exiſtit ꝑ
caliditatē. Et augmītū ꝑ hūiditatē. Et ēt ca
liditas ei humiditate exiſtit ⁊ ab ea nutritur.
¶ Mēbꝛa vero ꝑncipalia ſūt tria ſic ꝺclara
bimꝰ ⁊ ex eis qdē ē vnū frigidū qđ ē cerebꝝ
cuiꝰ frigiditas nō ꝑuēit ad coꝛdis caliditatē tē
perādā ⁊ epis caliditatē tēperādā. ¶ Et ex
eis vnū eſt ſic cū aut ſiccitati ꝓpiquū ⁊ ip
ſum eſt coꝛ ſed eius ſiccitas nō peruenit ad

hūiditatē cerebꝛi ⁊ epis tēperādā: nꝫ ēt cere
bꝛū tātū ē frūm nꝫ coꝛ tātū ē ſiccū ſꝫ coꝛ cō
paratiōe alioꝝ duoꝝ ē ſiccū ⁊ cerebꝛū alioꝝ
duoꝝ cōparatiōe ē frūm. Modi vero tertii
latitudo anguſtioꝛ ē latitudīe pꝛimi modi. ſ.
eq̄litatis ſpālis latitudinē tn̄ hꝫ magnā ⁊ eſt
cōplo ꝗ alicui gētiū cōgrua exiſtit ſm cōpa
rationē alicuius climatis ⁊ alicuius aereis.
Indi nāqꝫ cōplonē hn̄t iſimul ꝗ ſani exiſtūt
⁊ ſclaui aliā hn̄t cōplonē ꝗ ſani degūt. ⁊ vna
queqꝫ eaꝝ ꝑ cōpationē ad ſuā ſpēm ſue ſpēi
cōpatiōe ē tēpata ꝗ cōpatiōe alterius nō ē
cōtēperata. Coꝛpus nāqꝫ īndi cū ſm cōplo
nē ſclaui q̄le fiet aut īfirmabit aut moriet: ⁊
ſilr cū ſclaui cōplone indi q̄le reddet erit coꝛ
poꝛis diſpō ꝯtraria. ¶ Queqꝫ igitur ſpēs ī
terra habitabili cōmoꝛātiū habebit ꝯplonē
eis ꝓpꝛiā aeri ſui climatis ꝯueniētē. ⁊ habe
bit latitudinē cuius qdē latitudo hꝫ duas ex
tremitates mltitudis ⁊ paucitatis. ¶ Quar
tꝰ āt modꝰ ē mediū qđ ē īter duas extrēita
tes latitudis ꝯplonis climatis ⁊ ipꝫ ē ꝯplo
cōplonis ſpēi tēpatioꝛ. ¶ Modꝰ vero q̄ntus
ē anguſtioꝛ pꝛio ⁊ tertio ⁊ ē cōplo quā debet
hr̄e indiuiduū deſignatū ꝗ viuū ⁊ ſanū repe
rit. Que ēt latitudinē hꝫ ad quā due termi
nāt multitudinis ⁊ paucitatis extremitates.
¶ Debes aūt ſcire ꝙ oē idiuiduū debet hr̄e
ꝯplonē ſibi ſolūmō ꝓpꝛiā i ꝗ illud ei aſſocia
ri ē ipoſſe. Sextꝰ āt modꝰ ē mediū qđ ē īter
iſtos duos termios qđ ē cōplo quā quū ha
buerit idiuiduū erit melioꝛis ꝯplonis cuius
ipſū eē oꝫ. ¶ Modus āt ſeptimus eſt cōplo
quā vnaqueqꝫ mēbꝛoꝝ ſpēs hr̄e debet ī qua
aliud diuerſificat. Equalitas nāqꝫ oſſis ē vt
ſiccitas i eo plus abūdet ⁊ cerebꝛi vt hūidi
tas i eo plīn abūdet. ⁊ coꝛdis vt i eo ſit plus
caliditatis. ⁊ neruoꝝ vt i eis plīn abūdet fri
giditas. ¶ Modus aūt octauus ē cōplo mē
bꝛi ſingularis quā quū habuerit erit melio
ris diſpōnis quā hr̄e pōt. ¶ Quū āt ſpēs cō
ſiderauimus iueniemus hoiem certe equali
tati ꝓpinquioꝛē. ¶ Quūqꝫ regiones attēde
rimus certificatū nobis erit ꝙ ſi fuerit locꝰ
q i habitabit ſub equatione diei. Neqꝫ aliq̄
de rebus terrenis obuiando īpedierit videli
cet mōtes aut maria opoꝛtebit ibi habitan
tes equalitati certi ꝓpinqoꝛes exiſtere q̄ꝫ ali
cuius regionū. ¶ Iā āt nobis affirmatū eſt
ꝙ opinio ꝗ accipit ꝙ exceſſus ab equalitate
eſt cā ꝓpinq̄tatis ſolis: ē falſa Rectitudo.n.

solis sup capita minus ibi malũ operatur: ⁊
minus mutat aerẽ q̃z rectitudinis ꝓpinqui
tas apud nos . aut apud eos q sunt i maiori
latitudie q̃z nos lz rectitudinẽ nõ habeam⁹
¶ Ampli⁹ ãt oẽs dispõnes morãtiũ i linea
eqnoctiali sunt dispõnes nobiles similes. nz
aer ibi ipedit̃ ipedimẽto sensibili. sed eoꝝ cõ
plexionibus semp ẽ similis. ⁊ ad hãc senten-
tiã affirmãdã: iã fecimus dictionẽ. ¶ Post
istos ãt q i quarto morãtur climate magis
tẽperati existũt. Nõ eni adurũtur pp morã
rectitudinis solis sup eoꝝ capita neqz elõga
tur ab eis parũ queẽadmodũ fit i climate se-
cũdo ⁊ tertio. neqz cõgelãtur sicut contingit
his q i extremitate qnti climatis habitãt ⁊
q s̃m latitudinẽ sunt remotiores ppea q sol
ab eoꝝ capitibus ẽ remotus . ¶ In mẽbris
vero iam manifestũ fuit q mẽbra pricipalia
nõ sũt equalitati certe multũ propiqua imo
oz vt scias q caro ẽ mẽbꝝ illi equalitati ma
gis ꝓpinquũ q̃z cetera mẽbra cutis tñ car-
ne ꝓpiquior ẽ: quasi eni nõ patitur ab aqua
equaliter temperata cuius medietas sit nix
⁊ altera medietas sit aqua feruens. Et forsi
tan caliditas venarũ ⁊ sanguinis neruorum
frigiditati i ea equatur . Similiter quoqz ñ
patitur a corpore qd̃ bene temperatũ existit
ex sicciorib⁹ corporibus ⁊ hũidioribus: cũ
i eis que alia fuerint. ¶ Et nos qdẽ scimus
qd̃ nõ est cã quare nõ patiat̃ nisi qa nõ sen-
tit illud neqz ẽ tale quale illud nisi qa pp ip̃z
nõ patit̃ nisi eni tale eẽt quale illud pp illud
pateretur. Res eni q̃ vnius sunt originis et
i naturis opponũtur vne ab alijs patiuntur
sed ab eo qd̃ ei i qualitate cõicat res nõ pa-
titur. ¶ Qd̃ aũt i cute magis existit tempe-
ratũ ẽ cutis manus. Et qd̃ i cute manus tẽ
peratius est: ẽ cutis vole. ⁊ tẽperatius eius ẽ
qd̃ ẽ sup digitos. Et tẽperatius eius est qd̃
est sup indicẽ. Et qd̃ tẽperatius eius est qd̃
est i pulpa extremitatis eius ⁊ pp illud ẽ me
lioris sensibilitatis. Et qd̃ i cute vole magis
existit tẽperatũ est qd̃ i digitoꝝ extremitati
bus iuenitur quapp extremitates digitorũ
alioꝝ quasi iudices existunt qualitatũ natu-
ra tactualiũ. Debet enim declinatio iudicis
equalis existere ad vnãquãqz extremitatũ.
ideo vt egressum ab equalitate ⁊ a medieta
te percipiat. ¶ Debes aũt scire vltra hoc qd̃
sciuisti q quũ dicimus de medicina q ẽ tẽ-
perata nolumus dicere q sit tẽperata certe

qñ illud est ipossible nz volumus dicere qd̃
tẽperamẽto humano i sua cõplone sit tẽpe-
rata si eni ita eẽt tũc eẽt ex ipsamet humana
substãtia. ¶ Sed volumus q quũ pp calo-
rẽ naturalẽ q i corpore existit humano patie
tur qualitate afficietur que hoĩs qualitatem
nõ supegreditur i aliqua duaꝝ extremitatũ
equalitatũ excedentiũ. nõ ergo i ipso opabit̃
effectũ qualitate excedẽtẽ cõsideratione igi
tur sue opatiõis i corpe hũano est equalis.
¶ Et sil̃r quũ dicimus q est calida aut frigi
da nolumus dicere q i sui substãtia sit i vlti
mo caliditatis aut f̃ritatis aut i sui substan
tia sit calidior corpore hũano aut frigidior: si
eni ita foret cui⁹ cõplo eẽt sic hoĩs ꝯplo eẽt
tẽpatũ . Sed volumus dicere q pp ipsam i
corpe hoĩs puenit caliditas vt f̃ritas maior
illa q̃z ex se habebãt. ¶ Quapp vna medici
na plerũqz est f̃ra hũani corpis cõparatiõe
⁊ cõparatiõe corpis scorpiõis cal̃a. ⁊ hũani
corpis cõparatiõe. Immo qñz ⁊ vna medi
cina existit cal̃a cõparatiõe corpis petri ma
gis q̃z cõparatiõe corpis pauli. ¶ Ideo q̃ p̃-
cipit̃ eis q̃ medicãt̃ vt quũ cõplonẽ mutare
voluerit ⁊ vnã adhibuerit medicinã que nõ
cõtulerit ab ea discedant. ¶ Postq̃z igit̃ de
cõplone tẽpata q̃ dicẽda erãt cõpleuimus:
ad loquẽdũ de cõplonibus distẽperatis re-
deamus . ¶ Dicemus itaqz q cõplones di
stẽperatas eq̃le ẽ siue cõphẽderis s̃m cõpa-
rationẽ speciei aut ptis: aut iduidui aut mẽ
bri q̃ sũt octo ⁊ sũt oẽs cõicãtes i hoc q cõ-
plexiõi tẽperate sũt opposite. Et he octo pro
ueniũt queẽadmodũ dicem⁹ ⁊ ẽ qd̃ egressus
ab eq̃litate aũt ẽ simplex q equalitatẽ nõ ex
cessit nisi s̃m vnã cõtrarietatẽ aut ẽ cõposi
tus q equalitatẽ s̃m duas cõtrarietates ex
cessit . ¶ Et simplicis qdẽ q s̃m vnã excesse
rit contrarietatem aut est excessus secunduz
contrarietatem agentem qd̃ ẽ aliquo duoꝝ
modoꝝ qñ aut est calidior q̃z debet sed nec
est humidior nec siccior aut frigidior q̃z de-
bet sed nz humidior nz siccior aut s̃m con
trarietatẽ patientẽ. qd̃ ẽ vno duoꝝ modorũ
qñ aut est siccior q̃z debet sed nõ ẽ calidior
nz frigidior: aut hũidior sed non est frigidior
nz calidior. ¶ Iste tñ q̃ttuor non diu perma
nẽt. Cal̃itas nãqz maior q̃z debet reddit cor
pus sicci⁹ q̃z oz. Et f̃ritas maior q̃z debet fa
cit corpus hũidi⁹ q̃z oz hũiditate extranea. et
siccitas maior q̃z debet cito reddit ip̃z frigi-

dius q̃z oz. Et humiditas maior q̃z debet si valde fuerit sup̄flua velocius reducit ip̄z ad frĩtatē q̃z siccitas maior. Que si pluria ñ fuerit cõseruabit ip̄z pliriori tp̄e ad vltimũ vero reddit ip̄z frigidius q̃z oz. Tu tñ ex hoc itellige q̄ eq̄litas ꝛ sanitas magis ptinēt calitati q̃z frĩtati. Et he q̄ sũt simplices q̄ttuor. ¶ Cõposite ãt sũt i qb⁹ fit egressus ab eq̄litate ſ̄z vtrasq̃z cõtrarietates velut si fit cõplo calior ꝛ hũidior sit q̃z oz: aut calior ꝛ siccior sit q̃z oz: aut frĩor ꝛ hũidior sit q̃z oz aut frĩor ꝛ siccior sit q̃z oz. ¶ Nõ.n. põt esse frigidior ꝛ calidior simul neq̃z siccior ꝛ hũidior simul. ¶ Vnaq̄q̃z ãt harũ octo cõplonũ. Aut ē sine mã q̄ qdē ē quũ ꝯplo corp⁹ q̄litate solũmõ afficit ita q̄ corpus hac q̄litate nõ afficitur pp hũorē i ip̄z penetrātē q hãc habeat q̄litatē ad quã imutat corpus. nz fiat nisi sicut cũ calitate eius q calefit ad ignē: aut frĩtate eius q ad niuē ifrĩatus est. ¶ Aut ē cũ materia. Q̄ qdē ē cũ corpus nõ afficitur q̄litate huius cõplonis nisi pp vicinitatē hũoris in ip̄z penetrãtis i quo hec eq̄litas supabũdãs existit queadmodũ corpus hũanũ cã vitrei phlatis ifrĩat aut cã colerici hũoris prassini calefit. Tu aũt i libro tertio ꝛ q̄rto cuiusq̃z. xvi. cõplexionũ exēplũ iuenies. ¶ Et est tibi sciendũ q̄ cõplexio cũ materia duobus modis ē: mēbrũ eni qñz exterius a mã madefactũ est: ꝛ qñz mã penetrat ꝛ retinet i foraminib⁹ ꝛ vētriculis ipsius ꝛ ē cũ receptio ꝛ penetratio ē apans: ꝛ ē quũ nõ hoc ē de cõplone dictio. Medicus ãt physico crede dz ſ̄m semitã positionis q̄ nõ ē ei manifestũ p se.

¶ De cõplexionibus mēbrorum. Capitulũ. ii.

Dico q̄ deus cuiq̃z aiali ꝛ cuiq̃z mēbro donauit ex cõplexiõe q̄ magis meretur ꝛ q̄ eius actiõib⁹ ꝛ dispõnib⁹ ſ̄z possibilitatē melius existit: hoc ãt certificare phi est ꝛ nõ medici. ¶ Donauit ãt hoi cõplonē tēperatorē q̃z i hoc mũdo eē ē poſe cũ suarum virtutũ cõueniētia qb⁹ agit ꝛ patitur ꝛ vnicuiq̃z mēbro donauit de cõplexione q̄ meretur. Posuit ergo q̄dã ex mēbris calidiora ꝛ alia frĩora: ꝛ alia sicciora: ꝛ alia hũidiora. ¶ Quod ãt i corpore est calidius ē spiritus ꝛ cor a quo pcedit: deide sanguis licet i epe gñet: qa eni cũ corde ꝯtinu⁹ existit ab eo plus acqrit caloris q̄ epar hēat. Postea epar qa ē sicut sanguis ꝯgelatus. Post q̄ ē caro q̄ minoris ē caloris q̃z epar ppea q̄ neruorum villi i ea miñti sũt q sũt frĩ. Deide sũt musculi q minoris sunt caliditatis q̃z caro simplex: pp illud quod de neruis ꝛ ligamētis eius admiscetur. Postea est splen pp illud q̄ est in eo de fece sanguinis. Postea renes eo q̄ non multus i eis existit sanguis. Deinde arteriarũ tunice nõ ppter ipsarũ neruosa corpora: sed ppter illud q̄ recipiunt de calefactione sanguinis ꝛ spiritus qui sunt in eis. Postea sunt venarũ non pulsatilium tunice propter sanguinē solũ. Postea cutis vole temperate. ¶ Frigidius vero q̄ est i corpore ē phlegma. Postea pili. Deinde os. Postea cartilago. Post ligamētũ. Deinde corda. Post panniculus. Deinde neruus. Post nucha. Post cerebrũ. Deinde adeps. Postea pinguedo. Postea cutis. ¶ Humidius vero quod est i corpore est phlegma. Post sanguis. Postea pinguedo. Postea adeps. Postea cerebrum. Postea nucha. Postea caro mamillarũ ꝛ testiculorũ. Post plurio. Post epar. Deinde renes. Postea musculi. Post cutis. ¶ Et hic qdem est ordo quo Galienus disponit ea. ¶ Scire tamen debes q̄ pulmo i sui substãtia ꝛ natura. Non est humidus vehemēti humiditate. ¶ Omnis eni cõplexio mēbri naturalis similis est ei quo nutritur ꝛ ſ̄m suã accidentalē cõplexionē similatur ei q̄ ab ip̄o supfluit. ¶ Pulmo aũt nutritur calidissimo sanguie ꝛ multe admisto cholere: ꝛ hoc qdē ipsemet Galienus nos docet. In ipso vero multa humiditatis superfluitas colligitur propter illud quod ad ipsum ascendit de vapore corporis ꝛ ppter illud q̄ ad ip̄m descendit ex catarris. Postq̃z igitur sic ē res: epar multo magis humidũ est pulmone humiditate naturali. ꝛ pulmo magis est madefactus: licet humiditatis mora ipsum in sui etiã substantia meliorē fecerit. ꝛ dispositiões phlegmatis ꝛ sanguinis ita intelligende sunt. Phlegmatis nãq̃z humectatio est ſ̄m modũ madefaciendi: ꝛ sanguinis humectatio est ſ̄z modũ augmentũ faciendi i substãtia. Licet phlegma naturale aqueũ plerũq̃z sit maioris humiditatis q̃z sanguis. Ex sanguine eni quuz q̃ztũ digeri debet digeritur: multũ humiditatis ex eo resoluitur q̄ erat phlegmatis naturalis aquei q̄ ad ip̄m cõuersum fuit. In sequentibus aũt scies q̄ phlegma naturale est sanguis q aliqua cõuersus est ꝯuersione.

¶ Res aūt ficcioꝛ q̄ ē ī corpore sunt pili: sūt
eni ex vapore fumoso q eleuat̄. Resolutū nā
qꝫ fuit qd̄ in eo de vapore mistū erat ⁊ pura
fumositas cōgelata. Postea est os: ip̄m nā
qꝫ oībus mēbris durius existit: humidius ta
mē pilis est. Ossis nāqꝫ generatio ex sangui
ne cuius situs est situs qui humores natura
les exiccat locatus in eis. Quapropter os
multa nutrit animalia. ¶ Post vero eoꝝ
nullum nutriunt aut fortasse si nutriūt ex eis
aliquod valde est rarū ⁊ extraneū sicut existi
mant quidā q̄ vespertiliones eos digerant:
⁊ ī eis delectentur. Nos aūt quū duas q̄ti
tates ossis ⁊ pilorū ī pondere equali assum-
pserimus. ⁊ eas ī cucurbita alembico super
posito distillauerimus: egredie̅t ex osse plus
aque ⁊ plus olei ⁊ remanebit minus fecis:
os ergo pilo humidius est. Post os autē ī
siccitate ē cartilago. Postea ligamentum.
Post corda. Post panniculus. Post arte
rie. Post vene. Post nerui motiui. Post
cor. Post nerui sensus: motionis eni nerui
frigidiores simul existūt tēperato. Nerui āt
sensus frigidiores q̄dē sed nō multū sūt tēpe
rato ficciores: ⁊ fortasse sūt ei ꝓpinq. ⁊ nꝫ ēt
ī siccitate sūt ab eo vald̄ remoti: postea ē cutis.

¶ De cōplexiōib⁹ etatū ⁊ generū. Capl'z. iii.

Etates oēs sunt quattuor. Etas adolē
di que uocatur etas adolescentie ⁊ est
fere vsqꝫ ad. xxv. ānos. ¶ Postea ē etas cō-
sistendi que vocatur etas pulchritudinis. ⁊
est fere vsqꝫ ad. xxxv. aut. xl. annos. ¶ Etates
minuendi quum virtus non ammittitur. ⁊
hec est etas senectutis que fere ⁊ vsqꝫ ad an
nos. lx. ¶ Et est etas minuendi cum mani-
festa virtutis debilitate: ⁊ hec quidē est etas
senium ⁊ finis vite. ¶ Adolescētie vero etas
diuidit̄ ī etatē īfantie. ⁊ hec q̄dē ē quū mēbra
pueri nōdū ad motiōes ⁊ ābulādū sūt apta.
¶ Et ī etatē dētiū plātatiuā q̄ ē p⁹ ābulatio
nē ⁊ āntq̄ sit fortis ⁊ illd̄ ē quū nōdū gigiue
sūt oīb⁹ dētib⁹ replete. ¶ Postea ē etas cō
cussiōis qd̄ q̄dē ē p⁹ vehemētiā ⁊ natiuitatē
dētiū ⁊ anteq̄ poluāt̄. ¶ Deīde ē etas algu
lemati vl' alguadi ⁊ rebac. i. cū ab eo egredit̄
sp̄ma q̄ ē q̄usqꝫ barbescāt. ¶ Postea ē etas
fortitudīs q̄ ē dōec sinat crescere. ¶ Infātiū
vero solū ab īfantia vsqꝫ ad iuuētutē ꝯplō ī
calor̄ fere tēpato ⁊ ī hūiditate fere sr̄flua exi
stit. ¶ Medici āt ātiq̄ īter se disceptauerūt
d̄ duab⁹ calitatib⁹ pueritie ⁊ iuuētutis. Fue
rūt eni eoꝝ q̄daꝫ q dixerūt q̄ calitas pueri ē
maior ⁊ ꝓpter illā plus crescit. Ideoqꝫ oēs
eius operatiōes naturales desiderij ⁊ dige
stiōis sūt maiores ⁊ diutius durātes q̄m ca
lor īnatus q īnest eis ex spermate magis est
aggregatus ⁊ ē mīoris tēporis. ¶ Et ex eis
fuerūt qui dixerūt q̄ calor īnatus ī iuuēib⁹
ē valde fortior q̄m eoꝝ sāguis ē maioris q̄ti
tatis ⁊ magis spissus. Ideoqꝫ accit eis flux⁹
sāguis ex narib⁹ plus ⁊ fortius: ⁊ q̄ eoꝝ ꝯple
xio plus ad cholerā declinat ⁊ pueroꝝ ꝯple
xio plus declinat ad phlegma: ⁊ q̄ iuuenes
vehemētiorū motionū existūt. mot⁹ vero nō
ē nisi ꝓpter calorē. Et ipsi etiā vehemētioris
istibre existūt ⁊ sūt melioris digestiōis. ⁊ hoc
ex calore. Desideriū nāqꝫ nō ē ex calore sꝫ ex
frigiditate. Ideoqꝫ cāninus appetitus ex fri
giditate sepius cōtigit. ¶ Signū aūt q̄ vehe
mentioris istibre isti existāt ē: q̄ neqꝫ nausea
accit eis neqꝫ vomitus: neqꝫ fastidiū quēad
modū cōtigit pueris ꝓpter digestiue eorum
malitiā. ¶ Et signū qd̄ eoꝝ ꝯplexio magis
cholere pertinet ē q̄ oēs eoꝝ egritudines sūt
calide: sicut febris tertiana ⁊ eoꝝ vomitus to
tus ē cholericus. Egritudines aūt plurime q̄
pueris eueniunt sunt frigide ⁊ humide: ⁊ eo
rum febres phlegmatice: ⁊ plurimum qd̄ vo
munt est phlegma. ¶ Et augmentum quod
ē in pueris non est propter fortitudinem cali
ditatis eorum neqꝫ est nisi propter multā ip
sorū humiditatem. marimū etiā eoꝝ deside
riū significat caloris eorum diminutionem.
¶ He q̄dē sunt duarū sectarum sententie ⁊
ipsaꝝ rōes. ¶ Galienus ambabus vero se-
ctis contradicit. dicit enim q̄ eorum calidi
tates in radice sunt equales. sed pueroꝝ cali
ditas ē maioris q̄titatis ⁊ minoris q̄litatis.
s. acuitatis ⁊ iuuenū caliditas ē minoris q̄ti
tatis. ⁊ maioris q̄litatis. s. acuitatis. Et hui⁹
quidem declaratio sicut ipse dicit est vt opi
nemur vnam solam caliditatem in mensura
aut corpus subtile calidū vnū in quātitate ⁊
qualitate ī substantiā hūidā multā semel pe
netrasse. sicut aqua. ⁊ aliā vice penetrasse in
substantiā siccā. ⁊ paucā sicut lapis: ⁊ cū sic
fuerit inueniemus caliditatē aqueā maioris
quātitatis ⁊ molioris qualitatis. ⁊ caliditatē
lapideā minoris q̄titatis ⁊ acutioris qualita-
tis: ⁊ ita debes agnoscere caliditatē que est ī
pueris ⁊ iuuenibus. ¶ Pueri enim non fue
rūt gn̄rati nisi ex sp̄mate qd̄ ē multū calidū.

ꝛ huic calori nondū accidit res q̄ ipm̄ extinguat. puer nāq3 augeri ñ cessat sed crescēdo graditur : nz adhuc stetit nedū ꝙ iā retrocedat. Juuenibus vero nihil accidit qꝺ eoꝝ calorē augmētet innatū nz etiā aliqd ꝙ ipsum extinguāt. sed ille calor i eis cōseruaꝛ humiditate minoris q̄ztitatis ꝛ qualitatis simul donec ad declinationē ꝑueniat nz tñ huius humiditatis diminutio ē adhuc diminutio q̄ caliditatē retinere non possit. nz est nisi qa augmentū facere nō valet quasi humiditas tanta erat prius ꝙ duas res facere poterat custodire vz calorē. ꝛ supesse etiā ad augmētū faciendū ad vltimū vero ad hoc deueniet ꝙ neutrā duarū rerū efficere velebit oz ergo vt i medio talis existat ꝙ possit vnaz rē efficere ꝛ nō alterā. Falsum autē est vt dicamus ipsam posse augmētare ꝛ nō posse retinere calorē innatū. Q̄uo eni i re augmentū prestare pōt qꝺ radicē non valet custodire. ¶ Restat ergo vt dicamus ꝙ calorē custodire pōt ꝛ i corpore augmētū p̄stare nō pōt ꝛ scitū est ꝙ hec est etas iuuētutis. ¶ Quod aūt dixi secūda secta ꝙ augmentū qꝺ est in pueris nō est nisi ꝑꝑ humiditatē ꝛ nō ꝑꝑ calorē est dictio falsa humiditas nāq3 augmēti est materia ꝛ materia nō patitur ꝑ se : nz ꝑ se creatur. Immo apud operationē virtutis i eā agētis. virtus autem hoc agēs ē aia aut natura p̄cepto dei neq3 agit nisi cū instrumēto ꝛ illud est calor inatus. ¶ Qꝺ aūt dixerūt ēt ꝙ vehemēs desideriū qꝺ ē i pueris nō ē nisi ꝑꝑ frigiditatē cōplonis eoꝝ est dictio phl̄a ex malo nāq3 desiderio ꝙ ē ꝑꝑ frigiditatē cōplonis ꝑꝑ ꝓuenit istibre: nz nutrimētū. pueroꝝ eni istibre melior ē q̄z esse pōt i pluribus horis nz i eoꝝ corporib⁹ nisi foret ꝑꝑ hoc de ꝑmutatiōe ei⁹ qꝺ comediꝛ plus ꝓuēit q̄z sit illud qꝺ dissoluiꝛ ꝑꝑ qꝺ crescūt aliqñ vero accit eis malitia istibre ꝑꝑ eoruz gulositatē : ꝛ qa eoꝝ comestiones malis dispōnūꝛ ordinib⁹ ꝛ comedūt res malas ꝛ humidas ꝛ multas ꝛ desuper malis mouetur motibus. Quapropter de superfluitatibus plus i eis adunaꝛ: vñ purgatiōe idigēt ꝛ precipue eoꝝ pulmones. Ideoq3 coꝝ anhelitus est spissior ꝛ velocior: magnitudinē tamē nō habet eo ꝙ eoꝝ virtus nōdū ad cōplemētū ꝑuenit. ¶ Hec ē dictio de cōplone pueritie ꝛ iuuētutis quēadmodū Gal. ꝺclarauit cuius nos sum⁹ iterp̄tes. Preterea sciēdū ē ꝙ caliditas post tp̄s cōsistēdi minui icipit ꝓpterea ꝙ aer circūdās materiā ei⁹ q̄ ē hūiditas exiccat. Calor quoq3 inatus q ē itus ad hoc adiuuat ꝛ labor ꝓueniēs ex motiōib⁹ corporeis ꝛ aialibus q̄ necessarie sūt i vita: ꝛ ꝺfectus natuꝛ ad resistēdū illi toti sēper. ¶ Omnes. n. virtutes corpore sūt finite. hoc aūt iā rōcinatū fuit i scia nāli. ei⁹ ergo opatio nō sēper existit i materijs. ¶ Amplius si h virt⁹ i finita foret ꝛ sēper ꝑmutatōez i corpore faceret eius qꝺ dissoluiꝛ eqliter ꝛ vno mō. dissolutio tñ vno mō nō eēt imo semper quotidie augereꝛ: ꝛ corpus dissolutōez tollerare ñ posset ꝛ dissolutio hūiditatē finiret: q̄zto magis cū due res se iuuēt ad minoratōez faciēdā ꝛ retrocedendū. ꝛ postq̄z sic ē oz necessario vt mā ꝺstruaꝛ ꝛ calor extiguaꝛ: ꝛ p̄cipue qñ ad eius extictōez addiuueꝛ p̄ter vel ꝓpter materiei ꝺfectū alia cā. Et illud est hūor extrāne⁹ q accit assidue ꝓpterea ꝙ cib⁹ p̄uaꝛ digōne: ꝛ adiuuat ad extinguendū ipsū duobus modis. vno suffocādo ꝛ tegendo. alio q̄litati obuiādo. hic. n. hūor est flegmaticus frigidus. ꝛ hec est mors nālis cuiq3 idiuiduo destinata s̄z suā primā ꝯplexionē vsq3 ad terminuz quē i sua potentia h3 ad suā hūiditatez ꝯseruādā. vnūqꝺq3. n. eoꝝ terminū p̄fixū h3 q in idiuiduis diuersificaꝛ ꝓpter ꝯplexionū diuersitatē. ꝛ hi qdem sūt termini naturales. ¶ Sūt vero ꝛ alij termini abbreuiati totū tñ diuio peruenit p̄cepto. ¶ Qꝺ ergo ex hoc acq̄siuim⁹ ē ꝙ pueroꝝ ꝛ iuuenū corpora q̄ztū ad q̄litatē sūt calida. ꝛ corpora senū ꝛ decrepitoꝝ sūt frigida. S3 pueroꝝ corpora eq̄li sūt hūidiora ꝓpter augmentū : ꝛ hoc qdem nobis isinuat expimentū qꝺ de molice ossiū est ꝛ neruoꝝ uel membroꝝ ipsoꝝ ꝛ cōsideratio. q̄uo nā paꝝ est ei quo fuerūt sperma ꝛ spūs vaporalis. ¶ Senes āt ꝛ decrepiti ꝓprie preter hoc ꝙ sūt frigidiores adhuc sūt licciores. Et hoc qdem sciꝛ ex perimento qꝺ hēꝛ ꝺ duritia ossiuz eoꝝ ꝛ asperitate cutis eoꝝ ꝛ cōsideratōe. Eo ꝙ ꝓlixū est tēpus ex quo fuerūt sperma ꝛ sāguis ꝛ spūs vaporalis: ꝛ in pueris qdem ꝛ iuuenibus est igneitas eq̄lis. s3 in pueris plus abūdat aeritas ꝛ aqueitas. ꝛ in senibus ꝛ decrepitis plus abūdat terestritas q̄z in illis duobus: ꝛ ē in decrepitis plus. Iuuentus aūt h3 ꝯplexionē magis eq̄lem ꝯplexiōe pueri. ¶ Cōparatiōe tñ pueri ē eius cōplexio sicca: ꝛ senis ꝛ decrepiti ꝯparatiōe ē

humida. decrepitus vero est siccior iuuene τ sene in mēbris simplicibus τ hūidior vtrisqꝫ hūiditate extranea madefaciente. ¶ Secūdū vero diuersitatē ɔplexionū gn̄is femine frigidioris existūt ɔplexiōis. Ideoqꝫ sūt i creatura minores masculis τ sūt hūidiores ergo ꝓpter ɔplexionū eas frigiditatē multiplicātur earꝫ superfluitates: τ ꝓpter paucū earū exercitiū. τ substātia carniū ē rarior. lꝫ viri caro ex parte ɔplexiōis eius qd ei admiscet̄ sit rarior. Sua nāqꝫ spissitudine plus ꝓhibet̄ in ipsā penetrare qd a venis τ neruoꝝ villis ad eā ꝓfluit. ¶ Qui vero terras inhabitēt septētrionales hūidiores sūt. τ q artes exercent aquas hūidiores existūt. τ q ab istis diuersificantur diuersi existunt. ¶ Signa autem cōplexionum narabimus vbi vniuersalia signa τ particularia referemus.

¶ Doctrina quarta. doctrine quarte ad sciendum quod sit humor τ eius diuisiones.

Capitulum. i.

Humor est corpus humidum liquidum in quod in primis nutriens conuertitur. Eius vero est humor bonus: τ est illud de cuius proprietate est vt fiat pars substantie nutriti solus: vel cum alio. τ assimulari ei solus: vel cum alio. τ in summa materia restaurationis eius quod ex ea dissolnitur τ eius superfluitas est humor malus. Et est ꝙ istud agere non consueuit aut raro in bonum conuertitur humorem. Vnde antea a corpore expelli τ proiici debet. ¶ Dicimus ergo ꝙ humiditatum corporis quedam sunt prime quedam secunde. Prime sunt quattuor humores quos paulopost nominabimus. ¶ Secundarū. vero due sunt diuisiones. aut enim sunt superfluitates aut nōn superfluitates. Superfluitates vero in sequentibus nominabimus. Et que sunt non superfluitates sunt humores qui a principali dispositione conuersi membris delegati fuerunt: sed nondum alicuius membrorum simplicium operatione perfecta pars effecti sunt. quorum sunt quattuor species. ¶ Vna est humor in foraminibus extremitatnm paruarum venarum contentus membris simplicibus propinquarum in bibentium ea vel eaꝫ. ¶ Alia est humor per omnia simplicia transiens membra sicut ros qui in nutrimentum conuerti ē apt⁹ cū corpus nutrimēto caret. τ vt membra humectet: cum aliqua causa fortis motus aut alia ea exiccauerit. Tertia ē humor qui paꝝ ante congelatus fuit. Et est nutrimentum quod i substantiam membrorꝫ ex parte complexionis conuersuꝫ est. Sed ex parte essentie complete τ similitudis nondū conuersum fuit. Quarta est humor qui est itus i membris simplicibus a pricipio natiuitatis: per quem partium eorum continuitas existit cuius pricipium est ex spermate. Spermitis vero pricipium est ex humorib⁹.

¶ Et dicemus etiam ꝙ humores humorosi boni τ superflui vel non superflui quattuor cōtinentur generibus. genere sanguis qui oibus illis melior existit et genere phlegmatis τ genere cholere rubee τ genere cholere nigre. Sanguis vero natura calidus existit τ humidus. Cuius sunt due species naturalis τ non naturalis. Naturalis autem est cuius color est rubeus malo carens odore τ est valde dulcis. Non naturalis vero sūt due diuisiones. Alius. n. est qui a cōplexiōe bona fuit mutatus: nō propterea ꝙ aliquid ei admistum fuerit. sed quia eius cōplexio in se vitiata fuit. verbigrā. qꝛ aut fuit ifrigidatus aut calefactus. Et est alius qui non fuit mutatus nisi propter humorem malum qui ei admistus fuit. Qd est scd̄m duas diuisiones aut enim ad eum humor deforis venit τ penetrauit i ipsum τ corrupit. Aut i ipsomet fuit generatus humor verbigrā. aliqua eius ps putruit τ eius subtile i choleram rubeam τ spissum i cholerā nigram conuersum est. Et remanserūt ambe aut vna earum i eo. Et huius quidem diuisionis partes secnndum illud quod ei admiscetur τ ipsius species de speciebus phlegmatis τ speciebus choler̄ nigre τ speciebus cholere rubee diuersificant̄. τ aquositatis eius plerūqꝫ ergo fit turbidus τ aliquādo fit subtilis τ aliquādo niger multa ifectus nigredine τ quandoqꝫ albus. similiter quoqꝫ in odore sui τ sapore mutatur. fit nāqꝫ amar⁹ aut salsus aut acetosus. Phlegmatis autem aliud est naturale: τ aliud non naturale. ¶ Naturale est qd ē aptum vt nō in quo tpe fiat sanguis: quoniam est sanguis nō plene coctus. Et est quidā modus dulcis phlegmatis qd nō valde existit frigidum imo corpis ɔpatōe est frigiditatis pance sanguinis vero ɔpatōe τ cholere rubee est frm. ¶ Et ē ēt phlegma dulce qd nō ē nāle qd est phlegma saporem nō habēs qd noīauimus:

qđ fit cū accidit vt cū eo sāguis misceatur naturalis:⁊ qđ multotiens i rheumatismis: ⁊ i saliua sētit. ¶ Dulcis vero nālis recepta culū. Dixit Gal. naq̃ nō fecisse membrū propriū queadmodū duabus fecit choleris. hoc naq̃ phlegma sāguini ꝓpinquā h̄z similitudinē:⁊ egent eo mēbra oia ideoq̃ fecit nā vt cū sāguine vadat. ¶ Dicimus aūt ꝙ h̄ idigētia ē ꝑꝑ duas res. vna est necessaria ⁊ altera iuuatiua. ¶ Necessaria vero est ꝓpter duas res. Vna ē vt sit iuxta mēbra ad hoc vt cū mēbra nutrimentū qđ ad ipsa cōsueuit venire amiserint qđ ē sāguis bōis ꝓpter retētionē materiei eius q̄ a stomaco fit ⁊ epe ꝓpter aliquas causas q̄ acciderūt: opetur i eo virtutes nāles eoꝝ ⁊ coquāt:⁊ digerāt:⁊ nutriant ex eo. ⁊ sicut calor inatus digerit ipsū ⁊ rectificādo facit ipsū sāguinē similiter calor extraneus ipsū plerūq̃ putrefacit ⁊ corrūpit. Hāc vero necessitatis partē nō h̄nt due cholere. Due naq̃ colere phlegmati i hoc nō cōicāt qđ calor nālis ipsū rectificat:⁊ facit ex eo sanguinē. lz in hoc cōicēt ei qđ calor accītalis ipsū mutat:⁊ facit ex eo rē putridam ⁊ corruptā. Altera est vt sanguini admisceatur vt ipsū aptū reddat ad mēbra phlegmaticaꝝ cōplexionum nutrienda in sanguine quoꝝ quiea est nutrituros oz phlegma actualr cē ɓz mensuram notam sicut est cerebrum. ⁊ hoc quidē in duobus est repertum coleris. ¶ Iuuatiua vero est vt humectet iuncturas ⁊ mēbra que mlťe existunt motōis: ne siccitas eis accidat propter calorem qui ex motu prouenit ⁊ fricatione. ⁊ hoc quidem est iuuamentum stans in terminis necessitatis. ¶ Non naturalis aut phlegmatis. Aliđ ē supfluitas diuerse eēntie vsq̃ ad sensum. ⁊ istud est mucillaginosum. ¶ Et aliud est in subsātia eq̄le in sensu:⁊ in veritate diuersū:⁊ est phlegma crudum. ¶ Aliud est valde subtile ⁊ ipsuz est aquosum. ¶ Aliud est valde grossū album vz:⁊ est illud quod vocatur gipseum:⁊ ipsum est cuius subtile fuit resolutum ideo ꝙ in foraminibus ⁊ iuncturis diu fuit retētum. qđ oibus existit grossius. ¶ Et ex phlegmate est quoddā qđ est salsum qđ oibus phlegmatis speciebus acutius est ⁊ siccius ⁊ leuius. Dis vero salsuginis cā est vt aquose humiditati pauci saporis: aut p̄uate eo. terree ptes aduste cplonū siccarū ⁊ saporis amari eq̄li tpamēto misceant. Si enim multe fuerint amarus sapor. Et ex hoc quidē siūt sales. ⁊ aque salse ꝓueīt. Et est ēt quū sal fit ex ciere alchali:⁊ calce. ⁊ ex alijs quū i aq̄ coquūť ⁊ colať ⁊ cogť illa aq̄ dōec i salē coaguletur ¶ Silr quoq̃ phlegmati tenui qđ saporē nō h̄z aut cuius sapor adeo est paruus ꝙ nō superat quū choľa sicca nā se miscuerit adusta eq̄litatis admixtiōe ipm faciet salsū:⁊ calefaciet. hoc igiť phlegma est cholericū. ¶ Galienus vero dixit phlegma hoc salsū fieri ꝑꝑ ipsius putredinē aut aquositatē q̄ ei admist fuit. ¶ Et nos q̄dē dicius putredinē ipm salsum efficere iō ꝙ i ipso adustionē facit ⁊ cinereitatē:q̄ cū eis h̄uiditate cōmiscet. Sola āt aquositas cū ei admiscet salsedinē i ipso efficere nō valet: quū ibi vlla alia nō fuerit causa. Et mihi q̄dē videť ꝙ illa aut nō pmutatōis est: sed ꝯtinuitatis. tunc. n. locutio cōpleta erit. ¶ Et ex phlegmate est qđ est acetosum. Et queadmodū dulce est fm duos modos dulce ꝑ suā essentiā:⁊ aliud ꝑꝑ rē extraneā q̄ ei admista fuit. Similr ⁊ credo phlegmatis acetosi fm duos ꝯtigit mōs. Vno iō q̄ res extranea ei admista fuit q̄ est cholera nigra aeris quā i subsequēti nōiauimus Altero ꝑꝑ causā q̄ i ipsomet ꝯtigit ⁊ illud q dē est vt phlegmati dulci qđ dixius ipso dulci existēte accidat sicut accit alijs succis dulcibus q prius bulliūt ⁊ postea acescūt. ¶ Est aliud pōticum cuius dispō est queadmodū hec dispō: fortasse. n. erit cui' pōticitas ꝑꝑea ꝙ cholera nigra pontica ei admista fuit ⁊ fortasse erit eius pōtica ꝑꝑ causā q̄ i se vehemeti ifrigidatōe ifrigidatū ē a deo ꝙ eius sapor ad pōticitatē sit ꝯuersus. Iōq̃ eius aquositas ꝯgelata ē ⁊ ad siccitatē parū ⁊ terrestritatē altera ē. Et neq̃ fuit calor debilis q ipz bulire faceret ⁊ ꝯuerteret i acredinē: neq̃ calor fortis q ipsum coq̄ret ⁊ ē phlegmatis species vitrei spissi grossi vitro liquefacto simil i sui viscositate ⁊ ponderositate. Quod plerūq̃ ē acre plerūq̃ saporē nō hēbit. Et vr ꝙ illud ex eo ⁊ qđ ē grossū saporē nō h̄ns fit crudū: aut ꝯuerterit i crudū. Et hec q̄dē est illa phlegmatis spēs q̄ i principio rei erat aq̄sa frigida:⁊ neq̃ putruit: neq̃ res alia ei admista fuit. sed sic pmāsit recondita ꝑcec fuit igrossata ⁊ frigiditas fuit ei addita. ¶ Iam igiť declaratū est ꝙ corrupti phlegmatis modi ex pte saporū ipsius sūt q̄ttuor salsū: acre pōticū ⁊ isipidū. Et ex pte sue eēntie sūt q̄t

tuor: aq̄ſū: vitreū mucillagioſū. ⁊ gipſeū. cru
dū vero i collectõe mucillaginoſi ↄtinetur.
¶Cholera āt rubea alia ē nālis: alia ē que ē
ſupfluitas nõ nālis. ¶Naturalis ē ſpūa ſan
guis cuius color ē rubeus clarus ⁊ ē leuius
acuta. ⁊ q̃to magis fuerit calida erit eius ru
bedo maior. Que quū i corpe gn̄at in duas
diuidit ptes q̄rū vna cū ſanguie vadit ⁊ alte
ra ad ciſtim trāſmittit fellis. Illud vero qḋ
de ea vadit cū ſanguie cū eo penetrat cā ne
ceſſitatis ⁊ iuuamēti. ¶Neceſſitas vero eſt
vt ſanguini admiſceat ad nutriēda mēbra. in
q̄x cõplexiõib⁹ magnā cholere rubee pte ee
oȝ ſm modū quē meret de diuiſiõe. ſic pluri
mo. Sȝ iuuamētū ē vt ſāguinē ſubtiliet ⁊ i iti
neribus ipm penetrare faciat. ¶Qḋ vero d
ea colatū ad ciſtim trāſmittit fellis cā neceſ
ſitatis ⁊ vtilitatis. Neceſſitas āt:
aut ē ſm totū corpus qḋ ē ipm a ſupfluita
te mūdare: aut ſm vnū ipſius mēbrū qḋ ē
fel nutrire. ¶Vtilitas vero duo ſūt iuuamē
ta. vnū ē iteſtia a ſtercore ⁊ phlegmate viſco
ſe abluere. Et aliud iteſtia ⁊ ani muſculos
pūgere vt qd ſit ei neceſſariū ſētiat: ⁊ egeſtio
nis emittat. Ideoq; ſepe accit colica cā oppila
tõis q̄ ſit i foramie qḋ a felle deſcēdit ad inte
ſtia. ¶Nõ naturalis vero cholera alia eſt q̄
natura egredit pp cāz extrāeā q̄ ei admiſcet:
alia ē q̄ a natura egreſſa ē pp cāz i ſe: q2 eius
ſbā ē nõ naturalis. Partis pme ē alia q̄ eſt
ſcita ⁊ famoſa: ⁊ ē illa cui extraneū illud qḋ
ē admiſtū ē phlegma cuius generatio magiſ
ē i epe. Et alia ē q̄ ē minoris fame ⁊ ē illa cui
extraneū qḋ ē admiſtū ē melia. ¶Nota āt
famoſe aut ē cholera citria aut ē cholera vi
tellia: phlegma nāq; cui admiſcet cholera:
q̄nq; ē tenue: ⁊ gn̄at ide pma q̄nq; ē groſſū
⁊ gn̄at ide ſa. ſ. cholera q̄ ouox vitellis ſimi
lis exiſtit. ¶Que āt minoris ē fame ē illa que
cholera vocat aduſta. q̄ aliq̄ duox gn̄at mo
doꝝ vnus ē vt cholera i ſe aduraf: ⁊ accidat
in ea cinereitas; ſed eius ſubtile nõ ſepet ab
ipſius cinereitate. imo cinereitas i ea ↄtinea
tur. Et hec qdē eſt peior. Et alius eſt vt cho
lera nigra extriſecus ad eā vẽiat ⁊ cū ea mi
ſceat: ⁊ hec qdē ē melior. Huius ā ſpēi chole
re color ē rubeus: ſed nõ ē clarus neq; flori
dus: imo ē magis ſimilis ſanguini. ſed nõ eſt
tenuius ⁊ plerūq; a ſuo colore pp aliquas
mutat cās. ¶Que vero i ſui ſbā extra natu
rā ē alia ē cuius generatio ſepius ē in epate.
Alia ē cuius gn̄atio magiſ ē i ſtõ. Et illa qui
dē cuius gn̄atio magis ē ab epate ē vna ſpēs
q̄ ē quū qḋ i ſanguie ē ſubtile adurit cuius
ſpiſſitudo cholera ē nigra. ⁊ q̄ i ſtõ magis ge
nerat duas hȝ ptes praſſinā. ſ. ⁊ i viridez. vt
erugo eris. ¶Et mihi qdē vr̄ q̄ praſſina ex
vitellia generat quū adurit. Quū. n. aduritur
aduſtio i ea efficit nigredinē ex q̄ cū citrinita
te miſta generat viriditas. ¶Zinaria vero vi
det mihi q̄ gn̄at ex praſſina cū tm̄ adurit do
nec eius humoroſitas ſiccat ⁊ ad albedinez
redire icipit pp ſui ſiccitatē. Calor nāq; i hu
mido corpe i pmis nigredinē efficit: deinde
denudat ipm nigredie q̄n eius oio finit hūi
ditatē. ¶Et q̄n ſupfluit i eo ipſum albificat:
⁊ hoc qdē i lignis attēde q̄ pus i carbonē ver
tunt: deide i cinerē. ¶Calor. n. i hūido efficit
nigredinē ⁊ i eius ↄtrario albedinē ⁊ frigidi
tas i hūido albedinē operatur: ⁊ nigredinē i
ei⁹ ↄtrario. hec tm̄ duo iudicia q̄ i praſſina ⁊
zinaria iudicaui extiatiua ſūt iudicia. hec aūt
ſpēs q̄ dr̄ zinaria oibus colere rubee ſpēbus
calidior exiſtit: ⁊ peior ⁊ magis pnicioſa: ⁊ dr̄
q̄ ē de ſbā venenox. ¶Colere aūt nigre: alia
ē naturalis alia nõ naturalis ſupfluitas. Na
turalis ē hõi ſāguis fex ⁊ turbulētia ⁊ ſuper
fluitas i ↄpatõe ad ſāguinē q2 oēs hūores di
cūt ſupfluitates ad ↄpatõez ſāguis cuius ſa
por iter dulcedinē ⁊ põticitatē exiſtit. Que
quū i epate gn̄at i duas ſepatur ptes q̄rum
vna i ſanguinē penetrat ⁊ alia ad ſplenē trāſ
mittitur. ¶Pars aūt que cū ſanguie pene
trat vadit cū eo cā neceſſitatis ⁊ vtilitatis.
¶Neceſſitas vero ē vt ſanguini admiſceat
eo mõ q̄ oȝ i nutrimēto cuiuſq; mēbrox in
q̄x cõplonibus magnā melie pte ee oȝ ſicut
ſūt oſſa. ¶Vtilitas vero ē vt ſanguinē reſtri
gat ⁊ cõfortet ⁊ iſpiſſet ipm. ¶Et ptes eius
q̄ ad ſplenē trāſmittitur ē illud q̄ ſanguis nõ
idiguit q̄ ad ipm vadit cā neceſſitatis ⁊ vtili
tatis. ¶Neceſſitas vero aut ē ſm corpus
totū. ſ. a ſupfluitate mūdetur aut ſm vnum
mēbrū qḋ ē vt ſplenē nutriat. Vtilitas vero
ideo accidit quia in os ſtomachi quaſi mul
gendo prof luit. ¶Et hec quidē vtilitas duo
bus eſt modis vno quia os ſtomachi ſtrin
git ⁊ confortat ⁊ inſpiſſat. ¶Alio vt i ore ſto
machi commotionem faciat propter acre
dinem. Et excitet ad famem ⁊ facit deſideri
um. ¶Debes autem ſcire q̄ colera rubea
q̄ ad ciſtim trāſmittitur fellis ē illud quo ſan

guis nō idiget:ꝛ illud qđ a felle egredit̄ est il-
lud quo fel nō idiget:ꝛ silr cholera nigra que
ad splenē trāsittitur est illud quo sanguis nō
idiget:ꝛ illud qđ a splene egredit̄ est illud quo
nō idiget splē.ꝛ queadmodz illa chol'a rubea
postrema euigilat virtutē expulsiuā iferius.
sic cholera ista nigra postrema virtutē apeti
tiuā euigilat supius. Unde sit deo oibus me
liori factoribus laus. ¶Meľia vero nō natu
ralis nō ē ad modū hypostasis ꝛ fecis:imo ē
ad modū adustiōis ꝛ ciereitatis. Res nāqz
hūide cū rebus terestribus admiscēt̄.separat̄
terestritas ab eis aliq̄ duoꝝ modoꝝ aut ad
modū hypostasis:ꝛ tale q̄le illud de sanguie
ē meľia natura lis:ꝛ ad modū adustiōis qđ
ē cū resoluit̄ subtile ē spissū remanet ꝛ tale q̄
le illud ē de hūoribus ē meľia supfluēs.ꝛ ista
qdē vocat̄ cholera nigra.ꝛ neqz hūit hyposta
sim nisi sanguis. Ex phlegmate.n.pp sui vi
scositatē nihil descēdit sic ꝛ ex oleo ex chole-
ra rubea pp sui subtilitatē ꝛ sue terestritatis
paucitatē ꝛ sui motus assiduitatē.ꝛ ppea il-
lud qđ de ea a sanguie separ̄ i corpe ē paruz
nō descēdit resq̄ sit curādū.nec quū separat̄
morat̄ nisi paꝝ:sz putrefit:aut a corpe expelli
tur.ꝛ quū putrescit eius subtile resoluit̄ ꝛ spis
sum remanet ꝛ fit cholera nigra adusta ꝛ nō
hypostasiua. Meľia āt q̄ ē supfluēs. Alia
ē q̄ ē cinis cholet̄ ꝛ qđ de ea adurit̄ q̄ ē ama
ra iter quā tñ ꝛ cholerā rubeā q̄ adustā vo-
camus eristit dfa q illa ē cholera rubea cui
cinis hic fuit admistus.hec vero nō est nisi ci
nis pse cognitus cuius subtile fuit resolutuz
¶Alia est que est cinis phlegmatis ꝛ qđ de
eo adustū fuerit:ꝛ si phlegma valde subtile ꝛ
aquosū fuerit eius cinis eius erit salsus:ꝛ si
nō trahit ad acredinē aut pōticitatē. Alia
est que est cinis sanguis ꝛ qđ de eo ē adustū
ꝛ hec qdē est salsa ad paucā trahēs dulcedi-
nē. Alia est que est cinis meľie naturalis q̄
si subtilis fuerit erit ei9 cinis ꝛ qđ de ea adu
stū est valde acre sicut acetū qđ quū sup ter
re faciē cadit ebullit:ꝛ eius odor est acris a q̄
musce fugiūt ꝛ alia:ꝛ si grossa fuerit minoris
erit acredis cū pōticitate pauca. Male igr̄
cholere nigre spēs sūt tres cholera rubea cū
adurit̄ ꝛ ei9 subtile resoluit̄ ꝛ due alie diones
q̄s post eā dirim9. Meľia vero phlegmatica
ē tardioris ipedimēti ꝛ malitie:ꝛ meľia chole
rica est que est fortioris malitie ꝛ velocioris
corruptōis.verūtñ ē susceptibilior curatiōis
q̄ ille. De alijs vero duabus diōnib9 que
magis acris ē deterior eristit.si tñ i eius pri
cipio auxiliū pstō fuerit citius medicatōez re
cipiet. Tertia vero q̄ minus sup terrā ebullit
ꝛ minus i mēbra penetrat tardius perimit:sz
ad resoluēdū ꝛ ad maturādū ꝛ medicatōez
recipiēdū magis ē effreīs. He ergo sūt spe
cies hūoꝝ nō naturaliū ꝛ supfluētiū. Ingt̄
Gal.q dixit q hūoꝝ naturalis solūmō ē san
guis ꝛ alij hūores sūt supfluitates qbus nō
eget̄ nō dixit verꝝ. Si.n.solus sāguis eēt hu
mor q mēbra nutrit oīa i suis ꝯplonibus et
eētiis silia forēt:os āt carne durius nō eri-
stit nisi q2 sāguis cui sbā dura meľica fuit ad
mista ipsū nutriuit:neqz cerebꝝ molli9 ē car
ne nisi q2 sāguini q ipsum nutriuit sbā mollis
phlegmatica fuit admista. Ipsum quoqz san
guinē alijs iuenimus admistū hūoribus qui
ab eo separant̄. Quū.n.extrahit̄ ꝛ ordinati
pōit̄ alchati visu discernit̄.qđ separat̄ i ptem
que ē sicut spūa:ꝛ ē cholera rubea.ꝛ partem
que ē sic fex ꝛ res turbida ēt ē meľia:ꝛ partē
que ē sic albūn ouorū ꝛ ē phlegma ꝛ partē
aq̄sā que ē aq̄sitas cuius superfluitas i vria
eūat̄. Aq̄sitas nāqz nō ē ex hūorib9 p̄s.neqz
ē nisi ex eo qđ bibit̄ ꝛ nō nutrit neqz ē neces
saria nisi i nutrimēti attēnatōe ꝛ penetratōe.
hūor nāqz ē qđ ex eo qđ bibit̄ ꝛ comedit̄ est
nutriēs. Qđ āt dico nutriēs volo itelligi q
ē i potētia simile corpori.quod autem i potē
tia corporis.s.humani similitudinem habet
est corpus cōmistum nō simplex. Et aqua
quidem est simplex. Sunt autem quidam
hominum qui opinantur corporis virtutem
sanguinis sequi multitudinem ꝛ ipsius debi
litatem sequi eius paucitatem. Sed nō est
ita.quod vero attenditur est dispositio eius
quantitatis que de eo corpus ingreditur. Et
sunt quidam qui opinantur q cuz humores
acuti fuerint aut diminuti. Postq̄ corpora
humana s̄m comparationem fuerint qua
debent in quantitate vnius ad alterum sani
tas erit conseruata.sed non est ita.humores
nāqz pter istud mēsurā i q̄titatē ꝯseruataz
hr̄e debēt nō i ꝯparatōe alteri9 hūoris imo
i se cū custodia mēsuratōis quā hn̄t i ꝯpara
tōe vnius ad alterꝝ. Adhuc qdē remāserunt
de rebus humoꝝ q̄ōnes.que nō medicis:sz
tñ pertinent phis. ¶Ioqz eas ꝑtermisi.

¶De qualitate generationis humorum.
Capitulum secundum.

NVtriens masticatõe aliquã hʒ digge stionẽ. supficies em̃ oῑs supficiei stõi ꝯtigua eristit: imo ẽ ac si vna eẽt supficies ẽ q̃ i eo virt⁹ digestiua ex ipso. cũq̃ʒ masticatũ tetigit aliq̃ ipsũ ꝯuersiõe permutabit. ¶Et i hoc qdẽ auxiliat̃ saliua acq̃sita per digõnẽ i qua cadit calor inat⁹. Ideoq̃ʒ triticũ masticatũ i maturatiõe furũculoꝝ ⁊ exituraꝝ operat̃: q̃d nõ operat̃ triticũ cũ aq̃ tritũ: neq̃ʒ illud q̃d cũ aq̃ coquit̃. ¶Et dixerũt qdã q̃ signũ ostẽdẽs nobis q̃ masticatũ iã paꝝ icipit digeri ẽ q̃ neq̃ʒ p̃m⁹ odor: neq̃ʒ p̃m⁹ sapor i eo iuẽit̃. ¶Deide postq̃ʒ stõacũ igredit̃ integra digerit̃ digõne: nõ ꝑpter stõi calorẽ tñ sʒ ꝑpter calorẽ mẽbroꝝ q̃ ipsũ circũdãt ⁊ a dextra qdẽ epar: ⁊ a sinistra splẽ: splen nãq̃ʒ calefacit nõ ꝑpter sui sbãʒ sʒ ꝑpter arterias ⁊ venas multas q̃ i eo sũt: ⁊ ab anterior qdẽ ẽ zirbũ adipinũ q̃d cito suscipit calorẽ cã adipis ⁊ ad stomacũ reducit: ⁊ superi⁹ qdẽ cor mediante diaphragmate ab eo calefacto. ¶Quũq̃ʒ nutriẽs i p̃mis digerit̃ fit sua eẽntia i multis aialiũ auxilio ei⁹ q̃d ei admiscet̃ de eo q̃d bibit̃: plerunq̃ʒ chilus: ⁊ ẽ sbã liq̃da ptisane i spissitudie sĩlis deide eius subtile a stomacho ⁊ itestinis attrahitur ⁊ p vias venaꝝ q̃ mesaraice vocãt̃ ipellit̃ q̃ sũt uene subtiles dure oĩb⁹ itestinis ꝯtinue. Quũq̃ʒ per eas ipellit̃ ad venã ꝑuenit epatis q̃ porta vocat̃ ⁊ penetrat i epar i diõnib⁹ ⁊ ramis porte itrantibus ⁊ se minorãtib⁹ ⁊ subtiliãtib⁹ ad modũ capilloꝝ occurẽtib⁹ orificiis diõnũ radicũ vene q̃ a gibbo ep̃is ascẽdit. Et nõ facit ipsã pñtrare i illas coãgustatões nisi melior ꝯmistio aq̃ bibite supra id q̃d idiget corpus. quũ ergo i istaꝝ uenaꝝ uillis diuidit̃ fit q̃si epar totalr̃ tãgat hui⁹ chili totalitatẽ: ⁊ ꝑpter illud tũc ei⁹ opatõ ẽ vehemẽtior ⁊ fortior ⁊ velocior: ⁊ tũc coq̃t̃. ¶In oĩ ãt ꝺcoctõe q̃ ẽ hmõi ẽ res q̃ ẽ sicͭ spũa ⁊ res q̃ ẽ sicͭ hypostasis: ⁊ res fortasse erit cũ eis aut q̃ ad adustionẽ ꝑtinet: si ꝺcoctio supflã fuerit aut res q̃ ñ ẽ bñ cocta: ⁊ ꝺcoctio fuerit minor q̃ʒ decet. Spuma ãt ẽ cholera rubea: ⁊ hypostasis est m̃lia q̃ ãbo sũt nãles. ¶Adusti vero subtilr̃ ẽ mala cholera rubea ⁊ ei⁹ spissũ ẽ m̃lia mala ñ nãlis ⁊ q̃d ñ bñ coctũ ẽ phlegma ẽ. Q̃d ãt ꝺ h̃ toto res colata ẽ q̃ bñ cocta ẽ sãguis. q̃ tñ q̃ʒdiu ẽ i ep̃e subtilior eristit q̃ʒ dʒ ꝑpter aq̃sã supfluitatẽ ꝑp rẽ quã diximꝰ ẽ necãria. ¶Istõ vero q̃d ẽ sãguis cũ ab ep̃e sepat̃ ab aquositate supflua illico mũdat̃ q̃ necessaria nõ est nisi ꝑp cãʒ q̃ʒdã q̃ iã sublata est. ¶Extrahit̃ ergo aquositas a sanguie i venas q̃ ad renes descendit ⁊ fert secũ sanguinẽ q ad renes nutriendos sua quantitate ⁊ qualitate bonus eristit. nutritq̃ʒ renes vnctuositas huius aquositatis ⁊ sanguineitatis: deide aliud renũ ad vesicã tendit ⁊ post ad virgã. ¶Sãguinis ãt essẽtie bone p venã magnã ad gibbositatẽ ep̃is ascendentẽ vadit ⁊ tendit p venas q̃ ab ea vt rami sepant̃ deide gedaguil venaꝝ post ea sedenechi gedeguil post i suggẽtibus segucchi: deide i vẽis q̃ sũt sicut vili capillaribus sĩles: postea sanguis ab eaꝝ orificiis subdãdo labit̃ i mẽbra ex ꝑte diuinis. ¶Sãguis ergo cã efficiẽs calor ẽ tẽpatus. ¶Et cã materialis ẽ q̃d de nutriẽtibus ẽ tẽpatũ ⁊ de potibus bonis. ¶Et formalis cã ipsius ẽ decoctio bona. ¶Et ei⁹ cã finalis ẽ vt nutriat corpus. ¶Efficiẽs vero cholere rubee cã ẽ igneus calor supfluus ⁊ ꝑprie in epate. ¶Et eius cã materialis ẽ q̃d de nutriẽtibus ẽ subtile calidũ dulce ⁊ vnctuosum ⁊ acutũ. ¶Et eius cã formalis decoctiõʒ ad supfluitatẽ ꝑcedere. ¶Et eius finalis cã est necessitas ⁊ vtilitas q̃s noĩauimus. ¶Efficiens autẽ phlegmatis cã ẽ calĩtas attenuata ¶Et eius materialis cã ẽ q̃d de nutriẽtibus ẽ grossũ hũidũ viscosũ f̃ridũ. ¶Et eius causa formalis ẽ decoctõis attenuatio. ¶Et ei⁹ finalis cã ẽ necessitas ei⁹. ¶Et vtilitas ipsi⁹ q̃s noĩauimus. ¶Melĩe ãt hypostasiue qdẽ cã efficiẽs ẽ calor tẽperatus. Sed cã efficiẽs aduste ẽ calĩtas q̃ ab eq̃litate ẽ egressa. ¶Et eius cã materialis ẽ q̃d de nutriẽtibus ẽ vehemẽter grossũ pauce hũiditatis: ⁊ eoꝝ calidũ ⁊ fortius illo. ¶Et cã eius formalis ẽ fer hypostiua ꝓm vnũ duoꝝ modoꝝ: vnde neq̃ʒ labit̃ neq̃ʒ resoluit̃. Et eius cã finalis ẽ necessitas eius ⁊ iuuamẽtũ ipsius q̃d noĩauimus ¶Melĩa ãt fit multa: aut ꝑp calĩtatẽ epatis aut splenis debilitatẽ aut ꝑp frigoris vehemẽtiã ꝯgelãtis aut ꝑp ꝯstrictõis ꝑseuerantiã aut ꝑp egritudines q̃ multe ⁊ ꝑlire fuerũt. q̃re ꝑp illõ humores facti sunt cineres. ¶Cũq̃ʒ melĩa multiplicat̃ ⁊ iter stõm ⁊ epar stat sanguis bonorũ hũorũ generatio cũ ea miorat̃: ergo sanguis minuet̃. ¶Debes ãt scire q̃ gñatiõis hũorũ cãe calĩtas ⁊ f̃ritas cũ alijs eristũt cãis: sʒ calĩtas eq̃lis sãguinẽ generat ⁊ supfluẽs colerã gignit rubeã m̃lĩãq̃ʒ

supfluā meℓia gñrat pp supfluitatē adustiōis ⁊ fritas qdē phlegma gñrat. ⁊ multū supflua gñrat meℓiā ,ppter superfluitatē ꝯgelatiōis. ❡Debes āt attēder virtutes passiuas cū vir tutū actiuaꝝ eqdistātiā. Neqꝫ oꝫ vt sit credu litas ꝙ ois ꝯplexio sibi gñrat simile ⁊ nō sui ꝯtrariū p accidēs:lꝫ nō fit per eēntiā. ❡Cō plexiōi.n.multotiēs accidit vt cōtrariū gene ret:frida nāqꝫ ꝯplexio ⁊ sicca plerūqꝫ gñrat hūiditatē extraneā: nō ,ppter ꝯueniētiā sꝫ p pter digestiue dbilitatē. ⁊ hmōi.qdē ꝯplexio nē hñs ē hō macer cuiꝰ iūcture sūt laxe ⁊ ē lenis ⁊ ipe ē timorosus ⁊ fridꝰ tactu ⁊ suauis ⁊ vene anguste:⁊ similaf huic qd gñraf seniū d phlegmate:lꝫ certa seni ꝯplexio frida fit ⁊ sicca. ❡Debes āt scire ꝙ sāguis ⁊ qd cū ex labif tertiā hꝫ i vēis digōnē.⁊ cū per mēbra diuidif vt vnūqdqꝫ suū recipiat nutrimētū hꝫ digōne q̄rtā. Supfluitas igif digōnis pri me q̄ ē i stōacho per itestinoꝝ egredif viā. ⁊ ꝶe digōnis q̄ fit i epe supfluitas plurimū cū vrina egredif. Q d āt d ea remāet ad splenē ⁊ fel tēdit. Duaꝝ vero digōnū rēanētiū sup fluitates per resolutōeꝫ q̄ nō sētif ⁊ per sudo rē ⁊ per sordine extrisecā egrediūf. Cuiꝰ ps ē ꝙ per foramina egredif sēsibilia sic p nares. ⁊ istrm auditꝰ. aut n̄ sēsibilia sic p poros aut extra nāꝫ sic per apata cū aperiūf:aut qd na scif ex additōibꝰ i corporibꝰ sic pili ⁊ vngues. ❡Debes āt scire ꝙ si alicuiꝰ hūores subtiles existūt eoꝝ eūo eū dbilitat cui multū nocet i sui fortitudie:suoꝝ poroꝝ āplitudo ,ppter qd resolutionē sequif dbilitas. ⁊ ꝙ hūores subti les ad eūandū ⁊ resoluēdū sūt faciles. qd āt ad resoluēdū ⁊ eūandū ē facile spiritui facile associari pōt i sua resolutōe:cū eo igif resol uif. ❡Et debes scire ꝙ quēadmodū hūores isti i suis gñratōibꝰ cās hñt sic ⁊ i suis moti bꝰ hñt cās. ❡Motꝰ nāqꝫ ⁊ res calide sāgui nē mouēt ⁊ cholerā rubeā ⁊ fortasse moue bunt meℓiā:⁊ forte faciēt eā. ❡Quies vero phlegma forte redditi⁊ aliq̄s meℓie ⁊ ēt ipse met extimatōes mouēt hūores.verbigrā.sā guinē.n.mouet res itueri rubeās. q̄propter ,phibens illū ex cuiꝰ naribꝰ sāguis fluit res splēdorē habētes rubeū aspicere. Et hec qui dē dicimus de hūoribus ⁊ eoꝝ generatiōi bus. ❡Loqui vero cōtra ,pteruos ⁊ demā tes dñt sapiētiarum opifices ⁊ non medici. ❡Doctrine quinte ad sciendum quid sit mē brum ⁊ sue partes. Capitulum.i.

Membra āt sunt corpora q̄ ex pria hūoꝝ gñāf ꝯmistiōe:quēadmodū humores sunt corpora q̄ ex pria ciboꝝ gñanf ꝯmistiōe sicut cibi sunt ex pria ꝯmistiōe gñati elemēto rū. ❡Mēbroꝝ āt alia sunt q̄ sunt simplicia: alia sunt q̄ sunt ꝯposita. Et simplicia qdem sunt q̄rū quācūqꝫ sensibilē assūpseris ptē in noie ⁊ diffinitōe erit toti cōicās:sicut caro i suis ptibus ⁊ os i suis ptibꝰ:⁊ neruꝰ i suis pti bus ⁊ his similia. Ideoqꝫ similium vocan tur ptiū. ❡Cōpoita vero sunt illa q̄ꝝ q̄ꝫcūqꝫ accepis ptē i noie ⁊ diffinitōe toti cōicās nō erit sicut manus ⁊ facies.ps.n.faciei nō ē fa cies neqꝫ ps māus est māus:⁊ vocaf mēbra istrālia:eo ꝙ sunt aie istrā ad ꝯplēdū motus ⁊ opatōes. ❡Primū mēbroꝝ siℓiū ē os: qd duꝝ ē creatū:qm ipm ē corporis fundamētū ⁊ substentaculū motuū. ❡Post ipꝫ vero est cartilago q̄ osse existit mollior.idqꝫ flecti pōt sꝫ ē oibꝰ aliis mēbris durior cꝰiuuamētū i cre atōe fuit vt ossiū cū corpibꝰ mollibꝰ p ipaꝫ melior fieret ꝯtiuatio: ⁊ vt duꝝ cū molli nō absqꝫ medio ꝯpōeref:duro.n.molle lederef ⁊ p̄cipue i hora pcussiōis ⁊ ꝯstrictōis si non eēt ꝯpō ordiata:sicut ē i osse spatule ⁊ hippo cōdrioꝝ ⁊ i ossibꝰ costaꝝ:⁊ sicut ē epiglotalis cartilago:⁊ ill d qd ē sub torace: ⁊ vt p ipam ēt foret melior iuncturaꝝ se adiuicē fricātiū vicinitas:ne sua duritie rūperēf: ⁊ ēt vt cum aliqs musculus se extēdēdo ad aliqd puene rit mēbrorū i q̄ os nō existat cui innitatur ⁊ a q̄ ꝯfortetur sicut palpebrarū musculi vt sit ibi substentaculū cordis eorū ⁊ defensio: ple rūqꝫ ēt i multis locis ē necesse rē aliq̄ꝫ re ali cui inniti q̄ nō sit dura i vltio sicut epigloti. postea sunt nerui q sunt corpora a cerebro or ta aut a nucha alba:ad flectendū mollia: et ad sepādū dura ad h creati vt p eos mēbra sensū hēant ⁊ motū. ❡Post neruos sūt cor de q̄ qdē sūt corpa q̄ ab extrēitatibꝰ musculo rū oriuntur ⁊ neruis simiℓātur: ⁊ ad mēbra tēdētes mobilia plerūqꝫ sua retractōe retra hunt mēbra pp musculi ꝯtractōeꝫ ⁊ ꝯgrega tionē ⁊ pp retrorsū reductōeꝫ:⁊ qñꝫ relaxāt laxamēto sui ppea ꝙ musculus dilatatur cuꝫ ad suū redit sitū:aut sup mēsurā quā eiꝰ hēt lōgitudo ⁊ supra dispōem quā hꝫ cū i suo nā li existit situ addit:sicut i qbusdā videmꝰ mu sculis:q qdē fm plm sunt ꝯpositi ex neruis q ad musculū tēdūt:⁊ ab altera pte egrediū tur ⁊ ex corpibꝰ de qbꝰ post cordarū relatōeꝫ

...
habetur p[...]
Libra ...
...
... ...
... epatus ...

... Defendere a capite ...
... ad ..., Et ista ...
... ...

tu
ni
tu
ti
te
no
tu
tō
m
te
lō
ta
g
cr
co
tu
ß
bo
C
fi
er

tractabilus. et hec qde sunt que ligamenta vocatur que et h3 visu et tactu nervosa existunt et ab ossibus venientia ad musculum vadunt et sunt fila ipsa et nervi i eo. quod ergo est supra partem musculi vocatur caro: et quod ab ea separatur et ad iunctu ram vadit et membrum motum colligitur in seipso et permutatur corda. ¶ Post eas autem sunt ligamenta que prediximus que et sunt corpora nervo similia quorum quedam sunt que absolute ligamenta vocatur et quedam sunt que noie alabacab: vel alchaab appropriatur illud vero quod ad musculum extenditur non vocatur nisi ligamentum. Et illud quod musculum non extenditur: sed tamen quod est iter duo extrema ossium iunctur continuat aut iter alia membra et una rem alii firmiter annectit propter quod ligamentum vocatur et quamquam noie alachab vel alchaab appropriatur ligamentum vero sensum habent ne propter motum multum et fricationem doleret. Iuvamentum autem ligamenti ex eo quod premissum est comprenditur. ¶ Et post ligamenta sunt arterie: que sunt corpora que a corde nascuntur concava in longitudinem extensa nervosa et in sui substantia ligamentalia habentia motiones dilatando se et constringendo que ex getibus discernuntur. que quidem ad hoc fuerunt create ut cor eventetur: et fumosus vapor ab eo expellatur et spiritus membris corporis distribuatur. ¶ Post sunt vene que arteriis similes existunt sed sunt ad epate. et sunt quiete. que quidem facte sunt create ad hoc ut sanguis membris que sunt in corpore partiatur. ¶ Deinde sunt panniculi que sunt corpora de filis nervosis non sensu perceptis texta: quorum spissitudo tenuis existit dilatata aliorum corporum superficies cooperientia et continentia ea propter iuvamenta ex quibus est ut summam eorum in sua figura et factura custodiant et ex eis est ut ea ab aliis corporibus suspendant et eis enectant mediantibus nervo et ligamento: que fila facta fuerunt ex quibus texti fuerit sicut renes dorso. et ex eis est ut membra h3 sui substantiam sensum non habentia per ipsos habeant sufficientem sui essentia sentientem que illud quod ei occurrit sentit: et accidentaliter sentit quod in corpore accidit quod eis involutum est. et hec quidem membra sunt sicut pulmo epar splen et renes. hec. n. sua substantia nullo modo sentiunt: sed neque sentit illud quod in eis percussionem facit nisi quod de panniculis super ea existit. cumque in eis accidit ventus aut apostema sentitur. sed ventum sentit panniculus accidentaliter propter extensionem que contingit in ipso. apostema vero sentit principium panniculi et eius appensionem accidentaliter. ideoque membrum apostematis gravitate laratur. ¶ Postea est caro que est locorum vacuorum impletio que in horum membrorum situ in corpore existunt et ipsorum fortitudo que sustentatur. In uno quoque vero membro est virtus naturalis que ei res nutrimenti complet.

Et hoc quidem est nutrimentum attrahet et retinet et assimilat et unit et superfluitatem expellet. Et post hec quidem membra diversificantur. sunt. n. eorum quedam que preter hanc virtutem insuper aliam virtutem habent que ab eis ad alios procedit. et quedam sunt eorum que hoc non habent: alter quedam eorum sunt que preter hanc virtutem insuper virtutem habent que eis ab alio influit et sunt eorum quedam que non. Cum ergo compositio fiet sequitur quod est membrum suscipiens et tribuens et membrum tribuens et non suscipiens et membrum suscipiens et non tribuens et membrum neque suscipiens neque tribuens. De membri autem tribuentis et suscipientis inventione non dubitamus in cerebro namque et epate omnes convenerunt medici quod unumquodque eorum virtutem vite suscipit et calore naturalem et spiritum a corde et unumquodque eorum principium h3 virtutis quam aliis tribuit. sed cerebrum quidem prebet sensum secundum quosdam absolute et secundum quosdam non absolute. et epar et principium nutrimenti h3 quosdam absolute et secundum quosdam non absolute. De membri autem suscipientis et non tribuentis inventione non dubitamus sicut caro est que sentiendi virtutem et vite suscipit et non alicuius virtutis principium quod alii ullo modo tribuat. De aliis vero duabus divisionibus in una earum medici a magno phorum diversificati sunt. Phorum namque magnus dixit quod membrum tribuens et non recipiens est cor ipsum. n. est omnium virtutum prima radix et omnibus aliis membris suas tribuit virtutes quibus nutriuntur et vivunt et quibus comprehendunt et quibus movent. Medici autem et quidam priorum phorum has virtutes in membris partiti sunt: et non dixerunt quod sit membrum tribuens et non suscipiens. Et phi quidem sermo cum subtiliter certificatur est veracior. sed medicorum sermo in primis cum attenditur est magis manifestus. Postea in alia divisionis parte diversificati sunt medici inter se et phi inter se una. n. secta dixit quod ossa et caro non sentientia et eorum similia non perdurant nisi per virtutes proprias que sunt in eis que non alii is principiis eis influxerunt. Sed illas virtutes cum nutrimentum eis transmittitur sibi sufficiunt et neque ipsa alii rei virtutem tribuunt neque etiam aliud membrum eis aliam tribuit virtutem. Alia vero secta dixit quod virtutes iste non sunt eis proprie sub ea epate et corde in generationis principio eis influxerunt et in eis quiete permanserunt. Medio tamen non attinet ut in sequendo demonstrativa procedat argumentatione. Unde de his duabus diversitatibus ad veritatem exitus proveniat neque patet ei semita ad hoc in quantum est medicus. neque h ipsum in

aliqua ĸraꝝ ꝑscrutationū ⁊ suaꝝ actionū im pedit. ¶Dꝫ āt scire ⁊ credere ī diuersitate ꝑria qđ nō ē ei curandū vtrū coꝛ sit principi- um sentiendi ⁊ motōis cerebꝛo ⁊ virtus nu- trientis epi aut nō sit. Cerebꝝ nāqꝫ siū ꝑ se siū post coꝛ hēat pꝛicipiū aīaliū actionū exi- stit ꝯꝑatōe alioꝝ mēbꝛoꝝ. ¶Et epar simiꝉr actionū nāliū nutriētiū pꝛicipiū existit alioꝝ mēbꝛoꝝ ꝯꝑatōe. ⁊ de alia qdē diuersitatē dꝫ scire ⁊ credere ꝙ nō ē ei curādū vtrū vir tus nāl ī tali q̄le ē os ī pꝛicipio gn̄atōis ab epe venerit: aut eā ꝓ suamet ꝯpꝉone mereꝉ: aut nihil sit eoꝛū. ¶Sꝫ dꝫ credere ꝙ hec virtus ad ip̄m nō ꝓfluit nisi ab epe nā si iter ea via clauderet ⁊ os nutrim̄tū aptū hēret ei⁹ actio destruaret quēadmodū sit ī sēsu ⁊ motu cū neruus q ꝓuēit a cerebꝛo strigiꝉ virtus vero illa ossi nālis fcā ē dū ei⁹ ꝑmāserit ꝯpꝉo. ¶Et tūc qdē explanabiꝉ ei dionis hitudo. ⁊ vide- bit mēbꝛa pꝛicipalia q̄ sūt: ⁊ mēbꝛa pꝛicipali bus deseruiētia ⁊ mēbꝛa nō pꝛicipalia absqꝫ ſuitio. mēbꝛa vero pꝛicipalia sūt mēbꝛa q̄ pꝛi maꝝ virtutū q̄ ī coꝛꝑe existūt q̄ ad hoc sūt ne cessarie vt singulare aut spēs ꝑdurēt pꝛicipia hn̄t ſm vero singularis durabilitatē sūt tria pꝛicipia. ¶Coꝛ qdē ē pꝛicipiū virtutis vite. ⁊ cerebꝛū qdē ē pꝛicipiū virtutis sentiēdi ⁊ mo uēdi ⁊ epar qdē ē pꝛicipiū nutriēdi. Sꝫ ſm spēi durabilitatē sūt pꝛicipalia hec tria ⁊ ēt aliud q̄rtū qđ spēi existit ꝓꝑꝛiū ⁊ sūt testicu- li q vni rei sūt necessarij ⁊ ad rē aliā iuuati- ui. ¶Necessitas ergo ē ad sꝑma gn̄andū qđ genelogiā ꝯſuat. Juuamētū vero ē ad hoc vt ꝯplemētū foꝛme deſꝛ ⁊ cōpꝉio masculia ⁊ femia ꝯſueꝛ ⁊ spēbus aīalis accidētia sunt in seꝑabilia: ⁊ nec sūt ex reb⁹ ī aīalitatis essētiā ingrediētib⁹. mēbꝛoꝛū vero deseruiētiū alia sūt q̄ ſuitute deseruiunt ꝑꝑatoꝛia alia q̄ ſui unt ſuitute latoꝛia. Et ꝑꝑatoꝛia qdē seruit⁹ vocaꝉ vtilitas. latoꝛia vero ſuit⁹ absolute vo caꝉ. ¶Seruitus āt ꝑꝑatoꝛia ē anteq̄ꝫ pꝛicipa le opeꝉ. ⁊ latoꝛia ſuitus postq̄ꝫ pꝛincipale oꝑa tur. Coꝛdis vero ſuiēs ꝑꝑatoꝛ ē sicut pulmo ⁊ eius ſuiēs latoꝛ ē sic̄ arterie. ¶Cerebꝛi ve- ro ſuiēs ꝑꝑatoꝛ ē sic̄ epar ⁊ alia nutrimenti mēbꝛa ⁊ custodie spūs ⁊ latoꝛ ē sicut nerui. ¶Epis vero ꝑꝑatoꝛ ſuiēs ē sic̄ stōus. ⁊ latoꝛ ē sic̄ vene. ¶Et testiculoꝛū qdē ſuiēs ꝑꝑatoꝛ sunt sicut mēbꝛa q̄ anteq̄ꝫ ipsi gn̄ant sperma Sꝫ eoꝝ ſuiēs latoꝛ ē virga ī viris ⁊ vene q̄ sunt iter eos ⁊ ipsā ⁊ ī mulierib⁹ siꝉr sunt ve

ne q̄ sꝑma ad locū ꝯceptōis ipellunt ⁊ mulie res isuꝑ hn̄t matricē ꝑ q̄ꝫ sꝑmatis ꝯpleꝉ vtili tas. ¶Saꝉ. āt dixit ꝙ mēbꝛoꝛū alia sunt q̄ oꝑatōeꝫ tm̄ efficeꝛ hn̄t. alia q̄ iuuam̄tū tm̄ ⁊ alia sunt q̄ oꝑatōeꝫ ⁊ iuuam̄tū hn̄t. ꝑmū ē sic̄ coꝛ. ſm ē sicut pulmo tertiū sicut epar. ¶Di co āt ꝙ ꝑ oꝑatōeꝫ oꝫ intelligi illđ qđ cū re so lūmō oꝑationū in vita singularis ingredien tiū ꝯpleꝉ: aut in spēi ꝑmanentia sicut coꝛ in gn̄atōe spūs. ¶Et ꝑ iuuamentū oꝫ intelligi illđ qđ ꝑꝑaꝉ ad alteri⁹ mēbꝛi operatōeꝫ susci piendā ⁊ tūc erit operatō ꝯpleta ad dādā sin gulari vitā aut spēi permanētiā quēadmōꝫ pulmo aerē ꝑꝑarat. Ipꝫ vero epar ſm suā perficit pꝛio digōnē ⁊ digōni tertie ⁊ q̄rte ap paratū ꝑstat ergo iquātū digōnē ſam adeo perfectā efficit q̄d sāguis ad ip̄mmet nutri endū sit bon⁹ actōeꝫ operatus ē. ¶Et ī q̄ꝫtū operatōeꝫ efficit q̄ ī alia expectata operatōe auxiliaꝉ iuuam̄tū efficit. ¶Et ēt denuo di- cem⁹ ꝙ mēbꝛoꝛū alia sunt q̄ generāꝉ ex sper mate q̄ sunt siꝉium partiū mēbꝛa ꝑter carnē ⁊ adipē. ⁊ alia sunt q̄ ex sāguie generāꝉ sicut adeps ⁊ caro. qđ. n. ē ꝑter hec duo ex duob⁹ generaꝉ spermatibus masculoꝛū spermate ⁊ spermate mulierū. ¶Sꝫ ſm ſmonē ei⁹ q de sapientibus verificauit de spermate masculi gn̄aꝉ sicut gn̄aꝉ caseus de coagulo: ⁊ de sper mate mulieris gn̄aꝉ sicut caseus gn̄atur de lacte. ⁊ sicut pꝛicipiū coagulatōis ē ī coagu- lo ita pꝛicipiū coagulatōis foꝛme ē ī sperma te viri. ¶Et sicut pꝛicipiū coagulatōis ē ī la cte ita pꝛicipiū coagulatōis foꝛme. s. virtutis patiens ē ī spermate mulieris ⁊ quēadmo dū vnūqđqꝫ duoꝛum coaguli vꝫ ⁊ lactis ē pars sbē casei q fit ex eis: ita vnūqđqꝫ duo rum spermatum ē pars sbē embꝛiōis: hoc āt verbum nō parum imo multum verbis Saꝉ. est cōtrarium. Sibi nāqꝫ vꝛ ꝙ cuiqꝫ duoꝛum spermatum inest virtus coagulati ua ⁊ virtus coagulationem suscipiens ⁊ pꝛo pter hoc non se pꝛohibet quin dicat ꝙ virt⁹ coagulatiua in masculis est foꝛtioꝛ ⁊ virtus coagulationem suscipiens est foꝛtioꝛ in femi ninis. ¶Qualiter autem sermo in hoc certi ficetur inuenitur in nostris libꝛis qui sunt de sapientiis radicalibus. ¶Postea vero san guis qui in tempoꝛe menstruoꝛum a mulie re separabatur fit nutrimentum. ¶Sed alia pars eius est que in similitudinem conuerti tur sbē spermatis ⁊ mēbꝛoꝝ q̄ ex eo gn̄antur

et erit nutrimentum augmentans ipſum. Alia pars eius ē q̄ nō nutrimētū fit adhuc ſed ē cōueniēs vt coaguletur adiplēda loco mēbroꝝ primorū vacua ⁊ fit caro ⁊ adipis ⁊ alia pars eius ē ſupfluitas q̄ nulli harū dua rū rerū ē bona ⁊ remanet vſqꝫ ad horā par tus quā vtpote nā ſupfluā expellit. Quūqꝫ īfans parturiṫ ſanguis quē ipſius epar gn̄at huius ſanguis vices ſupplet ⁊ gn̄aṫ ex eo qḋ ab illo ſanguie gn̄ebaṫ. ¶ Et caro qdē ex ſan guie gn̄aṫ ſpiſſo quē caliditas ⁊ ſiccitas coagu lāt. adeps vero ex eius aquoſitate ⁊ vnctuo ſitate gn̄aṫ quā frigiditas coagulat: ideoqꝫ ipſaꝫ caliditas reſoluit. ¶ Mēbra āt q̄ ex ſper mate ſūt creata cū ſolōnē ꝯtinuitatis patiū tur certa cōtinuitate nō reſtaurāṫ niſi pauca ex eis ⁊ ī paucis habitudinib⁹ ⁊ ī etate pue ritie ſicut oſſa ⁊ rami venaꝝ parui. nō enim magni nꝫ arteriarū: ¶ Quū eni aliqua eorū pars ſeiungiṫ nihil loco ei⁹ naſciṫ ⁊ hec qdeꝫ ſunt ſicut oſſa ⁊ nerui. ¶ Illa vero q̄ ex ſan guie ſūt creata reanaſcuntur poſt ꝑditionē ſuā ⁊ cōtinuātur tali ſbā qualis ſūt ipā ſicut caro. ¶ Et illud qdē qḋ ē creatū ex ſanguie ī quo adhu virtus exiſtit ſpermaris duꝫ nō dū iter ipꝫ ⁊ ſperma tēp⁹ itercessit niſi ꝑuū illud mēbrū nō tollitur iterū naſci pōt ſicut dētes ī etate pueritie. ¶ Quū āt ſanguis ad aliā conuerſus fuerit cōplōnē nō iteꝝ rena ſcetur. ¶ Et dicemus etiā ꝙ mēbroꝝ ſentiē tiū mobiliū plerūqꝫ motus ⁊ ſenſus ſimul pricipiū eſt vnus neruus: ⁊ plerūqꝫ ſeparanṫ ⁊ erit pricipiū cuiuſqꝫ virtutis neru⁹. ¶ Et ēt dicem⁹ ꝙ oīū iterioꝝ q̄ pāniculis ſūt īuo luta pānicul⁹ ex vno pāniculoꝝ pect⁹ aut vē trē coopiētiū naſciṫ. ſꝫ eoꝝ q̄ ī pectoꝛ ſūt pā niculorū origo ſicut diaphragmatis ⁊ vena rū ⁊ arteriarū ⁊ pulmonis eſt ex pāniculo ī teriore q coſtas tegit ⁊ mēbroꝝ qdē ⁊ venaꝝ q̄ ſunt ī ventre pāniculi oriunṫ ex ſiphac qui interius ventris cooperit muſculos. ¶ Dia quoqꝫ mēbra carnoſa ſunt aut villoſa ſicut caro q̄ eſt ī muſculis: aut villis carētia ſicut epar. Et nullus qdē motus fit niſi ꝑ villos. ¶ Voluntarius vero motus fit cā villoꝝ q̄ ſunt ī muſculis. Et naturalis ſicut mot⁹ ma tricis ⁊ venaꝝ. ¶ Et cōpoſitus ſicut motus trāſglutiendi fit villis ꝓpriis ꝑ formā ex ſi tu longitudinis ⁊ latitudinis ⁊ trāſuerſiōis. ¶ Attractioni vero ſūt villi q ī longitudineꝫ ꝓtendunṫ ⁊ expulſione villi q ī latitudinē tē dunt cōſtringentes ⁊ retentorij villi q ex trāſ uerſo vadūt. ¶ Membroꝝ aūt q̄ vnā habēt tunicā ſicut venarū ⁊ veſice tres villoꝛuꝫ ſpe cies adinuicē ſunt texte. Et membroꝝ q̄ ſūt duas habentia tunicas villi q ī latitudinē tē dunt ſemꝑ ī extriſeca exiſtunt eoꝝ tunica ⁊ aiij duo ī tunica eoꝝ extrinſeca. ¶ Illi tamē q ī longitudine ꝓtenduṫ ad ſuꝑficiē magis declināt extriſecā. Qui taliter nā creati fue rūt niſi ne attrahendi ⁊ expellendi villi ſimṫ exiſtāt: imo melius eſt vt villi attrahendi ⁊ retinendi ſunt ſimul niſi ī iteſtinis nō enim multa īdigent retentiōe ſed attractione ⁊ ex pulſione. ⁊ dicemus etiā ꝙ mēbroꝝ neruoſo rū corpora a ſui ſubſtātia aliena continentiū alia ſūt q̄ vnā habent tunicā ⁊ alia q̄ duas. Que aūt duabus cōſiſtūt tunicis nō taliter creata fuerūt niſi ꝓpter iuuamenta multa. ¶ Quoꝝ vnū eſt multa neceſſitas multe cu ſtodie fortitudinis ſue corporeitatis ne fin danṫ cā fortitudinis motus eius ꝙ continēṫ ī eis ſicut arterie. ¶ Secundū eſt multa ne ceſſitas multe cuſtodie ī re corporis quod ī eis ē recōditū ne reſoluaṫ ⁊ egrediaṫ. ¶ Re ſolutionis vero timor ꝓuenit cā ſue rarita tis ſi vnā haberet tunicā. ¶ Et exitus timor eſt ideo ꝙ ꝓpter hoc etiā ad ſcindendū eēnt apte ⁊ hoc qdē corpus qḋ ī eis eſt recōdituꝫ eſt ſicut ſpiritus ⁊ ſanguis q ī arterijs ſūt re conditi ī quoꝝ cuſtodia valde eſt ſtudenduꝫ ⁊ de qbus timeṫ ne ꝑ nihilo recedāt. ¶ Spi ritus qdem ꝑꝑ reſolutionē ⁊ ſanguis qdem ꝑꝑ fiſſurā: ex hoc nāqꝫ maximū timeṫ malū Tertius eſt quoniā quū alicui mēbro fuerit neceſſarium vt ſit ipſius attractio ⁊ expulſio motu vehementi factū eſt vnicuiqꝫ earum ſingulariter īſtrumētū ſine ꝑmiſtione ⁊ hoc eſt ſicut ſtomachus ⁊ īteſtina quartū ē quo niā quū volūtas fuerit vt vnaquaqꝫ mēbri tunica oꝑationi q̄ eſt ei ꝓpria ſit ꝓparata: ⁊ vnaq̄qꝫ duaꝝ oꝑationū acciderit ꝑꝑ cōplō nē ab alterius oꝑatōis cōplōne diuerſā fuit melius īter eas diuidere ſicut ſtomachus ī quo fuit volūtas ſentiendi virtutē eē. qḋ qdē nō fit niſi ī mēbro neruoſo ⁊ digerendi qḋ ſi militer nō fit niſi ꝑ mēbrū carnoſū. Vni cuiqꝫ igiṫ harū duarū rerū tunicā poſuerūt ꝑ ſe tunicā neruoſaꝫ virtuti ſentiendi ⁊ tuni cā carnoſam digeſtioni. Et natura qdē ītri ſecā tunicā fecit neruoſam ⁊ extriſecā carno ſam. Pōt nāqꝫ digerētis oꝑatio ad id qḋ

digestū est ī potentiā sine occursu ꝑuenire. Sentiēs vero id qđ sentiť nō pōt sentire nisi obuiādo ei sensu vȝ tactus. ¶ Et dicemus etiā ꝙ sunt q̄dā mēbra quoꝝ cōplo sanguini nō est ꝓpinqua: ergo indiget sanguis in eoꝝ nutrimēto multotiens cōuerti sicut carnis: quapꝑ ī eā nȝ foramina facta fuerūt nȝ ventriculi ī qbus aliq̄zto tꝑe nutrimētū qđ ei digeriť imoreť: ⁊ deide caro ex eo nutriať: immo illico quū ei nutrimētū occurrit in ipsaȝ cōuertiť. Et sunt ex mēbris q̄dā quoꝝ ꝯplo a sanguinis complexione valde est remota. ¶ Ideoqȝ quū necesse fuerit sanguinē ea nutrire oportebit vt ī similitudinē substātie eorū multis cōuersionibus ordinatim cōuertatur sicut os: quapꝑ ī ncreatiōe ante vnū positū fuit foramē qđ eoꝝ nutrimēto tāto cōtineat tꝑe q̄zto illud ī eius similitudinē cōuertať sicut ī osse cruris ⁊ adiutorij aut foramina multa ī ipsis diuisa sicut ī osse mādibule īferioris. Et mēbris qdē q̄ sic sunt necesse ē vt nutrimēto ampliori q̄z eis tūc sit necesse repleāť: vt paulatim ⁊ paulatim ꝓcedāt illđ ī sui similitudinē cōuertēdo. ¶ Membra āt fortia supfluitates suas ad mēbra debilia sibi vicia expellūt sic̄ cor ad ascellas: ⁊ cerebrū ad loca q̄ sūt post auriculas ⁊ epar ad iguia.

¶ Summe prime doctrine qnte ⁊ ē sermo vniuersalis de ossibus ⁊ iuncturis. Caplꝫ.i.

Dicemus ꝙ ossium q̄ sūt ī corpore: alia sūt q̄ sūt sicut fundamentū qm̄ sup̱ ea est corpus fabricatum sicut spondiles dorsi. Spōdiles nāqȝ ille corꝑis sūt fundamētum sup̱ quas ipȝ fabricatū ē queādmodū nauis sup̱ lignū fabricať qđ ī ea primū pōiť. ¶ Et alia sunt q̄ sunt ī corpore sicut clipeus ad tuēdū sicut os cranei. ⁊ alia q̄ sunt sicut arma qbus bellatores īpediētes repelluntť sicut ossa q̄ uocanť simenia ⁊ sunt ossa q̄ sunt sup̱ spondiles dorsi sicut spine. ⁊ alia sūt qbus iunctuarū vacuitates replēť sicut ossa sisamina q̄ īter ossa digitoꝝ existūt. ⁊ sūt alia q̄ sunt ad corpora suspēdēda q̄ suspensione īdigēt sicut os laude assimilatū qđ est mucsuli gutturis lingue ⁊ alioꝝ suspēsoriū. ¶ Omnia aūt ossa corporis sustentaculū sunt ⁊ erectio. ⁊ ossa qdeȝ q̄ ad sustentādū tātū sunt: aut defendendū ⁊ ad mēbra mouēda necessaria nō existūt solida facta fuerūt. lȝ sint ī eis vacuitates ⁊ foramina parua ⁊ pori q fuerūt necesse ī eis esse eoꝝ vero que ꝑꝑ motū ēt necessaria fuerūt in quātitate cōcauitatis augmētū factū fuit ⁊ ipsoꝝ cōcauitas ī medio eoꝝ posita fuit ⁊ vna: ne corpus eius receptaculis nutrimenti paruis ⁊ sepatis idigeret qm̄ lapsuȝ inde fieret imo durū factū est eius corpus ⁊ ipsius nutrimentū qđ est medula ī eius īteriore est aggregatū iuuamētū igiť additionis cōcauitatis ītrinsece est vt sit leue. ⁊ iuuamētū vnitatis ītrinsece est vt sit corpus ip̄ius durius ⁊ duritiei sui corporis iuuamētū est ne ī hora fortissimoꝝ motuū rūpať. ⁊ iuuamētū medule que est ī eo est vt nutriat ipsuȝ sicut ante declarauimus: ⁊ vt ipȝ semp̱ mollifice ne frangať: ideo ꝙ motus ipsum exiccat ⁊ vt sit ventrē habens ⁊ forte ⁊ solidū. ¶ Cōcauitas vero ē minor quū firmitudo magis ē necessaria. ⁊ est maior quū plus necessaria est leuitas. ¶ Ossa aūt porosa facta fuerūt sicci nutrimenti qđ nominauimus causa: ⁊ ꝑꝑ additionē necessitatis causa rei alicuius que necesse est vt in ea penetret sicut odor qui cuȝ aere attrahitur ī osse collatorio simili ⁊ cerebri superfluitates que ꝑ ipsum expelluntur. ¶ Omnia vera ossa vicina sunt ⁊ cōiuncta nȝ īter aliquod os ⁊ os qđ ipsum sequiť magnū existit spatiū. ¶ Inter aliqua tamē eoꝝ inuenitur spatiū paruū qđ cartilaginosa implent laguahic aut cartilaginibus similia q̄ ꝓpter iuuamētū creata fuerūt ꝑꝑ qđ ⁊ cartilagines. ¶ Et vbi qdē de iuuamēto illo nō est curādū iunctura inter ea sine laguahica facta fuit sicut ī mādibula īferiori. ¶ Vicinitates vero q̄ īter ossa existūt multis sūt modis. Sūt.n. ossa quoꝝ vicinitas est vicinitas iuncture laxe. ⁊ sūt alia quoruȝ vicinitas iuncture nō laxe nȝ multū stricte ⁊ sūt alia quorū vicinitas iuncture multū stricte est vicinitas fixe aut almodrusu aut mulsahac. ⁊ iunctura qdē laxa est cuius vnū ossiū suoꝝ suis motibꝰ facile pōt moueri ita ꝙ os ñ moueať sicut ē iunctura rasete cū aseid. ⁊ iūctura dura nō valde stricta ē illa cuius vnius ossium motꝰ ꝑ se nō ē facilis nȝ ē nisi qddā modicū sicut iūctura q̄ ē īter rasetā ⁊ pectinē aut iūctura q̄ īter duo ossa pectinis. Iunctura vero valde stricta ē illa cuius nullū ossiuȝ vllo mō moueri pōt sicut iunctura toracis. ⁊ fixa qdē ē cuius vnū ossium hēt additamentū ⁊ aliud hēt foramē ī q̄ figiť illđ additamētū fixione ī qua nō moueť sicut dētes ī suis originibus ⁊ almodrus qdē est cuius vnūquodqȝ

ossium habet vacuitates τ dentes sicut sera τ dentes. vnius taliter sunt preparati q̄ alterius ossis vacuitates igrediūť queadmoduʒ erarij eris tabulas cōponūt: τ hec qdem iunctura vocať seren sceu adorē sicut sūt iuncture ossium cranei. ¶ Et mulsach qdē alia est que ī lōgitudine est cōnexa sicut iunctura q̄ est inter duo ossa asseid: alia est que in latitudine cōtinuatur sicut iuncture spondiliuʒ inferiorum ex spondilibus dorsi: earū eni que superius sunt iuncture nō valde sunt stricte.

¶ De anatomia cranei. Capitulum .ii.

Omniū qdē ossium cranei iuuamētū ē q̄ sūt vt clipeus cerebri ipʒ cooperientia τ ab oibus malis defendentia: iuuamētū vero qđ multa creata fuerunt τ nō fuit vnū tātū os i duas partitur summas quaꝝ vna cōsideratur ſm res que sunt i cōparatione ipsius ossis τ alia cōsideratur i cōparatione eius q̄ ipsum os colligit. ¶ Prima vero sūma i duo diuiditur iuuamenta vnū est q̄ si craneo ipedimentū i vna sui parte euenerit fracture aut putrefactionis nō erit toti craneo cōis queadmodū esset si vnū foret os. secundū ē ne i partibus vnius ossis diuersitas iduritie τ molitie τ raritate τ spissitudine τ subtilitate τ grossitie habeať. ¶ Et hec qdeʒ diuersitas est necessaria pp itentionē quaʒ i primo dicturi sumus. ¶ Sūme vero secunde iuuamēta sunt q̄ p adorē cōplēť. ¶ Quorū quedā sunt que sunt i cōparatiōe ipsius cerebri: vapores eni grossi qui ab eo resoluti egredi nō valerēt si eēt vnū os: egrediēdi āt habēt viā i adorē que ab eo separāť vt cerebrū pp resolutionē mūdificeť. Et aliud ē i cōpatiōe ei⁹ qđ de villis neruoꝝ a cerebro egrediť q p mēbra capitis vadūt vt viaʒ habeāt. Et sunt alia duo iuuamēta cōia inter ossa τ iter alias duas res: vnuʒ est i cōparatione venarū τ arteriaꝝ q iterius inegrediūtur i capite vt viā habeāt. τ aliud ē i cōparatione dure matris spisse τ grauis vt alique eius partes cum adoreʒ teneātur a cerebro eleuentur ne ei grauamē inferāt. Et huius qdē naturalis figura ossis est vt sit rotundū pp duas res τ duo iuuamēta vnū est pp cōparationē ad interius figura nāqʒ rotunda est maioris dimensionis ea quā recte linee cōprehendunt figure quū earuʒ comprehensiones equales fuerint: τ aliud est in cōparatione ad exterius: quoniam figura rotunda pꝑter i pulsiōes nō patitur queadmoʒ angulos hntes patiūť. τ ipsū qdē lʒ sit rotūdū i lōgitudine tñ factū ē qm̄ origines neruoꝝ a cecebro i lōgitudinē sūt pōite. τ sic oʒ vt nō coagusteņ. τ duas hʒ eminētias ante τ retro vt neruos ōsēdat q descēdūt ad frontē τ ad nuchā τ hec quidē figura tres veras habet adorē τ duas hʒ mēdosas. τ i primis vna adorē frōti ē cōicās arcualis hoc mō. L. τ vocať coronalis. ¶ Et alia adheret adorem q̄ directe trāsiēs: i lōgitudinē diuidit caput in quo media τ per se cōsiderata vocať sagittalis τ i q̄ntū ē cōtigua corōali: vocať neruallis τ hmōi quidē figura arcui similať i cuius medio linea recta sit perpēdicularis ē erecta q̄ ē hoc mō. ¶ Et adoreʒ tertia iter occiput τ basim ipsius cōis existit cui⁹ pūcto cū ipsa fit ſm figurā anguli extrenitas sagittalis cōtinuať τ vocať adoreʒ laude eo q̄ laude littere grece similis existat q̄ ē ita. ¶ Quūqʒ duabus adoreʒ q̄s prius nominauim⁹ cōtingiť fit figura talis. ¶ Due vero adorē mendose ſʒ capitis lōgitudinē sūt pꝑtēse vtriqʒ equidistātes sagittali q̄ pꝑfūditate integra i ossibus nō pꝑfūdāť. Et he due corticales vocāť. ¶ Nō nālis aūt capitis figure sūt tres vna ē vt anterior eminētia minuatur: τ pꝑpterea de adorē admittať adorē coronalis. ¶ Et alia ē vt posterior minuať eminētia τ ad hoc de adoreʒ perdať adorem laude. τ tertia est vt vtreqʒ perdantur eminentie τ fiet capud vt spera longitudinem τ latitudineʒ habens equales: de hac quidem figura summus medicoruʒ Galie. dixit q̄ propterea q̄ dimensiones in ea sunt equales oportuit ſm equalitatem vt dimensiones adorem essent equales sed diuisiones adorem in primis erant tres in longitudine. τ due in latitudine. erit itaqʒ in hac adorem vna in longitudine τ similiter adorem vna i latitudine. ¶ Et erit adorem quidem latitudinalis adorem in medio latitudinis ab aur. ad aurem sicut longitudinalis adorē. in medio longitudinis: dixit etiam summus medicorum Galie. impossibile est capud aliam figuram quartam nō naturalē habere. s. ita vt sit longitudo minor latitudine: nisi de ventriculis cerebri aut ð ipsius corpore aliquid minueretur: quod quidem vite est contrarium τ cōpōnis prohibens bonitatem. ¶ Et hec qdē primi medicoꝝ hipo. dicta cōcessit qui dixit capitis figuras quattuor tātum existere.

¶ De anatomia eius qđ ē sub craneo. C. iii.

CApút post hoc quinque habet ossa. quorũ q̃ttuor sũt vt parietes. ⁊ vnũ ē sicut basꝭ. hi aũt parietes cũ eo facti sũt duriores eo ꝙ casus ⁊ ꝑcussiões ad eos ꝭz plurimũ tẽdunt ⁊ quia necesse fuit vt craneũ eẽt rarũ factũ ē medituliũ similiter rarũ propter duaꝝ res: vna est vt vapores ĩde egrediãꝭ qui resoluũꝭ. ⁊ altera ne grauamẽ cerebro ĩferat. ⁊ de parietibus qdez posterior durior factus ē eo ꝙ a sensus custodia ē remotus. ¶ Paries ꝑ̄mus est os frõtis cuius superior ē terminus adorẽ corõalis ⁊ ĩferior adorẽ que ab vna extremitate coronalis ꝓueniẽs trãsit sup oculos apđ supercilia ⁊ cõtiuaꝭ eius finis alij extremitati coronalis alij vero duo parietes q a dextra sunt ⁊ a sinistra sunt ossa in quibus sunt aures ⁊ vocãtur petrosa ꝓpter sui duritiẽ. ¶ Quoꝝ vnũqđqz terminãtur superius ad adorẽ coronalis ⁊ ĩferius ad adorẽ que ꝓueĩt a sumitate adorẽ laude ⁊ ꝓtẽdiꝭ vsqz ad coronalẽ ⁊ ab ĩteriori pars coronalis ⁊ posterius pars adorẽ laude. Quartũ vero ꝑietẽ terminat supius adorez ⁊ inferius adorẽ q̃ ē cõis inter caput ⁊ parillũ ⁊ iungit ĩter duo extrema laude. Basis ãt cerebri ē os qđ oĩa alia sustinet ossa ⁊ vocaꝭ basillare: qđ quidẽ durũ ꝓpter duo iuuamẽta fuit creatũ. vnũ ē ꝙ durities ad portãdũ iuuat. ⁊ aliud ꝙ duꝝ minus suscipit putrefactõez superfluitatũ; ⁊ hoc quidẽ os sub supfluitatibus q̃ super ipsũ sẽper dscẽdũt positũ ē: ideoqz fuit melius ipsũ eẽ duruz. ¶ In vnaquaqz preterea duorum temporuz parte sunt duo ossa dura que cooperiũt neruũ qui transit in tẽpore. Quorum situs est ꝭm longitudinẽ tẽporis ex trãsuerso ⁊ vocantur hec duo ossa paris.

¶ De anatomia ossium mandibularum ⁊ aurium. Capitulum quartum

OSsiũz quidẽ mãdibule ⁊ tẽporis numerũ declarabimꝰ adorẽ mãdibule declarando. ⁊ dicemus ꝙ superiorem mandibulam terminat superius adorem communis inter eam ⁊ frontem transiens sub supercilijs a tempore ad tẽpus. ¶ Et inferius terminant eam dentium origines. ⁊ a duabus partibus adorem que a parte auris venit communis inter eam ⁊ os basillare quod est retro post dentes. ¶ Deinde alia extremitas que est eius finis vz quia eminendo ad domesticam parumper declinat. ⁊ ē adorẽ que diuidit inter hec ⁊ adorẽ quã nominauimus q̃ est illa q̃ ĩ longitudĩe sup palatũ secat. Isti qdẽ eius sũt termini. Adorẽ vero terminos eius ĩgrediẽtiũ q̃dã est q̃ secat ĩ longitudine qđ ĩ palato ē supmũ. ⁊ alia adorẽ est q̃ incipit iter duo supcilia ⁊ vadit ad oppositũ q̃ ē ĩter duos dentes duales ⁊ est adorẽ q̃ ĩ principio incipit huius adorẽ ⁊ descendendo declinat ab ea ad oppositionẽ q̃ ē iter quadrupedũ ⁊ caninũ a dextra: ⁊ alia qualis illa a sinistra. Et ex his qdẽ tribꝰ adorẽ. s. media ⁊ duabus extremis ⁊ iter oppositiões originũ dentiũ ꝑdictorum fiunt duo ossa triangula.

Sed triãguloꝝ bases nõ sunt apud dentiũ origines sed ante hoc fit ĩ medio adorẽ secãs circa basim nariũ. tres enĩ adorẽ hãc secãtẽ ĩ locis ꝑdictis transeunt ⁊ fiunt sub duobus triãgulis duo ossa: quoꝝ ambo horũ triãgulorũ ⁊ origines dentiũ cõtinẽt bases ⁊ duas ꝑtes adorẽ extremaruz. Et vnũ os sepat ab alio illud qđ de media adorẽ descẽdit. In vnoquoqz ergo illoꝝ duoꝝ ossium sunt duo anguli recti apud hãc adorẽ secãtẽ ⁊ acutus eius apud duos caminos. ⁊ expãsus eiꝰ apđ nares. Et de adorẽ mãdibule superioris est adorẽ q̃dã q̃ descẽdit ab adorẽ cõi supiori ⁊ ad partẽ dirigiꝭ oculi: ⁊ quũ perueĩt ad orbitã ĩ tres separaꝭ ramos: quoꝝ vnus progrediꝭ sue adorẽ q̃ cũ fronte est cõis ⁊ super oculi orbitã donec supercilio cõtinueꝭ. Et alia adorẽ est sub ea ⁊ similiter cõtinuaꝭ ꝑter ꝙ orbitã nõ igrediꝭ. Et alia adorẽ tertia simiľr continuaꝭ postq̃z orbitã ĩgrediꝭ. Et qcqđ de illis ĩferius existit ĩ cõparatiõe adorẽ q̃ ē sub supcilijs lõgius ē loco q̃z illud qđ supius tãgit: os vero qđ adorẽ prima triũ sepat ē maius. ⁊ post illud qđ sepat secũda. Nasi aũt iuuamẽta manifesta sunt q̃ sunt tria vnũ est qm̃ cũ foramĩe qđ est ĩ eo ĩ odoratione iuuat donec plus aeris ĩ eo cõtineaꝭ ⁊ etiã tẽpereꝭ prius q̃z ĩ cerebrũ penetret. licet enĩ plurimũ aeris q attrahiꝭ ad pulmonẽ vadat magna tamẽ eius pars ad cerebrũ etiã tendit. Et cũ aeris etiam attractione quũ qs odorare vult multus ĩ vno loco aer corã ĩstrumento odoratus adiungiꝭ: vt fit apprehensior plus ⁊ copiosior. In vno igiꝭ iuuamento sũt hec tria iuuamenta. Scđm aũt est qđ ad litteras iuuat distinguẽdas: ⁊ vt eaꝝ exitus sit facilis ĩ incisione: ⁊ ne totus aer apud locũ cui litterarũ accidit incisio cõprimaꝭ sed ꝭz mẽ

surā. Et hec duo iuuamēta i vno cōsistunt
iuuamēto. ¶ Et tātū ē qđ facit nasus in mē
suratione aeris harū litterarū q̃tū illud qđ
facit foramē pforatū absolute post fistulam
qđ nihil obturat. ¶ Tertiū vero ē vt supflui
tates a cerebro egrediētes tegmētū ⁊ defen
sionē a visibus habeāt ⁊ etiā est istrumentū
iuuatiuū ad ipsas excutiēdas cū exuflatione
¶ Et ossium qdē nasi cōpositio ex duobus
est ossibus ad modū duorū triāgulorū: quorū
duo anguli supius concurrūt ⁊ bases apud
vnū angulū se cōtingūt ⁊ i duos separātur
angulos. Et vnūquodqz duorū ossiū vnicui
qz duarū adorē supponit extremarū quas no
minauimus. Et sup duas eorū inferiores ex
tremitates sūt due cartilagines molles. Et
iter eas fm longitudinē adorē medialis est
cartilago cuius supior pars iferior ē durior
que tota alijs duabus cartilaginib9 durior
existit huius vero medie cartilaginis iuua
mentū est vt nasus i duas partiat nares: iō
vt quū ad cerebrū supfluitas dscēdit bz plu
rimū ad vnā earū declinet ⁊ nō totā attra
hendi aerē viā obturet que ad cerebrū aerē
defert q qđ ibi de spū existit euētat. ¶ Dua
rū verb cartilaginū extremarū iuuamentū
tres res existūt vna ē iuuamētū oībus carti
laginibus que sup oēs ossium existunt extre
mitates cōe qđ iā executi sumus. Et secun
da est vt expādāt ⁊ dilatētur si necesse fuerit
aerē supflue attrahere aut expellere. Et ter
tia est vt ad vaporē excutiendū cū suo motu
⁊ quatione ⁊ tremore iuuet quū exuflauerit.
¶ Et duo qdē nariū ossa facta fuerūt minu
ta ⁊ leuia: qm̄ leuitas magis est hic necessa
ria q̃z firmitudo ⁊ pcipue qa a mēbrorū cōti
nuitate sunt sepata que nocumēta sunt reci
piētia ⁊ sūt posita cū custodia sensus. ¶ Os
sium vero mādibule iferioris forma ⁊ iuua
mentū scita sunt. Ex duobus nāqz consistit
ossibus que stricta sub mento cōnectit iun
ctura. Et i sumitate cuiusqz duorū aliorū ex
tremorū eorū secando facta est serratura cur
ua que cū additamento ei igeniose pparato
cōponitur: quod ex osse nascitur quod ad eā
pueīt quarū vnaqueqz ligamētis fuit ligata.

¶ De anatomia dentium. Capitulum. v.

Dentes qdē sunt. xxxij. est tamē quū cō
tingit quosdā hoīes nō habere negue
gidij q sunt quattuor extremi: ⁊ tūc nō erūt
nisi. xxviij. ¶ Eorū vero duo sunt duales ⁊
duo quadrupli superius ⁊ totidē iferius ad
incidendū ⁊ duo canini supius ⁊ duo iferius
ad frangēdū: ⁊ molares ad molēdū ab vtra
qz supiores ⁊ inferiores quattuor aut qnqz.
Et huius totius sūma ē aut. xxxij. aut. xxviij
quattuor duales ⁊ quattuor quadrupli. ⁊ q̃t
tuor canini. ⁊ octo molares. ⁊ quattuor ne
gueid qdē fm plurimū nascunt i medio tem
poris augmenti. ⁊ hoc qdē est post sperma
tis emissionē ⁊ ante cōsistentiā qm̄ cōsisten
tia est circa. xxx. annos. Ideoqz dētes isti sen
sus vocant. ¶ Et dentes etiā habēt radices
⁊ capita acuta que in foraminibus figuntur
ossium duarū mandibularū i qbus cōsistūt.
Et sup marginē cuiusqz foraminis addita
mentū magnū rotundū oritur qđ dentē cir
cundat ⁊ stringit vt eius fortiora sint ligamē
ta. ¶ Vnusquisqz vero dentiū preter mola
res vnū hz caput. Sed molarium i inferiori
mādibula firorū quisqz ad minus duo habet
capita: ⁊ est etiā quū habet plura ⁊ precipue
neguegidij qui quattuor habēt capita. Sed
firorum i mandibula superiori quisqz ad mi
nus tria habent capita ⁊ fortasse plura ⁊ pro
prie neguegidij qui plura habent capita. ca
pita vero molarū multa facta sunt qm̄ sunt
magni: ⁊ qm̄ eorū operatio est maior. Et su
perioribus qdē additamenta sunt eo q sunt
suspensa: ⁊ q grauitas facit eos ad oppositio
nē partis suorū capitū declinare. Inferiorū
vero ponderositas infirioni eorū nō existit cō
traria. ¶ Nullū ptērea ossium vllo mō sen
tit preter dentes. Gal. eni dixit q experimē
tū nobis demonstrauit eos sensum habere
de quo natura solicita fuit ⁊ fecit ipsum cū
virtute que a cerebro prouenit. ¶ Idcirco vt
ipsi etiā iter calidum ⁊ frigidum discernāt.

¶ De iuuamento dorsi. Capitulum. vi.

Dorsum propter quattuor iuuamenta
sunt creatum. ¶ Vnū est vt sit nuche
semita que in permanentia animalis est ne
cessaria propter illud qđ i suo loco de nuche
iuuamento clare narrabimus. Nunc autē
summā aggregatam de eo referemus. Et
hoc est q si nerui omnes a cerebro nascerē
tur esset necessariū capud multo maius esse
q̃z sit ⁊ sic grauaret supra totū corp9. ¶ Ner
uo quoqz esset necessariū grande pertransi
re spatium ⁊ longum donec ad extremorum
finem perueniret: ⁊ esset nocumentis expofi
tum ⁊ ad incidendum. ⁊ eius quidem longi-

tudo ipsius debilitaret fortitudinẽ ad attrahendũ mẽbra grauia ad ipsorum principia. Ideoq; deus cuius nomẽ sit benedictũ misericorditer egit faciens partẽ cerebri q̃ ẽ nucha ad inferiora corporis incidere sicut canales a fonte quatenus ex ea neruorũ diuisiões a duobus suis lateribus ⁊ eius extremo ſm eius oppositiõẽ ⁊ vicinitatẽ cũ mẽbris egrediant. postea factũ est dorsum semita eius ⁊ custodia. ¶ Et ſm qdẽ est quoniã dorsum ẽ custodia ⁊ clipeus mẽbrorũ nobiliũ que sunt posita corã ipso. Ideoq; i creatiõe facte fuerunt ei spine ⁊ simenia. ¶ Et tertia de causa q dorsum creatũ fuit vt sit aliorũ ossium principiũ: sicut lignũ qd in exordio nauis primo ponit cui alia ligna infigunt secundo: ⁊ annectunt. Ideoq; dorsũ durũ creatũ fuit. ¶ Et quartũ est vt possit hõ stare. ⁊ ad multas se mouere ptes. Ideoq; dorsũ de spõdilibus ordinatis factũ est nõ de esse vno nec de ossibus magnis. Iuncture quoq; iter spõdiles facte sunt nõ laxe: qm̃ standi potẽtiã debilitarẽt: nec valde stricte qm̃ phiberẽt inclinare.

¶ De anatomia spondiliũ. Capitulum. vij.

Spondilis est os in cuius medio ẽ foramẽ p qd nucha trãsit. ⁊ est quũ spondilis quattuor habet additamẽta a dextra ⁊ a sinistra ⁊ a duobus lateribus foraminis. Et ea qdẽ q̃ sursum tendunt sursum aspicientia dicũtur. Et que sunt inferius tendentia inferius aspiciẽtia ⁊ inuersa. ⁊ est etiã quũ additamenta sunt sex quattuor ab vna pte ⁊ duo ab alia. ⁊ ẽ quũ sunt octo. ¶ In his vero additamentis existit iuuamentũ vt p ea continuitas que est inter spõdiles cõtinuitate iuncturali ordinet cũ cõcauitatibus in quibusdã earũ ⁊ capitibus bucellis similibus in quibusdã. ¶ Sunt ꝑterea ex spondilibus que alia habent additamenta nõ ꝓpter hoc iuuamẽtũ sed ꝓpter defensionẽ ⁊ clipeũ ⁊ repulsionẽ eius qd percutit ⁊ super ea terunt horum additamentorũ ligamenta. ⁊ sunt ossa ampla ⁊ dura ſm spondilium longitudinẽ posita. ¶ Que aũt ex eis retro posita fuerunt spine vocãtur ⁊ simenia. ¶ Et q̃ ex eis a dextris ⁊ a sinistris sunt posita vocãtur ale. Ipsa vero sunt ad defendendũ illud qd in longitudinẽ corporis ex neruis ⁊ venis ⁊ musculis ꝓfundius q̃ ipsa ingreditur. ¶ Et quedam ex alis que ad partẽ costarũ tendunt aliud proprium habent iuuamentũ. Quod qdẽ est vt in eis creentur vacuitates quibus capita gibbosa mirabiliter ligent. ¶ In vnaquaq; eñi ala ex eis sunt due vacuitates: ⁊ i vnaquaq; costa sunt duo additamẽta gibbosa. ¶ Sũt ꝑterea ex alis q̃ duo habent capita ⁊ ale duplici similantur. ⁊ hoc qdẽ in spõdilibus existit colli cuius iuuamẽtũ nũc nominabimus.

¶ Spõdiles quoq; ꝑter foramẽ mediũ alia habẽt foramina: pp illud qd ab eis egredit neruis de venis. quedã aũt illorũ foraminũ sunt q̃ cõplentur i vna vnius spõdilius eminentia ⁊ sunt quedã eorũ que cõplentur iter duas spodiles cõiter. Et locus earũ est cõis terminus q iter eas existit. Et plerũq; ẽ quũ istud a duabus partibus .s. supius ⁊ iferius existit. ⁊ plerũq; est in vna parte. ⁊ est etiã quũ i vnaquaq; spondili est semicirculus. Et est quũ in vna earũ est maior ⁊ i altera minor. ⁊ hec qdẽ foramina a duobus lateribus spondilis posita fuerũt ⁊ nõ retro pp defensionis defectũ illic eius qd egreditur ⁊ ingreditur ⁊ qa percussionibus esset expositũ neq; fuerũt posita anterius qa in locis essent atq; corpus sua naturali ponderositate ⁊ suis etiã voluntarijs motibus declinat: ideoq; motus debilitarentur. Et nõ fuit possibile vt essent stricti ligamenti: vt anterius egredientur: ⁊ postea retro redirent fuit ipossibile qm̃ declinatio etiã esset super neruorũ egressiones q̃ eis faceret coangustationẽ ⁊ nocumentũ. His aũt additamentis q̃ pro defensione existũt super posita fuerũt ligamẽta ⁊ nerui: ⁊ leuia facta fuerũt ⁊ lubrica ne tactu carni inferant nocumentũ. ¶ Additamẽtorũ quoq; cõiunctiuralium de natura est hoc. Sunt eñi adinuicẽ fortiter ligata ligamento vehemẽti vndiq;: verũtamẽ ligatura anterius est plus stricta ⁊ posterius plus laxa qm̃ anterius curuari ⁊ 9flecti est magis necessariũ q̃ posterius flecti ⁊ curuari. ⁊ ppea q ligamẽta q̃ sũt posterius facta fuerũt laxa ipleta fuerũt spacia que ibi ꝓculdubio fiunt humoribus viscosis. Spondilium aũt dorsi quedã sunt que valde bene ligãtur cũ athachib ac si essent vnũ os creatum ad firmitatẽ ⁊ quietẽ ⁊ quedã suntq̃ sunt laxa ac si essent ossa multa creata pp motũ.

¶ De iuuamẽto colli ⁊ anatõia ossiũ eius. c. 3.

Collum fuit creatum propter tracheã arteriã. Et trachea quidẽ arteria fuit creata ꝓpter illud qd narrabimus de creationis eius iuuamentis in suo loco. Et pro-

preterea quod spondiles colli ad summum su periores sunt delate super eas que cum sint dorsi τ sũt sub eis oportuit vt fuissent mino res. ¶ Quod enim defertur deferẽte leuius esse oꝫ cum placuerit vt motus quidem sint sm̃ sapientie ordinem. ¶ Et quoniaꝫ neces se fuit initium nuche grossius esse τ maius sicut cõcauitatum principiuꝫ eo ꝙ illud qꝺ ex diuisione neruoꝝ̃ suppreme parti est pro priũ ẽ plus eo quod est proprium ei quod ẽ inferius opportuit in spondilibus colli fo ramina magna ampla fore. τ qꝛ paruitas τ foraminis amplitudo earuꝫ attenuauerunt corpora opportuit firmitudinis intẽtionem ibi affuisse qua illud quod due res quas nar rabimus debilitauerũt emẽdaret opoꝛtuit igitur eas oĩbus aliis spondilibus duriores creari. τ quia cuiusqꝫ spondilis eaꝝ corpus fuit subtile creata fuerunt eoꝝ simenia par ua. Magna eñ si creata forẽt spõdiles eẽnt exposite rupture τ nocumẽtis eo ꝙ earuꝫ si menijs res occurrerunt fortes: τ quia earũ simenia fuerunt parua facte sũt ale earũ magne duo duplicia habẽtes capita. τ quo niã motus magis fuit necessarius quã fixio eo ꝙ ipse nõ multa fuerũt ossa queadmodũ ille q̃ sunt inferius: lare facte fuerũt spõdiliũ earũ iuncture cõparatione iuncturarũ earũ q̃ sunt inferius. τ qm̃ quãtũ defuit eis ex fir mitudine ꝑꝑ laritatẽ tãtũdẽ recupatur aut plus eo ex parte eius qꝺ eas circũdat τ sup eas graditur de neruis τ musculis τ venis: ideo non fuit necessaria multa firmitudo in iuncturis τ qꝛ nõ fuit necessariũ multum fir mare iuncturas τ sufficit eis mẽsura q̃ ex ea attributa eis fuit ideo earũ additamẽta con iunctionalia sursum aspiciẽtia τ iusuꝫ ĩ sum ma nõ fuerũt creata magna τ multe latitu dinis queadmodũ illa q̃ sũt sub collo. Ve rũtamẽ eaꝝ bases posite sũt lõgiores τ eaꝝ ligamẽta lariora. ¶ Et neruoꝝ egressiones ĩ eis posite fuerũt cões sic dixim⁹ qm̃ fuit pos sibile vt ĩ vnaquaqꝫ illarũ spondiliũ eo ꝙ sit subtilis τ parua τ foramẽ per qꝺ trãsit nu cha ampluꝫ eẽt proprie nisi in illis quas de clarabimus: τ quarum demõstrabimus di spositiones. ¶ Nũc aũt dicemus ꝙ spondi les colli septẽ sunt numero. Hec nanqꝫ mẽ sura in longitudine τ numero fuit equalis. τ q̃qꝫ eaꝝ oĩa. xi. ꝑdicta habẽt additamẽta ꝑ ter primã. s. simenia τ duas alas τ quattuoꝛ additamenta coniunctionalia sursũ aspiciẽtia τ quattuor inferius aspicientia. et vnaqueqꝫ ala duos habet ramos. τ circulus egressiõis nerui iter oẽs duas spõdiles diuidit̃ in duo media. ¶ Prima aũt spõdilis τ secũda q̃sdã hñt ꝓprietates quas nõ habẽt alie. In p̃mis vero est tibi sciẽdũ ꝙ mot⁹ capitis a dextris τ a sinistris fit iunctura q̃ ẽ inter capud τ spõ dilẽ primã. ¶ Et ipsius mot⁹ anterius τ po sterius fit iunctura que est inter illaꝫ τ spon dilem secundã. Est igit̃ nobis de iunctura p̃ mi i primis loquẽdũ. ¶ Dicemus igit̃ ꝙ su per laboriosã partem spondilis prime a dua bus partibus que sũt superius create fuerũt due vacuitates in quas duo ossis capitis ad ditamenta igrediũtur. Et cũ vnũ eoꝝ eleuat̃ τ alteꝝ deprimitur declinat capud ad depres sũ. τ qꝺ in hac spondili alia sit iunctura ipos sibile fuit. Ibi igit̃ alia facta fuit spõdilis p se q̃ ẽ secũda ex q̃ creatoꝛ a pte ei⁹ añrioꝛe que est ad interioꝛa additamẽtũ longũ durũ oꝛi ri fecit qꝺ pertransit τ igredit̃ foramẽ ꝓprie corã nucha foramine inter eas cõi. s. forami ne qꝺ a posterioribus ad anterioꝛa est lõgius q̃ꝫ a dextra τ sinistra qm̃ iter posterius τ an terius sunt duo ingredientia que maioꝛẽ oc cupant locũ quã vnũ ex ingredientibus occu paret: latitudo aũt mensuratur ꝫ vnũ ingre diens qꝺ est maius. τ hoc quideꝫ ad ditamẽ tuꝫ vocatur dens a quo quidẽ occupata fuit nucha ligamẽtis fortibus q̃tenus dẽtis extre mitas a nuche extremitate separet̃. ne dens suo motu nuchã percutiat τ ei coangustatio nẽ faciat. deinde additamẽtũ hoc a spõdili p̃ ma eleuat̃ τ vacuitatẽ q̃ ẽ i capitis osse ingre dit̃ qꝺ vacuitas q̃ i osse existit capitis anteri us τ posterius circundat. ¶ Et hic qdẽ dẽs nõ ad iterius fuit factus nisi ꝓpter duo iuua mẽta quoꝝ vnũ ẽ vt sit amplius custoditũ τ alteꝝ vt latus spõdilis qꝺ est magis subtile sit iterius τ nõ exteri⁹. ¶ Et p̃me quidẽ spõ dilis ꝓprietas est ne simenia habeat ideo ne ei inferat grauamẽ. τ ne ꝓpter ipsã nocumẽ tis sit expõita. Additamentuꝫ nãqꝫ qꝺ repel lit iquãtũ ẽ foꝛtius ipsummet fracturã τ no cumẽtũ affert ei qꝺ ẽ debilius τ ẽt ne muscu los τ neruos multos qui in eius circuitu sũt positi ledat. ¶ Et quia ẽt parum indigemus hic spinis custodientibus: Hec enim spon dilis est quasi submersa. τ sepulta custodijs secunde que ipsam a nocumẽtis custodiũt. τ

ꝑpter has qdē intentiones nō proprie ei fa
cte fuerūt ale: Neruoꝝ eni ꝛ musculoꝝ plu
res i duobus eius positione spissa positi sūt
ꝑptera ꝙ pricipio sunt ꝑpiqua. Ideoqꝫ ale
locū nō habuerunt ibi. ¶ Amplius ex ꝑprie
tatibus huius existit spondilis qđ nerui ab
ea nō per duo eius egrediuntur latera: sed
ꝑ duo foramina que i ea posterius ad partē
tendunt superiorē. Si eni eius neruoꝝ egres
siones eēnt vbi duo capitis additamēta ori
ficiis iunguntur suis ꝛ vbi motus eorū sunt
vehemētes vehemēti ipedimēto capud ipe-
diret. Similiter quoqꝫ si essent vbi secunda
deglutit ad deglutionē ſm sua additamēta
q̄ igrediunt̃ i ipsa ex suis duobus additamē
tis q̄ suꝑ eā incedūt: ꝛ vbi iter eā ꝛ iter secū
dā iunctura sit laxa q̄ anterius mouet ꝛ po-
sterius nꝫ fuit ꝯueniens vt anterius ꝛ poste
rius egrederet̃ ꝑꝑ cās quas i declaratione
cause aliarū spondiliū demōstrauimus neqꝫ
a duobus lateribus ꝑꝑ ossis ibi existētis sub
tilitatē cā dētis: quaꝑꝑ fuit necesse vt paruꝫ
sub iunctura capitis eēt posterius a duabus
partibus. s. i medio eius qđ ē iter id qđ ē po
sterius ꝛ latus. ¶ Oportuit igit̃ vt duo fora-
mina eēnt parua: quaꝑꝑ necesse fuit neruos
fuisse paruos: qa vero i spondili secūda ipoſſe
fuit neruoꝝ egressiōes supiꝰ fuisse. sic̄ fuit i-
poſſe i hac: eo ꝙ si i ea essent. Neruorū suoꝝ
egressiones sicut i prima timeret̃ ne cōqua
sarent̃ ꝛ rūperent̃ motu prime spondilis suꝑ
eā cū caput anterius aut posterius mouet̃.
Neqꝫ etiā fuit possibile vt anterius egrede-
rent̃ ꝛ posterius ꝑꝑ illud qđ diximꝰ. ¶ Nec
fuit possibile vt a duobus egrederet̃ lateribꝰ
quoniā si esset ita esset cū prima cōis: sed qđ
iter eas oriretur esset valde subtile: neqꝫ pri
morū corrigerent paruitatē: ꝛ qđ cōprehen-
deretur essent paria debilia simul iuncta: ꝛ
si cū prima eēt cōis: iā eni cognouimus cau
sam prime ꝛ que esset corruptio si eā a duo-
bus perforarēt lateribus: ergo oportuit fora
mina i secūda esse ante duo latera simenij ꝛ
duobus prime opposita lateribus qm̄ corpꝰ
prime quū eis associabit̃ nō ledet eos. ꝛ dēs
quidem qui ex secunda oritur bene prime est
annexus ligamento forti. ꝛ iunctura capitis
cum prima ambe cum secunda sunt laxio-
res quam earum spondilium iuncture: ideo
ꝙ motus qui per eas fiunt valde sunt neces
sarij ꝛ iunctura vt essent firme ꝛ manifeste:
ꝛ quum caput mouetur vnius spondilis: alia
manet in seperabilis i alia sua iūctura. sicut
opposite facie ad faciē. ꝛ quū caput anterius
mouetur ꝛ posterius stat cū prima spōdili ac
si ambo eēnt vnū os: ꝛ quū ad duo latera si
ne trāsuersiōe mouet̃ fit spōdilis prima cū se
cūda sicut vnū os. Hoc ē qđ de spōdilibꝰ col
li ꝛ earum proprietatibus narrare volumus.

¶ De anatomia spondilium pectoris ꝛ eoꝝ
iuuamentis. Capitulum nonum.

Spondiles pectoris ille sunt cū quibus
iungūt̃ coste ꝛ attractiōis aeris mēbra
cōprehēdūt. ꝛ sunt spōdiles. xi. simenia hn̄tes
ꝛ alas. ꝛ vna q̄ alas nō habet. ¶ Sūt igitur.
xij. spōdiles. ¶ Eaꝝ vero simenia nō sunt eq̄
lia. Que eni ex eis sunt corā membris q̄ sunt
nobiliora maiora sunt ꝛ fortiora. ¶ Et spōdi
liū quidez pectoris ale alijs duriores existūt
propterea ꝙ cū eis coste iūgūtur. ¶ Septez
aūt supremarū spōdiliū simenia sūt magna.
Et ipsaꝝ ale grosse vt cor fortissime tueatur.
ꝛ ideo quia eaꝝ corporeitas in hoc fuit dimi
nuta facta sunt ipsaꝝ additamēta cōiunctio-
nalia curta ꝛ lata. ꝛ illaꝝ quidem supra deci
mā additamenta cōiunctionalia q̄ sursū ten
dunt sunt illa in quibus est vacuitas bucelle
ꝛ illa q̄ inferius tendūt sūt illa i quibus egre-
diuntur gibbositates q̄ vacuitates egrediun
tur quaꝝ simenia ad inferiora curuātur. De
cime aūt simenium est rectum ꝛ nō curuuꝫ.
ꝛ eius aditamēta cōiunctionalia vtriqꝫ hn̄t
acuitates que corā bucellis existunt: quū su
perius ꝛ inferius simul bucellaꝝ fit receptio
postea vero illaꝝ q̄ sub decima existūt bucel
le sunt ad superiora ꝛ eoꝝ vacuitates ad infe
riora ꝛ ipsaꝝ simenia ad superiora curuātur
ꝛ nūc huius totius iuuamentū nominabimꝰ
post. ¶ Duodecima vero spondilis alas non
hꝫ. qm̄ necessitas multa que costaꝝ cā inerat
iā est diminuta: sꝫ firmitudo alio mō ē inge
niata in quo firmitudo cū alio iungitur iuua
mento. ¶ Et huius quidē existit declaratio
ꝙ spōdiles alchatiꝫ nimia indiguerunt ma-
gnitudie ꝛ iuncturaꝝ multa firmitudine. qa
fuerunt totū qđ est supra ipsas. Ideoqꝫ neces
se fuit vt i iuncturis vacuitates ꝛ bucelle plu
res numero fierent. quaꝝ iuncturaꝝ eaꝝ ad
ditamenta duplata fuerunt. ꝛ fuit necesse vt
pars duodecime que ē versus partem illaꝝ
similis illis fieret q̄ ꝑpter eius additamēta
coniunctionalia duplata fuerunt. In his igit̃

additamẽtis destructa fuit res ex qua dignũ erat vt ale fierẽt. post hoc amplissime fuit dilatata ⁊ qđ ex ea ampliatũ fuit fere ale simile existit. ¶Duo igit̃ iuuamenta simul i hac creatura coniũcta fuerunt. ⁊ hec quidẽ duodecima ẽ illa cũ qua diaphragmatis iũgitur extremitas. ¶Ille aũt q̃ supra hãc existunt spondilẽ nõ hac indiguerunt firmitudine in multiplicatiõe additamentoꝝ cõiũctionaliũ imo qđ eis orit̃ de simenijs ⁊ alis magnifica tum fuit. quare eaꝝ corpus ad hoc occupatũ fuit. ⁊ ꝑpterea ꝙ pectoris spodiles maiores existũt spondilibus colli non fuerũt posita foramina inter duas spondiles cõmunia eq̃liter diuisa. sed paulatim fuerunt ordinata qm̃ in illis q̃ sunt superius fuit factum augmẽtũ. ⁊ in eis que sũt inferius fuit facta diminutio doec totũ foramẽ i vna remansit. ⁊ huius q̃dem finis in decima existit spondili eaꝝ vero que ex spondilibus pectoris remanẽt: ⁊ spondiliũ alchati corpora tolerare potuerũt a dextris ⁊ a finistris vt in eis fiat foramen completum fuit ergo in spondilibus alchati foramen a dextris ⁊ foramẽ a finistris propterea vt neruus egrederetur.

¶De anatomia spondilium alchatim. Capitulum decimum.

Super alchatim vero spondiles sunt simenia ⁊ ale late. ⁊ ipsorum quidem additamẽta cõiunctõalia inferiora dilatãt̃ ⁊ assimilantur alis defendentibus. ¶Et spondiles iste sunt quinq̧ alchatim vero cũ alchaiꝫ est sicut basis totius dorsi. ⁊ ipse quidem sustinent ⁊ deferunt os femoris ⁊ sũt a quibus nerui pedis oriuntur.

¶De anatomia albauis. Capitulum. xi.

Ossa albauis sunt tria que magis ingeniose sunt coniuncta q̃ꝫ omnes spondiles. ⁊ earum iuncture sunt firmiores. ⁊ ipsarum ale sunt magis ample. ⁊ neruus quideꝫ qui de foramine in eis existente egreditur non erit a certitudine duorum laterum ne anche iunctura ipsum comprimat sed ẽ magis remotus ⁊ multo plus spissus ad anteriora ⁊ posteriora. ⁊ ossa quidem albauis similia ossibus existunt alchatim.

¶De anatomia alhosos. Capitulum duodecimum.

Alhosos ẽ composit⁹ ex tribus spõdilib⁹ cartilaginosis q̃ nõ hñt additamẽta ⁊ neruus q̃dẽ a foraminibus illaꝝ cõmũib⁹ oritur sicut est in collo propterea ꝙ sunt paruę sed a foramine tertie neruus egredit̃ ipar.

¶In quo est sermo qui est sicut finis de iuuamento dorsi. Capitulum. xiii.

Iam locuti sumus de ossibus dorsi verba moderata. Nunc aũt de toto dorso verba loquamur continentia sũmam. Dicemus igit̃ ꝙ totũ dorsum est sicut res vna propriam habens figuram aliis figuris meliorem que est circularis. Hec namq̧ figura remotior est a receptione nocumentoꝝ ex ꝑcussione vel impulsione euenientũ quam omnes alie figure. ⁊ propter hoc capita eoꝝ que superius ad inferiora fuerũt curuata: ⁊ eoruꝫ que sũt inferius ad superiora ⁊ coniunxerũt se apud mediam que est decima. Hec vero ad nullam curuata fuit partem ideo vt super eam due simul conueniant curuitates. Et decima quidem inter simenia non secũdum numeꝝ: sed longitudinem media existit: ⁊ q̃r quandoq̧ est necesse dorsũ ad aliqđ duorum curuari alteꝝ ⁊ istud non fit nisi vt declinet mediũ ad contrariũ partis ⁊ declinet illud qđ est supra ipsũ: ⁊ sub ipso ad illam partem ac si duo extrema dorsi ad sibi obuiandũ declinarẽt: propterea in medio non facte fuerũt bucelle: sed vacuitates tantũ ⁊ facte fuerunt bucelle superiores ⁊ inferiores ad ipm̃ declinantes: sed superiores descendentes. Ideo vt eaꝝ ablatio ad contrariũ partis declinatõis facilis sit ⁊ vt superiores curuent̃ ad inferiora ⁊ inferiores ad superiora.

¶De anatomia costarum. Capitulum. xiiii.

Osse sũt tutamentũ eius qđ est instrumentis attractionis aeris ⁊ ex superioribus instrumentoꝝ nutrimenti circũdant. ⁊ ipse q̃dem non facte fuerũt vnũ os ne grauarent: ⁊ ne si aliqđ accideret nocumentũ foret cõe: ⁊ vt facile esset dilatari cũ necessitas adduit ẽm illđ qđ est in natura ⁊ implent̃ interiora nocũmento ⁊ inflatione: ⁊ indigerent loco magis amplo: et propter aerem q̃ attrahit: ⁊ inter eas musculi pectoris q̃ in operationibus attrahendi aerem iuuant ⁊ eius qđ continuat̃ cũ ipso inciderent: ⁊ propterea ꝙ pectus circundat pulmonem ⁊ coꝛ ⁊ quod est cum eis necessaria fuit cautella vehemẽtissima in eoꝝ defensione: quoniam nocumẽtoꝝ impressiones que eis accidunt sint maiores ⁊ cum hoc eorũ minutio vndiq̧ nõ eas angustat neq̧ eis nocet. ¶Et iđ septẽ coste

superiores create fuerūt cōtinentes illud qđ ē in eis sibi apđ cassū obuiātes ⁊ mēbrū cir-cundātes pꝛicipale ab oibus partibus. Ille vero q̄ existunt in parte instrōrū nutrimenti create fuerunt sicut posterius minute vbi sē sus nō peruenit visus sʒ anterius nō fuerunt cōtinuate immo paulatim ordinate fuerunt cū sectione fuerūtqʒ superiores ꝓpinquius hn̄tes spatiū inter duo extrena egrediē tia: ⁊ inferiores lōgingus. ⁊ istud oino fuit vt cum cautela mēbroꝝ nutrimēti. s. epatis ⁊ splenis ⁊ aloiꝝ amplitudo loco stomachi iūgeret ne cū ipleret nutrientibus ⁊ iflatōibus cōprime retur. ¶Septē vero coste superiores pecto ris coste vocātur q̄ ab vnaquaqʒ parte sūt se ptem: sed due que sunt i medio suut maiores ⁊ lōgiores: ⁊ ille que sunt in extremitatibus sunt breuiores hec enim figura vt cōprehen sum vndiqʒ ꝯp̄hendat melior existit. ⁊ coste quidē iste i primis supra sui gibbositatē ad i feriora iclinātur: deinde redeundo ad superio ra icedunt ⁊ cōtinuātur cū torace sicut nomi nabimus postea. Ideo vt sit eaꝝ ꝯprehensio in locis amplior duo p̄terea cuiusqʒ earum additamēta duas ꝓfundas igrediunt vacui tates q̄ sunt i vnaquaqʒ alia q̄ ē supra spondi les ⁊ ꝓuenit iūctura dupla. ⁊ similiter existūt ale septem cū ossibus toracis. Quinqʒ autē curuate que remāserunt sunt ossa posteriora ⁊ coste false. quarum capita creata fuerunt cū cartilaginibus continuata vt sint secure a fractura quum percussiones affuerunt. et ne occurrant membris lenibus ⁊ diaphra-gmati cum sua duritie: sed occurrat ei in cor pore quod inter eas ⁊ membra lenia existat medium: ⁊ inter duriciem ⁊ lenitatem me-diocritatem habeat.

¶De anatomia toracis. Capitulum.xv.

Torax ex septem ossibus est compositus ex vno autem osse non fuit creatus pro-pter iuuamentum quod i alijs locis sciuisti: ⁊ propterea vt sit laxus vt conueniens sit ei quod colligitur ex membris attrahendi ae rem dilatatione. Ideoqʒ creata fuerunt nou solida cum cartilaginibus continua vt in ip sorum interiori motu adiuuent: licet sint iun cture eorum firme. ¶Que etiam septem creata fuerunt secundum numerum costa rum que cum eis iunguntur. Cum inferio ri preterea parte toracis os cartilaginosum latū ꝯtinuatur cuius iferior extremitas rotū ditati attinens vocatur epiglotalis eo qđ epi gloti sit similis: ⁊ ipsum quidem est tutamen tum oris stomachi ⁊ medium inter toracem ⁊ membra lenia ideo vt continuitas duri cū leni sit melior quēadmōʒ multotiēs diximꝰ.

¶De anatomia furcule. Capitulum.xvi.

Furcula est os positū super vnāquāqʒ duarum partium eius quod in torace est suppremum curuatum coram anhar idest loco qui est in inferiori parte gule. ⁊ propter sui concauitatem accidit foramen in quo pe-netrat vena ad cerebrum subiens: ⁊ nerui ab eo descendentes: ⁊ declinat ad partem silue-strem ⁊ continuatur cum capite spatule: ⁊ cū ipso spatula ligať ⁊ cū eis ambobꝰ adiutoriū.

¶De anatomia spatule. Capitulum.xvii.

Spatula fuit creata ꝓpter duo iuuamē-ta. Vnum est vt adiutorium ⁊ manus ab ea suspendatur ne adiutorium cum pecto re sit continuum: quoniam facilitas motus vniusquisqʒ duarum ad alteram destrueretꝛ coangustatio fieret. ipsa vero creata fuit a co stis separata ⁊ partes motuum ad illam fue runt ampliate: ⁊ alterum est vt sit defensio firma membroꝝ q̄ intra pectus existunt: vt eleuetur in loco simenioꝝ spondilium ⁊ alia rum ipsarum vbi non sunt spondiles que per cussiones repellant neqʒ sensus qui eas perci piant. Spatula vero a parte siluestri subtilia tur ⁊ a parte domestica ingrossatur. ⁊ super extremitatem ipsius siluestrem sit vacuitas profunda quam rotunda adiutorii ingreditur extremitas. ⁊ ipsa quidem duo habet addita menta. vnum est ad superiora ⁊ posterius ⁊ vocatur destructum ⁊ rostrum eorum: ⁊ per ipsum ligatur spatula cum furcula ⁊ ipsum ē quod prohibet ne adiutorium ad superiora đ suo moueatur loco: ⁊ aliud est interius ad in feriora quod etiam prohibet ne capud adiu-torii dislocetur. Postea sine intermissione dilatatur quantum plus ad partem incedit domesticam: ideo vt sit eius comprehensio plus defendens. ¶Et ipsa quidem supra sui dorsum additamentum habet sicut triangu lum cuius basis est ad partem siluestrem ⁊ ipsius angulus ad partem domesticam ne dorsi superficies fricetur: si enim foret basis ad partem domesticam eleuaret cutem ⁊ cū percussiones adessent efficerent dolorem. Et hoc quidem additamentum est ei sicut sime nia spondilibus creatum ad defendendum ⁊

vocatur oculus spatule. ¶ Ultima vero spatule dilatatio est vbi est cartilago cum qua cõtinuat̃ cuius extremitas est rotunda q̃ cũ ea cõtinuat̃ quã in aliis diximꝰ cartilagibꝰ.

¶ De anatomia adiutorii. Capitulum.xiiii.

Adiutorii os rotundum fuit creatum vt a nocumentorum receptione magis foret remotum. ¶ Cuius quidem superior extremitas est gibbosa vt spatule vacuitatem ingrediatur cum iunctura laxa non valde firma ⁊ laxitatis causa iuncture huius accidit ei frequenter dislocatio. ¶ Iuuamentum vero quod in hac existit laxitate sunt due res: necessitas ⁊ securitas. Sed necessitas est facilitas motionum ad omnes partes. Et securitas est quod licet adiutorio sit necessarium vt diuersis motionibus ad partes possit moueri diuersas. motiones tamen iste neq̃ sũt multe neq̃ perdurant vsquequo timeatur ne eius rumpantur ligamenta ⁊ dislocẽtur: immo adiutoriũ in pluribus dispositionibus ẽ q̃ctũ ⁊ aliud qđ est ex manu ẽ mobile ⁊ propter hoc alie iuncture firmiores facte sunt q̃3 adiutorii. ¶ Adiutorii vero iuncturam quattuor amplectunt̃ ligam̃ta. Unũ eoꝝ est dilatatũ panniculare iuncturam circundans sicut oẽs alie circundant̃ iuncture. ⁊ duo alia ligamẽta q̃ a rostro corui descẽdũt. Quorũ vnũ ẽ habẽs extremitatẽ dilatatam ⁊ circũdat adiutorii extremũ: ⁊ alteꝝ ẽ maius ⁊ durus descẽdẽs cũ q̃rto qđ ẽt descẽdit ab additamẽto rostrali tenuitatẽ eis ꝑparatam quorũ figura a latitudinẽ trahit ⁊ proprie quum adiutoriũ tãgũt. ⁊ ipa q̃dẽ solẽt occultari sub adiutorio ⁊ continuari musculus q in eius interiore extẽsi sũt sequẽtes adiutoriũ. ¶ Adiutoriũ ꝑterea a parte domestica ẽ concauũ: ⁊ a parte siluestri gibbosũ: vt propter hoc qđ sup ipm ex musculis ⁊ venis ⁊ neruis disponit̃ affirmet̃: ⁊ vt homo bene amplectat̃ qđ vult amplecti ⁊ qđ vna manus ad alteram ꝑueniat. ¶ Sup inferiorẽ aũt adiutorii extremitatẽ duo additamenta continuata composita fuerũt ex quibus illud qđ ẽ ad interiora ẽ longius ⁊ subtilius cũ nulla re habẽs iuncturam: quoniam non est nisi neruoꝝ ⁊ venarũ defẽsor. Sed cũ eo qđ ẽ ad exteriora complet̃ iũctura cubiti ꝑ bucellam q̃ in ipo existit ẽm modũ quẽ noiabimus ⁊ inter ea proculdubio subtilitas existit. ¶ Et in duabus quidẽ huius subtilitatis extremitatibus due sũt vacuitates superius ad anteriora ⁊ inferiora ad posteriora. ⁊ eaꝝ supior domestica cõcauitas ẽ lenificata ⁊ nõ existit sup eã separatio: sed siluestri concauitas est maior eis ⁊ qđ ad finẽ siluestris concauitatis tẽdit non ẽ lenificatũ neq̃ ẽ ipsius supforatio rotũda: s3 ẽ sicut paries rectus ita vt additamẽto aseid in ipsa ad partẽ mouet̃ siluestrẽ ⁊ cũ ad ea ꝑueñit stet: ⁊ nos q̃dẽ declarationẽ necessitatis eaꝝ cito afferemus. Has vero concauitates duas vocat Hippo. duo limites.

¶ De anatomia aseid. Capitulum.xix.

Seid ex duobus ossibus in longitudie coniũctis ẽ compositũ ⁊ vocant̃ focilia. Supius vero ex eis qđ ad policẽ tẽdit ẽ subtilis ⁊ vocat̃ focile supius ⁊ inferius ex eis qđ vadit ad auricularẽ ẽ grossius: qm̃ ẽ defferẽs ⁊ vocat̃ focile inferius. Superius vero focilis iuuamẽtũ ẽ qđ ipm ẽ motus aseid ad se torquẽdũ ⁊ resupinandũ ⁊ inferius focilis iuuamẽtũ est vt ꝑ ipm sit motus aseid ad constringendũ ⁊ dilatandũ. ¶ Cuius vero ipsoꝝ mediũ attenuatũ fuit. qm̃ grossitudine non indigent propter illđ qđ ẽ musculis grossis super ipsa iacet ⁊ ipsoꝝ duo extrema ingrossata fuerũt propterea q̃ super ipsa multa ligamẽtoꝝ origo est eis necessaria: q2 frequẽter accidũt verbera ⁊ ꝑcussiones fortes cũ motus est iuncturaꝝ: ⁊ propterea q̃ carne denudant̃ ⁊ musculis. Supiꝰ vero focile est tortu3 quasi veniat a parte domestica. ⁊ paululum tortuose ad partem siluestrem gibbosum fiat ⁊ iuuamentum in hoc existit preparamenti bonitas ad motum torquendi: sed inferius ẽ focile rectum; quoniam hoc ad constringendum ⁊ dilatandum melius existit.

¶ De anatomia iũcture cubiti. Caplm.xx.

Cubiti vero iunctura ex iunctura focilis superioris ⁊ inferioris focilis iunctura cum adiutorio componitur. ¶ Superius quidem focile in sui extremitate vacuitatem ingeniose factam habet in quam bucella siluestris extremitates adiutorii ingreditur ⁊ ligatur cum ea: ⁊ ex ipsius circuitu in vacuitate illa prouenit motus resupinus ⁊ tortionis. ¶ Inferius autem focile duo habet additamenta inter que existit tenuitas que sine grece littere similatur ⁊ est ita. C. ¶ Et huius quidem tenuitatis contorquetur superficies illa que est in ipsius concauitate; vt bene sit factus eius introitꝰ i concauitatem

que eſt in extremo adiutorii quod concauuz
exiſtit:ſed ſue concauitatis figura gibboſitati
circuli ſimilat̃. Ex bona igit̃ igreſſiōe ſubtili
tatis que inter duo focilis inferioris addita-
menta exiſtit in illam inferiorem tenuitatez
iunctura componitur cubiti. Quūq̧ tenui
tas vel pars ſuper tenuitatem vel partez ad
poſteriora mouet̃ ⁊ inferius extēdit̃ manus
⁊ cū parietalis tenuitas eam refrenat a va-
cuitate bucellam tenēte tenet eam ⁊ prohibz
a dilatatione ſuperflua. Stant igit̃ adiutoriū
aſeid ſm rectitudinē. Quū vero vna duarū
tenuitatū ſuper aliam ad anteriora ⁊ ſuperiꝰ
mouet̃ conſtringit̃ manus donec aſeid tāgat
adintoriū ad partē domeſticam ⁊ ab anterio
ribus.⁊ duo quidē focilia ſuperius ſimul iun
gunt̃ ſicut res vna ⁊ accidit in eis vacuitas
ampla cōis cuius plurimū in focili exiſtit in
feriori: Qđ aūt ſuperfluit ab hac vacuitate
remanet gibboſum lenificatū vt ſit longin-
quū a nocumētoꝝ receptione. Et poſterius
quidē ex vacuitate focilis inferioris orit̃ addi
tamentum qđ ad longitudinem quandaz tra
hit. ❡ Et de huius totius iuuamento loque
mur ſi deus voluerit.

❡ De anatomia raſete. Capituluz.xxi.

RAſeta ex multis ē ꝯpoſita oſſibꝰ ne no-
cumētū ſi accideret cōe fiat:⁊ vt ꝑ ip-
ſam plāta ꝯcauari poſſit cū corpa rotūda cō
tinēdi volūtas affuerit ⁊ cū liqda currētia re
tinet̃ voluerimꝰ.⁊ hec qdē oſſa iūcture ſue fir
miter ⁊ bene ad inuicē ſūt ligata ne ſeparēt̃
⁊ plāta debil'r illđ teneat qđ colligit ⁊ qđ te-
net:ita vt ſi cutis plāte excoriaret̃ īuenirent̃
hec oīa oſſa ꝯtīua quoꝝ ſeꝑatio a ſēſu ſit lō-
giq̄.⁊ cū hoc ligamētū firmiter ſtrigit vnū
cū vno.ſed ī eis exiſtit obediētia ad ꝑuā con
ſtrictōez ex q̄ ꝓuēit vt īteriꝰ plāte ꝯcauet̃.ra
ſete vero oſſa ſūt ſeptē ⁊ vnū additū.ſed ſep-
tē radycalia ī duabꝰ ꝯſiſtūt aciebꝰ:vna acies
ē ad ꝑtē aſeid cuiꝰ oſſa ſūt tria qm̄ ꝑꝑea ꝙ ē
ad ꝑtē aſeid oportuit vt eēt plus ſubtilis. Et
alteriꝰ aciei oſſa ſūt q̄ttuor q̄ ſūt ad ꝑtē pecti
nis ⁊ digitoꝝ vnde ꝑꝑ oportuit vt eēnt ma
gis ampla.⁊ tria qdē oſſa ordiata fuerūt. Eo
rū.n.capita q̄ ſūt ad ꝑtē aſeid ſubtiliora ſūt ⁊
meliꝰ ad iuīcē collecta ⁊ plus cōtinuata.⁊ ea
rū qdē capita q̄ ſūt ad ꝑtē aciei alterius ſunt
latiora ⁊ minꝰ bñ collecta ⁊ ꝯtinuata. Octa
uū vero os nō ꝯſiſtit ī duabꝰ raſete aciebus
ſed fuit creatū ad defendendū veꝝ qui ē plā
ta ❡ Et aciei ſecunde fit extremitas ex con-
iunctione capitum oſſium eius ⁊ ingreditur
vacuitatem quam nominauimus que eſt in
extremitate duorum focilium. Fit ergo iun
ctura dilationis ⁊ conſtrictionis. Additamē
tum vero predictum quod eſt in focili inferio
ri vacuitatem oſſium raſete ingreditur ⁊ fit
inde tortionis ⁊ reſupinationis iunctura.

❡ De anatomia pectinis manus. Ca.xxii.

OSſa pectinis plante ſunt quattuor prop
terea cum quattuor continuantur digi
tis ⁊ ſunt cōiuncta a parte que eſt ad raſetā
ideo vt cum oſſibus que ſunt ſicut connexa ⁊
coniuncta bene continuentur que in parte
digitorum parumper dilatantur. vt cum oſ
ſibus que ſunt diſtincta ⁊ ſeparata bene con
tinentur ⁊ fuerunt ad inferiora curuata prop
ter illud quod iam ſciuiſti. ❡ Raſete vero iū
ctura cum pectine componitur per concaui
tates que ī extremitatibus oſſium raſete cō
ſiſtunt:in quas bucelle oſſium pectinis que
iā cartilaginibꝰ in veſtite fuerūt ingrediunt̃.

❡ De anatomia digitorum. Capituluz.xxiii.

DIgiti ſūt inſtrumēta que ad colligēdū
res iuuant. ❡ Et ipſi qdē non fuerunt
creati carnei ab oſſibus vacui:⁊ ſi tamē hec
diuerſis motibus poſſint moueri quēadmo
dum multi vermium ⁊ piſcium potentia de
bili mouerentur ⁊ hoc:ideo ne eorum opera
tiones forent debiles ⁊ etiam debiliores q̄z
vermis:neq̧ etiam in vno creati fuerunt oſ
ſe ne eorum operationes forent difficiles quē
admodum accidit patientibus cuzez ⁊ ipſis
quidem tria ſuffecerunt oſſa quoniam ſi eoꝝ
numero adderetur in augmento numeri mo
tuum ipſorum iuuaret. ſed debilitas procul
dubio intendendo illud quod ipſos in ſuper
flua firmitudine oportet tenere proueniret.
ꝙ ſi ex paucioribus q̄z tribus creati fuiſſent
quemadmodum ſi creati fuiſſent ex duobus
oſſibus:eſſet firmitudo maior ſed mutus mi
nueretur ab eo qđ ſufficit:⁊ nos qdē plus in
digemus motibus diuerſis q̄z augmento fir
mitudinis terminum tranſeuntis. Ipſi vero
creati fuerunt ex oſſibus quorum baſes ſunt
latiores ⁊ ipſorum capita ſunt magis tenuia
⁊ que eis ſunt inferiora ſunt maiora ſecun
dum ordinem ita vt que in eis ſunt ſubtilio
ra ſint extremitates anemul : ⁊ hoc quidem
eſt : propter decorationem comparationis
que inter portantem exiſtit ⁊ portatuz. ❡ Ip

sorum autem ossa creata fuerunt rotunda ti
more nocumentoꝝ. ¶ Et facta fuerunt dura
non hñtia cõcauitaté neqꝫ medulã vt eẽnt
fortiora ⁊ ad cõstringẽdũ ⁊ ad figẽdũ in mo
tibus ⁊ attraheñ. Et fuerunt creata iterius
curua: ⁊ exterius gibbosa propterea vt illud
qd̃ tenent melius retineãt ⁊ melius fricent ⁊
melius premant illud quod fricãt ⁊ premũt.
¶ Et inter vnũquodqꝫ ⁊ aliud nõ fuit in me
dio cõcauitas neqꝫ gibbositas vt bene tãqꝫ
res vna cõtinueñ cũ necessitas fuerit vt ex
eis iuuamẽtũ quasi vnius ossis habeatur.
¶ Eorum vero extremi sicut poller ⁊ auricu
laris gibbositatem ad partẽ i qua nõ est digi
tus habent: vt sit eoꝝ sũma cũ applicañ sit fi
gure rotũde que a nocumẽtis tueñ. ⁊ intrinse
ca eoꝝ pars fuit carnosa vt sustẽtet eos ⁊ vt
cedãt sibi obuiantib⁹ quũ ea strinxerint. A
foris vero non taliter facti fuerunt ne graua
rẽt ⁊ pugnũ eẽt arma dolorẽ faciens. ¶ Ve
rũtamẽ in anemul plus carnis positũ fuit vt
bene apud cõcursũ q̃si cõiuncta applicenñ. ⁊
mediũ quidẽ ex lõgioribus factus fuit iunctu
ris. ⁊ postea anularis: Deide index. ⁊ postea
auricularis. Ideo vt eoꝝ extremitates apud
ꝯprehẽsionẽ equẽñ: ⁊ nõ remaneat apertio: ⁊
cũ hoc vt digiti ⁊ plãta super rotũdũ cõcauẽ
tur cũ colligiñ. ¶ Poler vero oiuꝫ q̃ttuor di
gitoꝝ iustitia existit qui si nõ i suo põereñ lo
co eius iuuamẽtũ destruereñ. ¶ Si eni itus i
planta põereñ plurimũ operationum quas
per plãtã habemus destruereñ nobis. ⁊ si ad
partẽ poneretur auricularis: vna manus ad
aliã ad tenẽdũ illud i quo iunguñ nõ perue
niret. ⁊ hoc quidẽ remotius existit: quoniã si
retro põereñ ⁊ pectini poler non alligareñ lõ
gitudo iter ipsũ ⁊ alios digitos nõ coãgusta
reñ. ¶ Quũ ergo alii q̃ttuor digiti rẽ aliquã
ab vna parte cõprehenderẽt ⁊ poler ab alia
parte adiuuaret: possibile eẽt vt plãta rẽ ma
gnã comprehenderet: ⁊ poler ab alia parte
eẽt sicut applicans illud qd̃ planta ꝯstringit
⁊ tenet: ⁊ auricularis ⁊ annularis siñ cooper
torium posterius. Omnia autem digitoꝝ os
sa continuata fuerũt cũ tennitaꝛibus ⁊ cõca
uitatib⁹ intrantibus iter quas humor existit
uiscosus quorũ iuncturas ligamẽta compre
hendunt fortia que sibi obuiant cũ pannicu
lis cartilaginosis. ⁊ vacuitates quidã i plent
que in iuncturis existunt ꝑꝑ augmẽtũ firmi
tudinis ossa minuta que sisamina uocantur.

¶ De iuuamento vnguis. Capꝫ. xxiiii.

Vnguis propter quattuor fuit iuuamẽ
ta creatus. Vnum est vt carnis extre
mitas digitorum podium existat ne quuꝫ su
per aliquam presserit rem debilitetur. ¶ Et
aliud vt digitus per eam res minutas possit
capere. ¶ Et tertium vt per eas valeat scal
pere ⁊ mundare. ¶ Et quartum vt quando
qꝫ sit arma. ¶ Tria vero pria speciei huma
ne dignius conueniunt. ¶ Et quartum cete
ris animalibus. ¶ Et vnguis quidem extre
mitas rotunda creata fuit propter illud qd̃
scis. ¶ Et ipsa ex ossibus creata fuit lenibus
vt sub eis flecteretur que ipsum percutiunt
ne scinderetur. ¶ Et vngues quidem create
sunt semper cresentes propterea ꝙ sunt apte
vt fricentur ⁊ radantur.

¶ De anatomia ossium femoris. Capꝫ. xxv.

Oram alhauiꝫ sunt duo ossa a dextris
⁊ a sinistris que in medio firma conti
nuantur iũctura: ⁊ ipsa quidem sunt sicut oi
um superiorum ossium fundamentum ⁊ por
tantia ⁊ mutantia localiter inferiora. vnum
quodqꝫ autem ipsorum in quattuor diuidiñ
partes illud quod est ad partem siluestrẽ vo
catur alharapha ⁊ os ilij: ⁊ illud quod est ad
anteriora os vocatur femoris: ⁊ illud qd̃ est
ad posteriora vocatur os anche: ⁊ domesti
cum quod est ad superiora vocatur pistis co
xe: quia in ipso est concauitas quam capud
coxe gibbosum ingrediñ: ⁊ super hoc os mẽ
bra posita sunt nobiliora sicut vesica: ⁊ ma
trix ⁊ spermatis receptacula in viris: ⁊ ficte
ris ⁊ intestinum rectum.

¶ Sermo aggregatus de iuuamento rigil.
Capitulum. xxvi.

Horum iuuamenta in duabus cõsistũt
rebus vna est figere ⁊ stare ⁊ hoc est ꝑ
pedeꝫ: ⁊ altera mutatio equalis autem ascen
dens: ⁊ hoc fit per coram ⁊ per crus. quũqꝫ
pedi nocumentuꝫ acciderit stare ⁊ figere: dif
ficile erit: sed mutari non: nisi tantum quan
tum necessaria fuerit mutatio multe fixionis
que est ad vnum pedem: quum autem mu
sculis coxe aut cruris nocumentum accide
rit figere erit facile: sed moueri difficile.

¶ De anatomia ossiuꝫ coxe. Capitulũ. xxvij.

Primum ex ossibus rigil ⁊ coxa. ⁊ ipsuꝫ
quidem est os maius quod in corpore
existit quia ipsum est deferens illud quod est
supra ipsum ⁊ mutans illud quod est sub ipso

Cuius superior extremitas fuit facta rotūda vt i piridē anche bene igrederet. ¶ Et ipsū q dē ē gibbosū ad partē siluestrem: ꝛ curuatuꝫ ad parteꝫ domesticā. ꝛ ad posteriora Si eni ipsū foret positū ꝫꝫ rectitudinē ꝛ piridis eqdi stātiā accideret ide aliqs claudicatiōis motꝰ queādmōꝫ accidit ei cuius talis ē creatio ne qꝫ bene defēderet ꝛ musculos magnos ꝛ neruos ꝛ venas: neqꝫ ex hoc toto recta res generat neqꝫ sedēdi forma eēt bōa. Ampliꝰ si curuū ad partem domesticā nō fuisset reductū ꝓueniret ide alterius modi claudicatio neqꝫ statio illi media foret ꝛ fiert ei cōis decliatio neqꝫ eēt eq̄lis Et in ipsius extremitate inferiori sunt additamenta duo propter poplitis iuncturam. ¶ Nos tamen prius de crure ꝛ postea de iunctura loquemur.

¶ De anatōia ossiū cruris. Capitulū. xxviii.

Crus ē queādmōꝫ aseid ex duobus ossibus cōpositū. Unū ē maius ꝛ lōgius ꝛ ipsū ē dōesticū ꝛ uocat cāna magna. ꝛ aliđ ē minus ꝛ breuius: nō eni peruēit vsqꝫ ad coxā imo ab ea breuiat: iferius tñ peruenit ad locū ad quē ꝓtenditur maius ꝛ vocat cāna minor. ¶ Crus ēt hꝫ gibbositatē ad partē siluestrē. postea apud extremitatē iferiorem habet gibbositatē aliā ad partē domesticā propterea vt par eā melior sit statio ꝛ cāna qdē maior eq̄tur que procerto est crus: ꝛ minor creata fuit q̄ꝫ coxa: ꝛ illud ē ꝓpterea ꝙ adiūcte fuerunt res propter quas ei in magnitudine fuit adēdū. ꝛ hoc est figere ꝛ deferre qđ est supra ipsum. ꝛ res ꝓpter quā fuit addēdū ei in paruitate est facilitas ad motū. ꝛ res secūda magis conueniens fuit intentioni pro q̄ fuit factū crus minus. ꝛ res prima intētiōi pro qua fuit facta coxa maior. ¶ Duo auteꝫ cruris ossa sunt quātitas temperata adeo qđ si vnum os adderetur accideret de debilitate ꝛ duritie motus illu d qđ accidit hñti elephantiā ꝛ varices. ꝛ si vnum minueretur accideret de debilitate ꝛ duritie motus ꝛ de i potentia deferendi illud qđ est supra ipsum illud quod accidit crura hñtibus de natura subtilia. ꝛ propter hoc totum sustentatū fuit ꝛ fortius factum est cuꝫ canna minore. ¶ In canna preterea minore alia existunt iuuamēta sicut neruos ꝛ uenas ꝛ que sunt inter eas cooperire. ꝛ communitas canne minoris in iunctura pedis: vt velox ꝛ fortius fiat iunctura dilationis ꝛ tortionis.

¶ De anatomia poplitis. Capitulum. xxix.

Iunctura poplitis ꝓuenit propter igressum duorum additamentorum que sunt super extremitateꝫ coxe in duas vacuitates que sunt in capite ossis cruris: que firmata fuit ligamento cingente ꝛ alio ligamento in profundum tendente ꝛ duobus ligamentis fortibus a duabus partibus cuius quidem pars anterior bene facta fuit cum rasgai. patella hoc est oculo poplitis ꝛ est os ad rotunditatem trahens. Cuius iuuamentum est refrenare illud quod timetur quum est necesse super digitos pedum curuatum stare ꝛ suspensum sedere ex ruptura ꝛ dislocatione: ꝛ iunctura quidem laboriosa sustentata fuit ꝓpterea ꝙ suo motu defert corpus: ꝛ positus fuit locus eius ad anteriora: qm̄ plurimū qđ ei accidit de labore inclinationis est ad anteriora. non enim habet ad posteriora inclinationem laboriosam: ad duas tamen partes rem modicam declinationis habet. Tota vero eius declinatō ē ad anteriora ꝛ accit ei ibi labor i hora icedēdi ꝛ stādi sup digitos pedis cū aliqs q̄si suspēsus curuꝰ stat ꝛ hoꝝ siliūm.

¶ De anatomia pedis. Capitulum. xxx.

Pes creatus fuit vt sit instrumentum figendi ꝛ facta fuit figura eius ad anteriora vt figura longa vt in stando ꝛ in apodiando super ipsum auxilium prebeat cui in parte domestica tenuitas creata fuit vt sit pedis declinatio in hora standi. ꝛ proprie vacilanti ad partem contrariam parti pedes eleuati: quatenus refrenet illud qđ oꝫ ꝯstringi ex nixu super partem bene eleuandi pedeꝫ eleuatum ꝛ vt statio sit temperata ꝛ etiaꝫ vt sit facile calcare super res exeuntes ꝛ absqꝫ magno dolore ꝛ vt pes bene circundet illud quod gradibus ꝛ extremitatibus eorum per que fit ascensio similatur. Et pes quideꝫ ex multis ossibus creatus fuit ꝑ iuuamenta ex q̄bus est vt bene retineat ꝛ circundet illđ super qđ incedit ex terra cū necesse fuerit. pes nāqꝫ plerūqꝫ tenet illud sup qđ icedit queādmodū manus retinet illđ qđ recipit ꝛ quum tenēs preparat vt moueat suis partibus ad aliquam formam vt per eū retētio fiat melior erit melius q̄ꝫ vt totū sit vnū frustrū: ne figura post figurā figuret. Et ex eis est iuuamētum toti cōe cuius ossa sunt multa. Pedis vero ossa vigintisex. Cahab per qđ iūctura pedis cū crure cōplet. ꝛ calcaneus qđ est

sustentamentum firionis τ naviculare ꝑ qđ est tenuitas τ quattuoꝛ ossa rasete cũ qb⁹ pecte cõtinuaꝉ quoꝝ vnũ est os grandinosum eragono simile positũ ad partem siluestrem propter quod pars illa super terram bene figit: τ quinq; pectinis ossa. Alcabab vero humanũ magis subtiliatum est ad exterioꝛa et magis ingrossatum ad interioꝛa q̃ Alcabab oium alioꝝ aialium: τ ipsum est quasi nobilius ossibus pedis in motu iuuantibus sicut calcaneus est nobilius ossibus pedis i figendo adiuuantibus. Et alcabab quidem inter duo extrema positum est a duobus cannis egredientia ipsum a suis partibus circundãtia. s. a supremo ipsius τ a suo loco τ a duab⁹ suis partibus siluestri τ domestica: τ ei⁹ duo extrema in duas vacuitates que sunt in cannis fire ingrediũtur. Alcabab preterea inter crus τ calcaneũ mediũ eristit: per ipm enim melius continuaꝉ τ iũctura inter ea firmaꝉ τ secura fit a dislocatione: τ ipm qdem pro certo in medio est positũ licet eristiment quidam q̃ ad domesticam sit declinans ꝓpter concauitatis tenuitatem. Ad alcabab vero os naviculare ab anterioribus coniũctionaliter ligaꝉ: τ hoc qdem naviculare cũ calcãeo posterius continuaꝉ: τ anterius cũ trib⁹ ossibus rasete a parte siluestri. Os vero grandinosũ ẽ illđ qđ Simaius vocat os solitariũ τ si volueris pones q̃rtũ ossiũ rasete. Calcaneus aũt sub alcabab positus est durus rotũdus ad posterioꝛa vt percussionibus τ nocumentis resistere valeat τ inferi⁹ lenificatus vt melius calcet τ pes melius cooperiat illđ super qđ qescit cũ stat: cui⁹ q̃ñtitas magna facta fuit vt coꝛp⁹ portare q̃at: τ fuit fact⁹ triangulat⁹ ad longitudinem: τ subtiliando paulatim protendit donec finiaꝉ τ annichileꝉ coꝛaz tenuitate ad partem siluestrem: Ideo vt subtilitatis concauitas sit oꝛdinata superi⁹ ad suum mediũ. Raseta vero a palme raseta est diuersa: q̃m hec est vna acies illa due acies τ qa ei⁹ ossa sũt numeri multũ minoꝛis. τ in hoc quidem iuuamentũ eristit: q̃m in palma mot⁹ fit plus necessari⁹ τ cõpꝛehẽsio quam i pede τ maius iuuamẽtũ qđ i pede cõsistit ẽ figere. Multiplicare aũt diuisiões τ iũcturas i retinẽdo nocet τ i coopiẽdo illđ super qđ staꝉ ꝑꝑea q̃ ꝓueĩt ide laritas τ aptio mꝉta queadmodũ si nulla foret ibi laritas nocerет ꝑꝑea q̃ dilatatio eq̃lis q̃ ẽ conueniẽs de esset. Jam enim scitum fuit q̃ circundare τ retinere cum eo quod est numeri maioꝛis ẽ melius τ bene stare τ bene posse deferre cuz eo quod est numeri minoꝛis τ maioꝛis quantitatis est melius. Pedis vero pecten de quinq; ossibus fuit creatum vt cum vnoquoq; ipsoꝛum quisq; digitoꝛum qui sunt quinq; constitui in vna acie continuetur: quoniaz in eis fuit plus firmitudo necessaria q̃z compꝛehensio τ circundatio quod in ossibus manus fuit necessarium. Quisq; autem digit⁹ ꝑter pollicem er tribus consistit ossibus. Jam de ossibus locuti fuimus quantum sufficit. τ hec quidem ossa cum computata fuerint erunt ducenta τ quadragintaocto: preter sisamina τ ꝑter os quod laude littere grece similatur.

¶ Summe secunde doctrine quinte: τ ẽ verbum vniuersale de neruis musculis coꝛdis τ ligamentis. Capitulum. i.

Q Voniam motus voluntarius mẽbꝛis non compleꝉ nisi virtute a cerebꝛo eis mediãtibus neruis adueniente: τ neq; erat conueniens vt nerui ossibus continuarentur que pro certo sunt membꝛoꝛum nobilium radices in motu propter intentionem pꝛimam quia ossa sunt dura τ nerui sunt subtiles propterea misericoꝛditer egit deus τ er ossibus rem neruo similem ertrarit que conneriо τ ligamentum vocatur: τ ipsam neruo adiunrit τ er eis rete faciendo quasi rem vnaz effecit. Et propterea qđ coꝛpus qđ er neruo τ ligamento componitur pꝛoꝛsus fuit subtile: quoniam coꝛpoꝛis nerui augmentum cũ ad membꝛum peruenit non est tantum q̃ ad ipsius coꝛpoꝛe τ grossitie cum est i suo oꝛtu remoueaꝉ tãta lõgitudie ꝺ q̃ sit curãdũ cũ neruus nõ ꝯseq̃ꝉ augmẽtũ faciẽs adipisci coꝛp⁹ ei⁹ ꝑueniẽs ad mẽbꝛa ꝯsecutionẽ lõgiquã supcoꝛp⁹ suũ motui suo i sua grossitie ꝯsecutões de q̃ sit curãdũ τ eius coꝛpus cũ ẽ ei⁹ oꝛtus ẽ tm̃ q̃ñtum ip̃z cerebꝛi coꝛpus τ nucha τ capitis cõcauitas: τ neruoꝝ egressiões tollerare pñt. tũc. n. si neruus mẽbꝛoꝝ motus affirmareꝉ ipsis i sua coꝛpoꝛeitate possibili eristẽtib⁹ τ ꝓpe cũ diuidũꝉ: τ partiũꝉ τ ramificanꝉ in mẽbꝛis τ fit illud qđ er eis vni accit mẽbꝛo multo subtilius q̃z radir: τ cũ a suo ꝓcipio τ oꝛtu elongaꝉ eẽt in hoc coꝛruptio manifesta.

¶ Sua igitur sapientia deus ipsum gubernauit. grossitiẽ ei attribuendo: q̃ ꝓueĩt ꝑꝑ coꝛ-

poris ex eis τ ligamento cōpositi villoꝝ con
fusionē quoꝝ vacuitas carne ipleuit:τ hoc ip
sum panniculo texit:τ i ipsius medio per pē
dicularē sicut megar de substantia nerui po
suit.¶Et huius summa facta est mēbruꝫ ex
neruo τ ligamento τ eoꝝ villis τ carne iplen
te τ panniculo cooperiente cōpositū τ hoc q
dē mēbrū est musculus:τ ipsum ē qui quuꝫ
colligit trahit cordā que ex ligamento τ ner
uo cōponiꝫ illa.s.que ab eis ad mēbri parteꝫ
trāsit τ colligiꝫ ad membrum attrahendū τ
cū dilataꝫ laxatur corda τ elongaꝫ mēbrum.

¶De anatomia musculorum mouentium qui sunt in facie. Capitulum.ii.

EX eo qđ sciꝫ ē ꝙ musculi faciei sunt ƀꝫ
numeꝝ mēbroꝝ nobiliū que sunt in fa
cie.mēbra āt mobilia ꝙ̄ sunt i facie sunt frōs
τ oculi:τ palpebre superiores:τ maxylla i cō
munitate cum labiis τ labia sola:τ due auri
um extremitates τ mandibula iferior.

¶De anatomia musculorum frontis. C.iij.

FRons autem per musculum tenuem
dilatatum pāniculārem mouetur qui
sub cute frontis dilatatur . τ cum ipsa adeo
miscetur donec sit quasi essentie cutis pars
τ fiat ipossibile ipsum ab ea excoriari:τ mē
bro quidem quod per ipsum mouetur absqꝫ
corda obuiat.quoniam illud quod per ipsuꝫ
mouetur ē cutis dilatata lenis τ mouere ta
le quale ipsum ē per cordam non ē bonum τ
huius quidem musculi motu eleuantur sup
cilia τ ē etiam quū ad claudēdū oculū iuuat
pp suaꝝ virtutū dimissionē τ sui laxitatē.

¶De anatomia musculoꝝ oculi.Capl'ꝫ.iiij.

MVsculi vero oculum mouentes sunt
sex quoruꝫ quattuor eius lateribus cō
sistunt.sursum τ deorsum τ duo almechbeni
vnusquisqꝫ enim ipsorum ad suam partem
mouet.τ sunt duo musculi ex transuerso ince
dentes qui fm rotunditatem mouent.¶Ab
oculo vero posterius ē musculus qui neruū
concauum quem post nominabimus susten
tat propterea ꝙ cum eo miscetur τ cōtinuaꝫ
τ eleuat ipsum τ prohibet ipsuꝫ a laxitate ex
qua prouenit albod propterea ꝙ retinet ipsū
cum intente intuetur.τ huius quideꝫ muscu
li panniculis ligamentalibus accidit ex diui
sione vnde in eius esse ad dubietatem perue
nitur.Sunt nāqꝫ ex anatomicis qui tenent
ꝙ ē vnus musculus:τ sunt ex eis qui duo : τ
sunt ex eis qui tres . Quocunqꝫ tamen mo-
do fit eius caput vnum existit.

¶De anatomia musculoꝝ palpebre . Ca.v.

PArū vero inferior motu non indiget.
intentio namqꝫ prouenit τ completur
motu superioris solū τ eo compleꝫ oculi clau
sura τ aspectus ꝙ fit intente. Volūtas enim
dei fuit vt instrumenta quanto plus possibi-
le fuerit sint pauciora quū nō prouenerit im
pedimentū.quoniam in multiplicatōe eorū
prouenit ex nocumentis illđ qđ ē scitū.¶Et
possibile qdem erat vt palpebra superior qe
ta maneret τ inferior esset mobilis. Sed fa-
ctoris volūtas ē vt operationes suis approxi
ment principiis τ causas ad suos fines eleuet
temperatiori via τ rectiori semita.¶Superi
or aūt palpebra neruoꝝ origini propinqor exi
stit. Vnde nerui quū ad ipsam tendūt reple
xione τ reuolutione non indigent. τ qa palpe
bra superior duobus indiget motibus eleua
tionis quū aperiꝫ oculus τ depressionis quū
claudiꝫ.τ clausura indiget musculo trahente
ad inferiora propter quod fuit necessariū vt
musculus ei adueniret ad inferiora declinans
τ impellens.¶Et si vnus fuisset.tūc possibi
le foret:vt contineaꝫ nisi aut cū extremitate
palpebre.aut cū ipsi⁹ medio:τ si cū palpebre
medio continuareꝫ cooperiret pupillam cū
ad ipsam eleuareꝫ.τ si cū extremitate palpe
bre continuareꝫ non continuaretur nisi cum
extremitate vna τ nō ꝓueniret palpebre co
opertura equaliter sed transuersaretur.quia
clausura in parte vbi esset corda constrigereꝫ
ꝑmo τ ab alia debilitaretur parte τ coopertu
ra non esset equalis sed similis esset cooper
ture palpebre hominis torturam patientis:
propter hoc ei non vnus creatus fuit muscu
lus sed duo qui a partibus duorū almechbeni
nascentes palpebram ad inferiora simili de
ponūt attractione. In aptōe aūt palpebre
vnus sufficiebat musculus ꝙ̄ ad mediū perue
niret palpebre τ ei⁹ corde extremitas sup pal
pebre dilataretur extremitatem:τ quū con
traheretur aperiretur.τ ꝓpterea ad hoc vn⁹
creatus fuit qui fm rectitudinem inter duos
descendit panniculos τ dilatatur τ continua-
tur cum corpore cartilagini simili:τ expandi
tur sub pilorum palpebre origine.

¶De anatomia musculorum maxylle. Capitulum.vi.

MAxylla duos hꝫ mot⁹ vn⁹ ē seqns motū
mādibuꝫ iferioris , τ alter ē ei cū labio

cōmunis. ¶ Motus autez causa quē habet motū alterius mēbri sequentē sunt musculi illius mēbri. ¶ Et motus quē cum alio mē bro habet cōmunē causa est musculus q est ipsius ⁊ illius alterius cōmuniter. ¶ Et iste qdē musculus i vnaquaqꝫ maryllaruꝫ gena vnus existit latus qui ⁊ hoc nomine scitur. Vnusquisqꝫ aūt eoꝝ ex quattuoꝛ cōpositus est partibus: quoniā villus a quatuoꝛ ei aduenit locis. Vnius origo ē ex furcula cuius fines cū extremitate labioꝛū ad inferiora cō tinuātur ⁊ trahunt os inferius ex trāsuerso. ¶ Et secundi origo existit inter thoracem ⁊ furculā a duobus partibus ⁊ ipsoꝝ villi trāsuersi protēduntur ⁊ ille qui a dextris oritur cū eo quod a sinistris nascitur trāsuersando iungitur ⁊ penetrat. ⁊ continuatur ille q nascitur econtra. Quū villus iste colligitur angustat os ⁊ ipsum ad anteriora protrahit sicut in bursa efficit corrigia que bursam claudit. ¶ Et tertius oritur ab osse quod rostro corui in spatula similatur ⁊ continuatur inferius continuitate illius muscul ⁊ trahit labiū in duas partes attractione simili. ¶ Et quartus oritur a simenijs colli ⁊ transit circa terminos auriū ⁊ continuatur cum fine maxille ⁊ mouet maxillaꝫ motu manifesto quē sequitur labium ⁊ fortasse valde approximat loco vbi est auris ingressus i plerisqꝫ hominibus ⁊ cōtinuat cū ea ⁊ mouet aurē.

¶ De anatomia musculorum labiorum. Capitulum. vij.

Ex musculis vero labij sūt illi quos diximus ei ⁊ maxylle cōmunes esse. ⁊ ex musculis eius sunt qui sunt ipsius proprij ⁊ sunt musculi quattuoꝛ. par vnū aduenit ei a supiori in rectitudine duarū generarū maryllarū ⁊ cōtinuatur prope ipsius extremitatē: ⁊ duo ab inferiori. Et hi qdē quattuoꝛ ad hoc vt solū labium moueatur sufficiūt: vnaqueqꝫ eni pars eoꝝ quū mouetur ad partez illam mouet. Quāqꝫ duo ad duas dilatant partes. ¶ Adsunt igitur ei ꝺm cōplementuꝫ motus ad quattuoꝛ partes neqꝫ vllū habet motum nisi istos. ¶ In his igitur quattuoꝛ adest ei sufficientia. ⁊ isti qdē quattuoꝛ musculi ⁊ summa muscoloꝝ cōmunium cū corpore labij miscent taliter q sensus a substantia labij pria ipsoꝝ discernere nō valet ꝑpea q labiū est mēbrū molle carneū os nō hñs.

¶ De anatōia musculoꝝ nasi. Caplm. viij.

Cum extremitate vero leporis duo parui cōtinuātur musculi fortes. paruitas aūt existit ne sup alios musculos plus necessarios coaugustatio fiat qm mēbroꝝ maxille ⁊ labij motiones plures sūt numero. ⁊ frequētius fiunt: ⁊ pseuerāt plus: ⁊ plus sunt necessarie q̄ꝫ mot⁹ extremitatis leporis. ¶ Fortes aūt creati fuerūt vt eoꝝ fortitudine illud quod ei defuit pp ossis defectū emendet quorū aduētus ē a pte gene maxille: ⁊ miscetur prius cum villis pomi maxille. non autem a parte gene maxille adducte fuerūt nisi vt ipsum ad eum moueant.

¶ De anatomia musculoꝝ mandibularum superioris ⁊ inferioris. Capitulum. ix.

Mandibule inferiori absqꝫ mādibula superiori mot⁹ ꝑprie attributus fuit pp iuuamēta ex qbus ē qꝺ leuioribus motus ē melioꝛ. ¶ Et ex eis ē q dimittere ad mouēdū supiorē mēbra nobilia cōprehēdētē: ideo q motus i ipsis nocumētū efficit ē dignius ⁊ salubrius. ¶ Et ex eis etiam ē q si supioꝛ mādibula tali modo eēt vt ipsius motus facilis foret nō fieret iunctura q̄ ē iter ipsam ⁊ caput firma ꝓterea i mādibula iferiori motus plures q̄ꝫ tres nō fuer necessarij. ¶ Motus aperiēdi os. s. ⁊ claudēdi ipsum ⁊ motus masticādi ⁊ molēdi. ¶ Aperiēs āt mādibulā ad iferiora descēdere facit. ¶ Et claudēs ipsam eleuat. ¶ Et molēs ipsam circuire facit ⁊ ad duas ptes declinare. ¶ Manifestū est igitur q oportet vt motus claudēdi fit ꝑ musculos q a supioribus descēdūt ⁊ ad superiora retrahūt ⁊ aperiēdi ecōtrario: ⁊ molēdi cū trāsuersione. ¶ Quapp ad claudēduꝫ duo creati fuerūt musculi vocātur. ¶ Ipsoꝝ vero quātitates i hoie parue facte fuerunt: quoniā mēbrū quod ꝑ eos mouetur in hoie parue existit quātitatis i medio vacuitates habēs: ⁊ ē i pondere leue. Naqꝫ motus qui huic accidit mēbro per hos duos veniētes musculos magis sunt leues: i ceteris āt animalibus inferioꝛ mandibula ē maioꝛ ⁊ grauioꝛ q̄ꝫ sit in hoie. ¶ Vnde ꝑ eos moueri in motu mordēdi: ⁊ res comedēdi duras ⁊ incidēdi ⁊ eradicādi ē difficilius. ¶ Et hi qdē musculi duo sunt molles ꝑptereа q iuxta principiū existunt quod ē cerebrū quod ē corpus in vltimo molle ⁊ neqꝫ ē inter ipos ⁊ cerebrū nisi vnū os. ¶ Vnde tum propter hoc tum propter illud quod timetur ex societate

cerebri cũ eis i nocumẽtis si accideret ⁊ i doloribus si eueniret adeo ꝙ ille cui accidissent inde ad phrenesim ꝑueniret. ⁊ ad eas q̃ sunt similes eis ex egritudinibꝰ sepeliuit eos creator apud ipsoꝝ originẽ ⁊ egressionẽ a cerebro in osse paris: ⁊ ipsos penetrare fecit i coopertura q̃ similis est canali: ⁊ ẽ cõposita ex duobus ossibus paris: ⁊ tortuositas foraminũ ꝑ q̃ transit q̃ cum eis vadunt eoꝝ vestiẽtes extrema magno spatio donec par ꝑtranseant: vt eoꝝ substãtia paulatĩ induretur ⁊ a loco vbi orti fuerũt paulatim elongẽtur. ¶ Vnicuiqꝫ aũt duoꝝ horum musculorũ magna generãtur corda q̃ sup mãdibule inferioris incedit extremitatẽ ⁊ ipsam quũ cõtrabitur eleuat. ¶ Et hi quidẽ duo musculi ab alijs duobus adiuti fuerũt musculis qui i inferioribus bucce incedẽtes ad mãdibulã descendunt inferiorẽ in fornice qm̃ i eleuãdo graue est necessariũ ipsum ingeniose regere ⁊ solicitari pro ipso qualiter plus habeãt fortitudinis. Et corda etiam q̃ ex istis duobus nascitur musculis ex ipsoꝝ oritur medietate ⁊ nõ ex eoꝝ extremitatibus: propter firmitudinẽ. ¶ Et corde due nascentes ex istis duobus muscul' procedũt ex medio eoꝝ: ⁊ nõ ex eorũ extremitatibus ꝓpter firmitudinẽ. ¶ Musculorũ uero aperiẽdi ⁊ mãdibulã descẽdere faciẽtiũ villi ex additamẽtis nascuntur adhubrienti q̃ retro post aures creata fuerunt ⁊ descẽdũt ⁊ vniuntur ⁊ fiunt vnus musculus post separãt' ⁊ fiũt corda vt firmitudinẽ augeãt: deide iterũ rarificat' ⁊ carne replet' ⁊ fit muscul' ne ꝑꝑ sui tẽsionẽ ad nocumẽta recipiẽda sit p̃ꝑata deide mãdibule reflexio mẽto obuiat: ⁊ quũ contrabitur trabit mãdibulam retro ⁊ descẽdit proculdubio: ⁊ propterea ꝙ naturalis grauitas i descẽdendo adiuuat duo suffecerunt ⁊ neqꝫ adiutorio eguerunt. ¶ Masticãdi vero musculi sũt duo ab vnaquaqꝫ eni parte vni musculo triangulato quum eius caput positum fuerit triangulus qui ex suis angulis in facie consistit duo protenduntur latera: vnum ad mandibulaꝫ descendit inferiorem: ⁊ alterum ad partem paris ascendit ⁊ inter ea basis continuatur recta ⁊ miscetur quisqꝫ angulus ei quod ante ipsuꝫ existit propterea vt musculus iste diuersas in contrabendo habeat partes: ⁊ non sit ei motus equaliter sed diuersis possit inclinari iclinationibus: ideo vt per eas motio ⁊ masticatio compleatur.

¶ De anatomia musculoꝝ capitis. Capi. x.

Caput motus habet proprios: ⁊ motus cum quinqꝫ colli spondilibus communes per quos est motus compositus ex declinatione capitis ⁊ declinatiõe colli simul. Vnusquisqꝫ vero duorum motuum .s. proprius ⁊ cõmunis aut erit curuans anterius aut curuans posterius aut inclinans ad dextram aut ad sinistram. ¶ Et inter ipsos quidem ꝺm circundandi formam motus generatur conuersionis. ¶ Musculi autem qui caput ad inferiora proprie curuant sunt duo musculi qui a duabus descendunt partibus qui cum villis suis miscentur retro post aures a superioribus ⁊ ab osse thoracis ab inferioribus ⁊ eleuantur sicut continui. ¶ Est etiam quum quidaꝫ existimant ꝙ sint tres musculi duo nãqꝫ vnius eorum extrema ramificantur ⁊ duo capita fiunt eis. Quunqꝫ vnus eoruꝫ mouetur caput ad inferiora curuatur. ⁊ quũ ambo mouentur caput ad anteriora temperate curuatur. ¶ Musculi vero qui caput ⁊ colluꝫ simul anterius curuãt sunt par sub meri positum quod ad partem spondilis prime ⁊ secunde vadit: ⁊ cum eis miscetur. ¶ Quũqꝫ pars ipsius q̃ est ad partem meri contrabitur curuatur caput soluꝫ ⁊ si pars cum duabus spondilibus continuata operatur curuat ad anteriora etiam collum. ¶ Sed musculi qui solum caput ad posteriora curuant quattuor sunt paria sub paribus que nominauimus posita. Et horum quidem parium origo supra iuncturam existit: ⁊ ex eis etiaꝫ sunt que ad simenia perueniunt: ⁊ ipsorum origo est longinquor medietate que est posterius ⁊ sunt ex eis q ad alas perueniunt quoruꝫ origo est a medio. ¶ Ex istis sunt par quod ad duas prime spondilis alas peruenit super par quod ad ꝺm peruenit simenium: par cuius villus ex ala prime oritur ⁊ vadit ad simeniuꝫ ꝺm. Et eius quidem proprietas est vt capitis declinationeꝫ quum ipusm curuatur ad naturalem eleuet dispositionem sui transuersione. ¶ Et ex eis est propter quartuꝫ quod a superioribus incipiens penetrat sub tertio cum transuersione ad partem siluestrẽ ⁊ cõmittatur prime spõdilis alam. Duo prima paria caput posterius sine declinatione aut cuꝫ declinatione valde parua curuant. Et tertium decli

nationis rectificat torturam. Et quartum trāsuersione manifesta ad posteriora curuat ꝛ quicūqꝫ tertij ꝛ quarti solus declinauerit inclinabit caput ad suam partē. Et quum ambo retrahentur mouebitur caput ad posteriora cōuersuꝫ absqꝫ declinatione. Musculi vero qui caput cū collo curuāt sunt paria tria profunda ꝛ par vnuꝫ cooperiēs vnū quodqꝫ ipar eoꝝ est triangulus cuius basis est posterius os cerebri. ꝛ quod ex ea remanet ad colluꝫ descendit. sed triū pariū sub eo expansorū. Vnū sup duo latera spondilium descendit. ꝛ aliud multuꝫ declinat ad alas.

Et aliud p medium transit inter duo spondilium latera. ꝛ duo extrema alarū. Musculi aūt qui caput ad duo inclinant latera sunt duo paria capitis iuncturā concomitātia. Vnius paris eoꝝ locus ē anterius ꝛ ipꝫ est quod inter caput ꝛ spondilem continuat secundam cuius vnū ipar est ad dextram ꝛ alteruꝫ ad sinistrā. Et par sm eoꝝ est cuius locus est posterius ꝛ coniungit inter spondilem primā: ꝛ caput cuius vnū ipar incedit a dextra ꝛ alterū a sinistra : ꝛ quodcūqꝫ vnuꝫ ex istis cōtrahetur capud declinabit ad partē ipsius cū trāsuersione . ꝛ quicūqꝫ duo ab vna pte cōtrahent declinabit ad eos caput absqꝫ trāsuersiōe ; q si anteriores mouebūt iuuabunt in curuando caput ad inferiora : ꝛ si posteriores mouebunt reducent caput ad posteriora. ¶ Et si omnes vt quattuor siml mouebunt stabit caput recte. Et hi quideꝫ quattuor musculi alijs musculis sunt minores. Verūtamen eis locoꝝ ipsoꝝ bonitate ꝛ qa sub alijs descendunt musculis restauratum fuit quantum alij p magnitudinem habent. Iuncture pterea capitis due res necessarie fuere qbus due intentiones contrarie erāt opportune. Vna ē firmitudo ꝛ hec qdē pēdet ex affirmāda iunctura: ꝛ vt paruꝫ motibus obediat. ꝛ altera est multitudo numeri motuū: ꝛ hec pēdēt ex facilitate iuncturarū ꝛ laxatione eaꝝ. Factū est igit vt iuncturaꝝ laxitas ptrāsiret cōplemētū firmitudinis que ppter musculos multos qui sunt cingentes ea ꝛ circundantes acquirit. Due igitur intentiones ei acquisite fuerunt: vnde deus oib[9] factoribus melior sit benedictus.

¶ De anatomia musculoꝝ epiglotis. Ca. xi.

Epiglotis ē mēbrū cartilaginosū creatū vt vocis sit istrm; qd qdē ex tribus compositū est cartilaginibus. Vna ē cartilago quā sensus cōprehendit corā gula: et sub mēto q vocatur peltalis ꝛ clipealis: qm eius venter est concauus ꝛ dorsū gibbosuꝫ pelte similis ꝛ clipeo paꝝ eius. ¶ Et secūda ē cartilago post illā posita ad partem colli cū ea ligata ꝛ vocatur q nomen nō hꝫ . ¶ Et tertia est super illas cooperiēs que cum ea qua nomē nō hēt cōtinuatur ꝛ obuiat peltali absqꝫ cōtinuitate ꝛ inter ipsā ꝛ illā que nomen non habet est iunctura dupla ppter duas vacuitates q sunt in ipsa i quas duo additamenta nō habentia nomē decentur ingrediūtur cuꝫ eis ligamentis cōnexa ꝛ vocatur cooptorialis ꝛ cymbalaris . ¶ Et ppterea q peltalis quādoqꝫ adiungitur nō habenti nomen ꝛ qn qꝫ elōgatur ab ea est epiglotis amplitudo ꝛ eius coangustatio . ¶ Et ppterea q cymbalaris cooperit clipealē: ꝛ ipsā cōmitatur ꝛ ppterea q ab ea separatur est epiglotis aptio ꝛ clausio ipsius. ¶ Vbi aūt est epiglotis ꝛ coraꝫ ipsa est os triangulatū lauda vocatū: qd laudā grecam litterā significat: ꝛ ē ita. ¶ In creando vero os huius existit iuuamentum vt sit origo ꝛ principiuꝫ ex quo villi musculorū epiglotis oriuntur. ¶ Epigloti pterea musculi fuere necessarij q clipealē nomē nō habēti applicentur ꝛ musculi qui cimbalarē applicent ipsis ꝛ eas cum ea cooperiāt: ꝛ musculi qui cymbalarē ab alijs duabus elongent vt epiglotis aperiat. ¶ Ex musculis vero epiglotim aperientibus ē par qd ab osse laude nascitur ꝛ vadit ad anteriora peltalis ꝛ cōtinuatur ꝛ expāditur super ipsam ꝛ cū cōtrahitur trahit cymbalarē ad iteriora ꝛ ad iferiora ꝛ dilatat epiglotis ꝛ par qd numeratur inter musculos gule ad inferiora trahentes : ꝛ nobis quidem videtur vt ipsum numeretur inter eos qui inter eas sunt cōmunes: cuius origo est interius in thorace ꝛ vadit ad peltalē. ¶ Ei vero ꝛ multorum animalium motu aliud associatur par : ꝛ duo paria quoꝝ vnū ad cymbalarē peruenit posterius ꝛ cōtinuat cū ea. ¶ Quūqꝫ cōtrahuntur ad cymbalarē eleuant ꝛ eam ad posteriora trahunt ꝛ separatur ab applicatione sui cū peltali ꝛ dilatatur epiglotis . ¶ Et alteri[9] paris musculi ad duos cymbalaris margines veniūt qui quū contrahuntur ipsam a peltali separant ꝛ i latitudinē extendunt ꝛ in dilatādo epiglotim adiuuant. ¶ Ex musculis autem qui epiglo-

tũn coangustant est par qđ a parte laude venit ⁊ cõtinuatur cũ peltali postea dilatatur ⁊ cingitur sup illã q̃ nõ habet nomẽ:dõec duo extrema duoꝝ impariũ ipsius post illã que nomen nõ habet vniant̃ ⁊ cũ ꝯtrahitur coangustat. Et ex eis sũt q̃ttuoꝛ musculi ⁊ fortasse existimatur ꝙ sunt duo musculi dupli ꝯtinuãtes peltalis extremitates cũ extremitatibus eius que nomen nõ hẽt qui quũ cõtrahũtur inferioꝛa epiglotis coãgustãt. ¶ Et sũt q existimãt ꝙ vnũ par ipsoꝝ sit occultum ⁊ alteꝝ manifestũ. ¶ Ex sitibus vero musculoꝝ qui claudũt melioꝛ fuit vt ĩ iferioꝛibus epiglotis creati fuissent ita vt quũ cõtrahuntur cymbalarẽ ad iferioꝛa traherent ⁊ eã claudendo cooperire facerẽt:⁊ ꝓpter hoc par creati fuerũt ꝙ de radice peltalis nascitur ⁊ eleuatur iterius ad duo cymbalaris extrẽa ⁊ ad radicem eius que nomen nõ habet a dextra ⁊ a sinistra ⁊ quũ cõtrahuntur iuncturã stringũt ⁊ epiglotim tali clausura claudunt q̃ musculos pectoꝛis ⁊ diaphragmatis refrenare valeat ĩ pꝛohibendo aeris attractionẽ. ¶ Qui quidem parui creati fuerũt ne in iterioꝛibus epiglotis coãgustationẽ facerent:⁊ foꝛtes fuerũt creati vt eoꝝ foꝛtitudinẽ quuꝫ impediti fuerint ĩ claudendo epiglotim ⁊ pꝛohibendo aeris attractionẽ defectus multus coꝛrigatur qui eis ex paruitate aduenit ⁊ ipsoꝝ via est fm̃ rectitudinem ascendentium cum declinatione parua pꝛopter quã fit continuatio conueniẽs inter peltalẽ ⁊ nõ habentẽ nomẽ. ¶ Et est etiã cum duo inueniũt̃ musculi sub cymbalari positi qui hoc pꝛedictũ par iuuãt.

¶ De anatomia musculoꝝ gutturis. Ca. xii.

Gutur in summa duo habet paria que ipsum ad inferioꝛa trahunt vnum eoꝛuꝫ est par quod iam in capitulo epiglotis nominauimus:⁊ alterum est par etiam ex thoꝛace nascens quod eleuatur ⁊ cum lauda cõtinuatur pꝛimo postea cum gutture: trahit ipsum ad inferioꝛa:gutturis vero musculi sunt duo musculi gutturosi q sunt duo musculi apud gulam positi in transglutiendo adiuuantes.

¶ De anatomia musculoꝛum laude. Capitulum decimumtertium.

Lauda vero musculos habet qui sibi sũt pꝛopꝛij ⁊ musculos in quibus aliud mẽbꝛum cum ipso communicat. ¶ Sed qui laude sunt pꝛopꝛij tria sunt paria. vnum par venit a duobus mandibule marginibus ⁊ cum linea recta q̃ sup os existit ꝯtinuat̃: ⁊ ip̃m ẽ qđ ip̃ꝫ ad mãdibulã trahit: ⁊ par quod oꝛit̃ sub mẽto ⁊ incedit inferius sub lingua ad linguaꝫ ⁊ ad extremitatẽ supioꝛẽ huius ossis ⁊ istud etiã trahit hoc os ad partẽ mãdibule. ⁊ aliud par oꝛitur ex additamẽtis sisaminis q̃ sũt apud aures ⁊ cõtinuat̃ cũ extremitate inferioꝛe linee recte sup hoc os. Illi vero q̃s hẽt cũ aliis cões iã noiati sũt ⁊ noiabũt̃.

¶ De anatomia musculoꝛũ lingue. Ca. xiiii.

Musculi vero linguã mouẽtes sunt noue duo sũt latitudinales ab additamẽtis sisaminis veniẽtes ⁊ cuꝫ duobus ipsius lateribus cõtinuãtur. Et duo longitudinales a supꝛemo ossis laude nascẽtes q cũ medio lingue cõtinuãtur. Et duo qui eã ĩ trãsuerso mouẽt. ⁊ nascuntur a latere quod est inferius ex duobus ossis laude lateribus: ⁊ penetrãt ĩ linguã inter longitudinales ⁊ latitudinales. Et duo musculi linguã resupinãtes ⁊ cõuertẽtes eã quoꝝ loca sub istoꝛuꝫ locis quos nominabimus existunt: ⁊ ipsoꝛum villi iã expãsi fuerũt sub eis ĩ latitudine ⁊ cũ toto osse mãdibule continuati fuerunt. In summa p̃terea musculoꝝ lingue nominauerunt qdã musculũ solitariũ qui inter linguaꝫ ⁊ os laude cõtinuat ⁊ vnũ ad aliud trahit ⁊ nec ẽ longe qn musculus q linguã ad exterioꝛa ĩ lõgitudinẽ mouet moueat eã sic. Inest eni ei vt ĩ extẽsione in seipsa moueat̃ queãdmodũ inest ei vt ĩ curatiõe ĩ seipsa moueat̃.

¶ De anatomia musculoꝝ colli. Capl'z. xv.

Musculi qui collũ mouẽt sunt duo paria: vnũ par a dextra ⁊ alterum a sinistra:sed quicũqꝫ eoꝝ solus cõtrahetur collũ ad suã partẽ trãsuerse trahetur: ⁊ quicunqꝫ duoꝝ eoꝝ qui sunt ab vna parte simul cõtrahentur:inclinabitur collum rectũ ĩ parte illa non cũ transuersione: imo cum rectitudine. Et quũ omnium quattuoꝛ simul erit operatio stabit collũ absqꝫ declinatione aliqua.

¶ De anatõia muscul'. pectoꝛis. Capl'm. xvi.

Musculoꝛum qui pectus mouẽt quidã sunt qui tantũ dilatãt ipsum ⁊ non cõstringunt ex quibus sunt musculi diaphragmatis inter mẽbꝛa aerẽ attrahẽdi ⁊ mẽbꝛa nutrimẽti distinguẽtis quod postea nominabimus. Et par sub furcula positum a parte nascitur q̃ ad caput pꝛotẽditur spatule qđ postea nominabimus ⁊ ẽ continuũ cuꝫ costa pꝛima a dextra ⁊ sinistra ⁊ cum ipso vnitur

par vnum cuius vnūquodqꝫ ipar eſt duplās ipſum ⁊ faciens ipſum duas partes quaruꝫ ſuperior cum collo continuatur: ⁊ ipſum mo uet:⁊ inferior earum mouet pectus ⁊ miſce-tur cum muſculo eius queꝫ nunc nominabi mus:⁊ ipſe eſt ille qui eſt continuus cum co ſta quinta ⁊ ſexta . ⁊ par quod eſt in loco ſpa tule concauo infuſum ⁊ cū quo par continua tur quod a ſpondilibus ad ſpatulam deſcen-dit ⁊ fiunt ſicut muſculus vnus: ⁊ cuꝫ coſtis continuantur poſterioribus. ¶ Et par tertiū quod naſcitur a ſexta ſpondilium colli ⁊ a pri ma ⁊ ſecūda ſpondilium pectoris ⁊ cōtinua-tur cum coſtis thoracis: iſti ſunt muſculi di-latantes. ¶ Muſculorū vero pectus cōſtrin gentium alij ſunt qui pectus in latitudine cō ſtringunt ⁊ eſt diaphragma quum quieſcit. Alij ſunt qui ſecundum eſſentiam . ⁊ ex iſtis eſt par quod ſub radicibus coſtaruꝫ ſuperio-rum eſt extenſum cuius operatio eſt ſtringe-re ⁊ aggregare. Et ex eis eſt par apud extre-mitates iſtius cuꝫ thorace vel adherens tho raci inter epiglotale ⁊ furculam continuatuꝫ ⁊ continuatur cuꝫ muſculis ventris qui ſunt recti.⁊ alia duo paria que ipſum cooperiūt. ¶ Muſculi vero qui ſimul cōſtringunt ⁊ di latant ſunt muſculi qui ſunt iter coſtas.verū tamen perſcrutatione in cōſiderando cogno ſcitur ꝙ conſtringentes alij ſunt a dilatanti bus. ¶ Inter omnes enim duas coſtas ſunt ex eis quattuor procerto muſculi:licet quidā exiſtimēt ꝙ ſit vnus muſculus. ¶ Et hic qui dem qui vnū exiſtimant muſculum ex villus contextus eſt tranſuerſis quoruꝫ quidā ſunt intrinſeci : quidam qui cooperiunt . ¶ Eo-rum qui cooperiunt quidam ſunt ad parteꝫ extremitatis cartilaginoſe coſte ⁊ quidam ſunt qui ſunt ad partem alterius extremita-tis que eſt fortis. Quod vero interius exiſtit totū in ſitu cooperiente eſt diuerſum. ⁊ illud quod eſt i extremitate coſte cartilaginoſe di uerſum eſt in ſitu ab eo quod eſt ſuper aliaꝫ extremitatē. ¶ Et quando quidem hic quat tuor habētur villi numero oportet vt muſcu li ſint numero quattuor . ⁊ qui ex eis ſunt ſu perius poſiti ſunt dilatantes . Et qui ex eis ſunt inferius poſiti ſunt cōſtringentes. Per hoc itaqꝫ ſit omnium muſculorum pectoris numerus.lxxxviij.muſculi. ¶ Et ē etiā quuꝫ muſculos pectoris duo alij iuuant muſculi qui a furcula ad ſpatule caput venientes ad primū eius continuantur latus ⁊ ipſum ſur ſum eleuant ⁊ in dilatādo pectus adiuuant.

¶ De anatomia muſculorum motus adiu-torij. Capitulum.xvij.

EX muſculis motus adiutorij ſunt illi mouent ſpatule iuncturam:⁊ ſunt tres muſculi qui ei a pectore aduenīūt ⁊ ipm mo uent ad iferiora.⁊ muſculus qui inferius ſub mamilla oritur: ⁊ cū parte adiutorij antece-dente cōtinuat apud antecedentē partē mar ginis:cartilaginis cōcauitatis : ⁊ ipſe eſt qui adiutoriū ad pectus applicat cū cōmunitate qua ſpatula ipſum ſequitur. ¶ Et muſculus qui a ſupremo thoracis naſcit ⁊ efficit vt do meſticū capitis adiutorij cooperiat ⁊ eſt ap-plicans ipm ad pectus cū ipulſione pauca. ¶ Et muſculus duplus magnus qui a toto oritur thorace cōtinuatus cū infimo anteceſ ſionis adiutorij qui quū operat cū villo qui in ſupioris ptis eius eſt adiutoriū ad pectus ducit ipꝫ eleuādo ⁊ cū alia pte ducit illud ad ipm faciens ipꝫ ad inferiora deſcēdere: ⁊ cū eis ambobus ducit ipꝫ ad pectus ſꝫ rectitu dinē. ⁊ alij duo muſculi q a parte naſcuntur ilij magis iterius cōtinuati qꝫ ſit cōtinuitas magni muſculi qui a thorace aſcēdit. Vnus eoꝝ eſt magnus veniens a loco qui eſt apud iliuꝫ ⁊ a coſtis poſterioribus ⁊ trahit adiuto riuꝫ ad coſtas poſteriores directe ⁊ alter eſt ſubtilis q naſcit a cute ilij ⁊ nō ab eius oſſe ⁊ declinat magis ad medietatē qꝫ ille ⁊ conti nuatur cū corda illus qui a pte mamille aſcē dit ⁊ profundat. ¶ Et hi qdē operationū pri-morū efficiūt ſm modū adiutorij:ſed tamen ad poſteriora parūper declinant. ¶ Et qnqꝫ muſculi q ab oſſe ſpatule naſcunt vnius mu-ſculi eoꝝ ortus eſt ab oſſe ſpatule quuꝫ iplet illud quod eſt inter ſeparās ⁊ coſtā ſupioreꝫ villis ⁊ penetrat ad ptē ſupiorē capitis adiu-torii ſilueſtrē declinans parūper ad domeſti cā.⁊ ipſe etiā cū declinatione penetrat ad do meſticā.⁊ duoꝝ muſculoruꝫ ex iſtis qnqꝫ ori go ē a latere ſupiore ſpatule quoꝝ vnꝰ ē ma ior:⁊ villi ipſius vadūt ad iferiores partes ſe parātis.⁊ iplēt illud qd ē iter ſeparās ⁊ latꝰ iferius ⁊ cōtinuāt valde cū capite adiutorii a pte ſilueſtri ⁊ penetrāt cū declinatiōe adi ſil ueſtrē. Et alter eſt cū hoc primo cōtinuus adeo ꝙ ē quaſi eius pars:⁊ penetrat cū eo ⁊ ipſius opationē efficit. Iſte vero nō multū pendet a ſūmo ſpatule ⁊ eius continuitas eſt

illius

Muſculi pectoris lxxxviii

ꝯm trãsuersionẽ in manifesto adiutorij ⁊ declinat ad siluestrẽ. ¶ Et quartus ẽ musculus qui locũ cõcauũ ossis spatule ĩplet cuius corda cũ partibus interioribus lateris domestici capitis adiutorij continuatur ⁊ eius operatio est efficere vt adiutorium posterius circũeat. ¶ Et alter musculus est qui ab inferiori extremitate lateris spatule inferioris nascit̃: cuius corda superius continuat̃ ꝯm continuitatem magni ab ilio ascendentis ⁊ eius operatio ẽ trahere supremũ capitis adiutorij ad superiora. ¶ Adiutoriũ ꝑterea alium habet musculũ duo habẽtẽ capita qui duas efficit ꝑationes: ⁊ ꝑationẽ cõem. ¶ Et ipse qdẽ sub furcula venit ⁊ a collo deglutiẽs capitis adiutorij bucellam ⁊ ꝑuenit vsq; iuxta locuz cõtinuitatis corde musculi magna a pectore ascendentis. ¶ Quidã aũt dixerũt ꝗ vnũ capitũ ipsius interius est sup manifestũ spatule apud eius infimũ ⁊ declinat ad exteriora cuz trãsuersione pauca: ⁊ quũ operat̃ cũ duabus partibus eleuat̃ ꝯm rectitudinẽ. ¶ Sunt ꝑterea hoiuz qdaz q duos addiderũt musculos musculũ paruũ q ad mamillã venit: ⁊ aliũ q ĩ spatule iunctura ẽ sepultus: ⁊ fortasse ponũt cubiti musculos cũ eis habere cõmunitatez.

¶ De anatomia musculoꝝ brachij. C. xviij.

Msculoꝝ brachiũ mouẽtiũ alij sunt q ip̃z cõtrahunt: alij sunt q ip̃z dilatãt: ⁊ isti positi sũt sup adiutoriũ alij sũt q ip̃z girãt alij sũt q ip̃z resupinãt ⁊ non existũt sup adiutoriũ. ¶ Dilatãtes vero sunt par vnũ cuius vnũ ex suis ĩparibus cũ declinatiõe ad iteriora expãdit̃ qa eius ortus ẽ supius ab antecessione adiutorij ⁊ a latere spatule inferiore ⁊ cõtinuat̃ cũ cubito illic vbi sunt ꝑtes eius interiores: ⁊ ĩpar ꝯm expãdit̃ ad iteriora cũ declinatione adiutorij qm̃ ab adiutorij collo ꝓuenit ⁊ cũ extrĩsecis cubiti partibus cõtinuatur. ¶ Quũq; ambo operãtur proculdubio ꝯm rectitudinem extendunt. ¶ Constringentes vero sunt par aliud cuius vnum impar qd̃ ẽ maius trahit ad ĩteriora cũ declinatiõe qm̃ eius origo ẽ a margĩe cartilaginis spatule ĩferiore ⁊ a rostro vnicuiq; quoꝝ ꝓprie inest caput ⁊ cõtinuat̃ corda ipsius qua est neruosa cũ ꝑte focilis supioris ĩteriora antecedẽte. ¶ Et ꝯz ĩpar trahit cũ declinatione ad exteriora: qa eius ortus ẽ a manifesto adiutorij posterius: ⁊ ẽ musculus duo carnosa habens capita: quoꝝ vnũ ẽ ĩ posterioribus adiutorij: ⁊ alterũ ĩ anterioribus ⁊ occultãtur hi duo ĩ suo incessu parũper donec ad antecedentem partẽ focilis ĩferioris vadãt. ¶ Et cũ eo qdẽ iam cõtinuatũ fuit ꝗ ip̃m ĩclinat trahẽs ĩferius ad exteriora ⁊ cũ eo qd̃ ĩclinat trahens supius ad ĩteriora vt fit tractio melior. ¶ Et quũ isti duo musculi ĩ suis cõiungunt̃ operationibus ꝯm rectitudinẽ stant proculdubio. ¶ Et duos qdem musculos dilatãtes vestit musculus q os adiutorii circũdat. ¶ Et similius est vt sit pars alterius musculi cõstrigẽtes. Faciẽtes vero brachiũ iacere supinũ sũt par cuius vnũ ex ĩparibus est positum ĩ exterioribus duoꝝ focilium ⁊ obuiat focili supiori parte adiutorij ab eo qd̃ eius manifestũ sequitur: ⁊ maior pars eius vadit ĩ aseid ⁊ penetrat dõec ꝓpiquũ fiat iũcture rasete ⁊ venit ad ꝑtẽ occultã focilis supioris: ⁊ ꝯtinuat̃ cũ eo corda pãnicularis. Girantes aũt sunt par positũ exterius cuius vnũ ex duob' ĩparibus a supremo domestico capitis adiutorii ĩcipit ⁊ cõtinuatur cũ superiori focili sub iunctura rasete: ⁊ alterũ est magis curtũ ĩpo ⁊ eius villus ad latitudinem est decliuis: sed eius extremitas est plus neruosa ⁊ incipit ab ipsomet superiori focili ⁊ continuatur cum eius extrẽitate supiori apud rasete iuncturã.

¶ De anatomia musculoruz motus rasete.
Capitulum .xix.

Msculoꝝ vero iuncturarũ rasete mouẽtiũ qdã sũt constringẽtes: ⁊ qdã dilatantes: ⁊ qdã girantes ⁊ qdã resupinãtes sup collum. ¶ Ex dilatãtibus vero est vnus musculus. Et istius qdẽ origo ẽ a medio focilis ĩferioris cuius corda cũ pollice continuatur per quem pollex ab indice elongatur. ¶ Et alterius origo est a focili superiori cuius corda cum primo ossium rasete continuatur. s. posito coraz pollice. ¶ Quũq; isti duo simul mouentur dilatant rasetam cum giratione pauca. Et quũ secundus solus mouetur facit ipsam iacere resupinam. ⁊ quum primus mouetur solus prolongat inter pollicem ⁊ indicem. Et musculus q iacitur super focile superius a parte siluestri cuius ortus est ab ĩferiori parte capitis adiutorii a quo procedit corda duo habens capita quorum vnũ cum medio pectinis coram indice ⁊ medio continuatur: ⁊ alterius capitis corda est caput inferius super focile superius apud raseta ⁊ dilatat rasetam expandendo cum giratione.

Constringentes autez musculi sunt par super latus brachii silvestre: quoruz inferior incipit ab interiore duorum capitum adiutorii ⁊ peruenit ad pectinem coram auriculari.
Et superior vtrorūqz incipit alius q̄z ille ⁊ peruenit ibi. ⁊ est cum eis musculus qui incipit ab inferioribus adiutorii partibus loca predictorum medians quod duo habet extrema que ad modum crucis transuersantur: ⁊ postea cum loco qui est inter pollicem ⁊ medium continuant̄: cūqz ambo mouentur constringunt. ¶ Et isti quidem constringentes ⁊ ipsemet dilatantes girationem efficiunt ⁊ resupinationem quum duo oppositi ex eis s̄m transuersionez mouentur. ¶ Sed musculus cum pectine continuus coraz auriculari quū solus mouetur girat plantam: ⁊ quuz musculus pollicis quem nominauimus ipsuz adiuuat plenarie plantam resupinam iacere facit ⁊ quum ille qui est cum raseta continuus coram pollice solus mouetur girat ipsam parūper: ⁊ cum auriculari quem nominabimus efficit girationem completam.

¶ De anatomia musculorum motus digitorum. Capitulum. xx.

Musculorū vero digitos mouentiū qdā sunt q sunt ĭ plāta: qdā sunt q sunt ĭ brachio: qa si oēs ĭ plāta cōiungerent̄ pp carnē multā grauarēt: ⁊ ꝓpterea ꝙ illi q sūt ex eis ĭ raseta a digito elongati fuerūt: corde ipsoꝝ necessario fuerunt longe. Munite ergo fuerunt panniculis q eis ab omnibus aduenīūt partibus: ⁊ ipsorum qdem corde rotunde ⁊ fortes create fuerūt ⁊ nō dilatantur nisi quū ad membrum perueniunt. Ibi igitur dilatantur vt mēbrum motum bene comprehendant. Omnes autem musculi digitos dilatātes super brachiū sunt positi ⁊ similter ipsos ad iferiora mouentes. Et ex dilatātibus qdē est musculus qui ĭ medio manifesto brachij est positus nascitur a parte suprema capitis adiutorij iferioris: ⁊ quattuor digitis cordas que ipsos dilatant mittit. Ex eis vero qui eos ad ĭferiora iclinant tres adinuicē ĭ parte istius sunt continui. Quorum vnus a parte media capitis adiutorii siluestris ĭter duo ipsius additamenta oritur ⁊ duas cordas auriculari ⁊ annulari trāsmittit. ¶ Et vnus a sūma duoꝝ musculoꝝ duploꝝ q sūt duo ex his tribus oritur sub duobꝰ additamētis adiutorii ĭterius; ⁊ a margie focilis ĭferius ⁊ duas transmittit cordas medio ⁊ indici. ¶ Et tertius eoꝝ ⁊ ē ille q remāsit orit̄ a supremo focilis superioris ⁊ corda pollici mādat. ⁊ apud hāc iucturā ē musculus q ē vnus duoꝝ musculoꝝ iter musculos motus rasete nominatoꝝ ⁊ nascitur a loco medio focilis ĭferioris cuius corda pollicē ab indice ꝓlōgat. ¶ Cōstringētiū autē quidā sunt qui super brachiū existūt ⁊ quidā q super volā plante. ¶ Et illi quidē qui sūt super brachiū sūt tres musculi quoꝝ vnꝰ s̄z aciē ĭ medio sup aliū ē positus. ¶ Ex quibus nobilior ē ĭferius q ĭferius ē sepultus ⁊ cū osse focil̄ inferioris cōtinuus. qm̄ eius opatio existit nobilior. Qua ꝓpter oportuit vt eiꝰ locus magis esset custoditus. ¶ Cuius pricipiū ē a medio capitis adiutorij siluestris ad interiora: deide penetrat ⁊ dilatatur eius corda ⁊ ĭ quinqz partitur cordas quaꝝ queqz ad ĭteriora digiti pueīt. ¶ Illaꝝ vero que ad quattuor perueniunt queqz iuncturā primā ipsius cōstrigit ⁊ tertiā. ¶ Primā vero ꝓpterea ꝙ ē ibi annexa ligamēto qđ sup eā est cinctū: ⁊ tertiā ꝓpterea ꝙ eius caput peruenit ad eā ⁊ cōtinuatur cum ea: q̄ autez ad pollicē vadit eius secundā ⁊ tertiā cōstringit iuncturaz quia nō ꝯtinuatur nisi cū eis. ¶ Et secūdus quidē musculus qui est supra istum est minor ipso ⁊ incipit a capite ingrediente quod est vnum ex capitibus adiutorij ⁊ cum focili inferiore parumper continuatur ⁊ transit per terminum communem qui est ĭter latus siluestrem ⁊ domesticuz: ⁊ est superior superficies focilis supioris: ⁊ quū ad partem peruenit pollicis declinat parump ad ĭteriora ⁊ cū iuncturis medijs quattuor digitoꝝ cordas mandat vt eos cōstringat. ¶ Ad pollicem vero nō peruenit nisi ramus paruꝰ qui non est ex corda eius: ĭmo ab alio loco. ¶ Et primi quidem origo est post principiuz nominatū qđ est a capite focilis superioris ⁊ inferioris. ¶ Et secundi origo est a capite focilis inferioris. ¶ Factum est autem ꝙ pollex vno musculo in sui constrictione sit contētus: sed quattuor duobus constringūtur musculis qm̄ nobilior ex operationibus q̄ttuor est constrictio ⁊ ex operationibus pollicis nobilior est vt dilatetur ⁊ ab indice elongetur. ¶ Tertius autem musculus non est ad constringendum sed eius corda ĭterius ĭ planta penetrat ⁊ dilatatur desup ad hoc vt in eam adipisci faciat sensū ⁊ in sentiēdo iuuamētū

prebeat:⁊ pilos in ea nasci prohibeat.⁊ ad su
stentādū illud qđ est i interioribus plāte ⁊ vt
fortis fiat ad suas actiōes peragēdas.hi qdē
sunt illi qui sup rasetā existunt. Musculi ve
ro q sūt in planta sūt.xviii.i duabus aciebus
ordinati ad inuicē sibi suppositi. Una acies
est ad inferiora ⁊ interius. Et altera acies est
sup cutem exteriorem. Qui autē in acie exi
stunt inferiore numero sunt septem quorum
quinq₃ digitos ad superiora inclinant ⁊ qui
ex eis delegatus est pollicii a principio ossis
rasete nascitur. Et sextus est curtus ⁊ latus
cuius villus est trāsuersus ⁊ ipsius caput pē
det a pectine manus donec perueniat i recti
tudine medij cuius corda cū pollice cōtinua
tur ⁊ ip₃ ad inferiora inclinat. Et septimus
est apud auricularē incipiēs ab osse pectinis
qđ in eius rectitudine existit ⁊ ip̄m ad iferio
ra inclinat. Nullus vero horū septē est ad
constringendū: sed quinq₃ sunt ad eleuandū
⁊ duo ad flectendū inferius. Illi vero q sūt
in acie superiore sub musculo super plantam
expanso qui quidem est musculus quē solus
cognouit Gal.sunt musculi vndecim ex qui
bus sūt octo quoꝝ duo cū prima iuncturarū
quattuor digitoꝝ continuant.s.vnus sup aliū
vt hanc constringant iuncturam: sed qui ex
eis est inferior cōstringit cū dispositione ⁊ re
flexione:⁊ eius q est ex eis superior est strictu
ra cū modico eleuationis ⁊ ad superiora ascē
sionis. Quūq₃ coniuncti fuerint directe ⁊
eoꝝ tres pollici sunt proprii:quorū vnus pri
mam constringit iuncturam: ⁊ duo secūdas
sicut sciuisti. Dilatantes ergo quinq₃ sunt.

Et de reflectentibus exceptis pollice ⁊ au
riculari vnicuiq₃ assunt duo. Et de cōstrin
gentibus vnicuique digito assunt quattuor.

Et de his q ad superiore inclinare faciunt
vnicuiq₃ digito adest vnus.

¶ De anatomia musculorum motus dorsi. Capitulum.xxi.

Musculoꝝ dorsi alii sūt q ip̄m ad poste
riora flectūt: alii q curuāt ad anteriora.
Ex istis eni oēs alii oriunt mot⁹. Ad po
steriora vero flectētes sunt illi q ꝓprie dorsi
vocant musculi. Et sūt musculi duo deqbus
existimat q̄ vnusq̄sq₃ eorū ex.xxx.cōpositus
existat musculis: qm̄ vnicuiq₃ ipsoꝝ ab vna
quaq₃ spōdili aduēit musculus ab vnaquaq₃
nāq₃ spōdili aduenit ei villus trāsuersus nisi
a prima. Et isti qdē musculi quū eq̄liter ten-
dūtur stat dorsū:⁊ quū superflue tendūtur de
clināt ad posteriora. Et qn̄ illi qui i vno exi
stūt latere mouētur dorsū ad illud iclinatur.
¶ Musculi vero curuātes sūt par desuper
positū qui sunt ex musculis caput ⁊ collū mo
uētibus:qui a duobus veniūt meri lateribus
quoꝝ inferiores extremitates cū quinq₃ spō
dilibus pectoris superioribus cōtinuant i ali
quibus hoibus ⁊ i pluribus hōinib⁹ cū quat
tuor. ¶ Et eoꝝ supiores extremitates ad ca
put perueniunt ⁊ collū. ¶ Et par quidem sub
isto ē positū ⁊ vocatur renale:q̄ ambo a deci
ma ⁊ vndecima pectoris icipiunt: ⁊ ad iferio
ra descēdūt:⁊ plerūq₃ curuāt flectētes. ¶ Et
medio quidem in suis motibus hoꝝ muscu
lorum sufficit iuētio:quoniam in curuatione
⁊ inclinatione a dextra ⁊ a sinistra duaꝝ ex-
tremitatum sequitur motus.

¶ De anatōia musculoꝝ vētris. Capitulum vigesimumsecunduz.

Musculoꝝ aūt vētris sūt octo q in iuua
mentis cōmunicāt. ex quib⁹ ē iuuamē
tū prebere i exprimēdo illud qđ ex stercore ⁊
vrina in iferioribus cōtinet ⁊ que in matrici-
bus nata existunt. ¶ Et ex eis est q̄ diaphra
gma sustinēt ⁊ ipsū quū adest exuflatio que ē
i cōstrictiōe adiuuāt. ¶ Et ex eis est q̄ itesti
na calefaciūt ⁊ stōachū ꝓpterea q̄ ea coope
riūt. ¶ Ex his aūt octo est vnū par rectū qđ
sm̄ rectitudinē ab epiglotali descendit carti
lagine:cuius villus i lōgitudie vsq₃ ad femur
extenditur:⁊ eius extrema i eis que sūt corā
ipsis expāduntur. ¶ Huius vero paris subā
a sui principio vsq₃ ad ipsius finē carnosa exi
stit ¶ Et duo musculi q cū istis in latitudine
secātur quoꝝ locus ē sub pāniculo qui super
totū extēsus est ventrē.⁊ sub duobus lōgitu
dinalibus. ¶ Sectio aūt que inter istoꝝ duo
rū:⁊ duoꝝ primoꝝ villos accidit est sm̄ an-
gulos rectos ⁊ duo paria q̄ per trāsuersū va
dunt quoꝝ vnūquodq₃ est in latere dextra ⁊
a sinistra. ¶ Et vnūquodq₃ eoꝝ par ex duo-
bus existit musculus se ad inuicem ad modū
crucis secātibus a cartilaginis costaꝝ nō cō
pletaꝝ extremitate vsq₃ ad femur: ⁊ ab ilio
vsq₃ ad epiglotale. ¶ Et duoꝝ pariū extremi
tates sibi a dextra ⁊ a sinistra apđ femur ob
uiant. Et alioꝝ duoꝝ extremitates apud epi
glotale que super carnosas partes ab vna-
quaq₃ parte duorum musculoꝝ latitudina-
liū sūt posite: Et hec quidem duo paria sem

per carnosa incedunt donec rectos muscu-
los cũ cordis latitudinalibus tãgant que pã
niculis similantur. ¶Et hec etiã duo paria
sub duobus longitudinalibus sũt posita que
sub duobus posita sunt latitudinalibus.

¶De anatõia musculoꝝ testiculoꝝ. Ca. xxii.

Testiculoꝝ aũt viroꝝ musculi sũt q̃ttuor
ꝓpterea vt testiculos custodiant ⁊ eos
eleuẽt ne laxẽtur. ¶Quisq̃ testiculus habet
par sibi ꝓpriũ. ¶Mulieribus vero vnũ par
sufficit. s. cuiq̃ testiculo ipar ꝓpterea ꝙ eaꝝ
testiculi non sunt in exterioribus: neq̃ sunt
suspensi quemadmodum virorum.

¶De anatõia musculoꝝ vesice. Ca. xxiiii.

Super os vesice vnus existit musculus
q̃ ipsã circũdat: cuius villus super ipsi⁹
os dilatatur. Et eius quidẽ iuuamẽtum est
vrinã vsq̃ ad horã voluntatis retinere. Et
cũ voluntas expellẽdi affuerit eius laxabitur
constrictio ⁊ ventris musculi vesicã vrgebũt
⁊ vrinam expulsiua adiuuante expellent.

¶De anatomia musculoꝝ virge.
Capitulum. vigesimum quintum.

Musculi qui virgam mouent duo sunt
paria duo vnius paris musculi in duo
bus virge lateribus sunt extensi qui quum
tenduntur foramen dilatant ⁊ ipsum ampli
ficant ⁊ penetratio rectificatur: ⁊ sperma in
ipsa cum facilitate discurrit. ¶Aliud vero
par quod a femoris osse oritur ⁊ cum radice
virge secundum transuersionem continua-
tur ⁊ quum rectificatur tenditur ⁊ instrumẽ
tum secundum rectitudinem eleuatur: ⁊ cuꝫ
constringitur reducit ipsum ad posteriora.
¶Quod si vni eorum accidit tensio ad ipsi-
us partem declinabit.

¶De anatõia musculoꝝ ficteris.
Capitulum vigesimum sextum.

Ficteris musculi sunt quattuor. Vnus
eorum est musculus qui ipsius commi
tatur os ⁊ cum eius carne vehementer mi-
scetur que permistioni musculorum labiorũ
similatur ⁊ ipse quidem coheret ⁊ constrin
git anum ⁊ sua expressione stercoris reliq̃s
que sunt in ipso excutit. Et musculus q̃ ẽ ꝑo
situs magis interius q̃ꝫ iste: cuius statio est se
cundũ operationem capitis hominis ⁊ existi
maꝰ ꝙ si hñs duo extrema cui⁹ extremũ cũ
radice virge ꝑcerto cõtinuaꝰ: ⁊ par qð super
hos oẽs transuersum existit: cuius iuuamen
tum est longaonem sursũ eleuare ⁊ neq̃ ac
cidit lõgaonẽ egredi nisi ꝑꝑ ipsius laxitatẽ.

¶De anatomia musculoꝝ coxe. Ca. xxvii.

Ex musculis coxe maior est ille qui eã
extẽdit deide ille qui eã cõtrahit. Et su
is nãq̃ opatõibus nobiliores sunt isti duo i
tuſ. Vexꝫ tamẽ extẽsio ꝯtractõe nobilior exi
stit qm̃ statio nõ cõuenit nisi cũ extẽsione.
¶Postea sunt musculi qui elõgãt deide illi
qui apropinquare: post illi qui circuire faci-
unt. ¶Ex musculis autẽ coxe iuncturã ex-
tẽdẽtibus est vnus qui est oĩb⁹ corporis mu-
sculis maior: ⁊ ip̃e est musculus qui os femo
ris ⁊ anchã cooperit ⁊ sup̃ totã corã volui-
tur ab iterioribus ⁊ exterioribus ⁊ posterio
ribus donec ad pollicẽ ꝑueniat. cuius vili di
uersa hñt pricipia. quapꝑ ipsius opatões s̃ꝫ
diuersas specificãtur spẽs. ¶Ex ipsi⁹ nãq̃ vi
lis est qui ab ifimo ossis femoris nascitur ⁊
declinãdo ad domesticũ dilatatur. ¶Et est
alius ex vilis eius cuius ortus est paꝝ altior
ortu istius qui corã ad sup̃iorẽ eleuat ¶Et ẽ
aliꝰ ex vilis ei⁹ cui⁹ ort⁹ ẽ valde altior ortu isti
us q̃ corã ad sup̃iora ad domesticũ declinan
tem eleuat. ¶Et est ex eis alius cuius ori
go est ab osse anche qui satis corã secundũ
rectitudinẽ dilatat. ¶Et ẽ ex eis musculis q̃
totam anche iuncturam posterius cooperit
tria habens capita ⁊ extrema duo. Et hec
quidem capita ab ilio ⁊ ancha ⁊ albosos na
scuntur quorum duo sũt carnosa ⁊ vnum
panniculare. Duo vero extrema cum poste
riore capitis coxe parte continuantur si cum
vno traxerit extremo cum declinatõe ad ipꝫ
dilatabit: ⁊ si cum duobus traxerit extre-
mis s̃m rectitudinẽ dilatabit. Et ex eis est
musculus qui ex tota ossis ilii superficie ori
tur ⁊ cum suppremo maioris additamẽti cõ
tinuatur ⁊ vocatur carchametra maior ⁊ pa
rum ad anteriora extenditur ⁊ cum declina
tione ad domesticum dilatatur. Et est ali-
us talis qualis iste qui i primis cum ifimo
auditamenti mioris continuatur: deide descẽ
dit ⁊ illius operatõe operatur. Verumta-
men eius est paruam dilatatõem ⁊ multam
efficere declinatõem. Cuius origo est ab ifi-
mo superficiei ossis ilii. Et est eis musculus
qui ab ifimo ossis anche oritur ad posteriora
declinans ⁊ dilatat ipsum ⁊ eam ad posterio
ra parumper declinare facit: ⁊ ad domesti-
cum sufficienter declinare facit. Ex musculis
vero coxe iuncturam constringentibus ẽ mu

sculus vnus qui cum declinatione ad dome
sticũ parua cõstringit: ⁊ est musculus rectus
qui a duabus descẽdit originibus:quaꝝ vna
cũ fine lõboꝝ ⁊ altera cũ osse ilij cõtinuatur.
¶ Et ipse quidez sunt que cũ minore addita
mẽto domestico cõtinuatur:⁊ musculus qui
ab osse femoris nascitur ⁊ cũ infimo addita-
menti minoris cõtinuatur. Et musculus ad
duo latera ipsius transuerse extẽsus qui est si
cut par maioris. ¶ Et quartus qui a re pre
parata stante post os ilij oritur ⁊ ipse etiam
crus contrahit colligendo coxam. Ex muscu
lis vero qui ad anteriora declinare faciũt iã
quidem nominati fuerunt vbi dilatationis ⁊
constrictionis mentionem fecimus:⁊ hec qui
dem mouendi speties habet musculum qui
ab osse nascitur femoris ⁊ adeo fit longus vt
ad pollicem perueniat. ¶ Declinare vero ad
exteriora facientes sunt duo musculi: vnus
eorum ab osse venit lato. Sed circuire facien
tes sunt duo musculi quorum vnus a silue-
stri femoris:⁊ alter ab ipsius oritur domesti
co:⁊ quum sibi obuiant transuersatur ⁊ fiunt
carnosi apud locum profundum circa poste
riora additamenti maioris. ¶ Et quicunqz
eorum solus traxerit coxam ad sui partez cũ
pauca dilatatione torquebit.

¶ De anatomia musculorum mouentium
iuncturaz cruris ⁊ poplitis.

Capitulum vigesimumoctauum.

EX musculis autem iuncturarum po-
plitis mouentibus sunt tres in anterio
ribus coxe positi qui musculis in ipsamet co
xa positis sunt maiores. Et eorum operatio
est dilatare. vnus autem horum trium est si
cut duplus duo habens capita:quorum vnũ
ab additamento incipit maior: ⁊ alteruz ab
interiore coxe. ⁊ duo habent extrema:quoruz
vnum est carnosum:⁊ cum rasga ante q̃z cor
da fiat continuatur: ⁊ alterum est pannicula
re cum domestica duarum extremitatum
coxe continuatum. ¶ Aliorum vero duorum
vnus est ille qui inter coxam constringentes
nominauimus. s. a separante quod est in osse
ilij nascens:⁊ alter ab additamento siluestri
quod est in coxa oritur. Et isti quidem duo
continuantur ⁊ vniuntur ⁊ generatur ex eis
corda vna que dilatatur ⁊ circundat rasgam
⁊ ipsam cum eo quod est sub ea conuenien-
tur affirmat:deinde cum capite cruris conti
nuat:⁊ poplicẽ dilatat ⁊ crus extẽdit. Dila
tatio vero vnũ hẽt musculũ q ab obuiatõe os
sis femoris nascit ⁊ icedendo descendit ĩ la-
tus coxe domesticũ ẜm transuersionẽ:deide
cũ parte venosa suppreme partis cruris con
tiuat ⁊ crus declinans ad domesticũ dilatat
Et musculũ aliũ ĩ quibusdã anatomie libris
ei oppositum in parte siluestri qui incipit ab
osse anche ⁊ ẜm transuersionẽ ĩ latus silue-
stre tendit donec ad locũ peruenit venosum.
¶ Et neqz est musculus maioris tranuersio
nis isto ⁊ cũ declinatõe ad siluestre dilatat. ⁊
quũ ambo dilatant est dilatatio recta. ¶ Ex
eis vero qui crus contrahunt est vnus mu-
sculus angustus ⁊ longus qui ab osse ilii orit
⁊ femoris circa originẽ dilatantis igrediens
a separante qđ est ĩ medio ilii:deide ẜm trãs
uersionẽ penetrat ad iteriora duaꝝ extremi-
tatũ poplitis:postea egredit extersus ⁊ vadit
ad eminentiã que est ĩ loco poplitis venoso ⁊
cũ ea vnit. ¶ Et ipse quidẽ est quo crus ad ĩ-
feriora trahit declinans cũ pede ad partẽ in
guis. ⁊ tres musculi domesticus. ⁊ siluestris.
⁊ medius. ¶ Sed domesticus ⁊ medius cũ
declinatõe ad siluestrẽ contrahunt. Et silue-
stris contrahit cũ declinatõe ad domesticũ.
¶ Et domesticus quidẽ orit ab axe ossis an-
che deide transuerse icedit per posteriora co
xe donec peruenit ad locũ cruris venosum ĩ
parte domestica ⁊ vnit cũ eo cuius color ad
viriditatẽ trahit. Et alioꝝ duoꝝ etiã origo ẽ
ab axe ossis anche sed declinant vt cũ loco ve
noso lateris siluestris continuent. ¶ In iun-
ctura preterea poplitis est musculus sicut ĩ
fleuositate poplitis sepultus qui operatõem
efficit qualis huius medii existit operatio.
¶ Et quidã existimant quod pars eminens
musculi dilatantis dupli a separante est quũ
poplitẽ accidentaliter constrigit:⁊ est quũ ab
eius origie orit egredit corda que anche pixi
dẽ tenet:⁊ cum ea ⁊ cum ipso quod sequit ip
sam continuatur.

¶ De anatomia musculorum pedis iunctu-
ram mouentium. Capitulum. xix.

EX musculis antẽ pedis iuncturã mouẽ
tibus sunt quidã qui ipsum ad superio
ra eleuant:⁊ quidã qui ipz descender faciũt.
¶ Ex eis autẽ qui ipsum eleuant est vnꝰ mu
sculus magnus qui est positus ĩ parte accidẽ
te cãne domestice cuius pricipiũ est pars sil
uestris capitis cãne domestice. ¶ Et ipse qui
dẽ quũ ad exteriora egredit icliat super crus

ad partē pollicis vadens ꝛ continuaꝛ cū eo qđ radici poplitis est propinquū:ꝛ pedē ad superiora eleuat ꝛ alter oriꝛ ꝛ capite siluestris ex quo nasciꝛ corda que cū eo qđ est iuxta radicē minimi continuaꝛ:ꝛ pedē ad superiora eleuat ꝛ proprie quando cū eo conuenit prius musculus ꝛ fuerit ſm equalitatē ꝛ rectitudinē. ¶ Facientiū vero descenderꝛ est vnū pars cuius origo est a capite core qđ postea descēdit ꝛ cruris ventrē cāne replet ex quibus corda nasciꝛ que ex maioribus existit cordis:ꝛ ipsa quidē est corda nerui qui cū osse alcabab continuaꝛ:ꝛ ipsum ad posteriora trāsuerse ad siluestrē trahit:ꝛ est hec causa fixionis pedis super terrā. ¶ Et ipsum quidē adiuuat musculus qui a capite siluestris oriꝛ cuius color est melongianus ꝛ descendit donec ipsemet absq3 corda cū mandat: sed carneus remanens continuaꝛ cū postrema alcabab pte sub continuitate quā ante diximus. ¶ Quūq3 musculis istis aut ipsoꝝ cordis nocumentū accit pes claudicat. ¶ Et musculus ex quo due nascunꝛ corde quaꝝ vna pedē constringit:ꝛ altera pollicē dilatat. ¶ Illud vero qm̄ iste musculus a capite cāne domestice oriꝛ vbi ipsa siluestri obuiat ꝛ descendit iter eas:ꝛ i duas diuidiꝛ cordas quaꝝ vna sub raseta i anteriori pollicis parte continuatur cū qua etiā corda pedis existit humilitas. ¶ Et altera corda que ex parte istius generata musculi prie corde pertrāsit originē ꝛ ꝑ pollicis ossi cordā mandat:ꝛ ipm cū transuersione ad domesticū dilatat. ¶ Et iā ēt a capite core siluestri oritur musculus ꝛ cū vno duoꝝ musculoꝝ achibalium continuatur:deide ab eo separaꝛ quū occultū cruris pertransit: ex quo oritur corda que ad iferiora pedis peruenit ꝛ sub eo toto dilatatur:quemadmodū facit musculus qui super plante occultum dilatatur propter iuuamentum tale quale est eius.

¶ De anatomia musculorum digitorum pedis. Capitulum.xxx.

Ex musculis vero pedis digitos mouentibus qui sūt constringentes musculi sūt multi.q ex qbus est musculus q a capite canne siluestris oriꝛ ꝛ extensus super ipsā descendit ꝛ cordā vnā transmittit q̄ i duas diuidiꝛ partes q̄ mediū constringūt ꝛ medicū. ¶ Et alter istoꝝ mīoꝛ cuius ortus ē a postrēo cruris:cuius corda quū ipm transmittit i duas diuidiꝛ cordas que idicē constringunt ꝛ minimū: ꝛ diuidiꝛ ab vnaq̄q3 duaꝝ partiū corda q̄ cū eo qđ ab alia diuidiꝛ cōtiuaꝛ ꝛ fiunt corda vna q̄ ad pollicē peruenit ꝛ ipm cōstrigit. Et tertia corda quā iā noiauimus a siluestri duaꝝ extremitatū q̄ i cāna existūt domestica oriꝛ:ꝛ iter duas descēdit cānas ꝛ ex se partē trāsmittit ad pedē cōstrigēdū ꝛ partē ad primū os pollicis. Et hoꝝ qdē musculoꝝ digitos mouētiū quos noiauimus situs ē sup crus ꝛ posterius. Illi vero quoꝝ situs ē sup plātā pedis.x.sūt musculi: ꝛ i hoc qdē anatomici decepti fuerūt. Sed primus q istud sciuit fuit Gal.ipsi vero cū qnq3 cōtinuātur digitis.s.vnoquoq3 duo lacerti a dextra ꝛ a sinistra ꝛ mouēt vt cōstrigāt ſm rectitudinē si simul mouerit ꝛ vt declinēt si vnus mouerit. Et ex eis qdē sūt q̄ttuoꝛ sup rasetā: quorū vnus vnicuiq3 digito delegatus ē. ꝛ duo q ꝑpe sūt ad cōstrigēdū pollicē ꝛ minimum. Et isti qdē musculi adeo sūt ꝑmixti vt cuȝ vni eoꝝ accit nocumētū ꝓuenit ide vt reliqrū opatio debilitetur i eo qđ eoꝝ ē ꝓprium vt vicē istius aliquo mō gerāt i eo qđ huic ē ꝓpriū:ꝛ hac de causa difficile ē vnū digitoꝝ pedis ꝓpe absq3 aliis cōstrigere. Et ex musculis qdē pedis sūt qnq3 supra pedē positi q ad siluestrē declinare solēt ꝛ qnq3 sub eis positi quoꝝ vnusqsq3 digitū ad illud qđ ipsum seqtur trahit a parte domestica:ꝛ ipsum cuȝ motu ad partē eleuat domesticā. Et isti qnq3 sūt cū duob⁹ q pollici ꝛ minimo sūt ꝓpriī ſm similitudinē septē q sūt i plāte pedis ꝛ similiter decē ꝑmi. Omnes igr̄ corporis musculi sunt qngenti ꝛ vigiti.

¶ Summe tertie doctrine quinte ꝛ est sermo vniuersalis de neruis proprie.

Capitulum primuȝ.

Iuuamentorum neruorum alie sunt que sunt ſm essentiam.alie sunt que sunt per accidens. Quod vero ſm essentiam ē q: cerebrum eis mediantibus omnibus aliis mēbris iuuamentum prestat dando eis sensum ꝛ motum. Sed quod ē per accidens ē ad h vt caro corroboretur ꝛ corpus fortius fiat. ꝛ ex eis etiam ē percipere id quod ex nocumētis membris accit sensu carentib⁹ sicut epar ꝛ splen ꝛ pulmo. Licet enim mebra ista sensū non habeant super ea. Tam cinctorium positum ē neruosum ꝛ panniculo tecta fuerunt neruoso que quum apostemata fuerunt aut ventositate tensa perueniet apostemosi gra-

nēdo aut vētositatis ꝑtitio ad cictoriū i ipsi⁹
radicē : ⁊ accidet ei ex grauedine attractio:⁊
ventositate extēsio ⁊ sentiet ipsam. ¶Et ner
uoꝝ qdē pricipiū ſm modū scitū est cerebrū:
⁊ illud ad qđ istoꝝ ꝑueniūt extrema est supfi
cies cutis. Cū cute eni villi miscēt̄ miuti:⁊ in
ipsa nerui partiūt̄ q ei a mēbris q̄ ipsi vicinā
tur adueniūt. ¶Qđ vero cerebꝝ neruoꝝ pri
cipiū existit duobus est modis:qm̄ quorūdā
eoꝝ est pricipiū ſm sui essentiā ⁊ alioꝝ ē pri
cipiū mediāte nucha q̄ currit ex eo. Ex ner-
uis qdē q a cerebro egrediūt̄ nō iuuāt̄ mem
bra i sentiēdo ⁊ mouēdo nisi capitis ⁊ faciei
mēbra ⁊ visceꝝ iterioꝝ. Aliqn̄ vero mēbra
hec iuuamēta nō hn̄t nisi a neruis nuche.
¶Et Gal. quidā iā oñdit nobis sollicitudi
nē magnā q̄ neruis a cerebro ad viscera de-
scēdētibus ꝓpterea. Creator eni de eoꝝ mu
nitōe sollicitus aliter ipsos muniuit q̄z alios
neruos:⁊ illud est qm̄ ꝑpea qđ a pricipio elō
gati fuerīt oportuit vt sustētarēt̄ supflua affir
matōe a musculis fortibus qui eos tegāt vt
pāniculi ⁊ a corꝑe cuius essentia iter neruuz
⁊ cartilaginē est media simili ei qđ corporei
nerui accit quū torquet̄. ¶Et istud quidē est
ex tribus locis quoꝝ vnus est apud epiglotī.
Et scđus quū ad costaꝝ radices veniūt. Et
tertius quū pectoris locū trāseūt. ¶Factū ē
āt vt alii nerui a cerebro ꝓgredieētes ī quib⁹
existit vtilitas i sentiēdo iuuamētū ꝑstare pe
netrarēt a sui pricipio ſm rectitudinē ad mē
brū ad qđ dirigūt:qm̄ rectitudo ad id ad qđ
dirigit̄ ꝓpinquiore defert̄ via:⁊ illic ex hoc ē
ipressio q̄ māet ex pricipio fortior ⁊ ꝓpterea
ꝙ i neruis sensibilibus nō q̄rit̄ de duritie q̄
facit necessitatē elōgādi a substātia cerebri
cū circuitōe ꝑpea vt ad sui similitudinē i leni
tate ordinati elōget̄ quātū i mēbris q̄rit̄ mo
tus:imo quāto plus fuerūt leniores plus fue
rūt virtutē sētiēdi dātes. Sed factū ē vt mo
tui ad id ad qđ dirigūt̄ eāt post circuitiōes i
quibus ipsi icedūt ꝓpterea vt a pricipio elō
gēt̄ ⁊ i duritie ordinēt̄. In vnoquoqꝫ ēt duo
rū modoꝝ ad id qđ ex duritie ⁊ mollicie in
ipso ē necessariū adiuuerūt ortū ipsoꝝ substā
tie:plurimi nāqꝫ eorum qui sensum tribuūt
ab antecessiōe oriūt̄ cerebri. ¶Et partis qui
dē q̄ ē cerebri antecessio ē essentia mollior ⁊
plurimi eoꝝ qui motū prebent a postremo
oriuntur cerebri. ¶Et partis que est cerebri
postremum essentia est magis spissa.

¶De anatomia neruorum egredientium a
cerebro ⁊ eorum viis. Capitulum secunduꝫ.

A Cerebro. vii. neruoꝝ paria oriuntur:pri
mi paris pricipiū est fūdo duoꝝ ventri
culoꝝ cerebri antecedentiū apud duoꝝ addi
tamentorū vicinitatē mamillarū extremita
tibus similiū quibus fit odoratus. ¶Et ip
sum quidem est parum ventrem hn̄s. ¶Et
ille qui a sinistra oritur dextratur. ¶Et ille
qui a dextra oritur sinistratur: deide sibi su-
per sectōeꝫ cruceā obuiant:postea ille qui a
dextra oritur ad pupillā dextrā penetrat:⁊ q
nascitur a sinistra ad sinistrā pupillā quorum
adeo dilatātur orificia dōec humorē qui vo
catur vitreus cōprehēdūt. ¶Quidā vero q
nō est Gal. dixit ꝙ ad sectionē cruceā sine
reflexiōe penetrāt:⁊ dixerūt ꝙ i hac sectiōe
tria existunt iuuamēta. ¶Vnū est ꝑpea ne
spūs qui ad vnā currit pupillā ad alterā ire
ꝓhibeatur quū acciderit nocumētū ⁊ ꝓpter
hoc vnaqueqꝫ duaꝝ pupillaꝝ quū alter clau
ditur oculus i videndo fit fortior ⁊ claudior
q̄z ipsemet eēt si altera ituente ituereťur. Et
ꝑꝑ hoc foraminis vuei dilatatio augmētatur
quū alter clauditur oculus. ⁊ hoc quidē ē ꝓ
pterea ꝙ spūs vehemēter vadit ad ipꝫ. ¶Se
cundū vero ē ꝑpea vt duo oculi vnū habeāt
differēs visui similacrū eis afferat ⁊ ibi vnia
tur ⁊ fit duobus videre oculus vnū videre
ꝑpea simulacrū i termio vnitur cōi. Ideoqꝫ
luschis accidit vt ex re vna videāt duas quū
vna pupilla supius eleuatur aut iferius ꝺpri
mitur ⁊ destruitur rectitudo penetratōis fo
ramis ad sectione ⁊ ante cōem terminū acci
dit terminus torture nerui. ¶Et tertiū est
vt vnusquisqꝫ duoꝝ neruoꝝ ab alio sustente
tur ⁊ illi imitatur ⁊ fiant ac si ad pupillaꝫ ex
propinquo venirent. ¶Secundum auteꝫ pa
rium neruorum a cerebro procedentium na
scitur post ortum primi paris ⁊ ab eo ad sil-
uestrem declinat ⁊ a foramine quod est in or
bita que totum comprehendit oculum egre
ditur:⁊ in musculis partitur oculi ⁊ hoc qui
dem par valde est grossum. Ideo vt ei⁹ gros
sities sue parificeretur mollitiei quam habe
re debuit propterea ꝙ est circa principium:⁊
confortetur in faciendo motum : ⁊ precipue
cum adiutorem non habeat quum tertium
par sit conuersum ad mouendum magnum
mēbꝝ qđ ē mādibľa iferior q̄re ei nō remāet
supfluitas immo adiutore alio a se idiget si

cnt mõ referemus. ¶ Tertij vero paris ori-
go ē a termino cõi iter añcessionē cerebri ⁊
ipsius postremū. s. ab ifimo basis cerebri qđ
ṕmo cū q̃rto pari paulisꝑ miscetur: dcide ab
eo seperatur ⁊ in q̃ttuoꝛ ramis ramificatur.
¶ Unus ramus ab ingressu egredit̃ vene su
betie quā postea noiabimus ⁊ descendendo
sup ceruicē vadit donec diaphragma pertrā
seat ⁊ i visceribꝰ que sūt sub diaphragmate
partit̃. ¶ Et hᷓe gdē partis egressio est a fora
mie qđ i osse eristit tēpoꝛis que cū egreditur
cū neruo ꝯtinuatur q a quito diuidit̃ pari: cu
ius mõ noiabimus dispõez. ¶ Et ramus ter
tius i foramine descēdit a quo h̃z egreditur
par qm̃ ipsius directio ē ad mēbra i anterio
ribus faciei posita. ⁊ neq̃z fuit ꝯueniēs vt in
penetratiōe primi paris ventrē hn̄tis pene-
traret quia nobilioꝛi neruoꝝ coangustationē
faceret ⁊ ipū ꝯprimeret ⁊ via coopiret̃. ¶ Et
hec quidē pars cū separatur i tres distribuit̃
sectiones. Quaꝝ vna ad partem lachrima-
lis declinat et vadit ad musculos tempoꝝ ⁊
masticātiū: ⁊ supercilij ⁊ frōtis ⁊ palpebre. ⁊
pars hᷓa per foramē vadit apud oculos crea
tū ⁊ ide ad nasi tēdit interioꝛē superficiē ⁊ in
tunica spargitur que in iterioꝛibus nasi ē ex
pansa. ¶ Pars quoq̃z tertia est pars nū par
ua i ꝯcauitate descendens brachii que in os-
se maxille ē facta ⁊ duobꝰ ramificatur ramis
¶ Unus vadit ad interioꝛa ꝯcauitatis oꝛis
⁊ i dētibus spargit̃. sed illud qđ ide ꝑtinet dē
tibus ē māifestū qđ vero ide alijs pertinet ē
visui sicut occultū ⁊ in gingiua ēt spargitur
superioꝛe. ¶ Alter aūt ramus i membroꝛuꝫ
spargitur superficiebꝰ que sunt ibi sicut cutis
maxylle ⁊ extremitatis nasi ⁊ labij supioꝛis.
he gdē sūt sectiones partis tertie paris ter-
tij. ¶ Quartus aūt ramus tertij paris vadit
penetrās a foramine suo qđ in mādibula exi
stit superioꝛe ⁊ vadit ad linguā ⁊ i eiꝰ māife
sta diuidit̃ tunica ⁊ tribuit ei sensū ꝓpriū q ē
gustus ⁊ illud qđ remanet ī dentium retis i
ferioꝛum ⁊ in ipsoꝛum gingiuis diuiditur: ⁊ i
labio iferioꝛi: sed pars q̃ peruenit ad liguam
subtilioꝛ est q̃z neruus oculi: qm̃ istius duri
tiē ⁊ illius mollitiē temperant grossities illiꝰ
⁊ subtilitas istius. ¶ Quarti vero partis oꝛi
go ē post tertiū sed ad cerebri basim ē magis
declinans ⁊ cum tertio quēadmodū diximꝰ
miscet̃ deide ab eo separat̃ ⁊ ad palatū vadit
⁊ dat ei sensū: qđ quidem est paruum sed est
plus duꝝ q̃z tertiū qꝛ palatū ⁊ palati panni-
culus durioꝛ est lingue pāniculo. ¶ Sꝫ vnū-
quodq̃z paris quinti impar cū duobus na-
scit̃ mediis fm̃ dupli formā immo multi illo
rum tenent ꝙ vnūquodq̃z ipsius impar est
par cuius gdē oꝛigo a duobꝰ ē cerebri lateri
bꝰ. ¶ Et pars gdē prima cuiusq̃z pars ipsiꝰ
ad panniculū vadit q in interioꝛibus instru-
mēti auditus est dilatatus ⁊ in eo diuidit̃ to
tus. Et huius gdē diuisionis oꝛigo proculdu
bio est a parte cerebri posterioꝛe ⁊ ꝑ ipsam ē
audendi sensus sed scđa diuisio est maioꝛ pri
ma. Ipsa nāq̃z egredit̃ a foramine qđ in osse
perforatū est petroso. Et ipse gdē est q vocat̃
monocolus ⁊ cecus propterea ꝙ multū toꝛ-
quet̃ ⁊ eius vie i obliquationibus incedūt iō
ꝙ volūtas affuit prolongandi spaciū vt eius
finis a pricipio moueret̃. propterea vt neruꝰ
anteq̃z ide egrederet̃ a principio esset longin-
quꝰ iō vt durities ei ide acqreret̃. ¶ Quūq̃z
egredit̃ cū neruis tertii paris miscet̃. quoꝛuꝫ
plurimi ad maxyllā ⁊ ad palati vadunt mu-
sculū: ⁊ qđ remanet ad musculos ꝓtenditur
tempoꝝ. ¶ Gustus autē in quarto creatus
fuit neruo. ⁊ auditus in gnto: qm̃ instr̃o audi
tus fuit necessariū vt esset discoopertū ne ae
ris via ad ipm̃ clausa foret ⁊ istr̃o gustus fuit
nessariū vt esset minutū propterea opoꝛtuit
nerui auditus essent durioꝛes. Et ideo oꝛigo
cerebri eoꝝ postremo fuit propingoꝛ: ⁊ neq̃z
oculis musculis vnus sufficit neruus: ⁊ mu-
sculoꝝ tēpoꝝ nerui multiplicati fuerūt nisi qꝛ
foramini oculi multa necessaria fuit amplitu
do propterea ꝙ neruus virtutē afferēs visus
multa idiguit grossitudie: iō qꝛ ei necessariū
fuit vētrē hr̃e: nō ergo os qđ ad cōprehēden
dū oculū ē ꝑforatū multa foramina tolerare
potuit. Tēpoꝛis vero neruus multa fuit du-
rities necessaria: sed grossitudine multa nō i-
diguere imo grossitudo eēt faciēs motus dif
ficultatē ⁊ ēt egressio quā in osse duro petro
so hn̄t pōt foramina tollerat̃ multa. ¶ Par
vero sextū a postremo oꝛitur cerebri cū gnto
cōtinuū ⁊ cū eo pāniculis ⁊ ligamētis liga-
tū ac si eēt vnꝰ neruꝰ: deinde separat̃ ab eo ⁊
egredit̃ a foramie qđ ē i extremitate adoꝛeꝫ
qđ laude sikat̃. Et ipm̃ gdē ante q̃z egressum
eēt iā i tres diuisum fuit partes q̃ oēs simul
ab hoc egrediūt̃ foramine. Una eaꝝ ad gu-
le musculos suo ꝓtēdit̃ itiere ⁊ ad ligue radi
cē ꝑpea vt par septimū i ipsoꝝ adiuuet mo-

tu. Et pars secunda ad musculos descendit
spatule ⁊ eius qꝺ est circa eā:⁊ ipsius pluri
mū in musculo spargitur lato qui ē super spa
tulā:⁊ hec quidē pars est magne quātitatis
⁊ suspensa penetrat donec perueniat ad qꝺ
dirigiꝛ. Pars vero tertia q̄ est maior est ex
tribus partibus ad viscera descendit ī ascen
sione vene subeti ⁊ est illi annexa ⁊ cum ea li
gata ex q̄ cū rectitudie ē epiglotis separātur
rami q ad musculos veniūt epiglotales. quo
rū capita sunt ad superiora qui epigloti ⁊ ip
sius eleuant cartilagines. ¶ Quūqꝫ epigloti
pertranseunt ex eis ascendunt rami qui ad
musculos vadunt capita ad īferiora hñtes:
⁊ ipsi sunt qui ad cymbalarē claudēdā sunt
necessarij quū ad īferiora trahere necessariū
ē ⁊ ꝓpter hoc vacātur nerui retro redeūtes.
¶ Hic aūt neruus retus rediēs nō egressus
fuit a cerebro ⁊ nō a nucha nisi propterea ꝙ
si a nucha ascenderēt ab ipsoꝝ principio subi
rent transuersi ⁊ nō recti ⁊ ad īferiora attra
ctio cū eis nō ꝓueniret ẜm actionem decen
tē. Et ipsi quidēꝫ nō de sexto pari creati fue
rūt nisi ꝓpꝓea ꝙ illꝺ qꝺ ex neruis ē molle aut
molli vicinū.s. illud qꝺ fuit ex eis antequam
sextū iā in musculis faciei ⁊ capitis ⁊ in eo
qꝺ in eius fuit diuisū:⁊ septimū etiā nō ẜm
rectitudinē descenderet quēadmodū sextuꝫ
descendit imo proculdubio trāsuersitas eos
cōitareꝛ:⁊ ꝓpterea ꝙ illꝺ qꝺ ascēdit ⁊ redit
⁊ qn̄qꝫ idiget re firma cui initaꝛ ad similitu-
dinē girgilli vt super ipsā reuoluaꝛ ascendēs:
⁊ ex ea adiuueꝛ vt sit situs ipsiꝰ rectus ⁊ du
rus:⁊ fortis:⁊ leuis.⁊ iuxta positꝰ nō fuit ibi
ad hoc idoneū sicut arteria maior. ¶ Et illꝺ
qꝺ ex istis ramis a sinistra ascēdit hāc iuēit
arteriam ipsa recta ⁊ grossa ergo super eā re
flectitur nō multa indigens firmitudine. A
dextra vero ascendenti hec nō vicinatur ar
teria ad modū primi:sed vicinatur ei postq̄ꝫ
iā accidit ei paruitas ꝑꝑ ramoꝝ diuisionē q
iā ex eo egressi fuerūt cui ēt iā defuit rectitu
do in situ qa transuersatus fuit ad ascellā de
clinando:fuit ergo necessarium vt ipsi re ali
qua affirmareꝛ cui inniterentur cū ligamē
tis ī qbus rami stringereꝛ:ideo vt ꝑ ipsos il
lud qꝺ ꝺfuit ex rectitudine grossitie ī situ cor
rigeretur. ¶ Et sapientia quidē in hos redeū
tes ramos elongādo est vt talis qualis ē hec
suspensio proximi fiant ⁊ ꝓpter elōgationē a
principio fortitudinem habeant ⁊ duritiem

Ex neruis autē redeuntibus fortior est ille q
in duabꝰ musculoꝝ epiglotis spargiꝛ tunicis
cū aliis neruoꝝ adiuuantiū ramis postea il-
lud qꝺ ex hoc remanet neruo descēdit a quo
rami separāꝛ q ī pāniculis spargūꝛ diaphrag
matis ⁊ pectoris:ī musculis ipsius:⁊ ī corde:
⁊ ī pulmōe: ⁊ ī vēis:⁊ ī arteriis que ibi sunt.
¶ Illud vero qꝺ remāet penetrat ī diaphag
ma:⁊ associaꝛ ei qꝺ ex parte tertia descendit
⁊ ī pāniculis pāniculus spargiꝛ visceꝝ ⁊ ꝑue
nit ad os latū. Septimi autē paris origo est
termio cōi q est iter cerebꝝ ⁊ nuchā cuiꝰ plu
rimū icedit se ī musculis spargendo linguaꝫ
mouētibus ⁊ ī musculis īter peltalē ⁊ os lau
de cōibus ⁊ cū ipsius residuū ī aliis spargiꝛ
musculis q huic musculo sunt vicini non ta-
mē semper est illud ⁊ propterea ꝙ alii nerui
ad alias reducti fuerunt necessitates: ⁊ neqꝫ
fuit bonū ⁊ foramia ī anterioribus neqꝫ ī in-
ferioribus multiplicareꝛ: fuit melius vt ad
ligue motū neruus ab hoc loco veniret qꝛ ip
sius sensus iam ei ab alio venit loco.

¶ De anatomia neruorum nuche ⁊ colli vt
viis eorum. Capitulum.iii.

Nerui ex nucha nascentes q ꝑ colli va-
dunt spondiles octo sūt paria. ¶ Uniꝰ
paris egressio a duobus est spondilis prime
foraminibus qꝺ ī capitis muscul' solū spargiꝛ:
⁊ est paruū miutū qm̄ melius fuit vt locutus
a quo egrediꝛ sit angustus quēadmodū ī ca-
pitulo de ossibꝰ dixius . ⁊ scꝺi qdē paris eges
sio est iter spondilē primā ⁊ scꝺam.s.foramē
ī loco vel capitulo de ossibus noīatū cuiꝰ plu
rimū capiti tangendi sensū defert.transuerse
enī ad id qꝺ ī spondilibus est supremū ascen
dit ⁊ ad anteriora reflectiꝛ:⁊ super tunicā ex-
trīsecā auriū spargiꝛ. Et qꝺ par primū minꝰ
facit ꝑꝑ sui paruitatē ⁊ abbreuiationē ob q̄ꝫ
expandi expedite nō poterat ⁊ dilatari ī locis
q sequūꝛ ipm cōplete emendat. ¶ Qꝺ autē
ex hoc remanet pari ad musculos q sunt ī po
sterioribꝰ colli ⁊ ad musculū latū venit ⁊ eis
dat motū. Et paris tertii origo ⁊ ipsiꝰ egres
sio est a foramie qꝺ est īter scꝺam ⁊ tertiaꝫ.
¶ Et vnusqsqꝫ eoꝝ ī duos partiꝛ ramos.ab
vno ramo sparguntꝛ rami ī profundo muscu-
loꝝ q sunt ibi ⁊ ꝓprie caput cū collo mouēti
um:deide ad spōdiliū ascēdūt spias ⁊ quum
ī eaꝝ rectitudie veniūt ad radices teneꝛ ea
rū: ⁊ post ad ipsaꝝ eleuāꝛ capita ⁊ cū ligamē
tis miscēꝛ pāniculariбus q̄ ab illis nascuꝛ si

meniis postea ad partē auriū reflectēdo penetrāt ꝛ i nō oi hoie ad aures ꝑueniūt ꝛ auriū musculos mouēt. ¶ Et ramus scōus ad anteriora vadit dōec ad musculū ꝑuenit latū Et cū hoc qdē primū quū nascitur miscētur vene ꝛ musculi q ipm coopiunt ꝑpea vt i se ipso fit fortior. ꝛ est ēt qn̄ cū musculis miscetur tēpoꝝ: ꝛ cū muscul' auriū i bestiis. Plurimū tn̄ sparsiōis ipsius nō est nisi i musculis maxyllaꝝ. ¶ Quarti vero pis egressio ē a foramie qδ iter tertiā existit ꝛ q̄rtā ꝛ partitur sicut ille q ē ante ipm parte antecedēte ꝛ parte posterius ꝯsequēte: sed pars eius q̄ antecedit ē parua ꝛ iō cū q̄nto miscet'. ¶ Et quidā iā dixer't ꝙ ab ea penetrāt rami sic arāee tela extēsi sup venā subeti dōec ad diaphragma ꝑueniūt sepās sup duo latera diaphragmatis pectus i duo media partiētis icedentes. Sed eius pars maior ad posteriora reflectit' ꝛ i fūdo musculoꝝ ꝓfūdatur dōec ad simenia vadit ꝛ musculis mādat ramos qui iter caput ꝛ collū sūt cōes ꝛ deide itiner' suo ad anteriora reflectēdo vadit: ꝛ cū musculis maxylle ꝛ auriū i aialibus cōtinuatur. Et dixerūt ꝙ ab eo ad dorsū descēdit ramus.

¶ Quinti aūt paris egressio est a foramie qδ iter q̄rtā ꝛ q̄ntā qδ etiā i duos partitur ramos. vnus ramus. s. iste q est antecedēs ꝛ ipse mior ad musculos ꝑuenit maxyllaꝝ ꝛ ad masculos q caput anterius curuāt: ꝛ ad alios musculos q capiti ꝛ collo sūt cōes. Et ramus scōus i duos diuiditur ramos. Vnus ramus iter primū ꝛ iter ramū ſm est medius ꝛ ꝑuenit ad spatule supprimū ꝛ miscetur cū eo qdā sexti ꝛ septimi. ¶ Et ramus secundus cū ramis q̄nti ꝛ sexti ꝛ septimi miscetur ꝛ ad mediū penetrat diaphragmatis. Par vero sextū ꝛ septimū ꝛ octauū ab aliis ſm ordinē egrediūt' foramibus: sed octaui egressio est a foramie cōi iter finē spōdiliū colli et iter primā spōdiliū dorsi ꝛ eoꝝ rami vehemēti cōmiscēt' mixtura. Sed plurimū sexti ad spatule ꝑueīt sup finē ꝛ pars eius maior parte q̄ est ex q̄ttuor ꝛ mior parte q̄ ē ex q̄nto ꝑuenit ad diaphragma. Et plurimū septimū ꝑuenit ad adiutoriū lʒ sint qdā ex ipsius rāis q ad musculos capitis ꝛ ad colli ꝛ ad dorsi cū rāis q̄nti associati vadūt ꝛ ad diaphragma ꝑueniūt. ¶ Sed octaui post cōmistionē ꝛ societatē oēs ad brachiū ꝛ aseid ꝑueniunt. ꝛ neqʒ ē aliquis eoꝝ q ad diaphragma ꝑueniat: sed tn̄ ille qui ex quinto ad ꝑtē manus tendit nō transit spatulā ꝛ ex septio nō transit adiutoriū. sed ille qui ad spatulā ꝑuenit ad brachiū est ex octauo mixto cū prio rāo qui nascitur ex spōdilibus ꝛ ad dorsum vadit.

Nerui autē isti i diaphragmate partiti non fuerunt nisi nerui nuche: propterea vt ad ipʒ veniens ab alto foret descendens loco: ideo vt eius partitio i ipso esset melior: ꝛ precipue quia pria eaꝝ directio fuit pricipium panniculi pectus per medium partientis. ¶ Et impossibile quidem erat vt nerui ad ipm a nucha directe venirent absqʒ fractura cū angulo. Et si omnes nerui qui ad diaphragma δscendunt a cerebro protenderentur ipsorum prolongaretur incessus: ꝛ neqʒ eoꝝ neruorū continuitas cum medio diaphragmatis posita fuit nisi propterea ꝙ nō fuit conueniens vt i ipso ſm iustitiam ꝛ equalitatem spargerentur si cum extremitate ꝛ nō cū medio cōtinuarentur: aut si cū tota continuarentur circuitione: ꝛ esset hoc contrarium vie que ē necessaria: qm̄ musculi non faciunt aliquid moueri nisi extremitatibus suis. propterea illud quod diaphragmate mouetur est illud quod est circuens. oportuit ergo vt in ipso finirentur nerui ꝛ non vt ipso inciperent. Et quoniam necessarium fuit eos ad medium venire oportuit necessario vt pēderet. oportuit ergo vt ipsi defenderentur ꝛ panniculis cuʒ munitione tegerentur. tecti ergo panniculis fuerūt cum munitione defendēte in qua eis associatur panniculus que pectus per medium partitur super quem mixti pexererunt ꝛ qꝛ hui⁹ mēbri opatio fuit nobilis facta fuerūt neruis ei⁹ pricipia multa ne ei⁹ opatio ꝑꝑ aliqδ destrueret' nocumētū qδ vni accideret ꝑncipio.

¶ De anatomia neruoꝝ nuche spondilium que sunt in rectitudine pectoris. Capl'm. iiii.

PRimi ex paribus ipsorum egressio inter primam spondilium ꝛ secundam pectoris que in duas diuiditur partes que maior in omnibus musculis spargitur costarum et musculis dorsi. Et qδ remāet super primas costas extēsum ꝓcedit: ꝛ octauo neruoꝝ colli obuiat ꝛ simul ad māus ꝓtēdūtur donec ad adiutoriū ꝛ spatulā ꝑueniāt. ¶ Par vero ſm a foramie egreditur qδ ꝑdictū sequitur foramē: cuius pars ad adiutorii tēdit sufficiem dās ei sēsū: ꝛ ipsi⁹ residuū cum aliis ꝑtib⁹ q̄ remāserunt aggregant' ꝛ ad musculos spa

tule q ſuper eam ſunt poſiti deſcendũt ipſius mouẽtes iuncturam ⁊ ad muſculos pueniũt dorſi. ¶ Qui igr̃ ex neruis iſtis ſpondiliũ pectoris oriũt ⁊ ramis q ad ſpatulã nõ ↄtẽdũt ad muſculos dorſi vadũt ⁊ ad muſculos qui ſũt iter coſtas puras i poſterioribus pectoris poſitas. ¶ Qui vero ex ſpõdilib⁹ falſaꝝ naſcũtur coſtaꝝ ad muſculos veniũt q ſũt iter coſtas ⁊ ad muſculos vẽtris. Cũ iſtoꝝ neruoꝝ ꝑteres rãis arterie ⁊ vene qete currũt ⁊ nuchã igrediũt p loca iferiora vñ ipſi egrediũt

¶ De anatomia neruoꝝ nuche alchati. C.v.

Nerui alchatin in hoc cõicant ꝙ pars. eoꝝ ad dorſi muſculos puenit: ⁊ pars ad muſculos vẽtris: ⁊ ad muſculos q ſũt in dorſo expãſi. Tertia ãt ſupiora cũ neruis miſcẽt q a cerebro ſũt deſcẽdẽtes ⁊ nõ alia. Et duo paria iferiora ad partẽ cruriũ multos trãſmittũt ramos cũ qbus rami tertii paris ⁊ ramus nerui primi ex albauim miſcet: ſed iſti duo rami anche nõ trãſiũt iũcturã. ſed i ipſius ſpargũt muſculis ⁊ illi eos ptrãſeũt i cedẽdo ad crura. ¶ Neruoꝝ autẽ cruriũ ⁊ pedũ forma a neruis manuũ ſepat i hoc qđ nõ oẽs ↄiũgũt ⁊ declinãt ſubmerſi icedẽdo ad ocultũ: nõ. n. eſt forma ↄtinuitatis adiutorii cũ ſpatula ſicut forma ↄtinuitatis coxe cũ ancha: neqꝫ eius ↄtinuitas cũ origine ſuorũ neruoꝝ ſicut ↄtinuitas ipſius cũ ſuoꝝ neruorũ origine. ⁊ iſti qdẽ nerui ad partẽ cruris diuerſis tẽdũt itineribus. ¶ Sicut enim ex eis q occultãt ⁊ ſũt ex eis mãifeſtãt ⁊ ſũt ex eis q ſubmergũt ſub muſculis coopti: ⁊ qꝛ muſculi q a pte oſſis femoris oriũt vias ad vtroſqꝫ pedes nõ habuerũt a poſterioribus corporis: neqꝫ ab oculto coxaꝝ ppea ꝙ ſũt ibi muſculi multi ⁊ vene: factũ fuit vt pars neruoꝝ q ſũt ↄprii muſculoꝝ q ſũt i pedib⁹ curreret ⁊ penetraret i foramie qđ ad teſticulos deſcẽdit doec ad muſculos vadat femoris ⁊ deſcẽdat ad muſculos poplitis.

¶ De anatomia neruorum nuche albauim ⁊ alhoſos. Capitulum. vi.

Primũ par ex albaui miſcet cũ neruis alchati ſicut dixim⁹. ¶ Alia vero paria ⁊ ipar qđ extrẽo oriũt alhoſos i muſculis ſpargũt ſicteris ⁊ ipſius virge: ⁊ i muſculo veſice ⁊ matricis: ⁊ i pãniculis vẽtris: ⁊ i partibus domeſticis iterioribus oſſis femoris: ⁊ i muſculis q naſcũt ab oſſe albauim.

¶ Summe quarte doctrine quinte: ⁊ eſt ſermo de forma arteriarum. Capitulũ primũ

Vene pulſatiles ſũt arterie que creat fuerũt ꝑter vnã eaꝝ duas hñtes tũicas qꝝ durior ẽ occulta: qm̃ ipſa ẽ illa q̃ pulſationi obuiat: ⁊ forti motui ſubſtãtie ſpũs q̃ celari voluerit: ⁊ ipſius receptaculũ cuſtodiẽdum ⁊ corroborandũ fuit. ¶ Arteriaꝝ ãt origo ẽ a ſiniſtro vẽtriculo duoꝝ vẽtricloꝝ cordis: qm̃ dexter eoꝝ epati ẽ ↄpingor: q̃pp oportuit vt poneretur occupatus in attrahendo nutrimentum exercendo ipſum:

¶ De anatomia arterie venalis. Caplm. ii.

Quod i primis a ſiniſtro oriũt vẽtriculo due ſũt arterie. vna ad pulmonẽ vadit ⁊ i ipſo partit: ppea vt aer attrahat a ſãguis qdẽ pulmonẽ nutrit a corde deferat a corde qꝛ trãſitus nutrimẽti pulmõis ẽ ad cor ⁊ a corde vadit ad pulmonẽ. Et huius qdẽ partis origo eſt ex partiũ cordis ſubtiliore: ⁊ vbi vene ad ipm penetrant q̃ eſt vnã habẽs tunicam ab oibus aliis arteriis diuerſa ⁊ ↄpter hoc vocant ipſam arteriã venalẽ. ¶ Ex vna ãt creata fuit tunica vt ſit mollior ⁊ lenior ⁊ ad dilatãdũ ⁊ ad cõſtrigẽdũ magis obediẽs ⁊ ad reſudationẽ eius faciẽdã ꝙ ab ea ad pulmonẽ reſudat ex ſãguie ſubtili vaporoſo qui ſubſtãtie pulmõis magis ẽ cõueniẽs ſit apta .ſ. q cõplemento digeſtionis i corde iam propiquus fuit. Et neqꝫ eſt ei neceſſaria ſupfluitas digeſtionis ſicut ea idiget ſanguis q i vena currit ventrem habente quam mõ noiabimus ⁊ proprie qm̃ eius locus eſt iuxta cor ⁊ vadit ad ipm eius virtus calida facile digerens: ⁊ ẽt qa membrum i quo pulſat eſt raꝝ ⁊ non tiet cum pulſauerit i quo raro ⁊ percuſſerit ꝙ ipſius durities ei noceat: ⁊ propter h̃ i corpore ipſius non tm̃ duritiei fuit neceſſarium quanto alie idiguerũt arterie q̃ ſũt mẽbris duris vicie. ¶ Vena aũt arterialis quã dicam licet pulmoni ſit vicia: non tamen ei viciatur niſi ipſius poſtremum a parte dorſi ⁊ hec arteria venalis i antecedente pulmonis parte ſpargitur ⁊ i ipſo ſubmergitur que iam quidem i partes ⁊ ramos diuiſa eſt.

¶ Sed quum inter duas huius arterie neceſſitates comparatum fuerit: que attenduntur ſecundum firmitudinem ⁊ lenitatem que facit ei dilatationem facilem ⁊ conſtrictionem: ⁊ reſudationem eius quod ab ea reſudat inuenietur ꝙ lenitas magis eſt neceſſaria q̃ꝫ ſpiſſitudo ⁊ firmitudo. Aliã ãt arteriaꝫ

que est maior quã Aristoteles vocat orithi i primis quũ ex corde oritur duos transmittit ramos: ex qb⁹ maior i circuitu cordis reuoluitur ⁊ i suis cõuertit partib⁹ ⁊ minor reuoluitur ⁊ i vẽtriculo spargit dextro. ¶ Q̄d aũt post duos remanet ramos quũ separat i duas diuidit ꝑtes: vna pars ẽ minor ⁊ ad descẽdẽdũ apta ⁊ altera ẽ minor ⁊ ẽ apta ad ascẽdendũ. Et q̄ ẽ apta ad descẽdẽdũ creata fuit i q̄ʒtitate sui sup aliã addẽs qm̄ ad mẽbra tẽdit q̄ numero sũt plura ⁊ i q̄ʒtitate maiora ⁊ hec qdẽ sũt mẽbra q̄ sub corde sũt posita. ¶ Sup orithi aũt essentiã vel egressionẽ tres duri cõsistũt pãniculi ab anterioribus ad posteriora: si eni vnus aut duo fuissent nõ ꝑberẽt iuuamẽtũ qd̄ i eis q̄rit nʒ ipsius q̄ʒtitatẽ: aut iporũ q̄ʒtitates magnificãdo ⁊ fieret motus ꝑꝑ ipsos difficilis. Q̄d si essent quattuor fierent valde parui ⁊ destrueret iuuamẽtũ eoꝝ: ⁊ si i suis q̄ʒtitatibus magni fierẽt viã coangustarent. ¶ Venalis arterie duos hẽt pãniculos ad iteriora declinãtes: ⁊ duo qdẽ suffecerũt qa nõ est ibi tãtũ necessitatis benefaciẽdi formã q̄ʒtũ est hic i subtiliãdo vero est ibi plus necessitatis ideo vt fumosum vaporẽ expellere sit facile: ⁊ sanguinẽ ad pulmonẽ euntez i ꝑtẽ orithi q̄ ex duabus partib⁹ est ascẽdens.

¶ De anatomia arterie orithi ascendentis. Capitulum .iij.

Pars aũt q̄ a duabus orithi est ascẽdẽs i duas diuiditur partes: quarũ maior ad partẽ lebriati ascẽdendo tendit: deide ad partẽ transuersatur dextrã donec ad carnẽ laxã moro similẽ ꝑuenit q̄ est ibi. ¶ Et i tres diuiditur partes: quarum due sunt due arterie q̄ subetẽ vocãt ⁊ ad dextrã ⁊ ad sinistrã cũ duabus ascendit guidegis ꝓfundis: quas postea nominabimus: ⁊ i diuidendo cũ eis associantur sicut postea referemus. ¶ Pars aũt tertia i thorace spargitur ⁊ costis primis ⁊ i sex spondilibus colli suꝑioribus ⁊ i partibus furcule donec ad caput peruenit spatule: postea ex inde ad manuũ pertransit mẽbra. ¶ Pars vero minor ex partibus orithi ascendens ad partem ascelle vadit ⁊ diuiditur sicut pars tertia maioris partis.

¶ De anatomia duarum arteriarum que subeteni vocantur. Capitulum .iiij.

Vnaqueqʒ duarũ arteriarũ q̄ subeteni vocãtur quũ ad collũ ꝑueniũt i duas separãtur ꝑtes: partẽ anteriorẽ ⁊ posteriorẽ. ¶ Anterior vero pars in duas sequestratur partes: occultaz q̄ ad linguã tendit ⁊ ad musculos occultos: q sunt musculi mãdibule iferioris ⁊ ad partẽ q̄ manifestat: ⁊ ascendit ad illud qd̄ est corã duabus aurib⁹ ⁊ ad musculos tẽporũ ⁊ ꝑtrãsit eos postq̄ʒ i eis reliqt ramos multos: ⁊ ad capitis cacumen tendit: ⁊ obuiant sibi dextre eaꝝ existẽtes cũ extremitatibus sinistre. ¶ Pars aũt secũda i duas diuiditur partes posterior quaꝝ minor plus ad posteriora eleuatur ⁊ i musculis q capitis sunt cõueniẽtes iuncturã spargitur. Ex qua etiã est ꝙ ad basim postremi cerebri tendit i foramẽ igrediẽs magnũ qd̄ ẽ apud dorẽ laudã. Maior aũt corã foramie i foramie petroso ad rethe igreditur imo rethe ex ea texitur. s. ex venis i venis ⁊ tunicis suꝑ tunicas ⁊ rugis suꝑ rugas: ita vt nemo ex eis vnã solã apprehẽdere possit: nisi cũ alia cõtinuã ⁊ cuz ea ligatã sicut rethe ⁊ spargitur ad anteriora ⁊ posteriora ad dextrã ⁊ sinistrã. ⁊ vadit ꝑ totuz rethe deide aggregatur ex ea parte sicut erat ante ⁊ format ei pãniculus ⁊ ascẽdit ad cerebrũ ⁊ spargitur i ipso pãniculo subtili: postea interius i cerebro i suis ventriculis ⁊ siphac ventriculoꝝ ipsius ⁊ ramoꝝ suoꝝ orificia sibi obuiãt q̄ ibi ascenderũt queẽadmodũ ramoꝝ venarũ orificia nõ pulsatiliũ q̄ descẽderũt. Nõ aũt facta fuerũt ista ascẽdentia ⁊ illa descẽdentia nisi ꝓpterea ꝙ illa sunt rigantia ⁊ fundẽtia sanguinẽ: qm̄ melior ex sitibus suoꝝ vasoꝝ rigantiũ est vt eoꝝ extremitates sint capita ad iferiora habẽtes: sed ista iuuamẽtũ ꝑ̄stat i dãdo spiritũ. Et spiritus qdẽ est subtilis ad suꝑiora mobilis. Et neqʒ est necesse suoꝝ vasoruz capita ad iferiora reducere donec fundãt: imo si hoc fieret multa ide ꝑueniret effusio sanguis q ei associatur ⁊ difficultas motus spũs i eis qm̄ ipsius motus ad suꝑiora ẽ facilior. ⁊ ꝑꝑ illud qd̄ i spiritu existit ex motu ⁊ subtilitate sufficit i eo ꝙ ex ipso ad cerebrũ vadit illud qd̄ ẽ necesse vt calefaciat ip̄m. Et sub cerebro qdẽ nõ fuit expansum rethe nisi vt redeundo icedat sanguis q ẽ i arteria: ⁊ spũs q i ea existit cõplexioni cerebri post digestionẽ similetur: deide sʒ ordinem ad cerebrũ vadat. Et rethe qdez iter os ⁊ panniculum durum est positum.

¶ De anatomia ꝑtis orithi descẽdẽtis. C. v.

Pars aũt orithi descẽdẽs primũ sʒ rectitudinẽ icedit donec suꝑ gutaz mittitur

spōdilē cuius situs capitis cordis situi est op
positus ꝛ ibi qdē ē pulmo sicut accubitatio
ꝛ sustentamētū ipsi ad hoc vt iter ipm ꝛ ossa
dorsi sepatōez faciat. ¶Meri quoqȝ quū ad
hunc ꝑuenit locū ab eo ad dextrā declinat ꝛ
nō ꝫm rectitudinē trāsit: deide cū pāniculis
appēsus icedit quū ad diaphragma ꝑuēit ne
ipȝ coangustet. ¶Et hec qdē arteria descen
dens quū ad spōdilē.v.ꝑuenit ad iferiora tra
hitur extēdēdo se supra dorsum donec ad os
ꝑuenit qd ē ex albaui. Et quū ē i pectoris re
ctitudie trāsit ide ꝛ dimittit ibi ramū subtilē
ꝑuū ꝛ dispgit i receptaculo vase pl'mōis qd
ē ex pectore ꝛ ꝑueniūt extrēa ipsi⁹ ad cānā pul
mōis ꝛ ipa qdē nō cessat dimittēdo i oib⁹ spō
dilib⁹ ꝑ quas vadit ramū q iter costas ꝛ nu
chā icedit. ¶Quūqȝ ptrāsit pect⁹ ex ea due
diuidunt arterie q̄ ad diaphragma ꝑueniūt
ꝛ i ipo a dextra spargunt ꝛ a sinistra. Deide
dimittit arteriā cuius rami i stō ꝛ epe ꝛ sple
ne spargūt: ꝛ ipsius rami ab epe egrediunt ꝛ
ad vesicā vadunt. ¶Et postea oritur arteria
q̄ ad gedegeguil q̄ sūt i circuitu minutoꝝ ite
stinoꝝ ꝛ colon vadit. Deide post hos tres ab
ea sepant rami quoꝝ minor reni sinistro pro
prius ē ꝛ i ipsius spargit fascijs ꝛ i corpibus
q̄ ipȝ circūdāt ꝛ eis iuuamētū ꝓbet dādo eis
vitā. ¶Alij āt duo ad duos vadūt renes: iō
vt cū eis rem sanguis aquositatē trahit: qm
multotiēs a stō ꝛ itestis sanguinē trahūt nō
purū. Postea vero due separāt arterie q̄ ad
testiculos vadunt sed que ex eis ad testiculuȝ
peruenit sinistrū ei semper associatur q̄ ad re
nē ꝑuenit sinistrū. ¶Immo forsitā ē quū nō
est illud qd ad sinistrū ꝑuēit testiculū nisi tā
tū ex rene sinistro. Et eius q̄ ad dextrū ꝑue-
nit testiculuȝ origo semp ex maiore arteria ꝛ
raro cōtigit vt cū aliquo eius q̄ ad dextrū ꝑ
uenit reneȝ associet. Postea ab hac arteria
maiore due sepant arterie q̄ i vijs venarum
spargunt q̄ i circuitu recti sūt itestini ꝛ rami
q i nucha spargūt i foramie spōdiliū egrediū
tur: ꝛ vene q̄ ad duo vadūt ilia ꝛ alie q̄ ad te-
sticulos vadūt. Ex isti⁹ āt sūma par egredit
paruū qd ad vuluā vadit ꝓter illud qd noia
bimus postea. Et istud est i viris ac mulieri
bus ꝛ miscent cū eis vene nō pulsatiles. Po
stea hec maior arteria quūȝ finem ꝑuenit ad
spōdiliū diuiditur cū vena nō pulsatili: q sibi
associat sicut dicemus i duas ptes ꝫȝ simili
tudinē laude i scriptura greca hoc mō. Vna
pars eaꝝ dextrarū ꝛ altera sinistrarū: q̄ruȝ vna
queqȝ sup os albaui egtat vadēs ad coras.
Verūtamē anteqȝ ad coras ꝑueniat vnaqq̄ȝ
ipsaꝝ venā dimittit q̄ ad vesicaȝ tendit ꝛ ad
sumē ꝛ sibi apud sumen obuiant ꝛ i nō natis
manifeste apparent: sed i cōpletis eaꝝ extre-
ma iā siccata fuerūt ꝛ radices remansere ea
rū. ¶Et ab ipsis qdē diuidunt rami q i mu-
sculis spargūt q sup os albaui sunt positi. Et
illud qd ad vesicā ꝑuenit ex eis i ea partitur:
cuius extrēa ꝑueniūt ad virgā ꝛ ipsi⁹ residuū
i mulieribus vadit ad m̄ricē ꝛ est par paruū.
¶Due vero ad pedes descēdentes i coxis i
duos diuidunt ramos magnos. s. siluestrē ꝛ
domesticuȝ ꝛ i siluestri etiā est declinatio ad
domesticū ꝛ ramos i musculis q sunt ibi po
siti dimittit: postea descēdit ꝛ declinat ex eo
ad anteriora ramus magnus iter pollicē ꝛ i
dicē ꝛ qd remāsit occultat. ¶Et ipe qdem i
p'imo partiū pedis penetrāt tense sub ramis
venaꝝ nō pulsatilium q̄s postea noiabimus.
¶Ex his aūt pulsatilibus sunt q̄ nō pulsatili
bus nō associant sicut due q̄ ab epe ad sumē
i corporibus nō natoꝝ ꝑueniūt ꝛ ramus pul-
satilis nō pulsatilis: ꝛ pulsatilis q̄ ad spōdileȝ
penetrat qntā ꝛ ascendens ad laleblā ꝛ decli-
nās ad ascellā ꝛ due subeteni q̄ spargūt i reti
ꝛ i secūdina ꝛ i illa q̄ penetrat vel que ꝑuenit
ad diaphragma ꝛ illa q̄ ad epar cū suis pene
trat ramis: ꝛ illa q̄ ad stōum ꝛ epar ꝛ ad sple
neȝ ꝛ itestia venit: ꝛ ille q̄ de mirach ventris
descēdūt ꝛ vene q̄ sunt i osse albaui solūmō.
Quādoqȝ arteria vene associat nō pulsatili
sup dorsum equitat arteria sup venā nō pul-
satilem ꝓpterea vt ignobilius amboꝝ sit de
ferens nobilius. In mēbris aūt manifestis
arteria sub vena non pulsatili submergitur:
ideo vt sit magis cooperta ꝛ magis tecta ꝛ
sit vena nō pulsatilis sicut clipeus ei. Arte-
rie aūt nō fuerūt venis associate nisi propter
duas res: vna est vt vene pāniculis ligent q
sunt cooperientes arterias ꝛ quiescāt vene i
villis mēbroꝝ iter q̄ vadunt. Et altera ē vt
vnaqueqȝ illaꝝ alterā ibibat. Summa quin
ta de venis que quinqȝ continet capitula.

¶Summe quinte quod est de modo venarum non pulsatilium. Capitulum. i.

Omniū aūt venaꝝ quietaꝝ origo est ab
epate. Et qd i primis ab epate orit sūt
due vene vna a pte ipsius cōcaua orit: cuius
maius est iuuamētū i attrahēdo ad epar nu

trimētū ⁊ vocaꝛ porta. ¶Et altera oriꝛ a pte ei⁹ gibbosa cuius ē iuuamētū nutrimētū ab epe mēbris deferre ⁊ vocaꝛ ventrē habens.

¶De anatomia vene que vocatur porta. Capitulum.ij.

Incipiemus vene que porta vocaꝛ anatomia. Et dicemus ꝙ porte extremitas que i epis submergiꝛ ventriculis i primis in quinqꝫ diuiditur ptes ⁊ ramos a se emittit: donec ad gibbosas puenit extremitates: ex qbus vna vena ad fel tendit. Et isti qdē rami sunt sicut arboris radices que ad fundū originis ipsaꝝ vadunt. Extremitas vero q̄ eius cōcauitatē sequitur quū ab epate egreditur in.viij. diuiditur partes:quaꝝ due sunt parue ⁊ sex sunt maiores. Et vna qdem ex duabus minoribus cū parte testini cōtinuatur qḋ duodenū vocaꝛ ad hoc vt ab eo nutrimentum attrahat ⁊ ab eo etiā iam diuisi fuerunt rami qui separati fuerūt i corpore quod vocatur enchalas. Et pars secūda i iferioribus diuiditur stomachi apud portanariū:qḋ est os stomachi inferius:ideo vt nutrimētū trahat. Una āt sex remanentiū ad ptē stōi latam tendit ad ipsius superficiem manifestam nutriendū. Occultū nāqꝫ stomachi primū nutrimentū qḋ est i ipso tāgit ⁊ ex eo ꝑ tactū nutritur. Et pars secūda ad partē puenit splenis ad splenē nutriēdū:ꝓueniat se paranꝛ rami q corpus qḋ enchalas vocatur ex clariore eius pte qḋ i ipso penetrat ad splenē nutriūt deide puenit ad splenē ⁊ ex ipa cū eo cōtinua reuertitur ramus magnus qui i latus stomachi sinistrū ad ipm nutriendum partitur:⁊ quū illud qḋ ex ipa penetrat i splenē i medio ponitur ascēdit ex ea pars. ¶Et ex ascendēte qdē spargitur ramus i medietate stōi supiorē ad nutriēdū ipsā:⁊ altera pars i splene ad ipsum nutriēdū. ¶Et pars altera egreditur donec ad stōi puenit gibbositatem deide i duas partitur partes:vna pars i manifesta sinistri stomachi spargiꝛ: ⁊ altera ad os stōi submergitur ad supfluitatē pōticam acetosam cholere nigre ibi proijciendā q̄ cū supfluitatibus egreditur ⁊ os stōi titillicat titillicatiōe desideriū excitāte: ⁊ iā ipsam ante noiauimus. ¶Pars vero ex ea descēdens i duas etiā diuiditur ptes vnius q̄ꝝ rami i iferiore splenis medietate diuidūꝛ ad ipꝫ nutriēdū. ¶Et altera ad reticulū vadit ⁊ in ipo ad ipꝫ nutriēdū. ¶Et pars tertia ex sex primis ad latus vadit sinistrū:⁊ i oib⁹ vijs venaꝝ q̄ i circuitu rēi ꝯsistūt itestini spargiꝛ ad sugēn illud qḋ ex reliquijs nutrimēti est in stercore.

Et pars q̄rta ex sex ad modū capilloꝝ sepaꝛ:ex qbus sūt qui i manifesto dextri gibbositatis stōi oppositi parti que i sinistro ad ptē splenis ad eū venit spargūtur: ⁊ ex eis sunt q̄ a dextra recticuli parte vadūt ⁊ i ipso spargūtur oppositi parti que ad ipsū a parte sinistra venit ex ramis vene splenetice. ¶Quita vero ex sex i gedeguil spargiꝛ q sūt i circuitu intestini colon ad nutrimētū ex eo sumēdum. ¶Et sexta ē sic hec ⁊ ipsi⁹ pꝫ i circuitu ieiuni spargiꝛ ⁊ qḋ rēanet i circuitu tūicaꝝ minutaꝝ ⁊ cū monaculo ꝯtinuaꝛ ⁊ trahit nutrimētū.

¶De anatomia vene habentes vētrē ⁊ eius que ex ea ascendit. Capitulum.iij.

Sed vētrē hn̄tis radix i primis i ipomet epate spargiꝛ i partes q̄ sūt sicut capilli ad attrahēdū nutrimētū a partib⁹ porte q̄ ēt sicut capilli partiūꝛ. Partes vero vētrē hn̄tis a gibbositate epatis ad ipsius vētrē sunt veniētes. ¶Et rami quidē porte sunt venientes a ꝯcauitate epatis:ad cuius vētrē postea ei⁹ stipes apud epatis eleuaꝛ gibbositatē ⁊ in duas diuidiꝛ partes.vnā ascēdētē ⁊ alterā descēdētē. Sꝫ ascēdēs ex ea rūpit diaphragma ⁊ penetrat i ipsū ⁊ duas i dipragmate dimittit venas q̄ i ipso sparguntur ⁊ dant ei nutrimentū:deide cassule cordis oppoīt cui multos trāsmittit rāos q ad modū capilloꝝ diuiduntur ⁊ eam nutriunt. ¶Et postea in duas diuidiꝛ partes.quarum vna que ē magna peruenit ad cor:⁊ in ipsum penetrat apḋ dextram cordis aurem. Et hec quidem vena venis cordis maior existit: ⁊ nō est hec vena alijs venis maior:nisi propterea ꝙ alie vene sunt ad aerem attrahendum ⁊ hec est ad nutriendum: sed nutrimentum grossius est aere: oportuit ergo vt eius penetratio esset amplior:⁊ illud i quo stat esset maius. ¶Et huic quidem quum cor ingreditur tres creāntur panniculi quoꝝ fissure sunt ab exteriorib⁹ ad interiora propterea vt cor attrahat quū trahitur ab eis nutrimētum ⁊ postea nō reuertatur quū dilatabiꝛ. ¶Et hi qdē panniculi oībus alijs pāniculis duriores sūt. ¶Hec aūt vena in opposito cordis apud extensionem eius tres dimittit venas: quarum vna ab ea ad pulmonē vadit apud arteriarū originē nascens iuxta sinistrā ⁊ in vētriculo dex

tro ad pulmonē reflectitur. ¶ Et ipsa quidē iā creata fuit duas sicut arteria habēs tunicas: ⁊ ideo eā arterialē vocāt venam. ¶ Primū aūt iuuamentū in hoc existit vt sit illud qđ ab ea resudat sanguis in vltimo subtilꝰ pulmonis substātie filꝭs paꝝ qm̄ paꝝ ē ex quo sāguis hic a corde exiuit: neqꝫ ī eo talis existit digestio q̄lis ē eiꝰ q ad arteriā effūdiť vēalē. ¶ Et ſm existit iuuamentū vt in ea sanguis multū digerať. ¶ Secūda vero ex his tribꝰ partibꝰ ī circuitu cordis reuoluiť postea ī interioribus ipsius igrediť ad ipsū nutriendū. ¶ Et hoc quidē ē quū fere vena ventrē hn̄s venit vt submergať apud aurez dextrā itrās ad cor. ¶ Sed ꝑs tertia ī oībus ꝓprie ad partē declinat sinistrā. deīde vadit ad quintā spōdiliū pectoris ⁊ super eā accubitať ⁊ in octo costis īferioribꝰ spargitur ⁊ ī eo qđ ipsas seqtur ex musculis ⁊ alijs corporibꝰ. ¶ Ex ea vero que ex hn̄te vētrē post tres penetrat ꝑtes quū partē pertrāsit cordis ascēdēdo sparguntur ī supꝛemo pāniculi pectus per medium partientis ⁊ in supꝛemo cassule ⁊ ī carne nexa que moꝝ vocať partes capillares. postea apud furcule ꝓpinquitatē duo ab ea separāť rami. quoꝝ ambo ad partē furcule trāsuerse īcedunt: ⁊ q̄ꝫtūcūqꝫ plus vadūt ad īuicē elongātur ⁊ fit vnusq̄sqꝫ ramis ex eis duo rami. s. vnus ī vnoquoqꝫ latere descēdentes sup extremitatē thoracis a dextra ⁊ sinistra donec ad epigloti perueniūt ⁊ in suis itineribus ramos dimittūt q ī musculꝭ spargūť q inter costas existūt. quoꝝ orificia venaꝝ obuiāt orificijs que ī ipsis penetrāt: ⁊ egrediť inde collectio ad musculū pectoris extrīsecū. ¶ Quūqꝫ ad epiglotale ꝑueniūt egrediť ab eis exteriꝰ collectio ad musculos ꝯcultatos spatulā mouētes ⁊ spargiť ī eis ⁊ alia collectio sub musculꝭ rectis descēdit. ex q̄ ī eis spargūť partes quaꝝ extremitates cū partibꝰ ascēdētibꝰ cōtinuať vene albauizalis quā mō noīabimus. ¶ Scđi aūt vniuscuiusqꝫ eoꝝ ⁊ ē par vnūqđqꝫ duoꝝ īpariū qnqꝫ dimittit ramos. vnꝰ ex eis ī pectore spargiť: ⁊ q̄ttuor supiores nutrit costas. Et alter ramꝰ ad musculos submersos vadit q sūt ī collo ad nutriēdū eos. ¶ Et alter ramꝰ ī foraminibꝰ sex spōdiliū supioꝝ q̄ sūt ī collo. ⁊ ide ad caput trāsit. ¶ Et alter ramꝰ magnꝰ q ī illis existit oībus maior ad ascellā ab vnoquoqꝫ vadit lateř: ⁊ ī q̄ttuor diuidiť rāos. ¶ Primꝰ ī musculis q sup thoracē spargitur: ⁊ ipsi q̄dē sūt ex illis q spatulam iuncture mouēt. Et secūdus ī carne laxa ⁊ ī pāniculis qui sūt ī ascella. Et tertius eoꝝ descēdit īcedens ī supꝛemo pectoris ad mirach. Et quartus oībꝰ illis ē maior ⁊ ī tres diuiditur ꝑtes. Vna pars spargitur ī musculo qui ī concauitate existit spatule. Et altera pars ī musculo magno qui ē ī ascella. Et tertia ē maior ipsis oībus sup adiutoriū tendēs ad manū: ⁊ ipsa est q̄ ascellata vocať. Et illđ qđ ex ramis remanet primis quoꝝ vnū ex īparibus ī multas partiū fuerat ꝑtes ad partē colli ascēdit: ⁊ an̄q̄ꝫ multū ascēdat ī duas diuidiť partes: vna ē guidē manifesta. ⁊ altera est guidē submersa. Et guidē quidē manifesta illico quū a furcula ascēdit ī duas diuiditur partes quarū vna illico quū separať ad anteriora tendit ⁊ ad latus: ⁊ altera vadit ꝑ̇mo ad anteriora ⁊ descēdit ⁊ postea ascendit ⁊ reuoluitur sup furculaꝫ deinde eleuať ⁊ manifesta ascēdit sup collū donec ad ꝑ̇mam partē ꝑuenit ⁊ miscetur cū ea ⁊ fit ex eis guidē manifesta q̄ est scita. Verūtamē anteq̄ꝫ cū ea misceať separātur ab ea due ꝑtes: quarū vna ad latitudinē tendit: deide sibi apud furculā duaꝝ obuiationū obuiāt ī loco ꝓfundo. Et secūda ī collo manifesta trāsuersať ⁊ duo eius īparia nō postꝰ hoc sibi obuiāt. Et ex istis quidē duobus īparibus rami separāť araneales qui sensui nō subiacēt. Ex sūma aūt ramoꝝ istius secūdi paris ꝓprie tres vene iā separate fuerūt sensu ꝑcepte q̄ꝫtitatē habētes sed alie sūt nō percepte sensu vna vero harū venarū sup spatulā extendiť: ⁊ ipa ē q̄ vocať spatularis ex q̄ est cephalica. Et due ad duo istis spatularis latera ipsam vsqꝫ ad caput spatule simul cōmitātes: vna vero earū ibi torqueť vt serpēs ⁊ nō ꝑtrāsit eā imo ibi spargiť sed secūda anterior eaꝝ eā ꝑtrāsit ad caput adiutorij ⁊ ibi spargitur: spatularis q̊qꝫ eas ābas ꝑtrāsit ad vltimū qđ ē ī manu ⁊ hec ē. Guidē āt māifesta postq̄ꝫ eiꝰ duo īparia misceť ī duas diuidiť ꝑtes q̄rū vna occultať ⁊ separāť ex ea rami ꝑui ⁊ ī mādibula spargūť supiore. ¶ Et alij rami multū maiores istis ī mādibula īferiore spargūť. Ramorū āt duoꝝ modoꝝ ꝑtes ī circuitu ligue spargūť ⁊ ī māifesto ꝑtiū musculoꝝ q sūt ibi positi: ⁊ ꝑs altera māifestať ī locis q sequūť capꝰ ⁊ aurē sꝑgiť. Guidē vero submersa cōicať meri ⁊ ascēdit cū eo directe ⁊ ī suo itinere di

mittit ramos q miscenť cū ramis q a guidē
manifesta veniūt ꝛ oēs i meri ꝛ i epigloti ꝛ i
oībus partibus musculoꝝ ꝓfundoꝝ spargūť
ꝛ penetrat extremū eius ad finē doꝛē laude
ꝛ spargūtur illic rami a dextra qui i mēbꝛis
spargūtur q̄ sūt iter spōdilē pꝛimā ꝛ secūdā
ꝛ ide vadit vena capillaris apud iuncturā q̄
est iter caput ꝛ collū a q̄ rami separātur qui
ad pāniculū veniūt q est cooperiēs craneū ꝛ
veniūt ad locū vbi duo emigrāea sibi obuiāt
ꝛ submergūť ibi i craneo. ❡Qꝺ āt post haꝝ
venaꝝ trāsmissionē remāet ad cranei vētreȝ
penetrat i fine doꝛē laude: ꝛ ide spargitur ra-
mus i duobus cerebꝛi pāniculis ad nutriēdū
eos ꝛ ad ligādū pāniculū duꝝ cū eo qꝺ est i
ipsius circuitu ꝛ circa ip̄ȝ: postea egredıť ad
exterioꝛa ꝛ pāniculū q coopit craneū nutrit:
deide a pāniculo subtili ad cerebꝛū descendit
ꝛ i ipso dispargiť sicut arterie disparguntť: q̄s
oēs pāniculi grossi replicatio strigit: ꝛ eas ad
locū āplū q platea vocať defert i quē sāguis
funditur ꝛ cōgregatur deide ab eo sepatur i-
ter duas replicationes ꝛ vocatur toꝛcular.
❡Istis quoq; ramis quū ventriculo medio
ꝓping fiūt ē necesse vt magne fiāt vene ꝛ ex
toꝛculari sugāt ꝛ ex suis vijs q̄ ab eo sepanť
deide a vētriclo medio ad duos aπ̄rioꝛes vē
triculos tēdūt ꝛ arterijs ad locū illꝺ ascēdē-
tibꝰ obuiāt ꝛ teriť pāniculꝰ q rete vocať sinū.

❡De anatomia venaꝝ manuū. Caplm. iiij.

PRimū āt qꝺ ex spatulari diuiditur vēa
q̄ ē cephalica quū i rectitudine sistiť ad
iutoꝛij ꝛ i cutē ꝛ ptes musculoꝝ spargiť māi
festas postea iuxta cubiti iūcturā i tres diui
ditur ptes: q̄ꝝ vna ē bꝛachij sins q̄ sup mani
festū supioꝛis focilis extēditur: deide ad silue
strē iclinatur ꝛ ad focilis iferioꝛis gibbosita-
tē declinās ꝛ i eo qꝺ i iferioꝛibus partibꝰ ra
sete siluestris ē spargitur. ❡Scꝺa āt ad cubi
ti flexionē tēdit i māifesto aseid ꝛ ramo ascel
laris cōmiscetur ꝛ fit ide vena nigra. ❡Ter
tia āt submergitur ꝛ i ꝓfundū etiā cū ramo
etiā ascellaris miscetur. ❡Ex ascellari vero
i pꝛimis quū oꝛitur ꝓcedūt rami q i adiuto-
rio submergūtur: ꝛ i muscul' q sūt ibi spargū
tur ꝛ ibi finiūtur excepto vno eoꝝ q pueńit ad
aseid. ❡Quūq; ascellaris circa cubiti pueńit
iuncturā i duas diuiditur partes: q̄ꝝ vna sub
mergitur ꝛ ramo cephalice continuatur q ꝓ
fundatur cum quo parūper iceditt: sed postea
ab eo separatur ꝛ declinat vna eaꝝ ad dome
sticū donec ad articularē ꝛ anularē pueńit ꝛ
ad mediū medij ꝛ pars eleuatur ꝛ i partibꝰ
manus extrisecis q̄ tāgūt os diuiditur. Se
cūda āt partiū ascellaris apud aseid i q̄ttuoꝛ
partitur ramos: quoꝝ vnus i iferioꝛibꝰ aseid
diuiditur ꝛ ad rasetā tēdit. ❡Et secūdus di
uiditur supꝛa diuisiōes sūt sicut illius diuisio
nes. ❡Et tertiꝰ silr diuiditur i medio aseid.
❡Quartus vero ē maioꝛ eoꝛū ꝛ ipse ē ille q
māifestatur ꝛ eleuatur a quo ꝓcedit ramus
q ad vnū cephalice pueńit ramuȝ ꝛ fit ex eis
vena nigra cuius residuū ē basilica q̄ etiā oc
cultatur ꝛ submergitur alia vice. Vena āt
nigra a domestico incipit ꝛ supꝛa supius foci
le eleuatur deide ad siluestrē pueńit ꝛ i duas
ad laude grece silitudinē diuiditur ptes: q̄rū
supioꝛ ad extremū supioꝛis focilis tēdit ꝛ va
dit ad rasetā ꝛ i pollicis doꝛso spargitur ꝛ in-
ter ip̄ȝ ꝛ indicē. Pars āt eius inferioꝛ ad ex
tremū focilis iferioꝛis vadit: ꝛ i tres diuidiť
ramos quoꝝ vnus ramus ad locuȝ tēdit q ē
iter mediū ꝛ idicē ꝛ ramo q ad idicē a supio
re ꝓficiscitur parte cōtinuatur ꝛ fit ide vena
vna. Ramꝰ vero ipsius secūdus ꝛ ip̄e ē scei-
len ꝓcedit ꝛ iter mediū ꝛ anularē diuiditur.
❡Et ꝓtēditur tertiꝰ ad anularē ꝛ minimū.
Et isti postea cōiungūtur ꝛ i digitis spgunť.

❡De anatomia vene ventrem habentis de
scendentis. Capitulum. v.

IAm qdē cōpleuimus sermonē de parte
vētrē hn̄tis ascēdēte q̄ ē duaꝝ partiū ip-
sius minoꝛ. A parte vero descēdēte pmū qꝺ
diuiditur illico quū oꝛitur ab ep̄e an̄q̄ȝ supꝛa
doꝛsū appodietur est rami capillares q ad fa
scias dextri renis vadūt ꝛ spargūtur i eis ꝛ
i eo qꝺ circa eas existit de iterioꝛibus ad nu
triēdū ea. ❡Postea ꝓcedūt ab ea due ma-
gne vene q̄ emulgentes vocātur ꝛ ad renes
vadūt ad sanguis aquositatē colādā. ❡Rē
eni nō trahit nisi nutrimētū sui qꝺ ē sangui-
nis aquositas. ❡A sinistra āt venaꝝ emulgē
tiū due ꝓcedūt vene q̄ ad sinistrū masculoꝝ
ꝛ feminaꝝ testiculū vadūt sȝ modū quē i ar-
terijs dixius. nō eni alteratur i hoe nȝ i hoc
qꝺ post diuidūtur due vene q̄ ad duos ince-
dūt testiculos. ❡Et illa q̄ ad sinistrū tēdit sp
a sinistra haꝝ duaꝝ accipit ramū ꝛ foꝛtasse i
aliqbus tota eius oꝛigo erit ide. ❡Illa vero
q̄ ad dextrū tendit raro a dextra istaꝝ duaꝝ
emulgētiū accipit ramū: imo sepe nō ei ꝯmi
scetur nȝ i eo alteratur qꝺ a re nō pueńit ad

vene

testiculos ⁊ ī foramīe ī quo spma digerit ⁊ albificat quū prius esset rubeū ꝑꝑ multitudinē tortuositatū suaꝝ vēaꝝ ⁊ reuolutionū suarū ⁊ qđ ad eas ēt ꝑuēit a corde. ¶ Et hm̄oi qdē vene ꝑtz ī virga ⁊ ī collo matricis finit: quēadmodū ī arterijs declarauim⁹. Post q̄ȝ vero due emulgētes ⁊ eaꝝ rami nascūtur vētrē habēs ē vicino supra dorsū appodiat ⁊ descēdere īcipit a qua corā oī spōdili separat ramus ⁊ ī ea egredit ⁊ spargūtur ⁊ ī musculis q apud eas sūt positi ⁊ vene separāt q̄ ad duo tēdūt ilia ⁊ ad vētris musculos vadūt. Postea vene q̄ ꝑ foramia spōdiliuȝ īgrediūtur ad nuchā q̄ quū ad extremū ꝑueniūt spōdiliū ī duas diuidunt ꝑtes quaꝝ vna ad dextrā ⁊ altera tēdit ad sinistrā: ⁊ vnaqueqȝ ipa rū ad vnā tēdit corā. ¶ Ab vnaquaqȝ tñ earū anteq̄ȝ ad corā ꝑueniat decē separāt tunice: quaꝝ vna ad duos tendit renes. ¶ Scđe vero eaꝝ ꝑtes subtiles sunt ⁊ capillares q̄ ad īferiora partiū siphac tendunt. ¶ Tertia āt ī musculis spgit q sup core os existūt. Quarta spargit ī musculis q sūt ī ano ⁊ ī māifesto ex albani. ¶ Quinta vero ad collū matricis mulieꝝ vadit ⁊ ī ipso spargit ⁊ ī eo qđ ei cōtinuat ⁊ ad vesicā tendit. ¶ Sed illa q̄ ad vesicā vadit ī duas diuidit ꝑtes quaꝝ vna ī vesica spargit ⁊ altera ad ipsius tēdit collū. ¶ Et hec qdē pars ī viris est valde magna ꝑꝑ virgā: sed ī mulieribus ē parua. ¶ Sexta vero ad musculos sup os femoris positos vadit. ¶ Et septia ad musculos tendit q ī rectitudine corꝑis sup vētrē sūt positi. ¶ Et he qdem vene cū extremitatibus venaꝝ cōtinuant q̄s ī pectore diximus ad mirach vētris descēdere. ¶ Et ex haꝝ qdē venaꝝ radice egrediunt ī mulieribus vene q̄ ad matricē tēdut. Et a duobus qdē lateribus venaꝝ que ad matricē tendunt diuidunt vene que ad mamillas ascēdūt ꝑ q̄s mamille mr̄ici associāt. Octaua vero ad viroꝝ ⁊ feminaꝝ receptaculū vadit. Et nona qdeȝ ꝑuenit ad musculos eius qđ ī cora ē occultū ⁊ spargit ī eis. Decima vero a ꝑte emulgentis manifesta veniens ad dno tēdit ilia ⁊ cū extremitatibus venaꝝ descendentiū continuat ⁊ p̄cipue eis que a ꝑte mamillaꝝ descēdūt ⁊ fit ex eis pars magna que ad nariū musculos vadit. Qđ vero ex istis remanet ad corā tendit vbi ꝓueniūt rami: quoꝝ vnus ī musculis diuidit q supra antecedentē core partē consistunt ⁊ alius ī musculis eius quod ī cora īferius est ⁊ in ipsius

domestico profunde ⁊ alii multi rami ī core profundo spargunt. Quod āt post hoc totū remanet postq̄ȝ poplitis iuncturā paꝝ cooperit ī tres diuiditur partes quaꝝ siluestris super cānā extēditur minorē vsqȝ ad calcanei iuncturā. Et ipsaꝝ media ī flexione poplitis extenditur descēdens ⁊ ī lacertis occulti cruris facit descēdere ramos ⁊ ī duas diuiditur partes: quaꝝ vna occultatur ī eo qđ ī interiore cruris ꝑte existit. Altera vadit iter duas cānas extēsas ad anteriorē pedis ⁊ ramo siluestri miscetur que noīauimus. Tertia vero ⁊ ipsa est domestica ad locū cruris venosuȝ declinat ⁊ extēditur ⁊ ad chaab ad extremitatē cāne maioris gibbosaȝ ⁊ ad pedis domesticuȝ descendit ⁊ ipsa qdem est saphena.

Iste vero tres facte fuerūt quattuor quarū due siluestref ad pedē veniūt a parte cāne minoris. Et duaꝝ domesticaruȝ vna supra pedē īcedit ⁊ ī supremo eius a parte minimi spargitur. Scđa vero est illa que cū domestico ramo siluestris miscetur partis quā nominauimus. Et spargūtur ambo ī partibus inferioribus. Isti quidē sūt venaꝝ numeri. Et iam quidē mēbroꝝ cōsimiliū hñtiū partes anatomiā cōpleuimus. Cōpositaꝝ vero instrumentaliū cuiusqȝ anatomia noīabimus ī dictiōe q̄ eoꝝ dispōes ⁊ medicamēta ꝯphēdit. Nūc de virtutib⁹ loq īcipiamus.

¶ Doctria.vi.cui⁹ ē sūma vna et vnū capl'ꝫ.

¶ Sūma ē de virtutib⁹ cuius sex sūt capl'a.

¶ Summe que est doctrine sexte que est dictionis prime quod est de generibus virtutū ſm sermonem vninersalem. Capitulum.i.

Virtutū ⁊ operationū adinuiceȝ alie ex alijs cognoscūtur. Ois.n. virtus operationis existit initiū: nȝ aliq̄ operatio ꝓuēit nisi ex virtute. Ideoqȝ vtrasqȝ ī vno posuim⁹ capl'o. Virtutū āt gñ̄a ⁊ operationū ex eis ꝓueniētiū apud medicos sūt tria. Que sūt genus virtutū vitaliū: ⁊ genus virtutū nāliū ⁊ genus virtutū aīaliū. Et ml'tis qdē phoꝝ ⁊ medicis oībus: ⁊ p̄cipue Gal'. videt q̄ vnaqueqȝ virtutū mēbruȝ principale hȝ qđ eius existit minera ⁊ a quo eius ꝓcedūt operationes. Et videt eis q̄ virtutis aīalis sedes sit cerebrū ⁊ ipsius ab eo ꝓueniāt operatiōes. Et q̄ virtus nālis duas hȝ species: ⁊ vna species est cuius finis est custodire indiuiduuȝ ⁊ cōseruare ipm: que ministrat ī re nutrimenti quousqȝ ad finē crescentie eius nutriat corpus. Et huius qdē speciei sedes ⁊ oꝑationuȝ

ipsius ꝓcessus est epar. Altera vero species est cuius finis est speciẽ cõseruare que est mi nistrãs i re gñationis ⁊ sepat ex humoribus corporis spmatis substãtiã deĩde ipsuz infor mat sui creatoris precepto. Et huius quidez speciei habitatio ⁊ opationũ ipsius prouẽtus sunt testiculi. Vitalis vero virtus est illa q̃ spũs esse conseruat qui sensus ⁊ motus vehi culum existit ⁊ ipsum reddit aptũ ad eoꝝ im pressiones recipiẽdas quũ ad cerebrũ ꝑuenit ⁊ facit ipm potentẽ dandi vitã vbicũqꝫ expã dit. Et huius qdẽ virtutis sedes ⁊ opationis ipsius ꝓcessus ẽ cor. Omnibus ãt phis ma iori .i. Aristoteli videt ꝙ oiuz istaꝝ opationũ pricipiũ existit cor: sed primaꝝ opationũ eaꝝ mãifestatio i his ꝑdictis existit pricipijs quẽ admodũ apud medicos cerebrũ est sentiẽdi principiũ ⁊ post hoc qsqꝫ sensus hꝫ mẽbrũ in quo eius appet opatio. Preterea quũ cõsi derãt sicut dicũt ⁊ certificãt iueniũt rẽ sicut videt Aristoteli: ⁊ nõ queadmodum ipsis vi det: ⁊ inueniunt tractatus suos extractos ex ꝓpositionibus sufficiẽtibus ⁊ nõ necessarijs in qbus nõ assequũt nisi qd ex reb⁹ apparet. Medico ãt i q̃ztũ medicus nõ attinet vt cõ sideret que sit haꝝ duaꝝ sententiaꝝ veritas: sed illud considerare phus aut physicus dꝫ. Medicus ãt quũ cõcedit ei mẽbra hec pre noiata istaꝝ virtutũ principia existere nõ cu rat in eo qd de esse medicationis considerat an ex alijs habeant principijs que sunt ipsis priora vel nõ neqꝫ illud ex eis existit que phi losophus non ei leuia facit.

De virtutibus naturalibus quibus mini stratur. Capitulum .ij.

Virtutũ vero naturaliũ alie sunt q̃ sunt ministrãtes: alie sũt q̃ ministrate. Et ministrataꝝ qdẽ duo sunt gña. Vnũ genus ministrat i re nutrientis ad hoc vt idiuiduuz remaneat: qd i duas partit species nutritiuã ⁊ crescitiuã. Et alteꝝ genus ministrat in nu triente ad hoc vt remaneat spẽs qd etiam i duas diuidit spẽs i gñatiuaz ⁊ formatiuam.

Virt⁹ vero nutritiua ẽ illa q̃ nutriẽs i nu triti cõuertit silitudinẽ: iõ vt per ipꝫ restaura tionẽ ei⁹ recuperet qd dissolutũ fuit. Vir tus ãt crescitiua ẽ illa q̃ i totius corporis dia metris addit ꝫ ꝓportionalitatẽ nãlẽ quate nus ipꝫ ad finẽ agmẽti ꝑducat ꝑ illud qd ip sũ ex nutriẽte igredit. Nutritiua vero virt⁹ crescitiue seruit eo ꝙ nutritiua qñꝫ affert nu triens ei qd dissoluit eq̃le qñqꝫ minus qñqꝫ plus. Sed crescitiua nõ erit nisi quũ qd igre dit plus fuerit ea qd dissoluitur. Nõ tñ totũ qd taliter existit ẽ crescitiua. Impiguari eni post macredinẽ i etate ꝯsistẽtie ẽ huius secte nõ tñ ẽ crescitiua nõ ẽ eni augmẽtũ nisi illud qd ꝫ nãlẽ ꝓportionalitatẽ i oib⁹ existit dia metris q̃tenus ipsũ ad crescẽtie ꝑducit cõple mẽtũ. Deiceps vero post hoc nullo mõ ẽ ibi crescẽtia: ⁊ si sit ibi ipinguatio queadmodũ ante ꝯsistẽtiã non existit etiã ariditas: ⁊ si sit ibi macredo lꝫ illud lõgius existat ⁊ a necessa rio exiẽs magis. Et nutritie qdẽ operatio trib⁹ particularib⁹ ꝯplet opatiõib⁹. Vna ẽ permutatõis substãtie ꝯphẽsio q̃ ẽ sãguis aut hũor q est i potentia ꝓpinq̃ i effectu silis mẽbro. Qd qñqꝫ fallit queadmodũ i egritu dine ꝯtigit q̃ atrophia vocat q̃ ẽ nutrimenti defect⁹. Et alia ẽ adherẽtia q̃ est vt hoc re ceptũ nutrimẽtũ ꝯpleto effectu efficiat. s. vt mẽbri pars fiat. Qd plerũqꝫ fallit queadmo dũ i hydropisi ꝯtingit carnosa. Et tertia ẽ silitudo q̃ ẽ vt hoc receptũ qd iã factũ ẽ pars mẽbri põat ei ab oibus partibus sile vsqꝫ in essentia ⁊ colore. Qd qñqꝫ fallit quemadmo dũ ꝯtigit i albaras ⁊ morphea. Cãbiũ eni ⁊ adherentia iã ibi sunt reperta: sed silitudo non ibi inuenitur. Et hanc quidem operatio nem efficit virtus immutatiua que ẽ vna de virtutibus nutritiue ⁊ est in homine vna i ge nere ⁊ ꝑncipio primo: sed in mẽbris siliuz par tiũ diuersificat. In vnoquoqꝫ eniꝫ mẽbro existit virtus ꝫ eius ꝯplexionẽ que nutrimẽ tũ: in eius cõuertit silitudinem diuersa a vir tute q̃ nutrimẽtũ i silitudinẽ alteri⁹ ꝑmutat. Immutata vero q̃ est i epate opationez ef ficit toti corpori cõem. Generatiue vero virtutis due sũt species. vna est q̃ i musculis ⁊ femis sperma gnãt. Altera est q̃ diuidit vir tutes q̃ sũt i spmate ⁊ ꝑmiscet eas tẽperãdo ꝫ ꝙ vnicuiqꝫ ꝯuẽit mẽbro dãs neruo ꝯplo nẽ ꝓpꝛiã: ⁊ ossi ꝯplõez ꝓpꝛiã: ꝫ tñ totũ ꝓuẽit d spmate siliũ partiũ ⁊ silis ꝑmixtõis. ⁊ hãc qdem virtutem vocãt medici virtutem imu tatiuã primã. Virt⁹ vero iformatiua ipri mẽs est illa ex q̃ ꝑcepto sui creatoris ꝓcedit membroꝝ lineatio ⁊ ipsoꝝ figuratio ⁊ cõcaui tas ⁊ foramina ⁊ lenitas ⁊ asperitas ⁊ eoꝝ si tus ⁊ ipsoꝝ ꝯtiuitas ⁊ ad vltimũ operatiões que ex finib⁹ dimensionum eorum pendent. Et huic quidem virtuti ministrantes sunt

que rem nutrimenti ministrant ad speciē cu
stodiēdā τ sunt virtus nutritiua τ crescitiua.

¶De virtutibus naturalibus ministranti
bus. Capitulum.iij.

Virtutes vero nāles q̄ mīstrāt tm̄ virtu
ti nutritiue sūt ministrātes q̄ sūt q̄ttuor
virtutes: attractiua: retentiua: digestiua: τ ex
pulsiua. ¶Attractiua vero fuit creata ad at
trahēdū nutrimtū q qdē opaꝛ hoc villis mē
bris i quo ē f̃m lōgitudinē ꝓtēsio. ¶Et retē
tiua fuit creata vt iuuatiuū retineat dum vir
tutes ip̄z iuuātes i eo operāꝛ q̄ ab ip̄o alimē
tū suscipiūt: qd̄ eqdē efficiꝛ villis q ex trāsuer
so ꝓtēdūtur. Et ē etiā quū villi q f̃z latitudi
nē icedūt auxiliū p̄bēt. ¶Digestiua vero est
illa q̄ qd̄ attractiua attraxit τ retinuit: retēti
ua i essentiā conuertit aptā virtutū i eā p̄mu
tationē faciētiū opatiōi: τ ꝯplōnē q̄ cōuersio
ni nutriētis i effectu ē cōpetēs. Hec est eniz
ei⁹ opatio i iuuatiuo q̄ vocatur digō. Eius
vero opatio ē i sup̄fluitatib⁹ vt sic poꝛe fuerit
eas i hāc mutet dispōnē q̄ ēt vocatur digō.
Aut vt eax egressionē a mēbro i quo sunt re
tēte facilē efficiat cū expulsiōe eax attenuan
do eēntiā si qd̄ ꝓhibet fuerit grossities: aut i
grossando si qd̄ vetat fuerit tenuitas: aut ici
dēdo si qd̄ ꝓhibet fuerit viscositas. Et hec q
dē opatio vocatur maturatio. Et tn̄ quū di
gestio τ maturatio synōyma dicūtur. ¶Ex
pulsiua āt ē illa q̄ sup̄fluitatē expellit ex nutri
mēto residuā q̄ ad nutriēdū nō ē conueniēs:
aut q̄ excedit mēsurā q̄ sufficit ad nutriēdū τ
q̄ nō ē necessaria: aut euāt i receptaculo sibi
apto sicut vrinā i vesica. Et hec qdez virtus
has expellit sup̄fluitates: aut p̄ ptes τ forami
na q̄ sūt eis p̄parata: vel si nō fuerint ibi fora
mina p̄parata a nobili expellit ad ignobile τ
a duro ad laxū. Quūqz i pte expulsionis fue
rit declinatio mēi sup̄fluitatis nō ꝯuertit eā
virt⁹ expulsiua ab illa semita i q̄ztū poꝛe fue
rit. ¶His āt q̄ttuor virtutib⁹ nālib⁹ q̄ttuor
prie seruiūt q̄litates. s. caꝛitas f̃ritas siccitas
τ hūiditas. ¶Sz caꝛitas f̃uitiū oib⁹ q̄ttuor
ꝓ certo ē cōe. ¶Fritas vero quū alicui eax
seruit accn̄aꝛr τ nō eñaꝛr. Qd̄ eni fritati iest
essentialiter ē vt oib⁹ virtutib⁹ sit ꝯtraria qm̄
omniū virtutū opationes p̄ motū existunt. τ
hoc qdē i attractione τ expulsione manifestū
existit: sed i digestione etiā qm̄ digō cōpleꝛ p̄
ptes ei⁹ qd̄ fuit igrossatū τ inspissatū partien
do τ adiungēdo ei quod attenuatū fuit τ sub
tiliatū. Et he quidē motiōes sūt separātes τ
tēperātes. Retētiua vero operaꝛ villos mo
uēdo trāsuersos f̃z figurā ꝯp̄rehēsiōis bn̄ fa
ctā. Et f̃ritas qdē ē paliticū faciēs τ mortifi
cās τ ab oib⁹ ꝓhibēs opatiōib⁹. Ad retētiōez
tn̄ faciēdā accn̄taꝛr cōfert qm̄ villos f̃z bone
cōp̄hēsiōis figurā tenet. Nos ergo i opatio
nib⁹ virtutū eñaꝛr igrediꝛ sz tali p̄parat istruz
dispositiōe q̄ ip̄z suā custodit operationē. τ ex
pulsiua qdē a f̃ritate iuuaꝛ ppea q̄ vētosita
tis ꝓhibet fieri dissolutōez q̄ ad expelleñ iu
uat: τ qa i eius auxiliaꝛ grossitie τ ppea q̄ vil
lū q f̃z latitudinē ꝓtēdiꝛ exp̄mētē ꝯtrahit τ
ispissat ip̄z. τ hoc ē ētiā istr̄z p̄paraꝛ τ nō ē i ip
samat opatiōe auxiliū ferre. τ frig⁹ nō itrat i
f̃uitiū hax virtutū nisi p̄ accn̄s. Si eni i ipsa
met igredereꝛ operatiōib⁹ noceret τ motōes
dbilitaret. Siccitas vero i triū virtutū ope
ratiōib⁹ necessaria existit. q̄ sūt due mutatiue
locaꝛr τ retētiua. Duab⁹ vero locaꝛr mutati
uis. q̄ sūt attractiua τ expulsiua p̄bet siccitas
auxiliū: eo q̄ multā eis efficit sustētationē q̄
i motu ē necessaria motu. vz sp̄s q has virtu
tes ad suas defert opōnes ipulsiōe vehemēti
quā τ talē qualis ē ipsa hūoralis ꝓhibet flu
xus quū i subā fuerit sp̄s aut istr̄i sz retētiue
ꝓpter ꝯstrictionē. Digestiua aūt plus: idiget
hūitate. Post hec āt quū iter q̄litates acti
uas τ passiuas ꝯparaueris i quātū iste virtu
tes eis idigēt repies virtutē retētiuā plus in
digere siccitate q̄z caliditate: eo q̄ tp̄s i quo
qescere dz villus retētiue maius ē tp̄e i quo
moueri dz villus q f̃z amplitudinē tēdit ad
ꝯstrigēdū. Nā tp̄s qd̄ ē ad mouēdū ē illud
qd̄ caꝛitate idiget τ ē breue τ totū reliquū tē
pus ei⁹ opōis ē ad tenēdū τ ad qescēdū. τ qa
puerox ꝯplō plus declinat ad hūiditatē ideo
virt⁹ h̄ i eis plus ē dbilis. Attractiua vero
plus indiget caꝛitate q̄ siccitate: qm̄ caꝛitas
adiuuat i attractione i eo q̄ maior pars sue
opōnis ē mouere τ plus necesse ē ei mouere
ptes sui istr̄i q̄z qetas faceꝛ τ cū siccitate stri
gere. Hec eni virt⁹ nō tm̄ idiget multo mo
tu: sz plerūqz ēt motu idiget vehēn̄ti. τ attra
ctio qdē fit aut virtute attractiua quēadmo
dū magnes attrahit ferrum aut iplēdo vacuū
sic aq̄ trahiꝛ i azaracha. aut calore sic i lāpad
attrahiꝛ oleū lz h̄ ps tertia reducaꝛ necessario
ad iplēdū vacuū apd̄ certificātes imo ē ipsa
met. Quū ergo virt⁹ attractiua caꝛitatis ha
buerit auxiliū fortior erit attractio. expulsiua

vero mĩus ĩdiget siccitate q̃3 attractiua:⁊ retẽ
tia nõ eni idiget ɔstrictõe retẽtiue: n3 ĩsepabi
litate attractiue ⁊ ɔstrictiõe ei⁹ ⁊ circũdatõe
attracti tenẽdo ptes ĩstrĩ dõec ad illas alteri
us partis attractio pueniat. ⁊ ad vltimũ nul
lo mõ ĩdiget expulsiua qete s3 motu ⁊ ĩspissa
tõe pauca q̃ ad expmẽdũ ⁊ ad expellẽdũ tali
adiuuet mẽsura q̃ten⁹ p ipsã remãeat ĩstrũ3
figurã expssiõis ⁊ ɔstrictõis ɔseruãs quẽad
modũ i retẽtiua tp̃s lõgũ ⁊ ĩ attractiua tẽp⁹
breue ẽ necessariũ dõec partiũ attractio vnã
applicet alij iõq3 siccitate paꝝ idiget. ¶ Que
aũt plus eis oĩb⁹ idiget caliditate ẽ digestiua
q̃ siccitate nõ ĩdiget s3 huitate vt nutriẽs effi
ciat ad penetrãdũ ĩ foramia ⁊ ad figuras reci
piẽdas aptũ reddat. Neq3 p̃õt aliqs dicer̃ ꝙ
si huitas ĩ degerẽdo eẽt iuuatiua pueri possẽt
res duras digerere. Nõ eni ꝓuẽit pueris ñ
posse illð ⁊ iuuenib⁹ posse ꝓpter hoc s3 ꝓpter
hõgeneã ⁊ homogenee elõgationẽ. Qð eni3
ex reb⁹ durũ existit ɔpl̃oni pueroꝝ nõ ẽ ho-
mogeneũ. ¶ Virtutes igr̃ digestiue corã eo
nõ operãt̃:neq3 ipsũ recipiũt retẽtiue: s3 cito
ipsũ expellũt expulsiue. Juuenũ vero ɔplexio
nib⁹ ẽ id ɔueniẽs ⁊ ad eos nutriendos conue
niens . ⁊ ex hoc quidem collectum est quod
retẽtiua idiget ɔstrictiõe ⁊ figuraꝝ cõstrictio
nis fixiõe lõgo tp̃e ⁊ pauco motõis adiutorio
⁊ attractiua ɔstrictiõe ĩdiget ⁊ fixiõe ⁊ cõstri
ctiõis tp̃e breuissimo ⁊ ĩ motu multo ĩdiget
auxilio.⁊ expulsiue ẽ necessariũ stringere tm̃
sine fixione de qua non est curandum. Et in
diget adiutorio ad motum faciendum. Et di
gestiue est necessarium eliquare ⁊ temperare
ideoq3 virtutes iste qualitates illas quattuor
inequaliter operari faciunt ⁊ eis ieq̃lr̃ idigẽt.

¶ De virtutibus aialibus. Capitulum. iiij.

Virtutes aũt animales intelligi volunt per illas virtutez illã que qũ ĩ mẽbris recepta fuerit preparabit ad recipienduz vir
tutem sensus ⁊ motus ⁊ operationis vite qui
bus etiam admiscentur timoris ⁊ ire motio
nes ꝓpterea ꝙ in eis repiunt dilatationez ⁊
ɔstrictionẽ que accidit spũi q huic ɔparatus
est virtuti. ¶ Nos aũt explanabimus sũmã
hãc ⁊ dicemus ꝙ queẽadmoduz ex humoruz
spissitudine ẽm aliquã ɔplexionez subã gñat̃
spissa que est membrum aut pars membri.
Jta ex humorum vaporibus ⁊ eorum subtili
tate ẽm aliquam ɔplexionez subã generatur
subtilis est sp̃s. Et sicut apud medicos epar
p̃ie gñatiõis est p̃icipiũ:ita cor gñatiõis ẽe
p̃icipiũ existit. Et hic sp̃s quũ ẽm ɔpl̃onem
ꝓuenit quã d3 hr̃e ad hanc virtutẽ recipien-
dã p̃parat̃:deide oĩa illa p̃parat mẽbra ad re
cipiẽdũ oẽs alias virtutes aiales ⁊ ẽt reliq̃s.
¶ Virtutes eq̃dẽ aiales ĩ spũ q̃dẽ ⁊ ĩ mẽbris
nõ ꝓueniunt nisi postq̃3 hec vitalis ꝓuẽit vir
tus. Jõq3 l3 virtutes aiales alicuius mẽbri
destruãt̃ viuũ tñ mẽbꝝ adhuc existit:nisi hec
virtus ĩ eo fuerit destructa.nõne vides quod
mẽbꝝ stupidũ aut paraliticũ viuum qðq3 ẽm
hũiditatẽ est nõ hñs sensũ neq3 motũ aut pp
ɔpl̃onẽ q̃ ꝓhibet ip̃3 eos recipe:aut pp opi-
lationẽ q̃ accit ĩter cerebꝝ ⁊ ipsum ĩ neruis
q ad ipsum ꝓueniunt ⁊ tñ ipsum ẽ viuũ. Et
mẽbꝝ eni accit est nõ hñs sensũ neq3 motu3
⁊ accit ei vt putrefiat ⁊ corrũpat̃. Jn mẽbro
ergo paralitico est virtus q̃ eius custodit vi-
tã donec quũ remotũ fuerit qð ꝓhibet ꝓflu
at ad ipsum virtus sensus ⁊ motus. Jpsum
nãq3 p̃paratũ erat ad suscipiendũ eã pp vir
tus vitalis sanitatẽ in eo. Prohibens.n. non
ꝓhibuit nisi vt nõ eã in effectu recipet: Sed
mẽbꝝ nõ sic est mortuũ. ¶ Et p̃parãs nõ est
virtus nutriendi tm̃ ita vt dicamus ꝙ q̃3 diu
virtus nutriendi affuerit viuũ erit:⁊ quũ de-
struet̃ erit mortuũ:qm̃ hoc ip̃m verbũ virtu-
ti afferemus nutritiue fortasse eni plerũq3 in
aliquo eius opatio destruueret̃ ⁊ mẽbꝝ viuũ
remanebit:⁊ fortasse plerũq3 remanebit eius
opatio ⁊ mẽbꝝ tẽdit ad mortẽ. Et si virtus
nutritiua in q̃3tũ est nutritiua eẽt ipsa virtus
q̃ p̃parat ad sentiendũ ⁊ mouẽdũ vegetabilia
p̃parata forent ad sẽsũ ⁊ motũ recipiẽdo. Re
stat ergo vt sit p̃parans alia res q̃ propriã se
q̃t ɔpl̃onẽ q̃ vocat̃ virtus vitalis. ¶ Et ipsa q
dẽ est pria virtus q̃ in spũ ꝓuenit quũ sp̃s ex
subtilitate hũoꝝ ꝓcedit. deinde sp̃s ẽ3 phum
Aristotelẽ p eã recipit p̃icipiũ primũ ⁊ aia3
primã ex qua alie profluunt virtutes. ¶ Ha
rum vero virtutũ opatões ab hoc proueniũt
spũ in principio rei:sicut etiam sensus apud
medicos non prouenit per spũm aialem q ẽ
in cerebro nisi ad crystalloidẽ penetrat aut
ad linguã ãd alia. ¶ Quũ ergo per sp̃s in vẽ
triculũ peruenerit cerebri ɔpl̃onẽ recipiet ⁊
erit cõueniens vt ex eo proueniãt virtutum
opationes que in eo primo repte sunt ⁊ simi
liter ĩ epate:⁊ silr̃ ĩ testiculis. ¶ Et apud me
dicos q̃dẽ nisi postq̃3 spũs ĩ cerebro ad alia3
ɔuertit̃ ɔpl̃onẽ nõ p̃parat̃ ad recipiẽdũ aia3

que est pricipiũ motus ⁊ sensus:⁊ similiter in epate lȝ ṗma ꝯplõ iã iuuerit ad recipiẽdũ vir tutẽ ṗmã vitalẽ ⁊ sic̃ i vnoquoqȝ mẽbro apð eos enĩ vnũqðqȝ opõnũ gen⁹ aliã hȝ aiaȝ. ⁊ neqȝ est aĩa vna ex q̃ virtutes iste ꝓfluũt:qm̃ bui⁹ sũme aggregatio ẽ aĩa. ⁊ si qdẽ ṗma cõ plexio iam adiuuit virtutem primam reci piendã.tũc iã dedit vitaleȝ vbi ꝓuenit spũs ⁊ virt⁹ q̃ sũt ei⁹ ꝑfectio. Hec aũt virt⁹ apud eos nõ sola sufficit vt sp̃s per ipsã oẽs alias suscipiat virtutes nisi ꝓpria ꝓuenerit ꝯplõ. Preterea dixerũt ꝙ virt⁹ h̃ ṗter hoc ꝙ ipsa est ꝑparãs vitã ẽ ẽt mot⁹ subẽ spũalis subti lis pricipiũ ad mẽbra ⁊ pricipiũ ꝯstrictõis ⁊ dilatatiõis aeris attracti ⁊ pulsus. Affert enĩ adiutoriũ i ꝯpatõe vite qð ẽ passio ⁊ i ꝯpatõ ne opõnũ aĩe ⁊ pulsus ꝑbet auxiliũ qð ẽ actõ ⁊ hec qdeȝ virtus virtutib⁹ nãlib⁹ sic̃at: ideo ꝙ nõ volũtate ꝓueniũt vnde ꝓfluũt. ⁊ sic̃at virtutib⁹ aialib⁹ ꝓpter opõnũ eaꝝ diuersita teȝ:ipa enĩ dilatat ⁊ ꝯstrĩgit sic̃ mouet ergo duobus motib⁹ ꝯtrarijs. ¶ Phi aũt cũ aiaȝ dicũt aiaȝ terrenẽã dicere volũt ꝑfectionem corporis nãlis istrãk.⁊ volũt dicere ṗncipiuȝ ois virtutis ex q̃ metipsi mot⁹ ꝓueniũt ⁊ ope ratiões diuerse. Erit igr̃ h̃ virt⁹ ꝭȝ phoꝝ sen tẽtiã virt⁹ aialis:sic̃ virtutes nãles q̃s noiaui mus apud eos virttes vocãtur aiales. Qð si volũerint dicere animam ꝭm hanc intentio nem:sed volunt dicere virtutem que est prin cipiũ cõprehendendi ⁊ mouẽdi qð ex aliqua prouenit cõprehensione voluntarie. Et natu ralem volunt dicere pro omni virtute ex q̃ opõ prouenit in suo corpore ꝭm huius forme diuersitatem non erit virtus aialis: sed erit naturalis ⁊ altioris ordinis q̃ȝ sit virtus quã medici vocant naturalem. Et si naturalem vocauerint illam que rem nutrimenti mini strat ⁊ conuertit:siue ad hoc vt remaneat in diuiduum:siue vt remaneat species nõ erit h̃ naturalis sed erit tertium genus. Et quia ira timor ⁊ similia eorum huius virtutis sũt pas siões.tunc licet eoꝝ ṗncipia sint sensus ⁊ exi stiatio ⁊ virtutes appĥendentes:huic tamen cõpate sunt virtuti. ¶ Hui⁹ aũt virtutis de claratõeȝ certificare ⁊ an sit vna an pl̃es q̃ȝ i sapiã cõtinet nãli q̃ philosophie pars existit.

¶ De virtutib⁹ aialib⁹ ꝯp̃hẽdẽtib⁹. Capi.v.

IN virtute ãt aiali due copulãt virtutes q̃ꝝ ipa ẽ sic̃ gen⁹ vna ẽ sicut virtus ꝯp̃hẽ siua:⁊ altera virt⁹ motiua. ¶ Et ꝯprehensiua qdẽ ẽ sicut duaꝝ virtutũ gẽus. Vna virtu[s] ꝯp̃hẽsiua ẽ mãifeste:⁊ altera virtus ꝯp̃hẽ[si] ua occulte.⁊ virtus qdẽ mãifeste ꝯp̃hẽsiua sensibil̃ q̃ ẽ gẽus ꝭȝ q̃sdã qnqȝ virtutũ ⁊ oct[o] ꝭȝ alios. Qð si dixerimus ꝙ sint qnqȝ:erũ[t] virtus vidẽdi ⁊ virtus audiẽdi ⁊ virtus gu stãdi ⁊ virtus tãgẽdi ⁊ virtus odorãdi ⁊ si [di] xerimus ꝙ sint octo erit huius cã q̃ȝ pl̃ribu[s] certificatoꝝ videt̃ ꝙ tactus sit pl̃es virtute[s] .s.q̃ttuor:⁊ ponũt ꝓṗe vnũ qðqȝ q̃ttuor gen[e] rũ tactus virtutẽ ꝑ se:lȝ i mẽbro sensibili sin[t] cõia sicut gustus ⁊ tactus i lĩgua ⁊ visus ⁊ t[a] ctus i oculo.hoc ãt certificare ẽ phi. ¶ Et vi[r] tus qdẽ ꝯp̃hẽsiua occulte ⁊ nõ sentiẽs ẽ sicu[t] gẽus qnqȝ virtutũ. ¶ Vna ẽ virtus q̃ voca[t] sensus cõis ⁊ phãtasia ⁊ apud medicos qd[ẽ] sũt vna virtus:sed apud certificãtes q̃ sũt e[x] phis:due sũt virtutes. ¶ Sensus enĩ cõis [ẽ] illa q̃ oia sensu ꝑcepta recipit: ⁊ ꝑꝑ eoꝝ for mas patit̃ q̃ i ipsa copulãt. ¶ Phãtasia ver[o] ẽ illa q̃ eas custodit postq̃ȝ ꝯiungũt ⁊ retine[t] eas post sensus absentiã.⁊ q̃ haꝝ duaꝝ ẽ rec[i] piẽs alia ẽ a custodiẽte. hoc ãt certificare e[st] phi. Sed q̃litercũqȝ fuerit eius sedes ⁊ opa tiõis eius ṗncipiũ ẽ anterior cerebri vẽtricu lus. ¶ Et ꝭa qdẽ ẽ virtus quã medici vocãt cogitatiuã. Sȝ certificatores vocãt qñȝ ima ginatiuã qñqȝ cogitatiuã. Si enĩ ĩpauerit e[i] virtus existiatiua aialis quã postea noiabi mus ⁊ ipsamet ad suã ꝓuenit opatõeȝ vocãt eã imaginatiuã. Et si virtus rõnalis ei ĩpera uerit ⁊ reduxerit eã ad illud qð ei ꝓdest voca tur virtus cogitatiua. ¶ Quocũqȝ tñ mõ fue rit iter hãc virtutẽ ⁊ ṗmã existit dr̃a ꝙ ṗma ẽ recipiẽs ⁊ custodiẽs id qð ad eã ꝓuenit de formis sensu ꝑceptis ⁊ ista ẽ illa q̃ se exercet i[n] eis q̃ i imaginatõe recõdita sũt exertio ꝯpo nẽdi ⁊ diuidẽdi ⁊ singulas efficit formas quẽ admodũ ad eã ꝓueniũt a sẽsu ⁊ alias formas ab eis diuersas sic̃ hoieȝ q i mõte volat sma radino. ¶ Sȝ phãtasia nõ põit corã te nisi q̃ȝ tũ recipit a sensu.⁊ huius qdẽ virtutis sedes ẽ vẽtriculus cerebri medius ⁊ hec qdẽ virtus ẽ istrũm viriutis q̃ ꝓculdubio i aiali ẽ occul ta ꝯp̃hẽsiua ⁊ ẽ existiatiua: ⁊ ipsa qdẽ ẽ virt⁹ q̃ aial iudicat ꝙ lupus ẽ inimicus ⁊ filius est dilectus ⁊ q annonã ꝑbere ꝯsueuit ẽ amic⁹ a q̊ nõ ẽ fugiẽdũ.⁊ hoc iudiciũ ꝭȝ mõȝ existit nõ rõnale. Amicitia enĩ ⁊ inimicitia nõ sensu sũt ꝑcepte:neqȝ sensus eas ꝯp̃hẽdit neqȝ eis iudicat nisi virtus alia:⁊ lȝ nõ sit ꝯp̃hẽsio ra

rõalis.ē tñ ꝓculdubio aliq̄ apphēsio nō rõ-
nalis. Nō ēt plerūqꝫ vtiř hac virtute i mul-
tis suoꝝ iudicioꝝ ⁊ ꝓcedit i hoc queadmōꝫ
aĩal nō rõale.⁊ hec q̄dē virtus diuidiř a phā
tastica:q̄m phātastica sensu pcepta retiet: ⁊
hec i pceptis sēsu itētōis discernit nō sensu
pceptas ⁊ sepař ab ea quā imagiatiuā voca-
mus ⁊ cogitatiuā:q̄m illius opatōes nullū
seqř iudiciū sed istius opatōes nō solū iudici
um sed ēt iudicia seqř.⁊ illius opatōes sūt in
sēsu pceptis ɔpositionē faceř ⁊ istius opatio
i sēsu pceptis iudicare itētōes extra sensum.
⁊ queadmodū i aĩali sensus ē iudicās de for
mis sensu pceptis.sĩr existiatiua est iudicās
de intētōibus illaꝝ formaꝝ q̄ ad existimatio
nē pueniūt ⁊ nō ad sensū. Quidā āt hoium
sūt q̄ p̄sumūt ⁊ hāc virtutē imaginatiuā vo
cāt:sed nō tñ curamus q̄a de noibus nō di-
sputamus:sed intentōes ⁊ drās intelligeř de
bem⁹.⁊ medico q̄dē nō ē curādū vt hāc vir-
tutē sciat. Impedimenta nāqꝫ opatōnū eius
ipedimīta opationū aliaꝝ virtutū q̄ sūt ante
q̄ꝫ ipsā sequentia sūt sicut phātasia ⁊ imagia
tiua ⁊ memorialis quā postea noiabimus.⁊
medicus q̄dē nō curat nisi de virtutibus ex
quibus quū in suis ipedimītis accit lesio ꝓue
nit egritudo. ¶ Nō si lesio accit opatōi alicu
ius virtutis cā ipedimīti q̄ accit ꝑus opatō
ni alterius virtutis quā ei.fueritqꝫ ipedimītū
illud sequtū malitiā ɔplonis alicuius mem
bri aut corruptionē ɔpositōis:sufficit medico
vt sciat ipedimītū illud pp malitiā ɔplonis
membri aut sue ɔpositōis corruptionē acci-
disse ad hoc vt cū medicina ei subueniat: aut
ip̄z ab eo custodiat:⁊ nō curat scire dispōnē
virtutis cui q̄ accit nō accit nisi nullo medi
ante postq̄ꝫ sciuerit dispōnē eius cui accit il-
lud q̄ accit sine medio. ¶ Tertia vero illaꝝ
q̄s noiant medici est q̄nta aut q̄rta cū certifi
cauerimus q̄ est virtus ɔseruatiua ⁊ memo
rialis ⁊ est thesaurus eius q̄ puenit ad existi
matiuā de intentōib⁹ in pceptis sensu extra
formas eoꝝ sensu pceptas sicut phātastica ē
thesaurus eius q̄ puenit ad sensū ex formis
sensu pceptis.⁊ eius q̄dē locus est posterior
cerebri vētriculus. ¶ Hic vero est locus ɔsi
deratōis phīce vtrū virtus ɔseruatiua ⁊ me
morialis ⁊ virtus q̄ reducit illud q̄ est ab-
sens ad mēoriā ex eis q̄ ab existiatiua sūt re-
posita sit virt⁹ vna aut virtutes due. Medi-
co tñ nō ē ide curañ.q̄m nocumīta q̄ eis q̄r
cūqꝫ sunt accñt sūt hōgenea.sūt.n.nocumēta
q̄ i vētriculo cerebri posteriori accñt. vel de
gñe ɔplexiōis vel de gñe ɔpositōis. Virt⁹
vero ɔphēsiua q̄ ē vna de virtutib⁹ aie ɔphē
siuis ē hūana rõalis. Et q̄r medici virtutē
existiatiuā nō ɔsiderauerūt pp cāꝫ quā dixi-
m⁹:iō hāc virtutē nō ɔsiderauerť. nō.n.fuit
eorum consideratio nisi in operationibus tri
um virtutum tantum ⁊ non in aliis.

¶ De virtutibus animalibus motiuis. C. vi.

Motiua vero virt⁹ ē illa q̄ cordas ɔtra
hit ⁊ laxat pp q̄ moueř mēbra ⁊ iūctur
dilatatōe sua ⁊ flexiōe. Et eius q̄dē penetra
tio ē cū neruis q̄ sūt lacertis cōtiui. ⁊ ē gen⁹
q̄ ꝫ specificationē pncipii motuū specificař
In vno quoqꝫ igř musculo ē alia nā q̄ est se-
q̄ns iudiciū existiatie a q̄ ꝓueit cōis ɔsensus.

¶ Caplꝫ p ostremū hui⁹ doctrie d opatōib⁹.

Dicem⁹ q̄ opatōnū singulariū alie sūt q̄
ab vna ɔpleř virtutē verbigrā digō.
Alie q̄ a duab⁹ ɔpleř virtutib⁹ sicut cibi desi
deriū:q̄ ɔpleř a virtute nāli attractiua ⁊ a
virtute sēsibili q̄ ē i ore stōi. Attractiua vero
opař ex h̄ q̄ mouet villū q̄ ꝫ lōgitudinē ꝓtē
diř retinendo illud quod attrahiř ⁊ suggendo
ex hūoribus q̄ est sibi ꝓpriū. Sensibilis au
tem opař i hoc q̄ hāc sentit passionem ⁊ q̄r
sentit mordicationem cholere nigre q̄ est ex
citans desideriū cuius esse noiauimus. Et
hāc q̄dem opationem nō dicemus duabus
ɔpleri virtutibus.nisi iō q̄ cū sensibili accide
rit nocumentū destrueř intentio q̄ vocař fa-
mes:⁊ desideriū neqꝫ desiderabiř cibus lꝫ eo
corpus idigeat.⁊ similiter trāsglutiendi opa
tio duabus ɔpleř virtutibus vna est attracti
ua naturalis ⁊ altera est attractiue volūtarie
⁊ p̄ma q̄dem suā ɔplet opationem p villuꝫ q̄
ꝫ lōgitudinem ꝓtendiř q̄ est i ore stōi ⁊ In-
sophago. Et h̄e ɔpleř opatio p villū lacerti
trāsglutiendi. Quūqꝫ vna duaꝝ virtutū de-
strueř trāsglutiendi opatio duriter ꝓuenit sꝫ
q̄ñ nō fuerit destrueř. Sed cū illa nō opata
fuerit erit transglutiendi opatio difficilis.nō
ne vides q̄ quū desideriū non recte procedit
duriter prouenit operatio transglutiendi illō
quod non desiderat. Immo quum abhorre
mus aliquam rem:nausea nobis prouocabiř
⁊ quū eā postea trāsglutire voluerimus ⁊ ter
tia fuerit ab ea virtus nr̄a attractiua desi-
deratiua dura erit operatio voluntarie trans
glutiendi. ¶ Transitus quoqꝫ nutrimen-

ti ꝑficiṫ virtute mēbri impellentis a quo pro cedit ⁊ attractiua mēbri ad qd̓ accedit ⁊ siṙr supꝑfluitatū egressio q̄ fit ꝑ duas vias. ¶Et forsitan plerūq3 exn̄t opatōis principiū due virtutes.s.aialis ⁊ naturalis. Et fortasse plerūq3 exn̄t eius cā virtutis ⁊ q̄litas sicut infrigidatio q̄ prohibet materias ⁊ iuuat expulsiuā in parilitate superfluitatū q̄ descendunt a mēbro ⁊ vetat ⁊ in faciē reuerberat. ¶Et fritatis qdē est eq̄litas q̄ ꝑꝑ duas ꝓhibet res .s.cū ẽntia subāz eius qd̓ effundiṫ ingrossando ⁊ coangustando' poros. ¶Et res tertia q̄ est ꝑ accidens q̄ est q̄ caliditas extinguitur attractīa. Et q̄litas caliditatis attrahit ꝑ illd̓ qd̓ istis opponiṫ modis quos prediximus.

¶Et caliditatis qdē q̄litas ⁊ necessitas vacui nō attrahunt in primis nisi illud qd̓ ē subtile ⁊ postea qd̓ est spissum. Virtus vero attractiua naturalis nō attrahit nisi qd̓ est ei magis conueniens ⁊ qd̓ nature eius est propriū attrahere ⁊ plerūq3 qd̓ est magis spissuz est magis proprium ⁊ magis conueniens.

¶Fen secunda libri primi canonis incipit: cuius sunt doctrine tres.

¶Doctrina prima est de egritudinibus.

¶Doctrina secunda est de causis.

¶Doctrina tertia est de acccidentibus.

¶Doctrine prime sunt octo capitula.

¶De doctrina cause ⁊ egritudinis ⁊ accidētis. Capitulum primum.

Dicimus ꝙ cā i libris medicorū ē id qd̓ p̄mo ē ⁊ ex q̄ ꝓueīt inuētio alicui⁹ dispōnis i corpore hūano: aut ei⁹ fixiōis. Et egritudo ē dispō nō naturalis in corpore hūano ex q̄ opatione essenlialr ꝓueīt nocumētū ꝓuētu p̄mo: ⁊ ē aut ↄplō nō naturalis: aut ↄpositio nō naturalis. ¶Et accidēs ē res q̄ hāc seqṫ dispōnē: q̄ ē nō naturalis siue sit naturali ↄtraria sic̄ dolor i colica: siue nō sit ↄtraria sic̄ rubedo multa maxylle i pipneumōia. Cāe exēplū ē putredo. Egritudis exēplū ē febris. exēplū accidētis ē sitis ⁊ dolor capitis. Cāe quoq3 exēplū ē replō i receptaclis q̄ ad oculū descēdūt. exēplū egritudis oppillatio i vuea q̄ est egritudo instr̄alis vel ↄpositōalis. exemplum accidētis ē destructio visus. exēplū ēt cāe ē rheumatismus acutus. exēplū egritudis est ap̄a i pulmōe. exēplū accidētis ē rubedo ambaꝝ maxyllaꝝ ⁊ gibbositas vnguiū. ¶Accidēs āt vocaṫ accidēs respectu sue ẽntie aut ↄpatōe ei⁹ cui accīt ⁊ vocaṫ signatio respectu ↄsideratōis medici ad ip̄m ⁊ ꝓcessionis ei⁹ ab eo ad sciēdū egritudis ẽntiā. ¶Et est cū egritudo fit alteri⁹ egritudis cā sic̄ colica sincopis aut palysis aut epilepsie. ¶Accidēs quoq3 plm̄ ē cā egritudis sic̄ i colica dolor fortis q̄ fit cā vt accidat sincopis. Et sic̄ dolor vehemēs q̄ fit cā ap̄atis ꝓpea ꝙ materie ad locū descēdūt doloris. ¶Et plerūq3 etiā ipsū accidens fit egritudo quēadmodū dolor capitis q ex febre accīt quū q̄nq3 figiṫ ⁊ tā diu fit māsiu⁹ dōec fit egritudo / ⁊ ē ēt quum vna res ↄpatōe sui ⁊ rei q̄ ē ante ipsā: ⁊ rei q̄ ē post ipsā ē egritudo ⁊ accidēs ⁊ cā quēadmodū verbigr̄a febris ethica q̄ ē accīns ap̄atis pulmōis ⁊ ē egritudo ꝟm se ⁊ ē cā debilitatis stōi: ⁊ sicut dolor capitis q̄ accīt ex febre cū dolor ille figiṫ qr ē accīns febris ⁊ egritudo in se ⁊ plerunq3 prouenit ex eo febris ⁊ fit ipsius causa.

¶De diuisionibus dispositionum corporis humani ⁊ de generibus egritudinum. Ca.ii.

Corporis hūani dispōnes ꝟm. G. sunt tres. Sanitas q̄ ē dispō ꝑ quā corp⁹ hoīs i sui ↄplōne ⁊ ↄpōne tale exit vt ex eo opatōes ei⁹ oēs ꝓueīāt icolumes. Et egritudo q̄ ē dispō i corpore hoīs huic ↄtraria.

Et dispō q̄ ē apud eū n3 sanitas n3 egritudo: aut iō ꝙ nō ē sanitas i vltio aut egritudo i vltio quēadmodū corpora seniū ⁊ ↄualescētiū ⁊ pueroꝝ: aut iō ꝙ ambe res i vno tēpore i duob⁹ sūt copulate mēbris aut i vno mēbro: sed i duob⁹ gn̄ib⁹ remotis: sicut q ē i complōne sanus ⁊ i ↄpōne eger. exēpli cā aut in vno mēbro duoꝝ gn̄rū ꝓpinq̄rū. sicut q ē sanus i figura ⁊ nō sanus i q̄ttitate ⁊ situ aut q ē sanus i duab⁹ q̄litatib⁹ passiuis: ⁊ nō sanus i duab⁹ q̄litatib⁹ actiuis: aut vicissitudīe duarū reꝝ i duob⁹ tēporib⁹ sicut q sanaṫ i hyeme ⁊ ifirmaṫ i vere. Egritudinū vero alie sūt simplices alie sūt q̄ sūt ↄpōite. Simplices āt sūt q̄ sūt vna ex spēbus egritudis ↄplōnis aut vna ex speciebus egritudinis ↄpōis quā postea noīauimus. Cōposite vero sūt in q bus due species aut plēs ↄtinguṫ ex qb⁹ vna ↄponiṫ egritudo. Incipiemus igitur prius log de egritudinibus simplicibus. ⁊ dicem⁹ ꝙ egritudinū simpliciū gn̄a sunt tria. ¶Primū est genus egritudium que mēbris ↄpantur quoꝝ ꝑtes sunt similes ⁊ sunt male com

plexionis species. Et ipse quidē nō sūt ꝯpara te mēbris quoꝝ partes sūt similes: nisi ideo ꝙ i p̄mis ⁊ eñaſr partib⁹ accidūt ſilib⁹ ⁊ per eas mēbris accñt ꝯpōitis ita vt poſſe sit imaginari eas ꝯp̄hēſas ⁊ reptas eē i quocunqꝫ mēbroꝝ volueris quoꝝ partes sūt ſiles ⁊ nō i ꝯpōitis. ¶ Et ſꝫ genus ē egritudinis membroꝝ officialiū q̄ sūt egritudines ꝯpōis que mēbris ꝯpōitis accñt q̄ ex mēbris ꝯponunť: quoꝝ ꝑtes ſilanť. Mēbra aūt officialia sunt opōnꝫ istřa. ¶ Et tertiū ē genus egritudinū cōiū q̄ mēbris accñt: quoꝝ partes ſilanť ⁊ accñt istřalib⁹ iquātū sūt istřalia ita ꝙ nō seq̄tur eas istřalib⁹ accidere ꝓpterea ꝙ simplicib⁹ accideret. Et he qdē sūt q̄ ꝯtinuitatis solō vocāť ⁊ iparis diſſolō. ¶ Solō eni ꝯtinuitatis plerūqꝫ accit iuncture ita ꝙ simplicib⁹ mēbris ex qb⁹ ꝯiunctura fuit ꝯposita nlſo mō accit. Et plerūqꝫ accit neruo aut oſſi aut venis solūmō. ¶ Et ad vltimū qdē egritudinū tria sūt gnā. Egritudines q̄ ꝯplexiōis sequūť malinā. Et egritudines q̄ sequūť malitiā cōpōnis. Et egritudines q̄ ꝯtinuitatis solōem sequūť. Et oīs egritudo q̄ vnā haꝝ sequiť ⁊ ꝑ eā existit ei ꝯparatur. Egritudines aūt ꝯplexionum scite sunt .xvi. quas nominaanimus.

¶ De egritudinibus ꝯpositiōis. Capłm. iij.

Cōmpōnis egritudines q̄ttuoꝛ ꝯp̄hendūtur generibus. Egritudines creatuř. egritudines quātitatis. Egritudines numeri. Et egritudines situs. ¶ Et creature qdēꝫ egritudines q̄ttuoꝛ ꝯp̄hendūtur generibus. ¶ Egritudines figure ⁊ ē vt figura a suo cursu nāli muteť ⁊ ex eius motu ꝓueniat in operatiōe nocumētū sicut ē tortura recti ⁊ rectitudo torťi quadratě rotūdi ⁊ rotunditas quadrati. Cuiusmodi est capitis rotūditas cū latitudie quū ꝓueuerit ide ipedimētū ⁊ multa stōi rotūditas ⁊ vt i crystalloide nō sit parua latitudo. ¶ Et ſꝫ ē egritudies variaꝝ: q̄ sūt tres spēs: qa aut dilatāť sicut dilatať oculus ⁊ sicut sebel ⁊ varices aut ꝯstrigūť sicut ꝯstrigiť oculus ⁊ penetratio attrahēdi aerē ⁊ meri. Aut claudūť sic opilatio foramis vue ⁊ venaꝝ epatis ⁊ alioꝝ. ¶ Et tertiū ē egritudines receptaculoꝝ ⁊ vētriculoꝝ. q̄rū sūt q̄ttuoꝛ species qa aut fiunt maiora ⁊ dilatāť sicut testiculoꝝ dilatatur folliculus: aut minorāť ⁊ cōstrigūť sicut minoratioi ⁊ ꝯstrictō stōi ⁊ ꝯstrictio vētriculoꝝ cerebri quū ē epilepsia. Aut opilāť ⁊ iplentur sicut oppilantur ventriculi cerebri quū ē apoplexia. Aut eūanť ⁊ deserūť sicut eūanť vētriculi cordis sanguie cū multū gaudiū ꝑnitiosum adest aut multus timoꝛ ꝑnitiosus. ¶ Et quartū ē egritudies superficieꝝ mēbroꝝ: ⁊ sūt qꝛ aut fit lene qđ dꝫ eē asperū sicut os stōi ⁊ itestia quū leniūť aut exasperāť qđ dꝫ eē lene sicut trachea arteria qñ exasperať. ¶ Egritudinū āt q̄ꝫtitatis due sūt spēs qꝛ aut sūt ex genere augmēti sicut ē elephātia ⁊ magnitudo virge ⁊ ē egritudo q̄ vocať thersinus: aut sicut accit cuidā hōi q vocabať Nicomachus: cuius oīa mēbra adeo creuerunt ꝙ se mouere nō potuit. Aut sūt ex genere diminutōis sicut siccitas lingue ⁊ pupille: aut vt ptysis. ¶ Nūeri quoqꝫ egritudies aut sūt ex genere augmēti. Et hoc qdē augmētū aut ē naturale sicut dēs additus aut digitus additus aut ē nō naturale sicut glādula aut lapis. Aut ex genere diminutōis. Et diminutio hec aut ē naturalis sicut quū alicui non creať digitus: aut nō naturalis sicut quū alicui absciditť digitus. ¶ Egritudies vero situs ⁊ situs qdē ſm. B. dř ꝓ loco ⁊ dř ꝓ societate sūt q̄ttuoꝛ. ¶ Exit⁹ mēbri a iūctura sua aut vt a suo moueať situ ita ꝙ nō egrediať sicut fissura q̄ ꝯpať itestis. Aut vt moueať subito motu i eo nō ſm cursū nālē neqꝫ volūtariū sicut tremoꝛ aut i suo figať loco ⁊ nō moueať ab ipso queādmōꝫ accit ei quū iūcture i egritudie podagre iduřāť. ¶ Egritudies vero societatis oēm colligūt dispōeꝫ quā hꝫ membrū ꝯpatōe sua ad aliud qđ sibi vicinū existit siue ei appropiq̄t siue ab eo elōgeť nō ſꝫ cursū nālē. Et ē duaꝝ spēꝝ. vna ē vt accidat ei ꝓhibitio mot⁹ sui ad ipꝫ aut vt duriter sit postq̄ꝫ possibile erit sicut digit⁹ quū sibi tāgeť vicinū ꝓhibeť aut quū accit ei vt ab eo moueri ꝓhibeať: aut vt sepeť ab eo postq̄ꝫ erat poſſe. aut fit difficile sicut palpebre laxatio ⁊ iūcturaꝝ laxatio i paralysi ⁊ durities apiendi manum ⁊ aperiendi oculum.

¶ De egritudib⁹ solōnis ꝯtinuitatis. C. iiii.

Solutōes vero continuitatis egritudo plerunqꝫ accidit cuti ⁊ vocatur excoriatio aut sacrificatio. Et plerunqꝫ accidit carni que est ei propinqua in qua nondum factū est pus ⁊ vocatu rplaga. Sed quum pus fit ibi vocatur vlcus. Fit autem pus in ea propterea ꝙ superfluitates in eam euacuantur eo ꝙ est debilis ⁊ propterea ꝙ sui nutrimentuꝫ dirigere non valet ⁊ superfluitas ⁊ in ipsum

conuertitur . plerūqꝫ tamen dicitur plaga ꝛ
vlcus solutio continuitatis que accidit cuti ꝛ
non carni . Quandoqꝫ etiam accidit ossi qḋ
ipsū i duas frāgit ptes:aut i partes magnas
aut puas.aut ē cadēs ꝫ lōgitudinē scindēs
ipꝫ aut.ꝯtigit vt cadat i cartilaginibꝰ ꝫ tres
dimēsiōes:aut vt accidat neruis. Sꝫ si lati-
tudini acciderit vocat̄ icisio . Et si acciderit
ꝫ lōgitudinē ꝛ eiꝰ nūerus nō fuerit multꝰ vo
cat̄ scissura. Et si eiꝰ nūerus nō fuerit multꝰ
vocat̄ ꝯtusio. ¶ Plerūqꝫ etiā fit i ptibꝰ mu
sculi q̄ si i extrēitate ceciderit musculi voca
tur attrictio. siue cadat i neruo siue i corda.
Et si ꝫ latitudinē musculi ꝑueniat vocat̄ se
patio. Et si acciderit ꝫ longitudinē ꝛ fuerit
eiꝰ numerꝰ paruꝰ ꝛ fuerit eiꝰ ꝯcauitas ma-
gna vocat̄ amplificatio . ꝛ si fuerit partes eiꝰ
mlte ꝛ dilatet̄ ꝛ ꝯcauet̄ vocat̄ attrictio ꝛ dis
solutio. Est ēt quū dr̄ dissolutio ꝛ attractio li
q̄factio oē qḋ etiā medio musculi accīt quō
cūqꝫ ꝯtingat. ¶ Qḋ si i arterijs aut i venis
acciderit vocat̄ aptio:ꝛ si ꝯtigat ꝫ eiꝰ latitu
dinē vocatur icisio ꝛ sepatio. ꝛ si ꝑcesserit ꝫ
eiꝰ lōgitudinē vocat̄ fissura:ꝛ ē ēt quū hoc cō
tingit ꝫ motū opōnis orificioꝝ eaꝝ ꝛ vocat̄
perforatio. Qḋ si arterijs acciderit ꝛ nō clau
sa fuerit ꝛ ex ea sāguis ad receptaculū qḋ ip
sā circūdat exierit dōec receptaculū illud i
pleatur ꝛ quū p̄mitur ad arteriā reuertatur
vocabitur mater sanguinis : alii tamen ho-
mines oēm sanguinis egressionē ab arterijs
mr̄eꝫ sāguinis vocāt. ¶ Debes aūt scir̄ ꝙ nō
oē mēbꝝ i ptes dissolutōeꝫ tollerat. Cor eniꝫ
nō tollerat qa priꝰ accīt mors. Qḋ si iter pā
niculis cadit ꝛ i diaphragmatibꝰ vocatur ru
ptura. Et si iter duas partes mēbri ꝯpositi
cadat ꝛ vnā ab alia sepat ita vt mēbro simpli
ci nō accidat nocumētū eiꝰ sepans ꝯcauita-
tē vocat̄ separatio ꝛ dislocatio . Et si accide
rit neruo q se de vno loco rēouit vocat̄ ruptu
ra.ꝛ q̄nꝫ ēt fit i foramībꝰ ꝯtiuitatis solꝰ ꝛ di
latātur.ꝛ plerūqꝫ fit i locis vbi nō sūt forami
na ꝛ facit ibi scramina q̄ nō fuerūt. Et solꝰ q
dē ꝯtinuitatis ꝛ vlceratio ꝛ his silia quūꝫ in
mēbro fuerint bone ꝯplexionis cito sanātur.
Et quūꝫ fuerīt in mēbro male ꝯplexiōis lō
go resistūt tēpore. Quāto plus quū i corpori
bꝰ ꝯtingūt eoꝝ q patiuntur hydropisim aut
ꝯstrictiōis malitiā ꝛ leprā. ¶ Et debes scire
ꝙ quū vulnera ista sunt stricta ꝑuenit ex eis
herpes estiomenus . Et tu inuenies in libris

particularibus perscrutationem rei resolutio
nis continuitatis. dimittamus ergo vsqꝫ ibi.

¶ De egritudinibus cōpositis . Capitulū.v.

In egritudibꝰ āt ꝯpositis dictionē ꝑfere
mus vl̄em. ¶ Dico ergo ꝙ cū egritudi
nes dicius ꝯpositas nō q̄libꝫ egritudies ꝯiū
ctas itelligi volumꝰ:sꝫ egritudies ex qbꝰ oībꝰ
cū ꝯiūgēt̄ ꝑuēiet ex eis res q̄ ē vna egritudo
ꝛ hec qdē ē sic apā.ꝛ eminētia i cute ē ex gn̄e
apatis. ¶ Eminētie.n.sūt apata pua sic apa
ta sūt eminētia magna . Et i apate qdē om-
nia egritudinū gn̄a reperiūt̄. In eo nāqꝫ re
perit̄ egritudo malitie ꝯpl̄onis. ¶ Nullū nā
qꝫ accīt apā nisi ex ꝯpl̄onis malitia cū mate
ria. Et i ipso ēt iuēiūt̄ forme ꝛ ꝯpositōis ma
litia. ¶ Nullū.n.fit apā qn cū eo ꝑuēiat le-
sio i figura ꝛ i dimēsiōe.ꝛ plerūqꝫ ēt adest cū
eo egritudo sitꝰ. Et iuēit̄ i ipso egritudo cōis
q̄ ē ꝯtinuitatis solꝰ. ¶ Nullū.n.accīt apā ni
si ꝑculdubio ꝯtinuitas soluat̄ quū i mēbro
apato materie eūant̄ supfluētes ꝛ iter partes
penetrāt ipsiꝰ ꝛ sepatiōnē iter vnas faciūt ꝛ
alias ꝛ sibi loca capiūt. ¶ Apata p̄terea mē
bris accīt mollibꝰ. ꝛ ē ēt quū ossibꝰ accīt res
q̄ apati sil̄at̄ p quā eiꝰ igrossat̄ ꝯcauitas ꝛ eiꝰ
augmētat̄ huitas. ¶ Neqꝫ ē mirꝝ vt sit illud
qḋ nutrimēti recipit augmētū supfluitatē re
cipiēs quū i ipso penetrauerit aut i ipso acci
derit. Et oē qdē apā qḋ cāꝫ nō hꝫ māifestā ꝛ
eiꝰ cā corporalis mōstrat māꝫ de vno mēbro
ad aliud qḋ ē sub eo fuisse mutatā vocat̄ ca-
tarrꝰ. ¶ Et ē cū cā mālis ex q̄ apata ꝛ emi-
nētie gn̄ant̄ ē i aliis submersa hūoribꝰ nō ꝫm
suas ipediētibꝰ q̄litates . Quūqꝫ hūores illi
bōi aliq̊ eūatōis mō postea se eūauerit : aut
nāli sic mulieribꝰ accīt quū pariūt: aut nō nā
li sic eis accīt q̄ vulnerāt̄ quū egredit̄ sanguis
bonꝰ ꝛ remanēt hūores illi mali puri singula
res ꝛ ipeditur p eos natura ꝛ expellit eos.
¶ Et ē quū expulsiōis modꝰ ē ad cutē ꝛ faci-
unt apata aut bothor. Apata vero diuersis
differūt differētiis:sed q̄ magis sūt ꝯsiderā-
de sūt dr̄e q̄ pp eoꝝ exn̄t cās q̄ qdē sūt mate
rie ex qbꝰ gn̄antur apata. Materie vero vn̄
fiūt apata sūt sex hūores q̄ttuor ꝛ aquositas
ꝛ vētꝰ. Et apā qdē aut erit cal̄ꝫ aut nō cal̄ꝫ.
¶ Neqꝫ existimādū ē ꝙ apā cal̄ꝫ sit illud qḋ
ex colera aut sāguie gn̄atur tm̄ ; sed ex q̄cūqꝫ
mā siue sit cal̄a pp suā eñtiā : siue accidat ei
cal̄itas pp putrefactōeꝫ lꝫ ēt hec gn̄a ꝫ spēi
diuisionē cuiusqꝫ materie diuidatur . digniꝰ

tū̃ ē ī apātib⁹ vt eis spālis ꝓferatur dcō. Et sanguineū qdē puꝫ phlegmonē appellare cō sueuerūt: ꝛ qꝺ ex colera rubea ꝛ pura herisipilā. Et eis ē ꝯpositū noīe ꝯposito sepātis ꝑponēdo nomē: qn̄qꝫ eni phlegmonē hirisipiladē dicūt ꝛ qn̄qꝫ herisipilā phlegmonidē: ꝛ cū ꝯgregatur vocatur erітura. ¶ Quūqꝫ erіtura ī carnib⁹ fit laris ꝛ sub ascellis ꝛ post auriculas ꝛ ī iguinib⁹ ꝛ ē ex gn̄e corrupto qꝺ in suo ꝑticulari loco noiabim⁹ vocatur taum.

¶ Et apāta qdē calīa hn̄t pricipiū ī q̄ humor ad exteriora egreditur ꝛ apparet ꝙ ꝯcauitas augetur. Deide capacitas cū eo augetur ꝛ distēditur. Postea stat quū egritudo ad maiorē ꝑuenit statū ī q̄ eē dꝫ. Post icipit minui ꝛ maturatur pus: ꝛ declinat eius eē aut ad resolōnē aut ad puris collectōeꝫ aut ad conuertēdū ī duritiē. ¶ Nō calīa vero apāta sūt aut de materia melīca aut phlegmatica aut aquosa aut ventosa. ¶ Et illoꝝ qdē q̄ est ex materia sūt melīca tria sūt gn̄a durities ꝛ cācer. q̄ꝝ pluria sūt acuta ꝛ glādulaꝝ genus ex qbus sūt scrofule ꝛ nodi. ¶ Inter genus vero glādulaꝝ ꝛ iter alia duo gn̄a ē dr̄a: eo ꝙ gn̄a glādulaꝝ sūt sepata ab eo ī q̄ stant sicut glandule pure: aut supficiei ei⁹ sūt retēte tm̄ sicut scrofule: sed illa alia sūt mixta ꝛ ifusa ī substātia mēbri ī q̄ stant. ¶ Et iter cancꝝ ēt ꝛ duritiē est dr̄a: qm̄ durities est apā qetū sedatum destruens sensum ꝛ ꝑmanēs ī mēbro ī eodē statu cū q̄ nō ē dolor. ꝛ cācer est mobilis addens ledēs ꝛ hꝫ radices ineras mēbro. neqꝫ oꝫ vt ꝑ ipsum destruat sensus nisi elōgatum fuerit eius tp̄s ꝛ mortificet eius mēbrū ꝛ destruat eius sensus. neqꝫ multū distat qn dr̄a iter cancꝝ ꝛ duritiē eristat ꝑ accn̄tia īsepabilia ꝛ non ꝑꝑ dr̄as subāles. Apāta vero dura melīca plerūqꝫ a pricipio sue gn̄atōis incipiunt cū duritie ꝛ plerūqꝫ ī duritiē mutantur ꝛ proprie sanguinea ꝛ est quū hoc qn̄qꝫ contingit ī phlāticis. Phlāticoꝝ vero apātum genus ī duas diuidit̄ spēs. apā larū ꝛ glādule molles. Et he qdē dn̄t qm̄ glandule sunt sepate ꝛ īuolute ī cooptorio. ꝛ apā larū ē mixtū ꝛ nō sepatū. ¶ Apāta ꝑterea hyemis plerūqꝫ sūt phlātica ita vt illoꝝ q̄ calīa sūt colores albi. Et glādule qdē ꝛ his similia ꝛ a nodoꝝ differūt nodositate: eo ꝙ nodositas magis fit ī suo loco māsiua ꝛ eius tactus sentit̄ nodosus: ꝛ quū figendo tangit̄ spargit̄ ꝛ redit ad locū suū ꝛ quū forti medicamie spargitur absqꝫ cōprehēsiōe nō redit. ꝛ plurimū ei⁹ accidit ꝑꝑ laborē ꝛ destruit̄ ꝑꝑ pōderosa sic plūbū ꝛ eius similia. ꝛ tibi quidē sciendū est ꝙ apā phlātica diuersificantur s̄m diuersitatē grossitiei phlātis ꝛ molliciē ipsius ꝛ eius subtilitatē ꝛ laritatē ipsius ꝛ duritiē ita vt quādoqꝫ melancholicis sunt similia. ꝛ quādoqꝫ videantur ventosa. ¶ Phlegma preterea subtile multotiens descendit ī rheumatisimis in vacuitatē que est in villis neruoꝝ ita vt ꝑueniat ad musculos qui sub epigloto ꝛ ad ea que sunt sub istis. ¶ Aquosa autē apāta sunt sicut hydropisis ꝛ hernia aquosa ꝛ sicut apā quod accidit in craneo de aquositate ꝛ hoꝝ similia. ¶ Et ventosa quidē apostemata s̄m duas diuersificantur species. vna est cacesia altera est inflatio. Inter cacesiam vero ꝛ inflationem est differentia duobus modis. vn⁹ est essentia. ꝛ altera est commixtura. ꝛ declaratio istius est ꝙ ventus huiusmodi in cacesia in membri substantia est admixtus: sed in inflatione est aggregatus ꝛ separatus ꝛ non admixtus membro. ꝛ cacesia quidem inuenit sensus mollem sed inflatio sensui resistit resistentia multa aut pauca. ¶ Amplius bothor sunt s̄m numerum apostematum. Eorum enim alie sunt sanguinee sicut variole: alie sunt ex colera rubea pura sicut essere colerice ꝛ desudationes. ꝛ alie sunt ex eis mixte sicut morbillus ꝛ formica ꝛ claui ꝛ scabies ꝛ veruce ꝛ horum similia. ꝛ plerūqꝫ sunt aquose sicut ampulle ꝛ quandoqꝫ ventose sicut inflature. Tu autem in libro quarto inuenies distinctionem que tibi in dispositionibus sufficit apostematum ꝛ bothor de qua conueniens est vt in ipso fit si deus voluerit.

¶ De rebus que cum egritudinibus numerantur ꝛ non existunt egritudines. Capl̄ꝫ. vi.

Quedam res sunt que extra egritudies existunt ꝛ cum eis tamen numerantur Et res quidem iste sunt que in decoratione ingrediuntur. Quorum alie cōsistunt in pilis alie in colore: alie in odore: alie in figura post colorem. ¶ Et egritudinum quidem pilorꝫ genus consistit in alopitia ꝛ detruncatione ꝛ paucitate ꝛ vt sint curti ꝛ vt scindātur ꝛ sint subtiles ꝛ grossi ꝛ multa crispitudie ꝛ multa lenitate ꝛ canitie ꝛ coloris alteratio quocunqꝫ modo fuerit. ¶ Et nocumentum coloris quattuor continetur generibus. Vnum ē genus mutationis eius ꝑꝑ malitiā ꝯplonis cū

materia:ſicut icteritia aut ſine materia ſicut gypſeitas q̄ fit ī colore ꝑꝑ ꝯplōnē valde fraȝ ⁊ citrinitas q̄ accit ꝑꝑ ꝯplōnē valde calidā. Et genus mutatōis eius ꝑꝑ cās māifeſtas: queādmodū ſol ⁊ frigus ⁊ vētus mutāt colorē. ¶ Et genus expāſiōis corpoꝝ colores habētiū extrāeos ſuꝑ cutē q̄ colorē defert ſicut morphea nigra;aut q̄ ibi naſcūt: ſicut lētigenes ⁊ macule. ¶ Et genus veſtigioꝝ q̄ ꝓueniūt ex ꝯſolidatōe ſolōnis ꝯtinuitatis q̄ accit ſicut variolaꝝ veſtigia ⁊ vlceꝝ foramia. Et nocumenta figure poſt colorem ſunt aut maties ſuperflua aut graſſities ſuperflua.

¶ De horis egritudinum. Capitulum.vii.

Scire debes ꝙ egritudinū plurie q̄ttuor hn̄t horas.horā ṗncipii ⁊ horā augmēti ⁊ horā ſtatus ⁊ horā declinatōis. Que vero extra iſtas ſūt de horis ſūt ſāitatis.qūnqȝ dicius horā ṗncipii ⁊ horā augmēti:nō volumus ītelligi duo extrema ī qbus egritudinis nō māifeſtet diſpō:ſed qd̄ vnūqd̄qȝ eoꝝ hȝ tēpus ꝑceptū ſenſu qd̄ ꝓpriū hȝ iudiciū. Et hora qdē pricipii ē tēpus ī q̄ egritudo appet ⁊ ei⁹ ſimulāt diſpōnes: ⁊ neqȝ appet ī ea augmētū eius. Et hora augmēti ē tēpus ī quo egritudies māifeſtat ꝯſtrictō oī hora poſt horā. Et hora ſtatus ē hora ī q̄ egritudo ī oīb⁹ ſuis ꝑtibus ꝭm vnā māet diſpōnē. Et hora declinatōis ē tēpus ī q̄ eius appet diminutō ⁊ q̄ȝtū plus ꝓcedit eius minoratio ē magis māifeſta. Et he qdē hore qn̄qȝ attēdūtur ꝭȝ egritudinē a pricipio ei⁹ vſqȝ ad finē ei⁹ ī ſuis poriſmis ⁊ vocāt hore vl'es.qn̄qȝ ꝯſiderāt ꝭȝ vnūquēqȝ poriſmū ⁊ vocāt hore ꝑticulares.

¶ Ad complendum ſermonem de diſpoſitionibus egritudinum. Capitulum.viii.

Egritudies multis modis fortiūt noīa aut a mēbris ī qbus ſūt ſicut illa q̄ ē lateris ⁊ illa q̄ ē pulmōis:aut a ſuis accidētib⁹ ſicut epilepſia:aut a ſuis cāis:ſicut dicimus egritudinē melaȝ aut a ſui ſimilitudine ſicut dicimus egritudinē leoninā ⁊ egritudinē elephāticā:aut ꝯpate ei cui prīo accidiſſe dicuntur:ſicut dicimus vlcera balche:aut ꝯparate ei cuius fama fuit ꝙ medicādo eas curabat ſicut dicimus vlcera charōie:aut ſui ſubſtantia ⁊ antecedētia:ſicut dicimus febris ⁊ apa. Inqt Gal.egritudies aut ꝭm māifeſte q̄ ſē ſu cognoſcūtur:aut ſūt oculte q̄s facile eſt cognoſcere:ſicut dolores ſtōi ⁊ pulmonis : aut q̄s difficile ē cognoſcere:ſicut egritudies epatis ⁊ cānaliū pulmonis aut nō comprehenſe niſi cū exiſtimaxione:ſicut egritudines q̄ viis accidunt vrine. Egritudines quoqȝ ē quum ſunt ꝓprie ⁊ ē quū ſunt ꝭȝ ſocietatē. Et mēbrū qdē alii mēbro ī egritudie ſua aſſociatur aut q̄ natura ſunt continua inter que aliqua continuātur inſtra ſicut cerebꝝ ⁊ ſtōus propter continuitatē neruoꝝ inter ea:aut matrix ⁊ mamille ꝓpter continuitatē venaꝝ iter illa aut q̄ vnū ē via alterius:ſicut iguina apatis cruris: Aut q̄ ſunt vicina ſicut pulmo ⁊ cerebꝝ. Q̄ ē eni mēbꝝ ꝙ alteri aſſociatur ⁊ ꝓprie quū vnū eoꝝ alteri vicinū debile fuerit ſocii ſui recipit ſuperfluitates:ſicut a ſcelle cordis:aut q̄ vnū ē ṗncipiū ⁊ radix operationis alterius:ſicut diaphragma pulmonis ī attrahendo aerē aut q̄ vnū ſeruit alteri. ſicut nerui cerebro:aut q̄ alii tertio membro aſſociantur:ſicut cerebro aſſociatur reni propterea ꝙ vnūqd̄qȝ eoꝝ aſſociatur epati. ⁊ ē quū ſocietas peruenit ad caſum queādmoȝ cerebꝝ quū egrotat ⁊ aſſociatur ei ſtōus debilitatur eni tunc eius digō ⁊ mādat ipſi ſtomachus vapores malos ⁊ nutrimentū nō digeſtū ;⁊ auget ipſius cerebri egritudinē ⁊ ſic ex hac egritudine perueniunt patiētes ad durabilitatē ⁊ circuitionē. Corpoꝝ vero ordies iter ſanitatē ⁊ egritudinē ſūt ſex. Corpus qd̄ ē in vltimo ſanitatis.⁊ corpus quod ē ſanuȝ non in vltimo.⁊ corpus quod ē nec ſanū nec egrum quemadmodum dicunt.⁊ corp⁹ egrotatiuum quod egritudinem cito recipit:⁊ corpus egri qui paruam habet egritudinē.⁊ corpus egri qui habet egritudinem in vltimo.

Omnes vero egritudies aut ſunt ſanatiue aut non ſanatiue.⁊ ſanatiua quidem egritudo ē que non habet quod prohibeat qn medicetur vt dȝ:non ſanatiua vero ē cum qua ē aliquod prohibens ⁊ neqȝ conceditur medico vt medicetur ſicut dȝ:ſicut dolor capitis ſi fuerit cum eo rheumatiſmus. Et eſt tibi ſciendum ꝙ egritudo proportionalis complexioni etati ⁊ tempori eſt minoris timoris ea que eis proportionaliter. Non enim accidit hec niſi propter cauſe eius magnitudinem. Debes autem ſcire ꝙ quedam egritudinum ſunt que ad alias mutantur egtiiudines ⁊ deſtruuntur ipſe ⁊ ī hoc conſiſtit bōitas ⁊ ē vna egritudo alteri⁹ egritudis medicamētū ſic q̄rtana ex q̄ multotiēs ſanat epilep. ⁊ podagra ⁊ varices ⁊ articulorum dolores. Et quidaȝ

etiã sanãtur a spasmo pp scabiẽ pruritũ τ bothor vẽter quoqȝ silr sanaẽ pp oculoꝝ egritudinem. Et lynteria sanat apa lateris. Et silr sni venaꝝ aptio oibus cõfert melicis egritudinibus τ doloribus scie τ doloribus renũ τ mricis. Et ẽ quũ egritudies i alias mutãtur egritudines τ pp hoc fit dispõ maioris malitie sicut quũ mutaẽ apã lateris i apa pulmonis. τ sicut quũ mutaẽ phrenesis i lethargiã.

Et ẽ ꝑterea ex egritudinibus q̃dã q̃ de vno ad aliũ trãsit sicut lepra τ scabies τ variola τ febris pestilẽtialis τ apata putrida τ ꝑcipue quũ domus stricte fuerint τ silr quũ vicinus fuerit sub vẽtoꝛ τ sicut ophthalmia τ ꝑcipue ei q oculis eũ ituẽ τ sicut ꝯgelatio quũ imaginaẽ aliqs ꝙ acetosuȝ illud opeẽ τ sicut pthisis τ albaras. Et sũt egritudinũ q̃dã q̃ i seie hereditanẽ sicut albaras alba τ tinea naturalis τ podagra τ pthisis τ lepra. Et sũt egritudinũ quedã que sunt gñales que sũt alicui genti ꝓprie: aut i aliqua regione morãtibus aut i eis multum habundant. Debes preterea scire ꝙ membrorum debilitas cõplexionis sequiẽ malitiã τ solutionẽ fabricationis.

¶ Doctria. ij. fen secũde. Cui⁹ sũt due sũme.

¶ Sũma pria est de rebus q̃ accidũt ab vna quaqȝ cãꝝ cõium. Cuius sunt. xix. capitula.

¶ Est verbũ vniuersale de causis. Caplm. I.

Cause dispõnũ corpis quaꝝ iã premisimus variationeȝ. s. sanitatis τ egritudinis dispõnis q̃ inter eas media existit sunt tres antecedẽtes τ primitiue τ cõiuncte. Antecedẽtes vero τ cõiuncte cõicant i hoc ꝙ ambe sunt res corporee. s. hũorales aut cõplonales aut cõpositiõales. Primitiue vero sũt q̃ extra corporis existunt substãtiã aut ex pte corpoꝝ extrisecoꝝ: sicut quod ex verberatiõe accit τ ex caliditate aeris τ ex cibo calido τ frõ q̃ corpori aduenĩũt aut ex pte aie. aia eni aliud ẽ a corpe sicut qͦ accit pp irã τ timoreȝ τ siẽia. Et cãe qdẽ antecedẽtes τ primitiue cõicant i hoc ꝙ iter eas τ dispõnes q̃s noiauim⁹ aliqͦ existit mediũ. Et cãe primitiue τ cõiuncte qñȝ cõicãt i hoc ꝙ iter ipsas τ iter predictas dispõnes nõ iteruenit mediũ. Antecedentes vero cãe a cõiunctis differũt eo ꝙ cũ causis antecedentibus nõ aduenit dispositio sed iter eas alie existũt cãe q̃ sunt dispositioni ꝓpingores antecedẽtibus. Et cause antecedentes differunt a primitiuis i hoc ꝙ ipse sunt corporales: τ etiã iter antecedẽtes τ iter dispõnẽ ꝓculdubio iteruenit mediũ sed i causis primitiuis nõ est hoc necessariuȝ. Cause quoqȝ cõiuncte a primitiuis differũt i hoc ꝙ sunt corporales τ ẽt ꝙ iter cãs cõiunctas τ iter dispõnẽ nõ ẽ mediũ. In causis vero ꝑmitiuis nõ est hoc necessariũ: imo due res i eis sunt possibiles. Cause ergo antecedẽtes sũt cause corporales. s. humorales aut cõplexionales aut cõpositionales. Et ipse qdẽ sunt ex qbus aduenit dispositio nõ ꝑmo aduẽtu: sed aduentu. s. absqȝ medio. Et cause primitiue sunt cause nõ corporales: ex qbus ꝓueniunt dispõnes aduẽtu prio aut nõ ꝑmo. Exẽplũ cãꝝ añcedẽtiũ ẽ replo febris τ replo receptaculoꝝ oculi vt aq̃ i ipsum descẽdat. Exẽplũ causaꝝ cõiunctaꝝ est putredo febris τ hũoꝛ q ad foramẽ descendit oppillationi τ oppillatio cecitati. Exẽplũ causaꝝ primitiuaꝝ ẽ caliditas solis aut fortitudo motus aut tristitia aut vigilia aut comedere rẽ calefaciẽtẽ sicut allea: τ hoc tãtũ febri aut ꝑcussio dilatationi τ descensui aq̃ ad oculũ. Oẽs ãt cause sunt cause ꝭm essentiã: sicut piper quũ calefacit τ opiũ quũ ifrãt: aut sunt cause ꝭȝ accñs: sicut aq̃ frã quũ calefacit ꝑpea ꝙ ispissat cuti τ tenet caliditatẽ τ aq̃ calida ifrãt ꝑpea ꝙ resoluit τ sicut scamonea quũ ifrãt iõ ꝙ hũoꝛẽ expellit calefaciẽtẽ. Nõ ois vero cã q̃ corpori aduenit i ipm opaẽ: imo ꝑter hoc tria sũt necessaria fortitudo. s. sue virtutis agentis: τ fortitudo virtutis corpis ꝑparatiue τ possibilitas ꝑmittẽdi. vnũ tãgere aliud tãto tpe vt i tali quale illud possit ex vno ꝓuẽire opatio i aliud. Est ãt quũ causaꝝ dispõnes diuersificantur i eo qͦ ꝓuenit ex eis. Est eni quũ ex cã vna i corporibus diuersis diuerse ꝓueniũt egritudies. τ ẽ quũ eius opatio diuersificatur i debili τ forti τ fortis sensus τ debilis sensus. Causaꝝ ꝑterea alie sunt q̃ sunt vicarie alie q̃ nõ. Et vicarie qdẽ sũt quaꝝ quũ separãẽ remanet affectio. Non vicarie vero sunt ex quaꝝ sepatiõe ꝓuenit sanitas. Dicemus ẽt ꝙ cause q̃ mutãt dispõnes corporis τ ille q̃ cõseruãt aut sunt necessarie a qbus iplẽ est hoiem egredi i toto tempore sue vite: aut nõ necessarie. Et necessariaꝝ qdẽ sex sũt genera. Genus aeris circũdãtis. Et genus eius qͦ comediẽ τ bibitur. Et genus motus τ quietis corpore. Et genus motuũ aialiuȝ.

Et gen⁹ sõni τ vigilie. Et gen⁹ euõnis τ retẽ tõis. De gñe ergo aeris ẽ nobis pri⁹ loqndũ.

¶De affectiõe aeris q circũdat corpa. C.ij.

Aer est elemẽtũ nostrorum corporum τ spirituũ: τ pter hoc q est elemẽtũ nostrorũ corporum τ spirituũ: est etiaz emanatio nostris adueniẽs spiritibus: τ ẽ cã meliorationis eorũ nõ tãtũ sicut elemẽtũ: sed etiã sicut faciẽs .s. tẽperãs. ¶Jam ãt declarauimus i his q̃ pcesserũt qd velimus itelligi quũ spũm dicimus. nõ eni dicere volumus illud quod phi siam vocãt. ¶Et hoc qdẽ tẽperamentũ qd ex aere nostris aduẽit spiritibus ex duab⁹ pẽdet opationibus q̃ sunt mũdificatio τ euentatio. ¶Euentatio vero est tẽperamẽtũ cõplexionis spũs calidi quũ supfluit pp cõstrictionẽ sz pñn τ pp aliud .s. tẽperamẽtũ qd fit tẽperamẽtuz attribuit nobis aeris attractio a pulmone τ a poris euentatione pulsus q sũt cũ arterijs cõtinui. ¶Aer ãt q nos circũdat valde est frus i cõplexione cõpositione spũs înati q̃to plus cõplexionis q̃ accit pp cõstrictionẽ. Quũq3 aer ad ip3 puenit ipellit ip3 τ miscet cũ eo τ phibet ip3 ne ad igneitatẽ cõuertat cõstrictiuã ex qua ipse ad malitiã puenit cõplexionis p quã remouet a pparatiõe ad effectiões recipiẽdũ aiales i se q̃ ẽ cã vite τ ad resolutionẽ suemet substantie vaporalis hũide. ¶Mundificatio vero est pp societatẽ ipsius qñ reuerti facit anhelitus illd qd ei attribuit virtus sepatiua ex vapore fumoso: cuius cõparatio ad spũm est cõparatio hũoris supflui ad corpus quũ aer expellit. Temperamentũ ergo eius est ppea q spũi aduenit aer quũ attrahit τ mũdificatio est pp eius exitũ quũ expellitur. ¶Aer eni q attrahitur i pmis quũ igredit ad tẽperãdũ necesse ẽ vt sit i effectu frus sed postq̃ cõuertit ad qualitatẽ spiritus pp calorez longitudie more destruit eius iuuamentũ τ nõ idiget eo τ est aer nouus necessarius q igrediatur vt illius alterius suppleat vices. Oportet igit necessario vt egrediat ad hoc vt suo vicario locũ euet: τ vt fumose supfluitates substãtie spũs cũ eo expellantur. ¶Et aer qdẽ dũ est tẽperatus τ clarus nz substãtia extranea cõplexioni spũs cõtraria ei admiscetur est sanitatẽ efficiẽs τ ipsam cõseruãs. Et quũ mutat sue opationis cõtrariũ operat. ¶Aeri pterea accidunt mutationes naturales τ mutationes nõ naturales τ mutationes cursum egrediẽtes naturalem ei contrarie. Naturales vero mutationes sũt mutatiões tẽporales: qm̃ i vnoquoq3 tempore ad aliam conuertit complexionem.

¶De naturis temporum. Capitulum.iij.

Debes ãt scire q tẽpora ista sz medicos alia sũt ab eis q̃ sunt sz astronomicos. Quattuor nãq3 tẽpora sz astronomicos sũt mutationes solis i vnaquaq3 quadra circuli signorum a pũcto icipiẽtes vernali. ¶Secũdũ medicos vero ver i terris tẽperatiuis ẽ tempus i quo nõ tãtũ sũt necessarie res calefaciẽtes ppter frigus vt ide sit multũ curãduz: nz euẽtatio ppter calorẽ. Et i ipso qdem ẽ pricipiũ frondẽdi arbores. Et eius tẽpus ẽ tẽpus existẽs iter eq̃litatẽ vernalẽ aut ante ipsã parũ donec sol fit i medio tauri. Et autũnus ẽ huic oppositus i talibus quales sunt nostre terre. In alijs vero terris est poẽ vt pcedat ver τ tardetur autũnus. Et estas qdẽ ẽ totũ tps calidum. Et hyems totũ tempus frum. ¶Vnũqdq3 igit duorum tẽporum veris τ autũni ẽ magis breue sz medicos q̃3 vnũquodq3 duorum tẽporum estatis τ hyemis. ¶Et hyems qdẽ ẽ tẽpus estati oppositũ: aut mius eo aut maius eo sm terras. Et vr̃ q ver sit tẽpus florũ τ initij pomorum. τ autũnus tps mutationis coloris foliorum τ pricipiũ casus eorum. τ qd ẽ pter illud ẽ hyems τ estas. ¶Et dicemus q veris cõplexio ẽ tẽperata: nz ẽ sicut qdã τ existimãt calida τ hũida: certificare vero istd multa iuestigatione ẽ i parte naturalis phie. Credere ãt debemus q ver ẽ tẽperatũ. Et estas ẽ calida ppterea q sol oppositiõi capitũ ẽ ppiqu⁹ τ fortitudo existit radij q ab eo pfluit q imaginat cõuerti retro i estate: aut super angulos valde acutos aut super se ipsum in lineis in quibus penetrauit: τ propterea ispissat radius. huius vero causa p certo existit eo q casus radij solis alius ẽ q ẽ sicut casus axis colũne τ pyramidis sicut si a centro corporis solis penetret ad illud qd est ei oppositũ. ¶Alius ẽ q ẽ sicut superficiei τ circũferẽtie aut q ẽ ppiquus circũferẽtie: τ eius qdẽ virtus existit i axe eo q ipressio aduenit ei ab oibus extremis: ille vero q ẽ i parte extremorum ẽ magis debilis. Nos ãt i estate sumus cadẽtes i axe: aut circa ip3. τ perdurat hoc tps super nos q i istis morant latitudinibus. τ i hyeme sumus circa circũferentiam. ¶Ideoq3 i estate lumẽ existit magis splendidum l3 spatiũ qd est a nostro loco ad locũ so

lis sit lõgius quũ sol circa suã existit augem. ¶ Istius vero longinqtatis ⁊ ꝓpinqtatis cõparatio i parte astronomica partis disciplialis phie d̃clarat̃ ⁊ certificatio fortitudinis caloris ⁊ fortitudinis luminis mõstrat̃ i parte nãlis phie. ¶ Et estas ꝑter hoc ꝙ ẽ calida ẽ ẽt sicca pp resolutionẽ hũoꝝ q̃ fit i ea a multa caliditate ⁊ pp resolutionẽ substãtie aeris ⁊ ipsius silitudinẽ cũ nã ignea: ⁊ pp paucitatẽ eius quod cadit i ea de rore ⁊ pluuia. Et hyems qdẽ fr̃a ẽ ⁊ hũida pp haꝝ causaꝝ contraria. In autũno vero iã calor diminutus fuit ⁊ fr̃itas nõdũ ꝑuenit ad cõplemẽtũ. Et simile existit ꝙ iã i medio stamus lõgitudis q̃ ẽ iter arẽ quã noiauimus ⁊ iter circũferentiã ꝓpiquus: igit̃ existit tẽperamẽto qd̃ inter caliditatẽ existit ⁊ fr̃itatẽ. Inter hũiditatẽ ãt ⁊ siccitatẽ nõ existit tẽperatus. ¶ Quõ enim hoc eẽt quũ sol iã siccauerit aerẽ ⁊ nõdũ acciderit ex cãis hũectãtibus qd̃ fit exiccatiõi cãe exiccãtis oppositũ. Dispõ quoqꝫ q̃ ẽ ad ifrandũ nõ ẽ queadmodũ ea q̃ ẽ ad hũectãdũ qm̃ ꝯuersio q̃ ẽ ad if̃randũ ẽ leuis: sꝫ ꝯuersio q̃ ẽ ad hũectãdũ nõ ẽ tã facilis: nꝫ ẽt ꝯuersio q̃ fit ad hũiditatẽ pp frigꝰ sic ꝯuersio q̃ fit ad siccitatẽ pp calorẽ. ¶ Cõuersio nãqꝫ q̃ fit ad siccitatẽ pp caꝉitatẽ ẽ facil̃ qm̃ q̃libet caꝉitas exiccat: sꝫ ñ q̃libꝫ fr̃itas hũectat: imo plerũqꝫ q̃libꝫ caꝉitas fortior erit i hũectãdo quũ mãꝫ iuenit q̃ꝫ sit q̃libet fr̃itas i eodẽ q̃libet eni caliditas euaporationẽ facit ⁊ non resoluit: sed quelibet frigiditas nõ inspissat ⁊ cõstringit ⁊ adiuuat. Ideoqꝫ nõ est dispositio q̃ faciat remanere ver in humiditate hyemis sicut est dispositio q̃ facit remanere autũnũ in siccitate estatis. ¶ Veris eni hũiditas tẽperat̃ i tãto tẽpore ꝓpter caliditatẽ i q̃ꝫto nõ tẽperat̃ siccitas autũni ꝓpter frigiditatẽ ⁊ vr̃ ꝙ hũectatio ista ⁊ exsiccatio similes sint oꝑatiõibꝰ hitus ⁊ ꝑuatiõis ⁊ nõ duoꝝ ꝯtrarioꝝ operatiõibus. Exsiccatio nãqꝫ i hoc loco nõ ẽ nisi substãtie hũide destructio: ⁊ hũectatio nõ est sicce substãtie destructio: sꝫ subẽ hũide acq̃sitio: quũ eni i hoc loco dicimꝰ aerẽ humidũ ⁊ aerẽ siccũ nõ itelligimꝰ eiꝰ formã: nꝫ eiꝰ q̃litatẽ naturalẽ: nꝫ de hoc i hoc loco cogitamus aut multũ sollicitamur. Et quũ aerẽ dicimꝰ hũidũ nõ volumus itelligere nisi aerẽ cuius amixti fuerit vapores multi aq̃si: aut aerẽ cuius spissitudo ꝯuersa fuit a siꝉitudĩe vapores aq̃si: ⁊ aerẽ dicimꝰ siccũ aerẽ vꝫ ex q̃ resolutũ fuit qd̃ d̃ vaporalibꝰ aquosis ei erat amixtũ: qm̃ se ꝯuertit ad siꝉitudinẽ subẽ ignis pp resoꝉonẽ ⁊ cũ q̃ amixti fuerũt terrestres fumi q terre i sua siccitate siꝉat̃. Supfluitas igitur hũitatis hyemalis minuit̃ ex vere ꝓpter q̃ꝫlibet caꝉitatẽ q̃ i ipso accit ꝓpter qd̃ sol oppositiõi capitũ propiquiꝰ erit. Autũni vero subã nõ pp q̃ꝫlibꝫ fr̃itatẽ q̃ i ipso accidat hũectat̃: ⁊ quũ h cognoscere voles ꝯsiderabis an res sicce i aere fr̃o tã cito hũectẽt̃ q̃ꝫ cito res hũide i aere caꝉo exiccãt̃. postq̃ꝫ pões fr̃ꝫ i fr̃itate sua sic caꝉꝫ i caꝉitate sua fere. ¶ Quũ hoc eni ꝯsideraueris iuenies rẽ iter ea diuersã: lꝫ hic erãt res alia maior ista ⁊ ẽ ꝙ hũiditas i aere caꝉo ⁊ fr̃ido sit̃ nõ ꝑmanẽt: nisi pp emanationis ꝑmanẽtiã ad eas veniẽtis: sꝫ siccitas idiget nulla emanatiõe. Hoc ãt ꝙ hũiditas nõ ꝑmãet i corporibꝰ aeri discooꝑtis: ⁊ i ipso aere nisi propter emanatiõeꝫ nõ ẽ nisi propterea ꝙ aer nõ dr̃ eẽ fortis fr̃iditas nisi ꝑ ꝯpõnẽ neruoꝝ corpoꝝ neqꝫ eiꝰ fr̃iditas ꝑuenit apnos i terris habitatis tãta qn aliq̃ mõ resoluat. Immo i oibꝰ resoluit dispõibꝰ ꝓpter illud qd̃ i eo erit d̃ virtute solis ⁊ stellaꝝ. Quũ ergo abscidit̃ emanatio ⁊ ꝑdurat resolutio cito aducit siccitas. In vere ãt illd̃ qd̃ resoluit̃ ẽ plus eo qd̃ euaporat. ⁊ huiꝰ qdẽ cã ẽ eo ꝙ euaporationẽ due res efficiũt vna ẽ caliditas subtilis pauca i eo ꝙ ex spatio mãifestũ erit: ⁊ caꝉitas fortis iter ea abscõdita ex q̃ ad terr̃ superficiẽ res profluit subtilis. Qd̃ eni d̃ terra occultũ ẽ i hyeme vehemẽti calore calidũ erit queadmõꝫ i sapiẽtijs nãlibꝰ ꝑncipalibus declaratũ fuit: ⁊ ẽt caꝉitas aeris pauca. Due igit̃ res ad hũectañ ꝯiũgũt̃: q̃ sũt sublimatio ⁊ i spissatio ⁊ q̃ꝫtomagis q̃ꝫ ẽt fr̃itas i subã ipsius aeris oꝑat̃ spissitudinẽ ⁊ ꝯcussionẽ ad vaporationẽ. In ver̃ ãt resolutõ aeris ẽ magis fortis q̃ꝫ eiꝰ euaporatio ⁊ calor abscõditꝰ occultꝰ valde minuit̃ ⁊ appet ex eo qd̃ supficiei terre aduẽit subito res q̃ ẽ fortior q̃ꝫ vaporãs aut res q̃ subtilis erit euaporatõis propterea ꝙ multũ superat materiã ⁊ subtiliat ⁊ iuenit eiꝰ pauca euaporatio calorẽ multũ i aer̃ ⁊ cõplet̃ resolutio propter hoc. hoc ẽ fꝫ plurimũ ⁊ fꝫ eaꝝ cãꝝ singularitatẽ absqꝫ alijs cãis ex qbus he alie proueniũt cãe ꝑter eas q̃s noiauimꝰ. Amplius ãt nõ ẽ ibi materia multa q̃ illud qd̃ fuit sublimatũ ⁊ subtiliatũ restauret. ⁊ propterea oꝫ vt natura veris trahat ad eq̃litatẽ iter hũiditatẽ ⁊ siccitatẽ sic ẽ tẽperatuꝫ

inter caliditatē ꝛ frigiditatē: licet nō ꝓhibea
m⁹ gn pͥcipiū veris trahat ad hūiditatē quā
dā:ꝛ tñ nō ē lōgiquū ab eq̄litate sicut ē sicci
tas autūni ab eq̄litate. Preterea si nō indica
uerim⁹ ꝙ i autūno sit fortis eq̄litas iter cali
ditatē ꝛ frigiditatē nō erit ab eq̄litate lōgin-
qus ei⁹ eni partes diei q sūt añ meridiē ꝛ p⁹
sūt estiue. Aer nāqꝫ autūnalis ē fortis siccita
tis ꝛ valde apt⁹ ad recipiñ caliditatē ꝛ ꝯuerti
ad siltudinē igneitatis ꝓpterea ꝙ estas ipsū
ad hoc ꝑparauit.ꝛ ei⁹ noctes ꝛ ei⁹ matutina
sūt frigida ꝓpter solis lōgitudinē i autūno
ab oppōne capitū:ꝛ ꝓpterea ꝙ subtile resolu
tū fortiter recipit oꝑōnem eius qđ ifrigidat.
¶ Ver āt magis ē circa eq̄litatē i duab⁹ q̄li
tatib⁹:iō ꝙ aer ipsius nil recipit autūnus ex
caliditate ꝛ frigiditate. Ei⁹ igit nox nō multū
lōge ē a die sui ipsius. ¶ Qđ si aliqs dixerit
q̄ rōe nox autūni ē frigidior nocte veris quū
oporteret vt ei⁹ aer eēt calidior: eo ꝙ sit ma-
gis subtilis. Rñdemus ꝛ dicemus ꝙ aer q ē
fortis raritatis citi⁹ recipit caliditatē ꝛ frigi-
ditatē:ꝛ silr aq̄ fortis rāitatis:iōqꝫ quū tu ca
lefeceris aq̄ꝫ ꝛ volueris ipsā ꝯgelare: citius
ꝯgelabit q̄ꝫ frigida ꝓpterea ꝙ frigiditas i ip
sā penetrat ꝓpter eius raritatē. ¶ Corpora
āt nō tm̄ sētiūt ex frigiditate veris q̄ꝫtū sētiūt
ex frigiditate autūni: eo ꝙ corpora i vere sūt
exeūtia a frītate a calitatē ꝯsueta i frītate.ꝛ i
autūno sūt ad hoc ꝯ̄ria lꝫ autūnus ad hyemē
tēdat:ꝛ ver ab eo recedat. Et ē tibi sciendū
ꝙ tꝑoꝝ diuersitas facit ꝯmoueri i vnoquoqꝫ
climate aliquē egritudinū mōꝫ. ¶ Et medic⁹
dꝫ hoc i vnoquoqꝫ climate cognoscere: ad h̄
vt i ipso sint ꝯstructe custodia ꝛ regis ꝑmis
sio. Est ēt quūꝫ vnus dies alicui tēpoꝝ silis
erit ꝛ nō alij. ¶ Est nāqꝫ ex dieb⁹ q ē vernalis
ꝛ ē ex eis q est estiuat:ꝛ est ex eis q est autūna
lis qui in die vna calefacit ꝛ infrigidat:

¶ De iudicijs tꝑoꝝ ꝛ eoꝝ mutatiōib⁹. C. iiij.

Omne tꝑs q ꝯplonē hꝫ sanā ꝓportiona
le est ei cōueniens: sꝫ q malitiā ꝯplonis
hꝫ ꝓportionale diuersificat ab eo sed quum
multa ab eq̄litate egressio acciderit ꝓportio-
nale ꝛ nō ꝓportiōale ab eo diuersificabitur:
ideo ꝙ virtus debilitabitur. Vnūqđqꝫ etiaꝫ
tempus complexioni egrote ꝯueniens ipsius
contrarium est. ¶ Quumqꝫ duo tempora a
sua egressa fuerint natura ꝛ fuerit eorꝫ exi-
tus contrarius: neqꝫ fuerit ibi superfluitas
longa quemadmodū si fuerit hyems merdia
na ꝛ superuenerit ei ver septētrionale: erit ad
uentus secūdi sup ꝑmū cōferens corporibus
ꝛ ipsa tēperās: eo ꝙ septētrionalitas veris ē
opposita meridionalitati hyemis: ꝛ similr si
hyemis valde sicca fuerit ꝛ ver fuerit valde
hūidū: tunc ver hyemis siccitatē tēperabit: ꝛ
si hūiditas nō fuerit multa nꝫ ꝓlongabit tē
pore multo: nō mutabit illud eius tēperamē
tū i hūectationē ipediētē. Mutatio ꝑterea
tꝑis i vno ē mīus afferēs mortalitatē q̄ꝫ ei⁹
mutatio i multis tēporibus. s. mutatio addu
cēs mortalitatē: ꝛ nō ē mutatio emēdās illđ
qđ ꝑma attulit mutatio. sicut diximus. ꝛ ex
cōplonibus aeris dignior vt cōuertat ad pu
trefactionē ē calidi ꝛ hūidi aeris ꝯplo. Plu
rimū vero qđ accidūt aeris mutationes est i
locis diuersoꝝ situū ꝛ i ꝓfunditatib⁹ valliūꝫ
sed i collibus ꝛ i altis pauce ꝓꝑe existtū: ꝛ ē
cōueniēs vt sicut tēpora dicūt ꝓueniant vt
sit estas calida ꝛ hyems frā: ꝛ silr vnūqđqꝫ
tēpus. Qđ si plerūqꝫ nō ita fuerit erūt cause
malarū egritudinū. Annus ꝑterea i quo oīa
eius tēpora sꝫ vnā eueniūt q̄litateꝫ: annus ē
malus: queādmodū si totus annus fuerit hu
midus: aut siccus: aut calidus: aut frīus. An-
nus eni q est sic. est multaꝝ egritudinū sue q̄
litati ꝓportionaliū quaꝝ tēpora postea erūt
ꝓlixa. Vnū nāqꝫ tēp⁹ multū cōmouet egri
tudinē sibi proportionaleꝫ q̄ꝫto magis totus
annus. Tēpus. n. frīum quū corpus inuenit
phlaticū cōmouet epilepsia ꝛ parasim ꝛ apo
plexiā ꝛ torturā ꝛ spasmū ꝛ similia. Et tem
pus calidū quū iuenit corpus colericū cōmo
uet materiā ꝛ febres acutas ꝛ apata acuta:
q̄ꝫtomagis si totus annus sm̄ vnius tēporis
nāꝫ icedit. Amplius quū cito ꝓuenit hyems
cito hyemales adueniūt egritudies. Et quū
cito ꝓuenit estas cito estiue adueniūt egritu
dies. ꝛ mutāt egritudies q̄ erāt ante sm̄ indi
ciū tꝑis. Quūqꝫ aliqđ ꝓlongat tꝑs multe
eius fiūt egritudies: ꝛ ꝓꝑe estas ꝛ autūnus.

Debes āt scire ꝙ effectus mutationū tēpo
rū nō sūt ꝑꝑ cāꝫ tꝑis vñ est tꝑs: sed ꝑꝑea ꝙ
cū eo mutata q̄litas magnā efficit oꝑationē
i mutationibus dispōnū: silr q̄qꝫ si aer i vna
die mutat de caliditate ifrītatē mutabūt sꝫ
eas corꝑa. Et i tꝑibus qdē sanius existit vt
sit autūnus pluuiosus ꝛ hyems tēꝑata: nꝫ sit
nō frītatē hñs: nō tñ sit plurima i cōꝑatione
regionis. Et si ver pluuiosū fuerit ꝛ estas nō
absqꝫ pluuia fuerit: erit istud qđ sani⁹ eē pōt.

De aere bono. Capitulum. v.

AEr bone substãtie est aer cui nõ admisceẽ ex vaporib⁹: nȝ ex fumis res extranea: ꝛ q̄ ẽ discoopert⁹ celo: nȝ ẽ iter parietes ꝛ tecta cõstrictus. Quũ vero i aere acciderit putrefactio cõis discoopertus: tũc erit ipsam magis recipiens q̃ȝ cõstrictus ꝛ occultatus. aliter ãt discoopertus melior erit. Et hic q̄dẽ bonus aer ꝑmanet clarus nisi cũ eo vapores misceanẽ lacuũ ꝛ stagnoꝝ ꝛ ꝓfunditatũ aquã cõtinẽtiũ ꝛ terraꝝ q̄ sunt laxe: ꝛ locoꝝ vbi nascunẽ olera: ꝛ p̃cipue vbi talia quales sũt caules ꝛ eruca oriũẽ ꝛ arbores viscose ꝛ arbores malaꝝ ꝯplexionũ sicut sohat ꝛ nuces ꝛ ficus ꝛ odores putridi: ꝛ ꝑꝑ hoc non remoueanẽ ab eo venti boni q̄ sufflant ex terra alta aut eq̄li. Et aer hic nõ ẽ retẽtus i terra ꝓfunda q̄ cito calefit quũ sol oriẽ ꝛ cito infrigidatur quũ occidit: nȝ ẽ strictus iter parietes q̄ paꝝ ẽ ex quo fuerũt constructi cũ sebergi ꝛ hoꝝ filia: ꝛ nõdũ itegre ad siccitatẽ ꝑfectã ꝑuenuũt: neqȝ obsistit attractioni aeris sicut q̄ guttur strigit. Et tu q̄dẽ iã sciuisti ꝙ mutationũ aeris alie sũt nãles: alie sũt nature contrarie: alie sũt q̄ nõ sũt naturales nȝ extra naturã. Debes ãt scire ꝙ mutatiões aeris q̄ nõ sunt ẜ naturã siue sint ei ꝯtrarie siue nõ cõtrarie q̄ñ eueniũt ẜ circuitũ: ꝛ q̄ñ nõ seruãt circuitũ. Et dispositionibus q̄dem temporũ sanior est vt existãt tẽpora ẜm suã naturã: q̄ñ eoꝝ mutationes afferũt egritudines.

De mutatione qualitatum aerum ꝛ eis q̄ ex temporibus proueniunt. Capitulum. vi.

AEr calidus dissoluit ꝛ laxat. Et si eius calitas pauca fuerit: tẽpata tñ rubificabit colorẽ: eo ꝙ sanguinẽ ad exteriora trahit ꝙ si multa fuerit colorẽ efficiet citrinũ ꝑpea ꝙ resoluit illud ꝙ attraxit. Ipse quoqȝ multũ efficit sudorẽ ꝛ minuit vrinã ꝛ digestionẽ debilitat ꝛ sitim facit. Frus vero aer constrigit ꝛ digõnem fortiorẽ reddit ꝛ vrinã efficit multã: iõ ꝙ hũores cõstrigit ꝛ ꝑpea ꝙ in sudorẽ paꝝ resoluũẽ ꝛ his siĩia. ꝛ minuit egestionẽ ꝑpea ꝙ muscli anise exprimũt: ꝛ iõ ꝙ rectũ itestinũ paꝝ obedit: vñ ꝑꝑ destructionẽ obediẽtie vie stercus nõ descẽdit: quaꝑꝑ multũ moraẽ ꝛ ei⁹ aquositas i vrinã resoluiẽ. Aer vero hũidus cutẽ lenit ꝛ corp⁹ humectat. Et siccus exiccat cutẽ ꝛ denigrat corpus: Et aer turbatus tristificat aiam ꝛ cõmiscet hũores. Aer vero turbatus alius ẽ ab aere grosso. Aer eñi grossus est ille q̄ in turbatiõe substãtie sui similaẽ. Sed turbat⁹ est ille q̄ cũ partib⁹ misceẽ grossis. Duarũ vero reꝝ significatio est ꝙ stelle minute paꝝ apparent ꝛ ꝙ splendor eius q̄ ex stellis fixis sicut eius q̄ð scintillat paꝝ resplẽdet. Et ei⁹ q̄dẽ cã existũt vapores multi ꝛ fumi multi ꝛ vẽti boni pauci. Nũc aut illũ sermonẽ ad hãc reducemus itẽtionẽ ꝛ cõplebimus ip̄m quũ de mutationibus aeris q̄ ẽ p̃ter naturã tractabimus. Et oẽ q̄dẽ tẽpus q̄ð ꝓuenit ẜ ꝙ dȝ iudicia hȝ ꝓpria. Et finis q̄dẽ cuiusqȝ tꝑis pricipio tꝑis quod ẽ post ip̄m i iudicijs duoꝝ tẽpoꝝ cõicãt ꝛ i egritudinibus ipsorũ. Ver ãt quũ ẽ ẜ suã cõplexionẽ ẽ melius tẽpus ꝛ ẽ ꝓportionale cõplxoni spiritus ꝛ sanguinis: ꝛ lȝ cũ sua existat eq̄litate quã noiauimus ad caliditatẽ tñ subtilẽ declinat parũꝑ sopitã ꝛ ad hũiditatẽ naturalẽ ꝛ rubificat colorẽ eo ꝙ sanguinẽ attrahit tẽperate ꝛ nõ ꝑuenit ad resoluẽdũ queadmodũ estas ꝑuenit estiualis. In vere quoqȝ quũ moueñẽ egritudines chronice: facit eñi humores q̄ sũt q̄eti currere ꝛ eliquat eos. Ideoqȝ meliã patiẽtibus melia cõmoueẽ. Et ille i quo multitudo exuberat hũoꝝ in hyeme ꝓpter eius gulositatẽ ꝛ exercitij eius paruitatẽ fit i vere egritudinib⁹ aptus q̄ ex illis cõmoueñẽ materijs ꝓpterea ꝙ ver eas resoluit. Quũqȝ ver ꝓlõgaẽ ꝛ tẽperaẽ estiue egritudies pauce fiunt. Veris ãt egritudies sũt sanguinis egestio ꝛ fluxus sanguis ex naribus ꝛ melie ebulitio: q̄ de natura existũt colere ꝛ apata ꝛ carbũculi ꝛ finãces ꝛ sũt plerũqȝ pernitiose ꝛ alie exiture. Et i ip̄o multũ cõtingũt venaꝝ scissure ꝛ sputũ sanguinolentũ ꝛ tussis: ꝓprie in eo q̄ð ex ip̄so est hyemale ꝛ hyemi similaẽ fiunt eoꝝ dispõnes male q̄ has hñt egritudines ꝛ ꝓp̄e pthisim. Et ꝓpterea ꝙ ip̄ȝ i phlegmaticis mãȝ phlegmatis mouet accit i eo apoplexia ꝛ palysis ꝛ iuncturaꝝ dolores. Ex eis vero q̄ ducũt ad hoc ẽ aliq̄s fortis motus ex motibus corpeis ꝛ aialib⁹ ꝛ cõestio ẽt reꝝ calefaciẽtiũ eo ꝙ aeris adiuuãt naturã. Nulla ãt res ẽ q̄ ita tueaẽ ab egritudib⁹ veris quẽadmodũ phlõmia ꝛ manitio ꝛ diminutio comedẽdi ꝛ augmẽtũ bibẽdi ꝛ debilitatio pot⁹ inebriãtis ꝛ ipsi⁹ diminutio ꝛ tẽperamentũ. Ver p̃terea pueris ẽ ꝯueniẽs ꝛ eis q̄ sunt circa ipsos. Hyems vero ad digerẽdũ est melior ꝑpea ꝙ frigus caloris inati substãtiã

cōprehēdit: vñ fortior efficit͂ ⁊ nō dissoluit͂: ⁊ iō ga fructus sunt pauci ⁊ gēs nō cōedit nisi leuia nutriētia ⁊ ga hoiuꝫ mot⁹ post repłonē ē paruus: ⁊ ga ad loca igrediūt͂ calefaciētia. ¶ Ipsa q̊qꝫ colerā plus debilitat q̃ꝫ oīa tp̱a sua frītate ⁊ sui diei breuitate ⁊ sue noctis ꝓlixitate. Et ipsa ē magis cōstrigēs mās. Et ipsa ē plus necr̄iū assumere ea q̄ icidūt ⁊ subtiliāt. ¶ Egritudinū vero hyemaliū plurime sūt phłatice ⁊ i ipsa phła fit multū ⁊ płm qꝺ est i eo qꝺ vomitu expellitur ē phła. Colores q̊qꝫ ap̄atū i ea h̃ꝫ płꝫ ad albedinē trahūt ⁊ i ipsa habūdat catarrus ⁊ icipit catarrus quū aer autūnalis mutat͂ quē postea sequūt͂ ap̄a lateris ⁊ ap̄a pulmōis ⁊ raucedo ⁊ dolor gutturis deīde accn̄t dolor lateris ipsius ⁊ dorsi ⁊ neruoꝝ nocumēta ⁊ capis dolor chronicus imo apoplexia ⁊ epilepsia. Et hoc totū ꝑpea ꝙ māie cōstrigūt͂ phłatice ⁊ ga multiplicāt͂. Senib⁹ vero nocet hyems ⁊ eis siłr q eis similes ern̄t sed medijs iuuamētū p̄stat. ¶ In hyeme p̄terea hypostasis i vrina multitudo erit cōparatiōe estatis: ⁊ ei⁹ ēt q̃ꝫtitas ē maior ⁊ minuit͂ i ea sāguis ⁊ auget͂ phła. In estate vero auget͂ colera rubea: sed postea i eius fine colera nigra auget͂ ꝑpea ꝙ subtile resoluit͂ ⁊ grossū retinet͂ ⁊ cōstrigit͂. Et iuenies senes ⁊ q eis similāt͂ i estate fortiores. Et estas qdē hūores resoluit ⁊ virtutes ꝺbilitat ⁊ opatiōes nāles cā multe resolutiōis ⁊ citrinat colorē ꝑpea ꝙ resoluit illud qꝺ ex sāguie attrahit. ¶ Egritudinū q̊qꝫ tp̱a i ea abbreuiātur si eni virt⁹ fortis fuerit aerē iueniet ad resoluēdū adiuuātē ⁊ ad egritudis mām maturādū ⁊ expellet eā extra. Qꝺ si debilis fuerit calor aeris ei addet debilitateꝫ ꝑpea ꝙ laxat: ⁊ destruet͂ ⁊ morieṫ eger. ¶ Amplius estas calida ⁊ sicca cito icidit egritudines: hūida vero est masticās: vñ suaꝝ egritudinū tp̱a ꝓlōgātur: iōqꝫ płm vlceꝝ ad herpetē estiomenū ꝑueīt. Et accn̄t i ea hydropisis ⁊ lynteria ⁊ lenit͂ nā ⁊ ad hoc totū adiuuāt humores multi q a superiorib⁹ ad iferiora descēdūt ⁊ ꝓp̄e a capite. ¶ Estiue vero egritudies sūt sicut febres tertiane ⁊ sinochus ⁊ causon ⁊ corpis extēuatio ⁊ ex dolorib⁹ dolores auris ⁊ ophthalmia ⁊ i ea multiplicāt͂ ꝓp̄e quū nō fuerit vētosa herisipila ⁊ bothor q̄ sūt ei⁹ nature cuius ē ip̄a. Quū vero estas fuerit vernalis erunt febres bone dispōnis nō hn̄tes aspitateꝫ ⁊ acuitatē siccā ⁊ multiplicabit͂ in ea sudor ⁊ expectabit͂

i crisib⁹ ꝑpea ꝙ caliditas ⁊ hūiditas huic ꝓ[...] portionāt͂: qm̄ caliditas resoluit ⁊ hūiditas l[...]xat ⁊ poros dilatat. Quūqꝫ estas fuerit meridionalis multiplicabunt͂ i ea mortalitates [...] egritudies variole ⁊ morbili. ¶ Septētrion[a]lis vero estas ē sana: iōqꝫ exp̄imēdi egritud[i]nes i ea multiplicāt͂. ¶ Egritudies āt iste ex[...]p̄imēdi sūt egritudies q̄ ꝓuenit ex cursu m[a]teriei ꝑꝑ calorē occultū aut manifestū quū [...]cutit eū frītas māifesta ⁊ p̄mit. ¶ Et he qde[m] egritudies sūt sicut rheumatismi ⁊ q̄ ip̄os [...]quūt͂. Quūqꝫ estas fuerit septētrionalis fi[...]ca phłaticis cōfert ⁊ mulieribus ⁊ colerā b[...]bētibus rubeā accidet ophthalmia sicca ⁊ [...]bres acute lōgi tp̱is ⁊ ꝓueniēt ex adustion[e] colere constrictio ⁊ colere nigre exuberatio[...] ¶ Autūnus vero multaꝝ erit egritudinū: e[...] ꝙ i ip̄o hō sub sole calido multū icedit. dei[n]de i nocte ꝑuenit ad frigus ⁊ ꝑpea ꝙ fructu[um] est multitudo q̄ hūores fiunt mali: ⁊ ꝑꝑ diss[o]lutionē virtutis i estate. Hūores p̄terea fiū[t] i autūno mali ꝑꝑ mala cibaria ⁊ ꝑꝑ subtili[...] resolutionē: ⁊ ga remāet spissū ⁊ ꝑꝑ eius ad[u]stioneꝫ. Quūqꝫ aliqs hūor ebulierit ꝑpea q[...]nā ip̄ꝫ vult expelleṙ ⁊ resoluit reducit ip̄ꝫ fr[i]gus ad strigēdū. ¶ Sanguis quoqꝫ i autūn[o] multū minuit͂: imo sāguini i sua cōplōe ꝯtr[a]rius erit. Nō ergo ad ip̄ꝫ gn̄andū iuuat. E[...] ēt resolutio iā p̄cessit q̄ estas sāguinē resolu[it] ⁊ ex ip̄o minuit. In ip̄o āt acescūt ex hūorib[us] colera rubea residua ab estate: ⁊ nigra ꝑpe[a] ꝙ hūores i estate fiunt cinis ⁊ iō i ip̄o coler[a] multiplicat͂ nigra: qm̄ estas adurit hūores: [...] autūnus facit ex eis cinerē: ⁊ p̄icipiū qdē a[u]tūni senib⁹ aliq̄ mō ꝯueniēs erit ⁊ eius fini[s] eos ipedit maxio ipedim̄to. Autūni āt egr[i]tudies sunt scabies q̄ excoriat ⁊ ipetigenes [...] cācri ⁊ iuncturaꝝ dolores ⁊ febres ꝯmixte [...] febres q̄rtane ꝑꝑ colere nigre multitudinē [...] ꝑꝑ illud qꝺ de ei⁹ opatiōe declarauim⁹ iōq[ꝫ] igrossat͂ splē i eo ⁊ accit i ip̄o vt vria guttat[im] emittat͂ ꝑꝑ illꝺ qꝺ vesice accit ex diuersitat[e] ꝯplōis iter całitatē ⁊ frītatē. Difficłtas q̊q[ꝫ] accit vrie qꝺ plus accit q̃ꝫ ꝙ vria guttatim emittat͂. Et accit i eo lyēteria. Et hoc qdē [...] ꝑpea ꝙ frītas expellit illud qꝺ ex hūorib⁹ a[d] iteriora corpis ē subtile: ⁊ fit i eo scia ⁊ acci[t] i eo sināntia acuta colerica ⁊ i vere phłatica qm̄ p̄icipiū cuiuscūqꝫ hūoris eaꝝ ē ex hūor[e] quē efficit tp̱s qꝺ an̄ ip̄ꝫ fuit: ⁊ i ipso ēt mul[...]tiplicat͂ iliaca sicca. Et ē quū i eo accit apo-

pleria ⁊ egritudies pulmōis ⁊ dolores dorsi ⁊ coraꝝ pp motū superfluitatū i estate p̄mū ⁊ postea cito cōstrictionē. Et multiplicātur i ipso vermes i vētre ꝓpter debilitatē virtutis i digerēdo ⁊ expellēdo. In ipso etiā ⁊ proprie i sicco multiplicāt variole: ⁊ p̄cipue quū ante ipʒ fuerit estas calida. Et i ipso ēt multiplicatur mania ꝓpter hūoꝝ colericoꝝ maliciā ⁊ qa colera nigra eis ꝯmiscetur. Autūnus p̄terea est tp̄s qd̓ i pulmone habētibus apa est deterius q̄ sunt hn̄tes ptbisim ⁊ ipse detegit occultū i sua dispōne quū ante ipm initium habuerit ⁊ nō bene manifestabatur. Ethicā quoqʒ habentibus singularē est ipse deterius tp̄s cā sue exsiccationis. Amplius autūnus est sicut nutritor reliquaꝝ egritudinum estatis. Et autūnus q̄ melior existit est magis humidus ⁊ pluuiosus. Et deterior est ille qui est siccus.

¶ De iudicijs dispositionū anni. Caplm. vij.

Cum hyemi meridionali ver supuenerit septētrionale qd̓ postea estas sequit valde vaporosa ⁊ multiplicate fuerit aque ⁊ ver cōseruauerit materias vsqʒ ad estatem multiplicabitur in autūno mortalitas i pueris ⁊ multiplicabunt dysenteria ⁊ itestinoruʒ vlcera ⁊ tertiana nota ꝓlixa. ¶ Quūqʒ hyems multaꝝ fuerit aquaꝝ abortient ille q̄ se i vere pituras spabant absqʒ cā. Qd̓ si pepererint erit qd̓ parient debile aut mortuū: aut grandē hn̄s maliciā. Et i hoibus multiplicabunt ophthalmie ⁊ sanguis egestio. Et catarri tūc multiplicabūt ⁊ ꝓp̄e i senibꝰ descēdēt i mēbra eoꝝ occultata ⁊ qn̄ʒ morte morietur subita iō qꝛ vie spūs subito ex multitudie oppilātur. ¶ Et quū ver pluuiosum ⁊ meridionale fuerit ipsūqʒ hyemi supuenit septentrionali multiplicabuntur i estate febres acute ⁊ ophthalmia ⁊ nature solutio ⁊ sanguis egō ⁊ plm hoꝝ oium cōtinget pp rheumatismos: ⁊ ppa qꝛ phla qd̓ i hyeme adunatū fuit ad foramina descēdet occulta: eo qꝛ ipm mouebit calor ⁊ ꝓp̄e i hūiditas habētibus ꝯplones sicut mulieribꝰ: ⁊ multiplicabūtur putrefactio ⁊ ipsius febres. Qd̓ si i aliquoꝝ estate euenerit pluuia tēpore quo canis eleuatur ⁊ postea venerit vētus septētrionalis boni fiducia habebitur ⁊ resoluētur egritudies. Quibꝰ āt plus nocet hoc tēpus sūt mulieres ⁊ pueri. Et q̄ ex eis euaserit ad q̄rtanas deueniet pp hūoꝝ adustionē ⁊ qa fiunt cinis: ⁊ post q̄rtanas ꝓueniet ad hydropisiʒ ⁊ ad dolores splenis ⁊ ad epatis d̓bilitatē ꝓpter hoc. ¶ In senibꝰ aūt ⁊ i corpore i quo ē timor frigoris est eiꝰ nocumentū puū. ¶ Quū vero estati sicce septētriōali supuenerit autūnꝰ pluuiosus meridiōal p̄parabūt corpora ad hoc vt veniāt i hyeme dolor capitis ⁊ tussis ⁊ raucescēt eoꝝ guttura ⁊ fluēt: qm̄ coriza multū accidet eis. Et sil̄r cū estati sicce meridiōali supuenerit autūnꝰ pluuiosus septentriōalis multiplicabitur ēt i hyeme dolor capitis. ⁊ post rheumatismꝰ ⁊ tinnitus ⁊ raucedo. ¶ Et cū estati meridiōali autūnus supuenerit septētriōal multiplicabūt i eo egritudies exp̄mēdi ⁊ ꝯstrigēdi ⁊ iā sciuisti hoc. Et cū autūnꝰ ⁊ estas i hoc ꝯueniūt vt sint ambo meridiōales hūidi mltiplicabūt hūores: ⁊ cū venerit hyems veniēt egritudies exp̄mendi q̄s noiauimꝰ: neqʒ ē lōge qn̄ ad ꝯstrictionē ⁊ māeꝝ ꝯculcationē ꝑueniat: eo qꝛ sūt multe ⁊ qꝛ vapores non hn̄t vn̄ egrediāt vt ad putridas pducat egritudines: neqʒ fallet qn̄ hyems sit ifirma ꝓpterea qꝛ inueniet malas māas ꝯstrictas ⁊ multas. ¶ Quū vero ambo fuerit sicci septētriōales iuuabūt eū cui nocet hūiditas ⁊ mulieribꝰ: ⁊ q̄ est talis q̄les ip̄e sūt accident ophthalmia sicca ⁊ catarrꝰ lōgi tēporis ⁊ febres acute ⁊ melia. ¶ Hyems āt q̄ ē fr̄a ⁊ pluuiosa ardorē efficit vrine. ⁊ cū estatis calitas fortis fuerit ⁊ eiꝰ siccitas ꝓuenient sināties pnitiose aut nō pnitiose ⁊ q̄ aperient aut q̄ nō aperient. ⁊ ille q̄ aperientur aut erunt iterīꝰ aut exterīꝰ: ⁊ variola ⁊ mingendi difficultas: ⁊ morbillus ⁊: ambo erūt salui ⁊ ophthalmia: ⁊ sāguinis corruptio: ⁊ tristitia ⁊ menstruoꝝ ⁊ sputi retētio. ⁊ quum post hyemē siccā fuerit ver eius siccū erit malū. ¶ Amplius mortalitas corrumpit arbores ⁊ vegetabilia: ideoqʒ corrumpuntur ex animalibus que ea comedunt: ⁊ ideo homines qui eis vescuntur corrūpūtur.

¶ De accidētibꝰ aeris ipressiōibꝰ q̄ nō vald̓ cursui nature ꝯtrarie existūt. Capitulū. viij.

Nunc autem dcōeʒ cōplere debemus de alijs mutatiōibus aeris nō naturalibus: neqʒ ꝯtrarijs nature: quia fʒ res celestes ⁊ res terrestres eueniunt. Et iā quidem multas eaꝝ innuimus i narratōe temporuʒ. ¶ Ille vero que res sequūt celestes sūt sicut ea q̄ stellaꝝ cā accn̄t. Est enī quum multe ex stellis i vno ꝯiungunt loco ⁊ ꝯiungunt soli: ⁊ ꝓuenit ex hoc calefactio multa eis quoꝝ ca-

pita sunt ip̄is opposita:aut locis q̄ sunt circa
eas. Et est quū ab oppositione capitū multa
remouent̄ longitudine ⁊ minuitur calefactio.
Impressio enī rectitudinis capitis in calefa
ciendo nō ē sicut ip̄ressio durabilitatis recti
tudinis ⁊ ꝓpingtatis. ¶ Rerū āt terrestriū
alie sunt q̄ sunt ꝓpter cāz latitudinū terrarū
alie sunt q̄ sunt ꝓpter altitudinē ciuitatuz: ⁊
ꝓpter earū ꝓfunditatē: ⁊ alie sūt q̄ sūt ꝓpter
cāz mōtiū:⁊ alie sūt q̄ sūt ꝓpter mariū cām
⁊ alie sunt q̄ ventorū cā existūt:⁊ alie sūt q̄ sūt
ꝓpter cāz terre. ¶ Ille āt q̄ sunt ꝓpter cām
latitudinū: sūt q̄ si terra fuerit q̄ sit circa re
uolutionē capitis cācri i septētriōe: aut reuo
lutionē capitis capricorni i meridie: erit ma
gis calida q̄ȝ illa q̄ elōgabit̄ ab ea ad partē li
nee eqnotialis:aut ad septētrionē. Credet̄ ve
ro debēt ex eo sermonē q̄ videt̄ q̄ terra q̄ ē
sub circulo eq̄tiōis diei ē circa eq̄litatez: qm̄
cā celestis calefaciēs ibi ē cā vna q̄ ē solis op
positio capiti:⁊ hec qdē oppositio soli nō ma
gnā efficit ip̄ressionē. ¶ Quod āt magnā effi
ciet ip̄ressionez est durabilitas oppositionis.
Ideoq̄ȝ calor īmediate hore octaue ē maior
calor q̄ȝ i medio diei ⁊ ꝓpterea quū sol est i
postremo cācri ⁊ i pricipio leonis ē maior q̄ȝ
est quū est i fine siue declinatiōis. Et iō quū
sol a capite cācri ꝓcedit ad aliud qd̄ ē mino
ris declinatiōis q̄ȝ ip̄z ē eius calor maior q̄ȝ
sit quū ē i tāta declinatiōe ⁊ nōdū ꝑuenit ad
caput cācri. In terra vero vbi est linea eqno
tialis nō opponit̄ sol capiti nisi paucis dieb⁹
sed postea cito elōgat̄. ¶ Augmētū nāq̄ȝ par
tiū declinationis apud duos modos multū
erit maius q̄ȝ augmētū qd̄ existit apud tro
picos imo fortasse apud duos tropicos non
operabunt̄ motus triū dierū aut q̄ttuor: aut
p̄m ip̄ressionē sensu ꝑceptā deide sol morat̄
ibi i latitudie vna: aut circa lōgo tēpore ⁊ in
cessanter calefacit quapropter ꝓ s̄nia tenēdū
est q̄ terre quarū latitudines sunt propinque
declinationi toti oībus terris sunt calidiores
⁊ post ipsas ille q̄ ab ea in duobus elongant̄
lateribus ad partes duorum polorū q̄ȝtitate
quindecim graduū. ¶ In linea vero equino
tiali nō est calor illius superfluitatis quaz fa
cit oppositio circa reuolutionē capitis cācri
in locis habitatis. Frigiditas autē i terris q̄
ad septētrionē longe sunt ab ista reuolutiōe
est maior. ¶ Et hoc quidem est illud quod ē
cōsiderādū s̄m latitudines terrarū:ita tamē
vt in oībus alijs dispōibus similes existāt. Il
lud vero qd̄ ē s̄z terre sitū ē q̄ qn̄z i alto ꝯsi
stit loco:qn̄z i ꝓfūdo. Et locus qdē ꝓfūdus
ē calidior.⁊ locus altus sēper frigidior. ¶ Il
lud vero qd̄ ē circa terrā i hoc spatio in q̄ su
mus ē calidus ꝓpterea q̄ solis radius circa
terrā fit fortior:⁊ qd̄ ab eo ad terrā altā elon
gat̄ ē magis fr̄z. ⁊ ei⁹ qdē cā i ꝑte nālis ph̄ie
ꝯtinet̄. Quūq̄ȝ ꝓfūdū p̄ter hoc fuerit īmum
plus ꝯp̄hēdit radiū:⁊ ē magis cal̄z. ¶ Illud
vero qd̄ cā mōtiū erit si est illud i quo mons
erit s̄z itētionē hitatiōis ē igrediēs i diuisio
nē quā noīauim⁹.⁊ si ē illud qd̄ ē s̄z itētionē
vicinitatis ē id de q̄ loq̄ nūc volum⁹. ¶ Dice
m⁹ ergo q̄ mōs i spatio duob⁹ opat̄ modus
⁊ vn⁹ ē ex parte vn̄ sup ciuitatē solis radios
reducit:aut ipsos ab ea tetigit. Et atler ē ex
parte vn̄ vētū ꝓhibet ⁊ ei⁹ exuberationē re
frēat. Prim⁹ aūt ē sicut si a parte septētrio
nis alicui⁹ regionū q̄ sūt septētriōales fuerint
mōtes:⁊ eleuet̄ super eā sol i sua reuolutiōe
reflectet̄ ipsi⁹ calefactio ad regionē ⁊ calefaci
et eā lȝ regio sit septētriōales:⁊ sil̄r cū mōs ē
a parte occidētis ⁊ discoopit̄ ab oriēte. ¶ Et
cū mōs erit a parte oriētis:minus est q̄ȝ illd̄
i hac itentiōe. Sol nāq̄ȝ cū mouet̄ ⁊ sup mō
tez illū eleuat̄ i oi hora ab eo elōgatur ⁊ radij
q̄litas se minorādo ꝓcedit q̄ ab ip̄o sole ad il
lā tendit. Quū vero mōs est ab occidente nō
est sic. sol enī q̄q̄ȝ hora ei appropiquādo ince
dit. ¶ Modus āt vētū ꝓhibendi est q̄ mōs
aut claudit a ciuitate flatū venti septentriōa
lis ifrīdātis. aut multiplicat̄ flatus meridiōa
lis calefacientis aut est ciuitas iter duo cacu
mina mōtiū sita: dectecta obuiatōi alicuius
venti cuius exufflato ibi fortior erit q̄ȝ sit i ter
ra plana: solet enī aer cū per viā icedit angu
stā tracti ꝓcedere ⁊ nō cessat̄. ⁊ sil̄r aq̄ ⁊ alia
Et huius qdez cā i nālibus est scita. ¶ Ciui
tates vero magis tēperate ex ꝑte mōtiū siue
sint coop̄te siue discoop̄te sūt q̄ ab oriente di
scoop̄te sūt ⁊ a septētriōe ⁊ coop̄te ab occidē
te ⁊ meridie. Ex maribus vero ꝑuenit assi
due ciuitatib⁹ q̄ sūt eis vicine hūiditatis au
gmētū. Qd̄ si maria fuerit a ꝑte septētriōis
erit hoc addiuuās ad ifrīdādū eas ꝓpter re
uolutionē venti septentriōalis q̄ i natura sui
frigid⁹ erit sup aq̄ faciē. ⁊ si a parte fuerit me
ridei ꝑuēiet ex eis grossitiei meridiōalis aug
mentū:⁊ ꝓprie si penetrādi locū nō iuenerit
ꝓpterea q̄ mōs sibi i facie resistit:⁊ cū a ꝑte

fuerit orientis erit hũectatio aeris ab eis ma
ior q̃z si ĩ parte fuerit occidentis. ¶ Sol eniz
sine cessatõe resolutõez augebit q̃zto plus ap
propinq̃uerit: sed in occidentalibus nõ sic effi
ciet. ¶ Ad fũmũ vero ex maris vicinitate ꝓ
uenit ĩ aere hũiditas: postea si fuerit vẽti mul
ti sibi succedẽtes quos nõ refrẽauerit mõtes
erit aer magis a putrefactõe saluꝰ. Q̃ꝺ si vẽ
ti exuflare negerit erũt putrefactiõi ꝑpate ⁊
vt hũores putrescãt. ¶ In hac ãt ĩtentiõe vẽ
ti q sũt meliores sũt septentriõales post oriẽ
tales post quos sũt occidentales ⁊ deteriores
sũt meridiõales. Sermo vero de eo qꝺ vẽ
toꝝ cã gnãtur duobꝰ modis erit. ẜmo vero
vl̃is absolutꝰ ⁊ ẜmo ẜz illud qꝺ vnicuiqz ciui
tati ꝓpriũ erit. Vl̃is vero ẜmo ẽ ꝙ meridio
nalis ẜz pl̃imas ciuitatũ cal̃us ẽ ⁊ hũidꝰ. Sz
cal̃us ꝓpterea ꝙ a pte solis vicinitate calefa
cta venit: ⁊ hũidus ꝓpterea ꝙ pl̃m mariũ a
nobis ẽ meridiõale: ⁊ ꝑter hec q̃ sũt meridio
nalia opaꝛ̃ ĩ eis sol fortiter ⁊ euaporant ex eis
vapores q ventis ꝯmiscenꝛ̃ ⁊ ideo meridiõa
les venti erũt laxãtes. ¶ Septẽtrionales ve
ro sũt frĩ eo ꝙ sup mõtes trãseũt ⁊ super ter
ras fr̃as multaꝝ niuiũ: ⁊ sũt sicci ꝓpterea ꝙ
eis nõ multi associãtur vapores: qm̃ resol̃o a
pte septẽtriõis fit minꝰ: neqz trãseũt sup aq̃s
marinas: sed trãseũt ẜz pl̃m sup aq̃s ꝯgela-
tas: aut super deserta. ¶ Et orientales quidẽ
ĩter caliditatẽ ⁊ frĩditatẽ sũt tempati: sed fiũt
occidẽtalibꝰ sicciores. ¶ Septẽtriõales nãqz
oriẽtis minꝰ hñt maria q̃z septẽtriõales occi
dẽtis. ⁊ nos ꝓculdubio septẽtriõales sumus.
¶ Occidẽtales vero paꝝ plus sũt hũidi: qm̃
sup maria trãseũt: ⁊ qa sol eos suo diuersifi-
cat motu vnusq̃sqz eni hoꝝ duoꝝ. s. solis ⁊ ip
soꝝ alteri suo motu q̃si ꝯtrariꝰ erit. Iõqz nõ
tm̃ resoluit eos sol q̃ztũ oriẽtales resoluit vẽ
tos: ⁊ ꝓprie qa maior orientaliũ exufflatio ẽ ĩ
pricipio diei ⁊ maior occidẽtaliũ exufflatio ẽ
ĩ fine diei. Et iõ occidẽtales mioris erũt cal̃i
tatis q̃z orientales: ⁊ magis ad frĩditatẽ decli
nãtes. ⁊ oriẽtales maioris cal̃itatis: sz ambo
ꝯpõne vẽtoꝝ meridiõaliũ ⁊ septentriõalium
sint tẽperati. ¶ Qñqz vero ĩ ciuitatibus ven
toꝝ iudicia ẜz alias res mutãꝛ̃. Est eni qñqz
ĩ quibusdã ciuitatibus ꝯueniens vt venti me
ridionales frigidiores sunt quum circa eas
mõtes fuerint niuosi meridiõales: ⁊ quũ ver
terit se venti meridionales ad frĩditatẽ: ideo
q̃z sup ipsos transeunt. ¶ Et est quuz septen
trionales meridionalibus calidiores existunt.
quũ circa eos deserta fuerit adusta. Sz assa
niaꝝ aut sunt venti q p deserta transeũt val
de calida: aut sunt venti de genere fumoꝝ q
ĩ spatio signa efficiunt torrefaciẽtia sil̃ia igni:
qm̃ quũ sunt graues ibi accĩt eis sicut ante-
cessio ⁊ ꝯbustio: ⁊ subtile sepaꝛ̃ ⁊ qꝺ graue ẽ
descendit ĩ quo existunt adustionis ⁊ igneita
tis relige: q2 oẽs venti fortes sicut videꝛ̃ sapi
entibus ph̃oꝝ nõ ĩcipiunt nisi a superiori: sz
materieꝝ eoꝝ ꝑncipiũ fit ab ĩferiori. Prici-
piũ vero motuũ exufflationũ ⁊ turbinis eoꝝ
est a supiori. ⁊ hoc aut est iudiciũ cõe: aut ẜz
plurimũ ⁊ hec certificatio ĩ pte nãlis ph̃ie cõ
tineꝛ̃. ⁊ nos q̃dẽ nunc noiabimus capl̃m istiꝰ
modi ĩ locis h̃itatis. ¶ Ciuitatũ vero diuersi
tates sunt ẜm terrã qm̃ eaꝝ alie sunt lutose.
alie sunt q̃ sunt petrose: alie sũt q̃ sũt arenose:
alie sunt q̃ sunt limose fetentes. aut cenose.
alie sunt sup q̃ꝝ terrã est virtus metalline su
perans ⁊ hoc totum ĩ eius aere ⁊ aq̃ operaꝛ̃.

¶ De ipressionibus aereaꝝ mutationũ ma
larum cursu naturali contrariorum. Ca. ix.

Mutatões uero naturã egredientes sũt
aut pp cõuersionẽ ĩ subã aeris factam
aut pp cõuersionẽ ĩ q̃litatibus ipsius. Qꝺ
vero ĩ eius existit subã ẽ vt eius subã ad ma
litiã conuertaꝛ̃. Nõ iõ ꝙ aliq̃ suaꝝ q̃litatum
valde fortior facta fuerit ẜm augmentũ: vel
diminutionẽ ⁊ hec est pestilentia: ⁊ est putre
factio q̃ accĩt aeri similis putrefactõi aq̃ re-
molientis fetide. ¶ Nos nãqz quũ aerẽ dici
mus volumus dicere aerẽ simplicẽ nudum.
qm̃ ipse nõ est aer q nos circundat. ⁊ si iuen-
tus fuerit purus fortasse erit alius. Ipse eniz
⁊ vnũq̃dqz simpliciũ nudoꝝ nõ putrescũt: sz
aut ĩ sui q̃litate aut ĩ sui subã ĩ aliud cõuertiꝛ̃
simplex: sicut aq̃ ꝯuertiꝛ̃ ĩ aerẽ. ¶ Quũ autẽ
aerem dicimus nolumus dicere nisi corpus
ĩ substantia sua commixtum. ⁊ est corpus cõ
mixtum ex aere certificato ⁊ partibus aque
is vaporosis: ⁊ partibus terris in fumo ⁊ nu-
bibus surgentibus: ⁊ partibus igneis. ⁊ nos
neqz dicimus illum aerem nisi quomodo di
cimus aquam maris aut lacuum aquam: sz
nõ sit aq̃ pura simplex sz mixta ex aere ⁊ ter-
ra ⁊ igne. sed superans in ea est aqua. Hic
ergo aer putrescit quandoqz ⁊ conuertitur
eius substantia ad malitiam sicut aqua lacu
narum putresit ⁊ conuertitur eius substantia
ad eã. pestilẽtia ãt ⁊ aeris putrefactio ẜz pl̃z

euenit i postrēo estatis ⁊ i autūno. ⁊ nos qdē nominabimus accidētia q̄ ex pestilētia i alijs locis ꝓueniūt. Q̄d vero i ipsiꝰ erit q̄litatibꝰ ē vt ſ̄z calitatē aut friditatē ad q̄litatē ꝑuciat itollerabilē i tm̄ vt ꝑ ip̄z messes ⁊ generatio corrūpāt̄. ⁊ h̄ qdē est aut ꝯuersio homogenea sicut rabiositas estatis quū fortior sit: aut cō uersio ꝯtraria sicut frigoris malitia i estate q̄ ꝓpter aliqd̄ euenit accn̄s. ¶ Ex aere vero cū mutat̄ ꝓueniūt i corporibꝰ accn̄tia Quuz eni putrescit putrefacit hūores ⁊ icipit hūorē putrefacere qa corde circūdatꝰ ē: qm̄ ad ipsū ꝓpiquiꝰ accedit q̄z ad aliū. ⁊ si fortiter calefit iūcturas laxat ⁊ humores resoluit: ergo i siti augmentū p̄stat ⁊ resoluit spūz ⁊ deijcit virtutes ⁊ ꝓhibet digōnē ꝓpterea ꝙ calorē inatū occultū resoluit q est istr̄uz naturale ⁊ colorē efficit citrinū: ꝓpterea ꝙ hūores resoluit sāguieos colorē rubificātes: ⁊ qa colerā alios facit supare hūores ⁊ cor qa calefacit calore nō inato ⁊ facit hūores fluere ⁊ ipsos putrefacit. ⁊ d̄fert eos ad ꝯcauitates ⁊ m̄bra debilia ⁊ corporibꝰ sanis nō est bonꝰ. Est tn̄ quū hydropicis cōfert ⁊ paralyticis alcuzez frigido ⁊ spasmo hūido ⁊ torture hūide. ¶ Aer vero frigidus calorez inatū ad iteriora redire facit vbi talez adeptꝰ fuerit fortitudinez ꝑ quā ad iteriora igrediat̄ hic nāqz ē mortificās. ¶ Aer p̄terea frigidꝰ nō multū ꝓhibz materiex̄ fluxū ⁊ ꝯtinet eas: s̄z facit cartax̄ ⁊ d̄bilitas neruos ⁊ tractheā arteriā magno ledit ipedimēto. ⁊ cū nō fuerit fortis digōnez efficiet fortiorez: ⁊ oēs occultas opōes efficiet fortiores ⁊ excitabit appetitū. ¶ Ad vltimū vero est magis sanis ꝯueniēs q̄z aer multe calitatis. S̄z eiꝰ qdē nocumēta sūt ex ꝑte opōnū q̄ ex neruis pēdēt: ⁊ iō ꝙ claudit poros: ⁊ qa p̄mit illud qd̄ itꝰ i ossibꝰ erit. ¶ Aer vero hūidus pluribus ꝯplexionū est bonus ⁊ colorē efficit bonū ⁊ cutez ⁊ reddit eā mollem ⁊ poros dimittit apertos: sed ad putrefactionem preparat. Et siccus quidem huic existit cōtrarius.

¶ De naturis ventorum. Capitulum.x.

Iaz vētox̄ dispōes narrauimꝰ i capl̄o mutationū aeris noiatiōe aliq̄. ¶ Nūc vero i eis s̄monez volumꝰ ꝓferre aggregatiuū s̄z alium ordinem ⁊ icipiemus a septentriōali.

¶ De vento septentrionali.

Septētriōal̄ corroborat ⁊ idurat ⁊ q̄ manifeste fluunt ꝓhibet: ⁊ diuidit poros ⁊ digestiuā fortē efficit ꝯstrigit vētrē ⁊ idurat ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ aerē putridū pestilētialē sanat. Quū vero meridionalis septētrionalem p̄cedit ⁊ seq̄t̄ eū septētrionalis accit a meridionali fluxus ⁊ a septētrionali exp̄ssio iteriꝰ ⁊ qn̄z ꝓuenit ide scissura ad exteriora. Iōqz multiplicat̄ tūc fluxꝰ mēx̄ capitis ⁊ pectoris egritudies. ⁊ egritudies qdē septētriōales sūt dolores neruox̄: de qbus sunt vesica ⁊ m̄ix ⁊ difficultas mingendi ⁊ tussis ⁊ costax̄ dolores ⁊ lateris ⁊ pectoris ⁊ horripilationes.

¶ De vento meridionali.

Meridionalis laxat fortitudinē ⁊ aperit poros ⁊ turbat hūores ⁊ mouet eos ad exteriora ab iterioribus ⁊ i sensibꝰ efficit grauitatē. ⁊ ipse est ex eis q̄ exituras corrūpunt: ⁊ egritudinū efficit recidiuatōez ⁊ debilitat ⁊ super exiturā ⁊ podagrā efficit pruritū ⁊ cōmouet epilepsiā ⁊ affert sōnū ⁊ facit febres putridas: sed non exasperat guttur.

¶ De orientalibus ventis.

Venti isti si i postremo noctis ⁊ i p̄ncipio diei flauerit: venient ab aere q iaz tēꝑatus est ꝑꝑ solē: ⁊ subtiliatus ⁊ eius hūiditas iā fuit immutata: iōqz sunt sicciores ⁊ subtiliores ꝙ si i fine diei ⁊ i p̄ncipio noctis flauerit: erit res contraria. ¶ Orietales tn̄ vl̄r occidentalibus semper existunt meliores.

¶ De occidentalibus ventis.

Venti isti si flauerit i fine noctis ⁊ i p̄ncipio diei venient ob aere i q̄ sol opatꝰ nō fuit. ¶ Spissiores igr̄ ⁊ grossiores erunt si in fine diei ⁊ noctis principio flauerint: erit res contraria.

¶ De his que prouenient ex habitationum locis. Capitulum.xi.

In capl̄o mutationū aeris iā noiauimꝰ dispōnes q̄sdā locox̄ hitabiliū. ¶ Nunc vero ēt i eis s̄mone volumus ꝓferre ꝯpēdiosum s̄m aliū ordinē neqz est nobis curandū si aliquid ex his que diximus reiteremus.

¶ Locorum habitabilium iudicia.

Iam sciuisti ꝙ locox̄ habitabiliū dispōnes i corporibus diuersificāt̄ cā altitudinū ⁊ ꝓfūditatū i ipsis ⁊ cā dispōnis eox̄ que eis vicināt̄ cū hoc ex mōtibus dispōis terre ipsius si sit lutosa aut hūefcā: aut cenosa: aut si ē i ea virtus minere ⁊ dispōnis multitudinis aq̄x̄ aut paucitatis eax̄ ⁊ dispōnis cox̄ q̄ eis viciuāt̄ sicut arbox̄ ⁊ minorax̄ aut fouearū aut cadauex̄ aut hox̄ filium. ¶ Et sciuisti qm̄ aex̄ ꝯpl̄ones ex latitudinibus ciuitatum

cognoscunť ⁊ ex terra ipsaꝝ ⁊ ex mõtiũ ⁊ ma
riũ vicinitate quã hñt cũ eis ⁊ ex vẽtis earũ.
¶ Et nũc qdẽ dicemus summatī ꝙ oīs aer
q cito ifrať cũ sol occit: ⁊ cito calefit quũ ipse
oriť ẽ subtilis. Qui vero huic ẽ ꝯtrarius est
ecõtrario deīde oībus aeribus deterior ẽ ille
q cor ꝯstrigit: ⁊ aeris attractionẽ angustat.
Post hoc diuidemus nũc cuiuslibet loci ha
bitabilis dispositionem.

¶ De locis habitabilibus calidis.

Loca habitabilia calida nigrificãt capil
los i tãtũ ⁊ crispãt ꝙ eos quũ colligũť
piperi similes efficiũť digestiaꝫ debilitãtes. ⁊
quũ i eis maria fuerit resolutio ⁊ minuet hu
miditas cito adueniet seniũ sicut i terra ni
groꝝ. ¶ Illis nãqꝫ ibi morať aduenit seniũ i
annis trigita ⁊ eoꝝ corda sũt timida ꝓpea ꝙ
sps multũ resoluiť. ¶ Corpora ꝑterea i locis
bitabilibꝰ calidis morantiũ sũt magis leuia.

¶ De locis habitabilibus frigidis.

In locis bitabilibus fríis morãtes sunt
fortiores ⁊ audacie maioris ⁊ meliꝰ di
gerẽtes sicut sciuisti. ¶ Que si fuerit hũida
erũt ibi morãtes crassi ⁊ carnosi ⁊ multa ha
bũdãtes adipe. qꝛ vene erunt profunde ⁊ iun
cture occulte ⁊ erunt ipsi teneri ⁊ albi.

¶ De locis habitabilibus humidis.

In locis bitabilibꝰ morãtes hũidis pul
chraꝝ sũt facieꝝ. Quoꝝ cutes sũt lenes
⁊ quũ exercitãť cito aduenit eis laritas. ⁊ eo
rũ estas nõ multũ calefit: nꝫ hyems valde in
frať. ⁊ eis aduenĩũt febres multe more ⁊ ven
ter ⁊ sãguis multꝰ eritꝰ ex mẽstruis ⁊ hemor
rohidibꝰ ⁊ mlꝉtiplicãť i eis hẽorrohides ⁊ vlce
ra putrida ⁊ putrefactõ ⁊ mlꝉtiplicãť i eis epi.

¶ De locis habitabilibus siccis.

In locis bitabilibꝰ siccis morãtiũ exsic
cãť ꝯpleriões: ⁊ ipsoꝝ effuscãť cutes ⁊
exsiccãť. ¶ Et eoꝝ cerebris cito aduenit sicci
tas. ⁊ eoꝝ estas est valde calida. ⁊ hyems q
dẽ multum frigida.

¶ De locis habitabilibus altis.

In locis bitabilibꝰ altis morãtes sũt sa
ni ⁊ fortes labores multum patientes:
⁊ viuũt diu. ¶ De locis bitabilibꝰ ꝓfũdis.

In locis bitabilibꝰ ꝓfũdis morãtes in
vaporositate erũt multa ⁊ epatis debili
tate ⁊ aqs abũdãt nõ fríis ⁊ ꝓpe si fuerit stan
tes: aut aque lacuum aut stagnorum: ⁊ quẽ
admodum sciuisti eorum aeres sunt mali.

¶ De locis bitabilibꝰ petrosis ⁊ discoopertis.

Horꝝ aeres i estate sũt valde calidi ⁊ in
hyeme multũ frĩ: ⁊ eorũ corpora sũt du
ra ⁊ solida ⁊ multorũ capillorũ fortia ⁊ iũctu
re mãifeste ⁊ vicinit i eis siccitas ⁊ sunt mul
tũ vigilãtes ⁊ sunt malorũ i obediẽtes ⁊ ẽ in
eis bellorũ fortitudo ⁊ solertia in artibus ⁊
acuitas.

¶ De locis bitabilibꝰ mõtuosis ⁊ niuosis.

In locis bitabilibꝰ mõtuosꝭ niuosis mo
rãtiũ iudiciũ ẽ sicͭ aliaꝝ terraꝝ frigidaꝝ
⁊ eorũ terre sunt ventose. ⁊ dũ nix morať ge
neranť i eis boni venti: sed cũ resoluiť in mõ
tes habent q vẽtos ꝓhibeant sũt vaporosa.

¶ De locis habitabilibus marinis.

Horũ tẽpanť caliditas ⁊ frigiditas ꝓp
ter sue hũiditatis ad passionẽ iobedien
tiã ⁊ ad recipiendũ illud qđ i ipsa penetrat.
¶ In hũiditate vero ⁊ siccitate proculdubio
ad humiditatẽ declinant. ⁊ si septẽtrionalia
fuerit erit maris vicinitas ⁊ habitatõis pro
funditas magis temperate i eis. ¶ Et si me
ridionalia fuerint calida erit econtrario.

¶ De locis bitabilibꝰ septẽtrionalibꝰ.

Horum habitabilium locorum boĩum
iudicium est sicut iudicium ciuitatum
⁊ tẽpoꝝ frigidoꝝ i qbꝰ multiplicãť exꝑmẽdi ⁊
ꝯstrigẽdi egritudĩes ⁊ mlꝉtiplicãť i eis hũors
i occulto corporis congregati. ⁊ solet i eis eẽ
digestiue bonitas ⁊ vite longitudo ⁊ multi
plicatur i eis exitus sanguis ex naribus prop
ter multam replexionem et resolutõis pauci
tatem. vene ergo aliquando sciduntur. Epi
lepsia vero non eis accit propterea ꝙ sint i
terius sani et qꝛ calor eorum inatus est mul
tus q si acciderit erit fortis: quoniam nõ eue
niet nisi propter fortem causam. ¶ In corpo
ribus preterea eorum vlcera cito sanãť ꝓpter
eorum fortitudinem et sanguis eorum boni
tatem: propterea ꝙ exterius non est causa
que ea laxet aut ea detegat. ¶ Sed propter
multum caliditatis cordium eorum sunt in
eis mores lupini. Mulieribus propterea eo
rum accit ne a menstruis perfecte munden
tur: quoniam earum menstrua non sufficien
ti fluunt cursu propter viarum constrictõeꝫ
qa non est ibi quod ipsa faciat currere et la
xet. ¶ Et propter hoc dixerunt quidaꝫ quod
sunt steriles qꝛ earum matrices sunt munde
hoc tamen diuersum est ab eo quod in par
thorum terris videmus. ¶ Ego autẽ dico ꝙ
caloris inati eaꝝ fortitudo ꝑficať ei q minuiť

ex causis q̄ fluere faciunt ꝛ laxant exteriorib⁹
Et dixerunt qḋ raro accĩt eis vt aborsũ pa
tiant̃. ꝛ hoc q̄dē demr̃at ꝙ virtutes moranti
um in istis habitabilibus locis sunt fortes. ꝛ
ꝑtus aduenit eis durus. qm̄ mēbra eaꝝ ꝑien
di sunt stricta ꝛ solida. Qḋ vero abortiunt ꝫ
pl̄m fit ꝑꝑ frigus. eaꝝ quoqꝫ lac paucũ est ꝛ
grossũ ꝑꝑ frigus nõ ꝑmittēs penetrare ꝛ cur
rere. est etiã quũ in hac terra accĩt ꝛ p̃cipue
debiles hñtibus virtutes vt mulieribus cu-
zez ꝛ pthisis ꝛ eis ꝓp̃e q̄ ꝑiunt accĩt eis pthi
sis ꝛ cuzez seq̄nter ꝑꝑea ꝙ vehementer se ex
primunt ex duritie ꝑtus. Vene ergo q̄ sunt
in ꝑte pectoris scindunt̃ ꝛ ꝑtes aliquot ex ner
uis ꝛ villis. Et primo igr̃ accĩt pthisis ꝛ ex
ꝫo cuzez. Mirach quoqꝫ ventris p̃ꝑatus est
ad scindendũ apud vehementē exp̃ssionē. Et
pueris accĩt ramex aquosa q̄ ab eis remoue
tur cũ crescunt ꝛ puellis accĩt aq̄ ventriũ ꝛ
matricũ: q̄ cũ crescunt recedit. Ophthalmia
vero raro accĩt eis: sed cũ accidit ē fortis.

¶ De locis habitabilibus meridionalibus.

Horꝝ iudicia sũt iudicia terraꝝ ꝛ tēpoꝝ
calidoꝝ plurimũ ãt aq̄ꝝ q̄ sũt in eis est
salsũ ꝛ sulfureũ. ꝛ capita morãtiũ in illis sunt
plena hũidis mãiis. qm̄ meridies hoc opat̃.
ꝛ eoꝝ vẽtres sũt soluti ꝑꝑ illud qḋ ex eoꝝ ca
pitibus ad st̃õs descēdit. mēbra quoqꝫ eorũ
sũt laxa ꝛ debilia: ꝛ sensus ipsoꝝ graues.
Et desideria ẽt comedēdi ꝛ bibēdi debilia ꝛ
q̄libꝫ vino grauãt̃ ꝑꝑ eoꝝ capita ꝛ st̃õi debi-
lia exñt vlcera quoqꝫ eoꝝ duriter sanant̃ ꝛ
mollificant̃. mulieribus vero accĩt multum
sanguinis mẽstrui exitus: neqꝫ ꝯstringit̃ nisi
cũ difficultate. Et freq̄nter abortiũt ꝑꝑ mul
titudinē egritudinũ eaꝝ: ꝛ nõ ab alia cã. Vi
ris quoqꝫ accidit a vētre sãguis exitus ꝛ he
moroides ꝛ ophthalmia hũida q̄ cito sanant̃
Senibus vero q̄ trãseũt q̄nq̄ginta annos
accidit palysis ꝑꝑ eoꝝ catarros. ꝛ accidit oĩ
bus eis ꝑꝑea ꝙ sũt eoꝝ capita plena asma ꝛ
tēsura ꝛ epilepsia. Et accñt eis febres in q
bus caliditas ꝛ frigiditas ꝯiũgũt̃ ꝛ febres lõ
ge hyemales ꝛ nocturne. Acute vero febres
paꝝ accñt eis: ꝑꝑea ꝙ eoꝝ vētres multuꝫ re
soluũt̃ dissoluit̃ subtile ꝙ est i eoꝝ hũoribus.

¶ De locis habitabilibus orientalibus.

Ciuitas q̄ ab oriēte ē apta ꝛ in oppõne
posita ē sana ꝛ bõi aeris. Sol. n. in p̃n
cipio diei sup eã eleuat̃ ꝛ aerē eius clarificat
postea recedit ab ea aere iã clarificato: ꝛ ex-
ufflãt sup ipsã vēti subtilis q̄s p̃mittit ei. sol
deide ipsemet eos seq̃t̃ ꝛ ꝯueniũt̃ ipsoꝝ mot⁹.

¶ De locis habitabilibus occidentalibus.

In ciuitate q̄ ab occidēte ē discoopta ꝛ
ab oriente coopta nõ venit ad eã sol ni-
si tarde. ꝛ illico cũ vēit ad ip̃aꝫ incipit elõga
ri ab eã. qꝛ nõ ei appropinquãdo incedit. nõ
ergo eius subtiliat aerē: neqꝫ exsiccat sed di-
mittit ip̃m hũidũ grossũ: ꝛ si vētos ei mittit.
mittit eos ab occidēte ꝛ in nocte. Iudicia
ergo tēpoꝝ sũt iudicia ciuitatũ hũidaꝝ et cõ
plexionũ caliditatē hñtiũ tēꝑatã grossã. et ni
si eēt ꝑꝑ illud qḋ ex spissitudine ꝓuenit ae-
ris eius nã veris nãe similis existeret. Sani-
tas vero in eis minus existit q̄ꝫ in terris ori
entalibus cũ diminutõe multa. neqꝫ audien
da sũt verba eius q̄ dicit absolute ꝙ virtus
huius terre ē virtus veris ꝯꝑatõe aliaꝝ ter-
raꝝ valde bonaꝝ. Qḋ vero in ea vehemēter
existit malũ ē ꝙ sol nõ aduenit ei: nisi postq̄ꝫ
inualuerit ad calefacieñ clima. Iõ qꝛ ē altus
sup eã igit̃ post frigus noctis ab hoc subito
eleuatur. Sꝫ ꝓpter hũiditatē cõplexionis ae
ris eius sunt voces hoĩum rauce et proprie i
autũno ꝓpter rheumatismos ipsoruꝫ.

¶ De eligendis locis habitabilibus et eis p̃
parandis.

Qui loca eligit habitabilia: cognoscere
dꝫ terrã ciuitatis. et quõ erit ei⁹ dispõ
ꝫm altitudinē et ꝓfunditatē et discoopturã.
aut coopturã et ei⁹ aq̄ꝫ et subãꝫ aq̄ ipsius: et
quõ erit ꝫꝫ ei⁹ ꝓpalatõeꝫ ꝛ ei⁹ discoopturã
aut ꝫm sui occultatõeꝫ et ipsius ꝓfunditatē
et si sit ventus exposita aut in terra ꝓfunda.
et dꝫ cognoscere vētos ibi flãtes si sint sani
fr̃i. Et q̄d ei sit vicinũ ex marib⁹ et pelagis ꝛ
mõtib⁹ et mineris. et dꝫ scire q̄lis sit terra ꝫꝫ
sanitatē et egritudies. et q̄ egritudies illic cõ
morantibus euenire soleant. Et dꝫ cogno-
scere illic commorantium fortitudines et eo
rum desideria et digestiuam. et nutrimento
rum eorum bonitatē. et quõ existat eius stri
ctura. et si sit ampla spatiosa. aut sint eius in
troit⁹. angusti. et loc⁹ vñ vapor egredit̃ sit cõ
strict⁹. Post h̃ oꝫ vt fenestre porte sint oriē
tales vl̃ septētrionales. Sitqꝫ illḋ vñ magis
solicitari debes vt vētri oriētales stricturas i
gredi valeãt: et vt sol ad vnũquēqꝫ locũ itra
re q̄at q̄ ibi existit: qm̄ ipse ē q̄ aerē rectificat
Vicinitas quoqꝫ aq̄ꝝ dulciũ mobiliũ currē
tiũ mr̃taꝝ ꝛ mũdaꝝ ꝛ q̄ hyeme ifr̃ãt ꝛ estate

calefiūt:⁊ diuerſe ab eis q̄ occultāt̄ ē res ꝯue niēs ⁊ adiutoriū p̄bēs. ¶ Et iā qdē locuti fuimus de aere ⁊ locis habitabilibus verbis ex poſitorijs nunc aūt loqui debemus d̄ cauſis que iſta ſequūtur:⁊ q̄ cum eis numerate ſunt.

¶ De eis q̄ ꝓueniūt ex motu ⁊ quiete. C. xij.

Motus opō i corpore hūano diuerſificatur:iō ꝙ ē fortis aut d̄bilis:aut paucꝰ aut multus ⁊ ꝓpter illud qd̄ ei ex qete admiſcet̄. ¶ Et iſtō qdē ap̄ ſapiētes ē diuiſio p̄ ſe. ⁊ ꝓpter illō qd i ipſo exercēt hoies ex māijs ¶ Et motꝰ qdē fortis ⁊ multus ⁊ paucꝰ ⁊ cū qete mixtꝰ oēs coicāt i hoc vt calorē efficiāt fortiorē:ſ; fortis nō multus differt a multo n̄ forti ⁊ a multo qeti admixto:qm̄ ipſe vehemē ter calefacit corpus ⁊ ſi reſoluit paꝝ reſoluit. Multꝰ vero paulati reſoluit plus q̄; calefaciat. ¶ Et cū qſq; eoꝝ multus erit īfrat ꝓpterea ꝙ vehemēter calorē reſoluit nālē ⁊ ēt exficcat. S; cū ipſa i aliq̄ exerceber̄ mā. plerūq; mā illa efficit qd̄ eiꝰ adiuuabit opōnē:⁊ plerūq; facit qd̄ ipſā adminuit. verbi gr̄a ſi motus fuerit motꝰ artis fulonū ꝓueniet ex ea i fr̄iditate ⁊ hūiditate augm̄tū. ¶ Et ſi motus fuerit motus artis ferrarioꝝ accit ex ea i cal̄itate ⁊ ſiccitate augm̄tū. ¶ Quies vero ſēper ē īfrigidās ꝓpter p̄uationē viuificatiōis caloris:⁊ ꝓpter ꝯſtrictionē q̄ ē ſuffocās ⁊ hūectās ꝓpter defectū reſolutōis ſuperfluitatū.

¶ De his q̄ ꝓueniūt ex ſōno ⁊ vigilijs. c. xiij.

Somnus qeti vehemēter ſil̄is erit.⁊ vigilie valde ſūt motui ſil̄es. Ambobꝰ tm̄ eorū pꝰ h ſūt ꝓprietates q̄ ſūt ꝯſiderāde. ¶ Dicemꝰ ergo ꝙ ſōnus oēs opaōes nāles fortes efficit:ꝓpterea ꝙ calorē ꝯtinet inatū ⁊ virtutē laxat aialē:iō ꝙ cordis vias hūectat ⁊ eas laxat.⁊ qa ſp̄s ſubā; turbidā efficit ⁊ ꝓhibet illō ꝙ reſoluit̄. Laxitudis vero mōs oēs rēouet ⁊ fortes retinet eūatiōes. ¶ Motꝰ nāq; oi qd̄ ad curren̄ aptū ē currēdi adauget virtutē:niſi ſint māie q̄ ad p̄tē cutis exiſtāt. Sōnꝰ.n.qm̄; ad expellen̄ eas iuuat:ꝓpea ꝙ calorē iteriꝰ ꝯtiet ⁊ nutrim̄tū i corp̄e p̄tit̄:⁊ expellit̄ illō qd̄ ē iuxta cutē: ꝓpea qd̄ id qd̄ ē lōge ꝯſtrigit. ¶ Vigilie vero hoc plus efficiūt l; ſōnus plus efficiat ſudorē q̄; vigilie. Sudor nāq; quē efficit ſōnus ē ſ; modū exuberādi mā;:⁊ nō ſ; modū reſolutiōis ſubtilis ꝯtiui. Qui āt in ſomno multū ſudat nullā hñs cā; nutrimēto plenus erit qd̄ tollerare nequit. ¶ Quūq; ſomnus mām inuenit aptam ad digern̄ ⁊ maturan̄ ad ſauguis materiā:eam ꝯuertit ⁊ calefacit ip̄a; ⁊ tranſit color ⁊ corpus ⁊ calefacit corpus calore naturali. Qd̄ ſi hūores iuenit cal̄os colericoſ ⁊ p̄durauerit eius t̄ps calefacit eos vel corpus calore extraneo.⁊ ſi iuenerit vacuitatē īfrabit: p̄p̄ hoc ꝙ reſoluit aut humorē q virtuti digeſtiue ſit inobediēs īfrabit p̄p̄ illud qd̄ expandit̄ de eo.

¶ Vigilie vero huius totius ꝯtrariū efficiunt. ¶ Quū āt ſunt multe ꝯpl̄onē corrūpūt cerebri aliq̄ ſiccitatis mō ⁊ debilitant ip̄m ⁊ cōmiſcēt rōnem ⁊ adurunt hūores ⁊ egritudines faciunt acutas. Somnus āt multus huius efficit ꝯtrariū. ¶ Operat̄ enim virtutū aialium obtuſionē ⁊ capitis grauedinē ⁊ egritudines frigidas ⁊ illud eſt p̄p̄ illud qd̄ ipſe in rel̄one ꝓhibet. Virgilie vero deſideriū augent ⁊ famē efficiunt p̄p̄ illud qd̄ de materia reſoluunt ⁊ de digeſtiua minuunt p̄p̄ illō qd̄ de virtute reſoluunt. ¶ Et iſomnietas qdē iter vigiliā ⁊ ſomnū i oibus diſpōnibus ē mala. Qd̄ āt ex diſpōne ſomni eſt ſuperans eſt qd̄ i ipſo calor occultat̄ ⁊ fr̄itas māifeſtat̄: p̄p̄ hoc oibus mēbris tāta neceſſaria ſūt opimēta q̄;ta i vigiliis nō ſūt neceſſaria. ¶ De iudiciis vero ſomni ⁊ de eo qd̄ de ipſo ꝯſideratur ⁊ de ipſius diſpoſitōibus verba multa iuenies in libris qui ſequūt̄ ſi deus voluerit.

¶ De his q̄ ꝓueniūt ex motu ⁊ aiali. C. xiiij.

Omnia aie accñtia ſequūt̄:aut eis aſſociant̄ motōes ſp̄s iterius aut exterius.et iſtud aut erit ſubito aut paulati.⁊ eiꝰ motionē ad exteriora ſequit̄ frigiditas eius qd̄ iterius exiſtit:⁊ fortaſſe ſuperfluit illud qd̄ reſoluit̄. Subito ergo īfrigidat̄ exterius ⁊ iterius ⁊ ſeq̄t̄ eā ſincopis aut mors.⁊ motū quidem eius ad iteriora ſeq̄t̄ fr̄itas eius qd̄ eſt exterius ⁊ caliditas iterior. ¶ Et eſt quū multa coanguſtatione ꝯſtrigit̄ ⁊ īfrat̄ iterius ⁊ exteriꝰ ⁊ ſincopis magna aut mors ſeq̄t̄ ſ̄ḃm ⁊ motꝰ qdē ad exteriora aut fit ſubito:ſicut fit quum ex ira:aut fit leuiter ⁊ paulati:ſicut ꝯtigit cū adſūt delitie ⁊ gaudiū tēp̄atū. ¶ Motꝰ vero ad iteriora aut ē ſubito ſic̄ cū tior adeſt aut ē leuiter ⁊ paulati ſic̄ cū adeſt triſtitia.⁊ ſuffocatio qdē ⁊ reſol̄o p̄dicte nūq̄; ſequūt̄ niſi illud qd̄ ſubito euenit. ¶ Diminutio vero ⁊ p̄thiſis nāe nūq̄; ſequūt̄ niſi leuiter ⁊ paulati vēit Quūq; diminutionē dico itelligo ſuffocatione q̄ ordiati ⁊ paulati accit ⁊ nō ſubito. ¶ Et cū dico p̄thiſim nāe itelligo reſol̄onē q̄ fit le-

uiter ⁊ paulati ⁊ nõ subito ⁊ ē eū accit vt i ho
ra vna ad duas moueaꝛ ptes cū accidēs duo
ꝯcomitāꝛ accidētia sic eleni. ¶Est eni cū ac-
cidit cū ea ira ⁊ tristitia ⁊ diuersificātur duo
mot⁹: ⁊ sic verecūdia qa fit pus ꝯstrictio ad i
teriora deide redit rō ⁊ ꝯsiliū ⁊ dilatat illud
qd ē ꝯstrictū ⁊ egrediꝛ exteri⁹ ⁊ rubificat co
lorē. ¶Et ē ēt cū corpus patiꝛ propter affe-
ctiões aīales alias ab istis q̃s noiabimus: sic
sūt magiatões aiales. pꝫ.n. ip̄mūt res nāles
queadmoꝫ accit vt puer ei simileꝛ cui⁹ forma
imagiata fuit cū fuit viri ⁊ mulieris ꝯiūctio
⁊ vt sit ei⁹ color ꝓpiqu⁹ colori ei⁹ quē viderit
cū fuit cāus. ⁊ iste sūt res q̃s hoies credeꝛ ab
horrēt q difficilis dispōnis nō nouerūt bitu-
dines. Illi vero q sapiaꝫ diligūt nō negāt eas
queadmodū negāt res q̃ eē nō pñt. ¶Et hu-
ius qdē gñris ē motus sāguis ⁊ secutio eius
q ꝑparaꝛ ad eū cū multū itētus fuerit ad ꝯsi
derādū res rubeas. ⁊ isti⁹ capituli ē ꝯgelatio
dētiū propterea q alius acredinē comedit:
¶Et inuenit dolores mēbri ꝓpterea q ta-
le q̃le illud dolent alij cū de eo cogitauerit.
Et istius capituli ē mutatio ꝯplexiōis ꝓpte
rea q imagiaꝛ de re quā timet ne cadat i eā.

¶De his que proueniūt ex his q̃ comeduꝛ ⁊ bibuntur. Capitulum. xv.

Quod cōediꝛ ⁊ bibiꝛ i corpore hūano tri
b⁹ operaꝛ modis. Aut eni i ip̄o sola sui
q̃litate opōeꝫ efficit. Aut sui mā. Aut opōeꝫ
facit tota sui subā. ¶Et fortasse res q̃ ex his
trib⁹ itelligūꝛ verbis ꝓpique erūt sꝫ ligue cō
sideratiōnē. Sꝫ cū de his loqmur itētões ex
ꝑmere volumus q̃s mō noiabimus. ¶Sui
vero q̃litate agēs est illud q calefieri solet cū
est i corpore hoīs: aut ifrigidari ⁊ calefacit ca
liditate sua aut frigefacit sua frītate: ita q nō
ei assilaꝛ. ¶Et sui qdē operās materia ē illd
qd a sui ꝯuertiꝛ natura: ⁊ recipit formā alicu-
ius diuisiōis mēbroꝝ hūanoꝝ. ſꝫ eius mate-
ria lꝫ formā illā recipiat: est tñ cuꝫ accidit vt
aliq̃ suaꝝ q̃litatū q̃s hēbat q̃ suo mō fortior
erit q̃ꝫ hūani corporis q̃litas in ipsa remāere
eam faciat a pricipio rei: donec ꝯpleatur coa
gulatio ⁊ assimilatio: sicut sāguis q̃ generaꝛ
ex lactucis: qm̄ i ipso est plus frītatis q̃ꝫ sit in
ꝯplexiōe hoīs licet sit factus sāguis ⁊ sit bo-
nus ad hoc vt membri hoīs ps fiat: ⁊ sāguis
q ex aliis generaꝛ huic existit ꝯtrari⁹. ¶Sui
vero subā opans ē forma sui specifica agēs
⁊ ē illa q̃ ipsum est id qd ē ⁊ nō qualitate sui
ꝑter q corpori sile fiat aut fiat sile ei corpus.
Quñq3 dico q̃litatē vnā q̃ttuor q̃litatū itelli
go. ¶Qualitate igr̃ sua opantis materia in
ope igressū nō hꝫ. ¶Sua igr̃ opans materia
ē illud cuius materia quū de subā quā habe
bat alteraꝛ alteratōe quā i ea fecit virtus q̃ ē
i corpore restaurat illud qd ex eo fuit dissolu-
tū ꝑmo ⁊ accēdit calorē inatū ꝑpea q i san-
guie facit augm̄tū. Ho. ⁊ ē ēt quū opaꝛ suis q̃-
litatibus q̃ remāserūt inipso tertio. ¶Et sua
qdē opans subā ē illud qd forma sue spēi ope
raꝛ quā acqsiuit post ꝯplōnē qd quū ei⁹ sim
plicia se ꝯmiscuerūt: ⁊ ex eis gñata fuit res
vna ꝑparauit se ad recipiē spēm ⁊ formam
additā sup illud qd hūt simplicia illi⁹ forme
q̃litates ꝑ q̃s hēt mā. nec ꝯplō q̃ ex eis accit ſꝫ
sic ꝯtigit mē sꝫ ꝑpatōꝫ q̃ ꝓueit ei ex ꝯplone
h ḡ forma nō ē q̃litates ꝑme q̃s hꝫ mā: nꝫ ē
ꝯplō q̃ gñaꝛ ex eis: sed ē pfectio quā acqsiuit
materia sꝫ aptitudinē q̃ fuit ei acqsita ex cō
plone: sicut i magnete virtus attractiua: ⁊ si
cut natura cuicūq3 spēꝫ vegetabiliū ⁊ aialiū
.f. illa quā hūt post ꝯplōnē pp ꝯplōnis ꝑpa-
ratōeꝫ: ⁊ neq3 ē de simplicibus ꝯplōnib⁹: nꝫ
ipsamet ꝯplō: q2 nō ē calitas: nꝫ frītas: nꝫ sic
citas: nꝫ hūiditas: nꝫ simplices: nꝫ ꝯmixte: ſꝫ
ē verbigr̃a color: aut odor: aut aia. aut alia for
ma de nō pceptis sensu. ¶Et istius forme q̃
gñaꝛ ex materia qñ ē pfectio passio alicuius
quū hec forma ē virtus passiua: ⁊ qñ ē eaꝝ
pfectio facere ⁊ nō aliud: ⁊ ē quū hec forma ē
virtus agēdi ⁊ nō aliud sed quū ē agēs ⁊ non
aliud: qñ ē eius actio i corpore hoīs: ⁊ qñq3
nō ⁊ eius qdē forme q̃ post ꝯplōnē ꝓueit ali
qñ accit vt sit pfectio passio ab alio cuꝫ fuerit
hec forma virtus passiua. ¶Et qñ accit vt
sit pfectio eius i aliud actio. Et qñ accit vt
sit hec forma virtus sup opatōeꝫ i aliud. Et
qñ euenit vt sit hec forma adiuuās sup opa
tōeꝫ i aliud. ¶Sꝫ cū fuerit opatrix i alio: ali
qñ euenit vt sit ei⁹ opatio i corpore hoīs alñ
nō. ¶Et si ē virtus i corpore hoīs agēs: aliñ
efficit opatōeꝫ ꝯuenientē corpori: qñ opatio
nē nō ꝯuenientē. Tota āt opatio hec nō ꝓue
nit ex eius ꝯplone. Immo ex eius forma spe
cifica adueniēte post ꝯplōnē. ¶Vñ pp hoc
vocamus hmōi opatōeꝫ a tota subā .f. forma
specifica ⁊ nō q̃litate .f. nō aliq̃ q̃ttuor q̃litatū
neq3 eo qd ē eaꝝ ꝯmixtio. Couenies vero ē
sicut peonie opatio q̃ destruit epilepsiā. Nō
ꝯueniēs āt sicut virtus napelli q̃ hoīs corrū
pit subāꝫ. ¶Redimus ergo nūc ⁊ dicemus
q2 quū dicis q res q̃ cōediꝛ: aut q̃ fit iunctio

ē calīa:aut frīa.volum⁹ dicere ꝙ ē sic i potētia
ꝛ nō i effectu.ꝛ volum⁹ dicere ꝙ ē i potentia
plus calīa q̄ꝫ corpora nr̄a.aut plus frīa q̄ꝫ cor-
pora nr̄a.ꝛ quū hāc potētiā dicius volumus
dicere virtutē ꝯsideratā ꝑ opatōem caloris
quā nr̄a corpora i ea efficiūt.qm̄ cū ei⁹ porti-
tor a calore inato q ē i nobis patiet̄. accidet i
ea tūc illud i effectu.ē ēt quū hāc potētiā di-
cim⁹ ꝛ volum⁹ rē aliā dicere. ¶ Et ē vt sit po
tētia cū itētōe bōitatis aptitudis: sicut quūꝫ
dicius ꝙ sulfur ē calidū i potētia.ꝛ ē quū di
cim⁹ ꝙ res calīa:aut frīa ꝛ attēdius illud qd̄
i eius ꝯplone ex q̄ttuor elemētis p̄mis ē ma
gis superās.ꝛ nō ꝯsideram⁹ opatōem quam
i nr̄is efficit corporib⁹. ¶ Est ēt quū de medi
cina dicius ꝙ ē i potētia sic quū fuerit ei⁹ po
tētia i itētōe habit⁹ sicut potētia scribe q iam
dimisit scribēdi opatōeꝫ:ꝛ tn̄ hꝫ i scribendo
potētiā. quēadmodū dicius ꝙ napellus i po
tētia ē corrūpēs.iter hoc vero ꝛ p̄mā existit
dr̄a:q̄r p̄ma nisi postq̄ꝫ corp⁹ ꝯuersiōe māife
sta ea ꝯuerterit nō exeūt ad effectū.istud aūt
aut opat̄ ipsamet obuiatōe:sicut venenū vipe
raꝝ:aut ꝑ q̄libꝫ ꝯuersionē i sui q̄litate sicut
napellus. ¶ Et iter potētias qdē p̄mas etiā
iter potētiā p̄mā q̄ꝫ noiam⁹ ē aliqua potētia
media q̄ ē sicut potētia mediciaꝝ venenasoꝝ
Preterea dicem⁹ ꝙ mediciaꝝ g̃d⁹ iā q̄ttuor
positi sūt. ¶ Et grad⁹ qdē eoꝝ p̄m⁹ ē illd̄ qd̄
cū cōedit̄ ꝛ bibit̄ ꝛ q̄ fit iunctio efficit i corpo
re sua qualitate opatōeꝫ nō ꝑceptā:sicut cū
calefacit aut ifrīat:ꝛ nō ꝑcipit̄,nꝫ sentit̄ calor:
aut frīitas:nisi postq̄ꝫ reiteratū fuerit ꝛ mlt̄ū
factū fuerit. ¶ Et gradus s̄us ē vt sit opatio
fortior ista:sꝫ tn̄ nō perueīt ad ipedieñ opera
tōes māifeste:nꝫ cursū eaꝝ nālē mutat nisi
per accn̄s.aut quū multoties aduēit ꝛ ē mul
tū. ¶ Et terti⁹ qdē grad⁹ ē vt ex operatōe ei⁹
essentialr̄ ꝑueīat ipedimeñ manifestū: sꝫ nō-
dū tn̄ perueīt ad mortificādū ꝛ corrūpēdū.
¶ Et q̄rt⁹ ē grad⁹ vt illud ad mortificādū per
ueīt ꝛ corrūpēdū. ¶ Et ē qdē ē ꝑꝑeta s me-
diciaꝝ venenosaꝝ.hoc ē illud qd̄ erit per q̄li
tatē. ¶ Cū tota vero sui subā mortificās ē ve
nenū. ¶ Dicem⁹ āt denuo qd̄ totū illud quod
corpori aduēit qd̄ ē ex eis iter q̄ currit agere
ꝛ pati. ¶ Aut mutat̄ a corpore ꝛ nō mutat ip
sum.aut mutat̄ a corpore ꝛ mutat ip̄m : aut
nō mutat̄ a corpore ꝛ mutat ipꝫ . Qd̄ vero
mutat̄ a corpore ꝛ nō mutat corpus mutatio
ne de qua sit curādū aut ꝯuertit̄ i silr̄itudinē
corporis aut nō ꝯuertit̄. Illud āt qd̄ i ei⁹ cō
uertit̄ silr̄itudinē nutrim̄tū ē absolute. Et il-
lud qd̄ n̄ i ei⁹ cōuertit̄ silr̄itudinē ē medicia tē
perata. Qd̄ vero a corpore mutat̄ ꝛ ipsum
mutat:nō ē poss̄e qn aut si cū mutat̄ a corpo
re mutat corp⁹ ꝛ post corp⁹ mutet ip̄m ad vl
timū ꝛ destruat̄ ei⁹ mutatio. Aut nō fit ita:sꝫ
ip̄m mutet corp⁹ ad vltimū ꝛ destruat ipsuꝫ.
Et p̄ma qdē diuisio aut ꝯuertit̄ i silr̄itudinē
corporis.aut nō ꝯuertit̄ i silr̄itudineꝫ corporis
Si i corporis ꝯuertat̄ silr̄itudineꝫ:erit medi
ciale nutrim̄tū:ꝛ si i corporis nō ꝯuertit̄ sili
tudineꝫ.erit medicia absolute. Scd̄a āt di-
uisio erit medicia venenosa . Illud vero qd̄
a corpore nullo mō mutat̄ ꝛ ip̄m mutat est
venenū absolute. Quū āt nos dicius quod
a corpore nr̄o nō mutat̄ nolum⁹ dicere ꝙ nō
calefiat i corpore per operatōeꝫ inati caloris
i ipso.imo plr̄m venenoꝝ nō operatur i corpo
re nisi calefiat per operatōeꝫ caloris inati q
est i ipso. Sꝫ volum⁹ dicere ꝙ nō mutatur i
sui forma naturali.imo nec cessat ab eo opa-
tōe ei⁹ virtute ꝛ forma manentib⁹ dōec corp⁹
corrūpat. Et est qdeꝫ cū ei⁹ natura est calīa ꝛ
adiuuat tūc suā ꝑꝑetatem natura ei⁹ ad resol
ueñ spūm sic venenū viperaꝝ ꝛ napelli. Et
est cū natura ei⁹ ē frīa ꝛ adiuuat suā ꝑꝑetatū
natura ei⁹ ad ꝯgelañ spūꝫ ꝛ debilitañ sic ve-
nenū scorpiōis ꝛ hyusqami. Totū vero illud
qd̄ nutrit i fine rei naturali motōe corp⁹ mu
tat. Et est calefacere qm̄ cū i sāguie ꝯuerti
tur ꝑculdubio i calefaciendo augm̄tū p̄hꝫ:ita
vt lactuce ꝛ cucurbite talr̄ calefaciāt qualr̄
istud calefacere erit. Cū vero calefacere dici
mus nolumus calefacere istud:sꝫ illud qd̄ ex
qualitate rei ꝑuenit ei⁹ remanente sp̄e.ꝛ me
dicia qdem nutriens a corpore per sui muta
tur subāꝫ.ꝛ mutatur ab ipso per sui qualita-
teꝫ:sꝫ p̄ma mutatur i sui qualitate.ꝛ alia qdē
mutatur p̄ in caliditate ꝛ calefacit sic allea.
ꝛ est alia q̄ mutat̄ p̄ i frīitate ꝛ infrīat sic lactu
ca.quūqꝫ ei⁹ ꝯuersio in sāguineꝫ ꝯpletur plꝫ
operatōis ei⁹ est calefacere ꝑpterea ꝙ in san
guie augm̄tū efficit. Quō.n.nō calefacit quū
iā facta sit calida ꝛ sua frīitate se expoliauerit
Sed vnicuiqꝫ eaꝝ etiā aliqd inate qualitatis
associatur post ꝯuersionē i subā qm̄ i sāguie
qui gn̄atur ex lactucis aliqua remanet infrīa
tio. Et i sāguie qui gn̄at̄ ex alleis aliq̄ rēanet
calefactio.sed ex hoc vsqꝫ ad tēpus. Medi
cinaꝝ p̄terea nutrim̄tū alia ē q̄ medicationi

magis existit ꝓpinq. alia ē que nutrimēto est vicinior. Quēadmodū ipsoꝝ nutrientiū alia sūt q̄ꝫ natura vicinior ē subē sāguis: sicut vinū ꝛ ouoꝝ vitelli ꝛ aq̄ cārnis. alia sūt q̄ paruꝑ sūt lōgingora: sicut pāis ꝛ caro ꝛ alia sūt que sūt valde lōginq̄: sicut nutriētia medicialia. ¶ Amplius dicemus ꝙ nutriēs mutat corporis dispōnē q̄litate sui ꝛ q̄ītitate. Qualr̄ vero q̄litate sui mutet iālsciuisti. ¶ Quātitate āt qm̄ augm̄tabit ꝛ pueniēt ex eo ad fastidiū ꝛ oppilatōes ꝛ postea ad putrefactōem: aut minuet ꝛ pueniet ex eo ad pthisim. ¶ Sed augmētū i q̄ītitate ex nutriētes semp ē ifrigidās nisi ꝓueniat ex eo putredo ꝛ calefactio que calefacit: sicut eni putredo nō accit nisi pp calorē extraneū: ita pp ipsā ēt calor accit extraneus. ¶ Dicemus ēt ꝙ nutriēs aliud ē subtile: aliud ē spissū: aliud ē tēpatū. ¶ Et subtile qdē ē illud ex q̄ sāguis gn̄at subtilis: ꝛ spissuꝫ ex q̄ sāguis gn̄at grossus. vnius cuiusqꝫ autē haꝝ diuisionū aut ē eius nutrimētū multum: aut ē paucū. Exēplū subtilis ꝛ multi nutrimēti ē aq̄ carnis ꝛ vinū ꝛ oua sorbilia calefacta aut tremētia. Ista eni multi erūt nutrimenti qm̄ plm̄ subē ipsoꝝ i nutrimētū ꝯuertit. Exēplū spissi ꝛ pauci nutrimēti ē caseus ꝛ caro salitia ꝛ melōgia ꝛ his silia. Res eni q̄ ex eis i sāguinē ꝯuertit ē pauca. Exēplū subtilis ꝛ pauci nutrimēti ē iuleb ꝛ olera q̄ i subā sui tēpata erūt ꝛ i sui qualitate. ꝛ ex fructibus matiana ꝛ mala granata ꝛ q̄ eis silat. Exēplū spissi multi nutrimēti ꝛ ē oua lixa ꝛ caro vaccina. Cuiuscūqꝫ ēt haꝝ dictionū alie sunt q̄ sūt bōi chimi. alie sūt q̄ sūt mali chimi. Exemplū subtilis multis nutrimēti bōi ouoꝝ vitelli ꝛ vinū ꝛ aqua carnis. Exēplū subtilis pauci nutrimēti bōi chimi lactuce matiana ꝛ mala granata. Exēplū subtilis pauci nutrimenti ꝛ mali chimi plmo ꝛ caro anaguaid. Exēplū spissi multi nutrimēti bōi chimi oua lixa ꝛ caro annualis agni. Exēplū spissi multi nutrimēti mali chimi caro vaccina ꝛ caro anatis ꝛ caro equa. Exēplū spissi pauci nutrimenti mali chimi caro salitia. In hac autem summa iuenies temperamentum.

¶ De dispositōibus aquarum. Caplm. xvi.

Aqua vnū existit elemētoꝝ que sola iter oia elemēta hꝫ ꝓpꝫum vt i eo qd̄ comedere ꝛ bibere igrediat. nō iō vt nutriat: ſꝫ qꝛ nutrimētū penetrare facit: ꝛ eius rectificat substātiā. ¶ Iō āt dicius ꝙ aqua nō nutriat: nisi qꝛ nutriēs i potētia ē sāguis: ꝛ i alia potentia lōgiore ista ē ps mēbri hois. Corpus vero simplex nō ꝯuertit ad formā sāguineā recipiēdā: neqꝫ formā mēbri hūani nisi ꝯponat. ¶ Sꝫ aqua ē subā q̄ adiuuat ad liquefaciendū nutriens ꝛ subtilian: ꝛ vt cito currat ꝛ penetret i venas ꝛ i foramia: neqꝫ eē pōt absqꝫ h̄ auxilio eius ꝯplemētū rei nutrimēti. ¶ Amplius aque diuersificant nō solū i subā aqueitatis. veꝝ ēt ſꝫ illud qd̄ eis admiscet ꝛ ſꝫ qualitatē que i eis ē supans. ¶ Aque vero que sunt aliis meliores sūt aque fōtiū. neqꝫ tn̄ oiuꝫ fōtiū nisi fōtiū terre liber i cuiꝰ territoriū nulla dispōnū qualitatū extraneaꝝ supat aut aque que sūt petrose qꝛ sūt digniors ne terrestri putrefactōe putrescāt. ¶ Illa tn̄ que ē terre libere melior ē petrosa neqꝫ ex oi fōte terre libere: ſꝫ illa tm̄ que ꝓter hoc ē currēs. Neqꝫ ois currēs: nisi currens que ē soli ꝛ vētis discopta. hoc nāqꝫ ē ex eo ꝙ currēs nobilitatē acqrit. nō currēti vero ē cui acqrit pp discopturā malitiā talis qualis nō acqrit pp ꝓfūditatē ꝛ coopturā. ¶ Neqꝫ ois currēs discoopta nisi illa que sup lutū icedit. ꝛ debes scire ꝙ que sup lutū vadit melior ē ea que super petras fluit. lutū. n. mūdat aqꝫ: ꝛ aufert ab ea res extraneas sibi admixtas que sūt i ea ꝛ colat ipsā: ſꝫ lapides nō faciūt illō. ¶ Oꝫ āt vt lutū p qd̄ trāsit sit libꝫ: ꝛ nō sit fetiduꝫ nꝫ lacuosū nꝫ aliō. qd̄ si hec aqua fuerit multa ꝛ forti cucurrerit cursu que ꝓpter sui multitudinē illō qd̄ ei admiscet i suā ꝯuertat materiā: ꝛ que suo cursu ad solē tendat. s. ad oriētē ꝛ ꝓpe ad eius estiuū erit melior aqs ꝛ quāto magis quū multū a suo elongabit pncipio ¶ Et post hanc que ad septētrionalē vadit. ¶ Illa nāqꝫ que ad occidentē tendit ꝛ meridiē est mala: ꝛ ꝓpe quū meridiōalis exsuflauerit ventri. ¶ Et illa qdem que a locis descendit altis cū alijs bonitatibus est melior. ꝛ illa que est sic estquasi dulcis que dulcis eē imagiatur neqꝫ vinum tollerat vt ex ea sibi admisceatur nisi parum: ꝛ est i pondere leuis ꝛ cito ifrat ꝛ cito calefit propterea ꝙ est resoluta frigida in hyeme ꝛ calida in estate: i qua nullo modo sapor superat aliquis: neqꝫ aliqs odor: ꝛ cito descendit ab hypocondrijs: ꝛ qd̄ in ea coquitur cito coquitur ꝛ cito dissoluitur. ¶ Debes autem scire quod pondus ex experimentis est adiuuantibus ad cognoscēdum aque dispositionem. ¶ Aqua nāqꝫ que

est leuior i plurimis dispõnũ ẽ melior. Est ãt quũ cognoscit põdus p mẽsurã. Et ẽ quũ co gnoscit si i duab⁹ aqs diuersis duo pãni: aut duo cotta vnius põderis madefiãt ⁊ postea vehemẽter exsiccẽtur deide põderent qa aq̃ cuius cottũ fuerit leuius erit melior. ¶ Sub limatio pterea ⁊ distillatõ aq̃s rectificãt ma las. Et si istud nõ fuerit decoctio rectificat. Aq̃ eni cocta sicut testificati fuerũt sapiẽtes minoris ẽ iflatiõis ⁊ velocioris descẽsionis. ¶ Et torpidi qdem medicorum existimãt q aq̃ cocte subtile resoluat ⁊ ipsius remaneat spissum: vñ i coquẽdo ipsam nõ erit iuuamẽtũ: qm̃ spissitudine i aq̃ augmẽtat. Scire ãt debes q aq̃ i sue aqueitatis diffinitione erit ex ptibus i subtilitate ⁊ spissitudie silibus: qa est simplex: sed nõ ispissat nisi ppea q frigoris q̃litas sup eã pualuit: aut pp fortẽ terrestriũ p tiũ cõmixtionẽ q̃ ob hoc sunt puissime ab ea nequeũt separi: nz dscẽdere i ea: qa nõ sũt tã te q̃ntitatis vt cõtinuati aq̃ scidere uariãt ⁊ i ea descẽdere ob mltã puitatẽ. ¶ Dz ergo vt eis accidat ɔmixtio cũ subã aq̃. Post hoc d coctio spissitudinẽ remouet q̃ pp frigus acci dit prio deide ptes aq̃ vehementer rarificat donec fiat subtilioris substãtie vt possint ab ea separi ptes graues terrestres i eius spissi tudinẽ retẽte ⁊ cõstrigãt eã descẽdẽtes: ⁊ pp descensũ ab ea separent ⁊ remaneat aq̃ pura ⁊ simplici ppinq̃: ⁊ erit illud qd pp calefactionẽ fuit sepatũ hõgeneũ ei qd remãsit ⁊ nõ lõ ginquũ ab eo: qa cũ aq̃ a cõmixto separ eius ptes i subtilitate similãtur nz multũ iterest i ter illud qd subit: ⁊ iter illud qd remãet. De coctio ergo nõ subtiliat aquã nisi ppea quia aufert spissitudinẽ frigoris: ⁊ qa facit qd ei cõ mixtũ ẽ descẽdere. ¶ Et huius qdẽ significa tio erit: qm̃ quũ aq̃ grosse dimittũt lõgo tpe nõ descẽdit ex eis res de q̃ sit curãdũ: sz quũ coquũt illico descẽdit ex eis res multa: ⁊ fit aq̃ q̃ remãet i põdere leuis ⁊ clara. Et descẽ sionis qdẽ cã ẽ subtilitas q̃ ex decoctiõe acq rit nõne vides q aq̃ magnorum fluminũ sicut fluminis gion: ⁊ pcipue ille q̃ i postrẽo eius su mũtur illico quũ sumũt vehemẽter sũt turbi de: ⁊ postea i breui tpe i vna resessione subito ita clarificant q si alia vice residere faceres: nõ descenderet i eis res de qua eẽt curãdũ. ¶ Sũt ãt q aquã nisi maria laude extollunt ⁊ eius bonitates i q̃ttuor cõprehẽdũt. In lõ gitudie manatiõis eius ⁊ boniate locorum p q̃ vadit. Et qa i cursu suo a meridie tẽdit ad se ptẽtrionẽ subtiliãs illud quod i ipso currit ex aquis. In multitudie vero sui alie cõicãt ei. ¶ In aqs ãt alijs si quottidie eas de vno va se i aliud mutares: quottidie manifestã vide res descẽsionẽ sicut i pmis. Et pter hoc nõ descẽdit ex eis qd descẽdere ɔsueuit nisi pau lati ⁊ nõ cito: ⁊ cũ hoc nõ pfecte clarificãtur. Et huius qdẽ cã ẽ q cõmixtiões terrestres leuiter a substãtia subtili descẽdũt i qua nõ ẽ grossitudo nz viscositas nz vnctuositas: sed a spisso nõ tã facile descẽdũt. ¶ Amplius deco ctio substãtie acquirit subtilitatẽ ⁊ post deco ctionẽ cõcussus. Ex aqs q̃qz laudabilib⁹ sũt aq̃ pluuie: ⁊ pcipue ille q̃ i estate eueniũt ⁊ ex nubibus cũ qbus accñt tonitrua. ¶ Turbida tio ãt vaporis vñ gñant venti maximi cũ nu bibus veniẽtes turbidãt nubes ex qbus vẽit pluuia: iõqz eius substãtia ẽ salsa ⁊ nõ pura. Sed tñ aq̃ pluuiali cito aduenit putredo; lz sit aq̃ melior ppea q ẽ valde subtilis: ⁊ qa in ipsa corrũpẽs terreus ⁊ aereus cito operat ⁊ fit ei⁹ putredo cã cõputrescẽdi hũores ⁊ ipe dit pectus ⁊ vocẽ. ¶ Quidã ãt dixerũt hui⁹ cãz eẽ q aq̃ pluuie gñant ex vapore q fuit ex hũiditatibus diuersis subtiliatus. Sz si hoc eẽt cã aq̃ pluuie vituperabilis: eẽt ⁊ non lauda bilis: sz nõ ẽ ita: imo ppter multã sue substã tie subtilitatẽ: qm̃ ois subtilis substãtia plus recipit passionẽ: q si aq̃ pluuie ebullierit eius receptio putrefactiõis minuet. ¶ Acetosa q̃ qz quũ comedũtur tũc quũ necesse fuerit vti pluuiali aq̃ opponũtur putrefactiõi ⁊ ab ipe dimẽto ei⁹ securitatẽ faciũt. ¶ Puteorum vero aq̃ ⁊ aq̃ ductuũ sũt male cõparatiõe aq̃rum fontiũ sunt eni aq̃ cõstricte terrestreitatis lõ go recipiẽtes tẽpore; iõqz eẽ nõ põt qn i eis aliq̃ sit putrefactio: qm̃ extracte fuerunt ⁊ cõ mote virtute cogẽte: ⁊ non virtute q̃ sit i eis declinãte ad hoc vt manifestẽtur ⁊ expellant nisi igenio ⁊ arte: qa via ppiqua eis fuit ad bibita p quã icesserũt. ¶ Et ex eis tñ ille sũt deteriores qb⁹ ex plũbo vie facte fuerũt: qm̃ ex ei⁹ virtute aliqd assumũt vñ frequẽter ad dysenteriã ducũt. ¶ Aq̃ ãt paludis deterior aq̃ putei erit: qa manatio aq̃ putei acuitur p pter illud qd de ipsa extrahitur: vñ perdurat ei⁹ mot⁹ ⁊ nõ mltũ morat i ɔstrictiõe: nz ma net i locis vñ manat lõgo tpe. ¶ Aq̃ vero pa ludis ppterea q lõgo tẽpore moratur i fora minib⁹ terre putrefaciẽtis: ⁊ ei⁹ motus i ma

nãdo ⁊ igrediẽdo ẽ motus tardus q nõ ꝑue
nit ex fortitudie sue expulsionis pp largitatẽ
materie ipsius:nz ẽ nisi i terra corrupta ⁊ pu
trida. ¶ Minose vero aq̄ ⁊ glatiales sũt gros
se. Et aq̄ stãtes lacunales:pcipue discoopte
male sũt ⁊ graues:qa i hyeme nõ infrãnt nisi
pp niues: iõqz gñant phl'a ⁊ calefiũt i estate
pp solẽ ⁊ pp putrefactionẽ:vñ gñant colerã.
¶ Et pp spissitudinẽ qdẽ ipsaꝝ ⁊ cõmixtionẽ
terrestiũ cũ eis ⁊ pp resolutionẽ subtilis eaꝝ
gñant i eis q eas bibũt splenes ⁊ eoꝝ mirach
subtiliant:⁊ iteriora ipsoꝝ igrossãt ⁊ eoꝝ extre
ma macrescũt ⁊ hũeri ⁊ colla:⁊ cõedẽdi desi
deriũ supat i eis ⁊ sitis ⁊ ꝯstrigũt eoꝝ vẽtres
⁊ difficile vomere pñt. Et ẽ etiã quũ pueiũt
ad hydropisiz ppea q aquositas i eis retine
tur. ¶ Et ẽ quũ pueniũt ad apa pulmonis ⁊
splenis ⁊ ad dysenteriã ⁊ siccãtur eoꝝ pedes
⁊ mãus ⁊ ipsoꝝ epa debilitãtur ⁊ nutrimẽtũ
eoꝝ minuit pp splenẽ; ⁊ gñant i eis mania ⁊
hemorroides ⁊ varices ⁊ apata lara ⁊ ꝓprie
i hyeme ⁊ mulieres duriter ipregnãtur ⁊ cũ
difficultate piunt; ⁊ piunt pueros aposos ⁊
frequẽter fit i eis mola ⁊ ipregnatio mẽdosa
⁊ eoꝝ pueri sepe patiuntur ramicẽ:⁊ magni
varices ⁊ cruriũ vlcera:nz eoꝝ plage sanãt ⁊
acrescit eoꝝ desideriũ:⁊ soluunt duriter. Et
est cũ nocumẽto ⁊ apatib⁹ i itestis ⁊ q̄rtanis
abũdãt.⁊ i senibus febres fiunt adurẽtes pp
siccitatẽ naturaꝝ ipsoꝝ ⁊ vẽtriũ. ¶ Aq̄ vero
nõ currẽtes q̄cũqz mõ fuerit stõ nõ cõferũt
⁊ iudiciũ qdẽ eius q̄ ex cãnalibus hauritur ẽ
iudiciũ aq̄ nõ currẽtis. Est tñ melior aq̄ non
currẽte ppea q nõ lõgo tpe i vno morat lo-
co:⁊ quũ nõ currit ꝓculdubio aliq̄ in ea erit
grauitas ⁊ fortasse i multis eaꝝ erit stiptici-
tas ⁊ ꝯuertũtur cito ad calefaciẽdũ: iõqz nõ
sũt vtiles febres hñtibus:⁊ illis i qbus colera
supat. In egritudinibus vero i qbus retẽtio
⁊ maturatio sũt necessarie sũt meliores. Aq̄
pterea qbus subã admiscetur metallina aut
eius sile: ⁊ aq̄ sanguisugales oẽs male sunt.
In qbusdã tñ eaꝝ erit nutrimẽtũ. Illa eni i
q̄ virtus ferri supat iuuamẽtũ pstat ad hoc vt
iterioribus fortitudo tribuatur:⁊ vt dereb ꝓ
hibeatur:⁊ vt virtutes desideratiue oẽs ꝓce
dant. Et nos qdẽ eius dispõnẽ noiabimus ⁊
eius q̄ est q̄lis ipsa post. ¶ Nix vero ⁊ aq̄ gla
tialis quũ mũda fuerit ⁊ nõ cõmixta alij rei
virtutẽ hñti malã: siue soluat ⁊ fiat ex ea aq̄:
siue quũ ea de foris ifretur aq̄:siue ipsa mute
tur i aq̄ erit bona. Et suaꝝ qdẽ diuisionũ di
spositiões nõ diuersificãtur diuersitate mul
tũ extrãea:sed ẽ spissior q̄z oẽs aq̄ ⁊ nocet de
bilitatẽ hñtibus neruoꝝ: sz quũ coquitur ad
bonitatẽ redit. ¶ Qð si aq̄ glatialis ex aquis
malis fuerit:aut fuerit vir virtutẽ ꝯtrahens
malã ⁊ extraneã a locis i quibus cecidit erit
melius vt cũ ea ifretur aq̄ q̄ ab istius cõmix
tiõe sit occulta. ¶ Aq̄ pterea tẽperate fra sa-
nis melior ẽ aquis oibus:lz neruos ipediat ⁊
apa i iterioribus hñtes ledat. Ipsa eni appe
titũ excitat ⁊ stõum fortẽ efficit. Aq̄ vero ca-
lida digõnẽ corrũpit ⁊ facit natare cibuz: nz
illico extiguit sitiz:⁊ ẽ quũ ad hydropisim ad
ducit ⁊ ethicã ⁊ cõsũmit corpus. ¶ Aqua ãt
calefacta cũ fuerit tepida facit nauseã: ⁊ quũ
fuerit calidior q̄z hec ⁊ i ieiunio bibita fuerit
multotiẽs stõum lauabit ⁊ vẽtrẽ soluet eã tñ
frequẽter bibere ẽ malũ:qa stõi debilitat vir
tutẽ. Illa vero q̄ multũ ẽ calida ẽ quũ colicã
resoluit:⁊ splenis vẽtositates frãgit. ¶ Et il-
li qdẽ qbus aq̄ calida arte iuuamẽtũ pstat sũt
epilepsiã hñtes ⁊ mel'iã ⁊ capitis dolorẽ frũz
⁊ asma ⁊ ophthalmiã ⁊ bothori gutture ⁊ sic
citatẽ ⁊ apa post aures habẽtes ⁊ rheumatis
mos ⁊ vlcera i diaphragmate ⁊ iparis solu-
tionẽ i parte pectoris. Mẽstrua pterea ꝓuo
cat ⁊ vria ⁊ dolores sedat. ¶ Aqua vero salsa
macrescere facit ⁊ exsiccat ⁊ prio facit vẽtrẽ
ꝓpter vim radẽdi q̄ i ea erit:postea restrigit
vẽtrẽ i fine ꝓpter siccitatẽ q̄ ẽ i eius nã ⁊ cor
rũpit sãguinẽ. ergo pruritũ gñat ⁊ scabiem.
¶ Aq̄ vero turbida lapidẽ gñat ⁊ oppillatio
nes:iõqz post ipsã tres cõedẽda ẽ ꝓuocatiua
lz vẽtrẽ hñti plerũqz ꝯferat ipsa:⁊ oẽs reliq̄
aq̄ grosse ⁊ graues ꝓpterea q i eius vẽtre te
nẽtur:nz cito dscẽdit. Est cuius qdã tyriacio
erũt res vnctuose ⁊ dulces. ¶ Aq̄ ãt salis ar
moniaci vẽtrẽ resoluit si i ea sederint: aut ex
ea biberit:aut ex ea factũ fuerit clister. ¶ Aq̄
pterea aluminose mẽstruoꝝ supfluitatẽ cur-
rere nõ permittũt:nz spuere sanguinẽ:⁊ ꝓhi
bẽt illud qð de hemorroidibus egredit:sz cor
pora q̄ febrib⁹ sũt apta fortiter ad eas perdu-
cũt. ¶ Et ferree qdẽ splenẽ resoluũt ⁊ nõ coi
re valẽtes adiuuãt. Eree vero corruptiõi cõ
plexionis vtiles erũt. ¶ Quũqz aq̄ diuerse ⁊
male cõmiscebũt fortior superabit. ¶ Et nos
qdẽ declarabim⁹ regimẽ aquaꝝ corruptaꝝ i
capitulo de regimine iter agẽtiũ. ¶ Et quod
de iudicijs aq̄ ⁊ suis ꝓprietatibus ⁊ modis

suarū ꝓprietatū remāsit i capitulo aq̄ qd̄ ē i medicis simplicib⁹ noiabim⁹ si de⁹ voluerit.

¶De eis que ꝓueniunt ex retentione ꝛ euacuatione. Capitulum.xvij.

Retētio eius qd̄ nāl'r euāri dꝫ: aut est ex debilitate virtutū expulsiuaꝝ aut ex fortitudine virtutis retētiue ꝛ retinet̄ ab ea: aut ꝓpter debilitatē virtutū digestiuaꝝ: vn̄ elōgatur mora rei i receptaculo. nō ꝙ retinēt eā ibi virtutes naturales donec digo ꝯpleat̄: aut ꝓpter viaꝝ coangustionē: aut ꝓpter oppilatiōes q̄ sūt i eis: aut ꝓpter grossitudinē materiei aut ꝓpter ipsius viscositatē: aut ꝓpter ei⁹ multitudinē quā expulsiua neq̄t superare aut ꝓpter defectū sentiēdi illud qd̄ necesse ē expelli queadmōꝫ accit i colica icteritia: qm̄ ē quū virt⁹ volūtaria adiuuat i expellēdo: aut qa virtutes naturales ad aliā partē tēdūt: sic i crisib⁹ accit retētio vrie aut stercoris ꝓpterea ꝙ euātio cretica ē i parte altera. ¶Quūqꝫ retētio ei⁹ qd̄ euāri dꝫ acciderit ꝓueniēt egritudies. ¶Que āt sūt ex egritudinib⁹ ꝯpositis sūt oppillatio ꝛ laxitas ꝛ spasm⁹ hūid⁹ ꝛ q̄ eis silia exūt. ¶Sꝫ ex mō egritudinū cōplexiōis sūt putredo ꝛ caloris innati ꝯstrictō ꝛ ipsius in igneitatē ꝯuersio. ꝛ caloris innati extinctio ex ꝑlitate ꝯstrictiōis ꝛ eius fortitudine q̄ ꝓpter eā frigus seq̄t̄ ex superātia ēt hūiditatis super corpus. ¶Cōes vero egritudies sūt receptaculoꝝ fissura ꝛ eoꝝ disruptē. ¶Fastidiū qꝫ ē vna ex cāis deterioribus harū egritudinū: ꝛ ꝓpe cū euenerit postq̄ꝫ ꝯsueuit eueniꝛ vacuitas sic accit i multa saturitate in annis fertilitatis post superfluā famē in ānis sterilitatis. ¶Ex egritudinibus vero cōpositis sūt apata ꝛ bothor. ¶Euātio āt eius qd̄ dꝫ retineri ē aut ꝓpter fortitudinē virtutis expulsiue: aut pp̄ debilitatē retētiue aut ꝓpterea ꝙ materia nocet grauitate pp̄ sui mlt̄itudinē aut distēsione pp̄ vētositatē: aut pp̄ mordicatiōeꝫ sui acrimōia ꝛ acuitate aut pp̄ materiei subtilitatē q̄ fiet sic qd̄ eliquat̄ p se: vn̄ ad expellēdū fiet facilis. Est ēt cū ipsā viarū iuuat āplitudo queadmōꝫ accit i eliqn̄ spermā: aut ꝑpea ꝙ i lōgitudie scindit̄ aut icidūt̄ aut i latitudie aut qa eaꝝ apiūt̄ orificia sic accidit i exitu sāguis ex narib⁹. ¶Et ē cū accit hec largitas pp̄ cāꝫ q̄ exteri⁹ accit aut iteri⁹. Quūqꝫ euātio eius qd̄ retineri dꝫ acciderit ꝓueniet pp̄ ipsā ꝯplonis frītas pp̄ euātionē materiei q̄ erat apta ad accēdēdū ex q̄ calor nutriꝛ inat⁹. ꝛ fortasse ꝓueniet iā calor ꝯplois cū illud qd̄ euābitur ꝯplonis fuerit: frē sicut phl'a aut fuerit circa eq̄litatē ꝯplonis. sicut sāguis: qa cal'ꝫ calore supabit supfluo sicut cholera ꝛ calefaciet. ¶Et ex ipsa q̄dē sēper accidet siccitas eāl'r. ꝛ ē eū ex ipsa ꝓuenit hūiditas sꝫ ꝯsiderationē q̄ꝫ noiauim⁹ i accidētalitate cal'tatis. ¶Et h ē cū hūor siccās euābit̄ nō supflue ꝛ ꝓpter caloris inati defectū q nutriēs perfecte digerere nō valet vn̄ phl'a acrescit hec tn̄ hūiditas ꝯploni nō ꝯfert inate: neqꝫ ē inata sic calor ille nō ē inat⁹. Qd̄ si supflue euāt seq̄t̄ euātoꝫ ipsā frītas ꝛ siccitas i substā mēbroꝝ ꝛ i eoꝝ natura lꝫ alicui ipsoꝝ calor accidat extrāe⁹ ꝛ hūiditas nō bōa. Egritudies q̄deꝫ istrales q̄ euātionē sequūt̄ super perfluā sūt oppilatio ꝓpter supeefluā ēt venarū siccitatē ꝛ ꝓpter eaꝝ coarctationē. ꝛ sequtur eā spasm⁹ ꝛ cuꝫeꝫ. ¶Retētio vero ꝛ euātio q̄ sūt eq̄les. s. ille que i hora ꝓueniūt q̄ est necesse ꝯferētes sūt ꝛ vitā ꝯseruātes sanā. ꝛ iā quidē locuti fuim⁹ de reb⁹ que sua gnālitate sūt nērie lꝫ fit cū pl'ꝫ suaꝝ spēꝝ nō ē necessariū. Nūc ergo ad alias cās procedamus.

¶Sermo vl'is d̄ cāis q̄ casualiter corpori accidūt ꝛ nō sūt nērie neqꝫ ipediētes. Ca.xviij.

Loq̄mur nūc de cāis nō necessarijs ꝛ ñ ipediētib⁹. Et sūt que sua gnālitate nō sūt naturales: neqꝫ nature ꝯtrarie. ¶Et iste q̄dē sūt cāe corpori obuiātes p̄ter aerē qui ē necessari⁹: sicut balneatio fricādi spēs ꝛ alie. Incipiem⁹ āut ꝛ dicem⁹ ꝙ cāe que i corpore hois sūt agētes exteri⁹ ꝓpter obuiationē duob⁹ operāt̄ modis. ¶Operāt̄ eni i ipo aut penetratiōe illi⁹ qd̄ ex eis subtiliat̄ i poris p virtutem penetratiuā que est in ipsis. Aut quia membra sibi attrahunt eas per poros suos. aut ideo ꝙ vnum istoꝝ ab altero iuuat̄. ¶Alter vero modus est vt nulla operent̄ ꝯmistiōe sed q̄litate pura ꝯuertente corpus. Et istud q̄dē ē aut iō ꝙ hec q̄litas aut ē i effectu sicut epithima ifrātū i effectu qd̄ ifrattaut emplm calefactū i effectu qd̄ calefacit: aut ē ꝑpea ꝙ q̄litas hec est in potētia: sed calor inatus qui est in nobis commouet virtutem agentem i ea ꝛ adducit ipsam ad effectū: aut propter ꝓprietatē. ¶Sunt aūt ex rebus que obuiādo mutant ꝛ quum ingrediuntur corpus nō mutant: sicut cepe quum exterius ad modū emplastri corpori supponunt̄ vulnerāt: sed iteri⁹ recepte non vulnerant. Et sunt ex rebus alie

q̃ ad hoc ꝯtrarie huic erũt: ſicut cerusa q̃ cũ bibit̃ vehemẽter mutat: ſ ʒ cũ ex ea fit epithia nihil ex hoc opat̃. ¶ Et sũt ex eis q̃ nullo hoꝝ duoꝝ modoꝝ operãt̃. Et hui⁹ qdẽ cã i diuiſiõe pma ſex reꝝ erit. Vna ẽ ꝙ cũ tale aliqd q̃le cepe igredit̃ corpus uirt⁹ digeſtiua icipit ꝯſtrigere ipʒ ꝛ cito mutat ei⁹ ꝯplõnẽ: ꝛ debilitat eã ꝛ nõ dimittit eã icolumẽ tãto tẽpore vt i tali q̃le illud poſſit efficere suã opõnẽ ꝛ iteri⁹ vulnerare. ¶ Et alia ẽ ꝙ ſ ʒ pl̃m cõedit̃ mixta cũ re alia. ¶ Et tertia ẽ ꝙ ꝯmiſcet̃ i receptaculis nutriẽtis alijs hũiditatib⁹ que ipſã ſubmergũt ꝛ ei⁹ frãgũt fortitudinez. ¶ Et q̃rta ẽ ꝙ cũ eſt exteri⁹ i vno põit̃ ſitu: ſ ʒ iteri⁹ nõ qeſcit ſe mouẽdo. ¶ Et q̃nta eſt ꝙ exteri⁹ multũ ſtricte tenet̃ ſ ʒ iteri⁹ tãgit nõ ad herẽdo. ¶ Et ſexta ẽ qm̃ cũ eſt iteri⁹ ꝑpationẽ ei⁹ ipſa virt⁹ nãlis regit ꝛ cito ei⁹ expellit ſupfluitatẽ ꝛ bonũ i ſãguinez ꝯuertit. ¶ Ei⁹ vero qđ ex ceruſe diſpõe diuerſificat̃ cã ẽ ꝙ ceruſa ẽ groſſe nãe ꝛ groſſaꝝ ptiũ q̃ ꝓpter cũ ẽ de foris nõ penetrat nõ ꝑuenit ad poros ſp̃s: neq ʒ ad mẽbra ꝑncipalia: ſ ʒ cũ cõedit̃ eſt res huic ꝯ̃ria. Et ẽt natura venenoſa q̃ eſt i ea nõ efficit ipreſſionẽ: niſi ipreſſiõe ſupflua a calore innato qui eſt in nobis in ea: ꝛ hoc quidem non acquiritur ipſa obuiatione extrinſeca. ¶ Et nos fortaſſe reiterabimus tibi in libro de ſimplicibus medicinis verba modi iſtius.

¶ De eis que proueniunt ex balneatiõe ꝛ fricatione ad ſolez. Capitulum. xix.

Q Vidã ornate loquẽtiũ dixit. ¶ Ex balneis meli⁹ eſt cui⁹ fabrica eſt antiq̃ ꝛ cuius aer amplicat̃: ꝛ cui⁹ aq̃ eſt dulcis. Et ali⁹ addidit vt balneator ignẽ ſuũ mẽſuret ſ ʒ cõplõnẽ ei⁹ q ipſũ vult igredi. Debes ãt ſcir̃ ꝙ opõ nãlis balnei eſt calefacere ſuo aere ꝛ hũectare ſui aqua. Et pma cã eſt infr̃ans ꝛ humectans. ¶ Et ſ̃a calefaciens ꝛ humectans. ¶ Et tertia calefaciens ꝛ deſiccans. ¶ Et neq ʒ attendẽda ſunt verba illius qui dicit ꝙ aqua non humectat membra interiora quuʒ bibitur: aut quum ei obuiatur. Sed plerumq ʒ ex balneo poſt illud quod nominauim⁹ de ſuis impreſſionibus ꝛ mutationibus alie accĩt mutationes. Quarum quedam ſunt per accidẽs ꝛ quedam ſunt per eſſentiam. ¶ Eſt namq ʒ quum accidit balneo vt ſuo infr̃et aere propterea ꝙ multum caloris reſoluit innati ꝛ vt mẽbroꝝ etiam ſubſtantias exſicet propterea ꝙ vehemẽter hũores reſoluit natura les: l ʒ extraneos augeat hũores. Quũq ʒ ei⁹ aq̃ multe ẽ caliditatis cutis ex ea horripilatur ꝛ iſpiſſantur ei⁹ pori. ¶ Quare eius hũiditate nil vadit ad corpus n ʒ hñ reſoluit. Eſt tñ quũ eius aq̃ calefacit ꝛ ẽ quũ ifr̃at. ¶ Sed eius qdẽ calefacere ẽ: iõ ꝙ multuʒ ẽ calida ꝛ quũ ipſius calor paruus ẽ mior q̃ʒ tepide infr̃at ꝛ humectat ꝛ ꝓpter ꝯſtrictionẽ quũ fuerit fr̃a: qa calorẽ ꝯſtrigit q ex ei⁹ aere ẽ habit⁹ ꝛ ꝯiungit ipʒ viſceribus quũ obuiauerit corpori ipſa exñte fr̃a. Eius vero ifr̃are erit quũ ea aliq ſe multũ balneauerit duobus nãq ʒ infr̃at modis vnus ẽ qm̃ aq̃ nã i vltimo rei fr̃a exit l ʒ calore accñtali calefaciat q nõ ꝑmãet ſ ʒ tollit̃ ꝛ remãet opatio nãlis ꝓpter illđ qđ ex aq̃ penetrauit i corpus: ꝛ ẽ ifr̃atio ꝛ ẽt qa aq̃ ſiue ſit cal̃a ſiue fr̃a ẽ hũida. Jdõ quũ multũ humectauerit calorẽ ꝯſtrigit inatũ ꝓpter multã ſui hũiditatẽ ꝛ extiguet ipʒ ꝛ ifr̃abat. Eſt ẽt quũ balneũ reſolutiõe calefacit quũ iuenit nutrimẽtũ qđ nõ fuit digeſtũ: aut inuenit hũorẽ fr̃um q nõ fuit maturatus. Jllđ. n. digerit ꝛ hũc maturat. ¶ Eſt ꝑterea quũ ingrediũtur balneũ ipſo ſicco ꝛ exiccat ꝛ ꝯfert hydropiſim hñtibus ꝛ laxitatez. Et ẽ quũ ingrediũtur ipʒ eo hũido ꝛ hũectat. ¶ Eſt etiã quũ i ipſo diu morãtur ꝛ exiccat ꝓpter reſolutionẽ ꝛ ſudorẽ. Et ẽ quũ i ipſo paꝝ morant̃ ꝛ hũectat quũ corpus ab eo exiccatur anteq̃ʒ egrediat̃ ſudor. ¶ Et ẽ quũ balneũ igrediunt̃ ieiuni ꝛ vacui ꝛ vehemẽter exiccat ꝛ macreſcere facit ꝛ debilitat. ¶ Et ẽ quũ ipm̃ ingrediũtur illico poſt ſaturitatẽ ꝛ ipinguat ꝓpterea ꝙ mãʒ ad exteriora trahit corporis. Verũtñ oppilatiões efficit ꝓpter qđ ſui cã a ſtõ ꝛ ab epe nutrimẽtũ ad mẽbra trahit̃ non coctũ. ¶ Et ẽ quũ i fine p̃rie digõnis ꝛ anteq̃ʒ adſit vacuitas igrediũt̃ ꝛ ꝯfert ꝛ ipiguat mediocriter. ¶ Qui ãt balneũ igrediũtur ꝓpterea vt hũectẽtur ſicut ethicaʒ patiẽtes faciũt debẽt i aq̃ mergi niſi debilitẽtur: ꝛ poſtea ex oleo inũgi: iõ vt i hũectatiõe fiat augmẽtũ: ꝛ vt teneat̃ aqueitas q̃ i poris penetrauit ꝛ cõſtringat̃ iter cutẽ ꝛ nõ lõga ibi moretur mora ꝛ locũ eligãt tẽperatũ ꝛ i balnei terrã mltã ꝓijciãt aquã: iõ vt vapor elargetur ꝛ aer hũectetur. Et a balneo deferãtur ſine ſollicitudie ꝛ labore q̃ eis accidat ſuper lectũ ꝛ inũgantur vel odorẽtur illico quũ egrediũtur ex bñ redolẽtibus fr̃is: ꝛ dimittãtur i domo i q̃ hoies denudantur hora vna: donec eis attra

ctio aeris tēperata ad eos redeat: ⁊ ad potan dū tribuat̄ eis pax ex hūectātibus sicut aq̄ or dei ⁊ lac asine. Nō si qs eoꝝ mltā i balneo facit morā: timet̄ ne supueniat ei sincopis: ꝓpterea q̄ calefit cor ⁊ ꝯmouet̄ sincopis. In balneo p̄terea cuȝ multis ei⁹ iuuamētis adsūt nocumēta. Facit eni supfluitates ad mēbra i q̄bus ē debilitas leuiter dscēdere ⁊ larat corpus ⁊ ipedit neruos ⁊ resoluit calorē inatū ⁊ cōedēdi desideriū deijcit ⁊ coeundi debilitat virtutē. ¶ Balneū q̄q̄ȝ dr̄ias hȝ a p̄te aq̄ꝝ q̄ i ipso fluūt. Si eni fuerit nitrose: aut marie: aut sulfuree: aut cineritie aut salse nā aut ige nio. s. q̄ i eis aliqd hoꝝ apponat̄: aut i eis coquat̄: sicut staphisagria: aut sicut bacce lauri: aut sic sulfur: aut his silia resoluent ⁊ subtilia būt: ⁊ auferent laritatē ⁊ ꝓhibebūt hūoꝝ de scēsionē ad āpata: ⁊ venā hn̄tibus ciuilē cōferēt. ¶ Eree vero aq̄ ferree ⁊ salse ēt iuuāt i egritudinibus q̄ sūt ex frītate ⁊ hūiditate ⁊ i doloribus articuloꝝ ⁊ podagre. Et ꝯferunt laritati ⁊ asmati ⁊ egritudinib⁹ renū ⁊ fractu re restauratiōnē fortē efficiūt ⁊ ꝯferūt carbū culis ⁊ vlcerib⁹. ¶ Et enee qdē ori cōferūt ⁊ vule ⁊ oculo laro ⁊ hūiditatibus auris. Ferree vero stōꝫ iuuāt ⁊ splenē. ¶ Et nitrose q̄dē ⁊ salse capitibus ⁊ pectoris auriliū p̄bēt q̄ mās recipe solēt: ⁊ ꝯferūt stō hūido ⁊ hn̄tib⁹ hydropisim ⁊ iflationē. ¶ Sȝ aqs aluiosis ⁊ stramētalibus balneari ꝯfert sputo sāguieo ⁊ egressiōi sāguis ab ano ⁊ mēstruis ⁊ nausee ⁊ vomitui sine cā ⁊ cacesie ⁊ multo sudori. ¶ Sulfuree vero aq̄ neruos mūdificāt ⁊ dolores distēsionis ⁊ spasmi sedāt ⁊ corpis sup ficiē a bothoꝝ ⁊ vlceribus malis antiqs ⁊ signis violaceis mundificant ⁊ a pāno ⁊ morphea ⁊ albaras ⁊ resoluūt supfluitates ad iūcturas ⁊ splenē ⁊ epar descēdētes: ⁊ vulue duritiei ꝯferūt: sed stōum larāt ⁊ desideriū deijciūt. ¶ Marine āt aq̄ caput eius q̄ i eis balneat̄ replēt. Jōq̄ȝ q̄ i eis balneat̄ caput i ipis ponere nō dȝ: ⁊ in eis tp̄e post tp̄s eoꝝ calefiunt cōplexiones ⁊ ꝓprie matrix ⁊ vesica ⁊ colon. ⁊ iō oēs sūt male ⁊ graues. ¶ Qui āt i thermis voluerit balneari oportebit vt balneet̄ i eis qete ⁊ suauiter ⁊ ordinati ⁊ nō subito. Et nos fortasse reiterabim⁹ i ca. d̄ ꝯseruatiōe sanitatis s̄monē de eē balnei ⁊ cōtinuādū erit q̄ȝ ibi dicem⁹ ei q̄ȝ hic añ dirim⁹: ⁊ sit̄r loq̄mur cū de potu aq̄ f̄re tractabimus.

¶ De his q̄ ꝓueniūt ex vsu solis. Ca p̄ lm. rx.

In arena sepeliri ⁊ voluptari i ipsa ⁊ in oleo balneari ⁊ sup faciē aquā rorari: ⁊ i sole calido fricari ⁊ p̄cipue se mouēdo: ⁊ q̄ȝto plus se mouēdo motu forti sicut cito eūdo ⁊ saliēdo ē ex eo q̄ supfluitates vehemēter resoluit ⁊ diminuit ⁊ sudorē efficit inflationem egredi facit ⁊ soluit āpata lara ⁊ hydropisim ⁊ ꝯfert i asmate ⁊ i aeris attractiōe i q̄ ē necesse alas tēdere ⁊ resoluit dolorem antiquū frīm capis ⁊ cerebrū cuius ē cōplo frā forti⁹ efficit. Quū āt q̄ȝ ē sub eo nō fiet lentū sȝ remanebit eius locus siccus ꝯfert dolorib⁹ scie ⁊ renū ⁊ dolorib⁹ lepre ⁊ suffocatiōibus mrīcis ⁊ mūdificat mrīcē. Nō si aliqs i sole steterit ispissabit corpus ⁊ idurabit ⁊ exiccabit ip̄ȝ: queadmōȝ cauteriū supra poroꝝ orificia ⁊ ꝓhibebit resolutionē. In sole āt i vno loco morari ē deteri⁹ i adurēdo cutē q̄ȝ i ipso ambulare ⁊ ē plus ꝓhibēs resolutionē. Et arene qdē q̄ i desiccādo hūores sūt fortiores i p̄te cutis sūt arene marine. Et ē quū sup eas calidas exn̄tes sedent ⁊ est quū i eis sepeliūt̄. Et est cū sup corp⁹ paulati aspgūt̄ ⁊ resoluūt dolores ⁊ egritudies p̄dictas i caplo de sole. Ad vltimū vero vehemēter exiccāt corpus. Semicupiū vero igredi plenū ex tali q̄le ē oleū est cū ꝯfert laritudinē hn̄tibus ⁊ febres patientibus lōgas frās ⁊ eis q̄ cū febrib⁹ dolores hn̄t neruoꝝ ⁊ articuloꝝ ⁊ hn̄tibus spasmū ⁊ cuȝeȝ ⁊ vrine retentioneȝ. et oȝ vt oleū extra balneū sit calefactū. Nō si i ipo vulpes cocta fuerit aut dalion ⁊ factū fuerit queadmoduȝ noiauimus erit medicamen melius q̄ȝ esse poterit doloreȝ hn̄tibus iuncturā ⁊ podagrā. Facieȝ vero madefacere ⁊ sup ipsā aquā rorare virtuteȝ viuificat q̄ est lara a nocumento ⁊ iflāmatiōe febriū ⁊ cū adest sincopis: ⁊ ꝓpe ex aq̄ rosacea ⁊ aceto. ⁊ est etiā cū desiderio medicat̄ ⁊ ipm̄ erigit: ⁊ obest rheumatismos patientibus ⁊ dolorem frigidum capitis habentibus.

¶ Sūma s̄a ad nūerādū vnāquāq̄ȝ cām cuiusq̄ȝ accn̄tiū corpaliū. q̄. xix. ꝯtinet capitula.

¶ De causis calefacientibus. Capitulum .i.

Calefaciētiū multe sūt spēs: ex q̄bus sūt nutrimentū i q̄ȝtitate tempatū ⁊ motus tempati i q̄bus igrediūt exercitia temperata ⁊ temperata fricatio ⁊ temperata ꝯplo ⁊ ventosaruȝ absq̄ȝ scarificatiōe positio. Que. n. cū scari-

catiõe ẽ ĩfrat pp euãtionẽ. Motus etiã qui parũper ptinet fortitudini ꝛ multitudini ꝛ nꝫ est supfluus ꝛ nutrimẽtũ calidũ ꝛ medicina calida:ꝛ balneũ tẽperatũ sicut sciuisti q̄ suo aere ꝛ aq̃ calefacit ꝛ artificiũ calefaciẽs ꝛ nõ supflue calefaciẽtiũ obuiatio:sicut aerũ ꝛ emploꝝ ꝛ vigilie eq̃les ꝛ sõnus tẽpatꝰ ſꝫ ꝯditionẽ p̃dictã.ꝛ ira ſꝫ oẽꝫ dispõnẽ ꝛ tristitiã cũ ñ tãta fuerit vt ĩfret ꝛ gaudiũ tẽperatũ. ¶ Et ẽ etiã putredo cuius ꝓpetatis ẽ vt caliditateꝫ extraneã euenire faciat ꝛ nõ amplius. Et eiꝰ q̄dẽ opatio est aliud a calefactiõe absoluta ꝛ ab adustiõe. Calefacere nãqꝫ minus ẽ ꝓcul dubio q̃ꝫ adurere:multotiẽs eni accit ꝛ nõ efficit putrefactionẽ. Et est cũ ante putrefactionẽ accit. ¶ Putrefactio eni sepe accit quũ i corpe remãet postq̃ꝫ ab ea cã extranea calefaciẽs sepat ꝛ caliditas extranea in materia hũida accendit:ꝛ eius hũiditatẽ mutat ab eo q̄ ꝯpleriõi subẽ in q̄ est erat ꝯueniẽs ita q̄ eã ad aliã cõplerionũ specialiũ naturaliũ nõ cõuertit. Est nãqꝫ cũ calitas ꝛ hũiditas mutãt ab hoc q̄ vni ꝯplerioni cõueniũt ꝛ fiunt alij cõplerionũ naturaliũ cõgrue:q̄ q̄dẽ nõ est putrefacere ſꝫ digerere. Adurere vero est vt subã hũida a sicca separet subã: ita q̄ illa sublimet ꝛ ista descẽdat. ¶ Calefacere ãt simplr ẽ vt oẽs hũores ſꝫ suas spãles remaneãt naturas ſꝫ plus fiãt calidi. ¶ Et de calefaciẽtibus q̄dẽ est spissitudo supficiei corpis:calefacit eni ppea q̄ vaporẽ retinet ꝛ raritas intus i corpe q̄a calefacit ppea q̄ vaporẽ dilatat. ¶ Gal. ãt has oẽs cãs i q̄nqꝫ q̄ñibꝰ cõprehẽdere cõsueuit.s.motu nõ supfluo ꝛ obuiatiõe eiꝰ q̄ nõ supflue calefacit ꝛ mã cal'a q̄ corpi aduenit ꝛ spissitudine ꝛ putrefactiõe.

¶ De infrigidantibus. Capitulum.ij.

Infrigidantiũ etiã multe sũt spẽs.s.motus supfluus q̄ calorẽ ĩnatũ superflue resoluit. Et quies superflua propter suffocationem suam caloris quoniaꝫ coadunat ꝛ claudit calorẽ ꝛ nutrimẽtũ multũ ꝛ supfluũ cõestũ aut ebibitũ. Et eiꝰ supflua paucitas ꝛ nutrimẽtũ frm ꝛ medicina fra. ¶ Et obuiare ei q̄ supflue calefacit ex aeribus ꝛ emplis ꝛ aq̄s thermaꝝ.hec eni laxãt corpus ꝛ resoluit ab eo calor ĩnatus. ¶ Et obuiare ei q̄ tẽperate calefacit lõgo tpe sicut multa in balneo mora:q̄m calorẽ suffocat ĩnatũ. Et obuiare ei q̄ ſm potẽtiã ĩfrat ꝛ i p̄senti hora calidũ existat. Et retẽtiõis supfluitas:q̄m calorẽ suffocat ĩnatũ. ¶ Et i euãtiõe supfluitas:q̄m innati caloris materiam destruit ppea q̄ spũs eã ꝛ oppilatiões q̄ sũt ex supfluitatibꝰ sequũtur. Et de illis est vehemẽter strigere mẽbra ꝛ vt stricta pmaneãt q̄m ĩfrat ꝛ ppea q̄ caloris viã claudit. ¶ Et tristitia supflua a timor nimius et gaudiũ nimiũ ꝛ delitie superflue. Et artificiũ ĩfrans ꝛ cruditas q̄ putrefactiõi est opposita. ¶ Galienus vero medicoꝝ princeps eas i sex solet cõprehendere cãs.s.motu superfluo ꝛ quiete supflua ꝛ obuiatione eius q̄ infrigidat aut q̄ vehemẽter calefacit donec resoluat ꝛ materia infrigidãs ꝛ vehemẽtia spissitudinis ꝛ nimia nutrimẽti paucitas.

¶ De humectantibus. Capitulum.iij.

Humectãtiũ multe sũt cãe.ex eis nãqꝫ est sicut q̄es ꝛ sõnus:ꝛ illud etiã retinere q̄ euãri solebat ꝛ hũorẽ siccantẽ euãre ꝛ nutrimẽtũ multũ ꝛ humectãs nutrimẽtuꝫ ꝛ medicia hũectãs ꝛ humectãtibus obuiare ꝛ p̄cipue balneo ꝛ post comestionẽ ꝓprie. Et obuiare ei q̄ infrat q̄m hũorẽ retinet. Et obuiare ei q̄ calefactiõe tenui calefacit:q̄m humoreꝫ currere facit ꝛ gaudiuꝫ temperatum.

¶ De desiccantibus. Capitulum.iiij.

Desiccãtia q̄qꝫ sũt multa: velut motus ꝛ vigilie ꝛ vehemẽter euãre. Et ex eis est coitus. Et nutrimentũ paucitas ꝛ vt sint sicca. Et medicie desiccãtes ꝛ motuũ aĩaliũ frequẽtia ꝛ desiccãtibus obuiare. Et ex illis est i aquis balneari stipticis. Et ex eis est frigus q̄ cõgelat q̄m probibet mẽbrũ sibi nutrimentũ attrahere: ꝛ ppea q̄ ipꝫ cõstringit quare oppilationes i eo accidũt q̄ nutrimentũ penetrare nõ permittũt:ꝛ ex eis est obuiare ei q̄ est caloris vehemẽtis qui superflue resoluit donec ex eis est multum balneari.

¶ De causis figurã corrũpentibus. Capi.v.

Ex cãis figurã corrũpentibus sũt cãe q̄ i pricipio creature acciderint ꝓpter q̄s virtuti ĩformatiue aut digestiue q̄ sũt i spmate sue operatiõis cõplemẽtũ deficit. ¶ Et ex eis sũt cãe q̄ accñt cũ a m̃rice separat. Et ex eis sũt cãe q̄ accñt cũ infans ligat ꝛ cũ tenetur. Et alie cãe primitiue q̄ extrinsecus adueniunt sicut casus aut percussio. Et ex eis sũt cãe q̄ accidunt ꝓpterea q̄ se vult mouere anteq̃ꝫ mẽbra durescãt ꝛ anteq̃ꝫ ambulare possit. Et ex eis sũt cãe egritudiales sicut lepra ꝛ ptbisim ꝛ spasmus ꝛ extẽsio ꝛ paralysis. ꝛ est cũ ꝓucit ꝓpter piguedinẽ nimiã. Et ẽ cũ

accit ꝓpter ſuperfluã matiẽ: ⁊ eſt cũ ꝓpter ãpata ⁊ eſt cũ ꝓpter infirmitates ſitus: ⁊ eſt quũ accit ꝓpter ꝯſolidatiõis vlcer̃ malitiã.

¶ De cauſis oppilationis ⁊ coanguſtationis cannalium. Capitulum. vi.

Oppilatio accit aut ꝓpter cãz extraneã q̃ i cãnali cadit: ⁊ hoc aut erit extraneũ in ſuo gñe ſicut lapis: aut extraneũ i q̃ttitate ſui ſicut fex multa: aut extraneũ i ſua q̃litate ⁊ hoc erit aut ꝓpter ſuã groſſitiẽ aut qa ẽ cõgelatũ ſicut ſanguiſuga illa q̃ ꝯgelata ẽ. De qdẽ ſũt partes eiꝰ qḋ oppilat ꝓpterea ꝙ i cãnali cadit: ex qbꝰ ſũt q̃ i ſuo loco i cãnali fixa manẽt: ⁊ eſt ex eis qḋ i ſuo loco eſt mobile. ⁊ eſt cũ accit oppilatio ꝓpterea ꝙ clauſuz fuit foramẽ ꝓpter vlceris cõſolidationẽ qḋ i ipo factũ fuit: aut ꝓpter naſcẽtiã addite rei ſicut carnis verrucoſe claudẽtis. Aut qa cãnalis ꝓpter ãpatis cõprimentis vicinitatẽ coopeꝛit: aut ꝓpter ꝯſtrictionẽ q̃ fit ꝓpter forte frigus: aut ꝓpter vehemẽtẽ ſiccitatẽ q̃ ꝓpter ſtipticãtia accit: aut ꝓpter virtutis retẽtiue fortitudinẽ aut ꝓpter fortẽ ligaturã. In hyeme q̃qꝫ multe fiũt oppilatiões ꝑpea ꝙ ſuꝑfluitates multũ retinent̃ ⁊ ꝓpterea ꝙ frigꝰ ſtrigit.

¶ De cãis amplitudinis cãnaliũ. Capl'z. vij.

Cannalis ãpliat̃ aut pp retẽtiue debilitatẽ: aut pp fortẽ expulſiue motũ. Et ex h qḋ mõ ẽ anhelituz retinere aut pp medicias apperiẽtes: aut pp medicias laxãtes calidas ⁊ hũidas. Et cãnales qdẽ ex cõtrarijs harũ cauſaruz coanguſtant̃ ⁊ ꝓpter oppilationes.

¶ De cauſis aſperitatis. Capitulum. viij.

Aſperitas accit aut pp cãm medicine q̃ vehemẽter abſtergit ſua iciſione ſicut acetũ ⁊ acetoſe ſuperfluitates aut ſua reſolutiõe ſicut ſpuma maris ⁊ ſuꝑfluitates acute aut pp cãm ſtipticã q̃ exaſperat̃ ꝓpter ſuam ſiccitatẽ: ſicut res põtice aut frigide q̃ exaſperant ꝓpterea ꝙ ꝯſtringũt aut pp terreſtres que ſuper membrum iacent ſicut puluis.

¶ De cauſis lenitatis. Capitulum. ix.

Lenitatis cauſa aut eſt glutinans ꝓpter ſui viſcoſitatem: aut ſubtiliter reſoluẽs que materiã ſubtiliat ⁊ ipſam currere facit ⁊ ſpiſſitudinem a membri ſuperficie remouet.

¶ De cãis diſlocatõiſ ⁊ ſeꝑatõis a ſitu. C. x.

Membri remotio eſt aut propter cauſaz extendentem: ſicut quum aliquod trahitur membrum ⁊ extenditur donec diſlocatur: aut ex motu forti ſuꝑ iunxionem que membrũ a loco ſuo remouet: ſicut cũ alicuiꝰ pes flectit̃ aut cã laxãs ⁊ hũectãs: quẽadmõz accit i rãice: aut pp cãz ligamẽti ſubãz corrũpẽtẽ ipſũ corrodẽdo aut putrefaciẽdo: aut laxũ reddẽdo: quẽadmodũ in lepra accidit ⁊ ſciatica.

¶ De cauſis malitie vicinitatis que ſeꝑõnẽ probibet. Capitulum. xi.

Cauſa eiꝰ ẽ aut groſſities aut viſcoſitas aut ſpaſmꝰ aut laxitas: aut hũoris ſiccitas i iũctura: qa ibi fit lapis: aut cũ q̃ natꝰ fuit

¶ De cauſis malitie vicinitatis que dilatationem probibet. Capitulum. xij.

Ipſiꝰ cã ẽ aut groſſities aut veſtigiũ icarnatõis vlceris aut ſpaſmꝰ aut cũ q̃ naſcit̃

¶ De cauſis motuũ nõ naturaliũ. Ca. xiij.

Eorũ cã ẽ aut ſiccitas ḋbilitãs: ſicut tremor ſiccꝰ aut ſiccitas ſpaſmificãs: ſicut cã ſingultus ſicci ⁊ cã ſpaſmi ſicci aut ſuperficies calefaciẽtes: aut ſuperficies iſſtantes aut cãe virtutis viã claudẽtes mẽbro ſuã ꝓhibẽtes penetratõez cũ opillatõe aut ſuꝑfluitates q̃ nocent aut pp ſuã f̃riditatẽ ſicut rigor: aut pp caloris inati ſubmerſionẽ: aut pp ſui paucitatez ⁊ pp illã accidit i muſculor̃ ſuꝑficiebꝰ f̃ritas ⁊ ꝓuenit vẽtoſitas q̃ vult reſolui ⁊ exire ſicut ſaltꝰ. ¶ Et nũc qdẽ dicemꝰ ꝙ h nocumẽtalis mã aut erit vaporalis pauca ⁊ accident pp eã alices aut erit plus ea ⁊ ꝯtiget ꝓpter ipſã laxitudo pẽalis ſi fuerit qeta aut ꝓuenient alie laxitudis ſpẽs: q̃s noiabimꝰ ſi fuerit mobil'. ¶ Q̇ ſi fortior fuerit accidet inde horripilatio. ⁊ ſi fuerit magis fortis ꝓueniet inde tremor. ¶ Et materia qdẽ ventoſa cũ i muſculo tenetur prouenit ipſam pulſatio.

¶ De cauſis augmẽti ⁊ magnitudinis ⁊ numeri. Capitulum. xiiij.

Horum cauſe ſunt materiei multitudo ⁊ virtutum attractiuar̃ in ſe ipſis fortitudo: aut virtutum attractiuarum fortitudo ꝓpter fricationes adiutoriuz ⁊ calefactionis cum emplaſtris: ſicut cum emplaſtro de pice ⁊ quod ei aſſimilatur. Et hoc quidem eſt magnitudini proprium ⁊ non numero.

¶ De cauſis diminutionis. Capitulum. xv.

Hee qdem ſũt que aut in pꝛicipio ꝓuenerũt creature: ſicut mãiei diminutio aut virtutis lactricis error: aut eiꝰ debilitas: aut nocumenta que quandoqꝫ extrinſecus adueniunt: ſicut iciſio aut percuſſio: aut corruptio quam fecit frigus: ⁊ quandoqꝫ intrinſecus: ſicut herpes eſtiomens aut putrefactio.

¶De causis solōnis ꝯtinuitatis. Capl'z.xvi.

ISte qdez sūt aut itrinsecus aut extrinsecus. Que vero fiunt itrīsecus sūt humoꝛ cōedens ⁊ cōburens ⁊ hūectās ⁊ laxans aut siccās ⁊ findens: aut sic replo ventosa pūgēs aut hūoꝛ extendens ꝓpea ꝙ se ꝯstrigēdo mouet: aut penetrādo i corpe ꝓpea ꝙ fortis motus ip̄z separat aut hūoꝛ pūgens. Et he qdē oēs aut sunt ꝓp motus fortitudinē: aut mãei multitudinē aut sic fortitudo motus expulsiue nō ſ̄z nãlē cursū ⁊ sic motus sup replonē. Et de his q̄ eis similāt est vox fortis ⁊ saltus ⁊ sicut apatū aptio. Cāe āt q̄ extrīsecus sūt: sunt sicut corpus extendēs vt funis ⁊ pōdera aut quod incidit vt ensis aut qđ adurit sicut ignis aut qđ cōtundit sicut lapis: qm̄ hmōi si vacuū inuenerit cōtundet: aut si repletū receptacula findens: aut sicut corpus qđ perforat vt sagitta aut quod pungit aut mordet: sicut canis rabiosus: aut vipera: aut homo.

¶De causis vlcerum. Capitulum.xvij.

CAuse vlcerū sūt apa qđ apit: aut plaga q̄ facit pus aut bothoꝛ q̄ se comedunt.

¶De causis apostematum. Capitulū.xviij.

HArū causaꝝ q̄dā sunt q̄ sūt ex materia: ⁊ q̄dā sunt ex dispositione mēbri. Que vero sunt ex parte materiei sunt repletiones ex sex rebus p̄nominatis. Et que ex parte dispositionū mēbroꝝ sunt sicut virtus mēbri expellentis ⁊ debilitas mēbri recipientis: ⁊ qđ est p̄paratū ad superfluitates recipiēdas: aut ꝓpter sue substātie naturā: qm̄ ipsum sit creatū sicut cutis aut ꝓpter sui laxitatem sicut caro laxa q̄ est in tribus reflexionibus. s. post aurē i collo ⁊ i ascella ⁊ i iguine: aut ꝓp viaꝝ q̄ ad ip̄z ꝓueniant dilatationē ⁊ eaꝝ q̄ ipso vadunt coangustationē aut ꝓpterea qđ iferius positū ē: aut ꝓpter sui paruitatē: qm̄ illđ qđ ex cibo ad ip̄z vēit colligere nō valet: aut ꝓpter debilitatē sui: qm̄ illud qđ ad ip̄m venit ex cibo digerere nō pōt ꝓpter nocumētū qđ est i ipso: aut ꝓpter percussionē q̄ mãz i ipso retinet: aut ꝓpterea ꝙ resolo eius deficit ei qđ ab eo resolui solebat propter exercitiū: aut ꝓpter calorē superfluū q est i ipso vñ ꝯtrahit. ¶Et ille qdē caloꝛ aut est nãlis sicut carnis: aut nō nãlis quē doloꝛ euenire facit: aut motus valde superflu⁹ aut aliud ex calefacientibus. ¶Ex fractura q̄qz peruenit apa ꝓpter vnā ex istis rebus quas p̄diximus: sicut cōcussio ⁊ mēbri cōpressio ⁊ extēsio quū ipsuz os restauratur. In dēte quoqz plm̄ fit apa: qm̄ nutrimēti recipit augmentū ⁊ infusionē ⁊ putrefactionē ergo recipit apostema.

¶De causis doloris absolute. Capitulū.xix.

AT qm̄ doloꝛ ē vna ex dispōnib⁹ nō nãlib⁹ q̄ corpori aĩalis accñt. In cāis ei⁹ sermonē faciem⁹ vlez. Dicem⁹ igit ꝙ doloꝛ est sensibilitas rei ꝯrie. Oēs vero doloris cāe in duob⁹ ꝯp̄hēdūt generib⁹. s. gener mutatiōis ꝯplonis cito fcē: ⁊ ē malitia ꝯplonis diuerse ⁊ genere solutiōis ꝯtinuitatis. Per malitiā ꝯpleriōis diuerse itelligim⁹ vt mēbra sui subā ꝯplerionē hēant mãsiuā: deide aduēit eis ꝯplexio extranea huic ꝯria: ita vt sit plus calida aut plus fr̄a q̄z erit. ⁊ virt⁹ sēsibilis rei aduētū sentiat ꝯtrarie ⁊ fiet doloꝛ qm̄ doloꝛe ñ ē nisi ꝯtrarie rei ꝯtrarietatē sētire. Malitia aūt ꝯpleriōis mãsiue nullo mō efficit doloꝛē neqz sentit. veluti si ꝯplexio mala q̄ iā ē i mēbroꝝ subā mãsiua corrūpit ꝯpleriōez p̄ncipalez ⁊ fcā ē ac si ipa eēt p̄ncipalis. Ista eni dolorez nō efficit: qm̄ ipa nō sentit. Oz eni ꝙ sētiens ab illo qđ sentit patiātur. Res nāqz nō patitur ꝓpter dispōez mãsiuā q̄ ipsā nō mutat: imo nō patit nisi ꝓpter ꝯtrariū aduenies qđ eā mutat ad illđ qđ nō erat. Ideoqz ethicā hñs nō tm̄ sentit iflāmatiōis q̄ztū hñs ephimerā aut tertianā: lz ethice caloꝛ caloꝛe tertiāe sit maioꝛ. ¶Caloꝛ eni ethice est mãsiu⁹ ⁊ i subā mēbroꝝ p̄ncipaliū ifixus. ⁊ tertiāe caloꝛ ē vehemēs a vicinitate veniēs calidi hūoris ad m̄bra i qb⁹ adhuc nãlis ipoꝝ ꝯplo ita ꝯseruata. ē. ¶Qđ si hūoꝛ recesserit m̄brū in sua remanebit ꝯpleriōe: neqz caloꝛ ille i eo figet nisi egritudo i ethicā mutata fuēit. ⁊ ꝯplexio qdez mala nō diuersa nō fit mãsiua i mēbro nisi ordinati. ⁊ etiā cū i dispōe sanitatis inenit hoc itellectui ꝓrimū ⁊ hoc est qm̄ ei q se in hyeme balneat si se cum aqua calida in mo tepida lauat accit ei ex ipa horripilatio: qm̄ corporis ei⁹ q̄litas ab eo ē lōgiq̄ ⁊ ei ꝯria postea vero vtit ea ⁊ dlectat ex ea ⁊ ita ordiatur ad resolutionē frigoris qđ i ipo erat agēs deide āt cū aliq̄ hora i casa balnei iteriore sederit fiet corp⁹ ei⁹ aq̄ illa calidi⁹. ⁊ cū illa eadē aq̄ p̄ria repēte eo iscio sup eū ꝓijciet horripilationē ab eo patiet ⁊ sētiet ex ea fr̄itatem. ¶Quū igr hoc sciuisti dicem⁹ ꝙ lz vnū ex generib⁹ cāꝝ doloris sit malitia ꝯplerōis diuerse: ñ tm̄ oīs malitia ꝯpleriōis diuerse: imo calide eñtialr ⁊ fr̄e essentialiter: ⁊ sicce accñtali

ter:ꝛ hũidũ nullo mõ dolorem faciũt. Calor enĩ ꝛ frĩtas sũt due q̃litates agẽtes:ꝛ siccitas ꝛ hũitas sũt due q̃litates patiẽtes. q̃rũ virtutes nõ sũt vt ꝑ eas corpꝰ ĩpriat i corpꝰ:ſꝫ vt ꝑ eas corpꝰ a corpore ĩprimat᷑. ¶ Siccitas vero ꝑ acciñs facit dolorẽ:qm̃ alteriꝰ generis eã seq̃tur cã q̃ est ꝯtiuitatis solutio. Est enĩ cũ siccitas ꝓpter sue ꝯstrictiõs ĩ fortitudinẽ fit cã solutiõis ꝯtiuitatis. ¶ Galienꝰ vero cũ verificat᷑ ĩtẽtio ad hoc eã reducit vt essẽtialis cã doloris nõ sit nisi solutio ꝯtinuitatis ꝛ ñ ampliꝰ:ꝛ ꝙ calꝫ dolorẽ nõ facit nisi ꝓpterea ꝙ ꝯtiuitatẽ soluit. ꝛ neqꝫ ẽt frĩꝫ dolorẽ efficit: nisi ꝑpea ꝙ ꝯtiuitatis solutio ĩpꝫ cõmittat᷑. et ꝓpter multã nãqꝫ spissitudinẽ ꝛ coadũationẽ ĩpꝫ ꝓculdubio seq̃t᷑ vt ꝑtes ad locũ trahãtur vbi spissãtur ꝛ vt a loco separent᷑ a q̃ trahũt᷑. Et i quodã suoꝝ libroꝝ ꝑꝫ hãc sñiã i tm̃ ꝓcessit dõec opiari fecit ꝙ oĩa sensibilia nocumẽtũ faciũt ꝓpter huiꝰ: vꝫ faciũt nocumẽtũ ꝑꝑ eiꝰ separationẽ:aut ꝓpter coadunationẽ quã sepõ seq̃t᷑. ¶ Nigrũ itaqꝫ i visibilibꝰ dolorẽ efficit ꝓpter sue coadũatõis fortitudiẽꝫ:ꝛ albũ ꝓpter sue disgressiõis vehementiam ꝛ amarũ ꝛ salsũ ꝛ acetosũ i gustatis dolorẽ efficiũt ꝓpterea ꝙ fortiter dispargũt ꝛ põticũ:iõ q̃a vehemẽtet coadunat qȯ ꝓculdubio ſꝑſio seq̃tur ꝛ i odoratis si̾r. ꝛ ꝓpter hoc i fortibꝰ sonis fit dolor iõ ꝙ disꝑgũt ꝓpter motꝰ aeris fortitudinẽ cũ sibi obuiat. ¶ Certa ãt dictio ĩ hoc mõ ẽ vt ꝯpl̾onis mutatio põatur genꝰ ex quo dolor eñaliter ꝓuenit: lꝫ cũ eo ꝯtinuitatis separatio ꝯtigat. huiꝰ tñ declaratio verificata i medicina nõ ꝯtinet᷑:ſꝫ i parte sapientie naturali ideoqꝫ ad ipsius sũmã parũper ĩnuemus. ¶ Dicemus igitur ꝙ quum dolor est similium partiũ i membro dolente ꝛ ꝯtinuitatis solutio nullomõ similiũ erit partiũ ſꝫ doloreꝫ i dispõnibus i q̃bꝰ cõtinuitatis nõ erit seꝑatio nõ cõtingit ĩnueniri ꝓpter cõtinuitatis solutionũ:imo ꝓpter ꝯpleriõis malitiã. ¶ Et ẽt frigus facit dolorẽ vbi cõstringit ꝛ coadunatꝛ oĩo ibi ĩfr̄at. ꝛ solutio quidẽ cõtinuitatis nõ est vbi infr̄at: imo i extremitatibus locoꝝ infr̄atoꝝ. ¶ Amplius dolor ꝓculdubio est ꝯtrariũ subito impressorẽ sentir᷑ vñ ipse est cõtrarius ꝛ dolore faciens. Nõne vides ꝙ si quis frigus cõplexiõeꝫ corrũpens senserit vñ cõplorionẽ corrumpit ꝛ fuerit sic nõ accidens ꝓpter ipsũ cõtiuitatis sepõ istȯ sentire an erit ꝛ cõtrariũ ꝛ an dolorẽ faciens

¶ Ex hoc itaqꝫ scies ꝙ mutatio ꝯplerionis subito cã erit doloris quẽadmodũ solutio cõtinuitatis. ꝛ dolor q̃dẽ caliditatẽ turbidat ꝛ fit fortior dolor. ¶ Est ẽt cũ post dolorẽ remanet res q̃ sensum doloris hꝫ: nec tñ est dolor certus sed est ex sũma reꝝ q̃ per se resoluunt᷑ ꝛ torpiduſ q̃dẽ i medicãdo laborat ꝛ nocet ei.

¶ De causis cuiuslibet doloris. Capitulũ. xx.

Doloꝝ gña q̃ noĩa hñt hec sũt pruritiuꝰ asꝑatiuꝰ pũgitiuꝰ ꝯp̄ssiuꝰ extẽsiuꝰ ꝯcussiuus frãgitiuꝰ laxatiuꝰ ꝑforatiuꝰ acualis stupefactiuꝰ pulsatiuꝰ grauatiuꝰ fatigatiuꝰ mordicatiuus. Ista q̃dẽ sũt q̃ndeci gña. ¶ Cã ãt pruritiui doloris est hũor acris acutus aut salsus. Et doloris asꝑatiui cã est humor asper. Et causa doloris pũgitiui ẽ hũor q̃ pãniculũ extẽdit i latitudie:sic eius seꝑans cõtinuitatẽ. Et est cũ i sensu nõ est eq̃lis: aut ꝓpterea ꝙ illiꝰ suꝑ qȯ extendit᷑ pãniculus:aut illius ex eo qȯ ĩuestitũ ẽ ꝑtes i duritie ꝛ lenitate nõ sũt similes sicut furcula ꝛ pãniculo q̃ suꝑ costas est i uestitus cũ ap̄a i pl̾esi ad suꝑiorẽ eius trahit ꝑtẽ:aut nõ sũt ipsius ꝑtes i suo motu similes sicut diaphragma illi pãniculo: aut ꝓpterea ꝙ ꝑtes corporis mẽbri nõ similãt᷑:aut ꝓpter materiã aut ꝓpter nocumẽtũ qȯ alicui accit suaꝝ partiũ ꝛ nõ aliis. ¶ Extensiui doloris cã est vẽtositas aut hũor q̃ neruũ aut musculũ extendit ac si ipsũ ad suas trahat extremitates. ¶ Et doloris q̃dẽ ꝯp̄ssiui cã est materia q̃ m̃bro suũ coãgustat locũ aut vẽtositas q̃ ĩpꝫ coãgustat ꝛ fit q̃si desuꝑ ꝯp̄meret᷑ ꝛ ꝯtũderet᷑. Sꝫ cã corrosiui doloris ẽ mã q̃ iter suum musculũ ꝛ suũ pãniculũ resoluit᷑ ꝛ pãniculũ extendit ꝛ ꝯtinuitatẽ soluit q̃ iter pãniculũ erit ꝛ mẽbꝝ. ¶ Et cã doloris frãgitiui est materia aut ventositas q̃ iterpõit᷑ media iter os ꝛ pãniculũ q̃ tegit ĩpm. aut frigus qȯ illã pãniculũ fortiter strigit. ¶ Cã vero doloris laxatiui est materia q̃ carnẽ musculi extẽdit ꝛ nõ ipsius cordã. Et hic q̃dẽ nꝫ vocatus est laxatiuus nisi ꝓpterea ꝙ musculus neruo laxior erit ꝛ pãniculo. Et ꝑforatiui dolis cã est materia grossa aut vẽtositas q̃ retiet᷑ iter tunicas m̃bri duri ꝛ grossi sic corpꝰ ĩtestini colõ q̃ ĩcessant᷑ ĩpm rũpit ꝛ i ĩpm penetrat stimilando ac si terebello ꝑforaret᷑. ¶ Acualis ãt doloris cã ẽ ipsa eadẽ mã i hmõi m̃bro ſꝫ ẽ retẽta i hora q̃ rũpit. ¶ Et stupefacti doloris cã ẽ aut fortis frigoris ꝯpl̾o aut poroꝝ pñtratõis spiritus sensibilis qui ad mẽbꝝ venit clausu

ra cum ligatura aut receptaculoꝝ repletio. ¶Cā vero doloris pulsatiui est apā calm̄ ⁊ nō frz: Frz eni quocūqꝫ mō fuerit siue sit durū siue sit molle dolorē nō efficit nisi i calm̄ ꝯuertat̄. ¶Neqꝫ ēt dolor pulsatiuꝰ ex apāte calido accit nisi hoc mō.s.cū apā ꝯtingerit ⁊ mēbꝝ qꝺ ē ei vicinū fuerit sētiēs circa qꝺ exn̄t arterie q̄ sp̄ pulsāt. Cū.n.mēbꝝ sanū fuerit arterie motus non sentiet̄ i suo transitu ꝓpter ipsiꝰ ꝓfūditatē: sed cū ifirmat̄ ⁊ apāt̄ eiꝰ pulsatio dolorē efficit. ¶Et doloris qdē grauatiui cā ē apā i mēbro nō sensibili: sicut pulmōe rene ⁊ splene. Illud eni apā sua grauitate trahit̄ iferiꝰ ⁊ mēbrū iferiꝰ trahit̄ p̄ sēsibilē fasciā ipsū circūdātē ⁊ suspēsoꝝ a q̊ orit̄ fascia ⁊ fascia qdē ⁊ suspensoriū sentiūt qn̄ iferiꝰ trahit̄. Aut apā i mēbro sensibili cuiꝰ sensū ipsa egritudo iā destruxit. sicut cācer i ore stōi: cuiꝰ pōderositas sentit̄: nec tn̄ dolorez effic̄ ꝓpterea ꝙ ipse sensū destruxit. ¶Fatigatiui aūt doloris cā ē aut labor ⁊ vocat̄ labor iste fatigatio laboriosa aut hūor extendens: ⁊ vocat̄ ꝙ accit ex eo fatigatio extensiua aut ventositas: ⁊ vocat̄ illud qꝺ accit ex eo fatigatio vlcerosa. Et ex eis qdē ꝓueniūt ꝯpōnes queādmodū eas i locis suis ꝺclarabimꝰ q sūt eis ꝓprij ⁊ ex sūma ꝯpōnū ē fricatio q̄ apōsa vocat̄ q̄ ē ꝯposita ex extēsiua ⁊ vlcerosa. ¶Et mordicatiuꝰ dolor ē ex humore q qualitatē habet acutaz.

¶De causis sedandi dolorem. Capitulū.xxi.

Causa quietis doloris ē aut quod cause ex qua prouenit existit contrarium ⁊ ipsam euacuat sicut anetum ⁊ lini semen cū super locum dolentem ex eis fit emplastruz: aut cum quo mollificatur ⁊ fit somnus si sensibilis virtus ad suam redit operationem: sicut inebriantia: aut cum quo infrigidatur ⁊ stupidum efficit sicut omnia narcotica. Sedans tamen certum est primum.

¶De eo ꝙ prouenit ex dolore. Capitulū.xxij.

Dolor virtutem dissoluit ⁊ membra a suis proprijs operationibus prohibet: adeo vt membra spumalia ab aeris prohibeat attractione: aut eius destruat operationē ⁊ facit eum interfectum aut frequentem: ⁊ omnio non secundum naturalem cursum. Et est quum in primis calefacit membra postea infrigidat propter illud quod resoluit ⁊ vincit de spiritu ⁊ vita.

¶De causis delitiarum.
Capitulum.xxiij.

Delitiaꝝ quoqꝫ cause i duobus sūt cōp̄hēse gn̄ibus vnū ipsoꝝ ē genus qꝺ cōplonē nālē subito reducit ad hoc vt ipsa sētiatur. Et alteꝝ ē illud qꝺ nālē ꝯtinuitatē subito reducit. ¶Nulla eni res q̄ nō subito vēit sentit̄: nꝫ delitie ex ea hn̄t̄. Est nāqꝫ delitia sētire ꝯueniēs. ¶Et oē qdē sentire p̄ virtutem ē sensibilē ⁊ sentire ē p̄p̄ passionē sui. Quūqꝫ sentire fuerit cū ꝯueniēte aut nō ꝯueniēte. Erunt delitie aut dolor s̄ꝫ illud qꝺ ip̄mitur. ¶Et p̄p̄ea ꝙ tactus oībus sensibus ē spissor ⁊ magis retinēs illud qꝺ recipit ex ip̄ssiōe cōueniēte aut nō ꝯueniēte: iō eius sentire illud qꝺ ē ꝯueniēs cū natura ei obuiat ē maior delitiaꝝ ⁊ sentire qꝺ ē icōueniēs ē deterioris q̄ꝫ illud qꝺ aliis virtutibus existit proprium.

¶Ad sciendum quomodo motus dolorem efficit. Capitulum.xxiiii.

Motꝰ dolorē effic̄ p̄p̄ illꝺ qꝺ cū eo accit ex extēsiōe aut ꝯcussiōe aut ruptura.

¶Ad scienduz quomodo mali humores dolores efficiunt. Capitulum.xxv.

Humores mali dolorē efficiunt aut p̄p̄ ipsoꝝ calitatē: sic̄ cū mordicatōez faciunt aut sua multitudie sicut quū extendunt aut propterea ꝙ vtraqꝫ coniunguntur.

¶Ad sciendum quomodo ventositates dolorem efficiunt. Capitulum.xxvi.

Ventositates dolorē efficit p̄p̄ extēsiōez Et vētositas qdē extēdēs aut erit i mēbroꝝ ꝯcauitatibus ⁊ ipsoꝝ ventriculis: sicut iflatio i stō: aut i tunicis mēbroꝝ ⁊ eoꝝ villis sicut i colica vētosa: aut i tunicis musculorū ⁊ sub pāniculis ⁊ sup̄ ossa: aut i circuitu musculoꝝ iter ipsos ⁊ carnē laxā ⁊ cutē: aut occulta i mēbro sicut musculi pectoris sūt occultati. ⁊ ipsiꝰ qdē resolo̊ siue subita sit siue multo moret̄ tp̄e s̄m multitudinē sue materie et ipsiꝰ paucitatē erit aūt grossitiē sue mē ⁊ subtilitatē ipsiꝰ aut spissitudinē aut ipsiꝰ raritatez.

¶De causis eius quod retinetur aut euacuatur. Capitulum.xxvii.

Retētōis ⁊ euātōis cās scire erit ei facile q ea ꝯtrariauerit q̄ de retentōe diximus ⁊ euātione. Illud igitur ibi legat.

¶De cāis fastidij ⁊ repletōis. Capl̄z.xxviii.

Hequidē aut sūt extrinsece ⁊ sūt p̄mitiue sicut cū aliqs regie vtit̄ vn̄ multa ꝓuenit hūectatio ⁊ corpus nō idiget hūectatione cibi ⁊ potus. ⁊ iō cū hec duo ꝯiūcta fuerit sil̄ multiplicabit̄ i corpore materia ⁊ corrūpe

tur opõ nature ĩ ipsa sicut multotiẽs ĩgredi balneũ ⁊ p̃cipue post comestionẽ. ⁊ resolõnez ꝓhibentia sicut qes ⁊ dimittere exercitiũ ⁊ eũationẽ. ⁊ i comedẽdo ⁊ bibẽdo iportunitas ⁊ regis malitia. Aut itrisece ⁊ sũt sicut virtutis digestiue debilitas q̃ nõ digerit aut debilitas virtutis expulsiue: aut retentiue virtutis fortitudo. Quapp remanebũt humores ⁊ exterius nõ exibũt: aut cãnaliũ coãgustatõ.

¶ De causis debilitatis mẽbroꝝ. Ca. xxix.

Causa debilitatis aut erit veniens super corpus mẽbri: aut sup ipm q erit virtus lator q̃ i mẽbro mistrat: aut sup ipm virtutẽ. ¶ Illa vero cuius cã i mẽbro ꝓpa erit ẽ aut malitia ꝯplõnis mãsiue ⁊ ꝓpe ẽ frã: lz ẽt sit cũ calor illud efficit iõ q eius opõ fritatis opõni i stupore sil'is erit ppea q corrũpit ꝯplõnẽ sps queadmodũ accit ei qui multaz i balneo morã facit imo ei cui aduenit sincopis ⁊ siccitas ꝓpterea q virtutes penetrare prohibet iõ q ĩspissat. ⁊ hũiditas ꝓpterea q larat ⁊ oppilat aut aliq̃ ex egritudibus ꝯpõnis ¶ Sz q̃ ex illis maiorẽ ꝓpetate hz ne i hoie appareat nz nocumẽtũ nz egritudo nz dolor est raritas testure illius mẽbri i suis neruis. ¶ Omnes nãqz opões naturales ⁊ volũtarie p villos ⁊ ipsoꝝ ꝯplõnẽ ꝯplent. ¶ Digõni quoqz bõa ⁊ nẽria ẽ retẽtio fm ꝯgruã dispõnẽ. ⁊ hec qdẽ p villos existit. ¶ Illud vero i q̃ ẽ cã spũi ꝓpa est aut pp oppilatõis malitiã: aut pp resolõnẽ eũatõe fcã q̃ est ei ꝓpa aut fm modũ seq̃ndi eũatões alterius. ⁊ illõ qõ ẽ virtuti ꝓpum ẽ opõnũ multitudo ⁊ ipsaꝝ reiteratio qñ virtutẽ debilitat lz sps resolutio cũ eo associet: queadmodũ associatur cũ vnaq̃qz cã. Quñqz cãs fm aliũ ꝯnumeranimus mõz ⁊ remotas cãs cũ eis miscuerimus q̃ ꝯiũctaꝝ cãꝝ erũt cãe iuenimus ex eis cãs ex malitia ꝯplõnis: ⁊ cãs ex corruptõe aeris ⁊ aque ⁊ comestiõis. ⁊ ex eis sũt que spiritum eũant: q̃rũ nulla fetori ẽ sil'is ⁊ p̃cipue fetori aque ⁊ venenosarũ virtutũ expãsio i aer aut i corpore. ¶ Ex sũma cãrũ p̃terea debilitatis sũt que ex eũatõe pendent sicut sãguis exitus ⁊ venter ⁊ ꝓpe i subtilibus hũoribus ⁊ aqua hydropicorũ icisiõe pactẽsis extracta quũ eius q̃ñtitas multa subito extrahit ⁊ psoratio magni apatis cũ ab eo multũ pus subito exierit siue ipm p se apiat ⁊ sudor multus ⁊ exercitiũ plm. Dolores ẽt spũuz resoluũt: lz ẽt ꝯplõnẽ pmutẽt. ¶ Ex ex sũma istorum quidẽ dolorũ sũt qui maioris exũt ĩpssionis ⁊ sicut dolor oris stõi siue sit extensiuus siue mordicatiuus. ⁊ ois dolor qui est cũ ꝓpiquitate pti cordis. Febres quoqz sũt ex eis que debilitatẽ faciũt pp resolõnẽ ⁊ eũatõez sãguinis ⁊ sps ⁊ ꝯplõnis mutatõez. Amplitudo quoqz pororũ est ex eo qõ ad hoc adiuuat vt debilitas resoluens accidat. ¶ Et multa fãet huius erit mõi. ⁊ ẽt cũ totius corporis debilitas vnius mẽbri aut ptis mẽbri sequit debilitatẽ queadmodũ corporis debilitas ꝓpter malitiã que ori stõi accit que tãta ẽ vt eius virtus resoluat ⁊ quũ alicuius cor ⁊ cerebrũ a q̃libz nocumentaliũ vehementer patit erit hõ hic velocis extuatõis ⁊ qui ex pauca resoluit cã. ¶ Et est cũ cã debilitatis erit multitudo tolerãtie egritudinũ. ⁊ est cũ aliqõ mẽbrorũ i creatõe est debilius q̃dã: aut alia debilis erit sic plmo ⁊ cerebrũ iõqz erit recipiẽs qõ fortius nã a se ipso expellit: locus. n. cerebri ꝓ prius si salt⁹ nõ eẽt ex tali mõ res ꝓuẽirt quã tollerar nõ posset nz ei⁹ virt⁹ cũ ipso rẽanert.

¶ Doctrina tertia Fen secunde cuius sũt. xi. capitula ⁊ due summe.

¶ De accñtib⁹ ⁊ significatõib⁹. Caplz p̃mũ.

Accñtia ⁊ significatões fz vnã quãqz triũ p̃dictaꝝ dispõnuz vna triũ declarãt significationũ: aut rẽ p̃ñtẽ de q̃ dicit. S. q soli ꝯfert ĩfirmo i eo qõ facer dz: aut rẽ p̃teritã de q̃ dixit. S. q soli ꝓdest medico qñ declarat ipz i sua arte excellẽtẽ ⁊ ei⁹ ꝯsilio magis credũt: aut rẽ futurã de q̃ dixit. S. q vtrisqz ꝯfert medico vero qr demrat ipz i sua scia excellẽtẽ ⁊ ĩfirmo qr demrat q̃lr ipse sit regẽdus. ¶ Sigãtõuz sanaꝝ q̃dã sũt q̃ ꝯplõnis sigãt eq̃litatẽ q̃s i suo loco noiabiĩus. ¶ Et q̃dã sũt q̃ significãt eq̃litatẽ ꝯpositõis: ex qb⁹ sũt subãles q̃ verbigrã sũt vt sic forma ⁊ sit⁹ ⁊ q̃ñtitas ⁊ nũer⁹ fz q oz. ⁊ he qdẽ dispõnes diuise fuerũt. ⁊ ex eis sũt accñtales sic decoratio ⁊ pulchritudo. ⁊ ex eis sũt finales ⁊ ipe sũt q̃ fiunt ex ꝯplemẽto opõnũ ⁊ q̃ icedẽdo fz p̃fectionẽ ꝓueniũt. ¶ Qẽ n. mẽbrũ cui⁹ opõ ꝯplet ẽ sanũ. modus ãt ex opõnibus cognoscendi ẽ fz mẽbrorũ p̃ncipaliũ dispões: fz cerebrũ qdẽ ẽ p dispõnes opõnũ voluntariaꝝ ⁊ p dispõnes sensus ⁊ p opõnes existiatiõis. ¶ Et fm cor quidem est p pulsum ⁊ p anhelitũ. ¶ Et fm epar qdẽ est p egõnẽ ⁊ vrinã: ipsius nãqz

debilitatē egō ꝛ vrina loture recentis carnis
similes sequūt̄. Accn̄tiū āt q̄ egritudies signi
ficāt q̄dā sunt q̄ ipsā demr̄ant egritudinē si-
cut diuersitas pulsus i festinatōe sui in febre
ipse nāq3 ipsā significat febrē. Et q̄dā sūt q̄
egritudīs significāt locū sicut pulsus serinus
cui i parte pectoris fuerit dolor qm̄ significat
ꝙ apā est i panniculo ꝛ in diaphragmate: ꝛ
sicut pulsus vndosus: qm̄ significat ꝙ apā est
in corpore pulmonis: ꝛ q̄dā significāt egritu-
dinis cām: sicut significatōes replexionis per
diuersitatē suaꝝ dispōnum q̄ꝝ q̄sq3 motus
aliquē repletōis modū significat. ¶ Ampliꝰ
accidentiū q̄dā sunt ꝓcedentia q̄ cū egritudie
incipiunt ꝛ finiunt̄: sicut febris acuta ꝛ dolor
pungitiuus ꝛ coāgustatio anhelitus ꝛ tussis
ꝛ pulsus serinus cū apāte lateris. Et q̄dā sūt
q̄ notā horā nō hn̄t ꝛ egritudinē qn̄3 sequūt̄
qn̄3 n̄ sic̄ dolor capīs cū febre. Et sunt quedē
q̄ in fine rei eueniunt de q̄bus sunt significa-
tōes crisis ꝛ maturitatis significatōes ꝛ si-
gnificatiōes ꝓhibitiōis maturitatis ꝛ signa
mortis: haꝝ aūt plurime sicut in egritudini-
bus acutis. Significationū p̄terea alie sunt
q̄ in eo qđ de mēbris apparet significāt q̄ sūt
ex eis sumpte q̄ ꝓp̄e sentiunt̄: sicut doloꝝ di
spōnes ꝛ dispōnes tactus in duritie ꝛ molli
cie ꝛ in calitate ꝛ fr̄itate ꝛ in reliq̄s aut ex his
q̄ cōiter sentiunt̄ ꝛ sūt ea q̄ sūt sūpta ꝛ forma
mēbroꝝ ꝛ ipsoꝝ sitibus ꝛ motibus ꝛ q̄etibus
¶ Et fortasse illa significabūt ipsoꝝ dispōnes
occultas: sicut labiū saltus vomitū. Ipsoꝝ p̄-
terea q̄ntitates augm̄tate si fuerint aut dimi
nute ꝛ eoꝝ nūeri fortasse occultoꝝ dispōnes
significabūt mēbroꝝ: quēadmodū curtitas
digitoꝝ q̄ epatis ꝑuitatē significat ꝛ ecōtra-
rio. ¶ Et cognitōes q̄dē dispōnē eoꝝ ꝑ ege-
stionē si est nigra aut citrina: ꝛ super qđ signi
ficat sūt res visibiles. Et ex rugitu super infla
tionē ꝛ malitiā digerēdi est audibile: hm̄ōi
q̄q3 sūt cognitōes ꝑ dolores ꝛ sapores oris ꝛ
reliq̄ ꝛ cognitiōes ptisis ꝛ ethice ꝑ vngui-
um gibbositatē sūt visibiles: s3 sūt de capitu
lo eoꝝ q̄ sentiūt̄ cōiter. Est āt cū qđ manife-
ste sentit̄ rē significat occultā quēadmodum
rubor pomi maxylle pulmōis portēdit apā ꝛ
gibbositas vnguis vlcus pulmōis. ¶ Ex co-
gnitōibus vero q̄ hn̄t̄ ex motibus ꝛ q̄etibus
trahit̄ res quā mō narrabimus. ¶ Significa-
tōes vero q̄ sumūt̄ ex mō q̄etis sūt sicut apo
plexia ꝛ epilepsia ꝛ sincopis ꝛ ꝑalysis. Et q̄
ex motu sumūt̄ sūt sicut horripilatio ꝛ trēo[r]
singultus ꝛ sternutatio ꝛ oscitatio ꝛ alice[r]
tussis ꝛ saltus ꝛ spasmus cū icipit spasmar[e]
eaꝝ sūt q̄dā q̄ ꝓueniūt ex opōne nāe p̄nci[pa]
liter: sicut singultus ꝛ q̄dā q̄ ꝓueniūt ex op[pōne]
ne nāe accn̄at̄r sicut spasmus ꝛ trēor. Et e[x]
q̄dā sūt volūtarie pure sicut extuatio ꝛ re[uo]
lutio de latere ad latus. Et q̄dā sūt ꝯposi[te]
ex naturali ꝛ volūtaria sicut tussis ꝛ mictu[s]
ꝛ egō. Et istaꝝ q̄dē q̄dā sūt i q̄bus natura [su]
perat volūtatē sicut tussis: ꝛ q̄dā i q̄bus vol[ū]
tas suꝑat naturā sicut mictus ꝛ egō cū vol[ū]
taria nō cito vult efficere. ¶ Accn̄tiū āt a n[a]
tura sine volūtate ꝓueniētiū q̄dā sūt q̄ dem[ō]
strāt sensus sicut horripilatio: ꝛ q̄dā q̄ sensu[s]
nō demōstrāt qm̄ nō sentiūt̄ sicut saltus.
¶ Hi āt motus diuersificāt̄ aut ꝓpter diue[r]
sitatē suaꝝ eēntiaꝝ: qm̄ tussis i se ipsa fortio[r]
erit q̄3 saltus aut ꝓpter diuersitatē neruor[ū]
motoꝝ: qm̄ sternutatōis nerui motoꝝ p̄les
sūt q̄3 motoꝝ tussis. Tussis eni ꝯplet̄ motō[e]
mēbroꝝ pectoris: sed sternutatio ꝯplet̄ ꝯiun-
ctōe motuū mēbroꝝ pectoris ꝛ capitis sim̄l.
Sed q̄ntitas tioris i eis ē qm̄ motus singul-
tus sicci maioris ē timoris q̄3 motus tussis:
l3 sit tussis fortior: ꝑ qđ āt natura iuuat̄ ē cū
qn̄q3 adiuuat̄ ꝑ istr̄m eēntiale ꝛ p̄ncipale: si-
cut cū iuuat̄ i expellēdo stercꝰ a musculis vē
tris ꝛ ē cū ꝑ istr̄m iuuat̄ extraneū: sicut iuua
tur i tussiendo ab aere. ¶ P̄ncipioꝝ vero ea
rū diuersitates aut sunt ex mēbris sicut tus-
sis ꝛ nausea: aut ex diuersitate virtutū augē-
tiū qm̄ saltus p̄ncipiū ē naturale tussis p̄nci-
piū ē aīale. ¶ S3 ꝛ ꝑ materie diuersitatē qm̄
tussis ē ab excreatōe ꝛ saltus a vētositate. he
ergo significatōes significāt i eo qđ de mē-
bris appet. ꝛ plīma eorū demōstratio ē s3 di
spōnes māifestas. Est tm̄ cū occultas demō
strat dispōnes sicut rubedo pomi maxylle ꝛ
pulmōis apā declat. ꝛ de signis ēt sūt q̄ egri
tudies demōstrat occultas. ¶ Quapropter
o3 illū q̄ egritudie vult cognoscere occultas
vt anatōe notitiā adeptus sit ad hoc vt ꝑ eā
scia subā cuiuscūq3 mēbri acgrat̄ si ē carnosū
aut nō carnosū ꝛ cuiusmōi ē eiꝰ forma iō vt
sciat. Verbigr̄a si apā hoc qđ h3 hāc figurā
ē i eo aut nō ex ꝑte vā sue figure ē ꝯpatū aut
nō ꝛ sciat si ē poss̄e ꝙ i ipso aliq̄d retieatur vel
nō: sed id labere facit qđ recipit sicut ieiuniū
ꝛ si ē possibile ꝙ i ipso aliq̄d retineatur aut ꝙ
aliq̄d ab eo labat̄ q̄ res sit quā i ipso retineri

sit pole aut ab eo labi docec eius locũ sciat q̃
tenus p ipsuz iudicet de eo qđ i ipso sentit de
dolore aut apate si est i ipso aut ab eo lõgin-
quũ. ¶ Et sciat eius societatẽ ita vt iudicet si
hz dolorẽ p se aut ꝓpter societatẽ: ⁊ si mã ab
ipsomet ꝓcesserit aut a suo socio sibi ifluxit.
¶ Et si supfluũ qđ ex eo separat est de subẽ
ipsius an ipz ẽ via p quã materia i ipsũ pene
trat qđ ab alio separat docec sciat illud qđ ꝯpre
hẽdit vt noscat si ẽ pole illud qđ euãt ab ipso
euatũ fuisse. Et vt mẽbri opõnẽ sciat docec ip
si⁹ cognoscat egritudinẽ ex nocumẽto qđ in
ei⁹ ꝯsistit opõne. Totũ vero hoc p anatomiã
scire potes. ¶ Scias pterea ꝙ medico q vult
egritudies reger q̃ i mẽbris erũt occultis ne
cessaria est anatõia. Quũqz anatomie scia ei
aqsita fuerit oportebit p hoc totũ ipz studere
i cogitatiõe egritudinũ occultaꝝ hz sex regu
las. Quaꝝ pma ẽ de nocumẽto opõnũ ⁊ tu q
dẽ opatiões cũ suis q̃litatib⁹ ⁊ q̃ztitatib⁹ iaz
sciuisti q̃rũ significatõ ẽ pria ⁊ pdurãs. ¶ Se
cũda vero ẽ đ eo qđ euãt: cui⁹ significatio p
durãs qdẽ ẽ sz nõ ẽ pria. ⁊ pdurãs qdẽ ẽ pro
pterea ꝙ i ipsa sẽper ꝯfidũt. ¶ Et pria qdẽ ñ
est ideo ꝙ significat maturationẽ aut matu-
ratiõis ꝓhibitionẽ mediate. Tertia ãt ẽ do-
lor. Et q̃rta est de apate. Et qnta ẽ de situ. ⁊
sexta ẽ de accñtib⁹ mãifestis ⁊ ꝯpatis. ¶ Et
eoꝝ significatio nõ est pria neqz perdurãs ⁊ i
vnaquaqz eaꝝ sermonẽ diuisim faciã. ¶ Ex
opõnib⁹ vero significatio hẽtur: qñ cũ opõ
nõ hz naturalẽ ꝓcesserit cursũ q ẽ ei significa
tur ꝙ virtuti accidit nocumẽtũ ⁊ virtutis no
cumẽtũ egritudinẽ seqt que ẽ i mẽbro i quo
est virtus. ¶ Opõnũ vero nocumenta sũt hz
tres mõs. Opões eni aut minuũt sicut ocu
li miuit visio ⁊ rẽ videt minorẽ ⁊ a ꝓpingore
spatio. ⁊ sicut stomachus cũ durius digerit
⁊ tardius ⁊ minorem quãtitatez. Aut mutan
tur sicut quum oculus videt illud qđ non est
aut videt rem nõ sicut est ⁊ sicut stõus cũ ci
bũ dissipat ⁊ ipsũ male digerit. Aut destruũt
sicut oculus cũ nõ videt ⁊ stõus quum nullo
modo digerit. ¶ Eius autez qđ euatur ⁊ qđ
retinet significatões multis sũt mõis: aut eni
significat ex pte retẽtõis nõ nãlis sicut cũ re
tinet res q̃ solebat euari: queadmodũ accit il
li cui⁹ vria retinet aut egõ: aut significant ex
parte euatiõis nõ naturalis: ⁊ hoc qdẽ aut
erit de subã mẽbroꝝ aut nõ erit ita. ¶ Sz qđ
est de subã membroꝝ tribus significabit mo
dis: aut. n. p sui ipsius subãz significabit: sicut
anuli q expuũt herpetẽ estiõenũ i cãnali pul-
mõis significãt: aut significabit p q̃ztitatẽ sui
sicut cortices cũ i dysenteria egrediũt: nã si
fuerit grossus significat ꝙ vlcus i grossis erit
itestis: aut significabit p colorẽ suũ queadmo
dũ hypostasis petaloides q̃ si fuerit rubea si-
gnificat ꝙ ẽ i mẽbris carnosis sicut renibus
⁊ si alba significat ꝙ ẽ i mẽbris neruosis sic
i vesica. ¶ Qđ vero significat illud qđ nõ est
de subã mẽbroꝝ: significat aut q ipsi⁹ egres-
sio ⁊ ẽ nãlis sicut hũores sani ⁊ sanguis cum
exierit: aut ꝙ ẽ nõ nãle i q̃litate sui sicut san-
guis corruptus siue ꝯsueuerit exire siue non:
aut ꝙ ẽ nõ nãle i subã absolute sicut lapis;
aut ꝙ ẽ nõ nãle q̃ztitate sui lz nãlis sit eius
exitus. ⁊ istud ẽ aut ppea ꝙ auget aut ppea
ꝙ miuit sicut stercus ⁊ vria cũ pauca fuerit
aut multa: aut vt sit nõ nãle i q̃litate sui: licet
exire soleat: sicut stercus ⁊ vria q̃ sũt nigra:
aut si egrediat a pte nõ naturali: licet exit cõ
sueuerit sicut stercus ⁊ vria cũ egritudie ilii
p supiora egrediũt. ¶ Doloris ãt significatio
nes i duobus ꝯphẽdũt generibus. ¶ Et illđ
est. qñ dolor aut significat p suũ locũ. verbi
gr̃a qñ si fuerit i dextra erit i epate: ⁊ si i sini
stra i splene. ⁊ ẽ cũ p suã spẽm significat q̃ sit
ipsius cã queadmodũ dixius i doctria causa
rũ. verbigr̃a qñ si fuerit grauatiuus signifi-
cabit apa qđ est i mẽbro sentiente: aut cuius
sensus destructus est. ⁊ extensiuus multam si
gnificabit materiã: ⁊ mordicatiuus materiã
significabit acutã. ¶ Apatis ãt significatões
tribus existũt mõis: aut eni sũt ex subã sui si-
cut herisipila q̃ cholerã significat rubeã: aut
sclirosis q̃ cholerã demrat nigrã: aut ex loco
sui sicut cum fuerit i dextra significat verbi-
gr̃a ꝙ ẽ apud epar: aut i sinistra significat ꝙ
est ex parte splenis: aut p figurã sui qñ quiz
apud dextrã fuerit ⁊ fuerit lunare significat
ꝙ est i ipo epate ⁊ si longũ fuerit significat ꝙ
est i musculo q est sup ipm. ¶ Situs vero si-
gnificatões aut sũt ex locis aut ex cõitatib⁹. ⁊
ex locis qdẽ appẽtes sũt. ⁊ ex cõitate qdẽ sũt
sic p nocumẽtũ qđ ẽ i digito ex cã añcedente
cognoscitur ꝙ est propter nocumentum qđ
sexto ex partibus neruorum accit.

¶ De signis distiguentibus iter egritudies
propias ⁊ associetas eis. Caplm secundum.

Et qñ ẽ cũ egritudies i pncipio accñt i
mẽbro ⁊ ẽ accñt pp associetatẽ queadmodũ

modū caput stō i suis associaꝛ egritudib⁹ tūc oꝫ vt ordinem⁹ dr̄iā iter has duas res per signū distiguem⁹. ¶ Dicem⁹ igiꝛ ꝙ oꝫ nos ꝯsiderare q̄ pͥus accit ⁊ autumabim⁹ ꝙ ipsa est ꝑcipalis ⁊ altera ē ei associata. ⁊ ꝯsiderabim⁹ ēt q̄ sit illa q̄ remanet postq̄ȝ altera finiꝛ. Et autūabim⁹ ēt q̄ȝ ip̄a ē ꝑcipaꝉ ⁊ altera associata. Est tn̄ cū ex hoc ꝓueīt error ⁊ hoc est qm̄ fortasse egritudo ꝑcipaꝉ nō erit ꝑcepta sēsu: neqȝ dolorosa ī ꝑcipio sui: sȝ postea sentiem⁹ ipsi⁹ īpedimētū postq̄ȝ associata egritudo appuerit q̄ ꝓcerto ē illa q̄ post ipsā accit ⁊ ē eā sequēs. ¶ Existiabaꝛ ergo ꝙ associata ⁊ accn̄talis sit illa q̄ ē ꝑcipaꝉ egritudo. ⁊ est cū nō ꝑcipiꝛ nisi accn̄talis tm̄ ⁊ ꝑcipaꝉ vꝛ origo obliuiōi tradiꝛ. ¶ Semita vero obseruādi se ab hoc errore ē vt medic⁹ mēbroꝝ noscat cōitatē qꝺ qdē erit ex sua scia ī anatōia. Et nocumēta sciat q̄ vnicuiqȝ accn̄t mēbro q̊rū q̄dā sūt sēsu ꝑcepta q̄dā nō ꝑcepta ⁊ moreꝛ ī egritudie: ⁊ neqȝ iudicet ꝺ ea ꝙ sit ꝑcipalis nisi postq̄ȝ ꝯsiderauerit qd sit poꝉe ꝙ accant ipsā sequēs. Egrū ergo iterroget de significatōib⁹ egritudinū q̄s mēbris ergo mēbro associatis poꝉe ē accidere q̄ nō pͥus erāt sēsu ꝑcepte: neqȝ dolorose ita vt appareāt pͥmo: neqȝ ꝯmouētes accn̄tia q̄ sūt eis ꝓpinq̄: sȝ nec ēt eas sequūꝛ res q̄ nisi ab eis sūt lōginq̄ nō sēsu ꝑcepte. ¶ Eger quoqȝ ignorat ꝙ sint accn̄tia illi lōgique radici. Istud tn̄ nō dignosciꝛ nisi sapia medici. Pꝫ vero qꝺ ex eo ad memoriā reducit ē cū oꝑōnū īpedimētū ꝯsideraꝛ. ¶ Quūqȝ oꝑonū īpedim̄tū iuenerit aīs iudicabit ꝙ egritudo illa est associata: lȝ q̄dā mēbroꝝ sint talia ꝙ pꝉm dispōuȝ ipsoꝝ ē vt sint eoꝝ egritudies alioꝝ mēbroꝝ egritudies sequētes. Capitis.n. ꝭȝ plurimū suaꝝ dispōnū sūt egritudines ꝑ societatē stōi. Sȝ illud ꝯuertere ē ꝑpaꝝ. ⁊ nos qdē corā tuis māib⁹ pōemus signa ꝯplexionū ꝑcipaliū ⁊ accidētaliū ꝭȝ mōȝ cōeȝ. Que vero vnicuiqȝ mēbro sūt ꝓprie in suo diceꝛ capitulo. ¶ Quecūqȝ aūt ex significatōibus egritudinū ꝯpōnis manifeste fuerit sensus dignoscet. ¶ Sȝ que occulte fuerint exceptus replexione ⁊ oppilatione ⁊ aꝑatibus ⁊ solutione continuitatis in dictione vniuersali comprehendere est difficilem. ⁊ similiter illud qꝺ ex replexionibus ⁊ aꝑatibus ⁊ solutione cōtinuitatis vnicuiqȝ mēbro ꝓprium existit. Melius igitur est vt hoc totū dictionibus reserueꝛ particularib⁹.

¶ De signis complexionum. Capitulum. iii

Signoꝝ gn̄a qb⁹ ꝯpꝉonū dignoscūꝛ dispōnes sūt decē. vnū eoꝝ ē tact⁹. et mot⁹ quidē q̊ cognosciꝛ ē vt desideret an tactui sāi sit eq̄lis i terris tēꝑatis ⁊ aere tēꝑato. nā si eq̄lis fuerit significabit eq̄litatē. qꝺ si patiaꝛ ab eo tactoꝝ ꝯpꝉonē hn̄s sanam ⁊ īfreꝛ aut calefiat aut ipȝ sentiat materia molliore aut duriorē aut asꝑiorē q̄ȝ naturalis: neqȝ fuerit ibi cā ex aere aut balneatōe cū aq̄ fr̄a aut alia re que mollicié addat aut asꝑitatē ē tūc ex ꝯpꝉone nō tēꝑata. Et ex dispōe qdē vnguiū ī mollicie ⁊ siccitate ipsoꝝ poꝉe ē cognoscere ꝯpꝉonis corporis dispōnē lȝ mollitiei ⁊ duritiei iudiciū nō sit stabile nisi pͥus eq̄litatis iter caliditatē ⁊ fr̄atē significatōes ꝑcesserit: nā si nō ita fuerit poꝉe erit vt caliditas duꝝ tactum ⁊ asꝑeꝝ mollificiet ne dū illū q ē tēꝑat⁹ ꝑꝑ resolutōeȝ ipsi⁹ ⁊ facit existiari ꝙ sit mollis ⁊ hūidus natura ⁊ vt fr̄itas mollē tactū īduret ne dū illū q ē tēꝑat⁹ ꝑꝑea ꝙ multum ꝯgelat ⁊ īspissat ⁊ opiabꝛ ꝙ sit sicc⁹ sicut nix ⁊ sol. Et nix qdē ꝑꝑea ꝙ coagulat ⁊ ꝯgelat. Et sol quidē ꝑꝑea ꝙ igrossat. ¶ Eoꝝ āt plurimi qui frē sūt ꝯplexiōis corꝑa mollia sūt lȝ sint macra: qm̄ cruditas multa ꝯsistit i eis. ¶ Scōm vero ē gēus signoꝝ ex carne ⁊ adipe assūptorū: qm̄ caro rubea cū multa fuerit hūiditatē significabit ⁊ caliditatē ⁊ erit ibi soliditas. Et si pauca fuerit ⁊ adeps mult⁹ nō ibi affuerit significabit siccitatē. Piguedo āt ⁊ adeps sēꝑ fr̄itatē significāt ⁊ ē cū eis laxitas. Et si cū h̄ fuerit venaꝝ angustatio ⁊ sāguis paucitas ⁊ hoc hn̄ti aduenerit debilitas ex fame ꝑꝑ minoratōeȝ sāguis naturalis q ē ꝑꝑat⁹ ad illud q̊ mēbra ex nutrim̄to īdigēt significabit ꝙ cōplexio hmōi ē ꝭȝ naturā. Et si hec alia signa n̄ affuerit significabit ꝙ ē ꝯplexio acq̄sita. piguedis āt ⁊ adipis diminutio sꝑ caliditatem significat qm̄ piguedis ⁊ adipis materia sanguis ē vnctuositas ⁊ eaꝝ factor ē fr̄itas ⁊ ꝑꝑ hoc i eꝑe miorāꝛ ⁊ sūt i itestis multe. Et nȝ sūt suꝑ cor multe plusq̄ȝ suꝑ epar nisi ꝓpter materiā: nō eni ꝑꝑ ꝯplexionē ⁊ formā ⁊ propter curā nature pēdētē a materia simili. Piguedis āt ⁊ adipis ꝯgelatio suꝑ corp⁹ miuiꝛ ⁊ augeꝛ ꝭȝ miloratōeȝ caloris ⁊ ipsi⁹ augm̄tū. ¶ Et corp⁹ qdē carnosū absqȝ multa adipe ⁊ piguedie ē corp⁹ calidū ⁊ hūidū. qꝺ si fuerit caro rubea multa cū piguedie ⁊ adipe pauca significabit hūiditatē suꝑfluā ⁊ si suꝑflua fue

rit hũiditatis ꝛ. frĩtatis significabũt sup̄fluita tē ꝛ ꝙ corp⁹ frī fcm̄ ē ꝛ hũido. Et ex corporibus qdē ꝙ magis ē macꝝ ē frī ꝛ siccũ ꝛ postea calidũ ꝛ siccũ deide siccũ qđ i caliditate ꝛ frĩtate tēp̄atũ erit postea calidā qđ ē i hũiditate ꝛ siccitate tēp̄atũ. Tertiũ vero gēus ē signoꝝ sũptoꝝ ex capillis. Et ipsa sũt q̄ sumēda sũt ex p̄te hoꝝ mōꝝ q sũt velocitas origis ꝛ ipsi⁹ tarditas ꝛ multitudo eoꝝ ꝛ paucitas ipsoꝝ subtilitas ꝛ grossitudo eoꝝ planities ꝛ crispido. Et eoꝝ color ē vna ex radicib⁹ i h̄. ❡ Signa vero ex velocitate natiuitatis eoꝝ aut tarditate aut p̄hibitōe origis ipsoꝝ sũpta sũt ꝙ illi q tarde nascũt aut nō nascũt cũ nō affuerit significatōes q̄ corp⁹ p̄eit⁹ sāguinem nō hr̄e demr̄ent significāt ꝙ ꝯplexio vehemēter ē hũida. qđ si festiauerit nō erit corp⁹ illi⁹ huitatis imo ad siccitatē declinabit. Ipsi⁹ vero caliditas ꝛ frĩtas ex aliis signis q̄ iā diximus cognoscũt. Cũ āt caliditas ꝛ siccitas cōiũgēt capilli multo citi⁹ nascēt ꝛ erũt multi ꝛ grossi qm̄ multitudo caliditatem significat ꝛ grossities multā hũositatē. iōq₃ i iuuēib⁹ ē ampli⁹ q̄₃ i pueris: qm̄ pueroꝝ materie vaporose sũt ꝛ nō hũose. ꝛ hoꝝ ꝯtraria ipsoꝝ sequũt cōtraria. Significatio āt et p̄te figure ē ꝙ crispitudo significat caliditatē ꝛ siccitatē. Est tn̄ cũ foraminũ ꝛ poroꝝ iuēit tortuositatē s₃ istō nō resoluit cũ alterat ꝯplexio. ❡ Due vero p̄me res mutāt ꝛ plāities hui⁹ significat ꝯtrariũ. Ex p̄te āt coloris nigredo significat caliditatē ꝛ subalbedo significat frĩtatē ꝛ citrinitas ꝛ rubedo eq̄litatem significāt ꝛ albedo significat aut frĩtatē aut huitatē vehemētē sicut canities aut fortē siccitatē sic̄ accit vegetabilib⁹ cũ siccāt q̄ ex sua nigredie aut viriditate trāseũt ad albedinē: ꝛ h̄ qdē nō accit hoibus nisi i fine egritudinũ siccātiũ. ❡ Et canitiei qdē eā apud Arist. ē ꝯuersio ad calorē phlegmatis ꝛ apud Gal. ē atacharugi q̄ nutrimētũ ꝯmittat qđ ad capillos vēit cũ frī fuerit ꝛ fuerit tp̄s mot⁹ ei⁹ ꝛ ipsi⁹ penetratio i poris tardata. Qñq₃ duas dictōes ꝯsideraueris i uēies eas p̄certo p̄pinq̄s: qm̄ cā i albedie coloris phlegmatis ꝛ cā i albedie atacharugi ē vna. Et de h̄ qdē physic⁹ tractat d₃. Post h̄ aeres et regiōes i re pilloꝝ op̄atōe₃ hñt q̄ ē obseruāda nō. n. tiet ꝙ i nigro sic̄ capill⁹ flau⁹ q eq̄litatē ꝯplexiōis ipsi⁹ significet cũ eā hũerit: n₃ i capillis sclaui nigredo q̄ ꝯplexiōis ei⁹ significet caliditatē cũ ipsoꝝ gēus eā hũerit

❡ Etates ēt i re capilloꝝ op̄ant qm̄ iuuenes sunt sicut meridiōales ꝛ pueri sicut septētrionales et senect⁹ ē sicut medii. Pili p̄terea in puero multi significāt ꝙ ipsi⁹ ꝯplexio cũ crescet ad melācholiā ꝯuertet: ꝛ i sene significat ꝙ i p̄nti ē melācholicus. Quartũ vero genus ē signoꝝ sũptũ ex colore corporis. Albedo. n. signũ ē priuationis sanguis aut paucitatis ipsius cũ frĩtate: qm̄ si cũ caliditate eēt et hũore cholerico eēt citrinitas. Et rube⁹ qdē significat multũ sāguis. Et ruffus et subruffus significāt caliditatē. S₃ subruffus pl⁹ significat cholericā rubeā et ruffus significat sanguinē cholericũ. ē tn̄ cũ subruffus sanguis significat p̄uatōe₃ l₃ nō sit sibi cholera rubea queādmodũ accit i ꝯualescentibus. Fuscus āt vehemētē significat frĩtatē ob quā miuit sāguis et ꝯgelat ille paucus et ad nigredinē ꝯuertit et cutis mutat colorē. Et brunus significat caliditatē. Et melōgianus frĩtatē significat et siccitatē: qm̄ calor est q purā cholerā nigrā seq̄t. S₃ gypseus frĩtatē significat et rē phlegmaticā. Et stāneus frĩtatē et hũiditatē significat cũ pauca re melica qm̄ ē albedo cũ pauco viriditatis. Erit ergo albedo seq̄ns colorē phl̄atis ꝛ ꝯpl̄onē huiditatis ꝛ viriditas seq̄ns sāguinē ꝯgelatũ q tradit ad nigredinē q cōist⁹ phl̄ati fact⁹ fuit viridis. Et eburne⁹ frĩtatē significat phl̄aticā cũ pauca cholera rubea. Et h₃ pl₃ qdē mutat color p̄p ep ad subruffedinē ꝛ albedinē: ꝛ p̄p splenē ad ruffedinē ꝛ nigredinē. Et i egritudib⁹ hemorroidaꝝ ad subruffedinē ꝛ viriditatē. hoc tam̄ nō est sp̄ imo est cũ mutat. Cognoscere vero ex colore ligue ꝯplexionē stōi et itestinoꝝ est difficile. Et fortasse ē cũ in vna egritudie duoꝝ coloꝝ diuersitas in duob⁹ ꝯtingit mēbris: sicut cũ albescit lingua et nigrescit facies i vna egritudie queādmodũ icteritia q̄ p̄pter vehemētiā acuitatis cholere rubee accit. Qntũ vero ē gēus signoꝝ ex forma mēbroꝝ sũptoꝝ: qm̄ ꝯpl̄onē cal̄a₃ sequũt pectoris āplitudo et extrēitatũ magitudo ꝛ ipaꝝ ꝯplemētũ i q̄ntitate eoꝝ abs₃ coāgustatōe ꝛ sine curtitate et p̄cipue māuũ ꝛ pedũ vēaꝝ āplitudo ꝛ eaꝝ aptō et pl̄s⁹ magitudo et fortitudo ipsi⁹ ꝛ magitudo musculoꝝ ꝛ p̄piqtas eoꝝ ex iũcturis qm̄ op̄ōes augm̄tatie ꝛ ꝯpositie forme cal̄e ꝯplēt. ꝛ frĩtatē sequũt oīu₃ hoꝝ ꝯ̄ria qm̄ p̄p eā miorāt virtutes nāles ꝛ nō ꝯplēt op̄ōnes natiuas ꝛ creatōe₃. Et ꝯpl̄onē siccā sequũt

afpitas ꝛ curuitas ꝛ iūcturarū manifestō ꝛ
apptio cartilaginū i epigloti ꝛ naso ꝛ ē nasus
eq̄lis. ¶ Sextū vero ē gēus signoꝝ sumptoꝝ
ex velocitate passiōis mēbroꝝ. Mēbꝝ.n.cuꝫ
cito calefit absq̄ꝫ difficultate ꝛ cal̄itate ꝯpl̄o
nis qm̄ ꝯuersio i gn̄e ꝓportionali est facilioꝛ
ꝯuersiōe ad ꝯtrariū ꝛ si cito ifrāt res erit e-
cōtrario. Qꝺ si aliq̄s dixerit q̄ oꝫ vt res sit
huic ꝯtraria. nos nāq̄ꝫ ꝓcerto scius q̄ res
nō patiāt nisi a suo ꝯtrario ꝛ nō a suo simili
sed ex hoc verbo qꝺ tu p̄misisti ꝓuenit vt pas
sio asimili sit dignioꝛ. Rn̄sio erit q̄ simile aq̄
nō patit̄ res ē illud cuius q̄litas ꝛ q̄ꝫtitas illi
us qꝺ ei simile erit ē vna sp̄ē ꝛ nā. ¶ Qꝺ āt
calidius ē alio nō ē simile ei qꝺ ē mīus cali-
dū: imo duo cal̄a q̄ꝝ vnū ē calidius diuersifi
cāt: ꝛ illud q̄dē qꝺ ē mīus cal̄ꝫ ꝯpl̄one ei⁹ qꝺ
ē calidius ē fr̄m. Patit̄ ergo ex hoc vn̄ ē fr̄m
ꝯpatōe illius ꝛ nō cal̄ꝫ. Patiet̄ ēt ab eo qꝺ
ē ipso fr̄ius ꝛ a fr̄o. vnū tn̄ eoꝝ ipsius q̄litateꝫ
auget ꝛ p̄bet ei augm̄tū qꝺ ē i ipso fortius: ꝛ
alteꝝ q̄litatē. Ipsius ergo alteratio ad id qꝺ
i sui q̄litate p̄stat augm̄tū ꝛ mutat illud qꝺ i
ipso ē fortius erit facilioꝛ. lꝫ sit hic alia cā que
alicui eoꝝ q̄ i q̄litate cōicāt ē ꝓp̄a ꝛ ꝯtradi-
cit sicut illud qꝺ i sui nā cal̄e erit ꝯpl̄onis nō
cito recipit i se cal̄i opatōeꝫ: nisi ꝑpea q̄ cali
ditas destruit opatōeꝫ ꝯtrarii qꝺ ē fr̄ꝫ eo q̄
refrenat illud qꝺ ꝯpl̄o cal̄a vult efficere de
augm̄to i calefaciōe. ¶ Qūn̄ ergo sibi occur-
rūt ꝛ ꝓhibēs destruit̄ iuuāt se ambo i calefa
ciēdo ꝛ eoꝝ adiutoriū seq̄t̄ duaꝝ q̄litatū forti-
tudo ꝯpleta. Qūn̄ vero extriseca cal̄itas eq̄li
tatē destruere voluerit caloꝛ īnatus q̄ est itus
erit res fortioꝛ i resistēdo adeo vt venena ca-
lida nō refrenet: nꝫ expellat: nꝫ ipsoꝝ corrum
pat sub̄āꝫ nisi caloꝛ īnatus. ¶ Caloꝛ nāq̄ꝫ ina
tus nature ē istr̄m qꝺ caloris iueniētis expel
lit nocumētū ꝑpea q̄ sp̄ūꝫ mouet ad ip̄m ex
pellen̄ ꝛ ad eius vaporē remouēdū ꝛ ad ipꝫ
resoluen̄ ꝛ ipsius m̄āꝫ adurēdū. ꝛ fr̄i ēt adue-
niētis nocumentū p ꝯtrariū expellit. Hanc
vero ꝓp̄etatē nō hꝫ fr̄itas: nō.n. ipugnat nꝫ
refrenat nisi aduenietē cal̄itatē p ꝯtrariū tm̄
q̄ꝛ nō ipugnat aduenientē fr̄itatē. ¶ Et caloꝛ
q̄dē inatus est illi q̄ hūores nāles tuet̄ ne eis
cal̄itates extrāee ꝺn̄ent̄. ¶ Caloꝛ nāq̄ꝫ inatus
cū ē fortis pōt nā ipso mediāte i hūorib⁹ mi-
nistrare s̄ꝫ modū maturādi ꝛ digerēdi ꝛ cu-
stodire eos s̄ꝫ sanitatē ꝛ mouēt̄ hūores s̄m
modū mistratōis ipsius ꝛ ꝓhibēt̄ moueri s̄ꝫ
modū mistratōis caloris extrāei q̄re nō pu-
trefiūt. Sꝫ cū caloꝛ iste ē debilis fatigat̄ natu
ra ꝛ a regie hūoꝝ abstiet ꝑꝑ istr̄i debilitateꝫ
qꝺ iter ipsā ꝛ hūores ē mediū ꝛ stat ꝛ caloꝛ
extrane⁹ iuēit hūores nō ipeditos ab admi-
stratōe. ¶ Cōp̄hēdūt̄ ergo ab eo ꝛ facit eos
obediētes ꝛ motu extrāeo ipsos mouet ꝛ ac
cidit putrefactio. Caloꝛ igr̄ inat⁹ virtutū oīuꝫ
ē istr̄m: sꝫ fr̄itas ē ei icōueniēs: ꝛ nꝫ ꝓdest ni-
si accn̄tal̄r. ¶ Iōq̄ꝫ ꝺr̄ caloꝛ inat⁹ ꝛ nō ꝺr̄ fr̄i
tas inata: nꝫ opat̄ fr̄itati ex colcodea corpis
illud qꝺ opat̄ cal̄itati. ¶ Septimū āt gen⁹ si
gnoꝝ ē qꝺ sūit̄ ex cogitatōib⁹ ꝛ a reb⁹ multū
desideratis a natura hoīs q̄s pl̄ꝫ app̄hendit
virt⁹ ꝛ opat̄ sil̄itudinē q̄litatū sic̄ dicem⁹ i sō-
nis: Iō q̄ corp⁹ ē istr̄ꝫ aīe. ¶ Octauū āt gen⁹
ē qꝺ sūit̄ a signis opatōuꝫ. Qūn̄.n. opatōes
s̄ꝫ nālē cursū ꝓcedūt plene et ꝑfecte signifi-
cāt ꝯpl̄onis eq̄litatē. Qꝺ si a ꝑte sua ad mo
tus mutēt̄ sup̄fluos significāt ꝯpl̄onis cal̄ita
tē. Et sil̄r si ꝓperauerit qm̄ cal̄itatē signifi-
cāt sic̄ augmēti velocitas natiuitatis capillo
rū et natiuitatis dētiū. Quod si debilitēt̄ et
ociose fiāt et tardēt̄ significāt ꝯpl̄onis fr̄itatē
Est tn̄ cū eorū debilitas et ociositas et tardi
tas sūt cadētes ꝑꝑ ꝯpl̄onē cal̄aꝫ lꝫ illud esse
nō possit absq̄ꝫ mutatōe a cursu nāli cū debi
litate. Et ē ēt cū pl̄es naturaliū opatōuꝫ defi
ciūt ꝑꝑ cal̄itatē et miuūt̄ sic̄ somn⁹: qm̄ fortas
se ē cū destruit̄ ꝑꝑ calorem ꝯpl̄onis cal̄e aut
miuit̄. et sil̄r ē cū augēt̄ aliq̄ ꝺispōnū natura
liū ꝑꝑ fr̄itatē sic̄ somn⁹: sꝫ tn̄ nō erūt ex sūma
opatōuꝫ nō naturaliū absolute: imo ꝯditōa-
liter et p cāꝫ. ¶ Sōni nāq̄ꝫ necessitas i vita
sanitate nō ē necessitas absoluta: imo ꝑpea vt
sp̄s ab ipediētib⁹ sepet̄ ꝑꝑ illud qꝺ ei accīt ex
lassitudīe: aut ꝑpea q̄ ē ei nc̄riū icūbere ꝑꝑ
digōnē cibi et ꝑpea q̄ nō pōt duas res. Sō
ni igr̄ necessitas nō ē nisi ex ꝑte alicui⁹ ipotē-
tie et ē exit⁹ a necessitate naturali. lꝫ sit exit⁹
ille naturalis ab eo. vnde est necessarius: na
turalis enim dicitur de necessario communi
tate nominis. ¶ Firmioꝛ vero significatio
quam hoc nomen habet non est nisi vt dica-
tur ex complexione equali ꝛ illud est vt ope-
ratione equentur ꝛ compleantur. ¶ Eius ve
ro significatio super caliditateꝫ ꝛ frigiditatē
ꝛ siccitatem ꝛ humiditatem est significatio
probabilis. ¶ Ex genere autem operationuꝫ
fortiū q̄ calorē significāt ē acuitas vocis ꝛ ei⁹
grossitudo ꝛ loq̄ndi velocitas ꝛ ipsius ꝯtini-

tas ⁊ ira ⁊ festinatio motionũ ⁊ palpebrarꝫ ci
tatio:lꝫ fit cũ ista adueniũt nõ pp cãꝫ cõem
imo pp cãꝫ mẽbro opatiõis ꝓpriã. ¶ Nonũ
vero genus ẽ expulsio supfluitatuꝫ a corpore
⁊ q̃litates eorꝫ q̃ expellũt. Expulsio eni cũ nõ
auferẽ ⁊ illud qđ ex stercore ⁊ vrina egrediẽ
⁊ sudorẽ ⁊ alijs ẽ acutũ hñs odorẽ fortẽ ⁊ tin
cturã ex eis q̃ tincturã hr̃e cõsueuerũt ⁊ adu
stionẽ ⁊ decoctionẽ ex illis q̃ assationẽ ⁊ de-
coctionẽ solẽt hr̃e est calidũ. Qđ vero diuer
sum ẽ ab hoc ẽ frĩuꝫ. ¶ Et gẽus qdẽ decimũ
est sumptũ ex dispõnibus virtutũ aĩe in suis
opatiõibꝰ ⁊ passionibꝰ:sicut ira fortis ⁊ estua
tio ⁊ pceptio ⁊ itellectus ⁊ audacia ⁊ verecũ
dia ⁊ suspitio bõa ⁊ bona spes ⁊ ĩpietas ⁊ ĩpi
gritia ⁊ moruꝫ virilitas ⁊ pauca ociositas ⁊
parũper pati ab vnaquaqꝫ re significat cali-
ditatẽ. Eorũ ãt ꝯtraria frĩtatẽ ⁊ pseuerantia
feruoris ⁊ mãsuetudinis ⁊ imagiari ⁊ remo
rari ⁊ reliquorꝫ significãt siccitatẽ. A passio-
nibus vero cito remoueri significat hũidita
tẽ. Ex hac qdẽ secta ẽ ĩsomnietas ⁊ somniuꝫ
qm̃ ille ĩ cuius ꝯplexione ẽ dominiũ calidita
tis videt se q̃si ad ignẽ calefieri aut sicut ille
q sedet ad solẽ. Et ille ĩ cuius ꝯplexione ẽ fri
giditas dñans videt se sicuti eẽt ĩ niue aut q̃
si ĩ aquã mitterẽ frĩaꝫ. ¶ Amplius vnusq̃sqꝫ
hũorẽ hñs dñanteꝫ videt illud qđ suo ptinet
hũori queãdmodũ dicũt. Hoc ãt totũ quod
noiauimus aut plm̃ eius est de mõ significa
tionũ cõplexionũ pricipaliũ que sũt ab initio
creature. Cõplexionũ vero extranearꝫ accidẽ
taliũ q̃ ẽ acuta significat ĩflãmationẽ ĩ corpe
nocibilẽ febres p̃cedẽtes ⁊ fortitudinis đstru
ctionẽ apud motus rebellionẽ caliditatis ⁊ si
tim supfluã ⁊ adustionẽ ĩ ore stõi ⁊ amaritu
dinẽ ĩ ore ⁊ pulsum q laxitudini attinet ⁊ ve
locitati vehemẽti ⁊ frequẽtie ⁊ cui oĩa calefa
ciẽtia ĩ regimine adhibita nocẽt ⁊ q ĩfrĩantia
curãt ⁊ cuius dispõ ĩ estate mala erit. ¶ Cõ-
plexionis ãt frĩe nõ naturalis signa sũt paruꝫ
digerere ⁊ sitis pauca ⁊ iuncturarꝫ laxitas ⁊
ex phlĩate febres multe ⁊ cui rheumatismi nõ
nocẽt ⁊ ĩfrĩantia ĩ regimine adhibita ⁊ vt per
calefaciẽtia curẽ ⁊ vt ĩ hyeme mala habeat
dispõnẽ: ¶ Signa vero hũiditatis nõ natura
lis sunt ptinẽtia signis frĩtatis:⁊ ẽ cũ eis laxi
tas ⁊ saliue fluxꝰ ⁊ mucilaginis ⁊ vẽtris solo
⁊ digerẽdi malitia ⁊ ĩpedimẽtũ qđ ẽ a regie
qđ ẽ hũidũ ⁊ multꝰ sõnus ⁊ ĩflatio palpebra
rũ. Sꝫ signa siccitatis nõ naturalis:sũt aspe
ritas ⁊ vigilie ⁊ macies accidẽtalis ⁊ lesio a
regimine ĩ quo est siccitas ⁊ malĩa dispositio
nis in autũno ⁊ curari per id qđ humiditatẽ
efficit ⁊ curatio presens per aquam calidam
⁊ oleum subtile ⁊ fortis receptio eorum.

¶ De comprehensione signorum complexio
nem habentis equalem. Capitulum.iiij.

S Igna eius aggregata accepta đ alijs q̃
dix imus sũt eq̃litas tactus ĩ caliditate
⁊ frĩtate ⁊ siccitate ⁊ humiditate ⁊ mollitie ⁊
duritie ⁊ eq̃litas coloris ĩ albedie ⁊ rubedine
significat mediocritas iter grassitiẽ ⁊ matieꝫ
q̃ tñ magis declinet ad grassitiẽ. ⁊ ipsius ve-
ne sũt iter submersas ⁊ sup carnẽ ꝓcedẽtes
q̃ sũt sepate ⁊ egredientes ⁊ capilli ĩter pilosi
tatẽ ⁊ lenitatẽ ⁊ crispitudinẽ ⁊ planitiẽ ⁊ ĩ tẽ
pore pueritie trahãt aliquãtulũ ad rubedinẽ
⁊ ĩ tpe iuuẽtutis ad nigredinẽ aliq̃ꝫtulũ. Et
eq̃litas dispõnis sõni ⁊ vigiliarꝫ ⁊ mẽbrorꝫ ĩ
suis motibꝰ ꝯueniẽtia ⁊ sanitas ⁊ fortitudo ĩ
imaginatiõe ⁊ ĩtellectu ⁊ mẽoria ⁊ ĩ moribꝰ
mediocritas ĩter supfluitatẽ ⁊ diminutioneꝫ
vꝫ ĩter multã audatiã ⁊ timorẽ ⁊ ĩter iram ⁊
patiẽtiã ⁊ pietatẽ ⁊ misericordiã ⁊ ĩter stabi-
litatẽ ⁊ pseuerãtiã ⁊ ĩ opationibus oĩbus cõ
plemẽtũ ⁊ sanitas ⁊ bonitas augmẽti ⁊ velo
citas ĩ ipso ⁊ ꝓcerus statꝰ. Et erũt ipsius sõ
nia delectãtia ⁊ spẽ bonã faciẽtia ex odoribꝰ
bonis ⁊ sõnis delectãtibus ⁊ palatijs nouis.
¶ Et hãc qdẽ hñs cõplxõnẽ faciẽ hilarẽ ama
bilẽ ⁊ iocũdã habebit. Ee erit tẽperatus ĩ de
siderio comedendi ⁊ bibẽdi ⁊ erit bone ĩstim
bre ĩ stõ ⁊ epe ⁊ venis ⁊ assimilatione ĩ toto
corpore. Et tẽperatus ĩ expellendo supfluita
tes a se ex cãnalibꝰ q illđ efficere ꝯsueuerũt.

¶ De signis eius qui egreditur ab equalita-
te superflue. Capitulum.v.

I Ste ẽ cuius cõplexiões mẽbrorꝫ nõ simi
lãẽ:imo fortasse mẽbra ipsius pricipalia ĩ
exitu ab eq̃litate sibi ꝯtraria exũt ⁊ vnũ eorꝫ
ad vnã egrediẽ cõplexionẽ ⁊ aliud ad eius cõ
trariã. ¶ Quũqꝫ eiꝰ cõpositio dissimilis fue
rit:erit malus ⁊ ĩgẽio sui ⁊ ĩtellectu sicut ille
q magnũ hꝫ vẽtrẽ ⁊ digitos curtos ⁊ faciẽ ⁊
cap̃ rotũdũ ⁊ staturã magnã:aut ille q habet
paruũ caput ⁊ ĩ facie ⁊ frõte carnis multitu
dinẽ ⁊ etiã ĩ collo ⁊ pedibꝰ ⁊ ẽ eiꝰ facies me-
die spere silĩs. Et si ipsius mãdibule magne
fuerit:erit valde diuersus:⁊ silr̃ si cap̃ ⁊ frõs
rotũda fuerint:sꝫ facies valde rotũda ⁊ collũ
vehemẽter grossũ ⁊ ĩ oculis morꝰ hũerit tardi

tatē:erit hoībus oībus a bonitate remotior.
¶De signis repletionē significātibus.C.vi.
REpletio sꝫ duos exit mōs. Est.n.replo
sm foramia:ꝛ ē repletio sꝫ virtutē. Re
pletio vero sꝫ foramina ē vt sint humores ꝛ
spūsꝛ si i suis q̄litatibus boni existāt i q̄ztita
te sui supflui adeo ꝙ foramia ipleuerint ꝛ ex
tēderint:hoc āt hn̄s sꝫ timorē motus erit.est
nāqꝫ quū repletio venas scindit ꝛ ad suffocā
tia fit fluxus ꝛ accit suffocatio aut epilepsia
aut apopleria. Cuius qd sanatio ē vt cito cū
minutiōe succurrat i alio. Sꝫ qa pp maliciā
q̄litatis hūoꝝ cōtingit ipsos nocumentū face
re tm̄ ꝛ nō q̄ztitate iō vicit virtutē. ¶Scdꝫ
virtutē vero repletio ē vt hūores q̄ztitate sui
nocumētū nō faciāt:sꝫ malitia q̄litatis ipsoꝝ
tm̄: quapp virtutē malitiā sue q̄litatis vicūt
ꝛ fiunt inobediētes ad digerēdū ꝛ maturan
dū. Et hoc qdeꝫ hn̄s ex egritudinibus timet
putrefactiōis. ¶Repletionis vero signa vlr
sunt mēbroꝝ grauitas ꝛ i motibus pigritia
faciei rubedo ꝛ venaꝝ iflatio ꝛ cutis extensio
ꝛ plenitudo i pulsu ꝛ tinctura i vrina ꝛ spissi
tudo ꝛ paucitas desiderij ꝛ visus debilitas ꝛ
sōnia q̄ grauitatē portēdūt: sicut ei⁹ q videt
se q̄si mouere nō posse aut onus graue defer
re aut loq non posse sicut videre se volare ꝛ
motuū velocitas hūores significat subtiles ꝛ
i q̄ztitate tēperata. Et repletionis qdē sꝫ vir
tutē signa sūt qdē grauitas ꝛ pigritia ꝛ desi
derij paucitas q̄ ei ꝛ ꝓpe repletiōi sūt cōia.
Sed cū repletio sm virtutē ē simplex nō sūt
vene adeo iflate nꝫ cutis vehemtis extēsiōis
nꝫ pulsus adeo plenus ꝛ magn⁹ nꝫ vria mul
tū grossa nꝫ color valde rubeus:cōcussio q̄qꝫ
ꝛ laxitudo nō ꝓueniūt ī eo nisi post motuꝫ ꝛ
incessū. Et videt i somnis pruritū ꝛ mordica
tionē ꝛ icēsionē ꝛ odores fetidos. Hūor etiā
dominans cognoscit p significationes ipsius
quas nominabimus. ¶Et sm plurimuꝫ re
pletio sm virtutem generat egritudinem an
teq̄ꝫ eius compleantur significationes.
¶De signis dn̄ij cuiuslibet hūoꝝ. Capi.vij.
SAnguis significatiōes cū dn̄ant signifi
catiōibus repletiōis sꝫ foramia vicine
erūt ꝛ pp hoc accit ex dn̄io ei⁹ grauitas i ori
gine oculoꝝ ꝓpe ꝛ i capite ꝛ tpibus ꝛ alices
ꝛ oscitatiōes ꝛ nausea ꝛ dormitio multa ꝛ i
sensib⁹ pturbatio ꝛ i itellectu tarditas ꝛ laxi
tudo absq̄ꝫ p̄cedēte labore ꝛ dulcedo i ore p̄
ter solitū ꝛ rubedo i lingua ꝛ fortasse i corpe
apparebūt ademenul ꝛ i ore bothor ꝛ sāguis
fluxus accit a locis q̄ facile scindunt sic nari
bus ano ꝛ gingiuis. Et est ēt cū illud demō
strāt cōplexio ꝛ regim̄ p̄teritū ꝛ regio ꝛ etas
ꝛ tp̄s ꝛ cōsuetudo ꝛ tp̄s longū a minutione.
¶Et sōnia q̄ illud significāt sicut cū hō i sō
nijs res videt rubeas aut sanguinē multū ex
suo corpe exire aut se i sāguie natare ꝛ silia.
¶Dn̄ij vero phlatis significatiōes sunt albe
do i color supflua ꝛ laxitas ꝛ i tactu mollities
ꝛ frigiditas ꝛ saliue multitudo que sit visco
sa. sitis paucitas nisi salsum fuerit et p̄cipue
in senectute et digerendi debilitas et oxyre
mia et vrine albedo et sōnus multus et ocio
sitas ꝛ membrorum laxitas et pigritia et pul
sus lenitas qui tarditati et raritati attinet.
Amplius etas et consuetudo et regimen p̄te
ritū et ars et regio ꝛ hora. ¶Et somnia in q
bus videt aq̄ et flumia et niues et pluuie et
frigus demōstrāt illud. ¶Significatiōes āt
dn̄ij cholere rubee sūt coloris et oculoꝝ citri
nitas et oris amaritudo et lingue asp̄itas et
ipsius siccitas et nariū ariditas et vēto frō d
lectari et sitis multa. Et pulsus festinatio et
desiderij cōedēdi dbilitas et nausea et vomi
tus cholericus et viridis et vētus mordicati
uus et horripilatio ad modū pūcture acuuꝫ.
¶Amplius p̄cedēs regimē et etas et cōplo
et cōsuetudo et regio et hora et tp̄s et ars. ꝛ
sōnia i qbus videt ignes et verilla citrina et
videre res q̄ nō sūt citrine citrinitas et vide
re icēsionē aut calorē balnei aut solis aut his
silia significāt illd. ¶Dn̄ij vero colere nigre
significationes sūt corpis macies et vt sit fu
scus et sāguis nigredo et eius grossities ꝛ vi
gilie multe et multa sollicitudo et ardor oris
stōi et dsideriū mēdosū et vrina fusca aut ni
gra et grossa et vt corpus sit nigrū et pilosuꝫ
qm̄ cola nigra raro gn̄at i corpib⁹ albis ꝛ le
nib⁹ et vt freq̄nter accidāt morphea alba ꝛ ni
gra et vlcera mala et egritudines in splene.
¶Et p̄ter hoc etas et cōplexio et cōsuetudo
et regio et ars et hora et tp̄s et regimē prete
ritū. Et sōnia terrorē faciētia ex tenebris et
cruciatu et reb⁹ nigris et terrorib⁹. ¶De
signis q̄ oppilationē demōstrāt. Capꝫ.viij.
QUm māie ꝯiūgūt et significatōes eas
demōstrāt et sentitur extēsio et nō sen
tiūt significatōes replonis i toto corpe:oppil
latiōes ꝓculdubio ibi adesse itelligūt. Verū
tm̄ grauitas i oppillatiōib⁹ sentit cū oppillatio

nes i cãnalibus eristũt p q̃s multas currere mãs ẽ necesse sicut i oppillatiõibus q̃ i epate fiũt qm̃ cũ il lud qd̕ er cibo ad epar pueñit op pillatiões penetrare phibuerũt colliget̃ er eo res et multa et retinebit̃ ⁊ grauabit vehemẽ tius q̃ȝ apa et discernet̃ ab apate p multam grauitatẽ et febris priuationẽ. ❡Quũ ãt op pillatiões i alijs fuerint cãnalibus nõ sentiet̃ grauitas: sȝ sentiet̃ retẽtio penetrationis san guis et ertẽsio. ❡Ampli⁹ plimi oppillatiões i venis hñtiũ colorẽ hñt citrinũ qm̃ sãguis p foramina sua ad cutis superficiẽ nõ accedit.

❡De signis que ventositates significant.

Capitulum.ir.

Ventositates cognoscũt̃ p id qd̕ er dolo ribus accit mẽbris sensibilibus. et hoc qdẽ seqt̃ illud qd̕ ipe er solone ꝯtinuitatis ef ficiunt. Et cognoscuntur per motus qui eis accidũt mẽbris. Et cognoscũt̃ etiã p sonos. Et cognoscunt̃ p tactũ. ❡Dolores autez ex tẽdẽtes vẽtositates significãt et p̃cipue si ve hemẽtes fuerint. Qd̕ si illic pmutatio er do lore fuerit iã significatio cõpleta erit. Et hoc qdẽ ñ erit nisi cũ ꝯtinuitatis solutio i mẽbris fuerit sensibilibus. In eis ãt q̃ sunt sicut ossa aut sic caro glãdosa nõ appet hoc p dolorẽ. ❡Est tñ cũ i ossibus fiũt vẽtositates q̃ ossa rũpẽdo frãgũt vbi nõ ẽ dolor nisi seques pũ cturã q̃ os fractũ illd̕ qd̕ ẽ corã ipsõ frãgit. ❡Cognitiões ãt vẽtositatũ er motibus mẽ broꝝ sũt sic cognitiões er saltu accñte er ven tositatibus q̃ gñant̃ et mouẽt̃ ad h̕ vt ereãt ⁊ resoluãt̃. ❡Er sonis ãt cognoscũtur qm̃ soni aut erũt i ipsis eisdẽ sic vẽtus rugitus et eis filia et sicut sonitus i splene cũ eius dolor er vẽtositate fuerit: aut son⁹ i eis fiat p pcussio nẽ quẽadmodũ dignoscit̃ hydropic̃ iter ascli tẽ et timpanitẽ p pcussionẽ. ❡Eaꝝ ãt cogni tiões er pte tactus fiunt verbigra qa tactus discernit iter iflatiõnẽ et tumorẽ cũ hũorib⁹ ppea q̃ iflatio ẽ ibi cũ ertẽsiõe et cedit p̃ssio ni ⁊ nõ i mã fluida et liqda aut hũore viscoso sensus eni tactus iter ista discernit. Et drĩa qdẽ iter inflationẽ et vẽtositatẽ nõ ẽ i substã tia: imo i forma motus statiõis et cõp̃ssiõis.

❡De signis apostemata declarantibus.

Capitulum.r.

Apparentia apostemata quidez decla rãt sensus et presentia noiant. Q culoꝝ vero calida demõstrant febris comitãs ea et grauitas cum dolore pungitiuo si membruz apatũ sensum hũuerit. Et er eis etiaȝ q̃ ipa declarãt aut declarãdo iuuãt ẽ nocumẽtũ in opõnib⁹ illius mẽbri igrediens. ❡Et er illis que ipsa vehementer significãt ẽ sentire ifla tionẽ i pte illius mẽbri si sẽsus ad ipȝ semitã hũerit: Frȝ aũt dolor pculdubio nõ ꝯmitat̃. Cui⁹ vlia signa demõstrare ẽ difficile. Que si facilia facta fuerit necessario erunt tediosa. Meli⁹ ergo est vt sermo d̕ eis posteri⁹ ad di ctões cuiusqȝ mbri pticulares reseruet̃. Qd̕ aũt hic dicim⁹ ẽ q̃ cũ sentiet̃ grauitas ⁊ non dolor ⁊ fuerit cũ eo significationes dñij phla tis existimãdũ erit q̃ sit platicũ. Et si cũ eo fuerit signa dñij melie erit melicũ ⁊ pprie cũ tãget̃ ⁊ erit duꝝ. Durities nãqȝ ẽ de ꝯueniẽ tiorib⁹ significatiõib⁹ ad ipsũ declarañ. Quũ aũt apata calida i neruis fuerit erit dolos ve hemẽs ⁊ febres fortes q̃ cito ad ertẽsionẽ. et turbationẽ itellectus pducẽt ⁊ i motib⁹ dila tõis ⁊ ꝯstrictiõis faciet nocumẽtũ. ❡Aplius oĩa iterioꝝ apata i mirach tẽuitatẽ ⁊ macre dinẽ efficiũt. Quũqȝ collectionẽ faciẽt apata i viscerib⁹ ⁊ frȝ eriture semitã pcesserit ifesta bit dolor vehemẽter ⁊ febris ⁊ eraspabit̃ lin gua valde ⁊ vigilie fortes fiẽt ⁊ accñtia au gmentabũt̃ ⁊ accrescet grauitas ⁊ fortase sen tit̃ grauitas ⁊ ifirio. Et ẽt cũ i corpore subita appet maties ⁊ i oculis repẽtina ꝯcauitas. Quũqȝ illud qd̕ collectũ ẽ fit matuꝝ febris fortitudo ⁊ doloris ⁊ pulsus sedat̃ ⁊ loco dolo ris res aduenit q̃ ẽ sicut pruritus ⁊ si rubedo ⁊ durities ibi affuerint minorabit̃ rubedo ⁊ mollificabit̃ durities vt ꝯpressiõi cedat ⁊ se dabũt̃ accñtia oĩa dolorẽ faciẽtia ⁊ grauitas ad sui finẽ pueniet. Quũqȝ apiet̃ accidet pri⁹ tremor mordicationẽ saniei sequẽs deide ap pebit febris pp eritũ materei ⁊ erit pulsus va cuitati ⁊ diuersitati apt⁹ ⁊ icedet frȝ viã debi litatis ⁊ raritatis ⁊ puitatis ⁊ tarditatis ⁊ in desiderio appebit casus ⁊ sepe calefiũt p ipȝ extrema. Mã aũt expellit̃ p cãȝ sue ptis aut in itinere spuẽdi aut mingẽdi aut egerendi. ❡Et significatio qdẽ bõa p⁹ aptionẽ ẽ vt fe bris er toto qescat ⁊ anhelit⁹ fiat facilis ⁊ vir t⁹ mũdificet̃ ⁊ mã cito i pte sua egrediat̃. ⁊ ãt cũ i occultis apatib⁹ mã de mbro ad mẽbrũ mutat̃. ⁊ ẽ cũ h̕ qdẽ mutatio ẽ bõa ⁊ ẽ cũ est mala. Bõa ãt ẽ cũ d̕ mbro nobili ad ignobile mutat̃ mbꝝ sic cũ d̕ apatib⁹ cerbri mutat̃ ad id qd̕ ẽ p⁹ aures: ⁊ d̕ apatib⁹ epis ad iguia. ⁊ mala ẽ cũ de mẽbro ignobili ad membrũ eo

nobilius mutatur aut qđ minus possit tollerare illud qđ ei accidit: sicut quū apa lateris ad partē cordis aut pulmonis mutat. ¶ Mutatio preterea occultoꝝ apatū ꝛ iclinatiões magnoꝝ apostematū ad supiora aut iferiora significationē hñt. Nā si i motib⁹ ipsoꝝ ad iferiora declinauerit i hypocōdrijs appebūt extēsio ꝛ grauitas. Et si i motōe sui ad superiora declinauerint demōstrabit illud nobis dispōis anhelitus malitia ꝛ ei⁹ coāgustatio ꝛ ipsi⁹ difficultas ꝛ pectoris ꝯstrictio ꝛ ardor ab iferiorib⁹ incipiens ꝛ ad supiora tendens ꝛ grauitas in pte furcule ꝛ capitis dolor. Et est ēt cū signū apparet i adiutorio ꝛ aseid. ꝛ illud qdē qđ ad supiora declinat si cerebro fuerit ifixū erit malū ꝛ terrefaciens. Verūtamē si ad carnē laxam que est post aures declinauerit euasiōis fiducia in ipso erit. ¶ Fluxus preterea sanguinis ex naribus in talibus apostematibus est signum bonum ꝛ in omnibus ēt interiorum apostematibus. Tu autē ad hoc inquirendū expecta in eo quod postea dicturi sumus vbi sermonem de apostematibus inuestigabimus ꝛ dispositionem cuiusqꝫ occultorum membrorum nominabimus.

¶ De signis solutionis continuitatis. Ca. xi.

Solutionem ꝯtinuitatis si i mēbris acciderit appentib⁹ sēsus declarabit. ¶ Qđ si membris acciderit occultis dolor eam demonstrabit perforatiuus aut pungitiuus aut corrosiuus ꝛ precipue si non cum eo affuerit febris. Et ipsam quidē multotiens ꝯmittat hūoris spissi cū sanguine exitus ad amplitudinem descendentis ꝛ purulente materie egressio si post significationē apatum fuerit ꝛ eoꝝ maturationē. Que aūt est post apata ē cū significat apatis aptionē cū maturatiōe ꝛ ē cū nō. Si vero cū maturatiōe fuerit febris cum aptione qescit ꝛ eūabitur pus ꝛ quiescet grauitas ꝛ alleuiabit. Qđ si nō ita fuerit dolor fiet maior ꝛ augmētabit. Est ēt cū ꝯtinuitatis solutio ex mēbri dislocatiōe a suis locis ꝛ recessiōe mēbri a suo loco ꝛ si nō dislocet sic ruptura dignoscit. Et est cū ipsa cognoscit retētiōe ei⁹ qđ eūari ꝯsueuerat ex cānalib⁹ qm̄ fortasse ad cānales aut amplitudinē quā cōtinuitatis solō facit descēdit ꝛ nō ƀꝫ nālē separat viā quemadmodū illi ꝯtingit cui iestina rumpunt quū egō foras exire illi ꝓhibet. Et est quū ꝯtinuitatis solō nō apparet neqꝫ p signa cognoscit vlīa q̄ noiata sūt. vnde in eius declaratiōe diuisiōes pticulares sūt necessarie q̄ sūt ƀꝫ vnūqđqꝫ mēbrū: ꝛ hoc qdē erit vt mēbrū sensuꝫ nō hēat ꝛ cōphēdit hūorē ꝛ currit qđ ē i ipso ꝓculdubio ꝛ sepat a loco suo ꝛ nō sustētat sup mēbrū ꝛ sepet p dislocationē ei⁹ quā habuerit nꝫ hūorē suscepe rit q ab eo effluat nꝫ a suo loco moueri poterit ꝛ alij mēbro nō adheserit cui⁹ dislocatiōne moueat. Et tu qdē scire debes quod apata ꝛ ꝯtinuitatis solō q̄ deteriora hñt accidētia sūt q̄ in mēbris erūt neruosis q̄ sunt fortis sensus qm̄ ē cū sūt pniciosa ƀꝫ sincopis ꝛ spasmus ea semp cōmitat: sincopis qdā ꝓpter doloris fortitudinē ꝛ spasm⁹ pp mēbri neruositatē deinde illa q̄ sunt sup iuncturas qm̄ tarde meliorationē recipiūt pp vehemētē iuncture motū ꝛ ppea q amplitudo q̄ est apđ iuncturā ē apta vt mā ad ipsā descēdat. ꝛ qm̄ pulsus ex vrina erūt ex significationib⁹ dispōnum vlibus. De eis igitur loquemur.

¶ Summa prima dictionis secunde de pulsu. cuius sunt. xix. capitula.

¶ De pulsu ꝛ est sermo vlis. Capitulum. i.

Pulsus est motus receptaculoꝝ spūs ex diastole ꝛ systole ꝯposit⁹ ad regēdū spūꝫ p aerē attractū. Cōsideratio āt vl' scia q̄ attēditur i pulsu aut ē vlis aut pticularis ƀꝫ vnāquāqꝫ egritudinē. Et nos qdē hic de vlibus regulis scie pulsus loq̄mur; ꝛ pticulares ad loquēdū de egritudinib⁹ pticularibus i posterioribus reseruabimus. ¶ Dicemus ergo q qsqꝫ pulsus ē cōpositus ex duobus motib⁹ ꝛ duabus quietibus. Qis nāqꝫ pulsus ex diastole ꝛ systole ē compositus. Post hoc vero necesse est vt iter oēs duos ꝯtrarios motus qes iteruenīat. Impoīe ē nāqꝫ vt mot⁹ vn⁹ alij motui ꝯtinuet postq̄ꝫ spatio eoꝝ applicatur termin⁹ ꝛ extrēitas i effectu hoc tñ i scia nāli declarabit. ¶ Postq̄ꝫ igr̄ hoc ita ē ipoīe est qn i vnoqđqꝫ pulsu anteq̄ꝫ ali⁹ ꝯsequat q̄ttuor iteruenīāt ptes. s. mot⁹ duo ꝛ qetes due. s. mot⁹ eleuatiōis ꝛ qes iter ipsā ꝛ depssiōeꝫ ꝛ motus depssiōis ꝛ qes iter ipsā ꝛ eleuatiōnē. ¶ Depssionis vero motus apud plimos medicoꝝ nullo mō sentit: ƀꝫ apud alios ē quū aut i forti pulsu sua fortitudie sentit: aut i pulsu magno pp eleuationem sui: aut i duro pp multā sui refrenationē: aut i tardo pp lōgin quitatē tpis sui motus. ¶ Gal. q̄qꝫ dixit lōgo tpe nō sui sollicitus ex depssione. Postea vero nō qeui tāgēdo dōec ex eo aliqd pcepi

⁊ postea illō cōplevi. Nā postea porte pulsus mihi apte fuerūt. ¶ Qui vero ista studuerit vt ego ꝑcipiet illud qđ ꝯsecutus fui. Et lȝ sit ita vt dicit. In plīmis tñ dispōnibus depressio nō est sensu ꝑcepta. ¶ Cā vero ob quā statutū fuerit tāgere venas brachij ē facilitas ꝓbēdi ipȝ ⁊ ꝙ hō ñ ē sollicitꝰ vt ipȝ discooꝑiat ⁊ rectitudo situs ipius ꝑꝑ rectitudinē cordis ⁊ eius qđ ē iuxta ipȝ. Et oȝ qdē vt sit tactus manu suꝑ latus extēte qm̄ si mānus suꝑ vola plāte extēdat̃ i latitudie augmētū ꝓbet ⁊ ex eleuatiōe diminutionē facit ⁊ ēt diminuit ex lōgitudie ⁊ ꝓꝑe i macilētis. Et resupinata augmētat i eleuatiōe ⁊ lōgitudine. Opȝ ꝓterea vt tactus fiat i hora q̄ ille cuius pulsus ē fit ab ira remotꝰ ⁊ gaudio ⁊ exercitio ⁊ oibꝰ passionibus ⁊ saturitate q̄ grauedinē facit ⁊ fame ⁊ dispōne relinquēdi ꝯsuetudines ⁊ renouādi vsus. ¶ Et oȝ ēt vt sit de pulsu expimentū tēpati nobilis ita vt alius ei cōparet̃.

¶ Amplius dicemꝰ ꝙ gñа ex qbus medici pulsus dispōnē cognoscūt ſm ꝙ ipsi referunt sūt .x. Quis eis fuerit necessariū vt posuissent ea nouē. ¶ Genꝰ qdē qđ ē sūptū ex qͥtitate diastoles. Et genus qđ est sūptū ex q̄litate ꝑcussionis vene i digitos. Et genus qđ ē sumptū ex tp̄e cuiusqȝ motiōis. Et genus qđ est sūptū ex eētia istr̄i. Et genus qđ ē sūptuȝ ex eius eūatione aut repletiōe. Et genꝰ qđ ē sūptū ex caliditate tactus ipsius aut f̄ritate. Et genus qđ ē sūptū ex tp̄e qetis. Et genus qđ est sūptū ex pulsus eq̄litate aut diuersitate. ⁊ genus qđ ē sūptū ex eius ordinatiōe i diuersitate sui aut i ordinatiōe. Et genus ē qđ ē sūptū ex pōdere. ¶ Genus vero qͥtitatis pulsus significat̃ ex qͥtitatibus suaꝝ triū diametroꝝ q̄ sūt ipsius lōgitudo ⁊ latitudo ⁊ eiꝰ ꝓfunditas. ¶ Sunt ergo i eo nouē pulsus dispositiōes simplices ⁊ cōposite. Et nouē qdē simplices sūt lōgus curtus ⁊ mediocris ⁊ latus ⁊ strictus ⁊ mediocris ⁊ ꝓfundus aptus ⁊ mediocris. ¶ Lōgus āt ille ē cuius ꝑtes in lōgitudie plus sentiūt̃ qͥ naturalis absolute q ē ꝓcerto eius q cōplexionē hȝ tēꝑatā aut naturalis q ē eius q huic ē ꝓpinquꝰ ⁊ ē tēperatus cui ē ꝓpriū. Et tu qdē iā prius sciuisti d̄fiam iter eos. Curtus vero ē ei cōtrarius. Et iter eos ē mediocris. ⁊ tu qdē iudicabis ſm hāc regulā i sex q̄ remāserūt. ¶ Cōpositarū vero ex his simplicibus q̄dā sūt q̄ nomen hñt ⁊ q̄dā q̄ noie carēt. Ille eni q i lōgitudie ⁊ altitudine ⁊ latitudie ē augmētatus vocat̃ magnꝰ: ⁊ q i his oibus ē diminutus vocatur ꝑuus. Et q iter eos erit tēꝑatus. Qui vero i latitudie ⁊ altitudie ē augmētatꝰ vocat̃ grossus. Et q i eis ē minutus d̄r subtilis. Et q ē iter eos ē eq̄lis. ¶ Generis āt qđ ex q̄litate ꝑcussionis vene i digitos sūptū ē tres sūt species fortis ⁊ ipe ē q apud diastolē tactui resistit: ⁊ debilis q ē ei oppositus. Et eq̄lis q ē iter eos. ¶ Gñis q̄qȝ qđ ex tp̄e cuiusqȝ motiōis sūptū ē tres sūt spēs: velox ⁊ ē q motuȝ i breui tp̄e cōplet. ⁊ tardus ei ꝯtrarius: ⁊ eq̄lis iter eos exñs. ¶ Generis vero qđ ex eētia istr̄i sumit̃ tres sūt spēs. Mollis q ē recipiēs reditū ad iteriora ⁊ cōpressionē facile. ⁊ durus q ē ei ꝯtrarius: ⁊ iter eos mediocris.

Generis āt qđ ē sumptū ex eo qđ cōtinet̃ tres sūt spēs. Plenus ⁊ ipe ē q sentit̃ sicut si i eiꝰ foramie eēt hūor iplēs de q̄ sollicitāduȝ est vt pure eūet̃. ⁊ vacuus ē ei ꝯtrarius. ⁊ inter eos mediocris. Et gñis qdeȝ qđ ex suo tactu sūptū ē tres sunt spēs calidus ⁊ f̄rus ⁊ tēꝑatus. ¶ Generis vero qđ ē sūptū ex tp̄e qetis spēs sūt tres. Frequēs ⁊ ipse ē i q̄ tp̄s sensatū qđ erit iter duas ꝑcussiōes ē breue q etiā vocat̃ ꝯñs ⁊ spissus. Et ei cōtrarius rarus q etiā d̄r laxus ⁊ resolutus ⁊ iter eos mediocris. Et hoc qdē tp̄s ē ſm qđ ex systole cognoscit̃. Si vero systole nullo modo cognita fuerit erit tp̄s qđ iter oēs duas diastoles cōtinuat̃. Et si ipa cognita fuerit erit ſm duo tēpora duoꝝ extremoꝝ. ¶ Genus vero qđ est sūptū ex eq̄litate ⁊ diuersitate ē aut eq̄le aut diuersū .s. ineq̄le. Et hoc qdē ē ꝑ cōꝑationē similitudinis aut dissimilitudinis pulsuū: aut partiū vnius pulsus aut vnius ꝑtis pulsus i qnqȝ rebus magnitudine ⁊ ꝑuitate aut fortitudie ⁊ d̄bilitate ⁊ velocitate ⁊ tarditate spissitudine aut raritate duritie ⁊ mollitie dōec ꝯtingat ꝙ vnus pulsus ē postremus sue diastoles citius ꝑꝑ vehemētē calorē aut debilior ꝑꝑ debilitatē. Qđ si volueris dilatabis ſmonē ⁊ cōsiderabis i eq̄litate ⁊ diuersitate i tribus gñibus ꝓdictis alias ꝑtes: ſȝ cōsideratio nū fortitudo ad istas reducta ē. Pulsus vero eq̄lis absolute ē ille q i oibus ē eq̄lis q si i aliq̄ eoꝝ solo fuerit eq̄lis i eo solo dicet̃ eq̄lis sicut si dicaremꝰ eq̄lē i virtute aut eq̄lē i velocitate. Et silr̄ diuersus est ille q nō ē eq̄lis aut absolute aut i aliq̄ re. ¶ Genus āt qđ ex ordinatiōe ⁊ inordinatiōe sumptū ē duas hȝ

ſpẽs diuerſe ordinatus ⁊ diuerſe inordinatꝰ. Ordinatus aũt ē ille cuius diuerſitas hʒ ordinē ꝯſeruatũ ſup quē trãſit ⁊ ē ƀʒ duos mõs aut ordinatus abſolute:⁊ eſt cũ totũ illud qᷘ ex eo ꝓuenit nõ hʒ niſi tãtũ diuerſitatē vnã. Aut ordinatus q ē ꝓprie ⁊ ipſe ē q hʒ duas diuerſitates aut plures ſicut ſi ibi eſſet circulus ⁊ alius circulus ab eo diuerſus ſʒ ambo ad ſuũ redirēt ordinē ſicut ſi eēt vnus circulus. Et inordinatꝰ ē q ē ei ꝯtrariꝰ. ¶ Quũqʒ certificaueris iuenies ꝙ hoc decimũ genus eſt ſicut eēt noni gñis ſpẽs intrãs ſubineq̃li. Debes aũt ſcire ꝙ i pulſu repit̃ natura muſice:qm̃ queadmodũ ars muſice cõplet̃ ꝑ adiũctionē ſonoꝝ ƀʒ ꝓportionē cõmitãtē eos inter acuitatē ⁊ grauitatē ꝑ circulos caſuum ⁊ tēpoꝝ q ſũt iter eoꝝ ꝑcuſſiões:ſic ē diſpoſitio pulſus qa ꝓportio ſuoꝝ tēpoꝝ i velocitate et ſpiſſitudine ⁊ debilitate ⁊ i q̃ᷓtitate ē ſicut ꝓportio adiũctõis eiꝰ. Et queadmoʒ tp̃s feriēdi vł caſus ⁊ q̃ᷓtitas ſonoꝝ ē cũ ſint ꝯueiētia ſilr̃ eſt cũ ibi debilitas ſunt ordinate ⁊ ē quũ ſũt inordinate. Et ꝓportio etiã diſpoſitionũ pulſus i fortitudie ⁊ debilitate ⁊ i q̃ᷓtitate eſt cũ eſt ꝯueniēs ⁊ ē cũ nõ:imo diuerſa ē. ¶ Et hic q̃dē ē egrediēs a gñe cõſiderãdi ordinē. Galꝰ. aũt vr̃ ꝙ id qᷘ põt ſentiri ex ꝓportionalitatibus põderis eſt ƀʒ vnã ꝓportionē muſicarũ noiatarũ aut nõ noiatarũ. ¶ Noiataꝝ vero ƀʒ ꝓportionem totius ⁊ qñʒ eſt ꝓportio tripli cũ ē ꝓportio dupli adiũcta cũ ꝓportiõe addētis medietatē ⁊ ip̃a ē q̃ dr̃ ꝓportio ꝑ qnqʒ. et ƀʒ ꝓportionē q̃ ē ꝑ totũ ⁊ ē dupla ⁊ ƀʒ ꝓportionē q̃ ē ꝑ qnqʒ ⁊ ē addēs medietatē ⁊ ē ƀʒ ꝓportionē q̃ ē ꝑ q̃ttuor: ⁊ ē addēs tertiã ⁊ ƀʒ ꝓportionē addētē q̃rtã: poſtea nõ ſentit̃. Et ego q̃dē miror q̃ũo ꝓportiões iſte ꝑ tactũ diſcerni pñt: dico tñ ꝙ ei ē facile q i gradu tãgēdi cõſueuit ⁊ ꝓportionał ſonos ꝑ artē poſtq̃ᷓ erit ei potētia cognoſcēdi muſicã acq̃ſita ⁊ cõparabit factũ ꝑ notũ. hõ etiã iſte cũ ſuã itētionē ad pulſũ reduxerit hmõi poterit diſcernere ꝓportiões ꝑ ſenſũ. ¶ Genus vero qᷘ ex põdere eſt ſũptũ ē ꝑ cõparationē ꝓportiõis q̃ᷓtitatũ ꝓportionũ q̃ttuor tēpoꝝ q̃ ſũt duobus motibus ⁊ duabus quietibus. Et ſi ſenſus totũ hoc diſcernere nõ põt: tñ ē ꝑ cõparationē ꝓportionis q̃ᷓtitatũ ꝓportionũ tēpoꝝ diaſtoles ad tp̃s qᷘ ē iter duaſ diaſtoles ⁊ ad vltimũ tp̃is i q̃ ē motus ad tp̃s i quo ē q̃es. ¶ Qui aũt ponũt i hoc capl̃o cõpoſitionē tp̃is motus ad tp̃s motus ⁊ tēporis q̃etis ad tp̃s motꝰ q̃etis mittũt capl̃ʒ i capl̃o lʒ hmõi miſſio ſit tollerabilis ⁊ nõ ſit incõueniēs:ſʒ tñ nõ ē bõa. Et põdus q̃dē ē illud i q̃ ꝓportiões muſice cadũt. Et dicemꝰ ꝙ pulſus aut ē bõi põderis:aut mali põderis. Et illius q̃dē qui eſt mali põderis ſũt tres ſpẽs. Una ē illius cuius põdꝰ ē mutatũ ⁊ ē iuxta põdus:⁊ iſte ē cuius põdus ē põdus etatis q̃ eſt iuxta etatē illius cuius eſt pulſus ſicut cũ iuuenes hñt põdus pulſuũ pueroꝝ. Et altera eſt ſeꝑati põderis ſicut cũ pueri hñt pondus pulſus ſiē ſenũ. Et tertia eſt egrediens a põdere ⁊ ille eſt cuius põderi pulſus hoīs nõ ſimilatur. Et multa egreſſio pulſus a põdere magnã in diſpõnibus ſignificat mutationē.

¶ De pulſu equali ⁊ diuerſo. Capitulum.ij.

Dicunt ꝙ diuerſi pulſus diuerſitas aut eſt i multis pulſibus aut in vno pulſu. ¶ Sed q i vno pulſu diuerſificat̃ aut i m̃ltis diuerſificat̃ ꝑtibus.ſ.i locis ſeꝑatis i qbꝰ cadũt digiti aut i vna ꝑte.ſ.i loco vnius digiti. Et illius q̃dē qui i multis diuerſis erit partibus eſt diuerſus gradatus eq̃liter currēs. et ipſe q̃dē eſt q ab vno icipit pulſu ⁊ ꝑmutatur ad maiorē eo aut ad minorē ⁊ ꝓcedit ſic ƀm hãc regulã dõec ꝑuenit ad finē i diminutiõe aut i augmēto ꝑ ſimilē ordinē deide iterſecatur ⁊ ad primã magnitudinē redit aut rediēſ ex ꝑuitate ſua ſilı̃ reditu i ambabus diſpõnibus ad primã regulã aut diuerſificãs poſtq̃ᷓ venerit a pricipio qᷘ eſt hmõi ad finē qui eſt hmõi. Et eſt cũ ad finē ꝑuenit ⁊ eſt cũ iterſecat̃ ante ip̃ʒ ⁊ eſt cũ addit ſupra ip̃ʒ dõec iterſecat̃ i medio ceſſando ⁊ ē cũ agit ab hoc diuerſum ⁊ illud eſt vt i medio ſui interueniat motus. ¶ Et pulſus q̃dē ceſſationē hñs ē diuerſus i q̃ expectat̃ motus ⁊ venit quies. Et ille qui i ſui medio hʒ motũ eſt diuerſus i q̃ expectat̃ quies ⁊ venit motus. ¶ Diuerſitas vero pulſus i multis ꝑtibus vniꝰ pulſus aut eſt i ſitu ſuaꝝ partiũ aut i motu ſuaꝝ partiũ: ſʒ diuerſitas q̃ eſt i ſitu ſuaꝝ partiũ eſt diuerſitas ꝓportiõis partiũ vene ad ꝑtes. Et qm̃ ꝑtes ſũt ſex erit illud qᷘ i eis cadit ex diuerſitate ſilr̃. ¶ Diuerſitas aũt q̃ eſt i motu aut eſt i velocitate ⁊ tarditate aut i cõſecutione ⁊ ꝓuentiõe.ſ. vt moueat̃ pars eius ante horã ſui motus aut poſt horã aut i fortitudie ⁊ debilitate aut i magnitudie ⁊ ꝑuitate. Et hoc totũ aut curet ƀʒ ordinē eq̃lē aut diuerſũ i augmē

ro ⁊ diminutōe. ⁊ illud qdē aut erit ī duabus ꝑtibus aut ī tribus aut ī q̄ttuor. s. ī casu digitorū. Et tu qdē cōponere poteris ⁊ ordinare. ¶ Ex diuersitate vero pulsus ī vna ꝑte ē ille qui est ītersecutꝰ ⁊ reditiuus ⁊ ꝯtinuꝰ. ¶ Intersecus āt ē ille qui ī parte vnā cū ꝑuo motu sepat̄ ⁊ ꝑtis vnius q̄ ex eo ītersecat̄ cū gete est cū duo extrema diuersificāt̄ ī velocitate ⁊ tarditate ⁊ ī similitudine. ¶ Reditiuꝰ vero est vt pulsus magnus redeundo fiat ꝑuus ī vna ꝑte deīde ī reditu subtili redit. et huius qdē modi est ille cuius q̄dā specierū ī alias īgrediuntur: ⁊ hoc est vt sit vnus pulsus sicut duo ꝑꝑ diuersitatē aut duo sicut vnus ꝓpea ꝙ alie ī alias ingrediūtur. Et istud qdē est ꝼꝫ sententiā eoꝝ qui ī hoc nō cōuenerūt. ¶ Cōtinuus āt est ille cuius diuersitas est ordinata ī cōtinuitate nō sensu ꝑcepta sepatiōe ī eo ad qđ ipsa mutat̄ ex velocitate ad tarditateꝫ aut ecōtra: aut ad eq̄litatē aut ineq̄litatē ī eis aut ex magnitudie aut ꝑuitate aut eq̄litate ī eis ad aliqđ eoꝝ ad qđ mutat̄. Et hoc qdē ē cū ꝼꝫ similitudinē sui ꝓcedit. Et est quū accidit vt cū ꝯtinuatiōe sua sit ī aliquibus suarū partium plus diuersitatis ⁊ in alijs minus.

¶ De speciebus pulsus diuersi que nomina habent propria. Capitulum. iij.

Ex eis ē gazellās qui ē diuersus ī vna ꝑte quū fuerit tardatus ⁊ deīde ītersecatur ⁊ fit velox. ¶ Et ex eis ē vndosus: ⁊ ipse qdē est qui ē diuersus ī magnitudie ꝑtiū vene ⁊ eaꝝ ꝑuitate ⁊ eleuatiōe ipaꝝ ad supiora ⁊ ī latitudie ⁊ ī ꝯsecutiōe ⁊ p̄cessione ī pricipio motꝰ pulsus cū mollitie q̄ ē ī ipsa: ⁊ ipse qdeꝫ nō ē valde ꝑuus ⁊ hꝫ latitudinē quādā ⁊ assimilat̄ vndis: q̄ꝝ alie alias sequūt̄ ꝼꝫ rectitudinē cū diuersitate q̄ ē īter eas ī eleuatiōe eaꝝ ad supiora ⁊ descēsiōe ad īferiora ⁊ velocitate tarditate. ¶ Et ex eis ē vermiculosus q est illis silis sꝫ ē ꝑuꝰ multe spissitudinis cuiꝰ spissitudo existiat̄ velocitas sꝫ nō ē. ¶ Et formicās q ē valde minor ⁊ vehemētioris spissitudinis. Et vermiculosi qdē ⁊ formicātis diuersitas ī eleuatiōe ad supiora ⁊ p̄cessiōe ⁊ ꝯsecutiōe ī sēsu ē māifestior ipoꝝ diuersitate ī latitudie imo q̄si n̄ appet id. Et ē ex eis ꝼinꝰ q vndoso ī ꝑtiū diuersitate silat̄ ⁊ ī eleuatōe ad supiora ⁊ latitudie ⁊ p̄cessiōe ⁊ ꝯsecutōe: sꝫ ē durior ⁊ cū duritie ipsiꝰ ꝑtes ī duritie diuerse exn̄t. Et serinꝰ qdē ē pulsus velox spissus ⁊ durus: cuius ꝑtes ī magnitudie diastoles diuerse existunt in duritie ⁊ mollitie. ¶ Et ex eis ē cauda soricina ⁊ ē ille q ordinat̄ ī diuersitate suaꝝ ꝑtiū ex diminutōe ad augmētū aut ex augmēto ad diminutōnē. ⁊ cauda qdē soricina ē cū ē ī pulsibꝰ mltis ⁊ ē cū in vno pulsu ī ꝑtibꝰ multis: aut ī ꝑte vna. ⁊ eiꝰ diuersitas ꝓpa ē illa q̄ ex magitudie pēdet. ⁊ ē cū ē ī cōꝑōe velocitatis ad tarditatē aut fortitudinis ad debilitatē. ¶ Et ex eis ē mesaliꝰ ⁊ ipse ē q ex diminutōe ꝓcedit ad aliquē terminū ī augmēto postea reclinat̄ īferiꝰ ad suū ordinē donec ad p̄mū terminū diminutōis perueniat.

Est ergo sicut due caude soricine q̄ ꝯtinuāt̄ apud maiores eiꝰ extremitates. Et ex eis ē bispulsās ⁊ ī ipso qdē discordati sunt medici. Sūt eni qdā q ipꝫ vnū pulsū ponūt diuersū ī p̄cessiōe ⁊ ꝯsecutōe. ⁊ sūt alij q ponūt ipsum duos pulsus quoꝝ vnū alteꝝ ꝯseq̄t̄ ⁊ ad vltimū īter eos nō erit tēpus qđ dilatet̄ ad colligēdū systolē deīde diastolē nō eni oē ex quo ꝯsequūt̄ due ꝑcussiōes oꝫ vt sint duo pulsus. Aliogn ille cuiꝰ ītersecat̄ diastoles ⁊ deīde redit eēt duo pulsus neqꝫ ē oꝫ vt sint duo pulsus nisi cū īcipit ⁊ fit diastoles ⁊ postea redit ad fūdū faciēdo systolē deīde redit iteꝝ ⁊ diastolē facit. Ex eis sūt getē hn̄s ⁊ cadēs ī medio quos p̄diximꝰ. Sꝫ dr̄ia īter cadētē ī medio ⁊ gazellātē ē ꝙ gagellātis ꝼa ante vēit q̄ꝫ ꝯpleat̄ pria sꝫ ī cadēte ī medio ē pulsus q venit ī tp̄e quietis quū ꝯplet̄ ꝑcussio pria. ¶ Et ex istis quidem capl'is sunt pulsus spamosus ⁊ tremulus. ⁊ retortus qui filo quod torquet̄ vt assimulat̄ ⁊ est ex capl'o diuersitatis in precessione ⁊ ꝯsecutiōe ⁊ in situ ⁊ ī latitudine: et cordosus qdē ē ex sūma retorti ⁊ simulat̄ tremulo: sed tn̄ in tremulo diastoles est magis occulta: ⁊ similiter exitus ab eq̄litate situs in eleuatoe ad supiora est in retorto occultior sꝫ tensio ī cordoso est manifesta ⁊ est cum eius torsione ad vnam parteꝫ tātum. Plurimū vero tales accn̄t q̄les isti. s. cordosus ⁊ retortus ad vnuꝫ latus declinans in egritudinibꝰ siccis. Pulsuuꝫ vero compositorū species quasi infinite sunt ⁊ neqꝫ habentes nomina.

¶ De prio q ex spēbꝰ pulsus ē n̄alis. Ca. iiij.

Vniusqꝫ geneꝝ p̄noiatoꝝ ī q̄ ē supfluitas augmēti vel diminutionis naturalis est equalis nisi fortis qm̄ naturalis in eo est augmētatus. ⁊ si aliquod alioꝝ generum augmētum p̄buerit nisi fortitudinis augmētū seq̄ns ⁊ factū fuerit maiꝰ verbigr̄e ip̄e erit

naturalis ꝓꝓ fortē. Alioꝝ vero generꝝ q̄ neqꝫ augmētū nꝫ diminutionē tollerāt naturalis est mediocris ⁊ ordinatus ⁊ qui est pōderis.

¶ De cāis ſpērū pulſus ꝑdictaꝝ. Caplm. v.

Cauſarū pulſus q̄dā ſūt cōes neceſſarie eſſentiales ī ꝯſtitutiōe pulſus īgredientes ⁊ vocāt̄ cōtētiue: ⁊ q̄dā ſūt ī cōſtitutione pulſus nō ingrediētes. ¶ Et harū quidē alie ſunt īſeꝑabiles q̄rū ꝑmutatiōe ꝑmutat̄ iudiciū pulſus ⁊ vocāt̄ cāe īſeꝑabiles: ⁊ alie ſūt ſeparabiles q̄ vocāt̄ mutātes abſolute. ¶ Contētiue vero cāe ſūt tres. Virtus vitalis q̄ eſt in corde mouēs pulſum: ⁊ tu quidē iā ſciuiſti eā ī caplo de virtutibus. ¶ Et ſecūda ē iſtrumētū ⁊ eſt vene pulſatiles quas iam ſciuiſti cū numerauimus mēbra. ¶ Et tertia ē neceſſitas extinguēdi ⁊ ē adueniēs ꝑ q̄ṫitatē notā extinctionis que renouat̄ in termino caloris oppoſita in ſuo incendio aut extinctione aut equalitate ſua ⁊ harū quidē cauſaꝝ cōtentiuaꝝ oꝑationes mutant̄ ſꝫ id qđ adiungit̄ eis ex cāis inſeꝑabilibus ⁊ mutātibus abſolute.

¶ De his que proueniunt ex cauſis contentiuis ſolummodo. Capitulum. vi.

Cum iſtrm̄ fuerit obediēs ſui lenitate ⁊ virt⁹ fortis ⁊ neceſſitas ad extiguēdū vehemēs erit pulſus magn⁹. Verūtn̄ neceſſitas iuuātior his trib⁹ ē ad hoc. Qđ ſi virt⁹ fuerit đbilis pulſus ꝑuitas eā ꝓculdubio ſeq̄t̄. ⁊ ſi cū hoc iſtrm̄ fuerit duꝝ ⁊ neceſſitas pauca erit minor. Eſt ēt cū durities efficit ꝑuitatē ſed tn̄ ꝑuitas cui⁹ cā ē durities ſeꝑat̄ a ꝑuitate cuius cauſa eſt debilitas per hoc ꝙ eſt durus ⁊ nō debilis ⁊ breuitas eius ⁊ profunditas nō ſi eſt mala ſicut eſt quā ē virtus debilis. Pauca quoqꝫ neceſſitas paruitatē efficit ſed debilitas ibi nō erit. Et neqꝫ eſt aliqua harū trium que plus efficiat paruitatē q̄ꝫ debilitas. Et paruitas quidē duritiei cuꝫ virtute plus ē q̄ꝫ paruitas priuationis neceſſitatis cum virtute. Virtus nāqꝫ cū priuatione neceſſitatis nō minuit multū ex equali q̄m a diaſtole ꝓhibentē nō hꝫ. Et nō declinat ad hoc vt nō multū ſuꝑ tēꝑamētū addat niſi ideo ꝙ nō mltā hꝫ neceſſitatē. Si vero neceſſitas multa fuerit ⁊ virtus fortis ⁊ iſtrumētū inobediēs ꝓꝓ ſuā duritiē magnitudini nō poterit eſſe quin fiat velox ⁊ velocitati reſtauret id qđ deeſt ex magnitudie: ꝙ ſi virt⁹ fuerit đbilis ⁊ pulſus nō poterit magnificari ⁊ velocitas ī eo nō oꝑata fuerit: nō poterit eē quin fiat ſpiſſus quia ſpiſſitudine reſtauret illud qđ ei defuerit ex magnitudie ⁊ velocitate ⁊ multe vices tenebūt locū vni⁹ vitijs ſufficiētis ⁊ magne aut duaꝝ velociū. ¶ Et hoc q̄dē ē ſicut cū hoi neceſſe ē ferre rē pōderoſā quā ſi poterit vna vice totā ferret: ſi vero nō diuidet eā ī duas ꝑtes ⁊ feſtinabit: ⁊ ſi nō ī multas ꝑtes ipſā diſtribuet ⁊ ferret quāqꝫ ꝑtem quocūqꝫ mō poterit cū ſpacioſitate aut velocitate deīde nō ceſſabit iter q̄ſlibet duas onerat uras ei⁹: lꝫ ſit ī eis tardat⁹ ꝙ ſi multe fuerit debilitatis ſtabit tūc ⁊ ferret eā feſtīe ⁊ redibit cū tarditate. ¶ Si āt virt⁹ fuerit fortis ⁊ iſtrꝫ obediēs ſꝫ neceſſitas erit maior fortitudie teꝑata virt⁹ augmētabit velocitatē cū magnitudie. ⁊ neceſſitas fuerit fortior erit cū magnitudie ⁊ velocitate ſpiſſitudo. ¶ Lōgitudinē quoqꝫ magnitudīs cāe ꝓcerto efficiunt cū aliq̄d ꝓhibēs amplitudinē ꝓhibuerit et eleuatōēꝫ ad ſuperiora nō ꝑmiſerit fieri ſicut durities iſtri verbigr̄a q̄ amplitudinē ꝓhibet ⁊ dēpſitas carnis ⁊ cutis q̄ ſurſū eleuari non ꝑmittūt. Sꝫ ē ēt cū ī amplitudine addit matie s. ¶ Et amplitudinē q̄dē efficit aut venaꝝ vacuitas vt ꝑ ipſā tunica ſuꝑior ſuꝑ īteriorēꝫ declinet ⁊ dilatet̄ aut multa iſtri lēitas. Spiſſitudis aūt cā ē đbilitas aut mlta neceſſitas aut caliditas. ¶ Et raritatis q̄dē cā ē virtus q̄ neceſſitatem ī magnitudie ſuꝑat aut frītas multa diminuta a neceſſitate aut nimia itenſio virtutis ⁊ aduēt⁹ ꝑeitōi ꝓrim⁹. ¶ Cāe vero debilitatis pulſus ex mutatōib⁹ q̄dē ſūt tediū ⁊ vigilie ⁊ eūatio ⁊ matieſ ⁊ hūor nociu⁹ ⁊ exercitiū ſuꝑfluū ⁊ hūoꝝ motus ⁊ ipſoꝝ obuiatio mēbris fortis ſēſus aut cordi vicinis ⁊ totū illud qđ vehemēter reſoluit. ¶ Et duritiei pulſus cāe ſūt ſiccitas corporis vene aut ei⁹ fortis extēſio aut vēhemēs frig⁹ ꝯgelās. ⁊ ēt ē cū pulſus ī criſib⁹ dureſcit ex fortitudie pugne ꝓꝑea ꝙ mēbra ꝑ ipſā extēdūt̄ ad ꝑtē ī pulſiōis nāe. ¶ Lenitatis vero cāe ſūt cāe nāles mollificātes ſicut nutriēs ⁊ egritudiales mollificātes ſicut hydropiſis ⁊ lethargia aut ea q̄ neqꝫ ſūt nālia neqꝫ egritudinalia ſic balneatio. Et diuerſitatis q̄dē cā cū ꝑſeuerantia virtutis ē grauitas materiei cibi aut hūoris. ⁊ cū đbilitate virtutis ē pugna cāe ⁊ egritudis. ex cāis quoqꝫ diuerſitatis ē replo venaꝝ ex ſāguie ſꝫ qđ huic ē ſiſe remouet minutio. Et pſꝫ q̄dē fit diuerſitas cū ſāguis ē viſcoſus ſuffocās ſpūꝫ q̄ mouet̄ ī arterijs ⁊ pro

prie cũ dẽpsitas fuerit circa cor. Et cãis pte rea ipsi⁹ q̃ eã i breui efficiũt tp̃e sũt stõi repl̃o ꝛ tristitia ꝛ cogitatio i aliquo ſ3 cũ i stõ malus fuerit hũor nõ cessabit diuersitas ꝛ forsitã ex eo ꝓueniet tremor cordis ꝛ fiet pulsus tremulus. Et serrini qdẽ pulsus cã diuersitas ei⁹ qđ i corpore vene ẽ fusũ i ꝓutrefactõe sui aut ipsi⁹ cruditate aut sui maturatõe aut diuersitas dispõu3 veꝝ i duritie sua ꝛ mollitie aut apã i mẽbris neruosis. Bispulsãtis vero cã ẽ virtutis fortitudo ꝛ plima necessitas ꝛ durities istrĩ q̃re nõ obedit ei ꝙ virtutes ipsi ꝑcipiũt de diastole i vna vice sicut cũ qs vult vna ꝑcussiõe aliqd icidere ꝛ nõ obeditur ei adiuuaꝛ ab alia ꝛ ꝑcipue cũ necessitas subito augmẽtaꝛ. ¶ Sorricini vero pulsus cã qñ3 ẽ virtus đbilis q̃ đ labore ad qetẽ ordiate ꝓcedit ꝛ de qete ad laborẽ: ſ3 ille qui i vna ꝑmanet dispõe plus ẽ virtutis đbilitatẽ significãs. Et cauda qdẽ soricina ꝛ q̃ eis sil̃is erit ẽ plus significãs fortitudinẽ aliq̃3 ꝛ ꝙ debilitas est i fine: sed eis đterior ẽ cauda finitiua deide mãsiua postea cauda reditiua. ¶ Cadẽtis aũt i medio cã ẽ virtutis lassitudo ꝛ ei⁹ đfect⁹ aut acciñs subito veniẽs ad qđ aia ꝛ nã subito redeũt. Et spamosi qdẽ pulsus cã sũt mot⁹ nõ nãles i virtute aut malitia i eẽntia istrĩ. Pulsus ãt tremulus ꝓcedit ex fortitudine ꝛ istrõ duro ꝛ necessitate forti. Sine istis enim ꝓuenit tremor. ¶ Vndosi ãt ẽ cũ ei⁹ cã erit virtutis đbilitas ſ3 pl̃i3 ꝛ nõ põt fieri diastoles nisi paulatĩ ꝛ paulatĩ. Et ẽ ẽt cũ instrĩ lenitas ei⁹ cã erit l3 virt⁹ nõ sit valde debilis. ¶ Istrĩ3 nãq3 molle ꝛ hũidũ ꝯcussione3 ꝛ motũ nõ recipit q̃ i vnãquãq3 penetrẽt ꝑtẽ queẽadmodũ siccũ qđ ẽ duꝝ recipit qm̃ siccitas ꝯcussiõi ẽ apta ꝛ tremori. ¶ Et duri qdẽ sicci finis sui ꝑncipij motu moueꝛ: moll' vero hũidi ꝑtẽ pol̃e ẽ moueri ꝛ aliã ꝑtẽ motu ipsi⁹ nõ pati ꝓpterea ꝙ cito recipit sepõe3 ꝛ flexionem ꝛ diuersitatẽ i figura. ¶ Et vermiculosi quidem pulsus ꝛ formicantis causa est fortis debilitas ita vt tarditas ꝛ spissitudo ꝛ diuersitas in partibus pulsus coniungantur quoniã virtus instrumentu3 in vna hora dilatare nõ valet sed paulatĩ ꝛ paulatim. Cã autẽ pulsus mali põderis si pulsus quidem fuerit i dispõibus temporis quietis ẽ augmẽtu3 necessitatis. Et si in dispositionibus tp̃is motus fuerit ẽ augmẽtũ debilitatis aut necessitatis priuatio. sed pulsus tp̃is mot⁹ ꝑꝑ velocitatẽ diastoles alicuius est ab hoc. ¶ Et cause quide3 pleni ꝛ vacui ꝛ calidi ꝛ frigidi sursum ꝛ submersi inferius manifeste sunt.

¶ De pl̃sib⁹ etatũ ꝛ masculoꝝ ꝛ feiaꝝ. C. vii.

Masculoꝝ pulsus maioris sũt ꝛ fortiores valde ꝑꝑ vehemẽtiã virtutũ eoꝝ ꝛ necessitatis ipsoꝝ ꝛ ꝑꝑea ꝙ eoꝝ necessitas magnitudine ꝯpleꝛ ꝛ est eoꝝ pulsus tardior pulsu mulieꝝ ꝛ rarior ſm pl̃m. ¶ Et oĩs quidẽ pulsus in quo ꝑseuerat virtus ꝛ est spissus o3 ꝓculdubio ꝙ sit velox: ẽ. n. cũ ante est velocitas q̃3 spissitudo ꝑꝑ hoc igr̃ sicut pulsus masculorũ est tardior ita est rarior. ¶ Pueroꝝ vero pulsus lenior ꝑꝑ hũiditatẽ ꝛ est debilior ꝛ spissior qm̃ calor est fortis sed virtus nõ est fortis eo ꝙ nõdũ sunt ꝯpleti. ¶ Pueroꝝ vero pulsus ꝯꝑõe q̃3titatis corpus eoꝝ est magn⁹ qm̃ eoꝝ istrm̃ est valde molle ꝛ ipsoꝝ necessitas est valde fortis ꝛ eoꝝ virtus ꝯꝑõe ꝑuitatis corporis ipsoꝝ nõ est ꝑue q̃3titatis. Veꝝ tñ eoꝝ pulsus ꝯꝑõe pulsus ꝯpletoꝝ est ñ magnus sed est velocior ꝛ spissior ꝑꝑ necessitatẽ. ¶ In pueris nãq3 multiplicaꝛ vaporis fũosi collectio ꝑꝑ multã digõnẽ eoꝝ ꝛ frequentiã eius in eis. Et ꝓpter hoc valde est necesse ipsum extrahere ꝛ calorẽ ipsoꝝ innatũ euentaꝛ. ¶ Iuuenũ vero pulsus est multe magnitudinis ꝛ nõ est multe velocitatis imo in ipsa est valde diminutus ꝛ in spissitudine ꝛ ad uaritatẽ tendens. Et illoꝝ qdẽ pulsus q in principio iuuentutis exñt est maior. ¶ Et eoꝝ q̃ sũt in medio iuuentatis est fortior. ¶ Et nos quidẽ iã declarauimus ꝙ calor in pueris ꝛ iuuenibus fere est sil̃is ergo necessitas in eis erit ꝓpinq̃ sed virtus in iuuenibus ẽ augmẽtum hẽbiꝛ ergo ex magnitudie ꝙ i ipsis restaurat qđ defuerit ex velocitate ꝛ spissitudie. ¶ Et ꝑncipiũ qdẽ rei vñ ꝓueit magnitudo ẽ virt⁹ sed necessitas ẽ appetẽs ꝛ istrĩ3 qdẽ ẽ adiuuãs. ¶ Senu3 ãt pulsus ẽ mior ꝑꝑ debilitatem ꝛ mioris velocitatis ꝑꝑ hoc ẽt ꝛ ꝑꝑ diminutionẽ necessitatis ꝛ ꝑꝑ hoc est rarior. ¶ Et pulsus qdẽ senũ q iã ꝓcesserũt in annos ẽ ꝑuus ꝛ rarus ꝛ tardus ꝛ ẽ cũ ẽ mollis ꝑꝑ hũores extrãeos ꝛ nõ ꝓpter nãles.

¶ De pulsu complexionum. Capitulum. viii.

Pulsus cal̃e ꝯpl̃onis vehemẽtis ẽ necessitatis. qđ si virtus ꝯuenerit ꝛ istrĩ3 erit pulsus magnus. ¶ Si ergo vnũ eoꝝ diuersificabiꝛ: erit queadmo3 dc̃m ẽ i ꝑcedẽtib⁹. Et si cal̃itas qdẽ nõ male fuerit ꝯpl̃onis: imo nã

lis erit cõplerio fortis ꝛ sana ꝛ virtus multũ fortis. ꝛ neqȝ eristimes ꝙ calor inat⁹ si fuerit fortis q̃ztũcũqȝ sit minuat ex virtute imo ex eo ꝓuenit i subã sps fortitudo ꝛ in aia audacia. ¶ Calor vero ↄplõis malitiã seqũs quãto plus augm̃tatus fuerit tãto i virtute plus debilitatẽ augm̃tabit. ¶ Cõplõ vero fr̃a ↄclinat pulsus ad ptẽ diminutõis sicut ꝓprie est puitas ꝛ ꝓprie tarditas ꝛ raritas. Quũqȝ in fr̃ȝ fuerit molle latitudo ei⁹ augmẽtata erit ꝛ ei⁹ silr̃ tarditas ꝛ raritas. Qd̃ si dux fuerit erit minus hoc. Et debilitas qdẽ quã mala ↄplõ fr̃a hereditare facit maior ẽ ea q̃ȝ mala ↄplõ calida facit hereditare qm̃ cal̃itas. s. calor i nato magis ẽ ↄueniẽs. Cõplerionẽ vero hũidã sequitur iundatio ꝛ dilatatio. ꝛ sicca qdẽ sequit̃ coãgustatio. ꝛ durities. Amplius si virt⁹ fuerit fortis. ꝛ necessitas multa accidet bispulsãs ꝛ spamosus ꝛ tremulus. Tu vero deinceps ↄpõe ↄseruãdo pncipia. Est pterea cũ vni hoi accit vt duox latex ipsi⁹ diuersificet̃ ↄplõ. Erit ergo vnũ ipsox fr̃ȝ ꝛ alterũ calidũ ꝛ accidet vt diuersitate q̃ ꝓuẽit ex cal̃itate ꝛ fr̃itate hox duox lateruȝ pulsus diuersi fiãt. Eritqȝ pulsus calidi lateris pulsus calide ↄplõnis: ꝛ lateris fr̃i pulsus ↄplerionis fr̃e. ꝛ ex hoc quidem scit̃ ꝙ pulsus in diastole ꝛ sua ꝛ sistole nõ est ſm mõȝ accessionis ꝛ recessionis cordis. Immo ſm modum diastoles ꝛ sistoles ipsius corporis arterie.

¶ De pulsu tempox. Capitulum. ix.

In vere qdẽ ẽ cũ pulsus ẽ pu⁹ nõ tñ i oi re ꝛ ẽ i fortitudie augm̃tat⁹. In estate vero ẽ velox ꝛ spissus pp necessitatẽ ꝛ pu⁹ ꝛ ↄbilis pp virtutis resolõnẽ q̃ ẽ pp resolõnẽ sps q̃ fit pp calorẽ exteriorẽ dominãtẽ supfluũ. ꝛ i hyeme ẽ maioris raritatis ꝛ tardioris ↄbilitatis ꝛ cũ hoc ẽ puus qm̃ virt⁹ debilitat̃ ꝛ in quibusdã corporibus accit vt calor in ꝓfũdo teneat̃ ꝛ aduneṫ ꝛ virtus fortior fiat ꝛ hoc cũ ↄplõ calida ẽ dñans ꝛ refrenãs frig⁹ ꝛ nõ p ipsũ neqȝ patiẽs neqȝ frigiditas ad fundũ vadit. ¶ In autũno aũt ẽ pulsus diuersus ꝛ trahit ad debilitatẽ quandã sed ipsi⁹ diuersitas ẽ ꝓpter multitudinẽ ↄuersiõis ↄpleriõis accñtalis i autũno nũc ad calorẽ nũc ad fr̃itatẽ. Et ipsius qdẽ debilitas ẽ etiã ꝓpter hoc. cõplõ eni diuersa semp deteri⁹ efficit nocumẽtũ q̃ȝ sil̃is ꝛ eq̃lis licet sit mala. Et qa autũnus est temp⁹ nature vite ↄriũ qm̃ calor i eodem debilitatur ꝛ siccitas fit fortior. Tempox vero pulsus que sunt inter tempora temporibus proportionantur que sunt circa ipsa.

¶ De pulsu regionum. Capitulum. x.

Regionũ q̃dã sũt tẽpate vernales ꝛ q̃dã sũt cal̃e estiue ꝛ q̃dã sũt fr̃e hyemales ꝛ q̃dã sicce autũnales. Iudicia igr̃ pulsũ erũt in eis ſm modũ quẽ sciuisti de pulsu tẽpox.

¶ De pulsu q ꝓuẽit ex cibo ꝛ potu. Capl̃ȝ. xi.

Exterius corpori adueniẽtia ꝛ ipȝ ingrediẽtia pulsus dispõnẽ mutãt q̃litate sui ꝛ q̃ztitate. Sȝ q̃litate qm̃ si ad calefacieñ declinauerit aut ad ifr̃andũ mutabũt ipȝ ſȝ illd̃. ꝛ q̃ztitate qdẽ qm̃ si eq̃lia fuerit, fiet pulsus in magnitudie augmẽtatus ꝛ velocitatis maioris ꝛ spissitudis pp augm̃tũ virtutis ꝛ caloris ꝛ pmãebit hec mutatio aliquãdiu. Et si plurime magnitudis valde fuerit erit pulsus diuersus absqȝ ordie pp grauitatẽ nutriẽtis supra virtutẽ qm̃ ex oi grauitate ꝓuenit in pulsu diuersitas. ꝛ qdẽ eristimauit Archigenes ꝙ eius velocitas est tũc multo maior q̃ȝ spissitudo. Et hec mutatio est pseuerãs qm̃ cã pseuerãtie lȝ sit multitudis minoris hac tam̃ est diuersitas ordinata. Qd̃ si pauce fuerit q̃ztitatis erit pl̃sus mioris diuersitatis ꝛ magnitudis ꝛ velocitatis nȝ eius mutatio diu pdurabit qm̃ mã pauca cito digerit̃. Ampli⁹ si virtus deficiat ꝛ debiliteṫ ex multitudine aut paucitate q̃cũqȝ fuerit sil̃es erũt pulsus in puitate ꝛ tarditate vsqȝ in fine rei. Qd̃ si nã fortis fuerit i digerendo ꝛ ↄuertando fiet pulsus tẽpatus. ꝛ vinũ ẽt ꝓprietatẽ hȝ ꝛ est: qm̃ ex magitudie ipsius lȝ sit subtile ꝓuenit diuersitas. Ex ipso tamẽ nõ ꝓuenit ꝙ sit tãtũ q̃ztũ illud qd̃ ꝓuenit ex nutriẽtibus q̃ sibi sil̃ant̃ ꝛ hoc qdẽ est pp raritatẽ subẽ ipsius ꝛ subtilitatẽ eius ꝛ leuitatẽ. Quũ ãt vinũ i actu est fr̃m ꝓuenit ex eo ꝙ ꝓuenit ex aliis fr̃is in minorando ꝛ rarificando ꝛ tardando velocitate sue penetratõis. Deinde cũ in corpoṙ calefit rẽoueṫ velociter qd̃ ex eo ꝓuẽit. Vinũ pterea cũ i corpus penetrauerit ꝛ fuerit cal̃ȝ nõ elõgabit̃ multũ a nã ꝛ accedit velox resolutio. Qd̃ si cũ est fr̃ȝ penetrauerit fiet ex nocumento qd̃ nõ fit ex aliis fr̃is rebus qm̃ ille tardãt̃ ↄõec calefiãt nȝ eox penetratio est ita velox vt istius. Illud eni velocius penetrat q̃ȝ ↄpleat̃ calefactio: ꝛ eius qdẽ ipedimentũ ẽ magnũ ꝛ pcipue i corporibus q horripilatiõi sũt apta. ꝛ neqȝ ẽ sicut ipedimentũ calefactionis ipsius quũ ipsũ cal̃m penetrat qm̃ ei⁹ ca

lefacio in pncipio obuiatōis nō pucit ad hoc vt magnū faciat ipedimentū:imo nā ei obuiat cū ptitione ⁊ distributōe ⁊ resolutōe. Frz vero est quū naturā deficere facit ⁊ eius virtutē extinguit anteq̄ʒ ad ptitionē ⁊ distributionē ⁊ resolōnē pueniat. Et hoc qdē ꝑuenit ex vino multitudie sue q̄ātitatis ⁊ calefactiōe ipsius ⁊ frītate. Quū āt ipsum ɔsideratum fuerit v. de fortitudinē efficit alia hēbit iudicia qm̄ ipsum sua eēntia fortes efficit sanos ppea ꝙ velociter ꝑbet augmētū in subā sps Sʒ lʒ calefatio ⁊ infratio q̄ ex eo fiunt plurima corpora ipediāt.ē tn̄ quū vnaq̄q̄ʒ eaꝝ cū aliq̄ ɔueīt ɔplone ⁊ ē quū n̄ ɔueīt cū ɔplone Est nāq̄ʒ cū res frē eos fortes reddūt q ɔplonē calaʒ malā hn̄t sicut dixit. S. ꝙ succ⁹granati calefactos sp fortes efficit:⁊ hydromel i frātos sp reddit vigorosos. Vinū pterea vn̄ est calm̄ natura aut fm natura est quū quosdā fortes facit ⁊ quosdā debilitat.nō tn̄ fmonr̄ est nunc de hoc imo in virtute eius q̄ velocio ad spūm ɔuertit.qm̄ h sp hʒ ꝑ sui eēntiā. Qō si vnū hoꝝ duoꝝ ipsum in aliquo corpore iuuerit augmentabit in faciendo fortitudinē ⁊ si ei ɔtrariū extiterit minus fortitudinē faciet. Scd̄m hoc igr̄ ipsum pulsum conuertet fm hoc qm̄ si fortitudinē faciet in pulsu augmentabit fortitudinē ⁊ si calefaciet in necessitate efficiet augmentū:⁊ si infrabit minorabit necessitatē. Et fm plm̄ in fortitudine faciet augmentū. Nūq̄ʒ āt in necessitate efficit augmentū qn in velocitate addat. Aqua vero ppea ꝙ nutrimentū penetrare facit vigorat ⁊ silitudinē opōis vini opaꝫ.⁊ qm̄ non calefacit immo infrigidat non tantum auget in necessitate quantum vinum.

¶De eis que somnus ⁊ vigilie in pulsu operantur. Capitulum.xii.

PUlsus qdē iudicia in somno diuersificāt fm horā sōni ⁊ fm dispōnē digōis. Pulsus igr̄ in pricipio sōni est puus ⁊ debilis qm̄ mot⁹ coloris nālis tūc ē ad ɔstrigēdū ⁊ submergendū ⁊ nō ad dilatādū ⁊ māifestādū qm̄ ipse in hora illa totus tendit ad occultū ppea ꝙ ipm aia mouet ad nutriens digeren ⁊ maturan̄ supfluitates ⁊ est sicut supat⁹ ⁊ obsessus ꝑculdubio. Et pulsus ēt est maioris tarditatis ⁊ raritatis:qm̄ lʒ i calore accidat augmentū fm ɔstrictōeʒ ⁊ coadunatōeʒ tn̄ priuatus est augmento qō hʒ in hora vigiliaꝝ pp motū calefaciētēʒ.⁊ mot⁹ qdē plus ē ad īflāmaň ⁊ iclinaň ad ptē malitiei ɔplonis Sʒ ɔstrictio ⁊ eoꝝ coadūatio tēpate mioris sūt īflāmatōis ⁊ min⁹ extrahūt calorē ad extuationē. Et tu qdē hoc scies ex hoc ꝙ anhelitus lari ⁊ ipsi⁹ extuatio multo maiores sūt anhelitu ⁊ extuatōe eius cuius calor ē ɔstrictus pp cām q̄ silis ē sōno verbigrā submersi in aq̄ tēpate frītatis q sit expgefactus lʒ calor ɔstringaꝫ ⁊ fugiat ex hoc nō tn̄ augmentū anhelitus eius pueniet ad id ad qō pueniet labor ⁊ exercitiū q̄ sūt ei ꝑpinq̄. Quūq̄ʒ bene ɔsideraueris nō iuenies aliud qō calorē vehemētius icendat q̄ʒ labor ⁊ motus. Et vigilie qdē calorē nō efficiūt motu corporis ita vt cū corpus qeuerit nō sit ipse necessari⁹. imo faciūt calorē ppea ꝙ spūs ad exteriora mouetur ⁊ motus eius ad ea est fm ɔtinuitatē cū ista est eius gn̄atio. Quū āt cibus digestus est sōno redit pulsus ⁊ fit fortior ꝑpterea ꝙ virtus augmentū recipit a nutriente ⁊ redit illud qō ad ꝑfundū descēderat ad regeň nutriēs ad exteriora ⁊ ad suū pncipiū.⁊ silr̄ pp hoc ēt magnificaꝫ tunc pulsus multū ⁊ ppea ꝙ ɔplones caliditas ꝑpter nutriēs augetur queadmodū dixim⁹⁊ istri ēt augeꝫ lenitas ꝑ id qō ad ipsum ex nutrimēto penetrat. Verūtn̄ sua magnitudine nō auget velocitatē nʒ spissitudinē:qm̄ hoc nō ē illud qō i necessitate ꝑbet augmentū ⁊ hoc ēt nō ē ꝓhibēs restaurari ex eo qō necessariū ē magnitudie sola.deide qn̄ cū dormiēte sōnus ꝑseuerauerit fiet pulsus debilis pp caloris inati ɔstrictōeʒ ⁊ virtutis ɔpssionē sub supfluitatibus q̄ euādere erāt fm eūonis mōs q sūt i vigiliis ex qbus ē exercitiū ⁊ eūationes q̄ nō sentiuꝫ.quū āt sōnus i pncipio eūationē iuenerit ⁊ nec inuenerit aliqd ad qō digereň tendat decliabit ɔplonē ad ptē infrandi:ꝑseuerabūt ergo puitas ⁊ tarditas ⁊ raritas i pulsu ⁊ ⁊ icessanter augmētabuꝫ. Vigilie ēt diuersa hn̄t iudicia vł dissilia quū .n. dormiēs euigilabit nā sui declinabit pulsus ad magnitudinē ⁊ velocitatē ordiate deiň ad suā nālē redibit dispōnē. Sʒ subita cā euigilato accit vt pulsus eius illico quū a sōno remoueꝫ qescat qm̄ virtus coraʒ eo qō subito euenit victa ē. et deide post hoc redibit ad eū pulsus magnus velox spissus ⁊ diuersus ad tremorē. Et qm̄ motus iste est similis violento iō nō inflāmat etiā ipsum. Et qm̄ virtus subito moueꝫ ad repelleň nāliter illud qō accit.ergo mot⁹ accn̄t diuersi ⁊

treunit pulsus sed tñ ꝺm hoc nõ lõgo ꝑseue-
rat tp̄e. imo ad eq̃litatẽ cito redit qm̄ lꝫ ei⁹ cã
sit quasi fortis eius tamen durabilitas ẽ pau
ca ⁊ cognitio destructionis ipsius ẽ velox.

¶De iudiciis pulsus exercitii. Capl̄m. xiii.

IN pricipio qdẽ exercitii ⁊ dũ ẽ tẽꝑatuꝫ pulsus fit magnus ⁊ fortis ⁊ hoc quideꝫ ꝓpter augmẽtũ caloris ĩnati ⁊ fortitudinem ipsi⁹ ⁊ fit ẽt velox ⁊ spissus valde ꝓpter super fluã necessitatẽ quã facit motus. Q̃ꝺ si per seuerauerit ⁊ fuerit ꝓlixũ aut lꝫ fuerit breue erit tñ fortissimũ destruet qꝺ ex fortitudie ꝓ uenit ⁊ debilitat pulsus ⁊ fiet ꝑuus ꝓpter re solonẽ caloris inati: sed ipse fiet velox ⁊ spiss⁹ ꝓpter duas res. q̃ꝝ vna ẽ augmẽtũ fortitudi nis ⁊ necessitatis: ⁊ alia ẽ: qm̄ virtus retrahit ne magnitudini sufficiat postea velocitas in- cessant minuit ⁊ spissitudo augmẽtat ꝺꝫ quã titatẽ eius qꝺ ex virtute debilitat. Deide ad vltimũ si exercitiũ ꝑdurauerit ⁊ debilitaue- rit fiet pulsus formicãs ꝓpter debilitatem ⁊ spissitudinẽ fortẽ. Postea si magis sup̄fluũ fuerit ⁊ ex ipso q̃si ad mortẽ ꝑueniat efficiet qꝺ oia faciũt resoluẽtia ⁊ reducet pulsum ad hoc vt sit vermiculosus deinde faciet ipsum declinare ad raritatem ⁊ tarditatem cuꝫ de bilitate ⁊ paruitate.

¶De iudiciis pulsum balneatoꝝ. Ca. xiiii.

BAlneatio aut erit cũ aq̃ cl̃a aut cũ fr̃a. si ãt fuerit cũ aq̃ cal̃a in ꝑncipio ꝓueniẽt ex ea fortitudis ⁊ necessitatis iudicia. quũqꝫ multũ resoluerit debilitabit pulsũ. S. quoqꝫ dixit erit tũc ꝑuus tardus ⁊ rarus. Dice- mus ergo q̧ debilitas qdẽ ⁊ ꝑuitas pulsus ꝓculdubio erũt: sꝫ aq̃ cal̃a cũ ĩ iteriorib⁹ cor poris calefactionẽ efficiet calore accñali for- tasse nõ durabit. sꝫ ad sui nãꝫ q̃ ẽ infr̃andi re dibit ⁊ fortasse durabit ⁊ ꝑmãebit. qꝺ si acci dẽtalis q̃litatis iudiciũ sup̄auerit fiet pulsus velox ⁊ spissus. Et si sup̄auerit qꝺ ex nã sui ꝓ ueniet fiet tardus et rarus. Et si fiet calefa- ctio accñalis ad tãtã virtus resolonẽ ꝑuene rit vt sincopi fit ꝓpinq̃ fiet ẽ pulsus tardus et rarus. Sꝫ balneatõis cũ aq̃ fr̃a facte fr̃itas si penetrauerit debilitabit pulsũ et faciet par uũ et efficiet raritatẽ et tarditatẽ. et si nõ pe netrauerit. imo calorẽ coadũauerit augmẽta bit fortitudo et crescet paꝝ et minuet voloci tas et spissitudo. Ex aq̃s vero in thermis exi stentibus q̃ sũt exiccãtes duritiẽ in pulsu au- gmẽtãt ⁊ ex eis magnitudine minuunt. Sꝫ calefacientes velocitatẽ in pulsu augmentãt Si ãt virtutẽ resoluerint erit qꝺ iã dixius.

¶De pulsu qui mulieribus est proprius et ẽ pulsus pugnantium. Capitulum. xv.

NEcessitas qdẽ ĩ eis ẽ multa ꝓpter cõi tatẽ filii ĩ attractõe aeris. Ipse. n. quasi duabus attrahũt necessitatibus et duabus aeris attractõibus. Sꝫ virtus ꝓculdubio ñ augmẽtat nꝫ ẽt minuit nisi q̃ꝫtũ oꝫ ꝓpter la titudinẽ paucã q̃ ꝓuenit ex põdere ꝑ̃gnatio nis propter hoc igitur iudiciun virtutis me die et necessitatis fortis vincit et augmenta tur pulsus et fit velox et spissus.

¶De pulsu dolorum. Capitulum. xvi.

DOlor mutat pulsũ aut ꝓpter fortitudi nẽ sui: aut q̃ ẽ ĩ mẽbro ꝑncipali: aut ꝓ pter lõgã morã sui. Et dolor qdẽ cũ ĩ sui ꝑn cipio fuerit faciet virtutẽ ebullire et mouebit ipsaꝫ ad resistẽ et referanduꝫ et inflãmabit caliditatẽ. Fiet ergo pulsus magnus ⁊ velox ⁊ maioris spissitudinis: qm̄ fixio magnitudi- nẽ faciet ⁊ velocitatẽ. Q̃uũqꝫ dolor ad finẽ sue fortitudis ꝑuenerit ꝓpter illud qꝺ dixĩus de modis ꝓcedet minorãdo ⁊ redibit ad infe riora dõec magnitudinẽ ꝑdet ⁊ velocitatem ⁊ vicẽ eaꝝ supplebunt spissitudo fortis ⁊ par uitas ⁊ formiculatio ⁊ vermiculatio. ⁊ si aug mẽtat⁹ fuerit adducet ad raritatẽ ⁊ ꝑditõeꝫ.

¶De pulsu apostematum. Capitulum. xvii.

APostematũ qdẽ alia sũt q̃ febres affi- ciunt. Et hoc aut ꝓpter eoꝝ magnitu- dinẽ aut ꝓpter nobilitatẽ mẽbri in quo sunt. Et pulsum in toto corpore mutant ꝺm muta tationem febris ꝓpriã ⁊ nos ipsam dicemus ĩ loco suo. Et alia sunt que febres nõ faciũt ⁊ mutant pulsum membri in quo sunt propri um per essentiam. Et est etiam cum reliqui corporis pulsum mutant per accidens. s. non ꝓpter q̧ est ap̃a: sed ꝓpter q̧ dolorem efficit

¶Ap̃a ãt qꝺ pulsũ mutat aut ipsum mutat per speciem sui aut per sui tempus aut ꝑ quã titatem suam aut per membrum in quo est aut per accidens quod sequitur ipsum ⁊ cõ- mitatur. Q̃uod vero per sui speciem mutat est sicut ap̃a calidum ex quo per suam speciẽ ꝓuenit vt mutetur pulsus ad serrinum ⁊ ad tremorem ⁊ horripilationem et velocitatem et spissitudinem nisi ei contraria fit causa hu mectans que proprietatem serrini destruat. et vice ipsi⁹ vndositatẽ supplere faciat. verũtñ trẽor et velocitas et horripilatio et spissitudo

ipsū semp ꝯmitať ⁊ queadmodū cāꝝ qdā sūt q̄ serrini ꝓprietatē ꝓhibēt: silr sūt qdā eaꝝ q̄ serrini ꝓprietatē augmētāt ⁊ ipsā apꝑere faciūt. ¶ Et molle qdē apā pulsū facit vndosū ⁊ si fuerit valde fꝫ ipsū efficiet tardū ⁊ raruꝫ. ¶ Duꝝ vero apā ꝓprietatē serrini augm̄tat. In eritura aūt cū fit collectio ipsa pulsū conuertit de ꝓprietate serrini ad vndosi ꝓprietatē pp hūiditatē ⁊ lenitatē q̄ ipsā sequūt ⁊ prebet augmētū i diuersitate pp suā grauitatē. velocitas aūt ⁊ spissitudo alleuiať ꝓpter caloris accidētalis gētē cā maturatiōis. ¶ Mutatio vero ipsius cā suoꝝ tēpoꝝ ē qm̄ dū calidū apā erit i augm̄to ꝓprietas serrini ⁊ quecūqꝫ dirim⁹ sūt sic i augmēto ⁊ ei⁹ durities semp augmētať pp ertēsionē q̄ augeť ⁊ i tremoř pp dolorē. Quūqꝫ ad statū puenerit oīa augmentať accñtia preter illud qđ fortitudinē seqť: ipsū nāqꝫ debilitať i pulsu ⁊ i spissitudie ⁊ velocitate augm̄tū ꝑbet deide si ꝓlōgabiť velocitas destruetur ⁊ redeūdo fiet formicās. Quū aūt minueť ⁊ resolueť aut aprietur fiet pulsus fortis ꝑpea q̄ virt⁹ eronerabř a pōdere ⁊ cessabit ipsi⁹ tremoꝛ ꝑpea q̄ doloꝛ ertēsiu⁹ minueť. ¶ Scđm q̄ntitatē vero sui qm̄ magnum facit vt sint iste dispōes maiores ⁊ magis augm̄tate ⁊ puū vt sint rariores ⁊ paruiores. ⁊ fꝫ mēbꝝ qm̄ er mēbris neruosis ꝓuenit augmētū i duritie pulsus ⁊ i ꝓprietate quā hꝫ frin⁹ ipsi⁹. ⁊ er venenosis qdē ꝓuenit augmētū i magnitudie sua ⁊ vehemētia ⁊ diuersitas multa ⁊ ꝑcipue si q̄ i eis supate fuerit arterie sicut i splene ⁊ pulmōe ⁊ nō durabit hmōi magnitudo nisi q̄ntū pseuerauerit fortitudo ⁊ mēbra humefcā ⁊ leuia ipꝫ faciūt vndosū sicut cerebrū ⁊ pulmo. ¶ Mutatio vero q̄ apā mutat pulsū aliquo mediāte est sicut apātis pulmōis qđ facit pulsuꝫ tremulū ⁊ sic apātis epatis qđ facit ipꝫ mictualē ⁊ apātis renis qđ facit ipsū strāgurialeꝫ ⁊ apā mēbri fortis seruus sicut stōi ⁊ diaphragmatis facit ipsum spasmosum ⁊ sincopizantem.

¶ De iudicijs pulsus accñtiū aīe. Ca. xviij.

Ira quidem propterea q̄ virtutem feruere facit ⁊ spiritum subito dilatat pulsum facit magnum ad superiora se eleuantem velocem ⁊ spissum in quo non oportet diuersitatem cadere quoniam passio eristit similis nisi timoꝛ ei ad misceatur qui vna vice superet ⁊ hoc alia superet vice: ⁊ similiter si verecūdia ei admisceat aut ꝯtrarietas ab itellcū q̄ tacere ꝑcipiat ⁊ ne ferueat ad malū iferendū illi cui irascit. ¶ Et er delitiis qđ ꝑpea q̄ ad eteriora paulati mouēt nō puenit ad illđ qđ puenit ex ira i velocitate ⁊ spissitudie imo est cū eius magnitudo sufficit necessitati ⁊ est tardus ⁊ rarus. ¶ Et silr pulsus letitie: qm̄ ipse fit magnus fm pħm cū lenitate ⁊ attinet tarditati ⁊ raritati. ¶ In tristitia vero ꝑpea q̄ calor suffocať ⁊ submergiť ⁊ fortitudo ⁊ virtus debilitať oꝫ vt sit pulsus pu⁹ ⁊ debiľ rar⁹ ⁊ tardus. ¶ Timoꝛ vero q̄ subito venit pulsū facit velocē ⁊ diuersum ⁊ iordinatū. Sed cōsuetus ⁊ qui ordinate prouenit mutat pulsuꝫ secundum modum mutatōis sollicitudinis.

¶ De summa mutationis rerum contrariarum nature essentie pulsus. Capitulum. xix.

Ab eis fit mutatio aut pp hoc q̄ accit de eis er malitia ꝯplonis. ⁊ tu qdē iam sciuisti pulsū cuiusqꝫ ꝯplonis: aut ꝑpea q̄ virtute ꝯstrigūt ⁊ pulsū faciūt diuersū: ⁊ si ꝯstrictio valde fuerit fortis erit sine ordie ⁊ absqꝫ pōdere ⁊ ꝯstrictionē qdē faciens est oīs materialis multitudo: siue sit apā siue nō sit apā aut ꝑpea q̄ virtutē dissoluit ⁊ facit pulsuꝫ debilē. ⁊ oīa hec sunt sicut doloꝛ fortis ⁊ egritudines aīales que sunt fortis resolutōis.

¶ Summa secunda doctrine tertie Fen de de vrina ⁊ egestione ⁊ ē ꝯtinēs. xiii. capła.

¶ Est sermo vlis de vrina. Capłm p̄mum.

Vie significatōis dispōnū vrine nō oꝫ credere nisi postq̄ꝫ ꝯditōes obseruaťe fuerit. ¶ O pꝫ eni vt vria q̄ ꝯsidereť sit p̄ma vria q̄ i mae colligiť ⁊ nō permāeat lōgo tpe ⁊ nō fit er nocte reseruata. neqꝫ sit ille cuius est q̄ aquam nō bibit ⁊ cibū nō comedit. ⁊ n̄ sit q̄ cibo aut potu rē tigētē accepit sicut crocū ⁊ casiāfistulā: qm̄ vria tigēdo ad citrinitatē ⁊ rubedineꝫ mutat: ⁊ sicut olera q̄ tigēdo mutāt ad viriditatē ⁊ almuri qđ ad nigredinē ⁊ vinū qđ mutat vrinā fm suū colorē. neqꝫ sit q̄ eteriora sui rē tigēte ifecerit sicut alcāna. qm̄ cū er ea aliqs tigiť fortasse eius vria er ea ificiť. neqꝫ sit q̄ rē que cū vria aliquē humorē erpellit assūpsit. sicut qđ cholerā aut phła erpellit: neqꝫ se erercuit motibus corporeis aut ꝯpōnibus aut dispōnib⁹ que sunt extra cursū nature q̄ vrie colorē mutāt: sicut ieiunium aut vigilie aut laboꝛ aut ira aut timoꝛ. ¶ O ia eniꝫ hec vrinā tigūt fꝫ citrinitatē aut rubedinē ⁊ coi-

tus vrinā valde ipinguat.ꝛ ſicut vomitus et euātio qm̄ h colorē mutāt ꝛ ſubāz q̄ i vrina eē dz. Silr̄ cū ipſa multis permanſerit oris. ¶ Quapp dixerūt qdā ꝙ poſt ſex horas iſpi ciēda nō ē qm̄ ipſiꝰ ſignificatio debilitatꝛ ꝛ color mutatꝛ ꝛ hypoſtaſis diſſoluitꝛ aut mutatꝛ et fit ſpiſſior q̄zuis ego dicā ꝙ nec pꝰ horā vnā. ¶ Vrina pterea tota itegre colligēda ē i vrinali magno:ne ex ea aliqd effūdatꝛ. ¶ Et eius qdē diſpō illico cū migitꝛ n̄ ē ꝯſiderāda neqꝫ niſi pꝰ q̄z i vrinali reſidet. Et obſeruādū ē ne ſol eā tāgat neqꝫ vētꝰ ne pturbetꝛ ꝛ ne ꝯgeletꝛ dōec hypoſtaſis ſeparetꝛ ꝛ ſeparatio ꝯpleatꝛ: nō eni deſcēdit illico cū migitꝛ neqꝫ i vltio ſine maturatōis.ꝛ nō colligatꝛ i vrinali i q̄ alia fuerit oblutū. ¶ Ampliꝰ vrine pueroꝝ ſignificatio ē pua ꝛ pcipue ifātiū ꝓpterea ꝙ lacte nutriūtꝛ ꝛ ꝙ materia tigens i eis eſt qeſcens ꝛ ſubmerſa: i eoꝝ quoqꝫ natura erit ex debilitate ꝛ mltā dormitōe qȯ maturitatis ſignificationē pnecat. ¶ Et iſtr̄z qȯ colligendi vrinā ē corpꝰ paruū ſubāz hn̄s nitidū ſic vitꝝ clarum aut criſtallus. ¶ Scias āt ꝙ vrina q̄zto plus eā tibi approxias tāto ſpiſſitudo augmētatꝛ ꝛ q̄zto plus elōgas eā a te augmētatꝛ i ea claritas:ꝛ ꝓpter hoc differt ab oibꝰ falſitatibꝰ que ſūt i ea qbꝰ medici expiuntꝛ cū eis oñ duntꝛ. ¶ Quū vrina i vrinali colligitꝛ cuſtodiēda ē a mutatōe frigoris ꝛ ſolꝛ ꝛ vēti. Et oꝫ vt i lumie aſpiciatꝛ ita ꝙ ſup eā nō cadat radius imo ab ipſo tegatur ꝛ ſic in ea iudicetur de accidentibus que in ipſa apparent. ¶ Scito etieam ꝙ prima ſignificatio quā vrina hꝫ eſt de diſpoſitiōe epatis ꝛ viaꝝ aquoſitatis ꝛ ſuper diſpoſitiones venaꝝ ꝛ eis mediantibus alias demonſtrat egritudines. ¶ Firmior tn̄ eius ſignificatio eſt illa que de epate exiſtit ꝛ ꝓprie de diſpōe gibboſitatis ipſius. ¶ Amplius ſignificationes que ex vrinis hn̄tur ex ſeptē ſūt accepte generibus genere coloris ꝛ gn̄e ſubē ꝛ gn̄e claritatis ꝛ turbulentie ꝛ gn̄e hypoſtaſis ꝛ gn̄e q̄ztitatis i paucitate ꝛ multitudie ꝛ genere odoris ꝛ gn̄e ſpūe. ¶ Sūt vero quidā qui inter hec gnā ponunt genus tactus ꝛ genus ſaporis. ¶ Quūqꝫ dicimus genus coloris intelligimus illud qȯ viſus in ea ſentit ex coloribus.ſ. albedinem aut nigredinem aut qui inter eas exiſtunt. ¶ Et quū ſubē genus dicimus intelligimus diſpoſitionē ipſiꝰ i groſitſidie aut tenuitate. ¶ Et cū dicimꝰ genus claritatis ꝛ turbulētie itelligimꝰ ꝙ penetracio viſus i ea ē facilis aut nō ē. ¶ Inter h āt gēus ꝛ gēus ſubē exiſtit dr̄a qm̄ plerūqꝫ eſt ſubā groſſa ꝛ clara ſicut albumē oui ꝛ glutē piſciū liq̄tū ꝛ vitꝝ liq̄tū ꝛ oleū ꝛ plerūqꝫ eſt res ſubtilis ſubē turbida ſicut aq̄ turbida q̄ eſt magis tenuis q̄z albumē oui. ¶ Turbulētie āt cā eſt pmiſtio ptiū colores hn̄tium extraneos fuſcos aut aliis coloribus infectos q ab aſpeciēte ſbn nō ſūt pcepti ꝛ ꝓhibēt paruietatē ꝛ n̄ p ſe pcipiūtꝛ. ¶ Inter eā vero ꝛ hypoſtaſiꝫ erit dr̄a qm̄ viſus plerūqꝫ cognoſcit hypoſtaſim. Et iter ipſaꝫ ꝛ colorē exiſtit dr̄a qm̄ color per totam humoris ſubſtantiam ꝓcedit cum maiori permiſtione.

¶ De ſignificatōibꝰ coloris vrie. Capl̄m .ii.

Ex coloribus vrie ſunt gradus citrinitatis ſicut palearis. Deide citrinus poſt flauus deide ruffus poſtea citrāgularis poſtea igneus q ticture croci aſſilatꝛ:ꝛ ipſe quidē eſt vehemēter citrinus poſtea croceus q ſimilatꝛ capillis zabafarani.ꝛ iſte qdē eſt quē vocāt rubeū claꝝ. ¶ Oēs āt q̄ ſūt poſt citrinuꝫ caltitatē ſignificāt:ſꝫ tn̄ ſꝫ ſuos diuerſificantꝛ gradus. Et ē qdē cū accn̄t pp vehemn̄tiā motus ꝛ pp dolores ꝛ pp famē ꝛ pp aq̄ abſtinētiā. ¶ Poſt iſtos vero gradus pdictos erūt gradus rubedis ſicut rubeus roſeus ꝛ rubeus obſcurus ꝛ rubeus puluerulētus. Et oēs qdē ſāguis dn̄iuꝫ ſignificāt. ¶ Et i oibus i qbus eſt color zabafarano attinēs eſt ſignificatio dn̄ii cholere rubee. ¶ Et i oibus q puluerulēto attinēt eſt ſignificatio dn̄ii ſāguis. Et igneus qdē magiſ ſignificat calorē q̄z rubeus ꝛ puluerulētus:ſicut cholera i ſe calidior ē q̄z ſāguis ꝛ color qdē vrie egritudibꝰ acutis incēdētibꝰ trahit ad colorē zabafarani ꝛ igneitatē. qȯ ſi ibi fuerit tēuitas aliq̄z maturatōis ſigat diſpōnē ꝛ ꝙ iā icepit ꝛ ſi nō appareat i ſubā. Si autē citrinitas fortior fiat ꝛ vſqꝫ ad igneitatis pueniat terminū ꝛ ad finē i ea ſignificat ꝙ calor iceſſāter ꝓceſſit ꝛ iſte qdē eſt finis citrinitatis. Qȯ ſi i ipſo claritas augmtetꝛ calor iā ſm diminutionē icedit. ¶ Et eſt pterea cū i egritudibꝰ acutis ſanguieis vria ſicut ipſe ſanguis migitꝛ aptōe vene ibi exn̄te ꝛ ſignificat repletōeꝫ ſupfluā q̄ ſi paulati migendo emittitꝛ ꝛ ē cū odore malo eſt ſiguificatio tioris ꝛ tietꝛ ex ea ne ſāguis ad loca ſuffocantia fuſus deriuetꝛ. ¶ Et peior qdē ea ē cuꝫ eſt ſubtilis i colore ſui ꝛ diſpōne. Quū autez ex ea multū migitꝛ ē cū ē ſignificatio bona in

febribus acutis τ ꝯmistis qm̄ ē cū ē significa
tio crisis τ sanitatis nisi i pricipio subito atte
nuet anteq̄ȝ sit hora crisis qm̄ tūc erit recidi
uatiōis significatio. ¶ Et silr si tenuitas post
crisim ordinata nō fuerit. In icteritia vero
cū vria adeo fuerit maioris rubedis donec
ad nigredinē trahat τ pānū taliter tigat ne
remoueri possit. Et quātoplus fuerit erit sa-
nius: qm̄ cū vria i ipsa fuerit alba aut rubea
pauce rubedis icteritia i sua dispōne manēte
timet ex ea hydropisis. Fames quoqȝ est ex-
eis q̄ vrinā vehemēter tigūt τ ipsā valde acu
unt. ¶ Post vero sūt gradus viriditatis si-
cut vria cuius color colori fisticoꝝ attinet de-
ide cuius color ē silis colori herugis eris. po
stea illa cuius ē color silis colori ireos deide
cuius color similat idico postea q̄ similis est
succo porri. ¶ Fisticalis vero significat frita
tē τ similiter oēs i qbus erit fritas pter eā q̄
herugini eris aut succo porri similat. hec nā-
qȝ vehemēs significat icēdiū. Verūtn̄ succo
porri similis sāior ē ea q̄ herugini eris simi-
lat. ¶ Et illa qdē q̄ herugini eris similat post
laborē significat spasmū. Viridis vero i pue
ris spasmū significat. ¶ Que vero colorē ire
os hȝ fritatē vehemētē sm plurimū significat
τ ante ipsā pcedit vria viridis. Et qdā diffe-
runt ꝙ significat venenū i potu fuisse haustū
τ si fuerit i ea hypostasis spes erit vite τ si nō
timet ei. Herugini vero eris similis vehem-
tē significat pditōeȝ. ¶ Graduū āt coloris
nigri alius ē niger q ad nigredinē tēdit sȝ vi
am coloris croci sicut ē i icteritia τ significat
cholere rubee spissitudinē τ eius adustionē τ
cholericā nigrā q̄ accit ex cholerica rubea τ
significat icteritiā. Et alius ē q ex fusco pue
nit ad nigredinē τ significat cholerā nigram
¶ Et alius niger q puenit ex viriditate τ co-
lore idico simili τ significat cholerā nigrā pu
rā. ¶ Et ad sūmū qdē vria nigra sigificat aut
vehemēs icēdiū aut forte frigus aut mortem
aut caloris nālis supōeȝ aut crisiȝ τ expłsiōeȝ
nāe q̄ ipsa cholere nigre expellit supfluitates.
Qd āt ex icēdio ē cognoscit qm̄ illic ē fortis
ardor τ ante ipsā fuit vria citrina vel rubea τ
hypostasis ē diuulsa τ ieq̄lis τ icōtinua τ nō
ē vehemētis nigredis: imo trahit ad coloreȝ
croci τ citrinitatē aut ad fuscitatē τ si ad citri
nitatē trahit significat multā icteritiā. Vex-
tū qd ex fritate fit cognoscit vt ante ipaȝ ha-
beat vria q̄ ad viriditatē trahit aut liuidita-
tē τ ē sedimē paucū iūctū ac si eēt siccū τ ni-
gredo i ipsa ē purior. ¶ Et ē ēt cū iter duas
ꝯplexiōes dīa notat qm̄ qn̄ cū vria nigra for
tis odor fuerit significabit caliditatē τ quum
fuerit cū ea odoris puatio aut fortitudis eius
debilitas significabit fritatē. ¶ Quū.n. natu
ra valde fuerit supata odor nō erit i vria. Il-
lud āt qd ex casu caloris accit inati cognosci
tur ppea ꝙ ipȝ seqt fortitudis casus τ eius
dislocatio. ¶ Et illud qdē qd accit sm mōȝ
purgatōis τ crisis cognoscit sicut qd accit i
fine q̄rtanaꝝ τ cū splenis egritudies resoluū
tur τ dolores dorsi τ mīcis τ febres mīce τ
nocumenta q̄ ex mēstruoꝝ accūt retētōe τ re
tētō ei⁹ qd ex sāguie fluer solebat p anū τ pci
pue cū nā τ ars i puocādo mīstrua iuuāt: τ sic
accit mulieribus quaꝝ mēstrua retinentur τ
nō retinet nā sanguis supfluitatē ppea ꝙ an
te ipsam pcessit vrina indigesta aquosa τ pp
terea ꝙ post ipsam aduenient corpori alleuia-
tio τ erit ipsius quātitas maria copiosa. Qd
si nō ita vria fuerit nigra signū erit malū τ p
cipue i acutis egritudinib⁹ τ quātopluſ si ei⁹
quantitas fuerit pauca qm̄ ex sua paucitate
est sciendum ꝙ humorē iā destruxit adustio
τ quantomagis fuerit grossa erit deterius: τ
quantomagis fuerit tenuis erit minoris ma
litie. Et est qdē cū accit vt vrina nigra aut
rubea obscura migat pp vini potionē qd hu
ius hȝ colorē cū nullo mō nā aliqd i eo opa-
ta fuerit τ exierit sm suā dispōneȝ sed in hoc
nō est timor. ¶ Et est cum bone crisis signifi
catio existit τ in acutis egritudinibus sicut si
eger eam tenuem minxerit τ fuerit in ea su-
spensio in partibus diuersis multotiēs enim
significat sōitū capitis τ vigilias τ surditatē
τ desipiētiā τ pcipue si paulatim eā minxe-
rit τ in lōgo tpe fuerit suspēsa τ fuerit e⁹ odor
acutus τ fuerit cū febrib⁹ qm̄ tūc vehementē
significabit capitis sonitū τ desipientiā sȝ qn̄
affuerit ibi insōnietas τ surditas τ desipien-
tia τ sonitus capitis significabit sanguis flu-
xū ex naribus. Et est ēt cū erit causa lapidis
i rene. ¶ Ruffus iqt vria nigra bona est in
egritudibus lapidis que τ humoribus prone
niunt grossis τ est significatio mortal i egritu
dibus acutis. dixit ēt ꝙ vria nigra est mala
i egritudibus renum τ vesice quum vehemēs
ardor ibi adest considera ergo alia signa.
¶ Vrina nigra in senibus non est bona pp il
lud quod scis nȝ venit i eis nisi ex corruptōe

mala. Et siľr in mulieribus vrina nigra post laborē significat spasmū. ¶ Ad sūmū vero vrina nigra ī ꝓ̄ncipio febriū est ꝑniciosa ꝛ similiľr in eaꝝ fine qn̄ nō cū ea fuerit alleuiatio nꝫ significauerit crisim. Vria āt alba ſ̄ꝫ duas itētōes est sciēda. Vna eaꝝ est cū ipsa est tenuis trāslucēs qm̄ vulgus qđ trāslucēs est albū vocat sicut est vitꝝ qđ est claꝝ ꝛ crystallū clarā vocat albā. ꝛ altera est que ꝓcerto ē alba cuius color est disgregatiuus visus sicut lac ꝛ ꝑgamenū: ꝛ ista qdē nō trāslucet vt visus ī ipsa penetret trāslucētia eni ꝓcerto nō est nisi oīum coloꝝ ꝓ̄uatio. ¶ Albū igr̄ ſ̄ꝫ intentionē translucētis significat ſ̄ritatē oīo ꝛ est auferēs digōnis fiduciā ꝛ siccū grossitudine fuerit significabit phľa. Sꝫ alba ꝓcerto n̄ erit nisi cū grossitudie. ꝛ eius qdē alia ē cuius albedo ē mucilaginosa ꝛ significat multitudinē phľatis ꝛ hūoris crudi. ꝛ alia est cuius albedo est vnctuosa ꝛ significat adipis liquefactionē. ꝛ alia est cuius albedo est similis albule ꝛ significāt phľatis liquefactionē que accit aut accidet. ꝛ alia est cuius albedo est similis albedini que est ī fungo cū tenuitate ꝛ sanie ꝛ significat exituras vlcerosas ī istr̄is vrie ꝛ si absqꝫ sanie fuerit erit ꝑꝑ supōnē materie mľte crude nō mature. ¶ Et est cū est cū lapide vesice. ꝛ est alia q̄ ſ̄pmati siľaľ que cū phľaticoꝝ apatū adest crisis ꝛ laxitias īterioꝝ egritudinū que ex phľate accn̄t vitreo. ¶ Quū vero vria ſ̄pmatis siľis erit ꝛ nō est ſ̄m moduꝫ crisis ē ꝑꝑ apata phľatica. Immo cū ī ꝓ̄nuis ꝓuenerit ꝓnosticabiľ apoplexiā aut ꝑalysiꝫ. Et cū ī oībus horis febris alba supuenerit vria cito ī q̄rtanā ꝯuerteľ. ꝛ plūbina qdē sine hypostasi est valde mala. ꝛ lactea ēt ī acutis egritudibus est ꝑniciosa. Albedo ꝓ̄terea vrie ī febribus acutis quocūqꝫ mō fuerit post tincturā que ꝓ̄cessit significat ꝙ cholera rubea ad aliqđ mēbꝝ declinauit qđ apaľ aut ad fluxū vētris ꝛ ꝙ magis significat ꝙ declinauit ad caput. Et siľr cū vria rubea ē ī febribus deide subito fit alba significat desipientiā. Et cū vria ī sanitate ꝑseuerauerit ī colore albo significat ꝓ̄uatōeꝫ digōnis. ꝛ albule siľis que lacti siľaľ acetoso ī febrib⁹ acutis mortē significabit aut pthisim. Scio āt ꝙ poſ̄e ē vt vria sit alba ꝛ ꝯplo calida ꝛ cholerica: aut vrina rubea ꝛ ꝯplo ſ̄r̄a phľatica. Cholera eni rubea cū declinat a via vrie ꝛ nō admisceľ vrie rēanet vria alba. Debes ergo vrinā albā ꝯsiderare: qm̄ si fuerit hui⁹ hūor mult⁹ ꝛ luiosus ꝛ ipsi⁹ sedimē multū ꝛ grossū ꝛ ei⁹ subā cū h̄ trahit ad grossitudinē debes scire ꝙ albedo ē ex ſ̄r̄itate phľatis. Sꝫ cū vria nō fuerit luiosa clara nꝫ ei⁹ sedim̄ multū nꝫ ꝑuia ꝛ albedo ad fuscitatē traxerit scire dēs ꝙ cholera rubea est occultata ꝛ si ī egritudie acuta fuerit alba ꝛ fuerit ī ea significatōes salt⁹ex qb⁹ nō timeľ phrenesis: ꝛ que sūt sicut ipꝫ dēs scire ꝙ cholera rubea declinauit ad aliū cānalē ꝛ ad ītestia ꝛ accidet ei ꝯstrictio. cā vero ob q̄ꝫ vria erit rubea ī egritudib⁹ ſ̄r̄is ē vna harum reꝝ aut fortitudo doloris q cholerā rubeā resoluit sicut ī colica accit ſ̄r̄a aut oppilatō q̄ facta fuit ex sepatōe phlegmatis ī cānali q ē inter fel ꝛ ītestia. Quapꝑ fel ad ītestia nāliter nō descēdit sicut solebat. imo vrie societas ē ei necessaria cū q̄ egrediaľ: quēadmōꝫ accit ī colica ſ̄r̄a aut ꝑꝑ debilitatē epatis ꝛ sue virtutis defectū que īter aquositatē ꝛ sāguinē sepationē facere nō valet: sicut accit ī hydropisi ſ̄r̄a ꝛ ī egitudib⁹ debilitatis epatis ſ̄m plurimū: qm̄ ꝑꝑ eas vria est similis loture carnis recētis aut ꝑꝑ ꝯstrictionē quā oppilatōes fecerūt ꝛ mutaľ color phlegmatis ī vēis, ꝓpter aliq̄ꝫ putrefactōeꝫ que ei accit. ꝛ ei⁹ qdē signū ē aquositas vrie ꝛ ei⁹ sedimē ſ̄ꝫ mōꝫ quē diximus: ꝛ ei⁹ tinctura ē tictura debilis nō luminosa. Cholere. n. rubee tictura ē luiosa. Vrina quoqꝫ multotiēs ī ꝓ̄ncipio egritudinum erit alba sꝫ postea fuerit nigra ꝛ fetebit sicut accit ī icteritia. Ampli⁹ vria post comestionē albescit: nꝫ sic cessat dōec digestio fieri incipiat: tūc. n. īcipit vria tigi. ꝛ ꝑꝑ h̄ vrie vigilātiū sūt albe ꝛ adiuuat ad h̄ caloris īnati resolutō sꝫ nō luiose imo attinēt fuscitati ꝑꝑ ꝓ̄uationē digōnis. Tinctura rubea in egritudinibus acutis melior ē q̄ꝫ aquosa. sed rubea que est sanguinea maioris ē securitatis q̄ꝫ rubea cholerica. Rubea quoqꝫ cholerica nō tanti ē tioris quū cholerica qeta maēt. Sꝫ si extat mobilis magni est timoris. Amplius vria rubea in egritudinibus renū ē mala qm̄ ſ̄m plurimū calidum significat apa. ꝛ in doloribus capitis desipientiā portēdit. quūqꝫ vria in egritudib⁹ acutis rubee cepit ꝛ sic ꝑmāserit ꝛ non inferius descensum fecerit ꝑditiōis egri timorem affert ꝛ renum apa significabit. Quod si cum rubedine fuerit turbida ꝛ taliter ꝑmāserit apa ī epate ꝛ caloris īnati significabit debilitatē. Ampli⁹ coloꝝ vrie sūt

quidā cōpositi ex qbus ē color q carnis recē
tis loture assimilat q ēt sāgui i aq̄ dissoluto si
milis erit ⁊ ē ex debilitate epis. Et qn̄z ēt est
ex m̄ltitudīe sāguis. Verūtn̄ sepi⁹ erit ex dbi
litate epis ex q̄cūq3 cplōe supuenerit malīa
vīcēte quā digerēdi malīa vl' dbilitas demō
strabit ⁊ virtutis dissolutio. Qd̄ si virtus for
tis fuerit tūc nō erit nisi ex sāguis multitudi
ne ⁊ eius augmēto vltra mēsurā quā virtus
disgregatiua penitus separe nō sufficit. Et
ex eis ē ēt color oleagin⁹ ⁊ ē citrinitas cui ad
mista ē sicīnitas ⁊ colori olei silat pp viscosi
tatē q̄ ē i ipso ⁊ trāslucētiā cū nitore adipino
⁊ cū splendore subē ad quādā spissitudinē tra
hit. Et i plurib⁹ dispōnib⁹ significat malū aut
nō significat bonū nz maturationē nz melio
rationē: s3 fortasse raro materiex vnctuosax
eūationē s3 modū crisis significat ⁊ hoc qdē
nō ē nisi cū post ipsā aduenit reqes. Que ve-
ro ex ea ē pnitiosa ē illa cui⁹ vnctuositas ē fe
tida ⁊ pp illa ex q̄ pua migit q̄ztitas. ℂ Quū
vero ei aliqd miscet qd̄ est sile loture carnis
recētis ē deterior. Et hoc qdē plus cōtingit
i hydropisi ⁊ pthisi ⁊ colica mala. Et est quū
oleagina post nigrā seqt vrinā q̄ pcessit. ⁊ tūc
qdē ē significatio bōa. ℂ Maius āt qd̄ vria
significat oleagina ē q̄ i die q̄rta idicat egrū
i die septia moriturū i egritudinibus vz acu
tis. ℂ Ad sūmū vero oleagine vrine tres sūt
spēs. Alia eni ex ea ē q̄ tota ē adeps. ⁊ alia ē
cuius iferius ē tm̄ adeps. ⁊ alia ē cuius supi⁹
est adeps. Ex ea ēt ē q̄ i suo colore tm̄ ē olea
gina sicut ē i pthisi ⁊ ppe i sui pricipio aut in
sui subā tm̄ aut i eis vtriusq3 queadmodū ē i
egritudinibus renū ⁊ i pfectiōe pthisis ⁊ ei⁹ fi
nē. ℂ Et ex eis ē ēt carminius q malus ē ⁊ p
nitiosus qm̄ vtriusq3 cholere significat adustio
nē. Et qn̄z ē color rube⁹ i q̄ currit nigredo ⁊
sigat febres ppositas ⁊ febres q̄ ex grossis sūt
supfluitatib⁹. q si clarior fuerit ⁊ nigredo ad
ipsi⁹ sūmitatē dcliauerit apa sigabit lateris.

ℂ De significatiōibus subē vrie i q̄ztitate ip
sius ⁊ i claritate sui aut turbulētia. Capl'z. iij.

Substātia vrine ē aut tenuis aut grossa
aut mediocris. ℂ Valde vero tenuis i
oibus dispōnibus maturatiōis significat pri
uationē aut i venis oppillatiōes aut epis de
bilitatē ⁊ cānaliū vrie q nō attrahūt nisi qd̄
tenue ē aut attrahūt sed extra nō eijciūt nisi
qd̄ natura subtile erit aut multā aq̄ potatio-
nē aut vehemētis fritatis cōplōnē cū siccita
te. ℂ Et i acutis qdē egritudinib⁹ significat
virtutis digestiue debilitatē ⁊ maturationis
priuationē. ℂ Et ē ēt cū reliquax virtutū tā
tā significat debilitatē vt nullo mō in aq̄ ope
ret: imo queadmodū ingredit ita labit. ℂ Et
vria qdē tenuis valde s3 hūc modū deterior
est i pueris q3 i iuuenibus qm̄ nālis puerorū
vrina spissior ē vrina iuuenū iō q̄ sūt hūidio
res ⁊ q̄ eox corpa plus attrahūt hūiditates
ppea q̄ mā supfluēs ē eis necria cā augmen
ti. Si ergo eox vrine i febribus acutis mul-
tū fiant tenues iā valde elōgati erūt a sua na
turali dispōne. ℂ Et si hec i eis pseuerauerit
nō significabit nisi pditiōe: qm̄ quū pdurat
significat pditiōez nisi bōa sint adiūcta signa
⁊ virtutis stabilitas: tūc eni exiturā significat
q̄ accit ⁊ ppe iferius sub pte epis. Et silr si
hoc i sanis pmāserit ⁊ se nō querterit ab eis
significabit apa qd̄ accidet illic vbi dolorem
sentiunt. Et s3 plm̄ accidet eis vt cū hoc i al
chatin ⁊ i renib⁹ dolorē sentiāt. Et significat
aptitudinem ad apa. Qd̄ si dolor ⁊ grauitas
vni mēbro pprio nō fuerit: imo sunt cōes si
gnificabit bothor ⁊ variolas ⁊ apata q̄ corpi
erūt cōia. ℂ Tenuitas q̄q3 vrine in crisi sine
ordine recidiuatiōnē pnosticat. ℂ Vrina āt
multū spissa s3 pl'z significat maturatiōis pri
uationē ⁊ s3 minus hūox grosse subē matu-
rationē. Erit ergo i statu hūorosax febriū ⁊ i
aptiōe apatū. Et pl'z qdē qd̄ i acutis signifi-
cat egritudinibus est malū. Verūtn̄ tenuita
tis durabilitas plus significat malū. Spissi-
tudo nāq3 quādā significat digestionē q̄ qdē
subē pfert i eo q̄ digōnē significat ⁊ q̄ virt⁹
expellēdi h3 potētiā ē id i q̄ fiducia habet. et
i q̄ztū materiei significat corruptionē ⁊ eius
multitudinē ⁊ maturatiōis phibitionē sepa
rātis ad fundū descēdētis significat malum.
Quid āt sit illud qd̄ iter duas res superāti
est cognoscit ex eo qd̄ post eā aduenit ex re-
quie aut succedit ex debilitatis augm̄to. Et
vrinax qdē spissax i febribus sanior erit illa
de q̄ multū subito eūat. Illa vero q̄ paulatiz
eūat multox hūox ē significantia ⁊ debilita
tis virtutis: ⁊ post illā qdē q̄ vtilitatez affert
seqt mediocris vrina simul cū reqe. ℂ Quū
āt tenuis vria i acutis egritudinib⁹ ad spissi
tudinē quertit postq3 nō aduenit reqes signi
ficat liqfactionē. ℂ Quūq3 i sano vria pseue
rauerit spissa ⁊ i pte capitis dolorē senserit ⁊
coquassationē iudicabit ei febrē. ℂ Et tn̄ cū

hoc ẽ ex sup̄flua expulsiõe aut aptiõe aut vl
cerib⁹ i ptibus viarũ vrie. Nõ ãt subtilitas
τ spissitudo vtreq3 maturatõis significãt pri
natiõnẽ nisi qã maturatiõnẽ subẽ cõitat me
diocritas. Spisse ergo maturatio est vt dige
rẽdo ad tenuitatẽ mutet. Et tenuis matura-
tio ẽ vt coq̄ndo mutet ad spissitudinẽ. Am
plius vria spissa queẽadmodũ prius diximus
qñ3 est clara trãsluceẽs qñ3 ẽ turbida. Verũ
tñ iter spissam trãslucentẽ τ tenuẽ erit dña:
qm̃ spissa trãsluceẽs cũ motu inundat nõ fiũt
ptes ipsius inundate multũ pue imo magne
i ea accñt vñ τ eius motus sũt tardi τ cũ spũ
ma mixtar ampullar τ ipsius ampulle nõ ci
to rũpũt. Et q̃ qdẽ hmõi erit ex phlate gñat
bñ digõ aut cholera vitellia si ẽ i ea tinctura
ad citrinitatẽ trahẽs. Et si tinctura nõ ẽ i ea
significat phlatis vitrei resolutionẽ: τ hoc q-
dẽ i epilepticor vrinis multũ erit. In tenui
ãt i q̃ multa erit tinctura scitur tinctura non
eẽ pp digõnẽ. Aliogn digõ i p̄mis ñ magis
opat subãm q̃3 coloris p̄mistionẽ: ppa nãq3
digõnis opatio ẽ subã3 efficere deide ipsam
tingere. Et digõ qdẽ i subã melior est q̃3 i co
lore. Et pp hoc cũ vrina tenuis i acuta egri
tudie pseuerat significat malũ τ q virtus di
gestiua ẽ sopita. ℭ Quũ ãt vrinã videris te-
nuẽ3 i cuius ptibus rubedinis τ citrinitatis
fuerit diuersitas laborẽ cognosces iflãmãtẽ.
Et si tenuis fuerit fuerintq3 i ea res q̃ sũt sic
furfures egritudie i vesica nõ existente signũ
erit hoc eẽ pp phlatis adustionẽ. ℭ Spissa
ãt vria i febribus acutis ad sũmũ multos si-
gnificat hũores τ fortasse significat liq̃factio
nẽ. Et ipsa qdẽ ẽ q̃ cũ vna p̄manet hora ꝯge
lator τ ispissat. ℭ Ad vltimũ vero turbulẽtia
vrie ẽ pp terreitatẽ cũ vẽtositate q̃ aquosita
ti admiscet: ex istis nãq3 cũ admiscent puẽit
turbulẽtia τ ex ipsor ab inuicẽ sepatiõe pue
nit claritas. ℭ Amplius tres debes attende
re dispõnes. Est nãq3 cũ tenuis mingit τ de-
inde inspissat q̃ significat q nã laborat i ma
turãdo s3 nõdũ mã ei vndiq3 obediuit τ ẽ pa
tiẽs: τ fortasse ẽ cũ mẽbror significat liquefa
ctionẽ. Aut mingit spissa τ postea clarificat
τ sepat ab ea grossu3 subtus stãs τ significat
q nã iã supauit mã3 τ ipsã maturauit. Et q̃3
to maior fuerit claritas τ maior descẽsus in
ferius τ citius magis significabit maturatio
nẽ. Aut est dispõ media iter primã τ altera3
ex qua cũ pdurauerit τ natura fuerit fortis τ
virtus fixa sciet q non ad maturationẽ pue
niet itegrã. Si vero virt⁹ fixa nõ fuerit timẽ
dũ ne pditio pueniat maturationẽ. ℭ Cũ ãt
pdurauerit τ timorosa significa tio nõ affue-
rit significabit capis dolorẽ: qm̃ significabit
ebullitione3 τ vẽtositates vaporosas. ℭ Illa
vero q̃ ex tenuitate ad turbulẽtia3 puẽit τ sic
pcedit melior ẽ q̃ i turbulẽtia p̄mãet s3 plu
rimas horas. ℭ Vria q̊q3 multotiẽs fit spis
sa τ ẽ hoc pp casũ virtutis τ nõ pp nature ex
pulsionẽ. ℭ S3 vrina q̃ aq̊sa migit τ aq̊sa re
mãet signũ ẽ p̄uatiõis maturatõis penitus.
ℭ Et vria spissa laudabilior ẽ q̃ ad exeũdũ ẽ
facilis τ multe sepatiõis simul. Ex hmõi nã
q3 sanat palysis τ qd ẽ ei sile. Cũ vria gro
sa migit τ deide pcedẽdo s3 ordinẽ attenua
tur si multa ẽ ꝯueniẽs existit. Et cũ ipa post
spissam τ turbidã τ paucã seqt ẽ signũ bonũ.
ℭ Et hoc qdẽ ẽ cũ spissa q̃ turbulenta ẽ apit
q̃ migit paulati τ subito ide multa facile mi-
git vria: cũ hac eni multotiẽs resoluit egritu
do siue ipa sit vna febriũ acutar siue sit vna
aliar egritudinũ ex replõne pueniẽtiũ: siue
fit replo ex q̃ nõdũ mãifesta accit egritudo.
Et iste qde3 vrie mod⁹ ẽ extrane⁹. ℭ Qñ cũ
vria nãlis coloris sfflua ẽ spissitudo plerũq3
significat bonitate3 expulsiõis multar mate
rierũ cui exeundi associat facilitas: τ plerũq3
significat pditione3 ppea q hũor significat
multitudinẽ τ virtutis debilitatẽ: τ hoc qdẽ
demõstrat egrediẽdi difficultas τ paucitas
ei⁹ qd egrediet. ℭ Vria qdẽ spissa bona ẽ q̃
est crisis egritudis splenis τ febriũ p̄mistarũ
i q̃ nõ expectat eq̃litas: qm̃ natura i expellen
do ipedit. ℭ Vria ad vltimũ turbulẽta signi
ficat hũor multitudinẽ τ naturã ab eis occu
patã i maturãdo eos. ℭ Vria spissa i q̃ sedi-
mẽ erit arenosu3 significat lapidẽ. ℭ Vrina
spissa q̃ apatũ significat aptione3 cognoscit
ex eo qd ei admiscet τ ex eo qd p̄cessit. ℭ Ex
eo eni qd admiscet sicut pure qd mal⁹ odor
demõstrat: τ exeũtib⁹ q̃ cũ ea sepant sic peta
la alba τ rubea aut sic furfur aut alia ab istis
ex eis p q̃ cognoscit. ex eo qdẽ qd p̄cessit qm̃
ibi prius fuit significatio apatis aut vlceris i
vesica aut rene aut epe aut i ptib⁹ pectoris τ
significat huius apatis aptionẽ si ante ipsa3
vrina fuit silis loture carnis recentis q ẽ ex
gibbositate epis. et si egõ talis fuit apatis q
est i ei⁹ ꝯcauitate: τ si anhelit⁹ coãgustatio p̄
cessit τ tussis sicca τ dolor i mẽbris pectoris

pūgitiu⁹: tūc apa qꝺ ē aptū ē lateris ⁊ eriuit a pte arterie maioris ⁊ si i pure illo ē maturatio ꝯueniēs ē. ⁊ ē cū sanꝰ euat⁹ q exercitiū religt migit vrinā sic pus ⁊ virus tenue q̄ ipsius purgat corp⁹ ⁊ ei⁹ auferꝫ laritas quā exercitij dimissiōe ꝯsecut⁹ ē. ⁊ est ēt cū i epe aut i eo qꝺ ē corā ipso fiūt oppillatiōes ⁊ plerūqꝫ ꝯtigit vt eaꝝ aptiōe sit vria spissa ppea ꝙ earū egredieꝫ materia. ⁊ hec talis spissitudo nō est pus. Sꝫ i ipsa q̄ ē pus apatis aptionē est pus. ⁊ cū hec vrina fuerit cuꝫ spissitudie ⁊ ad nigredinē trarerit ⁊ cū ea fuerit in latere sinistro dolor erit tūc ex pte splenis. ¶ Et sꝫ hāc ꝯsiderationē si supra femur fuerit aut i sūmitate vētris erit tūc ex pte stōi. Hoc tñ sepi⁹ est ex pte epis ⁊ cānaliū vrie. ¶ Vria turbulēta multotiēs significat casū virtutis. Cūqꝫ virt⁹ ceciderit frītas supabit q erit sicut illa q̄ exteri⁹ ifrat. Vrina turbulēta q̄ malo vino silat aut aq̄ ciceris ē vria pgnātiū aut hūtiū calida lōgi tpis i iteriorib⁹. Vria q̄ vrinis asinoꝝ aut aialiuꝫ assilat ⁊ ē q̄si mulachlach ppea ꝙ ē multū turbida corruptionē hūoruꝫ corpis significat qꝺ tamē magis significat ē phla crudū i q̄ aliq̄ caliditas opata fuit ⁊ ipꝫ cum grossa vētositate ebullire fecit: ⁊ pp hoc plerūqꝫ significat capis dolorē vētuꝝ aut alabachal ⁊ cuꝫ pseuerat significat lethargiam.

Vria q̄ colori alicui⁹ mēbri similat cū pdurat egritudinē i illo mēbro significat. Et qdā dixerūt ꝙ cū i inferiori pte vrine fuerit aliqd qꝺ pulueri sit sile aut fūo ꝓlōgabit egritudo ⁊ si i tota pdurat egritudie ꝓnosticat mortēꝫ aut phla crudū qꝺ a pure discernitur fetore.

Vria hñs ptes diuersas significat ꝙ q̄to plus ptes i ipsa fuerit maiores tāto plus nature operatio est studiosior ⁊ natura plus potens ⁊ pori plus aperti. Vrina in qua vidētur quasi fila adinuicem mista significat ꝙ fuit micta postq̄ coitus fuit completus.

¶ De significatiōib⁹ odoris vrine. Capi. iiij.

Dixerūt qdā se nūq̄ vidisse egrū cuius vrie odor sit sic odor vrie sani. ⁊ nos qdē dicem⁹ ꝙ cū vria nullo mō odorē hꝫ ꝯplonis frītatē sigat ⁊ sfluā cruditatēꝫ. ⁊ plerūqꝫ ēt sigat i acutis egritudib⁹ mortē nāe. Cū: āt odorē habuerit fetidū ⁊ maturatiōis significatiōes i ea fuerit erit ipsi⁹ cā scabies aut vlcera i istris vrie q̄ suis cognoscūt signis. Qꝺ si maturatio ñ affuerit pole erit vt sit ex hoc ⁊ pole vt sit ex putrefactiōe. Quūqꝫ hec i febribus fuerit acutis ⁊ nō fuerit cā membroꝝ vrine erit signū malū. ⁊ cū ad acredinē trarerit significabit putrefactionē que est i hūorib⁹ frꝫ hñtib⁹ subāꝫ quos calor supauit extraneus ⁊ significabit mortē caloris nālis ⁊ dñiuꝫ frītatis i natura cū calore extrāeo. Odor vero q ad dulcedinēꝫ trahit sāguis significat dñiuꝫ. ⁊ q̄ multū ē fetida ē cholerica. ⁊ fetida ad acredinē trahēs ē melica. ¶ Cūqꝫ vria fetidi odoris i sanis pseuerauerit significabit febres q̄ ex putrefactōe accñt aut minorationē putrefactiōis q̄ i ipsis ē retēta. ⁊ hoc quidem demonstrabit si illico alleuiatiōeꝫ habuerit.

¶ In acutis egritudinibus cū fetor vrinā cōitabit ⁊ postea ab ea remouebit fueritqꝫ ablatio hec subito ⁊ post ipsā nō subsecuta fuerit requies significatio erit casus virtutis.

¶ De significatiōib⁹ vrie ex spūa sūptis. c. v.

Spūa accit ex hūiditate ⁊ vētositate ꝓiecta in vrinale cum proiectione vrine. ¶ Ventositas vero cū vrina egrediēs auxiliū ꝓculdubio pbet i subā vrine: ⁊ pcipue cū vētositas i corpore supauerit: quēadmodū i vrina accit oppilatōes hñtiū i qua multe sūt ampulle. ¶ Et spūa qdē qñꝫ cū suo significat colore sicut significat sua negredie ⁊ ruffedie ictericiā. ⁊ ē cū puitate sui ⁊ magnitudie significat qm̄ ipsi⁹ magnitudo significat viscositatē. Sui vero multitudie ⁊ paucitate qm̄ ipsi⁹ multitudo significat viscositatē ⁊ multā ventositatem. Et ipsa quidem significat per rupturā suaꝝ ampullaꝝ cito factā aut tarde: qm̄ ruptura ampullarum tarda significat viscositatem. ⁊ parue quidem ampulle remanētes i egitudinib⁹ renū significant ventositates ⁊ viscositatem. ¶ Ad summum vero humor viscosus in egritudinibus renum est malus ⁊ significat humores malos ⁊ frītatēꝫ. et illud significant granula que nominauimus.

¶ De significatiōib⁹ spēꝝ hypostasis. Ca. vi.

In pmis dicem⁹ ꝙ medicoꝝ cōuenientia i vsu nois hypostasis ⁊ sedimis iā recessit a via cognita. Dicūt eni hypostasiꝫ aut sedimē: nō illud tm̄ qꝺ iferi⁹ descēdit sed oēꝫ subāꝫ que spissioris erit eēntie q̄ꝫ aquositas ⁊ est ab ea diuisa siue sit suspensa siue sit supra. ¶ Dicem⁹ igit ꝙ hypostasis multis cognoscitur modis s. ex subā sui ⁊ q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate ⁊ situ suaꝝ ptiū ⁊ loco sui ⁊ tpe ⁊ q̄litate sue pmistionis. ¶ Significatio vero eius ex substātiā sui est qm̄ hypostasis aut erit naturalis

laudabilis demōſtrās digōnē ⁊ maturatōez
naturalē ⁊ h erit alba ⁊ deſcēdēs iferius ⁊ ei⁹
ptes ɔtinue ⁊ ſiles ⁊ eq̄les ⁊ oportebit vt ſit
rotōdā hñs figurā eq̄lem ſubtilē ſimilē hypo
ſtaſi aq̄ roſacee. Et ꝓportio ſue ſignificatō
nis ſup maturationē materie i toto corpore
eſt ſicut ꝓportio ſignificatōis materie puris
albi lenis ſilis eēntie ſup maturationē apa-
ris. Sʒ pus ē ſpiſſū ⁊ hoc ē ſubtilis. ¶ Et hy
poſtaſis qdē ⁊ ſediminis ſignificatōes ſūt bo
ne lʒ tinctura deficiat ⁊ eq̄litas. ¶ Vez eq̄li
tas apd̄ antiquos melior ē tictura. Eq̄lis nā
qʒ que nō tm̄ ē alba: ſʒ rubea eſt melior alba
q̄ ē aſpa. ¶ Amplı⁹ plurie hypoſtaſes ſʒ co-
lorē vrine erūt; ſʒ ex eis q̄ diuerſificāt alba ē
melior p⁹ illā rubeā ⁊ poſt ipſā citria ⁊ p⁹ eā
illa q̄ ē vt arſēicū: ⁊ malia qdē a lētiginoa ici
pit. Tu āt nō attēdas illd̄ qd̄ alij dn̄t nā albe
do erit qñʒ nō pp maturationē ⁊ eq̄litas n̄ ē
niſi pp maturationē. ⁊ de albedie eſt q̄ eſt pp
vehemtez ventoſitatis ɔmiſtionē. Male aūt
hypoſtaſis i cōtinuitas melior eſt q̄ʒ ipſi⁹ cō
tinuitas. ⁊ hypoſtaſis qdē mala ē quā euici-
no ſcieſ. Bōa āt hypoſtaſis d̄ q̄ loqmur puri
aſſilat ⁊ phlati crudo cū tenuuia fuerit. verū
tñ pus ab ea differt p fetorē. ⁊ phla crudū ſe.
parat ab ea ɔculcatiōe ſuaꝝ partiū. ⁊ ipſa ab
vtriſqʒ differt ſubtilitate ⁊ lenitate. ⁊ hec qdē
hypoſtaſis nō querit niſi i egritudinib⁹: qm̄ i
ſanitate nō reqrit ⁊ illud ē q̄m nō dubitat qn
i corpore egri male retente ſint materie i ve-
nis ipſi⁹ q̄ niſi mutarent portendūt corruptio
nez. ¶ In venis aūt ſani nō ſemp oʒ eſſe hūo
rez qui ſit excutiendus ſʒ ſi eſt meli⁹ eſt ꝙ hoc
ſignificet ex eis ſupfluitates q̄ in eis ſupfluūt
ex cibo a digeſtione priuato deinde ſupfluit
ſuperfluitas que in vrina fit hypoſtaſis ſiue
matura ſiue non matura. ⁊ in macilētis qdē
eſt ſedimē paucū qd̄ deſcendit ſʒ ſāitatis di
ſpōez: ⁊ ꝓprie q exercitio vtūt ⁊ artib⁹ ſe exer
cent laborioſis ⁊ nō multiplicat huiuſmōi hy
poſtaſis niſi i corporibus pinguium ocioſe vi
uentiū. ¶ Et ꝓpter hoc ēt i vrinis egroꝝ ma
croꝝ non eſt expectāda hypoſtaſis tātū q̄ʒtuʒ
i vrinis egroꝝ pinguiū: quoniā eoꝝ egritudo
multotiens recedit ita ꝙ nil deſcēdit ⁊ mul-
totiēs hypoſtaſis in eoꝝ vrinis nō peruenit
ad hoc vt d̄ſcendat: ſed tamē plerūqʒ eſt mo
dicum eius in eis natans aut pendens. Et in
multis quidez vrinis hypoſtaſis illico cū mi
gitur deſcendit niſi in eis que valde mature

ſūt: imo i eis parū expectādū ē. Et plures ex
hypoſtaſis colorib⁹ ſūt ſʒ plʒ ſʒ colorē vrie:
ſʒ melior ex eis q̄ diuerſificāt ē alba poſt quā
eſt rubea deide citrina. Nō nālis vero hypo
ſtaſis alia ē ſilis raſure iteſtinoꝝ corticalis q̄
eſt furfurea aut herbina aut ſimilagiea aut ſi
milis arſenico rubeo aut ei qd̄ ē valde citri-
nū: alia ē carnoſa alia ē adipina ⁊ alia ē ſanio
ſa ⁊ alia ē mucilaginoſa: ⁊ alia ē q̄ ē ſilis fru
ſtulis fermēti i aq̄ ſoluti ⁊ alia ē ſāguinea ſan
guiſugalis alia ē capillaris ⁊ alia ē arenalia
granoſa ⁊ alia ē cinericia. ¶ Silis vero raſu
re iteſtioꝝ corticalʼ alia ē petaloides magna-
rū ptiū rubearū aut albaꝝ q̄ ſignificat ſʒ plʒ
ꝙ ſepate fuerūt ex mēbris q̄ ſunt ꝓpinq̄ mē
bris a qb⁹ diuidūt vrie ⁊ albe ſignificāt ꝙ ſūt
ex veſica pp vlcera q̄ ſunt i ea aut ſcabiē aut
corroſionē. ¶ Rubee āt carnoſe ſignificāt ꝙ
ſūt ex rene. ¶ Et ex petaloidib⁹ qdē ſūt q̄ ſūt
coloris fuſci ⁊ obſcuri aut ſq̄mis piſciū ſiles:
⁊ h ē vehemter mala ⁊ oib⁹ ſpēb⁹ hypoſtaſis
q̄s noiauim⁹ deterior ⁊ ſignificat petaloides
mēbroꝝ radicaliū raſurā. veꝝ duo pria ipſi⁹
gña nullo modo ipediūt: imo plerūqʒ veſicā
mūdādo ſanāt: ⁊ dixerūt qdā cuidā hoi ſe in
potu tribuiſſe cātarides q cortices albos q̄ſi
venoſos minxit q cū i aq̄ſitate fricabāt reſol
uebāt ⁊ tingebāt tictura rubea q fact⁹ ē ſan⁹
⁊ vixit. ¶ Et ex ea qdē q̄ ē ſicut raſura iteſti-
noꝝ eſt q̄dā q̄ ē minoris latitudinis q̄ʒ due p̄
dicte ⁊ ſpiſſioris ſubē q̄ ſi rubea fuerit vocat
herbina: ⁊ ſi rubea nō fuerit vocat furfurea.
¶ Et herbie qdē ſi fuerit rubee ptes plerūqʒ
ſūt ptes ep̄is aduſte ⁊ plerūqʒ ē ſanguis i eo
aduſtus: ⁊ plerūqʒ ē ēt ex rene. Sʒ q̄ ē ex re-
ne eſt maioris cōtinuitatis carnoſa: alie vero
due plus ſilant ei q̄ nō ē carnoſa ⁊ fracturaſ
eſt magis recipiēs. Et cuʒ vehemēter trahit
ad citrinitatē ē ex rene ꝓculdubio: qm̄ illa q̄
eſt ex ep̄e ad rubedinē trahit fuſcā ⁊ qñʒ aſſo
ciat ei i hoc illa q̄ ē ex rene. ¶ Furfurea vero
hypoſtaſis qñʒ ē ex ſcabie veſice ⁊ qñʒ eſt ex
liq̄factiōe mēbroꝝ. Et dr̄ia iter eas ē ꝙ quū
illic i radice mēbri fuerit pruritus ⁊ fetor erit
ex veſica ⁊ ꝓp̄e cū pus prius mictū fuerit: et
p̄cipue cū alie ſignificatiōes vrine demōſtra
uerint maturationez ⁊ fuerint vene ſupiores
ſane ɔplōnis ⁊ nō fuerit i eis macula: imo i
veſica. Sʒ ſi cū iflāmatiōe fuerit ⁊ virtutis
debilitate ⁊ mēbroꝝ mingēdi icolumitate ⁊
color fuſcitati attinuerit erit tūc ex liq̄factiōe

hmmoris. ¶ Et crinoides vero plm ē ex adu
stiōe sāguis q̄ ad rubedinē trahit. Et multo
tiēs ē ex liq̄factiōe mēbroꝝ ꝛ coꝝ rasura si al
bedini attinet. Et qn̄ ēt ē ex vesica scabiosa
ꝫ minus. Et tibi qdē posse ē vt modū drie i
ter eas itelligas p illud qd iā sciuisti. Si aūt
nigredini attinet ē ex sāguis adustiōe ꝛ ꝑpe
i splene. ¶ Oēs preterea petaloides hyposta
ses q̄ nō sūt ex cā q̄ sit i vesica ꝛ rene ꝛ cāna
libus vrie i egritudinibꝰ acutis malū porten
dūt pnitiosū. ¶ Et tu qdē iā sciuisti ex hac sū
ma carnose dispōnē ꝛ ꝙ plꝫ eius ē ex rene: ꝛ
qn̄ ipa nō ē ex rene. Nā ex rene nō ē nisi cū
caro ē sane carnositatis ꝛ nō est i corpe liq̄fa
ctio. Et vria qdē matura venaꝝ significat sa
nitatē: qm̄ renū egritudies maturationez nō
ꝓhibēt vrie qa ipa supra ipsos erit. ¶ Hypo
stasis vero adipina adipis ꝛ pinguedinis ꝛ ēt
carnis significat liq̄factionē: ꝛ eaꝝ peior est q̄
auris aq̄ silat. Duo āt ipsius pncipia cogno
scūt ex paucitate ꝛ multitudie ꝛ cōmistiōe et
sepatōe: qm̄ cū ē multa ꝛ sepata existiat ꝙ sit
ex pte renis ꝛ pp liq̄factionē sue adipis ꝛ si ē
minus ꝛ maioris ꝯmistiōis ē ex loco magis
remoto. Et ē cū in vrina frustū albū granati
grano sile visum fuerit erit ex adipe renis.
¶ Saniosa vero vlcꝰ significat qd aptuz fuit
ꝛ ꝑpe i mēbris mingēdi: ꝛ p̄cipue si ibi fuerit
sedimē laudatū ad fundū dscēdēs. ¶ Et mu
cilaginosa qdē significat hūorē spissuz crudū
aut ꝙ ē i corpe multꝰ: aut ex istris vrie egre
diēs aut crisim aptiōis vene sciatice aut do
loris iuncturaꝝ. Et hoc qdē cognoscit ex alle
uiatiōe q̄ post ipsā seq̄t. Plerūq; eni subtilia
tur ꝛ attenuat ꝛ putat hypostasis laudabilis.
Quapp i acutis egritudinibꝰ nō ē cōfidendū
i eo qd appet ſm silitudinē laudabilis hypo
stasis cū nōdū fuerit maturationis hora nec
p̄sentes fuerit eiꝰ significatōes. Et ēt ē cū ve
hementē cōplexionis renis fr̄itatē significāt.
¶ Inter saniosā vero ꝛ crudā existit drīa qm̄
saniosa erit cū febre ꝛ p̄cedūt ipsā significatō
nes apatis ꝛ eiꝰ ptes faciles sūt ad cōiungē
dū ꝛ sepandū ꝛ qdā ex ea est q̄ cū aquositate
vehemēter miscet: ꝛ q̄dā ex ea q̄ sepat sed cru
da ē ꝛ turbida ꝛ spissa ꝛ nō facile cōiungitur
nec facile sepat. ¶ Et vria qdē i qua plurima
mucilaginosa hypostasis apparet qn̄ ē erube
rās cū i fine podagre appet ꝛ dolorū artetico
rū significat bonū. ¶ Capillaris āt ē ppea ꝙ
hūor occultus cōsolidat ex calore i ipꝫ agēte
q̄ qn̄ ē alba qn̄ ē rubea ꝛ eius cōsolidatio ē
i rene. ꝛ ferūt qdā ꝙ i eius lōgitudie plerūq;
palmi mēsura iuenit. ¶ Que āt fermēti i fusi
frustulis silis erit debilitatē significat stōi ꝛ i
testinoꝝ ꝛ digerēdi malitiaz i ipsis ē plerūq;
cā eius cōedere lac ꝛ caseū. ¶ Arenosa vero
semp significat lapidē q cōsolidat aut cōsoli
dādo ꝓcedit aut q resoluit. Et q̄ qdē ē ex eis
rubea ē ex rene. ꝛ qn̄ nō ē rubea est ex vesica.
Plurimū āt q̄ cineritia ē pbl'a significat: aut
pus cui pp longā morā accit caloris mutatio
ꝛ sectio ptiū: ꝛ ē qn̄ pp adustionē q̄ ei accit.
¶ Sanguisugalis vero hypostasis si vehemē
ter est mista epis debilitatē significat: ꝛ si mi
nus hac significat vulnus i cānalibus vrie et
cōtinuitatis solonē i ipsis. Et si fuerit sepata
plm eius erit i vesica ꝛ i virga. Et nos qdez
pscrutabimur hoc i pticularibus egritudini
bus i caplo de mictu sāguis. Et si i vria fue
rint sicut sanguisuge rubee infirmo splene hā
bēte resoluet splen ipius. Scito āt ꝙ i egritu
dinibus vesice nō multus egredit sāguis: qm̄
eius vene miste sunt i ipsius corpe calcate ꝛ
anguste ꝛ pauce. ¶ Hipostasis vero signifi
catio ex q̄ztitate ipsius sūpta muultitudine q
dē sui ꝛ paucitate declarat cāe ipsā efficiētis
multitudinē aut eius paucitatē: ꝛ ex q̄ztitate
qdē sui i magnitudie aut puitate sui ē queād
modū dixius i hypostasi mucilagiosa. ¶ Eiꝰ
āt significatio ex q̄litate sui ē ex colore qdē ip
sius: qm̄ q̄ ex ea nigra est significat malū ſm
diuisiōes q̄s noiauimꝰ. Que tn̄ ex ea sanior ē
est illa cuius hypostasis ē nigra ꝛ aquositas
nō est nigra. Et rubea qdē sanguis significat
ꝓprietatē ꝛ fastidiū. Et citrina qdē significat
calorē fortē ꝛ egritudinē insidiosam. ¶ Et ex
ea qdē q̄ alba ē q̄daz ē bona sicut diximus ꝛ
q̄dam ē mala sicut mucilaginosa aut saniosa
aut spūosa maturatiōi ꝯtraria. ¶ Viridis q̄
qꝫ semita ē ad nigrā. Ex odore vero eius est
queādmodū diximus i his q̄ p̄missa sūt. Ex
ipsius vero situ ꝛ leuigatione sui ꝛ diuulsio
ne: qm̄ lenitas ꝛ equalitas i hypostasi lauda
ta ē melior ꝛ i nō laudata ē deterior. ¶ Sed
diuulsio significat vētositates ꝛ digerēdi de
bilitatē. Eius āt significatio ex loco sui est:
qm̄ aut ē natās ꝛ vocat nubes aut pendēs. ꝛ
hoc qdē ē i medio stās q̄ ē maioris matura
tiōis q̄z p̄ma. Et ex pēdēte illa melior ē cuiꝰ
ruge ꝛ fimbrie ad iferiora dclināt aut ad fun
dū descēdēs q̄ ē melioris maturationis: hoc

quidē est de hypostasi laudata. ¶ Nō lauda ta vero q̄ leuior est melior erit sicut nigra: et hoc i febribus acutis. Et silr si hūor est phlegmaticus aut melācholicus/ qm̄ ea/ q̄ est vt nubes/ melior ē ea q̄ inferius descēdit: significat eni eius subtilitatē nisi cū causa natatiōis fuerit multa ventositas: ꝛ si nō fuerit ita natās/ est melior q̄ȝ pendēs ꝛ inferius descendēs est deterior. ¶ Et cā qdē natādi supius ē caliditas cū qua est acuitas ꝛ ventositas. ¶ Hypostasis aūt diuulsa/ i grossa supius natat ꝛ ꝓprie quū fit leuis ꝛ in tenui descēdit inferius. ꝛ ꝓprie quū sit grauis. Quūqȝ i principio egritudinis apparet pendens ꝛ natās postea pseuerat: significat ꝙ crisis cum exitura veniet. ¶ Macilentoꝝ vero egritudo plerūqȝ remouetur sedimine bono natāte aut pēdēte: quē admodū diximus in p̄cedentibus. ¶ Et quū inter nephilim ꝛ enorima ꝛ hypostasiȝ fuerit aliqd simile tele aranee aut dempsitas erit signū malū. ¶ Et multotiēs quidē natās sedimen nō bonū apparet ex quo ꝓuenit terror. Sed istud erit principiū maturationis ꝛ permutatio ad bonitatē postea pendebit: deinde descendet: ꝛ erit signū nō malū. ¶ Q̄ȝ si post ipm male ꝓuenerint hypostases timo quē i primis habebam⁹ fiet necessarius. ¶ Significatio vero hypostasis ex suo tpe ē: qm̄ si velociter postq̄ȝ mingit descēdit est significatio bōa f̄ȝ maturitatē ꝛ cū tarde dscēdit ē significatio priuatiōis maturatiōis f̄ȝ q̄ȝtitatē sue dispositionis. ¶ Significatio auteȝ forme cōmistionis ipsius est sicut diximus quū de mictu sanguinis ꝛ adipis mentionem fecimus.

¶ De significationibus multitudinis vrine ꝛ paucitatis ipsius. Capitulum.vij.

Vrina q̄ pauce erit q̄ȝtitatis virtutis debilitatē. Et illa q̄ est minus eo qd̄ bibitur resolutionē significat multā ꝛ ventrē hr̄e ꝛ aptitudinē ad hydropisim. Illa vero q̄ est multe q̄ȝtitatis qn̄ȝ significat liquefactionē ꝛ supfluitatū liquefactarū i corpe i vria eūatione. Et nos qdē drīaȝ iter eas cognoscere possumus f̄ȝ virtutis dispōnē. Vrina mali coloris malū significās q̄ȝto plurima fuerit tanto erit magis salutis nuntia. Et cū itersecta fuerit plus malitiā significabit sicut nigra et grossa. Vrina diuersarū dispōnū q̄ qn̄ȝ mingitur multa qn̄ȝ pauca ꝛ qn̄ȝ retinet̄ ē significatio pugne ꝛ laboris nature ꝛ ē significatio mala. Vrine multitudo i acutis egritudinibus quū nō post ipsam aduenit requies est significatio ethice ꝛ spasmi ex inflāmatiōe ꝛ similiter sudor. Vrina q̄ in acutis egritudinibus guttatim inuolūtarie mingit̄ significat i cerebro nocumētū qd̄ neruis accit ꝛ musculis. Et si febris quieta fuerit ꝛ signa affuerit salutis ꝓnosticat̄ sanguinis exitū ex naribus. Sed prima desipiētiā pronosticatur ꝛ corruptionē. Quū aūt sani vrina minuitur ꝛ attenuatur ꝛ perseuerat hoc totū ꝛ sentit grauitatē ꝛ dolorē in renibus significat durū apa in partibus renis. Et quū in egritudine cholerica multiplicat̄/ plerūqȝ portēdit prosperū euētū ꝛ ꝓprie quū ē alba ꝛ ad egrediēdū facilis.

¶ De vrina sana optima. Capitulum.viij.

Hec ē mediocris substātie ꝛ subtilis tincture ad citrinū trahēs ꝛ hypostasis si ibi fuerit bona ex albedine ꝛ lenitate equalitate ꝛ figure rotunde ꝛ odoris tēperati: nȝ fetida nȝ extincta. Quidā āt dixerūt ꝙ cū hmōi vrina subito in egritudine q̄ est i vltimo acuitatis visa fuerit sanitas die sequenti aderit.

¶ De vrinis etatum: Capitulum.ix.

Infantiū vrine ad lactis proprietatē trahunt ex pte nutrimēti eoꝝ ꝛ pp humiditatē cōplexionis ipsoꝝ ꝛ tūc declināt magis ad albedinē. Pueroꝝ aūt vrine sunt spissiores ꝛ grossiores vrinis iuuenū ꝛ turbidiores. Et nos iam nominauimus hoc ante. Iuuenū vero vrine ad ignis formam trahunt ꝛ ad substātie mediocritatē. Et vrine senum ad albedinē ꝛ subtilitatē. Est tamē quū sūt grosse f̄m supfluitates i eis existentes/ quarū eūatio multiplicat̄. Decrepitoꝝ vero vrīe maioris sūt albedinis ꝛ tenuitatis. Est tn̄ quū p̄dicta grossities eis accit sed raro cū vrina vehemēter fuerit grossa apti erūt vt lapis eis accidat.

¶ De vrinis viroꝝ ꝛ mulierum. Capitulū.x.

Mulierū vrine semp sūt maioris grossitiei ꝛ albedinis ꝛ minoris pulchritudinis q̄ȝ viroꝝ vrine. Et hoc qdē ē pp debilitatē digestiue eaꝝ ꝛ pp supfluitatū ipsarū multitudinē ꝛ pp amplitudinē cannaliū vn̄ egrediūtur ea q̄ ab eis exeunt: ꝛ pp illud qd̄ ex earū resoluit̄ matricibus ꝛ ad vrine instrumēta tendit. Masculoꝝ vero vrinas quū moues turbātur ꝛ declinat eaꝝ turbatio ad supiora ꝛ est ꝙ f̄m plm̄ turbident̄. Sed mulierū vrine fere turbidantur ex motione pp paucā separationē sui: ꝛ habēt f̄ȝ plm̄ supra sūmitatē suā spumā rotūdā ꝛ si turbide fuerint earum

turbidatiũ pauca erit. In vrinis viroꝝ illico qñ mulieribus cõmiscentur sũt fila adinuicẽ terta. Vrine ꝓgnãtiũ sũt clare ⁊ supra eaꝝ supficiẽ ẽ nebula ⁊ qñ3 trahũt ad colorẽ aq̃ ciceꝝ aut aq̃ pedũ citrinũ i qua coquunt̃ pedes aialiũ ⁊ i ipsa ẽ irinus ⁊ supra sũmitatẽ eaꝝ ẽ nebula: sed quocũq3 mõ fuerit i medio videbitur sicut cottũ carminatũ. Et ẽ cũ in eis sũt velut grana q̃ ascẽdũt ⁊ descẽdunt. ¶ Quñq3 irinus manifestioꝛ fuerit erit ipregnatiõis pricipiũ: ⁊ cũ loco ipsius fuerit rubedo erit i fine ĩpregnatiõis: ⁊ ꝓpe si turbãt̃ cũ mouet̃. Parientiũ vrina fm pl̃m est nigra ⁊ ĩ ipsa est velut attrimentũ ⁊ sicut sorditiẽs.

¶ De rebus vrinarum animalium ⁊ diuersitate ipsarum ab vrinis hominu3. Capl̃m. xi.

Plerũq3 cõfert medico qñ animalium vrinas cognoscit ꝓpterea ꝙ cũ ipse eis experitur certitudinẽ facit: ⁊ hoc qdẽ difficile est. Quidã aũt dixerũt ꝙ vrina asini ẽ sicut butyrũ liquidũ cũ turbiditate ⁊ grossitie exteriore. Et subiugaliũ vrine ei similantur sed sunt citrine: ⁊ videbitur ꝙ superioꝛ medietas vrinalis sit clara ⁊ inferioꝛ medietas sit turbida. Ouium vero vrine sunt albe ad citrinitatẽ trahentes ꝓpinque vrinis hoĩum sed substãtia3 nõ habent: ⁊ earũ sedimen est sicut oleum aut sicut amurca. Et cuiuscũq3 nutrimentũ fuerit melius erit clarioꝛ. Vrina vero caprioli vrinis hoĩum ⁊ ouiu3 similatur sed neq3 substantiã habet neq3 sedimen ⁊ est clarioꝛ vrinis ouium.

¶ De rebus alijs que vrinis similãtur ⁊ differentia inter eas ⁊ vrinam. Capitulum. xij.

Sirupum acetosum ⁊ oẽs liquoꝛes qui fiunt ex aqua ⁊ melle ⁊ aqua ⁊ ficubus ⁊ reliquos qui sunt ex croco ⁊ eis similibus q̃ztoplus tibi appropinquaueris erunt in claritate magis augmentati: ⁊ q̃ztoplus elongaueris ea considera an opoꝛtet vt augmentetur grossitudo. Vrina vero ab hoc ẽ diuersa: hydromellis preterea spuma est citrinã ⁊ aque ficuum sedimen a latere descenderit ⁊ non in medio: neq3 oꝛdinate neq3 habet motum. Sit ergo sufficiens in nominãdo dispositiones vrinarum. In libris vero particularibus ꝑueniẽt ad te diuisiões dispõnũ vrie.

¶ De significationibus egestiõis. Capl̃3. xiij.

Egestio plerũq3 declaratur ex sui quãtitate quod est vt consideretur si est minoꝛ eo quod comeditur aut maioꝛ aut equalis. Et notum quidem est ꝙ ipsius augmentum est ꝓpter humoꝝ multitudinẽ: ⁊ paucitas ꝓp ipsoꝝ paucitatẽ: aut qa ex ipsa i itestio monoculo ⁊ i colõ ⁊ i fascijs multũ fuit retentũ qd̃ ẽ signũ colicã ꝓcedẽs aut ꝓpter expulsiue debilitatẽ. ⁊ cognoscit̃ etiã ex eẽntia sui: qm̃ qd̃ ex ea hũidũ ẽ aut significat oppilationes aut digestiue malitiã: ⁊ plerũq3 significat mesaraice debilitatẽ que hũoꝛẽ nõ sugit. Et qñ3 ẽ ꝓpter capitis rheumatismũ aut ꝓpter cõestionẽ reliq̃ue egõnẽ hũectauit. Qd̃ autẽ i hũido viscosũ ẽ plerũq3 significat liq̃factionẽ ⁊ hoc est cũ fetoꝛe: ⁊ plerũq3 significat maloꝝ hũoꝝ ⁊ viscosoꝝ multitudinẽ: ⁊ hoc nõ cũ multa erit lenitate ⁊ plerũq3 significat nutriẽtia viscosa que comesta fuerũt ⁊ nõ pauca cũ caloꝛe forti i ꝯplexiõe ⁊ nõ fuit inter ea digõ bõa. S3 qd̃ ex ea est spũosũ foꝛtitudinis caloris significat ebullitionẽ aut multaꝝ ventositatũ ꝑmistionẽ. Qd̃ aũt ex egõne ẽ siccũ aut laboꝛẽ significat ⁊ resolõnẽ aut multã vrine ꝓuocationẽ aut igneũ caloꝛẽ aut nutriẽtium siccitatẽ aut mł̃tã moꝛã i itestinis: sic̃ i suo dicem⁹ capl̃o. Quñq3 hũiditas sicco qd̃ ẽ duꝝ admiscet̃ significat ꝙ ei⁹ siccitas est ꝓpterea ꝙ multũ fuit retẽta i hũiditatib⁹ ipsã exire ꝓhibẽtib⁹ ⁊ ꝓpter ꝓuationẽ fellis pũgẽtis ⁊ festinãtis sed qñ ibi nõ est longa retentio neq3 hũiditatis i itestina adsunt significationes cã i ipsa ẽ supfluitatis saniose ⁊ pũgẽtis effusio q̃ ab epate fluxit i eo qd̃ est coꝛã ipo ⁊ sua eũatiõe nõ geuit dõec ꝯmisceretur. ¶ Et est etiã qñ coloꝛe sui dignoscit̃ egõ. Ei⁹ vero coloꝛ naturalis igneus est leuis exñs igneitatis qui si augmẽtat̃ fellis significat multitudinẽ ⁊ si minuit̃ significat cruditatẽ ⁊ maturationis priuationẽ. Et si alb⁹ fiat qñq3 ẽ ei⁹ albedo ꝓpter oppilationẽ i cãnalib⁹ fellis ⁊ hoc significat ictericiã. Et si cũ albedine ẽ virus saniei hñs odoꝛẽ magni apatis significat aptionẽ. Sãus quoq3 q̃ nõ exercitat̃ mł̃totiẽs egerit virus ⁊ saniẽ que est ei purgatio ⁊ eũatio laudabilis qm̃ ꝓpter hoc remouet̃ ab eo laxitas q̃ ei ꝓpter priuatõe3 exercitij acciderat queãdmodũ dixim⁹ i vrina. Preterea scito ꝙ egõ coloꝛẽ igneũ vehementer supfluũ hñs multotiẽs i hoꝛa finiũ egritudinu3 significat maturationẽ ⁊ multotiẽs significat dispõnis malitiã. ⁊ nigra qd̃ significat taliter q̃liter sũt vrine nigre significatiões. Significãt. n. aut adustõe3 fortẽ aut egritudis mel̃ice matura

tionē aut nutriēs tingēs aut potionē rei qui meliā cūat sed pⁱma ē mala. Et illa qdē q̄ est ꝓpter purā meliā nō sufficiēter cognoscit᷑ ex colore sui: imo cognoscēda est ex acredine sui ⁊ ponticitate ⁊ bullitione terre ex ipsa. Et est mala siue sit egestio siue vomitus ⁊ ex ipsius ꝓprietatibus ē ꝙ i se luminositatē hꝫ. ¶ Ad vltimū vero hūoꝝ melicus purus pernecans est ꝭꝫ pⁱm quū egredit᷑. s. est mortis significatio. ¶ Chimi vero nigri exitus multotiēs cōfert ⁊ illud ē qm̄ melie radicalis exit⁹ vltimā corpis adustionē significat ⁊ hūiditatū ipsius pemptionē. Viridis aūt egestio caloris inati significat extinctionez ⁊ silr̄ fusca. ¶ Egestio quoqꝫ plerūqꝫ ex sui cognoscit᷑ forma ex absentia inflatiōis sue aut ex inflatiōe: qm̄ inflata sicut stercus vacce significat vētositatē. et est cū ex hora sui cognoscit᷑: qm̄ cū egōnis exitus festinat ⁊ horā qua egredi solebat antecedit signū est malū: qa fellis significat multitudinē ⁊ virtutis retētiue debilitatē: ⁊ si ei⁹ tardatur exitus digestiue significat debilitatē: ⁊ intestinoꝝ frītatē. Et hūiditatis ⁊ sōni multitudo vētositates significat iflatiuas. ¶ Colores quoqꝫ extranei ⁊ diuersi mali exūt: ⁊ nos ipsos i libro noiabim⁹ pticulari. Que vero ex egōne ē melior ē iuncta q̄ ē similiū partiū ⁊ i q̄ aquositas siccitati ē vehemēter admista: ⁊ cuius spissitudo est sicut mellis spissitudo ⁊ cuius exit⁹ ē facilis ⁊ nō pūgit: ⁊ cuius color attinet citrinitati ⁊ nō est multi fetoris nꝫ est priuata fetore ⁊ nō hēt gurgulationē nꝫ rugitū ⁊ nō hꝫ spumā. Eius exitus ē i hora i qua solet ⁊ ꝭꝫ q̄ztitatē q̄ ei qđ comeditur ē ꝓpinqua in q̄ztitate sui. Et scito ꝙ nō ois egestionis eq̄litas ē laudabilis: nꝫ ois eius lenitas: qa qn̄ꝫ sunt pp vehemētē maturationē in oī pte similē ⁊ qn̄ꝫ sūt pp adustionē ⁊ liq̄factionē siles ⁊ tūc qdē sūt ex deterioribus significationibus. Et scito ꝙ egestio q̄ est tēperate essentie q̄ est ad tenuitatē nō ē laudabilis nisi quū nō sunt cū ea rugitus nꝫ ventositates nꝫ in sui exitu paulatim intersecatur ⁊ si non possibile est vt eius exitus sit pp intus molestans qđ est ei admistū ⁊ nō permittit vt cōiungatur. Est aūt quū pleriqꝫ sollicitī fuerint de significationibus q̄ in sudore ⁊ alijs apparēt rebus. verū tn̄ de ipsis loqui ꝓprius est i sermōe particulari. In sermone quoqꝫ particulari similiter reperies expositōis augmētum in re egestionis ⁊ vrine ⁊ reliquorum.

¶ Fen tertia cui⁹ ē caplꝫ vnū ⁊ doctrīe qnqꝫ.

¶ Capitulū singulare dcōis tertie de cāis sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ necessitatis mortis.

Medicina i pria diuisiōe i duas diuidit᷑ ptes i partē theoricā ⁊ ptē practicā q̄ tn̄ oēs sūt scie speculādi. Qđ aūt noie theorice ꝓprie dsignat᷑ ē illđ qđ i demōstrando sn̄ias tm̄ ꝯfert ita ꝙ i demōstratiōe opōis nullomō auxiliū prebet sicut pars i q̄ res sciunt᷑ ꝯplōnū ⁊ hūoꝝ ⁊ virtutū ⁊ spēs egritudinū ⁊ accn̄tiū ⁊ cāꝝ. et illud cui nomē ꝓprie practice attribuit᷑ ē qđ i demōstrādo opatōis ⁊ regis q̄litatē auxiliabit᷑ sicut ps q̄ nos iuuat ad demōstrādū qūo sanitatē corpis qđ i illa ⁊ ex illa dispōne exit custodiam⁹ ⁊ qūo corp⁹ qđ talē hꝫ egritudinē medicemur. Et neqꝫ existimes ꝙ ps que dr̄ practica sit opō ⁊ actio: sꝫ ē ars q̄ docet nos qūo sit opandū ⁊ agēdū. Et nos qdē iā declarauim⁹ tibi hoc i his q̄ sūt pⁱmissa. ⁊ post q̄z iā expleuim⁹ dictiōez pⁱmā ⁊ ꝭaz i his que sūt ptis medicie que ē theorica vlis: ergo nr̄z studiū nūc reducam⁹ i duab⁹ que remāserūt ad ptē ipsi⁹ practicā ꝭꝫ modū vlez. ¶ Pars āt ipsi⁹ practica i duas distribuit᷑ ptes q̄rū vna ē scia regēdi corpora sana q̄lr i sui remaneāt sanitate: ⁊ hec qdē custodiēdi sanitatē scia vocat᷑. ¶ Et ps ei⁹ ꝭa ē scia regēdi corpus egrū q̄liter ad sāitatis redeat dispōnē ⁊ vocat᷑ scia medicādi. ⁊ nos qdē icipiem⁹ ⁊ scribemus i hac dcōem sermonē ꝯpēdiosū de custodienda sanitate. ⁊ dicem⁹ ꝙ ꝓpterea ꝙ gnatiōis nr̄oꝝ corpoꝝ pⁱcipiū res due fuerūt q̄rū vna ē spma viri cui⁹ essētie certi⁹ ē ꝙ locū tenet factoris: ⁊ altera ē spma mulieris ⁊ sanguis mēstru⁹ cui⁹ rei certi⁹ ē ꝙ locū tenet materiei: ⁊ he due subē i hoc cōicant ꝙ vnaqueqꝫ eaꝝ ē fluida ⁊ humida: lꝫ post diuersificent᷑ ⁊ aq̄itas ⁊ terreitas i sanguine ⁊ spmate muliebri plus abūdāt: ⁊ aereitas ⁊ igneitas i spmate virili supat. Oportuit āt vt coagulationis hoꝝ duoꝝ pⁱcipiū esset coagulatō hūida lꝫ terreitas ⁊ igneitas sint iuncte i eo qđ ex eis fluit: ⁊ terreitas cū eo qđ i ea exit ex duritie ⁊ igneitas cū eo qđ ē i ea ex virtute maturādi iuuerit se ⁊ coagulatū duꝝ fecerit ⁊ coagulationē quādā ei attribuerit ⁊ duritiē verū tn̄ hoc ad terminū coagulatiōis duroꝝ corpoꝝ nō puenit sicut lapides ⁊ vitrū ita ꝙ ex eis nihil resoluat᷑ aut resoluat᷑ qđ nō sēsu per

cipit tūc nāqʒ secura eēnt a nocumētis q̄ pp assiduā accñt resolutionē ⁊ lōgissimā sed res nō ē ita. Quapp corpora nr̄a duab⁹ nocumē toꝝ spēbus sūt exposita: quaꝝ vnaqueqʒ cāʒ hʒ itrīsecā ⁊ cāʒ extrīsecā. ⁊ vna qdē nocum ti spēs ē hūiditatis resol̄o ex q̄ creati fuim⁹ et hec qdē ordiate veniet. ⁊ s̄a ē hūoris putrefa ctio ⁊ ei⁹ corruptio ⁊ ipsi⁹ alteratio vñ fomē to vite ꝯueniēs nō ē. ⁊ hic qdeʒ a p̄ mō ē ali⁹ lʒ sua ipsi⁹ malitia ad siccitatē aducat ꝓpte rea φ corporis hūiditatē pri⁹ exiccari facit ⁊ ex eo qđ nr̄is ꝯueniēs ē corporib⁹ corrūpit đ inde ad vltimū a putrefactōe resoluit̄ qm̄ pu trefactio i p̄mis corrūpit hūiditatē postea ip sā resoluit ⁊ rē siccā dimittit cineritiā. Hec igit̄ duo nocumēta ab alijs nocuītis sūt alie na q̄ pp alias accñt cās sicut fr̄tas ꝯgelatiua ⁊ venena ⁊ spēs solutiōis ꝯtinuitatis pnītio se ⁊ reliq̄ egritudīes. Sʒ due p̄dicte spēs huic nr̄e iuestigatōi sūt ꝓpinquores ⁊ digniores qa eaꝝ mutatio ē i dispōe sanitatis. Et vnaq̄qʒ ipsaꝝ aduenit ex cāis extrīsecis: ⁊ cāis itrīse cis: ⁊ extrīsece qdē cāe sūt sicut aer dissoluēs ⁊ putrefaciēs ⁊ itrīsece qdem cāe sunt sicut calor innatus qui in nobis erit nr̄as resoluēs humiditates ⁊ calores extrāei i nobis a nr̄is nutrientibus gn̄ati ⁊ reliqua nr̄as putrefaciē tia hūiditates. ¶ Omnes vero cāe iste se ad inuicē iuuāt in exiccādo nos. Verūtn̄ pfectō ⁊ integritas nr̄a ⁊ potētia nr̄aʒ pficiēdi opōnē nō est nisi ꝓpter multā siccitateʒ que nobis accidit deinde siccitas incessāter ꝓcedit do nec nos pimat hec igit̄ siccitas q̄ nobis accit res est nobis necessaria. Nos si qdē a prici pio rei i vltia ꝯsistimus hūiditate vñ ꝓculdu bio oʒ vt calor eā supet: qm̄ si nō i ipā suffoca ret̄ ꝓcedit igit̄ ꝓculdubio i ipsā assidue qgen do ⁊ ipsā semp exiccādo icedit. Qđ tn̄ ex ei⁹ exiccatiōe apparet i principio eq̄litati attinet deinde quū nr̄a corpora ad tempate siccita tis pueniūt terminū calore exūte vt erat non est siccitas ꝺm sue siccitatis p̄me q̄ntitatē: im mo fortior qm̄ materia est minor ⁊ pp hoc ē magis recipiēs. Inde ꝓculdubio seqtur vt siccitas supra siccitatē tēperatā augmētet̄ ⁊ nō cessabit ꝓculdubio qn assidue augmētuʒ sumat dōec hūitates ꝯsumat. Calor igit̄ ina tus ē cā extiguēdi se ipsū accñtal̄r ppea φ fit cā sui ipsius mām cōsumendi sicut lāpadis flāma que extinguitur ppea φ suā consumit māʒ. Et q̄ntoplus siccitas hʒ augmētū proce

dit calor inat⁹ ꝺm diminutionē icedit ergo accit defectus nūq̄ʒ cessans vsqʒ ad vltimuʒ q̄ ē defectus restaurādi hūiditatē loco eius qđ resolutū fuit: defectus igr̄ sp̄ augeť. Sicci tas ergo duobus augmētat̄ modis. Vnus eoꝝ ē ꝓpter diminutionē potētie recipiendi materiā. ⁊ alter minoratio hūiditatis in se ꝓ pter caliditatis resol̄onē. Augmētat̄ igr̄ calo ris debilitas ppea φ siccitas i mēbroꝝ subā dn̄atur ⁊ pp nālis hūiditatis diminutionē q̄ ē sicut materia ⁊ sicut oleū flāme lāpadis. Flāma nāqʒ duos hʒ hūiditates aq̄ʒ ⁊ oleuʒ vna q̄ꝝ ꝯsistit ⁊ altera extiguit̄. Sil̄r calor in natus i hūiditate ꝯsistit naturali ⁊ ab augm̄ to extraneo extiguit̄ q̄ ꝓuēit ex debilitate di gerēdi ⁊ ē sic aq̄a hūitas flāme. et cū siccitas ad ꝯplemētū accedit calor innatus extinguit̄ ⁊ mors subseq̄t nālis. Corpus nō p̄maet tp̄e q̄ pdurat nisi ppea φ ipsius innata humidi tas p̄ma resol̄oni resistit caloris mūdāi ⁊ ca loris sui corporis i nā sui ⁊ eius qđ ex motib⁹ accit suis hac tā lōga resistitōe qm̄ ip̄e sūt ea in eēntia sua debiliores: imo ip̄m stare nō fa cit nisi illud qđ restaurat illud qđ ex ea resol uit̄ ⁊ est nutriens. ¶ Amplius nos iaʒ decla rauius φ virtus i cibo nō opat̄ ⁊ vtit̄ eo nisi vsqʒ ad terminū. ¶ Et ars qđ sanitatē custo diēdi nō ē ars q̄ a morte securos nos faciat nʒ corpus ad extrīsecis nocumētis muniat: nʒ vnūq̄ðqʒ corpus ab vltimā vite lōgitudi nē pducat q̄ ē ꝺm hoiem absolute: sʒ de dua bus reb⁹ securitatē p̄bet. s. putrefactōis peni tus ꝓhibitōe ⁊ defensiōe humiditatis ne ci to resoluat̄ ⁊ i ipsius quidē fortitudie ꝯsistit vt ipsū corp⁹ vsqʒ ad debitū tp̄s hʒ suā p̄mā ꝯplōnē p̄maeř faciat. ⁊ hoc qdē erit pp regi mē rectū restauratōis q̄ fit i corpore loco ei⁹ qđ resoluitur ꝺm q̄ntitatē possibilē: ⁊ pp regi mē ꝓhibēs dn̄ium cāꝝ siccitatē accelerare faciētiū exceptis cāis q̄ faciunt siccitatē de bere eē ⁊ p regimē custodiēs a gn̄atōe putre factōis pp tutelā corporis ⁊ custodiā a ptāte caloris extranei extrinseci aut intrinseci: qm̄ oīa corpora nō sunt eq̄lia in fortitudine humi ditatis radicalis ⁊ caloris innati: imo corpo ra i his existunt diuersa. Vnūq̄ðqʒ p̄terea corpus terminū hʒ i q̄ resistat siccitati nr̄ie ꝯplone sua ⁊ calor̄ suo inato ⁊ q̄ntitate sue in nate hūiditatis a q̄ nō rēouet̄ē tn̄ cū aīi ad ueniūt cāe i siccitatē adiuuātes: aut alio mō pnecātes. ⁊ multi qdē hoīuʒ dn̄t q̄sti sūt ter

mini naturales ⁊ termini accidentales sunt
alii. ⁊ q̄si custodiēdi sãitatē ars erit illa ī qua
corp⁹ hūanū ad nāle pducat terminū si ꝯue.
niētia ꝯseruat. ¶ Hui⁹ aūt custodie admini
stratōi due attribute sūt virtutes qb⁹ ꝺseruit
medic⁹. vna eaꝝ ē nālis ⁊ vocat̃ nutritiua q̄
restaurat illud qᵭ ex corpore resoluit̃ cuius
subā terreitati ⁊ aq̄itati attinet. ⁊ altera ē aīa
lis ⁊ ipsa ē virtus pulsatiua q̄ restaurat qᵭ ex
pulsu resoluit̃ cuius subā ē aerea ⁊ ignea: ⁊ ꝓ
pterea ꝙ nutriēs nō fuit sil̃e nutrito nisi ī po
tētia: ideo creata fuit virt⁹ īmutatiua q̄tenus
nutriētia mutet ī silitudinē nutritoꝝ ī effectu
⁊ vt ꝓcerto sit nutriēs ī effectu. ⁊ ad hoc crea
ta fuerūt istr̃a ⁊ cānales q̄ sūt ad attrahēdū ⁊
expelleñ ⁊ retinēdū ⁊ digerēdū. ¶ Dicemus
ergo ꝙ habene rei ī arte custodiēdi sanitatez
ꝯsistūt ī eq̄litate cāꝝ predictaꝝ cōitātiū. Ille
tñ ī quaꝝ eq̄litate maior necessaria ē sollicitu
do sūt septē res. Eq̄litas ꝯplonis ⁊ electio eo
rū que cōedūt̃ ⁊ bibūt̃ ⁊ purgatio supfluita-
tū: ⁊ custodia ꝯpōnis: ⁊ rectificatio ei⁹ qᵭ per
nares attrahit̃: ⁊ custodia tāgētis ⁊ modera-
mē motionū corporeaꝝ ⁊ aīaliū iter q̄ etiā sō
nus ⁊ vigilie quodā mō numerāt̃. Et tu qui
dē iā sciuisti ī his que sūt p̄missa ꝙ neqȝ eq̄li
tas vnū hȝ terminū neqȝ sanitas ī aliq̄ ex cō
plonib⁹ in hoc igreditur ꝙ sit aliqua sanitas
aut aliqua eq̄litas in aliquo tēpore sed est id
qᵭ inter duas res existit. ¶ Incipiemus igi
tur in primis declarare regimen īfātis qui
in vltima complexionis equalitate consistit.

¶ Doctrina p̄ma decoctionis tertie que est
de nutricatione quattuor continens capl̃a.

¶ De regimine īfantis ex quo nascitur vsqȝ
quo incedat. Capitulum .i

Pregnātiū aūt regimē ⁊ mulieꝝ q̄ ꝓtui
sūt vicine ī decoctiōib⁹ scribem⁹ ꝑticu
larib⁹. ¶ Infātis vero tempate ꝯplexiōis cū
nascit̃ pleriqȝ sapientū dixerunt vmbilicū in
p̄mis debere īcidi sup q̄ttuor digitos ⁊ cū la
na ligari munda que bene ⁊ subtiliter sit re-
torta taliter ne doleat ⁊ oleū cū pāno sup ip̄z
ē poneñ ⁊ ꝓꝓ vmbilici īcissionē p̄ceperūt vt
venaꝝ citrinaꝝ ⁊ sāguinis draconis ⁊ sarco-
colle ⁊ cymini ⁊ vsnee ⁊ myrrhe ꝑtes sumāt̃
eq̄les ⁊ trite vmbilico supponant̃. Et festinā
dū ē ad corp⁹ ipsius salieñ cū salmora tenuis
sal̃ q̄tenus vmbilicus eius ī durescat ⁊ ipsius
cutis dura fiat. ¶ Et salibus vero ille melior
erit cui admixta sūt sedenegi ⁊ cost⁹ ⁊ sūac ⁊
fenugrecū ⁊ origanū ⁊ ipsius q̄dē nasus non
saliat̃ nȝ os. Cā vero q̄re nobis necessariū est
corpus eius duꝝ facere est qm̄ illico cū nascit̃
oīa q̄ ip̄m tāgūt ei nociua sūt siue cal̃a siue
fr̃a siue aspa sentiat ea: ⁊ hoc q̄dē ē ꝓꝓ cutis
eius subtilitatē ⁊ ꝓꝓ calorē eius: qm̄ oē qᵭ ip
sum tāgit sentit duꝝ ⁊ frm̄ ⁊ aspū. ⁊ si nobis
necessariū fuerit iteꝝ salire faciemus: ⁊ hoc q
dē augemus cū multe fuerit sorditiei ⁊ mul-
taꝝ hūiditatū. deide aq̄ tepida ip̄z lauabim⁹
⁊ eius nares assidue purgamus digitis quo
rū vngues sint īcisi ⁊ ī ei⁹ oculos paꝝ olei ꝓij
ciemus. Ani p̄terea orificiū miuto digito in
circuitu eius ē mouēdū vt apiat̃ ⁊ obseruan-
dū ē ne ip̄m frigus tāgat. Quūqȝ eius acci-
deret vmbilicus qᵭ ē post tres aut q̄ttuor di
es erit melius vt sup ip̄m ponat̃ eius cochlea
rū aut cinis calcanei vitulini aut plūbi adusti
⁊ triti cuiuscūqȝ fuerit cū vīo. Quūqȝ volu-
mus fasciet̃ nutrix eius mēbra suauiter tāger̃
dȝ ⁊ qᵭ dilatādū fuerit dilatare ⁊ qᵭ subtiliā
dū subtiliare ⁊ oē mēbꝝ fm̄ ꝯueniētiorē figu
rā figurare ⁊ hoc totū subtili ꝯp̄ssiōe cū extre
mitatibus digitoꝝ: qᵭ q̄dē multis facieñ erit
vicibus ⁊ oculi assidue erūt tergēdi cū re que
sit sicut seta. Vesicā quoqȝ eius p̄mere ꝯue
nit vt vrie exitus facilis fiat deide māus ei⁹
extēdāt̃ ⁊ ipsius brachia ad genua ducāt̃. Et
ipsius caput istita liget̃ ⁊ pileus ei iponat̃ qui
sup ipsius caput ꝯstrigat̃. In duo p̄terea tē
ꝑati aeris q̄ nō sit fr̃a ad dormieñ ponat̃. oȝ
āt vt domus vmbre attineat ⁊ tenebrositati
aliquātule q̄ a supante radio nō illumiet̃. cū
qȝ dormierit oportebit vt caput eius toto ali
quo corpore sit altius. ⁊ obseruañ erit ne quū
dormierit aliq̄d colli ipsius aut extremoꝝ ei⁹
aut dorsi torqueat̃. ipse quoqȝ ī estate aq̄ sua
ui eq̄li balneādus ē. ī hyeme vero aq̄ eius ad
caliditatē trahat nō pūgētē. hora vero ad ip
sum lauañ melior ē post ei⁹ lōgū somnū. Et
plerūqȝ q̄dē ē ꝯueniēs vt ipso bis ī die lauet̃
aut ter ⁊ ordinate ad id qᵭ sit magis tepidū
mutet̃ si tp̄s fuerit estiuū. ī hyeme autē nō sit
frior aq̄ q̄ ī cal̃itate tēꝑata erit: ipse quoqȝ nō
lauet̃ vsqȝ q̄ eius corpus calefiat ⁊ rubere ici
piat: postea extrahat̃ ⁊ eius aures custodiant̃
ne aq̄ ī eis egrediat̃. ⁊ oȝ q̄dē vt cū ī hora ab
lutōis īcipit̃ fit fm̄ hūc modū. Accipiat̃ māu
dextra ⁊ sup brachiū sinistꝝ sup pectus suuȝ
appodiet̃ ⁊ nō sup vētrē. ¶ Amplius ī hora
ablutōis ipsius studeñ erit vt ipsius plāte ad

doꝛſū eius eleuet̃ ⁊ eius pedes ad caput eius ſubtiliter ⁊ ſuauiter ꝑducat̃ deīde mollibus pānis ericcet̃ ⁊ ſuauiter extergat̃. Deide fiat vt ī ꝓ̇mis ſuꝑ vētrem ſui iaceat poſtea ſupꝛa doꝛſū ⁊ ꝓ̄ter hoc totū īceſſāter fricet̃ ⁊ ꝓ̄mat̃ ⁊ figuret̃: deide ad ipſum cū pāno faſciañ eſt redeundū: poſtea in ipſius nares oleū dulce ꝓ̇iiciat̃, qm̄ ei⁹ oculos lauabit ⁊ ipſoꝝ tūicas.

De regiē lactatōis ⁊ retētōis a lacte. Ca. ii.

Qualitas vero lactatōis eius ⁊ ipſi⁹ cibatōis hoc mō obſeruat̃. ¶ Dīb⁹ modis qbus ē poſſe lac m̄ris īfanti ad ſugeñ dā dū ē. ipꝫ. n. ē nutriēs qd̕ magis ſile erit ſubē. nutriētiū ꝓ̄teritoꝝ qbus alebat̃ dū in ventre erat. ſ. mēſtruoꝝ m̄ris qm̄ ipſa ſūt q̄ ꝯueniūt̃ ⁊ fiūt lac ⁊ ipſe magis ē recipiēs hoc ⁊ magis ē ei ꝯueniēs ita vt iā expimēto certificatū ſit ꝙ extremū māmille m̄ris ī os īfātis ponere valde ꝯfert ad remouēdū quicquid ei nocet. ¶ Bis āt aut ter ī die ſugere māmillas dꝫ ei ſufficere ⁊ ī ꝓ̇mis nō ē multū lactādus. ¶ Opꝫ āt ſit eius m̄r q̄ ipſū ꝓ̇us lactat dōec m̄ris ꝯplō tēpet̃. ⁊ melius qdē ē vt paꝝ mellis eidē tribuat̃ deide lactet̃. ex lacte q̊qꝫ qd̕ puer ſugit ī mā̄e bis aut ter emulgeñ eſt deinde māmilla ei tribuēda ⁊ ꝓ̄cipue cū ī lacte fuerit macula. lac āt malū. ſ. acutū nutrice īfanti nō ē dādū dū ē ieiuna. ⁊ ꝓ̄ter hoc ēt due res ſūt faciēde iuuam̄ ei ꝯferens ad hoc vt eius ꝯplō fortis fiat: q̄ꝝ vna ē lentus mot⁹ ⁊ altera ē ꝯſonātia muſice ⁊ vox cātilene quē admodū mos ē dū īfantes ī lociſ ponūt̃ ī quibus doꝛmire debēt. ex q̄ꝫtitate. n. recipiendi hec duo ſciet̃ q̄ꝫtū ſit aptus exercitio ⁊ muſice quoꝝ vnū ē coꝛpoꝛis alteꝝ aīe. Qd̕ ſi aliq̄ res ꝓhibitioꝛa m̄ris lac dari nō ꝑmiſerit: ſiue cā debilitatis ipſi⁹ ſiue coꝛruptōis lactis eius ſiue qꝛ ē delitioſa eligēda erit nutrix ſ̄ꝫ ꝯditōes quas dicemus. Quaꝝ quedā attendūt̃ ī etate ei⁹ ⁊ q̄dā ī ipſi⁹ figura vł foꝛma et alie ī eius moꝛibus ⁊ alie ī foꝛmiſ ſuaꝝ mammillaꝝ ⁊ quedā ī q̄litate lactis ipſius ⁊ alie ī q̄ꝫtitate tēpoꝛis qd̕ ē īter eā ⁊ ꝑtū ipſi⁹ ⁊ alie q̄ ſunt ex genere īfantis eius. Quūqꝫ ſ̄ꝫ has ꝯditōes repta fuerit opoꝛtebit vt eius nutrientia renouando ſint bōa. ſ. ex tritico ⁊ ſpelta ⁊ carne agnoꝝ ⁊ hedoꝝ ⁊ piſciū quoꝝ caro ñ putreſit nec ē dura. lactuce quoꝝ ſunt nutriens qd̕ laudat̃ ⁊ amigdale ⁊ auellane. ex oleribus vero deterius eſt eruca ⁊ ſinapis ⁊ beta doꝛē: qm̄ ſanguinē coꝛrūpunt. ⁊ in menta ē ei⁹ virtus. Nunc autē dicemus nutricis ꝯditiones ⁊ a ꝯditōe etatis ipſi⁹ īcipiemus. ¶ Dicemus itaqꝫ ꝙ melius eſt vt ſit etatis que ē īter. xxv. ⁊. xxxv. annos: qm̄ hec etas eſt iuuentutis ⁊ ſanitatis ⁊ ꝯplemēti. Conditōes vero figure ipſius q̄ attendūt̃ in cōpōne eius ſūt ꝙ oꝫ ipſam boni coloꝛis eē ⁊ collū h̄re foꝛtē ⁊ pectus h̄re foꝛte ⁊ amplū ⁊ muſculoſam ⁊ durā h̄re carnē inter pinguedinē ⁊ matiē tēperatā ⁊ carnoſam nō adipe abundantē. ¶ Secundum moꝛes vero ſuos ꝯſiderat̃: qm̄ ipſaꝫ oꝫ bonoꝝ moꝝ ⁊ laudabiliū eē q̄ tarde a malis aīe paſſiōibus patiat̃ ſicut ita triſtitia ⁊ timoꝛ ⁊ reliq̄ ab iſtis. Omnes. n. iſte coꝛrūpunt ꝯplōnē ⁊ foꝛtaſſe a lactatōe abſtinebit ⁊ ꝓpter hoc ꝓhibuerunt quidā ne ſtolida lactet. ⁊ ꝓ̄ter hoc totū malitia moꝝ ipſius eā perducet ad hoc vt infantis paruā habeat ſollicitudinē ⁊ ei paꝝ blandiat̃. ¶ Conditiones vero que in foꝛma māmillaꝝ ipſius attendūt̃ ſūt qm̄ oꝫ ipſas eē ſolidas ⁊ magnas ⁊ ſui ſollicitudine nō ſint laxe: nꝫ debent eē extenſe magnitudinis. ⁊ oꝫ ēt vt inter duritiē ⁊ mollicīē ſint mediocres. ¶ Scd̕m qualitatē vero lactis ipſius ꝯſideratur: qꝛ oꝫ vt ipſi⁹ ſubā ⁊ q̄litas ſint tēperate ⁊ eius coloꝛ attineat albedini q neqꝫ ſit fuſcus nꝫ viridis nꝫ citrin⁹ nꝫ rubeus. Eiuſqꝫ odoꝛ ſit bonus in quo nō ſit acredo nꝫ pōticitas ⁊ ipſius ſapoꝛ dulcedini attineat in quo nō ſit amaritudo nꝫ ſalſedo nꝫ acr̄do: ⁊ oꝫ vt trahat ad m̄ſtitudinē ⁊ vt ei⁹ partes ſint ſimiles. ⁊ vt nō ſit ſubtile fluiduꝫ nec multū groſum caſeatū nꝫ diuerſaꝝ partium nꝫ multe ſpume ⁊ eius. quidē ſubā q̄ñqꝫ experit̃ ꝙ eſt vt de ipſo ſuper vnguē mulgendo diſtilletur qd̕ ſi fluit eſt ſubtile. Et ſi vnguis inclinetur ⁊ nō currat ⁊ ſpiſſuꝫ. Ipſum eſt experitur qūū ī ampla ponitur ⁊ paꝝ myrrhe ſuper ip̄m ꝓ̇iicitur ⁊ digito miſcetur ꝓpter hoc. n. ſcitur aquoſitatis ipſius ⁊ caſeitatis ipſius quantitas. lac. n. laudabile ⁊ tēperatū eſt in quo aquoſitas ⁊ caſeitas ſūt equales. ¶ Qd̕ ſi aliqua nobis neceſſitas fuerit lac tale h̄ñs ipſum ꝓ̄parabimus ex parte lactatōis ⁊ parte nutricis. ex parte quidē lactationis qm̄ lac qd̕ groſſum fuerit ⁊ mali odoris melius eſt vt non detur niſi poſtq̄ꝫ mulctum fuerit ⁊ in aere moꝛam fecerit ⁊ qd̕ vehementis fuerit caloꝛis ꝯueniens erit vt nullo mō ieiuno det̃. ¶ Et nutricis qdē regimē ē ꝙ ſi eius lac groſſuꝫ fuerit dabit̃ ei oxymel

dispumatū qđ cū subtiliatiuoꝝ apoziate sumať sic mētastꝝ ⁊ isopū ⁊ basce ⁊ origanuꝫ mōtanū ⁊ tribuať ei ad comedeñ atharet ⁊ q̄ eis silanť. In cibo q̊qꝫ ipsius iponať paꝝ croci ⁊ p̄cipitať ei vt cū oxymelle caľo euomat ⁊ tēꝑato vtať exercitio. ⁊ si eius ꝯpľo fuerit calida dabr̄ ei i potu oxymel cū vio subtili siť siue seꝑatū. Qđ si eius lac subtile fuerit p̄cipietur vt qescat ⁊ ab exercitio remoueať ⁊ cibis nutriať q sāguinē faciūt grossū. ℭ Et fortasse dabiť ei ad potañ si nō fuerit ibi qđ ꝓhibeat vinū dulce aut mustū coctū ⁊ p̄cipiať ei vt diu dormiat. Si vero eius lac paucū fuerit ꝯsiderabiť q̄ sit cā i hoc vtꝝ sit malitia ꝯpľonis i toto corpore aut i mām̄illis ipsius: ⁊ h qdē cognosceť ꝑ significatōes p̄dictas i capitulis q̄ sūt p̄missa. ⁊ post tāgemus mām̄illas ⁊ significatū fuerit q̄ sit i ea calor nutrieť tali q̄li ē aq̄ ordei ⁊ spinachia ⁊ q̄ eis silanť. Et si significatū fuerit q̄ sit i ea fr̄itas ꝯpľonis oppilatōis aut debilitas virtutis attractie augmētabiť eius nutriēs subtile ad caľitatē declinās ⁊ vētose sub mām̄illis poneť absqꝫ multa ꝯpssiōe. Ad hoc q̊qꝫ ꝯfert semē bauciarū ⁊ ipsemet ēt baucie ad hoc multū ꝓsūt. Qđ si cā ei⁹ fuerit nutriēs paucitas nutrietur iure facto ex ordeo ⁊ furfure ⁊ legumib⁹. In iuribus q̊qꝫ ipsius ⁊ i cibis ponēde sūt radices feniculi ⁊ semē eius ⁊ anetū ⁊ nigella. ℭ Quidā āt dixerūt q̄ comedere vbera ꝓp̄e ouiuꝫ ⁊ capraꝝ cū lacte qđ i eis cōtinetur valde est vtile ad hoc ꝓpter illud qđ i eis erit ex siľitudie aut ꝓpter ꝓp̄etatē q̄ ē i eis. ℭ Quidā ēt expti fuerūt vt. ʒ.i. carici aut vermiū terrenorū siccoꝝ i aq̄ ordei multis diebus sumatur ⁊ repieťt optimū. et siľr elixatura capitū salsoꝝ pisciū i aq̄ aneti. ⁊ eis q̊qꝫ q̄ lac multiplicāt ē vt butyśri vacci. ōʒ.i. sumatur ⁊ i vas i q̊ puꝝ erit vinū mittatur ⁊ bibatur. Aut sisamū i molla tritū accipiať ⁊ cū vio misceatur ⁊ colatū ad bibendū detur. ℭ Ampli⁹ mām̄ille ex stercore turdoꝝ ⁊ lacte asine ⁊ oleo more empľi linināťur aut ex eo qđ i iteriore ꝑte melōg̃e elixate. ōʒ.i. sumatur ⁊ cū digitis i vio dissoluatur ⁊ ad potañ detur. ℭ Medicamē validū. ℞. seis aneti. ōʒ.iii. seis andachoche seis porri ana. ōʒ.i. seis sulle seis fenugreci ana. ōʒ.ii. totū cū succo feniculi ⁊ melle ⁊ butyro misceatur ⁊ i potu sumatur. ⁊ cum lac nocumētū fecerit sui multitudie ꝑꝑea q̄ ꝯstrictōe retietur ⁊ ꝑꝑ suā spissitudinē minuatur ꝑ id qđ pauci erit nutrim̄ti ⁊ cōestiōe ei⁹ qđ paꝝ nutrit ⁊ empľo pectori ⁊ mām̄ilľ suꝑposito ex cymio ⁊ aceto aut luto absoluto et aceto aut lētib⁹ coctis i aceto ⁊ post ip̄ꝫ potu rei salse vtatur ⁊ siľr cōistiōe mēte ⁊ mām̄illis qdē blādis māib⁹ multū fricař lactis efficit multitudinē. Lac vero malū hñs odorē medicañ ē dādo i potu vinū bōi odoris ⁊ ad cōedēdū dādo cibū bōi odoris. ℭ Regimen āt qđ ē tractū ex tp̄e ꝑtus nutricis ē qñ opꝫ vt ꝑtus sit ꝓpinquus nō tñ valde imo sit a tp̄e q̄ peꝑit mēsis vn⁹ ⁊ dimidi⁹ ad min⁹: aut mēses duo: sitqꝫ ille que peꝑit masculus ⁊ sit ꝑtus ei⁹ s;ꝫ tp̄s nāle ⁊ nō sit ipsa q̄ abortū fecit nꝫ abortū facere ꝯsueuerit. ℭ Nutrici p̄terea ē p̄cipiēdū vt tēꝑato vtatur exercitio ⁊ vt nutriētib⁹ bōi chimi alatus: ⁊ ne vllo mō aliqs cū ea coeat: hoc.n. sāgninē p̄miscet mēstruuꝫ ⁊ lactis odorē corrūpit ⁊ ipsi⁹ miuit q̄ꝫtitate: imo fortasse ip̄gnatur i q̊ nocum̄tū duob⁹ attinēs filiis erit. ⁊ nutrici qdē ꝑꝑea q̄ illud q̄ i sāguie ē subtile ad embryōis nutrim̄tū r̄dit. ⁊ embryōi qđ ꝑꝑea q̄ id qđ ad ip̄ꝫ vēit ex nutrim̄to ē paꝝ: iō q̄ ali⁹ lacte idiget. In tota p̄teŕa ipsi⁹ lactatōe oꝫ ⁊ ꝓp̄e i ei⁹ lactatōe p̄ma vt aliqd lactis mulgeatur ⁊ vt fluat ⁊ vt ip̄ꝫ p̄ssiōe iuuetur ne ꝯtigat vt ex multa suctiōe gule ledātur istŕa ⁊ meri et faciāt ip̄ꝫ debilitari. ⁊ si ante lactatōeꝫ q̄qꝫ vice mellis ⁊ lambēdū detur iuuam̄ erit et si cū pauco vio fuerit erit bonū. neqꝫ multū lac ad sugeñ vna vice dādū ē: imo meli⁹ ē vt paꝝ ei detur ad sugeñ et sepe ꝑuis iterpositis spatiis. qñꝫ n. cū ad sugeñ ei datur vice vna tm̄ vt satietur ꝯtigit extēsio ⁊ iflatio et vētositatū multitudo ⁊ albedo vrie. Si ergo hoc accit oꝫ ne lactetur et vt familic⁹ lōgo tp̄e teneatur. et vt studiuꝫ impendatur ad hoc donec istud digeratur. et s;ꝫ plurimum in primis diebus cum lactandus est: est vt in prima die ter lactetur: ⁊ si q̄ in prima die ipsum lactauerit alia fuerit quā mater ipsius erit melius. Similiter si nutrici mala acciderit ꝯpľo aut egritudo dolorosa melius erit vt alia ipsum lactet donec saneť Et similiter si necesse fuerit dare ei medicinam que virtutem et qualitatem habeat dominantem. ℭ Quumqꝫ post lactationeꝫ dormiturus est eius cuna vehementi motu non est mouenda quoniam lac in ipsius stomaco ꝯcutitur. Immo suauiter mouenda ē fletus quoqꝫ ꝑuus ante lactatōeꝫ ei ꝯfert. Nāle āt

tempus lactanti est tēpus duoꝝ annoꝝ. Qđ si īfās aliud a lacte desiderauit ordinate nō ē ei tribueñ: nō tamen est ei violenter ꝓhibeñ. Postq̄ȝ vero duales appere ceperit dentes ipse ad nutriens mouendus erit ordinate qđ fit forti⁹. ❡ Res tñ dura ad masticañ nō ē ei dāda: imo p̄rio deẜ ei pānis quē ei masticaue rit nutrix: deide pāis cū aq̄ mellis aut cū vio aq̄to aut cū lacte. ⁊ tūc quidēȝ paꝝ aq̄ ei tribuaẜ ⁊ ī aliquib⁹ vicib⁹ que cū pauco vīo sit mista nec ꝑmittaẜ ad replōnēȝ ꝑuenire. Qđ si vomit⁹ spōte supueneri t ei ⁊ vētris īflatio ⁊ albedo vrine ab oī re abstīne eū ⁊ meli⁹ est vt ipsius nutriēs ei tardeẜ dōec iungaẜ ī: balneo. Deide cū a lacte ammouendus erit ad id qđ est ex genere sorbēdi ⁊ carniū leuiū mutādus erit. ⁊ oȝ etiā vt a lacte ordinate āmoueaẜ ⁊ nō subito ⁊ vt fiāt ei glādes ex pāe. et zuccaro. Qđ si ꝑfide mām̄illas q̄sierit ⁊ eas semꝑ suggere voluerit ⁊ fleuerit sumēde sūt myrrhe. ⁊ mentastri añ. ʒ. iiij. ⁊ te rende. et ex eis more emplī mām̄ille epithimāde. ❡ Ad sūmū aūt dicem⁹ ꝙ īfātis regimē est hūectatio ꝓpterea ꝙ ei⁹ ꝯplō ad hoc est ꝯueniēs ⁊ ꝙ ea ī sui īdiget nutrimēto ⁊ augmēto ⁊ exercitiū temperatū ⁊ nō multū: ⁊ hoc qdē est eis sicut nāle: qm̄ nā q̄si accipiēdo eū augmētat. p̄cipue cū ab īfātia ad pueritiaȝ ꝑmutatur. Quū aūt ambulare incepit ⁊ moueri duris motib⁹ nō erit p̄mittēdus nec ad ambulādū ⁊ sedeñ est pōendus anq̄ȝ ẜȝ naturā ꝯsideriū fiat ne crurib⁹ ipsi⁹ ⁊ dorso nocumentū accidat. Et melius quidem est vt in primis quū sedat aut super terram ambulet ponatur in corio leni ad sedeñ ne terre aspitas scalpat ipsuȝ ⁊ fustes aut cullrelli ⁊ his similia ex eis q̄ pungunt aut īcidūt remoueanẜ ne sint coram eo custodiēdū ne ab alto labaẜ loco. Quūq̄ȝ caninus apparuerit ab oī re que ad masticādū est dura abstinēdus erit ne materia vnde cāini creāẜ resoluaẜ ꝓpter masticationē quā desiderat: ⁊ tūc quidēȝ ipsius gigiue ex cerebro leporis ⁊ adipe gallinaceo fricari debent: ab hoc eni origo fit facilis. ❡ Quūq̄ȝ gingiue scindunẜ caput ⁊ collū ex oleo abluto cuȝ aq̄ calida ꝯq̄ssato fricāda sūt ⁊ ex oleo ī aures ipsius paꝝ guttatū īfūdaẜ. Quū aūt iā potē fuerit vt cū eis mordeat tūc suū masticare desiderat digitū q̄ ꝓpter tūc ei dañ erit frustū radicis ireos q̄ nondū valde siccata fuerit: hoc nāq̄ȝ in tp̄e isto ei ꝯfert ⁊ vlcera ī gigiuis ⁊ dolorē ꝓhibet. Et silr̄ os ei⁹ fricari dȝ ex sale ⁊ melle ne dolores isti accidāt: postea iā cū bene nati fuerit aliqd erit dañ ex succo liqritie aut radicis ipsius q̄ nōdū vehemēter exiccata est vt in ore teneat: ⁊ p̄terea ꝯfert collum ipsius fricari cū canini nascunẜ ex oleo dulci aut alio dulci oleo: deide post hoc cū loq̄ ceperit dētes erūt fricādi ⁊ p̄cipue eoꝝ radices.

❡ De egritudib⁹ q̄ īfātib⁹ accñt. Caplm̄. iii.

Intentio p̄missa de medicādis īfantibus est nutricē regere. ❡ Et si affuerit suspitō ꝙ ī ipsa sit sāguis replō minuēda erit aut ventosanda. Et si replō ex hūore fuerit ipse erit euāndis. Qđ si necesse fuerit nām ꝯstrigere aut soluere aut vaporē a capite ꝓhibere aut mēbra anhelitus rectificare aut ꝯplōnis malitiā ꝑmutare medicañ erit ꝑ ea q̄ comedūẜ ⁊ bibūẜ q̄ ad hoc sunt ꝯueniētia. Quūq̄ȝ medicabiẜ vētris solē aut vēter ei de natura euenerit ⁊ fuerit multus aut mēdicabr̄ vomitu aut venerit ei nuturalr̄ aduentu forti melius erit vt ip̄m ea die alia lactet. ❡ Noiem⁹ ergo ꝑticulares egritudies q̄ īfantibus accñt. ⁊ ex eis qdē sūt ap̄ata q̄ eis fiūt ī gigiuis cum dētes nascūẜ ⁊ ap̄ata q̄ eis accñt ī cordis q̄ sūt ī ꝑtibus mādibulaꝝ ⁊ spasmus q̄ fit ī eis. Quūq̄ȝ hoc acciderit ipse digito suauiter p̄mēdus erit ⁊ ex oleis ī caplō origis dentium noiatis fricādus est ⁊ ex melle cū oleo camemilino ꝯq̄ssato aut melle cum terebinthina ⁊ suꝑ caput aq̄ calā ab alto ꝓiiciaẜ ī q̄ cocta camemilla ⁊ anetū fuerit. ⁊ ex eis āt q̄ īfantib⁹ accñt est vētris solō ⁊ ꝓp̄e cū dētes nascunẜ de q̄ qdā sūt q̄ dicūt ꝙ fit ꝑpea ꝙ suꝑfluitatē salitiā saniosā sue gigiue cū lacte sugit: possibile tñ est ne sit ita. Immo ꝑpea ꝙ nā īpedita nō bene digeret ⁊ iō ꝙ dolor accit: ⁊ ipse qdē ē q̄ digōnē ꝓhibȝ ī debilibus corporibus. ⁊ si hoc paucū fuerit nō de eo tibi curañ erit. Qđ si tior affuerit ꝙ ex eo adueniat suꝑfluitas succurreñ erit ei embrocādo vētrē ei⁹ ex antera aut cymino aut aniso aut seie apii aut vētri ipsius emplm̄ supponēdo ex cymio ⁊ rosis ī aceto īfusis aut spelta ī aceto cocta. Et si nō iuuerit hoc hedini coaguli sexta ꝑs. ʒ. i⁹. ⁊ qđ est supra cū aq̄ frā dāda erit ⁊ tunc q̄q̄ȝ cauēdū erit ne ī ipsius stō lac caseus fiat dādo ea die aliqd qđ vicē lactis obtineat sicẜ oui vitellū mollē aut micas panis ī aq̄ coctas aut triticū fractū ī aq̄ coctū. ⁊ est ēt quū eis accit ventris ꝯstrictio quibus ī potu tribuen

dum eſt ſtercus muris aut ſuppoſitoriũ ex ſolo melle vehemẽter coctũ faciẽdũ aut cũ mẽtaſtro aut cũ radicibꝰ ireos ſicut ſũt aut ꝯbuſtis aut ad cõedeñ detur eis paꝝ mellis aut terebithine ſ꞉ ꝗ̃titatẽ vniꝰ ciceris ⁊ vẽter eiꝰ fricãdus ſubtiſr eſt cũ oleo aut ſuꝑ ipſius femur vaccinũ fel ẽ poneñ ⁊ bucoꝛ mariez. Et qñqꝫ etiã i ipſius gingiuis fit acuitas q̃ ſunt epithimãde ex oleo ⁊ cera. Caro quoqꝫ putrida que ẽ ſalita ei ꝯfert. Et eſt etiaꝫ quũ ei accit ⁊ ꝓprie cũ ẽ origo dẽtiũ ſpaſmus qui plꝫ accidit ei ꝓpter digeſtiue corruptionem ⁊ ex multa neruoꝝ debilitate ⁊ ei ꝓprie q corpus habet groſſũ ⁊ humidũ: eſt ergo medicãdus ex oleo irino aut oleo liliaceo aut oleo alkanne aut oleo keirino. Et ẽt cuꝫ ei accidit alcuzez qui tunc medicãdus eſt cũ aqua in q̃ coquatur ficidis aut ex oleo violaceo miſto cuꝫ oleo ficionio. Et ſi exiſtimetur ꝙ ſpaſmus q accit ſit ex ſiccitate ꝓpterea ꝙ poſt febꝛes accidit aut poſt febꝛẽ vehemẽtẽ ⁊ qa paulatĩ aduenit inũgende ſũt iuncture ex oleo violaceo ſoluꝫ aut cũ pauco cere albe ꝯquaſſato ⁊ ſuꝑ ipſiꝰ cerebꝝ ꝓijcieñ ẽ oleũ violaceũ ⁊ reliq̃ ab iſtis vehemẽter ⁊ ſiſr facieñ eſt ſi cuzez ſiccũ eis accidat. Eſt ẽt cuꝫ ei accñt tuſſis ⁊ rheũatiſmꝰ. Et in his qdẽ iã p̄ceperunt quidaꝫ vt multa aq̃ calida ſuper ipſius caput ꝓijciatur cui hoc accit ⁊ vt ipſiꝰ ligua ex melle multuꝫ liniaꝑ deide ligue radix p̄maꝑ vt multũ phl̃atis euomat ⁊ ſaneꝑ: aut gũmi arabicũ ⁊ dragagãtũ ⁊ ſeia cydonioꝝ ⁊ ſuccꝰ ligritie ⁊ penithi ſumaꝑ ⁊ q̃qꝫ die paꝝ ex eis cũ lacte illico mſcto deꝑ: ⁊ ẽ cũ ĩfãti anhelitꝰ malitia accit. O pꝫ ergo vt radices auriũ eiꝰ ⁊ radix ligue ex oleo inungãꝑ ⁊ fiat vt ipſe euomat: ſiſr eius ligua dilateꝑ qm̃ vehemẽter ꝯfert ⁊ aq̃ calida guttatĩ i os eiꝰ diſtilleꝑ ⁊ paꝝ ſeis lini cũ melle ad lãbeñ tribuaꝑ. Et ẽ cũ accit alcalo multũ qm̃ pãniculi ligue ipſiꝰ ⁊ oris vehemẽter ſũt molles vt ñ patiatur ipſa tãgi ex nimia ipſoꝝ mollitie ꝗ̃toplus raſura aquoſitatis lactis qm̃ hoc eſt qꝺ multũ ei nocet ⁊ ducit ipſum ad cola. Et deterioꝛ quidẽ alcola eſt q̃ ñ ẽ matura ⁊ nigra ⁊ ẽ moꝛtalis ⁊ que ſanioꝛ ẽ eſt alba aut citrina: ⁊ qui eã patitur medicãdus eſt ex aliquo leui medicamĩe alcola noĩatoꝝ in libꝛis particularibus. Et eſt cum viole trite ſole eis ſufficiunt aut cũ roſis ⁊ xilocaratis miſte. ¶ Et eſt cum ſuccus lactuce ⁊ ſolatri ⁊ poꝛtulace ei ſufficit, ⁊ ſi foꝛtioꝛ iſta fuerit radix ligritie trite ⁊ eſt quũ i bothoꝛ humidis ⁊ cola ꝯfert myrrha ⁊ galle ⁊ coꝛtices turiſ vehñter trite ⁊ cũ melle miſte: ⁊ ẽ ẽt cũ eis ſufficit rob de moꝛis ſõnũ acetoſũ ⁊ rob ꝺ ſucco vue acerbe ⁊ ẽ cũ ꝯfert ei abluer̃ eas cũ vio aut cũ aq̃ mellis poſtea ꝯſequẽter ad bibere eis aliqꝺ eoꝝ q̃ dixius ex deſiccatiuis. Qꝺ ſi medicamẽ foꝛtius hoc neceſſariũ fuerit venaꝝ meimera ⁊ coꝛticũ granate balauſtiaꝝ ⁊ ſumac ana.ʒ.vi.ſumãꝑ ⁊ gallaꝝ.ʒ.iiii. aluis iamẽi.ʒ.ii.⁊ teranꝑ ⁊ cribelleꝑ ⁊ puluerizẽꝑ deſuꝑ. Et ẽ ẽt quũ auribus ipſius fluxus accit hũoꝝ qm̃ ipſius coꝛpus ⁊ p̄cipue cerebꝝ vehemẽter ẽ hũidũ. Lana igiꝑ i melle ⁊ vino põtico miſtis cũ pauco aluis aut croci aut pauco nitri iungẽda ẽ ⁊ auribus imitenda. Et ẽ cũ ſufficit vt lana i vino põtico aut i q̊ paꝝ croci ſit miſſũ itigaꝑ ⁊ i auribus mitatur. Et plerũqꝫ ẽt accit ei doloꝛ auris ex ventoſitate ⁊ hũiditate q medicãdus ẽ ex litio ⁊ oꝛigano ⁊ ſale ⁊ zuccaro tabarizet ⁊ lentibuſ ⁊ myrrha ⁊ ſeibus colloquitide ⁊ cedri. Qꝺ cũqꝫ eoꝝ fuerit coq̃ꝑ i oleo ⁊ i ipſas guttatiꝫ ꝓijciaꝑ. Et ẽ quũ i cerebꝛo ĩfantis ſit ap̃a calidũ ⁊ vocaꝑ ſitibũdũ. Et ẽ quũ multotiens eius doloꝛ ad oculũ ꝑuenit ⁊ guttur ⁊ fit inde facies citria. Cerebꝝ iꝑ eius eſt ĩfrãdũ ⁊ hũectandũ ex coꝛticibus cucurbite ⁊ citruli ⁊ ſucco ſolatri ⁊ ſucco poꝛtulace ꝓp̃e cũ oleo roſaceo qꝺcũqꝫ tñ fuerit aſſidue muteꝑ. Et eſt cũ i cerebꝛo ĩfantis accit aq̃ cuius curã iã noĩauimus i cura capitis: ⁊ eſt cũ oculi eius inflãtur. Suꝑ ipſos igꝑ lutũ cũ lacte eſt epithimãdũ deide i aq̃ cũ q̃ cocta fuerit camomilla et albedarũgi abluãꝑ. Et eſt quũ ei accit ex multo fletu albedo i ſuis pupillis q medicãdus eſt cũ ſucco ſolatri. Et qñqꝫ accit coopture oculi ĩfantis ſulacũ ex fletu. Et cura eius ẽ ẽt ſuccus ſolatri. Et accñt ei febꝛes ⁊ tũc melius ẽ vt nutrix regaꝑ et ei ẽt deꝑ aliqd ſicẽ ſuccus granati cũ oxymelle ⁊ melle ⁊ ſuccus citruli cũ pauco cãfoꝛe ⁊ zuccaro deide fiat vt ſudet qꝺ fit cũ cãne recẽtes p̄muñꝑ ⁊ earum ſuccus ſuꝑ verticẽ ⁊ ſuꝑ pedes poniꝑ ⁊ ipſe coopiꝑ qm̃ cũ hoc ſudat. Et ẽ quũ accit ei doloꝛ vẽtris ⁊ toꝛqueꝑ ⁊ flet vẽtri ergo ſupponẽda ſũt aq̃ caꝉa ⁊ oleũ multũ caꝉꝫ ⁊ paꝝ cere. Et eſt cũ ei accñt ſternutatõis frequẽteſ. ⁊ eſt cũ hoc ꝯtingit ꝑꝑ ap̃a i ꝑtibus cerebꝛi. Et ſi ita fuerit medicañ erit ap̃a ĩfrãdo ⁊ epithimãdo ⁊ vngẽdo ex ĩfrãtibus ſuccis ⁊ oleis, qꝺ

si nō fuerit ex apate qd ei accit bedarūgi tritū naribus eius erit isufflādū. τ est cū in corpore accīt ei bothor sed qd ex eis vlcerosum est τ nigr est mortale: τ ēt si nō fuerit nisi alcola tantū erit mortale q̄ztomagis cū expandet. qd āt est albū est sanius τ sikr rubeū. τ ē cū i eius egressiōe multa seqt vtilitas. τ ipse qdē medicāde sūt ex subtilibus desiccatiuis i aq̄ solutis ex q̄ ipse lauet τ i ea coctis sic rosa τ myrtus τ folia arboris masticis τ tamarisci τ olea ēt istar rex. Bothor vero si sane sint dimittēde sūt dōec maturet deide curet τ si vlcerate fuerit fiat eis vnguētū ex cerusa τ ē ēt cū necesse ē lauare eas cū aq̄ mellis τ pauco nitro τ sikr alcola. quū āt spisse fuerint idigebūt eo qd sit fortius. Lauabūt ergo tūc ex aq̄ baurac cū lacte miste iō vt tollerari possit. qd si fiat ear caro vesice vaporabit τ isūdet ex aq̄ i q̄ cocte fuerit myrtus τ rose sq̄uinātū τ folia arboris masticis. Sz anteq̄z hoc totū fiat nutricis nutriēs meliorare ꝯuenit. τ est cū ꝑpter multū fletū fit i inguine tumor aut accidet aliq̄ ex causis fissure. In q̄ qdem iā ꝑceptū est vt ameos teratur τ cū albumie oui ꝯspgat τ dsup pōat τ cū pāno subtili lieo sup ipm strictura fiat: aut lupini amari adusti ifundātur i vino τ myrrha τ cocta desup ponātur. His āt fortiota sunt caka stiptica sicut myrrha τ cortices cupressi τ eius nuces τ aloes τ acatia τ illud qd i caplo de fissura dicemus. τ ē ēt cū ifanti accit τ ꝓpe cū vmbilicus icidit apa. τ tūc qd accipiēda sūt assakel q̄ ē aluianis τ terebinthina i oleo sisamio sūt soluēde τ ifanti adhibēde τ ex eis sup vmbilicū epithima facieñ. τ ē ēt cū ifanti accit ne dormiat τ icessanter ploret τ os assidue vagiendo moueat. τ tūc qdē necesse ē vt si pōe ē fiat q̄tenus dormiat cū corticibus papaueris τ ipsius seie τ oleo τ lactucis τ oleo de papauere supponēdo ex eis tēporibus τ vertici et erit ꝯueniens. Qd si necessariū fuerit aliud istis fortius fiat hoc medicamē. Semē sulenur bendē papauer albū semē lini grana causin portulace semē plātagis semē lactucaruz τ semē feniculi et anisum et cyminū sumātur τ ex vnoquoq̄z istor aliqd paulalī terat: deinde oia terat τ cū eis ps vna psilii tosti τ non puluerizati ponatur et oia hec cū tāto zuccaro q̄ztū ipsa sūt misceātur et ex eis ifanti q̄ztitas duar. ʒ. i potu tribuat. Si āt volūtas fuerit vt hoc sit fortius cū eo tm̄ opii ponat quātum est tertia huius partis aut minus. τ ē ēt cū infanti accit singultus cui tunc danda est nur indica cū zuccaro. τ ē quū infanti accit vomitus fortis: cui forsan dabet medietas danic vnius gariofilis. Verūtñ qñz ei ofert stō supponere empl̄m ex aliq̄ ꝯstringentiū vomitū debiliū. τ ē quū ifanti accit stōi debilitas. Cuius qdē stōus: tūc ex muscho cū aq̄ rof e liniēdus aut cū aq̄ myrti τ ei i potu succus cidonior tribuat cū pua gariofilor q̄ztitate et zuccaro aut. iii. octaue. ʒ. iᵒ. galie muschate cū pauca q̄ztitate miue. et ē quū ifanti accit somnia terrefaciētia i somno q̄ plurimū eueniunt pp replōnē ipsius factā ex multa gulositate. Quū ergo cibus corrūpet τ stōus h̄ senserit ꝓcedet nocumētū a virtute sensibili ad virtutē formatiuā et imaginatiuā et appebunt ei somnia terrefacientia. Q pz igr̄ ne stōus ipsius valde pleno cogatur dormire et vt ex melle ei ad lambeñ detur q̄ digerat id qd ē i stō isto et deponat. et ē cū ifanti accit apa gulle iter os et meri qd qñz extenditur vsq̄z ad musculos et spōdiles colli et tunc qdē ipsius vēter suppositorio soluendus est deinde ipse est medicādus cū aliq̄ qd sit sicut rob de moris et eis sibi silibus et ē ēt quum infanti dū dormit vehemēter accit oregmō cui semē lini tritū cū melle ad lambeñ est tribuēdū aut cyminū tritū melle ꝯspsū. et ē cū ifāti accit vētris iflatio cuiᵒ medicatoz iam noiauimᵒ i caplo d egritudibᵒ capitis. Verūtñ hic referemᵒrē ei vehemēter ꝯferētē. et ē vt origāi et castorei et cymi ptes sumat eq̄les τ trite ꝯmisceat τ ei i potu tribuat quor sit pondus triū granor ordei. et est infanti accidit vt eius intestinū egrediat. et tunc qdem corticum granati et myrti recentis et cuppularum glandium et rof siccaruz et cornu cōbusti et aluminis iameni et vngularum capnar et balaustiar et gallar ptes sumēde sūt eq̄les et i aq̄ adeo fortit coq̄nde dōec eor virtᵒ egrediat deiñ i eor apoziate seder cogat ipso tepido et ē cū ifāti accit teasmō pp frigᵒ qd ei supuēit cui ꝯfert vt nasturtii et cymi ana. ʒ. iii. sumat et trita cribelet et butyro veteri vaccio ꝯspsa ad bibeñ cū aq̄ fra det. ē pterea cū i vētre ifātis vermes miuti ꝓcreat ei nimis nociui et plz circa anū i q̄ ēt lōgi gñatur sz lati raro ꝓcreat in ipso. Lōgi āt medicat ex aq̄ asceth d q̄ modicū i lacte i potu ē tribueñ sz eiᵒ fortitudinē. et fortasse nc̄riū erit vētri

ipsius emplm suppōere ex borosi ꝛ cacule ꝛ vaccino felle ꝛ collogntidaꝝ pulpa. ¶Sed ad paruos curādos q sūt i ano eleni ꝛ venaꝝ rubeaꝝ ana pars vna sumenda est ꝛ zuccari sui magnitudinē ꝛ deinde cū aqua ad bibendū detꝰ. ꝛ est cū īfanti i cora accit excoriatio ꝛ tunc quidē myrtus trita pulverizanda est desuper aut radix ireos pulverizata aut rose trite aut ciperum aut ordei farina aut lentium.

¶De regimine infantium quum mutantur ad etatem pueritie. Capitulum.iiii.

Opz vt tota itētio sit i meliorādo mores pueri ꝛ moderando ipsos: ꝛ hoc qdē est vt obseruetꝰ ne fortis ira nz timor vehemēs ei accidat nz tristitia nz vigilie: ꝛ istud fit ꝯsiderādo sp vt ei adhibeatꝰ qd desiderat ꝛ appetit: ꝛ nō pmittatꝰ eē corā eo aliqd qd ipse abhorreat: ꝛ i hoc due ꝯsistūt vtilitates vna i ipsius aīa vt crescat ipso a pueritia sua existente bonoꝝ moꝝ ꝛ fiet ei hitus fixus. ꝛ altera ē in corpore ipsius qm sicut mali hūores malitie ꝯplonis ipēm sunt seqntes: ita cū ex ꝯsuetudie acciderit seqtꝰ eos ꝯplonis malitia.

¶Ira nāqz vehemēter calefacit ꝛ tristitia multū exiccat ꝛ pigritia virtutes laxat aīales ꝛ ꝯplonē ad phlatis ꝓpetatē iclinat. In tēperamento ergo moꝝ custodia sanitatis aīe ꝛ corporis sitꝰ ꝯsistit. Quū āt puer a sōno excitatꝰ balneādus est deide dimittēdus est ludere hora vna postea aliquid ad comedendū ei dādū deide dimittētibus est ludere ꝓlixiꝰ postea balneādus deide cibādus ꝛ q̄ztoplus pole est aqz sup cibū bibere nō est pmittendꝰ ne cibus crudus penetret anteq̄z digeratꝰ. cū āt sex habuerit anos mgro tradēdus erit qui eū doceat i q̊ ēt gradati est ordinādus ꝛ neqz est cogendus assidue i scholis morari. quūqz ad hāc puenerit etatē mīus erit balneādus ꝛ eius labor ante comestionē erit augmētandus: nz vinū erit ei dañ ꝛ ꝓpe cū aliqs calꝰe ꝯplonis fuerit ꝛ hūide qm nocumētū qd ex vino tietꝰ ꝛ ipm est cholere rubee i potatoribꝰ gñatio ei cito aduenietꝛ vtilitas q̄ ex vini potatōe generatꝰ ꝛ vrine ꝓuocatio ꝛ hūectatio iuncturaꝝ quoꝝ nō idiget ipse. Nō.n.eius cholera rubea ē multa q̄ in vria sit ꝓuocanda: nz eiꝰ iūcturꝰ hūectatōe idigēt sz pmittēdꝰ ē aqz frīaz dulcē limpidā sz desideriū i potu sumere ꝛ hic qdē erit cursus regēdi eos donec ad.xiiii.pueīāt annos cū sollicitudie illiꝰ quotidiana qd i eis ē ex minoratōe hūiditatū ipsoꝝ ex ꝓcessiōe exiccatōis ꝛ idurātōis. Ordinādi ergo sūt minorādo exercitiū ꝛ separādo ab eo qd eos laborare facit iter pueritiam ꝛ adolescētiā ꝛ tēpatū ꝯmittetꝰ exercitiū.

¶Post hāc vero etatē sit eoꝝ regim: regim sanoꝝ ꝛ ꝯseruatio sanitatis. Nos igr ad ipsam mutemus ꝛ sermonē de rebus premittamus i q̊ ꝯtinētꝰ rei habene in regimie adolescentium necessarie ꝛ ab exercitio icipiāus.

¶Doctrina secunda dcōis tertie de regimine qd est cōe albaleghin cuius sūt.xvii.capla.

¶De regimine adolescentium communi ꝛ conseruatio summa de exercitio. Caplz.i.

Propterea qꝫ plm regis ꝯsuatōis sanitatis ē vt nos exercentꝰ postea comestio deide dormiēdi regimē: iō sermonē ab exercitio icipere debemꝰ. ¶Dicemus itaqz qꝫ exercitiū est motꝰ volūtariꝰ ꝓpter quē anhelitꝰ magnus ꝛ frequens est necessarius. ꝛ ad ipm qdē peragen ꝯuersus sm modū sue eq̄litatis ꝛ in hora sua nullo indiget eoꝝ medicamētorū q̄ malibꝰ necessaria sūt egritudibꝰ ꝛ egritudibꝰ q̄ ea sequuntꝰ ꝛ ex eis accnt: ꝛ hoc quidez est quū reliquū eiꝰ regimē ꝯueniēs est ꝛ rectū ꝛ huius quidē declaratio est qm quēadmodū scis nutrimento idigentes sumꝰ ꝛ nr̄e ꝯsuatio sanitatis est ex nutrimento nobis cōueniente qd eq̄le existit in quantitate sui eq̄litate. nullum aūt ex nutrientibus que sunt in potentia cū oi totalitate sui ad nutrimentuz mutatur in effectu. Immo in vnaquaqz digestione aliqua ex eo superest superfluitas ad quam eūandam studet natura. Verūtamē nature eūatio solūmō nō est eūatio ꝯpleta. Immo ꝓculdubio ex supfluitate cuiusqz digestionis remanet abstersio ꝛ ipressio. quūqz hoc frequenter fiet ꝛ iterabitꝰ ꝛ aggregabitur ex eo aliquid mensuram habens: prouenient ex eius aggregatōe superfluitates male corpus a multis ledentes partibus. Quū enim putrefient egritudines generabunt putridas ꝛ si ipsaꝝ qualitas fortis fiat malitiam generabunt ꝯplexionis: ꝛ si eaꝝ quātitates multiplicentur ꝓuenient inde accidentia replexionis predicta. ꝛ si ad aliqd mēbꝝ fluxerit apata generabunt ꝛ ipsarum fumi substantie spiritus complexionem corrumpent. nobis ergo necesse est eas proculdubio euacuare. Earū āt eūatio sz plz nō ꝯpletꝰ nz ē ꝯueniēs nisi cū medicis fiat venenosis q̄ ꝓculdubio nāz frāgūt q ēt si venēose nō eēnt: nō posset eē gn

eas bibere nature laboriosum eēt: quēadmodū dicit Hip. ꝙ medicina purgat ⁊ iueterat Et ꝑter hoc totū cū hūore sup̄fluo euāant ex hūiditatibus naturalib⁹ ⁊ spiritu q̄ ē vite substātia ꝑtē magnā: ⁊ hoc qdē totū est ex eo qđ virtutē mēbroꝝ pricipaliū ⁊ eis seruiētiū debilitat: hec ergo ⁊ alia sūt ipedimēta repletionis quū i sui dispōne dimissa fuerit aut quuz euābit. ¶ Amplius exercitiū ē res q̄ magis ꝓhibet ne repletionis materia cōgreget quū alia regimina ꝯuenerint ei ⁊ ē id q̄ calor inatus renouat ⁊ corpi leuitatis cōfert vsū. Ip̄z nāqz subtilē amplificari facit calorez ⁊ qđ ex sup̄fluitatibus ꝯgregat quaqz die dissoluit ⁊ mot⁹ eas i labēdo iuuat ⁊ ad loca vn̄ egredi solēt ꝑducit. ¶ Oibus ergo dieb⁹ nō cōgregat sup̄fluitas de q̄ sit curādū: ⁊ ꝑter hoc est sicut dixim⁹ ꝙ calorē innatū accrescere facit ⁊ iuncturas ⁊ cordas durgs efficit. Quāobrē opatiōes efficere pn̄t ⁊ a passionibus secure fiunt ⁊ mēbra apta redit ad nutrimentū recipiēdū ꝑꝑ illud qđ ab ipsis ex sup̄fluitatib⁹ expellit: virtus igitur attractiua mouetur ⁊ mēbrorū duritiem resoluit ⁊ mēbra facit leuia ⁊ humiditates subtiliat ⁊ poros dilatat. Exercitium aūt relinquens in ethicā frequēter incurrit: qm̄ mēbroꝝ debilitantur virtutes propterea ꝙ motū dimittūt qui inatū eis defert spiritū q vite cuiusqz mēbri istrumēti existit.

¶ De speciebus exercitij. Capitulum .ij.

Exercitiū aliud ē ad qđ ꝑuenit ex occupatiōe alicuius hūanaꝝ opationū: aliđ est exercitiū puꝝ qđ est illud qđ intēditur .s. qđ ē exercitiū tātū ex quo exercitij q̄runt iuuamēta qđ hz dr̄ias. Nā exercitiū aliud est multū: aliud ē paucū: aliud ē forte ⁊ vehem̄s: aliud ē debile ⁊ leue: ⁊ aliud ē velox: ⁊ aliud est tardū: ⁊ aliud ē athicū .s. cōpositū ex fortitudine ⁊ velocitate: ⁊ aliud est laxū ⁊ iter oīa duo extrēa reꝑit eq̄le. ¶ Exercitij vero spēs sūt luctari man⁹ ⁊ māib⁹ ꝯtorq̄re ⁊ ꝑcutere i mādibul pedib⁹ vl ⁊ currere ⁊ icedēdi velocitas ⁊ iactare cū arcu ⁊ salire sursū ad rē a q̄ fiat suspensio ⁊ sup̄ pedē vnū. Et cū ense aut cuz lancea scrimire ⁊ eqtare equos ⁊ caschu manibus qđ est vt hō sup̄ pedū extremitatē stet ⁊ man⁹ suas ante ⁊ retro veloci extēdat motu. Et he qdē sūt exercitij spēs notabilis. ¶ Ex subtiliū vero exercitioꝝ spēb⁹ ē exercitiū qđ fit i vndationib⁹ ⁊ i cunis stādo aut sedēdo aut iacēdo aut ꝑnā naviculā itrādo aut naviculā piscatorū. Istis āt fortius ē vectari in eqs ⁊ camelis ⁊ lecticis ⁊ plaustris vehi. ¶ Et ex fortioribus qdē exercitijs sūt ea que fiunt cāpestribus armis ⁊ ē vt hō cursū stringat suū i loco cāpestris ludi vsqz ad finē deinde retro redeat ⁊ icessanter spatiū q̄qz reuersione minuat donec i medio stet capite reuerso. Et ex eis ē loca costarū q̄ sunt sub ascellis manibus ad anteriora porrectis brachijs verberare ⁊ manus adinuicē ꝑcutere ⁊ in plano salire ⁊ i alto ⁊ ludere cū vergis alcheifirā rectoris. Et cū pila magna ⁊ parua ⁊ ludere cū reuolutiōe virgaruz. Et i adiutorij musculis se adinuicē capiēdo ⁊ eleuare lapidē ⁊ equos currere ⁊ ipsos i circuitu retroducere. Elmubatase q̄qz multas hz spēs. Ex qb⁹ ē vt q̄sqz luctātiū i medio sui cōparis manus suas teneat ⁊ ip̄z ꝯstringat ⁊ q̄sqz ipsoꝝ laboret vt a suo socio soluat altero ip̄z tenēte. Et est ēt vt manus suas supra suū cōparē cōtorqueat ⁊ dextrā suā ad sui cōparis dextraz porrigat ⁊ sinistrā ad sinistrā ⁊ facie ipsius ad illi⁹ faciē cōuersa ⁊ ipse eleuet eū ad sup̄iora deinde reuoluat eū ⁊ qn̄z incuruet ⁊ qn̄z erigat. Et ex eis ē ipulsio duob⁹ fit pectorib⁹. Et ex eis ex pedes torq̄re ⁊ ipsos ꝑmere ⁊ calcaneos sui cōparis suis calcaneis apire ⁊ q̄ his silia existūt ex modis quos luctatores faciunt. ¶ Ex exercitijs vero velocib⁹ ē vt q̄sqz duoꝝ cōpariū locū cū suo cōpare velociter ꝑmutet ⁊ saliendo ad posteriora retrorsū tendat: ⁊ altera ad anteriora s̄z ordinez aut absqz ordine. Et ex eis ē exercitiū qđ fit duab⁹ acubus subselliorū ⁊ frequēter ad posteriora saliendo: ⁊ est vt hō stet in aliquo loco deinde a duobus sui lateribus duas subselliorū acus i terrā figat iter q̄s fit vn⁹ passus postea icedat mutando q̄ a dextra ē ad sinistrā ⁊ q̄ a sinistra ad dextrā ⁊ sit hoc q̄z vrloci⁹ poſſe fuerit. ¶ Et exercitia qdē fortia ⁊ velocia fiunt qetibus admista aut exercitijs suauibus. Amplius exercitia fieri dicūt s̄z diuersos modos ⁊ non s̄m vnū ē stādū. Vnūqđ ꝑterea mēbꝝ exercitiū hz sibi ꝓpriū. Et manū qdē ⁊ pedū exercitiū nō ē res occulta. Pectus vero ⁊ mēbra anhelitus qn̄z exercitāt voce graui ⁊ magna ⁊ qn̄z acuta ⁊ iter eas mista. Et hoc ēt exercitiū ē ori ⁊ vulue ⁊ lingue ⁊ collo ⁊ decorat colorē ⁊ mūdat pectus ⁊ ip̄z exercitat cū exsufflatione ⁊ retētione anhelitus: ⁊ hoc erit toti corpi aliqđ exercitiū ⁊ ipsius dilatat cānales

verūtū magnā lōgo tpe efficere vocē ē timorosū:⁊ si q̄ fortis ē ꝑduret necessaria fit multa aeris attractio in q̄ ē timor. Et si sit lōga erit necesse multū expellere aerē i q̄ magnus erit timor. ¶ Ad legēdū ꝑterea suauiter ē icipiēdū deide vox ordiate ē exaltāda postea cū vox fortior acta fuerit ⁊ crescit ⁊ longa fuerit tp̄s ipsiꝰ ponēdū erit tēpatū: qm̄ tūc magnū affert iuuamētū. Qđ si eiꝰ tp̄s ꝓlōgabit̄:erit i ipso timor tēptis ⁊ sanis. Vnusqsqꝫ ꝑterea hō ꝭꝫ se hꝫ exercitiū. ¶ Exercitiū vero qđ est debile sicut reuolutio i cuna illis ē ꝯueniens quos febres debilitauerūt ⁊ ꝯualescētibus q se mouere nō pn̄t nꝫ sedere ⁊ quos hellebori potio debilitauit ⁊ q̄ sicut ip̄m sūt ⁊ egritudinē in diaphragmate hn̄tis. Quūqꝫ suauiter fiet dormire faciet vētositates dissoluet ⁊ cōfert reliqs egritudibꝰ capis sic̄ stupori ⁊ obliuioni ⁊ cōmouebit desideria ⁊ naturā excitabit. ¶ Quū āt sup lectū fiet motus erit cōueniētius ei q hꝫ sicut emitriteū ⁊ febres cōpositas ⁊ phl̄aticas ⁊ hn̄ti hydropisim ⁊ dolorē podagricū ⁊ egritudines renū:qm̄ hec inūdatio materiā efficit aptā euulsioni. Et debile qdē ei q ē ꝺbilor ⁊ forte ei q ē fortior. In plaustris āt vehi has efficit opatiōes sꝫ humores magis q̄ꝫ hmōi ebullire facit. Et ē ēt cū qdā plaustris vehūt̄ facie retrouersa qđ visus debilitati ⁊ eiꝰ obfuscatōi magnū ꝯfert iuuamētū. In ꝑuis vero nauibꝰ⁊ magnis ferri ꝯfert lepre ⁊ hydrodisi ⁊ apoplexie ⁊ ſr̄itati stōi: ⁊ eiꝰ iflatiōi: qm̄ cū corā littoribꝰ maris fuerit cōmouebit̄ ei vomitus ⁊ deide qescet ⁊ ꝯfert stō:sꝫ nauibꝰ ferri i mare altū ē fortiꝰ i remouēdo egritudies q̄s noiauimꝰ ꝓpea ꝙ ꝭꝫ animā letitia ⁊ tristitia diuersificāt̄ ⁊ ꝭꝫ mēbra nutriēdi eoꝝ:ergo exercitiū corpis exercitiuꝫ est seqns. Visus ꝑterea exercitāt̄ res ispiciēdo minutas ⁊ qn̄ꝫ ordinādo ip̄ꝫ vt res luminosas leuiter itueāt̄. ¶ Auditus ēt exercitāt̄ sonos auscultādo occultos ⁊ qn̄ꝫ auscultādo magnos. Vnūqđqꝫ ēt mēbrū exercitiū hꝫ sibi ꝓpriū:⁊ hoc qdē i ꝯseruatiōe sanitatis cuiuscūqꝫ mēbri referemꝰ cū librū disponemus ꝑticularē. ¶ Exercitio ꝑterea vtēs sibi cauere dꝫ ne exercitij calefactio ad id qđ ex mēbris suis ē debile ꝑueniat nisi ꝭꝫ modū cōsequēdi:verbigr̄a oꝫ vt cui varices accn̄t pedes i exercitio q̄ vtit̄ nō multū moueat:sed ip̄ꝫ diminuat ⁊ suū ꝑficiat exercitiū cū is q̄ sūt corporis supiora sicut collo ⁊ capite ⁊ manibus:

iō vt exercitij opatio ad ipsius pedes a supioribꝰ ꝑueniat. ¶ Corpis ꝑterea debilis exercitiū oꝫ vt sit debile ⁊ fortis vt sit forte. et ē tibi sciēdū qđ vnūqđqꝫ mēbrū ꝑ se hēat exercitiū qđ ē sibi ꝓpū:vt queāmoꝫ oculo ē ꝓpriū intueri qđ ē subtile ⁊ gutturis vocē ingrossare vel augmentare postq̄ꝫ hoc ordinate fit ⁊ sic̄r dens ⁊ auris. Et eodē mō oē i suo capitulo.

¶ De hora incipiendi exercitium ⁊ mensurādi ⁊ ordinandi ipsum. Capitulum.iij.

Hora q̄ iceptio exercitij ꝑpat̄ oꝫ vt corpus sit mūdū ⁊ ne i ꝑtibus itraneoꝝ ⁊ venaꝝ chimi silures ⁊ mali existāt q̄s exercitiū i corpe diffundat ⁊ vt cibꝰ externus iā sit digestus i stō ⁊ epe ⁊ venis ⁊ vt alterius cibi hora iā aduenerit. Et hoc qdē declarat vrine ꝭꝫ subāꝫ ⁊ colorē maturatio ⁊ erit hec prima hora digōnis. Quū eni iā lōge fuerit ⁊ nā aliquo tpe i nutrimto mistrare desierit ⁊ igneitatis i vrina accēsa fuerit ⁊ citrinitatis nālis terminꝰ trāsierit exercitiū ipediēs erit. qm̄ virtutē deijciet. Et ꝑt̄ hoc dixerūt qdā ꝙ cū forte exercitiū necr̄iū ē bonū ē ne sit stōus vehemēter inanitus:imo sit i eo paucū nutriēs:⁊ i hyeme qdē sit grossū ⁊ i estate subtile. Amplꝰ q exercitāt̄ si ē plenus meliꝰ ē q̄ꝫ si exercitet̄ cū ē vacuꝰ. Et meliꝰ ē vt exercitet̄ cū ē calidꝰ ⁊ hūidꝰ q̄ꝫ vt exercitet̄ dū ē frīus ⁊ siccꝰ. Et ex horis qdē ipsiꝰ melior ē eq̄uitas. Est āt cū exercitiū hoiem calide ⁊ sicce ꝯplōnis ad egritudies ꝑducit cū igit̄ discesserit ab eo sanabit̄. Dꝫ ꝑterea vt q exercitāt̄ icipiat ⁊ supfluitates ab iterioribꝰ expellat. s. itestis ⁊ vesica:deide exercitet̄. verūtū ꝑpatiōis fricatiōe prius vtāt̄ q̄ nām viuificet ⁊ poros dilatet: ⁊ oꝫ vt fricatio cū re aspa fiat deide oleo inungāt̄ dulci:postea ꝭꝫ ordinē inungāt̄ donec mēbrū ꝑssiōe nō vehemētis penetratiōis cōprimāt̄ ⁊ fit hoc māibꝰ multis ⁊ diuersis obuiātibus sitibus iō vt hoc ad oēs musculoꝝ ꝑueniat ꝑtes deide dimittāt̄ fricatꝰ⁊ exercitari icipiat. In tpe āt veris horaꝝ ipsius melior ē q̄ est iuxta meridiē i domo tēpata: ⁊ i estate oꝫ ip̄ꝫ ꝑcedere. ¶ In hyeme vero rōni cōueniens erat vt fere vsqꝫ ad noctē tardaret̄: sed alia ꝓhibētia hoc vetant. In hyeme igit̄ locꝰ tepefieri dꝫ ⁊ tēpate calefieri deide exercitio vtēdū i hora q̄ melior erit ꝭꝫ illđ qđ diximus ex digōne nutriētis ⁊ expulsione supfluitatū. In q̄ꝫtitate āt exercitij tres res sūt ꝯsiderande. Vna eaꝝ ē calor:qm̄ dum i ipso bonitas

augetur adhuc ē hora. Et ſa motus: qm̄ dū le-
ues pſeuerāt adhuc ē hora. Et tertia mēbro
rū diſpō ſʒ ipſoꝝ īflāmationē: qm̄ dū ipſoruʒ
augetur īflāmatio adhuc ē hora. Quū āt diſpō
nes iſte minui cepint ꝛ ſudor vaporalis ꝛ re-
ſudatio liq̄da facta fuerit dimittēdū erit. Cuʒ
āt dimiſſū fuerit redeundū ē ad oleū qd̄ ſuda
re facit p̄cipue ſi anhelitū ſui exercitās tenue
rit. Quūqʒ die primo terminū exercitij ipſi⁹
cognoueris ꝛ ip̄ʒ nutriueris ꝛ nutriētis q̄ʒti
tatē quā tollerare valet cognoueris nil i ſcd̄a
die mutes: ſed nutriēs ip̄i⁹ ꝛ exercitiū in die
ſecūdo mēſura ſʒ eius terminū i die prima.

De fricatione. Capitulum. iiij.

Fricatio alia ē dura q̄ extēdit vel īſpiſ-
ſat: alia ē mollis q̄ laxat ꝛ alia ē multa
q̄ macreſcere facit ꝛ alia ē tēpata q̄ igroſſat
Quūqʒ h̄ cōponetur ꝓuenient paria nouē. Et ē
etiā fricatio q̄ ē aſpa. ſ. cuʒ pānis aſpis q̄ ſan
guinē ad exteriora velociter trahit: ꝛ alia ē le
uis cuʒ palma aut cū pānis lenibus q̄ ſangui
nē cōiungit ꝛ ip̄ʒ i mēbro cōtinet. Qd̄ aūt ex
fricatiōe q̄ritur ē corpoꝝ raroꝝ īſpiſſatio ꝛ mol
lium induratio ꝛ ſpiſſorū rarificatio ꝛ duroꝝ
mollificatio. Eſt p̄terea p̄patiōis fricatio q̄ ē
ante exercitiū ꝛ incipit fieri ſuauiter q̄ quum
voluntas ſergendi adeſt ſtringit ꝛ indurat. et
eſt fricatio reductionis q̄ eſt poſt exercitiū et
vocatur etiā fricatio quieſcere faciens ꝛ qd̄
in ea intenditur ꝛ eſt ſuperfluitatū in muſcu-
lis retentaꝝ reſolutio ex eo qd̄ p̄ exercitiū nō
euacuatur vt vaporet ꝛ nō accidat fatigatio.
Et oʒ quidem vt hec fatigatio mollit ꝛ ſuaui
ter fiat. Sed q̄ ex ea melior ē eſt prima que ē
cū oleo q̄ cū duritie ꝛ groſſitie ꝛ aſpitate fa-
cienda nō eſt: qm̄ mēbra inde exaſperantur ꝛ
pueri ab augmēto prohibētur: ſed i adoleſcē-
tibus eſt eius ipedimentū minus. Qd̄ ſi i fri
catione cōtingat error qui ad partē duritiei
declinet eſt ſanior errore qui ad mollitiei p̄tē
declinat: qm̄ fortē reſolutionē facilius ē corri
gere q̄ʒ mollificatōe ad recipiēdū corruptio-
nē p̄paratur: lʒ fricatio dura ꝛ aſpa cū ſup̄flua
fuerit i corpe pueroꝝ ipſos creſcere ꝓhibeat.
Et tu q̄dē nūc iuenies poſt apud rememora
tionē hore fricatiōis ꝛ cōditionū ipſius: verū
tn̄ in hac hora reductioni declarationē adde
mus. Dicem⁹ itaqʒ ꝙ ip̄a procerto ē ac ſi
eēt altera pars exercitij i q̄ cū oleo icipiēdū ē
ꝛ fortitudine deide cū ea ad mediocritatē eſt
declinādū neqʒ dū i ſua erit fortitudine ē di-
mittēda. ꝛ meli⁹ q̄dē ē vt dū ſit multe ſup̄ eā
cōiūgātur manus. Fricatus p̄terea mēbra ſua
fricata poſt fricationē extendere dʒ vt ab eis
ſup̄fluitates expellātur ꝛ faſciā ſumat q̄ ad p̄tē
mēbroꝝ oīū ipſis extēſis ꝓcedat ꝛ q̄ʒto plus
poterit ſuū ꝯtīeat anhelitū ꝛ p̄cipue cū muſ-
culi vētris laſſi fiēt: ꝛ pectoris muſculi facile fue
rit extēdetur: poſtea etiā muſculi vētris i fine rei
paꝝ extēdātur vt iteſtia iū aliq̄ʒ hēant reductio
nē ꝛ iter hoc ꝛ hoc eat ꝛ ſe ſupinū ꝓijciat. et
ſuos pedes pedib⁹ ſui ꝯpis ꝯmiſceat. Exer
citiū vero excellētes aerē iter ſua ꝯtinēt exer
citia ſʒ tn̄ reductio qūʒ i medio iterpōitur exer
citio. Ipſū nāqʒ dimittitur ꝛ deide ad ipſū redi
tur ſi ꝓlōgādi exercitiū volūtas affuerit. Nō
aūt multa idiget fricatōe cū oleo q̄ vult redu
ctionē niſi i ipſo diſpō fuerit q̄ ſibi nō placet.
ꝛ niſi n̄ reductōnē q̄rat ꝙ ſi fatigatione ſenſe
rit oleo iungatur ſic noīabim⁹. ꝛ ſiccitatē ſi ſēſe
rit fricatio augmētāda erit dōec ad eq̄litatē
ꝑueniat. Fricatio p̄terea quādōqʒ iuuat ꝛ
fortis ꝯp̄ſſio cū tp̄s ē dormiēdi qm̄ corp⁹ al-
leuiat ꝛ hūiditates ad iūcturas fluere ꝓhibet.

De balneo ꝛ nominādis balneis.

Capitulum quintum.

Huic aūt hoīni in cuius regie nr̄ conſi-
ſtit ſermo balneō reſolutionē faciēs nō
eſt neceſſaria qm̄ corpus ipſius eſt mundum
neqʒ qui balneo indiget eget ipſo niſi vt ab ip
ſo habeat calorem ſubtilem ꝛ hūiditatē tem
peratā. Quapp̄ iſti i ipſo nō multā debent fa
cere morā. Qd̄ ſi in fontem deſcēderint in ip
ſuʒ ingrediātur quo vſqʒ ipſaꝝ rubet ꝛ inflatur ſu
p̄ficies ꝛ in principio reſolutiōis ab eo remo
ueātur. Et aer in circuitu eoꝝ aq̄ʒ dulcem fun-
dendo humectetur: deinde velociter lauētur
ꝛ egrediantur. Opʒ p̄terea ne exercitatus
ad balneū velociter p̄gat donec p̄fecte q̄eſcit.
Balneaꝝ vero diſpōes ꝛ eaꝝ conditiones
iam declaraui ꝛ in alio loco retuli. Verūtn̄ qd̄
hic dicere debem⁹ eſt ꝙ oēs balneandi ſecū
dum ordinem balnei caſas ingredi dn̄t ꝛ ne-
qʒ in domo calida morentur niſi ſecundum
q̄ʒtitatem que eis nocumentum nō inferat ꝛ
requieſcere faciat propter ſuperfluitatū reſo-
lutionē ꝛ corporis ad nutriēs p̄parationē a de
bilitate ipſū cuſtodiendo ꝛ ab aliq̄ forti cāruʒ
febriū putridaꝝ. Qui vero ipinguari deſi-
derat balneum poſt comeſtionē ingrediatur ſi
ſecurus fuerit ne oppilatōes accidant. ꝛ qui
bene ſe cuſtodire voluerit ſi calide fuerit com

plexiōis oxymel bibat pp oppilationū ꝓhibitionē: ⁊ si frē fuerit ꝯplōnis diamētastrū sumat ⁊ diatriōpipereon. ¶ Qui aūt vult resolutionē ⁊ macrefieri balneādus ē dū ē famelicus ⁊ ibi mltū moret. ¶ Sed q sanitatē vult ꝯseruar balneū igredi dz postq̄ȝ digestū ē qd ē i stō ⁊ epate: ⁊ si timet vt chola ebuliat rubea si hoc fecerit ⁊ se ieiunus balneauerit ante balneationē rē sumere dz subtilez quā cōedat. ⁊ q vero calẽ erit ꝯplexiōis cholera abūdās rubea hoc ē ei necessariū ⁊ hui⁹ ab igressu dom⁹ balnei caliditate ꝓhibēdus est. ¶ Ex eis aūt qb⁹ isti cibant meli⁹ ē pāis i succo fructuū ifusus aut i aq̄ rob. ⁊ se custodire debēt ne rē frāȝ actu bibāt i egressiōe balnei aut in balneo: qm̄ pori sūt apti q̄re fritas nō tardat qn ad mēbroꝝ pricipaliū corpora ꝓcedat. et ipsoꝝ corrūpat virtutes: ab oi quoqȝ re vehemētis caliditatis se custodire dbēt ⁊ pcipue ab aq̄: qm̄ si eā sūpserit timeñ erit ne cito ad mēbra penetret pricipalia ⁊ accidat pthis ⁊ ethica. ¶ Preterea sibi caueāt ne cito balneum egrediāt ⁊ caput p⁹ ipsū discoopiāt ⁊ cor⁹ ad recipiēdā fritatē exponāt. ¶ A balneo vero egredi debēt si tēp⁹ fuerit hyemis suis bene coopti pānis. Sȝ q febrē hȝ a balneo se custodiri oȝ ī hora febris ⁊ q solutionē hȝ ꝯtinuitatis aut apa. Et tu qdē iā sciuisti ex eo qd pcessit q balneū ē calefaciēs ⁊ ifrās ⁊ hūectās ⁊ deficcās ⁊ iuuās ⁊ ipediēs. ¶ Et ei⁹ qdē iuuamēta sūt somnū facere ⁊ apire ⁊ abradere ⁊ resoluere ⁊ digerere ⁊ nutrimētū ad cutis supficiē attrahere ⁊ ipsi⁹ iuuamētū nō ē nisi i resolutiōe ei⁹ qd resolui volūt. ⁊ i expulsiōe ei⁹ qd volūt expelli i pte nāli ⁊ i retētōe ventris ⁊ remotiōe fatigatōis. ¶ Ei⁹ aūt ipedimēta sūt dbilitare cor si multū morati fuerit ⁊ facere sincopi ⁊ nauseā ⁊ hūores qetos mouere ⁊ eos ad putrefactionē pperare ⁊ cū eis ad mbroꝝ dbiliū receptacula dcliar g ab eis accñt apata i occlto mēbroꝝ ⁊ eoꝝ supficie.

¶ De ablutiōe que fit cū aqua fra. Capi. vi.

Hoc qdē ꝯueniēs nō ē nisi cui⁹ regimē vndiqȝ ꝯseruat ⁊ cui⁹ etas ⁊ virt⁹ ⁊ figura ⁊ tps sūt ꝯueniētia: neqȝ fastidiū neqȝ vētrez neqȝ vigilias neqȝ rheumatismos hȝ neqȝ est puer neqȝ senex ⁊ i hora in qua ipsius corpus est leue ⁊ motus cōuenientes. Et est quum hoc fit post ablutionez aquā calidā factā ad hoc vt exteriora fiant fortiora ⁊ vt calor retineatur naturalis. Quod si voluntas affuerit vt istud fit oȝ ne aq̄ mltū sit fra: imo sit tēpata ⁊ ē cū hoc fit post exercitiū: ⁊ tūc qdē oȝ vt fricatio ante ipsā fiat fortior q̄ȝ solebat sed inunctio fit ex oleo quēadmodū solebat ⁊ sit exercitiū post fricationez ⁊ inunctionē tēperatā aut fit parū velocius q̄ȝ solebat. Deide post exercitiū i aqua fra subito natet vt ipsius mēbra simul dura fiant postea pseneret i ea ꝑȝ mēsurā sue leuitatis ⁊ q̄ȝtū tollerare valet anteq̄ȝ supueniat horripilatio deinde cuȝ egressus fuerit fricetur sicut noiabim⁹ ⁊ eius cibus augmētū suscipiat ⁊ potus diminutionē. Et ꝯsideret tps reuersionis sui coloris ad ipȝ ⁊ caloris ei⁹ ex q̄ si velox fuerit scietur q ei⁹ mora fuit moderata: ⁊ si tarda fuerit sciet q mora ꝓlixior fuit q̄ȝ debuit. Ipse igit alio die mēsuret ꝑȝ q ex hoc scitū fuerit. Et ē cū post fricationē ⁊ coloris ⁊ caloris reuersionē iterū aquā igredit: sed q hoc agere voluerit gradatim i ipso ꝓcedat ⁊ calidiore die q ē i estate hora feruoris prius icipiat et sibi caueat ne vēt⁹ sit ibi ⁊ ne illud post coitū peragat: nȝ post cibū q nō sit digestus nȝ faciat hoc post vomitū nȝ euātionez nȝ post coliricā passionez nȝ vigilias nȝ corpis debilitatē nȝ stōi nȝ post exercitiū nisi q illd agit sit valde fortis ꝑȝ modū quē diximi⁹. ¶ Luȝ aq̄ āt fra lauari ꝑȝ mōs quos dixim⁹ calorē nālē subito ad iteriora pellit. postea cōfortat ipȝ vt fortior fiat ⁊ egrediatur extra multū.

¶ De regimie ei⁹ qd cōedit ⁊ bibit. Ca. vij.

Oportet vt sanitatis cōseruator studeat ne sibi ipsius subā sit aliqd nutrientiuȝ medicinaliuȝ sicut olera ⁊ fructus ⁊ reliqua ab ipsis: qm̄ subtiliātia sanguinē sūt aduretia ⁊ grossa sūt ipȝ phlaticū faciētia ⁊ corp⁹ grauātia. ¶ Opȝ āt vt cibus sit talis quales sūt carnes ⁊ ꝓpe carnes hedorū ⁊ vituloꝝ lactētiū puoꝝ ⁊ agnoꝝ annualiū. Et triticū ab extraneis reb⁹ purgatū qd ex messe sana fuerit collectū cui nullū accit nocumētuȝ ⁊ res dulcis ꝯueniētis ꝯplonis ⁊ vinū bonū odorē bonuȝ hñs. Alia āt ab istis nō respiciat nisi ꝑm modū fuerint medicationis aut ꝑȝ pseruationez. ¶ Fructus tñ nutrimēti magis siles sūt ficus ⁊ vue valde mature ⁊ dactili i regionibus ⁊ ciuitatibus i qb⁹ eē cōsueuerūt. ¶ Verūtñ quū aliqs hec cōederit si supfluitas ide ꝓuenerit ad ipsā festinet euandā. ¶ Opȝ pterea ne aliqs comedat nisi post desideriuȝ nȝ hoc tardet cū desideriuȝ ebullierit nisi fuerit

mendosum vt ebriorũ desideriũ ⁊ hñtiũ fasti
diũ qm̃ tollerare famẽ stõum putridis replet
hũoribus. ¶ In hyeme p̃terea nutriens actu
calidũ cõedat ⁊ i estate frũ3 aut qd̃ pue sit ca
liditatis: ⁊ n3 caliditas n3 frĩtas ad re3 pueniat
quã sustinere nõ possit. ¶ Scias at̃ q̃ nihil ẽ
deteri⁹ saturitate i tpe fertilitatis quã fames
seq̃t i tpe sterilitatis ⁊ ecõuerso: s3 tñ ɔuersio
est deterior. ¶ Vidimus eni multos q̃bus i
tpe sterilitatis cibus defecit: postea quũ i tpe
fertilitatis abũdauit repletos fuisse ⁊ mortu-
os: s3 vehemẽs replõ i q̃libet dispõne sit pne
cabilis siue ex cõestiõe sit siue ex potu. Quot
nãq3 hoies sup̃flue se repleuerũt ⁊ suffocati i
terierũt. ¶ Quũ at̃ error ceciderint i cõeden
do aut bibẽdo aliqd̃ medicinaliũ nutriẽtiũ re
gẽdũ erit quõ digerat̃ ⁊ maturescat ⁊ ipse cu
stodiẽdus a malĩa ɔplõnis q̃ ex eo timet̃ ac-
cipiẽdo post ip3 qd̃ sit ei ɔtrariũ donec dige
rat̃. ¶ Qd̃ ergo frĩm fuerit sic̃ cucumer ⁊ cu
curbita tẽperet̃ cũ eo qd̃ ei erit ɔtrariũ sicut
allea ⁊ porri. ¶ Et si fuerit cal̃3 tẽperet̃ cũ eo
etiã qd̃ ei fuerit cõtrariu3 sicut cucumeres ⁊
portulaca. ¶ Et si oppillatiuũ fuerit sumatur
qd̃ apiat ⁊ euẽt: deide famẽ diu tolleret. Et
n3 ipse n3 oẽs q̃ sanitatẽ custodire volunt ali
q̃d cõedãt nisi desideriũ fuerit certũ ⁊ stõus
⁊ sup̃iora ĩtestia a p̃rio nutriẽte euãta fuerint
qd̃ eni i corpe ẽ deteri⁹ ẽ nutriẽs sup nutriẽs
qd̃ nõ ẽ digestũ mittere. ¶ Et p̃terea nihil ẽ
deterius q̃3 fastidiũ ⁊ p̃p̃e cũ fuerit fastidiu3
ex malis nutriẽtibus: qm̃ quũ fastidiũ p̃uene
rit ex grossis nutriẽtibus hereditare faciet iũ
cturaꝝ dolores ⁊ renũ ⁊ disniã ⁊ podagrã ⁊
splenis ⁊ epis grossitiẽ ⁊ phl̃aticas egritudi
nes ⁊ melĩcas: s3 cũ ex subtilib⁹ acciderit nu-
triẽtibus p̃ueniẽt ex ipso febres acute ⁊ erra
tice ⁊ maligne ⁊ ap̃ata mala acuta. Verũtñ
q̃ñ3 necesse ẽ aliquẽ cibũ aut rẽ cibo similem
mittere sup aliu3 cibũ q̃ sit ei sicut medicina
verbigr̃a. sicut illi q̃ nutriẽtia cõedunt acuta
aut salsa deide post tp̃s i q̃ nõdũ cõpleta fuit
digõ ɔsequẽter eis adiũgũt res hũectãtes ex
nutriẽtibus saporẽ nõ hñtibus. ¶ Et istis qd̃
hoc sufficit regimẽ ⁊ exercitiũ nõ ẽ eis neces
sariũ. Et hoꝝ ɔtraria dispõni ẽ dispõ eorũ q̃
grossis cibarijs post aliqd̃ tp̃s ɔsequẽter ad-
miscẽt q̃ velociter digerit̃ ⁊ ẽ acutũ. ¶ Am-
plius paruus mot⁹ cõestionẽ ipsã i stõ q̃esce-
re facit ⁊ p̃p̃e cũ dormiẽdi post ipsã volũtas
affuerit. ¶ Accidentia p̃terea aie horribilia ⁊
motus corporei fortes digõnẽ fieri p̃hibent.
¶ Et i hyeme q̃dem cibi pauci nutrimẽti nõ
sũt edẽdi sicut olera: s3 nutriẽs magis ẽ eden
dũ qd̃ ẽ ex granis ⁊ fortis etia3 soliditatis: ⁊ i
estate hui⁹ ɔtrariũ. ¶ Ex cibo etiã nullus ita
est replẽdus vt nõ sit ibi locus sup̃fluus: s3 ab
eo ẽ remouẽdus reliquijs desiderij adhuc in
aia remanẽtibus: he eni famis relique post ho
rã vnã destruũt̃. Et i hoc vsus ẽ ɔseruãdus:
qm̃ deterior cõestio est q̃ stõi facit grauitatẽ: ⁊
deterior potus ẽ q̃ tẽpamẽtũ egredit̃ ⁊ in stõ
natat: ⁊ si aliquo die sup̃fluerit sequẽti die fa
melicus maneat ⁊ sõno vtat̃ p̃liriore in loco
tẽpato i q̃ n3 sit calor n3 frĩtas. Qd̃ si somn⁹
ei nõ aduenerit multo vtat̃ incessu suauiter ⁊
ɔtinuo i q̃ nõ sit q̃es n3 reqes ⁊ parũ puri vi
ni bibat. ¶ Ruffus inquit. Incessus hic mihi
placet ⁊ p̃p̃e post prãdiũ: qm̃ bonitatẽ opatio
nis cene p̃parat. Op3 p̃terea vt post cõestio-
nẽ p̃rio sup dextru3 latus dormiat pauco tpe
deide sup sinistrũ reuoluat̃ postea reuoluat se
sup dextrũ. Et debes scire q̃ multis coope-
riei pãnis ⁊ ceruical eleuare ex illis exñt q̃ i
digerẽdo iuuãt. Et ad vltimũ q̃dẽ vt mẽbro
rũ situs ad iferiora sint declinãtes ⁊ nõ ad su
periora. ¶ Et cibi q̃dẽ mẽsuratio erit s̃3 vsu3
⁊ virtutẽ ⁊ vt mẽsura eius i eo q̃ sane ẽ virtu
tis sit talis cũ ip3 recipit q̃ ei grauamẽ nõ af
ferat ⁊ hypocõdria nõ tendãt̃ n3 inflet ⁊ rugi
tũ nõ faciat n3 natet. et nõ accidat ex eo nau-
sea n3 caninũ desideriũ n3 casus n3 igenij pi-
gritia n3 insõnietas: n3 ipsius sapor i ructib⁹
post tp̃s rep̃iat̃: qm̃ cũ post lõgũ tp̃s sapor in
ore rept⁹ fuerit erit deterius. ¶ Declarat̃ at̃
q̃ cibus sit tẽpatus cũ ex ipso nõ p̃uenit ma
gnitudo i pulsu ⁊ i anhelitu p̃uitas: hoc nãq3
nõ accit nisi p̃p̃ea q̃ stõus cõp̃mit diaphrag
ma ⁊ p̃p̃ hoc fit anhelitus paruus ⁊ inspissat̃
⁊ cordis necessitas p̃bet augmẽtũ. Magnifi
cat̃ ergo pulsus qm̃ i virtute nõ existit debili
tas. ¶ Ille p̃terea cui post cõestionẽ accit ca
liditas ⁊ calefactio nõ vna totu3 cõedat hora
sed paulati3 p̃ iterualla p̃p̃ea ne ei ex replõne
dispõ accidat q̃ sit sicut tremor quẽ postea se
quat̃ calor sicut fortis febris cũ calefit cibus.
¶ Amplius q̃ q̃ñtũ ei sufficit digerere non va
let comedẽdi nũeꝝ multiplicet ⁊ q̃ñtitatẽ mi-
nuat. Melãcholicus p̃terea nutriẽte indiget
vehemẽter hũectãte ⁊ paꝝ calefaciẽte. ¶ Cho
lericus vero eo qd̃ hũectat ⁊ ifrĩat: ⁊ ille q̃dẽ i
quo sanguis calidus gñat̃ ⁊ bonus nutrienti

dus idiget frīs ⁊ pauci nutrimēti. Et iste in q̊
sanguis gn̄at̄ phlaticus nutriētibus pauci nu
trimēti idiget i qbus caliditas sit ⁊ subtilitas.
¶ Nutriētia p̄terea ordinē i sui receptiōe ha
bēt i q̊ sanitatis ꝯseruator sollicitus eē dz ne
illud qd̊ subtile ē ex cito digerit̄ post forte nu-
triēs qd̊ sit eo durius i cibo sumat: qa prius
digerit̄ quā ipz ⁊ sup̱ illō natabit nō hn̄s viā
q̄ penetret: putrefiet ergo ⁊ corrūpet̄ ⁊ corrū-
petur ⁊ corrūpet illud qd̊ ei admiscebit̄. Iste
etiā nō prio cōedere dz cibū labilē ita vt post
ipz cibū fortē ⁊ durū i cibo sumat: qm̄ cū ipo
labet̄ cū ad itestia penetrabit eo nōdū tā inte
gre digesto q̄tū debebat. ¶ Pisces quoqz ⁊
q̄ eis silant̄ post laboriosū exercitiū cōedendi
nō sunt: corrūpētur eni ⁊ corrūpēt humores.
¶ Hoiuz p̄terea sūt qdā qbus cōceditur co
medere illud i q̊ virt⁹ erit stiptica anteq̄z suū
comedat cibū. Et isti qdē sūt stōi laxitatē ha
bētes ex quoꝝ stōis cibi descensus fit veloci-
ter ⁊ nō in eis morat̄ donec digerat̄. Quapp
stōi dispō ⁊ eius ꝯplo sp̱ ē cōsiderāda. ¶ Et
est etiā aliqs hoiuz i cuius stō cibus corrūpit̄
subtilis q cito digeri solet: ⁊ fortis q tarde so-
let digeri i ipso digerit̄. Et hic qdē cui⁹ stōus
est igneus. Et ex eis est q huic erit cōtrarius
quoꝝ qsqz f̄z suū vsuz est regēdus ¶ Regio-
nes quoqz nās hn̄t ꝓprias ⁊ vsus sunt res ex
tra rōnē: ⁊ hoc qdē obseruādū ē: ⁊ oz vt expe
rimētū i hoc rōnē vincat. Est nāqz cib⁹ q so
let comedi i quo aliqd̊ erit nocumētū ⁊ ē cō-
ueniētior bono nō vsitato. ¶ Vnaquaqz p̄te
rea figura ⁊ ꝯplo hois cibū hz ꝯueniētē ⁊ cō
similē ad quē mutādū si voluntas ei affuerit
nocumētū ei faciet ⁊ ipedimētū. ¶ Ex hoib⁹
quoqz est cui aliqd̊ nutriētiū bonoꝝ ⁊ lauda-
biliū nocet: ipz ergo relinqre est ei cōueniēs.
¶ Ille vero i quo mala digerūt̄ nutriētia ob
hoc nō decipiat̄: qm̄ post dies i mali gn̄abun
tur hūores egritudies faciētes ⁊ p̱necātes et
sepe etiā cōcedit̄ ei i cuius corp̱e mali hn̄tur
hūores vt rē bonā largit̄ comedat ⁊ ꝓp̄e quū
nō patit̄ vētrē sibi solui p̱p̱ea q̄ ē debilis. Cū
vero alicuius corpus rarū fuerit ⁊ ad resoluē
dū facile nutriēdus erit ex nutriēte hūido qd̊
cito digerat̄: l3 rara corpora magis tollerare
possint nutriētia grossa ⁊ diuersa ⁊ sint lōgin
qora ab hoc vt cāe itrinsece ea ledāt ⁊ magis
apta recip̱e extrīsecaꝝ cāꝝ ipedimēta. Am
plius q multā ꝯsueuit cōedere carnē si ocio-
sus fuerit frequēter sibi minuere dz. Et ille
cuius cōplo ad frītatē declinat langueris bi-
bere dz ⁊ triferas ⁊ ex eis q̄ stōum ⁊ itestina
⁊ venas q̄ sūt iuxta ea mundificare cōsueue-
rūt. Et nihil qdē deterius est q̄z diuersa nu
triētia simul adiungere ⁊ post i comedēdo tē
pus ꝓlōgare. Quū eni postremū nutriēs ad
uenit primū iā icepit digeri: nutriētis ergo p̱
tes i digerēdo nō silantur. Opz p̄terea te sci
re q̄ nutriēs melius ē qd̊ melius sapit p̱p̱ea
q̄ stōus ⁊ virtus retētiua vehemēter ipsi ap-
plicātur cū bene fuerit substātie ⁊ fuerint oīa
principalia mēbra f̄z opationē sibi adinuicez
ꝯueniētia ⁊ sana: ⁊ ista qdē ē cōditio q̄ si mē
bra ꝯplois sane nō fuerit ⁊ mēbra in suis cō-
plexionibus diuersificent̄: fueritqz epar a stō
diuersum f̄z diuersitatē q̄ fit supra nālē non
erit istud cōseruādū. Ex ipedimentis vero
nutrientis bene saporosi vehemēter grossi ē
q̄ posē ē vt hō ex eo multū comedat. Ex vi
cibus p̄terea satiātis comestiōs melius ē vt
hō vna die semel ⁊ alīa bis mane ⁊ vesp̱e co
medat: verūtn̄ i hoc vsus vehemēter est ꝯser
uādus: qm̄ si ille q bis i die comedere consue
uit semel comedit debilitabit̄ ⁊ laxabitur ei⁹
virtus. Sed q digerēdi debilitatē hz bis co
medere dz ⁊ raro comedat semel i die. Et q
semel i die comedere ꝯsueuit si ad bis come
dendū redibit accidet ei debilitas ⁊ pigritia
⁊ laxitas: ⁊ si ine comestiōe p̱māserit nocte il-
la debilitabit̄ ⁊ si cenauerit nō digeret̄ ⁊ acci
dēt ei ructus accidi ⁊ malitia aīe ⁊ nausea et
oris amaritudo ⁊ lenitas vētris p̱p̱ea q̄ stō
imisit rē quā nō cōsueuit ⁊ accit ei aliqd̊ ac-
cidentiū q̄ accidūt ei cuius nutriēs nō bene
fuit digestū q̄ nūc scies. Et ex eis qdē q̄ acci
dūt ei sūt dolor oris stōi ⁊ mordicatio ⁊ vide
biur sibi q̄ oīa eius iteriora ⁊ itestina sint sus
pensa p̱p̱ vacuitatē stōi ⁊ p̱p̱ea q̄ i se ipso col
ligitur ⁊ ꝯtrahitur ⁊ minget vrinā ardētez ⁊
egeret rē ardētē. Et est etiā quū i extremita
tibus accit frigus p̱p̱ea q̄ cholēa rubea stōuz
inflāmauit. Et hoc qdē ē magis i cholericas
habētibus ꝯplones ⁊ silr̄ i eis q hn̄t i stō cho
lerā rubeā ⁊ nō in toto corp̱e ⁊ corrūpet̄ som
nus ⁊ de latere i latus reuoluet̄. Corpora p̄
terea hn̄tibus in qbus cholera rubea magis
adunat̄ ē necesse sep̱atim cōedere ⁊ vt tā ve-
lociter sit q̄tenus sit anteq̄z balneent̄: alia ve-
ro ab eis exercitari debēt ⁊ etiā balneari de-
inde cibari s3 cōestio balneationē nō p̄cedat
q̄ si alicui necessarium fuerit comedere ante

exercitũ solũ panẽ tali sumere oꝫ mẽsura vt digeri possit anteq̄ꝫ suũ incipiat motũ. ⁊ quẽadmodũ oꝫ motũ q ẽ añ cõestionẽ debilẽ nõ eẽ: ita necesse ẽ ei ne mot⁹ q ẽ post ipsã sit nisi molliter ⁊ suauiter. Corrupto p̃terea deside rio qđ ad res declinat acutas ⁊ nꝫ dulces di ligit nꝫ vnctuosas nil ẽ q̄ꝫ vomitũ cũ tali q̄le est oxymel cũ raphano post pisces ꝓuocare. Qui ãt ex hoibus piguis erit oꝫ ne illico cuꝫ egredit̃ balneũ cõedat ſꝫ expectet ⁊ puũ dormiat somnũ: ⁊ huic q̄dẽ semel cõedere i die ẽ ꝯueniẽs. Amplius nõ illico post cõestioneꝫ est dormiẽdũ cibo natãte ⁊ a forti motu q̄ꝫtũ plus poẽ est abstinẽdũ ne cibus anteq̄ꝫ dige rat̃ penetret aut sine digõne labat̃ aut pp iun dationẽ corrũpat̃ nꝫ post ipꝫ multa bibẽda ẽ aq̄ q̄ iter ipꝫ ⁊ corp⁹ stõi sepationẽ faciat ⁊ ipsum faciat natare. Sꝫ expectãdũ ẽ ⁊ nõ ẽ bibẽdũ dõec de stõ descẽdat. Et hoc qđ decla rat supioris vẽtris leuitas. ꝙ si sitis ei necessitatẽ fecerit modicũ aq̄ f̃re sugendo sumat ⁊ q̄ꝫtoplus fuerit f̃ra tãto min⁹ ex ea sufficiet. et hoc q̄dẽ q̄ꝫtitas stõuꝫ alleuiat ⁊ colligit. Ad sũmũ vero oꝫ vt post cõestionẽ bibat qs ⁊ nõ i hora comedẽdi q̄ꝫtitatẽ aliq̄ꝫ q̄ cibo ꝯferat.

Sitim ãt tollerare ⁊ cũ ea dormire ĩf̃atis ⁊ hũectatis cõfert ⁊ febres ex cholera rubea hñtib⁹ nocet ⁊ sil̃r tollerare famẽ. Chol̃a p̃terea rubea abundãtibus ex tollerãtia famis accidit vt cholera rubea ad ipsoꝝ descendat stõs. Quũq̄ꝫ aliq̄d comederint ipsoꝝ corrumpẽtur cibi ⁊ i somno ⁊ i vigilijs accidet eis illud qđ noiauimus ex eis q̄ ei accidũt cuius corrũpitur cib⁹. Eis quoq̄ꝫ accidet vt comedẽdi voluntatẽ amittãt. Quibus tũc dandũ est aliq̄d qđ hoc deponat ⁊ eoꝝ resoluat nãm cũ eo qđ est lene ⁊ nõ fastidiẽs sicut pruna et parũ rirascet. Quũq̄ꝫ desideriũ reuersũ fuerit comedãt: lꝫ corpora hũida cũ hũiditate nãli habẽtes veloci resol̃oni sint apti nꝫ tãtũ famis tollerent q̄ꝫtũ corpa sicca pauce hũiditatis hñtes nisi hũiditatib⁹ plena fuerit alijs ab eis q̄ sũt i subã mẽbroꝝ eoꝝ cũ bone fuerit ⁊ ꝯueniẽtes ⁊ recipiẽtes vt nã eas i nutrimẽtũ i effectu cõpletũ cõuertat. Vinũ quoq̄ꝫ post cibũ ẽ ex rebus magis ĩpediẽtibus: q̄m digeritur velociter ⁊ penetrat ⁊ facit penetrare cibũ quuꝫ nõdũ sit digestus ⁊ facit hereditare oppilationes ⁊ putrefactioneꝫ. Res p̃terea dulces ad faciẽdas oppilatiões sunt veloces q̄m nã eas trahit anteq̄ꝫ digerãtur. Et oppilatiões quidẽ ad multas ꝑducũt egritudĩes tales eq̄lis ẽ hydropisis. Grossities p̃terea aeris ⁊ aque ⁊ q̄ marie ẽ i estate ẽ ex eis q̄ cibũ corrũpũt. Jdoq̄ꝫ nõ ẽ malũ vt sup ipsũ vinũ tempatũ bibãt aut aq̄ꝫ cal̃aꝫ i q̄ cocta fuerit xiloaloes ⁊ mastix. ¶ Ei p̃terea cui⁹ itestina calida fuerit ⁊ fortia cũ grossũ cõederit cibũ frequẽter accidet vt ipsi⁹ nutriẽs vẽtositates efficiat ⁊ stõꝫ ⁊ ptes eius tendẽtes ⁊ egritudo mirachia ide etiã ꝓcedit. ¶ Qui auteꝫ stõꝫ hꝫ vacuũ cũ rẽ cõedit subtilẽ stõus post ipsã strigit̃: ⁊ si postea rẽ cõeder̃ voluerit grossã refugiet ab ea stõus neq̄ꝫ eã digeret quare corrũpit̃ nisi iter ea tp̃s positũ fuerit. ¶ Et in hm̃õi q̄dẽ dispõe meli⁹ ẽ vt grossus cib⁹ paulati p̃mittat̃: q̄m stõus tũc a subtili ñ terebit̃. ¶ Cũ aũt i aliq̄ cõedẽte repl̃o supfluerit aut q̄ i ei⁹ stõ aliqs iundauerit motus aut aliqs admiscebit̃ potus ad vomeñ erit ꝓperãduꝫ. Qđ si hoc ei defecerit aut vomere nõ potuerit aq̄ꝫ cal̃aꝫ paulati bibat: q̄m repletionẽ depõet ⁊ sõnũ afferet. ad dormieñ ergo se ꝓsternat ⁊ q̄ꝫtũ voluerit dormiat. Qđ si hoc ñ suf fecerit aut ei nõ aduenerit ꝯsidera si te nã excusabit expulsiõe bonũ erit ⁊ si nõ iuua ipsuꝫ cũ eo qđ vẽtrẽ suauiter soluit. ⁊ calefactũ quidẽ cũ tali q̄lis ẽ trifera ⁊ zuccaꝝ rof egõeꝫ faciẽs aut mistũ cũ origão murabãto ⁊ ĩf̃atuꝫ cũ tali q̄le ẽ cyminũ murabatũ ⁊ serizẽ ⁊ tãbri. ⁊ potu quidẽ ipleri meli⁹ ẽ q̄ꝫ ipleri cibo. ¶ Et ex eo qđ ẽ ꝯueniens sumer̃ ẽ aloes p⁹ tale q̄le est cibus hic ad magnitudinẽ triũ ciceꝝ aut mediã. ʒ. aloes ⁊ mediã. ʒ. masticis ⁊ sextã. ʒ. baurac. Et ex eo qđ est leue ẽ sumere ex terebĩthina fꝫ q̄ꝫtitatẽ duoꝝ ciceꝝ aut triũ. ⁊ est cũ ei admiscet̃ q̄ꝫtũ ipsa ẽ aut min⁹ ex baurac. Et ex eo qđ ꝯueniẽs ⁊ vehementer laudatũ est paꝝ epithymi cũ vino. Qđ si nihil hoꝝ suffecerit dormiat somnũ lõgum. ⁊ die vna a cõestiõe abstineat. Et si alleuiatus fuerit balneet se ⁊ pãnũ cal̃m ventri suppõat ⁊ nutriens subtiliet. ⁊ si cum hoc toto nõ digestus fuerit ⁊ grauitateꝫ ⁊ tensioneꝫ ⁊ pigritiã fecerit scias ꝙ iã vene replete sũt ex suis supfluitatibus: q̄m nutrienti multo ⁊ supfluo lꝫ accidat vt i stõ digerat̃: raro tñ digerit̃ i venis: imo i ipsis remanet crudũ ⁊ extẽdit eas ⁊ q̄ñꝫ scidunt̃ ⁊ generat pigritiã ⁊ laborem ⁊ alices ⁊ oscitatões: Jpse igit̃ modicãdus ẽ cũ eo qđ ex venis expellit. Qđ si neq̄ꝫ hoc senserit imo fatigationẽ tm̃ aliquo tp̃e gescat: de-

inde fatigationis spēm q̄ accīt medicet̄ cū eo
qd̄ mō noīabimus. ¶ Si vero aliqs ī annis
multū ꝓcesserit nꝫ ipsius corpꝰ ex nutrimēto
tm̄ recepit q̄ꝫtū suscipiebat dū esset iuuenis ꝛ
eiꝰ nutriētia fiāt supfluitates nō tm̄ dꝫ cōede
re q̄ꝫtū solebat imo minꝰ. et cū ille q regimē
igrossare ꝯsueuerat regimē subtiliauerit ꝛ in
gredieť ex aere ī foramia ꝛ hoc ē qd̄ regimis
grossitudo ipediebat: sed iā nulla regīs grossi
tudo ipedit ea. ¶ In subtiliāte vero regie cuꝫ
ad ipsū igrossando redit accīt oppilationes.
Et calidoꝝ nutriētiū ipedimēta emēdent̄ cū
sirupo acetoso ꝛ q̄ꝫ marie de seminibus: qm̄
ipse ē magis iuuās q̄ꝫ oēs spēs sirupi acetosi
si fuerit de zuccaro. Sꝫ si fuerit de melle sim
plex sufficit. Et frōꝝ q̄ ex eis sūt cū hydromel
le ꝛ sirupo ipsiꝰ ꝛ diacymino. Et q̄ ex eis sūt
grossa ꝯplonē hn̄s calidā cū sirupo acetoso d̄
fortibꝰ seibꝰ ꝛ ꝯplonē hn̄s frāz ea corrigat cū
pauco diatriōpipeō aut diacalamēti. ¶ Nu
triētia vero subtilia magis sī sāitatis ꝯserua
tiua ꝛ virtutē minꝰ iuuāt ꝛ fortitudinē: ꝛ gros
sa sūt istis ꝯtraria: ei igit̄ q ꝯfortatiōe idiget
nutriētia fortis chimi sūt nc̄ria ꝛ vehemētis
famis ꝯtrariū. Verūtn̄ ex eis nō multū cōe
dāt iō vt digerāt̄. ¶ Exercitati p̄terea: ꝛ mul
ti laboris magis sūt tollerātes nutriētia gros
sa quos forsitan ī digerēdo iuuat fortis sōnꝰ
ꝛ qa ī ipso fiūt ꝓfuudi. Sꝫ accīt eis ppea ꝙ
multū sudāt ꝛ ex eoꝝ corpibꝰ multa resoluit̄
q̄ꝫtitas ꝙ ipsoꝝ epata ex nutriēte rapiūt illd̄
qd̄ nōdū fuit digestū ꝛ p̄parat eos ad egritu
dines pnitiosas ī fine vite aut ī eiꝰ pricipio et
ꝓprie qa sunt in sua cōficientes digestiua ꝙ
ex sua habēt dormitione ꝙ destruit̄ quuꝫ eis
frequēter accidūt vigilie ꝛ ꝓprie quum sene
scunt. ¶ Fructus p̄terea recētes nō sūt boni
nisi laboriosis exercitatis chola rubea abun-
dātibꝰ ꝛ ī estate ꝛ eos ante cōestionē cōedāt.
Et ipsi qd̄ sūt sicut chrysomila ꝛ mora ꝛ me
lones ꝛ persica ꝛ pruna. Quod si alijs regā-
tur rebus ꝛ non istis erit melius: qm̄ oīs res
q̄ sanguinē aquositate iplet q̄ in corpe ebullit
sicut succꝰ fructuū extra: lꝫ ea hora iuuamētū
p̄stet tn̄ ipsū ad putrefactionē parat: ꝛ simil̄r
illud qd̄ sanguinē hūore implet crudo lꝫ qn̄ꝫ
conferat sicut cucumeres ꝛ alcheret. Et pp
hoc qui his nutriētibus multū vtuntur febri
bus sūt apti: lꝫ prius infrigidēt. ¶ Et tu qdē
scire debes ꝙ hūori aquoso plerūqꝫ accīt vt
fiat pus ꝛ hoc erit quum non resoluetur ꝛ in
venis remāserit: ꝛ cū istis exercitijs vti cepe
rint anteq̄ꝫ hmōi aggregētur aquositates. ꝛ
illico cū fructꝰ cōederit etiā exercitēt̄ resoluēt̄
aquositates iste ꝛ minuet̄ ipedimētū qd̄ p eas
hn̄t. ¶ Scire quoqꝫ d̄bes ꝙ cū ī sāguie phla
erit crudū aut aq̄sitas ꝓhibꝫ ne cibi nutrimē
tū corpi adhereat. ¶ Opꝫ p̄terea vt q fructꝰ
cōedit pꝰ ipos icedat deiñ pꝰ ipos cōedat ali
qd ad h̄ vt labāt̄. ¶ Nutriētia vero q̄ aq̄sita-
tē gn̄ant ꝛ hūorē crudū ꝛ colaꝫ gn̄ant febres
ꝓpterea ꝙ ea q̄ ex ipsis sūt aquosa faciūt sā-
guinē putrefieri: ꝛ q̄ ex eis sūt viscosa ꝛ grossa
ppea ꝙ foramia claudūt ꝛ ex eis cholica ideo
ꝙ corpus calefaciūt ꝛ pp sāguinis acuitatē q
p ea generat̄. ¶ Colera vero cholica qn̄ꝫ mul
tū ꝯferūt ī hyeme quēadmodū q̄ ex eis sūt in
sipida: qn̄ꝫ mltū ꝯferūt ī estate. Qd̄ si alicui
necessariū fu̅erit nutriēticētia cōedet̄ mala pau
cis vicibꝰ ꝛ nō frequētibꝰ eis vtat̄ ꝛ cū eis mi
sceat qd̄ sit eis ꝯriū. ¶ Et cui qdē res dulcis
nocumētū p̄bet acetosa bibat sic̄ acetū ꝛ gra
nata ꝛ sirupū acetosū factū ex vino acri ꝛ cy
donijs ꝛ his silia ꝛ vsū hēat euandi. ꝛ cui ace
tosū nocuerit post ipsū mel sumat aut vinuꝫ
antiquū: ꝛ hoc qdē faciat ante maturationē ꝛ
digōeꝫ: ꝛ silr̄ vnctuosi nocumētū pōtico emē
dat̄ sicut sūt castanee ꝛ grana myrti ꝛ siliq̄ d̄
syria ꝛ alnabac ꝛ zarur ꝛ amaro sicut enula
muraba ꝛ salso ꝛ acuto sicut cauguamec ꝛ al
leis ꝛ cepis ꝛ ecōuerso. ¶ Quū vero alicuius
corpꝰ mal̄ fuerit repletū hūoribꝰ cū subtilita
te ipꝫ nutriētibꝰ laudabilibꝰ copiose refice. ꝛ
illū cuiꝰ corpꝰ ad resoluēdū facile fuerit nutri
hūido qd̄ velociter digerat̄. Sal̄. iqt hūidū
nutriēs ē qd̄ ab oībus q̄litatibus ē sepatū ꝛ ē
q̄si ī sipidū: qm̄ neqꝫ ē dulce nꝫ acetosuꝫ neqꝫ
amaꝝ neqꝫ acutū neqꝫ pōticuꝫ neqꝫ salsū ra
rū ē magis tollerās nutriēs grossū q̄ꝫ solidū.
¶ Nutriētia q̄qꝫ sicca assidue cōedere forti-
tudinē cadere facit ꝛ colorē corrūpit ꝛ nāꝫ sic
cat. Et ex vnctuoso fit ociositas ꝛ aufert̄ desi
deriū. ¶ Ex frō fit ociositas ꝛ subtilitas: ꝛ ex
acetoso fit sciū: ꝛ silr̄ ex acuto ꝛ ex salso fit stō
nocumtū ꝛ salsū etiā ipedit oculū. ¶ Ampliꝰ
cū vnctuosū nutriēs ꝛ ꝯuēiēs cōedit̄ post ma
lū nutriēs corrūpet ipsū. Nutriēs quoqꝫ vi
scosū ē tardius ad descēdēdū ꝛ silr̄ citruli cū
suis corticibus velocius descēdūt q̄ꝫ excorti-
cati: ꝛ silr̄ pāis cū suo furfure velocius descē
dit q̄ꝫ cribellatus. Laboriosi p̄terea regimē
cū subtiliat̄ ꝛ post rē cōedit grossā sicut rizuz

cū lacte post famē acuit sāguinez τ fit vt ipse ebuliat vn̄ minutōis ꝓuenit necessitas: lꝫ parū fit ex quo fuit minutꝰ τ silr irā hn̄s. Scire ꝑterea d̄bes ꝙ dulce nutriēs rapit nā anteq̄ꝫ maturescat τ digeraṫ τ cōrūpit sāguiēz. Nutriētiū quoqꝫ iudicia q̄nqꝫ fiūt ex pte ꝯpōnis ipsoꝝ. Expimētatores nāqꝫ idi τ alij iā dixerūt ꝙ lac cū rebꝰ acetosis edeñ nō ē: neqꝫ pisces cū lacte qm̄ īde ad egritudies ꝓueniṫ permanētes sicut lepra neqꝫ cōedi dꝫ mesticū raphāis neqꝫ carnibꝰ volatiliū neqꝫ sāguis pꝰ rizū cū lacte neqꝫ i pulmēto pōatur oleū aut res vnctuosa q̄ i eneo stetit vase: neqꝫ cōedaṫ assatura q̄ fuit assata sup prunas reti. ¶ Cibaria quoqꝫ diuersa a duabꝰ ipediūt ptibus. vna eaꝝ est pp diuersitatē eoꝝ i digerendo: τ qm̄ ꝙ ex eis ē digestū ei admisceṫ qđ nō ē digestū. τ s̄a qm̄ aliqs plus pōt cōedere ex vno cibario. In tp̄e quoqꝫ antiq̄ q exercitabāṫ iā fugierūt ab hoc. ¶ Cōtēti eni erāt solius carnis cōestiōe i māe τ solius pāis i cena. Et in estate qdē melioꝛ cōedēdi hoꝛa erit q̄ ē frīoꝛ. Famē quoqꝫ tollerare stōachū q̄nqꝫ malis replet hūoꝛibus. ¶ Amplius scire debes ꝙ alcubeb cū digeriṫ multi erit nutrim̄ti: sꝫ tarde descēdit τ i'mouēdo moꝛā facit: τ surabez ē nutriēs bonū: quūqꝫ i ipsa fuerit cepe vētositates expellit: τ cū cepe nō fuerit ꝯmouebit vētositates. Ex hoībus ꝑterea sūt q putant vuas post capita assata vtiles existere: sꝫ nō ē quēadmōꝫ existiant imo vehem̄ter sūt male τ silr nabit. Sꝫ τ cōedēda sūt talia q̄lia sūt g̃na mali granati absqꝫ suis ossibꝰ. Sciṫ q̄qꝫ debes ꝙ taui ē sicca τ vētrē strigēs sꝫ pullus ē hūidus τ ventrē soluens. Ex gallis vero assatis melioꝛ ē q̄ i ventre hedi aut agni assatur qm̄ eius ꝯseruaṫ humiditas. Et etiā sciṫ debes ꝙ ius pulli vehemēter tempat hūoꝛes τ plus q̄ꝫ ius gallinaꝝ: sꝫ tn̄ ius gallinaꝝ ē magis nutriēs. Hedus ꝑterea cū fuerit frigidꝰ erit melioꝛ ppa ꝙ eiꝰ q̄escit vapoꝛ. τ agnus cū ē calidus est melioꝛ ppea ꝙ ipsiꝰ malus odoꝛ resoluiṫ. Zebrabegi quoqꝫ cū calefactis daṫ nō oꝫ vt fit i eo crocus: sed nō calefactis i eo eē dꝫ crocus. Allues quoqꝫ licet ex zuccaro fiāt sicut phaludem: male tn̄ sunt propterea ꝙ oppilationes faciunt. τ sitim. Ampliꝰ scire debes ꝙ impedimentum panis quum nō digeretur est multū. Sed carnis nutrimētum quum non digeritur est minus hoc.

¶ De regimine aque τ vini. Capitulum. viij.

Cum pꝛonibꝰ tēpatis aq̄ ꝯueniētioꝛ ē q̄ i frigitatis fortitudie tēpata erit: τ cuius i frātio cū niue deforis fit ꝑcipue si nix mala fuerit. Et i niue ēt mala hmōi erit dispō: qm̄ qđ ex ea resoluiṫ neruis τ mēbris anhelitus nocum̄tū facit τ oibꝰ iterioꝛibus: nꝫ tolleraṫ eā nisi vehem̄ter sanguieus: ꝙ si nō illico nocum̄tū alicui fecerit sꝫ lōgitudinē dieꝝ faciet τ quū i annis ꝓcesserit. ¶ Empicoꝝ āt qdā dixerūt ꝙ iter aq̄ꝫ putei τ fluis nō ē facienda ꝯiunctio nisi quū vna eaꝝ descenderit. ¶ Et aq̄ qdē electionē iā demōstrauimꝰ τ silr emēdationē eiꝰ q̄ ex ea mala est: sꝫ tn̄ si aceto misceaṫ rectificaṫ. ¶ Scias āt ꝙ bibere aq̄ꝫ cū aliqs ē ieiunus τ post exercitiū τ balneationē τ ꝓp̄e vētre vacuo τ silr siti mēdose nocturne obedire quēadmōꝫ crapulatis accit τ ebriis τ cū nā i digerēdo studet sacietate aq̄ iam sufficiēter ꝑcedēte vehem̄ter ē ipediēs τ si mkta qdē fuerit necessitas oꝫ vt aere f̄ro tēpeṫ τ collutōe oris ex aq̄ f̄ra. deide si hoc nō suffecerit cū vase bibat stricti' orificii: lꝫ hoc quādoqꝫ ebrio ꝯferat τ nō ipediaṫ a potu aq̄ ieiunꝰ qđ si qs ieiunus abstinere nō poterit qn aq̄ꝫ bibat τ ꝓp̄e post exercitiū bibat ꝑus vinū aq̄ cal̄a tēpatū. ¶ Et siti qdē mēdosa ipeditis scire dꝫ ꝙ dormire τ sitim tollerare ipaꝫ sedat. nā eni tūc materiā sitim resoluet τ ꝓp̄e cū iter tollerātiā τ sōnū ꝯiunctio fit. quūqꝫ nā digestiua extingueṫ pp potū τ obediētiā eiꝰ redibit sitis mēdosa pp ꝙ hūoꝛ sitim faciēs eleuat eā. ¶ Opꝫ ꝑterea ne sitim hn̄s mēdosā aquā i gurgitādo sumat: imo sugēdo. multā q̄qꝫ aq̄ꝫ f̄ram bibere ē malū. qđ si vehem̄ter necessariū fuerit fit post sufficiētē cōmestionē. ¶ Amplius aq̄ tepida nauseā facere. τ q̄ magis calefacta ē q̄ꝫ ista quū frequēter bibiṫ ifirmat stōꝫ. sꝫ quū raro bibiṫ stōꝫ lauat τ vētrē resoluit. ¶ Vinū vero albū τ subtile calefactus ē melius. nō. n. capitis efficit dolorē: sꝫ fortasse hūectabit τ doloꝛē capitis alleuiabit q ex stōi ardoꝛe ꝓuēit. τ loco qdē ipsiꝰ pōiṫ illud qđ toꝛtellis aut pañ clarificaṫ τ ꝓprie cū factū fuerit duabus hoꝛis an̄q̄ꝫ bibaṫ. ¶ Vinū vero grossū qđ ē dulce ē melius illi q piguis vult eē τ foꝛtis. Ab oppilatōibꝰ tn̄ eius sibi caueat. ¶ Vetus autem rubeuꝫ est melius oppilationeꝫ habenti frigidā τ phlegmaticam. ¶ Et vinum quidem post quodlibet omnium cibarioꝛuꝫ bibere est malū quēadmodum huius causam iā integre declara

uinnus. Nō ergo bibatur nisi postq̄z ipsū fuerit digestū ꝛ dscēderit. ℂ Sup cibū vero mali chimi bibere vinū duz cōedit aut ante aut postq̄z digerit ē nūlū: qm̄ facit malū chimū i extrema corporis penetrare: ꝛ silr sup fruct⁹ ꝓprie melōes. ꝛ a puis qdē icipe meli⁹ est q̄z a magnis: sup cibū tn̄ duas briales aut tres bibere nō nocet ei q ꝯsueuit ꝛ silr sano p⁹ minutiōez. ℂ Vinū pteera chol'a abūdātib⁹ rubea ꝯfert: ppea q cholerā rubeā vrinā ꝓuocādo expellit. ꝛ hūidis ppea q hūitates maturat. Et q̄ztomagis eius odor fuerit bōus ꝛ ipsū fuerit meli⁹ ꝛ sapis melioris erit magis ꝯferēs. ℂ Vinū quoqz est cibi bon⁹ penetrator i toto corpore ꝛ icidit phl'a ꝛ resoluit ipsū ꝛ cholerā rubeā i vrina ꝛ alijs extrahit ꝛ cholerā nigrā labere fac̄ ꝛ facile exire ꝛ ei⁹ flectit nocumētū pp ꝯtrarietatē: ꝛ oēs resoluit modos sine multa cal'itate extranea. Et ipsius q dē spēs i suo loco noiabim⁹. ℂ Ille aūt cui⁹ cerebr̄ fuerit forte nō cito iebriabit̄: neqz ei⁹ cerebr̄ malos vapores ascēdētes suscipit: nz ad ipsū puenit ex vino nisi ei⁹ ꝯueniēs calor: ꝛ ipsi⁹ tm̄ clarificat̄ igeniū q̄ztū an̄ alijs vicib⁹ n̄ clarificaret̄. Qui vero ab isto diuersus fuerit erit ei diuersū. ꝛ ille qdē q i pectore debilitatē habuit qa ei⁹ anhelit⁹ i hyeme coāgustatur vinū multū bibere nō pōt. ℂ Amplius q mltū vinū biber̄ voluerit cōestiōe nō repleat̄ ꝛ diuretica i suo epulo pōat. Quod si ex cibo aut vino repl'o acciderit ip̄z euomat ꝛ hydromel bibat: ꝛ postea ip̄z etiā euomat deide os suū aceto ꝛ melle abluat ꝛ faciē aq̄ fr̄a. ℂ Et ei⁹ qdez vinū nocum̄tuz fecerit p calefactionē i corpore ꝛ iginitū fuerit epar sit eius nutriēs verbigr̄a. illud qd̄ fit cuz succo vue acerbe. ꝛ q̄ eis sil'ant̄ ꝛ sint ea qbus post cōestionē vtit̄ dum bibit talia q̄lia sunt granata ꝛ citri acetositas. Et ille quē ex pte sui capis ipedierit minuat ex ipresso ꝛ qd̄ ē tempatum ꝛ clarificatū bibat: ꝛ ea quibus post cōestionez vtitur dū bibit sint talia q̄lia sunt cydōia. Qd̄ si in stō nocumentum fecerit ꝛ ipsum calefacerit comedat seia myrti torrefacta ꝛ par̄ ex trocis de cāfora sugat: ꝛ illud i quo ē stipticitas ꝛ acredo. ℂ Et ille quidē q i stō patit̄ dolorez ex fr̄itate: vtat̄ post cōestionem dum bibit cipero ꝛ gariofilis ꝛ corticibus citri. ℂ Et tu quidem scias q vinum vetus est quasi medicina ꝛ panci erit nutrimenti. Nouū vero vinū ipedit epar ꝛ ad epoticā pducit dysenteriam pp inflāmationē suā ꝛ ppea q facit ventrē. ℂ Et scias ēt q ex vinis illud est melius qd̄ iter vetustatē ꝛ nouitatē est eq̄le ꝛ est clarū qd̄ ad rubedinē trahit bonū hn̄s odorem eq̄lis saporis: ꝛ qd̄ nz est aēre nz dulce. ℂ Et bonū qdē vinū qd̄ ablutū vocant est qd̄ ita fit. Tres musti sumātur ptes ꝛ aq̄ vna ꝛ cōmisceāt̄ ꝛ coq̄t̄ quousqz q̄rta ps miuat̄. Qd̄ si alicui ex vini potatōe mordicatiō acciderit mala granata post ip̄m sugat ꝛ aq̄z fr̄am ꝛ sirupū absinthiū i māe ꝛ balneū igrediat̄ post q̄z aliqd par̄ cōederit. ℂ Scias p̄terea quod mustuz velocius iebriat ppea q aq̄itas penetrat. ℂ Amplius sapiēs sibi ꝓhibe dz ne ieiunus vinū bibat aut anteq̄z mēbra in hūectatis aq̄ reficiāt̄: aut post motū fortē: qm̄ hec duo magnū cerebro faciūt nocum̄tū ꝛ neruis ꝛ ad spasmū pducūt ꝛ ad amentiā aut in egritudine aut i tp̄e cal'o. ℂ Frequēs quoqz ebrietas est mala q̄ epatis ꝛ cerebri cōpl'onē corrūpit ꝛ neruos debilitat ꝛ ad neruor̄ egritudinē pducit ꝛ apoplexiā ꝛ mortem subitaneā. Vinū p̄terea multū i quorūdā stōis i malā cholerā rubeā ꝯuertet̄: ꝛ i alior̄ stōis i acetū pur̄ ꝛ eor̄ ambor̄ nocumentū est magnū. ℂ Quibusdā vero visū est q semel i mēse aut bis iebriari ꝯfert ppea q virtutes alleuiat aiales ꝛ regescere facit ꝛ vrinā ꝓuocat ꝛ sudorē ꝛ supfluitatē resoluit. ℂ Et scias q maius nocumentor̄ vini nō ē nisi i cerebro ex ipso igr̄ nemo d̄bile cerebr̄ hn̄s bibat nisi par̄ ꝛ mistū. ℂ Et ei qdē q vino iplet̄ melius est vt ad vomendū festinet si facile fuerit: q si nō aq̄z solā multā sup ipsū bibat aut cū melle. ꝛ post vomitū i tina balneet̄ deide ex oleo multū iungat̄ ꝛ dormiat. ℂ Et pueris qdem vinū ad bibēdū dare est sicut ignē igni addere i lignis debilibus. Sed seni q̄ztū tollerare pōt da i iuuenib⁹ da ip̄m tēpate. ℂ Regio p̄terea fr̄a vinū tollerat: sz cal'a minuit. ℂ Qui āt vio repleri voluerit cibo nō repleat̄ nz rez tūc dulcē cōedat: sz bibat tafeā vnctuosam ꝛ micas vnctuosas cōedat ꝛ carnē piguedine mistā ꝛ iungat̄ ꝛ nō laboret: et post cibū cum bibere voluerit vtat̄ amigdalis et lentibus salitis ꝛ cauguamech de capparibus et si cōederit caules coctos cū carne ꝛ oliuas de aq̄ ꝛ eis sil'ia ꝯfert ei ꝛ iuuabit i bibēdo vinū. Et silr̄ oē qd̄ vaporē alleuiat sicut semē cauliū ꝛ syria nabathi ꝛ cyminū ꝛ ruta sicca ꝛ calamētū ꝛ sal napticus ꝛ ameos. nutriētia p̄te.

rea ĩ qbꝰ ē viſcoſitas ⁊ ꝯglutiatio vaporē in groſſāt. Et he qdē ſūt velut res vnctuoſe dr ces viſcoſe: qm̄ ebrietatē ꝓhibēt: lȝ nō multū recipiāt vinū ꝑpea ꝙ tarde penetrāt ebrietatis āt velocitas ē aut ꝑꝑ cerebri debilitatē aut ꝑꝑ multos hūores q ſūt ĩ eo aut ꝑꝑ vini fortitudinē aut ꝑꝑ cibi paucitatem aut ꝑꝑ regis malitiā ĩ ipſo aut ĩ eo qđ cū ipſo cōtinuat. ⁊ eius qdē q̄ ꝑꝑ cerebri debilitatē eſt: medicatio ē rheumatiſmi antiq ſedatio ex epithimatibus ĩ caplo ꝑmo noīatis ⁊ ne ex eo bibat niſi paucū. ¶ Sirupus q ebrietatē tardat ſucci alborū cauliū ꝑs vna ⁊ ſucci granatoꝝ acriū ꝑs vna ⁊ aceti ꝑs media ſumātur ⁊ ferueāt ebullitōibus aliqƀ ⁊ ſumat ide anteq̄ȝ vinū bibat. ōȝ. i. Sumāt ēt grana ſal ⁊ rute ⁊ cymini nigri ⁊ ſiccēt ⁊ cōedat inde granū poſt granū. ¶ Sumat ⁊ ſemē cauliuȝ de ſyria ⁊ cyminū ⁊ amigdale amare excorticate ⁊ ramus ⁊ abſinthiū ⁊ ſal napticus et ameos ⁊ ruta ſicca ⁊ ſumat ide ĩ potu q calīditatis nocumētū nō tiet duaꝝ. ʒ. pōdus cuȝ aq̄ fr̄a ieiunus. ¶ Ex eis ꝑterea q̄ ebrii remouēt ebrietatē ē vt ei ad bibēdū det aq̄ ⁊ acetum multis vicibus aut aq̄ almaſal aut raib acetoſū: ⁊ fiat vt ipſe odoret cāforā ⁊ ſandalū ⁊ ſuꝑ ipſius caput ponāt ĩfrantia reꝑcuſſiua ſicut oleū roſaceū cū aceto de vīo. Ebrietatis vero ſanationē ĩ ꝑticularibus noīabimꝰ Qđ ſi qs cito ſine aliq̄ ĩpedimēto ĩebriari voluerit ĩ ſuo vino ĩfundat vſnee aut lignū aloes indū. ⁊ q fortiter vult ebrietatē incurrere. iđ vt mēbroꝝ medicatōe dolorē faciēte ſanetur ĩ ſuo vino aq̄ȝ lolii ponat aut ſumat fumi terre ⁊ opii ⁊ hyuſqami ana. ʒ. v. ⁊ nucis muſchate ⁊ galie muſcate ⁊ ligni aloes crudi an̄ ʒ. iꝰ. ſextā ⁊ inde ad bibeñ det ĩ vino q̄ȝtū eſt ei neceſſariū aut hyuſqamū nigꝝ cū corticibus mandragore ĩ aqua coquatur donec rubea fiat ⁊ eam vino admiſceat.

¶ De ſomno ⁊ vigiliis. Capitulum. ix.

De ꝑmōe cāe ſōni nālis ⁊ ſubet ⁊ ꝯtrarioꝝ ipſoꝝ ⁊ vigiliaꝝ ⁊ ĩſōnietatis ⁊ qd facieñ ſit ĩ medicādo vnūqđq̄ȝ eoꝝ ⁊ ĩ remouēdo ipſū fuerit ĩpediēs ⁊ qd vnūqđq̄ȝ eoꝝ ſignificet ⁊ reliq̄ ab eiſ iā ĩ ſuo loco parūꝑ ꝑmiſimus ⁊ ĩ medicatōe ꝑticulari adhuc dicemꝰ Sȝ qđ ĩ hoc loco dicēus ē ꝙ ſōnus tēꝑatus virtutē nālē potētē efficit ꝑficiēdi ſuas opōnes ⁊ ē aīale virtutē qeſcere faciēs ⁊ ĩ eius ſubā augm̄tū ꝑbēs ita vt fortaſſe redeat ꝓpterea ꝙ laxat ad ꝓhibēdā ſpūs q̄liſcūq̄ȝ fuerit reſolōnē ⁊ ꝑꝑ hoc digerit cibū ſm̄ digōnes noīatas ⁊ ſuccurrit cū eo debilitati que accit ex ſpēbus reſolōniſ q̄ ē ex fatigatōe aut coitu aut ira aut reliqs ab iſtis. ¶ Sōnus ꝑterea tēꝑatus cū hūoꝝ ĩuenit eq̄litatē in q̄ȝtitate ⁊ eq̄litate ē hūectās ⁊ calefaciēs ⁊ ē res magis ꝓficiēs ſenibꝰ: qm̄ ĩ eis hūiditatē cōſuat ⁊ ipſā eis reducit: ⁊ ꝑꝑ hoc dixit. G. comedo q̄q̄ȝ nocte olera ex lactucis facta quū arōaticibꝰ. ex lactuics qdē ꝑpea ꝙ dormire faciūt. et cū arōaticibꝰ ad emēdādā eoꝝ frītatē. et dixit qꝛ ego ſū nūc diligēs ſōnū: nā ego ſū nūc ſenex et ꝯfert mihi hūiditas quā ſōnꝰ mihi facit. et hoc qdē ē regim̄ ꝯueniēs ei cui rebellat ſōnꝰ. et ſi ꝑmittat vt ipſe balneetur poſtq̄ȝ cibi quē ſūpſerit ꝯplebit digō et ſuꝑ ipſius caput multa aq̄ cal'a ꝓiiciat erit hoc cōueniēs adiutoriū. ¶ Regimē vero hoc fortiꝰ ĩ medicatōibꝰ noīabimꝰ: ſani ergo de re ſōni cognoſcere dēnt vt ipſius tēꝑate exhibeat et ĩ ſua hora ⁊ nō ſuꝑflue et ab ĩpedimēto ſibi caueāt qđ cerebris ipſoꝝ et oībus ſuis virtutibus afferūt vigilie. ¶ Nō ꝑterea multotiēs vigilare cogit et ſōnū a ſe repellere tiot ſincopis et caſus virtutis melior q̄q̄ȝ ſōnus ē ille q ꝓuēit poſtq̄ȝ cibꝰ a ſuꝑiori vētre dſcēdit et poſt qetē eiꝰ qđ forſitā ſequit ipȝ ex iſtatōibꝰ et rugitibꝰ qm̄ dormire ſuꝑ h multis ĩpedit mōis: imo nō ſapit nȝ ꝯtinuat ab iſta bilitate et reuolutōe de latere ĩ latꝰ et ē ĩpediens et cū ſuo ĩpedimēto nocet dormiēti. q̄ꝑꝑ ſi deſcēſuſ tardauerit parūꝑ ĩcedet dȝ poſtea dormiat. ¶ Ampliꝰ ſuꝑ vacuitatē dormre eſt malū et virtutē deiiciēs et ſuꝑ replōnē ante q̄ȝ a ſuꝑiori vētre fiat deſcēſio ē malū qm̄ ñ erit ꝓfūdꝰ. imo erit cū reuolutōe de latere ĩ latꝰ. Quū. n. nā ĩ ipſo ſollicitat cū eo q̄ ſollicitari ſolet ĩ hora ſōni ex digōe deferrēs exꝑgefactio et diſturbās eā retroducit et fit nā ſtupida et corrūpit digō. In die q̄q̄ȝ dormire ē malū gn̄at. n. egritudies hūectātes et reumatiſmos et corrūpit colorē et gn̄at ſplenē et laxat neruos et efficit pigritiā et debilitat deſideriū ⁊ gn̄at apa et febres frequēter. ¶ Et ex cāis ſuoꝝ nocumentoꝝ eſt vt cito iterrūpat et nām ab eo ĩ quo erat ſtupidā reddat. Ex ſōni āt nocturni bonitatibus ē ꝙ eſt ꝯtinuus et ꝓfundus. lȝ qui in die dormire ꝯſueuit ipſum ſubito iterrūpe nō dȝ abſq̄ȝ ordie. lȝ q̄ ex figuris ſōni ē melior eſt vt ſuꝑ dextꝝ ĩcipiat

latus ꝛ deide ad sinistꝝ reuoluaṫ. qđ si eiꝰ inceptio sup vētrē fiat auxiliū fert satis magnū i digerēdo ꝑpea ꝙ calorē retiet nālē ꝛ ipꝫ cō ꝓhēdit q̃re augeṫ. ¶ Resupie āt dormire est malū ꝛ ad malas ꝑparans egritudies sicut apoplexiā phrenesim ꝛ icubū: qm̄ supfluitates ad posteriora declinare facit ꝛ retinēṫ ꝑ suos nō icedūt cānales nāles q sūt ab anterioribus sicut nares ꝛ palatū. ꝛ sōnū q resupine fit solēt icurrere ifirmi debiles ꝑꝑ illđ qđ musculis eoꝝ accit ex debilitate ꝛ eoꝝ membris ꝛ qꝛ vnū latꝰ aliud ferre nō pōt: imo cito resupini voluūṫ: qm̄ dorsū latere fortius erit. ¶ Et ꝑꝑ hoc apto ore dormiūt ꝑꝑ debilitatē musculoꝝ qbus mādibule stringunṫ. Et hoc qdē i libris ꝑticularibꝰ caplm̄ hꝫ integꝝ.

¶ De eo quod ad hoc loco ad posteriora reseruandum est. Capitulum. x.

Quod ad hoc loco ad posteriora reseruare debemꝰ ex eo qđ hic dici solet est coitus ꝛ ipsius tēꝑamētū ꝛ emēdatio ipedimēti eius. ꝛ nos qdē ad posteriora reſuabimus loq de eo i libris ꝑticularibus. ¶ Ex eo qđ hic ēt dr̃ ē res medicinaꝝ vētrē soluētiū ꝛ ablutōis ipedimēti eaꝝ: ꝛ nos qdē i qbusdā eoꝝ reſuabimus ſmonem ad nr̃as dictōes de medicatōibꝰ ꝛ i qbusdā eoꝝ ad sermōes nr̃os de medicis vētrē soluētibus.

¶ Verūtn̄ dicemus ꝙ sanitatis ꝯſuator vti dꝫ euātōe q̃ fit cū solutis ꝛ diureticis ꝛ sudorē ꝓuocātibꝰ ad sputū ꝓducētis. ¶ Et mulieres quidē cum menstrua prouocantibus ex eo quod declarabimꝰ ꝛ te scire faciemus.

¶ De confortatione membrorum ꝛ corpoꝝ debilium ꝛ in pinguatione ꝛ magnificatiōe corporis vel carnium ipsorum. Caplm̄. xi.

Membra debilia ꝛ ꝑua ꝯfortāṫ ꝛ augm̄tāṫ: i eo qdē q adhuc i tp̄e erit augm̄ti fricatōe tēꝑata ꝛ exercitio assiduo qđ fit i eis ꝓpriū deide emplo ex pice. ¶ Retētio q̃qꝫ anhelitꝰ i hūc igrediṫ modū ꝛ ꝓp̄e cū mēbꝝ pectori ꝛ pulmōi fuerit vicinū verbigr̃a. ꝑcipiemꝰ illū paꝝ ꝑcurrere q crura hꝫ ḡcilia postea tēꝑatā ei adhibebimꝰ fricatōez: deide ex pice emplꝫ appōemꝰ postea ſa die fricationē custodiemꝰ sic erat tertia sili ꝛ augm̄tabimꝰ exercitiū nisi amplitudis venaꝝ appuerit significatio ꝛ descēsiōis materieꝝ: qm̄ tioꝛ tūc erit i vnoq̃qꝫ mēbro ne apa accidat ꝛ nocumētū ex replōne veniēs qđ ē ipsi ꝓpriū quēadmodū timēṫ hic varices ꝛ elephātia. quū ergo aliqd huius ḡneris appuerit minuerimꝰ ex exercitio qđ p̄us i iunctū fuerit ꝛ ex fricatōe deide faciemꝰ ipsū qescere ꝛ resupinum iacere ꝛ eleuabimꝰ mēbꝝ illud verbigr̃a vt i iꝰ q hꝫ crus siccū ꝑ pedē suū ꝛ fricatōez faciemus ꝓp̄e ꝯuersā. s. postrēo ad radicē. Qđ si voluerimꝰ h̄ efficere i mēbro ꝙ fit iuxta mēbra anhelitꝰ sitqꝫ verbigr̃a. pectꝰ ligabimꝰ ꝙ ē sub eo ligatura q̃ i strigēdo sit media ꝛ i latitudie eq̃lis: postea ꝑcipiemꝰ ei vt vtaṫ exercitio māuū ꝛ fortis anhelitꝰ emittēdo voces ꝛ clamorem magnum ꝛ fricatōe leui. ¶ In libris ꝑterea ꝑticularibꝰ ꝑueniet ad te q̃liter h̄ sūma exquisitōe. Illud igitur in libro decorationis ꝯsiderabis si deus voluerit.

¶ De lassitudine q̃ sequitur exercitia. C. xii.

Lassitudis spēs sūt tres qbꝰ addiṫ q̄rta. ꝛ mōi qbꝰ accit sūt duo. eiꝰ vero spēs sunt tres vlcerosa extēsiua ꝛ apōsa. Et ista qdē q̃ hic addiṫ ē lassitudo q̃ vocaṫ desiccatia ꝛ arefactiua. ¶ Vlcerosa igr̃ ē lassitudo ex q̃ q eaꝫ icurrūt i supficie corpis tactus vlceꝝ silitudinē sentiūt ꝛ i cutis ꝓfūditate ꝛ orificiis ꝓfūditatis ipsiꝰ ꝛ ē cū hoc sentit qñ ipse tāgiṫ ꝛ ē cū hñs eā sentit illud i suo motu. ꝛ ē cū sentit q̄si puncturā spinaꝝ ꝛ abhorret motꝰ ita vt extēsiōes aliaꝝ ēt extēdāṫ cū debilitate. quūqꝫ fortior fit accit ei horripilatio. ꝛ cū augmētaṫ accit ei tremor ꝛ febris. ¶ Et ipsius quidem cā ē multitudo supfluitatū subtiliū ꝛ acutaꝝ ꝛ liq̄factio carnis ꝛ adipis ꝑꝑ motꝰ fortitudinē. ¶ Et vltimū hūores mali q si ꝑ venas discurrerūt bonus sanguis q ē i venis corrūpetur. ꝛ ꝑꝑ ꝙ ad ꝑtē cutis declinauerūt minutū fuerit nocumētū. Minꝰ nāqꝫ malū ꝙ efficere pñt ē vt hoc lassitudis genus accidat et si parūꝑ moti fuerit accidet horripilatio. ꝛ si plus moti fuerit accidet tremor. ꝛ ē ēt cū humores acuti ab istis seꝑanṫ ꝛ crudi remanēṫ i venis ꝛ est ēt cū crudi i carne exn̄t. ¶ Extēsiuā vero hñs sentit suū corpus quasi fractū ꝛ sentit calorē ꝛ extensionē et abhorret motū vsqꝫquo abhorreat resupinando ad posteriora flecti ꝛ ꝓprie si ex labore fuerit. ꝛ ipsa quidem est ex superfluitatibus retentis in musculis que tamen bone exn̄t subē ꝛ nō est in eis mordicatio aut ex vētositate. Inter eas vero erit seꝑatio cū dispōne leuitatis ꝛ grauitatis. ꝛ ipa etiā multotiens accit ex somno nō cōpleto. ¶ Quūqꝫ. n. post sōnū accit cōpletū alia ē ibi diuersitas q̃ spēꝝ peior ē. Et

que ex ea peioꝛ ē cū musculoꝝ villi ſʒ recti-
tudinē tendūt. ¶ Apoſa aūt laſſitudo ē vt coꝛ
pꝰ ſit ſolito calidiꝰ ꝛ ſit iſlato ſiꝶe i magnitu-
die ſui ꝛ coloꝛe: ꝛ accit ei nocumētū cū tāgiꝶ ꝛ
moueꝶ ꝛ ſentit eiꝰ extenſionē. ¶ Laſſitudo āt
deſiccatiua ꝛ areſactiua eſt diſpō̄ ꝑ quā ſen-
tit hō̄ i ſuo coꝛpoꝛe ac ſi fricareꝶ ariditate ſu
ꝑflua. Et ipſa qdeʒ accit aut ex multo exerci
tio cū bono chimo: aut ex reditiōe aſꝑa. Et
qn̄ʒ etiā accit ex ſiccitate aeris ꝛ ex diminu-
tiōe nutrimenti ꝛ ex multo ieiunio. ¶ Modi
aūt qbꝰ accit laſſitudo ſūt duo. Et ipſi quidē
ſūt quia laſſitudo aut accit ꝑꝑ exercitiū ꝛ hʼ ē
magis ſecura cuiꝰ ſanatiōis via modū hʒ q
ei eſt ꝓprius. Aut accit ex ſe ꝛ hec qdeʒ egri
tudis ē añceſſio cuiꝰ ſanatōis via ꝓpriuʒ hʒ
mō̄ʒ q ſibi ꝓpriꝰ eſt. Et eſt etiā quū vna alij
ꝯiungiꝶ ſʒ ſuaꝝ materieꝝ ꝯpōeʒ aut ꝑ ſe ip-
ſas aut ꝑ exercitiuʒ. ¶ Quūqʒ ſimpliciū no-
ueris regimen illud mouebis ſm̄ regulā quā
tibi dicā. Et hoc eſt ꝙ i primis oʒ te maioꝛē
hr̄e ſollicitudinē de re q̄ maioꝛeʒ icurrit ter-
roꝛē regendo illud etiā qđ eſt ſub ea ꝛ foꝛtaſ
ſe qđ magis terrefacit magis eſt terrefaci-
ens ꝓpter tres res: aut ꝑꝑ foꝛtitudinē aut ꝓ
pter nobilitatē aut ꝑꝑ ſubāʒ. ¶ Quūqʒ i eo
qđ oʒ ex iſtis ꝯditiōibꝰ due aut tres ꝯiungēꝶ
erit hoc magis terrefaciēs niſi vna q̄ remāſe
rit duabus foꝛtioꝛ fuerit adeo vt ipſis reſiſtat
verbigrā laſſitudo nāqʒ apoſa foꝛtioꝛ eſt ꝛ no
bilioꝛ vlceroſa: ſed ſi vlceroſe ſubā a tempera
mento ꝛ curſu naturali valde fuerit remota
duobus apoſe mōis ꝑꝑ nobilitatē ꝛ foꝛtitudi
nē reſiſtet ꝛ ꝑmitteꝶ ſuꝑ ipſā. Si vero nō val
de remota fuerit apoſa ſuper ipſā ꝑmittetur.

¶ De alicibus ꝛ oſcitationibus. Capi. xiij.

Alices ſunt ꝓpter ſuꝑfluitates q̄ i mu-
ſculis ꝯgregātur. Et ꝓpter hoc multū
accīt poſt ſomnū. Quūqʒ humoꝛes illi plus
abundauerint fiet hoꝛripilatio ꝛ tremoꝛ: ꝛ cū
plus exercuerint facient febꝛem. ¶ Oſcitatio
vero modus eſt alicū q̄ accit in mandibulaꝝ
mulſculis ꝛ thoꝛacis. ¶ Quūqʒ ſanis in pri-
mis abſqʒ cā accīderit ꝛ nō in hoꝛa cū mul-
ta fuerit erit malum. Et que quidē eſt ex ea
melioꝛ ē illa q̄ e poſt finē digōnis qm̄ eſt pro
pter ſuperfluitatū expulſionē. Et eſt etiā quū
alices ꝛ oſcitatiōes efficiūt frigus ꝛ cutis ſpiſ
ſitudo ꝛ pauca reſolutio ꝛ expergefactio a ſō
no añq̄ʒ ꝯpleaꝶ ꝛ exꝑſio ꝯp̄mēs. Vinū vero
ad mediū temperatū alicibꝰ ꝛ oſcitatiōibꝰ ē

conueniens quū nō eſt ibi alia ꝓhibēs cā.

¶ De medicando laſſitudinem ex exercitio ꝓ
uenientem. Capitulum. xiiij.

Dicemus ꝙ ſtudiū ipēdere i medicādo
laſſitudinē ē a multis ſecurari egritudi
nibus ex qbus ſūt febꝛes. ¶ Opʒ āt vt laſſitu
do vlceroſa apparuerit ex exercitio miuaꝶ ſi ip
ſum fuerit cā ꝛ ſi cū ea multitudo fuerit hūo
rū expellāꝶ. ¶ Qđ ſi bꝛeuis tꝑiſ faſtidia affue
rint ipſoꝝ nocumēto ſuccurreñ erit cū fame
ꝛ euātōe ꝛ reſoꝶone eius qđ ꝑuenit ad partē
cutis cū fricatōe multa ꝛ leui cū oleo i quo ñ
ſit ponticitas. Et i die tertio reditōis fiat ex
ercitiū. Et nutriaꝶ ipſe i die ꝑmo ex eo qđ cō
ſueuerat i q̄litate: ſed ex q̄ʒtitate miuaꝶ. Et in
die ſcđo hūectātibꝰ nutriaꝶ: ꝛ ſi vene fuerit.
mūde ꝛ phꝶa crudū i adipe fuerit iteſtinoꝛuʒ
fricatio ipſum qn̄ʒ maturat ꝛ ꝓp̄e quū cale
faciētiū medicinaꝝ ad ipſū penetrauerit vir-
tus. ¶ Oleū ꝑterea de ſalicibus i hoc multū
ꝯfert ꝛ oleū de aneto ꝛ camomilla ꝛ his ſiꝶi-
bus ꝛ apoʒima radicū ſicle ꝛ eius oleum in
iſtr̄o duplici ꝛ vnguētū ex radicibus malue ꝛ
oleū de radicibus cucumeris aſinini ꝛ byro-
nie ꝛ oleū de vſnee ꝛ oē oleū i quo vſnee reci
piꝶ. ¶ In laſſitudis āt extēſiue medicatōe itē
tio eſt laſſare illud qđ iduruit fricatōe leui ca
leſaciēte i ſole ꝛ aq̄ tepida balneari ꝛ i ipſa lō
go moꝛari tp̄e. Et ſi i ſoliū alia vice aut dua
bus deſcenderit i die erit conueniens ꝛ poſt
vnāq̄ʒqʒ iungāꝶ balneationē. qđ ſi neceſſe fue
rit ꝓpter venaꝝ abſterſione ꝛ ꝓpterea ꝙ ole
um i eis ſiccaꝶ ad inungēdo oleo redire fiat
ꝛ nutriente hūido nutriaꝶ ēt pauce q̄ʒtitatis
qm̄ plus idiget nutrimenti paucitate q̄ʒ vlce
roſa. Et hāc qdē laſſitudinē reſoluit exercitiū
et mūdificat. qđ ſi ꝑ acciderit ꝑꝑ groſſas ſu
ꝑfluitates neceſſe erit eas euāre. Et ſi fuerit
ꝑꝑ cām vētoſitatis extēdentis reſoluet eā ta
le q̄le ē cyminū et carui et aniſū. ¶ In ieiu-
nio āt i apoſam laſſitudinē regēdo ē tres res
laſſure qđ extēſū fuit et qđ calefactū iſrare et
ſuꝑfluitatē euāre. Et hoc qdē ꝯpleꝶ oleo mꝶ
to tepido et fricatōe vehemēter leui et ꝓlixa
moꝛa i aq̄ q̄ parūꝑ ad caliditatē declinat et
getē. ¶ In areſactiua vero nil de regie ſano
noꝝ muteꝶ niſi ꝙ oʒ vt aq̄ i q̄ balneaꝶ ſit ma
ioꝛis caꝶitatis: qm̄ i aq̄ vehemēter caꝶa ē qđ
iſpiſſat cutē et nō ē eius ipedimētū ſicut ipe
dimētū aq̄ꝝ frāꝝ. qm̄ cū eo qđ iſpiſſat ē i eis
ambiguitas mala et frītatis ipſoꝝ penetra-

tio i corpore qđ iã siccatũ fuit ⁊ ẽ cuȝ sue materiei cã ẽ cutis ipsiꝰ raritas:imo h ẽ ẜ pl̃ȝ. ¶ In die aũt ẜo r̃ductõis exercitio leuiť ⁊ subtiliter vtať ⁊ balneo ẜ dispõeȝ diei priē:deiđ ꝑcipiať ei vt aq̃ȝ fr̃aȝ subito igrediať q̃tenꝰ cutis eiꝰ ispisseť ⁊ sit eiꝰ resolutõ pauca:⁊ cũ hoc ꝯserueť ipsiꝰ hũitas. Obuiabit nãqȝ aq̃ corpori i quo ẽ tm̃ caliditatis ꝙ resistat ipso iã i spissato. Et iste qdẽ due cãe adiuicẽ se iuuãt i remouẽdo nocumtũ frigoris ipsiꝰ ⁊ ꝓprie cũ submergiť subito ⁊ egrediť ⁊ ñ morať: qm̃ cũ mora nulla ẽ securitas. Ipse ꝑterea nutriať mãe i fine ꝑme hore cibo hũectãte pauco.iđ vt ipe alia vice iuxta noctẽ fricari possit ⁊ tũc cenã tardet. Studiũ quoqȝ adhibeať i expellẽdo sup̃fluitates ab eo fricatiõe olei de salicibꝰ cũ quo vẽtrẽ suũ nõ tãgat nisi lassitudineȝ i muscl̃is sui vẽtris sen̄serit: qm̃ tũc illos leuiter vngere ꝯuenit. ⁊ eiꝰ nutriẽs sit largiꝰ ⁊ in eo ꝓcedit cauẽdo ne eiꝰ nutrimẽtũ fit multe caliditatis. ¶ Ampliꝰ oẽȝ lassiludinẽ cuiꝰ cã ẽ motꝰ dimittere cũ eiꝰ signũ icepit ꝓhibet ne accidat:postea reuersiõis exercitio vtať vt motꝰ tẽpatꝰ ad cutẽ mãs expellat ⁊ eas fricatio resoluat q̃ sit iter illos motꝰ i ipsoꝝ ꝯsistẽtia. ¶ Dispõ ꝑterea ipsiꝰ balneationẽ expiať nã si ex balneo accidat ei tremor tũc res terminũ ꝑtrãsiuit q̃ȝtomagis si febrẽ generauerit:qm̃ tũc nõ ẽ balneãdus imo euãndꝰ ⁊ eiꝰ ꝯpl̃o rectificanda. Qđ si nihil eoꝝ ex balneo accit erit ꝯferẽs cũ eiꝰ aq̃ fuerit tem̃pata. Cũ aũt i eiꝰ venis crudi fuerit hũores i ꝑmis lassitudo erit regẽdo cũ eo qđ oȝ postea studeñ erit i eo qđ crudos maturat ⁊ subtiliat ⁊ expellit hũores. ⁊ si multi fuerit tũc qes erit iiũgẽda ⁊ exercitiũ dimitteñ qm̃ qes ẽ magis digerẽs ⁊ miutionẽ reliq̃t: qm̃ ẜ pl̃ȝ mũdũ expellit ⁊ crudũ dimittit. ¶ Vẽter q̃qȝ eiꝰ ante maturationẽ nõ ẽ soluẽdus qm̃ hoc nõ ꝯfert imo dãnũ ifert. vrinã vero ꝓuocare ñ nocet ei. Sȝ res multũ calefaciẽs nõ ẽ ei dãda qm̃ crudũ hũorẽ i corpore diffũdi faciet. sitqȝ eiꝰ opõ leuiť ⁊ cñ q̃ȝtitate eq̃li. In eiꝰ ꝑterea nutriẽtibꝰ ponẽda sũt pip ⁊ cappis ⁊ ȝiȝiber. et acetũ đ capparibꝰ ⁊ acetũ đ illis ⁊ acetũ đ alstraguat:⁊ corpora etiã ipsoꝝ ⁊ iagueris scita ẜm mensuram. ¶ Post maturationem autem ⁊ apperitioneȝ hypostasis in vrina ⁊ maturationem plurimuȝ da ei vinũ vt maturatio ꝯpleať ⁊ fiat vrine ꝓuocatio. Sitqȝ eiꝰ vinũ qđ subtile ẽ ⁊ claꝝ ⁊ vomitum non faciat.

¶ De aliis dispositionibus que sequuntur exercitium ⁊ reliqua ab eo. Ca.xv.

Prius loq̃mur de istis dispõnibꝰ. postea mutabimꝰ nos ad regeñ lassitudinẽ q̃ venit ꝑ se. Et ex istis qdẽ ẽ raritas q̃ corꝑi accit Et accit ml̃toties ex fricatõe pauca ⁊ balneo Ipsa vero ẽ medicãda fricatõe sicca ad duritiẽ paꝝ declinãte ⁊ cũ oleo stiptico. ¶ Et ex eis spissitudo q̃ ex fr̃itate accit aut ex re stiptica aut ex multitudie sup̃fluitatũ:aut ex earuȝ grossitie aut eaꝝ viscositate. vñ ꝓuẽit vt i poris cutis retineãť. Aut erit spissitudo cã exercitii qđ ipsos ex ꝓfũdo extraxit nõ exñtibꝰ ibi cãis añcedẽtibꝰ:aut erit eiꝰ cã locꝰ puluerulẽtus:aut fricatio fortis ⁊ dura. ¶ Illiꝰ ãt q̃ ẽ ex fr̃itate ⁊ stipticitate signũ ẽ coloris albedo et calefactõis tarditas ⁊ sudor ⁊ corꝑis reuersio ad rubedinẽ cũ ad ẽ exercitiũ. Et hi qdẽ i balneis cal̃is sũt balneãdi i qbꝰ de latere i latus ⁊ sup̃ vẽtrẽ ⁊ supini reuoluãť sup̃ pauimẽtũ eq̃lis cal̃itatis dõec sudẽt ⁊ iungãť oleis subtilibꝰ cal̃is ⁊ resoluẽtibꝰ. Illoꝝ ãt ad h đ ueniũt ex exercitio signũ ẽ ꝙ nõ hñt h signuȝ ⁊ resudat cutis ⁊ ipsi qdẽ medicãdi sũt expulsiõe si ibi fuerit sup̃fluitas:postea regim̃ adhibeať qđ resoluat ex balneo ⁊ iunctõe. ¶ Qui vero i hoc icidũt ex puluere aut ex forti fricatõe magis ẽ eis balneũ ñcriũ q̃ȝ inunctio ex oleis. Et ipsi qdẽ fricatõe molli vti debẽt añ balneũ ⁊ post ipȝ. ¶ Est q̃qȝ cũ accit eis post sup̃fluũ exercitiũ cũ pauca fricatõe debilitas cũ raritate. Et ẽ cũ accit ẽt ex sup̃fluo coitu ⁊ ex balneo frequẽter. Ipsi igr̃ medicãdi sũt cũ exercitio reuersiõis ⁊ fricatõe sicca ⁊ ad duritiẽ trahit cũ oleo stiptico. et nutriẽtia comedãt hũectãtia pauce q̃ȝtitatis i cal̃itate et fr̃itate tẽpata aut q̃ parũp ad cal̃itatẽ trahãt et sil̃r fiet si debilitas accit aut vigilie aut tristitia;aut accit siccitas i neruis. Qđ si istis acciderit malitia digerẽdi cibũ nõ ꝯfert eis reuersiõis exercitiũ:neqȝ aliqđ exercitioꝝ vllo mõ. ¶ Et ꝑterea cũ accit ex sup̃fluitate balneãdi et multitudie cõedẽdi et bibẽdi ⁊ ociãdi vt hõ i suis mẽbris hũiditatis sentiat sup̃fluitatẽ ⁊ ꝓp̃e i ligua ita vt opõnes mẽbroꝝ ledat. Qđ si hoc ex cã fuerit añcedẽte i ꝑticulari medicatõe ꝯtinebiť. ⁊ si aliq̃ eoꝝ fuerit q̃ nũc ex ꝓxio noiauimꝰ sic vio aut multa ociositate aut multa balnei hũiditate erit ei iungeñ vt forti vtať exercitio ⁊ fricatiõe aspa ⁊ sicca sine oleo:aut fricatõe cũ pauco oleo ca

lefaciēte. Supflua āt ſiccitas quā qui hꝫ ſen tit ſua manu eſt ex genere laſſitudinis arefa ctiue. ⁊ ipſius ſanatio eſt eius medicatio.

¶ De medicatōe laſſitudiſ ꝑ ſe vĺcerōſ. c. xvi.

Vlcerose qdē diſpō cognoſcēda ē ſi humor eā efficiēs ſit it⁹ i vēis aut extra venas qδ āt ſit vēis ex fetore declarat̃ vrie ⁊ ex diſpōnib⁹ nutriētiū ꝑteritoꝝ: ⁊ ex hoc ꝙ ſuꝑfluitatū mĺtitudo i vēis gn̄ari ſolebat aut earū paucitas ēt vĺocitas expellēdi eas a ſe aut cui neceſſitatē medicādi eas faciebat. Ex diſpōne vini ei⁹ ſi erat claꝝ aut turbidū. ¶ Et ſi he qdē ſignificatōes appꝛuerit declarabit̃ ꝙ i vēis exn̄t: ⁊ ſi nō extra. qδ ſi laſſitudo ex ſuꝑfluitatib⁹ ē extrīſecis ⁊ ſint vene iteri⁹ munde ſufficit ei exercitiū reuerſiōis ⁊ augm̄tū regis qδ i ca. vlceroſe dirius q̄ accit ꝑꝑ exercitiū. Sꝫ ſi alia diuiſio fuerit nō cogites exercitare eū: imo fac eū ociari ⁊ dormire ⁊ eē famelicū ⁊ iunge ipꝫ ſꝑ circa vētrē ex oleo et balneet̃ cū aq̄ tēꝑata ſi balneū tollerare potuerit ſꝫ ꝯditōez quā dirius. ⁊ nutriat̃ ex eo qδ dirius: cui⁹ tn̄ chim⁹ ſit bōus qδ ſit ex genere eoꝝ ſorbēt̃: ⁊ ſit illud i q̄ nō ē viſcoſitas nꝫ multū nutrim̄tū. ⁊ h̄ qdē ē ſic̄ ordeū ⁊ ſpelta ⁊ ex carne volatiliū ⁊ de ſirup⁹ ſit ſirupus acetoſus cū melle ⁊ hydromel ⁊ vinū albū ⁊ ſubtile hmōi vinū ei nō ꝓhibeas: qm̄ ē maturās ⁊ ꝓuocās. verūtn̄ ipſi i ꝑmis dat̃ dēs i q̄ ſit paꝝ acetoſitatis. poſtea ex eo mutetur ad albū ⁊ ſubtile. qδ ſi h̄ regim̄ ei nō ꝓfuerit hūoꝛ ibi adeſt: ſuꝑātē ꝰ eūa. ⁊ ſi ſuꝑās fuerit ſāguis aut cū eo fuerit ſāguis mīues eū: ⁊ ſi nō vētrē ſolues aut facies hoc ⁊ hoc ſꝫ ꝙ ibi videbit̃ de ſāguie. Tibi tn̄ caue ne aliqd hoꝝ facias ſi cognoueris ꝙ virt⁹ ſit debilis. Venus āt hūoꝛis cognoſces ꝑ vrinā ⁊ ſudoꝛē et diſpōnē ſōni ⁊ vigiliaꝝ. quūqꝫ ſōn⁹ ſe remouerit te regēte eū cū regie bono: erit ſignificatio mala. ¶ Qδ ſi cognoueris ꝙ bōus ſāguis i coꝛꝑe ſit pauc⁹ ⁊ ꝙ hūoꝛes crudi ſūt ſuꝑantes fac eū qeſcere ⁊ da ei ad cōedeñ ⁊ bibeñ rē q̄ ſubtiliet: ⁊ nō des ei ad bibeñ rē q̄ multā hēat calitatē: ſꝫ da ei ad bibeñ aliqd i q̄ ſit īciſio ſic̄ ſirup⁹ acetoſus de melle. ¶ Qδ ſi tibi neceſſe fuerit i virtute ſubtiliātiū augmētū ꝑbere pōe ⁊ illud qδ cōedit ⁊ i aq̄ ordei quā bibit paꝝ piꝑis. ⁊ ſi nc̄ria fuerit diacyminū diatriōpiꝑeō ꝑꝑ hūoꝝ cruditatē da ei ſic̄ tibi videbit̃ añ cōeſtionē aut poſt ipſā aut i tēpoꝛe doꝛmitōis: ⁊ ſit ei⁹ mēſura cochliarium puū: ⁊ diacalam̄tū qdē nō ē bonū: qm̄ ꝑtrāſit terminū i calefaciēdo. Si āt ꝓcerto ſciueris hūoꝛes crudos i vēis nō eē: ſꝫ i radicalib⁹ cōtineri mēbꝛis fricatōez adipe ⁊ ꝓꝑe i matutinis cū oleis laxātib⁹. ⁊ da ei ad bibeñ ex calefaciētib⁹ vt ipſoꝝ calefacio ad cutē ꝑuēiat ⁊ iunge ei qetē longā poſtea fac eū aq̄ tēꝑate calda balneāi. ⁊ da ei ex diacalam̄to abſqꝫ tiore: ſꝫ tn̄ oꝫ vt ſit añqꝫ cōedat ⁊ exercitet̃. qδ ſi poſt cōeſtionē nc̄riū fuerit ei qδ ſtōꝫ iuuet nō des ei qδ ſit vehem̄ter penetratiuū ſic̄ diacalam̄tū. ſꝫ ſic̄ diacyminū ⁊ diatriōpiꝑeō: ſit qꝫ qδ ex q̄libꝫ eoꝝ dabis reſ modica aut diacydonitē. ⁊ poſſe qdē ē vt qδ diacydonitē dabis ſit plus eo ꝙ dabis ex illis poſtq̄ꝫ ꝯſideraueris ne coꝛp⁹ ſit vehem̄tis caloꝛis accn̄tat̃ te dāte iſta. ¶ Iſtis ꝑterea ꝯfert oleo iungi camomillino ⁊ anetio ⁊ amaracio ⁊ reliquis ab iſtis aut ꝯfoꝛtet̃ cū reſina aut cū reſina ⁊ duodecuplo ipſi⁹ olei. quū āt ſciueris hūoꝛes i vēis ⁊ foꝛas ſil̃ eē eſto de maioꝛi ſollicit⁹ et tn̄ mīus nō dimittas. qδ ſi h̄ duo eq̄lia fuerit ꝑus itēde ad digōnē cū diatriōpiꝑeō i q̄ ſi volueris adiūge petroſilinū cū foliis aniſi ad h̄ vt ſit magis diureticū. ⁊ ſi volueris admiſce ei paꝝ diacalam̄ti poſtq̄ꝫ mīueris ex eo ꝙ accepit de diacymio ⁊ diatriōpiꝑeō ⁊ ꝓceſſeris i hoc ſm̄ oꝛdinē donec ad vltimū mutet̃ poſtremū ei⁹ cū diacalamēto ⁊ remāeat donec ad vltimū puꝝ remāeat diacalamētum. Quū āt illud qδ ē i vēis digeret̃ ⁊ egredietur remāebit ſollicitudo ei⁹ ꝙ ē extra venas diacalam̄tū quēadmodū ſcis erit ad ꝯferēs ipediēs. ¶ Iſtos vero i qb⁹ res due ꝯiungūt̃ ab oī re vehem̄ter trahēte ad exterioꝛa aut iteroꝛa cuſtodire dēs. Quaꝑꝑ nō cito vomitū eis dat̃ dēs: nꝫ qδ vētrē iferi⁹ deponat niſi añ ꝑmiſeris q̄ ſubtiliāt ⁊ idicāt ⁊ maturēt. nꝫ ēt exercites eos. ¶ Quūqꝫ laſſitudo quieuerit et coloꝛ melioꝛabit̃ ⁊ vrina maturabit̃ fricabis eos multū ⁊ pauco exercitabis exercitio ⁊ ꝯſiderabis ſi aliqd egritudis reuerſuꝫ fuerit: qm̄ tūc dimittes: ⁊ ſi nil reuerſū fuerit duces eos ad ſuos vſos oꝛdinate dōec peruenias ad illud qδ ſolebāt vti ex balneatōe ⁊ inunctione ⁊ fricatiōe ⁊ exercitio. ⁊ ad vltimuꝫ tādē vnguētoꝝ qb⁹ vtūt̃ virtute ꝯfoꝛtata. qδ ſi alicui iſtoꝝ laſſitudo reuerſa fuerit cū ſēſu vlceroſo redi ad tuū regim̄ ⁊ ſi abſqꝫ vlceroſo ſenſu reuertit̃ ipꝫ cū reuerſiōe rege. Et ſi miſte tibi aduenerit ſignificatōes ⁊ foꝛtis laſſi-

tudo sensu ꝑcepta nō appꝑuerit ꝑmitte eū qe-
scere. ¶ Lassitudis āt extēsiue cū hec ē reple-
tio siue hūoris malitia. Et eius qdē medica-
tio i corporibus male ꝯplonis ē miutio ⁊ re-
gimis subtiliatio. In corpor̄ vero de q̄ loqui
mur ē subtiliatio ⁊ icisio tm̄: postea adiuuet̄
cū qbus dꝫ. ¶ Apoſe āt medicatio ē succur-
rere cū miutōe ex vena q̄ ꝑtinet mēbro in q̄
ē plꝫ lassitudis ⁊ i q̄ lassitudis appꝑuerit ꝑnci
piū ⁊ ex mr̄i si nō iter mēbra fuerit ieq̄litas.
Et fortasse necesse erit ipꝫ 2ª die miuer̄: im
mo adhuc ēt i tertio ergo ipꝫ i ꝑma die mi-
nue illico cū appꝑet ⁊ nō tardes illud ne i ipo
ifundāt̄. Et i 2ª die ⁊ tertia miue eū i solis
occasu. ¶ Opꝫ ꝑterea vt sit eius nutriēs in
die ꝑᵒ aq̄ ordei aut succus spelte simplex: nisi
acciderit febris. Sꝫ si febris supꝑueniat aq̄ or
dei sola. et die 2ᵒ sit istud cū oleo ifr̄ante aut
tēꝑato sicut oleo amigdalino. Et i die tertio
sit sicut caro cū lactucis aut cucurbitis aut
maluis hortulanis aut acetula ⁊ ex piscibus
petosis i tasea ⁊ i hac die quātū pos̄e fuerit
a potu aq̄ ꝓhibeat̄. ¶ Quū aūt i die tertio
iā nō poterit tollerare nꝫ poterit cibū bn̄ ap
petere ⁊ digerere dabr̄ ei hydromel aut vi-
nū albū subtile aut tēꝑatū ⁊ caue ne post has
euātōes ei tribuas quātū necessariū ex cibo
subito: qm̄ cibus idigestus ad venas trahet̄
tribus mōis. Unus eoꝝ erit cū cibus fuerit
paucus stōus erit auarus ⁊ ꝯtraria erit eius
virtus retētiua virtuti epatis attractiue: sed
cū mltꝰ fuerit nō erit ex eo stōꝰ auarꝰ. imo for
tassē attractiuā epatis iuuabit sua virtute ex
pulsiua: ⁊ silr oē receptaculū qᵭ ē ibi ꝑcedēs
ꝯꝑōe eius qᵭ ē post ipꝫ ⁊ scᵭus ē ⁊ qm̄ mul
tus nō bn̄ digerit̄ i stō. Et tertius qm̄ multꝰ
multum venis transmittit nutrimentū quod
vene etiam digerere non valent.

¶ De regimine corporum quorum comple-
xiones non sunt bone. Capitulū. xvii.

Corpora ista aut sūt qbus supꝑuenit er-
ror aut i creatōe male fuer̄t ipedita. Et
illa qdē qbus supꝑuenit error sūt q̄ꝝ ꝯplones
nāles sūt ꝯueniētes sꝫ acq̄siuer̄t ꝯplones ma
las i hora ꝑꝑ lōgū errorē i regie dōec in eis
generit. ¶ Male vero ipedimēta sūt q̄ꝝ cō-
plones a radice sūt ꝯueniētes. ¶ Eoꝝ autē
qbus supꝑuēit error erroris ꝑs i q̄ꝫtitate ⁊ q̄li
tate sciēda ē ⁊ cū ꝯtrario medicāda. ⁊ h̄ for-
tasse cognoscet̄ ex dispōe figur̄ corꝑis. ¶ Im
pedita vero male sūt dispōibꝰ q̄ꝝ accit corup

tio ex ꝯplone eoꝝ ꝓꝑa aut ex eoꝝ ꝯpōe. Ab
eis igr̄ incipiemus nominando senes.

¶ Incipit doctrina. iii. fē. iii. vl' dcōis. iii. cuꝰ
sūt. vi. capl'a. ⁊ est de regimine senum.

¶ Caplꝫ. i. doct. iii. dcōnis. iii.
⁊ ē 2ᵐᵒ vl'is in regēdo senes.

Summa regis eoꝝ ē oꝑari qᵭ
calefaciat ⁊ hūectet sicut ex nu-
triētibꝰ ⁊ balneis ⁊ potibꝰ ⁊ sō
no ꝓliro ⁊ mora mlta i lecto ⁊
maior̄ q̄ꝫ iuuenū ⁊ ex assidua vrie eoꝝ ꝓuoca
tōe ⁊ expl'siōe phl'atis ⁊ eoꝝ stōis ꝑ viā itesti
noꝝ ⁊ vesice ⁊ vt nē lenitas eis duret. Eis ꝑ
terea multū ꝯfert fricatio tēꝑate i q̄ꝫtitate ⁊
q̄litate cū oleo deiñ eq̄tatio aut icessio si de
biles fuerit eq̄tatōe. ¶ Ad illū āt q ex eis de
bilis fuerit fricañ semel aut bis redeuñ erit.
Ex arōatibꝰ ꝑterea aliqd bn̄ redolēs odorar̄
dēnt ⁊ ꝓꝑe qᵭ calꝫ tēꝑate erit. ¶ Et oꝫ vt
post dormitionē cū oleo inūgāt̄: qm̄ hoc vir
tutē excitat aialē deide eq̄tent aut icedant.

¶ De nutriendis senibus. Capitulum. ii

Nutriēs senū paulati ē ꝑtieñ ⁊ paulati
bis aut ter nutriēdi sūt 2ꝫ digōnē eorū
⁊ fortitudinē ⁊ debilitatē. Et cōedāt in hora
2ª panē bn̄ factū cū melle: ⁊ i hora septima
post balneationē qᵭ vētrē leniat ex eis q̄ post
illud noiabimꝰ. Et iuxta noctē cibū laudabil̄
nutrimēti. Et si fuerit fortes i cena sua aug
mētū ꝑuū faciāt: ⁊ ab oi nutriēte sibi caueāt
ex q̄ mel'ia gñar̄ aut phl'a. et ab oi cal'o ⁊ acu
to ⁊ desiccatio sic caugamich ⁊ tāguebil nisi
2ꝫ moꝫ medicatōis adhibeat̄. ¶ Qᵭ si ex h̄
aliq fecerit qᵭ nō ᵭbebāt ⁊ ex his q̄ sūt ꝑme
spēi cōederit sic qᵭ salitū ē ⁊ melōgias ⁊ car
nē siccā salitā ⁊ silur̄iuꝫ aialiū ⁊ pisces dure
carnis tūc vtant̄ melōibꝰ ⁊ arechiis ⁊ cucūeri
bus. Et si 2ꝫ ꝯmiscerit errorē ⁊ cōederit cau
guamich ⁊ sehene ⁊ būca medicēt̄ ex ꝯtrari
is: sꝫ tm̄ eis nō sūt dāda nisi subtiliatiua quuꝫ
scitū fuerit ꝙ i eis sūt suꝑfluitates. Quū aūt
mūdati fuerit nutriāt̄ ex hūectātibꝰ deiñ pau
cis ex subtiliatiuis cū cibo vtantur sicut in ip
so dicemus. ¶ Lac vero eis q̄ ex ipsis bn̄ ap
petit ⁊ digerit ꝯfert ⁊ post ipm extēsionē i ꝑ
te epatis ⁊ ventris nō sentit nꝫ pruritū nꝫ do
lorē qm̄ lac nutrit ⁊ hūectat. verūtm̄ qᵭ ex eo
melius ē: ē lac caꝑnū ⁊ asininū. Et ex ꝓꝑetati
bus quidem lactis asinini est ꝙ non fit caseꝰ
⁊ descēdit cito ⁊ precipue si fuerit cū eo sal et
mel. Opꝫ tm̄ vt locus i quo pascūt̄ obfuct̄ ne

herbe q̄ ibi nascuntur sint pōtice nꝫ acute nꝫ acetose nꝫ multū salse. ℭ Olera āt ⁊ fructus q̄bus senes vesci debēt sūt sicut sicla ⁊ apiū ⁊ parū porrorū q̄ comedere debēt cōdita cū almuri ⁊ oleo ⁊ ꝓp̄e i p̄cipio comestiōis ipsorū:iō vt i eoꝝ nām mollificādo iuuēt. ℭ Eis quoqꝫ cōfert si i horis q̄bus cōsueuerūt dormire. ℭ Zinziber p̄terea muraba'ē ex medicinis q̄ eis cōferūt. Et silr̄ plurima eoꝝ q̄ sunt ex muraba calis:sintqꝫ cū q̄ātitate qua tm̄ calefaciant ⁊ digerāt:⁊ nō q̄ corpus siccent:qm̄ oꝫ vt eoꝝ nutrientia corpa sint humectantia q̄ nō patiātur ab istis nisi ꝺꝫ viā calefaciendi ⁊ digerēdi ⁊ nō ꝺꝫ viā siccādi. Ex eis vero q̄bus vescūtur ad suas leniēdū nās ⁊ cōueniūt corpibus eoꝝ est volubilis cocta cū aq̄ ⁊ sale vt boni sit saporis cū almuri ⁊ oleo cōdita ⁊ radicis polypodij cū i iure gallina posita fuerit aut i iure ficle aut i iure cauliuꝫ. Et ex eis q̄dē q̄bus i cibo vtūtur ad suas mollificādas naturas ⁊ ipsoꝝ corpibus cōferūt sunt ex fructibus ficus ⁊ pruna i estate ⁊ fic⁹ sicce cocte i aqua ⁊ melle si tp̄s fuerit hyemis verūtm̄ oꝫ vt hoc totū sit ante cōestionē ꝓpea vt eoꝝ leniat ventres. Qd̄ si eoꝝ nature talr̄ se habuerint vt vna die leniāt alia nō excusat solutiuū ⁊ lubricatio tertiana. Qd̄ si fuerint nature eorū lenite die vno ⁊ cōstringāt duobus dieb⁹ sufficiet ei aliq̄d tale sicut volubilis ⁊ aq̄ cauliuꝫ ⁊ illud qd̄ ē itra semē cartami cū kist ordei ⁊ terebinthina ad magnitudinē vni⁹ auellane aut duaꝝ ⁊ vt multū triū:qm̄ ip̄oꝝ natura sua mollificat ꝓprietate ⁊ abstergit iteriora sine lesione. ℭ Medicina quoqꝫ cōposita ex medulla cartami ⁊ decuplo ipsius ficuum siccarū cōfert eis. ℭ Sitqꝫ illud qd̄ ex ea i potu sumit vt magnitudo nucis. Enena q̄qꝫ cū oleo eis cōfert:qm̄ i ipso cū eūatione ē virtus mollificādi itestia ⁊ ꝓp̄e cū ex oleo dulci fuerit. Ab acuto āt clisteri sibi caueat:qm̄ ipsorū siccabit itestia. ℭ Hūiduꝫ vero clistere ⁊ vnctuosum ē ex reb⁹ magis eis ꝯferēs cū ip̄oꝝ vētres aliquot dieb⁹ cōstricti fuerint. ℭ Sūt p̄terea alie medicine vētrē soluētes q̄s i antidotario noiabimus. ℭ Oꝫ etiā vt i senibus ⁊ decrepitis fiant eūationes absqꝫ minutiōe q̄ātoplus poſſe fuerit:qm̄ ipsoꝝ ventrē tēperate soluere est eis maius p̄stans iuuamentuꝫ.

ℭ De vino senum. Capitulum.iij.

Vinū eis meli⁹ ē vetus rubeū vt vrinaꝫ ꝓuocet ⁊ calefaciat silr̄. A nouo āt ⁊ albo vino sibi caueāt nisi se post cōestionē balneauerint ⁊ sitim habuerint. Tūc eni dabit eis vinum albuꝫ ⁊ subtile pauci nutrimenti: ideo vt sit loco aque. Ab illo vero quod ex vinis est dulce ⁊ oppilatiuum sibi caueant.

ℭ De aperiēdis senū oppilationib⁹. Cap.iiij.

Si eis acciderit oppilatiōes q̄rū facilior est ea q̄ ex vini ꝓuēit potatiōe erūt aperiēde cū diacalamēto ⁊ diatriōpipeon ⁊ pulueriꝫatione pipis sup̄ vinū. ℭ Et si allea ⁊ cepas cōedere ꝯsueuerint cōedāt. Tyriaca q̄qꝫ eis multū ꝯfert:⁊ ꝓp̄e quū oppilatiōes acciderint ⁊ silr̄ athāsia ⁊ hōrusia. Ipsi vero post eas mollificādi sūt cū balneo ⁊ oleo ⁊ nutriētibus sicut aq̄ carnis in spelta ⁊ ordeo:⁊ si biberint hydromel cōfert eis ⁊ securos eos faciet ne eis accidāt oppilatiōes ⁊ dolores iuncturaꝝ postq̄ꝫ i ipso additū fuerit si oppilationē i aliq̄ senserint mēbro:aut p̄pationē ad ipsā illd̄ qd̄ sit ei ꝓp̄ū sic̄ semē apij ⁊ ei⁹ radix mēbris vrine. Qd̄ si oppilatio petrosa fuerit apiat ex eo qd̄ ē forti⁹ sic̄ petroselinū. ⁊ si oppilatio fuerit i p̄lmōe apiat cū aliq̄ qd̄ sit sic̄ isop⁹ ⁊ capill⁹ veneris ⁊ casia lignea ⁊ bisfikia.

ℭ De fricatione senum. Capitulum.v.

Oportet vt i q̄litate ⁊ q̄ātitate sit tēperata. Et ne vllo mō mēbra debilia cuꝫ ea tangātur nꝫ dolentia. Et si fricatio vices habuerit iterpositas i vicibus pānis grossis aut manib⁹ asp̄is fricēt:hoc nāqꝫ eis ꝯfert ⁊ iterpolationes egritudinū mēbroꝝ eoꝝ ꝓhibet.

ℭ De exercitio senum. Capitulum.vi.

Exercitiū senū diuersificat ꝺm dispōnū corpoꝝ eoꝝ diuersitatē ⁊ ꝺꝫ illd̄ quod eis ex egritudinib⁹ accidere solet ⁊ ꝺꝫ vsus ipsoꝝ i exercitio. Nā si eoꝝ corpa i vltia fuerit eq̄litate posita ꝯueniētia eis erūt exercitia tēperata. Et si fuerit i eis mēbruꝫ qd̄ nō in sua meliore erit dispōne sit eius exercitiū alia seq̄ēs exercitia verbigr̄a alicui icepit i capite accidere vertigo aut apoplexia ⁊ māe ad collū descēderit ⁊ frequēter ꝯsueuerūt ascēdere vapores ad cap̄ ⁊ cerebrū nō ꝯfert ei exercitiū i q̄ cap̄ curuat aut decliat sꝫ exercitio vti debebit qd̄ sit i icedēdo ⁊ currēdo ⁊ eq̄tando ⁊ oi exercitio quod fit ad subtiliāda iteriora. ℭ Et si egritudo i p̄tib⁹ pedū fuerit exercitijs vtet q̄ fiunt ex sup̄iorib⁹ sicut man⁹ manibus cōtrahere ⁊ ꝓijcere lapides ⁊ eleuare. ℭ Et si egritudo fuerit i medio sicut splene ⁊ ep̄e ⁊ stō ⁊ itestinis erūt ei vtilia exercitia duaꝝ ex

tremitatũ nisi sit aliqd qđ ꝓhibeat. ¶ Qđ si egritudo ĩ pte pectoris fuerit exercitiũ ĩferiorũ erit ei nc̃riũ. Et si ĩ rene aut vesica fuerit nõ ꝯfert ei nisi supiorũ exercitiũ. Et hec mẽbra ĩ exercitio penitus nõ ordinent̃ ad hoc vt ex eo fortiora fiãt. Et hoc qdẽ ĩ senib⁹ diuersũ est ab eo qđ ẽ ĩ alijs etatib⁹ ꝛ ĩ p̃mis senibus qb⁹ ꝯfert plm̃ eius qđ ꝯfert senibus. Isti nã qz mẽbra debilia fortiora facere dẽnt ordiate s̓z modũ exercitij qđ ẽ eis cõueniẽs ꝛ ĩ q̊ sũt. Mẽbra vero ĩfirma qñ exercitãt̃: ꝛ ẽ qñ hoc q̊ cõcedit̃. s. cũ fuerint calã aut sicca: aut fuerit in eis mã q̃ ad putrefactionẽ declinauerit ꝛ non fuerit eis maturatio.

¶ Doctria q̃rta dcõis vl̃ fẽ. iij. ꝛ ẽ đ regie corporis cui⁹ ꝯplo ẽ ꝯueniẽs. et sũt qnqz capla.

¶ Doctrine quarte dictionis tertie de rectificatione cõplexiõis supflue calitatis. Caplm̃. i.

Dicemus ꝙ malitia cõplonis cale aut est cũ eq̃litate ambaꝝ passiuaꝝ: aut cũ victoria siccitatis aut hũiditatis. Quũ aũt ambe passiue fuerit eq̃les sciemus ꝙ calitatis augmẽtũ erit s̓z terminũ ꝛ nõ erit supfluũ qm̃ si non siccaret. Quũ ãt calm̃ erit cũ siccitate pole est vt cõplo ista ĩ sua dispõne lõgo remaneat tpe.

¶ Cali vero cũ hũiditate societas nõ durat: qm̃ hũiditas qñz supat caliditatẽ ꝛ extinguit ipsã. et qñz calitas sup hũiditatẽ ꝛ siccat eã.

¶ Dispõ igit̃ hñtis ꝯplonẽ ĩ q̃ hũiditas superat meliorabit̃ ĩ ꝯplemẽto iuuẽtutis ꝛ fiet eq̃lis ĩ eis. Quũ ãt descẽderit hũiditas extrãea augm̃tari ĩcipiet ꝛ calitas minui. Ergo dicemus ꝙ sũma regẽdi ꝯplonẽ hñtes calidã in duabus est collecta ĩtẽtionibus vna q̃rũ ẽ s̓z q̃s ẽ volũtas reducẽdi eos ad eq̃litatẽ: ꝛ altera ẽ s̓z quã ẽ volũtas ꝯseruãdi sanitatẽ sicut est. ¶ Primã vero hr̃e nõ pñt ociosi q suas domuerũt aĩas s̓z ꝓlixã tollerãtiã ĩ tpe quo ordinate ad eq̃litatẽ redeãt: ipsos nãqz absqz ordine regere pducet eoꝝ corpa ad egritudinẽ: sed ꝛ secũdã pole ẽ si sit eoꝝ regimẽ ex nutriẽtibus q̃ ipsoꝝ sũt ꝯueniẽtia ꝯplonib⁹ ita vt cõseruet̃ sanitas q̃ ẽ ĩ eis repta. ¶ Quicũqz ãt ꝯplonẽ hñtiũ calidã ĩ duabus passiuis tẽpati fuerint sanitati ĩ pricipio rei ipsoꝝ propingores erũt: ꝛ faciet illoꝝ ꝯplo dentes ꝛ pilos velocius nasci ꝛ erũt facũdi ꝛ clari in verbis ꝛ veloces ĩ ĩcessu. ¶ Quũ ãt in annis processerint vincet ĩ eis calitas ꝛ augmẽtabitur siccitas ꝛ accidet eis cõplo mordicatiua: ꝛ in multis qdez eoꝝ multa chola rubea gñatur.

¶ Ipsoꝝ vero regimẽ ĩ pria etate dz eẽ sicut tẽpatoꝝ regimẽ. Et cũ mutabunt̃ suũ mutabũt regimẽ ad illius regimen ĩ q̊ elaborabat̃ vt ipsius ꝓuocet̃ vria ꝛ chola euet̃ rubea s̓z vnã duaꝝ ptiũ ad quã declinãt supfluitates. s. ptis fluxus vẽtris aut ptis vomit⁹. Qđ si sola nã ad deponẽdũ hũorẽ ꝛ euãdũ nõ suffecerit: ĩ vomitu qdẽ adiuuet̃ ex rebus leuib⁹ sicut potu multe aq̃ cale solius aut cũ nabit ꝛ ĩ solone qdẽ vẽtris sit cũ aliq̊ qđ sit sicviola ceũ muraba ꝛ tamaridi hũidi ꝛ tereniabin ꝛ xirasset: ipsoꝝ p̃terea exercitiũ erit alleuiãdũ. Et oportebit vt cib⁹ det̃ eis q sit boni chimi. Et fortasse necesse erit vt balneationẽ ĩ die sequant̃: ꝛ oportebit etiã vt ab oĩ re calefaciẽte ꝓhibeãt̃ ꝙ si ex balneatiõe post cõestionẽ nõ senserint tẽsionẽ ꝛ grauitatẽ ĩ pte ep̃is ꝛ ventris secure ea vtãtur: ꝛ si aliqd hoꝝ acciderit apitiua eis det̃ sic apozia absinthij ꝛ medicia ex aloe ꝛ aniso ꝛ amigdal̃ amaris cũ oxymelle: ꝛ balneationẽ post cõestionẽ dittãt. Hec ãt apitiua eis dãda sit postq̃z p̃mus cibus digestus fuerit ꝛ anteq̃z s̓z sumãt. In hora tñ ĩter quã ꝛ cõestionẽ s̓i spatiũ ĩteruẽiat tpis: ꝛ hoc qdẽ est ĩter exercitationẽ matutidinalẽ ꝛ horã ĩ q̃ balneãtur. Ipsi p̃terea sũt oleis supinungẽdi ꝛ vinũ eis albũ ꝛ subtile in potu tribuẽdũ ẽ ꝛ debilitat eos aq̃ fr̃a. Et illi qdẽ q a principio rei ꝯplonẽ hñt calidã ꝛ siccã hoc toto sũt digniores. Qui vero ꝯplonẽ hñt calidã ꝛ hũidã ꝛ putrefactiõi sũt apti vt mãe ad mẽbra đscẽdãt exercitio vti dẽnt qđ m̃lte sit resolonis ꝛ leui ne calefaciat cauẽdo a motu q ĩ hũorib⁹ ebullitionẽ appere faciat. Qui vero plm̃ ab exercitio sibi cauere dz ẽ ille q nõ ꝯsueuit. ꝛ meli⁹ qđ ẽ vt exercitẽt̃ post euãtionẽ ꝛ vt balneẽt̃ añq̃z cõedãt ꝛ vt studeãt ĩ expellẽdo supfluitates oẽs: Quũqz ĩ vere ĩteruenerit tẽpate se ꝯseruẽt minutõe ꝛ euãtiõe.

¶ De rectificatione complexionis in qua est frigiditas cum augmento. Capitulum. ij.

Huius q̊qz spẽs tres sũt. In illa g̊ q̃ ex eis ĩ duabus passiuis eq̃lis fuerit elaborãdũ erit vt eius ĩnatus calor s̓z augmẽtũ ꝓcedat cũ nutriẽtibus calis ĩter huitatẽ ꝛ siccitatẽ tẽperatis ꝛ vnguẽtis calis ꝛ electuarijs magnis ꝛ euãtiõibus hũoribus ꝓprijs ꝛ balneatõibus sudorẽ faciẽtibus ꝛ exercitijs iuuãtibus eos: lz eni aliq̊ tpe ĩ huitate sint tẽpati.

accidet tñ eis vt hũiditates ĩ ipsis pp frĩtatẽ gñenꝶ. Illoꝝ ãt ĩ qb⁹ cũ hoc ẽ siccitas regim̃ oꝫ vt sit ipsũmet regim̃ senũ. ¶De regie corpoꝝ q̃ velociter egritudĩes ĩcurrũt. Capi.iij.

Isti ãt ad hoc sũt pati pp resolꝉonẽ sui. ⁊ tũc qd̃ ĩ ipsis repãda ẽ hũoꝝ q̃ztitas aut pp hũores crudos q ĩ eis erũt: ⁊ tũc qdẽ tẽperãda ẽ ipsoꝝ hũoꝝ q̃litas ⁊ eligeñ ẽ eis ex nutriẽtibus illd̃ qd̃ nutrimẽtũ p̃bet mediũ iter multũ ⁊ paucũ. ⁊ hũoꝝ q̃ztitas ẽ cuꝫ eq̃litate q̃ztitatis nutrimẽti ⁊ augmẽto exercitij ⁊ fricatiõis añq̃ꝫ balneenꝶ si exercitij ⁊ fricatiõis vsũ hũerit: aut cũ leniore eoꝝ si nõ ꝯsueuerũt ⁊ vt eis cibus deꝶ ptiaꝶ. ⁊ nõ vna vice suã cõpleãt facietatẽ: ꝙ si ĩ ipsoꝝ corpib⁹ sudor fuerit faciꝉ ⁊ ꝯsueuerit fiat vt isti aliq̃bus sudẽt vicibus. ⁊ si tarditas cõestiõis ipsoꝝ nõ fecerit vt choꝉa rubea ĩ eoꝝ fũdaꝶ stõis retardeꝶ ipsa vsq̃ꝫ post balneũ: ꝙ si fecerit p̃mittaꝶ añq̃ꝫ balneeꝶ. ⁊ hora qd̃ tẽpata si ꝓhibitor ibi ñ affuerit ẽ p⁹ q̃rtã horã diei eq̃liũ. Si ãt ppea ꝙ choꝉa rubea ĩ ipsoꝝ fundiꝶ stõis cib⁹ fuerit sumẽdus prius añq̃ꝫ balneeꝶ ⁊ oppilationuꝫ ĩ epe significatiões senserit cũ apitiuis p̃noiatis suis ꝯueniẽtib⁹ ꝯplꝉonibus mediceꝶ. Et si cũ hoc ĩ capite nocumẽtũ senserit cũ ambulatione succurraꝶ. Et si eius cibus ĩ stõ corruptus fuerit ⁊ postea d̃scẽderit p se erit h̃ lucꝝ ꝙ si nõ depõaꝶ cũ diacymino aut ficubus cũ seie cartami cõspsis. Cuius ꝯfectio ẽ noiata.

¶De ĩpinguando macrum. Capitulum.iiij.

Causaꝝ matiei fortior sic̃ dirius est siccitas ꝯplꝉonis ⁊ mesaraice ⁊ siccitas aeris. Mesaraice eni cũ siccãꝶ nocum̃tũ nõ recipiũt ⁊ augmẽtaꝶ siccitas ⁊ maties. Fricatio igiꝶ ipsi adhibẽda ẽ añq̃ꝫ balneei q̃ sit media iter asperã ⁊ lenẽ dõec rubeat cutis deiñ fricatio fortior fiat: postea ẽpꝉꝫ ex pice suppõnaꝶ: deide tẽpate exerciteꝶ postea absq̃ꝫ tarditate balneeꝶ: deinde siccis mãdilibus ericceꝶ postea pauco iungaꝶ oleo deinde cibũ sũmat sibi cõueniẽtẽ. Et si ipsius etas ⁊ tp̃s ꝯsuetudo aq̃ꝫ tollerauerint frãꝫ ex ea sup se fundat. Finis aũt fricatiõis q̃ ante picis emplꝉm p̃mittiꝶ ẽ vt ĩflatio nõ incipiat cõsũmi. Et hoc qdẽ est ꝓpinquũ ei qd̃ in augmẽtãdo mẽbrũ puũ dirius. Cõplemẽtũ vero locutiõis de h̃ iuenietur ĩ libro de pulchritudie quarti libri.

¶De macrefaciendo pinguem. Capitulũ.v.

Ipsius regimen ẽ vt descensus cibi a stõ ei⁹ ⁊ itestinis sit velox ne ꝯpleaꝶ mesaraicaꝝ suctio ĩ ipso: ⁊ vt cibũ sũmat q sit multe q̃ztitatis ⁊ pauci nutrimẽti. Et frequẽter balneeꝶ añq̃ꝫ cõedat ⁊ exercitiũ festinet ⁊ olea resoluẽtia. ¶Et de eꝉarijs trifera minor ⁊ electuarium de lacca ⁊ tyriaca ⁊ vt ieiunus bibat acetum ⁊ almuri. Et nos quidem nominabimus hoc in dictione decorationis.

¶Doctrina quinta dictionis vel fen tertie q̃ est de mutatiõibus vel de motibus ⁊ habẽt. Capitulum.i. ⁊ summa.i.

¶Capituluꝫ doctrine quinte dcõis tertie de regimine tempoꝝ cum rectificatione aeris.

In veris qdẽ p̃ncipio sucurrẽdũ ẽ ad minuẽdũ ⁊ ad bibeñ cathartica ꝭꝫ ꝙ necesse ẽ ⁊ ꝭꝫ ꝯsuetudinẽ. In ip̃o q̊q̃ꝫ ꝓp̃e vomit⁹ ꝓuocãd⁹ ẽ. ⁊ oĩs res multũ calefaciẽs ⁊ hũectãs ẽ dimittenda ex carnibus ⁊ potibus ⁊ nutriẽs subtiliañ. Et exercitio vteñ est tẽpate qd̃ sit mai⁹ exrcitio estatis. ¶Cibo q̊q̃ꝫ nõ repleaꝶ qs: imo ipsũ ptiaꝶ: ⁊ ĩ potu sũmat sirupos. ⁊ rob extiguẽtes: ⁊ a rebus abstineat caꝉis ⁊ ab oĩb⁹ amaris aut salsis aut acutis. ¶In estate vero minuaꝶ ex cibis ⁊ potib⁹ ⁊ exercitio ⁊ mãeat qet⁹ ⁊ extiguẽtia bibat. ⁊ si potuerit võat ⁊ sp ĩ vmbra moretur ⁊ in loco coopto. ¶In autũno aũt ⁊ ꝓp̃e ĩ eo q ẽ diuersi aeris ꝯseruatio faciẽda ẽ regie meliore: ⁊ oĩa siccãtia sũt dimittẽda. ⁊ cauẽdũ ẽ a coitu ⁊ a potu multe aq̃ frĩe ⁊ ipsi⁹ fusiõe sup caput. Neq̃ꝫ ĩ loco frĩo dormiat ĩ q̊ ei⁹ cutis horripileꝶ nꝫ replet⁹ dormiat. ⁊ caueat sibi a calore estiuo ⁊ frĩtate matutioꝝ: ⁊ suũ custodiat caput ne frĩtati obuiet. A fructib⁹ q̊q̃ꝫ q̃ sũt ĩ tp̃e illo sibi caueat nꝫ ex illis multũ cõedat nꝫ balneeꝶ nisi cũ tepida. Cũq̃ꝫ dies cũ nocte fuerit eq̃lis euẽꝶ ne sup̃fluitates ĩ hyeme ꝯstrigãꝶ lꝫ ĩ mꝉtis corporib⁹ sit melius ne ĩ autũno aliq̃d faciãt vñ hũores ferueãt ⁊ moueãꝶ: imo meli⁹ ẽ eis vt ip̃i qeti pmaneãt. Quidã ẽt iã vetuerũt ne võit⁹ ĩ autũno fiat: qm̃ ad febrẽ pducit. Vinũ p̃terea vehem̃ter dꝫ eẽ aq̃tũ ⁊ nõ sit sup̃flue. Scias q̊q̃ꝫ ꝙ ĩ mꝉtis pluuijs ĩ ip̃o ꝯsistit securatõ ab ipsi⁹ malitia. In hyeme vero mꝉtũ laboraꝶ dẽnt ⁊ copiosi⁹ cõedeꝶ nisi fuerit meridiõalis: qm̃ si sic fuerit exercitiuꝫ erit augmentãdũ ⁊ cibus minuẽdus. ¶Opꝫ p̃terea vt triticũ panis hyemis sit fortius. et fortioris soliditatis q̃ꝫ panis estatis. Et siꝉr ẽ illud quod est in carnibus ⁊ eis que sũt sicut

ipſe. Et vt ſint olera qbꝰ veſcūẗ ſicut caules ⁊ ſicla ⁊ apiū ⁊ nō atriplices neqꝫ blitis nꝫ portulaca nꝫ ſcariola. ¶ Ampliꝰ corꝑibꝰ ſanis raro accñt egritudīes ī hyeme: qbꝰ ſi acciderit medicādo ſuccurreñ ē ⁊ eūando ſi oportuēit. ¶ Impoſſꝫ eni ē vt ipſa accidat egritudo niſi ꝓpter magnā cāꝫ ꝓprie ſi caꝫa fuerit. ¶ Calor.n.ī natꝰ q ē regitiuꝰ ī hyeme vehemēter fit fortis ꝑpea ꝙ a reſoꝫone ſaluaẗ ⁊ ꝯſtrictōe cōiūgiẗ. ¶ Oēs ꝑterea nāles virtutes ſuas meliꝰ ꝑficiūt opōes. Hip. quoqꝫ viſū ē ꝙ meliꝰ ē ī ipſo vētrē ſoluere qꝫ minutionē facere. et abhoret vomitū ī ipſo ⁊ videẗ ei ꝙ ī eſtate ſit bonꝰ: qm̄ hūores ī eſtate ſūt natātes ⁊ ī hyeme ad ſubſidēdū declinātes: ipꝫ ergo imiteẗ. ¶ Aer vero cū corrūpiẗ aūt fit peſtilētiaꝫ obuiañ ē exiccādo corpꝰ ⁊ repando domū cū rebꝰ q̄ ſuis virtutibꝰ īfrant ⁊ hūectāt. ⁊ hoc quidē ē ꝙ magis eſt faciñ peſtilētia. Aut calefaciāt ⁊ faciāt ꝙ fit ꝯtrariū ei qꝺ ex aeris corruptōe ꝓuenit. ¶ Odores ꝑterea vōi ſūt res ī hoc magis ꝯferētes ⁊ ꝓprie cū putauerint ꝙ ſint ꝯpꝫoni aeris ꝯrij. ¶ In peſtilētia q̊qꝫ neceſſitas multū aerē attrahēdi ē miuenda: ⁊ hoc qdē fit cū ocio ⁊ eūatōe. Altera ꝑterea multotiēs eleuaẗ aeris corruptio: ⁊ tūc quidē ꝯuēit ī lectis ſedere ⁊ hoſpitia q̄rere vehemēter alta q̄ vētis rūpūẗ. ¶ Mꝫtotiēs q̊qꝫ ē principiū corruptōis aeris ab ipō aere ꝑꝑ illꝺ qꝺ ei aduēit ex corruptōe vicinātiū aeꝝ. Aut ꝑꝑ rē celeſtē cuiꝰ q̄litas nō ē hoībꝰ cognita. In hmōi ergo ad domos ſubterraneas ē fugieñ aut ad domꝰ q̄ ꝑietibꝰ vndiqꝫ ſūt circūdate ⁊ ad cauernas. ¶ Suffumigatōes aūt que aeꝝ putrefactōes ſūt rectificātes ſūt ſicꝫ ciꝑi ⁊ turis ⁊ myrti ⁊ roſe ⁊ ſādali. Aceto ꝑterea in cibo ⁊ potu vti ī peſtilētia eſt nocumēti ipſius ſecuratio. Et nos qdem ī libris ꝑticularibus noiabimꝰ ꝯplemētū eius qꝺ ē diceñ de hoc.

¶ Sūa doctrīe qnte fē.iij. cuiꝰ ſūt.viij. capꝫa.

¶ Sūme doctrīe quīte fē.iij. ē ad ſuccurēdū accñtibꝰ que ꝓnoſticāẗ egritudines. Capi.i.

Ile cui tremor cordis aſſidue acciderit ꝺ ſe ipō ſit ſollicitus ne ſubita ītercipiaẗ morte. Ille cui frequēte acciderit īcubꝰ ⁊ ſcotōia de ſe ipſo ſollicitꝰ exiſtat ⁊ hūorē euēt groſſū ne ad epilepſiam perueniat ⁊ apoplexiam. Quum multus in toto corpore fuerit ſaltus regatur phlegmatis euacuatione: ideo ne hoc habens ſpaſmū īcidat ⁊ apoplexiā. Et ſiꝫr cū ꝑdurauerit vt ſenſus ſint turbidi ⁊ motionuꝫ adſit debilitas cū repꝫone. ¶ Quū mēbris multotiēs acciderit vt ſenſū amittāt regaẗ cui hoc accīt cū eūatiōe phꝫatis ne ad paralyſim ꝑueniat. ¶ Quū facies multū ſalierit cui hoc acciderit regaẗ purgatiōe cerebri anteq̄ꝫ ad torturā deueniat. ¶ Quū facies vehemēter rubuerit ⁊ oculus ⁊ lachryme fluxerint ⁊ lumē effugerit ⁊ capis dolorē habuerit minutione regēdus erit ⁊ reſoꝫone vētris ⁊ his ſiꝫibꝰ ne īcidat ī phreneſiꝫ. ¶ Quūqꝫ multa abſqꝫ cā fuerit triſtitia ⁊ timor regēdꝰ erit adufti hūoris eūatiōe ad meꝫiā deuēiat. Facies quoqꝫ cuꝫ rubet ⁊ tumet ⁊ fuſcitati attinet ⁊ fit hoc ꝑdurās portēdit leprā. ¶ Quūqꝫ corpꝰ fuerit graue ⁊ laſſū fit ⁊ vene apparuerint minuenduꝫ erit anteq̄ꝫ vene ſciſſura accidat aut apoplexia aut mors ſubitāea. Quūqꝫ ī facie parū tumoris apparuerit ⁊ ī palpebris ⁊ ī extremitatibus diſpōni ep̄is ē ſuccurrēdū ne incidat ī hydropiſim. ¶ Quū ſtercoris fetor multuꝫ fuerit regie vtēdū erit remouēdo a venis putrefactionē anteq̄ꝫ ad febres ꝑueniat: vrietū ſignificatio ē ī hoc deterior. ¶ Quū laſſitudinē ⁊ fracturam videris time ꝙ febris accidat. Quūqꝫ cōedēdi appetitꝰ cadit aut augmētaẗ ſignificat egritudinē. Et ad ſūmū oīs res q̄ de ſuo mutaẗ vſu.ſ. deſideriuꝫ: aut egeſtio aut vrina aut coeūdi volūtas aut ſomnꝰ aut ſudor aut corꝑis ꝑruritus aut igenij ſubtilitas aut ſapor guſtus aut ſomnioꝝ vſus cuꝫ augmētātur aut diminuūt aut ſuā mutāt q̄litatē ꝓnoſticāẗ egritudinē. Et ſiꝫr vſus nō nāles ſicut hemorroidaꝝ ſanguis fluxꝰ aut mēſtruoꝝ aut vomitus aut ex naribꝰ ſanguinis fluxus: aut ꝯſuetudo deſiderādi rē aliq̄ꝫ ſiue mala ſit ſiue nō ſit mala: qm̄ vſus ē ſicut nā. Et ꝑꝑ hoc nō dꝫ abſtinere qs niſi a multuꝫ malis: q̄ tū ex eis dimittere debet ordiate dimittat. Eſt ꝑterea cū res ꝑticulares ꝑticulariū rreū ſūt demōſtratiue: ꝑſeuerātiā nāqꝫ doloris capis ⁊ emigrāei dilatationē ꝓnoſticaẗ pupille ⁊ deſcēſū aq̄ ī oculū. Imaginari corā facie ſicut cimices ⁊ reliq̄ cū māſiuū ſit ⁊ ſtabile ⁊ viſus cū hoc aſſidue debilitaẗ portēdit deſcēſū aq̄ ī oculū. Cū grauitas ⁊ punctura ī parte dextra ꝑſeuerauerit ep̄is ſignificabit egritudinē. Grauitas ⁊ tēſio ī iferioribꝰ dorſi ⁊ ilio cū mutatiōe diſpōnis vrie ab vſu nocumētū ī renibꝰ ꝓnoſticaẗ. Stercꝰ nō

hñs ticturã ficut solebat significat ictericiaz. ¶ Quñ ardor vrie pseuerat vlcera significat q̃ i vesica accñt ⁊ virga. ¶ Egõ i ano adustio nẽ faciẽs pnosticaẽ dysenteriaz. ¶ Desiderij casus cũ võitu ⁊ inflatiõe ⁊ extrẽitatũ dolor portẽdũt colicã. ¶ Prurit⁹ i ano cũ pui ver mes ibi nõ affuerit pnosticaẽ hemorroidas. ¶ Mltoꝝ carbũcloꝝ natiuitas ⁊ nodoꝝ ma gnũ sigñat apa. Serpigo albaras pnosticaẽ nigrã. ⁊ morphea alba pnosticaẽ albaras al bã. ¶ Et ẽ dcõ vlis ð regie iter agẽtiũ. C. ij.

ITer agẽs a rebus abstineat qbus vti cõ sueuerat cũ eẽt cũ suis familiarib⁹: labo res nãqz ⁊ dolores ei accñt: qpp studiũ ipen dere dz ad hoc vt de se sit sollicit⁹ ne ad ma gnas pueniat egritudies. ⁊ illð de q̃ plus solli citus eẽ dz ẽ nutriẽs ⁊ lassitudo. Suũ vero nutriẽs meliorari dz ⁊ facere vt sit bone sub stãtie ⁊ ppinque mẽsure ⁊ nõ multe: iõ vt bñ digeraẽ ⁊ supfluitates i venis ipsius nõ ꝯgre geẽ. ¶ Amplius eqtare nõ dz plenus ne ei ci bus corrũpaẽ ⁊ necessitatẽ hẽat bibendi aq̃z ⁊ augeaẽ somtus ⁊ dilatatio sui: imo expectare cibũ dz vsqz ad horã hospitãdi nisi fuerit pp cãz quã postea dicemus. Qð si multũ ei ne cessariũ fuerit rẽ modicã cõedat sz modũ tẽ peramẽti: ⁊ tñ ne pp ipsã bibẽdi aq̃z necitatẽ hẽat siue sit eius iter nocturnũ siue diurnuz. ¶ Lassitudo q̃z ei⁹ regẽda ẽ ex eo qð i caplo de lassitudie dictũ ẽ. ¶ Opz p̃terea ne eat in vias repletus sãguie aut alio sz corp⁹ suũ mũ dificet deiñ icedat ⁊ si fastiditus fuerit fame licus fiat ⁊ dormiat ⁊ fastidium resoluat po stea i viã pgat. ¶ Oz p̃terea vt q iter aggre diẽ vtaẽ ordine ⁊ parũ plus solito exerciteẽ. ⁊ si i suo itinere nẽriũ fuerit vigilare assuescat vigilare paꝝ: ⁊ silr si timet ne fames ei acci dat aut sitis aut aliud ab istis dz ea assuesce re: ⁊ dz vti cibo q̃ in itinere vult nutriri: ⁊ dz ꝯstituere vt eius cibus sit in q̃ztitate paucus ⁊ multi nutrimẽti. ¶ Olera p̃terea dimittat ⁊ fructus ⁊ qcqd humorẽ gñat crudũ nisi fue rit pp necessitatẽ vt ex eo mediceẽ. ¶ Et for tasse iter agẽti necessitas supueniet tollerãdi famẽ dõec desideriũ ei minuaẽ. ¶ Ex eis ãt q̃ ipz iuuãt i hoc sũt cibi fri ex epatibus assa tis ⁊ his sikibus. ⁊ ẽ cũ ei fiũt pilule cũ visco sitatibus ⁊ adipib⁹ liq̃factis fortibus ⁊ amig dalis ⁊ oleo amigdalino: sintqz adipes sicut adeps vaccinus q̃ꝝ vnã cũ cõederit famẽ lõ go tpe tollerabit. ¶ Quidaz q̃qz retulerũt ꝙ vnus hõ lib. i. olei violacei i q̃s adeps resolut⁹ fuit dõec i empli sikitudinẽ ꝯuersa fuerint de cẽ dieb⁹ postea cõedere nõ desiderauit. ⁊ silr ꝯtigit cũ necesse ẽ ei tollerare siti. ¶ Secũ g̃ deferre dz ex medicis siti extiguẽtib⁹ q̃s i li bro tertio i caplo de siti dixius ⁊ ppe ex seie portulace. iij. ʒ. cũ aceto bibat. Et dimittat nutriẽtia siti faciẽtia sic pisces ⁊ cappares ⁊ salsa ⁊ dulcia ⁊ minuat loq̃lã ⁊ molliter ince dat. Quñqz aq̃z cũ aceto biberit paꝝ ex ea ei sufficiet i sedãdo siti vbi nõ multa iueniẽ aq̃. ¶ De regie cauẽdi a caliditate ⁊ ppe i itinere ⁊ regimine iter agẽtiũ i ipsa. Capitulum. iij.

HOs ẽt nisi se ipsos regãt res i suo fine ad hoc pducet ꝙ debilitabũẽ ⁊ eoꝝ re solueẽ virtutes ita ꝙ se mouere nõ poterũt ⁊ supabit sitis: ⁊ fortasse sol eoꝝ ipediet cere bra. Quapp studeẽ dẽnt vt vehemẽti cooptu ra a sole sua tegãt capita. Et silr dẽnt iter agẽtes pectora sua custodire ⁊ epithimaẽ ex tali q̃le ẽ mucilago psilij ⁊ succus portulace.

Iter p̃terea agẽtes i calore qñz necesse est aliqd cõedere añq̃z eãt sic ius ordei ⁊ sirupũ de fructibus ⁊ reliq̃ ab eis: qm̃ cũ eqtãt ⁊ in eoꝝ iterioribus nihil erit multũ ðbilitat eos resoko ⁊ nõ erit in eis restauratio. Sũere er go dz ex eo qð dixius aliq̃ztulũ: ⁊ deide mo reẽ dõec ð stõ descẽdat ⁊ nõ vndet. In via p̃terea deferre oz oleuz rok. ⁊ viol. ex q̃ hora post horã i suis dorsis inungaẽ. Multoꝝ p̃ terea qbus i via ex calore accĩt nocumẽtũ re deũt dispões pp natationẽ i aq̃ fra: verũtñ melius ẽ ne hoc cito fiat sz paꝝ expectẽt dei de ordiate ad ipsã accedãt. Qui ãt venena tiuerit nares ⁊ os istita sibi ligare dz ⁊ tolle ret laborez i h: dz ẽt p⁹ cũ lacte absqz butyro cepas cõedere ⁊ ppe cũ cepe i ipo fuerit mu raba aut nocte vna ifuse cõedat cepas ⁊ sor beat lac. Et oz vt sint cepe añq̃z i adog mit tãẽ fortis icisiõis. Sit p̃terea illð qð odorat oleũ rosaceũ ⁊ oleũ de seibus cucurbite: qm̃ malitiã venenoꝝ remouet quã timet. Cuz ãt venenũ ei nocumẽtũ fecerit sup extrẽitates ipsi⁹ aq̃ pijciaẽ fra ⁊ facies ea laueẽ. Sitqz eius cibariũ ex oleribus fris ⁊ sup ipsius ca put ex oleis fũdaẽ fris sicut oleo rosaceo ⁊ ex salicibus ⁊ succis fris sicut vermicularis suc co deide laueẽ: ⁊ a coitu sibi caueat. Saliti q̃z pisces ei ꝯferũt cũ qeuerit qð hz: vnũ q̃qz tẽpatũ ei cõfert: lac p̃terea ẽ melior cibus si febrẽ nõ hũerit. Et si hũerit febrẽ q nõ fuerit

er febribus putridis: imo er diuturnis bibat lac acetosũ.i.lac absz butiro. Quũqz siti hũerit p⁹ venẽa sucurraẽ l' ɔtẽpeẽ er colutõe oris cũ aq̃:sed nõ bibat er ea donec satieẽ: qa tũc subito morieẽ sz tẽperãdũ er collutiõe oris cũ aq̃. Qð si multa ei necessitas bibẽdi igruerit semel er ea glutiat paꝝ i secũdo ꝛ tertio ꝛ deinceps. Quũqz quieuerit illð qð er siti ei ad mistũ fuerit bibat. Et si anteq̃z bibat incepit biberẽ oleũ rosaceũ cũ aqua mistũ ꝛ postea bibat aquã erit melius. ¶ Et ad sũmũ ille quẽ calor ipedit i loco dz manere frõ ꝛ pedes abluere er aq̃ frã. Et si fuerit sitiẽs aq̃z frãz paulatim bibat. Et er cibo qui cito digeritur nutriatur.

¶ De regendo iter agentem in frigore ꝛ congelatorum. Capitulum.iiij.

Dico q̃ iter agere in forti frigore est res magni timoris: lz multũ custodiat se ꝛ muniat oibus q̃ sũt nc̃ria: ꝛ q̃ztomagis quiz nõ totũ qð necessariũ ẽ ꝑpauerit. Quã plures nãqz iter agẽtes oibus q̃ necessaria erãt se rexerũt ꝛ postea frigore mortui sũt q̃s frigus iterfecit ꝛ pruia spasmo aut alcuzez aut ɔgelatiõe aut apoplexia: ꝛ moriũẽ qdẽ morte eoꝝ q opiũ biberint aut mandragorã. Qð si eoꝝ dispõ ad mortẽ nõ ꝑuenerit multotiens i famẽ icidẽt q̃ vocaẽ bolism⁹ i q̃ qd sit faciendũ ꝛ i alijs egritudinibus iã in suo loco dirimus. ¶ Et res qð eis melior ẽ vt poros claudãt ꝛ nares ꝛ os custodiãt ne i eo aer frus subito ingrediaẽ: ꝛ vt ertrẽa custodiãt cũ eo qð noiabimus. ¶ Quũqz iter agẽs ĩ frigore hospitaẽ nõ illico se calefacere dz: imo i hoc paulati ordineẽ i calore ꝑuo ꝛ ad fortẽ calorẽ nõ cito accedat: imo si ad ipsum non accesserit erit melius. ¶ Qð si vehemẽter ei fuerit necessariũ ꝑz ordinẽ ad ip̃z accedat: Et ille qdẽ cui ɔueniẽtius ab eo separi ẽ q cito vult ire ꝛ ad frigus egrediẽ: hoc ẽ cũ frigus ñ ad hoc ꝑuenerit vt iter agẽtẽ debilitet ꝛ ei⁹ deijciat fortitudinẽ. Sz si ɔgelatið i ipso opeẽ necesse est vt festinet ad se calefaciẽdũ ꝛ leniendũ er oleis calefaciẽtibus ꝛ ꝓp̃e illis i qbus tyriace ꝓp̃etas erit sic oleũ ð lilio. ¶ Quũqz iter agẽs i frigore hospitatus fuerit: ꝛ fuerit famelicus ꝛ rẽ cõederit calidaz accidat ei calor sic̃ er febre mirabilis. ¶ Iter agẽtes p̃terea nutriẽtia hñt q̃ rẽ facilez frigoris eis faciũt. et h̃ qdẽ sũt nutriẽtia i qbus multũ ponũẽ allea et nuces ꝛ sinapiẽ ꝛ assa. Et ẽ cũ ĩ eis mittũẽ cepe vt bõi sĩt saporis ɔdite cũ alleis ꝛ nucib⁹.

¶ Butyꝝ q̃z ẽ eis bonũ ꝛ ꝓp̃rie cñ post ip̃m forte hauserint vinum. ¶ Opz p̃terea vt iter agẽs i frigore nõ ambulet dũ ẽ vacuus imo ipleaẽ nutrimẽto. et vinũ loco aq̃ bibat ꝛ moretur donec istud in suo ventre quiescat ꝛ calefiat ꝛ postea equitet. ¶ Assa quoqz ẽ er eis q̃ in frigore cõgelatũ calefaciunt ꝛ ꝓp̃rie cuz ipsa in vino ei ad potãdũ datur cuius itegra dosis est.ʒ.i.asse ꝛ vini lib.i. ¶ Amplius iter agẽtes in frigore habent vnde fiat epithima qð eoꝝ muniat corpora ne a frigore patianẽ: er qbus ẽ pir ꝛ alia ab ea. ¶ Allea q̃z sunt er reb⁹ ei vtilibus q ab aere venerunt frigido.

¶ De custodiendis extremitatibus a nocumento frigoris. Capitulum.v.

Iter agẽs extrema i p̃mis fricare dz donec calefiãt deide er oleo calido ea liniat qð sit er oleis bñ redolẽtibus sicut oleũ de lilio ꝛ oleũ de ben misceos q̃z ẽ epithia eis cõueniẽs. ꝛ si ip̃z nõ habuerit oleũ ꝛ ꝓp̃e quũ i ipso posuerit pip aut piretrũ aut euforbium aut assam fetidã aut castoreũ. Ex epithimatibus p̃terea extremitates custodiẽtibus est vt supponat eis galbanũ ꝛ allea: qa ẽ securatio aut sicut alkitran. Et nõ oz vt sotular aut calciamentũ quo pes tegiẽ sit strictus ita vt pes i eo cõmoueri nõ possit: qm̃ motus mẽbri ẽ vna er rebus ꝓhibentibus ab eo frigus mẽbrũ q̃qz suffocatũ duriter inuenit frigus. et quũ ip̃z qdẽ pergameno cooperiẽ ꝛ aliqd ei supponiẽ ꝛ nihil supponiẽ est magis ip̃z custodiẽs. Quũ ãt manus aut pes frigus nõ senserit: ꝛ er frigore nihil diminutum fuerit nec sollicitudo vlla a fuerit custodiẽdi ip̃z regimine ɔuenienti: scias q̃ frus iã est in itinere destructõis: ꝛ q̃ frigus iã effecit i ipso opationẽ suã. Nũc igiẽ excogitare debem⁹ qd i ipso sit faciẽdũ q̃ si frus i ip̃o mẽbro opabiẽ ꝛ inatũ q i ipso erat extinxerit calorẽ ꝛ ɔstrinxerit illud qð resoluebaẽ er eo i eius substantia ꝛ ip̃z putrefactioni aptũ effecerit: erit qñz necessariũ facere totũ qð i caplo de vlcerib⁹ est dictũ ꝛ ꝓp̃e de herpetib⁹ estiomenis malis. Sed quũ frigus ip̃z ipedierit ꝛ nõdũ cõputruerit: sed i illo ɔsistit ꝓcessu melius erit vt extremitates ponãẽ i aq̃ vapoꝝ ꝓp̃e: aut in aq̃ in q̃ ficus cocte fuerit ꝛ i aq̃ cauliũ ꝛ in aq̃ myrti ꝛ i aq̃ aneti ꝛ i aq̃ camomille totũ hoc ad supponẽdũ est eis ɔueniẽs ꝛ aq̃ scebe ꝛ aq̃ namẽ. Ex napis q̃qz empl'z apponere est medicamẽ eis cõueniẽs: ab igne p̃terea sibi cauere dz ne ad ip̃z accedat. Et oz qdez

vt velociter icedat ⁊ pedē moueat aut extre
ma aut exercitet ip̄z ⁊ fricet postea inūgat ⁊
sup ip̄z aq̄z calidā ab alto fūdat cū eo qđ di-
ximus. Et scito ꝙ dimittere extrēitates sus
pēsas ⁊ qetas i frigore ne moueāť ⁊ vt n̄ exer
citēť ē ex maioribꝰ cāis q̄ faciūt extrēis vt ea
supet frigꝰ. Sūt p̄terea hoīnz qdā q ponūt
i aq̄ fr̄a ⁊ faciūt vtilitatem ac si nocumētū ab
eis remoueret quēadmodū fructibꝰ accit cō
gelatis. Quū eni i aq̄z proiijciūť fr̄am:fiunt
quēadmodū si ab eis extraheret cōgelatio ⁊
ab eis labiť ⁊ liniūť ⁊ equāť: ⁊ si ea igni appli
cāť corrūpēť. Sed qūo fit istud nō ē medico
necessariū. Quū āt vna extrēitas obfuscari
cepit:scalpellāda etiā erit ⁊ sanguis ab ea ex
trahendus mēbro in aq̄ caľa posito ꝑpea ne
aliqd sanguis in orificijs plagaꝝ ꝯgeleť ⁊ nō
egrediať sꝫ egredi dimittať dōec ꝑ se restrin
gať postea ipsa epithieť ex bolo armēo et ace
to tēꝑatis vľ ꝑmistis:qm̄ h̄ eiꝰ rēouet lesionē.
Alkitran q̊qꝫ i p̄ricipio ⁊ fine iuuamentū pre
bet. Quūqꝫ res ad nigredinē transierit aut
viriditatē ⁊ ꝯsequať ipsā ipsa h̄ꝫ putrefactio-
nē ꝓcedēte nō laboret nisi vt auferať illđ qđ
cōputruit ne etiā sanū qđ i eiꝰ ꝯsistit vicinita
te putrefiat ⁊ putrefactio paulati ad iteriora
ꝓcedat:sꝫ faciat illud qđ i suo dixius capľo.

De ꝯseruādo calorē faciei i itinere. Ca. vi.

Facies ē epithimāda ex rebꝰ viscosis i
qbꝰ erit ꝯglutiatio sic̄ mucilagie psilij
⁊ mucilagie portulace ⁊ sic̄ dragagāto in aq̄
resoluto ⁊ gūmi arabico i aq̄ resoluto ⁊ sicut
albumine oui ⁊ sic̄ tortellis de sikia i aq̄ reso-
lutis ⁊ trociscis quos cheutā noiauit. quū āt
vētus eā sciderit aut frigus aut sol:regimē
eius queres in sermone de decoratione.

De conseruando iter agentem a nocumē
tis aquarum diuersarum. Capitulum. vij.

Quaꝝ iter agētē ad egritudies magis
ꝑducit q̄z nutriētiū diuersitas. Ex hoc
sollicitudo est h̄nda ⁊ res aq̄ corrigēda. De
eiꝰ āt emēdatōe ē vt vehemēter coleť ⁊ fiat vt
a resudāte corꝑe mľtū ꝑ resudationē egredia
tur:ipsā q̊z coq̄re quēadmodū iā i hoc d̄mō
strauimꝰ cāz eā qn̄z colat:⁊ it pure aq̄ subāz
⁊ id qđ ei admisceť seꝑatōez facit. ⁊ maius h̄
toto ē ipsā sublimādo distillare. Est ēt cū ex
lana retorta fit lychiniū cuius vna extrēitas
i vas plenū pōiť altera i vas vacuū ⁊ gutta-
ti aq̄ ad vacuū dilabiť: ⁊ ē clarificādi modus
idōeus ⁊ ꝓp̄e cū mľtotiēs factū fuerit: ⁊ sil̄r
quoqꝫ cuꝫ aq̄ amara ⁊ mala coqueť ⁊ proij-
cietur i ea dū ip̄a bullit lutū libeꝝ ⁊ guttati di
stillabiť cū lana ad modū p̄rie. ⁊ sil̄r ēt cū aq̄
puŕ admiscebiť lutū libeꝝ i q̊ nō erit mala q̄li
tas: ⁊ ꝓp̄e qđ i sole fuit adustū ⁊ postea cola
biť erit ex eo qđ eiꝰ ꝓhibꝫ malitiā. Aquaꝫ
q̊qꝫ cū vio biber̄ ē ex eo qđ eiꝰ remouet mali
tiā cū ipsiꝰ malitia fuerit ex generē pauce pene
tratōis. Aq̄ ēt cū pauca fuerit ⁊ nō iueniet
tēꝑata cū aceto erit bibēda ⁊ ꝓp̄rie in estate:
qm̄ h̄ a mľto excusat potu. Aq̄ p̄terea salsa
cū aceto ē bibēda ⁊ sirupo acetoso i quā siliq̄
⁊ myrti gn̄a sūt ꝓijciēda ⁊ sorbe. Et post al
uiosā qdē aq̄z ⁊ pōticā biben̄ ē totū qđ nāz sol
uit. Vinū q̊qꝫ ē ex eo qđ pꝰ ipsā potatū cō-
fert. Sup amarā q̊qꝫ aq̄z exibenda sūt dul-
cia ⁊ vnctuosa: ⁊ ipsa cū iuleb ē miscēda ⁊ an̄
ipsā aq̄ ciceꝝ ē bibēda ⁊ q̄zq̄z volūtas adsit re
mouebiť eiꝰ ipedimētū. ⁊ sil̄r cōederē cicera.
An̄ vero aq̄z stātē ⁊ paludestrē i q̄ erit pu
trefactō nō sūt gustāda nutriētia caľa supra
quā stiptica sūt exibēda ex fructibꝰ fr̄is ⁊ mi
ca sic̄ cydōia ⁊ matiana ⁊ acetula. Sup aq̄s
q̊qꝫ grossas ⁊ turbidas vten̄ c̄ alleis. Et ex eo
ēt qđ eas clarificat ē alumen iameni. Ex eis
q̊qꝫ q̄ diuersaꝝ aq̄ꝝ remouēt malitiā sūt ce-
pe q̄ sūt tyriaca huiꝰ: ⁊ ꝓp̄e cepe cū aceto ⁊
allea ēt. ⁊ ex rebꝰ fr̄is sūt lactuce. Ampliꝰ ex
regie viatoꝝ ꝯueniēte i diuersitate aq̄ꝝ est vt
ex aq̄ sue terre ferat ⁊ cū aq̄ misceat terre i q̄
ꝑ̊us hospitabiť. ⁊ ferat ex aq̄ cuiusqꝫ hospitiū
ad hospitiū qđ ē pꝰ ip̄z ⁊ admisceat eā cū sua
aq̄ ⁊ ita faciat dōec ꝑueniat vbi vult: ⁊ sil̄r si
ex luto sue terre sūpserit ⁊ cū oi aq̄ ad quā ꝑ
uenerit admiscuerit ⁊ ip̄z i ea ꝯq̄ssauerit ⁊ eā
dimiserit q̊usqꝫ clarificeť. Aq̄ p̄terea pāno
interposito bibenda est ne sanguisuga cuꝫ er
rore egrediatur: ⁊ ne quod ex malis permi-
stionibus vehementer est minutum transglu
tiat. Ex rob quoqꝫ acetosis secum deferre
vt ea cum vnaquaqꝫ diuersaꝝ aquarum mi
sceat est regimen conueniens.

De regimine viatoris in mari. Ca. viij.

Viatori in mari plerumqꝫ accidit verti-
go ⁊ reuoluitur cū ea ⁊ ꝯmouetur in ea
nausea ⁊ vomitus: ⁊ hoc quidē i primis die-
bus sed postea residet ⁊ quiescit. Et opor-
tet ne fortiter retineatur nausea ⁊ vomitus:
sed dimittatur dōec ꝑ ipsū mūdetur: ꝙ si sup
fluus fuerit retinebiť tūc p̄reꝑatio tn̄ ne vōi-
tus accidat nō ē mala. Et hoc est vt ex fructi

bus comedat sicut cydonia ⁊ matiana ⁊ granata. Semē q̊ꝫ apij cū bibitū fuerit ꝓhibet nauseā ne cōmoueaꝛ ⁊ sedabit eā quū cōmouebiꝛ ⁊ absinthiū sīr. Ex eis etiā q̄ id ꝓhibēt ē vt acetosis os stōi ꝯfortātibus ⁊ vaporē ne ad caput ascēdat ꝓhibentibus nutriatur. Et hec quidem sunt sicut lentes ī aceto ⁊ succo vue acerbe ⁊ paꝝ calamēti ⁊ asceb ⁊ panis fractus in vino bene redolente aut in aq̄ frā. Et est qn̄ poniꝛ in ea asceb. Mares q̊qꝫ eius interius cū cerusa sūt epithimāde.

¶ Explicit fen tertia huius primi canonis. Et incipit quarta.

¶ Fen q̄rta ꝺ diuisiōe modoꝝ medicationū ꝫ egritudines vl̄es. Et continet capl̄a .xxxi.

¶ Dictionis quarte est locutio vniuersalis de medicatione. Capitulum .i.

Dicemus ꝙ res medicationis ex vna triū rerū ꝯpleꝛ. vna earū ē regimē ⁊ nutriētia ⁊ alia mediciaꝝ ē exhibitio: ⁊ tertia est ōpatio manualꝛ. Per regimen āt itelligim⁹ administrationē q̄ fit ī causis nc̄rijs nūeratis q̄ ꝫ pluꝫ sūt currētes: ex qb⁹ ē nutriēs. Et iudicia qꝺ regis ex p̄te q̄litatū eaꝝ sūt ꝓportionalia iudicijs mediciaꝝ. Nutriēs vero ex eis oib⁹ iudicia hꝫ q̄ sūt ei ꝓp̄a ex mō q̄ꝫtitatis. Nutriēs.n. qn̄ꝫ ꝓhibeꝛ qn̄ꝫ minuiꝛ qn̄ꝫ eq̄ꝛ qn̄ꝫ augeꝛ. Sꝫ nō ꝓhibeꝛ nisi cū medic⁹ vult vt nā occupeꝛ ī maturatōe hūoꝝ. ⁊ n̄ minuiꝛ nisi cū vult virtutē cū h̄ custodire: q̊ ī q̄ꝫtū nutrit custodit p̄tē virtutis: ⁊ ī q̄ꝫtū minuit custodit p̄tē mā̄ei ne nā tūc occupeꝛ ī digerēdo mltuꝫ cibū. Ip̄e q̊ꝫ sp̄ fit sollicit⁹ ꝺ eo qꝺ magis suspectū ē. ⁊ est virt⁹ si fuerit valde debilis: aut egritudo si fuerit multū fortis. ¶ Nutriēs q̊qꝫ ex duab⁹ minuiꝛ p̄tibus: vna eaꝝ ē ex p̄te q̄ꝫtitatis: ⁊ altera ē ex p̄te q̄litatis: ⁊ tibi qdē poꝛe ē pōere cōiunctionē duaꝝ p̄tiū diuisionē tertiā. ¶ Drīa āt iter duas ꝺcōnes q̄ꝫtitatis ⁊ q̄litatis ē qm̄ nutriēs qn̄ꝫ ē mlte q̄ꝫtitatis ⁊ pauci nutrimīti sic olera ⁊ fructus: qm̄ q̄ ex eis mltū cōedit ex q̄ꝫtitate nutriētis mltū recipit absꝫ ei⁹ q̄litate. ⁊ qn̄ꝫ ē nutriēs pauce q̄ꝫtitatis ⁊ mlti nutrimīti sic oua ⁊ galloꝝ testicli. Nobis q̊ꝫ qn̄ꝫ ē nc̄riū q̄litatē minuere ⁊ ī q̄ꝫtitate augm̄tū facerē: ⁊ h̄ qdē ē cū desideriū fuerit superās: ⁊ ī venis crudi fuerit hūores ⁊ voluerim⁹ desideriū sopire p̄ stōi replōnē ⁊ a venis multā ꝓhibere mā̄ꝫ: iō vt prius maturetur illud qꝺ ē ī venis: aut ꝓpter itentiōes alias ab istis. ⁊ qn̄ꝫ necessariū ē nobis ī q̄litate augmētū facere ⁊ minuere q̄ꝫtitate: ⁊ hoc qdē ē cū voluerim⁹ virtutē ꝯfortarē ⁊ stōi nā rē multā digererē nō valet. ¶ Plꝫ aūt qꝺ nos laborāus ī minuēdo cibū aut ꝓhibēdo ē cū egritudies medicāur acutas. In egritudinib⁹ q̊qꝫ chrōicis minuim⁹ sꝫ min⁹ q̄ꝫ ī acutis. In egritudib⁹ nāqꝫ chrōicis plus de virtute solliciti sumus q̄a scim⁹ ꝙ eaꝝ crisis est lōginq̄ ⁊ ipsaꝝ status ē remotus. Quapp̄ nisi virtus custodiaꝛ vsqꝫ ad horā crisis stare nō poterit: nꝫ illud qꝺ ī lōgo digeriꝛ tp̄e digererē valebit. In acutis vero egritudib⁹ crisis ē ꝓpinq̄ ⁊ ꝯfidim⁹ ꝙ virtus ante statū nō resoluetur: ꝙ si hoc timuerim⁹ nutriēs nō plīme minuemus. ⁊ q̄ꝫto egritudo plus p̄cipio ꝓpiq̄ fuerit ⁊ accn̄tia magis q̄eta nutriemus virtutē ꝯfortātes. ⁊ q̄ꝫtū egritudo ꝫ augmētū ꝓcesserit ⁊ accn̄tia ibi etiā augm̄tata fuerit minuem⁹ dietā fiduciā eius qꝺ iā ꝺdimus ⁊ ꝓpterea vt virtus alleuieꝛ ī horā luctamus. In tp̄e q̊qꝫ status regimē vehem̄ter subtiliāus. ⁊ q̄ꝫto magis egritudo fuerit acuta ⁊ crisis propinquoꝛ erit nr̄a regiminis subtiliatio maioꝛ nisi cāe acciderit q̄ nos ab eo ꝓhibeat: quēadmodū ī libris noiabim⁹ p̄ticularib⁹. ¶ Nutriens preterea s̄m hoc quod ex eo fit nutrimentū duas alias hꝫ opōes q̄ sūt velocitas penetratiōis sicut dispō vini ⁊ tarditas penetratōnis sicut assatoꝝ dispō ⁊ frixoꝝ ⁊ etiā spissitudo subē ei⁹ qꝺ ex ipso generaꝛ ī sāguine ⁊ ei⁹ retētio sic ē dispō nutrimēti carnis porcie ⁊ vitulie aut ipsi⁹ subtilitas ⁊ resolōis ei⁹ necessitas: sic ē dispō nutrimīti qꝺ fit ex vīo ⁊ ex lacte ⁊ ex ficub⁹. ¶ Et nob qdē ē nc̄riū nutriēs qꝺ cito penetret cū casui virtutis aīalis succurrerē volumus ⁊ ei⁹ resolōni ⁊ nō pōt stōus ⁊ virtus tollerare vt nutriēs digeraꝛ qꝺ tarde digeriꝛ. ⁊ nos qdē a nutriēte terremur qꝺ cito digeriꝛ cū accīt vt nutriēs p̄cedat qꝺ tarde digeriꝛ ⁊ timemus ne cū eo misceaꝛ ⁊ fiat ꝫ modū quē iā declauimus. Et terremur ēt a nutrimēto grosso cū p̄ certo scim⁹ ꝙ accidūt oppilatiōes. Sꝫ eligimus cibū fortis nutrimīti ⁊ tarde digōis p̄p̄ eū quē ꝯfortarē volumus exercitijs fortibus ⁊ p̄pare. ¶ Raꝝ q̊qꝫ nutriēs eligim⁹ p̄p̄ illū cui velociꝛ accīt pororū spissitudo. ¶ Medicatio āt q̄ fit cū medicis tres hꝫ regulas. vna eaꝝ ē regl̄a eligendi ei⁹ q̄litatē. s. eligēdi ipsā calaꝫ aut fraꝫ aut hūi

dā aut siccā. ⁊ ſa eſt regula ipſi⁹ eligēdi quāti tatē: ⁊ h qdē regula diuidit̄ i regulā mēſurādi pōdus ei⁹: ⁊ i regulā mēſurādi ipſius q̄litatē. ſ. ſiue caliditatis gradū aut frigiditatiſ aut reliq̄ꝝ ab iſtis. ⁊ tertia ē regl̄a ordinādi ſuā horā. ¶ In electōe āt q̄litatis medicie abſolute nō hēt̄ cogitō niſi p cogitōez ſpēi egritudis: qm̄ cū egritudis q̄litas ſcita fuerit erit medicia eligēda q̄ ei i ſua q̄litate ſit ꝯria: qm̄ egritudo ſuo medicat̄ ꝯrio ⁊ ꝯſeruat̄ ſāitas ſuo ſili. ¶ Quātitatis aūt ipſi⁹ m̄ſura ex duab⁹ cognoſcit̄ ptib⁹ ſ3 modū m̄ſure artificial̄ ex nā m̄bri ⁊ ex q̄ztitate egritudis ex reb⁹ q̄ ſup illō ſua ſignificāt ꝯuenietia ⁊ aptitudie ipaꝝ q̄ ſūt gen⁹ ⁊ etas ⁊ ꝯſuetudo ⁊ tp̄s ⁊ regio ⁊ ars ⁊ virt⁹ ⁊ forma. ¶ Nāe vero m̄bri cognitio q̄ttuor reꝝ ꝯtiet cognitionem. ſ. ꝯplōnis membri ⁊ creationiſ eius ⁊ eius ſitus ⁊ ipſius virtutis. Et complexionis qdē m̄bri: qm̄ cū ei⁹ nālis ꝯplo ſcita fuerit: ⁊ ipſi⁹ ꝯplo i egris ſciet̄ p mēſuram eſtimatiuā q̄ztū ei⁹ ꝯplo nālis elōgata fuerit: ſciet̄ g̊ m̄ſura q̄ztitatis q̄ ipa reduci poſſit ad tēpiē verbigr̄a qm̄ ſi ſanatiua ꝯplo fuerit ſr̄a ⁊ egritudinal̄ cal̄a: tūc iā multa elōgatio erit a ꝯplōe ſui: ⁊ tūc multa idigebit if̄ratiōe: ꝙ ſi ambe fuerit cal̄e ſufficiet ei puā if̄ratio. Et creatōis qdē m̄bri iā dixim⁹ ꝙ creatura mēbri i. iiij. diuidit̄ mōs. ⁊ tu qdē eā ibi ꝯſiderat̄ dēs. Poſt h ſcir̄ dēs ꝙ m̄broꝝ q̄dā ſūt q̄ i foraminib⁹ ſuis ſūt facilia ⁊ ſūt i eis iterius aut exteri⁹ loca vacua p q̄ expellit̄ ſupfluitas medicina ſubtili ⁊ temperata. Et eoꝝ ſunt alia que nō ſunt ita ſed medicina indigent fortiore ſimiliter eoꝝ eſt qō eſt rarū: ⁊ eoꝝ eſt qō eſt ſpiſſum. Et raro quidem medicina ſufficē ſubtilis: ⁊ ſpiſſo eſt medicina fortis neceſſaria qō aūt forti medicina magis indiget eſt illud qō in nulla duaꝝ ptiū ventriculū habet neq3 receptaculū. Et p⁹ ipſū ē illō qō a duab⁹ ptib⁹ h3 receptaculū: ſ3 ē ſolidū ⁊ ſpiſſū ſic ꝛigno poſtea eſt illud qō ea h3 a duabus ptibus ⁊ ē raꝝ ſicut pulmo. ¶ Et ſitus qdē mēbri: qm̄ p ſitū cognoſcitur quemadmodū tu ſcis aut locus aut ſocietas. ¶ Utilitas vero que ex ſocietatis ꝓuēit cognitōe ē magis ꝓpria: ppea ꝙ ptē magis eligis ad quā medicina trahit ⁊ ad quā eā declinare facis: verbigr̄a. cū fuerit mā i gibbo epatis eūabiſ eā p vrinā ⁊ ſi i epatis ꝯcauitate fuerit eūabis eā p vētrem: qm̄ epis gibboſitas mēbris vrine ē aſſociata: et ei⁹ ꝯcauitas ē aſſociata īteſtis ſ3 ei⁹ vtilitas q̄ ex pte ſcīēdi locū ꝓuēit ē triū modoꝝ vnus eoꝝ ē eius lōgitudo ⁊ ipſius ꝓpinqtas: qm̄ ſi fuerit ꝓpinquū ſicut ſtōus ꝑueniēt ad ip3 medicie tēpate ⁊ opabunt̄ i ipſo: ⁊ ſi lōginquū fuerit ſicut pulmo mediciaꝝ tēpataru3 virtutes corrūpēt̄ anteq̄3 ad ip3 ꝑueniant. Quapp erit nc̄riū vt i eaꝝ virtutibus augmētū fiat. ¶ Op3 itaq3 vt cū mēbꝝ ē ꝓpinquū cui obuiat medicia ſit virtus ipſius medicie ſ3 mēſurā q̄ egritudini ſit oppoſita: ⁊ ſi īter ea fuerit lōgitudo ⁊ ſpatiū ⁊ ē egritudo cui ē medicia neceſſaria quā virtus ꝓfūdās penetrare faciat tūc neceſſariū ē in virtute medicie plus addere q̄3 ꝑus erat ei neceſſariū ſicut acetū i empl̄o ſciatice ⁊ reliqs. Et ſcōus modus ē vt ſciat̄ qd medicis ſit admiſcēdū vt p illud velociter ad mēbꝝ ꝑueniat: quēadmodū medicis mēbroꝝ vrie admiſcētur diuretica ⁊ medicis cordis crocus. Et tertius qdē modus ē vt ſciamus q̄ pte medicinā ad ip3 trāſire faciamus verbigr̄a. ſi ſciuerimus ꝙ vlcera i īferioribus erūt i īteſtis p cliſtera initiēus: ⁊ ſi ſciuerim⁹ ꝙ ſint i ſuperioribus p illud qō bibūt afferemus. ¶ Quā3 ēt ꝯfert loci ⁊ ſocietatis ſil̄ ſollicitudinē hr̄e. ⁊ hoc qdē ē i eo qō facere debemus cū fuerit mā̄teria tota iā i mēbro eūata ⁊ i eo qō facere debemus cū materia adhuc eūatq̄m quū ſciuerimus ꝙ mā fuerit adhuc i deſceūſu a ſuo loco materiā extraemus poſtq̄3 q̄ttuor ꝯditionū curā hūerimus. Una ē ptis diuerſitas quēadmodū a deſtra ad ſiniſtrū trahimus: ⁊ a ſupioribus ad īferiora. Et ſa ē vt ſocietatis curā hēamus: ſicut mēſtrua vētoſis retinemus q̄s mā̄millis ſupponim⁹ ſocio attrahētes. Et tertia rectitudinū curā hr̄e quēadmodū i egritudinicus epatis i dextra miutionē facimus baſilica: ⁊ i egritudinibus ſplenis i baſilica ſiniſtra. ⁊ q̄rta quidē ē cū ſolliciiudie elōgatōis ne qō extrahit̄ valde ſit ꝓpinquū ei a q̊ extrahit̄. ¶ S3 cū accidit m̄ tota materia iā ſit eūata vterq̄3 res ei ꝯfert ex pte: qm̄ ſi voluerimus accipiem⁹ eā ex ipſo mēbro ⁊ ſi voluerimus trahemus ipſā ad mēbꝝ ꝓpinquū qō aſſociatū ē ⁊ eā ab eo extrahemus quēadmodū duas minuim⁹ ſaphēas i mr̄icū egritudibus: ⁊ venā q̄ ē ſub lingua cū medicari volumus apa duarum amigdalaꝝ cūq3 ad diuerſū ꝓtrahere volueris mēbri a q̄ ꝓtrahis dolorē ꝑus ſeda. Et caue tibi ne trāſitus ſup ꝑncipale fiat. ¶ Et

vtilitas qdē q̄ seqtur ex pte virtutis mēbri ē triū semitaꝝ. vna ē dignitatis ꝛ pricipat⁹ curā hēre: qm̄ sup mēbra pricipalia nō faciem⁹ aliquid cū fortib⁹ medicis i q̄ sit ambigēduz q̄ztomagis potuerim⁹ ne nocumētū toti corpori cōe faciam⁹. ¶ Quapp ex cerebro ꝛ epate nō eūabim⁹ illd̄ qd̄ ab eis eūare debem⁹ i vna hora: nz vllo mō vehemēti i frabim⁹ in fratōe: ꝛ cū epati empl̄z suppōemus ex medicis resoluētibus nō relinqm⁹ qa i eo res retētiuas ꝛ bōi odoris pōam⁹ pp virtutē custodiēdā. ꝛ silr̄ in eis q̄ pp eā ad biben̄ dam⁹. Qd̄ sūt iter oia mēbra hac tota custodia dignius erit ē cor ꝛ postea cerebruz ꝛ post ipsuz epar. ¶ Et s̄a qdē semita ē curā hr̄e opōis mēbro associate: lz nō sit pricipale sic̄ stōus ꝛ pl̄mo. ¶ Quapp i febrib⁹ cū stōi debilitate aq̄z fraz i potu q̄ sit vehemītis fritatis n̄ dam⁹. Et scias q̄ dar ea pura q̄ laxa faciut pricipalibus mēbris ꝛ eis q̄ sūt corā ipsis ē valde timorosū i re vite. ¶ Et semita tertia ē hr̄e sollicitudinē acuitatis sēus ꝛ ei⁹ ebetudis. dz nāqz sibi caueri ne mēbris acuti sēsus neruosis det medicinas malaꝝ q̄litatū ꝛ mordicatiuas ꝛ nocitias sic̄ sūt titimali ꝛ reliq̄ ab eis. ¶ Medicinaꝝ vero a quaꝝ dactiōe nobis cauēus spēs sūt tres resoluētes ꝛ vehemīter ifrantes: ꝛ cōtrarias hn̄tes q̄litates: sic̄ flos eris ꝛ cerusa ꝛ calcucecaumnō ꝛ eis sil̄ia: hoc qdā ē electōez medicie diuidere s̄z mēbri nāz. ¶ Scdz vero egritudis q̄ztitatē q̄ztū illi verbigr̄a cui⁹ corporis caliditas egrotatiua ē fortis ꝛ nc̄riū ē ipsā extigueri cū medicia q̄ fit i ifrando fortissima: ꝛ illi cui⁹ accn̄tal fritas ē fortis ē nc̄riuz eā calefacere cū medicia fortis calefactōis: si vero nō fuerit fortes medicie debilioris q̄litatis nobis sufficiēt. Ex tp̄e aūt egritudis ē vt sciāus in q̄ suoꝝ tēpoꝝ sit egritudo: verbigr̄a cū apa i pricipio fuerit sup ipz pōem⁹ qd̄ solū repcutiat: ꝛ cū i statu fuerit pōem⁹ illd̄ qd̄ solūmō resoluat: i medio aūt miscebim⁹ vtraqz ꝛ si egritudo fuerit acuta ipa i pncipio extrīte temperate regimen subtiliabimus. Et si i statu fuerit in subtiliando studebimus: ꝛ si fuerit ꝓlixa non tantum in principio subtiliabimus: sed in statu tēpatā vtemur subtiliatōe: lz multas ꝓlixaꝝ egritudinū pter febres subtiliatiuū resoluat regim̄. ¶ Egritudo namqz si multe ebuliētis materie fuerit i pricipio eā eūabimus non expectātes maturationem: ꝛ si mediocris fuerit maturabim⁹ eā ꝛ postea eūabimus. ¶ Cognitio aūt reꝝ q̄ sua significāt ꝯueniētia ē ad scien̄ tibi facilis: ꝛ aer qdē q ex eaꝝ erit sūma est dignior cui⁹ rē custodiri oz ꝛ an sit medicie iuuamītū pstās an egritudi. ¶ Et diccūs q̄ i egritudib⁹ i qb⁹ ē tior ꝛ nō sum⁹ securi ad defectu virtutis si qd̄ facere debēus tardauerim⁹ vt ex eo aliqd alleuiauerim⁹ ꝛ minuerim⁹ a forti medicamie p̄ incipe debēus. ¶ Ille vero i qb⁹ nō erit tior s̄z ordinē ad fortiorē ꝓcedēt si nō sufficerit eis debilis. ¶ Preter h̄ q̄qz tibi caue ne a rectitudine recedas. lz videris q̄ ipsaꝝ tardet iuuamētū nz i errore moreris ꝛ si videris q̄ ei⁹ nō appār ipedimītū. ¶ Et cū h̄ nō s̄z vnā medicatione cū vna tibi stan̄ ē medicia: imo in vna medicatōe medicias pmuta: qm̄ ab ipso qd̄ consuetum est non fit passio: ꝛ vnicuiqz quidem corpori ꝛ vni membro i vna hora ꝛ nō in altera inest proprietas ab vna medicia pati ꝛ non ab altera. Quū autem ignoras que sit egritudo relinq̄ eā nature ꝛ nō ꝓpes: qm̄ aut nā supabit egritudinē aut ipsā māifestabit. ¶ Quūqz egritudo dolori ꝯiūcta fuerit aut cāe doloris aut a q̄ ꝓuenit dolor sicut ē pcussio aut casus: icipies sedare dolorē. Et si tibi necesse fuerit stuporē iducere nō trāscendas tale q̄le ē papauer al. qm̄ cū suo stupore ē ēt domesticū vel ꝯsuetū. ¶ Quūqz vehemētia caloris mēbri tibi nocumītū fecerit nutri ex eo qd̄ sāguinē vehemīter igrossat sicut frumētū coctū. ꝛ si ex h̄ qdē regie nō alleuiabit nutri cū ifrantib⁹ sicut lactucis ꝛ eis sil̄ibus ¶ Scias pteria q̄ ex ꝯgruis medicatōibus q̄ ꝯfert ē iuuamītū q̄ fit ex eo q̄ virtutes ꝯfortat aiales ꝛ vitales sicut letitia ꝛ obuiare ei q̄ sibi placet: ꝛ assidue sedere cū eo cū q̄ gtulat. qn̄z ēt ꝯfert sedere cū eo a q̄ verecūdat ꝛ quē erubescit: qm̄ egꝝ ꝓhibz a rebus q̄ ei nocēt. ¶ Ex eis pterea q̄ huic mō medicatiōis sūt ꝓpinq̄ ē mutatio de terra ad terrā ꝛ de aere ad aerē ꝛ de formis ad formas: ꝛ p̄cipue eū formas efficere ꝛ motus q mēbꝝ dirigāt aut ꝯplōnē mutēt: quēadmodū puero lusco p̄cipit vt scitillas itueat aut rē q̄ ei apparet: aut sicut p̄cipit torturā pacieti vt speculū itueat calibis: qm̄ h̄ pducit eū ad h̄ vt laboret i rectificādo faciē suā ꝛ frōtē ꝛ oculū ꝛ fortasse iuit⁹ redibit ad h̄ vt melioret. ¶ Ex regul̄ pterea q̄s obs̄uare debes ē fortes dimittere medicatōes i tēporib⁹ fortib⁹ q̄ztopl⁹ poteris sic vētrē vehemīter soluere aut ꝓuo

care võitũ aut apire ⁊ adurere i estate ⁊ hye
me. ¶ Ex reb⁹ q̊q3 i q̃z medicatõe subtile est
adhibeñ studiũ ẽ quũ i vna ꝯiũgũt egritudi
ne duo q̃ fieri dẽnt ꝯtraria q2 o3 verbigrã.
vt egritudo ĩfrẽt ⁊ ei⁹ cã calefiat: aut ecõuer
so q2 o3 vt egritudo calefiat ⁊ ei⁹ cã ĩfrẽt: sicut
ma colice ĩdiget calefactõe ⁊ icisiõe ⁊ subti
liatõe: ⁊ o3 vt fortitudo doloris ei⁹ ĩfrẽt ⁊ stu
pefiat ⁊ ecõuerso. ¶ Ampli⁹ scire debes q̃d
nõ ois replõ n3 ois ꝯplõnis malitia suo me
dicat ꝯtrario ex euãtõe ⁊ oppositõe ĩmo mł
totiens sufficit multa regiminis bonitas in
replõne ⁊ malitia ꝯplõnis.

¶ De medicationibus egritudinum malitie complexionis. Capitulum .ii.

Que ex eis qdẽ sine mã erit ꝯplõ tm̃ ꝑ
mutat: s3 si cũ mã fuerit ipsa euãbit: et
plerũq3 qdẽ ei sola sufficit euõ si ꝯplõnis in
fuse q̃ p̃terea ẽ malitiã nõ ibi reliq̃rit: ⁊ q̃ñ3
nõ sufficit nobis istud si ꝯplõnis dimiserit
malitiã. imo erit nobis necesse ꝯplõnẽ ꝑmu
tare cũ i euãndo finẽ fecerim⁹. ¶ Dicẽus er
go q̧ malitie ꝯplõnis medicatio multis fit
mõis. ¶ Cõplõnis nãq3 malitia aut erit ĩfu
sa ⁊ erit ipsi⁹ medicatio ex ꝯtrario absolute:
⁊ h̃ ẽ medicatio absolute: aut erit i termĩo vt
ipsa gñet: ⁊ erit ei⁹ sanatio: sanatio q̃ fit q̃uu3
ꝑmissiõe euatõis: queãdmodũ putrefactõe3
q̃ ẽ cũ febre q̃rtana medicamur cũ tyriaca ⁊
aq̃3 fr̃a3 ⁊ i tertiana dam⁹ vt extiguat. ⁊ exẽ
plũ ꝑmissiõis euatõis ẽ euõ i q̃rtana q̃ fit cũ
belleboro: ⁊ i tertiana cũ scãonea cũ p̃ncipiũ
ĩterpolatõis q̃ accit ꝓhibere volumus. Et
exẽplũ ꝑmissiõis euatõis solũmõ ẽ euõ q̃r
tãe apte ꝑꝑ meł̃ie supõe3 cũ heleboro: ⁊ febri
tertiãe ꝑꝑ cholere dñium cũ scãonea. Quũ
ãt i aliq̃ egritudie dubitaueris an sit eius cã
cal̃itas an fr̃itas ⁊ expiri volueris nõ expia
ris cũ supfluõ ⁊ caue tibi ne decipiat te ipp̃s
sio q̃ erit accñtal. Et dẽs scire q̧ ĩfr̃atõis ⁊
calefactõis tp̃s ẽ vnũ: s3 i ĩfr̃ãdo ẽ plus tio
ris q̃ñ caliditas ẽ amica nature: ⁊ i hũecta
do qdẽ ⁊ exiccãdo ẽ timor eq̃lis: s3 hũectãdi
tp̃s ẽ lõgius. ¶ Vnaq̃q3 p̃terea hũiditas et
siccitas ꝯfuẽt ꝑꝑ suaꝝ causaꝝ ꝯfortatõe3 et
ꝑmutat ꝑꝑ causaꝝ ꝯtrarii ipsi⁹ fortitudinis
augm̃tũ. ¶ Et cal̃itas qdẽ fit fortior causis q̃
rũ iã expleuim⁹ s̃monẽ deidẽ ꝑ mũdificãtia
⁊ ẽ supfluitates expellere ⁊ replõnẽ ⁊ oppila
tionẽ apire deide ex eo q̃d ipsã ꝯfuat ⁊ h̃ est
hũitas tẽꝑata: fr̃itas vero fortior ex eo q̧ ipsi
us ꝯfortat cãs ⁊ q̧ cal̃itatẽ suffocat: ⁊ ex eo
q̧ ipsã supflue resoluit ⁊ ẽ siccitas s̃3 eẽntia3
⁊ cal̃itas s̃3 accñs: ¶ Qui ãt cal̃itatis super
fluitatẽ cũ oppilatõib⁹ medicat̃ sibi cauẽr d3
ab ĩfr̃atõe supflua ne i ꝯuertẽdo oppilationẽ
i lapidẽ augm̃tũ faciat. ⁊ ne cal̃e ꝯplõis mali
tiã augm̃tet. imo paulati ꝑ medicari d3 cum
eo q̧ abstergit. ⁊ si q̧ ĩfr̃at ei suffecerit sic aq̃
ordei ⁊ succ⁹ scariole erit ꝯueniẽs. ⁊ si nõ suffe
cerit istõ tc̃ cũ illo q̧ tẽꝑatũ erit. q̧ si h̃ nõ suf
fecerit. tũc cũ eo i q̊ subtilis erit calor. n3 ex h̃
sis sollicit⁹ q̃ñ iuuam̃tũ ei⁹ diaphorẽt i ĩfr̃an
do plus ꝯfert q̃3 sit nocum̃tũ q̃d facit ei calor
q ad extigueñ ẽ facilis post apõe3. Et ẽt cu3
acutoꝝ hũoꝝ digõ extiguẽdi supflitatẽ ꝓhib3
l3 qdã hoĩu3 sint q ꝓteruiãt ad hãc destruen
dã sẽtẽtiã ⁊ ignorẽt q̧ fortis extictio deiicit
virtutẽ ⁊ q̃3tomagis i corꝑib⁹ q̃ ab egritudie
debilitata fuẽt. l3 aliq̊ directõis mõ mã3 re
ctificet q̧ ẽ cũ post ipsã alie ꝓueiũt egritudi
nes aut ex malitia ꝯplõis simplicis: aut ex
mãiis fr̃is ꝯplõi ꝯtrariis q̃3 rectificauit. Cõ
plõe vero fr̃a3 calefacere q̃si difficile ẽ cũ iã ẽ
ĩfusa ⁊ multũ facile i p̃ncipio ⁊ ad vltimũ ca
lefacẽr fr̃3 i p̃ncipio rei ẽ facili⁹ q̃3 calidũ i p̃n
cipio ĩfr̃are: s3 calidũ i fine ĩfr̃are l3 sit diffcile
ẽ tñ facilius q̃3 fr̃3 i fine calefacere: q̃ñ super
flua fr̃itas ẽ ipsa mors ĩnati caloris aut ei ꝓ
piq̃. ¶ Et dẽs scire q̧ ĩfr̃atio q̃ñ3 siccitati cũ
iũgit̃. Et q̃ñ3 hũitati ⁊ q̃ñ3 ab vtrisq3 sepat̃.
verũtñ siccitas magis fit mãsiua cũ fr̃itate q̃
senuit. ⁊ hũitas ẽ magis adducẽs fr̃itatẽ q̃ ac
cidit. ¶ Et iã qdẽ oẽs caloris cãe cũ supfluũt
i exiccãdo iuuãt. ⁊ q̃ñ3 ẽt oẽs fr̃itatis cãe cu3
supflue fuerit i hũectãdo iuuãt. ⁊ nulla qde3
res ad h̃ tm̃ ꝑuenit q̃3tũ ociositas ⁊ assidua bal
neatio q̃ ẽ facilis i tia. ¶ Et nos qdẽ te facie
mus scire h̃ i eo q̧ ẽ ꝑmissũ. ¶ Vinũ p̃terea
tẽꝑate bibitũ i hũectãdo ẽ forte. ¶ Amplius
scire dẽs q̧ cũ senex ĩfr̃atõe ĩdiget ⁊ hũecta
tõe nõ sufficit ad h̃ illõ q̃d ip3 ad eq̃litatẽ re
ducit. imo q̃d ip3 trãsire facit ad ꝯplõe3 fr̃a3
⁊ hũidã q̃ ei debẽt. q̃ñ ipsa l3 sit accñtalis. ẽ
tñ ei q̃si nãlis. ¶ Scire q̊q3 dẽs q̧ sepe ẽ no
bis nẽriũ i ꝑmutando ꝯplõe3 dare illud q̃d
hm̃õi ꝯfortat ꝯplõe3 queãdmodũ est nobis
nẽriũ dar̃ acetũ cũ medicis cal̃is alicui m̃bro
ideo vt ipsarum penetrent virtutes. ⁊ sicut
est nobis necessarium dare crocum cum me
dicinis infrigidantibus cor propterea vt eas
ad ipsum ferat. ¶ Et multotiens quod est

medicia vehemĩtioꝛis opõis i pmutãdo ꝯple
xionẽ ſꝫ pp ſui ſubtilitatẽ nõ pmãet dõec ſu
am pficiat opõnẽ. Eſt ergo nobis neceſſariũ
ei aliqd adimiſcerꝭ qͦ ipſã iſpiſſet τ retieat lꝫ
ex ea ſue opõis pucĩat ꝯtrariũ ſicut balſão
admiſcemus ceram τ reliqua ad hoc vt ipꝫ
tãto tpe retineatꝭ in quo ſuã pficiat opõem.

¶Ad ſcieñ qualr τ quando oꝫ euãri. C.iii.

RES q̃ ꝺmrãnt rectitudinẽ iudicii i euãn
do ſũt.x.replõ τ virtꝰ ꝯplõ τ accñtia cõ
uẽiẽtia: ſicͣ ſi ꝯtigeret ꝙ nãꝫ ſoluere vellemꝰ
deide accideret vẽtris ſolõ:qm̃ vẽtrẽ ſoluere
ſup vẽtris ſolonẽ ẽ tioꝛoſũ:τ figura τ etas τ
tps τ aeris τ regiõis diſpõ τ ꝯſuetudo euãn
di τ ars euãndi: h nãqꝫ cũ fuerit ꝯria ſignifi
catõi pp qꝫ euãtio faciẽda erit phibebũt eua
cuationẽ. ¶Vacuitas itaqꝫ ſine dubio euõ
nẽ fieri phibꝫ.τ ſilr cũ debilitas cuiuſcũqꝫ
triũ virtutũ fuerit.verũtñ qñꝫ plus eligimꝰ
alicuiꝰ virtutis debilitatẽ qꝫ ipedimẽtũ relin
quẽdi euãtionẽ.τ h qdẽ ẽ i virtutibꝰ ſẽſibilibꝰ
τ motis cũ fiduciã hũerimꝰ ſuccurrẽdi rei ti
moroſe ſi acciderit τ ſilr i oibꝰ virtutibꝰ. Cõ
plõ qqꝫ cala τ ſicca ad h phibꝫ τ fra τ hũi
da calitatẽ nõ hñs aut debilitatẽ hñs ab ea
ẽt phibꝫ:i cala ãt τ hũida facile faciemꝰ illd
τ fortiter. ¶Figura ãt.ſ.ſupfluitas matiei ãt
raritas ab ea phibꝫ pp timorẽ ne ſpũs reſol
uatꝭ.τ ſilr oꝫ i regẽdo debilẽ τ macꝝ multaꝫ
cholerã rubeã i ſãguie hñtẽ vt ei blãdiaris τ
nõ ipm euẽs:τ vt eũ nutrias ex eo qͦ bonũ
gñat ſãguinẽ ad fritatẽ τ hũiditatẽ declinan
tẽ.qm̃ ex h ſui hũoꝛis ꝯplõ rectificabitꝭ: aut
foꝛtaſſe ſpiſſũ foꝛtẽ efficies τ euões tollera
bit:τ ſilr oꝫ ne illũ euãre ſis auſus q ex ꝯſue
tudie paꝝ cõcedit qꝫdiu ab eiꝰ euãtõe abſtine
re poteris. ¶Supflua qqꝫ piguedo ab eo p
hibꝫ pp timorẽ ne fritas dñetꝭ:τ ne caro vẽaſ
ꝯpmat τ eas extiguat cũ vacuas iuẽerit τ ca
loꝛẽ ſufficiet innatũ: aut ſupfluitatis expmẽ
do ad iterioꝛa expellat. ¶Accñtia qqꝫ mala
ſicͣ aptitudo colirice paſſiõi τ ſpaſmo ab ea p
hibẽt. ¶Etas pterea ẽt q nõdũ ad augmẽti
ꝯplemẽtũ pueñit aut ad ꝯſũptõis terminũ eſt
trãſiẽs ab ea phibꝫ. ¶Hoꝛa qqꝫ multũ ca
lida aut multũ fra ab ea phibꝫ. ¶Et regio q
dẽ meridiõalr vehemẽter cala ab ea phibet:
qm̃ plima eoꝝ q̃ vẽtrẽ ſoluũt ſũt cala:τ dua
rũ acuitatũ ꝯiũctio tollerari nõ põt qm̃ vir
tutes i eis debiles erũt τ diſſolute τ qꝛ exte
rioꝛ caloꝛ mãꝫ ad exterioꝛa trahit:τ medicia
ipſã trahit ad iterioꝛa:qre ide pueñit i diuer
ſas ptes ptractio τ ad reſiſtẽtiã pducit. Et
ſeptẽtriõalr multũ fra ab ea phibꝫ. ¶Par
ua qqꝫ euãndi ꝯſuetudo ab ea phibꝫ. Ars ẽt
q multũ fit euãtio ſicͣ fuiẽdi i balneo.τ onera
doꝛſo deferẽtiũ ab ea phibẽt τ ad vltimũ oiſ
ars laboꝛioſa. ¶Scias pterea ꝙ itẽtio in oi
euãtõe ẽ vna qnqꝫ reꝝ.aut euõ illiꝰ ꝙ ẽ euãn
dũ τ ſeqꝭ ipm pculdubio trãqlitas niſi ꝙ re
ceptaculoꝝ laſſitudo ipm ſeqꝭ: aut calitatis
ebullitio aut febꝛis ephimera aut alie egritu
dies q̃ ꝯmittãtꝭ:ſicͣ excoꝛiatio quã ventris ſo
lutio i iteſtis facit:aut vlcera q̃ vrie puoca
tio i veſica facit.τ h qdeꝫ lꝫ iuuamẽtũ ꝯferat
eiꝰ tñ vtilitas nõ ſentitꝭ:imo qñꝫ pſentalr do
let dõec accñs rẽoueatꝭ. Et fa eſt ꝯſideratio
ptis ſue decliatõis ſicͣ nauſea q̃ võitu mũdatꝭ
τ moꝛdicatio i ventre q̃ ventris ſolone remo
uetꝭ. Et tertia eſt mẽbꝝ egreſſiõis eiꝰ a pte d
cliatõis eiꝰ ſicut baſilica dextra i egritudine
epis τ nõ cephalica dextra.qm̃ ſi erroꝛ pue
nerit i tali qle eſt illd quãdoqꝫ ſeqꝭ ide tioꝛ.τ
oꝫ qͦ vt ſint mẽbꝝ egreſſiõis ignobiliꝰ illo a
q fit euõ ne mã ad illd decliet qͦ eſt nobiliꝰ.
¶Opꝫ pterea vt ſit eiꝰ exitꝰ nãlis:ſicut mem
bꝛa vrie gibboſitati epis τ iteſtia ꝯcauitati
ipſiꝰ. ẽ tamen cũ membꝝ a q expellitꝭ eſt ipꝫ
mẽbꝝ p qͦ euõ facienda eſt: ſꝫ eſt i ipſo egri
tudo vetꝰ aut recens pp qꝫ eſt timendũ d cur
ſu hũoꝝ ſup ipꝫ. Ipſi ergo ad aliͦ qͦ ſit me
liꝰ trãſponendi ſũt.τ eſt etiã cũ ex ſupatõe hu
moꝝ tietꝭ ſup ipꝫ egritudo:ſicͣ cũ tractꝰ fit ab
oculo ad gulã.qm̃ tietꝭ ne illi quãdoqꝫ ſupue
niat ſuffocatio:iͦ qle eſt hmõi ſuauiter τ mol
liter fieri dꝫ. ¶Nã qqꝫ plerũqꝫ talr opatꝭ et
euãt nõ p pteꝫ q ꝯſueuit iͦ vt mẽbꝝ cuſtodi
at cũ debile fuerit:τ plerũqꝫ etiã eſt vt ſit illd
qͦ nã euãt ptis lõgiq̃ τ oppoſite τ remãeat
cũ ipſo ambiguitas:ſicut cũ a capite ad anũ
aut crus aut pedeꝫ euãt. nõ.n. pcerto ſcitꝭ ſi
ex toto ſit cerebꝛo aut ex vno vẽtriclo.τ qrta
qdeꝫ ẽ hoꝛa euõnis ipſiꝰ nã dicit Gal.paratꝰ
ꝙ i chꝛõicis egritudibꝰ maturatio tm̃ τ nihil
plus expetãda eſt. τ tu qdeꝫ iã ſciuiſti qd ſit
maturatio:τ anteqꝫ euẽſ poſt maturatõeꝫ ex
ſubtiliatis i potu tribuere dẽs ſicͣ aqꝫ iſopi τ
haſce τ ſeiuꝫ:ſꝫ τ i acutis ẽt egritudibꝰ matu
ratõeꝫ expectarꝭ meliꝰ ẽ τ pcipue cũ qete fue
rit.qͦ ſi mobileſ fuerit tcͣ ad euãñ mãꝫ feſtia
re erit meliꝰ qm̃ motꝰ eiꝰ ẽ maiꝰ qꝫ ſue euõnis
añqꝫ ipſa ſit matura:τ ppe cũ hũoꝛes fuerit

subtiles: ꝛ p̄cipue cū i ꝯcauitatibꝰ venaꝝ fue
rit ꝛ nō i mēbris igrediētes. ¶Cū aūt hūoꝛ i
vno fuerit mēbro ꝯp̄hēsus nullo mō moueať
dōec mutareť ꝛ eēntiā hēat tēperatā vel apa
tā quā tu sciuisti i suo loco. ¶Et silr cū n̄ fue
rimꝰ securi ꝙ virtꝰ vsqꝫ ad maturitatis horā
ꝑduret eūabimꝰ eā postq̄ꝫ nobis cauerimꝰ vt
eiꝰ subtilitatē ꝛ grossitiē sciamus: qm̄ si spissa
fuerit ꝛ grossa ipsā moueř nō debemꝰ nisi pꝰ
subtiliationē. ¶Eiꝰ vero grossitiē cognosce-
mꝰ ꝑꝑea ꝙ fastidiū p̄teritū iā p̄cessit: aut sub
hypocōdrijs doloꝛ extēsiuꝰ aut aduētꝰ apatis
i iterioribꝰ. Qd̄ aūt magis custodire debe-
mꝰ i hmōi dispōe ē hitudo cānaliū ne ipsi sint
clausi: ꝛ post hoc qdē totū tibi poře erit vt an
te maturatōez vētrē soluas. Et scias ꝙ ma
teriei eūo ꝛ ipsiꝰ de suo loco eradicatō ē ꝭm
vnū duoꝝ modoꝝ. vnꝰ eoꝝ ē ꝑꝑ attractionez
q̄ fit ad lōgiquā diuersitatē ꝛ alter ꝑꝑ eā que
ad ꝓpiquā. Et suaꝝ qdē horaꝝ dignioꝛ est
cū i corꝑe nullomō ē alicuiꝰ materiei reple-
tio. Pōamiꝰ taqꝫ ꝙ ab oꝛe viri supiꝰ multꝰ
fluat sāguis ꝛ ab hēoꝛꝛoidibꝰ mulieris super
flue fluat sāguis. Vnū itaqꝫ duoꝝ faciemus
aut trahemꝰ ꝑ ꝯclinatōez q̄ fit ad ꝓpinq̄ꝫ di
uersitatē ꝛ oportebit tūc vt māꝫ ad nares de
clinemꝰ faciēdo sāguinē ex naribꝰ fluere: ꝛ in
altero ad mřicē ꝓuocādo mēstrua: aut si vol
uerimꝰ ad lōgiquā diuersitatē attraheř eūa
bimꝰ i p̄ sāguinē a venis ꝛ locis que sūt i ife
rioꝛe ꝑte corporis: ꝛ i ꝭo a venis ꝛ locis q̄ sūt
i supp̄ma ꝑte corꝑis. Et n̄ oꝫ qdē vt i duas
diametros ꝓlōgationē faciaſ: sꝫ i vna tm̄ que
fit diameť magis lōgiq̄: nā si mā fuerit ī sup
p̄mo dextre ꝑtis nō erit attrahēda īfimū sini
stre imo ad īfimū ipsiꝰ dextre. Et hoc quidē
ē illō qd̄ ē magis nčiū aut ad sinistrā a supp̄
mo si fuerit tm̄ lōgiq̄ q̄ꝫtū ē ab hūero ad hūe-
rū ꝛ nō fuerit dispō eius sic dispō duoꝝ lateꝝ
capitis. Mā nāqꝫ si ī dextra capitis fuerit eā
ad īferioꝛa ꝛ n̄ ad sinistrā traheř capitis. Cū
qꝫ māꝫ ad lōgiquū traheř volueris loci dolo
rē priꝰ sedabis vt ipsiꝰ minuať ꝯp̄ssio ꝑ attra
ctōez: qm̄ doloꝛ ē trahēs. Cūqꝫ ad locū non
obedit ad quē ipsā trahis n̄ violēť agas: qm̄
q̄nꝫ violētia illa ipā mouebit ꝛ subtiliabit ꝛ n̄
traheť ꝛ fiet velociꝰ ꝯclinās ad dolētē locū ꝛ
forsitā tibi sufficiet vt trahas lꝫ n̄ eūes: qm̄ ip
sa attractio eiꝰ iter ad mēbrū ꝓhibet lꝫ nō ex
trahaſ: ꝑ ipsā ḡ attractionē ad itētionē ꝑuenie
mꝰ: lꝫ cū ipsa n̄ eūaueris sꝫ ꝯclinatōe ꝯtētus
fuerit q̄ fit ligādo mēbra opposita aut vēto-
sis ꝛ medicis rubificatibꝰ. ꝛ ad sūmū cū om
ni qd̄ doloꝛē efficit. ¶Ex materiis aūt q̄ ad
eūandū sūt facilioꝛes sūt ille q̄ sūt i vēis dein
de ille q̄ i mēbris ꝛ iūcturis: qm̄ q̄nꝫ ē diffi-
cile eas extrahere ꝛ eūare: iōqꝫ necesse est vt
cū eūabunť alie cū eis egrediāť. ¶Eūatio p̄
terea ē nčriū ne ꝓperet comedere nutriētia
multa ꝛ mala q̄ nā idigesta trahat. qd̄ si ali-
qd ex hoc fieri necesse fuerit optebit vt pau-
lati ꝛ suauiter fiat dōec fit ꝭm oꝛdinē: ꝛ vt sit
qd̄ corpꝰ igrediť digestū ꝛ ꝯueniēs. ¶Miu
tio q̄qꝫ ē eūo hūoꝛibꝰ eq̄lr augm̄tatis ꝓpꝛia.
¶Eūo vero hūoꝛi qui i q̄ꝫtitate solū augmē
tať aut corrūpiť ꝓpa ē alia a miutōe. Dis p̄
terea eūo q̄ ē supflua ꝭm plm̄ febꝛes generat
¶Quūꝫ vētris ꝯstrictō q̄ flueř solebat aliq̄ꝫ
egritudinē possidere fecerit illius eūatōis re
uersio ꝭm plꝫ ipꝫ medicabiť sicut ab eo quē
ꝯstrictō saniei auriū aut mucoꝝ nariū verti
ginē possidere fecit eius reuersio ipsā remo-
uebit. ¶Et scito ꝙ residuū materiei dimitte
re qd̄ necesse erat eūare mīus nocum̄tū ē q̄ꝫ
exquisitissime eūare ꝛ ꝑuenire i ipsa ad hoc
vt virtus terrať: qm̄ multotiēs nā hoc resol-
uit residuū. ¶Quūqꝫ hūoꝛ illius fuerit gene
ris cuius eē oꝫ ꝛ eger tollerare pōt nō terre
ri dēs ex supfluitate: q̄nꝫ ēt ꝯtingit cū te eūa
re oꝫ vsqꝫ ad lipotomiā. ¶Quūqꝫ alicuius
virtus foꝛtis fuerit ꝛ ipsoꝝ hūoꝝ mā multa
ꝛ mala ipsā paulati eūa. ꝛ silr quū materia
vehem̄ter fuerit penetratiua aut cū sanguine
multū mista nō poteris ipsā vna vice eūare
sicut ē i sciatica ꝛ artetica lōgi tp̄is ꝛ cācro
ꝛ scabie antiq̄ ꝛ carbūculis veteribus. ¶Et
dēs scire ꝙ vētris ſolō a supioꝛibus trahit ꝛ
ab iferioꝛibus eradicat. Duabus ergo attra
ctōibus ē apta ꝯueniēti ꝛ diuerse q̄ ēt pꝰ ma
materieꝝ quietē ē ꝯueniēs. Quū ergo ma
terie fuerit a supioꝛibus ad diuersū trahꝫ eas
ꝛ ipsas ēt eradicabit a locis vbi sūt. vomitu
vero fit attractio ꝛ eradicatio ecōuerso. Mi
nutōis p̄terea dispō diuersificať ꝭꝫ loca a q
bus sanguis accipiť sicut sciuisti minus itaqꝫ
cūctis oībus eūere dignus est ille cuius bo-
nus fuerit ꝛ digō bona. In regionibus q̄qꝫ
calis moꝛātes eūatōe paꝝ indigent.

¶De regulř cōibus vomitui ꝛ solutōi vētris
q̄lr trahit ad ꝙ vētrē soluit ꝛ vōeř fac. c. iiii.

OPꝫ vt illiꝰ cibꝰ cuiꝰ soluēdꝰ ē vēter aut
vōitꝰ ꝓuocādꝰ ꝑtiať vt ꝙ ei ī vna die su

ficiebat inkt̃is cõedat vicibus: τ vt fint cibi di
uersi τ pot⁹ ẽt diuersi. Ex hac nãqȝ dispõe
accĩt stõ vt expelleṙ ðsideret qð ẽ i eo supius
aut iferiu⁹. Ex cibo ãt ñ diuerso nȝ sup aliũ
cibũ igrediẽte stõus ẽ auar⁹ τ ipȝ forti ɔtiet
retẽtõe. τ ꝓpe si fuerit ei⁹ q̃ȝtitas pua. Mol
lẽ vero hñs vẽtrẽ nihil ex hoc faceṙ dȝ. ¶ Et
scias ꝙ võitus τ vẽtris solo τ q̃ eis assilanṫ ñ
attinẽt ei q bono vtiṙ regie: qm̃ ille q bñ regiṙ
nõ idiget nisi eo qð fit istis leuius: τ fortasse
excusabũt ea exercitium τ fricatio τ balneũ.

Amplius si eius corpus repletũ fuerit pl̃m
talis repl̃õis q̃lis ẽ ipsi⁹ erit ex eo q hũoꝝ me
lior ẽ .s. ex sãguie. Minutio igiṙ ẽ illð qð ad
ipȝ mũdificañ erit nẽriũ τ ñ vẽtris solo. Cũ
ãt miutio nẽria fuerit τ vẽtris solo ex aliq̃ qð
fit vt helleborus τ violẽte medicie a miutõe i
cipe ðbes qm̃ hoc ẽ ex p̃ceptis. Hip. i libro
epidimiaꝝ τ h ẽ veritas. τ sil̃r si hũores fuerit
phl̃atici cũ sãguie misti ꝙ si viscosi τ fr̃i fuerit
fortasse miutio grossitudinẽ τ viscositatẽ eis
augmẽtabit. Incipieñ ḡ erit a solone vẽtris
τ ad sũmũ si hũores fuerit eq̃les p̃mite miu-
tõez τ si postea supabũdauerit euã: ꝙ si eq̃les
ñ fuerit i p̃mis supabũdãtẽ euã hũorẽ dõec
eq̃ṫ: postea miue. τ ei q añ miutõez p̃miserat
medicinã: cũ miutiõez p̃mitteṙ debebat post
põat miutõez diebus paucis: cui puũ iteressit
spatiũ ex q̊ miutus fuit τ euatõe idiget medi
cinã sũeṙ ẽ ei ɔueniẽtius. Mltotiẽs p̃terea
ex haustu medicie ille q miuiðbebat pueñit ad
febrẽ τ ad estuatõez. τ si ex eis qesceṙ faciũt ñ
geuerit scias ꝙ miutionẽ p̃mittere ðbebat.

Nõ oẽs p̃terea euones sũt nẽrie pp supflui
tatẽ repl̃õis: imo qñȝ sũt nẽrie pp egritudis
magnitudinẽ τ pp repl̃onẽ sȝ q̃litatẽ τ nõ sȝ
q̃ȝtitatẽ. Et multotiens qde ẽ euo necessaria
sȝ superuenit aligd qð ꝓhibet τ nõ est ibi in
geniũ nisi i ieiunãdo τ dormiẽdo τ emẽdãdo
ɔpl̃onis malitiã q̃ ex repl̃one ꝓuenit. Am-
plius euatõis q̃dã ẽ q̃ ẽ sȝ modũ p̃seruatõis
sicut idiget ille cui podagra eueniṙ solet τ epi
lepsia τ reliq̃ ab eis i hora cognita: τ ꝓprie in
vere. Ei ergo necessariũ ẽ vt p̃seruatõe vta
tur ante suã horã τ euet ea que ꝓprie i ipsius
egritudie sũt euanda siue sit minutio siue vẽ
tris solo: τ fortasse desiccãtia exterius appõe-
re τ medicinas abstergẽtes ẽ euare: quemad
modum hydropisim patientes faciũt. Qñqȝ
etiã necesse est te dare medicinã que sit ex ge
nere euandi hũores in q̃litate sic quũ scãonea

est tibi nẽria ad euañ chol̃aȝ rubeaȝ: ei ergo
admisceñ ẽ illð qð ipsã i q̃litate diuersificet
τ i vẽtrẽ soluẽdo cũ ea ɔuciat τ ipsã ab cũa
tiõe nõ ꝓhibeat sic myrobol̃. τ emẽdeṫ ɔpl̃o
nis malitia si p⁹ acciderit. ¶ Hñtiũ q̊qȝ i ite
riorib⁹ ap̃a vẽtrẽ soluere ẽ difficile τ faceṙ vt
vomãt. qð si tibi nẽriũ fuerit da eis qð fit si
cut volubil̃ τ sem̃ croci hortẽs τ apozia poly
podii τ casiã fistulã τ his sil̃a. Hip. q̊qȝ igt q
fuerit macer τ fuerit nãe cui võere sit facile
meli⁹ erit i mũdãdo ipȝ vt ad võitũ adducaṫ
τ vt sit hoc i estate aut vere aut autũno τ ñ
i hyeme. ei vero q mediocris fuerit figure cõ
ueniẽtior ẽ vẽtris sol̃o: q, si sibi euo q̃ fit vo
mitu necessaria fuerit vsqȝ ad estatẽ expectet
ab ipso tñ sibi caueat quũ eo nõ idiget. verũ
tñ añq̃ȝ vẽtris fiat sol̃o aut võit⁹ p̃mittẽda ẽ
hũoris subtiliatio q̃ ẽ euand⁹ τ amplificatio
cãnaliũ τ ipsoꝝ aptio: qm̃ hoc ẽ ex eo qð cor
pus a pena secuꝝ reddit. τ scito qð faceṙ na
ture ɔsuetudinẽ lenitatis τ obediẽtie ei qð
vis ex sol̃one vẽtris τ võitu facili añq̃ȝ medi
cia deṫ aut võit⁹ ẽ ex regimib⁹ apiẽtib⁹. Am
pli⁹ vẽtris sol̃o τ võit⁹ cũ macredie vẽtris ẽ
difficilis τ laboriosus τ timorosus. ¶ Medi
cia q̊qȝ võitũ faciẽs qñȝ fit vẽtris solutia cũ
stõus fuerit fortis aut bibita fuerit sup fortẽ
famẽ: aut q eã bibit hũerit passionẽ col̃icã et
nature lenitatẽ: aut si vomere nõ ɔsueuerit:
aut si medicia i sua subã ḡuis fuerit τ velo
cis descẽsiõis. ¶ Et vẽtris solutia facit või
tũ pp debilitatẽ stõi: aut pp malitiã fecis sic
citatẽ: aut ppea ꝙ medicia abhorreṫ: aut ꝓp
terea ꝙ bibitor fastidiũ hr̃e solet. ¶ Ois pre
terea medicia q̃ vẽtris ẽ solutia cũ nõ ipm
soluit aut soluit sed nõ id qð ẽ matuꝝ mo
uet hũorẽ quẽ dȝ soluere τ dilatat ipm i cor
pore: supat ergo corpus τ ɔuertũṙ ad ipsum
hũores alii q̃re hũor iste i corpore multiplica
tur. ¶ Ex hũorib⁹ q̊qȝ ẽ q ẽ velocioris obediẽ
tie võitui s̃m pl̃m sicut chol̃a. τ ex eis ẽ qui
võitui r̃bellis erit sic mel̃ia τ ex eis ẽ q iter h
τ hoc ẽ medi⁹ sicut phl̃a. Et febrẽ qdẽ hñtis
vẽtrẽ solueṙ meli⁹ ẽ q̃ȝ faceṙ vt ipse võat τ cu
ius hũor descẽdẽs fuerit sicut: liẽteriã hñtis
faceṙ vt võat ẽ icõueniẽs. ¶ Mediciaꝝ p̃te-
rea vẽtris solõnẽ faciẽtiũ deterior ẽ q̃ ex me
dicis ẽ ɔposita multe diuersitatis i tp̃e in q̃
soluẽd⁹ ẽ vẽter qm̃ vẽtris solõ ɔturbaṫ: τ p⁹
vẽtrẽ solit añq̃ȝ faꝛ τ qñȝ p̃ma ipsã faȝ expel
lit. ¶ Ampli⁹ q biberit aligd vẽtris solõnem

aut võitũ ſibi faciẽſ corꝑe ipſi⁹ lipido neceſſe
erit vt ei vertigo accidat aut mordicatio i vẽ
tre ⁊ anguſtia ⁊ qđ ab eo expelleť egredieť: cũ
difficultate: ⁊ ad vltimũ qdẽ dũ medicia ſuꝑ
fluitates euãt nõ erit i ea eſtuatio: quũqȝ q
medicinã biberit eſtuationẽ hr̃e cepit iã eua
cuat qđ ſuꝑfluũ nõ ẽ. ¶ Hũoꝛ ꝑterea q võí
tu aut vẽtris ſolone euãť cũ ad aliũ mutabiť
hũoꝛẽ ſignificabit ꝙ iã corp⁹ ẽ mũdatũ a ſuꝑ
fluo hũoꝛe quẽ euãre volum⁹ qđ ſi mũdifica
tio vſqȝ ad iteſtioꝝ raſurã ꝑuenerit ⁊ ad reȝ
nigrã fetidũ hñtẽ odoꝛẽ erit malũ. ¶ Sõnus
q̊qȝ cũ p⁹ vẽtris ſolonẽ aut võitũ fuerit mul
tus demr̃abit ꝙ euõ iã ꝑfecte mũdauit cor-
pus ⁊ ꝯtulit. ¶ Et ſcias ꝙ cũ ſitis p⁹ vẽtris
ſolonẽ aut võitũ fuerit foꝛtis marimã ⁊ vlti
mã purgatõis bonitatẽ ſignificabit. ¶ Sci-
to ẽt ꝙ medicia vẽtris ſolutia expellit illud
qđ euãt cũ virtute attractia q̃ attrahit hũc
eũdẽ hũoꝛẽ ⁊ foꝛtaſſe attrahit groſſũ ⁊ relin
qt ſubtilẽ: quẽadmodũ fac̃ illa q̃ melĩã expel
lit. ¶ Illi⁹ ꝑterea verbũ q dicit ꝙ ipſa gñat
illđ qđ attrahit: aut ꝙ i ꝑmis attrahit qđ ẽ
ſubtile nõ ẽ aliqđ. ⁊ G. qđ lȝ h̃ ſẽtiat penit⁹
tñ dicit ꝙ medicia vẽtris ſolutia i q̃ nõ ẽ vẽ
toſitas cũ vẽtrẽ nõ ſoluerit ⁊ digereť gñabit
hũoꝛẽ quẽ attrahere ſolebat: ſȝ hmõi dicta
nõ ſũt ꝯueniẽtia. ⁊ vr̃ qdẽ ꝙ G. ex h̃ ꝙ cer-
tificat ſẽtiat ꝙ iter attrahẽtẽ medicinã ⁊ hu
moꝛẽ attractũ ſit ꝯueniẽtia i ſubãm. ⁊ ꝑꝑ h̃
attrahit ipȝ: ſȝ h̃ nõ ẽ veꝝ qm̃ ſi attractio fie
ret cũ ꝯueniẽtia ferꝝ attraheret ferꝝ cũ ipȝ
ſuꝑaret ⁊ auꝝ attraheret auꝝ cũ ipȝ ſuꝑaret
q̃titate ſua. h̃ tñ certificare nõ ẽ medici. Et
dẽs ſcir̃ ꝙ hũoꝝ attratio q̃ fit potu medicia
rũ ſoluẽtiũ vẽtrẽ aut võitũ faciẽtiũ nõ ẽ niſi
i vẽis i qb⁹ veneꝛt dõec ad iteſtia ꝑueniãt et
ſtõȝ. ⁊ hic nã moueť ad h̃ vt eos expellat ex-
tra. ⁊ raro qdẽ accit vt cũ vẽtris ſolutiuũ bi
biť ad ſtõȝ aſcẽdãt: ⁊ ſi aſcẽderit ad võitũ de
clinabũt. qđ ãt ad ſtõȝ aſcẽdẽ nõ dimittit nõ
ẽ niſi ꝑꝑ duas cãs. vnaꝝ q̃r ẽ qm̃ medicia vẽ
tris ſolutia velociteꝛ penetrat ad iteſtia. ⁊ al
tera ẽ qm̃ cũ medicia vẽtris ſolutia bibeť nã
ꝑꝑat ad h̃ vt ex vẽis meſaraicis ad iferioꝛa
expellat ⁊ nõ ad ſuꝑioꝛa: qm̃ hõc ꝑpĩquũs ẽ
⁊ facili⁹: ⁊ qꝛ illđ qđ ẽ p⁹ eas nõ ẽt ipſas ꝯꝑ
mit ⁊ hoc qđ ẽ ex eo qđ nãȝ mouet vt ex ꝑpi
qoꝛib⁹ expellat vĩis. qđ ſi medicia virtutẽ hẽ
ret attractiuã q̃ hũoꝛẽ ꝯitrareť ẽt nã virtu
tis expulſiue magis digna vt i ſão ⁊ foꝛti ſu-
ꝑaret: lȝ medicia ñ attrahat niſi ad viã ſigna
tã. ¶ Medicie vero võitũ faciẽtis diſpõ ẽ di
uerſa ab h̃ qm̃ cũ i ſtõ fuerit i eo moꝛabiť et
hũoꝛẽ ab iteſtis ad ſe ipſã attrahet ⁊ ſua vir-
tute ſuꝑat ad reſiſteñ virtuti nãli. ¶ Et ſcias
ꝙ plȝ attratõis hũoꝝ q̃s medicie attrahunt
nõ ẽ niſi ex vẽis: ⁊ ex eo qđ ẽ multe ꝑpingta
tis: qm̃ attractio fit i vẽis ⁊ i eis q̃ nõ ſũt vene
ſicut hũoꝛes q ſũt i pulmõe q ꝑꝑ vicinitateȝ
ad ſtõȝ ⁊ iteſtia trahũť lȝ i vẽis nõ vadãt. et
dẽs ſcire ꝙ attractio q̃ fit ꝑ nares ex medici
nis ſiccis ẽ cã euãdi hũoꝛes a coꝛꝑe ſicut in
hydropiſi.

¶ De ſmõe purgatõis ventris ⁊ regulis eius. Capitulum. v.

Iam i ꝑcedẽti ſmõe oñdim⁹ qũo ſit cor-
pus ꝑꝑañ ad recipieñ id qđ vẽtrẽ ſoluit
añq̃ȝ purgeť cũ amplificatõe poroꝝ ⁊ lenifi-
catõe nãe ⁊ ꝑpẽ i egritudib⁹ frĩs ⁊ ad ſũmuȝ
nãȝ mollificare añq̃ȝ vẽter ſoluať ẽ ꝯpetẽſ re
gula i q̃ erit ſecuritas: niſi i eo q colice paſſio
ni valde ẽ apt⁹: ex hoc nãqȝ nihil iſti ẽ facieñ
qm̃ eẽt cã ſuꝑfluitatis q̃ ei accidet. ¶ Solu-
tio nãqȝ vẽtris alicui⁹ talis qlis ẽ iſte res ad
miſcẽda ẽ i q̃ ſit virt⁹ võitia ne ꝑꝑet deſcen
dere de ſtõ añq̃ȝ ſuã ꝑficiat opõeȝ: imo equẽ
tur i ipſo duaꝝ mediciaꝝ virtutes ⁊ ꝑficiat
vẽtris ſolutia opõeȝ ſuã ⁊ võitia ſuã ecõuer
ſo illi⁹. ¶ Trauli q̊qȝ ſũt ex eis q colice paſſio
ni ſũt apꝑati foꝛtẽ igr̃ nõ tollerãt medicinaȝ
ipſoꝝ tñ ꝑlũmi colicã icurrr̃t paſſionẽ ex reu
matiſmus ſuoꝝ capitũ. ¶ Ex cã ꝑterea tioꝛo
ſa ẽ vt medicia vẽtris ſolutia ſanať fece ⁊ i
teſtis exñte ſicca: imo expellẽda ẽ ſaltẽ cũ cli
ſteri aut iure mollificatio. ¶ Balñeũ q̊qȝ in
gredi añq̃ȝ vẽtris ſolõ fiat aliq̃ȝtis dieb⁹ ẽ ex
eis q̃ bñ ꝑꝑant niſi aliqđ ꝓhibuerit: ⁊ oȝ qdẽ
vt inter balneũ ⁊ hauſtũ medicie paruũ inter
ueniat tp̃s poſt medicinã q̊qȝ nõ igrediatur
qs balñeũ: qm̃ trahit materiã ad exterioꝛa: et
nȝ eſt bonũ niſi ad ventrẽ ꝯſtringeñ ꝑter in
hyeme qꝛ nõ eſt timeñ ꝑmã balnei caſam in
gredi tali mõ ne caloꝛ ſit vllo mõ ipediẽs ad
attrahendũ. ſȝ ſit ad mollificandũ. Et ad vl-
timũ oȝ vt aer illius q pharmaciã bibit ſit ca
liditatis pauce ne ſudoꝛẽ faciat nȝ turbatio-
nẽ. qm̃ hoc eſt ex pꝛeparatoꝛiis. Fricatio q̊qȝ
⁊ ex oleis inũgi eſt ſimiliter ex pꝛeparatoꝛiis.
Quum auteȝ aliquis medicine aſſuetus nõ
ẽ neqȝ eã bibit melius ẽ medico vt ſibi caue
at ne vẽtris ſolutia violẽtas virtutes hñtia
ei tribuat. ¶ Faſtidiũ vero hñtib⁹ ⁊ hũoꝛes

viscosos et i hypocōdris tēsionē:aut q i suis iterioribꝰ hꝫ iflāmatōeꝫ aut oppilatōes nō ē dañ aliqd dōec ista rectificēt nutriētibꝰ mollificātibꝰ ꝛ balneo ꝛ rege ꝛ dimissiōe eiꝰ qđ mouet ꝛ eiꝰ qđ iflamat. ¶ Illis vero q stantes bibūt aq̄s ꝛ hñtibꝰ splenes fortis medicine sūt necessarie. ¶ Quūqꝫ aliqs medicinaꝫ vētris solutiuā biberit melius erit ei si medicia fuerit fortis vt sup eā dormiat antequaꝫ opeꝛ:qm̄ opabiꝛ meliꝰ:ꝛ si debilꝛ fuerit melius erit ei ne sup eā dormiat:qm̄ nā digeret medicinā. ¶ Quūqꝫ medicia opari ceperit meliꝰ erit ei ne sup eā dormiat q̄cūqꝫ modo fuerit. ¶ Ampliꝰ cū aliqs medicinā bibit nō illico sup eā se mouere dꝫ:sꝫ dꝫ sup eā qescere vt ipsā nā circōdet ꝛ i ea opeꝛ qm̄ nisi natura i ipsa opata fuerit nō opabiꝛ ipsa in naturā. ¶ Odores q̊qꝫ nauseā ꝓhibētes olfacere dꝫ sicut ē odoꝛ mēte ꝛ rute ꝛ apii ꝛ cydonioꝝ ꝛ boli coꝛasceni aq̄ rosacee ꝛ pauco aceto aspsi.ꝛ ex odore medicie qs exterritur cū medicinā bibit nares ↄstrigat. ꝛ q medicinā abhoꝛret dꝫ masticare paꝝ ex tarchon: iō vt sui oris vel odoris virtus stupida fiat ꝙ si vomere timuerit extremitates ↄstrigat ꝛ cū ipsā biberit desup rē stipticā bibat. Medici ꝑterea pillas q̄s ei daturi sūt qñꝫ i melle voluūt ꝛ qñꝫ sup eas ꝓiciūt mel coctū āt zuccaꝝ coctū dōec eis ide faciūt tunicā. Ex eo q̊qꝫ ē igeniū vtile ē vt sup eas ponaꝛ cera ꝛ pauco oleo mollificata:ꝛ ex eo qđ ē magis ↄueniēs igeniū ē vt os aq̄ aut alia re ipleaꝛ deide pilule sic sūt bibāꝛ sup ipsū:aut q̄ aliq̄ hoꝝ igenioꝝ aptate fuerit:trāsglutienꝛ itaqꝫ oēs ita ꝙ medicie opō nō cognosceꝛ.ꝛ oꝫ vt apozia tepidū bibaꝛ ꝛ pille cuꝫ aq̄ tepida sumāꝛ. Sri ꝑterea stōus ꝛ pedes calefaciēndi. sūt.quūqꝫ ipsiꝰ aīa sedata fuerit ambulet et moueaꝛ paulati:qm̄ motꝰ hic ē iuuatiuꝰ. Ex iterpositōe horaꝝ ex aq̄ calīa tm̄ bibat ꝙ medicia nō liq̄faciat ꝛ expellat ipsā ꝛ eiꝰ debilitet virtutē nisi fuerit i hora qñ necesse est vt vētris strigaꝛ solo. In puto q̊qꝫ aq̄ cale malitie medicie erit debilitatio. ¶ Qui āt medicinā bibere voluerit cale existēs ↄplonis ꝛ debilis stōi erit ei meliꝰ vt eā bibat postquā ꝑus biberit aliqd qđ sit sic aq̄ ordei aut succus ḡnati:aut vt vīr dicā cū stōus recepit nutrieꝛ subtile ꝛ leue:sꝫ q nō ita fuerit erit ei meliꝰ vt eā ieiunꝰ bibat. Primi ꝑterea qbꝰ daꝛ medicia vētri solutis i est ate ex ea ꝓueniunt ad febrē. Opꝫ ergo ne medicie potatoꝛ cōedat vꝛ bibat dōec medicia suā perfecerit opōeꝫ:nꝫ ēt q̄ꝫdiu medicia opaꝛ dormiat nisi volūtas affuerit vt restrigaꝛ. qđ si ipsiꝰ stōꝰ nō tollerauerit ne cōedat ꝑꝑea ꝙ stōus eiꝰ ē cholicꝰ ꝛ cito descēdit ad ipꝫ chol'a:aut ꝑꝑea ꝙ a cōestiōe vehemēter abstinuit ꝛ famē tollerauerit deꝛ ei paꝝ panis isusi pauco vio sis per medicinā añq̄ꝫ vēter soluaꝛ:qm̄ hoc ē ex eo qđ medicinā fortasse adiuuat . oꝫ ꝑterea ne anus aq̄ frīa laueꝛ sꝫ cū cal'a . ¶ Quidā ēt dixerūt ꝙ pille q̄ sūt cū apoziatibꝰ dāde sunt dāde cū apoziatibꝰ q̄ sūt cū eis hōgenea.

¶ Pille nāqꝫ q̄ cholerā expellūt rubeā cum apoziate dāde sūt alicuiꝰ qđ sit verbigr'a: sic fumꝰterre ꝛ q̄ mel'iaꝫ euāt cū apoziate alicuius qđ sit sicut epithymū aut polypodium aut his sil'e:ꝛ q̄ phl'a expellūt cū apoziate alicuius qđ sit sic cētaurea. ¶ Quū āt euaꝛ volueris corpꝰ siccū carnē hñs durā medicina forti sic helleboro ꝛ his sil'ibꝰ vehemēter stude i hūectādo ipm̄ nutriētibꝰ virtuosis:ꝛ ad vltimū cū fortes medicie multi sint timoris tales vꝫ q̄lis ē helleborꝰ:qm̄ i corpe mūdo efficit spasmū:ꝛ repleti corporis ↄmouet hūitatē motu turbido ꝛ ad itestīa trahit illđ qđ ei difficile ē expellere ꝛ titimali venenosi sicut mezerioṇ ꝛ scebr'a:ꝛ eaꝝ ipedimētū cū supant remoueꝛ r'aib. ¶ Ampliꝰ medicia multotiens suū odorē i stō dimittiṭ.āt ergo sicut si medicina ibi remāet:cuiꝰ medicamē ē aq̄ ordei q̄ ipm̄ lauat:q̄ q̄dē melioꝛ erit eoꝝ q̄ i potu sumūꝛ. ¶ Quūqꝫ tp̄s ꝓlōgabiꝛ ꝛ medicia operari nō cepit si alleuiatio fieri poterit vt nihil moueaꝛ fiat ꝙ si qd affuerit tioris meliꝰ erit vt hydromel traiiciat aut eiꝰ sirupū aut aq̄ꝫ i q̄ nitꝝ resolutū fuerit aut subiiciaꝛ ei collyriū aut fiat ei clistere. ¶ Et cāis vero ꝑꝑ q̄s medicia nō opaꝛ ē cānaliū coāgustatio de nāāt ꝑꝑ ↄpl'onē aut ꝑꝑ egritudis vicitatē.i hñtibus.n.palysiꝫ aut apoplexiā mediciaꝝ vie ad suas mās coāgustāꝛ.accit ḡ vt difficile sit faceꝛ q̄tenꝰ vētr eis currat. Duas ꝑterea medicias vētrē soluētes i vna die ↄiūgeꝛ ē tiorosū ꝛ ex extra rectitudinē. Ois q̊qꝫ medicia q̄ alicui hūori ē ꝓp̄a cū ipꝫ nō iuenit ꝑturbat ꝛ vētrē cū difficl'tate facit ꝛ sil'r si ipꝫ i suo ↄrio isusū iuenerit . ¶ Ois ꝑterea medicia hūorē i ꝑmis extrait q ē ei ꝓp̄us deide illū q ē post ipꝫ i ml'titudie ꝛ subtilitate ꝛ reliq̄s sꝫ hūc ordinē ꝑter sāguinē:qm̄ nā vꝫ ad postremū eū

retiet ⁊ recōdit:hūorē vero ex lōgiquo attra here ē difficile. ¶ Ampliꝰ cū tioꝛ affuerit ne nausea aut sincopis alicui accidat postq̄ʒ me dicinā biberit oportebit fieri vt anq̄ʒ medici nā bibat tribꝰ diebꝰ aut duobꝰ cū aq̄ raphāi vomat ⁊ vt raphanū comedat. ¶ Oʒ p̄terea ne multū salis sit i cibis eiꝰ q medicinā vult bibere. ¶ Multotiēs q̄ʒ ex haustu medicine ꝑuenit ad nauseā ⁊ angustiā ⁊ sincopi ⁊ trēo rē cordis ⁊ vētris mordicationē: ⁊ ꝓp̄e cū n̄ solōnē fecerit aut sudorē. Multotiēs p̄terea est nobis nc̄riū vt eū faciamꝰ vomere:⁊ mul totiēs excusat nos ab hoc dare ei retētiua et facere vt aquā ordei bibat q̄tenus venter sol uat ⁊ medicie malitia remoueat ⁊ qd̄ i itesti nis retētū fuit lauet. ¶ Ille vero cuius ↄplō fuerit frā ⁊ suꝑ alios hūores fuerit phl̄a suꝑ abūdās dʒ sumere post medicinam ⁊ ipsius oꝑationē nasturtiū aq̄ cal̄a ablutū cuʒ oleo. ¶ Et q calide fuerit cōplōnis psiliū bibat cū aq̄ frā ⁊ oleo violaceo ⁊ zuccaꝝ tabarzet aut iuleb. ¶ Et ille qdē q tēꝑate ē ↄplōnis semē lini. ¶ Ei āt q excoriationē timuerit itestino rū bolum armenū cū succo granati det. Su mere etiā dʒ qcqd dixius post fluxū vētris ⁊ si nō ipʒ retinebit. Omni p̄terea pharmaciā bibēti cui postea aduenit febris melioꝛ est aq̄ ordei. ¶ Sirupꝰ vero acetosus ē excoriatiuꝰ ⁊ iō tardādus ē vsqʒ ad duos dies aut tres dōec i itestis sua redeat virtus. Ille q̄ʒ q me dicinā bibit s̄a die ē balneū itraturus. Et si ex hūoribꝰ ipsius aliqd relictū fuerit balneuʒ ipʒ mūdare poterit. Nā si videris ꝙ balneū sit ei sapidū ⁊ i ipso delectet erit hoc signū ꝙ balneū ipʒ ab eo qd̄ relictū ē mūdificat. Ipʒ q̄ʒ ideo dimitte:ꝙ si iueneris ꝙ i ipso nō de lectet:imo i eo extuationē patiat expelle euʒ. Scias p̄terea ꝙ ei q itestinoꝝ patit debilita tē plerūqʒ ex medicis vētrē soluētibus adue nit vētris solō fortis ⁊ ꝓlōgabit ei res ⁊ mul tis idigebit medicis donec retineat. In seni bus etiā sil̄r timet ex vētris solōne ipsius no cumētū. Et scito ꝙ ex potu nabit post medi cinas vētris solutiuas ad febres ꝑuenit ⁊ ad extuationē. Post solōnē q̄ʒ vētris ⁊ minu tionē multotiēs in ep̄e aduenit doloꝛ quē aq̄ cal̄e potus rēouet. Et scito ꝙ tp̄s q̄ maioꝛ ca nis ascēdit ⁊ frigoris fortis nō ē tp̄s sumēdi medicinā. Medicina eni i vere aut autūno est bibēda. ⁊ ver qdē ē cū niues de mōtibus cadūt. ⁊ pꝰ ver qd̄ vēit estas i q̄ nō ē sumēda nisi res modica vl̄ subtil̄. Autūnꝰ vero ē veri ↄtrarius. Amplius nāe nō ē faciēda cōsue tudo bibēdi medicinā cū q̄ necesse sit mollifi care vētrē:qa fiet ↄsuetudiaria ⁊ hoc hn̄s ad ipedimētū male finis ꝑueniet. Vnūquēqʒ ēt q fuerit sicce ↄplōnis deijcit fortis medicia.

Oʒ p̄terea vt suꝑ debilē medicinā ex motu minuat ne eius virtus resoluat. Ex medici nis q̄ʒ debilibus bn̄dictis sūt viole cū zucca ro. Et ille cui i hyeme nc̄riū fuerit medici nam bibere vētum obseruet meridionalem. Et i estate dixerūt qdā eoꝝ ecōuerso: ⁊ h̄ qd̄ diuisionē hʒ. Eger cū dbili idiguerit solōne ⁊ nō oꝑabit n̄ magis moueat sʒ dittat. Egri tudo q̄ʒ multotiēs ebullire facit vētris solō nē ⁊ accidit febris ⁊ est quū minutio sufficit.

¶ De superfluitate medicine ventreʒ soluen tis ⁊ de hora constringendi eam. Caplm̄. vi.

Ex significatiōibus qbꝰ cognoscit hora q̄ ē catharticū ↄstrigēdū ē sitis. Quū ergo vētris solō ꝑseuerauerit ⁊ sitis nō acci derit nō erit timēdū ꝙ supfluitas ꝑuēit. Ve rūtn̄ sitis qn̄ʒ accit ⁊ nō ꝑꝑ mltitudinē solō nis vētris:nʒ ꝑꝑ eiꝰ supfluitatē:imo ꝑꝑ cām dispōnis stōi: qm̄ si fuerit calidus aut siccus aut vtrūqʒ faciet cito siti: aut ꝑꝑ cāʒ dispōis medicie cū fuerit cal̄a pūgitiua: aut ꝑꝑ cām māie i se ipa:qm̄ cū fuerit cal̄a sic chol̄a:aut i talibus q̄les sūt cāe hmōi nō erit lōge qn se stiā veniat sitis:⁊ si cū hoc haꝝ reꝝ accit cō trariū nō erit lōge qn penitus sitis cū tardi tate vēiat. Quū ḡ videris ꝙ sitis iā supfluit ⁊ ꝙ vētris solō nō sit pauca ↄstrige:⁊ p̄cipue cū cāe festinatiōis sitis ⁊ velocitatis ipsiꝰ nō fuerit i vētre:qm̄ i hmōi n̄ debes tardare cō strictionē cū sitis appuerit. Qn̄ʒ etiā eritꝰ eius qd̄ egredit ē demōstratiuus hore ↄstri gēdi. Qui eni cholerā expellit rubeā quū vi derit ꝙ iā ꝑuenit ad phl̄a sciat ꝙ iā medicia supflue oꝑat:⁊ q̄ʒtomagis si ad cholerā ꝑue nitur nigrā. Sanguis vero maioris ē timo ris ⁊ deterioris periculi: ⁊ si cui ꝓpter medi cinā mordicatio suꝑuenerit cōsiderandū erit illud qd̄ in caplō de mordicatione diximus.

¶ De modo succurrendi dispositioni eius i quo superfluit ventris purgatio. Caplm̄. vij.

Inanitio supfluiter aut ꝑꝑ venaꝝ debili tatē aut ꝑꝑ orificioꝝ ipsaꝝ amplitudinē: aut ꝑꝑea ꝙ pharmacia earū pungit orificia: aut ꝑꝑea ꝙ ex ea cōplōnis malitia corpi ac quisita fuerit:aut ex ea q̄ ē sicut ipsa. Quuʒ

ergo ventris purgatio supfluit liga extrema supius ⁊ iferius icipies ab ascellis ⁊ inguinibus descedẽdo ab eis ⁊ i potu paruz tyriace aut filonij tribue ⁊ si poteris fac ipz sudare i balneo aut vapore aq̃ cale sub pãnis suis capite exterius tracto. Quũqz mltũ sudauerit ꝯstrictiua ad potãdũ da ei ⁊ fricet. Et fiat ei epithimata ex rebus bñ redolẽtibus ex aq̃ myrtoꝝ ⁊ sandal ⁊ cãfora ⁊ succo fructuũ. Mẽbra pterea ipsius extriseca fricare debes ⁊ calefacere vẽtosis cũ igne sub hypocõdrijs pri' positis ⁊ iter spatulas ipsius. Qđ si tibi necesse fuerit stõ ipsi' ⁊ itestis supponere empla ex ordeo fracto ⁊ aqs stipticis fac silr ex oleis oleo de cydonijs ⁊ oleo de mastice. Ipse pterea ab aere frõ ẽ separãdus: qm̃ pmit cũ ⁊ ipsius resoluit ventrẽ ⁊ ab aere calõ: qm̃ ipsius laxat virtutẽ. Cõfortari qz dz ex rebus bñ redolentibus ⁊ ex stipticis ad traijciẽdũ ei dãdũ ⁊ ex tortellis i vino suauiter redolente. oztz tũ vt sint cale ⁊ vt panis cũ succo granati iaz pcesserit: ⁊ silr asanguicba ⁊ cortices papaueris albi triti. Ex eo qz exptũ ẽ vt grana nasturtij põdere triũ .ʒ. sumat ⁊ torefiant dein de i adoch coquat doec coagulent ⁊ ad bibẽdũ tribuat: est naqz vltimũ i bonitate. Opz pterea vt eius nutriẽs sit stipticũ infratũ cũ vine qle est qđ fit ex succo vue acerbe ⁊ sibi silibus: ex eo etiã qđ i retinẽdo solonez iuuat est vt vomitus puocet cũ aq̃ calã ⁊ eius etiã extrema i ea mittat ⁊ nõ ifres ea. Quũ ãt alicui eoꝝ sincopis supuenerit da ei vinũ ad potãdũ. ⁊ si hoc totũ ꝯtulerit tribue ei i fine rei narcotica ⁊ medicamẽta fortia nota q̃ st i ca. de phibitiõe fluxus vẽtris. Medico vero est vtilius vt puisor existat i preparãdo trocis cos ⁊ pulueres ponticos anteqz sit hora ⁊ etiã sit preuisor ⁊ i enematibus ipsoꝝ instrũs.

De eo qui bibit medicinam ⁊ non solutus fuerit. Capitulum. viij.

Quum pharmacia solonẽ non fecerit ⁊ fecerit mordicationẽ vẽtris ⁊ angustiã i ipso ⁊ q̃ sũpsit ipsã extuauerit ⁊ scotomabit ⁊ dolebit caput ⁊ patiet salices ⁊ oscitatiões: succurrere debes cũ enemate ⁊ collyrijs siccis. Et ipse qdẽ bibat masticis .ʒ.iij. i aq̃ tepida. Medicia qz qñz opat pp stipticoꝝ bibitionẽ ⁊ cõestionẽ taliũ qlia sũt cydonia ⁊ mãtiana ppea q̃ os stõi cõprimunt ⁊ qđ sub eo erit ⁊ pp qđ nau eã sedant ⁊ medicinã a suo motu q̃ ẽ ad supiora violẽter ad ptẽ mouent inferiorẽ: ⁊ ppea q̃ nature vim iferũt. Qđ si enema nõ iuuerit ⁊ mala supuenerit accĩtia extẽsiõis corpis ⁊ oculi exierit extra ⁊ fuerit motus ad superiora necessaria erit minutio.

Et quũ medicia vẽtrẽ nõ soluerit ⁊ mala eã nõ secuta fuerint accĩtia: melius etiã erit vt ipsã ꝯsequat minutio saltẽ post duos dies aut tres. nã si hoc factũ fuerit timẽdũ ẽ i ipõne hũores ad vnũ pricipaliũ mẽbroꝝ moueat.

De dispõib' mediciaꝝ vẽtrẽ soluẽtiũ. c. ix.

Mediciarũ vẽtrẽ soluẽtiũ qdã sũt quaꝝ malignitas magna ẽ sic helleborus niger ⁊ turbit quũ nõ fuerit bonum: imo fuerit ex gñe ipsius qđ ẽ citrinũ: ⁊ agaricũ quũ nõ fuerit albũ ⁊ purũ: imo nigredini attinuerit ⁊ sicut laureola. Et qa res iste male sunt tũc si bibite fuerit ⁊ mala in accidẽtia puenerint melius erit vt medicia a corpe expellat q̃zto plus poẽ fuerit vomitu aut purgatiõe ⁊ medicetur cũ tyriaca. Multaꝝ pterea eaꝝ remouet malia ⁊ ꝯturbatio quã faciũt aie dãdo i potu aq̃z vehemẽter frãm ⁊ sedendo i ipa sicut turbit citrini putridi. Qis q̃qz res q̃ acuitatẽ frãgit glutinatione ⁊ lenificatione ⁊ vnctuositate i qua sit dulcedo ad hoc cõfert. Quedã etiã medicinaꝝ qñz aliqbus pportionales erũt cõpleonib' ⁊ alijs nõ ꝯueniunt. Scamonea naqz i eos q̃ ifris morat regionibus nõ opat nisi debiliter: nisi magna idet q̃ntitas sicut ẽ mos eius i terra turchoꝝ: ⁊ qñz ẽ nocĩuũ qbusdã corpibus i aliqb' regionibus ne mediciaꝝ corpa dct: sz virtutes earũ tm̃. Et ẽ necesse ẽt vt medicis soluẽtibus vẽtrẽ bñ redolẽtes medicie misceat ppea vt mẽbroꝝ virtutes eis ꝯseruẽt. Medicie qz cordis ad hoc iuuamẽtũ cõferũt pp ea q̃ spũs aiale i vnoqz mẽbro ꝯfortãt: plurime qz eaꝝ subtilitate sua ⁊ facilitate iuuant. Due pterea medicie qñz cõiungunt: qrũ vna suũ hũorẽ cito expellit ⁊ altera tarde. vna ergo suaz opationẽ efficiet postq̃z ipsa iã alterã ẽt i suo hũore cõpressit ⁊ opabit i ipsã ⁊ eius debilitabit virtutẽ. Quũqz fa post opari cepit erit debilis virtutis mouẽs ⁊ nõ pficiẽs: qre erit aliqđ ei admiscẽdũ qđ ipsã facilẽ reddat ⁊ festinare faciat: sicut zinziber turbit: qm̃ ipsum stupefieri nõ pmittit: ⁊ silr fiet si eas bñ sciueris pmiscere. Ampli' ꝯsiderare debes pricipia q̃ i virtutib' mediciaꝝ vẽtris solutiuaꝝ declarauimus cũ locuti fuimus de pricipijs vĩribus mediciaꝝ simpliciũ. Medicia pte

rea ſolonē faciēs pl; opabiť illud ſoluēdo ꝓ
prietate ſui ſicut turbit: ⁊ plerūq; efficit illď
exprimēdo ſui ꝓpetate ſicut myrobol. ⁊ qñ;
opať illď lenificādo ꝓpetate ſui ſicut ſiracoſť
⁊ qñ; opať id labificando ſicut mucilago pſi
lij ⁊ pruna. ¶ In pluribus q̊; violētaꝝ medi
cinaꝝ erit aliq̃ venenoſitas ⁊ ſolonē ventris
efficiūt ſ; modū q̂ nāe violētia iſerť. ¶ Ipſe
igiť ſūt aptāde medicis i qbꝰ exñt bezariati.
¶ Plerūq; etiā adiuuāt amaritudo ⁊ acui-
tas ⁊ ponticitas ⁊ ſtipticitas ⁊ acetoſitas in
opatiōibus medicie cū eius ꝓprietas ei pñs
affuerit. Amaritudo nāq; ⁊ acuitas in reſol-
uēdo iuuāt: ⁊ pōticitas ⁊ ſtipticitas i premē-
do: ⁊ acetoſitas i icıſionē faciēdā q̄ ad laben-
dū preparat. ¶ Amplius qď labere facit non
eſt cōtingendū ei qď i premēdo iuuat taliter
vt ſint eoꝝ equales virtutes: imo melius ē i
hmōi vt vnū poſt aliud tardetur vt ſit verbi
grā. vna duaꝝ mediciaꝝ q̄ lenificat prius ſuā
ꝑficiens opationē q̄; ea q̄ premit deide adue
niat expreſſiua ⁊ expellat qď lenificatu; fuit ⁊
in reliquis ſm hanc conſiderationem.

¶ De eo quod ex hoc capitulo in alijs locis inquirendum eſt. Capitulum .x.

Medicie vētris ſolutiue ⁊ lēificātes q̄ hi
būť ⁊ epithimāť ⁊ reliq̄ ab eis i nřo ān
tidotario ſūt relinquēde ⁊ ſ; etates vniuſcu-
iuſq; ēt mediciaꝝ ſimpliciū melioratio ⁊ q̄lr
ſit ei ſuccurrēdū ⁊ quō ſit ei i potu tribuēda i
medicis regrať ſimplicibꝰ. Pilule pterea
ad bibēdū dāde nō ſūt poſtq̄; deſiccate ſūt ⁊
facte fuerint vt lapides: n; etiā cū ſūt molles
ne penetrēt ⁊ retineant: ſed ſint ſicut qñ ſicca
ri ceperint ⁊ a digitis cedāt ſi cōprimantur.

¶ De vomitu. Capitulum .xi.

Hōies q ſūt remotiores ab h vt medicꝰ
eos vōere faciat leuiter: aut ꝑꝑ nāq; ſūt
hōies q pectꝰ hñt ſtrictū ⁊ q male āhelāt ⁊ q
ad ſāguinē ſpuēdū ſūt apti: ⁊ hōies colla hñ-
tes ğcilia ⁊ aṗatibꝰ q̄ i ipſoꝝ naſcūť guť apti
⁊ ſtōs hñtes dbiles ⁊ mltū pi- ues: qm̄ iſtis
ↄuēiētiꝰ ē vt vēter ſoluať. ⁊ macris melior ē
vōitꝰ coře ipſoꝝ aptꝰ. Aut ꝑꝑ vſū hōies qbꝰ
difficile ē vōeř n; vom̄di hñt ↄſuetudinē: qm̄
ſi iſtis vōitꝰ ꝓuocatꝰ fuerit fortibꝰ vōitibꝰ ñ
rēanebit qn ipſoꝝ vene i m̄bris āhelitꝰ ſcidāť
⁊ ꝑuēiāt ad pthiſi;. Cū āt alicuiꝰ res q̄lis ſit
ignorabiť vōitibꝰ leuibꝰ pꝰ erit expiēdꝰ q ſi ei
fuerit facileſ eximꝰ ei fortes auſi dať ſic illū q
ſit ex belleboro ⁊ ſibi ſileſ: ⁊ ſi ñ oportuerit vt

ſiat q̄tenus vomāt: aut fuerit vnꝰ cui neč ū;
erit dare vomitū prepa ip; ante ⁊ fac ei ↄſue
tudinē ⁊ mollifica ipſiꝰ nutriētia ⁊ fac ea vn-
tuoſa ⁊ ſoluta ⁊ fac eū qeſceř ab exercitijs. et
poſtea da ip; ei: ⁊ da i poſtu vnctuoſa ⁊ olera
cū vio: ⁊ ad cōedeñ da ei anteq̄; vōat nutriē
tia bōa: ⁊ ꝓprie ſi vōitꝰ fuerit difficil: qm̄ for
taſſe nō vōet ip; imo nā eū retinebit: ⁊ meliꝰ
ē vt bonū retineat q̄; malū. Nuūq; poſt cibū
quē cōedit cā vomēdi vōerit tardet cōeſtio-
nē dōec fames ſit fortis: ⁊ ſeda ſiti eiꝰ cū aliq̊
qď ſit ſič ſirupꝰ matianoꝝ ſine āq ⁊ nō cū iu-
leb n; ſirupo acetoſo: qm̄ vōeř faciūt. ¶ Cibꝰ
aūt q ē ei vtilis ē pullus i cardabē. ⁊ .iij. phia
le vini poſt ip;. Et illic qdē q acetoſū vōerit
⁊ ñ ↄſueuit ⁊ i pulſu aliqď ſignū febris hūerit
cōeſtionē vſq; ad mediū diē tardet ⁊ ante ip
ſā aquā caľa; roſaceā bibat. Cui aūt accide
rit vt cholerā vōat nigrā ipſiꝰ ſtō ſpōgia ace
to caľo iſuſa ſuppōať: ⁊ meliꝰ quidē ē vt ſit ci
bꝰ q ad vomeñ ſumiť diuerſus: qm̄ cū ē vnꝰ
qñ; ipſū ampletiť ſtōus ⁊ i dimitēdo ipſū ſit
auarꝰ. Poſt vōitū aūt ipſiꝰ ſuꝑfluū ↄferunt
aues ꝑue ⁊ pulli cū āmbulať icipiūt: oſſa tamē
ſuaꝝ extremitatū nō comedat: qa ſūt grauia
⁊ i ſtō tardāť ⁊ fac eū igredi balneū. ¶ In ho
ra aūt vom̄di currat ⁊ exerciet ⁊ fiat vt labo
ret poſt vōat: ſitq; hoc i medicia. die i hora ꝑ
terea vōidi o; vt oculi ligēť ſuppoſitiſ piľ dua
bꝰ deide vēter leui faſcia tēꝑate faſcieť. Res
q̊q; q̄ vōitꝰ ſūt prepatorie ſūt eruca ⁊ rhapha
nꝰ ⁊ circa ⁊ calamētū mōtanū ⁊ recēs ⁊ ce-
pe ⁊ porri ⁊ aq̄ ordei cū fece ſua ⁊ melle ⁊ pul
tes fabaꝝ cū dľcedie ⁊ vinū dľce ⁊ nuces cū
melle ⁊ q̄ ſūt eis ſiľia: ⁊ micla q̄ facta ē ⁊ pāe
azymo ⁊ oleo ⁊ melōes ⁊ cucūereſ ⁊ eaꝝ ſeia
aut aliqd ex eoꝝ radicibꝰ tritis ⁊ i aq̄ infuſis
cū dulcedie ⁊ hermodactili ⁊ rhaphanꝰ. Qui
āt vinum biberit inebriās ad hoc vt euomat
nō icipiat vōere dōec adhuc paꝝ bibat ſ; bi-
bat multū. ¶ Sucbaba quoq; cū bibita fue-
rit cū melle poſt balneū faciet vōere ⁊ ſoluet
ventrē. ¶ Amplius qui vōere voluerit nō for
titer maſticare d; ꝓpe ip;. ¶ Quū aūt aliqs
fortē vult vomituū ſumere ſicut q ſit ex helle
boro ipſū bibere d; niſi fuerit qď ꝓhibeat. ⁊
poſt duas horas diei ⁊ poſtq̄; ſtercus ab ite-
ſtis exierit. Et ſi cū pēna vomerit bñ erit ⁊ ſi
nō moueatur parūper: ⁊ ſi nō in balneū mit
tať. ¶ Pēna quoq; q̄ ſit vomitus iungēda ē
ex aliquo qď ſit ſicut oleū ſiſamınū: q ſi incē-

ſio acciderit ꝛ anguſtia ſtō̄i deꝶ i potu aq̄ cali
da ei aut oleū: qm̄ aut vomitū faciet aut ven
trē ſoluet. ¶ Ex eo ꝑterea qd̄ ad hoc iuuat ē
ſtō̄i ꝛ extremoꝝ calefactio: qm̄ hoc nauſeā fa
cit. Quūqʒ medicinā vō̄ere faciēs ꝑpauerit
ꝛ ſuā icepit opō̄ez vō̄itoꝛ qeſcere dʒ ꝛ odores
bonos olfacere. ꝛ eiꝰ extrema ꝯpmēdo ſūt fri
cāda ꝛ paꝝ aceti ē ei i potu tribueñ ꝛ cō̄edat
matiana ꝛ cidō̄ia cū pauco maſticis. et ſcito
ꝙ motꝰ facit magis vō̄ere ꝛ qes minus. Et
eſtas ē tp̄s magis ꝯuēiēs vꝶ qd̄ ē dignꝰ vt i
ip̄o fiat vō̄itꝰ ꝙ ſi alicui nērꝰ fuerit ꝛ n̄ fuerit
figure ipſiꝰ ꝯuēiēs: eſtas erit dignioꝛ hora vt
i ea cō̄cedaꝶ. Et finiū vomitꝰ lōgiqoꝛ ſʒ mo-
dū purgatō̄is ꝑme ē ſtō̄i ſoliꝰ ꝛ nō̄ iteſtinoꝝ
ꝛ ad modū qdē purgatiō̄is ſe capis ꝛ totius
corpis. ¶ Ipſiꝰ vero attractio ꝛ eradicatio ē
ab iferioribꝰ. ¶ Et tu qdē cognoſces vomitū
ꝯferētē ab eo q nō̄ fecit iuuamtū: ex eo ꝙ ip̄ʒ
ſeqꝶ alleuiatō̄is ꝛ ꝺſiderij bō̄i ꝛ anhelitꝰ ꝛ pul
ſus bō̄itas ꝛ ſilꝶr ex diſpō̄ibꝰ aliaꝝ virtutū. eiꝰ
aūt iceptio ē nauſea. Et deteriꝰ qdē malū qd̄
efficit ē mordicatio fortis i ſtō̄ ꝛ aduſtio ſi me
dicia fuerit fortis ſicut helleborꝰ ꝛ qd̄ ex eo fit
qm̄ icipit a ſaliua q̄ fluit: deide ſeqtur ip̄ā vō̄i
tus multi phꝶatis multotiēs poſt quē ſeqꝶ vo
mitꝰ rei liqde tēacis. Mordicatio q̄qʒ ꝛ do
loꝛ erūt māſiui ita ꝙ alia accn̄tia nō̄ muteñ
niſi i nauſeā ꝛ anguſtiā. ꝛ qn̄ʒ ſoluiꝶ ēt vēter:
poſtea i hora q̄rta icipit qeſceꝶ ꝛ ad reqez de
clinat. Malū aūt ē vt vō̄itꝰ n̄ ꝑueniat ꝛ ma-
gnificeꝶ āguſtia ꝛ accidat tēſio ꝛ egreſſio ocu
loꝝ ad exteriora ꝛ fortis rubedo in eis vtriſqʒ
ꝛ ſudoꝛ multꝰ ꝛ iterſectio vocis. Si ḡ alicui
acciderit niſi ei ſubueniaꝶ ꝑueniet ad mortē i
de. ¶ Illd̄ āt q̄ ei ſuccurriꝶ ē enema ꝛ doſis
mellis cū aq̄ caꝶa: ꝛ i potu ei daꝶ olea i qbus
tyriace virtus erit ſicut oleū de lilio: ꝛ labora
dō̄ec vomat: qa ſi vomuerit nō̄ ſuffocabiꝶ: et
adhibe etiā enema qd̄ ſit apd̄ te ꝑpatū. Et
egritudies qdē que ſūt digniores eo vt in eis
fiat vomitꝰ ſūt chronice ſic̄ hydropiſis ꝛ epile
pſia ꝛ melꝶia ꝛ lepra ꝛ podagra ꝛ ſciatica. Vo
mitꝰ ꝑterea cuʒ ſuis iuuamtis plerūqʒ affert
egritudies: ſic̄ qn̄ʒ generat ſurditatē. ¶ Am-
pliꝰ minutio nō̄ ē cū eo ꝯtinuāda: ſʒ tardāda
tribꝰ diebꝰ: ꝛ ꝑcipue ſi i ore ſtō̄i fuerit. hūoꝛ.
¶ Vomitus quoqʒ multotiens fit difficilis
propter humoris ſubtilitatem. Ipſe igitur eſt
ingroſſandus potu ſanic ꝛ granis granati. et
ſcito ꝙ exitus male rei per inferiora poſt vo-
mitū eſt ſignū qd̄ illud qd̄ faciebat faſtidium
deſcēdit iferius. Et vomitus poſt aſcellatio-
nē eſt ſignū ꝙ eſt ex accidentibus aſcellandi.
Hora ꝑterea vomēdi i eſtate melioꝛ cā dō
loris i meridie eſt. Et vomiꝰ corpi ꝯfert ſꝫ ſed
viſui nocumētū facit. Amplius faciendū nō̄
eſt vt ꝑgnās vomat: qm̄ ſupfluitates corpis
ipſius i ea nō̄ egredieꝶ. Et vō̄itus ꝛ laboꝛ eā
ad eſtuationē ꝑducēt: faciēdū ē igꝶ vt qeſcat.
Alij vero qbus accīt vomitus ſūt iuuandi.

¶ De eo qd̄ agere dʒ ille q vomit. Capꝶʒ. xij.

Quum ille qui vomuerit a ſuo vomitu
euaſerit os ſuū ꝛ faciē poſt vomitū ab-
luere dʒ ex aceto aq̄ tēpato vt ḡuitas q̄ qn̄ʒ
capiti accīt rēoueaꝶ: ꝛ paꝝ maſticis cū aqua
matianoꝝ bibat: ꝛ caueat ſibi a cō̄eſtiō̄e ꝛ po
tu aq̄ ꝛ diu quieſcat ꝛ ipſius inūgāꝶ hypocō̄-
dria ꝛ ingrediatur balneum ꝛ abluat ſe velo
citer ꝛ egrediatur. Et ſi neceſſarium ei fuerit
dare ad comedendum ſit res boni ſaporis ꝛ
bone ſubſtantie ꝛ velocis digeſtionis.

¶ De iuuamētis q̄ affert vomitus. Cap. xiij.

Hippocras ꝑcepit vomitū fieri i vnoq̄ʒ
mēſe duobus diebus ꝯtinuis vt in ſo
emēdeꝶ id qd̄ i primo die fuit difficile ꝛ vt ex
pellaꝶ id qd̄ aducīt ſtō̄. ¶ Hip. nāqʒ ſecurita
tē facit ꝙ cū eo ꝯſeruaꝶ ſanitas: hoc aūt plus
eſt malū. Et vō̄itus quidē qui eſt hmō̄i euāt
phꝶa ꝛ cholerā ꝛ mūdificat ſtō̄uʒ. Ipſe nāqʒ
nō̄ hʒ ꝙ ip̄ʒ mūdet ſic̄ iteſtia hūt cholerā ru
beā q̄ ad ea ꝺſcēdit ꝛ mūdat ea ꝛ rēouet gra
uitatē q̄ accīt capiti: ꝛ clarificat viſū ꝛ aufert
faſtidiū: ꝛ ꝯfert ei ad cuius ſtō̄uʒ ꝺſcēdit cho
lera q̄ ip̄ius corrūpit cibū: qm̄ cū ꝑceſſerit vo
mitus eius cibus ſꝑ mūdus veniet: ꝛ rēouet
abhominationē q̄ fit ꝑꝑ vnctuoſitatē ꝛ caſuʒ
deſiderij ipſiꝰ meri ꝛ qd̄ facit deſiderare acu
tū ꝛ acetoſū ꝛ pō̄ticū: ꝛ ꝯfert laſſitati corpis
ꝛ vlceribꝰ q̄ ſūt i renibꝰ ꝛ veſica: ꝛ ē lepre for-
te medicamētū ꝛ malitie coloris ꝛ epilepſie
ſtomatice ꝛ ictericie ꝛ aſmati ꝛ tremori ꝛ pa
ralyſi: ꝛ ē excuratiō̄ibꝰ q̄ ꝯferūt hn̄tibus vlce
ra nigra magna. Ipſe q̄ʒ fieri dʒ i menſe ſe
mel aut bis poſt repꝶonē ita ꝙ non obſerueꝶ
reuolutio ſcita nʒ nūerus dieruʒ motus. Et
ille quidē cui maius iuuamētū affert vō̄itus
eſt cuius ꝯpꝶo pria eſt cholerica ꝛ eſt macer.

¶ De malitijs que proueniunt ex ſupfluo vo
mitu. Capitulum. xiiij.

Superfluus vō̄itus ſtō̄ nocet ꝛ ip̄ʒ debi
litat ꝛ reſoluit ip̄ʒ ꝛ facit eū aptū ita vt

materie ad eũ pueniãt ꝛ obest pectori ꝛ visui ꝛ dentibus ꝛ antiqs capis doloribus nisi eis q sũt pp societatẽ stõi ꝛ facit nocumẽtũ epilepsie capis q̃ nõ ẽ cã iferiorꝝ mẽbrorꝝ. ¶ Supfluitas quoqꝫ q̃ est in ipso nocet epati ꝛ pulmoni ꝛ oculo ꝛ aliquã venaꝝ qñꝫ scindit. Ex hoib⁹ pterea ẽ q vult cito ipleri deide nõ tollerat imo pparat ad vomendũ. Et actio huius ex eis est que perducũt eũ ad malas egritudines mansiuas. Ipse ergo a repletõe phibẽdus est ꝛ tu ipsius cibum ꝛ potuꝫ mẽsura.

¶ Ut succurratur dispositionibus que accidunt vomenti. Capitulum.xv.

De phibitiõe ãt vomẽdi diximus iã q oportebat. Tẽsiõi vero ꝛ dolori q sub hypocõdrijs fiũt ɔferũt pãni aq̃ calida ifusi ꝛ suppositi ꝛ oleis lenificantibus ꝛ vẽtose cum igne. Fortẽ ãt mordicationẽ i stõ remanẽtẽ remouet bibere iura vnctuosa q̃ cito digerãt ꝛ inungere locũ ex aliq̊ qd̃ sit sicut oleũ violaceũ mistũ cũ oleo d̃ keiri ꝛ pauca cera. Singultũ vero si cũ eo acciderit ꝛ pmãserit retinebit sternutatõ ꝛ dare ei ex aq̃ calida ad traijciẽdũ paulati: ꝛ d̃ sãguie qdẽ iã dixius i ca. d̃ ipedimẽtis võit⁹. Alcuzeꝫ vero d̃ ꝛ egritudib⁹ fris ꝛ subeth ꝛ itersectioni vocis q̃ accit post ipꝫ ɔfert ligare extrẽa ꝛ stringere ea ꝛ supponere stõ pãnũ ifusũ oleũ i q̊ cocta fuerit ruta ꝛ ficidis ꝛ dare ei ad bibẽdũ mel cũ aq̃ calida.

Et hñti qdẽ alsubet fiat hoc ꝛ in aurẽ eius mittaᵵ.

¶ De eo i q̊ supfluit võitus. C.xvi.

Nat vt ipse dormiat ꝛ igenieᵵ q̃ꝫtoplus pole fuerit qũo dormiat ꝛ ligẽᵵ ei⁹ extrema taliter q̃lr ligãᵵ cũ fluxũ vẽtris retinere volum⁹. ꝛ ipsius mediceᵵ stõus cũ emplis põticis fortitudinẽ faciẽtibus. Qd̃ si võit⁹ supfluerit ꝛ icessanter egrediãᵵ hũores dõec sanguis exeat da ei ad bibẽdũ lactis i vio misti q̃ttuor cotilas: qm̃ medicie vomitiue malitiã reprimit ꝛ sãguinẽ phibet ꝛ naturã lenit.

Qd̃ si ptẽ pectoris ꝛ stõi a sãguie cũ h̃ mũdificare volueris ne ex eo aliqd coaguleᵵ da ei ad bibendũ sirupũ acetosũ siue sit ex melle siue ex zuccaro cũ niue ifrãtũ paulati: cũ hoc q̊ꝫ qñꝫ cõfert bibere succũ portulace cũ bolo armẽo. Quũ ergo terrefactus fueris p aliq̊ i q̊ supfluit medicia fac ipꝫ võere. ꝛ oꝫ qdẽ teq̃rere medicinas võitiuas ꝫꝫ suos gradus ꝛ qũo queqꝫ eaꝝ ad bibẽdũ sint dãde ꝛ pcipue helleborꝝ i antidotario ꝛ medicis simplicib⁹.

¶ De enemate. Capitulum.xvij.

Enema ẽ medicamẽ nobile i expellẽdo supfluitates q̃ sũt i itestinis ꝛ i sedãdo dolores renũ ꝛ vesice ꝛ apata ipsoꝝ ꝛ egritudines colice ꝛ i attrahẽdo supfluitates a mẽbris pricipalibus ꝛ supiorib⁹. Que vero ex eis sunt acuta debilitãt epar ꝛ pducũt ad febrẽ. Ex enematibus pterea fit iuuamẽ i expellẽdo reliqas q̃s inaniẽtia relinquũt. Formã vero clisteris ꝛ qũo clisterizetur iã retulimus i caplo de colica. Videᵵ q̊ꝫ q clisterizati situs melior sit vt supinus iaceat deinde reuoluat se ad latus dolens. Et clisterizãdi hora melior ẽ cũ ẽ aeris frĩtas: qm̃ sequiᵵ idene augmenteᵵ grauitas ꝛ dolor ꝛ extuatio ꝛ nausea. Balneũ pterea solet facere vt ebulliãt hũores ꝛ spargãᵵ. Clisteris q̊ꝫ ɔditio ẽ vt aerẽ ꝛ humores retẽtos attrahat. Et pp hoc ꝫꝫ plꝫ nõ ẽ bonũ vt balneũ enemati premittas: q si qs i itestis pustulas hñs ipso idiguerit cã febris aut alicui⁹ egritudis ꝛ timuerit ne enema retineaᵵ supponere dꝫ ano suo ꝛ femori ꝛ locis q̃ sũt i circuitu speltã calefcãꝫ cũ pãno.

¶ De epithimatibus. C.xviij.

Epithiata sũt ex medicis bõis q̃ ad ipsaꝫ pueniũt egritudinẽ. Et medicia fortasse duas hꝫ virtutes: vnã subtiliatiuã ꝛ alterã ingrossatiuã: ꝛ erit maior necessitas subtiliatiue q̊ꝫ ispissatiue. Quũqꝫ eius ispissatio fuerit tẽperãs subtiliationẽ cũ ex ea fiet ẽplꝫ penetrabit subtilitas ꝛ remanebit spissitudo: ꝛ illa qd̃ q̃ penetrat ɔfert sicut facit coriãdrũ cũ ordeo fracto cũ ex eis fit emplm̃ sup scrofulas. Empla pterea sũt talia q̃lia epithiata ſꝫ empla sũt dura ꝛ epithiata currẽtia. Est q̊qꝫ cũ epithimata fiunt cũ pãnis: quũqꝫ mẽbris pricipalibus supponunᵵ sicut epati ꝛ cordi ꝛ nõ fuerit ibi qd̃ phibeat ɔferũt pãni suffumigati ex xiloaloe crudo ꝛ virtutib⁹ epithiatũ bonũ tribuũt odorẽ quẽ pricipalia diligũt.

¶ De embrocis. Capitulum.xix.

Embroce sũt medicamẽta ɔgrua ei qd̃ ex capite ꝛ alijs mẽbris oꝫ resolui ꝛ illi cui ɔplõnẽ necessariũ ẽ pmutare. In mẽbris ãt q̃ embrocare oꝫ ex calo ꝛ frõ si nõ i eis fuerint supfluitates q̃ descẽdũt fiat prius embroca ex calefacto: deide fiat ex aq̃ fra vt cõstringantur: q si res diuersa fuerit a fra incipiaᵵ.

¶ De phlobotomia. Capitulum.xx.

Phlobotomia ẽ eũo vlis q̃ multitudinẽ eñat. Multitudo ãt est augmẽtũ hũoꝝ sup eq̃litatẽ ipsoꝝ i venis. Et nemo qdẽ est

phlomādus nisi vnus duoꝝ. vnus eoꝝ ē egritudinibus ꝑpatus q cū ipsius sanguis multiplicatus fuerit cadet i eas. et alter ē cadēs i eas. ¶ Vnusq̄sqꝫ āt eoꝝ aut phlomať pp sāguis multitudinē: aut pp ipsius malitiā: aut pp vtrūqꝫ. ¶ Ex his qdē egritudinibus ꝑpatus est sicut q ē expositus sciatice ꝛ podagre fortib⁹ ꝛ artetice sanguineis: aut ille cui accit sputū sanguineū ex fissura vene q̄ i pulmone ei⁹ erit tenuiter ꝯsolidata: qm̄ cū ipsius multiplicabiť sāguis findeť: ꝛ apti epilepsie ꝛ apoplexie ꝛ meľie cū sanguis multitudie ꝛ squināntie ꝛ apatibus iterioꝝ ꝛ ophthalmie caľe: ꝛ ex eis qbus hemorroidaꝝ sanguis q fluere solebat ē retētus: ꝛ mulieribus qb⁹ mēstruus sanguis ē restrict⁹ hoꝝ tn̄ colores nō demonstrāt ꝙ phlomari debeāt pp ipsoꝝ obscuritatē aut albedinē aut viriditatē. Et illi q i interioribus mēbris cū ꝯpľone calida debilitatē patiunť. Nā istis melius ē vt i vere minuāť: ꝫ i has nōdū iciderint egritudies. ¶ Et illis qb⁹ ꝑcussio accit aut casus: qm̄ qn̄ꝫ minuunť timēdo ne eis accidat apa: ꝛ q hꝫ apa minuēdus ē: qm̄ timeť ne apiať an̄q̄ꝫ matureť: ꝫ nō indiguerit ꝛ nō fuerit ibi multitudo. ¶ Et debes scire ꝙ dū iste egritudies timēť ꝛ nōdū i eas ceciderit i eaꝝ pricipio penitus phlomia dimittať: qa hūores subtiliat ꝛ eos ꝑ corpus fluere facit ꝛ eos sano sanguini admiscet. Et est etiā cū nihil euāť ex eo qđ oꝫ ꝛ facit quod nc̄ria sint medicamēta alleuiātia. ¶ Quūqꝫ maturatio appuerit ꝛ egritudo pricipiū aut statuꝫ preterierit: tūc si oportuerit vt minutio fiat si nō fuerit quod ꝓhibeat fiat phlomia. ¶ Phlomia q̄ꝫ nꝫ euō vētris ē faciēda i die motus egritudinis: qa ē dies regescendi ꝛ inquirēdi sōnuꝫ ꝛ dies ebullitiōis egritudinis. ¶ Et quū egritudo ē hn̄s crisim i cuius tpe est lōgitudo nullo mō sanguis multus est minuendus: ſꝫ si poľe fuerit quies ē faciēda: ꝙ si nō fuerit poľe vt quies fiat ex eo paꝝ minuať ꝛ i corpe sanguis thesaurus recōdať ad phlomiā faciendā si appuerit ꝛ virtus ꝯserueť ad resistēdū i crisibus: ꝙ si multū ꝑterierit tpis ex q̄ quis minutus fuerit ꝛ i hyeme fuerit cōquestus ꝙ se q̄si fractū sentiat minuať ꝛ sanguis ꝓ thesauro recondať. ¶ Amplius quia phlomia ꝑpea ꝙ ad diuersū trahit nām ſm plim retinet. Quūqꝫ ex multa minutiōe debilitabiť virtus multi gn̄abūť hūores. Sincopis ꝑterea accit i prima minutiōe cū subito euenerit ei q nō ꝯsueuit: ſꝫ vomitū ꝑmittere est ex eo qđ eā ꝓhibet: ꝛ silr̄ vomere hora q̄ accit. ¶ Et debes scire ꝙ minutio ē ꝑturbās dōec quiescat. Phlomia q̄ꝫ ꝛ colica raro simul eueniūt. ¶ Pregnās ꝑterea ꝛ mēstruata nō minuanť nisi pp magnā necessitateꝫ sicut ē necessitas retinēdi fortē sāguis sputū cū virtus fuerit cōueniens. ¶ Et debes scire ꝙ nō q̄tiēs noīata signa repľonis appuerint oꝫ vt minuas: iō qn̄ꝫ ē repľo ex hūorib⁹ crudis ꝛ ē tūc phlomia multū īpediēs: qm̄ si minueris nō maturabis eos: ꝛ timebiť ne eger perdať. ¶ Nō āt ē incōueniēs vt ille i q̄ meľi a supabūdat minuať postea medicina solutiua euētur. Sꝫ sollicitus eē debes ex dispōne coloris ſꝫ cōditionē quā nūc dicemus ꝛ ꝯsiderare tensionē: qm̄ pp tensionē ꝑ totū corpus īcedētē magis eris cōfidēs ꝙ phlomare debes. ¶ Quū vero sanguis alicuius fuerit bonus paucus ꝛ fuerit i ipsius corpe multi mali hūores: phlomia bonū rapiet ꝛ malū relinquet. Et quū alicuius malus sanguis fuerit paucus ꝛ declinauerit ad mēbrū aliqđ quod eius declinatio vehemēter īpedit ꝛ fuerit necessariū vt ipse minuať ex eius sanguie paruꝫ erit assumendū: ꝛ cibo bono erit alendus deinde erit minuendus iterū post dies ꝑpea vt malus sanguis ab eo extrahať ꝛ bon⁹ restauretur. ¶ Qđ si mali hūores cholerici i eo fuerint igenieť q̄tenus subtili pharmacia euēnť aut vōitu: aut vt sedenť ꝛ stude i hoc vt egergescat ꝛ digerať ꝛ ocieť. ¶ Et si grossi fuerint antiqui ꝑceperūt vt balneeť ꝛ i suis ministeriis moueať. et dabāt ei ad bibēdū ante phlomiā ꝛ post ipsaꝫ anteq̄ꝫ alia fieret minutio sirupū acetosū subtiliatiuū coctū cū isopo ꝛ hasce. ¶ Quū āt phlomia nc̄ria fuerit cū debilitate virtutis cā febris aut alioꝝ hūoꝝ partire phlomiā sicut diximus. ¶ Amplius phlomia stricta magis ē ꝯseruatiua virtutis: sed tn̄ subtilē ꝛ clarū iterdū sāguinē fluere fac̄ ꝛ spissū ꝛ turbidū tenet. ¶ Ampla vero velociť est ad sincopi ꝛ magis opatiua i mūdificādo ꝛ tardior ad ꝯsolidādū: ſꝫ tn̄ ē dignior ei q. ſꝫ putrefactionē phlomať ꝛ i grossis. Et amplā qdē efficere i estate ē dignius si nc̄riū fuerit. ¶ Phlomādus preterea supinus iaceat qn̄ phlomať: qm̄ hoc ē ꝯueniētius ad hoc vt ipsius ꝯserueť virt⁹: ꝛ ne ei supueniat sincopis. ¶ In febrib⁹ aūt minutiōe cauēdū est. s. i his q̄ vehem̄tis sūt calefactiōis ꝛ iflāmatiōis: ꝛ i

oib⁹ nō acutis febrib⁹ i pricipio i die piodica.
¶ In febrib⁹ pterea cū qb⁹ aducit spasm⁹ ē a
minutiōe cauēdū: lȝ fuerit nēcria: qm̄ cū spas-
mus accit vigilare facit ⁊ sudare multum ⁊
deijcit virtutē: quapp sanguis thesarus ē di
mittēdus. ⁊ silr oȝ vt ex minutiōe febricitātis
cui⁹ febris nō ē ex putrefactiōe miōratio fiat
ppea vt ad resoluēdū febrē thesaur⁹ relinqua
tur. ¶ Et si fortis iflāmatiōis nō fuerit ⁊ fue
rit febris putrida attende decē regulas ⁊ po-
stea ituere i vriali: ⁊ si vria fuerit grossa ⁊ ru
bedini attinēs ⁊ pulsus etiā fuerit magnus ⁊
facies tumida ⁊ febris i suo motu nō pperet
phlomia i hora q̄ stōus a cibo ē vacu⁹. ¶ Et
si vria fuerit subtilis aut ignea ⁊ facies a pri
cipio egritudinis fuerit tornatilis caue tibi a
phloma. Qō si iterpolatio i ea fuerit ⁊ qes
febris i ipsa fiat miutio. ¶ Dispōnē q̄ȝ tremo
ris ɔsidera: qm̄ cū tremor fuerit fortis a mi-
nutiōe cauēdū erit. ¶ Ampli⁹ sāguis q egre
dit colorē attende ⁊ si fuerit subtilis albedini
attinēs ipȝ illico retine. ¶ Et sūmope tibi ca
ue ne egrū ad vnā duaꝝ pducas reꝝ. s. hūoꝝ
coticoꝝ ebullitionē ⁊ frōꝝ cruditatē. ¶ Cūqȝ
i febre te oportebit phlomare nō attēdas qō
qdā dicūt. s. q nō ē bonū vt post q̄rtū diē fiat
qm̄ bonū ē vt fiat etiā si fuerit post. xl. dies: ⁊
hoc ꝭȝ sniaȝ Gal. lȝ pmittere ⁊ pperare sit
melius cū significatiōes certe fuerit. Qō si i
hoc erratū fuerit q̄cūqȝ hora iueneris eoꝝ et
oportuerit phlomia ipȝ postq̄ȝ decē rerū solli
citudinē hūeris. Mltotiēs ptea phlomia i
febrib⁹ lȝ nēcria ñ sit efficit vt nā fortis fiat sup
māȝ ppea q eā efficit paucā: ⁊ h qdē cū fuerit
figura ⁊ etas ⁊ virt⁹ ⁊ reliq̄ talia q̄ pmittāt.
In febre āt sanguiea necesse est vt eūo fiat
minutiōe nō supflua i pricipio ⁊ supflua quū
affuerit maturatio febris q̄ mltotiēs rēouet i
hora phlomie. ¶ Tibi q̄ȝ cauere dēs a minu
tiōe i cōplone vehemētis frītatis ⁊ i regiōib⁹
fortis frītatis ⁊ i hora fortis doloris ⁊ p⁹ bal
neū rsolutiuū ⁊ p⁹ coitū ⁊ i etate q̄ ē mior. xij.
ānis q̄ȝto pl⁹ potis ⁊ i etate senū q̄ȝto magis
potis nisi i figura ɔfisus fueris ⁊ i soliditate
muscloꝝ ⁊ vēaꝝ āplitudie ⁊ eaꝝ replone ⁊ co
loꝝ rubedie: hos nāqȝ ex adolescētib⁹ ⁊ senib⁹
phlomare audebis. adolescētes tñ ꝭȝ ordinē
ad phlomañ paulati puehere dēs cū pauca
miutōe. In corpib⁹ q̄ȝ fortis matiei ⁊ fortis
grossitiei ⁊ raris ⁊ albis ⁊ lassis ⁊ citris sāgui
nē ñ hñtib⁹ a miutōe tibi q̄ȝtū pl⁹ potis caueꝛ.

dēs. Ampli⁹ i corpib⁹ q̄ plIras ppesa sūt egri
tudies caue tibi a phlomia nisi sāguis affuerit
corruptō q̄ te ad hoc pducat: qm̄ tūc phloma
bis ea. ⁊ ɔsidera sāguinē ⁊ si ipȝ videris nigꝝ
⁊ spissū extrahe eū: ⁊ si ipsū videris albū ⁊ sub
tilē eū illico ɔstr ge: qm̄ i ipso existit vehemēs
tior. A minutiōe pterea tibi cauere dēs sup
cibi repletōeȝ ne māȝ nō maturā advēas tra
has loco ei⁹ qō ab eis euāsti. ¶ Et oȝ ēt vt ti
bi caueas ab ea i replone stōi ⁊ itestioꝝ facta
ex fece iā ɔsecuta ⁊ ppiq imo i eā euādo stu
de. ⁊ illō qdē qō ē i stō aut corā eo vōitu. Et
qō i itestis iferiorib⁹ q̄ poteris ⁊ si nō alio sal
tē clisteri. Caue pterea tibi ne fastiditū phlo
mes sȝ ploga ipsū ab hoc vt ei⁹ fastidiū dige
raꝛ. Et tibi ēt caue ne subtilitateȝ sēus oris
stōi hñtē aut ipsi⁹ obilitatē phlomes ⁊ ifelicē
ex generatōe choleꝛ rubee i ipo hmōi nāqȝ si
bi cauere dȝ: a nimia q̄qȝ audacia i minuēdo
sibi caueꝛ dȝ: ⁊ ppe cū ē ieiun⁹. ¶ Sēsus ve
ro subtilitatē oris stōi hñtē dignosces ppa q
mordicatiua traijceꝛ ei nocet. Et hñtē oris
stōi obilitatē cognosces ex osiderij ipsi⁹ obili
tate: ⁊ doloribus oris stōi ⁊ hñtē os stōi aptuȝ
receptōi cholere rubee i q̄ ipa multū generaꝛ
dignosces ex pseuerātia nausee ipsi⁹ ⁊ ppea q
cholerā q̄qȝ hora vōit ⁊ ēx oris ipsi⁹ amaritu
die. ¶ Istis nāqȝ cū phlomati fuerit oris stōi
ɔseruatōe nō pmissa accidet iñ tior magn⁹ ⁊
q̄ñȝ moriūꝛ ide. ¶ Subtilitatē vero sēsus ha
bēti ⁊ obilitatē bucelle mūdi pāis i rob aceto
so bonū hñte odorē ifuse sūt dāde. ¶ Et si fue
rit obilitas ɔplonis frē sint iiicte i aliq̄ qō sit
sic aq̄ cū zuccaro cū alefeiati aut i sirupo mē
te muscato aut i miua muschata postea mi-
nuatur. ¶ Amplitudinē vero generatōis cho
lere habēs mūdādus dādo i potu ei multitu
dinē aque calide cū sirupo acetoso postea dā
tur ei bucelle pāis ad mādūcādū dinō fiat vt
parūp quiscat postea miuatur. ¶ Prepandū
pterea ē vt qō ex bono sāguie resolutū fuerit
restauretur si fuerit fortis cū assatura carnis
q̄ sit sup prūas: qm̄ si digeritur nutrit multū
⁊ bene verūtamē oȝ vt sit pauca qm̄ stōus p
pter hplomiā ē debilis. ¶ Ampli⁹ vene quā-
doqȝ phlomātur ppea vt flux⁹ sāguis ex nari
b⁹ ⁊ mrice ⁊ ano ⁊ pectore phibeatur aut ex
aliis exituris: ideo vt sāguinis ad id qō a pte
illa ē diuersum ptrahatur: ⁊ hoc quidē medi
camen ē forte in iuuando. ¶ Oportet vero vt
phlobothom⁹ sit vehemēter strictus ⁊ sint vi

ces multe q̄ nō sint i vna die nisi magne necessitatis cā fuerit:ſz ī die post diē ⁊ quacūqꝫ vice minoratio fiat q̄ꝫtū poſſe fuerit:⁊ ad summū melius ē vt phlōmie vices sint multe q̄ꝫ vt ipsius q̄ꝫtitas sit multa. Et phlōmia qdē cū nō ē nc̄ria colerā rubeā ebullire facit ⁊ postea aduēit ligue siccitas ⁊ q̄ sibi sūt. Est igiꝛ ei succurrēdū cū aq̄ ordei ⁊ zuccaro. Qui āt secūdare voluerit ⁊ nō acciderit ex p̄ia miutiōe maſia paralysis aut qđ sit sibi siſe venā manus i lōgitudie phlōmare debet ꝑpea vt iuncture motio ipsi⁹ ꝓhibeat ꝯsolidationē ⁊ vt amplificeꝛ. Qđ si cū hoc tioꝛ affuerit ꝙ cito cōsolideꝛ supponaꝛ ipsi pānus oleo cū pauco sale ifusus ⁊ desup ligeꝛ.⁊ si phlōmus etiā oleo inūctus fuerit cū fiet phlōmia ꝓhibebit ꝯsolidatiōis velocitatē ⁊ minueꝛ doloꝛ.⁊ hoc qdē ē vt sup ip̄ꝫ oleū aut sibi siſe leuiter inungaꝛ:aut ipse i oleo mittaꝛ postea cū pāno ericeꝛ. Inter phlōmiā q̄ꝫ ⁊ secūdationē dormire phlōmie ꝯsolidationē festinare facit. Recordare p̄terea eius qđ dixius de euātiōe in hyeme cū medicia ꝙ dies eligēda ē austrina qm̄ siſr i phlōmia.⁊ scire debes ꝙ cū minuūtur meſici ⁊ epileptici ⁊ illi q̊s minuere oꝫ in nocte hora dormiēdi oꝫ vt sit angust⁹.ſ.phlōmus ne sāguis exitus accidat. Et siſr i oībus q secūdatōe nō idigēt. Scire q̊ꝫ debes ꝙ secūdatio ꝫꝫ debilitatis mēsurā ē tardāda. Et si debilitas qdē nō affuerit sit vltia ei⁹ tardatio vna hora. Qui voluerit eam facere vt sanguis ipsius trahaꝛ sit dies vnus. Amplius phlōmia trāsuersa melioꝛ ē ei q secūdationē vult i eadeꝫ hora.⁊ illa q̄ est ꝫꝫ longitudinem ei qui vult nō vna eē ꝯtētus secūdatiōe:imo i corde tenet ꝙ eaꝫ ꝑ multos faciet dies q̄qꝫ die. Quūqꝫ phlōmie doloꝛ maioꝛ fuerit tāto erit ei⁹ ꝯsolidatio tardioꝛ. Motꝛis p̄terea i secūdatiōe euō sincopi affert nisi fuerit post q̄ꝫ assature aq̄ꝫ sūpserit. Inter phlōmiaꝫ q̊ꝫ ⁊ secūdationē dormire prohibet ne sup̄fluitates q̄ extrahūꝛ cū sanguie icedāt:ꝑpea ꝙ sup̄fluitates i somno ad corꝑis ꝓfundū trahuntur. Ex iuuamētis vero secūdatōis ē ꝙ phlōmati virtutē cū pfectiōe sue euōnis q̄ ē nc̄ria ꝯseruat. Et melioꝛ qđ secūdatiōis termin⁹ est vt duob⁹ aut trib⁹ tardeꝛ diebus. Ex dormitiōe vero phlōmie ꝓpiqua plerūqꝫ accit i mēbris ꝯfractio. Balneatio q̊ꝫ āq̄ꝫ minutio fiat plerūqꝫ aggrauat minutionē ꝑpea ꝙ cutē igrossat ⁊ eā lēificat ⁊ ad labēdū aptā efficit nisi phlōmād⁹ multā sāguis hūerit grossitiē.⁊ oꝫ ne phlōmat⁹ i se replēdo si audax ſꝫ ꝫꝫ ordinē nutriaꝛ ⁊ cibū p̄mit⁹ subtiliet.⁊ siſr oꝫ ne p⁹ ipsā exerciteꝛ ſꝫ ꝺclinet ad hoc vt supin⁹ iacer:nꝫ post eā balneō vtaꝛ resolōnē faciēte. Cū aūt aliqs phlōmaꝛ ⁊ postea ipsi⁹ brachiū ap̄aꝛ ex altero brachio minuaꝛ ꝫꝫ ꝙ tollerauerit ⁊ sup ip̄ꝫ ēplꝫ ꝺ cerusa pōaꝛ ⁊ ex fortiꝛ ifrantib⁹ i circuitu ei⁹ fiat cataplasma. Cūqꝫ aliqſ eoꝝ phlōmaꝛ i q̊ꝝ corꝑib⁹ sup̄abūdātes erūt hūores phlōmia fit cā ebullitiōis illoꝝ hūoꝝ ⁊ eoꝝ cursus ⁊ ip̄oꝝ ꝑmistiōis:fit ergo freq̄ns phlōmia eis nc̄ria. Sāguis q̊ꝫ melācholic⁹ facit vt freq̄ēs miutio sit necessaria q̄ i pn̄ti qdē alleuiat:ſꝫ i senio ꝑuēiꝛ inde ad malas egritudiesſ ex qb⁹ ē apoplexia. Ampli⁹ phlōmia multotiēs ꝯmouet febres ⁊ mſtotiēs resoluit putrefactionē. Ois q̊qꝫ san⁹ q phlōmaꝛ illđ qđ i capitulo ꝺ potu diximus accipe dꝫ. Et dēs sciꝛ ꝙ venaꝝ q̄ phlōmāꝛ alie sī q̄ sūt tm̄ vene: ⁊ alie sī q̄ sūt tm̄ arterie. Arterie vero min⁹ phlōmāꝛ ꝑꝑ terrorē eius qđ i eis erit de timore cursus sanguis. Et suaꝝ qđ dispōuꝫ mioꝛ ē qđ ex ea ꝓuēit embo risma.⁊ hoc qdē ē cū fixura fuerit vehem̄ter angusta. Quū aūt fuerit securitas ꝙ ex ea sāguis nō fluet maxie ē iuuatiua i egritudini b⁹ ꝓp̄ijs ꝑꝑ q̄s phlōmāꝛ. Mai⁹ tn̄ iuuamētū qđ ex minutōe arterie ꝓuenit nō ē nisi cū i mbro sibi vicio male sūt egritudies:q̄ꝝ cā ē sāguis subtiſ ⁊ calid⁹. Quūqꝫ arteria phlōmabiꝛ q̄ ē ei vicina i q̄ nō erit timoꝛ maximū affert iuuamentum. Vene preterea māus que phlōmātur non pulsatiles quidem sunt sex cephalica nigra ⁊ basilica ⁊ funis brachij ⁊ sceileꝫ ⁊ illa que proprio nomine ascellaris vocatur:⁊ ipsa quideꝫ est ramus basilice: eis vero sanioꝛ omnibus ē cephalica. Opꝫ autem vt omnes tres supra iuncturam aperiāꝛ ⁊ nō sub ea neqꝫ in ea:ideo vt egrediatur sanguis bn̄ taliter vt saliat ⁊ vt sit securitas a nocumentis neruoꝝ ⁊ arteriarū ⁊ similiter cephalica. Eaꝝ vero phlōmia q̄ fit ꝫꝫ lōgitudinē ad ꝯsolidādū est tardioꝛ: qm̄ ipse sūt cōiunctionales:in nō ꝯiunctionalibus vero res est ad hoc diuersa ⁊ in sciatica quidē ⁊ sceileꝫ ⁊ i alijs venis melius ē vt ꝫꝫ lōgitudinē phlōmentur. Et cum hoc oꝫ in cephalica vt a capite musculi moueatur ad locum lene ⁊ dilatetur phlōmus:⁊ phlōmus phlōmū nō ꝯseq̄tur:qm̄ faciet ap̄a. Plurimuꝫ aūt erroris

qui euenit ĩ minuēdo cephalicā nō ꝓuēit ex ꝑcussiōe vna lz sit magna: imo nō accit nocumētū nisi ꝑꝑ iteratiōnē ꝑcussionū. Et q̄ ex ipsius phlomia plus tardaṫ est illa q̄ fit ĩ lōgitudie: cuius qdē phlomi dilatādi sūt si volūtas affuerit vt ꝩatio fiat. ¶ Quū aūt eā nō iuenerís q̄re aliquē rāoꝝ eius q sūt ĩ siluri aseid: ꝛ ĩ vena qdē nigra ē timoꝛ ꝑꝑ neruū q ē sub ea ꝛ qn̄qꝫ ēt ē iter duos neruos: tibi igiṫ cauere dēs vt ipsā ĩ lōgitudie phlomes ꝛ ad iferiora ꝛ fortasse sup ea erit neruus subtilis tēsus sic̄ corda. ꝛ tunc qdē oportebit vt hoc cognoscaṫ ꝛ caueatur ne ꝑcussio ĩ eo cadat ꝛ ꝓueniat ide stupoꝛ ꝑseuerās. ¶ In eo āt cuius nerui sunt grossiores ram⁹ iste ē magis māifestus. Et error qdē ĩ ipso ē deterioris nocumēti: q̄re cū error accit ꝛ neru⁹ ille ꝑcussus fuerit nō cōsolides phlomiā: imo sup eā pone qđ ipsi⁹ ꝓhibeat ꝯsolidationē. ꝛ eius qdē medicamētū ē sic̄ medicamētū vulneris neruoꝝ. ꝛ nos iā locuti sum⁹ de ipso ĩ libro q̄rto. ¶ Caue tibi ꝑterea ne res ĩfrans ad ipz ꝑueniat qđ fit verbi grā sic̄ solatrū ꝛ sandalū: sz ipz ꝛ totū corpus oleo calefcō frica. ¶ Funis āt brachij melius est vt trāsuerse miuaṫ nisi vtriqꝫ fuerit flexuosa: qm̄ tūc ĩ lōgitudie phlomaṫ. Basilica q̊z magni ē tioris ꝑꝑea ꝙ arteria cadit sub ea: ꝛ ꝙ nerui ꝛ musculi ēt sub ea cadūt. In ipsā ergo phlomādo tibi caue: qm̄ si ꝑcussio fuerit ĩ arteria sāguis nō restringeṫ: aut restrigeṫ difficulter. ¶ Hoīuz q̊z sūt qdā q̊ꝝ basilice due associāṫ arterie: q̄rū vna cū signata fuerit existiabiṫ ꝙ iā fit securitas ꝛ fortasse ꝑcutieṫ altera: h eni scire dēs. Quūqꝫ ligaueris ꝩz plz rei accidet ibi ĩflatio qn̄z ex arteria qn̄z ex arteria qn̄z ex basilica: sz q̄litercūqꝫ fuerit ligaturā soluere dēs ꝛ ĩflationē molliter ĩūgere deide ad ligādū redi: ꝛ si ĩflatio reuersa fuēit reitera ꝙ si nō iuuerit qd erit ĩ hoc si basilicā dimiseris ꝛ ad ramū q ascellaris vocaṫ redibis: q̄ qđ ē q̄ sup dōesticū aseid erit ad ĩferiora: ĩflatio nāqꝫ errorē multotiēs efficit ꝛ ligatura sepe arterie pulsū q̄escere facit ꝛ ipsā eleuat ꝛ pōit ipsā supp̄mā ꝛ existiaṫ ꝙ fit vēa et phlomaṫ. ¶ Quūqꝫ quālibet ligaueris venā ꝛ ex ligatura sup eā ꝓuenerit qđ fit sic̄e lenti aut ciceri fac ĩ ipsa qđ ĩ basilica dixius. ¶ In basilica q̊z phlomāda q̄ztopl⁹ ad brachiū descēderis erit sanius. Phlom⁹ ꝑterea ĩ venā ꝓcedeṫ dꝫ ad diuersitatē ꝑtis arterie. In basilica q̊z nō solū ꝯtigit error ex ꝑte arterie: sz etiā musculus sub ea ē ꝛ neruus ꝑꝑ q̊s ēt ꝓuēit error: h qdē iā tibi dixius. Signū vero erroris ĩ basilica ꝛ ꝙ arteria iā fit ꝑcussa est ꝙ sāguis egrediṫ subtilis ruffus q saliēdo manat ꝛ lēificaṫ cū eo tactus ꝛ ipsa fit ĩferior: tūc ergo succurrere ei ꝛ ĩ vulneris orificio paꝝ đ pilis leporis pōe cū pauco pulueris turis ꝛ sāguis dracōis ꝛ aloes ꝛ myrrhe ꝛ pauco alcolcotar ꝛ alzegi ꝛ sup ipsaꝫ ex aq̄ frā q̄ztū poteris rora ꝛ sup locū ipz phlomatū ligaturā appone tenacez. ¶ Qđ si se tenuerit vsqꝫ ad tres dies nō soluas ꝛ post ēt tres dies q̄zto pl⁹ poteris tibi caueṙ dēs ꝛ loco emplz ex stipticis suppōe. ¶ Multi ꝑterea hoīum arteriā illā ĩcidūt penitus vt ipa ꝯtrahaṫ ꝛ caro desup eā coopiat ꝛ teneat. ¶ Ampli⁹ plerūqꝫ hoīuz ꝑꝑ sāguis exituz moriūṫ. ꝛ qdā eoꝝ sūt q moriūṫ ꝑꝑ fortitudinē doloris ligature quā voluerūt ꝑꝑ fortitudinē ꝓhibitōis fluxus sanguis arterie donec mēbrū fcm̄ ē ꝩz viā mortis. ꝛ scias ꝙ cursus sāguis qn̄z ꝓuēit ēt ex vēis. Preterea scire debes ꝙ sāguis q plz de cephalica euāṫ ē q ex collo ꝛ eo qđ ē paꝝ supra ipz ꝛ parū sub ipso egrediṫ ꝛ terminū ꝑtis ep̄is nō ꝑtrāsit ꝛ hypocōdrioꝝ ꝛ ĩferiora nō taliṫ mūdificat vt ĩn̄ sit cura. Nigre vero iudiciū iter cephalicā ꝛ basilicā ē mediū. ꝛ basilica quidē euāt qđ ē a ꝑte sumis ꝛ vētris ĩferi⁹. Funis vero brachij sic̄s ē cephalice. De scilē vero dn̄t ꝙ q̄ dextra ē dolorib⁹ ep̄is ꝯfert: ꝛ q̄ sinistra dolorib⁹ splenis ꝛ ꝙ sāguis fluere dimittaṫ dōec ꝑ se strigaṫ. ¶ Manus q̊z illius qui phlomaṫ ĩ calidā aq̄z ē ponēda ne sāguis cito restrigaṫ ꝛ vt facile egrediaṫ si ei⁹ egressio debilis fuerit sic̄ ē ĩ plurib⁹ eoꝝ qui ex sceilē minuūṫ. ¶ Et sceilē quidē phlomia melior ē ea q̄ fit ĩ lōgitudie. ¶ Ascellaris āt iudiciū ē sic̄ iudiciū basilice. Arteria vero man⁹ q̄ phlaṫ ē arteria q̄ iter pollicē erit ꝛ idicē: ꝛ eius quidē iuuamentū ĩ antiquis doloribus ep̄is ꝛ diaphragmatis ē mirabile. Et Gal. quidē iā vidit hoc ĩ somnis ꝑcipiebat eni hoī hāc facere phlomiā cā doloris quē ĩ ep̄e hēbat q eaꝫ fecit ꝛ sanus effectus ē. Plerūqꝫ ēt phlomaṫ alia arteria q̄ ad iteriorē ꝑtē palme decliuior hac erit cuius iuuamētū ē ꝓpinquū iuuamēto istius. ¶ Qui aūt venā manus phlomare voluerit ꝛ nō potuerit nō erret ĩ ligādo eā fortiter cuz ĩuolutiōe ꝛ iteratione faciēdo sz vna die aut duob⁹ dittat. Verūtn̄ si ꝑcussionē reiterare nc̄riū fuerit a p̄ria ꝑcussiōe se rēouear

⁊ nõ ab ea descẽdat. ¶ Ligatura vero p̄terea
fortis ap̄a affert ⁊ īfrãtio pãni ⁊ ipsius hume
ctatio ex aq̄ rof. aut aq̄ īfrata ẽ bona ⁊ cõue
niẽs. ¶ Opus etiã ne ligatura cutẽ de suo lo
co ante phl̄omiã aut post eã remoueat. ⁊ cor
poribus qdẽ macris ligature fortitudo est cã
eũandi venas ⁊ retinẽdi sãguinẽ ex eis. ¶ In
crassis ãt corpibus pp latitudinẽ vene nõ ap
parẽt nisi ꝯstrigãt. ¶ Minutoꝝ p̄terea sũt q
dã qui īgeniant q̄lr dolor regat stupefaciẽdo
manũ ꝯstrictiõe brachij ⁊ dimissiõe hore vni
us. ¶ Et sũt qdaꝫ qui phl̄omũ oleo inũgũt: ſꝫ
hoc totũ sicut iã dixius dolorẽ lenit ⁊ consoli
dationẽ retardat. ⁊ si vene qꝺ q̄s i mãu noia
uimus nõ appuerint ſꝫ appuerit ipsaꝝ rami
p̄mat manus digito ꝓtrahẽdo iferius. Et si
sãguis cito ad se ipꝫ reuersus fuerit cũ digit⁹
remouet ⁊ itumuerit phl̄omet ⁊ si nõ minua
tur. Quũqꝫ lauãdi affuerit volũtas cutis tra
hat: iõ vt pcussio coopiat ⁊ fiat ablutiõ: deide
ipsa ad suũ sitũ reducat. ¶ Pãnus q̊ꝫ eminẽ
tiã hñs rectificet qui est melior quũ pilã hꝫ ⁊
desup ligetur. ¶ Quũ ãt i orificio pcussionis
adeps egredit molliter iterius reducẽda erit
⁊ nõ erit icidẽda. ⁊ i hoꝝ qdẽ r̄atiõe nõ est fi
ducia hñda sine perussiõe: ⁊ hoc quidẽ i fine
capl̄i vehemter perscrutabimur: nã r̄nio iste
accñtalr hic igressus ẽ. Ampli⁹ scire dẽs ꝙ
sãguis retẽtio ⁊ pcussiõis ligatio terminataꝫ
hñt horã: lꝫ sit diuersa: nã quidã sũt qui tolle
rare pñt: ẽt si febricitãtes eẽnt vt quinqꝫ aut
sex sãguis libre auferãtur. Sũt ⁊ alij qui nõ
pñt tollerare ipsis ẽt sanis vt vna sãguinis li
bra auferat. Verũtñ tres i hoc ꝯsiderãde sũt
dispõnes: q̄ꝝ vna ẽ lenitas corpis ⁊ ipsius la
xitas: ⁊ alia ẽ color sanguis: nã i hoc etiã mul
totiẽs accit error: qm̄ i pricipio sui egreditur
subtilis ⁊ albus: q̄re cũ repl̄onis ibi affuerit si
gnificatio ⁊ oportuerit te phl̄omiã facere nõ
decipiaris pp hoc. nã color sanguis i eis qui
repl̄onis signa hñt pmiscet qñꝫ: ſꝫ tñ inde nõ
est curãdum. In eis q̊ꝫ qui ap̄ata hñt color
sanguis errorẽ facit: qm̄ ap̄a sãguinẽ ad se ip
suꝫ trahit. Et tertia ẽ pulsus a quo recedere
nõ debes. Quũ ergo ptrãsierit pulchritudo
coloris aut mutabit color sãguis: aut mutabi
tur pulsus ⁊ ꝓprie ad debilitatẽ retine. ⁊ silr
si aduenerit oscitationis accñs aut alius aut
singult⁹ aut nausee: aut si cito mutabit color
aut pulchritudo initere pulsui. Qui vero ma
gis p̄pati sũt ad hoc vt sincopis eis velociter
accidat sũt illi q calidaꝝ exñt ꝯplexionũ ma
cri laxa habẽtes corpora ⁊ q sũt p̄pati ad hoc
vt istud eis eueniat tarde sũt corpa habentes
tẽpata ⁊ carnes duras. ¶ Opꝫ p̄terea vt mi
nutor phl̄omos hẽat multos q̄ꝝ qdã sint pilũ
hñtes ⁊ qdã pilo carẽtes. Et pilũ qdẽ habẽ
tes sũt ꝯueniẽtiores vẽis labẽtib⁹ sic guideꝫ.
et vt hẽat glomerẽ ex cuclo aut serico ꝯistrꝫ
võituũ ex ligno ãt pẽna ⁊ vt secũ teneat pilos
leporis ⁊ medicamtũ ex aloe ⁊ tur ⁊ foliculũ
muschi ⁊ diamuschatũ ⁊ trociscos ꝺ muscho
Iõ vt si sincopis acciderit q̄ ẽ vna ex reb⁹ q̄
ex miutõe tiet: ⁊ fortasse habẽs hoc nõ võue
rit succurrat ⁊ glomerẽ i os ei⁹ mittat ⁊ ipsuꝫ
cũ istr̄o võere faciat ⁊ foliculũ ei ad olfacien
dũ tribuat ⁊ faciat ipsũ traijcere aliqd ex elca
rio diamuschato ⁊ ex trosciscis ei⁹ ppea vt ei⁹
virt⁹ viuificet. ⁊ si accidat vt ex arteria sãguis
egrediat succurrat ⁊ repleat vuln⁹ pilis lepo
ris ⁊ cũ medicamie ex aloe ip̄os retieat. Sin
copis vero raro accit sãguie egrediente: imo
r̄ꝫ plꝫ nõ accit nisi post retẽtõeꝫ nisi supfluus
fuerit sãguis exit⁹ lꝫ i febrib⁹ sinochis nõ cu
rem⁹ si vsqꝫ ad sincopi pueniat ⁊ i p̄ncipio a
poplexie ⁊ i sinãcijs ⁊ i magnis ap̄atib⁹ pni
tiosis ⁊ fortib⁹ dolorib⁹. hoc tñ facet nõ debe
m⁹ nisi cũ virt⁹ fuerit fortis. Et iã qdẽ accit
nobis vt i vẽis mãus r̄mõeꝫ ãplificarem⁹ r̄ꝫ
alioꝝ snias ⁊ obliuiscerẽtur vẽis pedis ⁊ alijs
venis: nos ḡ i eis r̄monẽ nr̄uꝫ ꝯtinuare opꝫ.
¶ Dicem⁹ ḡ ꝙ ex venis pedis ẽ sciatica que
phl̄omat a pte siluri alcabi aut sub eo aut su
pra ipsũ. ⁊ ligat illꝺ qꝺ ẽ supra ipꝫ a sũmitate
coxe vsqꝫ ad cabi ⁊ iuoluit fascia fortiter aut i
stita. ⁊ meli⁹ qdẽ ẽ vt añ balneet i aq̄ calida ⁊
vt ip̄a i lõgitudie phl̄omet. Qꝺ si ip̄a fuerit
occulta aliqs suoꝝ ramoꝝ phlobotomet q in
ter minimũ ⁊ [illegible] digitũ ab eo exit. Et iuua
mẽtũ qdẽ i phlobotõia sciatice ẽ magnũ i do
lore scie: ⁊ similiter i podagra ⁊ i varice ⁊ in
elephãtia ſꝫ sciatice r̄atio ẽ difficilis. Et ex
eis ẽ saphena q̄ est sup ptẽ domesticã alcabi
⁊ est mãifestior sciatica: ⁊ ipsa qdem phl̄oma
tur ꝓpterea vt eũet sãguis ex mbris q̄ sũt sub
epate ⁊ vt sãguis a ptib⁹ supiorib⁹ ad iferiores
ꝺclinet q̄re mestrua vehemter ꝓuocat ⁊ he
morroidaꝝ orificia apit. Et rõ qdẽ facit opor
tere vt sciatica ⁊ saphẽna similis existãt iuua
mẽti: ſꝫ expimentũ facit vt opatio sciatice plu
rimũ ꝯueniat dolori scie sicut si hoc esset obi
tũ. ¶ Et saphene qdeꝫ phlobotõia melior ẽ q̄

fit trāsuerse latitudini attinēs. Et ex eis ē vena curuature que phlomaꝛ sub genu poplitis q̄ tm̄ efficit q̄ztū ⁊ saphena ſʒ ē fortior saphēa i ꝓuocatiōe menstruoꝝ ⁊ i dolorībꝰ ani ⁊ hemorroidibꝰ. ❡ Et ex eis ē vena q̄ ē post alanrchob. que ē q̄si ramꝰ saphene ⁊ opaꝛ q̄ztū ipsa. ❡ Et ad sūmū qdē venaꝝ pedis phlomia ꝯfert egritudibus que fiunt ex mēis ad caput declinātibus ⁊ egritudibꝰ melācholie. Et ipsa qdē magnis debilitat virtutez q̄ʒ phlomia venaꝝ manꝰ. ❡ In venis aūt que phlomanꝛ ⁊ sūt i pte capitis excepta guidē est vt trāsuerse phlomenꝛ: ⁊ eaꝝ quidez quedā sūt que sūt vene: ⁊ quedā que sūt arterie. ❡ Vene ergo sūt sicut vena frōtis q̄ iter duo exit supercilia ❡ Et ipsiꝰ quidē phlomia ꝯfert grauitati capitis ⁊ ꝓprie illi q̄ est in posteriore pte capis ⁊ grauitati oculoꝝ ⁊ stupori ⁊ dolori capitis ꝑseuerāti antiq̄. Et vēa que sup caput phlomaꝛ pp emigraneā ⁊ vlcera capitis. Et due vene tēpoꝝ q̄ flexuose incedunt: ⁊ due vene q̄ sūt i angulis oculoꝝ lachrymalibꝰ: ⁊ hʒ plm nō appēt nisi p ꝯstrictōēʒ suffocātē. ⁊ in ipsis quidem phlomus non est ꝓfundandus quia fortasse fient fistule ex percussiōe ossis ⁊ ex eis nō egrediꝛ sāguis nisi paucus. ❡ Iuuamētuʒ vero phlomie ipsaꝝ duaꝝ exit in dolore capitis ⁊ in dolore emigraneo ⁊ ophthalmia antiq̄ ⁊ lachrymis ⁊ pāno ⁊ scabiei palpebraꝝ. et eaꝝ bothor ⁊ noctilopis. ❡ Et tres vene ꝑue q̄rū locꝰ ē pꝰ illū vbi ē extrēitas auris tangit cū ꝑuēit ad capillos ⁊ vna qdē haꝝ triū ē magis māifesta q̄ phlomaꝛ i ꝑncipio aq̄ ⁊ cū capstōi recipit fumū. et pp hoc ꝯferūt vlceribus auriū ⁊ colli ⁊ posterioꝝ capis. Et Gal. qdē negat qđ qdā dīīt q̄ due vene q̄ sūt pꝰ aures phlomiāt vt qui filios gignūt ipsos nō gignāt ⁊ ex venis sūt guidez q̄ sunt due ⁊ minuunꝛ i principio lepre ⁊ fortis squinātie ⁊ coangustatione anhelitus ⁊ asmate acuto. ⁊ raucedine vocis. ⁊ in habente ap̄a in pulmone ⁊ disnia que est ex multo sanguine calido ⁊ egritudinibus splenis ⁊ lateꝝ. ⁊ oʒ vt diximus ante vt phlomo pilum habente minuantur. ❡ Modus vero ligandi eas est q̄ oʒ trahere caput ad ꝯ̄triuʒ partis phlomie vt vena extendendo fiat sicut corda: ⁊ ꝯsidereꝛ que ps sit magis declias. ⁊ fiat phlomia ex ꝯ̄trio partis illius. ❡ Opz preterea vt eiꝰ phlomia fiat i latitudine ⁊ nō i lōgitudine: sicut fit i saphena ⁊ sciatita, Et cum hoc toto oʒ vt ipsius phlomia cadat i lōgitudie. Et ex eis ē vēa q̄ ē i lepore cuius phlomie locus ē ipsius extremitas q̄ ꝯ̄sigūo ꝑssa i duo ptīꝛ: vbi qdē fit phlomia: ſʒ sāguis q ide egrediꝛ ē paucus: ⁊ ipsius qdē phlomia ꝯfert calips ⁊ turbatōi oculoꝝ ⁊ hemorroidibus ⁊ bothor q̄ i naribus nascūꝛ et pruritui q fit i eis: verūtm̄ plerūqʒ accit ex eo coloris rubedō ꝑseuerās q̄ filaꝛ sabaꝛ ⁊ corrūpit faciē: ⁊ ē ipsius ipedimētū maius suo iuuamēto. Et vene qdē q̄ sūt sub afefe a pte nocre q̄ꝝ phlomia ꝯfert egritudini oculoꝝ antiq̄ q̄ ē ex sāguie subtili ⁊ antiqs capitis doloribus. Et ex eis sūt vene q̄ sūt i labiis et sūt q̄ttuor ⁊ sup vnūqđqʒ eōꝝ exit par q̄ ꝯferūt vlceribus oris ⁊ alcola ⁊ doloribus gigiuaꝝ ⁊ eaꝝ ap̄atibus ⁊ ipsaꝝ laxitati ⁊ vlceribus ⁊ fistulis ⁊ fixuris q̄ sūt i eis. Et ex eis ē vena q̄ ē sub ligua sup occultū mēti q̄ minuiꝛ i sinācijs ⁊ ap̄atibus duaꝝ amigdalaꝝ Et ex eis vene q̄ sūt sub ligua ⁊ exn̄tes super ipsā liguā ⁊ minuunꝛ pp ligue ḡuitatē q̄ ē ex sāguie: q̄ qdē i lōgitudie sūt miuēde q: sanguinē ꝯstrigere q fluxit ex phlomia i latitudine facta ē difficile. Et ex eis ē vēa a lāfuta q̄ iter mētū ⁊ labiū ē iferius q̄ phlomaꝛ pp oris fetoꝝ. Et ex eis ē vēa furcule q̄ phlomaꝛ i mūdicatōibus oris stōi. Ex arterijs vero q̄ sūt in capite ē arteria tēporis q̄ qn̄qʒ phlomaꝛ qn̄qʒ icidiꝛ ⁊ qn̄qʒ extrahiꝛ ⁊ qn̄qʒ aduriꝛ. ⁊ h̄ fit ꝓpea vt acuti rheumatismi et subtiles ꝯstrīgāꝛ q ad oculos descēdūt ⁊ pp amplificatiōis ꝑncipiū. Et due arterie q̄ sūt post aures q̄ phlomāꝛ pp spēs ophthalmie ⁊ pricipiū aque ⁊ pānū ⁊ noctilopaſ ⁊ antiquū dolorē capitis. In eaꝝ tm̄ phlomia sp exit tior ⁊ cū h̄ tardaꝛ ꝯsolidatio. G. quoqʒ dixit q̄ cuiusdā i gulla vulnerati arteriā percussio parūp tetigit ex q̄ magna sāguis pars manauit: ſʒ. G. ei subuēit cū medicamto turis ⁊ aloes ⁊ sāguis dracōis ⁊ myrrhe ⁊ restrictus fuit sāguis ⁊ dolor antiquus quē in exteriore pte core posteriuſ ꝯsueuerat hr̄e recessit. Et ex vēis que i corpe phlomāꝛ sūt due vene sup ventrē q̄ꝝ vna sup epar ꝯsistit ⁊ altera sup splenē ē posita. ⁊ phlomaꝛ dextra i hydropisi ⁊ sinistra i egritudibus spleniſ

Scito ꝑterea q̄ phlomia duas hʒ horas: horā electā ⁊ horā n̄criā. Hora vero electa ē eiꝰ que i lumie diei ⁊ post digōnis ꝯplemētū ⁊ supfluitatū expulsionē: ⁊ hora n̄cria est hora que fieri oʒ ⁊ que tardari nō pōt ⁊ in q̄

res ꝓhibitoria nō attendit. Scias etiā ꝙ phlomus obtusus ē magno īpedimēto: qm̄ er rat ⁊ nō seqtur.s.qḋ dꝫ ⁊ apare facit ⁊ dolor ❡ Quū ergo phlomo opabis nō māu pmē do ipellas:sꝫ suauiter blādiēdo ⁊ ēt furti agas vt phlomi extremitas ad īteriora vene puē niat:qm̄ si illud duriter feceris sepe cap phlo botomi intus in vena occulta rūpet fractura ꝗ facit vt vena refugiat ⁊ nō vulnerabit venā ⁊ si pfidiose institeris vt cū eō phlobotomes augmētabis maliciā quapp expiri debes q̄ liter phlobotomus ingrediat cutē antequaꝫ cū eo phlobotomes:⁊ cū pcussionē secūda re volueris si tibi nc̄riū fuerit. Tibi pterea cauere dēs ne venā ipellas ⁊ sāguinē infles: qm̄ tūc lapsus ⁊ remotio minus erūt. quūqꝫ vena tibi rebellauerit vel occultauerit ⁊ ipsi⁹ repletio sub ligatura nō appuerit solue ipsaꝫ ⁊ multotiēs liga ⁊ inunge eā ⁊ ꝯprimēdo de scēde ⁊ ascēde dōec eā māifestare ⁊ appuere facias.⁊ h̄ qdē expieris cū duob⁹ digitis vnū quēqꝫ locoꝝ tangens i qbus scis venā exten di.et qn̄ꝫ tangens vtrisqꝫ et qn̄ꝫ vno ipsoruꝫ et cū altero facies sanguinē icedere dōec al tero cadēte ipsius sentias sāguis accessioneꝫ quū ad ipsū pducit sanguis et eius recessionē quū dimittit. Et scito ꝙ caput phlobotomi hꝫ spatiū i quo penetrat qḋ tn̄ nō est lōgum ne ad arteriā aut neruū penetret.⁊ ipsū qdē plurimū ipellere dēs quū vena fuerit magis subtilis. ❡ Opꝫ āt vt phlomi apphensio fiat pollice ⁊ ipudico ⁊ dimittat ider ad palpan dū ⁊ vt i medio ferri fiat apphensio pollice ⁊ nō apphēdat supius:qm̄ nō bn̄ tenebr: imo erit vacillās. Quūqꝫ vena remouēdo se ad partē vnā mutabr oppōes ei ligaturā ⁊ stri cturā ecōtrario ptis illius:⁊ quū remouēdo se ad duas ptes eq̄lr mutabr nō debebis eā i lōgitudie phlobotomare.⁊ scito ꝙ oꝫ vt stri ctio ⁊ ꝯpssio sint fꝫ q̄ntitatē dispōnis cutis i duritie sui ⁊ grossitie ⁊ i multitudie carnis ⁊ abūdātia.⁊ oꝫ vt ēt ligatura sit ꝓpinquā. ❡ Quūqꝫ ligatura venā occultauerit fac si gnū sup eā ⁊ caue tibi ne a signi rectitudie re moueat quū ligaturā facies ⁊ cū h̄ toto ipel le phlobotomū. ❡ Quū āt vene declinatio ⁊ ipsius eleuatio tibi rebelles extiterit finde lo cū q ē sup eā i corporib⁹ macris ꝓpe ⁊ cū vn cino opare. Casus pterea ligatōis ⁊ ꝯstrctio nis i iūctura ꝓhibꝫ veāꝝ ipletōeꝫ. quūqꝫ vo ueris lauare digito tuo tēde cutē vt a recti tudie remoueat foramis:deide laua ⁊ ericca ⁊ pōe pānū eminētiā hn̄ē ⁊ dimitte cutē vt ad locū suū redeat. Et scito ꝙ q multū sudat cā replōis ē phlomia idigēs. Et multotiens ēt hn̄ti febrē ⁊ hn̄ti dolorē capitis q ex consi lio phlomia esset medicandus superuenit flu xus ventris naturaliter q phlomiā excusat.

❡ De ventosis. Capitulum.xxi.

Ventose cutis ptē magis mūdificāt q̄ꝫ phlomia ⁊ plus extrahūt sāguinē subti lē q̄ꝫ grossū. ❡ Et ipsaꝝ qdē iuuamētū i cor porib⁹ ꝯpositis grossis ⁊ crassis grossū hn̄ti bus sāguinē ē puū.qm̄ ex istis nō extrahūt sā guinē:nꝫ extrahūt sic oꝫ imo q ex eo vehemē ter ē subtilis ⁊ cū difficultate:⁊ i mēbro ven tosato debilitatē efficiūt. ❡ Quidā āt pcipi unt vt vētose i pncipio mēsis nō apponātur qm̄ hūores nōdū āmoti fuerīt:nꝫ ebullierūt: nꝫ i fine mēsis:qm̄ hūores tūc sūt miuti: sed imedio mēsis quū hūores sūt ebulliētes ⁊ i sui augmēto lumis i corpore lune augmētū frequētes:⁊ augmētat cerebꝝ i craneis ⁊ aq̄ i flumib⁹ accessionē ⁊ recessionē hn̄tib⁹. ❡ Ex suis vero horis i die melior ē hora ſa ⁊ tertia ⁊ oꝫ qdē vt a vētosis sibi qlibꝫ caueat p⁹ bal neū nisi cui⁹ sāguis fuerit grossus:qm̄ ipse se pi⁹ balneari dꝫ ⁊ vna hora morari ⁊ postea vētosas appōere. ❡ Plurimi āt hoium ab horrēt vētosas i añriorib⁹ capis oppōere ⁊ re piūt i h̄ sēsū ⁊ itellectū ipediri. ❡ Et vētose q dē sup nocra q̄ ē i collo posite nigre vicarie erūt ⁊ ꝯferūt supciliorꝝ ḡuitati ⁊ alleuiat pal pebras ⁊ ꝯferūt scabiei oculoꝝ ⁊ fetori oris. ⁊ sup alcheel vicē tenēt basilice ⁊ ꝯfert dolo rib⁹ hūeroꝝ ⁊ gule.⁊ sup alchada posteri⁹ sūt vicarie cephalice ⁊ ꝯfert trēori capis ⁊ mbris q̄ sūt i capite sic facies ⁊ dētes ⁊ mole ⁊ auris et oculi et gula et nasus. Vētose āt q̄ nocre supponūt obliuiōe hereditare faciūt veraci ter sic qdā dixerīt:qm̄ posterior ps capis ē lo cus ꝯfuatōis quē vētose debilitāt. Alchee lie vero debilitāt os stōi.et pp alchadā qdeꝫ qn̄qꝫ accit capitis tremor parūper ita quod mutemus nos a nocra et ab alcheel parūper ascēdam⁹ nisi cū fuerīt nc̄rie pp fluxū sāgui nis ex tussi qm̄ tūc cū eis ē descēden et non ascēden. ❡ Et he qdē vētose q̄ alcheel super ponūt et iter duas spatulas ꝯferūt egritudini bus sanguineis et spasmo sanguieo et asmati sāguieo:sꝫ stōm debilitāt et cordis tremoreꝫ gn̄at. ❡ Et vētose qdē-que crurib⁹ supponun

tur sūt minutōi ꝓpiqꝫ ꝛ mūdificāt sāguinē ꝛ ꝓuocāt mēstrua. Et ei qdē q̄ ex mulierib⁹ alba erit ꝛ clara sāguinē hñs subtilē vētose in crurib⁹ posite sūt meliores q̄ꝫ ꝑlomia q̄ fit in saphena. Quidā ꝑterea dixerūt ꝙ vētose su ꝑ occiput posite ꝛ summitatē capitis ꝯferūt amētie ꝛ scotomie ꝛ tardāt canos queādmo dū dixerūt. In h̄ vero ꝯsideratio ē bñda: nā istud i his opaꝭ corꝑib⁹ ꝛ nō i alijs: qm̄ pluri mis corpoꝝ festiare faciūt canos ꝛ ipediūt in tellectū ꝛ ꝯferūt egritudib⁹ oculi: ꝛ h̄ qdē est maior eaꝝ vtilitas: qm̄ ꝯferūt eoꝝ scabiei. et bothoꝛ ꝛ almuseragi ꝛ egressiōi vue: ſꝫ intelle ctū ipediūt ꝛ faciūt hereditaꝭ stupiditatē ꝛ ob liuionē ꝛ maliaꝫ cogitationū ꝛ egritudies ꝑ manētes ꝛ nocēt aquā i ocło hñtib⁹: ſꝫ fortaſ ſe ſi hora ſe ꝑſtātauerit q̄ illō fieri dꝫ nō ipedi unt. Vētose āt sub mēto posite ꝓsūt dētib⁹ repletis ꝛ faciei ꝛ gutturi ꝛ mūdāt cap̄ ꝛ mā dibulas. Et vētose renib⁹ supposite ꝯferunt apatib⁹ coraꝝ ꝛ eaꝝ scabiei ꝛ bothoꝛ ꝛ poda gre ꝛ hēmoꝛoidib⁹ ꝛ elephātie ꝛ vētositatibus vesice ꝛ mꝛicis ꝛ pruritui dorsi. Quūqꝫ vēto se iste fuerit cū igne siue sint cū scalpelatōe si ue absqꝫ ea iuuabūt ēt i hoc: ſꝫ ille qdē q̄ sūt scalpelatōe sūt fortiores ꝑter q̄ꝫ i vētositate. Nā q̄ sine scalpelatōe sūt i remouēdo vētosi tates fr̄as ꝛ vt radicit⁹ euellāt hic ꝛ vbiqꝫ sūt fortiores. Vētose ꝑterea i añriori pti cora rū testiculoꝝ apatib⁹ ꝯferūt ꝛ vulneribus co raꝝ ꝛ cruriū. Et vētose posteriori pte cora supposite ꝓsūt apatib⁹ ꝛ erisipelis q̄ i natibus fiūt. Et vētose posite sub poplite ꝯferūt pul satōi poplitis q̄ ex cāsis generaꝭ hūoꝛib⁹ ꝛ eri turis malis ꝛ vlcerib⁹ putridis i cruꝛ ꝛ pede. Et vētose sup duas ascābi ꝯferūt ꝓhibitio ni mſtruoꝝ ꝛ sciatice ꝛ podagre. Vētose āt sine scarificatiōe q̄nqꝫ ponūꝭ ꝓpterea vt mā a pte sui mot⁹ trahaꝭ sic cū māmillis suppo nūꝭ ideo vt cursus sāguis mēstrui retineaꝭ. ꝛ q̄nꝫ querūꝭ vt apā ꝓfūdū ad exteriora traha tur ideo vt medicamētū ad ipsū ꝑueniat. et q̄nqꝫ regrūt ꝓpterea vt apā ad aliud mutēꝭ membꝝ q̄ð ignobilibus in vicinitate erit. Et q̄nꝫ regrunt ꝓpterea vt mēbꝝ calefiat ꝛ san guis ad ip̄ꝫ trahaꝭ ꝛ ipsi⁹ resoluāꝭ vētositates Et q̄nꝫ regrunꝭ ꝓpterea vt mēbꝛū ad suū na turalē locū reducaꝭ a q̄ remotū fuit sicut fit i ruptura inguis. Et quādoqꝫ requirūt ideo vt dolor sedeꝭ sicut cū supponunꝭ vmbilico i do lore colice vehemēter cogēte ꝛ i vētositatib⁹ ventris ꝛ in doloribus matricis qui accidūt apud motū mēstruoꝝ ꝛ ꝓpe i adolescētibus ꝛ sup laritatē ptis exterioris coxe sic fit i scia tica: ꝛ cū tieꝭ ossis erit⁹a iūctura. ꝛ iter duas anchas ꝓsūt duab⁹ anchis ꝛ duab⁹ ptib⁹ ite riorib⁹ coraꝝ ꝛ hēmoꝛoidib⁹ ꝛ hñti rupturaꝫ iguis ꝛ podagricis. ¶ Vētose q̄qꝫ sup nates posite a toto corpore trahūt vt a capite ꝛ cō ferūt itestis ꝛ mēstruoꝝ ꝛ sanāt corruptionē et allenīaꝭ ꝑ eas corp⁹. ¶ Et dictus qdē ꝙ i vē toſ cū scarificatōe tria erūt iuuamēta. Pri mū eoꝝ ē euōnis ex ipso mēbro: ꝛ ſꝫ ē reposi tiōis subē spūs ne euōnē hūoris q educiꝭ se quēdo eueꝭ: ꝛ tertiū ē qm̄ nō curat vt ex pn cipalib⁹ mēbris fiat euō. ¶ Sacrificatio vero ē ꝓfūda vt ex ꝓfūdo trahaꝭ. ¶ Locus ꝑterea vbi vētosa adheret q̄nꝫ apaꝭ ꝛ fit difficile ad ipsā remouēdā. Pān⁹ ḡ aut spōgia i aq̄ te pida ifusa q̄ caꝉitati atrineat sumaꝭ ꝛ cū ea i circuitu fiat embroca. Et h̄ qdē frequēter cō tingit cū sup māmillaꝝ ptes vētosas pōim⁹ vt sāguis mēstruoꝝ fluxus ꝛ ex narib⁹ arceaꝭ q̄ꝛobrē sup ipsas māmillas eas pōere nō de bem⁹. Quūqꝫ loc⁹ vētose iungeꝭ ꝓpe ipaꝫ su spēde ꝛ nō tardes ſꝫ ad scarificanꝭ festia. sitqꝫ pma posito leuis ꝛ cito remoueaꝭ ipsa deide ſꝫ ordinē tardet ipsi⁹ remotio ꝛ tollerātia. et oꝫ qdē vt vētosatus post vnā horā cibeꝭ. In fans ꝑterea i tertio anno vētoseꝭ ꝛ p⁹ trāsa ctis duob⁹ annis: qm̄ prius nō dꝫ vētosari cū ē viuus anni. In vētoſ q̄qꝫ fit securitas ne materie ad iferiora descēdāt. ¶ Et choleric⁹ qdē vētosat⁹ post vētosas cōedere dꝫ ḡna ma li granati ꝛ ipsoꝝ succū scariofilaꝝ cū zucca ro: aut lactucas cum aceto.

¶ De sanguisugis. Capitulū. xxii.

Audi differūt ꝙ i q̄rūdā sāguisugoꝝ nā erit vētositas: ab eis igꝭ cauēdū ē q̄ sunt ex ḡñe magna hñtiū capita ꝛ q̄ꝝ colores sunt an timōiales ꝛ nigre: aut quaꝝ color est viri dis: aut q̄ sunt lanuginē hñtes ꝛ siles meza meiꝫ: ꝛ sup quas erūt fila coloris azuli: ꝛ qua rum color sicatur madion. ¶ In oībus enim istis existit ventositas ꝛ ꝓueniunt ex eis apa ta ꝛ sincopis ꝛ saguis fluxus ꝛ febris ꝛ lari tas ꝛ vlcera mala. Eas quoqꝫ non accipias ex aquis malis in quibus limus aluei est ni ger ꝛ cenosus ꝛ motus statim turbat aquam ꝛ fetet. sed illas elige que in aquis colliguntꝭ ochalibus tolubiatu ꝛ in quibus morantur rane. Neqꝫ attendas illud q̄ð qdā dicunt ꝙ

si fint i aquis vbi morātur rāe sūt male. Sit qꝫ eaꝝ color sīlīs rei sup quā erit viriditas. ⁊ tēdāt sup eas fila duo colorē arsenici hñtia. ⁊ ruffe rotūde q̄ sūt coloris epatis. ⁊ ille q̄ sīlan tur pue locuste ⁊ q̄ caude muris similes erūt ⁊ miute pua habētes capita: oēs iste eligēde sūt ⁊ nullas magis eligas q̄ꝫ habētes vētres rubeos ⁊ dorsū viride: ⁊ p̄cipue si ex aqs fuerit currētib⁹. ¶ Extractio p̄terea sāguis a sāguisugis facta ꝓfūdior ē extractōe q̄ fit cū vētosis. ⁊ ipe qdē anteq̄ꝫ ponātur q̄si p vnā diē colligēde sūt. ⁊ ꝯstrictōe faciēdū ē vt euomāt dōec qd i eaꝝ erit vētrib⁹ egrediat si hoc fieri poterit. ⁊ ipsis paꝝ sāguīs agni aut alteri⁹ rei ꝓijciat vt ide nutriāt anteq̄ꝫ ponāt deide sumāt ⁊ eaꝝ viscositas ⁊ sordities cū aliq̄ qd sit vt spōgia mūdet. Loc⁹ p̄terea vbi sūt apponēde cū baurac lauet ⁊ fricatōe rubificetur posteaq̄ꝫ volūtas apponēdi sāguisugas affuerit i aquā ꝓijciāt dulcē ⁊ emūdētur deide apponāt. Ex eo aūt qd eas efficit volūtarias ad se suspēdēdū ē vt loc⁹ luto liniat aut sāguine. Cūqꝫ he fuerit plene ⁊ eas ꝓijcere volueris pulueriza sup eas paꝝ salis aut cieris aut baurac aut sete ꝯbuste aut lini aut spōgie cōbuste aut lāe ꝯbuste ⁊ cadēt. ⁊ meli⁹ qdē ē vt postq̄ꝫ cadūt loc⁹ vētosa sugat ⁊ ex sāguie loci parūp accipiat vt morsur ipsaꝝ malitia remoueat. Qd si sāguis nō ꝯstringet galle ꝯbuste aut calx aut cinis aut tegula ꝯbustā ⁊ subtiliter puluerizata suppōat aut aliq̄ ab istis ex eis q̄ sāguinē ꝯstrigūt. ⁊ h̄ qdē oꝫ vt sint apd eū prepata q sāguisugas appōit cū ipse se suspēdāt. Appositio p̄terea sāguisugaꝝ cōfert egritudib⁹ subcutāeis sic sahaf ⁊ alcube ⁊ eis similia.

¶ De retētō eoꝝ q̄ eūant. Ca. xxiij.

Ea que eūat retinent aut pp materie inclinationē absqꝫ alia eūone: aut ꝓpter inclinationē cū alia eūone aut propterea q̄ ipsa met eūo iuuatur: aut medicinis ifrantibus aut stipticis: aut viscosis aut adurētibus: aut strictura. ¶ Et retentio quidem eūonis propter attractionem sine alia eūone est sicut appositio vētosaꝝ super māmillas facta ad hoc vt sāguis fluxus ex mrice ꝓhibeatur. Sed melior attractio est cū qua erit sedatio doloris illius a que trahitur. ¶ Et ea quideꝫ que fit pp attractionē que est cum eūone est sicut phl̄omia basilice facta propter hoc: aut retentio vomitus fluxui ventris: aut fluxus ventris vōitui: aut vtrorūqꝫ retētio ꝓuocatōe sudoris. ¶ Et eūonis qdē iuuamītū ē sicut stōi ⁊ itestioꝝ mūdificatio ab hūoribus viscosis malis labere faciētibus cū picra ⁊ sicut studiū qd adhibet ad os stōi mūdificañ vōitu ꝓpter icisionē materie vōitus mansiue. ¶ Et medicie qdē ifrantes liqde ꝯgelāt ⁊ orificia ꝯstrigūt ⁊ coāgustāt. ¶ Et stiptice qdē medicie materiā coarctāt ⁊ cānales ꝯstrigūt. Et viscose qdē medicie oppilatōes i cānaliū orificiis efficiūt q̄ si fuerit acute exiccatiue plus opabūt illud. ¶ Et adurētes qdē cortices efficiūt vt sup cānalis orificiū maneāt ⁊ ipꝫ claudāt ⁊ ꝯfirmēt: sꝫ tñ eaꝝ ipedimētū timet. Et hoc ē qm̄ pol̄e ē vt cortex rūpat ⁊ eradicet et amplificatio foramis augmētet. ¶ Et ex adurētibus qdē sūt q̄dā i qbus erit stipticitas. sicut attrimētū: ⁊ q̄dā i qbus nō: sicut calx nō extīcta. ⁊ adurētes qdē stiptice sūt nēcrie vbi volūtas ē vt cortex sit fix⁹. ⁊ alie sūt nēcrie vbi volūtas cortex cito cadat. ⁊ eius qdē q̄ fit strictura alia ē cū clausura foramis ⁊ coarctatione ad hoc vt ipsius ptes i vnū ꝯducāt sicut ꝯstrigit illud qd ē supra cubitū cū phl̄omator i basilica errās pcutit arteriā ⁊ alia ē que fit oppilatiōe orificii vulneris ⁊ clausure vie eūati sicut pilos leporis i vulnus pōimus.

¶ Dicemus ergo q̄ si sāguis cursus ex apertōe orificioꝝ vēaꝝ fuerit stipticis medicabit vt orificia vēaꝝ ꝯstrigāt. ⁊ si ex ruptura fuerit stipticis glutinosis sicut terra sigillata. Et si ex corrosione fuerit eo q̄ carnē nasci facit cum eo quod corrosionem abstergit.

¶ De sanationibus oppilationum. Ca. xxiiii.

Oppilatōes āt sūt ex hūorib⁹ grossis aut viscosis aut multis: ¶ Et multoꝝ qdeꝫ hūoꝝ qñ cū eis alia nō fuerit cā makia remouebit extractōe ipsoꝝ phl̄omia aut vētris fluxu fcā. ¶ Et si grossi fuerit idigebūt eis q̄ resoluāt. ⁊ si fuerit viscosi ⁊ marie si fuerit subtiles erūt eis nēcria ea q̄ icidāt. ⁊ tu qdē iā scivisti dr̄am iter grossū ⁊ viscosū ⁊ q̄ ē sic dr̄a iter glutē liqdū ⁊ lutū ⁊ grosso qdē resolutiuū ē nēcriū: iō vt ipꝫ attēuet ⁊ ei⁹ expulsio fiat facilis: ⁊ viscoso icisiuū ē nēcriū. iō vt iter ipꝫ et id cui adhesit penetret ⁊ iter ea sepōeꝫ faciat ⁊ vt ipꝫ i pua secet frusta: qm̄ viscosū oppilat ppea q̄ adheret: ⁊ pp ptiū suaꝝ ꝯtinuationē. ¶ Opꝫ āt vt i resol̄one grossi a duab⁹ ꝯtrariis caueat reb⁹: q̄ꝝ vna ē resol̄o debilis q̄ i raritate materiei augmētū efficit ⁊ ipsi⁹ locum

augmētat ita q̄ ad resolutionē nō pueniet q̄
re oppilationē augmētat. τ altera ē resolutio
fortissima q̄ ei⁹ subtile fit vapor τ spissū ipsius
fit lapis. Quū ergo resolo fortis ē nc̄ria iuue
tur lenificāte subtili cū mā i q̄ nō sit grossiti
es sȝ sit i ea calor tēpatus q iuuet i resoluen
do totū illud qδ ē oppilatū. ¶ Et ex oppila-
tiōibus qdē peiores sūt oppilatōes venaruȝ:
τ deteriores eis sūt ille q̄ sūt i arteriis: τ ad-
huc peiores sūt ille q̄ i mēbris erūt pncipali
bus. ergo cū i apitiuis stipticitas τ subtilitas
coniungentur erit melius. quoniam stiptici-
tas remouebit a mēbro subtiliatiui guamē.

¶ De medicationibus apostematuȝ. C. xxv.

Apostematū qdā sūt calida qdā sūt frā
flura τ qdā sūt frā dura τ ea iā dirius.
¶ Et ipsoꝝ qdē cāe aut sūt pmitiue aut ante
cedētes τ añcedētes qdē sūt sicut replo: τ p
mitiue sūt sicut casus aut pcussio aut morsus
Quedā vero q̄ sūt ex cāis pmitiuis qñȝ cuȝ
corpis resolone se repñtāt: τ qñȝ eueniūt cuȝ
eq̄litate hūoꝝ. τ ea qdē q̄ sūt pp cās añcedē-
tes aut pmitiuas cū replōe corpis repñtata:
aut sūt i mēbris q̄ pncipalibus sūt vicina sic
eūantia: aut nō sūt: τ si nō sūt nullo mō aliqd
ex resoluētib⁹ ē eis applicādū i pncipio: imo
mbꝝ expellēs ē melioraū si ibi fuerit mbꝝ ex
pellēs: aut totū corpus melioreť si nō fuerit
ibi mēbꝝ singulare q̄ten⁹ ad ea pueniat qcqd
refrenat τ ad diuersū trahit τ stipticū efficit
τ tñ cū diuersitate illius mēbri fit attractio
ad illud qδ i alio latere diuerso ē positū pp
exercitiū ipsius aut pp rē pōderosā sup ipm
delatā nā multotiēs a māu aposa trahiť mā
qñ cū alia res deferť pōderosa τ hora vna te
neť. ¶ Opȝ āt vt stiptica ɔstrictiua repecus-
siua frē ɔplonis pure existāt si apata fuerit
acuta. qδ si apata fuerit frā oȝ q̄ alicui sint
admixta i quo virt⁹ sit calida cū retētōe sicut
sgnātū τ blacte bizātie. ¶ Quū āt maturare
volueris minues retētiuū τ admiscebis ei qδ
sit resolutiuū dōec ad statū pueīat. tūc. n. ipa
admiscēda erūt eq̄lr. ¶ Quū aūt declinatio
fuerit nō sit ibi nisi qδ resoluat τ laxū efficiat
τ oȝ qdē vt illδ qδ frā flura resoluit sit abster
gēs τ exiccās: τ h qdē plm īueniť in calidis.
Et āt q̄ pp cās erūt pmitiuas vbi nō ē hūo
rū replo medicari dn̄t i pncipio rei cū eis q̄
flura faciāt τ resoluāt: τ si nō cū eo qδ fit sic
illud qδ pmū medicatū fuit. Si vero mē
brū aposūȝ mēbri pricipalis eūatoriū fuerit
sicut loca glandosa i collo que sunt i circuitu
auriū cerebri: aut ascelle cordis: τ iguia epa-
tis nullo mō erit ei applicañ aliqd qδ refre-
net nō. iō q̄ hoc nō sit medicamtū apatum
eoꝝ. qm̄ hoc ē ipsoꝝ medicamtū: sȝ q̄r volu-
mus ipsoꝝ medicari apa: imo studiū ad hoc
ipendere vt ea augmentemus τ māȝ ad ipsa
trahamus τ nō curamus si malitia i mēbro
augmentata fuerit: nō. n. curamus nisi de eo
qδ mēbro pricipali est melius. τ timem⁹ q̄ si
māȝ refrenauerimus redibit ad mēbꝝ prin
cipale τ pueniemus ide ad illud qδ emenda
re nō poterimus. Quapp volumus vt mali
tia i mēbꝝ cadat ignobile quū pricipali con
tulerit mēbro ita vt studiū ipendamus in at
trahendo materiā ad mēbꝝ ignobile τ faceť
vt ipse apeť. τ si nō cū aliis saltē cū ventosis
τ emplis attractiuis acutis. Quūqȝ ad col
lectionē puenerint hmōi apata aut reliq̄ ab
eis qñȝ aperienť per se aut maturatōis adiu
torio τ qñȝ idigent maturatōe et sectōe siť.
Maturatio vero ɔpleť ex eo i quo cū calore
existit oppilatio et glutinatio vt p ipm calor
retineať. Qui āt maturationē efficit cum
aliq̄ qδ sit sicut hmōi maturatiuū attendere
dēs vt si videris calorē innatū debilē et qδ
mēbꝝ iā declinet ad hoc vt corrūpať remo-
ueat ab eo glutinosa et oppilatiua et ponat
aperitiua et sacrificationē faciat profundam
deinde adhibeas medicias i qbus existit re-
solutio et desiccatio: sicut de eis inuestigabi
mus in libris particularibus. ¶ Multotiēs
preterea erit apa profundum τ erit nobis ne
cessarium trahere ad partem cutis τ si non
cum alio saltem cum ventosis ignitis. ¶ In
apate autem duro qδ status terminum per
transiuit rēna in eo est vt mollificet qñȝ cum
eo in quo existit caliditas τ siccitas parua.
Ideo ne qδ ex eo spissum est propter multā
resolutionē fiat lapis. Immo totum ad reso
lutionem preparetur. postea super ipsum re-
solutio fortior fiat deinde si timetur ex resolu
tione eius qδ resoluiť ne qδ remansit lapis fi
at iteꝝ ad mollificandū ipm fo redeat τ ices
santer fiat hoc dōec totū finiať inter mollifi-
candi τ resoluendi vices aliter vices. ¶ In-
flata āt apata cureť ex eo qδ calefacit subtili
tate sue subē ppea vt ventositates resoluat et
porros amplificet nam cā in apatibus infla-
tis vt ventositatis grossities τ poroꝝ clausu
ra. ¶ Studiū quoqȝ est adhibendū i phiben

do materiã ex q̃ ventosus ꝓuenit vapor. Ex
apatibus ꝑterea sunt q̃ sunt vlcerosa sicut for
mica q̃ sont isfranda sicut phlegmõ: ſ3 nõ sũt
mollificanda:ꝛ si ppea q sunt apata sũt mol
lificanda. imo sunt siccanda: qm̃ accñs hoc iã
supauit cãm: accñs eni est vlcerositas de qua
timet q accidat aut q iã acciderit. Et vlce-
rositatis qdez medicamentũ est desiccatio:ꝛ
res ei magis ꝯtraria est mollificatio. ℭO c
cultoꝝ autẽ apatũ mã miorãda est phlomia
ꝛ ventris solone. Et oz vt ea hñs a baleõ et
vĩo ꝛ motibus corporeis ꝛ aĩalibus supfluis
sicut ira ꝛ sibi silib⁹ caueat: postea i pncipio
rei adhibeat ei q absq3 nimia supfluitate re
percutit ꝛ ꝓpe si i mẽbro fuerit qd sit sicut
stõus aut epar. ℭQuñq3 hora resoluendi af
fuerit nõ debes dimittere qn stipticitas me
dicias bonũ habentes odorẽ admisceas sic i
pcedentibus tibi narrauimus. ꝛ epar qdem
ꝛ stõus plus idigent hoc q̃3 pulmo. ℭO por
tet ꝑterea vt mollificãtia subtilia q̃ istis adhi
beat sint medicie i qb⁹ erit maturatio ꝛ sint
apatibus conferentes sicut solatꝝ ꝛ casiafi-
stula. Solatꝝ nãq3 ꝓprietatẽ habet resoluen
di apa cala q̃ sunt occulta. ℭEt ea qdẽ habẽ
ti nõ est dandus cibus nisi subtilis ꝛ nõ i ho
ra porismi si ibi fuerit n3 i pncipio sui nisi ꝓ
pter multã debilitatẽ fiat. ℭCui autez sin-
toma supuenerit pp collectionẽ apatis iterio
ris cũ casu virtutis i itinere mortis erit: qm̃
virtus nõ sustẽtat nisi nutrimẽto ꝛ nutrimẽ
tũ ẽ res magis timorosa ergo si resolutũ fue
rit valde bonũ erit: q si apta fuerit dãda sũt
eis q̃ ea lauẽt sicut aq̃ mellis ꝛ aq̃ zuccari po
stea dẽt eis q̃ suauiter maturẽt cũ siccitate:
postea i fine rei nõ adhibeãt nisi exiccatiua.
Et tn qdẽ scies hec ex libro q pticulares egri
tudies colligit s3 declarationẽ. ẽ ꝑterea cuz
i apatib⁹ occultis q̃ sub vẽtre erũt ꝯtigit er-
ror: qm̃ qñ nõ sũt apata: s3 rupture erit i pfo
rãdo ea tior. ꝛ plerũq3 apa occultũ nõ erit i
pãniculo: s3 i ipso itestio ꝛ ẽ i apicẽdo ip3 tior.

ℭDe sectione. Capitulum. xxvi.

Vi plagã secare voluerit optebit vt ei⁹
sectio icedat s3 regulã collectionẽ q̃ sũt
iteri⁹ i illo mẽbro nisi fuerit tale q̃lis ẽ frons:
qm̃ si icisio icedet sic ꝓcedũt rugaꝝ ipsi⁹ colle
ctões icidet muscul⁹ frõtis ꝛ cadet supciliũ. ꝛ
silr i mẽbris rugaꝝ q̃ꝝ icessus diuersificat ab
icessu villoꝝ suoꝝ musculoꝝ: oz g̊ vt sector ex
anatõia sciat anatõiã neruoꝝ ꝛ venaꝝ ꝛ ar-
teriaꝝ ne errore icidat aliqd ex eis. Et oz ẽt
vt secũ deferat multas ex medicis sãguinez
ꝯstrigẽtib⁹ ꝛ emplis dolorẽ sedãtib⁹ ꝛ istis q̃
ad h ptieãt: hẽat g̊ secũ q sit sic medicia S.
ꝛ sic pilus leporis ꝛ tela arãee ꝛ albumẽ oui
ꝛ ferramta qb⁹ aduritur. oia. n. hec sãguis fluxũ
ꝓhibẽt siue ex errore ipsi⁹ ꝓueiat siue ncrio
ꝛ vt medicias deferat q̃ flura faciũt. Quñq3
exiturã pforauerit ꝛ qd i ea ꝯtiet extraxerit
nõ debebit ei adhibere oleũ n3 aq̃3 n3 empl3
i quo sit oleũ n3 sepũ sup abũdãs sicut basili
con: imo aliqd qd sit sicut emplm ex calcan
to qd apponat quũ eo indigebit ꝛ desup im-
ponat spongiam in vino stiptico infusam.

ℭDe egritudinibus corruptionis membri ꝛ
de incisione. Capitulum. xxvii.

Vm membꝝ pp malã ꝯplonẽ cuz mã
aut sine mã corrũpit ꝛ nõ ꝓfecerit ei sca
rificatio n3 epithimari ex eo qd ꝯferre cõsue
uit de eis q̃ i libris particularib⁹ dicta sunt ẽ
necesse vt caro corrupta que est supra ipsum
remoueatur: Et melius quidem erit vt sit si
ne ferro si possibile fuerit: qm̃ ferrum plerũq3
inuenit tunicas musculorum ꝛ venarum pul
santium periculose. Qd si hoc non cõtulerit
ꝛ corruptio iam in carne processit necesse erit
vt ipsa incidatur ꝛ vt locus incisiõis oleo fer
uente aduratur. Ex hoc enim prouenit secu-
ritas ab acuitate malitie ipsius ꝛ restringui-
tur sanguinis exitus ꝛ nascuntur super icisio-
nis locum caro ꝛ cutis extranea non propor
tionalis sed res que magis carni similis erit
propter sui duritiem. Quñq3 incidẽdi volun
tas affuerit tenta prius erit immittenda i cir
cuitu ossis voluendo donec qd sane teneatur
reperiat ꝛ vbi dolor sit fortior cum tenta ibi
inititur: qm̃ est terminus sanitatis ꝛ vbicũq3
inueneris laxitatem ꝛ retentionis debilitatez
totum erit ex collectiõe eius quod est incidẽ
dum. ℭQuandoq3 autem perforatur illud
qd circundat os quod vis incidere ita q fo-
ramina circundent ipsum: Ergo rumpetur
per ipsum ꝛ incidetur ꝛ quandoq3 serratur.
ℭQuñq3 hoc facere volueris separa inter
incidentem ꝛ perforantem ꝛ inter carnem vt
non redeat. ℭSi ergo ipsum os quod est ne
cesse incidere fuert frustum eminens qd non
possit aptari ita vt debet neq3 sit in eius recti
ficatione fiducia ꝛ timeatur ne corrumpatur
ꝛ corrumpat illud qd est coram ipso subleua
bimus carnẽ ab eo aut scidẽdo deide ligãdo

ꝛ ad diuersitatē ꝑtis illius extēdēdo aut aliis igeniis q̄ sēsus dmōstrat ꝛ separabimus iter ip̄ȝ ꝛ mēbrū nobile si ibi affuerit cū pannis q ip̄ȝ ab eo elōgabunt ꝛ postea incidem⁹. Et si os fuerit tale q̄le est os coxe ꝛ fuerit magnuȝ ꝛ neruis ꝛ arteriis ꝛ venis ꝓpinquū ꝛ fuerit ei⁹ corruptio multa debȝ medic⁹ ab eo fugeř. absȝ ipsi⁹ icisiōe ꝛ scarificatōe cū fēro vł igne

¶ De medicatiōibus solutionis cōtinuitatis ipsoꝝ vlcerum. Capitulum.xxviij.

SOlutio continuitatis in magnis membris medicatur equatione ꝛ ligatura cōueniēte que in doctrina restaurationis dicta est: ꝛ tibi in suo loco postea veniet cum quiete ꝛ comestione cibi ꝯglutiatiui in quo habetur fiducia ꝙ ex ipso nutrimentuȝ generatur cartilaginosum quod labia fractue claudat ꝛ in vnum conducat sicut cibus q fit de extremitatibus animalium. Impossibile enim est vt os restauretur ꝛ ꝓprie in corporibus ꝯsistentiū nisi ꝭm hunc modū: quoniā nullomō redibit ad ꝯtinuitatē. ¶ Et nos quidem de restauratiōe sermoneȝ exquisitum loquemur in libris particularibus. ¶ Intentio aūt in medicādo solutionē cōtinuitatis que in membris accidit mollibus est triū ꝑncipioꝝ curā habere. Primuȝ eoꝝ est quoniā si causa fuerit fixa minus q̄ȝ oportet est retinere illud quod fluit ꝛ constringere eius materiā si ipsa fuerit currens. Et ꝭm est fissuram consolidare cū medicinis et cibis cōuenientibus. Et tertiū est putrefactionem ꝓhibere q̄ȝtoplus fuerit possibile. Nūq̄ȝ ab vno trium te excusaueris redi ad cogitādū de duobus remouētibus. Tu vero iam scis quomodo illud qđ fluit retineatur: sed ꝯsolidatio fit adiungēdo labia si adiūguntur ꝛ exiccando ꝛ comedēdo glutinatiua.

Ex scito ꝙ intentio in medicando vlcera ē exiccatio: qđ ergo ex eis mundum fuerit tantū exiccetur. Et in illud qđ ex eis putridum fuerit medicine acute corrosiue mitātur sicut calcātum ꝛ alegi ꝛ arsenicū ꝛ calx que si nō contulerint necessarius est ignis. Et medicina que est composita ex flore heris ꝛ cera et oleo: q̄m ipsa flore heris mūdificat ꝛ ꝓhibet morsiōis superfluitatē oleo ꝛ cera: ipsa ergo in hac re medicia existit temperata. Et dicemus ꝙ omnia vlcera aut sūt simplicia aut cōposita. Et simplicia quidem fuerit quum parua ꝛ nil ex eoꝝ humiditate corrodetur tūc coniungenda erunt ipsoꝝ labia ꝛ ligāda custodiēdo ne iter ipsa aliquid olei aut pulueris cadat: q̄m consolidabunť. Et silr magnū de cuius substantia nil perditū fuerit ꝛ cuius vna pars alii applicari pōt. Magni vero cui⁹ partes applicari nō pn̄t siue sit fissura siue concauitas vel spatiū plēa sanie: ꝛ iā aliquid ex substantia mēbri perditū est curatio est exiccatō ¶ Si ergo illud qđ perditū est tm̄ fuerit cutis ꝛ necesse erit vt cicatricē inducat. Et hoc quidē per essentiā cū stipticis: ꝛ per accidens quidem cum calidis quū ex eis paꝝ qđ fit adustum superponeť sicut alȝegi ꝛ calcantū: q̄m magis iuuant in exiccando ꝛ magis perducunt crustā. nā si multū fuerit corrodet ꝛ i vlceribus augmentum faciet. Si āt illud qđ ꝑditum fuit fuerit caro sicut est in vlceribus ꝓfundis nō erit festinandū in cicatrizando ea: imo primo erit studendū vt caro in eis nascatur: Et caro qdem nō generatur nisi ex eo cuius siccitas nō multum gradum primū trāscendit. verūtm̄ hic conditōes attenduntť de quibus cura est habenda. Et ex eis est consideratio dispōnis compłonis mēbri principalis ꝛ complexionis vlceris: quoniā si mēbrum i sui complexione fuerit multe humiditatis et vlcus nō fuerit multe hūiditatis sufficiet siccitas pauca in primo gradu: q̄m egritudo nō multum fuit elongata a natura membri: sed si mēbrum fuerit siccū ꝛ vlcus humiditatis multe erit necessarium illud qđ exiccet in secundo gradu ꝛ tertio vt reducat ipsum ad suam naturalē complexionē. ¶ Et in tēperatis qdem dispō erit equanda. ¶ Et ex eis est cōsideratio complexionis totius corporis: nam cum corpus fuerit multe siccitatis ꝛ mēbrū augmentatū i humiditate fuerit tēperatū ꝭȝ corpus equale ex tēperamēto erit exiccandū Et silr si corpus fuerit in hūiditate augmentatū ꝛ mēbꝝ in siccitate. ꝛ si ambo ad augm̄tum deueniunt tunc si egressus fuerit ad humiditateȝ ampliori exiccabř siccitate ꝛ si fuerit ad siccitatē minori exiccabř siccitate. Et ex eis est cōsideratio virtutis siccantiuȝ. q̄m lȝ ex siccantibus carnē nasci facientibus exiccatio fortis nō queratur sed exiccatio que sit talis q̄ł ē illa q̄ ꝓhibȝ mā̄ȝ. s. supfluā q̄ȝ descēdit ad mēbꝝ qđ sit aptū ad hoc vt carnis generatio fit ex ea multū tm̄ ea q̄riť i siccātib⁹ q̄ nō sūt ad hoc vt caro ꝑ ipsā gn̄ať sȝ vt cicatrizatio fiat ꝑ ea. Ex eis. n. q̄riť vt sint pl⁹ abstergētia ꝛ magis lauātia plusq̄ȝ siccātia ex

qbus nō q̄rit̃ nisi cicatrizatio ⁊ cōsolidatio ⁊ ꝯtinuatio. ⁊ oēs qdē medicie q̄ sine mordicatiōe desiccāt sūt igrediētes i genus eaꝝ q̄ carnē nasci faciūt. ¶ D ē ꝑterea vlcus qđ i loco erit nō carnoso ē iobediēs ad hoc vt cito medicet̃ ⁊ sit̃ rotūdū. ¶ Medicis āt siccātibꝰ ⁊ stipticis q̄ i vlceribꝰ occultis adhibet̃ sūt medicie mūdificātes sicut mel ⁊ medicie loco ꝓprie sicut diuretica medicis vlcera istrumentoꝝ vrine curātibꝰ. ¶ Quūqꝫ cicatrizare voluerimꝰ ponemuꝰ medicias cū stipticitate sua viscosas sic terra sigillata. ⁊ scito ꝙ q̄dā sunt vlceris sanitatē ꝓhibētia: ex qbꝰ ē malitia cōplonis mēbri q̄re studere debes vt ipsū rectifices. Et malitia ꝯplonis sāguis q ad ipꝫ aduenit: q̄re succurrere debes cū generatōe bōi chimi. Et multitudo sāguis q ad ipsū fluit ⁊ hūectat ipsū cui succurrere debes cū euacuatōe ⁊ subtiliatōe cibi ⁊ faciēdo vt exercitet̃ si possibile fuerit ⁊ ossis corruptio qđ ē sub eo ⁊ qđ ei trāsmittit saniē. Et hmōi qdē curatio nō ē nisi ossis illiꝰ melioratio ⁊ ipsiꝰ fricatō si fricatio totā ipsiꝰ corruptionē remouet̃ poterit ⁊ acciper̃ ipꝫ ⁊ icider̃. Mltotiēs ꝑterea ē necessariū medicāti vlcera vt secū ꝯferat empla attractiua vt eis frustra ossiū ⁊ res extranee carni ifixe euelāt̃ ⁊ si nō ꝓhibebūt vlcꝰ meliorari. ¶ Vlcera q̄qꝫ nutrimēto idigēt propterea vt ꝯfortatio fiat ⁊ mioratōe nutrimīti ꝓpterea vt saniei mā restrigat̃ ⁊ iter hec duo ꝯtraria erit diuersitas: qm̄ sanies ꝯbilitat: q̄re ꝯfortare necesse ē ⁊ mltiplicat̃ q̄re necesse ē nutrimētū ꝓhiber̃. Medicꝰ ḡ ꝺ hoc sollicitꝰ eē dꝫ. Quūqꝫ vlcus i pricipio fuerit nō dꝫ eger balneū igredi nꝫ ipsū aq̄ tāger̃ calꝺa qm̄ attrahet ad ipsū qđ i apate augmētū faciet: sꝫ cū vlcꝰ generit ⁊ saniē fecerit fortasse tūc facile fiet ei. ¶ Omne preterea vlcꝰ qđ cito reuertit̃ postq̄ꝫ carne repletū ē ⁊ ꝯsiderari dꝫ ē i semita ꝑueniēdi ad fistulā. ꝺbes ḡ semꝑ ituer̃i colorē sāiei ⁊ colorē labioꝝ vlceris. ⁊ si pus mltiplicabit̃ sine mltiplicatōe nutrim̄ti ē ibi alfase. ¶ Loqmur ḡ nūc ꝺ curatōe alfase. Et dicamꝰ qm̄ ꝑpea q̄ꝫ alfase ē ꝯtinuitatis solꝺ aut īfra cutē ꝓfūdam: māifestū ē ꝙ oꝫ vt eiꝰ medicamia sint fortiora q̄ꝫ eiꝰ qđ discooptū ē Et ꝓpterea ꝙ multū sāguinis ad ipsū fluit est necessariū illud qđ illū resoluit: verūtamē oꝫ vt eius resolꝺ fit cuꝫ multa siccitate vt nō resoluat qđ ibi subtile ē ⁊ faciat lapidē qđ ibi spissuꝫ est. Quūqꝫ ex resolōne perfecerimus illud qđ nobis necesse est debemus apponere consolidatiuū qđ sit desiccatiuū ne sit sanies i concauitate que exire nō valeat ⁊ fiat lapis ⁊ postea qualibet cā putrefiat aut eradicet̃ ⁊ redeat continuitatis solꝺ. Quūqꝫ aūt alfase fuerit ꝓfundior scarificabit̃ locus ⁊ medicamē magis penetret. In medicando aūt alfase ⁊ contussionē leuē fortasse sufficiet phlomia. ꝙ si alfase fuerit i ꝑmis cū percussione medicet̃ ꝑus percussio medicamibus percussioni aptis donec sit posꝺ medicari alfase. Et alfase qdē si magna fuerit medicabit̃ cū siccātibus: ⁊ si fuerit parua vt punctura acus dimittat̃ eē eius ipsi nature si nō fuerit venenosa pendens: aut fuerit fortis doloris: aut si tetigerit neruū ⁊ tieat̃ ide apatis gñatio ⁊ pulsatio. In contorsione āt sufficit mollis ligatura nō dolorosa ⁊ vt super ipsam ponāt̃ medicamia contorsioni apta. In his āt q̄ sunt sicut casus ⁊ percussio nc̄ria est phlomia ex parte diuersa ⁊ subtiliādū est nutriens ⁊ dimittenda est caro ⁊ que sunt sicut ipsa. Et regendus est ex apoziatibus ⁊ potionibus scriptis ad hoc i libris particularibus. Sermonē āt i solonibꝰ ꝯtinuitatis fcis i neruis ⁊ ossibꝰ ref̃uabimꝰ posterius ad libros ꝑticulares.

¶ De cauterizatione. Capitulum .xxix.

Cauterizatio est medicamē valde vtile iuuans ad ꝓhibendū ne corruptio spargat̃ ⁊ ad ꝯfortādū mēbꝝ cuius ꝯplonē volumus rectificare ⁊ ad resoluēdū materias corruptas i mēbro retētas ⁊ ad restrigēdū sanguis fluxū. Res vero qua cauteriū fit melius est auꝝ. ⁊ locꝰ qdē q̄ cauterizat̃ aut ē manifestꝰ ⁊ pōit̃ cauteriū suꝑ ipꝫ sensibiliter: aut est ꝓfundus iterius i mēbro: sicut i naso aut ore aut i ano. ⁊ hmōi qdē forma idiget super quā ponat̃ ꝙ sit sicut tale: aut magra i aceto īfusa: postea ponāt̃ suꝑ ipsā pāni aq̄ rosacea vehemēter īfrati aut succis aliqbus ⁊ mittat̃ i cānalē ita vt locus cauterizādus eius bucella fiat: deīde imitat̃ cauteriū ꝑpea vt ad locū ꝑueīat ⁊ i circuitu nō ipediat: ⁊ ꝓpe cū cauteriū subtilius fuerit q̄ꝫ forme vacuitas ne lateribus forme obuiet. Cauterizator ꝑterea sibi cauere dꝫ ne fortitudo cauterizatōis ipsius ad neruos ꝑueniat nꝫ ad cordas nꝫ ad ligam̄ta. ꝙ si ꝑꝑ sanguinē q fluit cauterizauerit oportebit vt cauterizatio sit fortis ideo vt crusta grossitiē hēat ⁊ spissitudinē ne cito cadat qm̄ ex casu cruste cauterizatōis facte ꝓ-

ꝓterea vt carnē corruptaꝫ ꝓiicias ⁊ vt sanguis fluxus ꝓhibeaṫ ꝑueniṫ ad malū deterius eo qꝺ erat. Quū ꝗ cauterizaueris ꝓpea vt carnē corruptā ꝓiicias ⁊ terminū sani scire volueris erit ibi dolet. ⁊ fortasse nēriū erit tibi cū carne cauterizare os qꝺ ē sub ea ⁊ supra ipꝫ morari dōec tota ipsius destruaṫ corruptio. Quū ergo fuerit qꝺ sit sicut craneum subtiliter ipsaꝫ oꝑare ita vt cerebꝝ non ebulliat nꝫ ipsius panniculi corrugentur ⁊ in alio osse ab ipso non cures perquirere.

De sedatione doloris. Capitulū.xxx.

Iam sciuisti doloꝝ cās i duaꝝ ꝯprehēdi diuisiōibus. s. mutatōe ꝯplonis subito ⁊ solōne cōtinuitatis: postea sciuisti ꝙ postremū diuisionis eaꝝ ꝑuenit ad malitiā ꝯplonis calide. aut frē aut hūide: aut sicce absꝗ materia aut cū materia chimosa aut vētositatē aut apa. Doloris ergo sedatio ex ꝯtrarietate haꝝ causaꝝ erit. ⁊ iā sciuisti qualiter vniuscuiusꝗ eaꝝ contrariū fit. ⁊ sciuisti quōo malitia complonis ⁊ apa ⁊ ventositas mediceṅ. Et oīs qdem dolor q fit fortior iterfic̄ qm̄ ex eo in primis accit frigiditas corporis ⁊ tremor postea fit pulsus paruus deide destruitur ⁊ postea moritur. Et ad summū id qꝺ dolores sedat est, vt id qꝺ complexionez mutat. aut qꝺ resoluit materiā: aut qꝺ stupefacit. ⁊ stupefaciens qdem remouet doloreꝫ qm̄ destruit sensum membri. eius vero sensum non aufert nisi propter vnam duarum causarum aut ꝓꝑ multam ifrigidatōeꝫ: aut ꝓpter multā ventositatē que est i ipso cōtraria virtuti illius mēbri. Ea quaꝗ que fluxa faciunt sunt ex sūma eoꝝ que molliter resoluunt qualia sunt anetū ⁊ semē lini ⁊ melilotū ⁊ camomilla ⁊ semina apii ⁊ amigdale amare ⁊ oīs res i ꝑmo gradu calida ⁊ ꝓpe quando fuerit cū ea glutinādi potētia sicut gummi prunoꝝ ⁊ amilū ⁊ cerusa ⁊ crocus ⁊ laudanū ⁊ altea. ⁊ amomū ⁊ caules ⁊ napi ⁊ apozia eoꝝ ⁊ adipes ⁊ isopi ceratū ⁊ olera sicut dicemus i antidotario ⁊ vētrē soluētia ⁊ eūantia quocūꝗ mō fuerit sunt istius modi. Et fluxa qdē facientia sunt danda post eūantia si nēriuꝫ fuerit eūare dōec materiā restrigas que ad mēbꝝ descēdit. ⁊ ēt illꝺ totū qꝺ apa maturat aut qꝺ ea apit. Oibus āt stupefaciētibus fortius est opium. ⁊ ex eis sunt poma mādragore ⁊ eius semen ⁊ cortices radicis ipsius ⁊ papauer ⁊ bengi ⁊ hyusquiamū ⁊ solatrū putrefaciens ⁊ semē lactucaꝝ ⁊ ex eis sunt nix ⁊ aqua frigida. In doloribus ꝑterea multotiēs accit error. qm̄ eorum cause erunt extrisece sicut calor aut frigus aut ceruicalis eminētia aut loci corruptio aut casus q fit i ebrietate aut alia ab his: ⁊ queruṫ eoꝝ cause i corpore ⁊ ꝓueīt error quapropter scire debes hoc ⁊ cognoscere si ē ibi repletio aut non ⁊ si sunt ibi cause replexionis nate. quandoꝗ etiā cā aduenit exterius deinde interius fit māsiua sicut quū aliquis bibit aquam frām ⁊ accidit ei fortis dolor i parte stōi ⁊ epatis. Et multotiens qdeꝫ non est multum necessaria euacuatio ⁊ sibi similia. quoniam sepe sufficit sibi balneum et fortis somnus in eo. Et sunt qui comedit rē calidam ⁊ infert ei fortem capitis dolorem ⁊ sufficit ei aquā infrigidatam bibere. Et quādoꝗ est res in qua fiducia est ꝙ dolor ea remoueatur: vt tarde operans ita ꝙ dolor ille vsꝗ ad horam illam tollerari non potest sicut euacuatio materiei dolorem facientis colice retente in villis intestinorum aut cito operans est sed ex ea timetur finis vehementer malus: sicut stupefactio membri dolentis in colica cum medicinis que hoc operari solent ⁊ fit medicus in hoc ambiguus. Debet ergo bone mensurationis fortitudinem habere vt sciat qꝺ duorum temporum sit longiꝰ aut tempus fixionis virtutis aut tempus doloris. ⁊ etiam que duarum rerum sit ei deterior an dolor an malus finis qui ex stupidatione timetur vt eligat studium ei impendere quod magis est impediens: fortasse enim si dolor remanserit fortitudine sui ⁊ magnitudine interficiet. Et stupidatio forsitan non interficiet licet ex alia parte impediat cuius impedimentum fortasse corrigere poteris ⁊ redibit forsitan ⁊ tu redibis medicina conuenientie. Et preter hoc totum stupefaciens cō plonē ꝯsiderare dēs ⁊ ipsiꝰ q̄litatē ⁊ vt ꝙ ex eo ē faciliꝰ dōes. ⁊ vt tribuas id ꝙ ē cū suis tyriacis ꝯpositū nisi res fuerit maria q̄ forti i digeat stupefactōe. Sūt ꝑterea mbra ꝺ qbꝰ n̄ curamꝰ ⁊ si eis suppōas narcotica: qm̄ n̄ ide ad vehemēter malū finē ꝑueīūt sic dētes cū ei appōiṫ stupefactiuū: ⁊ fortasse qdē ēt bibere erit meliꝰ i hmōi sic bibere ꝙ stupefaciat ꝓꝑ dolorē oculi: qm̄ ex h mior malitia ꝓueīt oculo q̄ꝫ vt iteriꝰ pōaṫ. ⁊ fortasse facile erit corrigere malaꝫ q̄ ex potu aliis accit mbris i eo au

tez qd̄ ē sic colica magnificat mal⁹ finis qm̄ māz augmētat frig⁹ ⁊ ɔgelatōez ⁊ clausurā. Ampli⁹ stupefaciētia plerūqz sedāt dolorē ꝓpterea q̄ dormire faciūt: qm̄ sōn⁹ ē vna ex causis ipsius sedatōis doloris ⁊ ꝓpe qn̄ cum eo facta fuerit fames ⁊ in dolore materiali. Et stupefaciētia qdē cōposita quoꝝ fortitudines alie debilitāt medicine sicut tyriaca sunt magis secura queadmodū filoniū ⁊ trocisci quibus nomē ponit ternarii. sed eoꝝ stupefactio ē debilior. qd̄ autē ex eis est recēs maioris ē stupefactōis. Et in antiquo fere nulla stupefactio ⁊ qd̄ est mediū. ¶ Et ex doloribus qdē q̄ sunt multe fortitudis ⁊ sunt ad medicandū faciles i qbusdā horis sicut dolores ventosi: qm̄ qn̄z sedant ⁊ sufficit vt super eos aqua calida eūet: verūtn̄ in hoc timor existit vnde ab eo tibi cauere debes: qm̄ plerūqz causa erit apā ⁊ existimabit q̄ sit ventositas. Et si fortasse factuz fuerit ei embroca ex aqua calida ⁊ precipue in sui principio ei affert magnum malum. Et preter hoc qn̄z impedimentum ventose efficit quū ventositatē resoluere non poterit ⁊ in quātitate ipsius spatii augmētuz faciet. Et vaporatōes ēt sunt ex medicationibus ventositatū. Et ex eis qdē melior ē cum qua est id qd̄ exiccat sicut miliū nisi i mēbro fuerit qd̄ illud tollerare nō valet sicut oculus Fiat ergo tunc vaporatio cū pānis. ¶ Ex vaporatōibus ēt sunt cū oleo calefacto fiunt.

¶ Et ex vaporationibus qdē fortibus est vt oroboꝝ farina cū aceto coquatur ⁊ postea siccetur ⁊ fiat ex eo vaporatio. Et minor cā ea ēst vt fur fur coquat sicut hoc. ¶ Salis autez vapor est pungitiuis sed milii ē melior ⁊ debilior. Et plerūqz ēt fit vaporatio ex aqua in vase posita q̄ est in columis ⁊ leuis sed opōnē efficiet quā noīauimus si illd̄ nō fuerit obseruatū. ¶ Ventose ēt cū igne sunt istius modi ⁊ sunt fortes in sedando dolorē ventosum ⁊ si eas iteꝝ adhibueris dolor penit⁹ destruetur. Verūtn̄ plerūqz ex eis accidit illud qd̄ ꝓuenit ex eo qd̄ dirius. ¶ Ex sedantibus preterea dolorē ē molliter longo tēpore incedere propter illud qd̄ in ipso existit ex virtute faciendi fiura. ⁊ sitr adipes subtiles noti ⁊ olea q̄ noīauimus ⁊ dulcis cantilena ⁊ ꝓpe cū ex ea prouocatur somnus. ⁊ occupari in eo qd̄ gaudium efficit doloris vehementiam sedat.

¶ In quo precipitur a quibus curationibus incipiamus. Capituluz .xxxi.

Quum multe coniungunt egritudies ab ea icipere debemus i qua vna harum trium ꝓꝓetas erit. ¶ Vna earum est q̄ alia sanari nō potest anteq̄z ipsa sanetur sicut apā ⁊ vlcus cum coniunguntur medicamur eni apā donec complexionis malitia que cuz eo venit remoueatur absqz cuius sanatōe vlcus sanari non potest: postea medicamur vlcus. ¶ Et secunda earum est cum vna egritudo causa fuerit alterius sicut cum accit oppilatio ⁊ febris: medicamur eni oppilationez prius deinde febrem. ⁊ si nobis necessarium fuerit oppilationem aperire cum eo i quo aliq̄ erit caliditas non curabimus de febre. ⁊ medicamur quidem pulmonis apā cum desiccatiuis ⁊ non curabimus de febre: qm̄ ipossibile est vt febris remoueatur causa ipsius remanente. ¶ Et causa qdem eius sanatio est exiccatio que febri nocumentum facit. Tertia vero cum fuerit vna earum de qua maior sollicitudo sit habenda: sicut si coniungat sinochus ⁊ paralysis. medicamur .n. sinochū extinguendo ⁊ phlobotomando: ⁊ de paralysi non curabimus. ¶ Quum autem egritudo ⁊ accidens coniunguntur a sanatōe egritudis icipiemus. ⁊ si accidens supauerit tūc accidentis curam habebimus ⁊ egritudinez non considerabibus: sicut in colica damus stupefacientia propterea vt doloris fortitudo remoueatur: licet ipsi colice impedimentum faciat. Et cum hoc quandoqz tardamus qd̄ facere debebamus propter stomachi debilitatem. aut propter ventris fluxum q̄ precessit: aut propter presentem nauseam. ⁊ quandoqz non tardamus sed opamur ⁊ tn̄ non totam remouemus causam: sicut i egritudine spasmi non eni totum expellimus humorē. imo ex eo aliqd dimittimus vt ipsum spasmos⁹ rcōueat motus ne hūorē resoluat nālē.

¶ Operationis sigillatio ⁊ gratiaꝝ actio.

Sit qualitas huius nostri sermonis cōpendiosi de principiis vniuersalibus doctrine medicinalis sufficiens. ¶ Deinceps autem laboremus vt de simplicibus medicinis librum componamus si deus voluerit. Et ipse quidem nos iuuabit: cui sint grates secundum sui innumerabiles misericordias.

Finis

¶ Expletus est liber primus canonis quem pnceps aboali Abinsceni de medicia edidit.

¶Incipit liber canonis secundus Auicenne verba principis aboali.

HOrum librorum quos de medicina specificauimꝰ primus ē de iudiciis vl̃ibꝰ ĩ medicina. ⁊ secundus eorũ est hic liber aggregatꝰ de medicinis singularibus. Et nos qdē hũc librũ ĩ duos diuisimꝰ tractatus. Quoꝝ primꝰ ē de canōibus vl̃ibꝰ quos te scire oꝫ ĩ re medicinaꝝ:⁊ ē sciētia virtutuꝫ medicinarũ ĩ medicĩa. Et secũdus eoꝝ est de cognitione virtutũ medicinaꝝ particulariuꝫ.

PRimũ vero tractatũ ĩ.vi. diuisimꝰ capitula. ¶Capl̃m ꝑmũ ē de ꝯpl̃onibꝰ medicinaꝝ singulariũ. ¶Capl̃m.ii.est de cognitione ꝯpl̃onũ medicinaꝝ singulariũ ꝑ experimentũ. ¶Capl̃m.iii.est de cognitione cõpl̃onum medicinaruꝫ singulariũ per rationem. ¶Capl̃m.iiii.est de cognitione operationuꝫ medicinarum singularium. ¶Capitulum.v. est de iudiciis accidentium medicinarum extrinsecus. ¶Capl̃m.vi.est de collectione medicinarum ⁊ conseruatione ipsarum.

IN secũdo aũt tractatu posuimus medicinas singulares ĩ areol̃. ¶In pria nāqꝫ areola posuimus noĩa medicinaꝝ singulariũ ⁊ cognitionē essentie ipsaruꝫ. ¶In.ii.areola electionē bonitatis ipsaꝝ. ¶In.iii.areola rememorationē q̃litatũ ⁊ naturā ipsaꝝ. ¶In iiii.areola ꝓprietates oꝑationũ eaꝝ ⁊ dispositiones ipsaꝝ vl̃es sicut resolutio ⁊ digestio ⁊ cõglutinatio ⁊ stupefactio ⁊ q̃ illis sũt sil̃ia ex oꝑationibꝰ quas ĩ tractatu prio dixius:⁊ proprietates alie si insunt eis:⁊ fecimus eaꝝ descriptionē cũ colore vt sit facile ipsaꝫ colligere. ¶In areola.v.oꝑationes eaꝝ q̃ pēdēt ex decoctione aut ĩ cute sicut remotio lentiginuꝫ albaras ⁊ porroꝝ ⁊ verrucarũ:aut in capillis sicut cõseruatio ipsoꝝ ⁊ ꝓlõgatio:⁊ coloratio q̃ ĩ decorationē ĩgrediũt̃:⁊ signauimꝰ id totũ signis depictis vt ꝑ illud facilis eius inq̃sitio fiat ĩ tabulis donec colligāt oēs medicine singulares que ĩ eis cadunt velociter. ¶In areola.vi.oꝑationes eaꝝ ĩ apatibus ⁊ bothor.i.ĩ paruis eminētiis q̃ fiunt sicut pustule ⁊ terminauimus.etiā oēm spēm dictaꝫ ĩ eis cũ colore ꝓprio vnicuiqꝫ earum. ¶In areola.vii.sil̃r vlcera ⁊ vulnera ⁊ fracturas depictas coloribꝰ suis. ¶In areola.viii.egritudies iuncturarũ ⁊ neruoꝝ depictas similiter. ¶In areola.ix.egritudies mēbroꝝ capitis oēs depictas suis coloribus. ¶In areola.x.egritudies mēbroꝝ oculi depictas sil̃r. ¶In areola.xi.egritudies mēbrorũ spũs depictas coloribus suis. ¶In areola.xii.egritudies mēbroꝝ nutrimēti depictas suis coloribus. ¶In areola.xiij.egritudies mēbroꝝ expulsionis depictas etiā. ¶In areola.xiiii.febres ⁊ que eis cõueniunt depictas sil̃r. ¶In areola.xv.ꝓportionē mediciarũ ad venena. ¶In areola.xvi.ꝑmutationē eaꝝ ⁊ qñꝫ cõicant ĩ medicina vna oēs areole:⁊ qñꝫ nõ cõicant:⁊ forsitā nõ reperiũtur q̃dā.nisi ĩ q̃busdam areolis. ¶Quũqꝫ cõplendo ex tabulis recessero ⁊ signis virtutũ mediciaꝝ ꝑticulariũ sigillabo tractatũ p̃m:⁊ hic sigillabo hũc librum procedendo ab eo ad tertiuꝫ librum.

¶Tractatus primus.

¶De ꝯpl̃onibꝰ mediciaꝝ singulariũ. Cap.i.

IAm declarauimus ĩ libro primo itētionē sermōis nostri.s. hec medicia est cal̃a ⁊ hec medicia ē frĩa ⁊ hec medicia est hũida ⁊ hec medicia ē sicca.⁊ ostēdimus illic ꝙ illud ē ꝑ cõparationē ad corpa nr̃a:⁊ ꝑmisimus ꝙ oĩuꝫ cõpositoꝝ mineraliũ ⁊ vegetabiliũ ⁊ viuētiũ elemēta sũt nũ.iiij.⁊ ꝙ ipse cõmiscēt̃ adinuicē ⁊ agunt ĩ se donec cõsistāt ẜꝫ eq̃litatē:aut ẜꝫ dominiũ ĩ eo qđ ē iter eas. ⁊ cũ cõsistunt ẜꝫ illud ē ꝯpl̃o vera:⁊ ꝙ ꝯpl̃o cũ est cõtēta ĩ cõposito ꝑpat ipꝫ receptioni virtutũ q̃litatũ q̃rũ ꝓpetas ē vt sint ĩ ipso. ¶Et ostēdimus vl̃r ẜꝫ quot diuisiones ē cõpl̃o:⁊ q̃d querit̃ ꝑ ꝯpl̃onē eq̃lē ĩ hoĩbus:⁊ q̃d ꝑ ꝯpl̃onē equalē ĩ medicis. ¶Et ostēdimus ꝙ ꝑ hoc nõ itelligitur nisi ꝙ corpus hoĩs cũ obuiat ei ⁊ agit ĩ ipsā calore ĩnato nõ ꝑualet:ita vt ĩ corpe hominis iprimat ĩfrationē:aut calefactiōeꝫ:aut hũectationē:aut desiccationē vltra eā q̃ est ĩ hoĩe. ¶Nos tñ ꝑ illud nõ significauimus ꝙ cõpl̃o eius sit sil̃is ꝯpl̃oni hoĩs. Cõpl̃o nāqꝫ hoĩs nõ ē nisi ĩ hoĩe. ¶Et scias ꝙ cõpl̃o est ẜꝫ duos mōs.s.cõpl̃o pria ⁊ cõpl̃o scđa. Cõplexio itaqꝫ pria ē pria ꝯpl̃o ꝓueniēs ab ele-

mentis. Et ꝯplo secūda est ꝯplo q̄ ꝓuenit a
rebus q̄ i se ipsis hn̄t cōplonē sicut verbigr̃a
cōplo mediciaꝝ cōpositaꝝ vt cōplo tyriace:
vnaq̄qȝ eni mediciaꝝ singulariū tyriace cō-
plexionē hȝ sibi ꝓpā deide cōmiscēt̃ ⁊ cōpo
nunt̃ ita vt vniāt̃ ⁊ adueniat eis cōmistio ⁊
aduenit ꝯplo secūda. Et hec qdē ꝯplo scd̃a
nō ē ita ꝙ nō sit tota nisi ab arte: imo ē qn̄ȝ
ēt a nā: lac eni cōmistū i veritate ē ex aquei-
tate ⁊ caseitate ⁊ butyrositate. Et vnūqd̃qȝ
hoꝝ triū ē nō simplex i nā: imo ē cōmistuȝ ⁊
hȝ ꝯplonē sibi ꝓpaȝ. Et hec qdē ꝯplo secun
da ē ex opatiōe nature nō ex opatiōe artis.
❡ Cōplo aūt secūda est ꝫ duos modos: aut
cōplo fortis: aut cōplo debilis. Cōplo vero
fortis est verbigr̃a: vt vnūqd̃qȝ simpliciū alii
sit vnitū tali vnitiōe vt eius separatio calori
nostro īnato nō solū sit difficilis: imo sit aliq̃
cuius separatio calori ignis sit difficilis sicut
ꝯplo olei. Cōmistio .n. iter hūiditatē ⁊ siccita
tē ipsius ad hoc ꝓuenit vt igneitas deficiat i
separādo iter eas: imo cū igneitas aqueitatē
soluit: vt eā subleuet tenēt̃ cū oib⁹ ꝑtib⁹ eius
ꝑtes terree: q̄re nō valet efficere eaꝝ subleua
tionē vt terree subsistāt: sicut potes illius sil̃e
videre i ligno: imo i plūbo ⁊ stangno. Quū
ergo ē ꝯplo cui⁹ firmitudo est hec firmitudo
tūc nō ē lōge qn̄ sit ꝯplo a sepatōe simpliciū
cui⁹ calor īnatus q ē i nobis deficit: ⁊ q̄cū qȝ
ita ē: ē ꝯplo firma. ❡ Si ergo fuerit eq̄lis re
manebit i corpe eq̄lis vsqȝquo resoluat eius
formā ⁊ corrūpat. Et si fuerit decliuis ad do
miniū remāebit i corpe ꝫ suū dominiū vsqȝ
quo corrūpat̃ ei⁹ forma. Et vl̃r qdē nō ꝓue-
nit ab ea nisi opatio vna. ❡ Quū āt ꝯplo nō
est firma: ſȝ debilis facilis ad disgregationeȝ
tūc pol̃e ē vt eius simplicia sepent̃ cū nr̃e na
ture opatio erit i ea ⁊ remoueat̃ vnū ab alio
⁊ sint diuersaꝝ virtutū: ⁊ faciat vnū eoꝝ opa
tionē vnā ⁊ aliud ꝯtrariū ipsius. ❡ Et quuȝ
medici dicūt ꝙ medicie illius virtus ē cōpo
sita ex virtutibus cōtrariis nō oȝ vt ipsi itel
ligāt a se ipsis: ⁊ tu ab eis: ꝙ sit pars vna fe-
rēs f̃ritatē ⁊ cal̃itatē simul operans vnaq̄qȝ
eaꝝ singulariter sicut ille q̄ sunt diuise nā illd̃
nō est pol̃e: sed sunt i duabus partibus eius
diuersis ex qbus ipsa ē cōposita cū sua singu
laritate. ❡ Et etiā nō oȝ vt existimes ꝙ alid̃
genus medicinarum non sit compositū ex
virtutibus contrariis: quoniā oēs medicine
sunt cōposite ex virtutibus contrariis: imo
oportet vt ītelligas ex hoc ꝙ ipi signīt ꝑ illud
ꝙ ē actu habēs virtutes ꝯtrarias: aut poten
tia ꝓpinqua actui: qm̄ in ipa sūt ꝑtes diuerse
q̄ꝝ vna nō efficit i aliā actū itegrū faciētē to
tū similiū virtute similitudie ꝯpleta ⁊ nō ad
herēt ⁊ vniūt̃: ita vt cū eaꝝ vna in ꝑte mēbri
ꝯtinet̃ ꝯseq̄t̃ alterā cū ea ꝯtineri: qm̄ si ita fue
rit similis virtutis nō diuersificabit̃ ei⁹ opatō
i corpore pēitus. ⁊ si ē adherētiū ꝑtiū ⁊ diuer
sarum virtutuȝ possibile est etiā vt nō diuer-
sificet̃ ei⁹ ipressio in corpore: imo sit vt cū ꝑs
simplicis i mēbro ꝯtinet̃ cōueniat ei qd̃ ei ad
heret ex simplici alio ⁊ ꝓueniat ex eis opatio
⁊ ipressio quā ad ipsū ducūt amboꝝ opatōes
i omnib⁹ ꝑtib⁹ illius mēbri ꝫ eq̄litatē cū sit
cū vnaq̄qȝ ꝑtiū ei⁹ ipedimentū a ꝯplemento
actiōis ei⁹ fixū i ea nisi sit ꝑs mēbri recipiēs
ab vnoquoqȝ duoꝝ simpliciū absqȝ alio ⁊ nā
vtat̃ vno eoꝝ ⁊ alteꝝ renuat: ⁊ hoc qdē ē mul
totiēs: nr̃: tn̄ ꝫmo nō ē in specie que ē diuerse
ipssiōis ꝑꝑ rē in seipsa nō ꝓpter rē i alia. Et
illa qdē res ē qm̄ simpliciū ei⁹ ꝯmistio ē de-
bilis recipiēs discretionē ⁊ simplicia ei⁹ ipsā
ꝯmiscētia sūt debilia vbi recipiūt ipressioneȝ
ab ipressione nostri caloris. ❡ Iste aūt medi-
cine simplices qb⁹ dicim⁹ inesse virtutes cō-
trarias sūt i qbus nō ē illa ꝯmistio vl̃is. De
eis ergo alie sunt q̄ sunt fortioris ꝯmistiōis ⁊
nō possunt decoctio ⁊ ablutio facere sepatio
nem inter virtutes earum sicut camomilla i
qua est virtus resolutiua ⁊ virtus stiptica. et
cū coquit̃ in empl̃is nō sepant̃ ab ea vtreqȝ
virtutes: ⁊ alia sunt i qbus decoctio separare
potest inter eas sicut caules: substātia enim
ipoꝝ cōmista est ex materia terrea stiptica ⁊
ex materia subtili abstersiua nitrosa. Quum
ergo coquitur in aqua resoluitur substantia
nitrosa abstersiua ab ea in aqua: ⁊ substantia
terrea stiptica remanet ⁊ fit aqua eius soluti
ua ⁊ corpus eius stipticum: ⁊ similiter lens ⁊
fructus mādragore: ⁊ similiter alleum: in ip-
so namqȝ est virtus abstersiua ⁊ adustiua. et
humiditas grauis: sed d̃coctio sepat iter eas:
⁊ sil̃r cepe ⁊ rhaphanus ⁊ reliq̃. Et propter
hoc dr̃ ꝙ rhaphanus digerit ⁊ non digerit̃.
digerit enim ⁊ nō cū omnibus partibus suis
sed cū stubstantia subtili tātū que est in ipso.
cū ergo resoluitur ab eo remanet substantia
spissa que est in ipso inobediens virtuti dige-
stiue viscosa sed illa substātia nō incidit visco
sitatē. ❡ Et ex hoc caplo sunt alia iter quorū

simplicia ablutio separe valet sicut endiuia ꝛ plurima olerū: eius enim substantia est ꝯposita ex mā terrea frigida plurima ꝛ ex mā subtili pauca: q̄re fit eius īfrigidatio cū mā pria ꝛ oppilationū aptio ab ea ꝛ penetratio ipius plurima cū mā altera: ꝛ plurimū huius materiei subtile est expāsum sup superficiē eius. Jam enim eleuata est ad eā ꝛ aspersa sup ipsam. quū ergo abluiẗ cū aq̄ resoluiẗ ꝛ nō remanet ex ea aliqd vn̄ sit curādū: ergo pp hāc cām p̄ceperūt ne abluaẗ scd̄m legē ꝛ medicinā. Et hac de cā plurime medicinaꝝ quum hō sumit eas infrant vehemēter: ꝛ quū ex eis fit emplm̄ resoluūt verbigr̄a sicut coriādruz quū eni sumiẗ eius īfrati o fortior fit. Et quū ex eo fit emplm̄ qn̄qꝫ resoluit verbigr̄a scrofulas ꝛ ꝓprie pmistū cū sauich: ꝛ illud ideo qm̄ ē ꝯpositū ex suba terrea aquosa multe infrigidatiōis ꝛ ē suba subtili resolutiua. Quū ergo sumiẗ aduenit calor innatus ꝛ resoluit ab eo subam subtilē ꝛ nō est plurime q̄ztitatis: ita vt in ꝯplone īpressionē faciat: imo deficit ꝛ remanet suba eius singularis vltima ī frigidatiōe. ¶ Quū aūt ex eo fit emplz vr̄ ꝙ substātia terrea nō penetret ī poris neqꝫ efficit in eis īpressionē oino. sed substātia subtilis scd̄a penetrat in eis ꝛ digerit. si ergo associatur aliquid ex substātia fr̄a iuuat ad repellendū ꝛ vincit calorē innatū. ꝛ hoc quidē ꝓpinquū est ei qd̄ ostēdimus ī libro primo d̄ adustione cepe quū ex ea fit emplm̄ ꝛ de eius incolūitate quū comediẗ. ¶ Et quū nos posuerimus vnā cām in ea ꝓpinquā huic oportebit vt sit hec intentio nota certe. ¶ Et ex medicinis qdē sunt in qbus vidētur esse due substantie diuerse s̄m naturā absqꝫ pmistione oino. ¶ Et ex eis itaqꝫ sunt q̄ sunt sensui apparētes sicut partes citri. Et ex eis sunt que sunt magis occulte. videẗ eniꝫ ꝙ cortex psilij ꝛ qd̄ est super eius corticē fit fortis infratōis ꝛ farina medulle q̄ est in ipso fit fortis calefactionis ita vt forsitan sit medicina rubificās aut vlcerans ꝛ cortex eius sit sicut velamen distinguens inter ea. Si ergo bibitur non tritum non dimittit durities sue corticis vt penetret virtus medulle eius ꝛ quod est intra ipsum ad suum exterius: imo operatur cum eo quod ex ipso apparet ex sua mucilagine. ¶ Quod si conteratur forsitan illud qd̄ diciẗ d̄ ipso ꝙ ē venenū: est pp apertionē medulle eius ꝛ sui interioris. Et videtur ꝙ illud qd̄ ex eo est contritum disrumpat exituras. Et illd̄ quod est integrum ex eo faciat eas crudas ꝛ refrenet eas propter hanc causam. Sufficiat quantitas hec in dando hanc radicem.

¶ De cognitiōe virtutū ꝯplonū medicinaꝝ singulariū per experimentum. Capitulum .ii.

Medicinaꝝ cognoscūẗ virtutes ex duab⁹ vijs. vna eaꝝ ē semita experimēti. ꝛ altera est rōcinationis semita. ¶ Nos vero in expimēto s̄monē p̄mittam⁹. ¶ Dicim⁹ ergo ꝙ expimētū ad cognitōez virtutis medicie cū fiducia n̄ pducit nisi post obseruationē septē ꝯditionū. Vna eaꝝ ē vt sit medicia vacua a q̄litate acquisita ex caliditate accn̄tali aut fr̄itate accidentali aut q̄litate q̄ accidat ei cū alteratiōe ī sua substantia aut vicinitate alteri⁹ Aq̄ eni q̄zuis fr̄a sit natura tamē quū calefit calefacit dū pmāet calida. ꝛ euforbiū q̄zuis sit natura calidū tamē quū īfraẗ īfrat dū pmāet frigidē. ꝛ amigdala q̄zuis sit eq̄lis subtilis tn̄ quū sit rācida calefacit potētia. ꝛ caro pisciū q̄zuis sit fr̄a tamē cū saliẗ calefacit potentia. ¶ Et s̄a ē vt illud in quo experiẗ egritudinez habeat singularē nā si egritudo ē ꝯposita. et ī ea sūt due res signtes duas curatōes ꝯtrarias ꝛ experiaẗ in ambabus medicina ꝛ cui conferat nescimus causam in illo vere: verbi gratia quum homo habet febrem phlegmaticam et datur ei in potu agaricus ꝛ remouetur febris eius non oportet vt iudicemus agaricum esse frigidum quoniam confert egritudini calide que est febris: imo forsitan nō cōfert nisi propterea ꝙ resoluit materiaꝫ phlegmaticam ꝛ euacuat eandem: ꝛ quum deficit materia remouetur febris phlegmatica. et hoc quidem vere est iuuamentum per se permistum iuuamento per accidens: per se quidem cum comparatione ad materiam sed per accidens cum comparatione ad febrem. ¶ Et tertia est vt medicina sit experta iaꝫ in duobus contrarijs ita vt quum vtriqꝫ eoꝝ simul conferat non iudicentur ꝙ sit contraria complexioni alicuius eorum: ꝛ fortasse cōfert vni eorum per se ꝛ alteri per accidens sicut scamonea si experiamur ipsam in egritudine frigida non est longinquum quin conferat ꝛ calefaciat. Et cum experimur ipsam in egritudine calida sicut est febris tertiana non elongant quin conferat in euacuando choleram. quum ergo ita sit non acquirit nobis experimentum fiduciam caliditatis aut

frigiditatis nisi postq̄ȝ scimus ꝙ vnā duarū reꝝ efficit per se ⁊ efficit alterā per accn̄s. et quarta est vt sit virtus que est ī medicina oposita ei qꝺ equatur ei de potētia egritudinis: Sūt eni medicie q̄da quaꝝ caliditas minorat̄ a frītate egritudīs alicuius. quare pēitus ī eā nō agit. ⁊ qn̄qȝ quū admistrat̄ in īfrigiditiōe aliq̄ leuiore illa facit calefactionem oȝ ergo vt expiat̄ prius in debiliori: ⁊ s̄ȝ gradus fiat ꝓcessio paulati donec sciat̄ virtus medicie ⁊ nō dubitet̄. ¶ Et qnta est vt obseruet̄ tp̄s ī quo apparet eiꝰ īp̄ssio ⁊ opō: naȝ si ī primis quū admistrat̄ appet ꝯfidere facit ꝙ efficit illud ꝑ se. ⁊ si fuerit opō q̄ ī primis appet ex ea ꝯtraria ei q̄ appet ī fine: aut ī pricipio rei nō apparet ex ea opō. deide in fine apparet ex ea opō tūc erit locus ambiguitatis ⁊ dubietatis forsitā eni efficit illud qꝺ operat̄ ꝑ accn̄s qm̄ efficit ī primis opōeȝ occultā quā seq̄t̄ ꝑ accn̄s hec opō alia apparēs. ⁊ hec q̄dē dubietas ē ⁊ ambiguitas ⁊ hesitatō ī virtute medicie. Existūt vero ꝙ eius opō nō sit nisi ꝑ accn̄s qm̄ vigorat̄ quū eius opō nō apparet nisi post sepatōeȝ obuiatōis membri: nā si ꝑ se efficeret opet̄ dū obuiaret: Impossibile. n. ē vt deficiat dū obuiat ⁊ operet̄ dū nō obuiat. ⁊ hoc q̄dē est iudiciū plurimū sufficiēs. qn̄ȝ vero ꝯueniēs ē vt ī q̄busdā corporibus efficiat suā opōeȝ q̄ est per se pꝰ opōnē suā q̄ est per accn̄s: ⁊ illud est quū iā acquisierit virtutē extraneā vicentē virtutē naturalē sicut aq̄ calа ī pn̄ti eni calefacit: ī die vero s̄o aut ī hora ī qua remouet̄ ab ea eiꝰ impressio accn̄talis facit ꝑuenire ī corpore frigꝰ ꝓculdubio ꝑꝑ ꝯuersionē ꝑtiū ꝑuiaꝝ ad dispōem naturalē frigoris qꝺ dȝ hr̄e. ¶ Et sexta est vt obseruet̄ ꝓcessus opatōis eius s̄m assiduationē: aut s̄m plm̄. nā si nō fuerit ita tunc ꝓcessio opationis ab ea est per accidēs qm̄ res naturales ꝓcedūt a pricipiis suis aut semꝑ aut s̄m plm̄. ¶ Et septima q̄dē ē vt experimentū sit ī corpore hois. nā si experiatur in corpore nō hois possibile est vt fallat duobus modis vnus eorum est: qm̄ possibile est vt sit medicina compata ad corpus hois calida ⁊ compata ad corpus leonis ⁊ qui frigida quū hec medicia est calidior hoie ⁊ frīior equo vel leone. ⁊ vr̄ s̄m q̄ȝ existimo ꝙ sit reubarbarum frīum comparatum ad equum ⁊ sit compatū ad hoieȝ calm̄. ¶ Et secūdꝰ qm̄ qn̄ȝ cōpata ad vnū duoꝝ corpoꝝ hȝ ꝓprietatē q̄ȝ nō hȝ ꝯpata ad corpus s̄m sicut napellus ꝯpatus eni ad corpus hois hȝ ꝓpetatē venenosā quā nō hȝ ꝯpatus ad corpꝰ turdi. Isti ergo sunt canōes quos obseruare oȝ ī cognitōe virtutū mediciaꝝ ex via expimti.

¶ De cognitōe virtutum mediciarum singularium per rōcinatōeȝ. Capitulum. iii.

Cognitōis aūt virtutū mediciaꝝ singulariū ꝑ rōcinatōeȝ canōes. Alii sumūt ex velocitate ꝯuersiōis eaꝝ ad ignē ⁊ calefactōeȝ ⁊ ex tarditate ꝯuersiōis ipsaꝝ. Et ex velocitate ꝯgelatōis eaꝝ ⁊ tarditate ꝯgelatōis ipsaꝝ. Et alii sumūt ex odoribus: Et alii ex saporibus. Et qn̄ȝ sumunt ex coloribus: ⁊ qn̄ȝ sumūt ex opōibus ⁊ virtutibꝰ notis ex q̄bus acq̄rūt significatōes sue māifeste super virtutes ignoratas. Via aūt prima est: qm̄ reꝝ similiū ī ꝯstitutōe essentie. s. ī raritate ⁊ spissitudie q̄cūqȝ recipit calefactōeȝ velocius est calidior: ⁊ q̄cūqȝ recipit īfrīationeȝ velociꝰ est frīior. et ex vna causaꝝ ī hoc ē: qm̄ res qn̄ȝ calefit velocius alia agente existēte vno: qm̄ ī seipsa est calidior altera ⁊ nȝ īfrat ipsā nisi frigus accn̄s. Quūqȝ aduenit caliditas exterior ⁊ ꝯsentit ipsi virtus calа īnata q̄ est ī ipsa eq̄t̄ alii ī cā exteriore ⁊ supfluit illi ī virtute q̄ est ī ipsa ⁊ fit calidior. ⁊ sc̄ꝺȝ hoc cognosces dispōnem eius q̄ īfrigidat̄ velocius. ⁊ post illud ī dāda cā eius est s̄mo prolixus de quo ītromittit se ille q̄ loq̄t̄ ī pricipiis nālibus ꝑter medicū. Quū aūt vna eaꝝ est maioris raritatis: ⁊ altera maioris spissitudinis: tūc illa q̄ est maioris raritatis q̄uis sit similis alii ī frītate ⁊ calītate ipsius: tn̄ patit̄ velocius ꝓpter debilitatē sui corporis. Res aūt q̄ꝝ ꝓprietas est vt cōgelēt̄: ⁊ ille q̄ꝝ ꝓpetas est vt ī pblate igniāt̄ potē est vt ad iuiceȝ ꝯꝑent̄: ergo q̄cūqȝ ē velocioris ꝯgelatōis: ⁊ eius essentia est sicut essentia alterius est frigidior ⁊ q̄cūqȝ est velocioris iflāmatōis: et eius essentia est sicut essentia alterius est calidior ꝑꝑ illud qꝺ dixius prius. Nos eni nō dicius ꝙ res sit calidior ⁊ frigidior nisi cum ꝯparatōe ad ipressionem caliditatis innate in ipsa que est in nobis. ⁊ quum ipsa est longinguior a congelatione ⁊ velocior ad inflanmationem: tunc indicamus ꝙ ipsa ē ī īp̄ssione a caliditate nr̄a īnata illo modo. Principia vero ista demonstratōe ostensa sunt sic oȝ vt scientia naturali. Quum autem due res diuersificāt̄ ī raritate ⁊ spissitudie: deide

iuenitur spissior ex eis isla͂matõis vehemẽtio
ris ꝛ tardioris ꝯgelatõis:tũc iudica ꝓculdu-
bio ꝙ ẽ calidioris substãtie. Et silr cũ iuenis
rarã tardioris islãmatõis tũc scias ꝙ est for
tioris frigoris. ℂ Si aũt iuenis rarã ex eis ve
locioris islãmatõis nõ ꝯuenit tibi vt iudiciũ
des:ꝛ põas ipsã ꝓpter hãc cãz fortõris cali-
tatis. Fortasse enĩ raritas ẽ cã in velocitate ĩ
flãmatõis eius:sicut si tu inuenis rarã ex eis
velocioris cõgelatõis non ꝯuenit tibi oĩo vt
des iudiciũ ꝛ põs eã ꝓpter hãc cãz vehemẽtõ
ris frigoris. Forsitã eniz raritas ẽ cã i veloci
tate cõgelatõis eius ꝑꝑ debilitatẽ corporis
ipsius ꝛ velocitatẽ passibilitatis eius sicut vi
nũ q̃zuis enĩ ipsũ sit calidioris ꝯplõis q̃z oleũ
de cucurbita tñ velocius ꝯgelat q̃z illud oleũ
ĩmo illud oleũ dẽsat ꝛ nõ agelat sed vinũ cõ
gelat. Rerũ enĩ quedã sũt que ꝯgelãt absq̃z
ꝯdensatõe. Et sũt quedã eaꝝ q̃ ꝯdẽsãt absq̃z
ꝯgelatõe:hui9 aũt cognitio ĩ scia existit natu
rali. Rerũ aũt recipiẽtiũ ꝯdẽsatõez cũ eq̃n
tur i ꝯstitutõe substãtie que magis recipit cõ
dẽsationẽ ex frigore ẽ frigidior eaꝝ. ꝛ plurie q
dẽ res nõ ꝯgelãt nisi i calore. ꝛ res q̃ꝝ ꝓpriũ
ẽ i calore ꝯgelari oẽs resoluũt ꝑ frigus sicut
res q̃ ꝯgelãt ex frigore oẽs resoluũt calore ca
lor aũt ꝯgelat siccitate ꝛ frigus ꝯgelat spissi-
tudie ꝫz sñiaz Galieni. ℂ Veruntamẽ sñia
philosophi ꝑmi diuersa ẽ ab ea i remodica sꝫ
illius ꝑscrutatio i alia cõtiet scientia. Et cũ
sint quedã mediciaꝝ calidiores:sed sunt gros
siores pole est vt ipse suscipiant congelatio-
nem sicut suscipiunt ille que sunt frigidiores
eis propter grossitudinem suam. ℂ Et quum
sunt q̃dã frigidiores:sed sunt subtiliores pole
est vt suscipiant inflammationem: sicut reci-
piunt ille que sunt calidiores eis propter sub
tilitatem sui. ℂ Condensatio autem ꝛ cõgela
tio nõ significãt augmẽtum ĩ caliditate neq̃z
augmentum in fr̃itate:plerũq̃z enĩ cõdensat
terreitas que est in eis:ꝛ res propter multitu
dinem aqueitatis ꝛ aereitatis rarificantur. ꝛ
multotiẽs accĩt aereitati vt infrietur ꝛ cõuer
tatur in aqueitatem ꝛ rarificetur compositũ
ꝛ fiat frigidum. Et multotiens in alio resol
uitur aqueitas fr̃ia propter igneitatem ferueñ
tem ĩ eo ꝛ cõuertit eã ĩ aerietatem ꝛ conden
sat ipsam queãdmodum accidit spermati ex
condensatione. quum ergo sepatur ab eo ca
lor igneus subtiliatur ꝛ nõ ꝓhibet terreitas
q̃n fit cum ea igneitas suꝑflua:quare pole est

vt sit dĩo ꝑma vehemẽtis caliditatis. ꝛ nõ ꝓh
bet aq̃itas q̃n eã igrediat aereitas nõ suꝑan
virtutẽ ei9 ꝛ fit dĩo ꝫa vehemẽtis fr̃itatis:aut
igneitatis vicat vt sit vehemẽtis caliditatis
valde. ℂ Ex aliis ãt canõibus necesse ẽ me
dicos rẽ vnã scire:qm̃ nõ ẽ possibile vt sapo-
res dulcis ꝛ amarus ꝛ acutus sint nisi i sub
stãtia calida:nꝫ põticus stipticus ꝛ acetosus
nisi i subã fr̃a. ℂ Et similiter odores bõi acu
ti nõ sũt nisi i substantia calida ꝛ calores albi
ĩ corporibus ꝯgelatis i q̃bus ẽ hũiditas non
sũt nisi i subã fr̃a. ꝛ i corporibus i q̃bus ẽ sic-
citas ꝛ pulueriꝫatio nõ sũt nisi subã calida:ꝛ
nigri i vtrisq̃z rebus sũt ecõtrario. Frig9 enĩ
albificat hũidã subãm ꝛ denigrat siccã:ꝛ ca-
lor denigrat hũidã ꝛ albificat siccã. ꝛ h̃ q̃dez
verũ ẽ ꝛ nc̃riũ. verũtñ hic ẽ cã alia ꝓpter q̃z
significatões iste q̃nq̃z diuersificãt ꝛ ꝓꝑe in
odore ꝛ colore ꝛ ꝓꝑe i colore suo ꝛ illud ẽ qꝺ
nos iã oñdimus ꝙ corpora medicinalia cõ-
miscẽt ꝛ elemẽtis ꝯtrariis q̃nꝫ ꝯmistiõe pri
ma. ꝛ q̃nꝫ nõ priaximo magis digna vt voce
tur ꝯplexio ꝫa. ꝛ possibile ẽ ergo i hac ꝯple-
xiõe ꝫa vt vni duoꝝ elemẽtoꝝ iã aduenerit cõ
plexio q̃ mereat colorẽ ad odorẽ:aut saporẽ ꝛ
aduenerit ei illud qꝺ iã meret:ꝛ vt aliĩ elemẽ
to iã aduenerit ꝯplexio diuersa illi ꝯplexiõi
ꝛ fit possibile vt i ea mereat colorẽ ꝯtrariuz
illi colori:aut odorẽ aut saporẽ ꝯ̃rios primis
ꝛ fit possibile vt ea nõ mereat ꝯtrariũ ꝑmo
qꝺ si iã meret colorẽ ꝯtrariũ illi: Deide sint
eq̃lis q̃ztitatis ꝑuenit i ꝯmisto ꝫo color cõpo
situs ex duobus coloribus. ꝛ si sũt diuersa cõ
tiet i ꝫo ꝯmisto color magis decliuis ad vnũ
duoꝝ coloꝝ. si ãt ꝫm nõ meret colorẽ oĩo:et
similiter odorẽ aut saporẽ ꝛ sint eq̃lia q i eis
reꝑit color ẽ primus ꝛ odor ẽ ꝑmus. ꝛ si sint
iã fracta ꝑꝑ ꝯmistionẽ ꝑtiũ minutaꝝ aliis cõ
trariis ꝛ colori ꝫo nõ fit ĩpssio penitus: qm̃ h̃
ẽt frãgit fractõe ꝑuũ ꝑmisti colorato:q̃si illꝺ
corpus vr̃ verbigr̃a. al. ꝛ ẽ possibile vt sit vir
tus eius nõ virtus albi ꝑ h̃ qꝺ ẽ albũ:sꝫ ẽ ei
virtus alia opposita prime. Nã cũ ẽ corpus
ꝑmiscẽdũ priuatũ colore ita vt sicut ẽ eq̃lis
q̃ztitatis sit eq̃lis i potẽtia ẽ virtus ꝯphẽsaꝫ
iter duas virtutes eq̃les. ℂ Si ãt ẽ forti9 plu
rimũ colorato ẽ ipssio virtuti ꝯtrarie virtuti
corporis associati albediini:et ẽ albedo verbi
gr̃a faciẽs nc̃riũ vt sit frꝫ ꝛ ipꝫ ẽ calꝫ subito h̃
ẽ q̃n ẽ eq̃lis q̃ztitatis. Quũ aũt ẽ verbigr̃a. h̃
qꝺ nõ hꝫ colorẽ aut hꝫ colorẽ ꝯtrariũ pauce

ꝗ̃titatis cũ ꝯꝑatõe ad illud plurĩe q̃litatis ⁊
virtutis nõ ĩprimit penitus ĩpressionẽ ĩ colo
re illius alterius et vicit illud virtute victo-
ria vehemẽti ita vt sit color eius q̃si nõ habe-
at virtutẽ inatã oĩo. ¶ Cõsidera ambas di-
spõnes ĩ lib. lactis cui si ꝑmisceas duos au-
reos euforbi ita ꝑmiscẽdo vt sint q̃si res vna
ẽ ꝑmistũ ex eis calefaciẽs ĩ vltĩo: et sensus nõ
discernit euforbiũ ex eis vtrisq̃ nec colorẽ ei⁹
nec priuationẽ ipsius a colore si ẽ priuatũ co-
lore. nec videt nisi albedinẽ purã: et nos qdẽ
veraces erimus ꝙ hec albedo ẽ subẽ frigide
verbigr̃a. si posuerimus ꝙ lac ẽ frm̃ et men-
tiemur si dixerimus ꝙ hec subã cõfusa ẽ fr̃a
⁊ illud iõ qm̃ hec albedo nõ ẽ color huius cor
poris ꝯfusi ꝑmisti ex ꝑte vnde et cõfusũ et ꝑ
mistũ: sz ẽ color vnius simpliciũ eius vicẽtis
ꝗ̃titate victi virtute q̃ sensata ẽ ex eo: et ita
oz vt tu formes dispõnez ĩ albo nã q̃ ẽ ꝯmi-
stiõi q̃ ẽ ĩ vltĩo occultatis. et vr̃ ꝙ sit frm̃ sicut
piper albũ. queadmodũ eni hoc ẽ ꝑmistũ ar
te sil̃r qñz ꝯmiscet nã ⁊ ẽ forma exñs h̃ for-
ma. ¶ Harũ qdẽ q̃litatũ sensatarũ: q̃dã sũt di
gniores vt efficiat ĩ eas ĩpssionẽ mãifestũ il
lud qd̃ eis ꝑmiscet ex cõtrario: et dũ ꝑseue-
rãt q̃litates earũ vere sensate et nõ sentiunt ĩ
eis ꝯtrarie earũ sũt vicentiũ virtutẽ: et hoc q
dẽ est ĩ saporibus nõ ẜm ꝙ sit nc̃riũ: sz ẜm ꝙ
est plurimũ et post sapores est ĩ odoribus: et
post vtraq̃ est ĩ coloribus et ĩ coloribus qdẽ
est sicut sine fiducia cũ eo. ¶ Et ex causis qui
dẽ ĩ qbus sapores vicũt odores ĩ hoc caplo
est aduentus eorũ ad sensum cũ obuiatõe. sũt
ergo digniores vt ꝑducãt ex oĩbus ꝑtib⁹ me
dicine virtutẽ. sz odores et colores ĩprimunt
sine obuiatõe suorũ corporũ. quare possibile ẽ
vt ꝑueniat ad sensũ ex ꝑtibus hñtibus odo-
rẽ vapor ex subtili ꝑtiũ eius ⁊ iobediẽs fiat
vapor spissus ꝑtiũ eius nõ vaporet ⁊ poẽ est
vt ꝑueniat ad ipm̃ color mãifesti ⁊ est vicẽs
sine victo occulto. ¶ Et qm̃ odores q̃nq̃ si
gnificãt sapores sicut odor dulcis ⁊ acetosi ⁊
acuti ⁊ amari tũc sũt odores sequẽtes sapo-
res. Sapores ergo ĩ significatõe sũt plus ve
ri deide odores p⁹ colores. ¶ Ampli⁹ si ĩ sapo
rib⁹ nõ caderet ẽt ĩ hmõi hec ꝯpositõ ꝑdcã ñ
eẽt opiũ ĩ amaritudie sua cũ fr̃itate suꝑflua.
hec ãt error q accit ĩ saporibus cadit ĩ ꝑte fri
goris plusq̃ ĩ latere caloris. s. vt ĩsit medicie
sapor significãs caliditatẽ cũ sit fr̃a hec enim
plus est ꝗ̃ vt medicie insit sapor significans

frigus cũ sit cal̃a: ⁊ calor qm̃ ĩ pluribus di-
spõibus ẽ fortioris ĩspissatõis ⁊ mãifestioris
oꝑatõis ⁊ magis penetrãs. Si egro frigido
sit ꝑmistũ in ꝯplõne naturali calĩm sũma vir
tutis cuius sit sũma frãgẽs frigus qd̃ ei op-
ponit ẽ dignus vt appareat ei sapor frãgens
saporẽ ipsius cũ sit calidũ ĩ oĩbus dispõnib⁹
magis penetrãs ⁊ magis vincens ⁊ dignius
vt ferat sapores ⁊ odores. ⁊ ꝑp hanc cãz non
inuenis acetosũ: aut põticũ ĩ quo nõ est ꝑmi
stio sensu ꝙ sit calĩm ẜm plm̃ siue ꝯpleriõis
sicut inuenis amarum ⁊ mordicatiuũ frm̃
ẜm plurimũ sue ꝯpleriõis. verũtñ hoc ẽ plz
⁊ multo pluris plurimitatis ꝗ̃ aliud: sz nõ ẽ
nc̃rium. ¶ Et postq̃ scis cãnonẽ istũ oz nũc
vt narremus tibi illud qd̃ dñt medici de sa-
poribus ⁊ odoribus ⁊ coloribus. ¶ Ipsi. n. po
nunt sapores simplices nouẽ: ⁊ quãuis sint
penitus octo sapores ⁊ vnus priuatus sapor
⁊ est insipidus vel almasch vel ex quo cuius
sapor penitus nõ ꝯprehẽdit sicut aqua ipi. n.
noiant saporẽ oẽ qd̃ gustu iudicat tali iudi-
cio qd̃ est actu aut iudicio qd̃ ẽ potentia non
efficiens oĩo ⁊ est illud qd̃ nõ hz saporẽ: ⁊ est
ẜm duos modos. s. aut insipidũ priuatũ sapo
re ẜm veritatẽ: aut insipidũ priuatũ eo apud
sensum. ¶ Insipidũ autẽ ẜm veritatẽ est cui
nõ inest sapor ẜm veritatẽ. ⁊ insipidũ apd̃ sen
sum est illud qd̃ in seipso hz saporẽ. Verũ ꝑ
pter vehentiã sue spissitudis nõ resoluit ex eo
aliquid qd̃ lingue admisceat ⁊ ꝯprehendat
ipsum. deinde quũ ingeniat vt resoluant par
tes eius ⁊ vt subtilient sentit saporẽ eius sicut
es adustũ ⁊ ferrũ. lingua enim nõ consequit
ex eis saporẽ. qm̃ nõ resoluitur ex substantia
amborum aliquid perueniens ad humidita-
tẽ positã in lingua que est media in sensu gu
stus. ⁊ si ingenietur vt ĩ partes minimas cõ
uertatur apparebit eius sapor fortis. ¶ Sa-
pores autem sunt octo quos ipsi dicũt qui
sunt vere saporis post insipiduz. ⁊ sunt dulce
do amaritudo acuitas salsedo acetositas põ
ticitas stipticitas ⁊ vnctuositas. ¶ Et dicunt
ꝙ substantia ferens saporez: aut est spissa ter
rea: aut est subtilis: aut media ⁊ eius virtus
est cal̃a aut fr̃a: aut equalis. ¶ Spissa igit ter
rea si est calida tunc est amara: ⁊ si est frigi-
da est pontica: ⁊ si est equalis: tunc est dulcis
⁊ subtilis si est calida tunc est acuta: ⁊ si ẽ fri
gida tunc est acetosa: ⁊ si est equalis tunc est
vnctuosa. ⁊ media in spissitudine ⁊ subtilita

te:si est cal̄a tūc est salsa:si est frā tūc est stiptica:⁊ si est eq̄lis tūc dn̄t ꝙ est īsipida sūt verba. Acutū aūt est calidius:deide amarꝝ: deide salsum:qm̄ acutū est fortius ad resoluendū ⁊ ad icidendū ⁊ abstergendū q̄ꝫ amarꝝ:deide salsū est sicut amarꝝ ꝯfractū cū hūidita-te frā qd̄ significat illud qd̄ dirius i mō generatōis eius ⁊ sil̄r quū salsum calefit a sole aut igne aut sepatōe aq̄itatis frangentis virtutē coloris fit amarꝝ ⁊ sil̄r bauracꝫ sal amarū calidius est sale qd̄ cōedit. Pōticū vero est frigidius deide stipticū postea acetosū ⁊ ꝓpter hoc i oībus fructibus q dulcescunt prius est ponticitas vehemītis ifratōis. Quū ergo currunt i eis aq̄itas ⁊ aereitas ita vt tē perētur parūper cū aeritate ⁊ calefactōe solis digestia declināt ad acetositatē sicut acresta:⁊ iter illud trahūt ad stipticitatē parūper cū pōticitate:deide pmutant̄ ad dulcedineꝫ quū agit i eis caliditas digestiua.⁊ q̄nqꝫ permutant̄ ex pōticitate ad dulcedinē absqꝫ acetositate sicut oliue.acetosū vero q̄ꝫuis sit minus frigidū q̄ꝫ stipticū:tn̄ in pluribus ē pluris ifratōis eo ꝓpter sui subtilitatē ⁊ penetrationē suā.pōticū aūt ⁊ stipticū sunt i sapore propinq̄:sed stipticū nō ꝯtrahit nisi qd̄ de ligua māifestū ē pōticū vero ꝯtrahit ⁊ exaspat qd̄ māifestū est ⁊ occultū. Et ex eis quidē q̄ valent ad exaspationē eius est ꝙ ip̄m nō diuiditur ꝓpter sui spissitudinē i ptes minimas velociter neqꝫ ꝯtinuant̄ ad iuicē velociter. Et ꝓpter has duas cās ipsaꝝ cāus i lingua sepat̄ sensibiliter.q̄re diuersificat̄ ꝓpter stipticitatē suā i ptibus eius ⁊ diuersificat̄ situs eaꝝ ⁊ exaspāt̄.⁊ ad illā diuersitatē iuuat diuersitas ptiū mēbri i poris suis ⁊ suis ꝯtinuatōibus. Et ponticū quidē est subtile ⁊ magis intrās.Acutū vero ⁊ amarꝝ sunt linguā radentia rasiōe:sed amarꝝ nō radit nisi qd̄ de lingua apparet.Acuti āt abrasio ⁊ eius sepatio est ꝓfunda qm̄ est subtilis subē ꝓfundans:sed amarꝝ est grauis subē sicce.⁊ ꝓpter illud ipsius puꝝ nō recipit putrefactōeꝫ ex q̄ aial generat̄ nꝫ puꝝ ipsius nutrit aial ⁊ ꝓpter siccitatē suā amarꝝ qd̄ abradit.abradit cū exasperatōe aliq̄. Ex eis āt q̄ caliditatē acuti amari caliditatē fortiorē efficiunt est ipsius penetratio.q̄re vehementer icidit ⁊ vehemēter resoluit vt corrodat ⁊ putrefaciat ⁊ pueniat ad vt hoc iterficiat. Dulce vero ⁊ vnctuosum ambo dilatāt linguā ⁊ leniūt eā faciendo currere illud qd̄ frigus lesit ⁊ congelauit absqꝫ resolutōe ⁊ remouēt ipsius aspitatē.verū vnctuosum facit illud absqꝫ calefactōe māifesta ⁊ dulce facit illud cū calefactione.Quapp digerit dulce plus dn̄t medici.

Dulce nō factū est suaue vel delectabile: nisi qꝛ taliter abstergit grossitudinē ꝙ eā aptat ⁊ lenit eā ⁊ currere facit ipsaꝫ ⁊ remouet ipedimētū ꝯgelatōis eius absqꝫ icisione ⁊ sepatōe ꝯtinuitatis ⁊ obuiatōe laboriosa ⁊ nꝫ calefacit cū calefactōe nociua imo delectabili sicut est delectatio aq̄ tēpate calide quum effandit̄ sup corpus. Sermo vero dn̄e i h apud illū est q est altioris gradus q̄ꝫ medici. ⁊ nō oꝫ q̄dē vt sit illud qd̄ est dulcius nutribilius nꝫ illud qd̄ est suauis nutribilius: quāuis sit ipol̄e q̄n i oī nutriente apd̄ medicos sit dulcedo aq̄.verūtn̄ nutrimentū aliis indiget ꝯditōibus p̄ter dulcedinē hāc. Et vnctuosū ꝯpatū ē dulci.Spissū vero qd̄ ad vtrūqꝫ eoꝝ ꝯuertit̄ ꝯpōe caliditatis ꝓportiōalis cōuertit̄ ad dulcedinē quū ē in initio sue subtilitatis cū aqueitate ⁊ pauca aeritate ⁊ cōuertitur ad vnctuositatē quū est intentio sue subtiliationis cum aqueitate delectabili ⁊ p̄mi scetur ei aeritas plurima cuius introitus ad aqueitatē sit vehemens. Amarꝝ autē ⁊ salsum linguā abradūt.verūtn̄ salsum abradit leuiter ⁊ nō exasperat ⁊ non iuuat ipsum ad illud aduentus obuiatōis sue mēbro ad oēs partes eius cum equalitate propter sui subtilitatē.sed tn̄ ipsum ledit os stōi.amarū vero abradit ita vt exasperet ⁊ iuuat ip̄m ad illud diuersitas locoꝝ suoꝝ s̄m ꝙ diximus. Acutū vero ⁊ acetosum mordicāt linguā:sed acutū mordicat eā vehementer cū calefactōe.et acetosum mordicat eam mediocriter absqꝫ calefactione. Et salsum quidem prouenit ex resolutione amari in insipido aquoso.cuꝫ ergo congelatur sicut aqua cineris fit salsuꝫ ⁊ acetosum prouenit ex conuersione delcedinis cum diminutione caliditatis: aut digōe ponticitatis cum augmento humiditatis et caliditatis:⁊ eius substantia s̄m summā rei est substantia humida.⁊ similiter dulce. substantia enim eius ad humiditatem pertinet sed substantia amari ⁊ pontici ad siccitateꝫ.

Operationes autem dulcis sunt digestio et lenificatio ⁊ multiplicatio nutrimēti ⁊ natura diligit ip̄ꝫ ⁊ virtus attractiua attrahit ip̄ꝫ et opōes amaritudis sūt abstersiua et exas-

patio. ꝛ opatio pōticitatis eſt ꝯtractio ſi eſt debilis. ꝛ expſſio ſi ſit fortis. ꝛ opatões ſtipticitatis ſūt ꝯtractō ꝛ iſpiſſatio ꝛ iduratiuo. et retētio. ꝛ opatões vnctuoſitatis ſūt lenificatio ꝛ lubrificatio ꝛ coctō pua. ꝛ opatões acuitatis ſūt reſolutio ꝛ icſio ꝛ putrefactō. ꝛ opatiões ſalſedis ſūt abſterſio: ablutio: ꝛ ericcatio: ꝛ ꝓhibet putrefactionē. ꝛ opatōs acetoſitatis ſūt ifrigidatio ꝛ icſio. ¶ Et qñꝫ aggregāt duo ſapores i ſubſtātia vna ſicut ē aggregatio amaritudis ꝛ ſtipticitatis i licio. ꝛ noiatur horribilitas: ꝛ ſicut aggregatio amaritudis ꝛ ſalſedinis i lacub⁹. ꝛ noiat turpitudo. et ſicut aggregatō acuitatis ꝛ dulcedis i melle cocto. ꝛ ſicut aggregatio amaritudis ꝛ acuitatis ſtipticitatis i melōgena. ꝛ ſicut aggregatio amaritudis. ꝛ acuitatis ꝛ iſipiditatis i endiuia. Et qñqꝫ adiuuāt ſe ea que ꝓueniūt ex duobus ſaporib⁹ ad ꝯfortādū illō qō ꝓuenir debebat ex vno ſapore. Acuitas eni ꝛ mordicatio remanētes i aceto ex vio faciūt ipſū vehemētioris ifrigidationis qm̄ acuitas ꝛ mordicatio apiūt trāſitus ꝛ adiuuāt ad penetrādū ꝛ nō pueniūt i aceto ad hoc vt ipꝫ calefaciāt ita ꝙ ide ſit curādū: ergo ſit infrigidatio aceti magis ꝓfundās. ¶ Et qñqꝫ iuuāt ſe ea que ꝓueniūt ex duob⁹ ſaporib⁹ ad ꝯfrigēduꝫ illud qō ꝓuenit ex vno ſapore ſic acetoſitas ꝛ ponticitas in acreſta. pōticitas eniꝫ acreſte ꝓhibet eius acetoſitatē ab ifrigidatōe vltia. ¶ Et quādoqꝫ eſſentia iuuat qualitatē ꝛ quādoqꝫ ē ꝯtraria: iuuās quidē ē ſicut ſubtilitas que aſſociat acetoſitati: ꝛ ponit ifrigidatōem eius magis ꝓfūdantē: ꝯtraria vero eſt ſicut ſpiſſitudo q̄ aſſociat lacti acetoſo ꝛ ponit ifrigidatiōeꝫ eius breuiori ſpatio. ꝛ qñqꝫ accidit vt ſint quidā ſapores nō puri. ꝛ deinde putrificent ꝑm tp̄s ſicut aqua acreſte: quū eiꝫ ſup ipſaꝫ ꝓlōgatur tp̄s putrificat eius acetoſitas ꝓpter multitudinē eius qō reſidet ex pontico ꝛ reliqs. ¶ Et qñqꝫ accidit vt ſint qdā ſapores ꝛ puri pmiſcet eos tēpus cū aliis ſicut mel. tp̄s enim ipſum amaꝝ efficit ꝛ acuit augmentata acuitate ꝛ amaritudie ꝛ ſicut vigorat amaritudo temporis quaꝫ facit tp̄s ꝛ ei⁹ acuitas expreſſioneꝫ vue. nam tp̄s in pmis dat amaritudinem permixta terra. deinde incipit in ipſa puritatem ꝛ clarificationem facere. Quum ergo permiſcentur pōticum. et amaꝝ ſit abſterſio cum ſtipticitate ꝛ eſt ꝯueniēs ꝯſolidatōi exituraꝝ in quibus ē laxitas pauca: ꝛ ꝯuenit oi ſoloni cuius cā ē oppilatio ꝛ ꝯfert ſpleni vehem̄ter ſi amaritudo nō ē in eo debilis. ꝛ oia qdē q̄ ſūt hmōi ꝯferūt ſtō et epati. Amaꝝ. n. abſolutū ꝛ acutū abſolutum nocent viſceribus. Et ſi aſſociat eis ſtipticuꝫ ꝯferūt: nā ipſa ſua amaritudie radūt ꝛ qō eſt eis de ſtipticitate ꝑuat virtutē viſceꝝ. ¶ Et qñꝫ ē i ſtiptico amaro imo i ſtiptico i q̄ nō apparet multitudo amaritudis virtus ſoluens cholerā citrinū ꝛ aquoſitatē cū expſſionem ꝛ nō ē i ipſo virtus ſoluēs phl̄a viſcoſum ꝛ proprie ſi ſtipticitas ē fortior amaritudie ꝛ hoc ē ſicut abſinthiū. oē āt dulce cū ſtipticitate viſceribus ē amicū qm̄ ē ſuaue ꝛ ꝯfortās ēt. et ꝓhibꝫ exaſpatione meri qm̄ ē ſimile tēpatō. ¶ Et oē exiccatiuū pp pōticitatē ſuā aut ſtipticitatē quū ē i eo vnctuoſitas: aut iſipiditas: aut dulcedo: ꝛ vlr qō ꝓhibꝫ mordicationē ē generatiuū carnis. Si āt ē ſtipticū cū acuitate ꝛ amaritudie ꝛ ē ꝯpoſitū ex ſubā ignea et terrea eſt ꝯueniēs vlceribus ꝛ exituris i qb⁹ ē hūiditas mala: ꝛ ē ꝯueniēs valde ad ꝯſolidādū. ¶ Et qñꝫ ſit ꝯpoſitio ex virtutib⁹ iſtis ꝑm ꝯpōem modoꝝ eaꝝ: ꝛ saporē ꝑm rōcinationē quā ꝯditōnauim⁹ añ. ¶ Hec ergo ſūt q̄ dixius de ſaporibus ꝛ q̄ ſequūt ꝑm ipſarū pricipia. Sermo āt verificās i his rebus ē ſapiēti nāli ſꝫ medico q̄ꝫtitas h̄ ſufficit aſſumpta ex eis. Odores vero ꝓueniūt a caliditate ꝛ ꝓueniūt a frītate: ſꝫ coꝝ olfacio ꝛ ipſoruꝫ ſternutatō ē caliditas ꝑꝫ plurimū: qm̄ cā plurima i ꝓpinqtate odoꝝ ad virtutē odorādi ē ſubā ſubtilis vaporoſa. q̄ꝫuis ſit iā ꝯceſſuꝫ ꝙ ſit ꝑꝫ ſemitā ꝯuerſiōis aeris p̄ter reſolōem alicuius rei ex hñte odorē. verūtñ ē p̄mū ꝑꝫ plurimū. Oēs ergo odores ex qbus ſentit mordicatio aut declināt ad latus dulcedinis ſūt calidi. ꝛ illi ex qbus ſētit acetoſitas ꝛ charagiati roralis oēs ſūt frī. ꝛ bñ redolētia ꝑm plurimū ſūt calida niſi illa qbus aſſociat roralitas: vt muſchus ꝛ ſedatio ſp̄s ꝛ anhelit⁹ vt canfora ꝛ nenufar. Corpora. n. amborum non euacuantur ex ſubſtantia infrigiditate aſſociata odori vſqꝫ ad cerebꝝ. omne ergo bene redolens eſt calidū. et ſimiliter omne aleſeniati quare propter illud ſunt facientia dolorem capitis. De coloribus iam locuti fuimus ꝛ fecimus te ſcire ꝙ ipſi diuerſificant ſecundum plurimum. ꝛ non ſunt ſicut odores ſecundum plurimum: ſed ipſi demonſtrant i intentione vna demōſtrationem plurimam.

Et ē quidē cū speciei vinus diuersificāt mo
di.ꝛ q̄dā eoꝝ sūt decliues ab albedinē.ꝛ q̄dā
eoꝝ sunt decliues ad ticturā rubeā aut nigrā
tūc ad albedinē declināte si sūt i spe frigidi
natura sunt frigidiores: ꝛ declinātes ad alia
duo sunt minus fri. Et si natura trahit ad ca
liditatē.tūc res ē ecōuerso. ꝛ hoc quidē quā
doqꝫ diuersificaꝛ in reb⁹. verūtamē illud qđ
ē ꝫ plurimū est qđ dixi ante. Loq̄mur ergo
nunc de opatiōib⁹ medicinaꝝ singularium.

¶ De opōibus mediciaꝝ singulariū. C.iiii.

Dicemus q̄ medicine simplices habēt
opatōes vniuersales:ꝛ opatōes ꝑticu-
lares:ꝛ opationes similes vl̄ibus. ¶ Opera
tiones itaqꝫ vl̄es sunt sicut calefactio ꝛ īfri
gidatō ꝛ expulsio ꝛ attractio ꝛ vlceratio ꝛ cō
solidatio.ꝛ que sunt similia illis. ¶ Et opera
tiones ꝑticulares sunt sicut iuuamentum in
cācro ꝛ iuuamētū i hēmoroidib⁹ ꝛ iuuamētū i
ictericia ꝛ similia his. ¶ Et operationes que
sunt similes vl̄ibus sunt sicut prouocatio. et
solutio:ꝛ que sunt similia illis.he enim quā-
uis sint particulares: quia sunt in membris
ꝓpriis ꝛ cum instrumentis ꝓpiis tamen sūt
similes vl̄ibus qm̄ sūt operatiōes reꝝ quaꝝ
iuuamēta ꝛ nocumēta sunt coīa cuꝫ hocq̄ patiꝛ
ab eis corpus totum non per accidēs. Nos
vero non rememoramur hic nisi operationū
earum vniuersalium:ꝛ similium vniuersali-
bus. ¶ Uniuersalium itaqꝫ operationū alie
sunt que sunt prime. Et alie sunt que sunt se
cunde. Et prime quidem sunt operatiōes q̄t
tuor que sunt infrigidatio calefactio humecta
tio ꝛ exiccatio. Secūdaꝝ vero alie sunt que sūt
iste eedē operationes sed sunt mensurate:aut
ꝯpate cum termino additionis:aut diminu-
tionis sicut adustio ꝛ putrefactio: ꝛ sicut ꝯge
latio.nam iste eedem sunt calefacientes ꝛ ifri
gidātes:sunt mensurate ꝛ cōpate. ¶ Et alie
sunt que sunt opatōes alie: sed sunt ꝓceden-
tes ab istis.sicut stupefactio ꝛ sigillatio ꝛ at-
tractio:ꝛ lubrificatio:ꝛ aptio:ꝛ ꝯglutiatio:ꝛ q̄
sunt similia illis. vl̄ibus vero similes sunt si
cut ventris solutio ꝛ ꝓuocatio ꝛ sudoris edu
ctio. ¶ Et añ quidem q̄ꝫ loquamur de opera
tionibus eorum loquamur de proprietatib⁹
quas in seipsis habent. ¶ Dicemus ergo q̄
proprietates quas medicine in seipsis ha-
bent alie sunt ipse qualitates quattuor note:
ꝛ alie sunt odores.et colores: et alie sunt ꝓpe
tates famose q̄rū sūt iste subtilitas ꝛ spissitu-
do ꝛ pulueriзādi ꝓpetas ꝛ viscositas:ꝛ ꝯge
latō ꝛ cursus ꝛ mucilagiositas:ꝛ oleagiositas
ꝛ spongiositas:ꝛ leuitas:ꝛ grauitas. ¶ Me-
dicina āt subtilis est cuius ꝓpetas est vt cū
a virtute patiꝛ nāli q̄ in nobis est. diuidaꝛ in
corporibus nr̄is in ꝑtes minimas sicut cro-
cus ꝛ cinamomū.ꝛ hec qdē medicia magis
confert in oibus suis ip̄ssionibus q̄ꝫ omnes
medicie.ita vt lꝫ i eius desiccatōe nō fit mor
dicatio.tñ cōsegꝛ desiccationē rei fortis mor
dicantis. ¶ Et intelligo ꝑ spissam cuius uon
est istud de suis ꝓprietatibus sicut cucurbi-
ta ꝛ gypsum. ¶ Per viscosā vero significa-
mus oēm medicinā cuius ꝓprietas est actu
ꝛ potētia q̄ est eius opatio cū caliditas inna-
ta in eā ipressionē efficit vt recipiat extēsio-
nē suspēdendo ꝛ abscindaꝛ qñ extendiꝛ. ꝛ est
illa cuius duabus extremitatibus cū duo ad
herēt corpora ꝛ mouenꝛ ꝛ elōgationē poꝛe ē
vt cū eis moueaꝛ ꝑter illud qđ est inter eas
abscindaꝛ sicut mel. ¶ Et pulueriзabilis qui
dē est q̄ in ꝑtes diuidiꝛ ꝑuas ꝑp ꝯpssionem
ꝑuam cū siccitate aut ꝯgelatiōe sicut aloes
bonū. ¶ Et ꝯgelatiua est illa cuius ꝓpetas
est vt ꝑueniat talr q̄ moueꝛ ꝑtes eius ad di-
lationē a quocūqꝫ loco ponitur. verūtñ actu
est fixa ꝫm suā figurā ꝛ suū sitū ꝑp cām fraꝫ
valde sicut cera.ꝛ vl̄r est cuius ꝓprietas est
vt fluat nō tñ actu fluit. ¶ Et medicina quidē
decurrēs est medicia q̄ nō firmaꝛ ꝫm suam
figurā ꝛ sitū suū cū sistitur sup corpus durū
ꝫ mouenꝛ ꝑtes eius supiores ad inferiores i
ꝑtibus ad q̄s eaꝝ ꝓcessus est possis sicut flu
xibilia oīa. ¶ Et medicina mucilaginosa ē il
la cuius ꝓprietas est vt cū infundiꝛ in aq̄ aut
in corpore aquoso sepenꝛ ex ea ꝑtes ꝑmiste il
li hūiditati ꝛ ꝑueniat subā aggregata ex eis
ad lubricitatē sicut psiliū ꝛ altea:ꝛ semia mu
cilaginosa soluunt cū lubricitate nisi assentur
ꝛ fiat eoꝝ mucilaginositas conglutinositas ꝛ
retineat. ¶ Et oleagina est medicina in cui⁹
subā est aliquod vnctuositatis sicut grana.
¶ Et spongiosa est medicia q̄ est sicca i actu
terrea cuius ꝓprietas est. vt cū obuiat ei aq̄
aut humiditas liq̄da ꝓfundeꝛ aq̄ i ipsa ꝛ pe
netret aq̄ i meatibus eius occultis ita vt nō
videaꝛ sicut calx nō extīcta. In leui āt ꝛ gra
ui res est māifesta. ¶ Mediciaꝝ āt opatōes
famosas oꝫ nos numerare ꝫ ꝯdictiōes ꝑdi
ctas:deide ꝯsequēter ponamus descriptio-
nes ꝛ expōes noīum eaꝝ ꝫ ordinē vnū. Di-

cit ergo medicia calefactiua ſubtiliatiua reſo
lutiua abſterſiua carmiatiua vel ericcatiua
eraſperatiua apitiua mollificatiua maturati
ua digeſtiua icíſiua frangitiua ventoſitatis
attractiua mordicatiua rubificatiua pruritũ
faciens: vlceratiua corroſiua aduſtiua ⁊ fran-
gens diſrũpẽs: putrefactiua cauterizatiua er
coriatiua. Iſte ergo ſunt. rrii. opatões. ¶ Et
eſt ordo alius. ifrigidatiua confortatiua rep-
cuſſiua igroſſatiua. crudũ faciens ſtupefacti
ua. Et iſte ſunt ſer opatões. ¶ Et ẽ ordo ali
us humectatiua iflatiua lauatiua ſordidati-
ua lubrificatiua planatiua. Iſte itaqꝫ ſũt ſer
opatões. ¶ Et ẽ ordo alius deſiccatiua erpſ
ſiua contractiua oppilatiua glutinatiua con-
ſolidatiua generatiua carnis ſigillatiua. Iſte
ergo ſunt octo opatões. ¶ Et ẽ aliud genus
ꝓprietatũ ſm opatões eaꝝ pernicioſa vene
noſa tyriaca bezahar. ⁊ ẽt eſt ſolutiua prouo
catiua ſudoris eductiua. ¶ Oẽs ergo iſte ſũt
rlir. opatões q̃s eligimus de ſumma opatõ
nũ ꝓportionataꝝ vel ptinentiũ. ⁊ nos qdem
narrabim⁹ vnãquãqꝫ haꝝ opationũ ſua de
ſcriptõe. Calefactiua eſt nota. ¶ Subtiliati-
ua ergo eſt medicia cuius proprietas eſt vt
ponat eſſentiã humoris ſubtiliorẽ cũ calidi-
tate temperata ſicut iſopus ⁊ albaſce ⁊ ca-
momilla. ¶ Reſolutiua vero eſt medicia cu
ius ꝓprietas eſt vt ſeparet humorẽ faciendo
ipm vaporẽ: ⁊ extrahendo ipm a loco in quo
fuit deterius. ſ. partẽ poſt ptẽ donec aſſidua-
tõe illius opatõis finiat illud qđ er eo rema
net fortitudĩe ſue caliditatis ſicut caſtoreum
¶ Et abſterſiua qdẽ eſt medicia cuius ꝓpe
tas eſt vt moueat humiditateſ viſcoſos ⁊ cõ
gelatas ab orificiis poroꝝ i ſuperficie mẽbri
ita vt elonget eas a loco ſicut aq̃ mellis. oĩs
aũt medicia abſterſiua eſſentialr lenit nãꝫ lꝫ
i ea nõ ſit virtus ſolutiua. ¶ Et oẽ amarũ ẽ
abſterſiuũ. ¶ Eraſpatiua vero ẽ medicia q̃
ponit ſupficiẽ mẽbri diuerſaꝝ partiũ i latitu
dĩe ⁊ ꝓfunditate aut ꝓpter fortitudinẽ con-
tractõis ſue cũ ſpiſſitudĩe ſubẽ ſut ſm ꝙ pre
miſſũ ẽ. aut ꝓpter vehementiã ſue acuitatis
cũ ſubtiliatõe ſubẽ ⁊ ſecat eã ⁊ deſtruit eq̃li
tas. aut ꝓpter ſuã abſterſionẽ a ſupficie aſpa
i pricipio vel i radice plana accñs: qm̃ quuꝫ
abſtergit a membro groſſe eſſentie cuius ſu
perficies eſt aſpera. et partium ſitus diuer-
ſus humiditatum viſcoſam currẽtẽ ſuper eã
et facientem ꝓuenire ſuperficiem extraneaꝫ
planam egredit aſperitas pluria et ꝓcedit. ⁊
hec medicia eſt ſicut corona regia. ¶ Et ma
gis mãifeſta operatio ipſius i ericcando non
eſt niſi in omnibus oſſibus ⁊ cartilaginibus
⁊ minus manifeſta in cute. ¶ Aperitiua au
tem eſt medicina cuius ꝓprietas eſt vt mo
ueat materiam eriſtentem intra concauita
tem meatuũ ad erteriora vt rẽanere faciat
ꝯcauitatẽ meatuũ apertã. ⁊ hec quideꝫ ẽ fori
tior abſterſiua ſicut petroſilinum. ⁊ ipſa qu
dem non efficit hoc niſi quia eſt ſubtilis ⁊ re
ſolutiua. aut quia eſt ſubtilis ⁊ inciſiua: ⁊ tu
ſcies intentionem inciſiue iam: aut quia eſt
ſubtilis ⁊ lauatiua. ⁊ ſcies intentionem laua
tiue poſt. ¶ Omne autem acutum eſt aperi
tiuum. ⁊ omne amarum ſubtile eſt aperiti-
uum ⁊ omne ſubtile liquidum eſt aperitiuuꝫ
quum ad caliditatem aut ad equalitateꝫ de
clinat. ⁊ omne ſubtile acetoſum eſt aperitiuũ
¶ Mollificatiua vero medicina eſt cuius ꝓ
prietas eſt vt ponat eſſentiam membrorum
habentium ſpiſſos poros leniorem caliditate
⁊ humiditate ſua ⁊ accidit er hoc vt pori fiãt
latiores ⁊ erpulſio ſuperfluitatum que i eis
continentur facilior ſicut emplaſtruꝫ de ane
to ⁊ ſemine lini. ¶ Maturatiua eſt medicia
cuius proprietas eſt vt acquirat humori di-
geſtionem: quoniam calefacit cum equalita
te ⁊ in ipſa eſt virtus contractiua retinẽs hu
morem vſquequo digeratur ⁊ non reſoluat
laborioſe: ⁊ ſeparetur humiduꝫ ipſius ab eiuſ
ſicco ⁊ eſt aduſtio quia facit aduſtio vt ſepa-
retur. ¶ Et digeſtiua eſt cuius proprietas ẽ
vt acquirat cibo digeſtionem ⁊ tu iam ſciui
ſti illud in his que preterierunt. ¶ Frangẽs
autem ventoſitates eſt illa cuius proprietas
eſt vt eſſentiam efficiat ventoſitatis ſubtileꝫ
aeream propter caliditatem ⁊ deſiccatõem
ſuam: quare reſoluitur ⁊ fugatur ab eo i quo
retenta erat ſicut ſemen rute. ⁊ inciſiua ẽ me
dicina cuius proprietas eſt vt penetret ſubti
litate ſua in id quod eſt iter duas ſuperficies
ſcilicet humoris viſcoſi ⁊ ſuperficiem in qua
eſt inuiſcatus ⁊ remouet ipſum ab ea: ⁊ pro-
pter hoc aduenĩunt partibus eius ſuperfici-
es diuerſe operatõis propter quod ipſa ſepa
rat eas quare ſit facilis erpulſio earum a lo
co in quo fixe erant ſicut ſinapis ⁊ orymel.
¶ Et inciſiua quidem oppoſita eſt viſcoſe fa
cienti adherere: ſicut reſolutiua ẽ oppoſita i
groſſatiue. ⁊ ſubtiliatiua oppoſita ẽ inſpiſſa

tiue. ¶ Et numerant vnamquamqꝫ earum et diffiniunt ex ea que compar est eis in rememoratione et non est quidem ꝯditionis incisiue vt efficiat in eēntiā hūoris aliqd: sed in ꝯtinuatōe eius et fortasse separat ipsum in partes: et vna queqꝫ ipsaꝝ est scđm similitudinē eēntie prime. Attractiua vero est illa cuius ꝓprietas est vt moueat hūiditates ad locū cui obuiat. et illud est ꝓpter subtilitatē sui ⁊ caliditatē suā sicut castoreū. Et medicina vehementis attractōis est ea cuius proprietas est vt moueat hūiditates ⁊ extrahat eas ex ꝓfundo ⁊ est ꝯferēs valde sciatice passiōi ⁊ doloribus iuncturaꝝ ꝓfundaꝝ emplastrata post purgationē et ꝑ eā euelunꝟ spine et sagitte ex locis in quibus retinenꝟ. Mordicatiua vero medicina est in q̄ est q̄litas penetratiua valde subtilis faciēs ꝓuenire in cōtinuitate separationē plurimi nūeri inordinati situs ꝑue q̄ztitatis q̄ꝝ vnaqueqꝫ eaꝝ non sentitur singulariter: sꝫ sentiꝟ totū q̄si dolor vnus sicˉ emplastꝝ sinapis cū aceto et acetū ipm. Sꝫ rubificatiua est medicina cuius ꝓprietas ē vt calefaciat mēbꝝ cui obuiat fortiter: ita vt ad ipꝫ vehemˉti attractōe sanguinē attrahat ꝑueniētē ad eius exteriora: et rubefaciat ipꝫ et h̄ ē sicˉ sinapis et napellus et calamˉtū. et medicie rubificātes efficiūt opōeꝫ cauterizatiōi ꝓpinquā. Prurituˉ āt faciēs est medicina cuius ꝓprietas ꝓpter acuitatē et calefactōeꝫ sui vt attrahat ad poros hūorē mordicatiuū pruritū facientē et nō ꝑuenientē ad hoc vt exulceret. et qūꝫ adiuuant ipꝫ spine pilose duroꝝ corpoꝝ nō sensate sicut kebikēgi. Et vlceratiua qdē medicia ē cuiꝰ ꝓpetas ē vt ꝯsumat et resoluat hūiditas ꝯtinuātes inter ꝑtes cutis et attrahat materiā malā ad eam. ita vt ꝑueniat vlcus sicut anacardus. Sꝫ adustiua ē medicia cuius ꝓpetas est vt resoluat subtile qđ ē i hūoribus et mēbris et faciat remanere cineritatē coꝝ sicut euforbiū. Et corrosiua ē medicina cuiꝰ proprietas est vt resoluat ⁊ cōsequaꝟ ex eius resolutione ⁊ vlceratione quatenus de substātia carnis minuaꝟ sicut flos eris. Disruptiua autem medicina est cuius ꝓprietas est vt quū humorē inuenit lapideū minoret partes eius ⁊ cōterat eas sicut saxifragia ⁊ sicut lapis iudaicus ⁊ reliqua. Putrefactiua vero ē illa cuius ꝓprietas ē vt corrūpat cōplexionē spus ꝑuenientis ad mēbꝝ ⁊ cōplexionem humiditatis mēbri eius cū resolutio[…] ita ꝙ nō est ꝯueniēs vt sint pars illius m[…]bri ⁊ nō ꝑuenit ad hoc vt adurat ipꝫ ⁊ cor[…]dat: ⁊ resoluat huiditateꝫ eius. imo dimit[…] in ipso humiditatem corruptam in qua ag[…] nunc calor inatus ⁊ putrefit ⁊ hmōi quide[…] exemplum est arsenicū ⁊ gūma ruthe agr[…]stis. Cauterizatiua aut est medicia que c[…]nē corrodit ⁊ cutim adurit. ita ꝙ indurat [..] exiccat eā ⁊ ponit ipsam q̄si adustā: ⁊ fit subi[…] illius cutis obstaculū meatus humoris cu[…]rentis: aut eiectio in facie ipsius ⁊ noiaꝟ esc[…]ra ⁊ admistraꝟ in retentione sanguis ex ar[…]riis capitis fluentis ⁊ his similibꝰ: sicut dr[…]gantum ⁊ colcotar. Excoriatiua autem [..] medicina cuius proprietas est propter nimi[…]tatē sue abstersionis: vt ab istergat ꝑtes c[…]tis corruptas sicut costus ⁊ aristologia et o[…] qđ confert morphee ⁊ pāno ⁊ similibus. I[…] frigidatiua vero nō ē. Et cofortatiua ē me[…]dicina cuius proprietas est vt tempet eēnti[…] membri ⁊ complexionē eius dōec prohibe[…]tur accipere superfluitates ad ipsum effusa[…] ⁊ impedimenta. aut propter ꝓprietatē que [..] in ea sicut terra sigillata ⁊ tyriaca: aut ꝓpte[…] equalitatē cōplexōis sue q̄re infrigidat illuc[…] qđ ē calius ⁊ calefacit qđ ē frigidius ꝭꝫ ꝙ v[…]sum ē gal. de oleo rosaceo. Repcussiua vero medicina est contraria attractiue. ⁊ ē me[…]dicia cuius ꝓprietas est ꝓpter frigiditatem suam vt in mēbro faciat ꝓuenire frigus ⁊ in[…]spissetur ea et constringantur pori ipsius: et frangatur caliditas eius attractiua ⁊ congeletur illud qđ ad ipsum currit ⁊ inspisset ipꝫ et ꝓhibeat ipsum ne ad membrum currat ⁊ prohibeat membrum a receptione ipsiꝰ sicut solatrum in apostematibus. Et ingrossatiua est contraria subtiliatiue. ⁊ est medicina cuius propretas est vt faciat essentiam humiditatis grossiorem: aut congelando ipsā: aut inspissando: aut permiscendo. Crudum vero faciens contrarie est digestiue ⁊ maturatiue ⁊ est medicina cuius proprietas ē vt sua frigiditate destruat operationem caloris innati. et etiam extranei in cibo ⁊ humore: ita vt remaneat indigestus ⁊ non coctus. Et stupefactiua est medicina frigida ex infrigidatione cuius quam in membro facit prouenit vt ponat substantiam spiritus daferentis ad ipꝫ virtutē motꝰ et sensus frām i ꝯplxone sua et grossam in substantia sui: quare nō vtunꝟ

eo virtutes animales: ⁊ resoluit̃ cōplo mem
bri pp illud: ⁊ nō recipit ip̄ressionē virtutum
aialiuꝫ sicut opiū ⁊ hyusquiamū ⁊ lactuca ⁊
papauer nigrum ⁊ mādragora ⁊ similia eis.
¶ Humectatiua aūt ē nota. ¶ Et inflatiua
est medicina in cuius substātia ē humiditas
extranea grossa in qua quū calor innat⁹ opa
tur nō velociter resoluit̃. sed cōuertit̃ in vēto
sitatē sicut sunt faseoli. ¶ Et oia in qbus ē in
flatio sunt facientia soda: nocentia oculis.
¶ Ex medicinis vero ⁊ cibis sunt quoꝝ hu-
miditatē: primā resoluit digestio ad vētosita
tem: q̄re fit inflatio eoꝝ in stomacho ⁊ resolu
tio inflationis eorū in ipso ⁊ in testinis. ¶ Et
ex eis sunt quoꝝ humiditas superflua q̄ est i
eis. ⁊ est materia iflationis nō patitur in sto
macho aliquid donec ad venas vadat: aut
nō patiūtur i stomacho totaliter sed pars eo
rum: ⁊ remanet ex eis q̄ patitur in venis ⁊ ex
eis sunt que patiunt̃ totaliter in stomacho et
cōuertunt̃ in ventositatē: sed nō resoluit̃ sua
vētositas in stomacho. imo penetrat ad ve-
nas: ⁊ vētositas eius remanet in ipso. ¶ Et
vir quidē cū omni medicina in qua est humi
ditas supflua extranea pp illud qđ ei pmisce
tur est inflatio sicut zinziber. ⁊ semen eruce.
¶ Et omnis medicina cuius est inflatiōeꝫ fa
cere in venis est virilis mēbri iflatiua. ¶ La
uatiua vero est oīs medicina cuius proprie-
tas est vt abstergat nō virtute agēte in ipsa.
sed virtute patiēte quā iuuat motus. ¶ Et si
gnifico p virtutē patienteꝫ humiditatē: ⁊ per
motū significo cursum. currēs enim subtile
quū vadit sup orificia venaꝝ lenit humidita
te sua supfluitates. ⁊ remouet eas suo cursu
sicut aqua ordei ⁊ aqua cucurbite. ¶ Sordi-
dans vero vlcera est medicina humectatiua
q̄ permiscet̃ humiditatibus vlceꝝ ⁊ facit eas
plures: ⁊ ꝓhibet desiccationē ⁊ cōsolidatio-
nē. ¶ Lubrificatiua aūt est cuius ꝓprietas ē
vt humectet supficiē corporis obuiātis mea
tui ⁊ retenti in ipso: ita vt remoueat ipm ab
ea ⁊ faciat partes ei⁹ susceptibiliores cursus
pp lenitatem eaꝝ acquisitā p admistionē ei⁹
deinde moueat̃ a loco suo grauitate sua na-
turali ⁊ virtute expulsiua sicut prima i solo-
ne sua. ¶ Applanatiua vero est medicina vi-
scosa cuius proprietas est vt dilatetur sup su
perficiem mēbri asperi dilatione plane super
ficiei ⁊ fiat manifestū illius corporis per eaꝫ
planuꝫ recte asperitatis: aut currat ad ipsuꝫ
humiditas dilatata hac extensione. ¶ Et de
sicatiua quidē medicina est q̄ consumit hu-
miditates sua resolutiōe ⁊ subtiliatōe. ¶ Cō
tractiua vero medicina est q̄ facit euenire in
mēbri partibus superfluū motū currentē ad
aggregationē vt inspissent̃ in suo situ: ⁊ oppi-
lentur meatus. ¶ Sed expressiua est medici
na ex qua ꝓuenitur ꝓpterea ꝙ contrahit ⁊
agregat partes ad hoc vt necessario faciat p
uenire humiditates subtiles stantes in vacui
tatibus eaꝝ ad cōpressionē ⁊ separationem.
¶ Oppilatiua aūt est medicina sicca q̄ reti-
netur pp sui spissitudinē ⁊ siccitatē: aut pp su
am glutinationē in transitu: ⁊ facit euenire i
ipso oppilationē. ¶ Cōglutinatiua est medici
na sicca i qua est humiditas pauca viscosa q̄
adheret sup orificia ⁊ oppilat ea ⁊ tenet ma-
teriā currentē. Omne auteꝫ currens lubricū
quū i ipso operatur ignis fit conglutinatiuū
oppilatiuum retentiuum. ¶ Consolidatiua ē
medicina que exiccat ⁊ ispissat humiditatem
stantem inter duas superficies vulneris pro
pinquas: ita vt cōuertant̃ ad cōglutinationē
⁊ viscositatē ⁊ adhereat vna earū alteri sicut
sanguis draconis ⁊ aloes. ¶ Carnis vero ge
neratiua est medicina cuius proprietas est vt
permutet sanguinē superuenientē vulneri in
carne ꝓpterea ꝙ equat cōplonēꝫ eius ⁊ coa
gulat ipsum cū exiccatione. ¶ Et sigillatiua
est medicina exiccatiua q̄ exiccat superficieꝫ
vulneris ita vt fiat cortex super ipsam custo-
diens ipsam ex nocumentis vsquequo gen e-
ret̃ cutis naturalis. ¶ Et est omnis medicia
equalis i duabus actiuis exiccās absqꝫ mor
dicatione. ¶ Medicina vero perniciosa ē me
dicina q̄ cōuertit complonēꝫ ad corruptionē
supfluaꝫ sicut euforbiū ⁊ opium. ¶ Et vene-
num est medicia que corrūpit complonē nō
cum cōtrarietate tantū: sed cum proprietate
que est i ipso sicut napellus. ¶ Albezahar au
tem ⁊ tyrica sunt oēs medicine quarū ꝓprie
tas est vt conseruent sanitatem ⁊ virtuteꝫ in
spū: vt ex eis expellat nocumentū veneni a se
⁊ quasi nomē tyriace artificialibus dignius
cōuenit. ⁊ nomen albezahar singularibus ca
dentibus secundū naturam dignius. ¶ Et vi
detur ꝙ vegetabilia ⁊ mineralia ex artifici-
alibus dignius nomen tyriace sumant. mi-
neralia nomen albezahar. ⁊ videtur etiaꝫ ꝙ
non sit iter ea magna differentia. ¶ Soluti-
ua autem ⁊ prouocatiua ⁊ sudoris eductiua

sunt note. ¶ Omnis vero medicina i qua so lutio coniungitur cum cōtractione sicut her modactilus est cōferens i doloribus iunctu rarum quoniā virtus solutiua icipit ꝛ attra- hit materiā ꝛ virtus cōtractiua icipit ꝛ con- trahit meatū materie quare nō reddit ad ip sum materia neqꝫ succedit ei alia. ¶ Omnis medicina resolutiua i qua est contractio est equalis ꝛ cōfert mollificationi iuncturaruꝫ ꝛ spasmo earuꝫ ꝛ apatibus phlagmaticis. et contractio ꝛ resolō i vnaquaqꝫ earum con- fert i exiccando. Quum ergo eggregant cō- tractio ꝛ resolō fit fortior siccitas. ¶ Medici ne vero solutiue ꝛ prouocatiue scōꝫ plurimū sunt prohibentiū operationū. nam prouocati ue scōm plurimū exiccant fecem. ¶ Et me- dicine i qbus aggregātur virtus calefactiua. ꝛ virtus infrigidatiua sunt iuuatiue valde in apatibus calidis quādo ad statū suū perueni unt: qm̄ ipse propterea ꝙ contrahūt repercu tiunt: ꝛ propterea ꝙ calefaciunt resoluunt. ¶ Et medicine in qbus aggregatur virtus tyriace cum frigiditate sunt iuuatiue ethice vehemēter. ¶ Et ille in qbus aggregatur vir tus tyriace cū caliditate cōferunt fritati cor- dis plusꝙ̄ alie. ¶ Uirtus aūt q̄ diuidit ꝛ po nit vnāquāqꝫ complōnem ad partem quaꝫ meretur: ita vt nō ponat virtutē resolutiuaꝫ in parteꝫ materiei q̄ effundit ad membrū ne qꝫ infridatiuā i letere materiei effuse ab eo ē nā docta obedire creatori sublimi ꝛ glorioso. ¶ De iudicijs quarūdam medicinarum ex trinsecis. Capitulum quintum.

Medicinis accidūt iudicia scōm dispō- nes que eis eueniūt per artem. ꝛ ille q dem sunt sicut decoctio ꝛ cōtritio ꝛ adustio cum igne ꝛ ablutio ꝛ congelatio in frigore. ꝛ positio i propinqtate aliarum medicinaruꝫ. ¶ Sunt enim medicine quarū iudicia alte- rantur per illud qđ eis accidit ex istis dispō- nibus: ꝛ qñqꝫ alterātur eaꝝ iudicia ꝑpterea ꝙ alijs permiscent medicinis quāuis đ hoc loqui fit cōueniens i cōpositione medicinaꝝ. ¶ Dicimus ergo ꝙ medicinaꝝ sunt quedaꝫ spissa habētes corpora quare suas virtutes i decoctione nō amittūt: nisi nimium i deco- quendo eas laboret sicut radix capparis et Aristol. ꝛ zedoaria. ꝛ que sunt illis similia. ¶ Et earum sunt quedā medicine equales q bus mediocris sufficit decoctio: ꝛ si i eis vio lenter laboretur resoluentur earū virtutes. ꝛ recedent sicut semina vrinā prouocantia vt sticados ꝛ sibi similia. ¶ Et ex eis sunt medi cine in quaruꝫ decoctione nō peruenitur ad decoctionē equalem. Immo modica eis suf ficit decoctio: quare si addatur vltra feruorē primū ebullitio vna resoluunt eaꝝ virtutes: ꝛ separātur cum decoctione ꝛ non remanet eis ipressio sicut epithymū. nam quū eius đ coctio fit multa destruitur eius virtus oio. ¶ Et ex medicinis sunt quedā quaꝝ virtus ꝑpter cōtritionē destruit sicut scamonea: q̄ re opꝫ vt vltima facilitate conteratur ne ex contritione caliditas eam consequatur cor- rumpens eius virtutem. ¶ Plurime prete- rea gūmaruꝫ sunt huiusmodi. ꝛ ipsaruꝫ qdē resolō in humiditate cōuenientior est q̄ꝫ con tritio. ¶ Et oium medicinarū in quaꝝ con- tritione superflue elaboratur operatiōes de struuntur: nō enim quotienscūqꝫ minoratur corpus virtutē suam secundū qualitatē suaꝫ ꝛ secundū proportionē minorationis eius ser uat. imo possibile est vt diminutio corporis perueniat usqꝫ ad terminū: ne post ipsuꝫ cor pus aliquid sue operationis que sibi propria est agat: qm̄ nō est necessariū quando virtus alicuius corporis facit motū aliquē. vt medi etas illius corporis moueat illud qđ est mo- tum ab eo omnino: sicut decem hoies mo- uent onus aliqđ in die vno permiliare vnū Non ergo est necessariū vt quinqꝫ moueāt illud aliquantulū: nedū ꝙ ipsum moueant ꝑ medietatem miliaris: neqꝫ medietas illius oneris. ita iam fit singularis vt quinqꝫ sin- gularem eam assumant ꝛ valeant ipsius fa- cere permutationē. ¶ Immo possibile est vt suscipiens ꝑmutationē nō patiatur a medie tate virtutis penitus quū ipsum est cum sin gularitate id quod est cum totaliter. ꝛ medie tas eius non est recipiens a medietate illius quod recipit in singularitatis dispōne qm̄ est continua cum medietate altera nō prepara- ta ad hoc vt moueatur ab ea singulariter. et ꝑpter hoc non quotienscūqꝫ minoratur cor pus medicine: ꝛ minoratur virtus inuenit pa tientem in minore sibi simili: neqꝫ etiam oꝫ vt hoc cuꝫ quantitate proportionis sue mino rationis efficiat in patiente a toto oio opera tionē licet quibusdā videatur ꝙ ꝑꝑ minorati onē non destruatur forma ꝛ virtus: sed eorū verba in compositis sunt vicinora ad hoc vt eoruꝫ incrudelitas vires nō sumat. ¶ Et me

dicine quidem quum aliquã operationẽ habẽt: si in eaꝝ ꝯtritione supflue elaborẽt. poẽ est vt ad spẽm alterã opationis permutẽtur nã verbigrã. si potentes sunt in euacuãdo humorẽ aut fecez deficiũt ad hoc ⁊ fiũt euacuãtes aquositatẽ pp casum virtutis eaꝝ: ⁊ qm̃ ipse pp paruitatẽ suã fiunt magis penetrantes: quare velociter pueniũt ad mẽbrũ aliđ a mẽbro in quo stant quũ sunt magne ⁊ ꝓcedit opatio ab eis. ⁊ in ipso sicut narrat gal. sibi accidisse. Inquit enim supflue cõtriui cyminũ quare pmutatũ est ⁊ factũ est vrine ꝓuocatiuũ quũ prius fuerit in natura sui solutiuũ necessarie. Oportet ergo ne ad summũ perueniatur in cõterẽdo medicinas subtilis substãtie: imo nõ oꝫ vt ad summũ perueniaẽ nisi in cõterẽdo medicinas spisse sube. ⁊ proprie quũ est volũtas vt eaꝝ penetratio pueniat ad finẽ elongationis ⁊ sunt spisse difficilis motus sicut medicine pulmonis quũ sunt facte ex corallo ⁊ margaritis ⁊ lapide scedenigi: ⁊ q̃ illis sunt silia. ¶ Judicia vero adustionis sunt ista. nã ex medicinis sunt quedã que adurunẽ vt virtus eaꝝ minoretur. ⁊ quedam sunt q̃ nõ adurunẽ vt virtus eaꝝ augmẽteẽ. ¶ Et oẽs quidẽ medicine acute subtilis substantie. aut equalis quũ adurunẽ. minuiẽ earuꝫ caliditas ⁊ ipsaꝝ acuitas pp illud qđ ex substãtia ignea resoluiẽ infira in eis sicut atrimenta ⁊ colcotar. ¶ Medicinis vero quaꝝ substantia est spissa ⁊ ipsarum virtus est non acuta neqꝫ calida adustio acquirit virtutem calidã sicut calx. Ista eniꝫ fuit lapis in q̃ non fuit acuitas. quũ ergo aduriẽ cõuertiẽ in acuitatẽ. ¶ Medicina vero pp vnũ quinqꝫ accidentiũ aduriẽ. aut vt frangaẽ de eius acuitate: aut vt acquirat acuitatem: aut substilietur substantia eius spissa: aut iẽ ꝑparetur ad cõterendũ: aut vt destruatur malitia que est in eius substantia. Exemplũ primi est attrimẽtuꝫ ⁊ colcotar. exempluꝫ secundi est calx. exẽplum tertij est cancer ⁊ cornu ceruniũ quod aduritur. exemplũ quarti est sericũ. nã ipsuꝫ administraẽ in cõfortando cor. ⁊ si admĩstreẽ incisum est etiam conuenientius q̃ꝫ si administretur adustum. sed qm̃ incisum non sequitur minorationem partium sufficientem nisi cũ labore aduriẽ. exẽplum quinti est adustio scorpionis in intẽtione administrationis ei⁹ ad lapidẽ. ¶ Ablutionis autem iudicia sunt qm̃ remouet ab omni medicina illud qđ ei permistum est de substãtia acuta subtili: ⁊ sedat illud in ea ⁊ tẽperat ipsam. ¶ Et sunt ex eis q̃s ifrigidat post calitatẽ supfluã. ¶ Et ꝓpter ablutio ab omni medicina terrea remouet igneitatẽ quã ab adustione acqsiuit sicut calx abluta. remanet eniꝫ tẽperata: ⁊ auferẽ eius ablutio. ¶ Et sunt ex eis i qbus nõ est intentio eius in infrãtione tm̃. imo intẽtio eius est possibilitas minorandi partes eaꝝ: ita vt ad vltimũ finẽ perueniãt sicut ablutio cutie in aqua. ¶ Et ex eis sunt q̃ abluunẽ vt remoueatur ab eis virtus que non placet sicut sũmũ studium in abluendo lapidẽ armenum ⁊ azuli: ita vt separetur ab eis virtus nauseatiua. ¶ Congelationis autem iudicia sunt qm̃ in omni medicina congelata virtus subtilis destruitur ⁊ ãditur frigus sicut ẽ frigide substantie. ¶ Vicinitatis vero iudicia sunt qm̃ medicine aliquando acquirunt per vicinitateꝫ qualitates extraneas: ita vt resoluantur earum operationes. Nam multe medicinarum frigidarum fiunt calide ipressionis propterea ꝙ acquirũt ex vicinitate asse fetide et euforbij ⁊ castorei ⁊ muschi equalitatẽ calaꝫ. Et plurime medicinaꝝ calidarũ facte sunt frigide impressionis propterea quia adepte sunt ex vicinitate canfore ⁊ sandali qualitatẽ frigidã oportet ergo vt scias hoc de esse medicinarum ⁊ aliena genera diuersa quarundam a vicinitate aliarum. ¶ Judicia vero ꝑmistionis sunt qm̃ medicinarum operatõẽs quãdoqꝫ fiunt fortes pp permistionẽ: ⁊ quãdoqꝫ destruunẽ ipsaꝝ opationes pp admistioneꝫ: ⁊ q̃nqꝫ rectificãtur ⁊ remouetur ipsoꝝ malitia. ¶ Exemplũ primi est quoniã q̃dam medicine sunt in quibus est virtus solutiua. sed tñ idigent virtute adiuuatiua: quũ in ipsarum natura non sit adiutorium forte. Quuꝫ ergo eis adiutorium associaẽ operantur fortiter sicut turbit. inest enim virtus solutiua. sed ipsa est debilis quare resoluere nõ potest. Euacuat ergo qđ p̃ñs est ex subtili phlate. Quũ ergo ei associatur zinziber soluit cũ adiutorio sue acuitatis humorem viscosum plurimũ vitreum: ⁊ fit velocior eius fluxo. Et simul epithimũ tarde solonis est: quũ ergo associaẽ ei piper ⁊ medicine subtiles soluit velociter: qm̃ ipse adiuuant ipsum in soluendo. ⁊ similr in reubrabaro est virtus cõtractõis fortis. sed tamen cũ ea est virtus apitiua minuens eius operationẽ. Si ergo permisceaẽ

cum boloarmeno:aut cū acatia cōtrabit ve
hemēter. Et qn̄qꝫ permiscētur vt penetrare
faciat ⁊ repellāt sicut crocus permiscet̃ cū ro
sa ⁊ canfora ⁊ corallo:vt faciat ea penetrare
ad cor. ¶ Et qn̄qꝫ ꝑmiscēt eas ꝑꝑ cōtrariū
illius sicut semē rhaphani permiscet̃ cū sub
tiliatiuis ⁊ penetratiuis vt retineat ea in epa
te tāto spatio quo cōpleat̃ in ipso operatio q̄
intēditur:qm̄ ipse quū in epe subtilitate sua
penetrāt pertranseunt velociter an̄ cōplemē
tuꝫ oꝑationis:semē ergo rhaphani conuenit
ad vomitū:quare figit̃ ad illud qđ ad venas
mouet̃ ꝑ contrariū. ¶ Ille aūt q̄ destruūtur
ꝑꝑ cōmistionē sunt sicut si sint due medicie
vnā efficientes operationē.sed duabus potē
tijs cōtrarijs:aut quasi cōtrarijs. tunc q̄ꝫdo
aggregātur si cōtingat ꝙ vna earuꝫ antece-
dat ad operationē suā efficiet operationeꝫ. ⁊
si nō antecedit vna eaꝝ ad aliā ꝓhibent se si
cut viola ⁊ myrobalani. viola eniꝫ soluit leni
endo ⁊ myrobalani soluunt exprimēdo ⁊ in-
spissando. Quum ergo superueniūt materiei
amborū operationes destruunt̃ vel destruūt
se:si myrobalani antecedūt:deinde suꝑuenit
viola non inest alicui ipsorum operatio. Et
si antecedat viola ⁊ leniat:deide superueniāt
myrobalani ⁊ exprimant erit operatio forti-
or. ¶ Tertij vero exempluꝫ sunt aloes ⁊ bdel
lium ⁊ dragagantum. Aloes enim soluit et
mundat in testina sed tamē excoriat ⁊ aperit
venarum orificia. Quū ergo associat̃ ei dra-
gagantū ⁊ bdelliū: cōglutinat dragagantuꝫ
qđ abrasit aloe. ⁊ cōfortat bdelliū venaꝝ et
est incolume. ¶ Isti vero sunt canones ⁊ exē
pla iuuantia ad cognoscēdas naturas medi-
cinarum ⁊ earum administrationem.

Aloes

¶ De collectione medicinarū ⁊ ipsarum cō
seruatione. Capitulum sextum.

Medicinarū alie sunt de plantis:alie de
mineris. alie de animalibus. ¶ Earuꝫ
vero que sunt de mineris meliores sunt que
sunt de mineris q̄bus cognoscuntur sicut cal
cadis cubrusi:⁊ attrimentum carmeni. dein
de sunt munde a permistione extranea: imo
sit illud qđ collectū est in ipsa pura substātia
de suo genere nō fractum in suo colore ⁊ gu-
stu qui sunt ei proprie. ¶ Earum vero q̄ sunt
de plātis:alie sunt folia:alie semina:alie radi
ces:alie virge:flores:alie fructus. alie gūme:
alie tota planta sicut est. ¶ Folia aūt collige-
re opꝫ postq̄ꝫ integre incipiunt habere quan

de Mineris

de plantis

titatem quā debēt ⁊ remanent secundū for-
mam anteq̄ꝫ ipsorum color alteretur ⁊ fran-
gatur:neduꝫ ꝙ cadant ⁊ attrita sint. ¶ Sed
semina sunt colligenda postq̄ꝫ ipsoruꝫ termi
nus figitur ⁊ exiccat̃ ab eis cruditas ⁊ aquo
sitas. ¶ Et radices sumende sunt quum ca-
sus folioꝝ tēpus est. ¶ Flores vero colligere
oꝫ post apertionem integram ante extenua-
tionē ⁊ casum. ¶ Sed virge sunt colligende
quū iam ad integritatē ꝑuenerint ⁊ nō ince
perint extenuari ⁊ contrahi. ¶ Et fructus q̄-
dem sunt colligendi postq̄ꝫ finitur cōplemen
tuꝫ eoruꝫ ⁊ anteq̄ꝫ sint preparati ad cadēdū.
¶ Illud vero qđ sumit̃ totū opꝫ vt sumat̃ se
cundū vigorē suū. ⁊ q̄ ipsius semina terminū
suū sunt cōsecuta. ⁊ quotienscūqꝫ radices fue
rint minus contracte ⁊ virge minus extenua
te. ⁊ semina pinguiora ⁊ plus plena. ⁊ fruct⁹
solidiores ⁊ ponderosiores erūt meliores. et
non excusat magnitudo cuꝫ extenuatione ⁊
arefactione:sed si est cū pōdere est valde me
lior. ¶ Ille preterea q̄ in claro aere colligunt̃
sunt meliores collectis in dispōe humidita-
tis aeris ⁊ vicinitatis tēporis pluuie. ¶ Sil-
uestres quoqꝫ oēs domesticis sunt fortiores
⁊ minoris q̄ꝫtitatis secundū plurimū. ⁊ de sil
uestribus montane sunt fortiores. ¶ Et ille
quaruꝫ collectionis loca sunt vētosa ⁊ subli-
mia sunt fortiores aliis. ⁊ ille hore collectōis
quarum pluuia non defuit sunt fortiores eis
quibus defuit pluuia in tēpore quo debuit. ⁊
totuꝫ hoc secundū plurimū ⁊ quotienscunqꝫ
fuerit earuꝫ color magis tinctus ⁊ sapor ma
gis apparens ⁊ odor fortior erunt fortiores i
genere suo. ¶ Amplius herbe debilitantur
post duos aut tres annos:nisi medicine nu-
merate que excipiunt̃ sicut duo hellebori. ipsi
eniꝫ ambo lōgiori tēpore permanēt. ¶ Sū-
me vero colligende sunt post cōgelationeꝫ ⁊
post exiccationē preparatā puluerizationi. ⁊
virtus plurimaꝝ eaꝝ nō remanet post tres
annos ⁊ ꝓprie euforbij. verūtn̄ fortiorū cuius
cūqꝫ ordinis spatiū durationis ꝓlongat̃ sm̄
tēporarū bonitatē. Quuꝫ aūt recens deficit
fortis ꝓculdubio stat duplū veteris debilis
loco eius i omni re. ¶ Illas vero que sunt ex
aĩalibus assumere oꝫ ex aĩalibus viuētibus tem
pore veris ⁊ eligātur aĩa saniora corpora ha
bentia ⁊ integriora membra. ⁊ oꝫ vt quicq̄d
de eis tollit̃ tollat̃ cū decollata sunt. ⁊ caue
tur ne illud quod assumit̃ sit ex animalibus

mortuis ab egritudinibus eis accidentibus. ¶Isti ergo sunt canones vniuersales quos apud medicū preparatos esse oꝫ in esse medicinarum singularium. Nunc vero in secūdo tractatu incipere volo. Loquamur ergo de naturis medicinaꝝ singularium a nobis cognitaꝝ. ⁊ earū quarum cognitio nobis possibilis erit consequamur eaꝝ impressiones attendendo signa in eis vera. ⁊ dimittemꝰ narrare medicinas de quibus nihil nouimus nisi noīa tantum. ⁊ ordinabimus areolas predictas cuꝫ suis coloribus. Et significabimꝰ in primis numerū egritudinū cuiusqꝫ tabule ⁊ scđm tincturā cuiuscūqꝫ egritudinis cum volūtate dei excelsi ⁊ bonitate ipsius auxilij.

¶Tractatus secundus libri secundi. verba principis aboali.

Iamsignificauimꝰ i tractatu primo ordinē areolarū quas ordinauimus. Et nos ēt volumus hic afferr̄ illud qđ significāt res cadētes i omni areola ⁊ tincturas que sūt eis proprie. Areolarum autem trium primarū res apparentes sunt. In illis vero que sunt post eas. s. que indigent distinatione caploꝝ ⁊ tincturarum non existimes nos voluisse studere in inuestigatione numeri eius qđ numerauimus. nos enim non fecimus illud: sed attulimus quod inuenimus in capitulis medicinarum singulariū quas narrabimus de iuuamentis ⁊ iudicijs sibi proprijs. Et areola prima huius summe quā ingrediunt̄ tincture est areola operationum ⁊ proprietatum.

Subtilis spissa viscose exiccatiua. subtiliatiua ispissatiua: conglutinatiua: exaspe ratiua: inuiscatiua: ⁊ resolutiua abstersiua apperitiua: aperitiua: orificio venarum: laxū faciens: incisiua: disrumpens ventositates: attractiua: mordicatiua: repercussiua: mundificatiua: sedatiua dolorum ⁊ est prohibēs effusionem materiarum: rubificatiua pruritū faciēs: vlceratiua: corrosiua: adustiua: rectificatiua putredinis: putrefactiua: cauterizatiua: roboratiua: digestiua crudum faciens: stupefactiua. oppilatiua laxi ⁊ raxi: inflatiua: lauatiua: lubrificatiua: expressiua contractiua extinctiua clarificatiua sanguinis sudoris prouocatiua retentiua sanguinis retentiua sudoris laudabilis achimi vituperabilis chimi expulsiua nocumenti cibi multi nutrimēti. pauci nutrimenti confortans membra. cōfortās viscera mali humoris conuertitur ad oēm humorē confert egritudinibus melancholie generat melancholiam generat chl'am citrinam generat phl'a expellit nocumētum phl'atis confer̄ senibus operationes extraneę: operatio eius in aere facit penetrare solutiua.

¶Areola decorationis.

Mundat cōturbat remouet sabafat confer̄ morphee ⁊ sordibus: ⁊ albaras facit prouenire albaras impetigini pāno lentiginibus. facit euenire pānuꝫ ⁊ lētigines vestigijs vlcerū vestigijs variolaꝝ fissuris labij fissuris faciei ⁊ capilloꝝ. rubificat colorē. cōfert fissuris pedū. Eradicat barulos verucas odori ascellaꝝ ⁊ corporis. lepre facit possidere leprā extrahit surculos ⁊ sagittas ⁊ spinas. abluit dentes. eradicat dentes ⁊ odori narium. fetori oris. facit possidere fetorē anhelitꝰ. ipinguatiua facit macrescer̄. pediculi facit pediculos. cōfert panaritio. dentibus mri vnguibꝰ fortis vnguibus corrosis punctis albis i eis custodit mamillā ⁊ testiculū. facit bonū colorē. anhelitū efficit bonū. denigrat capillos. dealbat capillos. prolongat magnificat rubificat confortat incrispat applanat findit ꝓhibet fissurā. tyrie. alopitie. prostrationi. ꝓhibet caluitium. facit cadere. facit caluitium abradit facit nasci capillos.

¶Areola apostematum ⁊ bothor.

Apostematibus calidis. apostematibꝰ frigidis apostematibus itrinsecis. phlegmoni. ⁊ apostematibus fluxis. inflationi. cancro apostematibus duris. scrofulis. assubd. albubellꝫ interioribus. herisdipile formice. essere. desudationibus. vesicis. igniperfico. pestilentie ambulatiue. apostematibus vlcerosis. alasepb. bothor. ⁊ lacteo. apostematibus neruorum. apostematibus lacertorum apostematibus que sunt sub auribꝰ apostematibus sub ascellis ramici aquose. ramici ex intestinis ramici ventose. apostematibus epatis. apostematibus splenis. apostematibus stomachi apostematibus veretri. apostematibus matricis. apostematibus vesice. apostematibus mamillarum. apostematibus testiculorum. apostematibus renum. apostematibus ficteris. generat apostemata calida. generat apostemata fluxa. generat apostemata dura. generat cancrum:

¶Areola vulnerum ⁊ vlcerum.

V Lceribus ambulatis. vlceribus malignis vlceribus vetustis. vlceribus sordidis. sordidat vlcera. fistulis confert colubrese consolidat generat carnem destruit carnē augmentatam. sigillat confert scabiei τ pruritui scabiei vlcerose. scabiei melancholice adustioni ignis. estiomēo. vlceribus lacteis. pustulis oris. putrefactioni membrorum. igniperfico. ossibus. lenit escaras in fixis in membris.

¶ Areola instrumentorum iuncturarum.

D Olori iuncturarum duritiei lacertorū alfase: albeik: contorsioni: contusioni laxitati dolori neruorum duritiei iuncturaruȝ. Egritudini iuncturaruȝ frigide desiccat neruos: confortat neruos apostemati neruoruȝ. vlceribus neruorum nocet neruis doloribus dorsi sciatice casui percussiōi spasmo tetano alcuzeȝ paralysi tremori dislocationi ramicibus rupturis dolori dislocationis: dolori pedis podagre facit egre cortices ossium.

¶ Areola membrorum capitis.

S Oda calide: soda frigide. emigranee galee nocet cerebro debili: facit soda: confortat cap augmentum facit in cerebro: purgat cerebrum resoluit ventositates ī cerebro aperit oppillationes cerebri torture applie grauat caput facit subȝ facit somnuȝ facit scotomiam tardat ebrietatē confert vertigini τ scotomie confert subȝ. confert mlie τ timori. confert manie confert epilepsie mouet epilepsiam timori puerorum in somno τ aliorum confert tremori confert phrenesi calide. subȝ asabari. congelationi confortat conseruationem facit possidere obliuionem. confert ebrietati. prohibet ebrietateȝ. confer dolori auris. confert sonitui τ tinnitui confert surditati forti τ debili. confert catarro τ corize confert fluxui sanguinis ex naribus. facit fluere sanguineȝ ex naribus. facit sternutare. remouet sternuationem. confert bothor oris τ gula. confert egritudinibus oris. confert fluxui saliue. confortat dentes. confert dolori dentium. facilem efficit eradicationem dentium. confert natiuitati dentium infantium facit cadere dentes. confert stupori. confert apostematibus lingue. confert ranule. confert vlceribus gingiuarum. confert gingiuis sanguineis furfuribus.

¶ Areola membrorum oculi.

O Phthalmia calida. ophthalmia vetusta. sebel vlcera lipitudini albe. altarfati vestigia viridia. varietati. albugini. Exiture grossitudini cornee lachrymis attrahit lachrimas confortat visum prohibet catarrum. apertioni. constrictioni aque fistule. vngule. lippitudini. conseruat sanitatem oculi. scabiei τ pruritui. filac. pilis impedientibus. almusaram vlceribus oculi.

¶ Areola membrorum pectoris τ anhelitus.

C Onfortat membra anhelitus. nocet mēbris anhelitus. confert apostematibus vtrarumque amigdalarum τ vulue. sinantie. τ squinantie. sanguisuge impedimentis anhelitus. asmati dilatatiōi anhelitus. asperitati pectoris. destructioni vocis. clarificat vocem. facit bonam vocem. tussice. tussi antique. pleuresi peripneumonie saniei. ethice. mundificat vlcera velaminis. sputo sanguinis. dolori lateris. sanguini congelato in pectore confortat cor rectificat intellectum. malitie complexionis cordis calide malitie complexionis cordis frigide. sincopi. tremori cordis frigido tremori cordis calido. apostematibus mammille facit abundare lac.

¶ Areola membrorum nutrimenti.

C Onfortat stomachum debilitat stomachum digerit malam efficit digestionem. disrumpit desiderium. desiderio corrupto mala stomacho confert singultui. nausee facit nauseam facit angustiam. eructuationi facit eructuare. mollificat stomachum aperit oppilationes epatis τ stomachi preparat stomachum mordicat stomachum lubricitati stomachi cancro in stomacho facit sitim sedat sitim inflat stomachum. sedat inflationem stomachi confert dolori stomachi apostemati stomachi confortat epar nocet epati dolori epatis oppillatiōi epatis facit epar possidere oppilationem apostemati epatis calido apostemati epatis frigido. duritiei epis i durat epar debilitat apostemata ictericie citrine ictericie nigre facit possidere ictericiaȝ hydropisis asclitj hydropisi hiposarce hydropisi tympaniti facit possidere hydropisim dolori splenis apostemati splenis inflationi splenis.

¶ Areola membrorum expulsionis.

S Oluit choleras soluit humiditatem et humores grossos soluit mliaȝ soluit aquositatem soluit ventositatem soluit san-

guinem stringit confert solutioni fluxui sanguinis cum egestione facit excoriationem colirice passioni facit possidere colericam passionem lubricitati viscerum tardatur in intestinis dysenterie ⁊ vlceribus intestinorum. pungitiuo dolori facit pungitiuum dolorem tenasmon colice frigide colice calide colice ventose colice apostemose apostemati intestinorum ileos vermibus doloribus viscerum fetori stercoris facit fetere stercus. prouocat vrinam. prouocat menstrua. prouocat vtrunque retentioni vrine ardori vrine. distilationi vrine. lenitati vrine. mictui sanguinis mictui puris. cōfortat renes. nocet renibus. diabeti. lapidi renum lapidi vesice dolori renuz vlceribus renum vlceribus vesice scabiei vesice ⁊ pruritui eius dolori vesice mollificationi vesice confortat vesicam nocet vesice dolori matricis retinet fluxum matricis. mundificat matricem. retinet menstrua. confert apostematibus matricis. duritiei matricis. coartationi oris matricis. prefocationi orificij matricis calefacit matricem constringit matricem confert ventositatibus matricis. vlceribus matricis eminentie matricis prohibet impregnationem facit hereditare sterilitatem. confortat embryonem. educit fetum ⁊ deijcit ipsum. ⁊ interficit eum: iuuat ad impregnandum facit egredi secundinam. facilē efficit partum. mundificat parturientem. prouocat menstrua retinet menstrua. incitat apetitum coeundi multiplicat sperma minorat sperma. minorat polutionem. polutioni plurime multiplicat polutionem erigit confert satyriasi. apostematibus veretri egressioni ani. confortat anū. confert apostematib[9] ani. vlceribus ani ragadijs ani fluxui sanguinis ani. mollificationi ani. hemorroidibus ani.

¶ Areola febrium.

Febribus calidis. febribus antiquis tēporalibus frigidis. febribus permistis. tertiane causonidi sinocho. quartane. quotidiane. pestilentiali. ethice febribus ephimeris febri diei oppilatiue. febri diei apostemose. febri antique. medie tertiane permiste. tremori febri sincopali.

¶ Areola venenorum.

Tyriaca bezahar interficit venenosa. expellit venenosa. venenum medicina pernitiosa napello extremitati caude cerui. felli vipere hiusquiamo nigro. opio. beriz. litargyrio fungis. cantaridibus. strangulatori. leopardi. ⁊ ad thib. lepori marino interficit mures. morsui serpentis. vipere scorpioni rutele. aranee altararati interfectori vulturis. morsui canis. morsui hominis. cani rabioso. draconi marino. danale mugali. sagittis venificatis alheleil. sagitte armene. felli leopardi.

¶ De Aniso. Capitulum primum.

Anisum quid est. Est semen feniculi romani ⁊ est minoris acuitatis q̃z nabathi. ⁊ in ipso est dulcedo ⁊ ē acutius q̃z nabathi. ¶ Electio. ¶ Romanum ponderosius ē. ¶ Natura. ¶ Inquit Galienus est calidus in secundo siccuz in tertio. dixit Dia. est vtrūque in tertio. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Est apitiuum cum stipticitate pauca ⁊ est sedatiuum dolorum ⁊ resolutiuum ventositatum. ⁊ proprie si assetur. ⁊ in ipso quidem est acuitas qua medicinis adurentibus fit vicinum. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Confert inflationi faciei ⁊ apostematibus extremitatum. ¶ Membra capitis. ¶ Si ex eo fiat euaporatio. ⁊ naribus vapor eius atrahatur sedat soda ⁊ vertiginem. ⁊ si teratur ⁊ misceatur cum oleo ro. ⁊ distilletur in aure sanat quod accidit in interiori parte eius. ⁊ soda a compressione aut percussione. ⁊ dolores etiaz ei[9]. ¶ Egritudines oculi. ¶ Confert sebel antiqz. ¶ Membra ālhelitus ⁊ pectoris. ¶ Prouocat lac. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Abscindit sitim factam ex humiditatibus haurachijs. ⁊ confert oppilationi epis ⁊ splenis generate ex humiditatibus. ¶ Membra expulsionis. ¶ Prouocat vrinam ⁊ menstrua. ⁊ mūdat matricem a fluxu humiditatum albarum. ⁊ est motiuum coitus: ⁊ quandoqz constringit ventrem. Et adiuuat ipsum ad illud eius prouocatio. ⁊ aperit. oppillationes renum ⁊ vesice ⁊ matricis. ¶ Febres. ¶ Confert antique. ¶ Venena. ¶ Expellit nocumentum venenorum ⁊ venenosoꝝ. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius carni quantum est ipsum.

¶ De apsinthio. Capitulū secundum.

Apsinthiuz quid est. Est herba similis folijs origani. Et in ipso est amaritudo ⁊ stipticitas ⁊ acuitas. Inquit hunain. Absinthium est plurimū specieꝝ. Ex eo enim ē corascenum. ⁊ ex eo est oriētale ⁊ allatū de mōte lukeni ⁊ susin ⁊ nabathi ⁊ tarsēse. ⁊ dixerūt alij antiquoꝝ species ei[9] quinqz sunt tarsense: ⁊ susin: ⁊ nabathi: ⁊ corasceni: ⁊ romanum

Et in nabathi quidem est bonus odor . ⁊ ad vltimū in ipso est substantia terrea qua ↄtrabit.⁊ substātia subtilis qua soluit ⁊ aperit:⁊ ē etiā ex speciebus sceba:⁊ pp hoc vocauerunt ipsum quidā sapientes sceba romanū ⁊ eius succus est fortior foliis ipsius:⁊ ipsius:⁊ ē cōparatiōe succi prassij.¶ Electio. ¶ Quod ex eo est melius est susin ⁊ tarsense:⁊ est mirabilis coloris ⁊ odoris aloes quum cōterit̃:⁊ qđ ex ipso est recens ⁊ siluestre. Rectificatio potionis fit cū corasceni.ʒ.iii.¶ Natura.¶ Est calidū in primo:siccū in secundo.⁊ eius succus est calidior.⁊ dicunt quidam est siccuȝ in tertio ⁊ est quasi verius.¶ Operationes ⁊ ꝓprietates.¶ Est apitiuuȝ ⁊ stipticum : ⁊ eius stipticitas est fortior ipsius amaritudine. sed nabathium est fortioris stipticitatis ⁊ minoris caliditatis:qua pp nō soluit phl'a etiaȝ ex stomacho neqȝ ꝑ ipsum fit iuuamētū in hoc: ⁊ eius operatio in phl'ate ⁊ mlia.⁊ in ipso ēt est resolutio.⁊ ex proprietatibus eius est vt ꝓhibeat pānos a tineis ⁊ corruptione vermiū ⁊ prohibet enclaustrum ab alteratiōe ⁊ chartas a corsione . ¶ In decoratione . ¶ Facit bonū colorem.Confert tyrie ⁊ alopitie:⁊ remouet vestigia sub oculo ⁊ in alijs locis.⁊ cōfer grossitiei palpebrarum. ¶ Vulnera ⁊ vlcera.¶ Confert duritijs intrinsecis in emplo positū aut bibitū.¶ Egritudines mēbrorum capitis.¶ Exiccat caput:⁊ ipsius succus facit soda:⁊ existimo ꝙ illud est propter suū nocumentū qđ in stomacho facit.⁊ vapor decoctionis eius cōfert dolori auris. Et quando bibitur ante vinum confert ebrietati.⁊ quando ex eo fit emplm interius in palato cōfert prefocationi intrinsece.⁊ ↄfert apatibus que sunt post ambas aures:⁊ confert dolori auris ⁊ fluxui humiditatū:⁊ confert apoplie bibitum cū melle.¶ Egritudines oculi.¶ Confert ophthamie antiqȝ ⁊ proprie a nabathicū quum ex eo fit emplm sub oculo ⁊ pāno. Et si ex eo fiat emplm cū careno sedat pulsationem oculi ⁊ apata est ⁊ cōfert ꝑcussioni i eo. ¶ Egritudines membrorū anhelitus. Sirupus eius confer tetano qui est sub hypocundrijs.¶ Egritudines membrorū nutrimēti. ¶ Reducit apetitum:⁊ est medicina mirabilis ad illud quū bibitur decoctionis eius aut succi ipsius decem diebus scilicet quaqȝ die tres anulasat.⁊ sirupus eius cōfortat stomachū :⁊ efficit oꝑationes altas.⁊ cōfert icteri-cie ⁊ ꝓprie si bibantur succi eius decem diebus.s.quaqȝ die tres.ōȝ.⁊ confert hydropisi. ⁊ silr emplm factū ex eo cū ficubus ⁊ nitro ⁊ farina lolij.⁊ est emplm splenis etiā : ⁊ qñqȝ fit emplm ambabus ex eo cum ficubus ⁊ farina lolij:⁊ nitro:⁊ interficit vermes proprie quū decoquitur cū lentibus aut rizi ⁊ comeditur.¶ Succus eius est malus stomacho:⁊ semina eius etiā nocumentū faciunt ori stomachi proprie pp eius salsedinē preter nabathi.⁊ qñ permiscet̃ cū spica vtile est dolori stomachi.⁊ si emplm fiat ex eo epati ⁊ stomacho ⁊ ilijs confert doloribus eoꝝ. Epati qdē ⁊ ilijs cum oleo de alcāna facto cerato:⁊ stomacho quidem cum oleo rosaceo aut ꝑmistum cum rosis:⁊ confert duritijs ipsorum. ¶ Egritudines membrorū expulsiōis.¶ Est prouocatiuū vrine ⁊ menstruorum fortiter ēt supoositum cū hydromelle.⁊ soluit cholerā.⁊ neqȝ per ipsum fit iuuamen in phl'ate:nec ēt in illo qđ est stans in intestinis. Sit quoque potio eius infusi aut decocti a quinqȝ.ʒ.vsqȝ ad septem.⁊ pulueris eius ab vna.ʒ.vsqȝ ad ij.ʒ. Et potus sirupi eius etiaȝ cōfert hemorroidibus ⁊ ragadijs in ano:⁊ qñ coquitur solum aut cū rizi ⁊ bibit̃ cū melle interficit vermes cū solone ventris leui.⁊ silr quādo coqtur cum lentibus.⁊ eius quidem sirupus cōfert omnibus illis:⁊ mūdificat venas ab humore cholico:⁊ aquoso:⁊ ꝓuocat ipm.¶ Febres.¶ Confert antique ⁊ proprie eius succus sicut succus eupatorij.¶ Venena.¶ Confert morsui draconis marini ⁊ scorpionis ⁊ morsui mugali:⁊ hyusquiomo cum vino ⁊ suffocationi fungorum:⁊ proprie cum bibitur cuȝ aceto ⁊ eius oleum confert cimicibus.⁊ quū infunditur proprie in aqua enclaustri nō corrodūt mures librum.¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponitur pollium:aut sceba armenuȝ. ⁊ in confortando stomachum ex assaro quantum ipsum est cum medio pondere myrobalanorum.

¶ De Acactia. Capitulum tertium:

Catia quid ē. Est succus alcbarthi exiccatus deinde i trociscos mutatus. ⁊ in ipsa est mordicatio q̄ ablutiōe remouet̃ : qm̄ est composita ex suba terrea stiptica:⁊ ex substantia subtili ex qua est eius mordicatio que destruitur ablutione ⁊ propter suam acuitatem mordicat ⁊ infrigidat.¶ Electio.¶ Melior ex ea est que est melioris odoris viri-

dis declinans ad nigredinem ponderosior durior. Natura. Que ex ea abluta est frigida est et desiccat in seo et nō abluta frigida est in primo et eius siccitas est in termino sī Operatiōes et proprietates. Est stiptica ꝓhibens cursum sanguinis. In decoratōe.

Denigrat capillos et colorē efficit bonū et confer fissuris accñtibus ex frigore. Apostemata et bothor. Confert oībus que diximus in myrto et confert panaritio et cū albumine oui cōfert adustioni ignis et apatibus calis. Instrumēta iuncturaꝝ. Prohibet mollificationē iuncturaꝝ. Egritudines capitis. Confert vlceribus oris. Egritudines mēbroꝝ oculi. Confortat visū et subtiliat ipsum: et nō est cōueniēs oculo ex ea nisi alba ssari: et sedat ophthalmiā et rubedinem que accidunt in eis et ingredit in medicinis vngule. Egritudies mēbroꝝ expulsiōis. Cōstrīgit naturā bibita et clisterizata et ꝓ emplastro posita. et confert disenterie et solutōi sanguinee et abscindit fluxum matricis et remonet eminentiā ani et eminentiā matricis et confert mollificationibus amborum.

¶De Assaro. Capitulum. iiii.

Asarum qd est. Est herba hñs semina plurimaꝝ radicū cuius nodus est tort⁹ et similant piperi boni odoris mordicātis liguam et h3 florē inter folia apud radicē suam cuius color est purpureus filis flori hyusqami. et radix qdē ipsius est magis iuuans ꝗ̄ aliquid qd fit in ipso et eius virtus est virtus acori aut est eo fortior. Electio. Ex eo melius est qd est fortioris odoris. Natura calidū est et siccū i tertio dr ꝙ eius siccitas ē maior ipsius caliditate. Operatōes et ꝓprietates. Aperit et sedat dolores intrinsecos omnes et ꝓprie eius infusio quā dicturi sumus in caplo hydropisis et subtiliat et resoluit et calefacit mēbra frigida et abstergit. Instrumenta iuncturaꝝ. Cōfert sciatice et dolori anchaꝝ antiquo et ꝓprie eius infusio predicta in caplo hydropisis. Egritudies oculi.

Cōfert grossitudini cornee. Mēbra nutrimēti. Cōfert oppilatōi epatis et duritiei ipsius et conferūt icteritie et hydropisi infusionis eius tres aurei in. xii. cotilis musti que post duos menses colet. iuuamentum in febribus est maius et confert duritie splenis. valde. Mēmbra expulsionis. Prouocat vtrūq3 et confortat vesicā et renes et soluit sicut elleborus albus in purgatōe ventris et eius qdē potio fit septē aureoꝝ cū aqua mellis et in spermate augmētū efficit. Permutatio. Loco ipsius ponitur pondus ipsius et medium acori et serta pōderis ei⁹ amomi.

¶De Abhel. Capitulum. v.

Abel quid est. Est fructus iuniperi similis zarur. sed tamen est vehementius nigrer: et est boni odoris et acuti. Arboris vero eius due sunt species vna species cuius folia sunt sicut folia cupressi multas habens spinas que dilatat et non elongatur et alia est cuius folia sunt sicut tamarisci: et sapor eius est sicut cupressi: sed est siccior et minus calida. et quum de ea assumitur duplum cinnamomi ponitur loco eius. Natura. Dixerunt quidam ꝙ est calidus et siccus in tertio. Operationes et proprietates. Vehementis ē resolutionis et inest ei desiccatio cum mordicatione et in ipso est stipticitas lenis et ponitur in oleis calefactiuis et in oleis aromaticis. et plurimum ponitur in oleo quod fit exprimēdo. In vulneribus et vlceribus. Cōfert ei⁹ puluerizatio in herptee estiomeno et vlceribus putridis cū melle et ꝓhibet ambulationē ambulatiue et vlcera denigrata. et qñq3 fit ex eo emplastrum quare nō consolidat ꝓpter sui mordicationem et propter vehementiam caliditatis et siccitatis sue: Immo exiccat. Egritudines mēbrorum capitis. Quū bulitur nux abhel in oleo sisamino in cochliari ferreo donec nux nigra fiat et distillat i aurem confert surditati valde. Membra expulsionis. Prouocat vrinam et menstrua: et eiicit fetum. et educit sanguinem. Permutatio. Loco eius ponitur casia lignea. et dicitur ꝙ pondus eius de nuce cupressi et dicitur ꝙ pondus eius de foliis cupressi.

¶De adrimia. Capitulum. vi.

Drimia. Natura. Est calidum et siccum in tertio. Decoratio. Cōfert alopitie tritum cum aceto. Instrumenta iuncturarum. Cuius eius cum aceto superpositus confert sciatice. ¶Membra expulsiōis

Inquit Dia. Quum mulier tangit montanum et sibi supponit illico facit abortum. Venena. Confert venenis omnibus et proprie morsui.

¶De Antimonio. Capitulum. vii.

Antimonium quid est. Est substantia plumbi mortui. et eius virtus est simi

lis virtuti plumbi adusti. Electio. Quod
ex eo bonum est: est laminosum frustis con-
fractis cui est splendor τ cui non admiscetur
aliquid extraneum.τ neq; est sordidum τ val
de velociter frangitur. Natura. Est fri
gidum in primo siccum in secūdo.τ est vehe
mentioris desiccationis q̃ʒ atrimentum ru-
beum τ est syrum. Operationes τ proprie
tates. Constringit exiccat sine mordicatiōe
τ abscindit fluxum sanguinis. Vulnera et
vlcera. Confert vlceribus τ destruit carnes
additas τ consolidat.τ ponitur cum adipe re
cente super adustionem quare non vlcerat.τ
si vlcerat consolidat ipsam quum permiscet
cum adipe τ cerusa. Mēbra capitis. Pro
hibet fluxum sanguinis ex naribus qui est ex
velaminibus cerebri. Membra oculi. Cō
seruat sanitatem oculi τ remouet sordes vl-
cerum suorum. Mēbra expulsionis. Quū
superponit cōfert sanguinis matricis. Per
mutatio. Loco eius pōit stannum adustū.

De Ammoniaco. Capitulum.viii.

Ammoniacuʒ quid est. Est gūma ator
thut: τ nominatur quandoq; id quo au
rum adheret quoniam pergamena τ mēbra
na τ libri eo deaurantur. Natura. est cali-
dum in fine tertii.τ siccum in primo. Ope
rationes τ proprietates. Eius resolutio et
exiccatio est fortis.τ non est mordicatio eius
fortis τ ex ipsius quidem apertione peruenit
ad hoc vt faciat currere sanguinem τ orificiū
venarum τ ingreditur in rectificatione soluti
uox τ in ipso est lenificatio τ attractio. Apo
stemata τ bothor. Linitur τ fit ex eo empla
strum τ confert scrofulis.τ duritiebus τ apo
stematibus in principio paruis. τ postea ma
gnis sine capite. Vulnera τ vlcera. Cō
fert vulneribus malis τ corrodit carnem ma
lam τ facit nasci carnem bonam instrumen
ta iuncturarum. Confert dolori sciatice τ
iliorum: τ iuncturarum bibitum cum melle
aut aqua ordei. Et cum ex eo fit emplastruʒ
cum melle τ oleo resoluit duritiem iunctura
rum. Et quando permiscetur cum aceto: et
baurach τ rosis: τ oleo de alcanna confert la
situdini. Membra oculi. Lenit asperita
tem palpebrarum τ scabiem τ abstergit albu
ginem: confert humiditatibus oculi. Mē
bra anhelitus τ pectoris. Cōfert disnie τ dif
ficultati anhelitus τ eius dilatationi cū trās
glutit cum melle aut aqua ordei et mundat
vlcera velaminis et confert prefocationi que
est ex phlegmate et colera nigra. Membra
nutrimenti. Quuʒ bibitur ex eo aureus cō
fert duritiei splenis: et duritiei epatis et simi
liter cum linitur aceto et confert hydropisi.
Membra expulsionis. Prouocat vrinaʒ
ita vt sanguinem mingere faciat: et interficit
ascarides et solutione educit et facit exire em
brionem siue viuum siue mortuum et prouo
cat menstrua. et linitur super duritiem testi
culorum cum aceto et leniteos. Permuta
tio. Loco eius pōit sordities aluearii apū.

De Aniudem. Capitulum.ix.

Aniudem quid est. Ex ea est alba τ ni-
gra que est fortior.τ hec nigra non egre
ditur in cibis.τ ipsius radix est propinqua sa
pori alastirga τ eius natura est aerea. sed ala
stirgar est tarde digestionis τ non est hoc in
ordine eius quāuis sit etiam digestionis val
de tarde. Asse vero que est eius gumma ca-
pitulum singulare faciam aliud. τ melius q
dem est vt administretur eius decoctio: aut
ipsius acetum q̃ʒ corpus eius. Natura ca
lida est τ sicca in tertio. Operationes τ p
prietates. Est subtiliatiua valde.τ radix ei⁹
inflat τ quum corpus ex ea fricatur τ prope
cum lacte eius trahit materias ad exteriora
virtuose. Decoratio. Aterat ventositateʒ
corporis τ si ex ea fiat emplastrum cum oleo
sanat aggregationes sanguinis sub oculo.
Apostemata τ bothor. Cōfert dubellet in-
trinsecis.τ quando permiscetur ipsa τ radix
cum emplastris confert scrofulis. Instrum
ta iuncturarum. Quando permiscetur cuʒ
oleo irino: aut oleo de alcanna confert dolo
ribus iuncturarum proprie. Membra nu
trimenti. Radix eius facit eructuarī τ stri
git ventrem.τ est tarde digestionis. τ dige-
rit τ calefacit stomachum τ confortat eum τ
disrumpit apetitum. Membra expulsio-
nis. Quando decoquitur cum corticibus
granatorum in aceto sanat hemoroidas ani
τ prouocat.τ facit fetere odorem stercoris. et
ventositatem exeuntem per anum τ est noci
ua vesice. Venena est bezahar venenis.

De Astirgat. Capitulum.x.

Stirgar quid est. Rectius est vt eius
acetum administretur. τ est propinqua
aniudem in natura sua sed est calidior ea.
Natura. Calida est τ sicca in fine tertii.
Membra nutrimenti. Eius acetum ē

bonum stomacho ⁊ purgat ipsum ⁊ confortat eum. ⁊ disrumpit apetitum. Sed corpus ipsius facit nauseam mordicatione sua: ⁊ tardatur mora ipsius in stomacho ⁊ eius digestio in ipso. Febres. Proprietas eius est iuuamentum febris quartane.

¶De amirberis. Capitulum. xi.

Mirberis quid est. Est azarasch. ⁊ ex eo est rotundum rubeum campestre: et nigrum longum arenosum: aut montanum ⁊ est fortius. Natura. Frigidum est ⁊ sic cum in fine tertii. Operationes ⁊ proprietates. Est vincens choleram valde. Apostemata ⁊ bothor. Ex proprietatibus eius est suum iuuamentum ꝙ confert apostematibus calidis sicut emplastrum superpositum.
Membra nutrimenti. Confortat stomachum ⁊ epar ⁊ abscindit sitim valde. Mēbra expulsionis. Constringit ⁊ confert rasure etiam fluxui sanguinis inferius.

¶De alaunoch ⁊ alababar. Capitulum. xii.

Launoch ⁊ alababar quid est. Utrunqꝫ est plumbum nigrum in quo est substantia aquosa multa quam congelauit frigus ⁊ in ipso sunt aereitas ⁊ terreitas non vehementis multitudinis. Signum autem humiditatis eius sicut existimat. Gal. est velocitas liquefactionis eius ⁊ aeritatis ipsius ē vehementia raritatis eius ⁊ ꝙ ipsum crescit quum dimittitur in humorositate terre ⁊ inflatur ⁊ est vehementer infrigidans apostemata. Natura. Est frigidum ⁊ humidū in secundo. Apostemata ⁊ bothor. Fiant ex eo pistulum ⁊ tabula ⁊ fricetur vnum eorum super aliud cum aliquo ex oleis ⁊ tunc illud quod ex ipso resoluitur confert apostematibus calidis ⁊ infrigidat ea ⁊ saniosa ex ipsis ita ꝙ curantur ⁊ ligatur ex eo lamina super scrofulas ⁊ glandulas ⁊ vlcera iuncturarum ⁊ ipsarum glandulas ⁊ destruuntur.
Uulnera ⁊ vlcera Ipsius fricatio predicta ⁊ eius adustuui proprie ablutum confert vulneribus malignis ⁊ vlceribus cancerosis et vlceribus iuncturarum. Instrumenta iuncturarum. Conferunt ipsius fricatio ⁊ adustio predicte vlceribus iuncturarum ⁊ si stricte ligetur super torsionem iuncturarum et suas glandulas liquefacit eas. Mēbra oculi. Quod ex ipso adultum est: est iuuatiuū in vlceribus proprie quum abluitur ⁊ similiter ophthalmie sicce. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Quod ex eo adustum est iuuatiuum est vlceribus mammille ⁊ similiter eius fricatio ⁊ adustio predicte. Membra expulsionis. Confert hemorroidibus. ⁊ ligatur lamina super locum renum ⁊ prohibet pollutionem frequententem ⁊ sedat desideriū coitus ⁊ vtrūqꝫ eorum confert vlceribus ventri ⁊ testiculorum et apostematibus ipsorū.

¶De Amumeli. Capitulum. xiii.

Mumeli quid est. Est oleum dulce valde spissum sicut mel. et spissius eo extrahitur ex crure arboris que est in terra murzie dulcis et fit ex eo oleum si cum eo admiscetur etiam oleum de flore eius: et nominatur amumel et oleum mellis. Electio. Ex eo est melius quod est magis clarum et spissius et antiquius. Natura. Calidum ē ⁊ humidum et ipsius caliditatis plurima est humiditate eius. Uulnea et vlcera. Confert vulneribus vlcerosis illinitum. Instrumenta iuncturarum. Confert doloribus iūcturarum. Membra capitis. In ipso est virtus faciendi subet et facit pigritiam. Mēbra oculi. Conuenientis ē tenebrositati oculorum cum ex eo fit collyrium. Membra expulsionis. Tres. ōꝫ. ipsius cum. ix. ōꝫ. aq̄ solutione educunt cholera ꝫ et humores crudos et faciunt pigritiam et mollificant. verū tamen non est sollicitudo habēda neqꝫ timēdum est ex eo quod ipsum soluit quoniam ē iuuatiuum cum eo quod ex ipso apparet incolume oꝫ tamen ne super ipsum dormiant omnino.

¶De Agalugin. Capitulū. xiiii.

Galugin quid est. Lignum induꝫ aut arabicum boni odoris habens cutem coopertam intrans in numero specierum q̄ venduntur et in ipso est stipticitas cum amaritudine pauca. Membra capitis. Collutio oris facta ex ipsius decoctione odorē oris efficit bonum. Membra anhelitus et pectoris. Confer dolori lateris. Membra nutrimenti. Confert dolori epatis. et aureus vnus ex eo confert viscositati stomachi. Et debilitati ipsius. Membra expulsionis.
Quum bibitur cum aqua confert vlceribus intestinorum et dolori pungitiuo caso.

¶De Amgaileni. Capitulum. xv.

Mgaileꝫ q̄d est. Est arbor locorū rusti

eorum nota. Natura. Est frigida ⁊ sicca. Operationes ⁊ proprietates. Est stiptica prohibens sanguinem ⁊ species fluxus. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Prohibz sputum sanguinis. Membra expulsionis Prohibet fluxum matricis.

¶De Atharachic. Capitulum.xvi.

Tharachic quid est. Hec medicia acuta que non bibitur propter suam acuitatem. sed in epithimatibus administratur post fractionem sue acuitatis. Natura. Est calida ⁊ sicca valde. Operationes ⁊ proprietates. Permutat complexionem malam frigidam ad complexionem malam calidam. Et neque sit audax aliquis super ipsum nisi epithimando. In decoratione. Confert pãno. In apostematibus ⁊ bothor. Confert bothor lenibus. In vulneribus ⁊ vlcerib9 Confert scabiei vlcerose ⁊ impetigini. Instrumenta iuncturarum. Emplastrum factum ex ea confert sciatice.

¶De Azedaraeth. Capitulum.xvii.

Zedaraeth quid est. Arbor nota habẽs fructum similem nabach. ⁊ nominant eam in rechi myro balanum: ⁊ in tabrasten: ⁊ kien ⁊ thabich ⁊ est arbor magna: ⁊ est ex magnis arboribus. Natura. Quod est supra ipsam est calidum in primo succum in fine primi. Operationes ⁊ proprietates. ei9 focha aperit oppilationes. In decoratione Aqua foliorum eius interficit pediculos ⁊ prolongat capillos ⁊ proprie radices eius cũ administratur cum vino. Membra capitis. Eius flos aperit oppilationes cerebri. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Eius fructus nociuus est pectori valde ⁊ est pernitiosus. Membra nutrimenti. Eius fructus est malus stomacho conturbans. Febres. Dicitur ꝙ decoctio corticum eius cũ fumoterre ⁊ myrobolanis de fecata confert febribus phlegmaticis. Venena. Succus extremitatum eius cum melle resistit venenis omnibus. ⁊ eius fructus interficit fortasse. Permutatio. Loco eius in elongatione capillorum ponuntur folia canabis.

¶De Auricula muris. Capitulum.xviii.

Uricula muris quid est. Est herba cuius virtus s̃m Galienum est propinq̃ virtuti herbe qua vitrum abstergitur. ⁊ hoc nomen absolutum est duabus herbis quarũ via est quam nominat Galienus ⁊ odorat ⁊ ex ea odor malus ⁊ non habet duritiem et altera quam nominauit Dia. ⁊ existimauit ꝙ sit similis volubi. nisi quia minora habet folia comparata ad ipsam ⁊ est herba expansa super faciem terre paruos habens stipites domestica bona sine odore. ⁊ non habent saporem fortem azulimos habens flores cuius semen semini coriandi similatur. ⁊ hirundies ex ipso comedunt. ⁊ est calida ⁊ proprie cuius origo non est iusta aqua. Inquit musabiach iuuamentum eius est iuuametum absinthii ⁊ est res que non est inuenta in duabus plantis simul. Natura. Que ex eis nota est s̃m Galienum est frigida ⁊ humida in gradu primo ⁊ altera est ex summa medicinarum calidarum. Operationes ⁊ proprietates. In prima non est stipticitas. ⁊ altera est desiccatiua rubificatiua. Vulnera ⁊ vlcera. Illa quam nominauit Dia. extrahit spinas ⁊ surculos: ⁊ facit adherere plagas. l. Mẽbra capitis. Confert epilẽie bibita ⁊ torture sternutatione facta ex ea vehementer ⁊ eius sternutatio mundificat cerebrum.

¶De Abugilise. Capitulum.xix.

Bugilise quid est. Est lactuca asini. Et nominatur etiam simaren ⁊ fincaren. ⁊ est pillosa spinosa aspera nigra plurima hñs folia super radicem annexa ei ⁊ eius radix in grossitudine ẽ digiti coloris rubei valde qui tingit quum tangitur in estate ⁊ ex ea est species alia citrina folia habens coloris rubei ⁊ eius species sunt quattuor. Abugilise: intisanius: amelenius: amsubefin. Electio. Fortiores omnibus sunt due prime species. Natura. Dixit Gal. ꝙ ex abugilise est que est calida ⁊ sicca. Operationes ⁊ proprietates Que ex ea nominatur abugilise est subtiliatiua cum stipticitate ⁊ propter hoc est põtica amara: sed ponticitas est in reliquis magis apparens. Relique vero due species sunt acutiores ṗmis ⁊ fortioris caliditatis ⁊ radix eius fortioris est caliditatis q̃ʒ folia. In decoratione. Quando linitur cum aceto confert morphee ⁊ ipsa excoriat cutin. ⁊ eius folia sunt debiliora radice eius. In apostematibus ⁊ bothor. Prohibet radix abugilise que est ex eis cum farina ordei fracti herisipilam. ⁊ similiter radix amelenius ⁊ ipsa resoluit scrofulas quum super ponitur eis cũ adipe. In vulneribus ⁊ vlceribus. Ponit̃ cũ cera super vlcera oĩa ⁊ adustionem ignis

ꝓprie. Membra nutrimēti. Radix abugilise aptat stōm.⁊ eius decoctio cū aqua al karati valet icteritie ⁊ dolori splenis. Mēbra expulsionis. Decoctio eius cum aqua alkaratin:aut aqua chartami confert dolori renū ⁊ lapidi in renibus. Quūqꝫ mulier sibi supponit radicem eius ab ortum facit:⁊ eius folia fusa cum vino stringunt ventrē:sed abugilise resoluit humores cholīcos ⁊ radix habentis citrina folia ex ea cum isopo ⁊ sinapi interficit vermes ⁊ educit eos. ⁊ similiter al simarē absolute que ex ea citrina est ⁊ reliq̄ sed citrina est fortior in hoc. Febres. Decoctio radicū cū abugilise cum aqua alkaratin confert febribus antiquis. Venena. Qñ masticaꝰ ex citrina habente folia citria rubei coloris ⁊ proiicitur super venenosa interficit ea.⁊ due allie species conferunt morsure vipere bibite ⁊ linite ⁊ sputate.

De Almesu. Capitulum.xx.

Amesu qd est dr̄ ꝙ rectius eēt vt de ea loqueremur in ca.de min . verūtñ nos attulimus narrationē eius in hoc ca. vt sit magis nota.⁊ magis fāosa. Natura. Dixerunt qdā ꝙ est frā ⁊ sicca.⁊ dixerunt alii ꝙ est calā ⁊ sicca cū virtute. Opatōes ⁊ proprietates. Est vehemētis abstersiōis.⁊ apd̄ Dia.est adustiua.⁊ putrefactiua. In decoratōe. Abstergit dentes fricando. Mēbra capitis. Dixerūt qdā ꝙ qñ teneꝰ in ore frāgit dētes.⁊ dixerūt aut ꝓprietate sua:aut pp venenū vipere quo multiplicaꝰ in locis in qbus ipsa est.⁊ hec qdē verba sunt eius qui multa fabulose narrat:⁊ nō cognoscūt d̄ opatione veneni vipere quū positū est ad aliqd̄ mēbꝝ nō efficit hāc opatōez:⁊ ꝓprie cū tp̄s supra ipsum ꝓlōgatū fuerit. Mēbra expl̄sionis. Dicūt ꝙ cū ex ipsa adheret granū vnū in extremitate siringe annexū glutini romano ⁊ intromittitur in vesicam frangit lapidem. Sed hoc est ex eis que a me elongāꝰ Venena. Est venenum mortale.

De Armech. Capitulum.xxi.

Rmech qdē ē. Est herba iameni bōi odoris silis cinnamomo grosso. In decoratōe. Efficit odorē oris bonū. Apostemata ⁊ bothor. Cōfert apātibus calis ꝓprie sicut empl̄m supposita. In vulneribus ⁊ vlceribus. Prohibꝫ dilatationem vlcerꝫ:⁊ cōsolidat ea siccando ꝓpter desiccationē que est in ea sine mordicatōe ⁊ prohibꝫ putrefactionē mbroꝝ. Mēbra capitis. Cōfortat cerebꝝ ⁊ stringit gingiuas ⁊ conuenit egritudinibus oris. Mēbra oculi. Ex ea comestū confert ophthalmie. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confortat cor ⁊ oia viscera. Mēbra expulsionis. Strigit naturā.

De Allabuch. Capitulum.xxii.

Alabuch qd est.dñt ꝙ est alsadar.dico aūt ꝙ siue nō sit hoc allabuch aut sit d̄ veritate ptinet ei vt dicemus in ca.delē. Et est ex magnis arboribus.⁊ forsitā pmutant ad egyptū ⁊ alteraꝰ illic nā eius. Operatōnes ⁊ ꝓpetates. Cōfert fluxui sanguis ēt si sup mēbꝝ ponatur.⁊ abscidit cursum.

De Athamaraet. Capitulum.xxiii.

Thamaraet qd ē. Est medicia ida efficiens peonie opationē . mēbra capitis Ex foliis eius fiat epithima illi ad cuius caput eleuatur vapor:⁊ prohibetur epil̄ia.

De Alblage. Capitulum.xxiiii.

Ablage qd est. Est medicina marina similis alcot q̄ oritur in verer:⁊ est similis ēt andacoche pl̄imos hñs stipites.⁊ eiꝰ semē ē sicut semē baucie. Mēbra nutrimñti. Cōfert splēi valde. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinam.

De Alsefeni. Capitulum.xxv.

Sefeni qd ē. Existimo ꝙ ē pastura camelorum. Mēbra expulsiōis. Mūdicat renes. Venena. Plurimū ꝯfert iuuamentum morsure canis rabiosi.

De Alguasen. Capiluluꝫ.xxvi.

Aguasen quid est . Est herba similis lilio.⁊ nominatur propter illud lilialis. Natura. Est calida ⁊ sicca i primo. Operationes ⁊ proprietates. Desiccat cū equalitate:⁊ abstergit. In decoratione. Cōfert panno ⁊ resoluit totum illud cum equalitate Venena. Gal.dixit ꝙ est iuuatiua proprie morsure canis rabiosi:⁊ iam sanati sunt multi ⁊ propter illud noiaꝰ grece alguasen.

De Atratifus. Capitulum.xxvii.

Tratifus quid est. Est medicina cognita cum chali. Natura. In ipsa ē parum infrigidationis ⁊ non est in ea stipticitas. Operationes ⁊ proprietates. Desiccat cum equalitate ⁊ eius virtus est virtus resolutiua cum infrigidatione. Apostemata ⁊ bothor. Confert apostematibus emūctoriorum more empl̄i supposita ⁊ suspensa.

De Aldifrigi. Capitulum.xxviii.

Radifrigi quid est. Est herba similis ca pari acuti odoris valde & grauis habēs fructū.inferius. Natura. Dixit alkanzi & arabib ꝙ est fortior in natura sua ꝙ̄ȝ solatruz & alkekengi. Apostemata & bothor. Cōfert apostematibus intrinsecis secundum verba arabib: et potio ipsius fit vsqȝ ad.ii.ōȝ.et liniatur super apostemata calida extrinseca. Et erit mirabilis valde vbicūqȝ apposita. Venena. Quum linitur super puncturā vespe sanat illico.

De Abutilō. Capl'ȝ.xxix.

Butilon quid est. Est planta similis cucurbite. et dixit alchāzi ꝙ hoc nomine est nota. Vulnera et vlcera. Dicitur ꝙ ē res magis iuuatiua vulneribus recentibus et cōglutinat et consolidat ea statim.

De Asio. Capitulum.xxx.

Sius quid est. Est lapis super queȝ nascitur sal. cuius flos nominatur asius: et videtur ꝙ sit eius generatio ex ore maris et imbre qui cadit super eum. Operationes et proprietates. Virtus eius et virtus floris eius est aperitiua carnis generatiua putrefactiua parum cum liquefactione carnis putrefacte absqȝ mordicatione. Apostemata et bothor. Resoluit exituras more emplastri superposita cum terebinthina aut pice. In vulneribus et vlceribus. Valet vulneribus difficilibus et antiquis et magnis & profundis. Instrumenta iuncturaruȝ. Cū farina ordei superposita valet podagra.et qñ ponuntur extrema ipsius in decoctione eius iuuantur. Membra anhelitus et pectoris. Si transglutiatur cum melle confert vlceribus pulmonis. Mēbra nutrimenti. Quū linitur cum calce et aceto super splenē ꝯfert.

De Atuit. Capitulum.xxxi.

Tuit. Natura. Calidum est in scđo humidum in primo. Operatiuones et proprietates. Inest ei abstersio vltima. In decoratione. Abstergit morpheam fortiter.

De Absio. Capitulum.xxxii.

Bsius quidem est. Est medicina charmeni et persica. Natura. Calida subtilis.

De Anagale. Capituluȝ.xxxiii.

Nagalis quid est. Est duobus modis. Vnus eorum est cuius flos est citrinus et alius cuius flos est celestis. In vulneribus et vlceriorbus. Conueniunt ambo vulneribus et prohibet ipsorum aperitioneȝ.et extra[hunt] surculos et similia. et prohibent vlce[rum] ampliationem. Membra capitis. Si [cum] aquis amborum fiat gargarismus: et fiat [ca]put purgium cum eis, puocant phlegma p[rimum] a capite et sedant dolorem mole q[ue] est in parte illa. Mēbra expulsionis. Qu[an]do bibitur cum vino confert dolori renum [...] existimauerunt quidam ꝙ varia declinan[s] ad colorem cineris reducit anum prominen[tem] exterius et rubeum habens florem au[g]mentat ei eminentiam. Venena. Quan[do] bibitur cum vino confert veneno viper[e].

De Abrich. Capitulū.xxxiiii.

Brich quid est. Est medicina persica.

Membra capitis. Est bona seruationi et rationi.

De Ausid. Capitulum.xxxv.

Vsid quid est. Est species nenufari[s] indi. Natura. Dixit filius mesirihe. Est calida et sicca.

De Ardiud. Capitulum.xxxv[i].

Rdiud quid est. Est medicina sicut c[...]pe scissum.

De Aribut. Capitulū.xxxvii.

Ribut quid est. Est medicina cabrusi[...] que assumpta est ex re que assimilatu[r] ostraco. Natura. Dixit Sal. est frigidu[m] in secundo siccum in primo. et eius fructus est calidus et contractiuus in principia p[ri]m[i] exiccatiuus in secundo. Operationes & proprietates. Conseruat femur puerorū vt nō oriantur pilli in ipso spatio longo. Membra nutrimenti. Fructus eius confert ictericie.

De Adrumilon. Capitulum.xxxviii.

Drumilon quid est. Est medicina que nominatur bipennis, habet enim duas acies sicut bipennis. Natura. Est calida. et in ipsa sunt amaritudo et ponticitas. Operationes et proprietates. Aperit oppilationes viscerum. Instrumenta iuncturarum. Confert doloribus iuncturarum et tali.

De Atinat. Capitulum.xxxix.

Ttinat quid est. Est medicina inda in virtute testiculorum vulpis. Et oportet vt consideretur: ita vt non sit atuit. Natura. Calida est et humida. Membra expulsionis. Augmentat coitum.

¶ De Ata. Capitulum .xl.

Ta quid eſt. Eſt arboꝛ algarab dicta in capitulo de gaim.

¶ De anacardo. Capitulum .xli.

Macardus quid eſt. Eſt fructus ſimilis oſſi dactili. ⁊ medulla eius eſt ſimilis medulle nucis dulcis in quo non eſt nocmentū ⁊ coꝛtex ipſius eſt rarus frangibilis in cuius raritate eſt mel viſcoſum habens odoꝛem. ⁊ ſunt homines qui ipſum maſticant: ⁊ nō nocet eis ⁊ pꝛopꝛie cum nuce. Natura. Calidus eſt et ſiccus in quarto. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Eius mel eſt vlceratiuum apoſtematum ⁊ aduſtiuum ſanguinis ⁊ humoꝛum. Decoꝛatio. Eradicat verucas ⁊ aufert albaras ⁊ eradicat barulos: ⁊ ſanat alopitiam phlegmaticam. Apoſtemata et bothoꝛ. Commouet calida apoſtemata ī interioꝛibus: Inſtrumenta iuncturarum. Cōfert frigoꝛi neruoꝛum ⁊ eoꝛum mollificatōi ⁊ paralyſi ⁊ toꝛture. Membꝛa capitis. Cōfert coꝛruptioni memoꝛie quum eius confectiō nota anacardinum ſumitur. Sed tamē commouet alienationem ⁊ melancholiam. membꝛa expulſionis. Suffumigantur cum eo hemoꝛroides et exiccātur. Venena. eſt ex ſumma venenoꝛum: ⁊ adurit humoꝛes et interficit. ⁊ eius quidem tyriaca eſt lac vaccinum butyro inde extracto. ⁊ oleum nucis eius frangit virtutem. Permutatio. Loco eius ponitur quintuplum ponderis eius de bondacha. ⁊ quarta pōderis ipſius ꝺ oleo balſami: ⁊ tertia pōderis ipſiꝰ ꝺ napta alba.

¶ De Anate. Capitulum .xlii.

Nas. Natura. Calidioꝛ eſt omnibus auibus domeſticis. ⁊ dicunt quidā ꝙ ipſa calefacit infrigiditatū: ⁊ facit caleſcēn poſſidere febꝛem. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Eius pinguedo eſt maxima in ſedādo doloꝛem: ⁊ ſedando moꝛdicationem in ꝓfundo coꝛpoꝛis. ⁊ eſt melioꝛ pinguedinibus auium ⁊ eius caro ventoſitatem diſſoluit ipſius ſtomachi ⁊ eſt plurimi nutrimenti. In decoꝛatione. Eius pinguedo clarificat coloꝛem: ⁊ caro ipſius impinguat. Mēbꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Clarificat vocem. membꝛa nutrimenti. Eius caro tardatur in ſtomacho ⁊ eſt grauis. ⁊ pꝛopꝛie caro anſeris. Sed leuius quod eſt in ipſa ⁊ melius ſūt ale Quum autem digeritur caro harum auiū eſt nutribilioꝛ omnibus carnibus auium. Membꝛa expulſionis. Augmentum efficit in coitu ⁊ multiplicat ſperma.

¶ De Auellana. Capitulum .xliii.

Vellana quidem eſt. Eſt nota. ⁊ eius quidem territas maioꝛ eſt terreitate nucis quoniam eſt magis ſolida: ⁊ minus vnctuoſa ⁊ tardioꝛis digeſtionis. Natura. Decliuis eſt ad caliditatem quandam ⁊ ſiccitatem paruam. Operaitones ⁊ pꝛopꝛietates Generatur ex ea cholera ⁊ in ipſa eſt ſtipticitas maioꝛ ꝗ̄ in nuce ⁊ in ipſa eſt inflatio: et generat ventoſitateſ in ventre inferioꝛi. Decoꝛatio. Quod ex ea aduſtum eſt tingit capillos. Membꝛa capitis. Facit ſoda ⁊ aſſatur ⁊ comeditur cum pauco pipere: ⁊ maturat coꝛizam. Hip. inquit auellana in cerebꝛo facit augmentum. Membꝛa oculi. Extimauerunt quidam ꝙ ipſa linita ſuper verticem puerorum varios habentium oculos delꝫ varietatem. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Comeditur cum aqua melli ⁊ ꝯfert tuſſi antique ⁊ adiuuat ad ſpuendum. Mēbꝛa nutrimenti. Eſt tarde digeſtionis ⁊ exiccat vomitum ⁊ eſt tardioꝛis digeſtionis ꝗ̄ nux. Membꝛa expulſionis. Eius coꝛtex ⁊ ſtipticus ⁊ ſtringit ventrem. Venena. Cōfert venenis ⁊ moꝛſibus ⁊ pꝛecipue cum ficubus ⁊ ruta ⁊ puncture ſcoꝛpionis.

¶ De agno caſto. Cpitulum .xliiii.

Gnus caſtus quid eſt. Eſt plāta ⁊ ē foꝛtaſſe propter ſui magnitudinem arbor ⁊ naſcitur in locis pꝛopinquis aquis: ⁊ eius quidem rami ſunt duri: ⁊ folia ipſius ſunt ſicut folia oliue: ſed ſunt lenioꝛa. ⁊ eius lignum non ingreditur in medicinam: ſed flos eius ⁊ folia ⁊ fructus. ⁊ in fructo quidem eius ⁊ in reliquis que ex eo adminiſtrantur eſt ſubtilitas ⁊ acuitas ⁊ ponticitas: ⁊ eſt infra rutam ſiccam. Natura. Calidus in pꝛimo ſiccus in ſecundo. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. eſt reſolutiuus ⁊ ſubtiliatiuus ⁊ diſgregatiuus ventoſitatum ⁊ in ipſo eſt operatio cum ſtipticitate. Decoꝛatō. Eſt mundificatiuus coloꝛis. Inſtrumenta iuncturarū. Fit ex eo emplaſtrum cum foliis ſuis toꝛſioni neruorum ⁊ remouet laſſitudinem. Membꝛa capitis. Facit ſoda ⁊ ſudet bibitus. Et

qñ fit ex eo emplr̄z ꝯfert soda.⁊ quū illō ꝙ ex eo ē fusū cōedit̄ min⁹ efficit soda. Mēbra an helit⁹.⁊ pectoris. Est ex eis q̄ mltiplicāt lac minorando spma.fitque eius potio.ʒ.ii.vsqȝ ad.ʒ.i. Mēbra nutrimenti. Apit opilatio nes splenis:⁊ valde iuuat duritiē ⁊ cū bibit̄ ex eo cū oxymelle ꝗtitatis.ʒ.ii. ꝯfert hydro pisi. Mēbra expulsionis. Sedet̄ in eius decoctione ꝓpter dolorē matricis:⁊ apa ei⁹ ⁊ bibitus cū mētastro:⁊ vaporatus desiccat sperma ⁊ qñ aliqd ex stipticibus eius sternit̄ sub dorso prohibet pollutionē ⁊ virge erectō nē.⁊ suffumigāt mulieres quū vehemens ō sideriū adest.⁊ est ꝓuocatiuus: ⁊ confert pre cipue semē eius fixuris ani:⁊ fit ex eo emplr̄z cū butyro duritiei testiculi p̄cipue cū semie eius. Venena. Cōfert morsui serpētis cū bibitur ex eo.ʒ.i.⁊ sit̄r morsui canis ⁊ lupi su perposito emplastro ⁊ suffumigatione facta ex eo ⁊ eius folia fugant venenosa.

prohibet pollutionē

De Alis. Capitulum.xlv.

Le. Electio. Meliores eax̄ sunt:ale gallinax̄.⁊ ale anserū sunt bone digōis et nutrimenti:et nō sunt leues nisi ꝓpter mlt titudinē motus et exercitū sui. et eax̄ nutri mentū nō multiplicat̄ nisi ꝓpter multitudi nē carnis q̄ ē in eis. Apostemata ⁊ bothor.

Dicit̄ ꝙ qñ penne alax̄ alguar ascē miscē tur cū equalitate sui ō hyusgamo ⁊ adurunt̄ et terunt̄ et ponūt̄ in pāne sicut sal resoluunt scrofulas in collo absqȝ ferro et sit̄r qñ pulue rizātur super panē et cōedit̄. Mēbra expul sionis. Dicitur ꝙ panis factus cum eo qō dictum est soluit valde.

De Acro. Capitulum.xlvi.

Corus quid est. Est radix plante que ē sicut papyrus et orit̄ p̄ɫimū eius i locis aquosis et in aquis.et super hanc radicē sūt nodi ad albedinē declinantes in qua est odor horribilis:et parum boni odoris et est calid⁹ acutus Gal. aūt dixit ꝙ nō administrat̄ nisi radix eius.et eius virtus est ꝓpinqua virtu ti aristologie et ireos. Electio. Melior ex eo est ille qui est spissior et magis solidus: et dulcior:et melioris odoris. Natura. Cali dus est et siccus i principio secundi vsqȝ ad mediū. Operationes et proprietates. Est resolutiuus inflatōis et ventositatū subtilia tiuus.abstergit sine mordicatōe apitiuus.et apud Gal.eius odor nō est nisi bonus ē fm̄ ꝙ nos sentimus nō bon⁹. Decoratio. Cla rificat colorem et confert morphee et alba ras. Instrumenta iuncturax̄. Confert spasmo et contritioni lacertoruȝ et decoctio eius etiam embrocata ⁊ bibita. Membra capitis. Confert dolori dentis valde ⁊ gra uitati linge. Mēbra oculi. Attenuat gro situdinē cornee ⁊ confert albugini ⁊ proprie i vtrisqȝ succus eius. Mēbra anhelitus et pectoris. Eius decoctio est bona dolori la teris ⁊ pectoris. Mēbra nutrimenti. Con fert dolori epis frō ⁊ confortat ipsuȝ:⁊ ꝯfert stō:confert duritiei splenis:imo extenuat sple nem multum:⁊ mundificat stōm. Mem bra expulsiōis. Cōfert dolori pūgitiuo ven tris ⁊ rupture.⁊ eius decoctio valet ad dolo rē matricis.⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua ⁊ cō fert distilatōi vrine fm̄ ꝙ dixerūt qdā ⁊ in coitu augmētū efficit:⁊ excitat desidriū ipsi us ⁊ cōfert dolori intestinox̄ ⁊ rasure eox̄ fri gidis. Venena. Cōfert puncture vermiū venenosox̄. Permutatio. Loco ei⁹ po nitur in depellendis ventositatibus ⁊ iuuam to quod facit epati ⁊ spleni equale pōdus de cymino cū tertio ponderis de aristologia.

De argento viuo. Capitulum.xlvii.

Argentū viuū quid est. Argentū viuuȝ aliud est purgatū ex menera sua: ⁊ aliō extrahitur ex lapidibus minere sue sicut cuȝ igne fit aurum ⁊ argentum. Lapis vero mi nere ipsius quum est purus:⁊ non permiscē tur ei terra ⁊ lapides habet colorem vzifur: Immo vzifur habet colorem eius ⁊ non cō sequitur eum.⁊ Galienus quidem ⁊ aliī exi stimauerunt ꝙ ipsum sit arte factum sicut li thargirium:quoniam est extractum cū igne oportet ergo vt aurum sit arte factum sicut lithargirium:quoniam est extractuȝ cū igne ⁊ quoniam substantia eius est similis substā tie vzifur. Existimauit itaqȝ ꝙ ipsum non sit nisi vzifur in vase linito luto ⁊ accendit̄ ignis super ipsum ⁊ sublimatur.sed non est ita:im mo vzifur fit ex eo cum sulfure deinde possi bile est vt extrahatur ex eo sicut extrahitur ex vzifur minerali quod est de substantia ar genti viui. Natura. Est frigidum et hu midum in secundo. Operationes ⁊ pro prietates. Sublimatum est stipticum. De coratio. Quod ex eo extinctum est. Est medicamen pediculox̄ ⁊ lendinū cū olō ro. Vulnera ⁊ vlcera. Extictū valet scabiei. cū oleo ro.aut cū medicis scabiei ⁊ vlcerib⁹

malis. ¶ Instrumenta iuncturarũ. ¶ Eius vapor facit accidere paralysim ꝛ tremorem ꝛ rectat membra. ¶ Membra capitis. ¶ Fumus eius destruit auditũ ꝛ fumus eius facit accidere fetorem oris quum transit ꝑ ipsuꝫ. ¶ Membra oculi. Fumus eius destruit visum. ¶ Membra expulsionis. ¶ Dixit paulus: ex hominibus fuerunt qui biberũt extinctum in ileon. ¶ Venena. ¶ Argentũ viuuꝫ sublimatũ est interficiens ꝑꝑ vehementeꝫ incisionẽ. ꝛ eius cura fortis est bibere lac ꝛ vomere. ꝛ Gal. quidẽ dixit ꝙ nõ expertus est illud in ipso ꝛ dicunt quidã ꝙ extinctũ interficit grauitate sua. ipsum enim corrodit qꝺ sibi obuiat grauitate sua: hoc autẽ verbũ non est cõprehensum. ꝛ ipsum interficit mures. ꝛ ex fumo eiꝰ fugiũt vermes venenosi ꝛ ꝩpẽtes.

¶ De atrimento. Capitulum. xlviij.

Trimentum quid est. Differentia inter atrimenta alba ꝛ rubea ꝛ citrina ꝛ viri da ꝛ inter colcotar ꝛ calcadis ꝛ calcatũ ꝛ alsurie est ꝙ attrimenta sunt substantie recipiẽtes solonem permiste lapidibus non suscipiẽtibus solonem: ꝛ iste sunt ipsemet substantie recipientes solonem que iam fuerunt liq de ꝛ congelauerunt se: alcolcotar vero est citrinum: ꝛ alcalcadis est album: ꝛ alcalcãtũ ẽ viride: ꝛ alsurie est rubeum. ꝛ oĩa hec soluuntur in aqua ꝛ decoctione preter alsurie. ipsuꝫ enim est vehemẽtis corporeitatis ꝛ congelationis ꝛ viride est vehemẽtius cõgelatuꝫ q̃ꝫ citrinũ ꝛ vehementiores hꝫ tunicas. ꝛ omne quidẽ atrimentum in nã est simile vni eoruꝫ colori cuiꝰ assilatur. Galieni vero iaꝫ ꝑmissum est ad intellectũ ꝙ atrimentũ rubeũ generat ex colcotar ꝛ vidit suꝑ colcotar vna vice coopertũ atrimento rubeo puluerizato: ſꝫ in hoc est cõsideratio. ¶ Electio. ¶ Viride egyptium est fortius q̃ꝫ alkabrusi: sed in egritudinibus oculi alkabrusi est fortius. ꝛ non adustũ est fortius. ꝛ adustũ est subtilius: ꝛ subtiliora eis sunt alcalcadis ꝛ viride. ꝛ equaliꝰ eoꝝ est alcolcotar. ꝛ grossius eoꝝ ẽ alsurie ꝛ ꝑꝑ hoc nõ resoluit in aqua. ꝛ virtus quidem atrimẽti i quo sunt splẽdores aurei ꝓpinqua est virtuti alcolcotar. ꝛ melius alcolcotar est illud qꝺ velociter frangit ereũ mundũ nõ antiquũ. Ex atrimẽto vero qꝺ in encaustro ponitur qꝺ noĩat sabira: melius est durũ habẽs quasi aureũ splẽdoreꝫ: ꝛ virtus eius est sicut alcolcotar. ꝛ melius alsurie est qꝺ affert de egypto: ꝛ frangit a nigredine. ꝛ est habẽs venas plurimas rãcidi gustus stipticũ: ꝛ similr eius odoratus. ¶ Natura. ¶ Est calidum et siccum in tertio. ¶ Operationes ꝛ ꝓprietas. ¶ Omnia sunt adurentia facientia ꝓuenire crustã. stiptica. Atrimentũ vero rubeũ minꝰ ẽ mordicatiuũ q̃ꝫ alcolcotar. ꝛ atrimentũ ad coria stipticius est oĩum. ꝛ alcolcotar est eq̃lis stipticitatis. ¶ Apata ꝛ bothor. ¶ Alcolcotar ꝓhibet herisipilã ꝛ apata ambulatiua. ¶ Vulnera ꝛ vlcera. ¶ Omnia cõferunt scabiei humide ꝛ sahafat. ꝛ ex colcotar quidẽ ex alijs qñqꝫ fiunt licinia: ꝛ ponũtur in fistulis ꝛ extirpãt ventositatẽ. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Alsurie clisterizat cũ vino ꝛ cõfert sciatice. ¶ Membra capitis. ¶ Sufflatur in naribus ꝑꝑ fluxuꝫ sanguinis narium: ꝓprie alcolcotar. ꝛ cõferũt omnia herpeti estiomeno ꝛ apostematibus malis in gingiuis. ꝛ qñ liciniuũ cum melle inuoluit ipso ꝛ ponit i aurem confert vlceribus auris ꝛ saniei in ipsa: ꝛ similiter quando cũ sufflatorio in ea in sufflatur ꝛ ꝓhibet corrosionẽ dentiũ: rubeũ vero cognitum affurie cõfirmat dentes ꝛ molares motos. ꝛ attrimentũ adustũ qñ cõiungitur cũ hermodactilis: ꝛ ponitur sub lingua cõfert ranule. ꝛ ceratuꝫ factũ ex eo ꝛ ꝓprie ex rubeo cõfert herpeti estiomeno in ore ꝛ nare ꝛ vlceribus eoꝝ. ¶ Membra oculi. ¶ Alcolcotar ꝓprie ꝛ reliqua coiter cõferũt duritiei palpebraꝝ ꝛ asperitati eaꝝ. ¶ Membra anhelitus ꝛ pectoris. ¶ Desiccat pulmonẽ ita ꝙ fortasse interficit. ¶ Venena. ¶ In ipso ẽ virtus venenosa desiccans pulmonem.

¶ De arsenico. Capitulum. xlix.

Rsenicum quid est. Aliud est album: ꝛ aliud citrinũ ꝛ aliud est rubeum. ¶ Electio. ¶ Melius ex rubeo est rubeum imbibitũ rubedine habẽs albaras qꝺ est aptũ teri: ꝛ suo odore silat odori sulfuris. ꝛ melius ex citrino est qꝺ est puluerizabile armenũ aureũ laminosum subtile q̃si ipm̃ esset talk citriniũ. Calidũ est in tertio siccũ in scꝺo. ¶ Oĩa sũt putrefactiua mordicatiua. ꝛ qꝺ ex eo rubeuꝫ est: melius est q̃ꝫ alcalcadicon. ¶ Decoratio. ¶ Abradit pilos. ꝛ est gũma pini cõueniens alopitie. ¶ Vulnera ꝛ vlcera. ¶ Fit ex eo emplm̃ cũ adipe suꝑ vulnera. ¶ Apostemata et bothor. ¶ Cum adipe ꝛ oleo confert scabiei ꝛ saphati humide ꝛ putredini: ꝛ abstergit et adurit cutem: ꝛ permiscetur cuꝫ myrrha ad

auripigmentum

pediculos ⁊ vestigia sanguinis.⁊ cum piceve
stigijs vnguis ⁊ qn̄qȝ administratur cū oleo
ad pediculos. Membra capitis. Cera-
tum factum ex eo confert ⁊ proprie ex rubeo
herpeti estiomeno in ore ⁊ aure ⁊ vlceribus
eorum. Membra anhelitus et pectoris.
Datur ad potandum inflatis cū aumeli ⁊
hydromelle ⁊ assumit̄ cū gūma pini ad tussiȝ
antiqui:⁊ sputū saniei ⁊ sanguinis.⁊ qn̄qȝ po
nitur in pillulis q̄ sunt ad masa. Membra
expulsionis. Cōmiscetur cū oleo rosaceo ad
bothor ⁊ hemorroidas in ano. Venena.
Quod ex eo sublimatum est interficit:⁊ al
bum ex eo interficit.

¶De aristologia. Cap̄.l.

Aristologia quid est. Inquit Dia.ex ea.
quidam est rotunda ⁊ quedam longa:
⁊ quedam est similis palmiti vitis rotunda
que dicitur femina.⁊ est etiam ex longa ⁊ ro-
tonda:⁊ est femina cuius folia sunt simılla fo
lijs plante que dicit̄ fusos q̄ est maneries vo
lubilis:⁊ est boni odoris cū acuitate ⁊ ad ro-
tunditatem declinans tenera:habēs ramos
plurimos ex vna radice longos. Et iter florē
eius est quiddam rubeum fetidi odoris pilea
tam habēs formā.longe vero ⁊ est masculus
folia sunt lōgiorara ⁊ vnusquisqȝ thyrsus ha
bet longitudineȝ vnius palmi:purpureū hn̄s
florem fetidum sup̱ quem apparet simile q-
dam flori porri:⁊ radix eius in longitudine ē
vnius palmi:⁊ grossitudinem digiti habēs:⁊
eius q̄ vitis palmiti similis est longe thyrsi
sunt parui ⁊ folia sunt sicut folia semperuiue
⁊ eius flos est sicut flos rute.⁊ ipsius radix ē
superflue longitudinis:grossum habēs corti-
cem quo vēditores medicinaꝝ vtunt̄ in crea
tione oleorum. Natura. Omnes species
eius sunt calide ad tertiū peruenientes sicce
in scd̄o. Operationes ⁊ proprietates. Est
abstersiua.aperitiua:subtiliatiua:attenuatiua
attractiua:extrahit spinas:⁊ surculos.⁊ lōga
est dignior in nascentijs ⁊ vlceribus quoniaȝ
est magis abstersiua ⁊ calidior : sed in reliqs
operationibus rotunda:qm̄ est fortioris ope-
rationis ⁊ subtiliationis:⁊ virtus longe silr̄is
est virtuti rotūde i calefactione:imo forsitan
sup̱fluit ei nisi in subtiliatione. Rotūda enim
est subtilior:⁊ p̱p̱ hoc sedat dolores ventosi-
tatū fortius.⁊ tertia est debilior ex eis. De
coratio. Confert morphee ⁊ corrodit dētes
⁊ cōfert sordibus eoꝝ ⁊ ꝓprie rotūda:⁊ clari
ficat colorē. Vulnera ⁊ vlcera. Est mun
dificatiua vlceꝝ sordidoꝝ ⁊ malignoꝝ:⁊ ꝯfert
excoriationi:⁊ generat carnem ⁊ proprie lon
ga:⁊ ꝓhibet fraudem vlceꝝ putridoꝝ ꝓfun-
dorum.⁊ quādo est cū ireos replet ea carne.
¶Instrumenta iuncturaꝝ. ¶Confert cōtri-
tioni lacertoꝝ ⁊ est cōueniens epithima sup̱
podagrā ⁊ ꝓprie rotunda.⁊ ipsam quidē bi-
bit habēs podagrā ⁊ iuuatur ab ea. ¶Mē-
bra capitis. ¶Mundificat sordes auris ⁊ cō
fortat auditum quādo ponit̄ in ipsa cū melle
⁊ ꝓhibet sanieȝ si generat̄ in ea.⁊ quādo ad-
ministratur cū pipere mūdificat sup̱fluitates
cerebri:⁊ ipsa confert epil̄ie ⁊ cōstringit gin-
giuā. Membra anhelitus ⁊ pectoris. ¶Est
bona asinati ⁊ ꝓprie rotunda ⁊ mundificat
pectus ⁊ pulmonē ⁊ cōfert dolori lateris bi-
bita cū aqua:⁊ rotunda in oībus illis est for
tior. ¶Membra nutrimēti. ¶Bona est sin-
gultui.⁊ similr̄ spleȝ cū oxymelle : ⁊ quādoqȝ
linitur sup̱ splenem cū aceto.⁊ cōfert etiā val
de:⁊ rotūda in oībus illis est fortior. ¶Mē-
bra expulsiōis. ¶Quādo sumitur ex ea anr̄.
⁊ teritur ⁊ bibitur soluendo educit humores
phl̄aticos ⁊ col̄icos ⁊ cōfert stomacho. ⁊ qn̄
bibūtur longo ⁊ rotunda cū myrrha ⁊ piper̄
purgāt superfluitates matricis parturientiū
⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ extrahit fetū. ¶Febres.
¶Est bona rigori. ¶Venena. ¶Confert pū
cture scorpionis ⁊ ꝓprie longa. Quidā autē
dixerunt ꝙ quādo ex longa bibūtur.ʒ.ij. cuȝ
vino:aut empl̄m fit ex ea cōfert pūcture ver
miuȝ venenosoꝝ ⁊ venenis. ¶Permutatio
¶Loco rotūde ponitur pōdus equale zurū-
bet ⁊ tertia ponderis de macis ⁊ medietas
sui pōderis de costo.⁊ loco longe ponit̄ pon-
dus equale zurumbet ⁊ medietas ponderis
sui de pipere.

¶De alcanna. Capitulum.li.

Alcanna quid est. nota.est. ¶Natura.
¶Frigida est in primo sicca in secūdo.
¶Operationes ⁊ proprietates. ¶In ipsa ē
resol̄o ⁊ stipticitas ⁊ exiccatio sine nocumen
to ⁊ est resolutiua ⁊ carminatiua ⁊ aperitiua
orifitiorum venaꝝ.⁊ eius oleum hȝ virtuteȝ
calefactiuaȝ ⁊ lenitiuam. ¶Apata ⁊ bothor.
¶Eius decoctio confert apostematibus ca
lidis phl̄aticis p̱p̱ suaȝ exiccationē:⁊ aposte-
matibus igninū. ¶Vulnera ⁊ vlcera. ¶Eiꝰ
decoctio confert adustioni ignis embrocata.
⁊ dicitur ꝙ efficit in vulneribus ⁊ operatio-

nem ſanguinis draconis:⁊ ſuper fracturam
oſſium ſola cum cerato.¶Inſtrumenta iun
cturarum.¶Eius ſupremuꝫ confert dolori
bus neruoꝝ ⁊ ingreditur in emplaſtris pa
ralyſis ⁊ tetani:⁊ ipſius oleum reſoluit laſſi
tudinem ⁊ lenit neruos ⁊ confert fracture oſ
ſium.¶Membra capitis. ¶Linitur cū ace
to ſupra frō ad ſoda:⁊ ſimiliter etiam cōfert
vlceribus oris.¶Membra anhelitus ⁊ pe
ctoris.¶Conueniens eſt pleureſi ⁊ ingredit̄
in emplaſtris ſquinantie, ¶Membra expul
ſionis.¶Conueniēs eſt doloribus matricis.

¶De amomo. Capitulum.lij.

Amomum quid.Eſt arbor ſiue botrus
ligni ſicut rete inuoluti:⁊ habet florem
ſimilem hematiti in colore:⁊ eius folia ſunt
ſicut folia vitis albe quorum color ē ſicut au
rum.⁊ color ligni eius eſt ſicut hiacynthi bo
ni odoris.⁊ eſt eius ſpecies viridis ⁊ groſſa
naſcens in locis humidis:⁊ eius odor ē ſicut
odor rute.⁊ eſt ſpecies egyptiaca que non ē
longa neqꝫ lata:neqꝫ debilis:neqꝫ grauis ad
frangendum:immo vuealis:⁊ eius odor exu
berat ſuper tranſitum vie. Electio. Me
lius eſt primum aureum recens armenum
amarum boni odoris:⁊ ſecundum qđ habet
viride lignum eſt malum debilis coloris na
ſcens i locis humefactis ⁊ petroſis.⁊ illo me
lius eſt tertium illud qđ eſt recens declinās
ad albedinem ⁊ rubedinem : ⁊ ſpiſſum pla-
num extenſum abſque tortuoſitate ſolidum
mordicatiuum acutū puluerizabile vero alie
netur ⁊ eligetur illud cuius virgulta ſunt ex
radice vna nec fit adulteratū. Inquit Dia.
ex eo melius eſt album:aut ad rubedineꝫ de
clinans plenum ſemine ſicut botrus: grauis
odoris abſque fetore vnius coloris nō diuer
ſum mordicans linguam in quo non eſt con
tractio. Natura. Calidum eſt ⁊ ſiccum
in ſecundo. Operationes ⁊ proprietates.
Subtiliat ⁊ maturat ⁊ in ipſo eſt ſtiptici-
tas:⁊ virtus que eſt ſicut virtus acori immo
eſt vehementioris digeſtionis ⁊ maturatio
nis ſed acorus eſt vehementius exiccatus qꝫ
ipſum. Apoſtemata ⁊ bothor. Maturat
apoſtemata calida. Inſtrumenta iunctura
rum. Eius decoctio bibitur ad podagraꝫ
⁊ ſedetur in ea etiam ad illud. Membra ca
pitis. Grauat caput ⁊ facit ſoda ⁊ facit ſō
num.Et quidam dixerunt ꝙ quando ex eo
linitur frons remouet ſoda:⁊ eſt ex inebrian-
tibus dormire facientibus. Membra ocu
li. Fit embroca ex decoctione eius opthal
mie calide. Membra anhelitus ⁊ pectoris.
Confert pleureſi frigide. Membra nu-
trimenti. Aperit oppillationes epatis ⁊ bi
bitur eius decoctio ad egritudines epatis et
eſt plurime digeſtionis qꝫ acorus. Mem
bra expulſionis. Facit eis prouocationem
⁊ confert doloribus matricis ⁊ intrat in peſ
ſarijs matricis:⁊ ſedetur in decoctione eius
ad dolorem renum ⁊ bibitur ex eo ad dolo-
res matricis omnes. Venena. Empla
ſtrum factum ex eo cum bedarongi valet pū
cture ſcorpionis.

¶De aſſa. Capitulum.liij.

Aſa quid eſt.Duarum eſt ſpecierum:
quarum vna eſt fetida:⁊ alia eſt odori-
fera:non fortem habens odorem:ſed calidior
eſt fetida.⁊ eſt herba vehementis igneitatis
in ſe tota.⁊ plurimum quidem huius ſpeciei
eſt carmenſe.⁊ eſt gūma alma roth. Na-
tura. Eſt calida in principio quarti ſica in
ſecundo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Frā
git ventoſitates.⁊ effugit eas propter ſuam
reſolutionem:⁊ eſt cum hoc inflatiua. īcidit
⁊ reſoluit ſanguinem congelatum in vētre.
Decoratio. Confert alopitie illinita cuꝫ
aceto ⁊ pipere.⁊ quando adminiſtratur in ci
barijs facit bonum odorem. ⁊ abſcidit veru
cas q̄ ſunt vt claui. Apoſtemata ⁊ bothor.
Quando inciduntur recte apata fraudulē
tia mortificātia membrū:⁊ ponit̄ aſſa ſup ea
conferūt.⁊ eſt bona in cura dubellet apparē
tium ⁊ occultaꝝ. Vulnera ⁊ vlcera. Con
fert ipetigini. Inſtrumenta iuncturarum.
Quādo bibitur cū aqua granatoꝝ cōfert
contritioni lacertoꝝ ⁊ cōfert doloribus ner-
uorū ſicut tetano ⁊ paralyſi:ſi accipiat̄ ex ea
cumulus ſm ꝙ dicit̄:⁊ miſceat̄ cū cera:⁊ de
glutiat̄:aut ſi bibat̄ cū vino et pipere ⁊ ruta.
Membra capitis. Implentur ea mo-
le more:et permiſcentur cum ture ⁊ ponitur
ſuper dentem : et efficit operationem poe-
me in epłia.⁊ quando ex ea fit gargariſmus
eradicat ſanguiſugam gutturi annexam.
Membra oculi. Eſt bona initio aque
alcofol facto ex ea cum melle. Membra
anhelitus ⁊ pectoris. Quando diſſoluit̄ in
aqua ⁊ fit ex ea gargariſmus ⁊ ſorbet̄ clarifi-
cat vocē ſtatim.⁊ confert aſperitati gutturis
antiq̄:⁊ ſi ſorbeat̄ cū ouis cōfert.tuſſi ātique:

τ pleuresi frigide:τ efficit operationē:fenugreci in apate vulue. Mēbra nutrimēti. ¶ Si administratur cū ficubus siccis cōfert ictericie τ ipsa quidē est ex eis q̄ nocent stomacho τ epati. ¶ Membra expulsionis. ¶ Confert hemorroidibus.τ in coitu fortitudinē prebet: τ prouocat menstrua τ vrinā:τ cōfert dolori ventris pungitiuo τ vlceribus intestinorū.τ Gal.quidē existimauit in ipsa esse virtutē solutiuā parump cū stipticitate sua:sed scitū est apud oēs q ipsa confert sodoni antiqua frigide. ¶ Febres. ¶ Est bona febri q̄rtane. Venena. Ponitur sup morsurā canis rabiosi τ vermium venenosorum: τ ꝓprie scorpiōis τ rutile τ cōfert oibus illis bibita τ linita cū oleo:τ expellit nocumentū sagitte venenose.

Permutatio. Loco fetide equale pondus ipsius de odorifera ponitur τ pondus semis de serapino τ tm̄ omne demaroth:τ medietas ponderis eis de gūma rute.

¶ De acetosa. Capitulum.liiij.

Cetosa quid est. Alia est domestica: et alia est siluestris.τ siluestris quidē dicit̃ ficla siluestris τ non est in siluestri ē̄t sicut dicunt acetositas.imo forsitan est in quadā ex ea acetositas:τ siluestris ē fortior i omni re.

Natura. Frigida est in primo sicca i secūdo τ eius semē est frīdū i prio siccū i scdo.

Operationes τ ꝓprietates. In ipsa est stipticitas:τ in inspida ex ea est resolō parua: τ acetosum est magis stipticū:τ illa q̄ nō ē vehemētis rubedinis plus nutrit:τ hec quidez est sil'is endiuie τ ois superat colerā:τ ei⁹ humor ē laudabilis. Decoratio. Radix ei⁹ cū aceto cōfert scabiei vlcerose τ excoriatiōi vnguis τ quū coquit̃ cū vino confert empl'm eius albaras τ ipetigini. Apostemata τ bothor. Ex ea fit empl'm scrofulis ita q dicitur q si eius radix suspendat̃ in collo habentis scrofulas iuuet̃ ea. Vulnera τ vlcera.

Eius radix cū aceto confert scabiei vlcerose τ ipetigini τ eius decoctio cū aqua calida prurituī:τ similiter ipsamet in balneo est vltima. Membra capitis. Soluitur ei⁹ substantia cū succo eius ad dentem dolorosum: τ similiter cū decoctione.eius in vino:τ confert apatibus que sunt sub auribus. Membra nutrimenti. Confert ictericie nigre cuz vino τ sedat nauseaz:τ commeditur propter desiderium luti. Membra expulsionis.

Ipsa τ semen eius stringunt τ proprie eius que ex ea magna est:dicitur quidez q i eius folijs est lenitas quedam:τ in semine ipsius est constrictio. Et dixerunt quidam q in semine acetose nō frixo est lubricitas τ lenificatio τ radix eius trita confert fluxui matricis. τ frangit lapidem in renibus quando bibitur in vino τ viscositas que est in ipsa confert rasure intestinorum que accidit ex siccitate supfluitatis.ipsa enim cum iuuamento quod cōfert rasure lubrificat. Venena. Confert puncture scorpionis τ proprie siluestris: et si administretur semē eius ante puncturā scorpionis non nocebit eius punctura.

¶ De Asino. Capitulum.lv.

Sinus. Decoratio. Cinis carnis asini τ epatis eius cum oleo valet suppositus fixuris frigoris. Apostemata τ bothor. Cinis epatis asini cum oleo valet sup scrofulas. Vulnera τ vlcera. Sanat lepram. Instrumenta iuncturarum. Contracti ex siccitate.sedent in iure carnis et fit iuuamentum:τ etiam caro eius est iuuatiua.

Membra capitis. Epar eius assatum τ a ieiuno comestū confert epl'ie τ similiter ei⁹ vngula adusta τ fit eius potio omni die duo cochliaria. Membra expulsionis. Dicitur q eius vrina confert dolori renum:τ vrina siluestris frangit lapidem in vesica secundum q dicit Galienus.

¶ De apio. Capitulum.lvi.

Pium. Aliud est montanū.τ aliud siluestre.τ aliud domesticum: τ aliud est qđ oritur in aqua maius domestico:cui⁹ virtus est sicut virtus domestici.τ.eius spēs est alia que noiatur sumurion minus domestico habēs crus cōcauum ad albedinē decliue diuersificat̃ etiam in regionibus. eius enim aliud est romanū:τ aliud est aliud. τ neq̧ est oino montanū petroselinuz imo est aliud petrosum. Electio. Fortius est romanum montanū. Natura. Est calidū in primo τ siccuz in scdo. Ruffus vero dixit q domesticū est humidū. verūtñ radix eius est sicca cū cōuenientia. Operationes τ ꝓprietates. Est resolutiuū inflationis:aperitiuū opillationis faciens sudare sedatiuum doloꝝ τ siluestre est īpediens vlceratiuū.τ qđ ex eo nutritum est est magis cōueniens calefactis.

Decoratio. Siluestre confert habenti alopitiam τ fissuris vnguis τ verucis τ fissuris frigoris τ domesticum oris odorez efficit

bonuz valde. Apostemata ⁊ bothor. Re
soluit phlatica in principio ⁊ dura: ⁊ calida
proprie qđ nominatur sumuriō. Vulnera
⁊ vlcera. Siluestre vlcerat quādo ex eo fit
emplm: ⁊ similiter confert scabiei ⁊ impetigi
ni ⁊ vulneribus vsq; ad sigillationem ⁊ pro
prie sumurion. Instrumenta iuncturaruz.
Sumurion conueniētes sunt omnes par
tes eius sciatice. Membra capitis. Est
malum epilēsie excitans epilēsiam epileticoruz.
⁊ dicitur q̄ si suspenditur radix eius in collo
confert dolori dentis: verūtamē frangit ipz.
Membra oculi apium domesticum igre
ditur in emplastris dolorum oculi. Mem
bra anhelitus ⁊ pectoris. Confert tussi ⁊ p
prie sumurion ⁊ asinati ⁊ stricture anhelitus
⁊ difficultati eius. ⁊ apium quidem ē ex em
plastris apostematum mamille calidorum.
Membra nutrimenti. Confert epati ⁊
spleni mouet eructuationem propter resolu
tionem suam. ⁊ non est velocis digestionis ⁊
descensionis: ⁊ in semine quidem apij est ali
quid quod facit nauseam ⁊ vomitū nisi assec.
Quidam aūt dixerunt q̄ oēs species eius
conferunt stomacho. ⁊ ruffus dixit non. imo
quādoq; trahit ad ipsum humiditates ma
las acutas: ⁊ crudum de eo in stomacho p
longatur ⁊ facit nauseam. verūtū romanum
stomacho melius est. ⁊ Bak. quidez dixit q̄
ipsuz est ex eis que cōueniens est cōmedere
cum lactuca. Ipsum enim temperat frigidi
tatem lactuce. ⁊ conueniens est vt eius acce
ptio fit post cibum: ⁊ semen eius confert hy
dropisi et mundificat epar ⁊ calefacit ipsum.
Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā
⁊ menstrua: ⁊ est malum pregnātibus: ⁊ pur
gat renes: ⁊ vesicam: ⁊ matricem. ⁊ omnes
species eius ⁊ partes ipsius cōferūt. ⁊ semen
eius ⁊ folia non soluunt: sed in radice eius est
solutio: ⁊ montanum frangit lapidez ⁊ apiū
quidem confert difficultati vrine. ⁊ extrahit
secundinā pprie sumurion ⁊ replet humidita
te acri matricem quuz cōmestio eius ē i cō
suetudine. Quidem autem dixerunt apium
excitat coitum ita. donec dixerūt oz vt abla
ctans prohibeatur ab acceptione eius: vt nō
corrumpatur lac eius propter excitationē de
siderij coitus. ⁊ romanū quidē est bonū colō
⁊ vesice et renibus. ¶ Venena. ¶ Eius de
coctione cum lentibus fit vomitus post po
tum veneni: et sumurion est ex eis magis cō
ueniens. et quando scorpio pungit cōmeden
tem ipsum fortior fit res propter id.

¶ De azulo. Capitulum. lvij.

Lapis lazuli

Azul quid est. Virtus eius est sicut vir
tus ei⁹ quo adheret auriū. ¶ Natura.
¶ Est calidū in scdo siccū in tertio. ¶ Opa
tiones et pprietates. ¶ Inest ei virtus eradi
catiua putrefactiua et abstersio eius cū acui
tate et stipticitate pauca ⁊ in ipso est adustio
⁊ vlceratio. ¶ Decoratio. ¶ Deijcit verucas
¶ Mēbra oculi. ¶ Bonos efficit pilos pal
pebrarum et prolongat eos. et est vltimuz si
cut dicit in illo pp proprietatē que est in ipso
et dicitur preterea q̄ ipuz euacuat humores
malos prohibentes oriri pilos bene. ¶ Mē
bra anhelitus et pectoris. ¶ Confert asinati.
¶ Membra expulsionis. ¶ Prouocat mē
strua sufficienter bibitū et in matrice suppo
situm ⁊ solutione educit mlīam: ⁊ quicquid
sanguini est cōmistū in quo est grossitudo: et
ꝯfert dolori renū. ⁊ eius potio est vsq; ad. iiij.
kirmet: ⁊ vsq; ad. z. ij. ⁊ mediam permistum
medicinis.

¶ De amigdalis. Cap. lviij.

Amigdale quid sunt. note sunt. earū vn
ctuositas minor est vnctuositate nucis.
quū tū in eis fit vnctuositas plurima cui⁹ cā
rancidātur. Nux vero velocioris est digestio
nis q̄ʒ ipse ⁊ velocioris cōuersionis ad chole
ram: ⁊ gūma quidem eius q̄ dulcis est hʒ q̄
quidā existimāt est pxima dispositionib⁹ gū
mi arabici. ¶ Natura. Que dulcis est equa
lis est ad humiditatē paruz declinās: ⁊ ama
ra est sicca in ho. ¶ Operationes ⁊ pprieta
tes. ¶ Gūmi amigdale amare cōstringit ⁊
calefacit: ⁊ in oibus spēbus amigdale est mū
dificatio ⁊ abstersio ⁊ apertio: sed dulcis est
plurimū debilior q̄ʒ amara in apertione sua:
qm̄ est subtiliatiua abstersiua: ⁊ est p accīs i
flatiua. ⁊ dicit q̄ in ipsa oino non est stiptici
tas: ⁊ eius nutrimentū est paruū. sed proprie
tas amare est q̄ ipsa nō stringit oio: ⁊ q̄ ipa
interficit vulpē. ⁊ amara est medicina absq;
nutrimēto. Dulcis vero bonuz prebet nutri
mentum. lʒ paruū. ⁊ oleū quidem amigdala
rum lenius est corpore ipsius. ¶ Decoratio.
¶ Amara confert posita super pānum ⁊ len
tigines ⁊ cicatrices: ⁊ percussiones: ⁊ appla
nat contractionem faciei. ⁊ quū radix amare
coquit ⁊ linitur super pannum est medicina
fortis ⁊ comedere amigdalas dulces impin
guat. ¶ Apostemata ⁊ bothor. ¶ Amara cū

vino est bona ad essere. ¶ Vulnera & vlcera. ¶ Liniunt cum melle sup ambulatiua est for micam: & cum aceto & vino super ipetiginez & amara est magis vltima in omnibus illis. ¶ Membra capitis. ¶ Sunt bone valde do lori auris & sonitui in ea: & proprie oleuz amare: & contrita cum sua dispositione. & quum caput abluit cum eis & cum vino purgat humiditatem & furfures: & faciut somnu & quuz amigdale amare bibuntur ante vinum probibet ebrietatez. & proprie. l. numero. & arbor quidem amigdalis. amaꝝ quādo optime teritur & permiscetur cum aceto & oleo ro. & fit inde emplꝫm fronti confert soda: & similr oleu amigdalaꝝ amararuz confert ei. ¶ Mēbra oculi. ¶ Confortat visum. Membra anbelitus & pectoris. ¶ Amigdale amare cuz amilo tritici sunt bone sputo sanguinis & cōferut tussi antiqz. & asmati & pleuresi: & ꝑprie oleu amigdalis. dulcium & sauich de amigdal cō fert tussi & sputo sanguinis. ¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Aperiunt oppilationes epis & splenis & proprie amare. Ipse nāqz aperiunt oppilationes accidentes in extremitatibus venarum: & quum comedunt recentes cū corticibus mundificant humectationem stomachi: & sunt difficilis digestionis & boni humoris. & pauci nutrimenti. & quasi comeduntur cum zuccaro descendunt velociter & eaꝝ sauich est cōmouens choleram sua duledine. ¶ Membra expulsionis. ¶ Que amare sut aperiunt oppillationes renū. & oleum amararum mundificat renes & vesicaz. & frangit lapidem & proprie cum ireos bibitum. & qnqz confert facto emplo cum eo & oleo rosaceo. & confert doloribus matricis & apostematib⁹ eius calidis & duritiebus ei⁹: & presocationi ipsius & difficultati vrine & dolori renū & supponitur et prouocat menstrua: et dulces conferunt colice propter suam abstersionem: et amare sunt magis iuuatiue: et earum oleuz est leuius corpore earuz. ¶ Venena. ¶ Conferunt morsui canis rabiosi.

¶ De aqua. Capitulum. lix.

Qua. Electio. Aquas bonas & laudabiles iaz dixi in primo libro. Illic igitur sciantur. male autem aque sunt stantes: & que sunt in lacunis & super quas dominat sapor extraneus: et conturbate spisse grauis ponderis. et que cito in lapidem conuertunt & sup quas natat spuma alba mala. & in quarum supremo cōgelatur res extranea mala. Et scias ꝙ nitrositatis nocumēto in aquis succurrit cum lacte & vino grosso & amilo. & melius est cū vino subtili odorifero & atiquo crudo. & cucumeribus imaturis et oleribus solutiuis et cū ꝑuocatiuis. aquas vero grossas cōturbatas rectificāt subtiliatiua sicut alleuz cepe porri et bibere vinū post eas remouet malitiam eaꝝ et proprie permistū eis. et aqua quidē aspera nō est nisi aut grossa: aut acuta abstersiua: et dicit qnqz aqua aspera illa que vehemēter mundificat illum q ea abluitur. amarā aūt rectificans dulcia: et aquā salsam rectificāt xilocaracte syre & genera myrti & poma q̄ dicūtur zaror & lutuz calidū & sauich: & aqs malas vlr rectificat acetū. ¶ Natura. ¶ Aqua maris est acris cala. aqua nitrosa est calefactiua exiccatiua. aqua enea et ferrea conferunt visceribus. ¶ Operationes & ꝑprietates. ¶ Aqua frigida nocet hn̄tibus oppillationes. verū ipsa cōfert habētibus raritatem & cursum quicūqz cursus fuerit: & ex quocūqz mēbro fuerit: & eis qui habēt egritudines cā eius: & cōfortat oēs virtutes in operationibus suis qn̄ sunt cū equalitate. s. digestiuam: attactiuā: retentiuā & expulsiuā. ¶ Decoratio. ¶ Aqua marina confert fissuris accūtibus ex frigore anteqꝫ vlcerentur: & necat pediculos & resoluit sanguinē congelatū sub cute. & aque sulfuree sunt bone morphee & baras. ¶ Apata & bothor. Aque sulfuree conferunt apostematibus iuncturarum & duritijs & verucis pendentibus. ¶ Vulnera & vlcera ¶ Aqua dulcis ad bibendum est mala vlceribus propterea ꝙ humectat & ē diuersa ei qd conuenit regimini vlceꝝ. Aque marine vsus confert pruritui & scabiei & ipetigini: & aque sulfuree etiam sunt bone impetigini & scabiei si ex eis fiat balneatio: & silr sahafati. ¶ Instrumēta iuncturarum. ¶ Aqua marina & similes conferūt egritudinibus neruoꝝ & ꝑprie quādo balneatio fit cū eis sicut tremor & paralysis & stupor & similes. & aque sulfuree etiam silr & conferunt oibus doloribus iuncturarum & neruorum frigidis. ¶ Membra capitis. ¶ Epileptici iuuat ab aqua tepida & ledunt ab aq̄ cala. Vapor aūt marine cōfert epilie & aq̄ aerea cōfert ori & auri. ¶ Mēbra oculi. ¶ Aqua aspalti est mala oculo. ¶ Mēbra anbelitus & pectoris. ¶ Aqua fra valde ē mala pectori q̄nis aq̄ est nociua cāne pulmo

nis ꝑꝑ humectationē que est in ipsa: indigeat ericcatione. aqua tepida est bona apatibꝰ gutturis ⁊ pectoris. ex aqua marina fit embroca apatibus mamille. aqua nitrosa quandoq confert pulmoni. aqua aluminosa ꝯfert sputo sanguinis. aqua ferri cōfert spleni ⁊ stomacho: ⁊ aq̄ erea ꝓprima est illi. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Aqua frigida valde ꝓprie nocet habētibꝰ oppillationes. aq̄ marina ⁊ silr̄s male sūt stomacho. Vapor aque marine cōfert hydropisi. aqua nitrosa quandoq confert ꝑꝑ nitrositatez stomacho humido. aqua aluminosa cōfert vomitui ⁊ prohibet ipsuz ⁊ similr̄ aque thermarum stiptice. aque sulfuree cōferunt apatibus splenis ⁊ doloribus eius ⁊ silr̄ epatis. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Ex aqua marina fit clisterī ad dolorē pungitiuū vētris. ⁊ quandoq bibitur ⁊ soluit. deinde post ipsam bibitur ius galine: ⁊ sedatur mordicatio eius. aqua aluminosa ꝓhibet abortū ⁊ fluxum sanguinis mēstrui. aq̄ sulfuree conferūt doloribꝰ matricis. aqua frigida valde mala est coitui ⁊ stringit ventrē ⁊ sedat motū spermatis ⁊ eius cursum. aq̄ salsa soluit. deinde stringit ericcatione sua. ⁊ oēs aque minerales faciūt vrine difficultatem et parturiendi ⁊ menstruoꝝ: ⁊ plurimū eaꝝ soluit ⁊ ericcat: ⁊ quedam eaꝝ sicut aluminosa stringit. ⁊ quandoq faciūt euenire colicā ēt. aque vero ferree ⁊ eree sunt bone renibus ⁊ colice ⁊ aque turbate faciūt euenire lapidem in renibus ⁊ vesica: ⁊ aqua quidē in qua extingit ferruz cōfert sputo sāguinis. ¶ Febres. ¶ Aq̄ sulfuree ⁊ lutose ⁊ turbide: ⁊ fetide faciunt accidere febres. ⁊ grosse faciunt euenire quartanas. ¶ Venena. ¶ Ad morsum vipere sedet in aqua marina ⁊ iuuatur ab ea: ⁊ silr̄ fit in reliquis vermibus perniciosis.

¶ De amilo. Capitulum. lx.

Amilum. ¶ Natura. ¶ Frigidū est ⁊ siccū in primo. ¶ Operationes ⁊ ꝓprietates. ¶ In ipso sunt mūdificatio ⁊ lenificatio ⁊ oportet qdez vt vna ꝑs amili coquat cū triplo siti de aqua. Decoratio. Cum croco superpositum panno delet ipm. Vulnera ⁊ vlcera. Consolidat vlcera ⁊ sanat ea. Membra oculi. Prohibet cursum mēsꝝ ad oculuz. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Lenit pectꝰ ⁊ sorbitione facta ex eo prohibet fluxum a pectore. Membra expulsionis. Amiluz solum ⁊ cum lentibus stringit naturam ⁊ prohibet fluxum cholere.

¶ De ameos. Capitulum. lxi.

Ameos quid est. In ipso est amaritudo pauca ⁊ acuitas. Electio. Magis iuuatiuū qđ est in ipso est semen eiꝰ. Natura. Calidū est ⁊ siccū in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Aperit oppilationes. ⁊ in ipso est cum ericcatiōe lenificatio. Decoratio. Eius potus ⁊ linimentum cuz eo factum conuertūt colorem ad citrinitatez et ponitur in medicinis que sunt ad morpheaz ⁊ albaras: ⁊ conficitur cum melle: ⁊ ponitur ex eo emplm̄ super ocultationem sanguinis vbi est. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert saniei pectoris. Membra nutrimenti. Confert madefactōi stomachi ⁊ sedat nauseam stomachi ⁊ subuersionem anime. ⁊ est bonuz epi ⁊ stomacho frigidis. Membra expulsionis. Datur ad bibendum cum vino: ⁊ prouocat ⁊ comedit ⁊ remouet difficultatem vrine. ⁊ extrahit lapidem fractum et vlr̄ mundificat renes ⁊ vesicā. ⁊ confert ventositatibus ⁊ dolori ventri pungitiuo: ⁊ suffumigatur cū eo matrix cum gūma pini ⁊ mūdificat eam. Febres. Confert febribus antiquis. Venena. Decoctio ameos effunditur sup mordicationem scorpionis ⁊ sedat. Et bibitur ad puncturam vermium venenosorum.

¶ De hartanita. Cap. lxij.

Artanita quid est. Illud quod de eo administratur est radix eius: ⁊ est buchormarien. ⁊ nos quidem in ipso locuti fuimus. secundum verba Dia. ꝙ habet capita sicut capita ciceris: ⁊ folia eius sunt sicut folia caulis ⁊ eius radix est nigra similis radici rape sed hec species non est species que cognoscitur in nostro tempore. nam que nunc hartanita cognoscitur ē spine spisse breues que habent radicem q̄ lana lauatur. ⁊ proprietates quas narrauimus sunt iste. ⁊ videtur ⁊ fit error translatorijs. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Est incisiuum resolutiuum. Instrumenta iunctutarum. Est bonum doloribus iuncturarum ⁊ vtriusque auche. Membra capitis. Facit sternutationez ⁊ vehementer aperit constrictionem narium ⁊ oppillationem colatorij. Membra nutrimenti. Confert singultui. Membra expulsionis. Eijcit fetum. Venena. Eius decoctio valet puncturis venenosis ⁊ similiter sirupus eius. Permutatio. Loco eius ponitur in abortu et in

iuuamēto qd̄ efficit in venenis pondus equa le de aristologia longa ⁊ semine citri ⁊ mentastro.

¶ De ambra. Capitulum.lxiij.

Ambra quid est. Ambra secundū ꝙ existimo est manatio fontis in mari. Illud vero qd̄ dicitur ꝙ est de spuma maris aut stercore animalis maris lōginquū est. ¶ Electio. ¶ Melior est grissia fortis aselebeti. deinde varia post eam citrina ⁊ deterior est nigra mala multotiens assumitur ex ventre piscis qui eam comedit ⁊ moritur. ¶ Natura. ¶ Est calida ⁊ sicca. ⁊ videtur ꝙ sit caliditas eius in secundo: ⁊ siccitas ipsius in primo. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Confert decrepitis subtilitate sue calefactionis. ¶ Decoratio. ¶ Dealmendi est species que lituris dnigrat corpus. ⁊ conuenit ad consequendum principia delinitionis. ¶ Membra capitis. ¶ Cōfert cerebro ⁊ sensibus. ¶ Membra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Confert cordi.

¶ De Aranea. Capitulum.lxiiij.

Ranea. ¶ Apostemata ⁊ bothor. ¶ Tela eius stringit fluxum sanguinis q̄ñdo ponitur super vulnera. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Quando ponitur tela eius super vulnera: prohibet ea apostemari. ⁊ sup vulnera. ¶ Febres. ¶ Dixerunt quidam ꝙ tela aranee quū miscetur quibusdā emplīs: ⁊ ponitur super frontem ⁊ tempora sanat febrem tertianā: et existimauerunt quidam ꝙ tela speciei cuius tela est spissa alba quando stringitur in cute eius ⁊ suspenditur super collum aut adiutorium sanat febrem tertianam.

¶ De argento. Capitulum.lxv.

Argentum. ¶ Natura. ¶ Est infrigidatiuum exiccatiuum. ¶ Operationes et proprietates. ¶ Scoria eius ē stiptica valde: ⁊ in ipsa est attractio ⁊ exiccatio. ⁊ quando pmiscetur confricatio eius medicinis alijs: cōfert humiditatibus viscosis. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Est bonum valde scabiei ⁊ prurituī. ¶ Membra capitis. Confricatio eius cōfert fetori oris quum permiscetur permistionib[9] alijs. ¶ Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Confricatio eius cum cōmistionibus confert tremori cordis.

¶ De Fagara. Capitulum.lxvi.

Fagara quid est. Granū sīle ciceri hn̄s granū sicut mabaleb: ⁊ in ꝯcauitate ei[9] est granū nigrū sicut ascedenegi semen canabis ⁊ asportat̄ de askelati. ¶ Natura. ¶ Calidum est ⁊ siccū in tertio. ¶ Opationes ⁊ pprietates. ¶ In eis ē soko ⁊ stipticitas. ¶ Mēbra nutrimēti. ¶ Ponit̄ in medicinis rectificātibus stomachū ⁊ epar frā ⁊ expellit malitiam digōnis frigidā. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Cōfert sokoni frigide: ⁊ stringit ventrem.

¶ De Aloe. Capitulum.lxvij.

Aloes quid est. Est succus congelatus inter rubedinē ⁊ citrinitatē existens: ⁊ ei[9] aliud est succutrinū: aliud arabicū: ⁊ aliud est semegeniū: ⁊ dixerūt quidā ꝙ planta eius est sicut plāta enule: sed nō ē ita. ¶ Electio. ¶ Illud qd̄ melius est: est succutrinū: cuius aqua est sicut aqua croci ⁊ odor eius est sicut odor myrrhe. splendidū frāgibilis mundū a gypso ⁊ arabicū est minus eo in citrinitate ⁊ pōderositate ⁊ i splēdore: ⁊ viscosū ei[9] est illud qd̄ durescit. ⁊ alsemegenij est fetidi odoris coopertū parue citrinitat̄ cui nō inest splēdor. Quū q̄ aloes antiquat̄ fit nigrior. ¶ Natura. Est calīm vsq̄ ad tertiū siccū in ipso: ⁊ dicit̄ ꝙ est calidū ⁊ siccū in tertio. sed nō est ita. ¶ Operationes ⁊ pprietates. ¶ Virtus eius ē stiptica exiccatiua corporis. faciēs somnū. ⁊ indū quidē plurimi est iuuamenti. est enī exiccatiuū sine mordicatione. ⁊ i ipso est stipticitas parua. ⁊ de paucitate mordicatiōis eius ē ꝙ ipm̄ nō mordicat vlcera mala. ¶ Decoratio. ¶ Cū melle sup vestigia pcussionis confert ⁊ cōsolidat panariciū vlceratū. Et quū in vino ponit̄ sup capillos cadentes phibet casū eoꝝ. ¶ Apostemata ⁊ bothor. ¶ Cōfert apatibus ani ⁊ testiculorum: ⁊ proprie apatibus lacertorum qui sunt ab vtroque latere lingue quum est cum melle aut cum vino. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Et est conueniens vlcerib[9] difficilis consolidationis. ⁊ proprie in ano, et virga: ⁊ naso: ⁊ ore: ⁊ fistulis. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Confert doloribus iuncturarum. ¶ Membra capitis. Mundificat superfluitates cholericas qui sunt in capite. ⁊ quādo linitur super frontem cum oleo rosaceo confert soda ⁊ sanat eam. ⁊ confert vlceribus nasi ⁊ oris: ⁊ est ex medicinis conferentibus contusioni nasi ⁊ auris: ⁊ apoestematibus lacertorum qui sunt in vtroque lacertorum lingue linitus cum vino ⁊ melle. et in medicina antiqua aloes solutione educit choleram nigram ⁊ confert mlīe. ⁊ aloes quidā pficum acuit rationem: ⁊ acuit os stomachi. ¶ Membra oculi. ¶ Confert vlceribus ocu-

tela aranee

Seme ranapis

li τ apostematibꝰ eius τ doloribus eius τ cur sui lacbrymalis anguli τ ericcat humiditatē eius. ¶Membra nutrimenti. Mundificat superfluitates cholericas τ phlebmaticas q̄ sunt in stō. τ quando bibuntur ex eo duo co chliaria cum aqua frigida aut tepida infrigit apetitum falsum et corruptum et est conueni ens adustioni et inflationis factis i vua ex ca liditate cholere in stō et quando assumuntur de eo in mane et sero pilule pmiste cuz recti ficantibus ipsum soluunt ventrē et nō corrū punt cibū et quandoqꝫ cōfert doloribus stōi in die vna et aperit oppilationes epatis: sꝫ ip se ledit epar et aufert icteritiam soluendo ip sam. Mēbra expulsionis. Aureus. et. 5. de eo cum aqua calida soluunt et tres aurei mundificant complete et tēperate duo aurei cū aqua mellis educunt phlegma et cholerā solutione et quum ponitur in medicinis solu tiuis expellit nocumentū eax a stō et ipse est conuenientius solutiuis aliis stō et ille qui ē ablutus debilioris est solutionis sed ē magis conferens stō et permistio ipsius cum melle minuit virtutē eius adeo vt forsitan nō sol uat attrahendo sed extrahat qđ ei obuiat cū tamen virtus eius qđ purum non est pene tret ad illa que i corpore sunt lōginqua. imo non pertrāseat epar. quando arabicus i potu sumitur conturbat et facit dolorem ventris pungitiuum et soluit et remanet virtus eius in tunicis stōi in die vno et duobus diebus. Dare autem aloem in potu in diebus frigo ris ē tiorosū. qn̄qꝫ.n. educit sāguinē solutiōe q̄liscūqꝫ sit aloes et qcūqꝫ aloēs. τ qn̄qꝫ po nitur cum vino dulci sup hemorroidas emi nentes et fissuras in anno et abscindit sangui nem currentē ex eis et sanat apata ani et vir ge linitus cum vino. Mēbra expulsionis. Quando datur ad potandum in diebꝰ fri goris timetur q faciat solutione exire sangui nem. Permutatio. Loco eius pōitur du plum ipsius de licio.

¶De Arundine. Capitulum. lxviii.

Arundo. Natura. Est vehementis infrigidationis et cinis eius est calidus Operationes et ppetates. In radice eiꝰ est abstersio pauca sine acuitate et in foliis ip sius etiam. Decoratio. Cortices ipsius et radix eius conferunt alopitie τ cortices ipsiꝰ et radix abstergunt sordes et radix eius cum cepa siluestri extrahit carni infiza. Aposte mata et bothor. Ponunt folia eius sup he risipilā et oferunt. Instramenta iuncturax Sedat torsionē neruox. Mēbra capitis. Lanugo que est flos eius qn̄ cadit in aurez facit euenirē surditatē. qm̄ inuiscat et nō egre dit. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinaz et menstrua. Venena. Confert mordi cutioni scorpionis.

¶De Abrotano. Capitulum. lxix.

Abrotanū. Natura. Est calidū in pri mo siccum in secundo. Operationes et proprietates. Est subtile amax et in ipso sunt terreitas et subtiliatio. Inqt Gal. flos eius est magis ad finē deueniens q̄ꝫ absinthi um et in ipso est apertio. ¶Decoratio. ¶Il lud qđ est adustum confert alopitie proprie: et cum alkerua: aut oleo de raphano. et abro tanum quidem confert ad hoc vt nascat bar ba que est tarde natiuitatis qn̄ decoquitur cum quibusdā oleis propter suam apertionē et constringit sanguinem gingiue. ¶Aposte mata et bothor. ¶Resoluit apata phlatica et quum decoquitur cum cydoniis confert apatibus difficilis resolutionis. ¶Vulnera et vlcera. ¶Non est conueniens vlceribꝰ re centibus: Immo mordicat ea. ¶Instrumen ta iuncturarum. ¶Eius decoctio confert cō tusioni neruox et sciatice antique et difficili. ¶Membra capitis. ¶Quādo coquitur cuz oleo calefacit caput. et remouet frigiditatem eius. ¶Mēbra anhelitus et pectoris. ¶Eiꝰ decoctio confert difficultati anhelitus dilata tionis. et qđ de eo melius est: est decoctio eiꝰ qđ est in ipso superius. ¶Mēbra nutrimen ti. ¶Quando decoquitur cum oleo calefa cit stomachum et remouet frigiditatem eiꝰ. ¶Membra expulsionis. ¶Prouocat men strua et extrahit fetum. et frangit lapidem ve sice et renum et oleum eius confert coarcta tioni matricis τ difficultati vrine. ¶Febres. ¶Confert rigori q si comprimendo ex eo cū oleo fit iunctio. ¶Venena. ¶Quando bibit cum vino confert venenis. τ quando sternit interficit vermes venenosos: imo fugat eos.

¶De Arboie marie. Capitulum. lxx.

Arbor marie qd ē. Est buchormarien. τ iā dcm̄ ē de ea. τ ē triū spēx. vna spēs eiꝰ ē sine fructu. τ due cū fructu. ¶Opatōes τ ppietates. ¶Cōfert corrize frigide. ¶Mē bra oculi. ¶Confert descensui aq̄ i oculum.

¶De Alumine. Capitulum. lxxi.

Lumen quid eſt. Inquit Dia. ſpecies aluminis ſunt plrime.ſed ille que ex eis in curã medicine ingrediunt̃ ſunt tres ſciſſuȝ: humidũ:⁊ rotundũ. Sciſſũ vero eſt aliameni ⁊ eſt albũ ad citrinitatẽ declinans.⁊ ſtipticuȝ in quo eſt acetoſitas. ⁊ eſt quaſi ſit flos aluminis.⁊ inueniť ſpẽs petroſa in qua nõ inueniť ſtipticitas apud guſtũ.⁊ ipſum quidẽ non eſt de genere aluminis.¶ Natura. ¶ Eſt calidũ ⁊ ſiccũ ad tertiũ. ¶ Operationes ⁊ pꝛopꝛietates.¶ In ipſo eſt pꝛohibitio ⁊ exiccatio ⁊ pꝛohibet fluxũ oĩs ſanguinis ⁊ pꝛohibet curſum ſuperfluitatum ⁊ effuſionem earum et eius ſtipticitas maioꝛ eſt ſtipticitate bedeoard:⁊ pꝛopꝛie coꝛticis ⁊ radicis eius: ⁊ ſimlr eſt foꝛtius omni re.¶ Decoꝛatio.¶ Cũ aqua interficit alcarad ⁊ pediculos ⁊ fetoꝛem oꝛis. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Cum fece viui tantundem aluminis deſiccat vulnera difficilia. Et herpetem eſthiomenũ.⁊ cum ſimili põdere ſui de ſale gemma coꝛroſiuoꝝ ⁊ aduſtioni ignis. ¶ Mẽbꝛa capitis. ¶ Eius decoctio confert qñ ex eo colluitur os doloꝛi dentium.

¶ De Aneto. Capitulum.lxxii.

Netum. ¶ Natura. ¶ Eius calefactio eſt inter ſecundum ⁊ tertium:⁊ eius exiccatio inter pꝛimum ⁊ ſecundum. ⁊ quando aduriť fit eius exiccatio in ſecundo. ¶ Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. ¶ Eſt maturatiuũ frigidoꝛum humidoꝛum: ⁊ ſedatiuũ doloꝛum ⁊ carminatiuum ventoſitatũ ⁊ ſimiliter eiꝰ oleũ ⁊ in ipſo eſt lenificatio vltima. ⁊ eius cõplexio eſt pꝛopinqua maturatiuo aperitiuo ⁊ qđ ſiccũ eſt vehementis eſt reſolutionis. ¶ Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. ¶ Eſt maturatiuũ apãtuȝ ¶ Vulcera ⁊ vlcera. ¶ Eiꝰ cinis ꝯfert vlceri hꝰ trẽulis. Inſtrã iũcturaꝝ. ¶ Oleũ eiꝰ ꝯfert doloꝛibꝰ neruoꝝ ⁊ ſimiliuȝ. ¶ Membꝛa capitis. ¶ Facit ſomnum pꝛopꝛie eius oleũ ⁊ eiꝰ ſuccus confert doloꝛi auris mł̃co ⁊ exiccat humiditatem auris. ¶ Membꝛa oculi. ¶ Aſſiduatio cõmeſtionis eius debilitat viſum. ¶ Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. ¶ Anetuȝ et ſemen eius lac abundare facit: et pꝛopꝛie ĩ foꝛditionibus lenibus:que multiplicant lac. ¶ Membꝛa nutrimenti. ¶ Confert ſingultui repłoãis facto ex natatione cibi in ſtõ. Ingt B. et nocet ſtõ.et in ſemine eius et floꝛe eſt vomitatio. ¶ Membꝛa expulſionis. ¶ Confert doloꝛi ventris pũgitiuo et interſecat ſpmã qñ fit cliſtere ex eo:aut ſedere in ipſo. et eius ſemẽ abſcindit hemoꝛꝛoidas oꝛtas. et eius cinis eſt bonus ano et virge:et teſticulis.

¶ De Adipe. Capitulum.lxxiii.

Deps. Natura. Adeps anatis eſt calidioꝛ et ſiccioꝛ.deinde adeps caſtrati:et adeps caſtrati decrepiti eſt lenioꝛ. Operatõnes et pꝛopꝛietates. Adeps anatis eſt ſubtilis valde.et eſt calidioꝛ adipe galline et adeps galli et adeps cerui ſunt vehementis califactionis.et adeps vacce eſt media inter adipẽ leoninam et capꝛinam.et adeps adip eſt ſubtilis.et adeps maſculi in oĩbus eis et foꝛtioꝛ. et adeps decrepiti eſt lenioꝛ.et adeps capꝛina eſt magis ſtiptica oĩbus et adeps hircina eſt vehemẽtioꝛis reſołonis. Decoꝛatio. Adeps vrſi et adeps anſeris ꝯferũt alopitie.et adeps aſini valet ad veſtigia cutis.et adeps anſeris valet ad fiſſuras faciei et labii. Apoſtemata et bothoꝛ. Adeps poꝛci valet ad apãta: et adeps leonis reſoluit durities apãtũ. Vulnera et vlcera. Adeps poꝛcina valet ad aduſtionẽ ignis. Membꝛa capitis. Adeps anſeris ſedat doloꝛẽ auris. et ſilr adeps vulpis ipſa.n.eſt iuuatiua ad illud valde.adeps galli neiꝯfert apãti lingue. Mẽbꝛa oculi. Adeps piſcis confert aque oculi.et acuit viſum cum melle.et adeps vipere recens confert panno et aque et vt nõ naſcantur pili euulſi ex palpebꝛis. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Adeps cerui ꝯfert ſpaſmo. Mẽbꝛa expulſiõis. Adeps capꝛina confert moꝛdicationi inteſtinoꝝ quãdo adminiſtratur et confert vlceribus eoꝛuȝ et adeps quidem capꝛina foꝛtioꝛ eſt in cura vlcerum inteſtinoꝛum q̃ȝ adeps poꝛcina. ⁊ illđ eſt pꝛopter vlcerum congelationis eius. ſed adeps poꝛcina vehementius ſedat moꝛdicationem. adeps que eſt in gibbo cameli ſuffumigata confert hemoꝛꝛoidibus.⁊ omnes adipes leues ſicut adipes galline ⁊ alioꝛum conferunt doloꝛibus matricis.⁊ antique ſũt eis male.⁊ ſimiliter adeps anſeris confert matrici. Venena. Adeps poꝛcina confert puncture vermium venenoſoꝛum:adeps elephantis ⁊ cerui quando fit ex eis linimentuȝ fugant venenoſa:⁊ adeps capꝛina confert cantaridibus.

¶ De arboꝛe cimicum. Capitulum.lxxiiii.

Rboꝛ cimicum. Natura. Eſt frigida in pꝛimo ⁊ ſicca in ipſo. Decoꝛatio Linitur ſuper excoꝛiationem cum aceto. Vulnera ⁊ vlcera. Conſolidat vulne-

ra recentia.⁊ linitur super excoriationem cuȝ
aceto ⁊ sanat eam ⁊ inuoluitur corter eius su
per vulnera ⁊ consolidat ea.

¶De alleo. Capitulum.lxxv.

Aleum quid est. Alleum aliud est dome
sticum ⁊ est notum aliud est alleum por
rinum:⁊ aliud siluestre. ⁊ in siluestri quidem
sunt amaritudo ⁊ stipticitas:⁊ est illud qđ no-
minatur alleum serpentis. porrinum autem
est composite virtutis ex alleo ⁊ porro. Na-
tura. Est calefactiuum exiccatiuum in ter
tio vsqȝ ad quartum . ⁊ siluestre plus illo.
Operationes ⁊ proprietates. Resoluit infla
tionem valde . ⁊ est vlceratiuum adustiuum
cutis ⁊ confert ad mutationem aquarum.
Decoratio. Bibitur decoctio montani ⁊ in
terficit lendes ⁊ pediculus ⁊ iungitur sup eos
⁊,eius cinis quando linitur cum melle super
morpheam ⁊ occultationem oculi confert et
confert alopitie ex materiis putridis. Apo-
stemata ⁊ bothor. Aperit dubellet intrinse
cas ⁊ cinis eius est conueniens super bothor
Vulnera ⁊ vlcera. Exulcerat cutem ⁊ ci
nis eius cum melle super impetiginem:⁊ sca
biem vlcerosam. ⁊ alleum quidem siluestre
facit cohere vulnera fraudulenta quando po
nitur super ipsa recens. Instrumenta iun-
cturarum. Quando ex eo fit clistere cōfert
sciatice quoniam solutione educit sanguineȝ
⁊ humorem cholericum. Membra capitis
Alleum facit soda.⁊ decoquitur alleum ⁊ as
satur ⁊ sedat dolores dentium ⁊ collutio oris
ex decoctione eius confert etiam dolori den-
tium.⁊ proprie quando permiscetur ei oliba
num. Membra oculi. Debilitat visum
⁊ attrahit bothor in oculum. Membra an
helitus ⁊ pectoris. Clarificat vocem ⁊ gut
tur decoctum ⁊ confert tussi antique ⁊ dolo-
ribus pectoris ⁊ frigore ⁊ extrahit sanguisu
gas ex gutture. Membra nutrimenti. Cō
fert timori ⁊ proprie decoctio qua christiani
vtuntur que fit cum oliuis ⁊ nuce. Mēbra
expulsionis. Quando sedetur in decoctōe
foliorum allei ⁊ crurium eius prouocat vrinā
⁊ menstrua:⁊ extrahit secundinam . ⁊ simil'r
quando supponitur ⁊ bibitur:⁊ similiter cibꝰ
christianorum predictus factus ex eo confert
valde.⁊ quando teritur de eo quantitas au-
rei cum aqua mellis extrahit phl'a ⁊ ipsuȝ ex
trahit vermes ⁊ in ipso est sol'o nature . eius
autem operatio in coitu:quoniam ipsum pro
pter vehemētiā sue exiccationis ⁊ resol'onis.
qn̄qȝ nocet ꝙ si decoquat' in aqua donec eiꝰ
acuitas resoluat' nō elongat' quin fit illud qđ
de eo remanet in elixatura eius pauce calidi
tatis qđ nō exiccat ⁊ generatur ex eo mate-
ria spermatis.ita vt ponat materias phl'ati-
cas in cōpl'onibus phl'aticis cinerem ⁊ non
possit eas carminare.⁊ quando in venis con
uertitur in ventositates nō elongat' quin ad-
iuuet ad desideriū coitus. Venena. Cō-
fert puncture vermiū venenosoꝝ ⁊ morsui ser
pentium qn̄ bibitur cū vino ⁊ nos qdem iaȝ
experti sumus illud ⁊ similiter morsui canis
rabiosi ⁊ qn̄ fit ēpl'ȝ ex alleo ⁊ foliis ficus ⁊ ci
mio sup morsū mu.ꝯfert. ¶De altea.c.lxxvi.

Altea quid est. Nomen eius in greco de
riuatum est ex nomīe plurium iuuamen
torum. Natura. Calidum est equalitate
Operationes ⁊ proprietates. In ipsa sūt
lenificatio.⁊ maturatio. ⁊ mollificatio ⁊ reso
lutio ⁊ semen ⁊ radix ipsius sunt in virtute eiꝰ
⁊ fortiora plurimum ⁊ exiccatiua subtiliatiua
Decoratio. Linitur super morpheam cū
aceto ⁊ sedetur in sole ⁊ semē eius est fortius
in illo. Apostemata ⁊ bothor. Mollificat
apata ⁊ prohibet ea ⁊ resoluit sanguinea ma-
turat vulnera ⁊ confert apatibus inflatis et
scrofulis ⁊ superponitur cum gumma alboti
ad duritiem matricis .⁊ ponitur cum cauli-
bus super scrofulas. Instrumenta iunctu-
rarum. Sedat dolorem iuncturarum ⁊ p
prie cum adipe anseris ⁊ confert sciatice ⁊ tre
mori ⁊ attrictioni medii lacertorum. ⁊ exten
tioni neruorum. Membra capitis. Quā-
do fit ex ea emplastrum confert apatibꝰ que
sunt in glādibus aurium. Membra oculi.
Resoluit tumorem ⁊ inflationem que fiūt i
palpebris. Mēbra anhlitus ⁊ pectoris. Cō
fert semen eius tussi cal'e antique ⁊ facile effi
cit sputū ⁊ prohibet sputū sanguinis cum vir
tute sue stipticitatis que est in ipso ⁊ conferūt
folia eius apatibus māmille ⁊ ponit' i empl'is
pleuresis ⁊ pipneumonie. Mēbra nutrim̄
ti. Eius gūma sedat sitim. Mēbra expl'
sionis. Decoctio radicis eius confert quā
do bibit' ardori vrine.⁊ ardori itestinoꝝ . ⁊ ēt
apatibꝰ ani:⁊ sil'r folia eiꝰ:⁊ sil'r sol'ōis male:⁊
suppōit' semē eius cū gūma alboti ad duritiē
matricis ⁊ coarctationē eius.⁊ sil'r decoctio
eiꝰ solūmō : ⁊ mūdificat supfluitates fetarū ⁊
decoctio radicis eius quando datur in potu

cum vino confert difficultati vrine ⁊ lapidi:⁊
proprie semen eius ⁊ gumma eius retinet vē
trem. ¶ Venena. ¶ Quando linitur cū ace-
to ⁊ oleo prohibet nocumentum venenosorū
vermium. ⁊ confert decoctio eius cum aceto
cōmista aut vino puncture apis. ⁊ illud liniē
do sicut existimo.

¶ De Aphodilo. Capitulum. lxxvii.

Phodilus quid est. Folia eius sunt si-
cut porrum de sceni: ⁊ non habet eius
planum super cuius caput est flos ⁊ habet ra
dices longas rotundas sicut glans ⁊ ē acris.
¶ Natura. ¶ Est calidus ⁊ siccus. Quidam
vero dixerunt ꝙ est frigidꝰ ⁊ humidus ⁊ elō-
gati sunt. ¶ Operatōes ⁊ ꝓprietates. ¶ Est
absterfiuus resolutiuus. ⁊ proprie radix eius
⁊ quando teritur fit calefactiuus ⁊ exiccatiuꝰ
⁊ plus eo radix eius ⁊ virtus dracontee scri-
spe. ¶ Decoratio. ¶ Confert alopitie ⁊ serpi-
gini ⁊ proprie cinis radicis eius. ⁊ quando
linitur ad augmētum morphee albe ⁊ sedet̃
in sole cōfert. ¶ Apostemata ⁊ bothor. ¶ Ra
dix eius cum fece vini ponitur sup apata glā
dulosa oia. ⁊ super carbunculos. ⁊ quando ex
ea fit emplastrum cum farina ordei confert i
inceptione apostematum calidorum. ¶ Vul
nera ⁊ vlcera. ¶ Quum ponitur radix eius
cum fece vini super vlcera fraudulenta sordi
da confert eis. ¶ Instrumenta iuncturaruz.
¶ Confert contritioni lacertorum ⁊ contor
sioni. ¶ Membra capitis. ¶ Quando distila
tur succus eius solus: aut cum ture ⁊ melle ⁊
myrrha ⁊ vino confert saniei in aure. ⁊ quan
do distilatur in aurem diuersam dolori mo-
laris cōfert dolori molaris. ¶ Membra ocu
li. ¶ In succo radicis eius est iuuatiuum ad
oculum. ¶ Membra anhelitus ⁊ pectoris.
¶ Quum sumitur in potu de eo pondus au.
cum vino confert dolori vtriusqꝫ lateris ⁊ tus
si ⁊ eius radix cum fece vini est bona apatibꝰ
mā̄mille. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Cōfert
icteritie. ¶ Membra expulsionis. ¶ Prouo
cat vrinam ⁊ menstrua: ⁊ eius fructus ⁊ flos
quando in potu dantur cum vino soluunt: et
ex radice eius cum fece vini fit emplastrum
apostemati testiculorum. ¶ Venena. ¶ Dā-
tur de eo tres aur. ad morsum vermium ve-
nenosorum. ⁊ quando dantur ad bibendū fru
ctus ⁊ flos eiꝰ in vino ꝯfert magnifice mor-
sicationi scorpionis: ⁊ habentis quadraginta
quattuor pedes cum hoc ꝙ soluit.

¶ De Aceto. Capitulum. lxxviii.

Acetum. ¶ Natura. ¶ Est compositum
ex caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ ambe sustā-
tie sunt subtiles. ⁊ frigida qdem est magis do
minans: ⁊ illō in quo est acredo est calidius. si
vero non est est frigidum ⁊ humidum. ⁊ de-
coctio minuit de eius frigiditate aliqd. ¶ Ope
rationes ⁊ proprietates. ¶ Est fortis exicca-
tionis ⁊ prohibet effusiones mērum ad inte-
riora: ⁊ subtiliat: ⁊ incidit. ⁊ qn̄ bibitur aut ef-
funditur super fluxum sanguinis si est exteri
us prohibet ipsum ⁊ prohibet apa vbi est pre
paratio vt accidat ⁊ adiuuat ad digestionem
⁊ aduersatur phlati. ⁊ ipsum est cōferens cho
lericis ⁊ nocens mlicis. ¶ Decoratio. ¶ Lini
tur cum melle super vestigia sanguinis ⁊ cō-
fert. Verū ipsius multitudo citrinat. ¶ Apo
stematibus ⁊ bothor. ¶ Prohibet aduentuz
apatum: ⁊ ambulationem cācrenaꝝ ⁊ sanat
herisipilam cōmestum ⁊ bibitum. ⁊ linitum
⁊ prohibet ambulationem apatis ois. ⁊ ꝯfert
panaritio ⁊ formice ⁊ herisipile: quādo ex eo
liniūt ⁊ prohibet vt nō eueniat apa. ¶ Vul
nera ⁊ vlcera. ¶ Quando ponitus super vul
nera lana infusa in aceto prohibet ea apari ⁊
confert vlceribus ambulatiuis: ⁊ scabiei ⁊ im
petigini ⁊ confert adustioni ignis velocius oi
re. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Est noci
uum neruis ⁊ qn̄ embrocatur super podagra
cuz sulfure ꝯfert. ¶ Membra capitis. ¶ Qn̄
miscetur cum vncto olei: aut oleo rosaceo. et
conquassatur: ⁊ effunditur in eo lana non ab-
luta ⁊ ponitur super caput confert sodā calide
⁊ fortitudini eius ⁊ simlr embrocatio ex eo ⁊
oris collutio. ⁊ proprie cum alumine confert
motui dentium. ⁊ vaporatio aceti calidi con
fert difficultati auditus ⁊ acuit ipsum: ⁊ ape-
rit oppilationem colatorii fortiter ⁊ resoluit
sonitū. ¶ Mēbra oculi. ¶ Linit̃ cū melle sup
occultationē sāguis q̄ ē sub ocło: sꝫ eiꝰ assidua
tio debilitat visū. ¶ Mēbra anhelitꝰ ⁊ pecto-
ris. ¶ Miorat vuā ⁊ abscidit gargarismꝰ ex
eo fluxū hūoris ⁊ gutt̃: ⁊ sanat vuā q̄ cecidit
⁊ sorbet̃ ad sāguisugas ⁊ ad tussiz antiq̄ꝫ: aut
difficultatē dilatatōis calescm̄. ¶ Mēbra nu
trimēti. ¶ Est ꝯueīēs stō calo ⁊ hūido disrū
pēs apetitū. ⁊ adiuuās ad digerēdū. ⁊ totum
illud ē q̄ ꝑpat stōꝫ ⁊ vapatio aceti resoluit hy
dropisim sed eius assiduatio quandoqꝫ addu
cit ad hydropisim. ¶ Membra expulsionis.
¶ Infrigidat matricem ⁊ fit clistere ex

eo calefacto ⁊ sale ad vlcera intestinorum et ambulatiua post clistere lenitiuum. Venena. Effunditur super morsus venenosorum ⁊ confert ei qui in potu sumpsit opium ⁊ hyusquiamum. ⁊ acetum assumptum de vua agresti cum sale confert morsui canis rabiosi ⁊ reliquis ⁊ quandoqꝫ bibitur calefactum post medicinas mortales ⁊ confert.

¶ De Auro. Capitulum. lxxix.

Aurum. Natura. Est equale subtile. Operationes ⁊ proprietates. Limatura eius ingreditur in medicinis melancholie melius cauterium. ⁊ velocius sanabile est quod fit cuꝫ cauterio auri. Decoratio. Retentio ipsius in ore remouet fetorem oris ⁊ ingreditur limatura eius in medicinis alopitie ⁊ serpiginis liniendis ⁊ in eis que bibuntur. Membra oculi. Confortat oculum in alcohol positum. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert doloribus cordis ⁊ tremori ipsius ⁊ malitie anime ⁊ ei qui solus loquitur.

¶ De Aromatio. Capitulum. lxxx.

Aromaticum quid est. Dicemus in capitulo calami aromatici. Membra nutrimenti. Dicitur ꝙ non est res melior eo ad adustionem ignis cum oleo ro. ⁊ aceto ⁊ confert apostematibus stomachi ⁊ epatis ⁊ hydropisi

¶ De Agarico. Ca. lxxxi.

Agaricum quid est. Inquit filius. Mesauge est masculus ⁊ femina. ⁊ est agaricum quod est simile radici aniuden. sed exterior pars eius non est rara sicut exterior pars radicis aniuden. ⁊ dixerunt quidam ꝙ generatur in arbore corrosa secundum semitam putrefactionis ⁊ corruptionis ⁊ in sapore eius sunt acredo ⁊ stipticitas: ⁊ eius substantia est aerea terrea subtilis. Electio. Illud quod est melius est album velociter frangibile porosum valde splenas habens extremitates in cuius amaritudine inuenitur dulcedo ⁊ fractum habens frusta superposita ⁊ est femina Illud vero quod est masculum non est bonum ⁊ durum ⁊ nigrum ambo sunt mala valde. Natura. Calidum in primo siccum in secundo. Operationes ⁊ proprietates. Est resolutiuum incisiuum grossorum humoruꝫ aperitiuum omniuꝫ oppilationum subtiliatiuum. ⁊ dixerunt quidā in ipso est virtus stiptica ⁊ in principio gustus sui est quasi dulcedo deinde amaritudo. Apostēata ⁊ bothor Confert apostamatibus omnibus. Instrumenta iuncturarum. Datur in potu cum sirupo acetoso ad sciaticam. ⁊ est ex eis q̄ mundificant superfluitates neruorum proprietate que est in ipso ⁊ confert egritudibus lacertorum ⁊ casui. ⁊ potio ex illo fit tres kirates. ⁊ quum adest febris tunc datur cum mellicrato ⁊ iuleb. Membra capitis. Confert patientibus epilepsiam. ⁊ mundificat superfluitates cerebri proprietate que est in ipso. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confert asmati ⁊ vlceris pulmonis quando in potu datur cuꝫ rob ⁊ sit potio eius vsqꝫ ad aur. i. ⁊ quandoqꝫ ex eo in potu dantur tres anulusat cum aqua confert sputo sanguinis ex pectore. Membra nutrimenti. Confert icteritie ⁊ datur ad bibendum cum oxymelle ad apā splenis. Et quando solum masticatur ⁊ deglutitur ꝯfert dolori stōi: ⁊ eructuatōi acetose: ⁊ datur ī potu de eo ad dolorem epīs aureus. Membra expulsionis. Solutione educit humores grossos diuersos mrīe ⁊ phlgematis ⁊ colerē rubee quum sumitur ex eo ab aur. i. vsqꝫ ad .ii. proprie cum mellicrato. ⁊ quandoqꝫ iuuat medicinas solutiuas. ⁊ facit eas ꝑuenire vsqꝫ ad extrema corporis: ⁊ prouocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ sedat dolorem renuꝫ. ⁊ eius potio ad illud est aureus ⁊ confert prefocationi matricis. Febres. Confert tremori ⁊ febribus antiquis grossis quando bibitur ex eo aureus cū vino: ⁊ vsqꝫ ad gluticem drachme. Venena Quando ex eo in potu datur cū vino vsqꝫ ad aur. est magni iuuamenti ad illud. ⁊ fit ex eo emplm ad puncturā vermiū veneni fri.

¶ Capitulum de littora. B.

¶ De Blacte bizantie Capitulū. lxxxii.

Blacte bizantie qd ē. Sūt frusta silia vnguibus bōi odoris aromatica q̄ administrāt i fumigatōibus iqt Dia. ē de gn̄e ostracoꝝ. Assumūt ex isula q̄ ē i mari idie in loco eius vbi ē spica. ⁊ sūt ex eis q̄ sunt ex mari rubro ⁊ alie sūt babylonie nigriores ꝑue: ⁊ ambe sunt bōi odoris: ⁊ existio ꝙ ille q̄ sūt de mari rubro sūt ille q̄ noiant curascie. ⁊ dr̄ ꝙ ipse sūt adherētis carnis ⁊ cutis. ⁊ qn̄ꝫ cadit aliqd de albedie ⁊ plime eaꝝ sūt mechie: ⁊ extrahūtur ex gedde. ⁊ iste qdē medicāt ⁊ purgāt ⁊ fiunt bōe. Electio. Ex eis meliores sūt ille q̄ ad albedinē declināt iuēte i mari rubro: ⁊ in aliemē: ⁊ duobus maribus: sed babylonice sūt nigre ꝑue valde. vēditores vero mediciaꝝ dicūt ꝙ bōe ex eis sūt duoꝝ mariū, deīde me

chie: deinde algeddin. ⁊ fortasse aliqd cadit ex eis ad albedinē. Natura. Calida sunt ⁊ sicca in secundo: ⁊ earū siccitas fortasse vicina est tertio. Operatōes ⁊ ꝓprietates. Sūt subtiliatiue. Mēbra capitis. Earū suffumigatio confert epilēie. Mēbra expulsionis Ipsarū suffumigatio ericcat illā que habet prefocationem matricis. ⁊ quum bibuntur cum aceto mouent ventrem quodcunqʒ genus earum fuerint.

De Ben. Capitulum.lxxxiii.

Ben qd est. Est semē magnū maius cicere declinans ad albedinē quādā. ⁊ habet medulā lenē vnctuosā. Natura. Calidum in tertio siccum in secundo. Operationes ⁊ proprietates. Est mundificatiuū ⁊ ꝓprie ipsius medula. ⁊ incisiuum humiditatuʒ grossarū. ⁊ aperit cum aceto ⁊ aqua oppilationes viscerū. ⁊ in arbore ipsius est amaritudo plus ⁊ stipticitas: ⁊ propter illud ē in ipso virtus cauterizatiua: ⁊ eius cortex ē stipticꝰ plus et oleū ipsius non enumeratur a stipticitate. ⁊ in ipso toto est abstersio ⁊ icisio. Decoratio. Semen eius confert lentiginibus magnis ⁊ paruis. ⁊ pāno ⁊ morphee: ⁊ vestigiis vlcerum. ⁊ similiter eius oleum. Apostemata ⁊ bothor. Confert apatibus duris omnibꝰ quum ponitur i emplastris ⁊ verucis. Vulnera vlcera. Cōfert cū aceto vlcerationi ⁊ scabiei vlcerate ⁊ excoriatiōi ⁊ cōfert bothor lacteis ⁊ sahafati. Instrumenta iuncturarū. Calefacit neruos ⁊ lenificat spasmū ⁊ duritiem neruorum ⁊ proprie oleuʒ eius. Mēbra capitis. Abscindit fluxum sanguis stipsticitate sua ⁊ ꝯuenit oleum eius dolori auris ⁊ sonitui qui est in ipsa proprie cum adipe anatis. ⁊ decoctio radicis eius confer dolori dentium quum os ex ea collitur. Mēbra nutrimenti. Confert duritiei epatis ⁊ splenis quando bibitur cum aceto mistum ex eo pondes duarum. ʒ. ⁊ quando coniungitur cū frumento aut farina lilii. ⁊ aqua alkarati aut farina herbi: aut lupini. ⁊ fit ex eo emplastruʒ pleni. ⁊ ipsum quidem est malum stomacho faciens nauseam. ⁊ si bibitur ex eo aureus. i. cum melle facit vomere fortiter: ⁊ soluendo educit: ⁊ similiter eius fructus. Mēbra expulsionis. Aureus. 5. eius soluendo educit phl'a crudum cum bibitur cum melle ⁊ similiter eius oleum ⁊ similiter quum supponitur licinium infusum i ipso. Permutatio. Loco eius ponitur quantum ipsuʒ est de rubea ⁊ medietas sui de cortice casie lignee ⁊ decia ponderis eius de mace.

De Bedeoard. Capitulum.lxxxiiii.

Bedeoard quid est. Est spina alba: ⁊ est similis albaseketi. verūtū est vehementius alba ⁊ hʒ longiores spinas: ⁊ similantur spine eius folis amomi. verūtū sunt subtiliores ⁊ vehementius albe. ⁊ eius quidē stipes. qn̄qʒ peruenit ad duos cubitos. ⁊ eius flos ē purpureus ⁊ semē ipsius est sicut semē cartami. verūtū est vehementioris rotunditatis. Natura. In radice eius est infrigidatio ⁊ ericcatio cū resolutione quadā. Semē vero eius est calidū ⁊ subtile. ⁊ dixerunt quidā ꝙ tota est calida valde. Operationes ⁊ proprietates. In ipsa ē virtus resolutiua ⁊ apitiua. ⁊ proprie in semine eius. ⁊ in ipsa est retentio fluxus sanguinis. ⁊ eius retentio est eq̄lis. Apostemata ⁊ bothor. Confer apostematibus phlegmaticis propter illud qđ est i ipso de resolutione ⁊ contractione. quare fiat ex ea emplām: ⁊ ex radice etus proprie. Instrumenta iuncturarū. Confert spasmo propter illud qđ est de contractione equali cum resolutione ⁊ semen eius confer infantibꝰ qn̄ bibunt ipsum propter corruptionē in motibꝰ lacertorū. Membra capitis. Collutio oris facta ex succo eius sedat dolorē dentiū. Mēbra pectoris. Confert sputo sanguinis ⁊ proprie eius radix. Mēbra nutrimenti. Confert debilitati stōi ⁊ aperit oppilatōes. Mēbra expulsionis. Confert solutioni antique: ⁊ precipue stomatice: ⁊ proprie radix eius ⁊ ē prouocatiua. Febres. Valet febribus phl'aticis longis. ⁊ cuius causa est debilitas stōi ⁊ oībus febribus antiquis. Venena. Confert si masticetur: ⁊ postea superponat̄ pūcture scorpionis. Attrahit enim venenuʒ. ⁊ si bibitur semen eius confert morsure venenosorum reptilium. Permutatio. Loco eius in febribus ponitur fumus terre.

De balsamo. Capitulum.lxxxv.

Balsamus qd ē. Est arbor egypti nascēs in loco q dr̄ oculus solis: tm̄ cuius folia ⁊ odor rute similant̄: sed tamen ipsa declināt ad albedinē ⁊ eius statura est statura arboris euisci ⁊ eius qdē oleū est melius semine ipsiꝰ ⁊ semē fortius ligno ipsius in oībꝰ modis eiꝰ

Eius vero oleū sumit̄ ita vt incidat̄ cū ferro post ortū ascerabe. ⁊ aggregat̄ qḋ de eis resudat cū cotto. ⁊ neq̄ȝ pertransit in anno qḋ ē iter qnquagita vsq̄ȝ ad seragita libri. Electio. Expientia olei ipsius est congelatio lactis stati quū sup ipm̄ distillat̄. ⁊ pmistio ei⁹ cū aq̄. ⁊ inspissatio ipsius ⁊ cōseruātio sue soliditatis in aq̄: ⁊ ablutio ipsius a cotto ⁊ subtilitas odoris eius. Adulterat̄ āt cū oleo de pino ⁊ oleo de mastice. ⁊ cera dissolutis in oleo de alcāna. Et qd̄ ex eo melius est. ⁊ recens grossum āt ⁊ vetus nō hȝ virtutē. Natura eius lignū est calidū ⁊ siccū in ſo ipsius semē ē calidus eo paꝝ ⁊ oleū eius est calidius vtrisq̄ȝ: ⁊ est in principio tertii calm̄ ⁊ nō ē in ipso de calefactōe qḋ existiat. Operatōes ⁊ ꝓprietates. Aperit oppilatōes ⁊ cōfert visceribus grossis. Vulnera vlcera. Mūdificat vlcera ꝓprie cū ireos. ⁊ extrahit fracturas ossiuȝ Instrumēta iuncturaꝝ. Cōfert sciatice bibitū ⁊ ꝓpter spasmū bibit̄ eius decoctio. Mēbra capitis. Cōfert vlceribus capitis ⁊ mūdificat ipm̄. ⁊ cōfert epl̄ie ⁊ vertigini. Mēbra oculi. Abstergit pānū eius ipsuȝ ⁊ eius oleū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Lignū eius ⁊ ipsius semē cōferūt dolori vtroꝝ q̄ȝ lateꝝ ⁊ cōfert asmati grosso ⁊ stricture anhelitus ⁊ dolori pulmōis ⁊ cōfert semē eius pipneumōie frigide ⁊ tussi ⁊ sil̄r ipsius oleuȝ. ⁊ ad sūmū ē iuuatiuū visceꝝ q̄ sunt super myrach. Mēbra nutrimēti. Cōfert debilitati digestiōis ⁊ ipsius decoctio dissoluit malitiā digestiōis. ⁊ mūdificat stōm ⁊ cōfortat epar. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinā ⁊ cōfert dolori pūgitiuo. ⁊ cōfert dolorib⁹ matricis. ⁊ exiccat humiditates eius vaporatū ⁊ bibitū ⁊ cōfert ipsius frigori. ⁊ extrahit embrionē. ⁊ secūdinā ⁊ cōfert quū ex eo fit suffūigatio oibus doloribus matricis ⁊ ipsius decoctio apit os matricis. ⁊ ceratū ex ipso cuȝ oleo rosaceo ⁊ cera cōfert frigori matricis. ⁊ est iuuatiuū difficultati vrine. Febres. eius oleū aufert rigores. Venena. Resistit venenis ⁊ confert morsure vipere. ⁊ eius oleum confert hyusquiamo quum bibitur cuȝ lacte ⁊ venenosiꝫ ⁊ proprie scorpionibus.

¶De Been. Capitulum .lxxxvi.

Een qd est. Frusta aspera q̄ sunt radices ⁊ siccitate cōtracte carnose ⁊ sunt duaꝝ spēꝝ quaꝝ vna est alba. ⁊ altera est rubea. Natura. Calidū est ⁊ siccū in secūdo. Decoratio. Est ipinguatiuū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfortat cor valde ⁊ cōfert tremori cordis. Mēbra expulsionis Manifeste augmentat sperma. Permutatio. Loco eius ponitur quantum est ipm̄ euderi. ⁊ medietas ponderis eius ligne auis.

¶De Berengesis. Capitulum .lxxxvii.

Erengesis est abrotanū. Et est planta similis absinthio cui inest humiditas viscosa. ⁊ eius qdē est vna spēs tyrsos hn̄s breuiores ⁊ minora folia etiā sunt ei folia minuta parua subtilia alba ⁊ citrina ⁊ apparet in estate. Jnqt Gal. sunt due herbe vicini saporis noiate hoc noie. Natura. Calida ⁊ humida est in primo. Operatōes ⁊ ꝓprietates Est subtiliatiua aperitiua valde cuius emplastꝝ ꝓhibet attractionē materieꝝ ad m̄bra Mēbra capitis. Confert soda frigide loco emplastri superposita ⁊ embrocata: ⁊ i aq̄ cocta fit magis secura ⁊ confert oppilatōi narium ⁊ corrize. Membra expulsiōis. Frāgit lapidē in renibus ⁊ prouocat menstrua sedendo in eius decoctione. ⁊ confert vlcerib⁹ eius ⁊ eiicit secundinā ⁊ fetū ⁊ confert coadunationi oris matricis: ⁊ aperit ipȝ ⁊ duritiei eius bibita ⁊ more emplastri supposita ⁊ potat̄ ex ea vsq̄ ad .3. v.

¶De baurach. c. lxxxviii.

Aurach quid est. Est fortius sale ⁊ ē ex genere virtutis eius. sed stipticitas non inest ei ⁊ quando aduritur in ostraco super carbones inflammatos donec assef. Electio Ex eo melius est armenum leue lamiosū frangibile spongiosum album. aut purpureū aut roseum mordicatiuum. ⁊ comparatio q̄dem aphricani ad reliqua baurach est comparatio baurach ad salem. sed baurach non comeditur nisi propter magnam causam. et spuma baurach est subtilior q̄ȝ baurach: ⁊ in eius virtute ⁊ ex ea melior est spūa marmorea facile frangibilis. Natura. Calidum ⁊ siccum in fine secundi ⁊ eius siccitas fortas se declinat ad tertium. Operationes ⁊ ꝓprietates. Abstergit fortiter lauat ⁊ proprie aphricanum ⁊ mundificat ⁊ excoriat ⁊ incidit humores grossos ⁊ in baurach quidem ē stipticitas pauca cum abstersione bona propter sui salsedidem nisi in aphricano. Jn eo. n. non est stipticitas. sed abstersio pura multa ⁊ i sale ē stipticitas. ⁊ non est in ipso nisi resolutio parua. Decoratio. Attenuat capillos puluerizatum super eos. ¶Et quando

ex eo fit emplastrum attrahit sanguinem ad illud quod apparet de corpore ⁊ facit vt color sit bonus ⁊ confert. sed fortasse denigrat eius plĩma comestio colorem. Vulnera ⁊ vlcera. Confert pruritui ꝓpterea ꝙ resoluit virtus ⁊ proprie aphricanum cum aceto ⁊ ꝯfert etiam scabiei. Instrumenta iuncturarum.

Facit ex eo ceratum paralysi proprie postreme: ⁊ precipue quum iam declinat ⁊ confert corrosioni neruorum. Mẽbra capitis. Cõfert furfuribus ⁊ quum spuma eius cum melle distillatur in aurem mundificat ⁊ aperit ⁊ confert surditati. ⁊ cum vino aut cum sirupo cum isopo confert sonitui. Membra nutrimenti. Est malum stõ corrumpens ipsũ et aphricanum cõmouet vomitũ. ⁊ si non faceret vomere eẽt plus incisum humoꝝ stõi q̃ꝫ reliqua baurach. ⁊ ex eo q̄dem cum ficubus fit emplm̃ hydropisi ⁊ extenuat eam. Mẽbra expulsionis. Soluit quum superponitur ⁊ qñ cõedit̃ cum ruta ⁊ cymino: aut decoctione rute ⁊ aneti sedat dolorem ventris pungitiuum. ⁊ cum hoc ⁊ similibus vincit salem ⁊ bibitum cum q̄busdam medicinis interficientibus vermes educit eos ⁊ similiter quum linitur ex eo venter ⁊ sumẽ. ⁊ sedet q̄ linitus ẽ iuxta ignẽ interficit eos. ⁊ per hec ⁊ silia distiguit̃ inter ipsum ⁊ salem. Venena. Cõfert oẽ baurach ⁊ precipue aphricanũ prefocationi fungoꝝ valde siue sit adustũ. ⁊ silr̃ eius spuma ⁊ potus cũ adipe asini. aut suis sup morsum canis. bibit̃ cũ aq̃ fr̃a ꝓpter potũ cãtaridaꝝ. ⁊ qͦd ex eo noiat̃ baurachiũ nitꝝ bibitur cum aniuden ꝓpter nocumẽtũ sãguis tauri.

De Bulbo. Capitulum.lxxxix.

Bulbus q̄d est. Est cepe. qͦd comeditur paꝝ silr̃ cepe narcisci ⁊ eius folia sunt similia foliis porri ⁊ ipsius rosa est similis viole ⁊ est q̄dã eius spẽs q̃ cõmouet vomitũ. Quidã vero dixerunt ꝙ ipse est cepe azir. ⁊ dixer̃t q̄dã alii nõ. sed est de genere porri ⁊ vr̃ ꝙ sit anagalis permutemus ergo intẽtões ab hoc

Natura. Propinquus est nature cepe. ⁊ fortasse est siccus in p̊ cũ hũiditate supflua

Operatiões ⁊ proprietates. Est inflatiu⁹ ⁊ sudatiuus ⁊ exasperat linguã. Decoratio

Linit̃ sup pannũ ꝓprie in sole ⁊ confert ⁊ similr̃ confert vestigiis vlceꝝ ⁊ est exasperans palatũ ⁊ linguã ⁊ linit̃ cũ vitello oui super verucas ⁊ cũ oxymelle super vlcera leuia. Vulnera ⁊ vlcera. Quãdo assat̃ cũ capite piscis ⁊ aloe ⁊ ponitur super vulcus mẽti eradicat ipsum. Instrumenta iuncturaꝝ. Cũ ex eo fit emplm̃ cũ aceto est conueniens attritiõi medii lacertoꝝ ⁊ fit ex eo emplm̃ podagre ⁊ doloribus iuncturaꝝ. ⁊ fit ex ipso solo emplastꝝ tortioni neruoꝝ et est emplm̃ vnguis et auris et filiuꝫ et fit ex eo emplm̃ cuꝫ sauich.

Mẽbra capitis. Est medicamẽ furfurib⁹ et vlceribus capitis. et linitur super plagas capitis que non sunt fractio et ꝑmiscet̃ cum vitello oui et linitur. Mẽbra oculi. Solus administret̃ et cũ vitello oui et quũ adiũgit̃ ei acetũ est medicamen bonũ ad garab ⁊ a᷑patibus lachrymaliũ. Mẽbra nutrimenti

Qui ex eo est dulcis et rubeus est bonus stõ et fit ex eo emplm̃ cũ melle dolorib⁹ stõi et amarus est melior et digerit cibũ et multiplicat̃ eius nutrimentũ in ipso licet nõ fit nutrimentũ suũ laudabile et precipue eius qͦd est crudũ et qñ nõ digeritur pungit et inflat

Mẽbra expulsiõis. Exiccat coitum.

De Bugenis. Capitulum.cl.

Bugenis quid est. Magis quod ex ea administrat̃ est radix eius. et ipsa q̄deꝫ habet gummam et succum et eius gumma est fortior succo ipsius et quandoqꝫ permiscetur cum oleo et muri et pauco vino et concutitur donec grossum fiat et secundum quantitatem equalitatis quam habet grossitie est eius bonitas. Natura. Est calida in tertio sicca in ipso. Operationes et proprietates. Est resolutiua. Vulnera et vlcera. Abradit ossa corrupta propter vehementiaꝫ desiccationis et mundificat vlcera. Instrumenta iuncturaꝝ. Conueniens est neruis.

Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert superfluitatibus grossis in pectore: ⁊ conuenit pulmoni ⁊ vlceribus eius bibita ⁊ suffumigata. Membra nutrimenti. Cõfert duritiei splenis.

De Busuro. Capitulum.cli.

Busurum ⁊ baluum quid sunt. Nota sunt. Nã. Frigida sunt ⁊ sicca in secundo. ⁊ albusurum magis est stipticus quã cassab. Operationes ⁊ proprietates. Inflant ⁊ proprie cum post ipsa bibitur aqua: ⁊ quum sunt dulcia faciunt euenire rugitum plurimũ ⁊ faciunt euenire oppilationes i viscerib⁹. et decoctio albusuri sedat iflãtõeꝫ cũ ꝯfuatõe caloris ĩnati. et plĩm⁹ vsus amborũ gñat i corpore humores grossos. Membra

capitis. ¶ Albusurū facit soda ⁊ inebriat plurimū ⁊ ambo sunt bona carni q̄ est inter dentes ⁊ gingiuas. Membra anhelitus et pectoris. Ambo sunt mala pectori ⁊ pulmoni. Membra nutrimenti. Preparant stomachum ⁊ faciunt contingere oppilationes epatis ⁊ ipsorum digestio est tarda: ⁊ frāgibile est minoris digestionis: ⁊ nutrimentū ipsorum est paruum ⁊ algesaguerui est minoris tarditatis. Membra expulsionis.

Vnūquodqȝ eorum stringit ventrem ꝓprie quum miscetur cuȝ vino pontico: aut cū aceto ⁊ albala facit abundare lac; ⁊ quando bibitur cum aceto pontico prohibet fluxum matricis. ⁊ prohibet fluxū sanguinis hemorroidaꝝ. Febres. Vsus eorum plurimus facit cadere in tremorem ⁊ horripillationem.

¶ De Buncho. Capitulum. xcij.

Vnchum quid est. Est res delata de iamen. Quidam autem dixerūt ꝙ est ex radicibus anigailen quū mouetur ⁊ cadit. Electio. Melius est citrinuȝ ⁊ leue boni odoris. Album vero ⁊ graue est malum. Natura. Est calidū ⁊ siccū in primo. secundum quosdā est frigidū in primo. Operationes ⁊ proprietates. Confortat membra. Decoratio. Mundificat cutem et exiccat humiditates q̄ sunt sub ea: facit odorem corporis bonū: ⁊ abscindit odoreȝ psilotri. Membra nutrimenti. Est bonum stomacho.

¶ De Batheca. Cap. xciij.

Atecha quid est. notum est. Natura. ¶ Frigida est in principio secundi: ⁊ humida in fine eius ⁊ quum eius semen desiccatur non est humectatiuum. imo desiccat ī primo ⁊ eius radix est desiccatiua. Operationes ⁊ proprietates. Que matura est est subtilis ⁊ imatura est spissa. Batecha ꝑterea cimericia matura in natura existit cucumeris: ⁊ in ipsa est apertio quocunqȝ modo sit Melo autem melioris: est humoris q̄ȝ reliq̄ ⁊ eius caro est digestiua abstersiua: ⁊ proprie eius semen. matura vero ⁊ immatura ambe sunt abstersiue: ⁊ semē eius ē fortioris abstersionis. ⁊ ipsa quidem conuertitur ad quēcunqȝ humoreȝ quem in stomacho inuenit: ⁊ est ad phl'a vehementius decliuis q̄ȝ sit ad choleram: qualiter ergo ad mľiaȝ. melo vero nō cōuertitur velociter. Decoratio. Mūdificat cutem ⁊ proprie semē eius: ⁊ illud qđ est in interiori parte ipsius etiam confert pānno ⁊ morphee ⁊ furfuribus: ⁊ proprie quādo cōficitur qđ est eius interius sicut est đ oleo de frumēto ⁊ exiccat in sole. Mēbra oculi.

Fiat vt cortex eius fronti adhereat: ⁊ prohibet fluxum ad oculū fieri. Membra nutrimenti. Est vomitiua: ⁊ proprie radix eius. Nam due. ȝ. eius cum vino mouent vomitū sine labore quuȝ bibit ex eis obolus. Quūqȝ batecha non digeritur bene generat coliricā passionem melo autem est tarde digestionis nisi quando comeditur cum eo qđ est interi⁹ eius. ⁊ ipsius quidem nutrimentum est: rectius ⁊ eius humor est ꝯuenientior. oportet preterea vt cibū sequatur alium batecha eniȝ si non sequitur aliquid aliud facit nauseā ⁊ vomitum. post autem ipsum calefactus bibat oxymel: ⁊ humectatus olibanuȝ aut ȝinȝiber nutritum ⁊ vinum. Membra expulsionis

Prouocat vrinam qđ ex eo maturuȝ est ⁊ crudum ipsius. ⁊ cōfert lapidi in renibus ⁊ vesica quū est paruus ⁊ precipue lapidi renū ⁊ melo quidem est minoris penetrationis et est magis abstersiuus ⁊ velocioris descensionis ꝑcipue qui est mollis. Venena. Quū corrumpit in stomacho cōuertit ad naturaȝ venenosam. oȝ ergo vt quuȝ grauat extrahat velociter.

¶ De Bule. Capitulū. xciiij.

Vle quid est. Dixit alkanȝi ꝙ est cucumer indus. ⁊ ē similis cucumeri capparis. ⁊ similis ȝinȝiberi. ¶ Natura. ¶ Calidū est ⁊ siccum in secundo. ⁊ apud quosdā in tertio. ¶ Operationes ⁊ pproprietates. ¶ Est stipticus confortans viscera. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Confert duritiei neruorum ⁊ humiditati eorum ⁊ egritudinibus ipsoruȝ frigidis sicut paralysi ⁊ torture. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Accendit igneȝ stomachi ⁊ cōfert vomitui ⁊ intrat in algeguarset. ¶ Mēbra expulsionis. ¶ Constringit ventrem ⁊ siccat ventositatem.

¶ De Belliricis. Capitulum. xcv.

Ellirici quid sunt. Sunt propinqui nature emblicorum. ⁊ eorum medulla est dulcis propinqua albundacha. ¶ Natura. ¶ Frigidi sunt in primo sicci in scđo. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ In ipsis est virt⁹ subtiliatiua: ⁊ virtus cōtractiua. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Confortant stomachum cum aptatione ⁊ aggregatione ⁊ prohibent mollificationem eius: ⁊ humiditatem ipsius: ⁊ nihil est ꝙ ita preparet stomachum sicut ipsi.

¶ Membra expulsionis. ¶ Fortasse stringũt ventrẽ: ⁊ apud quosdã leniunt ventrẽ tantuz ⁊ est manifestum. ⁊ ipsi quidem conferunt in testino recto. ⁊ ano.

¶ De Bederẽzego. Capitulum. xcvi.

Ederẽzeguz quid est. ¶ Natura. ¶ Est calida ⁊ sicca in secundo. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Confert omnibus egritudinibus phl'aticis ⁊ m'kicis. ¶ Decoratio. ¶ Efficit odorem oris bonum. ¶ Vulnera. ⁊ vlcera. ¶ Confert scabiei m'kice. ¶ Mẽbra capitis. Confert oppilationibus cerebri: et remouet fetorẽ oris. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Lenificatiua est ⁊ confortatiua cordis aufert tremorem cordis. Membra nutrimenti. Juuat digestionem ⁊ confert singultui. Permutatio. Loco eius ponitur in lenificãdo pondus ipsius de seta ⁊ due tertie ponderis ipsius de cortice citri.

¶ De Baurach kebuli. Capl'm. xcvij.

Aurach kebuli quid est. Est semen sendium: aut indum: ⁊ habet duas species quarum vna est parua absque rugis: ⁊ alia magna cum rugis: ⁊ earuz melior est parua. Instrumenta iuncturarum. Eradicat phl'a ex iuncturis. Membra expulsionis. Soluit ex intestinis vermes ⁊ ascarides: ⁊ est in hoc valde bona.

¶ De Beheremigi. Capitulum. xcviij.

Eheremigi quid est. Est ex aromaticis ¶ Operationes ⁊ proprietates. Resoluit inflationem in omni loco eius embrocatio. Membra capitis. Eius flos est bonus vẽtositatibus grossis in capite: ⁊ quuz eius folia odorantur similiter. Membra expulsionis. Soluit ventrem.

¶ De Buzeiden. Capitulum. xcix.

Vzeidem quid ẽ. Est medicina lignea inda in q̃ est virtus similis virtuti been. Electio. Illa que ex ea bona est: est alba grossa multarũ linearum aspera. lenis vero ⁊ tenuis ligni: ⁊ pauce albedinis est mala: et adulterant eaz cũ luabati barbarica. Natura. Calida est in secundo sicca in primo. Operationes ⁊ proprietates. Est subtiliatiua. Instrumenta iuncturarum. Cõfert dolori iuncturarum ⁊ podagre. Membra expulsionis. Augmentat coituz. Venena. Confert venenis.

¶ De Buckda. Capitulum. c.

Vkida. ¶ Natura. Frigida est. Operationes ⁊ proprietates. Est abstersiua et est in ipsa stipticitas: ⁊ i tectis. ⁊ in fructu ei⁹ est humiditas. Decoratio. Abstergit faciem. Vulnere ⁊ vlcera. Ponitur trita super vlcera ⁊ scabiem ⁊ conglutinat plagas p̲p̲ stipticitatem ⁊ abstersionem suam: ⁊ proprie cortex arboris eius ⁊ aspergitur cuz aqua sua. ⁊ fit embroca cũ decoctiõe radicis eius ⁊ foliorum etiaz ipsius super ossa fracta. Membra expulsiõis. Cortex eius grossus soluit phl'a quando bibitur ex eo aur'e cũ aqua frigida ⁊ vino.

¶ De Bibar. Capitulum. ci.

Ibar quid est. Est illa que vocatur keusem. s. oculus vacce. rosa eius citrini coloris: rubea in medio: grossior rosa camemille. Natura. Calida in scd'o sicca in p'rio. Membra capitis. Eius odor confert ventositatibus grossis in capite.

¶ De Busiri. Capitulum. cij.

Vsiri. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Resoluit proprie cuius flos est bene apparens ⁊ abstergit cum equalitate. Decoratio. Siluestris habẽs florem bene apparentem rubificat capillos. Apostemata ⁊ bothor. Decoctio foliorum illius confert ap̃atibus. Vulnera ⁊ vlcera. Cuz melle more empl'i poni' super vulnera ⁊ vlcera. Instrumenta iuncturaruz. Eius decoctio confert attritioni lacertorum. Membra capitis. Colluitur os cum decoctione eius propter dolorẽ dentiũ. Mẽbra oculi. Eius decoctio cõfert ophthalmie calide. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Decoctio ipsius cõfert tussi antique. Mẽbra expulsionis. Habens folia alba. ⁊ albẽs folia nigra cõferunt sokoni vetuste.

¶ De Babeche. Capitulum. ciij.

Abeche q'd est. Similis est virtuti lentiũ ⁊ ẽ difficilioris digõnis. Natura. ¶ Est equalis declinãs ad siccitatẽ. Operationes ⁊ proprietates. Est stiptica sicut lens. ⁊ generat m'kiam. Apostemata ⁊ bothor. Est bona vtrisq3 ⁊ fit ex ea empl'z hernie ⁊ rupture infantium. Mẽbra expulsionis. Stringit ventrem.

¶ De Besceguascen. Capitulum. ciiij.

Esceguascen quid est. Est coriandrum putei ⁊ p'sice est besceguascen ⁊ syriace est capillus porcinus: ⁊ arabice ẽ capillus algul. ⁊ est herba parua cui⁹ ortus est i saltibus

ꝛ cursibus aquaꝝ. ꝛ fluminũ: ꝛ intus i puteis ꝛ est similis coriãdro humido: sed eius thyrsi ad rubedinẽ ꝛ nigredinẽ declinãt sine stipite existẽs. ¶ Natura. ¶ Sak. est eq̃lis. Ego ãt dico ꝙ fortasse declinat ad caliditatez valde paꝝ ꝛ siccitatẽ. Operatiões ꝛ ꝓprietates.

Est resolutiuus subtiliatiuus apitiuus: et in ipso est stipticitas ꝓhibens cursuz. ꝛ qñ ꝑmiscet cibo galloꝝ ꝛ coturnicũ facit eos fortes ꝛ ad dimicandũ ꝛ ad interficiendũ. Decoratio. Eius cinis cũ aceto ꝛ oleo cõfert alopitie ꝛ tyrie: ꝛ ipse cũ oleo mirtino ꝛ vino ꝓlongat capillos: ꝛ ꝓhibet eoꝝ casuz. Apostemata ꝛ bothor. Cõfert aldubellet ꝛ delet scrofulas. Vulnera ꝛ vlcera. Cõfert fistulis ꝛ vlceribus fraudulentis ꝛ humidis.

Membra capitis. Eius cinis cõfert furfuribus. Membra oculi. Cõfert algarab.

Membra anhelitus ꝛ pectoris. Cõfert pulmoni purgãdo ip̃m valde. Mẽbra nutrimenti. Confert cũ vino fluxui sup̃fluitatum ad ventrẽ ꝛ stomachum ꝛ cõfert dolori splenis. ꝛ cõfert ictericie. Membra expulsionis. Prouocat vrinã: frangit lapidẽ ꝓuocat menstrua: ꝛ extrahit secundinã: ꝛ purgat mulierẽ fetã: ꝛ abscindit fluxum sanguis ꝛ apud plures stringit ventrẽ: ꝛ secundũ filiũ mesaurgue soluit. Venena. Ipse cũ vino confert morsibus serpentũ ꝛ canis rabiosi ꝛ venenosis alijs. Permutatio. Loco eius in asmate ponit̃ pondus ipsius de flore viole cum medietate ponderis ipsius de succo liquiritie.

¶ De Bedarũgi. Cap. cv.

Edarũgi quid est. Est ozimũ fluuiale ꝛ dicũt hoies quidã ꝙ est bedarambina: ꝛ est alnch ꝛ est notũ. ꝛ oleum eius in po^a est oleum alcheiri verũtamẽ est debilius eo: ꝛ i ipso quidẽ sunt virtutes contrarie. Natura. Calida est i primo declinãs ad sc̃oz siccuz in primo. ꝛ in ipso est hũiditas superflua cuius fortassis humiditatis summa ad sc̃m declinat nõ in substãtia. Operationes ꝛ ꝓprietates. In ipso est stipticitas ꝛ sol̃o. contrahit enim nisi inueniat superfluitatẽ prepa ratam. Si aũt inuenit humorẽ soluit: ꝛ in ipso sunt resol̃o: ꝛ digestio: ꝛ inflatio: ꝛ velocitas ad putrefactionẽ: ꝛ generat humorẽ malum mel̃icum: ꝛ eius semẽ confert ei in quo generatur mel̃ia. Apostemata ꝛ bothor. Confert qñ cuz aceto ꝛ oleo ro. linitur sup ap̃ata calida. Mẽbra capitis. Eius succus distillatus cõfert fluxui sanguinis ex naribus ꝑcipue cũ aceto vini ꝛ canfora: ꝛ facto licinio ꝛ intincto in ipso ꝛ remouet stuporẽ dentiuz. ꝛ est ex eis q̃ sedãt sternutationez in cõpl̃one vna ꝛ mouet eã in ꝯpl̃one alia. Membra oculi. Cõfert pulsationi oculi more empl̃i suppositũ. ꝛ facit ꝓuenire tenebrositatẽ visus comestũ: ꝓpterea quia cõmouet humiditatẽ eius. ꝛ ꝯturbat eã ꝛ eius succus confortat visum facto collyrio ex ea. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Confortat cor valde: ꝛ desiccat pulmonẽ ꝛ pectus: ꝛ sacraiati ex aqua eius confert stricture anhelitus: ꝛ eius aqua est bona sputo sanguinis: ꝛ facit abũdare lac.

Membra nutrimenti. Difficilis est digẽonis ꝛ putrefactiõis velocis: ꝛ est malũ stomacho proprie folia eius. Mẽbra expulsionis. Cõstringit ꝙ si inuenerit humorẽ ꝑparatũ soluit ꝛ ꝓuocat ꝛ nocet ano: ꝛ eius semen confert difficultati vrine. Venena.

Ponit̃ sup puncturã vespe ꝛ scorpionũ ꝛ draco marini.

¶ De Bertanichi. Cap. cvi.

Ertanichi quid est. Dicit̃ ꝙ est acror: ꝛ dicit̃ ꝙ est foliũ ꝙ assil̃atur folijs acetose siluestris. verũtñ est vicinor nigredini ꝛ est grossior. Operationes ꝛ ꝓprietates. Eius folia sunt stiptica. Vulnera ꝛ vlcera. Cõsolidat vulnera ꝛ vlcera. Mẽbra capitis.

Eius succus est melior res vlceribus antiquis que sunt in ore ꝛ alcola. ꝛ oz vt fiat ex eo rob: ꝛ confert alcola.

¶ De Bilomom. Capitulum. cvij.

Ilomon qd̾ est. Est alfarfac siluestris: ꝛ est ex titimalis: ꝛ eius semẽ est igneũ sicut sunt titimala. Membra expulsionis. Soluit.

¶ De Bebilisi. Caplm. cviij.

Ebilisi. quid est. Est illud qđ dicit̃ papauer cordosum ꝛ spumosum: ꝛ ip̃m efficit operationẽ titimali in sol̃one sua. Natura. Calidũ est multũ. Membra expulsionis. Soluit sicut titimali.

¶ De Benec guariden. Capituluz. cix.

Enec guaridẽ. ¶ Mẽbra expulsionis.

¶ Cõfert doloribꝰ matricũ ꝛ renũ post q̃z eius frangit̃ resol̃o cũ oleo: ꝛ cera ꝛ vitello oui q̃re nõ idurat̃ ꝛ ꝓuocat vrinã ꝛ mẽstrua ꝛ facit abortuz: ꝛ cũ cordumeni valet hemorroidibus. Febres. Confert rigori. Venena. Confert venenis que sunt ex venenosis minoribus. Permutatio. Loco eius ponitur chossore.

¶De Barasican. Capitulum.cx.

Arasican quid est. Est bedelkeṝ ex cuius semine nigri armillas faciunt ⁊ est herba. Gal.calida in principio primi: sicca in secundo.

¶De Bithar. Capitulum.cxi.

Ithar quid est. Est virga pastoris: et nos quidem narrabimus proprietates virge pastoris capitulo de hain.

¶De Beusderbendio. Capitulū.cxij.

Eusderbendium quid est. Est collyriuȝ album allatum de armenia. ¶Apostemata ⁊ bothor. ¶Administratur in apatib⁹ calidis ⁊ bothor calidis. ¶Instrumenta iuncturarum. ¶Fit empl̄m ex eo sup podagrā calidam.

¶De Balaustia. Cap.cxiij.

Alaustia quid est. Est flos granati siluestris persici: aut egyptij. ⁊ ipsa quidem quandoqȝ est rubea: ⁊ quādoqȝ est alba: ⁊ qn̄ qȝ rusea. ⁊ succi eius nā est sicut succi barbe hyrci. Inquit paulus. virtus eius ē sicut virtus pulpe granati. ¶Natura. ¶Frigida est in fine primi. s. in 2o. ¶Operationes ⁊ ꝓprietates. ¶Glutinatiua est ⁊ retinet fluxum ⁊ generat mēiam. ¶Decoratio. ¶Bona ē gingiue sanguinee. ¶Vulnera ⁊ vlcera. ¶Consolidat plagas ⁊ vlcera antiqua ⁊ albocor et percussionē puluerizata. ¶Apostemata ⁊ bothor. ¶Fit ex ea empl̄m qđ adheret rupture ¶Membra capitis. ¶Fortes efficit dentes motos. ¶Membra anhelitus ⁊ pectoris. ¶Prohibet fluxuȝ sanguinis. ¶Mēbra expulsionis. ¶Stringit ⁊ confert vlceribus intestinorū ⁊ fluxui matricis: fluxui sanguinis. ¶Permutatio. ¶Loco eius ponitur cortex glandis ⁊ caput granati.

¶De Butyro. Capitulum.cxiiij.

Vtyrum. ¶Natura. ¶Calidum est ⁊ humidum in primo: ⁊ eius gradus in humiditate est altior. ¶Operationes ⁊ proprietates. ¶Est maturatiuum resolutiuum mollificatiuum: ⁊ eius resol̄o est in corporib⁹ medijs non duris: ⁊ in corporibus teneris ē cum facilitate. ⁊ eius fumus exiccatiuus est: ⁊ est sedatiuus. dolorum interiorum: ⁊ materierum effusaruȝ ad membra. ¶Decoratio. ¶Linitur ex eo corpus ⁊ venter ⁊ nutrit ⁊ impingat. ¶Vulnera ⁊ vlcera. ¶Confert vlceribus neruoruȝ ⁊ implet vlcera. ⁊ purgat ea. ¶Membra capitis. ¶Bibunē cum eo medicine que sunt ad exituras velaminum cerebri ⁊ ad apostemata radicum auriuȝ ⁊ nariū ⁊ oris: ⁊ ad apostemata gingiue ⁊ ad cola: et linitur ex eo caro gingiuarum infantium: ⁊ fit facilis ortus dentium. ¶Membra anhelitus ⁊ pectoris. ¶Confert tussi sicce ⁊ frigide proprie cum amigdalis ⁊ zuccaro. ⁊ similiter in pleurisij ⁊ peripneumonia ⁊ sputum facit facile ⁊ maturat: ⁊ similiter cū oleo amigdalino est eius maturatio plurima. Solum autem quum est eius mūdificatio est minor maturatione eius: ⁊ cum zuccaro est ecōuerso. ⁊ prohibet sputū sanguinis ⁊ confert vomitui sanguinis ⁊ saniei quū ex eo lambiē quantitas. ʒ. i. s. cū melle. ¶Mēbra expulsi ōis. ¶Lenificatiuū est ⁊ plurimus vsus eius soluit: ⁊ fit ex eo clistere ad apata calida ⁊ dura in intestinis: ⁊ matrice ⁊ testiculis: ⁊ poniē in medicinis vulnerū orificij vesice. ¶Venena ¶Resistit venenis precipue quum ex eo linitur morsus vipere.

¶De Barba hircina. Capitulum.cxv.

Arba hircina quid est. In ipsa est parū caliditatis et frigiditatis: ita ꝙ tepefacit caliditatem eius: ⁊ quasi nō fit vehementis frigiditatis. imo frigiditas eius est in fine primi: ⁊ siccitas eius est vehemens perueniens ad tertium. ¶Operationes ⁊ proprietates. ¶Est stiptica vsqȝ ad terminū: ⁊ radix eius est fortioris stipticitatis: ⁊ ponitur in tyriaca ad constringēda mēbra ⁊ succus eius est i stipticitate seminis rosarum. ¶Vulnera ⁊ vlcera. ¶Folia eius quum exiccantur consolidant ⁊ conferūt vlceribus antiquis: ⁊ ei⁹ flos in omnibus illis est fortior. ¶Membra capitis. ¶Radix eius est ex medicinis abstergentibus sorditiem auris ⁊ exiccantibus vlcera eius ⁊ conferentibus odoratiui. ¶Membra anhelit⁹ ⁊ pectoris. ¶Flos ⁊ folia ⁊ radix ei⁹ qđcunqȝ fuerit quū bibiē cū aqua ordei vlceribus pulmōis ꝯfert ⁊ succus eius sputo sanguinis. ¶Mēbra nutrimēti. ¶Cōfortat stomachū ⁊ prohibet effusiones materieruȝ ad ipm: ⁊ proprie succus eius. ¶Mēbra expulsionis. ¶Est fortior medicina ad vlcera intestinoꝝ qn̄ bibitur aut flos eius ꝓprie: aut succus eius cū vino ad fluxuȝ sanguinis ex matrice in modū empl̄i suppositus aut bibitus.

¶De Bdellio. Capitulum.cxvi.

Dellium iudaicū ⁊ bdelliū mechiū qd est. Bdelliū iudaicū: aliud est siculum: ⁊ aliud arabicū qđ est aliud a bdellio palmarū

siluestrium τ ambo sunt ex palmis siluestrib⁹. Mechiuz aūt est ex fructu arboris palmarū siluestrium. ¶ Electio. ¶ Melior duarū gūmarū est illa q̄ est varia clara:τ amari sapo-ris τ est mūda a lignis:τ est facilis resolonis boni odoris:cuius fumus habz odorē picis τ quū antiquaē bdelliū iudaicū egredit a lenifi catione ad exiccationē. ¶ Natura. ¶ Mechium est frigidū τ siccuz:τ aliud est calidūz in fine primi lenitiuū τ ꝓprie siculum:τ arabicuz exiccat tēpus. ¶ Operationes τ ꝓprietates. ¶ Resoluit ita ꝙ sanguinē congelatū: τ est lenificatiuū maturatiuū disrumpit ventositates. Et siculū est vehemētis lenificatio nis.τ arabicū ē siccius eo nisi recēs. ¶ Apostemata τ bothor. Resoluit apata dura:τ proprie dissolutum cum saliua ieiuni:τ similiter resoluitur reliqua frigida.τ mechiū qđ nō est ex fructu palmarū siluestriuz:τ ē bdellium iudaicum aufert scrofulas:τ bibitur de coctum ad apata intrinseca τ dura. ¶ Vulnera τ vlcera. ¶ Liniē cuz aceto sup̄ sahafat. ¶ Instrumenta iuncturarum. ¶ Confert cōtusioni lacertoruz:τ spasmo:τ duritiei neruorum.τ coagulationi ipsoruz. ¶ Membra anhelitus τ pectoris. ¶ Confert doloribus cāne pulmonis:τ apatibus eius:τ cōfert tussi antique:τ doloribus lateris τ arabicuz confert apatibus epiglotis τ gutturis. ¶ Membra expulsionis. ¶ Confert hemorroidibus bibitum τ superpositum τ suffumigatum:τ retinet sanguinem earum:τ confert lapidi renū. τ q̄n̄do poniē in solutiuis prohibet abrasiōm intestinorum:τ prouocat vrinam τ mēstrua. τ de mechio etiam existimatur ꝙ ipsum pronocet.sed non dubitatur quin ipsum stringat τ frangat lapidē. Bdellium vero arabicum clarum rubeum quando teritur ex eo quantitas duorum auř.τ bibitur cum aqua mellis minuit phlā:τ bdelliū vtrunqz resoluit ramicem aque τ aperit os matricis clausuz τ educit fetum:τ mundificat matricem: τ resoluit apostemata aui τ testiculorum: ¶ Venena. ¶ Confert morsibus venenosorum.

¶ De Butyro. Capitulum.cxvij.

Butyrum recens quid est. Est faciens operatiōes butyri crudi:τ fortius ī maturatione τ mollificatione:τ lenificatione; et calefactione.permutem us ergo đ ipso qđ dictum est in caplo de butyro crudo in littera ze:τ adiungamus ad hoc. Natura. Calidum est in primo humidū in ipso. Operationes τ ꝓprietates. Est maturatiuū resolutiuuz:τ ipm quidē nō operaē nisi in corporib⁹ teneris medijs non in duris. Apata τ bothor. Maturat apata ꝓprie illa q̄ sunt ī radice auris:τ ꝓprie infantiū τ mulierū:τ neqz pōt tale aliquid ī corporibus duris. Membra capitis. Maturat apata q̄ sunt post aures in corporibus teneris. Membra anhelitus τ pectoris. Lenit pectus τ maturat superfluitates in ipso,ꝓprie cū melle τ zuccaro τ amigdalis amaris. Membra expulsionis. Ipsuz cū amigdalis qn̄qz strīgit ventrē pp̄ stipticitatē q̄ est in ipso τ qn̄qz soluit. Venena. Est tyriaca venenis in potu sumptis. ¶ De bitumine iudaico. Ca.cxviij.

Bitumen iudaicum quid est. Dixerūt ꝙ bitumen aliud est qđ manat de qbusdā montibus τ aliud est qđ natat in quibusdaz meatibus aque.τ nigrū quidē ē malū simile pici:τ ē frustū nigrū leue ex quo quū masticatur egreditur sapor picis.sed ipm ē frāgibile. Electio. Illud qđ melius ē:est purpureum clarū cū splendore forte ponderosum. Nigrū vero sordidū est malū. Natura. Calidum est in tertio siccū ad ipz. Operatōes τ proprietates. virtus eius ē propinqua virtuti picis.τ ipsum confortat mēbra τ liquefacit sanguinē congelatū in ventre quādo bibitur. Decoratio. Confert albedini vnguis linitum. Apata τ bothor. Confert scrofulis. Vulnera τ vlcera. Linitur super impetiginē:τ super apationem vulnerū τ non permittit ea apari. Instrumenta iuncturarū. Est emplř podagre τ bibitur:τ linitur ad sciaticam. Membra anhelitus τ pectoris. Confert tussi et vlceribus pulmōis τ iuuat ad spuendū:et extrahit saniem ex pectore: et confert apatibus ambarum amigdalarū et squinātie. Mēbra expulsionis. Confert duritiei matricis et qn̄ supponiē fumus ei⁹,ꝓfert exitui matricis et doloribus eius.et qn̄ fit clistere ex eo cū aqua ordei confert dysenterie.

Capitulum de littera. C.

¶ De Coagulo. Capitulum.cxix.

Coagulum quid est. Coagula sūt plurima τ nos dicturi sumus vnūqđqz coagulū in caplo rememoratōis animalis cuius est. Electio. Ex eis melius est in specie coagulum leporis. Natura. Omnia sunt calida et sicca ignea. Ope

rationes ⁊ propietates. ¶ Resoluit omne cō
gelatum sanguinis ⁊ lactis caseati:⁊ humo-
ris grossi:⁊ coagulat omne liquidum:⁊ omē
est incisiuum:⁊ prohibet omnez fluxum san-
guinis.⁊ cursum sanguinis mulierꝝ: ⁊ omne
est subtiliatiuum.⁊ non est dubium quin cuz
hoc sit desiccatiuum. Inquit Gal. nō admi
nistretur qđ ex coagulis acutū est in loco vbi
necessaria est cōstrictio. ¶ Membra capitis.
Conferūt oia quum bibūtur epilepsie ⁊ pro-
prie camelinū. ¶ Membra ālelitus ⁊ pecto
ris. ¶ Resoluit sanguinē cōgelatū in pulmo
ne. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Resoluit lac
caseatum in stomacho quando bibitur cū vi
no.⁊ resoluit sanguinem congelatū in stoma
cho.⁊ est malum stomacho. ¶ Membra ex-
pulsionis. ¶ Quum supponit̄ post purgatio-
nem menstruorꝫ iuuat ad impregnandū:⁊ si
bibatur post purgationē iuuat ad impregnā
dum:⁊ confert prefocationi matricis ⁊ ꝓprie
coagulum camelinum:⁊ confert vlceri inte-
stinorum ⁊ proprie coagulū pulli eqni. ¶ Ve
nena. ¶ Omnia sunt bezahar:⁊ cōferunt hy
usquiamo nigro ⁊ magis iuuatiua ad illud
sunt coagula hedi ⁊ muli.⁊ ceruorūz ⁊ vituli
⁊ agni:⁊ sanāt a venenis:⁊ morsibus omni-
bus tres anulos et. Sitqz potio ipsorꝫ.x.kirat
cū linimēto:⁊ coagulū hedi est bezahar eufor
bij.

¶ De citro. Capitulum. cxx.

Citrum quid est.est notū:⁊ oleum ipsi⁹
factuz ex eo:⁊ ex cortice eius est forte:⁊
factuz ex flore ipsius est debilius in omni ca
pitulo. ¶ Natura cortex citri est calidus in
primo siccus in fine scđi:⁊ eius caro est cal'a
in primo:⁊ humida in ipso. Quidaz aūt dixe
runt ꝙ est frigida ⁊ humida in primo:⁊ eius
frigiditas magis est.⁊ ipsius acetositas frigi
da est ⁊ sicca in tertio.⁊ eius semē est calidū i
primo:⁊ siccū in scđo. ¶ Operationes ⁊ pro
prietates. ¶ Caro eius inflat ⁊ folia ipsius se
dant inflationem.⁊ eius flos est subtilior eis:
⁊ eius acetositas est stiptica frangens chole-
ram rubeā:⁊ eius semē ⁊ cortex ipsius sunt
resolutiua:⁊ quum ponitur ei⁹ cortex i pānis
ꝓhibet tineas:⁊ ei⁹ odor rectificat corruptio
nē aeris ⁊ pestilētiā. ¶ Decoratio. ¶ Ei⁹ ace
tositas abstergit colorē ⁊ aufert pānuz. ⁊ qđ
ex cortice eius adustuz est bonuz est albaras
linitū.⁊ decoctio eius bonū efficit odorē oris
⁊ est ipinguatiua corporis:et cortex eius retē
tus odorē oris bonū efficit.⁊ eius decoctio ēt
simil'r quuz tenetur in ore. ¶ Apostemata et
bothor. ¶ Acetositas ei⁹ valet ipetigini illini
ta. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Eius oleū
valet mollificationi neruorꝫ ⁊ non fiat nisi ex
cortice eius et cōfert paralysi ⁊ ipsius aceto
sitas est mala neruis. ¶ Membra capitis.
¶ Cōfert torture oris. ¶ Mēbra oculi. ¶ Fit
collyriū cū acetositate eius : et remouet̄ icte
ricia oculi. ¶ Mēbra anhelitus ⁊ pectoris.
¶ Eius acetositas sedat tremorez cordis ca
lidum et nutritū est bonū gutturi et pulmōi:
et eius acetositas est mala pectori. ⁊ medul
la citri quuz coquit̄ cū aceto et ponitur ex ea
medietas alsacraitati interficit sanguisugas
transglutitas et eas educit . ¶ Membra nu
trimēti. ¶ Caro ipsius est mala stomacho i
flatiua tarde digestionis quaz oz vt comedā
tur cū almuri:et similiter mista cū melle est
sanior:et magis recipiens digestionē nisi sit
plurima.et eius quidē folia confortāt stoma
chuz et viscera:et postea flos ipsius et cortex
ipsius quuz ponit̄ in cibarijs sicut semina q̄
pro cōdimento ponunt̄ adiuuat digestionē.
Ipse tamen cortex nō digeritur ꝑꝑ duritiez
sui.et ipsius decoctio sedat vomituz. et rob
eius et est rob acetositatis preparat stoma
chum et aqua acetositatis ei⁹ valet ictericie
et sedat vomitum cholicū et facit apetitū.et
oz quidē vt citrū comedatur singulare ꝙ nō
ꝯmisceatur cibo ante se neqz post se. ¶ Mē
bra expulsionis. ¶ Eius caro facit vrentez se
possidere colicā:et ipsi⁹ acetositas retinet vē
trem et confert coloni cholice.et eius semen
confert hemorroidibus.et in eius semine est
virtus solutiua:et succus acetositatis eius se
dat infirmitatē mulieris. ¶ Venena. ¶ Se
minis eius pondus.ʒ.ij.cum vino et melle ⁊
aqua calida ill nitum resistit venenis oībus.
et proprie veneno scorpionis bibitum aut li
nituz.et eius cortex est vicinus illi. et succus
corticis ꝯfert morsioni vipere bibitus:et cor
tex eius ꝓ emplo suppositus est vicinus illi.

¶ De cerusa. Capitulum.cxxi.

Cerusa qd est. Est cinis plūbi aut alau
noch et tñ i ea q̄ fit ex alaunoch multū
elaborat̄ in adurēdo. Fit asreng.et acqrit sup
fluā subtiliationē. Qñqz vero fiunt oēs ceru
se cū aceto:et qñqz cū salibus:et qñqz fiunt
pluribus modis ſm ꝙ scitur in libris huius
artis. ¶ Natura. ¶ Frigida et sicca ē i scđo.
¶ Operationes et ꝓprietates. ¶ Que fit cuz

aceto est vehemētis subtiliationis ⁊ magis ꝓfundans ⁊ i alia nō est vehemēs subtiliatio ⁊ est glutinatiua ⁊ ꝓprie alasreng. ¶ Apata ⁊ bothor. Lenificat apata dura ⁊ frigida. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Ponit̄ i emplr̄is ⁊ iplet vlcera ⁊ generat i eis carnē ⁊ corrodit ⁊ ꝓprie alasreng carnē malā: ⁊ alasreng ēt fortior ē in generatiōe carnis. Mēbra oculi. Cōfert bothor oculi. Mēbra expulsiōis Est ex medicinis q̄ cōferunt fissuris ani. Venena. Est ex venenis: ⁊ expō rememorationis eius est in capitulo de venenis.

¶ De Camemilla. Capitulum. cxxij.

Amemilla qd est. Est ea est alia cuius flos ē citrinus: ⁊ alia cuiꝰ flos ē purpureus: ⁊ alia cuius flos est albus ⁊ nota est. et folia quidē ipsius ⁊ flos reseruātur si fiant ex eis trocisci. ⁊ eius radix deficcat: ⁊ ipsa qdem est fm̄ Gal. ꝓpinq̄ virtuti rose i subtiliatōe sua. sed est cal̄a: ⁊ eius cal̄itas est sicut caliditas olei. s. ꝯueniēs. Natura. Cal̄a ⁊ sic. in primo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est aperitiua subtiliatiua spissitudis mollificatia resolutiua cū pauca attractōe imo absꝫ attractione ⁊ est hec eiꝰ ꝓprietas inter medicias.

Apata ⁊ bothor. Sedat apata cal̄a mollificādo ⁊ resoluēdo ipsa lenificat dura q̄ non sunt stricta valde: ⁊ bibit̄ ꝑ apata viscerum spissa. Instr̄a iuncturarū. Mollificat tetanū ⁊ cōfortat membra neruosa oia: ⁊ est ex medicinis plus cōferētibus laxitudini q̄ȝ relique qm̄ caliditas eius ⁊ similis cal̄itati aial̄.

Mēbra capitis. Est cōfortatiua cerebri cōferens soda frigide ⁊ ad euacuādas materias capitis: qm̄ resoluit absqꝫ attractiōe: et hec est eius proprietas: ⁊ cōfert pustul̄ oris.

Membra oculi. Sanat algarab disruptuꝫ more empl̄i. supposita. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Alleuiat sputū. Mēbra nutrimenti. Aufert ictericiā. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā ⁊ egredi facit lapidem ⁊ ꝓprie q̄ ex ea est purpurei floris: ⁊ cū camemilla quidē vaporatur vesica ꝑ dolores frigidos: ⁊ ꝓuocat mēstrua bibita ⁊ sedēdo in aqua ipsius ⁊ educit embryonē ⁊ secūdinā. ⁊ cōfert iliace. Febres. Fit inunctio ex oleo eius in febribus periodicis ⁊ bibitur ꝑ febres antiquas in fine eaꝝ. ⁊ confert omni febri absqꝫ forti acuitate quū apa cal̄m nō ē i visceribus exn̄s in ea ⁊ qn̄qꝫ ꝯfert apo se quū nō est cal̄m. ⁊ est eius maturatio etiā quum iaꝫ firmata est digō. Permutatio. ¶ Loco ipsius ponitur in confortatione cerebri et iuuamento quod confert in soda berengesit̄ ⁊ eō abrotanum.

¶ De cepe. Capl̄m. cxxiij.

Epe quid est. Notū est: imo in ipso est acuitas incisiua amaritudo stipticitas. Comestū vero ex eo qō est longius est acutiꝰ Et rubeū est acutius albo ⁊ siccū humido ⁊ crudum assato. Natura. Est caliduꝫ in tertio. ⁊ est i ipso humiditas sup̄flua. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiuū incisiuū ꝓprie qō comedit̄ ⁊ in ip̄o cū stipticitate quā hꝫ est abstersio ⁊ apit fortius. ⁊ in ipso ē inflatio ⁊ in ip̄o ē attractio sanguinis ad exteriora: quare est rubificatiuum cutis: ⁊ in non cocto quidem non generatur nutrimentū de quo fit curandum ⁊ ziribeza cum cepe minus est inflatiuum eo quod est sine cepe. ⁊ nutrimētuꝫ eius quod decoquit̄ etiā est humor grossus. Cepe preterea qō comedit̄ proprie cōfert nocumēto aq̄rū. ⁊ ex eis q̄ delent serpiginē est ip̄m quū ꝓijcit̄ eiꝰ scopha. Decoratio. ¶ Rubificat faciē ⁊ semē eius delet morpheā ⁊ quū fricat̄ ex eo i circuitu loci alopitie cōfert valde: ⁊ ip̄m cū melle eradicat verrucas. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Aq̄ eiꝰ valet vlceribꝰ sordidis: ⁊ ꝯfert cū adipe galline excoriationi q̄ fit ex calciamētis. ¶ Mēbra capitis. ¶ Qn̄qꝫ fit cap̄purgiū cū aq̄ ipsiꝰ ⁊ ꝯfert capiti ⁊ mūdificat ip̄m. ⁊ distillat̄ i aurē ꝑ grauedinē capitis ⁊ tinitū ⁊ putredinē i auribꝰ: ⁊ aquā. ⁊ ē ex eis q̄ faciūt soda. Et plurimꝰ eiꝰ vsus facit subet. ⁊ est ex eis q̄ nocet itellectui ꝓpea ꝙ generat humorē malū. ⁊ ip̄m multiplicat saliuā. ¶ Mēbra oculi. ¶ Succus eiꝰ qō comedit̄ cōfert aq̄ descēdēti i oculū ⁊ abstergit visuꝫ: ⁊ ex semine eiꝰ fit alcofol cū melle ad albulā oculi. ¶ Mēbra āhelitꝰ ⁊ pectoris. ¶ Aqua cepe cū melle ꝯfert p̄focationi. ¶ Membra nutrimēti. ¶ Siluestre est difficilis digestionis: ⁊ quedam species eius mouet vomitū: ⁊ quod ex eo comeditur propter suā caliditatē confortat stomachuꝫ debilem ⁊ facit appetitum: ⁊ quod bis decoctum est: est multi nutrimenti faciens fitim: ⁊ confert ictericie. ¶ Membra expulsionis. ¶ Aperit orificia hemorroidarum ⁊ omnes species cepe excitant coitū. ⁊ aqua quidē cepe coctū ꝓuocat mēstrua ⁊ lenit naꝫ. ¶ Venena. ¶ Cōfert morsui canis rabiosi quū linitur sup̄ ip=

aqua eius: aut emplaſ ex eo cum ſale ⁊ ruta: ⁊ cepe qd̓ comeditur expellit nocumentum ventoſitatis venenoſoꝝ: ⁊ dixerunt ꝙ ipſum generat in ſtomacho humorē humidum plurimum frangentem nocumentū venenoſoꝝ.

¶ De Corallo. Capitulum.cxxiiij.

Corallus. Naſcitur in maribus q̄ ſunt in aphrica: ⁊ dicitur ꝙ ſi teratur ⁊ impleantur eo concauitates dentium infirmorum eradicaſ eos: ⁊ confortat gingiuas: ⁊ eſt ſummus in confortatione gingiue. ⁊ Gal. quidē exiſtimauit ꝙ quum ex corallo aduſto ⁊ abluto ſummitur pondus.ʒ.i. cū qua teritur pondus dauich gūme arabice. ⁊ conficitur cū albumine oui: ⁊ bibitur cum aqua frigida confert ſputo ſanguinis ⁊ eius eleuationi: ⁊ ſuo fluxui bene ⁊ proprie corallus rubeus: ⁊ confert omnibus egritudinibus ſtomachi. ita vt ſuſpendatur ſuper ipm̄ directe. ⁊ dixit Gal. ego expertus ſuꝫ ⁊ ſuſpendi in collo eius qui habebat dolorē ſtomachi: ita vt eſſet corallus ſup os ſtomachi: ⁊ remotus fuit dolor. Quū ergo accepi ipm̄ rediit ſicut exptus fui. lignū crucis in hn̄te epilepſiam. ⁊ qui ſuſpenderit ī collo ſuo in diebus ſanitatis ſue corallum rubeum ſecurus erit a dolore ſtomachi: ⁊ propterea pendunſ in collis pueroruꝫ. Quid eſt. Notus eſt. Et corallus quidē alius eſt albꝰ: alius rubeus. ⁊ aliꝰ niger. ¶ Natura. ¶ Frigidū eſt in primo ſiccuꝫ in ſcd̓o. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Stipticus eſt ⁊ prohibet fluxum ſanguinis: ⁊ eius exiccatio maior eſt q̄ꝫ ipſius contractio. nā eius exiccatio eſt vehemēs. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Abſcindit carnem additā. ¶ Mēbra oculi. ¶ Cōfortat oculum abſtergēdo ⁊ exiccādo humiditates īfixas in eo: ⁊ proprie qd̓ eſt aduſtū ex eo qd̓ eſt ablutum: ⁊ abſtergit veſtigia vlcerū ⁊ eſt cōueniens lachrymis. ¶ Membra anhelitꝰ ⁊ pectoris. ¶ Retinet fluxum ſanguinis ⁊ ad iuuat ad expnēdū ⁊ ſimilr̓ niger precipue qd̓ ex eo aduſtuꝫ eſt ⁊ ablutū: ⁊ eſt ex medicinis confortātibus cor ⁊ cōferētibus tremori cordis. ¶ Membra nutrimēti. ¶. Bibiſ cū melle pp āpa ſplenis ⁊ eſt iuuatiuū eius. ¶ Mēbra expulſionis. ¶ Confert āpatibꝰ iteſtinoꝝ.

¶ De cepe azir. Capitulum.cxxv.

Cepe azir quid eſt. Eſt ſilis cepe muris in virtute ⁊ ſapore ſuo: ⁊ adminiſtraſ loco eiꝰ. ſed eſt debilior eo. ¶ Mēbra expulſionis. ¶ Sedat dolores matricis frigidos. ¶ Venena. ¶ Confert venenis et puncture ſcorpionis ⁊ rutele bibitū ⁊ more empl̓i ſuppoſitū cū miſcetur cum ficubus. ¶ Permutatio. ¶ Quantū ipſum eſt d̓ zedoaria ⁊ due tertie ipſius de gariofilis.

¶ De caſtoreo. Capitulum.cxxvi.

Caſtoreum quid eſt. Eſt teſticulus animalis marini quod ſubmergitur ⁊ inueniſ tur par ſuſpenſuꝫ ex radice vna ſicut duo fella vaccina exiccata ⁊ hꝫ corticem ſubtilem q quolibet tactu frangīſ. ¶ Electio. ¶ Electuꝫ ex eo eſt ꝙ duo teſticuli ſunt ſimul adherentes pares. illud enim non adulteratum eſt: ⁊ eius quidē adulteratio fit ex oppoponaco gūmi cōfectis cū oleo ⁊ pauco caſtoreo: ⁊ deficaſ i veſica. Qui aūt laborat accipe hoc mēbrū aīalis oꝫ vt quū findit cutē q̄ eſt ſupra ipꝫ extrahat humiditatē cū eo qd̓ in ipſo cōtineſ ⁊ ē hūiditas ſicut mel: ⁊ exiccet eā ſiſ. ¶ Nā. ¶ Eſt ſubtilius ⁊ fortiꝰ oī qd̓ calefacit ⁊ exiccat. ⁊ oꝫ vt ſit calīm in fine tertij vſqꝫ ad quartū ſiccū in ſcd̓o. ¶ Operationes ⁊ ꝓprietates. ¶ Reſoluit. inflationē ⁊ qn̄ ex eo illiniſ calefacit corpus ⁊ res gūmoſa q̄ eſt in medio eiꝰ mordicatiua ē vehemn̄tis calefactiōis. ¶ Apata ⁊ bothor. ¶ Cōfert āpatibus calīs. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Cōfert vlceribus pniciosis. ¶ Inſtrā iuncturaꝝ. ¶ Confert neruis ⁊ calefacit: ⁊ cōfert tremori ⁊ ſpaſmo hūido: ⁊ alcuzeꝫ hūido: ⁊ ſtupori ⁊ paralyſi. ¶ Mēbra capitis. ¶ Cōfert obliuioni ⁊ litbargie cū aceto ⁊ oleo roſaceo ⁊ ſubet etiā. ⁊ ſi ſit cū febre tūc ſi bibatur cū melle ⁊ pipere ꝯfert ⁊ nō nocet ⁊ ſit eius potio cochliariū ⁊ reſoluit ſpēs ſode frigide ⁊ ventoſe more empl̓i ſuperpoſitū euaporatū ⁊ cōfert ſurditati frigide: ⁊ neque eſt aliquid magis iuuatiuum vētoſitati i aure q̄ꝫ ipſum quū ex caſtoreo accipitur quātū eſt lens vna: ⁊ diſſoluitur in oleo nardino et diſtillaſ in eam. ¶ Membra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Attractio per nare: ex ſuffumigatione eius cōfert āpatibus pulmonis ⁊ infirmitatibus. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Bibitur cū aceto ꝓpter ſingultū ⁊ facit ſitim. ¶ Mēbra expulſionis. ¶ Delet doloris ventris pūgitiuum bibitum cum aceto: ⁊ reſoluit ventoſitatem. ⁊ prouocat menſtrua ⁊ extrahit ſecūdinam quum bibuntur ex eo.ʒ.ij. cuꝫ mentaſtro ⁊ melle poſt phlebotomiaꝫ ſaphene: qm̄ tunc ꝓuocat ſine nocumento. ⁊ extrahit fetū ⁊ remouet frigus matricis ⁊ eius ventoſita-

tem:⁊ frigus testiculi. Venena. Confert morsui venenosoꝝ paruoꝝ:⁊ est tyriaca pre-focationi hellebori: ⁊ qđ ex eo est vrinā decli nans ad nigredinē est venenū. Et qñqȝ inter ficit in die vna:⁊ cadit qui ab eo euadit i bir sen. Eius vero bezear est acetositas citri. Et ē͞t acetū de vino:⁊ ē͞t lac asine. Permuta-tio. Ponitur loco eius quantum ipsum est de acro ⁊ quātū medietas ipsius de pipere.

¶De caseo. Capitulum.cxxvii.

Aseus quid est. Caseus qñqȝ fit ex lacte qñqȝ ex fero.⁊ est ille qui noiaꝛ recocta Natura. Recens est frigidus ⁊ humidꝰ in tertio ⁊ salitus antiquus est calidus ⁊ sic cus in eo in aqua vero casei ppea ꝙ in ipsa sunt nitrositas acquisita ex sanguine primuȝ ⁊ pars cholica est caliditas quedā. Electio. Melior est qui medius est inter illū qui ex tendiꝛ vt viscus ⁊ frangibilē. Ambo enim sūt mali ⁊ qui est priuatus:sapore : ⁊ decliuis ad albedinē.⁊ suauitatē equalis in sale qui non remanet in visceribus plurimū ⁊ factꝰ ex ace toso melior est eis. Et subtiliantia quidē aug mentant malitiā eius:qm̄ faciūt ipsū penetra re ⁊ ipellunt eū ⁊ caseus capraꝝ que vescunꝛ subtiliatiuus melior est caseo capraꝝ que ve scunꝛ nil et robiliis. Operationes et ꝓprie tates. In ipso est abstersio:et recens est nu tritiuus et ipinguatiuus:et cōediꝛ post ipsum mel:et vetus est calidus abstersiuus mundifi catiuꝰ et conestus efficit cholicū humorē: et salitus nō vetus est inter vtrūqȝ. Aq̄ vero ca sei ipinguat canes et nutrit eos.et in recocta ex summa caseoꝝ est virtus resolutiua. De coratio. Bibere aquā casei cū medicis mun dificatiuis mlie confert pāno:et recens cocta cū tanto vino quantū ipsa est in cortice gra nati donec consumaꝛ ꝓhibet spasmū faciei.et caseus quidē salitus vetus extenuat. Aposte mata et bothor. Recens nō salitus prohi bet apari plagas. Vulnera et vlcera. Ve tus bonus est vlceribus malis et vulneribus et recens vulneribus leuibus recentibus . re cens.n.fortior est in hoc et ꝓhibet apationeȝ eoꝝ p̄cipue cū foliis dulb:et acetose siluestris et bibiꝛ eius aqua propter scabiē. Instrum̄ ta iuncturaꝝ. Teriꝛ vetus cū oleo aut cū aq̄ pedū porcoꝝ salitoꝝ et fit ex eo emplm̄ super duritiē iūcturaꝝ.et extrahit ab eis sicut gyp sum sine ipedimento.et est valde magni iuua menti. Mēbra oculi. Ex nō salito et sa lito fit emplm̄ ophthalmie et extremitati pal pebre percusse. Mēbra anhelitus et pecto ris. Qñ coquiꝛ in aqua et daꝛ in potu abla ctantibus multiplicaꝛ lac eaꝝ. Mēbra nu trimenti. Salitus est malus stō ⁊ fiꝛ nō sa litus in salito vero est aliquantula expulsio et Dia.quidē dixit ꝙ recens est bonus stō: et il lud est ex eis in quibus est ambiguitas. Sali tus āt nō vetus est intra eos:et est velocior in digestiōne q̄ȝ ille et velocius descēdit recocta vero est minus nociua stō q̄ȝ caseus nouus.

Mēbra expulsionis. Generat lapidē in renibus et vesica et proprie humidus : et pro prie qui comediꝛ cū semibus. Nō salitus ve ro lenit naturā:et eius aq̄ soluēdo educit cho lerā et adiuuat ipsam abstersio eius propter nitrositatē que est in ipsa:et misceꝛ cū melle. fit magis iuuatiua . Et medicina quidē que ex eo admistraꝛ fit ex illo q fit ex lacte capraꝝ et ouiū et caseus quidē confert vlceribuꝰ que suut in intestinis et proprie assatus et ꝓhibet solutionē.et qñqȝ teriꝛ ille qui est assatus : et fit ex eo clistere cū oleo rosaceo.et oleo. et cō fert surgenti ad ascellandū cum sanguine. Venena. Dicitur ꝙ cum calamento mon tano epithimatur super venena.

¶De cinnamomo. Capitulum.cxxviii.

Innamomū quid est. Notū est.et eius quidē est vna spēs bona ad aliquantu lā declinās nigredinē montana grossa breuis et ex eo est albū latū inflatū frangibilē habēs radicē declinatā ad mollitiē.et spēs nigra est plana paꝝ nodosa.et est ex eo spēs odorē hñs sicut casia lignea ad viriditatē declinans cu ius cortex est sicut cortex eius rubens.et ē ex eis quoꝝ virtus longo durat tēpore:et ꝓprie si teraꝛ.et fiant ex eo trocisci cū vino . Cinna momi preterea est spēs que noiaꝛ cinnamo mū mendosū et hȝ odorē quēdā et est asperū ⁊ ipsius virtus est debilis ⁊ fit ex eo oleum. ¶Electio. ¶Melius est illud qđ est bōi odo ris.⁊ acutum hȝ saporē sine mordicatione: ⁊ color eius est purus nō cōmistus. Inqt Dia Melius est nigrum ad igneitatē ⁊ rubedinē declinans planum ramos habēs propiquos subtiles in quo sunt dulcedo ⁊ salsedo. ⁊ mor dicatio parua:⁊ nō est valde frangibile. ⁊ ex bonitate quidem ipsius est vt vincat oēȝ odo rem preter suum.⁊ nō sentiatur cū eo. Ma luȝ vero est in q̊ est odor myrti.aut turis.aut salsedo.aut aliquātulū mali odoris ⁊ album

frangibile:ꝛ etiam contractum ꝛ planuz grosſe radicis est malum. Eius autem virtus cõſeruatur ſi ex ipſo fiant trociſci poſt contritionem.ꝛ ſi non debilitatur poſt ſpacium.xv.annorum ꝛ infra. Et oꝫ vt ex illlo aſſumatur qđ ſuper vnam exiſtit radicem.ꝛ fractum eius eſt falſificari aptum. Natura. Calidum ē ꝛ ſiccum in tertio: Operationes ꝛ proprietates. Vltimum eſt in ſubtiliatione attractiuum aperitiuum.ꝛ rectificans putrefactionem ꝛ omnem virtutem corruptam.ꝛ omnē ſanioſitatem humoꝝ corruptoꝝ. Oleū vero eius eſt calidum valde reſolutiuū liquefactiuum. Decoratio. Ponitur ſuper pannū ꝛ maculas lentiginoſas ꝛ cum aceto eſt conueniēs bothor leni. Vulnera ꝛ vlcera. Eſt conueniens impetigini ꝛ vlceribus. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Oleum cinnamomi ē mirabile in tremore. Mēbra capitis. Confert corize ꝛ eiuſ oleū grauat caput:ꝛ ipꝫ mūdat caput attrahendo humiditates ex eo eſt ex ſumma eorum que ſedant dolorem auris ꝛ ponitur in medicinis eius. Mēbra oculi.

Confert panno ꝛ tenebroſitati comeſtum et collyrio ex eo facto.ꝛ liqueſacit humtditatez groſſam oculi. Mēbra anhelitus ꝛ pectoriſ

Eſt lenificatiuum ꝛ confert tuſſi ꝛ mundificat qđ eſt in pectore. Mēbra nutrimenti.

Aperit oppilationes epis ꝛ confortat ipſū ꝛ confortat ſtōꝫ ꝛ deſiccat humiditatem eiꝰ ꝛ confert hydropiſi. Membra expulſionis.

Confert doloribus matricum ꝛ renū ꝛ apātibus eoꝝ poſt qꝫ frangitur eius reſolutio cū pauco oleo ꝛ cera ꝛ vitello oui vt nō ſuperfluat ꝛ induret.ꝛ ipſuz ꝓuocat vrinā ꝛ mēſtrua ꝛ facit abortū ꝛ cū cordumeni confert hemorroidibus. Eius vero oleū confert doloribus matricis qn̄ frangitur cuz oleo ꝛ cera. ꝛ ſi nō indurat vehementia ſue reſolutionis vltra h̄ ꝙ eo indigetur. Febres. Confert rigori ꝓprie eius oleū linitū. Venena. Cōfert morſui vermium venenoſoꝝ.ꝛ fit ex eo emplꝫ cū myrrha puncture ſorpionis. Permutatio

Loco eius ponitur cortex caſie lignee ſtipticus:aut duplū ipſius de cubebe:aut duplum eius ex heabel.

De cerebro. Capitulum.cxxix.

Cerebꝝ. Electio. Meliora eoꝝ ſunt cerebra volatiliū ꝛ proprie montanoruꝫ ꝛ ex cerebris quadrupedū cerebꝝ arietis deinde vituli. Natura. Frigidum eſt ꝛ humidum. Operationes ꝛ proprietates. Generat phl'a et humores groſſos. Membra capitis. Cecebꝝ gallinaꝝ confert fluxui ſanguinis narium ex velamine et cerebꝝ cameli quum exiccaẗ et bibiẗ cū aceto vini et epiẗie.

Membra nutrimenti. Ipſum facit nauſeam apud digōnem ſuā:et delet apetitum ꝛ oꝫ quidem vt comedaẗ cū ſemibus qui autē poſt cibū vomere vult ſumat ipſum ſuper cibū ſuū eſt tarde digōnis inuolutū faciēs ſtōꝫ

Mēbra expulſiōis. Lenit vētrē et cerebꝝ anatis eſt ex medicis apātum ani. Venena

Cerebella ſalubria ſunt in hauſtu venenoꝝ et morſibus aialium quum comeduntur.

De croco. Capitulum.cxxx.

Rocus. Electio. Melior eſt recens bōi coloris ſubtilis odoris ſuꝑ cuius pilos eſt paululū albedinis nō plurimū. groſſꝰ ſanus nō velociter tingens nō inuiſcās neqꝫ frangiẗ. Natura. Calidus eſt in ſecūdo.ſiccus in primo. Operatōes et proprietates.

Eſt ſtipticus reſolutiuus maturaituus et ꝓpter illud qđ in ea eſt de ſtipticitate ipſiꝰ glutinatiuus et eius caliẗas ē tēꝑata et ē apitiuus. Gal.vero dixit ꝙ eius caẗas eſt fortior ſtipticitate ipſius.et eius oleū eſt calefactiuū Alkanzi inqt ipſe nūqꝫ alterat humorē.imo conſeruat eū ſm equalitatē et rectificat putrefactū et conſeruat viſcera. Decoratio.

Potus ipſius colorē efficit bonū. Apata bothor. Reſoluit apāta et liniẗ ex eo heriſipila. Mēbra capitis. Facit ſoda et ipſe nocet capiti et bibiẗ cū rob ad ebrietatē et eſt faciens ſomnū et obtenebrans ſenſus. Quum enim bibitur in vino inebriat ita vt ad roona perducat et confert apāti caẗo in aure. Mēbra oculi. Abſtergit viſum ꝛ prohibet fluxū ad ipſum ꝛ valet ad pannū.ꝛ fit ex eo alcoſol ad varietatē acquiſitam in egritudinibus.

Membra anhelitus ꝛ pectoris. Confortat cor ꝛ eſt lenificatiuus. ꝛ odorat ipm̄ hn̄s pleureſim ꝛ patiens birſen vt dormiat.ꝛ proprie ipſius oleū.ꝛ facit anhelitū facilē.ꝛ cōfortat inſtr̄a anhelitus. Mēbra nutrimenti.

Ipſe facit nauſeā ꝛ deiicit apetitū ꝑꝑea ꝙ oppoſitus eſt acetoſitati q̄ ē i ſtō ex qua ē appetitus.ſed ipſe confortat ſtōꝫ ꝑꝑ illud qđ in ipſo eſt ex qualitate ꝛ preparatōē ꝛ ſtipticitate ꝛ dixerunt qdā ꝙ crocus eſt bonus ſplēis

Membra expulſionis. Excitat coitum ꝛ prouocat vrinā ꝛ confert duritiei matricis

⁊ eius constrictioni:⁊ vlceribus fraudulentis in ipsa quum administratur cuꝫ fauo:aut cũ medulla cum duplo ipsius de oleo. Quidaꝫ autem dixerunt ꝙ ipsum in potu dederunt ad proliruꝫ partum. ⁊ factus est partus statim. ¶ Venena. ¶ Dicitur ꝙ tres aurei de ipso interficiunt lenificando vel letificando. ¶ Permutatio. ¶ Simile pondus ipsius de costo. ⁊ quarta ponderis eius de spica:⁊ pondus ipsius de corticibus casie lignee.

¶ De Colloquintida. Capitulũ. crrri.

Colloquintida quid est. Colloquintida alia est masculus ⁊ alia est femia. Masculus vero est villosus. ⁊ femina lara alba facilis. ¶ Electio. Que ex ea eligenda est. Est alba vehementis albedinis lenis. que enim ex ea est nigra ⁊ mala ⁊ dura mala est. ⁊ oꝫ q dem vt non extrahatur quum colligitur eius pulpa ex ventre ipsius:imo dimittatur in ipso sicut est. ipsa enim debilitatur si fiat illud ⁊ nꝫ colligatur dum non incipit in citrinitatẽ mutari ⁊ nõ expoliaẽ ab ea viriditas integre ⁊ si nõ tunc ipsa est nocens ⁊ mala ⁊ dixerũt quidã oꝫ vt alienentur cortex ⁊ semen eius. ⁊ quum nõ est super arborẽ nisi colloquintida vna est mala perniciosa. ⁊ masculus quidem villosus fortior est femina lara. ⁊ oꝫ vt i eius contritõe ad summũ perueniatur ⁊ nꝫ fit aliquis contentus ꝙ ipsa si valde trita. ps enim minima eius in sensu quũ inuenit hũitatẽ inflatur ⁊ adheret partibus stõi ⁊ inuolutionibus intestinoꝝ ⁊ apat:quare oꝫ vt quuꝫ teritur hydromelle infundatur deinde siccetẽ ⁊ conteratur. ⁊ rectificatio quidem eius ⁊ expulsio sue malitie est cum dragaganto melior ꝗꝫ gũmi:qm̃ gũmi magis vincit fortitudinẽ medicine. ¶ Natura. ¶ Calida est in tertio sicca in ipso. Alchindus vero existimauit ꝙ ipsa sit frĩa ⁊ humida. ⁊ elongatus est a veritate vehementer. ¶ Operatões ⁊ ꝓprietates. ¶ Est resolutiua incisiua attractiua ex longinquo. ⁊ eius quidem folia virida abscindũt fluxũ sanguis. ¶ Decoctio. ¶ Fricatẽ sup leprã ⁊ elephantiã. ¶ Apata ⁊ bothor. ¶ Eius folia viridia resoluunt apata ⁊ maturant ea. ¶ Instrũa iuncturaꝝ. ¶ Conferunt doloribus neruoꝝ ⁊ iuncturaꝝ ⁊ sciatice ⁊ podagre frẽ. ¶ Membra capitis. ¶ Purgat cerebꝝ ⁊ decoquitur radix eius cum aceto ⁊ coluitur ex ea os ad dolorẽ dentiũ:aut aperitur ⁊ proiicitur qͦ est in ipsa ⁊ coquitur acetum in ipsa cum cinare calido:⁊ quum coquitur in oleo est illud oleum distillatum conferens sonitui in aure:⁊ facit eradicationem dentium facilem. ⁊ quum extrahitur illud quod est in colloquintida ⁊ impleẽ aceto: ⁊ decoquitur sup cinerem ⁊ coluiẽ ex eo os confert dolori dentium. ¶ Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Cõfert euacuatio facta per eam dilatationi anhelitus vehementer. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Radix eius confert hydropisi. ⁊ est mala stõ. ¶ Membra expulsiõis. ¶ Solutiõe educit phlegma grossum ex iuncturis ⁊ neruis proprie ⁊ soluit etiam choleram:⁊ confert colice humide ⁊ ventose valde:⁊ fortasse soluit sanguinem:⁊ supponitur ⁊ interficit fetum ⁊ velocitate sui exitus ex intestinis non peruenit in impressionibus que timentur ex amaritudine sua. ⁊ confert egritudinibus renum ⁊ vesice. ⁊ ipsius quidem potio sit duo kermet. s. xii. kirat. ⁊ oꝫ vt conteratur ⁊ quãdoqꝫ extrahitur qͦ est in eius concauitate a superiori parte. ⁊ impletur rob de vuis. aut vino veteri dulci ⁊ dimittitur die ac nocte. ⁊ quãdoqꝫ ponitur super cinerem ignis vsqꝫquo calefat satis ⁊ datur in potu. ¶ Venena. Que collitur viridis soluit superflue ⁊ facit vomere superflue. ⁊ conturbat ita vt fortasse interficiat ⁊ datur ad potandum cum equali pondere sui de dragaganto ⁊ ex singulari nascẽte super radicem suam solam fortasse inteesiciunt duo danic. ⁊ ex semine suo ⁊ cortice ipsius danic vnus. ⁊ radix eius confert morsui vipere ⁊ est ex medicinis magnis iuuantibꝰ ad punctura scorpionis. ⁊ quidam iam narrauit ꝙ vni arabum dedit in potu quem scorpiones in quattuor locis pupugerant. ʒ. ex ea et sanatus est statim. ⁊ similiter confert epithima factum ex ea. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius grana alkerua. ⁊ dixerunt triplum eius de cucũere asinio ⁊ drẽ feniculũ siccũ i melle.

¶ De Cicere. Capitulum. crrrii.

Cicer qd ẽ. Aliud ẽ albũ. aliud rubeum. aliud nigꝝ vt herbũ. ⁊ haꝝ spẽꝝ aliud ẽ domesticũ. aliud siluestre. ⁊ siluestre quidem est melius ⁊ digestibilius. ⁊ vehemẽtioris calefactionis. ⁊ efficit operationẽ domestici in poͦ. Verũ nutrimentuꝫ domestici est melius nutrimento siluestris. ¶ Nã. ¶ Albũ ẽ calidũ ⁊ siccũ i pͥo ⁊ nigꝝ ẽ fortius. ¶ Opõnes ⁊ ꝓpetates. ¶ Ambo sunt inflatiua ⁊ lenitiua ⁊ i ipso ẽ icisio:⁊ nutrimentũ qͦ prebet ẽ for-

eius nutrimento fabarum.⁊ magis solidum
⁊ neqȝ est aliqd in suis figuris qđ magis ipso
nutriat pulmonē.⁊ qđ ex ipso est humidū plꝰ
est generatiuū superfluitatū q̃ȝ ꝙ ex eo siccuȝ
est.¶Decoratio.¶Abstergit lentigines ⁊ co
lorē facit bonū linitū ⁊ comestū. ¶Apata et
bothor. ¶Confert apatibus calidis ⁊ duris
reliqs apatibus q̄ sunt ex eis in glandulis.
¶Vulnera ⁊ vlcera. ¶Eius oleū cōfert im
petigini ⁊ ipsius faria vlceribus fraudulētis
⁊ cācerosis ⁊ prurituí.¶Instrā iūcturarum.
¶Cōfert dolori dorsi.¶Mēbra capitis.Cō
fet bothor hūido in capite.⁊ ꝯfert eius infusio
dolori molariū.⁊ ꝯfert apatibus gingiue ca
lidis ⁊ duris.⁊ apatibus q̄ sūt sub auribus.
¶Mēbra anhelitus ⁊ pectoris.¶Clarificat
vocē ⁊ nutrit pulmonē melius q̃ȝ res aliqua
⁊ pp hoc fiūt ex eo sorbitōes.s.ex farina cice-
ris.¶Mēbra nutrimēti.¶Eiꝰ decoctio vti
lis est hydropisi ⁊ icteritie ⁊ apit ⁊ ꝑꝑe qđ ē
vt herbū.⁊ nigꝝ oppilatōes epis ⁊ splenis.et
oȝ vt cicer cōedat̃ nȝ in principio cibi nȝ i fine
ipsius.imo i medio eius.¶Mēbra expulsio-
nis.¶Decoctio nigri frāgit lapidē in vesica
⁊ renibus cū oleo amigdalino ⁊ rhaphano et
apio ⁊ totū qđ ex ipso est extrahit fetū . ⁊ est
malū vlceribus vesice. ⁊ vehemēter addit in
coitu.⁊ ꝑpter hoc nutrit masculina aialia et
camelos.⁊ eius infusio facit.erigere mēbruȝ
fortiter qñ bibit̃ cū vino.⁊ totū lenit naturaȝ
⁊ apit oppilatōes renū ⁊ ꝑꝑe nigrū ⁊ qđ est
vt herbū.⁊ dixerūt qdā ꝙ qñ infundit̃ in ace
to ⁊ aliqs ex eo comedit ieiunus ⁊ morat̃ sup
ipsum p mediū diē interficit vermes . Hip.
dixit ꝙ in cicere sunt due subē q̄ sepant̃ cū de
coctōe quaꝝ vna est salsa ⁊ lenit naturā ⁊ al-
tera est dulcis ⁊ prouocat vrinā.⁊ dulcedo in
ipso est inflatiua ⁊ excitat coitum.

¶De columbis. Capitulum.cxxxiii.

Olūbe qd sūt. In pulis q volare nō pñt
ē calitas ⁊ hūiditas supflua.sȝ ille q̄ vo-
lāt sūt leniores.⁊ oua eaꝝ sunt cala valde.
¶Opatōes ⁊ ꝓꝓetates. ¶In pulis ē grossi
tudo pp hūiditatē supfluā.¶Mēbra capitis
¶Sāguis colūbe abscidit fluxū sāguis nari
um q ē ex velamīe cerebri.¶Mēbra nutrim̄
ti.¶Volātes sūt leuioris digōnis ⁊ melio-
ris hūoris q̃ȝ puli.⁊ oȝ qdē vt calefacti come
dant eos cum acresta ⁊ coriandro ⁊ medul-
la citroli ⁊ eius oua sunt mali saporis.

¶De Canfora.Capitulum.cxxxiiii.

Anfora qd ē.Cāfore spēs sūt alkāfuri ⁊
ariagie deinde alczei ⁊ alescek. ⁊ est illa
que est permista ex ligno suo ⁊ ex eo qđ subli
matū est ex ligno eius.Quidā autē dixerunt
ꝙ est arbor magna faciens vmbrā hoibꝰ cui
leopardi adherent nō ergo peruenit̃ ad eam
nisi in tp̄e noto anni.⁊ est spongiosa marina.
hoc est ꝼm ꝙ existimauerunt quidā.Lignuȝ
vero eius iā multotiens vidimus.⁊ est lignū
albū vestigiis canfore. ¶Natura.¶Est fri-
gida ⁊ sicca in tertio.¶Decoratio.¶Accele
rare facit canitiem vsus eius. ¶Apata ⁊ bo
thor.¶Prohibet apata cala.¶Mēbra ca-
pitis.¶Prohibet cū aceto fluxum sanguis
ex naribus:aut expressione dactilorum ima-
turatorum:aut cum aqua mirti.aut cū aqua
albedaruugi ⁊ confert soda calide.¶Febres.
¶Facit vigilias ⁊ confortat sensus calefacto
rum ⁊ confert alcola vehementer.¶Mēbra
oculi.¶Confert in medicinis ophthalmie ca
lide.¶Membra expulsiōis.¶Abscindit coi
tum ⁊ generat lapidem renum ⁊ vesice ⁊ cō-
stringit fluxum ventris colericum.

¶De Camepitheos. Capitulum.cxxxv.

Amepitheos quid est.Stipites ⁊ flořs
rubei decliues ad nigredinē . ⁊ virides
subtiles ⁊ eius flos est amari saporis cū stip
ticitate pauca.⁊ eius acrimonia ē mior ama
ritudine ⁊ eius folia sunt herbalia subtilia in-
cedentia super terrā ⁊ sunt silia foliis asbehar
verūtñ sunt subtiliora ⁊ molliora ⁊ maiorum
florū q̃ȝ ipsa.⁊ eius flores sunt citrini. Na
tura. Calidus ē in scđo siccū i tertio. Ope
rationes ⁊ proprietates. Est aperitiuꝰ ab-
stersiuus.⁊ eius abstersio in membris iterio
ribus est maior calefactione ipsius in ipso est
virtus solutiua. Apata ⁊ bothor. Ponit̃
super durities ⁊ proprie duritiem māmillaꝝ
⁊ prohibet incensionem formice. Vulnera
⁊ vlcera. Consolidat vulnera cū melle facto
emplastro ex eo ⁊ vlcera putrida. Instrum̄
ta iuncturarum. Confert sciatice ⁊ proprie
quando bibitur cum aqua mellis . Et dixe-
runt quidam ꝙ quando bibitur cum hydro
melle.xl.diebus sanat sciaticam ⁊ resoluit du
ritiem podagre. Membra nutrimenti.
Aperit oppilationes epatis ⁊ eius egritu-
dines ⁊ splenis ⁊ confert icteritie nigre quū
bibit̃.vii.diebus cōtinuis. Mēbra expulsio
nis. Apit oppilatōes matricis ⁊ ꝓuocat vri
nā ⁊ mēstra.⁊ remouet difficultatē eiꝰ ⁊ pro

bibet dolores renum. ⁊ supponitur cuȝ melle ⁊ mundificat matricem. ⁊ qñ ex duobus aurẽ de eo cum ficubus aut melle fiunt collyria õ ponit phl'a sufficienter. Venena. Cõfert nocumento veneni nominati ofiston. Permutatio. Loco eius ponit̃ medietas ponderis desiseleos ⁊ q̃rta põderis ipsi⁹ de casea lignea.

¶ De camedreos. Capl'ȝ. cxxxvi.

Camedreos quid ẽ. Stipites ⁊ folia frãgibilia in grossitudine myrti ⁊ maiores ad viriditatem declines. Et herba eius nominatur apud grecos quercus terre: qñ bȝ folia parua sĩl'ia foliis quercus amara. ⁊ eius radix declinat ad purpureitatem. Electio. Oportet vt colligatur dum bȝ semen. Natura. Inquit Gal. est cal'us ⁊ siccus in tertio eius tñ calefactio fortior est desiccatione. ipsi⁹. Operatiões ⁊ proprietates. Est aperitiuus incisiuus subtiliatiuus. ⁊ in ipso est calefactio corporum: Vulnera ⁊ vlcera. Confert cum melle vlceribus antiquis. Instrumenta iuncturarum. Qñ qđ ex eo recens est bibitur. aut eius decoctio confert contritioni lacertorum ⁊ eius sirupus confert spasmo. ⁊ quãto plus antiquat̃ est melior. Mẽbra oculi. Fiunt ex eo pilule ⁊ ericcantur ⁊ admistrant̃ in vlceribus oculi ⁊ sĩl'r eius decoctio in oleo. aut quod ex eo tritum ⁊ cõfert fistulis lachrymalium. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert tussi antique. Membra nutrimenti. Detumescere facit grossitiem splenis ⁊ confert icteritie nigre ⁊ bȝ sirupum qui confert malitie digestionis valde ⁊ quanto magis antiquatur est melior ⁊ ꝯfert principio hydropisis. Membra expulsiõis Prouocat vrinam ⁊ menstrua ⁊ extrahit fetum. Venena. Fit ex eo empl'm morsib⁹ vermium venenosoruȝ. Permutatio. Loco eius ponitur folia eupatorii ⁊ scolopẽdrie.

¶ De Cundes. Capituluȝ. cxxxvii.

Cundes quid est. De hoc quidem plurimum admistrat̃ radix ⁊ est notũ. Natura. Est cl'm ⁊ siccum in tertio perueniens ad quartum. Operationes ⁊ proprietates Est abstersiuum mundificatiuum vlceratiuum acre mordicatiuum excitans vomitum incidit phl'a ⁊ chol'aȝ nigram. Decoratio. Abstergit albaras ⁊ morpheaȝ ⁊ proprie nigram. Apata ⁊ bothor. Confert scabiei. Membra capitis. Facit sternutationem ⁊ est ex summa medicinarum mundificatiuuȝ aurem. ⁊ abstergentium sordes que sunt in ea. ⁊ de proprietatibus eius est resol'o ventositatum ex naribus ⁊ confert alchasem aperiẽdo oppilationes colatorii fortiter. Membra nutrimenti. Facit vomere fortiter ⁊ soluit duritiem splenis. Membra expulsionis. Est solutiuum prouocatiuuȝ vrine. ⁊ supponitur ⁊ prouocat mẽstrua ⁊ extrahit fetum ⁊ frangit lapidem. Permutatio. Loco eius in vomitu ponitur nux vomica eiusdem ponderis cum tertia sui ponderis de pipere.

¶ De Cubebis. Capitulum. cxxxviii.

Cubebe quid est. Eius virtus est similis rubee. verũtñ est subtilior. Natura. Dixerunt quidam in ipsa est cũ cal'itate virtus infr̃atiua. ⁊ est vere cal'a ⁊ sicca perueniẽs vsqȝ ad fm. Operationes ⁊ proprietates. ¶ Est aperitiua subtilis ad acuitatem declinis. neqȝ ꝑuenit ad hoc vt loco cinnamomi ponatur. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Est bona vlceribus putridis in membris ⁊ gingiuis. ¶ Membra capitis. ¶ Est bona alcola putridis in ore. ¶ Membra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Qñ tenetur in ore clarificat vocem. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Est fortis in aperiendo oppilationes in epate. ¶ Membra expulsions. ¶ Mundificat vrine vias ⁊ prouocat arenosam. ⁊ extrahit lapideȝ renum ⁊ vesice: ⁊ sputum masticantis eam delectat eaȝ qua vtit̃.

¶ De cuscute. Capl'ȝ. cxxxix.

Cuscute quid est. Res inuoluta super spinas. ⁊ arborem sĩl'is villis mechiis: ⁊ nõ bȝ folia sed bȝ florẽ paruũ albũ in q̊ sunt amaritudo ⁊ stepticitas: sed qđ in ipso magis vicit est subã amara. ¶ Natura. ¶ Est cal'm parumper in principio primi siccum in fine secundi. q̃uis ipm sit hñs virtutes contrarias. ¶ Operationes ⁊ proprietates. Est mundificatiuũ ⁊ extrahit superfluitates subtiles ex venis ⁊ grauat in stõ ꝓpter suã stipticitatem ⁊ mundificat venas ⁊ extrahit supfluitates que sunt in eis cum facilitate lubrificãs superfluitates subtilis. ¶ Membra nutrimẽti. ¶ Confortat stõȝ proprie qđ ex eo frixum est. ⁊ qñ bibit̃ cum aceto sedat singultum. Et aperit oppilationes epatis ⁊ stõi ⁊ confortat ea ⁊ eius aqua est mirabilis icteritiam ⁊ succus eius qđ de eo est siluestre quum teritur ⁊ proiicitur super vinũ fortẽ efficit stõȝ debilem. ¶ Membra expulsiõis. ¶ Et ipsum qđ mundificat sordes vẽtris fetus ꝑpea q2 mun

dificat venas ⁊ prouocat vrinã ⁊ menstrua ⁊
confert dolori pungitiuo ventris ⁊ supponiť ⁊
retinet fluxũ sanguis: ⁊ qđ ex eo frixũ est con
stringit frangibile leue in cuius ramis qñqꝫ
contineť aliquid de ⁊ mundificat fluxum ma
tricis. ¶ Febres. ¶ Confert valde febribus an
tiquis semen eius ⁊ aqua ipsius.

¶ De cymino. Capitulum.cxl.

Yminũ quid est. Eius aliud est karme
nium ⁊ aliad persicũ ⁊ aliud emiũ aliud
nabatiũ. karmeniũ vero est nigri coloris ⁊ p-
sicũ est fortius emio. nabathiũ vero est illud
qđ inueniť in aliis locis. Et ex oibus aliud est
siluestre: ⁊ aliud domesticũ. Siluestris itaqꝫ
acrimonia fortior est. Et de siluestri quidem
est spẽs quedã cuius semen est simile semini
lilii. ¶ Electio. ¶ Karmeniũ est fortius qꝫ p-
sicũ. ⁊ persicum forti⁹ aliis. ¶ Nã. ¶ Est calꝫ
in tertio siccũ in secundo. ¶ Operationes ⁊
proprietates. ¶ Expellit ventositates ⁊ resol
uit. ⁊ in ipso est incisio ⁊ exiccatio in ipso ẽ sti-
pticitas. ¶ Decoratio. Qñ lauať facies ex aq̃
ipsius clarificet eã: ⁊ silr eius vsus ⁊ acceptõ
eius cũ mensura. Eius nãqꝫ nimius vsus fa
ciẽ citrinat. ¶ Apata ⁊ bothor. ¶ Admistrať
cũ cerato: aut oleo ⁊ farina fabaꝝ super apa
ta in testiculis. Immo cũ oleo aut oleo ⁊ mel
le. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Consolidat vulne
ra proprie siluestre cuius semẽ est simile semi
ni lilii quũ ex eo ipleť super vulnera. ¶ Mem
bra capitis. ¶ Qñ teriť cyminũ cũ aceto. ⁊ fit
odoramentũ ex eo abscindit fluxũ sanguinis
nariũ. et similiter quũ ex eo intromittiť licini
um in nares. ¶ Membra oculi. ¶ Quãdoqꝫ
masticať et misceť cũ oleo. et distillať sup vn
gulã: et super coagulatũ sanguinẽ sub oculo
et cõfert et quãdoqꝫ masticať cũ sale et distil
latur sputũ super scabiẽ et sebel. et vngulam
abscisam prohibet adherentiã: et succus silue
stris abstersit visuꝫ et attrahit lachrymas et
noiatur grece fumus. et ipsum ẽt poniť i cau
teriis euulsionis piloꝝ in oculo et nõ nascitur
¶ Membra anhelitus et pectoris. ¶ Quan
do bibiť cũ aceto mixto cũ aqua confert diffi
cultati anhelitus. ita dixit Gal. et anhelitui
dilãtionis et tremori cordis frigido. ¶ Mẽ
bra expulsionis. ¶ Admistrať cũ oleo super
apata testiculi. et quãdoqꝫ admistrať cum ce
rato. et quandoqꝫ admistrať cũ oleo et faria
fabaꝝ et frangit lapidẽ. et proprie siluestre. et
confert distillationi vrine et mictui saguinis
et dolori pungitiuo ventris et inflatiõi ⁊ suc
cus siluestris triti cũ aq̃ mellis soluit ventrẽ
Inquit Ruffus. ¶ Cyminũ nabathiũ sol
uit ventrẽ. karminiũ vero nõ soluit imo strin
git ⁊ herba siluestris ꝓuocat chokam in vria
¶ Venena. Dať in potu cũ vino ad morsum
vermium venenosorũ: ⁊ proprie siluestre cui⁹
semen est simile semini lilii.

¶ De Charui. Capitulum.cxli.

Harui quid est. Est proximũ dispõib⁹
anisi. ¶ Natura. ¶ Calidũ est ⁊ siccum
in scđo. ¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Ex
pellit ventositates ⁊ exiccat ⁊ nõ est in subti-
liatõe cyminũ. ¶ Mẽbra anhelitus ⁊ pecto-
ris. ¶ Cõfert tremori cordis. ¶ Mẽbra expul
siõis. ¶ Est bonũ vermib⁹ iterficit enĩ eos.

¶ De Cappare. Capitulum.cxlii.

Apparis quid est. Est fructus ⁊ hꝫ radi
cẽ ⁊ hꝫ fructũ aliũ qui est sicut cucume-
ris non capparis: ⁊ est acris calida que po-
nitur in musto ⁊ conseruat ipm ab ebulitione
sicut sinapis. ⁊ eius radix est amara acris et
q̃dã spẽs eius est culzumia faciens in orbo
thor vsqꝫ ad terminũ quo veliceť ⁊ apat in-
giuã. ¶ Electio. ¶ Iuuatiuus qđ in ipsa dixit
cortices radicis eius. ¶ Natura. ¶ Sita
in terra calida est calidior: ⁊ calor totius ei⁹
siccitas est i scđo. ¶ Operatões ⁊ proprieta-
tes. ¶ Est resolutiua ⁊ aperitiua abstersiua
⁊ ipsius radix est incisiua subtiliatiua mundi-
ficatiua apitiua in cuius cortice sunt amari-
tudo ⁊ acrimõia ⁊ stipticitas ⁊ nutrimentũ.
fructus eius est puum pcipue quũ saliť ⁊ q̃
ex ea est humidũ est magis nutritiuum q̃
siccũ est. ¶ Apata ⁊ bothor. ¶ Eius radix
soluit scrofulas ⁊ durities ⁊ admisceať ei q̃
frãgit virtutẽ eius: ⁊ folia eius iã expta sũt ad
illud. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Cortices radi-
cis eius ponunť sup fraudulentia ⁊ sordida.
¶ Instrumenta iuncturaꝝ. ¶ Cortices radi-
cis eius conferunt sciatice ⁊ doloribus anche
⁊ qñ fit clistere ex succo eius ⁊ ꝯfert paralysi
stupori: ⁊ stringit mẽbra ꝓpter stipticitatẽ q̃
ẽ i ipsa. ⁊ silr cõfert attritiõi accñti in capiti-
bus lacertoꝝ ⁊ i medio eoꝝ. ¶ Mẽbra capi-
tis. ¶ Cortices radicis eius masticate extra-
hũt hũiditatẽ a capite. ⁊ sedãt dolorẽ frigidũ
in eo: ⁊ eius succus distillať in aurẽ ꝓpter ver-
mes ipsius. ⁊ qñqꝫ distinguiť cortex radicis
eius cũ dente solo ⁊ ꝯfert ⁊ ꝓprie quũ est hu
mida: aut folia eius. ⁊ silr colutio oris cũ a

to in quo decoquit̃. aut vino aut. qñq3 cum
aceto. qñq3 cũ vio. ¶ Mẽbra anhelitus ⁊ pe
ctoris. ¶ Cõfert qḋ ex eo salitũ est patientib⁹
asma. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Ipsa est res
magis conferens spleni ⁊ duritiei eius bibi-
ta ⁊ more empl̃i supurposita cũ farina ordei
⁊ similibus ⁊ proprie cortex radicis eius. Et
multotiens euacuat ex splene materiã grossã
mel̃icã ⁊ succedit ei sãitas. ¶ Mẽbra expulsio
nis. ¶ Solutõe educit humorẽ crudũ grossũ
⁊ ꝓuocat menstrua. ⁊ interficit serpentes et
vermes in intestinis ⁊ cõfert hemorroidib⁹. ⁊
augmentat coitũ. ⁊ qḋ ex ea salitũ ẽ ante ci-
bum sumptũ soluit. ¶ Venena. ¶ Est tyria-
ca.

De caule. Capitulũ. cxliii.

Caulis. ¶ Natura. ¶ Corpus humidius
est foliis ⁊ siluestris calidior ẽ ⁊ siccior. ⁊
ipse totus est calidus in primo siccus in scḋo
⁊ caulis quidẽ alius est domesticus. ⁊ alius
siluestris ⁊ alius marinus. ⁊ alius caulis aq̃.
Siluestris vero ẽ amarior ⁊ acutior ⁊ remo
tior ab hoc vt sit cibus. ⁊ decoctio quidẽ ra-
dicis caulis cũ aq̃ granatorꝝ est bona. Cãna
bit ꝑterea est grossi nutrimenti ingrossans sã
guinẽ quũ nõ dissoluit̃. ⁊ inflat vsq3 ad ꝑtes
furcule ⁊ lateris ⁊ facit dolorosũ corpus ⁊ nõ
est mutabilis sicut ventosus. ¶ Operatiões
⁊ proprietates. ¶ Est maturatiuus lenificati
uus desiccatiuus ꝓprie qñ decoquit̃. effundi
tur ab eo aqua pria: ⁊ cinis quidẽ stipitũ eius
est fortis exiccatõis h3 ꝓprietatẽ in sedatiõe
dolorꝝ. ⁊ eius nutrimentũ est paruũ ⁊ humi-
dius nutrimento lentiũ ⁊ sanguis eius ẽ ma
lus. quũ ergo coquit̃ cũ carne pingui ⁊ galli-
nis fit bonus parꝝ. ¶ Apata ⁊ bothor. ¶ Sil-
uestris ⁊ marinus ⁊ domesticus maturant
phl̃ones ⁊ durities. ¶ Vulnera ⁊ vlcera.
¶ Cõsolidat ⁊ prohibet ambulationẽ fraudu
lentis. ⁊ ponit̃ cũ albumine oui super adustio
nẽ. ¶ Instrumenta iuncturarꝝ. Confert tre-
mori ⁊ qñq3 ponit̃ cũ fenugreco super poda-
grã: ⁊ embrocat̃ decoctio eius suꝑ dolores iũ
cturarꝝ. ¶ Mẽbra capitis. ¶ Eius decoctio
⁊ eius semẽ retardant ebrietatẽ. ⁊ cõfret fur-
furibus. ⁊ qñ cũ succo eius fit caputpurgiu3
purgat caput. ⁊ ex proprietatibus eius fit ex-
iccatio lingue ⁊ facit somnũ. Mẽbra oculi.
Obtenebrat visum. cũ hoc tñ ꝙ ponit̃ in al
cofol. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Fit
gargarismus cũ succo eius aut decotio eius
cũ oleo sisamino. ⁊ confert ꝓfocatõi ⁊ come-
stio eius clarificat vocẽ. Mẽbra nutrimẽ
ti. Est malus stõ. ⁊ eius succus cũ vino de
passis confert spleni ⁊ icteritie ⁊ eius canna
est tarde digõnis. Mẽbra expulsionis.
Prouocat vrinã ⁊ mẽstrua ⁊ eius semen cũ
aqua lupinorꝝ interficit vermes. ⁊ eius flos ꝓ
uocat menstrua etiã. quũ ergo supponit̃ etia3
ipse ⁊ succus eius cũ farina sceilẽ interficit fe
tũ. ⁊ qñ supponit̃ eius semẽ post coitum cor
rumpit sperma. ⁊ cinis radicis eius frangit
lapidẽ. ⁊ caulis qui est marinus declinat ad
salsedinẽ ⁊ amaritudinẽ propter illud ergo le
nit naturã ⁊ soluit proprie cũ carne pingui. ⁊
folia eius sunt sicut folia aristol̃ qui ex vna ra
dice oritur. Venena. Eius succus cũ vio
confert morsibus. ⁊ ẽ cõferẽs morsui canis
rabiosi.

De coriandro. Capitulũ. cxliiii.

Coriandrum quid est. Aliud est humidũ
⁊ aliud siccũ. Dixit Gal. ꝙ virtus eius
est ꝯposita ⁊ qḋ in eo dñatur ẽ terreitas qñ3
⁊ aqueitas tepida. ⁊ in ipso est ponticitas par
ua a stipticitate. Apud me vero aqueitas in
ipso frigida est nõ tepida oio nisi sit ꝓpter
substantiã subtilẽ calidã permistã ei cuius se
paratio ab eo fit velox. Et hunaim quide3 di
xit etiam ꝙ Gal. remouet frigus a coriãdro
contradicẽdo Dia. ego ãt dico ꝙ testificati
sunt iã frigus eius Ruffus ⁊ Archigenes et
alii ab eis. Natura. Frigidum est in fine
primi vsq3 ad scḋm siccum in scḋo. ⁊ apud fi
lium viregi in tertio. Apud me vero est decli
nans ad caliditatẽ paruam. Sed Gal. in to
to facit declinationem ad caliditatem ⁊ forsi
tan illud est propter substantiam in ipso subti
lem que resoluitur. ⁊ non remanet quum bi-
bitur ⁊ si nõ propter quid o3 vt sit multitudo
succi eius interficicens cum infrigidatione.
Operationes ⁊ proprietates. In ipso est
stipticitas ⁊ stupor ⁊ succus eius cum lacte
sedat omnem fortem pulsationem. Aposte
mata ⁊ bothor. Confert apatibus calidis
cum aceto ⁊ cerusa ⁊ oleo ro. ⁊ cum melle ⁊
oleo scere ⁊ vestigiis ignis persici. ⁊ cum fari
na fabarum. aut sauich aut faria ciceris scro
fulis. quando permiscetur cum eis succus ei⁹
Inquit Gal. quum resoluat scrofulas: quo-
modo ergo est frigidum. ⁊ possibile quidem
est vt dicatur ei propter ipsius proprietatem
⁊ quoniam in ipso est substantia subtilis pro
fundans penetrans ⁊ profundatur: ⁊ nõ ꝓfun
datur substantia fr̃a. sed qñ bibitur resoluitur

calidum velociter ⁊ remanet agens frigiduȝ ⁊ dixit nõ ſanat ex heriſipila niſi qđ infrigidatũ eſt:aut permiſtũ hũori mͣlico:aut phl̃atico. ¶ Membra capitis. ¶ Confert vertigini facte a vapore cholico:aut phl̃atico ⁊ epl̃ie facte ex hoc. ⁊ eius ꝓprietas eſt ꝓhibere vaporẽ a capite ⁊ ꝓpter hoc ponit̃ in cibo patientis epil̃am ex vapore ſtõi. ⁊ mullitudo eius humibi. ⁊ eius ſicci permiſcet ſenſum. Et ꝙ humidũ eſt facit ſomnum ⁊ prohibet fluxum ſanguinis. ⁊ pulueriȝatio ſicci ⁊ collutio oris ex ſucco humidi confert cola. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Generat tenebroſitatẽ viſus. ⁊ ſuccus eius diſtilatus ſedat pulſationem in oculo. et proprie cum lacte mulieris. ⁊ qñ ex foliis eiꝰ fit empl̃m prohibet fluxũ matericrũ ad oculum. ¶ Membra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Cõfert tremori cordis cal̃o ⁊ potantur ex eo. ʒ. ii. cum aqua lingue arietis ⁊ retinet ſputũ ſanguinis. ¶ Mẽbra nutrimenti. ¶ Eſt tarde digeſtionis ⁊ confortat ſtõm calefactum ⁊ qđ de eo torrefactũ eſt prohibet vomitum. ⁊ dr̃ ꝙ ipſum ſedat eructuationem accidaȝ poſt cibum: ⁊ ſi ita eſt tunc facit illud propterea ꝙ prohibet vaporẽ ⁊ vomitũ eius. ¶ Membra expulſionis. ¶ Cõſtringit ſemen eius torrefactum ⁊ dr̃ ꝙ ſemen eius cum rob ſolutione educit ſerpentes. Et coriandrũ quidem hũidũ cum melle ⁊ oleo confert apatibus calidis teſticuloꝝ. ⁊ quod ex eo humidum eſt. ⁊ quđ ſiccũ frangit virtutem coitus ⁊ erectionem virge deſiccãdo ſperma. ¶ Venena. ¶ Quũ ex ſucco bibitur circiter. ʒ. iiii. interficit qm̃ facit hoĩem poſſidere triſtitiam ⁊ ſincopiȝ. ⁊ nõ oȝ vl̃r vt de eo multum ſumatur.

¶ De cane. Capitulum. cxlv.

Canis. ¶ Decoratio. ¶ Vria canis admiſtrat̃ ſup verucas ⁊ qđ dr̃ đ lacte eiꝰ ꝙ ipm̃ abradit pilos ⁊ ꝓhibȝ ortũ piloꝝ euulſoꝝ ẽ vanũ ſȝ ꝙ exiſtiauit G. i locis pluribꝰ ⁊ G. qđ ſcripſit canões i qbꝰ dixit ꝙ ſãguis canis ꝓhibȝ ortũ piloꝝ euulſoꝝ. ¶ Mẽbra expulſiõis. ¶ Jnqt G. deſtructꝰ ẽ ſmo eiꝰ q exiſtiauit ꝙ ſã. canis extrahat fetũ. ¶ Venena. Sãguis canis rabioſi ꝯuẽit morſui ipſiꝰ ⁊ veneno ſagitte armene.

¶ De carne. Capituluium. cxlvi.

Caro qđ ẽ. Carnes bõe ſũt caro ouina q̃ cũ cal̃itate ẽ ſubtilis. ⁊ iuuenũ taurorũ: ⁊ capraꝝ ⁊ carnes illoꝝ q de eis ſunt pui ſũt magis ſuſceptibiles digõnis ⁊ ſubtilioris nutrimenti. ⁊ hedina quidem eſt minoꝝ ſuperfluitatum q̃ȝ arietina. Caro ãt lactentis a lacte laudabili eſt bona. A lacte vero nõ laudabili eſt mala. ⁊ caro decrepiti qđ eſt ex ouibꝰ eſt mala. ⁊ ſil̃r caro extenuati. ⁊ caro nigri ẽ leuior ⁊ ſuauior. ⁊ ſil̃r caro maſculi: ⁊ rubea diuiſa ex aĩalibus pl̃ime pinguedinis ⁊ alba ſunt leuiores ⁊ varia eſt minoris nutrimenti ⁊ natat in ſtõ. ¶ Electio. ¶ Melior caro ⁊ digeſtibilior cũ illa que eſt circa os. ⁊ dextra qdem leuior eſt ⁊ melior eſt ſiniſtra ⁊ que ẽ in medio lacertoꝝ mũdior eſt carne neruorum Caro aũt laxa ſuper quã nõ eſt neruus fortaſſe eſt ſuauius ⁊ ꝓprie que eſt ꝓpter generationẽ lactis ſicut caro mãmille aut ꝓpter generationẽ ſaliue ſicut caro radicis lingue. Et eius quidem nutrimentũ qñ digeritur. ẽ bonũ ⁊ in quibuſdam horis eſt phl̃aticum. multitudo vero nutrimenti eius nõ eſt niſi multitudo nutrimenti reliquarum carnium: ⁊ caro lacertorum niſi caro mãmille. ⁊ caro teſticulorum gallorum. minus vero bona eſt que creata eſt ad hoc vt ſit ſuſtentaculum ſicut q̃ teritur inter venas ep̃is ⁊ reliqua. ⁊ caro cordis ⁊ radicis eius ſimilis moro ⁊ mãmille qdem nutrimentum eſt bonuȝ. Quod ſi in ea eſt lac ⁊ groſſum. Teſticulorum vero caro ẽ melior aliis ⁊ volucris vero caro melior non eſt q̃ȝ alduragi ⁊ gallinarum ⁊ ſubtilior earũ ⁊ non ſunt cum nutrimento carnium alcubegi ⁊ atheiȝ ⁊ alderariȝ. Omnis preterea aĩalis ſicce complexionis caro parui eſt melior ſicut caro hedi. Jpſa enim eſt bona. Caprina vero non eſt bona multum ⁊ eius humor fortaſſe eſt malus valde. Hircina autem caro eſt mala ſolute ⁊ caro luporum eſt mala. Et omnes volucres magne aquatice ⁊ hñtes colla longa ⁊ pauo ⁊ mulus ⁊ palumbus dure ⁊ alcata ⁊ quoꝝ pluria gñatio eſt ml̃ia ⁊ que eis ſunt ſimilia ⁊ paſſares omnes male ſunt Ale vero auium groſſarum magnarum exercitãtiũ ſunt bõi chimi. Caro ãt ſilueſtris melior ẽ carne gazel cũ ſua declinatõe ad ml̃iam. Chriſtiãi vero dñt ⁊ q eos imitãt̃ ꝙ melior caro ſilueſtris ẽ caro porci ſilueſtris. nã cũ h ꝙ ẽ leuior carnibꝰ dõeſtici ẽ fortis nutrimñti ⁊ pl̃imi. ⁊ ẽ velocis digõis ⁊ ẽ melior q̃ȝ eẽ põt i hyeme. oȝ ṗterea vt ꝯſideret̃ i diſpõnibꝰ aĩaliũ ẽt i etate ⁊ ĩ loco ſui paſtus. ⁊ ſui exercitii ⁊ reliquoꝝ que dicta ſunt in lacte. ¶ Natura ¶ Caro auis oĩo ſiccior ẽ carne q̃drupedis: ⁊

caro vaccina siccior est carne caprina. Caro
aũt caprina est sicca ꝛ difficilioris digestiõis
carne ouina. Et caro veteruz est grossi nutri
menti ꝛ vehemẽtis calefactionis. Leporis ve
ro caro est calida ꝛ sicca. Carnes magnaruz
auiũ ꝛ anserũ ꝛ miluorũ est grossa. Anatis ve
ro caro ꝛ aquaticaꝝ est vehementis humidi
tatis: ꝛ est ꝓpinqua in hoc carni ouine. ꝛ exi-
stimauerunt quidam ꝙ caro ericij est hume-
ctatiua ꝛ caro pinguis: ꝛ natium caro est ca-
lida ꝛ humida. ¶ Operatiões ꝛ ꝓprietates.
¶ Caro est cibus confortãs corpus ꝛ est cibꝰ
magis ꝓpinque conuersionis ad sanguinẽ ꝛ
nutrimentũ quidẽ eius q̃ in patella cocta ẽ: ꝛ
eius q̃ assata est est siccius: ꝛ nutrimentũ eiꝰ
que elixata est est humidius. Et eiꝰ quidez q̃
cocta est cũ seminibus ꝛ muri ꝛ silibus virtꝰ
est virtus seminuz eius. Pinguedo autez et
adeps sunt mali nutrimenti ꝛ pauci ꝛ suble-
uant cibum: ꝛ nõ est conueniẽs ex eis nisi q̃z
titas parua ſm mensurã q̃ delectet. Salita
vero caro q̃uis i principio fuerit humida tñ
facta est desiccatiua vehemẽtiorẽ hũs desic
cationẽ q̃z omnis caro. ꝛ eius nutrimẽtuz est
paruum. Et caro quidẽ pinguis lenit ventrẽ
cũ paucitate sui nutrimẽti ꝛ velocitate sue cõ
uersionis ad fumositatẽ ꝛ cholꝫ ꝛ digeritur
velociter. ꝛ caro illoꝝ natium deterior ẽ car-
ne pingui. ꝛ est mala i digestione ꝛ nutrimen
to. ꝛ est calidior ꝛ grossior pinguedine. Caro
vaccina plurimi est nutrimenti grossa mĺica
generans egritudines mĺicas. ꝛ q̃ melior est
eius est caro vitulorum. Carnẽ preterea vac
cinã dissoluunt cortices melonum. ꝛ melior q
dem hora in q̃ comedit̃ est ver ꝛ p̃ncipia esta
tis. Christiani aũt ꝛ q eos imitant̃ dicunt ꝙ
nõ hñt cũ grossitudine sua viscositatez nutri
mẽti porci: neq3 eius spissitudinẽ. porcelloruz
aũt caro parui est nutrimẽti ꝑꝑ fortitudinez
sue resolꝰonis. ꝛ vegemẽtiã sue humiditatis. ꝛ
caro quidẽ anatis est plurimi nutrimẽti: non
tñ existit in bonitate nutrimẽti gallinaꝝ et si-
miliũ. ꝛ vẽtres eaꝝ sunt suaues: ꝛ epata earũ
sunt bona sua via i cibo: et boni humoris. Ca
ro ascecrach est frangitiua ventositatũ: et de
carnibus longinquior ab hoc vt putrefiat: et
que parũ est pinguis est cuius suba ẽ siccior.
¶ Decoratio. ¶ Caro vaccina generat mor-
pheã: adeps asini siluestris est bona pãno lini
ta: ꝛ silr adeps anatis ipinguat ꝛ illud qᵭ est
adustũ de carne arietũ linitũ sup morpheã ẽ
vtile: ꝛ qᵭ adustũ est de carne ranaꝝ alopitie
¶ Apata ꝛ bothor. ¶ Caro vaccina generat
cancrũ: ꝛ silr carnes grosse ꝛ resoluunt̃ apata
dura eis. ¶ Vulnera et vlcera. ¶ Caro vacci
na generat scabiẽ ꝛ ipetiginẽ malas: et simlr
carnes grosse. et caro arietis adusta linit̃ sup
ipetiginẽ cõueniẽter. ¶ Instrã iuncturarum.
¶ Caro vaccina generat leprã et elephantiaz
ꝛ varices: ꝛ silr carnes grosse ꝛ pingues ꝛ al-
leliati more emplĩ supposita est bona neruis
inflatis: i iure carnis leporis sedẽt podagrici
ꝛ hñtes dolores iuncturarũ et eius opatio ẽ
ꝓprima opationi iuris vulpis. Caro dannule
administrat̃ more emplĩ sup dolores iunctu
raꝝ posita caro dorsi asini siluestris cũ oleo
costio ꝛ emplat̃ ad dolores iũcturaꝝ. Adeps
asini siluestris cũ oleo costio mollificata mo
re emplĩ ponit̃ sup dolores dorsi ꝛ vẽtositati
bus grossis. Et caro vipe ꝯfert lepre ſ3 ꝙ di
ctũ ẽ in caplo eiꝰ: ꝛ caro ericij est bona lepre.
¶ Mẽbra capitis. ¶ Caro vaccina ꝛ relique
carnes grosse male faciũt euenire alienatõez
ꝑꝑ exiccationẽ. Et caro dãnule miscet̃ cũ vi
no et bibitur ꝑꝑ soda. ¶ Mẽbra oculi. ¶ Ci
nis carnis arietum cõfert albugini oculi. car
nes lupoꝝ ꝛ habẽtiũ rostra ꝛ vngues cõferũt
oculo et cõfortant ipm. ¶ Membra anhelitꝰ
ꝛ pectoris. ¶ Cãcer fluuialis cõfert extenua-
tis valde. et carnes pulloꝝ excitãt prefocatio
nẽ nisi acetose. ¶ Mẽbra nutrimẽti. ¶ Car-
nes grosse p̃dicte ingrossant splenẽ. veꝝ aceto
sum vaccinũ cũ coriãdro sicco et croco ꝓhi
bet cursum materierũ ad stomachũ. et caro
alcata rememorat̃ in sũma eoꝝ q̃ conferunt
corruptiõi ꝯplꝰonis et hydropisi et oppilatio
ni splenis ꝛ epis. et meliꝰ ẽ vt i hydropisi ꝯge
lata sũmat̃ vt nõ ꝯmoueãt sitiz. qdã ãt homiz
sunt q laudãt carnes lupoꝝ ad frigus stõi. et
hũiditatẽ et debilitatẽ eiꝰ. et velocitas qdẽ di
gõnis. et descẽsiõis et ãbaꝝ tarditas nõ scõz
grossitudinẽ cibi et subtilitatẽ eiꝰ. Caro enim
porci siluestris et domestici scõm ꝙ dr̃ ẽ ve
locis digõnis et descẽsiõis: et est fortis nutri
mẽti viscosi ꝛ grossi: ꝛ carnes ceruoꝝ cũ gros
situdine sua sunt velocis descẽsiõis. et caro q
dẽ ericij cũ oxymelle ꝯfert hydropisi: et caro
alcata ꝯfert oppilatiõi epis. et debilitati eiꝰ:
ꝛ corruptiõi ꝯplꝰonis et hydropisi. et carnem
lupoꝝ et hñtiũ rostra et vngues abhorret sto
machꝰ. ¶ Mẽbra expulsiõis. ¶ Carnes vac
cine ꝓhibẽt attractionẽ cholꝫ ad stomachũ.

Caro leporis assata est bona vlceribus itesti-
noꝝ. Caro ericij exiccata cū oxymelle est bo
na dolori renū. ius galli decrepiti est bonum
colice ꝛ egritudinibꝰ inficis: ꝛ adeps asini sil
uestris cū oleo costino ē bona dolori renū et
vētositatibus grossis. ꝛ caro lupoꝝ ꝛ bñtiuz
rostra ꝛ vngues hemorroidibus. Jus carnis
vaccine acetosuz ē bonū sokoni cholerice. ab-
scindit enī ipaz ꝛ sil'r cōgelatio carnis eiꝰ cū
coriādro ꝛ aceto: ꝛ acetositatibus enī silibus
ꝛ coriādro sicco ꝛ pauco croco: ꝛ simil'r car-
nes auiū assate aut nō assate cōstringūt ven-
trez ꝛ ꝓprie alcubegi ꝛ ateiagi: ꝛ eis fortio' est
alcata ꝛ alchanebiri: ꝛ ꝓprie quū elixat' ꝛ au
fertur ab ea aq̄. caro aūt cameli ꝓuocat vri-
nā ꝛ carnes pingues vehemētius leniūt na-
turā q̄ȝ alie. ¶ Febres. ¶ Caro vaccina ꝛ cer
uorū ꝛ hircoꝝ siluestriū ꝛ magnaꝝ auiū facit
euenire febres quartanas. Venena. Ca
ro dānule exiccata cū vino ī potu accepta cō
fert venenis. Caro arietū adusta cōfert mor-
sibus serpentū ꝛ scorpionū ꝛ algerarat: ꝛ cuz
vino canis rabiosi: ꝛ caro rane puncture ver
mium venenosorum.

¶ De Chrysomilis. Capitulum. cxlvij.

Hrysomila. ¶ Electio. ¶ Meliora sūt
armenia. nō enī cito aduenit eis corru-
ptio ꝛ acetositas. ꝛ quū sumunt' chrysomila
oȝ vt accipiat' masticis ꝛ anisi eq̄liter pōdus.
ʒ.i. vsqȝ ad. ʒ.ij. in vino puro. aut vino de pas-
sis: aut pax mellis. Natura. Sūt f'ra et
humida ī scđo ꝛ oleū nucleoꝝ est calidū ꝛ sic
cuz in scđo. Operationes ꝛ proprietates.
Eorum humor est velocis putrefactionis.
Mēbra nutrimēti. Eoꝝ infusio sedat si
tim. Et chrysomila quidē cōuenientiora sūt
stomacho q̄ȝ persica. ꝛ armenia nō corrūpū
tur in stomacho neqȝ acescunt velociter. Ex
eis vero q̄ eoꝝ expellūt nocumētū est vt post
ea sumātur anisum ꝛ mastix in miua: aut vi
no de passis ꝛ infrigidati cum melle puro.
Membra expulsiōis. Oleū nuclei ipso
ruz cōfert hemorroidibus. Febres. Ge
nerant febres ꝑꝑ velocitatē sue putrefactio-
nis. verū infusio siccoꝝ cōfert febribꝰ acutis.

¶ De calce. Capitulum. cxlviij.

Alx quid est. Per calcem significamꝰ
cinereitatē corpoꝝ lapidosoꝝ ꝛ ostraco
rum. Natura. Jlla quidē quā nō tetigit
aqua. ꝛ illa quā aqua tetigit quū remanet ex
tincta duobus diebus aut tribus tūc nō adu
rit. Jmmo calefacit tm̄: ꝛ abluta qdez est sic-
ca. ¶ Operatiōes ꝛ ꝓprietates. Abscin-
dit sanguinis fluxū: ꝛ abluta est exiccatiua si
ne mordicatiōe. ꝛ calx qdez qñ abluit' cū ole-
is fit maturatiua. Vulnera ꝛ vlcera. Cor
rodit carnem additā: ꝛ abluta cōsolidat ꝛ cō
fert adustioni ignis valde.

¶ De cipero. Capitulum. cxlix.

Iperum quid est. Est radix plante silis
porro. et segeti etiā nisi qa est subtilior ꝛ
longior ī pluribus regionibus. Verūtñ me-
lius est alcufi. Et dicit' q' ciperꝰ induz cū cro
co abradit pilos. Electio. Melius est il
lud qđ est spissum graue difficile ad frangen
dū. aromaticū: cuius herba. est breuis: et cu-
ius acredo est vehemēs. Operationes et
ꝓprietates. Jn ipso est stipticitas parua ꝛ
exiccat sine mordicatiōe: ꝛ apit orificia vena
rū: ꝛ extenuat vētositates: ꝛ adurit sanguinē
ꝛ ponit' in empl'is. Decoratio. Colorem
efficit bonū: ꝛ facit bonū odorē oris: et: induz
sicut dicit' abradit pilos. Apata ꝛ bothor.
Cōsolidat ea q̄ sunt difficilis cōsolidatiōis
ꝛ fissa ꝛ putrida et corrosa cuz oleo de grano
alchadra. Instr'a iuncturaꝝ. Valet ad
dolorē in ilijs: et stringit dorsum ꝛ neruos. et
ipsius multitudo acqrit leprā. Mēbra capi
tis. Cōfert putredini nariū et oris. et alco
la: et mollificationi gingiue: et augmentū effi
cit in seruatiōe. Mēbra nutrimēti. Ca
lefacit stomachū et epar. Mēbra expulsio
nis. Extrahit lapidē et frāgit ipm: et ꝯfert
distillationi vrine: et debilitati vesice valde:
et frigori eius vehemēter: et sil'r opat' in reni
bus: et ꝯfert frigoris matricis valde. et ꝯfert
hemorroidibus. Febres. Cōfert febribꝰ
antiquis.

¶ De cupresso. Capl'm. cl.

Vpressus qd est. Noiatur in syria ar-
bor alherz ꝛ romane cupressus: et in sa
pore eius sunt acredo: et stipticitas pauca: et
amaritudo plurima: et ponticitas eiꝰ ē plus
q̄ȝ amaritudo. et caliditas eius et acuitas ē
scđm quātitatē qua eius virtus ī mēbris ꝓ-
fundat'. et facit ꝓuenire stipticitatē sine mor
dificatiōe et diuersificat' a reliqs calefactiuis
qm̄ nō attrahit' Natura. Calida est in
primo sicca in scđo quidā tamē existimaue-
runt q' est frigida valde et iudicauerūt q' vir
tus eius est cōposita. et caliditas eius est se-
cundū quātitatē q̄ facit penetrare stipticita-
tem: ꝛ q̄ stipticitas eius ꝓfundatur et proue

nit in mēbris. Operatiões et ꝓprietates.

Folia ⁊ nux eius ſunt ſtiptica. et in ipſa ē reſol'o et reſoluit hũiditates. et nux quidem eius fortior eſt oi re q̃z folia ipſius: ⁊ i ipſa eſt vis faciēdi adherere ⁊ abſcindit ſanguinē ita q̄ remouet putredinē. ¶ Decoratio. ¶ Quā do decoquitur cū aceto ⁊ lupinis: ⁊ linit ſup vnguē remouet eius veſtigia: ⁊ eius folia de lent morpheā. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Folia eius recētia ⁊ nux eius cōſolidant vulnera q̄ ſunt in mēbris duris quū fuerint recēter col lecta: ⁊ ꝯferūt formice ⁊ heriſipile ⁊ ꝓprie cū farina ordei. ¶ Inſtra iuncturarū. ¶ Nux et folia ipſius bona ſunt collo quū ex eis fit ipſi emplm: ⁊ cōfert cū farina ordei ſuppoſita he riſipile ⁊ ſil'ibus. ⁊ cōfortant nervos ⁊ extenu ant ramicē more empl'i ſuppoſita: ⁊ roborāt mollificationē ⁊ ſtringūt eā. ¶ Mēbra capi tis. ¶ Quādo terit' nux cupreſſi multuz cū fi cubus ⁊ ponit' liciniū de eis i narē ſanat car nē additā: ⁊ decoctio eius cuz aceto ſedat do lorem dentium. ¶ Membra anhelitus ⁊ pe ctoris. ¶ Datur ad bibendum cuz vino nux eius ad ſputū ſanguinis ⁊ ad difficultatē an helitus ⁊ anhelitum dilatationis ⁊ ad tuſſim antiq̄z. ⁊ ſimiliter eius decoctio. ¶ Membra expulſionis. ¶ Bibuntur folia eius cū vino: ⁊ conferunt difficultati mingendi ⁊ curſui ſup fluitatum ad veſiccam: ⁊ cōferunt etiā vlceri bus que ſunt in inteſtinis. ¶ Permutatio.

Loco eius ponit' medietas ponderis ipſi9 de cortice granati: ⁊ pondus ipſius de ſarco colla rubea.

¶ De Cancro. Caplm. cli.

Ancer fluuialis quid eſt. Notus eſt.

¶ Operationes ⁊ proprietates. ¶ Eſt difficilis digeſtionis ⁊ plurimi nutrimenti. ⁊ ipſum quidem rectificat decoctio cum mes. ⁊ extrahit res acutas infixas carni ⁊ ſpinas: ſed marinus eſt ſubtilior. ¶ Decoratio. ¶ Cinis eius eſt bonus fixuris pedum ex frigore: ⁊ qđ de eo aduſtuz eſt ponit' in medicamentis morphee ⁊ pāni ⁊ confert. ¶ Apoſtemata et bothor. ¶ Cancer fluuialis reſoluit apa ma nuum quādo ponitur ſup ea. ¶ Membra an helitus ⁊ pectoris. ¶ Caro eius cōfert pthiſi: ⁊ proprie cum lacte aſine ⁊ ius ipſius etiam. ¶ Membra expulſionis. ¶ Cinis eius eſt bo nus fixuris ani. ¶ Venena. ¶ Cōfert morſui ſcorpionum ⁊ rutele more empl'i ſuperpoſi tus aut comeſtus. ⁊ cinis eius cum melle cō fert ad morſum canis rabioſi bibitus ⁊ quan doq̄z ſumitur ex eo cuz frumento ad morſuz canis rabioſi. ⁊ eſt notum. Et ſcies modum cure in capitulo de venenis. Et exiſtimaue runt etiam q̄ quando cum bedarungi appro ximat ſcorpioni moritur ſcorpio.

¶ De cancro. Capitulum. clij.

Ancer marinus quid eſt. Quum dicit' cancer marinus nolumus intelligere ꝑ hoc omnem cancrum maris. Immo ſpeciē cancri qui proprie habet oīa membra dura vt lapis. ¶ Operationes ⁊ ꝓprietates. ¶ Qđ de eo aduſtum eſt ſubtilius eſt reliquis adu ſtis. ¶ Decoratio. ¶ Quod de eo aduſtuz eſt abſtergit dentes: ⁊ delet pānuz ⁊ lentigines. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Quod de eo aduſtuz eſt deſiccat vlcera ⁊ confert ſcabiei. ¶ Mem bra oculi. ¶ Prohibet lachrymas ⁊ reſoluit cum ſale vngulam ⁊ fit ex eo collyrium: ⁊ fri catur cum eo ſcabies palpebraruz. ¶ Febres ¶ Prohibet quartanam.

¶ De chryſolocāna. Capitulum. cliij.

Hryſolocāna quid eſt. Eſt attriplex q plurimū inuenitur i ſcemi. ¶ Natura. ¶ Frigidus ⁊ humidus eſt in primo: ⁊ apud quoſdam temperatus.

¶ De coturuicibus. Capitulum. cliiij.

Oturnices qđ ſunt. Ex comeſtiōe car nis eaꝝ timet' tetan9 ⁊ ſpaſmus. nō qa comedāt helleboꝝ tm̄: imo qa in ſuba eaꝝ eſt hec virtus: ⁊ exiſtimo q̄ nutrimētum earuz ab helleboro eſt ꝑꝑ ſpiſſitudinem cōpl'onis.

¶ De caſia. Capitulum. clv.

Aſia qđ eſt. Dicit' q̄ eſt cortex radicis Mori alceni. ⁊ eſt ſpēꝝ plurimū: quarū vna eſt rubea boni ſaporis ⁊ odoris. Et alte ra ſpēs ei9 eſt cuius ſapor eſt ſapor ſpice: ⁊ eſt ſpēs nigra ad purpureitatē declinans cuius odor ē ſil'is ſandalo. ⁊ ē ſpēs altera nigra hor ribilis odoris ſubtilis corticis fiſſa. Et ē alte ra ſpēs ad albedinē declinās porrini odoris. Et eſt ſpēs nigra ſubtilis cāna cōcaua. Et di xerūt qdaz q̄ inuenit' ſimile caſie qđ cōuertit' ad cinnamomū. ⁊ dixerūt alij q̄ inuenit' ſup arborē cinnamomi caſia huiuſmodi. ⁊ quan doque eſt coniuncta ipſi cinnamomo. ⁊ ca ſia exiſtit in virtute cinnamomi. ſed eſt debi lior. ⁊ bona eſt illa que cōſequitur cinnamo mum. ¶ Electio. ¶ Melior eſt illa que eſt ru bei coloris pura plana: longi ligni: groſſe can ne: ſubtilis foraminis: ſolida groſſa boni odoris que mordicat linguam et ſtringit eaz.

Nigra vero est mala ⁊ qđ đ ea administraƚ
est cortex ipsius ⁊ in ligno eiꝰ nō est bonitas.
¶ Natura. ¶ Calida ē ⁊ sicca i scđo. ¶ Ope
rationes ⁊ ꝓprietates: ¶ Est resolutiua vēto
sitatū grossarū: ⁊ i ipsa qdē sunt stipticitas et
resoƚo cū acredine plurima: subtiliatio multa
⁊ incisio ꝑꝑ acredinē q̄ est i ipsa ⁊ adiuuat sti
ptica. ⁊ sua resoƚone adiuuat solutiua: ⁊ ipsa
cū eo qđ est in ipsa de resoƚone ⁊ stipticitate.
⁊ subtiliatiōe cōfortat mēbra. ¶ Apata ⁊ bo
thor. ¶ Resoluit apata calida ⁊ frigida in vi
sceribus. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Linitur cū
melle sup lactea. ¶ Mēbra oculi. ¶ Poniƚ
in medicinis oculi ꝑꝑ illud qđ in ea est de sti
pticitate ⁊ resoƚone. ¶ Mēbra anhelitus et
pectoris. ¶ Confert pectori. ¶ Mēbra nutri
mēti. ¶ Sirupus eiꝰ cōfert epi: ⁊ vinū i quo
casia infundiƚ cōfert stomacho. ¶ Mēbra ex
pulsionis ¶ Prouocat vtraq̄ȝ ꝓprie in quo
cūq̄ȝ eoꝝ amboꝝ fuerit cā humoris grossi et
cōfert doloribus renū ⁊ vesice: ⁊ qn̄ fit enca-
tisma i decoctione eius valet dilatatiōi ma-
tricis. ⁊ eius lubrificatiōi. ⁊ siƚr fumus eius ⁊
sirupus eius: ⁊ vinū in quo ipsa infundiƚ ē bo
nū difficultati vrine. ⁊ existimauerūt quidaȝ
q̄ ipsa facit abortū. ¶ Venena. ¶ Datur in
potu ad venenum tyrie.

¶ De Cydonio. Capitulum. clvi.

Ydonium quid est. Quādo abluiƚ cinis
ramoꝝ: ⁊ folioꝝ eius est sicut tutia: ⁊ fo
lia ipsius remanēt ꝑꝑ puritatem stipticitatis
eius ⁊ rob pomoꝝ acescit ꝑꝑ illud qđ in ipso
est de humiditate aquea frigida. ¶ Electio.
¶ Assatū est melius ⁊ magis cōferēs. ⁊ eius
quidē assatio fit qm̄ cōcauatur. ⁊ deijciuntur
grana eius ⁊ poniƚ in ipso mel ⁊ linitur luto
corpus eius ⁊ poniƚ in cinere. ¶ Nā. ¶ Frigi
dū est in fine primi: siccū in ṗncipio secundi.
¶ Operationes ⁊ ꝓprietates. Est stipticū
cōfortatiuū fortiter ⁊ flos eius ēt stipticus est
⁊: similiƚr oleū eius. Et dulce est minus stipti-
cū: ⁊ semē eius est lenitiuū sine stipticitate: ⁊
ꝓhibet ip̄m cursum suꝑfluitatuȝ ad viscera.
¶ Decoratio. Retinet sudorē ⁊ cōfert oleū
eius fixure frigoris. ¶ Apata ⁊ bothor. ¶ Cō
fert oleū eius formice. ¶ Vulnera ⁊ vlcera.
¶ Oleum eius est vtile vlceribus scabiosis.
¶ Instrumēta iuncturarū. ¶ Multitudo co
mestionis generat dolorē neruorū. ¶ Mem
bra oculi. ¶ Assatuȝ ponitur sup apata oculi
calida. ¶ Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Eiꝰ
succus cōfert dilatationi anhelitꝰ ⁊ asmati: ⁊
prohibet sputū sanguinis: ⁊ semē eius cōfert
asperitati gutturis: ⁊ lenit cānam pulmonis
⁊ mucilago eius etiā humectat ipsaȝ cānam.
¶ Mēbra nutrimenti. ¶ Confert vomitū et
ebrietati ⁊ sedat sitiȝ: ⁊ cōfortat stomachū re
cipientē suꝑfluitates sirupus eius ⁊ ipsius in
fusio. ⁊ qđ est ipso elixatū est. ⁊ ipso vtūtur in
scđa mensa sup vinū ⁊ ꝓhibet ebrietatē: ⁊ fit
ex eo sirupus cōfortās appetitū deiectū val-
de: ⁊ mortuū ⁊ cōfortat stomachuȝ. ⁊ ꝓhibet
vomituȝ phƚaticum. ¶ Mēbra expulsionis.
¶ Est prouocatiuū ⁊ iaȝ dictū est q̄ illud ē ꝑ
accn̄s cōsequens cōstrictionē eius. ⁊ illud qđ
cū melle elixatū est est vehemētius ꝓuocati
uum. verūtn̄ qn̄q̄ȝ soluit ventrē ⁊ nō cōstrin
git ⁊ generat colicā ⁊ doloreȝ ventris pūgiti
uum: ⁊ cōfert dysenterie ⁊ retinet fluxuȝ mē-
struoꝝ: ⁊ cōfert arsure vrine qn̄ distillaƚ suc-
cus eiꝰ: aut oleū ipsius in virgā: ⁊ cōfert oleū
eius renibus ⁊ vesice: ⁊ qn̄ assumiƚ post cibū
soluit adeo q̄ qn̄ plurimū ex eo sumiƚ extra-
hit cibū ante digestionē ⁊ clisterizaƚ decoctio
eius ad eminentiā ani ⁊ matricis.

¶ De croco hortulano. Capituluȝ. clvij.

Rocus hortulanus. ¶ Natura. ¶ Est
calidus in primo sic. in ƚo. ¶ Operatio
nes ⁊ proprietates. In ipso est stipticitas
equalis cū maturatiōe. Decoratio. Mū
dificat pānū ⁊ morpheā. Vulnera ⁊ vlcera.
Poniƚ cū aceto sup ipetiginē. Mēbra
capitis. Ex croco hortulano siluestri quuȝ
fit linimētuȝ cū melle cōfert colla pueroꝛuȝ.

¶ De calamento. Capitulum. clviij.

Alamentū quid est. Eius aliud est flu-
uiale: ⁊ aliud montanū siƚe isopo i sapo
re: ⁊ siƚr folia eiꝰ sunt ei siƚia. Et est alia spēs
eius q̄ noiatur albauiū. Et est quedā spēs eiꝰ
que vocaƚ calamentū hirci: ⁊ virtus eius ē si
cut virtus alioꝝ acris: ⁊ virtus sirupi ipsius
est siƚis virtuti sirupi albahase. ⁊ calamentū
quidē est est sube subtilis ⁊ mōtanū fortius ē
fluuiali. Operatiōes ꝓprietates. Subti
liat fortiter sua acuitate ⁊ amaritudine sui et
ꝓprie siluestre. ⁊ ꝑꝑ illud est rubificatiuū vl-
ceratiuū ⁊ quū bibiƚ solū ꝓuocat sudorē: ⁊ ca
lefacit vehemēter ꝑ id qđ extrahit ex ꝓfun-
do corporis: ⁊ incidit ⁊ exiccat ⁊ calefacit val
de. Decoratio. Quādo decoquiƚ ⁊ pro-
prie qđ recens est cū vino ⁊ fit ex eo empƚm
remouet vestigia nigra a corpore: ⁊ occulta-

tionem q̄ accidit suo oculo. ¶ Vulnera ⁊ vl cera. ¶ Montanuz confert rasure intestinoꝝ ⁊ rupture: ⁊ fit balneatio ex decoctione mon tani ad prurituz ⁊ scabiē. ¶ Instrumēta iun cturarum. ¶ Potus decoctionis eius ꝯfert contractioni lacertoꝝ in carnibus ⁊ extremi tatibus suis: ⁊ quandoqꝫ fit ex eo emplm̄ ad sciaticam: ⁊ ad cutem ⁊ permuttat cōplonez ⁊ extrabit ex ꝓfundo: ⁊ quādo comeditur et bibitur post ipm̄ aqua casei dieb⁹ continuis confert elephātie ⁊ varicibus. Et illud qđ no minat fel albauiuz: ⁊ quādo bibit cōfert spas mo ⁊ linitur ex eo podagra ⁊ confert: ⁊ suffu migatur cū eo: ⁊ cōfert potus calamēti lepre nō resolone sua tm̄. sed sua incisione ⁊ subtila tione etiaz. ¶ Mēbra capitis. ¶ Succus ei⁹ interficit vermes in aure. ⁊ in ipso est virtus faciendi soda. Et montanū quidē cōfert vlce ribus oris: ⁊ extrabit supfluitates ex vtrisqꝫ naribus: ⁊ illud qđ est adustuz de albauium stringit gingiuas. ¶ Mēbra anhelitus ⁊ pe ctoris. ¶ Eius decoctio ꝯfert dilatationi an helitus ⁊ est fortis in extractione humoꝝ vi scosorum ex pectore ꝓprie cū comeditur cuz ficubus: ⁊ cōfert dolori laterū. Et montanū quidē est fortius illo: ⁊ albauiuz facit illud to tum. sup albauiuz vero roratur acetū ⁊ sumi tur acetū ex eo qđ est vicini tēporis cū aceto sitate: ⁊ odorat ipm̄ sincopizatus ⁊ sanatur: ⁊ calamētū hirci cōfert tremori cordis. ¶ Mē bra nutri. ¶ Confert paucitati appetitus ⁊ đ bilitati stomachi: ⁊ ꝓprie siluestre singultui: ⁊ cōfert patientibus ictericiā cuz abstersione ⁊ apertione sua ⁊ subtiliatione sua mlicam ⁊ cholicam: ⁊ similiter decoctio eius: ⁊ quan doqꝫ fit balneatio ex decoctione montani ad illud ⁊ separatur ictericia ⁊ confert hydropi si quando comeditur cum ficubus. ⁊ in mon tano quidem est virtus faciendi appetituz ci bi: ⁊ succus eius est conferens hydropisi etiā ⁊ albauium sedat nauseam: ⁊ fit ex eo emplz cum cerato super splenem ⁊ extenuat eum: ⁊ similiter calamentum hirci: ⁊ est vehemēter conferens tremori cordis stomachi. ⁊ contur bationi ⁊ nausee. ¶ Membra expulsionis. ¶ Eius decoctio prouocat vrinam: ⁊ cōfert dolori pungitiuo ventris ⁊ colerice passioni: ⁊ quādo teritur cum dispositione sua: aut de coquitur: ⁊ bibitur cum melle interficit fetuz ⁊ prouocat menstrua: ⁊ quādoqꝫ facit vome re phl'a. ⁊ dixerunt quidam montanū abscin dit coitū ⁊ proprie siluestre: ⁊ prohibet pollu tionē. Et siluestre quidē soluit ventrem suffi cienter ⁊ cōfert matrici: ⁊ interficit vermes precipue siluestre. Et montanū solone educit choleram nigram. ⁊ fit qđ de eo sumit in po tu. xx. kirat cū iuleb: ⁊ illud quandoqꝫ operat species calamēti siluestris: oīa illa confortan tur quādo permiscentur cū aceto ⁊ rob pau co ⁊ rectius quidem est vt teratur et spargat super acetum cōmistum cū aqua ⁊ sale ⁊ bi batur. ⁊ illud qđ noīatur albauium extrabit superfluitates mlicas ex via vrine ⁊ calamē tum siluestre qn̄qꝫ operat oīa illa. ¶ Febres. ¶ Bibitur decoctio eius ⁊ cōfert rigori: ⁊ si militer inunctio ex oleo i quo ipz ē decoctū. ¶ Venena. ¶ Quando bibitur aut ex eo fit emplm̄ cōfert pūcture vermiū venenosoꝝ ⁊ approximat liniri ex eo in illo operi cauteriū ⁊ quādo ꝓmittitur ⁊ bibitur cū vino expellit venena mortalia. Et suffumigatio ex folijs eius fugat vermes venenosos. ⁊ quādo ster nitur etiam. ⁊ siluestre est bonū pūcture scor pionis. Et montanū quando bibitur succus eius cum decocto confert morsui luporum.

¶ De cardamomo. Capitulum. clix.

Ardamomū quid est. Aliud est magnū sicut cicer nigrum. Quod quuz frangit interius hz granū albū mordicans linguā si cut cubebe in quo est aromaticitas: ⁊ aliud ē paruū sicut lens aromaticum etiā: ¶ Natu ra. ¶ Calidū est ⁊ sic. in tertio. ¶ Operatiōes ⁊ proprietates. ¶ In ipso cū calefactione est stipticitas ⁊ ꝓprie in illo qđ hz caput ⁊ pro prie in capite ipso. ¶ Mēbra nutri. ¶ Cōfert vomitui ⁊ nausee cuz aq̄ masticis ⁊ vtriusqꝫ granati.

¶ De cordumeni. Caplm. clx.

Ordumeni. ¶ Natura. ¶ Calidū est et siccū in tertio. ¶ Opera. ⁊ propri. ¶ Est ex rubificātibus. ⁊ in ipso est virtus liquefacti ua: ⁊ proprietas eius est cōfortare membra i trinseca. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Confert sca biei ⁊ impetigini linitum cū aceto. ¶ Instru iunc. ¶ Cōfert egritudinibus neruoꝝ ⁊ dolo ri anche ex phl'ate. ⁊ cōfert paralysi ⁊ contu sioni lacertoꝝ. ¶ Membra capitis. ¶ Cōfert epilie bibitum in aqua. ¶ Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. ¶ Cordumeni est mundificatiuuz pectoris sedatiuum tussis. ¶ Membra expul sionis. ¶ Confert dolori pungitiuo ventris ⁊ vermibus ⁊ ascaridibus: ⁊ cum vino dolori renū ⁊ difficultati vrine. ⁊ datur i potu de eo

drakimet vnũ cũ cortice radicis lauri ad lapidẽ. ⁊ eius fumus interficit fetũ. ¶ Venena. Confert mordicatiõi scorpionis ⁊ reliquis puncturis. Permutatio. Loco eius ponitur harmel ⁊ squinantum.

¶ De calamo aromatico. Capitulũ. clxi.

Calamus aromaticus. Electio. Melior est ille q est iacynthini coloris ꝓpinquos hñs nodos: q in plurima frãgit̃ frusta: ⁊ cuius cãna est plena re sili tele aranee: ⁊ in administratione eiꝰ est acuitas: ⁊ eius cõtritũ est boni odoris: ⁊ est declinans ad citrinitatẽ ⁊ albedinẽ. Natura. Calidus ẽ ⁊ siccus vsq3 ad scdm. Oper. ⁊ ꝓpr. Est subtiliatiuus ⁊ i ipso est stipticitas pauca cũ acredine ⁊ in suba eius sunt terreitas ⁊ aereitas ⁊ ẽ bone cõmistionis ad equalitatẽ pertinens: s3 eius ericcatio est maior ⁊ i ipso est suba subtilis sicut in reliqs spẽbus q̃ sunt vt piper ⁊ cinnamomũ. Decoratio. Confert occultationi sanguinis mortui. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata. Instrũ iunc. Confert cõtritioni labertoꝝ. Mẽbra oculi. Abstergit visum. Membra anhe. ⁊ pec. Fit cũ eo euaporatio itraiectorio in gutture. ⁊ cõfert tussi solus. aut cũ gũma albotin. Mẽbra nutri. Cõfert apati epatis ⁊ stõi cũ melle ⁊ semine apij: ⁊ est valẽs ad timorẽ. Mẽbra expul. Prouocat ambo: ⁊ ipse cũ semine apij ꝯfert renibus: ⁊ distillatiõi vrine ⁊ cõfert eius decoctio dolori matricis bibita ⁊ sedendo in ea. ⁊ bibit̃ cũ melle ⁊ semine apij ad apostemata matricis.

¶ De centaurea. Capitulum. clxij.

Centaurea qd est. Duaꝝ est spẽrũ. s. maior ⁊ minor q̃ nascũtur in fine veris ⁊ folia sũt sicut alethil: ⁊ grossa duas habẽt spẽs albã ⁊ citrinã in quoꝝ capitibus est viriditas ⁊ plãta eius est magna sicut almekenesati: et ipsius potio ad febricitãtes ẽ vsq3 ad. ʒ. ij. herba vero eius est silis albãusegi mõtano ⁊ est farecon: ⁊ eiꝰ folia sunt sicut folia rute. ⁊ assumit̃ qñq3 succus ex ea q̃ est viridis: ⁊ qñq3 ex ea q̃ est sicca decoquit̃ eni3 in aq̃ donec aqua eius virtutẽ assumat. deinde aqua illa rectificatur. Natura. Calida ẽ ⁊ sicca i tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipsa sunt abstertio ⁊ stipticitas ⁊ acredo: parũ dulcedinis ⁊ ericcatio: ⁊ est sine mordicatiõe: ⁊ dicit̃ q, si coquat̃ cũ carne incisa ꝯiũgit eã. Vulnera ⁊ vlcera. Que recẽs ẽ mũdificat vulnera ⁊ sigillat vlcera antiqua: ⁊ q̃ siccã est ponitur in emplr̃is et ꝯsolidat fistulas et vlcera ꝓfunda: ⁊ vulnera mala et quãdo replentur fistule de centaurea ⁊ ligatur rectificat̃ earu3 dispõ. Instru. iunc. Cõfert attritioni i lacertis ⁊ saniei in eis. ⁊ minor ꝓprie. Et qñq3 cõfert clistere factũ ex ea sciatice et doloribꝰ neruoꝝ ⁊ cõtusioni eoꝝ. sed minor est magis iuuatiua ad oĩa illa. Quũ ergo illa soluit solone educit aliquid sanguinis ⁊ subito et qñq3 fit clistere ex cinere eiꝰ cũ aqua ad illud. Mẽbra anhe. ⁊ pec. Prohibet sputũ sanguinis ꝑꝑ suã stipticitatẽ: et cõfert q̃ grossa est: et q̃ minuta difficultati anhelitus. et datur i potu de ea põdus. ʒ. ij. cũ vino in pleuresi frigida ⁊ sputo sanguinis. Mẽbra nutri. Confert oppilationi epĩs et duritiei splenis. Membra expulsiõis. Prouocat menstrua et extrahit fetũ et interficit vermes ⁊ ꝓuocat vrinam et datur in potu de ea põdus. ʒ. ij. ad dolorẽ ventris pungitiuũ: et dolorẽ matricis et cõfert colice. Et minoris quidẽ decoctio qñ3 soluẽdo educit cũ phl'ate et crudo humore colerã. Et potus duarũ spẽru3 eius qñ supfluit educit sanguinẽ solone et proprie minoris.

¶ De cartamo. Capitulum. clxiij.

Cartamus qd est. Aliud est domesticus ⁊ alius siluestris. Natura. Qui siluestris est calidus est in scdo. siccus in tertio et notus ẽ calidus i primo siccus in secũdo. Opera. et ꝓpri. Oleũ eius est ꝓpinquũ oleo vrtice. verũtamẽ est debilius et ẽ ex eis que caseant lac currẽs: et nutrimẽtu3 eius ẽ multe paruitatis. Membra anhe. et pect. Mundificat pectus et clarificat vocem. Mẽbra nu. Est malus stõ et ipse caseat lac in stõ. Mẽbra. expul. Cõfert colice ⁊ solone educit phl'a adustũ quãdo miscet̃ cu3 ficubus aut melle: et cõfert coitui. Et oleum eius q domesticus est soluit ventrẽ: ⁊ qñq3 fit solutio ꝑ ipsum si ponat̃ medulla granoꝝ eiꝰ in iure. aut fiant ex eo et ex amigdalis et melle pille: et fit qđ de eis in potu sumit̃ pondus aur̃. iiij. et quãdo sumũtur de medulla eius ⁊ costo et amigdalis amaris tres anulusar: et anisi et nitri cuiusq3 eoꝝ aur̃. cũ ficubꝰ siccis et melle et recipit̃ de eo nux: aut nuces due soluẽdo educit aquositatẽ et quandoq3 fit ex eo natif ad illud: et eius cõfectio est vt sumatur et permisceat̃ cũ amigdalis excorticatis et aniso: et melle decocto natife3 et sumat̃ de

eo sparsim:et quādoqꝫ bibuntur de medulla eius recente.ʒ.xx. Infuse in lib.aque cuꝫ.ʒ.x. penidiarū albaꝝ tritaꝝ ꝛ sołone educit phła ¶ Venena. ¶ Cōferūt folia siluestris aut fructus eius:aut amboꝝ cōmistio qn̄ i potu tribuuntur cū vino ad puncturā scorpiōis. Quidē aūt hoies dixerūt ꝙ si morsus tenuerit in ore suo folia siluestris ꝛ fructus eius nō sentiet dolorē.ꝛ qn̄ ea a se ꝓiecerit redibit dolor.

¶ De chitran. Capituluꝫ.clxiiij.

Hitraꝫ quid est. Est arbor q̄ noiaᷓ alscerbin ꝛ virtus fumi eius est sicut virtus fumi picis ꝛ fit ex eo oleū cuiꝰ separatio est cuꝫ lana sicut separaᷓ ex pice. ¶ Natura. ¶ Est calida ꝛ sicca in quarto. ¶ Operationes ꝛ proprietates. ¶ Cōseruat corpus mortuuꝫ ꝛ rubificat ꝛ cauterizat. ¶ Decoratio. ¶ Confert lendinibus ꝛ pediculis:ꝛ interficit vtrūqꝫ adeo ꝙ etiam in aialibus. ¶ Vulnera ꝛ vlcera. ¶ Fortem efficit carnē laxam:et confert scabiei vsqꝫ ad scabiē animaliū:ꝛ ꝓprie eius oleū bn̄tibus quattuor ꝛ canibus et camelis. ¶ Instru.iunc. ¶ Confert cōtussiōi lacertoꝝ ꝛ aggregationi puris ꝛ sanguinis in eis:ꝛ est medicamē in elephantie ꝛ varicibꝰ deglutitū ꝛ linituꝫ. ¶ Mēbra capitis. ¶ Est res maxima in sedādo soda frām linitum capiti.ꝛ distillaᷓ in aurē ꝛ interficit vermes auris.ꝛ distillatur cū aqua isopi eā ad tinnituꝫ ꝛ sonitū ꝛ distillatur de ipso cū aqua isopi in dentem dolorosum ꝛ sedat dolorē eius:ꝛ cōfert dentibus corrosis. ¶ Membra oculi. ¶ Acuit visum ꝛ abstergit vestigia vlcerū in oculo. ¶ Mēbra anhe.ꝛ pec. ¶ Linitur super guttur ad ambas amigdalas ꝛ dolores eaꝝ ꝛ cōfert deglutire ex eo.ōʒ.i.ſ.vlceribus pulmonis ꝛ sanat ea ꝛ cōfert tussi antique. Mēbra.nutrimenti. ¶ Fructus arboris eiꝰ est stō malus. ¶ Mem.expul. ¶ Interficit vermes in visceribus:ꝛ proprie clisteri facto cū eo ꝛ interficit vermes oēs ꝛ prouocat menstrua ꝛ interficit fetuꝫ ꝛ corrūpit sperma.ꝛ quādo liniᷓ ex eo virga ante coituꝫ prohibet īpregnatōeꝫ ꝛ fructus eius q̄ noiatur scerbin ē malus stomacho:ꝛ cōfert distillationi vrine. ¶ Venena. ¶ Fit ex eo empłm super morsum serpentis habentis cornua:ꝛ datur cuꝫ vino ad potum leporis marini:ꝛ soluitur in adipe cerui ꝛ liniuntur ex eo membra ꝛ non approximāt eis venenosi vermes.

¶ De costo. Capitulum.clxv.

Ostus quid est. Eius species sunt tres: vna earū est arabicus:ꝛ est albus lenis aromaticus. Et scd̄a est indus qui est magis lenis. Et iste amarus est spēs grauis odoris qui noiatur gariofilatus.ꝛ istaꝝ specierū minor est illa cuius odor ē odor pini:ꝛ est ad nigredinē tendens. Et qui de istis spēbus ē romanus est similis aseunir:ꝛ habet odorē latū bonus aūt costus qn̄qꝫ falsificatur cū radicibus enule duris:ꝛ ꝓꝑ illud nō mordicat linguam neqꝫ hꝫ odorē forte. ¶ Electio. ¶ Melior est ille qui est albus rectus plenus nō corrosus:neqꝫ fetidi odoris mordicans ꝛ linguā ledens deinde indus niger lenis ꝛ niger ascēnius:ꝛ melior ē marinus subtiles habēs cortices. ¶ Natura. ¶ Est calidus in tertio siccus in scd̄o. ¶ Operationes ꝛ proprietates. ¶ In ipso est q̄litas amara ꝛ acris valde: et caliditas ꝛ acredo adeo ꝙ ipse vlcerat ꝛ confert omni mēbro qđ indiget calefactione.ꝛ vt ex eo extrahaᷓ humor ex profundo. ¶ Deco. ¶ Abstergit pānuꝫ cutis linitus cuꝫ aqua et melle. ¶ Vulnera ꝛ vl. ¶ In ipso est vlceratio:ꝛ ille qui est amarus exiccat vlcera humida. ¶ Instru.iunc. ¶ Confert mollificationi neruorum ꝛ contritioni lacertorū : ꝛ est bonꝰ sciatice superpositus vt empłm. ¶ Memb. ca. ¶ Confert lethargie. ¶ Membra anhe.ꝛ pec. ¶ Confert doloribus pectoris. ¶ Membra expul. ¶ Prouocat menstrua bibitus et suffumigatus in traiectorio:ꝛ iterficit fetuꝫ:ꝛ ꝓuocat vrinā:ꝛ extrahit ascarides:ꝛ vermes ꝛ dat vires ad coitum : ꝛ ipse supponitur ad dolores matricis ꝛ cōfert dolori matricis frigido bibitus:ꝛ sedendo in decoctione eius et mouet naturaꝫ quando bibitur cum vino et ipse non dat vires ad coitum nisi ꝓꝑ humiditateꝫ superfluā inflatiuam q̄ est in ipso. ¶ Febres. ¶ Confert rigori linitus cū oleo. ¶ Vene. ¶ Confert morsibus omnibus.ſ.morsui vipere ꝛ alijs qn̄ bibitur cū vino aut apsinthio ¶ Permu. ¶ Loco eiꝰ pōiᷓ piretri mediteaᷓ pōderis ipsiꝰ.

¶ De crocoma. Cap̄.clxvi.

Rocoma quid est. Diciᷓ ꝙ est fex olei croco. ¶ Electio. ¶ Melior crocoma est illa que est boni odoris ponderosa nigra in qua non sunt lingua:ꝛ quando soluitur tingit aquam colore croci et quando masticatur tingit dentes tinctura vehementi remanente. ¶ Operationes et proprietates. Est calefactiua maturatiua, Mēb.oculi.

¶ Virtus eius est abstersiua oculi ⁊ oleū eiꝰ
cōfert tenebrositati eius. Mēbra expul. ꝓuo
cat vrinā. ¶ De cambil. Caplm. clxvij.

Ambil quid est. Semē est arenosuꝫ qꝺ
cooperit rubedo qui est minor rubedine
lapidis in felle bouis repti. ¶ Natura. ¶ Ca-
lidū ⁊ siccū ē in tertio. ¶ Opera. ⁊ ꝓ. ¶ Filiꝰ
Mesaugue inqt i ipso ē stipticitas vehemēs
¶ Mem. expul. ¶ Interficit. vermes ⁊ asca-
rides ⁊ expellit eos.

¶ De climia auri. Capitulum. clxviij.

Limia auri. ¶ Electio. ¶ Melior ē illa
q̄ aurea ē vt cicinus glaciei cinericij co-
loris recēs ⁊ laminosa grossior. ¶ Nā. ¶ Est
equalis ad siccitatē declinās i tertio. ¶ Ope
ra. ⁊ ꝓ. ¶ Ipsa ⁊ qꝺ ablutū est de ea sunt sub
tiliora climia argēti: ⁊ in ipsa sunt exiccatio ⁊
abstersio. ¶ Vulne. ⁊ vl. ¶ Implet vulnera ⁊
mūdificat sordities eoꝝ: ⁊ corrodit carnes eo
rum additas: ⁊ incarnat vulnera fraudulēta.
¶ Mem. oculi. ¶ Cōfert. albugini oculi ⁊ ini
tio aque ⁊ cōfortat oculum.

¶ De climia argenti. Capitulum. clxix.

Limia argēti qd est. Qñqꝫ assumit cli-
mia ex auro ⁊ argēto: ⁊ qñqꝫ assumit ex
ere ⁊ ex marchasita: ⁊ ē fex q̄ eleuat sup locū
in quo funditur aut fumꝰ: ⁊ illud qꝺ submergit
est laminosuꝫ. ¶ Nā. ¶ Est ꝓxima climie au
ri: sed est frigidior. ¶ Opera. ⁊ pro. ¶ In ipsa sunt
exiccatio ⁊ abstersio cū eq̄litate absqꝫ mordi
catione ⁊ ꝓprie qꝺ ablutū est ꝺ ea: ⁊ est cōue
niētior in emplis ⁊ eius exiccatio ⁊ abstersio
in corpibus tpatis sunt minus q̄ꝫ i duras hn̄
tibus carnes. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Cōfert vulneri
bus ⁊ vlceribus difficilibꝰ ⁊ hūidis puluerizata
ta i emplis. ¶ De calcanto. Capꝫ. clxx.

Alcantū. ¶ Nā. ¶ Calidū ē ⁊ siccū ad
quartū. Ope. ⁊ pro. Est exiccatiuū
induratiuū ispissatiuū corpis ⁊ in ipso sūt cō
strictio ⁊ adustio. Vulnera ⁊ vl. Cōfert
fistulis nasi. Mem. ca. Prohibet fluxū
sanguis nariuꝫ: ⁊ qñ de eo distillat vna stilla
dissoluto i aq̄ in nares mūdificat caput ⁊ ra-
dix eius ē de sūma medicinaꝝ mūdificantiuꝫ
aurē cōferēs doloribus eiꝰ fridis ⁊ interficit
vermes. Mem. expul. Datur in potu. ʒ. ꝺ
eo cū melle ad vermes ⁊ ascaraides. Ve
ne. Expellit nocumentum fungorum.

¶ De colcotar. Capitulum. clxxi.

Olcotar quid ē. Inqt Sal. alcacadis
qñqꝫ cōuertitur ⁊ fit colcotar. Natura
¶ Est calm ⁊ siccū i tertio. Oper. ⁊ ꝓpri.
¶ In ipso sunt adustio vehemēs ⁊ cōstrictio
cursuū sanguineoꝝ ⁊ exiccatio ⁊ adustū ē plu
rime exiccatiōis ⁊ minoris mordicatiōis ⁊ i
ipso est cū stipticitate plurima calitas pluria
Apata ⁊ bothor. Cōfert formice ⁊ heri
sipile qñ linitur cū aq̄ coriandri: ⁊ puluerizatur su
per fraudulētū ⁊ ambulatiuū ⁊ adurit carnē
additā: ⁊ facit euenire escarā. Memb. ca.
Cōfert fluxui sanguinis nariū ⁊ apatibus
gingiue. Mem. an. ⁊ pec. Confert apati
gauonis. Mem. oculi. Ponitur i alcofol
ad abstergendū ⁊ subtiliādū grossitudinē pal
pebraꝝ. Mē. expl. Prohibet fluxū mēcis.

¶ De canebiri. Capitulum. clxxij.

Anebiri. ¶ Natura. Est calidū in pri
mo. Opera. ⁊ pro. Est subtile ab-
stersiuū incisiuuꝫ. Inquit. Paulus. generat
melanconiā ⁊ ꝓprie illud qꝺ coquitur cuꝫ sale.
Decoratio. Abstergit pānū ⁊ morpheā
⁊ ẜm veritatē est res magis iuuatiua ad sor-
diciem. comestū enim ⁊ suppositū vt emplm
remouet ipm in diebus paucis ⁊ hoc sciunt
arabes. Vul. ⁊ vl. Qñ ex folijs eius fit em
plm ꝯfert vlceribus fraudulētis in māmilla.
Membra ca. Quū ex eius radice fit ca
ꝓpurgiū ꝯfert humiditatibus grossis in cere
bro. Mem. an. ⁊ pec. Aperit oppilatōes
pulmōis ⁊ mūdificat ipm. Mē. nu. Ape
rit oppilationes epis ⁊ splenis. Mēbra expl.
Aqua eius soluit ventrē: ⁊ est emplm ad
hemorroidas: ⁊ remouet dolorē ventris pun
gitiuū ⁊ resoluit duritiē matricis: ⁊ extrahit
chimos grossos malos: ⁊ aperit oppilatiōes
epis ⁊ splenis. Venena. Alcanebiri est
emplm ꝯueniēs vermibꝰ venenosis oibus.

¶ De cuso. Capitulum. clxxiij.

Vsus qd est. Eius spēs sūt tres: nigra
alba ⁊ rubea: ⁊ oēs sunt acres ⁊ stiptice
⁊ vna quidē spēꝝ eiꝰ est quiddā qꝺ noiatur lau
danū. Et cusus qdē i radice est laudanū: aut
aliud ambo eniꝫ sunt ꝓpinquaꝝ dispōnum.
¶ Natura. ¶ Natura eiꝰ caliditatē decliat:
⁊ fortasse i quibusdā generibus eiꝰ est frigus:
sed laudanū ipsum est calidum in fine tertij.
Opera. ⁊ propri. Est nocinus neruis et
in ipso est stipticitas: ⁊ proprie in folijs eius
⁊ in floribus ipsius est constrictio. Ille vero
qui ex tota eius summa nominatur laudanū
est callefactiuus aperitiuus orificiorum ve-
narum ⁊ lenificatiuus. Deco. Lachry-

ma eius est interficiens pediculos abstersiua Laudanū autē cū vino ⁊ oxymelle abstergit vestigia vlcez ⁊ asperitatē eoꝝ: ⁊ qñ miscetur cū vino ⁊ myrrha ⁊ oleo de myrto probibet casum capilloꝝ. verūtñ nō peruenit ad hoc vt conferat eis que sunt sicut alopitia : qm̄ eius resolutio est pauca. Vul. ⁊ vl. Decoctio eius cū vino confert plurimū vlceribus ⁊ fit ex eo empl'm ⁊ confert ambulationi fraudulenti ⁊ fit ex eo ceratū ad adustionem ignis. Instru. iun. Nocet neruis. Mē. ca. Qñ admistratꝰ succus eius cū oleo irino ⁊ melle ⁊ nitro soluit soda antiquā. ⁊ qñ accipiꝰ succus eius qui niger est ⁊ calefit in cortice granati ⁊ distillaꝰ in aurē diuersam parti dentis dolorosi cōfert. ⁊ caputpurgiū factū ex aqua eiꝰ est bonū ad purgandū caput ⁊ sanat cursum antiquū ad aurē ⁊ exiccat vlcera eius. Mē. nu. Qñ ex recenti fit empl'm spleni cū aceto confert. Mem. expul. Qñ bibunꝰ tres anulusat de flore albi cū vino confert dysenterie ⁊ bibat in die bis et qñ fit ex eo qđ recens est empl'z ⁊ ex capitibus eius prouocat mēstrua ⁊ qñ fit ex eo suffumigatio post purgationem menstruoꝝ probibet inpregnationē. ⁊ ille qui paruus est quū supponiꝰ ex parte capitis eius prouocat menstrua ⁊ extrabit fetū. ⁊ ex laudano qdē fit suffumigatio ad secūdinā: ⁊ vt aborꝰtū faciat: ⁊ flos eius stringit naturā. Vene.

Quando bibitur radix eius cum aceto et vino confert morsui rutele.

De canabe. Capitulum. clxxiiii.

Anabs. O pe. ⁊ pro. Semē eius fugat ventositates ⁊ exiccat. ⁊ est difficilis digōnis: ⁊ mali humoris: ⁊ fortis calefaciōis ⁊ qđ frixū est est minoris nocumenti sed sirupus acetosus . de zuccaro expellit eius nocumentū. Apo. ⁊ bo. Ex decoctione radicis eius qui est siluestris fit empl'm apatibus calidis ⁊ herisipile. Mem. ca. Conferunt succus eius ⁊ oleū ipsius dolori auris. ⁊ lauatur cū succo folioꝝ eius caput. ⁊ confert furfuribꝰ ⁊ semē eius facit soda ꝑpter vehementiā calefactionis ⁊ vaporationē ipsius. Mem. nu.

Grana eius sūt difficilis digōnis ⁊ sūt mala stō. Mem. expul. Ex corticibus eius qñ plurimū sumiꝰ ipse intersecat sperma.

De chimolea. Capitulum. clxxv.

Himolea quid est . Est laminosa sicut marmor alba splendida bona in sapore suo est canforeitas. ⁊ de ipsa est quedā q̄ splēdorē nō hz. oīs velociter ē frangibilis. Vul. ⁊ vl. Confert adustioni ignis proprie cū aq̄ ⁊ aceto: ⁊ qđ est ex ea adustū ⁊ lotū confert vlceribus difficilibus ad incarnandum.

De culcasia. Capitulum. clxxvi.

Vlcasia quid est. Est planta in qua est assimulatio de alusnē. Natura. Calida est ⁊ sicca in primo. O pe. ⁊ pro. In ipsa est salsedo cū stipticitate ⁊ partes eius nō sūt siles ⁊ est cū inflatione pauca. Mem. an. ⁊ pe. Fit ex ea gargarismus cū lacte ⁊ sale ipsius ⁊ in egypto decoquiꝰ cū ea caro ⁊ frigitur cū oleo ⁊ est cibus illic. Mem. nu. Solutōne educit aquā citrinā. ⁊ proprie semē eius ⁊ succus ipsius ⁊ minoreꝰ ex ea vt nō debilitet. Mem. expul. Prouocat vrinā ⁊ generat sperma ⁊ expellit cholam ⁊ aquositatē cū facilitate. ⁊ potus ipsius fit ab vna tertia libre vnius vsq3 ad duas tertias libre.

De charta. Capitulum. clxxvii.

Harta. Nā. Cal'a est in primo sicca i scđo. O pe. ⁊ pro. Probibet q̄ adustū est de ea fluxū sanguis . Apo. ⁊ bo. Qđ de ca adustum est probibet sabafat. Mem. ca. Qđ de ea adustū est probibꝫ fluxum sanguinis narium.

De cataf. Capitulum. clxxviii.

Ataf qd ē. Est illud qđ dꝛ chrysolocanna. Nā. Est cal'a ad fm humida i ipso. O pe. ⁊ pro. In semine eius est virtus lauatiua hn̄tium choleram.

De cucurbita. Capitulum. clxxix.

Ucurbita. Nā. Est fra ⁊ humida in scđo. O pe. ⁊ pro. Illa que est elixata nutrit aliquantulū. ⁊ est velocis descensionis si non corrumpit ante digestionem pp cāz aliquā. ⁊ nō generaꝰ ex ea humor malus aut si corrumpiꝰ in stō ⁊ miscetur ei hūor malus est tarde consistentie sicut reliqui fructꝰ ⁊ humor qui ex ea generatur est insipidus nisi dn̄etur ei aliquid quod sibi fit cōmistum. nam si cum cydoniis cōmiscetur humor eiꝰ est laudabilis cholericis ⁊ siꝰ si aque acreste ⁊ aque granati . paruum nocumentū q̄ ipsa affert colon duplicatur. ⁊ de proprietate qdē eius est q̄ generatur ex ea nutrimentū homogeneum ei quod ei associatur. nā si comedaꝰ cum sinapi generaꝰ ex ea humor malus acris aut cum sale generatur ex ea hūor salsus: aut cum stipticis generatur ex ea humor stipticꝰ ⁊ est oīno nocitiua qbus dn̄atur mlia ⁊ pbl'a

bona cholicis.⁊ illa quidē que ē romana nō ingredit̃ in medicinis neqȝ aliqd imprimit in frigidationis neqȝ calefactions:sed qñqȝ admistrat̃ ꝓpter delectationē. Mē.ca. Succus eius sedat dolorē auris calīn.⁊ proprie cū oleo rosaceo.⁊ confert apatibus cerebri ⁊ sirsen.⁊ est conferens dolori gutturis. Membra an.⁊ pe. Sauich cucurbite confert tussi ⁊ dolori pectoris factis ex caliditate. Mem. nu. Eius decoctio confert supeifluitatibus calidis in stō ⁊ remouet eas ⁊ silr vinū effusum in vacuitatē eius deinde admistratū. ⁊ fit ex succo eius caputpurgiū ad dolorē dentium valde.⁊ abscindit sitīȝ ⁊ est ex eis que generant egritudinē stōi valde vt ita stōis puerox ⁊ adolescentiū et nō est medicamē nocumentū stōi nisi vomitus.⁊ nocumentū qꝫ affert colon maximū est. Mem.expul. Qñ eius aqua coquit̃ cū melle ⁊ ponit̃ in ipsa nitrū lenit ventrē. ⁊ silr qñ sepelit̃ in prunis et decoquit̃ sicut est et bibit̃ eius aqua cū zuccaro ipsa vehementer nocet intestinis ⁊ colō ꝓpe. Febres. Cōfert febribus cholicis.

De cucumere. Capitulum.clxxx.

Ucumer quid est. Semē eius est melius semine citroli:⁊ ille qui est melior et subtilior est maturus. Natura. Frigidus est et humidus ad fm. Ope.et pro. Sedat caliditatē et cholerā:sed eius chimus est malus preparatus ad putrefactionē: ⁊ exiccans putrefactionē et febres prauas bathea vero ē velocioris corruptionis q̄ȝ ipse.et in eo quidē qui maturus est. Est abstersio et semē eius ē melius semine citroli. Citrolus vero longioris est digōnis et discurrit in venis crudus et generat febres chronicas cuius qdē nocumtū expellit ameos: a vehementia inflationis stōi: Apo.et bo. Ponit̃ folia eius cū melle super scere phlaticū et confert ei. Mem. ca. Qñ hñtes sincopim calidā ipsam odorant reuiuiscunt. Mem.nu. Qñ admistratur sedat sitim et est bonus stō verūtñ ipse raro digeritur bñ.et qñ bibunt̃ de radice eius duo anulusat cū hydromelle facit vomer̃ humorē subtilē. Mem. expul. In ipso sūt ꝓuocatio:et lenificatio et confert doloribus intestinox et est conueniens vesice. sed est minor batheca in prouocatione. Uenena. Folia eius conferunt morsui canis rabiosi.

De cucumere asinino. Capl̃m.clxxxi.

Ucumer asininus quid est. Est arbor cuius colligitur succus hoc modo. Accipitur eius fructus in fine estatis postq̄ȝ est citrinus⁊ suspēdit̃ in pāno vt currat eius aqua et collet̃ et exiccat̃ in scutella super cinerē:et ponitur super tabulā in vmbra. Electio. Bonus est ille qui est citrinus rectus sicut cucumer vere amaritudinis.et bonus succus est ille qui est albus plāus qui est similis cepe:et super quē iā preteriit annus. Natura. Est calidus et succus i tertio. Ope.et pro. Est subtilis resolutiuus et radix et folia ei⁹ et fructus ipsius abstergunt et resoluunt et exiccāt et cortex eius magis. et virtus succi radicis et fructus ipsius est vna. Decoratio. Succus eius aut succus radicis et foliox ipsi⁹ cōfert icteritie.et puluerizatio eius qd̄ de ipso siccū est delet vestigia in consolidationib⁹ nigra et mordificat sorditiē faciei. Apo.et bo.

Quū fit ex radice ipsius emplm̃ cū farina ordei resoluit oē apa phlaticū antiquū. et est disruptiuū exiturax proprie cū gūma albotī et proprie succus eius. Uulnera et vlcera.

Qñ puluerizat̃ qd̄ de eo siccū est super scabiē et impetiginē confert eis. Instru.iun.

Confert doloribus iuncturax.et eius decoctio clisterizata cōfert sciatice. et fit ex eo emplz cū aceto super podagrā. Mē.ca. Succus eius resoluit emigraneā grossā caputpurgio facto ex eo cū lacte. et liniantur cū eo nares cū lacte euacuabit superfluitates plurias et confert galeate passioni et soda antique. et succus quidē foliox eius est debilior. Qñqȝ distillatur succus in aurem sedat eius dolorē. Mem.an.et pe. Solutio cū succo eius facta vehementis est iuuamenti ei qui anhelitus malitiā hȝ.et linit̃ palatū ad prefocationē phlaticā ex succo eius cū melle et oleo.

Mem.nu. Confert hydropisi extrahendo aquositatē mirabiliter sine nocumento quādo in potu dat̃ de radice eius anulusat vnus et scemis.et qñ decoqt̃ media lib. eius cum duobus kist vini. et dāt̃ in potu oī die tres anulusat vsqȝ ad .v. qñ assumit̃ de radice ei⁹ anulusat.i.ſ.aut de cortice eius q̄rta aēcsune in die facit vomere phl̃a et cholam rubeam. et bibitur cū aqua mellis:confert vehemēter et manifeste. et prouocat ambo facit sine lesione.et nō est stō nociuus.ex eis autē q̄ faciunt solutionē que eo fit bona est vt succo ei⁹ duplū salis admisceat̃.deinde fiant inde pillule sicut herbus et bibant̃ cū aqua.in vomitu

autē sumit aliquid de eo dissolutū aqua et li
nitur ex eo radix lingue et qđ sequitur ipsam
et si vis vt velocius fiat et fortius fiat illđ ex
eo cū oleo. et oleo de lilio. et si superfluit det
in potu ei qui bibit vinū cū oleo qm̄ quiesce-
re facit statim. si autē nō confert det sanich
de ordeo cū aqua frā ꝛ aceto. ¶ Mem. expk.
¶ Solutione educit phlegma ꝛ sanguinem ꝛ
succus eius prouocat vriuam ꝛ menstrua et
corrumpit fetum suppositus.

¶ De cornu. Capitulum. clxxxii.

Ornu quid est. ¶ Cornu cerui ꝛ capre
adustū abstergit dentes fortiter stringit
gingiuā: ꝛ sedat dolorē gingiue inflate ꝛ oꝫ vt
aduratur donec albescat. ¶ Mem. oculi.
¶ Cornu cerui adustū albificatū sicut sal ab-
lutū prohibet materias ab oculo. ¶ Mem.
an. ꝛ pe. ¶ Cornu cerui adustū ablutū sputo
sanguinis confert. ¶ Mem. nu. ¶ Detume-
scere facit latus. ꝛ nō nocet stō ꝛ confert icte-
ritie. ¶ Mem. expul. ¶ Cornu cerui adustuꝫ
ablutum confert dysenterie.

¶ De curace. Capitulum. clxxxiii.

Vracis quid est Est vrtica.

¶ De cataru. Capitulum. clxxxiiii.

Cataru. ¶ Natura. ¶ Est debilis cali-
ditatis ꝛ vehementis siccitatis. ¶ Ope
ra. ꝛ pro. ¶ Generat mk̄iam. Mem. nutri.
Confert hydropisi. Mem. expul. Con
fert solutioni ventris.

¶ De cokio. Capitulum. clxxxv.

Okiū quid est. Est aial marinū cuius
virtus est propinqua virtuti aialis casto
rei. Mem. ca. Caro eius confert epilepsie
Mem. expul. Cōfert ꝑfocatōi matricis.

¶ De cubugi. Capitulum. clxxxvi.

Vbugi quid est. Attuiugi cōicat ei in
formis suis. Natura. Caro eius est
de subtilioribus carnibus. Deco. Caro eiꝰ
ipinguat. Mem. an. ꝛ pe. Caro eiꝰ abster
git cor. Mem. nu. Confert caro alcubugi
hydropisi ꝛ confert stō. Mem. expul. Ca
ro eiꝰ ē leuis ꝛ strigit ꝛ augm̄tū facit i coitu.

¶ De cambura. Capitulum. clxxxvii.

Ambura. Mem. nu. Qū digerit nu
trit plurimum. sed est tarde digōnis.

¶ De cathimunkureis. Capituluꝫ. clxxxviii.

Athimunkureis. Dictum est in capitu
lo de nun. Mem. expul. Est bonum
vlceribus renum ꝛ vesice.

¶ De calab. Capitulum. clxxxix.

Alab quid est. Est almes indum. ꝛ ē sile
semini lini ꝛ maius aliquantulū ad cine
reitatē declinans. Natura. Est frm̄ in
scđo humidū in primo. Mem. nu. Delꝫ
singultū. Mem. expul. Frangit lapidē re
nū ꝛ vesice. ꝛ est bonum solutōi ventris.

¶ De caisur. Capitulum. cxc.

Aisur quid est. Est alased. ꝛ iam dictuꝫ
est de eo in capitulo spumemaris.

¶ De cot. Capitulum. cxci.

Ot quid est. Est alistiscat ꝛ noiat etiam
alfalfasat. s. viridis ꝛ ē cibus aialiū oiuꝫ
¶ Instru. iun. ¶ Oleum alcot ē res magis
conferens tremori: ꝛ remouet eum secunduꝫ
omnes.

¶ De Cinere. Capitulum. cxcii.

Inis. Ope. ꝛ pro. Ois est abstersiuꝰ
exiccatiuus q̄zuis diuersificet: ꝛ ablutio
minuit eius abstersionē: ꝛ acquirit ei glutina
tionem ꝛ exiccationem sine mordicatione.
Aqua vero cineris ingreditur in medicinis
putrefacientibus. ꝛ fortior earum est cinis fici
ꝛ lacticinii. ꝛ abstersio reliquarum aquarum
cineris ꝛ siccitas sunt minores q̄z istaꝝ duaꝝ
ꝛ cinis almezerion est abstersiuus ꝛ putrefa-
ctiuus. ꝛ cinis lignorum stipticoꝝ sicut quer-
cus ꝛ reliquorum retinet sanguinem. Apo.
ꝛ bo. Cinis alathabagi super scabiem ꝛ im
petiginem linitur. ꝛ confet. Mem. oculi.
Cinis almezerion acuit visum. Mem.
an. ꝛ pe. Cinis almezerion confert squinā-
tie ꝛ proprie cum diabirundis.

¶ De cera. Capitulum. cxciii.

Era quid est. Dicta est in capitulo de
mim. Mem. expul. Addit in coitu ꝛ
prouocat.

¶ De capillo algul. Capitulum. cxciiii.

Apillus algul quid est. Est planta que
cum suis eradicatur venis ꝛ color ipsiꝰ
est inter rubedinem ꝛ nigredinem ꝛ vene eiꝰ
ꝛ suprema eius sunt plana curuata. Na-
tura. Est calidus ꝛ siccus. Mem. an. ꝛ pe.
Mundificat pectus ꝛ pulmonem.

¶ De capillis. Capitulum. cxcv.

Apilli. Natura. Capilli adusti sunt
calefactiui ꝛ exiccatiui fortiter. Deco-
ratio. Adusti abstergunt dentes. ꝛ aqua eo
rū fac̄ nasci capillos. Vul. ꝛ vl. Exiccāt ca
pilli adusti vl. hūida ꝛ sordida ꝛ tr̄ēula fortiter

¶Mem.ca. ¶Capilli adusti abstergunt dē tes. ¶Den. ¶Capilli hois cum aceto i modum empl'i ponunť super morsū cāis rabiosi.

¶De casurudar. Capitulum.cxcvi.

Casurudar quid est. Mesaugue inquit ē galange. ¶Nā. ¶Est cal'm ⁊ siccum. ¶O pe.⁊ pro. ¶Est resolutiuū liquefactiuuz ¶Mem.expul. ¶Confert colice ⁊ dolori renū:⁊ augmentū efficit in coitu:⁊ plurimū proprietatis eius est in dolore renū.

¶De casia fistula. Capitulum.cxcvii.

Casia fistula qd est. Alia est kebulia:alia egyptia. ¶Electio. ¶Melior ē illa q̄ sumiť a cāna:⁊ que est splendidior ⁊ pinguior.⁊ melior cāna ipsius est illa que splendida est ⁊ plana. ¶Natura. ¶Est equalis in caliditate ⁊ siccitate ⁊ est humida. ¶O pe.⁊ pro. ¶Est resolutiua lenitiua. ¶Apost.⁊ bo. ¶Confert apātibus calidis in visceribus: proprie gutture qñ ex ea fit gargarismus cū aqua solatri:⁊ liniť super apāta dura:⁊ confert eis. ¶Istru. iun. ¶Liniunť ex ea podagra ⁊ iuncture dolorose. ¶Mem.an.⁊ pe. ¶Qñ dissoluiť manibus in aqua coriandri humidi cū spūa psilii ⁊ deinde fit ex ea gargarismus confert presocationi. ¶Mem.nu. ¶Mundificat epar et confert icteritie ⁊ dolori epatis. ¶Mem.expul. ¶Est lenificatiua ventris.⁊ educit cholerā adustā ⁊ phl'a.⁊ soluit sine nocumento ⁊ absqȝ mordicatione adeo q̄ ipsa est conueniens pregnātibus.⁊ soluit eas. ¶Per. ¶Loco eius ponitur pondus.5. ipsius de tereniabin:⁊ triplū ponderis ipsius de carne passe.⁊ octaua ponderis ipsius de turbit.⁊ qñqȝ ponitur loco passe liqueritia.

¶De carnub. Capitulum.cxcviii.

Carnub. ¶Electio. ¶Melior est illa q̄ ē de scemi alnabathia. ¶Natura. ¶Nabathia est vehementioris siccitatis ⁊ frigiditatis. ¶O pe.⁊ pro. ¶Illa que est scemi ē exiccatiua stiptica.⁊ similiter fructus eius. verūtamē in ipsa est dulcedo ⁊ cū hoc stringit. ⁊ nabathia quidē est vehementioris siccitatis ⁊ exiccationis.⁊ nō mordicat. ⁊ nabathia comediť humida.⁊ humor eius ē grauis malus. ¶Decoratio. ¶Qñ fricantur veruce cū carnub nabathia imatura vehementer delet eas oino. ¶Mem.ca. ¶Collutio eius ex decoctione eius est bona dolori dentiū. ¶Mēbra nu. ¶Illa que est de scemi hūida stō mala est nō digeritur ⁊ sicca est tardioris digestionis ⁊ descensionis. Inquit Gal. medulla huius fructus nō deferť ad regionē aliam ⁊ aliembut est bona icteritie. ¶Mem.expul. ¶Encatisma in decoctione eius factū cōfortat anū:⁊ in ipsa est prouocatio.⁊ proprie que nutrita est cū congelato vue.⁊ illa de scemi q̄ humida est soluit ⁊ sicca stringit. ⁊ confert solutioni ventris.⁊ nabathia confert fluxui mēstruoꝝ superfluo comesta ⁊ supposita ⁊ aliembut est bona dolori ventris pungitiuo ⁊ solutioni.

¶De cubeze. Capl'm.cxcix.

Cubeze quid est. Est spēs malue.⁊ dñt quidaȝ q̄ cubeze est siluestris. ⁊ muluchia ē dōestica.⁊ cubeze qdē ē spēs q̄dā q̄ dř muluchia arborea.⁊ ipsa est altea ⁊ est olus iudaicū:⁊ nō est longū quin sit spēs eius ⁊ est melior que sit in ipsa. ¶Electio. ¶Siluestris est subtilior ⁊ siccior⁊ fortitudo aqueitatis domestice minorat ex virtute eius. Natura. Est frā ⁊ humida in primo dř q̄ domestica est cal'a ⁊ sicca ⁊ huius qdē verbi dictor fuit Paulus ⁊ videť q̄ fuit eius intentio ad olus iudaicū qm̄ ipsum noiať almuluchia. O pe. ⁊ pro. In ipsa est lenificatio.⁊ est subtilior q̄ȝ attriplex.⁊ grossior sicla siluestri.⁊ subtilior ⁊ siccior ⁊ dř q̄ domestica calefacit parumper ⁊ descendit velociter propter humiditatē ⁊ viscositatē suā ⁊ ꝓprie cū almuri ⁊ oleo ⁊ est eq̄lis digōnis:⁊ eius humiditas ſȝ q̄ dř ē grossior humiditate lactuce. Inquit Paulus.et ipsa cōstringit ⁊ carminat ⁊ resoluit sine mordicatione ⁊ videť q̄ ipse voluit per illud olus iudaicū. Apo.⁊ bo. Ipsa confert formice ⁊ herisipile.folia siluestris cū oliuis conferunt adustioni ignis.⁊ siľr eius decoctio embrocata ⁊ domestica quidē confert inceptōi apātis calidi ⁊ additioni eius. Vul.⁊ vl. Qñ masticať cū sale cruda ⁊ ponitur super fistulas confert eis ⁊ proprie paruis ⁊ in oculo. Mem.ca. Fit ex ea empl'm vlceribꝰ capitis cū vrina ⁊ confert eis valde ⁊ masticať ad cola. Mē.oculi. Qñ masticāť folia eius ⁊ admistrāť ex eis cū pauco sale mūdificat fistulas oculi ⁊ facit nasci carnē. Mēbra an.⁊ pe. Folia ⁊ flos eiꝰ leniūt pectus:⁊ faciūt exuberare lac ⁊ sedāt tussim euenictē a caliditate ⁊ siccitate.⁊ semē eiꝰ est illō qō de ea ē meliꝰ i remouēdo aspitatē pectoris. Mē. nu. Dōestica ē mala stō ⁊ i ipa ē apō epis Mē.expul. Flos eius ꝯfert vlceribus renū ⁊ vesice bibitū cū oleo ⁊ linitū:⁊ semē mu

luchie confert rasure ⁊ vlceribus intestinorũ ⁊ rami alcubeze domestice conferunt intestinis ⁊ vesice leniendo naturam ⁊ doloribus eorum. ⁊ illud qñ bibitur aqua eorum. ⁊ fit ex ea sirupus. ⁊ eius decoctio confert duritiebꝰ matricis sedendo in ea: ⁊ faciendo cuz ea enema. ⁊ in ipsa est virtus prouocans vrinam. ⁊ de alcubeze quidem siluestri que cum sole reuertitur est que soluit humorem crudũ ⁊ choleram. ⁊ qñqz superfluit ⁊ solutõe educit sanguinem. ¶ Venena. ¶ Folia eius sedãt puncturam vespe more emplastri superposita et proprie cum oleo: ⁊ similiter bibitur semẽ eiꝰ ⁊ vomitur semper ⁊ confert morsui rutele.

¶ De Caucho. Capitulum. cc.

Auchum quid est. Dixerunt quidam ꝙ est vene. ⁊ ipsa quidem dr̃ memiren: et dixerunt alii que est parua est memiren. ⁊ q̃ magna est alguardaione. ¶ O pe. ⁊ ꝓ. ¶ Est quoddam genus eius pauum calidum vlceratiuum. ¶ Apo. ⁊ bo. ¶ Ponitur cum vino super formicã ⁊ confert. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Que parua est eradicat scabiem. ¶ Mem. ca. ¶ Masticatur eius radix ⁊ sedat dolorez dẽtis. ¶ Mem. oculi. ¶ Qñ bibitur succus eiꝰ super prunas donec ad medietatem deueniat acuit visum. ⁊ qñ excecatur pullus hirundinis affert ei mater hanc plantam ⁊ reddit ad ipsum visus. ⁊ additur visus eius ⁊ ꝓpter hoc nominatur hirundina.

¶ De Canderos. Capitulum. cci.

Anderos quid est. Est triticũ ro. ¶ Nã. ¶ Eius nutrimentum est frigidius nutrimento tritici ⁊ minoris nutrimenti. ⁊ ẽ cũ hoc bone digestionis plurimi nutrimenti fortis grossi.

¶ De Cameleõ. C. ccii.

Ameleon. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ Nõ bibitur in aliquo. sed admistrat̃ exterius. ⁊ est in summa abstergentiũ exterius ⁊ in emplr̃is lenificantiũ ⁊ resoluentiũ. ¶ Deco. ¶ Linit̃ sup morpheã. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Linit̃ super scabiez ⁊ impetiginẽ: ⁊ fit ex eo emplr̃m vlceribus corrosiuis. ¶ Mem. nu. ¶ Dat̃ in potu de radicibus albi ⁊ suthesin in vino: ⁊ iuuat̃ inde habens hydropisin. ¶ Mem. expl̃. ¶ Radices albi interficiunt vermes. ¶ Venena. ¶ Qd̃ nigrum est interficit.

¶ De Charatin. Capitulum. cciii.

Haratin. ¶ Nã. O z ỽm ꝙ existimo ꝙ sit calidũ. Vul. ⁊ vl. Ex eo qd̃ contritũ est fit emplr̃m. vulneribus neruorꝫ ⁊ nõ dissoluit̃ ab eis per tres dies ⁊ est iuuatiuũ valde. Mem. ca. Eius decoctio cũ adipe anseris confert dolori auris. ⁊ qñqz distillat̃ cũ oleo super latus diuersum a dente doloroso. Mem. nu. Sanat qñ bibit̃ cũ vino ab icteritia. Mem. expl̃. Terit̃ mr̃tũ ⁊ datur ad bibendum cum vino ⁊ prouocat vrinam ⁊ confert lapidi illud etiam.

¶ De Cobzbague. Capitulum. cciiii.

O bzbague quid est. Est granũ paruũ simile cardamomo qd̃ affert̃ de sclauonia. Nã. Est calr̃m ⁊ sic. in tertio. O per. ⁊ pro. Eiusvirtus est virtus gariofilis. ⁊ abstergit ⁊ subtiliat ⁊ est subtilius cardamomo Mem. nu. Est bonũ stõ et epi fris. et ẽ melius stõ q̃ʒ cardamomũ et retinet vomitum.

¶ De. Cauda equi. Capitulum. ccv.

Auda equi quid est. Est planta nascens in locis concauis. et in vallibus hñs stipites concauos ad rubedinẽ declinãtes asperos duros nodosos cũ nodis intrantibus. et apud nodos sunt sicut folia squinanti minuta spissa et adheret arbori cui appropinquat: deinde generant̃ ex ea extremitates pl̃es sic̃ cauda equi et hʒ radicẽ durã. Natura. Est f̃ra in primo sicca in scd̃o. O pe. et pro. Est stiptica et proprie succus eius et est vehemẽtis exiccatõis sine mordicatõe. et valde iuuatiua ad fluxũ sanguinis. Vul. et vl. Consolidat vlcera et vulnera mirabiliter: et si i eis sunt nerui consolidat etiã. Instru. iun. Cõfert qñ linit̃. aut fit ex ea emplr̃m attrictioni medii lacertorꝫ. et fit ex ea emplr̃m intestinis Membra nutrimenti. Confert apostematibus stõi et epatis et hydropisi.

¶ De Cantaridibus. Capitulum. ccvi.

Antaris. Nã. Dixerunt quidã ꝙ est superflue caliditatis: et dixerunt alii ꝙ est calida et sicca in tertio. sed primũ est verius. O pe. et pro. Est acris acuta putrefactiua adustiua. Decoratio. Eradicat verucas linita. fit ex ea ceratũ et linit̃ ex eo albedo vnguis et confert ei: et eradicat vnguẽ mollificatã velociter qñ fit ex ea emplr̃m. et remouet morpheã. et albaras linita cũ aceto. et qñ ex ea trita cũ sinapi fit linimentũ facit nasci capillos. et sir̃r qñ coquitur cũ oleo donec inspissetur. Apata et bothor. Linitur super apta cancerosa et resoluit ea. Vulnera et vlcera. Linitur super scabiẽ et impetiginẽ. Mem. oculi. Ingt filius Mesauge. Ipsa

incidit vngulā valde. Mem. nu. Paruz de ea prouocat vrinā valde adeo ꝙ valet etiā hydropisi. Mem. expul. Paꝝ de ea ꝑuocat vrinā valde. ⁊ paꝝ de ea etiā adiuuat medicinas prouocatiuas ad prouocandum absqꝫ nocumento ⁊ prouocat menstrua ⁊ facit abortū. dixerunt qdā. daẜ in potu vna eaꝝ ei q conquerit̃ de vesica sua ⁊ nō confert i ea cura ⁊ confert ⁊ dant̃ in potu tres tasanagi ꝺ ea ⁊ exulcerant vesicā. Inquit Gal. ꝙ ipsa exulcerat vesitā. propterea q̄ facit materias acutas declinare ad eaꝫ a quibus corpus nō euacuatur cum proprietate que est in ipsa.

¶ De cola. Capitulum .ccvii.

Ola. Natura. Cola cutiū calida est ⁊ sicca in ꝑ. ⁊ cola pisciū minoris est caliditatis veꝝ est sicca. Ope. ⁊ pro. Omni cole inest virtus glutinatiua exiccatiua. Decoratio. Cola de ipsius ponit̃ in simplasmatibus: ⁊ ponit̃ in medicinis albaras. ⁊ qñ aduritur cola de coriis ⁊ cola corii vaccini ⁊ lauatur stat loco tutie in curatione lendinū. Apostemata ⁊ bothor. Cola de coriis linit̃ super sahafati: ⁊ confert vesicis adustionis. ⁊ simil̃r cola de piscibꝰ. ⁊ cola de coriis vaccinis qñ linit̃ cū aceto super impetiginē ⁊ scabiē ⁊ coriabilē quū nō est vehementis profunditatis confert. ⁊ qñ linit̃ cū melle ⁊ aceto super vulnera cōfert eis ⁊ ponit̃ cola de piscibꝰ in emplis scabiei vulcerose ⁊ confert. Mem. ca. Cola de piscibus ponit̃ in empl̃is vlceꝝ capitis ⁊ confert. Mem. an. ⁊ pe. Cola de piscibus daẜ in potu cū aceto ad sputuz sanguinis. ⁊ ingreditur in sorbitionibus que fiūt ad sputum sanguinis.

¶ Capitulum de littera. D.

¶ De digitis citrinis. Capitulum .ccviii.

Igiti citrini quid est. Eius figura est sicut vola manus cōmista ex citrinitate ⁊ albedine: et est dura in qua est paꝝ dulcedinis et ex ea est citrina cū ꝑua alteratōe absqꝫ albedine. Natura. Est calida ⁊ sicca in secundo fere. Ope. ⁊ pro. Resoluit superfluitates grossas valde. Decoratio. In est proprietas mundificandi cutē. Instrumēta iun. Confert membris neruosis in impedimentis suis. Mem. ca. Confert manie ꝑpe. Permu. Loco eius iuuamento manie ponit̃ quantū ipsa est ⁊ medietas eius ex bezeriascen cum duabus tertiis ipsiꝰ de sod.

¶ De digitis hermetis. capl̃m .ccix

Igiti hermetis quid ē. Est flos hermodactili: ⁊ eius virtꝰ ē virtꝰ hermodactili.

¶ De durungi. Capitulum .ccx.

Urungi quid est. Herba lignea radicalis cuius quantitas est nodus pollicis vsqꝫ ad extremū vnguis ⁊ minus hñs qđ est interius albū. ⁊ qđ est exterius cineritiū declinans ad duritiē ⁊ grauitatē. Natura. Est calida ⁊ sic. in tertio. Ope. ⁊ ꝑ. Extenuat ventositates. Mem. an. ⁊ pe. Confortat cor ⁊ confert tremori eius valde. Membra expul. Dissoluit ventositates que sunt in matrice. Venena. Confert venenis et puncture vermiū venenosoꝝ ⁊ scorpionū. et rutele bibita ⁊ empl̃o facto ex ea cū ficubus. Permu. Loco eius ponit̃ zurūbet equale pōdus. aut due tertie ponderis ipsius de gariofilis.

¶ De darsciscaban. C .ccxi.

Arsciscaban quid est. Est arbor grossa hñs spinā grandē qua venditores medicinaꝝ sua vnguenta expiunt̃. et est ꝯposita ex ꝑtibus dissimilibus. cortex nāqꝫ eius ē acutus. et eius flos est calidus ⁊ lignū eius ē pōticū in quo est frigiditas q̄dā. nā in ipso etiaz est virtus ꝯposita. et in ipso est acuitas ⁊ stipticitas. Acuitate ergo sua calefacit ⁊ sua stipticitate infrigidat. Sunt aūt qdā q dīit ꝙ ipsa est radix spice indice: sed nō affirmat̃. Electio Illa que est bona est grauis sub cuiꝰ cortice egredit̃ rubeū ad purpureitatē tēdēs boni odoris ⁊ saporis. sed alba priuata odore ē mala. Natura. Calida est in primo sicca ī fine secundi vsqꝫ ad tertiū ⁊ dr̃ in primo. sed ipsa est fortioris siccitatis q̄ꝫ illud qdā vero dicunt ꝙ est fr̃a. Ope. ⁊ pro. In ipsa est resolutio et stipticitas. resoluit .n. ventositates et retinet cursus et fluxus sanguinis et rectificat putrefactionē. Vul. ⁊ vl. Confert vlceribus ambulatiuis et putrefactis. Instr̃a iun. Cōfert ꝓpe mollificatōi neruorum.

Mem. ca. Aldarsciscabā ē bōa fetori narīū et fit ex ea liciniū. et ex decoctōe eius colnit̃ os ꝑ cola. et ꝯseruat dentes ⁊ ꝯfert valde. Mem. an. et pe. Aq̄ decoctōis eius ꝓhibet sputū sanguis ex pectore. Mem. nu. Cōfert inflatōi stōi. Mem. expul. Eius decoctio ꝯstringit ventrē et ꝯfert inflatōi et difficultati vrine et supponit̃ et exthabit fetū et puluerizatur sup vlcera caude et testiculorū. et ꝯfert duritiei ipsoꝝ: et ambulatōi eoꝝ. Per. Loco eius ponūt fructus aliembut

due tertie põderis ipsius:ꝛ in iuuamẽto ner
uoꝝ põdus eius de assaro et medietas eius
ponderis de durungi.

¶De thethiu. Capitulum.ccxii.

Ethiu quid est. Est granũ sile ordeo. et longius ꝛ strictius.ꝛ magis solidũ ama rũ. Natura. Inquit filius Mesaugue q̃ est frm.ꝛ sanius est q̃ ipsum declinet ad cali ditatẽ ꝛ est siccũ in tertio. Ope.ꝛ pro. Est stipticũ constringens ventrẽ:ꝛ cũ eo qđ ẽ in ipso ꝛ stipticitate conseruat vinũ de dactilis ab acetositate. Apa ꝛ bo. In ipso est lenifi catio bona duriciebus. ¶Mem. ca. ¶Est faciens scotomiã. ¶Mem.expul. ¶Constri git ꝛ valde confer doloribus ani.ꝛ mollifica tioni eius sedendo in eius decoctione. ꝛ quã do ex eo conficitur pondus.ʒ.ii.cũ oleo trans glutitur confert hemorꝛoidibus. ¶Venena. ¶Confert venenis.¶Per. ¶Loco eius po nunt in resolutione duritiex duetertie ponde ris sui de kur ꝛ medietas põderis ipsius de abhel.verũtñ i ipgnatõe nõ administrẽt abhel.

¶De dulb. Capitulum.ccxiii.

Dlb. ¶Natura. ¶Cortex ꝛ nux ei⁹ sũt vehementis siccitatis ꝛ est frigid⁹ i pri mo. ¶Ope.ꝛ pro. ¶Cortex ꝛ abrasio ipsius sunt vehementis abstersionis ꝛ desiccatõis ꝛ sensibus est desiccatiuus ꝛ scarabei mori untur ex foliis eius ꝛ abrasione eius:ꝛ cortex eius est vehementis ericcationis. Puluis vero foliorum eius est sensibus ꝛ reliquis de siccatiuus valde ꝛ malus eis. ¶Decoratio. ¶In cortice est virtus abstersionis ꝛ ericca tionis ꝛ quandoqꝫ confert albaras. ¶Apo ste.ꝛ bo. ¶Conferunt folia eius apatib⁹ phla tis:ꝛ apatibus iuncturarum ꝛ genuũ. Vul nera ꝛ vlcera. ¶Cuius ipsius ponitur super excoriationem et super vulnera putrida ꝛ sa nantur.ꝛ cortex eius coctus cũ aceto confert adustioni ignis. ¶Instru.iun. ¶Ei⁹ folia do loribus iuncturaꝝ sunt vtilia:ꝛ apatibus ca lidis in eis ꝛ proprie geniculoꝝ. ¶Mem.ca.

Eius cortex decoctus cum aceto est bonus dolori dentium ꝛ puluis eius est malus audi tui ꝛ auri. Mem.oculi. Puluis foliorum eius nocet oculo.verũ ipsius folia humida cũ lauantur ꝛ decoquuntur.ꝛ fit ex eis emplm̃ retinent fluxum ab oculo ꝛ conferunt inflatõ ni ꝛ ophthalmie. Mem.an.ꝛ pe. Pul uis eius nocius est pulmoni ꝛ voci. ¶Ve nena. Fructus eius recens cum vino con fert pũcture verniũ venẽosoꝝ.ꝛ ex nuce ei⁹ cũ adipe fit emplastrum puncture ꝛ morsui.ꝛ iã quidem diximus q̃ ipse est venenum scara beis: ꝛ scarabei moriuntur ex foliis eius et ex corticibus eius.

¶De demest. Capitulum.ccxiiii.

Emest quid est. Est arbor lauri ꝛ eius grana administrantur ꝛ folia:sed grana sunt meliora ꝛ fortiora eis que sunt ipsa. De inde cortex radicis de cuius operibus aliqđ dicemus hic:sed complementum eorum erit in capitulo de gain:vbi loquemur de lauro. Natura. Est calida in tertio sicca in secũ do. Instru.iun. Est bona mollificationi neruorum ꝛ paralysi ꝛ torture. Mem.ca. Quod ex ea tritum est bonum est sternuta tioni. Mem.nu. Confert apatibus epatis ꝛ splenis. Mem.expul. Confert colicis.

¶De deuser. Capitulum.ccxv.

Euser quid est. Est herba cuius folia sũt similia foliis tritici:sed sunt leuiora:ꝛ fru ctus eius habet velamina duo aut tria.ꝛ su per ipsa sunt quedam similia pilis:ꝛ sumitur succus eius ꝛ seruatur ꝛ est melior herba. Natura. Calida est in primo sicca in se cundo. Ope.ꝛ pro. In ea sunt ericcatio et resolutio. Apo.ꝛ bo. Lenit apata que indu rari incipiunt ꝛ prohibet ipsorum duritiem. Deco. De proprietatibus est vt deleat alopitiã. Mem.oculi. Confert algarab.

¶De dirdar. Capitulum.ccxvi.

Irdar quid est. Est arbor cimicum ex qua egrediuntur capita islata sicut gra nata in quibus est humiditas que fit cimices Quum enim aperiuntur egrediuntur cimi ces.ꝛ eius folia comeduntur viridia sicut ole ra. Ope.ꝛ pro. In ipsa sunt stipticitas ꝛ ab stersio ꝛ cortex est stipticus.ꝛ radix est ei pro pinqua. Decoratio. Humiditas capitum eius abstergit faciem.ꝛ cortex eius cum ace to quum adhuc est humidum abstergit alba ras. Vul.ꝛ vl. Inuoluitur cortex eius si cut ligamentum super percussiones ꝛ vulne ra:ꝛ consolidat ea ꝛ similiter folia eius ꝛ cor tex ꝛ flos ipsius conueniunt vulneribus.ꝛ si militer illud quod cadit de cortice: ꝛ res que est ex ea cadit sicut farina ꝛ prohibet ambu lationem fraudulentis:ꝛ proprie cum equali pondere sui de aniso confecta cum decocto. Instrumenta iuncturarum. Ex decoctio ne radicis ꝛ foliorum ipsius embrocant ossa

fracta. ¶Mem.expul. ¶Aſi ex eius cortice groſſo bibitur aureus cum decoctio: aut aq̄ frigida expellit phlegma.

¶De deindar. Capitulum.ccxvii.

Eindar quid eſt. Eſt ex gñe abhel q̄ dr̄ pinus inda. ⁊ eius lignū ſilat ligno zurū bet. In quo eſt acuitas pua ⁊ firu. deīdar eiꝯ lac qd̓ eſt calm acutū faciens ſitim. ¶Natura. ¶Eius ſiccitas eſt in tertio maior calitate eius. ¶O pe. ⁊ pro. ¶In eius lacte eſt acuitas adherens ⁊ in ſubā eius ⁊ ſtipticitas. ¶Inſtru.iun. ¶Bōa eſt mollificatōi neruorū ⁊ paralyſi ⁊ torture vltime. ⁊ neqꝫ eſt aliqd melius ea. ¶Mem.ca. ¶Cōfert apatibꝯ tris in cerebro ⁊ apoplie ⁊ epilie. ¶Mem.nu. ¶Lac eius facit ſitim. ¶Mem.expul. ¶Frāgit lapidē renū ⁊ veſice ⁊ retinet vētrē ⁊ remouet mollificatōez ani ſedēdo i eiꝯ decoctōe.

¶De dauco. Caplm.ccxviii.

Aucus qd ē. Eſt ſemē baucie ſilueſtris diſtictio vero eē eiꝯ dicet i ca. baucie ſilueſtris. ¶Natura. ¶Calidus in tertio ſiccꝯ in principio eius. ¶O pe. ⁊ pro. ¶Eſt apitiuꝯ valde. ¶Mem.expl. ¶Prouocat vrinaz et mēſtrua.

¶De dende. Caplm.ccxix.

Ende qd eſt. Que eſt ſcēi ex ea eſt ſicut fiſtici ⁊ alſcetrie eſt ſilis alkelua rubea hñs puncta nigra ⁊ inda eſt minor alſceni et maior alſcetrie. eius medulla eſt cineritia declinans ad citrinitatē ⁊ de proprietate eius ē q̄ ipſius medulla minorat cū tēpore dōec cōſumat. In terra vero magis remanet. ¶Electio. ¶Aſceni melior eſt ⁊ fortior inda ⁊ alſcetrie eſt mala tarda opationis faciens turbationē ⁊ dolorē pungitiuū. ⁊ oꝫ vt excorticetur ſcenia cū ferro ⁊ nō tangat labia qm̄ ipſa dolet eoꝝ colorē ⁊ facit quaſi albaras: ⁊ quū excorticat egredit ex cortice eius lingua pua prima medietati grani. oꝫ ergo vt relinquat illa lingua ⁊ accipiat medulla. ¶Natura. ¶Eſt cala valde. ¶Decoratio. ¶Euacuatio facta cū deude miſta cū eo qd̓ ipſi pertinet conſeruat nigredinē capilloꝝ. ¶Mem. expul. ¶Soluit cū ſuperflaitate. ⁊ potio gdē eius eſt granū.i.5. ipſa ſoluendo nō educit niſi humiditates ⁊ mliam ⁊ phla que ſunt in iuncturis ⁊ neqꝫ bibit ſola. qñqꝫ vero preſumit aliqs dās ad bibendū de ea q̄ ꝑparata ē duos danich ſed ei q eſt fortis ꝯplonis tollerans fluxū. oꝫ ergo vt terat ⁊ permiſceat cuꝫ ſeeſcenegi ⁊ aliquanto croco. ⁊ ſi miſceat cū medicinis ſolutiuis nō oꝫ vt cū eis miſceat opium neqꝫ quelibet medicia. imo oꝫ vt miſceatur cum tali qualis eſt turbit ⁊ lac ficus ⁊ ſuccus abſinthii ⁊ ſemē nil ⁊ keriken quintus duabus.

¶De dinaraguadi. Capitulum.ccxx.

Inaraguadi quid eſt. Eſt planta albaſce ⁊ zufere. ⁊ dicemus ipꝫ in ca. de ze.

¶De duram. Capitulum.ccxxi.

Dram quid eſt. Nota eſt caro eius eſt melior carne pulloꝝ ⁊ alfaguakir ⁊ magis tēpata ⁊ ſubtilior ⁊ ſiccior carne atagrodi ⁊ minoris caliditatis q̄ꝫ ipſa. ¶Mem.ca. ¶Caro alduram in cerebro ⁊ intellectu augmentum efficit. Mem.expul. Caro alduram auget ſperma ⁊ coitum.

¶De dedikiſa. Capitulum.ccxxii.

Edikiſa quid eſt. Cortex indus ſtipticuſ valde. O pe. ⁊ p. Eſt ſtipticꝯ. Mē. anhe. ⁊ pec. Bonus eſt ſputo ſanguinis ex pectore ⁊ pleureſi ⁊ clarificat vocez. Mē. expul. Confert vlceribus inteſtinorum.

¶De duruſataris. Capitulum.ccxxiii.

Druſataris qd ē. Res q̄ voluit ſup arborē antiq̄ꝫ q̄ fert glādes. ⁊ ſilis ē alſarach mior tn̄ ea ē minus fruſtuloſa ⁊ hꝫ radicē itertā vt rete in q̄ ē dulcedo cū acuitate et amaritudo ſtipticitas cū virtute putrefactia. Nā. Eſt cala fortē hñs caliditatē ⁊ ſiccitatē Decoratio. Subtiliat capillos ⁊ abradit eos: ⁊ dlet eos pp ſuā putrefactōez ⁊ acuitatē ſuā. Inſtru. iun. Cōfert paralyſi ⁊ torture.

¶De draganto. Capitulū.ccxxiiii.

Ragātū qd ē. Eſt gūma alcuſed. Nā. Eſt frm ad ſiccitatē declinās. O pe. ⁊ pro. Eiꝯ virtuſ eſt ſicut virtus gūmi: ⁊ in ipſo eſt exiccatio pauca que eſt ſicut illa que eſt in gummi. Membra oculi. Ponitur in alcoſol eo modo quo ponitur gummi.

¶De dracone marino. Capitulum.ccxxv.

Raco marinus. Operationes ⁊ proprietates. Inquit Gal. ſcinditur et ponitur ſuper morſum ſuum ⁊ confert.

¶De dhab. Capitulum.ccxxvi.

Hab qd ē dhab aliud ē a lacerto inuētō i regiōe nr̄a quāuis ſit ei ſilis. ⁊ habeat diſpōnes ⁊ virtutes ei ꝑmas ⁊ aldhab qd̓ raro ē niſi i regiōibꝯ arabū. Decoratō. Linit ſtercus eius ſuper pannum ⁊ lentigines ⁊ cōfert. Membra oculi. Stercus eiꝯ confert albugini oculi ⁊ ꝯfert deſcēſiōi aque.

¶De dhobohs. Capitulum. cclxxvij.

Dhobohs. Iaz diximus in caplo de.k. sūmā iuuamenti ipsius qd facit in podagra et dolore iuncturarum.

¶Capitulum de littera. E.

¶De Emblico. Capitulum. cclxxviij.

Emblicus quid est. Est notus. et est debilior myrobal. nutritis: et est in eorum semina. Quando in lacte infunditur noiatur sirem blē. Natura. Apud iudeū est calidus et apud plures aliorum est frīdus i tertio. et apud scirek indus i ipso est calefactio et forsitā veritas est q ipse siccus est par habēs frīditatis. Opera. et propri. Extinguit caliditatem sanguinis. Deco. Fortes efficit radices capillorum et denigrat capillos. Instru. iunc. Cōfert neruis valde. Mem. oculi. Cōfortat oculū. Mēbra anhe. et pec. Cōfortat cor et subtiliat ipm et itellectui prebet augmentū. Mēbra nu. Cōfortat stomachū et preparat ipm: et sedat sitim et vomitū: et facit appetitū cibi. Mēbra expul. Confortat anum et excitat coitū: et apud quosdā stringit ventrē. Verū qd ex ipso nutritū est lenit ventrē absq labore et cōfert hemorroidibus et soluit phla et mliam.

¶De Epithymo. Capitulum. cclxxix.

Pithymuz quid est. Est semē et flos et stipites parui cōfracti: et est acutū calidū pūgitiui saporis semina habens rubea cuius plāte virtus ē sicut virtus albasce. verū albasce est debilior eo et dicit q est de genere albasce. Electio. Quod ex eo bonū est est cretēse et hierosolymitanū et est decliue ad rubedinē: et qd est vehemētius rubeū et acutioris odoris melius. Et melius est illud qd affertur de insula crete. et affert etiaz ex hortis dom' sancte: et ex alijs vicinis sibi. s3 rubedo est fortior et sifatur semini cuscute. Natura. Est calidū et siccū in tertio sm Gal. Et dixit hunaim q est calidū i tertio siccū in fine primi. Opera. et ppri. Sedat inflationē et cōuenit cōsistentibus et senibus et remouet egritudines oppillationuz. Instru. iunc. Cōfert spasmo. Mēbra ca. Cōfert mlie et epilepsie. Mēbra nu. Cōturbat eos in quorum cōplonib' cholera rubea vincit et facit eis nauseam et est eis q̄ sitire faciunt. Mēbra expul. Potio epithymi fit. iiij. aur. bibatur cū melle et sale et soluendo educit mliam fortites et educit ēt phla. Quidam vero dixerūt qd ex eo bibit sit vsq ad ʒ. ij. et decoctio sit vsq ad. iiij. aur. et oz vt voluatur qd ex eo bibitur cū oleo amigdalino. et nō oz vt i decoquēdo ipm multū elaboret.

¶De hebeno. Capitulum. cclxxx.

Hebenus quid est. Est nota. Electio. Que ex ea melior est: est nigra equalis in qua nō sunt lineę: et sifatur i suo tactu cornu tornatili: et est valde cōpacta et solida i cuius sapore est mordicatio. et quū ponitur sup carbonē odoratur ex eo odor bonus acutus. Natura. Calida est et sicca in scdo. Et existimāt quidā q ipsa cū caliditate extinguit caliditatē sanguinis. Opera. et propriet. Fricatur in aq sicut plures lapidū et ē subtiliatiua et abstersiua. Mēbra oculi. Abstergit pānuz oculi et albuginē: et ex ipsi' fricatione fiūt collyria: et fit ex ea alcofol ad medicinas oculi pp vehementiā cōuenientie ei' et quuz aduritur eius serratura sup sartaginē. deinde abluitur confert vlceribus antiquis et ophthalmie sicce et scabiei oculi. Mem. expul. Dixit alcanzi q ipsa frāgit lapidē in renibus et dr q ipsa est resolo inflationis ventris.

¶De Eruca. Caplm. cclxxxi.

Ruca quid est. Ex ea alia est siluestris: et alia hortulana. Semē aūt eruce est illud qd in decoctiōe ponit loco sinapis. Natura. Calida est in scdo sicca in primo: et in humida quidē est hūditas in primo. Operationes et ppri. Est aperitiua lenitiua. Decoratio. Aqua eruce cū felle vaccio vestigijs vlcerū confert et semen eius aut aq ipsius cū melle lentiginibus. Mēbra cap. Facit soda et proprie si comedatur sola. lactuca vero remouet nocumentū ab eo. et similiter endiuia et portulaca. Mem. anhe. et pec. Facit lac abundare. Mēbra nu. In ipsa est digō cibi. Membra expul. Siluestris facit abundare vrinam remouens coitum: et faciens ei erectionē et pprie semen eius. Venena. Quādo comedit et bibitur post eam vinū odoriferū est tyriaca morsui mustele.

¶De Elbue. Capitulum. cclxxxij.

Elbue quid est. Est vizbue: et est subtilior q̄ kacka. Natura. Calida est in primo sicca in scdo. Operatio. et pprieta. Est subtilis. Mēbra nutri. Cōfortat epar et stomachū frigida: et digerit cibum.

¶De Endiuia. Capitulum. cclxxxiij.

Ndiuia qd est. Alia est silnestris: ⁊ alia hortulana ⁊ ē duaꝝ spērum. hūs lata folia: et hūs stricta folia: ⁊ ipsa ꝓcedit cursu lactuce. verūtñ sicut dixerūt est minor ea i suis opationibus. apud me vero ambe vincūt eaȝ in operādo ⁊ in prestādo iuuamentū oppilationi epatis. quāuis minorētur ab ea in extinguendo ⁊ ꝯfortando. ¶ Electio. ¶ Magis iuuatiua ex eis epi ē q̄ ē magis amara. ¶ Natura. ¶ Endiuia fr̄a ē i primo: ⁊ siccitas sicce est i primo: ⁊ hūiditas humide est i fine p̄mi. ⁊ hortulana qdeȝ est fr̄idior ⁊ humidior: ⁊ ei⁹ quideȝ amaritudo in estate fit fortis ⁊ declinat ad paruā caliditatē q̄ nō efficit ipressiōeȝ ¶ Siluestris vero est minoris hūiditatis ⁊ ē tararacon. ¶ Opera. ⁊ pro. ¶ Aperit oppillationes visceꝝ ⁊ venarū: ⁊ in ipsa qdem est stipticitas aliquātula: sed nō est vehemēs ⁊ ei⁹ aqua cū cerusa ⁊ aceto ē mirabile epithima i infrigidādo illud cui⁹ infr̄idatio querit. ¶ Instru. iunc. ¶ Fit ex ea empl̄ȝ podagre. ¶ Mēbra oculi. ¶ Cōfert opthalmie calide: ⁊ lac qdē endiuie siluestris abstergit albuginē oculi. ¶ Mēbra anhe. ⁊ pec. ¶ Fit ex ea cuȝ farina ordei empl̄m tremori cordis ⁊ ꝯfortat cor: et qñ dissoluit casia fistula in aq̄ eius: ⁊ ex ea fit gargarismus ꝯfert apatib⁹ gutturis. ¶ Mēbra nu. ¶ Sedat nauseaȝ ⁊ excitationē chole ⁊ ꝯfortat stomachū ⁊ est de melioribus medicinis stōi cui⁹ ꝯplo est calida. ⁊ siluestris qdē est melior stō q̄ȝ hortulana. ⁊ dr̄ q̄ est cōueniens empl̄m oppilatōi epatis quocūqȝ mō fit Calide quidē est vehementer ꝯueniens: ⁊ nō est nocumentū ipsius fr̄ide nocumentū reliq̄ruȝ spērū oleꝝ fr̄idoꝝ. ¶ Mem. expul. ¶ Qñ comedit cū aceto stringit ventrē ꝓprie siluestris. ¶ Febres. ¶ Cōfert quartane ⁊ febrib⁹ fr̄idis. ¶ Venena. ¶ Qñ ponit empl̄m cū radice sua sup puncturā scorpionis ⁊ vermium paruoꝝ venenosoꝝ: ⁊ vespe et serpētis guasseuabras confert: ⁊ similiter cum sauich.

¶ De epate. Capitulum. cccxxiiij.

Par. ¶ Opera. ⁊ pro. ¶ Humor generatus ab epibus est grossi⁹. Et sani⁹ ex eis ē epar anatis pinguis ⁊ gallinaꝝ pinguiū. ¶ Mēbra ca. ¶ Epar capraꝝ ⁊ ꝓprie hircorū detegit esse epileptici. ⁊ qñ epilepticus ipȝ comedit icurrit epilepsiā. Epar stelionis sup molares corrosos positū sedat dolores eorū. ¶ Mēbra oculi. ¶ Aqua epatis caprini ꝯfert pāno comesta ⁊ in alcosol posita: ⁊ inclinatio super vaporeȝ eius. ¶ Mēbra nutri. ¶ Epar adib confert doloribus epatis oībus. Inquit Gal. Ego qdeȝ posui ip̄m in medicamento eupatorij: ⁊ nō reperij ip̄m augere iuuamentuȝ vltra illud qd̄ ex eo solet ꝓuenire. Amplius epar est tardi icessus i venis nisi epar anatis pinguis. ¶ Venena. ¶ Epar canis rabiosi si detur in morso ab ipso ⁊ ꝯfert. Et iaȝ dictuȝ est q̄ ip̄m ꝓhibet metum aque: ⁊ iaȝ vixerunt p illud quidaȝ eoꝝ ⁊ fuerūt curati etiā curationibus alijs.

¶ De Ere. Capitulum. cccxxxv.

S quid est. Es aliud est rubeū ad citrinitatē declinans: ⁊ est alchabrusi qd̄ est melius ⁊ aliud est rubeū claꝝ: ⁊ aliud rubeuȝ ad nigredinē declinās est genus eris qd̄ dicitur talacon. Et es qdeȝ adustū est acre i quo etiā est stipticitas. Quūqȝ abluit est medicamē bonū ad sigillandū i corporib⁹ lenibus: ⁊ sine ablutione est melius. ¶ Electio. ¶ Flos eris subtilius est ipso. ¶ Natura. ¶ Calidus est ⁊ siccus i tertio. ¶ Opationes ⁊ ꝓprieta. ¶ In ere adusto ē stipticitas ⁊ acuitas ⁊ consolidatio: ⁊ ex eis q̄ de ipso dicunt est q̄ si cū forpicibus de talacon fiat pilloꝝ euulsio ꝓhibet ortū eoꝝ. Decoratio. Denigrat capillos. Vulnera ⁊ vlcera. Ip̄m consolidat vlcera maligna ambulatiua: ⁊ ꝓhibet ea ab ambulatione: ⁊ corrodit carnē augmentataȝ: ⁊ ablutuȝ cōsolidat vulnera: ⁊ dicit q̄ si linitur cū melle cōueniens ē vlceribus duris adustis i corporibus duris. Mēbra oculi. Acuit visum ⁊ cōfert duritiei palpebrarū. Membra expulsionis. Soluit aquā citrinā quādo bibitur cū melle: ⁊ si ex eo liniat palatuȝ excitat vomitū ⁊ potio quidē eius fit aur. i. ʒ. ⁊ extrahit aquositatē absqȝ nocumēto. Venena. Oportet qdeȝ vt caueatur vsus dimittēdi illud in quo est salsedo: ⁊ amaritudo aut pinguedo sicut sūt olera ⁊ carnes aut acetositas: aut dulcedo in vasibus eris ⁊ bibendi ex eis: ipsa eniȝ transmittūt ꝓculdubio ziniariam ⁊ ziniar est venenum.

¶ De euforbio. Capitulum. cccxxxvi.

Vforbiū quid est. Est gūm i caliduȝ cuius virtus alteratur post tres aut quattuor annos: ⁊ qd̄ antiquat tendit ad palliditatē ⁊ citrinitatē ⁊ nō dissoluitur in oleo nisi cū difficultate: ⁊ recēs est ecōtrario illius. sed dixerunt quidā seruat virtutē suā qñ ponit cuȝ fabis excorticatis in vase. Electio. Q̄

de eo bonū ē recens est clarū citrinū ad pal-
lorē declinans acuti odoris vehemētis acre
dinis. Aliud vero ab hoc ē adulteratū cū sar
cocolla ꝛ gūmi. ¶ Opera. ꝛ ꝓpri. ¶ Est ab-
stersiuū ꝛ hꝫ virtutē subtilē adustiuā abstersi
uaꝫ: ꝛ qđ est recens est vehemētioris calefa-
ctionis qꝫ assa: quū tñ nō fit gūma sicut assa
in calefactione sua. ¶ Instru. iunc. ¶ Miscet
cū quibusdā potionibus factis cū speciebus
que sunt sicut piper ꝛ cinnamomuꝫ ꝛ silia et
cōfert sciatice ꝛ eijcit cortices ossiū i die vna
verū oportet vt minuatur caro q̄ est in circui
tu ossium cum acero tepefacto in vnguento ꝛ
cōprimēdo in vnguitur ex eo paralysis: ꝛ stu
por ꝛ ꝯfert valde. ¶ Membra oculi. ¶ Quā
do ex eo fit collyrium est abstersiuū: sed ꝑdu
rat eius mordicatio tota die: ꝛ pp hoc misce
tur cū melle ꝛ reliquis collyrijs. ¶ Membra
nu. ¶ Cōfert aque citrine ꝛ frigori renū ꝛ cō
fert habētibus colicaꝫ: ꝛ potio de eo cū qbus
dam seminibus boni odoris: ꝛ aq̄ mellis triū
anulusat dixit alcanzi q coarctat os matri
cis vehemēter adeo vt prohibeat medicinas
abortū faciētes eijcere fetū. ¶ Mēbra expul.
¶ Soluēdo educit phl'a viscosum retentū in
vtrisqꝫ anchis ꝛ dorso ꝛ intestinis ꝭm q di-
xerunt. ¶ Venena. ¶ Dixerunt quidā q si il
lius quē aliqs vermiū venenosoꝝ pupugit cu
tis capitis scindat: ꝛ qđ eā sequit vsqꝫ quo cra
neuꝫ appareat ꝛ ponat in ea hoc gūmi tritū
ꝛ sumat nō aduenit ei nocumentū illius. ꝛ ēt
interficiunt tres. ʒ. eius in diebus tribus exul
cerando stomachū ꝛ intestina.

¶ De Equo. Capitulum. ccxxxvij.

Quus. ¶ Opera. ꝛ pro. ¶ Facit stercus
eius operationē stercoris asini. ¶ Apo-
ste. ꝛ bo. ¶ Coriū pulli si aduratur et liniat ex
eo cū aqua suꝑ bothor infrigidat eas. ¶ Mē
bra ca. ¶ Dicit q additiōes ille q̄ sunt i genu
equi qñ terunt ꝛ bibūtur cū aceto sanant so-
da. ¶ Mēbra expul. ¶ Coaguluꝫ equi ꝓprie
cōueniens est fluxui antiquo ꝛ vlceribus vi
scerum ꝛ fluxui.

¶ De erugine ferri. Capituluꝫ. ccxxxviij.

Rugo ferri. ¶ Opera. ꝛ propri. ¶ In ip
sa est infrigidatio ꝛ stipticitas. ¶ Mem
bra expul. ¶ Cōfert fluxui parturientium.

¶ De ericio. Capitulum. ccxxxix.

Ricius qd ē. Siluestris ē notus. ꝛ mō
tanus est aduldul habēs spinas sagitta
es propinquus nature siluestris vel terreni.
Ille vero q est marinus est spēs hñtiū ostra
ca. ¶ Opera. ꝛ pro. ¶ Eius adeps ꝓhibet ef
fusiones materieruꝫ ad viscera: ꝛ simil'r eius
epar ꝛ i cinere qdeꝫ terreni ꝛ marini. sunt ab
stersio ꝛ resol'o ꝛ acuitas ꝛ exiccatio. ¶ De-
co. ¶ Qđ de ericio terreno salitū est confert
elephātie ꝛ caro eius q terrenus est ꝯfert le-
pre: ꝛ illud pp vehementiā resolutionis ꝛ exic
cationis ꝛ qđ adustū est de cute ericij cōfert
alopitie mixtuꝫ cū pice. ¶ Ap. ꝛ bo. ¶ Cutis
ericij marini ponit in medicis scabiei: ꝛ caro
eius cōfert valde scrofulis. ¶ Vulnera ꝛ vl.
¶ Cinis cutis eius ꝯfert vlceribus sordidis:
ꝛ mūdificat carnē additā ꝛ caro eius cōfert
scrofulis valde ꝛ nodis prauis duris. ¶ In-
stru. iunc. ¶ Caro terreni salita ꝯfert paralysi
ꝛ spasmo ꝛ egritudinibus neruoꝝ oibus ꝛ ele
phantie. ¶ Mēbra anhelitus ꝛ pec. ¶ Caro
ericij cōfert extenuationi. ¶ Membra nutri.
¶ Cōfert malitie compl'onis. ꝛ qđ de eo sali
tuꝫ est cū oxymelle est bonū hydropisi: ꝛ sil'r
eius epar exiccatū in sole suꝑ pannū. ¶ Mē
bra expul. ¶ Ericius terrenus est bonus stō
ꝛ lenit ventrē ꝛ ꝓuocat. Et caro ericij terre
ni saliti cū oxymelle ꝯfert dolori renū. Et ca
ro ericij terreni cōfert ei qui mingit in lecto
de pueris adeo q assiduatio comestionis eiꝰ
fortasse faciet vt vrina cū difficultate egredia
tur. ¶ Febres. ¶ Confert caro eius qui terre
nus est febribus antiquis. ¶ Venena. ¶ Eri
cij caro cōfert morsui vermiū venenosorum.

¶ De enula. Capitulum. ccxl.

Nula quid est. Eius quidē est hortula
na: ꝛ est quedam species eius cuiꝰ folia
sunt ab vno palmo vsqꝫ ad cubitū vnum ex-
pansa super terram sicut sisimber ꝛ folia len
tis. Et quod in ipa magis est iuuatiuum est
radix eiꝰ. ¶ Electio. ¶ Virtus sirupi eius est
fortis i operationibꝰ suis. ꝛ melior nutritura
eis est cum aceto fracte cal'itatis. ¶ Natura.
¶ Est cal'a ꝛ sicca i ꝭo. ꝛ i ipsa ē hūiditas suꝑ
flua. ꝛ pp illud nō calefacit corpꝰ statiꝫ quū ei
occurrit. ¶ Oper. ꝛ ꝓ. ¶ Cōfert oibꝰ lesiōibꝰ
ꝛ doloribus frigidis ꝛ cōmotionibus ventosi
tatuꝫ ꝛ inflationis. Et in ipsa est virtus rubi
ficatiua: ꝛ ē in ea abstersio vltima. ¶ Instru.
iuncturarū. ¶ Cōfert scieatice ꝛ dolori iūctu
rarum: ꝛ empl'm factū ex radice eius ꝛ ex fo-
lijs ipsiꝰ cōfert doloribꝰ fridis ꝛ cōtusioni la
certoꝝ. ¶ Mem. ca. ¶ Facit soda. verūtñ sol
uit emigraneā phl'aticā ꝛ ꝓprie embrocata.

¶Membra anhe.⁊ pec. Adiuuat ad expu
endum deglutita cum melle.et eſt bone ope
rationis quãdo admiſcetur cum electuarijs
mundificantibus pectus.Et eſt ex eis q̃ leti
ficant et confortant cor:et quandoqꝫ fit ex ea
vinum hoc modo.Sumuntur de ea auꝛ.l.⁊
ponũtur in.vi.anuluſat muſti et bibitur poſt
tres menſes:mundificat pectus et pulmonẽ.
Mẽbꝛa expul. Decoctio radicis eius ꝓ
uocat vtrunqꝫ et ꝓprie ſirupus eius.Et qui
aſſuete vtitur enula nõ indiget vt mingat oĩ
hoꝛa. Venena. Confert morſui veneno
ſoꝛ um vermium et proprie egyptia.

¶De hematite. Capitulum.ccxli.

Ematites quid eſt. Quandoqꝫ inuenitꝛ
in mineris ⁊ quãdoqꝫ ſubtilianꝛ aliqui
in adurendo magnetez:⁊ qđ ꝓuenit inde eſt
hematites in operationibus ſuis.¶Electio.
¶Melioꝛ alſcedenigi eſt ille qui eſt velociter
frãgibilis equalis duritiei cui nõ admiſcetur
ſoꝛdes ⁊ in quo ſunt vene.¶Natura.¶Nõ
ablutus eſt calidus in pͥmo ſiccus in ſcđo et
ablutus eſt fridus ad fꝫ pp ablutionẽ ſiccus
in tertio.¶Opera.⁊ ꝓpri.¶In ipſo ẽ ſtipti
citas vehemẽs,⁊ apparet quãdo fricatur in
aqua donec in ipſa reſoluaꝛ ei⁹ ſoꝛdicies. Et
eius virtus eſt prohibẽs.⁊ i ipſo eſt calefactio
quedã ⁊ ſubtiliatio ⁊ exiccatio vltima.⁊ dixe
runt quidã ꝙ ipe eſt in virtute marchaſite:ſꝫ
eſt ſiccioꝛ ⁊ minoꝛis caliditatis preter in ſub-
tiliatione ⁊ abſterſione.¶Vulnera ⁊ vlcera.
¶Adminiſtraꝛ ſicut pulueriẓaꝛ ſuꝑ carnẽ ad
ditam ⁊ extenuat eã.¶Mẽbꝛa oculi. ¶Ab
ſtergit vlcera oculi ⁊ cõſolidat ea qñ admini
ſtraꝛ cũ albugine oui . Et qñqꝫ confert ſolus
aſperitati palpebꝛarum.⁊ ſi fuerit illic apa ca
lidum adminiſtretur pꝛius cũ aqua:deide in
ſpiſſetur gradatim:aut ſpargatur ſicut pꝉuis
ſuper carnem additam.⁊ quãdoqꝫ confert vl
ceribus oculi ſolus. ¶Mem.expul. ¶Daꝛ
in potu cũ vino ad difficultatẽ vrine ⁊ ad flu
xum menſtruoꝝ.Et i hematite eſt ꝓpꝛietas
rectificãdi gonoꝛeam.

¶De Helleboꝛo. Capitulum.ccxlij.

Elleboꝛus quid ẽ. Ille qui niger eſt eſt
fruſtra inciſa:⁊ eius acuitas eſt foꝛtioꝛ
acuitate albi.⁊ illi q ipſum colligunt ꝓſeruan
tur ab eius nocumẽto comẽdo allea ⁊ biben
do vinũ.Et folia qdẽ plãte eius ſunt ſiꝉia fo-
lijs aldulb:ſed ſunt vehemẽtioꝛis nigredinis
q̃ ipſa:⁊ hꝫ crus breue ad purpureitatẽ decli
nans:⁊ eius figura eſt ſicut figura racemi:et
in ipſa eſt fructus ⁊ hꝫ venas ſubtiles nigras
ex cuiuſqꝫ quaꝝ radice ſicut duo capita cepa
ruꝫ egrediunꝛ:⁊ qđ de ea adminiſtraꝛ ſũt ve
ne iſte ⁊ oriꝛ in ſiccis.¶Electio.¶Melioꝛ ẽ
ille q eſt medius iter veterẽ ⁊ nouũ:⁊ groſſuꝫ
⁊ extenuatũ habẽs coloꝛẽ cineritiũ velociter
frãgibilis nõ põderoſus in cui⁹ vacuitate eſt
quidã ſimile tele aranee ſapoꝛẽ habẽs acutuꝫ
⁊ moꝛdicãs linguã:⁊ bonũ qđ de eo admini-
ſtratur eſt vt aſſumaꝛ lignũ paruũ qđ ẽ apud
radicẽ ei⁹ ⁊ infundaꝛ parua aqua ⁊ excoꝛticeꝛ
et aſſumãtur coꝛtices illi ⁊ exiccentur in vm
bꝛa ⁊ adminiſtrẽtur triti ⁊ cribellati : ⁊ potio
eius ſit tres kermet:⁊ melius eſt vt in potu
detur cuꝫ petroſelino et dauco ⁊ qñqꝫ datur
ex eo vſqꝫ ad auꝛ.ij.¶Natura.¶Calidus ẽ
⁊ ſiccus vſqꝫ ad fm.¶Opera.⁊ ꝓpꝛi.¶Eſt
reſolutiuus ſubtiliatiuus ⁊ eſt foꝛtis abſterſi-
onis adeo ꝙ coꝛrodit carnẽ moꝛtuã:⁊ quãdo
naſcitur apud radicẽ vitis ſit virtus vini eius
ſolutiua.Et de ꝓpꝛietatibus quidẽ hellebori
eſt ꝙ ipſe ꝑmuttat coꝛpus a ſua ꝯplone:⁊ fa-
cit ipſaꝫ ꝯplonez bonã iuuenilẽ acquirere et
multi ſunt q helloꝝ albũ ſumũt ad vomẽduꝫ
⁊ nõ facit vomere ⁊ nõ ſoluit ſed facit illđ qđ
facit vomitus ⁊ ſolo:⁊ cõueniẽtia eius ad vi
ros ⁊ viragines mulieres ⁊ foꝛtioꝛes ⁊ adole
ſcẽtes ⁊ eos q hñt carnes teneras in coꝛpoꝛe
⁊ multitudinẽ ſanguinis eſt plurima ⁊ nõ eſt
cõueniẽs caſtratis neqꝫ mollib⁹ ⁊ ipſe quidẽ
eſt cõueniens i martio.deinde in ſeptẽbꝛi.ve
rũtñ oꝫ vt ante ipm pꝛecedãt tres dies peni-
tus in qbus abſtineaꝛ a comeſtiõe ⁊ potatõe
groſſoꝝ:⁊ vt adminiſtrẽtur ea q̃ gaudere faci
ant ⁊ delectari:⁊ vt euomat:⁊ vt eijciat poſt
cenã duab⁹ vicibus aut tribus deide aſſuma
tur.¶Decoꝛatio.¶Linitur ſuꝑ moꝛpheã cũ
aceto:⁊ ſiꝉr loca in qbus ſunt ſoꝛdes ⁊ ſiꝉr ſu-
per albã moꝛpheã:⁊ eradicat verrucas ⁊ eua
cuatio q̃ fit cũ eo cõfert albaras ⁊ ſiꝉr albus.
¶Vul.⁊ vl.¶Linitur niger ⁊ albus cum la
cte ſuꝑ ſcabiẽ ⁊ ipetiginẽ cũ aceto ⁊ ad exco-
riationem linitus valet:⁊ fit cũ eo euacuatio
⁊ fiunt ex eo ſicut licinia ⁊ imittunꝛ fiſtulis et
dimittunꝛ ꝑ diem:⁊ qñ extrahunꝛ et eis era
dicant coꝛpoꝛa eaꝝ.¶Inſtru.iunc. ¶Cõfert
paralyſi ⁊ doloꝛi iuncturaꝝ:⁊ euacuatio fcã
ꝑ ipm ẽ medicamẽ eoꝝ oium foꝛte.¶Mẽb.
ca.¶Quãdo decoquiꝛ cũ aceto ⁊ diſtillaꝛ in
aurẽ ſedat ſonitũ:⁊ qñ os colluiꝛ ex illo aceto

sedat dolorē dentiū:τ qñ distillatur decoctio eius i aurē debilis auditus ꝯfortat ipm̄ τ cō fert mľie q̄ est cū aliqs solus aliena loquiľ et emigranee antiq̄ τ egritudinib⁹ capitis.s.epi lepsie τ mľie. ¶Mēbra oc. ¶Cōfortat visuz qñ poniľ i alcofol. Mēbra expul. Cōfert mľie τ dñio eius τ soluēdo educit ex toto cor pore absqȝ horribilitate τ extrahit choľam ēt τ phľa:τ extrahit oēm supfluitatē mixtā san guini ita τ ab extremitatibus corpis τ acute τ oȝ vt fiat velocis soľonis cū scamonea τ mi sceātur ei petroselinū τ daucus. τ qñz datur in potu hoc mō:infundiľ i oxymelle aut vino dulci:τ dimittiľ in ipso aliquo spacio:deinde coquiľ vinū illud cū lentib⁹ aut cū ordeo:aut gallina:τ ad sorbendū datur ius eius:τ qñqȝ admisceľ duobus aureis de eo q̄ztitas triuz anulusat de scamonea:τ qñqȝ decoquiľ cum lētibus.Et iaȝ qdē dictū est in tabulis ꝓprie tatū de regimine eius qđ oȝ fieri in hoc loco etiā. Et ipse valde cōfert in apatibus in inte- stinis τ vesica:τ prouocat vrinā τ menstrua.

Permu. Loco nigri poniľ mediū pon- dus ipsi⁹ de mezerion τ due tertie ponderis eius de agarico. Filius autē mesangue dixit ꝙ loco eius poniľ condes.

¶De helleboro albo. Capituluz.ccxliij.

Elleborus albus qd est. Cortex corticū ramoꝝ diuerse figure siľis rei veteri al- be i quo nō est grauitas:τ siľatur ēt radicib⁹ altee cui⁹ amaritudo est vehemētior amari- tudine nigri. Et eius plāta est sicut arnoglos sa:aut ficla siluestris.sed est breuior ea rubei coloris.τ lōgitudo cruris ei⁹ est vsqȝ ad.iiij. digitos ꝯiunctos i latitudine concauum. Et hȝ venas plurimas a radice vna ꝓcedētes si cut cepe:τ nasciľ in locis mōtuosis:τ colligiľ in tp̄e messis τ exiccaľ. Electio. Ille q ē electus.est planā habens superficiē cū equa- litate albus velociter frāgibilis pluria habēs grana minuta nō mordicās linguā statim ve hemēter τ attrahit saliuā. Qui aūt vehemē- ter mordicat statim est ꝑfocatiuus:sed opati ones regiminū in ipso ꝑdicte sunt in capľo ꝓ prietatū. Natura. Calidus est τ siccus i medio sedi. Ope.τ pro. Albus est vehe mētioris amaritudis:τ niger ē vehemētioris caľitatis:τ cum mus comedit ip̄ȝ moriľ τ ex industria ꝓbaľ illud τ comedit de ipso mus i sauich τ melle:τ qñ coquiľ cū carne:dissoluit eā τ debilitat eā.de ipso vero iciso sumūtur qnqȝ auř.τ ponunľ i nouē.ōȝ.aq̄ pluuiaľ τ di mittunľ i ea trib⁹ dieb⁹ τ colaľ τ fit tepida τ bibiľ τ hic ē isusus deide ē ille q ē decoctus q hoc mō ꝑparaľ lib.i.de eo iciso i duob⁹ kist aq̄ pluuialis posita tribus diebus īfundaľ et decoquiľ donec ei⁹ tertia pars remaneat.de inde extrahiľ ab ea helleborus τ ꝓijciľ super aq̄ mellis boni collati q̄ztitas duaꝝ.lib.τ in- spissaľ τ sumiľ ex eo cochleariū magnuz sicut est:aut cū aq̄ calida:τ hoc ē sanū τ tutū:dein de ē cortex incisus post ꝯfractus i eo posit⁹: qđ si sicut aq̄ ordei vt nihil remaneat i gutti re stō.deide est ille q est puluerizatus ꝑpara- tus cū aq̄ mellis:τ iste est ille q plurimuȝ no cet ꝑpea ꝙ remanet i meatibus.q̄re oȝ bibē teȝ ip̄m ꝑparare res qbus medicaľ ille q for sitan icidi in spasmū sicut ius galline τ siru- puȝ de isopo cū mentastro τ ruta:τ lentes et olera boni odoris sicut factū est de ciperis τ lilio τ narcisco:et vt sint apud eū acetū acuti odoris:τ poma τ cydonia et panis calidus τ vinū odoriferū τ medicamē sternutatoriū:et pēna τ cōdisi τ anetū et lectus stratus τ vēto se diuerse:τ qñ ascellat cum facilitate sorbeat aquā fridam τ odoret odores bonos cibeľ ex eis quoꝝ chimus bonus ē. Et si iā accidit ei spasmus τ debilitas tūc deľ ei panis fract⁹ in vino aut aq̄ mellis.τ qñqȝ oȝ vt reciteret τ ci beľ pane isuso in aq̄ frida:τ si accidat ei sin- gultus i medio opationis deľ ei aq̄ mellis in qua decoctus sit raphanus:τ si medicina in ipso nō moueľ post aliquantulū spatiū bibat aquā mellis cū aq̄ calida in q̄ decocta sit ru- ta:aut deľ ei i potu aq̄ τ oleū et vomat cū pē na intincta i oleo de ciperis τ đ lilio τ eleueľ in suspensorio:ꝙ si acciderit ei sicut ꝑfocatio sumat i potu de decoctiōe hellebori q̄ztitatē triū.ōȝ.illud eni adiuuat medicinaȝ τ rēouet accidēs. Si vero nō iuuerit faciat clistere a- cutū τ i potu deň tres anulusat de eo:nō vt euomere faciat,sed vt expellat ꝑfocationeȝ τ fiat vt sternuēt cū sternuatorijs ꝙ si singult⁹ vomitu nō remoueľ admistrem⁹ tūc vētosas sup spōdiles magnas q̄ sunt inter spatulas τ sup reliq̄s dorsi spōdiles. Vētose eni equant cōtorsionē accidenteȝ post singultū:τ inunge mēbra spasmata cū oleo vehemētis calefacti onis τ cū aq̄ balnei τ tina:opaľ eni in isto ca pľo opationē nigri. Mem.ca. Qñ odoraľ ille q puluerizatus ē exiccat sternutationem Mem.ocu. Acuit visuz. Mēbra nu.

Helleborus albus cōfortat fortiter:sed in ipso est timor qm̄ p̄focat qn̄qȝ vero ponit̄ in pane vt vomere faciat:⁊ oȝ vt illi i quo timet vt p̄focatio nō i potu tribuat̄ stō ex̄nte vacuo hmōi eni debilis est. Vene. Interficit quod de eo superfluum est homines:⁊ est venenum canibus ⁊ porcis ⁊ stercus bibētis intreficit gallias.

De eupatorio. Capitulum.ccxliiij.

Upatoriū quid est. Est ex herbis aromaticis ⁊ hȝ folia sicut folia canabis:⁊ flos ei⁹ sicut nenufar:⁊ est illud qđ admistrat̄ ⁊ succus eius. Natura. Est calidū i primo siccū in šo. Opera.⁊ ꝓpri. Est subtiliatiuū incisiuū valde:⁊ abstersiuū sine attractiōe:⁊ sine caliditate manifesta.⁊ i ipso ē stipticitas pauca ⁊ ponticitas ⁊ amaritudo fortis sicut ē amaritudo aloes. Deco. Est bonū initio alopitie ⁊ tyrie. Vulne.et vlc.

Linitur cū adipe veteri sup̱ vlcera difficil̄ cōsolidatiōis ⁊ eius succus confert scabiei et prurituí qn̄ bibit̄ cū aq̄ fumi terre ⁊ oxymelle ⁊ silr̄ flos ei⁹ ⁊ succus ipsi⁹ est fortior. Mēbra nu. Cōfert doloribus ep̄is ⁊ oppilatiōibus ei⁹:⁊ confortat ip̄m:⁊ ꝯfert duritiei splenis ⁊ ap̄atibus ep̄is:⁊ ap̄atibus stōi:⁊ ei⁹ herba ⁊ succus cōferūt malitiei forme:et accidētibus hydropisis. Mem. expul. Dat̄ in potu cū vino ⁊ cōfert vlceribus intestinoruȝ.

Febres. Cōfert febribus chronicis ⁊ antiquis ꝓprie succus eius:⁊ ꝓprie cū succo absinthij. Permu. Loco ei⁹ ponit̄ pōdus đ assaro ⁊ medietas pōderis ipsi⁹ đ absinthio.

Capitulum de littera.F.

De Fabis. Capitulum.ccxlv.

Fabe quid sunt. Note sunt:⁊ alie sunt egyptiace:⁊ alie nabathie:⁊ nabathie q̄dem sunt vehemētius stiptice ⁊ egyptie sunt humidiores ⁊ minoris nutrimēti. virides vero sunt plurime sup̱fluitatis:⁊ si nō esset tarditas sue digōnis:⁊ multitudo inflationis earū nō essent minores in nutriēdo bene q̄ȝ pultes ordei.sed sanguis eaꝝ est grossior ⁊ fortior

Electio. Meliores ex eis sunt grosse albe q̄ a gurgulionibus nō p̱forant̄:et deteriores eaꝝ sunt recentes.⁊ eaꝝ quidē rectificatio est ꝓlongatio infusionis eaꝝ et bonitas đ coctionis ⁊ comedere eas cū pipere sale ⁊ hasce ⁊ origano et sil̄ibus cū oleis. Natura.

Proxime sunt equalitati s; sunt decliues ad fridītatē et siccitatē plus et in ipsis est humiditas sup̱flua ⁊ ꝓprie in viridibus. De veritate vero viridiū est vt iudicētur frigide et humide. Quidā aūt qui ponūt frigiditatē fabaꝝ in gradu šo.modū excedūt. Opera.et propri. Abstergunt parumper et inflāt valde.⁊ eaꝝ decoctio fiat et liniant̄ sicut pultes ordei tūc decoctio vehemēter iterata cuȝ aq̄ remouet eaꝝ inflōnē.veꝝ quū fabe excorticātur et mollūtur et decoquunt̄ i vase sine motu minoratur eaꝝ iflatio:⁊ q̄ ex eis frixe sunt pauce sunt inflatiōis:sed sunt tardioris digōnis:et cocte cū suis corticibus sunt plus inflatiue sed sunt tardioris digōnis:et fortasse earuȝ farina est minoris inflationis:sed earū q̄ sunt nabathie est virtus stiptica:⁊ eaꝝ cortex est fortioris stipticitatis et nō abstergit:⁊ egyptiaca est stipticior oibus:et in ipsa ē abstersio:et generat̄ ex ea caro mollis:et generant humores grossos. Hip.quoqȝ testificatus ē bonitatē nutrimenti eaꝝ:et cōseruationē sanitatis ab eis:et qn̄ scindūtur in duo media et ponunt̄ sup̱ fluxum sanguinis incisiōis valent. Et de ꝓprietatibus quidē eaꝝ est q̄ abscindūt oua gallinaꝝ quū nutriunt̄ ex eis ⁊ q̄ faciunt videre somnia cū alienatione p̱turbata:et q̄ faciunt accidere prurituȝ ꝓprie recentes. Decoratio. Qn̄ ex corticibus eaꝝ fit empl̄m capillis subtiliat eos: et qn̄ fit ex eis empl̄m sup̱ femur infantis ꝓhibet ortū pillоruȝ.et silr̄ qn̄ sepe iterat̄ sup̱ locū rasuȝ:et abstergūt morpheā in facie precipue cuȝ cortice et pānuȝ et lentigines et faciūt colorē bonū.

Ap.et bo. Fit ex eis empl̄m cū vino sup̱ ap̄ata testiculi. Vul.et vl. Cōfert vlceribus lacertoꝝ. Instr.iunc. Conferūt spasmo lacertorū et more empl̄i ponuut̄ cuȝ decoctione sua podagre cū adipe porci. Mēbra ca. Faciunt soda et nocēt oibus quib⁹ accidit soda et res viridis q̄ est in cōcauitate eaꝝ q̄ sunt egyptiace cuius sapor est amarus quū teritur et miscet̄ cū oleo ro.et distillatur in aurē cōfert dolori eius. Membra ocu.

Ipse cum melle et fenugreco more empl̄i supposite faciunt obfuscationi oculi et palpitationi.et ex eis cuȝ ture et rosis et albugine oui fit empl̄m exitui oculi ꝓprie q est pupille.

Mem.anhe.⁊ pec. Bone sunt pectori ⁊ sputo sanguinis cōferūt ēt tussi:et si misceant̄ cū melle et farina fenugreci ꝯferunt ap̄atib⁹ gutturis calidis et duaꝝ amigdalaꝝ et earū empl̄m est bonū ap̄atibus mamille et casei-

tati lactis in ea. ¶ Idem. nutri. Sūt diffi cilis digōnis: et nō tarde descēsionis: et non sunt generatiue oppillationū. Et decocte cū corticibus suis in aceto prohibēt vomitum.
Idem. expul. Que ex eis decocte sunt aceto et aq̄ cōferunt sokoni antiq̄: et quū proprie fuerint cū corticibus suis: et cōferunt dysenterie ⁊ ꝑprie nabathie. et eaꝝ sauich confert ad illud sicut ēt eaꝝ sorbitio. Et eaꝝ sorbitio cōfert apati testiculoꝝ ꝑprie decoctaꝝ cum vino.

¶ De Fece. Capitulum. ccxlvi.

Ex. ¶ Electio. ¶ Melior fex et sanior ē fex vini veteris. deinde q̄ sicc̄is ē ei. ⁊ fex qdē aceti ē vehemētis virtutis. Et oꝫ vt aduraẗ post ipsi⁹ exiccationē bñ sicut aduriẗ spū maris iuitreata linita ex luto aut olla. ⁊ finis adustiōis ei⁹ ē vt albescat ⁊ puluerizeẗ. ⁊ sic̄r ōis fex. Et oꝫ quidē vt ōis fex admistreẗ duꝫ est recēs ⁊ fiat qd̄ necessariū ē d̄ adustiōe ei⁹ ⁊ tūc admistreẗ: q̄ eni ex ea vetus ē ⁊ debilis virtutis. Et oꝫ quidē vt cooperiaẗ in vase ⁊ nō appareat aeri: ⁊ qñqꝫ abluiẗ sicut lauatur tutia. ¶ Opera. ⁊ pro. ¶ Fex aceti fortior est aliis fecibus: ⁊ virtus absterſionis eius ē stiptica ⁊ adusta est adustiua ⁊ putrefactiua. virtute alia. ¶ Decoratio. ¶ Que adusta est admistreẗ i vngue albificato cū gūma pini ⁊ rectificat ip̄m. ¶ Aposte. ⁊ bo. ¶ Fex nō adusta est bona inflatōi sola: ⁊ cū myrto etiā: ⁊ exiccat bothor cū quo sunt vlcera. ¶ Idem. an. ⁊ pe. ¶ Fex nō adusta extinguit inflationē capitis in quo constrictio est sanguis. ¶ Idem. nu. ¶ Fex nō adusta ꝓhibet fluxū materieꝝ ad stōm. ¶ Idem. expul. ¶ Qñ exterius apponiẗ matrici empl̄m ex fece nō adusta confert fluxui sanguinis menstrui.

¶ De Fumo. Capitulum. ccxlvii.

Fumus quid est. Est terreus subtilis: ⁊ diuersificaẗ eius subā: ⁊ oēs eius species sunt exiccantes subā sua terrea: ⁊ est in eis igneitas parua. ¶ Electio. ¶ Fortior eoꝝ est fumus alchitran. deinde fumus picis humide. deinde fumus storacis postea myrrhe. deinde turis. postea terebinthine. ⁊ videẗ ꝙ fumus napte sit fortior oībus. ¶ Opera. ⁊ pro. ¶ Fumus est subā terrea subtilis digestiuus resolutiuus ¶ Idem. oculi. ¶ Fumus turis ⁊ fumus terebinthine ēt ponunẗ in medicamētis vlceꝝ oculi: ⁊ ꝓhibēt ortū pilloꝝ additoꝝ ⁊ cursū ⁊ corrosionē ⁊ hūiditates cū qbus nō est ophthalmia ⁊ vlcera lachrymalium.

¶ De Flore eris. Capitulum. ccxlviii.

Flos eris. ¶ Opera. ⁊ pro. ¶ Est stipticus corrosiuus mordicatiuus. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Corrodit carnē additā. ¶ Idē. ca. ¶ Poniẗ in desiccatiuis vlceꝝ auris: ⁊ qñ illud qd̄ ex eo albū est teriẗ ⁊ sufflaẗ in aure delet surditatē antiquā: ⁊ ex eo tangiẗ palatū cū melle ꝑꝑ apata gule ⁊ vue. ¶ Idem. expul. ¶ Quattuor anulusat eius soluunt humorē grossuꝫ et soluunt aqaum citrinam ⁊ ponitur in exiccatiuis hemorrobidarum ⁊ exiturarum ani.

¶ De Fistula pastoris. Capitulū. ccxlix.

Fistula pastoris. ¶ Natura. ¶ Calia ē ⁊ sicca ⁊ forsitā in principio scd̄i. ⁊ dr̄ qm̄ resoluit augmentatiōeꝫ. ¶ Idem. expl̄. ¶ Expertus est Gal. ꝙ succus eius frangit lapideꝫ in renibus ⁊ dixerunt qdā ꝙ cōfert vlcerib⁹ intestinoꝝ ⁊ pungitiuo dolori ⁊ infirmitatib⁹ matricis ⁊ facit ꝓuocationē vtriusqꝫ ⁊ ꝯfert fixuris. ¶ Vene. ¶ Et aureus aut duo aurei in potu accepti conferunt ei qui bibit leporē marinum ⁊ opium ⁊ reliqua.

¶ De Frumento. Capitulum. ccl.

Frumentū. ¶ Electio. ¶ Melius est illud qd̄ est mediū inter duritiē ⁊ raritatē magnū pingue recēs planū qd̄ est inter rubedinē ⁊ albedinē. Frumentū vero nigꝝ est mali nutrimenti. ¶ Natura. ¶ Est calm̄ ⁊ tēꝑatū in hūiditate ⁊ siccitate ⁊ ipsius sauich declinat ad siccitatē. ¶ Opera. ⁊ pro. ¶ Triticū pl̄ime rubedinis pl̄imi est nutrimenti. ⁊ frumentū elyxatū est tarde digōnis inflatiuum. veꝝ eius nutrimentū qñ digeriẗ est plurimū. ⁊ adarmacha qdē est ꝑxima amilo sꝫ est calidior. ⁊ farina viscosa ꝑ naturā est non viscosa arte. ⁊ neqꝫ est viscosum natura sicut viscosum arte. Sauich p̄terea tritici est tarde descensionis ⁊ pl̄m inflatiuū indigens dulcedine faciente ip̄m descēdere velociter ⁊ ablutione cū aqua calida. ita vt remoueaẗ inflatio eius ⁊ humor sauich est paruus. Amiluꝫ vero est frigidum ⁊ humidum viscosuꝫ ⁊ frumentum est magis nutritiuum corporis omnibus granis. ¶ Decoratio. ¶ Triticum mūdificat faciem ⁊ eius farina ⁊ amilum cū croco est medicamen panni. ¶ Idem. nu. ¶ Sauich ⁊ ordei grauat. ¶ Idem. expul. ¶ Triticū crudum ⁊ etiam decoctum elixatum non mollitū neqꝫ fractū neqꝫ coctū ita vt sit puls ⁊ fractū etiā sic̄r qñ comeditur gñat vermes. ¶ Venena. ¶ Triticum tritum puluerizatū

super morſum canis rabioſi eſt iuuatiuum.
¶De Fenugreco. Capitulum.ccli.
Enugrecũ quid eſt. Notũ eſt. ¶Natu
ra. ¶Calidũ eſt i fine p̃mi ſiccũ i p̃mo.
Et nõ euacuat̃ ex hũitate extranea. ¶Ope
ra.⁊ ꝓpri. ¶Eius virtus eſt digeſtiua leniti
ua. Et illud ꝑꝑ illud qđ i ipſo aggregat̃ de ca
liditate cũ viſcoſitate.⁊ ipſiꝰ viſcoſitas ꝓhibz
dñium nocumẽti caliditatis eiꝰ:⁊ eius calidi
tas opat̃ cũ fallicitate:⁊ eius humor ẽ malus
lz nõ ſit paucus. ¶Decoratio. Eius oleũ qđ
fit cũ myrto ↄfert capillis ⁊ veſtigijs vlcex ⁊
cõfert fiſſuris frĩdis ꝑ mucilaginoſitatẽ ſuaz
ꝓprie cũ oleo roſaceo.⁊ ingredit̃ i medicinis
pãni:⁊ facit colorẽ bonũ ⁊ alterat odorẽ oris
⁊ facit feter̃ odorẽ corporis ⁊ ſudoris. ¶Apo
ſte.⁊ bo. ¶Reſoluit ap̃ata phl̃ica ⁊ dura et
eius farina ad ap̃ata cal̃a apparẽtia ⁊ occul-
ta quũ nõ ſunt inflãmata ſed ſunt declinãtia
ad duritiẽ quandã ⁊ lenit dubellet ⁊ maturat
ea. ¶Vulnera ⁊ vl. ¶Cõfert cũ oleo ro. adu
ſtioni ignis. ¶Mem.ca. ¶Mũdificat furfu
res ablutione capitis facta ex eo facit ſoda ca
piti ⁊ ꝓprie quũ comedit̃ cũ muri quãuis ſit
cũ almuri minus nocumentũ ſtõ. ¶Mem-
bra oc. ¶Decoctio fenugreci ſanat atarafa.
¶Mem.anhe.⁊ pec. ¶Clarificat vocẽ ⁊ pul
moni tribuit aliqđ nutrimentũ ⁊ lenit pectꝰ
⁊ guttur ⁊ ſedat tuſſim ⁊ diſniã ⁊ ꝓprie quã-
do coquit̃ cũ melle aut dactilis aut ficubus ⁊
melius eſt vt ↄiungat̃ cũ dactilis carnoſis ⁊
ſumat̃ ſuccus ambox ⁊ miſceat̃ cũ melle plu
rimo ⁊ ſuꝑ prunas tẽperate calefiat ⁊ aſſũat̃
ante cibũ tꝑe lõgo. ¶Mẽbra nutri. ¶Cũ ni
tro empl̃m factũ ex eo cõfert ſpleni ⁊ eius de
coctio cũ aceto debilitati ſtõi.⁊ ꝓprie qđ ex
eo recens ẽ ⁊ eius electuariũ facit nauſeã. ſed
acetuz ⁊ muri expellũt nocumentũ cõmeſtio
nis eius. ¶Mem.expul. ¶Fit encatiſma in
decoctiõe eiꝰ ad ap̃a matricis ⁊ dolorẽ eius
⁊ coarctationẽ ipſius.⁊ eius decoctio cũ ace
to ↄuenit vlceribus iteſtinox.⁊ fit̃r recẽs cuz
aceto qñ comeditur fractũ. Et decoctio eius
cũ aq̃ calida eſt bona tenaſmoni ⁊ ſolutioni.
⁊ eius oleũ eſt bonũ ap̃atibus ani ⁊ cliſteriza
tur etiã ad tenaſmon ⁊ dolorẽ ventris pungi
tiuũ ꝓprie cũ almuri ante cibũ ⁊ non mouet
ad expellendã fecẽ niſi ꝑꝑ ſuã acrimoniã:⁊ ꝓ
prie cũ melle nõ plurimo vt nõ mordicet for
titer ⁊ eius decoctio cũ melle facit deſcẽdere
humiditates groſſas ab inteſtinis. ⁊ ꝓuocat
vrinã ⁊ ſupponit̃ cũ adipe anatis ⁊ ↄfert du-
ritiei matricis ⁊ facit generationez matricis
facilẽ cuiꝰ generatio ẽ difficilis ꝑꝑ deſiccatio
nẽ.⁊ eſt bonũ hñtibꝰ hemorroidas. facit ſter-
cus boni odoris:⁊ facit fetere vrinã ⁊ ſudorẽ
⁊ nõ eſt ſicut lupini in difficultate ſui exitus.
¶De Ferro. Capitulum.cclij.
Errum qd eſt. Eſt tres ſpẽs ſeneburu-
caz.⁊ lieremehẽ ⁊ ſuludeth. Seneburu-
caz ergo ẽ alfuledh naturale:⁊ alfuledh artifi
ciale ẽ purũ ex lieremehẽ ⁊ ſcoria ſeneburucã
ꝓpinqua eſt ſcorie eris. Et ego quidẽ ſcorie
ſingulare faciã capl̃m i capl̃o de cha. ¶Ope
ra.⁊ pro. ¶Eius ziniar ſtipticũ eſt corroſiuũ
⁊ ſcoria ipſius eſt debilior ziniar eius ⁊ ipſa ẽ
fortioris exiccationis oĩs ſcoria. ¶Decoratõ.
¶Erugo eius ſoꝑpoſita pãniculo cũ vino eſt
bona. ¶Apo.⁊ bo. ¶Erugo ferri cũ vino ſu
per heriſipilã ⁊ bothor vtilis ẽ. ¶Inſtru.iũc.
¶Erugo eius cũ vino ſuꝑ podagrã ↄfert ei.
¶Mem.ca. ¶Quãdo terit̃ cũ aceto forti et
coquit̃ in ip̃a eſt illud acetũ medicamẽ ſaniei
antiq̃ currẽti ex aure. ¶Mẽbra oculi. ¶Eſt
bona aſperitati palpebrax ⁊ vngule. ¶Mẽ-
bra nutri. ¶Vinũ ⁊ aqua in qbus extinguit̃
ferrũ cõfert ap̃ati ſplenis ⁊ mollificatiõi ſtõi
⁊ debilitati eiꝰ. Mem.expul. In eis ſco
ria eſt virtus ſoluẽs aliqua debilior ea q̃ eſt i
ſcoria eris:⁊ eius erugo eſt ſtiptica:q̃re ſuppo
ſita abſcindit fluxum ſanguinis ex matrice:⁊
eius erugo ſtiptica exicca hemorroidas et vi
nũ in quo extinguit̃ ferrũ retinet ſol̃onẽ anti-
quã ⁊ dyſenteriã ⁊ confert mollificatiõi ani
⁊ inſenſibilitati vrine et fluxui menſtruorũ et
confortat coitum.
¶De Faſeolis. Capitulum.ccliij.
Aſeoli. ¶Natura. Rubei calidiores
ſunt eorũ. Filius. Meſaugue ⁊ Arſaia
nis dixerunt ꝙ ſunt frigidi ⁊ ſicci:⁊ apud me
ſubſtantia eox eſt ſicca in qua eſt humiditas
ſuꝑflua ⁊ ipſi ad caliditatẽ declinãt ſed rubei
ſunt calidiores. Opera.⁊ prop. Sunt ve
locioris digõnis ⁊ egreſſionis q̃z mes:et non
ſunt minus nutritiui eis. Et dixerunt ꝙ ſunt
minoris infl̃onis:⁊ eſt in eo cõſideratio: ⁊ ve
rius eſt ꝙ ipſi ſunt magis inflatiui q̃z ẽ mes.
verum fabe ſunt magis iflatiue eis.⁊ humor
faſeolorum eſt humidus phl̃aticus ⁊ faciunt
videre ſomnia mala. Membra anhelitus
⁊ pectoris. Sunt boni pectori ⁊ pulmoni.
Membra nutri. Generant humorem

grossũ ꝛ sinapis ꝓhibet nocumẽtũ eoꝝ. ꝛ siľr acetũ cũ sale ꝛ pipe et origão: aut bibať super eos vinũ passũ puꝝ et q cũ aceto sunt nutriti pauce sũt hũiditatis. Mẽ. expul. Prouocãt mẽstrua ꝓpe rubei et ꝓpe cũ oleo de nereiden.

¶ De fistula pastoris. C. ccliiii.

Fistula pastoris. O pe. ꝛ pro. Virtus eius est virtus abstersiua. Apo. et bo. Resoluit apata flura et grauis in visceribus. Mem. expul. Confert lapidi renum et frangit ipsum decoctio eius et radix ipsius confert vlceribus intestinorum.

¶ De felle. Capitulum. cclv.

El. Electio. Fortiora fella quadrupedũ sunt fel vaccinũ. deinde fel adubua ꝛ vrsi. deide caprinũ pꝰ ouinũ. et magis icolũe felliũ auiũ et fel galli et duragi et cubugi. Reliqua autẽ fella auiũ sunt fortiora fellibus q̃drupedũ qñ cõpanť rapaces eaꝝ cũ pascentibus et venantes cũ feris siluestribus. et fel qdẽ forte valde viscosũ est fel rapaciũ et ꝓprie magnoꝝ. et de eis electũ est illud cuius color est citrinus nãliter. Illud vero qđ est vt zini ar. et qđ est vt azul sunt mala. et siľr qđ ẽ pure rubeũ. Debilius aũt felliũ est fel porcinũ et fel qdẽ asabut et piscis q noiať scorpio et testudinis est fortius fellibus q̃drudedũ. Inqt Dia. stringať extremitas fellis et bulliat i aq̃ ſm quantitatẽ q̃ȝ hõ tres eius feruores ꝯputet. deinde extrahať et ericceť in vmbra in q̃ nõ sit ros et reserueť. Natura. Oia calida sunt et sicca in. iiii. O pe. et pro. Fel oẽ est calidũ abstersiuũ et diuersificať ſȝ masculũ et feminã. et ſm dispõem sitis et famis. et dispõem saturitatis. et dispõem qetis et exercitii. Decoratio. Fel asini siluestris eradicat moꝝ ꝛ confert linitũ super vestigia apatũ et poniť in empľis herisipile et prohibet ipsaȝ Vul. et vl. Qñ fel misceť cũ nitro et gũma pini et chimolea confert scabiei vlcerose et fel vaccinũ poniť in empľis conferentibus vulneribus q̃ sunt ab herisipila et doloribus vehementibus et fel hircinũ eradicat carneȝ malã et necessitas qdẽ vlceꝝ vt eis adhibeať fel forte et debile diuersificať ſm suas horas et ſm mundificationẽ et sordidationẽ eoꝝ. et fel qdẽ adib est bonũ vulneribus neruosis et in tpe frigoris ꝓhibet spasmũ et alcuzez q timenť in siľibus eoꝝ. Mem. iun. Fel hircinũ sup elephantiã et varices confert; et siľr fel asini siluestris ꝓprie et fel adib ꝓhibȝ spasmũ et alcuzez q sequunť vulnea neruoꝝ pť ex frigore. Mem. ca. Fel hircinũ et taurinũ conferunt vlceribus recentibus in aure. Fel arachã cũ oleo distillať in aurẽ grauem et cũ aq̃ est surditas et cũ succo porri nabathi ad tinitũ et ad grauitatẽ auditus. et fel bouinũ cũ nitro et chimolea ad furfures valet cũ lauať ipso caput. et dictũ est iã ꝙ qñ fel adib lambendo sumiť ꝓhibet epľiam. et fel testudinis confert alcola fraudulento in oribꝰ pueroꝝ ſm ꝙ dř. et confert attractio odoris eiꝰ cũ naribus epileptico. et oẽ qdẽ fel cõfert stricture nariũ apiendo valde oppilatiões que sunt in colatorio. Mem. oculi. Omne fel confert obscuritati visus. et fel qdẽ rapatiũ ꝓprie siccũ confert initio aque et dilatatiõi pupille. et neqȝ ꝯcediť vt admĩstreť nisi post mũdificationẽ corporis ꝛ capitis et fel magis cõferens oculo ex q̃drupedibus qdẽ est fel gazel. et auiũ qdẽ fel alcubugi. et ex piscibus fel asabut. et fel caprinũ confert cecitati et ꝓpe montani. Mem. an. et pe. Ex felle bouis linitur palatũ cũ melle ad ꝓfocationẽ. et siľr ex felle testudinis. Mem. expul. Fel bouis apit orificia hemoroidaꝝ. et oẽ qdẽ fel est solutiuũ ita ẽt ꝙ fel porcinũ. et qñ cũ eo linitur sumẽ et supponiť. et fel tauri cũ melle linitur ad vlcera que sunt in ano et fit ex eo linimẽtũ ad dolorẽ matricis et testiculoꝝ et poniť sup apata osei. Vene. Fel hirci siluestris ẽ tyriaca morsibus venẽosis et siľr fel tauri.

¶ De fuligine. Capitulum. cclvi.

Fuligo. Electio. Melior est illa que est leuioris põderis et magis intense nigredinis. Natura. Ois est calida ericcatiua nisi inda. qm̃ indi et Paulus numerant eã inter infrigidantia. O pe. et pro. Ois est ericcatiua. Apo. et bo. Existimant quidã ꝙ inda poniť super apata calida et cõfert eis. Vul. et vl. Illa que assumitur ex fumo ligni pini cum gumma et bdellio poniť super adustionẽ ignis et dimittiť dõec cadat.

¶ De fistula. Capitum cclvii.

Fistula quid est. Stipites albi pilosi similes polio sed sunt plus pilosi; Immo sunt toti quasi pilli. et odor eius sicut odor myrrhe. Natura. Est calida declinans ad aliquantulum aromaticitatis.

¶ De furfure. Capitulum. cclviii.

Furfur. Natura. Calidus est ꝛ siccus in primo. O pe. et pro. In ipso ẽ

absterſio ꝛ lenificatio ꝛ mundificatio pluria ꝛ herbus quidem ipſius finem non conſequitur ꝛ reſoluit ventoſitates ꝛ phl'a. ℂApoſt.ꝛ bo.ℂEſt bonus cū aceto forti in initio apātis calidi ꝛ madeſit cum vino.ꝛ fit ex eo emplm ad apa quod eſt in mamilla calm.ꝛ rarificat apata phlati ꝛ vētoſitatis.ℂ Vul.ꝛ vl.ℂCū aceto forti ponitur ſuper vlcerationez ſcabiei facto emplo ex eo calido.ℂMem.an.ꝛ pec. ℂLenit pectus ſua abſterſione ꝛ proprie ſorbitio aqueitatis eiuſ cū zuccaro ꝛ oleo amigdalino ꝛ infunditur cum vino ꝛ confert apātibus mamille.ℂMem.expul.Mouet inteſtina ad expellendum quod in eis eſt:ꝛ ei9 ſorbitio quum ſorbetur lenit ventrem.ℂ Venena.ℂConfert puncture ſcorpionis ꝛ ſerpentis more emplaſtri ſuperpoſitus.

ℂDe folio. Capitulum.cclix.

O lium quid eſt.Eſt proximi virtuti ſpice.eſt tamen leuius ꝛ eius folia ꝛ rami ſunt ſicut ſebeſabram ꝛ habet florem frangibilez quod naſcitur in terra indie:ꝛ ſunt ei aq̄ infuſe in terriſ lacunalibus ꝛ erigitur ſuper faciem aque ſicut plāta que nominatur lenticula aque abſqꝫ ſuſpenſione radicis:ꝛ q̄nqꝫ ligatur in loco cum filo ꝛ exiccatur:ꝛ fortaſſe exiſtimauerunt quidaꝫ ꝙ eſt folia nereiden inde propter ſimilitudinem quam cum ea habet i virtute ſua.oleum vero eius virtutem habet olei alacuben ꝛ olei de croco:ſed eſt fortius. ℂElectio.ℂMelius eſt recens ad albedinē declinans quod non frangitur in minima.ꝛ eſt eius odor māifeſtus vt nereidē odor ꝛ nō eſt limoſum neqꝫ ſalitum neqꝫ mollificatum ℂNatura. ℂCalidum eſt ꝛ ſiccum in.ſcd̄o. ℂO pe.ꝛ pro.ℂQn̄ in pannis ſpargitur cōſeruat eos a tineis.ℂDecoratio. ℂO dorez ori efficit bonū retentum ſub lingua. ℂApo. ꝛ bo.ℂDecoquitur in aqua roſacea.ꝛ fit ex eo emplm ſuper apa calm poſt contrictionē ꝛ eſt medicamen bonum apatibus oculi calidis.ℂMem.nu.ℂEſt magis cōferens ſtō ꝛ epati q̄ꝫ neriden.ℂMem.expul. ℂIpſum vehementius prouocat vrinam q̄ꝫ neriden. ℂPermutatio. ℂLoco eius ponitur pondus ipſius de mace aut etiam ſpica.

ℂDe ſalamamiſki. Capitulum.cclx.

Alamamiſki quid ē.Dicitur ꝙ ſalamamiſki eſt ozimum gariofilatum. Nam ipſum eſt odoris ſimilis gariofilo ꝛ eſt magis temperatum q̄ꝫ maiorana ꝛ ſiſimbrium ꝛ minus ſiccum. Mem.ca. Aperit oppilationes accn̄tes in cerebro ꝛ ambabus narib9 comeſtum ꝛ odoratum. Mē.an.ꝛ pe. Cōfert tremori cordis accn̄ti ex phlate ꝛ mlia i corde comeſtum. Mem.expul. Eſt bonuꝫ hemorroidibus. ℂDe ſu. Capitulũ.cclxi.

V quid eſt. Folia eius ſunt ſicut folia apii magna hn̄tis folia ꝛ ſtipites.ꝛ eius crus eſt vnius cubiti ꝛ plus planum teneruꝫ cuius ſupremum eſt groſſum proximuꝫ groſſitudini digiti purpureum hn̄s nodos. ꝛ habet florem ſicut narciſcus: aut maiorem narciſco:ꝛ in albo ipſius eſt quaſi purpureum:ꝛ inferius in radice ſua emittit ramos.ꝛ in radice ſua eſt aromaticus odor.ꝛ virtus eius ē ſilis ſpice in rēbus plimis. Natura. Virtus radicis eius eſt aromatica.ꝛ virtus eius eſt ſilis ſpice calefaciens. Mem.an.ꝛ pec. Cōfert dolori lateris. Mem.expul. Prouocat vrinaꝫ ſi bibatur ſicca ꝛ eius decoctio Prouocat menſtrua.ꝛ eius prouocatio maior eſt prouocatione ſpice inde ꝛ romane: ꝛ ē ſicut almentaſina i illo.

ℂDe ſuſel. Capitulum.cclxii.

Vſel quid eſt. Virtus eius eſt ꝓpinqua virtuti ſandali. O per.ꝛ pro. Eſt infrigidatiuum cum virtute ſtiptica. Apo.ꝛ bo. Eſt bonum apātibus calidis groſſis. Mem.oculi. Eſt conueniens ei qui habet inflationem in oculo ſuo.

ℂDe ſangenkeſt. Capitulum.cclxiii.

Angēkeſt q̄d ē.dcm̄ ē de eo i ca. de be.

ℂDe ſael. Capitulum.cclxiiii.

Ael quid eſt.Eſt fructus ſuper quem ē cortex ſimilis in colore corticibus auellanarum.ꝛ figura eius eſt ſicut ſiſtici. ꝛ intra ipſum eſt granum pingue ſimile grano pini quod nominatur granum regum cuius color eſt inter album ꝛ nigrum ꝛ citrinum. Et eſt illud quod adminiſtratur ꝛ aſportatur de terra indie.ꝛ albel ꝛ alſel omnes calidi ſunt: ꝛ conferunt mollificationi neruorum ꝛ ventoſitatibus hemorroidarum ꝛ ſanat eas.ꝛ ē medicina inda nota cuius virtus eſt ſicut virtus mandragore ꝛ pomorum eius. Mem.ca. Si fiat emplaſtrum ex ea confert ſoda.

ℂDe ſal. Capitulum.cclxv.

Al Natura. Calidus ē i ſcd̄o.ꝛ ſicc9

ℂDe ſagara. Capitulum.cclxvi.

Agara quid eſt. Granum ſimile ciceri habens granuꝫ ſicut mabalet.ꝛ in con

cauitate eius est granum nigrum sicut scebe denigi et asportatur de assekelati. Natura Calidum est et siccum in tertio. O pe. et p. In eis est resolutio et stipticitas. Mem. nu. Ponitur in medicinis rectificantibus stom et epar fra. et expellit in eis malitiam digonis frigidam. Mem. expul. Confert solutioni frigide et constringit ventrem.

De fulfulminue. Capitulum. cclxvii.

Ulfulminue quid est. Est radix piperis O pe. et pro. Dr quod proprietas eius est conferre doloribus frigidis et spasmo valde. Instru. iun. Confert podagre. Mem. expul. Est ei proprietas vt iuuamen afferat colice et ventositatibus frigidis.

De fesurigo. Capitulum. cclxviii.

Esurigum. O pe. et pro. Est vehementioris exiccationis quam alcolcotar: cum hoc quod est minoris mordicationis et est subtilius. Vul. et vl. Remouet scabiem.

De fesire. Capitulum. cclxix.

Esire quid est. Est albazarasen et est vitis alba. Natura Est calida et sicca in tertio. O pe. et pro. Est acris mordicatiua abstergit et exiccat et subtiliat et calefacit temperate. Deco. Radix eius cum herbo et fenugreco abstergit pannum et vestigia nigra remanentia post vlcera et similiter quando coquitur cum oleo donec dissoluatur et auferat occultationem sanguinis ab oculo. Apo. et bo. Eius radix abscindit verrucas et bothor leuia et cum vino sedat panaritium et resoluit apata dura si disrumpit aldubellet. et si vnaquaque triginta dierum bibantur ex ea tres anulusat cum aceto resoluit apata splenis et emplastrum factum de ea cum ficubus etiam est conueniens spleni et sedat panaritium quando ex ea fit emplastrum cum vino. Vul. et vl. Ex radice eius fit emplastrum cum sale super vlcera mala. et ponitur in emplastris corrosiuis carnis et ex fructu eius delinitur scabies vlcerosa et non vlcerosa. Instru. iun. Emplastrum factum ex radice eius cum vino extrahit ossa et bibitur de ea quaque die aur. i. ad paralysim: et ad attrictionem lacertorum valet linita et bibita. Mem. ca. Bibitur de ea omni die aur. et confert epilentie et vertigini. et facit quandoque in rone accidere permistionem. Mem. an. et pe. Quandoque assumitur de ea cum melle deglutienda ad prefocatos et ad coruptionem anhelitus et ad tussim et ad dolorem lateris. et quando bibitur succus eius cum frumento decocto facit exuberare lac. Mem. nu. Inquit Gal. comestio extremitatum eius in pinis quum eleuatur confert stomacho cum sua stipticitate. et gustus eius est inter paucam amaritudinem et acredinem. Mem. expl. Cor huius plante in primis quando eleuatur comeditur et prouocat vrinam et soluit ventrem et de radice eius aur. interficit fetum. Quum ergo supponitur extrahit fetum et mundificat matricem sedendo in decoctione eius: et succus eius solutione educit phlegma: et est ex medicinis bonis spleni. Venena. De radice eius aur. i. confert morsui vipere. et similiter puncture omnium vermium venenosorum. Permutatio. Loco eius ponitur pondus ipsius de durungi et due tertie ponderis ipsius de macis.

De fesirefin. Capitulum. cclxx.

Esirefin quid est. Est de genere alfesire hns folia sicut volubilis maior. et radix eius est nigra exterius et citrina interius. O pe. et pro. Est similis alfesire in operationibus suis, sed est debilior parumper. Instru. iunc. Confert paralysi etiam. Mem. ca. Cor eius in primis quum eleuatur comeditur et confert epilentie. Mem. an. et pe. Mundificat pectus. Mem. expul. Cor alfesirefin si comeditur quum eleuatur prouocat vrinam.

De fagania. Capitulum. cclxxi.

Agama dictum est in capitulo ha.

De feluzeharagi. Capitulum. cclxxii.

Eluzeharagi quid est. Est arbor licii quod habet fructum sicut piper et linitum quandoque sumitur ex eo. et quandoque sumitur ex aderesceb. et arabicum est species altera. et virtus alfeluzeharagi propinqua est virtuti licii quod ex ea fit. sed est debilior parum. Decoratio. Confortat capillos linitum. Mem. nu. Decoquuntur rami eius cum aceto et bibitur ad splenem et confert vltime et similiter icteritie. Mem. expul. Decoctio ramorum eius prouocat menstrua et similiter ipsa. et si de fructu eius bibatur pondus matulem soluendo educit humorem phlegmaticum plm.

De fath. Capitulum. cclxxiii.

Ath quid est. Est medicina turchia. Venena. Est bona ad potum hyusgami. et puncturam vermium venenosorum data in potu cum aqua frigida et similiter nucimethel confert et omnibus venenis.

De farfag. Capitulum. cclxxiiii.

Arfag quid est. Est portulaca.

De fungis. Capitulum. cclxxv.

Vngi. Electio. Melior spēs. est nota q̄ noiat̄ alchalabie. neminē eni interficit:sed aduenit ex ea colica passio et illi qdē q sunt sicci minus sunt mali. Natura. Frigidi sunt in fine tertiū:humidi in principio ei⁹ ¶ O pe. et pro. Generant humorē grossū malū eoꝝ autē rectificatio est vt elixentur et ponant̄ cū eis pira humida ꝛ sicca ꝛ ozimuz montanū. ꝛ bibit̄ super ipsos vinum purum. ¶ Mem.ca. ¶ Generat stuporē ꝛ apoplēiā. ¶ Mem.an.ꝛ pe. ¶ Accit ex illis q nō interfiunt p̄focatio. ꝛ ꝓprie ex interficientibus. ¶ Mem.nu. ¶ Accit ex illis q nō interficiūt cholica passio qn̄ multiplicat̄ ꝛ sunt difficilis digōnis ꝛ multi nutrimemti. et accit ex mortiferis sincopis ꝛ sudor frigidus. ¶ Mem.expul. ¶ Faciunt possidere difficultatē vrine. ¶ Venena. ¶ De eis sunt q sunt mortiferi ꝛ sunt q nascuntur in vicinitate ferri eruginosi ꝛ reꝝ putridaꝝ aliaꝝ. aut in propinquitate mansionis reptiliū venenosoꝝ:aut apud aliquā arboꝝ q̄ꝝ propriū est vt corrūpant fungos q apud eas nascūt̄ sicut oliue. ꝛ de signis quidē eoꝝ ē ꝙ super eas hūiditas viscosa putrefacta:ꝛ cito aduenit eis alteratio ꝛ putrefactio. ꝛ prouenit ex ipsis constrictio anhelitus ꝛ sincopis. ꝛ cura eoꝝ ē icisiuis ꝛ oxymelle cū calamīto:ꝛ quādoqꝫ iterficiūt stati.

¶ De fistico. Capitulum.cclxxvi.

Isticū. ¶ Natura. ¶ Dr̄ ꝙ est vehemētioris caliditatis q̄ꝫ nux ꝛ amigdala. ꝛ ē calidū in fine scdi. ꝛ est in ipsa humiditas ꝛ existimauerunt quidā ꝙ est frigidū. sed errauerunt. ¶ O pe. ꝛ pro. ¶ Aperit oppilatiōes epatis ꝓpter suā amaritudinē ꝛ aromaticā virtutē sui ꝛ in ipso est ponticitas ꝛ nutrimētum eius est paꝝ valde. ¶ Mem.nu. ¶ Est bonū stō ꝓprie ascemiū sil̄e grano pini ꝓpter illud qd̄ est in ipso de amaritudine cū ponticitate. ꝛ aperit oppilatōes epatis ꝓpter amaritudinē ꝛ aromaticitatē suā ꝛ mundificat ipsum ꝓprie. ꝛ aperit meatus nutrimēti ꝛ oleum eius confert dolori epatis euenienti ex humiditate grossa. Inquit qdā nō inueni ipsuz faciens in stō nocumentū multū neqꝫ iuuamentū. ego āt dico imo ꝓhibet nauseā ꝛ submersionē stōi ꝛ confortat os eius. ¶ Mem. expul. ¶ Nō lenit ventrē neqꝫ constringit. ¶ Venena. ¶ Confert morsui vermiū venenosoꝝ proprie decoctum cum vino forti.

¶ De fesefisis. Capitulum.cclxxvii.

Esefisis qd est. Est aial sicut alcorat notū in scemi exn̄s in lectis. ꝛ vr̄ ꝙ sit illd̄ qd̄ dr̄ apd̄ nos igil. ¶ Mem.ca. ¶ Qn̄ bibit̄ cū aceto aut cū vino extrahit sanguisugā ex gutture. ¶ Mem.expul. ¶ Qn̄ odorat̄ valet p̄focatōi matricis ꝛ facit parere. ꝛ quū terit̄ ꝛ ponit̄ in foramine virge sanat difficultatez vrine. ¶ Febres ¶ Qn̄ de eis assumunt̄. vii. numero ꝛ ponunt̄ in faba ꝛ deglutiunt̄ an̄q̄ꝫ inuadat febris q̄rtana conferunt. ¶ Venena. ¶ Qn̄ deglutiūt̄ absqꝫ faba valēt ad pūcturā ver. venēosoꝝ.

¶ De facaileso. C.cclxxviii.

Acailesus qd est. Dr̄ ꝙ est spēs buchormarien:ꝛ est genus hartanite. ¶ O pe. ꝛ pro. ¶ Virtus eius est mundificatiua cum absterfione ꝛ incisione. ꝛ est calefactiuū resolutiuū. ꝛ est sudorē faciens valde qn̄ bibit̄ ei⁹ radix ꝛ vigorat. ¶ Decoratio. ¶ Si bibātur de eo tres aur. nō ptrauseuntes illud cū vino aut mellicrato pmixto aq̄ sanat icteritiā ꝛ oꝫ tunc vt iaceat ꝛ coopiat̄ pānis plibus vt sedet vehementer ꝛ sit sudor coloris chole ꝛ ei⁹ radix mundificat cutē ꝛ delet pānū ꝛ confert eius decoctio scissure accn̄ti ex frigore. ꝛ sil̄r eius oleū qd̄ calefit in eius radice tepefactuz sup cinerē calīm. ¶ Apo. ꝛ bo. ¶ Radix eius delet bothor ꝛ succus eius resoluit durities ꝛ apata splenis:ꝛ scrofulas ꝛ vulnera recentia. aut siccus et aufert sahafati ēt. ¶ Vul. ꝛ vl. ¶ Qn̄ pmiscet̄ radix ei⁹ cū aceto aut melle aut sola ꝛ admistrat̄ sanat vulnera anteq̄ꝫ antiquet̄. ꝛ qn̄ effundit̄ decoctio eius sup caput est conueniens vlceribus q̄ sunt in ipso. ¶ Instru.iun. ¶ Cōfert torsioni neruoꝝ ꝛ podagre:ꝛ totū illud opat̄ suppositū vt empl̄m. ¶ Mem.ca. ¶ Qn̄ pmiscet̄ cū vino inebriat magnifice. ꝛ qn̄qꝫ fit ex aq̄ eius caputpurgiū ad caput confortandū. ꝛ qn̄ effundit̄ decoctio eius sup caput est conueniens vlceribus que sunt in ipso ꝛ sedat soda frigidā. ¶ Mem.oculi. ¶ Aqua eius cū melle est conueniens aque accn̄ti i oculo ꝛ debilitati visus. ꝛ sil̄r caputpurgiū ex ea fcm̄. ¶ Mem.an.ꝛ pe. ¶ Sunt qdā hoium q in potu dant radicē eius patiētibus asma. ¶ Mem.nu. ¶ Fit empl̄z ex eo spleni cū aceto. ¶ Mem.expul. ¶ Qn̄ bibit̄ cū hydromelle soluendo educit phl̄a aquosū: ꝛ prouocat menstrua bibitū ꝛ suppositū. Et existimauerunt ꝙ ambulatio per ipsum facit abortum ꝛ quando ligatur in collo aut in adiutorio ꝓhibet ipregnationē. ꝛ supponit̄ cum

lana vt soluat ventrē. ꝛ sil᷑ qñ liniunt᷑ ex eo su mē ꝛ myrach ꝛ ilia lenit ventrē. ꝛ eiicit fetuz ꝛ interficit fetū fortiter. ꝛ eius sucus est fortior in hoc. ꝛ si misceat᷑ eius aqua cū aceto ꝛ liniatur super anū extra egritudinē reducit ipsum ad interiora. ꝛ succus eius aperit orificia venax que sunt in ipso ano. ꝛ radix eius ꝓuocat menstrua bibita ꝛ supposita. ꝛ si de radice eius bibantur. ʒ. v. cū melle soluunt fortiter sitq₃ potio eius vsq₃ ad. iiii. aur. Venena. Bibitur cū vino ad medicinas mortiferas ꝛ venena proprie ad lepus marinum.

¶ De fuca. Capitulum. cclxxix.

Uca. Electio. Conuenientius est illud qđ fit de pane adarmachino ꝛ mēta ꝛ apio nō eni est sicut illud qđ fit de pane cocto ꝛ sicut illud qđ fit de massa azyma.

O pe. ꝛ pro. Alfuca generat humorē malū ꝛ est mali nutimenti. ꝛ nocumentū eius mēbris aialis est ita ꝙ si in ipso īfunditur os elephantis lenit ipsum ꝛ fit artificiale operari in ipso ꝛ illud qđ fit ex pane adarmache ꝛ apio ꝛ menta est boni chimi ꝛ est conueniens calefactis. Instru. iun. Nocet neruis valde.

Mem. ca. Nocet velamini cerebri. Mēbra nu. Illud qđ factū est ex adarmacha ē bonū stō calido. Mem. expul. Factū cum ordeo prouocat vrinā ꝛ nocet renib⁹ ꝛ vesice.

¶ De fasuricon. Capitulum. cclxxx.

Asuricon quid est. Est medicamē ad scabiē factū ex merdasengi ꝛ duplo ipsius de calcadis tritis cū aceto vehementer forti ꝛ ponitur in vase nouo linito ex luto ꝛ sepelit᷑ in fumo. xl. diebus in tempore estiuo.

¶ De feniculo. Capitulum. cclxxxi.

Eniculū ꝛ est persice baraline quid est. Illius virtus cuius semen silat᷑ semini coriandri est propinqua virtuti siluestris: sed est debilius verūtñ est forti⁹ siluestri magno

Natura. Siluestre est vehementioris caliditatis ꝛ siccitatis. ꝛ est dignius tertio. Hortulani autē caliditas est in scđo. O perati. ꝛ pro. Aperit oppilationes. Mem. oculi. Acuit visum ꝛ proprie gūma eius ꝛ confert initio aque ꝛ apud ipsius descensum. ꝛ democritus quidē existimauit ꝙ venenosi vermes pascunt feniculi recentis sem̄ vt eox visus cōfortetur ꝛ vipere ꝛ serpentes fricant oculos suos quū egrediuntur de cauernis suis post hyemē super ipsum vt illuminentur oculi.

Mem. an. ꝛ pe. Qđ humidū est lac exuberare facit ꝛ proprie hortulanū. Mem. nutri. Qñ bibitur cū aqua frā confert nausee ꝛ inflationi stōi. ꝛ eius digō est tarda. ꝛ eius nutrimentū est malū. Mem. expul. Prouocat vrinā ꝛ menstrua ꝛ silnestre proprie frangit lapidē ꝛ in terreō quidē ꝛ fluuiali est iuuamentum ad renes ꝛ vesicā ꝛ confert proprie illud qđ est siluestre distillationis vrine ꝛ mūdificat fetas ꝛ qñ comeditur eius radix cum semine suo stringit. Febres. Confert febribus antiquis ꝛ datur in potu cū aqua frā ꝛ confert mausee in febribus ꝛ inflationi stōi ex eis. Venena. Confert eius decoctio cuz vino morsui vermiū venenosorum ꝛ cū aqua ꝛ teritur eius radix ꝛ ponitur super morsum canis rabiosi ꝛ confert.

¶ De fumo terre. Capitulum. cclxxxii

Umus terre. Electio. Melior est ille qui est viridis recens acutus amar⁹.

Natura. Dr̄ ꝙ est frigidus in primo sicc⁹ in scđo. O pe. ꝛ pro. Purificat sanguinez ꝛ aperit ꝛ in ipso est frigus propter illud qđ i ipso est de sapore stipticitatis ꝛ calor propter illud qđ i ipso ē de sapore amaritudinis: sed q̄ si frigus eius est fortius. Vul. ꝛ vl. Bibit᷑ ad pruritū ꝛ scabiē. Mem. ca. Stringit linguā. Mem. nu. Cōfortat stōꝫ ꝛ aperit oppilationes epis. Mem. expul. Lenit naturā ꝛ prouocat vrinā et potio eius fit a pondere. ʒ. x. vsq₃ ad lib. ʒ. ꝛ vsq₃ ad duas tertias libre cū zuccaro. et de eo qui siccus est cū medicinis in decoctione vsq₃ ad. ʒ. x. ꝛ de trito sicut est a tribus vsq₃ ad. vii. Permutatio. In scabie et febribus antiquis quantum est medium ponderis ipsius de sene de mecha.

¶ De ficubus. Capitulum. cclxxxiii.

Icus quid est. Ficus in seipsa naturā hꝫ et foliis et lacti eius inest virtus lcaticinii. et quū nō reperiunt᷑ folia eius rami eius que siluestris est decoquunt᷑ confracti et contriti et assumit᷑ eox aqua. et de ea accipit᷑ succus sicut accipit᷑ i religs herbis et gemine q̄dē ficus melli sil᷑es existunt in opatōib⁹ suis.

Electio. Melior est alba deinde rubea deinde nigra. et qñ vehementer matura ē: ē melior et proxima ad hoc vt nō noceat. et ficca q̄dē in suis operatōibus est laudabilis verūtñ sanguis ex ea gn̄atus nō est bonus. ꝛ ꝓp hoc facit pediculos vex si fit cū nuce tunc ei⁹ chimus fit bonus et post nucē cū amigdala ꝛ leuior oibus est alba. Natura. Illa q̄ est

humida est calia parũp:τ que ē humida plu-
rime est aqitatis.τ paꝝ est medicinalis. Que
vero imatura est:est absterfiua ad frigiditatē
aliquantulã declinans nisi lac eius τ que est
sicca est calida in primo τ i fine ipsius ē subti
lis. Ope.τ pro. Que est sicca τ proprie
acris fortis est abstersionis maturatiua reso
lutiua τ carnosa est plime maturatōis.τ in ip
sa sunt glutinatio τ incisio τ subtiliatio . τ sil-
uestris est acutior τ fortior in hoc.τ ficus qui
dē nutribilior est reliquis fructibus τ que ve
hementis est maturatiōis propinqua est ad
hoc vt nō noceat τ in ipsa est inflatio.τ qñqȝ
egredit̃ que acris est τ sicca de abstersiōe ad
vlcerationē τ adeo vt sicca: τ folia eius quũȝ
decoquuntur cũ radice almezeriō nigri fit cu
ra scabiei aialiũ τ succus folioꝝ eius vehemē
tis est calefactionis τ abstersionis.τ in ipsa q
dē est lenificatio vltima τ expellit superfluita
tes ad cutē τ facit sudare.τ in eius acceptiōe
est sedatio caliditatis: τ silr̃ fm q̃ ego existio
sicca etiã expellit ad exteriora τ facit sudare.
et lac quidem eius coagulat liquefactionē sã-
guinis τ luctis liquefacit congelatũ.τ illa qui
dē que humida est velocis est nutrimenti et
penetratōis in stō τ corpore.nutrimentũ ve-
ro ficus lȝ nō existat in robore nutrimēti car-
nis τ granoꝝ. Est tñ vehementioris roboris
q̃ȝ nutrimentũ oium fructuũ.τ virtus succus
ramoꝝ eius antequã frōdescant propinqua ē
virtuti lactis eius.τ aqua quidē cineris ligni
eius iterata in potu dat̃ ad coagulationē la-
ctis in ventre.τ aqua cineris ligni quercus,p
pinqua est in intentione . vinũ vero ficus est
subtile mali humoris τ ramis quidē fisci in-
est tm̃ subtiliatōis q̃ qñ caro coquitur cum
eis dissoluitur τ inuenitet quidē est virtus at-
tractiua ex profundo corporis τ resoluendi il
lud qȏ attractũ est. Decoratio. Jlle que
est imatura linitur τ fit ex ea emplm̃ super
bailē τ verrucas τ spēs ipsaꝝ : τ morpheã et
silr̃ folia eius.τ acceptio eius rectificat colo-
rē corruptũ cã egritudinũ τ apatum calidoꝝ
molliũ.τ maturat carbunculos τ proprie cũ
ireos τ nitro aut calce.τ cum cortice granati
ponitur super panaritiũ.τ lac quidē aliumeiȝ
confert apatibus difficilis resolutionis τ scro
fulis τ lacertis.τ silr̃ decoctio aliumeiȝ.τ cō
fert moro τ proprie aliumeiȝ.τ succus folioꝝ
eius abscindit vestigia alguassen τ cũ cerato
ponitur saper fissurã frigoris:τ silr̃ lac eius i
oibus illis.τ est impinguatiua.eius tñ impin
guatio facile resoluitur.τ est faciens pedicu-
los.τ illud quidē contingit ab ea propter cor
ruptionē humoris eius. τ dr̃ q̃ ipsa est velo-
cis expulsionis ad exteriora τ est conuenien-
tis humoris aialibus. Apo.τ ho. Fit ex
ea emplm̃ apatibus duris τ herisipile deco-
cta cũ farina ordei.τ que imatura est ponitur
super morpheã.τ ipsa maturat carbunculos
τ facit accidere que humida est albasaf quan
do administratur τ cōfert eius decoctio apa
tibus gutturis τ apatibus radicũ auriũ gar
garizata ad illud cũ cortice granati τ panari
tio cũ penitho.τ sicca qdē nocet apatib⁹ epis
τ splenis propter suã dulcedinē.τ qñ apa est
duꝝ nō nocet neqȝ confert.verũtñ si coniun-
gatur cũ subtiliatiuis τ resoluentibus cōfert
valde.τ aliumeiȝ quidē vehementer resoluit
apata difficilia. Vul.τ vl. Succus folioꝝ
eius exulcerat τ linit̃ decoctio eius cũ spuma
saponis super scabiē.τ folia eius ponuntur su
per:essere.τ super vlcera grossaꝝ humidita-
tũ.τ aque quidē in qua iterat̃ cinis ligni eius
est corrosiua mundificatiua vlceꝝ putridorũ
antiquoꝝ.τ si administret̃ cũ cortice granati
sanat panaritiũ.τ cũ calcanto valet ad vlcera
cruriũ fraudulenta.τ lac aliumeiȝ facit adhe
rere vulnera. Jnstru.iun. Ponunt̃ cũ im-
maturo ex eis τ foliis folia papaueris:τ ponũ
tur super cortices ossiuȝ. τ aqua cineris ligni
eius iterata effunditur super neruos doloro-
sos.τ qñqȝ dat̃ de ea in potu quantitas vni⁹.
ōȝ.τ.5. Mem.ca. Confert que humida ē
τ que sicca epilẽe τ distillatur eius decoctio
cũ spũa sinapis i aurē i qua est tinitus.τ con
ferunt lac eius τ succus ramoꝝ ipsius ante-
quã frondescant quũ ponunt̃ in dente corro-
so.τ cōfert eius admĩstratio super apata que
sunt sub aure qñ fit ex ea emplm̃ et illa que
est im atura sanat vlcera capitis puluerizata
Mem.oculi. Lac eius cũ melle confert pã
no humido τ inceptioni aque descendentis
et grossitudini palpebraꝝ et cũ foliis eius fri
catur asperitas palpebraꝝ τ scabies earum.
Mem.an.et pe. Confert que humida est
et que sicca asperitati gutturis.et est conueni
ens pectori et cãne pulmonis.τ vinũ ficus ꝓ
uocat menstrua et silr̃ vinũ eius confert tussi
antique et doloribus pectoris.et confert apa
tibus cãne pulmonis. Mem.nu. Aperit
oppilatōes epatis τ splenis. Jnquit Gal.q̃

humide est mala et stō que sicca et nō ē ma
la. et qñ comedit̃ cū almuri mundificat sup
fluitates stōi. et est ex eis que intersecant siti
que est ex phl'ate salso. et exiccat sitim que est
ex hydropisi proprie cū absinthio. et silr̃ bibe
re vinū eius confert stō et incidit appetitum
cibi. ⁊ ficus quidē est velocis descensionis ⁊
velocis penetratōis pp suā abstersionē. ⁊ sic
ea nocet epati ⁊ spleni apatis pp suā dulcedi
nē: sed si apa est dux nō nocet neq̃ iuuat et
admistratō ipsius quū ieiuniū adest: est mira
bilis iuuamenti in aperiendo vias cibi ⁊ pro
prie cū nuce ⁊ amigdala qñ tñ eius nutrimē
tū cū nuce sit plusq̃ cū amigdala. si autē co
medat̃ cū ingrossatiuis fit tunc nocumentum
eius maximū ⁊ aliumeiz est mala stō parui
nutrimenti. sed est conferens duritiei in sple
ne facto emplo ex ea cū armoniaco. ⁊ omnes
qdē spēs ficus sunt inconuenientes cursui ma
teriex ad stōz. ¶ Mem. expul. ¶ Confert re
nibus ⁊ vesice que humida est ⁊ que sicca ē.
⁊ adiuuat ad tollerandū retentionē vrine et
nō est conueniens cursui materiex ad intesti
na. ⁊ succus foliox eius aperit orificia venax
ani ⁊ que humida est lenit ⁊ soluit parūper: ⁊
pprie qñ assumit̃ de ea cū amigdala contri
ta. ⁊ silr̃ duritiei matricis. ⁊ silr̃ si misceatur
cū nitro ⁊ cartamo ⁊ assumat̃ ante cibū. Et
supponit̃ lac eius cū vitello oui ⁊ mundificat
matricē ⁊ prouocat menstrua. ⁊ fit ex ea em
plm ad matrices cū fenugreco ⁊ in clisteri ad
dolorē ventris pungitiuū ponit̃ cū ruta. ⁊ fi
cus qdē ⁊ proprie lac ipsius trahit a renibus
arenā qñ admistrat̃. ⁊ qñ assumit̃ aqua casei
cū lacte eius distillata super lac motū cū ra
mo eius parūper erit fortior in soluendo ven
trē. ⁊ in mundificandū renes ⁊ dat̃ in potu d
aqua cineris ligni eius iterata ei q hz solutio
nē ⁊ dysenteriā .ōz. i. ⁊ clisterizat̃ ex ea: ⁊ in
vtrisq̃ dispōnibus miscet̃ cū oleo vinū autē
ficus prouocat ⁊ lenit. est pp suā abstersionē
velocis descensionis ex ventre ⁊ velocis pene
tratōis. ¶ Venena. ¶ Lac eius confert pun
cture scorpionis iunctū. ⁊ silr̃ rutelle. ⁊ silr̃ po
nit̃ illa que est imatura aut folia recentia su
per morsum canis rabiosi ⁊ cōfert. ⁊ fit ex ea
emplm cū herbo super morsum mustelle et
confert ⁊ aqua cineris eius iterata confert
morsui rutelle in potu data ⁊ facta inunctio
ne ex ea ⁊ aliumeiz confert puncturis veneno
sis bibita ⁊ linita.

¶ De fece. C. cclxxxiiii.

Ex. ¶ Electio. ¶ Melior est fex olei de
croco grauis. ¶ Natura. ¶ Fex expres
sionis olei est in primo caliditatis. ¶ O pe. ⁊
pro. ¶ Iā diximus q fex olei de croco tingit
linguā ⁊ dentes talr̃ q perdurat sic tinctura
sex horis. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Fex expressionis olei
est ex consolidatiuis vlcex accidentiū in cor
poribus siccis.

¶ De fermento. Capitulum. cclxxxv.

Ermentū. ¶ Natura. ¶ In ipso est ca
liditas. humiditas vero eius ⁊ siccitas
sunt sm quantitatē multitudinis salsedinis ⁊
nitrositatis eox. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ In ipso est
virtus abstersiua pp̃ter salē ⁊ nitrositatem ⁊
frumentitatē. ⁊ in ipso est virtus infrigidati
ua pp̃ter suā acetositatē attrahentē materi
as profundas ad exteriora corporis ⁊ resoluit
¶ Instru. iun. ¶ Fit ex ea emplm ad dolorez
qui est in inferiore parte pedis.

¶ Capitulum de littera. G.

¶ De glande. Capitulum. cclxxxvi.

Lans quid est. Nota est ⁊ est stiptica: sz
castanea minus ea est stiptica. Qd ve
ro in glande vehementius est stipticū est cor
tex eius qui est cortex eius interior. ¶ Natu
ra. ¶ Glans frīa est ⁊ sicca. ⁊ siccitas ipsius ē
in scdo. frītas vero in primo. In castanea aūt
est pax caliditatis propter sui dulcedinē. ⁊ fo
lia quidē glandis sunt vehementioris stiptici
tatis ⁊ minoris exiccatōis. ¶ O pe. ⁊ proprie.
¶ In castanea ē abstersio ⁊ i eis oibus ē infla
tio i vētre iferiore ⁊ stipticitas ⁊ phibz fluxū
sanguis ⁊ ppe cortex ei⁹ iterior ⁊ oēs ↄfortāt
mēbra ⁊ castāea qd ē tarde digōnis. sed ē bo
ni nutrimēti. si ergo cū zuccaro misceat̃ eius
nutrimētū fit bonū Gal. quoq̃ dixit q ē nu
tribilior oib⁹ grāis adeo q ē pria grāis pāis
verūtñ castāea pp illud qd i ipsa ē ex dulcedi
ne nutribilior ē ea: cū tñ nutrimtū oiuz fit ho
minibus i laudabile. sed fortasse eax nutrimē
tū porcis laudat̃. ¶ Apo. ⁊ bo. ¶ Ipsa cū adi
pe hedi ⁊ porci salita ↄfert duritiebus ⁊ fru
ctus qdē glādis ↄfert i pricipio apatibus ca
lidis. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Prohibz ambulationē
alcula ⁊ vlcera ambulatia qñ adurit̃ ⁊ admi
nistrat̃ folia pterea glādis coherer̃ faciūt pla
gas cū terūt̃ ⁊ pulueriзāt̃ desup. ¶ Mē. ca.
¶ Facit soda ppea q coarctat vaporē ↄstrin
gendo nām. ¶ Mem. an. ⁊ pe. ¶ Confert spu
to sanguinis. ¶ Mem. nu. ¶ Confert hūidita
ti stōi. ¶ Mem. expul. ¶ Constringit ⁊ ↄfert

dysenterie et vlceribus intestinoꝝ et fluxui sā
guinis et multiplicat vrinā. Venena. Cō-
fert venenis venenosoꝝ.et decoctio qdē cor-
ticū eius cū lacte vaccino confert veneno sa-
gittaꝝ armeniaꝝ.caro qdē castanee est bona
venenis. ¶De golouz. Caplz.cclxxxvii.

Elouz quid est. Notū est.et est granuz
pini maioris.et est melioris nutrimenti
q̄n nur.sed est tardioris digōnis. et est cōposi
tum ex substantia aquea et terrea.et acritas
in ipso est pauca.oz quidē vt cōplementū ser
monis in ipso requiratur in caplo de pino.
¶Natura.¶Est tēperatū ⁊ in ipso tn̄ est ca
liditas parua.¶O pe.⁊ pro.¶Nutrimentū
prebet forte non malū ⁊ rectificat humidita
tes corruptas in intestinis ⁊ est tarde dige-
stionis.eius vero digō rectificatur in infrigi
datis quidē cū melle :⁊ in calefactis cum ta
barzet ex zuccaro.⁊ propter hoc augetur bo
nitas nutrimenti eius.eius vero qd̄ in aqua
infusum est deletur acuitas ⁊ acrimonia.Et
mordicatio ⁊ fit in vltima virtute nutriendi
ita vt paruū in quo nō est nutrimentū perue
niat ad nutrimentū a mediatōe.hoc aūt par
uum est granū pini parue reperte in oi regio
ne.¶Instrn.iun.¶Sanat dolores neruoꝝ
⁊ dorsi ⁊ sciatice ⁊ valet molllificatōi.¶Mē
bra an.⁊ pe. ¶Magnū mundificat pulmo-
nē valde ⁊ extrahit qd̄ in ipso est de sanie et
de humoribus grossis.¶Mem.expul.¶Ex
iccat coitū ⁊ proprie qd̄ ex eo nutritū est ⁊ cō
fert saniei ⁊ lapidi in vesica.¶Vene.¶Cuz
ficubus ⁊ dactilis cōfert puncture scorpiōis.
¶De gentiana. Capitulum.cclxxxviii.

Entiana quid est . Eius folia que sunt
iuxta radicē ipsius sunt sil'a foliis nucis
⁊ foliis arnoglose.⁊ eius color est rubeus.⁊ ip
sius mediū ⁊ extrema sunt imbibita.Ei⁹ crus
est concauū planū in grossitudine digiti ⁊ lō
gitudine duoꝝ cubitoꝝ ⁊ ipsius folia adinui
cē sunt elongata.⁊ fructus eius est in suis ca
pitibus ⁊ radix ipsius est lōga sil'is radici ari
stol.que orit̄ in mōtibus ⁊ in vmbra ⁊ in lo-
cis humidis coꝝ ⁊ dr̄ qd̄ nō noiat̄ gentiana
nisi qr primus qui eā agnouit fuit gentinus
rex.⁊ ipsa quidē crescit in montibus altis. ex
ea vero assumitur succus.qm̄ ipsa infunditur
in aqua vsqz ad qnqz dies deinde coquit̄ po
stea transmutando desiccat̄:deinde congelat̄
postea inspissat̄ sicut mel.¶Electio. ¶Me-
lior est romana.⁊ ipsa est vehemētius rubea
⁊ durior ⁊ est lignū ⁊ vene sicut grossitudo di
giti ⁊ maius ⁊ minus ⁊ eius color est citrin⁹
declinans ad nigredinē.⁊ qd̄ ex ea fractū est.
est vehementius citrinū propinquū reubar-
baro.¶Natura.¶Calida est in tertio sicca
in scd̄o.¶O pe.⁊ pro.¶Est aperitiua ⁊ in ip
sa est stipticitas ⁊ eius radix vltima est in ap
tione ⁊ subtiliatione ⁊ abstersione.¶Decora
tio.¶Radix eius abstergit morpheā preci-
pue succus eius p̄dictus.¶Vul.⁊ vl.¶Sa-
nat plagas ⁊ vlcera corrosiua ⁊ precipue suc-
cus eius predictus.¶Instru.iun.¶Bibunt̄
ex eo.ʒ.ii.cū vino propter torsionem neruoꝝ
⁊ est iuuatiua ei qui cadit ex loco alto.¶Mē
bra oculi.¶Fit ex ea linimentū ophthalmie.
¶Mem.an.⁊ pe.¶Due.ʒ.succi eius sūt bo
ne ptesi.¶Mem.nu.¶Aperitiua est oppil'o
num epatis ⁊ splenis⁊ pondus.ʒ.ii. ex ea cuz
vino valet dolori epatis et splenis ⁊ frigidati
amborum ⁊ apātibus eorum ⁊ sirupus radi
cum eius conueniens est stomacho infirmo
ex frigore.¶Mem.expul. ¶Prouocat vri-
nam ⁊ menstrua ⁊ supponitur radix eius si-
cut collyrium ⁊ extrahit fetum ⁊ facit ipsum
abortiri.¶Venena.¶Est vltima medicina
puncture scorpionis.⁊ pondus.ʒ.ii.ex ea cum
vino confert puncture omnium vermium ve
nenosorum ⁊ morsui canis rabiosi: ⁊ morsui
omnium luporum.¶Permutatio.¶Quā.
tum ipsum est ⁊ medietas eius ex assero. ⁊ q̄ñ
tum medietas eius de radice capparis.
¶De gilbenec. Capitulum.cclxxxix.

Ilbenec quid est. Eius operatio est pro
xmia operationi hellebori . quidam au-
tem dixerūt est semen turbit nigri ⁊ cortex
radicis eius est turbit citrinum ⁊ oritur in sa
id.verūtn̄ quod ex eo bonum est:est indum ⁊
⁊ est sil'e papiro.¶Instru.iun.¶Quidā iam
dederunt ex eo in potu paralytico vsqz ad pō
dus.ʒ.⁊ vomit ⁊ sanatus ē. ¶Mē.nu.¶Est
vomituū ⁊ q̄nqz ē mortificatiuū pp fortitudi
nē vomitus.¶Mem.expul. ¶Soluit ⁊ po-
tio ex ipso est medietas.ʒ.sed.ʒ.ē timorosa.
¶Venena. ¶In ipso est virtus venenosa.
¶De geferefrend. Capitulum.ccxc.

Eferefrend qd est. Res pinealis figure
i cuius capite sūt sicut due spine.⁊ dr̄ ēt
q̄ ē sil'is amigdale.⁊ q̄ñz findit̄ ⁊ apit̄. Mē.
expul. ¶Facit augmentū in coitu valde.
¶De gepsin. Capitulum.ccxci.

Epsiz qd ē.ē lapis gipsi lamiosus albus

paruus cuius subtilitas augmẽtatur cũ aduritur. ¶ Nã. Frus est ⁊ siccus. ¶ O p.⁊ pro. ¶ Est glutinatiuus ⁊ ponit̃ super ptes fluxũ sanguinis: ⁊ stringit h3 q̃ in suo dr̃ capitulo: qñ i ipso cũ glutinatiõe ẽ virtus faciẽs adherere: ⁊ i ipso ẽ stipticitas cũ viscositate: ⁊ qñ aduritur subtiliatur ⁊ additur ei⁹ exiccatio. ¶ Mẽ.ca. ¶ Linitur ex eo frons aut cooperitur ex eo caput cũ pileo ⁊ retinet fluxũ sanguinis ex naribus: ⁊ qđ ex eo gypsatũ est, etiã precipue cũ bolo armeno frixo ⁊ lentibus mistuz: ⁊ ip3 distillatur cũ aqua myrti ⁊ pauco aceto. ¶ Mẽ.oc. ¶ Miscet̃ cũ albugine oui vt nõ fiat lapis: ⁊ põit̃ sup ophthalmiã sãguineã. ¶ Ven. ¶ Est ex sũma venenoꝝ ꝓfocãtiũ.

¶ De Gyps. Capitulum.ccxcii.

Yps quid est. Est sicut gypsum.

¶ De Gemissefimi. capitulum.ccxciii.

GEmissefimi qd ẽ. Eius virtus ẽ similis virtuti sceha cũ vua lupina. ¶ O p.⁊ ꝑ. ¶ Est mundificatiuũ aperitiuũ sedatiuũ inflationis ⁊ ventositatũ proprie. ¶ Mem.nu. ¶ Resoluit humiditates viscosas in stomacho ⁊ cõfert stomachis infantiũ. ¶ Mem. expul. ¶ Confert ventositatibus matricium.

¶ De Bezar. Capitulum.ccxciiii.

Ezar qd ẽ.nota est. Fortius semẽ eius est semẽ siluestris. Ingt Dia. Est vna spẽs eius cuius folia sunt minora foliis feniculi: ⁊ ẽ i ei⁹ forma ⁊ ei⁹ crus ꝑuenit vsq3 ad q̃ntitatẽ palmi. Et qđ ẽ suꝑius eius est citrina: ⁊ h3 sumitatẽ sicut coriandrũ ⁊ anetuz. ⁊ h3 fructũ acutũ albũ boni odoris ⁊ masticationis: ⁊ nascitur in locis spatiosis solitariis lapidosis ⁊ que ex ea est hortulana similatur apio romão acuta adustiua boni odoris. Et tertie folia sũt sicut folia coriandri cuius superius ẽ albũ: ⁊ anetales sunt sumitas ⁊ fructus eius. ⁊ h3 sicut capita nucis plena semine qđ est sicut cyminuz in forma ⁊ acuitate sua. ¶ Nã. ¶ Calida ẽ in fine ꝭi humida in primo. ¶ Vulnera ⁊ vl. ¶ Semen ⁊ folia ipsius quũ teruntur ⁊ ponũtur sup vlcera corrosiua cõferunt eis. ¶ Mẽ.an.⁊ pec. ¶ Confert pleuresi ⁊ tussi antique. ¶ Mem.nutri. ¶ Est difficilis digestionis ⁊ nutrita faciliris est digestiõis ⁊ cõfert hydropisi. ¶ Mẽ. ex. ¶ Sedat dolorẽ ventris pungitiuũ ⁊ proprie daucus. ⁊ prouocat vehemẽter ⁊ ꝓprie siluestris ⁊ ꝓprie semẽ eius: ⁊ similiter eius folia. ⁊ excitat coitũ ⁊ ꝓprie semen domestice. est eni vehemẽtis inflationis ⁊ semẽ siluestris nõ ẽ illius oꝑationis. Si aũt secakul ⁊ baucia siluestris numerẽtur in baucia: tũc ipsa magis excitant coitum q̃3 hortulana: ⁊ prouocat menstrua ⁊ vrinam proprie siluestris bibita ⁊ supposita: ⁊ conferunt semen eius ⁊ radix eius difficultati ĩpregnationis.

¶ De Geuers. capitulum.ccxcv.

Eguers quid ẽ. Tres h3 spẽs ⁊ similatur rizi in virtute sua. Verũtñ nisi nutribilius ẽ: ⁊ panicũ meli⁹ est in oĩbus dispositionibus suis q̃3 miliũ: sed tñ est fortius cõstrictiuũ. ¶ Electio. Coquitur cũ lacte aut aqua furfuris simile: ⁊ oleo amigdalino ⁊ p̃bet nutrimẽtũ bonũ. ¶ Nã. ¶ Frigiduz ẽ ⁊ siccũ in fine secũdi qdã aũt dicũt ip̃m eẽ calidũ in primo. ⁊ primũ sanius ẽ. ¶ O p.⁊ ꝑ. ¶ In ipso ẽ stipticitas ⁊ excitat sine mordicatione: ⁊ eius vaporatio est sedãs dolores. Quũ vero nõ regitur gñat sanguinẽ malũ ⁊ nutrit minus q̃3 grana reliqua ex qbus fit panis. Et eius nutrimẽtũ est paruũ vicosuz ⁊ in ipso est subtilitas quedã sicut existimãt qdã. Verũtamẽ quũ coquitur cũ lacte aut furfure simile fit ei⁹ nutrimẽtũ bonũ p̃cipue cũ butyro aut oleo amigdalino. ¶ Mẽ.nu. ¶ Est tarde digestionis in sua substãtia ⁊ in suo pane. ¶ Mem.expul. ¶ Cum eo vaporat̃ dolor vẽtris pũgitiuus ⁊ ẽ ꝓuocatiuus.

¶ De Gallinis ⁊ gallo. capitulum.ccxcvi.

Alline ⁊ gallus qd est. Ius galloꝝ veterũ ꝓprietatẽ h3 quã dicemus. Modus vero quẽ Gal. narrauit in decoctione eoꝝ ẽ vt decolentur postq̃3 cibãtur ⁊ nutriũtur. fatigent̃ eni faciẽdo eos currere ⁊ cadãt ⁊ decollentur: deinde extrahat̃ qđ i vẽtribus eoꝝ ẽ ⁊ ipleãtur ventres eoꝝ sale ⁊ sumãtur ⁊ coquantur cũ.xx.kist.aq̃ vsq3 quo ꝑueniat ad tres cotilas ⁊ bibatur totuz in loco vno: postea addat̃ illud qđ dicturi sumus in omni loco Electio.. Ruffus galloꝝ melior est ille qui nõ cantat adhuc: ⁊ gallinarũ melior est q̃ nondũ parit oua antiqui vero sunt mali. Nã. Adeps pulloꝝ calidior ẽ adipe gallinarũ magnaꝝ. O p.⁊ ꝑ. Testiculi galloꝝ ĩnadabiles sunt velocis digestiõis.

In.iunc. Ius galloꝝ p̃dictũ ꝯuenit tremori ⁊ dolori iuncturaꝝ: sed o3 vt coquatur cũ polypodio ⁊ aneto ⁊ sale in.xx.cotil. dõec remaneãt tres aut quattuor. Mem.capi.

Caro gallinaruz q̃ sunt pulle in intellectu

augmētū efficit cerebrū gallinaꝝ ꝓhibet flu
xuz sanguis nariū accidētē ex velaminib⁹ ce
rebri. ¶Mē.an.⁊ pec. ¶Jus galloꝝ p̄dictuz
cōfert asmati. Caro gallinaꝝ clarificat vocē.
ius galli vetustissimi cū aneto ⁊ cartamo cō
fert oibus illis ⁊ issidebegi polloꝝ sedat infla
tionē stōi. ¶Mē.nu. ¶Jus galloꝝ ꝯfert do
lori stōi ex vētositate. ¶Mē.ex. ¶Jus galli
veteris cum polypodio ⁊ aneto cōfert colice
valde. Caro gallinarū q̄ pulle sūt augmētat
spma. Et ius p̄dictū cū polypodio soluit me
lācholiā: ⁊ cū cartamo soluit phl̄a. Qñqȝ ve
ro decoquit̄ cū medicis stipticis ad dysente-
riaz ⁊ cū lacte ad vlcera vesice. ¶Venena.
¶Galline scisse super cor suū aut gallus po
nūtur sup locū lesum a vermibus venenosis
⁊ pmutatur quaqȝ hora ⁊ probibet nocumē
tum venenoꝝ: ⁊ in venenis bibitis etiā sorbe
tur eoꝝ decoctio cum aneto ⁊ sale ⁊ euomit̄.

¶De Guasmeim. capitulum.ccxcvij.

Vasmeim qd ē. Est foliū nil. ¶Matu
ra. ¶Est i fine primi calīm ⁊ i ſo siccū.
¶Opera.⁊ pro. ¶In ipso sunt stipticitas ⁊
absterſio. ¶Decoratio. ¶Tingit capillos.

¶De Guers. capitulum.ccxcviii.

Vers qd est. Res rubea declinans ad
palorē silis tincture croci ⁊ asportat̄ de
iamē ⁊ dr̄ q abraditur de arbore sua. ¶Ma
tura. ¶Calida ē ⁊ sicca in ſo. ¶O per.⁊ pro.
¶Est stiptica. ¶Decoratio. ¶Confert pan
no ⁊ lentiginibus. Quum ergo bibitur con-
fert sorditiei. Apostemata ⁊ bothor. Con
fert bothor. Vulnera ⁊ vlcera. Confert
scabiei ⁊ pruritui ⁊ sabasati ⁊ impetigini.

¶De Guarescen. capitulum.ccxcix.

Varescen. Mē.oc. Sanguis algua
rescen ē bonus vlceribus oculi. Mē.
nu. Caro eius difficilis ē digōnis. Mē.
expul. Caro eius constringit ventrem.

¶De Guaril. capitulum.ccc.

Varil qd est. Est maxima figurarū al-
gasgon ⁊ samābras longā hñs caudā: ⁊
paruū caput ⁊ non est lacertus. lacertus eni
nō ē: aut caro ē nisi i ruribus: ⁊ caput ⁊ corp⁹
ipsius diuersa sūt alguaril: sȝ fortasse ꝓprim⁹
ē ei in naturis suis. Natura. Caro eius
cal̄a ē mītuz. Deco. Confert sterc⁹ eius
panno ⁊ lētiginibus ⁊ ipinguāt fortiter adeps
⁊ caro ei⁹ ⁊ ꝓprie quasdā mulieres. Op.
⁊ pro. In ipso est virtus extrahens surcu-
los ⁊ spinas. Apostemata ⁊ bo. Tritum
stercus eius exadicat verrucas. Mē.ocu
li. Stercus eius simile est stercori lacerti.
valet enim ad albuginem oculi.

¶De Guadai. capitulum.ccci.

Vadai quid est. Est ostracū. Oper.
⁊ ꝓprie. Extrahit surculos ⁊ spinas.
Decoratio. Quod ex eo tritū est abscin
dit verrucas infusas ⁊ pendentes contrituz.

¶De grano ben. capitulum.cccii.

Ranum ben. Jam diximus operatio-
nes eius in caplo be. quū diximus ben.

¶De Grano lauri. capitulum.ccciii.

Ranū lauri. Ipsum est granū ademest
⁊ est sicut auellana parua: ⁊ cortex eius
ad nigredinē tendit subtilis: qd quū p̄mitur
in duas sepatur partes duras declines ad ci
trinitatē in qbus est parū boni odoris ⁊ nos
dicemus operationes eius in caplo de gain.

¶De Grano azelem. Capitulum.ccciiii.

Ranū azelē qd ē. Dicitur piper nigrū:
⁊ est granū boni odoris ⁊ saporis valde
⁊ oritur i partibus sceberazura. Natura.
Est calidum in secundo humidum in pri-
mo. Decoratio. Est impinguatiuum.
Membra expul. Augmentat sperma.

¶De grano anescen. capitulum.cccv.

Ranum anescen qd est. Est granū exi-
stens in quantitate piperis ⁊ in colore
eius. verūtamē est facilius frangibile: scindit̄
a medulla vehemētis albedinis cui⁹ odor est
bonus. Natura. Est calidū ⁊ siccū i ſo.
Mem.nu. Est bonū stō frigidio valde.

¶De grano nil. capitulum.cccvi.

Ranū nil qd est. Et cartamū indum.
¶Electio. Melius est eius pondero
sum planū recens. Natura. Dixerunt
quidā. Est calidū ⁊ siccū in primo: ⁊ verū est
q est calidū ⁊ siccū perueniens ad tertium.
Decoratio. Cōfert albaras ⁊ morphee
albe. Mē.nu. Est cōturbatiuū faciens
nauseam. Mem.expul. Solutione edu
cit humores grossos. s. melancholiā ⁊ phleg-
ma fortiter ⁊ vermes ⁊ ascarides. Per-
mutatio. Loco eius in solutione ⁊ iuua-
mento in melancholia ponitur medietas pō
deris de pulpa colloquintide cum sexta pon
deris sui de lapide armeno.

¶De Grano asumne. capitulum.cccvii.

Ranū asumne qd est. Est arbor silue-
stris ſm q̄ntitatē brachii hñs alba folia
nō tamē vehemētis albedinis cuius fructus

est sicut piper:vnctuosus lacteus.τ dixerunt quidã.Est semẽ samenona. Natura. Est calidum parũ habens humiditatis. Decoratio. Est ĩpinguatiuũ. Mẽ.nu. Tardatur eius digestio in stomacho τ quũ digeritur multiplicatur eius nutrimentũ. Mẽ.expul. Augmẽtat sperma τ excitat coitũ.

¶De grano pini. capitulum.cccviii.

Granũ pini qd est. Granũ pini est minus fiptico corticẽ habẽs minutũ frangibilẽ rubeũ finditur a medulla alba vnctuosa suauis:τ hec sunt magna q̃ sunt pini q̃ nominãtur bissus.paruũ vero est granũ triangulatũ durioris corticis τ acutioris medulle τ in ipso est acrimonia τ ponticitas τ paruũ est melius ad medicinã q̃z ad cibũ. Natura. Magnũ est sicut equale ad caliditatẽ declinãs τ augmẽtatur humiditas ipsius.τ paruũ est calidũ τ humidũ in tertio. Oper. τ pro. In ipso est maturatio τ lenificatio τ resolutio τ mordicatio:τ proprie in recẽte: sz eius mordicatio deletur si infundantur ĩ aq̃ τ cõplentur tũc eius applanatio τ glutinatio quãuis sint ante illud ambo reperta in ipso integre:τ eius substantia est terrea aquea in qua est paruũ aeritatis. Decoratio. Est ĩpinguatiuũ. Instru.iunc. Granuz pini magnũ ɔfert mollificationi τ debilitati corporis comestũ τ exiccat hũiditatẽ corruptaz q̃ est in eo. Mẽ.an.τ pec. Paruũ τ magnũ cõfert humiditatibus pulmonis putrefactis:τ puri sanguinis fluxui τ tussi:τ ꝓprie cũ rob recente ꝑꝑ amaritudinẽ paucã q̃ est in ipso. Et qñ coquitur cũ vino dulci est ad mũdandũ pus pulmonis bonũ valde.τ similiter eius cortex τ lignũ qñ ponuntur in electuariis. Mẽ.nu. Qñ ex eo fit emplm cũ absinthio sup stõm cõfortat ipm ẽ difficilis digestionis liniens cibũ. virtus eius mordicat stõm nisi infundatur ĩ aqua calida. Comedãt ergo ipm calefacti cũ tabarzet τ infrigidati cũ melle:τ tũc digeritur τ fit bonuz.τ est bonũ stõ. Inquit Dia.est malũ stõ:sed videtur ꝙ nõ sit ita nisi qñ aduritur aut rancidatur: τ ꝙ sit infusum bonũ qm̃ rectificatur eius corruptio : τ frangitur eius mordicatio oĩno ita:vt nõ sit mordicãs. Mem.expul. Augmẽtũ facit in coitu plm quũ comeditur cũ sisamo τ tabarzet:τ melle:τ penidiis: τ saturati ex eo:τ paruũ faciunt dolorẽ ventris pũgitiuũ: sed eius tyriaca est granũ granati amarũ qd̃ sugitur post ipm. τ ipz vehementer abstergit hũiditates renũ τ vesice: τ ɔfortat eos ad retẽtionẽ vrine: τ sanat distillationẽ τ ꝓhibet vlcera vesice τ lapidẽ:τ ꝓuocat τ cõfert ex eo cũ absinthio scõ emplo.

¶De grano alkikil. capitulum.cccix.

Granũ alkikil qd est. Est sicut pip albũ maius cartamo nõ pure rotũdũ τ frangitur a medulla vnctuosa boni saporis. Quidã aũt dixerũt est semen granati siluestris τ dixerũt isti eius radix est almugat. Instru.iunc. Confortat corpora mollificata. Op. τ pro. Qd̃ ex eo frixũ est:est siccius. Decoratio. Est ipinguatiuũ. Mẽ.ca. Facit soda τ ꝓprie qñ in ea mensa comedit sup vinũ. Mẽ.nu. Plurimus vsus eius facit fastidiũ τ cholericã passionẽ:τ quũ comeditur cũ tabarzet τ zuccaro τ melle τ digeritur τ qd̃ ex eo frixũ ẽ: est melius τ nõ ẽ eius hũor malus τ ꝑuũ vehemẽter mordicat stõz.

¶De grano viridi. capitulum.cccx.

Granũ viride qd est. In fructu eius est stipticitas:τ ipsius iuuamentũ simile ẽ iuuamẽto masticis:τ ei[9] gũma ẽ melior gũmis post masticẽ:τ q̃ ex ea magna ẽ dr̃ atharo.τ eius qdẽ arbor noĩatur albotin. Natura. Dixerũt qdã ꝙ i eius oleo ẽ lenificatio τ stipticitas sicut ẽ in oleo rosaceo τ veritas ẽ calefactio grani viridis ẽ calefactio nõ minor: ei[9] vero exiccatio dũ ꝑseuerat hũida est ꝑua:τ cũ exiccat̃ ẽ ĩ tertio:τ ei[9]gũma ẽ calida ĩ q̃ ẽ siccitas pauca. Op.τ ꝓ. Est calefactiuũ lenificatiuũ τ mũdificatiuũ:τ ĩ ipso est stipticitas : τ ei[9] gũma ẽ plime resolõnis q̃z mastix:qm̃ ẽ amarior.τ ĩ ipsa sũt parũ stipticitatis:τ ẽ fortis abstersiõis:τ ĩ ipsa ẽ apertio bõa τ maturatio τ lenificatio: τ extrahit ex ꝓfũdo:τ ĩ plurib[9] horis ponit̃ loco masticis τ suffumigatio albotin elõgat̃ a motu sicut suffumigatio turis:τ ei[9] oleũ ẽ cõpositũz ex virtutib[9]trib[9]cũ virtute ɔstrictiua:τ existimauerũt qdẽ ꝙ i ei[9] oleo ẽ ĩflatio q̃dã. Decoratio. Abstergit pãnũ τ faciẽ:τ viscus albotin ɔfert scissuris faciei. Apata τ bothor. Eius gumma maturat exituras duras. Vul.τ vl. Abstergit scabiem τ ipetiginez:τ ingreditur eius gũma ĩ emplastris ad purganda vlcera τ exiccat saniẽ τ sanat vlcera mãifesta: τ ɔfert pruritui vlcerũ τ scabiei vlcerose τ scabiei τ bothor phl'atice. Inst. iunctu. Ponitur eius oleum in oleis que

sunt ad lassitudinē τ emplastris ad paralysiz 𝔞 torturā. Mē.ca. Eius gūma cū melle τ oleo ē bona humiditati auris. Mem. oculi. Eius fumus egredit in alcofol oculi τ cōseruatiōe capilloꝝ τ medicamēto corrosionis palpebrarū. Mē.an.τ pec. Confert doloribus pectoris more emplastri suppositū τ inunctū. τ eius gūma ē bona vlceribus pulmonis τ tussi antique deglutita sola aut cū dulcibus. Mē.nu. Juuatiua est splenis τ ꝓprie ex albotin:sed ipa delet appetitū cibi:τ silr mūdificat epar. Mē.expul.

Prouocat τ excitat coitū: τ gūma eiꝰ ēt ꝓuocat τ lenit vētrē cū accipit ex ea auellana τ nux i ieiunio absqꝫ nocumēto:τ mūdificat viscera τ abstergit renes. Venena.

Bibitur gumma eius τ fructus eius cuz vino ad morsum rutele.

¶De Gento. capitulum.cccxi.

Entum quid est. Est tefisie.s.gumma rute montane.

¶De Gembut. capitulum.cccxij.

Embut qd est. Est rosa vinee sicut quidā sapientes dixerūt:τ ē alkarnub anabathiū.τ de ipso qdē iā dictū est in caplo de cha. Natura. Eius frigus τ caliditas sūt parua:τ ē siccū in sc̄o. O p.τ ꝓ. Eius fructus vomitū facit sine mordicatiōe. Mē. expul. Prohibet fluxum ventris. Venena. Decoctio algembut interficit pulices.

¶De Gramine. capitulum.cccxiij.

Ramen. Vulnera τ vlcera. Facit coherere plagas sanguineas. Mem. expul. Eius decoctio extrahit lapidem.τ semen ipsius prouocat τ constringit.

¶De Glutine. capitulum.cccxiiij.

Luten qd ē. Jam locuti fuimus de glutine alimbat τ resina pini:τ reliqs i suo loco. Natura. Glutē alimbat ē calidū: deide gluten cupressi deinde est gūma pini. O per.τ pro. Est resolutiuū:sed gūma pini τ gluten cupressi nō sūt vehemētioris resolutiōis qꝫ gluten alibat qꝫuis sint caliora eo.

¶De Gallis. capitulum.cccxv.

Alle. Electio. Meliores sūt imature τ ponderose dure.glauce vero molles sūt parue virtutis: τ adurūt sup prunas. Nā. Sūt frē in prio hūide i sc̄o. O pe. τ pro. Cōstrictio eaꝝ ē vehemēs τ ꝓhibet hūiditates a cursu τ substātia earū ē frā terrea. Decoratio. Denigrat aq̄ eaꝝ capillos. Vul.τ vlce. Liniuntur cū aceto sup ipetiginē τ auferūt eā:τ si puluis eaꝝ sternatur sup carnē additā remouet eā. Mē.ca.

Prohibent cursum hūiditatū corruptaruz ad linguā τ gingiuā τ cōferunt cola: τ ꝓprie infantibus:τ proprie cū aceto.τ cōferunt cuz ponūtur in corrosione dentium. Mem.ex.

Spargitur puluis earum super aquam et bibitur ad vulnera intestinorum τ ad fluxuz antiquuz τ similiter quādo ponitur in medicinis conueniens est ad hanc operationem.

¶De Galia. capitulum.cccxvi.

Alia qd est. Galia vera est finia facta ex emblicis. Nūc aūt qm̄ illud est difficile sumitur pōdus ipsoꝝ de gallis: τ albella τ fit hꝫ q̄ fit alrimek. Nā. Que pura ē: est calida in prio sicca i sc̄o τ aromatica calida ē in sc̄o. O per.τ pro. Est stiptica cōfortans viscera : τ in aromatizata sunt aprio τ resolutio. Jnstru.iunc. Est bona dolori neruoꝝ. Mem.expul. Existimauerūt quidam q̄ galia aromatica augmentum efficit in coitu τ stringit ventrem τ confert fluxui.

¶De Gummi. capitulum.cccxvii.

Ummi. Electio. Qď melius est: est arabicū purū parum habens ligni.

Natura. Species gūmi oēs calide sunt.

O per.τ pro. Est stipticū τ glutinatiuū cū exiccatiōe τ glutinatiōe.τ gūmi qdē acatie ē fortius valde.τ ponit ꝑꝑ hoc i medicis tyriace. Mē.an.τ pec. Lenit tussim calidā et expellit nocumētū vlcerū pulmonis τ clarificat vocem. Mem.nutri. Confortat stōm.

¶De Gariofilo. capitulum.cccxviii.

Ariofilus qd est. Est sicut sambacꝰ:sed est nigrior:τ q masculus ē est sicut nucleus oliue τ lōgior τ vehemētius niger: τ ē fructus arboris i insula indie:τ gluten ipsius existit in virtute glutinis albotin. Electio.

Jlle qui ē melior ē similis nucleo sicco suauis odoris τ acuti. Natura. Calidius est τ siccus i tertio. Decoratio. Corporis odorem bonum efficit. Mem.oculi. Abstergit visum τ confert pāno. Mē.nu. Confortat stōm τ epar τ confert vomituz τ nausee.

¶De Galbano. capitulum.cccxix.

Albanū qd ē. Est duaꝝ spērū vna spēs eiꝰ ē q̄ ē spumosū leuis pōderis vehemētioris albedinis:τ altera ē eiꝰ qď ē spissus τ grauiꝰ. Electio. Melius āboꝝ ē illď qď est spissius. Nā. Est calidū in sc̄o.τ exicca

Gummi est [illegible] plāt[illegible]

tiuū in tertio. ¶ O per. ⁊ pro. ¶ Uirtus eius est lenitiua resolutiua carminatiua ventosita tū: ⁊ est ex eis q̄ corrūpunt carnē: ⁊ in ipo sūt calefactio ⁊ inflatio ⁊ attractio ⁊ resolutio. ¶ Decoratio. ¶ Eradicat lentigines. ¶ Apa ta ⁊ bothor. ¶ Confert apatibus ⁊ scrofulis. ¶ Uul. ⁊ vl. ¶ Linitur sup vlcera ⁊ lenia cū aceto. ¶ Instru. iunc. ¶ Confert lassitudini ⁊ alcuzez ⁊ sasmo lacertoꝝ. ¶ Mē. ca. ¶ Confert sode ⁊ epilepsie: ⁊ qn̄ epilepticus ipz odo rat reuiuiscit: ⁊ cōfert scotomie ⁊ cōfert dolo ri molaris ⁊ denti corroso subito: ⁊ cōfert do loribus frigidis in aure ⁊ resoluit apata eius ⁊ dolores ipsius sine ipedimēto: ⁊ illud quā do soluitur ī oleo de lilio ⁊ tepidū fit ⁊ distil latur in aurē. ¶ Mē. an. ⁊ pec. ¶ Cōfert as mati ⁊ tussi antique. ¶ Mē. expl. ¶ Prouo cat menstrua fortiter ⁊ extrahit fetus: ⁊ facit eos abortiri suppositū: ⁊ cōfert prefocationi tricis bibitū cū vino: ⁊ remouet difficultatez vrine. ¶ Uenena. ¶ Est tyriaca venenis q̄ imbibunt sagittas qn̄ bibitur cū vino ⁊ vene nis serpētū ⁊ scorpionū: ⁊ fumus eius fugat venenosos vermes: ⁊ quū fit ex eo linimentū nō approximāt ei qui linitus ē: ⁊ qn̄ ex eo fit linimentuz cū sacudulion ⁊ oleo interficitur ille qui de vermibus venenosis ei q linitus ē appropinquat. Et ipsum quidem omni vene no resistit minus tn̄ q̄z fit resistētia serapini. ¶ Permutatio. ¶ Loco eiꝰ serapinū ponit.

¶ De Granato. capitulū. cccxx.

Granatū. ¶ Natura. ¶ Illud qd̄ ē dul ce est frigidū ad primū ⁊ humidū ī ipso ⁊ acetosuz est frigidū ⁊ siccū in 2o. ¶ O per. ⁊ pro. ¶ Acetosum reprimit cholerā ⁊ prohi bet cursum supfluitatū ad viscera: ⁊ ꝓprie vi nū eius ⁊ in oibus speciebꝰ eius vsqz ad ace tosum est absterfio cū stipticitate. ¶ Aposte. ⁊ bo. ¶ Grana granati cū melle liniūtur ad panaritiū. ¶ Uulnera ⁊ vlce. ¶ Grana gra nati cū melle liniuntur ad vlcera fraudulen ta: ⁊ eius capita ad vulnera ⁊ p̄cipue adusta. ⁊ balaustie quidē cū caliditate sua faciunt ad herere vulnera. Et dulce qdē lenificat ⁊ to tum ipsius est parui nutrimēti ⁊ est bonum. Muzū vero qn̄z est magis iuuatiuū stoma cho q̄z poma ⁊ cydonia: sed eius granum est malū ⁊ qd̄ de partibus eius est magis stipti cū sunt capita: ⁊ grana eius stiptica sunt siue sint grana dulciū aut nō dulcium. ¶ Mem. ca. ¶ Grana granati cū melle cōferūt dolo ri auris ⁊ sunt linimētū interioris narium ⁊ cōferūt grana granati cū melle cōtrita ⁊ cō mista cola linita. ⁊ si grana dulcia decoquūt cū vino: deinde terant sicut sunt ⁊ fiat ex eis emplastrū auri cōfert apati eius bene. Et vi nū granati ⁊ rob eius cōferūt ebrietati ⁊ rob acetosi ꝓprie et cōfert cholere. ¶ Mē. oculi. ¶ Succus acetosi cōfert vngule. ¶ Mē. an. ⁊ pec. ¶ Acetosum exasperat pectus ⁊ dulce lenit ipm et cōfortat pectus: et qn̄ dantur in potu grana granoꝝ in aqua pluuiali valent ad sputū sanguinis: ⁊ ipm totū cōfert tremo ri cordis et abstergit os stōi. ¶ Mem. nutri. ¶ Granatū muzum cōfert inflationi stōi. ⁊ dulce est cōueniens stomacho pp illud qd̄ ē in ipso de stipticitate subtili: et acetosum no cet stō: et cū hoc grana granati sūt mala sto macho. Et eius sauich est cōueniens deside rio pregnātiū et similiter rob eius ꝓprie ace tosi. ⁊ vt fugat febriens de cibo post cibū suū et prohibeat eleuationē vapoꝝ est melius q̄z vt premittat ipm et subleuentur materie ab inferioribus. ¶ Mē. expul. ¶ Acetosuz ē plu rime prouocās vrinā q̄z dulce et ambo sunt ꝓuocatiua: et grana granati cū melle confe rūt vlceribus ani. et qd̄ acetosum ē nocet sto macho et intestinis: et eius sauich cōfert so lutioni cholerice et cōfortat stomachū: et cor tex radicis granati cū vino extrahit vermes et ascarides et assumitur cū sua dispositione aut sumitur eiꝰ decoctio: ¶ Febres. ¶ Gra natū muzū ꝯfert febribꝰ acuti et inflatiōi stōi s; dulce mltotiēs nocet acutas hn̄tibꝰ febres.

¶ De Galanga. capitulum. cccxxi.

Galanga qd est, frusta inuoluta rubea et nigra mesiriobe et est casurudaru ip sum. Natura. Est calidū et siccū in 2o. O per. et pro. Est subtile resolutiuū ven tositatū. Decoratio. O dorē oris efficit bonū. Mem. nu. Est bonū stomacho ⁊ est digestiuū cibi. Mē. ex. Confert colice et dolori renū et iuuat coitum. Permuta tio. Loco eius ponitur kerfat gariofilatuz.

¶ De Gubera. capitulum. cccxxij.

Gubera. Natura. Fra ē ī prio sic ca ī fine 2i. O p. ⁊ p. Retinet oēz fluxū. et ē minoris ꝯstrictiōis et stipticitatis q̄z zarur et repugnat cholere effuse ad visce ra. et qn̄ ipsa administrat ī 2a mēsa retardat ebrietatē. Mē. an. et pec. Confert tussi calide. Mē. nu. Retinet vōitū. Mē. ex.

¶Cōfert rasure cholerice ꝛ retinet ventrē ꝛ
vomitū ꝛ silr zarur ꝛ ꝯfert mltitudini vrie.
¶De Buasmeo. capitulum.cccxxiij.
Vasmeū qd ē. Et foliū nil. ¶Natura.
¶Est calidū in fine primi ꝛ siccū in ſo
¶Opera. ꝛ pro. ¶In ipso sunt stipticitas ꝛ
abstersio. ¶Decoratio. ¶Tingit capillos.
¶De Bagate. capitulum.cccxxiiij.
Agates qd ē. Lapis leuis hñs odorē as
palti. ¶Instru.iūc. ¶Cōfert podagre.
¶Mem.capi. ¶Quādo suffumigatur ex ip
so epilepticus cōfert ei. ¶Mē.expul. ¶Con
fert ꝑfocationi matricis. ¶Venena. ¶Effu
gat fumus eius vermes venenosos.
¶De Bailim. capitulum.cccxxv.
Ailim. ¶Decoratio. ¶Est bōi odoris.
¶O p. ꝛ ꝑ. ¶Est exiccatiuū ꝯgelatiuū
lactis ꝛ i ipso ē parū acuitatis ꝛ ꝓhibet eru-
ptionē sāguis. ¶Vul. ꝛ vl. ¶Cōfert adustio
ni ignis. ¶De Busume.caplm.cccxxvi.
Vsume qd est. Est quoddā genus tube
rū fungoꝝ qđ exiccatur ꝛ coarctatur si
cut cartilago cuius figura est sicut figura va
sis parui cōtracti qui pāno lauantur: ꝛ ingre
ditur in acetosis: ꝛ inest ei suauitas sicut est
suauitas cartilaginum ꝛ plus. ¶Natura.
¶Non existit in frigore reliquorū tuberum
neqꝫ est mali humoris sicut tubera ꝛ existit i
sapore eius carnositas quedam ꝛ aquositas.
¶De Sarab. capitulum.cccxxvij.
Arab qd ē. Administratur cortex eius:
ꝛ administratur gūma eius ꝛ egreditur
cū incisione ꝛ gñatur sup ipsaꝫ borach bonū
ꝛ est de melioribus speciebus borach ad co-
medendū. ¶Opera. ꝛ pro. ¶Flos eius ꝛ fo-
lia ipsius ꝛ amboꝝ succus sunt exiccatiuis si
ne mordicatione: ꝛ in ipa ē stipticitas: ꝛ eius
cortex ē in virtute eius sed ē siccior. Et ex fo
lijs gdē eius sumiꝛ succus ꝛ exiccat sine mor
dicatōe. ¶Decoratio. ¶Cinis arboris eiꝰ cū
aceto exiccat verrucas ꝛ īcidit eas siue sint i
uerse nō inuerse: ꝛ cortex radicis eius īgrediꝛ
ad linimētū capilloꝝ. ¶Vul. ꝛ vl. ¶Cortex
ꝛ folia eius trita qñ ponūtur sup incisionē et
vulnera recentia cōferūt. ¶Inst.iunc. ¶De
coratio eiꝰ ē embroca bona podagre. Mē.
capi. ¶Qñ distillaꝛ succus folioꝝ eiꝰ cū oleo
rosaceo bullito in cortice granati in aurē cō-
fert dolori auris: ꝛ similiter cortex eius hu-
midus quādo fit ex eo illud: ꝛ eius decoctio
est ablutio furfurū. ¶Mem.oculi. ¶Abster
gunt gumma flos eius obscuritatem visus.
¶Mem.anhe. ꝛ pec. ¶Fructus eius con-
fert sputo sanguis: ꝛ cortices eiꝰ etiā. ¶Mē.
nutri. ¶Succus eius extrahit sanguisugas.
¶De galia. capitulum.cccxxviij.
Alia. Apata ꝛ bo. Galia lenit apa
ta dura. Mē.ca. Dissoluitur i oleo
de ben aut keiri ꝛ distillatur in aurē doloro-
sam ꝛ eiꝰ odoramētū cōfert epileptico ꝛ apo
pletico ꝛ viuificat eos ꝛ sedat soda frigidā: et
qñ datur de ea in vino inebriat. Mē.an. ꝛ
pec. Odor galie cōfortat cor. Mē.expul.
Algalia cōfert doloribus matricis frigidis
supposita ꝛ apatibus eius duris ꝛ phlegma
ticis ꝛ prouocat menstrua ꝛ facit matricem
descendere prefocatā ꝛ inclinatā ꝛ mundifi-
cat eam: ꝛ preparat ipsam ad īpregnationeꝫ.
¶Capitulum. De littera. H.
¶De Homine. Capitulum.cccxxix.
Homo. Decoratio. Dicitur ꝙ sper-
ma hois abstergit morpheaꝫ: ꝛ silr sal
vrinarū infantiū assumptus in ore abstergit
pānū ꝛ forsitan eius stercus cōfert sorditiei.
Apata ꝛ bo. Fex vrine hois sedat herisipi
lam: ſꝫ ꝙ dicitur ꝛ similiter eius stercus ca
lidū ꝛ cinis capilloruꝫ ipsius sanat bothor: ꝛ
qñ ꝑmiscetur cū butyro ꝓhibet apata am-
bulatiua. Vul. ꝛ vl. Eius vrina abstergit
scabiem vlcerosam ꝛ pruritū ꝛ ꝓhibet serpi
ginem ꝛ ꝓprie sperma eius cōfert ipetigini.
Instru.iūc. Dicitur ꝙ sanguis mēstruus
sedat dolorē podagre ꝛ similiter spma hois:
ꝛ lac eius cū opio ꝛ cū cera ꝛ oleo. Mem.
capi. Adustio capilloꝝ eius cū oleo rosaceo
distillatur in aurē: ꝛ dens dolens sedatur ſꝫ
ꝙ dixerūt. Et saliua ieiuni extrahit vermes
ex aure: ꝛ os hois adustū datur in potu epile
ptico ꝛ sordities auris hois confert emigra-
nee. Mem.oc. Vrina eius qñ coquiꝛ cū
melle in vase eneo abstergit albuginē oculi ꝛ
cōfert palpitationi: ꝛ adustio capilloꝝ eiꝰ cū
lithargyrio ꝓhibet scabiem ꝛ pruritū in ocu
lo. Mē.an. ꝛ pec. Dicitur ꝙ vrina infan-
tiū quū bibitur confert difficultati anhelitus
ꝛ distillationi eiꝰ ꝛ ē curatio mala: ꝛ lac mu-
lieris cōfert valde in cōsumptionē ꝛ est cura
leporis marini. Mē.nu. Dicūt ꝙ lac mu
lieris sedat mordicatiōeꝫ stōi ꝛ ꝙ ascaraiatu
vrine eius ꝯfert ictericie ꝓprie cū aqua mel
lis et aqua ciceris: ꝛ silr stercus eius. Mē.
expul. Lac hois ꝑuocat vrinā et dicitur ſꝫ

supponatur sanguis menstruus purus prohibet ipregnationē. Lac mulieris cōfert vlcerib⁹ et vulneribus eius embrocatū et suppositum. Et vrina hoīs dicitur abscindere solutionē et purgare matricē fm quātitatē duarū tertiaꝝ libre decocta cū porris. Febres. Stercus siccū cū melle aut vino qn̄ bibitur in febribus periodicis ꝓhibet eaꝝ periodos. Venena. Lac mulieris est tyriaca leporis marini. Et dētes hominis triti ꝛ pulurizati super morsuraꝫ vipere aut adusti et pulurizati. Et stercus eius pulurizatur super morsuram hominis: ꝛ eius sputū dū est ieiunus interficit scorpiones ꝛ serpentes.

❡De Olere aliameni. capitulum.cccxxx.

Lus aliameni quid ē. Scōm Dia. In ipso nō est virtus medicine oino. Et ē aquosum sicut atriplex qḋ saporē nō hꝫ: ꝛ in hoc plus abundat oibus oleribus. ꝛ est vehementioris hūiditatis q̄ꝫ lactuca: ꝛ cucurbita ꝛ eius nutrimētū ē paucū. ꝛ eius penetratio nō est velox ꝑpea ꝙ penitus nitrositate priuatū est. Natura. Inquit Gal. Frigidū ꝛ humidū est in ꝯo. Apata ꝛ bo. Fit ex eo empl̄m apatibus calidis. Vul. ꝛ vl. Fit ex eo empl̄m ex radice eius mellino vlceri. Mē.ca. Permiscent eius succus cū oleo rosaceo ꝛ cōfert soda accidēti ex adustiōe solis. Mē.an.ꝛ pec. Confert tussi ꝛ sedat eā ꝛ ꝑprie decoctū cū oleo amigdalino: ꝛ aqua granati dulcis: ꝛ sil'r sedat tussim calidam.

❡De herba iudaica. capitulum.cccxxxi.

Erba iudaica. Natura. Caliditas eius est supra equalitatem ꝛ est herbuꝫ Gal. calidū in principio primi siccū i scḋo.

❡De Hezeriascen. capitulum.cccxxxij.

Ezeriascen qd ē. Fructus eius ē similis elbanakid ꝛ vtūtur ipso ꝑparatores coriorū: ꝛ qn̄ꝫ sūt apḋ eos q faciūt sirupū ex ipso frusta grossa sil'ia frustis ꝑfici sicci. ꝛ ē i pricipio sue masticatōis rācidū: deide appet ei amaritudo: ꝛ loq̄mur ḋ eo ex gsite i ca. de fesire.

❡De Hareoman. capl'ꝫ. cccxxxiij.

Areoman qd ē. Est granū cuius virt⁹ est sicut virtus ordeizimo ipse ē mediū inter triticū ꝛ ordeū ꝛ ipsius sauich ꝛ pultes eius magis sunt stiptice q̄ꝫ sauich ordei ꝛ ei⁹ pultes. Nā. Est equale declinās ad humiditatē. O p.ꝛ p. Exiccat sine mordicatione ꝛ in ipso est resolutio ꝛ stipticitas simul.

❡De Henfistides. capitulum.cccxxxiiij.

Enfistides quid ē. Succus plante que dicitur herba hircina. Et eius succus est frigidus ꝛ stipticus. ꝛ dicet' i capl'o barbe hircine. Natura. Declinat ḋa siccitateꝫ.

❡De Hernue. capitulum.cccxxxv.

Ernue quid ē. Est simile piperi nisi qa citrinitati appropinquat boni odoris simile xiloaloes quod fertur de regione sclauorum. Natura. Est equale. Membra nutri. Confortat stomachum ꝛ digestionem.

❡De Hearfelo. capitulum.cccxxxvi.

Earfelis.qd ē. Est lactuca asini q̄ dicet' i capl'o de cha. Nā. Est f'ra ꝛ humida ꝛ in ipsa est exiccatio ꝛ calefactio parua. O pera.ꝛ proprie. In ipsa est stipticitas.

❡De Hestdeen. capitulum.cccxxxvij.

Estdeen qd ē. Lignū indū notū. Inst. iūc. Ei⁹ ꝓꝓetas ē iuuamētū forte podagre.

❡De Haasce. capitulum.cccxxxviij.

Aasce qd ē. Est herba hn̄s florē albū ḋ clinātem ad rubedinē ꝛ cānas subtiles plurimas similes cāne squināti aut calami aromatici. ꝛ flos eius est flos rotundus. ꝛ folia ei⁹ parua subtilia plurima. Et sup ipsius extremitatem sunt capita parua purpurea Dia. dicit est arbor cuius spine sunt parue i quarum circuitu sunt folia parua subtilia q̄ plurimum nascitur super lapides. Natura. Calida est ꝛ sicca ꝑueniens vsqꝫ ad tertiuꝫ. Ruffus vero inquit. Est siccior calamēto. O per.ꝛ pro. Est resolutiua incisiua ita vt etiam sanguinem congelatum incidat. ꝛ est calefactiua ita vt eius sirupus prohibeat horripilationem hyemis. Decoratio. Resoluit verrucas. Apostēata ꝛ bothor. Fit ex ea emplastruꝫ cum aceto apostematibus phlegmaticis recentibus. Instru.iunctura. Bibitur ad debilitatem neruorum. Et cū sauich ꝛ vino fit ex ea emplastrū super sciaticaꝫ: ꝛ sirupus eius ꝯfert doloribus qui sunt sub hypocondrijs. Mem.ocu. Miscetur cum cibis ꝛ seruat virtutem visus: ꝛ remouet eius debilitatem. Mem.anhe.ꝛ pecto. Mundificat pectus ꝛ pulmoneꝫ ꝛ adiuuat ad spuendum: ꝛ sedat dolores hypocōdriorū ꝛ pulmonis cocta ꝛ deglutita cū melle: ꝛ ꝑp suam exiccationē prohibet sputū sanguinis. Mem.nu. Adiuuat digestioneꝫ ꝛ eius sirupus remouet malitiaꝫ digestionis ꝛ paucitatē appetitus. Mem.ex. Prouocat vrinā ꝛ menstrua: ꝛ solutione educit vermes.

Et quū bibitur ex ea qđ ē inter.ʒ.ij.vſqꝫ ad.iiij.ſoluēdo educit phľa abſqꝫ ipedimēto ſufficiēter. Per mutatio. Ponit̃ loco eiꝰ origanū mōtanū: et dr̃ epithymū et haſce loco eius.

De Haſek.capitulū.cccxxxix.

Aſek qd ē. Qui ſilueſtris ē terreitatis eſt pľime. et domeſticus ē pľime aqueitatis:⁊ vťr ē ſubſtātie hūide:et eiꝰ frĩtas nō ē pľima et ſubſtātie ſicce cuius frĩtas nō eſt pauca. Nā. Haſek ſm Dia. duas hꝫ ſpēs q̃ ſūt frẽ et ſicce. Alij āt dixerūt ꝙ ē calidus ĩ pĩcipio primi et ſiccus ĩ pĩo.et eſt magis ſiľe haſek noſtre terre. Op.et pro. In ipſo eſt ꝓhibitio effuſionis materierū pp ſuā ſtipticitatē ⁊ maturatio ⁊ lenificatio. Apata et bo. Prohibet accidere apata calida et effuſionē materierū ⁊ ē bonus apatibus gutturis. Vul.et vl. Confert vlceribus antiquis et putridis ĩ carne cū melle. Mē.ca. Eſt bonus vlceribus gingiue putridis. Mē.oculi. Intrat ſuccus eius in alcoſol. Mē.an.et pec. Cōfert apatibus circūdantibꝰ lacertos gutturis. Mē.expul. Augmētū efficit ĩ coitu et frāgit lapidē renū et veſice:et ſiľr eius ſuccus et cōfert difficultati vrine et colice. Vene. Dua.ʒ.fructus ſilueſtris morſui vipe: et due.ʒ.eiꝰ cū vino venenis pnitioſis cōferūt:et ex decoctiōe eius aſpgitur locus et iterficit pulices.

De Harmel. capitulum.cccxl.

Armel qd ē. Nota ē. Op.et p. Eſt inciſiua et ſubtiliatiua. In.iunc. Eſt bona dolori iuncturarū ⁊ ſcia tice quū deſup linitur. Mē.ca. In ipſa ē virtus faciēs ebrietatē q̃ ē ſicut ebrietas vini verbigratia. Mē.oculi. Dia. dixit ꝙ ipſa trita cum melle ⁊ vino et felle alcubugi ⁊ gallinarum.⁊ aqua feniculi eſt cōueniens debilitati viſus. Mē.nu. Facit nauſeā fortiter. Mē.ex. Prouocat vrinā ⁊ mēſtrua cū virtute bibita ⁊ linita.⁊ ꝯfert ēt colice vētoſe bibita ⁊ linita.

De Haltit. capitulum.cccxli.

Altit qd ē. Eſt medicina inda ſiľis hermodactilo albo. Natura. Calida eſt ⁊ ſicca in tertio. In.iunc. Potus eiꝰ cōfert podagre ⁊ dolori iuncturarū. Mē.ex. Solutiōe educit phľa ⁊ humorē crudū ⁊ vermes ⁊ aſcariades ⁊ humores groſſos.

De Harſafo. capitulum.cccxlij.

Arſafuꝫ quid eſt. Eſt q̄dā ex ſpeciebus alcūkar. Natura eſt tēperata ad caliditatē declinās humida ad ſm̃ perueniēs. Alcanzi inquit, eſt frigida ⁊ humida. inquit muſaia. Eſt ſicut aſparagus in opationibus ſuis calida ⁊ hūida ĩ primo.alij vero dixerūt ꝙ ē calida ĩ primo hūida ⁊ in ſecūdo. ⁊ iā cōparata fuit. Baľ.ꝙ ipſa ē apud eū calida in ſo.apud me vero ē ꝙ eius gñ̃a plurima ſūt diuerſarū naturarū. Op.⁊ pro. Mūdificat pānū ⁊ exiccat:⁊ in ipſa eſt ſubtilitas.alcanzi dixit ꝙ ipſe gñ̃at melaucholiā ⁊ elōgatus eſt. Decoratio. Confert linita alopitie ⁊ aqua eius necat pediculos ĩ capite abluto ex ea ⁊ remouet fetorē aſcellarū ⁊ p ꝓuocationē ſuā vrinā fetidā ⁊ cū ſua proprietate quā hꝫ in ſe. Apata ⁊ bo. Reſoluit apata dura. Vulnera ⁊ vlcera. Aqua eius cōfert pruritui duro ſicco. Mē.ca. Aq̄ eius delet furfures. Mē.nu. Facit nauſeam ⁊ ꝓprie montana ⁊ p̃cipue radix eius: ⁊ eius gūma ē alcūkar:⁊ de ipſo loquar poſtea ĩ capľo de kef. Mē.expul. Addit ĩ coitu ⁊ addit ĩ ꝓuocatione vrine: ⁊ extrahit vrinā fetidā ⁊ lenit nāꝫ ⁊ educit phľa ⁊ mľtotiens conſtringit ventrē qñ bibitur cū vino.

De Handacocha. capitulum.cccxliij.

Andacocha quid eſt. Ex ea alia ē ſilueſtris:⁊ alia eſt domeſtica:⁊ alia eſt egyptiaca:⁊ fit ex eius ſemie panis. Natura. Inquit filius Iuragi. Calida eſt ⁊ ſicca in fine ſecūdi. Inquit filius Meſaugue calida eſt in medio ſecūdi. Et videtur ꝙ domeſtice caliditas ſit propinqua in fine primi. Op.⁊ proprie. Domeſtica eſt equalis abſterſionis ⁊ exiccationis:⁊ in ſilueſtri eſt ſtipticitas cum calefactione:⁊ eius oleuꝫ valet ad ventoſitates groſſas. Decoratio. Silueſtris confert panno: ⁊ ſimiliter domeſtica. Vulnera ⁊ vlcera. Succus domeſtice cuꝫ melle mundificat vlcera. Inſtru.iunc. Eius oleum eſt bonum doloribus iuncturarum ex ventoſitate: ⁊ apud timorem contractionis ⁊ iam ſanati ſunt eo qdā. Mē.capi. Facit ſoda. Et quando fit caputpurgium ex ſucco eius cōfert ei qui cadit ex epilepſia. Mem.oculi. Succus domeſtice confert albugini oculi:⁊ pāno ipſius ⁊ proprie cum melle. Mem.an.⁊ pec. Confert dolori laterum ex phlegmate : ⁊ proprie ſilueſtris:⁊ facit accidere dolorem gutturis ad p̃focationes ſed nocumento eius ſucurrit̃ cū coriandro ⁊ lactuca ⁊ endiuia. Mem.

nutri. Confert dolori stõi frigidi ⁊ ventosita
ti ⁊ eius oleũ confert in principio hydropisis.
Mem.expul. Prouocat vrinã ⁊ mẽstrua
⁊ siluestris cũ vino ⁊ semine molochie est bo
na dolori vesice ⁊ eius oleũ vtile est dolori in
testinoꝝ ⁊ dolori matricũ.⁊ siluestris cõfert
colice passioni ⁊ constringit ventrẽ ⁊ ipsa ⁊ se
men eius exiccat coitũ. Febres. Dicitur
vt hñs tertianã i potu sumat tria ex foliis eiꝰ
aut tria ex granis ipsius ⁊ alterabunt circui-
tus febris ⁊ quartane quattuor ex quibus il-
loꝝ duoꝝ voluerit. Venena. Qñ aspergi
tur aqua eius super puncturã scorpionis se-
dat dolorẽ statim ⁊ si aspergitur super mẽbꝝ
sanũ excitat mordicationẽ ⁊ dolorẽ ⁊ eius se
mẽ est fortius in curatõe pũcture scorpiõis.

¶De hauro romano. Capitulum.cccxliiii.

Auꝝ romanũ quid est. Noiat achiro-
sa. Natura. Calefacit vehementer i
tertio et exiccat in primo et eius flos est vehe
mentioris calefactõis ipsius gũma est vltia i
calefactõe. Mem.cap. Eius fructus cum
aceto confert epilebsie.

¶De hascech. Capitulum.cccxlv.

Ascech quid est. dixerunt quidam ꝙ est
balaustia albaure. In.iũ. Nocet ner
uis ⁊ facit euenire spasmum.

¶De herba vitri. Capitulum.cccxlvi.

Erba vitri quid est. Hec est herba qua
vitꝝ abluit. O pe.⁊ pro. In ipsa est sti
pticitas cũ humiditate.⁊ est faciens adheret
lenificatiua mundificatiua. Apo.⁊ bo. Se
datiua est apatũ ⁊ dant in potu folia eius ad
herisipilã ⁊ adustionẽ ignis ⁊ precipue apata
phlatica ⁊ eius succus cum cerusa de plum
bo ponit sup herisipilã ⁊ formicam ⁊ fit ex ea
gargarismus ad apata ambaꝝ amigdalarũ
In.iun. Cũ aceto super podagrã ponitur
Mem.ca. Eius succus cũ oleo rosaceo
confert dolori auris ⁊ ex succo eius cũ polli-
ce ponitur in palato ad apata ambaꝝ amig
dalaꝝ. Mem.an.⁊ pe. Sorbet succus eius
ad tussiz antiquã. Mẽ.expul. Remouet he
morroidas. ¶De harbato.C.cccxlvii.

Arbatũ quid est.et dr angustus semen
eius triangulatũ est sicut lancea: ⁊ eius
folia sunt triangulata silia foliis scolopẽdrie
Natura. Domestice caliditas est pauca.
et siluestris caliditas est in secundo. Vul.
⁊ vl. Consolidat recens vulnera. Mem.
nu. Eius cortex cũ aceto super splenẽ cõfert
et eius folia sicca qñ in potu sumunt sanat
splenem. Mem.expul. Prouocat prope
folia illius cuius folia sunt silia foliis scolopẽ
drie. ¶De halibio. Capitulũ.cccxlviii.

Alibiũ quid est. Planta que noiat ali-
bien:qm ei inest ꝓprietas sanandi apa-
ta emunctorii more empli supposita ⁊ suspẽ
sa et ꝓpter hoc noiat alibien.⁊ est cõpositaꝝ
virtutũ sicut rosa. Natura. In ipsa ẽ vir
tus infrigidatiua cũ acrimonia que est in ea.
O pe.⁊ pro. Est resolutiua et in ipsa est vir
tus infrigidatiua preparatiua. Aposte.⁊ bo.
Sanat apata accidentia in emunctorio cũ
suspẽdit sup ipsa neridẽ si more empli super
ponatur. ¶De haze. Capitulũ.cccxlix.

Aze qd ẽ.ẽ zufere et ẽ aldinarugina ⁊ iã
diximus de ipsa in his que ꝑtereunt.

¶De hasaso. Capitulum.cccl.

Asasum quid est.est medicina armena
⁊ dr ẽt persica et dixerunt alchũ ꝙ est
fortior et euforbio et cũ eius potio augmenta
tur supra.ʒ.interficit. Natura. Calida est ⁊
sicca in quarto. O pe.⁊ pro. Est adustiua
saporis mali. Mem.nutri Est adurens
stõm ⁊ faciens vomitum.

¶De hauro. Capitulum.cccli.

Auꝝ quid est . dr ꝙ gũma eius que ex
hac arbor est romana est harabe ⁊ nos
qdẽ de harade singulare faciemus emplm
Natura. Est equalis ad siccitatẽ declinas
paucã. O pe.⁊ pro. Est subtilis et eius se
men subtilius est ⁊ nõ est vehementis calidi
tatis. In.iun. Aur.ex fructu ipsius arboris
confert sciatice et emplastrum factum ex fo
liis romane cum aceto confert dolori poda
gre. Mem.ca. Tepefit succus foliorũ eiꝰ
⁊ distillatur in aurem ⁊ sedat dolorem eius ⁊
fructus eius confert epilepsie. Mem.oculi.
Ex eius fructu cum melle fit alcofol.et ẽ cõ
fortatiuũ oculi. Mem.expulsionis. Aur.ex
fructu eius confert distillationi vrine ⁊ aure
ex fructu eius cũ aceto post purgationẽ men
struoꝝ ꝓhibz impꝑgnationẽ. et silr folia eius.

¶De harbe. Capitulum.ccclii.

Arbe quid est. Nota est. Membra ocu
li. Dicitur ꝙ eius sanguis prohibet pi
los oculi euulsos oriri. Venena. Dicitur.
ꝙ eius ouum est venenũ perniciosum ⁊ nos
dicturi sumus illud in lib.quarto.

¶De herbo. Capitulum.cccliii.

Erbũ qd ẽ. dixerũt qdã ẽ granũ mius

Salmelic in magnitudine lentis nõ cõpressio ne rotundũ sed lateratũ.⁊ eius color est inter cineritiũ ⁊ citrinũ.⁊ ipsius sapor est inter saporẽ almes ⁊ lentis qḋ comedunt boues ⁊ nutriunt ipso alcanzi vero existimauit ꝙ est granũ sike grano cydonii apud me vero est almelic ⁊ proprie illud qḋ est siluestre.ipsum preterea qñqȝ est album decliue ad citrinũ sicut dicitur.⁊ qñqȝ est rubeum. Inquit Dia. Herba eius est parua minuta hñs folia ⁊ semen eius est nitentius. ¶ Natura. ¶ Est calidũ in primo vsqȝ ad fin ⁊ siccũ i tertio. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ Est abstersiuum aperitiuum ⁊ inest ei humor malus ⁊ ipsius rectificatio est sicut rectificatio lupinoꝝ.qḋ autẽ de ipso declinat ad albedinẽ minus est medicinale q̃ȝ rubeũ Quũ ergo decoquitur bis destruitur eius abstersio ⁊ remanet terreitas ipsius quare nutrimentũ prebet siccum. ¶ Decoratio. ¶ Linituȝ super morpheam pannum ⁊ lentigines ⁊ cicatrices est bonum ⁊ colorem efficit bonũ ⁊ fit ex eo sauich ⁊ datur de eo extenuatis sicut nux ⁊ remouetur extenuatio ⁊ eius decoctio ponitur super fixuras frigoris ⁊ pruritũ eius accidentes manibus ⁊ confert lactee.

¶ Apo.⁊ bo. Lenit durities ⁊ mãmillaꝝ duritiem proprie. Vul.⁊ vl. Mundificat vulnera cum melle.⁊ confert sabafat ⁊ lenit durities vulnerum mundificantium carnẽ ⁊ mẽbrum ⁊ confert igni persico ⁊ mellino. Mẽ. an.et.pe. Confert duritiei mãmillaꝝ ⁊ facile efficit sputum saniei grosse. Mem.expulsio.

Plurimus vsus ipsius facit mingere sanginẽ ꝓpter fortitudinẽ sue prouocatõis ⁊ soluit naturam ⁊ qñqȝ cum aceto miscetur ⁊ bibitur confert difficultati vrine ⁊ sedat tenasmon ⁊ dolorem pungitiuum ventris. Venena. Fit ex eo emplm cũ vino super morsũ vipere ⁊ morsum canis rabiosi ⁊ hoĩs ieiuni.

¶ De hermodactilo. Capitulum.ccclIIII.

Ermodactilus quid est. Est radix plante hñtis rosas albas ⁊ citrinas.⁊ aperitur in primis quñ aperiuntur flores ⁊ existit in planiciebus montiũ ẽt in angulis eoꝝ ⁊ folia eius expansa sunt super terram. Electõ

Melior est albus in introitu vinterius durus ad frangenduȝ.⁊ niger ⁊ rubeus sunt mali ambo. Natura. Calidus est et sicc⁹ perueniens ad fin.et in ipso est humiditas superflua.⁊ existimauerunt qdã ꝙ in albo est caliditas subtilis et in aliis virtus fortis et si nõ solueret.et existimauerunt alii ꝙ si esset calidus mordicaret vlcera purus sed in ipso non est mordicatio penitus.et existimauerunt alii ꝙ est calidus valde. O pe.⁊ pro. Cum ipso est virtus solutiua.et si sit in ipso stipticitas.

Vul.et vl. Albus est bonus vlceribus antiquis. In.iun. Confert podagre ⁊ sedat dolorẽ stati more empli superpositus.et quũ ex eo multotiens fit emplm indurat apata et in lapidiam naturam conuertit et est conferens tyriaca oibus doloribus iuncturaꝝ et ꝓprie in horis fluxuũ. Mem.nu. Est malus stõ debilitans eum ⁊ rubeus ⁊ niger retinẽt medicinas solutiuas in stõ et attrahunt nocumentũ maximũ. Mem.expul. In ipso ẽ virtus solutiua ⁊ efficit augmentũ in coitu ꝓprie cũ zinzibere et mẽtastro ⁊ cymino. Venena. Rubeus et niger sunt venenũ. Permutatio. Loco eius ponit in doloribus iuncturarum pondus eius de foliis alcanne. et medietas ponderis ipsius de bdellio vario.

¶ De heiren. Capitulum.ccclv.

Eiren. O pe.⁊ pro. Est resolutiuum.

Mem.ca. Cõfert egritudib⁹ frigidis i cerebro.⁊ prohibet corizã frigiditatis. Mẽ. oculi. Aqua eius acuit visum.

¶ De hausegi. Capitulum.ccclvi.

Ausegi qd ẽ. Est rubus et in concauitatibus fructus a quibus procedit stipites quo tenet sunt folia. Apo.et bo. Folia omnium spẽꝝ ei⁹ ꝯferũt herisipile supposita vt emplz.

¶ De hausuro. Capitulum.ccclvii.

Ausuꝝ quid est. Arbor arabica iamena et est vnũ de lacticis . et quidã dixerũt ꝙ desuꝝ est quedã spẽs interficiens sedenteȝ iu vbra eius. Nã. Est calida ⁊ sicca ad tertiũ.et siccitas ipsius est in quarto. O pera.⁊ pro. In ipsa est stipticitas tẽperata. Apo. et bo. Confert sabafati linita et impetigini.

Vul. et vl. Linit cũ melle super alcola in ore infantiũ et remouet. Mẽ. expul. Soluit ventrẽ et debilitat vesica. Vene. Quedã spẽs eius est que nocet sedenti in vmbra eius et qñqȝ interficit eum.caueatur ergo ab eo et lactis eius tres.ȝ.interficiunt in duob⁹ diebus frangendo epar et pulmonem.

¶ De hirundine. Capitulum.ccclviii.

Irundo. Mem.ca. Dixit dia. ꝙ qñ primus venter hirundinis scinditur inueniuntur in ipso duo lapides quoꝝ vnus hȝ vnũ colorẽ et alter hȝ colores plurimos: qui

qñ ponunt in pelle vituli anteq̃z ei accidat vt
coire appetat ad coitũ incitet ⁊ ponunt super
adiutoriũ epileptici: aut collũ eius iuuat inde
inquit iã expertus illud fui. et sanatus est epi
lepticus. Mem. oculi. Comedere hirundi-
nem acuit visum et qñq̃z exiccat et datur in
potu de ea quaq̃z die. et est potio eius aur. i.
et proprie adustum matris et filii et vitro qñ
ex eo fit alcofol cũ melle confert. et dr̃ q̃ cere
brũ eius cũ melle confert principio aque. Et
sir cerebrũ vespertilionis. Mem. an. et. pe.
Tangit palatum ex cinere eius ad squinan
tiam et confert et similiter quando salitur et
exiccatur et bibitur de ea pondus aur. con-
ert sq uinantie.

Capitulum de littera. J.

De Ireos. Capitulum. ccclix.

Ireos quid est. Est radix lilii celestis. et
est ex herbis hñtibus stipitẽ et super ip-
sum sunt flores diuersi cõpositi ex albo et ci-
trino et celesti et purpureo et pp hoc noĩatur
ireos. s. arcus celi. et iste radices sũt nodose
et folia eius sunt parua. et qñ veterascit a ver
mibus perforatur. Electio. Quod ex ea bo-
nũ est. Est durũ spissum cõpactũ: breue decli
nans ad rubedinẽ aliquantulã boni odoris
nõ odoratur ex ea odor limi et est mordicati
ua lingue et mouet sternutationẽ cũ fortitudi
ne. Natura. Est calida ⁊ sicca in fine tertii
Ope. ⁊ pro. Est digestiua aperitiua abster
siua mundificatiua: ⁊ eius succus resoluit cũ
aqua mellis ⁊ purgat phl̃a grossum: ⁊ educit
ip̃m. Decoratio. Cũ equali quantitate hel
lebori purgat pãnũ ⁊ lentigines: ⁊ efficit illud
sola. Apo. ⁊ bo. Que ex ea elixata est lenisi
cat durities ⁊ ap̃ata grossa. ⁊ scrofulas ⁊ bo
thor lenes. Vul. ⁊ vl. Confert vlceribus
sordidis ⁊ facit carnẽ nasci in fistulis ẽt si pul
uerizat ⁊ vestit os carne. Instru. iun. Ei⁹
oleũ resoluit laxitudinẽ. ⁊ quũ bibit cũ aceto
aut vino confert spasmo ⁊ contrictioni lacer
torũ. ⁊ clisterizatio eius cõfert sciatice. Mẽ.
ca. Facit dormire ⁊ remouet soda antiquã
⁊ qñ permiscet cũ oleo rosaceo ⁊ aceto vini, p
hibet soda sola ⁊ facit sternutationẽ ⁊ collutõ
oris ex decoctõe ipsius sedat dolorẽ dentiũ:
⁊ sedat oleũ eius cũ aceto sonitũ auris ⁊ pro
hibet rheumatismos antiquos ⁊ aufert oleũ
eius fetorẽ nariũ ⁊ eius decoctio etiã confert
tremori. Mẽ. oculi. Attrahit lachrymas
Mem. an. ⁊ pe. Sedat dolorem lateris
⁊ pl̃esis ⁊ confert tussi ⁊ precipue ab humidi-
tate grossa ⁊ peripneumonie ⁊ difficultati an
helitus ⁊ squinantie. ⁊ expellit superfluitates
in pectore retentas quarũ expulsio est diffici-
lis cũ subtiliatione sua vltima cũ apertione ⁊
bibit in egritudinibus pectoris cũ rob. ⁊ col-
lutio oris ex eo facta nocet vulue. Mẽ. nu.
Sedat dolorẽ epatis ⁊ splenis frigidorũ qñ
bibit cũ aceto ⁊ proprie splenis ⁊ confert hy-
dropisi. Mem. expul. Aperit orificia ve-
narũ hemorroidarũ ⁊ remouet dolorẽ pungiti-
uum ⁊ aufert gonoreã ⁊ plurimã pollutionẽ
⁊ prouocat menstrua cũ vino et fit encatisma
in decoctõe eius propter duritiẽ matricis et
dolores eius frigidos ⁊ admistratio supposi
torii eius cũ melle facit abortiri ⁊ eius oleũ
iuuatiuũ est matricis ⁊ soluendo educit aquã
citrinã ⁊ cholerã ⁊ phlegma quũ bibitur ex
veteri eius confracto et eius quidẽ potio de-
bet esse ad ʒ. 5. vsq̃z ad aur. vii. Febres.
Eius oleum remouet frigus ⁊ tremorẽ. Ve
nena. Quando bibitur cum aceto confert ve
nenis omnibus.

De hiusquiamo. Capitulum. ccclx.

Yusquiamum quid est. Ex eo deterius
⁊ fraudulentius est nigrum. deinde ru-
beum. sed album est magis incolume. ⁊ est
illud qd̃ admistratur. ⁊ melius est vt nõ ad-
mistretur. et flos q̃dem est nigri est armeni
coloris. ⁊ flos rubei est citrinus. ⁊ flos albi ẽ
albus ⁊ declinat ad citrinitatẽ. In eo vero q̃
vtuntur est vnctuosa humiditas. Electio.
Ex eo medius est album si ergo nõ reperitur
admistretur rubeũ ⁊ alienetur nigrũ semper
verũtñ succus thyrsorũ eius qñq̃z admistrat
loco opii. Natura. Nigrũ frigidũ est et
siccũ in fine tertii ⁊ albũ in principio ipsius.
Ope. ⁊ pro. Est stupefactiuũ ⁊ abscindit
fluxũ sanguinis ⁊ sedat sua stupefactõe dolo-
res percussiuos. Decoratio. Ingredit i
impinguando propterea q̃ coagulat sangui-
nẽ ⁊ cõgelat ip̃m. Apo. ⁊ bo. Sedat dolo
res eorũ ⁊ resoluit duritiẽ testiculorũ ⁊ cõfert
herisipile. In. iun. ⁊ Sedat dolorẽ podagre
epithimatũ ⁊ bibũt tres kirat ex eo cũ hydro
melle ante ⁊ si bibantur ex foliis eius tria aut
quattuor cum vino sanant corrosionem ossi-
um. Mem. ca. Succus cuiuslibet generis
ipsius acceptus sedat dolorem auris ⁊ cum
aceto ⁊ oleo ro. dolorem dentium. ⁊ sir eius
semẽ ⁊ radix ipsius decocta i aceto ⁊ ei⁹ oleũ

in oībus illis ⁊ ē faciēs subet ⁊ facꝫ dormire.⁊ si ex foliis ipsius comedatur aliquid quantitatē hñs conturbat rōnem.et simr si fiat clistere ex decoctione folioꝝ eius et ex oleo ipsius et distilletur in aurē sedat dolorē eius. ¶Mem. oculi. Linitur super oculū semē eius aut succus folioꝝ ipsius ⁊ tunc sedabuntur dolores oculi praui ⁊ administ ret rob eius aut succus folioꝝ ipsius.aut semen eius linitū ⁊ prohibēt fluxus ad ipꝫ. ¶Mem.an.⁊ pe. Quū bibūt ex semine eius duo anulusat conferunt sputo sanguinis superfluo ⁊ fit ex foliis eius emplꝫ apatibus mamille ⁊ qñqꝫ ponitur in medicinis que sunt ad sedandā tussim, ⁊ linitur sup apata mamillaꝝ post pregationē et prohibꝫ ⁊ delet ipsa. ¶Mem.expul. Eius succus valet dolori matricis et abscindit fluxū sanguis eius ⁊ fit emplm cū foliis ipsius super apata testiculi. Venena. Est venenum quo ratio permiscetur et destruit memoriam ⁊ facꝫ prouenire prefocationē et maniam.

¶De Iumar. Capitulum.ccclxi.

Vmar quid ē.notū est. Natura. Est frm in ho siccū in primo. ¶O pe.⁊ pro. Est stipticū. ¶Mem.an.et pe. Cōfert asperitati gutturis. ¶Mem.expul. Constringit solonē et fluxū sanguis. Venena. Est bonum puncture vespe more empli suppositū.

¶De Iumeiz. Capitulum.ccclxii.

Vmeiz qd ē. Inuenitr i egypto ⁊ syria silis ficui ⁊ dicetr de ipso in ca.de ficu.

¶De Iar fluminis. Capitulum.ccclxiii.

Ar fluminis quid est. Est plauta floris silis nenufari ⁊ est submersa in aqua ex qua paꝝ apparet ⁊ ipsa quidē est propinqua virtuti albitbat. ¶Natura. ¶Fra est ⁊ stiptica. ¶Vul.⁊ vl. ¶Conueniens est vlcerib⁹ fraudulentis ⁊ prurituі.

¶De Iesu. Capitulum.ccclxiiii.

Eius. ¶Proprietates. ¶Est proxima nature ⁊ virtuti gilbenech. ⁊ eius quidē potio est pondus.ʒ.s.

¶De Ipericon. Capitulum.ccclxv.

Pericon ⁊ noiatr arabice alharib.⁊ nominatr syriace vua demonis qd ē. Thyrsi ⁊ flos puluerulentus.⁊ eius gūmi est citrinū ad rubedinē declinans ⁊ est similis figur sumach. verūtñ nō est in eius rubedie. ¶Electio. ¶Sal.dixit.detr in potu ex semine eius ⁊ nō sit contentus aliquis flore eius solo. ¶Natura. ¶Calidus est in scdo.siccus in fine eius. ¶O pe.⁊ pro. ¶Est subtiliatiuū aperitiū liquefactiuū resolutiuū. ¶Apost.⁊ bot. ¶Cōfert apatibus frigidis ⁊ duris magnis ¶Vul.⁊ vl. ¶Emplm folioꝝ eius confert adustioni ignis ⁊ consolidat plagas ⁊ vlcera mala ⁊ qñ teritur ⁊ pulueriꝫatur super vlcera tremula ⁊ putrida confert. ¶In.iunctu. ¶Confert dolori anche ⁊ sciatice decoctum cū vino proprie quū bibitur.xl.diebus continuis.ipsum enim sanat sciaticam. ¶Mem. expul. ¶Prouocat vrinā ⁊ prouocare menstrua est eius proprietas ⁊ eius succus soluē do educit cholaꝫ. ¶Permutatio ¶Loco ei⁹ ponitur pondus ipsius de squinanto ⁊ pondus ipsius de radice capparis.

¶De Isopo humida Capitulum.ccclxvi.

Sopus humida quid est. Est sordities aggregata super lanā ilioꝝ ouium in armenia ⁊ sternitur super herbas titimalorum ⁊ accipit virtutes ⁊ lac eaꝝ ⁊ fortasse est currens.ergo coquitur ⁊ preparatur ibi. ¶Natura. ¶Calida est in tertio humida in primo ¶O pe.⁊ pro. ¶Est maturatiua resolutiua. ¶Apo.⁊ bo. ¶Resoluit apata dura cū ex ea fit emplm. ¶Mem.ocul. ¶Confert aptibus oculi linita ⁊ bibita. ¶Mem.nu. ¶Confert frigiditati epatis linita ⁊ bibita. ¶Mem.expul. ¶Resoluit durities que sunt in partib⁹ vesice ⁊ matricis ⁊ confert frigiditati earum ⁊ frigiditati renum.

¶De Isopo sicca. Capitulum.ccclxvii.

Sopus sicca quid est. Alia est montana.⁊ alia est hortiua. ¶Nā. ¶Cala est ⁊ sicca in tertio ⁊ est subtilis sicut origanum ¶Decoratio. ¶Eius potus colorē efficit bonū.⁊ eius gumera abstergit vestigia in facie. ¶Apo.⁊ bo. ¶Resoluit apata dura bibita. cū vino. ¶Mem.ca. ¶Eius decoctio cum aceto ⁊ oxymelle sedat dolorē dētis ⁊ vapor decoctionis eius cum ficubus cōfert sonitui in aure cum traiectorio sumptus. ¶Mem. oculi. ¶Coquitur deinde fit ex ea emplastrū tarsati ⁊ sanguini mortuo sub palpebra. ¶Mem.an.⁊ pe. ¶Confert pectori ⁊ pulmoni patientibus a disnia ⁊ tussi antiquis ⁊ eius decoctio cū ficub⁹ ⁊ melle simr ⁊ apatib⁹ duris ⁊ anhelitui dilatatōis ⁊ gargarism⁹ ex ea cōfert ēt pfocatōi itrisece. ¶Mē.nu. ¶Emplꝫ fcm ea cū ficub⁹ ⁊ baurac ꝯfert splēi ⁊ īfusio ei⁹ bibita ꝯfert hydropisi. ¶Mē.ex. ¶Soluēdo educit phlā ⁊ ascarides ⁊ vermes:⁊ qū

miscetur cum cordumeni ⁊ ireos confortatur eius solutio. ¶ Permutatio. ¶ Loco ei9 ponitur sansucci tantundem ⁊ medium.

¶ De Jabrol. Capitulum.ccclxviii.

Jabrol quid est. Radix mandragore silvestris. ⁊ est radix ois mandragore magna similis forme hois propter hoc nō noiatur mandragora. Mandragora enim est nomē imaginis naturalis. s. sicut planta existēs in forma hois. Equale eni est siue sit intētio huius nois inuenta: aut non inuenta. multa nāqꝫ noia significant secundū intentiones nō inuentas. forma autē mandragore inuenta ē lignū cineritiū declinans ad contrictionē magnā sicut costus magnus. ¶ Natura. ¶ Est frigida in tertio sicca in ipso. Et in ipso est aliquantulū caliditatis secundū ꝙ existimant qdā. Radix vero est fortis desiccatiua: ⁊ cortex radicis ē debilis folia autē admistrant exiccata ⁊ humida ⁊ conferunt: ⁊ in mandragore ipsa est humiditas. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ Est narcotica ⁊ hꝫ lachrymā ⁊ hꝫ succū: sed eius succus est fortior lachryma ipsius. Qui āt vult vt aliqḋ ex membris suis secetur bibat tres anulusat ex ea in vino ⁊ faciet subet: ⁊ dicitur ꝙ qn̄ cū radice eius coquitur dens elephantis. vi. horis lenit ipsum ⁊ fit facilis obedientia eius. ¶ Decoratio. ¶ Fricaꝛ cū foliis eius albaras per hebdomodā ⁊ deletur absqꝫ vlceratōe ⁊ proprie si inueniuntur humida ⁊ lenia: ⁊ lac mandragore euellit lentigines ⁊ pānū sine mordicatōe. ¶ Apo. ⁊ bo. ¶ Administratur super apata ⁊ bothordura: ⁊ dubellet ⁊ scrofulas ⁊ cōfert. Et qn̄ teritur radix eius multū. ⁊ poniꝛ cū aceto super herisipilā sanat eā. ¶ In. iun. ¶ Ex radice eius cū sauich fit emplastrū ad dolorē iuncturaꝝ. ¶ Mem. ca. Facit subet ⁊ facit somnū ⁊ qn̄ poniꝛ i vio inebriat vehementer. ⁊ qn̄ꝫ supponiꝛ in anor facit subet. ⁊ odoratio eius facit subet vehemēter. ⁊ hec est hn̄s folia alba que crus nō habꝫ ⁊ diciꝛ masculus: ⁊ qn̄qꝫ fit ex ea ad expellendas vigilias: ⁊ ad attrahendū sōnū sirupus ⁊ remouet vigilias: ⁊ est vt ponatur ex corticibus radicū eius tres emine in metroliis vini dulci ⁊ bibuntur ex eo tres anulusat. Et qn̄ꝫ decoquunꝛ cortices ēt in vino donec assūat vinū fortitudinē ei9 ⁊ admistraꝛ ex eo ad hoc vt faciat subet plus ⁊ ad hoc vt dormire faciat minus. Et quidā medicoꝝ faciunt vtentē eo sedere in aqua vehementer frīa donec sāetur. Et existimo ꝙ intentio in hoc est aggregatio caliditatis. ¶ Mē. ocu. ¶ Eius lachryma in medicis oculi sedat dolorē superfluuꝫ ⁊ fit ex foliis eius ēt emplastrū. ¶ Mem. nu. ¶ Sumiꝛ ex lachryma eius. ʒ. i. cū mellicrato: ⁊ vomitu educit cholam ⁊ phlā sicut helleborus. ¶ Mem. expul. ¶ Supponiꝛ medietas anulus ex lachryma eius ⁊ prouocat ⁊ extrahit fetū ⁊ semē mandragore mundificat matricē qn̄ bibiꝛ. ⁊ si misceaꝛ cū furfure quḋ ignis nō tetigit. ⁊ supponat ipsum mulier abscindet fluxū matricis. Lac mandragore soluendo educit phlā ⁊ cholam. Qn̄ eni paruus puer mandragorā errando assumit. accidunt ei vomitus ⁊ solutio ventris ⁊ fortasse moriꝛ ¶ Vene. ¶ Cū melle ⁊ oleo ponitur sup puncturas. Et dixerunt ꝙ proprie spēs que videtur habere folia alba. verūtn̄ folia eius parua sunt bezahar vue lupine pernitiose ⁊ illa q̄ ex ea pernitiosa est antecedunt accidentia presocationis matricis ⁊ rubedo faciei. ⁊ exit9 oculoꝝ ⁊ tumor faciei etiam ac si esset ebrius. cuius quidem cura sunt butyruꝫ ⁊ mel ⁊ vōit9.

¶ De eo quo aurum adheret. Ca.ccclxix.

De quo aurum adheret quid est. Hoc nomen conuenit ammoniaco de quo iā nos locuti fuimus. Et qn̄ꝫ conuenit cuidam rei que fit ex vrina infantium mota in mortario ereo cum aceto in sole donec coaguleꝛ ⁊ qn̄qꝫ est ex minera generatur enim in minera ex vapore ⁊ resoluitur in aqua calida. Deinde coagulaꝛ ⁊ hoc est illud de quo nūc loquimur. ¶ Electio. ¶ Clarum mundum ⁊ proprie tertium. ⁊ artificiale est fortius ⁊ subtilius: deinde minerale adustum. ¶ Natura ¶ Calíduꝫ est valde. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ Est abstersiuum constrictiuum putrefactiuum subtiliatiuum mordicatiuum parum resolutiuū cum fortitudine ⁊ eius resolutio ē vehementior mordicatione eius. ⁊ similiter eius desiccatio. ⁊ ipꝫ dissoluit absꝫ mordicatōe plima. ⁊ qḋ de eo ē artificiale ē vehemētis exiccatōis ⁊ minoris mordicatōis pp subtilitatē suā additā. Quūqꝫ mīerale aduriꝛ augmētaꝛ eius subtilitas ⁊ ē pueniēs ad sūmū i his capituꝛ. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Eliquat carnē. ⁊ ē medicamē optimū vlcerib9 difficilis ꝯsolidatōis. ¶ Mē. nu. ¶ Est desiccatiuum ⁊ constrictiuum.

¶ De Junipero. Capitulum.ccclxx.

Juniperus quid est. Est cupressus siluestris ⁊ eius quidem alia est parua. alia

magna. Et arbor multiplicat in terris roma
nor(um) ⁊ in occidente. ⁊ assumunt ex ea ligna ad
fabricas magnas. Natura. Est declinans
ad caliditatē ⁊ siccitatē: et semē eius est cali
dū in primo siccū in scdo. Ope. ⁊ pro. Est
calefactiua subtiliatiua carminatiua. et in fru
ctu eius cū hoc est stipticitas et nō est in ipsa
stipticitas in reliquis partibus arboris eius.
In. iun. Est bona attritiōi lacertor(um). Mē
an. et pe. Est bona doloribus pectoris ⁊ tus
si. Mem. nu. Mundificat et aperit oppila
tiōes in eis. et est bona stō bibita et ad infla-
tionē in ipso. Mem. expul. Prouocat am
bo et est bona prefocationi matricis et dolo-
ribus eius. Venena. Expellit nocumentū
puncture vermiū venenosorum. et suffumiga
tio ex qualibet earum. et ex qualibet parte ar
boris eius facta effugat vermes venenosos.

¶De Iuiubis. Capitulum. ccclxxi.

Iiube. Electio. Meliores sunt ma-
iores ear(um). Natura. Frigide sunt i pri
mo equales in siccitate et humiditate. et sūt
declinantes paruū ad humiditatē. Ope. et
pro. Confert acuitati sanguinis calidi. et exi
stimo q illud est propterea q ingrossant san
guinē et viscosum faciunt ipsum: et illor(um) exi-
stimatio qui putant q ipse clarificent sangui-
nē et lauent cū est existimatio corrupta ad q̄
ego nō declino ⁊ nutrimentū ear(um) et digestio
sunt difficilia. et sermo quidē in eis bonus ē
ille quē dixit Gal. Nō reperi iuiubas in con
seruanda sanitate et remouenda egritudine
aliquid operantes. sed reperi eas difficilis di
gestionis et pauci nutrimenti. Mem. an. et
pe. Conferunt pectori et pulmoni. Mem.
nu. Sunt male stō difficilis digōnis. Mē.
expul. ¶Existimant quidem q conferunt do
lori renum. ⁊ vesice.

¶De Interfectore adib. Capitulu(m). ccclxxii.

Interfector adib. ¶Ope. ⁊ pro. ¶Vir
tus eius est virtus strangulatoris leop-
di nisi quia eius proprietas est in adiben.

¶De Interfectōe canis. Capitulū. ccclxxiii.

Interfector canis. ¶Mem. capi. ¶Fa
cit accidere fluxum sanguinis narium.
¶Mem. an. ⁊ pe. ¶Facit accidere sputum
sanguinis. ¶Venena. ¶Interficit canes ve
lociter ⁊ facit euenire in hominibus fluxum
sanguinis narium ⁊ sputum sanguinis.

¶Capitulum de littera. K.

¶De karabe. Capitulum. ccclxxiiii.

Karabe quid est. Gūma sicut sandara-
ca tendens ad citrinitatē ⁊ albedinē ⁊ p
uitatē ⁊ qñq declinat ad rubedinē que attra
hit paleas ⁊ fracturas plantar(um) ad se ⁊ ppter
hoc noiatur karabe. i. rapiens paleas per sice
⁊ ipsa quidē cōposita est ex aquietate tepida ⁊
tereitate iā subā ⁊ est gūma arboris que dici
tur nux romana que est cōposita ex tereitate
subtili ⁊ aqueitate sicca. ¶Natura. ¶Est ca
lida parūper sicca in ho. ¶Ope. ⁊ pro. ¶Est
restrictiua ⁊ pprie sanguis cuiuscūq loci fue
rit ⁊ eius virtus est sīlis. virtuti floris sue ar-
boris. i. floris nucis sed est eo frigidior. ¶Apo
stemata ⁊ ho. ¶Dixerunt quidā q suspendit
super apata cala ⁊ confert eis. ¶Mem. ca.
¶Retinet fluxū sanguinis nariū ⁊ descendē
tis a capite ad pulmonē. ¶Mem an. ⁊ pec.
¶karabe confert tremori cordis quū bibitur
ex eo medietas aur. cum aqua fra ⁊ prohibet
sputū sanguinis valde. ¶Mem. nu. ¶Reti
net vomitū ⁊ phibet materias malas a stō.
⁊ cum mastice confortat stōm. Mem. expul.
¶Retinet fluxum sanguis ex matrice ⁊ ano
⁊ fluxu ventris ⁊ confert tenasmoni.

¶De karmezik. Capitulum. ccclxxv.

Karmezik quid est. Est fructus tamari
sci de quo iā locuti fuimus in ca. de ta-
marisco. ¶Natura. ¶Est frigidus in primo
siccus in secundo.

¶De kusele. Capitulum. ccclxxvi.

Kusele quid est. Est lignū sicut rubea q
nigredo coopit. ¶Natura. ¶Est cal(idum)
⁊ humidū in terminis primi. Ope. ⁊ pro.
Est glutinatiuū ⁊ frangit virtutē medici-
nar(um) acutarum sicut gummi. Decoratio.
Est impinguatiuum.

¶De kemelio. Capitulum. ccclxxvii.

Kemeliū qd ē. Est spēs mezerion nigra
mortifera ⁊ ē ēt notū noic hemeliū. Et
nos quidem iam diximus ipsum in ca. d ha.

¶De kebikengi. Capitulum. ccclxxviii.

Kebikengi qd est. Eius spēs sunt quattu
or dixit Dia. vna spēs eius est folia sunt
silia foliis coriandri. sed sunt latiora foliis ei(us)
ad albedinē declinantia flos eius est citrinus
⁊ qñq est purpureus cuius longitudo perue
nit vsq ad duos cubitos ⁊ eius radix nō est
grossa ⁊ ipsius radix est alba ⁊ hz virgulta si-
milia virgultis bellebori ⁊ oritur in ripis cur
sus aquar(um) ⁊ est spēs eius alia fortius cineri-
tia q̄ illa longiorē hñs radicē folia hñs regu

lata q̄ noiat lupinus silvestris ⁊ est alia parua valde aurei coloris ⁊ quarta est sikis tertie. ve rūtñ flos eius est albus lacteus. Natura Est calida ⁊ sicca in tertio. O pe. ⁊ pro.

O ēs sunt calide acute vlceratiue abstersiue excoriatiue mordicatiue cutis facientis pruritū. Decoratio. Folia ⁊ stipites eius anteq̄3 desiccent eradicant albaras ⁊ albedinez vnguiū. Apo. ⁊ bo. Eradicat scabiē ⁊ sanat verrucas ⁊ que sunt in claui ⁊ glandulas pendentes quibus nocet frigus. Vul. ⁊ vl. Decoquit ⁊ embrocat safat cū aqua eius tepida ⁊ confert. Mem. oculi. Eius radices sunt exiccantes sternutationibus fortibus ⁊ ꝙ ex eis tritū est confert percussiōibus dentiuz.

De kekengi. Capitulum. ccclxxix.

Ekengi qd est. Virtus eius est proxia virtuti vue lupie. ⁊ proprie virtus foliorū eius. Natura. Est frā ⁊ sicca ad scōm perueniens. Vul. ⁊ vl. Suo succo cōseruat vlcera ⁊ delet duritiem fistulaꝝ ⁊ vlcera auris antiqua. Mem. an. ⁊ pe. Cōfert asmati ⁊ inflationi ⁊ difficultati anhelitus. ⁊ Mem. nu. Confert icteritie. Mem. expul. Confert vlceribus viaꝝ vrine.

De kenkezred. Capitulum. ccclxxx.

Enkezred quid est. Est gūma alcorfof ⁊ iam dictum est de eo ꝙ est kurket.
Natura. Est calidum ⁊ siccū in secūdo.

De kustberkusti. Capituluz. ccclxxxi.

Vstberkusti qd est. Est sikis foliis inuolutis adinuicē quoꝝ numerus ſm plīm est. v. ⁊ inuoluunt super radicē vnā ⁊ eius color ad nigredinē declinat. ⁊ citrinitatē ⁊ non hz plīm saporē ⁊ dixerunt qdā ꝙ est albarsekar. Alii vero dixerunt ꝙ virtus eius est sicut virtus albarsekar ⁊ hoc est sanius. Natura. Est calidus ⁊ siccus in ſo. O pera. ⁊ pro. Est subtilis.

De kildaru. Capitulum. ccclxxxii.

Ildaru qd est. Est asarari. ⁊ nos quidē loquimur de ipso i sequētib9 i ca. de sin.

De kemescir. Capitulum. ccclxxxiii.

Emescir qd est. Est in dispōibus alieusir sed ipsuw est fortius plīm. Natura Est calidū ⁊ siccū in tertio virtuose. O pe. ⁊ pro. Liquefactiuū resolutiuū Mē. expulsi. Prouocat vrina ⁊ menstrua ⁊ eiicit fetū virtuose ⁊ virtus eius in hoc cōparē non habet ⁊ nz hz comparē soluendo aquositatem.

De kormidenen. Capitulum. ccclxxxiiii.

O rmidenē quid est. Est gratium quod medici laudant. Mem. expul. Prouocat vrinam ⁊ menstrua ⁊ calefacit vuluaz valde ⁊ soluit saniem ⁊ aquam.

D keuzauguen. Capitulū. ccclxxxv.

Euzauguē qd est. Est nomen herbe et existimo ꝙ keuzaugen est lingua bouis persice. Mem. expul. Proprietas eius est letificare ⁊ tristitiam remouere.

De haron. Capitulum. ccclxxxvi.

Aron quid est. est lignum indum cuius allatō ad terram nr̄am mulliplicat. nō ergo elongatur quin sit almugat indum.
In. iun. Est magni iuuamenti in negocio fracture ⁊ torsionis ⁊ dislocationis.

De heisin. Capitulum. ccclxxxvii.

Eisin. Natura. Semen ⁊ radix ei9 Calefactiua sunt. ⁊ semen ipsius est calefactiuum ⁊ exiccatiuum in secundo. O pe. ⁊ pro. Expellit ventositates ⁊ aperit. Mē. nu. Est maturatiuū digestiuū resolutiuum ventositatis precipue in stō ⁊ confortat ipsuz Mem. expul. Pondus. ʒ. i. ex eo solutione educit vermes ⁊ ascarides ⁊ prouocat menstrua ventose. s. semen eius. Vulnera ⁊ vlcera. Confert puncture vermiū venenosoꝝ.

De huzhenden. Capitulū. ccclxxxiii.

Vzhenden quid est. est res leuis sicut alusnati lutea ⁊ in rahzia noiatur stercus colūbarum ⁊ in baldach ⁊ in egypto noiatur henden. Electio. Que ex ea melior est barbarica est sed rahzia est debilis. Nā. Est calida ⁊ humida in primo. ⁊ dicitur q infrigidat parumper sed non est firmatuz. O pe. ⁊ pro. Exiccat ⁊ in ipsa est extinctio ⁊ dixerūt quidam ꝙ ipsa incidit sanguinem ⁊ ex propetatibus quidem eius est ꝙ assumuntur decē lib. mellis et. xx. lib. aque et hileie ex ea ⁊ concutiuntur bene ⁊ cooperitur os vasis et fit vinum statim. Decoratio. Impinguat.
Membra expulsionis Augmentum efficit in coitu.

De hebenzhesenz Capitulum. ccclxxxix.

Ebenzhesenz quid est. Quidam de genere tuberum solidum adunatum i magnitudine testiculi. Verumtamen est verrucatum habens verrucas profundas quod nascitur in arena sicut nascuntur tubera ⁊ fungi suaue valde quod in nostra terra multiplicatur in locis que sunt vltra fluuium ⁊ in corasceni ēt ⁊ nos qdē nō audiuim9 ab aliquo

viquã q tñ inferat nocumentũ quantũ fungi τ tubera. Quũqz ipsoꝝ sapoꝛ tubeꝝ sapoꝛi cõparaṫ est parũper declinans ad dulcedinẽ
¶ Natura. ¶ Habet frigiditatẽ maioꝛez frigiditate reliquoꝝ tybeꝝ τ fungoꝝ. τ neqz est vacuum ab humiditate extranea cum siccitate substantie. ¶ O pe. τ pro. ¶ Est extiguẽs grossum.
¶ De kerse aromaticum. Capitulũ. ccccxc.
Erse aromaticũ qd est. Est coꝛtex grossus colorẽ hñs purpureũ qd hz saporez gariofili absqz dulcedine cinnamomi quanuis sit dulcius q̃ gariofilus τ est debilius in operationibus suis q̃ gariofilus. ¶ Natura
¶ Est calidum τ siccum in secundo.
¶ De kerse cinnamomi. Capitulũ. ccccxci.
Erse cinnamomi quid est. Diciṫ q est de cinnamomo. τ diciṫ q est alterius generis. τ ipsuz quidẽ est duꝝ sicut cinnamomũ. de ipso tñ est quoddã qd nõ durescit: τ de ipso est qd est lineatũ. τ aliud est albũ frangibile velociter τ ipsum quidem cinnamomũ ẽ debili⁹. τ dem̃ ẽ de ipso in caplo cinamõi.
¶ De keiken. Capitulum. ccccxcii.
Eiken quid est. Est gumma hoꝛribilis saporis τ asportaṫ de regione occidentis. τ existimauerunt quidã q est sandaraca sed nõ est firmũ: τ qñqz quidẽ suffumigaṫ ex eo cũ myrrha τ signa. ¶ O pe. τ pro. ¶ In ipsum est nutrimentũ paruũ. ¶ Decoꝛ. ¶ Mũdificat vlceꝝ vestigia velociter. τ in ipsa ẽ extenuatiua virtus qñ quaqz die bibunṫ de ea tres quarte. ʒ. i. cũ oxymelle aut aq̃. ¶ Mẽ. ca. ¶ Nihil equiperaṫ ei in remouendo doloꝛẽ dentiũ τ casum gingiue. ¶ Mẽ. oc. ¶ Acuit visum. ¶ Mem. an. τ pe. ¶ Confert asmatici cũ melle τ vtunṫ ea lactantes. ¶ Mẽ. nu. ¶ Qñ de eo bibiṫ tribus diebus cũ oxymelle extenuat splenem valde. ¶ Mem. expulsi.
¶ Prouocat menstrua cum aqua mellis.
¶ De cotto. Capitulum. ccccxciii.
O ttũ. ¶ Nã. ¶ Sem ei⁹ ẽ calefactiuũ. lenitiuũz. ¶ Mem. an. τ pe. ¶ Grana eius sunt bona pectoꝛi τ tussi. ¶ Mem. expl.
¶ Semina eius sunt lenitiua ventris τ succ⁹ folioꝝ eius confert solutioni pueroꝝ.
¶ De keted. Capitulum. ccccxciiii.
Eted quid est. De gũma eius dictum est in ca. de kef. cuius quidẽ gũma ẽ dragagantũ. ¶ Nã. ¶ Est frm̃ τ siccum.
¶ De kali. Capitulum. ccccxcv.
Ali. ¶ O pe. τ pro. ¶ Est calidum adustiuũ abstersiuũ coꝛrosiuũ foꝛtius quam sal. ¶ Decoꝛatio. ¶ Cõfert moꝛphee. ¶ Vulnera τ vlcera. ¶ Cõfert scabiei τ condit carnem additam.
¶ De kimolea. Capitulum. ccccxcvi.
Imolea quid est. Laminosa est sic marmoꝛ alba splendida bona. in sapoꝛe suo est canfoꝛeitas τ de ipsa est quedã que splendoꝛẽ nõ hz. O is velociter est frangibilis.
¶ Vul. τ vl. ¶ Confert adustioni ignis propꝛie cũ aqua τ aceto. τ qd ex ea est adustum τ lauatum confert vlceribus difficilibus ad incarnandum.
¶ Capitulum de littera. L.
¶ De Lepoꝛe silvestri. Capitulũ. ccccxcvii.
Epus siluestris quid est. Coagulum huius lepoꝛis facit oĩa que diximus in ca. de coagulis subtilius τ melius: τ inest operationis additio. ¶ Natura. ¶ Frigidus est et siccus rectificatio est cum melle. ¶ Electio.
¶ De eo qui in domibus nutritur. adusto sumitur in potu medietas. ʒ. Decoꝛatio. Ei⁹ sanguis mundificat pãnũ. τ cinis capitis ei⁹ etiam est medicamen bonum habenti alopitiam τ propꝛie marini. Quũqz venter lepoꝛis sumitur sicut est cũ visceribus τ frigendo super sartaginem aduritur: est medicamẽ oꝛiginis piloꝝ super caput cũ conteriṫ τ administratur cũ oleo rosaceo. In. iun. Eius cerebꝛũ assatũ confert tremoꝛi accidenti ex successione egritudis. Mem. ca. Quũ inunguntur gingiue infantis ex cerebꝛo ipsius propꝛietate que est in ipso velociter oꝛiunṫ dẽtes τ facile exeunt sine doloꝛe τ siṫ quũ soluiṫ cũ butyro veteri aut recẽti aut melle τ quũ bibiṫ ei⁹ coagulũ cũ aceto cõfert eplie. Mem. nu. Mũdificat stõ. Mẽ. expul. Coagulũ ei⁹ quũ bibiṫ tribus diebus cũ aceto p⁹ purgatiõe menstruoꝝ, phibz ĩpgnationẽ τ mũdificat hũiditatẽ currẽtẽ ex matrice. τ sanguis qdẽ lepoꝛis frixus ꝓfert dysẽterie τ apati iestinoꝝ τ solutõi antiq̃. Vene. Coagulũ lepoꝛis cũ aceto τ tyriaca τ bezahar venenis. τ sanguis lepoꝛis frixus aufert venenũ sagitte armene.
¶ De Locustis. Capitulum. ccccxcviii.
O custe. Electio. Ex eis sunt melioꝛes grosse que alas non habent. Decoꝛatio. Pedes earum eradicant verrucas secundum q dicitur. Membꝛa nutri. Sumuntur ex rotundis earum. xii. gra.

na:⁊ abiiciuntur capita ⁊ extremitates earũ ⁊ ponitur cũ eis parũ myrti sicce:⁊ bibũtur ꝑꝑ hydropisim sicut sunt. Mẽ.ex. Conferũt guttationi vrine: ⁊ qñ cũ eis fit suffumigatio ꝯferũt difficultati eius:⁊ ꝑcipue i mulieribus:⁊ fit cũ eis euaporatio hemorroidibus. Venena. Grosse q̃ alas nõ habent assantur ⁊ comedũt ꝑꝑ puncturã scorpiõis.

Ⓒ De Lepore marino. capitulũ.cccxcix.

Lepus marinus qd est. Est aial ostracũ lutsoum declinans ad rubedinẽ aliquã calãriter ptes cuiꝰ sũt q̃dã sicia folijs alusnẽ. Decoratio. Eius sanguis ẽ calidus mũdificãs morphea ⁊ pãnũ. Et eiꝰ caput adustuz gñat pilos in alopitia ꝓprie cũ adipe vrsi ⁊ i tyria valde. Quũ ergo ex eo fit emplm sicut est abradit pilos. Mẽ.oculi. Abstergit visum more empli suppositũ: ⁊ sicut collyriũ. Venena. Numerat inter venenosas medicinas q̃ interficit cũ vlceratiõe pulmonis.

Ⓒ De Longo pipere. capitulum.cccc.

Longũ piper qd ẽ. Res pue sicut digiti i figura floris salicis q cecidit:sed ipz est minus ⁊ ẽ durũ solidũ:⁊ sapor eiꝰ in acuitate ꝓximus ẽ sapori pipis ⁊ ẽ prius fructus pipis qua ꝑꝑ ẽ humidꝰ ⁊ comedit ⁊ nõ mordicat i primis gustũ. Electio. Bonũ ẽ illd qd nõ ẽ fractũ ⁊ nõ dissoluit i aq̃ tepida etiã si in ipsa remaneat tota die:⁊ ẽ sile pipi i sapore suo. Natura. Calidũ ẽ in tertio siccũ in scdo. Op.⁊ ꝓ. Est resolutiuũ ⁊ remouet egritudines frigidas. Mem.oculi. Cum aqua epis caprini assati confert pãno oculi. Mem.nutri. Digerit ⁊ facit appetitum ⁊ confortat stomachum. Mem.expul. In spermate facit augmẽtũ ⁊ valet vt zinziber.

Ⓒ De Licio. capitulum.cccci.

Liciũ qd ẽ. Magis vincẽs scdz existimationẽ ẽ qd indũ est:⁊ est succus alfeluzabaragi ⁊ falsificatur ita ꝙ latet probos medicos.⁊ illud fit cũ succo alzeresc.coquit eni in aq̃ donec coaguletur ⁊ virtus eius ẽ ꝓpinqua substãtie ignee subtili ⁊ terree frĩe. Qd aũt de mecha ẽ:ẽ res artificialis. Electio. Indũ est fortius q̃z illud de mecha i re capilloꝝ et cõfortatione eoꝝ:⁊ illud de mecha in apatibus ẽ fortius. Natura. Est tẽperatũ in caliditate ⁊ frĩtate ⁊ siccũ i scdo. Op.⁊ ꝓ. In indo ẽ resolo ⁊ stipticitas parua:⁊ ꝯfert omni fluxui sanguinis:⁊ eius resolutio est plurima stipticitate ipsius ⁊ ẽ in scdo in resolutiõe ⁊ est stipticitas eius minor exiccatiõe ipsius ⁊ in ipso ẽ virtus subtilis. Decoratio. Rubificat capillos ⁊ cõfortat os et ꝓprie indũ ⁊ sanat pãnũ ⁊ ꝯfert oẽ liciũ panaritio. Apata ⁊ bo. Confert apatibus fluxis ⁊ formice. Vul.⁊ vl. Confert vtrũqz vlceribus fraudulentis. Instru.iunc. Constringit hec mẽbra. Mẽ.ca. Indũ cõfert fluxui sanici ab aure ⁊ vlceribus eius ⁊ cũ eo tangitur palatũ ꝑꝑ alcola ⁊ sanat ⁊ vlcera gingiue: ⁊ egritudines eius curat. Mem.oculi. Confert ophthalmie ⁊ abstergit corneam ⁊ remouet pannũ eius ⁊ sanat scabiẽ oculi. Mẽ.an.⁊ pec. Indũ in potu datur ad sputũ sanguis ⁊ ad tussim. Mẽ.nu. Bibitur indũ ⁊ ꝓhibet ictericiã nigrã ⁊ splenẽ ⁊ sit linitũ. ⁊ ipsius arbor opatur illud ⁊ cõfert fluxui stõatico. Mẽ.expul. Cõfert fissure ani ⁊ bibitur aut supponit solutioni antiq̃:⁊ ei q̃ ẽ ex debilitate stõi ⁊ dysenterie: ⁊ prouocat menstrua ⁊ eius fructus recens soluendo educit phla aquosum ⁊ cõfert vlceribus ani : ⁊ prohibet sciaticã ⁊ cõfert hemorroidibus. Venena. Eius fructus ꝯfert pnitiosis:⁊ indũ dat i potu ad morsũ cãis rabiosi. Permutatio. Loco eiꝰ põit feluzabaragi eq̃le põdꝰ ⁊ aggregatis saufel ⁊ sandalo eq̃le põdus ipsius.

Ⓒ De lacerto. capitulum.ccccij.

Lacertus qd ẽ. Est abath ⁊ eius nã vicina ẽ nature stelliõis:sz ẽ meliꝰ stellione ꝑꝑ illud quo nutrit. Mẽ.oc. Eius stercꝰ albugini ⁊ pruritui confert ⁊ acuit visum.

Ⓒ De Limacia. capitulum.ccccii.

Limacia qd ẽ. Est ex sũma ostracoruz. Op.⁊ ꝓ. Extinguit sãguinẽ. Mẽ. oc. Eius stercꝰ adustũ ꝯfert vlceribꝰ oculi.

Ⓒ De lapide iudaico. capitulum.cccciiij.

Lapis iudaicꝰ qd ẽ . Est lapis sicut nux parua ad lõgitudinẽ paucã declinans ꝓximus figure amigdale aut dactili quẽ secãt linee in suis extremitatibus : ⁊ linee alie latitudinales ei equidistãtes q̃re se secant ⁊ remanent ex eis sicut squame parue lucide. Mẽ.nu. Debilitat stõm ⁊ nõ conuenit ei ⁊ deijcit appetitũ. Mẽ.expul. Confert lapidi renũ ⁊ extrahit ipsuz:⁊ potio eius fit decem anulusat cũ aqua calida ⁊ dixerũt qdaz ꝙ ipse confert lapidi vesice:sed non est ita: ⁊ ipse est ex eis que abscindũt sanguinem ani.

Ⓒ De lapide vesice. capitulum.ccccv.

Lapis vesice. Mem.expul. Dicitur

ꝙ ipse frangit lapidem renū ⁊ vesice. Sal. vero dixit ꝙ nihil horum est.

¶De Lapide spongie. capitulum.ccccvi.

LApis spongie quid est. Est lapis inuentus in corpore spongie. Mem.expul. Frangit lapidem renum.

¶De Lapide lacteo. capitulum.ccccvij.

LApis lacteus qd ē. Quū iste lapis fricatur cū aqua egredit̄ ex eo qdā qđ est sicut lac. ⁊ h̄ qdē lapis est cinericij coloris dulcis saporis: ⁊ terit̄ cū aqua ⁊ seruat̄ qđ resoluetur ex eo i pyxide plumbi. Natura. Est tēperatus. Apata ⁊ bo. Cōfert initio apatum calidorū: sed non peruenit ad hoc vt tale iuuamentum conferat apud statum ipsorum quo consequatur sanitas. Mem.oculi. Ex fricatione eius cum aqua fit alcofol: ⁊ probibet cursum superfluitatū ad oculum ⁊ vlcera accidentia in ipso.

¶De lapide molari. capitulum.ccccviij.

LApis molaris. Apostema ⁊ bo. Vapor aceti ab eo probibet fluxum sanguinis ⁊ apostemata calida.

¶De Lapide in quo acuitur. caplm.ccccix.

LApis i quo acuitur. Decoratio. Fricatio eius sup mām̄illā ⁊ testiculū ponit̄ vt nō magnificent̄. Apata ⁊ bo. Fricatio eius bona est apatibus mām̄ile calidis.

¶De Lapide alagi. capitulum.ccccx.

LApis alagi. Opera. ⁊ proprie. Ericcat ⁊ abstergit ⁊ retinet sanguinem. Vulnera ⁊ vlcera. Probibet fluxum sanguinis ⁊ vulneribus ⁊ vlceribus.

¶De Lapide alkali. capitulum.ccccxi.

LApis alkali quid est. Est lapis qui habet fricationem superflue dulcedinis. verum est sicut lapis lacteus in omnibus suis operationibus. Natura. Inipso est caliditas quedam ⁊ h̄z virtutem alscedenegi.

¶De Lapide lune. capitulum.ccccxij.

LApis lune quid est. Ipse dicitur splendor lune ⁊ inuenitur apud augmentum lune: ⁊ inueniur in terra arabū lenis. Op. pro. Suspenditur secundum ꝙ dicitur super arborem ⁊ fructificat. Mem.ca. Sanat epilepsiam ⁊ suspenditur super epilepticum qui s̄m terminum. assumitur ab ea.

¶De lapide semeito. capitulum.ccccxiij.

LApis semeitus qd ē. Iste lapis in opatiōib⁹ suis ē sicut hematites: s̄z ē mior.

¶De Lapide nigroꝝ. capitulum.ccccxiiij.

LApis nigroꝝ qd ē. Lapis q defertur ex nigris declinās ad citrinitatē fricatur ⁊ egredit̄ ex eo fricatio mordicans linguā similis lacti. Mē.oculi. Mundificat pānū oculi quū nō ē cū apate ⁊ ophthalmia: ⁊ cōfert vestigijs vlceꝝ i eo: ⁊ eradicat vngulā lenē.

¶De Lapide afrogion. caplm.ccccxv.

LApis afrogion. Op. ⁊ p. Ericcat cū stipticitate ⁊ mordicatiōe ⁊ resolutiōe.

¶De Lapide serpentis. capitulum.ccccxvi.

LApis serpentis. Mem.expul. Dicitur ꝙ ip̄e frangit lapidem in vesica: sed Sal negat illud. Venena. Dicitur ꝙ ipse confert sua suppositione morsui serpētis. Inquit Sal. Retulit illud qdā hō verax.

¶De Lapide q extiguit̄ i oleo. ca.ccccxvij.

LApis qui extinguitur in oleo. Opera. ⁊ proprie. Lapis iste extinguitur oleo ⁊ inflatur aqua. Venena. Ex lapide iste fugiunt vermes venenosi.

¶De Lapide aneseb. capitulum.ccccxviij.

LApis aneseb. Mem nutri. Est inuatiuus stōi valde. Et Sal. qdē dixit ꝙ quādo fit ex eo suspensorium equidistās stō ⁊ suspenditur confert meri ⁊ stomacho.

¶De Lapide alesekifa. capitulum.ccccxix.

LApis alesekifa. Mē.pec. Cōfert apatibus ⁊ vlcerib⁹ que sunt in vua valde.

¶De Lapide armeno. capitulum.ccccxx.

LApis armenus qd est. In ip̄o ē aliquātulū azuli coloris. nō tamē ē in colore azuli: ⁊ non est in eius soliditate: sed est in eo arenositas q̄dā: ⁊ qñ̄z vtuntur eo tinctores ⁊ pictores loco azuli ⁊ ē lenis tactus. Mē. nutri. Est malus stō: ⁊ ille q ē ablutus nō facit nauseam: ⁊ in dispositionibus ē malus stō. Mem.expul. ¶Soluēdo educit melācholiā fortius lapis q̄z azuli: ⁊ iā cōtenti sūt eo ⁊ dimittūt helleboꝝ nigrū pp illud quod inueniūt i eo ad egritudines melācholicas.

¶De luto sigillato. capitulum.ccccxxi.

LVtū sigillatū qd ē. Hoc lutū affertur de termino rubeo q noiatur lacuna: ⁊ nō noiatur lacuna nisi qa ipsa ē terra plana ꝓfunda in qua nō ē herba oīno neq̄z lapis. Et iā̄z retulit mihi qdā ꝓprio ore qui vidit eā. hoc aūt lutū dicitur lutū diuinū. Et illud ideo: qm̄ primus qui ip̄z accepit fuit mulier diuina in diebus. s. p̄teritis ⁊ ip̄m qdē dicit̄ magra diuina: qm̄ ip̄z vere ē magra quā diuina q̄ noiabatur bartamise accipiebat ⁊ ad

ciuitatē deferebat: τ ponebat i aqua τ fiebat
sicut plus τ dimittebat ipsam post motionē
fortē quiescere donec residebat τ effundebat
ab ea illā aquā τ accipiebat rem grossam τ
proijciebat eā: τ vtebat q̄ð ex ea pingue erat
τ viscosum: τ faciebat ex eo lutū sicut cera.
Apud Dia. vero est lutū spelunce illius loci
cōfectū cū sanguine hircorū. Et ip̄z q̄dē q̄ñz
adulteratur ita vt penitus nō cognoscatur.
Electio. Melius est illud q̄ð nō h̄z odorē
aluminis τ retinet sanguinem quū currit ex
ore: τ annectitur lingue: τ pēdet ex ea. Op.
τ pro. Inquit Paulus. Non est medicina
magis abscindēs sanguinē q̄̄z ip̄m: τ est for-
tius q̄̄z lutū scemius ita q̄ mēbra non tolle-
rāt fortitudinē eius quū habēt ap̄a calidum
p̄prie tenera: imo sentiunt ex eo asperitatez
quādā τ ē infrigidatiuū glutinosuz. Apata
τ bo. Confert in principio apata calidorū:
Vul. τ vl. Consolidat vulnera recentia τ
vlcera difficilia τ prohibet vlceratiōnē adu-
stionis τ sanat vlceratiōnē eius. Inst. iunc.
Conseruat mēbra apud casum τ restaurat
τ prohibet effusionē materierū ad manus τ
pedes τ p̄hibet corrosionē. Mē. ca. Pro
hibet catarrū τ p̄hibet cursum oris τ gingi
ue. Mem. anhe. τ pec. Conseruat viscera
apud casum τ cōfert extenuationi: τ etiā spu
to sanguinis p̄pea q̄ exiccat vlcus pulmo-
nis. Mē. expul. Confert rasure intestino-
rū maligne bibitū τ clisterizatū τ p̄p̄e post
clisterizationē cū hydromelle decliui ad pu
ritatē deinde aqua salis. Venena. Resi-
stit venenis τ morsibus bibitū cū vino τ lini
tū cū aceto. Et q̄ð ex eo purū ē quū bibitur
nō cessat facere nauseam τ facit venenū vo
mitu exire: τ proprie quū ante ip̄m bibitur.
Inquit Gal. medicamē gargarismatis fa-
cti ex eo expertus sum in lepore marino τ can
taridibus: τ inueni ip̄m vomitu educens ea
statim. Et iam q̄dē expertus sui ip̄z i morsu
canis rabiosi cū vino τ liniui ip̄m sup̄ mor-
sum vipere cum aceto τ posui sup̄ ip̄m post
linimentum folia scordeon aut centauream.

¶De Luto absolute. capitulum. ccccxxij.

Lutū absolute. Natura. Lutū oē in
frigidatiuū est. Oper. τ pro. Est de-
siccatiuū abstersiuū: τ lutū q̄dē calidū terre
solaris est desiccatiuū corpoꝝ laxorū absq̄
mordicatione p̄p suā glutinositatē: τ quū ei
nō admiscetur nisi adustū q̄ð ē sicut testa τ
parietes adusti in sole tūc i ipso ē virtus re-
solutiua q̄ si vice alia lauetur fit desiccatiuū
cū eq̄litate i caliditate τ frigitate subtile. De
coratio. Constringit carnē laxā. Apata τ
bo. In cerato ponitur super scrofulas τ du
rities. Mem. nutri. Ex luto terre solaris
liniuntur hydropici τ splenetici τ iuuantur
manifeste τ sanat carnem multotiens.

¶De luto armeno. capitulum. ccccxxiij.

Lutū armenū q̄d ē. Est lutū rubeū de
clinans ad cineritiuz notū τ alemū est
ei propinquū in operatione. Natura. Fri
gidū est in primo siccū in 2o. Oper. τ pro.
Retinet sanguinē q̄ñ eius exiccatio est in
vltimo. Apata τ bothor. Confert aposte-
matibus pestilentialibus bibitū τ linitum: τ
prohibet ambulationē putredinis mēbrorū.
Vul. τ vl. Mirabile est in re vulnerum.
Mem. ca. Prohibet catarrū τ cōfert co
la. Mem. anhe. τ pec. Est bonū sputo san
guinis τ prohibet pthisim propterea q̄a exic
cat vlcus pulmonis: τ est cura stricture an
helitus ex catarris. Mem. expul. Est bo
nū vlceribus intestinorū τ solutioni τ flu
xui sanguinis matricis. Febres. Confert
febribus ethicis τ pestilentialibus proprie: τ
plures quidez iam sanati sunt ex pestilentia
magna p̄p cōsuetudinē bibendi ipsum in vi
no subtili. Et si bibitur in febre pestilentiale
necessarium est vt vinū perducat ipsum ad
cor τ misceatur vinū illud cū aqua rosacea.

¶De luto samio. capitulum. ccccxxiiij.

Lutum samium quid ē. Inquit Gal.
Nos vtimur eo ex hoc q̄ nominatur
stella samia. Ego autem dico q̄ omnibus
videtur q̄ illud sit talk. verū de talk iam di
xerunt veridici q̄ ipsum inuenitur in terra
grecoꝝ in insula cypri. Opera. τ pro. Lu-
tum samium dixit Gal. esse sicut sigillatuz
in retentione sanguinis τ rebus alijs: τ est
pluris aeritatis q̄̄z sigillatū. Qua propter ē
leuius imo est vehemētis leuitatis: τ ē tena
cius τ viscosius q̄̄z sigillatū: sed sigillatuz est
fortius eo. Natura. Hoc est viscosum te
nax glutinatiuum nō indigens ablutione τ
infrigidatio ē parua: τ sedatio plima. Apa
ta τ bothor. Prohibet apata calida in in-
ceptione τ bothor vehementius q̄̄z reliqua
luta: τ confert apatibus mamillarū. Et si in
fundatur non sentitur in eo asperitas calefa
ciens sicut sentitur ex sigillato. Vul. τ vl.

¶Et pp vehemētiā sue tenacitatis nō ɔfert vlcerib⁹ adustiōis ignis sicut sigillatū.¶In. iunc.¶Confert in principio podagre linitū. ¶Mē.ca.¶Cōfert apātibus q̄ sūt post aures.¶Mē.expul.¶Cōfert eruptioni sāguis a matrice: ꝛ egressiōi sanguis cū egestione.

¶De luto quod comeditur.capl̄m.ccccxxv.

Vtū qd̄ comedit̄.¶O per.ꝛ ꝓ.¶Est oppilatiuū corruptiuū cōplonis. veruʒ ip̄m cōfortat os stōi: ꝛ delet eleuationē cibi: ꝛ cū hoc ego nō diligo vt administretur. Et habet ꝓprietatē in ꝓhibēdo vomitū. Qd̄ āt in ipso dicitur de bonitate anhelitus est ſm cōparationē desiderātiū ipsum: ꝛ dilatantiū in ipso propter illud quod accidit de gaudio per acquisitionem eius quod desiderat.

¶De luto terre masticis. capl̄m.ccccxxvi.

Vtū terre masticis.¶O p.ꝛ ꝓ.¶Est abstersiuū lauatiuū generatiuū carnis.

¶De luto cretico. capitulum.ccccxxvij.

Vtū creticū.¶O per.ꝛ pro.¶Est plurime aeritatis: ꝛ est simile reliqs lutis p̄dictis veruʒ est debilius reliqs ꝛ abstergit absq̄ mordicatōe ꝛ debilitat sensus.¶Mē. oc.¶Cōfert vlceribus eoꝝ ꝛ inflationi eoꝝ. ¶Mē.expul. ¶Alleuiat pteritionē ſm q̄ dr̄ ꝛ cōseruat p̄gnātes suspensum super eas.

¶De luto kimolea. capitulum.ccccxxviij.

Vtū kimolea.¶O per.ꝛ ꝓ.¶Qd̄ de eo purū est plurimi existit iuuamenti: ꝛ in ipso est infrigidatio ꝛ resolutio: sed cū lauatur destruit̄ ei⁹ resolō.¶Apata ꝛ bo.¶Cuʒ aceto ponit̄ sup apata q̄ sub stō sūt. ¶Vul. ꝛ vl.¶Prohibet initiū adustiōis ab vlceratiōe.

¶De luto vitis.capl̄m.ccccxxix.

Vtum vitis.¶O pera.ꝛ pro.¶Exiccat non longe a mordicatione ꝛ in ipso est aliquantulum resolutionis.

¶De luto magra. capitulum.ccccxxx.

Vtū magra.¶Electio.¶Melius est baldagdiū purū nō pmistū brunū declinans ad rubedinē. Et illud est qd̄ dicit̄ persice culsara.¶O p.ꝛ pro. ¶Existimauit paulus q̄ ip̄m est in opationibus stipticitatis et exiccationis melius q̄ʒ sigillatum.¶Vul.ꝛ vlce.¶Consolidat vlcera. ¶Mem.expulsi. ¶Interficit vermes ꝛ sorbetur sup oua sorbilia: ꝛ retinet naturam ꝛ confert valde.

¶De lacticinio. capitulum.ccccxxxi.

Acticiniū qd est. Est ois plāta q̄ habet lac acutū solutiuū incisiuum adustiuū. Ex eo aūt famosa sunt septē alhascir ꝛ alscebram ꝛ aleibe ꝛ hartanite ꝛ almemethena ꝛ almezerion ꝛ pentaphili qd̄ est habens folia quinq̄ʒ. oia vero sūt mortifera. Plurima vero intentio in eis est in lacte ipsoꝝ ꝛ inueniūtur qdē lacticinioꝝ sp̄es que sunt p̄ter hec famosa sicut q̄dā sp̄es auricule muris ꝛ q̄daʒ species volubilis ꝛ portulaca agrestis ꝛ reliqua: lac aūt lacticinij absolute est lac aleibe ꝛ videtur q̄ʒ sit illud qd̄ noiatur tyriaca alkarnē ꝛ albuseugi. Et dixerūt etiā q̄ʒ lacticinia sunt septem gn̄a ad vltimū lacticiniū qd̄ dicitur masculus: ꝛ nomē eius ē karakilus ꝛ post ip̄m oēs sunt femine ꝛ eoꝝ fortius est qd̄ similatur myrto ꝛ noiatur burastius: deinde est arboreū generatū īter lapides: deinde illud quod assimilatur citrolo: ꝛ nominat̄ caurape scias.s.scirum: deinde albans littoreū qd̄ noiatur marinū qm̄ nascitur in ip̄o. Et dixerunt vice alia lacticiniorū fortius est masculus p̄dictus: ꝛ radix eius longior cubito ad rubedinē declinans plena lacte: ꝛ eius rami sunt similes ramis oliue: sed sunt longiores ꝛ strictiores. ꝛ radix mūtana ꝛ oritur in altis locis asperis mōtanis. Femine aūt q̄ etiā noiatur nucalis. Planta eius ē sicut planta herbe muris. sed est maior ꝛ fortior ꝛ capita foliorū sunt spinosa ꝛ egrediūtur ex radice eius stipites longitudinē palmi habētes: ꝛ fructificat vno anno ꝛ non fructificat alio. ꝛ fructus iste mordicatiuus est lingue similis nuci: ꝛ est inferius prio in faciendo vomitū: ꝛ origo est sicut origo masculi. Marinū aūt qd̄ dicitur panaritiū hʒ stipites palmorū declinātes ad rubedinē p̄paratos sup quos sūt quinq̄ʒ aut sex folia subtilia parua longa parūper: ꝛ eius fructus ē sicut herbū: ꝛ sūt eius folia silia folijs ligni ꝛ eius capita sunt dupla rotūda ꝛ flores ipsius albi ꝛ dixerūt hoc ē lacticiniū qd̄ dr̄ almesenis qd̄ est portulaca sed eius folia sūt plurima: sed sūt strictiora ꝛ vehemētius rotūda ex cuius radice egrediunt̄ stipites rubei pleni lacte quorū numerus ē.iiij.aut.v.ꝛ ipsius stipites habēt comas sicut anetū: ꝛ i ipsis ē fructus ei⁹ ꝛ eius origo sūt domus deserte ꝛ circuitus ciuitatū ſm pl̄m. Scirū aūt hʒ stipitē i mēsura vnius palmi ꝛ maiorē: ꝛ sunt folia eius similia folijs cupressi ꝛ pini: sed sunt subtiliora ꝛ humidiora. Petrosum aūt qd̄ noiatur arboreum hʒ folia sicut folia myrti parua: ꝛ

ficut folia lacticinij masculi ⁊ ipsum supma habet humida ⁊ plurimas hȝ comas. ⁊ hoc est spẽs lacticinij alia similis citrolo ⁊ radix eius ⁊ folia ipsius soluũt omnẽ aqueitatem. ¶Electio. ¶Fortius qđ in lacticinijs ẽ: est eoꝝ lac: deide semẽ postea radix deide folia quũ dicit lac lacticinij est lac aleibe. ¶Nã. ¶Eius lac ẽ calidũ ⁊ siccũ in.iiij. Reliqua vero ipsius sunt in ſo vsqȝ ad tertiũ. ¶O p. ⁊ pro. ¶Est vlceratiuũ interfectiuũ. Quũqȝ in lacunã ponitur pisces oẽs eleuãtur super aquũ. ¶Decoratio. ¶Eradicat mora ⁊ verrucas ⁊ alchanelim: ⁊ carnes augmẽtatas i lateribus vnguis. Et eius lac abradit pilos quũ liniuntur ex eo ⁊ ꝓprie in sole. Et q nascuntur post illud sunt debiles: ⁊ cũ iteratur nõ nascũtur oĩno: ⁊ qñ ꝑmiscet̃ cũ oleo vt frangatur eius malitia ⁊ administratur ad abradẽdũ. ¶Vul. ⁊ vl. ¶Ex eius radice cũ aceto linitur durities q̃ est in circuitu fistularũ: ⁊ resoluit eã; ⁊ eradicat ĩpetiginẽ: ⁊ est cõueniẽs vlceribus putridis ⁊ corrosis quũ ponitur in aceto ⁊ scabiei mel̃ice ⁊ igni ꝑsico ⁊ herpeti estiomeno ⁊ cancrenis. ¶Mẽ.cap. ¶Eius lac distillatũ sup dentẽ corrosuȝ frãgit ipm ⁊ deijcit ipm: ⁊ qñȝ ponit̃ cũ alkitrã vt sit magis frãgẽs virtutẽ eius: sed melius est vt sanas locus muniatur cera; deinde distilletur in ipm post illud lac: ⁊ qñ eius radix in aceto decoquit̃: ⁊ ex eo os colluitur sedat̃ dolor dentiũ. ¶Mẽ.oculi. ¶Lac eius eradicat vngulã. ¶Mẽ.ex. ¶Eradicat hemorroidas ⁊ soluit phl̃a ⁊ aquositatẽ: ⁊ si distillẽtur ex lacte eius due gutte aut tres sup ficũ ⁊ desiccetur ⁊ assumatur soluit sufficienter. Et fit̃r in sauich ⁊ pane: ⁊ qñ bibit̃ ⁊ est puꝝ tũc est melius vt assumat̃ in cerato aut i cera ⁊ fauo vt nõ vlceret os ⁊ guttur. qñȝ aũt assumũtur stipites lacticinij humidi: ⁊ torre fiunt sup cõchã ostraci paulatim ⁊ terũtur ⁊ datur ex eis q̃ȝtitas duoꝝ kermet cum sauich ⁊ effundit̃ desup aq̃ ⁊ bibit̃. Eius nãqȝ stipites sicci debiles valde sũt. ⁊ speciei qdẽ q̃ noiat̃ carupeion stipites assumũt̃ ⁊ in vmbra siccãtur de qbus cortices assumũt̃ ⁊ accipiũtur ex eis nouẽ karmet: et infunduntur in vino veteri die et nocte: deide colat̃ et fit tepidũ. postea bibit̃ et soluit absqȝ ĩpedimento. ¶Permutatio. ¶Loco eius ponitur in euacuãdo aquositatẽ et phlegma triplũ ponderis eiusdẽ ireos et due tertie põderis sui.

¶De laudano. capitulum.ccccxxxij.

Laudanũ qd est. Est humiditas pẽdẽs in pilis caprarũ pascentiũ ⁊ barbis earũ cũ pascunt plãtã q̃ noiatur cusus. Cadit eni sup eã res ⁊ aggregatur i ea hũiditas et ꝑmiscetur ille ros resudationi foliorũȝ illius plante. Quũ ergo inficiuntur eo pili capraꝝ et suspendit̃ in eis assumit̃ ab eis laudanũ. ⁊ illud qdẽ qđ purũ ẽ est qđ pendet in barbis earũ: in pilis eaꝝ qa terra eleuati sunt. ⁊ malũ erit qđ pendet in ꝑtibus inferioribus eaꝝ qm̃ cõculcãt ipȝ cũ arena et terra. ¶Elec. ¶Melius est illud qđ ẽ pingue ponderosuȝ et cabrosi boni odoris qđ ad citrinitatẽ declinat. ⁊ in quo nõ ẽ arenositas et resoluitur totũ in oleo. et ex quo nõ remanet fex nigrũ vero piceũ est nõ bonũ. ¶Natura. ¶Est calidũ in fine primi siccũ in secũdo. Et dixit alcanzi q̃ est frigidũ et stipticũ sed nõ est ita. Qđ aũt est in regionibus meridionalibus ẽ calidus. ¶O per et pro. ¶Est subtile valde et est in ipso pauca stipticitas: et est maturatiuũ humiditatũ grossarũ viscosarum quas cũ equalitate resoluit in quo ẽ virtus attractiua. Et est calefactiuũ aperitiuũ orificiorũ venarũ et ingreditur in sedatione dolorum. ¶Decoratio. ¶Facit nasci pilos ⁊ inspissat eos et ꝓlõgat eos: ⁊ cõseruat ꝓprie cũ oleo myrtino et cũ vino ⁊ nõ facit hoc nisi qm̃ ipsum est subtile et ꝓfundat̃ resolutiuũ et mũdificat corruptionẽ corrodentẽ carnẽ ⁊ attractiuũ: attrahit eni materiã bonã ad pilos. verũ ipm nõ valet cõferre caluiciei quũ incipit et casui pilorum quũ apparet cutis et fluxui capillorũ et nõ peruenit ad hoc vt saluet alopitiã: qm̃ materia alopitie nõ resoluit̃ nisi virtute q̃ est supra virtutẽ resolutionis eiꝰ ⁊ virtute subtiliore magis vacua stipticitate eius. ¶Vul. ⁊ vlce. ¶In cathagenis laudanum cõsolidat vlcera dure consolidationis. ¶Mem.ca. ¶Distillatur cũ oleo ro. i aurẽ dolorosam et ĩgreditur i medicis soda ⁊ pulsationis. ¶Mem.an.et pec. ¶Confert tussi ¶Mem.expul. ¶Resoluit apostemata matricis suppositum i pessario. et extrahit fetuȝ mortuum et secundinã suffumigatione facta ex eo i traiectorio: et qñ bibitur cũ vio antiquo constrigit ventrẽ et prouocat vrinam.

¶De Lubue. capitulum.ccccxxxiij.

Lubue qud est. Est arbor sigie. Arbor lubue est magna cuius folia et lignum

sunt similia arbori cydonioꝝ ⁊ habet fructū albū similē galle.⁊ in ipso est granū pingue. Et illud qđ est in ipsa ē melius ex quo exprimitur oleū: ⁊ cortex huius arboris est storax sicca ⁊ eius aqua accipitur quū inciditur ita vt exeat ⁊ ē mel lubue. Et illud qđ egreditur ex granis eius dicitur sciregi storacis sicce ⁊ gūma eius est storax heremitaꝝ:⁊ est gūma alba. Quid est lubue est storax.⁊ dicitur illa q̄ liquida ē mel allubue ⁊ storax: ⁊ est lachryma arboris q̄ ē sicut cydonioꝝ. Et nos qdē iam diximus in caplo storacis illud qđ diximus. ⁊ nos reiteramus sermonē illuz q̄uis in eo sit iteratio. Et iam dicitur ꝙ est oleuz arboris alterius romane. ¶ Electio. ¶ Melior specierū storacis est illa liquida ꝑ se ipsā mellina gūmosa boni odoris ꝓueniens ad citrinitatē ⁊ nō est nigra furfurea. Et qñqz inuenitur de ea liquida similis saniei. ⁊ qñqz adulteratur cū oliuis ⁊ melle. proijcitur eni in eis in sole:deinde exprimitur. ¶ Natura. ¶ Calida est in primo sicca in s̄o. ¶ O per.⁊ pro. ¶ Inest ei virtus maturatiua lenitiua valde calefactiua resolutiua ⁊ eius fumus ē similis fumo olibani ⁊ in ipso est stupefactio natura.⁊ eius oleū qđ ex ea fit in scemi lenificat fortiter:⁊ eius fumus ē sicut fumus olibani. ¶ Apa̅ta ⁊ bo. ¶ Confert durities i carne ⁊ linitur sup bothor humidū ⁊ siccū cum oleis. ¶ Vul.⁊ vl. ¶ Linit̄ sup scabiē siccaz ⁊ humidā ⁊ est epithima bonū sup eā. ¶ Instrumenta iuncturarū. ¶ Confortat mēbra ⁊ ꝓhibet spasmū ⁊ cōtractionē iuncturaruz bibita ⁊ linita ⁊ ponitur in oleis laxitudinis. ¶ Mē.ca. ¶ Retinet qđ ex ea humiduz est ⁊ qđ ex ea siccū ē catarrū suffumigatū:⁊ ad corrizaz est vltima:⁊ in ipsa est virtus faciēs subet ⁊ ꝑcipue i oleo eius. ¶ Mē.an.⁊ pec. ¶ Cōfert tussi antique ⁊ phl̄ati ⁊ dolori gutturis ⁊ clarificat vocē arteriaci cū lenitate vehemēti. ¶ Mē.nu. ¶ Digerit. ¶ Mem. ex. ¶ Lenit subtiliter ⁊ ꝓuocat vrinā:⁊ ꝓuocat menstrua cōuenienter bibita ⁊ supposita ⁊ lenit duritiē matricis:⁊ qđ ex ea siccū est stringit ventrē ⁊ cū ex storace aut ex liquida bibit̄ au͂r.cū eq̄li pōdere de gūma amigdalarū soluit phl̄a viscosum absqz impedimēto. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius ponit̄ eq̄li pōdere castoreū ⁊ duplū ei⁹ de oleo sisamino.

¶ De Lacca. capitulum.ccccxxxiiij.

Lacca qd est. Dixerūt qdā de q̄bus est. Paulus ē hec gūma herbe similis myrrhe bōi odoris ⁊ oz qdē vt admīstret̄ cū cautela alij vero errauerūt ⁊ dixerūt hoc ē karabe. Et dixerūt qdā ꝙ hec est lacca:verū lacca ī plerisqz proprietatibus ē in virtute karabe. be. ¶ Decoratio. ¶ Est extenuatiua virtute vehementi. ¶ Mem.anhe.⁊ pec. ¶ Confert tremori cordis. ¶ Mem.nutri. ¶ Confert epati ⁊ confortat stomachuz. ⁊ confert ictericie ⁊ hydropisi ⁊ doloribus epatis.

¶ De Lebibach. capitulum.ccccxxxv.

Lebibach qd est. Est arbor rara habēs rosas boni odoris parū quā apes pascunt. ⁊ videt̄ ꝙ sit arbor q̄ noiatur farrara q̄uis illud nō vere scio. Et eius qdē virtus est ꝓportionalis prassio. verūtn̄ est debilior ipso ⁊ est lacticiniū. ¶ Natura. ¶ Est calida in secundo. Et dicit̄ ꝙ est calida ⁊ sicca vsqz ad quartum. ¶ O per.⁊ pro. ¶ Quū proijcitur ex lacte eius in gurgite piscium aliquid super aquam eleuat eos. ¶ Membra nutri. ¶ Facit virtuose vomere. ¶ Mem. expul. ¶ Soluendo educit aquam.

¶ De Lubabat barbarica.capl̄z.ccccxxxvi.

Lubabat barbarica quid est. Est qdaz quod est sicut hermodactili ⁊ affertur de partibus aphrice ⁊ adulterantur cum eo hermodactili. ¶ Natura. ¶ Calidū ē ⁊ siccū in s̄o. ¶ Mem.expul. ¶ Mouet coitum.

¶ De Lingua auis. capitulum.ccccxxxvij.

Lingua auis. ¶ Natura. ¶ Est calida ī tertio humida in primo. ¶ O per.⁊ ꝑ. ¶ Est in folijs eius constrictio ⁊ mundificatio ⁊ vis cōsolidandi. ¶ Vulne.⁊ vl. ¶ Folia eius consolidant ⁊ vlcera humida carne replent. ¶ Instru.iunc. ¶ Cortices eius cū aceto sup cōstrictionē positi cōferūt. ¶ Mem. an.⁊ pec. ¶ Confert tremori cordis. ¶ Mē. ex. ¶ Addit in coitu. ¶ Permutatio. ¶ Loco eius i mouēdo coitū ponit̄ eq̄le pōdus de nuce excorticata ⁊ pōd⁹ ei⁹ de tuderi rubeo.

¶ De Lingua bouis. capituluz.ccccxxxviij.

Lingua bouis qd ē. Herba lata habēs folia sicut almaru:⁊ cāna eius ē plana ⁊ rami cāne eius sunt sicut pedes locustarū ⁊ color eius est ex viridi ⁊ citrino. Electio. Oportet vt administretur illa q̄ ē corascení grossa habēs folia sup quorū faciem sunt puncta q̄ sunt radices spinarū ⁊ pilorū exeūtiū ab ea. Que aūt in hac terra reperit̄ ⁊ sq̄ vtuntur medici plm̄ eius est genus almaru

x nõ est lingua bouis ꝛ neqꝫ confert vt iuua mentũ illius est. Natura. Proxima est equalitati in calore ad caliditatem eni decli nat paruũ: ꝛ est in fine primi in humiditate ꝛ q̃ sicca est: est minoris humiditatis. Et di xerunt aliqui ꝙ est frigida ꝛ humida in fine secũdi: sed illud est longinquũ. O per. ꝛ pro. Uirtus eius que adusta ẽ remouet alcula que sũt in infantibus ꝛ sedat inflãtionẽ oris. ꝛ similr ipsamet: sed ipsa ẽ debilior. Mẽ. anhe. ꝛ pec. Est lenitiua cõfortatiua cordis bona melancholie ex sollicitudine ꝛ tremori cordis in vino ꝛ dispositionibus melancholi cis. ꝛ quidam in potu eam tribuunt ad tremorem cordis calidum cum luti armeni põ dere. ij. ʒ. ꝛ confert tussi ꝛ aspitati cãne ꝛ proprie quũ coquit cũ hydromelle ꝛ zuccaro.

¶ De Lingua arietis. capitulum. ccccxxxix.

Lingua arietis qd est. Est duoꝝ generũ. s. parua ꝛ magna. Inquit Dia. ipsa noiatur pluriũ costarũ ꝛ habet. vij. costas. ꝛ folia qdẽ magne maiora sunt folijs parue: ꝛ eius substãtia est cõposita ex aqueitate ꝛ ter reitate: ꝛ aqueitate qdẽ infrigidat: ꝛ terreitate constringit. Electio. Earũ iuuatiua est maior: ꝛ fructus qdẽ ꝛ radix sunt propinqui natura folijs. Uerũ sunt magis sicci ꝛ minus frigidi. Natura. Est radix ei⁹ siccior ꝛ minus humida: ꝛ frigus eius ẽ minus stu pefactione ipsius ꝛ siccitas eius est infra ipsius mordicationẽ: ꝛ pp illud est vltima ad vlcera ꝛ est subtilis: ꝛ ꝓprie quum siccatur. Inquit Gal. Est frigida ꝛ sicca in tertio. O per. ꝛ pro. Folia ipsius sunt cõstrictiua repercussiua cũ aqueitate frigida: ꝛ pp illud sunt vincentia cursum sanguinis ꝛ siccitas eius nõ est mordicatiua: ꝛ pp illud est iuuatiua ad cõsolidanda vlcera antiqua ꝛ recentia: ꝛ neqꝫ est aliqd melius ea est apertio ꝓ pter absterfionẽ que est in ea. Sed ꝛ radix eius suspẽditur sup collũ habẽtis scrofulas. Apata ꝛ bothor. Est bona apatibus calidis ꝛ adustioni ignis: ꝛ formice ꝛ scere ꝛ herisipile ꝛ apatibus radicũ auris ꝛ scrofulis. Uul. ꝛ vl. Est bona vlceribus fraudulentis ꝛ igniperfico ambulatiuo ꝛ vlcerib⁹ anti quis ꝛ vulneribus profundis: ꝛ est sublimis vlr in his capitulis: ꝛ ꝯfert cũ kimolea ꝛ cerusa qñ ponitur sup herisipilã. Instru. iũc. Fit ex ea emplm ad elephantiã ꝛ prohibet augmentũ eius ꝛ ipsam detumescere facit.

Mem. ca. Confert dolori auris ex caliditate. Et decoctio radicis ore ea colluto confert dolori dentis: ꝛ pulmentũ lentiũ in quo ponit ipsa loco ficle cõfert eplie: ꝛ qñ distillatur succus folioꝝ eius in aurẽ illius q dolorẽ patitur auris sedat dolorẽ ꝛ qñ masticat radix ei⁹ aut colluit os ex succo ipsius sedat dolorẽ dentiũ: ꝛ silr aq̃ folioꝝ ei⁹ sanat alcula. Mem. oc. Cõfert ophthalmie ꝛ dissol uuntur collyria ophthalmie cũ succo eius ꝛ cõferũt. Mẽ. an. ꝛ pec. Semẽ eius cõfert sputo sanguineo. ꝛ pulmentũ lentiũ i quo po nitur ipse loco ficle cõfert asmati. Mẽ. nu. Radix ꝛ semẽ ꝛ folia ipsius sunt bona i cu ra oppilationũ epis ꝛ renũ: ꝛ ex ea qdẽ deco quit pulmẽtũ lentiũ ꝛ ponit ipsa loco ficle: ꝛ cõfert hydropisi. Mẽ. expul. Cõfert vlceribus intestinoꝝ ꝛ soloni aquose potus semi nis eius: ꝛ clisterizatio cũ succo ipsius ꝛ fluxũ sanguis hemorroidarũ retinet. ꝛ bibũtur folia eius cũ vino ad dolorẽ vesice ꝛ renum. Febres. Dicitur ꝙ cõfert febri triãgule. s. tertiane: ꝛ ꝙ oꝫ vt ad tertianã bibãt tres ra dices eius in. õʒ. iiij. ʒ. vini cõmisti ꝛ ad q̃rtanã quattuor radices eius similr. Uenena. Ponit cũ sale sup morsum canis rabiosi.

¶ De Lingua. capitulũ. ccccxl.

Lingua quid est. Substantia composita ex carne laxa in qua penetrant vene ꝛ nerui ꝛ lacerti: ꝛ humor eius ẽ humidus.

¶ De Lucharidis. capitulum. ccccxli.

Ucharidis qd ẽ. Est lapis egyptius q̃ fullones vtuntur in dealbatione pãnorum laxus qui in aqua velociter soluitur. O per. ꝛ pro. Est glutinatiuus exiccatiuus absqꝫ mordicatione stipticus prohibens fluxum materierum ad membrum. Uulne. ꝛ vlcera. Est iuuatiuum vulnerum ꝛ vlcerũ ꝛ proprie in membris lenibus. Mem. oculi. Confert fistul ꝛ ingreditur in medicinis vlcerum oculi. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Est bonus sputo sanguinis. Membra expulsionis. Confert solutioni antique ꝛ dolori vesice. ꝛ supponitur ad abscindendum fluxum sanguinis.

¶ De Luf. capitulum. ccccxlij.

Uf quid est. Alia est plana: ꝛ alia est crispa: sed crispa est calidior ea q̃ dicitur luf serpentis ꝛ plana. Et in plana quidẽ est terreitas plurima: qua propter minorat eius absterfio ab absterfione crispe ꝛ si am-

be sunt abstergētes. Inquit Dia. Follia ei⁹
sunt similia folijs diacocū ꝛ minora propter
diuersitatē vestigioꝝ in eis. Et radix eius ē
vnius palmi: ꝛ eius radix est sicut radix me
dicine ꝑdicte: similis pistello mortarij ꝛ fru-
ctus eius ē citrinus. Crispa aūt est sicut oli-
ua. ¶ Natura. ¶ Plana ē calida in fine pri
mi ꝛ sicca. ꝛ crispa in fine secūdi ꝛ in calefa-
ctione ꝛ fortius qđ est in ipsa est semē eius
ꝛ iuuātius qđ est in ipa ē radix eius. ¶ O p.
ꝛ pro. ¶ Est aperitiua oppilationū incisiua
humidorū grossorū viscosorū cū equalitate
ꝛ in ipsa ē abstersio: ꝛ crispa qdē in oib⁹ istis
est fortior q̄ȝ alie ꝛ ꝓꝑe plana terrea. ¶ De
coratio. ¶ Radix crispe abstergit pānum ꝛ
morpheā ꝛ lentigines paruas ꝛ magnas: ꝛ
ꝓprie cum melle ꝛ linitur cū vino suꝑ fissu-
ras frigoris. ¶ Apata ꝛ bot. ¶ Confert apa
tibus indigentibus abstersione. ¶ Vul. ꝛ vl.
¶ Permiscetur radix eius ꝛ ꝓprie radix cū
crispe cū vite alba. ꝛ ponitur in emplis frau
dulentis. Et illa in qua ē humiditas ē cōue
nientior vulneribus q̄ȝ sicca q̄ est acutior q̄ȝ
illud quo indigetur in vulneribus. Et qn̄qȝ
contusa sumitur loco licinij emplī ad oia vl
cera ꝛ fistulas sunt ex radice eius glādes ad
fistulas. Et folia eius sunt bona vulneribus
malis. ¶ Instru. iunc. ¶ Radix alluf cū ster
core vaccino valet suꝑ podagrā ꝛ cōtusionē
lacertoꝝ. ¶ Mē. ca. Succus vue eius q̄ est
domestica cōfert dolori auris. Et qn̄ ponit
in aures cū oleo rosaceo ꝓhibet corrosiões
ꝛ cancrū factū in eis. Et quū accipitur suc-
cus vue luf serpentis q̄ ē suꝑ eius extremita
tē ꝛ qn̄ miscetur succus eius cū oleo ꝛ distil
latur i aurē sedat dolorē. Et radix qdē eius
est ex medicinis abstergentibus sordes eius
exiccātibus vlcus eius cōferētibus audituí.
Et semē luf sanat hemorroidas q̄ sunt in na
ribus: ita ꝙ cancerositatē earū: imo cancrū
ipm ꝛ cōsiliū ē vt ponat i naribus cū lana.
¶ Mē. oc. ¶ Cōfert radix eius vlcerib⁹ ocu
li. ¶ Mē. an. ꝛ pec. ¶ Facit spuere ꝛ ꝯuenit
asmati ꝛ dilatationi anhelitus ꝛ coquitur i
aqua aliquotiēs donec remoueatur medici
nalis vis eius: deide comeditur in dilatatio
ne anhelit⁹ ꝛ in asmate antiquo: ꝛ radix eius
facit illud: sed in crispa fortius. ¶ Mem. nu.
¶ Ex eius comestiōe gn̄atur hūor grossus.
¶ Mē. ex. ¶ Crispa mouet coituȝ in vino ꝛ
mūdificat renes ꝛ cōfert hemorroidibus: ꝛ
dicitur ꝙ quū ex fructu crispe sumuntur tri
ginta numero cū aceto misti aut vino eijcit
fetū. Et qn̄ȝ supponitur glans ex ea facta ꝛ
facit abortū: ꝛ qn̄qȝ facit abortū odoramētū
hui⁹ plante apud arefactionē floris ei⁹: ꝛ qn̄ȝ
ꝓuocat vrinā. ¶ Venena. ¶ Quādo fricat
radix ei⁹ suꝑ corpus nō mordet ipȝ vipera.

¶ De Liminio. capitulum.ccccxliij.

Iminiū qd ē. Fructus ei⁹ est stipticus.
¶ Mē. expul. ¶ Confert solutioni ven-
tris ꝛ sanguinis ꝛ datur ad hoc i vino. ꝛ sile
fluxui sanguinis ꝛ potio eius est hecsunesi.

¶ De Lacte. capitulum.ccccxliiij.

Ac qd ē. Lac ex tribus cōpositū ē sub-
stantijs aqueitate ꝛ caseitate ꝛ butyro
sitate: ꝛ in vaccino qdē multiplicat butyrosi
tas. Lac vero camelarū partui vicinarū mi
nus hȝ butyrositatis ꝛ caseitatis: ꝛ ē subtile
valde. ꝛ lac asinarū etiā minus existēs buty
rosum est subtile. Caprarū vero lac est tēpe-
ratū: ꝛ lac ouinum est grossum valde. Et lac
vaccinū est pinguius ꝛ grossius. Equarum
vero lac est sicut lac camelarū partui vicci-
narū subtile aquosum. ¶ Electio. ¶ Lac qđ
melius est oibus est lac muliebre: ꝛ lac me-
lius ē qđ ex vbere sugēdo bibitur: aut sicus
mulgetur ꝛ melius ipsius est qđ ē vehemē-
tis albedinis eq̄lis essentie qđ suꝑ vnguē di-
stillatuȝ figitur: ꝛ nō currit: ꝛ est pastus aia-
lis ipsius planta bona: ꝛ nō est in ipso sapor
extraneus declinās ad acetositatē: aut ama
ritudinē: aut acredinem: aut odor extraneus
horribilis. Et oȝ vt administretur statim vt
mulget anteq̄ȝ ꝯuertat. Et lac qdē ois aia-
lis cuius ꝑgnatio ē ꝓlixior ꝑgnatiōe mulie-
rū ē malū q̄ ꝑꝑ ꝓportionale ē illud qđ ē ꝓ-
ximū sicut vaccinū. ¶ Nā. ¶ Aqueitas ē ca
lida ꝛ butyrositas ad equalitatē tendit: lȝ ad
caliditatē declinet. Et lac acetosum ē frīum
ꝛ siccū. ¶ O p. ꝛ pro. ¶ Aqueitas eius ē sub
tiliatiua lauatiua solutiua. Et in ipsa nō est
mordicatio. Et lac qdē est nutritiuū ꝛ equat
chimos ꝛ confortat corpus ꝛ abluit. Et quā
do bibitur cuȝ melle mundat vlcera interio
ra ad humoribus grossis ꝛ maturat ea ꝛ la
uat: ꝛ ē boni chimi: ꝛ facit exuberare sangui
nem: augmentum faciens in cerebro: ꝛ pro-
prie sac muliebre ꝛ lac qdē est propinque di-
gestionis ꝛ qn̄o nō quuȝ sit generatū ex san
guine quod est in sūmo digestionis cui suꝑ-
uenit digestio quedā alia quūuis sit ex mē-

bro qd̃ ad frigus declinat. nõ enim nutritur ab eo donec fiat in dispõne cibi qui indiget dispõne pꝛima ꝛ clarificatõe pꝰ clarificatõeȝ imo qñ dñaẽ ei caliditas bõa reducit ipsũ ad naturã sanguinis equalis velociter. O quaȝ bonũ est qd̃ Ruffus dixit de eo et si nõ ei cõtradicatur et propter declinationẽ suã ad frigus aliqd̃ nocet phlegmaticis qñ caliditas eoꝝ nõ conuertit ipsum ad sanguinẽ sic opoꝛtet et corpus vtitur ipso ante conuersionẽ eiꝰ propterea ꝙ est ei propinquũ et propter hoc cõfert habentibus cõplexionẽ calidã ꝛ siccaȝ quum in ipsoꝝ stõis nõ est cholera. Amplius lac cũ corporibus proportionalitates hȝ quarũ cause nõ cõprehenduntur. Illum autem q bibit lac post ipsum quiescere oportet vt non corrumpatur et nõ acescat. verũ oȝ vt nõ super ipsum dormiat neqȝ suscipiat super ipsuȝ cibum alium donec descendat ꝛ est magis cõueniens cõsistentibus q̃ȝ adolescentibus calidã hñtibus cõplexionẽ. nã conuertitur in ipsis ad choleram ꝛ confert senibus ẽt propterea ꝙ humectat ꝛ remouet pruritũ qui eis ẽ proprius sed oȝ vt iuuenẽ ad ipsum digerẽdũ cũ melle. et multotiens quidẽ incipit lac soluere et extrahere superfluitates que sunt in partibus intestinoꝝ deinde incipit nutrire et expanditur in corpus et retinet nãm et est inflatiuũ q̃usqȝ feruere incipiat et est compositũ ex soluente qd̃ est eius aqueitas ꝛ ꝯstringẽte qd̃ est caseitas ipsius et colostra est tarde digestiõnis et grossi humoris et tarde descensionis. mel vero ipsaȝ rectificat et acquirit ex ea corpus nutrimentũ plurimũ et acetosi crudi humoris et qd̃ decoctũ est et proprie quod est grossius est magis constrictiuũ et oẽ quidẽ lac facit possidere oppilationes ꝛ proprie in epate nisi lac camelaꝝ fetaꝝ et similiũ ꝓpter paucitatẽ caseitatis eius et abstersionem aqueitatis ipsius et confert materibus q̃ effũdiẽ ad mẽbra interiora et ledunt ea sua acuitate et mordicationẽ debilitat enim eas qñ lauat ipsas vltra ablutionẽ aque propter abstersionẽ que est in aqueitate sua et nõ est in aqua et equat equalitatẽ eaꝝ ita vt conuertãtur ꝛ fiant similes membro deinde glutinat eas super ipsum. s. inter membruȝ ꝛ inter humorem malũ; nõ ergo obuiat et humor nudo et ipsum nocet hñtibus fluxum sanguis. lac preterea nõ est bonũ visceribus ꝛ lac capraꝝ est minus nocens visceribus q̃ȝ aliud. nam plurimum eius quo pascitur est constrictiuũ. Ouinum vero lac acetosum est econtrario. ꝛ non est laudabile et in ipso est inflatio. ꝛ lac quidem in sua subã est velocis conuersionis ꝛ proprie ad caliditatẽ et neqȝ est aliquid nocibilius corpori q̃ȝ lac malũ. et lac quidẽ asinarum est aquosum et lac iscrosinum aquosũ est nõ maturum et lac vernale aquosum cõparatum ad estiuum et sic lac aialis cuius pastus est ripa aut. aut terra linosa qñ plante veris sunt aquose cõpate ad plantas estatis. et quãto magis ingrediẽ vel accit estas ad autumnũ tanto fit magis grossum et quod melius est est illud qd̃ est in medio estatis vetũ ñ timeẽ in ipso ꝙ calor ipsuȝ ꝯuertat post q̃ȝ potatũ fuerit. Illud vero nõ timeẽ in vere Vaccinũ pterea est pꝛimi butyri et ouinum pꝛime est caseitatis et butyrositatis sed caseitas in lacte carmelino est pauca postea in lacte equino deinde asinino ꝛ propter hoc raro caseaẽ in stõ et supioribus ventris plusq̃ȝ aliud. et in lacte qdẽ camelino est salsedo propterea qa diligunt acetosum et hoc est melius lac ꝛ cũ hoc dr̃ ꝙ est vehementis tarditas ĩ stõ ꝛ supioribus ventris. et scias ꝙ lac diuersificaẽ ẽm spẽs aialiũ et ẽȝ etatẽ si est paruũ aut magnũ aut mediocre ꝛ ẽm formã si est lenis carnis aut dure pingue aut extenuatuȝ albũ aut aliũ hñs colorẽ ꝛ debilius qdeȝ lac ẽȝ ꝙ dr̃ est lac albi coloris ꝛ est velocioris descensionis. Decoratio Plimꝰ vsus lactis generat pediculos ẽm quidã existimauerunt ꝛ nõ elongaẽ. veꝝ ipm abstergit cicatrices se fedas in cute linitũ ꝛ colorẽ efficit valde bonũ bibitũ. veꝝ ipsum facit multotiens accidere sordes nisi lac camelaꝝ recenter fetaꝝ ex ipso enim raro timenẽ sordities ꝛ qñ bibitur cũ zuccaro colorẽ efficit valde bonũ ꝛ proprie mulieꝝ ꝛ impinguat ita ẽt ꝙ aqua casei ipinguat hñtes ꝯplones calas ꝛ siccas quũ soluũẽ potu eius ꝓpter suã causam ꝛ nõ impinguat eos nisi propterea ꝙ humectat ꝛ extrahit humorẽ malũ quare rectificat nutrimentũ. ꝛ lac quidẽ alraib cũ scoria impinguat illos velociter. Aqua vero casei delet pannuȝ et cicatrices linitũ ꝛ qñqȝ confert eis bibitũ.

Apo. ꝛ bo. Multotiẽs sanaẽ illi qbus accidunt apata mala et carbuculi ꝛ almescere et scabies ꝛ pruritꝰ bibitõe lactis cũ i ꝯplonibꝰ eoꝝ nõ fuit qd̃ corrũpat ipm ꝛ cõuertat ad cholam. et lac qdẽ nociuũ est hñtibus apata

intrinseca. ¶ Vul. ꝛ vl. ¶ Lac rectificati vlce
ra intrinseca per hoc ꝙ lauat ꝛ ꝙ glutinat et
ꝙ mundificat ꝛ cū nō est in cōplone qḋ cor-
rūpat ipm̄ ꝛ ad cholam conuertat hn̄tibus
vlcera ꝛ aqua quidē casei cū myrobol. scabi-
ei est conueniens. ¶ In. iun. ¶ Lac malum ē
neruis ꝛ hn̄tibus egritudines neruoꝝ ꝓprie
frigidas ꝛ phlaticas. ¶ Mem. ca. Lac capri
nū confert catarris ꝛ retinet eos ꝛ ipsoꝝ acre
dinē meliorat. ꝛ confert vlceribus palati. Et
lac est cura obliuionis sicce et tristitie ꝛ alie-
natōis. et lac qdē nocet dētibꝰ ꝛ corrodit eos
ꝛ ꝯcauat ꝛ ꝯsūit eos et ꝓp̄e cū dēs est frē cō
plonis et laxā efficit gingiuā imo oꝫ vt pꝰ ipꝫ
colluat os cū melle et vino et oxymelle. Lac
asininū s̄ꝫ ꝙdr̄ cū colluit ex eo os confirmat
dētes et gingiuā et nō est cōueniens hn̄tibus
soda ꝛ vertiginē ꝛ tinnitū et proprie dormire
super ipm̄ ꝛ vlr̄ nocet debilia habentia capi-
ta. ¶ Mem. oculi. ¶ Lac facit euenire tene-
brositatē visus et caliginē verūtn̄ quuꝫ mul
get in oculo confert ophthalmie et nocumen
to materieꝝ calidaꝝ effusaꝝ ad oculū et aspe
ritati. et silr̄ qn̄ permiscet cū albumine oui ꝛ
oleo rosaceo crudo et ponit super oculū ꝛ cō
fert emulsio eius in ipso in tarfati. ¶ Mem.
an. ꝛ pe. ¶ Lac asininū et caprinū bona sunt
tussi et extuationi et sputo sanguinis s̄m ꝙ si
gnificat locus eius. et lac ouinum iuuatiuū
est sputo sanguinis. et iteꝝ lac est ex medicis
vlceꝝ pulmonis et extenuationis et confert
ore colluto ex ipso ꝛ gargarizato prefocationi
et squinantie apātibus vue et amigdalaꝝ ve
rūtn̄ est nocitiuū hn̄tibus tremorē cordis hu
midum quocūqꝫ mō fit ex sanguine aut pla-
te. et lac qdē camellaꝝ nouiter fetaꝝ confert
asmati et frequentie spēs. et lac conueniētius
pectori q̄ꝫ capiti et stō. ¶ Mem. nu. ¶ Lac
facit possidere oppilatōes in meseraicis et aq̄
casei confert icteritie. et lac caprinum et lac
camellaꝝ recenter fetaꝝ ambulantium ꝛ lac
asinaꝝ confert hydropisi et conferunt oīa illa
duritiei splenis. lac camelaꝝ nouiter fetaruꝫ
cum oleo de alcanna est conueniens duritie
bus intrinsecis et facit euenire inflationem ī
stō dolorē et proprie colostra et ambo cōmo
uent singultū et eructuationē fumosā et ꝓp̄e
lac et nocet splenetico et epatico et indigenti
bus regimine subtiliatiuo nisi lac camelaruꝫ
fetaꝝ. ipsum enim confert egritudinibus plu
rimis splenis et epatis et renouat epar. ꝛ lac
quidē camellaꝝ nouiter fetaꝝ confert hydro
pisi valde et proprie qn̄ bibit cū vrina camel
laꝝ nouiter fetaꝝ arabicaꝝ et exiccat deside-
rium cibi et facit tussim. et lac qdē acetosum
est tarde digōnis valde et est crudi humoris.
veꝝ stōus calidus nālr̄ aut accn̄ialr̄ digerit
ipsum et iuuat cuꝫ ipso ꝛ nō eructuat fumose
ꝓpter ablutionē butyri ab ipso. ¶ Mem. ex
pul. ¶ Aq̄ casei soluendo educit cholam adu
stā et cum epithimo soluit melliam adustam
et lac facit euenire lapidē et lac qdē decoctuꝫ
donec consumat eius aqueitas constringit
ventrē et retinet fluxum sanguinis per infe-
riora. et lac qdē camellaꝝ nouiter fetaꝝ ꝓuo
cat menstrua. et illud de quo extractum ē bu
tyꝝ est bonum solutioni cholice et fit clistere
ex lacte nouiter mulcto ad vlcera intestinoꝝ
et matricis. lac caprinum valet vlceribus ve
sice et lac succurrit nocumento coitus et vi-
gorē fert ad coitum et facit prouenire inflatō
nē in visceribus. oē preterea lac grossum exci
tat cholam et generat lapidē et colostra pro-
p̄rie et lac qdē excitat coitum ita ꝙ etiam lac
acetosum et melir in corporibus calide com
plexionis hoc facit preterea ꝙ humectat ꝛ ꝙ
inflat et sepe lenit ventrē et proprie lac equi-
num camellinum et asininum deinde lac vac
cinum postea lac caprinum et quanto plus
minuit aqueitas et qn̄qꝫ soluit ventrē multi
tudo ipsius qn̄ nō digerit. et sal quidē iuuat
ad solutionē ipsius et ad solutionē aque la-
ctis. Decoctum vero et in quo extincti sunt
carbones et calefactum cum lapidibꝰ ignitis
et laminis ferri ꝓculdubio ventrē constrin-
git. et lac quidē confert rasure intestinorum.
ꝛ lac acetosū constringit fluxū cholericū ꝛ sā-
guinē. ꝛ lac quidē camellaꝝ recēter fetaꝝ cō
fert hemorroidibus ꝛ qn̄ lac ponitur sup apā
ta ani ꝛ vlcera eius ꝛ apāta femoris ꝛ vlce-
ra ipsius confert ꝛ sedat dolorē accn̄tem in
his membris. ¶ Febres. ¶ Lac caprinū ꝛ lac
asininū sunt bona ethice s̄ꝫ ꝙ determinatur
in loco suo ꝛ lac acetosum multotiens expel-
lit febres ethicas qn̄ aufertur eius butyrum
ꝛ fuerit ita ꝙ bene digeratur. lac vero recen
ter mulctum grossum multotiens facit incur
rere febres ꝛ nō oꝫ approximare ei patientem
febrē penitus. ¶ Venena. ¶ Lac confert po-
tui medicinaꝝ mortaliū ꝛ ei qui sumpsit ī po
tu leporē marinū a gūmā rute agrestis ꝛ hy-
osquiamū ꝛ benꝫ ꝛ proprie qui in potu sump

fit cantarides ⁊ leporē mariuū ⁊ gūuā rute agrestis ⁊ helleborū ⁊ strāgulatorē adib ⁊ leopardi ⁊ oēs medicinas putrefactiuas⁊ est cura eius in potu sumpsit benꝫ reducit enim ipsum ad rationem suam.

¶De lampade alcutrub. Capitulū.cccclvi.

Ampas alcutrub qd ē. Est planta proxima isopo. ¶Electio. ¶Qđ de ea admistraṫ est semē ipsius. ¶Nā. ¶Est calida in primo sicca in ƀo ⁊ est in fine ƀi. ¶O pe.et pro. ¶Est aperitiua ⁊ magis dñans in ea ē stipticitas abscindit fluxū quocūqꝫ modo fit. ¶Vul.⁊ vl. ¶Cōsolidat. ¶Mem.ca. ¶Fit ex ea emplm̄ abscindit fluxū sanguis ex naribus. ¶Mem.an.⁊ pec. ¶Prohibet fluxuꝫ sanguis. ¶Mē.ex. ¶Cōfert vlcerib⁹ itestinorū clisteri facto ex ea.

¶De lilio. C.cccclvii.

Iliū qd est de ireos qdē iā diximus et in illo qdē hortulano est terreitas subtilis acgrens amaritudinē⁊ i ipso est aqueitas equalis cōplexionis. ¶Nā. ¶Albū hortulanū qđ noiaṫ liliū azeth est calidū ⁊ siccū in secundo ireos vero siluestris est vehementioris exiccatōis. ¶O pe.⁊ pro. ¶Radix eiusē abstersiua đsiccatia equalis ⁊ radix eius est magis abstersiua ⁊ oleū eius est vehementōris resolutōis ⁊ lenificatōis siue sit aromatizatū siue nō sit aromatizatū ⁊ ireos qdē in oibus illis est fortior⁊ est stipticitas cum hoc ⁊ in ipso est virtus sanandi dolores ⁊ putrefactiones. ¶Decoratio. ¶Confert panno ⁊ lētiginibus ⁊ proprie radix eius ⁊ mundat faciem abluendo ⁊ retinet contractionē eius. ¶Apo.⁊ bo. ¶Si terātur folia ⁊ semina mꝉtū ⁊ fiat ex eis emplm̄ suꝑ herisipilā cū vino confert ei valde ⁊ silr̄ super apāta phlegmatica imatura ⁊ scabiē vlcerosam ⁊ escaras et sahaf ⁊ proprie cū ꝑmiscemus ea aliis medicinis. ¶Vul.⁊ vl. ¶Radix eius confert adustioni aq̄ calide qm̄ exiccatiua ē mollificatia abstersiua cū eq̄litate ⁊ silr̄ folia ei⁹ decocta consolidat. et melius qdē est vt admistratio eius cū oleo rosaceo. Succus vero ireos et reliquoꝝ decoqtur in aceto melle ⁊ in vase ereo ⁊ valet ad vlcera antiqua ⁊ vulnera. et domesticū qdē est melius medicinaꝝ q̄ sunt adustioni aq̄ calide. ¶In.iun. ¶Est bonū incisionibus neruoꝝ. ¶Mem.ca. ¶Ex decoctione radicis eius fit oris collutio ad dolorē dentium ⁊ ꝑprie eius qđ siluestre est oleum qdē eius est conueniēs vlceribus capitis et furfuribus eius et qñ distillaṫ in aurē sedat dolorē eius et sonitū. ¶Mem.an.⁊ pectoris. confert radix eius anhelitui dilatatōis ⁊ proprie ireos. ¶Mem.nu. ¶Confert spleni ⁊ ē malū stō et ꝑprie oleū eius. ¶Mem.expul. ¶Oleū eius est resolutiuū aperitiuū lenitiuum duritiei matricis ⁊ bibitū ⁊ inunctum. et silr̄ qñ decoqṫ radix eius cū oleo rosaceo et nō est ei par in egritudinibus matricis et silr̄ oleū ireos et extrahit fetū et confert dolori ventris pungitiuo et si decoquaṫ radix ei⁹ sola cū aceto aut cū semine hyusquiami et farina tritici sedat apāta calida accñtia testiculis et qñ bibitur ex oleo eius.ōꝫ.5.soluit et ē conueniens hñti ilios cholericū. oleū vero irinū aperit orificia venaꝝ hemoroidaꝝ et silr̄ radix lilii quocūqꝫ mō̄ sit. ¶Venena. ¶Cōfert puncture vermiū venenosoꝝ ⁊ ꝑprie scorpiōis ipꝫ ⁊ succus eius ⁊ sirupus et semē ipsius bibita cōferunt omnibus puncturis⁊ oleum eius est tyriaca coriandri ⁊ fungorum.

¶De liquiritia. Capitulum.cccclviii.

Iquiritia. ¶Nā. ¶Radix eius tꝑata est ⁊ si declinat ad aliqd declinat ad caliditatē et humiditatē. ¶Apo.et bo. Succus eius confert super panaritiū ⁊ silr̄ radix eius ¶Vul.⁊ vl. ¶Eius succus valet ad vulnera ¶Mem.oculi. ¶Radix eius confert vngule et succus eius est fortior. ¶Mem.an.⁊ pe. ¶Lenit cannā pulmonis ⁊ mundificat eam et confert pulmoni ⁊ gutturi et clarificat vocē. ¶Mem.nu. Sedat sitim propter humiditatē suā et silr̄ confert inflatōi stōi. ¶Mē. expul. ¶Confert ardori vrine et valet ad vlcera renū et vesice et scabiei ipsius. ¶Febris ¶Confert febribus antiquis.

¶De lente. Capitulum.cccclix.

Ens qd ē. Lēs ē quoddā genus qđ cōediṫ et ē notū. et ē aliđ gen⁹ siluestr̄ malū et ē lens amara et māifeste caliditatis in qua ē siccitas et paꝝ stipticitas et est ƀꝫ ꝙ dixit Dia. herba lōga pꝉꝫ stipitū subtiliū ramoꝝ colorē hñtiū cydonii longioꝝ strictioꝝ ī qbus est aspitas q̄dā ⁊ sunt decliues ad albedineꝫ ¶Electio. ¶Melior ē illa que ē veloci⁹ matura et est alba lata et qñ cadit in aqua nō denigrat eā et oꝫ vt bene matureṫ in decoctōe. ¶Nā. ¶Sal. visum est ꝙ ipsa est eq̄lis i caliditate ⁊ siccitate aut ē declinis paꝝ ad caliditatē ⁊ ꝑpter illud nō ifraṫ aꝑ cōestionē sui neqꝫ quā ē i stō neqꝫ descendēs. ¶O pe.⁊ ꝓ

pꝛietatibus . ¶ Est inflatiua ꝛ composita ex
virtute constrictiua ꝛ abstersiua ꝛ facit vide
re somnia mala et stipticitas corticis eius est
plurima ꝛ in ipsa tota est inflatio plurima ꝛ ispis-
sat sanguinē et nō currit in venis et ipsa mi-
norat vrinā ꝛ menstrua pp illud ꝛ generantur
ex ea humor melicus et egritudines melice
et fortasse kist ordei est ei contrariū et quasi
aggregatur ex cōmistione eoꝝ nutrimentū val
de bonū et fortasse erit ex summa melioꝝ nu
trimentoꝝ. et oꝫ quidē vt sit kist ordei minus
quantitate lentis et lentis etiā cū ficla nutri-
mentū est laudabile qm̄ sunt contrariaꝝ di-
spōnū que ambe sunt tpate ꝛ ponuntur in ipsa
ordeū ꝛ mentastꝝ ꝛ deterius qꝺ decoquitur cū
lente nenkesut. Et oꝫ quidē vt ꝓiciantur super
vnā eminā lentis nouē emine aque et deco-
quitur valde. ¶ Apo. ꝛ bo. ¶ Qn̄ decoquitur cū
aceto ꝛ fit ex ea emplm resoluit scrofulas et
apata dura. et in ipsa quidē cū repercussione
est aggregatio saniei et ipsius multitudo ge-
nerat cancꝝ et apata dura que noiatur sufidus
¶ Vul. ꝛ vl. ¶ Qn̄ coquitur cū aceto replet vl
cera ꝓfunda ꝛ eradicat sordes vlceꝝ ꝛ mino
ratur sordities eoꝝ ꝛ si fuerint magna tunc ap-
ponatur cū eis que sūt magis stiptica sicut sūt
cortices granatoꝝ ꝛ reliqua. Et cū aqua ma
rina ad herpetē estiomenū ꝛ formicā ꝛ fissu-
ras accn̄tes ex frigore. ¶ Jn. iun. ¶ Est ma-
la neruis sed si ex ea cū suauich ponitur emplꝫ
super podagrā confert ꝛ multitudo eius facit
possidere leprā. ¶ Mem. oculi. ¶ Jllius qui
plurimū eius cōestione vtitur visus obtenebratur
propter vehementiā exiccatōis eius . Et qn̄
ex ea fit emplm cū corona regia ꝛ cydonio ꝛ
oleo rosaceo sanat apata oculi calida. Mē.
an. ꝛ pe. ¶ Fit ex ea emplm decocta in aqua
maris super apata mām̄ille facta ex constri-
ctione sanguinis ꝛ lactis. ¶ Mem. nutrim̄.
¶ Est difficilis digōnis mala stō ꝛ generat
inflatōez ꝛ grauat ꝛ qn̄ excorticatur de ea. xxx.
grana ꝛ deglutiuntur conferunt fm qꝺ dr̄ mol
lificatōi stōi. et nō oꝫ quidē vt lenti admiscea
tur dulcedo. Jpsa enim tunc faciet possidere
oppilationes plurimas in epate et ex eis que
sunt necessaria in esse lentis est qꝛ ipsa est in-
uatiua hydropisis ꝛ videtur propter exicca-
tionē eius. ¶ Mem. expul. ¶ Qn̄ decoquitur
absqꝫ cortice suo stringit ventrem aut cū cor
tice suo qn̄ decoqr cū aqua et expellitur ab eo
aq̄ pria illa nāqꝫ pria aq̄ soluit ventrē ꝛ deco

cta qdē cū cortice ꝓiecta aq̄ magis est stri-
ctia q̄ꝫ excorticata qm̄ in cortice ipsius est vir
tus stipticitatis valde vehemens ꝛ fit forti-
or strictura eius ventris qn̄ decoquitur cum
endiuia ꝛ lingua arietis ꝛ portulaca ꝛ cum si
cla que noiatur nigra propter vehementiam
sue virtutis aut cū rosa aut cū aliquo stipti-
coꝝ postq̄ꝫ bene sit elixata ante illud ꝛ sic nō
mouebit ventrē et ex ea fit emplm cū melli-
crato ꝛ cydonio ꝛ oleo rosaceo ad apa ani. ꝛ
sit fuerit maximū cū eo qꝺ est magis stipti-
cum ꝛ lens quidē siluestris et est lens amara
soluit sanguinē ꝛ lens minorat vrinā ꝛ men-
strua propterea quia ipsa inspissat sanguinē
ꝛ nō prouocat penitus nō ergo approximet
ei hn̄s lesionem in vrina ex parte distillatōis
sed amara facit ambo descendere ꝛ prouo-
cat vrinam. ¶ De Lana. Ca. cccccl.

Ana. ¶ Vul. ꝛ vl. ¶ Adusta confert vl-
ceribus ꝛ carni addite.

¶ De Lupino. Capitulum. cccccli.

Upinus quid est. Est granū compresse
figure amari saporis percussum in me
dio ꝛ est faba egyptiaca. ¶ Electio. ¶ Silue
stris est fortior in oibus que narrnātur ꝺ ope
ribus eius sed est minor . ¶ Natura . ¶ Est
calidis in primo siccus in scꝺo. ¶ O pe. ꝛ ꝓ.
¶ Est stipticus cum virtute. ꝛ lupinus i quo
est amaritudo absteugit ꝛ resoluit sine mor-
dicat one de quo iquit Gal. Lupinus a quo
ablata ē amaritudo est grossus et non est lon
gum quin sit glutinatiuus ꝛ non remanet in
eo abstersio eius et ex toto quidem est malus
difficilis digestionis generans humorē cru
dum in venis quando nō digerūt ipsum be-
ne. ille vero qui cum bonis condites est pluri
mi est nutrimenti. ꝛ qn̄ eius decoctio sit bo-
na ꝛ digeritur est nō mali humoris ꝛ in ipso
sunt siccitas et viscositas. ꝛ ipse quidē infun
ditur vt eius amaritudo remoueatur . deinde
decoquitur ꝛ penitus est medicine propinquior
q̄ꝫ cibo. ¶ Deco. ¶ Soluit capillos ꝛ abster-
git pānū ꝛ morpheā ꝛ vestigia ꝛ occultatōez
ꝛ bothor ꝛ abstergit faciē ꝛ ꝓpe qn̄ decoquitur
cū aq̄ pluuiali dōec dissoluatur ꝛ cōfert admini
stratio libre de decoctōe eius ad albaras.
¶ Apo. ꝛ bo. ¶ Cōfert bothor i facie ꝛ vlceri
bus ꝛ apatibꝰ calis ꝛ scrofulis ꝛ duritiebꝰ aut
cū aceto ꝛ melle aut sic oꝫ i vnoqꝫqꝫ corpor ꝛ
eiꝰ decoctio qn̄ fūditur sup cācrenas cōfert cor
ruptōi eoꝝ. Vul. ꝛ vl. Cōfert scabiei qꝛ ipe cū

radice alinezerion nigri remouet scabiē be-
stiaꝝ ⁊ confert herpeti estiomeno ⁊ albasaf ⁊
vlceribus malis ⁊ fraudulentis ⁊ sedat faria
eius cū farina ordei dolorē vulneꝝ ⁊ confert
igni persico. In.iun. Fit ex eo emplm̄ su
per sciaticā ⁊ confert. Mem.ca. Farina
eius confert vlceribus capitis hūidis. Mē.
nu. Aperit oppilationes epatis ⁊ splenis et
proprie qn̄ decoquitur cū aceto ⁊ melle ⁊ ru
ta ⁊ pipere. et ille qui amaritudinē nō hꝫ se-
dat nauseā ⁊ dirūpit appetitū. sed ille cuius
amaritudo egredit̄ est difficilis penetratiōis
Mem.expul. Extrahit vermes ⁊ ascari-
des decoctus ⁊ linitus super umē ⁊ degluti
tus cū melle aut potatus cū aceto cōmisto.⁊
confert doloribus mulieꝝ et ꝓuocat mēstrua
et extrahit fetus cū ruta et pipere suppositus
et bibitus et qn̄ supponit̄ cū ruta et melle ad
illud et extrahit vermes bibitus cū melle et
aceto.et sil'r ꝓuocat vrinā et in ipso est cōstri
ctio ventris dulcoratus vero secundum quod
quidam dicunt neqꝫ soluit neqꝫ stringit.

¶De Lactuca. Capitulum.cccclii.

Actuca qd est. Illa que est siluestris in
virtute existit papaueris nigri. Natu
tura. Gal.nō est in frigiditate eius q̄ hor
tulana est applicatio ad vltimū. sed est sicut
frigus aque lacune.et humiditas eius ē gros
sior humiditate sicle et atriplicis et subtilior
humiditate malue.et dr̄ ꝙ ipsa est in hume-
ctatione et exiccatōe inter caules ⁊ atriplices
et blites dico aūt ꝙ ille qui dixit ꝙ est frigida
in tertio iudicauit de ipsa ꝙ est mali nutrim̄
ti et pauci et nō est ita et vr̄ ꝙ ipsa sit in scdo.
Ope.⁊ pro. Nō est in ipsa abstersio neqꝫ
stipticitas neqꝫ solutio ꝓp eīonē suā a salse-
dine et ponticitate et reliquis. Sanguis vero
ex ea generatus est melior sanguine genera-
to ex oleribus et que nutribilior est:est illa q̄
est elixata et ipsa confert diuersitati aquaruꝫ
et illa qdē que nō est abluta est melior. Ablu
tio eni addit ei inflationē et similiter oib9 ole
ribus.frigidis et est velocis digōnis et quan
do admistrat̄ in medio vini prohibet egritudi
nes ebrietatis .et illa qdē q̄ est siluestris i vir
tute existit papaueris nigri. Apo.⁊ bo. Cō
fert apatibus calidis.et herisipile linita quā
do vtraqꝫ nō fuerint magna et vehementia.
Vul.et vl. Est emplm̄ conueniens super
contorsionē. Mem.ca. Facit somnū et re
mouet vigilias elixata et cruda ⁊ confert alie
nationi et adustioni solis in capite et est medi
camē oppilatōis in naribus facte. Mem.
oculi. Lac eius que siluestris est abstergit vl
cera cornee.et lac domestice propinquū est ei
et ex ea fit emplm̄ ophthalmie calide. et lac
siluestris confert fistulis lachrymaliū et assi
duatio cōestionis eius obtenebrat oculum.
Mem.an.⁊ pe. Addit in lacte. Mem.
nu. Cōfert tussi ⁊ caliditati stōi et inflatiōi
eius .et hortulana quidē est bona stō et est ve
locis digōnis et acceptio eius cū aceto facit
appetitū et confert eius comestio icteritie.
Mem.expul. Eius semē exiccat sperma
et sedat desideriū coitus et confert multitudi
ni pollutōis et olus eius minus est in illo q̄
semē eius et de lacte quidē lactuce quū in po
tu dat̄ medietas .ʒ.cū aq̄ et mele solutōe edu
cit chimū aquosum et hortulane propinquū
est lacti siluestris. Ipsa vero lactuca non stri
git neqꝫ soluit qm̄ non est salsa neqꝫ abster
siua sed est prouocatiua.et siluestris quidem
lac ꝓuocat menstrua. Venena. Lac silue
stris in potu datur morsui rutele ⁊ scorpiōis.

¶De Lactuca asini. Capitulum.ccccliii.

Actuca asini quid est. Est sicut folia la
ctuce subtilia pl'is numeri ad nigredinē
declinans plus pilosa et folia eius radici ad-
herent nata ab ea grauia ⁊ color radicis eius
ad rubedinē ⁊ est declinis ⁊ tingit terram et
manū colore rubeo ⁊ orit̄ in terra bona ⁊ ē ex
subā aquea ⁊ terrea ⁊ est asiniar ⁊ iam dcm̄
est de ea. Electio. Citrina est fortior et al
ba est aquea debilis. Nā. Cal'a est ⁊ sicca
in principio scdi. Ope.⁊ pro. Est abstersi-
ua apitiua ⁊ qd̄ de flore eius est siccū est for
tius in illo et nā quidē radicis eius est proxi-
ma nature seis eius sed radix est fortior ⁊ ꝓ-
prie sicca Inqt paulus et in ipsa est virtus at
tractiua ex ꝓfundo adeo ꝙ extrahit surculos
Apo.⁊ bo. Confert apatibus duris vbicū
qꝫ sint. Vul.⁊ vl. Qñ ex eo fit ceratū con
solidat ⁊ sil'r aqua eius in cerato. In. iunc.
Est notū emplm̄ super podagrā ⁊ sil'r cum
aceto super sciaticā. Mem.ca. Succus
eius est mundificatiuus capitis facto caput-
purgio ex eo ⁊ admistrat̄ cū melle in cola et
confert linitū. Mem.oculi. Qd̄ de ea sic-
cū ē mundificat vestigia remanentia in ocu-
lo ⁊ grossitudinē extremitatū palpebrarum.
Mem.nu. Mundificat epar et que cū
aceto condita est valet ad splenē cōesta et vt

emplm superposita. ¶ Mem.expul. ¶ Prouocat menstrua fortiter ⁊ interficit embrionem viuum ⁊ extrahit fetū mortuū ⁊ confert apa tibus duris in matrice supposita ⁊ sedando in aquā eius ⁊ est res magis prouocans mē strua ⁊ magis conueniēs. ⁊ qd̄ de ea in vltio admistrat est aureus bibitus ⁊ suppositus. ⁊ admistrat cū cerato super ragadias ani.

¶ De Lentisco. Capitulum.ccccliiii.

Lentiscus quid est. Est nota. ⁊ rob quidē lentisci ⁊ gūma eius deferet ad mechā ⁊ noiat hoc noie. ¶ Nā. ¶ Cala est in tertio humida in primo. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ Est absterfiua resolutiua attractiua et ꝓfundo corporis. et gūma eius est gūma in arbore alkēkez et est sicut laudanum in potentia est bōi odoris ⁊ ingredit in odoramentis mulierum in halep. ¶ Mem.ca. ¶ Rob lentisci confert valde fluori oris ⁊ vlceribus eius. ¶ Mem. expul. ¶ In ipsa est virtus ꝯstrīgēdi vētrem.

¶ De Lauro. Capitulum.ccccclv.

Laurus qd est. Granū eius est ſm figurā auellane parue sup qd̄ sunt cortices nigri subtiles qd̄ ꝯpressione frangit in duas partes que sunt grani nigri ad citrinitatem boni saporis ⁊ eius odor est redolens ⁊ eius folia sunt sicut folia myrti preter ꝙ sunt maiora ⁊ eius fructus est rubeus. Ipsa vero oritur in locis montuosis ⁊ virtus eius est in foliis ⁊ fructu. ¶ Nā. ¶ Grana eius sunt calidiora ⁊ cortices eius suut minores caliditatis ⁊ est oio calida ⁊ sicca in scdō. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ In granis eius est mollificatio ⁊ in ipsa tota est calefactio. ⁊ grana eius sunt calidiora foliis ipsius ⁊ calefactio partiū ipsius ⁊ exiccatio eaꝝ est fortis sed grana sunt vltima et cortex est debilior ⁊ minoris caliditatis ⁊ eiꝰ oleū est calidius oleo nucis. ¶ Decoratio. ¶ Linit sup morpheā cū vino. ¶ Apo. ⁊ bot. ¶ Confert cū pane ⁊ sanich apatibus calidis ¶ Ju.iun. ¶ Confert doloribus neruoꝝ omnibus ⁊ eius oleū resoluit laxitudinē. ¶ Mē. ca. ¶ Resoluit soda ⁊ eius oleū ēt ⁊ silr ambo faciunt ad dolores auris frīos ⁊ elongationē auditus ⁊ couferunt tinnitui ⁊ catarro. ¶ Mem.an. ⁊ pec. ¶ Confert stricture anhelitus ⁊ difficultati dilatatiōis deglutita cum melle aut cū rob ⁊ silr cursui ⁊ superfluitatū ad pulmonē et fiunt ex ea loch cū melle ad vl cerosa pulmonis anhelitū dilatatōis et proprie ex granis eius. ¶ Mem.nu. ¶ Oleū eius confert dolori epatis qñ bibit cū vino odorifero et silr cortex eius veꝝ ipsa et grana eius sunt mollificantia stōm et conuenientia vomitū. ¶ Mem.expul. ¶ Eius oleū facit nanseaz et facit vomitū et in ipsa est prouocatio menstruoꝝ et vrine et decoctio folioꝝ eius cōfert egritudinibus vesice et matricis adeo ꝙ sedendo in ea et potio eius ad solutionem fit. ʒ.ii. cū aqua mellis et oxymelle. et quādo qꝫ de cortice eius bibit aur. frangit lapidem et interficit fetū propter suā amaritudinē additā super amaritudinē alioꝝ et fit potio .ix. karates et grana eius frangunt lapidē etiam ¶ Febres. ¶ Oleū eius confert horripilatiōi inunctū. ¶ Venena. ¶ Confert mordicatiōi scorpionis cū vino et rob et est bona vespe et api qm̄ pungunt et oio est tyriaca venenis bibitis omnibus. ¶ Permutatio. ¶ Loco eiꝰ ponuntur folia sisimbrii.

¶ Capitulum de littera. M.

¶ De meliloto. Capitulum.ccccclvi.

Melilotū quid est. Flos plante coloris pallee in quo est lunaris figura cū raritate sua quandā hñs duritiē. et ex eo quidē aliud est albū et aliud cittinū. Electio. Ex eo melius est qd̄ est durius et cuius color declinat ad albedinē parūper et sapor ipsius amarior sentit et cuius odor est manifestior. Inqt Dia. melius ex eo est illud in quo est croceus color et est acuitioris odoris quanuis odor spēi ipsius in principio sit paruus et debilis et fit in colore eius color fenugreci. Natura. Est calm̄ in primo siccū in eodē. et ad vltimū est cōpositū et calitas ipsius est dñantior fŕiditate ipsius Inqt Dia. est equale in fŕitate et caliditate. O pe. ⁊ pro. In ipso est stipticitas pauca cū resolutōe et propter illd̄ digerit. Inqt Dia. Est liquefactiuū superfluitatū. et dixerunt alii eius succus cū careno sedat dolores et est resolutiuū subtiliatiuū ⁊ confortatiuum membroꝝ. Aposte. ⁊ bo. Cōfert apatibus calis et duris proprie cū careno et etiā ꝑmistū cū vitello oui et farina fenugreci ⁊ semine lini et papaueris ſm locū. Vul. et vl.

Confert vlceribus humidis et proprie mellino linitū cū aqua et cū aliquo desiccatiuoꝝ opposito cū eo qd̄ si sicut galle et lutū lene et lentes. Mēm.ca. Confert apatibus auriū et dolori ambaꝝ superposito emplō ex eo cū careno et reliquis que dicta sunt et distillatōne facta in eis ex succo eius ⁊ eius in uuame

rum in doloribus est velocius. ex ipso quoq;
fiunt embroce et sedant soda. Mem. oculi.
Confert apatibus oculi facto emplo ex eo
cũ careõ et cũ eis que dicta sunt. Mem. ex
pul. Confert apatibus ani et testiculoꝝ fcõ
emplo ex eo cũ careno et cũ eis que dicta sũt
decocto cũ vino.

¶ De myrto. C. cccclvii.

Mirto quid est. Nota est ⁊ in ipsa ẽ ama
ritudo cũ punticitate et dulcedine et fri
giditate propter punticitatẽ suã et ipsius bũ
chum est fortius et fiunt ex eo trocisci cum si
rupo stiptico. et in ipsa est subã terrea et subã
subtilis pauca ⁊ ipsius quidẽ bũchum est qd
dam super virgultum eius in colore virgulti
eius hñs formã plante vel vole manus et fi
gurã eius. et in oleo ipsius sunt oĩa iuuamen
ta que dicunt. Electio. Fortior que ad ni-
gredinẽ declinat et proprie rotunda hñs fo
lia precipue montana ex ea tota. et flos eius
melior est albus ⁊ succus fructus eius est me
lior et eius quidẽ succus quũ veterascit debi
litatur ⁊ fit cortex iõq; oz vt ex eo trocisci fi-
ant. Natura. In ipsa est caliditas subtilis
⁊ magis dñans in ipsa est frigiditas et eius
quidẽ stipticitas est maior frigiditate eius. et
videtur quod eius frigiditas sit in primo ⁊
siccitas ipsius in termino scdi. Opera. ⁊ p.
Retinet solutionẽ ⁊ sudorẽ ⁊ oẽm fluxũ san
guinis ⁊ oẽm cursum ad membꝝ ⁊ quando
cũ eo fit fricatio in balneo confortatur corpus
⁊ desiccantur humiditates que sunt sub cute
⁊ embroce quidẽ decoctionis eius cũ super
ossa effunduntur velocius fit ipsorum restau-
ratio ⁊ qd ex ea adustũ est loco tutie ponitur
ad hoc vt bonus fiat odor corporis ⁊ confert
oĩ fluxui sanguĩs linitũ ⁊ loco empli superpo
sitũ ⁊ bibitũ ⁊ silr eius rob ⁊ rob fructus ⁊ ei9
contractio fortior est infrigidatõe eius. ⁊ ipsi-
us quidẽ nutrimentũ est paruũ ⁊ in sirupis
quidẽ nõ est qui constringat dolores pulmo-
nis ⁊ tussim preter sirupũ eius. Decoratio.
Eius oleũ ⁊ succus ⁊ decoctio ipsius cõfor-
tant radices capilloꝝ ⁊ prohibent casum ⁊ p
longant eos ⁊ denigrant ⁊ proprie ipsius se-
mina. ⁊ decoctio seminũ eius in butyro pro-
hibet sudorẽ ⁊ rectificat rasurã venaꝝ ⁊ folia
eius sicca prohibent fetorẽ ascellaꝝ ⁊ ipsius
cinis loco tutie ponitur ⁊ cõfert pãno. Apo.
⁊ bo. Sedat apata calida ⁊ herisipilã ⁊ for-
micã ⁊ bothor ⁊ vlcera ⁊ qd ẽ super ambas
volas ⁊ adustionẽ ignis cũ oleo ⁊ vino post
ipsius cõmistionẽ cũ eis ⁊ silr eius oleũ ⁊ vn-
guentũ factũ ex ipsius oleo ⁊ confert ipb9 suc
cus cuz proiicit super panariciũ ⁊ silrceratũ
ex eo ⁊ quũ decoqtur ẽt eius fructus cũ vino
⁊ fit ex eo emplm sanat vlcera q̃ sunt in am
babus volis manũ ⁊ i vtrisq; pedibus ⁊ adu
stionẽ ignis ⁊ phibet eos a vesicatiõe ⁊ silr
eius cinis cũ cerato. Iu. iun. Emplm fcm
ex fructibus eius decoctis cũ vino est cõueni
ens mollificatõi iuncturaꝝ. Mem. ca. Re
tinet fluxũ sanguis ex naribus ⁊ abstergit fur
fures ⁊ exiccat vlcera capitis ⁊ vlcera auris
⁊ ipsius pus quũ ex ipsius aqua ⁊ ipsaz distil
latur ⁊ confert ipsius sirupus mollificationi
gingiue et eius folia quũ in vino decoquũtur
⁊ fit inde emplm sedant soda vehementer.
Mem. oculi. Sedat ophthalmiã ⁊ exituz
⁊ quũ coquitur cũ ordeo sanat eoꝝ apata ipsi
us cinis ingredit in medicis vngule. Mẽ.
an. ⁊ pe. Confortat cor ⁊ aufert tremorẽ cor
dis ⁊ confert fructus ipsius tussi propter dul
cedinẽ suam ⁊ retinet ventrẽ vtentis eo si est
solutus sua stipticitate ⁊ confert fructus ipsi-
us sputo sanguis ⁊ ẽt ipsius rob silr. Mem.
nu. Confortat stõm proprie rob eius et semi
na prohibent cursum superfluitatũ ad stõm.
Mem. expul. Succus fructuũ eius est p
uocatiuus ⁊ ipsemet confert ardori vrine et
vesice ⁊ est bonũ in prohibendo prouocationẽ
menstruoꝝ. et eius aqua stringit naturã ⁊ re
tinet solutionẽ cholericã et melancolicã lini
ta et ipsa cũ oleo sisamino exprimit phlegma
⁊ cum solutione emittit ipsum. et decoratio
fructuũ eius confert fluxui humiditatũ ma-
tricis et confert emplastro inde facto hemor
roidibus ⁊ confert apati testiculi ⁊ eius deco
ctio confert exitui ani ⁊ matricis. Venena
Confert morsui rutele et silr fructus eius cũ
potat cũ vino ⁊ silr puncture scorpionis.

¶ De melongena. Capitulũ. cccclviii.

Melõgẽa qd ẽ nota ẽ. Electio. Que ex
ea ẽ antiq̃ ẽ mala. ⁊ ei9 nã ẽ hĩc frixi eius
recẽs vero ẽ saĩor. Nã. Scdõz filiũ mesau
gue ẽ frã. verũtñ veꝝ ẽ q virt9 ĩ ipsa dñans ẽ
calitas ⁊ siccitas ĩ ßo pp amaritudinẽ ⁊ acui
tatẽ ipsi9. Ope. ⁊ p. Gñat mlĩaz ⁊ gñat
oppilatões. De. Corrũpit colorẽ ⁊ deigrat
supficiẽ corporis ⁊ citrinat colorẽ. et q̃ ex me
longenis sunt pue cõedũt excorticate ⁊ ipse q
dẽ faciunt possidere pannum. Apostemata
⁊ bo. Generat cancros ⁊ duritiez ⁊ lepraz

¶ Mem.ca.¶ Generat soda et oppilatōes et facit multiplicare tristitiā in eis.¶ Mem. nu.¶ Generat oppilatōes epatis et splenis nisi illa que cocta est in aceto. Ipsa eni apit oppillatōes epatis fortasse. ¶ Mem. expul. ¶ Generat hemorroidas. Verūtn̄ si ex capitibus eius in vmbra siccis et contritis fiat epithia ꝯfert hemorroidibus.et melōgēa qd̄ nō hȝ ꝓprietatē ad stringēdū aut soluēdo.verūtn̄ quū cogr̄ in oleo soluit'et i aceto strigit.

¶ De mace. Capitulum.cccclix.

Macis qd ē.ē filis foliis ꝯpositis venosis siccis declinās ad rubedinē ꝛ citrinitatē sic̄ corter et ligna et folia mordicās liguā sic̄ cubebe.fili⁹ mesaugue ē cōter nucis muscate.

¶ De musaiaba. Capitulum.cccclx.

Musaiaba quid est. Est filis virtuti nere misk sed ē subtilior eo.¶ Natura. Inquit Paulus est equalis. ꝛ dixerunt alii est calida ꝛ sicca in scđo.ꝛ nō est dubitatio quidē in caliditate ꝛ siccitate ipsius. ¶ Opera. ꝛ pro.¶ Resoluit inflationē ꝛ in ipsa est stipticitas.¶ Ap.ꝛ bo.¶ Resoluit durities grossas quū ponuntur in cerato. ¶ Decoratio. ¶ Oris odorē bonū efficit. ¶ Mē.ca. ¶ Ex eo cū oleo violaceo fit caputpurgiū ad soda frigidā ex ventositatibus grossis in capite et ad emigraneā.¶ Mem.nu.¶ Confortat ep ꝛ stōm.¶ Mem.expul.¶ Constringit iliacaȝ ꝛ confert dysenterie ꝛ est boua matrici.

¶ De myrobolanis.Capitulum.cccclxi.

Mirobolani quid. Eorum alii sunt citrini imaturi ꝛ alii sunt nigri indi ꝛ sunt illi qui vlti sunt in maturitate ꝛ suut pinguiores ꝛ alii sunt kebuli qui sunt maiores omnium ꝛ alii sunt finii qui sunt minuti ꝛ leuiorēs ¶ Electio.¶ Meliores sunt citrini vehemē tis citrinitatis ꝛ decliues ad viriditatē grauess grossi duri kebuli autem sunt meliores q sunt grossiores ꝛ grauiores ꝛ submerguntur in aqua ꝛ sunt decliues ad rubedinem. ꝛ finii meliores sunt illi qui rostrum habent. ¶ Natura. ¶ Dicitur ꝙ citrini calidiores sunt nigris ꝛ dicitur ꝙ indi sunt minoris frigiditatis q̄ȝ kebuli.ꝛ omnes quidem sunt frigidi in primo sicci in secundo. ¶ Ope.ꝛ pro. ¶ Omnes existigunt choleram ꝛ confert ei. ¶ Decoratio. ¶ Nigri clarificant colorem. ¶ Apo.ꝛ bo. ¶ Myrobolani omnes conferunt lepre.¶ Mem.ca. ¶ Kebuli conferunt sensibus ꝛ seruationi ꝛ rationi ꝛ conferunt ēt soda.¶ Mem.oculi. ¶ Citrini valent oculo mollificato.ꝛ conferunt materiebus que currunt facto ex eis alcofol . ¶ Mem.an.ꝛ pec. ¶ Cōferunt tremori cordis ꝛ tristitie ex amore bibiti.¶ Mem.nu. ¶ Cōferunt dolori splenis ꝛ conferunt nutrimenti instr̄is oibus ꝓpriē ambo nigri. Ambo enim confortant stōȝ ꝛ proprie nutriti ꝛ digerunt cibum ꝛ confortant stōm totaliter preparando ipsum ꝛ nutriendo ꝛ exiccando.ꝛ citrini quidem optime preparant stōm ꝛ similiter nigri.ꝛ finii sunt debiles in eo ꝙ agunt ꝛ kebuli ꝛ in kebulis quidem ꝛ vis faciendi nauseam ꝛ kebuli conferunt hydropisi.¶ Mem.expul. ¶ kebuli et indi frixi cum oleo stringunt'ꝛ citrini soluunt choleram ꝛ parum phlegmatis. ꝛ nigri soluunt melancholiam ꝛ conferunt hemorroidibus ꝛ kebuli soluunt melancholiam ꝛ phlegma.ꝛ dicitur ꝙ kebuli conferunt colice.kebulorum autem potio ad soluendum infusorum fit a.v.ʒ.vsq̄ȝ ad.ʒ.xi.ꝛ non infusorum vsȝ ad ʒ.ii.ꝛ dico ꝙ fit vsq̄ȝ ad plus. De citrinis vero quādoq̄ȝ sumitur in potu vsq̄ȝ ad.x.ꝛ plus tritis ꝛ infusis in aqua. ¶ Febres. ¶ Conferunt kebuli febribus antiquis.

¶ De muscho. Capitulum.cccclxii.

Muschum quid est. Fluuiale est aqueuȝ terreum ꝛ marinum est vehementioris stipticitatis sed muschum petrosum est fur fur lapidum ꝛ nos iam diximus.¶ Natura ¶ Est frigidum.¶ Ope.ꝛ pro.¶ Retinet sāguinem in omni loco linitum ꝛ marinum vehementius.¶ Apo. ꝛ bo. ¶ Ponitur super apostemata calida ꝛ herisipilam ꝛ formicaȝ ꝛ similiter quod est vt lentes muschum cum sauich.¶ Instru.iun. ¶ Super podegraȝ calidam ꝛ dolores iuncturarum calidos valet et quando feruet in oleo antiquo lenit neruos ¶ Mem.expul. Fit ex eo empl̄m ramici intestinorum ꝛ detumescere facit eā ꝛ glutinat.

¶ De mandragora. Capitulū.cccclxiii.

Mandragora qd ē.nota ē ꝛ nos iā ꝑscrutati fuim⁹ ei⁹ narratōeȝ i ca. de iabrol. ¶ Nā.¶ Scđm me ē fr̄a vsȝ ad tertiū ꝛ humida.

¶ De muscho.Ca.cccclxiiii.

Muschus quid est. Muschus est folliculus animalis sicut gazel ipse nisi quia hȝ duos dentes albos flexos ad interiora sicut duo cornua.¶ Electio.¶ Melior est fui suam mineram antebium ꝛ dicitur immo ascíltie.deinde iurgiū:deiude idus marinus ꝛ

ex parte pastus q pascit vtrūqȝ been ꝛ spicā deide almaru. Et melioꝛ ex parte coloꝛis ꝛ odoꝛis ē pomalis citrinus. Nā. Est calidus ꝛ siccus in ſo. ꝛ qđ ex eo siccū est apud quosdā ē maius. O p. ꝛ p. Est subtilis cō foꝛtatiuus. Decoꝛatio. Vapoꝛat qñ ponitur i cibo. Mem. ca. Quādo fit caputpurgiū ex muscho cū croco ꝛ pauca cāfoꝛa confert soda fre ꝛ solus etiā pp illud qđ i ipso est de resolōne ꝛ virtute ꝛ ipse cōfoꝛtat cerebrū tēpatū. Mē. oc. Cōfoꝛtat oculū ꝛ exiccat hūiditatē eius ꝛ abstergit albuginē subtilez.

Mē. anhe. ꝛ pec. Cōfoꝛtat coꝛ ꝛ sanat tremoꝛē coꝛdis ꝛ melēā ex sollicitudīe. Venena. Est tyriaca venenoꝝ ꝛ ꝓprie napelli.

¶ De mastice. capitulum. cccclxv.

Mastix qd ē. Alius est romanus albus ꝛ alius ē nabathi ad nigredinē declinās. ꝛ arboꝛ quidem eius ē cōposita ex aqueitate pauca ꝛ terreitate plurima ꝛ ē subtilioꝛ et magis iuuās q̄ȝ olibanū. Electio. Melioꝛ est ille q ē albus magnus mūdus. Et ei⁹ rectificatio ē resolō ipsius ꝛ dimissio in aceto p aliquot dies deide exiccat. Nā. Calid⁹ est ꝛ siccus in ſo ꝛ ē minoꝛis calefactionis ꝛ exiccatiōis q̄ȝ olibanū: ꝛ i arboꝛe qđ ei⁹ nō ē infratio ꝛ calefactio vehemēs ꝛ in ipso ē calefactio maioꝛ q̄ȝ ea q̄ est in arboꝛe ei⁹. O p. ꝛ pro. Est stipticus resolutiuus ꝛ oēs ptes eius ꝛ arboꝛis sue sunt stiptice. Et eius qdez cōpositio est ex substātia aquea tepida ꝛ substantia terrea. Et radices eius ꝛ coꝛtices radicū eius ponūtur loco acatie ꝛ hensistides ꝛ loca eius ꝛ fitr succus foliorū eius. Et ex fructu qdē eius fit oleū vehemētis stipticitatis. Gal. aūt videtur videre in oibus partibus eius cū stipticitate lenificationē ꝛ similiter sūt olera eius. Nabathi vero qui trahit ad nigredinē stipticitas est minoꝛ ꝛ exiccatio ē maioꝛ ꝛ ē magis cōueniens in eo q necesse est resolui foꝛtiter. Et totū qđ in ipso ē de stipticitate ꝛ leniacatione ꝛ exiccatiōe est sine ipedimēto ꝛ ē subtile valde ꝛ liquefacit pp suā subtiliationē ꝛ lenificationē ꝛ caliditatē suā subtilē phl'a ꝛ ē cū hoc minoꝛis acuitatis ꝛ spissitudinis q̄ȝ relique gūme. Decoratio. Ponit in dentifricijs ꝛ i gomaris ꝛ facit possider pulchritudinē. Apata ꝛ bot.

Confert pp illud qđ in ipō est de stipticitate et lenificatiōe apatibus viscerū. Et nigrū nabathi est cōuenientius duritiebus intrinsecis et nigrū ꝯfert apatibus foꝛmicalibus.

Vul. et vl. Prohibet succus eius et decoctio folioꝝ ipsius ambulatiua et oleuȝ arboꝛis huius cōfert scabiei ita q scabiei pecudum et canū. Et effunditur decoctio folioꝝ ꝛ succus sup vlcera ꝛ gñat carnē ꝛ similiter super ossa fracta et restaurat. Mem. capi.

Masticatio ipsius extrahit phl'a ex capite et mundificat ipsuȝ et similiter collutio oris ex eo facta confirmat gingiuas. Mem. oc.

Adherent eo pili inuersari. Mem. anhe. et pec. Confert tussi et puto sanguis ꝛ proprie decoctio radicis eius et coꝛticis eius.

Mem. nutri. Confoꝛtat stomachū ꝛ epar et aperit appetitū et stomachū efficit bonuȝ et mouet eructuationē et liquefacit phl'a ei⁹ et confert apatibus stomachi ꝛ epis statim.

Mem. expul. Confoꝛtat epar et intestina et confert apatibus eoꝝ et decoctio radicis eius et coꝛticis ipsius cōfert fluxui sanguīs per inferioꝛa et dysenterie et rasure. Et similiter ipsa folia fluxui sanguinis matricis et omnibus doloꝛibus matricis et cursui humiditatis earum malo et augmento matricis et ani et similiter oleum arboꝛis eius et seminis eius prouocat menstrua.

¶ De mu. capitulum. cccclxvi.

Mu quid est. Est frusta diuerse figure in coloꝛe agarici et habet puluerē trahens ad stipticitatē et amaritudinē et est boni odoꝛis pungens linguā et est radix plante: nō eni administratur de eo nisi radix ei⁹ multiplicatur in terra megduna. Electio.

Melius est illud qđ est albū magnū mundum. Et ipsius qdē rectificatio est resolutio ipsius et dimissio eius in aceto per aliquot dies deide exiccatio ipsius. Natura. Est calidū et siccū in tertio et in ipso est humiditas extranea nō matura inflatiua. O per. ꝛ pro. Est subtile abstersiuū aperitiuū simile spice in virtute: verū ipm est foꝛtioꝛis calefactionis ꝛ stipticitatis. Instru. iūc. Cōfert bibitū ꝛ linitū doloꝛibus iuncturarum.

Mem. ca. Facit soda plurimus vsus ei⁹ ꝛ illud propter superfluitatem humiditatis eius congelate in ipso. Mem. expul. Confert difficultati vrine bibitum ꝛ moꝛetemplastri superpositum ꝛ similiter doloꝛibus vesice ꝛ constrictioni superfluitatum in ea ꝛ prouocat menstrua ꝛ confert doloꝛibus matricum ita q encatisma in aqua eius ꝛ confert

dolori pūgitiuo vētris ꝛ rugitui ꝛ inflationi.

¶De mezerion. capitulum.cccclxvij.

Ezerion qd est. Est lacticiniū magnū qđ ē duoꝝ modorū: vnū eoꝝ ē magna hñs folia subtilia: ꝛ alterū est parua habens folia spissa ꝛ hoc ē deterius amborū. Et qđ nigrū ē est pernitiosum. Electio. Melius mezerion est in quo sūt folia plurima ꝛ simi lia folijs oliue ꝛ subtiliora. Quod vero folia parua hꝫ q̄ sunt crispa est malū: sed qñ ma litia almezerion frāgitur cū resołone. Natura. Est calidū ꝛ siccū in quarto. Oper. ꝛ pro. Est acutū mūdificatiuū excoriatiuū ꝛ eius acrimonia est vehemēs. Decoratio. Omnes spēs administrātur ad morpheā ꝛ ad albaras ꝛ ad lentigines linite exterius ꝛ qñ admiscetur ei sulfur in ipso. Vul.et vlce. Omnes spēs eius administrantur ad īpetiginē ꝛ vlcera sordida cū melle et eradi cāt cortices ꝑꝑ illud qđ est in eis de substan tia resolutiua corrosiua ꝛ sił exiccāt scabiē. Mē.ca. Colluitur os cū decoctione eius ꝛ ꝓprie decoctiōe nigri ꝛ sedatur dolor den tis. Et qñ aliqd eis adheret cū pipere ꝛ fru sto faui suꝑ dentē corrosū ꝑꝑ dolorē. Mē. nutri. Nocet epī valde. Mē.expul. Sol uendo educit aquā ꝛ ꝓprie qđ accipitur hu midū hora sui floris. Eius aūt acuitas fran gitur si infundatur in aceto, deīde exiccetur. Et ex eo qdē infuso in potu sumitur sex auř. decocto in lib.ꝛ.ʒ.aque donec de ea rema neāt medietas ꝛ q̄rta ꝛ bibitur ꝛ sołone edu cit lumbricos ꝛ ascarides ꝛ ꝓprie acsunesi ꝛ ꝛ in decoctione calamēti mōtani. Et qñ su mūtur.ʒ.xxij. de eo ꝛ posite ī duobus vrceis vini dimittūtur sic duobus mensibus dein de colantur ꝛ post dimittūtur duobus mēsi bus deinde danł in potu ad hydropisim et ad purgationē mulierū q̄ peperunt ꝛ confe runt. Et eius decoctio cōfert difficultati vri ne vehemēti. Et dixerūt ꝙ ipm etiā solutio ne educit mełiā ꝛ humores phłaticos et pro prie qñ miscetur cū duplo absinthij q̄ztū ipꝫ est. Et qdā eoꝝ sunt q assumūt de eo auř. cū duplo ipsius de absinthio cōfecto cū melle decocto et faciunt ex eo collyria. ꝛ oꝫ qdē vt si fit ad soluēdū aquā citrinā admisceantur ei alia solutiua q̄ ipsaꝫ soluūt. Et si queritur vt eo soluatur mełia fiat ex eo similiter ꝛ mi sceatur ei qđ soluat mełiā. Venena. Me zerion bibitur cū vino ad morsum vermium venenosorū et est proprie nigrum venenum mortiferum. Et quando miscetur cū sauich ꝛ coniungitur cū aqua et oleo interficit mu res et canes ꝛ porcos. ꝛ quod de eo interfi cit homines est pondus.ʒ.ij. interficit enim cum turbatione ꝛ vomitu ꝛ solutione.

¶De maru. capitulum.cccclxviij.

Aru quid est. Dicūt indi ꝙ est spēs plu res. Est eni quedā spēs eius q̄ est boni odoris ꝛ est marmacor ꝛ ē calidior ꝛ siccior. Et est spēs alia q̄ est minoris odoris ꝛ dicił fumuse ꝛ est calida ꝛ lenis. Et tertia spēs no minatur almaru albū q̄ est temperata et in ipsa est virtus lenificatiua. Et existimo ꝙ il la in qua est virtus lenificatiua est lingua bo uis. Et est alia spēs q̄ noīatur marumeus ꝛ est calida ꝛ sicca subtiliatiua. Et ē spēs q̄ no minatur merscebar ꝛ est fřa ſm ꝙ dicit nar rator eius. Natura. Est calidū ꝛ siccū in deinde diuersificatur. Oper. ꝛ pro. Oēs spēs sunt rarificatiue subtiles resolutiue in flationū ꝛ phłatis aperitiue oppilationū vbi sunt. Mem.ca. Distillatur cū aqua lactis ī aurē dolorosā. Et merscebar qdē ꝯfert soda calē ꝛ reliq̄ spēs almaru cōferūt soda fře: sed qđ de eo odoriferū est facit soda ꝓprie quan do odoratur suꝑ vinū. Mem.nutri. Re soluit phła ex stō ꝛ cōfert dolori stōi ꝛ cōfor tat ipm. Mē.expul. Confortat intestina ꝛ semē eius quū frigił cōfert rasure itestinorū ꝛ dysenterie ꝛ si nō frigił sołone educit phła.

¶De marmacora. capitulum.cccclxix.

Armacora qd est. Nota ē. Et flos qui dem eius est cineritius ad duritiem de clinans ꝛ boni odoris qui de eo est aromati cus. Natura. Inquit Dia. Almarmaco ra est calidior maiorana ꝛ fortior ꝛ est calida in tertio sicca in ſo. Oper. ꝛ pro. Est sub tilis resolutiua sedatiua ventositatū aperiti ua oppilationū phłaticarū vbi sūt. Mem. capi. Inebriat velociter quū ponitur ī vino ꝛ facit soda odoratus eius vltime: verum re soluunt odoratus eius ꝛ multitudo ipsius et declinatio super embrocā ipsius omnes va pores ꝛ soda frigidos ꝛ est similis sceba in primo. Mem.nutri. Conofrtat stomachū ꝛ aperit oppilationes viscerum ꝛ exiccat hu miditatem stomachi. Membra expulsio nis. Confortat intestina.

¶De mugath. capitulum.cccclxx.

Vgath qd ē. Dixerūt qdā ꝙ est vene

granati silvestris sed nõ est conueniens hoc qȯ dixerũt qm̃ semen eius est cõueniens coitui ⁊ mouet ipm̃ fortiter. ¶ Natura. Est calidũ perueniens ad tertiũ ⁊ humidũ in secũdo. ¶ O per. ⁊ pro. ¶ Est cõfortatiuũ mẽbrorũ. ¶ Decoratio. ¶ Est ipinguatiuũ. ¶ Instru. iunc. ¶ Confert quũ ex eo fit emplastrũ torsioni ⁊ fracture ⁊ attritioni lacertoꝝ ⁊ dislocationi ⁊ cõfert podagre ⁊ spasmo ⁊ est bonũ tesabuch ⁊ duritiei iuncturaꝝ. ¶ Mem. anhe. ⁊ pec. ¶ Lenificatiuũ ẽ duritierũ que sunt in gutture ⁊ pulmone. ¶ Mem. expul. ¶ Mouet coitum ⁊ proprie semen eius.

¶ De merdesenz. capitulum. ccccl xxi.

Merdesenz qd ẽ. Merdesenz ẽ plumbuz adustũ ⁊ qñ3 fit absq3 plumbo ⁊ peruenitur ad sũmũ rectificationis ipsius: aut qa decoquit in aceto: aut vino puro deide aduritur vice vna aut duabus: aut aduritur sup prunas ⁊ aufertur ab eo qȯ sup ip3 eleuatur aut decoquit cũ aqua ⁊ frumẽto ⁊ cũ ordeo donec findatur ⁊ remouentur ab eo frumentũ ⁊ illa aqua decoquitur cũ aqua recẽti donec purificetur deinde submergitur ab illa aqua. Fit hoc de eo multotiens deinde mũdificatur cũ sale multotiẽs sicut scis ⁊ qñq3 fit aliud. ¶ Natura. ¶ Inquit Gal. Decliue est ad exiccationẽ sed ẽ debilis calefactionis ⁊ infrationis. Apud alios vero est decliue ad aliq̃ztulũ frigoris. Et illud qȯ est ablutũ ẽ pculdubio frũm. ¶ O p. ⁊ p. ¶ Est constrictiuũ ⁊ exiccatiuũ ⁊ abstergit parũper cũ stipticitate ⁊ glutinatiõe ⁊ subtiliat grossum ⁊ stipticitas ⁊ abstersio ipsius sũt parue. Et ip3 qdẽ ẽ materia emploꝝ. Aggregat enim medicinas ⁊ frangit supfluitatẽ resolonis et corrosionis ⁊ stipticitatis etiã. ¶ Decoratio. ¶ Efficit odorẽ corpis bonũ ⁊ ascellarũ ⁊ phibet rasurã coxarũ ⁊ abstergit pãnũ ⁊ cicatrices nigras ⁊ sanguinẽ mortuũ ⁊ ppe illȯ qȯ ẽ ablutũ ⁊ delet vestigia variolarũ ⁊ prohibet sudorẽ. ¶ Vul. ⁊ vlce. ¶ Creat carnẽ i vlcerib⁹ p accñs: sed Gal. ẽ ex eis q dicunt qꝛ ip3 nõ mũdificat ⁊ nõ sordidat ⁊ nõ gñat ⁊ nõ cõtrahit sed ẽ materia emploꝝ ⁊ ꝯfert rasure intestinoꝝ ⁊ rasure almagabin ⁊ coxarũ. ¶ Mẽ. oc. ¶ Illud qȯ ẽ albũ ablutũ ponit i alcofol ⁊ abstergit oculũ. ¶ Mẽ. expul. ¶ Si bibat phibet vrinã. Et multotiẽs qdẽ i regiõe nr̃a dãt ip3 in potu pp fluxũ vẽtris ⁊ vlcera intestinoꝝ ⁊ qñ3 proijciunt ip3 i vasis aque ⁊ minuitur eius nocumẽtũ. ¶ Venena. ¶ Est pernitiosum retinens vrinam ⁊ inflat ventrem ⁊ duo emunctoria ⁊ cõstringit linguam ⁊ prefocat ⁊ stringit anhelitum.

¶ De mescatramescir. capitulum. ccccl xxij.

Mescartamescir qd ẽ. Stipites similes ascehescebra sicco ex quo nõ assumitur in principio cibi sapor plurimus n3 odor deinde succedunt amaritudo ⁊ acuitas. Et qñ pascũt ip3 pecudes facit emulgere sanguinẽ ⁊ excusat a calamẽto imo ẽ eo fortius plm. Et ẽ duarũ specierũ quarũ vna ẽ mescatramesar verũ ⁊ altera ẽ mendosu3 falsu3 ⁊ est ei simile verũ h3 dispõnes debiliores dispositionibus illius. ¶ Nã. ¶ Est calidũ ⁊ siccũ ad tertiũ pueniẽs. ¶ Mẽ. an. ⁊ pec. ¶ Ipsu3 extrahit humiditates viscosas ex pectore et pulmõe. Mẽ. nu. ¶ Sirupus ei⁹ ꝯfert conturbationi ⁊ nausee. Mẽ. ex. ¶ Prouocat mẽstrua fortiter ⁊ vrinã ita qꝛ facit mingere sãguinẽ ⁊ extrahit fetũ bibitũ ⁊ suffumigatũ ⁊ suppositũ ⁊ ei⁹ sirup⁹ puocat sãguinẽ pt⁹.

¶ De mum. capitulum. ccccl xxiij.

Mum quid est. Mum purum est parietes domorum apum in quibus faciunt oua ⁊ pullos ⁊ aduenit in eis mel. Et mum quidem nigrum est sordes fenestrarũ forinsecaru3. ¶ Natura. ¶ Est equale. ¶ O per. ⁊ proprie. ¶ Est lenitiuu3 ⁊ replet vlcera sorditie ⁊ humectat per accidens quoniam cõglutinat ⁊ oppillat porros ⁊ est materia emplastrorum infrigidantium ⁊ calefacientium omniũ ⁊ nõ est dubitatio quoniã i eo fit maturatio parua ⁊ aliq̃ztulũ resolutiõis ex multitudine resolutionis mellis. Et in mum quidẽ nigro quod ẽ sordes fenestrarũ forinsecus est attractio vehemẽs ex pfundo. Attrahit enim astellas que carni infixe sunt ⁊ spinas ⁊ in ipso sunt subtilitas ⁊ mundificatio pauca ⁊ lenitas vltima. ¶ Apostemata et bot. ¶ Lenit duritiem apostematum. ¶ Vulnera ⁊ vlcera. ¶ Lenit escaras et iplet vlcera sorditie ⁊ nigrũ extrahit surculos et spinas. ¶ Instru. iunc. ¶ Lenit neruos. ¶ Mẽ. cap. ¶ Mum nigrum sui odoris fortitudine facit sternutationem. ¶ Mem. anhe. ⁊ pecto. ¶ Confert asperitati pectoris linitũ ⁊ deglutitũ proprie ⁊ quãdoq3 concutitur cum oleo violaceo ⁊ prohibet lac coagulari in mãmillis ablectantiũ. ¶ Mem. expul. ¶ Bibũtur de eo. x. rosetin i qbusdã sorbitionib⁹ de mi-

lio ⁊ rizi ad vlcera intestinoꝛuz. ¶ Venena.
¶ Dicit̃ ꝙ ipm̃ extrahit venena ⁊ ponit̃ sup̱
vulnera sagittarũ venenosarũ linita ⁊ nõ no
cẽt. ¶ De magnete. capitulũ.cccclxxiiij.

Magnetes qd est. Est lapis qui attrahit
ferrũ quũ ergo aduritur fit hematites
⁊ virtus ei⁹ est sicut virtus illius. ¶ Electio.
¶ Melioꝛ est niger bibitus rubedine purus
in quo nõ ẽ permistio. ¶ O per.⁊ pꝛo. ¶ Est
abstersiuus mũdificatiuus. ¶ Mem. expul.
¶ Datur i potu ad bibitionẽ limature ferri
quũ retinet̃ in vẽtre scoꝛia ferri. Ipsa eni ex
trahit ipsaz ⁊ associat̃ ei apud exitũ. Et dicit̃
ꝙ qñ in potu sumũt̃ ex eo tres anulusat cum
mellicrato educit soꝛone hũoꝛẽ grossũ malũ
¶ De marchasita. Capitulum.cccclxxv.

Marchasita qd est. Est pluriũ specieruz
alia eni est aurea ⁊ alia argẽtea ⁊ alia
erea ⁊ alia ferrea. Et oĩs spẽs similatur sub
stantie cui cõparatur in coloꝛe suo.⁊ perse q
dẽ noĩant eã lapidẽ adestenni.s.lapidẽ lumi
nis pp̱ iuuamẽtũ qḋ visui affert. Natura.
¶ Calida est in ꝰo sicca in tertio. ¶ O per.et
pꝛo. ¶ In ipsa est ꝯstrictio ⁊ calefactio ⁊ ma
turatio ⁊ resolutio ⁊ abstersio ⁊ ẽ virtus ei⁹
foꝛtis.verũtñ dũ eius ꝯtritio nõ bene fit nõ
apparet eius iuuamẽtũ. ¶ Decoꝛatio. ¶ Cõ
fert qñ linitur cum aceto sup̱ moꝛpheã ⁊ ba
ras ⁊ lentigines ⁊ resoluit humiditates con
tentas sub cute ⁊ subtiliat capillos ⁊ crispat
eos. ¶ Apata ⁊ bothoꝛ. ¶ Quãdo permisce
tur cũ gũma pini confert apatibus duris et
resoluit ea ⁊ ponit̃ in empl̃is resolutiuis pp̱
illud qḋ in ipsa ẽ de resoꝛone ⁊ maturatiõe.
¶ Vul.⁊ vl. ¶ Cum gũma pini cõsolidat vl
cera ⁊ erradicat carnẽ augmẽtatã. ¶ Instr.
iunc. ¶ Resoluit qḋ aggregatur in partibus
lacerti de materia simili saniei. ¶ Mẽ.cap.
¶ Dicitur ꝙ si suspendatur super collum in
fantis nõ timebit. ¶ Mem.oc. ¶ Abstergit
oculũ ⁊ cõfoꝛtat ipsum adusta ⁊ non adusta.
¶ De magnesia. capitulum.cccclxxvi.

Magnesia quid est. Est in dispositioni-
bus marchasite ⁊ est melioꝛ ea.
¶ De maioꝛana. capituluz.cccclxxvij.

Maioꝛana. ¶ Natura. ¶ Est calida ⁊ sic
ca in tertio. ¶ O per.⁊ pꝛo. ¶ Est subti
lis resolutiua aperitiua cũ foꝛtitudie ⁊ virt⁹
olei ei⁹ ẽ calefactiua subtiliatiua acuta. De
coꝛatio. ¶ Aqua eius ponitur in ventosis et
ponitur sup̱ mẽbꝛũ post expletionẽ ventosa-
tionis: pꝛohibet eni albedinẽ q̃ accidit a ca-
rasationibus post ventosationẽ. Et quod ex
ea siccũ est linitur cũ melle sup̱ nigredinem
sanguinis ⁊ viriditatẽ eius ⁊ pꝛopꝛie sub ocu
lo. ¶ Apata ⁊ bothoꝛ. ¶ Est epithima super
apata phl̃atica. ¶ Instru.iunc. ¶ Ponitur
in ceratis ⁊ linitur sup̱ toꝛsionẽ neruoꝛum ⁊
cõfert doloꝛi ⁊ inguinũ ⁊ similiter cũ melle
ad laxitudinẽ. Et oleũ eius etiã est medica-
men paralysis declinãtis collũ ad posterio-
ra ⁊ relique paralysi. ¶ Mem.capi. ¶ Ape
rit oppilationes cerebꝛi ⁊ cõfert emigranee
⁊ soda ⁊ humiditati ⁊ soda melĩce ⁊ ventosi
tatibus grossis ⁊ doloꝛi auris embꝛocata et
distillata ⁊ ponitur in ipsa cottum infusuz in
oleo maioꝛãe ⁊ cõfert oppilatiõi ei⁹. ¶ Mẽ.
nutri. ¶ Confert decoctio eius initio hydro
pisis. ¶ Mem.expul. ¶ Cõfert decotio eius
difficultati vrine ⁊ doloꝛi ventris pungitiuo
⁊ oleum eius calefacit ⁊ subtiliat et confert
coarctationi matricis deducenti ad pꝛefo-
cationez ipsius. ¶ Venena. ¶ Ex ea cũ ace-
to fit emplastrum ad puncturã scoꝛpionis.
¶ De mumia. cccclxxviij.

Mumia qd est. Ipsa est in virtute picis
⁊ aspalti cõmistoꝛũ ⁊ naturis vtroꝛũqꝫ
verũtñ est vltima ⁊ amplũ est eius iuuamẽ
tũ. ¶ Natura. ¶ Est calida i ꝰo. ¶ O per.⁊
pꝛo. ¶ Est subtilis ⁊ resolutiua. ¶ Apata et
bo. ¶ Confert apatibus phl̃aticis. ¶ Instru.
iunc. ¶ Est bona doloꝛibus deficcationis et
fracture ⁊ casus ⁊ percussionis ⁊ paralysi ⁊
toꝛture bibita ⁊ cum cõpꝛessione inuncta.
¶ Mem.capi. ¶ Confert emigranee ⁊ soda
frẽ ⁊ epilepsie ⁊ vertigini ⁊ fit caputpurgiuz
ex ea ꝰm q̃ꝫtitatẽ vnius grani cũ aqua ma-
ioꝛane ⁊ in aurẽ ponitur doloꝛosaz vnũ gra
nũ cũ sambacino ⁊ ad fluxum saniei ex aure
ponitur de ea quantum est vnum granum
oꝛdei cũ oleo rosaceo ⁊ aq̃ acreste cũ licinio.
⁊ ad grauitatẽ lingue kirat vnũ cũ decoctio
ne oꝛigani p̃sici.⁊ ad galeatã passionẽ et ad
sodam antiquã granũ vnũ cũ grano vno ca
stoꝛei cum oleo de ben facto caputpurgio.
¶ Mẽ.an.⁊ pec. ¶ Pꝛohibet sputũ sangui-
nis ex pulmõe. Sitqꝫ qḋ de eo i potu sumit̃
q̃ꝫtũ sũt tria grana oꝛdei i vino cõi. Et iã q-
dẽ expta ẽ kirat ad p̃focatiões cũ oxymelle.
Et ad doloꝛẽ gutturis kirat cũ rob de mo-
ris aut de decoctiõe lenticule.⁊ ad tussim ta
sugi cũ aq̃ iuiubarũ ⁊ aq̃ oꝛdei ⁊ sebesten tri

bus diebus cōtinuis quū est ieiunus. Et ad tremorē cordis kirat cū aq̄ cymini ꝛ ameos ꝛ carui. ¶ Mē.nu. ¶ Et ad debilitatē stōi kerates cū aqua cymini ꝛ ameos ꝛ carui. ꝛ silr ad nauseam phl'aticā si ad casum sup pectus ꝛ stōm ꝛ epar kirat cū duobus danich de luto armeno ꝛ danich vno croci in aqua solatri aut casie fistule. ꝛ ad singultū granū vnū cū decoctione seminis apij. Et ad dolorē splenis kirat cū aqua zuccari. ¶ Mē.ex. ¶ Est bona ad vlcera q̄ sunt in foramine virge ꝛ vesica ꝛ bibitur de ea q̄ntitas kirat cū lacte ꝛ si aliqd de ea misceatur cū farina et supponitur confert paucitati tollerātie ad retentionem vrine. ¶ Venena. ¶ Et ad venena duo grana cū decoctione hasce ꝛ alan iuden. ꝛ ad scorpionem kirat cū vino puro ꝛ ad puncturā eius kirat cū butyro vaccino.

¶ De myrrha. capitulum.cccclxxix.

Myrrha qd est. Est gūma currēs sup arborē in iameni q̄ dimittitur donec congeletur deinde colligitur sicut galbanū ꝛ opoponacū in terra nostra. Et eius qdē alia est pura ꝛ alia est adulterata. ¶ Elec. ¶ Melior est illa q̄ ad albedinē declinat et rubedinē nō cōmista ligno ꝛ cuius arbor est boni odoris. Quādoq3 vero adulterat' cū quodā lacticinio ꝑnitioso ꝛ fit ipsa ꝑnitiosa ꝛ hoc q dē lacticiniū noiatur alferisius ꝛ est arbor ꝑnitiosa. ¶ Natura. ¶ Est calida ꝛ sicca in secūdo. ¶ O per. ꝛ pro. ¶ Est apitiua resolutiua ventositatū ꝛ i ipsa sūt stipticitas ꝛ adherentia ꝛ lenificatio ꝛ eius fumus est conueniens ei cui ipsa cōuenit sed ē vehemētioris exiccationis ꝛ est subtilis absq3 mordicatione ꝛ ē in hemogeneositate fumi olibani ꝛ ponitur in medicinis magnis pp multitudinē sui iuuamenti ꝛ ꝓhibet putrefactionē ita q ipsa retinet mortuū ꝛ cōseruat ip3 ab alteratiōe ꝛ fetore ꝛ extrahit supfluitates crudas. Illa vero q̄ asportatur de clita est vehementioris calefactionis ꝛ maturationis ꝛ lenificationionis. ¶ Decoratio. ¶ Quādo miscet' cū oleo myrtino ꝛ laudaco iuuat ad cōfortādū capillos ꝛ ad inspissandū eos et abstergit vestigia vlcerū ꝛ oris odorē bonū efficit qñ in ipso retinetur ꝛ remouet fetorē oris ꝛ illinitur ꝑmista cū vino et alumie sup ascellas et remouet fetorē earū et ꝑmista cū melle ꝛ casia lig. illinitur sup verrucas. ¶ Apata et bothor. ¶ Confert apatib' phl'aticis. ¶ Vulnera et vl. ¶ Consolidat et cooperit ossa nuda et administrat' cū aceto sup ipetiginē et sanat vulnera putrefacta. Mē.iunc. Ipsa ꝑmista cū carne ostracorū illinitur sup cartilagines lesas sicut ē auris ꝛ reliqua. Mē.ca. Inquit Bak. odor myrrhe sanis facit soda ne dū patientibus soda et ipsa ē ex medicinis proprijs cū memithe et opio ꝛ castoreo q̄ cōferunt cōtusioni auris et facit scotomiā ꝛ somnū et colluitur ex ea os cū vino ꝛ oleo et cōfirmat dētes valde ꝛ cōfortat eos et ꝓhibet corrosionē eoꝝ et cōstringit eos et remouet humiditatē eoꝝ et spargitur super vlcera capitis et exiccat ea et administratur cū castoreo et memithe et opio ad vlcera auris dolorose et ad saniē. Et liniūtur ex ea nares ambe ad fluxus antiquos et constringit eos. Et qñ fit caputpurgium cū pōdere danich de ea et mūdificat cerebrū. Mē.oculi. Abstergit vestigia vlceꝝ in oculo ꝛ iplet vlcera eius et abstergit albuginē ipsius ꝛ cōfert asperitati palpebrarū et resoluit saniem in oculo absq3 mordicatione. et qñ resoluit aquā in principio sui descensus quū est subtilis q aūt fortior est in alcofol ē illa q̄ ē adulterata cū lacticinio. Mē.an.et pec. Est bōa tussi antique humide et asmati et anhelitui dilatatiōis et doloribus lateris et clarificat vocē et totū illud pp suā abstersionē subtilē absq3 asperitate et ponitur sub lingua ꝛ trāsglutitur aq̄ eius ad asꝑitatē gutturis. Mē.nutri. Confert myrrha pura mollificationi stōi et aq̄ citrine et inflationi in stō. Mē.expul. Prouocat menstrua et ꝓprie clisterizata cū aqua rute et aq̄ absinthij aut aq̄ lupinoꝝ et extrahit fetū ꝛ vermes ꝛ ascarides pp suā amaritudinē et lenit coarctationem oris matricis et sumit' in potu q̄ntitas fabe de ea ad vlcera itestinoꝝ et rasurā ꝛ solutionē. Febres. Faba de ea accepta cū pipere ꝛ aqua ad initiū rigoris prohibet ipm. Venena. Datur ad bibendum puncturas scorpionum cum vino. Permutatio. Loco eius ponitur medietas ponderis sui de pipe nigro secundum q dicitur sed nihil est.

¶ De muram. Capitulum.cccclxxx.

Murā qd ē. Est fruct' arboris q cōedit' quū tñ sit vehemēs ponticitas i ipo ꝛ supflua. O per. ꝛ ꝓ. In ipso ē stipticitas ꝛ exiccatio. Vul. ꝛ vl. Qd de cortice eius adustū ē cū aq̄ sup scabiē vlcerosam ponit'.

Et ipſa penitus tantã ſtipticitatis vehemen tiam conſecuta eſt q̄ fructus eius conſoli dat vulnera groſſa. Venena. Si ſuccus almuram cum vino bibatur aut ex eo fiat emplaſtrũ confert morſui vipere. Et dicitur q̄ ſerratura ligni eius interficit qñ bibitur.

¶De memithe. Capitulum.ccccلxxxi.

Emithe qd ẽ. Eſt ſike glãdibus citrini coloris ad nigredinẽ declinãs facile frangibi le ⁊ in ipſo ẽ amaritudo ⁊ ſubſtãtia aquea et terrea ⁊ frĩtas aquea nõ eſt vehemens ſed ſi cut lacunarũ ⁊ eius principiũ ẽ herba q̃ ẽ in membige ⁊ in littoribus ſceni ⁊ eſt manifeſti odoris ⁊ amari ſaporis ⁊ crocei ſucci. Nã. Eſt frigida ⁊ ſicca in primo. O per.⁊ pro. Sipticitatẽ hʒ multam. Apata ⁊ bothor. Cõfert apatibus calidis groſſis ⁊ ſanat he riſipilã nõ fortẽ magnã in corporibus duris nõ paruã in corporibus teneris quoniã i eis eſt ſupflue ericcationis. Mem.oculi. Con fert in medicinis ophthalmie in principio.

¶De mabaleb. Capitulum.cccclxxxij.

Abaleb. Electio. Melior eſt q ẽ albi coloris purus. Natura. Eſt calidus in primo ⁊ nõ ẽ vehemẽtis ſiccitatis. O p. ⁊ pro. Eſt abſterſiuus ſubtilis reſolutiuus ſedatiuus dolorum. Inſtru.iunc. Eſt bo nus doloribus qui ſũt in ilijs ⁊ dorſo. Mẽ. anhe.⁊ pecto. Confert ſincopi bibitus cum aqua mellis. Mem.ex. Confert colice et lapidi in renibus ⁊ veſica.

¶De magra. Capitulum.cccclxxxiij.

Agra. Electio. Melior ẽ mũda et q̃ creſcit et augmentať in aq̃. Nã. Eſt frã i prĩo ſicca i ſo. O p.et p. In ipſa eſt glutinatio et ſtipticitas. Mẽ.nu. Confert doloribꝰ epis. Mẽ.ex. Eſt fortior in cõſtri ctiõe vẽtris q̃ʒ lutũ ſigillatũ et iterficit ver mes.

¶De mehenbethene.c.cccclxxxiiii.

Ehenbethene qd eſt. Eſt illud qd dicit granũ regũ ⁊ arbor eius noiatur in ter ra noſtra aſubet ⁊ folia eius ſunt ſimilia pi ſci in longitudine vnius digiti et fructus ẽ ſi milis auellane maiori ⁊ qñʒ ẽ minor ⁊ hʒ in flore cuiuſqʒ fructꝰ tria grana ⁊ nigra. Na tura. Eſt calida ⁊ ſicca in tertio. Inſtru. iunc. Sua ſolone cõfert doloribus iunctu rarũ ⁊ podagre. Mẽ.nu. Confert hydropi ſi ⁊ facit vomere fortiter ⁊ neqʒ cõuenit ſtõ. Mẽ expul. Soluit ſicut lacticinia et deco quũtur folia eius in iure galli decrepiti ⁊ cõ fert colice ⁊ puocat ⁊ qñ ex granis eius ſu mũtur.vij.grana aut.vi.⁊ fiunt pilule aut bi buntur ita q̄ inde nõ fiunt pilule deinde po ſtea potatur aqua frĩa ſolone educit choleraʒ ⁊ phlã. Et ſepe qdẽ ſumũtur i potu de eis.x. grana ex ſuis granis magnis ⁊.xx.grana ex ſuis granis paruis. Quñqʒ volũtas adeſt vt ſit eius reſolutio magis ad ſũmũ pueniẽs fit bona eiꝰ maſticatio.⁊ qñ ẽ volũtas vt ſit eiꝰ ſolutio leuior deglutiatur cũ ſua diſpoſitiõe.

¶De maroth. Capitulum.cccclxxxv.

Aroth qd eſt. Eſt radix aniuden ⁊ ẽ mi nus aſſa in virtute ⁊ iuuamento. Et iã qdẽ dictũ eſt in capitulo aniuden illud qd oʒ permutari ad maroth. O pera.⁊ pro. Eſt lenificatiua maturatiua. Mem.nutrimen. In ipſa eſt difficultas digeſtionis ⁊ nocet ſtomacho niſi ſit frigida qm̃ tũc ꝯfortať ipa.

¶De meſcim. Capitulum.cccclxxxvi.

Eſcim qd eſt. Eſt ſimilis in omni re al botin triangulate forme ad citrinitateʒ declinãs boni odoris: Arboris eiꝰ alia ẽ do meſtica tria habens folia:⁊ alia eſt ſilueſtris ⁊ egyptia ⁊ ex ea fit pãis ⁊ videtur q̄ ſit ipſa albarba. Nã. Domeſtica ẽ tẽperata ⁊ ſil ueſtris ẽ in ſo in caliditate ⁊ ſiccitate. O p. ⁊ pro. Domeſtica que habet tria folia ẽ for tis ericcatiua parũper ⁊ ſilueſtris ẽ fortior.

¶De melguab. Capitulum.cccclxxxvij.

Elguab qd eſt. Eſt medicina de ſceni cognoſcitur illic hoc noĩe et eſt lignũ ſi cut nodi punctati et eſt decliue ad nigredinẽ parũp. Inſtru.iunc. Aur.i.de eo cũ melli crato acceptus confert attritioni lacertoruʒ.

¶De muredaſcon. Capituluʒ.cccclxxxviij.

Vredaſcon qd eſt. Eſt flos et ſtipites ſubtiles frangibiles ad cinereitatẽ et ci trinitatẽ declinãs. Et eius virtus ẽ ſicut he deoard apud quoſdã et eſt de eo qui ẽ vehe mentius decliuis ad albedinẽ: et eſt de eo q magis ẽ decliuis ad citrinitatẽ. Inqt filius meſaugue ẽ ſicut bedeoard et dixit q̄ ẽ myr tus ſilueſtris:et dixerũt alij q̄ eſt ſpẽs roma na. Et dixit alcanzi ẽ in virtute abſinthij ro mani et vehementius ſtipticus. Natura. Eſt calidus et ſiccus in ſecundo. Mem. capi. Confert ad ſoda et humiditates in ce rebro. Mem.nutri. Confortat ſtomachũ et epar et confert caſui ſuper viſcera. Mẽ. expulſionis. Supponitur ad vermes ani.

¶De melba. Capitulum.cccclxxxix.

Elba qd ē. Est sicut ramus ꝛ folia eius sunt sicut folia oliue ꝛ latiora ꝛ cōedūt sicut olera. O p. ꝛ p. In ipo sunt salsedo ꝛ stipticitas ꝛ humiditas cruda inflat. Mem. anhe. ꝛ pect. Aur. cū mellicrato exuberare facit lac. Mem. nutri. Aur. cū mellicrato sedat dolorem ventris pungitiuum.

De memirem. capitulum. cccccxc.

Emirē qd est. Est lignū sicut nodi declinās ad nigredinē i quo ē reflexio parua ꝛ est calidius q̄ꝫ vene tinctorū. Natura. Est calidū ꝛ siccū i fine secūdi. O p. ꝛ pro. Est abstersiuū mūdificatiuū. Decoratio. Abstergit albedinē vnguiuꝫ. Mem. capi. Eius succus extrahit humiditatē grossam ex capite ꝛ mūdificat superfluitates cerebri: et radix eius cōfert dolori dentiū. Mē. oculi. Mundificat albuginē in oculo ꝛ acuit visū quum ex eo fit alcofol ꝛ abstergit humiditatem grossam ꝛ proprie succus eius. Mem bra nutrimen. Radix eius confert ictericie. Membra expul. Confert dolori ventris pungitiuo ꝛ in ipsa est prouocatio.

De mebezeberehi. capitulum. cccccxci.

Ezeberegi qd est. Est arbor sicut arbor scebrā: verūtn̄ est longior in cuius colore ē cinereitas ad citrinitatē declinās. Quidā vero hoies numerauerūt ipsam iter lacticinia. Nā. Calida est in tertio sicca in eodē. O p. ꝛ p. Quādo de ea aliqd proijcit in gurgitē inebriat pisces ꝛ eleuat eos. Instru. iūc. Cōfert podagre ꝛ dolori scie ꝛ iuncturarū ꝛ dorsi ꝛ anche ꝛ destruit ventositates qn̄ ponit i medicinis solutiuis. Mem. ex. Solone educit hūores grossos ꝛ phla.

De meisce. capitulū. cccccxcij.

Eisce qd est. Est primus substantie fabarū. Et melior horū visus eius est estas. Natura. Est temperatus in humiditate ꝛ siccitate: ille qui est excorticatus est temperatus: ꝛ nō excorticatus ad siccitatem declinat qm̄ in cortice eius est ponticitas. O p. ꝛ pro. Nō inest ei inflatio fabarū q̄ꝫ uis fit i ipso inflatio q̄dā imo ē i ipso minor q̄ꝫ in eis ꝛ nō ē abstersio fabarū i ipso ꝛ nꝫ ē in ipso frigus lenticule. Et qn̄ cū eo ponitur parū cartami rectificat eo. Instru. iunctu. Est emplm iuuatiuū ad dolorē mēbrorūꝫ pprie cū vino vue ꝛ vino decocto cū croco ꝛ sup cōtusionē ꝛ intrinsecā carnis rupturā. Mē. nu. Chimus eius ē laudabilis ꝛ ppe excorticati ꝛ nō ē in ipso tarditas descensionis fabarū. Et qn̄ decoquit cū oleo amigdalino dulci est laudabilioris hūoris. Mē. ex. Qn̄ decoquit i aqua post aquā in qua decoctus ē, expulsaꝫ ab eo strigit naturā pprie cū fit acetosa cū granis granati ꝛ sumach ꝛ i ipso ē nocumētū coitus sm q̄ dixerūt qdā.

De manna. capitulum. cccccxciij.

Anna qd est. Est ois ros cadens sup lapidē aut arborē et fit dulcis ꝛ coagulat sicut mel: ꝛ exiccatur sicut gūma quēadmodū tereniabin et alsieracost et mel asportatū de terra cusuram siluestri. Et nos quidem iā dixim⁹ vnūq̄dq̄ꝫ i suo capl'o. Et ipm assumit de natura ei⁹ sup qd cadit virtutē ꝛ adiungit illā ad id qd exigit lenitas dulcedo sui.

De muluchia. capitulum. cccccxciiij.

Muluchia qd est. Est malua: ꝛ nos quidem perscrutabimur eius rememorationem in capitulis de k. Natura. Frigida est in primo humida in secūdo. Mem. nutrimenti. Aperit oppilationem epatis.

De musa. capitulum. cccccxcv.

Musa qd ē nota ē. O p. ꝛ p. Nutrit velociter ꝛ ē lenificatiua ꝛ mltitudo ei⁹ gn̄at oppilationes ꝛ addit in cholera ꝛ phlate sm cōplonē. Mē. an. ꝛ pec. Cōfert adustioni gutturis ꝛ pectoris. Mē. nu. Stomacho cōueniēs est ꝛ multitudo eius stō est grauis valde. Et oꝫ qdē vt sumāt post ipsaꝫ calefactus oxymel cū seminibus ꝛ infratus mel. Mem. expul. Augmētū efficit i spermate ꝛ cōuenit renibus ꝛ prouocat vrinam.

De medulla. capitulum. cccccxcvi.

Edulla. Electio. Conuenietior ē medulla vitulorꝫ et cerui deide tauri ꝛ postea caprarū deide ouium. Et medulla qdē hircorū cū testiculis ꝛ taurorū pprie nō castratorꝫ ē magis sicca. Et medulla extremitatū ē magis pinguis. O per. ꝛ pro. Est calefactiua lenitiua abstersiua multi nutrimenti si digeratur. Apata ꝛ bothor. Est bona duritiebus ꝛ lapidositati q̄ est sicut medulla vitulorum ꝛ cerui nō sicut medulla hircorū et siluestriū hircorꝫ illorū eni sicca est ꝛ neqꝫ est bonū in ea. Mem. nutri. Cōturbat stomachum et delet appetituꝫ et oportet vt comedatur cuꝫ piperibus ꝛ seminibus. Mē. expul. Supponitur ex medullis laudabilibus pessarium in matrice ꝛ confert duritiei eius. Venena. Dicitur q̄ linimētū ex ea

τ ꝓpe ex medulla cerui fugat vermes venenosos. ¶ De muri. Capitulū. cccccxvij.

Muri. ¶ Nā. ¶ Est calidū τ siccū pue niēs ad tertiū. Filius mesaugue. Inquit ex piscibus factū ē minoris caliditatis et siccitatis q̄ʒ qđ ex ordeo sed ego illud nō credo. ¶ O p. τ p. ¶ Abstergit hūores grossos τ lenit τ ericcat τ i ipso ē stipticitas τ mūdificatio phl'atis. ¶ Decoratio. ¶ Oris odorē bonū efficit. ¶ Vul. τ vl. ¶ Est bonū vlceribus putridis τ factū ex piscibus τ carnibꝫ salitis ꝓhibet ambulationē fraudulētis. ¶ Instru. iunc. ¶ Confert dolori anche τ sciatice. ¶ Mē. oculi. ¶ Fit ex eo alcofol in principio variolaꝝ τ ꝓhibet bothor ab oculo. ¶ Mē. nutri. ¶ Confert ad humiditatē stōi τ abstergit humiditates a visceribus. ¶ Mem. expul. ¶ Ponitur in enemate colice τ enemate mundificationis vlcerū abrasionis ꝓprie. ¶ Venena. ¶ Cōfert morsui canis rabiosi.

¶ De masal. Capitulum. cccccxviij.

Masal. ¶ O p. τ p. ¶ Est malū hn̄tibus meliā valđ. Et qn̄ decoquit̄ cū carne pingui rectificat̄ parūp. ¶ Mē. nu. ¶ Est nocitiuū stō. ¶ Mē. expul. ¶ Nocitiuū ē ano.

¶ De menta. Capitulum. cccccxix.

Menta. ¶ Nā. Est calida τ sicca in ṡo et in ipsa ē hūiditas supflua. ¶ O p. τ p. ¶ In ipsa ē virtꝰ calefactiua stiptica prohibēs τ ē subtilioris substātie olerū q̄ cōedunt̄. Nūq̄ʒ frusta ipsius in lacte dimittūt̄ nō caseatur. Et quū bibit̄ ex ea eiꝰ succus cū aceto abscindit cursum sanguis ab interioribꝰ. ¶ Apa. τ bo. ¶ Fit ex ea cū sauich emplꝫ ad dubellet. τ ipa qdē nō ē sicis mentastro qn̄ i mētastro n̄ ē pōticitas τ sūt i ipo resolo τ calefactio τ ericcatio supflua ipediēs. ¶ Mē. ca. ¶ Ex ea fit ēplꝫ frōti ad soda τ ꝓpe cū sauich de ordeo τ fricatur cū illo asperitas lingue τ remouet̄ τ sirupus eius miscetur cuʒ mellicrato τ distillatur in aurē dolorosam. ¶ Mē. anhe. τ pec. ¶ Prohibet fluxum sanguinis τ sputū eius τ coagulationē lactis in mamillis more empli supposita τ sedat eoꝝ apata. ¶ Mē. nutri. ¶ Confortat stōm τ calefacit ipm et sedat singultū τ digerit τ ꝓhibet vomitū phl'aticū τ sanguinē τ cōfert ictericie τ ꝓprie sirupus eius. ¶ Mem. expul. ¶ Adiuuat ad coitū pp inflationē q̄ est in ipsa τ humiditatē hortulanā q̄ nō est in mentastro et oppilat vasa spermatis et interficit vermes τ qn̄ supponitur ante horam coitus prohibet ipregnationē. Et qn̄ bibūtur de ea frusta cum granis granati sedat cholericam passionem. ¶ Venena. ¶ Confert morsui canis rabiosi τ est propria ad illud.

¶ De melle. Capitulum. d.

Mel quid est. Mel est ros occultus cadens sup flores τ sunt reliquā qđ colligunt apes τ ē vapor qui eleuat̄ τ cōuertitur τ maturatur in aere τ cōuertitur τ ingrossatur in nocte: τ mel factū cadit τ qn̄q̄ cadit mel sicut est circa caseran: diuersificatur āt ſm ea sup q̄ cadit q̄ sunt arbor τ lapis τ manifestū ipsius colligūt hoīes. Qđ vero occultū ē colligūt apes: τ eristimo q̄ apū labor in ipso aliq̄ʒ hꝫ ipressionē q̄ qdē ipꝫ nō colligūt nisi vt eo nutriātur τ ipꝫ reponāt. Et mellis est genꝰ acre venenosum. ¶ Electio. ¶ Melius mel est illud qđ ē vere dulcedinis boni odoris declinās ad acredinē τ ad rubedineʒ τ qđ est vt palea in colore qđ non est subtile τ viscosuʒ qđ nō abscinditur τ melius ē vernale deinde estiuū: hyemale aūt est malum. ¶ Natura. ¶ Mel apū est calidū τ siccū in ṡo: mel tabarzet τ de cānis ē calidū in p̄mo sed nō est siccū τ pōt esse vt sit humidum in primo. ¶ O per. τ pro. ¶ Virtus eius est abstersiua aperitiua orificiorū venarū resolutiua humiditatū τ expellit humiditates ex ꝓfundo corporis τ prohibet putrefactionem τ corruptionem carnis. ¶ Decoratio. ¶ Linimentū factū ex eo prohibet pediculos τ lendines τ interficit ambos. Et cum costo est linimentum pāno proprie antiquū τ mel cū sale est cōueniens vestigijs percussionis melongenicis. ¶ Vulnera. τ vl. ¶ Mundificat vulnera sordida ꝓfunda τ quod coctū ē donec ingrossetur facit adherere vlcera recentia: τ quando coquitur cum aceto sanat ipetiginem. ¶ Mem. capi. ¶ Admiscetur ei sal gēma τ distillatur tepidum in aurem τ mūdificat eam τ ericcat eam τ confortat auditum τ olfatus eius quod est acre τ venenosum aufert rationem: quomodo ergo eius cōmestio. ¶ Mem. oculi. ¶ Mel abstergit tenebrositatem visus. Mem. anhe. τ pec.

Tangere cum ipso palatum τ gargarismū facere sanat prefocationē τ ambas amigdalas. Mem. nutri. Aqua mellis confortat stōm τ facit appetere cibum. Mem. expul. Mel cannarum lenit ventrem τ mei ta-

barzet. ⁊ melius cuius spuma nō est eiecta inflat ⁊ soluit ventrē ⁊ si auferaᷓ spuma ipsius minoraᷓ illud. et decoctū nō mouet ventrem imo qn̄qꝫ stringit phlegmaticos et nutrit plurimū ⁊ decoctū cū aqua prouocat vrinā plurimū. ⁊ dico ꝙ mel ⁊ eius aqua si inuenerint preparationē cibi vt penetret stringunt et si viderint motū ⁊ paucitatē preparatiōis cibi ad penetrandū soluunt. ¶ Venena. ¶ Si bibaᷓ mel calefactū cū oleo rosaceo cōfert morsui vermiū venenosoꝝ et ei qui bibit opium ⁊ deglutitio ipsius est cura morsus canis rabiosi. ⁊ radix fungi pernecantis et illud qđ est decoctū confert venenis ⁊ qui per ipsum vomit sanaᷓ. et mel acre cuius odor facit sitire ⁊ istius comestio facit possidere ablationem rationis subito ⁊ sudorē frīm. et eius cura est comestio piscis saliti ⁊ bibere aquam mellis et vomere cum eo.

¶ De mure. Ca. vi.

Mus. ¶ Decoratio. ¶ Sanguis eiꝰ eradicat verrucas. ⁊ stercus muris super alopitiā confert ⁊ proprie linitū cū cepe ⁊ proprie illud qđ est adustū. ¶ Mem. ca. ¶ Quādo assaᷓ et siccaᷓ et daᷓ ad comedendū infanti abscindit fluxū saliue ab ore eius. ¶ Mē. expul. ¶ Si bibatur stercus muris cū ture et aqua mellis frangit lapidē et si supponaᷓ collyrium eius soluit ventrē pueri ⁊ qn̄ decoqᷓ cū aqua ⁊ sedat in ea qui difficultatē patitur vrine confert ei. ¶ Venena. ¶ Conuenerunt homines in hoc ꝙ quando funditur ⁊ poniᷓ super puncturam scorpionis sanat eam.

¶ De moris. Capitulum. vii.

Orum qđ est. Mori sunt due spēs vna eaꝝ est alfirsedu qđ est dulce ⁊ currit secundū semitā ficus in maturatōe sed est deterioris nutrimenti ⁊ minoris ⁊ siccioris et magis destruens sanguinē ⁊ deterius stomacho. Reliquas vero ficus dispōnes hꝫ est tn̄ inferius ea. Amaꝝ autē qđ noiatur moꝝ de sceni fit nunc illud de quo plurimū loqmur. qđ igitur imatuꝝ est quum exiccatur stat loco sumach. ¶ Natura. ¶ Dulce est calidum ⁊ humidum et acetosum alsceni est ad frigiditatē et humiditatē decliue. ¶ O pe. et propri. ¶ In ipso est stipticitas ⁊ infrigidatio ⁊ succꝰ mori est stipticus ⁊ proprie qn̄ decoquitur in vase ereo ⁊ probibet fluxuꝫ materieꝝ ad mēbra ⁊ qđ imatuꝝ est proprie ⁊ imatuꝝ est sicut sumach. ¶ Decoratio. ¶ Quando coquūtur folia eius et folia vitis et folia ficus nigre cum aqua pluuie denigrant capillos. Apo. ⁊ bo. ¶ Acetosum tenet apā oris et gutturis ⁊ folia eius sunt vltima ad squinanticā ⁊ prefocationē. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Qđ acetosum ē cōfert vlceribus fraudulentis. s. siccum ipsius ⁊ succꝰ eiꝰ. Mē. ca. Rob eiꝰ acetosū ē ꝯferēs bothor oris. et decoctio radicis eius mollificationi dentium. et collutio oris ex succo folioꝝ acetosi. et decoratio radicis eius est bona denti doloroso. ¶ Mem. nu. ¶ Moꝝ est malum stō corrumpitur enī in eo ꝑprie alfirsedu et qn̄ nō corrumpitur in stō alfirsedu velociter nō nocet et oꝫ qdē vt comedatur oēs spēs eius ante cibum et recipiātur in stō in q̄ nō sit corrupto. illud vero de sceni nō nocet stō cholerico ⁊ nō est in ipso de mala conuenientia stō qđ est in firsedu quanuis sit in ipo malitia et nō est nausea in ipso ⁊ nutrimentum eius est paruum et facit apetitum cibi ⁊ facit ipsum lubricum et extrahit ipsum velociter ⁊ oio descensus eius a stō fit velociter sed eius descensus ex intestinis est tardus.

¶ Mem. expul. ¶ Moꝝ qđ salitum est ⁊ exiccatum retinet ventrē vehementer ⁊ cōfert dysenterie et lachryma qdē mori soluit ⁊ in cortice eius sunt mundificatio et solutio et solutio eius est plurima et in moro qdē dulci est velocitas descensionis aut propter suā humiditatē aut propter acredinē ei admistā Inquit Archigenes est tarde egressionis ⁊ ē prouocatiuū. Existimo autē acetosū eē et cū hoc ꝙ est in ipso de natura solutiua prohibꝫ qn̄qꝫ solutionē antiquā et vlcera intestinoꝝ ⁊ proprie qđ exiccatū est et in oibus quidem spēbus mori est prouocatio vrine. et moꝝ de sceni quāuis velociter a stō egrediᷓ. ipsum tn̄ est in intestinis tardum. ¶ Venena. ¶ Cortex arboris mori est tyriaca hyusquiami. Et qn̄ bibiᷓ de succo folioꝝ eiꝰ. ℥. 5. ꝯfert morsui rutele ⁊ lenit nāꝫ lubricitate sua ⁊ iflatōe.

¶ Capitulum de littera. N.

¶ De napello. Capitulum. viii.

Napellus quid est. Venenum pernitiosum. ¶ Natura. ¶ Est in summo caliditatis ⁊ siccitatis. ¶ Decoratio. ¶ Delet albaras linitū et bibitū ēt cū eiꝰ gegueriscet i potu sumiᷓ et sicr ꝯfert lep̄. ¶ O pera. ⁊ pro. ¶ Est venenū destruēs bibētē se maior vero potio ē medietas. ʒ. i. ⁊ hꝫ me mius h iterfic. Tyriaca vero eiꝰ ē mus napelli ⁊ ipse qdē ē mus q eo nutriᷓ. Coturnices vero ex eo ci-

bantur ⁊ non moriuntur. ⁊ ex omnibus con-
fectionibus diamuſchum ⁊ reſiſtit.

¶ De napello moyſi Capitulum.diiii.

Apellus moyſi qd eſt. Jnqt Joannes. eſt herba naſcens cū napello ⁊ q̄cūq̄ ei appropinquat nō creſcit arbor eius et eſt maior tyriaca napello ⁊ in ipſo ſunt oīa iuuamē ta que ſunt in napello ⁊ albaras ⁊ lepra. Napellus vero moyſi eſt aīal ⁊ ſimilatur illō ꝙ moratur in radice napelli ſicut mus. Decoratio. Confert albaras. Jn.iun. Cōfert lepre. Vene. Eſt tyriaca oī veneno ⁊ vipe.

¶ De nuce. Capitulum.dv.

Nux qd eſt nota ē. Eſt ē calida cuius tyriaca eſt quū dať calefactis oxymel et hn̄tibus debilē ſtōm muri cū aceto. Natura. Calida eſt in tertio ſicca in principio ſi. ⁊ eius ſiccitas eſt minor caliditate ipſius et in ipſa eſt humiditas groſſa que deletur quum antiquať. Ope.⁊ pro. Jnfrixa eſt ſtipticitaſ plurima ⁊ folia ⁊ cortex ipſius oīa ſunt ſtringentia fluxus ſanguinis et cortex eius aduſtꝰ eſt deſiccatiuus ſine mordicatōe oleum vero vetuſte eſt ſicut oleū vetus ⁊ abſterſio antiq̄ eſt fortis. Decoratio. Ex recentibus fit emplaſtꝝ ſuper veſtigia percuſſionis. Apoſte.⁊ bo. Maſticata medula eius poniť ſup apa nkicū vlceroſum ⁊ confert. Vul.⁊ vl. Eiꝰ gūma confert vlceribus caŀis ſpſa ſuper ea implis. Jn.iun. Cū melle ex ruta confert torſioni neruoꝝ. Mem.ca. Facit ſoda ⁊ diſtillať ſuccus folioꝝ in aurē ⁊ confert ſaniei in aur. dixit alcanzi ꝙ ipſa grauat linguā ⁊ eſt faciens bothor in aure. Mem.oculi. Eius oleū confert herpetieſtiomeno ⁊ heriſipile et fiſtulis in partibus oculi. Mem. an.⁊ pec.

Succus corticū eius ⁊ rob ipſius prohibēt prefocationē ⁊ nocent tuſſi. ⁊ oleū antiquorū facit euenire dolorē gutturis ⁊ ex oībus quidē ſpēbus nucis dixit alcāzi fieri empŀm mā mille apoſe ⁊ proprie ex regali magna. Mē. nu. Eſt difficilis digōnis ⁊ mala ſtō ſed nutrita ⁊ recens eſt melior ſtō ⁊ minoris nocumenti ⁊ illud qn̄ frangiť a duobus corticibꝰ ſuis. et nux qdē nutrita cū melle confert ſtō frō. Dico autē ꝙ nux nō eſt nō conueniens niſi ſtō caŀo tm̄. Mē.expul. Facit bothor ⁊ ſedat dolorē ventris pungitiuū ⁊ retinet ꝑcipue frixa. et eius cortex retinet fluxum ſanguinis menſtrui. ⁊ que nutrita eſt confert renibus frīs valde. ⁊ cinis corticis eius prohibet menſtrua cū vino ⁊ ſuppoſitus. ⁊ qn̄ cōedit cū muri ſoluit multus vero vſus eiꝰ educit vermes paruos ⁊ aſcarides. et eſt ex eis q̄ conferunt orbo. Venena. Eſt cū ficubus ⁊ ruta medicina omnibus venenis ⁊ ex ea cū cepe ⁊ ſale fit emplaſtrum ſuper morſum canis rabioſi ⁊ reliquorum.

¶ De nuce muſchata. Capitulum.dvi.

Nux muſchata qd eſt. Eſt nux quātitatis galle facile frangibilis ſubtilis corticis bonū hn̄s odorē acutū. Natura. Dixit muſa. eſt calida ⁊ ſicca in fine ſi. Ope.⁊ p. Jn ipſa eſt ſtipticitas. Decoratio. Cōfert lentiginibus ⁊ odorē oris bonū efficit. Mē. oculi. Confert alſehel ⁊ cōfortat viſū. Mē. nu. Confortat epar ⁊ ſplenē ⁊ ſtōꝫ ⁊ ꝓprie os eius. Mem.expul. Conſtringit ⁊ prouocat et confert difficultati vrine. et quum in oleis ponitur confert doloribus ⁊ ſimiliter in peſſariis ⁊ prohibet vomitum. Permutatio.

Loco ponitur ſpice equale pondus.

¶ De nuce henden. Capitulum.dvii.

Nux henden qd eſt. Eſt terra granoſa ſicut cicer alba declinans ad citrinitateꝫ q̄ exportatur de barcha ⁊ ex coraſceni ex qua cū melle fit vinum. Natura. Jnqt Paulus hꝫ virtutē infrigidatiuā extinctiuā exiccatiuā parumper. Ope.⁊ pro. Abſcindit fluxum ſanguinis. Decoratio. Jmpinguat.

Vulnera ⁊ vlcera. Sanat impetigines.

Mem.expul. Excitat coitum.

¶ De nuce cupreſſi. Capitulum.dviii.

Nux cupreſſi. Vulnera ⁊ vlcera. Eſt emplaſtrum rupture.

¶ De nuce indica. Capitulum.dix.

Nux indica qd eſt. Eſt neregil. Electio

Que ex ea bona eſt eſt recens vehemē tis albedinis ⁊ aqua que eſt in ipſa eſt ſuauis ⁊ quum in ipſa nō inueniť aqua ſignificatur ꝙ eſt antiqua ⁊ oꝫ qdē vt ab eo tollatur cortex medulle eius. Natura. Calida eſt i p̄ncipio ſi ſicca in primo. ⁊ in ipſa qdē eſt humiditas ſuperflua de qua curať imo que ex ea viridis eſt ⁊ humida in primo. Ope.⁊ pro.

Eſt generatiua nō mali nutrimenti. Jnſt. iun. Oleū veteris neregil confert doloribus dorſi ⁊ geniculoꝝ. Mem.nu. Grauis eſt ſtō ſed cū pauco nocumento ſuo eſt boni nutrimenti ⁊ cortex medulle eius nō digeritur ergo auferatur ⁊ oꝫ vt poſt ipſum nō ſumať cibus niſi poſt horā eius autē oleū recēs me

lioris chimi et est q̄z butyꝝ.nō enim lubrificat stōm neqz mollificat ipsum. Mem.expul. Augmentat in coitu.et eius oleū ē bonum hemorroidibus ⁊ proprie oleum antiq̄ precipue cū oleo de chrysomilis quum in potu sumitur ex vnoquoqz eorum aur.et quum antiquatur interficit ascarides ⁊ vermes et solutione educit eos comesta.

De nuce romana. Capitulum.dx.

Nux romana qd est noiatur acrufer.

Natura. Calefacit vehementer in tertio desiccat in primo.et eius gūma ē vltima in calefaciendo. Mem.ca. Eius fructus cum aceto confert epilepsie.

De nuce tamarisci. Capitulum.dxi.

Nux tamarisci qd est. Est alkarmezith.

Natura. In caliditate est q̄si eq̄lis aut in principio primi.et eius exiccatio est in fine primi aut vltra ipsum et apud quosdā eoruz est frā in primo. O pe.⁊ pro. Est bona ad abscindendum fluxum sanguinis. Mem.ca. Collitur cum ea os cum aceto ad dolorem dentium. Mem.nu. Decoratio eius cum aqua ⁊ aceto valet duritiei splenis.

De nuce methel. Capitulum.dxii.

Nux methel qd est. Est venenū ⁊ stupefactiua similis nuci super quā sunt spine grosse breues et est similis nuci vomice ⁊ ei⁹ semē est simile semini citri. O pe.⁊ pro. Est stupefactiua. Mem.ca. Facit subet et est mala cerebro.et pondus danich.i⁹.ex ea inebriat. Venena. Est inimica cordi.et.ʒ.i.ex ea sumpta est venenum diei sue.

De nasturtio. Capitulum.dxiii.

Nasturtiū qd est notū est. Et virtus eius similis est virtuti sinapis ⁊ seīs rhaphani coniunctoꝝ.⁊ dr̄ q̄ sinapis et semē eruce coniuncta ⁊ folia eius minorantur in operationibus suis ab eo propter suā humiditatē ⁊ quū desiccant̄ sunt propinqua similitudini eius et fortasse consequit̄ ipsum. Natura. Calidum est ⁊ siccum ad tertiū perueniēs. O pe.⁊ pro. Est resolutiuū maturatiuū cū lenitate et exiccat putredinem vacuitatis vētris. Decoratio. Retinet capillos cadentes bibitum et linitum. Apo.⁊ bo. Est bonum apatibus phl̄aticis carbunculis empl̄o facto ex eo cum aqua et sale. Vul. et vlce. Confert scabiei vlcerose et impetigini ⁊ cū melle mellino et eradicat ignem persicum. In.iun. Confert sciatice bibituz et empl̄o facto ex eo cum aceto et sauich de ordeo. Et qn̄qz fit clistere ex eo sciatice et confert ꝓprie quum soluendo educit aliquid cui admistus sit sanguis ⁊ confert oī mollificatōi neruoꝝ. Mem.an.⁊ pec. Mundificat pulmonem ⁊ confert asmati ⁊ pōitur in medicinis asmatis ⁊ in sorbitionibus que sunt asmati ꝓpter illud qd̄ est in ipso de incisione ⁊ subtiliatione. Mem.nu. Calefacit stōm ⁊ epar ⁊ cōfert grossitiei splenis ⁊ proprie quando ex eo fit empl̄m cū melle ⁊ est malū stō ⁊ vr̄ q̄ fit propter vehementiā mordicationis sue ⁊ ipsum facit cibi appetitū.⁊ qn̄ bibit̄ ex eo hecsunesi facit vomere chol̄am rubeā ⁊ educit eā solutione ⁊ faciunt illud tres quarte.ʒ.i. Mem.expul. Augmentū efficit in coitu ⁊ soluēdo educit vermes ⁊ prouocat menstrua ⁊ eiicit fetū ⁊ qd̄ ex eo frixū est retinet ⁊ proprie quū nō teritur destruitur eni eius viscositas cōtrictiōe ⁊ ꝯfert colice.⁊ cū bibūt̄ ex eo trito.ʒ.iiii.vel.v.cū aqua calida soluunt naturam ⁊ resoluunt ventositates intestinoꝝ.⁊ dicunt qdā q̄ babylonicū cū ex eo bibit̄ hecsunesi soluendo educit chol̄am ⁊ facit vomitu eam exire ⁊ facit illud vsqz ad tres quartas.ʒ. Venena. Confert puncture venenosoꝝ vermiū bibitū ⁊ more emplastri superpositū cū melle ⁊ quū ex eo suffumigatur effugat eos.

De narcisco. Capitulum.dxiiii.

Narciscus quid est. Notus est. O pe.et pro. Eius radix extrahit ex profundo ⁊ abstergit ⁊ lauat ⁊ exiccat ⁊ eius oleum est in dispōnibus olei sambacini sed est debilius. Decoratio. Radix eius extrahit spinas et stipites ⁊ proprie cū farina lolii ⁊ melle ⁊ narciscus qd̄ abstergit pannū ⁊ morpheā ⁊ proprie radix eius cū aceto ⁊ confert radix eius alopitie. Apostemata ⁊ bothor. Radix ei⁹ conficitur cum melle ⁊ herbo ⁊ rumpit aldubelet difficilis maturationis ⁊ ex radice eius fit emplastrum apostematibus neruorum. Venena ⁊ vlcera. Desiccat vulnera ⁊ facit ea coherere vehementer ita q̄ sectionem corde ⁊ trita cuz melle confert adustiōi ignis ⁊ vulneribus neruorum ⁊ vlceribus profundis ⁊ si misceatur cū herbo ⁊ melle mundificat sordes vlcerum. In.iun. Confert oleū eius neruis et ex radice eius fit emplastrum apostematibus neruorum et duritiei siue cōtractioni et nodatōi ipsoꝝ ⁊ doloribus iuncturaꝝ. Mem.ca. Apit oppilationē cere-

dri ꝛ cōfert soda humide et inf̄ice et sil̄r eius
oleū et est magis conueniens facit soda capi
tibus calidis. ¶ Mem.an.et pecto. ¶ Eius
oleū resoluit apāta dura et f̄ra in velamine
qñ cōprimendo inungit̄ super pectus. Mē.
nu. ¶ Radix eius qñ comedit̄ siicut exiccat
vomitū ꝛ sil̄r succus eius. ¶ Mem.expulsi.
¶ Confert doloribus matricis ꝛ vesice ꝛ qñ
bibuntur ex eo.iiii.ʒ.cum aqua mellis eiicit
fetus viuos et mortuos ꝛ oleū ei⁹ apit coar-
ctactionē oris matricis et ꝯfert dolorib⁹ ei⁹.

¶ De nereiden. Capitulum.dxv.

Ereiden. Dicetur in capitulo de spica
ꝛ ipsa est spica romana.

¶ De nil. Capitulum.dxvi.

Il qd est. Eius aliud est domesticum
et aliud siluestrre cuius opatio est opa-
tio domestici. ¶ Natura. ¶ Calidū est in pri
mo siccū in scdo. ¶ O pe.et pro. ¶ Est stipti
cum et prohibet fluxū sanguis et qd̄ est do-
mesticū exiccat fortiter sine mordicatōe ꝛ in
siluestri est acuitas ꝛ est vehementioris exic
catōis et extrahit materiam ex profundo.
¶ Decoratio. ¶ Abstergit pannū et morphe
am et confert alopitie. ¶ Apost.ꝛ bo. ¶ Nil
detumescere facit apā ꝛ confert exituris ma
lis in membris duris ꝛ vl̄r conuenit omni
apāti in principio et formice ꝛ herisipile ꝛ ad
ministrat̄ cū farina ordei super ea. ¶ Vul.ꝛ
vl. ¶ Consolidat vulnera calida in corporib⁹
duris ꝓpter fortitudinē sue exiccattōis hoc
qdē fructus domestici efficit.et in siluestri q
dem est acuitas et est bonū vlceribus putri
dis et est mirabilis opationis in eis sed dōe
sticū est melius in cura vlceꝝ propter pauci
tatē sue acuitatis et confert vlceribus putri
dis cū melle tritū sup adustionē ignis ꝛ vul
nera neruoꝝ et extrahit spinas et surculos ꝓ
prie cum farina lolii. ¶ Mem.an.et pectoris
¶ Confert tussi pueroꝝ vehementi que facit
eos vomere ꝛ succus eius ēt vlceribus pul-
monis ꝛ confert succus eius ēt pleuresi me
lancholie. ¶ Membra nutrimenti. ¶ Cōfert
spleni ꝛ proprie siluestre.

¶ De nefrin. Capitulum.dxvii.

Efrin qd est. Est sicut sambacus in vir
tute sed est debilior eo ꝛ sicut narciscus
et oleum eius est proximum virtuti olei sam
bacini sed est debilius. ¶ Natura. ¶ Calid⁹
ē ꝛ siccus in tertio. ¶ O pe.ꝛ pro. ¶ Omnes
spēs eius ē mundificatiua subtiliatiua.ꝛ flos
eius ē magis appropriatus in h. ¶ In.inne.
¶ Confert frigori neruoꝝ. ¶ Mem.ca. ¶ In
terficit vermes in aure ꝛ confert tinnuti ꝛ so
nitui ꝛ confert dolori dentium. ꝛ ex siluestri
qdē linitur frōs ꝛ sedat soda.ꝛ spēs ipsi⁹ ape
rit oppilationes narium. ¶ Mem.an.ꝛ pec.
¶ Confert apātibus gutturis ꝛ amigdalarū
¶ Mem.nu. ¶ Qñ de eo bibunt̄.iiii.anr.se-
dat vomitū ꝛ sedat singultū ꝛ ꝓpē siluestre.

¶ De nemē. Capitulum.dxviii.

Emē quid ē.ē sisimbrium. ¶ Natura.
¶ Calidum ē in ho siccum in primo re
sistēs putrefactionibus. ¶ O pe.ꝛ pro. ¶ In
terficit pediculos. ¶ Aposte.ꝛ bo. ¶ Confert
apātibus frigidis ꝛ phl̄oni vehementis duri
tiei. ¶ Mem.ca. ¶ Decoquitur cum aceto
ꝛ miscetur cum oleo rosaceo et confert obli
uioni qñ linitur ex eo caput ꝛ sil̄r comestio
ni sensus ꝛ lithargie et karabito et decoquit̄
cum aceto et ponitur cum oleo rosaceo sup
tempora et confert et fit empl̄m ex foliis sil
uestris super caput et frontem ad soda et cō
fert. ¶ Mem.nu. ¶ Confert singultui quum
ex eo bibitur cum vino et semen eius ē forti
us et cōfert apātibus epatis f̄ris. ¶ Mem.
expul. ¶ Confert vermibus et ascaridibus et
extrahit fetum mortuum et prouocat vtrūqꝫ
et proprie petrosum et illud qd̄ ē siluestre qñ
bibit̄ cū vino prohibet distillationē vrine ꝛ ex
trahit lapidē ꝛ ꝯfert dolori ventris pungitio
cū vino ēt. ¶ Venena. ¶ Confert puncturis
ꝛ ex eo fit empl̄m puncture ꝛ vespe ꝛ bibitur
ad pūctutā eius pōd⁹.ʒ.ii.de eo cū oxymele.

¶ De nenufare. Capitulum.dxix.

Enufar qd ē. Qñqꝫ vocauit ipꝫ. Bal.
caulē aq̄ ꝛ noiat granū ei⁹ granū sponsi
hꝫ ꝙ dr̄ sꝫ in ipso ē ꝯtrarietas.ꝛ radix qd̄ ne
nufaris idi erit i iudicio mādradore. ¶ Ele-
ctio. ¶ Forti⁹ ē illud qd̄ hꝫ albā radicē. ē.n.
fortius eo ꝙ hꝫ radicē nigrā ꝛ eius semē est
fortius seie ipsius. ¶ Nā. ¶ Flos eius ē frigi
dus ꝛ hūidus i ho.ꝛ sirupus eius est vehem-
tis extinctōis.ꝛ nā indi est nā mādragore.
¶ O pe.ꝛ pro. ¶ Eius sirupus ē subtiliatiu⁹
valde. ¶ Decoratio. ¶ Radix eius supposita
morphee cū aq̄ ꝯfert ꝛ ꝓprie nigre . ꝛ radix
eius cū pice super alopitiā vtilis est ꝓpē ni-
grū radicis eius. ¶ Apo.ꝛ bo. ¶ Radix eius
cōfert bothor ꝛ apātibus calidis ꝛ apāti sple
nis. ¶ Vul.ꝛ vl. ¶ Semen ꝛ radix ipsius cō
ferunt vlceribus. ¶ Mem.ca. ¶ Facit som-

nū ꝛ sedat soda cakam cholicā sed tñ debili-
tat. Mem.an.ꝛ pe. Sirupus eius est bo-
nus tussi et ptisi. Mem.nu. Confert radix
eius apatibus splenis bibita et vt emplastrū
superposita. Mem.expul. Minuit pollu-
tionē ꝛ frangit desideriū coitus quū de eo bi
bit.ʒ.i.cū sirupo de papauere ꝛ congelat sper
ma cū proprietate que est in ipso ꝛ proprie ra
dix eius ꝛ confert radix eius solutōi antique ꝛ
vlceribus intestinoꝝ et confert radix eius do
loribus vesice in modū emplastri supereosita
Semē vero eius est fortius in omni re ita ꝙ
prohibet dolores vesice ꝛ fluxū menstruoꝝ
ꝛ radix eius qđ citrinū est ꝛ semē eius quādo
bibitur cū lacte multotiens cōferunt cursui
humiditatis antique ex matrice ꝛ sirupus eiꝰ
lenit ventrē. Febres. Sirupus eius cōfert
febribus acutis et est vehemētis extictōis.

¶ De neremisch. Capitulum. dxx.

Eremisch quid est. Est flos et cortex et
capita similant macis sed est minus ru
beus ad citrinitatē declinans et est aromati
cus ꝛ hꝫ paꝝ ponticitatis ꝛ apropinquat neri
dē in virtute. Natura. Est calidus ꝛ siccꝰ
in tertio. Ope.ꝛ pro. Est subtilis resoluti
uus. Mem.nu. Est bonus stō et epati friis
ꝛ confert sicut est iuuamētū spice. Permu
tatio. Loco eius ponitur quartana ponde
ris ipsius de zinzibere et medietas ponderis
eius de fisticis ꝛ sexta ponderis ipsiꝰ đ spica.

¶ De narikas. Capitulum. dxxi.

Arikas quid est. Est medicina acuta, ꝛ
in ventre est pulpa viridis stiptici eius ꝛ
cū oleo prouocat sudorē. Ope.ꝛ pro. Insuf
flatur in nares et abscindit fluxū sanguinis na
riū. Mem.an.ꝛ pec. Medulla eius recēs
valet ad spueū qđ aggregat in pectore de san
guine. Mem.expul. Medulla eius prohi
bet fluxū antiquum. Venena. Quando li
nitur cum vino confert morsui vipere.

¶ De nitro. Capitulum. dxxii.

Itrum quid est. Est baurach armenuz
ꝛ de ipso quidem iam dictum est.

¶ De nerscescendaru. Capitulū. dxxiii.

Eerscescendaru qd est. Existimo ꝙ i ip
so est permutatio in arabicoꝛ est bersce
iendaru per be nō per niz et ē virga pastoris.

¶ De nabach. Capitulum. dxxiiii.

Abach. Nā. In ea que est humi-
da et que sicca exiccatio est et subtilia-
tio, et illud est in oibus partibus sue arboris
et suffumigatio quidē alsadar est vehemētis
stipticitatis. Ope. et pro. Est stiptica et
proprie eius sauich. Decoratio. Prohibꝫ
casum capilloꝝ et prolongat eos et confortat
et lenit ipsos, et gūma quidē sadar delet fur-
fures et superfluitates minutas que sunt cū
eis et bonificat capillos. Apo.ꝛ bo. Folia
alsadar leniunt apata caliū et resoluit ipsum
Mem.ca. Summa alsadar delet furfures
ablutione facta cū ea. Mem.an.ꝛ pe. Fo
lia eius conferunt asmati et egritudinibus pl
monis. Mem.nu. Confortat stōꝫ. Mem.
expul. Stringit naturā et confert fluxui san
guinis et menstrui et nō menstrui et vlceri
bus intestinoꝝ ꝛ proprie eius sauich, ꝛ cōfert
solutōi facte peopter debilitatē stōi et fit cli
stere ex decoctōe alsadar ꝛ bibit ad has egri
tudines et ad fluxū matricis et iudiciū eius
que recens est, est iudiciū eius qđ est hōgenū
cū ea de cydoniis et zarur et pomis et piris,
nā qđ de ea est equale stringit, et que nō est
matura propterea ꝙ nō digeritur ꝛ ꝙ expel
lit eā nā excitat cholericam passionem.

¶ De nucleis. Capitulum. dxxv.

Ucleus. Ope.ꝛ pro. In ipso est stip
ticitas et glutinatio. Vul.ꝛ vl. Qđ
ex eo adustum et confert vlceribus fraudulē
tis. Mem.oculi. Adurit et extinguit et ab
luit et stat in alcofol loco tutie et retinet pil-
los palpebraꝝ et facit eos nasci cum neridez
ꝛ ē bonum vlceribus oculi et ortui pilorum.

¶ De naham. Capitulum. dxxvi.

Aham qd est. Quidā medicoꝝ magni
fice laudauerunt carnē. Nā. Dixerit
qdā medicoꝝ ꝙ caro eius est calida pinguis
facit desiderare cibum ꝛ confortat corpus et
est ei conueniens qñ digerit veruntamē ipsa
est debilis et vacua grossa et nō digeritur.
Mem.expul. Augmētū efficit in coitu.

¶ De nigella. Capitulum. dxxvii.

Igella. Nā. Calida est et sicca in ter
tio. Ope.ꝛ pro. Est acris icisiua phla
tis abstersiua ꝛ resoluit ventositates ꝛ infla
tionē et eius mundificatio est vltima. De
coratio. Abscindit verrucas inuersas ꝛ co
lorē palidum ꝛ morpheā et baras proprie.
Apo.ꝛ bo. Ponitur cum aceto super bo
thoꝛ lenes et resoluit apata phlegmatica. et
dura. Vul.ꝛ vl. Ponitur cum aceto sup
vlcera phlegmatica ꝛ scabiē vlceratā. Mē.
ca. Confert corize proprie; torrefacta et posi

ta in panno lineo ⁊ ligata ⁊ linit super frontē illius qui habet sodā fram. ⁊ qñ infundit in aceto per noctē deinde terit in mane ⁊ fit ex ea caputpurgiū ⁊ ante infirmū adeo fit proxima vt ipsaȝ naribus attrahendo odoret cōfert doloribus antiquis in capite ⁊ torture et est ex medicis aperientibus valde oppilationē que est in colatorio.⁊ decoctio eius cū aceto confert dolori dentiū ore ex eo colluto . et proprie cū ligno pini. Mem.oculi. Quando ex ea trita fit caputpurgiū cū oleo irino,ꝓhibet initiū aque. Mem.an.⁊ pe. Confert ēt dilatatōis anhelitus qñ bibit cum nitro.

Mem.expul. Interficit vermes ⁊ ascarides etiā si linit super sumē ⁊ prouocat menstrua.⁊ qñ admistrat aliquantis diebus ⁊ datur in potu cū melle ⁊ aqua calida ad lapidē in vesica ⁊ renibus confert. Febres. Resoluit febres phlaticas ⁊ mlicas proprie ⁊ remouet eas. Venena. Eius suffumigatio fugat vermes venenosos.⁊ existimauerunt qdā ꝙ de ea multitudo interficit ⁊ est ex eis que cōferunt ad morsum rutele qñ de ea bibit aur.

¶De niue. Capitulum.dxxviii.

Ix. Ope.⁊ pro. Est mala senibus et eis in quibus generat humores frigidi. Mem.ca. Aqua niuis sedat dolorē dentium calidū. In.iun. Nix est nociua neruis propterea ꝙ coarctat vapores calidos currētes in eis ⁊ retinet eos ne soluant. Memb.nu. Est nocitiua stō proprie illi in quo generant hūores fri.et aqua niuis qñqȝ facit sitim propterea qꝛ coadunat caliditatem.

¶Capitulum de littera.O.

¶De opio. Capitulum.dxxix.

Opiū quid est. Est succus papaueris nigri ⁊ egyptii ipsum seminant.⁊ eius qui dē potio nō adit supra duos danich . Qñqȝ vero fit opiū ēt ex semine lactuce agrestis et est stupefactiuū debile subtile. Opiū preterea assat super laminā ferreā ignitā ⁊ fit rubeum Electio. Qd ex eo electū est est grauiꝰacuti odoris frangibile ⁊ facile resoluit in aqua ⁊ nō congelat in liquefactōe ⁊ resoluit i sole et nō extinguit candelā cū ex eo inflat. Citrinuȝ āt tingens aquā asperū debilis odoris clari coloris hoc tale est falsificatū cū memithe et qñqȝ adulterat cū lacte lactuce siluestris et est debilis odoris ⁊ adulterat cū gūmi ⁊ est splendidū claꝝ valde. Natura. Frm est et siccū in quarto. Ope. ⁊ pro. Est narcoticū sedatiuū oīs doloris siue sit bibitū siue linitū et potio ipsius sit quantitas lenticule magne

Apo.⁊ bo. Confert apatibus ⁊ precipue calidis. Vul.et vl. In ipso est exccatiatio vlceꝝ. In. iun. Permisceat cū vitello oui assati ⁊ liniat ex eo podagra ⁊ tunc sedat dolor ⁊ proprie cū lacte. Mem.ca. Facit dor mire ēt si suppōat cū licinio aut absqȝ licinio ⁊ sedat ēt quū distillat contrictū in oleo rosaceo in aurē infirmā cū myrrha ⁊ croco ⁊ sedat soda antiquā ⁊ sanat ex ea.⁊ ipsum est ex eis que destruunt intellectū ⁊ sensuȝ. Mē. oculi. Sedat dolores ophthalmie ⁊ apata eius cū lacte mulieris. Plures āt antiquorū fuerunt qui nō fuerunt eo vsi ophthalmia propter nocumentū qd visui infert. Mem. an.⁊ pec. Sedat tussim continuā ⁊ plm sedat eo illa que ex ea clamosa est. Mem.nu.

Stomachus qñqȝ iuuat eo ⁊ aggregat ⁊ illud quū est laxus ex calore ⁊ humiditate. Et in plibus dispōnibus quū bibit solus absqȝ castoreo destruit digōem aut diminuit eam valde. Mem.expul. Retinet solutionem ⁊ confert dysenterie ⁊ vlceribus intestinorum.

Venena. Interficit congelando virtutes ⁊ extinguendo calorē innatū et eius qdē tyriaca est castoreum. Permutatio. Loco ipsius ponitur triplūˀseminis hyusquiami ⁊ duplum eius de semine mandragore.

¶De ouis. Capitulum.dxxx.

Ua. Nota sūt. Electio. Meliora ex eis sunt oua galline recentia.⁊ meliꝰqd est in eis est vitellus.⁊ melius eoꝝ artificiuȝ est vt nō cū alio ꝯgelent. Post āt oua galline sūt oua auiū q̄ cursu eius ꝓcedunt sicē aterdera ⁊ adorā ⁊ alcubegi ⁊ atehēugi.oua.vero anatis ⁊ similiū sunt mali hamoris. Natura. Sunt ad equalitatē tendentia sed eoruȝ albumē ad frigiditatē ⁊ vitellus ad caliditatē et ambo sunt humida precipue albumē. et ex eis sicciora sūt oua anseris ⁊ strutii. Ope. ⁊ pro. In ipsis est stipticitas et proprie in vitello eoꝝ assatio.eoꝝ āt albumē sedat dolorē mordicatiuos propter sui glutinationē ⁊ qm ipsum tenetur et remanet qꝛ nō remouet velociter sicut lac magis congelata vero sūt tardioris digōnis ⁊ plurimi nutrimenti ⁊ meliora eoꝝ sunt sorbilia cocta in aqua ⁊ sunt melioris penetrationis. Decoratio. Fiat epithima ex albumine eoꝝ et tunc prohibebit corruptionē coloris a sole et remouet eā ⁊ cū

vitellus assaꝫ et teritꝫ est epithima vtile pāno ⁊ ingredi. oua āt auis tarde sunt tinctura bona fm qꝫ dr̄ et experitꝫ hora qua p̄parata sūt ad illud cum filo lane penetrante in eis ⁊ dimittitꝫ donec consideretꝫ an nigrescat et similiter oua alocloe fm qꝫ dr̄. Apo. ⁊ bo. Ponitur in emplr̄is apatū et in clisteribus ꝑpter vlcera et apata et liniuntur super herisipilaꝫ cū oleo. Vul. et vl. Conferunt exituris ani et pectinis et adustioni ignis vtere eis cum lana et conferunt ad vlcera et similiter in adustione aque ēt. In. iun. Ambo leniunt neruos ⁊ conferunt omnibus doloribus iuncturaꝝ. Mem. ca. Ponitur in medicamentis abscindentibus fluxū sanguinis panniculi cerebri et conferunt corize et vitellus oui galline confert apatibus calidis in aure. et dicitꝫ qꝫ oua testudinis siluestris conferunt epilepsie. Mem. oculi. Ipsaꝝ albumē sedat dolorē oculi et vitellus cuꝫ croco et oleo rosaceo confert percussioni oculi valde. et quū ex eo fit emplr̄m cum farina ordei prohibet fluxum ab oculo et similiter linitur cum ture sup frōtem propter fluxum oculi. Mem. an. et pe. Cōferunt asperitati pectoris et gutturis sorbilia ex eis et tussi et pleuresi et ethice et raucedini vocis ex caliditate et stricture anhelitus et sputo sanguinis proprie quum sorbetꝫ vitellus eoꝝ tepidus. et oua quidē testudisꝫ siluestris experta sunt tussi ifantiū. Mem. nu. Cocta sicut sunt in aceto prohibent effusionem materieꝝ ad stōꝫ et intestina ⁊ prohibēt asperitatē meri ⁊ stōi et que ex eis sunt assata permutātur ad fumositatē. Mem. expk. Cocta sicut sunt in aceto prohibent fluxum vetris ⁊ dysenteriam. ⁊ ipsorum vitellus cōfert vlceri renum ⁊ vesice ⁊ precipue si sorbeatur crudus. ⁊ que ex eis sunt assata super cinerem sine fumo conferunt solutioni vētris ⁊ dysenterie quando comeduntur cum aliqbus stipticis ⁊ aqua acreste ⁊ conferunt asperitate intestinorum ⁊ vesice. ⁊ ex albumine qdem ipsorum fit clistere cum meliloto ꝑpter vlcera intestinorum et putrefactionem eorū ⁊ conferunt exituris ani ⁊ pectinis. ⁊ suppōitꝫ liciniū infusum in eis ⁊ in oleo rosaceo propter apata ani ⁊ percussionē eius ex albumie preterea ouoꝝ fit pessariū cū oleo de alcāna ⁊ confert vlceribus matricū ⁊ lenit matricē. ⁊ qñ sorbetꝫ sicut est crudū confert fluxui sanguinis ⁊ mictui eius. Amplius oīa oua pecipue oua passeꝝ augmentū faciunt in coitu. et dr̄ qꝫ quum oua anseris miscentur cum oleo ⁊ distillantur tepida in matricem prouocant menstrua post quattuor dies.

Mouum [illegible]

De oppoponaco. Capitulum. dxxxi.

Opoponacū qd est. Arbor est que nō eleuatꝫ a terra ⁊ similantꝫ ipsius folia foliis sicut vehementis viriditatis rubea incisas habentia partes rotunda. ⁊ eius crus est sicut cucumeris super qđ sunt pili puluerulēti ⁊ eius folia sunt parua valde super cuiusꝫ extremitatē est corona similis corone aneti et eius flos est citrinus ⁊ folia floris sunt boni odoris ⁊ vene ipsius sunt plīme q̄ ramificantꝫ a radice vna grossum hñte. corticē ⁊ in eius odore est grauitas eius āt gūma extrahitꝫ cuꝫ incisione sue radicis in primis cū crus apparet ⁊ qñ fricatꝫ est eius incisio fm colorē croceū. Que āt huic spēi similatꝫ numeratꝫ đ spēbus oppρponaci. Sed crus est minus quod eleuatꝫ vno cubito deinde ramificatꝫ sicut folia feniculi sed est debilius et ēt mechais chubzur cuius folia sunt sicut folia camemille albe ⁊ qđ est supra ipsum est aureū. Electio. Qđ in radice eius melius est est illad quđ est albū mordicans linguā in quo nō est contractio boni odoris et ex fructu eius melius est illud qđ est super crus ⁊ terminū mediuꝫ ⁊ qđ ex gūma eius est melius est illud qđ est valde amaꝝ intrinsecus albū et extrinsecus croceū frangibile qđ dissoluitꝫ in aqua. nigꝝ vero lene ē adulteratū cū ammoniaco. Nā Calidū est ⁊ siccū in tertio. O pe. ⁊ pro. Est resolutiuū ventositatū lenificatiuū abstersiuū. Apo. ⁊ bo. Lenificat durities ⁊ qđ super ipsum est lenificat valde bothor. Vul. ⁊ vl. Eius radix est ad medicandū ossa nuda ⁊ cū melle est conueniens vlceribus antiquis ⁊ igni persico ⁊ quod super ipsum ē etiam vulneribus ⁊ bothor. et ad summū oēsꝫ partes eius conferunt vlceribus fraudulentisꝫ In. iun. Bibitur cum aqua olkaratim ⁊ cum vino propter attrictionem lacertorum ex percussione. Quidam vero dixerunt qꝫ est malum neruis ⁊ videtur qꝫ sit malum neruisꝫ sanis siue humectatis. ⁊ est conferens sciatice ⁊ bibitur ad ipsum succus eius etiam ⁊ remouet lassitodinem ⁊ confert doloribus iuncturaꝝ omniū ⁊ podagre more emplr̄i suppositū. Mem. ca. Confert corrosioni dentiū cū eo impletꝫ ⁊ sedat doloresꝫ eoꝝ ⁊ ꝯfert soda

⁊ epilepsie ⁊ mři infantium. Mem. oculi. Acuit visum qñ ex eo fit collyrium. Mē. an.⁊ pe. Ex foliis eius fit emplm super dolores lateris. Oppoponacum quoqꝫ cōfert dolori vtrūqꝫ lateꝝ et tussi cū sunt fri. Mē. nu. Eius succus confert duritiei splēis more emplī superpositus ⁊ bibitus cum aceto ponuntur.n.ex eo.x.aur.in duobus vrceolis musti ⁊ clarificatur post duos menses ⁊ confert spleni valde.et mustum hoc confert hydropisi. Mem.expul. Lenit duritiē mřicū ⁊ confert guttatōi vrine et auellana vna ex eo bibitur cum aq̄ calida ad prouocañ vrinā ⁊ menstrua ⁊ ad mřicē frām ⁊ eius etiā fructus abundare facit menstrua ⁊ proprie cum absinthio ⁊ interficit fetum ⁊ ꝓprie radix eiꝰ Ipsa nāqꝫ abortum facit supposita ⁊ bibita ⁊ confert prefocatiōi mřicis et extenuat ventositatē et duritiē eius.et confert colice ⁊ soluendo educit humorē crudū ⁊ confert pruritui vesice. Febres. Bibiť cū aqua karatin ad rigores ⁊ febres periodicas. Venena. Ex eo cū pice fit emplm ⁊ adherentū bonū morsui canis radiosi ⁊ cū aristol.ad puncturas bibitū est tyriaca ⁊ silr eiꝰ succꝰ. Permutatio. Loco eius ponitur ficus ⁊ existio ꝙ ammoniacum est ei propinquum.

¶ De oleandro. Capitulum.dxxxii.

Leander qd est. Eius alia est siluestris ⁊ alia fluuialis. ¶ Siluestris vero folia sunt sicut folia portulace sed sunt strictiora ⁊ eius thyrsi sunt longi expansi sunt super terrā ⁊ apud folia sunt spice ⁊ nasciť in domibꝰ desertis. Fluuialis aūt oriť in ripis fluuioꝝ cuiꝰ thyrsi terra eleuāť ⁊ spie eiꝰ sūt occulte ⁊ ipsiꝰ folia sūt sič folia salicis ⁊ folia amigdali lata ⁊ sapori valde amari ⁊ superiora cruris eius sunt grossiora inferioribus ipsius ⁊ eius flos est sicut rosa rubea bonus valde ⁊ super ipsum egreditur qdā sile pilis ⁊ eius fructus est durus aptus plenus re q̄ est sicut lana.

Natura. Cala est i tertio sicca in secondo

Ope.⁊ pro. Est resolutiua valde ⁊ ex eius decoctōe sternūtur domus ⁊ interficit pulices ⁊ vermes terraneos. Apo.⁊ bo. Ponitur folia eius sup apata dura ⁊ sunt in eis iuuamenti valde magni. Vul.⁊ vl. Bona est pruritui ⁊ scabiei ⁊ excorticatōi ⁊ proprie succus folloꝝ eius. In.iun. Dolori dorsi antiquo ⁊ geniculi valet more emplī supposita. Mem.ca. Flos eius facit sternutationē. Venena. Est venenū ⁊ qñqꝫ miscetur cū vino ⁊ ruta ⁊ potať ⁊ liberat a venenis vermiū venenosoꝝ. Ergo tñ dico ꝙ est in hoc timorosum ⁊ ipsa ⁊ eius flos sunt venenū hoibus ⁊ bestiis ⁊ canibus.verūtñ confert quūz bibitur cū vino decocta cū ruta fm ꝙ diciť.

¶ De oleo. Capitulum.dxxxiii.

Leū. Oleū de balsamo iā dictū est. oleum vero de kerua ⁊ oleū de rhaphano sunt silis virtutis. Sunt eni ambo resolutiua sed ipsoꝝ fortius est oleū de kerua ⁊ oleū de rhaphano est calidū ⁊ est sile oleo antiquo.

Natura. Calm est ⁊ siccū in tertio. Oleū de lilio ⁊ oleū sambacinū cala sunt in tertio. oleū de vrtica ⁊ oleū de cartamo calida sūt in primo humida in so.oleū autē de narcisco calidū in so. humidū in primo.oleū de keiri est calidum ⁊ humidū iu so.⁊ silr oleū de bē. ⁊ silr oleū amigdalinū amaꝝ.oleū de extremitatibus vitiū ⁊ almahū ⁊ mandragoratū proxima sunt in infratione ⁊ stipticitate ⁊ oleum ð cydoniis etiam ⁊ oleū camemillinum calidū est cū equalitate ⁊ oleū anetinū simile est ei sed est eo calidius ⁊ oleū narciscinū proximū est in virtute ⁊ operatōe oleo anetino sed est acuti odoris ⁊ nō est conueniens hoibus eo mō quo oleū anetinū. In oleo vero violaceo nō est stipticitas sed est in ipso infratio qdā. Oleū vero rutaceū est resolutiuum. Nos autē nō dicemus hic artificium oleoꝝ imo dicemus ea in antidotario.⁊ nos etiam non dicemus olea cōposita ex medicinis pluribus sicut oleū costinum ⁊ oleū de darsisabā eaꝝ cōpositionē ⁊ eoꝝ iuuamenta nisi in antidotario. Ope.⁊ pro. Oleū amigdalinū proprie amaꝝ apitiuū.⁊ in oleo de pomis ⁊ cydōis ꝓprie est stipticitas ⁊ infratio. oleū vero camomillinū sedatiuū ē dolorū ablatiuum spissitudinū resolutiuū vapoꝝ.⁊ oleū de lilio est lenitiuū confortans mēbra ⁊ cōfortat ea ⁊ infrat ea plusq̄ꝫ illud de cydonis ⁊ prohibet mās aduenientes ⁊ oleū de ruta est resolutiuū inflatōis valde ⁊ est sicut oleū laurinū sed est calidius eo ⁊ ambo sunt sedatiua dolorū antiquoꝝ ⁊ resolutiua ventositatū.oleū de costo iuuat i diuersitatibus dispōnū pestilentie et efficit dolorē vasis et aeris bonū. Deco. Oleū laurinū alopitie ē vtile. oleū myrtinū cōstrigit origines capiloꝝ ⁊ cōfortat eos ⁊ denigrat oleū costinū ꝯuat iuuētutē i capillis.oleū amigdalinū cū melle ꝓpe amaꝝ

ꝛ radix lilij ꝛ cera liquefacta cõferũt aragdani in facie ꝛ pãno ꝛ vestigijs ꝛ similib⁹ ꝛ cõfert qñ linitur cum decocto sup squamas ꝛ surfures. oleũ de kerua ẽ bonũ lentiginibus ꝛ pãno. Et oleũ de fenugreco est bonũ colori corrupto ꝓprie in albis oculoꝝ. ¶ Apata ꝛ botbor. ¶ Oleũ amigdalinũ confert apati mãmille. Oleũ de lilio duritiẽ antiq̃ꝫ resoluit. ¶ Vul. ꝛ vl. ¶ Oleuꝫ de kerua valet bothor grosso ꝛ scabiei. Et de fenugreco sabafati. oleũ myrtinũ cõfert vlceribus. oleuꝫ de costo remouet scabiem ꝛ prurituꝫ velociter. ¶ Jn. iunc. ¶ Oleũ amigdalinũ ꝯfert lilguenti. oleũ camomillinũ cõfert laxitudini ꝛ oleũ de lilio etiã. ꝛ oleũ de aneto ꝛ etiã ei quẽ frigus lesit. ¶ Mẽ. capi. ¶ Oleũ amigalinum cõfert soda ꝛ pulsationi auris ꝛ tinnitui ꝛ sibillationi in aure. oleuꝫ amigdalinũ amarũ plurimi est iuuamẽti subtile ꝛ plurimi iuuamenti ipius ẽ in aure ꝛ oppilationibus eius ꝛ tinnitui ipsius ꝛ vermib⁹ factis i ea. ꝛ oleũ rosaceuꝫ est valde bonũ inflãmationi stõi ꝛ principio apparitionis apatũ ꝛ augmentum efficit in virtutib⁹ cerebri ꝛ in intellectu ꝛ est decliue ad equalitatẽ. et ꝑꝑ hoc dixit Bak. ꝙ ipm calefacit corpus vehemẽtior frĩtatis ꝛ infrat calidũ. Et magis vincẽs ex iudicio eius apud me est ꝙ corpora calida q̃ ipm tẽperat sunt plura corporibus frĩs q̃ ipm calefacit. oleũ laurinũ ꝛ oleũ rutaceuꝫ sũt bona dolorib⁹ capitis antiquis ꝛ oleũ de fenugreco cõfert surfuribus. oleũ de kerua ꝯfert alopitie ꝛ vlceribus in capite ꝛ apatibus factis in eo ꝛ dolori auris. ¶ Mẽ. nutri. ¶ Oleuꝫ amigdalinũ ẽ bonũ spleni sed grauat stõm. ¶ Mẽ. expul. Oleum de vrtica ꝛ oleũ de semine croci hortensis soluũt ventrẽ. ꝛ oleum rosaceũ qñꝫ soluit. s. quñ inuenit materiaꝫ q̃ indiget lubrificatiõe ꝛ qñꝫ retinet solonẽ cholericã. oleũ ꝺ kerua soluit ꝛ educit ascarides oleũ amigdalinũ ẽ bonũ doloribus renum. ꝛ difficultati vrine ꝛ lapidi ꝛ doloribus vesice ꝛ matricis ꝛ ꝓfocatiõi matricis. Et oleũ de lilio partũ efficit facilem ꝛ sedat dolores matricis bibitũ ꝛ pessarizatũ. Et in oĩbus illis oleũ de fenugreco iuuatiuũ ẽ ꝛ etiã duritiei matricis ꝛ dubellet ei⁹ ꝛ difficultati partus. Oleũ de kerua cõfert apatibus ani ꝛ pũgitiuo dolori matricis ꝛ eius conuersioni. ¶ Febres. ¶ Oleũ camomillinũ i febribus ꝓlixis melius ẽ oleo rosaceo. oleũ anetinũ bonũ est rigori. ¶ Permutatio. ¶ Ponitur loco olei de balsamo myrrha liqda aut equale põdus olei adedhij cũ medio põdere sui de oleo alneregil ꝛ quarta põderis sui ꝺ oleo antiquo ꝛ ꝑmutatio olei laurini est pix humida ꝛ permutatio olei de vrtica est oleum de cartamo sed est debilius eo. ꝛ loco olei de alcãna ponitur oleum sansucinum. ꝛ loco olei rosacei oleum nenufarinum ꝛ oleum violaceum ꝛ loco olei de kerua oleum rhaphaninum et oleum lini preter cõuersionẽ in oleo de lino.

¶ De oliuis. capitulum. dxxiiij.

Oliue qd est. Oleũ qñꝫ exprimit̃ ex oliuis imaturis: ꝛ qñꝫ exprimit̃ ex oliuis vltime maturis. Et oleũ omphacinũ ẽ illud qꝺ expressum ẽ ex imaturis. Et qñꝫ exprimitur ex oliuis rubeis medijs inter imaturas ꝛ vltime maturas cuius oꝑatio ẽ inter illas duas res: oleũ ꝓterea qñꝫ fit ex oliuis domesticis. ꝛ qñꝫ fit ex oliuis siluestribus. Oleum vero vetus in emplr̃is i virtute ẽ olei de kerua ꝛ olei ꝺ rhaphão ꝛ de lilio sed ẽ calidius ꝛ est ꝓpinquũ oꝑationi ipsoꝝ. Quñq̃ꝫ aliqs vult adurere ramos oliuarũ ꝛ folia earuꝫ oꝫ vt linianẗ cũ melle. ¶ Electio. ¶ Oleũ sanis melius ẽ omphacinũ ꝛ melior gũma ipsius est gũma siluestris q̃ mordicat linguã: si enĩ nõ mordicat linguã tũc nõ est proficuũ in ipsa. ¶ Nã. ¶ Omphacinũ frĩm ẽ ꝛ siccũ i primo: Ruffus vero in ipso dicit eẽ hũiditateꝫ. Et oleũ de oliuis vltime maturis est calidũ cõmẽsurate ꝛ declinat ad humiditatẽ. Qꝺ si lauetur ẽ tẽperatũ in humiditate ꝛ siccitate ꝛ minus calidũ. ꝛ vr̃r oliue mature sũt calide ꝛ earũ oleũ ad humiditatẽ declinat temperatã ꝛ imature sũt frĩe ꝛ ligna ꝛ folia earũ sunt frĩa. Quñ aũt antiquatur oleũ omphacinũ valde fit in natura olei de oliuis dulcib⁹. ¶ Oper. ꝛ pro. ¶ Oẽs olei spẽs corpora cõfortãt motũ alleuiãt ꝛ sũt extinctiue. Et oleũ qdẽ de oliuis siluestris decoquit̃ i vase ereo dõec coeguleẗ ꝛ fit ꝓximũ virtuti licij. et aq̃ de oliuis salitis fortior ẽ aq̃ oliuarũ i mũdificatiõe. Et oleũ qdẽ sanis melius ẽ oleũ omphacinũ: olei vero antiq acuitas nõ conseqẗ mordicationẽ. Et oliue qdẽ sunt ex eis q̃ nutriũt parũp. ¶ Decoratio. ¶ Folia oliuaruꝫ siluestriũ bona sũt panaricijs ꝛ ꝓhibẽt sudorẽ inuncta. oleũ de oliuis siluestrib⁹ est sicut oleũ rosaceũ i pl̃imis itẽtiõib⁹ ꝛ ꝯseruat capillos ꝛ prohibet velocitatẽ caniciei quñ ad-

ministraẽ oi die. Et folia qdẽ oliue decoquũtur in aq̃ acreste dõec fiat sicut mel ꝛ linitur sup dẽtes corrosos ꝛ euellit eos. ¶ Apata et bothor. ¶ Et siluestres herisipilã ꝛ formicaz ꝛ scere ꝛ apata calida soluũt ꝛ hũiditas currens a lignis earũ quũ inflãmatur cõuenit scabiei ꝛ ipetigini. Et fex olei ẽ medicamen apatũ calidoꝝ i glandulis ꝛ ꝑprie cũ folijs suis. ¶ Vul. ꝛ vl. ¶ Oleũ de oliuis siluestribus expressum de imaturis confert vlcerib9 hũidis ꝛ siccis ꝛ scabiei. Et folia oliuarũ siluestriũ vlcerib9 ambulatiuis ꝛ fraudulentis ꝛ sordidis ꝛ formice ꝛ scere. ꝛ qñ ꝑmiscetur fex olei cũ cameleũta sanat scabiẽ ita ꝙ etiã bestiarũ scabiei cõueniat ꝑprie in infusione lupinoꝝ. Quũ ex oliuis de aq̃ cõditis cũ aq̃ ꝛ sale fit empl̃m ad adustionẽ ignis nõ vesicatur ꝛ purgat vlcera sordida. Et gũma oliuarũ siluestriũ cõfert scabiei ꝛ vlcerib9 ꝛ ipetigini ꝛ poniẽ i empl̃is vulnerũ. ¶ Inst. iunc. ¶ Aqua oliuarũ salitarũ clisterizaẽ ad siccitatẽ. Et oleũ ablutũ est cõueniens dolorib9 neruoꝝ ꝛ sciatice. Et oleũ vetus ꝯfert podagricis quũ liniunẽ ex eo. Mẽ. ca. ¶ Oleuz oliuarũ siluestriũ ẽ sicut oleũ rosaceũ i iuuamento suo soda. ꝛ assumiẽ succus siluestriuz ꝛ exiccaẽ ꝛ fiunt ex eo trocisci ꝛ reseruãẽ ad curãdũ fluxũ auris. Et oleũ de oliuis siluestribus ꝯfert gingiue sanguinee colluẽdo os ex eo ꝛ cõfirmat dẽtes motos. Et gũma siluestriũ cõfert dolori dentiũ corrosorũ qñ implentur ea. Et oleũ de scorpionibus ẽ ex sublimioribus medicinis dolori auriũ distillatũ ꝛ oliuarũ siluestriũ folia bona sunt. ¶ Mẽ. oculi. ¶ Fit collyriũ ex antiquo tenebrositati oculi ꝛ fex eius ponitur in medicinis oculi ꝛ folia earũ adusta ponũtur loco tutie oculo. Et gũma earũ antiqua cõfert pãno ꝛ albugini eius ꝛ grossitudini cornee ꝛ succo foliorũ earũ egressioni oculorũ ꝛ vlcerib9 cornee ꝛ fluxibus sed domestica sũt ꝯuẽiẽtiora oculo q̃ȝ siluestria. ꝛ gũma eaꝝ etiam abstergit oculũ ꝛ sordes vlcerũ eius ꝛ abstergit aquã ꝛ albuginẽ. ¶ Mẽ. an. et pec. ¶ Oliue nigre cũ flore suo sunt ex sũma vaporũ qui fiunt asmati ꝛ egritudinibus pulmonis. ¶ Mẽ. nu. ¶ Fex olei vtilis est sup vẽtrẽ hydropici. Et oliue qdẽ cũ dispõne sua sunt difficilis digestionis. Et grosse earũ salite subleuãt appetitũ ꝛ cõfortant stõm ꝛ gñant hũorẽ stipticũ. Et acetose magis receptibiles sunt digõnis q̃ȝ oẽs ꝛ velocius ꝛ etiã oleũ omphacinũ bonũ ẽ stõ. ¶ Mẽ. ex. ¶ Comeduẽ cũ muri ante cibũ ꝛ leniũt ꝛ assumũẽ. ʒ. x. cũ aqua calida aut aq̃ ordei ꝛ soluũt ꝛ coquũẽ cũ ruta ad dolorẽ vẽtris pũgitiuũ ꝛ vermes ꝛ cõferũt colice apose ꝛ fit ex eo clistere colice facte ex fece ꝛ supponiẽ succus earũ fluxui matricis ꝛ fluxui sanguis eius ꝛ fit ex eis empl̃m cuz farina ordei ad cursum antiquũ. Et oleũ vetus preparatũ cũ aq̃ acreste ꝯfert quũ ex eo fit clistere vlceribus ani intrinsecis ꝛ silr̃ matricis. Et eaꝝ gũma ꝑuocat vtrũqȝ ꝛ extrahit fetũ. ¶ Venena. ¶ Cũ oleo ꝛ aq̃ cal̃a fiat nausea ꝛ rũpit virtutẽ neruoꝝ. Gũma oliuarũ siluestriũ nũeraẽ iter medicias mortiferas.

¶ De olibano. capitulum. dxxxv.

Libanũ qd ẽ. Notũ est. Et ip̃z qdẽ alteratur cũ gũmi ꝛ gũma pini sed olibanũ inflãmatur: gũma vero pini fumat ꝛ non inflãmatur ꝛ silr̃ oẽ adulteratũ nõ inflãmaẽ ꝛ olibanũ qdẽ quoddã est qđ est indũ ad viriditatẽ decliue ꝛ quoddã ẽ rotũdũ qđ colligitur quadratũ deide cõcutitur i vase dõec rotũdũ fiat ꝛ volubile. ꝛ hoc qñ inueteratur fit rubeũ ꝛ de eo ẽ albũ lene humidum sicut mastix. qñz vero ex olibano administrãtur i anis minutũ ꝛ cortex ꝛ fumus ꝛ ꝑtes arboris eius oẽs ꝛ ꝑprie folia. ¶ Electio. ¶ Melius ẽ masculũ albũ rotũdũ interius tenax ꝛ aureũ quũ frãgiẽ. ¶ Natura. ¶ Cortices ei9 sũt exiccatiui in ᵹo ꝛ sũt parũ frĩores olibão. Et olibanũ calidũ ẽ in ᵹo exiccatiuũ in prio ꝛ cortex eius exiccatiuus ẽ in terminus secũdi. ¶ O p. ꝛ ꝑ. ¶ Nõ inest ei exiccatio fortis nȝ stipticitas nisi debilis ꝛ exiccatio corticibus eius inest: ꝛ i ipso qdẽ ẽ maturatio ꝛ nõ est in cortice ei9 acuitas ꝛ nȝ corrodit carnez ꝛ retinet sanguinẽ: plurimus vero vsus eius adurit sanguinẽ. Et fumus eius ẽ vehementioris exiccatiõis ꝛ stipticitatis. Quidã aũt dixerũt rubeũ ẽ magis abstersiuũ albo. Et virtus minuti est debilior virtute olibani. ¶ Decoratio. ¶ Poniẽ cũ melle sup panaritiũ ꝛ delet ip̃m ꝛ eius cortices sũt boni vestigijs vlcerũ. Et cõferũt cũ aceto ꝛ oleo liniti dolori q noiaẽ cõpositus ꝛ ẽ dolor ex quo ꝑueniunt i corpe sicut verruce cũ quadã re q̃ est sicut ambulatio formice. ¶ Apata ꝛ bot. ¶ Cuz chimolea ꝛ oleo rosaceo ponitur sup apata calida i mãmillis ꝛ ingrediẽ i empl̃is remouẽtibus apata viscerũ. ¶ Vul. ꝛ vlce.

¶Consolidat valde ꝛ ꝓprie vulnera recētia et ꝓhibet fraudulenta dilatari. ꝛ sup ipetigi nē ponit̄ cū adipe anatis: ꝛ cū adipe porci su per vulnera ostracata. ꝛ sup fissuras frigoris ꝛ ē cōueniēs vlceribus factis ex adustione. ¶Mē. ca. ¶Cōfert sensui ꝛ cōfortat ipʒ. ꝛ q dā hoium sūt qbus ꝑcipitur vt ex infusione eius ieiuni assuete in potu sumāt sed ei⁹ plu rimus vsus facit soda ꝛ lauatur ex eo caput ꝛ qñ miscet̄ cū nitro ꝛ mundificat furfures et exiccat vlcera eius et distillat̄ in aurē do lorosant cū vino: ꝛ qñ ꝑmiscetur cū oleo aut pice aut vino de vuis passis confert cōtritio ni circuitus auris: linitū et abscindit fluxum sanguinis nariū et eū q est ex velamine ꝛ est ex medicinis cōferentibus cōtritioni auris. ¶Mē. oculi. ¶Cōsolidat vlcera oculi et re plet ea et maturat apā antiquū i eo et iterū fumus eius confert apati calido ꝛ abscindit cursum humiditatū q̄ sunt in oculo consoli dat vlcera mala et ꝓhibet cancrū in oculo. ¶Mē. anhe. ꝛ pec. ¶Quādo ꝑmiscetur cū chimolea et oleo rosaceo ꝓhibet apata cali da q̄ accidūt i māmillis mulierū et ingredi tur i medicamētis cāne pulmonis. ¶Mē. nutri. ¶Retinet vomitū. Et cortices ei⁹ cō fortāt stōm et stringūt eū et ē magis calefa ciens stōm et i digestiōe magis iuuās ꝛ cor tices magis colligūt stomachū mollificatū. ¶Mē. ex. ¶Retinet fluxū ventris et fluxū sanguis ex matrice ꝛ ano. Et cōfert dysente rie et ꝓhibet expāsionē vlcerū malignoꝝ in ano quū ex eo fit licininū. ¶Febres. ¶Con fert febribus antiqs phlaticis si eius vsus cū vino plurimus fit interficit ꝛ silr cuʒ aceto.

¶De origano. capitulum. dxxxvi.

Riganū qd est. Est in potētia sicut ba sce et sirupus eius ē sicut sirupus alba sce. ¶Electio. ¶Qd fortius existit siluestre est. ¶Nā. ¶Est calidū et siccū i 3o. ¶O p. et pro. ¶Est resolutiuū carminatiuūʒ subti liatiuū et ē vehemētis abstersionis et in ipo est acuitas et illud pp illud qd est in ipso de virtute adurente. ¶Decoratio. ¶Est bonū cōcauationi dentiū. ¶Instru. iunc. ¶Cōfert doloribus vtriusqʒ anche. ¶Mē. ca. ¶Ma sticatur et sedat dolorē dentis et sanat gingi uā fluxā ꝓpter virtutē suā adurētē. ¶Mē. an. ꝛ pec. ¶Oleū ei⁹ ꝯfert pectori ꝛ pulmo ni. Mē. nu. Cōfert epi ꝛ stō. Mē. expul. Prouocat vtrunqʒ ꝛ extrahit vermes ꝛ ascarides.

¶De ossibus. caplm. dxxxvii.

Ssa. O per. et pro. Ossa adusta sūt exiccatiua resolutia. Decoratio. Di citur q̄ calcaneus porci qñ ex eo fit linimen tū sup albaras cōfert. Instru. iunc. Dicit̄ q̄ ossa hois ꝯferūt i potu data dolori iūctu raꝝ. Mē. ca. Dicit̄ q̄ hois ossa i potu dā tur ad epilepsiā. Ingt Gal. Fuit homo qui secrete dabat hoc i potu et auferebatur eoꝝ eplilepsia et ē existimatio illius hois. Mē. nu. Dicit̄ q̄ calcaneus hirci cum oxymelle aufert splenē. Mē. expl. Dicitur q̄ calca neus hircinus excitat coitū ꝛ crura vaccina adusta abscindūt fluxū sanguis ꝛ solone ven tris.

¶De ostraco. capitulūʒ. dxxxviii.

Stracū. O per. et pro. Caro ostraci siluestris quū terit̄ et linit̄ ex ea corpus desiccat fortiter et qd de ostraco purpureo adustū ē virtutē hʒ carminatiuā abstersiuaʒ et virtus eius est virtus cadens cito et in to to ipsius est attractio eorum que carni infi xa sunt et ossium quando administratur cū dispositione sua. Decoratio. Omnes tuni ce ostraci et cortices ipsius quū aduruntur abstergunt morpheam et similiter ostracuʒ cum dispositione sua extrahit astellas ma gnas carni infixas. Et ostracum purpureuʒ quum decoquitur cum oleo et inunguntur capilli ex eo retinet casum eorum. Aposte mata et bothor. Viscositas limaciarum q̄ nominatur virus eaꝝ cū olibano et aloe et myrrha cōquassata donec fiat i spissitudine mellis exiccat apata accidētia in radice au ris. Et si inuenit humiditatē ꝓfundā i ea ex trahit eā et sanatur ab ea. Vul. et vl. Qd de ostraco purpureo adustū est abstergit vl cera et cōsolidat ea et mūdificat ea et qd de eo adustū est cū sale confert adustioni ignis puluerizatum desuper et dimissum donec exiccetur et totū quod adustum est de ostra co confert scabiei. Et ostracū qdē cū carne sua cōfert vulneribus et proprie illis q̄ sunt super neruos cōtritū cum ture et myrrha ꝛ positum super ea et similiter cū puluere mo lendini. Et Gal. quidem expertus est lima cias sicut sunt. Instru. iunc. Sedat dolo rē podagre et apatū eius et fit emplm ex eo sicut est sup oia apata iuncturarū. Mem. capi. Quod adustum est de ostraco purpu reo abstergit dētes et precipue qd aduritur cū sale: q̄ si ostracū teratur sicut ē cū aceto

abscindit fluxū sanguinis nariū. ¶Mē.ocu
li. Quādo abluit̄ qđ adustū est de oi,ostraco
cū carne sua ⁊ ponit̄ i alcofol delꝫ grossitudi
nē palpebrarū ⁊ albuginē i ocłо ⁊ pānū ⁊ qñ
adurit̄ caro eiꝰ qđ noiat̄ latalis antiq et mi-
scet̄ cū alkitrā ⁊ terit̄ ⁊ distillat̄ sup palpebrā
nō ꝑmittit pilos nasci ⁊ viscositas q̄ ē supꝑil
lud qđ siluestre est facit coherere pilos ꝑmu
tatos sup palpebras. Et viscositas limaciaꝝ
q̄ dicta est ante quū ex ea linit̄ frons ꝓhibet
materias ad oculū effusas ⁊ facit pilos etiaꝫ
adherere sup palpebrā . ¶Mē.nu. ¶Caro
ostraci qđ noiat̄ carufis ē bona stō ⁊ carnes
ostracoꝝ nō decocte aq̄ nꝫ assate sedāt dolo
rē stōi. Ostracū purpureū qñ bibit̄ cū aceto
extenuat splenē.⁊ qñ fit empłm ad hydropi-
sim ex ostraco nō separet̄ dōec minoret eā:⁊
eꝫ vt dimittat̄ dōec cadat ꝑ se ⁊ ostracū sil-
uestre ē fortius i illo ꝑꝑ vehemētiā exiccatio
nis. ¶Mē.expul. ¶Caro purpurei nō lenit
naturā ⁊ caro ostraci noiati sentalis quū est
recēs lenit ventrē ⁊ ꝓprie ius eius ⁊ silr ius
paruorū ostracoꝝ ⁊ qñ matricis ꝑfocationē
hñtes ex ostraco suffumigāt purpureo iuuāt
⁊ hoc suffumigatū extrahit secūdinā. Et suf-
migatio eius qđ ē aromatici odoris ⁊ albeli
li ⁊ ꝑsici qđ ē sup littora etiā cōfert i prefoca
tiōe matricis ⁊ excitat epilepticos etiā et in
ipso ē castoreitas i odore. Et ostracū prouo-
cat mēstrua suppositū. Jngt ⁊ illud qđ noia
tur caugilel ē abstersiuū quū adurit̄ sicut ē ⁊
est ꝑmistū cū cinere gallaꝝ viridiū ⁊ piꝑe al
bo cōfert vlceribus accidētibus i intestinis
dū recētia remanēt ⁊ nō putrefiunt magnifi
ce. Et pōdus qdē cineris ostraci sit q̄ttuor ꝑ
tes ⁊ gallaꝝ due ⁊ piꝑis ꝑs.i.⁊ puluerizetur
sup cibū ⁊ i vino detur ad potādū. ¶ Vene
na . ¶Cōfert caro eiꝰ morsui canis rabiosi.

¶De ordeo. capitulum.dxxxix.

ORdeū qd est. Est notū. Et siligo ē spēs
eius sine cortice. Et eius oꝑatio ē pro-
pinqua oꝑatiōi ipsius. ¶Natura. ¶Est fri
gidū ⁊ siccū i primo. ¶O per.⁊ pro. ¶Jn ip
so ē abstersio ⁊ eius nutrimētū minus ē nu-
trimēto tritici. Et aq̄ ordei est nutribilior sa
uich ipsius. Et ambo frangūt acuitatē hūo
rū ⁊ aq̄ ordei alselech ē humidior. Et ois aq̄
ordei ē inflatiua. ¶Decoratio. ¶Sup pānū
administrat̄ de eo epithima calidū. ¶Apa-
ta ⁊ bothor . ¶Fit ex eo decocto cū aq̄ sicut
sorbitiones cū pice ⁊ colophonia emplꝫ sup
apata dura ⁊ solo et cū furfure suo sup apa-
ta calida. ¶Vul.⁊ vlc. ¶Qñ fit linimētū ex
eo cū aceto forti ⁊ ponit̄ more empłi sup sca
bieꝫ vlceratā sanat eā. ¶Jnstru.iunc. ¶Fit
ex eo empłm cū cydoniјs ⁊ acet super poda
grā ⁊ ꝓhibet fluxū humiditatū adiūcturas.
¶Mē.anhe.⁊ pect. ¶Aqua eius ꝯfert egri
tudinibus pectoris. ⁊ qñ bibitur cū semie fe
niculi facit abundare lac ⁊ fit empłm ex fari
na eiꝰ ⁊ meliloto ⁊ cortice papaueris ad do
lorē lateris ⁊ aq̄ eius ē mala stō . ¶Mē.ex.
¶Eius sauich retinet vētrē ⁊ silr decoctio
sauich eius ⁊ furfur eius ꝓuocant vrinā sed
aq̄ furfuris tritici qñ bibit̄ ē vehementioris
ꝓuocationis. ¶Febres. ¶Aq̄ eius ē infrati
ua humectatiua febriūꝰ: i calidis qdē pura,⁊
in frigidis cū apio ⁊ feniculo . Et datur i po
tu etiā illud qđ coctū est cū ficubus permi-
stuꝫ cū mellicrato ad febres phlegmaticas.

¶De obalmaram. capitulum.dxl.

OBalmarā qd est . Est scehesabrā albu
meimi. ¶Natura. ¶Jnquit filius me
saugue. in ipso ē caliditas et ē siccū in scđo.
Et plures hoium dicūt qꝫ ē frm quū eiꝰ cali
ditate calefactus non ledatur sed iudiciū fri
goris eius ē in primo : sed qđ verius ē est qꝫ
virtus eius ē cōposita ex caliditate cū frita
te ⁊ poŀe ē vt sit fritas i ipso vincēs. ¶O ꝑ.⁊
pro. Confert calefactis ⁊ proprie qñ morat̄
sup ipꝫ aq̄ ros. Vulne.⁊ vl. Fit ex eo em
plastrū adustioni. Mem.ca. Confert val
de ad cola albumeimi ⁊ aperit oppilationes
cerebri. Mem.expul. Albumeimi datur
in potu semē frixum ad fluxum ventris anti
quum cum oleo rosaceo ⁊ aqua frigida.

¶Capitulum de littera. P.

¶De prunis. capitulum.dxli.

PRuna qd sunt. Nota sunt. ¶Electio.
Jlla q̄ hñt colorē spalee sunt fortiora
nigris . Et citrina fortiora rubeis ⁊ alba sūt
magis grauia ꝑue sołonis. Et armena sunt
meliora oibus ⁊ vehemētius soluētia et me
liora sunt magna pinguia. Natura. Frā
sūt i pricipio secūdi hūida i fine tertij. O ꝑ.
⁊ pro. Eius gūma ē subtiliatiua incisiua et
glutinatiua ⁊ i damascenis ē cōstrictio et sti
pticitas apud Dia.non apud Gal. ⁊ in cru
dis q̄ nō sūt matura est stipticitas et eoꝝ nu
trimētū ē paucū. Comedātur aūt ante cibū

⁊ bibat q̄ humectatus ē postea aquā mellis ⁊ vinū de passis. ¶ Vul. ⁊ vl. ¶ Eius gūma cōsolidat vlcera ⁊ cū aceto abscindit ipetigi nē ⁊ ꝓprie si fuerit cū ea mel aut zuccarū et ꝓcipue i pueris. ¶ Mē. ca. ¶ Quū ex folijs prunorum colluitur os ꝓhibet fluxū fieri ad vtrāqȝ amigdalā ⁊ vuā. ¶ Mē. ocu. ¶ Eius gūma cōfortat visum quū fit ex eo collyriū. ¶ Mem. anhe. ⁊ pec. ¶ Muza ex eis sedant inflāmationē cordis. ¶ Mem. nutri. ¶ Que dulcia sunt ex eis mollificāt stōm humidita te ⁊ infrigidāt eū ⁊ penitus nō sunt ei conue niētia: muza vero ex eis fortius resistūt cho lere q̄ȝ illa. ¶ Mē. expul. ¶ Que ex eis sunt dulcia vehementius soluendo educūt chole rā ⁊ humida etiā sunt vehemētioris solutio nis q̄ȝ sicca ⁊ eoꝝ solutio fit ꝓꝑ viscositatem eoꝝ. Damascena aūt stringūt ventrem ſm quosdā. Et in siluestribus quū nōdū sunt de cocta valde est stipticitas ab oibus concessa. Inquit Bak. Errauit Dia. in verbis suis quum dixit damascena cōstringunt immo soluunt ⁊ gūma eorū stringit lapidem vesice ⁊ eoꝝ aqua ꝓuocat menstrua ⁊ quāto plus sunt minora tāto plus est eoꝝ solutio minor.

¶ De psilio, capitulum. dxlij.

Silium qd ē. Est duoꝝ coloꝝ hyema le ⁊ estiuū ⁊ potio cuiuslibet illoꝝ sit pō dus. ʒ. ij. Electio. Melius est illud qd̓ est maius grossum qd̓ submergitur i aq̄. Na tura. Est frigidū ⁊ humidū in ſo. O per. ⁊ pro. Quod ex eo frixū est inuolutū in oleo rosaceo stipticū est ⁊ sedat dolores more em plastri suppositū cū aceto. Apata ⁊ bothor. Administratur cōquassatū cū aceto super apata calida ⁊ formicā ⁊ herisipilā ⁊ ꝓprie q̄ sunt sub aure ⁊ sup phlatica. Instru. iūc. Fit ex eo emplastrū torsioni neruoꝝ ⁊ ipso rū spasmo ⁊ podagre ⁊ doloribus iunctura rū calidis cuȝ aceto ⁊ oleo ro. Mem. capi. Qui ex eo supponit suo capiti empl̄m con fert soda eius calide. Mē. anhe. ⁊ pec. Le nit pectus Mē. nutri. Eius mucilago cū oleo rosaceo cōfert siti vehemēti cholerice. Mē. expul. Eius qd̓ frixū est pōdus. ʒ. ij. inuolutum in oleo rosaceo stringit ⁊ confert dysenterie ⁊ proprie infantium ⁊ quod ex eo mucilaginosum est ⁊ ipsa mucilago eius cuȝ oleo violaceo soluunt. Febres. Bibatur ⁊ tūc sedabit inflāmationē febrium acutaruȝ.

¶ De portulaca. capitulum. dxliij.

Portulaca qd est. Nota est. ¶ Electio. ¶ Succus eius ē illud qd̓ i ea est ma gis vltime opatiōis. Natura. Fria est in tertio humida in fine secundi. O per. ⁊ pro. In ea ē stipticitas ⁊ ꝓhibet fluxū sanguis ⁊ fluxus antiquos ⁊ ipsius nutrimētū ē ꝑuū illaudabile ⁊ est resistēs cholere valde. De coratio. Ex ea fricātur verruce ⁊ erradicat eas ꝓprietate sua nō qualitate. Apata ⁊ bo thor. Fit ex ea empl̄in apatibus calidis i q bus timetur putrefactio ⁊ herisipila. Mē. capi. Cōfert bothor i capite abluto ex ea ca pite cōmista cū vino ⁊ delet stuporē dentiuȝ ꝓpea q̄ lenit asperitatē ⁊ sedat soda calidaȝ pulsatiuā. Mē. oculi. Confert ophthalmie ⁊ igreditur i alcosol. ⁊ nimius vsus ei⁹ facit accidere pānū i oculo. Mē. anhe. ⁊ pecto. Eius succus ꝓhibet fluxum sanguinis ꝓꝑ virtutē suā ponticā. Mē. nutri. Cōfert in flāmationi stōi bibita ⁊ more emplastri sup posita ⁊ cōfert epi inflāmato ⁊ prohibet vo mitū cholericū ⁊ debilitat appetitū. Mē. expul. Fit ex ea clistere dysenterie itestinoꝝ ⁊ soloni colirice ⁊ cōfert doloribus renū ve sice ⁊ vlcerib⁹ eoꝝ ⁊ abscidit ſȝ plȝ desideriū coit⁹. Et existiauit fili⁹ mesaugue q̄ augmē tū facit i coitu ⁊ videt̄ q̄ fit illud i cōplexiōe calida ⁊ sicca ⁊ ipsa retinet fluxuȝ menstruo rum ⁊ confert vlceribus matricis ⁊ confert aqua eius hemorroidibus sanguineis ⁊ eius succus extrahit ascarides. Et si assetur por tulaca ⁊ comedatur abscindit solutionem. Febres. Confert febribus acutis.

¶ De polypodio. capitulum. dxliiij.

Polypodiū qd ē. Est lignū cineritio no dosum declinās ad rubedinē ⁊ nigredi nē paꝝ ꝑ minutos hñs ramos sicut vermis plurimoꝝ pedū. Et i sapore ipsius ē dulcedo cū stipticitate. Dixerūt qdā q̄ nascitur sup arborē in nemore ⁊ dixerunt q̄ nascitur sup lapidē. Electio. Melius ex eo est q̄ est fi sticū interius grossum sicut annularis ⁊ de clinās ad rubedinē ⁊ citrinitatē solidū recēs in quo ē amaritudo occulta ⁊ bonus sapor cū ponticitate ⁊ in eius sapore est sapor ga riofil. Natura. Calidū est in secūdo siccū in tertio vltimū in exiccatione. O per. ⁊ ꝓ. Est resolutiuū ventositatū ⁊ humiditatuȝ. Instru. iunc. Emplastrū factū ex eo con fert torsioni neruoꝝ. Mem. expul. Soluē do educit melancholiā sine punctiōe ⁊ soluit

phlegma τ chimū aquosum τ decoquitur i iure galloꝝ τ iure pisciū pp colicā aut i iure olerū. Si ergo spargitur radix ei⁹ sup aquā alkarati τ bibitur soluit cholerā τ phlā. Et potio qdē eius fit.vi.kermet: kermet enim est.vi.kerates imo fit vsqꝫ ad.ij.τ. Et oꝫ vt bibatur cū sirupo de melle misto cū aq̄ τ ante ip̄m aliqd de tharachis τ i decocto fit vsqꝫ ad.iiij. Permutatio. Loco ei⁹ ponitur epithymū τ mediū pōderis ipsi⁹ de sale ido.

De pappiro. capitulum.dxlv.

Appyrus qd est. Nota est. Et ex ipsa q̄dē fiunt charte: τ ipsa qdē in potentia est charta.τ qđ ex ea adustū est vehementioris est exiccationis. Natura. Est frigida τ sicca. O p.τ pro. Confert fluxui sanguis τ pꝛhibet eni ipsius cinis. Vul.τ vl. Pulverizatur sup vlcera recentia τ cōsolidat ea: qn̄qꝫ vero infunditur i aceto τ exiccatur et intromittittur fistulis τ oibus vlcerib⁹ ambulatiuis vulnerib⁹. Mē.ca. Eius cinis ɔfert corrosioni oris. Mē.an.τ pec. Eius cinis retinet sputū sanguis. Mē.ex. Sumatur τ inuoluatur lino τ dimittatur dōec exiccet̄ deīde pōat̄ sup hemorroidas τ ɔfert eis.

De polio.capitulum.dxlvi.

Oliū qd est. Est sp̄ēs de sceba in qua est cal̄itas τ acuitas pauca. τ qđ ex eo minus ē est acutius τ amarius τ sunt in eo thyrsi τ flores τ ip̄ꝫ est pilosum albū declive ad citrinitatē vsqꝫ ad mensurā palmi plenū seie τ eius caput ē sicut sphera i quo sūt sicut pili albi grauis odoris cum quadā aromaticitate: maius aūt est debilius qđ etiam est amarū τ i ipso est acuitas qdā τ montanū ē minus. Natura. Minus est calidū in tertio siccū i so τ maius est calidū τ siccū i so. O per.τ p. Est aperitiuū subtiliatiuū τ ꝓprie minus est ad aperiendū oppilatiōes intrinsecas. Vul.τ vl. Cōsolidat qđ ex eo est siccū vlcera frauduléta p̄cipue minus siccū. Mē.cap. Facit soda capitis. Mem. nutri. Ipsum cum aceto est epithima cōueniēs apatibus splenis τ duritiei ipsius et nocet stō τ cōfert ictericie nigre τ ꝓprie decoctio eius qđ ex ipso maius est τ ɔfert hydropisi τ ē vlr malū stō. Mē.expul. Prouocat vrinā τ menstrua τ soluit ventrē τ ɔfert ascaridibus valde. Febres. Confert febribus antiquis. Venena. Confert puncture scorpionis τ decoctio maioris morsui vermiū venenosoꝝ oium τ eo suffumigatur et sternit̄ τ fugat venenosa minora. Permutatio. Loco eius ponunt̄ in extractione vermiū τ ꝓuocatiōe vrine τ menstruoꝝ pōdus eq̄le de lignis granati viridibus τ tertie due pōderis ipsi⁹ de corticib⁹ lignoꝝ casie lignee.

De pellibus. capitulum.dxlvij.

Elles. Electio. Meliores ex eis sūt pelles lactentiū pp humiditatē ipsoꝝ. O per.τ pro. Nutrimentū eaꝝ est paruū viscosum τ ꝓpinquū est in viscositate τ dispositionibus suis nutrimēto pedū. τ rasura qdē pellis caprine quāꝫ ponitur sup cursum sanguis retinet eū. Decoratio. Pellis vipere adusta τ linita sup alopitiā ɔfert. Apata τ bothoꝛ. Dicitur q̄ pellis equi q̄ ē i aq̄ quū ponitur sup bothoꝛ infrat ipsuꝫ. Vul. τ vl. Ponitur cinis pellis mularū et similiū sup adustionē ignis τ vlcera calida quāꝫ nō sunt cū apate τ est medicamē excoꝛiationi pedū ex calciamēto τ coꝛarū fistulis τ pellis recēs ouis sup ꝑcussionē ponitur in hora τ pꝛhibet nocumentū ex ea τ ē cōueniēs vlceribus fraudulentis τ scabiei τ pruritui. Mē.nutri. Pellis intrinseca q̄ est in stōis auiū τ i gutture eaꝝ p̄cipue galloꝝ qn̄ siccat̄ τ teritur τ bibitur cū vino cōfert dolori stōis. Venena. Dicitur q̄ recēs pellis cat̄a caput qn̄ ponit̄ sup morsuꝫ vipe attrahit venenū.

De pice. capitulum.dxlviij.

Ix qd est. Est duaꝝ specieꝝ: vna ē marina nigra liquida q̄ ponitur i empl̄is τ est de gn̄e picis τ alia est mōtana siluestris: siluestris alia est liqda τ est ex arboꝛe alic̄but τ modis alijs pini: i pꝛima vero ē sp̄ēs eius humida deīde desiccat̄ cū decoctiōe: τ pl̄im qdeꝫ ipsius est ex iembut τ est arboꝛ cadim koꝛasc. Oleū vero picis ꝓmū est alkitrā. Et eius oleū fit vt distilletur eius hūidū vbi decoqnit̄ vt desiccet̄ aut suspēdat̄ supra ipsū lana τ madefiat ex vapoꝛe ei⁹ τ quū madefacta fuerit exprimat̄ i vase alio. Quū tamē fit poꝛe vt distillet̄ i cucurbita τ alēbico melius q̄ꝫ illo mō τ magis seruat̄ illud qđ sublimat̄. O p.τ pro. Est maturatiua hūoꝝ grossorū abstersiua calefactiua. τ hūida ē vehemētius maturatiua τ sicca foꝛtius ē desiccatiua τ ponit̄ i empl̄is. Decoratio. Extirpat albedinē vnguis τ attrahit sanguinē ad mēbꝛa τ ipinguat ea ꝓprie quū iterat̄ ei⁹ adherētia τ linit̄ sup fixuras pedū τ reliquoꝝ mē

broꝝ vt ſanet eas. Et empl'z actū ex ea facit naſci pilos i alopitia. Apata ꝛ bothoꝛ. Lenit apata dura ꝛ ꝓprie humida ꝛ admiſtraꝛ cū faria oꝛdei ſup ſcrofulas ꝛ ꝓhibet quum ꝑmiſceꝛ ſulfuri aut coꝛtici arboꝛis aliembut ambulationē foꝛmice ꝛ ꝓhibet exituras glādularū oīum. Vul. ꝛ vl. Delet ipetiginē et gñat carnē i vulneribus ꝓfondis ꝓpe cū puluere turis et cū melle et mūdificat vlcera coꝛruptatū humiditatū ꝛ ſicca i hoc et in vulnerib⁹ ē vehemētioris exiccatiōis. Inſtru. iuncturarū. Confert apatibus i lacertis. Mē. ca. Sicca et hūida bona ē vlceribus capitis. Mē. oc. Fumus picis bonū efficit marginē oculi ꝛ facit oꝛiri pilos palpebꝛarū et ꝓhibet lachꝛymas eius et iplet vlcera i oculo et confoꝛtat viſum. Mē. an. et pec. Confert tuſſi frē et ſicce et ꝓꝑꝛie cum amigdalis et zuccaro i pleureſi ꝛ ꝑipneumonia et facit ſputū facile et maturat et ſimilr cū oleo amigdalino ē eius maturatio plurima. Sola vero quū ē tūc eius mūdificatio eſt minoꝛ maturatiōe eius ꝛ cū zuccaro eſt ecōtra. Et ꝓhibet ſputū ſanguis ꝛ pꝛohibet ſputū ſaniei quū lambiꝛ ex ea quātitas. ōz. ꝛ .ʒ. cū melle. Ex pice aūt humida qñ liniꝛ palatū ē vtilis ꝓfocatiōi. Mē. expul. Lenificatiua ē ꝛ plurimus vſus eius ſoluit et fit ex ea enema ad apata calida et dura i iteſtinis et matrice et teſticulis. Et poniꝛ in medicis vulnerū oꝛificij veſice. E qñ linitur pix ſup ſixuras ani ſanat eaſ. Venena. Reſiſtit venenis et ꝯfert quū liniꝛ ſup moꝛſum vipere.

De poꝛꝛo. capitulum. dxlix.

Orrū qd eſt. Poꝛꝛi aliud ē ſcemiuz ꝛ aliud eſt nabathiū: et aliud eſt qđ diciꝛ poꝛꝛū ſilueſtre. Et ē illud qđ eſt inter poꝛꝛū et alleum qđ eſt melius i medicina q̄ȝ in cibo ſed nabathiū magis igreditur i curatiōibus q̄ȝ ſcemiū. Natura. Nabathiū ē calidū i tertio ſiccū in ſo. Et ſilueſtre ē calidius et ſiccius et ꝑꝑ illud eſt deterius. Decoratio. Scemiū cum ſumach cōfert verrucis. Apata et bothoꝛ. Scemiū cū ſumach ꝺelet eſſere. Vul. et vl. Scemiū cū ſale confert vlceribus ſraulentis. Et qđ ex eo ē ſilueſtre vlcerat coꝛpus. Mē capi. Abſcindit fluxū ſanguinis ex naribus et ſuffumigatur ex ſemine eius cū alchitrā debes in quo eſt vermis et interficit vermē et eijcit illū et ipſius cōeſtio facit ſoda ꝛ facit imaginari ꝛ videre ſomnia mala et ipſiue cinis cū oleo roſaceo et aceto vini ē ꝯueniēs auri doloꝛoſe. Et ē ex eis q̄ coꝛꝛūpūt gingiuā et dentes et findit eos ꝛ ꝓpe ſcemiū. Mē. oc. Nocet viſui. Mē. anhe. et pec. Cū aqua oꝛdei cōfert aſmati facto ex mā groſſa et ꝓpe nabathiū ꝛ ꝓpꝛie cū melle et cōfert ad apata pulmonis ꝛ maturat ea ꝛ dātur ex ſemine eius ʒ. ij. cum equali pondere ſui de granis myrti ad ſputum ſāguinis. Membꝛa nutri. Eſt maluz ſtō ꝛ ſilueſtre eſt deterius domeſtico qm̄ eſt amarius ꝛ acutius ꝛ magis moꝛdicatiuum ipſoꝛ ꝛ poꝛ quidem totuz eſt inflatiuū opoꝛtet ergo vt elixetur i duabus aquis quare alleuiantur inflatio ꝛ nocumentuz ipſius. Ruffus vero dixit ꝙ ipſū abſcindit eructuationem acetoſam ꝛ eſt vlr tarde digeſtionis. Membꝛa expl. Pꝛouocat vrinam ꝛ menſtrua pꝛopꝛie nabathium ꝛ ſilueſtre ꝛ nocent ambo veſice ꝛ renibus vlceratis ꝛ confert hemoꝛtoidibus quod ex eo elixum eſt comeſtū a moꝛe emplaſtri ſuperpoſituz ꝛ commonet coitum et ſimiliter eius ſemen toꝛꝛefactū. Et ſemen quidem eius toꝛꝛefit cū granis myrti ad tenaſmon ꝛ ſanguinem ani ꝛ ſedetur i decoctione folioꝝ eius cum aqua ꝛ cōfert coarctationi matricis ꝛ duritiei que eſt in ipſa et decōtio radicis eius cū iſſidebeget cum oleo de cartamo aut oleo amigdalino aut ſiſamino cōfert colice et eius ſuccus ē ex ſūma eoꝝ q̄ ſoluūt ſanguinē. Venena. Succus eius cum mellicrato eſt conuenieus moꝛſibus.

De piris. Capitulum. D.l.

Ira quid ſunt. In ipſis ſunt terreitas ꝛ aqueitas et in nr̄a quidem terra eſt ſpecies que dicitur ſcenabꝛud et habet magnaz capacitatem et eſt vehementis rotunditatis et ſubtilis coꝛticis boni coloꝛis quaſi paruiū et quaſi ipſum ſunt aqua zuccari coagulata plurimum ſed non pꝛopter ſpiſſitudinem ſubſtautie boni odoꝛis valde quod quum ab arboꝛe ſua cadit ſup terrā deſtruitur et iſta ſūt in quibus non eſt nocumentuz de ſpeciebus piroꝝ. Natura. Pira que nomināꝛ ſcemia ſunt frā in pꝛimo ſicca in ſo: ſcenabꝛud vero temperate humida. Opera. et pꝛopꝛietates. Oīs ſpecies eius ſunt ſtiptice intrātes in emplaſtris retentionis materierū. Et quandoq̄ȝ abſtergunt parūper et eoꝝ humoꝛ ē plurimus ꝛ laudabilioꝛ hūoꝛe pomoꝝ ſȝ ꝙ dixit ruffus. Ea aūt que dicta ſūt ſcēabꝛud i.

terra corasceni absq3 alijs sunt lenitiua natu
re ⁊ boni chimi valde. ¶ Vul.⁊ vl. ¶ Conso
lidāt vulnera ꝓꝑe siluestria ericcata. ¶ Mē.
nu. ¶ Sūt ꝑparātia stōm ⁊ scemia ꝓꝑie cō
fortāt stōm ⁊ abscindūt tussim ⁊ sedāt chole
rā. ¶ Mem.ex. ¶ Cōstringūt vētrē ꝓꝑie q̄
sūt ericcata: ⁊ i piris qdē ē ꝓꝓrietas faciēdi
euenire colicā q̄re oz vt bibatur post ipsa hy
dromel cū spēb9 q̄ sūt vt piꝑ ⁊ cinnamomuz
⁊ his similia. ⁊ eoꝝ rob cōfert fluxui ventris
cholerico. ¶ Venena. ¶ Cinis speciei eoꝝ
vehementis stipticitatis ⁊ tarde maturatio-
nis est cura fungoꝝ mortificantiū. Et qñ co
quunt isti fungi cū piris minorat nocumētū
ipsoꝝ. ¶ De pedibus.capitulum.dli.

PEdes. ¶ O p.⁊ pro. ¶ Generāt hūorē
viscosum nō grossum sed ipe ē laudabi
lis ⁊ paucarū suꝑfluitatū. ¶ Mē.an.⁊ pect.
¶ Cōfert tussi calide ꝓꝑie cū pultib9 ordei.
¶ Mē.nu. ¶ Boni sūt digōni boni chimi vi
scosi nō grossi. Et significatio bonitatis dige
stiōis eoꝝ ē velocitas iflatiōis ipsoꝝ ⁊ disso-
lutiōis i decoctiōe: veꝝ eoꝝ nutrimētū nō ē
multū. ¶ Mē.ex. ¶ Soluūt cū viscositate q̄
est in eis. ¶ De palma.capitulum.dlij.

PAlma quid est. Est arbor dactilorum
nota ⁊ omnes partes eius sunt stiptice
⁊ sermo dactilorum iam preterijt.

¶ De petroleo. capitulum.dliij.

PEtroleū qd ē. Albū note speciei est ⁊ ni
grū ē colamētū picis babylonice ⁊ reli
quarū. ¶ Natura. ¶ Calidū est ⁊ siccū vsq3
ad quartū. ¶ O per.⁊ p. ¶ Est subtile ⁊ pro-
prie albū resolutiuū liquefactiuū aperitiuum
oppilationū. ¶ Instru.iunc. ¶ Confert dolo
ribus ancharū ambarū ⁊ doloribus iunctu-
rarū ⁊ ꝓꝑie albū. ¶ Mē.capi. ¶ Petroleū
variū cōfert dolorib9 auris frigidis. ¶ Mē.
oculi. ¶ Confert albugini oculi. ⁊ aque descē
denti ⁊ nigrū ex eo etiā. ¶ Mē.anhe.⁊ pec.
¶ Confert asmati ⁊ tussi antique bibitur eni
parū ex eo cum aqua calida. ¶ Mem.expul.
¶ Sedat dolorē ventris pungitiuū ⁊ vento-
sitates. Et quādo fit ex eo licinium interficit
vermes ⁊ ꝓꝑie nigrū. ⁊ cōedere pōdus.ʒ.i.
de eo frāgit vētositatē vesice ⁊ frig9 matricis.
¶ Venena. ¶ Confert pūcture epithimatū.
¶ De pentaphilone. capitulum.dliiij.

PEntaphilon qd ē. Est noīatus quinq3
folia. ¶ O per.⁊ pro. ¶ Est fortis ericca
tionis sine acuitate ⁊ adustiōe ⁊ mordicatio

ne ⁊ fit ex eo emplm̄ ad fluxū ⁊ sedat ipsum.
¶ Apata ⁊ bothor. ¶ Fit ex eo emplz ad du
bellet ⁊ scrofulas ⁊ durities phlaticas ⁊ pa-
naritios. ¶ Vulnera.⁊ vl. ¶ Decoratio ra-
dicis eius valet ad vlcera ambulatiua. ⁊ qđ
de eo decoctū est cū aceto ad formicā ⁊ con
fert in herisipila ⁊ panaricijs ⁊ scabie. ¶ In
stru.iunc. ¶ Confert doloribus iuncturaruz
⁊ sciatice ⁊ cōfert ramici bibitus ⁊ more em
plastri suppositus. ¶ Mem.ca. ¶ Decoctio
radicis eius valet ad linguā dolorosam quā
ex ea fit emplastrū ad cola. Et folia eius cū
vino ad epilepsiam valet bibita.xxx.diebus.
¶ Mem.anhe.⁊ pec. ¶ Fit gargarisma cuz
decoctione eius ad asperitatē gutturis. ⁊ suc
cus radicis ei9 ad dolorē pulmōis. ¶ Mē.
nutri. ¶ Succus radicis eius valet ad dolo
rē epis ⁊ ictericiā cū bibitur ꝑ aliquot dies
cū sale ⁊ melle ⁊ porio ei9 sic tres anulusat.
¶ Mem.expul. ¶ Cōfert radix eius solutio-
ni ⁊ vlceribus intestinoꝝ ⁊ hemorroidibus
⁊ similiter decoctio radicis eius. ¶ Febres.
¶ Folia eius cum aumeli aut cum vino con
ferunt quartane ⁊ quottidiane. ¶ Venena.
¶ Succus radicis eius ē medicia ꝑnitiosa.
¶ De piscibus. capitulum.dlv.

PIsces. ¶ Electio. ¶ Meliores pisces
sunt illi qui non sunt magni valde neq3
habent carnē durā neq3 siccā ⁊ in qbus non
est pinguedo ita ꝙ quasi frangatur neq3 mu
cilago ⁊ i qbus nō est malus sapor vel odor
⁊ quoꝝ sapor est suauis. Suauis eni saporis
sunt cōuenientes ⁊ q sūt pingues nō suꝑfluā
pinguedinē habētes neq3 grossaz nz vt sepū
neq3 acre ⁊ illi quibus nō cito aduenit fetor
quū ab aqua separātur. ⁊ eligitur qdē ex pi-
scibus durā carnē habētibus ille qui est mi
nor. Et ex habētibus mollē carnē ille qui est
maior ad terminū aliquē. Et ille q hz durā
carnē salitus melior est eo quī est recēs. In
generibus aūt asabot sunt meliores deinde
alebani postea almerenuse ⁊ alsceba marini
nō sunt mali sed molles ⁊ pingues ambo sūt
grossi: alchanahab āt almerenuse ⁊ alcursul
sunt boni valde. In locis aūt in qbus morā
tur est electio qm̄ illi q morantur in locis pe
trosis sunt meliores deide in arenosis ⁊ aqs
dulcibus currentibus in quibus non sūt sor-
des ⁊ non sunt limose neq3 lacunales neq3
cāpestres ⁊ nō sunt de lacunis paruis q̄ flu-
mina nō imbibūt ⁊ i quibus nō sunt fontes

τ pisces quidē marini sunt laudabiles subti-
les.τ melioꝛ spēs eoꝝ est illoꝝ qui nō sunt ni
si in mari τ pelagi τ illi qui moranť in aquis
discoopertis flatui ventoꝝ super se sunt me-
liores eis qui sunt econtrario τ illi qui moraň
tur in aquis multaꝝ agitationū τ vndaꝝ sūt
meliores τ vehementioꝛi indigent exercitio
q̄z illi qui habitant in aquis stantibus. et pi
sces quidē marini sunt optimi subtilis car-
nis precipue quū ipsoꝝ habitatio est in litto-
ribus petrosis aut arenosis τ pelagi quidem
qui sunt de mari plurimi sunt exercitii. τ illi
qui vadunt de mari ad flumina dulcia quoꝝ
cursui contraria existit aqua natura etiā sunt
subtiles τ plurimi exercitii. ꝫm cibū aūt illi
cibantur herbis bonis τ radicibus plantarū
sunt meliores his qui comedunt sordes que
ꝓiciuntur in ciuitatibus ad loca infusionuz
τ radices plantaꝝ malaꝝ quāuis sit in vltio
boni saporis. Modus vero melioꝛ in quo pi
sces comeduntur est alisfidibegi deinde illoꝝ
qui sunt assati super testā. Friti vero sūt cō
uenientes habentibus fortē stōm τ cū semi
nibus et assati quidē sunt nutribiliores τ tar
dioris discensionis τ elixati sunt econtrario
τ melioꝛ ipsoꝝ decoctio est vt coquatur aq̄
donec ferueat deinde proiiciantur in eā. Sa
liti autē sunt meliores qui sunt recentes de-
inde illi qui sunt propinqui termino q̄ sunt sali
ti. τ meliores istoꝝ sunt illi qui sunt condi
ti cū aceto et cū rebus condientibus cibaria
et aqua quidē in qua elixantur pisces saliti. τ
proprie alierui sunt vehementis mundifica-
tionis et ponič in clisteribus exiccatiuis.
Nā. Oīs piscis frigidus est et humidus.
veꝝ quidē pisces sunt calidiores ꝫm cōpatio
nē ad cōplōnē pisciū sicut alcufeigi et alierui
et almerennegi. et saliti q̄dē sunt calidi et sic-
ci τ quanto plus antiquanť tanto plus in am
bobus augmentanť. τ aq̄ quidē pisciū salitoꝝ
silis est almuri dispōnibus suis. ℭ O pera. τ
pro. ℭ Qui sunt recentes generāt phl̄a aquo
sā τ mollificant neruos τ nō sunt conuenien
tes nisi stō calido valde τ sanguis eorum ad
subtilitatē declina τ cutis piscis q noiať sakia
fon τ est in ptibus domus oratoris quū cinis
pulueriząť in oculos aialiū delet eoꝝ albugi
nē τ spēs q̄dē pisciū salitoꝝ extrahunt ea que
infixa sunt in carne ex locis in quibus tenenť.
τ ꝓpꝛie aliarie. ℭ Vul. τ vl.. ℭ Capita seme-
ros adusta eradicant carnē additā in vlceri-
bus τ prohibēt eaꝝ ambulationē τ eradicāt
verrucas τ motū. τ aqua pisciū salitoꝝ ꝯfert
vlceribus putridis τ abluit ea. τ asanie τ pi-
sciculi sunt boni in curis vlceꝝ putridoꝝ.
ℭ In. iun. ℭ Qū clisterizať cū succo salitorū
multotiens confert valde doloꝛi anche. τ qui
recentes sunt mollificant neruos. ℭ Mem.
ea. ℭ Pisces pui quos illi de scemi noiant
asir quū colluūt os hūtes alcola fraudulētas
ex almuri q fit ex eis cōferunt τ quū alredra
du viuus approximať capiti patiētis soda stu
pefacit ipsū ne sentiat soda. ℭ Mem. oculi.
ℭ Cū cuti sua cōfricanť palpebꝛe scabiose et
cōfert. τ cutis eius adusta ēt ingrediť in me-
dicis oculi τ alcofol facto ex eo cū sale delet
vngulā τ cōestio turesule quū est recens acq
rit cecitatē oculo imo oēs pisces. ℭ Mem.
an. τ pe. ℭ Aliarie recens mundificat cannā
pulmonis τ clarificat vocē τ silr salitus τ ca
pita pisciū salitoꝝ exiccatoꝝ ꝯferunt vue aꝑ
te τ glutē q̄dē pisciū poniť in sorditionibus τ
prohibet sputū sanguinis. ℭ Mem. expulsio.
ℭ Venter sacaidicō lenit ventrē cuz difficul
tate sue digōnis. τ caro aliarie lēit vētrē τ oia
iura pisciū lēiūt vētrē. τ capita pisciculoꝝ sali
toꝝ reconditoꝝ sunt medicamē bonū fixure
ani τ saufigi proprie τ tebul τ almerennegi. τ
alcaufigi τ aliarie oēs augmētāt coitū. Et ois
piscis recens comestus dū est calīs auget in
coitu. ℭ Venena. ℭ Capita fumeros salitoꝝ
adusta ponunť sup morsū canis rabiosi τ pū
cturā scorpionis τ conferunt τ silr oēs pisces
τ iura eoꝝ τ ius ois piscis cōfert in venenis
bibitis τ puncturis. τ piscis q noiať cutaras
ius bibitū τ vomitus post ipsū multotiēs ꝓ
uocatus ꝫm cōtinuationē confert morsui ser
pentis cornuti τ canis rabiosi.

ℭ De piretro. Capitulum. cxlvi.

Piretrū qd est. Pl̄m qd̄ de hac planta
admistrať est radix eius. ℭ Electio.
ℭ Melius est illud qd̄ cutū est τ mordicati-
uum lingue τ magnitudo eius est ꝫm quanti
tatē digiti. ℭ Nā existimauit qdā eoꝝ in qui
bus nō ē vsus ꝙ ē frm subtile. sed ip̄z nō est
nisi calīm τ siccū in tertio. ℭ O pe. τ ꝓ. ℭ Ex
trahit phl̄a masticatū τ virtus eius est adusti
ua τ prouocat sodorē cū ex eo cū oleo abster
gēdo inungiť corpus. ℭ Decoratio. ℭ Si mi
sceať cū oleo τ abstergendo inungať ex eo ꝓ
uocat sudorē. ℭ In. iun. ℭ Fricatio facta ex
ea τ decoctōe ipsius τ oleo eius confert me

lificatõi neruoꝝ antique ꝛ stupori eoꝝ ꝛ prohibet generationē alcuzez ab eo a quo generaꝛ alcuzez. Mem.ca. Vehementer aperit oppilatões colatorii ꝛ cōstrictionē nariū ꝛ eius decoctio confert dolori dentiū ꝛ proprie frō ꝛ eius acetū confirmat dentes motos si decoquaꝛ cū aceto ꝛ teneaꝛ in ore.
¶ Febres. Qñ fricaꝛ cū eo corpus ante paroxismū rigoris cum oleo cōfert rigori facto cū febre ꝛ absq3 febre.

¶ De penidiis. Capitulum.dlvii.

Enidii. Nã. Calidi sunt ꝛ humidi in primo ꝛ proprie albi ꝛ sunt humidiores aliis. O pe.ꝛ pro. Sunt grossiores zuccaro. Mem.an.ꝛ pe. Sunt boni tussi Mē. expul. Sunt lenitiui ventris.

¶ De pipere. Capitulum.dlviii.

Iper quid est. Inquit Gal. in primis cū eleuaꝛ fructus eius est longū pip deinde sepaꝛ in grana piperis ꝛ propter hoc est longū pip humidus ꝛ iō corrodit ꝛ mordicat parꝝ post principiū sui gustus.ꝛ radix eius est silis costo nigro sed est vehementius acris ꝛ albū est debilioris caliditatis ꝛ humiditatis qdā vero dixerunt ꝙ nigꝝ iā exiccatū est ꝛ cedit virtus acuitatis eius ꝛ remansit in albo qd nō puenit ad vehementiā exiccationis.
¶ Nã. Est calidū ꝛ siccū tendens ad qrtū.
O pe.ꝛ pro. In ipso est attrctio ꝛ resolutio ꝛ abstersio ꝛ masticaꝛ cum vua passa ꝛ eradicat phla viscosū.ꝛ est sedatiuis doloꝝ ꝛ calefacit neruos ꝛ est conueniens sanis. Decoratio. Ipsū cū nitro abstergit morpheā ꝛ extenuat cū nitro. Apo. ꝛ bo. Ips3 cū pice resoluit scrofulas. In.iun. Calefacit neruos ꝛ lacertos adeo ꝙ in hoc aliud nō est ei par.
Mē.ca. Cū aceto cōfert dentibus. Mē. oculi. Cōfert albugini positū in alcofol ꝛ abstergit. Mem.an.ꝛ pe. Qñ admistraꝛ i electuariis conueniens tussi ꝛ doloribus pectoris ꝛ est cōueniens cū melle positū in palato ad squinantiā ꝛ mundificat pulmonē. Mē. nu. Est digestiuū faciens appetitū ꝛ bibitur cū foliis lauri recentibus ꝛ cōfert dolori ventris pungitiuo ꝛ inflatõi ꝛ est cū aceto bibitū ꝛ linitū bonū apatibus splenis.ꝛ albū magis cōueniens est stō ꝛ vehementius cōfortat ipsum.ꝛ longū piper facit cibū descendere facile. Mem.expul. Prouocat vrinā ꝛ eiicit fetū ꝛ post coitū corrūpit semē cū fortitudine ꝛ paucū eius prouocat vrinā ꝛ multū ei⁹ soluit ventrē ꝑm contrariū scamoniee ꝛ est exiccatiuū ꝛ ꝯsumit sperma. Longū vero piper. ꝛ albū augmentū efficit in coitu propter humiditatē suā superfluā.ꝛ quādo bibiꝛ cū melle ꝛ foliis lauri recentibus confert dolori ventris pungitiuo. Febres. Fricando fit inunctio ex ipso cū vnguento ꝛ confert rigori.
¶ Venena. Ponitur illud quod est album in tyriacis ꝛ similiter longum piper ꝛ cōfert morsui venenosoꝝ vermiū linitū cū oleo.

¶ De pipere aque. Capitulum.dlix.

Iper quid est. Est herba que est vt ol⁹ nascens in aqua ꝛ approximat ei in gustu suo sapor piperis sed nō est acuitas piperis. O pe.ꝛ pro. Calefacit sufficienter.s3 minus ꝙ piper.

¶ De petroselino. Capitulum..dlx.

Etroselinū. Dictum est in ca.de apio.

¶ De prassio. Capitulum.dlxi.

Rassiū quid est. Est herba amari saporis. Natura. Inquit oribasius. Nō sunt calefactio eius et exiccatio ipsius fortes alii āt dixeꝛt ꝙ est calm in tertio siccū in ꝓo.
O pe.ꝛ pro. Est aperitiuū abstergit ꝛ liquefacit et resoluit et incidit. Mem.ca. Eius succus confert dolori auris antiquo ꝛ mundificat et aperit meatus auditus et remouet antiquū dolorē eius. Mem.oculi. Succ⁹ eius cū melle est conueniens ad acueñ visū.
Mem.an.ꝛ pe. Mundificat pectus ꝛ pulmonē productõe sputi. Mem.nu. Est aperitiuū oppilationū in epate ꝛ splene et renib⁹
Mem.expul. Prouocat menstrua ꝛ mūdificat matricē. Venena. Fit ex eo empl3 cum sale ad morsum canis rabiosi.

¶ De peonia. Capitulum.dlxii.

Eonia quid est. Eius alia est masculus et alia est feia. Masculus quidē radices h3 albas grossas vt digitis stipticū habētes gustū et feia h3 radicē in plimas partes diuisam et ramos. Natura. Est calida ꝛ sicca vehementer. O pe.ꝛ pro. In ipsa sūt exiccatio ꝛ stipticitas cū resolutõe ꝛ apertione et subtiliatõe et incisione ꝛ abstersione et qñ masticaꝛ vna hora apparet post eā in ipsa acuitas ad stipticitatē declinans. Decoratio. Abstergit vestigia nigra et cute. In. iun. Confert podagre. Mem.ca. Cōfert epilepsie adeo ꝙ etiam suspensa. ꝛ iā quidez experta et eius appensio ꝛ inuenta est prohibere epilepsiam qzdiu remanet et cum eius

ablutōe cōpertum est redire epilepsiam. Et inde⁹ quidē inquit suffumigatio facta cum semine eius confert demoniacis et epilepticis et sanat eos ꝛ silir si sumatur fructus eius et bibat cum melle rosis confert vehementer. Ego autē dico ꝙ forsitan hec est spēs peōie romane nā illa que ex india fertur ad nos nō hꝫ magnum effectum in hoc capitulo. ꝛ bibūtur ex semine eius. xv. grana cum mellicrato aut vino et conferunt incubo valde. Mē. nu. Retinet naturā qñ decoquit cum sirupus ponticis et prohibet materias effusas ad stōm ꝛ semen eius cōfortat stōm et sedat dolores eius ꝛ mordicatōem eius. et confert radix eius icteritie et aperit oppilatianē que ē in epate. Mem. expul. Et qñ bibitur cuꝫ vino prouocatis mouet menstrua et potus eius prouocat vrinā etiam. et qñ sumuntur de semine eius. xv. grana cum mellicrato cōferunt prefocatōi matricis et si bibantur. xii. grana eius cum vino abscindunt fluxum sāguinis et qñ in potu dat fetis de radice eius quantitas amigdale mundificat eas a supioribus partus prouocati educente superfluitates et confert de radice eius quantitas auellane dolori renū: et vesice et decoctio ei⁹ cuꝫ vino stringit ventrem et prouocat.

De pino. Capitulum. dlxiii.

Pino qd est. De grano aut pini iam diximus i ca. de ha et nos volumus nisi vt loquamur de reliqs partibus arboris pini. Electio. Virtus cortis maioris fortior et est cortex eius que nominat fusi est debilior. O pe. et pro. In cortice eius est stiptici tas p̄ma et vermis q̄ est i ipsa erit i virtute cantaridis. Vul. ꝛ vl. Cortex eius ꝯfert vlceribus corticalibus. et i ipso est virtus cōsolidatiua et i cortice ipsius est de stipticitate que peruenit ad hoc vt sanet abrasionem qñ super eā ponit vt empl̄m et puluerizatio corticis confert adustioni aque cale ꝛ folia eius faciunt coherere vulnera puluerizata et cortex eius est conueniens locis percussionis et consolidat sed folia eius sunt conuenientiora ad illud qm̄ sunt humidiora. Mem. capitis Gargarismus factus ex decoctōe radicis eius attrahit phla p̄m. decoctio corticis ei⁹ cum aceto est conueniens qñ colluit ex ea os ad dolorem dentium et qñ ponit i eo acetuꝫ et ex eo gargarismus attrahit phla plꝫ. Mē bra oculi. Fumus eius confert casui palpebrax et corrasioni anguli lachrymalis. Mē. an. et pe. Granum eius confert tussi antiq̄ Mē. nu. Cortices foliorum eius qñ bibuntur conferunt dolori epatis. Mem. expul. Granum eius retinet menstrua et fructus cum semine cucumeris i vio prouocat ꝛ confert vlceribus i rēibus et vesica et cortex ei⁹ retiet ventrem ēt. Venena. Vermis viridis q̄ est i p̄mo est i natura cantaridis.

De pupilla oculi. Capitulum. dlxiiii.

Pupilla oculi quid est. Est eruca aque ꝛ dr̄ etiam apium aque et est boni odoris et ortus eius est in aquis stantibus. O pe. ꝛ pro. Est calefactiua resolutiua. Membra expul. Prouocat menstrua et vrinam et frangit lapidem in renibus et vesica si cōedatur cruda aut elixata. et confert vlceribus intestinorum.

De pasto colūbax et cāelox. Ca. dlxv.

Pastus columbarum et camelorum qd est. Est herba habens granum myrti ꝛ est ei proximum verūtamen est vehementioris cinereitatis ipso et simulatur in medulla eius in colore et gustu lenti excorticate i. qua est aliquantulū dulcedinis. Natura. Est calida in primo humida in secundo. O pe. ꝛ pro. Est subtilis et nocet camelis qui pascunt ipsam. Venena. Est venenum vermibus venenosis. Decoratio. Eius decoratio denigrat capillos.

De pede locuste. Capitulum. dlxvi.

Pes locuste quid est. Currit cursu oleris iameni. Mem. an. et pec. Datur cibus ex eo et confert extenuationi. Febres. Iuuamentum decoctionis eius est sicut iuuamentum chrysolocanne et reliquorum in febribus quartana sinocho et hemitriteo.

De pede coruino. Capitulum. dlxvii.

Pes coruinus. Mem. expul. Radix huius herbe quum decoquitur confert solutioni antique. ꝛ dixerunt. Paulus ꝛ alii q̄ confert colice etiam et efficit operationeꝫ hermodactilorum absꝗ nocumento.

De pulmone. Capitulum. dlxviii.

Pulmo. O pe. et pro. Eius nutrimentum est paruū declinans ad phlaticū ꝛ i hoc ē cōsideratio. Vul. ꝛ vl. Pulmo arietis sanat excoriationē calcanei ex calciamēto qñ super ipsam ponit calidus. Mem. nutri. Eius digō est facilis. Membra expulsionis. In ipso est constrictio ventris.

¶De pomis. Capitulum.dlxix.

Oma. ¶Electio. ¶Magis temperata sunt alscemia ꝛ illa q̄ sunt insipida sūt mala ꝛ pui iuuamenti ꝛ nō agunt aliqd ꝛ silr̄ imatura. ¶Nā. ¶Illa q̄ sunt contracta frigidiora ꝛ hūidiora pp illud qd̄ est in eis de aqueitate ꝛ pontica ꝛ stiptica ꝛ acetosa sunt frā grossa. ꝛ dulcia sunt aq̄a ꝛ sunt decliuiora ad caliditatē q̄ȝ alia quāuis magis dn̄ans in eis sit frigus. ꝛ sunt diuersa ꝛ silr̄ folia eoruȝ ꝛ arbores sunt diuersa. ꝛ oio illud qd̄ i subā dn̄at ꝛ humiditas supflua frā ꝛ fortasse illa q̄ sunt vehementis dulcedis in caliditate tn̄ sūt tēpata aut declinant ad eā. ¶Ope. ꝛ propri. ¶In ipsis est prohibitio supfluitatū ꝛ ꝓprie in foliis eoꝝ ꝛ in pomis qdē est inflatio ꝛ ꝓprie in eis q̄ nō sunt dulcia ꝛ illa q̄ sunt pontica ꝛ stiptica sunt aq̄a terrea. ꝛ dulcea sunt aq̄a ꝛ insipida sunt aq̄a valde ad ptē humiditatis supflue decliuia ꝛ pp hoc feruet eoꝝ succus velociter. ꝛ mel cooseruat succū eoruȝ et generat qdē ex ponticis ꝛ ex eis q̄ sunt stiptica humor terreus ꝛ acetosa ꝛ imatura generant phl'a ꝛ putredines ꝛ febres ꝓprietate sui humoris ꝛ sue cruditas ꝛ qr recipiunt putrefactionē humor. vero acetosoꝝ est subtilior humore stipticoꝝ ꝛ vinū quidē pomoꝝ ꝛ reliq̄ꝝ antiquū melius est q̄ȝ recens ꝓpter resolutōnē vapoꝝ maloꝝ ab eo. ¶Apo. ꝛ bo. ¶Conferunt folia eoꝝ ꝛ succus eoꝝ inceptōi apatū calidoꝝ. ¶Vul. ꝛ vl. ¶Folia ꝛ cortices eoꝝ cōsolidant ꝛ silr̄ succus eoꝝ q̄ sunt stiptica. ¶In. iun. ¶Assiduatio comestionis pomoꝝ facit euenire dolorē neruoꝝ ꝛ proprie vernalia. ¶Mem. an. ꝛ pec. ¶Confortant cor proprie odorifera de scemi ꝛ odorifera dulcia et acetōsa. ꝛ si sit illic angustia ex caliditate sūt magni iuuamenti ꝛ eoꝝ sauich etiā. ¶Mē. nu. ¶Confortant debilitatē stōi ꝛ q̄ stiptica sunt conferunt stō si est cū caliditate aut humiditate ꝛ silr̄ pontica ꝛ acetosa cōferunt debilitati stōi si est in eo humor grossus frigidꝰ valde propter suā grossitudinē et assant qdeȝ in pasta et cōferunt paucitati appetitus ꝛ sanic pomoꝝ cōfortat stōȝ ꝛ prohibet vomituȝ ¶Mem. expul. ¶Dulcia ꝛ acetosa qn̄ i stō inueniunt humorē grossū qn̄qȝ deponūt ipȝ in egōne ꝛ si est vacuus retinent ꝛ ea que in massa assata sunt cōferunt ad vermes ꝛ dysenteriā ꝛ q̄ ex eis sūt ꝯueniētiora dysenterie sūt pōtica ꝛ eoꝝ sauic nisi cōuertat ipsa lenitas zuccari. ¶Febres. ¶Qn̄qȝ generant ab illis q sūt imatura febres phl'me ꝓprietate sui hūoris. ¶Venena. ¶Conferunt venenis ꝛ silr̄ succus ꝛ folia ipsoꝝ.

¶De papauere. Capitulum.dlxx.

Apauer qd ē. Papaueris sūt spēs hortulana ꝛ cāpestris ꝛ silr̄ ē nigꝝ ꝛ spēs cornuti qd̄ ē marinū ꝛ fructus eius ē curuꝰ. ꝛ spēs spūosi heracliēsis. ¶Electio. ¶Quod melius ꝛ sanius ē ē albū ꝛ oȝ qdē vt terant capita papaueris cuiusqȝ spēi retinētia ꝛ fiant ex eis trocisci ꝛ reseruēt ꝛ admistrēt. Nā Hortulanū ē fri̅ ꝛ siccū in sc̄o ꝛ nigꝝ in tertio ꝛ dr̄ ꝙ vsqȝ ad quartū. ¶Ope. ꝛ ꝓ. Species papaueris sūt īfrātiue ꝛ nō ē in ipso glutinatio de qua sit curandū. ꝛ illud qdē qd̄ est nigꝝ est igrossitiuū exiccatiuū ꝛ papauer marinū cornutū cuius fructus est curuatus sic cornua tauri est abstersiuū icisiuū ꝛ est vehementis abstersiōis. ꝛ flos qdē cāpestris mūdificat vestigia vlceꝝ i oculis aialiū. ¶Apo. ꝛ bo. ¶Liniunt spēs eius ṗter marinū super herisipilā. ¶Vul. ꝛ vl. ¶Folia cornuti valēt ꝛ ad vlcera sordida ꝛ corrodūt carnē additā pp suā abstersionē ꝛ eradicāt escaras ꝛ silr̄ flos eius ꝛ nō est cōueniens vlceribus māifestis pp supfluitatē sue abstersiōis. ꝛ ex cāpestri qdē fit emplr̄m cū oleo sup vlcera et eradicat ea. ¶In. iun. ¶Linit cū sale sup podagrā et cōfert ꝛ qn̄ decoqt radix papaueris cāpestris i aq̄ donec cōsumat medietas et dat i potu cōfert sciatice. ¶Mem. ca. ¶Fac somnum ꝛ proprie illud qd̄ nigꝝ est ꝛ est stupefactiuū ꝛ i licinio suppōit et fac dormire et ꝓhibet cataꝝ et cū hn̄ti vigilias frōti ex eo emplr̄m suppōit iuuat ide. et silr̄ qn̄ embrocat dcoctio eiꝰ et cū ex spūoso fit vōitꝰ bibito sc̄m q̄ȝtitatē exuthe i mellicrato iuuāt ipso epileptice. et oleū eiꝰ cū oleo ro. ē ꝯueniēs soda qn̄ ex eo iungit cap. cū tn̄ ab eo abstiet q̄ȝtū plus pole ē sit meliꝰ. et qn̄ȝ distillat eiꝰ decoctio i aurē fortis doloris ꝛ sedat dolorē eiꝰ. ¶Mē. oc. Admistrat illd ꝙ fiȝ ē i doloribꝰ oclī vehemētibus apd nec̄iū sȝ i ipo ē cautello obfuāda fiē dirius i opio. ¶Mē. an. et pe. Cōfert tussi cal'e et fluxibꝰ ad pectꝰ et sputo sāguinis et. suit ex eo loch cōferēs tussi cal'e valde ꝛ ꝓpe qn̄ miscet cū acatia et succo barbe hircie filius vero mesaugue inquit. Semen nigri mūdificat pectꝰ corticis āt māifestior dispōeȝ ē ꝙ adiuuat ad spueñ ꝛ in toto seie est mun

dificatio. Mem. nu. Confert hũiditatibus stõi. ꝛ qñ radix eius qꝺ marinũ est. s. cornutũ decoquit in aqua donec medietas aqua cõfert egritudinibus epatis ꝛ illi in cuius ventre est humor grossus ꝛ semẽ spũosi facit vomere. ꝛ dr̃ sic etiã huic in cãpestri. Mem. expulsi.

Albũ ꝛ nigrũ qñ teruntur multũ ꝛ dant in potu cũ vino nigro ꝛ pontico secant fluxũ ventris antiquũ. ꝛ natura qdẽ eius nõ est vacua a virtute solutiua ꝛ cũ hoc resolutiua resoluitur in aqua ꝛ ex decoctõe eius vehementi qñ fit clistere confert dysenterie qñ bibit semẽ eius cũ sirupo charatim lenit ventrẽ ꝛ quando i potu datur de spumoso quãtitas exuthe vnius in mellicrato facit vomere ꝛ soluit semen spumosi phl'a ꝛ humorẽ crudũ ꝛ simil'r semẽ spẽi egyptii dat ad bibeñ i natif ꝛ tri et semen eius quod domesticum est cum melle augmentat sperma.

De persicis. Capitulum. dlxxi.

Ersica. Natura. Sunt frigida in fine h' humida in primo infra tñ finem eius. O pe. ꝛ pro. Que sunt humida velocis sunt putrefactionis lenitiua ꝛ in ipsis est stipticitas aliquantula sed eis stipticiora sunt ea que sunt incisa exiccata ꝛ in ipsis est prohibitio cursus et immatura sunt stiptica etiaꝫ.

Decoratio. Abscindunt folia eius quando ex eis fit linimentũ odorẽ psilotri. Mem. ca. Distillat succus folioꝝ eius in aurẽ ꝛ interficit vermes ꝛ confert oleũ eoꝝ emigrãee ꝛ doloribus auris calidis ꝛ frigidis. Mẽ. nu. Matura sunt bona stõ ꝛ in eis est virt⁹ faciendi appetitũ cibi. ꝛ oꝫ quidẽ vt nõ cõedantur post aliũ cibũ qm̃. corrũpunt post euꝫ ꝛ corrumpunt ipsum sed precedant ante cibũ ꝛ ea que sicca sunt sunt tarde digõnis ꝛ non sunt boni nutrimenti quãuis sint plurimi nutrimenti. Mem. expul. Fit ex eis ꝛ foliis ipsoꝝ empl'm sumini ꝛ interficit vermes ventris ꝛ sil'r si bibat succus eoꝝ que sunt eoruꝫ superiora ꝛ folioꝝ ipsoꝝ. ꝛ illa q̃ matura sunt liniunt ventrẽ ꝛ immatura stringunt. ꝛ dixerunt quidam ꝙ ipsa addunt in coitu ꝛ videt ꝙ illud fit in corporibus siccis ꝛ calidis.

De pane. Capitulum. dlxxii.

Anis quid est. O pꝫ vt sit panis mundus salitus massam hñs confectã fermẽtatus coctus bene in tanor vltime vna nocte permanens ꝛ nõ cõedat calidus sicut ẽ. Panis enim calidus nõ est apud nãm receptibilis ꝛ acceptio eius qui est de fumo ꝛ reliquorũ sibi similiũ est mala. ꝛ panis de similia est melior eo q est de farina ꝛ quanto plus fuerit mundior oꝫ vt fermentet ꝛ dimittat donec consequat pl'm ꝛ panis qdẽ furni nõ est sicut pãis altanor si suscipiet decoctionẽ ab vtroqꝫ latere. ꝛ panis de patella est crudus interius ꝛ ablutus qdẽ est inflatiuus ꝛ ẽ pauci nutrimentis ꝛ natat in stõ et est conueniens calefactis et generat oppilatões et nõ calefacit Modus vero ablutionis eius est vt sumatur medulla panis qui iacuit vna nocte ꝛ infundat in aqua calida deinde effundat ab eo aq̃ que super ipsum natat ꝛ remouet sup ipsum aqua donec ab eo remoueat virtus fermenti et reliquoꝝ et cõsequat finẽ sue inflatiõis.

Electio. Panis de sila nutribilior est q̃ꝫ alius ꝛ eius nutrimentũ est melius sed ẽ tardioris penetrationis et aldarmach sequitur ipm in suis dispõibus. O pirus vero q est plurimi furfuris velocis ẽ penetratõis sed ẽ minoris nutimenti et deterioris. ꝛ ille qui nõ decoquit bene ẽ plurimi nutrimenti ꝛ sil'r parũ hñs fermenti sed eius nutrimẽtũ oppilat nisi illos q sunt plurimi exercitii et panis de patella ẽ huius generis eius nãqꝫ pars interior raro decoqt bñ. ꝛ panis qdẽ ablutus pui nutrimenti elongatus a similagineo leuis digõnis ꝛ ponderis. ꝛ panis frumẽti rari in iudicio exit opiri. ꝛ panis alcataif generat hũorẽ grossum ꝛ alfatit est inflatiuus tarde digestionis et q melior de eo est est ille q est mist⁹ cũ oleo amigdalino ꝛ oꝫ qdẽ vt eius exiccatio fit in vmbra. ꝛ panis factus in lacte plurimi est nutrimenti ꝛ tarde descensionis et est oppilatiuus. ꝛ empl'm qdẽ factũ ex pane calidius ẽ empl'o facto ex frumento. Decoratio. Panis q est de frumento nouo impinguat velociter. Apo. ꝛ ho. Panis de frumento cũ mellicrato ꝛ succis conuenientib⁹ bonus est apatibus calidis lenit enim ea et i frigidat. Dul. ꝛ vl. Qñ panis decoquitur cũ aq̃ ꝛ sale ꝛ infundit ex eo ipetigo confert.

Mem. nu. Panis calidus facit sitim sua caliditate ꝛ natat propter suã humiditatẽ vaporosam ꝛ facit velociter propter illud ꝛ calidus quid est est velocis digõnis ꝛ tarde descensionis. Mem. expul. Panis opirus ẽ lenitiuus nature ꝛ aldarmach stringit ꝛ fermentatus lenit ꝛ azymus stringit ventreꝫ et ille q est in patella coctus est ex eis q̃ strigũt

⁊ panis antiquus siccus stringit ⁊ nõ admi
sceť ei aliud ⁊ panis alcataiť strigit vẽtrem ⁊
pãis subtiľ strigit vẽtrẽ plusq̃ȝ ille ẽ de sikia.
¶ Capitulum de littera. O.
¶ De quinqȝ folio. Capitulum. dlxxiii.

Quinqȝ folia quid est. Est pentaphilon ⁊ iam dictum est de ipso.

¶ Ca. õ littera. R. ¶ De rizo. Ca. dlxxiiii.

Rizum qd est. ¶ Mã. ¶ Est calidũ ⁊ siccũ ⁊ siccitas ipsius est manifestior caliditate sua. verũtñ qdã dicunt ꝙ est calidius frumento. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ Nutrimentũ prebet multũ ad quãdã siccitatẽ declinans. ⁊ cũ decoquiť cũ lacte ⁊ oleo amigdalino maius dat nutrimẽtũ ⁊ melius ⁊ remoueť ab eo exiccatio ⁊ constrictio quã facit ⁊ proprie quuȝ infundiť nocte vna in qua furfuris. ⁊ ipsum ẽ ex eis q̃ tarde infrať ⁊ in ipso est constrictio. ¶ Idem. expul. ¶ Decoctũ cũ aqua stringit vsqȝ ad terminũ ⁊ decoctũ cũ aqua in spma te efficit augmentũ ⁊ neqȝ stringit nisi ꝑpare tur fritione in cortice suo ⁊ studeať in destruendo aquositatẽ eius ⁊ proprie eius qȯ infusũ ẽ ĩ aq̃ furfuris pp quã destruiť eiꝰ siccitas.

¶ De rosis. Capitulum. dlxxv.

Rosa quid est. Est virtꝰ cõposite ex subã aquea ⁊ terrea ⁊ in ipsa sunt acuitas et stipticitas ⁊ amaritudo cũ stipticitate ⁊ pauca dulcedine ⁊ in aq̃tate paꝝ caliditatis cã rei pp quã est dulcis ⁊ amara ⁊ in ipsa ẽ subtilitas faciens ipsius stipticitatẽ penetrare q̃re accidere facit corizã. ⁊ virtus quidẽ amara in ipsa rẽanet dũ est recens quũ aũt siccatur minorať eius amaritudo ⁊ pp hoc q̃ recens est soluit quũ pondus. ʒ. x. ex ea in potu sumiť illa vero q̃ noiať rosa fetida est calida ⁊ est radix eius sicut piretꝝ adustiua. ¶ Mã. ¶ Dixit Gal. ꝙ rosa nõ est vehementis fritatis ꝯpiõe sui facta ad nos ⁊ dixit oȝ vt sit fr̃a in primo. ergo aũt dico ꝙ eius siccitas ẽ in principio s̃i ꝑcipue in desiccata. ¶ O pe. ⁊ pro. ¶ Eius exiccatio est fortior sua stipticitate qm̃ amaritudo eius est fortior stipticitate sui saporis et est apitiua valde et sedat motũ cholere et est semẽ eius fortius stipticũ qȯ ẽ in ipsa eꝛ siľr pili q sunt in medio eius. et ĩ toto ipsius est confortatio mẽbroꝝ interioꝝ et eius stipticitas nõ ꝑtransit cũ resolutõe. Et sicca qdẽ est magis stiptica et frigidior. et iaȝ dr̃ ꝙ in ipsa est virtus extrahens surculos et spinas et reliq̃ carni infixa. et eius succus bonus est exungalute. s. albi abscisi vnguibus et exiccať in vmbra. ¶ Decoratio. ¶ Rectificat fetorẽ sudoris qñ in balneo administrať. ex ea quoqȝ fiunt ablutõẽs s̃m hunc modũ. sumiť rosa cui ros nõ aduenit ⁊ dimittiť donec extenueť deinde sumunť ex ea. xl. aur. et ex spica boni odoris. l. aur. ⁊ ex myrrha. vi. aur. ⁊ fiunt inde trocisci pui qñqȝ vero addũt in eis costi et lilii amboꝝ añ. ʒ. ii. ⁊ qñqȝ ponũt eos mulieres in maniki abluunt malũ odorẽ sudoris. ¶ Apo. ⁊ bo. ¶ Dixerũt qdã ꝙ ipsa abscindit verrucas oẽs qñ admĩstrať trita ⁊ qñ rosa cogť et teriť et nõ exꝑmiť et fit ex ea emplastꝝ a͞patibus calidis soluit ea. et siľr ꝯfert herisipile. ¶ Vul. et vl. ¶ Confert vlceribus ꝑcipue abrasionibus in coxis et in ancha et generat carnẽ in profundis. et dixerunt qdẽ ꝙ ipsa extrahit ea q̃ infixa sunt in carne ⁊ spinas trita. ¶ Idem. ca. ¶ Sedat soda qȯ ex ea humidũ est. et decoctio aq̃ eius et oleum eius faciunt sternutationẽ quũ odoranť. ⁊ dixerunt sternutatio ex ipsa fit ꝓpterea qꝛ retinet vaporẽ et fortasse illud ẽt est pp virtuteȝ suã abstersiuã et per prohibitionẽ in cerebis hñtibus subtiles supfluitates. et ipsamet facit sternutare illũ cuius cerebꝝ ẽ caľm et eiꝰ semẽ stringit gingiuas et siľr succus eius cũ decoctioꝛ ⁊ confert ẽt dolori auriũ. ¶ Idem. oculi. ¶ Sedat dolorẽ in oculi ex caliditate ⁊ siľr decoctio ex sicca ẽ conueniens grossitiei palpebraꝝ cũ ex ea fit alcofol et siľr eius oleum et succus ipsius et ipsa qdẽ nõ ꝯfert ophthalmie nisi quũ ex ea abscinduntť additamẽta ipsius alba. ¶ Idem. an. et pec. ¶ Quum aq̃ rosacea bibiť confert sincopi. et eius succꝰ sed eius vergulta ẽ bona sputo sanguis ⁊ siľr capita ipsius. ¶ Idem. nu. ¶ Aqua rosꝫ est bona epati et confortat q̃ ex ea nutrita ẽ cum melle stõȝ et ẽ geleniabin ⁊ iuuat ad digereñ et rosa qdẽ et eius succus cõferunt humorositati stõi. Oleũ vero rosaceũ extinguit iflatõnẽ stõi. et siľr epithima factũ stõ ex rosa ipsa et eius sirupus cõfert ei q ĩ stõ mollificatõeȝ hȝ. ¶ Idem. expul. ¶ Sedat dolorẽ ani linita super eũ cũ pẽna et dolorẽ matricis ex caliditate et siľr decoctio q̃ fit ex sicca et cõfert doloribus recti intestini. et fit clistere ex d͠coctõe eius vlceribus intestinoꝝ. et siľr sirupus eius bibiť ad illud. dormire vero sup locũ ex ea stratũ abscindit desideriũ. ⁊ q̃ recens ẽ for

ſicca vero nõ ſoluit et oleũ ro. ſoluit ventrẽ.

¶De renibus. Capitulum.dlxxvi.

Renes qd ſunt. Noti ſunt laudabiliores ex eis ſunt renes hedi lactentis. Nã ¶Sunt eq̃les ad ſiccitatẽ declinans. O pe' et pro. ¶Parui ſunt nutrimenti et humor eorũ ẽ malus et laudabiliores eorũ ſunt renes hedi. ¶Mẽ.nu. ¶Sunt difficilis digõnis ⁊ horridi ſaporis.

¶De rob. Ca.dlxxvii.

O b. ¶Mẽ.an.et pe. Iuuat ad ſputũ ⁊ põit i ſirupo de papauer noto. Mẽ. expul. ¶Confert dolori renum et veſice.

¶De ruta. Capitulum.dlxxviii.

Ruta qd ẽ. Silueſtris vehementioris ẽ nigredis q̃ albarmel. ¶Electio. Cõnientior ruta ẽ domeſtica q̃ naſcit apõ arborẽ fici. ¶Nã. ¶Humida calida ẽ et ſicca i ſo.et ſicca ẽ calida et ſicca in tertio. ſicca vero silueſtris ẽ calida et ſicca in q̃rto. ¶O pe. et pro. ¶Eſt inciſiua reſolutiua carminatiua valde mundificatiua venarũ vlceratiua ſtiptica. ¶Decoratio. ¶Cũ nitro ponit ſup morpheã albã et ſup verrucas et morũ. et remouet odorẽ alleorũ et ceparũ.et cõfert alopitie. ¶Apo.et bot. ¶Silueſtris qñ terit et fit ex ea empl̃m mẽbro ſup qd ẽ apa calidũ ꝯfert et qñ ponit ſup ſcrofulas gutturis et aſcelle reſoluit eas et gũma eius ẽ fortior in oibus illis. ¶Vul.et vl. ¶Ponit cũ butyro ⁊ melle ſup ipetiginẽ et cũ aceto et ceruſa ſup formicã et heriſipilã ſanat antiq̃. ¶In.iũ. Cõfert palyſi et ſciatice et doloribus iuncturarũ bibita et more empl̃i ſuppoſita cum melle. ¶Mem.ca. ¶Aufert odorẽ alleorũ et ceparũ et fit ex ea empl̃z cũ ſauich et ſoda antiq̃. et qñq̃ fit ex ea empl̃m cũ aceto in naſo ad fluxũ ſanguinis nariũ et retinet ipſum et ſuccus eius calefactus in cortice granati diſtilatur in aurẽ et mundificat eã et ſedat dolorez et tinnitũ et ſonitũ ⁊ interficit vermes ⁊ liniũt cũ ea vlcera capitis. ¶Mẽbra oculi. ¶Ipa acuit viſum et proprie ſuccus eius cũ ſucco feniculi et melle collutio facto ex ea aut commeſta.et qñq̃ fit ea empl̃m ſup pulſationez oculi. ¶Mem.an.et pe. ¶Decoratio eius q̃ humida ẽ cũ anero ſicco confert dolori pectoris et difficultati anhelitus ſm teſtimoniuz ruffi. ¶Mem.nu. ¶Fit ex ea empl̃m cũ ficubus ad hydropiſim hypoſarcã et datur in potu vinũ in quo decoquitur ruta ẽ.et qñ de ſcie eius bibit ab vna.ʒ.vſq̃ ad.ʒ.ii.ad ſingultũ phl̃icũ ſedat ipſũ.⁊ ipſa qdẽ digerit ⁊ facit appetitũ cibi ⁊ cõfortat ſtõ ⁊ cõfert ſpleni.

Mem.expul. Exiccat ſpma ⁊ abſindit ipſum ⁊ deiicit deſideriũ coitus ⁊ cõcubitus ⁊ vtraq̃ ſpẽs eius ſtringit ⁊ ſedat dolorẽ pũgitiuũ.⁊ fit ex ea cliſtere cũ oleo ad dolores colice ⁊ ponit cũ melle ſup vlcera ani ⁊ bibit cũ oleo ⁊ bibit pp vermes. ⁊ ambe ſpẽs expellunt ſupfluitates corporis cũ prouocatõe ⁊ ſilr retinet egõnem.⁊ fit ea empl̃m cũ foliis lauri ſup teſticulos ad apata ipſorũ. Febres. Et ſilr cõfert rigori comeſtio ipſius ⁊ inunctio ex oleo eius. Venena. Reſiſtit venenis ⁊ bibat q ſibi timet ne in potu ſumat ventrẽ ⁊ pungi a venenoſis de ſcie eius pondus.ʒ.i.cũ foliis ſuis cũ vino ⁊ xp̃e ſi bibitur cũ nuce ⁊ bolo oibus cõtritis ⁊ cõmiſtis. et pl̃m ipſius ſũere de silueſtri eſt pnicioſum.

¶De rubo. Capitulum.dlxxix

Rubus q eſt. Dixerunt qdã q ẽ albanſegi ⁊ ẽ q̃dã ſpẽs eius q̃ noiat rubus canis ⁊ hʒ fructũ q ẽ ſicut oliua hñtẽ interius lanã. Electio. Succus eius coagulatus cũ exiccatõe in ſole forti. Nã. Eſt frigidus et ſiccus ⁊ in fructu eius maturo ẽ caliditas q̃dã. O pe.⁊ pro. Eſt ſtipticus deſiccatiuus cũ oibus ptibus ſuis ⁊ folia eius ſunt minora in hoc pp ſuã aq̃itatẽ. Decoratio. Decoctio ſtipitũ ⁊ foliorũ eius tingit capillos. Apo.⁊ bo Prohibet ex foliis eius empl̃m ambulationẽ fraudulentis ⁊ formice ⁊ ẽ bonũ ſup heriſipilã etiã et eius humor ẽ groſſus. Illud enim qd de eo exiccatũ ẽ ſtringit manifeſte ⁊ ſilr flos eius.⁊ in radice qdẽ ruffi ẽ ſubtilitas cũ ſtipticitate ⁊ pp hoc frangit lapidẽ. Vul.⁊ vl. Confert vlceribus q̃ ſũt ſup caput ⁊ conſolidat vulnera. Mem.ca. Qñ maſticat folia eius ſtringunt gingiuã ⁊ ſanant alcola ⁊ ſilr fructus eius matur⁹ ⁊ ſiccus fructus eius ⁊ foliorũ ipſius ſanãt dolorẽ gingiue ⁊ ſuccus foliorũ eius ſanat os calidũ ⁊ folia eius ſanãt vlcera capitis ⁊ multitudo fructus albauſegi facit ſoda. Mẽ.oc. Confert exiture oculi. Mem.an.⁊ pe. Confert partes eius ſputo ſanguinis. Mem.nutri. Ex foliis eius fit empl̃m ſtõ debili recipienti materias cõfortat eum. Mem.ex. Stringit ventrẽ.⁊ rubus quidẽ canis cũ accipitur a fructu eius lana que eſt in eo ⁊ decoquitur ſtringit eius decoctio ventrẽ ⁊ abſcidit curſũ hũiditatis antiq̃ ex matrice ⁊ ꝯfert hẽorroidi

bus natis in ano ex oībus currit sanguis fcō
ex eo emplo.et ipse et flos eius conferunt vl
ceribus intestinorum et solutioni ⁊ frangunt
lapidem subtilem in eis. Venena. Est cō
ueniens morsui aialis qd noiaꝛ karites.

¶ De rubea tinctorum. Capitulum.dlxxx.

Rubea tinctorū qd est. Est pontici sapo
ris. Ope.⁊ pro. Abstergit cū equali-
tate ⁊ ponit sup impetiginē cū aceto ⁊ sanat
eā ⁊ mundificat cutim ab oi vestigio. Inst.
iun. Daꝛ in potu cū mellicrato ⁊ ꝯfert scia
tice ⁊ paralysi q̄ est cū nocumento in in vtris
qꝫ lateribus ⁊ in sensu et daꝛ in potu de ea.ʒ.
cū duabus.ʒ.rauedsceni ad ꝑcussionē ⁊ casū
cū vase vno terreo de vino passulaꝝ. Mē.
nu. Daꝛ in potu fructus eius cū oxymelle
ad apata splenis ⁊ mundificat epar ⁊ splenē
et apit oppilatōes eoꝝ et est ei proprietas in
hoc. Mem.expul. Prouocat vrinā adeo
vehementer qꝫ qñqꝫ facit mingere sanguinē
⁊ oꝫ vt q eā bibit quaqꝫ die balneetur.⁊ quā
do superpoitur ꝓuocat menstrua ⁊ extrahit
fetum. ¶ Venena. ¶ Stipites eius cum foli
is suis conferunt morsui venenosoꝝ vermiū.

¶ De rhaphano. Capitulum.dlxxxi.

Raphanus qd est. Fortius qd est in ip
so est semē ipsius deinde corter eius po
stea folia ipsius deinde caro eius.⁊ oleū qdē
eius existit in virtute olei de kerua nisi qꝛ est
vehementioris caliditatis ipso ⁊ siluestre in oi
bus narratōibus ꝯicat ei sed fortius eo.
¶ Electio. ¶ Fortius qd est in ipso est semē
eius ⁊ ille q est magis tepatus est ille q ē eli-
xatus. Natura. Lignū eius est calidū i pri
mo ⁊ humidū ⁊ semē eius est calidū in tertō
¶ Ope.⁊ pro. Generat ventositates sed se
men eius ipsas soluit in ipso est subtiliatio.
fortis ⁊ proprie in semie eius ⁊ q est siluestris
est inflatiuꝰ.⁊ ille q est elixatus est nutribilior
ꝑꝑ sepationē illius ab eo qd est medicinale.⁊
nutrimentū qdē eius est phlegmaticū ⁊ pau-
cū cū hoc ⁊ in ipso est subā q̄ velox est ad pu
trefiendū ⁊ illud propter illud qd in ipso est
de nocumentis folia aūt vernalia qñ elixanꝛ
⁊ comeduntꝛ cū oleo ⁊ almuri nutriūt plusq̄
radix. ¶ Decoratio. ¶ Si misceatur cum eo
farina lolii facit nasci pilos in alopitia.⁊ quā-
do fit ex eo emplastꝝ cū melle eradicat vesti-
gia accñtia sub oculo q̄ sunt cū occultatione
⁊ confert semē eius lentiginibus factis i mē
bris ⁊ reliqs coloribus extraneis ⁊ vestigiis
⁊ ꝑcussionibus ⁊ panno ⁊ ipsum cū condisi li
nitum remouet morpheā nigrā proprie i ba
leo ⁊ ipse multiplicat pediculos in corporibꝰ.
¶ Apo.⁊ bo. ¶ Cū farina lolii adhibitus bo-
thor lēibus abstergit eas. ¶ Vul.⁊ vl. ¶ Qñ
ex eo fit emplastꝝ cū melle eradicat vlcera
fraudulenta.⁊ vlcera lenia ⁊ semē eius quūꝫ
aceto eradicat vlcus cancrenaꝝ integre sili
operaꝛ sup impetiginē. ¶ In.iun. ¶ Semen
eius expellit pulsationē q̄ est in iuncturis ⁊ ē
bonū dolori iuncturaꝝ valde. ¶ Mem.cap.
¶ Nocet capiti ⁊ dentibus ⁊ palato. ⁊ sucꝰ
eius ⁊ oleū ipsius conferunt ventositatibus i
aure valde. ¶ Mem.oculi. ¶ Nociuus est
oculo verūtñ abstergit ipsū qñ in eo distillaꝛ
aq̄ eius ⁊ delet vestigia q̄ sunt in oculo sub la
chrymali. Inqt filius masaugue folia eiꝰ acu
unt visū. ¶ Mem.an.⁊ pe. ¶ Qui est elixatꝰ
est conueniens tussi antiq̄ vetuste ⁊ chio gros
so generato in pectore ⁊ ipse confert ꝑfocatio
ni accñti ex fungis mortiferis.⁊ si decoquaꝛ
cū oxymelle deinde fiat ex eo gargarismꝰ cō
fert ꝑfocatōi.⁊ in ipso cū hoc ē nocumentū
gutturis et est addens in lacte. ¶ Mem.nut.
¶ Est malus stō faciens eructuare.⁊ post ci-
bū lenit ventrē ⁊ facit cibū penetrare ⁊ ante
cibū facit natare cibū ⁊ nō qescit ꝑꝑ hoc faci
lē efficit vomitū ⁊ proprie corter eius cū oxy-
melle ⁊ conuenit lateri ⁊ spleni superpositus
vt emplastrū ⁊ semē eius cū aceto facit nau-
seā valde ⁊ resoluit apa splēis.filius vero me
saugue dixit. Si comedaꝛ post cibū digerit ⁊
proprie folia eius.⁊ aq̄ folioꝝ eius apit oppi-
latōes epatis ⁊ remouet icteritiā.⁊ dixerunt
qdā folia eius digerunt et corpus eius facit
nauseā et semē ipsius resoluit inflationē invē
tre ⁊ facit facilē egressionē cibi ⁊ facit appeti-
tum ⁊ aufert dolorē epatis ⁊ aqua eius ē bo
na hydropisi. ¶ Venena. ¶ Confert morsui
vipe ⁊ cū vino morsui cornute ēt.⁊ semē eius
confert venenis ⁊ vermibus ventosis.⁊ si po
naꝛ frustū eius sup scorpionē moriꝛ ⁊ aq̄ eius
expta est in hoc ⁊ est fortior.⁊ si momorderit
aliquem scorpio qui rhaphanum comedit ñ
nocebit ei.

¶ De rehan. Capitulum.dlxxxii.

Rehan. ¶ Membra expulsionis. ¶ Con
fert hemorroidibus.

¶ De rehan salamonica. Capitulū.dlxxxiii.

Rehā salamōica qd ē. Inueniꝛ i mōtibꝰ
spahā ⁊ ē silis aneto humido.⁊ dꝛ qꝫ fo

lia eius sũt sicut malua ꝛ poma eius sũt parua ꝛ inuoluitur super arborem sicut volubilis. Et vr̃ ꝙ sit in ipso diuersitas ꝛ vr̃ ꝙ sermo eius sit innuẽs ad hoc ꝙ ipsa ẽ planta que nominatur hasaꝝ. Vulgus enim existimat ꝙ ẽ rehan salamõica. O p. ꝛ ꝓprie. Est subtilis ericcatiua resolutiua. Apãta ꝛ bothor. cõfert posita cũ aceto super herisipilã ꝛ linitur super apãta phlatica. Vulnera ꝛ vlcera. Linitur cũ aceto super vlcera ambalatiua. Instrã iũcturaꝝ linitur sup podagrã ꝛ cõfert ei ꝛ est eius proprietas. Mẽ. capi. confert torture. Mem. expul. supponitur cum oleo rosaceo ad dolorem matricis. Venena. linitur super mordicationem scorpionis.

¶ De roba. capitulum. dlxxxiiij.

Roba quid est. Est auellana indica ꝛ est fructus magnus in magnitudine auellane similis papauero ꝛ separatur a grano sicut neregil. Natura. ẽ calida ꝛ sicca. Apãta ꝛ bothor. est epithima super scrofulas cum aceto conueniens. Vulnera ꝛ vlcera. cõfert scabiei ꝛ pruritui. Instrã iuncturaꝝ. Disrũpit ventositates ipedientes in dorso. Mem. ca. fit ex ea caputpurgiũ ad torturã ꝛ p̃limũ. confert ei. ꝛ similiter confert emigranee ꝛ soda. ꝛ est caputpurgiũ cõferens epilepsie ꝛ scotomie ꝛ manie ꝛ melancholie. Et iã quidem expertum est caputpurgium eius in tortura tribus diebus ꝛ fecit currere hũiditatem ex naribus ꝛ fecit fluere phlegma plurimum ꝛ remouit egritudinez in tribus diebus. Et oꝫ vt patiẽs torturã moretur in domo tenebrosa. ꝛ confert ventositatibus crudis. Mem. ocu. cõfert aque in oculo alcofol facto ex ea. ꝛ proprie succus minoris eius ꝛ ventositati alsebel ꝛ pãno ꝛ caputpurgio facto ex eo cũ aq̃ amaraci ꝛ fit ex ea alcofol cũ antimonio tortos habentibꝫ oculos. Mem. an. ꝛ pectoris. datur in potu de radice eius põdus. ʒ. ii. cũ vino ad pleuresim frãz ꝛ asma ꝛ tussiz antiq̃ꝫ ꝛ sputũ sanguinis ex pectore ꝓpter illud qd̃ in ipsa est de stipticitate. Mem. expul. cõfert colice passioni ꝛ datur de eo in potu põdus. ʒ. ij. ad anum ꝛ dolorem matricis. ꝛ pessarium suppositum de eo quod ex ipsa fricatione dissolutum est prouocat menstrua ꝛ extrahit fetum ꝛ similiter succus eius ex solutione educit choleram nigrã ꝛ phlegma ꝛ aquositatem etiaz ꝛ cholerã ex corpore toto absq̃ꝫ difficultate ita ꝙ sanat albaras ꝛ remouet cã ꝛ ictericiam ꝛ pannuz ꝛ similia ꝛ resoluit colicã ꝛ eiꝰ puntio ẽ triũ kermet ꝛ kermet ẽ sex kerates. ꝛ bibere cũ vino dulci aut oxymelle ꝛ datur cum petroselino ꝛ dauco ꝛ scamõea mouet eius solutionem qñ ipsa admiscetur ꝛ confortat ipsam ꝛ quantitas eius est cũ vno quoq̃ꝫ aur̃. ipsius ponantur tres anulusat de scamonea ꝛ qñq̃ꝫ assumitur de ea põdus. ʒ. ii. ꝛ teritur ꝛ ponitur cũ vino dulci aut in oxymelle ꝛ dimittitur aliquanto spatio deinde coquitur vinũ illud cũ lentibus aut ordeo cũ carne galline ꝛ dat̃ ad sorbeñ ius eius ꝛ miscetur ei de scamonea. Febres. cõfert febribus quartanis. Venena. est tyriaca morsui scorpionis ꝛ rutele. Et quidã student ad hoc vt sumant de cortice eius frigidiore sicut lẽs ꝛ proiiciant in fissuram puncture.

¶ De reubarbaro. capitulum. dlxxxv.

Reubarbaꝝ. Electio. qñq̃ꝫ adulteratur hoc modo decoquitur ꝛ assumitur eius aquositas ꝛ desiccatur succus eiꝰ deinde exiccatur subã eius post illud ꝛ venditur sicut est veꝝ ipsum est tunc spissius ꝛ vehemetius stipticũ ꝛ purum est vehementius rarum ꝛ minus stipticum ꝛ est crocee tincture. O pa. et proprie. subã arboris eius est cõmista ex aq̃itate ꝛ aereitate ꝛ in ipso est terreitas amara ꝓpter actionẽ igneitatis in ipsuz ꝛ similiter eius mollities ꝛ stipticitas sunt ex terreitate eiꝰ ꝛ seq̃t ipsũ i stipticitate eiꝰ terreitas imo ẽ iuuamentũ in ea ꝛ cõpletur eius opõ cũ qualitate sue terreitatis ꝛ qd̃ de ipso purum est: est minus stipticum. Decoratio cõfert panno ꝛ vestigiis remanentibus super cutes qñ linitur cum aceto ꝛ euacuat ea. Apã ꝛ bothor. fit ex eo emplastrum cũ quibusdã hũiditaribus ad apãta calida. Vulnera ꝛ vlcera cõfert impetigini epithimatuz cũ aceto. Instrã iunc. confert valde casui ꝛ percussioni. ꝛ inquit alcanzi potio eius fit. ʒ. ij. in vino permisto ꝛ contusionibus qñ datur in potu cuz vino odorifero. ꝛ similiter qñ inũgit̃ ex oleo eius ad contusionem lacertorum ꝛ dolorem coꝝ ꝛ extensionem ꝛ confert rupture. Mẽ. an. ꝛ pec. confert asmati ꝛ sputo sanguinis. Mẽ. nu. ẽ ꝯferẽs epatj ꝛ stõ ꝛ debilitati amboꝝ ꝛ doloribꝰ coꝝ ꝛ doloribꝰ itrisecis ꝛ singultui ꝛ rupture ꝛ extenuat splenẽ. Mem. expul. confert adheret ꝛ dolori pungitiuo vẽtris ꝛ dysenterie ꝛ dolori renum et vesice et doloribus matricis et fluxui sanguinis. Fe

bres confert febribus antiquis et habētibus periodos. Venena.confert morsui vermiū venenosorum ꝛ serpentis ꝛ quantitas potus eius est sicut quantitas potus agarici.

¶De rameb. capitulum.dlxxxvi.

RAmeb. Natura.ē frā ꝛ sicca. O pa.ꝛ ppꝛietates. est stiptica exiccatiua subtiliatiua constrictiua prohibens effusiones materierum ꝛ sedat caliditatē. Membra. nutri.confortat stōm qn̄ in potu datur cū aqua myrti. Mem.expul.constringit ventrem.

¶De ratienigi. capitulum. dlxxxvij.

RAtienigi quid est.noiatur colofonia . et est gūma pini ꝛ nomiatur arbor eius i scemi alberez. Natura.est calida ꝛ tertiū sicca in primo. O pa.ꝛ proprie.generat carnez corpoꝝ teneroꝝ sed cōmouet dolores in corporibus teneris ꝛ quandoqꝫ sanatur ea vlcera cum balaustijs ꝛ venis ꝛ similibus.

De ribes. capitulum.dlxxxviii.

RIbes quid est. Inest ei virtus acetositatis citri ꝛ acresse. Natura.est frā ꝛ sicca in tertio. O pa.ꝛ propri. ē exiccatiua ꝛ abscindit sanguinē sedatiua caliditatis ꝛ cōfert apatibus pestilentie que subito interficiunt. Mē.oculi.acuit visū qn̄ fit alcofol ex succo eius. Mē.expul. confert solutiōi cholerice. Apata ꝛ bothor.cōfert variolis ꝛ morbillo ꝛ apatibus pestilentialibus ꝛ pestilentie.

¶De rachamat. capitulum.dlxxxix.

Achamat. Mē.capitis. distillatur fel eius cuꝫ oleo violaceo in latere diuerso ad emigraneam ꝛ diuerso ad dolores auris. ꝛ fit ex eo caputpurgium infantibus aut distillatur in naribus ipsoꝝ ꝑpter illud quod i cis est de ventositatibus pueroꝝ. Mē.oculi fit alcofol ex felle eius ad albedinem oculi cū aqua frā. Mem.expul. dicit̄ ꝙ stercus eius eijcit fetum vaporatum. Vene.inquit filius alpatrich . Eius fel exiccatur in vase vitri in vmbra ꝛ fit ex eo alcofol i later̄ morsus vipe sed nō credo illud.ꝛ quidā dixerunt ꝙ exptū fuit ad venenū scorpiōis ꝛ serpētis ꝛ vipere maioris ꝛ iuuat.ꝛ videtur mihi ꝙ liniēdo.factum est.

¶De rasas.capitulum.dxc.

Asas quid est. Iā dcm̄ ē in.ca.de plumbo.ꝛ hoc est stānū eius aūt cerusā ꝛ spēs faciendi eam dicemus in antidotario. Electio quod in eo subtile est.est quod adustum est ꝛ cerusa.ꝛ oꝫ vt timeatur odor eius cum aduritur. Natura.est frm ꝛ humidū. O pa. ꝛ proprie.in eo quod est adustum est lenificatio ꝛ resolutio ꝛ intersectio sāguinis. Et eius cerusa ꝛ glutinatiua infratiua cui⁹ virt⁹ ē virtus tutie adustē.ꝛ scoria quidem rasas est in similitudine virtutis rasas adusti. Apata ꝛ bothor.quando fricatur cū vino aut oleo aut aliquo succorum frigidorum confert apatibus. Vul.ꝛ vlcera.confert vlceribus fraudulentis ꝛ ambulatiuis.ꝛ cerusa replet vlcera.ꝛ glutinat ea. Vene.quādo fricatur eius cerusa super puncturam scorpionis marini ꝛ draconis marini confert ꝛ oportet vt timeatur eius odor apud adustionem.

¶De rabadat.
Capitulum.dxci.

Abadat. Mem.capitis. dicitur ꝙ rabadat positus super caput patientis soda remouet soda. Gal.vero inquit. Existimo ꝙ ipsa facit illud dum est viua:mortuam enim iam expertus sui ꝛ nihil inueni.

¶De reieben.
Capitulum.dxcij.

Eieben quid est. Est lapis qui est sicut cancer. Natura.est frigidus ꝛ humidus in secundo. O pa.ꝛ proprie.exiccat ꝛ abstergit ꝛ eius virtus est proxima virtuti cancri. Mem.oculi.acuit visum.

¶De rubien. capitulum.dxciij.

Ubien. O pera. ꝛ propri.est conueniens cibus sed salutis antiquus generat melancholiam. Mem.expul. augmentum efficit in coitu.

¶De rebithe capitulum.dxciiij.

Ebithe. Natura. filius mesaugue inquit. Est calidior q̄ȝ rubien. Mem.expul.excitat coitum.

¶De ratuba. capitulum.dxcv.

Atuba quid est . Est alcot. ꝛ iam diximus de ea.

De ranis. capitulum.dxcvi.

Ana. O pera. ꝛ proprie. cinis ranum quando ponitur super locum sāguinis retinet eum. Decoratio ꝛ ipsa quando decoquitur cum sale ꝛ oleo est secundum ꝙ dicitur bezehar lepre ꝛ venenosorum vermiuꝫ comesta. Instrumenta iunctu.eius ius confert apostematibus cordarum quando super ea effunditur. Mem.capitis . dicitur ꝙ ex succo rane fluuialis colluitur os ad dolorem dentiuꝫ ꝛ sedatur si est in ea quod est in ea.ꝛ corpus rane ꝛ proprie pinguedo eius est

ex eis que facilem dentium eradicationem
faciunt. Et existimo ꝙ est hoc est petrosa nō
domestica: hec enim species est ex eis que te
stantur medici et experimentatores cōitatis
eiicere dentes animalium quando ipsam su
munt in cibo ⁊ in pastu. Venena. siquis co
medit sanguinem eius aut corius ipsius apo
stematur corpus eius ⁊ fit ipsius color plum
beus ⁊ expellit sperma donec moritur. ⁊ dici
tur ꝙ quando coquitur cum sale ⁊ oleo ⁊ co
meditur est bezahar lepre et vermibus vene
nosis. De littera. s. Capitulum.

De squilla.

Capitulum. dxcvij.

Quilla quid est. Est cepe muris que sic
nominatur propterea quod ipsa interfi
cit murez. ⁊ est pungitiua acuta sed decoctio
⁊ assatio frāgūt ei⁹ fortitudinē. Et forma ipsi⁹
cū assata ē ē forma pſici deficcati. ⁊ color ei⁹
ē citrin⁹ declinās ad albedinē ⁊ ex ea ē genus
venenosum mortale. Et existimauerunt qui
dam ꝙ ipsa sit napellus propter quoddam si
gnum quod in ea reperitur sed errauerunt.
Electio. que ex ea bona est est fortis coloris
splendida in cuius sapore est dulcedo cum
acuitate ⁊ amaritudine. Natura. calida est in
tortio ficca in terminis secundi. Opera. ⁊
pro. est resolutiua attractiua sanguinis ad ex
teriora ⁊ super fluitatum adustiua vlcerati-
ua subtiliatiua valde chimorum grossorum
incisiua cum virtute vltra virtutem sue cale
factionis. Et ipsius acetum confortat corpus
debile ⁊ acquirit ei sanitatem. Decoratio.
Eradicat verucas illinita cum oleo. ⁊ gum-
ma pini. ⁊ facit pilos nasci in alopitia ⁊ tyria
illinita ⁊ fricata ⁊ fixuris calcanei proprie. Et
sirupus eius ⁊ ipsius acetum bonum efficiūt
colorem. Vulnera ⁊ vlcera. Deficcat vlcera
exteriora ⁊ nocet vlceribus viscerum come-
sta ⁊ exulcerat fricata. Instrumēta iunc. no
cet neruis sanis parumper conferendo dolo
ribus neruorum ⁊ iuncturarum ⁊ paralysi ⁊
sciatice proprie ⁊ similiter eius acetum ⁊ siru
pus ipsius. Mem. capitis. confert soda. et
melancholie ⁊ constringit eius acetum gin-
giuas ⁊ cōfirmat dentes motos ⁊ confert fe
tori oris. Mem. oculi eius cōestio acuit vi-
sum. Mem. an. ⁊ pectoris. confert asmati
valde ⁊ tussi antique ⁊ aspitati vocis ⁊ potan
tur ex ea tres anulusat cum melle ⁊ cōfortat
guttur eius acetū ⁊ cepe ipsius. ¶ Mem. nu.

confert duritiei splenis ⁊ confortat stōm ⁊ di
gōem ⁊ confert sublevationi cibi. ⁊ silr acetū
eius ⁊ succus ipsius bibitū ꝓpter splenē die
bus. xl. ⁊ dr̄ ꝙ si suspendat̄ super illū qui ha-
bet splenē diebus. xli. liquefacit ipsius splenē
⁊ confert hydropisi ⁊ icteritie. ¶ Mem. expl.
prouocat vrinā fortiter ⁊ silr eius acetū ⁊ si-
rupus ipsius conferunt difficultati vrine ⁊ ꝓ
uocat menstrua donec ēt faciant abortū ⁊ si
militer acetū ⁊ sirupus eius conferunt prefo-
cationi matricis ⁊ solnit grossos humores p̄
cipue qδ ex ea assatū est aggregata cū sexcu-
plo salis ⁊ eius potio sit duoꝝ mubarahan̄
cū est ieiunus et silr qδ ex ea est elixatū ⁊ ci⁹
semē bene tritū ⁊ positū in vase sicco ⁊ pmi
stū cū melle ⁊ comestū lenit naturā ⁊ coofert
dolori ani ⁊ matricie ⁊ stōi ⁊ confert dolori
pungitiuo. ¶ Febres acetū eius confert tre-
mori antiquo. ¶ Venena. quū suspendit̄ ei⁹
tōtū super portas dm̄ ꝙ dicitur prohibet ve-
nenosa ab eis ⁊ est tyriaca venenosis. ⁊ inter
ficit mures. ¶ Permutatio. tm̄ quantū ipsa
est de cordumeni. ⁊ tm̄ quantū ipsa est ⁊ ter-
tia ipsius acori ⁊ tertia ipsius amoni.

¶ De squinanto ⁊ flore eius.

Caplm. dxcviii.

Quinantū ⁊ flos eius quid. Est eo aliδ
ē arabicū ⁊ bōi odoris: ⁊ aliδ ē qδ ē mi
nimū agriniū ⁊ ē durius ⁊ ē grossū ⁊ ē terreū
⁊ nō hȝ odorē. Inquit Dia. Squinantū est
durū specierū vna caꝝ est que nō hȝ fructuȝ.
⁊ altera que hȝ fructū nigrū. ¶ Electio. Me
lius ex eo arabicū rubeū fortioris odoris.
Sed illud qδ est supra ipsum ad aliquantulā
declinat rubedinē. ⁊ quū funditur fit purpure
um mordicans linguā ⁊ adurens eā sua acui
tate. ¶ Natura. In agrinio est virtus infrigi
datiua. ⁊ apud filiū vireȝg totū est frm̄ ⁊ eius
radix est vehementioris stipticitatis ⁊ ei⁹ flos
calefacit parūper ⁊ eius stipticitas est mior
calefactōe eius ⁊ fortasse est arabicū sed. i sua
natura est calm̄ ⁊ siccū in scδo. ¶ Ope. ⁊ ꝓ.
In ipso est stipticitas quapp cōfert eius flos
fluxui sanguis vn̄cūqȝ ⁊ in eius oleo sunt re
solutio ⁊ eius contrictio sed ipsius radix ē for
tior in hoc ⁊ constringit naturam ⁊ in ipso
sunt digestio ⁊ lenificatio. ⁊ orificia venarum
aperit ⁊ sedat intrinsecos dolores ⁊ proprie
in matrice ⁊ resolult ventositates. ¶ Vul. et
vl. Eius oleum confert pruritui vt illud etiaȝ
agat i animalibus. ¶ Apostemata ⁊ bothor.

Cõfert apãtib⁹ calidis eius decoctio ꝛ duri-ticbus intrinſecis bibitũ ꝛ ſuperpoſitũ ꝑ em plaſtro ꝛ decoctũ in apãtibus frigidis in vi-ſceribus. Inſtru.iunc. Cõfert lacertis ꝛ ſpa ſmo quũ ex eo bibitur quarta aurei cũ pipe. Et ipſũ remouet laſſitudinẽ. Mẽ.ca. Gra uat caput ꝓprie illud qđ ex eo eſt agriniũ ſed minutũ eius facit ſoda ꝛ groſſioris ſemen fa cit dormire ꝛ ſtupefacit et totũ ipſius ꝯfortat carnẽ rubeã que eſt inter gingiuas et deſic-cat hũiditatẽ eaꝝ. Et eius flos purgat caput. Mẽ.anhe.et pec. Cõfert dolori pulmõis et eius floſ cõfert ſputo ſanguinis. Mẽ.nu.ei⁹ radix confortat ſtõm ꝛ facit appetitũ et ſedat nauſeã accepto aureo ex ea et ꝓprie cũ põde re ſui ex pipe et ipſius flos ſedat dolorẽ ſtõi et cõfert apãtibus eius et apãtibus epatis. Mẽ.expul. Cõfert doloribus matricis pro prie et encatiſma in decoctõe eius apãtibus matricis calidis. ꝛ ſimiliter quũ diſtillatur in eã aut vaporatur aqua eius et frangit lapidẽ et ſtringit naturam ꝓprie qđ ex eo eſt agri-nium. et abſcindunt fluxũ ſãguinis matricis et ꝓprie eius flos et cõfert dolori renũ et flu xui ſãguinis ipſoꝝ et quũ bibitur ex radice. eius aur. cum pipe cõfert hydropiſi. et ipſius flos cõfert apãtibus ani. Venẽa. Spẽs ei⁹ groſſa cũ ex foliis eſt recẽtibus q̃ ſũt iuxta ra dicẽ fit emplꝫ ẽ iuuatiua morſure veneno ſo rum.

De ſarcocolla. capitulum . dxcix.

Sarcocolla quid eſt. Eſt gumma arbo-ris ſpinoſe et i ipſa ẽ amaritudo. Ele ctio. Que ex ea bona eſt eſt illa que ad citri-nitatem declinat ꝛ eſt ſimilis olibano. Na tura. Dicũt quidã eſt calꝫ i ſo ſicca i primo. Inquit filius iuregi eſt calida valde. Opa et propri. eſt glutinatiua et ꝓpter hoc conſoli dat et creat carnẽ et adminiſtratur in empla ſtris. et in ipſa quidem eſt virtus adherere fa ciens oppilatiua et alia amara et ꝓpter hoc in ipſa eſt digõ et reſolutio. Decoratio. cal-uiciũ facit potus eius frequens et ꝓprie ſeni bus. Apãta et bothor. ſedat apãta oĩa more emplaſtri ſuppoſita. Vulne. et vlcera. et cor-rodit carnẽ mortuã et cõſolidat plagas recẽ tes et reſtaurat cõtorſionẽ. et adminiſtraƭ reſo lutio ei⁹ et reſolutio radicis ei⁹ deſiccata ad illud ſilr. Mẽ.capi. ſi liciniũ ſumaƭ et melle illinitũ voluatuƭ in ſarcocolla puluerizata et mittatur in aurẽ ex qua egreditur virt⁹ ſana tur hoc facto ꝑ aliquot dies. Mẽ.oculi. cõ-fert ophthalmie ꝛ lippidini ꝓpe ꝛ fluxui ocu li ꝛ ꝓprie nutrita cũ lacte aſine ꝛ educit lippi tudinẽ ex oculo. Mem.ex. ſoluit hũorẽ cru-dũ ꝛ phlꝫa groſſũ ꝛ ꝓpe ex ancha ꝛ iũcturis.

De ſtorace. Capitulum. dc.

Storax qd eſt. dixit dia. ꝙ ipſa ẽ ſpẽs ſto racis ꝛ apud quoſdã eſt gũma oliue et ipſius qdẽ ſuffumigatio põiƭ loco ſuffumiga tõis turis in oi re. Electio. melior ex ea eſt q̃ eſt acutioris odoris. Natura. eſt calida in tertio ſicca i prio. Ope. ꝛ pro. lẽificatia ẽ val de. Inſtru.iun. ꝑmiſceƭ cũ medicis laxitudi nis. Mem.ca. in ipſa eſt virtus faciendi ſu-bet ꝛ granat caput ꝛ facit ſoda ꝛ cõfert corize ꝛ catarro. Mem.an. ꝛ pe. cõfert tuſſi ꝛ rau-cedini vocis. Mem.expul. eius oleũ confert duritiei matricis ꝛ ꝓuocat menſtrua ꝛ ape-rit matricẽ ꝛ quũ tranſglutiƭ cum aliquanta terebinthina lenit naturam.

De ſticados. Capitulum. dci.

Sticados qd eſt. eſt planta hñs ſpicaꝫ ſi cut ſpica grani ordei ſed eius folia ſunt longiora. ꝛ in ipſo ſunt ſtipites cineritii ſicut in epithymo ꝛ eſt ſine ſeie acutus cũ amari tudine pauca cõpoſitus ex ſubã terrea frigi-da ꝛ ignea ſubtili. Natura. eſt calidus i pri mo ſiccus in ſcđo. Ope. ꝛ pro. reſoluit ꝛ ſub tiliat amaritudine ſua . ꝛ ſilr eius ſirupus et aperit oppilationes ꝛ abſtergit ꝛ in ipſo qdẽ eſt ſtipticitas pauca ꝛ confortat corpus ꝛ vi-ſcera ꝛ ꝓhibet putrefactionẽ. Inſtru. iunc. eius decoctio ſedat dolores neruorum ꝛ iun cturarum ꝛ laterum. ꝛ ipſius ſirupus eſt res magis iuuatiua egritudinum frigidarum in neruis quare oportet vt aſſidue vtatur eo q debiles habet neruos ꝛ qui ex frigiditate in ipſis patitur. Membra capitis. confert me lancholie ꝛ epilepſie. Membra nutrimen-ti. conturbat illum in cuius complexione cho lera dominatur ꝛ facit eum vomere ꝛ eſt ex eis que faciunt ſitim. Membra expulſiõis confortat inſtrumenta vrine ꝛ ſoluendo edu cit phlegma ꝛ melancholiam. Gal. vero nõ dixit hoc eſſe eius. ꝛ vltima quidem potio ip ſius eſt. xii. keſumen cũ vino puro ꝛ oxymel-le ꝛ modico ſale.

De ſpongia maris. Capitulum. dcii.

Spongia maris quid eſt. Corpus ma-rinum laxum rarum ſicut filtrum. ꝛ di citur ꝙ habet animal motum in eo cui ad-heret ꝛ nõ ſeparatur ab eo . Electio. illa q̃ eſt

recens est fortioꝛ ⁊ vehementioꝛis ericcationis ꝓpter fortitudinē naturę maris. Natura. Est calida in pmo sicca in ƀo ⁊ ipsius lapis est ei ꝓpinquus ⁊ minus calidus. Opa. ⁊ pꝛopꝛie. foꝛtis est ericcationis pꝛopꝛie qđ ex ea ē recens qñ aduritur cū oleo. Et similiter eius cinis cōfert disruptōi sāguinis ꝓpter incisionē aut aptionē. iflāmatur eni ex ea ignis sup locū ⁊ canterizat cū hoc ꝙ ipsa ē subā retinens sāguinē ⁊ etiā fiūt ex ea licinia ⁊ i orificijs venaꝝ ponūtur ⁊ retinent sanguinē ⁊ fluxū sanguinis ⁊ eius lapis subtiliat absqꝫ calefactōe ⁊ ericcat ⁊ abstergit. Apata ⁊ bothoꝛ. ericcat apata plegmatica. Vulnera ⁊ vlcera. infūditur i aceto ⁊ pōitur super plagas, et ꝯsolidat ⁊ decoquitur cū melle ⁊ cōsolidat vlcera pꝛofūda ⁊ similiter pōitur sicca sup ipsa aut infusa in aq̄ aut i vino ⁊ ericcat hūida antiq̄. Mem. an. ⁊ pectoꝛis. qñ spōgia aduritur cū oleo ē cōueniens curatōi sputi sanguinis.

Mem. expul. lapis in ea inuentus frangit lapidem vesice apud alios a Sa. Sal. eniꝫ ab hoc elongatur vt virtus eius ad vesicā penetret sed ad lapidem renuꝫ.

De stinco. Capitulum. dciij.

Tincus quid est. est guaril aquaticus q in ripis nili egypti capitur. ⁊ dicitur ꝙ ē de natura altinsa. qm̄ cā pit ex aq̄ ⁊ creaſ extra ⁊ est ƀꝫ formā altinsa. Electio. qui ex eo est melioꝛ est ille qui ī vere capitur ⁊ in hoꝛa qua feruet ad coitū ⁊ qui ex eo ē maioꝛ ē melioꝛ. ⁊ magis pinguis est melioꝛ ⁊ ex mēbꝛis eius melius est sumē. Instrumenta iunc. cōfert egritudinibus frigidis ī neruis. Mem. expul. eius sal excitat coitum quanto plus caro eius ⁊ pꝛopꝛie caro suminis ⁊ que sequitur renes ⁊ pꝛopꝛie adeps eoꝛum.

De spinachiis. Capitulum. dciiii.

Pinachia. Natura. frigida sūt ⁊ hūida fine pꝛimi. Opa. et pꝛopꝛie. sunt lenificatiua ⁊ ipsius nutrimentum melius est nutrimento chrysolocanne ⁊ dico ꝙ in ipsis est virtus abstersiua lauatiua ⁊ vincunt choleram. Et foꝛtasse refugit stomachus a iure eoꝛum ergo auferantur a iure suo comedantur. Mem. an. ⁊ pec. confert an. ⁊ pectoꝛi ⁊ pulmoni calo. In. iun. ꝯferūt doloꝛibꝰ doꝛsi sanguineis. Mē. ex. lenificatiua sūt vētris.

De scolopendria. Capitulum. dcv.

Colopēbdria dicetur in ca. de sin. si deus voluerit.

De semine lini. Capitulum. dcvi.

Emē lini quid est. virtus eius est pꝛoxima virtuti fenugreci. Natura. calidū ē in pꝛimo ꝯmenseratū in hūiditate. siccitate ⁊ dicitur qdeꝫ ꝙ decoctio lini ē decoctio hūiditatis eius. in ipso eni ē hūiditas superflua.

Opa. ⁊ pꝛo. est maturatiuū ⁊ abstergit ⁊ inflat ꝓpter hūiditatē suā superfluā ita ꝙ illud qđ ex eo frixū est ēt hoc agit cū stipticitate in frixo manifesta ⁊ commēsurata ⁊ in nō frixo manifesta permista cū lenificatione. ⁊ est sedatiuū doloꝝ minus q̄ꝫ camomilla. Decoratio. ex ipso fit emplastrū cū nitro ⁊ bolo pāno ⁊ bothoꝛ leni ⁊ cōfert cōtritiōi vnguiū ⁊ fixuris ⁊ fracturis eaꝝ quū permisceſ cū equali mēsera nasturtii ⁊ cōficitur cū melle. Apata et botoꝛ. lenit apata calida exterioꝛa et iterioꝛa et apa qđ est post aures cū aq̄ cineris ⁊ apata dure. In. iunc. pꝛohibet spasmū et ꝓpꝛie contractionē vnguium quū permiscetur cū cera et melle. Mem. capitis. eius suffumigatio confert coꝛize. et similiter suffumigatio ipsius lini. Mem. an. et pectoꝛis. confert tussi phlegmatice et ꝓpꝛie qđ ex eo assatū est.

Mem. nu. Malū est stō difficilis, digōnis et pauci nutrimenti. Mem. ex. qđ ex eo frixū est cōstringit ventrē et nō frixū est ꝯstringit ventrē et nō frixū est cōmensuratū eius ꝓuocatio est debilis sed cōfoꝛtatur cū assatiōe et qñ sumitur cū melle et pipere mouet coitū. et ex decotione ipsius fit pessariū matrici et sedetur i ea et iuuatur ea a moꝛdicatiōe q̄ ē i ipsa et apatibꝰ ⁊ silr in intestinis fit clistere et ab ea fit iuuamentū ad vlcera vesice ⁊ renuꝫ. et ex decoctione quidem seminis lini fit clistere cum oleo roƀ magnificatur iuuamentum eius in vlceribus intestinoꝛum.

De saliua. Capitulum. dcvij.

Aliua. Electio. foꝛtis opationis est illa que est famelici et ieiuni ⁊ pꝛopꝛie cuius cōplexio est calida. Decoꝛatio. Valet ad impetiginem. Mem. ocu. confert palpitationi palpebꝛe et albugini. Venena. interficit venenosa oia et serpentem et scoꝛpiones.

De stercoꝛe aialium. Capitulum. dcviij.

Tercus animaliuꝫ. Decoꝛatio. stercus adib confert lentiginibus magnis ⁊ pāno pꝛopter suam abstersionem. ⁊ stercus cameli mundificat et destruit verucas etiā que magne fiunt. Mem. capitis. stercus adib cōfert furfuribus pꝛopter suam abstersioneꝫ ⁊

ſtercus cameli abſcīndit fluxū ſanguinis ex
naribus ⁊ qñ bibitur cuꝫ medicinis epilepſie
confert. Mem. oculi.ſtercus adib abſtergit
albuginem oculi. Vulnera ⁊ vlcera.ſtercus
cāeli reſoluit bothoꝛ ⁊ vlcera.⁊ ſimiliter ſter-
cus pecudis ſuper mellinū. Apata ⁊ bothoꝛ.
ſtercus capraꝝ reſoluit ſcrofulas foꝛtiter ⁊ ſi
militer ſtercus cameli ⁊ ſtercus pecudis heri
ſipile. Inſtru.iunc.ſtercus cameli ſedat do-
loꝛes iuncturarū ⁊ apata eaꝝ. Mē.ex. ſter-
cus capraꝝ ſiccuꝫ cū lana pꝛohibet fluxuꝫ ma
tricis. Venena. rectificatur ſtercus caprarū
decoquendo.ōꝫ.ex eo cum.v.alſacraiati vini
nigri ⁊ recēs ex eo ēt ⁊ fit ex eo emplꝫ moꝛſui
vipe facientis ſiti ⁊ ſtercus pecudis aduſtum
pꝛecipue confectum cum aceto linitur ſuper
moꝛſum canis rabioſi.

¶De ſanguine draconis.
Capitulum. dcix.

Anguis draconis ⁊ eſt ſcem quid eſt. ē
ſuccus rubeus notus. Natura nō ē eiꝰ
caliditas multa.⁊ dicūt quidā ꝙ ē frus. eius
vero ſiccitas eſt in ſo. O p.⁊ pꝛo. Eſt cōſtri
ctiuus ⁊ pꝛohibet fluxum ſanguinis. Vul-
nera.glutinat vlcera ⁊ plagas recētes. Mē.
nutri.confoꝛtat ſtōm. Mem. ex.conſtringit
⁊ confert dyſenterie ⁊ fiſſuris ani. Permu
tatio loco eius ſm ꝙ exiſtimant quidam po
nitur lactuca in omnibus operibus eius.

¶De ſanguine.
Capitulum.dcx.

Anguis quid ē.ſanguis hōis ⁊ ſanguis
poꝛci ſunt ſimiles in omni re. et carnes
amboꝛum ſunt pꝛoxime in omni re ita ꝙ qui
dam fuerunt qui vendebant carnem homi-
nis ac ſi eſſet caro poꝛci ⁊ occultatum fuit il-
lud vſqꝫ quo inuenti fuerunt digiti hominis
in ea.⁊ dixerunt quidam ꝙ qui experiri vo-
lunt aliquid in ſanguine hominis experiatur
illud in ſanguine poꝛci nam licet ſit debilioꝛiſ
virtutis ſanguine hominis tamen eſt ei ſimi
lis. et nos quidem iam ſcribemus nunc que
dicta ſunt de ſanguine ſed plurima coꝛuꝫ ſūt
de quibus non curatur. ⁊ ſunt quedam qui-
bus curatur. Ele. opoꝛtet vt ſangnis qui in
medicinis adminiſtratur ſit aſſūptus ex ani-
malibus ſanis in cuiuſ coloꝛe non dñetur hu
moꝛ neqꝫ putredo. O pa. ⁊ pro. ſāguis eq ē
aduſtiꝰ ⁊ putrefactiꝰ. ⁊ totus eſt debilis di
gōniſ pcipue q groſſus ē. Decoꝛatio.ſāguis
lepoꝛis calidus ſuppōiꝫ moꝛphee ⁊ lētiginibꝰ
⁊ pāno ⁊ cōfert eis ſanguis veſpertilionis ſꝫ
ꝙ dr̄ pꝛohibet oꝛtū piloꝝ ⁊ nō eſt ei veritas.
Sanguis vero ranarū viridiū ⁊ ſanguis al-
helē eſt magis pꝛohibens.⁊ ſanguis veſperti-
lionis ſꝫ ꝙ dr̄ cōſeruat mamillā ſꝫ diſpōneꝫ
ſuā.ſed nō verificaꝫ.¶Apo.⁊ bo.Sanguis le
poꝛis maturat apata calida cito ⁊ ſilr ſanguiſ
hirci admiſtraꝫ poſt cōgelationē. ⁊ ſanguis
menſtruus ſm ꝙ dr̄ liniꝫ ſuper heriſipilam.
⁊ ſanguis tauri calidus ſuper apata dura. ⁊
ſanguis lepoꝛis calidus ſuper apata calida le
nia.¶In.iun.Dr̄ ꝙ ſanguis menſtruus di-
ſtillaꝫ ſuper podagrā calidus ⁊ cōfert ei. ſan-
guis colūbe ⁊ guaraſcē ⁊ turturis diſtillaꝫ ca
lidus ſuper excoꝛiationē cōtritā ⁊ doloꝛoſam
⁊ ꝓhibet generari apa ꝙ ꝓuenit a caſu quuꝫ
cōmiſceꝫ cū oleo roſ tepido.Dixit Gal.illd
eſt ꝓpter tepoꝛē qualitatis ſue nō ꝓpter reꝫ
aliā ⁊ ſi dimittaꝫ ⁊ admiſtreꝫ loco eius oleuꝫ
roſ efficit opōeꝫ eius ⁊ ſilr dr̄ in ſanguīe gal
linarū.ſanguis vo aſini ꝓhibet fluxū ſāguis
nariū ex velāine cerebꝛi ⁊ ſāguis teſtudis ſup
fluis ſanat epilepſiā cū vīo ⁊ ſilr ſāguis agni
⁊ dr̄ ꝙ ſanguis cameli cōfert epilepſie illd ve
ro nō eſt verū dixit. Gal.qm̄ ipſe nō eſt cū in
ciſione foꝛti ego aūt dico foꝛſitā ſi illud verifi
caꝫ cū experimento nō cōpaꝫ ad virtutē appa
rentē imo ad ꝓpꝛietatē q̄ eſt in ipſo. ¶Mē.
oculi.Sanguis guaril lacerti cōfoꝛtat viſum
ſanguis alharbe ꝓhibet oꝛiri pilos in palpe-
bꝛis.⁊ ſilr ſanguis ranarū viridiū ſm ꝙ dr̄
ſed experimētū nō verrificauit illud ſanguis
colūbe ⁊ alguaraſcē ⁊ turtuꝝ ⁊ ꝓpꝛie ſanguis
vēnarū alle diſtillaꝫ ſuper tarfati ⁊ ſilr ſāguis
alfahakit ⁊ ſilr ſi diſtilleꝫ radices pēnarū ſan
guinee harū auiū ſuper eā. ⁊ dixit Gal. ſine
illo eſt excuſatio.¶Mē.an.⁊ pe.ſanguis bu-
hōis valde cōfert aſmati ⁊ ſilr ius eis ⁊ caro
ipſius ⁊ dixerūt qdā ꝙ ſanguis veſpertilioniſ
cōſeruat māmillā ita vt remaneat ſtās ⁊ non
eſt ei radix.ex ſanguine āt hedi recente añq̄
cōgeleꝫ ſi accipiaꝫ.ōꝫ.⁊ cōmiſceaꝫ cū aceto ⁊
bibaꝫ in tribus diebꝰ caleffactū qdem.n.teſti
cati ſunt ꝙ cōfert ad hoc. ¶Mē.ex.ſanguis
mēſtruus ſuppoſitus ꝓhibet in pgnatōe ſm
ꝙ qdā exiſtimauerunt ſanguis hirci ⁊ caput ⁊
cameli exiccatus ⁊ frixus retinet fluxū ⁊ ſan-
guis caput qñ bibiꝫ cū melle cōfert dyſcente
rie.⁊ ſanguis hirici exiccatus frāgit lapidē re-
nū.¶Vene.ſanguis hirci ⁊ cameli ⁊ lepoꝛis
frigus cōfert nocumento ſagitte armene quā

lo bibit cũ vino ⁊ silr sanguis canis ⁊ ẽt sanguis rabiosi ſm q̄ dr̃ vulgariter confert morsui canis rabiosi ⁊ proprie diascorides.

¶De sparago. Capitulum.dcxi.

Sparagus qd est. ¶Natura est equalis ap̄. S.dixit eni q̄ in ipso nõ est calefactio nz infrĩatio appens nisi in petroso. Ego aũt dico nõ elõgat a caliditate ⁊ quanto plus incipit indurari roborat caliditas ⁊ apparet sup ip̄z vestigiũ titimalorũ mordicans valde. ¶O pe. ⁊ pro. Virtus eius est abstersiua apit oppilatões oium viscerũ ꝓp̄e epis ⁊ renũ ⁊ in ipso ẽ resolutio ꝓp̄e in petroso. ¶In.iun.bibr̃ eius decoctio ꝓpter dolorem dorsi ⁊ sciatice. ¶Mẽ.ca.decoctio ei9 ⁊ ꝓp̄e radicis ei9 qñ cogr̃ cũ aceto ⁊ silr ipsa radix ⁊ sem̃ ei9 bõa sũt oia dolori dentiũ. ¶Mẽ.nu. Apit oppilatões epis ⁊ cõfert icteritie ⁊ in ipso ẽ virt9 faciẽdi nauseã. ¶Mẽ.expul. Existimauit ruffus q̄ ipse strigit ⁊ forsitã illud ẽ ꝓpter ei9 ꝓuocatõez. Alii vero dixerũt q̄ elix9 lenit plures vero dixerũt q̄ ipse cõfert colice platice ⁊ vẽtose ⁊ decoctio radicis ei9 ꝓuocat vrinã ⁊ cõfert difficultati vrine ⁊ augmentat in spmate ⁊ coitu ⁊ cõfert difficultati impregnatõis ⁊ silr semẽ ei9 qñ suppõit ꝓuocat mẽstrua ⁊ apit oppilatões splenis. ¶Vene. qñ cogr̃ cũ vino cõfert pũcture rutele, ⁊ ei9 decoctio ſm q̄ dr̃ interficit canes.

¶De sorditie. Capitulum.dcxii.

Sordities. ¶Natura. sordities aluearia calefactiua ẽ in fine ſi. ⁊ melior ex ea est viridis ⁊ sordities balnei q̄ ẽ in pietibus eius ẽ calefactiua cũ eq̄litate. ⁊ sordities luctantiũ ẽt ꝓxima ẽ sorditiei balnei. Luctãtiũ vero sordities duas hz spẽs vna earũ ẽ q̄ aggregat i corporibus eorũ. qñz eni inungũt oleo ⁊ pmiscet pulueri. ⁊ ſa ẽ illa q̄ cõgregat super parietes ex vaporibus ⁊ sudoribus eorũ ⁊ q congregat super terrã ludi. ¶O pe. ⁊ pro. Ambe sunt resolutiue maturatiue cũ eq̄litate. Sordities vero aluearis abstergit cũ eq̄litate ⁊ attrahit valde. ⁊ oẽs extrahunt surculos ⁊ spias. Decoratio. Sordities auris cõfert panaritio ⁊ linit super fluxũ labii. ¶Apo. ⁊ bo resoluit exituras sordities luctãtiũ ẽ bõa apatibus mãmille ⁊ sordities balnei veficis. ¶Vul. ⁊ vl. Sordities panaritiũ luctãtiũ ẽ vtilis vlceribus senũ ⁊ rasuris. sordities aluearis abstergit impetiginẽ valde. ¶In.iun. sordities corporũ luctantiũ vtilis est sciatice quũ ponit super eã spissa sicut emplm ⁊ cõfert duritieb9 matricis.

¶De spuma maris. Ca.dcxiii.

Spuma maris qd est. spẽs ei9 sunt. v. spõgiosa in figura sua rãcida in odore suo silis odori pisciũ graui ⁊ est spissa littorosa maris ⁊ spõgiosa lẽis lõga lẽis odoris limosi. ⁊ rosea ⁊ purpurea silis lane sordide lẽis ⁊ qnta hz formã fungi exterius plana interi9 aspera q̄ nõ hz odorẽ. i Nã. cala ẽ ⁊ sicca i tertio. O pe. ⁊ p. mũdificatiua ẽ sorditiei abstersiua adustiua ⁊ tertia ẽ subtilior aliis. Decoratio. Adusta ⁊ ꝓp̄e tertia facit alopitie. et fungalis admistrat in abrasiõe pilorũ ⁊ confert morphee. ⁊ due qdẽ spõgiose ingrediunt in ablutõib9 ⁊ in medicis bothor lactei ⁊ panni ⁊ vestigiorũ in facie ⁊ reliq̄ in abrasiõe pilorũ. Mẽ.ca. ⁊ plana ẽ magis cõueniens abstersiõi dentiũ ⁊ est vlr vehementis abstersionis dentiũ. Apo. ⁊ bo. plana ẽ cõueniẽs apatibus q̄ sunt vt claui superposita ⁊ rosea scrofulis. Vul. ⁊ vl. cõferũt scabiei vlcerose ⁊ impetigini ⁊ ꝓprie spõgiosa. In.iun. Rosea valet podagre cum cera ⁊ oleo ros. Membra nutrimenti. Rosea confert spleni ⁊ hydropisi. Membra expulsionis. Rosea confert difficultati vrine ⁊ ad purgandum arenam que est in vesica ⁊ dolori renum.

¶De stercore. Capitulum.dcxiiii.

Stercus. Stercora diuersificantur secũdum diuersitates specierum animaliuz Immo quandoqz diuersificantur secunduz diuersitatem indiuiduorum speciei vnius et proprie hominum. Stercus anatis non administratur propter superfluitatem caliditatis sue. Et stercus accipitris ⁊ cristatele ⁊ basich ⁊ reliquorum rapaciũ raro administratur quia superflua sunt valde. Natura. nullum ex stercoribus est infrigidatiuuz neqz humectatiuum. Et stercus columbarum est calidissimum stercorum que administrantur et eorum que in domibus nutriuntur minoratur a stercore earum que pascunt. Operationes ⁊ pro. Stercus capraruz ⁊ proprie mon

tanaruꝫ administratur in oĩ fluxu sanguinis: stercꝰ asini adustũ ꝛ nõ adustũ ĩ oĩ cursu sanguinis. Stercus colũbaꝝ est ex rubificãtibus ꝛ cũ farina ordei ẽ resolutiuũ: stercus capraꝝ adustũ [illegible] subtilius ꝛ ñ calidus. Decoratio. Stercus [illegible]iũ cũ aceto ẽ cõueniens verucis formicalibus ꝛ q̃ sunt vt claui ꝛ vt mora. Et stercus locustaꝝ cõfert panno ꝛ morphee: ꝛ similiter stercus turdoꝝ cõedentiũ rizi ꝛ similiter stercus lacerti ꝛ stellĩõis ꝛ facit colorem bonũ. Stercꝰ capraꝝ ꝛ ꝓpe mõtanaꝝ adustũ ꝯueniẽs ẽ alopitie. ꝛ silr stercꝰ talpe ẽ magni iuuamẽti. Stercꝰ colũbaꝝ ẽ ex medicis bonũ faciẽtibꝰ colorẽ stercꝰ lacerti abstergit pãnũ ꝛ exptũ ẽ. Apata ꝛ bothor. Stercꝰ vaccinũ cũ acetoˢ sup exituras calas positũ sedat eas: stercus capraꝝ ꝛ stercus ouiũ cũ aceto sup adustionẽ ignis cũ cera ꝛ oleo ros cõueniens est stercꝰ colũbaꝝ cũ melle ꝛ seie lini vtile ẽ escare ignis psici ꝛ adustiõi ignis stercus capraꝝ valet excoriatõi: stercus auis turde valet ipetigini ꝛ similiter turdoꝝ cõedẽtiũ rizi. Vul. ꝛ vl. Stercus canis ab ossibus cũ melle confert vlceribus antiquis. Instru.iũc. Ex stercore vaccaꝝ fit emplastruꝫ super sciaticã stercus capraꝝ ꝓprie mõtanaꝝ cum adipe porci podagre suppositũ cõueniẽs ẽ ꝛ sup sciaticaꝫ stercus porci siccũ cũ aceto bibitur ad infirmitatẽ lacertoꝝ ꝛ cũ cerato põitur sup torsioneꝫ in neruis ꝛ sup durities oẽs. stercus colũbarũ sup dolores iuncturaꝝ cõueniẽs ẽ. stercus capraꝝ ẽ ex eis q̃ sũt expta duritiebus iuncturaꝝ ꝛ apatibus eaꝝ ꝓprie cũ aceto cõmistũ ꝛ ex experimẽtis. Gal. ꝛ similiter cũ farina ordei. ꝛ ẽ ei cuius caro ẽ durior ꝛ spissior magis cõueniens. Mẽ.capi. Stercus asini odorat ad fluxũ sãguinis nariũ foreꝫ aut exprimitur humiditas eius in narẽ ꝛ retinetur. ꝛ stercus colũbaꝝ cõfert sahafati. Inqt Gal. Quum administratur stercus colũbaꝝ nutritaꝝ ĩ domo cũ semine eruce in soda que nominatur galea ẽ vtile. Stercus vaccinũ apatibꝰ q̃ sũt post aures cõuenit. Mẽ.oculi. Stercus stellionis ꝛ lacerti ꝛ crocodili valet albugini oculi. stercus hirundinũ mirabile ẽ in hoc iã expertus sum ipsũ. Mem. anhe. ꝛ pec. Stercus porcinũ cũ aq̃ ꝛ vino ꝯfert sputo sanguinis ꝛ dolori lateris stercus canũ ossa comedentiuꝫ cum digito in palato põitur ad squinantiã ꝛ similiter stercus infantium ita vt quãdoqꝫ excuset a phlobotomia sed oꝫ vt infans cibetur pane cũ lupinis vt minoretur fetor stercus vacinum est ex eis que dantur pulmoni in pthisi ex similibus. Mẽ.nu. Stercus capraꝝ. et ꝓpe mõtanaꝝ ad ictericiã bibitur cũ qbusdã speciebus que sunt vt piper ꝛ cyminũ ꝛ similia ꝛ est exptũ ꝛ cõfert hydropisi more emplastri suppositum. ꝛ bibitum sed emplastrum ex eo ꝛ epithima fiãt ĩ sole. Mem.expulsi. Ex stercore tauri fit suffumigatio eminentie matricis stercus capraꝝ ꝛ proprie mõtanaꝝ bibitur cũ aliqbus spẽbus que sunt vt piper ꝛ cinamomũ ꝛ ꝓuocat menstrua ꝛ facit abortũ ꝛ resoluit duritiẽ splenis ꝛ qḋ siccũ est teritur ꝛ suppõitur fluxui sanguinis ex matrice ꝓpe cũ ture ꝛ ẽ expertũ stercus gallinaꝝ valet colice ꝛ stercus adib cõuenit ẽt colice que nõ ẽ ex apate bibitũ ĩ aq̃ aut decoctio aut in decoctione spẽꝝ que sũt vt pip ꝛ cinamomũ ꝛ reliqua que assumũtur ex spinis aut ex plãta eleuata a terra albũ in quo sũt ossa ita vt suspẽdatur in pelle athib salita aut ĩ licinio de lana ouis euadentis athib aut cute cameli aut sicut fecit. Galienus quũ posuit ipsũ in vase argenteo. ꝛ oꝫ qdeꝫ vt apud iliũ suspendatur ꝛ ꝯfert colice ꝛ cũ bibitur ꝛ administratur ĩ hora qetis eius ꝓhibet ipã ꝫ ꝙ testificatus ẽ Gal. oio aut gradati ordinat cũ lenitate ꝓhibẽdo. stercus arachamati facit abortũ suffimigãdo stercus muris cũ tare bibitũ frangit lapidẽ ꝛ sup põitur soluit ventrẽ infantiũ. Et stercus colũbaꝝ cõfert dolori colice cũ administratur in clisteri. Et stercus canis comedentis ossa cõfert solutiõi ꝛ vlceribus itestinoꝝ clisterizatũ aut bibitũ in lacte decocto cũ ferro aut lapidibus suppositũ. stercus elephantis ꝫ ꝙ dr̃ ꝓhibet ipregnationem. Venena. Stercus caprarũ ꝛ proprie montanaꝝ decoctũ cũ aceto ꝛ bibitũ cõfert pũcture vermiũ venenosoꝝ imo cõfert teste Gal. morsui vipere. Et stercus asini pascẽtis siccũ cũ vino pũcture scorpiõis est valde bonũ stercus gallinaꝝ tyriaca ẽ fũgis strãgulãtibus expertũ est ꝛ facit spuere hũorem viscosũ grossũ ꝛ in stercore caprarũ ẽ virtꝰ attractia attrahit eni venenũ vespe. stercus tauri proprie effugat vermes venenosos ꝛ cimices quando cũ eo fit suffumigatio.

¶ De semperuiua. Capitulum. dcxv.

Emperuiua quid est sucburtum ꝛ dicetur ĩ capitulo de sin.

¶ De serpente. C. dcxvi.

Erpẽs qd ẽ. Nõ ex ꝭpẽte coctũ ẽ cũ aq̃ ꝛ sale ꝛ ancto admistrat. ꝛ addit ei qũꝫ

oleū. Et administratur eiꝰ sal qui ē in virtute carnis eiꝰ ⁊ administratur cutis eiꝰ. Nos vero serpētū spēs i libro q̄rto dicemꝰ. Ele. Eius caro melior est caro femine. Et melior cutis eius ē cutis masculi. Natura. Exiccatio i carne eiꝰ ē fortis ſʒ calefactio nō ē vehemēs. Et eius cutis ē vehemētis exiccationis etiā. O p. ⁊ ꝓ. Proprietas carnis eius ē ꝙ ipsa facit penetrare sup̱fluitates ad cutē ⁊ ꝓprie quū hō nō ē mūdificatus: cuidā eni accidit ex cōestiōe eius exitura i collo eiꝰ magna quā aperuit ⁊ exiuit caro eius tota cōuersa in pediculos ⁊ caro qdē eius quū i vsu habetur ꝓlōgat vitā ⁊ cōfortat virtutē ⁊ cōseruat sensus ⁊ iuuentā. Decoratio Comestio eius facit pediculos ⁊ corrūpit ꝑpea q̄a expellit sup̱fluitates ad cutē ⁊ confert lepre. magnifice. ⁊ quū administraᷓ in alopitia magnū affert iuuamētū. Apata ⁊ bot. Caro ⁊ ius eius post proiectionē extremitatū suarū ꝓhibēt augmētationē scrofularū ⁊ sił eius cutis. In. iunc. Eius ius postq̄ʒ ex capite ⁊ cauda ipsiꝰ prope mensurā quattuor digitoꝝ abscissum fuerit ⁊ decoquitur ſʒ ꝙ diximus quū sorbetur ⁊ sił eius caro quū comeditur cōferunt doloribus neruoꝝ ⁊ sił eius cutis. Mem. capi. Quū cutis eius coquitur i vino ⁊ distillatur i aurē sedat dolorē eius ⁊ colluitur os ex aceto i quo cutis eius decoquiᷓ ad dolorē dētis.. Cutis āt eius melior ē cutis masculi.

Et Hał. qdē existimauit ꝙ qn̄ accipiūtur fila plurima ⁊ ꝓprie tincta ex sanguine muricis ⁊ strangulatur eis vip̱a ⁊ inuoluiᷓ vnū eorū in circuitu colli habētis apata vue ⁊ gutturis apparet ex eo iuuamētū maximū ⁊ mirabile. Mē. oculi. Ius serpētis ⁊ caro eius p̄dicta cōfortāt visum. Et cōuenerūt qdā ꝙ adeps vip̱e ꝓhibet descensū aq̄ in oculū sed hō non audet facere illud. Venena. Findiᷓ ⁊ poniᷓ sup̱ morsuʒ vip̱e ipsiꝰ ⁊ sedat dolorē.

¶ De spodio. capitulum. dcxvij.

SPodiū qd ē. Radices cānarū aduste. diᷓ eni ꝙ ipse adurūtur ꝑꝑ fricationem suaꝝ extremitatū quū vētus eas ꝑflat. Natura. Frm ē i ſo ⁊ siccū i tertio. O p. ⁊ pro. In ipso ē stipticitas ⁊ p̄paratio ⁊ parū resolutiōis ⁊ eiꝰ īfratio ē pluria ⁊ eiꝰ resoło est ꝑꝑ amaritudinē paucā i ipso. Ex resolutiōe igiᷓ eius ⁊ stipticitate fit exiccatio fortis ⁊ ē cōpositarū virtutū sic̄ rosa. Mē. ca. Cōfert alcola ⁊ melie ꝓuenjēti ex solicitudie. Mē. oculi. Spodiū ꝯfert ap̄atib' oculi calidis. Mē. an. ⁊ pec. Cōfortat cor ⁊ cōfert tremori eiꝰ calido ⁊ sincopi facte ex effusiōe cholere ad stomachū ⁊ bibitū ⁊ linitū ⁊ cōfert melie ex sollicitudine ⁊ terrori de p̄teritis ⁊ timor de futuris. Mem. nu. Confert tussi ⁊ inflāmationi stomachi ⁊ debilitati eius ⁊ ꝓhibet effusionē cholere ad ip̄ʒ ⁊ confert cōturbationi. Mem. expul. Prohibet solutionē cholericam. Febres. Confert febribus acutis.

¶ De splene. capitulum. dcxviij.

SPlen. Electio. Melior splenū ē splē porci cū hoc tamē ē mali chimi. O p. ⁊ proprie. In ipso est stipticitas quedam ⁊ generat sanguinē melancholicū. Mē. nu. Est tarde digestionis ꝓpter suam stipticitatem.

De starcan. Capitulum. dcxix.

Arcā. qd ē. Plāta nascēs i vere ⁊ flos eiꝰ est siłis croco hortulano. Venena. Decoctio eiꝰ cū effundiᷓ et sp̱giᷓ sup̱ morsū vip̱e sedat dolorē eius. Et si effundiᷓ sup̱ mēbrum sanū facit in ipso cōtingere. simile illi quod contingit ex morsu vipere de colore.

¶ De sabuco. capitulum. dcxx.

SAbucus. Natura. Alba est calidior citrina purpurea ⁊ ē vłr calida ⁊ sicca in tertio. O p. ⁊ pro. Est subtiliatiua hūiditatū ⁊ cōfert senibus eius oleū. Decoratio. Delet pānū q̄ð ex ea humidum ē ⁊ q̄ð siccū ⁊ facit possidere rubedinē multitudo odoramēti eius. In. iunc. Eius oleū cōfert egritudinibus fr̄is in neruis ⁊ senibus. Mē. ca. Eius odor facit soda. verūtn̄ cū hoc resoluit sodā factā a pħłate qn̄ odoraᷓ ⁊ puꝝ oleū eiꝰ fac̄ fluere sāguinē ex naribꝰ calefacti cū ip̄ʒ odorat.

¶ De sulfure. capitulum. dcxxi.

SVlfur qd est. Notū est. Natura. Calidū est ⁊ siccū ad quartū ꝑueniēs. O p. ⁊ pro. Est subtiliatiuū attractiuū. Decoratio. Est ex medicinis albaras ꝓprie dū non tangit ip̄ʒ ignis. ⁊ qn̄ miscetur cū gūma albotin eradicat vestigia q̄ sūt i vnguibus. Et cuʒ aceto poniᷓ sup̱ morpheā. Apata ⁊ bothor. Ponitur sup̱ adustionē ⁊ vlcerationē et abstergit ipetiginē ⁊ proprie cuʒ visco albotin. ⁊ proprie cū aceto et cū nitro ꝓpter pruritū lauatur ex eo corpus. Instru. iunc. Ipsum est cum nitro ⁊ aqua super podagram linimentum conueniens. Mem. ca. Restringit corizam suffumigatum ⁊ administratur cū aceto ⁊ melle super contritionem auris.

¶De saliua. capitulum.dcxxi.

Saliua quid est. Diuersificatur ƀm spēs et ƀm cōplexiones singulariū et virtus eius omnino ē maturatiua resolutiua. Decoratio. Abstergit pānum τ lentigines τ sanguinē mortuū. Vul.et vl. Fricatur ipetigo cū saliua hoīs ieiuni et cāfora. Mem.capi. Saliua ieiuni quū distillatur in aurē lesaȝ a vermib⁹ iterficit eos τ educit eos stati. Venena. Saliua resistit venenis. Et quum ieiunus expuit sup scorpionē multotiens morit.

¶De staphisagria. Capitulum.dcxxij.

Taphisagria qd ē. Est vua passa mōtana τ ē granū capitis et in mōte libano inuenit de ea plīn τ ē granū nigrū sicut cicer nigrū. Natura. Est calida τ sicca in tertio. Oper.τ ꝓ. Est adustiva corrosiua acuta et acris. Decoratio. Interficit pediculos τ ꝓprie cū arsenico τ cōfert alopitie antique linita. Vul.τ vl. Staphisagria cū arsenico aut sola pōit sup scabiē τ excoriationē. Mē.ca. Masticat ad extrahēdū phla τ hūiditatē ex cerebro τ cogt i aceto τ colluit ex ea os ad dolorē dētiū τ hūiditatē gigiue τ sanat cū melle alcula malū. Mē.nu. Bibūt de ea.xi.grana cū mellicrato τ facit vomere chimū viscosuȝ. Mē.ex. In bibitiōe ipsius ē timor. ipsa eni vlcerat vesicā sed qñ fuerit cū rectificātibus τ cū qtitate temperata mūdificat eam.

¶De storace. capitulum.dcxxiij.

Torax qd ē. Dixerūt storax hūida alia est q̄ extrahit ꝑ se ipsā gūma τ alā est q̄ extrahit cū decoctiōe: ꝑ se āt extracta ē citria τ qñ antiquat declinat ad aureū colorē τ est abūdās sȝ q̄ extrahit ex cortice ē nigra. τ illō iō qm̄ extrahit cū decoctiōe corticis illi⁹ arborisτ qō extrahat ē storax hūidaτ qō remanet sic fex et vinacia ē sicca. Op.τ ꝓ. Iā diximus de virtute hūide τ sicce ꝙ i eis ē stipticitas et exiccatio. τ dixerūt qdā ꝙ ē calda τ sicca τ rēouet hūiditatē ex cerebro τ mūdificat ipȝ sȝ hoc ē ꝯriū ei qō credit i ipsa qm̄ ipsa facit soda. Mē.nu. Sicca ꝯfert hūorositatibus stoī. Mem.ex. Storax sicca retinet ventrē.

¶De sale. capitulum.dcxxiiij.

Al qd ē. In sale sūt amaritudo τ stipticitas τ sal qdē ē ꝓrim⁹ baurach. τ ali⁹ est rarus frāgibilis τ alius ē cauatus. τ ali⁹ ē sal gēma q ē sicut crystallus: τ alius ē napticus niger cuius nigredo ē ex pte napticitatis q̄ est in ipo qui cū rādiu suffumigatur donec ab eo napticitas remoueatur remanet sicut salgēma τ alius ē indus qui est niger nō nigredine napticitatis q̄ fit in ipso sed pp substantiaȝ ipsius. et marinus qdē quū aque obuiat illico liquefit τ nō est ita terrenus. Natura. Est calidus τ siccus in scdo, et quāto plus ē amarior tāto plus ē calidior. Op.et ꝓ. Est abstersiuus resolutiuus cōstrictiu⁹ exiccatiu⁹ cuius fortitudo opationū ē pp resolutionē et stipticitatē suā τ ē disruptiuus ventositatū τ ille qui ē adustus vehemētioris ē desiccationis et resolutiōis et ipse cōfert putrefactioni et cōfert hūoꝝ grossitiei. ipsius aūt flos eo est subtilior et illo qui est adustus et puluis eius est ipsi propinquus et ambo resoluūt plusq̄ sal et sunt cōstringentes minus et cauatus ē minoris resolutiōis et minus subtilis nisi sit panci saporis sicut aluminosus. ipse eni ē stipticus resolutiuus et cauatus qñ lauat multotiens exiccat sine mordicatione. et frangibilis ē magis abstersiuus et qñ admiscet cibis fris dissoluit eos. Salgēma vero effugat vētositates τ niger ē fortioris resolutiōis τ oēs isti liquefaciūt hūores cōgelatos et amarus est vehemētioris resolutionis et calefactiōis.

Decoratio. Sal adustus mūdificat dentes a lapidibus et remouet nigredinē sanguinis vbicūqȝ est linitus et eius vsus cū melle bonū efficit colorē. Apata τ bothor. Ex ipo cū melle et passis fit emplastrū cōueniēs carbūculis et cū mētastro et melle apatibus phlaticis et ꝓhibet formicā a dilatatione. Vulnera et vlcera. Corrodit carnē additā et morsam et cōfert scabiei vlcerose et ipetigini et ex ipso cū aceto τ oleo fit delinitio iuxta ignē vt sudare faciat. τ sedat pruritū τ ꝓprie phlaticū et cū oleo sup adustionē ignis et ꝓhibet vesicationē et ꝓprie ille qui est baurachius τ aphricanus. Baurachij vero nō cōsequūtur aliquē salē in adunando et exiccando. sal eni vehemētius resoluit et exiccat illud qō est ex humiditate deinde fortius adunat et fortius cōstringit illud qō remanet in partibus mēbri. In.iun. Cū farina et melle ponitur sup torsionē neruoꝝ et fit emplastrū ex eo podagre et miscet cū oleo et fit ex ipso inunctio cōprimēdo ad laxitudinē. Mem.capitis. Linitur ex eo cū pulpa colloquintide bothor capitis. et salgēma qdē acuit sensum et sal cōstringit gingiuā mollificatā et ꝓpe salgēma. τ cū aceto cōfert dolori auris more emplastri sup

positus. Mē. oculi. Corrodit carnē additā in palpebris et vnguiā. et flos eius ꝓprie cō fert pāno et albugini oculi. et ex sale qdē cuȝ oleo et melle fit emplastrū sup oculū et resol uit offuscationē sanguinis congelati in ipso.

Mē. an. et pec. Ex eo qui ē napticus linitur palatū cū melle et aceto et ꝯfert squinantie ꝛ apatibus vue et guaoni. ꝛ salgēma qdē et na pticus et relique spēs salis incidūt phlegma ticū vitreū et viscosuȝ in pectore. Mē. nu. Sal iuuat ad vomitū et ꝓpe napticus ꝛ sal gēma eius ꝓpe et confert dolorib⁹ stōi fris.

Mē. ex. Sal ois facileȝ efficit supfluitatis egressionē et descēsionē cibi. et naptic⁹ expel lit phlegma putridū et aquā et cholerā melā cholicā et ponit i enematibus. et niger qui ē vehemētis nigredinis q nō ē ꝓprie naptic⁹ solutiōe educit phlegma et melācholiā. et sal amarus etiā solutiōe educit melācholiā forti ter. Et salgēma educit phlegma cruduȝ forti ter et soluit melancholiā. ꝛ sal quidē ipse vlti mus est ad dysenteriā et adiuuat medicinas solutiuas ad eradicādū melancholiā ꝛ humi ditates viscosas de partibus mēbri. et cū mē tastro mōtano et butyro et fermento confert apatibus testiculoꝝ phlegmaticis. ꝛ similiter cū mētastro et melle et cōfert vlcerib⁹ virge.

Venena. Fit ex eo emplastrū cū semie lini ad puncturā scorpionū. et cū mētastro mōta no et isopo et melle ad morsum cornute. et cū aceto et melle morsum bñtis. xliiij. et vespe cū oxymelle nocumēto opij et fungoꝝ morti ferorū.

De serratura. capitulum. dcxxv.

Erratura. Natura eius est sicut arbo ris ipsius. O per. et propri. Serratura corrosionis est mundificatiua. Et inest ei re solutio et exiccatio si fuerit in arbore ipsius.

Vulnera et vlcera. Serratura ligni corro si consolidat. et proprie que est accepta ex ar boribus stipticis sicut quedam genera spina rum et deinde aggregatur cum tanto aniso quantum ipsa est cum vino et aduritur dein de teritur. nam quum spargitur super vlcera formicalia confert eis.

De sale ammoniaco. capitulum. dcxxvi.

Al ammoniacus. Electio. Ille est me lior q est vt boras clarus crystallinus.

Natura. Calidus est et siccus in fine tertij.

O p. et pro. Est subtiliatiu⁹ liquefactiuus.

Membra. oculi. Confert albugini oculi.

Mem. capitis. Constringit vuam q̄ casum patitur ꝛ confert squinantie.

De sandaraca. Capitulum. dcxxvii.

Andaraca. Natura. calida ē ꝛ sicca in fo. O p. ꝛ proprie. In ipsa est stipticitas ꝛ proprietas retinendi sanguinem. ꝛ luctato res ipsa vtuntur vt leues ꝛ fortes fiant ꝛ non incurrant difficultatem anhelitus. Decora tio. In ipsa ē virtus macredinem faciēdi val de qñ bibuntur de ea quaqȝ die tres quarte. ȝ. i. in aqua ꝛ oxymelle. Vul. ꝛ vlcera. Desic cat fistulas qñ cum ea suffumigantur. Mē. capitis. Eius fumus ꝓhibet cataros ꝛ ipsi⁹ iuuamentum in sedando dolorē dentiū vehe mēs est ꝛ magnum valde neqȝ aliquid in ve nitur compar ei in hoc ꝛ rectificat gingiuaȝ.

Mem. an. ꝛ pectoris. Prohibet tremoreȝ cordis sicut karabe ꝛ fluxum sāguinis ꝛ pro hibet asma humidum sua exiccatione. ꝛ simi liter vtuntur ea luctatores vt difficultateȝ an helitus non incurrant. Mem. nutri. Datur de ea i potu spleneticis ꝛ confert. Membra ex. Est bona solutioni antique ꝛ fumus eius confert hemorroidibus.

De sarace. Capitulum. dcxxvii.

Arax quid est. est illud quod persice no minatur childaru ꝛ frusta radicis eius sunt composita ex partibus super quas sunt cortices que velociter ab eis tolluntur. ꝛ eius quideȝ aliud est masculus ꝛ alius femina sed masculus est fortior. Natura. Calidus est. ꝛ siccus in secundo. O pa. ꝛ pro. Exiccat sine mordicatione ꝛ in ipso est amaritudo et stipti citas. Vulnera et vl. Consolidat vulnera.

Memb. ex. Interficit vermes et ascarides et proprie cum sirupo mellis. fitqȝ potio ip sius pondus aur. iiij. et proprie cuȝ scamonea aut belleboro. ꝛ oȝ quideȝ vt comedantur an te ipsi⁹ potiōeȝ allea et similiter iterficit fetū.

De sulen.
Capitulum. dcxxix.

Vlen quid est. Est medicina romana.

Natura. Calida est et sicca apud quar tum. O per. et pro. Adurit cutem. Mem. capitis. Confert torture quum fit caputpur gium ex vno grano ipsius cum aqua sicle.

Mem. oculi. Rarificat apostemata palpe brarum. et inflat ea et apostemata accidentia sub oculo.

De scordeon. Capitulum. dcxxx.

Cordeō qd ē. ē alleū agreste minus pl̄ȝ q̄ȝ hortulanū. ꝛ hȝ folia ꝛ cr⁹ lōgū ꝛ sup

qđ est flos albus.et ipsius qdem rememoratio iā antecessit in ca.num. Natura.Calidū est et siccū ad gr̄tū pueniēs. O p.et pro.Est subtile apitiuū abstersiuū. Vulnera ꝛ vlcera.Cōsolidat vulnera magna ꝛ fraudulenta. In.iunc.Est bona attritioni neruorum.

¶De sadar. capitulum.dcxxxi.

Sadar quid est. Diximus dispositiones eius vbi diximus nabach.

De spolio serpentis.capitulum.dcxxxij.

Spoliū serpētis.dcm̄ ē de eo i caplo de serpēte.

De sedeguarā.caplm̄.dcxxxiij.

Sedeguarā. Natura.Frm ē in secūdo siccū i tertio. O p.ꝛ pro. Retinet sanguinē. Decor. Probibet casum capillorū. Permu.Loco ei⁹ ponit pōdus ei⁹ de feluzabarā ꝛ tertia pōderis ipsi⁹ de radice cāne.

De siseleos. capitulum.dcxxxiiij.

Siseleos qd est.Est alaniudē romanū ꝛ est simile alaniudē.verūtn̄ ē longius eo parūper et vehemētius albū. Natura.Calidū ē et siccū in secūdo. O p.et pro.Est subtiliatiuū resolutiuū mundificatiuū carminatiuū. et silr radix eius ei semē ipsius sūt sedatiua doloꝝ interioꝝ et liquefacit phl'a cōgelatū et de ipso quidē datur in potu aialibus et multiplicat partus ipsoꝝ.et bibitur i vino et ꝓhibet frigus nocumētum ipsius in itinere et ꝓprie cū pipe. In.iunc.Confert doloꝛib⁹ dorsi. Mem.ca.Confert valde soda. Mē.an.et pec.Confert asmati et difficultati anhelitus et anhelitui dilatationis ꝛ tussi antique ꝓprie radix ipsius et semen eius simul.et qn̄ cōficitur radix eius cū melle et deglutit mundat pectus ab humiditatibus viscosis. Mē.nu. Resoluit inflationē et sedat dolores viscerū et digerit radix eius ꝓprie cibū et ē bonū stomacho. Mem.ex. Resoluit dolorem pungitiuū ventosum et facilē efficit partū in oibus aialibus et remouet difficultatē vrine et resoluit dolores matricis ꝛ p̄focationē ei⁹ et cōfert doloꝛib⁹ viscerū et succ⁹ cruris hui⁹ plāte et semē ipsius cū sunt recentia et bibūtur ex eis tres anulusat cū arob.x.dieb⁹ sanāt dolorem renū et est iuuatiuū penitus renū.

De sirengi. capitulum.dcxxxv.

Sirengi quid est. Est proximus virtuti alsedenigi immo est fortior. Natura. Frigidus est et siccus. O per.et pro.Est stipticus et in ipso est ex cerusa frigus.verū subtilior plurimum existens probibet fluxus. Vulnera et vlcera. Ponitur in cereto super adustionem ignis. Mem.expul. Probibet fluxum sanguinis.

¶De scamonea. capitulum.dcxxxvi.

Scamonea quid est. Succus volubilis cuiusdam cuius virtus vsq; ad.xxx.per durat annos. Elec.Melioris proprietatis est illa que est varia ad albedinez declinans et est quasi sit fragmentum ostraci et est pulverizabilis velociter solubilis varia que cuz resoluitur in aqua facit ipsam sicut lac.ꝛ melior quidem qua est vtendum est que assatur in pomo et cum qua admiscetur aqua apij quoniam remouetur eius malitia. et alialmakam quidem est mala.quandoq; vero rectificatur scamonea quū assatur in pomo p̄parato in massa et permiscetur cum aniso et dauco et soluitur cū oleo amigdalino. Natura.Calida est ꝛ sicca in tertio et eius caliditas maior est siccitate ipsius. O per.et pro. In ipsa sunt abstersio et resolutio et ē inimica stomacho et epati. Decoratio.Mundificat morpheā et albaras et pānū. Vulnera et vlcera. Quādo decoquitur cū melle et passis et fit ex ea emplastrū sup vulnera et resoluit ea. Apata et bothor. Ponitur cū aceto sup scabiem vlceratā. Instru.iunc. Cū aceto et sauich ponitur sup dolores iuncturarū et anche more emplastri. Mem.capi. Radix eius et succus radicis ipsius ponitur sup sodā antiquā cū aceto et oleo rosaceo. ꝛ quādo ipsa scamonea admiscetur eis ambobus et ponitur super caput eius qui habet soda anteq̄ sanat eum. Mem.an.et pec.Est ex eis que nocēt cordi. Mem.nu. Nocet stomacho et epi valde sed eius malitia frāgitur cū assatione et semine apij.et ipsa quidez est conturbatiua et facit nauseam et destruit appetitum cibi et facit sitim. Mem.ex.Solutione educit cholerā fortiter.ipsa vero i regionibus diuersificatur adeo ꝙ ego vidi in quibusdam libris medicoꝝ dosim eius plurimi pōderis. Et etiā ipsa nocet intestinis et supponitur ad abortū et cū ex radice arboris ei⁹ bibitur pōdus aurei soluit cholerā citrinaz ꝛ phl'a. Et dixerūt qdā qn̄ ex scamonea bibitur plurima q̄ntitas et superflua et est medietas.ʒ.retinet primū deinde cōturbat et facit nauseam et prouocat sudorē frigidū deinde qn̄ aduenit eius solutio cū sup̄fluitate et est interficiens. et dixerūt qdā ꝙ qn̄ ex antiqua

sumitur quantitas parua puocat et nō soluit et potus ipsius cū aloe est minor ad ista et sitr cū lupinis salitis et seminibus redolentibus et qñ supponitur i lana iterficit fetū. et cū eius timemus nociuā rectificamus eam qm̄ cōfici mus ipz cū aq̄ cydonioꝝ acetosoꝝ et pomorū aut aqua rosacea et qñz ponitur i ipsa sumac s3 q̄titatē qua possit cōfici et fiunt inde troci sci subtiles et exiccātur in vmbra et admini strātur s3 q̄titatē necessariā. Vene. Cōfert puncture scorpionum bibita et linita.

De serapino. capitulum. dcxxxvij.

SErapinū qd est. serapinū ē gūma arboris in qua nō ē iuuamētū sed in gūma eius et dr̄ q ē q̄dā spēs galbani q̄ resoluitur et fit serapinū. Ele. Melior duarū specierū eius ē illa q̄ ē spissior et clara cuius pars interior ad rubedinē declinat et exterior ad albedinē et resoluitur velociter i aq̄ nō sicut adulteratū cū galbano q̄uis galbano albo fit sile et qd̄ melius ē de eo ē illud de spahāo. Natura. Calidū est i tertio siccū in s°. O per. et pro. Est resolutiuū subtiliatiuū carminatiuū calefactiuū abstersiuū. In. iun. Cōfert paralysi et rupture lacertoꝝ et cordarū eoꝝ. et soluit materias q̄ sunt in vtrisq3 anchis clisterizatū et bibitū et silr doloribus iuncturaru3 malis. Mē. ca. Resoluit soda fram et vētosam et ɔfert epilepsie. Mē. oc. Cōfert obscuritati oculi i alcofol et grossitudini palpebraꝝ et vestigijs i oculo et ē de melioribus medicinis q̄ sūt ad aq̄3 descendētē i oculū et si terat cū aceto et ponatur sup ordeoleū delet ipsu3.

Mē. an. et pec. Confert dolori pectoris et lateris et tussi antique et bibūtur cū aqua rute expsse tres quarte. 3. i. ad malitiā anhelitus et ip3 mūdificat pectus fortiter et extrahit hūores crudos. Mē. nu. Confert hydropisi et extrahit aq̄3 citrinā. Mē. er. Cōfert colice bibitū et clisterizatū et dolori vētris pungitiuo et extrahit lapidē ex ambobus et augmētū efficit in coitu et cōfert doloribus matricū. et qñ bibitur cū oxymelle puocat menstrua et iterficit fetū et ipsu3 qdē lenit ventrē cū facilitate et extrahit hūorē viscosum et aq̄3 citrina3.

Febres. Confert febribus periodicis. Vene. In vino datur ad bibendum ad puncturam vermiū venenosorum et ad oia venena mortifera: et eius opatio est fortior operatione galbani: et qñz ɔfert delinitū in omnibus locis. Permu. loco eius ponitur gumma cedri et dixerunt gūma pini masculi et dixerūt pondus ipsius et mediū de opoponaco.

De scolopendria. capitulum. dcxxxviij.

Colopendria qd ē. dr̄ q ē plāta petrosa q̄ nascitur i loco plurimoꝝ fontiū et dixerūt qdā q ē spēs filique et dr̄ aliud. Natura. Calida ē i prio sicca i s°. O p. et p. Est subtilis resolutiua et in ipsa non ē plima caliditas. Mē. nu. Cōfert spleni magnifice qñ eni sumitur cū oxymelle facto ex aceto i quo decocta sunt folia eius. xl. dieb⁹ delet splene3 et cōfert singultui et ictericie. Mē. er. Frangit lapidem in renibus et vesica. et dicitur q suspensa ad collum prohibet ipregnatione3.

De subal. capitulum. dcxxxix.

Vbal qd ē. est subā calida acri. Natura. Est calida et acris cū eq̄litate. Apata et bot. Folia ei⁹ rūpūt aldubellet et resoluūt ea i dispōne pricipij eoꝝ. et q̄ recēs ē maturat apata inobediētia maturationi. Vul. et vlcera. Que recēs est eradicat scabiē vlceratā. Mē. oculi. Ponitur i medicinis acuētibus visum. Mem. an. et pectoris. Dicitur q est optima medicina tussi et anhelitui dilationis adeo q ex ea fit suffūigatio et ɔfert.

De seisaron. capitulum. dcxl.

Eisaron qd est. est lignū visus et in. ipo amaritudo et stipticitas. Natura. Calidū ē et siccū in s°. O p. et p. In ipso est resolutio et stipticitas pauca. Mem. nu. Decoctio radicis eius confert dolori stomachi. Mem. er. Decoctio radicis eius prouocat.

De sunio. capitulum. dcxli.

Vniū qd ē. est curatialbani existēs in aqs stantibus et i ipso est bonus odor. et dicetur i capitulo de cas. Mem. er. Medulla eius decocta et non decocta confert lapidi et prouocat et confert dysenterie.

De sucuto. capitulum. dcxlij.

Vcutū quid est. dicitur q est semp viua. et dicitur q est spēs seminis mādragore: et dicitur aliud et est duarū specierū quarū vna est petrosa. et alia est nō petrosa. Natura. Qd̄ in ea magis dominatur est frigus et siccitas et in ipsa est humiditas calida temperata et subtilitas et icisio et viscositas et n3 h3 odorē et h3 dulcedinē quādā et aq̄ ei⁹ attrahit sputū et aggregādo ptes carnis in vase facit eas rē vnā. O p. et p. Est eq̄lis et subtilis et incidit et viscositate cepali resoluit et aliqd est in ipso p qd̄ aggregat et cōstringit. In.

lun. Decoctiũ eius cõfert attritioni neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ in medio eoꝝ in extremitatibꝰ ipſoꝝ et recẽs cõſolidat. Mẽ.an.⁊ pec. Sanat aſperitatẽ gutturis et ꝓhibet ſputũ ſanguinis et in aq̃ mellis mũdificat pulmonem.
Mẽ.ex. Cõfert vlceribus īteſtinoꝝ ⁊ abraſiõi ⁊ rupture īguis aquoſe ⁊ doloribꝰ renũ ⁊ retinet fluxũ ſãguis mẽſtrui. Permu. Loco eiꝰ ponit̃ ſuccus folioꝝ lactuce aut aq̃ ſolatri.

De ſumach. capitulum.dcxliij.

Vmach qd eſt. aliud ẽ coraſceni ⁊ aliud eſt ſemi minus coraſceno rubeũ lentis ſĩlitudinẽ hñs ⁊ eſt cõueniens ei cui ꝯueniũt acatia ⁊ roſa ⁊ qñ decoquit̃ cũ aq̃ deide eius decoctio inſpiſſatur ſicut mel ꝯuenit ei cui cõuenit lutũ. Natura. Eſt frĩm ī ſcdo ſiccũ ī tertio. Op.⁊ ꝓ. Eſt ſtipticũ cõſtrictiuũ cõfortatiuũ ⁊ acetũ ẽ ſubtilius eo ⁊ ꝓhibet fluxum ita ꝙ qdã dicũt ꝙ appenſuꝫ retinet illud ⁊ ꝓhibet attractionẽ cholere ad viſcera. Decoratio. Decoctio ſumach quo timores vtũtur ⁊ corioꝝ ꝑparatores denigrat capillos. Apata ⁊ bot. Fit ex eo emplaſtrũ ſuꝑ ꝑcuſſionẽ ⁊ ꝓhibet apata ⁊ viriditatẽ ⁊ cõfert panaritio ⁊ ꝓhibet aditionẽ apatũ. Vul.⁊ vl. Prohibet ambulationẽ fraudulentis. In.iun. Embrocatur ex decoctiõe eiꝰ torſio ⁊ nõ apatur.
Mẽ.ca. Prohibet ſaniẽ auris.⁊ gũma eiꝰ qñ ponitur ī corroſionẽ dentiũ ſedat doloreꝫ eoꝝ. Mẽ.nutri. Preparat ſtõm cõfortans ipm ⁊ ſedat ſitim ⁊ facit appetitũ acetoſitate ſua ⁊ ſedat nauſeã cholericã. Mẽ.ex. Conſtringit ⁊ retinet menſtrua ⁊ fluxum ⁊ prohibet raſuram cliſterizatur ad dyſenteriam et curſum matricis ⁊ hemorroidas.

De ſicla. capitulum.dcxliiij.

Icla qd ẽ. eſt duaꝝ ſpecieꝝ vna ẽ nigra ꝑꝑ vehemẽtiã viriditatis: ⁊ altera ẽ illa q̃ ẽ nõ. Natura. Apud quoſdam ẽ calida ⁊ ſicca ī prio.⁊ ſcꝫ veritatẽ ẽ cõpoſitarũ virtutũ ⁊ apud quoſdã ẽ frã ⁊ nõ ẽ dubiũ q̃ſi ī eiuſ radice ſit hũiditas. Op.⁊ ꝓ. In ſicla ẽ virtus baurach ſubtiliatiua. ⁊ ī ipſa ẽ reſolutio ⁊ aptio fortior reſolõne attriplicũ ⁊ lenificatio ⁊ ī ea q̃ ẽ nigra ẽ ſtipticitas ⁊ ꝓpẽ cũ lentibus.⁊ bauracitas q̃ ẽ in ipa ẽ reſolutiua ⁊ terreitas eſt cõtractiua ⁊ totũ elixatũ eſt mali chimi ⁊ totũ eius ẽ parui nutrimẽti ſicut reliqua olera. Decoratio. Prohibẽt ſuccus eiꝰ ⁊ decoctio folioꝝ eius figuras frigoris ⁊ ꝯfert alopiṫie ⁊ ꝯfert pãno cũ ex folijs eius adminiſtrat̃ emplaſtrũ poſt ablutionẽ loci cũ nitro ⁊ qñꝫ abſcindit verucas ſuccus eius ⁊ interficit pediculos. Apata ⁊ bo. Ex ea elixata fit emplꝫ apatibꝰ ⁊ reſoluit ⁊ maturat ea. Vul. ⁊ vl. Folia eius bona ſũt decocta aduſtioni ignis ⁊ ꝯferũt ipetigini linita cũ melle. Mem.ca. Ex aq̃ eius cũ felle gruis fit caputpurgiuꝫ et delet torturã ⁊ valet ad vlcera nariũ ⁊ eiꝰ aq̃ tepida diſtilatur ī aurẽ ⁊ ſedat dolorẽ ⁊ lauat caput cũ aq̃ eius ⁊ aufert furfures. Mẽ.nu. Radix eius ẽ mala ſtõ faciẽs nauſeã. ⁊ plurimũ illius ẽ ꝑꝑ bauracitatẽ eius mordicatiuã et ẽ mali chimi et lauat bauracitate ſua adeo vt mordicet ſtõm fortis ſcꝫus ⁊ eius nutrimẽtũ ẽ paucũ et aptio eius ẽ parua et ad oppilationes epis fortior ẽ aptiõe malue ꝓprie cuꝫ ſinapi et aceto.et ſilr etiã ſpleni et oꝫ vt comedatur cũ muri et cũ ſpeciebus que ſũt ad cõdienda cibaria. Mẽ.ex. Dicitur ꝙ illa q̃ eſt nigra ſtringit et ꝓprie cũ lentibus qñ altera lenit et ꝓprie cũ lentibus ſed nõ ẽ dubiũ qn elixata ꝓiecta eiꝰ aq̃ cũ patella ī furno ponit̃ cõſtrigat et fit cũ ea cliſtere ad extrahẽdũ fecẽ et totũ eius gñat inflationẽ et rugitũ et doloreꝫ ventris pungitiuũ. et eſt bona colice quũ aſſumitur cũ ſpeciebꝰ condientibus et muri.

De ſtinco. capitulum.dcxlv.

Tincus qd eſt. eſt guaril de nilo qui capitur in egypto. et extimauerũt qdã ꝙ ſit de partu crocodili ī cãpos. Electio. Melius qd ẽ ī ipſo eſt illud qd eſt in parte renũ.
Mẽ.ex. Quãdoqꝫ auget coitũ adeo vt nõ ſedetur niſi ſorbitione iuris lactucaꝝ ⁊ lẽtiũ.

De ſeueſten. capitulum.dcxlvi.

Eueſten et noiat̃ mukeita. Natura. Sũt q̃ſi tẽꝑate. Op.et ꝓ. Sunt lenitiue. Mẽ.an.et pec. Leniũt pectus et guttur.
Mẽ.nu. Sedãt ſitim et ꝓprie ſemẽ eiꝰ cuꝫ ſagzenea. Mem.ex. Leniunt ventrem.

De ſemabras. capitulum.dcxlvij.

Emabaras. Deco. Fit ex eo emplꝫ ſuper ſpinas et ea q̃ carni ſũt infixa et ſuꝑ verucas cõtrito et extrahit eas et ſuꝑ ea q̃ ſunt vt claui et euellit. et dicitur ꝙ illud qd de eo ſiccum eſt quũ cõmiſcetur cũ oleo facit naſci capillos ſuꝑ tineã. Mẽ.ca. Dicitur ꝙ epar ipſius ſedat doloreꝫ molaris dentis. Mẽ.ex. Vrina eius ⁊ ſanguis ipſius mirabilis iuuamẽti ſũt in ruptura infantiũ quũ ſedẽt in decoctione eius ⁊ qñꝫ ponitur in vrina eius vt in ſanguine ipſius aliquid de muſcho et po-

nitur in virga infantis et fit vltimi iuuamen ti in ruptura. Vene. Finditur et ponitur su per puncturam scorpionis.

¶ De spica. capitulum. dcxl viij.

Spica qd est. spica ē due species: quarū vna est spica aromatica ꝛ est spica auiū et altera est neridē et est spica romana. et alithitia debilior est inda et syra in oibus ꝓprietatibus suis nisi in ꝓuocatiōe et alithitia est in virtute prima syre et ei⁹ qdē arbor parua est et euellitur cū luto suo et egreditur q̄ qñz adulteratur cū plāta que est sibi silis. Inter eas vero discernitur qm̄ planta illi ē horribilis odoris et neriden ꝑterea qdā est mōtana cuius folia sūt sicut folia croci hortulani. et similiter stipites eius sed sunt citrini plāi nō i modū retis iuoluti plures hꝫ radices. s. duas aut plures et nō hꝫ crus nꝫ frustū nꝫ florem. Electio. Inqt dia. melior est cuius pili sunt plures et declinat ad ruffedinē et ē boni odoris sicut cipi et parua spica mordicās linguā et hec ē syra. inda vero ē debilior ꝛ longior ꝛ plus oi spica inuoluta horribilis odoris ꝛ rūpitur velociter cū sūma suoꝝ villorū ꝛ cadit ex ea puluis niger magnus ꝛ adulteratur qa decoquit̄ post infusionē cū aqua calida dein fit grauis cū antimonio postea venditur. ap̄ꝫ vero signāt eius albedo et color antimonij ꝛ debilitas virtutis eius et debilitas saporis ipsius et odoris eius nigra vero inda melior est rubea. et neridē qdē melior est illa q̄ ē recens boni odoris plures hꝫ radices grossa q̄ nō frangit̄. illa vero q̄ hꝫ crus declinās ad albedinē et ꝓprie i medio sui nō ē aliqd ꝓpe q̄ est horribilis odoris. Natura. Calida est in prio sicca in ꝫo. O p. et p. Est apitiua resolutiua. et in inda qdē ē stipticitas plurima et caliditas eius minor ē sed est leuis et i primis quū gustat̄ est rancida deinde ꝓcedūt ex ea caliditas et acuitas et ex spica aromatica fit puluis ꝓhibens sudorē pl̄m. et lutū qdem spice ē abluens corpus et ē bonū ad bonum odorē faciēdū. Apata et bo. Resoluit apata et bothor. Mē. ca. Prohibet rheumatismos et ꝯfortat cerebrū. Mē. oculi. Facit nasci pilos i palpebris qñ ponit̄ i alcofol et trahit̄ radius inuolutus i puluere sup palpebras et neridē ē fortior i hoc hꝫ ꝙ existimo. Mē. an. et pec. Cōfert tota tremori cordis et mundificat pectus et pulmonē et ꝓhibet effusionē materierū ad ea et fluxus. Mē. nu. Aperit oppilationes epis et stōi et confortat ea ꝛ cōferūt oēs ictericie et ꝓhibēt effusiones materierū ad stōm et sedāt mordicationē eius ꝛ qñ bibitur q̄cunqꝫ spēs ipsius fuerit cū vino cōfert spleni. Mē. ex. Omnes ꝓuocāt et alithitia ē fortior qm̄ est calidior et minoris stipticitatis et ꝓhibēt apata matricis oia sedē do in ea et cōfert doloribus renū et ꝓhibet cursum materierū ad intestina et hꝫ ꝓprietatē in retinendo fluxū superfluum a matrice.

¶ De sauich. capitulum. dcxlix.

Auich quid est. iam dictum est in. c. tritici et ordei. Mem. an. et pectoris. Confert pectori et pulmoni.

¶ De sisamo. capitulum. dcl.

Sisamū qd ē. est semen pluris vnctuositatis q̄ꝫ reliqua semia. et pp hoc rācidū fit facile qdā āt dixerūt ꝙ eius oleū nō ꝯfert nisi melicis vt eos ipinguet et hūectet. et ex fimū qdē ē genus quoddā sisami abhoiabilis saporis. Electio. Corpus eius ē fortior oleo ipsius. Natura. Calidū est in medio primi humidū i fine eius. O p. et pro. Est glutinatiuū lenificatiuū eq̄lis calefactiōis ꝛ sil̄r oleū eius et decoctio ipsius. et est mollificatiuū ꝛ i oleo eius ē grossitudo et qđ torrefactū est minoris ē nocumēti. Deco. Resoluit viriditatē ꝑcussionis et sanginē cōgelatū et cōfert fissure et asperitati melicoꝝ bibitū et linitū. et est ipinguatiuū et ꝓprie excorticatū ꝛ prolongat capillos et proprie succus arboris eius ꝛ folioꝝ ipsius et lenit eos et remouet furfures et oleū eius quo decoquitur myrtus ꝯseruat capillos et facit eos fortes et duros. Apata et bo. Resoluit apata calida. Vul. et vl. Ponitur sup adustionē ignis et oleum eius bibitū aufert pruritū phlegmaticū et sanguineum ꝓprie cū infusione aloes et aque vue passe. In. iunc. Ex eo fit empl̄m ad grossitudinē neruoꝝ. Mem. ca. Confert oleū eius cū virtute rose soda adustiue et succus arboris eius sanat furfures. Mem. ocu. Confert suppositum pulsationi oculi et apati eius.

¶ Mem. an. et pectoris. Est bonum constrictioni anhelitus et asmati. Mem. nu. Est malū stō faciēs nauseā prosternēs desideriū satians velociter sed qñ comeditur cū melle remouet̄ eius malitia et tardatur eius digestio et mollificat viscera. et qđ torrefactū ē est minoris nocumēti. et ei⁹ nutrimētū ē vnctuosum valde et in ipso est virtus faciendi sitim

palsenta

⁊ fit velox eius descensio cū cortice suo: quuꝫ sūt excorticatꝰ tardatur eius descēsus. Mē. ex. Cōfert intestino colō.⁊ infusio qdē silami est vehemēs in ꝓuocatiōe menstruoꝝ adeo ꝙ ipsa eijcit fetū ⁊ quādo frangitur ⁊ comedi tur cū semine papaueris ⁊ semine lini cū eq̄ litate augmētat spmā ⁊ coitū. Ve. Confert morsui canis rabiosi ⁊ serpētis lenticularis.

De sacundulion. capitulum.dcli.

SAcundulion. Apata ⁊ bo. Ponitur cū ruta sup formicā ⁊ ad fistulas. Mem. ca. Suffumigatur cū eo patiens subet ex cō primēdo inūgitur ex ipo cū acetosa hñs kara bitum ⁊ lethargiā ⁊ distillatur succus humidi in aurē saniosam ⁊ cōfert valde soda. Mē an.⁊ pec. Cōfert difficultati anhelitus ⁊ as mati. Mē.nu. Cōfert radix eius doloribus epatis ⁊ cōfert ictericie. Mē.ex. Solutione educit phl'a ⁊ confert prefocationi matricis.

De safid. capitulum.dclij.

SAfid. Natura. Calidū.ē ⁊ sic.in tertio. O per.⁊ pro. Est mordicatiuum acre. Ven. Confert venenis omnibus.

De semurion. capitulum.dcliij.

SEmurion qd ē.est apiū siluē ⁊ iā dictū est de eo.

De squilla. capi.dcliiij.

SQuilla qd ē. est cepe muris ⁊ eius folia sunt sic̄ folia lilij ⁊ hꝫ oleū ad nigredinē declinās. Nā. Est calīn ⁊ sic.i ƀo. O p.⁊ ꝓ. Est icisiuū ⁊ i ipo ē viscositas adastiua. De co. Ponit̄ ꝯfectū cū melle sup alopitiā ⁊ ser piginē. Mē.an.⁊ petoris. Eius acetū exas perat guttur ⁊ indurat carnē ipsius ⁊ est bo num asmati ⁊ oregmoni et tussi antique.

De solatro. capitulum.dclv.

SOlatrū. Ele. Melius qꝺ de ipso ad ministratꝰ ē hñs folia viridia et citrinuꝫ semē et ē qnqꝫ specierū. Natura. Frīn ē in prio siccū i ƀo ⁊ stupefactiuū ē frīn ⁊ siccū in tertio. O p.⁊ ꝓ. Hortulanū ē isfratiuū ꝯstri ctiuū ⁊ est quoddā genus ipsius stupefactiuū faciēs sōnuꝫ sile i ꝓprietatibus suis nisi qa ē debilius eo:⁊ ē quoddā genus eiꝰ qꝺ ē mor tale. Apata ⁊ bo. Est emplastrū bonū apati bus calidis oibus intrinsecis ⁊ extrinsecis et bibitur aqua eius ad apata calida intrinseca ⁊ ponitur aqua eius cū cerusa ⁊ oleo roƀ sup herisipilaꝫ ⁊ formicā more emplastri ⁊ cortex radicis eius ē vehemētis exiccatiōis. Mē. ca. Si bibatur ex eo qꝺ est stupefactiuum vl tra.xij.grana facit euenire māiā ⁊ qñ ex aqua eius fit gargarisma cōfert apatibus lingue ⁊ si bibatur ex cortice radicis pondus aurei cū vino attrahit somnū ⁊ quū solatrum optime teritur ⁊ fit ex eo emplastrū capiti sanat soda ⁊ resoluit apata radicis auris ⁊ apata vela minis cerebri ⁊ cōfert distillatū dolori auris.

Mē.oculi. Sanatꝫ fistulas oculi lachryma lis fructus ⁊ succus specieꝝ eius vsqꝫ ad illā q̄ facit somnū quū fit ex ea alcofol cōfortat vi sum. Mem.ex. Semē stupefactiui ē ꝓuoca tiuū vrine mūdificatiuū renū ⁊ vesice ⁊ oēs spēs cū sup ponūtur abscindūt fluxū mēstruo rū ⁊ ē ex eis q̄ infrant ⁊ ꝓhibēt pollutionē et est spēs solatri p̄ter alkekengi ⁊ preter hortu lanū ⁊ preter stupefactiuū p̄dictū quādo co medantur ex eo.iiij.aur.interficiūt ⁊ aqua fo liorū eius facit possidere maniā ⁊ nō est in eo iuuamētū solatri nisi ad emplastrū faciendū.

De scorpionibus. capitulum.dclvi.

SCorpiones. Mem.ca. Oleum scorpio num confert doloribus auris valde.

De sudore. capitulum.dclvij.

SVdor qd ē.est aqueitas sāguis cui pus cholericū ē admistū ⁊ oꝫ vt administre tur dū nōdū ē exiccatus: imo dū i eo ē humi ditas.⁊ ipse qdē magis ē digestus q̄ꝫ vrina ē eni supfluitas vnctuositatis ⁊ hūitatis post digōnē vltimā ⁊ ē vrina ƀe digōnis supflui tas. O p.⁊ ꝓ. Est magis digestus q̄ꝫ vria ⁊ diuersificatꝰ ƀꝫ aialia ⁊ i ipso ē resoƚo nō pau ca. Apata ⁊ bo. Sudor athletarū ꝯfert apa tibus inguinis imo resoluit ea. Mem.an.⁊ pec. Sudor siccus luctantiū cū oleo de alcan na ponitur sup apata māmille ⁊ resoluit ea ⁊ cum oleo roƀ ad cōgelationem lactis in mā milla alteratio vero magne ⁊ alteratio parue fiunt cum centaurea maiore ⁊ minore.

De sandalo. capitulum.dclviij.

SAndalus. Elec. Dixerūt. S.⁊ filiꝰ me saugue. Rubeus ē fortior. ⁊ dixerūt alij albus ē fortior. Natura. Est frus in fine se cūdi vsqꝫ ad tertiū ꝑueniēs siccus in secūdo.

O p.⁊ ꝓ. Prohibet attractionē ⁊ ꝓprie ru beus. Apata ⁊ bo. Resoluit apata acuta et ꝓpe rubeus ⁊ linit̄ ex eo herisipila. Mē.ca. Confert soda. Mem.an.⁊ pec. Confert tre mori cordis accidenti in febre linitus ⁊ bibi tus. Mem.nu. Confert debilitati stomachi calidi bibitus ⁊ linitus. Febres. Confert fe bribus calidis ⁊ proprie albus.

De sapone. capitulum.dclix.

Sapo. Op.ꝛ pro. Est vlceratiuus, putrefactiuus. Mē.ex. Resoluit colicam ꝛ soluit humorem crudum.

De sabane. Capitulum.dclx.

Sabane. Op.ꝛ pro. Est abstersiuū exiccatiuū mali hūori. Vul.ꝛ vl. Facit posſidere scabiē ꝛ pruritū. In.iunc. Cōfert dolori anche phlatico. Mem.ca. Remouet fetorem oris factum ex stō ꝛ corruptionē eius ꝛ abstergit humiditatem stōi. ꝛ exiccat eam

De safurubun. Capitulum.dclxi.

Safurubun quid est. Est auis cuius nomen est hoc nomen in frantia.

De sarsar. Capitulum.dclxij.

Sarsar qd ē.ē. Mē.ca. Qñ.cogtur cū oleo a vt ifūdit i ipso deide cogt ꝛ distillat i aurē rēouet dolorē ei⁹ ꝛ pulsatōnē ipsi⁹.

De safaf. Capitulum.dclxiij.

Safaf quid est. est salix.

De sakaik. Capitulum.dclxiiij.

Sakaik quid ē. noiant sakaik. anebamē ꝛ ē roso rubea vehemēter. Natura est calida in ꝯo hūida in ipso. Op.ꝛ pro est abstersiua resolutiua ingi. S.ē abstersiua lauatiua attractiua apitiua resolutiua. Deco. Denigrat capillos mista cū corticib⁹ nucis ꝛ qñ admistrātur folia eius ꝛ stipites ipsius sicut sūt aut decocta cū sorbitiōe ordei ꝛ decoquūtur ꝓuocāt lac. Apata ꝛ bo. Linitur ex decoctiōe ei⁹ sup apata q̄ nō sūt dura ꝛ fit eūo ꝑ eā sup carbūclos ꝛ bothoꝛ calas. Vul.ꝛ vl. Illud qḋ de eo siccū ē cōfert vlceribus sordidis ꝛ incarnat ea ex excoriatiōe ꝛ ipsa mūdificat vlcera cōferēs excoriatiōibus ꝛ scabiei vl cerose. Mem.cā. De ei⁹ succo fit caputpurgiū ad purgañ caput ꝛ cerebrū. ꝛ ei⁹radix masticat ad extrahendas humiditates a capite. Mem.oculi. Succus ei⁹ cōfert tenebrositati ocli ꝛ visus ꝛ albugi ei⁹ ꝛ vestigijs vlcerꝫ. et qñ decogtur cū vino ꝛ fit ide emplastrū sanat apata dura in ptib⁹ oculi. Mem.an. et pec. Si coqẜtur folia eius cū suis stiptib⁹ ꝛ cū succis ordei ꝛ sordilibus ꝛ cōedatur facit abūdare lac. Mem.ex. Prouocat menstrua.

De sebedenigi. Capitulum.dclxv.

Sebedegnigi qd ē.ē semē arboris canabis ꝛ nos iā locuti fuimus de canabe. oꝫ ergo vt cōiūgamus inter cōsiderationē q̄ ē in vtrisqꝫ capitulis sil. ꝛ de sebedenigi qdeꝫ aliud ē hortulanū notū. ꝛ aliud ē cāpestre humaiꝫ vero dixit ꝙ arboꝛ cāpestris egreditur in desertis ẜm quātitatē cubiti ꝛ super folia eius dñatur albedo ꝛ eius fructus ē sicut pipꝛ silatur eius granū grano assūnati qḋ ē granū de quo exprimitur oleū. ꝛ nos iā locuti fuimus de grano assūnati. Natura ē calidū ꝛ siccū in tertio. Op.ꝛ pro. Canabis cāpestris resoluit ventositates ꝛ exiccat fortiter ꝛ hūoꝛ eius ē paucas malus Apata ꝛ bo. Canabis cāpestris qñ ei⁹ radix decoqtur ꝛ fit ex ea emplastrū apatibus calis in locis duris in qb⁹ sūt chimi uiscosi sedat caliditatē ꝛ resoluit duritiē. Mē.ca. Facit soda sua calitate ꝛ eius succus distillatur ad dolorē auris oppilatiuū ꝛ ad hūiditatē auris ꝛ similiter oleū eius. et folia eius eradicāt furfures in capite. Mē. oc. Obtenebrat visū. Mem.nu. Nocet stō. Mem.ex. Exiccat spma ꝛ lac qdē alsebedenigi cāpestris soluit cū facilitate ꝛ medietas lib. de succo eius resoluit cōstrictionē ꝛ solutiōe educit phlata ꝛ cholerām ꝛ procedit ẜm semitam seis croci hortulani in constrictiōe.

De seitaragi Capitulum.dclxvi.

Seitaragi quid est. ille qui est indus est frustra ligni parua subtilia ꝛ cortices sicut gariofili. ꝛ ille q ē fructus declinat ad rubedinē ꝛ nigredinē. ꝛ alseitaragi qdē oritur i pietibus antiquis ꝛ vbi nō ningit ꝛ hꝫ folia sicut sant folia nasturtij ꝛ in estate sunt folia plurima ꝛ minorātur ꝛ augmītat minoratio adeo vt forsitā nō appeat ꝛ nō sit in eo odoꝛ ꝛ ē sicut nasturtiū eius sapoꝛ ꝛ odoꝛ silantur cordumeni ꝛ folia eius sūt ipsi silia. Natura. Est calidus ꝛ siccus in fine si. Op.ꝛ p. Est acut⁹ apitiuus silatur eni sapoꝛ ꝛ odoꝛ cordumēi ꝛ similiter virtus eius. Deco. Cōfert linitus cū aceto super morphea albā ꝛ albaras. Vulue.ꝛ vl. Linitur super excoriatiōnē ꝛ scabiē cū aceto ꝛ eradicat eā. Instru. iunc. Bibitur ad dolorē iuncturaꝝ. ꝛ cōfert. Mem.nu. Linitur super splenē ꝛ extenuat ipsū. Mem.ex. Suspenditur eius radix sup aurē eius q hꝫ dolorē vesice ꝛ sedat ipꝫ ẜꝫ ꝙ dr. Permu. Loco eius ponitur rubea.

De sceilem. Capitulum.dclxvij.

Seilē. Natura. S.ponit ꝙ ē principio calefactionis. Op.ꝛ pro. Est subtile abstersiuū resolutiuū. Deco. Linit super morphea cū sulfure ꝛ confert. Apata ꝛ bo. Resoluit apata ꝛ scrofulas cū semine lini ꝛ disrūpit ea cū stercore colūbino ꝛ semie lini. Vulne.ꝛ vlce. Lilitur illud qḋ oritur cū tri

tico sup ulcera ⁊ pulverizatur sup ea ⁊ cõfert ⁊ linit sup ipetiginẽ ⁊ qñqꝫ põitur sup vlcera cũ corticibus rhaphãi vt emplastrũ ⁊ cõfert. Instru.iunc.Decoqtur cũ mellicrato.⁊ fit i de emplastrũ sciatice. Mẽ.ca.Sedat scotomiã. Mem.ex.Qñ fit ex eo euaporatio adiuuat ad impinguañ ⁊ proprie cum ordeo.

¶De sceba. Capitulum.dclxviij.

SCeba qd est.sceba sũt due spẽs vna earũ ẽ spinosa hñs folia sedreia cõcauũ lignũ ⁊ nõ ⁊ nõ admistratur nisi i suffumigatiõe ⁊ alia hꝫ folia vt tamariscus.⁊ repitur ei spẽs tertia que noiatur serbiñ armena citrina ⁊ noiaꝛ absinpthiũ marinũ. Elec.Minor ẽ armena.Natura.Est calida in ꝯo sicca i tertio. Op.⁊ pro.Oẽs spẽs eius sũt incisiue resolutiue vẽtositatũ ⁊ in ipsa est stipticitas minor stipticitate absinthij ⁊ eiꝰ calefactõ maior ẽ caliditate ipsiꝰ ⁊ amaritudo ẽ maior ⁊ i ipsa ẽ salsedo. Deco.Eius cinis cum oleo aut oleo amigdalino linitus cõfert alopitie.⁊ eiꝰ oleũ facit nasci barbã q̃ tardatur. Apa.ta ⁊ bo.Sedat apata ⁊ carbũculos. Vulne.⁊ vlce.Prohibꝫ herpetẽ estiomenũ. Mem.ca. Facit soda. Mẽ.oculi.Fit vaporatio ex aq̃ eius inclinãdo caput ad ophthalmiã ⁊ resoluit eã. Mem.an.⁊ pec.Confert difficultati anhelitus. Mem.nu.Nocet stõ.⁊ ꝓprie tertia.. Mẽ.ex extrahit vermes ⁊ ascarides ⁊ interficit eos ⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊ vrinã ⁊ ẽ fortior absinthio i vno.Febres.Eius oleum cõfert frigori rigoris. Vene.Confert puncture scorpionum ⁊ rutele ⁊ venenis.

¶De sciniar. Capitulum.dclxix.

SCiniar quid est.est lactuca asini hñs folia q̃ sũt sicut folia lactuce acuta.⁊ est spinosa ad nigredinẽ declinãs.⁊ in estate rubefit eius lignũ sicut sãguis ita ꝙ tingit manũ.

Electio.Folia eius sũt debiliora que sũt in ipsa. Natura.Fr̃a est ⁊ sicca in primo vsqꝫ ad ꝯm. Op.⁊ ꝓ.Illa que noiatur absinthiũ est stiptica ⁊ in ipsa ẽ amaritudo ⁊ illa q̃ nõinatur fulusia ẽ vehemẽtioris stipticitatis.⁊ illa que nõinatur anulus vehemẽtioris est q̃ꝫ ambe.⁊ ẽ acrior ⁊ illa que nomẽ nõ hꝫ ꝓpinqua ẽ ei ⁊ in omnibꝰ cis ẽ stipticitas ⁊ exiccatio ⁊ qñ miscetur cũ oleo ⁊ fit inunctio ex ipsa cõprimẽdo facit sudare. Deco.Linita confert morphee ⁊ ictericie. Apata ⁊ bo.Fit ex ea emplastrũ scrofulis cũ adipe ⁊ linitur sup excoriationẽ ⁊ cũ farina ordei sup herisipilaꝫ ⁊ ꝓprie spẽs que nominatur anulus. Vulne.⁊ vlce.Incarnat vlcera qñ in cerato admistratur. Mem.ca.Est res que magis cõfert dolori auris. Mẽ.nu.cõfert ictericie bibita ꝓprie acuthia ⁊ ꝓprie doloribus splenis ⁊ cortices eiꝰ ꝑpãt stõm. Mẽ.ex.Qñ in potu datur de ea que nomẽ nõ hꝫ auř.i.5. cum cordumeni aut isopo ⁊ nasturtio extrahit vermes ⁊ ascarides.⁊ illa que nomiatur acuthia cõfert dolori renũ. Vene.Illa que nominatur anulus cõfert morsui vipere valde quando administratur vt emplastrum ⁊ bibita.⁊ illa que nomen non habet est illi propinqua.

¶De scel. Capitulum.dclxx.

Cel quid est.est medicina inda si̇lis zinzinberi.Natura.Calida ẽ ⁊ sicca in tertio. Op.a.⁊ ꝓ.Est amara stiptica acuta dirũpit ventositates ⁊ est in virtute mellis ⁊ ẽt est resolutio mirabilis ⁊ subtiliatio. Instr̃a iunc.Confert venenis ⁊ contritionibus.

¶De sucaram. Capitulum.dclxxi.

Vcarã qd ẽ.Ingt dia.Crus huius plãte ẽ sicut crus ferule ⁊ folia eiꝰ sũt sicut folia cucumeris ⁊ hꝫ florẽ albũ ⁊ semẽ sicut anisũ.ruffus vero dixit folia eiꝰ sũt sicut folia mãdragore ⁊ miora ⁊ vehemẽtioris citrinitatis ⁊ radix eiꝰ ẽ minuta fructũ nõ hñs.⁊ semẽ eius existit in colore ameos sꝫ est maiꝰ eo siñ sapore ⁊ siñ odore ⁊ hꝫ mucilaginẽ.Ingt mesaia.ẽ q̃dã spẽs albes ⁊ nõ beñ dixit.ego aũt dico ꝙ in libris iuẽtũ fuit ꝙ ẽ euforbiũ i greco ⁊ trãslatum fuit sucarã.⁊ iã trãslatũ fuit albes qñꝫ eni ꝓportionãꝛ ad euforbiũ accñtia albes ⁊ hoies diuersificãtur in eis. Natura.Fr̃m est ⁊ siccũ in tertio vsqꝫ ad quartuꝫ. Op.⁊ pro.Prohibet fluxũ ⁊ cõgelat sãguinẽ ⁊ stupefacit.Deco.Qñ linitꝛ ex eo sup locũ euulsiõis piloꝝ ꝓhibet fr̃itate sua nasci pilos ꝯo ⁊ fit ex eo emplastrũ mãmille ⁊ nõ magnificatur. Apa ꝯa ⁊ bo.Succus eius sedat herisipilã ⁊ formicã. Instr̃a iũc.Linitur sup podagrã caꝉaꝫ. Mẽ.oculi.succus eius administratur in doloribus oculi. Mem.cap.Succus eius ẽ bonus hũiditatibus q̃ accñt i aure. Mem.an.⁊ pec.Fit ex eo emplastrũ mãmille ⁊ nõ magnificatur ⁊ ꝓhibet exuberationẽ lactis. Mem.ex.Retinet mẽstrua et ꝯfert dolori mr̃icũ.⁊ fit ex eo ẽplastrũ testiculo ⁊ nõ magnificatur.⁊ inunguntur ex eo mẽbra spmatis ⁊ ꝓhibꝫ pollutõeꝫ. Vene.Est venenũ mortale.⁊ eius cura ẽ vinuꝫ purum.

¶De secacul. Capitulum.dclxxij.

SEcacul. Natura. Est calidũ in ſo ad hũiditatē q̄zdā tēdēs. O p.⁊ p. In ipso ē lenitas ⁊ virtus eius qȯ nutritũ ē ē sicut virt⁹ baucie. Mē.ex excitat appetitũ coit⁹.

Permu. Loco eius ponitur buzciden.

De sebemenigi. Capitulum.dclxxiij.

SCemēigi quid ē. ē iurasabrā cāpestre. Natura. Calidũ ē ⁊ siccum in tertio. O p.⁊ pro. ē resolutiuũ ⁊ subtiliatiuũ valde. ⁊ qñ pōitur sub ceruicali īfantiũ cōfert fluori oris eoꝝ. Instra iũc. cōfert fluori oris eoꝝ. Instra iunc. cōfert palysi linitũ ⁊ caputpurgio ex aqua eius mũdificat cerebrũ ⁊ confert ēt turture ⁊ epilepsie bibituz cũ vino. Mē. nu. cōfert hũiditatibus stōi ⁊ fluori oris infātiũ qñ pōit sup capita eoꝝ ſʒ ꝙ existiauerũt qdā. Mē.ex. Cōfert vētositatibus matricũ.

De suchaba. Capitulum.dclxxiiij.

SUchaba. Mē.ca. Cōferunt ipsa ⁊ radix eius. ⁊ fructus ipsius dolori vue. Mem.nu. Confert stō. ⁊ epati. Mem.ex. Decoctio radicis eius prohibet fluxum mulierum ⁊ ipsa supposita ⁊ encatismate scō in eo ꝯfert apatibus ani. Febres. Cōfert febribus antiquis ⁊ proprie infantium.

¶De scebram. Capitulum.dclxxv.

SCebraz quid est oritur in hortis habēs cānā subtilē equalem ⁊ hʒ pilos ⁊ folia sũt sic̄ folia tarcō ſʒ ꝙ existimo ⁊ hʒ lac. Electio. Illud qȯ melius est. ē leue ad rubedinē declinās sicut cutis inuoluta subtilē hñs corticē ⁊ illud qȯ est cũ duabus cānis ⁊ ē leuis carnis ⁊ grossũ parue rubedinis ⁊ durũ. ⁊ qȯ ē vt filum est malũ ⁊ persicum ē malũ ⁊ nō oȝ vt aliquid de eo administretur. Natura. Ingt hũatz. ē calidũ i pricipio ſi siccũ i fine tertij lac vero eius ē vltimũ in ambobus simul immo in q̄rto gradu. O p.⁊ pro. In ipso sũt stipticitas ⁊ acuitas ⁊ disruptio orificioꝝ venaꝝ ⁊ illud ē vnũ pp illud qȯ diximꝰ ⁊ ē ex toto nociuũ ⁊ ꝓprie cōplexiōibus calidis. Memb.ca. Lac eius adiuuat in eradicādo dētes. Mem.nu. Nocet stō ⁊ epati ⁊ datur ad biben̄ in curatione hydropisis. ⁊ oȝ qdē vt prius infũdatur in succo endiuie ⁊ feniculi ⁊ solatri tribus diebus deinde exiccetur ⁊ fiāt ide trocisci cuz medico salis indi. et turbit myrobol. aut aloes ⁊ erit fortis iuuamenti. Mem.ex. Solutione educit mlīaz ⁊ phka ⁊ gõz. ⁊ antiquitus quidem fuit eius administratio consueta in solutiuis deinde fuit dimissuz ꝓpterea qa nocet coitui ⁊ spuati ⁊ qa disrũpit venas ani ⁊ qñ rectificatur non est iuuamentũ in ipso ⁊ illud ideo qm̄ eius rectificatio fit hoc mō infũditur nō cōtritũ in lacte recenter mulso die ⁊ nocte ⁊ renouatur illud multotiens ⁊ illud ē ex eis q̄ debilitāt ipsũ ⁊ destruũt opationē eius in humoribus mal. Qui vero excusationē nō inuenit qui ipso vtatur permisceat ipsi anisũ ⁊ feniculũ ⁊ cyminum ⁊ qȯ de eo in potu sumitur fit ab vno danich vsq; ad quattuor. ⁊ hec quidē de herba ius in lacte vero ipsius nō ē bonitas. ⁊ nō vr̄ mihi ꝙ sit in potu dandũ ⁊ quis ei⁹ solutio supfluit ex eis que ipsa ab scindũt est sedere in aq̄ fra. ⁊ qñ i potu datur colice bibitur cũ ammoniaco ⁊ bdellio ⁊ serapino et modico. stercoris adib narrato in capi. colice. Febres. Repellitur ꝓpterea qa generat febres. Vene. Pondus.ʒ.ij. de ea interficit.

¶De selgem. capitulum dclxxvi.

SElgem quid est. est napus qui iam dictus est añ in capitulo de lem.

¶De scerbin. capitulum.dclxxvij.

SCerbin quid est. Est arbor alkitran. et nos quidem iam locuti fuimus de alkitran. Nũc vero narremus operationes que sunt proprie arbori ipsius. ⁊ hec quidem arbor est de genere arboris pini ⁊ habet fructum similem fructui cupressi sed est minor eo ⁊ habet spinas ⁊ est duaꝝ spēꝝ q̄rũ vna ē lōga. ⁊ altera curta. O per. ⁊ pro. In cortice huius arboris est stipticitas. Mem.ca. Siquis de fructu huius arboris plurimum assumit facit soda propter calefactionem ⁊ propterea quia cōicat stō in mordicatione quaʒ ei facit. ⁊ qñ colluitur os ex aceto in quo decoquũt folia eius sedat dolorē dētiũ. Mē. an. ⁊ pec. Fructus eius confert tussi. Mem. nu. Fructus eius ē malus stō mordicans ipʒ sed ipse ꝯfert epati. Mem. ex. Eius fructus confert distillationi vrine. ⁊ si bibatur cum pipere prouocat vrinam. ⁊ quando ex cortice eius fit suffumigatio extrahit fetuz ex secũdinā ⁊ qñ bibitur stringit ventrē ⁊ qñ qʒ stringit vrinam. Vene. Datur in potu fructus eius cũ vino ad potũ leporis marini. ⁊ si misceatur cũ adipe cerui et inũgat ex eo corpus non approximant ei vermes venenosi.

¶De sceneschic. capitulum.dclxxviij.

SCeneschic q̄d ē. ē filis abrotāo i virtute

Nã. Est calidum ꝛ siccũ in ƀo. ℂ Mem.ca. Cõfert epilepsie ꝛ abscidit florem saliue currentis ꝛ ꝓprie ex orib⁹ pueroꝝ. ℂ Vermu. Loco ei⁹ i iuuamẽto fit epilepsie ꝛ alijs ponitur sansucus. ℂDe sucudo.c.dclxxx.

S Vcudus. ℂNã. Virtus ei⁹ est calida ℂO p.ꝛ p. Bibr̃ eius succus ad dolores. ℂDeco. Recẽs cũ vino linir̃ super morpheã. ℂ Vulnera ꝛ vl. Facit coherere vlcera antiqua ꝛ puluerizat̃ sup carnẽ additã. ℂIn strumẽta iũ. Linir̃ cũ aceto sup podagram ꝛ fit ex eo ceratũ ad dolorẽ dorsi' ℂMẽ.anhe. ꝛ pec. Fiunt ex eo cũ dulcib⁹ bucelle ad tussiz. Mẽ.nu. Bibũtur ex eo.ʒ.ii.cum hydromelle ad mordicationẽ stõi. ℂ Mẽ.ex due.ʒ.cũ hydromelle valent ad disinteriam ꝛ difficultati vrine.ꝛ qñ mulier subiicit sibi ip̃m prouocat mẽstrua. De spina alba. Ca.dclxxxi.

Spina alba quid ẽ.bedoard. Natura. Frã ẽ ꝛ sicca in primo. In.iunc. Eius deco.cõfert instr̃is iuncturarum ꝛ podagre. Mem.nu. Cõfert mollificatiõi stomachi.

De spina indica. Capitulum.dclxxx.

S Pina indica. ℂ Nã ẽ calida. ℂ O p.ꝛ p. Est subtiliatiua resolutiua. ℂ Instr̃a iũc. Confert alcuzez. ℂ Mẽ.ca. Colluitur os ex decoctiõe eius ad dolorẽ molariũ. ℂMẽ. an.ꝛ pec. Cõfert sputo sanguinis.

ℂDe spina egyptia. Capitulum.dclxxxiii.

Spina egyptia. ℂNã. Est frigida i primo sicca in ƀo. ℂO p.ꝛ p. Est abstersiua abscidẽs catarros. Vul.ꝛ vl. Radix eius ꝛ ꝓprie semẽ vehementis sunt cõsolidatiõis: ℂ Mem.an. ꝛ pec.confert.apãti gutturis. ℂ Mẽ.nu.confert apãti stõi.

De sinapi. Capitulum.dclxxxiiii.

Sinapis. ℂNã.calida ẽ ꝛ sicca vsqꝫ ad quartũ. ℂO p.ꝛ p. Incidit fl̃a ꝛ oleũ eius ẽ calidius oleo raphani.ꝛ fugiunt ex fumo eius vermes venenosi ꝛ illa que est siluestris generat humorẽ malum ꝛ in ipsa sũt abstersio ꝛ resolutio ꝛ hoies qdẽ comedũt folia eius ꝛ radicẽ ipsius elixata. Deco.mundificat faciẽ ꝛ aufert occultationẽ ꝛ vestigia sanguinis mortui.ꝛ siluestris ẽ emplastrũ bonũ sorditiei ꝛ exiccat linguam ꝛ cõfert alopitie. Apãta ꝛ bo. Resoluit apãta cal̃a ꝛ oẽ apãa antiquum ꝛ ponitur cũ caulibus super scrofulas. Vulne.ꝛ vl. Confert scabiei ꝛ impetigini. Instr̃a iũc. Confert dolori iuncturaꝝ ꝛ sciatice. Mem.ca. Mundificat hũiditates que sunt in capite ꝛ fit ex ea emplastrum capiti eius q patir̃ lethargiã ꝛ aqua eius distillatur ad oẽm dolorem auris ꝛ molaris ꝛ similiter eius oleuz ꝛ ꝓprie qñ decoquitur in ea assa ꝛ est de medicinis apientibus colatorij oppilationez ꝛ dixerunt quidam ꝙ si bibatur a ieiuno intellectũ efficit bonũ. Mẽ. oculi. Administratur in alcofol oculi ad pannum ꝛ aspitatẽ. Mem.an.ꝛ pec. Si teratur ꝛ bibatur cum aqua mellis aufert aspitatem antiquam in canna pulmonis. Mem.nu. Extenuat splenẽ ꝛ facit sitim. Mem.ex. Cõfert prefocationi matricis ꝛ facit desiderium coitus. Febres. Confert febribus periodicis ꝛ antiquis.

De strãgulatore adib. Capitulũ.dclxxxv.

Strangulator adib quid est. Prefocat adib ꝛ porcos et canes et ẽ p̃focatiuus ꝛ non administratur interius neqꝫ exterius.

De strãgu.leopdi. Capitulum.dclxxxvi.

Strangulator leopdi quid est. Suffocat leopardos ꝛ lynces ꝛ reliqua.ꝛ non administratur intus neqꝫ extra.ꝛ dicitur ꝙ qñ appropinquat scorpioni congelat eũ. Vene. Ipse interficit adib.ꝛ iam dictum est de eo.

De salice. Capitulum.dclxxxvii.

Salix quid est.quandoqꝫ egreditur ex folijs eius quandoqꝫ finditur gumma fortis. O p.ꝛ pro. Fructus ꝛ folia eius sunt stiptica sine mordicatione. ꝛ inest eis exiccatio sufficiens. Et cinis eius est vehemẽtis exiccationis.ꝛ quando ex ea fit emplastrum retinet fluxum sanguinis ꝛ quandoqꝫ finduntur folia eius ꝛ egreditur gumma ab eis vehemẽtis abstersionis subtiliatiua. Deco. Eius cinis eradicat verucas linitus cũ aceto. Vul. ꝛ vl. Fit ex eo emplastrum ad vulnera magna ꝛ proprie ex fructu eius ꝛ folijs eius ꝛ cinis eius remouet formicã qñ linitur cũ e a cũ aceto. Mem.capi. Oõ ẽ eius supius ꝛ aq̃ eius sũt sedãtia soda.ꝛ nõ est aliquid magis vltimũ q̃ꝫ succus folioꝝ eius i cura saniei q̃ currit ex aure. Mẽ.oculi. Ponantur fruct⁹ ꝛ aq̃ eius sup ꝑcussionẽ pupile.ꝛ eius gũma cõfert valde visui debili. Mẽ.nu. Aq̃ eius cõfert oppilatiõi ep̃is ꝛ ictericie. Mem.ex. Fructus eius cõfert hñtibus fluxũ sãguinis.

De scarabeo. Capitulum.dclxxxvij.

Scarabeus. Mem.capi. Oleum i quo frigitur valet ad dolorem auris quando in eam effunditur ꝛ similiter corpus eius

quod optime contritum est.

De scoria. Capitulum.dclxxxviij.

Scoria. Electio. Scoria fortioris ericca tionis ẽ scoria ferri. Nã. Scoria ferri est sicca in tertio. ꝛ scoria eris ẽ ei ꝓpiqua. re lique vero scorie sunt minus calide. O p. ꝛ ꝓ. Oẽs sunt ericcatiue. ꝛ que fortioris ẽ ericcationis eis oĩbus ẽ scoria ferri. ꝛ oẽs ericcãt humiditates. Apo. ꝛ bo. scoria ferri resoluit apa calida. Vul. ꝛ vl. Scoria argẽti cõfert scabiei ꝛ sabafati ꝛ cõsolidat vlcera ꝛ prohibet fluxum hemorroidarũ ꝛ fistularũ. Mẽ. oculi. Scoria ferri cõfert aspitati palpebrarũ ꝛ scoria stãgni cõfert vlceribus oculi ꝛ i hoc loco merdasengi. Mẽ. nu. Scoria ferri cõfortat stõz et ericcat supfluitates eius et remouet mollificationẽ eius qñ in potu datur in vino ãtiq̃ aut bibiť cũ vino. Mẽ. ex. Scoria ferri ꝓhibet fluxũ hemorroidarũ ꝛ ꝓprie qñ sedetur in vino antiquo ei admisto. et prohibet ipregnationẽ et abscindit fluxũ sanguinis mẽstrui et ẽ in eo vltima et similiter i vrina. et coarctat anum linita. Vene. Scoria ferri cum oxymelle confert nocumento medicine que nominatur conitum.

De littera. T. capitulum.

De Tri. capitulum.dclxxxix.

Tri qd est. Est sicut corrigie scḋm ex azymo qḋ coqť in aq̃ cũ carne ꝛ sine carne ꝛ nominať in terra nr̃a rusne. Natura. Est calidũ ꝛ hũiditas eius est supflua. O p. ꝛ ꝓ. Nõ ẽ dubiũ quin sit tarde digõnis ꝛ descẽsiõis a stõ qm̃ azymũ nõ fermẽtatũ. ꝛ coctũ. sine carne ẽ leuius apud quosdã sed fortasse res nõ est sḋm q̃ dñt. ꝛ qñ cũ eo ꝑmisceť piperis pax. ꝛ oleũ amigdalinũ rectificatur ei⁹ dispositio parũ quã digeritur multiplicatur eius nutrimẽtũ valde. Mẽ. anheli. ꝛ pecto. Confert pulmoni remouẽdo tussiz ꝛ sputum sãguinis ꝛ ꝓprie cũ decoquitur cũ portulaca Mem. ex. Est lenificatiuum ventris.

De terebinthina capitulum.dcxc.

Terebinthina. dť in ca. de grano viridi.

De tarcon. capitulum.dcxci.

Tarcon quid est. Est notũ. Et dixerunt q̃ piretrũ ẽ radix altarcõ mõtani. Natura. Manifestũ est q̃ ẽ calidũ ꝛ siccũ in ḃo cẽuis sit in ipso virtus stupefactiua. qdã vero dixerũt de q̃bus nõ ẽ curãdũ q̃ ipsũ ẽ frĩ ꝛ siccũ. O p. ꝛ pro. Est deficatiuũ hũiditatũ ꝛ extenuatiuũ earũ. ꝛ i ipso est in frãtio q̃dãz.

Mem. capi. Cõfert cosa quũ masticatur ꝛ tenetur in ore. Mẽ. an. ꝛ pec. Facit accidere dolorẽ gutturis. Mẽ. nu. Est difficilis digestiõis. Mẽ. ex. Abscindit desideriũ cõeũdi.

De taraxacon. capitulum.dcxcij.

Taraxacon quid est. Notũ est: ẽ spẽs endiuie. Natura frigus eius ẽ plus hũiditate ipsi⁹ cũ hoc q̃ i ipsa ẽ hũiditas. O p. ꝛ pro. Est infrigidatiua apitiua. Mẽ. oculi. Ei⁹ lac abstergit albuginez. Mẽ. nu. Eius succ⁹ cõfert hydropisi valde ꝛ aperit oppilationes epatis. Vene Resistit venenis. ꝛ ex ea fit emplꝫ ad pũcturas ꝛ ꝓpe ad pũcturã scorpionis.

De tamarisco. capitulũ.dcxciij.

Tamariscus. O p. ꝛ pro. In ipsa est stipticitas ꝛ abstersio ꝛ mũdificatio absq̃z ericcatione vehementi. ꝛ eius aqua ẽ abstersiua deficcatiua cuius abstersio est plus ericcatione eius. ꝛ ipsius ericcatio est cũ stipticitate sed est fructus eius vehemẽtioris stipticitatis ꝛ i tamarisco quidem est subtilitas pauca ꝛ in reliq̃s rebus alijs administratur loco galie viridis. Deco. Eius decoctio administratur in embroca ad pediculos et interficit eos. Apata ꝛ bo. Ex eius folijs fit emplꝫ sup apta fluxa. Vuln. ꝛ vlce. Eius fumus ericcat vlcera hũida ꝛ variolas ꝛ spgitur qḋ ex ea tritũ est ꝛ cinis eius super adustionẽ ignis ꝛ vlcera hũida ꝛ fruct⁹ ei⁹ ꝛ cinis ipsius ericcãt vlcera difficilia ꝛ corrodũt carnẽ additã. Mẽ. capi. Decoctio foliorꝫ eius cũ vino cõfert dolori dentiũ colluto ore ex ea ꝛ ꝓhibet corrosionẽ eorũ ꝓprie fruct⁹ eius. Mẽ. oculi eius fructus stat loco licij ꝛ galle i egritudinibus oculi. Mem. an. ꝛ pec. Cõfert sputo antiquo ꝛ ꝓprie fructus eius. Mem. nu. Eius rami dissoluti in aceto confert spleni emplastro ex eis fcõ. ꝛ ad splenẽ bibiť vinũ i quo decocta sũt folia eius ꝛ ipsius virgulta. ꝛ faciũt splenetici ex ligno eius vasa. Mem. ex. Confert solutioni antique ꝛ sedent in decoctione eius ad cursum matricis ꝛ supponitur granum eius ei ꝛ bibitur fructus eius ẽt Vene. Cõfert fructus eius morsui vipere. ꝛ rutelle.

De tarathit. capitulũ.dcxciiij.

Tarathit qd est. Crusta ligni nodosi grossitudinẽ digiti hñtis. ꝛ eius longitudo est minor. ꝛ plurimũ eius ẽ stiptici saporis. ꝛ est cineritij coloris. ꝛ virtus eius est sicut virtus balaustie. ꝛ dť q̃ ipse affertur ex rurib⁹. O p. ꝛ pro. Est stipticus ꝛ prohibens motũ

ſanguinis in membris omnibus. Jn.iunc. Cõfortat iuncturas mollificatas. Mẽ nu. Cõfert mollificatõi ſtõi ⁊ epatis. Mem.ex. Stringit ⁊ retinet fluxũ ſãguinis ⁊ deſcẽſionẽ ſãgninis in egeſtiõe.⁊ dyſcenterie bibituƷ in lacte capraꝝ decocto. Permu. Medietas põderis eius de cortice oui aduſto abluto ⁊ ſexta põderis eius de gallis . ⁊ decima ponderis de gummi arabico.

¶ De Talk. capitulum.dcxcv.

TAlk quid eſt . Dixerũt quidã ꝙ in bibitiõe eius eſt timor ꝑpter illud qđ in ipſo ẽ ex retẽtione ſui cũ partibus ſtõi ⁊ villoſitate eius ⁊ cũ gutture ⁊ meri.⁊ qñ neceſſariũ ẽ vt ſoluatur ſoluatur in pãno in quo ponantur fruſta glatiei aut lapides ⁊ ꝑcutiatur donec reſoluatur ⁊ ſi fuerint lapides neceſſariũ ẽ vt ſubmergantur in aq̃ ⁊ ſi voluerit hõ dimittat ipſum in pano deinde excutiat ipſũ in vaſe ⁊ accipiat quod excuſſum eſt ⁊ vtatur eo cum aqua gumme ⁊ erit bonum ſue intẽtioni. Electio. Quod ex eo calciatũ ẽ ẽ fortius ⁊ ſubtilius. Natura. Frm eſt in primo ſiccũ in ſo. O p.⁊ p. Stipticũ eſt ⁊ retinẽs ſãguinẽ ⁊ adminiſtratur in pſilotro ſicut exiſtimauit. Paulus ⁊ alij.vt ſit ei⁹ deſiccatio maior ipſũ.n.nõ adurit ignis niſi cũ arte. Apa ta ⁊ bothor. Prohibet apata mãmillarũ . et teſticuloꝝ.⁊ que poſt aures ſũt ⁊ reliquaꝝ carniũ laxaꝝ i pͥcipio. Mem.an. ⁊ pec. Retinet ſputũ ſãguis cũ aqua plãtaginis. Mẽ. ex. Retiet ſãguineƷ mͥcis ⁊ ani bibitũ.⁊ qđ ex eo ablutũ ẽ ⁊ linitum confert dyſenterie.

¶ De taliſafar. capitulum.dcxcvi.

TAliſafar . quid eſt.eſt cortices indi in q̄bus ẽ ſtipticitas ⁊ acuitas ⁊ odoris boni paꝝ ⁊ in ipſis ẽ ſubã terrea plurima ⁊ ſubtilitas pauca. Natura. Apud. G.nõ ẽ oñſũ ipſos habere caliditatẽ neqƷ fͥitateƷ de qua ſit curañ. Quidã aũt dixerunt ꝙ ſunt cal̃i et ſicci in ſo. O per.⁊ pro. Jn ipſis ſunt ſtipticitas ⁊ exiccatio fortes ⁊ reſolutio. ⁊ ſunt cõpoſiti ex ſubſtantijs pluribus . ⁊ terreitas in eis eſt plus. Mem.ex. Confert dyſenterie ⁊ vlceribus inteſtinoꝝ ⁊ fluxui ſanguinis matricis ⁊ ani.⁊ conferunt hemorroidibus.

¶ De tarifilon. capituluƷ.dcxcvij.

TArifilon quid eſt . Plãta naſcenſ in vere ⁊ flos eius eſt ſimilis croco hortulano. Vene. Decoctio eius quum effunditur ſuper morſum vipere ſedat dolorem eius. et ſi effunditur ſuper membrum ſanum facit in ipſo contingere ſimile illi quod contingit ex morſu vipere de dolore.

¶ De tuberibus. capitulum.dcxcviij.

TUbera q̄d ſunt . ſũt ex ſubã terrea plus ⁊ aquea minus . ⁊ ipſis ẽ acreitas ⁊ ſubtilitas pauca ⁊ ſũt pͥuata ſapore . Electio. Meliora eoꝝ ſũt arenoſa alba in q̄bus nõ ẽ dolor malus ⁊ q̃ ex eis ſũt ſicca deteriora ſũt hũidis ⁊ illa q̄dẽ q̃ elixãtur poſt excoriationẽ ⁊ ſciſſionẽ cũ cultello cũ aqua ⁊ ſale deinde coquũtur cũ oleo ⁊ almuri ⁊ ſpeciebus condientibus aut altit ſunt meliora. ⁊ deteriora eoꝝ genera ſũt fũgi ⁊ ꝑprie quũ naſcũt ſub arboribus ⁊ interra mala. O p.⁊ pro. Sunt groſſa valde.⁊ prebẽt nutrimẽtũ groſſũ mł̃ cũ ⁊ nõ appropinq̃t eis in hoc aliquid.⁊ eoꝝ q̄dẽ tyriaca ſũt vinũ purũ ⁊ cõdientes ſpẽs.⁊ ſi.elixẽtur deinde coquãtur cũ eis generatur nutrimẽtũ groſſũ nõ malũ verũtñ ſaporẽ nõ habent. Inſtrã iũc. Timetur ex eis palyſis. Mẽ.ca. Timetur ex eis appl̃a. Mẽ.oculi. Eoꝝ aqua ſicut ẽ abſtergit oculũ.⁊ hoc q̄dã laudauerũt.⁊ cõceſſit illđ muſaia medicus ⁊ alij. Mẽ.nu. Sũt tarde digõis impediẽtia grauãtia ſtõƷ groſſi chimi. G.vero i quodã loco ait nõ ſũt mali chimi. Mẽ.ex Faciunt incurrere colicam ⁊ difficultatem vrine.

¶ De tinctura. capitulum. dcxcix.

TJnctura quid ẽ. Electio. Melior ẽ illa q̃ ẽ leuioris põderis ⁊ magis intenſe nigredinis. Natura. O is ẽ calida exiccatiua niſi inda qm̃ indi ⁊ paulus numerãt eã inter i fͥantia. O p.⁊ pro. O is eſt exiccatiua. Apo.⁊ bo. Exiſtimauit q̄dã ꝙ ida põitur ſuper apata calida ⁊ confert eis. Vulnera ⁊ vlce. Jlla q̃ affumitur ex fumo ligni pini cum gumma ⁊ bdellio põitur ſuper aduſtionem ignis donec cadat.

¶ De teſtudine. capitulum.dcc.

TEſtudo. Mẽ.ca. Sãguinis ei⁹ que ſilueſtris eſt iã dictũ ẽ ꝙ cõfert epilepſie adherens.⁊ fel teſtudinis valet ad cola ⁊ diſtillatur in aures epileptioꝝ. Mẽ.an.⁊ pec. O uũ eius valet ad tuſſim infãtiũ ⁊ fel ipſius illinitũ ad ſcrofulas. Vene. Jlla que eſt marina cum coagulo eſt bona morſui vermium venenoſoꝝ ⁊ ei qui bibit lacticinium.

¶ De tamarindis. capitulum.dcci.

TAmarindi. Electio meliores ſũt teneri recẽtes qui nõdũ ſeneſcũt ⁊ nõ exiccã

tur ꝛ quoꝝ acetositas est vera. Natura. fri sūt ꝛ sicci in ſo. O p.ꝛ pro. Sunt solutiui ꝛ sūt subtilioris prunis. ꝛ minoris hūiditatis. Mem.nu.Cōferūt multitudini vōitus ꝛ siti in febribus ꝛ stringūt stōm mollificatuȝ ex multitudine vōitus. Mē.ex.Solutiōe educūt choleꝛ.ꝛ potio ex decotiōe eoꝝ sit ꝓpinq medie libre. Febres. Cōferūt febrib⁹ hntiuȝ sincopi ꝛ cōturbationē ꝛ ꝓprie cū necesse est naturā linire. ¶ De tuderi.capitulū.dccij.

Tuderi quid ē. Inquit. Di. ē herba hābēs folia similia foliis prassii ꝛ radiceȝ quadratā ꝛ eius radix mēsurā hȝ medii cubiti.ꝛ hȝ capita in qbus sūt seia lōga nigra ꝛ ē h vsitata tuderi. Siluestris vero semē ē rotūdū. Natura.Calida ē in ſo.huida in pmo. O p ꝛ pro. Inest ei acredo nasturtii.ꝛ in ipsa est vlceratio. Apo.ꝛ bo.cōfert cācris q non sūt vlcerati linita cū aq̄ mellis.ꝛ cōfert oibus apātibus duris ꝛ fit ex ea emplastrū sup tumorē. In.iunc. Fit ex ea emplastrū sup duritiē podagre. Mē.ca.Auū.Cōfert apātibus radicū auriū. Mē. oculi ex ea fit collyrium cū melle mūdificat vlcera oculi. Mē. an.ꝛ pec.Adiuuat qn̄ pōitur in electuariis in expuendo hūores postq̄ ifūditur ꝛ bullitur in aq̄ deide pōit i vase ꝛ assat. Mē.Adiuuat i coitu ꝛ ꝓprie in decocto quod est ex vino.

De tenub. capitulum.dcciii.

Tenub quid est. Arbor nota ꝛ causi est spēs eius ꝛ casmecoras ē semē arboris eius ꝛ pix siluestris ex ea assumitur. O p.ꝛ pro.Sem̄ aūt ei⁹ ē casmecoras.ꝛ virt⁹ ipsius ē stiptica. ꝛ est subtilis calefactiōis. Apo.et bo.Ex foliis huius arboris fit emplastrū apātibus calidis. Vulne.ꝛ vulce. Folia ꝛ semē eius qn̄ miscetur cū adipe anseris ꝛ merdasengi ꝛ cū farina turis cōferunt vlcerib⁹ manifestis.ꝛ cum permiscet̄ cū cera ꝛ oleo myrtino cōfert vlceribus teneroꝝ corpoꝝ ꝛ omnibus vlceribus recentibus calidis ꝛ cortex eius est cōueniens vlceribus puluerizatus.ꝛ qn̄ administrātur folia eius super vlcera recentia ꝓhibent corruptionē eoꝝ. Mem.ca. Colluitur os ex ea ꝛ decoctione eius ꝛ proprie cum aceto ad dolorem dentium ꝛ quādo finditur lignū eius ꝛ cogtur in aceto ad illud. Mem.oc. Fumus.eius in alcofol cōfert oculo. Mem.an.ꝛ pe. Semen eius qđ est casmecoras adiuuat ad spueñ ex pectore.ꝛ sūma qdem tenub maximi est iuuamēti ad matussintiquam valde. ꝛ est species picis Mem.nu.Confert ad ea pondus auṙ.cum aqua mellis ad epar lesum. Mem.ex. Si bibatur stringit ꝛ retinet ventrem.

De tereinabim. capitulum.dcciiii.

Teren iabi qd est.hic est ros q̄ plurimuȝ cadit i coraſceni ꝛ in locis q sunt vltra fluuium ꝛ pl̄m casus ei⁹ i regione nr̄a est sup lapides.¶ Electio.Melior est recēs albuȝ ¶ Nā. Est equale ad caliditatem pueniens. ¶ O p.ꝛ p.Est lenitiuū ꝯueniens ad abstergendū.¶ Mem.an.ꝛ pec. Cōfert tussi ꝛ lenit pect⁹.¶ Mē.nu. Sedat sitiȝ. ¶ Mē.ex. Solutione educit choleꝛ facile ꝛ ei⁹ solo ē cuȝ ꝓprietate que ē in ipso ꝛ eius qdē potio est a.x. aur.vsqȝ ad.xx.aur. De tutia.Ca.dccv.

Tutia qd est. Origo tūc ē fumus q eleuatur vbi purificat̄ es a lapidibus q ei admiscentur.ꝛ astagno quid ipsi admiscentur.Et quandoqȝ sublimatur climia ꝛ illud quod sublimatur est tutia bona ꝛ quod residet inferi⁹ est climia que noiat̄ succudus tutia vero alia ē alba ꝛ alia est citrina ꝛ alia ad rubedinē declinans.ꝛ inda qdē ē illud quod in ablutione tutie aggregat̄ sicut fex sub aqua qua ipsa abluitur ꝛ illud ē succudus. Differētia vero inter succudum ꝛ tutiā ē q̄ tutia sublimatur ꝛ illud nō sublimat̄ sed remanet inferius in canalibus ꝑ que currit es ꝛ hoc est sicut climia eris ꝛ qn̄ hoc sublimat̄ ex eo tutia.¶ Electio.Melior est alba recens volatilis.deinde citrina deinde que hȝ colorē fisticoꝝ alcarmeni.ꝛ illa que ē minus vetusta oībus ē melior.¶ Nā. Fra est i prio sicca i ſo. ¶ O p.ꝛ p.Est desiccatiua sine mordicatōe. ꝛ illa que ē abluta ē melior desicatiuȝ. Decor.Cōfert lendib⁹. Vulnera ꝛ vlcera. Illa que ē abluta cōfert vlcerib⁹ ita q̄ vlceribus cancerosis. Mē.oculi.Cōfert dolori oculi ꝛ ꝓhibȝ supfluitates fraudulētas ꝛ ēt putridas coarctatas i vēis ocli.pn̄trare i tūicas ꝓpe illa que est abluta. Mem.ex.Confert vlceribus ani ꝛ testiculorum ꝛ apātibus eorum.

De tincar. capitulum.dccvi.

Tincar qd.ē.aliud ē minerale ꝛ aliū ē artificiale ꝛ dr̄ capistrū auri. Mē.ca.Cōfert dolori molaris ꝛ corrosiōi dētiū sua proprietate. De tasmarach.capitulum.dccvii.

Tasmarach. Natura. Calidū ē ꝛ siccū. O p.ꝛ pro.est stipticum fortiter.

De tinsa. capitulum.dccviii.

Insa. Mem.oculi.Stercus eius confert albugini oculi. Vene. Fit emplastrũ ex adipe ei⁹ sup morsũ ipsi⁹ ꝛ sedat dolor ei⁹ stati. ¶De tebul. capitulum.dccix.

Embul. Natura.fridum est in primo siccũ in fo. O p.ꝛ pro.Est stipticũ exiccatiuũ. Mē.ca.Cõfortat carnẽ q̃ ẽ iter dentes ꝛ masticãt ipsũ indi ad illud sẽper. Mē.nu.Cõfortat stõ ꝛ pp illõ masticãt semp idi ¶De tesisie. capitulum.dccx.

Esisie quid est.Est gũma rute agrestis ꝛ iã dcm fuit in the. Electio. Nõ confert nisi q̃ est recens ꝛ cũ sup ipsa ptrãsit annus debilitatur.ꝛ nõ est in ipsa iuuamentuz ꝓpter resolutionẽ huitatũ q̃ sũt in ipsa super fluax. Natura. Est calida valde adustiua fortis calefactiõis ꝛ exiccatiõis.ꝛ in ipsa ẽ humiditas supflua extranea cã cui⁹ nõ mordicat statiz. O p.ꝛ pro.Est mũdificatiua solutiua maturatiua disruptiua ꝛ pp huitatẽ suã superfluã nõ adurit nisi post horã ꝛ ẽ ex eis q̃ attrahũt vehemẽter ꝛ violẽter ex ꝓfũdo corporis.sed post spatiũ ꝓpter hũiditatẽ suã sup fluã.ꝛ nõ est ei par in alterãdo cõplexionez ꝛ caliditatẽ. Decoratio.Facit nasci pilos ꝛ cõfert alopitie valde ꝛ raro inuenitur par ei in illo.ꝛ iã dixim⁹ admistrationẽ ei⁹ i capitulo ipsi⁹ ꝛ cõfert ocultatõi sãguinis.sed nõ dimittitur sup ipsã ꝑter horã.ꝛ.silr cõfert vestigijs ꝛ pãno ꝛ albaras. In.iun. Iungũtur cũ cõpõsitiõe sup mollificationẽ neruox ꝛ sup podagram ꝛ sup iũcturas frigidas ꝛ clisterizatur cũ ea ad artericã. Mẽ.an.ꝛ pec.Cõfert sputo sanici ꝛ difficultati anhelitus. ꝛ cõfert dolori ambox latex ꝛ ꝓprie dolori ipsorũ antiquo linita ꝛ vt emplastrũ supposita ꝛ cuz ea euacuãdo ꝛ adiuuat ad expuendas superfluitates linita ꝛ subtilitate repta in admistrando eã in electuarijs. Mem.ex.In radice ei⁹ ꝛ corticib⁹ ipsius ꝛ lachryma ei⁹ est solutio. Febres. Sumãtur de corticibus eius tres aur.ꝛ de succis tres anulusat ꝛ de lachryma eius aur.ij.ꝛ quũ multiplicatur eius vsus nocet. Permu.Loco eius ponũtur due tertie põdus ei⁹ de dragãto ꝛ tertia ei⁹ ẟ euforbio. ¶De turbit. capitulum.dccxi.

Vrbit.¶Electio.melius ẽ albũ visibiliter ꝛ ꝯtritũ hñs foramina q̃ sunt sicut cãne subtilis foramina ꝛ planũ velociter frãgibile ꝛ nõ est grossum ꝛ ipsũ corroditur ꝛ debilitat ꝛ leue valde ꝛ perforatũ est debile.sed eius rectificatio est vt fricet cortex eius cinericias donec remaneat alb⁹ ꝛ cõiũgatur qḋ de eo cõtritũ est cũ oleo amigdalino.¶ O p.ꝛ p.Aegrit vsus eius siccitatẽ ꝛ exiccationez i corpe qm̃ extrahit.huitates subtiles ꝛ ꝓpter hoc admistrat cũ oleo amigdalino.¶In.iũc. Cõfert egritudinib⁹ neruox.¶Mẽ.ex. Solutione educit phl'a plm ꝛ soluit aliqd ex hũorib⁹ adustis parũp.ꝛ hoc qñ assumitur tritũ decoctũ vero ecõtratõ.iqt Fili⁹ Mesaugue.solutiõe educit hũores viscosos grossos.ꝛ dixerũt quidã solutiõe educit hũorez crudũ ex anchis.ꝛ qḋ verius ẽ.ẽ ꝙ solutione educit phl'a subtile ꝛ si cõfortetur cũ zinzibere ꝛ eo qḋ hz acuitatem virtutis educit grossum ꝛ crudũ humorem. Solum vero non soluit grossum nisi inueniat i stõ fixuz ꝛ in itestinis.sitqꝫ potio ei⁹ vsqꝫ ad.ʒ.ij.ꝛ i decoctõib⁹ vsqꝫ ad.iiij. ¶De tursie. capitulum.dccxij.

Vrsie quid est.Est ammoniacum ꝛ iã dictum est de eo in capi.alif.

¶De tubel. capitulum.dccxiij.

Vbel quid ẽ.Fortius tubel ẽ tubel ferri.deinde eris ꝛ est illud qḋ cadit ex percussione super ea.ꝛ oẽ quidem est exiccatiuũ. ꝛ iam quidem dictum est de eo.

¶De thymo. capitulum.dccxiiij.

Hymum. Natura. Semẽ eius ẽ fortis caliditatis.Mẽ.ex. Prouocat ꝛ extrahit embryonem mortuũ ꝛ solutiõe educit sãguinem ꝛ humorem cholericũ. et potio eius fit medietas.ʒ.ꝛ extrahit vermes.

¶De theil. capitulum.dccxv.

Heil qd est.dr̃ ꝙ est theideken.¶Nã Frigida ẽ ꝛ sicca in pñō ꝛ ꝓprie radix ei⁹ recẽs.O p.ꝛ p. Virt⁹ ei⁹ ẽ stipptica.ꝛ in ipa ẽ mordicatio ꝛ ꝓhibꝫ ei⁹ succ⁹ attractionẽ materiex ad viscera. Vulnera ꝛ vlcera. Cõfert vulnerib⁹ recẽtib⁹ qñ põit sup ea ꝛ ꝓprie radix ei⁹ ꝛ i ipsa ẽ cõsolidatio. Mẽ.ca. Prohibꝫ catarros oẽs. Mẽ.oc. De succo eius ꝛ ipsa decocta in vino ꝛ melle in pondere equaliter sumptum ponitur in medicamine quod ad oculum est bonum. ꝛ illius quidem medicaminis cõpositio est hec. Sumitur succus ꝛ q̃tũ ẽ medietas ei⁹ de myrrha ꝛ tertia eius de pipere ꝛ tertia ipsius de iolbano ꝛ permiscẽtur ꝛ ẽ medicamẽ bonuz ꝛ oꝫ qdem vt repõatur i vase ereo. Mem. nu. Abscindũt semen ꝛ radix eius vomitũ. ꝛ ꝓhibet attractionẽ fieri ad stõ ꝛ semẽ eius

omnino est cõueniẽs stõ. Mem.er.Semẽ eius deglutitũ ẽ ꝓuocatiuũ et disrupti uũ lapidis propter illud quod in ipso est de siccitate aut amaritudine.et similiter radix eius et decoctio eius confert vlceribus vesice.

De thesisie. capitulum.dccxvi.

Thesisie quid est. iam dictum est in the et iam diximus eam.

De testiculo vulpis. capitulum.dccxvij.

Testiculus vulp is gd est. Est gdã bonũ dulce. Natura.Est calidus in primo humidus in ipso et in ipso est humiditas sup flua. Instrumẽta iun.Confert spasmo et tetano q sũt i posterioribus et paralysi. Mẽ. er.Facit appetitũ coitus et adiuuat ad ipm ꝛ proprie cum vino.ꝛ stat loco stomatici.

De testiculo canis. capitulum.dccxviij.

Testiculus canis gd ẽ. est sicut testiculus vulpis ꝛ ẽ duarũ specierũ. vna earũ est minor et ẽ hñs mollitiẽ et est duorũ parium quoꝝ vnũ par est inferius et aliud par est sursum et vnũ eoꝝ est molle et alterũ est plenũ et est species maior.et in specie maiore ẽ humiditas superflua. Apo.et bo.Resoluit apata phlatica. Vul.et vlcera.Mundificat vlcera et ꝓhibet formicã dilatari ꝛ aperit fistulas et in carnat vlcera fraudulenta corrosiua.

Mem.ca.Confert alcola. Mẽ.er.Quãdo vir maiorẽ amborum sumit fit masculus fortior.ꝛ si mulier sumat debiliorẽ fit magis.femina. ꝛ dr̃ ꝙ ille qui est humidus facit augmentũ in coitu ꝛ siccus abscindit ipȝ ꝛ vnusquisqȝ amboꝝ destruit alterius oꝑationeȝ ꝛ iam dictũ est totũ illud in maiore ꝛ minore.

De testiculo. capitulum.dccxix.

Testiculus quid est. est de genere carnis mollis. Electio. Melior testiculus est illius cuius bonus ẽ testiculus. ꝛ qui ẽ adolescentiũ.ꝛ testiculus qui ẽ magnoꝝ hircorũ et q̃ eis similantur de arietibus ꝛ tauris nõ digeritur.ꝛ nõ ẽ sicut testiculus gallorũ ꝑcipue ipinguatoꝝ.nã ipse ẽ bonus valde. Oper.ꝛ pro. Nõ hȝ bonitatẽ nutrimẽti mãmillaruȝ nisi testiculus gallorũ ipinguatorũ.ipse nãqȝ est boni nutrimenti plurimũ. ꝛ oẽs spẽs testiculi qñ digerũtur proprie q̃ sunt difficilis digestionis plurimũ. Mẽ.nu. Plurimi ipsorũ sũt difficilis digõnis plurimi nutrimẽti ꝛ ꝓprie q sũt de aialib⁹ magnis grosse carnis.

De testa. capitulum.dccxx.

Testa. Oper.ꝛ ꝑ.Est exiccatiua abstersiua ꝛ ꝓprie testa olibani.ꝛ subtilior quidẽ testa ẽ testa cãcri marini ꝛ tegl'a gdẽ est i virtute folij. Deco.Testa cãcri marini ẽ exiccatiua ꝛ abstergit pãnũ ꝛ lentigines. Apata et bo.Fit ex testa ceratũ sup scrofulas. Vul.ꝛ vl.Emplastrũ factũ ex testa ẽ fortis cõsolidationis. ꝛ cõfert vlceribus ꝛ ipsa abstergit scabiẽ ꝛ ꝓprie testa cancri marini. In.iun.Testa olibani.Tingitur super podagrã. Mẽ. oculi.Confert cum sale metallino vngule.

De thalio. capitulum.dccxxi.

Thaliuẽ quid est.dictum ẽ de eo in capitulo destructione. De littera.V.

De vsnee. capitulum.dccxxij.

Vsnee quid ẽ. Cortices tenues subtiles circũuoluti sup arborẽ ferẽtẽ glãdes et pinũ ꝛ nucẽ.ꝛ hȝ odorẽ bonũ. Electio q̃ ex ea bona ẽ est alba ꝛ nigra mala est. Natura.In ipsa ẽ frĩtas pauca ꝛ ad debilitatẽ declinãs ꝛ stipticitas equal'.ꝛ existimauerunt gdã ꝙ ẽ calida i pmo ꝛ sicca i secũdo. Inquit Alcãzi.Est frĩa vehemẽtis siccitatis. Oper. ꝛ pro.Insunt ei virtus stiptica ꝛ resolõ similis.ꝛ lenificatio.ꝛ ꝑcipue q̃ ẽ de pino ꝛ ei⁹ stipticitas ẽ equalis.ꝛ aromaticũ eius apit oppilatões ꝛ strigit carnes mollificatas. Apo. ꝛ bo.Linitur sup apata calida ꝛ sedat ea ꝛ resoluit duritiẽs ꝛ sedat apata carnosa flura.

In.iun.Cadit iniunctionibus laxitudinis et resoluit duritiẽ iunctu. ꝛ simil'r ei⁹ decoctio.

Mẽ.ca.Quũ infundit i vino facit dormire potãtẽ ipȝ. Mem.oculi. Abstergit visum.

Mẽ.an.ꝛ pec.Cõfert trẽori cordis. Mẽ. nu. Retinet vomitũ ꝛ cõfortat stõm ꝛ remouet inflationẽ eius ꝑcipue eius infusio i vino stiptico.ꝛ confert dolori epis debilis. Mẽ. er.Apit oppilationẽ matricis.ꝛ qñ sedetur i aqua eius cõfert dolori mr̃icis.ꝛ ꝓuocat mẽstrua. Permu.Põdus ipsi⁹ de cordumẽi.

De vchuen. capitulum.dccxxiij.

Vchuen gd ẽ. Ex ea alia ẽ alba ꝛ alia citrina sed alba ẽ fortior. ꝛ ẽ virge minute sup q̃s sũt flores alba hñtes folia sil'es florib⁹ maro acuti odoris ꝛ saporis. Nã.Est calida i tertio ꝛ sicca i so. Oper.ꝛ ꝑ.Est digestiua ꝛ apitiua oppilationũ.ꝛ i ea que ẽ rubea ẽ stipticitas ꝛ ꝓhibitio spẽrũ resolõnis cũ eo qõ i ipsa est de resolõne sȝ ei⁹ stipticitas ẽ pp ipsius exiccationẽ ꝛ ẽ ꝓuocatiua sudoris ꝛ sil'r ei⁹ oleũ inũctũ ꝛ apit orificia venaꝝ resolutiuuȝ subtiliatiuũ. Elec. Recẽs viridis.

¶ Apo.⁊ bo. Resoluit apãta calĩa i stõ ⁊ sanguinẽ cõgelatũ i ipso ⁊ cõfert apãtibus frĩs.

Vul.⁊ vlce. Confert fistulis ⁊ excoriat cortices ⁊ vlcera ⁊ cõfert vulneribus neruorũ.

In.iun. Confert torsioni neruoꝝ quũ in decoctiõe ipsius infundiĩ spõgia ⁊ ponitur sup eos. Mẽ.ca. Facit subet ⁊ quũ odoratur humidũ eius facit dormire ⁊ eius oleum ꝯfert doloribus auris. Mẽ.an.⁊ pec. Confert asmati quũ bibiĩ sicca sicut bibitur epithymũ.

Mẽ.nu. Mala ẽ ori stõi verũtñ resoluit ⁊ exiccat qꝺ ad ipz attrabitur.⁊ resoluit sanguinẽ cõgelatũ in eo. Mẽ.ex. Prouocat fortiter ⁊ resoluit sanguinẽ ꝯgelatũ i vesica cũ aq̃ mellis ⁊ frangit lapidẽ ⁊ qñ bibitur cũ flore suo ⁊ cũ eo qꝺ ẽ sup ipz i vino ꝓuocat menstrua.⁊ silr suppositorũ olei eiꝰ ipz eni fortiter ꝓuocat ⁊ suppositoriũ olei eius etiã resoluit duritiẽ matricis ⁊ apit oppilationẽ matricis et ipsa qdẽ bibiĩ sicca i oxymelle sicut epithymũ et soluit mel̃iã et phl̃a ⁊ ꝯfert apãtibus ani calidis.⁊ apit hemorroidas ipa ⁊ eiꝰ oleũ et cõfert ramici ex aq̃ postq̃ȝ scindiĩ. et cõfert colice ⁊ dolori vesice et duriciei splenis.

¶ De vsnẽ. capitulum.dcccxxiiij.

Vsnẽ qd est. Est pluriũ specierũ subtilior eaꝝ ẽ alba ⁊ noĩatur stercus passerũ ⁊ calidior earũ ẽ viridis. O p.⁊ pro. Est abstersiua mũdificatiua apitiua. Mem.ex. Põdus.ʒ.ʃ.ipsius resoluit difficultatẽ vrine ⁊ põdus.ʒ.v.deijcit partũ viuũ et mortuũ et. ʒ.ʃ.ꝓsice vsq̃ȝ ad.ʒ.i.ꝓuocat mẽstrua. et pondus.ʒ.iij.soluẽdo educit aquositatem hydropisis. Vene. Põdus.ʒ.x.eius est venenum pernitiosum ⁊ ex suffumigatione eius que ex ipsa est viridis effugiunt venenosa parua.

¶ De vrtica. capitulum.dcccxxv.

Vrtica qd est. Color seminis eius est similis colori porri sed tñ ẽ minus ⁊ subtilius et nõ ẽ in eius longitudine et mordicat qꝺ ei obuiat ita ꝙ etiaȝ intestina. Natura. Vrtica et semẽ eius : sed calida i principio tertij et sicca in scꝺo.sed semẽ ẽ minoris siccitatis q̃ȝ ipsa. O per.et pro. Est attractiua vlceratiua resolutiua et i virtute adustiua.⁊ sũt qdã q dicũt calefactionẽ eius nõ eẽ fortẽ. sed in ipsa qdẽ ẽ virtus aperitiua.⁊ in ipsa est abstersio fortis.et i ipsa nõ ẽ mordicatio vlceꝝ ⁊ qñ cũ carne coquiĩ caro soluit inter vrticã ⁊ opationẽ eiꝰ. Apãta ⁊ bo. Empl̃m eius cuȝ rhaphano disrũpit dubellet et ꝯfert eis et cõfert duritiebꝰ et ꝯfert semẽ eiꝰ cãcro i empl̃o et silr eius cinis. Vul.et vl. Eius cinis cuȝ sale cõfert vlceribꝰ q̃ accñt a morsura canuȝ et vlceribꝰ maliginis et cãcro. In.iũ. Empl̃ȝ ex ea cũ sale ꝯfert torsioni neruoꝝ. Mẽ.ca. Eius folia cõtrita abscindũt fluxũ sanguinis ex naribus ⁊ semẽ eius ꝯfert stricture nariuȝ et apit oppilatiões colatorij fortiter et ex seie eius factũ empl̃m facit eradicationẽ dentiuȝ facilẽ et emplastrũ ex ea ꝯfert apãtibus q̃ sũt post aurẽ et ẽ abstersiuũ. Mem.an.et pec. Quãdo bibiĩ cũ aq̃ ordei mũdificat pectus ⁊ quũ decoquũĩ folia eiꝰ i aq̃ ordei educit hũores grossos q sũt i pectore sed eiꝰ semẽ est fortius et ipz remouet asma et ipsaȝ dilatationẽ et frigidã pleuresim. Mẽ.ex. Excitat coituȝ ꝓprie semẽ eius cũ vino et apit orificiuȝ matricis qr matrix recipit spma. Et silr si comedaĩ cũ cepis et ouis et qñ supponiĩ cũ myrrha ꝓuocat mẽstrua et apit matricẽ et silr si bibiĩ eiꝰ decoctio cũ myrrha et folia eius recẽtia reducũt matricẽ exeuntẽ loco emplastri posita et soluẽdo educit phl̃a et hũorẽ cruduȝ sua abstersione nõ cũ virtute solutiua q̃ sit in ipsa et oleũ eiꝰ plus soluit phl̃a q̃ȝ oleũ cartami ⁊ decoctio folioꝝ cũ ostracis lenit vẽtrem et si vis vt ipsa facilius soluat accipe medullã seminis eius et cõteritur ipsam cuȝ sauich et proijce eã in vino et bibe eã et oȝ vt post eius austũ bibatur aliquid de oleo rosaceo ne aduratur guttur bibẽtis.et qñȝ fiunt ex ipsa collyria cũ melle et supponuntur et soluunt.

¶ De viola. capitulum.dcccxxvi.

Viola qd est. Nota ẽ eiꝰ essentia.et opatio radicis eius ẽ vicia opatiõi ipsius.

Natura. Frĩa ẽ et hũida i prio et dicũt qdaȝ ꝙ ẽ calida i prio.sȝ i frãte folioꝝ eiꝰ nõ est dubitatio. O p.⁊ ꝓ. Dr ꝙ ipsa gñat sanguineȝ eq̃leȝ. Apo.et bo. Sedat apãta calida more empl̃i supposita cũ sauich de ordeo et similiter eiꝰ folia. Vul.et vlcera. Viola epithimata bõa ẽ scabiei. Mẽ.ca. Sedat soda sãguineaȝ odorata et illinita. Mẽ.oculi. Confert ophthalmie calide. Mẽ.an.et pec. Confert tussi calide et lenit pectus ⁊ ꝓpe q̃ ex ea contrita ẽ cũ zuccaro et ipsius sirupus ꝯfert pleuresi et pulmõi et ẽ melior q̃ȝ iuleb in hoc ca.

Mẽ.nu. Valet iflatiõi stõi. Mẽ.ex. Sirupus eiꝰ ꝯfert dolori renũ ⁊ ꝓuocat vrinã.⁊ q̃ ex ea sicca ẽ soluẽdo educit cholerã.et ipsiꝰ ẽ sirupꝰ lenit nãȝ cũ facilitate ⁊ ꝯfert eminẽtie

ani. ¶De vrina. capitulum. dcccxxvij.

VRina qd est. Nota. ē. Electio. ex vrinis iuuatiuis magis ē vria cameli arabici q ē anheglib. Et vrina hois est debilior vrinis tñ ea sūt debiliores vrine porcorū domesticoꝝ castratoꝝ et eis fortiores sūt antiq̄ et vrina qdē castrati ois gñis ē debilior et ex vrinis magis abstersiua ē vria hois. Natura. Est calida et sicca. O p. ⁊ ꝓ. O ēs abstergūt et vria qdē hois pōiť cū cinere vitis sup locū fluxus sanguis et sistiť vria vero cameli ꝯfert furfurib⁹ ablutiōe fcā ex ea. et similiter vrina tauri. Deco. Abstergit morpheam.

Vul. et vl. Vrina asini ꝯfert vlcerib⁹ ābulatiuis et hūidis. ⁊ vrina hois ēt ꝓpē antiq̄ ⁊ ꝯfert excoriatōi ⁊ prurituj ⁊ albaras ⁊ p̄cipue cū nitro et aq̄ acetose. et fex vrine pōiť sup herisipilā et ꝯfert ⁊ cōfert linita scabiei ⁊ sabafath et vlcerib⁹ verminosis et vlcerib⁹ pede q̄ migiť et dimittiť dōec saněť. In. iun. Confert dolorib⁹ neruosis et p̄cipue vria capraꝝ dōesticarū et mōtanaꝝ ⁊ ꝓpē spasmo ⁊ extēsioni. Mē. ca. In vrina tauri cū dissoluitur myrrha et distillať i aurē subtiliter sedat dolorē eius. ⁊ similiter vria capraꝝ sola et cum myrrha. et vria hois antiq̄ ꝓhibet fluxū putredis ab aure. et vria cameli ꝯfert fetori nariū et apit oppilatiōes colatorij cū vehemēti virtute. Mē. oc. Coagulať i vase ereo et cōfert albugini ⁊ scabiei et ꝓpē vrina pueroꝝ ⁊ similiter cocta cū porris. Mē. an. ⁊ pe. Vrina infantiū lactētiū ꝯfert dilatatiōi anhelit⁹.

Mē. nu. Quidā hō spleneticus sōniauit ꝙ p̄cipiebať ei i somno vt vrinā suā biberet oi die ter et sanareť: q exptus ē illud et inuenit mirabile. et vrina qdē hois et vria cameli cōferūt hydropisi et ea liniť splē p̄cipue cū lacte cameli et vrina caprarū valet hyposarche earū p̄cipue q̄ sūt mōtane et p̄cipue cū spica boni odoris et similiter vrina antiqua porcorū i hmōi ē bona cū vino forti. Mē. ex. Vria porci frangit lapidē i renibus et vesica ⁊ prouocādo educit ex ambobus. et vrina asini cōfert dolori renū. et vrina hois decocta cū porris cōfert doloribus matricū qñ sedent in ea mulieres vnaqueq3 qnq3 dierū semel. Vene. Vrina hois confert morsui vipere bibita et effunditur super eū et ꝓprie vipere petrose et cū nitro sup morsum canis rabiosi et omni morsui et puncture valet. et que ex ea antiqua est cōfert venis oibus et lepori marino.

¶De visco. capitulum. dcccxxviij.

VIscus qd est. est notus. et eius qdez fructus est similis ciceri nigro nō sincere rotūditatis virgulatus frāgibilis ex quo manus inuiscātur. eius aūt minera est arbor ferens glandes et malus et purus in quo sunt virt⁹ aeree et aq̄a multiplicate valde. Elec. qui ex eo bonus ē est recens planus coloris puri interius viridis exterius teritur et lauatur deinde coquitur. Natura. Nō calefacit nisi post morā longam sicut gūma rute agrestis et est debilior ea in hoc et in ipso quod est humiditas supfluens nō digesta et est calidus et siccus in tertio. O per. et pro. Est resolutiuus resoluit enim humiditates grossas ex ꝓfundo p̄ter fortitudinē virtutis attractiue et lenit et dixerūt quidā. nō inest ei operatio in humiditatibus tenuibus. Deco. Eradicat vngues malos cū sup eos pōiť cū arsenico. Apo. et bo. Resoluit apāta frā et ꝓpē cōfortatus cū calice et ꝯfert syrie et filiab⁹ noctis. Vul. et vl. Lenit vlcera antiq̄ et vlcera mala. In. iū. Lenit iūcturas cū tāta cera q̄ tus ipse ē et suo equali pōdere de resina pini.

Mē. ca. Cōfert apātib⁹ frīs p⁹ aures mist⁹ cū gūma pini et cera. Mē. nu. Extēuat splenē cū pōiť sup ip3 cū aliqb⁹ reb⁹ ip3 ꝯfortātib⁹ sicut ē calx. ¶De verme. ca. dcccxxix.

VErmis qd ē. est veris grane et ē veris tinctoꝝ cui⁹ virt⁹ ē sic virtus ceruse. verūtñ ē subtilior et magis vadēs i ꝓfūdū. qdā āt dixerūt ꝙ colligiť hic vermiculus ex reb⁹ plurib⁹. ita ꝙ colligiť ex arborib⁹ glādes ferētib⁹. Natura. Vermiculus grāe recēs isfratiu⁹ ē. et i ipso ē siccitas q̄ztitatē hñs. O p. ⁊ ꝓ. Vermiculus grāe q ē vermis tinctoꝝ est purpureus et exiccat sine mordicatōe. et. S. qdē dicit ꝙ i ipso ē stipticitas tēpata. Vul. et vlce. Vermiculus grāe ꝯfert vulneribus neruoꝝ trit⁹ cū vio aut aceto cū melle. dř āt ꝙ veris pluriū pedū q morať sub lagenis fm ꝙ dř cū bibiť ex eo auř. remouet spasmū ⁊ alcuzez nocētes. Mē. ca. Veris pluriū pedū q ē sub amphoris cū teriť cū cortice granati et cū oleo ro. et distillať i aurē sedat dolorez.

Mē. an. et pec. Vermis rubeus q ē sub vrceis aq̄ q h3 pedes plurimos ⁊ quū tangitur rotundatur qñ cū eo tāgitur palatū cū melle valet p̄focationib⁹ ⁊ similiter cū cōediť cōfert asmati et dilatationi anhelitus s3 ꝙ dicitur.

Mē. nu. Predictus hñs plures pedes cō-

fert ictericie bibitus cum vino. Mem.ex.
Veris pluriuz pedū qui est sub cisternis ⁊ vrceis bibitus cū vino est bonus difficultati vrine. Vene. Vermis olerū cōtritus linit̄ sup pūcturā vermiū venenosoꝝ ⁊ cōfert ei.

¶De vzifur. capitulum.dcccxxx.

Vzifur qd ē. Dixerūt qdā ꝙ eius virtus est virtus ceruse .⁊ dixerūt alij virtus eiꝰ ē virtus alscedenegi. Natura. Verius est vt sit calidū ⁊ siccū ⁊ vt q̄si sint ambo i fine secūdi qđ āt dr̄ p̄ter hoc ē dictū ꝑ ignorātiā. O p.⁊ ꝓ. Apud quosdā eiꝰ stipticitas ē fortior q̄ȝ ipsius acuitas ⁊ apud alios eiꝰ acuitas ē fortior stipticitate ipsiꝰ. Vul.⁊ vl. Cōsolidat vulnera ⁊ generat carnē in vlceribus ⁊ ꝓhibet adustionē ignis ⁊ ostracositatem.
Mem.ca. Prohibet corrosionē dentium.

De vitro. capitulum.dcccxxxi.

Vitrū qd est. Vitrū iter lapides ē sicut stultus iter hoies declinat eni ad oēm tincturā ⁊ tingit̄ ea ⁊ frangit̄ ⁊ abscindit̄ cuȝ eo. Natura. Calidū est i p̄mo siccū in scđo.
Deco. abstergit dētes ⁊ facit oriri pilos qn̄ cū oleo sambacino inūgit̄. O p.⁊ ꝓ. In ip̄o est stipticitas ⁊ subtilitas. Mē.ca. Mūdat furfures qn̄ cū eo fit ablutio ⁊ abstergit dentes. Mem.oc. Abstergit oculuȝ ⁊ delȝ eius albuginem ⁊ adustuȝ est fortius. Mem.ex. Quod ex eo tritū est ⁊ adustū confert valde lapidi vesice ⁊ renum quū bibitur cuȝ vino.

¶De vua passa. capitulum.dcccxxxij.

Va passa dicetur in capitulo de vua.

De ventre. capitulum.dcccxxxiij.

Venter. O p.⁊ ꝓ. Parui ē nutrimēti mali chimi ⁊ sil'r qđ ꝯsimilatur ei ex visceribus q̄ȝuis eiꝰ bōa fiat digō. verūtn̄ pluris ē nutrimēti q̄ȝ pulmo. vētres āt auiuȝ qn̄ digerūt̄ sūt melioris nutrimēti ⁊ ꝑkimi ⁊ p̄ci pue gallinaꝝ ⁊ anseꝝ. Mē.nu. Est tarde digestiōis.

De vite. capitulum.dcccxxxiiij.

Vitis qd ē. Ingt Dia. vitis silvestris et mōtana hȝ ramos lōgos ꝯsil'es illis q̄s facit vitis. ⁊ eaꝝ folia sūt sicut folia vue lupine domestice sed sūt latiora ⁊ flos eius pilosus ē. et fructus eius ē sicut vua q fit rubeus apud maturationē ⁊ granū eius ē rotūdū et comedūtur folia eius statim quū nascuntur.
O per.⁊ ꝓ. Cinis ramoꝝ eius ponit̄ in medicinis cauterizātibus ⁊ oleum vitis ē sicut oleū rosaceū. verūtn̄ nō est in eo illius subtilitas. ⁊ oleum qdē musti est sedatiuū ⁊ calefactiuū et flos silvestris est vehemētis stipticitatis. Deco. Lachryma eius valet sup verrucas formicales. ⁊ vitis qdē silvestris abstergit pānū ⁊ lentigines sed domestica est debilis. ⁊ lachryma silvestris forsan eradicat pilos cū oleo ⁊ ꝓprie que assumitur ex ramis eius recentibus quū inflāmatur et oleū eius est fortius omnibus oleis. Vulnera ⁊ vlce. Lachryma vitis est bona scabiei ⁊ ipetigini. et fructus vitis silvestris ꝓhibet ap̄ari vulnera. In.iun. Cinis vinatie eius qđ remanet cū aceto cōfert torsioni neruoꝝ. ⁊ cinis ramoꝝ eius cū oleo pōitur sup cōtusionē lacertoꝝ et mollificationē iuncturarū et qn̄q; bibitur cinis eiꝰ ꝑꝑ casum et oleum musti est bonuȝ doloribus lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ ⁊ laxitudini. Mem.ca. Folia eius ponūtur i emplastro ad sodā calidā et radix vitis nigre ⁊ albe et silvestris ē ex sūma medicinarū abstergentiū sordes auris et est ex medicinis cōferentibus surditati. et cortex eius q̄ silvestris est cū melle sanat gingiuā sanguineā. Mē.oc. Folia vitis cū sauich ordei more emplastri supposita oculo prohibet fluxus ad ip̄m. Mē.an.et pec. Succus foliorū domestice confert sputo sanguinis. ⁊ sil'r fructus silvestris silvestris bibitus. Mē.nu. Emplastrū factuȝ ex folijs ⁊ filis eius cū sauich ordei valet super ap̄ata stōi et iflationē eiꝰ et succus folioꝝ eiꝰ cōfert dolori stōi ex cal'itate et qn̄ bibit̄ radix eiꝰ cū aq̄ silvestris aut vino ꝯfert hydropisi. ⁊ sol'one ꝯeducit aquā et fructus vitis silvestris est bonus stō ⁊ nausee et ꝯturbatiōi et acetositati cibi. Mē.ex. Succus folioꝝ eius ē cōueniēs dysenterie et dolori ani ex caliditate et eius lachryma que est sicut gūma bibitur cū vino ⁊ frangit lapidem et cinis eius quod remanet post expressionē cū aceto ponit̄ sup hemorroidas et mora. et fructus eius bonus est ano ꝓuocat eni et stringit. Vene. Cinis eius quod remanet ē tyriaca morsui vipere.

De volubili. capitulum.dcccxxxv.

Volubilis. Natura. Est equalis ad caliditatē quādā declinās ⁊ siccitatē plurimā et est lenificatiua et apud alcanzi est frigida. O per.⁊ pro. Est resolutiua aperitiua. ⁊ nota que nominatur funis papauerū constat ex terreitate constrictiua et aqueitate lenitiua ⁊ acredine ignea sed exiccatio destruit. aqueitatem eius et in ipsa est mundificatio
Deco. Lac volubilis magne abradit pi-

los ꝛ interficit pediculos. Vul. ꝛ vlcera. Folia funis pauperū recentia conuenientia sunt vlceribus magnis ꝛ consolidant ea decocta in vino ꝛ ex eis emplastrū factum super positum adustioni ignis ꝛ proprie cū cerato ꝛ ad hoc nō est ei par. Mem. ca. Distillatur succus ei⁹ i aurē dolorosā cū cotto ꝓpē cū oleo rosaceo ꝛ ꝓpē qn̄ ē aq̄a calꝫ ꝛ ꝯfert soda antiq̄ succus ei⁹ confert mēi attracte ad aurez si est antiqua ꝛ vlceribus antiquis i ea. Mē. an. ꝛ pec. Est bona pectori ꝛ pulmoni ꝛ mundificat asma. Mem. nu. Aperit oppilatiōes epatis et folia eius cū aceto sunt bona spleni.

Mem. ex. Aqua eius soluendo educit choleram adustaꝫ ꝛ quando non decoquitur est fortior. ꝛ est quedam species volubilis mala solutione educens sanguinem.

De virga pastoris. Capitulum. dcccxxxvi.

Virga pastoris quid est. est albarbat ꝛ ē masculus ꝛ femina sed masculus ē fortior. O per. ꝛ pro. In ipsa est stipticitas sed pars aquea in ipsa est plurima et ꝑꝑ multitudinē repulsionis materierū effusarum existimāt ꝙ ē exiccatiua ꝛ similiter ꝓhibet fluxū.

Apo. ꝛ bot. Fit ex ea emplastrum phlomi ꝛ herisipile ꝛ formice ꝛ est valde cōferēs apati bus vlceratis. Vulne. ꝛ vl. Consolidat vulnera recentia. Mem. ca. Succus eius interficit vermes auris ꝛ exiccat vulnera eius.

Mem. an. ꝛ pec. Aqua eius ꝯfert sputo sanguinis. Mem. nu. Fit ex ea emplastrum ad inflationez stomachi infrigidata. Mem. ex. Prohibet fluxum sanguinis ex matrice ꝛ sanat vlcera intestinorum. ꝛ Di. quidem existimauit ꝙ ipsa prouocat vrinam et sanat illuꝫ qui retinet eam ꝛ non potest mingere.

De vua. Capitulum. dcccxxxvij.

Va. Elec. Alba laudabilior est q̄ꝫ nigra quum equātur in reliquis ꝓprietatibus spissitudinis ꝛ subtilitatis et dulcedinis et reliquoꝝ ꝛ dimissa post collectionē duob⁹ diebus aut tribus melior ē collecta i eadē hora.

Natura. Cortex vue frigidus est ꝛ siccus

O per. ꝛ pro. Collecta in eadē hora ē inflatiua ꝛ suspensa donec detumescat cortex est boni nutrimēti ꝛ ē ꝯfortās corpus ꝛ eius nutrimētū ē simile nutrimēto ficuū i paucitate malitie ꝛ est plurimi nutrimēti q̄uis sit minus nutrimento ficuū. ꝛ natura minoris est nocumēti q̄ꝫ nō matura. ꝛ qn̄ nō digerit vua eius nutrimētū ē crudū. ꝛ nutrimētū qdē vue cū sua dispositiōe plus est nutrimēto succi eius est velocioris penetrationis ꝛ descensionis. ꝛ vuā stipticā speratur ꝙ resoluat appensio Acetosa vero nō est ita. Mē. nu. Vua passa est amica epati ꝛ stō. Mē. ex. Vua ꝛ vua passa cuꝫ suis interioribus bone sunt doloribus intestinoꝝ. ꝛ vua passa cōfert renibus et vesice ꝛ vua qdē in eadem hora collecta mouet ventrem ꝛ inflat. ꝛ ois vua nocet vesice.

De venis tinctorū. Capitulum. dcccxxxviij.

Vene tinctoꝝ. Natura. Sunt calide ꝛ sicce declinātes ad fm. O per. et pro. In ipsis est abstersio fortis. Mem. ca. Confert eaꝝ masticatio dolori dentiū. Mē. oculi. Succus earū ē bonus i accuēdo visum et abstergēdo qđ ē corā pupilla de aqua ꝛ albugine. Mem. nu. Cōfert ictericie facte ex oppilationibus ꝛ proprie cū aniso ꝛ vino albo.

De ventribus. Capitulum. dcccxxxix.

Ventres. O per. ꝛ pro. Ventres auiuꝫ pluris sunt nutrimenti et illi qui sunt gallinarū nō digeruntur velociter. Mem. nutri. Existimauerunt ꝙ tunica interior ventrium exiccata cōfert ori stomachi et dolori eius. Filius mesaugue ꝛ ꝓpric ventris galli.

De vulpibus. Capitulum. dcccxl.

Vulpes. O per. ꝛ pro. In ipsa ē resolutio. et esus pellis est calidior pellium et eius qdē pelle iuuantur humectati ꝑꝑ ipsius resolutionē. In. iun. Quādo vulpes coquūtur in aqua et embrocātur iuncture dolorose ex ea cōfert vehementer. et similiter oleū quādo viua decoquitur in ipo imo hoc est valde fortius. ꝛ oꝫ qdē vt prolongetur eius sessio in ipso et melius est vt fit post euōnē et purgationē vt nō attrahat cuꝫ fortitudine sue acuitatis et resolutionis humores ad iuncturas et quādo euacuatur corpus post illud nō attrahitur ad iuncturas aliqd ꝙ si resideat erit leue. ꝛ similiter adeps vulpis qn̄ꝫ attrahit aliquid plus eo qđ resoluit et qn̄qꝫ decoquitur in ipso decolata. et quecūqꝫ ambarū administref resoluit illud qđ est in iuncturis. Mē. ca. Eius adeps sedat dolorē auris quādo in ea distillatur. Mem. anh. et pec. Eius pulmo siccus confert asmaticis valde ꝛ eius potio est pondus. ʒ. i.

De vespertilione. Capitulum. dcccxli.

Vespertilio quid ē. dicitur ꝙ seirazirac est lac eius et dicitur ꝙ est vrina ipsi⁹.

Natura. In sceirazirac est abstersio et ve-

zedoaria [illegible]

hemens calefatio. Oper.et pro. Unguentū vespertilionis prohibet mamillas puellaꝝ a magnificatione et prohibet ortū piloꝝ ſꝫ ꝙ dicitur ſed nō eſt verū. Mem.oc. Cerebrū eius cum melle cōfert principio aque deſcen dentis in oculum ⁊ eius cinis acuit viſum ⁊ ſceirazirac confert vngule.

¶De vbere. Capitulum.dccxlij.

Uber. Natura. Eſt frigidū ⁊ ſiccū pp neruos plures q ſunt in ipſo. Electio nutrimentuꝫ vberis pleni lacte qm̄ digeritur propinquū eſt nutrimento carnis ⁊ illud eſt melius in quo eſt lac ⁊ qḋ eſt alaſegueati qm̄ ipſe velociter faciat deſcendere ipꝫ ⁊ ē de aia li bone carnis boni humoris groſſi fortis.

¶De vngula. Capitulum.dccxliij.

Ungula quid eſt. Deco. Quum ex ci nere vngule caprine cum aceto linitur alopitia confert valde. ¶De littera. X.

¶De xiloaloe. Capitulum.dccxliiij.

Xiloaloes. Electio. Melior ſpēs xiloalo ēs ē almundiliū. ⁊ aſportatur de medio regionis indie ſꝫ quoſdā deinde eſt illud qḋ dicitur indū ⁊ eſt montanū ⁊ ſupfluit ſup al mundiliū qm̄ nō generat pediculos ⁊ eſt ma gis dans odorē panis gdā tñ hoīes ſunt qui nō diſcernūt inter mūdilium ⁊ indū bonū ⁊ de meliori xiloaloe eſt alſemenduri qḋ eſt de abſterſione indi. deinde alcumari qḋ eſt de abſterſione indi poſtea alſenaſium.⁊ eſt ſpēs terſi ⁊ poſt illud eſt athetiliū alſebrū ⁊ alka diū ⁊ alſiniū ⁊ noiatur alcaſumurū ⁊ ē bonū dulce. ⁊ inferius illo ē algeilu ⁊ almētali ⁊ al guaſi ⁊ alrantac ſed almundiliū totū ē bonū deinde melius de alſemenduri eſt variū pō deroſum ⁊ durū plurime aq̄ groſſum i quo nō eſt albedo ⁊ remanēs ſup ignē gdā vero extollunt nigrū ſup variū.⁊ melius alcuma ri ē nigrū mūdū ab albo ponderoſum rema nens ſup ignē groſſum pl'ime aque ⁊ vīr me lius xiloaloes ē illud qḋ magis ſubmergitur in aqua.natans vero eſt priuatū vita ⁊ ſpiri tu ⁊ eſt malū. ⁊ xiloaloes qdē ē vene arboris q̄ eradicātur ⁊ ſepeliuntur in terra donec ca ruꝫ lignū ⁊ cortex putrefiant ⁊ remanet xilo aloes purū. Natura. Calidū eſt ⁊ ſiccū in ſe cūdo ſicut exiſtimo. Oper.⁊ pro. Eſt ſubtile aperitiuū oppilationū frangitiuū ventoſita tū remouens ſupfluitates humiditatū. ⁊ con fortat viſcera ⁊ ꝓhibet irā. Deco. Maſtica tio eius facit oris odorē bonū. In.iun. Con fortat neruos ⁊ acquirit eis vnctuoſitateꝫ et viſcoſitatem ſubtilem. Mem.ca. Xiloaloes ꝯfert cerebro valde ⁊ cōfortat ſenſus. Mē. an.⁊ pec. Confortat cor ⁊ letificat ipꝫ. Mē. nu. Si bibatur de xiloaloe pondus.ʒ.i.ſ.re mouet humiditatem putrefactam ſtomachi ⁊ confortat ipſum ⁊ epar Mem.ex. In ipſo eſt virtus conſtringens naturam ⁊ confert dyſenterie melancholice. ¶De littera. Z.

¶De zedoaria. Capitulum .dccxlv.

Zedoaria qd eſt. Portiones ſimiles ari ſtologie.minores tamē ea ⁊ eſt in ſua vir tute.⁊ melior qdē eſt illa q̄ cū napello creſcit ⁊ eius vicinitas debilitat plantā napelli. Fi lius meſangue dixit ꝙ ipſa in operatione ſua eſt ſicut durūgi. verūtamē eſt debilior ea.di co aūt ꝙ ſi ipſe voluit ꝑ hoc ꝙ zedoaria ē de bilior ea tūc iā errauit ſm ꝙ exiſtimauit.⁊ ſi voluit ꝑ hoc ꝙ durūgi eſt durior nūc nō elō gatur illud. Apud me vero nō ꝯſtat ꝙ filius meſangue quū hmōi diſcretionē expertus ē habuit in hac cōſideratione electionē ꝑtinen tē pectori firmo pp ſermonē eius.⁊ iam ſciue runt ꝙ zedoaria reſiſtit napello.qūo ē debi lior durūgi. Uene. Eſt tyriaca venenoſorū oium vipere ⁊ napelli ⁊ aliorum. Permu. Triplum ponderis zurūbet pro vno tyriace.

¶De zinzibere. Capitulum.dccxlvi.

Zinziber qd eſt.notū eſt.⁊ eſt ſimile pipe ri in naturis ſuis : ſed non ineſt ei ipſius ſubtilitas.⁊ accidit ei vt corrodatur pp humi ditatē ſuā ſupfluaꝫ.⁊ pp illud calefactio eius durabilior eſt calefactione piperis et illud eſt pp ſpiſſitudinē ſuā etiā ſicut in naſturtio ⁊ ſi napi et gūma rute agreſtis. Natura. Cali dū eſt in fine tertij ſiccū in ſecūdo⁊ in ipſo eſt humiditas ſupflua et nutrimentū calidū ē et ſiccū et nō eſt in ipſo multitudo humiditatis ſupflue. Oper.et pro. Eius caliditas ē for tis ſed nō calefacit niſi poſt tpꝰ pp illud qḋ i ipſo eſt de humiditate ſupflua ſed eius cale factio eſt fortis eſt lenitiuū reſolutiuū iflatio nis quū ergo nutritur mel accipit qdā humi ditatis eius ſupflue et exiccat plurimū eius. Mem.ca. Augmētū efficit in ſeruatione.et abſtergit hūiditatē a partibus capitis ⁊ gut turis. Mem.oculi. Abſtergit tenebroſitatē oculi propter humiditatem ſuam facto ex eo alcofol et bibitū. Mem.nu. Digerit et con uenit frigiditati epatis et ſtomachi et exiccat humoroſitatem ſtomachi. et quod accidit in

Zinziber abſtergit humiditatē a capite et gutture

eo ex humiditatibus et comestione fructuuz.
Mem.ex. Excitat coitum nutritum et non nutritum et lenit ventrem leuiter. Dixit alcanzi immo retinet. ego autez dico quũ fiunt a malitia digestionis et lubricitate hũoris viscosi. Vene. Confert venenis vermiũ venenosorũ.

De zurũbet. Capitulum.dccxlvij.

Zurũbet quid est. Est herba similis cipero sed ẽ maior ⁊ minus odorifera. Natura. Calida est et sicca in tertio. O per. ⁊ p. Resoluit ventositates. Deco. Est ipinguatiua et abscindit odorẽ vini et alleoruz et ceparum. Mem.an.pec. Lenificatiua est cordis. Mem.nu. Retinet vomitũ. Mẽ.ex. Stringit naturam et confert ventositatibus matricũ. Vene. Confert mordicationi venenosorũ vermiũ valde ita vt propinqua sit zedoarie. Permu. Ponitur loco eius i venenosis q̃ztũ ipsa ⁊ medietas eius de durũgi et due tertie ponderis eius de tarazacon silfi et medietas põderis eius de grãis citri.

De zinzibere canino. Capitulũ.dccxlviij.

Zinziber caninum quid est. est ol⁹ notum et est sicut piper aque. et eius folia sunt sicut folia salicis nisi quia sunt magis citrina et eius virgulta sunt rubea habẽtia saporem zinziberis. et ipm interficit cães. Natura. Calidũ est in secũdo siccũ in primo. Deco. Recens cõtritũ cũ semine suo abstergit vestigia q̃ sũt i facie et pãnũ et lẽtigies antiq̃s. Apata et bo. Recens resoluit apata dura qñ terit et semẽ eius quũ fit ex eo emplz silr.

De zarnabo. capitulum.dccxlix.

Zarnabũ qd est. Arbor magna ⁊ nõ fructificans existẽs in mõte libano de scemi cuius folia administrãtur. et eius virgulta sunt virgulta parua rotunde figure inter grossitiẽ magne acus aqua subsellia sumunt et grossitiẽ calami cũ quo scribitur nigra ad citrinitatẽ declinãtia q̃ nõ hz multũ saporez neqz odorẽ. et parũ odoris quẽ habent ẽ bonũ et est odor citri et virtus ei⁹ est virtus nucis mus. sed est subtilior ea parũper. et quandoqz stat loco cinnamomi. Natura. Calida est et sicca in secundo. O per. ⁊ prop. In ipsa est stipticitas ⁊ resolutio ventositatum.
Mem.ca. Fit ex ea caputpurgium cũ aqua et oleo ro. ad soda frigidaz. Mem.na. Confert epati et stomacho infrigidatis. Mem.ex. Stringit ventrem.

De ziniar. capitulum.dccl.

Ziniar quid est. Species faciendi ziniar sunt cum exasperatione eris i fece aceti ⁊ roratione limature eius cum aceto et sepultura ipsius in loco humoroso et inclinatur vas ereum super vas in quo est acetuz et dimittatur quousqz in ipso fiat ziniar deinde fricatur ziniar ex eo et permisceatur cum sale ammoniaco et sepultura eius in loco humoroso est nota. et fit ex ziniar species subtilis valde. Assumitur enim acetum sublimatum et ponitur in mortario ereo cum pistello ex ere et sine intermissione teritur in sole calido estiuo donec exasperetur deinde ponuntur in ipso alumen ⁊ sal cũ mensura ⁊ sine intermissione teritur quũqz cõficitur illud qd teritur et exiccatur asperguntur super ipsum acetum et vrina infantium et teritur et dimittitur in loco humorosa. deinde aggregatur et exiccatur ⁊ quandoqz inuenitur ziniar quod generatur super lapidem in mineris eris. ⁊ quandoqz inuenitur aliqd ex eo in mineris. Electio. Illud qd est melius est minerale et fortius quod est assumptuz ex corijs ⁊ ere adusto et acetosum est leuius eo quod factũ est cum sale ammoniaco. Natura. Calidum est et siccum ad quartum perueniens.
O per. et pro. Est abstersiuum corrosiuum carnis dure et lenis simul acutum. sed ceratum temperat ipsum et facit ipsum desiccatiuum sine mordicatione. Vulne. et vlcera. Prohibet vlcera ambulatiua et consolidat cum cerato. et mundat vlcera sordida et ipm cum aelch alimbat et aceto est medicamen scabiei vlcerose ⁊ albaras ⁊ morphee. Mẽ.ca. Alziniar assumptum cum sale ammoniaco et alumine et aceto quum teritur et sufflatur in naribus et impletur os aqua vt non perueniat ad guttur prohibet fetorem narium ⁊ vlcera mala in ipsis. et ziniar ferreum cũ aceto stringit gingiuas et fit ex ipso ceratum ad apostemata gingiuarum. et similiter ziniar ereum. Mem.oc. Prohibet grossitudinem palpebrarum et earum inflationem et abstergit oculum. et ponitur in medicinis vlcerum oculi et prouocat lachrymas valde. quũqz ziniar administratur in alcofol. rectius est vt oculis vaporetur spongia infusa in aqua calida. Mem.ex. Ponitur in medicinis hemorroidarum et fit ex ipso et ammoniaco licinium et adimplentur eo hemorroides.

De zufere. capitulum.dccli.

Zufere qd est. Arbor cuius granū sile est alaniudē q̄ dr̄ albaze ⁊ est silis rute ⁊ dr̄ dinarugiua. Nā. Cala ē ⁊ sicca. O p. ⁊ p. Resoluit inflationē. Mem. ex. Radix eius ⁊ semen in exiccatione spermatis sunt similis virtutis cum ruta. Vene. Confert puncture scorpionis bibita ⁊ linita.

¶ De zerideraet. Capitulum. dcclij.

Zerideraet. In. iū. Cōfert sciatice. Mē. ex. Aqua foliorum eius cum rob confert difficultati vrine ⁊ menstruorum ⁊ extrahit sanguinē congelatuz in vesica. Vene. Confert morsui venenosorum vermium.

¶ De zarur. Capitulum. dccliij.

Zarur quid est. Alzarur alia est nota ⁊ nominatur triāgulus latinorum. ⁊ ex zarur est species quaz nominant greci teselimon et sentabinum ⁊ quandoqz nominant eam malum silvestrem. Arbor enim eius similis est arbori malorum ita ꝙ etiam in folijs suis nisi quia minor ⁊ est saporis pontici. O per. ⁊ pro. Est stiptica que est magis stiptica q̄z algobera vincēs cholerā ⁊ retinēt cursus plus omni fructu. Mem. ca. Teselimon est faciens soda. Mem. nu. Teselimon est mala stomacho. Mē. ex. Sringit ⁊ retinet vrinā.

¶ De zeduar. Capitulum. dccliiij.

Zeduar quid est. Inquit Di. est alzedu ar secundum ꝙ existimo.

¶ De zabarat. Capitulum. dcclv.

Zabarat quid ē. est planta cuius vna species folia habet vt lenticula ⁊ thyrsos erectos ⁊ leuia folia paruas radices ⁊ nascitur in terra salita exposita soli ⁊ in ipsius sapore est salsedo ⁊ altera est similis camepitheos ⁊ ē melioris coloris ⁊ purpureitatis. Vul. ⁊ vl. est consolidatiua eorum. Mem. ca. Subtiliat superfluitates ita ꝙ secunda cōfert epilepsie bibita cum oxymelle.

¶ De zinzania. Capitulum. dcclvi.

Zinzania qd est dico ꝙ zinzania ab omnibus dicitur secundum duas res: vna earum est granum simile frumento ex quo homines faciunt panez ⁊ dicunt ꝙ zinzania est plurima. ⁊ quidam alij nominant rē quādam inebriantem malam que in granis prouenit sed loqui de hoc est preter illud in quo sumus. Electio. Melior est illa que est leuis ponderis non vetus neqz frangibilis sed est viscosa quum masticatur declinans ad rubedinem ⁊ i ipsa est pōticitas parua.

¶ De zucaro. Capitulum. dcclvij.

Zuccarum quod est. Aruado zuccari in natura existit ⁊ est vehementioris exiccationis q̄z ipsuz. Natura. Frigidius est tabarzed ⁊ est subtilius. ⁊ vniuersaliter est calidum in fine primi. ⁊ antiquū declinat ad siccitatem in primo ⁊ est humidū in ipso. ⁊ quāto magis antiquatur tanto plus exiccatur. O per. ⁊ pro. Est lenificatiuum abstersiuum lauatiuum. ⁊ sulimenum est magis lenitiuuz et proprie alfenid imo mel arundinis ⁊ zuccarum non sunt inferiora melle in abstergendo ⁊ mundificando, ⁊ quanto plus antiquatur zuccaruz tanto fit subtilius. Mem. oculi. Assumptum sicut gumma ab arundine abstergit oculū. Mem. an. ⁊ pec. Lenit pectus ⁊ remouet ipsius asperitatem. Mem. nu. Est bonuz stomacho in quo non generatur cholera. ipsum enim lenit propterea quia ad choleram conuertitur ⁊ est aperitiuum oppilationum. et in ipso est virtus faciens sitim minorem tamen siti quam facit mel proprie antiquum ⁊ etiam antiquum generat sanguinem feculentum ⁊ abstergit phlegma stomachi. ⁊ in arundine quidem zuccari est iuuamentum ad vomitum. Mem. ex. Soluit ⁊ proprie illud quod super arundinem inuenitur sicut sal ⁊ sulimenum quidem ⁊ rubeum vehementioris sunt lenificationis ⁊ quādoqz inflat ⁊ quandoqz sedat inflationem ⁊ ipsuz quidez cum oleo amigdalino confert colice.

¶ De zuccaro albusar. Capitulum. dcclviij.

Zuccarum albusar quid est. Māna cadens super albusar ⁊ est sicut frusta salis. ⁊ in ipso quidem est cum abstersione ⁊ resolutione ponticitas ⁊ amaritudo ⁊ de ipso aliud est iamenum album ⁊ aliud est agiziuz ad nigredinem declinans. O per. ⁊ pro. Est abstersiuum cum ponticitate in ipso. Mem. oculi. Zuccarum albusar acuit visum. Mē. an. ⁊ pectoris. Confert pulmoni. Mem. nu. Confert hydropisi cum lacte camele nouiter fete. ⁊ non facit sitim sicut relique species zuccari quoniam eius dulcedo est parua et est bonum stomacho ⁊ epati. Mem. ex. Confert renibus ⁊ vesice.

F I N I S

¶ Expletus est liber secundus canonis quez princeps Auicenna de medicinis simplicibus edidit.

Tabula.

Fen.21.de membris generationis i mulieribus.4.continens tractatus.

Tractatus .1. de radicibus ⁊ principiis ⁊ conceptione ⁊ partu continens.c.20.

Tractatus secundus de impregnatione ⁊ partu continens.c.39.

Tractatus.3.de reliquis egritudib⁹ matricis exceptis apostematibus ⁊ que currunt cursu eorum continens.capl'm.28.

Laus deo.

¶ Dictio prima de vniuersis egritudinibus capitis tertij libri canonis in medicina.

¶ Tractatus primus de anatomia cerebri ꝛ dispositionibus eius.

¶ De vtilitate capitis ꝛ partibus eius. Ca. i.

I Nquit Galienus. Intẽtio in creando caput non est cerebrũ neqꝫ auditꝰ neqꝫ odoratꝰ neqꝫ gustus neqꝫ tactus. Nec eniꝫ mẽbra ꝛ virtutes in aīalibꝰ reperiũt̃ capite carẽtibus. Sed intẽtio i ipso ẽ bonitas dispõnis oculi i ipsius ↄuersione q̃ ei creata ẽ vt oculꝰ hẽat eleuationẽ ꝛ subleuationẽ sup oīa mẽbra corpis in oībus ptibꝰ. Cõparatio nāqꝫ oculi ad corpus est ꝓpinqua cõparationi speculatoris. ad exercitũ. Et locoꝝ qdẽ q speculatoribus est melior ꝛ ↄueniẽtior locus ẽ altus. Et iterũ oī oculo nõ ẽ necessariũ creare caput absolute sed aīali lenẽ habenti oculũ cuius oculus indiget multa cautella ꝛ loci affirmatione. Nã pluribꝰ aīalibus capitibus priuatis duo sũt creata additamẽta a corpe sublimata sup q̃ oculi eoꝝ decẽter cõstituti sũt vt ipsoꝝ vnusqsqꝫ speculationẽ ꝛ sublimationẽ suo hẽat visui. ¶ Amplius in cõuersionibus oculi ipsoꝝ nõ ẽ caput creare necessariũ pp duritiẽ nuche ipsius. Et neqꝫ caput ẽ necessariũ creare nisi aīalibus quoꝝ oculi capacitate indigent. Et qbus neruos aduenire necesse ẽ pp diuersitatẽ motuũ nuche ꝛ palpebraꝝ. nã hmõi nõ ẽ cõueniẽs mẽbrũ vnum elõgatũ gracile. ꝛ nos qdẽ pscrutabimur illud in. c. de oculo. ¶ Partes vero capitis essentiales ꝛ q̃ eas sequũt̃ sunt capilli deinde cutis postea caro deinde panniculus postea craneũ deinde pãniculus durus postea panniculus subtilis noīatus secũdina deinde cerebrũ. s. substãtia eius ꝛ vẽtres ipsius ꝛ illud qđ in eis existit postea duo panniculi sub eo deinde rete postea os quod ẽ cerebri basis.

¶ De anatomia cerebri. Capitulum. ij.

C Erebri aũt hoīs anatomia ẽ hec. Cerebrũ eni diuidit̃ in substãtiã velatiuã et substãtiã medularẽ ꝛ ventres in ipso spiritu plenos. Nerui vero sũt sicut virgulta ab eo prodeuntia nõ tñ sm q sũt partes substãtie ipsius ꝓprie. Et totũ qdẽ cerebrũ in sui lõgitudine mediationẽ hꝫ penetrãtẽ in ipsius sꝑ hac ꝛ medulã eiꝰ ꝛ eius vẽtres pp illud qđ in parilitate de iuuamẽto noto existit ꝛ si fit parilitas i vẽtre anteriore solũ sensui magis apparẽs. ¶ Cerebri vero substãtia creata ẽ frigida ꝛ humida. frigida qdẽ ne ipm inflãmaret multitudo q̃ ei aduenit ex fortitudinibus motuũ neruoꝝ ꝛ passionibus sensuũ ꝛ motibus spũs i alteratiõibus imaginatiuis ꝛ cogitatiuis ꝛ memorialibus ꝛ vt eo tẽperetur spũs a corde egrediẽs ꝛ ad ipꝫ penetrãs in duabus venis ascẽdẽtibus ab eo ad ipꝫ. Et humidũ qdẽ creatuꝫ ẽ vt ipm motus nõ exiccẽt ꝛ vt eius figura sit bõa. Et creatũ est pingue et molle eius qdẽ pinguedo est vt sit qđ ex neruis oritur viscosuꝫ ꝛ lenitatis qdeꝫ cãm dixit. Gal. i ipso existere vt eius figura bona fiat ꝛ ipsius alteratio cũ imaginationibus. lene eni alteratões facilius suscipit. hoc ergo ẽ qđ ipse dixit. Dico aũt creatũ estꝰ lene vt sit pingue ꝛ vt nutrimẽtũ qđ neruis gradatim tribuit duris sit bonũ nerui etiã ex cerebro nutriũt̃ ꝛ nucha. Amplius substantia dura nõ augmẽtat durũ q̃tũ ipm augmentat lene. Et vt i eo qđ ab ipso oritur sit flexibilitas quũ q̃dã ab eo oriẽtia indurari apud suas extremitates fit necesse pp illud qđ rememoraturi sumus de neruoꝝ iuuamentis ꝛ ꝓpterea q istis nascẽtibus indurari necessariũ est sm gradus. Et qa ipsoꝝ durities ẽ durities flexuosa oꝫ vt substãtia originis eiꝰ sit substãtia flexuosa ꝛ pinguis pingue eni ꝛ viscosũ lene ẽ ꝓculdubio ꝛ etiã vt spũs qui ipm circũdat ꝛ qui motus velocitate idiget sit humiditate sustẽtatus ꝛ rursum vt ipsius raritate alleuiet̃. qđ eni i mẽbris. duꝝ ẽ grauius ẽ leni humido raro. ¶ Verũtñ cerebri substãtia etiã i lenitate ꝛ duritie ineq̃lis existit. nã pars eius anterior est lenior. ꝛ ipsius pars posterior est durior. ꝛ iter duas partes gradibꝰ velaminis duri cum rememorabimur i ipso i sequẽtibus distinctũ ẽ. ¶ Anterius aũt cerebrũ nõ ẽ factũ lene. nisi qm plurimũ neruoꝝ sensus ꝛ ꝓprie qui sũt visus ꝛ auditus oritur ex eo sensus eni speculator ẽ. ꝛ speculatori iclinatio ad ptẽ anteriorẽ ẽ dignior. ¶ Et plm neruoꝝ motꝰ orit̃ ex postremo ipsiꝰ ꝛ ex ipso orit̃ nucha q̃ ẽ eiꝰ nũciꝰ ꝛ

vicarius icursu dorsi ꝛ vbi necessariuz ē ex ipsa oriri neruos fortes. Nerui aūt mot⁹ in digēt duritie supflua q̄ nō indigēt nerui sen sus.sed lenitas ē eis cōueniētior ei⁹.i.nuche igiť origo facta ē durior.¶ Velamē āt i ipo .s.cerebro non gradatim existit nisi vt sit dif ferētia ꝛ diciť vt sit lene sepatū a cōtactu du ri ꝛ māifestū qdē ē ꝙ i ipso accidit multū p̄ ter hanc vero reflexionē sunt etiā iuuamēta alia. Nā vene ad cerebꝝ descēdētes ꝛ i ipo diuise aliquo egēt cui initanť ꝛ eas fortes fa ciat. Posita ē ergo reflexio hec substentacu lū eaꝝ.¶ Et sub postremo qdē hui⁹ reflexio nis ꝛ i posteriorib⁹ ei⁹ est torcular qđ ē san guinis effusio i amplitudine q̄dā q̄ ē sicut la cuna et ex ipsa qdē i ea ramificāť vene i qui bus sepať sanguis ꝛ cerebri substātie assimi lať deinde vene suis orificiis sugēdo eā exic cāt ꝛ ad duas venas ipsā cōiungūt sicut re- memoraturi sum⁹ in illius anatomia. Et ex hac qdē reflexiōe ꝓuenit iuuamentū ad hoc vt ligamētoꝝ velaminis adherētis cerebro sit origo in eqdistātia cōmissure cranei q̄ est corā ipso. In anteriore p̄terea cerebro oriūť duo additamēta māmillaria qb⁹ fit odorat⁹ q̄ qdē a lenitate cerebri parūp differunt sed postea ꝯseqť ea neruoꝝ durities. ¶ Ampli⁹ totū cerebrū duob⁹ cooperiť pāniculis quo- rū vn⁹ subtilis sequiť ip̄z ꝛ alter spissus seqť os:q qdē duo creati sūt vt sint duo distiguē tia inter cerebrū ꝛ os ꝛ vt cerebrū substātiā ossis nō ꝯtingat ꝛ ne ad ip̄z ex osse nocumē ta ꝓueniāť.hic āt tactus nō accidit nisi i dis- positiōibus additiōis cerebri i substātia sua aut in dilatatiōe q̄ ei accidit successiōe cōstri ctiōis. Cerebrū p̄terea qūqꝫ eleuatur ad cra neū quū q̄dā adsūt dispōnes sicut voces for tes.ergo ꝓꝑ hmōi iuuamēta inter cerebrū ꝛ os cranei duo ponūť distinguētia media in- ter ea in lenitate ꝛ in duritie ꝛ duo qdē po- nūť;ne sit illud cuius obuiatio ossi ꝯnō ē bōa absqꝫ medio illud idē cui⁹ obuiatio cerebro est bōa absqꝫ medio.sed distinctū ē inter ea. est ergo cerebro ꝓpinquius subtilis ꝛ ossi ꝓ pinqus ē spissus ꝛ cū hoc sūt sicut tutū vnū. hic aūt pānicul⁹ p̄ter qđ ē cerebri tutū ē liga mētū vēaꝝ q̄ sūt i cerebro qetaꝝ ꝛ pulsatiliū ꝛ ē sic secūdina seruās sitū vēaꝝ i ipso texta rū. Quapropter ingrediť ēt cerebri substātiā i locis mltis ꝯmissuroꝝ ei⁹ ꝛ tēdit ad vētres ipsius ꝛ ꝓuenit apđ postremā sectū ꝓpea ꝙ

nō eget eo ꝓꝑ sui.s.postremi duritiē pānicu lus vero spissus cerebro nō heret neqꝫ subti li ita vt i oi loco sit decēter situs sup ip̄z. sed est ab eo eleuat⁹ ꝛ iter ipsos qdē nō ꝯtinuāt nisi vene penetrātes i spisso ꝛ ꝓueniētes ad subtilē spissus āt vadit ad craneū cū ligamē tis pānicularib⁹ ortis a spisso stringētib⁹ ip̄z ad cōmissuras ne sup cerebꝝ vehemēter gra uet ꝛ hec qdē ligamēta ex cōmissuris eleuā tur vsqꝫ ad exteriora cranei ꝛ oriunť illic ita vt ex eis texať pānicul⁹ craneū cooperiēs ꝛ ꝑ illud affirmať ligamētū pāniculi spissi etiā cū craneo cerebrū p̄terea in lōgitudine sua tres hꝫ vētres. ꝛ sic vnusqꝫ vēter in sui lati tudie duas hꝫ ꝑtes.ꝛ anterior qdē pars sen- sibilis ē sepatiōis in duas ꝑtes dextrā ꝛ sini strā.ꝛ hec pars iuuat ad odoratū ꝛ ad expul sionē supfluitatū cū sternutatiōe ꝛ ad partiē dū ꝑlm spūs sensibilis ꝛ ad opatiōes virtu- tū formatiuaꝝ q̄ sūt de virtutibus apphēsio nis interioris vēter aūt postrem⁹ ē etiā ma gnus qm̄ ipse implet magni mēbri vacuita- te ꝛ qm̄ est principiū magne rei.s.nuche ꝛ ex eo partiť ꝑlm spiritus motiui.ꝛ illic qdē sūt virtutis seruatiue opatiōes sed tn̄ est minor anteriore imo cuiusqꝫ duoꝝ vētriū anterio- ris ꝛ cū hoc minorať gradatim vsqꝫ ad nu- chaꝫ ꝛ inspissať vsqꝫ ad duritieꝫ. ¶ Medius aūt vēter ē sicut trāsitus a ꝑte anteriore ad ꝑtē posteriorē ꝛ ē sicut deilix situs inter eos ꝛ ipse qdē ꝓꝑ illud magnificať ꝛ elōgať qm̄ est reddēs de magno ad magnū ꝛ ꝑ ip̄z cōti nuať spūs anterior cū spū posteriore ꝛ ꝓuēit ad amplitudinē curuitatū memoralium p̄di ctaꝝ ꝛ principiū hui⁹ vētris primū cooperiť ita ꝙ videť illud qđ ē inferius sicut spericuꝫ ꝛ ꝑ id qdē eleuať vt sit trāsitus ꝛ cū hoc elō- gatur rotūditate sua a nocumētis ꝛ sit fortis ad tollerādū qđ sup euꝫ sustētať de velamie qđ est ſm gradus ꝛ illic ꝯiungūtur duo vē- tres cerebri anterioris ita ꝙ sepaťāť a poste riore in hoc trāsitu.ꝛ ille qdē locus noiať cō iunctio duoꝝ vētriū.ꝛ hic idē trāsitus est vē ter . Et qm̄ ē trāsit⁹ deferēs a formatiōe ad seruationē ē melior locus cogitationi ꝛ ima ginatiōi ſꝫ qđ sciuisti. ¶ Qđ aūt vētres isti sint loca caꝝ opationū significať ex nocumē tis q̄ accidūt eis destruitur eni cū nocumen to cuiusqꝫ partis eius opatio aut ingreditur in ip̄a lesio.ꝛ pāniculi subtilis pars cooperiť ꝛ cooperit vētres cerebri vsqꝫ ad cambaduti

vel occiput ſiſr ꝙ ē tunica duritiesvero eiꝰ
qđ eſt poſt illud ſufficit ipſi loco cooperture
velaminis. ¶ Cōmiſſuratio āt q̄ ꝯſiſtit i vē-
tribus cerebri eſt vt ſpūs aialis in ſubſtātia
cerebri trāſitū habeat ſicut in vētres eiꝰ quū
nō omni hora ſit vēter dilatatꝰ ⁊ apertus ⁊
ſpūs aialis ſit paucus vbi vel inq̄ztū vētres
tātūmō aperiūtur. ¶ Et etiā q̄a ſpūs altera
tio parū cōplet a cōplōne q̄ ē cordis vſqꝫ ad
cōplonē q̄ eſt cerebri niſi in ipſo fiat eiꝰ de-
coctio aſſumpta ex eiꝰ cōplone. ⁊ ē q̄a in pri-
mis quū ad cerebrū ꝑuenit vadit ad vacui-
tatē eius primā vt in ipſa coquat deinde pe
netrat ad vētrē mediū ⁊ augmētat i ipſo de
coctio poſtea cōplet eiꝰ decotio in vētre po-
ſteriore. Decoctio vero optima fieri non poſ
ſet niſi ꝑ coniunctionē ⁊ cōmiſtionē ⁊ pene
trationē in partibus cocti ſicut ē diſpoſitio
cibi in epate ſm ꝙ narraturi ſumꝰ in his q̄
expectamꝰ. ¶ Cōmiſſura aūt anterioris plu
ra hꝫ ſingularia q̄ꝫ commiſſura poſterioris
q̄m ꝓportio cōmiſſure ad cōmiſſurā ē ſicut
ꝓportio mēbri ad mēbrū fere. ⁊ cā q̄dē mi-
norationis poſterioris ab anteriore inuenit i
cōmiſſura. ¶ Et iter hūc vētrē ⁊ vētrē prio-
rē ſub eis ē locus qui ē partio duaꝝ venarū
magnaꝝ ad cerebrū aſcēdentiū quaꝝ reme
moraturi ſumꝰ in ramis ipſaꝝ ex q̄bus texi
tur ſecūdina ſub cerebro ⁊ illi q̄dē rami imi
ſti ſunt corpi de gnē glādularū implēti qđ ē
inter eos ⁊ ſubſtinet eos ſicut ē diſpō in reli
quis partibus venoſis vacuitatis eni q̄ iter
eos cadit eadē ꝓprietas eſt vt etiā impleat
carne glādoſa. ⁊ iſte q̄dem glādule figure ra
moꝝ ꝑdictoꝝ figurantur ſm formā partitio
nis narrate queadmodū eius rami aut par
titio rememorata a ſtricto incipiūt. ⁊ in am
plius finiuntur faciēs dilatationē ſiſr caput
huius glandule factū eſt pinealis forme cu-
ius caput eſt ſequens initiū partitionis de-
ſuper ⁊ incedit cū eo tendens verſus finem
eius vſqꝫ ad cōplemētū ſuſpenſionis ramo
rū ⁊ eſt illic cōtextuꝫ ſm ſimilitudinē textu-
re ſecūdine. ⁊ requieſcit i. in ipſo ⁊ pars cere
bri cōprehendentis ſuꝑ hunc ventrem me-
diuꝫ eſt concauitas eius. ¶ Et ipſius partes
que ſunt deſuper ſunt vermicularis forme
commiſſure ex commiſſuris poſitis in lon-
gitudine ſui ligate adinuicē vt poſſint extēdi
⁊ contrahi ſicut vermis reuolutus ⁊ ſuperiꝰ
eius interius coopertum eſt panniculo. qui
cooperit cerebꝝ vſqꝫ ad poſterioreꝫ et ꝯpoſi
tuꝫ cuꝫ duobꝰ additamētis cerebri rotūdis cō
ꝑhenſis lōgitudine ſic̄ due coxe vicine ad cō
tactum elōgate ad ſeparāduꝫ ligamētis q̄ no-
minant corde vt ab eis nō remoueāt vt cū ver
mis extendit et eiꝰ latitudo ꝯſtringit ꝯpriat
hec duo additamēta vſqꝫ ad cōiunctionē et
oppilet meatꝰ ⁊ quū ꝯhit ad exprimēdū et au
gmētat latitudo elōget ad ſeparāduꝫ et apiat
meatꝰ. qđ aūt de eo ſeq̄tur poſteriꝰ cerebꝝ ē
minus et ꝑuenit ad aliquātā vacuitatē vel cō
cauitateꝫ et ſiſtit i poſteriore cerebro ſicut ex
eo intrās in introitu et eius q̄deꝫ anterius ē
latius ipſius poſteriore hꝫ formā quā cerebꝝ
tollerat duo vero ꝑdicta additamenta nomi
nāt vualia et in ipſis q̄deꝫ nunq̄ꝫ cōmiſſure
fiūt ſed ſunt lenia vt ipſoꝝ ꝯſtictio et cooperi
mentuꝫ ſint fortiora et vt ipſoꝝ obediētia ad
motioneꝫ ꝑꝑ motuꝫ alteriꝰ rei ſit magis ſimi
lis obedientie rei ipſius vniꝰ. ¶ Expulſio ꝑte
rea ſuꝑfluitatuꝫ cerebri duos hꝫ meatus quo
ruꝫ vnus ē in ventre anteriore et apud termi
nuꝫ ꝯmunē q̄ eſt inter ipſū et illū q̄ ē poſt eū
et alter ē in vētre medio poſterior vero vēter
meatū ſingularē nō hꝫ et illud eſt ideo q̄m in
poſtremo poſitus eſt et etiā eſt paruus cōpa
ratione ſui ad anteriorem non tollerans fora
mina et in verſationem medius vero mea-
tum habet cōem inter ipſum et ſe et hoc pro
prie. ¶ Nuche quoqꝫ duo facti ſunt exitus ꝑ
quos quedam eius ſuperfluitate ⁊ reſoluunt
et expelluntur et iſti duo meatus quum inci
piunt ex duobus ventribus et penetrant etiā
in ipſum cerebrum et tranſuerſant verſus ob
uiationem apud tranſitum vnum profundum
cuius principiuꝫ eſt velamen ſubtile et eiꝰ po
ſtremum eſt eius in cuiꝰ eſt apud velamen
durum et eſt ſtrictū ſicut capud roſe incipiēs
ab amplo rotundo vſqꝫ ad ſpiritū ꝓueniens
qua propter nominatur caput roſe et nomi-
natur etiam in fuſorium. Quum ergo pene-
trat in panniculum durum obuiat illic mea
tui in glādula quaſi ſpera cōpreſſa a duobus
lateribus oppoſitis ſuperius et inferius. et
ſunt inter panniculum durum et meatuꝫ pa
lati. deinde reperitur illic tranſitus qui eſt in
concauitatibus colatori in ſupremo palati.

¶ De ſmōe vniuerſali đ egritudinibꝰ capi-
tis et faciētibꝰ egritudines i ipſo. Capitulū .iij.

Oꝑꝫ te ſcire ꝙ egritudies numerate oēs
accidunt capiti. Veruntū nr̄a intentio

hic quū dicimꝯ caput ē cerebrū ꝛ ipsius vela mina ad capilloꝝ vero egritudines hic nō d̕ clinamus i hac hoꝛa. ¶Dicemus ergo ꝙ ce rebꝛo accidūt spēs malitie ꝯplexionis octo. s. singulares ꝛ ꝯposite facte cū materia aut va poꝛosa:aut habēti substātiā ꝛ multiplicātur i ipso egritudines .hūiditatis i ōi eni cerebꝛo i pꝛincipio creatiōis hūiditatis sup̄flue existūt aut ex eo ꝙ acquisiuit a matrice aut postea q̄s mūdare necesse est. ¶Nā si purgate non sūt magnificātur inde res ꝛ ē tota aut in coꝛ poꝛe cerebꝛi aut i venis eiꝯ aut in velamini bus ipsius.ꝛ accidūt ei egritudines cōposite. aut i quātitate sicut si sit minus q̄ꝫ oꝫ aut i fi gura sicut si sit eiꝯ figura mutata a cursu na turali ꝛ accidat ide lesio i opatiōibꝯ suis aut cānales siue meatꝯ ipsius ꝛ vasa sint oppila ta ꝛ oppilatio sit aut i vētre anterioꝛe aut vē tre posterioꝛe aut i vtrisq̄ꝫ vētribꝯ simul di minuta aut integra aut in venis aut in arte rijs aut i oꝛiginibus neruoꝝ aut dislocētur ligamēta velaminū eius aut cadat separatio iter velamia ipsiꝯ. Et accidūt egritudines ei continuatis pp̄ resolutionē singularis i ipso aut i arterijs aut i venis ipsius aut i velami nibus eius aut in craneo. Et accidūt ei apo stemata aut i substātia ipsiꝯ cerebꝛi aut i pā niculo eius subtili ꝛ spisso aut i rete aut i pan niculo extrinseco ꝛ totū hoc a materia hūoꝝ vnius calidi aut frigidi ꝛ ex frigidis qdē pu trefactis ꝯsecūtur apostema calida frigidi ꝛ geti faciūt apostemataq̄ noiari oꝫ frigida. Et tu qdē nō reperies aliquā egritudinē cerebꝛi nisi redeuntem ad istas aut contigētē ex istis Egritudines p̄terea cerebꝛi alie sūt ꝓpꝛie ip siꝯ aut fiūt pp̄ cōitatē.ꝛ qñq̄ꝫ magnificat̄ res i egritudinibꝯ cōitatis i ipso adeo vt fiāt egri tudines ꝓpꝛie pnitiose multotiēs eni expellū tur ad ipsum in egritudinibus pleuresis ꝛ si nantie materie pꝛefocantes ꝛ pnecātes ꝛ se pe peruenit ad ipsum apoplexiā pnitiosā pp̄ nocumentum aliud in membꝛo cōicante.

¶De significationibus ex quibus oꝫ cogno scere dispositiones cerebꝛi. capitulum.iiij.

PRicipia ex qbꝯ puenis ad cognitionez dispositionū cerebꝛi sūt ex opationibus sensibilibꝯ ꝛ moꝛalibus.s.memoꝛia ꝛ cogita tione ꝛ foꝛmatiōe ꝛ virtute mentis ꝛ perscru tatione ꝛ operatiōibus mobilibus.ꝛ sūt ope rationes virtutis mouētis membꝛa median tibus lacertis ꝛ ex qualitate superfluitatum euacuataꝝ ab eo i substātia sui ꝛ coloꝛe ꝛ gu stu.s.acuitate sua ꝛ salsedine ꝛ amaritudine ꝛ insipiditate. ꝛ ex q̄ꝫtitate ipsaꝝ i paruitate ꝛ multitudie ꝛ fluxibilitate sua ꝛ ex ipsaꝝ re tētione oino. ꝛ ex hoc ꝙ aeres ꝛ cibi ei cōue niūt ꝛ diuersificāt̄ ei ꝛ nocēt ipsi ꝛ ex magni tudie capitis.ꝛ ex puitate eius ꝛ ex bonitate figure eiꝯ p̄dicte in.c.de ossibus ꝛ malitia ip sius.ꝛ ex grauitate capitis ꝛ leuitate eiꝯ. Et ex dispōne tactus capitis ꝛ ex dispōne colo ris eiꝯ ꝛ coloꝛis venaꝝ ipsius. Et ex vlceribꝯ ꝛ ex apātibus q̄ i cute eiꝯ accidūt. Et ex i dis positione coloꝛis oculoꝝ ꝛ venaꝝ ipsoꝝ ꝛ sa nitatis ꝛ egritudinis eoꝝ ꝛ tactꝯ ipsoꝝ ꝓp̄e. Et ex dispōne somni ꝛ vigiliarū. Et ex dis positiōe capilloꝝ i q̄ꝫtitate sua.s.paucitate ꝛ multitudine ꝛ crossitie ꝛ subtilitate ꝛ q̄litate sub figura ipsoꝝ i crispitudie ꝛ planitie ꝛ co loꝛe eoꝝ i nigredine ꝛ albedine ꝛ castaneita te ꝛ velocitate susceptiōis caniciei ꝛ tardita te ꝛ i pseuerātia fꝫ dispōnē sanitatis aut re motionē ab ea cū scissione ipoꝝ aut casu.aut depilatiōe colli i grossitudie ꝛ subtilitate sua ꝛ sanitate ipsiꝯ ꝛ multitudine casus apatū ꝛ scrofulaꝝ i ipso ꝛ paucitate ipsoꝝ. Et silr̄ ex dispōne vue ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ ꝛ dētiū. Et ex dispōne virtutū ꝛ opationū i mēbꝛis ner uosis cōicantibus cerebꝛo q̄ sūt sicut matrix ꝛ stōachus ꝛ vesica. Significatio āt fm cōi tatē ē fꝫ duos modos.vnꝯ eoꝝ ē ex dispōne mēbꝛi cōicātis cerebꝛo i eo qđ accidit cere bꝛo.ꝛ secūdus ē ex dispōne mēbꝛi cuius cōi catiōe cerebꝛū infirmat̄ ꝛ ingrit̄ ꝙ mēbꝝ sit ꝛ qd sit in ipso ꝛ qūo puenit ad cerebꝛū.ꝛ ex istis qdē significatiōibꝯ significāt̄ dispōnes q̄ sūt p̄sentes ꝛ ille q̄ sūt future ꝛ nōdū sūt p̄ sentes sicut ex lōgitudine tristitie ꝛ hoꝛribili tatis significātur melācolia ꝛ almutil ꝛ alcu tub eueniētes ex ꝓprimo ꝛ ex ira q̄ intētionē nō hꝫ epilepsia aut melancolia aut mania.ꝛ ex risu absq̄ꝫ causa congelatio aut amentia.

¶De significationibus vniuersalibus ope rationum cerebꝛi. Capitulum.v.

SIgnificatio qdē assumpta ex gnē opa tionū quū sunt sane adiuuat ad signifi cādū cerebꝛi salutē. ¶Et si sūt lese significāt lesionē in ipso lesiones aūt opationū queād modū exposuimus sūt tres q̄ sūt debilitas ꝛ mutatio et permutatio deide destructio. Et sermo qdē vl̄is i significatiōibus opationū est ꝙ ipsaꝝ diminutio ꝛ destructio fiunt pp̄

frigus ⁊ grossitiẽ spũs ex hũiditate ⁊ nõ fiũt
ex caliditate nisi magnificeẽ ⁊ pueñiat ad hoc
vt deijciat virtutẽ pmutatio autẽ ⁊ q̃ motui
cõparãẽ fiũt ex caliditate ⁊ fiũt ex siccitate.

De significatiõibus sũptis ex opatiõibus aialibus ⁊ moralibus ⁊ motiuis. Caplm. vi.

HAs opationes ingrediẽ lesio ẽm ꝙ co
gnosciẽ destructiõis aut debilitatis aut
pmutatõis. verbigratia in sensibus qdẽ. ⁊ in
cipiamus a visu qm̃ visuz ingrediẽ lesio aut
vt destruaẽ aut debiliteẽ aut vt in ipso pmu
tatio fiat ⁊ muteẽ a cursu naturali ⁊ imagi-
netur ꝙ nõ inueniẽ exterius sicut phãtasie ⁊
cimices ⁊ pili ⁊ fumus ⁊ reliqua. Ex his eni
nocumẽtis quũ nõ sũt ꝓpria oculo significa
tur lesio in cerebro ⁊ phãtasie etiã qñqz suo
colore significant ꝙ si aliqs dixerit quõ phã
tasia alba significat phl'a dñari qd ẽ frigidũ
quũ vos cõparaueritis pmutationẽ ad calo
rem. dicemus ꝙ illud est pp cõplexionez nõ
ꝓpter accidentia materieꝝ q̃ accidant virtu
ti sane integre cũ caliditate innata. ⁊ in audi
tu qdẽ sicut si debiliteẽ ⁊ non audiat nisi qd
ꝓpinquũ est ⁊ forte aut pmuteẽ ⁊ audiat qd
nõ reperiẽ exterius sicut sonũ similẽ pcussio
ni aque aut pcussioni maleoꝝ aut voci tym-
panoꝝ aut sono folioꝝ arboꝝ aut sufflationi
vẽtoꝝ aut reliqs ⁊ significenẽ p illud aut cõ
plexio sicca p̃sens in pte medij cerebri aut si
gnificenẽ p illud vẽtositates ⁊ vapores in ip
so retenti aut ad ip̃m ascendentes ⁊ reliqua
de qbus significatio habeẽ aut destruaẽ om
nino. Debilitas vero ⁊ destructio fiũt pp
multitudinẽ frigoris. ⁊ qd aliqs audiat qua
si audiat ex lõginquo fit pp humiditatez. qd
aũt fit in odoratu est qa priuaẽ aut qa debili
tatur aut pmutaẽ ⁊ sentit odores qui non re
periunẽ exterius fetidos aut nõ fetidos ⁊ si-
gnificat ẽm plm humorẽ retentũ in cerebro
facientẽ ipsos si nihil ꝓpriũ fuerit cũ strictu
ra nariũ. gustus aũt ⁊ tactus hoc cursu ꝓce-
dunt nisi qa ipsoꝝ mutatio a cursu naturali
ẽm plm significat corruptionẽ ꝓpriã i istru
mẽtis ipsoꝝ ꝓpinquis ⁊ ẽm nimiã cõitatez
cerebri ⁊ proprie sicut qñ est cõe sicut stupor
toti corpi. ⁊ sensus qdẽ cõicãt in specie debi-
litatis ⁊ fortitudinis significãtes dispõnẽ in
cerebro pseuerãtẽ q̃ est pturbatio ⁊ claritas.
nõ est eni oĩs debilitas cũ pturbatione qm̃
qñqz est debilitas cũ claritate sicut hõ si vi
deat aliquid propinquũ ⁊ parui radij bene ⁊
clare ⁊ videat res paruas. deinde quũ elon-
gaẽ aut multiplicãẽ ipsaꝝ radij deficiat. neqz
pturbatio ⁊ claritas qñqz sũt simul in debi-
litate ⁊ claritas qñqz est ꝓculdubio cũ virtu
te. Veꝝ pturbatio sp significat materiaz
⁊ claritas significat siccitatẽ ⁊ hec qdẽ ptur-
batio fortasse subito figitur ⁊ est ex ea oppila
tio ⁊ significat materiã vaporosam in venis
cerebri ⁊ rete eius. Judiciũ ãt de significatio
nibus haꝝ lesionũ est qm̃ q̃ ꝓcedit cursu p-
mutationis ẽm plm sequiẽ ꝯplonẽ calidã ⁊
siccã ⁊ q̃ currit cursu diminutiõis ⁊ debilita
tis ẽm plm seqẽ frigus ⁊ debilitas ⁊ destru-
ctio sequũẽ frigus nisi sint cũ vehemẽti appa
ritione corruptiõis ⁊ casus virtutis. tunc eni
fortasse illud plm erit ex caliditate. veꝝ cali-
ditas ꝯueniẽs est virtutib[9] cõparata frigori
dũ nocumen ꝯplonibus ab ea nõ magnifi-
caẽ ⁊ eius corruptio virtutis diminutionem
possidere facit. Oportet ergo vt nõ cõfidas
tunc in istis significatiõibus imo caueas si
gnificationes alias p̃dictas cuiusqz duaꝝ si
gnificationũ ꝯplonũ. ⁊ destructio qdẽ qñqz
significat festinationẽ causaꝝ diminutionis
si fuerit pp cãm cerebri ⁊ nõ fuerit pp nocu
menta in instrumentis corruptionis ⁊ inci-
sionis ⁊ oppilatiõis ⁊ vlr remotiõis a boni
tate sua pp nocumentuz aut pp cãm in ipso
mẽbro sensibili. Ex mẽbris aũt sensibilibus
qd est valde cerebro ꝓpinquũ nocumentuz
ab ipso recipit nisi nocumentũ sit in ipso cõ
mune sicut auditus ⁊ odoratus plurimi eni
nocumenti ipsius qd purgatiõe ⁊ cõplonis
cõmensuratione nõ remoueẽ est ex cerebro
quapropter reliqui sensus cũ suis ledunẽ sen
satis nõ significãt nocumentuz in ipsis cali
ditatis aut siccitatis non pueniẽtiũ ad hoc
virtutũ prosternant. Auditus ãt ⁊ gustus ẽz
plm significãt ꝙ illa cõplo est i cerebro. De
opatiõibus vero moralibus sciendũ est qm̃
fortitudo meditationis ⁊ pscrutationis signi
ficat fortitudinem cerebri oĩno ⁊ eaꝝ debili-
tas significat lesionem fortitudinis in ipso. q̃
re oz vt demõstreẽ q̃ opationũ sit lesa ex ip-
sis eni est corruptiõis virtutis imaginatiõis
⁊ formatiõis ⁊ eius vel eaꝝ nocumentum.
Hec nãqz virtus quũ est fortis iuuat ad si-
gnificandã anterioris cerebri sanitatem. hec
aũt virt[9] nõ est fortis nisi quuz hõ bene põt
seruare forma sensatoꝝ vtpote figurarum ⁊
sculpturaꝝ ⁊ moꝝ ⁊ gustũ ⁊ vocũ ⁊ modula

tionū ⁊ reliquoꝝ.eſt.n.aliqs hoīum cui ineſt virtꝰ integra ſꝫ hoc caplm adeo vt q ex geometris optimꝰ ē ↄſideret ſiꝉ figurā lineatā.⁊ ſignet i ipſiꝰ aīa ſiꝉe illi ⁊ eiꝰ lrē ⁊ narret qōne vſqꝫ ad finē ipſiꝰ ñ idigēs iterata ↄſideratiōe i figura.⁊ ſiꝉr ē diſpō q̊rūdā ſꝫ cōpaiōe ad modulatiōes ⁊ diſpō q̊rūdā cū cōpatiōe ad guſtꝰ ⁊ reliq̊ꝝ.⁊ ex h eiꝰ pēdet bōitaſ cognitiōis pulſꝰ.ipā.n.idiget imagiatiōe forti figurata i aīa ex tactiſ.huic āt virtuti qnū accidit nocumētū.aut deſtruiſ opō ⁊ nō remāet ipa forma imagiatiōis ſenſate pꝰ remotionē eiꝰ a ꝓportiōe q̄ ē inter ipſā ⁊ ſenſū quū eā ſentit aut debilitaſ ⁊ minuiſ aut mutaſ a curſu nāli aut imagineſ qꝺ nō eſt ſignificat eiꝰ debilitatē.minutio vero eiꝰ ⁊ deſtructio opatiōnis ipſiꝰ ſm plm ſignificāt ſupfluitatē frigoris.aut ſiccitatis in anteriore cerebro.aut humiditatis . ſed frigus eſt cā eſſentialis ⁊ due relique ſūt cē p accidēs qm afferūt cā. ⁊ mutatio opatiōis eius ⁊ pmutatio ipſius ſignificāt ſupfluitatē caliditatis.⁊ hec qdē oīa ſūt ſm plm rei ⁊ ſꝫ ꝙ dictū eſt in virtutibꝰ ſenſibilibus. Et hec egritudo qñqꝫ accidit ſana intelligētia vel rōne ita vt pfecte ⁊ cōplete cognoſcāt pulchrū ⁊ fetidū ⁊ ſint coꝝ verba cū hoibꝰ ſana ſꝫ imaginēſ q̊ſdā pñtes q exteriꝰ nō repiūſ ⁊ imaginaſ voces tympaniſtaꝝ ⁊ reliq̄ ſic narrat. G.accidiſſe Abrucali medico. ⁊ ex ipis ē corruptio i virtute cogitatiōis ⁊ imagiatōis.ſ.aut deſtructio.⁊ noiaſ h delectio rōnis aut ꝺbilitas ⁊ noiaſ amētia ⁊ eaꝝ pricipiū ē frigꝰ anterioris cerebri aut ſiccitas aut hūiditas eiꝰ ⁊ illꝺ plm ſm ꝙ dictū ē aut eſt mutatio ⁊ pmutatio ita vt ſit in eiꝰ cognitiōe regimētū ⁊ rectū faciat dicēdo ꝙ nō eſt rectū ⁊ noiaſ cōmiſtio rōnis ⁊ ſignificat aut apata aut materiā cholericā calidā ⁊ ſiccā. ⁊ eſt demoniū lupinū aut eſt pmutatio eiꝰ cū melia aut materia melia ⁊ eſt melia ⁊ ē eiꝰ pmiſtio cū malitia exiſtimatiōis ⁊ cū cogitatiōe abſqꝫ cōphēſiōe. ¶ Qui aūt ex illis moribꝰ ad timorē decliuior eſt.eſt magis ſignificatiuus frigoris ⁊ ex eis decliuior ad audaciā ⁊ irā ē magis ſignificatiuus caloris ⁊ ſꝫ differētias q̄ ſunt inter eos ⁊ nos poſtea afferemꝰ eas. Et forſitā erit illud pp cōicatiōnē mēbri alteriꝰ ⁊ illud qdē cognoſceſ ſignificatiōibus pticularibus q̄s poſtea narrabimus. Et vlr quū cogitatiōes plurimū mouētur motibus multis ⁊ pmutanſ ⁊ variantur tunc illic eſt caliditas. Et qñqꝫ etiam accidit pmutatio cogitatiōis in egritudinibus frigide materie quū a caliditate nō euacuātur ſicut cōmiſtio rōnis i lethargiria. ⁊ ex ipſis ē leſio in virtute memorie.ſ.aut vt debileſ aut vt deſtruatur ſicut narrat Gal.ꝙ peſtilētia ꝯuenit in pte ethiopie q̄ eis accidit pp cadauera multa relicta poſt forte preliū ⁊ puenit peſtilētia illa vſqꝫ ad terrā grecoꝝ accidit ergo eis vt cā illius tātū caderet obliuiōis dono nec eis adueniret diſpoſitio ſꝫ quā hō nōis ſui ipſius obliuiſcereſ ⁊ filij ſui. Et plm qdē accidit debilitas i memoria pp corruptionē poſtremo cerebro ex frigiditate aut humiditate aut ſiccitate aut pp eū qui pmutaſ ⁊ accidit ei vt rememoreſ eius qꝺ nūq̄ꝫ ei adeſt. ⁊ ſignificat ↄplōnē calidā abſqꝫ materia aut cū materia ſed materia ſicca ad illud eſt magis ↄueniēs.⁊ illud eſt totū quū cōplō nō ſuperfluit ⁊ virtꝰ nō cadit. Dicamus aūt nunc ſermonē ↄiunctū ꝙ deſtructio haꝝ operationū qñqꝫ fit pp dominiū frigoris aut i corpore cerebri ⁊ ex eo.qꝺ dominaſ ſup cerebrū. aut ſup ventres eius ⁊ qñqꝫ fit pp frigus cū humiditate. ⁊ qñqꝫ affert ipſam ſiccitas ⁊ ſimiliter eaꝝ debilitas.ipſarū aūt mutatio fit ꝓpter apata aut cōplexionē colericā aut melancolicā aut corpus adurēs. Et ſignificatio diſpoſitionū ſomnioꝝ eſt ex eo qꝺ oꝫ adiūgi hoc loco.plurimū eni viſionis reꝝ citrinarū calidaꝝ ſignificāt dominiū colere.⁊ ſimiliter plurimū viſionis reꝝ cuiqꝫ cōplexioni ꝓportionaliū quas numerare nō ē neceſſe. ⁊ ſomnia qdem permutata ſignificāt caliditatē ⁊ ſiccitatem.⁊ ſimiliter apparet in egritudinibus acutis cerebri. Et ſimiliter ſunt ſomnia terribilia. ⁊ illa quoꝝ non recordatur ſignificant frigiditatē ⁊ humiditatē ſm plurimū.

¶ De ſignificatiōe opationū motiuaꝝ ⁊ qꝺ eis ſimilaſ ex ſomno ⁊ vigilia. Capitulū.vij.

Significationum aūt aſſumptaꝝ ex gñe operationū motiuaꝝ deſtructio ⁊ debilitas ſignificāt humiditatē ſupfluā i inſtr̄is ipſaꝝ ſubtilē plurimā ⁊ ſignificant in quocūqꝫ mēbro fuerint leſiones in cerebro. Verū tamē eis magis ꝓpriū eſt qꝺ in toto corpore fient ſicut applā aut in parte vna ſicut paralyſis ⁊ tortura lara ⁊ qñqꝫ ↄueniūt ambe ad ſignificādū deſtructionē ⁊ debilitatē caliditatis cerebri aut ſiccitatis in ipſo aut in aliquo mēbroꝝ lōginquoꝝ ab eo vez illud erit

post egritudines plurimas & paulatim paulatim ꝫ dies. qđ aūt in vno mēbro fit sicut mollities & similia eius qñqꝫ est ꝓpter egritudines ꝓprias illius mēbri. & qñqꝫ ē ab expulsione supfluitatis cerebri ad ipm. Earuꝫ vero mutatio si est subito significat humiditatē & si est paulatim significat siccitateꝫ.s.in instrumentis.q̄ aūt cerebro propria est sicut mutatio motuū epileptici qñ adest epilepsia que est spasmus cōis. & ipsa qdem nō fit nisi ab humiditate qm̄ ipsa fit subito aut cōicatione mēbri alterius ꝫm q declaratū est.& significat oppilationē nō pfectā sicut tremor capitis.oia eni hec significant materiā grossam in illo latere cerebri aut debilitateꝫ aut siccitatē si fuerit post egritudines antecedentes.& si fuerit eoꝝ aduent⁹ paulatim & paulatim.De eis aūt qui sūt in mēbris a cerebro longinquioribus sermo ē illud qđ diximus multotiens. Et oēs isti motus egrediūtur a cursu naturali & dixim⁹ etiā q si homo impiger est ad motus cōplexio cerebri ei⁹ i principio est calida & sicca q si est decliuis pigritie & laxitati tunc eius cōplexio est frigida & humida & quū habet egritudinē & motus ipsius pertinens est ad inquietudinē tūc est calidus & si quieti attinet & virtus nō est vehementis casus tunc declinat ad frigus. Et ex eis q̄ huic capitulo ꝓportionātur est significatio dispositionū somni & vigiliaꝝ. Scias ergo q somnus semp sequit malitiā cōplexionis humide laxe aut frigide congelantis motū virtutū sensibiliū aut vehementē spūs aialis resolōnē pp supfluitatē mot⁹ aut pp ipulsionē virtutū ad iteriora vt mā digerat & ipellat cū eis spūs aialis pp ꝯsecutionē quēadmodū fit p⁹ cibū. sōni āt cā q nō ꝫ cursū nālē ꝓcedit.n.neqꝫ seqt laborē & motū ē hūiditas & ꝯgelatio qđ si nō cadūt cē ꝯgelationis & significatiōes nō significāt supfluitatē frigoris de qb⁹ rememorabimur tūc cā eius est humiditas. Ampli⁹ nō ois humiditas facit somnū senū eni cū humiditate cōplonuꝫ ipsoꝝ ꝓlongātur vigilie. Et Gal.qdē videtur q illud ē ex q̄litatibus humiditatū ipsaꝝ nitrosaꝝ. Ipse.n.vigilare faciūt pp nocumētū qđ cerebro inferūt. Verūtamen siccitas ꝫm oēm dispōnē vigilare proculdubio facit.

¶De significatiōib⁹ sumptis ex diminutiōe operationū naturaliuꝫ ex eo qđ expellit & ex apatib⁹ & vlceribus & ex capillis.Caplm.viij.

Significatiōes aūt accepte ex gñre opationū nāliū apparēt vtpote ex supfluitatib⁹ p ipsaꝝ diminutionē i q̄ttitate & q̄litate carū & p ipsaꝝ ꝓhibitionē. Eaꝝ vero expulsio fit ex palato ex naso & aur & ex eo qđ apparet sup capite de vlcerib⁹ & bothor & apostematib⁹ & ex eo qđ orit de capillis. Capilli eni oriūtur ex supfluitatib⁹ cerebri. Et ex capillis qdē sumit significatio ex velocitate ort⁹ ipsoꝝ aut tarditate & reliqs dispositiōib⁹ q̄s iā numerauimus. Rememoremur ergo hic significationū expulsionuꝫ supfluitatū a semitis p̄dictis. Iste qdē supfluitates quū multiplicāt significāt materias p̄dictas & significāt cāꝫ q̄re supfluitates i mēbro multiplicātur quēadmodū sciuisti & q expulsiua nō ē d̄bilis. Quuꝫ āt ꝓhibētur aut minorātur & inuenit cū hoc aut grauitas:aut pūctō aut mordicatio aut extensio aut pulsatio aut reuolutio & tinit⁹ sigēt oppilationeꝫ & d̄bilitateꝫ virtutis expulsiue & repletioneꝫ. Genus vero eius.i.supfluitatis significat qm̄ mordicatiua aut pungitiua adustiua pue grauitatis citrinās colorē faciei & oculi significat q materia ē cholerica. Et pulsatiua grauis rubificās colorē faciei & oculi iflās venas significat q ipsa ē sāguinea & laxatiua faciens pigritiā cū q̄ mutat color ad plūbeitatem & ducens ad sōnū & dormitatiōm significat qm̄ ipsa ē phlatica q si color offuscatur in dispositione illa & corrūpitur cogitatio & caput ē minoris grauitatis & sōnus cū hoc nō ē dñans & nō sūt reliq̄ signa significat q ipsa est melācholica q si aliqt ipsoꝝ ē cū tinnitu & reuolutiōe & permutatiōe loci significat q materia generat ventositateꝫ & inflationeꝫ & vaporeꝫ & q hꝫ caliditateꝫ i ipsa agēteꝫ.q si adest supfluitatū retentiōe cū leuitate capitis significat siccitateꝫ absolute & hoc qdeꝫ capitulū qđ attulimus est ꝓpriū q̄ntitati vel q̄litatati expulsionis & ꝓhibitionis. Qualitas aūt eius est sicut si tendit ad citrinitatē & subtilitateꝫ & caliditatē & exuberationē venaꝝ significat q ipsa est sāguinea. Et salsa & dulcis cū p̄uatiōe reliquoꝝ signoꝝ aut nitrosa frigidi tactus significāt phla in qđ agit caliditas. Et insipida crossa frigidi tactus significat q est phlegma crudum & iste quidē sunt significationes qualitatis expulsiue in colore suo & gustu & tactu & substātia. Odoris vero eius ē quoniā putredo odoris & acuitas eius significāt caliditateꝫ. Et priuatio odoris for

tasse fritatē nō tū ficut pria significat calita-
tē.q̄ āt pēdēt ex eis q̄ appent i cute capitis ⁊
qȯ seqꝛ eā ex vlceribꝰ ⁊ bothoꝝ ⁊ apatibꝰ si-
gnificāt ſm pl̄m mās q̄ fuerūt ⁊ expellūꝛ ⁊
nō significāt dispōnē cerebri i illa hora ma
nifeste nisi forsitā sint i augmēto. Tu āt sciui
sti cās apatuz calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ ⁊ duroꝝ ⁊
cā corrosionuz ⁊ vlceꝝ ꝑambulātiū ⁊ qetoꝝ
⁊ reliquoꝝ ex his q̄ dicta sūt nō sūt ergo tibi
difficiles cognitiōes eoꝝ ſm dispōnes capi
tis ēt. Et iā etiā sciuisti in libro prio cās euē
tꝰ capilloꝝ. ⁊ sciuisti cām crispitudinis ipsoꝝ
⁊ planitiei ⁊ multitudinis ⁊ velocitatis cani
tiei ⁊ tarditatis eiꝰ. Et nos qdē docebimꝰ ⁊
cām scissionis ipsoꝝ ⁊ casus eoruz in capitu
lis ꝓprijs. Cognosces ergo ex eis q̄litatē si-
gnificationum capilloꝝ ⁊ nos quidem diffe
remus illud vsqz ad illum locum fugientes
multiplicationem ⁊ elongationem.

¶ De significatiōibꝰ ex ꝯuēiētia ⁊ diuersifi-
catōe ⁊ velocitate passionū ⁊ tarditate. C.ix.

Signa āt assūpta ex gnē ꝯueniētie ⁊ di-
uersificatiōis ⁊ velocitatis passionuz ⁊
tarditate eiꝰ sūt hec. Cōueniētia āt ⁊ diuersi
ficātia ipossibile ē qn aut mutenꝛ i dispōne i
q̄ positꝰ nihil de sanitate negat q̄ ip̄m tenet
aut i dispōne i q̄ ē eiꝰ eritꝰ a sanitate ⁊ mutaꝛ
eiꝰ cōplo a nā. ¶ Cōuenientia ergo eiꝰ i dis-
positiōe sanitatis q̄ ip̄z tenet est assimilatio
ꝯplonis eiꝰ cōplo igiꝛ ipsiꝰ cognoscíꝛ ex illo
qȯ āt diuersificaꝛ ab eo i dispōne illa est cō
trariū cōploni ipsiꝰ. In dispōne āt i q̄ fit eiꝰ
eritꝰ a sanitate et mutaꝛ eiꝰ ꝯplo ab ipso iu
diciū est ecōtrario. ¶ Nos qdez iā dixīmꝰ i
eo qȯ est ꝑteritū de dictis vlibꝰ ꝙ sanitas i
corpibꝰ oibꝰ nō est ſz ꝯplonez vnā et ꝙ pos
sibile est vt sit sanitas corpis a ꝯplone cuiꝰ
silis ē ex eo qȯ affert egritudinē corpi alteri
si hr̄et illā ꝯplonē. ¶ Verūtn̄ oz vt ꝯsidereꝛ
qȯ sit eiꝰ diuersū i extremitate alia etiā sicut
diuersificaꝛ ei hoc in hac extrēitate ita vt exi
stiatiōe sciaꝛ q̄ātitas ꝯplonis quā hz due.n.
extrēitates sil'sūt diuerse ipediētes ꝓculdu-
bio ⁊ nō ē ꝯueniēs sanitas aliq̄ extra eq̄lita-
tē nisi dū nō vehemēter supfluit. Et cerebꝝ
qdē qȯ ꝯplonis calide malitiā hz iuuaꝛ aere
frigido ⁊ cibis ⁊ odoribꝰ frigidis siue sint bo
ni sicut cāforati sandalini ⁊ nenufarini ⁊ eis
similes siue fetidi nō boni sicut limosi ⁊ alu
biati ⁊ iuuaꝛ trāqllitate ⁊ quiete ⁊ ꝙ hz mali
tiā ꝯplexiōis frigide iuuaꝛ eo qȯ est illius cō
trariuz iuuaꝛ ergo aere calido ⁊ odoribꝰ cali-
dis ⁊ letificātibꝰ ⁊ calefaciētibꝰ ⁊ exercitijs ⁊
motibus. Et ꝙ hz malitiā ꝯplexiōis sicce le-
diꝛ eo qȯ ex ipso euacuaꝛ. ⁊ ꝙ hz malitiā cō-
plexiōis humide iuuaꝛ eo qȯ ex ipso euacua
tur ⁊ minuitur ab eo. Significatiōes vero ve
locitatis passionuz eius sicut si velociter cale
fiat aut velociter infrigideꝛ sūt iste qȯ eniz ca
lefit velociter significat caliditatez cōplexio-
nis ſz ꝯditiōes ꝑdictas in libro vniuersali. ⁊
similiter qȯ velociter i frigidatur. ⁊ similiter
qȯ velociter exiccatur. illud eniz q̄nqz fit ꝑꝑ
ꝑuitatez humiditatis ipsius ⁊ q̄nqz fit ꝓpter
subtilitatez humiditatis ipsius aut ꝓpter cali
ditatez sue cōplnis. Verūtn̄ differētia inter
ea est qm̄ quū primo repiunꝛ reliq̄ signa sicci
tatis cerebri sicut vigilie ⁊ reliqua de qbus
rememorabimur in capitulo signoꝝ ꝯplexio
nuz cerebri ⁊ hoc ſz est qm̄ siccitas nō acci-
dit ei nisi in horis q̄ sunt apud motuz labo-
riosuz aut caliditatē fortez aut qȯ ꝓcedit cur
su eiꝰ ex causis siccitatis ꝑdictis. ¶ Amplius
si nō affuerit ei in reliqs horis significatio sic
citatis. cum eo vero quod fit propter calidita
tem complexionis eius sunt reliqua signa ca
liditatis in complexione quod autem veloci-
ter humectatur q̄nqz fit ꝓpter caliditatē sub
stantie eius ⁊ q̄nqz fit ꝓpter frigus substātie
ipsius ⁊ q̄nqz fit qm̄ complexio substantie ip
sius radicalis fuit humida ⁊ quādoqz fit qm̄
complexio substantie eius radicalis fuit sicca
quod si fuerit ex caliditate erunt illic signa ca
liditatis. amplius erit ille humectatio non ex
eo quod semper est sed ipsa erit successiua ca
liditatis superflue cadentis in cerebro ⁊ attra
hentis humiditates ad ipsum que ipsum im
plebunt. deide si remāserit ꝯplō calida vicēs
succedet siccitas ⁊ cuz diminutiōe ⁊ si humi-
ditates vicerit fiet cerebruz frigiduz ⁊ humi-
dum ⁊ si equabuntur prouenit ſm plurimuz
putredo ⁊ egritudines putride ⁊ apostemata
quoniam hec humiditas non est inata con-
uertitur ergo in ea caliditas inata. Verūtn̄
non cōuertitur in ipsa nisi conuersione extra
nea que est ꝙ si fuerit putredo propter com-
plexionis frigiditatē non erit euētis hūidita-
tis subito sed ſm dies. deide eueniet hūecta-
tio ⁊ fiet cum velocitate ⁊ erunt signa frigidi
tatis cerebri reperta. qȯ si illud fuerit ꝑꝑ hūi
ditatē cerebri ipsiꝰ erit velocitas i illo ꝑꝑ vnā
duaꝝ rerū aut qa hūiditatis facit frigus ⁊ fri

gus corrūpit virtutez digestiuā mutātez illud qđ puenit ad cerebꝝ đ nutrimēto ⁊ pperat hu mectatio. ¶ Quū ergo puenit frig⁹ illđ subito hūectatio p⁹ ipsuz seqꝛ subito ⁊ qñ cuz illo accidunt oppilatiōes in meatib⁹ accidunt vt supfluitates retineāꝛ. vnde erit hoc semp et in sepabile ⁊ ñ erit ex eis q̄ sunt raro. Ei⁹ āt qđ fit pp cerebri siccitatē cā ē đsiccatio adueniens subito quuz siccitas accidit vno mom to ⁊ est cuz signis siccitatis pdictis ⁊ est silis ei q̄ puenit a caliditate nisi in eo in q̄ ambo diuersificāꝛ ex signis caliditatis ⁊ ex signis siccitatis. iste ergo sunt signivcatiōes assūpte ex velocitate passionū ⁊ ñ oꝫ vt velocitas passionuz muteꝛ pp đbilitatez virtutuz nāliuz pcipue in humectatiōe qñ vł qm̄ đbilitas virtutuz nāliū seqꝛ haꝝ vnā cārū oia āt ꝯueniētia ⁊ diuersificātia ñ sumūꝛ ex q̄litatib⁹ imo sumūꝛ ex sōmis ⁊ motib⁹ quēadmodū videm⁹ habētez egritudinez q̄ noiaꝛ ouuz eligeꝛ resupinationez de reliqs sitib⁹ dormitatiōis sue.

¶ De significatiōibus sumptis ex parte mensure capitis. Capitulum.x.

Cognitio vero facta ßm puitatem capitis ⁊ magnitudinez eius est q̄ oꝫ te scire qñ cā paruitatis capitis in creatura ē paucitas materie sicut cā magnitudinis eius est materie multitudo. s. materiei spmatis ptite i ptitiōe q̄ capiti est naturalis. ampli⁹ si fuerit materiei paucitas cuz fortitudine virtutis formatiue pmē erit bōe forme ⁊ erit min⁹ maluꝫ eo qđ puitati capitis adiungit figure malitiā i creatura. ¶ Qđ significat đbilitatē virtutis ßm q̄ ipsū ñ est expers malitie i forma cerebri ⁊ đbilitate virtutis ⁊ ꝯstrictōe meat⁹ virtutis moralis ⁊ nālis vel aialis. q̄ pp physionomici dicunt q̄ hic hō est pfidus timid⁹ velocis ire hesitās in reb⁹. ¶ Et. S. qdez dicit q̄ caput puuz oio nō vacat a significatiōe malitie forme cerebri ⁊ q̄ magnuz caput nō hꝫ assiduā significationez bōitatis dispositionis cerebri đuz nō sūt ei ꝯpares bōitas figure ⁊ grossitudo colli ⁊ amplitudo pectoris. ipe eniꝫ ꝯsequūꝛ magnitudinē dorsi ⁊ costaꝝ sequētiū magnitudinē nuche ⁊ ei⁹ fortitudinez q̄ ꝯsequunꝛ fortitudinē cerebri. ¶ Quū enim mltitudini materiei ꝯpar erīstit fortitudo virtutis formatiue caput ē ßꝫ hāc formā. ¶ Ex eis āt q̄ illđ significāt ē vt illic sit pportiōalitas reliquoꝝ mēbroꝝ q̄ si cū eis ꝯpar fuerit ipsoꝝ đbilitas erit male figuꝛ đbilis colli puꝫ dorsi aut erunt lesa ⁊ q̄ eo ꝯtinentur ⁊ ab eo oriuntur ßꝫ q̄ qñqꝫ accidit ex augmēto capis in magnitudine q̄ nō est ßm nāꝫ pueris qb⁹ accidit aptio capitis ⁊ magnitudo eius q̄ nō sunt in nā imo ßꝫ semitā egritudis ⁊ cā in ipso est multitudo materiei ascendentis ⁊ similiter accidit adultis ex doloribus capitis prauis ⁊ qñqꝫ accidit vt sincip minoretur ⁊ tps planuꝫ fiat cuz eleuatur herisipila sup cerebꝝ iaꝫ ergo scis significatōes puitatis capitis ⁊ magnitudines eius. Et ex signis bōitatis qdez cerebri est vt nō paritur ex vaporibus vini ⁊ q̄ cuz eis narrabimus ⁊ q̄ patitur ex subtilitate ⁊ cāłitate eius etiā vt addaꝛ mēs ei⁹.

¶ De figura capitis. Capitulum.xi.

Significatōes vero figure eius sunt iste. iaꝫ. n. docui te in caplo ossis capitis que sit nālis figura capitis ⁊ q̄ sit mala ⁊ q̄ figure malicia cuz accidit alicui ptiuꝫ capis ledun tur pculdubio ppetates opatōum illius partis cerebri de q̄ dixit S. q̄ almusafata ⁊ q̄drata sunt vituperabiles sp ⁊ eminentia extremitatuꝫ est vitupabilis nisi cā fit in ipso fortitudo virtutis formatiue. s. si fit supabundans i opatōib⁹ suis ⁊ significāt ēt fortitudinē hui⁹ virtutis forma colli ⁊ ipsi⁹ q̄ntitatis ⁊ pectus.

¶ De significatōib⁹ sūptis a g̃uitate ⁊ leuitate capis cāłitate ⁊ frītate ⁊ ex dolorib⁹. C.xii.

Significatōes āt sūpte ⁊ g̃uitate capitis ⁊ leuitate eius sunt qm̄ g̃uitatis capis sp significat māꝫ in ipso sꝫ mā cholerica faꝛ grauitatez minorez ⁊ adustiōem vehemētiorez et melīca facit g̃uitatez maiorez illa ⁊ siccitatez magnaꝫ. Et sanguinea faꝛ grauitatez fortiorez q̄ȝ ille ⁊ pulsatōem ⁊ dolorez in radicib⁹ oculi pp penetratōem chimi calidi ⁊ rubedinez ⁊ inflāmatōem in venis vehemētōem et phłatica faꝛ grauitatez maiorez q̄ȝ oēs alie ⁊ dolorez minorez q̄ȝ sanguinea ⁊ cholerica ⁊ sōnuꝫ maiorez q̄ȝ melīca ⁊ tarditatez ad cognitōem ⁊ pigritiaꝫ ⁊ paucitatez agilitatis. significatōes vero asūpte ex caliditate ⁊ frītate. s. q̄ ex eis tangunt cap in se ipso ⁊ q̄ tangit aliud exterius nō occultantur tibi caliduꝫ qdez significat caliditatez si pseuerauerit cōplexiōem ⁊ si accidit ⁊ nocet accītalez ⁊ similiter est iudiciuꝫ frī ßꝫ eius cōsideratōem. Et similiter est iudiciuꝫ aridi ⁊ sicci ßꝫ suaꝫ cōsideratōem si nō venerit exterius exaspans et arefaciens. Et similiter est hūidum si nō fuerit calor interius sepans. Et dolores quidez

corrosiui qui imaginari faciūt in capite hōis incessus.s.alicuiꝰ rei cū corrosione ⁊ mordicatiōe significāt materiā calidā ⁊ pulsatiui significāt apostema calidū ⁊ silr subitat significatio cor̄ cōcōitātiā febris.⁊ grauatiui ⁊ cōp̄ssiui significāt materiā frigidā ⁊ extēsiui materiā vētosā ⁊ pmutatio subitat illud.⁊ dolor q ē sicut pcussio cū maleo significat sicut ouū ⁊ emigraneā tpalē. ¶ Et dolores ēt significāt pte sua sicut dolor q est pp cōitatē stōi fit ꝯm modū ⁊ q ē pp cōitatē epatis ꝯm formā aliā quēadmodū narrabimꝰ ⁊ cuz hoc qn̄qz significant ꝯm suā perseuerātiam dolor eniz quum perseuerat in anteriore capitis parte ⁊ posteriore eiꝰ significat cuz pte sua carabitū.

¶ De significationibus membrorum q̄ sunt in cerebro sicut propagines vt oculus ⁊ lingua vua collum ⁊ nerui. Capitulum.xiiij.

Significatio aūt oculi q ē de summa illoruz est ex dispositione venar̄ eiꝰ ⁊ ex dispositōe grauitatis ⁊ leuitatis ipsius ⁊ ex dispositiōe coloris eiꝰ incitrinitate sua aut i offuscatiōe sua aut plūbeitate aut rubedine eiꝰ ⁊ dispositiōe tactꝰ eiꝰ ⁊ oia illa valde vicina sunt in significatiōe eiꝰ qd̄ ē in ipso cerebro. ¶ Et qn̄qz significat̄ p illud qd̄ fluit ab eo d̄ lachrymis ⁊ lippitudine ⁊ qd̄ accidit ipsi ex clausura ⁊ palpitatiōe ⁊ ex dispositiōibꝰ oculi q̄ cōsiderātur ꝯm pfūditatez ⁊ exituz eius ad exteriora ⁊ magnitudinē puitatez ⁊ infirmitates ⁊ dolores. ¶ Nā si oculus siccat̄ significat siccitatē cerebri ⁊ fluxus lipitudinis ⁊ lachrymar̄ quuz nō fit pp egritudinē in ipso oculo significāt hūiditatē anterioris cerebri ⁊ magnitudo venar̄ oc̄li significat calefactionē cerebri i substātia.⁊ fluxꝰ lachrymar̄ absqz cā māifesta significat i egritudinibꝰ calidis inflāmationez cerebri ⁊ apostemata eiꝰ ⁊ pprie quuz currūt ex vno oculor̄ ⁊ quū lippitudo pupillā tegere icipit sic tela aranee deide adunat̄ tūc ē morti ppinquus. Et oculus q remanet apertus ⁊ nō mouetur sicut fit in carabito ⁊ qn̄qz in lethargia ⁊ q clauditur.⁊ fit eius aptio difficilis sicut fit ꝯm plurimas vices in lethargia ⁊ fit etiā in carabito apud resolutionē virtutis significat lesionē magnā in cerebro.plurimū aūt mobilis significat inflāmationē ⁊ caliditatē ⁊ demoniacum ⁊ adherens suo intuitu vni loco qui est alcumbesematim ⁊ terrefactus alienationē ⁊ melancholiā. Et qn̄qz significat̄ ex motibꝰ eiꝰ error cerebri ex crudelitatibus ire ⁊ angustie ⁊ tioris ⁊ cōcupiscentie. ¶ Et ad exteriora exiens significat ap̄ata ⁊ repletionē vasor̄ū cerebri. Et pfundus significat resolutionē plurimā substantie cerebri sicut accidit in vigilijs et alcutubut ⁊ cōcupiscentiā q̄uis hor̄ū forma diuersificet̄ in hoc quēadmodū distinguemꝰ in locis suis ⁊ silr qn̄qz significat cōgelatōz cerebri ⁊ eius mortē. ¶ Significatōes autē assumpte ex dispōnibus lingue sunt sicut ꝙ lingue multotiens color significat cerebri dispōnem quēadmodū sua albedine significat lethargiā. Et citrinitate sua prio ⁊ nigredine sua ꝯo carabitū ⁊ sicut signat dn̄io citrinitatis sup se aut viriditate venarū q̄ sunt sub ea caducationē ppe ⁊ nō est qdē significatio ex colore lingue sicut significatio ex colore oculi nā illud vehementiorē hz cū cerebro ppetatē colore aūt lingue qn̄qz significant̄ stōi dispōnes. Verūtn̄ cū scit̄ ꝙ lesio est in cerebro nō elongat̄ significatio ab eo. Assūpte aūt ex colore faciei sunt plures. Et tu qdē scis significatōes color̄ cōplexionū. Ex eius aūt pinguedine ⁊ matie sunt qa eius pinguedo significat dn̄ium sanguis ⁊ ipsius maties cū citrinitate significat dn̄ium cholere ⁊ eius maties cū tenebrositate significat dn̄ium siccitatis melīe ⁊ inflāmatio modica significat dn̄ium aquositatis in sanguine victo postq̄z nō fuerint iste dispōnes dn̄ij pncipales ⁊ postq̄z scieris ꝙ egritudo nō est in corpe mutans formā nisi in latere cerebri. Assumpte vero ex dispōne colli sunt qm̄ si ē forte ⁊ grossū significat fortitudinē virtutis cerebri ⁊ eius abundantiā ⁊ si est curtū ⁊ subtile econtra ⁊ si ē p̄paratū ad recipiendū scrofulas ⁊ ap̄ata tunc cā in hoc nō est debilitas in ipso ⁊ tunc ēt qn̄ vacuū est ab illo nō est cā in h̄ fortitudo eius Verūtn̄ cā in hoc est debilitas virtutis digestiue q̄ est in cerebro pp aliq̄z speciarū cōplexiōis q̄z narrabimꝰ ⁊ fortitudo virtutis expulsiue ptes.n.colli recipiunt qd̄ cerebrū expellit ⁊ carnes molles glandose q̄ sunt in ipso. Et silr est ēt dispō significationū assumptarū a dispōne vue ⁊ duar̄ amigdalarū et ēt dentiū. Assumpte vero ex dispōne mēbrorū neruosorū intrinsecorū sunt ex semita iudiciorū cōitatis. Necessariū.n.est vt cerebro ⁊ nuche cōicent sicut cū lesiones sup ea pseuerant afferūt cerebro speciē egritudis q̄ est in eis.et qn̄qz aduēit eis illd̄ ex cerebro ⁊ nerui

gdē cũ fortes fiũt ⁊ igrossãt ⁊ vie ipsaꝝ fiũt fõ
tes q̄ eis create sũt p̄ncipales significãt fortitu
dinē ⁊ ꝯtrariũ illius significat ꝯtrarium eiꝰ.

¶De significatione communi membrorum
quibus communicat cerebrum. Capitulum.xiiij.

Om mēbra cerebro cõicãtia fortia exi
stũt tũc cerebꝝ ē forte ⁊ si plures h3 le
siões pp causas mãifestas eis aduẽiẽtes tũc
cerebrũ debilitat aut ledit ⁊ fortasse sũt opa-
tiões ille in mēbris alijs pp cõitatē virtutu3
cerebri sic ꝯtingit vt nõ vadat eger ad vrinã
⁊ egestionē indigēs eis pp p̄uationē sensus si
cut addit in lethargia ⁊ clausura oculorũ vigi
latiua aut pp grauitatē motꝰ sup ip3 sic in eis
⁊ in carabito ⁊ sic defectꝰ trãsglutiẽdi ⁊ sorbē
di in sirac.i.qñ aq̄ ingredit trachea arteriã in
istis egritudinibus ⁊ sic significatões anheli
tus. Anhelitus.n.qñq3 abscindit ⁊ destruit p
causa3 lesiõis q̄ ē in cerebro p̄ueniẽtis ad ve
lamē ⁊ mēbra anhelitꝰ ⁊ eiꝰ multitudo ⁊ magni
ficentia sũt magis significantia sibare ⁊ stri-
ctura ⁊ paruitas eius sunt magis significan-
tia dormitatõem vigilatiuam ⁊ lethargiam.

¶De significatione membri cuius commu-
nitatem cerebrum patitur. Capitulum.xv.

Voniã stõus ē ex mēbris plurimũ cõi-
catõe sua ledētibꝰ cerebꝝ tũc op3 vt si-
gnificet illõ ex dispõne desiderij ⁊ digõnis ⁊
eructuatõis ⁊ rugitꝰ ⁊ dispõne singaltꝰ ⁊ nau
see ⁊ dispõne tremoris stõalis. ¶In q̄litate
vero hoꝝ s3 stõ3 ꝯsideret vbi loq̄mur de stõ
⁊ significat ēt ex dispõne vacuitatis ⁊ reple-
tiõis. Cõitas.n.cerebri cũ stõ cũ est repletus
aut h3 inflationē apparet in dispõne repletio
nis eius s3 eius cõitas cũ ipso pp caliditate3
⁊ cholerã rubeã ⁊ dolores ipsoꝝ q fiũt inde
⁊ ex fortitudine coloris appet in dispõne va-
cuitatis ⁊ plerũq3 fit ex repletõis cã ad equã
dã cõplexõnē ⁊ oppilandũ inter vaporē calidũ
⁊ cerebrũ ⁊ p̄p̄us significat illõ s3 locũ dolo
ris in p̄ncipio sui ⁊ ipsius mansiõe. ¶Egri-
tudines.n.cerebri cõicatõe stõi factas iam si
gnificat dolor cũ incipit a sincipite deĩn effũ-
dit ad illud qõ est inter vtrasq3 spatulas ⁊ fit
fortior apõ caput. Et qñq3 egrotat caput in
cõicatõe epatis ⁊ est tũc declinatio doloris
ad dextrã sic qñ fit cõicatõe splenis ⁊ decli-
natio doloris ad sinistrã ⁊ qñq3 multiplicat
cõicatio cerebri cũ myrac ⁊ cũ eo qõ est corã
sirasif.ē ergo dolor decliuis ad anteriora val
de ⁊ qñq3 cõicat matrici ⁊ fit cũ egritudini-
bus matricis ⁊ eiꝰ significatões dicte sũt in
c.ipsiꝰ ⁊ sistit dolor in vertice sinciptis. Pre
ãt cõitates cerebri cũ mēbris eueniũt pp va
pores ad ip3 ascendentes ⁊ via gdē ascensio
nis ipsoꝝ aut est illõ qõ ē corã anteriore pte
asirasif ⁊ sentit in primis extensionē eius ad
supiora ⁊ est extensio vt corda ⁊ pulsatio i ve
nis iuxta ipsam ⁊ sentit p̄ncipiũ doloris ante
rius aut illõ qõ seq̄t ptē colli ⁊ sentit p̄ncipiũ
doloris posteriꝰ ⁊ tēdũt vt corda vene ⁊ arte
rie posite posteriꝰ ⁊ sẽtit illic pulsationē. qñq3
cõsiderauisti accñs mēbri cõicãtis o3 ne acci
dens sit accñs illi mēbro in seipso s3 pp cõita
tē suã q̄ h3 cũ cerebro ⁊ non propter cõitatē
cerebri cũ ipso. ¶Cũ.n.significetur ex nausea
q egritudo cerebri sit pp stõi cõitatē tũc nõ
elõgat qn erret ⁊ fit egritudo hec in cerebro
p̄us ⁊ sit occulta ⁊ neq3 appet nausea i stõ ni
si pp cõitatē suã cũ cerebro in egritudine oc-
culta cũ q̄ est o3 ergo vt redeas ad p̄ncipia q̄
tibi dedi in libris p̄mis q̄bus cognoscas egri
tudines p̄ncipales ab egritudinibꝰ cõicatõis.

¶De signis cerebri i sua cõplexõne eq̄li.c.xvj.

Cerebrũ in sua cõplexõne equale est id qõ
est forte in opationibus sensibilibus et
⁊ moralibus ⁊ mobilibus ⁊ cõmensuratũ in
expulsione eius qõ ab eo expellitur ⁊ in ipsiꝰ
retẽtiõe ⁊ forte ad resistendũ accñtibus im
pedimẽtũ afferentibus. Capillos hñs in pue
ritia glaucos ⁊ in adolescentia igneos ⁊ rube
os ⁊ ad negredinē declinantes circa comple
mẽtũ creatõis ⁊ augmẽti medios iter crispi
tudinē ⁊ plãitiē ⁊ ipsoꝝ ortꝰ ⁊ tp̄s nascẽdi to
tũ ē i sua hora ⁊ ipsoꝝ cãities nõ ē festia neq3
tarda ab hora nãli caluitiũ nõ cito ei aduẽit.

¶De signis complexionu3 malarum eueni
entium ex conceptione. Capitulum.xvij.

Visum est G. q caliditas generat ratio
nis permistionem ⁊ alienatione3.i.sto-
liditatem. Et nos istis adiungamus subita-
tionem ⁊ velocitatem casus initioꝝ ⁊ permu
tationis volũtatũ. Et q frigiditas gñat stoli
ditatē ⁊ getē motus ⁊ nos adiũgamꝰ istis tar
ditatē intellectus ⁊ excusationē cognitionis ⁊
pigritiã. Et q siccitas facit vigillias ⁊ ipsam
significant vigilie. Et nos gdē i h̄ conditione
mus vl statuamꝰ q non sit ab hũiditatibꝰ ni
trosis ⁊ nõ ē cũ g̃uitate i cirebro ⁊ assiduatoe
euatõis supfluitatũ ⁊ reliq̄s significatõibꝰ hu
miditatis. Hũiditas.n.salsa ⁊ nitrosa tesic ip
so G. fac i sõnietatē sic i senibus. Hũiditas

vero fac̃ sõnũ ꝓfundũ ⁊ tu statute cũ aĩa tua cõditõez p̃dictã. Et S.q̃dẽ visuz est ꝙ signi ficatio ad oñdenduz ꝙ cõpl̃o est dñans siue mã est p̃uatio fluxus supfluitatũ cũ significa tiõe malitie cõpl̃onis. Significatio vero ꝙ ipsa dñetur cũ mã est fluxus supfluitatũ. Et nos q̃dẽ ꝑscrutemur ⁊ dicamus si nõ sint op pilatõis ⁊ debilitas virtutis expulsiue ⁊ illiꝰ significatio est qꝺ̃ p̃diximus ⁊ ꝑfecimus. Si gnificatões vero cerebri calide cõplexiõis sũt velocitas ortus capilloꝝ in p̃ncipio ⁊ natiui tatis aut in ventre nigredo ipsoꝝ in p̃ncipio ⁊ denigratio eoꝝ post glaucedinẽ velox ⁊ cri spitudo eoꝝ et sil̃ia et velocitas repletõis ca pitis et ipsius grauitas ex causis euenientibꝰ sic̃ odoribus et sil̃ibus et lesio eius ab odori bus calidis et paucitas usus sõni cũ leuitate eius et aptio venaꝝ oculoꝝ et acuitas ipsoꝝ et velocitas ꝑmutatõis in cõsilijs et volunta tibus sic̃ est dispõ infantiũ et significat illud tactus et rubedo coloris et decoctio supflui tatũ effusaꝝ et expulsaꝝ et q̃litas ipsaꝝ ĩ subã cũ cõparatõe ad alias. Significatiões vero cõplexiõis frigide sunt augmentũ expulsiõis supfluitatũ ſm ꝙ ex cõditõe p̃dictum est et planities capilloꝝ et paucitas nigredinis eo rum et velocitas canitiei et velocitas patien di ex nocumentis ex multitudo rheumatismi intus ad palatũ et accidentiũ corrize ꝑꝑ leuẽ causam et occultatio venaꝝ in oculis. et mul titudo sõni et eius forma est sil̃is forme dor mitantis tardus est palpebraꝝ motus et est stabilitas ſm voluntates sic̃ est dispõ senuz. ¶ Sicce vero cõplexiõs significatiões sunt mundificatio meatuũ supfluitatũ et claritas sensuũ et potentia inuigilãdo et fortitudo ca pilloꝝ et velocitas natiuitatis ipsoꝝ ꝓpter su mũ ꝯplexiõis in etate p̃ria et velocitas calui tiei et crispitudo capilloꝝ. Sz humide cõple xiõis significatões sunt planities capilloꝝ et tarditas caluitiei et ꝑturbatio sensuũ et mul titudo supfluitatũ intus et rheumatismus et ꝓfunditas sõni subet. Calide et sicce ꝯplexio nis significatões sunt p̃uatio supfluitatum ⁊ claritas sensuũ et potentia vigilandi et pauci tas sõni ⁊ velocitas ortus capilloꝝ in p̃nci pio ⁊ fortitudo ipsoꝝ ⁊ nigredo ⁊ crispitudo eoꝝ ⁊ multa caluitiei velocitas ⁊ caliditas ta ctus capitis ⁊ ipsius siccitas cũ rubedine ma nifesta in ipso ⁊ in oculo. Et ꝑmutatio in vo luntatibus ⁊ velocitas in eis. Et fortitudo in tellectus ⁊ memorie ⁊ velocitas in eis opatõ nũ aĩaliũ. ¶ Significatões vero cõplexionis calide ⁊ humide sunt iste. Nã si ꝯplexio illa nõ est valde remota ab eq̃litate color est bo nus. Et vene sunt manifeste ⁊ tractus est ca lidus ⁊ lenis ⁊ supfluitates sunt plures ⁊ ma gis cocte ⁊ capilli plãi declinantes ad glauce dinẽ absq3 velocitate caluitiei ⁊ calefactio et humectatio sunt ei veloces. qꝺ̃ si ab ea fuerit elõgata erit egrotatiuũ recipiẽs causis calidi ⁊ fri ⁊ egritudines putridas in subã sua velo citer ⁊ erunt sensus illiꝰ cuiꝰ est cerebꝝ graua ti ꝑturbati ⁊ oculi eiꝰ debiles ⁊ neq3 abstine bit a sõno ⁊ videbit sõnia ꝑmutabilia. ¶ Si gnificatões ãt cõplexiõis fr̃e ⁊ sicce sunt iste. Nã cap̃ est fr̃i tactꝰ abiectus color vene sunt in ipso occulte ⁊ in oculis tardus capilloꝝ or tus et sunt castanei et subtiles tarditas calui tiei ꝓp̃e sic̃ nõ est magis dñans eius siccitas q̃3 fr̃itas et nocet fr̃is ſ3 cõditões p̃dictas et sensus sunt clari in infantia sua ⁊ cũ ꝓcedit in etate debilitat̃ velociter ⁊ senescit ⁊ appet spasmus ⁊ cõtractio in ꝑtibus capis eiꝰ, ⁊ fit sanitas instabilis. ¶ Qñq3.n. est leuitas ca pitis ⁊ viaꝝ aptio qñq3 est ecõtrario. In cõ plexiõe ãt fr̃a ⁊ hũida ẽ hõ multi sõni ⁊ ꝓfun dus ĩ ipso maloꝝ sẽsuũ piger tardꝰ mľte euã tionis superfluitatuz ex capite ⁊ significat ip sam tarditas caluitiei ⁊ velocitas ⁊ euentus rheumatismorum. Apostematum vero signi ficatões ⁊ reliquoꝝ dicemus ĩ distĩctõibus.

¶ De sig̃is cuiuscũq3 egritudinũ capis. C.iv.

Hoc capľz ⁊ qꝺ̃ ẽ añ ip̃3 sit sic̃ cõclusio p̃ncipioꝝ q̃ dedimꝰ de dispõnibꝰ signi ficationũ capis. Et o3 q̃dẽ vt has significa tiões ſuemꝰ ĩ memoria ⁊ nõ sit nec̃ium rei terare ĩ vno q̊q3 capitulorũ in q̃ loq̃mur de egritudibꝰ ꝑtiuz capis. qꝺ̃ si iterabimꝰ eas in aliq̊.c. iterabimꝰ eas vt illꝺ̃ sit adiuuãs ad q̃ litatẽ redeundi ad hos canões ĩ.c. alijs ĩ qbꝰ iã cõtẽti erimꝰ ſ3 ꝙ erit de eis ꝙ attulimꝰ in illo.c. vno. Et sil̃r o3 vt aĩam tuã sup illꝺ̃ q̃e scer̃ facias de reditõe ad canões vniuersales ĩ curis ꝑticularibꝰ capis nisi ĩ q̊ ĩ vľibꝰ nõ est dcm̃ ⁊ est nec̃ium ip̃3 dicere in ꝑticularibus.

¶ De sig̃is male cõpl̃onis cal̃e sine mã. c.xix.

Ipsã significat iflãmatõ ⁊ p̃uatũ q̃uitat̃ ⁊ vigilie et iq̃etudo ĩ motibꝰ ⁊ ꝑ̃tatio in imagibꝰ ⁊ velocitas ĩ ira et rubedo oculoruz iuuamẽtũ ab ifr̃ĩãtibꝰ ⁊ nocumẽtũ calefaciẽtibꝰ

¶ De sig̃is male cõpl̃onis fr̃e sine mã. C.xx.

S Entit frigꝰ cũ ꝓuatõe ꝗuitatis ⁊ pigritia
⁊ tepiditas ⁊ albedo colõis faciei ⁊ ocli ⁊
diminutõ i iagiatõibꝰ ⁊ dcliatõ ad tiorẽ ⁊ iuua
mẽtũ a calefaciẽtibꝰ ⁊ nocumẽtũ ab ĩfrigidãtibꝰ
¶ De signis male ꝯplõis sicce sine mã.c.xxi.
L Enitas ⁊ añcessio euacuationũ ⁊ dsicca
tio stricture nariũ ⁊ dñium vigiliarum.
¶ De signis male cõplexionis humide sine
materia. Capitulum.xxij.
P Igritia ⁊ tepiditas cũ prauitate ꝗuedis
⁊ paucitas fluxꝰ ei qd effluit aut ipsiꝰ cq̃
litas ⁊ superfluitas obliuionis ⁊ dñium sõni.
¶ De signis complexionum compositarum
absqꝫ materia. Cpitulum.xxiij.
C Ommistio signoꝝ duaꝝ ꝯplonũ. Et
significat qdẽ dñiuꝫ caliditatis cũ sicci
tate ꝑ vigilias ⁊ cõmistionẽ rõnis. Et super
dñium frigiditatis cũ ea ꝑ dispositionẽ simi
lẽ egritudini q̃ noiatur cõgelatio ⁊ forsitã ad
uenit ei. dñiuꝫ qdẽ hũiditatis cũ caliditate si
gnificat ex dñio sõni q ẽ ꝑꝑ fortes subet.i.for
tes profundationes somni. ¶ Et dominium
frigiditatis cum humiditate per somnum a
subeti ⁊ adiũge ad illud qd attulimꝰ religs si
gnis ꝯpositis ex significatiõibus singulariũ.
¶ De signis dñij materieꝝ calidaꝝ.C.xxiiij.
C Holerice qdẽ grauitas nõ superflua ⁊
mordicatio ⁊ adusto vehemẽs ⁊ sicci-
tas ⁊ strictura nariũ ⁊ sitis ⁊ vigilie ⁊ citrini
tas coloris faciei ⁊ oculi ⁊ rubedo coloris. In
sanguinea quidem significat ipsuꝫ augumen
tum grauitatis ⁊ fortasse associat ei pulsatio
nem ⁊ est cum eo inflatio faciei ⁊ oculorũ ⁊
exuberatio venarum ⁊ fortis somnus subet.
¶ De signis dñij materierũ frigidaꝝ.C.xxv.
F Rigꝰ sẽsatũ ⁊ lõgitudo lesiõis ⁊ eiꝰ as
siduatio ⁊ paucitas rubedis coloris ⁊
facies ⁊ ocli sũt cũ pigritia ⁊ tepiditate ⁊ albe
do coloris faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ puitas citrinita-
tis coꝝ cũ grauitate sẽsata. Verũtñ illa gra-
uitas cũ mã phlatica est maior ⁊ cũ pigritia
⁊ tarditate ⁊ nimietate subet sõni ⁊ obliuio-
ne ⁊ plũbeitate coloris in facie ⁊ oculis. In
melancholica vero est grauitas minor ⁊ fiũt
vigilie plures ⁊ aliẽatio ⁊ cogitatio corrupta
⁊ tenebrositas coloris faciei et oculorum.
¶ De signis apostematũ calidoꝝ. Ca.xxvi.
F Ebris insẽperabilis et grauitas et pul
satio ⁊ dolor perueniẽs ad radices ocu
lorum et forsitan ad exteriora exibunt cum
eo oculi et permistio rationis ⁊ velocitas pul
sus ⁊ caliditas. Quod si fuerint in ipso cere
bro erit pulsus decliuis ad vndosum ⁊ si fue
rint in velaminibus erit dolor fortior ⁊ pul-
sus erit decliuis ad serrinum.
¶ De signis apatũ phlaticoruꝫ. Caplꝫ.xxvij.
O Bliuio ⁊ sõnꝰ nimiꝰ ⁊ mltitudo grauita
tis ⁊ pulsus vndosus ⁊ laxus ⁊ exicitatꝰ.
¶ De signis apatũ melãcholicoꝝ. Ca.xxviij.
V Igilie ⁊ alienatõ ⁊ grauitatis sensata ⁊
durities pulsus. Et nos qdẽ diximus il
lud cuius nos oportuit rememorari hic de si
gnificationibus debilitatis cerebri ⁊ fortitudi
nis eius ⁊ signis humoris in ipso dñantis ⁊
significationibus egritudinũ eius propriarũ
⁊ q̃ sunt ꝑꝑ cõitatẽ confidentes in eo qd alta
turi sumus de hoc in.c. de soda. Illic ergo re-
quirat qm̃ in loco illo affertur ⁊ ex eo permu
temus nos ad reliqua capitula.
¶ De canonibus vlibus curatõis. Ca.xxix.
C Vm mãm eũare volucrimꝰ cõtẽplant
tunc si significatio oñdit sanguinẽ cũ ip
sa abundantẽ eẽ ⁊ in sanguie nõ est diminu
tõ q̃ cũ sit mã incipiemꝰ a phlomia cephalice
⁊ venaꝝ capis ꝑdictaꝝ in ca. phlomie sic ve
naꝝ frontis ⁊ nasi ⁊ venaꝝ ꝑtis auris ⁊ opꝫ
vt fiat eaꝝ phlomia in ꝯtraria ꝑte doloris ꝙ
si res est magna ⁊ sanguis dñat minuimus
quidẽ ⁊ nõ declinamꝰ nisi ad diminutionẽ ⁊
si alij ẽt dñent hũores tñ ab ea incipimꝰ qm̃
phlomia est cõis hũoꝝ eũatio. ¶ Qd si mã
fuerit sanguis tm̃ sufficiet phlomia ꝯpleta.i.
sola. Et si fuerint hũores alij cõsiderauimus
tunc si est cũ cõitate corpis totius eũabimus
corpus totũ deinde intendemus ad caput so
lũmõ. Et admistrabimus eũantia q̃ sunt ei
ꝓpa ad hoc tñ nõ penitus erimus ausi nisi
post corpis totius eũationẽ si fuerit in corpo
re hũor ⁊ totũ illud faciemꝰ si sciuerimꝰ mãꝫ
in ipso eẽ decoctã ⁊ illud qdẽ cognoscit testi-
mõio eius qd ex ipso educit si nõ fuerit subti
le valde aut valde grossũ. Et si egritudo iã ꝑ
uenerit ad statũ ⁊ nos iã ꝓcessimus cũ digõ
ne q̃ fit inunctõibus ⁊ embrocis ⁊ emplis di
gõnis eũabimꝰ ex capite ꝓpe ꝑ gargarismũ
si nõ timuerimus nocumẽtũ in pulmõe ⁊ flu
xus eũati ꝑ gargarismũ nõ fuerint de gener
hũoris acuti ⁊ mordicatiui ⁊ hõ nõ fuerit su
sceptibilis egritudinũ pulmõis ⁊ fuerit ei po
tẽtia cauẽda a fluxu rei male ad pulmonem
aut fuerit dispõ capis vel maioris sollicitudi
nis ei dẽ dispõne pulmõis. ¶ Et admistrabi

mus etiã odorifera aperitiua sternutationē facientia τ caputpurgia scilicet pulueres vel liquores q̄ p̄ nares mittūť τ embrocas q̄ ma terias d̄ capite d̄ponāt. Et q̄n̄q3 fiēt etiā em pla capiti p⁹ abrasionē capis ex medicis sol uētib⁹ gen⁹ hūoris q̄ ē i ip̄o q̄uū nō tīmeriūs ex illis ēpl̄is cōruptōz ɔplōnis τ ɔfisi fueriūs q̄ mā effusa facilis fuc̄it ad eūandū τ cū hoc cauebim⁹ ne eūantia addētia vł adherētia ex ea soluāt qd̄ subtile ē τ retieať grossū. ¶ Via āt q̄ ad hāc itētionē pueniamus ē vt eūem⁹ p⁹ lēificationē fcāz cū lēificātib⁹ digestis. Quā-tūcūq3 ergo eūatōem administrauerim⁹ ipsā se q̄ faciem⁹ lēificationē. Et cauebim⁹ i eūoni-b⁹ hūoꝝ acutoꝝ i qb⁹ p̄culdubio necessarie sūt medicīe calide i q̄busdā horis sic sit hiere τ scāonea τ turbit cū sticados ne p⁹ ɔtingat malitia ɔplōis calide. Veꝝ elaborabim⁹ ad h̄ vt n̄ remaneat p⁹ eas illō τ illō ē vt succur ram⁹ solōni fcē p̄ eas τ eūoni pueniēti p̄ gar garismata τ reliq̄ cū ēpl̄is ifriatis τ vt cauea m⁹ eoꝝ administratiōnē nisi p⁹ fiduciā supťā ex ɔsuetudīe egri q̄ illō ip̄e bibit d̄ h̄ soluit ipsū τ eūat ita ne sit potio nr̄a ei cā ad p̄nitiē aut corruptionē q̄ si hūores fuerit n̄ digesti dige rem⁹ p̄us vtrasq3 p̄tes eoꝝ sic rememorabiur τ si hūores fuerit ascēdētes a latere aut corpe toto trahem⁹ ad ɔriū sic si fuerit ex iferiorib⁹ corpis totius administrabim⁹ clisteř τ supposi-toria τ ligabim⁹ extrēa τ p̄prie pedes vł ēpl̄a suppōem⁹ extrēis τ eūabim⁹ mēbra. Verbputa si fuerit stōus cū hiera picra aut splē cū eo qd̄ ei ē p̄priū τ silř vnūq̄dq3 mēbꝝ τ regem⁹ to tū s̄3 regimē suū qd̄ ē ei p̄priū. Isti ergo sit ca nones vl̄es de eē materieꝝ. τ q̄cūq3 mā eūa ta sit tūc si cā ipsi⁹ p̄uenit malitia ɔplōnis medicabiuur p̄ ɔriū. ex eo āt i q̄ materie hu moꝝ diuerse q̄ sit i capite cōicāt s̄3 itētōz cau terizātiū ē vt fiat cauteriū vbi p̄ueniūt idex et anularis mēsurādo ab extreitate nasi aut vbi p̄ucit medietas fili c⁹ lōgitudo ē ab aur. ad au rē capite p̄us raso. ¶ Nūc āt ad distiguēdū re deām⁹. si sāguis q̄dē i toto ē corpe et i capite mā exuberās ɔtieť phlebotōeť cephala. S3 si n̄dū ɔtiet̄ l3 ē i h̄ vt ɔtieať minuať nigra. i. me dia q̄ intr̄ et tieť ɔphēsio an̄ q̄3 icipiat p̄ucir̄ ad h̄ vt ɔtieať sic ɔtigat p̄ cāz attrahērē hūo res i circuitu capis ex calitate extriseca aut p̄ cussōe aut reliq̄s phlōeť basilice et si vis vt ex trahať pl⁹ illo phlebotōa saphnā. Et crurib⁹ vētosas appōe sup̄. calcaneū paꝝ τ phlebotōa

venā pedis. Et si fuerit p̄p̄ ɔitatē mbri phlo mia venā vtriusq3 cōez si vis eūař ex ambo bus silř τ mā ɔgeta τ si vis traheř ad p̄tē cū eūatōe mēbri cōicātis phlomia venā cōicā-tē mēbro assūti cū egritudine τ cadat i ɔrio p̄tis capis. Ampli⁹ cū p̄ueīs ad cap̄ solū aut sāguis a p̄ncipio rei solūmō ē i ipso tūc si qd̄ fuerit cadēs i velamib⁹ extriscecis cranei s̄m q̄3 remēorabimur i egritudib⁹ p̄ticularibus aut egritudo sentiť p̄pinq̄ ɔmissuris τ vis cu rā facilē appōe vētosā nuche q̄ si ē p̄funda aut nō sepať ei⁹ attractio ad exteriora cranei phlomia venā frōtis p̄pe si dolor ē posteri⁹. τ post acceptionē q̄dē sāguis sumāť eūantia q̄ fiūt ex myrobolāis τ succis fructuū τ si re-māet necessitas administreť clisteř. ¶ Et si egri tudo fuerit p̄ua sic verbigrā. apoplexia sāgui nea phlomia ex guidē. i. vena q̄ ē i vno latere colli. digestiua vero si mā fuerit phlatica aut melia sūt mr̄es medicinaꝝ q̄ i ei⁹ digōne ad mistrāť i qb⁹ ē subtiliatio τ icisio τ resolō vt puta amaracū τ folia lauri τ sceba. i. sticados arabicū abrotanū τ sgnātū τ camōilla τ me lilotū τ anetū τ polypodiū τ epithimū q̄ ma gis p̄pe melie τ alasce τ isop⁹ τ saudenegi et ruta τ alberēgesif τ oē in q̄ ē virt⁹ resoluēdi. ¶ Et nos q̄dē iā scripsim⁹ ea in tabulis reso lutōis τ digōis medicinaꝝ calidaꝝ l3 sit cōp̄ hēsio regis in phlatica τ melia diuersa p̄p̄ il lud qd̄ dicem⁹ τ ō3 vt ad g̃d⁹ haꝝ medicinaꝝ p̄ueniať p̄ q̄titatē mēī nā si fuerit multe q̄ti tatis τ vehemētis q̄litatis p̄oem⁹ medicinas calidas fortes ita vt sint in q̄rto g̃du sic pire trū τ euforbiū τ reliq̄ nisi timeať ebullitio ma terieꝝ τ illud q̄dē est si fuerit multa valde τ ti mem⁹ q̄ cū ipsa calefiet augmētabiť eius to talitas τ facit extēsionē dolorosā τ āpā. ¶ Il lic n. ō3 vt incipiam⁹ τ eūem⁹ ex ea aliq̄d de inde residuū decoq̄ incipiat. ¶ Recti⁹ āt qd̄ ē in digōe hūoꝝ māifeste cruditatis ē vt sit cura ex empl̄is de medicis eq̄lis calefactōis. ¶ Et administra getē τ ligātōēs vt digerať mā facile qd̄ si fuerit pauce q̄titatis τ fuerit debi lis q̄litatis ɔtēti erimus eis in qb⁹ nō multa existat calefactio s̄m subtiliationē q̄ sūt i g̃du p̄mo τ si fuerit media mediis qd̄ si mē meli-ce fuerint nō erimus ɔtēti istis medicis ita vt in desicatōe addāus τ p̄cipue si fuerit meli ca p̄ter nāz imo si sit adusta. S3 indigebim⁹ imaturatōe mēi melice lēificatōe τ hūectatō ne p̄culdubio deiñ succedāus cū maturatis

resolutis subtilis resolōnis q̄ sūt in ḡdu s̄o ꝛ tertiō ꝛ meli⁹ ē vt ꝯiungas lēisicātia ꝛ hūectā tia cū cal̄is incisiuis resoluētib⁹. Cum vero cal̄e ꝯigōnē faciūt medicine cū aggregatiōe sue subē ꝛ aplōe cū h ꝛ incisiōe. Et ista qdē sī infrīantia et hūectātia in qbus ē abstersio et ablutio sicͭ aq̄ ordei et lac capꝝ recēter mulctū lac tñ vitet q virtutis debilitatē cuꝫ soda hūerit et digestiua q̄ sūt cū istis ꝯditōib⁹. Et vtaꝛ aqs i qb⁹ decocta sunt folia salicū et viole et nēufar et virga pastoris et herbe frīe oēs descripte i tabulis suis q̄ sūt mediciaꝝ singulariū miste cū aliq̄ꝫto aceti vt eas ꝓfundet et virtutes eaꝝ penetraꝛ faciat. qd̄ si in eis fuerit paꝝ grossitici addāꝛ camōilla et malua. et si tūc egro vigilie affuerit et voluntas fuerit ne vigilet ponāꝛ i eis cortices papaueris. dico āt ꝙ acetū ē cōe oibus materijs. cius. n. infriatio pol̄e ē vt leui cā frāgaꝛ āplius rēaneat ꝓfūdatio eius cū medicis et ipsius incisio h qdē ē cū admistraꝛ in materijs frīs. in maturatōe āt medicinaꝝ cal̄aꝝ nō eligaꝛ sup̄ ip̄m. et olea cal̄a oia dcā in ātidotario q̄ siūt ex oleis odoriferis et floribus et plātis ingrediunꝛ in digōe friaꝝ ꝙ si mā fuerit vehemītis frīitatis aut multe q̄ꝫtitatis aut difficil̄ solōnis tūc olea adhibēda sūt q̄ sūt fcā cū gumis cal̄is et spēbus fortibus odoriferis et oleū de behē et sābacinū et de narcisco et lilio et ꝫafrāo ꝛ lauro et amaraco et de duabus spicis, aut oleū oliue i q̄ decocta sī ruta aut calamītū aut anetū hūidū aut camōilla hūida ꝛ his sil̄ia ꝺ qb⁹ remēorabiur i ātidotario et illic collige illud. oleū āt balsāi pp̄ suā ꝺbilitatē velocit̄ resoluiꝛ et⁹ nō multū p̄bet iuuamītū i epithimādo et inungēdo ꝯueniēs sue fortitudi. et nos qdē meꝫ opponimꝰ eūando et habēdo s̄ꝫ ꝯriū et faciēdo vtrūqꝫ sil̄. attractio vero ad ꝯriū ē attractio q̄ fit ad mās et ad pedes et illd̄ iuuat ipsoꝝ fricatio cū sale et oleo violaceo aut ol̄o camōillio s̄ꝫ ꝯpl̄onē et eo ꝙ i ipsa egritudie administrauim⁹ nos ē exercitiū i q̄ ꝟuaꝛ cap̄ ita vt nō moueaꝛ cū corpe et nō moueꝛ nisi iferiōa tm̄ et ē exercitio i q̄ hō suspēdiꝛ i fūe aut pēdet ex piete ꝛ retinēꝛ supiora corpis ei⁹ et nō cessat mouēdo pedes ꝛ seqꝛ ip̄m ꝛ h post eūonē. fricatio vero extrēitatū ꝛ eaꝝ ꝯstrictō a supiorib⁹ ad iferiora ꝛ hmōi ꝛ ꝓp̄e cū cibari dꝫ. et qñꝫ purgaꝛ cap̄ solū leui exercitio sicͭ fricatōe ꝛ ꝯp̄hēsiōe dōec ad pectinādū pueiꝛ ꝛ admistratōe odoꝝ ex fetidis ꝓp̄e sicͭ fit i sine letbargie. res āt agregās duo regia sil̄ sūt clisteꝛ ꝛ suppositoria ꝛ diuretica ꝛ sudorē ꝓuocātia s̄ꝫ māꝫ ꝛ virtutē ꝛ oia q̄ nuāta sūt i ātidotario. solutiua āt q̄ eūant cap̄ cū cōitate corpis sī pilule ꝺ hieris ꝛ pilule chochie ꝛ pilule ꝺ sticados ꝛ iste qdē ꝯueniētiores sī hūorib⁹ adustis i qb⁹ dñaꝛ cholera ꝛ i qb⁹ cū h ē grosities imo sī sicͭ cōicātes chol̄icis ꝛ phl̄aticis ꝛ oib⁹ illis forti⁹ ē isusio aloes q̄ fit cū aq̄ endiuie et ꝓp̄e ei⁹ ꝙ ē forti⁹ ex eo et ē illa q̄ scripta ē i ātidotario aut isusio ꝺ hiera et vōitus ex oxymelle cū se. atriplicis. decoctio vero myrobol̄. prūoꝝ et fūiterre et sirup⁹ ꝺ fructib⁹ et sirup⁹ viol̄. et decoctio casiefi. et q̄ sūt istis sil̄ia fcā fortia cū scāoca et reliqs s̄m dispōnē corpis et vacuitatē ipsi⁹ a febre ei⁹ aut essētiā ei⁹ i ea s̄ꝫ dispōnē etatis et virtutis et hoꝝ sil̄iuꝫ sī ꝯueniētia hūorib⁹ chol̄icis subtilib⁹. Deꝝ hiera archigēis et hiera ruffi et hiera logodiō et hiera G. et pilule fcē cū lapide lazuli et hel̄lo s̄ꝫ ꝙ remēorabiur ꝯueiūt hūorib⁹ grossis et mel̄icis. et sil̄r oē i q̄ recipiꝛ sticados. et vtrisqꝫ ēt ꝯueniēs ē vōit⁹ fact⁹ ex potu oxymellis et se. rhaphāi et pulpa collogntide cū reliqs medicis mouētib⁹ hūores viscosos ex eis q̄s terinauim⁹ et dixim⁹ et reliq̄ cōposita disticta i ātidotario s̄ꝫ ꝙ ipse ordines hūt. p̄m⁹ ē q̄ ē cuꝫ hiera et turbit epithimo et agarico et castoreo et q̄ eis sī sil̄ia et pill̄e magne deiñ hiere deiñ duo heliū niger mel̄icis et alb⁹ phl̄aticis cū cautela tiore et lapis lazuli et lapis armen⁹ absqꝫ cautela et tiore. et oꝫ vt icipiāus a debiliore et ḡdati ꝓcedāus donec sciāus i dispōne egritudis ꝙ ipsa iā ē abscissa. Solutiua vero facilia ad purgādū cap̄ sī vel asceiaret ex qb⁹ sumiꝛ pilula magna vt puū pōd⁹ optōꝫ efficiat sufficiētē cū mōa et ñ noceat pp̄ puitatē suā iteratō et ꝺōmiaꝛ sup̄ ipsā ne ꝺstruāt mot⁹ et vigilie ei⁹ optōꝫ et cañō qdē i eis ē aloes et hiera deiñ cadit i eis mastix ad ꝯfortādū stōꝫ et recipiūꛈ i eis myro. vt ꝓhibeāt vapē acutū cal̄ꝫ si i stō ḡnaꝛ a capie ꝙ si volūtas adē vt hūores chol̄ici educāꝛ sit i eis iuuamītū cū scāoca et sil̄ib⁹ ei et fortasse vs⁹ scāoce cū alocticis admistrat(pp̄ purgatiōnē cerebri aut stōi si egritudo cerebri ē cuꝫ ei⁹ cōitate ꝓhibꝫ caꝝ calefactōꝫ sup̄fluā pp̄ superfluitates moꝛ ipsaꝝ et excitat eas ābbreuiataꝛ a ꝯplemīto purgatōis eo ꝙ iuuat ad purgādū si volūtas adē vt iuuamītū fiat i extractōe hūoꝝ phl̄aticoꝝ iuucꝛ cū pulpa collogntide ꝛ

cū.33.ꝛ turbit ꝛ fticados. Et si adest volūtas vt fiat h̄ i hūoribus melicis iuuenī cū pauco helk̄o ꝛ epithio ꝛ polypodio ꝛ eis sil̄ibus. Et sunt pilule magne diuersaꝝ descriptionū q̄s repies i antidotario ꝛ scies ipsaꝝ iuuamētū ꝛ ipsaꝝ electionē inde. Ex mūdificatiuis aut q̄ capiti sūt ꝓpa sūt gargarismata i q̄bus oi bus almuri fit admistratū. Q̄ð si hūores fuerint cholerici puri nō vtaris i ipsoꝝ mūdatōne gargarismate timēdo descēsū ipsoꝝ ad pectus cū iā adepti sint sup̄fluā acuitatē ex medicis purgātibus acutis. Nā substātiua cholericos cū facilitate ꝛ subtilitate ꝛ q̄ sūt eq̄lis ꝯpl̄ois nō multū agūt i gargarismate. Q̄ð si aliq̄d boꝝ est iuuās tūc oxymel de seibus cū endiuia solūmō ꝛ oxymel sq̄lliticū ꝛ oxymel recipiēs scamoneā ꝛ aq̄ꝫ lupuli ꝛ aq̄ꝫ prunorū ꝛ sirupus viol̄. ꝛ tamarindi cū pauco scamōee ꝛ q̄ huius cursu ꝓcedūt. ¶ Q̄ð si hūores cholerici fuerint cū grossitiue tūc gargarisma fieret cū almuri ꝛ aloe ꝛ hiera ꝛ oxymel de seibus ꝛ sq̄llitico cū hiera ꝛ ꝯfortet̄ illud cū scamōea ꝛ pauco turbit ꝛ supra illud nil addat̄ q̄ð si hūores fuerint grossi phl̄atici tūc addat̄ supra illud pulpa collo. ꝛ.33. ꝛ fticados ꝛ turbit ꝛ hiera archigēis ꝛ busut⁹ ꝛ fortasse indigebis vt cū eis admistres sinapim ꝛ piretꝝ ꝛ pip̄ cū mastice ꝛ vis ꝑꝑ illud fortitudinē ōpōis medicine cū fuerint hūores vehemētis fortitudis ꝛ sil̄r fortasse facis masticare piretꝝ ꝛ pip̄ ꝛ.33. ꝛ acoꝝ ita vt ꝑueniat̄ ad vltimū ad staphisagriā ꝛ q̄ eis sūt sil̄ia ꝛ istis q̄n̄q̄ꝫ admiscēt̄ subtiliātia sic̄ isopus ꝛ ciamomū ꝛ casia lignea ꝛ origanū ꝛ cortices radicū capis mētastꝝ ꝛ q̄ eoꝝ cursu ꝓcedūt. ¶ Sternutatoria aūt q̄ ꝯueniūt hūoribus cholericis sūt sic̄ vapor aceti i quo paꝝ castorei dissolutū ē ꝛ odor focaugi acuti acetosi. Et phl̄aticis ꝯdisi ꝛ pip̄ ꝛ cepe ꝛ alleū ꝛ sinapis ꝛ nasturtiū ꝛ baurac ꝛ q̄ cursu eoꝝ ꝓcedūt. ex istis medicis q̄n̄q̄ꝫ assūimus empl̄a ꝛ accipim⁹ ex eis epithiata sup̄ tp̄a. ¶ Caputpurgioꝝ aūt alia sūt vt p̄ ea ꝑueniat isfriatio ꝛ hūectactio ꝛ alia vt resol̄o ꝛ alia vt ꝯfortatio. Cūq̄ꝫ cap̄purgia admistras resoluētia ꝯfortātia q̄d⁹ i ipsoꝝ admistratōe obs̄ua admistra itaq̄ꝫ ea p^a vice cū oleo ro. ꝛ lacte ꝛ q̄ tali cursu currūt ꝛ vice s̄a cū exp̄ssiōe sicle ꝛ sil̄ib⁹ ꝛ tertia ēt vice cū aq̄ amaraci ꝛ sil̄ib⁹. q̄ð si p̄ncipiū mēi ꝛ vapoꝝ nō ē nisi a stō attēde substām hūoris i stō cō p̄hēsi q̄ꝫ ꝯp̄hēdes ꝑ ea q̄ scies i ca. egritudinū stōi ꝛ cūonis ei⁹. Cū āt mā̄ descēdēs est vapes aut vētositates recēti oꝫ vt eos resoluas cū aq̄ i q̄ decocta sunt sceha ꝛ epithimū alhasce ꝛ medicie p̄dicte i cap̄l̄is suis ꝛ distillet̄ ēt oleū sābacinū ꝛ laurinū ꝛ amaracinū i aure. ¶ Cū āt corp⁹ cerebri vis ꝯfortare ꝛ ꝓhibere hūores chl̄icos ne a stō ad ip̄m ascēdāt ꝛ ab eis q̄ secūt̄ ip̄m oꝫ vt ip̄m cibes fructib⁹ acetos̄ ꝛ ꝓp̄e ḡnatis acetos̄ ꝛ pois ꝛ piris ꝛ acresta ꝛ ꝓp̄e post cibū curatio āt tua i opilatōib⁹ sit cū embrocis apitis sp̄ ꝛ oꝫ vt sit effusio ois embroce admistrata i oi accn̄te a loco alto vt ei⁹ virt⁹ pl̄m ꝯfūdet̄ ꝛ cap̄ p̄parēt̄ vt cadat sup̄ sincip̄ sup̄ posteriorē capitis p̄tē ꝛ mēbra dura ꝛ sint ēt masticatōes ꝛ pilule de siar ꝛ olea resoluētia. Et si egritudo fuerit vētositas i stō purga deide affer oleuꝫ ro. dulce cū aq̄ decoctōis radicū ꝛ fenugreci ꝛ cordūeni ꝛ his sil̄ib⁹ aut affer oleū cū isusione aloes aut cū cordūeni ꝛ his sil̄ib⁹. Cū āt curas ap̄ata cal̄ia oꝫ vt i eis accipias p̄us cū eo q̄ð repellit q̄ð fit ex isfr̄antib⁹ p̄dictis mistū cū aceto ꝛ aq̄ ro. nisi illic fuerit dolor vehem̄s tūc. n. aliēa acetū ꝛ cadat sup̄flue ꝯq̄ssati cuꝫ aceto multo aut pauco i frōte ꝛ capie ꝛ aqua vue lupie ꝛ fausel ꝛ croco ꝛ sādalo ꝛ fief memithe ꝛ bolo armēo et lētib⁹ excorticatis et similib⁹ et aq̄s i q̄b⁹ cocta sunt stiptica fr̄a et ex cal̄is stipticis ꝯfortatiuis i q̄b⁹ ēt fit ꝯpō in ꝯmistiōe eoꝝ frigoris sic̄ aluthuli. Alienatio vero a medicis vehem̄ter fr̄is factis ex eis q̄ sūt sic̄ papauer et opiū et reliq̄ nō ē tibi necessaria nisi ap̄ vehemētē necessitatē et fortē dolorē. Et cāomilla q̄dē frāgit aliq̄d ex acuitate narcoticoꝝ i epithiatib⁹. ¶ Vomit⁹ vero est ex eis i q̄b⁹ nō fit iuuamētū i curis egritudinū capis nisi fiat ꝑꝑ cōitatē mēi i stō et melior mōꝝ expulsiōis ei⁹ ē vomit⁹. Inq̄t S. nō ē dispō soda i vehemēti nec̄itate narcoticoꝝ sic̄ dispō colice. Colice. n. dolor q̄n̄q̄ꝫ ꝑuenit ad h̄ vt ꝑimat. sꝫ soda nō ē sic i vehemēti nec̄itate narcoticoꝝ s̄ꝫ pl̄ꝫ ꝙ si mē nō fuerit vehem̄tis acuitatis admistrabis aq̄ꝫ fructuū stipticoꝝ p̄dictoꝝ. Deide vteris maturatiuis remēoratis i materijs acutis postea administrabis i quo fit paꝝ resol̄onis sic̄ aq̄ i q̄bus decocta sunt ordeū fractū ꝛ radices myrti. ¶ Et ex oleis oleū camomillinū recēs soluꝫ aut mistū cū oleo ro. s̄ꝫ acuitatē egritudis et subāꝫ materieꝝ ꝛ ꝓpinq̄tatē tp̄is stat⁹ ꝛ post ip̄ꝫ ex aq̄s i q̄b⁹ cocta sūt radices apij ꝛ sc. et

furfur cũ ſcibus ſuis ⁊ fenugrecũ ⁊ malua ⁊
corõa regia ⁊ alacoẽ alba. ¶ Et ex oleis oleũ
anetinũ et ſiŀia etiã dũ ꝑuẽiat ad ſtatũ et re-
ſoluaꝛ tũc et ẽt empŀa ꝙ̃ fiũt ex iſtis. Euacuã
tia ãt necẽria añcedãt i eis ſꝫ mãm. Et admi
ſtrẽꝛ i cibãdo hñtes aṗata coŀica ꝓ̃pe medi-
cine leues hũide. In aṗatibꝰ vero f̃ris icipia
tur prio ſic̃ i alijs cũ eũone ⁊ adminiſtremꝰ in
eis illud in quo recipiꝛ oleũ de kerua et oleũ
amigdalaꝝ amaraꝝ et picra et aliis ſiŀia. et
reliqs potiõibꝰ notis cũ aqs radicũ. ¶ Et cõ
tẽti ſumꝰ ex apocruſticis oleo ro. i ṗncipio rei
et miſce cũ eo ſubtiliantia ſic̃ albaſce et cala
mẽtũ et caſtoreũ ꝓprie deide adminiſtra ſqllã
ꝓ̃pe et acetũ eiꝰ faciẽdo empŀm aut garga-
riſmũ ſi fuerit illud poŀe. Et fortaſſe ſumẽt i
potu caſtorei duas tertias auꝛ. ⁊ ꝓ̃pe patiẽ-
tes lethargiã. deide adminiſtra maturãtia i q
bus fit mollificatio ⁊ paꝝ reſoŀonis vel reſũ
ptiõis d̃ qbꝰ ṗdictũ ẽ deide pꝰ illo ⁊ aṗ ſtatũ
adminiſtra apud vtraſqꝫ res ſiŀ. ſ. f̃ras ⁊ caŀas
mollificãtia. et fit adminiſtratio frigidoꝝ mol-
lificãtiũ integre et reſoluẽtiũ ꝯfortatiuoꝝ ex
empŀis aqs et oleis. ¶ Et ſcias ꝙ ois q con
queriꝛ de egritudie f̃ra i capite noceꝛ a vino
⁊ mora i balneo. ⁊ ois q hꝫ egritudinẽ in ve
laminibꝰ cerebri lediꝛ ab aq̃ f̃ra vehemẽter.
¶ Curatiões ãt malitie ꝯpŀonis calide ſolũ
fiũt cũ eo i quo ẽ infr̃atio ex herbis et oleis
f̃ris infr̃atis ſic̃ oleũ ro. ⁊ nenufarinũ ⁊ vioŀ.
et elegãtiꝰ illis ẽ oleũ ro. et oleũ de ſe. cucur-
bite et citroli et de ſe. lactuce et oleũ de ſe. pa
paueris ⁊ fortaſſe vtũꝛ oleo de ſe. hyuſqami
qñ vehemẽs ẽ dolor. Et meliꝰ ex iſtis oleis
eſt cuiꝰ radix exp̃ſſa ẽ ex oliuis ꝙ̃ cruditati at
tinẽt nõ ſalitis ⁊ folia eiꝰ i ꝙ̃ creata ſũt mul
tiplicãꝛ et ẽ recẽs. herbas vero et ꝙ̃ herbarũ
curſu ꝓcedũt noſti oia. ⁊ iṗe qdẽ ſũt ſicut la
ctuca ⁊ portulaca et raſura cucurbite et ꝙ̃ ſũt
illis ſiŀia et ẽt folia nenufaris et virga paſto
ris et ſemꝑuiua et aq̃ citroli et cucurbite et
ſauic ordei cũ aceto et aq̃ ro. ⁊ cãfora et ſãda
lo et acatia et linimentũ cũ oleo ro. et aceto.
¶ Et nõ ꝑtrãſeat illud vſqꝫ ad ea i qbꝰ ẽ vis
narcoticãdi et ꝯgelãdi ſpũꝫ niſi ꝑꝑ vehemẽ
tẽ neceſſitatẽ. Inquiũt et nõ oꝫ qdẽ vt acetũ
ſit vehemẽtis acuitatis et vinoſitatis. nã in
ipſo exiſtit nocumẽtũ. Et ex illis qdẽ ſũt mu
cilago pſilij cũ aceto et aqua coriãdri ⁊ folia
eiꝰ. ¶ Et oꝫ vt alienes h̃ ẽpŀa et epithiata a
poſteriore cerebro qd̃ ẽ neruoꝝ origo. hec. n.
nõ iuuãt cerebꝝ niſi ex via cõmiſſure ꝙ̃ ẽ in
ſyncipite et cõmiſſure corõalis lex via ãt po
ſterioris cauẽdũ ẽ ne ꝑuẽiat ad iṗꝫ cerebrũ
et corrũpat ortũ neruoꝝ. ¶ Ex eis ãt qbꝰ fit
curatio ẽ vt olfaciãt odõres f̃ros et fiat eis ca
putpurgiũ cũ iſtis oleis ⁊ exp̃ſſiõibꝰ. Et ſint
cibi ex lẽtibꝰ elixatis ⁊ ex faſeolis ⁊ ordeo fra
cto et ſpinachijs et chryſolocãna ⁊ ciceribꝰ
fractis et ꝙ̃ illis ſũt ſiŀia. Et ſternãꝛ iſte her-
be et folia i mãſiõe eius ita vt ſit i domo i ꝙ̃
ſtrati ſũt rami iſr̃antes. ⁊ qñqꝫ ṗcipiꝛ vt i ea
ſint ſcebeſebrã et folia alcãne. et exiſtio ꝙ re
ctiꝰ ẽ vt ſit ꝓpiquũ i eo ex ſcebeſebrã qd̃ ẽ al
ꝑſũ aq̃ f̃ra. Et ſiŀr iuuãt cũ fructꝰ f̃ri ⁊ glaties
et aq̃ copioſe. ꝙ ſi nõ ineneris cũ caliditate
ſiccitatẽ ſꝫ hũiditatẽ abſqꝫ mã ⁊ h̃ valđ paꝝ
ẽ i egritudibꝰ cerebri tũc facies epithiata ex
aqs fructuũ in qbꝰ ẽ ſtipticitas quẽadmodũ
diximꝰ et ṗcipue i ꝑicipio aṗatũ calidoꝝ. Et
oꝫ qdẽ vt oẽs iſti ꝓhibeãꝛ a motibꝰ aialibꝰ ⁊
itrinſecis ⁊ agitatõe pupille i ſuis aſpectibꝰ ⁊
alienẽꝛ ab aſpiciẽdo colores. ſ. diuerſos et pi
cturaſ ⁊ ſiŀr coꝝ auditꝰ regnãꝛ ꝙ ſi ẽ malitia
ꝯplexiõis f̃re adminiſtra ẽpŀa ⁊ aq̃s ſũptas ex
medicis calidis ṗdictis et olea ṗdicta ꝓ̃pe
oleũ rutaceũ calefactũ. et ſi necẽriũ fuerit vt i
ipſo addaꝛ ꝯfortatio admiſceaꝛ ei euforbiũ.
Et ſiŀr oleũ laurinũ et amaracinũ. et his ſi-
milia. ⁊ ſi cũ h̃ ẽ meŀia: ⁊ meŀia eſt nãlis. aut
phlãtica calefac iṗꝫ cũ hũectatiõe. ſꝫ ſi fuerit
aduſta aliena ꝙ deſiccat aut calefacit et ſis
ꝯtẽtꝰ hũectatiõe ex lactibꝰ et oleo vio. et em
brocis ẽpŀis et cibis ꝙ ſi cũ f̃ritate ẽ ſiccitas
aggrega ẽt iter hũectationẽ et calefactionẽ.
Et ſi cũ f̃ritate ẽ hũiditas adminiſtra euãntia
ṗdicta et medicias i qbꝰ ẽ deſiccatio cũ cali
ditate de illis q̃s tibi diximꝰ i tabulis. Et oꝫ
vt tu ſcias ꝙ liqda adminiſtrãꝛ ſuꝑ caṗ diſtil-
lãde ſic̃ diximꝰ et adminiſtrãꝛ retẽta i retẽtiõe
fcã ex paſta aut lana iſuſa q̃ caṗ corõaꝛ et fit
ipſoꝝ effuſio ab eo; qd̃ eſt corã anteriore ꝑte
ſynciptis. ⁊ qd̃ ex eis ẽ lene nõ oꝫ vt linimẽtũ
eiꝰ ſuꝑ iṗꝫ dimittaꝛ ſed laueꝛ et nõ dimittaꝛ
iṗꝫ in retẽtiõe corõali tꝑe multo. Sed remo
ueꝛ qm̃ iṗꝫ velociter putrefit. Et meliꝰ hoc ẽ
vt adminiſtreꝛ poſt abraſionẽ ⁊ ſimiliter oia
emplaſtra et vnctiões. Quñqꝫ cibas patien
tes egritudineꝗ capitis mãles frica extrẽa ⁊
ericca latꝰ capitis et cõforta cũ apocruſticis.
¶ Tracta. ij. d̃ doloibꝰ capis q ſũt ſpẽs ſode.
¶ Capitulũ ṗmũ ꝑmõis vniuerſalis d̃ ſoda.

SOda ē lesio i mēbris capitis ois āt lesiōis cā ē mutatō cō plonis aut eiꝰ diuersitas aut ē solo ꝯtinuitatis aut aggregatio ābox sit. ¶ Mutatō āt cō plonis ē vna ꝺ sexdeci notis q̄uis hūida nō faciat doloreꝫ nisi sit cū mā mota ad soloneꝫ ꝯtinuitatis. ⁊ ꝯtinuitatis solo nota ē ⁊ eiꝰ spēs ꝫ cās ipsiꝰ si nocte. ¶ Duarū vero cāx doloris ꝯiūctio sit ē i apatibꝰ. ⁊ apata sic nosti nūeratas hnt spēs: ⁊ eox spēs sūt q̄ttuor et oia illa qn̄qꝫ fiūt i suba cerebri ipsiꝰ ⁊ qn̄qꝫ fiūt i velāine circūdāte ipꝫ ⁊ qn̄ꝫ fiūt i duobꝰ velāinibꝰ circūdātibꝰ ipꝫ ⁊ qn̄qꝫ fiūt i vēis. et qn̄qꝫ i pāniculo extriseco a craneo pp illꝺ qꝺ ē iter ea ꝺ suspēsorijs p̄dictis i anatōia narrata. et qn̄ꝫ fit cā ledēs qꝺcūqꝫ hox mēbrox fuēit cā māsiua i mēbro ipo et qn̄ꝫ fit pp cōitatē n̄ itegrā aut mēbri iter ꝙ ⁊ m̄bra capis ꝯtinuat mediatiōe neruox sic stōi ⁊ mricis et velāinis et aliox mēbrox si fuerit aut mēbri iter qꝺ et cerebx ꝯtinuat iuolutiōe vēax scā ex vēis et arterijs sic cordis ⁊ epis ⁊ splēis aut mēbri vicinātis ei alia vicinitate sic pulmo positꝰ sub eo et adducit ei nocumītū aut m̄bri cōitatis m̄bro vno mō et cerebro alio mō sic cōitas eiꝰ cū rēibꝰ i doloribꝰ ipsox aut pp cōitatē corpis sic fit pp febres. q̄ āt ē cū cōitate qn̄ꝫ fit cū piodis ⁊ poxismis ꝫ piodos ⁊ porismos cē q̄ ē i mēbro cōicāte sic q̄ fit pp cōitatē stōi quū ē pp effusionē mērū colicax ⁊ aliax ad ipꝫ cū piodis sicut q̄ fit cū piodis augmenti spēx febriū et soda qdē diuidit alio mō. nā ex ipa ē cuiꝰ cā ē aliq̄ spērū p̄mitiuax sic soda ebrietatis nā dū pseuerat soda ebrietatis ⁊ nō fit fixa pp fixionē cāe augmītatōis illa gn̄at ex ea ⁊ sic soda pp cōestionē rei cale sic alleox ⁊ reliq̄x. ⁊ ex ipa ē cuiꝰ cā ē añcedēs iā collecta ⁊ ē māsiua et māet ipa pp eā. Et qn̄ꝫ ē accn̄s deiñ fit egritudo ⁊ quū remāet egritudo pꝰ febres acutas nūtiat egritudies cerebri ⁊ significat ꝺfectū nē i explsiōe mēi pfecta fluxu sāguis p nares ⁊ religs. Ex egritudibꝰ si qbꝰ nūtiat subet aut appla āt ꝺmōiū aut mollities aut surditas ꝫ subam mēi ⁊ ꝫ motū eiꝰ. ¶ Soda q̊ꝫ diuidit ꝫ loca sua qn̄qꝫ. n. ē i vno latere capis ⁊ q̄ ex ea ē ꝯsuetudiaria noiat emigrāea ⁊ qn̄ꝫ ē i anteriore capite ⁊ qn̄ꝫ ē i posteriore capite et qn̄ꝫ totū caput ꝯtinet. Et q̄ ex ea ē ꝯsuetudinaria isepabilis noiat ouū ⁊ nux cuiꝰ assilatio ē ouo armox qꝺ sup totū caput ꝯp̄hēdit. Et soda ēt diuersificat ꝫ fortitudinē ⁊ mediationē ⁊ ꝺbilitatē. ¶ Soda eni alia ē valde fortis ita vt quū obuiat syncipiti ifantis lenia hn̄tis ossa sepat ipꝫ ⁊ frāgit cōmissurā eiꝰ ⁊ alia ē q̄ ē debilis sic plm fit i lethargia. Et ꝺbilis qdē alia ē q̄ ē isepabilis et alia ē q̄ ē nō inseparabilis. Et qn̄qꝫ soda cuiꝰ cā ē debilis accit qbusdā et nō alijs: accit ergo ei cuiꝰ cerebri sensus ē fortis ⁊ nō accit ei cuiꝰ cerebri sēsus ē debilis. ⁊ vlr qdē cuiꝰ cerebri sēsꝰ ē fortis ipe ē aptꝰ vt recipiat sodā ex oi cā faciētē sodā ⁊ si debilitet. Et oino tūc cerebrū velociter recipit faciētia sodā aut pp debilitatē suā: ⁊ tu qdē iā scuisti i vlibꝰ ꝙ debilitas seqt malitiā cōplonis: aut pp fortitudinē sui sēsus ⁊ ledit ab oi cā ⁊ si sit leuis ⁊ itex soda alia ē cui n̄ sūt accn̄tia: ⁊ alia est q̄ ad accn̄tia pducit ptibꝰ capis ꝓpa: sic si ꝓuēiat ex fortitudie doloris apa i ptibꝰ capitis ⁊ alia q̄ pducit ad accn̄tia puenientia ad mēbra: sic eiꝰ lesio et nocumētū ⁊ apatio eiꝰ puēiāt ad radices neruox ⁊ pueniat spasmꝰ: aut pueniāt inde aliqd ad stōm: ⁊ ꝯtigat casꝰ desiderij ⁊ singultꝰ ⁊ nausea ⁊ ꝺbilitas digōnis ⁊ silia. Et scias ꝙ soda tpalis aut fit pp phla: aut pp mlia3. aut debilitatē capitis: tā ex apate icipiēte idurari aut iā indurato: ⁊ ē illud qꝺ plm ē. ¶ Et soda qdē et oēs egritudies diuersificāt: qn̄ꝫ eni egritudo ē salua: ⁊ salua qdē ē i q̄ nō ꝓhibet de regie eiꝰ qꝺ ei fit necriū i se ipsa: ⁊ alia ē q̄ nō ē salua: imo ē hn̄s sociuꝫ ⁊ fortasse ꝓhibet ex regie suo necessario sic si sit soda ⁊ rheumatismꝰ tunc fit ꝯriꝰ rheumatismꝰ soda i necessitate regis q̄ꝫ hꝫ. ¶ Soda q̊ꝫ diuidit qn̄ꝫ ꝫ alias ꝯsiderationēs. Soda. n. alia ē q̄ accidit subito sano n̄ hn̄ti egritudineꝫ. Et alia ē q̄ accit hn̄ti apata ⁊ labores. Et ex corpibꝰ qdē sūt q̄dā q̄ sūt p̄parata sode vt sūt corpa q̄ hn̄t caput ꝺbile: ⁊ mēbra digestiua ꝺbilia: q̄re i eis plimꝰ gn̄at vapor effūdēs ad stōs eox hūores colicos faciētes sodā. ⁊ itex i receptis sūt q̄dā q̄ faciūt sodā iā p̄dicta i tabulis mediciax singulariū ⁊ oia alefeniati sūt faciētia sodā: ⁊ ꝓpe casia lignea: ⁊ costꝰ ⁊ ꝫafarā ⁊ cinnamomū ⁊ amomū. Et oia arōata sūt faciētia sodā: siue sint cala siue sra. Verūtn̄ quū succedūt expellūt. s. quū p̄cedit illꝺ qꝺ nocet cū calitate vaporis sui: ⁊ succedit ei qꝺ vaporē facit frigidū: aut ecōuerso. Quū āt lesio fit nō q̄litate solū

sed q̄ntitate:tūc nō ꝯfert ipſoꝝ ſucceſſio imo nocet. Et ſoda frā qñqꝫ multiplicaꝶ ꝯſtricta in hyeme. Et qñ eſtas fuerit ſeptentriōalis paꝝ pluuioſa. Et qñ autūnus eſt meridiona lis pluuioſus multiplicatur ſoda in hyeme. Soda vero plurimum fit propterea ꝙ arte rie afferunt capiti vapores fraudulentos.

¶ De ſoda facta ex malitia ꝯplexiōis. Ca.ij.

Afferamꝰ itaqꝫ ſmōeꝫ exponentē vnā quāqꝫ haꝝ ſuaꝝ. Et hec eſt diſtinctio ꝑma. Dicamꝰ ergo: ꝯplexiōalis qdē ſūma ē: qm̄ a ꝯplexiōe calida ꝛ a ꝯplexiōe frā. ꝛ a cō plexiōe ſicca qñꝫ ꝯtingit dolor ſꝫ ꝙ ſciuiſti in principijs vlibꝰ q̄ñuis fit diſpō in ꝯplexio ne ſicca ſꝫ ꝙ ſciuiſti paꝝ faciens dolorē. Et ꝯplexio qdē hūida ſꝫ ꝙ ē ꝯplexio hūida nō efficit dolorē niſi illic ſit mā hūida faciēs do lorē ex ꝑte euaporatōis aut euētꝰ vētoſitatis faciētis ſolōnē ꝯtinuitatis. Et calida qdeꝫ ꝛ ſicca ꝛ frā ꝛ ſicca doloreꝫ faciūt vtriſqꝫ q̄lita tibꝰ ꝛ faciūt etiā dolorē motu ſoluēte ꝯtinui tatē. ¶ Calida vero ꝛ hūida ꝛ frā ꝛ hūida nō faciūt dolorē niſi vñ ſūt calide ꝛ frē ꝛ nō vñ ſūt hūide niſi ſꝫ modū ꝑdictū. ¶ Et ꝯplexio nis qdē calide cā aut eſt mā calida ſāguinea aut ē colerica aut ē ꝯpoſita acuēs inflāmās faciēs q̄litate ſua īpſſionē aut ē cā eiꝰ vētoſi tas aut vapor calidꝰ aut ē cā eiꝰ motꝰ calefa ciēs corporeꝰ aut aīalis ſm ꝙ ſciuiſti ex diui ſiōe eiꝰ in rebꝰ vlibꝰ aut eiꝰ eſt cā ſic obuiatio ignis aut aduſtio ſolis aut acceptio cibi cale faciētiſ aut medicie calefaciētiſ aut vicinitas mēbroꝝ q̄ꝝ cōitate iā caleſcm̄ ē. ¶ Et cāe q̄ dē ꝯplonis frē faciētes ſodā ſt oppoſite iſtis q̄ꝝ nūcrꝰ ē apd̄ te. ¶ Et cāe ſicce aut ſūt exic cātia exteriꝰ reſolōne ꝛ aduſtiōe ſic dies cāi culares ꝛ empl̄a cal̄a aut rubedinē facientia nālr̄ aut accñtalr̄ ſubito ꝛ ñ ſubito ꝓhibētia cibū penetrare ad cap̄ ꝛ ſiccāꝶ mēbra ipſius ꝑmo aut ꝑꝑ abſciſionē potꝰ ꝛ reſolōnē hūidi tatū ꝑncipaliū aut deſiccātia interiꝰ reſolōne aut eūone eoꝝ aut q2 eoꝝ virtꝰ ē deſiccatiua ꝛ q2 nutrim̄tū ex eis factū ē ſiccuꝫ aut pauce hūiditatis aut vicinitas mēbroꝝ iā ſiccoꝝ ꝛ ipſoꝝ cōitas ꝛ motꝰ aīales ꝛ corꝑei ſuꝑflui deſiccātes ꝛ ꝑ ſemitā eūonis ꝛ reſolutiōis. Et ſil̄r coitus exuberatio ꝛ fluxus ſanguinis ꝛ exercitiū forte. Et euacuātia qdem alia ſūt euacuātia in mēbris q̄ ſunt alia a mēbris ca pitis qbus caput cōicat ſicut euacuantia vni uerſalia ex toto corpore aut euacuantia parti cularia euacuantia ex vno mēbro. ꝛ alia ſūt euacuātia in mēbris capitis ſicut rheumatiſ mus ꝛ cattarꝰ fluxus ſāguis ex naribꝰ ꝛ ſpēs eductiōis aq̄ſite ꝑ caputpurgia ꝛ ſternutato ria ꝛ gargariſmata ꝛ ex cauſis ſiccitatis ē ab ciſio materieꝝ hūiditatis q̄ñuiſ. nō fiat eūatio ne ſic ieiuniū ꝛ dimiſſio cibi aut eiꝰ priuatio.

¶ De ſpēbꝰ ſod̄ fcē ꝑꝑ ſolōnē ꝯtiuitatis. C.iij.

Continuitatis ſolutio qñqꝫ accit ī vela minibꝰ cerebri qñqꝫ accit ī ſubā ipſiꝰ ꝛ qñqꝫ accit ī venis ꝛ ſcindūꝶ ꝛ qñqꝫ fit ſic ſcis ex motibꝰ vapoꝝ ꝛ vētoſitatū īcipiēdo aut ꝑꝑ oppilationē ꝛ qñqꝫ fit ꝑꝑ hūorē corroſiuū et qñqꝫ fit ex ꝑcuſſione aut caſu aut interiꝰ inci ſiōe. Que āt fit interiꝰ fortaſſe ñ repleꝶ carne. ſꝫ remāet vlceroſa ledēſ caput ꝛ ꝑſeuerat faci ens ſodā ꝑcuſſio āt ꝛ caſus qñqꝫ ſt leuis adiu torij ꝛ curāꝶ ꝛ qñqꝫ ꝑueniūt ad hoc vt cere bruꝫ ꝓpterea ꝑmuteꝶ ꝛ ꝑeat. ¶ Quidā vero medici idi dixerūt ꝙ qñqꝫ ē cā ī ſoda vermeſ gñrati in ꝑtibꝰ capitis motu ſuo ledētes. Et qdā rēouerūt h̄ ſꝫ ñē nciū remoueaꝶ. Nā ver mes multotiēs naſcūꝶ in anteriore capite ſūt locū q̄ ē in ſtrictura nariū ꝛ poſſibile eſt vt na ſcantur apud velamina et ſi raro contingat.

¶ Diſtinctio ſpēꝝ ſode facte ab aꝑate. C.iiij.

Apoſtema a q̊ ꝓuenit ſoda qñqꝫ ē ī ve laminibꝰ cerebri et qñqꝫ ē calꝫ et vocaꝶ ſirſen et qñqꝫ ē frm̄ et noiaꝶ lethargia. ſ. obli uio ꝛ qñqꝫ ē ꝯpoſitū et noiaꝶ diſpō hñtiſ dor mitiōꝫ vigilatiuā. Et qñqꝫ eſt duꝝ. Et qñqꝫ fit ī ipſo cerebro et ſubā eiꝰ. Et ē aut calꝫ ꝑfle gmō. aut heriſipila aut frm̄. Et huiꝰ diſtictio ē ex eis q̄ tibi aduenięt vicinitꝰ. Et hoc mul totiēs reſoluiꝶ ſi ꝯtingat vt egrediaꝶ ī aure et reliquis poſt aut ſanies aut materia aquoſa.

¶ De q̄litate accidente ſode ex materijs. C.v.

Dicimus ꝙ materie ſūt cauſe ſoda aut ꝑ ſe aut per accidens. ¶ Que aūt ſūt ꝑ ſe ſunt mutaꝶ cōplexio per ſe aut ſoluitur con tinuitas per ſe. ¶ Cōplexio aūt nō mutaꝶ per ſe niſi ſm duos modos aut ꝑ vicinitateꝫ aut per permutationem. Per vicinitatem quidē qm̄ fit hūor ꝯmiſtus frigidus aut calus. Et calefacit aut infrigidat et quñ ſeparatur hu mor ab eo qd̄ ei ꝯmiſtiū eſt finiꝶ et euaneſcit et nō facit morā de qua cureꝶ. Que aūt eſt ꝑ trāſitioneꝫ fit qm̄ humor iā fixit impſſionē et affirmauit eā et q̄ñuis ſepareꝶ eūatiōe et reſo lutiōe tñ remanet q̄litas fixa. Sed ipſaꝝ eſſē tia fit cā ſode ꝑ ſe ſm ſemitā ſolutōis ꝯtinui

tatis qm̄ illud mouet eas ꝛ separat mordica tōe ꝛ corrosiōe sua. Et pꝛimuȝ qdē fit soda ꝑ motiōeȝ si vētositates excitēt ꝛ illď qdē pꝛm faciūt materie fr̄e q̄s ꝑcusit cal'itas q̄ nouiter facte sūt cal'e aut cibi pmisti cal'itati. Mordicatiue aūt ꝛ corrosiue sꝫ hūores cal'i. ¶ Soda āt facta ab eis ꝑ accn̄s ē quū accīt oppilatio ꝑꝑ ap̄a aut nō ꝑꝑ ap̄a ꝛ oppilatōȝ seqꝫ mutatio ꝯpl'ōis sic̄ sciuisti ꝛ ipsā seqꝫ sol'o ꝯtinuitatis. Et illď iō qm̄ materie q̄s nā mouet in corꝑe aut mouet ꝫꝫ semitā expulsiōis aut ꝫꝫ semitā sepatōis ꝛ diuisiōis nutrimti. Et hoc qdē n̄ fit nisi ex trāsitib⁹ nālib⁹.q quū oppilātur ꝓhibēt ꝛ quū dilatāꝫ resistūt. Et resistentia qdē facit extēsionē. Extēsio facit solutionē ꝯtinuitatis. Et oppilatio qdē qn̄ȝ accīt i suba cerebri. Et qn̄ȝ ꝯtigit i vēis q̄ sūt i ip̄o. ꝛ qn̄ȝ fit i arterijs ei⁹. ꝛ qn̄ȝ ꝯtigit i vtrisq; q̄ sꝫ i velamib⁹ ipsi⁹ oppilatio qn̄qȝ accīt ab hūorib⁹ aut ꝑꝑ ipsoꝝ viscositatē aut eoꝝ grossitudinē aut ꝑꝑ coꝝ mltitudinē viscositas vero n̄ reꝑitur nisi i phl'ate ꝛ grossitudo etiā ē i phl'ate ꝛ ml'ia. Et phl'a qdē oppilat viscositate grossitie ꝛ multitudie ꝛ ml'ia oppilat grossitie ꝛ multitudine. Et cholera oppilat multitudine ꝛ similiter sāguis Soda quoqȝ cretica ē de gn̄re sode cui⁹ cā ē mot⁹ nālis ꝫꝫ semitā sepatōis. Et soda q̄ fit ꝑ successionē digōnis cibi ē de genere soda cui⁹ cā ē mot⁹ nālis ꝫm semitaȝ expulsiōis. Cōprehēsiōis āt materie ipedientis i mēbro oȝ nos rememorari in capitulo ꝓncipioꝝ vl'ium postq̄ȝ sciuerim⁹ ꝙ ipsa aut ē antiq̄ ꝯprehēsiōis ꝛ retētiōis aut ē cibalis. .s.generata i illa hora a cibo generatiuo cibi mali in subā sua:ꝛ q̄litate sua cū corruptione in ipso cibo ꝛ ordine suo:aut q̄ȝtitate sua:aut reliqs modis corruptionis sue ꝓdictis in capitulo suo ꝛ ex hoc genere est soda corruptionis alleoꝝ ꝛ cepe ꝛ sinapis ꝛ soda ebrietatis ꝛ soda ab acceptiōe frigidoꝝ ꝛ oȝ quidē vt rememoremur motuū matericꝝ in mēbris ex principijs vl'ibus. ¶ Et ventositas qdem ex sūma est materieꝝ faciētiū sodā ꝛ facit sodā extensione. Et illud est quum trāsitus naturalis ei ꝯstringitur creatus strictior q̄ȝ oȝ ei i hora sua aut inquirit vt faciat ꝑuenire trāsituȝ nō naturalē. ¶ Et vapor ēt ex tota illa sūma agit aut qualitate sua aut ꝯprehensione humorum in locis suis ꝛ mouet eos. Et ventositates quidē ꝛ vapores quandoqȝ generāꝫ in corpore ꝛ in cerebro ipso, ꝛ quādoqȝ odorando attrahunꝫ ab exterioꝛib⁹ aut adueniūt ex ꝑtibus porroꝝ deiñ retinēꝫ i cerebro ꝛ faciūt sodā et ex hoc gn̄e ē soda fetoris et soda bōi odōis. ¶ Et scias ꝙ vētositates phlātice ꝛ vapores phlātici sūt grauatiui et tardi motus retēti. Et melācolici sūt faciētes tristitiā firi minoris quātitatis ꝛ deterioris q̄litatis. Acuti vero hūores nō excitāt vētositates sꝫ vapōes. ꝛ vapōes qdē sāguiꝛi sꝫ dulces minoris nocumti sua q̄litate q̄ȝ vapōes sꝫ sua q̄ȝtitate magis nocēt et col'ici sꝫ acuti iflāmātes.

¶ De spēbus sode facte ꝑ cōitatē. Capit. vi.

Soda fcā ꝑ cōitatē alia ē q̄ ē cū cōitate absoluta ꝛ alia q̄ ē cū cōitate nō absoluta. ¶ Cōitas vero absoluta ē vt ad ꝑtē cerebri ex mēbro cōicāte nihil ꝑueniat corporeū pēitus nisi ip̄ȝ nocumtū. Et cōitas nō absoluta ē vt ad substātiā cerebri ex ip̄o mēbro ꝑueiat mā hūorosa aut vapor. Prime āt ꝑtis sūt spēs sode facte i tetano et spasmo et extēsiōe et ventositatibus gibbosis et doloribus iūcturaꝝ et sic̄ q̄ fit i podagra et sciatica fortibus. Et fortasse aduēit ex q̄litatibus cōibus q̄litas simplex q̄ ē ex q̄litatibus nālibus aut q̄litas extrāea nō ꝓꝑōtiōata calido neqȝ frō sic̄ q̄litates venēose et fortasse in aliqbus mēbris erit hūor venēosus male sube cuius q̄litas aduēiat. ꝛ fortasse ex mēbus aduēiēt mē extrāee i naturis suis. Et forsitā nocebūt fortitudine suaꝝ q̄litatū aut augmēto suaꝝ q̄ȝtitatū. Et fortasse erit ipediēs mā extrāea gn̄ata in qbusdā mēbris gn̄atiōe extranea corrupta sic̄ fit i ꝓfocatōe mr̄icis aut fit ei cui tp̄s coitus elōgatū ē aut euēit i mirac eius hūor malus aut in aliq̄ extrēitatū suaꝝ et qn̄qȝ fit q̄litas ipediēs aduēiēs ad cōꝓhēdēdū mām ledērē ēr et illud ē ꝫꝫ duos mōs q̄ꝝ vnus ē vt corrūpat illa q̄litas qď inuēit in ꝑtibus cerebri de mēbus bōis aut qď ad illas ꝑuenit ď cibo bono. Et ꝫs ē vt pōat cerebꝝ receptibilē mērū malaꝝ et hec receptio ē ꝫm duos mōs. Vnus coꝝ ē receptio ab attractiōe ei⁹ sic̄ si calefiat cerebꝝ ꝛ attrahaꝫ ei a q̄ cerebꝝ calefiat. Et ꝫs ē receptio a debilitate resistētie et iā sciuisti in ꝓncipijs ꝙ cū mēbꝝ debilitaꝫ recipit qď ei aduēit ex materijs. ꝛ cōitas qdē q̄ ē cū toto corꝑe aut ē ꝑꝑ q̄litatē expāsā in toto corꝑe aut ꝑꝑ mām expāsā in toto corpore sicut fit in febribus et soda cretica ē ꝑꝑ illā. ¶ Quū āt febribus acutis soda fit fortior ei⁹ fortitudo ē signū malū imo ꝑnitiosū quā

reliq̄ magna signa ei ꝯparia sūt ꝙ si singula ris fiat significat crisim venturā ⁊ fluxus sā guis ex naribꝰ ⁊ qn̄z significat crisim vōitu. ¶Mēbroꝝ āt cōicātiū p̄mū ⁊ dignꝰ eoꝝ ē stōus qn̄z.n.i stō sup̄fluūt hūores aut gn̄ant in ipso aut ad ip̄z effūdūt mē colerice s̄z pio dos aut absq̄z piodis aut ē creatio coɫe. ita vt effūdat colera ex vase suo spisso siue subti li ad stōm s̄m ꝙ exposuimꝰ in ca.suo aut re tinēt in ipso vētositates aut eleuāt ex ip̄o va pores ⁊ fit soda. Et ebrietas facit sodaz cum euaporatiōe ⁊ velociter aduenit ei frigus pp resolutionē ptiū eius. Et matrix ē ex eis qbꝰ cōicat cerebrū fortiter ⁊ mirac etiā ⁊ epar. ⁊ splē ⁊ velamē ⁊ renes ⁊ extremitates oēs. ⁊ ptes dorsi. Primuz ergo qd̄ cerebro cōicat est illud qd̄ ip̄z circuit de pāniculo cooperiē te craneū. Et plurimū qdem fit soda cōita tis apd̄ pmutationē materiei ap̄atū mēbro rū interioꝝ cōicātiū quū mouēt ad supiora.

¶De sermone vl̄i de signis ostendentibus species sode ⁊ modos eius. Capitulum.vij.

SOda qdē fcā a causis extrinsecꝰ factis sic pcussiōe aut casu aut cōcursu reꝝ ca lidaꝝ aut frāꝝ aut diebꝰ cāicularibꝰ desiccā tibꝰ aut ventis bn̄ redolētibꝰ aut fetidis aut retētiōe vētoꝝ in naribꝰ ⁊ aure significat ex inuentiōe eaꝝ ꝙ si earū obliuiscit redeat ad ipsoꝝ vestigia ⁊ elaboret in eaꝝ significatōe s̄z ꝙ nos iā d̄clarauimꝰ. ¶Illā āt q̄ fit a de bilitate significat eiꝰ exercitatio cū pua vel q̄li bet cā ⁊ cū pturbatiōe sensuū ⁊ inuētiōe ipe dimēti in opatiōibꝰ cerebri. Et illa q̄ fit a for titudine sensꝰ cerebri significat velocitas pa tiēdi etiā a pua cā in cerebro sensata.s.ex vo cibus ⁊ odoratibꝰ ⁊ reliqs sed sensus est bo nus ⁊ meatus sūt mūdi ⁊ opatiōes cerebri sūt nō lese. ¶Oēs āt q̄ fiūt a causis mālibꝰ cōicāt in fece inuenta in hūiditate naris. Et quū fuerit ex mā acuta ⁊ fuerit cū fece rube do ⁊ caliditas ⁊ ꝓprie in ea q̄ ē ex materijs grossioribꝰ fortasse associabit ei pulsatio. Sz hūiditas naris qn̄qz minorat quū fuerit mē grosse. Et siccitas qdē stricture nariū i hmōi soda nō significat puationē mēꝝ quū graui tas ei associat. ¶Colerica etiā ꝓpe ē cū mor dicatiōe ⁊ adustiōe vehemēti ⁊ pūctiōe ⁊ qn̄z fit illud in ea fortiꝰ q̄z in alijs cū siccitate stri cture nariū ⁊ siti ⁊ vigilijs et citrinitate, colo ris ⁊ grauitas in ea est minor. ¶Fritas āt si gnificāt frigꝰ ⁊ tpa ⁊ color. Et si illic fuēit re pletio a sacietate nauseatiua significāt eas d̄ structio desiderij ⁊ pigritia. Et mās hūidas si frē sint aut calide significāt subet. Pblati ce āt ⁊ mlice nō vehemēter dolorē faciūt. Et cū materijs qdez siccis minorat grauitas ⁊ multiplicāt vigilie frē aut vacue sūt ab inflā matiōe ⁊ multiplicat cū eis cogitatio corru pta ⁊ obtenebrat color. ¶Aliqn̄ vero signifi cat ois hūor p colorē faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ fortas se fit diuersitas in paucitate. Cā āt in h̄ aut ē expulsio hūoris inflāmati ad oculū aut cō strictio i ipso aut attractio mēꝝ calaꝝ absq̄z mēbꝰ dolorē faciētibꝰ fris vsq̄z ad ptē oculo rū ⁊ faciei pp dolorē. Nā quū dolor igredit mēbrū attrahit ad ip̄z ⁊ ad illud qd̄ē ei vici nū plz āt atrahit ad mēbꝝ in hac dispōne il lud qd̄ ē sāguis ⁊ qn̄qz attrahit aliō. Cū ea vero q̄ fcā ē a vētositatibꝰ minorat grauitas ⁊ multiplicat extēsio. Et fortasse ē cū pūctōe ⁊ fortasse cū corrosiōe. In vētosa qdem nō ē grauitas. Vētosā āt vaporosā significat qn̄z sonitꝰ ⁊ tinnitꝰ ⁊ fortasse exuberāt cū ea qui dē multū. Et qn̄qz multiplicat cū ea pmuta tio.s. doloris de loco ad locū ⁊ quū multipli cat vapor fit pulsatio fortior capitis ⁊ imagi nat imaginatiōes corruptas ⁊ associat ei sco tomia ⁊ vertigo. ¶Signa āt fcē a cōplexio nibꝰ puris sūt retētio illaꝝ ꝯplōnū cū priua tione grauitatis ⁊ siccitas in strictura nariū siccitas.n. stricture nariū ē significatio ꝓpor tiōalis isti. In calidis qdem sentit eger ip̄e ⁊ sentit tāgēs cap̄ eiꝰ caliditatē ⁊ inflāmationē ⁊ est illic rubedo oculi ⁊ iuuat ab infrantibꝰ ⁊ frigore. In fris vero ē res ecōtrario ⁊ n̄ ē in faciebꝰ eoꝝ extēuatio matiei neqz rubedo co loris ⁊ neqz fit dolor sup̄fluus ⁊ si sit tpalis. ¶Siccas vero significat p̄cessio eūonū aut exercitioꝝ aut vigiliaꝝ plurimaꝝ aut coitus aut angustia ⁊ ꝓpetas eaꝝ ē vt augmētet cū iteratiōe alicuiꝰ hoꝝ. ¶Fcā āt pp cōitatē cō tingit ⁊ destruit ⁊ fit fortis ⁊ debilitat s̄m ꝙ accidit in mēbro cōi ex dolore aut ōstructiōe aut fortitudinē aut ōbilitate ꝙ si n̄ fuerit pp cōitatē erit in reliqs opatiōibꝰ cerebri nocu mentū sic tenebrositas in oculo ⁊ grauis sō nus ⁊ grauitas pseuerās cū bonitate dispō nis reliq̄ꝝ mēbroꝝ. Quūqz nocumētū est in ipsis velāinibꝰ cerebri ⁊ ē forte significat illd̄ aduētꝰ doloris vsq̄z ad radices oculoꝝ. Et si nocumētū ē in pāniculo extrinseco aut i loco alio nō puēit dolor ad oculos s̄z cutis capis

tacta dolet. Factā vero cū cōitate stōi significāt inuētio angustie ⁊ nausea et paucitas desiderij aut eiꝰ ōstructio aut malitia digōnis aut paucitas eiꝰ aut ipsiꝰ ōstructio pꝰ inuētionē significationū añcedētiū. Et quū ē pp effusionē mēꝝ ad ipm fit fortior quū vacuitas adest ⁊ sup sōnū ⁊ saliuā. ¶ Et fortasse soda fit pp cām in cerebro et facit in ore stōi istas dispōnes et ipedimīta ꝫ semitā cōitatis stōi cū cerebro nō ꝫ semitā pncipij ex stō et cōicatiōe cerebri. ¶ Oꝫ ergo vt pseueres i cogitatiōe hmōi et cognoscas dispōnes vniuscuiusqꝫ duoꝝ mēbroꝝ i seipo et rōcinādo distiguas añcedēs ab eo qꝺ ē añcessū. Ex eis vero q illꝺ significāt ꝺ stō ꝓpe sūt diuersitas dispōnis i digōne et absqꝫ digōne ⁊ diuersitas dispōnis i vacuitate ⁊ repletiōe. Nā dolor stōi si ē ex colera excitat̄ quū ē vacuitas. Et si ē ex hūore frō ē minor i vacuitate ⁊ sedat ipꝫ fames. Et qñqꝫ fames excitat ex ipo vaporē ⁊ ipedit. Verūtn̄ cū h cōestio nō itegre sedat ipꝫ multotiēs ⁊ fortasse sedat eū: sꝫ raro. Inter inflāmationē vero et adustionē distiguit eructuatio. Et tu qdeꝫ cognosces significationes in suo loco et similiter distingūt inter eas reliq̄ signa qꝝ remēorabimur i ca. stōi ⁊ qñꝫ significat illꝺ qꝺ vōitu expellit̄ vel egredit̄. Et significat illud diuersitas dispōnis i soda ꝫ diuersitatē dispōnis reliquoꝝ q stō supueniūt. Et multi qdē hoīes sꝫ ad qꝝ stōs colera effūdit̄. et quū soda excitat̄ ⁊ cōedūt aliqd qescit. Illꝺ igit̄ ē significatio ꝙ ipsa est pp cōitatē stōi et pp hoc qescūt si colerā euomūt et significatiōes significāt illud sꝫ et illꝺ qñꝫ significat̄ ex pte doloris qꝺ ei fit cū cōitate stōi plerūqꝫ incipit in añriori pte syncipitis et fortasse ꝺcliat ad mediū syncipitis deiñ rēouet̄. ¶ Et illa q fit ex epate ꝺcliat ad latꝰ dextrū. ¶ Et q fit ex splene ꝺclinat ad latꝰ sinistrū. Et q fit cā mirac ꝺclinat ad añriora valꝺ. ¶ Et q fit cā mr̄icis exist it i margie syncipitis ⁊ fit pl̄m eiꝰ post ptū aut abortū aut mēsuroꝝ retētionē aut ipoꝝ paucitatē. Signa āt q ꝺcā sūt ꝺ soda a vermibꝰ gñata sūt ea q indꝰ dixit. Inqt. n. signa sode fcē ex vermibꝰ sūt vt corrosio stōi fortis ⁊ fetor odoris et fit soda fortior cū motu ⁊ eiꝰ sedatio ē cū qete q āt fit ex renibꝰ ⁊ m̄bris dorsi ē ꝺcliuis ad posteriora valꝺ q āt ē pp cōitatē doloꝝ eueniētiū i mēbris alijs fit cū excitatiōe eoꝝ ⁊ qñ ipsi fiunt fortiores. ¶ Quevero ē cū febribꝰ ⁊ crisibꝰ fit cū eis ⁊ qescit cū eis ⁊ ꝺbilitat̄ eaꝝ qete ⁊ ꝺbilitate. Et qñꝫ ēt significat ipsā albedo vrie cū fōtitudie febris pp ꝺcliationē hūoꝝ colicoꝝ ad supiora. Et multotiēs fiūt res subtiliātes cā soda ppea ꝙ apiūt viā vapoꝝ ad cerebꝝ ⁊ si sint ñ calide sic oxymel ⁊ silr est dispō emigrance. Et regim̄ qdeꝫ subtiliatiuū nocitiuū ē ei q hꝫ sodā cā cibi grossi pp colerā. ⁊ fortasse augmētat̄ soda in se ipsa pp vehemītiā doloris sui ⁊ attrahit vehemītia doloris eiꝰ augm̄tū i ipo.

¶ De sigis nūciatiuis soꝺ i egritudibꝰ. C. 8.

Urina silis vrinis asinoꝝ sigat ꝙ soda fuit aut fit aut ē exñs aut erit. ⁊ silr̄ albedo vrie ⁊ subtilitas eiꝰ i febribꝰ ⁊ horis crisis significāt ꝑmutationē mēꝝ ad caput ⁊ illud qdeꝫ est ex eis q ꝓculdubio faciūt sodā.

¶ De regimine vniuersali in soda. Capl̄ꝫ. ix.

Nosciis ꝙ soda ē exēplū reliqs egritudinibꝰ i necessitate abscissiōis sue cāe ⁊ oppositiōe ei cū ꝯrio. Et post hoc scis ꝙ ex rebꝰ in remēoratiōe soda iuuātibꝰ ē paucitas comestiōis ⁊ potus ⁊ ꝓprie vini et multitudo sōni. Verūtñ nimia puitat̄ cōestiōis i soda cal'a nocum̄tū affert augm̄tū i ipa faciēs.

¶ De soda temporali. Capitulum. x.

Nihil ē adeo ꝯueniēs soda tpali sic trāquillitas ⁊ dimissio totiꝰ qꝺ mouet sicut coitꝰ ⁊ cogitatiōis ⁊ reliqꝝ. Et oꝫ vt sollicite ris i curatiōe colicaꝝ ex ea i attractiōe mēꝝ ad iferiora saltē cū clisteribꝰ cal'is. Et oꝫ qdē vt ꝯfortes ꝺōec fit pol'e eas euāre a pribus cpis ⁊ stōi. Ex rebꝰ fortibꝰ vero i attractiōe mē soda ad iferiora i vigilāte ex soda ē fricatio pedū. Multotiēs. n. ꝺōmit sꝫ ipsā patiēs sodā. Et qñqꝫ fit eiꝰ assiduatio i pedibꝰ ꝺōec resoluit̄ soda. ¶ Si āt vis vti epithimatibꝰ ⁊ ēpl'is ⁊ egritudo ē fortis tpalis cal'a siue frā oꝫ vt cap radat̄. Illꝺ. n. ē mags iuuatiuū ad h vt medicie virtꝰ i ipo penetret. Et ex eis q ad h iuuāt ē coꝛōatio syncipitis aut cū masa aut cū lana vt res subtiles q sup ipꝫ effūdūt̄ retineāt̄ a cursu ⁊ cerebrū eaꝝ ꝯpleat exsiccatiōnē et eaꝝ virtute ñ expoliet aer velociter. ¶ Filagriꝰ dixit ꝙ phlōmia vene frōtis ⁊ vētosas appōet̄ capi ⁊ i iferioribꝰ extrēitatibꝰ ⁊ positio eaꝝ i aq̄ cal'a ⁊ ꝺcābulatio pua ⁊ dimissio ciboꝝ iflatiuoꝝ ⁊ vaporosoꝝ tarde digōnis iuuāt valꝺ ei q vl't vt eiꝰ soda recedat ⁊ ñ vertat̄ ad eū. ¶ Ego āt dico ꝙ qñꝫ effūdimꝰ aqꝫ calidā sup extrēitates patiētis sodā

t assiduamꝰ illō t sentit ꝙ soda ex capite ad
eiꝰ extrēa ōscēdit cū q̄ ōscēsiōe resoluit. t sci
as ꝙ cibi acetosūn ꝯueniūt patiētibꝰ sodā ni
si soda q̄ ē ꝑꝑ cōitatē stōi qa cibꝰ ille ē ōgñe
eoꝝ q̄ ꝑparāt os stōi t ꝯfortāt ipꝫ t ꝓhibēt
effusiōez mēꝝ ad ipꝫ. Quū tā sode tpali asso
ciat ex lesiōe accñs ipediēs ōclia i tuo regie
ad illō qm̄ fortasse erit illō accñs cā augm̄ti
in ipso cui illō accñs accit sic̄ vigilie qn̄ acci
dūt ꝑꝑ sodā deiñ fiūt fortes sūt ex cāis aug-
mētādi sodā oꝫ ergo vt ipꝫ ēbroces cū aliq-
bꝰ cuiꝰ q̄ sūt sic̄ oleū ō cucurbita et oleū ō sa
licibꝰ t oleū nenufarinū t sic̄ lac odorificatū
cū cāfora t reliqs. et qñz ē tibi necīiū vt pa
rūꝑ stupefacias t dormiř facias. In oi āt so
da cui associat rheumatismꝰ ñ ōclines ad in
frandū cap̄ t būectādū cū oleis t silibꝰ. Sz
fuge ad cūandū t stringēdū extrēitates t fri
cādū eas et ponēdū i aq̄ cal'a. Quū āt vis fr̄
cap̄ pōeř aliqd cuiꝰ virtꝰ penetret ad iteriora
capis ñ ē tibi necīiū nisi añriꝰ cerebꝝ sic̄ sci
uisti et vbi ē cōmissura corōalis t apō synci
put apō vtrasqꝫ. n. ꝯsidis de penetratiōe eiꝰ
qō penetrat. In posteriore vero cerebro qm̄
os qō ipꝫ ꝯtiet ē duriꝰ illo ñ penetrat illud
qō ad cerebꝝ penetrare est necesse ꝙ si in h̄
elaborať ñ ꝓuēiet iñ iuuam̄tū qō addat suꝑ
illud q̄ iuuam̄tū fit sis āt ꝯtētꝰ ꝑte añriore t
tōsiōe syncipitis. t quū h̄ est qm̄ si medicina
fuēit ifrans afferet ꝑnᵒ nēuoꝝ t origi nuche
nocum̄tū q̄ ñ idigemꝰ. ¶ Soda āt ꝑcussiua
ꝯpatibꝰ cal'is associať et fris et ē q̄si sic̄ pl'sās
ꝙ si cā ē cal'a admistra ifrantia i qbꝰ ē lēitas
et vtere ēt vētoš nocte et appositiōe sāguisu
gaꝝ suꝑ vtrūqꝫ tp̄s et ligatōe extrēitatū. Si
āt fra ē ōclina ad illō qō carmiat et ꝑmisce
cū eo ēt i q̄ fit vis ꝯfortādi t frigꝰ aliqō sic̄ si
misceať cū oleo roš. ruta aut menta. Quū ḡ
hmōi soda adeo fit fortis vt i puēis ad h̄ de
uēiat ꝙ ipsoꝝ cōmissuras disrūpat laudať i
curis ipsoꝝ vene ꝯtrite vehem̄ter t cōmiste
cū oleo ro. et aceto lite pꝰ q̄ȝ admistrať capis
ablutō cū aq̄ t sale. Cū āt vteris cap̄purgijs
řsolutis ꝯfōtatis q̄dāti vrāis eiš ꝫꝫ ꝙ dcm̄ ē
i canōe. ¶ Et tibi qdē ꝯuēit ne ōclies ad nā
corica q̄ztū potes. Dextū nos ipoꝝ mōs di
cemꝰ i c. sedātiū soda cū stupefctōe. t scias ꝙ
vōitꝰ ñ ē ō curis soō cū stupefctōe. sꝫ vehem̄t
noceřs patiēti eā nisi sit cā stōi t cōitate ipiꝰ
qm̄ vōitu iuuať. t soda qō q̄ fit i postēiore ca
pite si ñ fuēit febris cura ē eūo cū ōcoctōibꝰ

pꝰ ꝫꝫ q̄ȝtitatē virtutis diñ phl'omis q̄ āt iuēit
sodā i capite suo ꝑmutari quā frigꝰ sedat forsi
tā phl'ōie t vētose sit ei necīie vt doloris assidua
tio in capite superfluitates euenire nō faciat
¶ De cura soō calīō absqꝫ mā aut adustiōe
solis t reliqs ex mā calida aut sāguinea. C. xi.

Intētio i curatōe hmōi soō ē ifratio. Et
in ea qdē q̄ ē icipiēs nihil magis iuuati-
uū ē q̄ȝ oleū roš puꝝ infratū suꝑ caput effusū
Et meliꝰ h̄ ē vt sinciput circūdeť pariete ꝑdcō
t neqꝫ oꝫ sic̄ sciuisti vt i posteriore capite fati
geris. Qō si oleū ro. solū ñ ꝯfert ꝯmisceāť ei
expsiōes herbaꝝ t spēꝝ plātaꝝ fraꝝ. Et qñz
forsitā nil magis iuuat ipsū q̄ȝ faceř ergō ca-
putpurgiū cū lacte aut oleo roš. aut violaceo
infratis suꝑ niuē t ꝯueniēs ē vt oleū roš. cū
aceto misceať acetū eniꝫ iuuat ad penetrādū
ꝫꝫ ꝯditiōes ꝑdictas i cānone. Et qñqꝫ iuuat
potatō aceti cū multa aq̄ misti vehem̄ter. Eiꝰ
āt q̄ fit adustiōe solis q̄ ē ō hac sūma curatio
ē h̄ ēt addita cautella i ꝯm̄suratōe aeris t in
fratiōe ipsiꝰ t reditiōe ad loca fra t admistra
tōe emploꝝ t ēbrocaꝝ t vnctionū ex oleis q̄
oia sit fra nā t infrata niue. t silř attractionū
ꝑ nares. t ēbrocaꝝ. t odoram̄toꝝ. t iā sciuisti
illō. ¶ Et tibi qdē necīiū ē vt i h̄ t i alijs alie
nes totū qō mouet ipetuose ex vocibꝰ t mlťi
tudie cogitatōis t coitꝰ t fāis. Et illa qdē q̄ ē
ex adustiōe sol' cū i sui ꝑnᵒ ꝯsideāť facile mu
tať. Quū āt negligř t tardať ñ ē lōgū qn eiꝰ
aut difficilis fiat aut aduēiat ei suꝑfluitas ꝓ
ꝑcetatis. Et multotiēs qdē accit ex sole soda ñ
ex hoc qō calefacit tm̄ sꝫ ex hoc qō eleuat va
pores t mouet hūores qetos. Cū hmōi itaqꝫ
ñ ē excusatio ab eūatiōibꝰ ꝫꝫ modoš ꝑdictoš.
cura excuseť. Et qñqꝫ ēt i ea i q̄ vapōes ñ ele
uāť neqꝫ hūores moueť ē necessitas eūonis
t illō qdeꝫ quū sentiť repletio t timeť in ipsa
materiei attractio ad locū dolorosūꝫ ꝫꝫ ꝙ sci
uisti ex ꝑncipijs. Illic eni si obliuio adsit eūa
tiōis hūoris dñantis ñ erit securitas qn ipe-
dim̄ti sit agilitas. Quū āt caput vehem̄ter in
flāmať i spēbꝰ soō cal'e t calefit valde t trā-
sgredř terminū sumāť sauich ordei t psiliū t
misceāť cū aq̄ vige pastoris t infrenť t fiat ex
cis capi ēpl'ꝫ. ¶ In ea vero q̄ fcā ē a mā cal'a
sāguinea oꝫ vt icipiať a phlebotomia venaꝝ
aseid ꝙ si et illa q̄ vis nō ꝯsequunť t remāet
modꝰ eiꝰ cū dispōne sua t vene exuberāt vni
uersaliter t vides in capite t i facie t ocul' re
pletionez māifestā oꝫ vt phl'omenť vene q̄rū

minutōe cerebrū euāċ sicit phlomia venaꝝ q̄ sūt in nare cuiusqꝫ lateris. Et minutio vene q̄ fit i frōte ipsa nāqꝫ est uena cuiꝰ phlomia plīm egritudines capitis ex turpat. Et oꝫ qdē vt in h doloris ꝑs attēdaẛ. Nā si fuerit lateris posterioris vena q̄ ē lateris añrioris minueẛ. Et si fuerit lateris añrioris vena q̄ i ꝑte eiꝰ oppōiẛ minueẛ. Quū āt in ꝑte opposita desūt vene vētosas loco phlomie pōe. Et artesagareꝰ iā dixit ꝙ si illō ñ sufficit oꝫ vt vētose sup alcheel ponāẛ ⁊ sāguis multꝰ īde extrahaẛ ⁊ locꝰ vētosaꝝ sale trito aspgaẛ ⁊ loco lana suppōaẛ infusa in oleo ⁊ in māe supponaẛ ei medicam̄ vulneratiuū. ¶ Et illō qdeꝫ nō ē in h eodē imo in oibꝰ spēbꝰ sode tꝑalis ex mā fraudulēta q̄litercūqꝫ sit mā ⁊ qñꝫ ēt ꝯfert plꝫ in hac spē sode ⁊ q̄ hoc mō currūt phlōmia saphene ⁊ crursū vētosatio. Et hoc qdē ē ipoꝝ regim̄ ex ꝑte phlōmie. ¶ Quūqꝫ illic aliqd mēi colerice sentiẛ ⁊ ñ ē malū ipsā euāre cū eo qd nām leniat lubricet mām cū eo qd in ca. sode colerice dicemꝰ. Et oꝫ vt lenificatō nē vlr ꝑseueret sic cū iure alnesegue sati ⁊ d prunis ⁊ iure de sētibꝰ ⁊ almelea. s. almes absqꝫ corpore ipsoꝝ ⁊ vt eger nutriaẛ cibis infrātiuis gñatiuis sāguis frī trahentis ad siccitateꝫ ⁊ grossitieꝫ aliq̄ꝫtulū ⁊ dclinent ad stipticitateꝫ sic q̄ sūt cū sumac ⁊ granatis ⁊ lentibꝰ cū aceto ⁊ cicere fracto nisi timeaẛ siccitas nē. Et tu qdē ad curādas capis egritudines lenificatiōe multū nē indiges sic in hac dispōne. Sup ē ergo tibi vt hec stiptica tꝑes cū māna ⁊ siracost ⁊ oibus q̄ resoluūt cū lenitate. Et oꝫ vt cibi isti sint bōi chimi. ⁊ tn minora de q̄ꝫtitate eoꝝ ⁊ nō fiat ex ipsis repletio. ¶ Et quū administras embrocas ⁊ vnctiōes admistra ex eis eas in qbꝰ fit infratio ⁊ in qbus nō fit būccratio fortis sꝫ fit in eis reꝑcussio aliq̄ ⁊ stipticitas aliq̄ sic est aq̄ granatoꝝ ⁊ exꝑssiōes frē stiptice fructuū ⁊ folioꝝ ⁊ radicū ⁊ mucilago psilij cū aceto ⁊ aq̄ virge pastoris. ¶ Cura āt sēe ex mā colerica est hec. Nā si cū ea vides aliq̄ꝫtulū motū sāguinis cura est vt sanguis parūper euāẛ ⁊ si nō incipiaẛ ab euōne sicut cū myrobolanis si nō fuerit febris ⁊ si nō cū lubricitātibus. ⁊ cū eis in qbus nō fit exꝑssio ⁊ asperitas fortis sicut cuꝫ siracost ⁊ sirupo de fructibus ⁊ aqs lupuli. Et qñqꝫ etiā euacuaẛ cū fumoterre ⁊ clisteribꝰ lenibꝰ. Et si mē colerice fuerit grosse et fuerint imbibite in tunicis stōi ita vt neqꝫ vomitu expellāẛ neqꝫ lubrice fiāt solutiuis lubricatiuis necessariū erit euare cuꝫ hierapicra cū scamonea sꝫ dscreptōes dcās aut augm̄taẛ eā ⁊ afferẛ eā sup lubricātia: aut euare ⁊ afferre eā cū dcoctiōe myrobol. sꝫ ꝙ videbis in antidotario dinde ꝑmuta ꝯplexionē cū eo in q̊ fit infrātio ⁊ hūectatio corꝑis qdē cuꝫ cibis ⁊ sirupis vel potibꝰ ⁊ capitis qdē si in ipso solū cā fuerit cū curis ꝑdictis i cāone ⁊ cū oi q̊ malitia ꝯplonis calide ⁊ sicce curaẛ. Et sꝫ cās cōes calō ⁊ cōes sicco. Et ex epithimatibꝰ qdē ꝯferētibꝰ soda st troc. de croco ⁊ vigilijs ēt ꝯferūt. Quoꝝ dscriptio incipit. ℞. croci aur. vij. myrrhe aur. ij. exꝑssiōis acrestecalcadis gūmi oiuꝫ triū aur. j. ⁊ medium. aluminis iameni aur. viij. colcotar aur. v. medicie iste bñ puluerizate cū vio pōtico tēꝑerēẛ ⁊ ex eis troc. iformēẛ. Quūqꝫ nečarij fuerint vnus eoꝝ soluaẛ i aceto misto cū aq̄ roẛ. ⁊ liniaẛ sr vtrūqꝫ tꝑs ⁊ sodā qdē calaꝫ i febribꝰ mltipli cat vsus epithiatū vapores exire ñ ꝑmitētiū ⁊ sanat eā attractio aceti ⁊ aq̄ roẛ. per nares.

¶ De cura sode frē absqꝫ mā aut cū mā phlegmatica aut melācolica. Capitulum. xij.

Confert illi vaporatio cū eo qd calefacit actu ex pānis calefactis ⁊ ex milijs calefactis ⁊ sale calefcō. Et miliū qdē ē subtiliꝰ ⁊ magis eq̄le qñqꝫ vero oēs eos iuuat ⁊ ꝓprie q ex eis st ꝯgelati quū eoꝝ corꝑa st mūda ⁊ ñ sentiẛ i aliq̄ eoꝝ motus hūoꝝ si ipsoꝝ capita in sole denudenẛ positoꝝ i oriēte eiꝰ vsqꝫ q̊ sanēẛ ⁊ eoꝝ soda resoluaẛ. ¶ Et ꝯgelato qdē necessariū ē vt eiꝰ cibꝰ mioreẛ ⁊ ipsiꝰ nā soluaẛ. ⁊ si ñ cū alio saltē cū clisteri ⁊ seꝑeẛ iter ipsū ⁊ inter motꝰ corꝑeos ⁊ aiales ⁊ cogitabiles ⁊ ꝓhibeaẛ potꝰ frīs ⁊ interdicaẛ ei exire extra ꝑꝑ frigꝰ. Et oēs qdē q hñt sodā ex frigore pꝰ purgatiōeꝫ si ea idigēt iuuāt vnctōes ⁊ caput purgia ⁊ suctiōes naribꝰ ⁊ odoram̄ta ⁊ ēbroce ⁊ ēpla calefaciētia rememorata. Et ex illis qdē q̄ eos iuuāt est biberẛ vinū odoriferꝝ subtile forte cū semibꝰ. s. cū eis q̄ st vt sem̄ apij ⁊ semē fēiculi ⁊ se. bautie ⁊ anisū ⁊ cyminū ⁊ daucū ⁊ petroselinū ⁊ q̄ taliter currūt. Nā h nos securos faciūt hūores in stō ꝯp̄hēdi ad seruorē faciēduꝫ paratos. Et quūꝫ ifirmꝰ febrē nō hꝫ ⁊ timeẛ vt fortis fiat. Et iuuāt eos ēplm d sinapi. Et oia ēpla rubificātia ⁊ ꝓpe qñ i eis recipiunẛ sinapis ⁊ gūmi rute siluestris epithima sem̄ ex cinere ⁊ aceto iā exꝑtuꝫ ē. Et similiter vene cuꝫ oleo amigdalino amaro inū

cte ⁊ totũ illȏ fit pꝰ abrasionē. Et cōestio al-
leoꝝ etiã est ex eis q̄ ꝯferũt sode frē. Curatio
ãt sode frē cũ mã phlatica ē vt euēt corpꝰ si
hũor in eo fuerit cōicãs: dinde admistret cibi
mioratio ⁊ eiꝰ subtiliatio ⁊ administret seia q̄
nō faciũt sodã ⁊ admistrēt subtiliatiua vł ma
turatiua ⁊ euãtiua dterminata icipiēdo a mi
nio dinde fiãt cur alie narrate i cãone: ⁊ ad-
ministrēt ēt q̄ eoꝝ dolores sedēt. Et oia qbꝰ
neciũ ē vti i cura frē ⁊ hũide. Et admistrēt ty
riace ꝯfect e i septiana sel. ¶ In cura ãt sode
frē cũ mã mlica oꝫ i ea ēt fieri ꝺꝫ ꝙ dcm̃ ē in
cãone ȏ phlomia si neccia ē ꝑpea ꝙ sãguis ē
vicēs ⁊ corruptꝰ. Et euãntia ꝺꝫ suos gdꝰ pꝰ di
gestiua ꝯtiua dinde ꝑmuta ꝯplonē vijs ꝑdi-
ctis ⁊ admistra qȏ gñret sãguinē subtilē lau
dabilē hũidũ teuē. Et ꝺmogdē iã ꝯpletꝰ ē i ip
so. Ex eis ãt q̄ ipi mltũ ꝯfert st gña gariofiloꝝ
Et nos remēorēur ēt h qȏ dixit Archigenes
in.c. phlebotōie alcheeli ⁊ nos iã attlimꝰ illȏ

¶ De modis epithiatũ ꝯferētiũ sоȏ frē. c. iꝫ.

Incipiat a rasiōe capitis ꝑus dinde sũ-
mãt aur. euforbij ⁊ aur. baurac ⁊ aur. ȏ se
armel. ⁊ duo aur. siluestris rute ⁊ duo aur. si
napis ⁊ terãt ⁊ tēpent cũ aq̄ amaraci ⁊ liniat
caput ex eis. ¶ Et ex bōis epithimatibꝰ ē h.
℞. pipis aur. i. fecis olei ȏ croco aur. ⁊ tertiã.
euforbij recentis aur. i. stercoris colũbini aur.
ꝯiungãt oia pꝰ ꝯtritione cũ aceto forti dinde
liniat ex eo locus rubificãdus. ¶ Et iteꝝ epi
thia ex euforbio ⁊ sale ⁊ baurac ⁊ ēt ex eufor
bio ⁊ aloe ⁊ myrrha ⁊ gũmi arabico ⁊ casto-
reo ⁊ croce ⁊ aniso ⁊ sarcocolla ⁊ costo ⁊ tur ⁊
fiat ex eis epithia cũ aq̄ rute. ¶ Ex epithiatibꝰ
bōis oi egritudini nuche ⁊ emigrãee frē ē vt
liniat locꝰ cũ lapide egyptiaco qm̃ ē vehem̃-
tis iuuamĩti. ¶ Et ēt pipis al. croci ãboꝝ. ʒ. ij.
euforbij. ʒ. i. stercoris colũbi silūris pōdꝰ. ʒ. ſ.
misceãt cũ aceto ⁊ liniat ide frōs. ¶ Et iteꝝ
aloes myrrha euforbiũ castoreũ epithimũ co
stꝰ piretꝝ pip liniat cũ vio ãtiq̄. ¶ Et ēt me-
dicam̃ illȏ sterecꝰ colũbaꝝ ⁊ ē valȏ forte. ¶ Et
iteꝝ pipis ꝯmistōis croci. s. tro. ȏ croco ꝑdicti
ãboꝝ aur. ij. eufōbij aur. ſ. stercoris colũbaꝝ
aur. i. ⁊. ſ. ꝑpent cũ aceto ꝺꝫ q̄ztitatē necitatis
¶ Et iste gdē medicie qñqꝫ admistrãt ꝯqlla
te cũ sãbaco ⁊ cōmistione lactis aut albedine
oui qñqꝫ pure ⁊ gradus illoꝝ sunt diuersi.

¶ De modis caputpurgiorum iuuantiuꝫ so
de frigide. Capitulum. xiiij.

Ex eis ē caputpurgiũ ȏ nigella ꝑdcm̃ i
singularibꝰ. ¶ Et ex eis est qȏ fit ex mumia
cuꝫ castoreo ⁊ muscho. ¶ Et existimauerunt
qdaꝫ ꝙ cuꝫ fit caꝑpurgiuꝫ ex septeꝫ folijs ori
gani ⁊. vij. granis sinapis tritis cũ oleo viol.
est iuuans. ¶ Ex eis vero q̄ sunt exꝑta est vt
ex muscho ⁊ sigia ⁊ ambra ꝯmistis q̄ztitas
lentis vniꝰ sumatur exinde caꝑpurgiũ fiat in
oi hora. ¶ Et ex eis qbꝰ ad illȏ fit caꝑpurgi-
um ⁊ calefaciunt ⁊ euãnt est oleuꝫ de pulpa
collogntide aut oleuꝫ in q̄ soluta est exꝑssio
cucumeris asinini. ¶ Et ex eis qdeꝫ q̄ qdam
existimant esse vehementis iuuaminis ad il
lud est vt sumatur exꝑssio folioꝝ enule exꝑsso
ruꝫ sine aq̄ ⁊ fiat caꝑpurgiuꝫ cuꝫ eo distilan-
do in die tres guttas in nareꝫ cuꝫ est ieiunus
deinde post horaꝫ cōseqnter adhibeatur ole
um viol. ⁊ sorbeat istediaꝫ multe vnctuosita-
tis. ¶ Et ex eis qdeꝫ q̄ ꝯueniunt huic mō est
vt sumatur fellis tauri citrini pōdꝰ. ʒ. iij. ⁊ mu
mie pōdꝰ. ʒ. ij. ⁊ muschi. ʒ. i. ⁊ canfore medie-
tateꝫ. ʒ. ⁊ fiat caꝑpurgiuꝫ cuꝫ eo. ¶ Et iteꝝ su
mantur gũmi rute acrestis aur. i. radicis lilij
mellis colati ãn. aur. i. ſ. cōiungantur oia cuꝫ
exꝑssiōe ficle ⁊ distillentur in nares. ¶ Et eti
am caꝑpurgiuꝫ iuuans buchormarieꝫ sicci
aur. iij. baurac sumac amboꝝ aur. iiij. terãtur
bñ ⁊ in nares cuꝫ cãna insuflentur ⁊ eger ca
put suuꝫ eleuet ⁊ fortiter naribꝰ attrahat. Et
iteꝝ nigelle aur. iiij. exꝑssiōis cucumeris asi-
nini. aur. ij. salis ammoniaci aur. ij. misceãtur
cuꝫ oleo de alcãna ⁊ oleo cucumeris asinini
⁊ liniatur ex eis locꝰ intꝰ in naribꝰ ⁊ eger na
ribꝰ fortiter sugēdo anhelituꝫ trahat. ¶ Cũq̄ꝫ
post horaꝫ ex capite res mlta descenderit tũc
lauetur caput cum aqua calida.

¶ De modis oleorum quibus inungitur ca-
put eius qui patitur sodam frigidam. Ca. xv.

Conferunt ei oia olea calida in qbꝰ co-
cta sunt sic anetuꝫ ⁊ calamentuꝫ ⁊ ama
racuꝫ ⁊ sceha ⁊ sisibꝫ ⁊ ruta ⁊ folia lauri ⁊ ea
q̄ iaꝫ diximꝰ in canōe. ¶ Dispō vero olei bal
sami est q̄z iaꝫ sciuisti illic ⁊ h ēt cōueniens ē
caꝑpurgijs ⁊ distillatōibꝰ in aure. ¶ Insufla
tio cōferens illi q hꝫ sodaꝫ tꝑraleꝫ. ℞. exꝑssio
neꝫ cucumeris asinini buchormarieꝫ nitꝝ te
rantur ⁊ in nares insuflentur aut nigella ⁊ ex
ꝑssio cucumeris asinini aut nigella ⁊ paꝝ gũ
mi rute acrestis.

¶ De cura sode sicce sine mã. Capitulũ. xvj.

Am sicca qdē q̄ fit cũ mã cholica aut san
guie a ꝺmo iã ꝑterijt ⁊ neqꝫ restat ꝺmo

nisi in soda sicca sine mã. ¶ Pricipiũ ḡ cure eiꝰ ē regeř egꝝ cũ cibis hũectatiuis bõi chimi ⁊ ꝓꝑe mlti nutrimti sic vitellꝰ oui ⁊ sic ius galloꝝ vł pulloꝝ pinguiũ ⁊ cubugi ⁊ tabeiz ⁊ sorbitiões pingues cũ oleis hũidis: deinde declineř a pte caĺi ⁊ fri ad illd qd ē ꝯuciētiꝰ. ¶ Ex eis qdē q̄ ꝯferũt ē administratio caputpurgioꝝ hũidoꝝ cũ oleis laudatiſ sic oleũ amigdalinũ amaꝝ ⁊ oleũ d cucurbita ⁊ reliq̃. ¶ Qd si aliqd ex h neciũ ē ad ꝯplonē cōzdã cũ infratiõe ⁊ calefactõe misceař cũ eo aliqd ex olis equãſ ipsũ. ¶ Et fortasse siccitas facit eueniř i subãz cerebri diminutionē maĩfestã ⁊ ꝓbabit ipsũ doloribꝰ, oportebit ergo illic vt administreř caputpurgia ex medullis i potu datiſ q̄ sũt extracte ex cruribꝰ ouiũ ⁊ vituloꝝ ⁊ pinguedinibꝰ gallinaꝝ ⁊ tabeiz ⁊ cataꝝ ⁊ stercore vaccaꝝ ⁊ capraꝝ. ¶ Et ex eis q̄ eos iuuãt ē capiti appõere ēplz ex pheludē subtili facto ex sil'a tritici ⁊ sil'a ordei ꝫ necitatez ⁊ zuccaro albo ⁊ oleo amigdalino aut d cucurbita aut effusio subtiliſ ex eo sup syncipiut. Et q̃nq3 fit margo cũ coronatõe ex massa pp id qd effũdř sup caput.

¶ De cura sode ab apostēate. Capitulũ.xvij.

Diuisq3 ãt spēꝝ sode facte ab apãtibꝰ. Curam in capitulo singulari dicemus.

¶ De cura sode opilatõis. Capitulum.xviij.

Cura sod opilatõis ē cũ maturatõne p ea q̄ scis: deinde euõne postea cũ vsu asabaiaret: deinde cũ resolutõe p embrocas ⁊ empl'a ⁊ odoramĩta ⁊ gargarismata. Postea cũ maturatõe: deinde fiat administratio deinde resolutio donec remoueař ⁊ iã sciř q̃litas illiꝰ i loco suo ¶ Qd si i capite ē ꝯplexio cal'a aut pp opilatõez grossã curatio tibi fit difficiliſ. ¶ Dz vt administres aptionē faciētia deinde quũ excitař soda aut nocumĩtũ capitis ꝓpterea ꝙ curatio fit cã cal'o succure illi cũ infrantibꝰ cũ qbꝰ ē mollificatio in qbꝰ ñ ē stipticitas postea quũ qescit reitera ⁊ ñ cesseſ faciẽdo donec oppilatio apperiatur. Et hoc totum iã diximus.

¶ De cura sod ex venis ⁊ vaporibꝰ detentis in capite p causã extrisecã. Capitulum.xviiij.

Que ãt fcã ē a vētis grossis medicãda ē cũ hieris pmũ deinde cũ alienatiõe totiꝰ qd vaporat ⁊ inflat sic nux ⁊ dactili ⁊ sinapis siue sit calz siue frm. ⁊ administreř ẽbroce ⁊ ēpl'a ꝑdicta ⁊ odoramĩta ⁊ caputpurgia narrata i cãnone ⁊ odoret castoreũ ⁊ muschũ ꝓꝑe. Et si cũ ē ieiunꝰ igrediař balneũ ꝯfert i hmõi cꝰ. ¶ Qd si ipsoꝝ pncipiũ a stõ fuerit i ipsoꝝ cura administreř euantia ꝑdicta ⁊ ꝓꝑe ea q̃rũ descriptõez recipiũt oleũ de kerua ⁊ eiꝰ loco recipiũt oleũ antiquũ ⁊ vtãř diacimio ⁊ q̄ taliter currũt qbꝰ remēorabimur in cura egritudinũ stõi ⁊ ꝯfortež cap̄ post curã eius cum oleo myrtino ⁊ laudãno ⁊ oleo de lilio ⁊ expssiõe cupssi ⁊ alchethcb ⁊ cipi ⁊ in q̊ ē calefactio ⁊ stipticitas ⁊ adhibeař ēt scarificatio in extrēitatibꝰ vt trahař ad ꝯriũ eiꝰ. ¶ Muti um vero eã q̄ fit a vaporibꝰ si fuerit eiꝰ generatio in ipso capite ⁊ eger nõ inuenerit i stõ suo inflatõez et rugitũ et neq3 in h augmĩtař et minuiř pp replexiõez et euõnē et pp cibos vaporosos et pauci vaporis cura ē embroce carminãtes nocte et cõfortatio capis cũ empl'is resolutius et in qbꝰ sit stipticitas pua et odoramĩta subtiliatiua et in eis ē sufficiẽtia. ¶ Si ãt fuerit in stõ tũc ex eis q̄ ipsi cõferũt ē illd qd stõz cõfortat sic mastix gelẽiabin deinde diaciminũ et q̄ sũt illis sil'a. Quũq3 cibꝰ recipiř in stõ et incip̄ vapore et facit sodã recipiař post ip̄z mucilago psilij et corriãdꝝ sic cũ cã zuccaro. ¶ Et si timeř frigꝰ stõi ex mucilagine psilij administreř mucilago se. lini cuz corriãdro sicco et cõforta cap̄ cũ eo qd scis postq̃z ipsa curaueris et sedaueris cũ eo qd oz vt ipsa sedeř ex embrocis et odoramentis narratis et ꝓꝑe cũ amaraco et fortasse.n.ipsum solũ erit cã liberatõis integre et vteř attractõe ad ꝯriũ. Quũ ḡ senseris ꝙ in mã vaporosa sit cal'itatis supfluitas p id qd inuenitur d signis cal'itatis aliẽabiſ subtiliãtia multe calefactõis vehemĩter sic euforbiũ et reliq̃ imo icipies pmo attraheř ad ꝯriũ et purgař cũ gargarismis et ẽbrocas tēpatas i balneo.

¶ De cura sode venientis ex vento qui penetrauit ad interiora capitis. Capitulum.xx.

Cum ãt soda capis fit ex vētositate itrãte extrinsecꝰ ꝯsidereř h an sit vētꝰ cal'us estiuař aut frigꝰ hyemale deiñ ꝯsidereř locus introitus ipsiuſ. Mã si ē cal'ius et eius introitus ē auris distilleř in ea ol'z camõillinũ tepidũ aut oleũ alkerinũ aut ol'z anetinũ ꝯq̃satũ cũ pauco oleo ro. et sil'r eius introitꝰ nasus distilleř illd in nares et administra embrocas cũ eis q̄ facile resoluũt ex eis q̄ diximꝰ ꝙ si malitia ꝯplonis ei succedit cal'e cũ eo ꝙ facile ē mediceř et incipiař ab eo ꝙ ē paꝝ frz. si ãt nõ iuuat augmĩteř ꝙ si fr'a fuerit põeſ ol'z ad quãcũq3 haꝝ duaꝝ extrēitatũ neciũ fuerit ip̄z administrař cal'z et in ip̄o sit castoreũ et muschus

et miora et multiplica ẜ ꝗ̄titatē nec̄citatis ⁊
admiſtra embrocas et empl̄a ẜ illᵭ reſoluti
ua cal̄a et alīēa totuꝫ ꝙ inflat et ſtrigit naꝫ̄.

¶De cura ſode contingentis ex vaporibus malis aduenientibus capiti exterius. Ca.xxj.

Et ſil̄r ſi cure vapoꝝ maloꝝ extriſecus
aduēiētiū ⁊ qn̄qꝫ ſi frī raro tn̄ ſic̄ vapo
res locoꝝ almutakaregi lımoſoꝝ ẜ pl̄m ve
ro ſi cal̄i q̊s gdē reſolue cū embrocis tēꝑatis
ſi ex eis pl̄ꝫ retineaꝛ̄ ⁊ imagineꝛ̄ ſcotomiā ⁊
vertiginē ⁊ narib⁹ attrahāꝛ̄ odores tēꝑati bo
ni ſic̄ roſe ⁊ olei ei⁹ ⁊ nēufaris ⁊ violꝝ ꝙ ſi ve
hemēs ſentiꝛ̄ cal̄as cāfore ⁊ ſandali ⁊ admini
ſtreꝛ̄ ablutio capis ī balneo cū aq̄ cal̄a ⁊ mal
ua. ¶Frīs vero cōferūt odores muſchi ⁊ ca
ſtorei ⁊ illᵭ ſufficit. ¶Si āt vapores ſint fu-
moſi nec̄cia ē hūectatio fortis cū oleis ꝑdictiſ
cū infrīantib⁹ determinatis ⁊ ingredieꝛ̄ vt na
res abluāꝛ̄ cū hm̄ōi oleis ⁊ narib⁹ ex eis for
titer fugaꝛ̄ trahēdo ad ſuꝑiora ⁊ ẜuādo illud
in ipſis deiñ effluere dimittaꝛ̄ poſtea rēoueꝛ̄
op⁹ illᵭ aſſidue. ¶Et ſil̄r cū aq̄ ro. ⁊ aq̄ de ſa
licib⁹ ⁊ aq̄ cucurbite ⁊ ſuꝑ vapores haꝝ aq̄ꝝ
pl̄ima fiat inclinatio ꝙ ſi ex eis ipedim̄tū ma
litie cōpl̄onis genereꝛ̄ ſic̄ fit ex fumo ſulfuris
⁊ fumo arſēici ⁊ ſil̄iū admiſtreꝛ̄ cāfora i oleo
cucurbite vt hūectet vnū ipſoꝝ ⁊ infrīdet al-
teꝝ. Et ſil̄r admiſtreꝛ̄ canfora in oleo lactuce
⁊ oleo viol. Et ſterne locū totū ex folijs ſali-
cis ⁊ odoriferis humectantibus.

¶De cura ſode ex odoribus bonis. Ca.xxij.

Aa qdē q̄ fit ab odoribus bōis ſic̄ cal̄i ⁊
nocēt cal̄itate ſua nō ſiccitate tm̄ cureꝛ̄
odorib⁹ bōis frīs ſic̄ ſi nocum̄tū ꝯſequēs ſit
ex odore muſchi ⁊ croci cureꝛ̄ cū cāfora ⁊ ſan
dalo. Et cōſequēs ex cāfora cureꝛ̄ cū muſcho
⁊ croco ⁊ ſi fuerint ēt nocētes cū h̄ cū deſic-
catōe ⁊ ſiccitate tūc cura erit vt nō ſis cōtēt⁹
in cura nocum̄ti muſchi verbigr̄a cāfora ſꝫ ſi
ē poſ̄e ſuccurrere cū caꝑ̄purgio ex oleis hme
ctātib⁹ infrigidatis qm̄ iā ſufficiet ⁊ ſi nō ſal
tē cū canfora in eis diſſoluta ⁊ ſil̄r ecōuerſo.

¶De cura ſode ex odoribus fetidis. C.xxiij.

Facte vero ex odorib⁹ fetidis cura ē cū
bōis oppoſitis ei⁹ in cōpl̄one ⁊ ſi in il-
lis odorib⁹ fuerit deſiccatio igēieꝛ̄ vt ſint odo
res illis oppoſiti hūectātes ſic̄ odores nēufa
ris ⁊ viol. ⁊ ſalicis ⁊ ad h̄ ē oleū .ſ. oleū ſalicū
bonū pn̄s ꝓꝑetatē ſupra oēs odores oppoſi
tos odoribus bōis ⁊ fetidis caliditate nocen
tibus temperandi ⁊ humectandi.

¶De cura ſode ex ebrietate. Capitulū. xxiiij.

In ſoda āt ꝯtingēte ex ebrietate in ꝑmis
oꝫ vt admiſtreꝛ̄ ſtōi purgatio aut vomi-
tu ſcō cū oxymelle ⁊ ſe. raphāi aut oxymelle
cū aq̄ tepida aut cū vomitib⁹ leuib⁹ ⁊ medijs
de illis q̊s ātidotario faciēus ꝙ ſi vōitus nō
fuerit obediēs ⁊ tieꝛ̄ eius adminiſtratio ſolues
cū hiera ꝯfortata cū ſcāonea ne eius mora ꝑ
lōgeꝛ̄ ꝙ ſi tibi fuerit aliqd ꝓhibēs ab admini
ſtratōe eius ꝙ ē cal̄ꝫ ꝑꝑ egritudinē cal̄aꝫ ſol
ues cū decoctōe myrobol. aut ſirupo de fru-
ctibus ſolutiuo ⁊ ſi aīa abhorruerit hm̄ōi ſolu
tiua ſolues cū aq̄ vtrūqꝫ ḡnatoꝝ cū pulpa ẜ
ꝙ dicēus in antidotario rigorata cū ſcāonea
parūꝑ ⁊ nō ticas ꝑꝑ ipſius cal̄itatē ⁊ ſi ē ali-
qd ꝙ ſuꝑet euātibus cuiuſcūqꝫ mōi fuerint
fac eos dormiꝛ̄ q̊uſqꝫ digeraꝛ̄ ꝙ in eoꝝ ſtōis
cōtineꝛ̄ de vīo ⁊ iſtᵭ qdē aꝑꝑet ex coloꝛ̄ vrie
⁊ ei⁹ tinctura ⁊ frica pedes eoꝝ cū ſale ⁊ oleo
viol. ⁊ ſuꝑ ipſoꝝ extrēitates effūdaꝛ̄ oleū ca-
mōillinū. deiñ fac eos ingredi balneū ⁊ vt ca
pita ipſoꝝ inūgāꝛ̄ oleo ro. infrīato nō tn̄ vehe
mēter ⁊ cibēꝛ̄ lētibus ⁊ in caulibus qdē ē ꝓ-
prietas q̄ vaꝑes a capite ꝓhibēꝛ̄. R. inqt ſi ci
bas illos pullis colūbaꝝ nō erras ⁊ vꝛ̄ ꝙ cā
ſit ſubtilitas ſāguis ex eis ḡnrati ⁊ fortitudo
eius ad reſoluēdū vaꝑes ⁊ oꝫ vt eis tribuas
fructus ſtipticos ⁊ vt ſit potus aq̄ ⁊ nō illud
niſi ſtōus fuerit debilis ⁊ tieꝛ̄ ipſius laxitas
tūc. n. ꝓhibe eos a multitudine potus aq̄ frē
⁊ pota eos aq̄ ḡnati acetoſi ⁊ ribes ꝓprie ⁊
rob eius acetoſitate citri ꝓꝑe ⁊ rob ipſius ⁊
cidōioꝝ ⁊ maloꝝ ⁊ trāſglutire coriādꝝ ſiccū
cū zuccaro ẜ pōdus ⁊ pōdus ꝯfert eis deiñ
fac eoſ dormiꝛ̄ ⁊ qeſceꝛ̄ qm̄ ē radix in cura ip
ſi⁹ ꝙ ſi ꝑꝑ h̄ nō qeſcūt reitera illᵭ eadē die ⁊
in māe ⁊ pōe cibū ipſoꝝ q hꝫ infrīatōeꝫ ⁊ hūe
ctatōeꝫ ⁊ ſubtiliatōeꝫ ſic̄ ē vitellus oui ⁊ ſuꝑ
eos fūde aq̄ꝫ cal̄aꝫ multe reſolutōis ⁊ admi-
ſtra eis ſōnū inq̄ꝫtū potes deiñ cū remoueꝛ̄
nauſea ſi fuerit ⁊ remāet ſoda abſcinde oleū
ro. ab eis qm̄ nociuū ē eis poſt illᵭ cū prius
fuerit nec̄ciū ad cōfortādū caꝑ̄ ⁊ ꝓhibēdū va
porē et qn̄qꝫ rēoueꝛ̄ i iſtāti ⁊ oꝫ vt ſtati admi
ſtres ol̄ꝫ camōillū loco ei⁹ fricādo ad reſoluē
dū ꝙ ſi ꝑꝑ illᵭ nō rēoueaꝛ̄ adhibeaꝛ̄ oleū ꝺ li
lio qm̄ ipꝫ ē vltimū ⁊ exptū āpli⁹ cū ebrietas
icipit alleuiari ⁊ deſcēdeꝛ̄ fac eos āhulaꝛ̄ pau
lati ⁊ ciba eoſ tūc carnib⁹ piſciū petroſoꝝ ⁊ te
ſticul̄ galloꝝ ⁊ pulliſ ⁊ herbis frīs. ¶Et oꝫ q
deꝫ ne ſuꝑ cibū ambulent ſꝫ poſt tres horas

Et vltiter meliꝰ ē vt ꝯſideres digōnē eoꝝ cū ſōno aut qete dōec ſtōuſ parūꝑ alleuieꝶ. deiñ admiſtreꝶ oxymel zuccarinū ſi fuerit calefacti aut mellinū ſi fuerit hūectati ⁊ infriati ⁊ redi ſuꝑ fricatōez pedū ſuoꝝ deiñ ābulēt nō laborioſe aut moueāꝶ alio motu nō laborioſo et ħz ꝙ oz eos a puro aceto ⁊ almuri fieri alienos ꝙ ſi abſtieꝶ nō potuerit vtāꝶ eo qd nō ē acutū. cūqz paꝝ feceris eos ābulaꝶ admiſtra eis tinā ⁊ balneū deiñ ad vltimū oz vt eos inſūdas cū ēbrocis eqlis reſolutōis ⁊ cibes eoſ carnibꝰ leuibꝰ. ¶ Medicam̄ optimū ebrietati ℞. ſe. endiuie ſe. caulis berberis mūdati ex ſemie ſuo ⁊ ſumac ⁊ lētiū excorticataꝝ roſ. ſpodij oiuz eqlr cōmiſceāꝶ oia ⁊ bibaꝶ ex eis pōdus triū ʒ. cū tyriaca vl' chirata cāfoꝶ ⁊. oz. aq grāti aut aq ribes acetoſitatis citri ⁊ rob eiꝰ.

¶ De cura ſode euenientis ex coitu. Ca. xxv.

Hec ſoda accit qdē ꝑꝑ ſiccitatē q̄z ipſe fecit ipz poſſideꝶ ⁊ eiꝰ cura ē q̄z diximꝰ in c. curatōis ſode ſicce. Poſt q̄z declies cū hūectātibꝰ ꝑꝑ repletōez i corꝑe cui ſuꝑuēit motꝰ coitꝰ cōpoſitꝰ ex corporeo ⁊ aiali ⁊ eleuat vapores fraudulētos. ¶ D z. n. vt cui illd accidit ſucceſſiōe coitꝰ aut q repletionē hz icipiat primū a miutōe aut cū ſolone ſi vna q̄qz fuerit neciā aut vna eaꝝ deiñ cōfert cerebꝝ cū oleis cōfortatiuis ſic oleo roſ. aut oleo myrtino ⁊ nutriatur eiꝰ q̄ ſūt velocis digōis ⁊ bōi chimi ⁊ remouent coitum ꝙ ſi nō inuenerit eiꝰ excuſationem non coeat dum eſt ieiunus.

¶ De cura ſode fcē ex ꝑcuſſiōe aut caſu ⁊ regie eiꝰ cui accit ꝯmotio cerebri ⁊ vlnꝰ. C. xxvj.

Oꝑz vt ſit tua volūtas ⁊ finis rei tue et tua itētio i eo q hz ſodā eueniētē a caſu aut ꝑcuſſiōe ad ħ vt dolorē ſedes q̄ztū potes ⁊ elōges mām q̄ztū potes a loco leſo aut cū euatōe aut attractōe ad ꝯriū vt nō apeꝶ. Et medica plagā ſi acciderit vt carne repleaꝶ. ſz nō ē poſe vt carne repleaꝶ malitia cōplonis manēte qa oz vt i ipſiꝰ icarnatōe cōplōe ptis eiꝰ tēꝑes. ¶ Et ſcias qa ſi i illo q hz ħ ipedim̄tū appet febris ⁊ cōturbaꝶ itellectꝰ tūc iā icipit apari. ¶ Primū ḡ ꝙ te oz facere i eiꝰ cura ē phlomia cephalice aut nigre vt apatio ꝑhibeaꝶ. ſi āt illic ē repletio oz vt vtaris cliſteribꝰ acutis ſalrē cū pulpa collogntide. Verū tñ ſi hūerit febrē tūc cliſteria eqbis ꝙ ſi cliſtere nō cōuenit oz vt euēꝶ cū aliq qd ſit ſic pilule chochie ſi febrē nō hūerit ꝙ ſi hūerit calore q febre ſit mior nō ꝑmutas ipſoꝝ potionē neciā ē. n. euatio vt ſuccurreꝶ apa. ¶ Deinde oz vt cōſideres. Nā ſi illic fuerit vulnus oz vt mediceꝶ ꝑus ⁊ neciū ē tēꝑare locū i cōplōe ſua dōec recipiat curā ꝙ ſi nō fuerit enim ꝑleꝶ locꝰ ex eo qd locū ꝯfert ſic ſūt empla q̄ꝝ aq ſūt ſic aq myrti ⁊ ſalicis. Et q̄ꝝ olea ſi oleum myrtinū ⁊ liliaceū ⁊ roſ. Et eoꝝ ꝑmiſtiones ſūt i qbꝰ ē ſtipticitas ſubtilitas ⁊ reſolutō pauca ſic roſa ⁊ melilotū ⁊ calamꝰ aromaticꝰ ⁊ cāomilla ⁊ bolū armenū ⁊ alumē iamēi cū vino odorifero. et fortaſſe cōtētꝰ eris oleis ex eis ⁊ recte agit q eis vtiꝶ tepidis. ¶ Et fortaſſe dolor ⁊ timor apatis facit necium vt parū per infrideꝶ ⁊ oz vt caueāꝶ balneū ⁊ vinū et ira ⁊ cibi vaporoſi ⁊ calefaciētes ꝙ ſi locꝰ incipit apari tūc neceſſe ē admiſtrare ſtiptica fortis ſtipticitatis ⁊ infratōis ſic cortices granati ⁊ balauſtias ⁊ lētes ⁊ roſas embrocādo cap ex aqs eoꝝ ⁊ faciēdo emplm ex fece ipſorū deiñ poſt illd fiat ꝑmutatō ad illd in q cū ħ ſit ſubtiliatio ſic cupſſus ⁊ myrica ⁊ cydonia ⁊ olibanū. ¶ Et cū ꝑcuſſio fuerit cōmouēs cap oz tūc vt incipias dare ad potādū ſticados cū aq aut ſirupo mellino. Ipſi. n. cū eo liberāꝶ ⁊ ſcias qm̄ cū leſio ꝑuēit ad velam̄ cerebri ē i ipſa tior. et cū egredeꝶ ꝑꝑ ꝑcuſſionē ſāguis ex cerebro oz vt patiētē potes cerebellis galliaꝝ q̄ztū poſe ē deiñ potet ſuꝑ illd aq ꝑgnati acetoſi ⁊ cū ſoluiꝶ apa multiplica potū cerebelloꝝ vſqz ad tres dieſ ⁊ poſt phlomiā.

¶ De cura ſode fcē ad dbilitatē capis. c. 27.

Eius cura ē ꝑmutatio malitie ꝯplonis q̄z hz ⁊ ipſiꝰ cōfortatio cū cibis odoriferis cōfortātibꝰ cap in qbꝰ ē ſubtiliatio ⁊ ſtipticitas cū aggregatōe caꝝ motiuaꝝ. ¶ Et multotiēs qdē cā agēs cōpar cāe paſſiue debili ē aggregatio hūoꝝ maloꝝ caloꝝ in ſtō. D z ḡ vt euēꝶ ꝑ id qd ē eis cōueniēs ⁊ vt afferaꝶ cibus adiūgēs ad terminū eiꝰ qd ab eo reſoluit virtꝰ reſolutiua ⁊ ſuſcipiēs digōnē. Et ſi nō repiūꝶ vtreqz ꝓꝑetates poſtreme eligaꝶ melior eaꝝ. Et melior qdē hora in q cibandꝰ ē: ē poſt introitū balnei. Et oz vt ħues eoꝝ cenas ⁊ vt ipſoꝝ cibi ſint ſic cappis ⁊ oliue cuz caſeo vt ꝯforteꝶ os ſtōi. Hip. āt ꝯceſſit eis in potu vinū abſolute. Et G. elegit vt ſit miſtū aut ſubtile vt aggregēꝶ vtraqz ⁊ ſnaꝶ cū pāe:

¶ De cura ſode fcē a fortitudie cerebri. c. 28.

Eius cura ē vt ſēſus parūꝑ fiat piger cū cibis q nutrimētū cerebri ingroſſēt ſic cap aſſūꝑtio cū frumto ⁊ ordeo ⁊ carnes bo-

uine si digō ē fortis aut cibis factis cū lactuca ꝛ portulaca ꝛ caro pisciū ꝛ qñqꝫ administras reliq̄ narcotica sicut sirupuꝫ de papauere ꝛ sic semen lactuce ꝛ qñqꝫ fit inde epithima.

¶De cura sode q̄ facta ē accidēs in febrib⁹ ꝛ egritudinibus acutis. Capitulum.xxix.

Hvius alia ē q̄ accit cū fortitudie egritudis ꝛ eius porismo deinde remoueatur. Et aliq̄ ē q̄ remanet p⁹ remotiōꝫ egritudis aut eradicationē ei⁹ porismi ꝛ illa qdē q̄ ex ea accit in febrib⁹ qñqꝫ ingetat egrū adeo dōec in cā ei⁹ q̄ ē febris augm̄tū faciat. Et ipsā qñqꝫ significat albificatio vrie subito ꝛ ei⁹ alteratio i silitudinē vrine asinoꝝ qñqꝫ significat essētiā suā i dispōne ꝛ qñqꝫ significat resolutionē oꝫ ergo vt redeat ad reliq̄s significatiōes. ¶Cura aūt ei⁹ ꝯueniēs ē alrasim in oleo omphacino cui⁹ acceptio fit cū oleo roſ. aut oleū roſ. cū sale ꝯquassatū cū aceto ꝛ tepidū i hyeme ꝛ i lenitate febris infrātū i estate ꝛ i fortitudie febris ꝛ ad ipsā iuuat embroca ex decoctiōe ordei ꝛ papaueris ꝛ rosaꝝ ꝛ violaꝝ si vapores nocēt sua acuitate ꝙ si sua nocēt mltitudie tūc nihil hoꝝ facias imo eūa ꝛ admistra qđ cū facilitate resoluat sic oleū i q̄ cocte sūt balsaita ꝛ virga pastoris ꝛ maiorana cū virga pastoris si vis resolueꝛ. Ita ꝙ qbusdā ātiquoꝝ visū ē vt camemilla epithimeꝛ. ¶Qđ si narcotica ꝛ sōnifera tibi necīa sūt ꝑꝑ doloris vehemītiā vteꝛ eis cū cautela ꝛ tiore. Et qñqꝫ ꝓhibeꝛ eleuatio materiei i ipsa cū sauie ꝛ psilio i ꝓncipio ꝛ deꝛ i potu ēt ꝛ qñqꝫ ꝓhibeꝛ coriādꝝ ꝛ oleū roſ. Et qñqꝫ vētosaꝛ i ipsā. ¶In ligatiōe āt extrēitatū ꝛ ipsarum fricatiōe ꝛ admistratiōe regimis ebrij ē rectitudo ꝯueniēs valde. ¶Qūūqꝫ extremitatū ligatiōe vteris oꝫ vt ꝯp̄mas eas quū fit fricatio i aq̄ caꝉa. Et si nō sedaꝛ ꝑꝑ oia illa radaꝛ caput ꝛ emplastreꝛ cū camomilla ꝛ malua ꝛ viola ꝛ alathasceb ꝑmistis ꝛ illđ qdē p⁹ rasionē capitis ꝛ qñqꝫ idigem⁹ vētosis ꝛ sāguisucis. ¶Et qñ ¶ rēanet soda p⁹ febrē ꝛ p⁹ egritudies acutas. Et ipsi⁹ qdē cura ē ifratio ciboꝝ ꝛ eoꝝ hūectatio ꝛ ꝯfortatio capitis ex oꝉo roſ. cū cāomillio ꝛ vt effūdaꝛ sup vtrasqꝫ man⁹ ꝛ vtrosqꝫ pedes aq̄ caꝉa bis i mãe ꝛ sero ꝛ iungaꝛ cū oleo viol. deinde iuuetur cū extinguētibus qñ appet declinatio manifesta.

¶De cura sode cretice. Capitulum.xxx.

In soda qdē cretica ꝯsidereꝛ an ifirm⁹ i ueniat nauseā ꝛ subuersionē aie ꝛ trēorē in labio ꝛ vertigines ꝛ vꝉiter signa declinatōnis nē cū mā ad supiora ꝛ tunc iuueꝛ cū vomitu fcō ex oxymelle calefcō cū lenitiuis fris ꝛ an inueniat rugitus ꝛ inflatōꝫ in vtrisqꝫ lateribus ꝛ vꝉiter signa declinatōis nē cū mā ad inferiora ꝛ tunc iuueꝛ soꝉone ꝛ sup lenificatōꝫ nē cū lubrificatiuis lenibus.i. cū sirupo de prunis ꝛ prunis infusis in iuleb post incisionē vt intumescat ꝛ bibat violas ꝛ sirupuꝫ de tamarindis ꝛ xirasset nō pondus magnū sꝫ q̄ntitas eius sit.ʒ.v.ꝛ q̄ cursu illorū currunt aut vtrū inueniat grauitatē in ꝑtibus renū ꝛ sub costis dorsi ad posteriora tendentē. Et vꝉiter signa declinationis mē ad vias vrine ꝛ mediceꝛ cū diureticis sicut cū oxymelle cui supinitiaꝛ pondus duaꝝ.ʒ.se.melonis ꝛ citroli se.mediando ꝛ ciboꝛ cidonijs qm̄ ꝓhibent vapores ꝛ exuberationē faciunt. Aut vtꝝ inueniat radios ꝛ rubedinē in oculis ꝛ imagines citrinas ꝛ elongeꝛ hoc ꝛ si fluat sanguis ex naribus tunc cū aceto fiat sternutatō ꝛ cū eius vapore ꝛ in naribus insufleꝛ ꝛ commoueaꝛ nasus eius cū aliqbus aspis aut opponat oculos suos radio solis in possibile est subito ꝛ intueaꝛ ip̄m deinde dimitte ip̄ꝫ. ¶Et si inuenerit pulsum vndosum ꝛ inuenerit lenitatē in cute admistrenꝛ vnctiones fricādo ꝛ bibendo ꝛ sup caput ꝛ oꝫ vt sint tēpate ꝙ si inuenerit silitudinē mordicationis ꝛ doloris lassitudinis sub aure sua aut ascella sua aut inguine suo fiant sup ea empꝉa caꝉa attractiua sicut menta ꝛ apiū cū butyro antiquo. Et fortasse indiget vt ventose absqꝫ scarificatione apponantur vt materia ex cerebro expellatur ad illud ad quod declinat ꝛ ap̄etur:

¶De cura sode q̄ dꝛ fieri cā vermiū. C.xxxj.

Oportet vt purgatio fiat cum purgatione corporis cerebri ꝛ deinde fiat caputpurgium cum hierepicra pauca. Et fiat illud in ebdomoda aliquotiens ꝛ administrentur omnes medicine que dicētur in capitulo de fetore narium. Et omnia que vermes in vētre necant sicut expressio foliorūꝫ persici ꝛ expressio radicis mori ꝛ aloes ꝛ iuuantur sternutatorijs ꝛ caputpurgijs purgātib⁹ cerebꝝ.

¶De cura sode que excitatur successione sōni ꝛ dormitionis. Capitulum.xxxij.

Oportet vt cū ea purgeꝛ corpus ꝛ caput ꝑ ea q̄ sciuisti ꝛ adiuuat ad ipsam vt tēporibus ꝛ fronti fiat empl̄m ex cinere ꝛ aceto ꝛ cū eo melior est cuius de lignis fici.

¶De regimine specierum sode facte per cō-
munitatem. Capitulum.xxxiij.

OPortet vt sollicitèris in oibꝰ spēbꝰ so-
de facte pp cōitatē mēbroꝝ ꝺ illis mem
bris et vt ea eūes cū eis q̄ sūt eis ꝓpria et vt
ipsoꝝ pmutes ꝯplexionē et cū hoc ꝯfortes ca
put cū ꝯfortatiuis vt nō recipiat si fuerit i pn
cipijs cū frīs sicut oleo roſ. et aceto pꝰ illud āt
si mā fuerit caſa et q̄litas caſa facias illꝺ idē
opꝰ semp. Et si fuerit frā pmutate ad oleū ca
momillinū cū oleo myrtino aut oleū i q̄ dis-
soluaꝛ gūmi cupssi aut sit fcm̄ cū folijs cupssi
et expssiōe eiꝰ et tamarici. ¶Quūqꝫ opꝰ mē
bri expleueris ꝯsidera an accn̄s ꝯuersiōe fiat
egritudo ipsa. Et aū fiat cā soda fixa in capi-
te. Et tu qdez cognosces māz et q̄litatez ergo
fac qꝺ scis. ¶Et in illa qdez q̄ pp cōitatē cru
ris et hn̄s cā sentit q̄si aliqd eleueꝛ ex crure
suo oꝫ vt si illic sit repletio manifesta phl̄ome
tur saphena aut vētoseꝛ crura et purgeꝛ eiꝰ
corpꝰ cū stōaticꝫō et si nō fuerit ibi repletio
māifesta stringanꝛ duo crura vsqꝫ ad inguina
et fiat fricatio i pedibꝰ cū sale et oleo ꝺ keiri.
Et si sciꝛ locꝰ ex q̄ icipit cauterizeꝛ ꝛ admistreꝛ
sup ipsū medicam̄ vlceratiuū vt vlceret et ape
riat. ¶Cura vero speciei soꝺ facte cā vapoꝝ
ascendentiuz ex membris corporis ad caput.
si cā fuerit vapores ascendentes est vt sumāꝛ
aū.ꝓodū fructꝰ ꝙ si nō fuerit pn̄tes q̄ frigida
q̄uis sit ieiunus. Et de fructibꝰ ꝯueniētiora
sūt cydonia. Et coriādrū est ex eis q̄ i ipsa iu
uāt. Et est ex eis q̄ ꝓhibent eleuationē vapo
ruz. Et silr ē dispō eiꝰ q̄ fit ꝓpter cōitatē epa
tis. Et iuuāt ad illꝺ ꝓprie diuretica vl̄ exube
rātia ꝛ ēpl̄atio epatis. ex ēpl̄is q̄ mā retinēt.
¶Cura aūt speciei sode facte ꝓpter cōitatez
stomachi cuius cā est debilitas stōi ꝛ proprie
debilitas oris eiꝰ ita vt suscipiāt mās. ꝛ corrū
pāꝛ i ipso chimi. Et illꝺ ꝫ ꝑimū nō excitaꝛ
nisi ꝫ vacuitatē ē vt ꝺglutiat bucellas ifusas
i aq̄ acreste ꝛ aq̄ vtriusqꝫ g̃nati ꝛ q̄ illis sunt
siſia aut in rob fructuū stipticoꝝ bōi odoris.
Et vt sorbeat sorbitiōes pāis aut farie tritici
torrefacte cū aliquo qꝺ sit sicut granū grana
ti ꝛ siſia. Quū eni hec multiplicāꝛ ꝯfortaꝛ os
stōi ad hoc vt faciat illꝺ. Quūqꝫ nausea iucit
ezer euomat choſaz effusā ꝛ gescet. Et si sto
machꝰ cū hoc fuerit frigidus admistrenꝛ hec
sciata cū aleiati bōi odoris acutis aut fiat ei
iuleb cū alesciati ꝛ itigat bucellas i eo qꝺ ide
factū ē epati. Et si acetositas ꝛ mordicatio si
ꝯueniūt ei ꝛ excitāt ipsiꝰ nocumētū fit ꝯtētꝰ bu
cellis in iuleb aut puro aut cū alesemati ꝫm
ꝙ eius est nec̄itas ꝛ hic hō multū iuuaꝛ. Si
aūt soda icipiat ꝛ deglutiat bucellas aut sor
beat sorbitionē ꝛ cū sentit descēsionē sui cibi
ꝛ digōnē eius sumat aliqd de illis in qbus
est stipticitas sic sunt bucelle pāis in rob fru
ctuū aut ipsos fructus aut panē cū cappibꝰ
aut oliuis. ¶In ea aūt q̄ fit cā hūoꝝ in ipso
primū ꝙ oꝫ est vt incipiat cū purgatōe ꝛ post
illud ꝛ cū ea vt nutriaꝛ cibis subtilibus faciſ
digōnis laudabilibꝰ bōi chimi deinde decli
net cū q̄litate sua ad illud qꝺ est nec̄iuz ꝛ sūt
cū hoc in eis resoſo ꝛ digō ꝛ soſo si nō inue
niūꝛ laus ꝛ generatio sanguis bōi cōpes ge
neri alteri eligat laudē ꝛ generationē bōi sā
guis potiꝰ illis vel sup eas ꝛ meliꝰ illo est vt
sit post introitū balnei. Et istis qdē nec̄ium
est vt desiccēꝛ eoꝝ hūiditates ꝛ ipsoꝝ vapo-
res. ¶Et si hūores sunt choſici. Cura cū co
qꝺ te docui in canōe cū curis cōfortādo ce-
rebꝝ cū oleo roſ. aut cū oleo myrtino. si aūt
hūores sunt phl̄atici frī in qbus excitātur vē
tositates fortes tunc admistra vomitꝰ q sunt
fortiores ꝛ subtiliātia ꝛ si nō remouetur hie-
ras magnas cū decoctōe epithimi. ¶Et ad
illud qdē iuuat duaꝝ arteriaꝝ tp̄ris aut duo
cauteria lenia sup tp̄ra ita vt nō aduratur ca
put ꝛ sit strictio sup duas arterias. Et arte-
rie qdē multotiēs extrahuntur aut incidunꝛ
ꝛ cauterizāꝛ. ¶Et cōueniēs cauterizatio est
vt arteria discoopiaꝛ ꝛ cauterizeꝛ ipsa arte-
ria ita vt vestigiū eius nō cadat sup cutē. Et
cauteria qdē fiūt sic acus ignite. verūtn̄ q̄tū
poſe est vt vitetur ex marie in estate vitetur.
Et oꝫ vt eiꝰ cibꝰ sit sorbitōes ꝛ nō masticet
aliqd vsqꝫ ad decē dies. et sit hora comestio-
nis eiꝰ in estate frā. Et oꝫ etiā vt nō multipli
cet ꝫmōes. Et silr vt stiptica sup arterias ad
hereāt cū qbꝰ misceāꝛ sarcocolla ꝛ crocus. ꝛ
nos narrabimꝰ illꝺ in antidotario. Et qn̄qꝫ
pōitur sup eas plūbū ꝛ stringitur cū vitta vt
nō pulsēt ꝛ faciāt dolorē ꝛ silr lignū. ¶Cu-
ratio āt fortis q̄ in istis dicta est vt tria ponā
tur sup mediū capis ꝛ duo sup duo tp̄ra. Et
vnū sup nuchā aput posteriorē p̄tē capis. Et
oꝫ vt alienetur vinū ꝫm oēm dispōnē. ¶Si
āt cā est vapores ascēdētes ex stō tunc est cu
ra ꝫm oia q̄ ꝑcepimꝰ in cura sode facte ex va
poribꝰ ascēdētibꝰ ad cerebꝝ ex mēbris alijs.
ꝛ huiꝰ qdē generis est cura sode q̄ excitatur

potu aq̄. Hoc.n.etiā fit pp debilitatē stōi et melioꝛ cura ei9 est vt hn̄s eā potet paꝝ vini odoriferi ꝛ cōmisceat cū eo aq̄ꝫ suā q̄ꝫ bibit ꝛ vt nō ipediat os stōi. In regie vero ei9 q̄ fit cōitate renū ꝛ mirac ꝛ matricis ꝛ reliquoꝝ̄ sufficit q̄ p̄missimus in principio vniuersalium ꝛ de soda febrium iam diximus.

¶ De cura grauitatis capis. Capitulū.xxxiiij.

Ad ipsā iuuāt euātia ꝛ vsus alscebari. Et si sanguies fuerit ei9 cura erit cum phl̄omia deinde minuatur vena frōtis ꝛ p̄pe si fuerit grauitas posteri9. Et etiā minuātur vene colli ꝛ due arterie q̄ sunt post aures ꝛ p̄prie si fuerit grauitas in anterioribus.

¶ De soda que nominatur ouuꝫ ꝛ cauthati. Capitulum.xxxv.

Et spēs soda noīatur ouū ꝛ cauthati pp suā ꝯp̄hēsionē sup totū cap̄ est soda cō p̄hendens māsiua fixa crōica. Cui9 prauitas excitatur oī hora ēt a pua eā mot9 ꝛ potationis vini ꝛ receptōis vaporosi. Et excitat ipsā vox fortis. et qn̄qꝫ excitat ipsā vox media ita vt eā hn̄s odio hēat vocē ꝛ lumē ꝛ pmistionē cū hoīb9 ꝛ diligat solōnē ꝛ tenebras ꝛ qetē ꝛ resupinationē. Et ipsi qdē diuersificātur i eo ꝙ eos ledit ex cāis p̄dictis. Quidā.n.eorū leduntur ab aliq̄ ipsaꝝ ꝛ qdā ab alia releduntur ꝛ sentit oī hora q̄si cap̄ ei9 maleo pcuciat aut attrahatur tractōe aliq̄ aut scidātur scissiōe aliq̄ ꝛ puenit doloꝛ eius vsqꝫ ad radices oculoꝝ. ¶ Et G. qdē pōit allatorē huius egritudis debilitatē cerebri aut fortitudineꝫ sensus ei9. ꝛ cā ei9 generatiua est hūoꝛ mal9 aut ap̄a calidū aut fridū s3 ꝙ pl̄m fit ab ap̄ate melico aut duro. Et pl̄m qdē fit i medio velamis aut extriseci a crāeo aut itriseci. Et tu iā sciuisti ꝙ qn̄ cāe sunt ap̄a aut aliđ ꝛ nō est nisi i velāine itriseco i crāeo sētitur doloꝛ tactu man9. Et patiēs odit casū tact9 laborio si sup eā. Et multotiēs cōtigit ab egritudib9 an̄cedentib9 q̄ debilitauerunt subāꝫ cerebri ꝛ velamia ipsi9 itriseca ꝛ extriseca ita vt ledatur motib9 puis q sunt ex motib9 corpis cibalib9 ꝛ vaporalib9 ꝛ motib9 extriscecis ꝛ recipiat supfluitates ledētes. ¶ Medioꝝ vero qdā nō obseruāt i ouo has cōditōes. Immo dicunt ouū oēm dolorē cōp̄hendentē sup totū cap̄ extra craneū ꝛ itra. Et fit ei9 cā ex vaporib9 stōi aut vaporib9 capis aut māie aut phlō i ipso cerebro aut velamib9 ei9 ꝛ fit cū grauedie ꝛ pulsatōe aut herisipila ꝛ fit cū islāmatōne ꝛ mordicatiōe absqꝫ multa grauedie aut ab hūorib9 alijs si nō fuerit herisipila. et fint illic signa hūoꝝ frōꝝ ꝛ medicātur totū s3 modum suum. veruūtamen nomen oui in veritate consuetum apud prudentes medicos est secundum ꝙ est per conditiones predictas.

¶ De cura. Capitulum.xxxvj.

Si sciuerim9 ꝙ illic est sanguis pl̄im9 et ꝙ eius cā p̄ma aut cā mutina ei9 ē sanguis phl̄omia ꝙ si signa existūt ꝙ hūores sīt frī ꝛ tp̄s s3 egritudinē est elōgatū. Et tu iam administrasti i p̄ncipio etiā qđ repellit tūc vtere embrocis ex aqs i qb9 resoluentia modice sint calefacientia cū repcussiōe modica ꝛ stiptici tate sic flos sqnāti ꝛ cāomilla ꝛ menta et reliq̄ q̄ sciuisti i canōe. Et gradati pcede ad fortiora ꝛ euā cū eis q̄ cōueniunt ꝛ administratio pill. de aloe ꝛ mastice est de eis q̄ multuꝫ cōfert i ea ꝛ fiat illud i oī tertia nocte vtatur chochijs i euatōib9 suis si nec̄itas est vt dentur eis fortiores. Et sumat eger i potu decoctōeꝫ casifi. cū q̄ttuoꝛ aur. olei de kerua. ¶ Et scias ꝙ cū purgasti supest tibi vt cōfortes cerebꝝ ꝛ velamia ei9 cū aliqb9 q̄ ip̄ꝫ cōfortāt ex eis q̄ sciuisti. Et ex ipsis qdē sīt odoramīta muschi ꝛ ambre ꝛ cāfore etiā illis cōmiste. ꝛ qn̄ꝫ pmiscent cū eis aloē vt cōiungant cū cōfortatiōe resolōnem. Et adhibe ei empl̄a calida ꝛ stuporē iferentia q̄ sciuisti. Cū ergo declinat administra balneū ꝛ empl̄a cōfortantia. ¶ Dū āt i p̄ncipio pseuerat ꝛ scis ꝙ mā ē calida tūc forsitā declaratū est tibi ꝛ sciuisti illđ i canōe regis cerebri. et freq̄nter pota eū medulla casiefi. cum oleo amigdalino diebus frequentibus. Et quandoqꝫ iuuat eos caputpurgiuꝫ cum mumia in oleo viol. ¶ Et scias ꝙ ouuꝫ antiquum temporale non eradicat nisi quod est fortis resolutionis ꝛ calefactōis. Et quandoqꝫ iuuat eos si fiat eis caputpurgiū ex troc. stelle ꝛ scellite ꝛ diamuscho ꝛ que procedunt cursu eorum dissoluto quodcunqꝫ eorum fuerit in lacte lactantis puellam ꝛ proprie cum doloꝛ fit fortis ꝛ vincant vigilie. ¶ Phlobotomia vero ꝛ cauterizatio arteriarum ꝛ caꝝ incisio incauthati sunt secundum ꝙ fuerunt in soda antiqua. ¶ Cibus autem sit quod nō vaporat de eis que sciuisti ita vt perueniatur ad lentes cum oleo amigdalino dulci ꝛ similiter ius fabarum. Et nō est malum vt cibentur q ex eis sūt ifrigiditati cū hmōi pp pultatez vapis eoꝝ. ¶ Epithiata āt oꝫ vt declinēt

q̄n̄q̄z ad illud qd̓ paruꝑ stupefacit sed. fit ma ioꝛ intentio resol̄o. Ex istis qd̄ē epithimatibus est opiū sanguis draconis ⁊ crocus ⁊ terebinthina fiat ex eis epithima ⁊ liniaꝛ ex eis tp̄s vsq̄z ad tp̄s apud nec̄itatē indigentē stupefactiōe. Et ex eis est crocus ⁊ galle ⁊ troc. stelle. Nā cū ex illo linieꝛ tota frons erit iuuans. Et tu qd̄ē redi ad antidotarium ⁊ ad tabulas medicinarum singularium.

¶ De emigranea Capitulum. xxxvij.

Emigranea est doloꝛ in vna medietate capitis excitatus. Et G. diffiniuit eā dicens ꝙ ipsa est ambulatoꝛ medius. Cuius qd̄ē cā q̄n̄q̄z est intra craneū ⁊ q̄n̄q̄z est i pāniculo coopiente craneū. Et pl̄imū qd̄ē fit in lacertis tp̄ris qd̓ aūt est exterius q̄n̄q̄z ꝓuēit ad hoc vt nō tolleret tactū. Et m̄ē sunt ꝓuenientes ad locū eius ex venis aut arterijs extrinsecis aut ex cerebro ipso ⁊ velamibus eiꝰ ⁊ eleuaꝛ pl̄imū illius ex via cōmissuraꝝ. Et q̄n̄q̄z fit ex vapoꝛibus expulsis a toto coꝛpore aut mēbꝛo illius ꝑtis. Et emigranea qd̄ē ſm pl̄imū est h̄n̄s ꝑiodos. Et ipsa qd̄ē nō fit nisi ſm d̄n̄atione h̄ūoꝝ ⁊ nō fit emigranea q̄t̄itatē h̄n̄s ex malitia cōpl̄onis singularis. Et illa qd̄ē q̄ fit ex h̄ūoꝛibus fit q̄n̄q̄z ex h̄ūoribus cal̄is ⁊ q̄n̄q̄z ex h̄ūoꝛibus malis f̄r̄is ⁊ q̄n̄q̄z ex ventositatibus ⁊ q̄n̄q̄z ex vapoꝛibus ⁊ tu iā sciuisti signa. Verūtn̄ inuenis cū f̄r̄a getē cū calefactione ⁊ extensionē ꝓpinquā. Et cū cal̄a calefactionē tractus ⁊ pulsatiōēz in tp̄ribus ⁊ getē cū infr̄iantibꝰ ⁊ ēt ga cū f̄r̄a sentiꝛ frigꝰ ⁊ cū calida sentiꝛ caloꝛ ⁊ illd̓ apd̓ vehemētiā doloꝛis.

De cura. C. xxxviij.

Eius cura est phl̄omia ſm ꝙ sciuisti in ouo ⁊ relīq̄s ⁊ ꝓp̄e vene frontis ⁊ tēporis ⁊ sol̄o ⁊ clisteria ⁊ attractio et totū cū eo qd̓ conuenit ipsi ſm ꝙ tibi p̄ceptū est in canone. ¶ Et ex eis qd̄ē q̄ confert calide est infusio aloes in aq̄ endiuie dcā in antidotario cuius potio fit inter. ʒ. i. et. vj. ʒ. ¶ Et in ipsa confert phl̄omia frontis et vene nasi valde. ¶ Cū ꝑiodus adest oꝫ vt purgeꝛ coꝛpꝰ an̄ ip̄z et ꝑmuteꝛ cōpl̄o post purgatōēz ꝙ si mā fuerit calida pones narcotica sup tp̄ra sicut opiū et coꝛtices mādragoꝛe et anetū et hyusgamū et canfoꝛā et infr̄iabis locū ſm ꝙ sciuisti de q̄bus dcm̄ est in canone et q̄n̄q̄z iuuāt ex incaustro scriptoꝝ linito sup ꝑtē in qua ē emigranea et epitpimatibus frontiū h̄n̄tiūz emigraneā est crocus ⁊ iuuanꝛ ex empl̄o fcō ex ruta et m̄ēta cū vino et oleo roſ. et sil̄r epithimate ex troc. pauli dictis in antidotario et sil̄r admistratione empl̄oꝝ de q̄bus est hoc baccaꝝ lauri folioꝝ rute amboꝝ ꝑtes eq̄les sinapis ꝑtē mediā cōiungaꝛ cū aq̄ et administrenꝛ et ꝙ magis confert ei est ceratū ſcm̄ ex cantaridibus et positū et dimissū donec locū vesicet aut ex gūmi rute acrestis qm̄ ip̄m est vlceratiuū et enūciat iuuamentū cauterizatōnis. ¶ Qd̓ si mā f̄r̄a fuerit vehementia f̄r̄itatis nimis faciens empl̄onē ex euforbio et sinapi et piretro et silibus. ¶ Egritudo āt cuiꝰ tp̄s ꝓlōgatū est f̄r̄a ſm oēm dispōnē et indiget resol̄one et qd̓ calefaciat cū foꝛtitudine. ¶ Et epithimata qd̄ē et embꝛoce cōia et ꝓp̄a emigranee dcā sunt in antidotario illa ergo admistrenꝛ. ¶ Cūq̄z epithimata admistras cū tu iā eūaueris ex coꝛꝑe et purgaueris tūc ꝓcede inungendo lacertos tp̄ris in ꝑte doloris digitis tuis et cū mādili asꝑo apud hoꝛā ꝑiodi deinde lini. ¶ Et cū nec̄ium est stupefacere cū doloꝛ pulsatiuis sit foꝛtioꝛ tūc confert linire sup arterijs in tp̄e qd̓ est coꝛā loco opiū cū sarcocolla et stipticū et stringaꝛ plūbū aut lignū sup ip̄m decenter positū et vt ꝓhibeat pulsationē foꝛtē facientē doloꝛē pulsatiuū queādmodū ōn̄dimus in his q̄ p̄cesserunt in canone de cauterizatione. ¶ Quidā p̄terea medici narrauerunt medicamē emigranee tp̄raꝛ exꝑtū iuuatiuū acceptū a muliere. Et illud qd̄ē est vt decoquāꝛ radices cucumeris asinini et absinthiū in oleo et aqua donec dissoluanꝛ et embꝛoceꝛ pars doloꝛosa ex aq̄ et oleo calidis et fiat empl̄m ex fece et mr̄ qd̄ē alia quotiēs admistrabat hoc sanabat emigraneā siue eēt cū febꝛe siū sine febꝛe et ex empl̄is qd̄ē nō ē sic empl̄ꝫ sinapis cūq̄z egritudo ꝓlōgata ē fac ēpl̄ꝫ ex gūmi rute acrestis et coꝛticibꝰ rute acrestis et coꝛticibꝰ radicis cappis et sq̄lla et euforbio tritis et cōmistis cū vino odoꝛifero ē. n. medicam̄ magnū cōferēs ei. ¶ Et ex eis q̄bꝰ iuuāꝛ ē vt īcipiāt et īgrediāꝛ balneū et multiplicēt īcliatōes sup aq̄z cal̄am deīn̄ fiat eis cap̄purgiū ex oleo fisticio. illd̓. n. sopit doloꝛē illico. ¶ Amplius colligāꝛ descriptōes scripte ī ātidotario ⁊ singulari a d̓clarata ī tabul̄ mediciaꝝ sinḡlariū.

¶ Tractatus tertius de ap̄atibus capitis et sol̄one continuitatis eius et continet. C. xiiij.

¶ Sermo vniuersalis de karabito q̄ est ap̄a capitis sirsen Capitulum primum.

Dicitur karabitus apa calidū in velamine cerebri subtili ⁊ crosso absq₃ corpe ipsius q̄uis corpori ipsius quandoq₃ accidat apa. Non enim quē admodū qdā existimāt medicoꝝ ꝙ cerebꝝ ipm non apat: veꝝ hoc est qđ dicūt. Nā qđ est lene sicut cerebrū ⁊ duꝝ sicut ossa nō extendit qđ nō extēdit nō apat. ¶ Hic āt smo ē erroneus ⁊ illđ iō qm̄ lene viscosū extēdit ⁊ ossa ēt apant. Et. G al. illđ ɔfessus ē. Et nos mōstrabim⁹ smonē de eo i ca. dētiū. Immo dicim⁹ ꝙ oē qđ nutrit extēdit ⁊ augmtat cū nutrimto. Et pp hoc ɔcedēdū ē ꝙ extēdit ⁊ augmtat cū supfluitate: ⁊ illđ ē apa. ¶ Et illđ ē qm̄ si cerebꝝ qn̄z apatur tūc karabit⁹ ⁊ sirsen ē nom̄ ꝓpū apatis velāinib⁹ cerebri quū ē calidū: l₃ i qbusdā locis qn̄z ɔcedat ēt dici de apate sube cerebri ⁊ ē vs⁹ ꝓpri⁹ hmōi veꝝtū trāsūptū ē ex noie accn̄tis qđ ipm cōmittat ⁊ ē alienatio ⁊ itellect⁹ pmistio cū cl'ate adurēte ⁊ nomē accn̄tale cadit sup hoc accn̄s ⁊ artificiale sr̄ h apa. Et actio qdē hec silis ē pmutatiōi nois accidētis qđ ē subet ad egritudinē faciētez ip₃ ⁊ significātē ip₃ q̄ est sirsen cerebri ⁊ est illud. ¶ Quidā āt hoies sūt q pnoia ignorātes existimāt ꝙ birsen sit nomē apatis hui⁹. Et ꝙ sirsen sit leui⁹ ipo: s₃ nō est ita. Nā birsen ē dictio psica bir. n. ē pect⁹ ⁊ sen ē apa. Et sirsen ēt ē psicū. sir. n. ē caput ⁊ sen ē apa ⁊ egritudo. et sirsē qđ fcm̄ i febrib⁹ aut fcm̄ pp hūores i ore stōi adustos ⁊ ē illđ qđ ē pp apata i ptib⁹ capis extrīsecis aut ē i pāniculo extrīseco. Et sirsē fcm̄ cū birsē ⁊ ē illđ qđ fit pp cōitatē velāinis. s. diaphragmatis ⁊ apa eius ⁊ reliqꝝ lacertoꝝ pectoris ⁊ fcm̄ i apate vesice ⁊ mr̄icis ⁊ stōi ⁊ pp silitudinē cadētē in hoc noie narrātiū narratiōes diuersificāt sic diuersificāt narratiōes narrātiū lethargiā q̄ ē sirsē f₃ qđ noiat oblinio. ¶ Sirsē āt veꝝ f₃ vsū artificialē ē illđ qđ dixim⁹ ⁊ qn̄z apat cū ipo suba cerebri f₃ ⁊ dixim⁹ in cōicatiōe ⁊ pmutatiōe ⁊ illud ē vehemter malū pimēs in q̄rto: ꝙ si ip₃ ptrāsit euadet. Et plimi qdē q moriūt ex birsen moriūt pp ipedimtū i spū. Et apa h h₃ loca diuersa f₃ ptes cerebri diuersas ⁊ qn̄q₃ cōicāt i ipo due ptes ⁊ cōicāt loca oia: ⁊ plm quū fit nō stat ei⁹ aduēt⁹ nisi eo qđ seqt vacuitatē anriorez ⁊ in eo qđ mediat. Et ei⁹ qdē pncipiū ē sāguis aut citrina colera pura aut rubea pura aut adusta trahēs ad nigredinē ⁊ ē vehemēter malū. Et q̄ si nō fit f₃ plm nisi a sanguine colerico pter apa phl'aticū aut a citrino. Et q̄si nō finit nisi sudore aut fluxu sāguis ex narib⁹. Et multotiēs apat velamen ⁊ vene q̄ sūt exteriora capitis ita vt fortasse apiāt cōmissure. ¶ Et illud qdez ex q̄ fit pmistio rōnis cōposita ex fletu ⁊ risu hora post aliā ē malū. Et cū ē pmutatio ex pipneumōia qm̄ significat fortez calorez hūoris. Et silr̄ si pmutet ad nō veꝝ. Et quū accit vt pseueret grauitas i ptib⁹ capitis ⁊ pulmōis deiñ supuēit spasm⁹ i vōit⁹ et erugo eris viridis morit ifirm⁹ i hōa sua. Et ꝓlixior mōa ei⁹ ē vn⁹ dies aut duo dies si virt⁹ fuerit fortis. ¶ Et spēb⁹ vero karabitus i q̄ maior ē fiducia ē illa i q̄ eger recordatur ei⁹ cū q̄ alienauit post alleuiationē sue febris. Et qn̄ accit ei res risus arōati ⁊ ē egritudo in q̄ hō sp ridet ē significatio laudabil'. Quū ergo laborat hn̄s sirsen ⁊ euōit colerā rubeā ⁊ ē debilis morit ea die aut fortis ⁊ ꝓlōgat duob⁹ dieb⁹. Et null⁹ qdē vlsus ē hn̄s apa i ptib⁹ cerebri cui⁹ vria fuerit aquosa q euaserit. Et karabit⁹ qdē multotiēs resoluit p hemorroidas quū fiūt. ¶ Et qn̄q₃ infrat ⁊ mutat i lethargiā ⁊ qn̄q₃ liberat ab eo ⁊ cadit i ethicā aut fit demōiacus ⁊ multotiēs pmutat nō veꝝ i veꝝ. Et senes qdē raro euadūt ab egritudie karabitus. ¶ Quidā vero medicoꝝ existimāt ꝙ qn̄q₃ accidit egritudo silis karabitui absq₃ febre significans vacuitatē apatis dicūt eni qm̄ fit fortis ingetudo ⁊ oscitatio ⁊ hn̄s eā nō tollerat getē ⁊ fortasse saliēdo ascēdit pietes ⁊ ei⁹ rixa fit fortis ⁊ strigit ipsi⁹ anhelit⁹ ⁊ sitis ei⁹. Et quū bibit aquā strāgulat ea ⁊ expellit ipsā. Et dicūt ꝙ est pnecās ea die f₃ plm ⁊ qn̄z extēdit vsq₃ ad q̄ttuor dies ⁊ ab ea null⁹ euadit post illud s₃ accidit vt ipsorū facies nigrescāt ⁊ ligue ⁊ sint ipsoꝝ oculi ɔgelati ⁊ dispōnes eoꝝ sint sic dispōnes timētiū deiñ ipsoꝝ leniūt mot⁹ ⁊ cadūt eoꝝ virtutes ⁊ puls⁹ ⁊ moriūt ⁊ plures mortes ipsoꝝ sūt cū strāgulatōe ⁊ vides eos currētes deiñ vides post illud eos statiz cadere ⁊ mori. ¶ Et dico ego nō est lōge qn cā i hoc sit pp cōitatē cerebri cū aliq̄ mēbro nobili sicut mēbro anhelit⁹ quū accidit eis spasm⁹ magnus: aut corruptio alia sicut strāgulatio ⁊ pueniat ad cerebꝝ ⁊ pmutet ⁊ corrūpat ip₃ ⁊ permisceat intellectū ⁊ faciat sitim

pp deficcationez partiũ capitis ⁊ gutturis.

¶ De signis eius cõmunibus. Capitulũ .ij.

Signa ãt cõia spẽbus ipsius veris sunt
ista. Alienatio supfluit qñz ⁊ abscindit
alia vice ⁊ abhoiatio loq̃lle ⁊ pigritia ab ea
⁊ pmistio intellectus ⁊ plm hoꝝ circa q̃rtuz
diẽ ⁊ inq̃sitio extrẽitatũ ⁊ extremoꝝ frigus ⁊
agitatio ⁊ spũs agitatus nõ ordinatus sz est
magnus ⁊ extẽsio ossiuz pectoris ad supiora
multa. Et tremor mẽbroꝝ cũ ipso ⁊ añ ipm
nũtiat ipz. Et qñqz ẽ cũ eo sõnus ingetus ⁊
excitant ab ipso ⁊ clamãt ⁊ qñqz dormiũt ⁊
qñqz vigilãt ⁊ est eoꝝ sõnus sz plz agitatus
cõmotus cũ phãtasijs ⁊ sõnijs corruptis ter
ribilibus ⁊ eius excitatio est pmista cũ voci
bus. Et sũt illic i vrere cõdia ⁊ audatia ⁊ ira
vltra ↄsuetudinẽ ⁊ abhorrẽt radios et auer
tũt se ab ipsis. Et agitãt lingue eoꝝ vehemẽ
ter stringũt eas ⁊ qñz apant. Et multotiẽs
abscindit eoꝝ vox ⁊ desiderãt aquã ⁊ bibũt
ex ea paꝝ nõ multiplicãt ⁊ neqz ipsã etiã de
siderãt plm. Et plm infrant eoꝝ extrẽitates
absqz frigore extrisceco faciẽte hoc. Ipsoꝝ ãt
vrine sũt declinãtes ad tenuitatẽ ⁊ subtilita
tez. ¶ Et ipsoꝝ pulsus sunt duri pp essentiã
apatis in mẽbro neruoso duro. Et pp duri
tiẽ vene ⁊ debilitatẽ virtutis ad cõprimẽdã
mãm sentis in pulsibus eoꝝ virtutẽ aliq̃z vs
qz q̃ appropinquãt tremori qm̃ siccitas ag-
gregat ⁊ stringit: ⁊ sũt ptes ↄstrictiõis ⁊ di
latatiõis velociores ⁊ cũ sua ỽtute nõ eũa
tur ab vndositate q̃dã qm̃ cerebꝝ ẽ suba hu
mida. Et qñqz accit pulsibus eoꝝ vt dilatẽt
aliquotiẽs ⁊ magnificẽt pp necessitatẽ et vt
frequẽtes fiãt et diuersificẽt in ptibus loci ⁊
tremãt ⁊ illõ qdẽ ẽ ex eis q̃ nũtiãt sincopim
nisi sit genꝰ tremoris ⁊ diuersitatẽ ⁊ tremo
rẽ faciãt durities venaꝝ ⁊ fortitudo virtutis
qm̃ tũc nõ nũtiãt illud ⁊ qñqz accidit pulsui
ipsoꝝ vt sit spasmꝰ ⁊ nũtiat spasmũ. ¶ Quũ
qz vides signa egritudinum acutaꝝ ⁊ febres
prauas ⁊ stringit nã tũc illud nuntiat sirsen.
Et ẽ q̃si ex nũtijs fortibus ⁊ p̃cedũt karabi
tus obliuio rei ꝓpinq̃ et tristitia sine cã et sõ
nia mala ⁊ foda mĩra et grauitas ⁊ repletio
⁊ añcedũt ipm ẽm plm citrinitas faciei ⁊ vi
gilie ꝓlixe ⁊ sõnus ingetꝰ. ¶ Et accñtia hec
sũt fortiora dũ mẽ pseuerãt i itinere pueniẽ
di ad caput et reuoluũt in venis suis ⁊ subti
liãt. Et quũ appropiquãt ei: ⁊ biberit cerebꝝ
mãm inueniũt p̃ncipiũ doloris i posteriore
pte capitis apd locũ in q̃ ẽ ↄiũctio colli ⁊ ca
pitis ⁊ ꝓprie in colerico. ¶ Et quũ incidũt i
ipm ⁊ apat cerebrũ desiccãt pmũ oculi eoꝝ
vehemẽter deinde accñt lachryme ⁊ ꝓpe ex
vno oculoꝝ. Et multotiens accit vt vene ip
soꝝ forti afficiãt rubedine. Et qñqz succedũt
ei distillatiões sãguis ex naribꝰ. Et plerũqz
fricãt oculos suos ⁊ declinãt ad quietẽ et re
quiẽ in maiori pte corpis nisi in mãibꝰ: qm̃
cũ eis fortasse ingrũt ⁊ colligũt villos ⁊ fit il
lud plm cũ clausione oculoꝝ. Et qñqz fit cũ
pupillatiõe ⁊ q̃rela. Et qñqz pigri fiũt i loq̃n
do mãifeste nõ addẽtes sup motũ lingue. et
qñqz accidit eis distillatio vrine cũ cognitio
ne ipsoꝝ aut absqz cognitiõe ⁊ ẽ in febribꝰ d̃
significatiõibus fortibus q̃ sirsen ẽ pñs. Et
obliuiscũt doloĩs si ẽ in mẽbris ipoꝝ imo si
aliqd de mẽbris ipsoꝝ dolorosis ipetuose tã
git nõ pcipiũt ipz. Nos vero addimꝰ ⁊ dici
mus q̃ qñ apa fit in pte anteriore corrũpit
imaginẽ. Quũ ergo ẽ illud icipiũt colligere
villos ex vestibus et paleas ⁊ q̃ sũt sĩa illis
ex pietibꝰ et imaginãt aliq̃s phãtasias q̃ nõ
inueniũt q̃ si sit in medio corrũpit cogitatio
nẽ et turbat in eo qd̃ agit et loqt cũ aliẽatõe
pluria ⁊ quũ cadit in eo qd̃ ẽ corã posteriõe
obliuiscit eiꝰ qd̃ videt et agit in dispõne ita
vt qñqz petat aliqd ⁊ pñtet ei et nõ recordet
se q̃siuisse illud ⁊ plz petat peluim vt migat
i ipsa et põat corã ipo ⁊ obliuiscat eiꝰ. ¶ Sẽ
ãt apa cõphẽdat sup ptes oẽs appent h oia
signa. Et si cũ eo apet cerebrũ rubea fit ipsi
us facies ⁊ oculi et exeũt oculi exterius vehe
menter ⁊ fiũt rubei si mã faciens apa fit san
guis ãt citrini fiunt si natura faciens fit cole
ra pura. Factũ vero ex hũoribꝰ pp cõitatez si
gnificat euẽtus eiꝰ subito ⁊ ↄseq̃ntia malitie
dispõnis mẽbri alterꝰ ⁊ porysmꝰ q ẽ in exa
cerbatiõe fortitudinis eiꝰ ⁊ minnũt cũ dimi
nutiõe in dispõne alterꝰ et augmẽtãt ipsius
augmẽtatiõe. Et fcm̃ a sirsen cerebri accidit
paulatim paulatim: ⁊ seqt vel adheret. Et si
gna sirsen veri inscpabilia añcedũt: deiñ ac
cidit egritudo. Nõ veꝝ ãt p̃cedũt egritudies
alioꝝ mẽbroꝝ deiñ appẽt signa eiꝰ. ¶ Fcm̃
ãt ex ptibꝰ velãinis distinguẽtis et lacertoꝝ
pectoris añcedũt signa birsen et pleuresis q̃
sũt dolor pũgitiuus in latere apud anhelitũ
et strictura anhelitꝰ ⁊ pulsus serinus ⁊ tussis
plm sicca deiñ hũectat sz plm et expuit ⁊ fit
cũ febre ↄtinua cuius plm caloris tẽdit ad p

tes pectoris. Et in vero ad ptes capitis cuz
quo multiplicat extēsio ossiuz pectoris ad su
periora. Et ppri⁹ fit eis sensus doloris sup
vrtice nō cōphēdēs. Et nō fiūt signa pdicta
ei⁹ in eo ꝙ pterijt fortia et multa et ei⁹ spūs
fit diuersus debilitat.n.qn̄qz et fit freq̄ns et
magnificat alia vice et fit ei similis et puus
et debilis plus. Et fit qn̄qz sic incus. Sz in
karabito vero fit spūs maior imo fit magn⁹
ꝛ duo qdē sirsen cōicāt in fortitudine hūoꝝ.
Vexti sirsen seq̄ns differt a sirsen vero in
hoc qd̄ seqt in fortitudine sua fortitudinē fe.
et alleuiat cū aleuiatōe fe. ¶ Cū eo āt qd̄ fit
pp hūorē in ore stōi sentit mordicationez in
ore stōi ꝛ nauseā et sitiz ꝛ amaritudinē oris.
¶ Et scdm̄ pp apa mēbroꝝ et alioꝝ scit pp il
lud qd̄ appet de dispōib⁹ ei⁹. Qm̄ dū nō sūt
apparētes ꝛ māifeste nō ducit ad pmistionē
intellect⁹ et sirsen māifestū. ¶ Et nūc qdē re
memorenur signoꝝ spēꝝ veri sirsen. Dice-
mus ergo qd̄ pmū signoꝝ facti a sāguine ē
ꝙ cōicās accn̄tiū ei⁹ pdictoꝝ cōiū accidit cū
risu et accn̄t ei distillatiōes sāguinis ex nari
bus et magnificat eius spūs ꝛ distillāt oculi
eius et lippitudinez patiūt et nō sūt vigilie q̄
accn̄t ei cū hoc suplue. Et ē aspitas lingue i
ipo tēdēs ad rubedinē decliuē ad nigredinē
deinde nigrescit et fit lingua in ipso grauis.
¶ Et qn̄qz pigrescit a locutiōe pp grauitatē
lingue. Et sūt phātasie ei⁹ q̄s videt rubee: et
vene frōtis et oculoꝝ eius sūt plene. Et acci
dit eis frequētia sedēdi et stādi absqz necessi
tate quā inde hz. Qd̄ aūt fit ex colera rubea
pura vigilare plm̄ facit et alienāt cū eo ocu
li valde et exaspat lingua fortiter citrinat pri
us deiñ nigrescit et febris fit fortis. Et mul-
tiplicat desideriū et amor tergendi oculos.
Et imagināt q̄dā tendentia ad citrinitatē ꝛ
ingredit in mores eoꝝ rapacitas et melāco
lie pprietas et audatia in disceptādo ꝛ ē q̄-
si in forma ei⁹ q vult litigare et attenuāt na
res eoꝝ ꝛ pprie ipsaꝝ extremitates. Et acci
dit eis in frōtibus suis attractio frōtis ad su
periora. Ei⁹ āt qd̄ fit ex colera adusta ꝛ ē il-
lud qd̄ pimit signa sūt ꝙ cōitas accn̄tiū ac-
cidit cū demōio ꝛ rixa ꝛ spūs magnificat et
magnificat ingsitio. Et sunt oculi eoꝝ cōtur
bati et ei⁹ cā ē sibare ꝛ ē q̄si ipsa. Signa ve-
ro pmutatiōis eius sūt ista. Nā si pmutat
in lethargiā ꝛ illud ē qd̄ in eis expectat. Vi
des oculos pfūdari in clausione cū lachry-
mis ꝛ saliua currit et pulsus tardat et lenis
fit. Signa vero pmutatiōis eius i sacaculos
ē apa cerebri sūt ꝙ apparent sacaculos signa
ꝛ occultat nigredo oculoꝝ ꝛ apparet albedo
qn̄z ꝛ nō diligit dormire nisi resupin⁹ ꝛ inflat
vēter ei⁹. Et extēdūt ossa pectōis ei⁹ ꝛ mltipli
cat trēor mēbroꝝ ei⁹. Et signa pmutatōis ei⁹ i
ethicā st pfūditates oculorū ꝛ sedatio febris ꝛ
nigredo corpis ꝛ puitas puls⁹ ꝛ durities ei⁹.
¶ Signa vero pmutatiōis ei⁹ i spasmū nos
asserim⁹ i c⁹spasmi. ¶ De cura spēꝝ ei⁹. C. iij.

Communis qdē spēꝝ ei⁹ veraꝝ ē phlo-
mia excephalica ꝛ egressio sāguinis ali-
q̄ntula imo multa valde. Et incipiat in hoc lo
co sic incipiūt hūores si nihil forte fuerit qd̄
phibeat. Et oz vt fiat ei⁹ phlomia cū cautela
in cognoscēdo dispōz ipsius ex sincopi si acci
dit in ipsā aut sit ei vicin⁹ ꝛ retineat sāguis cū
sincopis adest ppingtas ꝛ ingeniet in cogni
tiōe illius. Nā in eis nō appet dispō incolūi
tatis a dispōne lipotomie multū manifeste: sz
pulsus qn̄qz significat ipsā. Nā quū tremit ꝛ
dscēdit ꝛ diuersificat absqz ordine ita vt inue
nias vnā magnā ꝛ aliā puā significat ppin-
gtatē sincopis. ¶ Et oz vt sit cautela in liga-
tiōe vitte sup ipsā ita vt sit firmata quā mo
t⁹ ipsi⁹ ꝛ agitatio irrōnabiles nō soluāt. Qn̄
qz eniz soluit eā ꝛ eijcit p se ipsū pp imagina
tionē corruptā ducētē eū ad illō. ¶ Deide p⁹
hoc phlomia venas frōtis si virtus fuerit for
tis ꝛ fecerit oportet illō dispō ꝛ fortitudo egri
tudis ꝙ si virtus ꝛ dispōnes nō ꝯsētiūt vt fi
at phlomia ei⁹ vlis ꝛ ex māib⁹ ei⁹ aut nō ē ti
bi possibile hre manus ei⁹ ꝛ ꝙ additur ei ex
hoc ducit ipsuz ad ingetudinē ꝛ rixā fortē tūc
phloma eū in frōte. ¶ Et pōe sup caput ei⁹
in principio oleū ros. cū aceto infratū niue ꝛ
reliq̄ q̄ nūeraui tibi ex expssionibus infranti-
b⁹. ¶ Et cholicus qdē iuuat si fiat capiti eius
emplz ex folijs ínticis valde. ¶ Et fac cū qe-
scere in domo tēpata in aere puro i quo nō
sūt picture neqz forme. Nā ipse diligit intue
ri imaginatōes eaꝝ: ꝛ illō ē eis ledūt q̄ ledūt
cerebꝝ ei⁹ ꝛ velamia ipsius cerebri. Et oz vt
i domo ei⁹ ꝛ iuxta ipsū sit multitudo redolen
tiū frorū sic nēufar viola ꝛ rosa ꝛ cāfora q̄ nu
merauim⁹ tibi i cāonet. ¶ Et associa ei ami-
cos suos erudētes sibi caros ꝛ misicordes ei⁹
ꝛ ex q̄ verēcūdet ꝛ cesset pp ipz a sua pmistiōe
ꝛ agitatōe q̄ ei nocēt. ꝛ stud vt ipz facias dō
mir ꝛ vt fiat h aliqd opij duob⁹ cōnib⁹ frōtis

eius aproping̃ ⁊ naso ipsiꝰ si virtꝰ ē fortis ⁊ si
ñ caue qm̃ illď ē ꝑimēs. Immo sine opio sis
ꝯtētꝰ. Sꝫ admistra qď sit sic sirꝰ ď papauere.
Et fac ēpl'ꝫ capiti eiꝰ ex lactuca. Et potes eũ.
se. papaueris ⁊ aq̃ ordei. Verũtñ rectiꝰ ē vt ex
pellas ꝑ phl'omiã si tollerat eã hora ⁊ ñ fue-
rit i postremo eiꝰ timor fac illď i ꝑ̄ncipio duo
bꝰ diebus aut tribꝰ diebus. Ampliꝰ quũ phl'o
mãt si ē possibile ñ ꝑueniat dōec nō remane
at i corꝑe sãguis q̊ ꝯforteť nã ad resistēdũ va
poribꝰ ⁊ ďfectui nutrimñti si fecerit hora illud
oportere. Et postq̃ꝫ phl'omaueris eũ tũc oꝫ vt
ipsũ clisterizes clisteri valde leni sic oleũ ros.
cũ aq̃ ordei ⁊ aq̃ ⁊ oleũ ꝙ si eges eo ⁊ ꝙ sit for
tius hoc postq̃ꝫ sit i gradu lenitatis fac ⁊ tra-
he mãꝫ ad inferiora oio fricatiõe pedũ ⁊ reli-
qs ⁊ fũde sup eos aq̃ꝫ cal'aꝫ. Immo ligãdo ⁊
strigendo ⁊ ponēdo vētosas sup eos ⁊ ꝓprie
i dispõne ďscēsiōis ⁊ q̃uitas fortitudis febris
si adest ei illď qñqꝫ facit oporteť ꝑ̄ncipio egri
tudis dispõnis vtponãť vētose i loco q dr̃ chee
len. ¶ Et ꝑ̄mo icipe nutrire ipsũ subtili nutri
mñto ita vt scis ꝯtētus oxymelle ďinde pꝰ hoc
die vno aut duobus ꝑmuta ipsũ ad aq̃ꝫ ordei
subtilē cũ oxymelle ďinde ad grossã ⁊ ꝯsidera
i hoc virturē ⁊ egritudinē ⁊ q̊tiēs videris ac
cñtia egritudis fortiora icipe i ꝑ̄ncipio a subti
liatiõe cibi multa nisi virtutis casus timeať
Tũc eniꝫ nutriãť. Et aliena eos ab aq̃ vehe-
mñtis frigoris ꝓprie si fuerit i velamie distin-
guēte aꝑ̄a aut in viscribꝰ. Et sic videbis egri
tudinē ďclinare q̃dati in nutrimñto ꝓcede aut
ex ipōadde. ⁊ põe vt ipũ sit ex cucurbita ⁊ her
bis frĩs ⁊ almes ⁊ q̃nis frĩs aut effiteiati. aut
acetosũ cũ fructibꝰ frĩs ⁊ i hac hora iuuãť pa-
ne sil'e ifuso i aq̃ frã ⁊ iuleb infrãto cũ niue ve
hemñter. ¶ Et oꝫ qdē vt in ꝑ̄ncipio admistres
reꝑcussiua pura nisi sit de gñe magno ex quo
aꝑ̄anť vene q̃ si extra caꝑ̄ cũ cõitate velamis.
Illic eni oꝫ te icipe ab eo in quo sit paꝝ mol
lificatõis ⁊ sedatiõis doloris ďiñ stiptica. Et
sit tibi securitas multa in clisteribus ďinď ad
mistra s̃ꝫ plimũ embrocas ifrãtes nõ cũ sti
pticitate. Et misce i eis paꝝ papaueris vt dor
mire facias ⁊ paꝝ camomille etiam vt resi-
stat papaueri ⁊ resoluat resolutione modica.
Quumqꝫ egritudo fuerit finita his medica-
minibus ⁊ remanserit alienatio tunc mulge
super caꝑ̄ lac ex vbere ⁊ mamilla. Si virtus
quidē in ipso est fortis lac capraꝝ. Et si debi
lis quidē fuerit lac mulierũ ⁊ omni mulsioni

morãti sup ipm̃ vna hora fac succedere ablu
tionem cũ embrocis eq̃libus in q̃bus ponãť
viole ⁊ radices lilij ⁊ camõilla cũ reliq̃s in-
frãtiuis sicut videbis i antidotario ꝙ si egri
tudo ꝓlõgať ⁊ nõ rēoueť medicialibus istis
aut grauis est faciēs subet ⁊ ꝑtrãsierit termi
nũ ꝑ̄ncipij ⁊ quies in ea fuerit maior motu
tũc aliena ei ea q̃ vehemēter infrãnt ⁊ ꝓprie
papauer et adde ei i embrocis tũc post septi
mã balsamitã ⁊ mētastrũ et rutã et exꝑ̄ssio-
nē mētc et melilotũ ⁊ põe sup caput mucila
gines se. lini cũ oleo et aq̃ et vnge corpus cũ
oleo calefacto assidue. ¶ Quñqꝫ videris ꝙ
virtus ꝑ̄seruať post lõgitudineꝫ egritudinis
et postq̃ꝫ ꝑtrãsierit septimanã et qď ē supra
ipm̃ tibi inest vt potes ipm̃ paꝝ vini ꝑmisti
et multotiēs accit eis võitus et iuuať eo. Et
qñqꝫ potãť qdã ipsoꝝ aq̃ ꝑmista cũ oleo. Et
sit ipsoꝝ võitus facilis et bũectat eos. Et cũ
nõ mingũt ꝑꝑ defectũ intellectus et debili-
tatē sensus inũge coꝝ vesicaś cũ oleo tepido
⁊ melius ē oleũ de oliuis aut embroca ipos
cũ aq̃ calida et aq̃ in q̃ cocta sit camõilla: de
inde sup eas cõprime dõec vrina ꝓuoceť. et
sis sollicitus cum hoc ex eis oi hora et cõpri
me vesicas coꝝ in oi hora sperãs in ipõ vri
nã ꝓuocari. Si ãt illud nõ rñdet admistra
embrocas s̃ꝫ ꝙ dcm̃ ē. Et oꝫ vt strigas eos
ligãdo si inueneris eos multiplicare ꝑmuta
tionē et agitationē et ledũť ab eis vehemen
ter et ꝓprie quũ phl'omas eos ⁊ scissura nõ
dũ ē cõsolidata. Amplius quũ ꝓcedũt in de
clinatõe et exitu a fortitudine egritudis pl'm
reges eos regimine cõualescētiũ et adhibe
eis restaurãtia leuia. et aliena ipsos ab aeri-
bus et vētis malis et cal'is ⁊ canicularibus
diebus et sole vt nõ incurrãt recidiuã. Quũ
vis ãt eos balneare balnea ipos in aq̃s sapi
dis balneatiõibus lēibus vt facias eos dor
mire. nã in dormitiõe coꝝ ꝯsistit iuuamētũ
pl'm. Et ciba eos carnibus leuibus. Et hic
qdē ē s̃mo vl'is in cura ipoꝝ. Eius vero qď
diuersificať aliud ē colericũ aliud sanguineũ.
Colericũ. n. indiget in sui cura eductiõe col'e
cũ solõne pluria ⁊ phl'omia miore. Et sit qď
soluēdo educit colerã ex eo potus ex lubricã
tibus subtilibus ꝑ̄dictis ex purgantibus san
guinē et tibi inest vt põas in eis fumũ terre
si scimeris ꝙ nã obediēs sit s̃ꝫ oēm dispõnē.
Et qñqꝫ ponũt i eis scamonea quũ cõfidũt
de obediētia nature s̃ꝫ ꝯsuetudineꝫ egri. Et

colericus quū phlomat nō ꝯsequtur ꝓpigta-
tem sincopis. Sꝫ phlōmet phlōmia bōa cū
cautella inde hita deiñ solōne eūet. Et ēt cō
ueniēs ē vt pōas cibos ei⁹ frōs ꝛ hūidos. Ci
bi āt sāguici sint frī. Et ptrāsit vt sint stipti
ci qñ fcā ē cūo ex solōne et clisteribus et cibi
sint sic q fiūt cū acresta et ribes et granatis
et cydōijs et pomis. Colerico āt nō ꝯueniūt
isti. Sed q sūt sicut q fiunt ex cucurbita et al
cheketi. s. facto ex ordeo excoriato. ꝛ q fiūt ex
spinachijs et attriplicib⁹ ꝛ almuiati. Et est q
fit ex almes et silibus illis. et eoꝝ acetositas
fit ex aceto ꝛ zucearo aut ex prunis ꝛ q̄ sūt il
lis silis. Et scias qꝺ colericuꝫ indiget extin
ctiōe plus et sāguineū resolōne plus. Et i co
lerico nō timet ois cautella infrationis q̄ ti
metur in sāguineo et nō alienat aq̄ frā oio.
Et oꝫ vt plm sis sollicitus in sōno ipsoꝝ. et
illud erit sicut embroce hūectantes et cū ad
ministratiōe oleoꝝ sicut olei lactuce ꝛ cucur
bite et q̄ ipsis similantur faciendo caputpur
giū. ¶ Et i colera q̄ ē adusta multiplicet stu
diū cū hūectātib⁹ ꝛ cū admistatōe enematū
infratiuū et hūectatiuū i eis q̄ztū possibile ē.

¶ De phlegmōe accñte ipī sube cerebri. c. 4.

Plurimū qdē accit ex sanguine putrido
apāte cerebꝝ. et qñꝫ sepat cōmissuras
et rarificat et forsitā caput cū ea disrūpit et
scinditur et dolor cum ipsa fit fortis ꝛ oculi
fiūt rubei exeūtes valde ꝛ maxylle valde ru
bescūt. Et qñqꝫ accit cū ea spasm⁹ et qñqꝫ
accidūt vōitus ꝛ nausea pp cōitatē stōi ꝛ de
clinatur ad resupinationē valde ꝫ ꝯtrariū
ꝯsuete resupinatiōis ꝛ ꝫm diuersitatē ordi-
nis. Et est ꝫm plm pnecās in tertio. Si aūt
ipm ptransierit fidutia habetur. Et scias ꝙ
egritudo nō est vehemēter parua aliogn mē
brū nō tollerat ipsam cū hac essentia ꝛ cum
hac sublimitate. Et ipsius quidem cura est
cura sirsen et fortior. Et confert ei phloboto
mia vene q̄ est sub lingua vehemēter. et illud
post phlobotomiā vene cōis ꝛ venaꝝ aliaꝝ.

¶ De herisipila et impetigine accidentibus in cerebro et vsacro. Capitulum. v.

Quādoqꝫ ēt accidūt i ipso cerebro heri
sipila et vsacro. ꝛ fit dolor fortis ꝛ iflā
matio vehemēs. In facie vero qñqꝫ accidit
frigus pp occultationē caliditatis ꝛ citrini-
tas pp illud et ꝓprie in oculis deinde cale-
fit subito et rubificat. Dextū ꝫm plm fit tē
dēs ad citrinitatē et frigus et est siccitas ve-
hemēs i ore. Et cū eis nō ē tātū ex subet q̄
tū accit in phlōne. Verūtñ accidētia in eis
sūt terribiliora et febris ē fortior et caꝝ cura
est cura sibare. ¶ Et plm ei⁹ pnecat i tertio.
Si aūt nō iterficit i tertio euadit. Et pneris
qdē qñꝫ accit herisipila i cerebro ꝛ ꝓfūdāt
cū ipsa synciput et oculi minorat ocul⁹ ꝛ de
siccat totū corp⁹. ¶ Medicēt ergo ex vitello
oui cū oleo ro. ifrato ꝛ pmutato oi hora ꝛ cū
expssiōib⁹ ꝛ herbis hūidis ꝛ frīs sr cap̄ ꝓpe
cū cucurbita et corticib⁹ melōis ꝛ cucūeris.

¶ De sibare. Capitulum. vi.

Dicitur sibare demoniū supfluū accñs
cū sirsen calido colerico ita vt hō cū h
ꝙ hꝫ sirsen alienet pp demoniū agitatiuū. ꝛ
Et cū karabito qdē puro fit alienatio ꝛ rō-
nis pmistio et nō est cū ipso demoniū si aūt
est demoniū ē sibare ꝛ est etiā q̄si mania cō
posita cū karabito sicut karabitus ē q̄si me
lācolia cōposita cū apāte calido et febre. Et
multotiēs qdē añcedit in ipsa demoniū dei
de succedūt ei apa et febris. Et nō fit sibare
nisi quū karabitus ē a colera rubea pura et
adusta. Nā quū ipsa ad cerebꝝ ipellr cū pn
cipio sue applicationis facit ꝯuenire demo
niū et cū ipso aut post ipm ꝯuenit apa ꝛ est
cā sibare. In karabito aūt est demoniū acci
dēs ab apāte et in sibare apa ꝛ demoniū ꝯ
ueniūt siml a mā neqꝫ vnū eoꝝ ē cā alteri⁹
ex q̄ aliud iueniat sed si qñqꝫ fiat vnūqꝺqꝫ
ipsoꝝ cā additiōis alteri⁹. ¶ Quūqꝫ sibare
incipit apparere vigilie sūt plure ꝛ sōnus in
quietus. et timor ē in sōno ꝛ osciatio ꝛ spūs
magnus frequēs et obliuio et rñsio nō silis
interrogatiōi et oculi rubescūt et ipsoꝝ agi-
tatio adest ꝛ grauitas est in eis et sūt q̄si lu-
pi. Et qñqꝫ ē in eis ꝫm ꝙ diximꝰ citrinitas
ꝛ fit illic sensibilitas extēsiōis apud spōdiles
et dolor pp eleuationē vaporis et fiat etiam
in eis cursus lachrymaꝝ iuolūtarie ex vno
oculo. ¶ Deide quū sistit egritudo idurat fe
bris et exaspat ligua ꝛ siccat deide i postrēo
ipsi⁹ qescūt mot⁹ palpebraꝝ pp debilitatē ꝛ
grauitas mot⁹ pueit vsqꝫ ad motū palpebra
rū et remāet ex demōio alienatio itercisa cū
defectu ꝫmōis et paucitate ipsi⁹ et ꝫm hoc
ꝓueit plꝫ colliger villos et paleā. Et i pulsu
fit augmtū debilitatis et minoratiōis et du
rities pp siccitatē. ¶ Et qñqꝫ fit sibare q̄ nō
est simplex pura. Quare ipsoꝝ dispōnes di
uersificāt i ꝫmōe ꝛ mēoria ꝛ motib⁹ plerūqꝫ

eni fiũt ordiati ⁊ plerũqꝫ iordiati.⁊ ipsiꝰ qdẽ cura ẽ cura firsẽ colici cũ additiõe i hũcctã-do multa. Et oꝫ vt extrẽoꝝ ligatio assidueꝝ.

¶ De lethargia que est firsen frigidũ cuius interpretatio est obliuio. Capitulum.vij.

Lethargia dr̃ apa phlegma factũ intra craneum ⁊ est firsen phlegmaticum et p̃lm qdẽ ciꝰ fit i meatibꝰ sube cerebri absqꝫ velãinibꝰ et vẽtriculis suba cerebri qm̃ phl̃a raro ꝯgregaꝝ ⁊ penetrat i pãniculos cerebri pp ipsoꝝ duritiẽ neqꝫ i subam cerebri pp ipsius viscositatẽ sicut etiã pleuresi f̃m p̃lm ẽ colerica et raro fit phl̃atica pp puitatẽ penetratiõis phl̃atis in substantiã sifachiã.i.sifac neruosã durã.Lꝫ fit pole vt fiat illud i paucis ambaꝝ pole est.n.vt cadat hoc apa i substãtia cerebri et in eius velãinibꝰ. ¶ Et hec qdẽ egritudo noiaꝝ noie sui accñtis. Veꝝtñ lethargia vl̃r ẽ obliuio. Et hãc egritudinem cõmittaꝝ obliuio ⁊ pp nomẽ eiꝰ errãt in ipsa plures medicoꝝ ignorãtes qꝺ itẽtio in ipsa est egritudo fcã ex apate frõ imo existimant ꝙ hec egritudo in seipsa sit obliuio. Et ꝙ qdã medici sũt q noiant lethargiã oẽ apa frꝫ in cerebro siue sit ml̃icũ siue phl̃icuꝫ. Verũ tñ plures antiquoꝝ phl̃icũ hoc noie appropriauerũt ⁊ tuũ ẽ vt in ipso noies vtrũqꝫ:et hmõi qdeꝫ egritudis mã ꝓpinq̃ ẽ mẽ sadur sed ẽ vehemẽtius cõfirmata. ¶ Et hec egritudo gñaꝝ ab oi quo gñaꝝ hũor phlãticus et in quo sũt vaporatio et putrefactio. Quapp plurimũ gñaꝝ a comestione cepaꝝ. Et gñatur ex repletiõe na stomachi ⁊ multitudine potus et multitudine comestionis fructuũ.

¶ De signis eius. Capitulum.viij.

Sunt soda leuis ⁊ febris lẽta:necr̃ia.n. est febris i oi apate fcõ ab hũore putrefacto. Et pp hoc sepaꝝ a subet. Verũtñ ipsa est lẽta qm̃ mã ẽ phlãtica. Et hec qdẽ febris qñꝫ nõ sentiꝝ cũ ea et fit cũ ea subet grauis. Sicut.n.hñs eã aperit oculũ sic claudit ⁊ fit cũ ea obliuio:⁊ spũs ẽ rarus ⁊ tardus valꝺ debilis. Et fit q̃si cũ strictura spũs parũper et cũ sputo et multa oscitatiõe ⁊ aptiõe oris et ipsiꝰ clausiõe.⁊ qñqꝫ remãet eius os post oscitationẽ aptũ pp obliuionem ꝙ oporteat eũ ipm̃ claudere et pp pigritiã ab ea et si velit ipꝫ claudere. Et adest ei singultus pp cõitatẽ stõi. Et albedo i ligua ⁊ pigritia i rñsiõe ⁊ i motu palpebraꝝ et cõmistio itellectꝰ. Et egõ fꝫ pl̃ꝫ ẽ hũida et si siccaꝝ siccaꝝ leuiter et tpate. Et vria ẽ sic̃ vria asinoꝝ. Et qñꝫ accit ei rior ⁊ sudor extrẽitatũ. ¶ Et si cũ diuersitate hñtiũ karabitũ. Ipsi.n.i lectis suiꝝ pcipitati iacẽt karabitũ vero hñtes eleuãꝝ. Et pulsꝰ ipsoꝝ sũt magni ml̃tũ rari tardi tremuli vndosi sil̃es pulsibus pipneumonicoꝝ. Veꝝtñ sũt minoris latitudinis et lõgitudinis et tardiores ⁊ fortius rari et minoris diuersitatis qm̃ nocumẽtũ cordis ab ea fcm̃ ẽ minꝰ. Et cadit in pulsu eius cadẽs in medio plus:qm̃ virtus vitalis in ipsa ẽ sanior et febris cũ ea est minor pp lõgitudinẽ ipsius a cõde. Sed eius obliuio ẽ maior:qm̃ mã hec ẽ in ipso cerebro ⁊ in peripneumõia eleuatur ex apate pulmõis:ꝙ si melãcolicũ dicatur lethargia sũt eiꝰ signa ꝙ dolor sit fortior et fiunt cũ ea rixa et alienatio ⁊ oculi sunt apti intuẽtes in vno loco. ¶ Et quũ lethargia ẽ in substãtia cerebri subet ẽ fortior et difficultas motuuꝫ est maior.⁊ albedo lingue ẽ in ipsa valde vehemẽs et oculi ad exitũ tendũt et difficultas motus et dolor ad laxitatẽ tẽdũt. Si aũt est in velaminibus dolor est fortior: ⁊ motꝰ sũt leuiores. Et accidit in eis multotiẽs retẽtio vrie pp obliuionẽ et pp ꝺbilitatẽ lacerti vrinalis. ¶ Ex signis ãt icessꝰ hois ad lethargiã ẽ ml̃titudo trẽoris capis cũ pigritia ⁊ grauitate. Quũqꝫ fortiora fiũt accñtia lethargie ⁊ ml̃tiplicaꝝ sudor valꝺ ẽ tẽ pimẽs ppca ꝙ sudor ꝺijcit virtutẽ.⁊ quũ spũs dilataꝝ ⁊ fit bonꝰ ⁊ ꝺclinãt accñtia tẽ tẽdit ad salutẽ ⁊ ꝓpe si appẽt apata pꝰ aurẽ:pl̃ꝫ.n.crisꝭ eiꝰ fit p eã.

¶ De cura. Capitulum.ix.

Si nõ fuerit qꝺ ꝓhibeat phlõmeꝝ priꝰ deide administra eis clisteria acuta vt attrahatur mã ad inferiora. Et fac cũ vomere cũ pẽna sinapi et melle illinita. ¶ Et fac cuꝫ gescere in domo luminosa: ⁊ ꝓhibe ipm̃ ne in subet ꝓfũdeꝝ assidue excitãdo ipm̃. ¶ Et in principio rei repelle mãꝫ cũ oleo ro. ⁊ aceto. Deinde post duos dies a pricipio sui misceaꝝ eis castoreũ et fit acetũ squilliticuꝫ. Et nõ potes aq̃ frã ipm̃ nisi parũp et in principio ꝓprie. Et apud statũ eius et ꝓprie in fine sui et ꝓhibe illud deide inũge corpus eiꝰ oleo ⁊ nitro et se.vrtice et laureole et pipe et piretro ⁊ sil̃ibus. Et administra embrocas fortis resolõnis et odoramẽta ⁊ sternutamẽta et gargarismata subtiliatiua i qbꝰ sũt hasce ⁊ isopꝰ ⁊ calamẽtũ ⁊ origanũ. Et gargarismata cũ melle ⁊ sqlla ⁊ religs q̃ sciuisti in

ꝫanõe. Et quū ſgllā ſuꝑ caput eiꝰ admiſtras ꝓprie hūidā valde ea iuuat. Et admiſtra ēt reliq̄ rubificātia ſuꝑ cap̄ et linimētū fac ex ſinapi. ¶ Et frica extrēitates eiꝰ ⁊ ꝯprime eas dōec rubeſcāt et doleāt qm̄ eſt magni iuuamēti ⁊ fiat illud aſſidue. ¶ Quuꝫ āt in ſubet ꝓfūdi fiūt extēde capillos ipſoꝝ et euelle q̊ſdā eoꝝ ⁊ pōe ēt apō nocrā vētoſas multas cū igne abſqꝫ īciſiōe. ⁊ forte iciſio tibi necīa ē quū ē neceſſitas eūonis ſāguis. ¶ Et quū nutris nutri eos cū aliqbꝰ q̄ ſint ſic aq̄ lupinoꝝ ⁊ aq̄ ciceris cuꝫ ordeo fracto. ¶ Quūqꝫ eos cibaueris ꝯprime extrēa ipſoꝝ aliqbꝰ horis vt vapor ad ſuꝑiora nō trahaꝑ. ¶ Qō ſi tibi necriū fuerit ꝑꝑ egritudis lōgitudinē vt potes ipꝫ ſolutiuo ⁊ ꝓprie qn̄ cū ipſo appetitēor pota ipꝫ duabꝰ tertiis auṙ. ex caſtoreo cū pauca ſcamōea q̄ ſit minꝰ pōdere vniꝰ danic. Et ſi timeꝑ ſuꝑfluitas febris aliena ſcamoneā ⁊ ſis ꝯtētꝰ caſtoreo ⁊ ꝑmutatiōe cō plōnis abſqꝫ eūone. Et melior eūonū illa ē q̄ fit cū cliſteri. Si āt alia fuerint tibi necria da ei ad potādū hierepicre pōdꝰ.ʒ.i.q̄rtā.ʒ.i. de pulpa collogntide et tribꝰ.ʒ.myrobolanorū ⁊ danic vno maſticis: ⁊ ſi febris nō ē vehemētis caloris et ꝯſidis q̄ ſoluat q̄ ſi non ꝯſidis ꝑꝑ illō fac ei ſuppoſitōia aut collyria vt duc cāe ad illō faciēdū ſe iuuēt: deiñ excita ipꝫ ⁊ p̄cipe ei vt ꝑmuteꝑ ad egerendū. Et quū ei accit obliuio vrine ⁊ ſtercoris ēbroca vtraqꝫ emūctoria ⁊ vētrē cū aqs i qbꝰ cocta ſint camōilla ⁊ melilotū ⁊ viola ⁊ radices lilij ⁊ comprime veſicam vt vrinam emittat.

¶ Deinde quū finitur egritudo adminiſtra reſtauratiua ⁊ fac eū tollerare terminū exercitij parui ⁊ adhibe ei regimē cōualeſcentiū.

¶ De aqua intra craneum. Capitulum.x.

QUoniā qn̄qꝫ aggregantur hūiditates aquoſe itra craneū ⁊ extra ipꝫ: tē ſi fuerint extra craneū ſignificabit eas qō ꝓpinque dicemus. ¶ Et ſi ſunt intra craneum et locus caꝝ ſupra pāniculum duꝝ ſentit eger grauitatē interius. ⁊ fit cuꝫ ea difficilis clauſio oculi imo nō eſt poſſibilis ⁊ humectanꝑ ocli valō ⁊ lachrymāꝑ aſſidue ⁊ ſtāt apti ītuētes i vnū locū. ¶ Cura. Et i hmōi ñ ē igēiū.

¶ De aꝑatibꝰ q̄ ſūt extra craneuꝫ ⁊ aq̄ extra caput ⁊ aſijm roſamū.i.infantiū. Caplm.xi.

QUādoqꝫ accñt i velāinibꝰ q̄ ſūt extra cap̄ aꝑata calīa ⁊ fr̄a. ¶ Et qn̄qꝫ accit ⁊ ꝓp̄e iſantibꝰ egritudo q̄ ē cōgregatio aq̄ i capite. Et qn̄qꝫ ēt accidit in maioribꝰ. Et hec qdē egritudo ē hūiditates retēte inter craneū ⁊ cutē ⁊ iter duos pāniculos extrinſecos. ⁊ accñt inflatio in loco illo capitis ⁊ fletus ⁊ vigilie. ¶ Infātibꝰ qdē accit illō ſꝫ plīmū quū obſtetrix errat ⁊ ꝯp̄mit caput ⁊ ſeꝑat ipſū ⁊ apiunꝑ orificia venaꝝ. ¶ Et currit ad illō qō eſt ſub cute ſāguis aquoſus. ¶ Et qn̄qꝫ ſūt hūores alij ab hūiditatibꝰ aquoſis q̄ ſi color cutis ē cū diſpōne ſua ⁊ cutis eſt eleuata ꝯp̄ſſa exp̄ſſa tūc ē aq̄ i capite. Et ſi color ē mutatus ⁊ tactus diuerſus ⁊ ē ibi fortitudo ⁊ ꝓhibitio ad expellēdū ⁊ ſentiꝑ mordicatio ⁊ dolor tūc ibi ē aꝑa extra craneū. ¶ Infātibꝰ āt ⁊ alijs quū ē aꝑa in capitibꝰ eoꝝ ⁊ hoc plīmū nō fit niſi iſātibꝰ tūc oꝫ vt cognoſcas an ſit mīta an ſit expulſa ab exterioribus ad iteriora violēꝑ. Nā ſi talr fuēit nō medicaꝑ. Si āt fuerit pauca ⁊ retēta iter cutē ⁊ craneū tūc fac aut ſciſſurā vnā i latitudie aut ſi fuerit multa tunc fac ſciſſuras duas ſe ſe ſecātes aut tres ſciſſuras ſecātes ſe ſi fuerit plīma ⁊ eūeꝑ qō ē i ipſo deinde ſtringe ⁊ liga ⁊ ſuꝑpōe ei vinū ⁊ oleū vſqꝫ ad tres dies poſtea ſolue ligaturā ⁊ medica cū vnguētis ⁊ licinijs ſi eis indigueris et filo ⁊ puluerizatiōe ſi illō ſufficit ⁊ nō idiges vnguētis. ¶ Et ſi carnis gn̄ratio tardeꝑ ꝑcipiꝑ vt os leuiter radaꝑ vt caro naſcaꝑ. Si aūt aq̄ fuerit valō pauca ſufficit tibi vt reſoluatur hūor aq̊ſus cū ēplis. ¶ Que aūt ex aꝑatibꝰ extrinſecis ſūt calida ⁊ q̄ fr̄a cognoſces tactu ⁊ colore ⁊ ꝯueniētia eiꝰ qō ad ipſā ꝑuenit. Et ī oibꝰ qdē ſētit dolorē ꝯp̄mēte craneū ⁊ quuꝫ tāgis iuenis dolorē. Et cura ipſū medicamīne leuiore ex cura ſirſen ita tn̄ q̄ tu ſeis ſecurus i admiſtratiōe fortioris in ip̄o. Et vētoſe qdē i ipſo ꝯferūt plꝰ minutiōe. ¶ In ataſiꝫ āt infātiū oꝫ vt lactās aq̄ꝫ potet ordei aut aq̄ꝫ ſauic eiꝰ ſi iſās ſolutionē hūerit ⁊ infāti deꝑ ad potādū tūc aliq̄ꝫtulū ſpodij torrefacti ⁊ ſe. portulace torrefacti. ¶ Solutio eniꝫ in hac egritudine eſt mala ⁊ lactitanti interdicaꝑ balneuꝫ ⁊ pōatur ſuꝑ ſynciput eius viola infrigidata.

¶ De ſubet aſabari quam quidam medicorū nominārt ſuchos. ſꝫ nō eſt ipſa imo ſuchos eſt ſpecies ꝯgelationis. Capitulum.xij.

HEc egritudo ē egritudo ſirſemiati ꝯpoſita ex ſirſen calido ⁊ frigido qm̄ aꝑa ē fcm̄ ex duobꝰ hūoribus ſimul. ſ. phl̄ate ⁊ cholericha. ¶ Et eius qdē cā ē replo quā gn̄rat guloſitas ⁊ multitudo cōeſtionis ⁊ potus ⁊

ebrietatis. et vtriq̄z q̄dē hūores qñz equāt̄ et qñq̄z vn⁹ ipsoꝝ vicit ꝛ vicūt tūc ei⁹ signa. Si ḡ phlatic⁹ vicit noiat̄ subet vsara. Et si vincit cholic⁹ noiat̄ sabara subetia ꝛ qñq̄z cōueniūt in egritudie vna cū nūero vt vnusq̄sq̄z coꝝ ipugnet alteꝝ ꝛ qñq̄z vicet phl̄a ꝛ qñq̄z cholera. ¶ Et facit q̄dē phl̄a in ipsa subet qñq̄z ꝛ ḡuitatē ꝛ pigritiā ꝛ clausiōez oculoꝝ. Et difficile fit eis rñdere ad illð qð q̄rit̄ ab eo ꝛ est ipsius rñsio rñsio tardātis ꝛ cogitātis. ¶ Et chol̄a q̄dē in ipsa efficit ingetudinē ꝛ alienationē cōtinuā ꝛ palpitatōez. Et neq̄z ꝑmittit ip̄m ꝓsūdari in subet. Immo ei⁹ subet est subet aq̄ excitat̄ cū excitat̄. ¶ Et cū phl̄ma vincit generat̄ subet ꝛ claudit̄ palpebra cū ap̄it̄. Et qñ vicit chol̄a excitat̄ ꝛ alienat̄ ꝛ ꝑuenit ad motū ꝛ ap̄it oculū absq̄z palpitatōe ꝛ nō claudit̄. Immo ipsi⁹ sup̄ioꝛ extremitas attrahit̄ sic accīt patiēti sirsen ꝛ desiderat resupinari ꝛ ei⁹ resupinatio est nō nālis ꝛ inflāmatur ipsius facies ꝛ declinat ad viriditatē ꝛ rubedinē ſm q̄ in dñatōe dispōnū ei⁹ trahit̄ palpebra ei⁹ ad sup̄ioꝛa ꝛ clamat. Et cū ap̄it oculū suū est ipsius ap̄tio sic ap̄tio hñtis subet ꝛ cōgelatōez absq̄z palpitatōe. Cū āt loq̄t̄ eius ſmo nō est oꝛdinat⁹ ꝛ strāgulat̄ ab aq̄ ita vt plur̄ redeat aq̄ ex narib⁹ ei⁹ ꝛ silr strāgulat̄ a sorbitionib⁹. Et h̄ q̄dē signa sūt mala ꝛ multotiens accīt in ipsa retentio vrīe ꝛ egōnis ꝛ paucitas vtriusq̄z. Et accīt eis strictura sp̄ūs Et qñq̄z silat̄ in plurib⁹ dispōnib⁹ p̄focatiōi matricis. Verūtñ facies in p̄focatōe matricis est cū dispōne sua ꝛ adsūt reliq̄ signa p̄focatōis dcā in.c.suo h̄ āt posse est vt in ea aliq̄d loquēdo eger annūciet ꝛ si p̄cipit̄ vt intelligat. In ea āt cui⁹ matrix ꝑfocata est nō posse illud dū in p̄focatōe ꝑseuerat. ¶ Et hec q̄dē egritudo silis est lethargie s̄z tñ differt ab ea q̄m facies nō est cū dispōne sua sic est in patiente lethargiā. Et iteꝝ eis adsūt vigilie ꝛ ap̄tio oculoꝝ absq̄z palpitatōe ꝛ febris ē in ipsa foꝛtioꝛ ꝛ silat̄ karabito s̄z tñ differt ab eo q̄m subet in ipsa est maioꝛ ꝛ alienatio minoꝛ. Et pulsus q̄dē eius est velox ꝛ frequens ꝑꝑ ap̄a et ꝑmistiōez cōgelatiuā quare diuersificat̄ a pulsu lethargie. Et est lat⁹ ꝛ breuis ꝑꝑ phl̄a ꝛ ap̄a suū quare diuersificat̄ a karabito ꝛ ipsius q̄dem breuitas est ꝑꝑ latitudinē sui ampli⁹ ē foꝛtioꝛ pulsu lethargie ꝛ debilioꝛ pulsu karabiti ꝛ fit puls⁹ ñ extēs⁹ rar⁹ valð spasmos⁹ sic fit in p̄focatōe matricis. S̄z virtus in ipsa nō remāet neq̄z egredit̄ ab oꝛdie oi illo egressu sic fit i p̄focatiōe matricis: imo virtus cadit ꝛ pulsus fit freq̄ns. ¶ De cura. C.xiij.

Cura āt cōis ē phl̄ia sicut scis̄ ðinde clisteria i quoꝝ attractiōe ꝛ lēitate addis ſz q̄ntitatē i q̄ iuenis mā̄z ſz signa p̄dicta ita vt cognoscas an vincat chol̄a vel phl̄a. ¶ Et cib⁹ ēt ꝓhibeat̄ ſz q̄ fit i karabito ꝛ ꝓp̄e si e⁹ cā fuerit multitudo cibi. Qua ꝑꝑ quū cā fuerit ml̄titudo cibi fac egꝝ vomer̄ ꝛ purga stō̄z ipsi⁹. Si āt cā ei⁹ fuerit ebrietas ñ curabr̄ oio donec abscidat̄ ebrietas ðinde fit ꝯtētus hūectātibus cap̄ ipsius: ðinð ad vltimū curet̄ eo q̄ curat̄ finis ebrietatis. ¶ Et ipsius q̄dē sp̄ēs cōicāt i ēbrocis ꝛ ēpl̄is ꝛ sternutatoꝛijs p̄dictis ꝛ eūatiōibus subtilibus cū eo qð bibet̄ ꝛ clisterizat̄ sicuti scis: ꝛ iste q̄dē medicie in ipsa nō sint i termino sr̄itatis q̄ p̄cipit̄ in karabito neq̄z in termino calefactōis q p̄cipit̄ in lethargia: s̄z sint ꝯposita ex eis ꝛ vincat in eis illð qð oꝫ ſz q̄ appet q̄ aliq̄s duoꝝ hūoꝝ sit magis abūdās. Et tibi q̄dē iā p̄missū ē in canone totū qð oꝫ facere in hmōi. ¶ Et oꝫ vt pōas i embrocis eius si fuerit chol̄a sup̄abūdās folia salicis ꝛ violas ꝛ radices lilij ꝛ oꝛdeū cū camomilla ꝛ coꝛona regia ꝛ aneto. Et qñq̄z das in potu sirupū de papauere si ñ timet̄ q̄ sup̄ueniat ei dñiū phl̄is. Et intētio q̄dē q̄re ei in potu tribuit̄ ē vt doꝛmiat. ¶ Qð si vtreq̄z materie sint eq̄les adde i his̄ hasce ꝛ amaracū. ¶ Et si phl̄a ē sup̄abūdās adde in eis folia lauri ꝛ rutā ꝛ m̄tastꝛ ꝛ isopū ꝛ castoreū ꝛ origanū. Et silr̄ ē dispō in ēpl̄is ꝛ enematib⁹ ſz hūc canonē ꝛ tibi q̄dē est possibile colligere ea ex antidotario. ¶ In fine āt egritudis ꝛ postq̄z declinauerit ifirmitas tūc aliena ab eo embrocas frigidas ꝛ sis ꝯtētus sub tiliatiuis que scis: deinde balnea ipsum ꝛ rege cum regimine conualescentium.

¶ De plaga ꝛ incisione cutis capitis ꝛ curatione. Capitulum.xiiij.

Separatio euēiēs i capite aut ē i cute ꝛ carne aut in osse aut māifesta aut in simaci aut ita q̄ ossa ide extrahēda sit aut sumac. Et ex simac ē alfuturati ꝛ ē vt exuberet velamē ad exterioꝛa ꝛ ap̄et̄ ꝛ ipinguet̄ ꝛ fiat sic futurati. Et ex eis ē q̄ fit in mr̄e ꝛ in ſuatiua. ꝛ i eis ē timoꝛ ꝛ in vulneribus q̄dē ꝑueniētibus ad pāniculū cerebri accīt laxitas in latere vulnerū ꝛ spasmus in opposito eius. Et qunz incisio nō ꝑuenit ad vētres s̄z ad terminū vela-

minis subtilis ē magis icolumis. Quū vero puēit ad cerebꝝ apparet febris ꝛ vōitꝰ chol'e ꝛ ñ ē et eis q̄ sanat̃. nisi raro. Et ꝓpingor ad icolūitatē qdē icisio ē q̄ cadit ad futurati duorū vētriū añrioꝝ. Quū eni cito succuris ei cō tinuat̃. ¶ Ille vero q̄ in duobꝰ vētribꝰ posterioribꝰ fuerit sūt ꝑuiores. Et ea q̄ fit i medio prauior ē ea q̄ fit i posteriore ꝛ remotior vt redeat ad dispōnē nālē nisi sit ualde parua. Et ꝑncipiū qdē ꝯsistit i emplr̃is ꝛ erit eiꝰ rectificatio velociter. In cura vero ꝯsistit ꝑncipiū ad ꝓhibēdū apa cū eo qđ tolleret dispō. Distinctionē vero medicaminis vulneris plagatiui qđ ē in cute ꝛ carne dicemꝰ vbi vlceꝝ rememorabimur in libro. iiij. ꝛ dicemꝰ curā fracture q̄ ē ex eis i capitulo fracture ꝛ restauratōis.

¶ Et medici in fractura cranei i q̄ extrahēda sūt ossa hn̄t duas intētiōes. Intētio eniz q̄rūdā ē vt ꝺclinēt ad medicinas sedatiuas q̄ dolorē vehemēter qescere faciūt. ꝛ itētio ē alioꝝ qbus vr̃ ꝙ admistrāde sūt medicie vehemētis ꝺsiccatiōis ꝛ admistrāt pꝰ incisionē fracti ꝛ eradicationē secti ꝛ extractionē fracture eius medicias attractiuas i vnguentis ꝛ alijs supra locū sup̄ ipsū exteriꝰ existēte epithimate ex aceto ꝛ melle. ¶ Et hoc mō ꝑ mãus hoꝝ posterioꝝ peruenit maior incolumitas q̄ꝫ ꝑ manus prioꝝ ꝛ illud quidem nō ē miꝝ. G. eniz dixit ꝙ complexio ossis ꝛ panniculi est sicca.

¶ Tractatus quartus de egritudinibus capitis ꝛ plurimo nocumento ipsius in operationibus sensus ꝛ motibus. Et cōtinent capitula.

¶ De subet ꝛ sono. Capitulum. i.

Dicit̃ subet sōnꝰ supfluꝰ ꝛ ḡuis nō tam ois supfluꝰ ꝛ ḡuis: sꝫ ille cuiꝰ ḡuitas ē i q̄ ꝛ q̄litate simul ita vt ipsius spatiū sit ꝓlixus ꝛ eius eleuatio fortior ꝛ ꝺbilitet̃ excitatio ipsiꝰ ab eo. Si aūt exitat̃ tūc sōnus eiꝰ ē nālis in q̄ītitate ꝛ q̄litate ꝛ sua. Et eius qdē alius ē grauis alius est subet ꝓfūdus. ¶ Sōnꝰ āt vr̃ ē reditꝰ spūs aialis ab istr̃is sēsuū ꝛ motuū ad ꝑncipiū cū q̄ ꝑuāt̃ ipsoꝝ istr̃a ab exitu operatiōis in ipsis nisi q̄ nec̄ia sūt ad hoc vt vita ꝑmaneat ꝛ illa sūt sic̄ istr̃a spūs. ¶ Et sōnus qdē nālis absolute ē cuiꝰ reditus ē cū ꝓfūdatiōe spūs vitalis ad interiora vt digerat̃ cibꝰ quē in ipso seqt̃ spūs aialis sicut fit i motibus corpoꝝ subtiliū ꝑmistoꝝ ꝑꝑ nec̄itatē vacuitatis. ꝛ qđ ē ēt ꝑꝑ getē eius ꝛ vt spūs adiūgat sibi ꝑtē eius quo nutriat̃ ꝛ substentet̃ ꝛ augmētet̃ subā illiꝰ recipiat restaurationē eiꝰ qđ ex ipso in vigilijs soluit̃. ¶ Et huic qdē ꝓpinquūs ē q accit ei q sanitati vicinꝰ est ab egritudine sua. Accit. n. ei sōnꝰ ꝛ ꝓfundꝰ ꝛ significat sedationē egritudis eiꝰ ipse t̄n in sanis nō significat bōitatē. Et qn̄qꝫ ēt accit sōnꝰ hmōi generis ei q cūatus est medicina pl̄m ꝛ sōnꝰ ille ꝯfert ei reddens ipꝫ virtuti sue. Et pl̄ꝫ accit sōnꝰ nō absolute nālis ꝛ ille qdē est reditꝰ q fit ad ꝑncipiū ꝑꝑ supfluitatē resolōnis spūs ēt nō tolleret eiꝰ subā dilatationē ꝑꝑ defectū sui augmēti sup illđ qđ sufficit applicatōi cā resolutinis fcē ex motu ꝓfundat̃ ḡ sic̄ fit i dispōne laboris ꝛ exercitij fortis. Et illđ fit ꝑꝑ euōnē supfluā accidentē spiritui aiali. Naꝫ igit̃ fit ꝓmptu ad recipiendū qđ est in subā eiꝰ nisi cōseq̄t ipsa ex nutrimēto substentaculū. ¶ Dr̃a vero inter ipꝫ ꝛ illū q est añ ipꝫ est sicut dr̃a inter petitionē cibi a corpe sano vt sit loco resolōnis nālis ex eo ꝛ petitionē cibi a corpe debilitato a solōne ꝛ fluxu sanguis. Primꝰ. n. duoꝝ sōnoꝝ petit restaurationeꝫ resolōnū vigiliaꝝ ꝛ est res nālis. Et scđus petit restaurationē resolōnis laboris ꝛ nō ē nālis. ¶ Et qn̄qꝫ accit sōnꝰ nō nālis absolute ꝛ est vt fit reditꝰ spūs aialis ab instr̃is ꝑꝑ cāꝫ infr̃antē subē spūs ꝯriā aut extrinsecus aut ex medicis infr̃antibꝰ [illegible] instr̃a adipiscunt frigꝰ incōueniens penetr[illegible] spūs vitalis in eis sꝫ modū suū renouan[illegible] infusioneꝫ spūs in eis adunati corrūpentis ꝯplōnē q̄ recipit virtutē aialem. s. spūs a ꝑncipio qa residuuꝫ redit ad ꝓfundū pectoris ꝛ fit piger dilatationē ꝑꝑ frigus cōplōnis ꝛ h̄ est stupor. Et qn̄qꝫ ēt accit ꝑꝑ cām hūectanteꝫ instr̃a ꝛ ꝑturbanteꝫ subām spūs ꝛ oppilanteꝫ viā eius ꝛ laxantē subām neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ ꝛ mollificatio q̄ꝫ seqt̃ oppilatio ꝛ coopimētū q̄ ꝓhiberet spūm penetrare qm̄ spūs ipsius subā iaꝫ est ingrossata ꝛ ꝑturbata. Et qm̄ instr̃a eius iā sunt corrupta ꝑꝑ hūiditateꝫ ꝛ laxitateꝫ eorū sil'. ¶ Et iste est sōnus ebrietatis ꝛ accidit qđ est huic accn̄ti ꝓximū ꝑꝑ nimiā stōi repletōem ꝛ ꝓlixitateꝫ more cibi in stō hoꝝ q̄t subet remouet̃ vomitu. Et he due cause cū firmant̃ sunt cā q̄ pl̄m accit subet. Qn̄qꝫ ēt adunat̃ frigus ꝛ iuuat ipm hūiditas sil' in causis sōni. Verūt̄n cā añcedentes tunc est ex frigore ꝛ iuuat ipꝫ hūiditas. ¶ Sicut aggregant̃ in vigilijs calitas ꝛ siccitas ꝛ est cā

vera ipsa calitatis quã iuuat siccitas. ¶ Su-
bet pterca sũt cause alie ex qbus ẽ vehemẽtia
porimoꝝ febris ⁊ euẽtus nature cũ essẽtia su
p suã egritudinẽ ⁊ ipsi⁹ ꝯpssio sub mã ⁊ seqꝭ
ipsã spũs anialis sic dcm̃ ẽ ⁊ ꝑprie si mã fe-
bris est frã phlegmatica ⁊ ipsa qdẽ nõ calefa
cit nisi cũ putredie. ¶ Et qñqꝫ fit pp maliciã
hũoꝝ ⁊ vapoꝝ ascẽdentiũ ad anteri⁹ cerebꝝ
a stõ aut pulmõe i egritudibus suis ⁊ reliqs
mẽbris. Et qñqꝫ fit ex multitudie vermiũ ⁊
ascaridũ. ¶ Et qñqꝫ fit ex coarctatõe cerebri
ipsius sub osse cranei aut lãina ei⁹ aut corti-
ce ipsius quũ cerebro aduenit pcussio ⁊ vehe
mẽtioꝝ ventriũ ad faciendũ subet apõ ꝯpssio-
neꝫ. Et qñqꝫ fit pp vehemẽtẽ dolorẽ pcussiõis
eueniẽtis lacertis tp̃ris aut ꝭꝫ cõitatẽ lesiõis
i ore stõi aut i matrice q̃re ꝯbiꝭ ex eo cerebꝝ
⁊ oppilat vias spũs sẽsibilis taliter ꝙ cũ ea fit
difficilis motus spũs ad ꝑcedẽdũ. Et qñqꝫ
fit pp vehemẽtẽ ꝺbilitatẽ spũs ⁊ resolutioneꝫ
ipsius q̃re fit difficilis ei⁹ dilatatio. Et qm̃ p̃
mi sensuũ q p̃uãꝭ in sõno ⁊ subet sũt visus et
auditus oꝫ tũc vt fit ipedimẽtũ in subet in añ
riore cerebro ⁊ pp cõitatẽ corruptiõis imagi
natõis. Nã si nõ esset cõitas anterioris cere
bri ⁊ nõ accideret nocumẽtũ nisi posteriori pti
nõ oporteret vt visui ⁊ auditui ꝑueniret p̃ua
tio neqꝫ esset sõnus imo esset ꝺstructio mot⁹
⁊ tactus solũmõ ⁊ essẽt sensus reliq cũ dispõ
nibus suis sicut ꝯtingit in egritudib⁹ ꝯgela-
tiõis ⁊ sochos ⁊ nõ eẽt nocumẽtũ qꝺ subet af
fert sẽsui vltra nocumẽtũ qꝺ infert motui. Nã
ipse destruit sensum omnio ⁊ non penitus ꝺ
struit motum remanet enim incolumis i an
helitu. ¶ Et oportet quidem ne oppilatio pro
ueniens i subet fit cõpleta neqꝫ cũ multa spis
situdie ⁊ si ñ fiet nocumẽtũ i anhelitu. ¶ Q is
aũt subet ex ꝯplexione pendẽs ẽ pp frig⁹ pri
mo ⁊ pp hũiditateꝫ ꝭo. Amplius qñqꝫ fit p-
mutatio ad subet sicẽ ex pipneumõia ⁊ pleure
si ⁊ similibus. Et qdã hoiuꝫ sũt quoꝝ hũores
dũ sedent sunt fracti nõ nocentes q̃re coopit
eos dormitatio. Quũqꝫ se ꝑsternũt ꝑfunda
tur calor innatus ⁊ feruẽt et excitãꝭ vapores
cerebri q̃re sõnus nõ ipsũ coopit et p̃cipue in
eo q nõ ẽ sicce ꝯplonis. Quũ ergo multipli-
canꝭ coopture sõni indicat egritudines et si-
cut aqua granatoꝝ tardãte stomacho que re
tinet vapores liberat a vigiliis. ¶ Et nos q-
deꝫ iã diximus q̃liter oꝫ esse formã iacentẽ su
p cibũ. Nũc ãt dicem⁹ ꝙ vsus resupinatiõis
multotiẽs ledit dorsum ⁊ laxat ipꝫ. Cui⁹ qdẽ
cura est vsus surgẽdi plurim⁹. ¶ Ex sõno p̃
terea in sole timeꝭ capiti ⁊ q fit in luna facit
possidere screatũ sãguis q fit cũ rascatõe pro
pterea ꝙ luna mouet hũores ⁊ cã qdẽ sõni-
tus gutturis est cooptura oris cãne qa spũs
nõ egreditur nisi voce humiditatis.

¶ De signis specierum subet. Capitulum .ij.

Si ãt subet fit ex frigore puro extrisecus
ci⁹ signa sũt vt fiat pp successiõeꝫ frigo-
ris vehemẽtis aduenientis capiti exteri⁹ aut pp
frig⁹ intra corp⁹ ⁊ cerebꝝ ⁊ nõ inuenit in fa-
cie inflãmatio neqꝫ in palpebris et est color
viridis ⁊ pulsus est extensus tendens ad du
ritiẽ cũ raritate vehemẽti. ¶ Et si subet fit ex
frigore pot⁹ alicui⁹ medicinaꝝ narcoticaꝝ q̃
sũt opiũ ⁊ hyusgani⁹ ⁊ radix mãdragoꝭ ⁊ se.
mãdragore ⁊ nuxmetel ⁊ fũg⁹ ⁊ lac in stõ ace
tosum ⁊ coriãdꝝ hũidũ ⁊ se. psilij multum si
gnificaꝭ signis q̃ dicem⁹ in vnaq̃qꝫ caꝝ in .c.
de vẽis. Et vt subet fiat cũ alijs accñtib⁹ pre
focatõis ⁊ viriditatis extremitatũ ⁊ frĩtate ea
rũ ⁊ ap̃ate ligue ⁊ pmutatõe odoris ⁊ fit pul
sus cũ casu formicãs debilis nõ cũ raritate
imo frequẽs hñs frequẽtiã vermiculosi for-
micãtis. Et si fuerit rar⁹ nõ erit ei ordo neqꝫ
fortitudo imo redit ex raritate ad spissitudinẽ
⁊ ex spissitudine ad raritatẽ. ¶ Scias g̊ ꝙ si
aliqd hoꝝ in potu ei datũ est aut ipse p se bi-
bit ⁊ mediceꝭ totũ illꝺ cũ eo qꝺ dicem⁹ in .c.
de venẽis. ¶ Sũt ãt qdã q dicũt ꝙ subet fri
goris puri est leuior subet materiei hũide. Sꝫ
ꝭmo ille nõ est vehemẽter san⁹. Immo qñqꝫ
est fortis valde. Et oẽs qdẽ spẽs subet facte
ex frigore cerebri in subã sua aut pp medici-
nã ebibitã seqꝭ corruptio in cogitatõe ⁊ me-
moria. Qꝺ si subet fit ex hũiditate pura sunt
eius signa vt nõ videãꝭ signa sãguinis neqꝫ
g̃uitas phl̃atis. Si ãt fiat ex phl̃ate sciꝭ illud
ex p̃cedẽti repletõe ⁊ nimia stõi saciẽte ⁊ mul
titudine pot⁹ ⁊ lenitate pulsus ⁊ ipsi⁹ fluctua
tiõe cũ latitudine ⁊ sciꝭ ex ꝑfũdatõe subet et
grauitate ipsi⁹ ⁊ albedie coloris in facie ⁊ ocu
lis ⁊ lingua ⁊ grauitate capis ⁊ inflatõe i pal
pebris ⁊ infrĩtate tactus ⁊ regie p̃cedẽti ⁊ eta
te ⁊ regiõe ⁊ reliqs. ¶ Ex sãguine vero fact⁹
sciꝭ ex inflatõe venaꝝ q dicũt guidẽ ⁊ rubedi
ne oculoꝝ ⁊ maxyllaꝝ ⁊ rubedine lingue ⁊ sẽ
su calitatis in capite ⁊ silib⁹ illis q̃ sciuisti. Et
si cũ h sanguis ⁊ phl̃a cõiungãꝭ aggregatiõe
ap̃atũ videbiꝭ signa karabiti ⁊ lethargie ⁊ su

bet asabari. ¶Quod si cā in ipso fuerint vapores expulsi ex corpe in febribus et ppe apud dolorē pulmōis et apa in ipso noiatū peripneumōia aut vapes stōi scies totū suis signis. Nā si est ex stō pcedūt ipz vertigo et scotomia et tinnitus et vōitus et phātasie et est leuis apō famē et augmētat apō repletōez. ¶Si vero est ex pte pulmōis et pectoris pcedunt ipz dolor grauis et dolor in ptibus pectoris et strictura spūs et tussis et accñtia pleuresis et pipneumōie. Et sitr si fuerit ex epe pcedūt ipm significatōes egritudis in epe. ¶Et si ē ex matrice pcedūt ipm egritudies matricis ꝛ eius repletio. ¶Qui āt fit ex pcussiōe fcā sup albeam, aut sup tps scit suis significatōibus. ¶Et dra gdē inter subet apopliā est q hñte subet poſe est intelligere ꝛ excitari ꝛ sūt motꝰ eius leuiores sensibus suis. Apopleticus aūt puat sēsu et motu oi. et oia dra inter hñtē subet et illū in q est malefactio pp debilitatem cordis est q pulsus hñtis subet est fortior et fixior pulsibus sanoꝝ. et pulsus hñtis sincopi est debilior et durior et sincopis puenit paulati cū mutatōe coloris tendentis ad citrinitatē et ad silitudinē coloris mortuoꝝ ꝛ infrantur extrēa. In subet āt nō alterat color faciei nisi ad illō est bonū et nō cricea frustꝝ faciei et nisi neqz mutat a forma dormiētium nisi puo tūore et inflatōe. Et dra gdē inter hñtez subet et illā cuiꝰ matrix est pfocata est q poſe est q hñs subet intelligat et loqt si pcipit. Illa vero cuius matrix est pfocata intelligit cū difficultate et nō loqt penitus et ē motus et ppe motus colli et capis et pedū facilior i eo q hz subet et sensus et aptio palpebraꝝ facilior in hñtibus matricē pfocatā et est pfocatio matricis cā eueniēs subito et indicat ptātez sui et finit aut minorat et subet extēdet et fit introitus in ipso in pfūditōe gradati et icipit a sōno graui nisi cā eius sit frigus subito ueniens aut medicia ebibita. Scias ergo illō.

¶De cura subet et somni grauis facti in febribus. Capitulum.iij.

Subet aūt q accit ab egritudine existente in aliqbus mēbris. Semita cura ē puenire ad mēbꝝ illud cum regimine vt purgetur et remouetur qō in ipso est ꝛ confortatio cerebri ita vt materiā nō recipiat. et illud gdē verbigra fit cū oleo ro. et aceto plurimo ne oleū dormire faciat et pcipue cū ipm est solū cū expssiōibus fructuū cōfortatiū et post illud adhibeat embroce infratiue. ¶Deinde fiat pmutatio ad resolutiua si fuerit i cerebro retentū aliqd ꝛ tu gdē iā sciuisti oia illa in canōe. ¶In eo aūt q fit in febribꝰ ꝛ in pncipio piodoꝝ oz vt incipiat a ligatōe extrēitatū ꝛ a motu sternutatōꝝ assidue ꝛ odoramīto aceti ꝛ vapis eiꝰ ꝛ vnctōe capis cū oleo ro. ꝛ aceto plurimo aut aq acreste aut aq granati ꝛ stipticorū. ¶Ille aūt q fit pp potū narcoticoꝝ curet sz illō narcoticū ꝛ det egro ad potāu tyriaca ipsiꝰ qō dicturi sumꝰ in libro.iiij. ¶Subet āt facti ex frigore extrinsecus adueniente cura ē potꝰ tyriace ꝛ mithridati ꝛ diamuschi ꝛ embrocet cap cū aqs in qbꝰ cocta sunt ruta ꝛ castoreū ꝛ piretꝝ ꝛ vngat cap cū oleo de ben et oleo de duabꝰ spicis cū castoreo ꝛ sqlla ꝛ oleo muscellino ꝛ oleo costino cū castoreo. Et sitr adhibeat empla fcā ex castoreo ꝛ sqlla ꝛ muscho ꝛ sint castorei ptes.ij. ꝛ sqlle ps.i. ꝛ muschi q̄ntitas pua ꝛ odoret muschū assidue vt vtat eis q dcā sunt in calefactōe cōplonis cerebri. sz est labor absqz facilitate. ¶In illo āt q factꝰ est pp dñiū sanguis oz vt incipiatur a phlia cephalice ꝛ ventos cruriū aut phlia saphene ꝛ vtatur clisteri tēpato ꝛ subtiliatōe cibi ꝛ vtatur eo qō torrefeci ē. ¶Illū āt q factus est pp dñiū hūiditatis puꝛ q nō ē cū mā oz vt cures cū emplis fcis ex castoreo ꝛ flore sqnāti ꝛ costo ꝛ nuce cupssi ꝛ sauina ꝛ euforbio ꝛ piretro ꝛ deficetur cibꝰ ꝛ alienetur olea ꝛ embroce nisi cū cautella hūectatio.n. q ē in oleis q̄nqz vicit virtutē mediciaꝝ nisi fit valde fortis. ꝛ oz vt admistratio fiat vnctōis capitis ꝛ rubificatōis eiꝰ ꝛ odoratōis muschi. et si fuerit hūiditas cū mā phlatis oz vt eūes cū clisteri forti pus ꝛ ingenietur vt euōat ꝛ plm eiꝰ qō ex phlte est in stō oz vt euōat cū eo qō phla incidit ex eis q dicēus in loco suo ꝛ admistra embrocas digestiuas fortis ꝛ caputpurgia ꝛ sternutatoria ꝛ gargarismata et ea que sciuisti in canone sicut tibi preterijt. ¶Et eius cura est vt eger audeat ꝛ videat res que ptristant ipsum. Tristitia enim in huiusmodi egritudinibus in quibus debilitatur cogitatio ꝛ extinguitur est ex eis que commouent animam ꝛ reducunt eam ad rectitudinem. ¶Et ex medicinis quidem vigilare facientibus est epithimia factum cum calcanto ꝛ abstersio faciei cum aceto ꝛ contristatio extremitatum inferiorum ꝛ administratio sternutatoriorum.

¶De vigilijs ⁊ sabara. Capitulũ.iiij.

Vigilia qdē ē dispō aialis cū effūdet̃ spiritus aialis ad instr̃a sēsus ⁊ mot⁹ vt eis vtat̃. Sabara vero ē supfluitas in vigilia ⁊ egressus in re nāli. Et ci⁹ qdē cā cōplōis ē cal̃itas ⁊ siccitas pp igneitatē spūs ⁊ mouet sp ad exteriora ⁊ cal̃itas vehemētius ē faciēs sabara ⁊ anterius faciēs. Et sabara qdē qñz fit ex nitrositate hūiditatis occultate in cerebro aut pp dolorē ⁊ cognitōes cōes. Et ē sabara cuius cā ē lumē ⁊ oculi illūinatio cū puenit in hmōi aliqs ꝑpatus sabare ⁊ ē sabara q̄ ē pp malitiā digōnis ⁊ multitudinē repletōis. Et ē sabara q̄ fit cā eius qđ inflat et cōmouet hūores ⁊ sōnia ⁊ tiore in sōno sic sabe ⁊ fil̃ia. Et ē sabara q̄ fit in febribus pp eleuatōez vapoꝝ siccoꝝ mordicatoꝝ ad cerebrū. ¶Et dolor qdē q decrepitis accit ex sabara ē pp nitrositatē hūoꝝ coꝝ ⁊ salsedinez ipsoꝝ ⁊ siccitatē subē cerebri coꝝ ⁊ ē sabara q̄ fit cā apatis mel̃ici aut cancerosi in ptib⁹ cerebri ⁊ dr̃ q̄ ille in q̄ sabara fit fortis deiñ accidit ei tussis morit̃. Et nos qdem iam diximus in.c.sōni qđ oportuit nos dicere.

¶De signis. Capitulum.v.

Signa igit̃ eius q̄ fit a siccitate pura sine mā ⁊ nō socia cal̃itati sit leuitas capis ⁊ sēsuū ⁊ siccitas oculoꝝ ⁊ lingue ⁊ nariū ⁊ q̄ nō sentit̃ in capite calor neqz frigus. Eius vero q̄ fit ex cal̃itate ⁊ siccitate signa sūt inuentio signoꝝ siccitatis cū inflāmatōe ⁊ adustione. Et qñqz ē cū fit ⁊ adustiōe in origine oculoꝝ. Et eius qdē q̄ fit ex nitrositate hūoꝝ signa sūt hūectatōis inuētio in naribus ⁊ lippitudo oculoꝝ ⁊ sensibilitas q̄uitatis pue et velocitas excitatōis apđ sōnū cū saltu. Et illud qdē significat̃ ex regie ꝑterito ⁊ etate. Et eius qdē q̄ fit ex illūinatōe loci aut ex cibo. signa ēt sūt cause eius. eius vero q̄ ē ex apate mel̃ico signa sūt signa ꝑdcā multotiens. Sz eius q̄ est ex dolore aut cognitōibus cōibus ⁊ febribus acutis signa sunt eius cause.

¶De cura. Capitulum.vj.

Opz qdē vt bñs illā cuius cā ē siccitas vtat̃ cibo hūido ⁊ balneis tēpatis ꝓpe q̄ si ipm balneū nō facit dormire tūc nō est tēpati corpis ⁊ nō bōe cōplōnis ⁊ neqz ē in paucitate siccitatis aut prāte hūoꝝ maloꝝ q̄s balneū eleuat ⁊ oz vt debat cogitatōez ⁊ coitū ⁊ laborē ⁊ vtat̃ qete ⁊ trāqllitate ⁊ assiduitate inunctōis capis cū oleis hūectatiuis ꝑdictis ⁊ emulsiōe lactis sup cap̄ ⁊ embrocis hūectātibus ꝑdictis ⁊ attractōe in naribus oleoꝝ ⁊ cap̄purgijs ipsoꝝ ⁊ distilatōe coꝝ in aure ⁊ ꝓpe olei nenufarini ⁊ ꝑcipue faciēdo cap̄purgiū ⁊ in fricatōe inferioꝝ pedū. Eius vero q̄ est ex cal̃itate cū h̄ regimē ē cū additiōe fcā in regie haꝝ medicinaꝝ ⁊ admistratio verbigr̃a rasure cucurbite ⁊ portulace et mucilagis psilij ⁊ virge pastoris ⁊ semꝑuiue ⁊ sil̃ium. Et ex hmōi narcoticis ē sōnus suauis subtilis in q̄ nō ē hezeze ⁊ sit eius casus breuis aut si sit cū hezeze sit eq̄lis ⁊ pp illud sonitus arboꝝ ⁊ aq̄ faciūt dormire. eius vero q̄ fcā ē ex dolore regīm ē sedatio doloris ⁊ ipsius cura est cū eo qđ ꝓpū est vnicuiqz dolori in.c.suo. ¶Fcā vero in febrib⁹ multotiens hñti dat̃ in potu adeiacur parūz ⁊ facit dormire. ⁊ oz vt hñs eā vtat̃ albutōe facici ⁊ embrocis et vnctōe tp̄ris ⁊ frōtis cū oleo de papauer̃ et lactuca et vt ponat̃ in sorbitiōib⁹ ipsi⁹ se.papaueris albi. Et qñqz stupefacit ex narcoticis q̄rū descriptōes sūt in antidotario ⁊ troc.de citro ꝑdicti in.c.de soda cal̃a cū dissoluūt̃ in exꝑssiōe papaueris aut aq̄ ro.in q̄ coctū est papauer aut aq̄ lactuce ⁊ linit̃ eo frōs ꝯfert. Et ex eis qdē q̄ ad illud expta sūt est vt sumat̃ casia lignea et opiū et crocus et dissoluant̃ in oleo ro.et abstergant̃ ex eis nares. ¶Et sil̃r epithima fcm̄ ex corticib⁹ papaueris et radicib⁹ mādragore sup vtraqz tēpora et ēt odoramēta ex eis. Et q sumit ex istis q̄ztitatē vni⁹ grāi orobi dormit sōnū tēpatū. ¶Qđ si hūor ad ipz ascendens fuerit gross⁹ fiat empl̃z frōti ei⁹ ex meliloto cū camōilla ⁊ robub.et ex eis qdē q̄ dormire faciūt febrientes et alios est vt extremitates hñtiū sabarā ligent̃ cū ligamie faciente dolorē et corā ipsis ponat̃ lāpas et ꝑcipiat̃ pñtib⁹ vt multiplicent ꝯfabulatōes et s̃mōes. deiñ soluāt̃ ligature repēte et reoucat̃ lāpas et ꝑcipiat̃ ibi existētibus vt taccāt repēte et tūc dormiēt. In ea āt q̄ fcā ē ex hūiditate nitrosa salsa pp nitrositatē et salsedinē oz vt acceptio ōis acuti et salsi alienet̃ et cibet̃ eā hñs piscib⁹ petrosis et carnib⁹ subtilib⁹ surabegeti cū pauco sale et euet̃ cū pilulis ex sebeba et assidue fiat iunctio capitis cū oleis suabi⁹ tepidis. Cūqz h̄ spēs sabare accit in etate senij cuius cura ē ꝑua. verūtñ oz vt eā hñs vtat̃ embroca ex aq̄ in q̄ cocta sūt ordeū et camōilla et albacuē ⁊ nō aliud oi nocte.fac.n.bñ dormire. Et sil̃r odorēt

naribus facta ex oleo albacuen aut oleo irino aut oleo d̄ croco. Et qn̄q̃z oz vt i potu tribuā m⁹ bn̄ti sabarā supfluā virtutis cui⁹ timet̄ re solutio crataria ⁊ sifia ex opio vt faciat ipsuz dormire. Ei vero q nō habet sabarā cū hu- iusmodi supfluitate sufficit vt laboret exerci tetur ⁊ balneetur. Deinde an̄.cibū bibat aliq̄s tulū vini ⁊ comedat cibū qm̄ dormiet i hora.

¶De lesione sensus. Capitulum.vij.

SPēs nocum̄ti sensus ɔtingētis i opa- tiōib⁹ cerebri sūt pp duas cās ⁊ cogno- scunt̄ trib⁹ modis. Quū eniz sensus hois ē i columis ⁊ imaginatio formax rex in sōno ⁊ vigilijs ē sana. Deinde sūt res ⁊ dispōes q̄s videt in vigilijs suis aut i sōno suo ex eis d̄ q b⁹ possibile ē ipsū ꝓponere ⁊ remouet̄ ab eo ⁊ quū audit eas ⁊ testificat̄ nō remanēt apd̄ eū tūc lesio illa ē i memoria ⁊ i posteriore ce rebro ꝙ si in hoc nō ē ipedim̄tū sz loq̄t ea q̄ n̄ sūt dicēda ⁊ timz ab eis a qb⁹ timere n̄ oz et putat eē bonū qd̄ nō dz putari bonū et spat qd̄ nō est ⁊ est potēs s̄uare ea quox vult re- cordari tūc lesio ē in cogitatiōe ⁊ in pte me- dia cerebri. ¶Si vero ipsi⁹ memoria ⁊ ipsi⁹ loq̄lla sūt sic esse debent ⁊ nō ɔtingit in his q̄ agit et loq̄t aliqd ɔ̄riū rectitudini et imagina tur res sensibiles et colligit villos et videt sin gularia mēdosa et ignes et aq̄s aut reliq̄ mē dosa aut debiliter imaginat̄ formas rex i sō no et vigilijs tūc lesio ē in imagiatōe et in vē tre an̄riore cerebri. Et aggregat̄ duo ex illis aut tria tunc lesio est in duobus ventrib⁹ aut tribus et si cogitatio infirmet̄ et accidat i eo abbreuiatio propter comitatem lesionis i me moria precedentis primum facilius est q̄z si infirmetur cogitatio et sequatur eam egritu- do memorie. ¶Et quodcunqz horum est de clinans ad diminutionem tunc egritudo est ex frigore. Et quodcunqz est decliuie ad per- mutationem et agitationem est ex caliditate. Et quidam existimauerit ꝙ declinatio ad di minutionez est propter diminutionē subē ce- rebri. Et hoc quidez nō est longinquū apud me. ¶Causa vero eius aut est in primis i ip- so cerebro aut est ex mēbro alio. Et qn̄q̃z est ab extrinsecis sicut pcussione aut casu. In cu ris aūt oz te eē sollicitū s̄z p̄ncipia q̄ dixi i ca nōe. Et collige ex tabulis egritudinū m̄brox capitis i libro s̄o medicinas ad oia illa iuua tiuas qb⁹ i eis vteris et ɔsiderabis q̄ ex eis ⁊ q ex cibis ledūt eos q̄re alienabis eos i eis et inde eas considerabis ⁊ alienabis eos a ci- bis qui eos ledunt in ipsis.

¶De pmistiōe sensus ⁊ alienatōe. Ca.viij.

PErmistiōis vero sēsus ⁊ alienatōis de claratō est qm̄ q̄ fit pp cerebx ipz ē aut ex cħl'a nigra aut ex sanguie calido inflāma to aut ex cħl'a citrina aut ex cħl'a rubea aut ex calore puro aut ex vapore calido. Et illa q dē sunt ex illis q̄ desiccāt ga cerebx mā spūs inati p̄uat p cui⁹ sile pole ē rōni viā suā sua re. ¶Et scā pp mēbx aliđ aut corp⁹ est sic q̄ fit pp stōm aut os ei⁹ aut mirac aut pp ma- tricē aut pp totū corp⁹ sic in febrib⁹. Et totuz illđ est pp q̄litatē purā venientē ad ipz sicut eleuat̄ ad digitis pedū ⁊ manuū qn̄ apant̄ ⁊ a mēbris corrupte ɔplonis apatis aut pp va porē calidū cħl'e ⁊ ph'latis iā putridi ⁊ acuti. Et pmistio rōnis magis incolumis est q̄ est cū risu ⁊ q̄ est s̄m gtē ⁊ deterior q̄ est cū agi tatione ⁊ rixa ⁊ audacia.

¶De signis. Capitulum.ix.

SCias ꝙ ois dolor vehem̄s de q̄ patiēs nō cōq̄rit̄ i q̄ nō sentit pmistiōez ⁊ vria oleagina significant i febrib⁹ pmistionē rō- nis. ¶Que vero fit ex mel'ia est cū tristitia ⁊ alienatōe mala aut cū signis mel'ie quox in capsi⁹ remēorabimur. Et si mel'ia est cħl'ica est cū lupinositate ⁊ audatia. ¶Et si ē mel'ia sanguīea est illic leticia ⁊ risus cū exuberatō ne venax. ¶Scā āt a chol'a citria est cū isla- matōe ⁊ cal'itate ⁊ rixa ⁊ malitia mox ⁊ agi- tatōe vehem̄ti ⁊ imagiatōe ignis ⁊ sint illax ⁊ adustiōe angulox oculox iteriox ⁊ citrini- tate coloris ⁊ islāmatōe capis ⁊ extensiōe cu tis frōtis ⁊ ꝓfundatōe oculox ⁊ saltu ad op positū. Et i illa qdē q̄ fit ex rubea sunt accidē tia ista vehem̄tiora ⁊ magis puersa. ¶Et hu iusmodi qdē gn̄is est pmistio q̄ fit in febrib⁹ ⁊ plurimū fit in pestilentialib⁹. ¶Cū ea āt q̄ facta est ex caliditate ⁊ siccitate puris nō sunt grauitas neqz signa materiex p̄dictax in ca nōe ⁊ in capitulis p̄cedentib⁹. ¶Factā āt ex ph'late iā putrefactio ⁊ acuto h̄ntib⁹ accidit vt eis assit cū pmistiōe seueritas ⁊ vt eleuent su pcilia sua manib⁹ suis oi hora ⁊ vt ipsox ca- pita grauent̄ ⁊ patiant̄ subet pp subāz frigo- ris sicut pmiscent̄ cox rōnes pp accītia ca- liditatis. Et isti qdē nō supant̄ ab eo qd̄ te- nent ⁊ plurimū qdē accidit eis vt existimēt se ipsos bestias ⁊ aues. ¶Et vi'r qdē pmistio rōnis cū accidit a caliditate sicca tunc ipsaz

significāt vigilie aut a calitate hūida sāguis. aut a phlate putrefactō tē significat ipāz subz. ¶.Illa vero cuiꝰ cā ē vapor ascēdēs ex mēbro cognoscit ex dispōne illiꝰ mēbri dolorosi si fuerit mēbꝝ aut totiꝰ corpis si fuerit ꝯphendēs sicut in febribꝰ cōicātibꝰ ⁊ cognoscit an ē pura aut ē mā aut vapor. Et signa qdē oiuz illoꝝ pdicta sūt i capitulo d soda. ¶De cura.C.x.

Cura āt q̄ mlie adhibet dicemꝰ i capitulo mlie. ¶In cura āt pmistiōis facte ex sāguie oz icipe a phlia ⁊ ab oibꝰ q̄ tēperāt sāguinē ipsū infrāt.⁊ eiꝰ essētiā rectificāt. ¶Eiꝰ vero q̄ fcā ē ex citria aut rubea cura ē vt incipiat ⁊ eūet ⁊ pmutet ꝯplo aut corporis totiꝰ aut capitis pprie ⁊ admistrēt infratōes ⁊ humectatoēs pdicte i cāone ⁊ admistrēt emplastra pꝰ rasionē capilloꝝ.⁊ si coarctat ⁊ fortior fiat regat alio regimie. Et ex eis qdē q̄ cōueniūt pmistioni sēsus cholere ē ceratū infrigidatū ex oleo rof.⁊ aceto sincipiti suppositū ⁊ oleū viol. ⁊ lac si nō fuerit febris aut oleū rof. ⁊ papauer cum cautella replessionis vapoꝝ. Quūqz vigilie assūt tūc oia epithiata nō sūt iuuantia ⁊ qñqz faciunt cum possidere ꝯstrictionē caliditatis.q̄re nō facias caputpurgiū ⁊ facias augmētū in attractione imo ꝯsequēter adhibe clistere lenitiuū. ¶In ea āt q̄ fit ppter mēbri cōitatē vtere capitis ꝯfortatōe et eius infratiōe ⁊ attractiōe ad ꝯriū ⁊ hoc totū qdē iā scit ex cāonibꝰ pteritis vlibꝰ ⁊ pticularibꝰ. Quūqz cū caliditate ⁊ rōnis pmistiōe n̄ sūt ōbilitas ⁊ signa apatū oz vt patiēs alapis cedat vehemēter ⁊ qñqz necia ē pcussio vt ad ipsū ipsiꝰ redeat ratio ⁊ qñqz oz vt caput eiꝰ sz crucē cauterizet si nihil aliū ꝯfert. Et ex rebꝰ ipsi ꝯferētibꝰ ē vt fūdat sup capita ipsoꝝ d coctio pedū ⁊ capitū ⁊ multotiēs sanat eos alfesur quū ex eo bibūt ⁊ cōedūt ipsū diebꝰ aliqbꝰ ē sic aut in aliq̄ alio fructuū ex dulcibꝰ iter ea que cooperiunt ⁊ faciunt non apparere.

¶De stoliditate ⁊ amentia. Capitulum.xi.

Differentia inter permistionez rationis et inter stoliditatem et amentiam quāuis sint duo impedimenta rationis ⁊ sit causa faciens contingere vtrasqz simul cadens in ventre medio cerebri est ꝙ permistio sensus est lesio in operationibus cogitationis secundum mutationem. Stoliditas vero et amentia sunt lesio secundum diminutiōem. aut ōstructōez ⁊ dispō similis fatuitati ⁊ phātasie. Et tu qdē iā sciuisti ꝙ spēs operationū sūt tres. ¶Hmōi āt egritudis cause aut sūt fritas pura cū siccitate ꝯphendens sup ventrē mediū cerebri in lōgitudie diex ⁊ spatij aut fritas cū alquo phlatico in vacuitatibus vasoꝝ cerebri. Et cā in h nō est nocumētuz ex fritate ⁊ nō ex calitate nisi qm̄ h nocumētuz est destructio ⁊ diminutio qm̄ calitas est faciēs cogitatōez q̄ est vnꝰ ex motibꝰ spūs quo mouet ab añriore pte cerebri vsqz ad eiꝰ postremā ⁊ ecōtrario.⁊ calitatē qdē eleuat motus ⁊ iuuat ipsā. Et ꝯgelatio phibz ipsā.q̄pp posita est ꝯplexio hmōi ptis cerebri declinis ad caliditatē ⁊ posita ē i medio vt sit ei reditus ab imagiatōe ad memoriā. Et tu qdē iā sciuisti imagiatōez ⁊ mēoriā i loco suo. Hec āt egritudo curat calefactōe cerebri ⁊ hūectatōe ipsiꝰ si fuerit cū siccitate aut resolutōe eiꝰ qd ē i ipso ⁊ eūonibꝰ cū medicis magnis et vōitu fcō cū oxymelle sqllitico aut se.raphāi si fiūt a mā.⁊ oz vt ex illo pueiat ad excitandū cor cū medicis sibi ppijs sic ⁊ diamuschū ⁊ mithridatū elinufera ⁊ his similia.⁊ nō oz vt plōgemꝰ smonē i h.c. Iā.n.sciuisti modū similē huiꝰ regis i canōibꝰ i eo qd pterijt. Et oz qdē vt hospiciū eiꝰ domꝰ lumiosa sit ⁊ vniuersaliter qdē vigilie ⁊ sahara ⁊ subtiliatio cibi ⁊ paucitas ipsiꝰ ⁊ declinatio ad cōplexionē sicciorē ⁊ subtiliatōez sāguis ad tēpandū ipsam ⁊ paucitas ipsiꝰ ⁊ calefactio eiꝰ. Ita ꝙ nō sit vehemēs ebullitio ⁊ calefactio. imo sit caliditas subtilis nō feruēs. Hec.n.ex eis est q̄ rectificāt sensū ⁊ mundāt ipz. ¶Et nihil est magis inimicū sensui q̄z repletio ex cibis et hūiditatibꝰ ⁊ siccitas nocet sensui nō vnde ē diminutio sed vnde est supfluitas in velocitate motus aut vnde paucitas spūs vehemēter aut eius resolutio cū aliquanto motu.

¶De corruptione memorie. Capitulum.xij.

Ipsa ē cōpar stoliditati nisi qa ē i posteriori cerebro qm̄ ē diminutio i aliq̄ operationū posterioris cerebri aut destructio oibꝰ. Et eiꝰ qdē cā pria apd G.ē fritas aut pura aut cū siccitate ⁊ nō ipmit i illa simile aut cū hūiditate ⁊ nō suat qd ipsū ē i ea. ¶Sz si ē cū siccitate significāt ipsaz vigilie ⁊ isōnietates. Nā suat res pteritas ⁊ nō ē potēs seruare res momētaneas illiꝰ hor. Et si ē cū humiditate significat eā subet ⁊ ꝙ pterita penitus nō suat. Et forsitā suat ea q̄ sūt illiꝰ hore ⁊ momētanea spacio maiore q̄z pterita. Et si fuerit illic fritas pura erit stupor ⁊ vertigo.

Et fortasse erit ex siccitate cũ caliditate ⁊ erit cũ eo pmistio sensus. Et illō qdē ē aut i illa pte cerebri ipsi⁹ aut i vētre ipsi⁹ aut i vase ei⁹. ¶Et qñq3 fit pp hūores ⁊ malitiā cōplexio nis ipsoꝝ puenientē ad cerebꝝ. Et qdā anti quoꝝ iā dixerūt h ⁊ est ex eis q̄ testificata sūt ⁊ expta. Et obliuio qdē ⁊ corruptio memorie s3 plurimū nō accīt nisi ex frĭitate ⁊ hūidita te. Qñq3 tñ fit ab apatib⁹ cerebri ⁊ ꝓpē fris Et scias q̄ obliuio qñ accidit cū sanitate nū ciat egritudines cerebri ꝓpinquas sicut apo pleriam epilepsiam ⁊ letbargiam.

¶De signis. Capitulum. xiij.

Oportet vt cognoscas illud ex canonib⁹ predictis ⁊ nō iteres eos in omni hora.

¶De cura. Capitulum. xiiij.

Illa āt q̄ separata ē a caliditate ⁊ siccitate ē faciliois cur̄. Et hmōi qdē cura est cū eo qō dcm̄ ē multotiēs. In ea vero q̄ facta ē a sacietate nuda o3 egꝝ nutriri ex cibis hūec tātib⁹ tēpatis ⁊ vt admistres exercitiū ptiū capis cū fricatōe ⁊ ꝯpssiōe scā cū pānis aspe ris ⁊ motōe3 manuū ⁊ pedū ⁊ vl̄r exercitiu3 qō nō sit forte s3 sit s3 q̄titatē q̄ fiat fames ⁊ pueniat augmētū cibi ⁊ getē ⁊ sōnū ⁊ balneū ⁊ calefactōe3 emplis calefacientib⁹ notis q̄rū remēoratōe3 nō iteram⁹ ⁊ cū ventos̄ sup cap absq3 scarificatōe ⁊ cū medicis rubificātib⁹ ⁊ fortasse nece erit vt plurimū sit posteri⁹ vbi iūgit̄ craneo ⁊ admistrent̄ aq̄ in qb⁹ cocta sit camōilla ⁊ melilotū ⁊ pedes capraꝝ ⁊ ex ole is oleū d lilio ⁊ narcisco ⁊ keiri. ¶Q ō si fue rit a mā hñte frĭitatē ⁊ hūiditatē eūa ip3 post digōnē cū eo q̄ scis. Et bibet in domo multi lumis. Et incipiat̄ p̄mū eūantib⁹ q̄ sit facilio ra sic hiera ⁊ pulpa collogntide ⁊ castoreū de inde ḡdatim ꝓcedat ad hieras magnas po stea admistret̄ si ꝯfides ⁊ nō est malitia cō plōnis calide cōfectōe3 anacardinā q̄m ē for tior in cōfortatōe sensus sufficienter faciente acgrere euatōe3 iuuatissimā euatōis ⁊ admi nistrent̄ reliq̄ digestiua ex rubificantib⁹ gar garismis ⁊ odoramētis ēt q̄ scis ⁊ nō festines in desicatōe ei⁹ s3 ḡdatim ꝓcede. ¶Et caue ne desiccatio tua cōseq̄t finē hūiditatū pnci paliū ⁊ seq̄t eā frĭitas cōplonis. Illō.n. est ex eis q̄ in obliuiōe augmētū p̄bēt. Et o3 vt alie nent a se ebrietatē ⁊ suflatōe3 ventoꝝ ⁊ reple tionē ⁊ alienent̄ ab ablutōe cū aq̄ penit⁹ cali da qdē pp illō qō est in ea de mollificatōe ⁊ a frā qdē ppea q̄ stupefacit ⁊ nocet spūi sen sus q̄ si eis accit repletio subtilient regimen post ipsā. O3 ḡ vt alienent̄ a cibis retentiuis ⁊ q̄uitatiuis ⁊ vaporosis. Repletio vero ex vino scā nocet valde s3 paꝝ dilatat̄ aia3 ⁊ cō fortat spū3 ⁊ facit ip3 bonū ⁊ excusat a multi plicatōe aq̄. Ei⁹.n. multiplicatio est res ma gis nocens eis ⁊ dormitio multa in meridie Et vl̄r sōnus multus nocet multū ⁊ ꝓpē sup replōnē plurimā. Supfluitas quoq3 vigilia rū resoluit spū3 et debilitat eū. Et cū h replet cerebꝝ vaporib⁹. Et ex eis qdē expta sūt aco rus nutrit⁹ ⁊ pip lōgū nutritū et inuenta sūt manifeste addentia in euatōe. ¶Et medica men h exptū ⁊ ei⁹ qdē cōfectio. ℞. olibani ci peri pipis croci myrrhe ptes eq̄les cōmisce an̄. Sumant̄ omni die pōdus. ʒ. i. et hoc eti am iā exptū est pipis ptes. ij. cymini tantun dē zuccari albi ptes. iij. et exptū etia3 omni die in ieiuno potare in ipsa olibani. iij. q̄rtas aur. et piperis quartā et iteꝝ cymini partes v. pipis. i. acori. ij. ciperi. ij. myrobol. ni. ij. mel lis anacardi. i. mellis duplū oium. ¶Et opor tet vt redeas ad medicinas singulares scrip tas in libro scdo et eaꝝ locus est in tabulis egritudinū capitis. ¶Et oportet vt sit hospi ciu3 huius dom⁹ in qua sit plurimū. ¶Scā vero ab apatib⁹ cerebri curat̄ cū eo qō dcm̄ ē in karabito et in letbargia et subet asaberi.

¶De corruptione imaginatōis. Ca. xv.

Ipsa eadem cognoscitur in signis nar ratis in alijs capitulis. Verūtamen est in anteriore parte cerebri et eius corruptio aut est vt imaginetur quod non est et videat res quibus non est inuentio et illud est pro pter dominium choke in anteriore parte ce rebri aut propter dominium malitie cōple xionis calide absq3 mā aut vt minuatur ima ginatio et debilitetur ab imaginādo res ima ginabiles et neq3 videt visiones et sōnia ni si paꝝ et obliuiscatur coꝝ et obliuiscatur for marum sensarum qualiter sunt et neq3 ima ginet̄ eas. Et ei⁹ qdē cā est eadē cā q̄ est di minutionis memorie. Verūtñ plurimū cor ruptionis memorie nō fit nisi a frigiditate et hūiditate et paucitas ipsi⁹ fit a siccitate ⁊ res h ē ecōuerso. Verūtñ h instr̄m lene creatu3 ē vt velociter fiat ipssio ei⁹ qō imaginat̄ et il lud duꝝ vt solutio ipsi⁹ difficilis fiat ab eo q dē in ipso est impressum pp res cadentes in ipso econtrario et corruptio qde3 mēorie ca dit i duab⁹ dictōib⁹ sensatoꝝ ⁊ in corruptōe

cōpositōis eoꝝ ꝛ corruptio imagiatōis cadit sic i sensatis ꝛ formis ipsoꝝ.ꝛ h qdē scit ex ar te alia.¶ Qđ āt magis significatiuū ē ꝙ egri tudo est ex hūiditate aut siccitate est dispō sō ni ꝛ vigiliaꝝ ꝛ dispō siccitatis oculoꝝ ꝛ na riū.ꝛ hūiditatis eoꝝ. Et dispō coloris ligue ꝛ hūiditatis eiꝰ aut siccitatis ipsiꝰ.¶ Et qñ ē egritudo corruptōis imaginatōis nō ipsius diminutio tu es sufficiens ad cognoscenduz cā ēt qñ est a melia aut chola aut cōplexiōe calida singulari pp illđ ꝙ dcm̄ ē ꝛ scit.¶ Cu re āt illiꝰ sunt ƀm curas q̄ sunt in egritudini bus pteritis. Verūtñ oz vt mā sit in ptibus ꝓncipioꝝ sensus ꝛ si necia est fricatio aut vē tosaꝝ appositio fiat in añriore pte cerebri.

¶ De mania canina. Capitulum.xvj.

EXpositio manie est demōiū lupinū. ca nina vero est spēs eiꝰ existens cū ira ꝑ mista tripudio ꝛ ingsitiōe corrupta ꝑmista petiōi queadmodū est ex naturis canū.¶ Et scias ꝙ mā faciens demōiū lupinū est i subā materiei facientis melicā qm̄ vtreqz sit melie verūtñ cā faciens demōiū est melia adusta fcā aut a chola aut melia q̄ est deterior ꝛ fa ciens melam est melia nālis multa aut adu sta. Sz est fcā a phlate aut sanguie dulci tñ paꝝ fit a sanguie adusto. Si autē fiat ab ipsa melia tunc plurimū cū fit melia nō ē nisi ma ma cū sua applicatōe in añriore pte cerebri ꝛ subā eiꝰ qm̄ ipsiꝰ applicatio ad cerebꝝ est si cut applicatio materiei karabiti. Et melia q dē est cū malitia existiatōis ꝛ cognitiōe cor rupta ꝛ tiore ꝛ qete ꝛ nō est in ipsa agitatio vehems. Mania vero tota est agitatio ꝛ sal tus ꝛ ingsitio ꝛ luposit as ꝛ aspectꝰ cui assimi laƚ aspectꝰ hois imo res cui magis similis ē aspectꝰ lupoꝝ.¶ Et differt ab vna spē cara biti cui cā hñs i demōio assimilaƚ. Qm̄ cuz hac egritudo nō est febris ƀm plurimū. Sz karabitꝰ nō eūaƚ ab ipsa.¶ Canina āt ē spēs maniei q̄ est associatio vehems ꝛ amicitia cū obedientia ꝛ ꝯuenientia simul. Et in ipsa qdē nō est crudelitas cōtentōis q̄ est in ma nia ꝛ est q̄si ad sanguineā ꝓpingor. Hec aūt egritudo plurimū accit in autūno pp malitiā hūoꝝ. Et qñqz multiplicaƚ ꝛ in vere ꝛ in esta te ꝛ est ei excusatio apđ flatū septentriōis pp desiccationē septentriōis.¶ Et hāc qdē egri tudinē plurimū nō resoluunt nisi hemorroi des ꝛ varices. Et cū accit successiōe eiꝰ hydro pisis soluit eā cū hūiditate sua,ꝓpe cū eiꝰ cā ē calitas epis ꝛ ipsiꝰ siccitas ꝛ multotiēs accit hec egritudo pp cōitatē stōi q̄z vōitꝰ sanat.

¶ De sigis māie vlibꝰ ꝛ spēꝝ eius. Ca.xvij.

SIgna itaqz vlia eiꝰ sī ꝙ mutatio opatio nū moraliū ē mutatio ꝛ mobiliū ē mu tatio ꝑdicta.¶ Signa vero idicātia ipsā sī si cut icubꝰ cū calitate cerebri ꝛ sic si repleaƚ pe des sāguie fiāt rubei aut coaguleƚ sāguis in māmilla mulieris ꝛ significat motꝰ corruptō nis sāguis. Et primū qñqz significat ꝙ facta ē cā corruptōis sāguis i mēbro i q̊ calor ina tus nō ē fortis regēs sāguinē bñ. Immo cor rūpiƚ i ipso sāguis aliq̄ corruptōis spetie. Et cū accit signū primū i fine māie forsitā signi ficat ipsiꝰ resolutionē significatōe varicū. Et multotiēs accit māia i egritudibꝰ acutis si gnificās crisim g̊ si reliq̄ signa eiꝰ iuētionē at testēƚ significat ꝙ crisis erit bōa.¶ Et qñqz ē vehemītia māie significās crisim ipsiꝰ māie ¶ Et signū qdē fcē ex melia adusta a melia ē ꝙ eiꝰ demōiū ꝛ lupinositas eiꝰ fiūt cū cogi tatōe ꝛ qete spatio aliq̄. deiñ cū moueƚ ꝛ loqƚ icipit rōcinari cogitās. postea cū iteratur sup eū nō ē poƚe euadere ex eo neqz facere scilere ip̄z. Et ē extenuatio corporis i ipso vehemīti or ꝛ color ad nigredinē decliuior ꝛ sōnia de teriora ꝛ qñqz vomit aliqd acetosuz ex q̊ ebu lit terra.¶ In ea vero q̄ ē ex melia cholica fi unt ꝑmutatōes ad cōtēptōez velociꝰ ꝛ q es ab ea velociꝰ ꝛ nō recordatur cōtēptiōis ꝛ odij sic recordatur eiꝰ ꝑmꝰ aut miorat ur eius qes ꝛ multiplicatur motꝰ ipsiꝰ ꝛ rixa ꝛ agita tio eius.

¶ De cura. Capituluz.xviij.

SI replōnē vides hūoꝝ phlomia.¶ Et si vides dñiū chole i corꝑe ꝑ vrinā ꝛ re liq̄ signa eūa cū decoctōe epithimi aut deco ctōe myrobol. si ē chola melica. Et si ē melia pura fortasse necesse erit tibi vt eūes cū epiti mi puri pōdere triū.ʒ.cū oxymelle ꝛ pilulis de azulo.¶ Deiñ veni ad cap̄ ꝛ eūo si est ti bi repletio sanguiea aut melia sāguiea ex ve nis q̄ sī sub lingua.¶ Et assidua ipsius eūa tionē cū his pilulis. Quaꝝ cōfectio. ℞. hiere picre epithimi sticados oiuz triū añ. ptē.i. sca mōee myrobol. āboꝝ añ. ptē.5. fiāt ex ea pilu le magne. Et post vlem eūonē i noctibꝰ sepa tis sumatur ex eis q̄qz nocte pōdus.ʒ.ij. Et ex eis q̄ ꝯferunt ad illud sunt pilule istiusmo di epitpimi polypodij amborū añ.ʒ.v. lapidis armeni myrobol. kebu. añ.ʒ.i. sticados.ʒ.x. sa lis indi pulpe collogntide āborū añ.ʒ.iiij. bel-

liri.embli.ascc.elle.ni.oium añ.ʒ.iij.turbit.ʒ.
xx.ꝯficiãt cũ oxymelle mellino ⁊ admistrẽt.
¶ Et fiãt gargarismata cũ oxymelle sciamo
neato ⁊ nõ superflue vtaris pilulis de scei-
bar. Sʒ vtere eis tãto tpe q̊ assidue inuenit
in eis lenitas. ¶ Quũ ãt malitiã ꝯplõnis ca
lide sentis abscinde eas. Et post purgatiuuʒ
pueni ad infratione ⁊ hũectatiões cũ embro
cis ⁊ alijs. Et fortasse nccriũ erit vt i die qn
quies embrocẽt ⁊ liniãt capita ipsoꝝ ex de-
coctiõe pedũ ⁊ capitũ ⁊ mulgeat sr ipsa lac ⁊
põat sr ea butiꝝ crudũ. ¶ Sitqʒ itẽtio tua i
hũectãdo maior intẽtõe tua i infrãdo. De
rũtñ si nõ inuenis medicinas vehemẽtis hu
mectatiõis nisi frãs põe cũ eis camõillã. Et
fortasse nccriũ erit tibi vt eos dõmir facias
medicam̃ tribuere eis in potu. Dabis ergo
ei ad bibẽdũ cũ aq̃ granatoꝝ dulciũ vt hũe
ctet aut cũ sirupo de prunis vt liniat. aut cũ
aq̃ ordei ⁊ embroca eos cũ aq̃ ordei ⁊ cũ aq̃
coctũ sit papauer vt dormiãt. veꝝ rectiꝰ ẽ vt
põas in eo paꝝ camõille: ⁊ emulge sup cap̃
lac ⁊ olea iuuãtia ad illð sũt bõa. Et quũ ad
ministraueris embrocas ⁊ cap̃purgia ⁊ olea
hũectãtia. Ingenia vt dormiãt postea ꝭʒ dis
positionẽ q̃ fit sõnus ex embrocis ⁊ oleis fa
ciẽtibꝰ subet ⁊ ꝓpe oleo ex lactucis. Et i po
tu tribue eis qð hũectat sicut aq̃ ordei. Et si
des eis ad potãdũ aliqd qð currat cursu oxy
mellis ⁊ in q̊ sit subtiliatio ⁊ desiccatio ⁊ in
cisio. Et quotiẽs videris nãʒ durã clisteriza
ĩfirmũ vt nõ eleueť ad caput vapores impe-
diẽtes ex fece. ¶ Et oʒ vt in aqs ipsoꝝ des
eis in potu radices feni. siluris ⁊ se. eiꝰ ⁊ ra-
dicẽ vitis albe ⁊ est alfesire qm̃ sũt iuuatiua.
Sitqʒ ip̃oꝝ ex eis potio q̃qʒ die aur. i. Si ãt
ea nõ biberint abscõde illa in cibis eoꝝ. Et
corã infirmo sedeat de quo verecũdeť: ⁊ quẽ
timeat ⁊ stringãt core ⁊ crura eiꝰ semp vt as
sidue vapor ad inferiora trahať. Qð si time
tur qð se ip̃os ledãt ligẽť fortiter ⁊ intromit
tãť in cabijs ⁊ suspẽdanť in suspẽsorio eleua
to qð ẽ sicut argẽtatũ. Et oʒ vt sint cibi eoꝝ
hũidi ꝭʒ oẽm hũiditatẽ. verũtñ oʒ ne cũ sua
hũiditate sint ex eis q̃ oppilatiões venire fa
ciũt sic amilũ ⁊ q̃ silia sũt ei. Illð. n. valð no
cet eis ⁊ ñ deť ipis qð plʒ ꝓuocat vrinã. Il
lud. n. i ipis nocet. Et reliq̃ cure ip̃oꝝ i qbꝰ oʒ
vt sibi timeãt ⁊ sibi caueãt sũt cura melie et
nos rememorabiur eiꝰ i suo ca. ¶ Quũqʒ dcli
nãt nõ ẽ malũ si ad potãdũ deť eis vinũ plʒ
ꝯmistũ. Mã illð hũectat eos ⁊ dormir facit.

¶ De melancolia. Capitulum. xix.

Dicit melia mutatõ existimationũ ⁊ co
gitationũ a cursu nãli ad corruptionez
⁊ ad timorẽ ⁊ ad malitiã pp ꝯplõnẽ melicã
faciẽtẽ filuestrẽ spũʒ cerebri interiꝰ ⁊ faciẽtẽ
ip̃m timidũ pp tenebras ipsiꝰ sic tenebre ex
trinsece sollicitãt ⁊ timere faciũt ꝭʒ ꝙ cõplo
frigitatis ⁊ siccitatis ꝯria ẽ spũi debilitãs ipʒ
sic cõplexio caliditatis ⁊ hũiditatis vt cõple
xio vini ẽ ꝯueniẽs ⁊ ꝯfortãs. Quũqʒ melia
cõpõitur cũ rixa ⁊ saltu ⁊ scintillis pmutať ⁊
noiať mania. ¶ Et neqʒ dr melia nisi cuius
euẽtꝰ ẽ a colera nigra ñ adusta. ¶ Et melie
qdẽ cã aut ẽ i ipso cerebro aut extra cerebꝝ.
Et illa q̃ est in ipso cerebro aut ẽ malitia cõ
plexiõis frẽ ⁊ sicce sine mã pmutãte subam
cerebri ⁊ cõplexionẽ spũs luminosi ad tene-
bras aut ẽ cũ mã. Et illa q̃ ẽ cũ mã. Aut est
cũ mã q̃ ẽ in venis veniẽs ad eas ⁊ ex loco
alio ⁊ ꝯuertiť in eis ad colerã ni. pp adustio
nẽ eiꝰ q̃ in eis ẽ ⁊ sit fex ⁊ hoc ẽ plim. aut est
mã imbibita in corpe cerebri ⁊ ẽ ipediẽs ce
rebrũ q̃litate ⁊ suba sua ⁊ effundiť in vẽtres
⁊ multotiẽs fit pmutatione ex epilepsia. Illi
vero cuiꝰ cã ẽ extra cerebꝝ cõicat res aliq̃ ex
q̃ ad cerebrũ hũor eleuať aut vapor tenebro
sus. Est ergo res illa aut in toto corpe quuʒ
ei dñať ꝯplexio melica. ¶ Aut splẽ quũ in ip
so retineť melia ⁊ nõ põt ipsã purgare aut d
fectꝰ ⁊ nõ põt trahere nigrã ex sãguine: aut
qa in ipso ꝓuẽit ap̃a aut nõ ꝓuẽit. Sed no
cumẽtũ aliud. ¶ Aut pp vehemẽtiã calidita
tis ep̃is aut ẽ res illa ip̃m mirac quũ in ip̃o
adunãť supfluitates nutrimẽti ⁊ vapores in
testinoꝝ ⁊ adurũť hũores ipsiꝰ ⁊ ꝯuertũť in
genꝰ melie et faciũt euenire ap̃a aut si nõ fa
ciũt euenire eleuať ex eis vapor tenebrosus
ad caput ⁊ noiať hec inflatio mirachia ⁊ me
lãcolia mirachia. ¶ Et ipsa qdẽ multotiens
eleuať ab ap̃ate portenarioꝝ ep̃is ⁊ aduriť
sanguis mirac: ⁊ ẽ illud qð Gal. posuit cãʒ
in melãcolia mirachia. ¶ Et theophilo qdẽ
videť ꝙ eiꝰ cã ẽ vehemẽtia caliditatis ep̃is ⁊
intestinoꝝ. Et qdã alij ponũt cãm in ea op-
pilatiões q̃ fiunt in mesaraicis. Et si non sit
ap̃a. Significat ergo q põit cãm in illo oppi
lationẽ in mesaraicis. Et si nõ sit ap̃a ꝙ nu
trimẽtũ ip̃oꝝ nõ penetrat ad vẽas ⁊ accidit
ei corruptio. Et significat q dicit illud eẽ pp
ap̃a lõgitudinẽ retẽtiõis cibi in eis crudi cũ

mirachia
mira

dispōne sua. Et hoc apa ꝭ3 plꝫ nō fit calīn. Sz neqz ē illic fe. ꝛ sitis ꝛ vōitꝰ colerū. ¶ Et qñqz est cā gñatiōis eiꝰ aer exterior. Et pnci piu3 qdē gñatiōis ē in cerebro quā in stō est apa calidū ꝛ aduriť vapor eiꝰ in hūitatibꝰ ce rebri. ¶ Aut est in matrice aut in reliqs mē- bris capiti cōicātibꝰ. ¶ Eius vero q̄ fit a fri- tate ꝛ siccitate sine mā: cā ē malitia ꝯplerio- nis melice in corde cum mā: aut sine mā: cui cōicat in ipsa cerebꝝ: qm̄ spūs aialis cōtinuꝰ est spūi vitali ꝛ ē ex suba ipsius: qre ꝯplo eiꝰ corrupta mlica corrūpit ꝯplōnē cerebri ꝛ cō uertit ad meliā. Et qñqz fit pp cās alias in- frantes ꝛ ericcātes nō ex corde solū. Quū tñ non ē posse vt fiat absqz cōitate cordis. Im mo fortasse magnitudo cāe in ipo erit ex cor de. Et pp h necriū ē vt ꝯsequať cura cordis cū cura cerebri in hac egritudine. Et scias q sanguis cordis qñ ē tersus subtilis clarus le tificās resistit corruptiōi cerebri ꝛ rectifiat ip sū. Immo nō ē mirꝝ si fit ꝭ3 plꝫ pncipiū illiꝰ ex corde. Licet nō ꝯfirmeť h egritudo nisi in cerebro nō. n. ē nouū ꝛ lōginquū mirū si cor dis cōplerio pꝛiu corrūpať ꝛ seqť eā cerebrū ꝛ corrūpať cerebri cōplerio ꝛ sequať eā cor ꝛ corrūpať cōplerio spūs in corde ꝛ fiat silufis ꝛ corrūpat qd ex eo penetrat ad cerebrū ꝛ iu uat cerebrū ad se corrūpēdū. Et qñqz accidit i fine egritudinū māliū ꝛ ꝓpe acutaꝝ melia ꝛ ē signū mortis ꝛ tunc accit hoi illi vt recor deť mortis ꝛ mortuoꝝ plm. Et vłr qdē cole- ra nigra multiplicať ꝛ gñať qñqz cā mēbri operātis nutrimētū qd ē epar quū aduriť sā guis aut debilitať ab expulsiōe supfluitatis melice ꝛ ē minꝰ. Et qñqz cā mēbri qd ē eūa toriū colere nigre ꝛ ē splē quū dbilitať i dua bus rebꝰ q̄ꝝ vna ē attractio fecis sāguis ꝛ ci neritatis eiꝰ ab epe. Et altera ē expulsio sup fluitatis q̄ ex eo ad ip3 trahiť ad locū q est p paratꝰ. Et qñqz gñať colera nigra in mēbro alio aut pp vehemētia3 adustiōis nutrimēti eiꝰ aut eā defectꝰ ipsius ab expulsiōe suplui tatis nutrimēti sui q̄re resoluitur eiꝰ subtile ꝛ fit fex spissū ipsius melicū aut pp vehemētiā infrātiōis ꝛ desiccatiōis eius qd ad ip3 pue nit. Et qñqz etiā fiūt cā i gñatōe eiꝰ cibi gña tiui colere nigri. ¶ Et qbusdā medicoꝝ visū est q melia ꝯtingat a demōio. Sed nos nō curamꝰ quū physicā docemꝰ. si illō ꝯtingat a demōio aut nō ꝯtingat postq̄z dicimꝰ qm̄ h ꝯtigat a demōio sufficit nobis vt ꝯuertat cōplōnē ad colerā nigrā ꝛ fit cā eiꝰ ꝓpinqua colera nigra deide fit cā illiꝰ colere nigre de moniū aut n̄ demōiū. ¶ Ex causis vero for- tibus in gñatiōe melie ē supfluitas tristitie ꝛ timoris. Et o3 vt scias q colera nigra faciēs meliā qñ3 ē colera nigra nālis aut phlegma quū ꝯuertiť in colerā pp spissitudinē aut pp aliq̄z adustionē q̄uis hoc sit paꝝ ꝛ rarū aut sāguis quū pp dcoctionē ꝯuertiť absqz adu stiōe vehemti. Fuor āt colericus quū i ipso cadit adustio vltima facit maniā ꝛ nō ē ꝯtē tus sup meliā. Et vna queqz spēꝝ colere ni- gre quū in cerebro ē ex casu mō pdicto facit meliā. Verūtñ qdā caꝝ cū melia efficit ma niā. Illa vero q̄ ē magis incolumis ē illa q̄ fit ex fece sanguinis ꝛ cū q̄ fit gaudiū. Et me lācolia qdē plꝫ resoluiť p hemorroidas ꝛ va- rices. Et qñqz minorať gñatio huiꝰ egritudi nis in albis ꝛ pinguibꝰ ꝛ multiplicať in bru- nis ꝛ pilos extenuatis ꝛ durā carnē hñtibꝰ. Et multiplicať gñatio ipsiꝰ in eo cuiꝰ cor est vehemēter calidū ꝛ cerebꝝ ipsiꝰ ē hūidū q̄re fit caliditas cordis eiꝰ gñatiua coł. ni. in ipso ꝛ hūiditas cerebri ipsiꝰ susceptiua ipressiōis eiꝰ qd gñať in corde ipsius. Ex eis vero q̄ ad ip3 sūt pparati sūt trauli ꝛ syllabā multotiēs repetētes anq̄z dictiōe3 ꝓferāt liguas hñtes lenes ꝛ oculos mobiles q̄ꝝ facies sunt vehe mētis rubedinis ꝛ bruni ꝛ pilosi ꝛ ꝓpe in q̄ rū pectoribꝰ sūt pili nigri ꝛ grossi quoꝝ vene sūt ample ꝛ labia grossa. Qm̄ q̄dā ipsoꝝ sūt significatiōes caliditatis cordis ꝛ q̄dā signi ficatiōes hūiditatis cerebri. Et plꝫ sūt q ap paret phlātici. Et h qdē egritudo plꝰ accit in viris. Sz i mulieribꝰ ē dterior ꝛ multiplicať in iuuenibꝰ ꝛ senibus ꝛ minorať in hyeme ꝛ multiplicať in estate ꝛ autūno. Et qñqz exci tať vere plurimu3 qm̄ ver eleuat hūores ꝛ pmiscet eos sāguini ꝛ qñqz ē eiꝰ excitatio cū periodis in qbꝰ excitať colera nigra ꝛ feruet etiā. Et ad illū etiā q pparatꝰ ē melācolie ci to pueit ipsa quū assūt ei timor aut angustia aut insomnietas aut retineť i ipso ꝯsuetudo cursus sāguis aut vōitꝰ melācolicꝰ aut reliq.

¶ De signis specierum eius. Capitulum. xx.

Signa pncipij melācolie sūt existimatio mala ꝛ tior sine cā ꝛ velocitas ire ꝛ di- lectio solicitudinis ꝛ tremor ꝛ vertigo ꝛ soni tus ꝛ tinnitꝰ ꝛ ꝓprie i mirac. Quū āt cōfir- mata ē timor ꝛ malitia existimatōis ꝛ angu stia ꝛ sollicitudo ꝛ aliēatio smōis ꝛ fastidiū

pp multitudinẽ ventositatis et spẽs timoris ex eis q̃ nõ sũt aut sũt ⁊ plurimũ timoris ei⁹ ẽ ex eis q̃ nõ timẽt ẜ ↄsuetudinẽ. ¶ Et species q̃dẽ iste sũt indefinite. Quidã eni coꝝ timẽt casũ celi sup se. et q̃dã eoꝝ timẽt q̃ꝺ terra absorbeat eos. Et q̃dã timẽt latrões. Et alij timẽt ne lupus ad eos igrediat. Et q̃nq̃ȝ res ꝓpe hñt i hoc ipressionẽ. Et cũ hoc q̃nq̃ȝ imaginãt res corã oculis suis q̃ nõ sũt sane. Et q̃nq̃ȝ imaginat se ipsos factos reges aut lupos aut demões aut aues aut instrã artificialia. ¶ Ampli⁹ q̃daȝ coꝝ sũt q̃ ridẽt ⁊ ꝓpe q̊ꝝ melãcolia ẽ sanguinea q̃m imaginat q̃ꝺ placet ⁊ delectat eos. Et q̃dã sunt q̃ plorãt ⁊ ꝓpꝛie q̊ꝝ melãcolia ẽ melãcolia pura. ¶ Et q̃dã coꝝ sũt q̃ diligũt mortẽ. Et q̃dã qui eaȝ abhorrẽt. ¶ Signa vero ei⁹ q̃ i cerebro ẽ sũt ꝓpꝛie supfluitas cogitatiõis ⁊ assiduatio sollicitudinis melãcolice ⁊ assidu⁹ aspect⁹ ad rẽ vnã ⁊ ad terrã ⁊ significãt ipsã color capitis et faciei et oculoꝝ et nigredo piloꝝ et capitis et grossitudo eoꝝ et añcessio insõnietatis et cogitationũ et mora i sole et q̃ similia sũt istis et egritudies cerebri añcedẽtes et vt assint signa q̃ dicem⁹ mẽbris cerebro cõicãtib⁹ puẽta et vt nõ appeat iuuamẽtũ quũ mẽbꝝ illꝺ medicat sed remãcat et vt sint accñtia valꝺ magna. Eius aũt q̃ facta est cõitate toti⁹ corporis est nigredo corporis ⁊ eius arefactio ⁊ retẽtio eius q̃ꝺ euacuat ex splene et stõ ⁊ q̃ꝺ euacuat cũ piodis ex ano et mẽstruis et multitudo piloꝝ corpis et vehemñs nigredo ipoꝝ et añcessio ciboꝝ maloꝝ ⁊ melãcolicoꝝ ⁊ q̊s te docuim⁹ i libro ẜo. ¶ Et egritudies q̃dẽ q̃bus succedit melãcolia sũt sic febres tpales et pmiste. Deꝝ signa ei⁹ q̃ facta ẽ ex splene sũt multitudo ꝺsiderij pp effusionẽ colere nigre ad stõm et cũ paucitate digõnis pp frĩtatẽ cõplõnis et multitudo rugit⁹ lateris sinistri et inflatio splenis. ⁊ illud q̃dẽ ẽ q̃ꝺ nõ ab eis sepat. s. repletio vehemñs pp inflationẽ. et q̃nq̃ȝ est cũ ea febris quartana et natura ẽ lenis ⁊ q̃nq̃ȝ mordicatio colere nigre facit nisi sit mania. ¶ Signa ãt eius q̃ ẽ ex stõ sũt iuẽtio signoꝝ ap̃atis stõi rememoratoꝝ i ca. de egritudinib⁹ stõi et augmẽto egritudis cũ sacietate nauseatiua et replõne et i hora digõnis. et multotiẽs excitant cũ ea apud cõestionẽ vsq̃ȝquo digerãt dolores ꝺeide quiescũt apud digõnẽ. Si ãt est calidũ significãt ip̃ȝ inflãmatio in mirac et sitis. et plꝫ melãcoliã hñs ẽ splenetic⁹. ¶ Signa vero mirachie sũt grauitas i mirac ⁊ attractio ad supiõa ⁊ nausea isepabilis ⁊ malitia aie ⁊ corruptio digõnis ⁊ eructuatio acetosa ⁊ sputũ hũidũ ⁊ rugit⁹ ⁊ exit⁹ vẽtositatis ⁊ iflatio: ⁊ vt inueniat dolorẽ i stõ aut dolorẽ iter vtrasq̃ȝ spatulas ⁊ ꝓp̃e p⁹ cibũ vsq̃ȝ q̊ digerat pfecte. Et q̃nq̃ȝ euomit phl̃a cholicũ. Et q̃nq̃ȝ euõit phl̃a acetosũ ↄgelãs dẽtes. Et accñt ei accidẽtia ex acceptõe cibi Immo p⁹ ip̃ȝ p horas aliq̃s ⁊ erit egestio eius phl̃atica cholerica ⁊ alleuiat pp digõnis bõitatẽ. ⁊ augm̃tat diminutiõe ipsi⁹ ⁊ p̃cedit pl̃imũ ipsã sp̃a i mirac aut ẽ cũ ea ⁊ iuenit tremor plurimus i mirac i q̃busdã horis. Hec aũt egritudo augm̃tat cũ sacietate nauseatiua ⁊ velocitate digõnis. ¶ Et dicimus ꝙ cholerica nigra faciẽs ml̃iaȝ cũ ẽ ex sãguie ẽ cũ gaudio ⁊ risu ⁊ nõ ↄcomitat ipsã tristicia vehemñs. ¶ Si ãt ẽ cũ phl̃ate ẽ cũ pigritia ⁊ paucitate caliditatis ⁊ q̃ete. Et si ẽ cũ col̃a ẽ cũ agitatiõe ⁊ lesiõe ⁊ ꝺmõio ⁊ ẽ silis manie. ¶ Et si fuẽit col̃a nigra pura tũc cogitatio i ip̃a erit pl̃ima ⁊ audacia erit min⁹ nisi moueat ⁊ rixet ⁊ hꝫ odiũ cui⁹ nõ obliuiscit.

¶ De cura. Capitulum. xxi.

Oportet vt cura eius fieri icipiat anteq̃ȝ ↄfirmet q̃m facilis ẽ i p̃ncipio ⁊ pua. parua ⁊ difficilis quũ ẽ ↄfirmata ⁊ necessariũ q̃deȝ ẽ vt ẜ oẽȝ dispõneȝ anima ipsius letificetur ⁊ iocundet. ¶ Et sedeat i locis tẽpatis et humectet aer hospitij ei⁹ ⁊ odorificet sternẽdo odorifera i ipso. Et vniuersaliter oȝ vt sẽper olfaciat odores bonos ⁊ flores bõi odoris. ¶ Et sumat cibos laudabilis chimi hũectatiuos valde. ¶ Et fiat augm̃tũ i hoc vt corpus ei⁹ tenerescat cũ cibis ↄueniẽtib⁹ ⁊ balneo añ cibũ. Et effundat sup caput ipsi⁹ aq̃ tepida ñ vehem̃tis cal̃itatis. Quũq̃ȝ ex balneo egredit si paꝝ sitis hꝫ nõ ẽ malũ si paꝝ aq̃ potet ⁊ admistret fricatio teneꝝ faciens p̃dicta i capitulo ꝺ ↄẜuatiõe sanitatis. Sitq̃ȝ studiũ tuuȝ i hũectatiõe ipsi⁹ supra studiũ tuuȝ in ei⁹ calefactiõe q̃ñtuȝ possibile ẽ ⁊ alienet a se coituȝ ⁊ sudorẽ vehem̃tẽ. Et alienet fabas ⁊ carnes salitas ⁊ lentes ⁊ caules ⁊ vinũ grossũ ⁊ nouuȝ ⁊ oẽ sal ⁊ oẽ salsuȝ ⁊ acr̃ ⁊ acutuȝ ⁊ oẽ q̃ꝺ ẽ vehem̃tis acetositatis. Dȝ ãt vt sumat pingue ⁊ dulce. Et quum voluntas adest vt dormiãt nõ embrocẽt eoꝝ capita nisi cũ aq̃ papaue. ⁊ camomille ⁊ albacoẽ. Sõnus eni ẽ ex ↄuenientib⁹ curis eoꝝ. Verũtñ succurrat

cū eo ꝙ tm̄ afferat eis salutis q̄ztū nocumētū papauer attribuit. ¶ Si āt mlīa fuerit ex malitia ꝯplonis singularis frē aut sicce sufficiet vt admistres calefactionē cordis cū letificātibꝰ ⁊ medicis d̄ muscho ⁊ tyriaca ⁊ mithridato silibꝰ. Et cura caput cū eis q̄ dcā sūt in capitulo d̄ stoliditate. ¶ Et q̄ ex ea fortis ē accn̄s successiōe alteriꝰ egritudis calē facilis cure ē ita vt embrocatiōibꝰ remoueat̄. ¶ Si āt ē ex mā mlīca ꝯfirmata i cerebro tūc thesaurus cure ipsiꝰ ē tres res. Prima eaꝝ ē eūatio materiei. ⁊ fortasse erit ꝑ clistere ⁊ vomitū nisi i illo cuiꝰ stōus ē d̄bilis. Illū eniꝫ nunq̄ꝫ in hac egritudine vomere facias neq̄ꝫ ēt i mirachia. ¶ Et 2a ē vt admistres cū eūone hūectationē assidue cū embrocis ⁊ oleis calīs. Et pōas in eis ex medicis sicē camōillā ⁊ anetū ⁊ mellilotū ⁊ radicē lilij vt nō ingrosset̄ hūor ꝑꝑ resolutionē purā in q̄ nō est leuitas neq̄ꝫ grossitudo vt hūectēt ⁊ nō sit i eis resolutio. ¶ Q̄d̄ si chola ni. ē elōgata a caliditate interest vt addas scebā ⁊ folia lauri ⁊ calamētū cū hūectatiōe ⁊ nō cures ⁊ admistra cibos gn̄ratiuos sāguis laudabilis sicut pisces petrosos ⁊ carnes laudabiles p̄dictas. Et i qbusdā horis vinū albū ꝑmistū p̄ter āntiquū ⁊ forte. Et tertia ē vt admistres ꝯfortationē cordis si sētit ꝯplexionē frāꝫ cū letificātibꝰ calidis. Et si sentit ꝯplexionē d̄clinātē ad caliditatē cū letificātibus tēꝑatis. ⁊ si caliditas ē valde fortis tūc admistra letificātia frā multe frītatis. Et illud qdeꝫ scies ex pulsu. Incipiamus aūt distinguere regimia ista. Et dicamus eūo qdeꝫ ita faciēda ē. Nā si vides venas plenas q̄litercūq̄ꝫ sit tūc chola nigra ē sāguinea. Phlōma igit̄ ex nigra. Immo oꝫ 2ꝫ oēꝫ dispōꝫ vt a phlōmia icipias: nisi tior vehemētis d̄bilitatis affuerit. Et scias ꝙ si materie sūt pauce ⁊ sūt i cerebro tm̄ ꝙ tūc siccitas dn̄at̄ sup ꝯplonē. ¶ Amplius si phlomas ⁊ iuenis sāguinē subtileꝫ nō retineas sāguinē ꝑꝑ hoc qm̄ multotiēs in ipsa p̄cedit subtilis. Et similiter oꝫ vt āplifices phlomiā vt nō effluat qd̄ subtile ē ⁊ augeat̄ malitia ⁊ retineat̄ grossū. Et ꝯsidera qd̄ duoꝝ lateꝝ capitis sit grauiꝰ ⁊ phlōma cephalicā q̄ seq̄t̄ ipsū. Et q̄n̄q̄ꝫ necīū erit tibi vt phlomes basilicā ⁊ an̄ phlōmiā venarū frōtes moue plꝰ quū iuēis sina cōia. ¶ Deinde si iuenis hūorē mlīcū ⁊ decliuē ad frigus eūa cum pilulis factis ex epithymo ⁊ aloe et belleboro nigro ⁊ incipe a digestione. ¶ Amplius eūa in ꝓncipio rei cū medicinis lenibꝰ in qbꝰ recipiūt̄ epithymū ⁊ pulpa colloquintide et scamōee paꝝ dein̄ cū d̄coctiōe i qua sint epithymū ⁊ agaricū. Postea si nō cōferūt admistra hieras magnas. dein̄ si pꝰ illd̄ indiges eūone admistra belleboꝝ cū timore ⁊ cautella ⁊ lapidē lazuli ⁊ lapidē armenū ⁊ pilulas factas ex eis sine timore ⁊ cautella. Et multotiēs qdē iuuat eos admistratio harū medicinaꝝ p̄dictaꝝ in aq̄ casei 2ꝫ assiduationē ⁊ minorationē phlātis ex medicia. Si ergo n̄ ꝯferūt reitera iteꝝ ⁊ in oi hebdomoda eūa vice vna cū pilulis subtilibꝰ medijs. Et inter spatiū illd̄ admistra triferā epithymi. ¶ Exꝑtū nāq̄ꝫ est potare eos triferā epithymi 2ꝫ hūc modū. Sumāt̄ trifere. ʒ. iij. epithymi. ʒ. i. hiere. ʒ. s. ⁊ in oi mēse eūa cū aliq̄ forti ex hieris magnis ⁊ pilulis magnis do nec inuēias egritudinē iā rēotā. ¶ Et admistra ēt vōitū ꝓꝑe si vides in stō aliqd qd̄ in egritudine faciat augmētū. Et si n̄ ē egritudo vehemētis d̄bilitat̄ ⁊ oꝫ vt fiat vōitꝰ cū aq̄ i q̄ cocta sint calamētū ⁊ rhaphāi sem̄ ⁊ recipiat exp̄ssionē rhaphāi in q̄ infixꝰ ē belleborꝰ ⁊ dimissꝰ aliq̄t diebꝰ dōec currat in ipso virtꝰ eiꝰ cū oxymelle ⁊ sumat hūc eūdē rhaphanū infusum in oxymelle. Sitq̄ꝫ q̄ztitas oxymellis triū sextarioꝝ ⁊ q̄ztitas exp̄ssiōis eiꝰ sextarij vniꝰ ⁊ augeat̄ illud et minuat̄ 2ꝫ q̄ztitatē virtutis. Si āt virtutis times debilitatē aliena belleboꝝ. ¶ Q̄uūq̄ꝫ purgaueris itēde ad coꝝ cuꝫ eis q̄ multotiēs diximꝰ. Et h̄ qdē trifera epithymi exꝑta ē in h̄ ca. Q̄uū ḡ antiq̄t̄ egritudo admistra vōituꝫ cuꝫ belleboro ⁊ admistra masticatiōes ⁊ gargarismata nota ⁊ admistra odoramēta bōa ⁊ muschū: ⁊ ābrā ⁊ alfeleniati ⁊ xiloaloē. Et si mā fuēit d̄cliuis ad colerā citrinā eūa cū d̄coctōe epithymi ⁊ pilulis stōaticis tꝑatis: ⁊ ex eis qdē q̄ eūant colerā adustā sūt ea q̄ dn̄t̄ in ca. suo. Et tu qdē adde in hūectādo ⁊ minora ex calefactōe q̄ꝫ uis n̄ sit tibi excusatio ex camōilla ⁊ q̄ sūt in eiꝰ virtute. Q̄uūq̄ꝫ admistras ēbrocas nō ē via ad admistrāduꝫ infrīgtia pura sup cap̄. ¶ Q̄uidā āt antiq̄ꝝ medicoꝝ laudauerūt in hmōi loco vt sūat ex aloe oi die in ieiuno aliq̄ztulū: aut d̄glutiat in die aquā in q̄ cocta sit absinthij. ōꝫ. iij. ⁊. x. kerates exp̄ssionis absinthij dissoluti in aq̄ ⁊ laudarunt vt sorbeat oi nocte acetū forte ⁊ p̄cipue acetuꝫ sq̄lliticuꝫ. ¶ Nos āt timemꝰ in eo malitiā sq̄lle ⁊ aceti

i hac egritudie nisi assit fiducia q̄ mā sit gñata ex colera adusta qm̄ ē calida. nā tūc acetū est magis iuuatiuū ei alijs reb⁹ ⁊ p̄cipue sqllitícū ⁊ oxymel fcm̄ cū oxymellile sqllitico: ⁊ similiter acetū in q̊ pōit poliū mōtanū aut aristol. Et qñq₃ etiā iuuat acetū quū egritudo fit cū cōitate splenis ⁊ mā ē i ip̄o: ⁊ o₃ vt fiat bon⁹ odor ei⁹ cū cōpositis cq̄lib⁹ in qb⁹ recipiūt cāfora ⁊ musch⁹ ⁊ oleū viol. ⁊ fit multuz vincēs cū odore suo siccitatē cāfoe ⁊ muschi ⁊ odoramēta fr̄a reliq̄ bñ redolētia hūida ⁊ ꝓprie nenufar. ¶ Q̄ð si cā in mesia fuerit apa in stō ⁊ viscerib⁹ aut ꝯpletio calida i eis adusta succurres illi cū eis q̄ ifrant cap̄ ⁊ hūectāt ip̄₃ ⁊ ꝯfortāt vt nō recipiat qð pueīt ad ip̄m ab alijs. ¶ Et si fuēit cā in mirac ⁊ inueniūt vētositates ⁊ rugitus ⁊ his sīlia. Q̄m̄ illud ē apa in mirac calidū cura ip̄m ⁊ resolue cuz eis q̄ sūt necr̄ia de qb⁹ dcm̄ ē in ca. de apati bus ⁊ ꝯforta cap̄ ⁊ inūge ip̄₃ in oleis ꝯfortatiuis ⁊ hūectatiuis ⁊ administra vētosas cū scarificatiōe eūando sāguinē ⁊ nō calefacias i hmōi dispōne epar. Immo tibi attinet vt ip̄m infrīes quū inuenis ip̄₃ calidū adurētez sāguinē sua caliditate ⁊ ꝯforta splenē. Et pone sup mirac vētosas ⁊ medicamē de sinapi ⁊ sīlia vt ñ mittat splē ad cerebꝝ māz. ¶ Et si fuerit mirac frē cōplōnis iflātis ip̄m ⁊ nō fuerit ibi apa neq₃ iflāmatio dabis ei ad potādū aq̄₃ ðcoctiōis absinthij ⁊ succū eius fz q̄ dcm̄ ē. Et embroca stōm ipsi⁹ cū ēbrocis calis p̄dictis ⁊ fac ei ēpl̄₃ cū illis ēpl̄is ⁊ administra i eis sem̄ agni casti ⁊ seruē rute ⁊ radicē lilij ⁊ ēt herbā marine. Et retine ēpl̄₃ sup ip̄₃ tpe lōgo. Deiñ quū ip̄₃ retinueris pōas vētosas sup locū ⁊ sup eū sit cottū infusū in aq̄ calida ⁊ oleis aut lana carminata aut spōgia ⁊ ꝯfert vs⁹ empl̄i ex sinapi sup ip̄₃ ⁊ sup illud qð ē inter duas spatulas ⁊ empl̄a dcā in antidotario. Et ꝯfert vt pōat sup ip̄m vētose absq₃ scalpellatione nisi illic sit apa aut dolor ꝓhibēs illð. Et multotiēs qdē necr̄iū est vt ad potādū dēt in mesia inflatiua semē apij ⁊ cyminū et anisū ⁊ sirupi i qb⁹ seia ista decoq̄t ⁊ ruta ⁊ anetū. Immo qñ₃ necr̄iū tibi erit vt admistres semē rute ⁊ agnicasti, ⁊ multotiēs indiget mirachia antiq̄ vōitu cuz helleboro al. ⁊ o₃ pl̄m in melācolia mirachia vt rectificet epar ne ex eo gñet colera nigra. Et multotiēs iuuat hñtes melancoliā mirachiā ēt vt admistres infrīantes: vñ sūt humectātes ⁊ opposite pp colerā ni. Et qa ip̄e sūt ꝓhibitionē faciētes in gñatiōe vētositatis ⁊ vaporis q̄ vtraq₃ ipediūt sua eleuatōe ad caput. Si tñ ē iuuamtū cū frō ñ ē inde iuuamētū vex abscindēs egritudinē. ¶ Sz ex frō cū ē hūidū ñ gñat colera nigra et abscindit mā ei⁹. Nā ēt vaporat mā cōp̄hēsa et fiducia ē q̄ mā dñabit ei et rectificabit eā. Et scias q̄ regimen grossū gñatiuū phlātis fortasse resistit colere nigre et regim̄ subtiliatiuū pp illð qð efficit ex adustione facile nocet et fortasse iuuat ip̄₃. Nō ergo seducat te iuuatiuū q̊rūdā pp phlā qð ipsi eūant vomēdo aut egerēdo. Nā illð nō ē pp eūonē phlātis iuuātē ipsos. Immo qm̄ multitudo ⁊ cōp̄hēsio hūoꝝ adinuicē rēonet ab eis. vex iuuatiuū eēntialiter ē eūo colere nigre. Et canō qdē curatōis melācolie ē vt pueīas vsq₃ ad vltimū i hūectatiōe et cū h̄ nō minuas i eūone colere nigre. Et q̊tiēscūq₃ corrūpit cibus in vētribus habentiū duc eos ad hoc vt ip̄m euacuant ⁊ ꝓp̄e qñ sētiūt acetositatē i ore. O pz. n. vt tūc ꝓculdubio eos vōere facias ⁊ ꝓhibe eis ne cōedāt post cibū illū aliū et admistra electuaria ꝯfortātia os stōi et caueāt ab igressu balnei et ab itromissiōe cibi sr̄ cibū iā corruptū. ¶ Et o₃ vt melācolia hñtes i aliq̄ sint occupati q̊cūq₃ mō sint ⁊ vt eis sint pñtes ð qb⁹ vereсūdēt et cū qb⁹ gratulēt et vinū albū cq̄le pmistū parūp. Et occupēt ēt cū cātilēis et letificātib⁹ nihil. n. ē eis nocibilib⁹ q̄₃ tior ⁊ solitudo. Et multotiēs qdez iuuāt eos accn̄tia eueniētia ipsis vt timeāt aliqd et occupēt ea cogitatōe et facē vt ip̄i a cogitatiōe remittāt est cura ei⁹ optia. ¶ Q̄ð si cā fuēit ꝓuocatio retēta mēstruoꝝ aut ei⁹ qð p anū egredr̄ aut reliq̄ ꝓuocabis illð. ¶ Si āt accit casus ðsiderij tūc egritudo ē mala et siccitas ē extēsa. Et quū accn̄t i corpib⁹ eoꝝ vlcera significāt q̄ mors ē ꝓpinq̄ ⁊ i cuiusq₃ corpe fuerit colera nigra mobilis erit magis susceptibilis cure q̄₃ ille cui⁹ colera nigra nō ē mobilis et ei⁹ colera nigra appet i cgōne et vōitu et vrina et i colore cutis et lētiginib⁹ et pāno et vlcerib⁹ et scabie et varicib⁹ et elefātia et cursu ei⁹ qð ex ano ꝓfluit tūc illð significat q̄ ipa recipit discretionē a sāguie. Q̄ñq₃ aliqd eorū i eis appet est signū bonitatis. Et quū aliquibus ipsoꝝ accit spasm⁹ post solōnē ⁊ eūonē tūc ipsi sūt digniores illa q̄₃ alij pp siccitatē ipsoꝝ. O pz ergo vt i aq̄ tepida sedeāt et ci

bent pane infuso i iuleb τ pauco vino: τ deť eis in potu aq̄ mista. Deide dormiāt τ post ip̄m balneentur. deinde cibēť quū egrediūť.

¶De cutubut. Capitulum.xxij.

SPecies ē meŀie pl̄ʒ eueniēs in februario q̄ facit vt hō̄ diligat fugere ab hoībus viuis τ cupiat appropinquare mortuis τ sepulchris cū malitia formatiōis repēte ei eueniētis. Et ē ꝓcessio hn̄tis eā nocturna τ ipsius occultatio et egressio diurna. Et totū illud facit diligendo solitudinē τ elōgationē ab hoībꝰ τ cū hoc nō̄ qescit in loco vno plus vna hora. Immo nō̄ cessat discurrere τ ambulare incessiōe diuersa ignorās q̊ vadat cauēdo sibi ab hoibus. Immo qn̄qʒ nō̄ cauet sibi ab eis negligēs penitꝰ illuc τ paꝝ discernēs illud qđ videt τ ei fit pn̄s. Et cū hoc ip̄e est in vltimo qetis τ solitudinis τ q̄rimonie τ cautelle. Et color ē citrinꝰ faciei lingua sicca sitiēs τ sup̱ crura ipsius sunt vlcera q̄ nō̄ ꝯsolidāť. Et eius qdē cā ē corruptio mē̈ melācolice τ multitudo motus pedū eiꝰ: q̄re mē̈ ad ipsos descēdūt: τ p̄cipue qa est oi hora offēdēs τ occurrit pedibꝰ illiꝰ aliqd aut ip̄ʒ mordet canis τ fit illđ cā vt effūdať mŀtitudo mē̈rū ad crura eiꝰ q̄re fiunt i eis vlcera τ qn̄ remāet ꝼʒ dispōnē suā τ dispōnē cāꝝ suaꝝ nō̄ ꝯsolidanť. Et fit siccꝰ visus eius neqʒ lachrymātur oculi ipsius τ eius oculi sūt debiles τ submersi: τ totū illđ ē pp̱ siccitatē oculoꝝ cō̄plō̄nis ipsius. ¶Et hoc neqʒ noiať cutubut: nisi pp̱ ea q̱ eā hn̄s fugit absqʒ ordine τ qm̄ eius incessio ē diuersa. Ignorat ergo q̄ p̱te incedit τ ē q̄̄si fugiēs ab indiuiduo app̱ente ei. Nā ipse pp̱ paucitatē sue seruatiōis τ defectū rectificatiōis ꝯsilij sui incipit in p̱te sua moueri obuiās alij in diuiduo: q̄re iteꝝ fugit ad p̱tē aliā τ cutubut qdē ē bestiola exn̄s i superficie aq̄ q̄ sup̱ eaʒ moueť diuersis motibꝰ sine ordie. Et q̄cūqʒ hora aliqd accit ei fugit ex eo qđ ipsi accit deinde app̱et. ¶Et dŕ bestiola alia nō̄ qescēs τ dŕ eē masculꝰ ex saal τ diciť esse vulpis habamacu. verūtn̄ magis similia nostro loco sūt duo priꝰ dicta. ¶Et cā qđ huiꝰ egritudinis ē colera adusta τ meŀia.

¶De cura. Capitulum.xxiij.

CUra huiꝰ egritudis ē cura ipsiꝰ meŀie quū ē ex colera aut meŀia adusta. ¶Et oʒ vt in eiꝰ phlō̄mia ad hoc p̱ueniat vt sāguis plurimꝰ ex eo egrediať et malefactiōi ꝓpinquus fiat τ regať cibis laudabilibꝰ τ balneis hōis. Et deť ei ad potādū aq̄ casei tribꝰ diebus τ post illđ euēť hūor cū hiera Archigenis deiñ ingenieť vt dormiat deiñ cor eiꝰ cō̄forteť post euonē cū tyriaca τ q̄ cursu eiꝰ ꝓcedūt τ cū h̄ valđ hūecteť τ embroceť cū istantibꝰ vt n̄ aggregeť calefactio illaꝝ mediciaꝝ q̄ necr̄ie sūt motibꝰ exercitatiōis. verūtn̄ necesse ē vt calefiat cor eiꝰ cū eo qđ ip̄ʒ ꝯfortat τ hūecteť corpus ipsis τ fiat vt dormiat τ tē̄pereť eius ꝯplexio. Cō̄plemētū vero cure eiꝰ est dormitatio plurima τ vt deť ei i potu epithymū qn̄qʒ vt qescat eiꝰ nā τ abscindať eiꝰ cogitatio. τ quū in ipsa nō̄ ꝯferūt medicamē̄ τ cura flagelletur τ fiat vt dolorē sentiat τ p̱cutiať caput eius τ facies ipsius τ cauterizeť eius synciput qm̄ sanať q̱ si redeat redeať.

¶De ilisci. Capitulum.xxiiij.

HEc egritudo ē sollicitudo meŀica siŀis meŀie in q̄ hō̄ sibi iā induxit ῑcitationē cogitatōis sup̱ pulchritudinē q̄rūdā formaꝝ τ figuraꝝ q̄ insunt ei. Deide adiuuat ip̄m ad illđ ꝺsideriū eiꝰ τ nō̄ ꝯseqť. ¶Et signa qdeʒ eius sūt ꝓfunditas oculoꝝ τ siccitas ipsoꝝ τ p̓uatio lachrymaꝝ nisi quū fletꝰ adest τ motus ꝯtinuus palpebraꝝ risibilis q̄̄si aspiciat aliqd pulchrū đlectabile aut audiat rumoreʒ iocūdātē aut letificeť. ¶Et ē sp̄us eius plurime interfectiōis τ reuersiōis τ fit multe eleuatiōis et alterať dispō̄ ipsius ad risū et letitiā τ ad tristitiā τ fletū quū amoris cātilēas audit τ p̄cipue quū fit remē̄oratio repudij et elō̄gatiōis. Et sūt oia mēbra eiꝰ arefacta p̄ter oculos qm̄ ip̄i sŕ cū sua ꝓfūditate grauces magne palpebre sūt grosse pp̱ vigilias ipsiꝰ τ ploratū eius q̄ fit cū singultu τ euaporāt ex capite eius τ eiꝰ figuris nō̄ ē ordo. ¶Et pulsus ipsius ē pulsus diuersus absqʒ ordine oino sic ē pulsus hn̄tiū tediū. Et eius qdē pulsus τ dispō̄ ipius alterať quū fit remē̄oratio eius qđ diligiť ꝓp̓e τ quū obuiat ei subito. τ poŀe ē ex h̄ significare qs sit ille q diligiť quū n̄ ꝯfiteť ip̄ʒ. Cognitio āt eiꝰ qđ diligiť ē vna viaꝝ cure ipsius τ ingeniū in h̄ ē vt noia plura noienť iterādo multotiēs τ sit manꝰ sunt pulsū ipsiꝰ. Quūqʒ pp̱ illđ diuersificať diuersitate magna τ fit siŀis intersecto deiñ iterať τ expiť illđ multotiēs sciť q̱ illđ ē nomē eiꝰ q̱ diligiť deiñ siŀr remē̄oreť figura τ māsio: τ illđ in q̄ valet τ artes τ genus τ regiōes τ cō̄peť ad nom̄ eius qđ diligiť vnūquoqʒ eoꝝ τ fueť pulsus ita vt quū alterať apud remē̄o

rationē vnius rei multotiēs aggregēt inde
ꝓpetates eius qḋ diligitur ex noie ⁊ ex eo i
q ꝑualet ⁊ cognoscitur illḋ. Nos.n.iaȝ expti
fuimus illḋ ⁊ iuenimus iuuamtū in faciēdo
morā i illo. ¶ Amplius quū ñ iuenit cura ni
si regimē ꝯiūctōis iter eos ſƺ modū ꝑmissio
nis fidei ⁊ legis fiat. Et nos qdē iā vidimus
cui redita est salus ⁊ virtus ⁊ rediJt ad carnē
suā quū iā ꝑuenisset ad arefactionē ⁊ ꝑtrāsis
set ipsā. Et tollerasset egritudies prauas an-
tiq̄s ⁊ fe.lōgas ꝑꝑ ḋbilitatē virtutis factā ꝑꝑ
nimietatē ilisci. Nā quū sentit applicationē
eius qḋ diligebat euacuit qḋ hēbat in breui
tpe ⁊ existimauimus mirabile eē ⁊ significa
uimus obedientiaȝ nature meditationibus.

¶ De cura. Capitulum.xxv.

COnsidera an eius dispō peruenerit ad
adustionē hūoꝝ ꝑ signa q̄ nosti ⁊ eūa.
Deiñ admistra eis sōnū ⁊ hūectationē ⁊ nu
trimtū ipsoꝝ cū laudabilibus ⁊ fac ipos bal
neari ſƺ ꝯditionē hūectatiōis notā. ¶ Et fit
casus coꝝ in disceptatiōibus ipsoꝝ ⁊ occupa
tiōibus ⁊ ꝯtrouersis ⁊ vl̄r i reb⁹ negotiosis.
Illḋ.n.facit eos fortasse obliuisci ḋlectatiōis
coꝝ aut igeniet ipsi diligāt aliḋ ab eo qḋ di
ligūt qḋ fit ex eis q̄ lex ꝑmittit. Deiñ cogita
tio ipsoꝝ a ſo abscidat añq̄ȝ cōfirmet ⁊ post
q̄ȝ obliti fuerit ꝑmi. ¶ Si āt ille q diligit fue
rit ex rōalib⁹ tē adhortatio ⁊ correctio ⁊ vitu
ꝑatio illi⁹ ⁊ coarctatio illi⁹ ⁊ trāsformatio ad
ipȝ q̄ illḋ qḋ bȝ ñ ē nisi sollicitudo mēlica ⁊ ꝑ
cussio demōis erūt ex eis q̄ multū iuuabūt:
verba.n.i h ca.ꝯferūt.⁊ ēt vetule ad eū icitēt
vt vitupēt illḋ qḋ diligūt ipi ⁊ remēorēt eis
dispōnes et narrēt ei res aliq̄s ḋ ipso ex qb⁹
horrorē icurrat ⁊ narrēt ei ḋ ipo vituꝑatōes
multas. Hec.n.st ex eis q̄ sedāt pl̄ȝ q̄ȝuis fit
ex eis q̄ alios ꝯsolēt.⁊ ex eis q̄ ad illos iuuāt
ē vt nārēt vetule iste formas ei⁹ qḋ diligr cū
silitudib⁹ fetidis ⁊ assilēt mbra faciei ei⁹ cū nā
ratōib⁹ horribilib⁹ ⁊ assiduēt illḋ ⁊ ꝑseuerēt i
ipo. Hec.n.st ipaꝝ opa ⁊ sūt prudētiores i h
virīs nisi mollib⁹.ipsis nāq̄ȝ iest ars ñ breui
or arte vetl̄aꝝ ⁊ ꝑꝑea pol̄e ē eis vt iuēiāt q̄l̄r
ꝑmutēt amorē diligētis ad illḋ qḋ ñ diligr ḡ
dati.diñ abscidāt op⁹ suū añq̄ȝ ꝯfirmet amō
ſs. ¶ Et ex occupatiōib⁹ ꝑdcis ē cōruptō pu
ellaꝝ et plurius ꝯcubit⁹ ipaꝝ ⁊ rēouatō ipaꝝ
et ḋlectatō cū ipis. Et qdā hoies st q̄s sanat
letitia et audit⁹ cātilene ⁊ qdā sūt q̄s illḋ aug
mētat i ilisci. Et possibile ē vt sit illḋ venatio
aut spēs ludi ⁊ dignitates assūpte ex regibus
⁊ sil̄r species tristitie magne oia sūt sanātia.
¶ Et fortasse neciuȝ erit vt isti regāt regimie
hñtiū mīiaȝ ⁊ maniā ⁊ alcutubut ⁊ vt eūent
hūores eoꝝ ꝑdicti cū hieris magnis ⁊ hūectē
tur cū eo qḋ dcm̄ ē ex hūectātib⁹ ⁊ illḋ ē quū
permutantur cum moribus suis et sanitate
corporum suorum ad similitudinem ipsoruȝ.

¶ Tractatus quintus de egritudinibus cere
bri in operationibus motus.

¶ De vertigine. Capitulum.i.

VErtigo ē vt hñti ipā imagine
tur q̄ res sup ipȝ voluāt ⁊ q̄
ei⁹ cerebꝝ ⁊ corp⁹ ipsi⁹ reuol-
uāt q̄re ñ regit se ita vt firmet
Immo cadit ⁊ multotiēs qdē
abhōret voces ⁊ accit ei ex ob
uiatiōe sui ipsi⁹ sic illḋ qḋ accit ei q reuoluit
sup se ipȝ multotiēs cū velocitate. Nō eni si
git sedēs aut stās aut apit oculos.⁊ illud ē ꝓ
pterea q̄ accit spūi i vētrib⁹ cerebri ei⁹ ⁊ i ve
nis ⁊ arterijs ei⁹ ex obuiatōe sui ipsi⁹ illḋ qḋ
accit ei quū reuoluit reuolutiōe ꝯtinua. ¶ Et
drā qdē inter vertiginē ⁊ epilepsiā ē q̄ verti-
go qñq̄ȝ manet tpe aliquo. Epilepsia vero fit
repēte ⁊ cadit eā hñs scilēs ⁊ sanat. Vertigo
aūt ē vt quū hō stat vel surgit obtenebrēt ei⁹
oculi et excitat ad h vt cadat. Et q̄ ex ea fortis
ē silis ē epilepsie. verūtñ nō fit cū spasmo si-
cut fit epilepsia. ¶ Et hec qdeȝ vertigo qñq̄ȝ
accit hoini ꝓpterea q̄ reuoluit se ipsū ⁊ reuo
luunt vapores ⁊ spūs in se ipso sic reuoluitur
vas ꝯtinēs sup aq̄ȝ tpe aliquo ⁊ qm̄ reuoluit
spūs imaginat hō q̄ res voluat. ¶ Nā eq̄le
ē siue diuersificet ꝓportio ꝑtiū spūs ad ꝑtes
mūdi ꝯtinētis ipsū ex ꝑte spūs siue diuersifi
cet illḋ ex ꝑte mūdi quū fuerit sēsibilitas ꝑ eas
⁊ sūt reuolutiōes q̄ sūt ꝑꝑ oppositionē. Naȝ
quū sentiēs mouet ꝑmutātur opposita sicut
quū mouet sensatū. ¶ Et hec quidem verti-
go qñq̄ȝ fit ꝑꝑ ꝯsiderationē ēt ad res q̄ vo-
luūtur ita vt infigat forma illa sēsata in aia.⁊
ꝑꝑ hoc dr̄ q̄ oēs opatiōes sensibiles pendēt
ex instr̄is corporeis patientibus. Quorum ꝑ̄
muȝ ⁊ dignius est spiritus sensibilis. ⁊ rema
net i ipso ab omni sensato forma ipsius post
eius sepationē quū sansatū est forte. ¶ Q ē.n.
sensatū nō efficit in instr̄o sensibili nisi formā
que est sibi similis. Deinde firmatur forma il
la ⁊ euanescit cū q̄ȝtitate receptionis instr̄i ⁊
fortitudine sensati.eius vero expositio in sciē

tia ꝯtinet nāli. ¶ Et q̄ntūcūq; fuerit corp⁹ debilibus erūt passiones iste fortiores sicut in egris. Egritudo.n.plurimū in hoc seqt̄ elōgationē ita vt appeat eis semp ꝙ reuoluāt̄ cuz paruo motu ipsoꝝ. Nō.n.indigēt i motu vt iniungat̄ eis q̄tenus i motu vehemēter ꝑseuerēt pp debilitatē ipoꝝ. Nā spūi eoꝝ accidūt nocumētū et passio et cōmotio. ¶ Et qn̄q; q̄dē vertigo ex cāis corꝑeis aut ꝑn̄tib⁹ in vacuitate cerebri ꝯtētis in eo ex vaporib⁹ ꝑueniētib⁹ in venis q̄ sunt i ipso et i neruis aut ex hūorib⁹ ꝯtētis i ipso oīs gn̄is q̄ euaporāt̄ cum paruo motu aut cuz caliditate. Quum ergo mouētur vapores illi mouēt motu suo spūm aīalē q̄ nō digerit̄ et rectificat̄ nisi i venis illis. Deide requiescit in suba cerebri postea dispargit̄ i neruis ad corp⁹. aut pp multitudinez vapoꝝ iā retentoꝝ i ipso ascēdentiū ad ip̄m ex locis alijs deīn̄ gescentiū i ipso remanentiū i ipso ab egritudine acuta an̄cedēte aut egritudine frā. Et erūt ventositates inflatiue q̄s mouebit virtus digestiua et resolutiua et qn̄q; fit nō pp motū vapoꝝ in cerebro sed pp malitiaz cōplōnis diuerse in ipso ex q̄ cōseqt̄ excitatio motus agitabilis in spū nō cuz motore corꝑeo ꝑmiscente ip̄z ex vapore aut alio sicut accit illō ex motu diuerso ꝑueniente ex aq̄ et igne quū aggregāt̄. Et qn̄z fit ex motore spūs exterius sicut ꝑcussiōe capitis et fractiōe cranei ita vt cōprimāt cerebruz et spūm q̄etuz ⁊ sequāt̄ ip̄z mot⁹ diuersi circulares vndosi sic accit i aq̄ ex ꝑcussiōe graui sup eā: aut casus verberatōis fortis super dorsuz ipsius. Reuoluunt̄.n.vn̄ eius ⁊ casus verbig̃ra i aere. Sed corpus aereuz ē dignius sed tn̄ nō sentit̄. ¶ Et qn̄q; fit ex vaporibus ascendentiuz ad cerebꝝ i dispōne suaruz ascensionuz et si nō sint gn̄ati in suba cerebri: neq; retenti i ipso antiq̄tus. Nā quuz ad ip̄z ascendunt mouent ip̄z et qn̄q; fit ascēsus eoꝝ ad ip̄m aut in trāsitibus neruoꝝ ⁊ ē ex stō et cistifell: aut mediāte stō et vesica et matrice et velamine quū eis adueniūt egritudines aut mouēt̄ hūores q̄ sūt i eis. Illud eni plurimū fit ex stō et post ip̄m ex matrice recipiēte supfluitates aut i venis et arterijs, aut occultis aut māifestis. Vapores āt mā qn̄q; est colera et qn̄q; ē phlā ⁊ vertigo q̄dē phlātica similis est epilepsie. et multotiēs fit ꝯtinuitas scotomie et vertiginis nō pp materiā cōprehensam: imo ꝓpter rem incipientē ꝯtinuari cū cerebro sua q̄litate ⁊ facit possidere scotomiā ⁊ vertiginē sic accit quū ē vacuitas ⁊ fames q̄busdā hoīb⁹ ⁊ ꝓprie eis q̄ famē nō tollerāt ꝓpterea ꝙ os stōi eoꝝ ledere cui cerebꝝ cōicāt. ⁊ qn̄q; fit vertigo ⁊ scotomia ꝭz semitā crisis. ¶ Et vertigo q̄dē freq̄ns ⁊ ꝓprie i dcrepitis nūtiat apoplexiā. ⁊ silr̄ vertigo eueniēs successiōe stuporis cōitātis mēbruz ⁊ qn̄q; soluit vertiginez soda accidens.

¶ De signis eius. Capitulum.ii.

Nacta āt ex reuolutiōe hoīs sup se ipsū aut ꝯsideratiōe ipsi⁹ ad res reuolutas ⁊ lūinosas quū nō sedet nota ē ꝑ se ipsā ⁊ silr̄ q̄ fit a ꝑcussiōe aut casu. ¶ In ea āt q̄ fit a retētiōe materieꝝ vaporosaꝝ p̄cedentiū in cerebro aut gn̄rataꝝ i ipso cerebro ē egritudo assidua ⁊ nō seq̄ns egritudinē i aliq̄b⁹ mēbris ⁊ nō ē excitata cū reple̅ne ⁊ sedata cū vacuitate ⁊ qn̄q; an̄cedūt ipsā dolores capitis ⁊ sonit⁹ ⁊ tinitus ⁊ ḡuitas ē i capite ⁊ iuenit tenebrositatē i visu suo fixā ⁊ iuenit i sēsib⁹ abbreuiationē ita vt sit ingustu ⁊ odoratu ⁊ sētit in arterijs an̄riorib⁹ pulsationē vehemētē ⁊ inuenit ḡuitatē i odoratu. ⁊ si fuerit hūor q̄ ē in cerebro aut in alijs mēbris hūor ex quo excitāt̄ vapores phl̄atici erit grauitas ⁊ timor vel tumor ⁊ multitudo sōni ⁊ signa phl̄atis p̄dicta in canone. ⁊ si fuerit chol̄a erūt vigilie ⁊ inflāmatō sine multitudine ḡuitatis ⁊ imaginationes citrine auree. ¶ Et si fuerit sāguis erunt vene inflate ⁊ facies ⁊ caput ⁊ oculi rubei. et cal̄e ⁊ erūt ḡuitas ⁊ sōnus ⁊ lassitudo ⁊ pulsatio. Et si fuerit a mēl̄ia erit grauitas cū q̄ētitate ⁊ erūt vigilie ⁊ imaginatōes laminaꝝ ⁊ capilli nigri ⁊ cogitatio corrupta ⁊ reliq̄ signa p̄dicta. ¶ Qd si ei⁹ cā fuerit a stō erit cū destructiōe dsiderij aut ipedim̄ti i ipso aut corruptiōe in digōne ⁊ tremore cordis ⁊ lassitudine spūs ⁊ erit ꝑmutatio in stō ⁊ dclinatio nocum̄ti ad an̄riorē ꝑtē cerebri ⁊ mediā ipsi⁹ ⁊ nō elōgat̄ q̄n ꝑueniat ad ipsi⁹ posteriorē. ⁊ diuersitas dispōnis sitis qn̄q; eni sedat̄ ⁊ qn̄q; augumētat̄ ꝭz repletionē ⁊ vacuitatē. ⁊ fit sucessiōe sacietatis nauseatiue a cibo p̄terite ⁊ iuenit etiā dolores i stō inflāmationē in q̄busdā hoīs ⁊ fit i via cōitatis neruoꝝ ⁊ īnuenit an̄ ipsā ⁊ apud ei⁹ reuersionē in postremo ipsi⁹ dolorē p⁹ syncipat apud originē ꝑis sexti in ꝑtib⁹ colli. ¶ Et si ē ex matrice p̄cedūt ipsā p̄focatio matricis ⁊ retētio spmatis ⁊ m̄struorū ⁊ apata i ipsa. ¶ Et silr̄ si ē ex vesica ⁊ si ē

ex pncipio mébroꝝ oium aut ex origie nutrim-
ti qḋ ē epar aut ex origie spūs q̄ ē cor ⁊ ei⁹ trā
sit⁹ i venis ⁊ arterijs ortis ex eis aut i illis q̄
sūt p⁹ aurē aut i illis q̄ sūt i collo. Et illi⁹ qui
dē signū ē sit pulsatiōe vehemēti ⁊ tensiōe vt
corde venaꝝ q̄ sūt i collo ⁊ vt nō inueniat do
lorez ḋ quo sit curādū i collo et mbris ei⁹ ne-
qꝫ reliqs venis. et quū vides arterias extrin-
secas extēsas apud collū et alleuiat cū manu
tua pulsū ꝓhibēs aut ligamētis latinoꝝ aut
plūbo aut linis sup ipsū stiptica pdicta tunc
scis ꝙ cursus ē i eo et si nō tūc est in alijs. et
silr expire in alijs ꝙ si nō inuenis tūc ē i vijs
ꝓfūdis. Illḋ vero q̄ fit a malitia ꝯplonis di
uerse scit̄ p lenitatē icerebri et puationez cāꝝ
pdictaꝝ et casus frigoris aut caloris repente
exteri⁹ aut ex receptis infrantib⁹ et calefaciē
tib⁹ subito et seq̄r eā vertigo. Scotomiā vero
hūs nō tm̄ iuuat a vio q̄ttū a potu aq̄. Et sci
as scotomia et vertigo quū ꝓlōgāt tūc egri-
tudo ē fr̄a. et signa qdez cretice manifesta sūt.

¶ De cura. capitulum.iij.

Facta qdez a reuolutiōe hois sup se ipꝫ
et ꝯsideratiōe ei⁹ ad reuolutōes aut cō
sideratiōes ex loco alto curat cū qete ⁊ trāq̄l
litate et sōno si nō cito sedat. et sumat stiptica
acetosa et frāgat bucellas in eis et sumat ip-
sas. ¶ Que vero facta est a sanguine aut hu-
morem contento i corpore curatur phlomia
ex cephalica. Deinde ex vena quieta que est
post aurem. Est eniz optima in curatōe oiuz
specierum vertiginis nāliuz ⁊ q̄nq̄ cauteriza
tur et ꝓprie in ea cuius cā est ascensio vapo-
rum ex corpore in quacunqꝫ via eleuantur.
¶ Ventose quoqꝫ conferūt nocrati superpo
site et etiam super cap̄. ¶ Si autem fuerint
cum sanguine humores diuersi aut causa ei⁹
fuerint humores preter sanguinem tunc inci
piatur ad cūandum cum pilulis de hiera aut
infusione aloes. Si fuerint humores cali aut
decoctione myrobol. citrinoꝝ aut decoctiō
epithymi et pilulis stomaticis si fuerit diūr
si. Et post cūones administret clistere cū aq̄
centauree et collognitide. Deinde ventosetur
sup nuchā et caput post perueni ad gargari-
smata et caputpurgia et attractiōes odoꝝ na
ribus in qb⁹ sūt muschus et castoreuz et ni-
gella et amaracū. Quūqꝫ porismus excitat
tūc adiuua cū fricatiōe iferioꝝ extreoꝝ. ¶ Et
si fuerit cā i hoc ex stō et hūoribus i ipsa ad-
mistra vomitū cū aq̄ i q̄ sūt anetū et rhapha
nus ⁊ ponat in ipsa mel ⁊ sal ⁊ reliq̄ vomiti-
ua tēpata. Deiñ cū cochijs si virtus fue-
rit fortis aut cū pilulis de picra ⁊ ifusiōe alo
es si virtus fuerit minus fortis ⁊ scias si hūo
res sunt chol'a purā tunc. n. cū decoctiōe my-
robol. cū sūoterre. Et illḋ qdē scies p signifi-
catōes pdictas in h. c. ⁊ in. c. de stō. ¶ Et si cā
fuerit in alijs mébris curabis totū cū eo qḋ
oꝫ ⁊ cōfortabis cap̄ in pncipio sui cū oleo ro.
cū aceto ⁊ oleo camōillino ⁊ post cōfirmatio
nē cū oleo camōillino singulari. Cū ḡ scit ꝙ
mā est in capite tm̄ ponant ventose sup cap̄
⁊ nocrā. ⁊ phlet vena q̄ est post aurē ⁊ admi-
nistrent aseibaret ⁊ gargarismata ⁊ embroce
⁊ attractōes odoꝝ naribus ⁊ cappurgia pdi
cta ⁊ q̄ silia sunt illis ſꝫ mās ſꝫ ꝙ sciuisti in
canone. ⁊ si cā est malitia cōplonis diuerse oꝫ
vt scias cāz eius ⁊ signa p ea q̄ scis ⁊ cura p
ꝯriū ⁊ tēpet ꝯplo nālis. ¶ Et si cā est pcussio
aut casus curet pus cū eis q̄ dicent in caplis
suis. ¶ Si ḡ sanat ⁊ remouet vertigio curet
vertigo cū eis q̄ sunt ostensa ⁊ oꝫ qdē vt hūs
vertiginē alienent a se cōsideratōez ad oēm
rē cito reuolubilē ⁊ alienet ab aspectu ꝓfun-
ditatū foueaꝝ ⁊ verticū mōtiū ⁊ colliū ⁊ sup
ficieꝝ supmaꝝ. ¶ Scotomiā vero ⁊ vertigi-
nē factas ꝓpter vacuitatē stōi sedat acceptio
bucellaꝝ infusaꝝ in rob fructuū stipticorum ⁊
aquis ipsorum ⁊ proprie acreste.

¶ De aluc ⁊ est palpitatio. Capitulum. iiij.

Corpori qdē accit ex pte multiplicatōis
repletōis ⁊ siliū in lacertis ⁊ venis di-
spō q̄ est sicut lassitudo pp quā extenduntur
vene ⁊ multiplicat oscitatio ⁊ alleaꝝ extensio
pp multitudinē ventositatis ⁊ vaporis ⁊ cuꝫ
ea rubificant facies ⁊ oculi ⁊ ꝓuocat inuolu-
tionē ⁊ extensionē ⁊ cū illḋ in hoie multipli-
catur significat replōnē. ¶ Opꝫ ḡ vt cūet hu
mor sanguineus ⁊ cholericus ⁊ admistretur
aq̄ fr̄a. ¶ Illud. n. q̄nq̄ sedat eā in dispōne ꝓ
pterea ꝙ tēperat ebullitionē acori quoqꝫ iest
ꝓprietas remouendi ipsam cū masticat aut
puluerizatus sumit ⁊ bibit. Et forsitan cū eo
qḋ resoluit ventositates dñantes ⁊ silr zucca
rū cū coriādro ⁊ balneatores sanant hūtē eā
constringendo manum super venas ⁊ super
duas apopleticas donec homini eueniat q̄si
sincopis ⁊ fortasse cum eo qḋ exprimit despū
ascendente ad cerebꝝ oi moda fortitudie do
minante materiebus cū resolutione. Et cum
ipso qdē est cautella adhibenda. Et oꝫ ne ma

nus sup venas teneaẗ ea q̄ztitate quā hō nō
tollerat vt in ipso eius spiritus retineatur.
¶ De incubo ꝛ nominatur strangulatoꝛ ara
bice vero albodilem ꝛ alcharon. Capitulū.v

INcub⁹ āt ē egritudo in q̄ hō sentit quū
in sōnuȝ ingrediẗ phātasma graue sup se
cadēs ꝛ ꝯprimēs ipsū ꝛ angustiaẗ ei⁹ spūs ꝛ
intersecaẗ vox ipsi⁹ ꝛ mot⁹ ei⁹ ꝛ fortasse p̄fo-
caẗ pp oppillatiōes poroꝝ ꝛ quū ab ip̄o sepa
tur excitat eū subito. ¶ Et est an̄cessoꝛ vnius
triū egritudinuȝ aut apoplexie aut epilepsie
aut manie ꝛ illd̄ q̄dē quū fuerit ex materieb⁹
ꝯprimētib⁹ ꝛ nō fuerit ex causis alijs nō ma
teriatis. ¶ Ei⁹ vero causa ꝯ plurimū est va-
poꝛ materieꝝ grossaꝝ sāguineaꝝ aut phl̄ati-
caꝝ aut ml̄icaꝝ eleuatus a cerebro subito in
dispōne getis motus vigiliaꝝ resoluentis va
porē ꝛ cū resolutione ois hūoris cōitatis ip̄ȝ.

¶ De signis. Capitulum.vi.

SIgna āt ois hūoris māifasta sūt cāones
an̄cedētes. Et qn̄qȝ fit ex frigore vehem̄
ti iueniēti caput subito apd̄ sōnū q̄re ꝯp̄mit
ip̄ȝ ꝛ igrossat ꝛ ꝯ̄bit ꝛ efficit i ip̄o phātasias il
las subito. Et illd̄ q̄dē n̄ fit nisi pp d̄bilitatē ce
rebri sua cal̄itate aut malitia. ꝯpl̄ōis quā hȝ.

¶ De cura. Capitulum.vij.

CUra ei⁹ ē phl̄omia ꝛ solutio vētris cū
eo qd̄ totū hūorē educit et si hūores sint
multi ꝛ grossi ꝯfert hoc solutiuū. Cuius ꝯfe-
ctio. ℞. euforbij q̄ztitateȝ.ʒ.i. cū tertia pte.ʒ. de
scamonea ꝛ q̄rta.ʒ. d̄ pulpa collogntid̄ ꝛ duo
b⁹ dauich anisi si virt⁹ fuerit fortis ꝛ si nō cū
pilulis d̄ azulo aut pilulis stōaticis ꝛ epithy-
mo ꝛ hieris magnis. s. hiera cucumeris asini
ni ꝛ hiere ruffi ꝓpric. ¶ Deide ꝯforta caput
cuȝ eo qd̄ sciuisti ex cāone. Et ex eis q̄ iuuāt.
ad hoc est vt grana peione in potu ꝯm conti
nuitatem sumātur. ¶ Si aūt cā in ipso est fri
gus inueniens caput ꝛ facit in ipso hanc phā
tasiam oȝ vt olea cal̄a administres calefaciē
tia ꝛ empl̄a rubificantia ꝛ reliqua. ¶ Et non
oportet vt prolongemus sermonem in ipso
quoniam iam precessit quod excusat.

¶ De epilepsia. Capitulum.viii.

EPilepsia ē egritudo ꝓhibēs m̄bra aia
ta ab opatiōib⁹ sēsus ꝛ mot⁹ ꝛ erectōis
nō integre. Et illd̄ ē pp oppilationeȝ ꝯtingē
tē. ¶ Plurimū vero ei⁹ est spasmus vl̄is ac
cn̄s ex nocum̄to adueniēte vētriculo an̄riori
cerebri q̄re facit ꝓueniẗ oppilatōȝ nō ꝯpletā.
Et ꝓhibet trāsitū virtutū sensus ꝛ mot⁹ i eo
ꝛ in mēbris integre fieri absqȝ interfectione
vl̄r ꝛ ꝓhibet a possibilitate erigendi. ꝛ neqȝ
pol̄e est hoi vt cū eo remaneat eretico corpo
ris. ¶ Et qm̄ ois spasm⁹ quēadmodū oñdi, fit
aut a repletiōe aut a siccitate aut a ꝯ̄ctiōe pp
cāȝ ipedientē tūc fiẗ epilepsia. ¶ Verūtn̄ nō
fit a siccitate qm̄ epilepa fit subito sȝ spasmus
sicc⁹ nō fit subito ꝛ qm̄ cerebꝝ ex siccitate sua
nō cōseq̄ẗ vt spasmeẗ multū qn moriaẗ corp⁹
p̄ns. Tunc restat vt ei⁹ q̄dē cā fit aut ꝯ̄ctio ce
rebri ad expellendā rē ipedientē q̄ est aut va
poꝛ aut q̄litas mordicatiua aut hūectatia ma
le subē aut hūoꝛ faciens euenire oppilatōem
ꝛ spasmū nō integrū in ventriculis cerebri ꝛ
p̄ncipijs origis neruoꝝ. ¶ Et qn̄qȝ fit ex hu-
more pp motū vndosū cōtingentē in hūore
aut pp ebullitōem cal̄itatis supflue in eo qd̄
accit ex oppilatōe q̄a virt⁹ sensus ꝛ mot⁹ nō
ptransit suo nāli transitu ꝛ fortasse ei⁹ an̄ces-
siōe nō cōpleẗ aliq̄d cū q̄ztitate aliq̄ q̄a nō pri
uantur mēbra sensu ꝛ virtute motus integre
aut pp ventū grossū retentū in trāsitib⁹ spūs
ꝯȝ q̄ visū est phl̄o magno Ax. Et vidit ipsā
cē vnā cāȝ epilepsie ꝛ cū ibi fuerit hūoꝛ oppi
lans tunc cerebꝝ cū h̄ ēt ꝯ̄hbeẗ vt expellet illd̄
qd̄ ipedit sicut accit stō ꝛ singultu ꝛ nausea ꝛ
sicut accit ex tremore cū est ꝯ̄ctio ꝛ comp̄ssio
p̄ncipiū in expulsiōe mēbroꝝ eius qd̄ ipsa ex
pellunt. Et cū cerebꝝ ꝯ̄hit motus eius diuer
sificantur ꝛ seq̄tur ip̄ȝ ꝯ̄ctio neruoꝝ in facie
ꝛ alijs ꝛ diuersificātur mot⁹ ipsoꝝ. ¶ Et sani
tas q̄dē aut cōtingit pp expulsiōeȝ hūoris et
pp resol̄onē ventositatis aut pp expulsiōem
ipedientis. ¶ Spasmi āt descendētis ad mē
bra q̄bus associatur epilepsia cā est qm̄ mā q̄
ꝓuenit ad cerebꝝ aut nocumentū qd̄ ip̄m cō
mittatur. cōmittatur neruos ēt q̄a est ipsoruȝ
dispō: dispō ei⁹. Et illd̄ est pp tres causas. s.
q̄a nerui sequūtur subāȝ cerebri ꝛ ledūtur ab
eo q̄ ip̄ȝ leditur ꝛ coꝝ repletio ex hūore expul
so ad ipsos in p̄ncipio ipsoꝝ facit vt augmēte
tur coꝝ latitudo ꝛ abreuieẗ coꝝ lōgitudo. Et
epilepsia q̄dē nō ꝓcedit cursu spasmi nec cur
su lassitatis ꝛ efficit ꝯ̄ctōeȝ cerebri ꝛ abbreuia
tionē nō facit mollificatōeȝ ꝛ dilatatōem nisi
q̄a cerebꝝ admistrat in h̄ expulsionē alicuius
rei ꝛ sc ipso expulsio vero nō cōpleẗ ꝛ p̄ficitur
nisi ꝯ̄ctōe ꝛ exp̄ssiōe. ¶ Oi aūt spasmo māli
cōfert febris. Sȝ epilepsia est spasm⁹ mālis. ꝛ
ap̄ata qn̄ appent in ipsa fortasse resoluūt eaȝ
ꝛ minuūt mām eius et multotiēs q̄dē ꝑmuta

tur melia ad epilepsiā ꝛ multotiēs qdē muta tur epilepsia et meliaz. ¶ Quidā āt hoies exi stimāt ꝙ qñqz ē epilepsia q̄ nō ē a mā. ¶ Si ḡ significant ꝑ h ꝙ cā in eo est vapor aut qua litas nocens cerebro ꝛ facit in ipso ꝯctionem ꝑdictā tunc ₰mo ipsoꝝ intentionē hꝫ. ¶ Si āt significant ꝙ cā illius est ipsa cōplo pura cū est in cerebro ꝛ efficit epilepsiā tunc illō est qđ modū nō hꝫ qm̄ cū q̄litate illa affectū fue rit cerebꝝ oportebit vt sit epilepsia inseꝑabi- lis ei. Et nō fit ex eis q̄ subito fiunt ꝛ seꝑant in dispōne. Verū cā epilepsie aut vincit ꝛ in terficit. et sic̄ nō est q̄litas puro in ipso cere- bro sine mā aut q̄litas adueniens ei ꝛ rescin ditur ꝛ illō ex mēbro alio ꝓculdubio. ¶ Spu ma vero accidens in epilepsia est ꝑꝑ agitatio nē spasmi ꝛ in apoplexia qdē accit ꝑfocatio ꝑꝑ violentiā anhelitus. ꝛ epilepsia qdē ē q̄si spasmus ꝓꝑus ꝑmū mēbro alicui. ¶ Et mo tus sternutatōis est q̄si mot⁹ epilepsie leuis ꝛ epilepsia est q̄si sternutatio multa ꝛ fortis. ve rūtñ ꝑlm expulsiōis sternutatōis est ad ꝑteꝫ añrioꝛē ꝑꝑ fortitudinē virtutis ꝛ debilitatem materiei. ꝛ expulsio epilepsie ad quācūqꝫ par tē fuerit est facilior ꝛ possibilior. ¶ Et oꝫ qdē vt cōꝑhendatur qđ dcm̄ est. qm̄ cū epilepsia est in ipso cerebro tunc cā in ipso est mā ꝓcul dubio faciens ventositatē retentā in meatib⁹ sensus ꝛ mot⁹ aut replet vtrosqꝫ ventriculos añriores cerebri ipletōe aliq̄. ¶ Et hec qdem mā aut est sanguis dñans ꝛ plim⁹ aut phl̄a aut melia aut chol̄a ꝛ est ꝑua valde ꝛ post ip sam in paucitate ē sanguis purus. Sanguis āt cuius cōplo ad cōplexionē chole nigre et phl̄atis inclinatur essentiā multotiēs fit cau- sa verūtñ cā plurima est hūiditas denudata ꝛ declinata ad cholam nigrā. ꝛ plurimū. n. cū accit epilepsia accit a phl̄ate. Et Hip. quidē dixit ꝙ plurime oues patiuntur epilepsiā et qñ a cerebris suis anatolizantur inuenit ab eis hūiditas mala fetida. Et ois cā epilepsie cerebri cōpat ad debilitatē digōnis in ipso. Nō ḡ euāt qn aut sit in subā cerebri ꝛ vela- minib⁹ eius ꝛ est deterior aut sit in pāniculis ipsius ꝛ est leuior ꝛ epilepsia melācolica for- tis ē deterior. Cū ḡ phlegma sit plus tūc me lancolia magis oppilat trāsitus spūs. ¶ Et il la q̄ apud q̄sdā ꝓꝑo noie dr̄ mr̄ pueꝝ interfi cit multū ꝛ qñ cōtinuātur paroxismi epilep- sie interficit. ¶ Epilepsia āt cuius cā ē in mē bro alio fit aut qa eleuātur ab ipso ad cerebꝝ vapores ꝛ ventositates ledentes q̄ꝫtitate sua ita vt ex eis aggreget̄ ₰m semitā ascensionis aliqd. Deiñ post illō ispissetur ꝛ fiat mā hñs essentiā faciēs essentia sua aut eo ꝙ ex ipā ge neratur de ventositate. ¶ Aut qa ad ipm̄ ele uatur vapor aut ventositas ipediens nō q̄ꝫti tate imo q̄litate aut cōgellatiōe aut adustiōe aut ventositate aut malitia subē aut qa eleua- tur ad ipꝫ q̄litas pura tm̄ aut qa eleuatur ad ipm̄ ꝙ ipedit duobus modis. ¶ Mēbrorum āt ex quo eleuātur vapores ad cerebꝝ facien tes epilepsiā multiplicari in ipso aut est totū corpus aut splē aut stōus aut mirac ꝛ cōtin- git illud ēt in reliqs mēbris. ¶ Illud āt quod ipedit vaporē male subē ꝛ q̄litatis est in toto corpore ꝛ ita vt sit in digitis pedis ꝛ manus ꝛ fit cā illius retentio sanguinis aut humoris in transitu cui iam accidit oppilatio ꝛ abscin ditur ab eo. calor innatus ꝛ moratur in ipso ꝛ putrefit ꝛ conuertitur ad malam qualitatē ꝛ procedit ex eo secundum deglutionem in primis materia vaporosa aut qualitas vene- nosa aut fit casus super ipsum quorūdam ve nenoruꝫ ꝛ imprimit in neruis sicut imprimit punctura scorpionis super neruos ꝛ expellit eius venenum mediantibus neruis ad cere- brum ꝛ ledit ipsum quia contrahitur ex eo et spasmatur ꝛ agitantur motus eius sicut acci dit stomacho cum recipit quod habet mordi cationem vacuus ₰m ꝙ inuenimus ipm̄ in singultu et cū essentia oris stōi est fortis sen- sus ꝛ singultus quidē est spēs spasmi. Quuꝫ ergo accidit cerebro ab hmōi causa spasmus ꝛ contractio ꝛ abbreuiatio tunc ipꝫ sequitur contractio oium neruorum ꝛ spasmus ipsoꝝ ¶ Et G. quidem de seipso narrauit ꝙ acci dit ei singultus cū recipit diapipercon ꝛ post ipsum bibit vinum ꝓpter impedimentū oris stōi cū acuitate et nos etiam testificamur in alio quod illi est proximum. Et G. et alij re tulerunt ꝛ nos post ipsum testificamur illud qđ multotiens sentit epilepticus eleuari ali- quid ex pollice pedis sui qđ est sicut ventosi- tas fria ꝛ tendit versus cerebꝝ ipsius. Cū er- go ꝑuenit ad cor ꝛ cerebꝝ ipsius incurrit epi lepsiā. Et G. qdē dicit ꝙ cū ligatur crus est ligatiōe forti añ paroxismū ipsius ꝓhibetur illud aut alleuiatur ꝛ nos testificamur nos vi disse res mirabiles huius capl̄i. ¶ Et quidā eoꝝ qñqꝫ cauterizātur suꝑ pollicē suū. ꝛ qdā suꝑ digituꝫ pedis ꝛ vapor illius ꝑtis retētus

est ⁊ sanati sunt. ¶ Ex hoc autem.c. ē epilepsia q̄ accit pp vermes aut ascarides. ¶ Et q̄dā modus epilepsie est cōpositꝰ cū sincopi qa forsitā extrahunt medici de.c. epilepsie. Uerū in ipso est ⁊ est spēs eiꝰ. Et ip̄z noiant p̄focationē matricis ⁊ est ꝙ q̄n mulieri accit vt eiꝰ mēstrua retineant̄ in nō sua hora aut cōstringant̄ cū retinent̄ ab ea pp dimissionē balnei cōuertit̄ illō in matrice sua ad q̄ltitatē venenosā ⁊ adsunt ei motꝰ ⁊ vaporatōes aut cum piodis qa accit vt eleuet̄ vapor eiꝰ ad cor ⁊ ad cerebꝝ ⁊ incurrit epilepsiā mlr. Et silr q̄nq̄z cōuenit homini vt in vaš.suis seialibꝰ aggreget̄ spma plm ⁊ corrūpat̄ ⁊ infret̄ ⁊ cōuertat̄ ad q̄litatē venenosā ⁊ accit ei sile ipsiꝰ. ¶ Et silr aduenit mulieri p̄gnanti epilepsia in imp̄gnatōe. Cūq̄z deponit ⁊ eūat mām̄ illā mēstrualē remouet̄ illud. Et nobis q̄dē narrata fuit epilepsia incipiens a spōdilibꝰ ⁊ epilepsia incipiens a spatula ⁊ reliq̄s. ¶ Illa āt q̄ fit ex mirac ⁊ ex stō ⁊ pp nauseatiuā sacietatē fac pole oppilatōes in venis qa ipse nutrimentū laudabile nō suscipiunt ⁊ corrūpit̄ in eis humor aut remanet in ipsis nutrimentū laudabile coarctatū pp oppilatōes qa corrūpitur ⁊ multotiens redit ad stōm corruptū ⁊ corrūpit cibū bonū laudabilē. Et multotiens accit pp reuersionē illiꝰ corrupti ad stōm vomitus cibi indigesti. ¶ Uerū s̄m quācūq̄z dispōnez fit epilepsia cū cōitate aut absq̄z cōitate p̄ncipiū epilepsie ꝓpinquū ex cerebro est.s. aut ex ventriculo eius an̄riore aut ex ventriculis aliis cū eo q̄m primū nocumentū q̄ ipedit contingit in sensu visus ⁊ auditus ⁊ in motibus lacertoꝝ faciei ⁊ palpebraꝝ q̄bus reliq̄ sēsus ⁊ mēbra mobilia in nocumento cōicāt. Nā si nō cōicarent in nocumento reliq̄ ventriculi nō destrueret̄ intellectus neq̄z lederet̄ eleuatōe anhelitus. ¶ Epilepsiā vero s̄m plm an̄cedit spasmus. Deiñ post ip̄m fit epilepsia ⁊ illud est q̄m si cōfirmat̄ spasmus est epilepsia ⁊ cū expellr cā impediens aut resoluit̄ vētositas redeunt opatōes sensibiles ⁊ motiue Et q̄nq̄z q̄dē appet hūor expulsus visibilr in vtrisq̄z naribus ⁊ in gutture. Et multotiens fit epilepsia sine spasmo sensato. Et illud iō q̄m mā faciens ipsam est subtilis ⁊ opat̄ cuz repletōe nō cū malitia vehementi. ¶ Epilepsia vero plm accit infantibus pp hūiditates ipsoꝝ ⁊ plerūq̄z appet in eis primū cū nascūt ⁊ q̄nq̄z fit post pubertatē. Si ḡ in regie ipsorū fit rectitudo remouet̄ ⁊ si nō remouet. Et oꝫ q̄dē vt studiū ipendat̄ ad h̄ vt illud remoueat̄ ab eis an̄ pubertatē. Pueri vero ab h̄ sunt remotiores q̄bus in p̄tibus capis accūt vlcera ⁊ apata ⁊ adest fluxus nariū. Et equū q̄dē est vt ille in cuius cerebro est hūiditas in p̄ncipio creatōis purget̄ ⁊ plerūq̄z purgatur in matrice ⁊ q̄nq̄z purgat̄ post natiuitatē. Si .n. nō purgat̄ nō erit excusatio q̄n incurrat epilepsiā plurime āt epilepsie q̄ pueris cōtingunt q̄nq̄z alleuiat̄ ⁊ remouet̄ cū pubertate cū ipsā nō adiuuat malitia regie ⁊ dimissio cure. Epilepsia āt q̄nq̄z accit adolescentibus Si ḡ fuerit post.xxv.annos pp egritudinē in cerebro ⁊ ꝓp̄e in subā ipsiꝰ erit cōitas ⁊ neq̄z sepabit̄ ⁊ erit finis actōis cure in eis aleuiatio a prauitate ipsiꝰ ⁊ tarditas poxismi eius. Et Hip. q̄dē dixit ꝙ epilepsia remanet cum eis vsquequo moriāt̄. Senibus āt paꝝ aduenit epilepsia opilatiua. ¶ Et causas mouentes epilepsiā plerūq̄z adiuuant cause extrinsece sicut imoderantia cibi ⁊ potus ⁊ sacietas nauseatiua. et sic mora plurima in sole ꝓpter q̄ capiti attrahit̄ ex materijs ⁊ illud q̄dē est ppea ꝙ ꝓhibet dilatari mās in p̄tibus corporis qa mouet eas ad supiora. ¶ Et coitus plurimus est ex causis eius ⁊ est exercitiū super repletiōez ꝓpterea ꝙ hūores ꝓpter ip̄m mouent̄ q̄ resoluunt̄ nō integre ⁊ implent vacuitates. et causis ipsius est illud q̄ debilitat cor ex timore aut euētu tumultus ⁊ vocis subito. et ex causis eius sunt ieiuniū h̄ntis stōz debilē ⁊ potatio vini puri ēt ꝓpterea ꝙ ipedit stōm ⁊ cause q̄dē iste remote faciunt causas ꝓpinquas. Nos vero ponemus his causis capitulū singulare ⁊ dr̄ ꝙ cū epilepticus induit coriū caprinū sicut excorticatū est recēter ⁊ diminuat̄ in aq̄ incurrit epilepsiā. ⁊ silr cū suffumigatur cū cornu caprio ⁊ myrrha ⁊ albasce. epilepsia āt multotiens resoluit̄ pp febres q̄s tollerat h̄ns eā ⁊ ꝓp̄e q̄ sunt lōge. et q̄rtana ꝓp̄e pp vehem̄tiā lōgitudis sue ꝓpterea ꝙ digerit mām melicā dōec resoluat̄ ⁊ tremor fortis q̄ fit in febribus. Tremor.n. excutit vehemēter quidē in cerebro cōp̄hensuz est de superfluitatibus. Sudor autem iuuat tremorē sua expulsiōe. et quēadmodū apoplexia conuertit̄ ad paralysim silr plm epilepsie cōuertitur ad paralysim. ¶ Quidā āt existimāt ꝙ p̄blatice associāt̄ trēor et agitatio q̄m p̄hl'a nō cōseq̄tur in spissitudine sua vt opilet

meatus itegre. Melãa vero itegre oppilat q̄
re i ipsa accit ꝑua agitatio. Et alij existimāt
ꝙ eius cū q̄ multiplicaꝛ agitatio forsitā cā ē
būoꝝ ꝑue q̄ntitatis aut pauce penetratiōis i
meatibꝰ q̄re ponūt rē ecōuerso. Nullꝰ vero
vtroꝝq̄ ſmo i eo ē determiatꝰ. ¶ Jnqt ruf
fus quū appet albaras i ptibꝰ capis epilepti
ci significat resolōnē corruptiōis epilepsie et
sanitatē. Et multotiēs qdē resoluiꝛ epilepsia
ad palysim ꝛ ad melãā. ¶ Epilepsie ꝑpatis
accit epilepsia ꝓpꝰ būidis pp etates suas si
cut infantibꝰ ꝛ pueris ꝛ būectatis pp regim̄
suū: sicut q nauscatiuā sacietatē ꝯsuescunt et
illis q inbitāt terrā vēti meridiōalis q̄m im
plet caput būiditate. Epilepsia āt mulieꝝ et
infantiū ꝛ omniuz quoꝝ sanguis est paucus
est paruus propter constrictionem venarum.

¶ De signis specierum eius. Capitulum. ix.

Dicimus ꝙ ex signis cōibus pluribus
spēꝝ epilepticoꝝ sunt citrinitas lingue
ipsoꝝ et viriditas venaꝝ q̄ sunt sub ea: ꝛ plu
rimuz qdē antecedit eā mutatio corpis a cō
plexiōe sua ꝛ grauitas in capite ꝛ ꝓpꝰ quuz
irascitꝛ aut accit inflatio in vētre ꝛ añcedunt
eā coarctatio i motu lingue ꝛ sōnia eoꝝ ma
la ꝛ obliuio aut pauor ꝛ timor ꝛ formido et
accit ei vt loq̄tur secuz ꝛ ꝯstrictio pectoris et
ira ꝛ acuitas. ¶ Nō ois vero eiꝰ spēs recipit
curā ꝛ q̄ ex ea magis ē ledēs ē illa ex q̄ ꝓue
niunt vertigo: et agitatio plm̄ fortis. Deide
secuntur eā q̄es fortis addita vehemēti addi
tiōe ꝛ nocumētuz in spū q̄re significat multi
tudinē mēi ꝛ debilitatē virtꝰ. ¶ Quuz āt vo
lueris scire si egritudo ē i cerebro aut in mē
bris alijs itēde an semꝑ iuenias grauitatē i
capite ꝛ vertiginē ꝛ tenebrositatē i oculis et
grauitatē in lingua ꝛ sensibꝰ ꝛ agitationē in
motibꝰ ꝛ citrinitatē i facie. Quūq3 illd̄ inue
neris cū ꝑmistiōe i intellectu ꝛ obliuiōe assi
dua ꝛ amētia aut stoliditate ꝛ nō ē grauitas
ꝛ minuitꝛ ſ3 fluxū vētris cū eo qd̄ ꝯtingit ex
lenitate nē ꝛ eūonibꝰ tunc iudica ꝙ illud ē ex
cerebro tātūmō. Amplꝰ si nō inuenis i mē
bris neruosis ꝛ in splene ꝛ epate neq3 i aliq̄
extrēitatuz ꝛ i iuncturis nocum̄tū neq3 eger
sentit aliqd eleuari ad caput ex loco certifica
tur apd̄ te qd̄ ipedim̄tum ē ex cerebro. ¶ Si
gna āt epilepsie leuioris sunt vt sint accñtia
magis sana ꝛ vt hn̄ti ipsam cito redeat rō ꝛ
verecundeꝛ quū sanaꝛ ꝛ vt velociter aduēiat
ei icolūitas sua ꝛ ꝓpꝰ cū sternutatorijs ꝛ at
tractionibus odoꝝ ꝑ nares ꝛ ex eis q̄ mouēt
vomitū ꝛ ex eis q̄ igrediunꝛ in guttur aut q̄
vomerꝛ faciūt. ¶ Signa vero eiꝰ q̄ prauior est
sūt difficultas spūs ꝛ ꝓlixitas agitatiōis d̄in
de lōgitudo ꝯgelatiōis post ipsā ꝛ paucitas
euasiōis post attractionē odoꝝ naribꝰ ꝛ ster
nutatoriis. ¶ Et minor istaꝝ ē aut in q̄ elōgaꝛ
agitatio ꝛ nō elōgaꝛ ꝯgelatio aut i q̄ ꝓlōgaꝛ
ꝯgelatio ꝛ minoraꝛ agitatio. ¶ Et signū eius
cuiꝰ cā ē ex ventositate grossa i ipsa gn̄ata est
vt nō inueniāꝛ cū ea neq3 ꝓpꝰ eam grauitas
Jmo inueniaꝛ sonitus ꝛ extēsio neq3 sit spa
mus eiꝰ fortis. ¶ Et signa eiꝰ cuiꝰ ē phl̄a sūt
vt sit saliua eiꝰ cal̄a spumosa grossa multa et
sit in vrina eiꝰ aliqd simile vitro liq̄facto. Et
multiplicenꝛ in ipso pauor ꝛ timor ꝛ pigritia
ꝛ grauitas ꝛ obliuio. ¶ Et qn̄q3 cognosciꝛ ex
re vomitus ꝛ colore spūe ꝛ ex colore ēt sāgui
nis. Et qn̄q3 cognosciꝛ ex etate ꝛ regiōe ꝛ ex
causis ꝑteritis d̄ cibis ꝛ regimie. Et ex eis q
dez q̄ eā significāt sūt q̄es ꝛ trāquillitas ꝛ co
lor faciei ꝛ oculoꝝ ꝛ reliq̄ q̄ sciuisti i cāone ꝙ
si phl̄a cū hoc erit crudū ſr3 erit obliuio ꝛ sto
liditas ꝛ grauitas capitis ꝛ corporis ꝛ ꝓfūdi
tas sōni plus ꝛ erit epilepsia magis laxās ꝛ
d̄bilitās ꝛ hec spēs ē mala valde. ¶ Jn ea ve
ro q̄ fcā ē a phl̄ate salso est sōni ꝓfūditas mi
nor ꝛ frigus cerebri leuius ꝛ motꝰ saniores.
¶ Signa āt eiꝰ cuiꝰ cā ē cholerica nigra sit q̄m
est ml̄ia aut similis sanguini nigro aut acuta
aut adusta aut acetosa ex q̄ ebullit terra. ¶ Et
sūt nature hn̄tiū eā d̄cliues ad ꝑmistionē in
suo sēsu ꝛ ad dispōnē q̄ fit ml̄ia neq3 intelle
ctus eoꝝ mūdāꝛ quū sepaꝛ ꝛ significaꝛ etiam
ml̄ia ex colorꝛ faciei ꝛ oculoꝝ ꝛ ex siccitate na
riū ꝛ ligue ꝛ regimie gn̄ratio mlīe. ¶ Si ergo
fuerit mlīa fex sāguis nālis erit epilepsia cū la
xitate paucitate ſmonis ꝛ cū q̄ete ꝛ erit hn̄s
eā hn̄s cogitatōnes q̄etas. Et si fuerit mlīa d̄
gn̄re cholere ꝛ ē acuta tūc eiꝰ ꝑmistio erit de
moniū et cū multitudie ſmonū ꝛ vocū. et eiꝰ
epilepsia erit agitabilis et leuis remotiōis. et
qn̄q3 erit cū febre et ꝑcipue quū fuerit mlīa
eiꝰ subtilꝛ. ¶ Si āt fuerit ex mlīa sāguiea erūt
eiꝰ dispōnes cū risu. Et tu qdē cognoscere po
tes subāz mlīe ex vomitu. Nā si ē silis feci sā
guis tūc ē mlīa nālis. Et si ē silis feci vini est
mlīa adusta aut si ē aspa tūc ē stiptica ꝛ signi
ficat finē ſrītatis et siccitatis eiꝰ aut ē acetosa
subtilꝛ cū spūa ꝛ tūc ebullit suꝑ terrā aut si ñ ē
acetosa est spissa nō hn̄s spumā. Signa aūt

eiꝰ cuiꝰ cā est sanguis sunt ista: Nā dico q̄ si sanguis facit epilepsiā cū ebullitiōe ⁊ motu absq̄ ꝙ̄titate nō appet ei magna opatio in colore ⁊ eruberatōe alq̄uidē neq̄ est dispō ꝓ focatōis in horis in qbꝰ est epilepsia neq̄ apparent ex ea grauitas ⁊ stoliditas ⁊ laxatas ⁊ multitudo sputi ⁊ mucilagis sic appēt phl̄ate ⁊ est cū cal̄itate ⁊ rubedine in oculis ⁊ vapore sup cap̄ sanguineo. Si vero cū ꝙ̄titate faciat cū signis sanguis est eruberatio i quidē ⁊ an̄cedit dispō q̄ ē sic ꝓfocatio. ¶ Signa āt epilepsie q̄ est pp mā̄z chol̄icā ⁊ illō qō est ƀz minꝰ sunt vt sint nocum̄tū ⁊ tribulatio ab ipsa vehem̄tiora ⁊ spasmꝰ in ea fit mior ⁊ spaciū eiꝰ breuiꝰ. Motꝰ vero sunt in ea fortioris agitatōis ⁊ ipsā qdē significant motꝰ vomitꝰ ⁊ inflāmatio ⁊ vehem̄tia ꝓmistiōis rōnis et citrinitas coloris ⁊ oculoꝝ. ¶ Eiꝰ vero cuius cā est ex stō signa sunt tremor in ore stōi ⁊ p̄cipue cū tardaꝶ cibꝰ ⁊ cōcussio ⁊ tremor ⁊ cōmotio cū est epilepsia ⁊ voces ⁊ rugitꝰ ⁊ p̄cipue p̄ncipio euasiōis. Et sunt cū ea sol̄o ster coris ⁊ eruberatio vrine ⁊ spmatis qō emittiꝶ pp amplexū mulieris ⁊ viri sine coitu et spmatis cū coitu ⁊ tremor cordis ⁊ soda fortis ⁊ leuitas epilepsie aut ipsiꝰ remotio cū admistratōe vomitꝰ ⁊ dispōnes significātes corruptōez stōi ⁊ augm̄tū epilepsie ⁊ sunt pp linim̄tū stōi ⁊ purgatū ipsiꝰ ⁊ qn̄q̄ interficit h̄ pp frequētiā piodoꝝ. ¶ Ex eo itaq̄ est vt humor q est in ea agat multitudie sua ⁊ multitudine vaporis sui. Et h̄ hūor est phl̄aticꝰ ƀm plm ⁊ qn̄q̄ admisceꝶ ei aliꝰ. ¶ Et signa eius qdē sunt vt accidat epilepsia in horis repletiōis ⁊ facietatis nauseatiue ⁊ alleuieꝶ cū vacuitas adest ⁊ cū venter soluit cibū ⁊ fit ƀm iteratōez frequētē nauseatiue facietatis. ¶ Si g̃ fuerit ꝓmistio cū illo mē chol̄ice inueniet sitim ⁊ inflāmatōez ⁊ mordicatōez ⁊ adustionē. Et si fuerit cū illo mel̄ia multiplicabitur eiꝰ desideriū in pluribꝰ dispōnibꝰ ⁊ sentiet gustū acetosū ⁊ generaꝶ ab eo cogitatio ⁊ vt solus loquaꝶ secū ꝙ̄uis ƀm q̄ significationes phl̄atice sunt ⁊ dn̄atiores ⁊ ex eo est vt hūor q in ipsa est agat malitia sui nō multitudine sua. Et signa eiꝰ sunt vt epilepsia fiat in horis vacuitatis. Et cū mā inuenit os stōi vacuum ⁊ abscindaꝶ epilepsia cū cibo cōueniente laudabili. Si vero hūor fuerit calidus de generꝶ chol̄e cognosces ip̄z ꝑ significatōes q̄s diximus. Qō si est ex mirac eiꝰ signa sunt rufus acidꝰ ⁊ inflatio ⁊ rugitꝰ faciens dolorē tarde getis ⁊ inflāmatio in mirac ⁊ qn̄q̄ excitatur cū ea dolor inter vtrasq̄ spatulas post assūptionē cibi pauci nō qescens nisi apō eiꝰ digestionē dein̄ redit post assūptōez cibi pauci nō qescens nisi apō eiꝰ digōnē. Cū vero accit ƀz vacuitatē nō accit nisi cū duritie nē ⁊ destruitur lenitate nē. Et ꝓp̄e si tu inuenis extēsionē in mirac ad supiora ⁊ tremorē. Et istis qdē accit vomitꝰ cibi indigesti pp illō qō diximus de reuersiōe cibi ipsoꝝ corrupti ⁊ oppilatōibꝰ viaꝝ eiꝰ. ¶ Ex illa itaq̄ ē cū est vapor mirac faciens epilepsiā chol̄icꝰ ⁊ cognoscitur illō pp inflāmationē cōtingentē ex corpore ⁊ ꝓmistionē rōnis declinantē ad rixā ⁊ ad inqsitionē. ¶ Et ex illa est cuiꝰ vapor est mel̄icꝰ ⁊ ꝓueniūt cū eo rami mel̄ie ⁊ tior ⁊ vt solus secū loq̄ꝶ ⁊ vt pauor tenebrosus pp tenebrositatē materiei ⁊ accit ex ea declinatio mortis ⁊ odiū ipsiꝰ ⁊ tior ⁊ reliq̄ q̄ in mel̄ia dcā sunt ¶ Illa vero cuiꝰ cā ⁊ p̄ncipiū sunt ex ep̄c aut ex toto corpe significāt color ⁊ capilli ⁊ siccitas cutis ⁊ arefactio eiꝰ cū nigredine aut ipsiꝰ laxitas ⁊ pinguedo aut eiꝰ maties ⁊ roris multitudo vaporis sāguis ⁊ significat ip̄z pulsus ⁊ vria ⁊ dispō ciboꝝ p̄cedentiū ⁊ regis p̄teriti ⁊ significat ipsā retentio eiꝰ qō eūaꝶ ex stō ⁊ matrice et vēis ⁊ reliqs. Si āt ē sanguinea tēdens ad adustionē vides rubedinē coloris et inundatōez vene et risū apud cāuz. Si aūt fuerit chol̄ica aut phl̄aca aut mel̄ica cognosces ꝑ signa eiꝰ p̄dicta. ¶ Illa vero cuiꝰ cā est matrix ꝓculdubio ē cū retentōe mēstruorum aut spmatis aut hūiditatū effusaꝝ ad matricē q̄z qdē ꝓcedūt dolor in pectine et i vtrisq̄ inguibꝰ et ꝑtibus dorsi et g̃uitas in mattice. Illa vero cuius cā ē splē cognosciꝶ qm̄ egritudo ē mel̄ia et sentiꝶ dolor in latere splenis et durities eiꝰ aut cū rugitu in latere ipsius ⁊ est cū cōitate corpis ad ip̄z ƀz plm. Eius aūt q̄ ē ex mā venenosa eleuata ab aliq̄ mēbroꝝ mediātibus neruis p̄ncipiū aūt ē extrīsecum et signa illius sunt māifesta sic pūctura scorpiōis aut rutelle aut vespe cū aliqd hoꝝ accit neruis aut itrinsecū ⁊ sentit qō eleuaꝶ vapor ex eo ad cap̄ q̄ obtenebraꝶ visus ⁊ cadit ⁊ mēbrū illud aut ē pes aut manus aut dorsū aut pectē aut aliqd ex visceribus sic stōus et matrix. ¶ Signa vero eius q̄ fit ex vermibꝰ sunt cursus salíue et casus vermiū et ascaridum.

¶ De causis mouentibus epilepsiam. Ca. x.

Permutatio ad aerē ē iuuāſ ad epilepſiā ſicut q̄dā cauſe remouētes ꝑmutationē ad aerē cōfert ei. Et oīs calor ſuꝑfluus ſolaris aut igneus et oē frigus et coitus plurim⁹ Et epilepſiā q̄dē cōmouet pluuiaꝝ et venti ſeptētrionales ⁊ meridiōales ſimul. Septētrionales q̄dē q̄a ꝯprimit mās et ꝓhibet eas reſolui in meridionalis q̄dē et regiōes meridionales ꝓpea q̄a mouēt hūores et iplent cerebrū et ſubtiliant eos et eleuant eos ad ip̄z et excitat ⁊ hyeme multotiēs. Sicut excitatur in ſeptētriōe et autūno ꝑꝑ corruptionē hūoꝝ et minoraᷣ in regiōibus ſeptētriōibus immo paꝝ fit qm̄ niſi cā fuerit fortis nō accidet. Et odores boni qn̄q̄ȝ mouēt eā aliquo motu et ſpeculatio motuū velociū et circulariū et ſpeculatio ab alto et longitudo more in balneo ⁊ balneū añ digōnē et effuſio aq̄ calide ſuꝑ caput. Et aſſūptio eius qȯ generat ſanguinem vaporoſū feculentū aut tenebroſū ſic̄ vinū feculentū et antiquū ēt ꝑꝑ nocum̄tū ſuū et nouū qȯ nō ē clarificatū et nō eſt trāſmutatā et puꝝ nocum̄tū faciēs in cerebro et apiū ꝓp̄e ſua ꝓp̄etate q̄ȝ h̄ȝ in ea et lentes ꝓpea q̄a generant ſanguinē melicā niſi cōmiſceaᷣ ordeo ꝯfracto et fabe et allea q̄a iplēt caput vapore et cepe ſilr̄ qm̄ eaꝝ ſubā cōuertiᷣ ad hūiditatē malā et lac ēt et dulcia et plurimū pingue dinis in cibo et oē groſſū et inflatiuū et ſtipticū et ſīm et oē calidū et acutū et nauſea ſunt ex eis q̄ mouēt epilepſiā ꝑꝑ q̄a eleuāt humores et mouēt eos ad ipſam et repletio ſtōi a cibo et malitia digōnis et vigilie et paſſiōes aiales fortes ex triſtitia ira et timore et ꝑmutatiōes ſenſibiles fortes ex auditu vocū magnaꝝ tonitrui et ꝑcuſſiōis tympāi et rugitus leonis et vocū duraꝝ ſic̄ vocis nolaꝝ et ſtridoꝝ ēt ſic̄ ſtridoris porte acute et ſilr̄ ex viſu ſplendoꝝ luminoſoꝝ ſic̄ fulguris rapientiſ viſum et ſplendoris oculi ſolis et ex tractu motuum ventorum fortium ſicut motuum ventorum turbium. Et qn̄q̄ȝ excitaᷣ epilepſia ex ercitio ſuper replōnem ſiue fiat ad reſolutōeȝ faciendam ſiue nō coitu et medicis epilepſiā facientibus. ¶ Medicinas āt epilepſiam facientes iam diximus et illas q̄ detegunt epilepſiam in tabulis egritudinū capis cū ſignis ſic̄ ſuffumigatio cū galbāo et myrrha et cornu caprio et comeſtio ep̄is hirci et olfat⁹ odoris ipſi⁹ et ſilr̄ cū poniᷣ myrrha in nare eius.

¶ De cura. Capitulum. xj.

Oportet quideȝ vt epilepſia q̄ ē i infātibus cureᷣ ita vt nutrim̄tuȝ lactētis rectificeᷣ ⁊ fiat cōueniens ad caliditatē ſubtilē cū bōitate chimi. ⁊ lactās alienet a ſe oē qȯ gn̄rat lac aquoſuȝ aut corruptuȝ aut groſſuȝ ⁊ ꝓhibeat ſibi coitū ⁊ ip̄regnationē. Et oȝ vt hic infās alieneᷣ ab oī in q̄ eſt timores ſubitatio ⁊ coartactio ſic̄ ſūt voceſ magni ſēſus vt vox tympani ⁊ tonitrui ⁊ fulguris ⁊ nolaꝝ ⁊ vox vociferātiuȝ. ¶ Et vt alieneᷣ a vigilijs iſōnietate ⁊ ira ⁊ timore ⁊ frigore vehem̄ti ⁊ calore forti malitia digōis. Et iniūgaᷣ ei exercitiuȝ ante cibuȝ leue ⁊ interdicaᷣ ei mot⁹ poſt cibū. ¶ Et ſi tollerauit euōnes q̄ fiunt medicinis euāntib⁹ phl̄a ſubtile fiat illȯ. Et eos q̄dē iuuat vt qn̄q̄ȝ euomāt cuȝ aq̄ mellis. ⁊ vt potēt ȝuccaꝝ roſ. ⁊ mel roſ. ⁊ olfaciāt rutā ⁊ reliq̄ ſubtiliātia. Mā olfacere odoram̄ta q̄ dixim⁹ fortaſſe excuſāt laborē in eis. ¶ Amplius cōe eſt omnibus epilepticis vt vtantur cibis laudabilibus quibus ineſt humectatio laudabilis non ſuperflua ⁊ vt caueant ſibi a replōne et vt ſe cuſtodiant a malitia digeſtiōis. Et illud eſt ſi ſunt contenti et non ſecuntur complementum refectionis. Et ille cuius conſuetudo non tollerat vt ſemel reficiatur diuidat cibum ſuum qui eſt minor refectione ſua in tres partes ⁊ ſumat duas tertias in prandio et tertiam eius in cena poſt exercicium ſubtile. Et neq̄ȝ multuȝ vtaᷣ vino qm̄ ip̄ȝ vehemēter replet cerebꝝ. Deinde ſi excuſari non pn̄t quin ipſo vtanᷣ vino pauco antiquo clarificato declinante ad ponticitatem. ¶ Et ex rebuſ quidem eis nocibilioribus eſt potus ſucceſſione balnei et frigus repētinū. Immo oȝ vt caput muniatur ab omni calore ſuperfluo aut a frigore ſuperfluo et in balneo non faciat morā. Et epileptico q̄dem neceſſariuȝ eſt vt alienet a ſe carnes groſſas oēs et fortis nutrimēti et piſces oēs. Immo carnes oiuȝ q̄drupedū magnoꝝ et ſit ꝯtentus pullis et duragi et atabiȝ et ꝑuis auibus domeſticis et ſilueſtriſ et canabit et turturibus et hedis et capreolis et leporibus et iā dixi q̄ caro porci ſilueſtris valde iuuatiua eſt ei et laudāᷣ carnes caprie ꝑꝑ illȯ qȯ i eis ē d̄ ſiccitate et paucitate hūectatiōis ſicut vituperāᷣ eis dulcia et pinguia et ſimilia. et alienēt a ſe oia oſra vſq̄ȝ ad atriplices et blites neduȝ alia et ꝓp̄ie apiuȝ creniȝ ē ꝓprietas ꝯmouēdi epilepſiā. ¶ Si āt excuſari nō pōt adminiſtreᷣ ei ſumuſterī et en-

diuisa ⁊ eis qdē cōcedeꝛ lactuca. Ego vero nō
pl'm eā laudo ⁊ cōcedeꝛ eis coriandrū ꝓpea
qa ꝓhibet vaporē a cerebro. Ego vero vitu-
pero eis ip̄m et eius multiplicationē nisi in
sanguinea ⁊ cholica ⁊ aq̄ qdē sicle elixate in
aq̄ cōdite cū oleo ⁊ almuri ⁊ q̄ currunt cursu
ieus sieius acceptio añcedit cibū ꝓꝑ lenifica
tionē nature cōcedeꝛ ⁊ ruta est ex sūma her-
baꝝ q̄ cōferunt suo odore olfacta. Et cū ane-
tū ⁊ ruta in cibis ipsoꝝ ponunꝛ cōferūt. ¶ Et
oꝫ vt alienent a se fructus oēs hūidos ⁊ oēs
fructus grossos nisi quosdā stipticos sup ci-
bū quantitate alleuiatōis pauce vt roborent
os stōi ⁊ deponant cibū ⁊ lenificeꝛ nā ⁊ ꝓhi-
beant vaporē. ¶ Et opꝫ vt vitent oēs cibos
graues q sunt sic̄ napi ⁊ rhaphanus ⁊ caules
⁊ baucie. Et oꝫ vt alienent a se oē acre vapo
rosū ⁊ sinapi qdē est ex sūma eoꝝ q̄ ipediunt
sua vaporatōe ⁊ transmissiōe supfluitatū ad
ip̄m ⁊ eductōe eaꝝ versus illō. Et qa ꝑcutit
cerebrū sua acuitate ⁊ alienent a se ebrietatē
⁊ eruflationē ventoꝝ ⁊ repletionē. ¶ Et de-
uitent abluitionē cū aq̄ penitus cū cal'a qdeꝫ
ꝓꝑ illō qō in ea est de laxitate ⁊ eū frā ꝓpea
ꝙ stupefacit ⁊ nocet spūi sensibili ꝙ si epilep-
tico acciderit repletio cibi euomat ⁊ subtilieꝛ
regimē post ip̄m. Et oꝫ vt alienent a se cibos
desiccatiuos grauatiuos stupefactiuos vapo
ratiuos. Repletio vero vini valde nocet. Sꝫ
parū ex ipso sūptū dilatat aiam ⁊ cōfortat spi
ritū ⁊ acuit ip̄m excusat a multitudine aque.
Multiplicatio.n.eiꝰ est nocibilior res ⁊ mul-
tū dormire post meridiē nocet ⁊ sil'r somnus
multus nocet et ꝓp̄e sup repl'onē multā. Et
supfluitas ēt vigiliaꝝ debilitat spūm et resol
uit ipꝫ et cū h cibū iplet cerebꝝ vapore. Pri
mū aūt epilepsie regimē est alienatio causaꝝ
mouentiū epilepsiā q̄s diximus et qes ⁊ trā
qlitas sunt magis eis cōueniens ꝙ si exerci-
tiū nec̄ium fuerit post eūonē et mūdificatōeꝫ
corporis q̄rū p̄cessit rememoratio oportebit
vt admistreꝛ sup repl'onē exercitiū nō conse-
quens laxitudinē deiñ qescat post exercitiū ⁊
studeat vt cap̄ suū sit eleuatū et caueat ne ip
sum pendere faciat inq̄tū pol'e est neqꝫ mo-
ueat ipꝫ pl'm qa multitudo materieꝝ ad ip̄m
trahaꝛ et oꝫ vt moueat inferiora cū ipse mo-
uet supiora. ¶ Ex eis vero q̄ māꝫ ad inferio-
ra trahunt est fricatio corporis gradati facta
a supioribus ad inferiora incipiendo a pecto
re et qō seqꝛ ip̄m cū pānis aspis fricādo do

nec rubescāt. Deiñ gradati descendat vsqꝫ
ad cura sitqꝫ ois fa fortior pria et sit cap̄ i di
spositōibꝰ eleuatū et post illō inungaꝛ ei de-
ambulatio. sꝫ oꝫ vt eū qescere facias in loco
exercitij sui vt redeat ad ip̄m eiꝰ spūs et qe-
scat eiꝰ agitatio et ipse qdē nō sepetur a loco
suo nisi post illō. ¶ Cū g̊ attracte sūt materie
oēs ad inferiora cōcedūtur tūc ei mūdificatō
et solutio vētris et vt fricet cap̄ et vt pectinet
ip̄m cū calefiat cū ipso et ꝑmutetur eiꝰ cōpl'o
Et ex eis qdē q̄ ip̄m iuuāt sūt vētose sup ca-
pite posite et cauteriū sup ip̄m calefaciendo
cerebꝝ post mūdificationē vero et solutōem
ventris et qetē aliqbus diebus nō est maluꝫ
si ingrediatur balneū ⁊ si vētose ponātur sup
illud qō est sub hypocōdrijs et ossibꝰ pectoris
eiꝰ et calefiat cap̄ eiꝰ cū eo ꝙ sciuisti. Et qñqꝫ
ponitur post ꝑorismū pila cadens inter den
tes eiꝰ et ꝓp̄e ex pillis vt remāeat os eiꝰ aptū
et oꝫ vt incipias eūare ƀm eā deiñ intendere
in purgādo cap̄ cū gargarismis attractiuis.
Si āt illō accit cū ꝑiodis ⁊ multiplicatur cū
multitudine hūoꝝ eūetur cū apparēte et edu
catur hūor q in ipso dñatur ƀm ꝙ dicturi su
mus. Et si nō fuerit ꝙ ꝓhibeat ip̄m a minu
tiōe phl'ometur ipsiꝰ.n.phl'omia in vere et ꝓ
prie in pedibꝰ est ex eis q̄ ipsi cōfert si ꝑ ipsaꝫ
nō seq̄tur infr̄atio cerebri eiꝰ ƀm ꝙ dicturi su
mus. ¶ Cūqꝫ hora ꝑorismi ꝑtrāsit et tu po-
tes facere vt ipse euomat pēna cū oleo de li-
lio inuncta in ore ipsius missa et ꝓp̄e si stō
fuerit in hoc introitꝰ vt vomat hūiditatē iuua
bit eo tūc lꝫ multitudo vomitꝰ nocet epilepsie
cerebri. Et ex deglutiētibꝰ in dispōne epilep
sie et in alijs sūt assa ⁊ castoreū i oxymelle de
melle. Ex isuflatōibꝰ āt in epilepsia sūt pulpa
collogntide cucumer asininus ⁊ eiꝰ succus ⁊
sal ammōiacꝰ ⁊ nigella ⁊ sil'ia ⁊ helleborus
al. ⁊ cōdisi et pip̄ et zinziber et myrrha et eu-
forbiū ⁊ castoreū ⁊ sticados sepati et cōiūcti
et assa fetida et pix sicca ⁊ alkitrā. Ex vapora
tis ē peōia et ex odoramītis ē ruta i hora epi-
lepsie et in hora qetis. Ex ex vero q̄ hunaim
eligit ē gūmi rute acrestis ꝑmista cū faria or
dei et aceto de vino ex q̄ fiāt forme maloꝝ et
assiduet odorē eaꝝ. ¶ Et ex sirupis ē oxymel
sqlliticū ꝓp̄e qō singulis diebꝰ i potu sumat
et sil'r sirꝰ de absinthio et apozia cū origāo et
oxymelle sqllitico sūptū i potu i hyeme cū aq̄
cal'a ⁊ i estate cū aq̄ frā. et ex vnctōibꝰ q̄ eis si
bōe sūt cū eis q̄ dcā sūt medulla crurium ca-

meli cū oleo ro. suꝑ tpa ⁊ ꝯmissuras ⁊ pectꝰ.
¶ Suspēsiōis vero peonie iuuamētū iā experti
sūt antiq̄ i epilepsia. ⁊ vr̄ ꝙ illō sit magis ꝓ
priū illi q̄ est de romana hūide. ¶ Et ex me
dicinis q̄dē q̄s sp̄ in potu sumere oꝫ sūt aga
ricus ⁊ siseleos ⁊ radix aristo. ro. Et ex peo-
nia oī hora in potu tribuat̄ cū aq̄: ⁊ iā ꝯuene
rūt ꝙ potare oī die bōdacatē mithridati dua
bus vicibus māe ⁊ quū vadit dormitū ē q̄si
ex eis q̄bus iā plures sanāt̄. Et q̄dā volūt vt
eis in potu tribuat̄ ex spuma maris oī die
bis ⁊ ex polio mōtāo cū ꝓprietate sua in ea
⁊ albasce ēt: ⁊ ex eis q̄ ipsos iuuāt ē medica-
mē de sq̄lla hmōi sumat̄ sq̄lla ⁊ pōat̄ in vas
vitreatū de terra in q̄ mel fuit ⁊ cap̄ eiꝰ strin
gat̄ ligamēto forti. deiñ cū corio grosso coope
riat̄ ⁊ dimittat̄. xl. diebus q̄ꝝ primus sit ante
ortū aschere. xx. diebus et pōatur vas exposi
tū meridiei ⁊ ꝑmutet̄ oī hora ꝓpinq̄ vt sit il
lud qd̄ ex calore ꝑtibus eius aduēit eq̄lis ap
plicationis. Deiñ aspgat̄ os vas̄ ⁊ inuenies
sq̄llā iā ꝯcoctā et dissolutā ipsā igit̄ ex prime
et sume succū eiꝰ et ꝑmisce ipꝫ cū melle et su
mat̄ in potu oī die q̄ātitas cochliarij vnius:
Si āt hōa festinat coq̄tur sq̄lla in aq̄ ⁊ aceto
et fiat inde oxymel mellinū. Et ex medicinis
q̄dē bōis est vt sumāt̄ siseleos aur̄. iij. baccaꝝ
lauri tm̄dē aristo. ro. radic. peonie āba꞉ aur̄.
ij. castorei trociscoꝝ sq̄lliticoꝝ āboꝝ aur̄. i. mi
sceatur cū melle dispūato ⁊ admistret̄ oī die
cū oxymelle. Et ex eis ēt q̄ eos iuuāt ē ꝑmu
tatio in regiōibus ꝑmutatio. n. in regiōibus
ꝯōec aer inuēiat̄ ꝯueniēs desiccās subtiliās
est sic ꝑmutatio in etatibus ex infantia i ado
lescētiā in iuuamēto epilepticoꝝ. Quū ergo
accit epilepticis tortuositas m̄bri aut spasmꝰ
eius eq̄tur fricatione cuꝫ oleo et aq̄ tepida et
cōpssiōe forti. ¶ Et quū fuēit epilepsia cā ce
rebri tūc meliꝰ est vt euēt̄ cū helleboro et cuꝫ
eis q̄ sūt talia et pulpa collogntida scamōea
et hiera et ꝯcoctōe agarici faciēdo solōnē pꝰ
solōnē in anno. ¶ Quūq̄ꝫ necr̄iū est vt phlō
mia ex q̄cūq̄ꝫ hūore fit oꝫ vt ñ solū fiat phlō
mia: imo fiat ex duabꝰ cephalicis sil̄ ⁊ seq̄tur
phlōmia vene q̄ ē sub lingua et q̄ñq̄ꝫ vētosa
tur suꝑ collū vt mā in hebdomoda trahatur
a cerebro si illic nō fuerit ex cōplōne cerebri
et ꝯbilitate ipsius qd̄ ea ꝓhibeat ⁊ q̄ñq̄ꝫ tibi
necr̄iū ē vt phlōmiā multiplices. Quū ergo
illō feceris oportebit vt gescere facias ꝑ heb
domodā. ¶ Deiñ solue cū potiōibus ⁊ cliste

ribus fortibus q̄ fint ex cētaurea ⁊ pulpa col
logntide et kerua et reliq̄s. Deiñ fac gescere
post pōe vētosas apd̄ elkeel et cap̄ ⁊ nocrati
colli et suꝑ crus. Deiñ fac eū gescere postea
solue et nō cesses ꝓcedere s̄ꝫ getē et iteratio
nē vsq̄ꝫ q̄ purgetur. Et admistrent̄ post illud
gargarismata et cap̄purgia et q̄ purgāt cap̄
solūmō cū eis q̄ sciuisti: quūq̄ꝫ fit ei cap̄pur
giū cū siseleos postea cū scebebic ⁊ cū aqua
amaraci est iuuamētū. Et oꝫ q̄dē vt occurrat
porismus cū mūdificatiōe stōi et si possibile
fuerit ei vt euomat añ cibū et ꝓp̄e ab eis q̄
sūt vt pisces saliti ⁊ alia erit iuuatiuū et post
illō totū ꝑmuta cōplōnē cerebri cū ꝯfortati
uis calefaciētibus ex ēpl̄is ex sinapi et q̄ tal̄r
ꝓcedūt ex eis q̄ docui te et noiaui tibi ⁊ fac
eū odorare rutā. et oꝫ ne labores i ipso cū ca
lefaciētibus et ꝑmutātibꝰ cōplōneꝫ subito i-
mo gradatim in h̄ incede. Si āt inde nocum̄
tū acciderit i oꝑatiōibꝰ suis tūc gesce. ¶ Me
lius āt q̄ purgat̄ illa cuiꝰ cā est phlā ē hiera ⁊
pulpa collogntide et hiera hermetis ēt. nā si
vtat̄ hiera hermetis oī die pōder̄. ℥. ʒ. māe ⁊
pōder̄. ʒ. ℥. i sero magnificat̄ ea iuuamētū ipsi
ꝙ si cū phlāte ē repl̄o vl̄is tc̄ phlōmia s̄m ꝙ
narrauimꝰ ē ei iuuatiua ⁊ sil̄r euō cū turbit ⁊
agāico ⁊ sticadosʃ ⁊ hiēa ruffi ꝓp̄e. ¶ Melia
vero soluitur cū eis q̄ sūt sic ꝯcoctio epithy-
mi et helleborus et lapis azuli ⁊ lapis arme
nus et sticados et polypodiū ⁊ myrobol̄. Ex
vnctōibus medula cruris cameli cū oleo ro.
suꝑ collū et tpa et pectꝰ. ¶ In epilepsia vero
colerica oꝫ vt fit sollicitudo cū isr̄atiōe ⁊ hūe
etatōe et ꝓp̄e cū clisteribus. Si āt est adusta
tūc est in iudicio ml̄ie aut inter colerā et me
lācoliā et ea q̄ noiata est mater infantiū for
sitā est de gn̄e colerice apd̄ q̄sdā et ꝑꝑ illō ꝑ
cipiūt in cura ipsius vt administrentur tina
et cap̄purgia fr̄a et hūida ⁊ effusio lactis suꝑ
cap̄ et vtatur hūectatiōe corꝑis. ¶ Et si ē in
fans ꝑcipiūt vt detur in potu lactāti ipꝫ qd̄
lac ipsiꝰ infr̄et et ꝑcipiūt vt in domo ipsa fr̄a
subterranea inhabitēt et vr̄ ꝙ sit h̄ apd̄ eos
epilepsia sibaria aut māia vextū hmōi nois
vsus nō ē famosus apd̄ veridicos medicos.
Et quū aliq̄bus mēbris epileptici accit tor-
tuositas aut spasmꝰ iuuat ea fricatio cū oleo
et aq̄ tepida et vt in eis tolleret̄ cōpressio: q̄ñ
vero est epilepsia ⁊ stō tūc ꝯuenientiora qui
bus fit euō sūt pulpa collogntide ⁊ sticados
et fiat in anno illud multotiēs. Et oꝫ quideꝫ

post mūdificationē ſtōi:vt aſſidue vtāꝛ ꝯfortatiuis ⁊ nō tribuanꝛ eis niſi cibi velocis digeſtiōis boni chimi ⁊ reducāꝛ ſ₃ ꝙ narrauimus in loco ſuo. Impēdāꝛ ergo ſtudiū in cōprehēdēdo bōitatē digōnis.⁊ o₃ vt dimittāt ſtōm vacuū tpe lōgo. ¶ Illi vero q ex ea excitāꝛ ſ₃ famē ſuccurrāꝛ cū eo qᵒ dcm̄ ē i ca. epilepſie ⁊ reliquoꝝ. ¶ In hac vero q fit cu₃ eleuatiōe alicuius rei ex mēbro o₃ vt ligeꝛ ſupra illᵒ mēbru₃ quū porismꝰ adeſt ⁊ fortaſſe ꝓhibeꝛ porismꝰ:⁊ euēꝛ hūoꝛ q ē i mēbro aut ꝑ cūantia ſcita ſi iā ꝑuenit ad ip₃ virtus cūonis aut cū vlceratiōe ⁊ eductiōe puris in hora quietis cū medicis q̄ vlcerāt ⁊ pus faciūt currere ⁊ cū aduſtiōe mē ſic̄ eſt epithyma de gumi rute ſiluſ̄s ⁊ euforbio ⁊ reliquis. ¶ Et has qdē₃ medicinas cognouiſti ex tabulis libri ſi. Et forſitā oportebit vt in eis eueniat gradus adminiſtrādi cātarides ⁊ alkekerē ⁊ ſtercus accipitris ⁊ anacardos ⁊ reliq̄. ¶ In illa āt q̄ a toto corꝑe eleuāꝛ dn̄t qdā ꝙ ſi nō eēt timoꝛ in phlōmia duaꝝ arteriaꝝ apoplicaꝝ nō in eo qᵒ nō poſ̄e ſit retētio ſāguinis: ſed ꝓꝑ frigus qᵒ accit cerebro ⁊ abſciſſionē ſpūs ⁊ ſequitur eā apoplexia eſſet in ea ſanitas integra illius qui patitur epilepſiam cu₃ cōitate corporis.⁊ ꝓꝑ illud quod ad cerebrū aſcendit ex eo. ⁊ nos qdē dicimus ſi hoc nō eſt poſſibile in cuiuſq₃ arteriarum aſcendentium incisione hic timoꝛ nō exiſtit nō eſt longe quin magnificetur multitudo iuuamenti.

¶ De apoplexia. Capitulum.xij.

Apoplexia eſt ocioſitas mēbroꝝ a ſenſu ⁊ motu ꝓꝑ oppillatione ꝯtingentē in ventriculis cerebri:⁊ in curſibꝰ ſpūs ſenſibilis ⁊ motiui. Na₃ ſi euānꝛ ex eo inſtrā motus ⁊ anhelitꝰ ⁊ debilitēꝛ nō ſit facilis anhelitus. Immo illic ē ſpuma ⁊ ē hn̄s viciſſitudines ſic̄ ſtrāgulatio aut ſic̄ vox ſtrāgulati. hec ergo ē parua ſignificās defectū virtutis mouētis mēbra anhelitus. Et eaᵃ qdē prauioꝛ ē vt nō appeat anhelitꝰ ⁊ ſpuma neq₃ vox ſtrāgulati. Si āt nocumētū nō magnificaꝛ in anhelitu ⁊ ptrāſit in gutture ipſiꝰ qᵒ imittiꝛ neq₃ egrediꝛ ꝑ nares tūc q̄uis ipſa ſit in q̄ maioꝛ fiducia hꝛ q̄₃ alia tū nō euāꝛ a timore magno. ¶ Et Hip. qdē dixit ꝙ qn̄ apoplexia ē fortis hn̄s eā nō ſanaꝛ:⁊ ſi ē debilis eiꝰ ſanatio nō ē facilis. ¶ Hec vero oppilatio fit aut ꝓꝑ clauſionē aut ꝓꝑ replōnē. Clauſio āt ē vt ad cerebꝝ motu ꝑuēiat qᵒ ip₃ dolere faciat aut ipediat ⁊ moueaꝛ motu ꝯtractōis ab eo aut ſit q̄litas ꝑueniēs ad ipm ſtipticū faciēs ingroſſatiua ſuis naturis ſic̄ frigus forte. Replō vero aut ē replō ap̄ans aut ē nō ap̄ans. Replō vero ap̄ans eſt vt illic ꝯtineaꝛ mā ⁊ oppileꝛ ex ꝑte extēſiōis:⁊ ē ex ſpēbꝰ apoplexie ꝑuerſe ⁊ eq̄le ē:ſiue ſit mā calā aut ſit ſrā q̄ vero ē abſq₃ ap̄ate et ē ea q̄ ē ſ₃ plm̄ aut ē in ipſo cerebro et cū ꝓpinqtate ſua in meatibus ſpūs ad cerebꝝ. Et illa q̄ eſt in meatibꝰ ſpūs in cerebro aut ē hūoꝛ ſāguineꝰ effuſus ad vētriclos cerebri ſubito aut ē hūoꝛ phlāticꝰ ⁊ ē ſuꝑhabūdās ⁊ multꝰ. Illa āt q̄ ē i meatibꝰ ſpūs ad cerebꝝ ē quū oppilāꝛ arterie ⁊ vene ⁊ vehemētia replōnis ⁊ multitudine ſāguis ⁊ ſpūs nō h₃ trāſitū q̄re nō moraꝛ vſq₃ quo ſ̄ffocet ⁊ accit ex illo ei qᵒ accit quū ſtringunꝛ due vene apoplice ex caſu ſenſus et motus. Nā quū illi ſiſ̄e accit ex cā ꝑmitiua efficit qᵒ ē ſiſ̄e illi actiōi. ¶ Hec ergo ſūt ſpēs apoplie ⁊ cāe ipſiꝰ. S₃ fortaſſe qn̄q₃ dn̄t apoplīā ⁊ ſignificāt ꝑ eā palyſim cōem āboꝝ laterꝝ ⁊ ſi ſint mēbra corꝑis ſana. Et qn̄q₃ dn̄t mollificationē ꝑtis apoplīā illiꝰ ꝑtis. Et illᵒ qdē i ſmōibꝰ Hip. iā ꝑuenit. Aliqn̄ āt accit vt hō apoplīā icurrat et nō ſit drīa iter ipm et mortuū et nō appeat i ipſo aliqn anhelitꝰ deiñ reuiuiſcit et ſanāꝛ. Et nos plurios eorū vidimꝰ q̄ꝝ diſpō h erat ⁊ i iſtis qdē anhelitꝰ nō appet. S₃ ipſoꝝ pulſus nō itegre cadit. et vr̄ ꝙ caloꝛ inatus i eis nō vehemēter indiget euōne et expulſiōe vaporis fumoſi a ſe anhelitu magno ꝓꝑ illᵒ qᵒ accit ei ex frigore ⁊ ꝓpter hoc volūt vt tardeꝛ ſepl̄tura ambigui ex mortuis dōec ꝓꝑēdāꝛ eiꝰ diſpō. ⁊ neq₃ ſit minus ſeptuagita duabꝰ hōis. ¶ Apoplīa vero reſoluiꝛ ſ₃ pl₃ ad palyſi₃. Et illᵒ iō qm̄ quū nā deficit ab expulſione mēi ex vtriſq₃ lateribus ſiſ̄ expellit eā ad vnū duoꝝ lateꝝ qᵒ magis ē ſuſceptibile egritudis ⁊ qᵒ eoꝝ ē dbiliꝰ ⁊ facit ipſā penetrare in vacuitatibꝰ meatuū elōgādo eā a cerebro et vētriculis ipſiꝰ ſignificat vero ꝙ oppilatio in apoplīa cōprehēdit ſuꝑ vētriculos qm̄ ſi eēt i vētriculo poſteriore ſolūmō non oporteret vt ocioſitas ſenſus eēt i āriore ꝑte capis. ¶ Hip. vero inqt cui accit dū ē ſanꝰ doloꝛ repēte i capite ſuo deiñ incurrit apoplīā tūc ipſe moriꝛ ante ſeptimū die₃ niſi accidat ei febris ⁊ ſit ſpes vt cu₃ ea reſoluāꝛ ſuꝑfluitas. ¶ Et ſcias ꝙ plurimum accidit apoplīa hn̄tibꝰ etates ⁊ corꝑa ⁊ regi-

mina hūida ꝓprie quū ē ibi cū hūiditate fri gus. Si āt accit cū caliditate ꝯplōnis ⁊ sicci tate ipsius tūc res ē prava. Egritudo.n.ꝯria ꝯplōni nō accit nisi ꝑꝑ magnā cāz. Et ꝯplō qdē ab hoc elōgata ē vt eā tolleret. Apopl̄ia vero raro accit a caliditate. Quūz āt dilatat̄ mā palysis i vtrisqz laterib⁹ ꝓuenit apopl̄ia sic quū ꝯstringit̄ mā apoplexie ad latus vnū accit palysis plurimū vero cāe apoplexie exi stit in ābob⁹ vētriculis posteriorib⁹. Quūqz cū apoplexia fuerit febris tūc illic erit apa bz plurimū. ¶ Illi vero q plz vtūt̄ phlōmia ꝑꝑ melācolicū sanguinē suū et multitudine qdē phlōmia iuuat̄ sz i fine ōficiūt qm̄ icidūt apo plexiā et filia ei. ¶ Preparatio vero apoplexie ꝑiodice cū acceptiōe mediciaꝝ calaꝝ ē festia tio faciēs hūores tardos velocit̄ moueri ꝑio doꝝ āt apopl̄ie iudiciū iā dixim⁹ ide ḡ legat̄.

¶ De signis. Capitulum.xiij.

Differētia iter apoplexiaz et subet est ꝙ apopletic⁹ clamat et ei⁹ anhelitū nocu mētū ingredit̄ sz subet patiēs nocum̄tū nō ē ita ⁊ hñs subet gradati ꝓcedit ō sōno graui ad subet apopletico vero accidit illō subito. Apoplexiā p̄terea āncedūt soda ⁊ iflatio gui dē ⁊ vertigo et scotomia et tenebrositas vis⁹ ⁊ trēor in toto corꝑe et stridor dētiū in sōno ⁊ grauitas ⁊ pigritia. Et multotiēs qdē est ei⁹ vrina vaporosa ⁊ nigra ⁊ i ipso ē sedimē serinū ⁊ furfureū. ¶ Illā vero q̄ est a q̄libet ꝑcussione aut casu aut cōitate mēbri cogno sces ex p̄ncipijs q̄ tibi iterata sūt. ¶ Que āt est ex epe nō eūat̄ a fe. p̄cedēte signa q̄ dixi mus i ap̄atib⁹. ¶ Et illā qdē q̄ ē ex sāguie si gnificāt signa sanguis p̄dicta multis vicib⁹. Et est facies rubea ⁊ oculi rubei valde ⁊ gui dē: ⁊ vene ceruicis sunt extēse ⁊ plene: ⁊ spa tiū phlōmie ē elōgatū ⁊ fuit antecedēs rece ptio eius qō gñat sanguinē. ¶ Illā vero que ex phlegmate ē significāt color ⁊ forma oculi ⁊ humorositas nariū ⁊ reliqua q̄ dicta sunt. ¶ Quū ergo seni acciderit vertigo concomi tans iterata tunc illud nuntiat apoplexiam.

De cura. Capitulum.xiiij.

Cura quidez eius que facta est ex lesio ne extrinseca est regimē illius cause pri mitiue. Et illius que fit ex cōitate est regimē membri cui cōicat cuz eo quod preterijt tibi in canone et preterijt tibi in capitulis alijs. ¶ Regimē vero illi⁹ q̄ fit ex sanguie ē phlō mia in hora illa ⁊ emissio multi sanguinis.

Sanat eni i dispōne. ⁊ post phlobotomiā tūc clisteriza cū eo qō sciuisti de clisterib⁹ vt de ponat̄ mā a capite. ⁊ subtilia regimē ipsius. ⁊ sis ꝯtēt⁹ in ea iuleb ⁊ aq̄ ordei subtili ⁊ aq̄ ca sei ⁊ fac ip̄z olfacere qō ꝯfortat cerebꝝ ⁊ n̄ ca lefacit cū eo qō docui te. ¶ Si cuz ea vero q̄ facta ē ex phl̄ate inueniunt̄ signa sāguis phlo botomet̄ ēt dinde clisterizet̄ cū clisterib⁹ forti bus ⁊ suponāt̄ collyria fortia i qb⁹ ponūt̄ gū me ⁊ fel bouinū postea bibat qō soluit si in ip so ꝑtrāsit ex pilulis i q̄rū potu hr̄ fiducia sic pi lule ō euforbio. ¶ Et fiāt post illud suꝑ caput ipsi⁹ ⁊ m̄bra vaporatiōes calefacientes ⁊ em brocesacte ex aqs in qbus cocte sūt herbe ca lefaciētes sicut anetū ⁊ sceba ⁊ amaracū ⁊ so lia citri ⁊ calam̄tū ⁊ alhasce ⁊ isopus ⁊ meli lotū ⁊ origanū ⁊ abrotanū. Et cū oleis i qb⁹ sit virtus calefaciēs sicut ē oleū ō ruta ⁊ sit iā dissolutū i ipso piretrū ⁊ castoreū ⁊ oppopōa cū ⁊ galbanuz ⁊ iunge totū corp⁹ ipsi⁹ ex oleo i quo sit sulfur. Si āt vaporatōes fuerit ex ga riofil̄ ⁊ alhel et mace ⁊ nuce muschata et aco ro erit rectū. Et fricēt̄ pedes ei⁹ cū oleo cal̄o calefacto et aq̄ cal̄a et inungāt̄ spōdiles ex si gia et euforbio et pōe suꝑ p̄ncipiū nuche sina pi et serapinū et castoreuz et euforbiū. Et ex oleis quidem que sunt eis bona sunt oleum cucumeris asinini et oleum rute et oleum sql liticū factum ex oleo antiquo aut i quo sit in fusa ꝑꝑ humectationē.xl.diebus aut i quo sit cocta. Ita vt sumantur olei kist. i. et squille. ōz.ij.in quo coquatur adeo vt dissoluatur. Et similiter oleuz de piretro s̄m vtrosqz modos p̄dictos. Et rectius quidem est vt quodcūqz sit oleuz qō eis admistras inspisses cum cera donec stet vt adhereat et oz qdem vt icipias a ōbiliore vnctionū si ꝯfert et si nō adde et ꝑ muta te ad illud qō est fortius. Et nō est ma lū post eūone ipsius cū clisteribus et fil̄ib⁹ vt naribus ipsius aliqd approximet̄ et ꝓprie cō disi et caputpurgia fortia et olea ꝯfortatiua et ignitū ferrū et oppone ip̄z capiti ipsius et vt capiti ipsius empl̄z appōat̄ ex empl̄is resol uentibus q̄ sciuisti. ¶ Et si est possibile fac eū vomere cū pēna imissa gutturi ipsius illinita oleo ō lilio aut oleo simplici. Et ꝓp̄c quū exi stimat̄ ꝙ in stō aut i ore ipsius sit repl̄o et iā p̄cessit eā sacietas nauseatiua a cibo ꝯfert.n. hec ei vehemēter. Et in vomitu quidē aliud existit iuuam̄tū. Illā nausea et volūtas vomē di calefaciūt caput ei⁹ q hz apopl̄iā frigidā et

humidaz. Et oz qdez vt ipsius vẽtositates re
soluas cũ eo qđ eas educi:qm̃ cũ hoc inuenit
alleuiationez. ¶ Et qñqz icipit ad hoc ut pila
in ore eius põat cuius añcessit rememoratio
vt nõ destruãt dẽtes ipsius adinuicez. ¶ Et
oz vt quũ pax euomũt i potu sumãt olĩ đ ker
ua đcocti cũ ruta oĩ die.ʒ.ii. cũ aq̃ đ radicib⁹
ꝛ gđati ꝑcedat dõec bibat q̃qz die.ʒ.v. ¶ Et
si possibile est post cũonez sumãt q̃ztitatez bõ
dacate vni⁹ ex tyriaca ꝛ mithridato ꝛ ex sceli
te ꝛ alaurabele ꝛ sagzenee ꝛ q̃ sũt similia illis.
Et đ simplicib⁹ castorei aur.i.cũ aq̃ mel et
oxymelle ẽt mellino quũ bibere bakila vna.
Poti⁹ ãt eox sũt aq̃ mellis pura aut cũ ale
feniati ƀz necẽitatez. ¶ Et quũ videris alleuia
tionẽ fac gargarismata ꝛ sternutatiões ꝛ põe
ventosas sup collũ ꝛ nuchã cũ icisiõe aut sine
incisiõe ƀz cãs materiei ꝛ adibe eis cãs ꝯua
lescetiũ inarmatu đinde fac eos balneari p⁹
tres hebdõdas ꝛ vnge eos in die balnei cũ
oleis calefaciẽtibus. Et ex gargarismatibus
qdez eis ꝯferentib⁹ post purgationez vl'ez est
đcoctio isopi ꝛ albase ꝛ calamẽti ꝛ origãi ꝛ his
similiũ in aceto cui admiscet mel ꝛ ẽt aq̃ i q̃
elixãt piretx ꝛ staphisagria ꝛ baurac ꝛ rose ꝛ
sumac ꝛ terãt ꝛ cõmisceãt ꝛ fiãt ex eis colly-
ria đinde admistrent masticatiões ex eis aut
gargarismata in đcoctione isopi cũ mastice.
¶ Et ex eis qdẽ q̃ illi iuuatiua sũt quũ fiunt
sicut illđ sũt pip lõgũ ꝛ pip nigrũ ꝛ sinapis ꝛ
calamẽtũ. Et ex eis q̃ masticãt sũt calamẽtũ ꝛ
staphisagria ꝛ pip ꝛ amaracũ ꝛ sinapis sigil
lati ꝛ ꝯiuncti ꝛ ꝓmiscet eis sic rosa ꝛ sumac
si necẽiuz est ꝛ acorus ẽ ex eis q̃ iuuãt in hoc
capitulo ꝛ ꝯfortat ei⁹ impssio. Et ꝯfert eis in
unctio cũ oleis calis ꝯfortãtib⁹ spũz q̃ est in
neruis ꝛ subãz neruox resoluentib⁹ supfluita
tes i qb⁹ nõ ẽ labor sic ẽ oleũ đ lilio ꝛ p⁹ ipz
oleũ amaricinũ ꝛ oleũ cãomillinũ ꝛ anetinuz
ꝛ oleũ đsgnãto ꝛ ꝓprie sup caput ipz eniz est
in q̃ fidutia hũda ẽ i re capitis ꝛ ꝓpe postq̃z
iã assũpserit virtutẽ isopi ꝛ origãi ꝛ calamẽti ꝛ
albasce ꝛ siliũ. ¶ Cibi ãt hñtiuz apoplẽa sunt
subtiliores cibis hñtiuz epilepsiã ꝛ rectius q-
dem est vt sis contentus in eis matutinis pa
ne solo. Et panis quidem cum ficubus siccis
est bonus eis. Et potus super cibum est ex re
bus magis nocitiuis eis. Quum autem vo-
luntas adest vt cenent non est malum si añ.
ipsam premittas exercitium leue ꝛ moueant
membra laxata motu aliquo. Et quuz aliqđ
sumũt nõ dormiãt sup ipm velociter sz expe
ctẽt aliq̃ztulũ dõec descendat ꝛ digerat dige
stiõe aliq̃ nec ẽt plz vigilẽt. Illđ.n. iuuat cere
brũ et resoluit ex cibis vaporẽ nõ digestũ ꝓ
hibẽtẽ digõnẽ. ¶ Quidã vero dicũt eis esse
bonũ origanũ cũ lẽtibus et vue passe et ami
gdale et ficus sũt ex fructibus ꝯueniẽtib⁹ eis.
¶ Vinũ ãt nouũ nõ est ꝯueniens eis ꝑꝑ il-
lud qđ in eo est de supfluitatibus et antiquũ
ꝑꝑ illđ qđ in eo ẽ de velocitate penetratiõis
ad cerebrũ et declinatiõis eius. Sed magis
ꝯueniẽs vinũ est eis illud qđ est iter vtrũq̃z.
Quũ apopleticus febricitat fac morã i re ip-
sius donec discoopiatur fortasse.n. est crisis.
¶ Sitqz mora vsqz ad septuagita duas ho-
ras. Si ãt ita nõ est:sed febris est ꝑꝑ apã et
putredinem tunc est mortifex. ¶ Et scias ꝙ
apoplexia et paralysis ꝯstringunt meat⁹ cibi
q̃re nõ sunt medicine faciẽtes euacuationẽ
euacuãtes ex materia faciẽte ipsas ꝓprie.

¶ Dictio secunda de egritudinibus neruo
rum que est tractatus.i.

¶ De egritudinibus neruorum. Capitulũ.i.

Neruox qdẽ ipsox regimen ꝛ
diuisionẽ et figurã et anato-
miã et nãm iã sciuisti. ¶ De
egritudinib⁹ vero ipsox scias
ꝙ sũt tres egritudinũ spẽs.s.
cõplõnalis istr̃alis et solõ sin
gularitatis. Et appet qdẽ lesio in opatiõib⁹
suis nãlibus et sensibilibus ꝛ motiuis. Mo
tus vero laboriosi in faciẽdo egritudies ner-
uox itroitũ magnũ hñt supra illđ qđ i alijs
est. Ipsi nãqz sũt instr̃a mot⁹ laboriosi vero
mot⁹ sunt sic extẽsio et expssio ꝛ ꝯctio. ¶ Si
gnificatiões aũt in dispõnib⁹ eox sumes in
opatiõib⁹ sensus ꝛ mot⁹ ꝛ ex tactu ꝛ lenita-
te ꝛ duritie ꝛ ex cõitate cerebri ꝛ spõdiliũ cũ
eis ꝛ ex dolorib⁹ ꝛ materijs q̃ sũt ꝓprie ner
uis. Et pxima qdẽ signa qb⁹ ꝑuenit ad cogni
tionẽ dispõnũ cerebri sũt ex nocumẽto opa-
tionũ ꝛ ex tactu. ¶ Quũ aũt dubitat de aliq̃
egritudinũ neruox an sit hũida an sicca cõsi
deret q̃lr ipsa accit. Nã si subito accit nõ est
dubitatio qn ipsa sit hũida. Et etiã ex hoc ꝙ
mẽbx vnctionẽ đsiccat. Nã si ipa velociter
exiccat nõ est dubitatio qn ipsa sit sicca quũ
mẽbrũ nõ sit calefactũ calefactiõe extranea.
Exercitiũ vero p⁹ purgationẽ meli⁹ ẽ illđ qđ
ꝑmutat ꝯplõnẽ. Et vnicuiqz mẽbro ƀz se ipz
ꝛ oz qdẽ vt a faciliori incipias ꝛ gradatim ꝑ

uenias ad illđ in q̄ fit virt⁹ eq̄lis. ℭ Mod⁹ vero cure in purgatiõe neruoꝝ ꝛ pmutatiõe ꝯplõnis eoꝝ ē qm̄ plꝫ ci⁹ qđ ē necr̄iū euāare ab eis vl̄r ex materijs nõ est nisi ex frīs. Et euāantia qdē eos sūt medicine fortes sic pulpa collogntide ꝛ hellebor⁹ ꝛ ꝓp̄e al.quū vomit⁹ fit eo ꝛ euforbiū ꝛ allasaiz ꝛ serapinuz ꝛ reliq̄ gūme fortes ꝛ hiere magne et fortes et ex subtilib⁹ q̄ eos euāant sūt balneū siccū ꝛ exercitiū tpatū. Ipsoꝝ vero cõplõnē pmutātia sūt ea q̄ dicta sūt in ca. de cerebro ꝛ ꝓp̄e ea i qb⁹ ē vnctuositas ꝛ ē oleū vnctuosū ꝛ cū adipes admistras sint adipes lupoꝝ. Feces q̄qꝫ oloꝝ caloꝝ sic fex olī oliuaꝝ ꝛ fex olī đ lio sī ꝯuēiētes egritudib⁹ neruoꝝ frīs ꝛ ꝯuēiētes duritiei ipoꝝ ꝛ oleū đ costo ꝛ oleū de ādacoca sī vehemt̄ ꝓpetat cū neruis: đin ēbroce exp̄ssiões ꝫ ꝯplões eoꝝ. Dextū oꝫ vt ipsa sint in rectificatiõe ꝯplõnis neruoꝝ fortiora valde ꝛ vt ad penetrādū taliter p̄penf q̄ten⁹ ꝯsequāt resolõnē cõpis ꝛ poroꝝ aptionē fortiter. Et scias ꝙ intētio in curādis pluribus neruoꝝ egritudinib⁹ ē itētio posterioris ptis capitis nisi q̄ in facie sūt. Deiñ post illđ extēdat neru⁹ q mouet illđ mēbꝝ cui⁹ infirm⁹ ē neruus. Et neruis qdē nocēt res q̄dā ꝛ iuuātur a reb⁹ qbusdā q̄ꝝ multotiens rememoraturi sum⁹. Quaꝝ q̄dā sūt i tabulis medicinarū singulariū. Et illđ qđ nõ attēdit nisi i dispositiõibus ꝛ egritudinib⁹ suis q̄ sūt eis magis ꝓprie. ℭ Res itaqꝫ neruos ꝯfortātes ex eis q̄ i potu sumūt sūt acorus nutrit⁹ ꝛ castoreū ꝛ grana pini magna ꝛ cerebꝝ leporis assatū ꝛ sticados ꝓp̄e. Cui⁹ qdē potio sit oi die pōd⁹. ℥.i. i pilulis redactū aut cū sirupo mellino: ꝛ iuuāt eos exercitiū tpatū ꝛ olea calida. ℭ Res vero neruis nocētes sūt coit⁹ plim⁹ supflu⁹ ꝛ sõnus sup replõnez ꝛ potus aq̄ frē ꝯgelate ꝛ multa ebrietas ꝛ vinū plꝫ pp vehemētiā mordicatiõis vini ꝛ resolõnē ꝛ acetositatē infrīantē cū h. Et ledit eos oē acetosuz ꝛ stipticū ꝛ infrīatiuū in potētia. ꝛ phlõmia pluria eis nocet. ℭ Et nos qdē i hoc tractatu rememorari volum⁹ egritudies neruoꝝ ꝯplõnales ꝛ oppilatiuas. Ipoꝝ vero ap̄ata ꝛ vlcera tardabim⁹ vsꝫ ad librū q seqt libꝝ hūc. ℭ Et scias ꝙ aq̄ frīa nocet neruis ppea ꝙ facit eos deficere a digõne hūiditatū q̄ sūt i eis q̄re in hūore indigestū pmutāt. Et scias ꝙ agaric⁹ confortat neruos calefaciendo ꝛ purgando.

ℭ De paralysi ꝛ mollificatione. Capitulū. ij.

Paralysis qñꝫ dr̄ s̄mõe absoluto: ꝛ qñꝫ dr̄ s̄mõe ꝓp̄o dcõ vero palys̄ ꝫ itētõnē absolutā sigāt illđ qđ sigāt mollificatio i q̄cūqꝫ m̄bro fit. Paralysis vero ꝓp̄a ē illđ qđ de mollificatiõe ē cõe vni duaꝝ ptiū corporis in lõgitudine. ℭ Alia. n. ē in pte incipiēdo a ceruice. Et sūt facies ꝛ cap̄ simul sana. Alia ē q̄ i tota pte currit a pede. lingua vero arabica palysis significat hāc intētionē palysis eni qñqꝫ innuit in lingua ipsoꝝ ad ptē ꝛ medietatē. ℭ Quūqꝫ palysis accipit cū intētiõe mollificatiõis absolute tūc cū ea ē illud qđ cõicat vtrisqꝫ laterib⁹ sit exceptis mēbris capis qb⁹ si cõicaret esset apoplexia sic ex ea qđ vni digito ꝓpriū ē. ℭ Et scitū ē ꝙ destructio sensus ꝛ mot⁹ fit qm̄ sp̄s sensibilis aut motiuus aut retinet a penetratõe ad mēbra aut penetrat. Sꝫ m̄bra nõ suscipiūt ei⁹ ipressionē pp ꝯplõnis corruptionē. ℭ Cõplõ aūt corrupta aut ē calida aut ē frīa aut hūida aut sicca. ℭ Et vr̄ qdē ꝙ calidū ñ ꝓhibet ipssionē sensus in eis dū nõ ꝯseqt finē queadmodū vides i hñtib⁹ extenuationē ꝛ ethicis. In ipsis. n. cū caliditate eoꝝ nõ destruit mot⁹ ipsoꝝ: ꝛ siccū etiā ꝓpinquū ē iudicio ipsi⁹. Cõplexio vero q̄ ꝓhibet a sensu ꝛ motu ꝫ plm̄ est frīa ꝛ hūida: ꝛ illđ qdē nõ ē lõginquū. Frigidū. n. ꝯriū ē sp̄ui ꝛ nocet ei ꝛ nõ ē lõgiquū quū hūiditas faciat m̄bꝝ p̄patū stupefactõi. ℭ Et cāis. n. destructiõis mot⁹ sūt frīitas ꝛ hūiditas absqꝫ mā. dextū illđ est ex eis qb⁹ succurrere ē facile cū calefactõe. Et ē sic illđ qđ nõ cõicat plurie pti corpis aut vni lateri ipsi⁹ absqꝫ latere alio. Immo si necr̄iū fuerit accidet vni mēbro cā illius ꝫ ꝓportionē vt sit palysis ꝛ mollificatio pluria q̄ fit pp retētionē sp̄s. ℭ Cā vero retētiõis ē oppilatio: aut sepatio poroꝝ ꝛ trāsituū pducentiuz ad mēbra cū sectiõe. Oppilatio āt aut ē ꝫ semitā rei aggregātis āhas res ꝛ ē ap̄a ꝛ tūc ē cā mollificatiõis ꝛ palysis faciens abscissionez sp̄s a m̄bris ꝯctio poroꝝ aut replõ aut ap̄a aut solõ singularitatis. Poroꝝ āt ꝯctio qñꝫ accit pp ligaturā ligātis exteri⁹ q̄ est ex eis q̄ pole ē remoueri ꝛ ē mollificatio illa ꝛ đstructio sensus ꝛ mot⁹ res accñtalis q̄ remouet quū resoluit ligatura. Et qñqꝫ fit ex cõp̄ssione vehem̄ti sic accit apđ pcussionē aut casū. ℭ Et sic accit quū declināt spõdiles ꝛ rūpūt ad vnū duoꝝ lateꝝ dextruz aut sinistrū ꝛ cõprimunt neruos exeuntes a se in pte illa aut

ad interiora aut ad posteriora. Sz ad añriora ꝛ posteriora accit ex eis tẽsio nõ coarctatio: qm̃ occursus spõdiliũ duob⁹ laterib⁹ añ ꝛ retro ñ sũt sup exitũ neruoꝝ ꝫ ꝙ sciuisti ꝛ exitus neruoꝝ ꝫ ꝙ sciuisti ñ ẽ nisi ex duabus ptib⁹ añrioꝛe ꝛ posterioꝛe. ⁋ Et qñz cõtrahũtur pp grossitudinẽ sube mẽbꝛi. ⁋ Repletio vero oppilatiua ẽ ex materijs hũidis currẽtibus qbus mẽbꝛũ hũectaꝛ. Et currũt in vacuitates oĩuz mẽbꝛoꝝ: aut stãt in principijs mẽbꝛoꝝ: aut ramis neruoꝝ. ⁋ Et qñqz fit in via spũs currentis ex eis. ⁋ Apa vero qñqz accit in originib⁹ neruoꝝ ꝛ ramis ipsoꝛũ ꝛ oppilat trãsit⁹. Incisio ãt q̃ neruis accidit q̃ in lõgitudine est nõ nocet sensui ꝛ motui ꝛ q̃ ẽ in latitudine ꝓhibet sensũ ꝛ motuz a mẽbꝛis q̃ ibibũꝛ ex meatibus q sũt ↄtinuiter ipsa ꝛ villũ tũc incisũ. Et scias ꝙ nucha filis ẽ cerebꝛo in dispõnib⁹ suis ad duas diuisiões: lz sensus eas nõ discernat. Quõ eni nõ erit ita illᵭ quũ ꝓcedat etiã a duab⁹ diuisiõib⁹ cerebꝛi: nõ ergo elõgaꝛ qn seruet nãm vnius duoꝝ lateꝝ purgãdo ꝛ expellat mãm ad latus qᵭ ẽ ᵭbilius ꝛ qᵭ est magis susceptibile mẽi p̃mũ ꝛ cui accit ꝑcussio ꝛ ictus ꝛ ad qᵭ expelliꝛ supfluitas lateris cerebꝛi qᵭ ipm seqꝛ. Et nõ est mirãdũ si egritudo sit ꝓpꝛia vni lateri absqz alio latere. Natura.n. p̃cepto suꝛ creatõis iã discernit qᵭ ẽ subtili⁹ hic. Et tu qdẽ recoꝛdare hui⁹ ex p̃ncipijs q̃ tibi dedimus in libꝛo p̃mo. Et scias ꝙ multotiẽs expelliꝛ. mã humida ad extremitates pp dñiuz caliditatis i coꝛpe: aut motu subito ex timoꝛe aut pauoꝛe aut ira aut ᵭlitijs aut angustia. Et scias ꝙ quũ lesio ꝛ mã q̃ faciũt palysiz sũt in vno latere vẽtriculoꝝ cerebꝛi cõicat lateri coꝛpis toti ꝛ lateri faciei cũ eo. Et filꝛ si sunt in meatibus lateris vnius quẽadmodũ si essent in duobus lateribus vẽtriculoꝝ cerebꝛi aut in meatibus esset apoplexia. ⁋ Si ãt sũt apud originẽ nuche coꝛpus totũ esset palyticũ p̃ter mẽbꝛa faciei. Et qñz accidit cũ h̃ stupoꝛ in cute capitis si ꝓhibeꝛ trãsit⁹ sensus qm̃ cuti capitis adueniũt nerui sensibiles ex ceruice quẽadmodũ oñdimus. Si ãt sunt in latere originis nuche cõicat lateri toti excepta facie ꝙ si sũt descẽdentes ab origine sumergẽdo aut i latere vno mollificaꝛ ꝛ palyticũ fit qᵭ seqꝛ illud ex mẽbꝛis q̃ꝝ nerui sũt ex vno ꝙ si nõ fuerit ex nucha imo ex neruis mollificaꝛ qᵭ ẽ ꝓpꝛiũ illi neruo siue

fit in toto neruo aut i medietate eius aut in pte eius mollificaꝛ: qᵭ mouet illud qᵭ seqꝛ ipm pp illud qᵭ venit ad ipz de illo leso pp mãm ꝛ resolõnẽ singularis aut apa. ⁋ Paralysis vero qdã est q̃ est crisis colice ꝛ multotiens remanet cũ ea sensus qm̃ mã est cũ ea in neruis motus ꝛ nõ sensus. ⁋ Nã qdã antiquoꝝ dixerunt ꝙ cũ colica aliqb⁹ annis cõicat interficit plurios. ⁋ Et q euadit euadit cũ palysi euenienti ei q̃si eniz nã expellit illã mãm q̃ est adueniens neruis ꝛ reducit eã ad exterioꝛa ꝛ esset maximũ: vt cũ sudoꝛe denũtiareꝛ. ⁋ Retineꝛ ergo in neruis ꝛ facit palysim. Et multotiens qdẽ accit vt in hac fit affirmatio sensus cũ dispõne sua. ⁋ Et ẽ palysis q̃ est crisis in egritudinibus acutis q̃ pmutaꝛ mã ad neruos. ⁋ Et illud qdẽ est quũ nã nõ põt pp etatẽ aut debilitatẽ itegre cũare q̃re remãet residuũ mẽꝝ in ptibus cerebꝛi ꝛ remãet post statũ soda ꝛ grauitas capitis. ⁋ Deiñ expellit ipsã nã expulsiõe cũonis integre q̃re accit palysis ꝛ filia. Et palysis qdez plꝫ accit in foꝛtitudine frigoꝛis hyemis. Et qñqz accit in regiõibus meridiõalibus eis q iã ꝑuenerũt ad annos.l.ꝛ vltra ꝫ semita fluxuũ expulsoꝝ ex capitibus eoꝝ ꝓpterea ꝙ meridiõalis vẽtus plm̃ replet cap. Paralytici ãt pulsus ẽ debilis tardus ꝛ rarus. Nã quũ egritudo frãgit virtutẽ debilitaꝛ pulsus ꝛ fit freqns ꝛ eueniunt vicissitudines sine oꝛdine. ⁋ Et vrina ꝫ plꝫ fit i eis alba. Et qñqz fit in eis valde rubea pp debilitatẽ renũ in discernẽdo sãguinẽ ab aquositate aut debilitatẽ venaꝝ ab attractiõe sãguinis aut pp doloꝛẽ q foꝛtasse ẽ cũ eis aut pp egritudinẽ eis aliã ꝓpinquã. ⁋ Et qñqz accit vt fit latus sanũ palysis inflãmatũ ac si esset i igne. Et alteꝝ palyticũ fm̃ ac si eẽt in niue. Et sũt pulsus duoꝝ lateꝝ diuersi. Est.n.pulsus lateris fñi ᵭiect⁹ ad h̃ ꝙ iudicia ei⁹ fña cogũt ipz: ꝛ qñqz ꝑuenit ad h̃ vt oculus minoreꝛ. ⁋ Et qᵭcũqz mẽbꝛoꝝ mollificatoꝝ ꝛ palyticoꝝ ꝫ coloꝛẽ reliq coꝛpis exñs nõ minoraꝛ neqz extenuaꝛ est de quo maioꝛ hñda est fidutia q̃z illud qᵭ est diuersũ ab h̃. Ad palysim p̃terea fit mutatio ex epilepsia ꝛ apoplexia ꝛ colica. Et ex p̃focatiõe matricis ꝛ febꝛibus tpalibus fm̃ semitã crisis. Et palysis eueniens a remotiõe spõdiliũ moꝛtifera ẽ ꝫ plꝫ. Et illa q̃ ẽ ab ictu nõ ↄ̃bente neruos vehemẽter qñqz sanaꝛ. Si ãt superfluat nõ est

ſpes vt ſanet̃. In illa ãt in q̃ eſt ſpes oꝫ inci-
pere a pblõmia. Et iã gdẽ dixim⁹ q̃liter di-
latet̃ mã paralyſis ad apopleriã ꝛ ecõuerſo.

¶ De ſignis. Capitulum.iij.

Tlam aũt que eſt a tortuoſitate aut caſu
aut. pcuſſiõe aut ſectiõe cã ſignificat qñ-
qꝫ tñ occultatur cã in ſectiõe quñ neruus eſt
pfundus. Ipſã vero ſignificat qa ſubito ac-
cidit ꝛ nõ ꝯfert ei regimen. Que aũt curã re
cipit eſt ea q̃ nõ eſt a ſectiõe ſed eſt cũ apate
ꝛ ſimilibus. ¶ Et ſi eſt cũ apate calido tunc
extenſio ꝛ dolor ꝛ febris ſignificãt eã. Et ſi ẽ
ab apate duro ſignificat ipſã tactus ꝛ ꝯſide
ratio ſenſibilis in neruis ꝛ dolor añcedens.
Nã ſꝫ plurimũ accidit per ipſã tortuoſitas
aut apa calidũ. Si ãt eſt ab apate fluxo tũc
ſignificatio eſt difficilis. verũtñ ſm q̃ſdã diſ
poſitiões nõ euãt̃ a dolore pauco ꝛ calidita
te ꝛ a febre leni ꝛ ab augm̃to doloris ꝛ eius
diminutiõe ſm motus ꝛ cibos ꝛ eius euen
tus nõ ſit ſubito imo ſm dies. Et ex oibus
iſtis eger ſentit apud volũtatẽ motus q̃ſi ſit
aliqd pbibens in illo eodẽ loco. ¶ Paraly
ſim aũt hñs factã ab hũiditate expãſa ſentit
cãm expãſam in toto mẽbro paralytico. Fa-
ctã vero a groſſitudine neruoꝝ ſignificat diſ
ficultas reuerſiõis membri a ꝯtractiõe quũ
laborat in ipſo eger ſicut ẽ ei poſſe: aut faciat
illud alius ad dilatationẽ ꝛ mollificationẽ ꝛ
neqꝫ ſunt mẽbra leuia ſicut in paralyſi abſo
luta. Et ſi materia eſt cũ ſanguine ſignificat
eã guidẽ ꝛ vene ꝛ oculus ꝛ repletio pulſus ꝛ
ſignificatiões pdicte multotiens. Si vero ẽ
ex humiditate nuda ſignificant eã albedo et
mollities multa. ¶ Et ſi ſit ſucceſſiõe colice
et febriũ acutaꝝ ſignificãt eã colica et febres
acute. Et ſi eſt ei⁹ cã malitia cõplexiõis ſin-
gularis frigide aut humide nõ accidit ſubito
neqꝫ ſũt illic ſigna alia ꝛ iudicat̃ de ipſo p ta
ctũ ꝛ p res agẽtes i mẽbꝝ. Et dr̃ ꝙ quñ vri
na iſãtis ẽ viridiſ nũtiat palyſiꝫ aut ſpaſmũ.

¶ De cura. Capitulum.iiij.

Oportet vt ſit intẽtio tua in egritudini
bus neruoꝝ.v.ſ.ſtupore ꝛ ſpaſmo ꝛ tre
more ꝛ paralyſi ꝛ ſaltu intẽtio poſterioris ce
rebri ꝛ nõ pperes in vſu medicinaꝝ fortiuꝫ
in principio rei.imo tarda vſqꝫ ad quartũ ꝛ
ſeptimum ꝙ ſi egritudo fuerit fortis vſqꝫ ad
quartũdecimũ. Et in hac gdẽ hora ſis cõtẽ
tus reb⁹ ſubtilib⁹ ex his q̃ leniũt ꝛ digerũt ꝛ
ſoluũt ꝛ cũ cliſteribus nõ eſt malũ in hac ho
ra. Deinde p⁹ illõ euã cũ euonib⁹ fortib⁹. ¶ In
regimine ãt cibãdi eos oꝫ vt palytico i pmis
quuꝫ appet ſis ꝯtentus aq̃ ordei ꝛ aq̃ mellis
duob⁹ dieb⁹ aut tribus ſi tollerauerit virtus
vſqꝫ ad q̃rtũdecimũ. Et ſi nõ tollerauerit vir
tus ciba cũ carnib⁹ auiũ leuib⁹. ꝛ ſtnõ vt faci
as eũ pati famẽ ꝛ ciba eũ ſiccis cibis. Deinde
fac eũ lõgã tollerare ſitiꝫ. In mẽſis vero ſis
iuuat eũ vti medulla nucleoꝝ pini magne p-
prie. Et ſcias ꝙ aq̃ meliõ ẽ ei q̃ꝫ vinũ. Vinũ
.n.mãs i neruis penetrat̃ fac. ꝛ plꝫ gõ ipi⁹ qñ
qꝫ aceſit in corporibus eoꝝ ꝛ ſit acetũ. ¶ Ace
tũ vero ẽ ex reb⁹ q̃ neruis ſũt nocibiliores. Il
la ãt q̃ eſt a tortuoſitate ꝛ coarctione curat̃ cũ
eo qõ determinauim⁹ i capitulo tortuoſitatis
ꝛ ꝯpſſiõis poſtea. Si ãt ẽ a pcuſſiõe aut caſu
tũc eius cura praua. Eius tñ cura ſꝫ oẽꝫ di-
ſpõneꝫ eſt vt ꝯſideret̃ an illa tortuoſitas eue-
nire faciat apa quũ attrahat mãꝫ: ꝛ curet̃ totũ
cũ eo qõ ꝯuenit ei. Et oꝫ ponãt̃ medicine i cu
ra illi⁹ i quocũqꝫ loco acciderit ſup loca pcuſ
ſiõis ꝛ ſup pncipiũ ex quo egrediũt̃ nerui mo
uentes mẽbꝝ palyticũ pohtio ãt medicinaꝝ
ſup membꝝ palyticũ ẽ ex eis q̃ nõ afferũt iu
uamentũ d quo ſit curãdũ. Et tibi gdeꝫ ineſt
cognoſcere origineꝫ neruoꝝ ꝛ eq̃le ẽ ſiue intẽ
tio in medicina ſit pbibitio apatis aut ſit in-
tentio in ea mollificatio aut ſit intentio i ipſa
calefactõ ꝛ pmutatio ꝯplonis. Et fortaſſe ne
ceſſariũ erit põere iuxta mẽbrũ pcuſſũ ꝛ apo
ſtemoſũ incipiẽs reſolui vẽtoſas extrahentes
ſãguineꝫ ab eo ad ptẽ aut ad illõ qõ apparet
de corpore. Si aũt fuerit egritudo ipſa paly-
ſis occulta fcã pper mollificationeꝫ neruoꝝ.
Tũc illõ qõ eſt neceſſariũ poſt regimẽ cõmu
ne eſt cõitas materiei cũ eo qõ dſcripſim⁹ et
diffiniuimus i euacuatõe ipſaꝝ materieꝝ ſub
tiliũ ſine additiõe ꝛ diminutiõe. Et meliora
quidem quibus euacuãtur ſũt pilule de euſor
bio ꝛ pilule albicumeſtrem ꝛ pilule de ſceta-
rã ꝛ pilule fetide ꝛ hiera hermetis ꝛ vomitus
cuꝫ belleboro albo cum diſpoſitiõe ſua aut cũ
expreſſiõe rhaphani in quo ſit virtus eius. Et
ſimiliter reliqui vomitus ꝯferũt eis. Et qñqꝫ
ſit ſupfluitas i hoc ꝛ i potu det̃ tyrіaca põd⁹
vni⁹ danich. Deide addat̃ paulati paulati ne
qꝫ augeat̃ ſupra.ʒ.i. ꝛ qñqꝫ adminiſtret̃ ei ſiſa
mũ dcorticatũ. qñqꝫ vero dãt̃ oxymel cũ ſua
diſpoſitiõe ꝛ oppoponacũ cũ ſua diſpoſitiõe
cũ ſirupo d melle. Et ei⁹ gdẽ potõ ſit q̃ꝫtitas
bakilleon ꝛ ꝯfert eis. Et oꝫ gdẽ vt cliſterizẽt̃

enematibus fortibus ꝛ collyria fortia suppo
naꝫ ꝛ inclineꝫ eoꝝ mē ad iferiora ꝛ ipoꝝ spō
diles inungāꝫ ex oleis fortib⁹. Et ꝯferūt eis
vnctiões calide ex oleis ꝛ empl'a rubificātia
q̊ꝝ remēoratio ē iterata multis vicib⁹ ꝛ ꝓpē
quū destruiꝫ sensus. ꝛ radix qdē lilij ē ex me
dicis bōe rubificatiōis fricādo cū ipa ſꝫ mo
dū inungēdi. ciſ ꝑterea ꝯfert positō vētosaꝝ
sup capita lacertoꝝ absqꝫ incisiōe. Sed post
eūonem ꝑpea ꝙ calefacit lacertos ꝛ fortasse
necīa erit incisio aliq̄. Et oꝫ vt vētose stricta
habeāt capita ꝛ suspēdāꝫ cū igne multo ꝛ su
ctiōe forti ꝛ laboriosa ꝛ remoueāꝫ velociter.
Quuꝫ ergo vētose adhibēꝫ oꝫ vt sepatim po
nāt sup loca pluria si mollificatio est pl'm se
parata ꝛ si nō ē pluria ponāꝫ ꝯiūcti ꝛ vtere
sup ea post illō pice ꝛ gumma pini. Et admi
nistra sup ea empl'a calida rubificātia sic̄ em
pl'ꝫ de saria git ꝛ lilio cuꝫ melle. Empl'ꝫ q̊qꝫ
de sinapi ē ex eis q̄ ipsis ꝯferūt. Et tu qdē ꝑ
muta oē qō ē ōbile ad h vt rubificet ꝛ vt ve
sicet: ꝛ empl'ꝫ de sceitaraꝫ marie ꝯfert palysi
iuuamē ꝛ est apō plurios eoꝝ excusans a gū
ma rute agrestis ꝛ sinapi. Empl'ꝫ q̊qꝫ de gū
ma rute siluris ē iuuās ꝛ ꝓpē cū nitro ꝛ sul
fure ꝛ fricatio cū oleo ꝛ nitro ꝛ aq̄ sulfurea ꝛ
aq̄ marina ꝛ embroce subtiliatiue cōferunt.
Quūqꝫ sensus est debilis fortasse empl'ꝫ for
te nocet ꝛ nō sentit illō ꝛ educit illō ad lesio
nē ꝛ vlceratiōeꝫ fortē. oꝫ ergo vt oi custodia
ab illo caueaꝫ ꝛ vt ꝯsidereꝫ dispō impssiōis
empl'i. Nā si rubificat ꝛ iflat ꝛ cutē nō ptrā
sit ꝛ sepaꝫ ꝯpssiōe digitoꝝ subtili ꝛ albificaꝫ
loc⁹ ei⁹ tūc ipssio ñ ptrāsiuit cutē. ꝛ si rubifica
tio est magis fixa ꝛ caliditas magis appens
tūc remoue. Mod⁹ vero cognoscēdi h est vt
auferas empl'ꝫ oi hora ꝛ ꝯsideres dispōneꝫ.
Si ergo nccīria est ablatio remoue. ꝛ si neces
saria est iterato. ¶ Et scias ꝙ inflatio ex ꝯdi
ti in narib⁹ eoꝝ valde ꝯfert. Et silr q̄ sunt ei
silia qm̄ purgāt cerebꝝ ꝛ ꝯuertunt mās fa-
cientes egritudineꝫ a pte egritudis. et vinuꝫ
antiquuꝫ paꝝ valde ꝯfert egritudinibus ner
uoꝝ oib⁹. Pl'm vero ex eo sūptuꝫ ē res noci
bilior neruis. Et admistratio acori nutriti ē
ex eis q̄ eos iuuāt. ꝛ silr gradati ordineꝫ i po
tādo hieras ꝛ sint permiste cū aliq̄ qō est sic̄
castoreuꝫ dōec perueniāt ad hoc vt ex inde
i potu sumāt pōd⁹. ʒ. vi. post. ʒ. i. Et silr pot⁹
olei de kerua cum aqua de radicibus iuuat
valde. Quidā vero hoium sūt ꝯ paralysi cū
rāt vādo i potu oi die aur. i. ex hiera cū aur. i.
pipis et sanaꝫ. Et oꝫ vt quū aliqd istoꝝ sumūt
i potu nō poteē aquā vt ꝓlōgeꝫ ei⁹ mora i stō
et fortasse moraꝫ tota die deiñ opaꝫ. qñꝫ vero
sumūt i potu pipis aur. i. cū aur. i. castorei. Et
illis qdē ñ ē aliqd ita ꝯferēs vt tyriaca et mi
thridatū et scelite et aliuēthēꝫ assa q̊qꝫ fetida
vehemtis iuuamti ē bibita vl' linita et ꝓprie
quū bis i die sūiꝫ et ēt bōdacha ida. ¶ Quū
qꝫ mbꝝ redit ad se oꝫ vt ipꝫ exercites p⁹ illō
et ꝯstrigas et dilates ipꝫ vt ad itegrā redeat
sanitatē. et ipsi qō qñqꝫ iuuāꝫ a se. ꝛ iuuāꝫ vo
cib⁹ et locutōib⁹ altis et post euacuatōes et iu
uamta ab eis qb⁹ vtūꝫ iuuāꝫ balneo lūgo sic
co aut balneis et i fine rei et p⁹ eūones et vbi
necessariū ē solueꝫ oꝫ vt ñ sint resoluētia cuꝫ
lenificatiōe pura ſꝫ cū aliquātula stipticitate.
Qua ꝑꝑ oꝫ vt resol'o fiat cū aliqb⁹ q̄ sint vt
anisū et sigia et castoreū et sgnātū et q̄ sit silia
his ex cāis stipticis. ¶ Pañtes vero illā q̄ fcā
ē post colicā iuuat medicam̄ factū ex nuce ro
mana scriptū i ātidotario et iuuāt eos olea q̄
ñ sit violēte virtutis ꝛ multe ꝯpōnis ſꝫ sit sic
oleū ō lilio ꝛ oleū ō duab⁹ spicis ꝛ oleū ō nar
cisco ꝛ oleū ō oliuis ꝛ exptū ē oleū ō nuce in
dica ꝛ oleū ō narcisco ꝛ factū cū gūma albo-
ti utreqꝫ simul acceptū iuuatiuū ē sua ꝓprie-
tate. ¶ Quūqꝫ vero iuuāꝫ eoꝝ cū eis q̄ ifriāt
ꝛ ꝯfortāt ꝛ ꝓhibēt māꝫ. Et quū medicāꝫ cali
dis augm̄taꝫ egritudo. Et illō iō qm̄ mā sub
tilis dilatatur per eā plurimum. Quuꝫ vero
membrum infrigidatur cōfortatur mēbrū a
frigōe ꝛ minoraꝫ. q̄ztitas mēi ꝛ pnēit ad hoc vt
euanescat ꝛ ñ oꝫ vt i eoꝝ calefactiōe ꝑueniaꝫ.
Sꝫ ē necīriū vt sint medicie ꝯfortate cū aliq
b⁹ q̄ sint sic̄ cāomilla ꝛ melilotū ꝛ amaracū
ꝛ m̄ta calamītū ꝛ ꝯmisceāꝫ eis allea ꝛ ēt illud
qō aliqd ifrigidatōis habeat sic̄ succ⁹ ligritie
ꝛ sem̄ ēdiuie ꝛ reliq̄. Hec eni quū admistrāꝫ
iuuāt valō. ¶ Que vero a sectōe facta ē curā
ñ hꝫ. ¶ Illa vero q̄ fcā ē a ꝯpl'one frigida cū
calefaciētib⁹ notis curaꝫ. Et illa cui⁹ cā ꝯple
xiōis ē pot⁹ aq̄ m'te frie vtaꝫ balneo m'to sic
co. Et scias ꝙ qñ aggregāꝫ palysis ꝛ febris i
aliquo tunc oxymel cum zuccaro rob est con
ueniens medicamen in illa hora.

De spasmo. Capitulum. v.

Spasm⁹ ē egritudo neruosa q̄ moueꝫ la
certi ad pricipia sua ꝛ inobediētes sūt in
dilatatiōe. Eoꝝ itaqꝫ alij remanēt ſꝫ suā di-
spositionē ꝛ ñ dilatāꝫ ꝛ alij eoꝝ facile redeūt

ad dilatationē suā sic fit i oscitatiōe ⁊ singultu. ¶ Cā vero in ipso aut ē mā aut cā absqꝫ mā sic caliditas ⁊ siccitas. Et mā qdē spasmi sꝫ plurimū ē phlatica ⁊ qñqꝫ ē melica ⁊ qñqꝫ sāguinea et aliud ē i apātibꝰ lacertoꝝ quū resoluit mā faciēs apa cū vlcere villi nerui et augmtat i latitudie sua et minorat a sua lōgitudie. Et mā qdē ois spasmi mālis effectiua. aut ē ꝯprehēdēs sup lacertū totū et illō ē quū spasmꝰ ē sine apate aut ē ꝯphēsa i loco vno quē reliq ptes sequūt sic fit a spasmo scō pp apa a mā effusa pp pcussiōez aut abscissionē aut pp cāz aliā ex cāis apatis. Et nō ē qdem lōginquū qn fit spasmꝰ eueniēs a vētositate iflatiua spsa. Ipse eniꝫ ē ex eis p plurimū accidūt ⁊ remouet i hora. ¶ Spasmꝰ vero mālis multotiēs accit sꝫ semitā pmutatōnis materiei sicut accit i successiōe sinācie ⁊ successione pleures ⁊ successiōe sirsē. Ex spasmo āt q fit pp priuatōꝫ materiei ⁊ hūiditatis ⁊ dñiū siccitatis accidit vt ꝯbāt lōgitudo ⁊ latitudo eqlr. Colligit ergo ad seipsū sicut ē dispō corij positi in ignē. ⁊ tu qdē scis dispōes cordarū eē φ ipse elōgāt in hyeme pp hūectationē ⁊ abbreuiāt i estate pp dsiccationē ⁊ silr nerui. ⁊ qñqꝫ fit spasmꝰ q ad māꝫ nō pportiōat eueniēs cā rei ipediētis a q nerui fugiūt ⁊ cōgregāt ad expellēdū ipaꝫ ⁊ cā illa aut ē dolor ex cā dolorē faciēte. ¶ Et multotiēs ē ex hūore calido mordicatiuo. Aut qlitate venenosa pueniēte ad cerebꝝ ⁊ ad nervos sicut accidit ei quē pupugit scorpio sup neruos. aut pp qlitatē nō venenosā sicut quū spasmꝰ accit ab ifratōe vehemti ꝯgregāte neruū ⁊ lacertū ⁊ inspissāte ipsū ⁊ ꝯbit caput suū. ¶ Sicut enim mollificatio qñqꝫ diuersificāt i mēbris sꝫ pricipia mēbroꝝ ⁊ silr spasmꝰ ⁊ rō i ambobꝰ est vna in eo qō fit supra ceruicē ⁊ i anteriore parte ⁊ posteriore ⁊ i pte q ē sup ceruicē. ¶ Spasmi āt ex repletōe hūidi cā essētialis aut ē fritas aut hūiditas. et fritas adiuuat sꝫ ꝯgelationē ipsius et eius grossitiem qre nō fit dilatatio aut siccitas et calitas iuuat sup ꝯsecutionē p resolōnē hūiditatis. ¶ Mā vero faciēs spasmū ñ efficit spasmū et mollificat nisi pp suā grossitudinē et qa nō ē igressa subā villi p suo itroitu quo iuuet. Sꝫ ē coartata i foraminibꝰ et sic qdē spasmꝰ ē epilepsia mēbri sic epilepsia est spasmꝰ corpis totius. Dria vero inter vtrūqꝫ est ⁊ cōitas ⁊ ppetas. eplia. n. plm resoluit velociter ⁊ fit cū piodis. ¶ Reliqs āt drias scias ex spasmo hūido p illō qō accit lactētibꝰ pp vicinitateꝫ māmille ⁊ hūectatōeꝫ lactositatis in cordis ⁊ cōgelatōeꝫ lactis i eis ⁊ cū ventres ipsoꝝ cōtingunt ⁊ in vigilijs ipsoꝝ ⁊ multitudineꝫ fletꝰ ipsoꝝ ⁊ spasmant ēt in febribꝰ suis qꝫuis sint leues ⁊ vlr infantibꝰ facilis est casus in spasmū pp debilitateꝫ virtutis cerebꝝ eoꝝ ⁊ mēbroꝝ ipsoꝝ ⁊ lacertoꝝ eoꝝ ⁊ fit facilis eoꝝ exitꝰ ab ipso pp fortitudinē virtutū epatū ipsoꝝ ⁊ cordiū eoꝝ ⁊ qm humores eoꝝ nō sunt inobedientes vehementis grossitudinis. ⁊ pp h liberant a spasmo sicco velociter pp hūiditateꝫ ꝯplōnū suaꝝ ⁊ humiditateꝫ cibi eoꝝ. In puberibꝰ vero nō est facilis aliq duaꝝ reꝝ cū tñ qñqꝫ accit infantibꝰ spasmꝰ malus successiōe febriū acutaꝝ ⁊ cū eo sint signa q dicemꝰ ex q raro euadunt. Ille vero q septē transit annos nō spasmat nisi pp febreꝫ valde prauā. ¶ Est pterea spasmus q accit pp timoreꝫ ⁊ causas dilatatiuas sūmersas subito ⁊ faciūt seq lacertos motos ad pncipia sua sꝫ suas formas ⁊ est spasmus q cōtingit pp sustentatōeꝫ scāꝫ sup aliqō mēbroꝝ qō est ꝯriū ad qō fit effusio ⁊ retinet in ipso aliquantulū ⁊ sup formā cōstrictōis sue. ⁊ qñqꝫ est cū eo accidens faciens illō aut fit vt ipꝫ ferat pōdꝰ grue aut fit vt obdormiscat sup lectū duꝝ ⁊ h qō est ex eis q p se remouētur ⁊ qñ est h stupor adueniens mēbro pp repletōeꝫ ex mā effusa coarctante spūꝫ motiuū ⁊ phibente penetratōeꝫ eius qa nō est pote vt moueat ad dilatatōeꝫ faciendā ⁊ cū redit virtus ⁊ cōfortat mā fit dilatatio ⁊ qñꝫ fit ex extensiōe illius silr. ⁊ h qdeꝫ plm fit post sōnū apō excitatōeꝫ cū remanent mēbra ꝯcta nec extendunt ēt qm spūs in sōno fit grauior pigrior ⁊ nō fit assiduus in faciendo dilatatōeꝫ pp declinatōeꝫ suā ad interioreꝫ pteꝫ. Spasmus āt siccus alius est q fit successiōe febriū adurentiū ⁊ ppe in febribꝰ sirsen ⁊ successiōe motuū laboriosoꝝ corporaliū ⁊ aialiū eius sicut sunt vigilie ⁊ angustia ⁊ timor ⁊ ille est ex eis qbus fit euasio. ¶ Et est alius spasmus q accit in febribꝰ cū h ⁊ nō est vehementer malus ⁊ est ille q fit pptera φ ipse faciunt currere aliqñ mās in neruis ⁊ lacertis ⁊ ppe cum corpꝰ est plenū ⁊ qñqꝫ accit illō in eis ppter cōitatē oris stōi ⁊ remouet ipꝫ vomitus ⁊ talis qlis est iste spasmus ⁊ febribꝰ nō est illius prauitatis ⁊ malitie cuiꝰ ē ille q ē i febribꝰ tpalibꝰ i qbꝰ dsiccāt nerui ⁊ lacerti imo cerebꝝ ⁊

ↄſumūť hūiditates inate ⁊ fit ſpaſm⁹. Et ple rūʒ ē ex hoc capitulo q fit ⁊ ↄ̈ſtruiť velociter. Et cā i ip̄o ē ſiccitaſ cerebri pp ↄ̈bilitatē quā ſeqť lacertoꝝ ſiccitas. Nā quū mīma cā ↄ̈ſic catiua cerebro aduenit reducit ad ſe hūidita-tes a neruis. Deiñ cū nā ſollicitať vt cerebro hūiditatē acqrat ſufficiētē redeūt m̄bra ⁊ fiūt obediētia dilatatōi cū p̄ceptiōe. ⁊ qñqʒ acci-dit ex vehem̄tia frigoris. Mľtotiēs eniʒ accit ſpaſm⁹ pp frīditatē cerebri ⁊ cōicāt ei lacerti ⁊ ſpaſm⁹ gdē ipediēs ē hmōi fact⁹ a ſiccitate. ⁊ ē ſpaſm⁹ cū ſiccitate fact⁹ q ē cū ſpē ↄgela-tōis hūiditatis ⁊ minorať ei⁹ q̄ntitas ⁊ ipiſſať vehem̄ter q̄re m̄bꝝ ſpaſmať ſic accidit ex vehe m̄tia frigoris ⁊ ſic accit q bibit medicinas ē ſi cut ſpaſmatio pot⁹ vini. Fit eniʒ ſpaſm⁹ poſt ſoľonē pp ſiccitateʒ. Et fit ēt ſpaſm⁹ añ ip̄aʒ pp ↄ̈rietateʒ ⁊ venenoſitatē ei⁹ q̄re nerui ve-hem̄teʒ incurrūt leſioneʒ cuʒ q̄ ↄ̈hūtur. ❡ Et huius gdeʒ generis ſūt ſpaſm⁹ eius q euomit hūoreʒ q ē vt herugo eris nocēteʒ ori ſtōi. et ſpaſmus fact⁹ ꝓpter fortitudinem ſēſus oris ſtōi quū ad ipſū expellitur choľa. Et ſpaſmus factus ꝓpter egritudinem cerebri ⁊ matricis ⁊ egritudinib⁹ ſuis ⁊ veſice ⁊ reliquoꝝ. ⁊ ſpa-ſmus fact⁹ a pūctura ſcorpiōis ⁊ rutelle ⁊ ſer pentis ſup neruū aut ſectōe eueniente neruis aut corroſione. Et factus ab egritudine i ore ſtōi ⁊ mřicibus ſtōi ⁊ mřicibus ⁊ m̄bris ner-uoſis ⁊ vicinis iſtis ē ſpaſm⁹ añcedēs ꝓpter vermes. ❡ Preterea ē ſpaſm⁹ q eſt in labio ꝓprius ⁊ palpebra ⁊ ligua. ⁊ ſcitur ꝙ eius cā ē ex ipſo cerebro. ⁊ quū qð corp⁹ i ſpaſmo ↄ̈cli nat ad anteriora tūc ſpaſmus ē i lacertis po ſterioribus. Et quū ad vtraſqʒ ſimul tūc egri tudo eſt in vtriſqʒ ſiľ ſicut in paralyſi. qñqʒ fit ſpaſmus adeo fortis vt ceruix torq̄ať ⁊ dētes ſtrideāt. ❡ Quum autem aliquis moritur ex ſpaſmo corpe ipſius calido tunc illð eſt ex eis que prefocando interficiunt ⁊ neqʒ ſuffocan-do interficit niſi quia lacertus anhelitus ſpaſ matur ⁊ deſtruitur motus eius. ⁊ omnis qui dem ſpaſmus ſequens vulnus eſt mortalis.

❡ De ſignis. Capitulum. vi.

Pulſus ſpaſmatorum eſt extenſus ⁊ di-uerſus in ſitu aſcendens ⁊ dimittens ſi-cut ſagitte euadentes ex arcu ſagittarij ⁊ di-uerſificatur motus percuſſionum eius in ve-locitate ⁊ tarditate. Et vena quidem eſt caľa ⁊ magis calefactata reliquis membris et eſt corpus vene collectum non ſicut eſt collectio venarum in rigore ⁊ neqʒ ſic illud quod co arctatū ē ſic fit ap̄ duritiē vene pp lōgitudi-nē egritudinis aut qð factū ē cū dolore vi-ſceꝝ. Sʒ ſic ē aggregatio partiū iteſtini extē ſi ab extremitatibus ſuis. Et ego dicā ſigna doloris i ſpaſmo paꝝ poſt. ❡ Spaſmi vero facti a repletōe ſigna ſūt ꝙ ꝓuenit ſubito et nō bibit velociter qð ſup ip̄m poniť ex oleo niſi iā aduenerit ei caľitas ꝓpinq tp̄is. ❡ A ſiccitate vero facti ſigna ſūt ꝙ fit paulatim paulati ⁊ ſucceſſiōe egritudinū euacuātium qðcūqʒ genus fuerit ⁊ eūonis medicinaruʒ aut coľice paſſiōiſ aut eūonis p ſe. ❡ Factuʒ vero a nocumēto cognoſces p cās extriſecaſ ⁊ ea q̄ bibūť ſic euforbiū ⁊ helleboris ⁊ reli-qua ⁊ ſic cū nocumētū ē ex ſtō ⁊ cōicat ei ce rebrū deiñ nerui ſentit añ illð ſollicitudineʒ ⁊ anguſtiā ⁊ obſidionē ſtōi ⁊ qñqʒ reperitur illð tp̄e ſpaſmi ⁊ qñqʒ ē ille ſpaſmus ſucceſ-ſiōe vomitus q ē ſic ſuccus porri aut herugo eris. Et ſiľr ille q fit pp fortitudinē oris ſtōi. Quotiēs. n. effūdiť ad ip̄m mā ſpaſmať hñs ip̄m. Vex p̄cedit ip̄m nocum̄tū i ore ſtōi et mordicatio ⁊ qñqʒ accit ſiľe illi i egritudini bus matricis ⁊ veſice ⁊ reliquoꝝ cū fortes fi unt. Et fit cū dolore vehemēti ⁊ pp nocumē tū māifeſtū i illo mēbro añceſſio ſpaſmi. In reliqs vero ſpaſmis aut fit dolor cū eo aut fit dolor cōtigēs a ſpaſmo nō ſpaſm⁹ cōtigēs a dolore. Fact⁹ āt ab ap̄ate cognoſciť p ea q̄ dixim⁹. ❡ Et ex ſignificatōib⁹ gdē ſignifican tib⁹ aduentū ſpaſmi ē puitas pulſus ⁊ ipſius raritas p̄mū. Deiñ eius pmutatio ad illð ꝙ dcm̄ ē. Et multotiēs rubificať facies ⁊ appet i oculis ↄtorſio ⁊ iclinatio ⁊ i anhelitu inter ſectio ⁊ diſnia ⁊ qñqʒ accit riſus nō ſm̄ radi cē ⁊ cōſtrigiť nā ⁊ deſiccať ⁊ vrina ēt multoti ens retineť ⁊ multotiēs nō retineť ⁊ egrediť ſic aquoſitas ſāguis ⁊ hʒ ampullas ⁊ accidit ei ſingult⁹ ⁊ vigilie ⁊ ſoda ⁊ trēor ⁊ dolor ſub iuncturis ⁊ p̄cipue ſub iunctura ceruicis ⁊ in ter ſpatulas ⁊ ap̄ iuncturā alhati ⁊ alhoſos ſub illa. ❡ Spaſm⁹ vero ↄtingentē cā febris ſignificāt ⁊ nunciāt ip̄m i febrib⁹ cōtorſio in oculo ⁊ rubificatio i extrēitate oculi ⁊ i circui tu ⁊ ſtridor dentiū ⁊ nigredo ligue ⁊ cōſtri-ctio cutis capis. Et rubedo vrine p̄mū deiñ eius albedo pp eleuationē materiei ad caput ⁊ pulſatio tēpoꝝ. Et qñqʒ deſicatio i eo ven-ter aut ſpaſmať. Hip. gdē dixit ꝙ ſi accidat febris poſt ſpaſmū meli⁹ ē q̄ ſi accidat ſpaſ-

mus post febrē. Cuiꝰ intētio ē φ cū febris sup
uenit spasmo hūido soluit eū. Spasmꝰ vero
q puenit ex febre ē siccꝰ q raro recipit curā et
accit ei añ ipm tior i sōno ꝛ cōuersio coloris
ad rubedinē ꝛ plūbositatē ꝛ cōstrictio nē. Et
vrina qdē cruda i febre ꝛ rigor cū eis associā
tur sudor i capite ꝛ tenebrositas i oculis signi
ficāt spasmū cuiꝰ cā ē dubellati i visceribus.
¶ Si āt spasmꝰ ē cū febre ꝛ nō ē de fortitudi
ne illius febris ꝛ lōgitudie tpis eiꝰ vt adurat
hūiditates ꝛ finiat eas tūc ille ē de gñre eius
cū q̄ nō ē illa siccitas tota. ¶ Ex signis vero
malis i spasmo ē vt multiplicet vētositas in
mēbris ꝛ ꝑpe qñ cū eo istat vēter ꝛ ꝑcipue
qñ ē i ꝑncipio sui ꝛ vria acuta i spasmo ꝛ te-
tāo ē mala significās φ cā ē calitas pura ꝛ
qñ cū spasmo sūt pulsatio ꝛ saltꝰ tūc illō est si
gnū malū. Pulsatio nāqꝫ vnā duaꝝ reꝝ si-
gnificat aut apa i visceribꝰ magnificās pulsa
tionē aut extenuationē i eis qa appet pulsus
magnꝰ q ē pp ꝑcussionē magnā. ¶ Cū āt si-
nātic. mē declināt ad neruos vt ad ipsos per
mutate faciāt euenire spasmū significat illud
aptio spasmi i pulsu. Et cū pleuresis decliat
cū mā sua ad illō significat illō fortitudo cō-
strictōis anhelitꝰ ꝛ neqꝫ febris ē valde fortis
Et cū ꝑmutat mā sirsē ad illō icipit cū tiore
ꝛ multitudine palpitatōis ꝛ stridore dentiū
deiñ torquet oculis deinde appet spasmus.

¶ De cura. Capitulum. vij.

IN eo qdē q factꝰ ē a ꝑcussiōe oꝫ vt admi
nistret embroce q̄ lauāt facte ex ordeo fra
cto ꝛ cāomilla ꝛ malua ꝛ faria fenugreci ꝛ q̄
illis sūt siſia. Et nos qdē iā oñdimꝰ in canōe
locū admistratōis eaꝝ. Factꝰ vero a nocumē
to si fuerit pp potū alicuiꝰ rei tūc cū eo qō co
gnoscit i. c. de venēis. Et si fuerit cū febre cu
ret cū hūectatōe vehemēti cerebri ꝛ neruoꝝ ꝛ
lacertoꝝ cū mollificatōibꝰ vehemētis hūecta-
tōis q̄ docui te ꝛ bitet i domo ffra. ¶ Et si fue
rit pp dolorē seda dolorē postq̄ scieris qs
fit ꝛ abscide cāꝫ ipsiꝰ. Et si ē pp pūcturā cure
tur qō ipaꝫ facit cū eo qō dicet i. c. de pūctu-
ris ꝛ si ē ab apate curet cū eo qō dicemꝰ i cu
ra apatū neruoꝝ. ¶ Si āt ē a siccitate eiꝰ cu-
ra ē pua. Reꝝ cōuenietior eiꝰ cura ē tina et
iunctio ex oleo hūido post ipaꝫ ꝛ eiꝰ iteratio
post ipaꝫ mltotiēs ꝛ illō cū nō ē cū febre vbi
nō intermittitur oio ꝛ assidue fac illud in oi-
bus iūcturis. Si āt poſſe ē vt tina fiat ex lacte
fiat. Et si nō ex aqs in qbꝰ decocta sit folia sa
licis ꝛ ordeū fractū ꝛ viola ꝛ nenufar ꝛ cucur
bita ꝛ citroli aut fiat tina tota ex succo cucur
bite aut succo cucumeris aut fit totū illud ex
aq̄ rof. i q̄ decocta ē aliqd hoꝝ aut aq̄ melo-
nis indi aut aq̄ salicis ꝛ q̄ sūt siſia illis. ¶ Et
cū feceris eis clisteria ex istis exp̄ssiōibꝰ ꝛ ole
is ꝛ aliqbus dissolutiuis hūectātibꝰ ipinguā
tibꝰ erit vehemētis iuuamis. Et admistretur
sup iūcturas ꝛ sup originē lacertoꝝ olea faci
endo vnctionē post vnctōeꝫ cū studio cerebri
valde ꝛ cōpositōeꝫ quā te docuimꝰ in hūecta
tiōe cerebri ꝛ infirmo dētur in potu lac recē
ter mulctū ƀꝫ mēsurā cōuenientē si nō fuerit
febris ꝛ aq̄ ordei ꝛ aq̄ cucurbite ꝛ aq̄ melōis
indi ꝛ iuleb siue fuerit febris siue nō fuerit. si
ergo misceat cū aliquo hoꝝ paꝝ vini albi vt
penetrare faciat erit cōueniens. ꝛ silr sint aq̄
ipsius miste cū aq̄ pte vini ꝛ oꝫ vt assidue fi-
at ei cura hec ꝑter φ moueatur aut exercitio
adhereat. Et si est poſſe vt totū corpus eiꝰ sub
mergatur in oleo tepido fiat. Et fiat ei caput
purgiū ꝛ hūectantibus q̄ sunt ex oleis ꝛ suc-
cis ꝛ hūectetur caput eius cū eis q̄ sciuisti. et
oꝫ vt sit firma statio in ꝑsilio ꝛ oleo rof. ꝛ ex
eis qdē q̄ ipos iuuāt est vt in potu sumāt te-
reniabin ꝛ ꝑpe infantes. Qō si nō fuerint la
ctentes ꝛ si hñs spasmū humidū debilis fue-
rit virtutis nō abscindatur ab eo carnes sicce
sicut carnes minutaꝝ auiū ꝛ cubugi ꝛ kerubi
ti ꝛ alteilez. Et si fuerit eius virtꝰ debilis sint
cibi eius panis cū melle ꝛ aq̄ ciceris cū ane-
to ꝛ sinapis etiā nutrita cū oleo ꝛ ponatur in
eo quod ipse recipit piper. ¶ Cibus āt hñtiū
spasmū siccū sit totū qō hūectat ꝛ lenit ꝛ om
nes sorbitiones pingues lenes facte ex aq̄ or
dei ꝛ oleo amigdalino ꝛ zuccaro bono et aq̄
carnis assumpta ex carnibus agnoꝝ et hedo
rū et qñqꝫ ponantur ex oleribus humectati-
uis qō frangit nocumētum carnis si fuerit il
lic caliditas φ si cuꝫ illo paꝝ vini misceatur
vt ipm penetrare faciat nō erit longinquum
a rectitudine ꝛ ꝑprie cum nō fuerit caliditas
superflua ꝛ similiter si misceatur vinum cuꝫ
aqua quam bibit. ¶ Cura vero fiat ita si eniꝫ
est humidus oportet vt curetur cum euacuan
tibus ꝛ purgantibus fortibus predictis cū di
ximus euacuationem humoris grossi ex ner-
uis cuꝫ solutiuis ꝛ clisteribus acutis. ¶ Et si
tu videris signa sanguinis domināātia mani
festa valde phlobotomia primo ꝛ proprie si
cū eiꝰ est repletio et potatio vini ꝑlimi. ¶ Et

nō extrahas totū qd̄ neciū ē ex sāguie cuius
extractio est pp spasmū aut egritudinē aliā si
gnificationē ei⁹ extractionē imo retine ex eo
aliqd vt resistat spasmo ꝛ resoluaꝛ resolutiōe
motuū spasmi. ¶ Ex eis cura sunt submersio
in aqs thermaꝝ ꝛ sessio in pelib⁹ vulpiū ꝛ lu-
poꝝ q̄ dicenꝛ in.c. doloꝝ iuncturaꝝ qm̄ iuuāt
ꝛ silr inunctio cū adipibus lupoꝝ ꝛ oleo de li
lio si nō fuerit febis ꝛ silr decoctio catuloꝝ
canū ꝛ sessio in aqs in qb⁹ decocte sunt me-
dicie subtiles sic̄ abrotanū ꝛ folia radicis iun
ci ꝛ calamus aromaticus ꝛ folia lauri ꝛ lini-
mentū scm̄ ex radice spine iudaice ꝛ seie spi-
ne albe ꝛ seie spine egyptiace ꝛ succo centau-
ree minoris singulri ꝛ cōposite. ꝛ scias ꝙ lon
gitudo spatij more in tina siue in aq̄ siue illd̄
est ex eis q̄ nocēt pp mollificationē virtutis
tu āt pone multitudinē numeri loco lōgitudi
nis spatij ꝛ fac ip̄z sederꝛ bis in die. ¶ Ex eis
āt q̄ iuuant hn̄tē spasmū cōez q̄ noiaꝛ tetān⁹
ꝛ tetanū factos a mā̄ ē vt subito in aq̄ demer
gaꝛ fr̄a ꝫ ꝙ dixit Hip. Nā corpis exteriora
inspissāꝛ ꝛ innatus calor ꝛ interioribus clau-
diꝛ qa cōfortaꝛ ꝛ resoluiꝛ mā nō est tm̄ oē cor
pus tollerās h a timore tutū sꝫ corp⁹ forte fir
mū carnosū qd̄ vlcera nō hꝫ ꝛ in estate. plēs
eni p h iā euaseret ꝛ ille qdē q vtiꝛ vētosis su
per locū ad quē ptes corde extēdūꝛ oꝫ vt vta
tur sine scarificatōe si res est leuis ꝛ si nō est
ita oꝫ vt fiat scarificatio ē.n. mortalꝛ si nō sca
rificeꝛ tūc ꝛ nocēt qn̄qꝫ attrahēdo māꝫ vēto
saꝝ āt loca sūt i collo ꝛ spōdilib⁹ dorsi aut ab
vtroqꝫ latere ꝛ ptes lacerti pectoris an̄ vesi-
cā vero sup renes nō faciem⁹ illd̄ nisi cū time
mus ꝛ miserēdo volum⁹ vt sāguis egrediaꝛ
et oꝫ vt vētosas multotiēs n̄ admistres neqꝫ
subito silꝛ et loca vētosaꝝ custodiāꝛ et cōseruē
tur ne corp⁹ infrideꝛ et ex curis ei⁹ vt applāeꝛ
qd̄ spasmatū ē leniter et ex cura ei⁹ cōtingen
te ꝫ māꝫ ē euent⁹ febris acute et ppea dixit
Hip. vt si accit fe. post spasmū melius ē q̄ꝫ vt
accidat spasm⁹ post fe. q̄rtana q̄qꝫ cōfert ad il
lud pp cōcussionē trēoris ei⁹ et pp multitudi-
nē sudoris eius. et cui accit q̄rtana raro accit
ei spasm⁹ nā secur⁹ ē ab eo. et ex curis qdē mi
rabilib⁹ exptis spasmo ē vt ponaꝛ supra mē-
brū spasmosū res cōstrict⁹ cū pinguedine sua
deiñ dimittaꝛ sup ip̄z dōcc sicceꝛ et mutetur
cū alio. ¶ In spasmo p̄terea toti corpori cōf
ofert ēt intētio cerebri ēt cū purgatiōe facta
sternutatorijs magnifice et in eis ēt exptū est

vt ex lana plimū mollificēt eis suspēsoria q̄ a
collo ad vtrūqꝫ brachiū ptēdāꝛ sup q̄ oi ho-
ra oleū calidū aspgaꝛ balneū q̄qꝫ siccū mani
feste iuuat eos et vt iclineꝛ sup lapides igni-
tos sup q̄s aspgaꝛ vinū et vt sudēt cū eo co-
opimētis et ex emplis qdē bōis ē emplm̄ fa
ctū ex storace liqda et euforbio et castoreo et
cera citrina et oleo de lilio et empla dicta in
antidotario ꝛ adipes et reliq̄ et inunctio ex fe
ce olei sisamini et olei se. lini et spūa fenugre
ci et vaporib⁹ bōis ē sal calefact⁹ posit⁹ sup exi
tū neruoꝝ. ¶ Et ex eis qdē q̄ i potu sumpta
afferūt fe. sūt castoreū et assa fetida pmista cū
melle accepta ꝫ q̄ꝫtitatē nucis afferūt .n. fe-
brē et resoluiꝛ spasm⁹ illico et silr oleū de ker
ua et aq̄ mellis cū assa fetida et decoctio car
pobalsami. ex eis q̄ valde cōferūt ipsis ē i po
tu sumere tyriacā ꝛ ɔfectōes magnas. ꝛ qn̄ꝫ
ɔfert sumere diuretica h p̄terea medicina ex
pta ē i potu sumāt ex radicib⁹ cocti. ꝫ. xx. deco
ctas i. ij. lib. aq̄ dōec tertia remāeat ex q̄ po-
tēt fortiter. ōꝫ. iiij. tepidas. ōꝫ. ij. olei amigdali
ni. Illd̄. n. ɔfert ꝛ ppe in spasmo q ē in poste
rioribus et qn̄qꝫ decoquūꝛ loco radicis cotti
carpobalsami. ꝫ. x. et est eius potio. ōꝫ. iij. et si-
milr calamentū agreste. et est eis q̄ vehemē-
tis sūt iuuamēti est sumere in potu castoreū
et oppopōacū ex qbus q̄ fortis est bibat aur.
i. ꝫ. ꝫ. i. et custodi tūc stōm qm̄ ipse p illd̄ tunc
debilitaꝛ vehemēter. et assa ēt fetida sūpta ꝫ
q̄ꝫtitatē se. orobi i q̄ꝫtitate. iiij. ꝫ. et medie mel
lis in ammoniaci silr bibaꝛ cottū et decoctio
isopi et aniudē ꝛ aq̄ castorei. sūt. n. plimi iuua
mti ꝛ mimi nocumti. sitqꝫ potō ex eo q̄ꝫtitas
duaꝝ cocbliarioꝝ vsqꝫ ad tria deꝛ ad potā
dū plib⁹ vicib⁹ et sit q̄ꝫtitas i eo qd̄ bibiꝛ q̄ꝫti
tas p̄dicta et minus qdē nocumētū fit i ipso
si sit post cibū q̄cūqꝫ mō sit. nō ē. n. i ipso tior
ꝛ ex cura qdē ei⁹ ē vt inungaꝛ ex oleis fortis
resolōnis p̄dictis sic̄ oleo cucumeris asinini
et oleo de kerua et oleo rutino et oleo de co-
sto cū castoreo ꝛ piretro. est. n. valde iuuatiuū
ꝛ rem dissolut⁹ ꝛ oleū narciscinū ꝛ oleū qd̄ ē
hmōi. ℞. olei vtriusqꝫ spice kist. i. ceꝛ. ōꝫ. ij. oli
d̄ berberis kist. i. palij amōi storacis masticis
oiuꝫ an̄. ōꝫ. i. gariofi. euforbij āboꝝ an̄ aur. iiij.
spice. ōꝫ. i. olei balsāi. ōꝫ. i. ɔmisceāꝛ ꝛ ex illis q̄
ɔfert eis ē vt admistreꝛ ēplꝫ d̄ euforbio ꝛ ē iu
uatiuū. i eo āt ꝙ lactātib⁹ ex spasmo accit sint
ɔtēte vt ipsaꝝ iūcturis appōaꝛ ēplꝫ ex melle
cū q̄ ɔfecta sint crocus ꝛ radix lilij ꝛ anisū ita

vt sit plim̄u eoꝝ radix lilij post ⁊ fit ex croco res pua. ⁊ ꝯsuescāt pōeṙ m̄bra sua i aliqs i q bꝰ ꝺ̄cocta sint cāomilla fenugrecū ⁊ melilotū. qn̄qꝫ ꝯfert oleū cāomillinuꝫ solū. ¶ Vinū āt paucuꝫ ꝯfert hn̄tibꝰ spasmuꝫ hūidū resoluit eniꝫ ip̄ꝫ sic̄ febris. Plurimuꝫ ḡ ē una ex cāis eiꝰ. ⁊ oꝫ vt eger ex veteri bibat ⁊ suꝑ cibuꝫ parūp. ¶ Et scias ꝙ quū spasmꝰ ē cōis corpori exceptis m̄bris faciei tūc medici intēdūt cum emplr̄is ⁊ unctōibꝰ spōdiliuꝫ colli. ⁊ qn̄ est in m̄bris faciei tūc medici itēdunt cerebro. ¶ Et cuꝫ hoc si spasmꝰ ē ex cōitate stōi ⁊ vides signa p̄dicta tunc incipe ⁊ fac hōeꝫ illuꝫ vomere. Fortasse eni vomet cholerā acutā aut hūorē putridū ⁊ liberabiṫ i hora. De tetāo. c. viij.

Tetāus ē egritudo officialr̄ ꝓhibēs virtutē motiuā a ꝯctōe m̄broꝝ ꝺ̄ q̊ꝝ apptitudie ē vt ꝯ̄hāṫ pp nocum̄tuꝫ i lacertis ⁊ neruis. ¶ Dictōe vero alcuzeꝫ vtūṫ in significatiōibꝰ diuersis aln̄ eniꝫ dicūt cuzeꝫ ⁊ significāt ꝑ ip̄ꝫ illuꝫ q icipit a lacertis furcule ⁊ extēdit eoſ ad anteriora ⁊ posteriora aut i vtrasqꝫ ꝑtes sir̄. ⁊ qn̄qꝫ dicūt cuzeꝫ oēꝫ tetanū. Et qn̄qꝫ dicūt cuzeꝫ spasmū oculi ꝓprie ⁊ qn̄qꝫ sigificat ꝑ ip̄ꝫ tetanū q ē duo spasmi aut duo tetani posteriꝰ ⁊ anterius. ⁊ qn̄qꝫ appropriāt nōie alcuzeꝫ illꝺ̄ qꝺ̄ ē ex frigore pp frigꝰ ꝯgelatiuuꝫ. ¶ Tetanꝰ āt ꝭꝫ veritatē ē ꝯ̄riꝰ spasmo ⁊ ingrediṫ i genꝰ spasmi itroitu ꝯ̄trioꝝ i gn̄re vno ⁊ eoꝝ ꝯpatō ad cāꝫ vnā ē eueniēs casu ꝯ̄trioꝝ. Verūtn̄ spasmꝰ fit ad ꝑtē vnā. Quū ḡ duo spasmi i duabꝰ ꝑtibꝰ ꝯ̄rijs aggregāṫ fit tetanꝰ quēadmōꝫ accit ei q hꝫ spasmū an̄ ⁊ retrosir̄. Accidit eni ei ex duobꝰ motibꝰ ꝯ̄rijs i m̄brijs suis vt extēdāṫ. ¶ Quūqꝫ tetāus iste fit duo spasmi dupli oꝫ vt acutior sit spasmo simplici ⁊ erit eiꝰ crisꝭ velocior. Et hic qdē duplus nō est ex duobus spasmis immo ex duobus tetanis ⁊ neqꝫ eūatur spasmus in plimo duaꝝ reꝝ a dolore vehementi. ¶ Cāe autem cuzeꝫ sir̄es sunt cāis spasmi ꝭꝫ modū vnū ⁊ diuerse sūt ab eiſ ꝭꝫ modū aliū. ¶ Eaꝝ āt sir̄itudo cuꝫ eis qm̄ cuzeꝫ qn̄qꝫ fit ex repletōe ⁊ qn̄qꝫ fit ex siccitate ⁊ qn̄qꝫ fit pp nocum̄tū cōsequēs m̄bra neruosa ⁊ interdū fit ex ap̄atibꝰ. Diuersitas vero eiꝰ ab eo ē qm̄ spasmꝰ nisi raro fit a vētositate alcuzeꝫ āt plꝫ fit a vētositate ex tēsiua imo alcuzeꝫ q est ꝯpositus ex duobus spasmis qn̄qꝫ fit plim̄ū ex vētositate quū ꝺn̄aṫ i corpe. ⁊ ē h̄ egritudo ꝑuersa. Quū āt spasmꝰ singularis accit i m̄bro vno ex ventositate nō est prauꝰ ⁊ illꝺ̄ iō qm̄ istꝺ̄ fit ꝓpter ꝺn̄iū ventositatis in toto corpe. ⁊ qn̄ cū spasmo singulari ꝺn̄aṫ ventositas est illic tior ⁊ signū mortis. q̄r ḡ erit duplꝰ ⁊ diuersificaṫ alio mō̊ ⁊ est qm̄ cā in spasmo m̄ali est vt cadat ī loco nerui ꝭꝫ formā ꝓhibitōis dilatatōis qm̄ extendit villū in latitudine aut cōstringit euꝫ ad radicē suā ⁊ spasmaṫ. cā vero in cuzeꝫ m̄ali est qm̄ casus eiꝰ est ecōtrario aut. n. hūiditas faciens cuzeꝫ currit ꝭꝫ latitudinē in ramis villi. dein̄ cōgelaṫ ⁊ remaneat ꝭꝫ duritiē ⁊ fit difficilis eiꝰ reditꝰ ad ꝯ̄ctōeꝫ aut cadit subito ⁊ īplet villū p̄ter ꝙ diuersificeṫ eiꝰ cā ex cā villi. imo cadit ꝭꝫ extensionē villi ⁊ dilataṫ p̄ter ꝙ in lōgitudine minuaṫ sꝫ ipsa ꝭuat lōgitudinē īplens foramina. m̄a āt faciens spasmū i neruis est diuersitas in ramis neruoꝝ nō penetrans in eis penetratōe sir̄i neqꝫ penetratiōe plima ⁊ vr̄ ꝙ fit transitꝰ materiei alcuzeꝫ q ē ꝭꝫ hūc modū sir̄is transitui m̄ē mollificatōis verūtn̄ illa m̄ā subtilis est laxū faciens ⁊ h̄ q dē cōgelata est dura nō ꝑmittens mēbꝝ reflecti ⁊ ꝯ̄hi. aut erit m̄ā in cuzeꝫ. dein̄ cadit in medio lacerti ⁊ corde aut nerui. verūtn̄ in p̄ncipio trahit neruū aut cordā in lōgitudine et nō pōt ꝯ̄hi neqꝫ penetratiōe plimi ⁊ vr̄ ꝙ sit transitꝰ m̄ē aut erit illic ap̄a aut m̄ā cadit in rimis villi ita ꝙ cū mēbꝝ ꝯ̄heṫ neciū erit vt pp ipsā ꝯ̄haṫ villus ⁊ ledaṫ dolore. ¶ Cā aūt dolorē faciens ledens est m̄ā cadens in p̄ncipijs lacertoꝝ aut cordaꝝ ⁊ fugiunt ab ea i lōgitudine sic̄ accit spēs cuzeꝫ successiōe vomitus laboriosi ⁊ eūonis pp lesionē existentē in cordis ⁊ in neruis lesis a stō. ¶ Hoc qdē si cā in cuzeꝫ fit siccitas fit qm̄ lacerti nō ꝯ̄hun tur i latitudine nisi pp resol̄onē hūiditatū augmētū lōgitudinē ⁊ ꝯ̄hunṫ ex ea transitꝰ in q bus penetrat virtꝰ motiua ⁊ debilitatur a ꝑmutatōe mēbroꝝ ad ꝯ̄ctōeꝫ ⁊ ꝓp̄e cū adiuuat durities cōtingens a siccitate ad inobediendū. ⁊ spasmꝰ vero siccꝰ sir̄is illi qn̄qꝫ ꝯ̄hit in lōgitudine ⁊ latitudine sir̄ ꝭm semitā eq̄litatis. q̄pp siccꝰ spasmꝰ deterior est alcuzeꝫ sicco ⁊ sic̄ mollificatio accit pp sectōeꝫ sir̄r tetanꝰ ⁊ qn̄qꝫ fit vt cū plaga accit elōgetur lacertꝰ ꝭꝫ ꝯ̄ctōeꝫ ⁊ ex alcuzeꝫ qn̄qꝫ accit aliqd magnuꝫ forte pp cāꝫ fortē ⁊ m̄āꝫ fortē plim̄ā. ⁊ qn̄ꝫ cōtingit ꝭꝫ modū euentꝰ spasmi stupor repletiuus oppilās vias sp̄ūs ⁊ remanēt mēbra extēsa ⁊ nō dilatāṫ ad h̄. sic̄ remāet mēbra ꝯ̄cta ⁊ nō extēdūṫ ad h̄ vt iueniat sp̄ūs viā ⁊ trāsi-

tū. Et hoc qdē plurimū fit post sōnū qm̄ spūs i ipso itētꝰ ē ad iteriora sic̄ dixiīnꝰ i spasmo. ⁊ qn̄qȝ accidit ꝑꝑ formā nō nālē incōuenietē ꝯriā accidētē lacertis ⁊ minoraꝫ virtꝰ eiꝰ ⁊ facit dolorē ñ tollerātē vt remoueaꝫ: q̄re remanet ꝭȝ illā figurā sic̄ q a fune lediꝫ aut eleuat aliqd ḡue aut affert sup dorsū suū pōdus ḡue aut dormit sup terrā ⁊ terra ledit lacertos eiꝰ ⁊ ꝯbit eos aut accit ei casus aut ꝑcussio ꝯterens lacertos aut fectio aut adustio ignis faciēs eo s dolore quare deficiunt a contractione. ⁊ qn̄qȝ ē cū hoc mā effusa ad eos aut vētositas grossa gn̄rata i eis aut ascēdit ad eos extēdēs ipsos ⁊ q̄nadmōȝ spasmꝰ ꝓpriꝰ membris faciei est malus. silr̄ tetānus qn̄ ꝯseqꝫ palpebrā aut liguā aut labiū solūmō. et qn̄ȝ ꝯtigit spēs alcuzeȝ mali sicci quē p̄cedūt febres iseꝑabiles cū ingetudie ⁊ fletu ⁊ alienatōe ⁊ color fit citrinꝰ ꝑꝑ eas ⁊ ꝺ̄siccaꝫ os ⁊ labiū ⁊ ꝺ̄nigraꝫ ligua ⁊ ꝯstrigiꝫ nā ⁊ exasperaꝫ cutis ⁊ extēdiꝫ.

¶ Dis āt cuzeȝ a ꝑcussiōe cui associātur singultꝰ ⁊ pūctō ⁊ ꝑmistio ⁊ ꝺ̄structō rōis ē mortalis aduēit eni lacertꝭ ꝺ̄siccatio ⁊ ebullitio hūiditatis eoꝝ dōec extēdit eos i lōgitudine ꝺ̄inꝺ̄ ꝭuaꝫ illꝺ̄ i eis cū ꝺ̄siccatōe vltima ꝭuāte iflāmatiōeȝ. Alcuzeȝ p̄terea multotiēs accidit infantibus ⁊ fit facilis in eis q̄to plus sūt minores ꝭm ꝙ ꝺcm̄ est in spasmo. ⁊ qn̄qȝ antecedit alcuzeȝ plimus saltus corꝑis ⁊ grauitas ipsius ⁊ grauitas ꝭmonis ⁊ durities i lacertis ⁊ in partibus spōdilium vsqȝ ad albosos ⁊ difficultas deglutiendi ⁊ pruritus ⁊ quū scalpiꝫ nō ꝺ̄lectaꝫ vel desiccaꝫ ide. Quūqȝ vrina ē sicut putredo ⁊ virus ⁊ ē horripilatio ⁊ tenebrositas in visu sudor i capite ⁊ ceruice significat extensionem in vtrisqȝ lateribꝰ futurā qm̄ huiusmōi putredo multiplicatur i eis nisi purgetur inferius integre imo ascendat ex ea aliqd in eis ⁊ exinde ad cerebrū ⁊ ledat ip̄ȝ ⁊ frāgat corpꝰ. Quūqȝ a cuzeȝ cōis icipit clauditur os ⁊ rubificaꝫ facies ⁊ fit dolor fortior ⁊ fit ne fit ꝯueniēs ꝙ ip̄e sorbȝ ⁊ multiplicaꝫ palpitatio ⁊ lachrymāꝫ oculi. ⁊ ꝺ̄ra qdem inter tetanū ⁊ spasmū i p̄ncipio sui ē ꝙ spasmus incipit in lacertis cum motu. Tetani vero principiū in lacertis ē cū qete. ⁊ qn̄qȝ ꝯtingit ꝑmutatōȝ fieri ad tetanū ex sinancia ⁊ pleuresi ⁊ sirsen ꝭm ꝙ fit i spasmo. Et quādoqȝ multiplicaꝫ in regionibus meridionalibus ꝑꝑ repletōȝ ⁊ motuȝ humoꝝ et ꝓprie in phlaticis, ⁊ quādoqȝ accidit in regiōibꝰ septētriōibus ꝑꝑ retentionē supfluitatū ⁊ ꝓp̄e mulieribus qm̄ ipse sunt debiliū membrorum.

¶ De signis. Capitulum.ix.

Signū qdē tetāi absolute ē vt nō sint lacerti rn̄dētes ad ꝯctōeȝ. alcuzeȝ vero signū ē i an̄rioribꝰ ē qm̄ hō ē sic̄ p̄focatꝰ suffocatā hn̄s faciē ⁊ oculos. ⁊ qn̄qȝ imagiaꝫ ꝙ ipse rideat ꝑꝑ extēsionē lacertoꝝ faciei eiꝰ ⁊ est apꝺ̄ eiꝰ tractū ad an̄riora ꝓcedēs cū extēsione oculoꝝ qa aspicere nō pōt. ⁊ qn̄qȝ nō pōt mingeꝫ ꝑꝑ extēsiōeȝ lacertoꝝ vētris ⁊ debilitatē expulsiue. ⁊ qn̄qȝ mingit absqȝ volūtate qm̄ lacertꝰ vesice eiꝰ ē extēsus nō ꝯctꝰ. ⁊ qn̄ȝ mingit sāguinē ꝑꝑ rupturā venaꝝ ꝑꝑ vehemētiā coarctactōis. ⁊ qn̄qȝ accit ei singultus.

¶ Et si alcuzeȝ ad posteriora ē trahit cap̄ et spatulas ⁊ lacertos tractiuos ad posteriora ⁊ qn̄qȝ accit illꝺ̄ ad posteriora ꝑꝑ extēsiōem. lacertoꝝ vētris cū cōitate extēsiōis lacertoꝝ sicteris ⁊ nō pōt retineꝫ qꝺ̄ ē i itestino recto ⁊ neqȝ pōt depōere qꝺ̄ ē in intestis ḡcilibꝰ. ⁊ ambo qdē cōicāt i p̄focatōe aut in sōnietate ⁊ vigilijs ⁊ doloꝫ ⁊ acositate vrine ⁊ multitudine inflāmationū vētositatis in ea ⁊ casu a lectis.

¶ Signa āt hūidi ⁊ sicci ⁊ ap̄osi ⁊ facti a lesiōe sit ꝭȝ regulā q̄ ꝺcē ē i spasmo. ⁊ multotiēs qdē accit eis colica ꝑꝑ frigꝰ si egritudo fuerit frā.

¶ De cura. Capitulum.x.

Qdē ē cura q̄ ē spasmi. verūtn̄ vētosaꝝ vsus sup mēbra h̄ plus fiat q̄ȝ i spasmo ⁊ illꝺ̄ iō vt reducaꝫ calor. fitqȝ cū scarificatōe ꝓp̄e sup neruos colli ⁊ spōdiliū ⁊ scereꝭiꝫ. ex eis vero q̄ obꝭuāda sit i patiēte cuzeȝ ē vt qn̄ eiꝰ corpꝰ sudat ꝑꝑ doloris vehemētiā aut ex medicia nō dimittaꝫ vt isfratio ei supueniat qm̄ ip̄ȝ ledit. sȝ oȝ vt desicceꝫ cū lana ifusa. ⁊ qn̄ȝ fit vt sedeat i oleo calefacto qm̄ ē fortis resolutōis. ex oppopōaco q̊qȝ i potu deꝫ vsqȝ ad ʒ.i. ꝭȝ virtutē ⁊ ex assa fetida ēt alcuzeȝ p̄terea dignior ē vt i curādo ip̄ȝ icipiaꝫ spasmꝰ qm̄ alcuzeȝ ē ledēs p̄focās iterficiēs. ex eis vero q̄ dicūꝫ valde eē iuuatiua i cura alcuzeȝ ē spasmi ē vt ferueat siccꝰaneti ⁊ mittaꝫ i ipso catulus canis aut catulus vulpis ⁊ coq̄ꝫ dōec dissoluat. deiñ ifūdaꝫ i ipso eger bis ⁊ silr̄ cōfert eis inūctio ex piguedine asini siluestris ⁊ adipe leōis ⁊ adipe vrsi ⁊ cerui ⁊ alchitiboa singulariter aut cū medicis. ⁊ ꝯfert eis enēa ex oleo rutio cū castoreo ⁊ cētaurea. ⁊ silr̄ suppositoria mordicatiua calꝫa i qbꝰ sit haurac ⁊ pulpa colognitide ⁊ q̄ sit silia illis qꝺ̄ si nimietate

sua aduret fiat clister postea cū lacte asine et vnctio renū singl'r cū aliq̄ p̄dictaꝝ piguedinū ⁊ ex regib⁹ magis cōferētib⁹ tetão f̄ro hūido ē castoreū ga oꝫ vt assiduet cūqꝫ hn̄tes cuzeꝫ ci bāt nō oꝫ vt trāsglutiāt ex cibis nisi bucellaꝫ valde p̄ua ⁊ vt sorbeāt pultes subtiles valde qm̄ trāsglutire ē eis p̄uersū ⁊ fit inde sp̄ūa in narib⁹ eoꝝ ⁊ cōmouet ga illō augm̄tat eorūꝫ egritudinē. ℭ Nos āt dicem⁹ medicias q̄s i potu sumēt ⁊ ex qb⁹ eoꝝ mēbra abstergāt ⁊ ipsoꝝ nares in antidotario. ⁊ sil'r vnctōes cō ferētes eis sic oleū de alcāna ⁊ reliq̄ q̄ dcā st ⁊ sil'r cap̄purgia ⁊ sternutatoria ⁊ sternutato riū ei⁹ meli⁹ ē storax almusceme cū q̄busdaꝫ oleis. febris vero q̄ nal'r accit ē melior cura ei q̄ ex eo ē hūid⁹.

ℭ De tremore ⁊ signis specierum. Capl'ꝫ. xj.

TRemor ē morb⁹ officialꝭ eueniēs p̄p de fectū virtutis motiue a motu lacertoruꝫ s̄ꝫ cōtinuitatē cōpar q̄uitati cōpari itromit tēti sua motōe motōeꝫ volūtariā ga cōmiscē tur mot⁹ volūtarij cū motib⁹ nō volūtarijs ⁊ est nocum̄tū i virtute motiua sic stupor ē le sio in sensibili. hui⁹ āt cā aut est in virtute aut in instr̄o aut i vtrisqꝫ sil'. in virtute vero cū de bilitaꝭ p̄p̄ea q̄ accit tior vel p̄p applicationē rei abscisse terribilis sic aspectus ex loco alto aut āmbulatio sup̄ p̄ictē aut p̄oratio corā eo q̄ aligs verecūdaꝭ ⁊ q tieꝭ aut reliq̄ ex qb⁹ ꝯhū tur virtutes aīales aut angustia aut tribula tio aut gaudiū aut desideriū p̄p ordines mo tuū virtutis accit tremor in neruis ⁊ fit illud qm̄ fac cōtingere diuersitatē in motu ipsi⁹. ⁊ ex causis q̄dē ei⁹ s̄ꝫ semitā debilitatis virtu tis est multitudo coit⁹ post refectōeꝫ ⁊ reple tiōeꝫ. ℭ Qui āt fact⁹ est ab instr̄o est q̄nqꝫ vt mollificatōeꝫ aliquā incurrāt nerui p̄p quaꝫ nō seq̄ꝭ p̄alysis ga nō retinenꝭ apō motū sic est apō potū multū ebrietatē freq̄ntē ⁊ multi tudinē pot⁹ aq̄ f̄re aut potu ei⁹ nō in sua hora aut vt in mēbris cōtingat oppilatio p̄p reple tiōeꝫ p̄limā p̄ueniētē a causis notis sic est sacietas nauseatia ⁊ dimissio exercitij ga p̄p eas virtutes p̄fecte nō penetrāt. ℭ Et mā q̄ dē f̄ra aut est patiens in meatib⁹ in qb⁹ ipsa moueꝭ ⁊ q̄nqꝫ cū via penetratōis ⁊ q̄nqꝫ cū via p̄hibitōis aut nō est patiens oio ⁊ aliud q̄deꝫ fit vt instr̄m ip̄ꝫ aliq̄ꝫ incurrat desicca tiōeꝫ ⁊ nō obediat reflexiōi obedientia facili. ℭ Cōitas vero est vt instr̄o accidat nocum̄tū p̄ueniens ad h̄ vt noceat virtuti q̄nadmodū aduenit ei frig⁹ vehem̄s extrinsec⁹ aut ex p̄un ctura aīalis aut ex hūore aut ex calore vehe menti sic ap̄ adustiōeꝫ ⁊ alia. ⁊ aduenit cū eis virtuti ipedim̄tū aut aduēit virtuti s̄ꝫ suā sin gularitatē ipedim̄tū suū qō est sibi p̄p̄ū. Et mēbro s̄ꝫ suā singularitateꝫ aduenit ipedim̄ tū sibi p̄p̄ū ⁊ cōtinuāꝭ duo nocum̄ta sil'. Tre mor āt q̄nqꝫ est in oib⁹ mēbris. ⁊ q̄nqꝫ in cor poꝭ ⁊ q̄nqꝫ est i capite solū s̄ꝫ applicatōeꝫ no cum̄ti ad lacertū vnū sine lacerto alio. ⁊ q̄nqꝫ fit tremor in vtrisqꝫ māib⁹ ⁊ nō in pedib⁹ aut qm̄ cā nō est in origine nuche s̄ꝫ in ramis pe netrātib⁹ ad man⁹ neruoꝝ aut qm̄ cā est i ori gine nuche s̄ꝫ expellit eā ad p̄pingora loca et p̄pingus lat⁹ ⁊ nā s̄uat nuchā ne penetret cā illa i ipsa ⁊ cōseq̄ꝭ fineꝫ suū aut qm̄ sp̄ūs mo tus in inferiorib⁹ corp̄is est fortior ⁊ magis vigens s̄ꝫ nec̄itateꝫ illoꝝ mēbroꝝ q̄ꝫ hn̄t de suo siti q̄re nō patiūꝭ vehem̄ter a causis q̄ nō sī valde virtuose q̄ si patiꝭ instr̄m cōfortatur ei⁹ sup̄atio. man⁹ āt nō ē ita ⁊ cā q̄deꝫ dn̄ans in euentu tremoris sixi ē frig⁹ debilitās ner uos ⁊ sp̄ūm sil' aut hūiditas liq̄da laxa minor ēt mollificatōeꝫ hūiditatis facientis p̄alysim. Et Hip. q̄dē iā dixit. cui accit in fe. causōide tremor tūc sensus p̄mistio resoluit eā ab ipso H. q̄dē ꝯcedit aphorismū. verūtn̄ nō ē ex eis q̄ mo dū nō hn̄t. ⁊ scias q̄ trēor magis p̄uer sus ē q a sinistro icipit. ⁊ tremor q̄deꝫ in seni bus medicāine nō remoueꝭ. signa vero sunt cāe p̄dicte ⁊ sī ēt māifeste.

ℭ De cura. c. xij.

FAc qō i alijs fecisti caplis ex ap̄tōe op pilationū ⁊ destructō e mollificatōis et eñone ⁊ cōfortatōe neruoꝝ ⁊ humectatione si necessitas eius est in tremore si est p̄p debi litateꝫ ab egritudine ⁊ calefactōe si est cū fri giditate repentina aut imbibita ⁊ cōp̄ssione ⁊ fricatōe ⁊ expulsiōe si est necessaria ⁊ s̄m q̄ in canōe. ℭ Et balneū in aquis maris ⁊ bal nea sic q̄ sunt ex aq̄ nitri ⁊ arsenici ⁊ aspalti ⁊ sulfuris ⁊ aq̄ maris sūt iuuatiua etiā. ℭ Et si est cā eius frigus vaporatōes ex nitro ⁊ fi si est cā eius frigus vaporatōes ex nitro ⁊ fi napi ⁊ inunctio cū oleo costino. et si est cau sa eius potus multi vini cūa ⁊ admistra oleū cucumeris asinini ⁊ que taliter procedunt et assidua inunctionem cū oleo canabino. Ole um preterea de andacoca proprietateꝫ habet in hoc mirabilem. Et similiter emplastrum fiat ex humida solūmodo. Si auteꝫ est ex hu morib⁹ ibibitis aut grossis aut cōfirmaꝭ egri tudo admistreꝭ positio vētosaꝝ sup̄ sp̄ōdilē p̄

mā ⁊ sedeat in tina olei calefacti ⁊ in iuribus aialiū p̄dictis i.c.de palysi ⁊ spasmo ⁊ alcuzē ⁊ i fine reidet i potu castoreū i sirupo mellino aut cū hieris magis ⁊ dēt i potu pilule facte ex ruta ⁊ scolopēdria.⁊ iuuāt qdē ex cerebro leporis valde qa ex ipso comedāt assato. ⁊ ex eis qdē q̄ trēulo ꝯferūt ē vt bibāt sirupū mellinū cū aq̄ i q̄ decocta sint se. malue ⁊ foliorū dunuchiū.ōz.5.⁊ silr sumāt i potu succū eupatorij cū aq̄ ⁊ velociter vtātur cū ipsa mollificatis.⁊ si trēor ē i capite ꝓpē iā exptū ē eis sticados pō.ʒ.i.aut.ij. solū aut cū hiera picra vel ex q̄ facte sūt pilule aut i sirupo mellino ⁊ ex eis qdē iā exptū ē i potu sūere pilulas chochias.ij.ʒ.5.oibꝰ.x.diebꝰ sel.⁊ oz vt cibꝰ sit ve locis digōnis ⁊ vinū qdē eis nocet ⁊ silr aq̄ sra ⁊ q̄ ex aqs est ei melior ⁊ minoris nocumenti est aq̄ pluuialis ⁊ similiter oi egritudini neruose ⁊ leduntur multitudine phlomie.

De stupore. Capitulum.xiij.

Usus huiꝰ distictōis stupor i libris ē diuersus plīn.n.pōitur dictio stuporis synonyma dictōi palysi. Nos vero ⁊ plurimi hoium vtūtur ea ƀz hūc modū. ⁊ qdē stupor ē morbꝰ officialis faciēs euenire i sensu tactuali nocumētū.s.aut destructōez aut diminutōez cū trēore si ē debilis aut mollificatione si ē cōfirmatꝰ qm̄ virtꝰ sensibilis nō soluz ꝓhibetur a penetratōe sȝ ēt motiua ꝓhibet sic exposui multotiēs q̄uis i qbusdā horis inueniatur stupor absq̄ difficultate motus pp diuersitatē neruoꝝ motꝰ ⁊ sensus. Cā.n.stuporis aut ē ex pte virtutis qm̄ debilitatur sic i febribꝰ fortibꝰ ⁊ a cutis ducētibꝰ ad stuporē ⁊ sic i illo q passurꝰ ē sincopi stati ⁊ ap̄ ꝓpingtatē mortis aut ex pte instri qm̄ corrūpit eiꝰ cōplo pp frigꝰ vehemēs ex potu medicie aut ex pūctura aialis sic scorpiōis aq̄tici aut tactu piscis q noiatur berille ⁊ sac cōtiger illud grossitudinē i spū q ē instrm̄ virtutis aut debilitatē aut corrūpit eiꝰ cōplōnē pp calorē vehemētē sic quē momordit ƀpēs aut remāsit in balneo vehemētis caliditatis aut i febribꝰ incēsiuis aut pp grossitiē subē neruoꝝ qa spiritꝰ i ipsa nō penetrāt bn̄.⁊ pp h̄ cōtigit in tactu pedis cū cōpositōe ad tactū manꝰ sic stupor aut sit pp oppilatōez ex hūoribꝰ grossis.s. aut a sāguie aut phlate aut melia ⁊ qn̄q3 possibile ē vt sit ex chola aut pp oppilatōez ⁊ ex coarctatōe spatis ⁊ criture aut coarctōe vehemēti ⁊ ligatura ⁊ coarctatōe situs voluēte nervos aut p accn̄s forte.aut pp dolorē cū q̄ effūditur ad mēbꝝ sāguis aut hūor nō plm oppilās trāsitꝰ ⁊ huiꝰ plm ē a sāguine. Et pp h̄ cū pmutatur sitꝰ eiꝰ ⁊ remouetur ⁊ recedit ab eo qd̄ ad ip̄z ē effusū redit sēsus. ⁊ qn̄z accit illd̄ ex siccitate ⁊ exiccatōe ⁊ oppilantur meatꝰ pp collectōez villi ⁊ eiꝰ coopturā ⁊ h̄ ē malū. Et qn̄q3 accit oppilatio pp mollificationē factā ab hūiditate cōplexiōali absq̄ mā ⁊ seqtur illā mollificationē clausio meatuum cause vero stuporis qn̄q3 sūt i ipso cerebro ⁊ tūc si ē vlis cōis corpi toti ē mortalis. Et qn̄q3 sit i nucha ⁊ qn̄q3 ē eiꝰ i p̄ncipiū ex spondili ⁊ qn̄q3 est i ramis neruoꝝ.cū g̊ pseuerat stupor ⁊ ꝓlōgatur pducit ad mollificationez.

Stupor p̄terea nūciat apoplexiā ⁊ epilepsiā ⁊ spasmū aut alcuzez aut paralysim cōez ⁊ ois qdē stupor ois mēbri cū pseuerat ⁊ sit fortis nūtiat paralysim aut spasmū aduenientē ei. Et stupor faciei nūciat torturā ⁊ plurimū qdē succedit pipneumōie ⁊ plesi ⁊ sirsem fro stupor ⁊ scias q cū stupor pseuerat ⁊ nō remouet ip̄z eūo deinde succedit vertigo nūciat apoplexiā ⁊ scias q sem̄ croci ortēsis positū in enemate calefacit neruos.

De signis ⁊ cura. Capitulum.xiiij.

Ipsa eadē sūt cause sic dcm̄ ē i trēore.significāt g̊ illd̄ ex eis augm̄tū stuporis cū additōe eaꝝ ⁊ eiꝰ diminutionē. Et cura qdē ē ƀz q dcm̄ ē i tremore eadē. verūtn̄ si fuerit a sanguine ⁊ extant significatōes repletionis venaꝝ ⁊ inflatio guidez ⁊ grauitas corporis ⁊ somnꝰ ⁊ rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ reliq̄ tūc phlobotomādo ꝓsequere.nā multotiens remouet stuporē sola ⁊ cū rectificatiōe regis ⁊ alleuiatōe cibi.cū ergo appet stupor in aliq̄ mēbroꝝ pp cāz antecedentē aut pmutatiuā sic frigus aut aliud eueniēs in principio neruoꝝ oz vt nō sis cōtentus curatōe loci sed sit ois cura in principio vie ad ipsum.ex curis qdem conferentibus stupori est exercitium illius membri ⁊ assiduatio motus eius.

De tortura faciei. Capitulum.xv.

Ipsa ē morbꝰ officialis i facie pp q̄z trahit ps faciei ad ptē nō nālē ⁊ alterat formā eiꝰ nālis ⁊ rēouet bōitas obuiatōis vtrorūq3 labioꝝ ⁊ ambaꝝ palpebraꝝ ex pte.⁊ eiꝰ qdē cā ē aut mollificatio aut spasmꝰ lacertoꝝ palpebraꝝ ⁊ faciei. Tu āt iā sciuisti eos ⁊ scinisti ipoꝝ originē ⁊ molificatōe v̄ro scā ē qm̄ decliat ad ptē trahit cū ea ps ƀa ⁊ mollificat

eaȝ ⁊ mutat eā a forma sua si fuerit fortis:⁊ si debilis mollificat̃ sola. Et apđ q̄sdā si ē in latere mollificatio ē attractio torti:sed nō est cōcedēdū. Et ex eis qdeȝ ē pulsus hec āt scā a mollificatiōe est ꝓꝑ cās mollificatiōis numeratas. Facta āt a spasmo ⁊ ē ea q̄ ꝯtingit fm pl'ȝ ē qm̄ quū ps ꝑ a q̄ seqt̃ ipsā.⁊ cā qdē in ipsa est cā q̄ in spasmo.qđ āt dcm̄ ē in ca. spasmi sicci sic̃ facti in febribꝰ acutis ⁊ euoni bus ⁊ ex fluxu vētris ⁊ vōitu ⁊ ex fluxu sanguinis ex naribꝰ ⁊ alijs ē ꝑnitiosū. ⁋Quidā vero dixerūt ꝙ latꝰ egrū ē in tortura latꝰ qđ sanū vr̃ ꝯ̄uis cā sit in ipso ⁊ latꝰ sanū ministrat attractionē ipsis ⁊ eq̄t. hoc āt nō ē verꝫ ꝑȝ pl'ȝ . anatomia.n.⁊ qđ sciuisti de dispōne lacertoꝝ faciei facit te cognoscere corruptionē eius ⁊ casus huius cōis ⁊ qm̄ sensus i ipsa coꝝ destruit̃ a latere torture. Et pluribꝰ q dē hoium accit apa in lacertis colli ⁊ ē ex sūma suffocationuȝ ⁊ aduenit eis inde tortura ⁊ aduenit eis ꝑalysis ēt extēdēs vsqȝ ad manus qm̄ lacerti ex quo hauriunt lacerti colli virtutē motiuā origo etiā est ex spōdilibꝰ colli. Dis āt torture extēse vsqȝ ad.vi.mēses fortasse nō spat̃ rectificatio. ⁋Et scias ꝙ tortura colli pl'm nuntiat palysim. Immo multotiēs portēdit apoplexiā. Cōsidera ergo an associet̃ ei accn̄tia epil'e ⁊ apoplexie q̄re incipe ab euone forti. ⁋Quidaȝ āt existiauerūt ꝙ i patiētibꝰ torturā timet̃ mors subitanea vsqȝ ad.iiij.dies eoꝝ. Si āt ꝑtrāseūt eos euadūt:⁊ vr̃ ꝙ sit illđ cā epil'e fortis q̄ȝ tortura nūtiat.

⁋De signis. Capitulum.xvi.

Sunt vt accidāt iflāmatio ⁊ sputi emissio ex latere ⁊ non retinet̃ saliua ꝑtis:⁊ multotiēs ꝯseqt̃ cū ipsa soda ⁊ ꝓꝑe i ea q̄ ē spasmosa. ⁋Cognitio āt q̄ duaꝝ ꝑtiū sit lesa ē ꝙ quū ipsa extēdit̃ ⁊ rectificat̃ mān redi tus alteriꝰ ꝑȝ nām ad figurā suā ē facilis. Signa āt in tortura mollificatiua sūt qm̄ motꝰ est debilis ⁊ sensus sūt turbati ⁊ sentit in cute lenitatē ⁊ in lacertis ⁊ neqȝ sentit extēsionē ⁊ est palpebra inferior demersa ⁊ vr̃ medietas pāniculi q est sup palatū qđ ē ex ꝑte illiꝰ oculi mollificata ⁊ hūida laxa ⁊ appet ꝙ meditet̃ hō ⁊ aspiciat ad inferiora. Et cā i h etiā est cōitas huiꝰ pāniculi cū pāniculo extrīseco vie lingue secāte palatū i lōgitudine ⁊ ē cōicās ei ⁊ ē cutis ꝺclinās a ꝑtibꝰ colli ⁊ elōgat̃ in eis ⁊ difficilis fit reditꝰ ipsius ad eas. ⁋Signa āt spasmose sūt qm̄ sensus sūt turbati ꝑȝ pl'ȝ et cutis extēsionē hȝ cū q̄ ꝺstruūt ruge et lacerti faciei sūt duri et minorāt̃ saliua ⁊ sputū ꝑȝ pl'ȝ:⁊ ē decliatio cutis ad ꝑtes colli plus ⁊ reditio eiꝰ ab eis fit difficilior. Signa āt eiꝰ q̄ ē ex spasmo hūido et sicco sūt ea ꝑ q̄ cognoscit̃ et ex signis qdē euētꝰ torture ē ꝙ hō inuenit doloreȝ in ossibus faciei sue et stuporē in cute sua et multitudinē saltus eiꝰ.

⁋De cura. Capitulum.xvij.

Sollicitudo est et intētio vt nō moueat̃ tortus vsqȝ ad.iiij.⁊.vij.et cibet̃ ēt cū eo qđ subtiliat sic̃ aq̄ ciceris cū oleo:et nō desiccet̃ cuȝ desiccatiōe mellis et pullis colūbaꝝ. ⁋Qđ si nā fuerit sicca moueat̃ in die ꝑo cū clisteri vehemētis lenitatis qm̄ est ꝯueniēs. ⁋Intēdere āt ad gargarismata in ꝑ̇ncipio est nocēs:et q̄nqȝ attrabit qđ ē ꝓpinquuȝ et nō resoluit crudū et spasmꝰ i ꝑ̇mis fit fortis et neqȝ facias euonē cū debilibꝰ nō sufficiētibꝰ dōec digō aliq̄ vice fiat. Festinatio āt ad medicinā acutā exiccat mām et minorat eā et desiccat neruos et debilitat̃ oꝑatio medicine i ea imo abstine.⁊ oȝ qdē vt cures palysim aut spasmū sic̃ scis ꝑȝ ꝙ ꝑtinet. ⁋Iā āt exꝑtū ē ꝙ si tortꝰ oi die pōdꝰ.ȝ.ij.ex hiēa hermetis bibat ꝑ mēsē ꝯtinuū forte efficiet ipsionē. ⁋Qđ āt exꝑtū ē vt bibat oi die est vt ex.ȝȝ.⁊ acoro ꝯfectis cū melle sumat māe et vespe q̄ȝtitatē nucis.⁊ oȝ ne abscindat̃ ab eo aq̄ mellis. ⁋Quidā aūt medici indi dixerūt ꝙ ex ꝑfectiōibꝰ qbꝰ tortura medicat̃ ē vt approprietur mēbꝝ lesū et caꝑ cū carne siluri elizata. et vr̃ ꝙ melior siluris ad h sit lupus et althiboa et vulpis et hirci siluris et cerui et asini silures et q̄ sunt minores ataba absqȝ gazellis et q̄ sic ꝓcedūt ⁊ ex his q̄ carne sua nō calefaciunt. ⁋Et oȝ si sit egritudo hūida vt liget̃ ps i q̄ ē morbi ꝑ̇ncipiu ꝑȝ formā nālē. ⁋Si āt ē spasmꝰ incipe ꝑ̇mū ab eiꝰ lenificatiōe deiñ ab ipsius resolōne. ꝙ si inenis signa sanguis phlōma venā q̄ ē sub lingua et suꝑ pōe vētosas spōdilibꝰ primis absqȝ scalpellatōe.⁊ nō ē dubiū qn mā torturā faciēs veniat ex ꝑ̇ncipijs neruoꝝ et lacertoꝝ faciei ⁊ ꝓꝑ hoc diligit̃ vt medicine rubificātes suꝑ ponāt̃ spōdilibꝰ ceruicis et suꝑ mādibulā et quū pl'imi villi sint veniētes ex eis ad lacertos q sūt in facie. Lacerti vero faciei nō sunt ex illa sūma.et eoꝝ regimē ē purgatio añrioris partis cerebri et sil'r vaporatio sicca suꝑ spōdiles et mādibulā iferiorē et fricatio capi

tis etiã ꝓpe sup famẽ vehemẽtẽ. Et ex eis ẽt q̃ iuuãt tortũ ẽ assiduatio ablutiõis faciei cũ aceto: ⁊ delinire loca p̃dicta cuȝ aceto: ⁊ ꝓpe quũ in ip̃o coquũt subtiliatiua: ⁊ si ẽ acetũ i q̃ decocta ẽ sinapis ẽ mirabile ⁊ vt inclinet sup decoctionẽ sceba ⁊ abrotani ⁊ albarmel et laur⁹ ⁊ filia: ⁊ assumãt sub eo q̃ sint sic ta marisci ⁊ albetil. ¶ Quũ ergo medicie ñ cõferũt fiat cauteriũ sup venã q̃ ẽ p⁹ aureȝ ei⁹. ¶ Et oȝ vt iniũgat ei vti gargarismo plusq̃ȝ alijs ⁊ admistrẽt masticabilia ⁊ ꝓpe acorus ⁊ nux muscbata ⁊ piretrũ: ⁊ ex eis qb⁹ i masticatiõe vtit sũt myrobolãi nigri: ⁊ oȝ vt retineat masticabile i pte lesa ⁊ sit in domo tenebrosa. Et fiat ei aut cũ zeboti aut exp̃ssiõe canapis ⁊ amaraci ⁊ ficle aut aq̃ oppopõaci cũ oleo d̃ lilio aut euforbio q̃ȝtitatis lẽtis cũ lacte mlĩeris. Et curet cap̃ cũ eis q̃ ip̃ȝ purgãt de qb⁹ diximꝰ i canõe egritudinũ capis cuiusq̃ȝ. Ex ex cap̃purgijs exptis ei ẽ auellana indica ⁊ ꝓpe cortex ei⁹ supior ⁊ auricula muris et exp̃sio cucũeris asinini ⁊ ciclaminis ⁊ qñȝ miscẽt illa cũ eis q̃ cũ sternutatõe calefaciũt sic castoreũ ⁊ nigella ⁊ reliq̃. ¶ Dignĩ⁹ vero q̃ fit cap̃purgiũ ẽ auricula muris. ⁊ quũ caputpurgiũ fit põdere.ʒ.ij. ex aq̃ ei⁹ cũ danich oppopõaci.ʒ.i. olei ꝯfert. Immo sanat i.v. dieb⁹. ¶ Et qñq̃ȝ p̃cipiũt intueri specula vt sit sp eoꝝ intentio in rectificatiõe faciei. Et specula cõuenientiora eis q̃ sunt propria inuidenda facie ⁊ sũt illa q̃ de calibe sũt facta. Infantibus ãt quũ aduenit tortura in fine veris det in potu triferã minorẽ aliqb⁹ dieb⁹ vsq̃ȝ ad. vij. dies ⁊ cibus sit aq̃ ciceris.

¶ De saltu ⁊ signis eius. Capitulum.xviij.

Saltus ẽ mot⁹ lacertosus et qñȝ mouet cũ eis cutis q̃ eis adheret. ⁊ ip̃e qdẽ est ex vẽtositate grossa inflatiua. Significatões ãt q ip̃e sit ex vẽtositate sũt velocitas resolõnis ⁊ q nõ ẽ nisi i corpib⁹ friis ⁊ causis friis ⁊ potib⁹ reꝝ friaꝝ ⁊ sedãt eũ calefaciẽtia. sed significationes q ipse sit lacertosus carnosus neruosus sũt qdẽ qm̃ i pte q̃ ẽ lenis sic cerebrũ nõ retinet vẽtositas. Et silr̃ in ea q̃ ẽ dura sic os. Sȝ accit ẽȝ plm̃ ei qd̃ ẽ mediuȝ in duritie ⁊ lenitate. Et cãe qdẽ salt⁹ ex accñtibus aialib⁹ plm̃ ⁊ ꝓpe i gaudio ⁊ multotiẽs accit ex tristitia ⁊ ira ⁊ reliqs qm̃ mot⁹ spũs qñq̃ȝ resoluit mãs i vẽtositates. Et scias q saltus quũ cõis est corpi nũtiat apoplexiã ⁊ cuzez. ⁊ qñ pseuerat in mirac nũtiat meliaȝ epilepsiã. Et quũ pseuerat i facie nũtiat torturã. Et saltus q est sub scerasif qñq̃ȝ significat ap̃a in velãinib⁹ qm̃ est de cõitãtib⁹ ip̃ȝ.

¶ De cura. Capitulum.xix.

Vaporet cũ vaporatiõib⁹ calefaciẽtib⁹. Illõ.n. rẽouet ip̃ȝ. ¶ Et si ñ vter oleis resolutiuis incipiendo a debiliorib⁹ ⁊ pueni ad illõ qd̃ ẽ forti⁹ nã remouet ⁊ si ñ solutiuũ i potu da ⁊ assidua post illõ medicias calefaciẽtes. Castoreo q̃q̃ȝ cũ sãbaco inest ꝓp̃etas in h̃ ca. ⁊ neq̃ȝ det aq̃ ꝯgelata ⁊ vinũ multũ ⁊ qd̃ iflationẽ hȝ ⁊ ifrationẽ ⁊ ipsi⁹ qdẽ cura ẽ ꝓpinq̃ cure ipsi⁹ siliũ. ¶ Cõpleam⁹ ḡ ẽmonẽ de egritudib⁹ neruoꝝ hic ⁊ sim⁹ ꝯtẽti his q̃ sũt sẽsuales ⁊ motiue ⁊ situales. De ap̃atib⁹ vero ⁊ solõnib⁹ ꝯtiuitat ⁊ reliqs tardabim⁹ ẽmonẽ vsq̃ȝ ad q̃rtũ libꝝ si de⁹ voluerit.

¶ Fen tertia de dispositionibus oculorum:

¶ De anatomia oculi. Capitulum.i.

Virtus visuũ ⁊ mã spũs visibilis ꝓcedit ⁊ penetrat ad oculũ p viã duoꝝ neruoꝝ ꝯcauorũ quos nouisti p anatomiã. ¶ Quũq̃ȝ nerui ⁊ pãniculi q eis associãtur ad orbitã descẽdũt dilatat extrẽitas cuiusq̃ȝ eoꝝ ⁊ replet et ampliat ita q cõp̃hendit hũores q sũt in pupilla q̃ꝝ medi⁹ ẽ glatialis et ipse qdẽ ẽ hũor clarus sic grãdo. Glatialis vero ẽ rotũdus cui⁹ minuit rotũditatẽ cõp̃ssio ipsi⁹ ab anteriore pte eius ⁊ ip̃e qdẽ cõprimit vt in eo informatio ꝯueniẽtioris sit q̃ȝtitatis ⁊ habeãt pua q̃ videt sectionẽ magnã in q̃ formet. Et pp hoc ei⁹ postremũ parũ p ꝯstrictũ ẽ vt ipsius cooptura i corpib⁹ fiat bõa q̃ ip̃ȝ deglutiũt ⁊ sũt ꝓfũda ⁊ dilatata a ꝯstricto vt ⁊ ipsa bñ coopiãt eũ ⁊ hic qdẽ hũor posit⁹ est in medio qm̃ ẽ dignior locis q̃ sũt cũ custodia. sȝ ⁊ post ip̃ȝ posit⁹ ẽ hũor ali⁹ adueniẽs ei ex cerebro vt nutriat ip̃ȝ. Inter ip̃ȝ.n. ⁊ iter sanguinẽ purũ ẽ gradatio. Hic ãt hũor silis est vitro liq̃facto ⁊ color vitri liq̃facti est clar⁹ ⁊ declinat ad puã rubedinẽ clarus vero ẽ qm̃ nutrit claꝝ pue ãt ẽ rubedis qm̃ ẽ ex sub̃a sãguis et ipse ñ ꝯuertit ad siltudinẽ ei⁹ qd̃ nutrit iregre ⁊ hic qdẽ hũor nõ puẽit ab eo nisi qa mittit ei sãguinẽ a cerebro mediãte reti. q̃re oȝ vt sequat ptẽ ei⁹ ⁊ hic hũor eleuat ad medietatẽ posterioris ptis glatialis vsq̃ȝ ad maiorẽ circulũ q ẽ in ea. ¶ In añriori pte ẽ alius hũor silis albugini oui ⁊ noiat albugi

neꝰ ⁊ ē sic sup̄fluitas a suba glatiali p̄ueniēs. s; sup̄fluitas clari clara ē s; positꝰ ē añriꝰ pp cām añcedētē ⁊ pp cām q̄ ē sic ꝯpletiua. ¶ Cā āt añcedēs ē qm̄ ps sup̄fluitatis opposita ē pti nutrimēti. ⁊ cā cōpletiua ē vt gradeꝛ delatio lumis sr̄ glatialē ⁊ sit ei sic clipeꝰ. ¶ Amplius extrēitas nerui cōp̄hēdit vitreū ⁊ glatialē vsq; ad terminū q ē iter glatialē ⁊ albugineū ⁊ terminꝰ apd̄ quē p̄ueīt vitreꝰ ē apd̄ coronā sic rete ꝯp̄hēdit vēationē q̄ pp noiatur retina et nascit̄ ex ipsius extrēitates tela aranea ex q̄ gn̄at̄ tunica subtil̄ cū q̄ penetrāt future ptis secūdine quā noiabimꝰ. et illa qdē tūica distiguit̄ iter sinā et iter albugineū vt iter subtile ⁊ spissū sit sepatoriū aliqd̄ ⁊ vt adueniat ei nutrimētū ab añriore pte ipsiꝰ penetrās ad ip̄; a retina et sina subtilis ñ fuit sic tela arāee nisi qa si esset spissa erecta i facie glatial̄ nō elōgaret̄ qn accideret ex ea pp suā spissitudinē vl̄ alterationē eiꝰ qd̄ velaret lum̄ a glatiali ex via albuginei. Extrēitas āt pāniculi subtilis iplet̄ et texit̄ ex venis sic sina. Qm̄ ipsa fac̄ penetrare nutrimētū s; veritatē. verū nō ē necc̄riū vt sint oēs ptes eiꝰ p̄pate ad iuuamētū nutribil̄ s; ps postrēa q̄ noiat̄ sina. Illud āt qd̄ ptrāsit illū terminū ad añriora inspissat̄ ⁊ fit tunica vsq; ad grossitudinē aliq̄; h̄ns colorē celestē iter albedinē et nigredinē vt ꝯgreget visū et vt eq̄t lum̄ op̄ōne sua q̄ coop̄it visū apd̄ laxitudinē idigēte tenebris ⁊ cōpōne lumis ⁊ tenebrarū: ⁊ vt distinguat iter hūc res ⁊ iter forte vehemētis duritiei ⁊ stet sic mediatrix iustitia ⁊ nutriat corneā cū eo qd̄ aduenit ipsi a sina. ⁊ ipsiꝰ qdē cōp̄hēsio ñ ꝯplet̄ ab añriori pte eiꝰ vt ñ p̄hibeat aduētū sōmarū. s; dimittit i añriori pte sui fenestras ⁊ foram̄ sic relinqt̄ i vua qñ rēouet̄ suspēsōiū ipiꝰ ab ea ⁊ i illo qd̄ sōamie cadūt aduēiētia. ¶ Quū ḡ ꝯstrigit̄ p̄hibet visꝰ ⁊ i añriore pte huiꝰ tūice vueat̄ ē rugositas vbi obuiat glatiali vt sit magis sil̄is raro lēi ⁊ vt mioret̄ tactꝰ eiꝰ. Duriō vero ptiū eiꝰ ē añriō ps eiꝰ vbi obuiat tūice cōnce dur̄ ⁊ vbi finit̄ vt fit illd̄ qd̄ ꝯp̄hēdit sōamia duriꝰ. Et fōsitā qd̄ ē plenū hūiditate pp iuuamētū p̄dcm̄ ⁊ sp̄ū qd̄ sigat extēuatō q̄ ē corā sōamie ap̄ p̄pigratē mortis. ¶ Scd̄s vero pāniculꝰ ē strictꝰ valdē vt sit bōa retentio eiꝰ et noiat̄ postremū ipiꝰ tūica dura ⁊ eiꝰ añriō ps ꝯp̄hendit totā pupillā et fit p̄uia vt ñ p̄hibeat̄ visꝰ. ⁊ ē pp illd̄ i color̄ cōnu sbtiliati liatōe ⁊ abrasiōe ⁊ noiat pp illd̄ cornea. ¶ Clarior āt ptiū eiꝰ ē illa q̄ ē anterior ⁊ ē s; virtutē sic ꝯposita ex tunicis subtilibꝰ q̄ttuor q̄ sūt sic cortices sup̄positi vt si excorticet̄ vnus corū ñ fiat cōe nocumētū ⁊ d̄ ea ē q̄ oppōit̄ forami qm̄ ille locꝰ ē magis idigēs fortitudine ⁊ tutela. Tertiꝰ vero ꝯp̄hēdit lacertū motus pupille ⁊ iplet̄ totꝰ carne alba ⁊ pigui vt leniat oculū ⁊ palpebrā ⁊ p̄hibeat eos exiccari ⁊ vocat̄ totū eius ꝯiūctiua. ¶ Lacertū āt mouētē oculū iā dixius i anatōia. ¶ Palpebre vero create fuerunt vt expellāt qd̄ ad oculū volat ⁊ dscēdit ad ip̄; d̄ capite. ⁊ vt equēt lum̄ sua nigredie ⁊ cū eis qd̄ pōit̄ qd̄dā sil̄e pāniculo q̄ sil̄at̄ cartilagini vt eorū statio sup ip̄; sit bōa ⁊ nō cadāt pp d̄bilitatē eius i q̄ fixi sūt ⁊ vt lacertꝰ apiens oculū hēat sustētaculū sic os vt bōa fiat eius motō. ¶ Partes āt palpebre sūt cooprtoriū. Deide vna duarū tunicarū pāniculi deide eiꝰ adeps postea lacertus eius deide tunica postrema ⁊ ē hec supior. ¶ Inferiori vero ex ptibꝰ deest lacertus. ⁊ locus qdē; in cuius scissione est timor est ex eo quod sequitur anteriorem partem eius apud initium lacerti.

¶ De cognitōe dispōnū oculi ⁊ ꝯplxonū eiꝰ ⁊ smone vniuersali de egritudinibꝰ eius. C.ij.

Cognitio illius ē ex tactu eius ⁊ ex motu eius ⁊ ex venis eius ⁊ ex figura ipsiꝰ ⁊ ex colore eiꝰ, ⁊ ex q̄ūtitate ipsius. ⁊ ex opōibꝰ suis p̄p̄riis ⁊ ex dispōibꝰ eis qd̄ currit ab eo ⁊ dispōnibus passionū eiꝰ. Cognitō āt illius ex tactu eius ē qm̄ iuenit, eū tactus cal̄m aut frm̄ aut durū aut siccū aut lenē aut hūidū. s; cognitio illius ex motu eius ē vt ꝯsideres an motꝰ ipsiꝰ sit leuis ⁊ significabit cal̄itatē aut fr̄itatē qd̄ tactꝰ discernet ipsiꝰ an sit ḡuis ⁊ significabit fr̄itatē aut hūitatē. ¶ Illiꝰ vēo cognitō ex vēis eiꝰ ē vt cognoscas an sint grosse ⁊ āple ⁊ significat illd̄ hūiditatē eiꝰ an sint sbtiles ⁊ stricte ⁊ significat siccitatē eiꝰ aut plene ⁊ significat mltitudinē mēi i ip̄o. ¶ Cognitio vero illius ex colore ipsius ē qm̄ color significat hūorē dn̄antē p̄portionalē. s. rubeus ⁊ citrinus ⁊ plūbeus ⁊ fuscus. ¶ S; cognitio illiꝰ ex figura ipsiꝰ ē qm̄ bōitas sue figure significat fortitudinē eius i creatōe ⁊ malitia sue figure significat ꝯrietatē illius. ¶ Dispō āt magnitudinis eius ⁊ puitatis ipsius ē s; qd̄ dictū ē i capite. ¶ Illius vero cognitio ex opōibꝰ eiꝰ p̄p̄riis ē qm̄ si ip̄e videt occultū a lōge ⁊ ex p̄piquo sil̄, ⁊ nō ledit̄ ab eo qd̄ ad ipsum

redit a visibilibꝰ fortibus ē fortis ꝯplonis et
eq̄lis. ⁊ si ē debilis visus ⁊ ꝫ ꝯriū illiꝰ tūc i cō
plōe eiꝰ ⁊ icreatōe ē corruptio. ⁊ si ipē n̄ ē im
potēs i ꝯp̄hēdendo ꝓpinquū q̄nuis sit ꝑuū ⁊
ē ipotēs in ꝯp̄hendendo lōgiquū tūc sp̄us eiꝰ
ē clarꝰ sāus ꝑuus. Et dn̄t medici qm̄ n̄ ē suffi
ciēs dilatatiōi egrediēti ꝑꝑ subtilitatē sui. Et
significāt ꝑ illō radiū quē credūt eē de sūma
sp̄us ⁊ qd̄ egredit ⁊ obuiat visibili. Et si n̄ ē i
potēs i ꝯp̄hēdēdo lōgiquū: ⁊ si appropinqt ⁊
illō qd̄ ē ꝑuū n̄ videt ip̄z. ⁊ si recedit ab eo ꝫ
q̄ztitatez lōgitudis uidet ip̄z tūc sp̄us eiꝰ ē mł
tꝰ ꝯturbatꝰ n̄ clarus neqꝫ subtilis imo hūidꝰ
⁊ eius ꝯplo est hūida. ¶ Et dn̄t medici qm̄ n̄
subtiliat neqꝫ clarificatur nisi motu lōgo. Et
qn̄ ꝓcedit radiꝰ in motu subtiliat ⁊ attenuat
⁊ si debilitat i vtrisqꝫ dispōibꝰ tūc eiꝰ sp̄us est
ꝑuꝰ ⁊ turbidus. ¶ Cognitō āt illiꝰ etiā ex di-
spōe eiꝰ qd̄ ab eo currit est qm̄ si ipē est siccꝰ
⁊ nō facit lipitudinē oio tūc ipē est siccus ⁊ si
facit lippitudinez supflue tūc ipē est hūidꝰ val
de. Ex dispōe āt passionū eiꝰ qm̄ si ipē ledit a
calore ⁊ sanat a frigore tūc ipē hꝫ malitiā cō
plōis calid. Et si ledit a ꝯrio tūc ipē ꝯriū hꝫ.
Et scias ꝙ mediꝰ in oi dispōne hax sp̄ex ē eq̄
lis nisi supfluꝰ in dispōe visus ipē eniꝫ est eq̄
lis. ¶ Oculo preterea accidūt oēs sp̄ēs egritu
dinū. s. mālef ⁊ pur ⁊ ꝯposite ⁊ istrales ⁊ cōes
Et oculo qdez in dispōibꝰ suis q̄ ei accidūt in
forma palpitatōis ⁊ clausiōis ⁊ aptiōis ⁊ co
lore ⁊ lachrymis adsūt iudicia pendentia ex
egritudinibꝰ acutis ⁊ oꝫ vt ingrat in eis. Am
pliꝰ egritudines oculi qn̄qꝫ sūt ꝓp̄e qn̄qꝫ sūt
cū cōitate ꝓpinquus vero qd̄ ei cōicat est cere
brū ⁊ caput ⁊ velāina exteriora ⁊ iteriora din
de stōus. Et omnis egritudo oculi q̄ fit ꝑ cōi
tatem velaminum exteriox est magis salua.

¶ De signis dispōnū oculi. Capitulum.iij.

Signa gn̄ratōis egritudinis oculi cū cōi
tate cerebri sūt vt sint in cerebro q̄dā si-
gnificatōes nocumētox suox p̄dicte. Nā si me
diator fuerit velamina intrinseca videbit lesio
nez ⁊ dolorez incipe a ꝓfūdo ocli. Et si fuerit
mā calꝫa iueies sternutatōz ⁊ pruritū i naso. ⁊
si fuerit frā sēties cursū frꝫ. Et caro qdē erit h
cōmunitas cum malitia ꝯplonis singularis.
¶ Qd̄ si fuerit cōitas cū velamibꝰ extrisecis.
⁊ si fuerit mā eueniēs ab eis sentiet extēsiōz i
cipiētē i frōte ⁊ venis extrisecis ⁊ appebit no
cumētū i eo qd̄ seqt palpebrā magnā. Et si fue
rit cū cōitate stōi erūt signa p̄dicta i. c. de cōi
tate cerebri cū stō. Et si fuerint illic phātasie
cā stōi minorabūt vacuitate ⁊ multiplicabūt
in saturitate. Signa vero egritudis mālis ⁊
q̄ztū ē i ip̄o oculo sūt qm̄ sāguineā significat
grauitas et rubedo et lachryma ⁊ inflatio et
exuberatio venax ⁊ pulsatio tēpox ⁊ glutina
tio ⁊ lippitudo ⁊ caliditas tactꝰ: ⁊ ꝓp̄e qn̄ cū
eis associat signa sāguinea capis. ¶ Phlāti
cā vero significant grauitas vehemēs et rube
do occulta cū plūbositate q̄dā ⁊ cōglutinatio
et lippitudo ⁊ tumor ⁊ paucitas lachrymax.
Colericā āt significāt pūctura ⁊ inflāmatio cū
rubedine ad citrinitatē tēdēte q̄ nō est sic ru
bedo sāguinea subtilitas sāguis acuti et ꝑui
tas ꝯglutinatiōis ⁊ calitas tactꝰ. Sꝫ melicā
significāt grauitas et obfuscatio ⁊ ꝑuitas cō
glutinationis. ¶ Cōplexiones vero puras si
gnificat priuatio grauitatis cum exiccatione
et inuentione significationum quas prediximus
mus in caplo cognitiōis. Vnicuiqꝫ āt egri
tudinū instrumētaliū ⁊ cōiuꝫ aduēiet caplꝫ.

¶ De curatōibꝰ vlibꝰ egritudinū oculi. c. iiij.

Cure oculi sūt opposite egritudinibus
ocli. Et qm̄ egritudies sūt āt mālcs: aut
pure aut cōposite aut solō cōtinuitatis. Tūc
cura oculi aut ē eūo ⁊ igredit i ip̄sā regimen
ꝑpatuꝫ aut regimē cōplōnis aut rectificatio
forme sic ē i egressiōe aut ꝯsolidatio ⁊ incar
natio. ¶ Ab oculo vero eūant mē aut ꝫm se
mitā resolōnis ab eo. Cōuersio āt ex eo ē pri
ma ex corpe si est repletū. deīn ex cerebro cū
eo qd̄ sciuisti de mūdificatiuis cerebri dcide
ꝑmutatis ab eo ꝑ viā nasi et ꝑ venas ꝓpin
quas oculo sicut sūt due vene lachrymaliū.
Extractio āt ex eo fit ꝑ medicinas educētes
lachrymas. ¶ Cōplōnis aūt ꝑmutatio iuuat
medicis ꝓprijs etiā sꝫ solō ꝯtinuitatis i ip̄o
aduenies curat ꝑ medicinas q̄ hn̄t exiccatio
nē nō plurimā. Et quū sunt cū elongatiōe a
mordicatiōe et tu scies has medicias ex ser-
mōe nostro d̄ ophthalmia ⁊ reliqs egritudi
nibꝰ mālibꝰ i oculo. ¶ Et oꝫ vt scias ꝙ i egri
tudinibꝰ mālibꝰ i oculo ē necriū vt admini
stret minoratio nutrimēti ⁊ acceptio eius qd̄
gn̄at hūorē laudabilē ⁊ alienatio ois vapo-
rosi ⁊ ois cuius mala ē digō. Et cū mā ꝓce
dit ex mēbro intēde i phlōmādo illō mēbrū
⁊ quū mā aduenerit ex velāine extriseco ad-
ministrabis vētosas ⁊ admistrabis apocru-
stica sup frōtē. Et q̄x sūma ē cortex batheke
ad calidā ⁊ calcadis ad frigidaꝫ. Vene āt q̄

phlomat pp oculu sut sicut cephalica. deinde vene q sut in ptib⁹ capitis. Que ergo in an-
rioribus sunt magis iuuatiue in pmutatioe
facieda ex loco. Et q sut posteri⁹ sut magis
iuuatiue in attractioe. Et scias q illd qd ac
cidit in oculo ex materijs τ indiget pmuta-
tioe ei⁹ ab eo ad mebrz aliud tuc illud ad qd
rectius pmutat est naris. Et illd quu no fue
rit in via effusiois ad oculu. τ hec qde pmu
tatio no fit nisi pp cappurgia τ odorameta
pdicta in locis alijs vbi diximus dolois ca
pitis regime. Medicinaz at oculi alie sut p
mutates oplone: τ si aut infrantes sic succi
solatri τ virge pastoris τ aq endiuie τ aq la
ctuce τ aq ros. τ succus etia τ mucilago psi-
lij. τ alie sut calefacientes sic muschus τ pip
τ acorus τ memire τ silia. τ alie sut exiccati
ue sic tutia τ antimoiuz τ climia. τ de suma
eaz sut ostrictiue sic sief memithe τ aloes τ
alfeluzabarsgi τ crocus τ rosa. Et alie sut le
nietes sic lac τ defricato lazuli τ albugo oui
τ mucilago. Et alie sut maturatiue sic vene
τ aq fenugreci τ croci τ alrob τ pprie illud
in quo infunditur panis. Et alie sut resoluti
ue sicut sarcocolla τ aq feni. τ alie sut stupe-
factiue sic succus pomoz mandragore τ pa
pauerís τ opiuz. τ scias q qn cu egritudine
oculi fuerit soda tuc oz vt incipias i cura so
de τ no cures anq ipsa remoueas. Et quu
cuo τ mudificatio et regimen ouenieus no
iuuat scias q tuc in oculo e coplo mala. aut
ma mala inuiscata in tunicis corrupens nu
trimtu penetras ad ipz aut illic e debilitas i
cerebro aut loco in q expellut flux⁹ ad oculu.

De rememoratione conseruationis sani
tatis oculi τ coz que nocet ipsi. Capitulu. v.

Oportet in pmis vt ille q laborat in co
seruado sanitate oculi tueat eu a pulue
re et fumo et aeribus egredientibus ab eqli
tate in caliitate et fritate τ a vetis crudis et
a venenosis et n assiduet intueri re vna a q
no auertat et ex eis a qbus oz vt vere custo
diat e multitudo fletus. Et oz vt minoret as
pectus in lris vel lineis subtilibus nisi inter
du hz semita exercitij. et no plonget sonus
eius sup collu. et scias q multiplicatio coit⁹
est nocibilior res oculo: et silr multiplicatio
ebrietatis τ replonis cibi et etiaz sonus sup
replone et oes cibi et potus grossi: et oia va
pore emittetia ad cap. Et de suma eoz e oe
qd hz acuitate sic porru et andacoca. Et oia
q exiccat supflue de qz suma est sal mult⁹.
Et oia ex qbus gnat vapor multus sic caul
et lens. Et oia q diximus in areolis medici
naz singulariu q sut pportioata ad hoc sut
nocitiua oculo. Et scias q multitudo vnius-
cuiusqz duoz. s. soni τ vigiliaz est vehemter
nocitiua oculo et magis oueniens ei est tpa
metu vniuscuiusqz eoz. Res at qz vsus co
fert oculo et oseruat virtute ei⁹ sut ea q fiut
ex antimoio et tutia sic spes tutie nutrite cu
aq sansuci et aq feni. et facere collyriu oi ho
ra ex aq feni. est mirabile et magni iuuamti
et infratio granati dulcis est mirabilis etia.
et puluis etia factus ex granatis vtrisqz cuz
pulpis suis dcoctis interioribus cu melle et
sic scies illud in loco suo. τ ex eis at q abster
gut oculu et acuut ipz est submergi in aq cla
ra et apire oculuz in ipsa. Rez at visui noci
biliu alie sut opones et motus τ alie sut cibi
et alie sut dispones ouersiois in cibis. Ope
ratioes at et motus sut sic oia q exiccat sic
coitus plurim⁹ et logitudo aspectus ad lumi
nosa: τ legere subtilia supflue. Mediu. n. i co
osert τ silr opatio puoz. Et sonus sup reple
tione τ cena. Immo oz illu q in visu hz dbi
litate expectare doec digo fiat dein domire
et ois replo nocet ei. et oe qd exiccat naz no
cet τ oe qd saguine turbidat siue fit de reb⁹
salsis siue acutis siue alijs nocet ei. Et ebrie
tas nocet ei vomitus at osert ei inqztu mudifi
cat stom et nocet ei in qztu mouet mas cere
bri et expellit eas ad ipz. τ si no fuerit excusa
tio qn fiat tuc oz vt fiat post cibu ei cu facili
tate. τ balneatio nocet ei τ sonus supflue no
cet ei et fletus plimus τ multitudo phlomie
et pprie cu vetosis otinuis nocet. Cibi vero
salsi et acres et vaporosi q ledut os stoi sut
cepe et porri et allea et bedarugi comesta et
oliue mature et anetu et caul et lens. Couer
sio at in cibis e vt ita comedat ne coz digo
corrupat τ multiplicet ipsoz vaporatio hz q
in loco suo dmostrabit. et ego ia pueniam illic
et tu scies illd in tractatibus hui⁹ tertij libri.

De ophthalmia et oturbatioe. Capl'z. vi.

Ophthalmia alia e vera τ alia e ei silis
q noiat oturbatio et vacillatio τ ipa ca
lefacit τ huectat quu accit oculo ex cais extri
secis facietib⁹ in ipo botbor et rubificatibus
eu sic sol τ soda adustiua τ ephimera adusta
et puluere et fumo et frigore in qbusda oris
pp ostrictione ipsius et pcussione pp commo

tionē ab ip̄a et vēto ꝓcelloso pp̄ suā prauita
tē. Illiꝰ vero totiꝰ ipſſio leuis ē associata cāe
ꝗ nō ita remāet post ipsā vt ꝺ ea sit curādū
⁊ si nō medicaꝛ rēouet cū rēotiōe cāe multo
tiens et noiaꝛ grece tararis qꝺ si cā corꝑea
aut extriseca iuuerit mālē ꝑmā poꝛe erit tūc
vt velociter ꝑmuteꝛ in ap̄a māifestū et veꝝ.
Sic mutāꝛ febres ephimere i alias febres.
Quū āt ꝑmutaꝛ ⁊ ē i ꝑnº ꝑmutatōis noiaꝛ
grece aphribē. Et ꝺ ſpēbꝰ qꝺ ophthalmie ē
ꝗ seqꝛ scabiē i oculo cuiꝰ cā ē scalptura oculi
ꝗ i ꝑnº rei ꝓcedit cursu ꝯturbatiōis: ⁊ neqꝫ
aduenit eius cura nisi post scabiei fricationē
ophthalmia vero oino est ap̄a in ꝯiūctiua ⁊
alia qꝺ ē ꝗ ē ap̄a simplex nō ꝑtrāsiēs termi
nū ⁊ plerūqꝫ ē in eo venaꝝ exuberatio ⁊ cur
sus et dolor. et alia ē ꝗ ē magna ꝑtrāsiēs ter
minū i magnitudine in ꝗ suꝑhabūdat albu-
go suꝑ pupillā et tegit eā et ꝓhibet clausio-
nē et noiaꝛ chimosis et apꝺ nos dꝛ alguar-
danesi ꝗ plꝫ accidit infātibꝰ pp̄ multitudinē
mēꝝ eoꝝ et ꝺbilitatē oculoꝝ ipsoꝝ. et ipsa q
dē nō fit a mā caꝛa tm̄ imo et a phlꝛatica et a
meꝛica. ⁊ qm̄ ophthalmia vera ē ap̄a i pupil
la seqns cōiūctiuā et oē ap̄a aut ē a sāguine
aut coꝛa aut phlāte aut meꝛia aut vētositate
tūc silꝛ ophthalmie nō euāꝛ cā ab vna istaꝝ
cāꝝ. et qn̄ꝫ hūor ap̄ans gn̄aꝛ in ipso. ⁊ qn̄ꝫ ē
aduēiēs ei a cerebro ꝭꝫ semitā catarri ꝑ viā
velāinis extrinseci coopientis cap̄: aut ꝑ viā
velāinis intrinseci et oino a cerebro et ꝑtibꝰ
ipsiꝰ. Mā quū in cerebro aggregāꝛ mē pluri
me et replō tc̄ vix euadit oculus qn ophthal
miā incurrat nisi fortis fuerit valde. ⁊ qn̄qꝫ
sūt arterie ꝗ effūdūt ad ip̄ꝫ suꝑfluitates suaſ
quuꝫ sūt suꝑfluitates in ipsis multiplicate: si
ue arterie sint intrinsece siue extrisece. ⁊ qn̄ꝫ
mā nō ē eueniēs ei a ꝑte cerebri et capis. sꝫ
aduenit ei a ꝑte alioꝝ mēbroꝝ et ꝓprie quū
oculū iā ꝯsecuta ē malitia ꝯplōnis et debili
tauit eū et fecit ip̄ꝫ susceptibile nocum̄toꝝ et
ē ad quē effūdūt suꝑfluitates. Ampliꝰ de sp̄ē
bus ophthalmie ē ꝗ hꝫ ꝑiodū ⁊ ꝑorismū ꝭꝫ
ꝑiodū effusionis mē et ꝑiodū hore gn̄atiōis
eiꝰ. Et violētia qꝺ dolōis i ophthalmia aut
ē pp̄ hūorē mōdicatiuū corrodētē tūicaſ aut
pp̄ hūorē plꝫ extēsiuū aut pp̄ vaporē grossū
ꝭꝫ raritatē ⁊ inde ē raritas i dolōe et mē qꝺ
illiꝰ sic sciuisti aut sunt ex corꝑe aut ex capite
ip̄o aut ex venis ꝗ oclꝛo afferūt māꝫ malā ca
lidā aut fraꝫ. Et qn̄ꝫ sūt i oclꝛo ipso et illꝺ si
accidat tunicis oculi corruptio cōplōnis pp̄
hūorē retētū i eis aut ophthalmiā vēiētēꝫ sꝛ
eas et ꝯuertat totū qꝺ aduēit ei ꝺ nutrim̄to
ad corruptionē. Et ille cuiuscūqꝫ sūt oclꝛi ex
teriꝰ ꝓminētes ē susceptibilior magnitudis
ophthalmie ⁊ fortioris eiꝰ pp̄ hūiditatē ip̄o
rū oculoꝝ et aptiōe poroꝝ ipsoꝝ. Et qn̄ꝫ qꝺ
multiplicāꝛ lachryme frē i sp̄ēbꝰ ophthalmie
pp̄ ꝑuationē digōnis et multotiens resoluiꝛ
ophthalmia cū solōne nē. et scias ꝙ malitia
ophthalmie ē ꝭꝫ q̄litatem mē et magnitudo
eiꝰ ꝭꝫ q̄ntitatē ipsiꝰ. Et scias ꝙ i regiōibꝰ me
ridiāis multiplicaꝛ ophthalmia et rēoueꝛ ve
lociter. Sꝫ aduētꝰ eiꝰ i ipsis plꝫ est pp̄ cursū
mēꝝ eoꝝ et multitudinē vapoꝝ caꝝ. sanitas
vero eiꝰ i ip̄is velox ē pp̄ raritatē poroꝝ mē
broꝝ eoꝝ ⁊ solōnē nāꝝ ip̄oꝝ ꝙ si subito suꝑ
uēiat ei frigꝰ fit difficilis ip̄oꝝ ophthalmia ⁊
ꝓhibet hūorē eiꝰ a cursu. In regiōibꝰ āt fris
⁊ tꝑibꝰ fris minoraꝛ ophthalmia: sꝫ ē praua.
⁊ prauitas qꝺ eiꝰ i eis ē ꝗtē pp̄ hūoꝝ i ip̄is
et ꝯgelationē eoꝝ. Eiꝰ vero ꝑuitas ē qm̄ qn̄
ꝯꝑhēdūꝛ i mēbro ñ resoluūꝛ velociter pp̄ co
arctationeꝫ meatuū q̄re extendūꝛ magnifice
dōec accidat vt ex eis fūdaꝛ siphac. ¶ Cūqꝫ
ꝑcedit hyems septētriōaꝛ ⁊ seqꝛ ipsā ver me
ridiōale pluuiosū ⁊ estaſ pluuiosa mꝛtiplicaꝛ
ophthalmia. Et silꝛ qn̄ hyems ē caꝛa ⁊ me-
ridiana repleꝛ corꝑꝰ hūitatibꝰ ⁊ deiñ seqꝛ eā
ver septētriōale tc̄ ꝯstrigit eos. Et estas qꝺ
boreaꝛ mꝛtiplicat ophthalmiā ⁊ ꝓp̄e pꝰ hye
mē meridianā. Et qn̄ꝫ mꝛtiplicaꝛ ēt i estate
cuiꝰ ver fuit mēidianū: ⁊ sicca hyems ⁊ septē
triōaꝛ. ⁊ tu qꝺ ꝯsidēa corꝑa dura ꝭꝫ regiōeſ
septētriōaleſ. ⁊ cōꝑa lēia et rara ꝭꝫ mēidiōa
les ꝛgiōeſ. ⁊ sic ꝛgōeſ caꝛe faciūt ophthalmiā
silꝛ balneū valꝺ caꝛꝫ qn̄ hꝺ ip̄ꝫ igrediꝛ ꝓcul
dubio fac̄ ophthalmiaꝫ. Et scias ꝙ qn̄ adest
ophthalmia ⁊ oculi dispō mutaꝛ ꝯseqns cū
cura recta ⁊ purgatiōe vltia tc̄ cā eiꝰ ē mā re
tēta i oclꝛo corrūpēs nutrim̄tū. Et catarrꝰ ex
cerebro ⁊ capite ꝭꝫ ꝙ declarauimꝰ in illis ꝗ
sūt ꝑmissa.

¶ De signis. Capitulū. vij.

Scias ꝙ doloꝝ q i oculo ꝯtigūt alij sūt mordicatiui ⁊ alij corrosiui ⁊ alij ꝯextēsi
ui. Et mordicatiui qꝺ sigāt corruptionē q̄li
tatis mē ⁊ acuitatē ipiꝰ. ⁊ extēsiui sigāt mꝛ
titudinē eiꝰ aut vētositateꝫ. ⁊ ophthalmia ve
lociores statꝰ ē i ꝗ lachryme magꝭ currūt ⁊ ꝗ
acutiorē hꝫ mordicationē ⁊ tardioris ē ꝗ est
magis sicca. ⁊ lippitudo qꝺ ē significatio ve

ra mutationis aut grossitiei mēi. Lippitudo nāqꝫ q̄ ē velox cū leuitate accñtiū excepta ḡuitate ocl̄i ē significatiua grossitudis mēi.et illa cui associat̄ maturatio:ꝛ cū q̄ ē oculi⁹ exiccatio i initio parū ꝑ ꝛ resoluit̄ velociter ē laudabil̄. ꝛ illa cui⁹ ḡnū ē ꝑuū raro ē significatiua oculi bōitatis. Prauitas āt grāi maturatiōis sig̃at tarditatez. Qūqꝫ palpebre ꝯglutinari icipiūt tūc iā maturatiōis adest ꝓpiqtas:sic dū ꝑseuerat cursus aq̄lus ē initiū ad huc:p⁹ h̄ āt dicam⁹ ꝙ cōturbatio cognoscit̄ leuitate sui ꝛ cā sui ꝛ q̄ꝫtitate aꝑatis ꝑmitiui ꝛ ophthalmiā qdē q̄ ē cū cōitate capis sig̃at soda ꝛ grauitas capis. Nā si via flur⁹a cerebro ad oculū nō ē nisi ꝑ velam̄ extrisecū copiēs caꝑ frōs ē extēsa ꝛ vene exteriōes sūt plene ꝛ sil̄r iflatio icipit vēire ad palpebra ꝛ i frōte sūt rubedo ꝛ pulsatio. Et si ē ꝑ velam̄ intrisecū nō apꝑet illō ꝛ apꝑet sternutatio ꝛ prurit⁹ i naso ꝛ palato. Et si ē cū cōitate stōi associat̄ ei nausea ꝛ ꝯturbatio ꝛ signū illi⁹ ē hūor in stō. Sanguineā vero ophthalmiā significāt color oculi ꝛ exuberatio vēaꝝ et pulsatio tēpoꝝ ꝛ reliq̄ signa sāguis i ꝑtib⁹ cerebri.ꝛ qō ñ lachrymat̄ ꝑl̄z. Sz lippitudinē patit̄ ꝛ ꝯglutinat̄ apō sōnū. Colicā āt sig̃at pūctura vehemēs ꝛ dolor adustiu⁹ iflatiu⁹ vehemēt ꝛ rubedo ꝑua et lachryme subtil̄ acute et qñqꝫ exulcerat ꝛ qñqꝫ euāt̄ lachrymis sic̄ ē euō sāguiei ꝛ ñ ꝯglutināt̄ apō sōnū.ꝛ hui⁹ qō ḡnis ē q̄dā rubedo adueniēs oculo ꝛ ē ō sūma ꝯplexionū pessimaꝝ ꝛ qñqꝫ cauterizat oculū ꝛ vlcerat iꝑꝫ faciēs exulcerationē motiuā ꝛ āmbulatiuā. Ophthalmie ꝑterea cōsil̄e ē gen⁹ pruritiuū ꝛ exiccatiuū cū ꝑuitate rubedinis ꝛ ꝑuitate lippitudinis ꝛ ñ apꝑet aꝑati ipsi⁹ q̄ꝫtitas de q̄ sit curādū neqꝫ cursus ꝛ ē ex mā ꝑua acuta.sꝫ phlāticā sig̃ant grauitas vehemēs ꝛ cal̄itas ꝑua et rubedo debil̄. Immo i ea vincēs ē albedo ꝛ sūt lipittudo ꝛ cōglutinatio apō sōnū ꝛ ē cū iflatiōe et cōicāt ei facies et color. Qō si ei⁹ ꝑncipiū est stōus associat̄ ei nausea. Et phlātica qō qñqꝫ cōsequit̄ h̄ vt i ipsa excrescat ꝯiūctiua suꝑ nigrū ꝑꝑ magnitudinē aꝑatis.vexꝫtū ñ ē māifeste rubedis neqꝫ vehemētis neqꝫ sit cū ea lachryme sꝫ lippitudo. Melicā vero sig̃ant ḡuitas cū obfuscatiōe et exiccatio et ꝑseuerātia et ꝑuitas ꝯglutiatiōis. cū vētosa āt ē extēsio tm̄ siñ ḡuitate ꝛ nꝫ ē cursus ꝛ qñꝫ rubedinē fac̄ euēire extēsio. ¶ De cura ꝯturbatōis.c.viij.

In cura ꝯturbatōis ꝛ ophthalmie leuis q̄ cursu ei⁹ ꝓcedit qñqꝫ cāe sufficit abcissio.s.si fuerit cā iuuatiua a repletōe sāguinis aut alteri⁹ cū euōne.ꝛ qñqꝫ sufficit sedatō motꝰ ei⁹ ꝛ distillatio lactis:aut albugis oui aut alteri⁹ rei i iꝑo.ꝛ si ꝯturbatio fuerit ex ꝑcussiōe distillet̄ in oculū sanguis colūbe calidus aut alterius aut ex sāguie sui ipsi⁹.ꝛ qñqꝫ sufficit euaporat̄ iꝑꝫ cū spōgia aut lana infusa i oleo ros.ꝛ ōcoctōe lactis aut ōcoctōe lētis aut distillet̄ in iꝑm lac mulieris ex māilla calidū ꝙ si illud nō ꝯfert tūc decoctio fenugreci ꝛ sies al. Illi vero q̄ ex frigore accidit ꝯfert balneū si nō fuēit factū aꝑa ꝛ nō fuerint caput ꝛ corpus repleta ꝛ ꝯfert ei vaporatio cū decoctōe camomille.ꝛ vinū subtile post tres horas a cibo ꝛ sōn⁹ lōgus post vinū ē ex curis iuuātib⁹ siue sit ex sole aut frigore aut alijs. ꝛ ophthalmia qō cui⁹ cā ē scabies ꝛ ē leuis fricet̄ scabies in ꝑmis. Deide curet̄ ophthalmia.ꝛ qñqꝫ remouet̄ post fricatōnē scabiei ꝑ se ipsā. Qō si magna fuerit ñ tollerās ꝓpingtatē ꝑparatōis fricatōis admistrent̄ subtiliatio ꝛ lenificatio ꝛ mundificatio ita vt fiat ophthalmia obediēs ꝛ tollerūt inter se vicitatē ꝛ iter regimē mūdificatōis fricatōis. ¶ De cura cōi spērū ophthalmie ꝛ effusiōe fluxuū ad ocl̄ū.c.xi.

Canō cōis in regie ophthalmie mālis ꝛ reliq̄rū egritudinū oculi māliū ē minoratio cibi ꝛ ipsius exiccatio ꝛ electio eius qō generāt hūorē laudabilē ꝛ alienatio omnis euaporosi ꝛ alienatio ōis rei q̄ ē male digōis ꝛ alienatio coit⁹ ꝛ mot⁹ ꝛ applaudatōis q̄ est a vino ꝛ alienatio comestiōis acetosi ꝛ salsi ꝛ aceti ꝛ assiduatō lenitatis nature ꝛ phl̄omia ex cephalica ē ꝯueniēs oib⁹ spēbus ei⁹. ¶ Et oꝫ qdem vt visus patientis ophthalmiā non cadat suꝑ albedinem ꝛ suꝑ radios immo sit qō substernit̄ ei ꝛ quo ipse circūdatur nigꝝ ꝛ viride.ꝛ suꝑ faciē ei⁹ suspendat̄ pānus penitus niger apꝑens oculo ei⁹. Et niger qdē sit i dispōe egritudinis.ꝛ celestis i dispōne sanitatis.ꝛ oꝫ ut sit dom⁹ i q̄ hitat ad tenebrōsitatē ōclinās.ꝛ oꝫ vt ad iꝑꝫ attrahat̄ sōn⁹. Est eni medicam̄ bonū ꝛ expedit nepili ꝑmittāt̄ ꝓlōgari qm̄ valde sūt nociui ophthalmie nisi fuerit pili i radice soluti. Illō eni ꝯfert i q̄ꝫtū exiccāt humiditates attrahēdo ad nutrimentum eoꝝ ꝛ quū corpus est mūdū ꝛ humor faciēs ophthalmiā ē effusus i vēis.ꝛ ex ḡnre sāguis grossi ꝛ ꝓprie i siñ ophthalie tūc balneatōis

ip̄ſſio in ſubtiliādo mā̃ȝ et potꝰ vini puri ad
repellēdū ipſā ⁊ euādū ſi iuuātes.⁊ balneū
qđ poſt eūonē ē meliꝰ medicam̄ ad opbthal
miā ⁊ ꝓpe ſi fuerit vaporatio ſedās dolorē ⁊
ex eis qbꝰ oȝ regim̄ eē in opthalmia ⁊ reliqs
egritudibꝰocl̄i malibꝰ ē eleuatio puluinaris
et cautella deſcēſiōis eiꝰ: et oȝ vt ex toto elō
geꝛ oleū a capite patientis opbtbalmiā qm̄
ip̄ȝ ē magis vebem̄tis nocum̄ti et diſtillatio
olei ⁊ ſit oleū roſ.in aurē ē valde magni no
cum̄ti.Et qn̄qȝ magnificat optbalmiā adeo
vt ſtringat tunicas:ꝙ ſi fuerit mā̃ ꝓcedēs ex
mēbro tūc oportebit vt eūeꝛ mēbꝝ illō ⁊ tra
baꝛ ad ꝯriuȝ ptis cū q̄libet re.ſ.p cliſtere aut
phlōmiaȝ et alia.Et fortaſſe nō ſufficit phlō
mia ex cepbalica ⁊ ē necr̄ia phlōmia arterie
tpis et auris ad abſcindēdū viā p quā adue
nit mā̃ ⁊ illō qn̄ mā̃ aducit oculo p arterias
extriſecaſ.Quūqȝ volūtas adeſt incidēdi ar
terias capis oȝ vt radaꝛ cap̄ et ꝯſidereꝛ q̄ il
laꝝ puaꝝ arteriaꝝ ſit magis pulſās et maiō
et calidior et incidaꝛ pueniaꝛ ad finē i eiꝰ at
tractiōe ſi ē ex eis q̄ incidūꝛ et ſūt pue n̄ ma
gne et qn̄ icidiꝛ illa q̄ ē ſup ip̄s oȝ vt ligeꝛ in
p̄mis deiñ abſcidaꝛ poſtq̄ȝ eligit illō cuiꝰp̄te
rit remēoratio.ſ.vt ſit pꝰ eūonē et abſcidaꝛ
maior minoꝝ et calidior eaꝝ et oȝ an̄ inciſio
nē vt ſtrigaꝛ qđ ē in ea inferiꝰcū filo firmo i
lōgitudine et dimittaꝛ ligatura in ipſa.Deiñ
incidaꝛ qđ ē pꝰipſā.⁊ quū putrefit lȝ auferaꝛ
ſtrictura:et ipa qđ ē necr̄ia in ea q̄ ē maria.
In pua vero ſufficit vt ꝓfūde ſcarificeꝛ q̄te
nus currat qđ in eis eſt de ſāguine.Illō.n.
qn̄qȝ primū ē iuuam̄to vētoſaꝝ in nocra et
pōni ſāguiſugaꝝ ſup frōtē.Et qn̄ nō ſufficit
illō qđ ſit fiat phlōmia ex lachrymali āgulo
et ex vena frōtis quuȝ tn̄ vētoſe nocre ſūt vl
timi iuuam̄ti.Quūqȝ ꝓlongaꝛ egritudo ad
miniſtrēꝛ fieꝛ i qbꝰ ponūꝛ es vſtū et attrimē
tū vſtū.et qn̄qȝ ſufficit facere alcohol ex aloe
ſolo et quū ꝓlōgaꝛ opbtbalmia et nō iuuaꝛ
ab aliq̄ tc̄ ſcias ꝙ in tunicis ocl̄i ē mā̃ mala
cōrūpēs nutrim̄tū ſupueniēs ei:q̄re recedēs
ꝯfuge ad aliqd qđ ſit ſic abluta tutia pmiſta
lēitis ſic cēuſa et climia aurea abluta et ami
lo et pauco gūmi.et qn̄ȝ cautēiū ſup vrticē ē
necīū vt reticeaꝛ catārꝰ.Qn̄ȝ.n.eiꝰpſeuerātia
ē pp pſeuerātiā catarri.Cū āt initiū ē ex ve
lāinibꝰitriſeciſ tc̄ cura ē difficil niſi ſit eiꝰrſo
lō ꝛȝ eūantia fōtia cū adminiſtratōe ēploꝝ cō
fōtātiū cogitoꝝ ad hāc rē.ſic ē ēplȝ ſcm̄ dſpi
ca ⁊ roſa ⁊ acatia cū aq̄ coriādri hūidi ⁊ ipſo
coriādro hūido ⁊ ſicco cū pauco croco diſſū
ſr locū vna hōa duabꝰ dinde rēoueaꝛ.⁊ qn̄ȝ
adminiſtrāꝛ i ea glutiatiua ⁊ ꝯmēſuratiua ma
terieꝝ acutaꝝ.⁊ gn̄ra lactis ſūt ex ſūma coꝝ
⁊ nō ē ꝯueniēs vt dimittaꝛ diſtilatio eius in
ocl̄o tp̄e lōgo. Immo oȝ vt remoueatur ⁊ re
mouetur oi hōa.Et de eis ē albugo oui ⁊ n̄ ē
neceſſariū in ipſa vt remoueatur . Immo ſi
dimittatur horis aliqbus n̄ nocet.⁊ ē laudabi
lior i hoc lacte ⁊ ſi ſit lac magis abſterſiuū.⁊
album̄ qdē oui aggregat cū lenificatōne ⁊ ap
planatōe ſua ſi n̄ adhereſerit ⁊ n̄ ſtrixerit poroſ
Et decoctio fenugreci aggregat cū lenificatōe
ſua ⁊ maturatōe ſua vt faciat planuȝ ⁊ ſedet
dolorē ⁊ oleū roſ.ē huiꝰ gn̄ris ⁊ penitꝰ oȝ vt
nō ſit i medicina adminiſtrata i oculo ⁊ ꝓprie
i opbtbalmia aſpitas neqȝ q̄litas ſaporis ace
toſi aut acuti.Et oȝ qdē vt ꝯhaꝛ valde q̄tenꝰ
ipſius remoueatur aſpitas. ⁊ q̄to plus tibi ē
poſſe vt ſis ꝯtētus i ſipidis odore puatis.Nā
illud ē bonū.iterdū vero adminiſtratur caput-
purgia mūdificatiui ⁊ q̄ coꝝ curſu ꝓcedūt exi
ſtētia eis q̄ p nares mēi ptē extrahūt ⁊ d qbꝰ
tūc nō timeꝛ ꝙ ad oculū aliā trahāt mā̃ȝ gar
gariſmata q̄qȝ adminiſtrātur in ea ⁊ de medi-
cam̄tis qdē iuuatiuis ē vaporatio ex aqs tepi
dis cū ſpōgia ⁊ lana. ¶Et qn̄qȝ adminiſtratio
ſeꝛ ſcā aut bis ſatiſ ſufficit.⁊ qn̄qȝ ē neceſſariū
vt pl̄imū iteretur ꝛȝ fortitudinē opthalmie ⁊
eiꝰ dbilitatē qn̄qȝ i aq̄ q̄ ſit vaporatio melilo
ti ⁊ fenugreci fuerit decocto erit vltima in ꝯfe
rēdo.Interdū p̄terea ſup frōtē liniūꝛ apocru
ſtica ⁊ ꝓprie quū via effuſiōis mēi ē velamē
extrinſecū. ¶Et h qdē apocruſtica ſūt ſic cor
tices hatheke ꝓprie ⁊ ſic ſieſ memithe ⁊ ſic
feluȝabaragi ⁊ aloes ⁊ ſem̄ roſ.⁊ crocꝰ ⁊ ſar-
cocolla ⁊ q̄ ſūt ſic aq̄ ſolatri ⁊ aq̄ virge paſto-
ris ⁊ ſiſr rānus ⁊ ſanic ordei ⁊ ſolatꝝ ⁊ cydo
niū. Qđ ſi ſupfluitas fuerit vehem̄tis calidi-
tatis ⁊ tenuitatis adminiſtrēꝛ epithimata vehe
m̄tis ſtipticitatis ſic d gallis ⁊ balauſtijs ⁊ tri
buꝛ. Et emplȝ ex eis curſibꝰ fluxuū adhibitiſ
hȝ maximā efficatiā ⁊ hoc qdeȝ cū mā̃ fuerit
calida.Sȝ ſi fuerit fr̄a tūc fiāt ex eis q̄ exiccāt
ꝯſtringūt ⁊ ꝯfortāt m̄brū cū calefactōe ſicut
epitiata ex ſābaco ⁊ ſulfuꝛ ⁊ haurac. ¶Et oȝ
qdē vt oculus aſſidue mūdificeꝛ a lippitudie
ex lacte diſtillato i ip̄ȝ ⁊ laua ip̄ȝ album̄ oui.
Qđ ſi tactꝰfuerit neceſſariꝰoportebit vt ſit cū
facilitate. ¶Et oȝ ſi fuerit opbtbalmia vehe-

mēs vt fiat phlomia vsq3 quo tiet lipotōia.
¶ Sanguis nā3 emissio plimi sanat in hora.
¶ Et o3 inq̄ztū poſſe ē vt retardet in ophthal
mia collyrioꝝ administratio vsq3 ad tres di-
es ⁊ sufficiat regīm p̄dictū ex euōnib⁹ ⁊ attra
ctiōe materieꝝ ad extrema ⁊ in hora quā dixi
mus locoꝝ ⁊ dispōnū. ¶ Deinḋ si post illud
admistret collyriū nō erit malū plerū3 enim
sanatur ab ophthalmia his reb⁹ absq3 cura
alia. ¶ Matur vero lenitas ē res q̄ ē ei neceſ
saria.imo ēt necessariū vt solutōe educat hu-
mor dñans sāguini post phlomiā. Et i vapo
ratōe qdē3 nō existit bōitas añ mūdificatōz
neq3 in balneo. ¶ Et qñq3 fit illḋ cā attrahē
di mā3 plimā cooperiētē tūicas oculi.⁊ o3 vt
principio nō admistrent inspissatiua fortia ⁊
q̄ sūt vehemēter stiptica qm̄ inspissāt tunicas
⁊ ꝓhibēt resolōnē ⁊ magnificāt dolorez.⁊ ꝓ
prie quū dolor fuerit fortis. ¶ Et ea ēt q̄ ḋbi
liter ꝯstringūt in p̄ncipio nō sufficiūt ad ꝓhi
bendā mā3 nocent pp̄ inspissatōnez tunicaꝝ
⁊ ꝯstringūt mā3 in eis. ꝙ si aliqd hoꝝ ꝯtin-
geret succurre cū vaporatōe ex aq̄ calda sep̄ ⁊
solū collyriū albu3 dissolutu3 in aq̄ meliloti ē
ꝯueniēs.fortius nāq3 illo cū repletōe capitis
qñq3 ē ei nociuū. Resolutiua vero i p̄ncipio
ophthalmie vehemēter ḋ vita.et plimū ē neceſ
saria post ista stiptica et ꝓprie qñ eis narcoti
ca sūt admista distillatio aq̄ zuccari et aq̄ mel
lis i oculo. Qḋ si ꝓuenit ex istis ꝯmotio egri
tudinis infrabis eā cu3 eo i quo nō sit īspissa
tio ad succurrēdū ei.et o3 vt itēdas ante hoc
ad mūdificatōz lippitudinis cū facilitate et ñ
noceas oculo.in lippitudinis nāq3 mūdifica-
tōe est doloris alleuiatio et abstersio oculi et
medicis adest possibilitas opandi.⁊ qñq3 do
loris vehemētia facit necessariā stupefaciētiu3
adhibitōz sic succi pomoꝝ mādragore et la-
ctuce ⁊ papaueris ⁊ aliquātule aq̄ sumac. Ex
pelle ergo illa q̄ztū potes: ꝙ si aliqd coꝝ ad-
mistras pp̄ necessitatē admistra ip̄3 cautelā.
Et si poſſe ē tibi vt sis ꝯtēt⁹ cū albumine oui
ꝯquassati cū aq̄ i q̄ papauer sit ḋcoctū fac.et
fortasse oportebit pōas cū eo fenugrecū vt iu
uet ad sedādū dolorē ex p̄te resolōis et resol
uat ēt et remoueat nocumētum stupefactōis.
Qḋ si mā ē subtilis ⁊ corrosiua ñ ē malū ap̄
me vti opio et stupefactiuis ipsu3 nanq3 ē sa
nās eā et ñ succedit dolor q̄uis oporteat cre-
dere ꝙ inq̄ztū visui nocet ē malū veꝝ opio i
doloribꝰ a mā corrosiua ꝓueniētib⁹ ñ ē malū
ap̄ me vti ip̄3.n.sanat celeriter. ¶ Et cura q̄
dē mordicatōis est ex cōglutinatiuis ⁊ infri-
gidatiuis ⁊ subtiliatiuis ⁊ cura extēsiōis ē cū
mollificatōe oculi ⁊ resolōne p̄ ea quoꝝ vnū
qḋq3 diximꝰ in loco suo ⁊ ꝑmutatōe mate-
riei cū āt egritudo fit chronicā tunc est phlo
mia faciēda ex lachrymalib⁹ ⁊ phlomāde sūt
ambe arterie q̄ sunt post aures ⁊ o3 vt pati-
ens ophtholmiā ⁊ patiētes rheumātismos ad
oculos deuitēt queādmodū multotiēs dixi-
mus in vnctionē capis distillatōez alicuius
olei in aurē ⁊ penit⁹ cura ophthalmie ē sic cu
ra reliquoꝝ apatū ex repcussiōe p̄mo ⁊ reso-
lutōe scḋo. Verūtñ exigit pp̄ mēbrū ipsum
supflua facilitas ⁊ est vt illḋ qḋ repellit ⁊ re-
pcutit ⁊ subtiliat ⁊ qḋ resoluit ⁊ abstergit nō
sit laboriosi tact⁹ ledēs sensū faciens euenire
aspitatē. Et illḋ qdē nō cōplet nisi sir stiptici
tas eius qḋ refrenat tēpata ⁊ mordicatio ei⁹
qḋ resoluit leuis praua.imo est melius vt sit
in illo exiccatio sine mordicatōe ⁊ vt violen-
tia laboris eius frāgat p̄ illḋ qḋ eis admisce
tur de eis q̄ sunt sic album̄ oui ⁊ lac mulieris
mulctū sup̄ ꝯfricatōez collyrij q̊ fit alcohol.
Cū āt mā iā est euāta ⁊ dolor nō est in sūmo
laboris admistra collyriū noiatū vni⁹ diei cō
mistū cū eo qḋ fit sic vitellis oui ⁊ neq3 ē lō-
ginquū qn sanet infirm⁹ in die suo ⁊ ingre-
diat balneū i seq̄nti. Sitq3 illḋ qḋ sufficit ad
resoluendū residuū materiei sic est collyriu3
de spica. Et qñ3 hora facit necīū vt facias ip
sum odorare de collyrio alistiptatā in die pri
mo rē modicā ⁊ addas in die scḋo de eo et
erit cū eo salus. Cūq3 mā sit praua i ophthal
mia añcedēs ad dissoluendū tūc forsitā ē ali
qd qḋ sit sile succo cucumeris asinini.

¶ De cura ophthal.calide cholerice sangui-
nee ⁊ herisipile. Capitulum.x.

Regim̄ cōe ophthalmie cui⁹ cā ē mā cho
lerica aut sāguiea ē phlomia ⁊ euō. nā
si cā fuerit sāguis calefact⁹ cholic⁹ aut chola
sola ꝯfert cū phlomia euō ex decoctōe myro
bol.⁊ qñq3 pōit i ipsa turbit. qḋ si cū ea fue-
rit aliquātulū grossitiei ⁊ scíueris ꝙ mā sit
ibibita i velamib⁹ cerebri ꝯfortabis eā cū hie
repicra.et fortasse sufficit i hmōi ifusio aloes
⁊ si illic fuerit calitas erit aq̄ i q̄ ipse ifūdetur
aq̄ endiuie aut aq̄ pluuialis aut ille ābe.⁊ o3
qdē vt i initio fiat i ipso ēp̄lm oculo ex ifrati
uis q̄ sūt exp̄ssiōes sic exp̄ssio ligue arietis et
exp̄ssio folioꝝ salicis ⁊ mucilagines ⁊ distilla

tio eaꝝ in ipso. Deinde albumen oui cū lacte
asine aut solū. Deinđ collyriū albū ꝛ reliq̄ col
lyria q̄ rememorabimur in apocrusticis. ꝛ ne
qꝫ eis finē ꝯseq̄ris pp quez tunice inspissant
ꝛ materie ꝯstringāt ꝛ dolor fortior fiat. Quū
qꝫ repulleris mā̄ꝫ p eūonez ꝛ attractōꝫ ꝛ apo
crustica tūc gradatiꝫ tēdas ad maturatiua. et
sint in p̄mis mista cū apocrusticis. Est ergo in
p̄mis ꝯueniēs eoꝝ ꝯmistio cū aliquo qđ sit
sicut aq̄ ros. Et in gn̄rib⁹ qdē lactis ē virtus
maturatōis ꝛ i mucilagine psilij ē cū repcus
siōe maturatio q̄dā. ꝛ mucilago seminis cy-
donij ē vehemētioris q̄ꝫ ipsa. Et aq̄ fenugreci
bōa maturatōi ē sedatiua doloris. ꝛ ē matu-
ratiuoꝝ dignior vt ab ea incipiat ꝛ n̄ est in ip
sa attractio. ꝛ si est necessariū ingrossare ali-
qd ex illo fiat cū mucilagib⁹ aut infr̄are fiat cū
succis. ꝛ iā exp̄t⁹ ē succ⁹ arboris q̄ grece noia-
tur achatā ꝛ siriace asel i p̄ncipio ophthalmie
calide ꝛ iflātōnis eius, ꝛ fuit ꝯueniens cū p
prietate forti. Et succi qdeꝫ isti qn̄qꝫ coagulā
tur ꝛ resoluāt. Postea trāsi ab hmōi ad đco
ctionē meliloti in q̄ sit dissoluta sarcocolla al
ba p̄prie nutrita cum lacte mulieris ꝛ asine.
Quūqꝫ descendere incipit adde in admistra
tōe resoluentiū qđ sit forti⁹ sicut sarcocolla i
aq̄ fenugreci ꝛ feniculi ꝛ vaporatio ex aq̄ in q̄
đcocta sit crocus ꝛ myrrha ꝛ administra bal
neū si scieris q̄ cerebꝝ sit mūdū ꝛ da in po
tu post cibū p aliq̄s horas aliqd vini antiq pu
ri in p̄ua q̄ꝫtitate. nā balneū post ipsuꝫ in aq̄
cal̄a ꝛ vaporatio si fiat erit illđ iuuamen ꝛ ad
mistratō eūantia collyrioꝝ narratoꝝ i antido
tario ad đscensionez ophtalmie ꝛ finez ei⁹. q̄
si mā̄ fuerit sāguinea adhibebis ventosas p⁹
phl̄omiā ꝛ assiduabis fricatōꝫ extremitatū ꝛ
ꝯstrictōꝫ eaꝝ plus q̄ꝫ in allijs ꝛ admistrabis
in p̄ncipio rei succos p̄dictos. Deinde admi
scebis ei medullā pāis postea infūde panē il-
lū in alrob ꝛ p̄miscebis in ip̄o. ꝛ fortasse opor
tebit vt p̄misceas cū illo parūp opij si fortis fi
at dolor. ¶ Qđ si mā̄ fuerit chol̄ica eūabis p⁹
phl̄omiā cū eo qđ educit cholerā. Et admini
strabis balneū ex aq̄ dulci. Et qn̄qꝫ ꝯueniēs
erit effūderi aquā fr̄aꝫ ei sup caput ꝛ oculū. et
qn̄qꝫ lauaf facies ex aq̄ fr̄a cui admiscet paꝝ
aceti ꝛ ꝯfert. ꝛ oꝫ vt i chol̄ica sit maiō auda-
cia i admistratōe stipticoꝝ i p̄ncipio sine sup
fluitate ꝛ i admistratōe collyrioꝝ stipticoꝝ dis
solutoꝝ i succis. In herisipila āt q̄ ē ex sūma il
li⁹ oꝫ vt admistrēt p⁹ eūonē cū soltiuis ꝛ cliste
ri ꝛ empl̄a fcā ex corticib⁹ ḡnatoꝝ decoctis
sup prunas ꝛ tritis cū alrob aut melle ꝛ assi
due fiāt ei euaporatio cū spōgia cal̄a ꝛ facer
empl̄m ex faria orobi ꝛ frumēti decocta cū
sirupo mellis aut cū radice lilij trita cōfert
ei ꝛ oꝫ assidue abluat ocul⁹ ꝛ assidue ifrigide
tur ꝛ hūectet sꝫ sufficiētia i ifrīdātib⁹ ē ex eis
q̄ tardāt ꝛ hebetāt ꝛ qn̄ resoluit egritudo et
remāet cal̄itas fac empl̄ꝫ ex vitello oui assa
ti ꝛ cōtriti cū croco ꝛ melle ꝛ reliqs q̄ scrip
ta sunt ad herisipilam in antidotario.

¶ De cura ophthalmie frigide. Capitulū. xj.

In ophtalmia fr̄a facta a materijs fr̄is
oꝫ vt eūet hūor frīd⁹. ꝛ qn̄qꝫ ē necīū ite-
rare siue sit potio siue itētio siue gargarisma
tio ꝛ vt sit initiū cur̄ a repcussiuis q̄ nō sunt
ifr̄antia valde. sꝫ sint illa in qb⁹ ē subtiliatio
sicut myrrha ꝛ sarcocolla. Et si admistraue
ris collyriū de spica cū aqs cōm̄suratis erit
cōueniēs ꝛ si in tunicis pupille nō fuerit no
cumētū facies alcohol ex aq̄ in q̄ bullita sint
croc⁹ ꝛ calcadis ꝛ mel. Et oꝫ vt liniat in p̄n-
cipio frōs ex calcadis ꝛ p̄pe cū via materiei
est p velamē extrīsecū. ꝛ sil̄r nō ē malū si ab
luat faciē ex aq̄ in q̄ dissoluit calcadis ꝛ p̄pe
qn̄ via mē̄ ē ex velāine extriseco. Et si liniāt
palpebre in p̄ncipio ex tyriaca ꝛ sulfure ꝛ ar
senico est bonū ꝛ pot⁹ tyriace ēt cōfert. Et
iā qdē exp̄ta sūt in h̄ folia alkerue cōtrita et
ꝯmista cū aneto ꝛ folia malue decocta in vi
no nos vero dicem⁹ in antidotario troc. con
ueniētes ad liniēdas palpebras ꝛ aq̄ qdē fe-
nugreci ꝛ mucilago se. lini ꝛ ex eis quoꝝ di-
stillatio in oculū patiētis ophtalmiā fr̄aꝫ cō
fert. Et post illud collyriū lenitiuū ꝛ collyriū
rubeū maius ꝛ collyriū alraigene ꝛ sarcocol
la dissoluta in succo folioꝝ capparis. Et em
pl̄m ex folijs capparis solū ꝛ cōfert oib⁹ istis
regim̄ subtile ꝛ admistratio balnei ꝛ vini pu
ri albi.

¶ De cura alguardēgi. Ca. xij.

Ophtalmie vero q̄ fcā ē guardenegi cu
ra ē eūo p phl̄omiā ꝛ vētositas ꝛ neqꝫ
ē tibi necīū incidere arteriā. Quod si fuerit
ophthalmia cal̄a ꝛ eūaueris ex toto corpore
ex vēis capis ꝛ vētosaueris oportebit vt ad
mistres sic collyriū albū de repcussiuis ꝛ sic
succ⁹ lenitiui fr̄i. Empl̄a vero exteriora sunt
sic croc⁹ ꝛ folia coriādri ꝛ melilotū cū vitello
oui ꝛ pane ifuso in rob vue. Et qn̄qꝫ ē necīū
vt eis admisceat de narcoticis aliqd ꝛ lini-
mēta ēt sint ex hmōi ꝛ ex memithe ꝛ litio et

aloe. Et ex eis qdẽ q̃ expta sũt ad eã ẽ vitellꝰ oui cũ adipe vrsi de qbꝰ fiat sic emplm ꝛ sup ponaꝛ sup oculũ ꝛ cũ dolor fit fortis ĩfũdatur in pputijs vue. deĩn cõteraꝛ cũ vitello oui et supponaꝛ oculo. Cũ ãt dolor fit fortior ĩfũdaꝛ crocꝰ cõtritꝰ cũ lacte ꝛ succo coriãdri ꝛ distil leꝛ i oculũ. Quidã vero diligũt i guardenegi vt admistrẽꝛ cure extrĩsece ꝛ sufficiat distilla tio lactis tribꝰ diebꝰ i oculũ si dispõ illõ tolle rauerit ꝛ illi qdẽ q alcohol admistrãt iã experti sũt i guardenigi ad dolorẽ vlceratũ vt fiat al cohol ex sarcocolla ꝛ croco et sieꝛ memithe ꝛ opio. Qd si fuerit guardenegi post ophtalmi am frãm grossã purgabis cũ hieris necẽo et admistrabiꝛ mucilagies lẽificãtes fcãs ex suc co cauꝛ aut aq̃ decoctõis eiꝰ. Et qñqꝫ erit ti bi neceĩũ vt pisceas eas cũ aq̃ solatri. ꝛ qñqꝫ erit tibi neceĩũ vt pisceas eas cũ myrrha sar cocolla.

De cura ophthalie vẽtose. c. xiij.

Ophthalmia ãt vẽtosa curaꝛ cũ ẽbrocis ꝛ vaporatõibꝰ ꝛ balneis ꝛ vaporatio q dẽ ex millijs ẽ iuuãtior vaporatõnũ q̃ fiũt ei. Quidã vero sũptuosi qñqꝫ audẽt admistraꝛ narcotica ap doloris vehemẽtiã ꝛ ide vt se deꝛ i hora. sꝫ ipse excitaꝛ post horã vehemẽtiꝰ q̃ pꝰus fuit ppca qꝛ phibet resolui vẽtositatẽ.

De sermõe vli de medicinis ophthalmie vsitatis. Capitulum. xiiij.

Collyriũ qdẽ albũ. nã ipꝫ ẽ cõglutina tiuũ ĩfriatiuũ sedatiuũ doloris rectifica tiuũ hũoris mordicatiui. qñqꝫ admisceꝛ opiũ ꝛ fit vehemẽtiꝰ sedatiuũ doloris. sꝫ fortasse no cet visui ꝛ plõgat egritudinẽ pp stupefactio nẽ ꝛ cruditatẽ quã fac. ꝛ ex eis q̃ pcedũt suo cursu. ꝛ troc. ro. ẽ maximi iuuamẽti i ĩflãmatõ ne ꝛ dolore ꝛ ẽ maior ꝛ mior. ꝛ tu qdẽ iueni es i antidotario trociscos ꝛ collyria huiꝰ ge neris ꝛ iuenies i tabuꝛ oculi medicinaꝝ sin gulariũ repcussiua sic merdasẽgi ꝛ dragagã tũ ꝛ litiũ ꝛ rosa ꝛ antimõiũ safãri ꝛ acatia et memithe ꝛ sãdalũ ꝛ galle ꝛ lutũ sigillatũ ꝛ re liq succi ꝛ gũmi ꝛ reliq̃. ꝛ de singularibus q dẽ q̃ maturãt mãs grossas sũt sic myrrha et crocꝰ ꝛ olibanũ ꝛ spica ꝛ castoreũ ꝛ paꝝ eris rubei ꝛ aloes pprie ꝛ amomũ ꝛ cornu cerui adustũ. mẽsuraꝛ ãt hũorẽ cũ eo qd ẽ fridꝰ et cũ eo qd ẽ calipꝰ ẽ illõ qd ptinet ad idustriã artificialẽ i pticularibꝰ. Reliq̃ vero pmista expta dicã i antidotario. et ex repcussiuis ex ptis ad vehemẽtiã doloris et mãꝫ grossã ẽ en caustꝝ et alesebẽseti cũ melle puro ꝛ aq̃ fenu greci põaꝛ i angulis lachrymalibꝰ cũ stillo.

Sꝫ de cõpositis sũt sic collyriũ ĩstipticã et rubeũ lenitiuũ et collyriũ de sccdenigi maiꝰ troc. de scibꝰ ex sũma eoꝝ sunt hõi vltime.

Tractatꝰ 2us de residuis egritudibꝰ eiꝰ qd de oculo appet ꝛ emplm eiꝰ ẽ de egritudibꝰ cõpõnis et ꝯtiuitatis.

De vesicis. c. i.

Contingũt i oculo vesice aquo se in qbusdã corticibꝰ cornee q̃ st q̃ttuor tunice. et hec qdẽ aquositas coarctaꝛ iter duos cortices hoꝝ. iiij. ꝛ eiꝰ qdẽ locꝰ pculdubio diuersificaꝛ. et q ẽ psũdior eoꝝ ẽ deterior et diuersificaꝛ sꝫ aug mẽtũ et diminutõeꝫ cũ q̃titate et diuersifica tur pp suã colorẽ et essentiã suã. et qñqꝫ di uersificaꝛ pp suauitatẽ suã et acuitatẽ suã et corrosiõeꝫ suã ꝛ q̃cũqꝫ eaꝝ ẽ ad corticẽ pmũ ẽ mala nigra qm illa phibꝫ visũ a ꝯphẽsiõe ipsiꝰ qm radiꝰ ẽ remotior ad h vt ipsã faciat puiã q̃re vr alba. et plima aquositas acuta ẽ mala qm ledit cum extẽsiõe et corrosiõe siꝛ et ois qdẽ q̃ ẽ copiosior ẽ plus extẽsiua et plus dilatãs et corrodẽs. q̃ ãt ex ea opponiꝛ fora mini nocet visui ppe qm est corrosiua et vl cera.

De cura. Capitulum. ij.

Cura ipsiꝰ duꝫ ẽ pua ẽ cuꝫ medicinis ex siccatiuis et cuꝫ eis q̃ sunt sic medicamẽ de luto cõpatuꝫ ad samios et ẽ vt sumantur luti samij torrefacti. ʒ. iij. et tutie. ʒ. i. et cli mie lauate et antimõij abluti amboꝝ ãn. ʒ. ij. et scorie eris ablute. ʒ. iij. opij. ʒ. iij. gũmi ʒ. iiij. terãtur cum aq̃ pluuiali et fiant ex eis collyria et administrenꝛ cum aqua fenugre ci et quando multiplicatur cureꝛ cum ferro.

De exituris oculi et cornee. Capitulũ. iij.

Exiture oculi generanꝛ sm plm ab hu moribꝰ acutis adustis sunt septẽ spẽs quattuor a supficie cornee q̃s G. nominauit vlcera etiã accidit pp eas aspitas pma eaꝝ vlcus silis fumo existens sup nigꝝ oculi ex pansa ocupans locuꝫ magnuꝫ et nominatur albassue et fortasse nominatur chetemõ. De inde est spẽs altera et ẽ pfundior et est vehe mẽtius alba et minoris pfunditatis vel quã titatis et nõiaꝛ nubes et fortasse nõiaꝛ ẽt chethemõ. et deĩn ẽ spẽs tertia coronalis et super coronã nigredinis q̃ qñqꝫ occupat de albo cõiunctõe aliqd et vr qd est sup pupillã albũ et qꝛ est sup cõiunctiuã rubeũ. Et q̃rta noiaꝛ adustia et noiaꝛ ẽt lanosa et existit i co

quod apparet de pupilla ac si lana pauca eēt sup ipꝫ ⁊ tres sūt ꝓfūde q̄rū vna noiaꝛ anulū submersā hn̄s ꝓfūditatē ⁊ ē vlcꝰ strictū ꝓfundū mūdū. ⁊ s̄a noiaꝛ lilimie. s. vngula ē ⁊ minoris ꝓfūditatis latioris occupatōis. ⁊ tertia ē vlcꝰ qđ noiaꝛ alsicūe. s. ⁊ adustiū ⁊ ē ēt vlcus sordidū hn̄s crustas i cuiꝰ mūdificatōe timor hūiditas. n. currit ꝑ corrosiōez pāniculoꝝ et corrūpiꝛ cū ea oculꝰ vlcera vero i oculo fiunt aut successiōe ophthalmie aut successione bothor ꝑꝑ ꝑcussionē. ⁊ multotiēs qdē ē pͥncipium vlceris iteriꝰ ⁊ disrūpiꝛ ad exteriora ⁊ ecōuerso.

De signis. Capitulū.iiij.

Signa vlceris i eo ꝙ de oculo appet sūt ꝙ ē pūctū albū si ē sup pupillā ⁊ rubeū si ē i cōiūctiua ⁊ ē cū eo dolor vehem̄s ⁊ pulsatio ⁊ qn̄qꝫ ē sāies q̄ iueniꝛ i eo qđ suppōiꝛ alba significat dolorē debilē ⁊ pulsatōez fortē. si vero fuerit citria ⁊ fusca aut subtilis erit i illo leuior ⁊ si fuerit rubea tūc dolor erit leuior valde.

De cura vlceris. Ca.v.

Cum fuerit vlcꝰ i oculo dextro dormiat sup sinistꝝ ⁊ qn̄ fuerit i sinistro dormiat sup dextꝝ. ⁊ oꝫ vt subtiliet regim̄ i p̄mis cū ꝙ̊ disrūpiꝛ vlcꝰ decliet regim̄ ad extrēmitates ⁊ ad pullos ⁊ nō debiliteꝛ ⁊ nō cōsolideꝛ vlcꝰ ⁊ multiplicēꝛ supfluitates corporis eius ⁊ oꝫ vt nō repleaꝛ ⁊ nō clamet nec sternutet q̄ꝫtū poẜe ē neqꝫ igrediaꝛ balneū nisi post maturatōez egritudis. si āt igrediaꝛ neciū ē ei vt nō ꝓlōget morā ⁊ itēdat i mūdificādo cap̄ ⁊ stōꝫ cū euātiuis trahētibꝰ ad iferiora. et silr ꝯfert i eis vētosatio sup crꝰ pl̄m ⁊ phlomia saphene ⁊ assiduatio solonis vētris oibꝰ. iiij. diebꝰ cū eo qđ educit supfluitatē acutā subtilē ex decoctōibus ⁊ ifusiōibus ⁊ si fuerit hic ophthalmia cureꝛ p̄us cū eūone p̄dicta in. c. suo ⁊ nō medicis ⁊ cōiūgaꝛ iter sedatōez doloris ⁊ cōsolidatōez vlceꝝ cū eis q̄ sūt sic collyriū anesestigi et alscusi ⁊ cerusa ⁊ distillatō lactis mulieris i oculo. et si fuerit h̄ cursus ꝑmisceaꝛ ei illđ qđ hꝫ virtutē ꝓhibitiuā et ad sūmū canō electōis medicinaꝝ in ipso ē qm̄ oꝫ vt eligaꝛ oē qđ excitat absqꝫ mordicatiōe ⁊ si calor fortis fiat tūc admistra collyriū alsedenigi lenitiuū ⁊ collyriū olibāinū ē valde iuuatiuū. et de collyrijs qdē iuuatiuis est collyriū setalicū ⁊ conis ⁊ si fuerit cursus collyriū darmiꝰ et emelluydion. ⁊ si fuerit cursus cū acuicate collyriū in q̊ poniꝛ myrrha ⁊ spica celtica. Qđ si in vlceribꝰ fuerit sordes tūc cū sirupo de melle aut cū aq̄ fenugreci cū aliquoꝝ collyrioꝝ p̄dictoꝝ aut cū mucilagine se. lini aut cū lacte mulieris ⁊ si fuerit corrosio vehem̄s necium erit admistrare darcametilō. Et qn̄ multiplicaꝛ vlcꝰ tēde ad desiccatiua absqꝫ mordicatōe sic collyriū de olibāo ⁊ sic olibāuꝫ ipꝫ nesestegi ⁊ cerusa ⁊ plūbuꝫ adustuꝫ ablutuꝫ ⁊ collyriuꝫ albuꝫ ⁊ collyriuꝫ albebar ꝓp̄c ⁊ silr cinis ostraci ablutꝰ cuꝫ albumine oui aut cinis ostraci magni ablutus cuꝫ eq̄li mēsura sui de scedenigi. Descriptio collyrij luberis ⁊ forte. ℞. climie. x. et vij. aur. ceruse ablute. ōꝫ. i. amili ⁊ apij ⁊ dragagāti oium an̄. aur. ij. teraꝛ ⁊ fricēꝛ cum aq̄ pluuiali ⁊ cōficiāꝛ cum albumine oui. Aliud eiusdē nōinis ⁊ est forte. ℞. climie aduste ⁊ ceruse ablute. ōꝫ. viij. myrrhe aur. vi. plūbi adusti abluti ⁊ talk amboꝝ an̄. ꝫ. iiij. dragaganti ꝫ. viij. teraꝛ ⁊ cū aq̄ ⁊ ꝯficiāꝛ cū albumie oui.

De rupturis carnee. Capitulum.vj.

Quandoqꝫ fit a ruptura p̄cedēte ⁊ qn̄ꝫ fit a cā extrinseca sicē ꝑcussiōe aut casu disrumpēte ⁊ tunc appet vuea ꝙ si illđ qđ đ ea appet ē res modica noiaꝛ formicaꝛ almusaragi ⁊ granatiꝛ ⁊ illđ ē s̄m magnitudinem ⁊ puitatē. si āt ē augmētatio illa ita vt appat in ea granum vue noiatur vuea ⁊ q̄ ē maior noiatur vesicalis. si āt egrediatur vuea valde ita vt sepatur inter palpebras ⁊ coopturam noiatur claualis ⁊ qn̄ albificatur vuea nō est ei sanitas. ⁊ scias ꝙ cum cornea rūpiꝛ in lōgitudine nō vr̄ albedo. sꝫ vr̄ scissura ⁊ ē q̄si speculator iā sic elōgatꝰ. ⁊ poẜe qdē ē vt h̄ declareꝛ mō māifestiore ⁊ dicatur ꝙ ruptura qn̄ꝫ fit in oibꝰ ꝑtibꝰ cornee ⁊ cortic. eiꝰ ⁊ ē eminentia de subā vuee ⁊ qn̄qꝫ fit in q̄busdā ꝑtibus cornee ⁊ ē eminētia ex ea spissa ⁊ ē apđ corrosiōez q̊rūdā corticis eiꝰ ⁊ assimulatur vesicis sꝫ differt a vesicis mollibꝰ ⁊ duris qm̄ ꝑ vesicas molles et duras fiunt in albedine oculi rubedo et lachryme et pulsatio et frāgiꝛ sub radio sꝫ nō ē ita h̄ eminētia vero q̄ fit ꝑꝑ fracturā cornee in oibꝰ suis corticibꝰ aut ē cum aptōe totiꝰ vuee aut cum q̄dā ꝑte eiꝰ. Eiꝰ āt spēs sunt q̄ttuor ꝑua granatilis ⁊ formicalis q̄ qn̄ minoratur silatur vesice molli et vesice dure et sepatur ab eo qm̄ est s̄m colorē vuee in nigredine et viriditate ⁊ colore medio itercaꝛ ꝙ si differat color eiꝰ a coloꝛ tūice vuee ēt vesica ē ⁊ qn̄ꝫ verificaꝛ ꝑ ꝯsideratōez i re eiꝰ si vr̄ circundās in radice eiꝰ res alba sic lim

bus.⁊ illō q̄dez nō est nisi extremitas ruptur cornee ⁊ albificat̄ s̄z ꝯsolidatōz. Et h̄a est illa quā p̄dix imus ⁊ nominauimus vueā. Et ter tia est maior illa ⁊ ꝓhibet coopturā ⁊ dr̄ vesi calis ⁊ clau alis.⁊ q̄rta ē q̄si ipa sit ex gn̄e vesi calis. verūtn̄ est chrōica ꝯiūcta cū eo qō egre dit̄ ex cornea ꝓcedēs ab ip̄o ⁊ dr̄ orbicularis ⁊ est silis armille fusi coniuncte cum fuso.

Ꝺ De cura. Capitulum.vii.

Q Uū ꝑseuerat in via gn̄ratōis.ei⁹.Cura ē cura.vlceꝝ ⁊ bothor s̄z ꝙ dixiūs ꝙ in digēt mūdificatōe corpis q̄liscūqz sit egritu do p ph̄lomiā ⁊ solonez ⁊ post euōnē admini stret̄ balneū ex aq̄ dulci.⁊ ꝓprie qn̄ ē i ꝯplōe acuitas p̄ter qō moret̄ in aer̄ balnei nisi paꝝ Et neqz etiā multiplicet submersiōz capitis sui i q̄ fōtis siue sit cal̄a siue sit fr̄a ⁊ neqz ad mistrent̄ olea sup caput. Quidā eni illoꝝ mit tūt māz ad oculū pp resolonez materiei inuē te in cerebro ⁊ attrahūt qō n̄ est in ipso ⁊ exp mūt ip̄m ꝓpter inspissatōz poroꝝ resolonis. Quū ergo nō inuenit vacuū currit ad extre mitates cerebri.⁊ oz q̄dē vt cibi sint bōi chimi tēpati fri hūidi ⁊ reliquū corp⁹ filr̄. ⁊ dū ꝑse uerat i p̄ncipio oz vt maturet̄ ⁊ curet̄ cura vl ceꝝ. Quū āt vlcerat̄ tūc admistret̄ in p̄mis su p ipsā empl̄a stiptica cū abstersiuis sic̄ cydōia ⁊ lētes ðcocta cū melle ⁊ sic̄ aq̄ ḡnati ⁊ oliue. vitellus oui ⁊ croc⁹ ⁊ ḡnatū muzū ðcoctū cū pauco aceto ⁊ aq̄ acreste ⁊ discoctū ðinde fiat empl̄z aut si tollerat distillet̄ in oculū cū ami lo ⁊ sifib⁹ quū āt sit rupta curet̄ cū cura ruptu re. Formicalis vero curet̄ cū ꝓhibitiuis stipti cis ⁊ cū vaporatōnib⁹ cū aceto ⁊ aq̄ ⁊ vio pō tico aut cū aq̄ i q̄ bulliuit rosa ⁊ fiat alcohol.⁊ ex collirijs stipticis ⁊ ex medicinis q̄dez iuua tiuis in ipsa sūt succus folioꝝ oliue ⁊ succ⁹ vir ge pastoris. Et ex medicis singularibus stipti cis sūt spica ⁊ rosa ⁊ plūbū adustū ⁊ chimoiea ⁊ terra sigillata ⁊ cerusa ⁊ alcohol ⁊ gallaꝝ p tes due ðinō antiōnij ptes.x. Et collyrijs col lyriū hamir ⁊ bādimur ⁊ beditū ð iseles ⁊ col lyriū arabicū. Et ex eis q̄ sūt collyriū berdenc triseles ⁊ quuz ex eo distilat̄ aliq̄d liget̄ frōs ⁊ dormiat resupinus. Collyriuz forte ad illud ci nis fusorij in quo purgat̄ es ⁊ crocus ⁊ amilū ⁊ dragagātuz ꝯficiāt̄ cum albumine oui galli ne nati ea die. ⁊ qn̄qz ponitur in ea lapis ia meni. collyrium bonuz ⁊ est collyrium berde mē ꝯferēs spēb⁹ bothor. ℞. antionij adusti ab luti iiij aur. ceruse plūbi aduste ablute. vi. aur. lilij indi aur.xvj. spice. viij. aur. polij. ij. aur. cli mie aduste ablute. aur. viij. acatie citrine .xx. aur. castorei aur. vij. tm̄dē aloes gūmi arabi ci.xx. aur. terat̄ cū aqua pluuiali ⁊ fiant colly ria. Et scias ꝙ necessariū est tibi qn̄ icipit vl cus in eminentia vt facias adherere oculo li gaturā q̄ sustentet̄ ⁊ resupinatio illi vero q est clau alis nō est cura ⁊ q̄dā pp pulchritudinez delinquunt ⁊ abscindunt eminentiā ex vuea cū musaraget sed rectius est vt nō moueatur ⁊ fortasse ei effundetur materia ⁊ permutabi tur ad oculum alterum.

Ꝺ De bothor in oculo. Capitulum.viij.

Q Uod est autem super corneam tendit ad albedinem ⁊ quod est super iunctu ram ⁊ tendens ad rubedinem.

Ꝺ De cura. Capitulum.ix.

P Hlobotomia ⁊ distilatio sāguis i oculū s̄m ꝙ dicemus i.c. altarfati ⁊ vaporatio ocl̄i cū lana ifusa i albūine oui ꝯq̄ssati cū ace to ⁊ ol̄o ro. ⁊ distilatio lactis i q̄ ponit̄ semen almaru ⁊ collyriū aluber ⁊ collyriū dinacō.

Ꝺ De sanie in siphac. Capitulum.x.

H Ec sanies cōtiet̄ sub cornea aut i ꝓfun do aut i ꝓpiquo ⁊ silat̄ locu⁹ carnee vn gule ⁊ qn̄ corrodit̄ cū ea ps noiat̄ calcatarez.

Ꝺ De cura. Capitulum.xj.

O Rrit paul⁹ curat̄ cū eis q̄ sūt sic̄ sirup⁹ de melle ⁊ succ⁹ f̄eugreci ⁊ collyriū de oli bāo aut apiat̄ cū meliloto ⁊ mucilagie se. lini ⁊ raphāo hūido ðcocto si nō ꝓhibeat ophtal mia ⁊ mūdificet̄ cū eis q̄ sūt sic̄ collyriū ð myr rha ⁊ fumusterre ⁊ si nō fuerit vlc⁹ admistra h collyriū calcadis croci amboꝝ an̄. ōz. i. myr rhe. ʒ. i. s. ⁊ mellis. lib. i. ⁊ ēt medicam̄ magne tis s̄cm̄ ad vngulā ⁊ ēt medicam̄ de luto sāio p̄dcō i.c. ð vesicis. Ꝺ De cācro i ocl̄o. c. xij.

P Rrimū accit i cornea dolor vehem̄s et extēsio i vēis ocl̄i ⁊ pūctura fortis q̄ le dit̄ tp̄s ⁊ ꝓp̄e cū mouet̄hn̄s ip̄z ⁊ rubedo in tūicis oculi ⁊ soda ⁊ casus apetit⁹ cibi ⁊ ledit̄ ab oi i q̄ ē cal̄itās ⁊ ex eis i quoꝝ subtile nō ē spes ꝯ̄uis sit spes i sedatōe ei⁹ ⁊ nō fac̄ do lorē cācer i aliq̄ mēbroꝝ q sint sic̄ dolor eius cū accit i oculo ⁊ admistratio q̄dē medicinaꝝ cal̄aꝝ ē ex eis q̄ ledūt patiētē ip̄z ⁊ augēt do lorē itollerabilē. Ꝺ De cura. Cap̄z. xiij.

S I nō fuerit excusatio cur̄ ei⁹ tūc sit itētio sedatio doloris ⁊ mūdificet̄ corpus ⁊ ps capis ab hūore ꝯturbato ⁊ nutriat̄ cibis bōi chimi triticeis i q̄b⁹ nō ē calefactio ⁊ potus la

eris ɔfert ei. Et oꝫ qđ̃ vt admistreŕ i ipo albuȳ oui cū meliloto ⁊ aliqđ ꝺ̃ croco ⁊ collyriū albū ⁊ oē collyriū fcm̄ ex eis q̄ sūt sic amilū ⁊ cerusa ⁊ gūmi ⁊ opiū ⁊ oia i qb⁹ ponūŕ reliq̄ leniētia ⁊ stupefaciētia ⁊ collyriū samurdū ⁊ collyriū meburiū ⁊ ceratū scđ̃z ex uitello oui ⁊ oleo ro.

¶ De garab et apātib⁹ lachrymaliū. C.xiiii.

Quādoqꝫ egredit̃ i lachrymalibus angulis oculi exitura ⁊ qn̄qꝫ ē dura q̄ tactu moueť et nō rūpiť ⁊ ē ꝺ̃ gn̄re glādulaȳ et p̄mū maťie. eius ē qđ vr̃ eminētia i lachrymalibus et inueniť cū expssiōe et dolꝫ ei⁹ expssio et mltiplicaŕ cū ea ophthalmia. Et qn̄qꝫ ē exitura bothoralis faciēs collectōꝫ et disrūpiť. et qn̄ rūpiť facit fistulā ꝫ plꝫ. Et ābe cōicāt i hoc q̄ vna queqꝫ eaȳ moueŕ sub tactu ⁊ submergiť cū expssiōe et augm̄taŕ quū dimittitur et qn̄qꝫ ex subā eius bothoꝛ ē ei⁹ augmētū i pfūdo q̄re ei⁹ eminētia exteri⁹ nō appet vex ipsā significat pruritus. et qn̄qꝫ manus inuenit eā ap ɔpssionē vltimā. Et garab qđ̃ ē fistula adueniēs i anguĺ oculi domesticis. et plꝫ qđ̃ ei⁹ succedit exituŕ et bothō appentib⁹ i loco. Deinꝺ̃ rūpitur et fit fistula et exitura illa an̄qꝫ rūpaŕ noiaŕ bakilus. Et qn̄ illꝺ̃ mbrū ē subtilis subē vr̃ ab iterioꝛi ei⁹ vsqꝫ ad ipsi⁹ exteri⁹ sic pānus quē inuenis a lateŕ ossis nasi et a lateŕ eius qđ̃ appet ꝺ̃ oculo. Qn̄ ergo rūpiť remāet saniosa difficiĺ ɔiūctōis qm̄ mbꝝ ē hūiduꝫ et cuꝫ hūiditate sua moueť sp et pp hoc fit fistula et ei⁹ qđ̃ ruptura eius ad ābo latera fiť. et mltotiēs fit eis ruptura ad nasuꝫ et currit ad ipꝫ. et qn̄qꝫ ɔseqŕ maťia saniei ad os et corrūpit ipꝫ et ꝺ̃nigrat et corrūpit cātilagies palpebr̃ ⁊ iplet oculū saie q̄ egredit̃ ad ɔpssionē. ¶ De cura. Capitulum.xv.

Algarab est egritudo chronica et q̄ est ex ea leuioꝛ est illa q̄ est recēs. Nā q̄ recens est curatur cum medicinis facilibus q̄s dicemus. Chronice vero cura est in ea cauterium qđ narrabimus aut qđ stat loco eius sicut diebādich. Incipiatur ergo et fricet̃ fistula pāno deide fiat licinium cum diabardich et ipleaŕ. Quidā āt existiauerit q̄ qn̄ mūdificaŕ ab eo caro mortua ꝺ̃inꝺ̃ submergaŕ cottū cū aq̄ siliquaȳ nabati et itromittaŕ in ipsa ɔfert vehementer. ¶ Et qs vult administrare medicinā absqꝫ cauterio tunc melius est vt exp̄matur donec egrediaŕ qđ ē i ipsa deinde ablaŕ cū vino stiptico distillatio i ipā. ⁊ si fuerit paꝝ ⁊ nō egredit̃ dimittaŕ vsqꝫ ad duos dies aut tres ligata dōec aggregeŕ aliqđ q̄ntitatē hn̄s deiñ exp̄maŕ post laueŕ deiñ distilleŕ in eā collyriū algarab qđ mahomet fili⁹ zacharie sibi cōpat ⁊ ppe qđ ex eo dissolutū ē i aq̄ gallaȳ ⁊ melioꝛ qđ̃ distilatō ē distilatō q̄ fit post distilatōeꝫ iteruenięte hora iter oēs duas distilatōes. ⁊ de melioꝛ qđ̃ regie ei⁹ pfūditas ɔtēta. deiñ inoluaŕ radi⁹ cotto submerso i medicis ⁊ pōaŕ i ipsa siue sit medicia currēs siue puluis. ⁊ oꝫ qn̄ admistraŕ medicam vt strigaŕ cū pāno ⁊ adhibeaŕ ges. ⁊ de collyrijs qđ̃ exptis ē vt sumaŕ arsēici rubei ⁊ atrimti ⁊ cātaridaȳ ⁊ calcis ⁊ saŕ āmōiaci ⁊ alumis ptes eq̄les aggregēť ⁊ teraŕ cū vria pueri ⁊ siccēť ⁊ admistrēť sicca. qn̄ vero ɔfert in p̄ncipio sui ⁊ an̄ eruptōeꝫ vt suppōaŕ ei atrimētū ⁊ pōaŕ sup ipaꝫ āmōiacū ⁊ merubegi ⁊ sic nur rāzida ⁊ oē qđ ē fortis resolonis. ⁊ qn̄ teruŕ folia rute dōestice cū aq̄ cieris ⁊ ponūŕ sup bakil⁹ an̄q̄ȝ cōseqŕ os ⁊ post ɔsecutionē ei⁹ ɔsolidat ipꝫ ⁊ rectificat carnē. ꝫ mordicāt i p̄ncipio cū ponūŕ deiñ nō mordicāt. ⁊ qn̄ fit garab scias q̄ canō ē i ipso vt mūdificeŕ i p̄mis deiñ cureŕ. ⁊ ex eis q̄ mūdificāt ipsā ē vt sumaŕ lāgo arūdis iuēta i iterioŕ pte ei⁹ ⁊ ppe ppinq̄ radici ei⁹ q̄ q̄dā hn̄t grossitudinē ⁊ submergaŕ i melle ⁊ adhibeaŕ algarab ⁊ mūdificabit ipꝫ. deiñ laueŕ loc⁹ cū spōgia. ifusa i aq̄ mellis ⁊ qn̄ segŕ illꝺ̃ sp.s. lanugo arūdis sicca sola sine medicia alia exiccāte ⁊ sufficit. ⁊ exptis qđ̃ ē sieŕ memithe ⁊ crocus cū aq̄ altarazacō ⁊ siñ cessatōe p̄mutetur ⁊ ex eis ē vt teraŕ limacie cū ostracis suis ⁊ p̄misceaŕ eis myrrha ⁊ aloes ⁊ admistrēť. ⁊ ē ex eis q̄ ɔfert i egritudie ⁊ ē ad h̄ pauca ⁊ nō ē aggregata ⁊ qn̄ ɔfert i ea cū ē vlc⁹. ⁊ ex eis ē guadai adustū ⁊ croc⁹ ⁊ tararacō siccū cuꝫ aq̄ sūac sola. ⁊ ex mirabilib⁹ i ipsa sūt folia rute cū aq̄ ḡnatoȝ supposita ei. ⁊ de ppetate ei⁹ ē q̄ phibet remāere vestigiū fedū. ⁊ oꝫ vt nō cures de mordicatōe ei⁹. ⁊ ex eis qđ̃ rūpūt exiturā ē emplꝫ ex pāe cū seie maru ⁊ olibāo cū lacte muliebri aut crocus cū aq̄ eruce aut myrrha cū tertia sui de gūmi arabico ɔfecta cū felle vaccino ⁊ āneciaŕ sup ipsā ⁊ nō moueaŕ dōec sanet eā. ¶ Et ex medicis algarab ē vt fiat liciniū ex flore eris ɔgelato cū bdellio ⁊ āmōiaco ⁊ existiauerūt idi q̄ mes masticatū sanat eā ⁊ existiauerīt qdā eoȝ q̄ myrrha sola sanat eā qn̄ sup ipsā pōiť. ⁊ ex plib⁹

erptis i ipsa ē vt sumaſ venaꝝ ps vna ⁊ ame os due tertie ptis vni⁹ ⁊ terāt pulverizando ⁊ pulverizēt in ipsa ⁊ ēt medicamē ꝯpositū ex limatura eris ⁊ alūine ⁊ sale āmōiaco et cōfert ei sanās.et ex medicis vltimis est vt su maſ atrimēti ⁊ aloes ⁊ sarcocolle ⁊ corticis radicis turis cōtriti ⁊ memithe ptes eq̄les te raſ ⁊ cribelleſ ⁊ ponaſ in lachrymali ⁊ aloes solūmō cū corticib⁹ turis ēt ēt cōsidera reli q̄s medicinas dictas in antidotario ⁊ ꝓprie medicamē acutū viride ⁊ considera medici nas tabulaꝝ medicinaꝝ singulariū. ¶Cū āt cōseq̄ſ os ⁊ nō iuuaſ medicinis tūc necesse ē ipsā scindere ⁊ detegere a suo interiore ⁊ assu mere carnē mortuā si fuerit dōec pueniāt ad os.⁊ ei⁹ gdē regimē post illud ē ſm tres mo dos si os est sanū fricetur nigredo si apparet in ipsa ⁊ soluatur aliqd ex medicinis consoli datiuis ⁊ supponatur ⁊ ligetur ⁊ dimittatur diu ⁊ si res fuerit maior ista tūc neccīū est cau teriū ⁊ qn̄ neccīū ē vt in osse corrupto fiat fo ramē et intēdatur cū h̄ vt fiet cauteriū q̄ꝫ ꝓ fund⁹ pōt in infirmo cōcauitatis nō declinā do ad nasū neq̄ꝫ ad oculū et eleuetur cōiūcti ua ad lat⁹ nasi in ꝓfūdo ita vt cū pforatur lo cus vno forāine aut forāinib⁹ puis trib⁹ et pe netrat et currit sāguis ad ptē oris et nasi fiāt tūc cauteriū vltimū cū fidutia vt nō pueniat ad ptē oculi.imo oꝫ vt teneatur ocul⁹ vltime deiñ cauterizetur ⁊ pulverizetur in ipso me dicine ⁊ ligetur cū pāno et q̄nq̄ꝫ excusat cau teriū a forāine et fit sufficientia in ipso q̄tūꝫ poſſe est.⁊ medicam̄ gdē alresiū est ex medici nis bōis in illo.c.et oꝫ qn̄ fit cauteriū vt pul uerizetur in ipso medicamē et pōatur sup ip sū oculū spōgia ifusa aq̄ ifrāta aut massa sub tili ifrāta niue et q̄tiēscūq̄ꝫ vult calefieri rore tur ea.

¶De additōe carnis lachrimalium et diminutione eius. Capitulū.xvi.

Quandoq̄ꝫ magnificaſ caro adeo vt ꝓ hibeat visū.et q̄nq̄ꝫ minuitur valde et occultatur adeo vt ꝓhibeat lachrymas ⁊ plu rimū ei⁹ cōtingit ab errore medici in incidē do vngulā. ¶Additio vero curetur medicis incisiōis ⁊ nō fiat radicit⁹ et pueniāt lachry me diminutio āt pueniēs ex incisiōe curā nō hꝫ.qd̄ si fuerit ex pte alia q̄nq̄ꝫ poſſe erit vt cu retur medicinis gn̄atiuis carnis in gb⁹ sunt stipticitatis et exiccatio sic medicie scē ex aloe et memithe et croco cū vino ⁊ vesigi cū vino et aloes solū qn̄ pulverizatur sup lachryma lia cōfert et vinū ipm̄ cōfert et ꝓpe qn̄ deco gtur in ipso illud qd̄ hꝫ virtutē cōstrictiuam.

¶De albugine oculi. Capitulum.xvii.

Scias q̄ albugo i ocło alia ē subtil' ꝓue niens in supficie appente ⁊ noiaſ nebu la et alia est grossa ⁊ nōinaſ albugo absolute.

¶De cura. Capitulum.xviii.

Eius gdē q̄ subtilis ē ex ea in corpibus eueniens teneris oꝫ vt assidueſ vapatō cū aqs calīis et balneis in aq̄ calīa.deiñ admi nistreſ fricatio sp.et q̄nq̄ꝫ ꝯfert ei succ⁹ cētau ree minoris.et iteꝝ venaꝝ ps vna et ameos due tertie ptis vnius fiat ex eis puluis et for tius eo est vt sumātur sarcocolla zuccaꝝ ta barzet spuma maris aristoł. et baurac et fiāt cū eis alcobol.et ex eis q̄ cōfert sunt alcobol asfūerō et alcobol alubaſ forte et astaticon et targamaticā. in cronica vero grossa et ſra in corpibus grossis oꝫ vt administreſ lenifica tio albuginis cū vaporatōib⁹ et lenificatōib⁹ et balneatōib⁹ p̄dictis et sint collyria p̄dicta gbus sit alcobol dissoluta in aq̄ acori aut in aq̄ salis gēme fricati et fiāt cū eis alcobol in balneo et si nō ꝓfecerint balnea administreſ alcobol cū alkitrā cū ere vsto ex gb⁹ fiāt col lyriū et etiā collyriū de cornib⁹ cerui et etiāꝫ alcobol ex stercore lacerti solo aut cū massa cūia aut ere adusto aut cū sale gēma torrefa cto.et fortius isto est stercus hirūdinū cū sisa mis de melle et stercus semebestras fiat al cobol ex eis mane et sero.et ex eis gdē q̄ sunt tēpata est sceba adustū cū cancro marino et climia aur.et cū albusto est ꝓfunda admini stra memithē et alsegi et myrrhā et sterc⁹ la certi eq̄liter est medicamē magnetis dictū in c.de vngula.et q̄nq̄ꝫ administrentur tincture tingentes albuginē de gb⁹ est vt sumatur ca ducaꝝ rose granatoꝝ puoꝝ et acatie et calca dis et gūmi oiuꝫ.ʒ.i.antimōij gallaꝝ āboꝝ ā.ʒ.iij.disoluaſ cū aq̄ ⁊ si nō ineniſ rosa gn̄ati sūaſ corter ei⁹ aut cap ei⁹ aut pānicul⁹ subalbi dus q̄ ē iter gn̄a ei⁹ iteꝝ gallaꝝ ⁊ acacie āboꝝ ʒ.ij.calcadis.ʒ.i.fiat ex eis tictura ⁊ ex ticturis ē alcobol hmōi plūbi adusti abluti croci gū mi oiuꝫ ā.aur.ij.cieris furni fusiōis eris ab luti cū aqua pluuiali aur.ij.scorie eris ablute aur.5.fiat ex eis alcobol.aliō bonū i vltio col cotar gallaꝝ viridiū āboꝝ ā.aur.iiij.resolua tur cū aq̄ administretur mltis vicib⁹. aliō gal laꝝ acatie āboꝝ ā.ptem.i.calcāti ptē.5.terā tur cū aq̄ sachai canchemē.

¶De sebel. Capitulum.xix.

SEbel ē pānniculꝰ accñs oculo ex īflatiōe venaꝝ eiꝰ appentiū in supficie cōiuncti-ue ⁊ cornee ⁊ terit̃ qdē in eo qđ ē inter eas si cut fumꝰ. Et eiꝰ qdē cā ē repletio illaꝝ venaꝝ aut a materijs currētibꝰ ad eū p viā pānniculi exterioris vel p viā pānniculi intrinseci pp re pletōez capis ⁊ debilitatē oculi qñqz vero ac cidūt ex sebel pruritꝰ ⁊ lachryme ⁊ pānniculus ⁊ nocumētū ex lūine solis ⁊ lūine cādele ⁊ de-bilitat̃ visus ex ea qm̄ īpedit ⁊ infert ei extua-tionē ⁊ nocet ei oē qđ ei supponit̃. plm vero accit oculo patiēti sebel vt fiat minor ⁊ mino ret̃ corpꝰ pupile eiꝰ ⁊ sebel qdē ē ex egritudini bus q̄ hr̃ditāt̃ ⁊ pmutātur de vno ad aliū.

¶De signis. Capitulum.xx.

SIgna sebel cuiꝰ pncipiū ē velam̄ exteriꝰ sṫ ea q̄ multotiēs diximꝰ de exuberatōe venaꝝ exterioꝝ ⁊ rubedine faciei ⁊ pulsatiōe vehemēti in tpibꝰ ⁊ in venis cornee. ⁊ signa al teriꝰ sūt q̄ sūt ɔ̄ria istis in eo qđ declarabitur tibi in canōe.

¶De cura. Capl̃m.xxi.

OPz vt abhorreat cū ea oia q̄ abhorret hñs fluxū ad oculū q̄ sṫ ea q̄ diximꝰ i pri mis ⁊ nō iterabimꝰ ea nunc. Et vtat̃ de eūa-tiuis ⁊ mūdificatiuis ea q̄ diximꝰ ⁊ vt vitet olea ⁊ empl̃a sup cap̄ ⁊ cap̄purgia iā.n. diri-mus in ea ēt abhorrēt.n. qdē ipa in ea ēt. Sz ğ nō video malū in vsu eoꝝ cū cap̄ ē mūdū. Et S. qdē cōcessit vt in potu vinū daretur ⁊ fieret vt post ipz dormiret cū eēt mūdus ⁊ nō eēt mā in corpe ⁊ capite eiꝰ ⁊ vr̃ qꝑ h fit cō ueniēs in sebel leui in ea vero q̄ fortis ē nō ē exceptio a collectiōe. Et melior qdē collectio ē vt penetrēt fila multa sub venis ⁊ cū adu-nata sunt trahātur ad supiora vt eleuetur se-bel. Deiñ colligatur cū nuchradhi acuti capi tis ad incidēdū ne remāeat aliqd. Deiñ ad-ministretur regim̄ phibēs adherētiā dictā in c. de vngula. Et qñ dolet oculꝰ ex ppatōe col lectōis nō abscindatur ab eo vitellꝰ oui. Illđ n. sanat ipz ⁊ post illđ admistrētur collyriuz rubeū ⁊ viride vt resoluatur ⁊ residuū sebel ⁊ mūdificetur oculꝰ. ¶Et melior qdē horaꝝ ad collectōez eiꝰ sunt ver ⁊ autūnꝰ. Verū sit post mūdificatōez ⁊ eūoné qm̄ cū ē añ eūonē dolor declinare facit supfluitates ad oculum. medicamine vero cōferentes ad sebel nō cō fert nisi retēti s̄z plm. Et ex eis vero q̄ expta sunt ē vt sumatur cortex oui recētis sic cadit gallina ⁊ ferueat i aceto.x. diebꝰ. Deiñ colet̃ ⁊ exiccetur in vmbra ⁊ teratur ⁊ fiat cū eo al cohol. Et ex eis qdē q̄ sunt expta est alcohol oculi cū cinere cui adiuncta est marchasita ⁊ ex eis q̄ expta sūt ē alcohol oculi cū vrina in q̄ dimittitur limatura eis cipri die vna: ⁊ ex cōpositis collyricū astaticō ⁊ rubeū lenitiuuz ⁊ rubeū acutū ⁊ viride ⁊ tarchimiticō ⁊ colly riū rusatigi ⁊ medicamē magnetis pdictum oia sunt in antidotario ⁊ collyriū de alumine ⁊ balaustijs ⁊ qñ cōpar est sebel scabies exp-tū ē collyriū sumac solū ⁊ qñ ponitur in ipso paꝝ gūmi ⁊ arabici ⁊ sarcocolle et fit ex eo al cohol abscindit.n. sebel ⁊ remouet scabiem.

¶De vngula. Capitulum.xxij.

ESt aditio cōiūctiue ⁊ velāinis cōtinen tis oculū i capiēs s̄z plm a lachrymali ⁊ currēs sp sup cōiūctiuā et qñqz tegit corne am et inuadit eā ita qꝑ coopit foramē. Et eiꝰ qdē q̄dā ē q̄ ē durior et q̄dā ē q̄ ē lenior. Et qñqz ē citrini coloris et qñqz ē rubei coloris et qñqz ē fuscio coloris et ē vngula cuiꝰ vicini tas cū cōiunctiua ē vicinitas adherētie q̄ ve-lociter denudatur q̄libet suspēsiōe et est cuiꝰ vicinitas ē vicinitas et indiget excoriatiōe.

¶De cura. Capitulum.xxiij.

MElior cura eiꝰ ē dēudatio cū ferro et p pe eiꝰ q̄ ē lēis. Dure vero dēudatio qñ nō ē facil̃ pducit ad nocumētū. et oz vt eleuet̃ cū vncis. suspēsio.n. eiꝰ icisiōez facilē effic̄ qꝑ si phibeat̃ excoriet̃ cū capillo aut Fico penetrā te sub ea cū acu aut radice pēne subtil̃ et illđ qdē nō ē necc̄iū nisi i vno loco aut duobꝰ qꝑ si nō suffic̄ necc̄ia ē excoriatio subtil̃ cū ferro nō acuto et oz vt eradicet̃ q̄tū pol̃e ē pter qđ ac cidat lachrymal̃. et accidat lachrymis cursus et color qdē distiguit̃ iter ābas. et cū abscide-ris vngulā distillabis i oculū cyminū masti-cū cū sale. deiñ subueīes mordicatōi eiꝰ cū vi tello oui et oleo ros̃. et viol. et qñ nō admini stras distillatōez cymini masticati cū sale ad heret cōiūctiua palpebre. et pp h oz vt moue-at eger oculū ēt oi hora. Deiñ post tres dies admistrēt̃ collyria acuta vt residuū extirpet̃. admistratio vero medicinaꝝ i ipa ē res q̄ nō multū vz i vngula q̄ ē grossa et cū h ipse non cūant̃ a nocumētū pupille acuitate sua. Necel sariū.n.ē vt ipe sit vehemētis absterfiōis ɔmi ste cū putrefactiuis. et ex collyrijs qdē exptis ē collyriuz antuticō et colliriuz cesaris et ba silicō acutum et rusemniuz et diuaricō et oia ista scripta sṫ i antidotario. et ad eā qdē exp-

tū est vt sumat eris vsti et calcadis ⁊ fel hir
ci ptes eq̄les ⁊ fiat ex eis collyriū. Et vt su-
mat calcadis ⁊ salis gēme āboꝝ añ.ps.i.gū
mi medietas ptis fiat collyriū cuz vino aut
es vstū ⁊ calcadis cortices radices cappis ⁊
sal āmōiacus ⁊ fel hirci aut vacce cū melle:
aut mel solū cū felle caprino aut magnetis ⁊
floris eris ⁊ magre ⁊ āmōiaci oiuz añ.ptes
.ij.⁊ croci.ps.i. ⁊ vnicuiqz.ōz.illi⁹ admisceat
cotila.i.mellis ⁊ ēt ex calcāto ⁊ sale āmonia
co fiat alcohol.ē.n.mirabile ⁊ ex eis q̄ ad vn
gulā sūt expta ⁊ ē ꝓpinquū ipsiōi denuda-
tiōis ē vt sumat testa catinoꝝ ⁊ fricet ab ea
linimētū ⁊ oterat multū ⁊ p⁹ illō ɔmisceat
cū oleo de seibus cucurbite ⁊ oterat sil. De
inde mittat radi⁹ in cute ⁊ acipiat cū eo me
dicamē ⁊ fricet cū ipso vngula assidue oi die
multotiēs subtiliat eni eā ⁊ recedet cū ea.et
oz qō vt inclinet añ medicinaꝝ admistratio
nē sup vaporē aq̄ calide tādiu dōec calefiat
ocul⁹ ⁊ rubificet facies aut igrediat balneū.
Qñqz vero ɔfert i vngula leui vt terat tus
⁊ infundat i aq̄ cal'a tādiu dōec sup ipz vna
hora ptrāseat ⁊ colet ⁊ fiat cuz ipso alcohol.

¶ De altarfati. Capitulum.xxiiij.

Est pūctū sāguis recētis rubei aut an
tiq mortui aut sbrubci aut nigri currē
tis a qbusdā venis ruptis in oculo pp pcus
sionē verbigra aut cā alia pp quā rūput ve
ne ex replōne ⁊ apatib⁹ ita vt rūpat in ipsa.
Et ex sūma eaꝝ sūt clamor ⁊ mot⁹ laborio
sus. Et qñqz ē ex feruore sāguis in venis.et
qñqz pueit a casu pcussiuo fractura subtilis
i pupilla.⁊ ruptura q̄ ē i ɔiūctiua ē salubriō.

¶ De cura. Capitulum.xxv.

Distillet sup ipz sāguis colūbe aut tur-
turis aut azfagachit aut alguarasen ⁊
ꝓpe de sub pēna. Qō si fuerit i pncipio pmi
sceat ei aliqō de repcussiuis sic ē lutū dictū
chimolea ⁊ lutū ōcm armenū. In fine vero
ei⁹ ɔmisceat cū resolutiuis vsqz ad arsenicū
cū luto sigillato. Et qñqz curat cū lacte mu
liebri cū ture ⁊ aq̄ salis ⁊ ꝓpe i aq̄ dissoluta
sūt sal gēma ⁊ sal āmōiac⁹. ⁊ ꝓpe qñ ponit
in ipsa illō cū ture ⁊ distillat ex eo i oculū.et
collyriū diuaricō ɔfert ei valde. ⁊ medicam
suū ex lapide lazuli ⁊ pipis ⁊ sarcocolle pti-
bus eq̄lib⁹ ⁊ arsenici q̄tū oia ⁊ qñqz admi
scet ei sal gēma ⁊ fit ex eis collyriū. Et qñqz
fit ei empl'z de foris cū kali vsto cū vino aut
cū aceto. Et silr ex stercore colūbino cū ace-
to aut vino aut fit empl'm ex passis enuclea
tis solū cū aceto:⁊ reliq̄ q̄ dicta sūt adhibea
tur:⁊ ꝓpe quū fuerit apa. Et silr caseus re-
cēs ⁊ paruū salit⁹ et cortices rhaphāi ⁊ me-
lilotū cū sāguine dracōis et radice lilij ⁊ cro
co ⁊ lētib⁹ cū oleo ro. et vitello oui ⁊ reclina
tio fiat sup aquā in q̄ decocta sunt isopuz et
origanū ⁊ vaporet ex ea sola aut cū aceto in
quo decoquunt cinis aut mēta aut infusiōe
olibāi cuz aloe aut cū aq̄ croci siluris aut in
fusione croci:aut decoctiōe camōille ⁊ meli
loti aut succo eoꝝ aut decoctione folioꝝ cau
lis. Et fiat empl'm ex folijs caulis decoctis
et ɔtritis. Forti vero et antiquo aut fiat em
plastruz ex sinapi cōtrito cōmisto cuz duplo
sui de carne ficus aut arsenico fricato cuz la
cte aut fiat ei empl'z ex cinere ōcocto i vino
aut ameos ⁊ isopo cuz lacte vaccino. ¶ Qō
si cū tarfari acciderit ruptura i ɔiūctiua ma
sticet cyminū ⁊ sal et distillet saliua in ipso.
Et folia salicis cōferūt ei valde qñ ex eis fit
empl'm.

¶ De lachrymis. Capl'z.xxvi.

Hec egritudo est vt fint oculi sp hūidi
hūiditate aquosa. Et qñqz currunt la
chryme. Et eaꝝ qdē alie sunt natiue alie ac
cidentales. Et de accñtalib⁹ sunt q̄ sunt inse
parabiles i sanitate. Et sūt alie seq̄ntes egri
tudinē q̄ remouētur si remoueatur egritudo
sicut fit in febribus. ¶ Cā āt in accñtalib⁹ est
debilitas retētiue aut digestiue decoquētis
aut diminutio lachrymalis in nā aut pp ad
ministrationē medicine aut successione inci
sionis vngule. Et principiuz qdē illius hūi-
ditatis est cerebꝝ et cursus eius ad oculū in
vna duaꝝ viaꝝ pdictaꝝ multotiēs. ¶ Que
āt natiue sunt aut pp eradicationē incisiōis
lachrymalis nō sanatur. Et cursus qdem la
chrymaꝝ q fit in febrib⁹ acutis et est sine cā
est pp nocumentū cerebri et apa cerebri. Et
qñqz accñt i febrib⁹ vigilatis q̄ si ex febrib⁹
ephieris aut febrib⁹ putridis sāguieis ⁊ qñz
multiplicat cursus lachrymaꝝ i frigōe.⁊ iste
oēs q̄ si de gñe eaꝝ q̄ accñt velociter rēouet
seq̄ntes egritudinē si rēouet remouet cū ea.

¶ De cura. Capitulum.xxvij.

Canon in cura eaꝝ est administratio me
dicinaꝝ eq̄lis stipticitatis. Eaꝝ vero q̄
facte sunt successiōe incisiōis vngule aut cor
rosiōe ei⁹ p medicinā cura ē puluis citrinus
et troc.de croco et collyriū de aloe et colly-
riuz de croco cū bengi et vt fiat alcohol sup

lachrymale ipz cū ture: aut fumo ei⁹ ppē et tum aloe et memithe et croco. qd̄ si iā finita fuerit et ad finē puenerit non nascet̄ vnq̄. Illa aūt q̄ facta ē nō ab incisione vngule cū vngule cū tutia et cū alcohol de tutijs. Et ppie sicut cū alcohol de tutia pdicto in capi. de albugine et oibus collyrijs viscosis sic est collyriū albū de sarcocolla et collyriū d̄ asta ticon et reliq̄ q̄ dicta sūt i antidotario. ¶ Et ex eis q̄ expta sūt in eis est medicamē factū ex aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ cū medicinis. Et illius qdē ɔfectio est vt decoquat̄ lib.i.ex eo vsq3 ad medietatē. Deinde ponatur in ipso aloes scotrēsis et litij et seluzabaragi et croci et fiet memithe oium āā.auř.ij.et muschi.ij. danich et maneat sub sole.xl.diebus in vase vitreo clauso. Et ex eis q̄ experta sunt in ipsis est ingredi balneū in ieiunio et morari i ipso et distillare acetū et aquā in oculū mul totiēs. Ille vero q̄ sunt natiue recipiūt curā difficiliter.

¶ De strabositate. Ca.xxviij.

Quādoq3 fit strabositas pp mollificationē quorūdā lacertoꝝ mouētiū illd̄ qd̄ appet de oculo et declinat ab aspectu illius ptis ad partē ei oppositā. Et qñq3 fit a spasmo alicui⁹ eoꝝ: et declinat oculus ad ptē ei⁹ et q̄litercūq3 fit qñq3 fit ab hūiditate et qñ q3 fit a siccitate sic accit in febrib⁹ acutis. et illa qdē in q̄ spasm⁹ lacerti ē cā nō fit nisi a spasmo lacerti motiui. spasm⁹.n.ei⁹ ē q facit euenire in oculo strabositatē et nocumentū. Spasm⁹ aūt lacerti retinētis i radice nō facit appere nocumētū imo ɔfert valde. Et mul totiēs qdē accit strabositas post q̄sdā egritudines cerebri sic epilepsiā et karabituz et vertiginē et siles istis et accit p⁹ adustionē et siccitatē aut replōnē. Et scias q̄ rēotio oculi ad supiora aut ad inferiora est illud qd̄ facit videre rē vnā duas res sed ad duo latera nō infert visui nocumētū de quo sit curādum.

¶ De cura. Capitulum.xxix.

Infans vero nō sanat̄ nisi i dispōne infantie valde hūide qñq3.n.spat̄ vt sanet̄ et ppie quū ē recēs. in hoc.n.o3 vt equet̄ cuna et pōat̄ cādela in pte opposita strabositati vt laboret sp aspect⁹ ad eā. Et silr̄ o3 vt liget̄ filū rubeū cū re rubea oppositū pti strabositatis aut suspēdat̄ aliqd rubeū apd̄ tpˢ oppositū: aut aurē et totū illud fiat ita vt ei⁹ aspect⁹ ipz ɔsequat̄ et videat illud cū quo labore. Qñq3.n.ɔfert ille labor i equādo oculū et emissio sanguinis ē ex eis q̄ faciūt aspectū rectū. Illi aūt qb⁹ accidit illud postq̄ magni sunt et senes et est cā ei⁹ mollificatio aut spasm⁹ hūidus o3 vt vtātur mūdificatiōe cerebri cū eūantib⁹ q̄ dirim⁹ cū hieris magnis et silib⁹ eis et subtiliatiōe regiminis et admīnistratiōe balnei et resolōne. et de medicinis qdē iuuātib⁹ in strabositate ē vt fiat eis cap purgiū cum succo folioꝝ oliue. Qd̄ si fuerit ei⁹ euēt⁹ a spasmo ex siccitate tūc oportebit vti embrocis hūectatiuis. et qñ non affuerit febris sumat i potu lac asininū cū oleis val de hūectatiuis et penit⁹ o3 vt humectet̄ coꝝ regimē. Et o3 vt distillet̄ in oculū sāguis turturis et vt fiat emplr̄ ex albumie oui et oleo roš. et pauco vino et liget̄. fiat illd̄ dieb⁹ pluribus.

¶ De exitu oculi. Capitulū.xxx.

Interdū accidit egressio aut pp vehemētiā inflatiōis oculi pp grauitatē et replōnē suā aut pp vehemētiā coarctatiōis ei⁹ ad exteriora: aut pp vehementē mollificationē suspēsiōis sue et lacertoꝝ seruātiū suspēsionē eius pdictā. Et illa qdē q̄ accidit pp vehemētiā inflatiōis oculi et replōnez eius: aut est a mā plurima ipso oculo inflatiua aut humorosa hūida. et qñq3 est replō ppria i ipo. Et qñq3 est cū cōitate cerebri et corpis sicut qd̄ accidit apud retētionē mēstruoꝝ. Et illa qd̄ q̄ est pp vehemētē coarctationē eius ad exteriora nō ē nisi apd̄ pfocationē: et sic fit quū soda est vehemēs. Et sicut fit apud tonitruuz et clamorē et mulierib⁹ post partū vehemētē et tenasmon. Et qñq3 est cū hoc ex mā declināte ad oculū etiā quū nō ē mūd⁹ part⁹. Et qñq3 est ex corruptiōe cōmistiōis fetus aut morte ei⁹: aut putrefactiōe eius. ¶ Facta aūt pp mollificationē lacerti: qñ lacert⁹ ɔtinēs neruū ɔcauū quū mollificatur nō sustinet oculum: s3 declinat ad exteriora. Et egressio qñq3 ē ex mollificatiōe lacerti tātū et nō destruit̄ visus et qñ3 est cū actiōe ei⁹ et destruit̄ visus. Et qñ egrediūt̄ ambo oculi in eis q̄ sunt sicut pfocatiōes et apata velāinū cerebri in pipneumōia et ē cā i illo coarctatio. et qñq3 ē cā i illo replō ēt et multotiēs fit illud cū sanguinitate impediēte et faciente apa in cornea.

¶ De signis. Capitulum.xxxi.

Quñq3 ē ex mā pluria aggregata i pupilla tunc illic ē cū egressiōe magnitudo et quū ē ex coarctatiōe qñ3 ē illic magnitudo si adiuuat eā mā. Et qñ3 nō ē magni

tudo. Et in ambabus dispositionibus sentitur extensio expulsa retro a posterioribus et cognoscitur eius causa. Cum illa autez que est propter mollificationem lacerti non magnificat pupilla neqȝ sentitur tēsio vehemēs ab interioribus ꝛ ē pupilla cuȝ hoc extuans.

De cura. Capitulum. xxxij.

Egressiōi vero leui sufficit vitra repellens ad interiora ꝛ somnus ſ3 resupinationē ꝛ exiccare cibum ꝛ puitas motus ꝛ assiduatio clausiōis. Qȝ si medicinaꝝ indigeat adiutorio adhibeat collyriū de sumac. Que vero fortis ē ex ea tunc si illic ē mā indiget mundificatiōe ei⁹ a corpe ꝛ capite cuȝ eo qȝ scis ex solutiuis ꝛ phlōmia ꝛ vētosis sup ambo tpa ꝛ collyrijs acutis. Et penitus qdeȝ solō vētris ē ex reb⁹ magis iuuātibus species ei⁹ ꝛ silr positio ventosaꝝ sup collū. Et oȝ vt assiduet vaporatio in pncipio cum lana infusa in aceto et embrocet facies cum frā aq̄. ꝛ proprie in qua decocta sunt stiptica sicut cortices granatoꝝ ꝛ sentices ꝛ sicut papauer ꝛ endiuia ꝛ virga pastoris. Qȝ si nō fuerit a repletiōe ꝯfert hoc regimē in oi hora. Et si fuerit illic repletio oportebit vt resoluatur in principio mā cuȝ reb⁹ cognitis. Et si fuerit a mollificatiōe tunc oportebit vt administres hieras magnas et gargarismata ꝛ odoramēta ꝛ suffumigatiōes cognitas ꝛ p⁹ illa administra stiptica fortitudinē faciētia. Illa vero q̄ est apud ptum si est a paucitate cursus sāguinis parientiuȝ aut corruptiōe fetus ꝓuoca mēstrua et extrahe fetū. Et si est a coarctatiōe tm̄ tunc adhibe stiptica. Et ex medicinis qdem ꝯferentibus in egressiōe ꝛ eminētia ē vt fiat emplr̄ȝ ex farina fabaꝝ cū rosꝫ ꝛ ture ꝛ albumie oui ꝛ ēt nuclei dactilorū adusti cū spica sit bōi eminētie ꝛ egressiōi

De ꝓfūditate ocli et ei⁹ puitate. C. xxxiij.

Illud in febrib⁹ et ꝓprie in vigilatiuis et successiōe cūonū ꝛ isōnietatis et āgustie et tristitie. Et i illa qȝ q̄ vigilatiua ē oculus sōnifer⁹ grauis difficilis mot⁹ i palpebris ꝛ nō i pupilla. Et i angustia ē qeta pupilla. Quidā āt dixerunt qȝ accit qbusdā hoib⁹ diuersitas duoꝝ lateruȝ faciei in frigore vehemēti ꝛ calore vehemēti. Accidit ergo oculo qui est in pte frigida ꝓfundatio ꝛ paruitas.

De viriditate oculi. Capitulum. xxxiiij.

Viriditas āt accidit aut pp cāȝ q̄ ē i tunicis aut pp cāȝ q̄ est in humoribus. Et cā qdē in hūiditatib⁹ ē. qm̄ si fuerit glatial i ipso plurime q̄ntitatis ꝛ albugine⁹ clar⁹ ꝛ situs eius ꝓpiquus ad exteriora ꝛ eq̄lis q̄ntitatis ꝛ paucus erit oculus varius viridis ꝓprie si nō fuerit ex tunica ꝓhibitio. Et si i hūiditatib⁹ fuerit ꝯturbatio ꝛ glatial fuerit puus ꝛ albugineus plurim⁹ obtenebratio fiet sicut ē obtenebratio aq̃ ꝓfūde. Et si fuerit glatial ꝓfūd⁹ erit ocul⁹ niger. Cā āt i tunicis ē vuea. Nā si ipsa vuea fuerit nigra erit oculus ei⁹ cā ei⁹ niger. Et si fuerit viridis fiet oculus viridis. Et vuea qdē fit viridis aut puatiōe digestiōis sicut plāta. Nā i principio quū nascitur nō ē appētis tincture. Immo ꝯclinat ad albedinē. Deide ipsa cū digestiōe fit viridis. Et ꝓpter hāc cāȝ sūt oculi infātiū virides et varij. Et huius qdē varietas fit ſ3 hūiditateȝ vltimā aut pp resolutionē hūiditatis quā sequtur tictura quū ē digesta valō sicut plāta quū resoluit ei⁹ hūiditas icipit albificari. Et h qdē viriditas ē a siccitate dñante. Et ifirmorū qdē oculi ꝛ senum varij fiunt ꝓpter hāc cām qm̄ in senib⁹ multiplicat hūiditas extranea ꝛ resoluit innata. Aut erit illic color eueniēs in creatione nō ꝓpterea qȝ ipse adueniat vuee quum nō prius fuerit. Et fit qñqȝ ꝓpter claritatē hūiditatis ex q̄ creata ē. Et qñqȝ fit pp vnū duoꝝ qñ accidit i pncipio creatur ꝛ scit illō bōitate visus ꝛ malitia eius. Et viriditas qdē alia ē natural ꝛ alia ē accidētal. Varietas aūt ꝓuenit ex aggregatiōe causaꝝ nigredis ꝛ causaꝝ viriditatis ꝛ ꝯpōit ex eis res iter ingredinē ꝛ viriditatē q̄ ē varietas. Et si esset varietas pmitiua ſ3 qȝ extimauit. Empedocles esset oculus viridis lesus ꝓpter suū ꝯfectū ab aq̄itate q̄ ē istrumētū visus. Quidā aūt nigri minorāt a viridib⁹ in visu quū viriditas nō ē pp nocumētū in ipsis. Et cā i hoc ē qm̄ nigredo q̄ ē cā albuginei ꝓhibet penetrationē formaꝝ coloꝝ cū declaratiōe ꝓpterea qa ꝯtraria ē puitati. Et illō ē sic illō qȝ ē ꝓpter ꝯturbationē hūiditatis ꝛ silr si fuerit cā ꝓpter mltitudinē hūiditatis. Nā si ē multitudo ēt ñ respōdet motui palpitatiōis ꝛ egressiōi ad añriora ita qȝ ide sit curādū. Et si oculus fuerit viridis pp puitatē hūoris albuginei erit magis vidēs i nocte ꝛ i tenebris q̄ i die pp illō qȝ accidit ꝯ motu aliūis materie parue ꝛ ipedit a declaratōe huius eni motus deficit a declaratōe reꝝ sicut ꝯficit in ꝯclaratōe ei⁹ qȝ ē i tenebris post lum. Niger vero

eã hũiditatis visus ĩ nocte ẽ minor ꝓpterea ꝙ illõ indiget palpitatiõe ⁊ motiõe materiei ad exteriora. Et mã plĩma ẽ ĝuior q̃ȝ pauca. Niger ãt ꝑ tũicã aggregat visũ vehementer.

¶ De cura. Capitulum.xxxv.

Iaȝ exptũ ẽ alcohol ex bẽgi siccũ ꝺcoq̃t in aq̃ ꝺõec fiat sicut mꝉ ⁊ fiat inde alcohol. Aut sumat antimõij spabani põdꝰ.iij.ʒ.margaritaꝝ muschi cãforc oiuȝ añ.põdus danich fumi lãpadis olei aut oliuaꝝ croci ãboꝝ añ.ʒ.i.aggregẽt oia terrẽdo ⁊ admĩstrẽt ⁊ crocꝰ ipse ⁊ oleũ eiꝰ ẽ ex eis q̃ ꝺnigrãt pupillã similiter succus solatri aut sumant succi tribuloꝝ põdꝰ.ʒ.ij.⁊ gallaꝝ adustaꝝ põdꝰ.ʒ.i. olei ꝺ nucleis oliuaꝝ de nigrataꝝ suꝑ arboreȝ ⁊ olei sisamini nõ excorticati amboꝝ añ.põdus.ʒ.i.ꝺ coquãt lento igne ꝺõec nigrescãt ⁊ fiat inde alcohol. Et ex eis q̃ sũt experta est vt adurat auellana ⁊ per misceãtur cũ oleo ⁊ vngat vertex isãtis viridis. Et etiã vt immittat radius in collogntida hũida ⁊ fiat inde alcohol ita ꝙ dicit ꝙ illud denigrat pupillã catti. Et similiter cortices auellãe cõtriti aut sumat acatie pars.i.gallaꝝ sexta partis aggreget illud cuȝ aq̃ floꝝ papaueris ruffi ⁊ succus ipsius ⁊ fiat ex eo distillatio. Et similiter succus bẽgi ⁊ succus corticis granatorum.

¶ Tractatus tertius de dispositionibus palpebrarum ⁊ que committantur eas.

¶ De pediculis in palpebris. Capitulum.i.

Materia pediculoꝝ est hũiditas plurima quaȝ expulit natura ad partẽ cutis. Et virtus ꝑparatiua gñrationis coꝝ caliditas non naturalis. Et ille cui plĩm accidit illud est ille qui ẽ plurime varietatis in cibis suis ⁊ parui exercitij ⁊ immundus ⁊ neqȝ vtitur balneo.

¶ De cura. Capitulum.ij.

Incipe a mundificatione corporis ⁊ capitis et partis oculi cum eo quod sciuisti et proprie cum gargarismate facto ex aceto ⁊ sinapi.et administretur ablutio oculi ⁊ embrocatio ipius ex aqua maris et aquis salsis ⁊ sulfureis et liniantur pili palpebre ex medicamine facto ex alumine ⁊ medietate ipsius de membuzegi. Et quandoqȝ additur ei aloes et baurac amboruȝ añ.pars.5. Et melius quidem,est vt sit illud quo conficitur acetum squilliticum. Sed almembuzegi cum baurac est medicamem bonum.

¶ De silac et est grece anuleme. Caplm.iij.

Sillac qdem est grossities in palpebris ꝓueniens a mã grossa male dispõnis nitrosa ꝑ quã rubee fiunt palpebre. Et cadunt pili et adducit vlcerationeȝ partium in quibus fixi sunt pili et sequitur eam corruptio oculi. et plurimum accidit successione ophthalmie. Et de ipsa quidem alia est recens et alia est antiqua mala.

¶ De cura. Capitulum.iiij.

In recenti qdeȝ ꝯfert facere emplm ex lentibus decoctis cum aq̃ rof. ⁊ facere emplastruȝ de portulaca et endiuia cũ oleo rof. et albumine oui ⁊ administretur totuȝ illud nocte ⁊ ingrediatur balneum post ipsã aut sumãt lentes excorticate et sumac et pulpa granatoꝝ et rose et ꝯficiatur illud totum cum alrob in nocte et balneetur mane. Et assiduatio balnei est ex rebus magis ꝯferẽtibus ei. ¶ In antiqua vero et chronica oȝ vt crura ventosentur ⁊ phlõmentur vene frontis ⁊ administretur assiduatio balnei. Et ex medicamẽtis autẽ q̃ ponẽda sunt in ea ẽ vt sumatur eris vsti medietas.ʒ.i.dragãti.ʒ.iij.pipis croci añ.ʒ.i.terantur cum vino põtico ꝺõec fiãt sicut mel subtile ⁊ administrentur in exterioribꝰ palpebre. In ea aũt q̃ fit successiõe ophthalmie est exptũ collyriũ ꝫm hunc modum draganti attrimenti ⁊ croci ⁊ spice oium añ.ps.i. Sumãtur de sedenegi.x.ptes fiant collyria et fricentur ex eis palpebre.

¶ De gesse palpebrarum. Capitulum.v.

Est vt accidat palpebris difficltas motus ad claudendũ quũ sunt apte ⁊ ad aperiendũ quũ sunt clause cũ dolore ⁊ rubedine sine hũiditate ꝫȝ plurimũ et ꝯsequitur eas plurimũ vt nõ obediãt ad apiendũ cuȝ exiccatiõe apꝺ sõnũ. Et plurimũ qꝺ ipsiꝰ nõ est sine frustis lippitudinis seꝑatis dure sicce neqȝ est cũ ea cursus nisi ꝑ accñs qm̃ est ex siccitate aut humore viscoso declinãte ad siccitatẽ valde sed qñqȝ est dolor et rubedo. Illa vero q̃ fit a fricatiõe sine materia fluẽte ad ipsam nominatur siccitas oculi ⁊ multotiens est illic complexio calida et materia plurima grossa indigens euacuatione.

¶ De cura. Capitulum.vi.

Oportet vt assiduet vaporationẽ oculi cũ spõgia infusa in aq̃ tepida et assidue vtatur balneo cũ aq̃ dulci equali ⁊ põat suꝑ oculuȝ apud somnũ albumẽ oui cõquassatũ

cum oleo rosˀ. et assidue faciat sudare caput cum humectatiuis ⁊ oleis ⁊ embrocis ⁊ caputpurgijs humectantibus cum oleo viol. ⁊ nenufarino ⁊ relquis: ⁊ si significauerint dispositiones ꝙ cum siccitate fit materia colerica solues cum volubili quoniam in ipsa est proprietas. Et si existimatur ꝙ illic fit materia grossa exiccata indigens resolutiōe resoluatˀ cū mucilagine fenugreci ⁊ mucilagine seminis lini acceptis cū lacte. Iste.n.ambe qñ ponūtˀ sup oculū auferūt algesse et eūant humorē. Et ex eis q̄ ad eā expta sunt sūt adeps galline ⁊ mucilago semis lini ⁊ cera ⁊ oleuꝫ rosˀ.ponatur illď desup semp: ⁊ in palpebris administretˀ qď attrahit lachrymas sicut collyriū arsastratis. Plurimū.n.ꝯfert in materiali chronica administratur alcohol prouocantium lachrymas. Ipsam enim resoluunt materiam grossam ⁊ faciunt eam currere: ⁊ attrahunt ex humoribus subtilibus illud qď lenit eaꝫ ⁊ resoluunt ipsum sua resolutione.

¶ De grossitudine palpebraruꝫ. Capłm.vij.

GRossitudo est seq̄ns febreꝫ: ⁊ qñꝫ faciūt ipsā possidere linimēta facta sup oculū eius et cura est alcohol factū ex lapide lazuli ⁊ lapide armeno: ⁊ ex nucleis dactiloꝝ adustis ⁊ spicis duabus ⁊ administratio balnei assidua ⁊ alienatio vini qñqꝫ vero fricatˀ plurimū cū radio ⁊ collyrio rubeo leni: sed fricatio cuꝫ zuccaro quandoqꝫ excitat ⁊ attrahit.

¶ De inflatione palpebre. Capitulum.viij.

ACcidit propter materias subtiles ⁊ vapores. Et propter debilitateꝫ digestionis ⁊ malitiaꝫ eius sicut fit in febribus vigilatiuis ⁊ in vigilijs. Et quādoqꝫ fit in principio hydropisis ⁊ cacesie ⁊ propter apata humida sicut perioneumonia ⁊ lethargia ⁊ qñ accidit cōualescentibus indicat multotiens conuersionem. Et proprie quando in eis est reliquorum membrorum inflationis priuatio ⁊ remanent ipse excitate ⁊ inflate: ⁊ cura est abscissio cause ⁊ vaporatio.

¶ De grauitate in palpebris. Capitulum.ix.

QUandoqꝫ fit propter inflationē ⁊ causas eius ⁊ quandoqꝫ fit propter debilitatem virtutis ⁊ casum eius in ethica ⁊ quādoqꝫ fit propter grossitudinem et alsarnac ⁊ similia. Et quandoqꝫ accidit grauitas ⁊ mollificatio in principio paroxismorum febriuꝫ.

¶ De inuiscatione palpebraruꝫ apud lachrymalem ⁊ alibus. Capitulum.x.

QUandoqꝫ accidit palpebre vt conglutinetur aut cum concauitate aut cum coniunctiua aut cum cornea aut cuꝫ vtrisqꝫ ⁊ quandoqꝫ fit in vno duorum laterum lachrymalis ⁊ qñqꝫ fit pueniendo ad mediuꝫ ⁊ qñqꝫ fit cōis. Et causa quideꝫ in ea aut est vlcera accidētia aut ruptura faciēs alcohol quando colligit ex oculo sebel ⁊ detegit vngulaꝫ ⁊ fricat ex palpebra scabiem vltime sicut diximus ⁊ non considerat omni hora illud quod oportet considerare in ipso donec accidit vt conglutinetur.

¶ De moro. Capitulum.xi.

EST caro pustulosa addita i oculo. Qď si fuerit apud lachrymalem tūc rectius erit vt incidatur. deinde cura algarab adhibeatur aut curetur cum alcohol basillcon et medicamine viol. ⁊ medicamentis vngule ⁊ proprie cum collyrio de arsenico. Et si fuerit cum albedine ⁊ nigredine tunc cura eius erit cura vngule.

¶ De inuersatione palpebre et est ascera. Capitulum.xij.

EIus species sunt tres vna earuꝫ est vt contrahatur palpebra ⁊ non cooperiat album. Et illud aut est a creatione aut est ꝓpter incisionem euenientem palpebris ⁊ nominatur oculus huius oculus leporinuꝫ. Et secunda species est media ⁊ est vt nō cooperiat partem albi et nominatur abbreuiatio palpebre. Et causa eius est causa prima. verum est minor illa. Et tertia est vt nō cooperiat palbebra superior inferiorem. Et illud fit aut ex glandula aut ex nascentia carnis addite que iam est aut incipit aut spasmo accidēte palpebre ex vlcere consolidato super ipsuꝫ nō permittente aut palpebra superior cooperiat inferiorem. Et quandoqꝫ fit illud totum ex spasmo lacertoꝝ circūdantiū palpebram.

¶ De grandine. Capitulum.xiij.

EST humiditas ingrossata ⁊ in lapideꝫ cōuersa in interiore parte palpebre. Et quandoqꝫ fit in albedine simile grandini.

¶ De cura. Capitulum.xiiij.

ADministretur super eam linimentum cum aceto et sordibus vlcerum et reliquorum. et quāqꝫ adduntur eis oleum rosˀ. et gūmi albotin ⁊ sarcocolla aut linitur cum ammoniaco cōtrito cū aceto et cinere ⁊ assa fetida ⁊ linimtū aureiesus dcm̄ i ca. ordeoli.

¶ De ordeolo. Capitulum.xv.

Ordeolum est apostema longum apparens super extremitatē palpebre simile ordeo in figura sua: ⁊ eius materia secundum plurimum est sanguis dominans.

¶De cura. Capitulum.xvi.

Curetur cum minutione ⁊ euacuatione per picram secundum ꝙ sciuisti. Deinde sumatur aliquid de oppoponaco et resoluatur in aqua et liniatur ex eo locus quoniam est bonum valde. Et conferunt ei euaporationes ex adipe dissoluto aut farina ordei cum galbano aut fermentum aut panis calefactus iteratus super ipsum ⁊ vaporationes cum cauda muscharum habentium capita abscissa aut cum aqua in qua ordeum bulliuit aut sanguis columbe aut sanguis alguariscen ⁊ turturis aut sumantur parū baurac ⁊ galbani multum ⁊ commisceantur ambo ⁊ ponantur super ordeolum ⁊ epithima aureiesus. ℞. olibani myrrhe amborum añ. partem. i. laudani quartam partem cere aluminis baurac armeni omnium añ. medietatem partis aggregentur cum fece olei de lilio ⁊ liniatur super ipsum.

¶De alsarnac. Capitulum.xvij.

Alsarnac est additio materie pinguis cōtingens in palpebra superiore ⁊ grauat palpebrā ab apertione ⁊ facit ipsam quasi mollificatam ⁊ est coniuncta non mota sicut nodus ⁊ plurimū quidem accidit infantibus et humectatis in quibus multiplicantur lachryme ⁊ ophthalmie.

¶De signis. Capitulum.xviij.

Et ex signis eius est quoniam quū tu tangis inflationē digitis duobus, deinde separas eos eminentia in medio eius existit.

¶De cura. Capitulum.xix.

Opera manus ē cura eius: ⁊ ipsius modus ē vt sedeat eger et teneatur caput eius tractum ad superiora et tendatur in ipso cutis frontis ad oculum et eleuetur palpebra et accipiat eam medicus inter duos indices ⁊ medium suum et comprimat paruz et aggregabitur materia compressa ad illud quod est inter duos digitos et ille qui caput tenet trahat cutem ex medio supercilij. Quūq3 apparuerit eminentia incidat cutē ab ea sufficienti sectione et subtili non profunda. Cautella nanq3 in hoc est necessaria ⁊ vt in incisionem faciat post incisionem tutius est ꝙ vt vnam subito audendo faciat incisionē quūq3 apparet per incisionem primam bonum est: et si non in anatomia additio fiat donec appareat tunc si inuenerit eam separatam super manum suam inuoluat pannū lineum ⁊ accipiat alsarnac separando ipsā a dextra ⁊ a sinistra. Et si remanserit residuum non obediens ei pulverizetur aliquantulum salis super ipsum vt corrodat ipsum. Et si fuerit in tunica ⁊ vehementis adherentie accipiat illud quod de ea separatum est ⁊ dimittat aliud et non inuadat ipsum sed committat rem suam resolutioni salis qui pulverizatur super ipsum. Deinde imponatur super ipsum pannum infusum aceto. Quūq3 mutatiuum affuerit secunde diei ⁊ securitas fuerit sanguinis curet ipsum cū medicinis conglutinatiuis ⁊ sint in eis litium ⁊ siefmemithe et crocus. Quunq3 autem inuadit partem eius que non separatur detegendo et excoriando cum incisione et penetrat cū hamis super ipsa et mouet a dextra ⁊ a sinistra donec separatur aut facit illud cum infimo penne. Et opꝫ vt cautella adhibeatur in perforando ab eo ita vt nō tendat in profundum. foramen aūt si tendit palpebram cum vehementia vel fit processus in foramine tā diu donec incidatur cutis panniculi qui est sub ea nocet ⁊ incipit apparere adeps loci incisi quando comprimitur digitis qui ipsam circundant in circuitu cutis extense et prouenit dolor vehemens: aut apostema calidum et remanent reliquie dure profunde que sūt deteriores ꝙ sarnac. Et fortasse inciditur ꝺ lacerto retinente oculū aliquid conueniens et debilitatur palpebra ab apertione. Recētem vero que debilis est plurimum sanant medicine resolutiue absq3 opertione manꝰ.

¶De susati. Capitulum.xx.

Est caro mollis eueniens in interiore parte palpebre a qua non cessat fluere sanguis rubeꝰ et niger et viridis. Cuius quidem cura est mundificatio cum exiccatiuis corrosiuis et collyrijs acutis. Quūq3 susati corrosiua fuerit administrabis tūc pulueres et collyria que carnis sunt generatiua sintq3 ex eis que in vlceribus palpebrarum dicuntur. Et ad vltimum cura pruritus et scabiei fortium curetur.

¶De lapidositate. Capitulum.xxi.

LApidositas est apostema paruum sanguineum ⁊ vertitur in lapidositatem a quo quandoqꝫ liberatur manus operatio. deinde adhibeantur medicine vlceruꝫ oculi.

De vlceribus palpebrarum et rupturis earuꝫ cura.
Capitulum.xxij.

CVra administretur super ea emplastrum ex lentibus ⁊ fisticis et corticibꝰ granatorum decoctis cum aceto. Quūqꝫ ceciderint cortices et corrosio destructa fuerit administrabis super ea vitellum oui cū croco. quoniam ipe cōsolidat. Et si volueris administrabis desuper collyrium de olibano ⁊ collyrium aluber cum collyrio astaticon et rubeo leni. Rupture autem palpebre recipiunt consolidationem ⁊ curantur cura rupturarum cutium dicta in capitulo suo.

De scabie ⁊ pruritu.
Capitulum.xxiij.

HIus causa est materia salsa nitrosa ex sanguine calido aut humido aut humore alio acuto faciens prouenire prurituꝫ prius deinde scabiem. Cuius quidem plurimum succedit vlceribus oculi ⁊ incipit egritudo prius cum pruritu paruo. Deinde fit asperitas et rubificatur palpebra deinde fit vt granū fici ⁊ vlcerosa postea adueniunt grana dura quum vehementia scissionis adest in pruritu ⁊ apostematione.

De cura eius.
Capitulum.xxiiij.

CVm scabiei associat ophthalmia cura prius ophthalmiam. Deinde procede ad scabiem post quaꝫ non dimiseris rem ophthalmie ⁊ similiter sunt dispositio ⁊ iudicium si est egritudo alia. Nam oportet vt tu vehementioreꝫ earum diligenter attendas. Quūqꝫ videris vlcerationem et apostema caue ne administres medicinas acutas et similia eis nisi post consecutionem cum facilitate ad possibilitatem. Nam tu trahes cum medicinis aquam vehementem. In secunda vero ⁊ tertia specierum predictarum necessaria est fricatio, aut cum ferro. aut cum medicinis fiat fricatio ex eis que sunt sicut spuma maris et proprie generis eius quod nominatur casuri. aut cum folijs fici. aut fac fricationem ex scedenegi et croco ⁊ marchasita fiat ex eis collyrium et fricetur cum eo. Illius autem que curam recipit cum medicinis et est illa que non consequitur gradum sm ⁊ tertium spetierum predictarum. Initiū cure est assiduatio euacuationis ⁊ phlobotomie ⁊ si non plus saltem bis in mēse ⁊ phlobotomia lachrymalium post phlobotomiaꝫ vniuersalē ⁊ assiduatio balnei ⁊ alienatio pulueris ⁊ fumi ⁊ vociferationis ⁊ cautella vehementie stricture colli ⁊ coarctatōis capitis ⁊ furoris ⁊ ire ⁊ multitudinis loquele ⁊ applanationis puluinaris ⁊ prolongationis iacendi super faciem ⁊ omniū q̄ ascendere faciunt materias ad superiora ⁊ trahunt eas ad faciē ⁊ cōfert in principio sui qdē collyriū rubeū lene ⁊ post ipsū collyriū viride lene. Qd̄ si fuerit fortior illa tūc acutiꝰ vnoquoqꝫ eoꝝ ē etiā tarthamaticō ⁊ collyriū arsistratis ⁊ collyriū de croco. Et qn̄qꝫ curatur cū felle hirci ⁊ felle porci ⁊ cū sale ammōiaco ⁊ tutia ⁊ ere adusto ⁊ calcadis coniunctim ⁊ separatim ⁊ basilicon ⁊ collyriū granatinum sūt bōa ⁊ medicamen arsistratis est valde bonū. Et ex medicinis cōferentibus est medicamē huius. ℞. kabarabe partē.i. corticis granatoꝝ partes.ij. cōficiantur cū melle aut aloes partē.i. salis ammoniaci partē.ſ. cōficiātur cū melle ⁊ administrentur. Et iteꝝ sumant eris vsti.xvi. aur. piperis.viij. aur. climie.iiij. aur. myrrhe croci amboꝝ an̄. aur.ij. floris eris.v. aur. gūmi.xx. aur. terātur ⁊ misceantur sicut scis cum aqua pluuiali.

De tremore. Capitulum.xxv.

HAlintisac est apostema cum pruritu et quandoqꝫ est illud quod in ipso dominatur ventositas. et quandoqꝫ est superfluitas subtilis phlegmatica. et quandoqꝫ est superfluitas aquosa. et quandoqꝫ est superfluitas melancholica.

De signis.
Capitulum.xxvi.

QVod ventosum est quandoqꝫ accidit subito ⁊ declinat ad partem lachrymalem et est sicut quem pungit musca in illo loco ⁊ accidit in estate ⁊ senibus et non est grauitas phlegmaticum eniꝫ frigidius ē ⁊ grauius et seruat vestigium compressionis vna hora. Sed in aquoso non remanet vestigiū impressionis per horam neqꝫ dolor est cum eo. Et melancholicū secundū plurimū cōmunicat palpebre ⁊ oculo ⁊ est cū duritie ⁊ extēsione cōsequētibus supcilia ⁊ maxillaꝝ summitatē ⁊ nō est cum eo dolor de quo sit curādū

et est color eius fuscus et plurimum eius ac cidit post ophthalmiam et post variolam.

De cura. Capitulum.xxvij.

Oportet vt incipias primuz et euacues corpus et mundifices caput τ enim qđ fuerit ad phlegma declinius administra em plastrũ ex folijs malue. Et fortiora eius sunt folia alkerua contrita et permista cum aceto et vaporationez ex spongia infusa aceto τ aq̃ calida τ ẽt fiat linimẽtũ ex aloe τ seluzabaragi τ sief memithe τ faufel τ croco cũ aq̃ solatri.

De multitudie palpitatiõis. Caplz.xxviij.

Multitudo palpitationis fit ex re cadẽ te in oculo leui et quandoqz fit ex sicci tate. Et quandoqz multiplicatur in habenti bus tetanũ et in pparatis ad ipsuz τ indicat in egritudinibus acutis tetanum et spasmũ.

De casu pilorum. Capitulum.xxix.

Cadunt pili oculi ex causa materiei aut causa loci et causa quidez materiei aut quoniam replentur pediculis sicut fit in fine egritudinum acutarum paruarum aut quo niam corrumpuntur propter illud quod ad miscetur eis quuz nascuntur sicut accidit in alopitia et est vt fit in interiore parte palpe bre hũiditas acuta aut materia nitrosa sal sa non apparente in palpebra nocumẽto sen sibili sed ipsa nocet pilis. Qui autem est cau sa loci est quoniam illic est nocumentuz ma nifestum.s.aut durities et grossitudo: et non inuenit vapor a quo gñatur pilus transituz: aut apa et corrosio et significat ipsam rube do et mordicatio vehemens et dolor.

De cura. Capitulum.xxx.

In illo qui est causa loci cura nocumẽ tum quod est in loco secundum q̄ dici tur in cura cuiusqz capituli eius in loco suo. Et in illo cuius causa est priuatio materiei curetur prius corpus per ea regimine largo et cibatiõe et administra medicinas traben tes materiam pilorum ad palpebras per ea que dicturi sumus et que sunt dicte in anti dotario et in areolis medicinarum singula rium. Et in eo qui est causa materiei corru pte administra purgationem capitis τ mun dificationem membri deinde cura medica mento pilorum . alcohol autem iuuatiua ad illud sunt lapis armenus et azuli. Et ex cõ positis alcohol de nucleis dactilorũ ex lau dano dictuz in antidotario aut sumatur de dactilis immaturis adustis pondus.iij.ʒ et duarum spicarum.ʒ.ij. fiat ex eis alcohol. τ ex eis q̃ experta sunt est vt teratur spica nigra τ antimoniũ τ admistreť cũ radio. Et etiã fiat alcohol ex stercore muris adusto τ nõ adusto cũ melle. τ pprie asulalij aut sumať terra i q̃ nasciť vitis cũ croco romano τ ẽ alsaluli ptes eq̃les τ admistreť ex eis alcohol. Et ex eis q̃ expta sũt ad illđ ex eis cũ quo sũt pruritus τ rubedo. τ corrosio ẽ vt đcoq̃tur gñatũ cũ sua totalitate τ partib⁹ suis i aceto vsqz quo dis soluať τ ãnectať sup locũ. Et oia q̃dẽ viscosa ɔferũt. Et ad illđ etiã climie colcotar atrimẽ ti ptes eq̃les sumať τ terrãtur τ admistrenť

De pilis inuersis τ additis. Capitulũ.xxxi.

Ex eis q̃ experta sũt ẽ vt sumatur sterco ris leporini adusti põdus.viij.ʒ. τ sterco ris hircini põdus.iij.ʒ . ɔterãtur τ admistreť ex eis alcohol aut fiat alcohol ex muscis habẽ tib⁹ capita abscissa exiccatis aut adurať auel lana τ teratur τ ɔficiať cũ adipe caprino aut adipe vrsi τ liniatur ex ea loc⁹. Nasci eni fa cit pilos. τ cũ hoc denigrat eos τ etiã sumať antimonij adusti pars.i. τ pipis pars.i. τ plũ bi adusti abluti.iiij. croci ptes.iiij. et duaz spi caz.ij. partes τ nucleoz dactiloz adustoz p tes.ij. ɔterãtur τ fiat ex eis alcohol. Et ad vl timũ cura hoz piloz ẽ vnus modoz. v. adhe rẽtia τ cauteriũ τ ordo cũ acu τ abbreuiatio palpebre cũ sectõne τ euulsio ꝓhibitia. Inui scatio aũt ẽ vt eleuẽtur τ eq̃ntur cũ mastice τ gũmi pini τ gũmi τ visco τ ammõiaco τ glu tino qđ egreditur đ vẽtrib⁹ ostracoz τ aloe τ sarcocolla τ dragagãto τ ture dissoluto cũ al bugine oui. Et ex inuiscatiuis bõis vt inuisce tur cũ oleo đ scemi: τ melior ea ẽ cũ cola casei quã nos diximus in antidotario. Cura vero q̃ fit acu est vt acus penetret ab interiore pte palpebre ad exteriorez vbi est pilus . Deinde põatur pilus i foramine ei⁹. τ egrediať ad la tus aliud τ stringatur pilus τ si sit difficilis i troitus pili i foramine acus põatur i forami ne acus extremitas capilli mulieris τ trahať acus ex illo latere. Deide põatur capillus i fo ramine ei⁹ τ egrediať ex alio latere. Et striga tur capillus đoec rẽaneat similis anse a late re itrinseco. τ põatur i ipsa pilus τ extrahatur. Et si necessaria fuerit iteratio acus q̃rať loc⁹ alius. Secũdatio nãqz pforatiõis acus dila tat foramen τ nõ retinet pilũ. Sectio aũt est vt abscidatur origo eius ex palpebra. Quidã vero pcipiũt vt scindatur locus cognomina

tus egena ꝛ ē apud extremitatē oculi. deinde ꝯsolidetur ꝛ nascetur super ipsū caro addita ꝛ eq̄t pilū ꝛ nō pmittit ipsū iuersari. ¶Caute riū aūt qd̄ melius ē est vt fiat cū acu habēte caput curuatū cui⁹ caput igniatur ꝛ extendaꝫ palpebra ꝛ cauterizetur cū eo locus pili ꝛ nō redibit. Et q̄nq̄ necessarie sunt iteratōes bis aut ter ꝛ ñ redibit post illd̄ penitus. Euulsio aūt ꝓhibitiua ē vt eleuaꝫ. Deinō ponāt sup locū medicine ꝓhibitiue natiuitatis piloꝝ. et ꝓprie super palpebrā q̄ sunt de eis que dicte sunt in areolis medicinarum singulariū ꝛ di cemus eas in capitulo pilorum additorum.

¶De pilis additis. Capitulum.xxxij.

NAscūtur ex multitudine hūitatis putri de aggregate in palpebris oculi.

¶De cura. Capitulum.xxxiij.

CUra ei⁹ ē mūdificatio capitis ꝛ corpo ris ꝛ oculi cū eis q̄ scis. dinde administra alcofol acuta mūdificātia palpebrā sic albisali cō ꝛ ruscenū ꝛ collyriū rubeū acutū. ꝛ viride acutū. ꝛ collyriū de myrobal. ꝛ ꝓprie si fuerit illic lachryme aut aliqd accidētiū humoꝝ ac ciderit ꝙ si nō suffecerint curā adhibe euulsio nis eueleantur ꝛ liniatur super originem eo rū sanguis eritij ꝛ fel damarum ꝛ arietum et fel vulturis ꝛ fel caprinum. Et quandoq̄ per miscentur fella ista ꝛ sanguines cuꝫ castoreo ꝛ fiūt ex eis collyria sicut squame piscis ꝛ ad ministrantur quum necessitas incumbit dis soluta homis. Qui vero eo vtitur media ho ra expectet super ipsum. Et ex curis quidem bonis vt sumatur fel eritij ꝛ fel vulturis ꝛ ca storeum secunduꝫ equalitatem aggregentur cum sanguine columbe ꝛ fiant inde troc. Et ex eis que narrantur sunt sanguis tincte ꝛ ꝓ prie sanguis tincte canis ꝛ sanguis ranaruꝫ. Veruntamen experimentum non verifica uit illud. Et rectius quidem secundum ꝙ exi stimant est vt misceatur cum alkitran. Et ex eis etiam que narrantur est vt administre tur fel vulturis cum cinere ꝛ sale ammonia co et succo porri. et proprie quando ponitur in sartagine super ignem donec commisceantur ꝛ equentur. Et si fuerit cinis ostracorum erit melior et rubigo ferri heruginosi cuꝫ sali ua hominis ē vltima q̄uis dolorē faciat. Et ex eis quidē que sunt experta est tincta cū sa le ammoniaco. et ꝓprie cū vngula asini adu sta cū aceto forti. Et similiter spūa maris cū aq̄ psilij. Quū eni stupefit et infrigidaꝫ locus eo non nascuntur ibi pili.

¶De inuiscatione palpebrarum. Ca.xxxiiij.

FIt illud scd̄m plm̄ post ophthalmiam oꝫ ergo vt admistreꝫ sarcocolle ꝛ zuc cari tabarzet partes equales spūe maris q̄r ta partis teranꝫ ꝛ puluerizenꝫ super locum.

¶Tractatus quartus de dispositionib⁹ vir tutis visibilis ꝛ operationibus eius.

¶De debilitate visus ꝛ nocumēto eius. C.i.

DEbilitatem visus ꝛ eius nocu mētum efficit aut ꝯplexio cō munis in corpe siccitatis do minātis humorose aut cōple xiōalis sine materia aut va por eleuat⁹ ex corpore aut stō proprie aut frigus hñs materiam aut nō ha bens materiam aut ꝓpter dominum caliita tis materialis aut nō materialis aut est se quēs causam in cerebro ipso egritudinū ce rebri notaꝝ que est i subā cerebri aut in par te tota anteriore sicut ꝯpssio aut percussio ac cidens ei quare nō videt oculus aut in par te anteriore eius. Et plm̄ quidem eius ē hu miditas dominans aut siccitas accidēs suc cessione egritudinū ꝛ motuum superfluoruꝫ corporeorum ꝛ animalium ꝛ eūonum super fluaꝝ ꝓpter quas cadit virtus ꝛ resoluiꝫ ma teria aut est ꝓpter rē appropriatam ipsi spi ritui visibili ꝛ mēbris que ipm̄ sequūꝫ sicut neruo cōcauo ꝛ sicut humoribus ꝛ tunicis ꝛ spiritui quidem visibili q̄nq̄ accidit vt mul tiplicetur ꝛ accidit ei vt subtilietur. Et q̄nq̄ accidit ei vt ingrossetur. Et accidit ei vt mi noretur. Multiplicatio aūt est melior res ꝛ magis iuuatiua. Et subtilitas qdem plm̄ ac cidit ex siccitate. Et q̄nq̄ fit ex vehemētia se paratiōis accidentis cū sol aspicitur ꝛ resplē dentis ꝛ similia. Et q̄nq̄ perducit aggrega tio valde superflua ad coarctatōem resoluen tem ꝛ inspissatur ca primū. Deinde subtiliaꝫ valde scd̄o ꝛ istud est sicut accidit apud lon gam morā in tenebris ꝛ grossitudo fit pp̄ hu miditatē ꝛ fit ꝓpter aggregationē vehemen tem nō ita vt perducat ad vtendum cōplexio ne subtiliāte. Et q̄nq̄ est causa in eis cadēs in initio creationis. Et q̄nq̄ est propter ve hementiam siccitatis ꝛ multitudinem eua cuationum aut debilitatem anterioris cere bri validam aut prauitatem egritudinum et propinquitatem mortis quando resoluiꝫ spi ritus. Debilitas autem ꝛ nocumentum que

sunt propter tunicas. Et plurimū eoꝝ est pro
pter tunicas extrinsecas sine ꝓfundis aut sūt
cā substātie tunice: aut sunt cā trāsitus qui ē
in ea. Et que sunt ꝓpter tunicā ipsā sunt pro
pter cōplexionez malā. Et plurimū eius ē re
tentio vaporis in ea aut superfluitas hūidita
tis permiste ei aut exiccatio ꝛ siccitas ꝛ nigri
ficatio ꝛ corrugatio accidētes ei ꝛ ꝓprie vuee
et cornee aut corruptio superficiei eius ꝓpter
impressionē vlceꝝ apparentiū aut occultaruz
aut tolerātia ophthalmie plurime aut ferētis
ꝑuietatē eius aut color extraneus intrās eaz
sicut accidit cornee in ictericia ex citrinitate.
aut in tarfati ex rubedine aut denudatio co-
loris naturalis sicut illud qđ accidit cornee ꝛ
addit ꝑuietatē ꝛ firmitudinē ad hoc vt lumē
vincat ipz ꝛ seperet spiritū visibilez. Et qñqz
accidit exiccatio ꝛ calefactio ꝓpter coherētiā
firmā aeris ꝛ luminis cū humoribus aut se-
paratio eaꝝ ꝓpter corrosionē accidentem q̄
re nō gradatur lumē in penetrādo in eis im
mo subito penetrat in glatialez integre aut ꝓ
pter ortū pāniculū super eas sicut in vngula
aut inflatōne ꝛ grossitie venaꝝ eaꝝ sicut i se
bel. ¶ Accidēs aūt foramini ꝛ trāsitui aut est
qa stringitur supra naturalez propter causas
quas dicturi sumus in capitulo suo aut dila
tatur aut oppilatur integre aut non integre.
Sicut quum est descensus aque. et nos qui-
dem dicemus ista capitula omnia sigillatiz.
Facta autem propter humores est quoniam
glatialis quidē qui est vnus eorum mutatur
ab essentia sua equali et ingrossatur aut eius
subtilitas est fortis et fit impeditus a delatio
ne luminis et coloris luminosi super se. Ex
albugineo quidem quoniam multiplicatur
valde aut ingrossatur. et fit illud causa ad mi
norandam peruietatem suam aut propter hu
miditatez et vapores qui permiscentur ei aut
mutant alterantes eius peruietatem. Vapo
res enim ꝛ fumi extranei extrīseci nocēt ei eq̄
liter ergo intrīseci. Et oīa grana vaporosa in
flatiua sunt granatiua visus. Nocumētū eni
qđ visui aduenit ex vitreo non est primitiuū.
i mmo nō nocet visui nisi inquātū nocet gla-
tialis ꝛ ꝯuertit eiꝰ essētiā ab eq̄litate ꝓpter ci
bum nō eq̄lem quē ei defert. Nocumētū aūt
qđ fit ꝓpter neruum est quoniā accidit ei op
pilatio aut accidit ei apostemata aut ruptura.

¶ De sinis. Capitulum. ij.

IN eo qdē qđ est cōmunitate corporis si
gnū ē illud qđ dedimus qđ significat com-
plexionē totius corporis. Et illud qđ fit cōi
tate cerebri est qm̄ illic est aliđ signoꝝ signi
ficātiū nocumentū in cerebro cū hoc vt sint
reliqui sensus lesi cū illo. Illud. n. fiduciā fa-
cit cōitatis cerebri. Et qñqz appropriaẗ visui
plim ꝓprietatū eius ꝛ cū odoratu sine audi-
tu. sicut ꝑcussio coarctatiua qñ cadit in par-
te anteriore cerebri. Et qñqz est auditus cuz
sua dispōne remanet oculus apertus ꝛ non
pōt claudi palpebra sup ipm̄. Verū nō vi-
det. Et signū qđ ipi spiritui appropriatur est
qm̄ si spiritus est subtilis ꝛ est paucus videt
rē ex ꝓximo sine perscrutatōe ꝛ nō videt qđ
elōgatū est cū ꝑscrutatōe. Verū cuius subti
litas cū est supflua nō figit rē luminosā val
de imo. fugat eā lum̄ clarū ꝛ separat eā. ¶ Et
si est grossus ꝛ plimus nō deficit ei ꝑscruta-
tio intuendo lōginquū ꝛ nō ꝑscrutaẗ visionē
ꝓping. Et cā in hoc apud loquentes de ra-
dio est ꝙ visus nō fit nisi egressionē radij et
cū obuiat ei qđ vr̄ ꝛ qđ motus vadēs ad lo
cū lōginquū subtiliat grossitiē eius ꝛ equat
essentiā ipsius quēadmodū hmōi motus re
soluit spūm subtilē q̄re forsitā nō opaẗ aliqd
Et ap̄ illos q dicūt ꝑuiū vehere formas vi-
dendi ꝛ relq̄ est ꝙ glatialis motus sit fortis
cū videt illđ qđ elōgaẗ. Et illud est ex eis que
subtiliāt spiritū grossū habitātē in ipso ꝛ re-
soluit spūm subtilē ꝛ ꝓpe paucū. Verificatō
āt cercioris in his duobus sermōibus ꝑtinet
ad sapiētes nō medicis. ¶ Cognitio vero illi
us ex dispōne tunicaꝝ ꝛ hūoꝝ ꝓfūdoꝝ ē ex
eis q sunt praua cū nō est res alia nisi ipsa.
Qñqz āt recurriẗ ad dispōnē coloris tunica
rū ꝛ hūoꝝ ꝓfundoꝝ ꝛ ad dispōnē inflatōis
eaꝝ ꝛ extensiōis ꝛ corrugatōis ꝛ extenuatio
nis ipsarū ꝛ dispōnē ꝑuitatis oculi pp ꝑuita
tē ipsius ꝛ dispōnē eius qđ spargiẗ sup ipm̄
de hūiditate. Et imaginaẗ de siītudine iris.
aut vr̄ in ipso de siccitate ꝛ cōturbatōe q̄ ma
nifesta ē exteriꝰ ꝛ forsitā nō apꝑet cū eo hōcu
li vel hōniculi ꝛ est forma aspiciētis in ipsuz
ꝛ qñqz significat hꝫ dispōnē cornee. Et qnꝫ
significat hꝫ dispōnē albuginei. ꝛ ille cuiꝰ est
videt sp iter oculos suos sic̄ nebulas. Si aūt
vides cōturbatōez corā forāine tm̄ ꝛ nō sunt
relīq ꝑtes cornee turbate significat ꝙ cōtur-
batio fit i albugineo ꝛ ꝙ nō ē clarꝰ. Et si cō-
turbatio ē cōis ꝑtibꝰ cornee ꝛ nō dubiū quin
ipsa sit i cornea. Sꝫ rēanet dubitatio an ipsa

fit sĩr i albudineo an nõ.Et accit qñq3 albu
ginco ficcitas. Et accit qñq3 ex illa ficcitate
vt aggregeẽ ea q̃dã ptes ei⁹ ⁊ nõ fiãt puie ga
vr̃ corã eis fenestra aut fenestre ⁊ qñq3 ẽ illõ
pp vestigiã vlcer̃ existẽtia i cornea occulta fa
ciẽtiũ imaginari imaginatões q̃re errat i eis
⁊ existimat ꝙ fint imaginatões aq̃ ⁊ nõ sunt
De cõstrictiõe ãt ⁊ dilatatõe ⁊ aq̃ ⁊ dispõne
nerui posteri⁹ loqmur. ⁊ scias ꝙ oĩs corruptõ
existens a ficcitate fit fortis cũ vacuitas ad-
apõ exercitiũ resolutiuũ ⁊ ap̃ eũones in hora
meridiei ⁊ ex humiditate econtrario.

De cura. Capitulum.iij.

SI fuerit cã debilitatis ficcitas iuuat hu
mectãtib⁹ ⁊ aq̃ casei ⁊ emulsiõe lactis su
per cap̃ ⁊ potu ei⁹ ⁊ põat olea hũectatiua sup
⁊ ppe cũ fuerit illõ i cõualescẽtib⁹ ⁊ cõfert ei
sõn⁹ ⁊ reges ⁊ cap̃purgia hũectãtia ⁊ pprie
oleũ de nenufare ⁊ ei⁹ q̃ i tunica existit cura ẽ
praua. Qð si fuerit ab hũiditate admĩstrabis
tũc illõ qõ resoluit post eũones. Vomitus
ãt q minim⁹ ẽ ex eis q̃ cõferũt ⁊ ppe senib⁹
S3 laboriosus nocet valde ⁊ gargarismata
⁊ sternutatões ⁊ sternutamẽta cõferũt. Et ex
eũonib⁹ iuuatiuis i h ẽ oleũ de kerua cũ isu-
siõe aloes. Et admĩstratio ei⁹ qõ phib3 va-
porẽ a capite sic trifere ⁊ ppe apõ sõnũ ↄfert
ẽt ⁊ iuuat exercitijs extremitatũ ⁊ ppe extre-
mitatũ inferior̃. Et sĩr o3 vt admĩstret frica
tio ear̃. Si ãt cã fuerit i ea grossities ei⁹ curet
cũ medicis abstersiuis p̃dictis areolis oculi.
Et o3 qñ admĩstras medicias acutas vt vta
ris cũ eis medicis stipticis. Et ex reb⁹ q̃dẽ
iuuatiuis in h ẽ tutia abluta nutrita cũ aqua
sansuci aut cũ aq̃ feniculi aut aq̃ albedarungi
⁊ succo prassij ⁊ assiduatio alcobol cũ litio cõ
fert oculo valde ⁊ ↄseruat virtutẽ ei⁹ vsq3 ad
tp̃s lõgũ ⁊ facere alcobol ex fricatiõe myro-
bol. cũ aq̃ rob. cõfert valde qñ est humiditas
cũ caliditate ⁊ pruritu ⁊ ex alcobol cõferẽti-
bus i huiusmodi caplo ẽ ex fellib⁹ cũ sunt sin
gularia sic fel alchubugi ⁊ fel tauri saboth et
auis frãgẽtis os ⁊ tauri ⁊ vrsi ⁊ leporis ⁊ vl-
terius ⁊ gruis ⁊ hirũdis ⁊ passeris ⁊ vulpis
⁊ adib ⁊ catti ⁊ canis leporarij ⁊ arietis silue
stris. Et felli auis tarde inest proprietas val-
de mirabilis. Et cõposita ⁊ ex oleis q̃dẽ iuua
tiuis sũt sic oleũ de kerua ⁊ oleũ de narcisco
⁊ de granis lauri ⁊ oleũ rhaphaninũ ⁊ oleu3
de fenugreco ⁊ oleũ de lilio ⁊ oleũ sansucinũ
⁊ oleũ camõillinũ ⁊ oleũ alacocri. ⁊ facere al
cobol cũ aq̃ albedarũgi cõfert. Et ex medica
mẽtis bõis mẽsuratis ẽ vt adurãt due nuces
⁊.xxx. ex nucleis myrobol. citrinor̃ ⁊ terãt et
pijciãt sup eos pipis adusti aur.i. ⁊ fiat ex eo
collyriũ. Et ex medicis iuuatiuis est vt suma
tur succ⁹ granati muzi ⁊ de coq̃t vsq3 ad me
dietatẽ et remoueat ab igne et misceat cũ eo
medietas ipsi⁹ de melle et ponat sub sole et
admĩstret. Et sĩr si sumat aq̃ duor̃ granato
rũ et põat sub sole duob⁹ mẽsib⁹ in estate et
collet ⁊ ponat in ea aloes et longi pipis et sa
lis ammoniaci et qñq3 fit sine sale ammonia
co ptes eq̃les terant oĩa valde et pbiciant su
per lib. eius. 3.iij. ex eis reseruet et quãtoplus
antiquat tanto est melius. Et ex iuuatiuis cũ
hoc est celidonia qñ teritur sic alcobol. Et fa-
cere alcobol aq̃ cepe cũ melle iuuatiuũ est. Et
collyriũ q̃dẽ felliũ est forte et fella q̃dẽ silue-
stria sunt sic fel accipitris et vulturis aut su-
mat tabula et pistillũ quor̃ ambo sint ex ere
rubeo et distillẽt sup eã stilla aceti et stilla la-
ctis et stilla mellis deinde terat donec nigre
scat illud et fiat ex eo alcobol. Et scias ꝙ assu
met carnẽ assidue siue sit assa siue elixa est ex
eis q̃ conferunt et confortãt visũ valde ita ꝙ
remouet debilitatẽ añcedentẽ. Et si q̃s põt
sumere carnẽ viperar̃ decoctã s3 modũ quo
decoq̃t in tyriaca et s3 modũ quo distinguit
in.c. de lepra conseruat sanitatẽ oculi vltime.
Et ex medicis q̃ senibus bone sunt et ei cui⁹
visus debilitat ex coitu et alijs est tutie nõ ab
lute. vj. ptes et vini q̃ntũ sufficit. et olei de bal
samo plus tutie s3 q̃ntitatẽ q̃ conuenit terat
tutia et pijciat sup ipsã oleũ balsami deinde
vinũ et terat sic o3 et reponat medicamẽ de
quo dr̃ ꝙ tanti existit iuuaminis ꝙ oleũ tale
efficit ne ei noceat in corpus solis aspicet. R̷.
lapidis senticis et lapidis magnetis et lapi-
dis hatis et est alumẽ bonũ et sedinebis ⁊ ca
lamenti et succi et condisi oium añ. ptẽ.i. fel-
lis vulturis ⁊ fellis vipe ambor̃ añ. ptẽ.i. fiat
ex eo alcobol. et administratio pectinationis
super caput iuuatiua est et proprie confert se
nibus quare oportet vt administretur omni
die multotiens quonia3 attrahit vapores ad
superiora et mouet eos a parte oculi. Et in
gredi aquam claram viride3 et submergi in
ea et aperire ambos oculos in ea secundum
quantitatem qua3 possibile est ex eis que ser
uat sanitatem oculi et confortant ipsum ⁊ p
prie in iuuentute. Et o3 pprie eũ q cõquerit

de vapibus stõi z cui nocet hũiditas z vtaꝛ añ cibũ decoctõe absinthij z oxymelle sqlliti co z oi qꝺ lẽit z icidit supfluitates q̃ sũt i stõ.

¶De rememoratõe rex visui nocẽtiũ.C.iiij.

Rerũ aũt visui nocẽtiũ alie sũt opatiões z motus z alie sũt cibi z alie sũt dispõ cõuersiõis in cibis opatiões ãt z motus sunt oia q̃ exiccãt sic coitus multus z prolixitas aspiciẽdi enitẽtia z legere minuta supflue et mediũ in eis est iuuamẽ z silr actões minute z sõnus post repletõez. Immo oꝫ illũ q suo i visu debilitatẽ hꝫ expectare dõec digeraꝛ cibus eius. Et ois repletio nocet ei z oẽ qꝺ exiccat nãꝫ z oẽ qꝺ turbat sãguinẽ ex rebus salis z acutis z alijs nocet ei z ebrietas nocet ei. Uomitus vero cõfert ei inquãtũ purgat stõꝫ z nocet ei inq̃tũ mouet mãs cerebri expellẽdo eas ad ipꝫ. Et si fuerit necius oꝫ tũc vt fiat post cibũ z cũ facilitate z balneũ nocet z sõnus supfluus nocet z fletus vehemẽs et multitudo phlomie z ꝓpe cũ vẽtosis cõtinuis cibi vero q nocẽt sũt salsi z acuti z vaporosi z ois q nocet ori stõi. Et vinũ grossũ turbatũ z porꝝ z cepa z bedarũgi comestũ z oliue mature z anetũ z caules z lentes.

¶De nictilopa. Capitulum.v.

Est vt euanescat visus in nocte z videat in die z debilitaꝛ in fine eius. Et cã qui dẽ eius est hũores oculi z grossities eoꝝ aut hũiditas spũs z grossities eius z plm qdẽ accidit hñtibus oculos nigros nõ virides z ꝑuitati pupille z cui multiplicaꝛ colores z anfractuosa i oculis suis. Hoc.n.significat paucitatẽ spũs visibilis in creatõe sua. Et qñq3 h est cã pp egritudinẽ in ipso oculo. Et qñq3 fit pp cõitatẽ stõi z cerebri z cognosciꝛ illꝺ p signa q̃ sciuisti.

¶De cura.Capitulũ.vi.

Si illic fuerit multitudo phlomia cephalicũ z angulos lachrymales z admistrẽtur reliq̃ cũantia nota z iterẽꝛ z qñq3 eũatur cũ scamõea z castoreo z cõfert z in potu daꝛ añ cibũ vinũ paucũ vetꝰ z daꝛ i potu post digõnẽ integrã. Et ex medicis digestiuis vlꝛ expertis ẽ illꝺ qꝺ currit ex epate capno diuiso cuꝫ cultello z posito sup prũas. Nã cũ currit accipiꝛ de eo qꝺ currit z pulueriꝫaꝛ sup ipꝫ sal idꝰ z lõgũ pip z fit ex eo alcohol. Et qñꝫ pulueriꝫãꝛ sup ipꝫ medicie cũ suppõiꝛ prũis z fit decliatio sup vaporẽ eiꝰ z cõediꝛ de carne eiꝰ assata z illꝺ ẽ iuuatiũ. z qñq3 icidiꝛ faciẽdo sectõez latitudinalẽ z põiꝛ ex eo stratꝰ vnꝰ z ex pipe lõgo stratꝰ vnꝰ z ponũꝛ stratꝰ iferior z superior ex epa z assaꝛ i tãor z nõ ꝑueit ad vltimũ. Deiñ sumiꝛ z colaꝛ ex eo aquositas et fit cũ ea alcohol. Et silr epar leporis z silr collyriũ fcm ex lõgo pipe z illꝺ qꝺ ẽ ꝫꝫ hãc descriptõez lõgi pipis.ꝫꝫ.spice ptes eq̃les fiat ex eis alcohol et fella ẽt iuuatiua sũt et ꝓpe fella hircorũ et arietũ mõtãorũ et silr alcohol cũ oleo balsãi cõq̃ssato cũ pauco opio et ex pipibꝰ tribus cõmistis sic puluis iuuatiuꝰ ẽ valde z similr alumẽ egyptiacũ et alcohol cũ melle et aq̃ fe.oleo submerso sup ipso spatio lõgo est valde iuuatiuũ. Et fortiꝰ eo ẽ mel cũ i eo est virtꝰ alumis et salis ammõiaci et alcohol factũ ex sãguibꝰ aialiũ calidaꝝ cõplonũ cõfert.

¶Et cõfert alcohol ex succo cucũeris asinini ꝯq̃ssato cũ se.portulace z collyriũ alcali z collyriũ floris eris ꝯfert ei et stercꝰ lacerti z stici z sumãꝛ fellis hedi.ps.i.pipis ptes.ij. ammoniaci ptes.iij.cõficiaꝛ cũ melle z admistrenꝛ ei et confert phlomia vene lachrymalium.

¶De alibar et est vt nõ videat in die. C.vij.

Causa alibar est subtilitas spũs z paucitas eiꝰ multa q̃re resoluiꝛ cũ lumie solis et adiuuaꝛ i tenebris et qñꝫ ẽ cã alibar ꝑua q̃re vꝫ i tenebris et vmbra die et nocte et debilitaꝛ i lumie.

¶De cura. Capitulũ.viij.

Est additio i hũectatõe z igrossatõe sãguis.

¶De imaginatõibꝰ.Ca.ix.

Sunt colores q sẽtiũꝛ corã visu ac si ipsi sint misti i aere et cã i eis ẽ statio rei nõ ꝑuic iter glatialẽ et iter ea q̃ vidẽꝛ. Et illa res aut ẽ ex eis quoꝝ sile nõ cõphẽdiꝛ i cõsuetudibꝰ oio et neq3 cõphẽdit ipꝫ nisi q ẽ fortis visus egrediẽtis a cõsuetudie i cõphẽdendo. aut est ex eis q̃ cõphendit visus qñ medius fit et nõ est in fine acuitatis sed est secũdum semitam consuetudinis. Et intentio primi ẽ quoniam cum visus est fortis comprehendit debile et occultum ex rebus que volant in aere prope visum que sunt ex formis a quibus aer nõ euacuatur et reliqua quare apparent ei et propter suam propinquitatem quam habent cum aere nõ verificat eas et similiter cũ sunt in interiore parte propter vestigia vaporum paruorum non euacuantur ex eis complerio et natura omnino. ¶Uerũtamen hec duo occultantur a visibus que non sunt in vltimo acuitatis et non imaginantur nisi ei qui est vehemẽtis acuitatis in visu et ista sũt

ex eis q̄ nō ɔparātur ad nocumētū. Diuisio aūt altera aut existit i tunicis aut existit in hu morib⁹ 𝔱 illa q̄ existit in tunicis ē vt sit sup tu nicā corneā vestigiū occultū valdē qđ remāsit a variol' aut ophthalmia 𝔱 bothor aut alijs 𝔱 nō apparet oculus exteri⁹ 𝔱 apparet oculo in teri⁹ ꝓpterea ꝙ fit pui⁹ locus i quo ē. ¶ Oc cultaꝛ ergo pp ipsū ex eo qđ sētit 𝔱 aer puio ptes vise magne ƀ𝔷 q̄titatē q̄ si ƀ𝔷 q̄titatē q̄ si ƀ𝔷 veritatē exteri⁹ repta foret esset ps illa pua magna ps formaꝝ ei⁹ q̄ sūt in foramine vuee. ¶ Illa āt q̄ existit ex hūorib⁹ ē ƀ𝔷 duas ptes qn̄ aut iā ɔuersa ē subā ei⁹ in hūiditatē ex eo ꝙ exteri⁹ ab ipā ad qđ iā ɔuersa ē subā hūiditatis ipsius aut accidit pti eius malitia ɔplōnis alterās colorē ei⁹ 𝔱 remouēs puieta tē ei⁹ q̄re nō puā fit illa q̄titas ei⁹ pp frigus aut hūiditatē aut caliditatē. ƀ𝔷 illā igiꝛ q̄tita tē apparet in ipso aeritas. ¶ Et ex ꝓprietate aeritatis ē vt quū ꝯmisceꝛ hūiditati subtili ꝑ uie faciat ipsā lactei coloris. 𝔱 faciat ipsā vide ri nō puā aut ꝓpter siccitatē inspissātē 𝔱 ag gregātez valde sed erit illđ qđ supuenit ei ex ea i alio. ¶ Ergo nō euāꝛ quin aut sit accidēs nō firū 𝔱 ex gn̄e vapoꝝ q eleuāꝛ ex corpe toto aut ex stō aut ex cerebro. 𝔱 quū sūt subtiles ꝑ ueniūt 𝔱 resoluūꝛ 𝔱 sic fit crisib⁹ 𝔱 post vomi tū 𝔱 post irā aut fit firū i eo 𝔱 portēdit aquā. ¶ Et iste qdē imaginatōnes q̄nq𝔷 diuersifi cāꝛ in essentijs suis 𝔱 sūt grosse 𝔱 subtiles oc culte 𝔱 q̄nq𝔷 diuersificāꝛ in sitib⁹ suis 𝔱 sūt ra re 𝔱 q̄nq𝔷 spisse nebulose. ¶ Et q̄nq𝔷 diuersi ficāꝛ i figuris suis 𝔱 sūt ḡnose 𝔱 sūt cimicales 𝔱 sunt muscose 𝔱 sunt filose 𝔱 capillares cum longitudine.

¶ De signis. Capitulū. x.

Signa eaꝝ q̄ sunt ex acuitate sensus sūt vt sint leues non ƀ𝔷 modum vnum 𝔱 fi guram vnam 𝔱 associatur hōi aliquo tempo re sanitas sui visus pter ꝙ illa imaginatio sequitur ipsuz. Et illā que fit ꝓpter corneā si gnificat cā eius p̄dicta 𝔱 vt figatur aliquo tē pore nō addens 𝔱 nō perducēs nocumentuz in oculo preter se. Et illa q̄ fit ex cā i albugi neo est vt sit tp̄e lōgo 𝔱 nō perducet ad nocu mētū magnū 𝔱 fit aut successiōe ophthalmie acute aut successiōe cāe infrantis aut calefa ciētis. 𝔱 ē ex eis q̄ sensu sciuntur 𝔱 ꝓprie qn̄ i uenitur cornea tersa clara in qua nō est aspe ritas aliquo mō. amplius est res fixa 𝔱 n̄ ad dit neq𝔷 perducit ad nocumētū magnū. Illa aūt q̄ fit ꝓpter vapores stomaticos. 𝔱 corpo reos cognoscit ppea ꝙ ipsa cōmoueꝛ cū va porosis 𝔱 apđ repletōe𝔷 𝔱 digōnē 𝔱 ap̄ mot⁹ 𝔱 vertiginē 𝔱 scotomiā 𝔱 nō moraꝛ ƀ𝔷 dispō nē vnā. Immo augmētaꝛ 𝔱 minuiꝛ 𝔱 nō ap propriaꝛ oculo vni. Immo fit in ambobus oculis. Cūq𝔷 cū ea est nausea verificaꝛ ei⁹ si gnificatio 𝔱 q̄nq𝔷 est vomit⁹ 𝔱 eūo cū picra 𝔱 subtiliatio nutrimēti 𝔱 studiū in digōne re mouēt 𝔱 minorāt eā. Et tu qdē iā sciuisti i.c. debilitatis visus signa ei⁹ cui⁹ est cā siccitas albuginei aut aliđ. Et q̄nq𝔷 cōtinuaꝛ sanitas oculi 𝔱 incolumitas ei⁹ q h𝔷 imaginatōes sex mensib⁹ est ƀ𝔷 plm in securitate. Et ima ginatōes q sunt an̄cedētes aq̄𝔷 nō cessāt gra dati in cōturbatōe visus vsq𝔷 q̄ descendit cū eis aq̄ subito 𝔱 raro ptrāsit. vi. menses. Cū āt vides imaginatōes remoueri 𝔱 redire 𝔱 ad di 𝔱 diminui scias ꝙ nō sunt aquose. quūq𝔷 aquosaꝝ tp̄s ꝓlōgaꝛ 𝔱 nō cōtinuaꝛ in debili tate visus scias ꝙ ipse nō sunt aquose.

¶ De cura sermonis imaginationum 𝔱 ini tium aque. Capitulum. xi.

Primū imaginatōis est vt tu venias ad curā eaꝝ q̄ aq̄ portēdūt. reliqs āt carū q̄ sūt ex siccitate cōfert q̄nq𝔷 hūectātia nota. ƀ𝔷 si sint ab hūiditate alie q̄ nō sūt a siccitate cōfert eis oia alcofol q̄ abstergūt. ¶ In portē dētib⁹ vero aq̄ o𝔷 vt icipias 𝔱 mūdifices cor pus 𝔱 ꝓpe stō𝔷. Dein̄ venias ad mūdifican dū cap̄ cū gargarismis 𝔱 capipurgijs 𝔱 ma sticatōib⁹. Et sternutatōib⁹ vero iquātū pur gat spaꝛ iuuamētū. Et ex pte laboriosi motus eaꝝ tieꝛ ex eis mot⁹ aq̄ 𝔱 ꝓpe si est cadēs sub neruo 𝔱 ꝓpe ipm̄. Et scias ꝙ hierapicre est mirabilis iuuamēti i eis 𝔱 silr̄ pilule aur. 𝔱 me dicamēta i qb⁹ pōuꝛ centaurea 𝔱 cucūer ama rus. Et tu qdē iā sciuisti i caplis cure capis 𝔱 mūdificatōis ei⁹ illđ qđ te o𝔷 attēdere. Et o𝔷 vt fit mūdificatio ꝑ hierā picrā aut pilulas aureas ƀ𝔷 semitā mūdificationū freq̄ntium valde. Et neq𝔷 vtaris medicis solutis 𝔱 ab stersiuis faciēdo alcohol nisi post mūdifica tiōe𝔷. Et cōfert i pncipio aq̄ phlomia arteri arū post aurē 𝔱 o𝔷 qdē vt icipias pmo a me dicis lenitis sic̄ feniculū cū melle 𝔱 oleo. Et sic̄ dr̄ ꝙ odoramētū sāsuci ɔfert ei q̄ tiet descē sū aq̄ i oculis suis 𝔱 silr̄ olfacio oculi ipsi⁹ et dr̄ ꝙ appositio sāguisugaꝝ sup tp̄a cōfert in initio sui. Et q̄nq𝔷 cōfert alcohol cū seie alke teni 𝔱 dr̄ ꝙ ip𝔷 remouet aq̄ 𝔱 resoluit aq̄ et ꝙ ip𝔷 est vltimū. Dein̄ ɔueniaꝛ ḡdati ad me

dicinas ↄpositas ex serapino ⁊ similib⁹ sibi. Et ex illis ē medicam̄ qđ recepit serapini tres p̱tes asse fetide ⁊ hellebori albi āboꝝ an̄. x. mellis. viij. cotilas. Et ex eis q̄ valde expta sūt ē vt ex capite hirūdinis adusto cū melle fiat alcohol ⁊ collyriū asliticā. ⁊ oia fella p̄dicta i capitulo đbilitatis visus. Et forti⁹ istis ē collyriū đ fellib⁹ almarastani ⁊ ēt alcohol aunid⁹ ⁊ alcohol dcm̄ i antidotario cū felle testudis ⁊ medicam̄ oribasi cū aq̄ fen. aut collyriū sāsuci ⁊ alserus ⁊ almerumi. ⁊ oleū balsami cōfert i eis q̄ ↄferūt in initio aq̄ est vt sumaꝛ fel guarsen ⁊ fel sabot sani corporis ⁊ ponāꝛ i vase ereo ⁊ dimittāꝛ ꝑpe. x. dies vsq3 ad duas septimanas. Deide sumāꝛ myrrhe ⁊ croci tritoꝝ ⁊ fellis testudinis siluestris ⁊ olei balsami oiu3 an̄. pōdus. ʒ. i. p̱misceāꝛ oia ⁊ aggregenꝛ oia vltime ⁊ fiat cū eis alcohol. ⁊ etiā accipiatur hellebori pars. i. ⁊ asse fetide ps. i. ⁊ serapini q̄nta ⁊ đcima p̱tis ⁊ ē tres đcime p̱tis fiat ex eis collyriū ⁊ fiat alcohol cū eo. ⁊ iteꝝ hellebori al. ⁊ pipis ps. i. ⁊ āmoniaci tertia p̱tis ex eis collyriū cū succo rhaphani ⁊ administreꝛ ⁊ o3 vt vitet cibos ⁊ pisces ingrossātes ⁊ vaporatiuos ⁊ potū plurime aq̄ ēt ⁊ vini ⁊ frequētiā phl̄omie ⁊ vētosaꝝ imo postpōat illđ q̄ztū posƚe ē ⁊ nisi tact⁹ necessitatis cogat ad illđ ⁊ sit credulitas ꝙ sāguis sit calid⁹ plm̄.

¶ De alintisar. Capitulum. xij.

Alintisar ē vt fiat foramen vuee latius q̄3 est in nā. ⁊ qn̄q3 fit illud successiōe sode propter cā3 primitiuā ex percussiōe aut casu. Et qn̄ fit ꝑpter cās existētes i ipsa pupilla. ⁊ illud ē in albugineo aut in vuea. albugineus nāq3 quū humectaꝛ ⁊ multiplicaꝛ ↄprimit uueā ⁊ mouet eā ad dilatatō3. albuginei vero siccitas nō facit dilatatō3 per se sed p̱ accn̄s. s. inquātū seq̄tur eā siccitas vuee. ⁊ vuea ipsa si desiccaꝛ aut extendiꝛ ad extremitates suas sicut extenduntur coria perforata quum exiccantur accidit ei vt dilatetur sicut dilatāꝛ foramina illoꝝ corioꝝ ⁊ ꝑprie qn̄ ↄprimiꝛ ab hūitatib⁹. Et qn̄q3 accit ei illud ex huitate intrāte subā3 eius ⁊ addente in spissitudinē ipsius. Et extendente eā ad grossitiē. q̄a accit foramē vt dilateꝛ. ¶ Et qn̄q3 accit illud ꝑpter ap̄a extensiuū ꝓueniēs in ea. ⁊ qn̄q3 est amplitudo oculi naturalis ⁊ nocet visui. Videt enim res minores q̄3 o3 vt videāꝛ. ⁊ qn̄q3 est accidētalis. ⁊ qn̄q3 ē ita ⁊ qn̄q3 ↄseq̄ꝛ ad hoc vt nō videat aliq̄d. Multotiēs enim dilataꝛ oculus adeo vt dilatatio cōseq̄ꝛ corneā ⁊ nō remāeat visui aliq̄d de q̄ sit curādū. Et illa q̄ ē ex p̱cussiōe aut casu nō h3 curam.

¶ De signis. Capitulum. xiij.

Iam diximus ea in capitulo debilitatis oculi.

¶ De cura. Capitulū. xiiij.

Illa q̄ nālis ē curā nō h3 ⁊ illi q ē ex siccitate cōfert hūectatio oculi cū hūectatiuis p̄dictis ⁊ illi q̄ ē ex hūiditate cōfert phl̄omia si i corpe ē multitudo ⁊ ēt phl̄omia lachrymaliū venaꝝ euacuat ex loco ⁊ cōfert ei ⁊ siƚr phl̄omia vēaꝝ t̄poꝝ ⁊ icisio eaꝝ ⁊ eūones q̄s sciuisti ⁊ effusio aq̄ sale ⁊ salite super caput ꝑp̄e miste cū aceto. Et nō o3 vt multipliceꝛ eūones cū solutiuis ⁊ debiliteꝛ virtus ⁊ nō eūeꝛ ꝙ q̄riꝛ. Immo qn̄q3 suffic̄ ei eūo oibus. x. diebus cū. ʒ. ⁊. ʒ. de pilulis chochijs ⁊ cibus sit aq̄ ciceris cū oleo sisamino ⁊ fiat alcohol oculo alteri cū tutia vt nō dilateꝛ sic̄ p̄mus ⁊ o3 vt admistres alcofol predicta i. c. imaginationū ⁊ aq̄ ⁊ cōfert ei ventose sup̱ collū p̱p̱ illđ qđ i eis ē de attractione ad posteriora. Illđ āt q̄ vtēdū ē cura ei⁹ q̄ facta ē successiōe p̱cussiōis ē vt fiat phl̄omia deinde vētoseꝛ caput postea admistra infrigidātia. Et fiat emplm̄ ⁊ farina fabaꝝ sine corticibus suis ⁊ farina ordei cū aq̄ folioru3 salicis aut aq̄ endiuie aut lana isusa i vitello oui cū oleo ros. aut pauco vino ⁊ distilletur i oculū sanguis turtuꝝ ⁊ pulloꝝ ⁊ i die tertio distileꝛ i ip̄m lac alcofol q̄ sūt fortiora et penitus plm̄ cure eius ē ex gn̄e cure ap̄atu3 calidoꝝ ⁊ post admistreꝛ collyriū sm̄ ex turis ⁊ croci ⁊ myrrhe oium an̄. p̱tē. i. ⁊ arsenici p̱te. ʒ. ¶ Medicam̄ iuuatiuū omorōenꝛ ⁊ ē dilatatio fellis hedi ⁊ fellis gruis āboꝝ an̄. aur. ij. croci. ʒ. i. pipis. clxx. grana succi ligritie v. aur. ⁊ tertia ammōiaci. ij. aur. mellis s3 q̄ztitatē necessitatis ⁊ fiat ex eis alcohol ⁊ teraꝛ cū aq̄ feniculi ⁊ cōficiaꝛ cū melle ⁊ ad illā q̄ facta ē ex p̱cussōe medius aur. teraꝛ cū succo raphāi vsq̄q̄ sicceꝛ ⁊ admistreꝛ cū eo sicco alcohol ⁊ ēt fellis hirci aur. i. sterc⁹ lacerti ⁊ stellionis sicci aur. i. ⁊. ʒ. nitri. ʒ. aur. pipis fellis gruis amboꝝ an̄. aur. ij. croci aur. i. amōiaci aur. ʒ. hellebori al. aur. i. terāꝛ ēt cū aq̄ fe. ⁊ misceaꝛ cū melle.

¶ De ↄstrictōe pupile. c. xv.

Constrictio ē vt sit foram̄ stricti⁹ q̄3 cōsuetū fuit ⁊ si nālis ē laudabilis ⁊ si est accn̄talis ē deterior q̄3 dilatatio ⁊ qn̄q3 p̱ducit ad oppilatiōem. Et eius cā ē aut siccitas

uuee corrugatiua aggregãs eã ꝛ ꝯhil forañ ꝛ accit ꝯstricto aut oppilatio aut hũiditas ex tẽdẽs uueã a laterib⁹ ad mediũ ꝛ cõstringit foraũ ꝛ accit sic illd qd accit cribris qñ ma desiũt ꝛ mollificãt ꝛ extẽdũt i ptes aut siccitas vehemẽs albuginei q̃re minorat ꝛ sequtur ipm tunica ad detumescẽdũ ꝛ aggregatõez diuersã dispõi exit⁹.ꝛ plm accit h accñs a sic citate. ¶De signis. Capitulũ.xvj.

Am diximus ea in capitulo debilitatis oculi. ¶De cura.Capitulum .xvij.

Eius gdẽ q̃ sicca ẽ cura sũt hũectãtia q̃ sũt ex distillatõib⁹ ꝛ cappurgiis ꝛ embrocis factis ꝛ succis hũidis ꝛ reliqs sic scis ꝛ cibi leues ꝛ pigues i horis ꝛ nõ inuenis ne cessitatẽ vtẽdi aliq̃ i q̃ sit caliditas aliq̃ pp attractõez materiei hũide ad oculũ ꝛ oz vt ad mistret fricatio capis ꝛ faciei ꝛ oculi ꝯtinua breui tpe ꝛ totũ id vt attrahat.Nã admistra tio hũectãtiũ pure qñq3 nocet ei. Et qñ admistras alcofol attractiua itera tũc hũectati ua.Ei vero q̃ hũida ẽ ꝯfert alcofol ꝓdicta co gnita i.c.debilitatis visus ꝛ aq̃ ꝛ imaginatio nũ ꝛ ex eis ẽ collyriũ hui⁹ descriptõis floris eris ammõiaci ambox añ.ps ꝛ tertia aloes. v.ptes muscbi medietas ptis fiat ex eis collyriũ ꝛ itex ammõiaci aur.ij.floris eris aur. iiij.stercoris lacerti aur.iij.croci aur.ij. gũmi aur.i.cõficeat cũ melle ꝛ admistrent ꝛ ẽt pipis ꝛ ammõiaci ambox añ. ptis illi⁹ croci ps.i.resoluat ammõiacũ i aq̃ feniculi ꝛ ꝓijciat sup ip3 oleũ balsami ꝛ cõficiat cũ melle h nãq3 ẽ valde bonũ. ¶De aqua.c.xviij.

Descẽsus aq̃ ẽ egritudo oppilatiua ꝛ est hũiditas extranea stãs i forãine uuee iter hũorẽ albugineũ ꝛ siphac ꝛ corneã q̃re ꝓhibet penetrare formas ad visũ. Et ipsa g dẽ qñ diuersificat i q̃titate ꝛ diuersificat in q̃litate. Ei⁹ ãt diuersitas i q̃titate ẽ qm plima h3 cõpatõez ad foramẽ q̃re oppilat totũ foramẽ ꝛ nõ videt oculus aliqd.Et qñq3 est pauca h3 cõpatõez ad ip3 q̃re oppilat ptem eius ꝛ dimittit ptẽ ipsius detectã.Illd g̃ qd ex visibilib⁹ corã pte oppilata existit nõ cõphẽdit visus s3 cõphẽdit illd qd ẽ corã pte di scoopta.Et qñq3 cõphẽdit visus alicuius rei medietatẽ aut ptẽ ei⁹ ꝛ nõ cõphẽdit reliquũ nisi ꝑmutatõe pupille ꝛ fortasse cõphẽdit ip sam integre vice alia ꝛ illd pp sitũ eius.Nã cũ ꝑuenit cũ itegritate sua corã oppilato nõ cõphẽdit ex ea aliqd.ꝛ qñ ꝑuenit cũ itegrita te sua corã discooꝑto cõphẽdit ipa3 totã.ꝛ h gdẽ oppilatio dimiuta qñq3 cadit ad lacbry malẽ supius ꝛ ad lacbrymalẽ iferi⁹ ꝛ qñ3 cõ uenit vt sit aliqd i anulo medij forãinis ꝛ qd ipm circundat discooꝑtũ. Et tũc gdẽ nõ vi det de oi re nisi latera ꝛ nõ videt mediũ ei⁹. imo videt in medio ei⁹ sic fenestrã aut apturã et intentio illi⁹ ẽ ꝙ nõ videt. s3 imaginat tenebras.¶Diuersitas vero illi⁹ i q̃litate qñ3 ẽ i essentia qm alia ẽ subtilis clara q̃ nõ tetigit lumẽ ꝛ solẽ et alia ei⁹ ẽ grossa valde . Et qñq3 ẽ i colore qm alia ei⁹ ẽ aerei coloris. et alia ei⁹ alba ẽ gypsei coloris ꝛ alia ei⁹ alba ẽ margaritalis ꝛ alia ẽ alba decliat ad viriditatẽ itẽsã ꝛ aureitatẽ ꝛ q̃dã ẽ citrina ꝛ q̃dã ẽ nigra ꝛ q̃dã ẽ cineritia . Et illa gdẽ q̃ ẽ magis receptibilis cure ex pte coloris ẽ aerea ꝛ alba margaritalis q̃ ad viriditatẽ decliat ꝑs. rũp ꝛ ad cinereitatẽ viridẽ cũ intẽsiõe. Genus ãt gypseũ ꝛ viride ꝛ nigx plũbeũ vehemẽtis nigredis ꝛ citrinũ nõ recipiũt cura3 q̃ sit cũ acu. Et e x spẽb⁹ gdẽ ei⁹ q̃ ẽ grossa ẽ q̃ dã spẽs q̃ qñq3 sit dura valde ita vt egrediat ad h vt sit aq̃ ꝛ neq3 ẽ ei cura . Et illa gdẽ q̃ magis susceptibilis ẽ cure ex pte essentie est subtilis q̃ cũ tu eã cõpsseris et sup ipa3 digi tis suis tuis cõpssiõez feceris sepabit veloci ter deinde redibit ꝛ aggregabit huius nã q3 ablatio cũ instrõ aufer ẽdi aq̃ sepat. Verũtñ huius expientie assiduatio ẽ ex eis q̃ cõtur bãt aq̃ ꝛ facit curã cũ instrõ difficilẽ. ꝛ qñq3 expit illud alio mõ ꝛ ẽ vt ponat sup oculum cottũ ꝛ sufficit in ip3 vebementer deinde au ferat ꝛ ꝯsideret velociter an videat in aqua mot⁹.Nã si vr tũc iã apta ẽ vt cũ instrõ curet ꝛ silr si clausũ oculi facit dilatatõem vebementer alteri⁹.Et illa q̃ post casũ aut egri tudinẽ cerebri accidit fit difficilis sanitas ei⁹.
¶De signis. Capitulum.xix.

Signa portendentia aquam sunt imagi nationes predicte que non sunt a causis alijs.Et nos quidem iam exposuimus cẽ ea rum in.c.imaginationũ ꝛ ꝙ accidit cũ eis cõ turbatio sensibilis ꝛ ꝓprie qñ est in vno ocu lorum ꝛ ꝙ imaginant ei res luminose sicut candele duplices. Inter aquã vero ꝛ oppila tionẽ intrinsecã distat qm qñ vnus duorum oculox cõprimit dilatat alter in aq̃.S3 non dilatat alter in oppilatõe ꝛ illud qm eã in il la dilatatõe ẽ expssio spũs q̃ ẽ i oculo ꝯpsso ad altex cũ fortitudie.sed cũ iuenit oppilatio

nē posteriꝰ nō penetrat ⁊ h̄ ẜ3 pl̄m rei ⁊ in fi
ne dilatať i alterō nisi aq̄ sit vehemētis grossi
tudis ⁊ si nō fuerit oppilatio ſ3 i alitisar ē ali
qd de hoc.

¶ De cura eius. Ca.xx.

E So qdē iā sciuisti hoiem de his q ad
cōp̄hēsiōe3 redeūt et intell'iā cui aq̄ ia3
acciderat q curauit se ip̄3 cū eūonibꝰ ⁊ absti-
nētia cibi ⁊ minoratōe cibi ⁊ alienatōe iuriū
p̄uectātiū ⁊ fuit cōtētꝰ assatis ⁊ frixis ⁊ admi-
nistratōe alcofol resoluētiū subtiliātiū ⁊ re-
diit ad ip̄3 visus eiꝰ bñ ⁊ ẜm veritatē qñ suc
currit aq̄ i p̄ncipio sui cōfert in ea regim̄. Il-
li āt q̄ cōfirmata ē nō ē ꝯueniēs nisi cura cū
istr̄o. ¶ O p3 ḡ vt repellat hñs cā repletōe3 ⁊
vinū ⁊ coitū ⁊ sit cōtentꝰ comedere seľ in me
ridie ⁊ fugiat pisces ⁊ fructꝰ ⁊ carnes grossas
ꝓp̄e. Vomitꝰ āt q̄uis cōferat ex p̄te mūdifi
catōis stōi tñ nō est nocitiuꝰ in ꝓp̄etate aque
Et nos qdē iā docuimꝰ canōes curatōis eiꝰ
cū medicis in.c.imaginationū. Et nūc dica-
mus res exp̄tas ⁊ ex eis est vt sumāť grano
rū lauri excorticatoꝝ.x. p̄tes ⁊ gūmi ps .i. te-
rānť cū vrina pueri nō polluti ad aquā ⁊ ad
debilitatē visus cū aq̄ pura ⁊ administrēť ad
eū q nō videt. Cōficiāť cū felle vipe ⁊ melle
⁊ fiat cū eo alcohol est.n. bonū valde. Dico
āt q̄ exp̄ti sūt hoies veraces fel vipi ⁊ non
egit op̄atōe3 veneni oīo. Et h̄ exp̄imētū ex eis
ē a qbꝰ cauēdi minuiť nec̄itas. Aliō exp̄imē
tū bonū succi ḡnatoꝝ relatoꝝ ab īsula moa-
dis ⁊ cāedrei corali oiu3 añ.aur.i. cōficiātur
cū melle feniculi. In regie āt cure q̄ fit cū in
str̄o o3 vt añ ip̄3 p̄cedat mūdificatio corporis
⁊ capis ꝓp̄e et fiat phl'omia si nec̄ia fuerit.
Deiñ obserueť ne illi q cū instr̄o ē curādus
hēat in oculo rupturā ⁊ tieať vt accidat i tu-
nicis ap̄a aut sit assuetꝰ pati tussi aut sit vehe
mētis rixe velocis ire. nā rixa ⁊ ira ois sūt ex
eis q̄ mouēt ad ꝓfūdū vel redditū ⁊ o3 vt fu-
giāt vinū ⁊ coitū ⁊ cū h̄ nō o3 vt admistretur
cura cū instr̄o nisi postq̄ aq̄ steterit ⁊ descē-
derit qō descēdere vult ex ea ⁊ igrossata fue
rit essentia eiꝰ parūp ⁊ h̄ ē illō qō vocať com
plemētū. ¶ Et cōp̄ssio qdē subito fcā ⁊ phl'o
mia nocet ⁊ cibꝰ eiꝰ sit aq̄ ciceris ⁊ cōstituať
locꝰ ad quē moueat curās cū instr̄o sub ocu
lo et fiťr multotiēs inueniť ex p̄ncipio ⁊ qñ3
volūtas adest vt fiat cura cū instr̄o p̄mittitur
bñti aq̄3 vt nutriať piscibꝰ recētibꝰ ⁊ cibis hu
mectatiuis p̄mutatiuis ⁊ administreť aliquid
ex eis q̄ resistunt nocumēto aq̄. Deiñ fiat cu-
ra cū instr̄o. Et ad vltimū si aq̄ fuerit subtilis
valde aut grossa valde nō obedit cure cū in-
str̄o. Et qñ voluntas est faciendi p̄cipiať in-
firmo aspicere ad lachrymalē domesticum ⁊
ad nasū ⁊ ꝯseruet ẜm illā figurā ⁊ nō sit iux
ta fenestrā neq3 in loco vehemētis luminis.
valde. Deinde ꝓcedat artifex ⁊ icipiat ⁊ p̄fo
ret cū mucadabati ⁊ vadas inter duas tuni
cas vsquequo sit corā forāine ⁊ inueniť illic
sic spatiū ⁊ sinuositas amplius ex artificibus
est q extrahit almaucadabati ⁊ intromittit i
eū caudā almubec ⁊ ē aledidu vsq3 ad termi
nū foramis vt p̄p̄et extremitati acute almu-
hec trāsitū ⁊ vt assuefaciat egrū patiētia de-
inde intromittit almubec vsq3 ad terminum
diffitū ⁊ suspēdit cū eo aq̄3 nō cessat depone
re eā dōec clarificeť oculꝰ et occulteť aq̄ post
corneā desubtꝰ. Deiñ dimittit almubec i lo
co suo aliquātulo tp̄e vt stet aq̄ i loco illo. De
inde declinat ab eo almubec ⁊ cōsiderat re-
deat tunc si redit iter regimē dōec sit securꝰ.
¶ Et si aq̄ nō obedit vt curat ad p̄tē ad quā
fecit eā descēdere declina eā ad p̄tē alterā et
expelle eā ad p̄tē ad quā declinat et sepa ip-
sā in ea. Qō si videris eā redire i diebꝰ in q
bus curas reduc almubec in illo eodē fora-
mine. Ip̄m.n. remaneat ⁊ nō cōsolidať et cū
ad foram̄ currit sanguis o3 vt descēdere faci
ant eā ēt et nō dimittať rēaneť illic ⁊ cōgeleť
et nō sit ei cura. Cūq3 curā cū instr̄o op̄atus
fuerit pōe sup̄ oculū cui adhibita ē cura cū i
str̄o vitellū oui ꝯq̄ssatū cū oleo viol'. et cū cot
to. Et o3 vt oppileť sanus ēt vt nō moueatur
et seq̄ť cū infirmus et fac eū dormire sup̄ col
lū tribꝰ diebꝰ i tenebris. et qñ3 nec̄ic sit iteratō
nes pl'ime huiꝰ ēpl'atōis et ꝯẜuatōes huiꝰ p̄
p̄amti et resupiatōes p̄ vnā hebdomodā. Et
illō qdē qñ illic fuerit ap̄a aut soda aut aliō
veꝝ ap̄a fac eē nec̄iu3 sol'onē ligatōis fortis
et mollificatōe3 eiꝰ. et p̄ēitꝰ meliꝰ ē vt ꝯẜuet
eger p̄p̄atōe3 suā vsq̄q̄ rēoueať dolor et non
soluať ligatura nisi i oibꝰ tribꝰ diebꝰ. ¶ Et o3
qdē vt fiat vap̄atio i tp̄e sol'onis cu3 aq̄ rof
et aq̄ salicis aut cū aq̄ cucurbite aut virge pa
storis et sibi sil'ibꝰ. ¶ Et hoies qdē hñs via
diuersas i exercēdo curā aq̄ q̄ fit cū istr̄o. ita
vt qdā sint q disrūpūt iferiorē p̄tē cornee et
extrahūt aq̄3 p̄ eā ⁊ h̄ ē i q̄ cū aq̄ qñ ē grossa
egr̄diť albugieꝰ.

¶ De ōstructōe visus. c.xxj.

O Estructō visꝰ qñ3 accit ex cāis debilita
tis visus cū sup̄fluūt q̄re ꝯsidereť illic.

Nos vero iteꝝ dicamus ⁊ dimittamus qđ est cū cōitate cerebri ⁊ alioꝝ:qm̄ illđ illic intellectū ē.ōstructio āt visus aut fit ꝑtibꝰ ocli māifestis in suis substātijs incoluminibꝰaut fit illud quū iā acciderit eis nocumētū sensibile aut nō sensibile e q̄ itinere coꝝ ꝓcedūt. Noster vero ſmo ē de ꝑio. Nā si parietes oculi apparētes fuerint incolumes in substātijs suis: sed iā accit eis nocumtū ex ꝑte alia nō māifesta hoibꝰ⁊ vulgo tūc aut erit foramē ſꝫ dispōnē sanitatis sue aut erit illic oppilatio aquosa aut erit oppilatio non illic immo in neruo cōcauo:aut propter rem cadētēꝫ in foramine eiꝰ:aut ꝑꝑ coopimētū accñs ex siccitate aut mollificatōe:aut apātibꝰ i lacertis suis cōpssis i seipsis:aut sequeꝛ ꝯplōnē accidētē auriori cerebro ſꝫ ꝙ exposuimꝰ in his q̄ ꝑterierūt:aut accidit ei attritio aut glatiali accidet rēotio ab oppōne foraminis aut erit corruptio ꝯplōnis eiꝰ ⁊ ñ erit ꝯueniēs vt sit instrm̄ visus. Et plm̄ qdē accit ꝑꝑ hūiditatē dñantē sup eā valde aut ꝑꝑ siccitatē vincētē sup ipm̄:q̄re colligitur in seipm̄ ⁊ corrugaꝛ ⁊ noiaꝛ hec egritudo glauconia ⁊ nō ē ei medicamen ⁊ fit oculus ꝑꝑ eā varius multoꝝ generū aut nō erit foramē incolume. Sed aut erit iā cōsecuta ex eo dilatatio in vltimo fine aut erit cōsecuta ipm̄ cōstrictio coopertur.

De signis. Capitulum.xxij.

SIgnū āt aq̄ ⁊ dilatatiōis ⁊ ꝯstrictiōis ⁊ reliquoꝝ ē illđ qđ diximꝰ i ca.suo. Cā vero i ea q̄ fit in neruo cōcauo ē illđ cuiꝰ cōpressio fit difficilis ꝑ signa ꝑdicta i ca.aque. Sed distinctio rei i ipo ē difficilis ⁊ fortasse cōphēdiꝛ sapiētia. Et qñ illic fuerit pulsatio ⁊ rubedo tūc existia ꝙ sit i neruo apā calidū qđ si affuerint illic grauitas ⁊ ꝑuitas caliditatis tūc existia ꝙ illic sit apā frm̄. Et si fuerit grauitas vehemēs ⁊ oculus hūidus valde tunc mā erit hūida valde. Et si fuerit oculus siccꝰtūc mā erit melica. Et qñꝫ accit sup capꝰ ꝑcussio aut casus faciēs exire oculū priꝰ deide seqꝛ illud ꝓfūdatio eiꝰ ⁊ destructio visus tūc existia ꝙ neruus oculi iā attritꝰ ē.

De diminutione radij. Capitulum.xxiij.

ILlud est ex eis que significant calefactionē spūs ⁊ eius inflātionē ⁊ eius corruscationēꝫ ⁊ indicat plm̄ karabitus nisi sit ꝑꝑ scabiem palpebraꝝ ⁊ eius cura est qđ nosti.

De altūar ⁊ albedie vincēte.c.xxiiij.

QVādoqꝫ accit ex lumie vincēte aut albedine quando aspectꝰ assiduaꝛ i niue vt nō videat nisi paꝝ ⁊ videat illđ ex ꝑorismo ⁊ ñ videat illđ ex lōginq̄ ꝑꝑ dbilitatē spūs cūqꝫ aspicit colores imagiaꝛ ꝙ sr̄ eos sit albedo.

De cura. Capitulum.xxv.

PRecipiaꝛ vt assidue ispiciat colores virides ⁊ celestes ⁊ suspendat colores nigros corā visu ꝙ si iā aggregatū fuerit cū nocumēto visus ꝑꝑ suā albedinē nocumtū eiꝰ ꝑꝑ frigꝰ ipsiꝰ distilleꝛ i oculo aq̄ in q̄ decocta est palea tritici tepida vt nō noceat ⁊ qñꝫ fit alcobol cū melle ⁊ succo allei ⁊ ēt qñqꝫ apiꝛ oculus sup vaporē vini distillati sup lapideꝫ molarē aut vaporatur oculus cū vino duro aut inclinatur super vaporē aque in qua decocta sūt papauer ⁊ resoluētia subtilia cognita sicut isopus ⁊ melilotū ⁊ camōilla ⁊ silia.

Fen q̄rta đ dispōibꝰ auris ⁊ ē tractatꝰ vnꝰ.

De anatomia auris. Capitulum.i.

AVris est mēbrū creatū auditui ⁊ factū ē ei ostracū anfractuosuꝫ vt sentiat oēs voces ⁊ faciat tinitū caꝝ nec̄riū ⁊ foramē incipiēs in osse petroso iuolutū anfractuosū vt sit anfractuositas eiꝰ elōgās spaciū aeris ad interiora cū abbreuiatōe sub eo ad qđ si scm̄ eēt foramē ꝑnetrās directe abbreuiareꝛ spatiū ad ipm̄ vt nō subito ꝑueniat ad iteriora eiꝰ calor ⁊ frigꝰ supflua:imo eueniāt sup ipꝫ gradata ad ipꝫ. Et foramē qdē auris ꝑuenit ad cōcauitatē in q̄ est aer stās ⁊ supficies eiꝰ domestica ē strata villis nerui auditꝰ ꝑueniētis apꝑ q̄nto qđ ē ex paribꝰ neruoꝝ cerebri. Et supflua duritie factꝰ ē durꝰ vt nō sit debilis passibilis a ꝑcussione aeris ⁊ q̄litate eiꝰ quū ergo ꝑuenit vnda vocalis ad illđ qđ est illic cōphēdit eā additꝰ. Et hic qdē neruꝰi dispōnibꝰ auditꝰ ē sic glatialis i dispōnibus visus ⁊ reliq̄ mēbra auris sūt sic reliq̄ q̄ circūdant glatialē ex tunicis ⁊ hūoribꝰ q̄ sūt create ꝑꝑ glatialē vt seruiāt ei ⁊ custodiāt ipm̄ ⁊ adiuuēt eū. Et alsamac ē sic foramē vuee ⁊ creata est auris cartilaginosa qm̄ si foret creata cornea aut pānicularis nō seruaret figuram fornicis ⁊ anfractuositatis q̄ ē i ea. ⁊ si creareꝛ ossea ledereꝛ ⁊ lederet i oi casu. Sꝫ creata ē cartilagiosa hñs cū ꝯseruatiōe figure lenitatē ⁊ reflexionē. Et create aures sūt i lateribꝰ qm̄ anteriꝰ fuit ꝯueniētiꝰ visui ꝑꝑ illud qđ sciuisti in oculo ergo obseruatio hita fuit

⁊ creata est sub tonsura capillorū in hoie vt
nō sit sub tegmēto capillorꝫ ⁊ tegmēto iun-
cturarꝫ ⁊ huic qdez mēbro accidunt species
egritudinū: ⁊ qñz sunt dolores eius pnitiosi:
⁊ multotiens accidunt ei species egritudinū.

¶ De ꝯseruatiōe sanitatis auris. Caplm.ij.

O Portz vt i aure intēdat ⁊ caueat vt nō le
dāt eā calor ⁊ frigꝰ ⁊ res extrāee nz eā i
grediat aliqd aq̄rꝫ ⁊ aialiū vt mūdificent sor
des eiꝰ. Deiñ oz vt assiducē distillatio olei d̄
amigdalis amaris i ea oi hebdomoda semel
ē eni mirabile. Et oz vt custodiāt ne gñent i
ea apāta ⁊ bothor ⁊ vlcera: qm̄ sūt corrūpen
tia aurē. Et si timet ꝙ ei accidat bothor ad-
ministret i ea distillatio sief mēithe i aceto. Et
in distillatiōe sief mēithe i oi hebdomoda se
mel est securitas a fluxu qd̄ descēdit ad ip̄z.
Et ex eis qdē q̄ nocēt auri ⁊ reliqs sensibus
sūt fastidiū ⁊ replō: ⁊ ꝓp̄e sōnꝰ sup replōnē.

¶ De nocumentis auditus. Capitulum.iij.

N Ocumēta auditꝰ sī sic reliq̄rꝫ opōnū ⁊
illd̄ ē qm̄ nocumētū ois opatiōis ē vt
destruat opō ⁊ sit lpco eiꝰ hec destructio au-
ditꝰ aut minuat ⁊ sit vice eiꝰ hec vt minuat
auditꝰ q̄re nz subtiliter pscrutet nz audiat ni
si ex lōginquo aut alteret ⁊ fit vice eiꝰ vt au
diat qd̄ nō audit sic ē illd̄ qd̄ accit i aure ex
sonitu ⁊ tinitu ⁊ sibillo. Et scias ꝙ nocumētū
auditꝰ aut ē ab origine ⁊ ē surditas aut tara
xen: aut guacrē natiua aut ē accñtale. Et itē
tio qd̄ surditatis ē p̄ter itētionē tararē. Sur
ditas nāqz ē vt ps itrinseca samac creata sit
surda in q̄ n[illegible]existit ꝯcauitas itriseca quā p̄
diximꝰ q̄ ē sic vuca cōpbēdēs aerē qetū q au
dit voces sua vndositate. Tarar vero ⁊ gua
cre sūt vt ñ pp eas nocumētū ꝯseqt puationē
sēsus ⁊ nō elōgat qn guacre sit sic ōstructio
cōicās soliditati ⁊ ñ sit illi ꝯcauitas sz nervꝰ
nō affert virtutē sēsus: ⁊ tarar ē sic diminutio
absqz ōstructiōe aut ꝯuciāt sz ꝯuersionē i si
gnificatiōe. Et tarar qdē multotiēs accit suc
cessiōe vōitꝰ ⁊ ē facilis rēotiōis. Et ōstructio
qdē auditꝰ alia ē natiua nālis ⁊ cui ñ ē cura
tio. ⁊ silr reliq̄ spēs alguacre ⁊ altarar. et alie
sūt natiue nāles q̄ curatōez ñ hñt: ⁊ alia ē ac
cidētalis: sz eiꝰ spatiū ē elōgatū ⁊ ē chrōica ⁊
illa ēt ē ꝓpinq̄ despatiōi ⁊ difficilis cure re
cēs āt ꝓping tpis q̄ ē ex tarar ē recipiēs cu
rā. Pe rꝫ cāe illiꝰ qñz sūt cū cōitate mēbri sic
q̄ sūt ex cōitate cerebri aut q̄rūdā mēbrorꝫ ei
vicinorꝫ sic accit quū puꝛū nascūt dētes ⁊ sic
accit apd̄ dolores dētiū. Et qñqz sūt pp no
cumētū ꝓpriū in auditu aut in neruo aut i fo
ramine. Et nocumēta qd̄ auditꝰ aut sūt ꝯplō
nalia aut instrālia aut resolutiua singularita
tis. ¶ Nocumētū vero i neruo auditꝰ qñz ac
cidit pp oēs cās egritudinū ꝯsiliū ptiū i ip̄o
⁊ instrāliū ⁊ solōnis ꝯtinuitatis. Et egritudi
nes qdē siliū ptiū i ip̄o sūt vnaq̄qz spērꝫ ma
litie ꝯplōnis singularis ⁊ ꝯposite ⁊ plz eiꝰ ē
ex frigore ⁊ qñqz fit vnaq̄qz earꝫ absqz mā. ⁊
qñz fit cū mā melica aut colica aut phlātica
ex phlāte crudo aut vētosa. Et mltotiēs qdē
retinet fluxꝰ vētris colericꝰ ⁊ succedit ei sur
ditas ⁊ nō elōgat qn silr i aliis cursibꝰ cōtin
gat sz nāz ⁊ retinēt ⁊ ꝓhibēt nō in hōa sua.

¶ Instrāles vero in neruo sūt sic oppilatio
quā fecit hūor aut sanies aut ap̄a qd̄ est du
bellati aut ap̄a calīm aut durꝫ aut coopimētū
sorditiei aut tremulū aut inflatio. Et dissolu
tio singularitatis i ipso qñz fit ex vlcere aut
ex corrosiōe. Plm vero eiꝰ q̄ fit pp trāsitū ē
pp cām intrinsecā aut pp cāz extrinsecā ⁊ in
trinseca qdez ē sic verruca aut ap̄a aut caro
addita aut vermis ⁊ plz eiꝰ ē sordes aut hu
mor grossus viscosus aut ꝯgelatio saniei ex
ap̄ate rupto. extrinseca vero ē sic arēa aut la
pis aut nucleꝰ ingrediēs eā aut ꝯgelatio sā-
guinis cuiꝰ q̄dā ps fluxit ab aure ⁊ ps eiꝰ re
māsit. ⁊ illd̄ qdē qñz accit subito ⁊ qñz accit
paulatim. Nocumētū p̄terea auditꝰ qñz accit
sz semitā crisiū ⁊ sz semitā pmutatiōis mē
in fine egritudinū acutarꝫ ⁊ qñqz remāet pꝰ
recessionē fe. grauitas capis ⁊ qñqz fit nocu
mētū qd̄ ē huiꝰ ca. aut sz semitā accñtis se-
parabilis sic recedit apd̄ motꝰ crisis aut sm
semitā accñtis fixi vt ip̄z sit ipsamet expulsio
crisis. s. vt crisis iā expulerit mām ad ptē au
ris ⁊ firmauerit eā in ipsa nō ppea tñ ꝙ iue
nerit eā sz semitā vltimitatis. et multotiēs
qd̄ protēdit hoc accñs vōitū aut fluxū sāgui
nis nariū ⁊ multotiēs ōstruit fluxū vētris.

¶ De signis eorum. Capitulum.iiij.

P Actū qd̄ cōitate cerebri sigat dispō in
reliqs exñs sensibꝰ ⁊ cōitas auditꝰ cū
eis in ea ⁊ cōitas virtutis motiue etiā. Et si
gnificatio magis significatiuꝰ eiꝰ ē cōitas lin
gue ⁊ ꝓprie quū ē successiōe sirsen ⁊ succes-
sione cōmistiōis intellectꝰ ⁊ post nocumētuz
cerebri ꝯplōne ⁊ reliq̄ eorꝫ q̄ dicta sūt in ea.
egritudinum cerebri ⁊ foraminis ⁊ sanitas
trāsitus auditꝰ ⁊ tp̄s ꝓpinquū pseuerātie sa

nitatis auditus añ. Et si cã est dubellati aut
apã calidũ i ipõ neruo significãt ipsã febres
cũ qb⁹ sũt horripilatio ꝛ tremor ꝛ cõicãt ipꝫ
febres ꝛ pmistio intellect⁹ ꝛ alienatio ꝛ in ip
so ẽ timor nisi apiat ꝙ si nõ fuerit pp apã i
ipso neruo non oportebit vt sit febris nisi sit
ſꝫ iudiciũ febris diei ꝛ erit extẽsio ꝛ dolor ꝛ
grauitas ꝛ pulsus. In dolore vero ꝛ grauita
te cõicãt omnia q̃ sũt ex apãte ꝛ mã vbicũqꝫ
sint qđ si cã fuerit vẽtositas significabũt ip-
saꝫ sonit⁹ ꝛ tinnitus ꝛ qđ erit nõ cõpar gra
uitati. Et si est vlcus ꝛ borbor significat ipsã
prurit⁹ cũ dolore. Oppilatio vero multotiẽs
fit sine grauitate: ꝛ qñqꝫ fit cũ grauitate. Et
qñ nõ ẽ grauitas ꝛ ẽ nocumẽtũ ꝛ nõ ẽ illic
malitia ꝯplõnis vicẽtis tũc ẽ ex oppillatiõe.
Et regimẽ añcedẽs qñqꝫ significat ipsã. Et
si oppilatio ẽ ex carbũculo ꝛ silib⁹ significat
ipsam pulsatiõe si est ex sanguine significat
eã cursus sãguis añcedẽs. Et illã q̃ ẽ ex ma
litia cõplõnis singularis significat dolor in
ꝓfundo sine grauitate ꝛ nõ ẽ extẽsio. Et si ẽ
frã ledit a fris ꝛ fit fortior in frigidiorib⁹ par
tib⁹ diei. Et si est calida est ecõtrario ꝛ sentit
inflãtionẽ ꝛ mordicationẽ. Et si illic est mã
sentit cũ hoc grauitas ꝛ ꝓpe quũ ꝓsternit i
orationẽ. Et ei⁹ qđ ẽ a siccitate signũ ẽ vt fit
p⁹ vigilias ꝛ ieiuniũ ꝛ cũ detumescẽtia facici
ꝛ ocli. Et illđ cui⁹ cã ẽ vermis sigãt assidua
tio ꝯmotõis cũ exitu vermis i qbusdã hõis.

De cura. Capitulum.v.

Dicam⁹ pmũ ꝙ oꝫ vt sint oĩa q̃ distillã
tur i aurẽ tepida nõ frã nꝫ calã. et hoc
dictũ est vle. Deinde distinguamus rẽ in ip
so. In eo qdẽ qđ colericũ ẽ oꝫ vt eũetur cole
ra cũ solutiuo vẽtris. Plurimũ.n.accidit in
ipso solo nature ꝛ remouet cũ ea surditas, si
cut multotiẽs accidit fluxus colericus ꝛ reti
net ꝛ accidit inde surditas. Qđ si illic ẽ cali
tas tm̃ tũc cũ infrãntib⁹ curet ex oleis ꝛ alijs
aut cũ succo granati cui⁹ succ⁹ reducat i cor
tice suo cũ aliqãtulo aceto ꝛ ture ꝛ oleo ro. ꝛ
decoquat dõec stet ꝛ distillet i eaꝫ ꝛ distillet
in ipsam aq̃ lactuce aut aq̃ solatri. Illi ãt qđ
factũ ẽ a frigore ꝛ mã frã ꝯferũt oĩa olea ca
lida i qbus dissolutũ ẽ castoreũ: ꝛ ꝓpe oleuꝫ
balsami ꝛ costi ꝛ oleũ amigdalaꝝ amaraꝝ ꝛ
succ⁹ absinthij ꝛ oleũ camõillinuꝫ cũ adipe
vaccino ꝛ felle taurino aut oleũ sisaminũ i q̃
decocta sit pulpa collogntide aut radices ei⁹.
Et qñqꝫ cõfert i ipso vrina tauroꝝ qñ in ea
dissoluit myrrha ꝛ põit distillatio ꝛ succus
cucumeris asinini ꝛ totũ illud fiat post eũonẽ
materiei frẽ si fuerit coarctata cũ eũatiuis q̃
sciuisti cõib⁹ corpori ꝛ ꝓprie ptib⁹ capitis. et
post admistrationẽ embrocaꝝ q̃s sciuisti ei ꝛ
ꝓprie illa i q̃ ponũt folia lauri ꝛ grana ei⁹. Et
exercitiũ ẽ vehemẽtis iuuaminis i illo, ꝛ silr
vociferatio vehemẽs i aure ꝛ clãgores bucci
naꝝ ꝛ silia ꝛ qñꝫ põit i aure cap̃ embube vt
ad ipsã ꝑuenire faciat vaporẽ decoctionũ re-
soluẽtiũ. Et ꝯfert oĩb⁹ illis succ⁹ rute cũ mel
le ꝛ castoreo ꝛ oleo anetino ꝛ vrina capina ꝛ
felle ei⁹ ꝛ ꝓprie cũ galbano. Et ex eis q̃ exp
ta sũt in hoc ẽ vt sumat castorei põdus.ʒ.iij.
ꝛ nitri põdus.ʒ.i. ꝛ.ς. fiãt ex eis q̃si troc. ꝛ ad
mistrẽt distillãdo ꝛ i alia ꝺscriptõe hellebori
tres q̃rte.ʒ.i. ꝛ nitri.ʒ.iij. Et ẽt sumãt cõdisi ꝛ
croci ꝛ castorei oĩum ptes eq̃les baurac ptes.
iiij. dissoluãt cũ vino ꝛ admistrẽt aut aloes ꝛ
castoreũ ꝛ pulpa collogntide ꝛ euforbiũ ꝛ fel
vaccinũ. Et iã expta sũt oleũ rhaphaninũ ꝛ
oleũ de staphisagria. ꝛ fuerit vehemẽtis iuua
mis aut succ⁹ absinthij aut decoctio ipsi⁹ aut
succus rhaphani cũ sale ꝛ ꝓprie qñ ẽ infusio
ꝛ oppilatio. Et iã exptũ ẽ i hoc vt fiat liciniũ
ex sinapi ꝯtrito cũ ficubus. ꝛ qñqꝫ addit in ip
so nitrũ. Et distillare aquã marinã i eã ẽ iu-
uatiuũ. Et hellebor⁹ niger ꝛ fella sũt iuuatiua
ꝛ ꝓpe fel caprinũ cũ oĩo ro. Quidã ãt existia
uerũt ꝙ qñ bullit iuniper⁹ i oleo sisamio i co
chliario ferreo tãdiu dõec denigret iuniper⁹
ẽ distillatio ꝯferẽs surditati. Et ex eis qdẽ q̃
ad illđ ꝯferũt ẽ oleũ anetinũ ꝛ laurinũ ꝛ đ li
lio ꝛ nardinũ cuꝫ castoreo aut spũa absinthij
aut succo rute. Et facti cã siccitatis cura ẽ
adherere balneo ꝛ cibo ꝛ vio hũectatiuo ꝛ ef
fusio olei eq̃lis ꝛ aq̃ tepide sup cap̃ ꝛ cap̃pur
giũ cũ eis q̃ sũt sic oleũ nenufarinũ ꝛ de sali
cib⁹ ꝛ de seie cucurbite ꝛ alijs. Scḋm cã oppila
tiõis curetur cũ eis q̃ dicũt in capitulo de op
pillatione ꝛ ꝯfert ei succus granoꝝ canabis ꝛ
succus collogntide humidus est iuuamẽtum
valde bonum. Et qñ accit tarax subito ꝯfert
in ipsa aq̃ in q̃ decoq̃t absinthiũ aut succ⁹ ab
sinthij ꝛ misceat cũ eo fel tauri aut fel sabot
aut fel testudinis aut fel tauri cũ oleo ros. aut
helleborus cum aceto aut spoliuꝫ spentis. Et
in facto successione soda conferunt aqua rha
phani ꝛ oleum ros. ꝛ castoreum cum granis
lauri cuꝫ oleo ros. Et in eo qđ factum est suc
cessione firsen oꝫ vt incipiat ab eũone cũ hie

rapicre deinde distillet in aurē castoreū cum oleo costio solo aut rhaphāinū aut oleū amigdalinū dulce ⁊ oleū ros. ⁊ laurinū aut castoreū cū oleo ros. Et ex pillis expertis ei qđ fit ex oppilatōe ⁊ hūore ⁊ vētositatē et sumātur turbit.ʒ.xx.⁊ collogntide.ʒ. x.sarcocolle.ʒ.ij.⁊.ʒ.⁊ aloes.ʒ.vij. myrobolanoꝝ.ʒ.x.fiant ex eis pille ⁊ ꝯglutiāt. Sitq; potio eaꝝ pōdꝰ.ʒ.i.Et dicamus sic a capite iterātes verbū. Qđ ex medicinis cōibus oibꝰ illis q̄ facta sūt ex grauitate auditus ⁊ dolore eius ⁊ vētositate ipsius sonitu ⁊ tinnitu eiꝰ cā materie frigide ⁊ frigoris post purgatōz capitis sūt vt distillet in aurē baurac cū aceto ⁊ melle ⁊ fel ouiū cū oleo de oliuis ⁊ vino aut cū oleo amigdalino amaro ⁊ aq̄ porri aut aq̄ cepe cū melle aut lac muliebre ⁊ medicine cōes dicte i capitulo dolorū ⁊ due gutte distillate ex kitrano māe ⁊ vespere aut helleborus albus ⁊ niger cū.qbusdā oleis.⁊ ꝓprie cū oleo de lilio aut aq̄ anisi aut aq̄ absinthij ⁊ aq̄ corticis rhaphāi.et silr oleū decoctōis spolij spētis aut granoꝝ lauri aut euforbiū ⁊ castōeū cū vnguēto aut olū balsāi aut naphta aut sumat glutinꝰ alibat.ōʒ.i.et olei alkeiri.ōʒ. ij.⁊ olei amigdalaꝝ amaraꝝ.ʒ.ōʒ.i.buliāt oia sil et admistrent ex eis tres stille mane ⁊ sero. Et silr mel storac̄ cū oleo alkeiri. et silr aq̄ folioꝝ collogntide recentiū et succus dracōtee ⁊ albezorbasen sūt valde vehementis virtutis et medicine cōes dcē in caplo doloꝝ. Qđ si infātibus hec accidāt curāt cū oleo de dedi i quo decocta sūt ruta et maiorana ⁊ ēt saluia masticatōes ordei cū sale gēma solū.Et ex vaporatōibꝰ iuuatiuis est aq̄ calda cū ꝺcoctōe camomille ⁊ aneti et foliorū lauri ⁊ sāsuci et alsabaca sicca et piretri vaporēt ea collū et inferiora auris.⁊ silr embroce p̄dicte in caplo capitis ⁊ ponāt velāina et opponat cū descēsiōe sua auri vt igrediat vapor eiꝰ p ipsā.Et in euone qdē habētiū tarax ꝯuenientius ē vt multiplicet numerus eius ⁊ minoret q̄ātitas eiꝰ oi vice q̄tenꝰ ꝯseruet virtꝰ ⁊ ꝓueiat maturatio factū aūt pp apa cura cū eo qđ ē ex calido ⁊ qđ ex frō cū eo qđ scis.

¶De dolore auris. Capitulum.vi.

Dolor auris aut fit a malitia ꝯplōis aut fit cā apatis aut bothor aut fit cā solonis ꝯtinuitatis et molitia ꝯplonis aut ē calda sine mā sicut illa q̄ est cā aeris calidi aut venti calidi ⁊ ꝓprie qn̄ fit pmutatio ad ipsum a frigore subito aut fit ablutio cū aqua calida ⁊ ingredit ex ea i aurē aut cū aliq̄ aq̄rū i qbꝰ dnāt virtꝰ calda aut ē calda cū mā sāguinea aut colica aut frā sine mā. Immo pp aliquā cārū ꝯriaꝝ cāis p̄dictis aeris aut vēti froꝝ. et ꝓprie qn̄ ad ābos eoꝝ pmutatio fit a calore subito aut aq̄ frē aut aq̄ in q̄ dnāt aliqd frm aut frā cū mā aut vētosa frā aut hūorosa viscosa. Factꝰ āt cā apatis et bothor aut ē pp apa calidū ⁊ frm. Factꝰ vero cā solōnis cōtinuitatis ē sicut q fit a vētositate extēsiua aut vlceribꝰ aut exituris aut catarris. Et ex summa qdē cāꝝ doloꝝ auris q fiūt a solōne cōtinuitatis ē vētositas gnāta i ipsa aut aq̄ q̄ ingredit cā aut aial vadēs ad samac ipsiꝰ aut vermis gnātꝰ in ea. Et qn̄q; fit successiōe casus aut pcussiōis. Et puersior doloꝝ auris ē ille q ē ex apate calo ꝓfūdo ⁊ illđ ē cū febre insepabili ⁊ ꝓpe quū pducit ad cōmistionē itellectꝰ. Quū āt ē dolor i cartilagibꝰ extrinsecis n̄ ē illic vehemēs dolō nz vehemēs tior. sz ille q i p̄mis dictꝰ ē qn̄z subito iterfic̄ sic itfic̄ apoplexia ⁊ ipē ē magis iterficiēs adolescētes q̄z senes ⁊ velociꝰ iterficit eos ⁊ qn̄z iterficit i.vij. In senibꝰ vero multotiēs pueīt ad pus hoc apa sz pueros plz iterficit an̄ suppurationē. Si āt suppurat ⁊ assunt signa laudabilia spat euasio. Dolor p̄terea auris qn̄z ē cū pruritu ⁊ qn̄z ē sine prurītu. Et nos qdez iā diximꝰ de prurītu i aure caplm i suo loco.

¶De signis. Capitulum.vij.

Signa qdē sūt sicut p̄dicta signa in capitulo taraxen.

¶De cura. Caplm.viij.

Oportet vt ꝯserues canonē i distillādo id qđ distillat i aurē ⁊ ē vt sit nō vehemētis calitatis aut fritatis. Qđ si cā fuēit repletio i corpe ex capite oz vt eūes ptē capis ex gn̄e illius replōnis calda nāq; si ē cū phlōmia ⁊ euone q̄ fit cū mūdificātibꝰ cap̄ a mā calda sz q sciuisti ⁊ si humor ē grossus viscosus tenax cū pillulis asseibar p̄dictis ⁊ gargarismate et si est tenax fixus i pte auris oz vt admistres post solōnē ⁊ medicinas lenitiuas. Deide itēde vice alia cū eo qđ euāt ipz ex mēbro. Si āt cā ē calitas supflua oz vt infrēs cerebrū cū extiguētibꝰ cognitis p̄dictis i ca.cerebri ⁊ vt distilles i aurē oleū ros.tepidū aut albumē oui. Qđ si dolor ē vehemēs pmisce cū eo cāforā. Et qn̄z ē oleū vio.cū cāfora magis sedatiuū doloris q̄z oleū ros.pp mollificationē q̄ ē i ipso ⁊ ēt distillet i aurē collyria sedatiua doloꝝ ocli cū albumie oui

τ filibus albumini nāq; oui soli inest ꝓprietas mirabilis τ lac cū aq̄ solatri τ aq̄ coriandri. Et meli⁹ qdē lac qḋ mulget̄ τ ē calm ex vbere ē iuuatiuū. et bulliuermes terestres i oleo ros. et distilla in aurē aut coquat̄ limacie i oleo amigdalino τ distillet̄ in eā aut de coquat̄ oleū ro. in aceto vini qḋ sit triplū ip sius dõec acetū ɔsumat̄ et remaneat oleū et administret̄ illḋ distillādo ē.n. iuuatiuū valde pulsatiōi. et sil̄r oleū seis cucurbite τ oleū nenufarinū et oleū de salicib⁹ τ silia. Et sil̄r succ⁹ q assilat̄ succo cucurbite q sit ex corpe ei⁹ et folijs ipsi⁹. Et sil̄r empl̄a infrantia exteri⁹. Quidā āt dixerūt q aq̄ volubilis valḋ bōa ē in hmōi dispōne τ succ⁹ seis canabis hūidi. Et qñ fortiores fiunt pulsus et dolor et timet̄ ex eis spasm⁹ nō ē excusatio a mollificatiuis. Et n̄ ē aliqd sic butyꝝ vaccinū antiquū calafactū. Et qñq; in ipō excusat labo rē intromissio embube in aurē ingeniose fabricitate sup cucumā in q̄ ē aq̄ calida vt perueniat vapor ad aurē qñq; eni sedat et excusat ab alijs et excusat a narcoticis τ ꝓpe qñ est aq̄ in q̄ decocta sūt ea q̄ mollificāt cū facilitate et ē etiā pmista cuz aliq̄ hoꝝ q̄ stupefaciūt quūq; necriū ē aliqḋ narcoticū magis incolume ē sief memithe cuz aliq̄ꝫto opio terat̄ τ misceat̄ cū lacte mulieris et distillet̄ in aurē. Et si fuerit cā introit⁹ aq̄ in ipsā curet̄ cū eo qḋ dicet̄ i ca. suo. Et si fuerit cā frīitatis fixa in ꝓfūdo vel exteri⁹ oportebit vt fiāt distillatiōes ex oleis calidis sic oleū rutaceū τ oleū ane. et oleū de spica romana et oleū laurinū et oleū albacué τ oleū balsāi et oleū de alkerua τ q̄ sūt illis silia aut sic oleū in q̄ decoq̄t alleū et colat̄ aut oleū in q̄ decoq̄t pip et euforbiū τ castoreū aut galie q̄ntitas danic.i. in aureo olei de bē: aut oleū aliḋ ex oleis calidis aroaticis. et qñq; potat hñs dolorē vinū purū forte et dormit et quū excitat̄ nō hȝ lesionē aliquā. Et si ē cā in ipso ex vēto frō ɔfert ei illḋ qḋ dicem⁹ in ca. sonit⁹ et tinnit⁹ τ qḋ dicem⁹ in ca. ei⁹ cui⁹ cā ē hūor tenax et cui⁹ cā ē frig⁹ et ex eis q̄ ɔueniūt ad illḋ ē vt impleat̄ vētose aq̄ calida et applicet̄ in circuitu auris et vt distillet̄ in eā ruta et amomū cuz melle aut abrotanū et sansuc⁹ in oleo ḋ lilio aut castoreū cū eis postq̄ decoquūt̄ in eo et colat̄ aut nitrū et acetū et oleū ros. aut succ⁹ amigdalaꝝ. Et si necriū fuerit illḋ qḋ ē fortius tūc qḋ sit sic euforbiūz τ castoreū cū oleo costino aut costū marinuz et aristologia. Et qñq; ɔfert in eo vaporatio cū milijs τ filtro calefacto. τ si cā fuerit in eo bothor tūc cū eo qḋ dicem⁹ in ca. de bothor auris. et si cā fuerit in ipso vermis in ipsa gñat⁹ tūc cū eo qḋ dicem⁹ in ca. vermis gñati in aure. Et si fuerit cā in ipso introit⁹ aq̄ τ lapidis tūc cū eo qḋ dicem⁹ illic. Et si cā fuerit apā calidū ꝓfundū qḋ ē timorosū pp ꝓpinqtatē sui ad cerebꝝ vsq;quo ad collectionē puēiat τ suppurationē tc̄ post phlōmiā τ euōnē oȝ vt administres lenitiua in primis τ infrantia τ ꝓpe lac mlieris vice post vicē vsq; ad diē tertiū. Et sil̄r oleū ros. decoctū cū aceto pdcm̄ in pmis. Deinde mucilaginē fenugreci post mucilaginē seis lini τ mucilaginē seis almaru in aq̄ lactis τ aq̄ volubilis ē ex eis q̄ ɔferūt in hmōi hora. Et in ipō qdē iā exptū est fisamum ɔtritū. Deinde administret̄ sp vaporatiōes cū oleo declināte ad caliditatē aliq̄ꝫtulū: τ oȝ vt sit oleū dulce τ sit cū hoc tepidū i quo infundat̄ cottū inuolutū in extrēitate radij subtilis τ pōat̄ i aurē vice post vicē τ fiat empl̄m exteri⁹ cū lenitiuis maturatiuis. Si āt virtus nō fuerit vehemēs quū trāsiuerit pncipiū oportebit vt distillet̄ in aurez adeps vulpis vel lacerti aut basilicū cū oleo ro. vel oleo de alcāna aut adeps anatis: aut adeps rachamati aut emplz ex adipibus galline et anatis. Et qñ nō est apā vehemētis calitatis administra in ipso medicamen scḋm ex adipe caprino liq̄facto τ pmisto cū ptibus eq̄libus mellis τ alrob τ isopi q̄ꝝ vnūq̄dq; sit eq̄le illi adipi τ pōe in aurē. Et ex eis q̄ sunt fortiora illo τ maturāt cū virtute ē istud. ℞. litbargij ceruse āboꝝ añ. ʒ.i. turis τ pulueris molēdini τ gūme pini oium añ. ʒ.iiij. olei lib.i. adipis porcini aut caprini recētis lib.ij. succi seis lini q̄ntū sufficit et fiat ex eis emplz. et fortasse indigebis narcoticis admistrabis ergo ƀz modū quē dicemus. Et qñ ɔuertit̄ ad saniē administra spumā se. lini cuz oleo ro. aut oleo camomillino τ reliq̄ q̄ dicem⁹ i ca. suo. Si āt apā ē extra aurē ē pauci timōis τ medicat̄ cū farina ordei τ empl̄m scḋm ex farina fabaꝝ ē bonū valḋ. Et farina fabaꝝ τ camomilla τ viola τ farina ordei et malua τ melilotū terat̄ τ cribellet̄ τ infundāt̄ aq̄ tepida et oleo vio. Et qñq; sufficiūt solatrū τ farina tritici τ oleū sisaminū. In bothor āt q̄ fiunt in aure qñq; sufficit labor τ ḋcoctio ficuū cū tri

tico qñ distillatꝛ i aurē aut pōitꝛ liciniū in ipa
ex ea. Et qñqꝫ sedat dolorē admistratio em
bube ꝫ modū quē pdiximꝰ. Et qñꝫ sufficit
i stupefactiōe ꝛ sedatiōe doloris illd qd diri
mus post dcm̄ embube i h ca. Et ex medici
nis qdē cōibꝰ ad dolores auris: ꝛ ppe illū q
declinat ad frigꝰ ē oleū omphacinuꝫ i q bul
litꝛ scarabeꝰ aut lūbrici terrestes aut vermis
q ē sub vrceo aq: aut fel piscis cū olo ompha
cino aut adeps lacerti aut vulpis aut racha
mati aut gruis aut oleū scorpionū: nā ē iuua
tiuū vald aut aq sansuci recētis aut dcoctio
folioꝝ algarab ꝛ corticis eiꝰ aut decoctio lū
bricoꝝ terrestriū ide cocta colata i q dissol-
uatꝛ adeps anatis: ꝛ si fuerit frigꝰ vehemēs de
coqtꝛ i ipsa fel tauri i oleo alkeiri vsqꝫ q existi
metꝛ q fel iā resolutū fuerit ꝛ finitū. Deiñ re
pōatꝛ illd ꝛ admistretꝛ distillādo est.n.mirabi
le. Et qñꝫ necriū ē i curatiōibꝰ doloꝝ vehe-
mētiū i aure admistrare narcotica. Et fit il-
lud aliqd ex filonio cuꝫ lacte. Et silr troc.cro
ci ꝛ troc.stelle ꝛ opiū ꝛ castoreū ꝛ crocꝰ cū la
cte mulieris. Et oꝫ vt postpōatꝛ illd vsqꝫ q ti
meatꝛ sincopis: ꝛ ppe quū fuerit hūores fri.
Illd.n.nocet eis valde. Qd si accidat nocu
mentū ex vsu narcoticoꝝ admistra castoreū
post illd solū. Et qñꝫ fiūt troc.ex castoreo cō
trito vltie. Deiñ pijcitꝛ sup ipꝫ opiuꝫ ꝯtritū.
Deiñ fiūt ex eo troc.cū vino puro. Et si fue-
rit illic vlcꝰ valde dolorosū tūc admistra lici
niū ꝛ opiū cuꝫ lacte: aut sumātꝛ.xx.amigdale
excorticate ꝛ opij ꝛ baurac ꝛ turis oium añ.
ʒ.i.ſ.croci galbāi myrrhe oiuꝫ añ.ʒ.i.ſ.terātꝛ
ꝛ pulueizētꝛ cū aceto ꝛ exiccētꝛ ꝛ quū nece fue
rit ifundātꝛ oleo ro.ꝛ distilletꝛ: ꝛ si fuerit illic sa
nies loco aceti sit vinū aut mel aut oxymel.

De sonitu ꝛ tinnitu ꝛ sibillo. Capitulū.ix.

Hec dispō ē vox quā hō incessantꝛ audit
exteriꝰ. Et eiꝰ cōpatio ad audituꝫ ē cō
paratō imagiationū ꝛ tenebraꝝ qs videt hō
absqꝫ cā exteriꝰ ad oculū: ꝛ qm̄ vocis cā ē in
undatio accñs i aere q puēit ad sensuꝫ tc oꝫ
vt sit i h accñte i q fit smo d sonitu ꝛ tinitu
motꝰ aeris ꝛ quū nō sit ille aer exteriꝰ tūc ē
aer iterior. Et aer qd iterior ē vapō effusus
i ꝯcauitatibꝰ ꝛ hoc inūdatio aut ē occulta a
q fortasse nō puēit vapor effusus in vētribꝰ
aut ē maior illa. qd si fuerit occulta ex gñe il
lius cuiꝰ cūo fit difficilis ꝛ accidat i qbusdā
horis vt audiatꝛ a tali qlis ipsa ē sonitꝰ ꝛ tini
tus ꝛ nō accidat i qbusdā alijs tūc illd aut ē
pp acuitatē sensus i qbusdā eoꝝ ꝛ nō i alijs
aut ꝫ ꝯparationē quā diximꝰ in imaginādo.
Imagiatiōes āt pp dbilitatē eiꝰ qre patitꝛ a
qlibet inūdatiōe sic accit debili frigꝰ a qlibet
frigore aut calor a qlibet calore. Et spēs qdē
debilitatis sūt q sciuisti ex spēbꝰ male cōplō
nis ꝛ si ē supra occultā ꝛ supra illā i q diuer-
sificātꝛ fortis et debilis tūc cā eiꝰ ē iuētio eiꝰ
q mouet vaporē inūdātē ei supra motionē ꝛ
inūdationē ꝯsuetā ꝛ inūdās vapōe aut ē vē
tositas gñata i pte capis mota i ipō aut ē so
nitꝰ saniei q fortasse gñatꝛ i ipsa ꝛ feruor pu-
ris i ptibꝰ eius aut motꝰ vētositatis accñtis
multotiēs i meatibꝰ eiꝰ sic fit i febribꝰ aut re
plō supflua i corpe ꝛ ppe i capite sic fit post
ebrietaē plimā aut agitatio tēdēs versus ce
rebꝝ ppe sic fit post motū laboriosū aut ca-
sus aut pcussio ꝛ qñꝫ fit illd nō pp agitatio-
nē motꝰ imo pp māꝫ viscosā resolutā i vēto
sitatē paucā ꝛ assiduatꝛ illd. Et qñꝫ fit pp ve
hemētiā famis ꝛ illd ē pp agitationē cadētē
i hūoribꝰ spsis i corpe qescētibꝰ i ipō. Et cuꝫ
nō iuenit nā cibū aliquē ꝯuertitꝛ ad eos ꝛ re
soluit ipsos et mouet eos. Et qñꝫ accit soni
tus post medicias qꝝ ppetas ē vt retineāt
hūores et vētositates i ptibꝰ cerebri. ꝛ cā hu
ius sonitꝰ qñꝫ ē ex aure ipsa ꝛ qñqꝫ ē cū cōi
tate mēbroꝝ alioꝝ mittētiū has vetositates
ad ipsam.

De signis. Capitulum.x.

In illo qdē q ē ꝯtinuꝰ ꝛ assiduꝰ cā ē ali-
qd stās i ipso cerebro. Si āt qescit deiñ
excitatꝛ pꝰ replōnē aut vacuitatē aut motuꝫ
aut quuꝫ calor fit fortis aut frigꝰ tūc ē p cōi
tatē. Amplꝰ forma vocis sigāt ipsā ē.n.qñꝫ
qsi fit vox rei ascēdentis ad supiora. Et plm
eiꝰ ē cuꝫ cōitate corpis aut stōi aut qsi vox q
resoluitꝛ sup seipsā aut sic fragor arboꝝ ꝛ si-
gnificat illd abscōsionē vētositatis. et si illic
est febris aut dolor pducēs ad timorē tūc si
gnificat collectionē purulētā. et qñ eiꝰ ꝯstri-
ctio ē ꝫ semitā gñatiōis pꝰ gñationē occltā
ꝯtinuā tc ē pp hūorē viscosū. Illū āt q ē pp
acuitatē sensus sigāt dfectꝰ cāꝝ vētositatū ꝛ
replōnis et mundificatio auditꝰ ꝛ eiꝰ excita
tio apd ieiuniuꝫ et vacuitatē. Factꝰ āt a sicci
tate ē pꝰ cūones ꝛ febres. Et fcm̄ a debilita
te scies p supfluitates ꝛ qñꝫ ē cū ꝯplōne ca
lida ꝛ fit subito ꝛ cum iflātiōe ꝛ frā ē eꝯrio.

De cura. Capitulum.xi.

Opꝫ vt oēs isti vitēt solē et balneum la
boriosuꝫ ꝛ vōituꝫ et clamorē et replōnē ꝛ vt

leniat nās suas. In eo vero q fit pp cōitatez
oꝫ vt sit itētio mēbri faciētis ipꝫ et ꝓpe stōi
q̄re mundificet̄ ⁊ intēdat̄ cerebꝝ ⁊ auris q̄si
ꝯfortet̄ cerebꝝ qdē cū aliq̄ qȯ sit sicut oleuz
myrtinū ⁊ auris cū eo qȯ sit vt oleuz amig
dalinū ⁊ silia. Et ꝯsideret̄ i h ad ꝯplōnē pri
mā ⁊ intēdat̄ illȯ qȯ adiuuat illū ꝭꝫ canōes
cognitos ⁊ silr̄ scm̄ a replōne et oꝫ vt mūdi-
ficet̄ corp⁹ et cap̄ cū eo qȯ scis ⁊ subtiliet̄ re
gimē. Cretic⁹ āt nō oꝫ vt rēoueat̄ qm̄ rēouet̄
cū rēotiōe febris. In eo āt q fact⁹ ē pp velo
citatē sensus sūt qdā hoies q ꝑcipiūt vtēduz
eē stupefaciētib⁹ sic oleo ro. ꝺcocto cuz aceto
cui⁹ eē ꝑdictū ē cū pauco opio aut misto cuz
oleo de bēgi ⁊ hyusqami ꝯtrito cū castoreo.
Et ꝯueniēti⁹ qȯ ꝑceperūt ē vt sumātur gra
na pini ⁊ castoreū cū oleo ⁊ ꝯterāt̄ i aceto ⁊
distillēt̄. Fact⁹ āt a pure curet̄ curatiōe ap̄a
tis ⁊ puris. fact⁹ āt i ꝯualescētib⁹ q̊ꝝ ꝯplō ē
sicca si cā ei⁹ fuerit siccitas curet̄ cū curatōe
⁊ hūectatiōe cū oleis tꝑatis ꝺclinātib⁹ ad fri
gus aut calorē ꝭꝫ necessitatē. Si āt cā fuerit
ꝺbilitas tunc admistra illū qȯ tꝑet ꝯplōnē
accn̄talē ex distillatiōib⁹ ꝑdictis. In eo vero
q factus ē pp māꝫ expulsā ad ipsā i dispōne
sirsen aut hūorē grossū viscosū admistra oia
ꝑdicta in ca. doloris ⁊ tarar. Et ex eis q̄ ꝓ-
pria sunt illi qui succedit sirsen ⁊ febri ꝓprie
est succus absinthij cum oleo roꝭ. aut cū ace
to et oleo de lilio qm̄ est medicamē bonuz.
Ei autem qui fit ab humore viscoso frigido
appropriatur trociscus expert⁹. Et est vt su-
mantur hellebori albi partes. iij. ⁊ croci. v. et
nitri. x. ⁊ fiant troc. ⁊ administrentur. Et ex
medicinis cōmunibus aggregatis ad illum
expertis qui est a debilitate ⁊ ad illuz qui est
ab oppilatione aut humore est vt sumantur
gariofilorum et se. porri amboꝝ an̄. ʒ. 5. mus-
chi danic vnum et distillentur cuz aqua san
suci ⁊ rute aut cum vino. Et similiter cuz de
coctione foliorum pini et decoctione foliorū
alzizar et decoctione foliorum lauri ⁊ opor-
tet vt alienetur in omnibus eius cena. Qui
dam autem antiquoꝝ sapientium dixerunt
non est aliqd magis conferens sibillo q̄ꝫ me
dicamen alfaudenigi dictum ad memoriaz.
Nam ipsum est magis iuuatiuum qȯ crea
uit deus ad illud et cōfert ei distillatio facta
ex isopo cum folijs pini et granis lauri et at
tende quod dictuz est in capitulo tarax ⁊ do
loris ex curis cōmunibus et ꝓprie frigidis.

De cura saniei ⁊ puris vlceꝝ i au[illegible]

Quod i ꝑmis oꝫ ꝑmitter̄ ē subtiliatio ci
bi ⁊ administratio carniū ⁊ oleꝝ ex qbus
gn̄rat̄ hūor bōus dulcis laudabilis ⁊ inclina
tio regis ad illȯ qȯ oꝫ ex tēꝑata q̄litate. Qȯ
si ꝯplo facit necessariū vt sumat̄ aq̄ ordei ⁊ si
bi similia fiat ⁊ leuitas exercitij. ⁊ iclina māꝫ
ad nasū ⁊ os cū sternutatōib⁹ ⁊ gargarismis.
Ampli⁹ n̄ pn̄t eē vlcera qn sit apparētia sēsui
aut sint ꝓfūda ad q̄ nō ꝑuenit̄ sensu. Que igi
tur ex eis māifesta sūt cū aceto abluūtur ⁊ aq̄
aut oxymelle ⁊ aq̄ aut vino aut decoctōe mel
lis cū rosis ⁊ myrto. ⁊ post illȯ sufflctur in au
res illȯ qȯ exiccat sic dragātū adustū ⁊ silia.
Et qn̄qꝫ qdē ꝯfert saniose ⁊ purulēte oleū ꝺ
seie canabis. ⁊ meli⁹ ē vt nō reꝑcutiat̄ nꝫ ꝓhi
beat̄ dū nō suꝑfluit imo oꝫ vt abluat̄ ⁊ regat̄
aliq̊ qȯ sit sic aq̄ roꝭ. ⁊ oleo ro. Et ēt ex succo
folioꝝ oliuaꝝ cū melle admistrēt̄ distillatōes
Profūda vero alia sūt ꝓpiq tꝑis ⁊ alia sūt
chrōica. Sꝫ ea q̄ sūt ꝓping tꝑis curētur cū
eis q̄ sūt sic sief memithe cū aceto aut collyriū
roꝭ. et myrrha. ⁊ aloes i melle aut vino ponā
tur in aurē. Et qn̄qꝫ ꝯfert distillatio aq̄ vue
acerbe i ipsa. ⁊ ꝓprie qn̄ pōitur mel cū. ea. Et
silr̄ succ⁹ folioꝝ salicis aut decoctio eoꝝ aut
aluminis iameni adusti ⁊ myrrhe amboꝝ. ʒ.
i. terātur cum melle ⁊ ponantur in lana aut
sanguinis draconis ⁊ spume maris ⁊ sarco-
colle ⁊ baurac armeni ⁊ myrrhe ⁊ turis ⁊ si
ef meithe partes equales puluerizentur suꝑ
liciniū inuolutuz suꝑ radiū infusū melle ⁊ po
nātur in aurē. Qȯ si dolorē hūerit curet̄ sco-
ria ferri cōtrita i ea multotiēs ⁊ misceat̄ cuz
qȯ exicat ⁊ sedat dolorez. Et illud est sicut ad
ministratō olei amigdalini cū myrrha ⁊ aloe
⁊ croco. Et quandoqꝫ necessarium est vt per
misceatur cū eo paꝝ opij. ⁊ administratio me
dicaminis capitalis est iuuatiua etiā. Exꝑtuz
nāqꝫ ē cū eo qȯ i ipso ē exiccatōe cui associa
tur virt⁹ sedatiua doloris. Et ꝯferūt ēt i hoc
ꝯposita q̄ dixim⁹ i antidotario. Et ꝯferūt ei
troc. andarō. Et ꝯfert vt sumatur ex nucleis
myrobal̄. ⁊ gallis adustis ꝯiunctis cū oleo al
kerua ⁊ fece ⁊ ꝯfert ei empl̄m de cerusa ⁊ em
pl̄m basilicō ⁊ ꝯmista ⁊ distillata. Ea vero q̄
chronica sūt ꝓfūda antiq̄ submersa sūt valꝺ
mala. Et qn̄qꝫ ꝑducūt ad detegendū os ⁊ si-
gnificāt ipsa distillatio meatuū ⁊ multitudo
saniei fetide q̄re indigēt eis q̄ sūt sic alkitrā ꝑ
mistū cū melle ⁊ sicut fel corui ⁊ testudinis ⁊

earꝫ admistratio cũ lacte mlieris aut cordũe
ni ꝛ nitrũ mista cũ ficubus mundatis a gra
nis ꝛ fiat ex eis liciniũ ꝛ administret p⁹ mũ
dificationẽ sordis et sil'r i medicis. Et ex me
dicis fortib⁹ in h ca. ẽ scoria eris cũ arsenico
ꝛ melle ꝛ aceto aut rubigo ferri aut scõia fer
ri ipsi⁹ frixa ꝯtrita sic puluis post freqntẽ fri
xionẽ mltotiẽs factã cũ aceto vini donec fiat
sic mel ꝛ distillet in aurẽ. Et qñqꝫ ẽ nec̃riuꝫ
emplm̃ de flore eris ꝛ illd̃ est qñ antiquat ꝛ
sordidat. Et ex eis q̃ sunt media in hoc ca. ẽ
alumẽ adustũ cũ eq̃litate sui de melle. Et qñ
qꝫ addit in ipso dactilus et fortior illo ẽ ꝯpo
sitio hmõi floris eris corticũ eris ãborꝫ añ.
ʒ. iiij. succi porri. õʒ. i. mellis puri. õʒ. i. admini
stret. Quũ ãt multiplicat tus valde tc̃ nec̃ia
est admistratio licinij i felle taurino submer
si aut distillatiões ex vrina infantiũ. Et for
ti⁹ eo ẽ scoria ferri abluta et frixa in sartagi-
ne multotiẽs qñ decoqt in aceto et admini
strat. Et qñ cũ pure antiquo fuerit dolor fũ
de i aurẽ vinũ purꝫ cõquassatũ cum oleo ro.
aut cũ aq̃ porri aut cũ aq̃ piscis saliti. Et qñꝫ
dolor facit nec̃ria eẽ aloen et opiũ et crocuꝫ
cõmisceat cuꝫ melle et ponãt i eã. Et quũ vi
deris hũiditateꝫ retineri pp medicinas ꝓhi
bitiuas exiccatiuas tunc funde in aurẽ oleũ
ro. vt cadat crusta deiñ põe i eã qd̃ gñat car
nẽ et oꝫ penitus ne virus retineat: imo ꝓhi
beat natiuitas ei⁹ et exiccet vlc⁹ ipsi⁹. et plu
res qdẽ calidorꝫ medicorꝫ iplẽt aureꝫ purulẽ
tã pãno ꝓhibẽdo cursuꝫ saniei ab ea et ꝓhi
bẽt infirmũ dormire i illo latere vt nõ inue
niat sanies meatũ q̃re egredit ad hoc vt d̃cli
net versus carnẽ molleꝫ q̃ ẽ i radice auris: ꝛ
facit euẽire apa ꝛ pforãt ipꝫ post maturatio
nẽ et curãt ipꝫ et sanat cursu saniei ab aure.

¶ De eruptiõe sanguinis i aure. Capłꝫ. xiij.

Q Uãdoqꝫ ẽ spẽs ei⁹ aliq̃ q̃ ꝓcedit cur-
su flux⁹ sãguis nariũ i h qd̃ ẽ cretic⁹. ꝛ
qñꝫ ẽ a replõne pducẽte ab abscissionẽ vene
aut abscissionẽ ei⁹ aut aptionẽ ipsi⁹ ꝛ qñꝫ ẽ a
casu aut pcussiõe.

¶ De cura. Cap. xiiij.

C Reticus qdem nõ est cõueniens vt re
stringat si nõ pducat ad debilitatem ꝛ
sincopim. Alius vero restringat aut cum sti
pticis aut cum cauterizantibus aut cum in-
frigidãtibus. Stiptica vero sunt sicut deco
ctio gallaꝝ cũ aqua aut aceto ꝛ decoctio len
ticis. et qñqꝫ miscetur cũ ea ex vino antiquo
aut aceto ꝛ silr̃ sief memithe et liciniuꝫ ꝛ de
coctio folioꝝ arboris masticis aut grana de
cocta cũ aceto. ꝛ expssa isfrantia nõ sũt sic suc
cus virge pastoris ꝛ arnoglosse cũ vino aut
sief memithe ꝛ opiũ. Cauterizãtia vero sũt si
cut succ⁹ albedarũgi. ꝛ ex eis q̃ sũt mirabilia
valde ẽ coagulũ leporinũ cũ aceto aut succus
porri cũ aceto. ꝛ ex eis q̃ sũt expta ad illud est
vt sumantur duo renes tauri et aliquid adi-
pis saliti. Deinde assentur media assatione ꝛ
exprimatur aqua eorum in aurem.

¶ De cura sordis et oppilationis facte in au
re. Capitulum. xv.

C Ura qdẽ ei⁹ ẽ leuis vt distillet i eã oleũ
aigdalinũ d̃ oliuis amãis mõtãis ꝓpe
in nocte. ꝛ patiẽs igrediat balneũ ꝛ põat au-
rẽ sup terrã calaꝫ vt ligfiat sordes. ꝛ qñqꝫ cõ
fert ei isufflatio atrimẽti i ea. ꝛ ẽt cordũ enim
aur. i. baurac armẽi. ʒ. aur. i. ficuũ albaꝝ q̃ꝫtũ
suffic ad ꝯficiẽdũ ea fiat ide liciniũ aut fũd at
i ea. õʒ. ʒ. fellis caprini cũ oleo ꝛ prassiũ ꝯtri-
tũ aut aq̃ prassij aut soluat baurac cũ aceto et
dimittat donec quescat ebullitio ei⁹ et misceat
cũ oleo ros. et distillet aut misceat baurac cũ
ficub⁹ ex qb⁹ eiecta sũt grana et fiãt g̃na pua
ꝛ ponãt i aurẽ ꝛ i die tertio extrahãt associa
bit eniꝫ ei sordes plima et succedit ei leuitas
mãifesta. Et qñqꝫ põnnt i eã cordumẽi et vr
tica. et ex eis q̃ sũt fortiora illis ẽ succ⁹ folioꝝ
collogntide tritoꝝ distillatus. Et sumãt bau-
rac ꝛ arsenicũ eq̃liter ꝛ ꝯficiãt cũ melle et liq̃
fiãt cũ aceto ꝛ distilẽt i aurẽ ꝛ expectetur post
vna hora. Deind̃ abluat auris cũ aq̃ cala ꝛ li
ciniis qdẽ fortib⁹ ñ vtaris nisi post euõnẽ. et
ex eis ẽ liciniũ infusũ i pice ꝛ oleo camõillino
et oleo nardio. Quidã ãt existimauerit q cã
fora vehemẽter ꝯfert alterat et vr̃ q sit tarax
chol'ice. et ex eis qdẽ q̃ expta sũt ẽ oleũ d̃ scor
piõib⁹. Ipsũ eniꝫ sanat surditatẽ. Et ex eis q̃
ꝯferũt ad oppilationẽ vẽtosã sordis ẽ liciniũ
fcm̃ ex nasturtio ꝛ baurac ꝛ adhereat auri tri
b⁹ dieb⁹. Deinde extrahat et egrediet sordes
plurima. ꝛ similiter sunt licinia cum melle.

¶ De oppilatione accidente in aure. Ca. xvi.

Q Uãdoqꝫ fit h oppilatõ sicut q̃ ẽ pp pã
niculũ creatũ sup foram̃. Et qñꝫ fit pp
sordẽ. et qñꝫ fit pp carnẽ ꝯgelatã. Et qñqꝫ fit
pp carnẽ additã et verrucã. et qñꝫ fit pp lapi
dẽ aut nucleũ cadẽtẽ i eã aut animal itrãs in
eã ꝛ morit. ꝛ qñꝫ ẽ ex hũore grosso viscoso op
pilãte foram̃ aut meatũ nerui ꝛ sẽtit hõ ac si
auris ei⁹ sit sẽp oppilata. ꝛ qñꝫ accit illd̃ post

vẽtũ vehemẽtẽ. ¶De cura. Capitulũ.xvij.

Illa qdez q̃ ẽ ex pãniculo aut carne oppilãte meatũ i initio creatõis est difficil' q̃re quũ ẽ ꝓfũda. et mãifesta est facil'. Ad itrinsecã vero ingeniũ instrõ minuto secãte ipsã d̃inde ꝓhibet ↄtinuitas ƺ ꝙ in ꝓrimo dicturi sum⁹. Et si ẽ mãifesta oꝫ vt scidatur cũ cultello spinoso q̃ icidũt hemorroides nasi d̃inde tẽta vt bucella põat sup quã puluerizatũ sit colcotar aut q̃ ꝓcedunt cursu ei⁹ q̃ sunt ex eis q̃ ꝓhibẽt natiuitatez carnis. ꝙ si oppilatõ fuerit ex re fixa i ea oꝫ vt distilet' i aurẽ qd̃ si sic oleuꝫ ros. et d̃ lilio aut d̃ alibabici. Et si qd̃ fixuꝫ ẽ. est sic aial mortuuꝫ in ea tũc effundat' i eã ex oleis aliqd̃ qd̃ eã apiat. Deind̃ extrahatur cũ mũdatorio auris facile. In facta ãt ab oppilatõe pp carnẽ additã verrucã oꝫ vt ablua' cuꝫ aq̃ d̃ nitro: et distilletur i eã es vstũ ⁊ arsenicuꝫ rubeuꝫ trita cuꝫ acceto valde ita vt adurat carnẽ d̃ind̃ cura vlcus. Et iã dictũ ẽ ꝙ assiduatio effusionis fellis porci valde confert ei. Et ad illud quidez qd̃ imaginatur hõ ꝙ auris eius sit oppillata confert distillatio olei de lilio aut fellis tauri in succo ficle ⁊ succo se. canabis. Et succo colloquintide ꝓprietas iuuãdi ad oppilationem auris. Si autez oppilatio est sordities curetur cuꝫ eo qd̃ diximus in capitulo oppilationis ex sorditie. ⁊ ex eis q̃ ↄferũt oppilationi ex sorditie qd̃ medicina põt stare tribus diebus in aure et reliquis est tenta facta ex nasturtio et baurac q̃ tribus diebus auri adhereat deinde extrahatur. Et ex eis q̃ sunt fortiora illo ⁊ mũdificãt neruuꝫ etiã sunt troc. de helleboro quoꝝ descriptio. ℞. hellebori al. aur. iij. nitri aur. xvi. croci aur. iij. constringantur et terantur cum aceto et fiant inde troc. Deinde quando est necessarium soluantur in aceto et distilletur in aurem sunt enim mirabiles valde. In oppilatiõe vero que fit in creatura. et est vt curetur auris non perforata aut in creatione interius est oppilata iã experitur operatione manus. ita vt perueniatur ad discooperiendum et perforandum vsqꝫ ad samac interiorem. et quandoqꝫ conferũt. et quãdoqꝫ nõ cõferunt.

¶De attritione accidente auri vt percussione. Capitulum.xviij.

Hippocrati qdem visum est vt nõ curetur cum aliquo sed illis q fuerit post ipsuꝫ visũ ẽ vt illud curet'. et ex eis quibus ipsi curauerit ẽ vt sumat' acatia ⁊ myrrha ⁊ tus ⁊ fiat ex eis linimentum cum aceto ⁊ albumine oui aut medula panis cum melle.

¶De pruritu auis. Capitulum.xix.

Somatur aqua absinthij ⁊ fundatur in eam cum aliquibus oleis aut buliat' absinthium cum oleo ⁊ distilletur in eam.

¶De introitu aque in aure. Capitulum.xx.

Ingreditur aqua in aurez q̃nqꝫ cum nõ effundit eaꝫ ille qui balneat' aut abluitur ⁊ ledit ⁊ q̃nqꝫ apa' radix auriũ ⁊ vehemẽtez incurrit dolorẽ. ¶De cura. Ca.xxj.

Ex eis q̃ conferunt ad illud est vt cũ embuba ita sugat' ⁊ extrahat' subito deinde fundat' in eã oleũ amigdalinũ dulce. Et q̃nꝫ extrahit eã tussis ⁊ sternutatio aut lignũ de ancto aut scissio papyri ƺ q̃titatẽ palmi illius. Inuolua' itaqꝫ sup vnã extremitatũ eius q̃tũ est tertia sui de cotto ⁊ submerga' i oleo ⁊ ingeniose extremitas altera in aurẽ mitta' cũ eo cũ quo ingeniata est in ea ⁊ iaceat ille cuius est auris ⁊ altera extremitas in q̃ ẽ cottũ inflãme' igne ⁊ dimitta' inflãmari vsqꝫ q̃ ꝑueniat caliditas ad interiora auris ⁊ tunc extraha' ⁊ egredia' subito q̃re egredie' cũ ea ꝙ in aure est ex aq̃. Et ex eis q̃ iuuant ad illud ⁊ ꝓpe in principio est vt suma' sclizatoriũ aliqd̃ ⁊ implea' cũ eo auis deinde conuertatur sup eã ille cuius est ⁊ sit saliens donec egredia' totũ ⁊ q̃nqꝫ ẽt extrahi' ⁊ sclizatorio. Intromitti'. n. cap eius ⁊ extrahi' ipsius ꝑpendicularis q̃re extrahi' cũ ea aq̃. Et q̃nqꝫ excusat in ea q̃ pauca est effusio oleoꝝ ⁊ effusio lactiũ tepidoꝝ cõtinue ⁊ ꝓpe q̃n remanet dolor ⁊ remoue' eã ⁊ si dolet illud vehementer vapore' auris cũ corticibus papaueris ⁊ meliloto ⁊ camomilla ⁊ viol. ⁊ malua ⁊ semine lini ⁊ farina ordei cum lacte mulieris.

¶De introitu animalium in aure ⁊ generatione vermium in ea. Capitulum.xxij.

Quãdoqꝫ accit pp itroitũ ꝑuoꝝ aialiũ i aurẽ vehemẽtia doloris cũ anxietate ⁊ mot⁹ ƺ q̃titatẽ aialis cũ verme vero sentit' agitatio. ¶De cura. Caplm.xxiij.

Et ex eis q̃ oĩbus illis cõicant est distillatio alkitrã in aurẽ. Ipm. n. stati sedat motũ aialis in ea ⁊ interficit ipꝫ in ꝓrimo ⁊ ꝓprie paruũ. Et fit' distillatio succi cucumeris asinini solius aut cũ scamonea ⁊ fit' sulfur ⁊ aristol. longa ⁊ calcadis. Et ex bonis est vt distilletur in eam quod fluit a carne vaccina assata. Et quandoqꝫ confert illi vt accipia

tur etiã oleũ ⁊ fumaꝛ i aurẽ ⁊ ſedeat i ſole pa
tiẽs. Et ſuccoꝝ melioꝛ ⁊ ꝓprie ad vermẽ eſt
ſuccꝰ radicis capparis ⁊ ſuccꝰ radicis alfarſa
dab ⁊ ſuccꝰ folioꝝ alcok ⁊ ſuccꝰ radicis pruno
ruʒ ⁊ ſuccꝰ pſici ⁊ ſuccꝰ abſinthij.aut cẽtauree
aut praſſi. ⁊ ſuccꝰ folioꝝ alboti viridiũ ⁊ ſini
ſar ⁊ folioꝝ aloes ⁊ ꝓprie qñ ꝺcogtur cũ ace
to ⁊ ſuccꝰ cucumeris aſinini ⁊ ſuccꝰ hellebo-
ri al. ⁊ ꝺcoctio eiꝰ ⁊ epithymi aut ſuccꝰ mẽta
ſtri cũ ſcamonea aut ſuccꝰ alſcea aut ſuccꝰ al
marmacoꝛ:aut aq̃ mell̃ cum aliquo iſtoꝝ. Et
ſil̃r ſuccꝰ rhaphãi ⁊ ſuccꝰ cepe ⁊ ꝓprie alazir
⁊ ſem̃ eiꝰ aut ſem̃ cepe cũ aq̃ mellis aut aliqd
felliũ.et ꝓprie quũ calefit i cõcauitate ĝnati
cũ pulpa ſua. Et ſil̃r decoctio ĝnoꝝ capparis
recentium aut ſuccus eius et ſuccus lupinoꝝ
aut aloes cum aqua tepida aut coſtũ tritum
multuʒ aut piretꝝ. Et oĩ hec i verme ſũt ma
gis iuuatiua ⁊ foꝛtioꝛa . Et ex eis q̃ expta ſũt
ad vermẽ ẽ vt ſumãꝛ vini.ʒ.ij.mell̃.ʒ.iij.⁊ olei
roſ.ʒ.i.miſceãtur cũ albumine duoꝝ ouoꝝ ⁊
fiãt tepida ⁊ ponãtur in aurẽ i lana infuſa ex
aq̃ ipleaꝛ auris.et cubitet ſe ſup eã q̃relosus
et nõ doꝛmiat: ꝺinde ſubito rapiaꝛ q̃re ver-
mis multotiẽs egrediꝛ ſubito. Et qñqʒ ꝯfert
nocum̃to vermis effuſio ſucci oleãdri aut ru
bi aut abſinthij aut decoctio eoꝛum aut tritu
ra coꝛticis radicis capparis aut almarmacoꝛ
cum ſanſuci aut vrina antiqua.

De apoſtematibus. Capitulum.xxiiij.

De apatibꝰ q̃ accñt in radice auris hec apoſtemata ſũt ex gñre apatũ accñtiũ i carnibꝰ mollibꝰ. et ꝓprie i carnibꝰ glãdulo-
ſis et nominaꝛ naſcẽtia auris. Et foꝛtaſſe cõ
ſeq̃tur qñqʒ ex vehem̃tia doloꝛis eiꝰ vt iterfi
ciat. Et huiꝰ qdẽ ml̃totiẽſ p̃cedit cõmiſtio itel
lectus et ipʒ apa factuʒ i ſaniac plus interfi-
cit adoleſcẽtes q̃ʒ iuuenes qm̃ ẽ in ſenibus le
uius. Sʒ adoleſcẽtes ſunt calidioꝛis ꝯpl̃onis
et mã apatum eoꝝ doloꝛoſoꝝ eſt caute qua-
litatis et vehementius doloꝛoſa et minus to
lerãs vſquequo collectionem faciat.et apatũ
que fiunt ſub oꝛigine auris magis incolume
eſt illud quod eſt ſm̃ ſemitam criſis bone.

De cura. Capitulum.xxv.

Illud qdẽ qꝺ ẽ a criſi cũ q̃ nõ ẽ bgnũ ma
turatonis aut p̃cedit hoꝛa criſ ẽ malũ.et
hec apata oĩo qñqʒ fiunt a mã ſãguinea aut
cholica.et qñq̃ʒ fiũt a melãcholia aut a phl̃a
te. Et ſignificãt illꝺ quod ſanguineũ rubedo
et grauitas et expulſio eiꝰ ad ꝯpreſſiõʒ et cõ-
ſtrictio in meatibus ⁊ ſignificãt cholicũ ⁊ fa-
ctũ a ſanguine ſubtili doloꝛ moꝛdicatiuꝰ fiſtu
loſus ſine grauitate ⁊ nõ cõſtringit meatus
Sʒ eſt cũ inflãtõe vehemẽti. Et phl̃aticũ eſt
cũ tremulitate ⁊ lenitate ⁊ paucitate rubedi
nis ⁊ mel̃icũ eſt cũ duritie ⁊ paucitate dolo-
ris ⁊ eſt eis in qbꝰ ẽʒ pl̃ʒ oʒ vt intẽdaꝛ in in-
ſ̃ratõe ⁊ attractõe eiꝰ nõ in repl̃one ipſiꝰ cũ ſit
mã effuſa ad ipʒ ſupfluitas mẽbri p̃ncipal̃. ⁊
ꝓp̃e in criſibꝰ egritudinũ eiꝰ ſic̃ illꝺ qꝺ accit
criſi lethargie multotiẽs ⁊ nos qdẽ iã innui-
mus ad cognoſcẽdũ h̃ in libro vl̃iũ. Dõ pʒ q̃
ne intẽdas ad curã eiꝰ inquãtũ exigit curam
apoſã adhibẽdo ſtiptica ⁊ apocruſtica in p̃n
cipio. Deiñ cõpõnẽ regis deiñ reſol̃onẽ pu-
rã. Immo oʒ vt incipias ⁊ ꝓp̃e cũ accit in fe
bribꝰ cũ doloꝛe capis ⁊ adiuues ad extrahẽ-
dũ mãʒ ad apata cũ oĩ ingenio ẽt cũ vẽtoſis
ſi nõ fuerit velocis attractõis ⁊ oʒ vt mino-
res mãʒ cũ minutõe ſi ipſa fuerit nec̃ia ſi ãt
vehemẽtis fuerit aduẽtꝰ ⁊ attractõis dimit-
te eã ẽʒ mãʒ ſuã vt nõ faciat euenire doloꝛeʒ
vehemẽtẽ q̊ febꝛis dupliceꝛ. Immo oʒ vt ſis
cõtẽtꝰ ſi fuerit illic doloꝛ vehemẽs eo qꝺ mol
lificat ⁊ ſedeat doloꝛẽ qꝺ ſit ex eis q̃ ſũt cal̃a
⁊ hũida. Et ſi fuerit initiũ eiꝰ cũ doloꝛe vehe
mẽti ſis cõtẽtꝰ vapoꝛatõe cũ aq̃ fr̃a pura ⁊ ſi
fuerit lenis ſis cõtẽtꝰ vapoꝛatõe camõille aut
medicine albacuen aut diaglõ ⁊ empl̃o me
mithe ⁊ ſi nõ fuerit vehemẽtis leuitatis ⁊ ap
paruerit ei cap̃ tũc adminiſtra illꝺ qꝺ eſt inter
glutinatõeʒ ⁊ carmiatõeʒ ⁊ qꝺ eſt magis cõ
ferẽs ⁊ magis maturãs. Et hmõi eſt ſic̃ fari
na tritici ⁊ lini ⁊ ſirupo mellis aut aq̃ fẽugre
ci ⁊ malue ⁊ camõille ꝙ ſi exiſtimaꝛ ꝙ nõ re
ſoluaꝛ imo ſuppuratõeʒ faciat tũc nec̃iũ ẽ in
ipſo vt extrahaꝛ poſt aut cũ reſolutõe ſubtili
ſi eſt pol̃e aut lapoꝛioſa ⁊ ẽt cũ inciſiõe ⁊ ſuc
ctõe. Et ex eis q̃ extrahũt penitꝰ ab ipſo poſt
ſectõeʒ aut opatõeʒ eſt medicamẽ. Et ex eis
q̃ ſũt cõueniẽtia in hac egritudine cũ ſua at-
tractõe ⁊ reſol̃one ſua ⁊ ꝓp̃etate ſua eſt ſter
cus capꝛinũ ⁊ adeps anſeris ⁊ gallie ⁊ ex eis
eſt noꝛa ⁊ kach ⁊ adeps vaccinꝰ nõ ſalitꝰ. In
egritudine ãt antiq̃ nec̃ia ſũt cinis oſtracoꝛũ
⁊ alguadabi cũ melle ⁊ adipe antiquo aut ſu
mãꝛ ficꝰ ⁊ coquãꝛ cũ aq̃ marina aut adminiſtre
tur ammõiacũ ſolũ aut cũ oleo ⁊ ſil̃r pix liq
da ⁊ bdelliũ cũ ſoꝛdibꝰ aluearioꝝ ⁊ ſtoꝛax li-
qda ⁊ medulla cerui. Si ãt fiãt ſcrofule ⁊ fi-
gãꝛ tũc accepte empl̃m cuiꝰ elemẽta ſi hmõ-

viscꝰ alboti ⁊ pir ⁊ grana lauri ⁊ staphisagria
⁊ gūmi ⁊ cyminū ⁊ piꝑ ⁊ radices ſpētarie et
galbanū ⁊ coriādrū ⁊ cordūcni ⁊ cinis corti
cis radicis capparis ⁊ piretri ⁊ stercꝰ ouiū et
stercꝰ caprinū ⁊ adeps ⁊ ꝓꝑe adeps porcinꝰ ⁊
caparrū ⁊ hircoꝝ mōtāoꝝ ⁊ ꝓꝑe mekicoꝝ et
siſr cerebella gallinaꝝ ⁊ alcubugi ⁊ vaccaruꝫ
cerebella ⁊ ꝓꝑe silueſtriū. Et olea ad illō q-
dē qō est calidoris materiei cū oleo ro. ⁊ vio.
Et ad illō qō est frioris materiei cū oleo de
lilio ⁊ anetio ⁊ camōillio ⁊ de kerua ⁊ cōfert
his apatibꝰ qñ difficilia sūt emplꝫ de resina.

¶ De trēore auris ex vocibꝰ magnis. c. xxvj.

Causa in ipso existit debilitas virtutis
aialis q̄ est in cerebro aut aduenientis
ad auditū q̄re est necessaria cura cerebri cuꝫ
eo qō cōfortat ipsum scōm ꝙ sciuisti.

¶ Fen quinta de disponibus nasi.

¶ Tractatꝰ. i. de olfatu ⁊ nocumētis ipsiꝰ et cu
rētibus sic flurus.

¶ De anatōia nasi. Caitulum. i.

Om pꝑhēdit anatōia ossiū eiꝰ ⁊
cartilaginū eiꝰ ⁊ lacerti mouē
tis extremitatē eiꝰ ⁊ illa sūt ex
cis a qbꝰ expediti sumꝰ. Et eiꝰ
qdē meatꝰ ābo penetrāt vsqꝫ
ad colatoꝝ positū sub duobꝰ
corporibꝰ cerebri silibꝰ duobꝰ capitibꝰ māmil
le ⁊ velamē cerebri illic ꝑforatū ē corā fora-
mie collatorij vt i ipm penetret odor deinde
est vua ⁊ penetrat ad guit. ¶ Et anatōia in-
strī q̊ fit odoratus. Et illō qdē sūt duo addi-
tamēta māmillaria q̄ sūt in añteriore cere-
bro ⁊ extēdūt a duobus vētribus añrioribus
cerebri ⁊ ꝓꝑ illō colāt supfluitates in illo fo-
ramine ⁊ ex duabus exterioribus eius recipi
unt cerebꝝ ad duo additamenta nata ex eo
odorē cū attractōe aeris ⁊ cerebro qdē ipso
inest aeris attractio vt cōseruet aer calorē in
natū in ipso sic pulsus. Qñqꝫ vero augmēta
tur aꝑ clamorē ⁊ apō ꝑfocatōeꝫ aeris ⁊ cūo
nē ad supiora ⁊ in duabus qdē extremitati-
bus nasi sūt duo trāsitus ad duos lachryma
les ⁊ ꝓꝑ h gustat sapor alcohol in lingua q̄li-
tas vero odoratus iā dicta est in. c. virtutum.
sed ꝙ odoratus sit in aere cū passiōe ipsiꝰ aut
ꝓꝑ vaporē q̄ resoluit illō ē qō ꝑtinet phis et
recipi et medicus ꝙ odor est in radice ꝑ ꝯuer
sionē aliquā in aere ſm viā delatōis. Dein-
de adiuuāt ipm acuitas vaporis ex eo qō hꝫ
odorem.

¶ De nasu. Capitulū. ij.

Iam diximꝰ anatōiā nasi ⁊ iuuamētū ips
us ⁊ lacertū mouētē ambas nares eiꝰ in
eis q̄ ꝑterire. Et nūc qdē nobis necessariuꝫ
est vt dicamus egritudines eius ⁊ causas ea
rum ⁊ signa ⁊ curationes ipsarum.

¶ De qualitate viarum administratōis me
dicinarum nasi. Capitulum. iij.

Scias ꝙ curatōes nasi alie sūt qbus nō ē
ꝓꝑū vt fiāt ꝑ viā nasi sic gargarismata
⁊ linimēta suꝑ caꝑ ⁊ alie sūt q̄ appropriāt ei
sic sūt vapores ⁊ odoramēta ⁊ sic caꝑpurgia
⁊ sūt corpora hūida q̄ distillāt in nasū ⁊ alia
sūt suctōes naribus q̄ attrahūt ad nasū cū at
tractōe aeris. Et alie sūt insuflatiōes ⁊ sunt
res sicce puluerizate subtilissime vt insuflet
in nasū ⁊ oꝫ vt insuflēt in embubā. Et om-
nis cui aliqō caꝑpurgiū fit rectius qdē ē vt
os aq̄ impleat ⁊ ꝑcipiat ei vt resupinet ⁊ cō-
uertat caꝑ suuꝫ ad posteriora deinde distillet
in nasū eius caꝑpurgiū. Et oꝫ vt naribus su
gat oē qō ponit in nasū ad supiora oi mō ita
vt faciat oꝑationē suā ⁊ multotiēs qdē succe
dit medicis acutis distillatis in naso et suffla
tis in ipso mordicatio vehemens in capite.
Et qñqꝫ sedat ꝑ se ipsā ⁊ qñqꝫ indiget medi
camine quo sedet. Et rectius est vt sit suꝑ ca
put cū fit caꝑpurgiū ex aq̄ acuta mordicati-
ua pānus infusus in aq̄ calida. Et qñqꝫ frica
tur ante ipsum cum lacte multo suꝑ ipm aut
oleo qō suꝑ ipm effundit sicut oleo de gra-
nis cucurbite ⁊ oleo roſ. ⁊ oleo de salicibus.
Cūqꝫ caꝑpurgiū suā ꝑfecerit oꝑationē tūc se
quetur ipsum distillando in nasum lac cū ali
quo oleorum frigidorum.

¶ De nocumento odoratus. Capitulum. iiij.

Nocumētū igredit odoratū sic igredit
reliqs oꝑatōes ipole nāqꝫ ē qn odora
tus aut destruat aut debilitet aut mutet aut
corrūpat. ⁊ destructio qdē eiꝰ ⁊ ipsiꝰ debilitas
sūt ſꝫ duos modos aut. n. destruit ⁊ nō sentit
odores aut debilitat ⁊ sētit aromaticū ⁊ feti-
dū sēsu debili ⁊ corruptio ⁊ mutatio eiꝰ ēt sūt
ſꝫ duos modos vnꝰ eoꝝ ē vt odoret odoreꝫ
fraudulētū ⁊ vt nō sit iuctus. ⁊ ſs ē vt sētiat
odores q bōi nō si bonos sic ille q sētit odorē
stercoris bonū ⁊ abhorret arōaticū. ⁊ ea qdē
hoꝝ nocumētoꝝ aut ē malitia ꝯplonis singu-
laris aut ē hūor malus existēs in añriore ꝑte
capis ⁊ i duobꝰ vētribꝰ q sūt i ipsa aut i ipsis
duabꝰ rebꝰ silibꝰ duobꝰ capitibꝰ māmille aut
opilatō i osse ꝑfōato ab hūor aut a vētositate

aut ab spate aut a cācro aut a natiuitate carnis addite aut oppilatio in velamine qđ ē supra ipm. Et multotiens qdē est facta ex malitia cōplonis singularis ꝓueniens ex medicinis admistratis ⁊ distillatōibus distillatis. q̄re calefit cōplo aut stupefit ⁊ infrat aut faciunt accidere illđ aeres supflue q̄litatis. ⁊ qñ͞ꝫ fit ex ꝑcussiōe aut casu faciente ingredi super os nocumentū.

De signis. Caplm. v.

QVando accit hōi vt nō cōphēdat odores ⁊ accit illic cursus supfluitatū ꝫ cōsuetudinē tūc nō est oppilatio in colatorio. si āt inuenit ꝓhibitio penetratōis respiratiōis in naso ⁊ nasitas in loq̄la tūc illic est oppilatio in ipis alchaiesim ⁊ qñ retinet cursus nō fit pp malitiā cōplonis cerebri aut paucitatē supfluitatis eius ⁊ est illđ qđ est sup collatoriū aptū tūc illic est oppilatio ꝓfūda. Et si cursus est adueniēs ꝫ cōsuetudinē ⁊ nō est oppilatio sub alchaiesim ⁊ eis q̄ secūt ea tūc nocumētū est in cerebro. Cognosce ḡ cōplones eius ⁊ opatiōes ipsius ⁊ dispōnes eius p ea q̄ te docuimus. silr si est debilitas in odoratu ⁊ diminutio tūc si inuenit odor putridus ⁊ naribus fugit fetor tūc cā in ipo est humor hoꝝ locoꝝ putridus. Et significat cū sili eius qđ sciuisti. Et qñ odorat infirmus in egritudinibus acutis odores nō cōsuetos neqꝫ visitatos neqꝫ ab aliquo hñte odorē pñtē ⁊ cū h sentit odorē q est sic odor pisciū aut luti infusi aut butyri aut alteri⁹ ⁊ sūt illic signa mala tūc mors ꝓuenit.

De cura. Capitulū. vj.

SI cā est malitia cōplonis tūc oꝫ vt curetur ⁊ cū ꝯrio ⁊ intēdat añrior ps cerebri cū embrocis ⁊ odoramētis ⁊ suctōibus q̄ fiunt naribus ⁊ epithymatibus ⁊ emplis p̄dictis in. c. curationū capis. Et plꝫ qdē accit ex malitia cōplonis ⁊ est vt sit cōplo fra aut est in ambobus vētribus añrioribus totis aut in ipsis mām̄illaribus additamētis ⁊ medicine magis iuuatiue ad illud sūt capͥpurgia facta ex oleis calis in qbus dissoluta sūt euforbiū ⁊ castoreū ⁊ musch⁹. Si āt cā i ipso ē humor existēs in vētribus cerebri significat illud qđ dictū est in. c. egritudinū cerebri ⁊ eūa corpus totū. Si est hūor dñans in toto corpe aut cerebro cū eo qđ educit illū hūorē ab eo ex sibaret ⁊ gargarismis ⁊ capͥpurgijs ⁊ suctōibus q̄ fiūt naribus ⁊ odoramētis subtiliatiuis ⁊ silib⁹ illis q̄ iā sciuisti ⁊ si pblonia necessaria est fiat ⁊ redi in oibus illis ad p̄ncipia data in cura cerebri. Et si cā est oppilatio i osse pforato qđ noiat colatoriū administra embrocas apitiuas p̄dictas in. c. curationuꝫ capis embrocet ḡ ex eis ⁊ inclinet sup vaporē eaꝝ ⁊ naribus fugit ex eis in qbus dissoluta sūt ꝯdisi ⁊ pip ⁊ oppoponacū. Et oꝫ vt vētose capiti adhibeāt p⁹ illđ ⁊ fiat gagarism⁹ ex rebus apitiuis calis. Et ex eis qdē q̄ expta sūt est nigella infusa in aceto aliqbus diebus deinde cōterat cū eo bñ ⁊ misceat cū oleo Deinde distillet in nasū et in naribus sugat q̄nto plus pole est ad supiora ⁊ qñqꝫ terit sic puluis deinde terit cū oleo antiq̄ post terit vice alia donec fiat puluis subtilissimus. ⁊ ex eis q̄ expta sūt est vt sumat arsenicū rubeū ⁊ mētastꝫ ⁊ terat sil valde ⁊ sūmergāt in vrina cameli arabici in sole ponat totū illud ⁊ resoluat oi die bis. Cūqꝫ medicamē exiccauerit vrinā iteret sup ipsā vrina noua. deiñ vapet nasus cū pōdere. ʒ. i. ex eo deiñ fricet ex oleo ros. Et qñqꝫ laudat ad oppilatōeꝫ vētosā caputpurgiū ex oleo amigdalino amaro ⁊ mōtāo aut suffict albarmk. ⁊ pip albū mists cū ipso. Quidā āt dixert q cortex pulmōis qñ exiccat ⁊ terit ⁊ insufflat puluis eius in nasū est iuuatiu⁹. si āt cā i ipo ē hemorroides curetur cura hemorroidaꝝ. Ille āt q sētit odorifera ⁊ nō sētit fetida nō cesses sibi facer capͥpurgiū cū castoreo multotiēs vsq̄q̄ rectificet dispō.

De fluxu sanguinis ex naribus. Ca. vij.

FLuxus sanguinis ex naribus qñqꝫ fit distillando. Et qñqꝫ fit fluēdo cum velocitate vehementi. Aut causa dñij sanguinis feruentis cum virtute ⁊ qñqꝫ fit ꝓpter eruptionem rectis venarum cerebri ⁊ arteriaruꝫ eius ⁊ est scđm plurimum nō recipiens curā. Et plurimum ipsius fit successione euent⁹ soda ⁊ inflāmatiōis ⁊ egritudinis acute aut successione casus aut percussione. Et sequit ipsum accidentia corruptionis operationum cerebri proculdubio. Et qñqꝫ est propter vapores calidos eleuatos. Et ille quidem fit ex arterijs discernitur ab eo qui fit a venis subtilitate sua ⁊ rubedine ⁊ caliditate sua. Et qñqꝫ fit rediens cum periodo ⁊ quādoqꝫ fit cadens subito. Et cursus quidem sanguinis ex naribus est ex dispositionibus que cōferunt ⁊ nocent. Nam qui inuenit successione eius leuitatē capis post repletiōeꝫ et eq̄litatē coloris post rubedinē vehemētē et eq̄lita

tem forme post inflatiões iuuatur eo pcipue
in egritudinibus acutis ⁊ in apatib⁹ intrinse
cis ⁊ pprie sãguineis ⁊ cholicis i cerebro de
inde in epate postea in velamine postea i pul
mone. Juuamẽtũ eniz fluxus sãguinis ex na
ribus in pleuresi plus ẽ q̃ʒ fit in peripneumo
nia. Et flux⁹ qdẽ sãguinis nariũ crĩs magna
ẽ i egritudinibus acutis multotiẽs ⁊ pprie i
eis q̃ sũt sicut variole ⁊ morbillus. Quũ aũt
multus fit succedit citrinitas non ꝯsueta aut
plũbositas aut obfuscatio ex citrinitate ⁊ ni-
gredine ⁊ extenuatio ptrãsiens terminũ ⁊ in
frantur extrema q̃ʒuis frm retineaẽ ei⁹ tamẽ
finis ẽ nociuus. Et in illo cuius color ꝯuerti
tur i citrinitatẽ dñaẽ chol̃a citrina. ⁊ lediẽ cũ
extractõe sãguinis min⁹. Et i illo cui⁹ color cõ
uertiẽ ad plũbositatẽ dñaẽ iã phl̃a. et i illo cu
ius color cõuertitur ad obfuscationẽ domi-
natur iã chol̃a nigra. Et isti duo vehemẽter
leduntur per id qđ minuitur ex sãguine. Et
vl̃r qdẽ ille in quo supfluit flux⁹ sãguinis ex
naribus ẽ ſʒ timorẽ debilitatis epis ⁊ hydro
pis ⁊ reliquoꝝ. Et corpora vehemẽti⁹ parata
fluxui sãguis nariũ sũt cholica ⁊ citrina san-
guinis subtilis ⁊ iuuatur ex eo q temperatus
est. Et fluxus sanguinis nariũ significatores
habet sicut splendor apparẽs in vtrisq; ocu-
lis ⁊ linee albe ⁊ rubedo ⁊ citrinitas ⁊ pprie
post soda ⁊ reliqua q̃ distinximus vbi locuti
fuimus de egritudinib⁹ acutis et crisib⁹ eaꝝ.
Et qñq; significãt fluxũ sãguinis nariũ ⁊ di
spões ei⁹ ſʒ dispões egritudinũ acutaꝝ et
eaꝝ crises et iã dixim⁹ illud i loco pprio sibi.

¶ De curationibus. Capitulum. viij.

Freneticí qdẽ et similis ei q accidit ex se-
ipso via ẽ vt nõ curetur donec stringa-
tur aut sentiaẽ casus virtus. Et qñq; ꝯsequũ
tur. iiij. lib. ex eo et oʒ vt nõ retineaẽ dõec ve
hemẽter supfluat. Reliq vero cureẽ cũ medici
nis retinẽtib⁹ fluxũ sãgis nariũ. Jn eo q fa-
ct⁹ ẽ pp preparatõz corporis et caliditatẽ ei⁹ oʒ
vt assidueẽ eũo cholere ex eo et ꝯmẽsuratio
sãguinis ei⁹ cũ cibis et potib⁹. Et phlõmia q
dẽ ẽ melior res q̃ retietur fluxus sãguinis na
riũ quũ fit phlõmia subtili⁹ ex lateẽ eqdistãte
cõi. et pprie qñ ꝯtingit sincopis. ¶ Medicie
vero ꝯstrigẽtes fluxũ sãguinis nariũ aut sũt
vehemẽtis stipticitatis aut sũt vehemẽtis in
frãtõis aut sunt vehemẽtis glutinationis et i
grossatõis et coagultiõis aut sunt acute cau-
terizatiue aut si medicie hñtes pprietatẽ ei⁹
aut sunt medicine aggregantes duas inten-
tiones aut tres. ¶ Medicine vero stiptice sũt
sicut succus barbe hirci ⁊ sicut acatia ⁊ sicut balau-
stie ⁊ lentes ⁊ galle ⁊ sicut succus folioꝝ piroꝝ
⁊ folioꝝ cydonioꝝ ⁊ virge pastoris. Jnfran-
tes vero sunt sicut opiũ ⁊ canfora ⁊ semẽ hyus-
quiami albi ⁊ semẽ lactuce ⁊ succus lactuce ⁊
salicis ⁊ aq̃ folioꝝ palme ⁊ alkakile ⁊ arno-
glosse oia nõ decocta. Glutinatiue vero sũt
sicut puluis molendini ⁊ farina turis. Cauteri-
zantes aũt sunt sicut attrimentũ ⁊ colcotar et
cũ iste cauterizatiue admistranẽ oʒ vt admi-
nistrenẽ cũ cautella: Jpse nãq; qñq; faciunt
euenire crustã q̃ cũ cadit attrahit deteri⁹ q̃ʒ
prius. Jlle aũt qbus inest pprietas sunt sicut
stercus asini ⁊ aqua albedarungi ⁊ aq̃ mẽte.

¶ De cura leuis fluxus sanguinis. Capl̃z. ix.

Cappurgia qdẽ sic fiant suaneẽ aq̃ florũ
palme ⁊ acatie amboꝝ añ. ʒ. ʒ. canfoẽ
g. i. ⁊ incessanter distilleneẽ in nasũ. Et ex eis
ẽt est aq̃ floꝝ palme cũ barba hirci ⁊ canfo-
ra. Et ẽt aq̃ floꝝ cũ succo porri. Et ẽt aq̃ sali
cis amari distilleẽ in nasũ ⁊ aq̃ coriandri. Et
ẽt succus camõille cũ sua dispõne nõ deco-
cte. Et ẽt aq̃ cucumeris ⁊ canfore. Et ẽt suc-
cus albedarungi cũ canfora ⁊ succus arno-
glosse cũ terra sigillata ⁊ canfora aut succus
virge pastoris cũ eis. Et ex eis q̃ sunt vltima
in hoc. est succus stercoris asini recentis. Si
aũt sanguinis multitudinẽ senseris tunc flos
eris in aceto infusus distilleẽ paulatim ⁊ etiã
admistra cappurgiũ ⁊ trifera balaustie cõtri-
te optime cũ aq̃ plantaginis ⁊ ẽt aq̃ in q̃ dis-
solutũ est opiũ. Et nõ oʒ vt supfluitas i effun
dendo aq̃ʒ vehementis infrãtionis fortasse
enim coagulabit sanguinẽ ⁊ congelabit ipsuʒ
in pãniculis cerebri. Et hec sunt cappurgia
scripta in antidotario iuuatiua valde. Tente
aũt ita sint fiat tenta ⁊ submergaẽ in encau-
stro ⁊ pulverizeẽ sup ipm dragantũ dõec oia
cõmisceanẽ deinde mittaẽ in nasũ ⁊ ẽt sumaẽ
succus folioꝝ vrtice ⁊ colcotar ⁊ pili leporis
⁊ stercus asini siccũ aut humidũ ⁊ succ⁹ por-
ri ⁊ olibanũ ⁊ fac ex eis tentã. Et ex eis q̃ sũt
expta est tenta facta ex litio indo adusto ⁊ aq̃
bedarungi. Et ẽt tenta ex puluere molendini
⁊ farina turis ⁊ aloe cum aceto ⁊ albumine
oui. Et etiam tenta facta ex draganto ⁊ char
ta combusta ⁊ cortice turis cũ aqua albeda-
rungi ⁊ etiã tenta infusa aqua roſ. ⁊ submer
sa in colcotar ⁊ aloes aut tenta infusa aqua

porri sup quā ē pulverizata menta ꝯtrita aut
tenta ex spōgia ⁊ pice liq̄ta submersa in ace-
to ⁊ fac tentā ex cādela alcotrob aut tela ara
nee cū colcotar ⁊ dragāto ⁊ flore eris aut fit
tēta facta ex pilis leporis carminatis submer
sis in ture ⁊ aloe ꝯfectis cū albumine oui. Et
ēt tēta ex dragāto adusto duab9 ptib9 opij p
te.i.aggregēt oia ⁊ terāt cū aceto. Et tēta ex
corticibus oui adustis q misceātur cū encau-
stro ⁊ gallis. Ex insufflatōibus vero ē liciniū
indū adustū. Et ēt rane aduste insuffla i nasū
⁊ ēt puluis molēdini aut terra teste albe aut
nora ⁊ ēt cortices turis ⁊ charte ⁊ draganti
ptes eq̄les sufflent in nasuз. Et etiā cortices
fructus aldulb exiccati ⁊ ꝯtriti oз vt accipiat
illud cum submersionibus super lanā. Et ac
cipiat lanugo ipsius ⁊ pōat in vrceis nouis
cū terra sua. ⁊ si ē cū eis terra figoli est meli-
us ⁊ strigat caput ei9 dōec siccetur vmbra ⁊
terat quū necessitas fuerit sicut atomi q appa
rēt in radio solis ⁊ sufflετur i nasū ⁊ cōstriget
sāguis stati aut cortices oui ꝯtriti ⁊ etiā cala
mi aromatici ⁊ se.rose ⁊ gariofil' oiuз ā̄n.з.5.
myrrhe ⁊ gallaꝝ amboꝝ ā̄n.з.5.paꝝ muschi
⁊ cāfore ⁊ sufflatio in ipsū tūc ꝯstrigat nasus
vna hora ⁊ expuatur illud qδ dscendit ad os.
Et oз vt sit inflatio in embuba vt prohibeat
exuberationem fluxus sanguinis nariuз. Ex
linimentis vero ⁊ effusionibus est linimen-
tum super frontem huius. ℞.succi foliorum
salicis ⁊ foliorum vitis et foliorum myrti et
aque rof. infrigidentur omnia ⁊ apponantur
fronti cum panno lini. ⁊ similiter fiant ex om
nibus medicinis frigidis stipticis et stupefa-
ctis notis dissolutis cum succis infrigidati-
uis stipticis sicut succus extremitatuз salicis
et senticis et ramorum vitis ⁊ foliorum piri
⁊ cydonij ⁊ virge pastoris linimenta ⁊ empla
stra. odoramenta vero sint sicut stercus asini
recens. Sed impletiones ita sunt. Impletur
enim cum capite cane aut cum capitibus pal
marum silvestrium ⁊ distillatur cuз cotto pa
pyri aut cum cotto liquorum que egrediun-
tur ex plantis. ¶ In eo autem que prauior
est illo et factus propter feruorem ⁊ calidita-
tem vehementem aut eruptionem arteria-
ruз necessaria est phlobotomia cephalice que
sequitur illam narem minima valde. et neces
sarie sunt ventose super posteriorem partem
capitis cū scarificatione leni ⁊ sup māmillā
q̄ sequitur eā fiat suspēsio ei9 sine sacrificatio

ne. Et q̄nq₃ oз vt extrahat sāguis p phl̄omi
am vsq₃ ad sincopin ⁊ cephalica ⁊ ex vena
spatule q̄ est posteri9 q̄m est magis vltima.
q̄re phibз sāguinē eleuari ad cap̄. Ipsa nāq₃
cū ad sincopi pducit sedat stati ⁊ illō i fluxu
sāguis nariū vehemtis velocitatis. Immo
oз vt succurrat i hora cū sentit vehemtia flu
xus sanguis nariū ⁊ velocitatis eius anteq̄
cadat virtus. Sз si nō fuerit velox vehemē
ter. sз fuerit guttati ⁊ fuerit cū porismo opor
tebit tūc vt fiat phl̄omia paulati vicib9 cōti-
nuis. Et cū phl̄omia puenit ad finē sufficiē
tē oз vt fiat pmutatio ad inspissādū sangui-
nē cū eo qδ infrat ipз cū eo qδ ipз fac̄ turbi
dū q̄uis nō ifrēt cū eo qδ fit sic̄ in nube. Vē
tosa vero sanguini dn̄anti resistere nō valet
imo oз in p̄mis vt phl̄omia p extractiōem
paulati minuat. Deiñ pōat vētosa ⁊ positio
vētosaꝝ sup epar si fluxus sanguis nariū est
a dextra ⁊ sup splenē si ē a sinistra sup am-
bo sil'. Si ē ab ambob9 laterib9 ē ex nobilib9
curatōib9 ⁊ ēt oз vt stringāt extrema ita vt
ēt testiculi viroꝝ ⁊ māmille mulieꝝ. Et ꝯstri
ctio ambaꝝ auriū ē valde vtilia. Et oз vt ad
mistret embroca multū cū aq̄ fr̄a. Et q̄nq₃
necessariū ē vt sedeat hō in aq̄ fr̄a infr̄ata cū
niue dōec viridа fiāt eius mēbra. Et q̄ñз ne
cessariū ē vt cap̄ eius gypset cū gypso infu-
so aq̄ aut gypso infuso in aceto ⁊ vt effundāt
sup cap̄ ipsius aq̄ infr̄ate cū niue dōec stupe
fiat. Et q̄ñз nō inuenit in ipso excusatio a tē
tibus fortibus factis ex flore eris ⁊ ab aq̄ al-
bedarūgi cū cāfora ⁊ a mūia pura ex q̄ pon-
dere danich illius fiat cap̄purgiū ⁊ ad min9
cōuenit vt teneat aq̄ fr̄am cōgelatā i ore suo
Et scias q̄ñз viuit hō in fluxu sanguis nariū
vsq₃quo egrediāt ex eo vltra .xx.lib. vsq₃ ad
xxv.lib. deinde morit ⁊ q̄nq₃ sincopis ex qua
cadit ex cā ad scindēdā ipm. Cibi vero sint il
li q fiūt ex lētib9 cū sumac aut aceto aut acre
sta aut silibus illis. Et caseus recens humi-
dus ē ex cibis cōuenietib9 patientib9 fluxuз
sanguis nariū. Et silr lac decoctū dōec igros
set ⁊ oua clixata ei q p̄parat ad fluxū sanguis
nariū pp cholam sanguis sui cū tñ acetosa
q̄nq₃ nocēt patiētib9 fluxū sanguis nariū pp
incisionē ⁊ subtiliationē q̄ est in eis. Et egre
gatio qdē expientiū existimat q̄ cerebella gal
linaꝝ sūt ex melioribus cibis imo ex meliori
bus medicis ei q hз fluxū sanguis nariū ex
casu aut pcussiōe. Deꝝ oз vt ex eis plīi su-

mat aut fiat ei cibus cōtiuus. Vinū āt ꝯfert inquātū cōfortat ⁊ nocet inquātū exiccat sanguinē cū ergo indiges ipso inquātū cōfortat ꝯmisce ipꝫ parūꝑ. Et cū nō ē necīū neqꝫ fluxus sanguis nariū facit casū virtutis ꝓximū tūc nō des ipm̄ in potu. Et oꝫ vt obseruet̃ ne dimittat̃ aliqd eius descēdere ad vētrē ⁊ inflet stōm ⁊ debilitet pulsū ⁊ excitet sincopī. et si aliqd descēdit oꝫ vt dū in stō ꝑmanet euomat̃ ⁊ ꝑcipiat̃ illđ cū sentit̃ eius descēsus ad stōm. Nā si ipm̄ ꝑtrāsierit oportebit vt fiat clistere vt velociter egrediatur ⁊ non remaneat in stomacho.

De regimie eorum que faciunt fluxū sanguinis narium. Capitulum. x.

Necessitas qn̄qꝫ facit eē rectū vt fiat fluxus sanguis nariū ⁊ ꝓꝑe i egritudibus cerebri ⁊ ꝑꝑ hos antiq fecerūt istrm̄ faciens fluxū sāguis nariū ꝑcutiēdo nasū ⁊ curauerūt plimas egritudies idigētes i sui sanatōe sanguis nariū cursu ⁊ ex regie qdē i faciēdo fluxū sāguis nariū ē cōmotio fcā cū extremitatibꝰ plāte lenis tactꝰ ⁊ ꝓꝑe eiꝰ q̄ nascit̃ suꝑ lignū sgnāti sic flos ⁊ ē sic aranee tela ⁊ collyrio fcō ex eo qđ ē i suꝑma ꝑte sgnāti ⁊ mentastro cāpestri ⁊ fcō ex medicis acutis sic cōdisi ⁊ staphisagria ⁊ euforbio cōfectis cū felle vaccino.

De coriza ⁊ catarro. Caditulum. xj.

Hē due egritudines cōicātes sūt in hoc qđ vnaqꝫ eaꝝ ē cursus materiei ex cerebro. Deꝝ qdā hoiuм sūt q appropriāt nomie catarri illđ qđ descēdit ad gutt̃ ⁊ noie corize qđ descēdit ex via nasi. Et qdā hoics sūt q noiant totū illđ catarrū. Et noiauit corizā qđ descēdit ex via nasi subtile ⁊ acutū freqn̄t ⁊ ꝓhibēs odoramētū effusū ad oculū ⁊ cutē faciei ⁊ penitꝰ ad anteriora mēbra faciei. Et catarrꝰ spargit̃ ad palatū ⁊ ad pulmonē ⁊ ad meri ⁊ ad stōm ⁊ qn̄qꝫ vlcerat ea ⁊ multotiens cōmouet̃ eo appetitꝰ caninꝰ. Et qn̄qꝫ descēdit i neruis vsqꝫ ad lōgingora mēbra. Et qn̄qꝫ generāt̃ ex eo sināces ⁊ ꝑipneumōia ⁊ pleuresis ⁊ extenuatio ꝓꝑe ⁊ ꝑcipue cū catarrus ē acutꝰ ⁊ calidus ⁊ dolores stōi ⁊ fluxus ventris. Et rasura intestinoꝝ cū ē salsus aut acetosus ⁊ generat̃ ex eo ēt colica ⁊ ꝓꝑe mucosa q̄ cruda ē. Et cā oīuꝫ illoꝝ aut ē calitas cōplexionalis ꝓꝑe aut extrīseca ex sole aut venenis aut olfatu medicinaꝝ calefacientiū sic muschi ⁊ croci ⁊ cepe aut frās cōplonalis ꝓpꝛie aut eueniēs extrīsecꝰ ex aere frō aut septētriōe ⁊ ꝓꝑe cū discooꝑit̃ caꝑ ad vtrosqꝫ ꝑcipue hora q̄ rerificat̃ cerebꝝ ex balneo aut exercitio aut ira aut cogitatōe aut alijs. et qn̄qꝫ accit ex phlōmia rarificatio q̄ ꝑparat copꝰ ad recipiēdū calorē aut frigꝰ q accit catarrꝰ ⁊ ꝑcipue post phlomiā plimā. ⁊ silr ex malitia cōplonis calide q̄ accit alicui corpori. et cū frās cōplonalis fit fortis ⁊ figit̃ i ea sicut fit in senibus dr̃ ꝙ ipse nō digerit̃ nisi ipsi ꝑueniant ad vltimū finē i sanitate cōplonis ⁊ calitatis eiꝰ. et ꝙ cerebro frō cū aduenit nutrimētū debilitat̃ i senibꝰ ⁊ i hn̄tibꝰ debile cerebꝝ quare nō digerit̃ ab ipso qđ ad ipm̄ ꝑnetrat ꝓpter debilitatē suā ⁊ suꝑfluit q̄re descendit. et factus qdē a frigore plimus est q̄ꝫ factus a calore et habentes cōplonē calidā vehemētius sūt ꝑparati ad recipiendū causas extrinsecas faciētes corizā q̄ꝫ hn̄tes cōplones frās ⁊ humidas ⁊ hn̄tes cōplones calas in seipsis plꝰ sunt securi ne accidat eis ex causis corporeis ꝙ hn̄tes cōplones frās. Cerebꝝ. n. frm̄ nō digerit illđ qđ ꝑuenit ad ipꝫ ex nutrimēto ⁊ nō resoluit qđ ad ipꝫ ascendit ex vaporibꝰ. Conuertunt̃ ergo suꝑfluitates nutrimēti ⁊ cōponunt̃ vapores sic cōuertit̃ i alembico illđ qđ ascendit ipꝫ ex cucurbita q̄re assidui sunt i ipso fluxꝰ ⁊ catarrus qdē qn̄qꝫ ē subtilis aquosus ⁊ qn̄ꝫ est calidus acutus ⁊ salsus aut mali saporis ⁊ qn̄qꝫ calidus mordicatiuꝰ ⁊ qn̄qꝫ frūs. ⁊ catarrus qdē frūs maturat̃ febre. Calidus vero nō iuuat̃ febre ⁊ catarri qdē ⁊ egritudines catarri multiplicant̃ cū flat ventꝰ septentrionalis ⁊ ꝓꝑe post austrinū. et muliplicant̃ etiā in hyeme ⁊ ꝓꝑe cū fuerit estas post ipsā septentrionalis pauce pluuie ⁊ autūnus austrinus pluuiosus ⁊ qn̄qꝫ multiplicantur catarri in hyeme ⁊ proprie etiam in regionibus meridionalibus propter repletionem capitis. Inquit Hip. pluribus corꝫ quibus accidunt catarri nō accidit splē. Inquit G. qm̄ plurimum qui egritudinem habet in mēbro vno tunc alia mēbra habet in columia. Dico autem fortasse quoniam preparatus catarris subtiliores habet humores. et ille cuius hūores igrossantur nō preparatur catarris multum. et quando soda est conueniens catarro addit in eo cum atractione.

De signis. Capitulum. xij.

Signū catarri acuti calidi si est corizalis ē rubedo faciei ⁊ ocloꝝ ⁊ mōdicatō eius

qꝺ currit ⁊ subtiliatas eius ⁊ caliditas tactus
eius ⁊ qñqȝ accidit cū eo febris ⁊ nō iuuatur
ea. Et si est in gutture acuitas eius qꝺ descē
dit ad guttur ⁊ vehementia adustiōis ⁊ attra
ctio ipsius ⁊ subtilitas eius cū inflatōe sentit
qñ ipȝ rascat ⁊ significat ipȝ sputū ad citrini
tatē declinans ⁊ rubedinē. Et est hic ēt oppi-
latio qñqȝ ⁊ nasitas ⁊ cōmotio acuta. Frigi-
di aūt catarri signū est frigus eius qꝺ currit
si est in naso ⁊ cōmotio in naso cū tensiōe for
tis ⁊ vehemētia oppilatōis ⁊ nasitas. Et qñqȝ
significat ipm grossitudo materiei ⁊ si est ad
gutt frigus eius qꝺ rascat ⁊ albedo ipsius ⁊
iuuamentum a febre si accidat.

¶ De cura. Capitulum.xiiij.

Cura catarri est cōphēsa in accn̄tibus
diminutōis materiei ⁊ oppōe cause fa-
ciētis ⁊ sectōe cursus aut cōmēsuratiōe eius
aut motus ipsius ad ptē aliā ⁊ antecessiōe ꝓ
hibitōis eius ex quo forsitā generat sic cha-
sim in naso ⁊ vlcera sup narē aut sic aspitas
gutturis ⁊ tussis et vlcera pulmōis ⁊ q̄ secūt
ea ⁊ apa. Et ea oia indigēt repulsiōe fastidij
⁊ dimissiōe repletōis ⁊ cibo ⁊ vino ⁊ sternu-
tatio est nocitiua in pncipio aduentus catar-
ri ⁊ corize ꝓhibēs maturatōez humoꝝ cōtē
toꝝ in cerebro q nō maturāt nisi cū qete ⁊ cū
h ipsa trahit ad ipm supfluitates alias ⁊ est
post maturatōez vltimi iuuamēti valde pp il
lud qꝺ euacuat de supfluitatibus maturis ⁊
oȝ qdē ne patiēs catarrū ⁊ corizā repleat vē-
trē cibis q̄re repleat cap eius ⁊ vt assiduet ca
lefactōez capis ⁊ elōgationē eius a frigore et
minuat ipȝ a septētriōe ⁊ ꝓpe post austruȝ.
Auster.n.replet ⁊ rarificat ⁊ septētrio cōstrin
git ⁊ exprimit ⁊ minoret potū aq̄ cōgelate ne
qȝ dormiat in die ⁊ sitiat ⁊ famē patiat ⁊ vi-
gilet qtū pōt qm̄ sunt initiū cure . ⁊ incipiat
a fluxu vētris ⁊ extractōe sāguis . Deinde a
fluxu vētris post ipsā. Bonū.n.est si necessi-
tas indiget ambo sil. Et raro qdē admistrat
phlomia ⁊ ꝓprie in principio nisi si nō tole-
ret illud ꝓpter multitudinē ⁊ melius est di-
mittere ipsam ⁊ nō phlomare dū nō accidit
a tussi. Si autē tussis est parui sputi necessa-
ria est parua phlomia leuis renouans nume
rū ꝓpterea forsitā q facit necessarias eē ite-
ratiōes. Et admistret sirupus de papauere si
assunt vigilie ⁊ zuccaꝝ si nō sunt vigilie . Et
clistere attrahit supfluitates ⁊ tu leni viā cū
eo qꝺ sit sicut aqua ordei vt faceat penetrare
eas. Et cū inuenit cū catarro punctio in mā
millis significat qꝺ mā declinat ad latus. Fi
at ergo incipiat cū phlomia ⁊ suffumigatiōi-
bus ⁊ qñqȝ accit febris ⁊ pilule qdē ad tussiȝ
cōuenientes sunt ad aspitatē pectoris nō ad
mās capis ⁊ oȝ ēt vt toleret situm ⁊ frāgat eā
cū cōmistiōe sirupi de papauere ⁊ aq̄ ⁊ si vo
luerimus cōfortare pectus tūc aq̄ ordei ⁊ sa-
uic ⁊ qñ cū catarro fuerit tussis nō balneetur
¶ Et illi in quo pseuerāt catarri estate ⁊ hye
me pilule cochie st ex curis magis iuuatiuis
⁊ motus mēbroꝝ inferioꝝ est valde iuuatiuꝰ
ad catarros pp attractōez materieꝝ ad infe-
riora. Deinde admistra qꝺ narrat ex vapo-
ratiōibus ⁊ suffumigatōibus cū cōseruatio-
ne admistret sup repletōez. Et ille q cōsuetꝰ
est pati catarrū qñqȝ ꝓhibet aduentū catarri
suo subito introitu ad sudandū in balneo aū
aduentū catarri. Et oȝ sm dispōnē vt regat
cū eleuatōe capis ⁊ eleuet puluiar ⁊ nō resu-
pinatio fiat in sōno. Materiei āt diminutio
est cū admistratōe mūdificatōis capis. In ca
lida qdē cū phlomia et solutiōe vētris educē
te hūores calos ⁊ clisteribus trahentibꝰ mām
ad iferiora. Et ifra qdē cū medicis soluētibꝰ
phla ex capite q̄ sūt ex eis q̄ bibūt et qbꝰ fiūt
clisteria. Et ad sūmū oȝ vt minorēt cōestiōez
et potū aq̄ et repellat eū oio die et nocte et re
mouebit. ¶ Oppositio āt cause efficiētis cali
de qdē est vt sit sollicitus in infrando cap cū
eo qꝺ est infrans sm potētia sic introitꝰ bal-
nei dulcis oi mane cū est ieiunꝰ et effusio aq̄
sup extremitates et inunctio capis et extremi
tatū et sumis et ani et testiculoꝝ et q̄ sūt i cir
cuitu eoꝝ cū oleo viol. Et embroce admistra
tio facte ex ordeo et papauere et viol. et camo
mille et effusio fortiter ifrantiū actu sup cap ⁊
decliatio cū cibis ad illꝺ qꝺ alleuiat et ifrant
et hūectat admistratio mell ros. oi die. ¶ Sȝ
fre ē sollicitudo cū icipit cōmotio et sternuta
tio i calefaciēdo cap et vaporādo ipȝ cū pāno
calefacto vsquequo sētiat calorē iā puēisse ad
cerebꝝ et cōsuetudo cap ꝑȝ illā sūmā et qñqȝ
necessariū ē vt fiat vaporatio cū sale et milijs
et qñqȝ fit vaporatio cū aqs calis i fine q̄ pos
sibile ē eas tolerare . Et admistret in eis em
broce maturatiue resolutiue et inūctio extre-
mitatū cū oleis calidis sicut est oleū anetinū
et oleū camōillinū et sansucinū. Et fortiꝰ illiꝰ
ē oleū rutaceū et oleū de ben ⁊ oleū de lilio ⁊
olȝ laurinū. iungāt eis testicli et q̄ secūt eos ⁊

anus ꝛ sumē ꝛ extrēitates ꝛ lauet cap̄ cū sa pone cōstātinopol. Oleū vero inq̄ztū potes fac ne tāgat cap̄ nisi si nō inueneris excusa- tionē ita vt indigeas infrīatiōe fixa aut cale- factione: ꝛ fit post eūonē ꝛ vt admistret sup cap̄ ꝛ frōtē linimenta ex sinapi ꝛ costo ꝛ sili bus ꝛ ablue ip̄m cū aq̄ saponis ꝛ silib⁹: ꝛ vt declinet cuz cibis ad illō qd̄ alleuiat ꝛ subti liat ꝛ calefacit ꝛ exiccat cū hoc vt ex eo linia tur pect⁹. Et qm̄z necria est admistratio me dicinar rubificātiū ita vt in eis recipiāt ster cus colūbinū cū sinapi ꝛ ficus ꝛ mētastrū ꝛ gūmi rute agrestis: imo astmistratio caute rij ꝛ ad vltimū calefactio capis ꝛ ipsi⁹ exicca tio ꝯferūt ꝛ expellūt id qd̄ accit. Et oz i hoc catarro vt nō ingrediatur balneū añ matu- rationē. Immo admistrentur vaporatiōes sicce. Et ex eis q̄ ꝯferūt in eo ē odoramētuz muschi ꝛ silr̄ iṗletio auris ex lana infusa in oleo calido calefacto vsq3 ad terminū. ¶ Ab scissio autez cursus fit cum gargarismis lau dabilibus frīs ꝯgelatis sic gargarismate ex aq̄ frā ꝛ aq̄ rof. ꝛ aq̄ lētis ꝛ aq̄ coriādri ꝛ aq̄ in q̄ decocti sūt cortices papaueris ꝛ aq̄ gra natoꝝ etiā. Frā qdē ad calīm ꝛ calā ad frīm. Et sic linimētū gutturis cū vino in q̄ ē ꝯtri ta myrrha: ꝛ ꝓp̄e in frō. Et silr̄ retētio auel lanaꝝ in ore factaꝝ ex opio ꝛ storace ꝛ ture ꝛ croco p̄terq̄3 deglutiat aq̄itatē caꝝ ꝛ sint si rupi q̄ hn̄t ꝓprietatē i hoc sicut sir⁹ de papa uere purus ad calidū ꝛ sir⁹ de papauere fa- ctus cū decoctiōe in q̄ posita sūt sic myrrha ꝛ crocus ꝛ alia ex eis q̄ dicturi sum⁹ in anti dotario ad frīm. ꝛ nō oz vt in potu detur sir⁹ d̄ papauere nisi in p̄ncipio vt ꝓhibeat a pe ctore quūq3 retinetur ꝛ necriū est sputuz nō est cōueniēs iste sir⁹: ꝛ sic vapores retinētes administrati ita q̄ intrēt in chaiasim retinē tes vaporē. ¶ Et isti qdez vapores sūt sicut vernix ad calīm ꝛ frīm silr̄: ꝛ sic nigella ad frīm vaporata aut odorata. Et costus ēt ꝛ nigella friza qñ odorāt ligata in pāno lineo sunt iu uatiua valde. Et silr̄ suffumigatio oris noia ta cochia. Et silr̄ vaporatio vini aut mellis sup lapidē molarē ignitū. Et ex eis q̄ iuuāt ad illō ē suffumigatio cū ture ꝛ xiloaloe cru do ꝛ vernice ꝛ costo ꝛ storace. ¶ Tamarisc⁹ āt ꝛ rosa ad calīm ꝛ silr̄ tabarzet ꝛ fabe ꝛ or deū infusū i lacte acetoso vaccino de q̄ buty rū ē extractū ꝓprie ꝛ zuccaꝝ ꝛ cāfora ꝛ fur- fur infusuz in aceto eis fiat suffumigatio ad calīm. ꝛ silr̄ vaporatio aceti a lapide molari ignito abluto mūdificato. Equatio āt essen- tie est sic admistratio elarioꝝ ꝛ receptio dra gagāti aut granoꝝ cydonij i ore vt p̄miscea tur grossitudo eoꝝ subtili qd̄ descendit ꝛ in grossetur ea ꝛ descēdat ꝛ nō inuiscet ad pro fundū ꝛ fiat cū ea facile sputū ꝛ admistratio ei⁹ qd̄ subtiliat illō ita vt nō noceat sua gros situdine ꝛ viscositate sua. Et qñ catarrus est frigidus nō est conueniens introitus balnei ante maturationez. Et si est calidus propter illō nō erit multū malū imo iuuabit eo. At- tractio vero ei⁹ ad p̄tē aliā ē sic illō q̄ vtunt quū timet q̄ catarr⁹ descēdat ad guttur: q̄re extrahit ad nasuz cuz sternutatiōib⁹ ꝛ oib⁹ q̄ mordicāt nares. et sic illō q̄ facis oēm catar rū currere ad inferiora ex admistratiōe vēto se sup nuchā: ꝛ silr̄ inclinatiōes sup embro cas factas ex odoriferis attrahētib⁹ māz ad p̄tē nasi. Antecessio āt ē sic q̄ custodiūt gut tur ꝛ pulmo a nocumēto suo ꝛ plīm eis ē cū cibis. In calido qdē ē cū inunctiōe pectoris ex oleo viol. ꝛ acceptio aq̄ ordei cuz aq̄ viol. nutrita ꝛ aq̄ granatoꝝ dulciuz. Et admistra tio sorbitiōis facte ex amilo ꝛ farina ordei ꝛ fabaꝝ cuz lacte multo si nō ē febris. Nocet eniz lac si adest febris ꝛ admistratio elarioꝝ leniuz frōꝝ ꝛ sirupoꝝ de isopo frōꝝ. In frō vero sic inūctio pectoris cū oleo vio. ꝛ de bē ꝛ admistratio sorbitionū frāꝝ leniētiuz sicut triticuz cuz melle ꝛ sic furfur tritici cuz oleo amigdalino ꝛ melle ꝛ sic panis cū rob. ꝛ ad ministratio elarioꝝ leniētiū caloꝝ et sirupo rū et ꝓp̄e q̄ facti sūt ex isopo calidoꝝ: et etiā isopi ipsi⁹ cuz storace et potus aq̄ calide ē iu uatiuus in catarris maturās eos et expellit ab eo quod sequitur ipsos ex mēbris anhe- litus maturādo illō qd̄ descēdit et leniēdo. ¶ Et vinū qdē nō ē ꝯueniēs eis. Et qm̄z cō uenit vt ꝯferat eis hoc in principio post ma turationē autē illud qd̄ cōmensuratū est est cōueniēs. et oz vt sit i illa dispōne etiā ad ca lidū colicū p̄mistū. Et piguia qdē mali odo ris ꝓhibēt maturationē in subtili p̄ncipio.

¶ Tractatus scd̄s de reliq̄s dispōnib⁹ nasi.

¶ De fetore nasi. Capitulū .i.

Causa fetoris i naso aut sunt vapōes putridi ascēdētes ad ip̄z ex p̄tibus pectoris et pul mōis et stōi aut hūor putre- fact⁹ i circuitu ossiuz alchaia

sim q̄ si eēt acutus faceret euenire vlcera: sꝫ ipse ē putridus fetidi odoris. Et qn̄qꝫ puenit odor eiꝰ ad supiora ⁊ sentitur odoramēto sui aut hūores putrefacti i vētre aut in cerebro toto aut in anteriore pte eiꝰ: aut in ea pte sui quaꝫ seqt̄ nasus aut putrefactio ⁊ corruptio accn̄tes illis ossibꝰ oibꝰ q̄rū curatio est diffi cilis aut pp hemorroidas i naso putrefactas.

De cura. Capitulum.ij.

Oportet vt p̄cedat mūdificatio eiꝰ qd̄ ē aggregatū ab hūore malo si ē i alio loco q̄ꝫ in chaiasim ⁊ ꝓfundo eiꝰ: imo ē in stō ⁊ cerebro. Dein̄ administrent̄ medicine narra te q̄ fiunt ex tētis ⁊ cap̄purgijs ⁊ insufflatiōi bus ⁊ reliqs ⁊ tēte ex pte in hoc. Et rectiꝰ q̄ dē est vt abluat̄ nasus an̄ eas cū vino. Dein̄ ex illis tentis administret̄ tēta ex myrrha ⁊ amomo ⁊ acatia fac̄ cū melle aut myrrha ⁊ amomo aut myrrha cū oleo d̄ neriden: ⁊ tē te p̄ime diuersitatis facte ex istis medicinis sm̄ diuersitatem ponderis ⁊ sunt ciperi ⁊ spica ⁊ rosa ⁊ anefrin ⁊ calamus aromati cus ⁊ amomū ⁊ gariofil.⁊ myrtus ⁊ aloes ⁊ rosa ⁊ aliqd ex sale ꝯiuncte aut sepate. Et tē ta infusa in triplicato subtili sup quā pulueri zet̄ subtilis puluis factꝰ ex gariofil.⁊ ciperi ⁊ ramic ⁊ laudani ptibꝰ eq̄libꝰ ⁊ ēt myrti cala mi aromatici nisri rof. gaf. oiuꝫ an̄.ʒ.i.myr rhe gallaꝝ āboꝝ an̄.ʒ.s.muschi cāfore āboꝝ an̄.g.iiij.climie ⁊ salis gēme āboꝝ an̄.kirat. iiij.administret̄ ex eis tēta ⁊ ex cap̄purgijs ca putpurgiū cū succo mētastri. et meliora cap̄ purgia et magis iuuatiua ex eis sūt vrie asi noꝝ. Ille.n.nūq̄ꝫ fallūt. Et ex expimētis bo nis ē vt resoluāt̄ troc.andaracarō recepti in tyriaca in vino et distillet̄ i nasū qm̄ sanat̄ ⁊ decoctio aldarsisaban cū vino odorifero est bōa valde. Administret̄ ergo aliqbꝰ diebꝰ ⁊ na ribꝰ attrahat̄. Et ex linimētis ē vt liniat̄ illō qd̄ ē interiꝰ eiꝰ cū colcotar ⁊ ēt folia sansuci terant̄ cū aq̄ ⁊ liniat̄ ex eis nasus. et hoc me dicamē karitiꝫ ⁊ ē myrrhe.iiij.ʒ.⁊ due tertie casie lignee.ʒ.i.⁊.vi.⁊ amoniaci tm̄dē ꝯficiāt cū melle. Et ex insufflatiōibꝰ ē vt insuffletur i eo mētastrū ipꝫ aut helleborus albꝰ ⁊ ostra cū adustū. Et ex medicamie tētarum in fine p̄dicto ē vt sufflet̄ xilobalsamꝰ in naso. Et ex attractiōibꝰ cū naribꝰ ex eis q̄ sūt expte ē de coctio aldarsisaban cū aq̄ aut vino ⁊ admi nistret̄ diebꝰ aliqbꝰ. Et ex eis q̄ expta sūt in cura eiꝰ ⁊ ꝓprie quū ē in cerebro aut an̄riore pte eiꝰ putredo sūt duo cauteria a dextra pte calue et sinistra eiꝰ corā auribꝰ q̄ sequunt̄ ad ābo tp̄a aut cauteriū vnū sup mediū capis.

De vlceribus in naso. Capitulum.iij.

Qvādoqꝫ gn̄ant̄ in naso vlcera aut ex vaporibꝰ acutis aut malis aut ex catar ris acutis et sūt aut fetidi putridi aut cruste aut vlcera et bothor aut vlcera pura et sunt aut appētia aut itriseca.

De cura. Ca.iiij.

Nasus ē mēbꝝ hūidius aure et siccius oculo. Quare oꝫ vt sit cura vlceris eiꝰ ꝓxima cure vlceꝝ auris ocl'i. oꝫ ergo vt sint medicine exiccātes vlcera nasi minoris exic catiōis q̄ꝫ medicie exiccātes vlcera auris et vehemētioris exiccatiōis q̄ꝫ medicine exiccā tes vlcera oculi. Vlcera.n.nasi indigēt re q̄ fit in initio euētus exiccatiōis. Amplꝰ si cā fuerit mē currētes aut vapores ascēdentes tūc cura cū eūone eoꝝ et attractiōe ipoꝝ ad ptē aliā sꝫ q̄ scis. Et ad sūmū necr̄iū est vt exiccet̄ cap̄ et ꝯfortet̄ cū eo qd̄ sciuisti deide intēde i nares. Et scias q̄ oēs medicine iu uātes in hemorroidibus et alarnabet ex eis q̄s dicturi sumꝰ sūt iuuatiue etiā in vlceribꝰ quū sūt fortiā et quū feruēt cū mucilaginibꝰ ⁊ ex eis q̄ sitant̄ illis dōec leniūt̄ ꝯueniūt oi bus vlceribꝰ leuibꝰ etiā. Sicca vero vlcera curēt̄ cū inūctiōe facta ex cera cui admistū ē q̄rtū ē medietas eiꝰ de medulla cruris vacci ni dissoluta cū aliquo qd̄ fit sicut oleū nenu farinū et siracinū. Et ꝯueniētiꝰ apud me est oleū ro. et ꝓprie factū ex oleo omphacino ⁊ etiā curet̄ cū vnctiōe facta ex oleo viol. cum dragagāto aut pauca spuma psilij ⁊ imalue et etiā ꝯtēta infusa in isopo. Et qn̄qꝫ cōfert phlōmia vene in extrēitate nasi post cephali cā et vētosa nocrati et solō vētris. Vlceꝝ āt ad q̄ currit mā acuta aut mala fetida cura fit difficilis et necr̄ia ē eūo. Et qn̄qꝫ indiget solōne vētris ex bieris q̄ sunt magne. Et oꝫ vt assiduet̄ ablutio eoꝝ cū nitro et sapone ⁊ ꝓprie q̄ cōpatꝰ ē asclidi et sapone cōparato ad cōstātinū. Dein̄ administrent̄ medicine ve hemētis exiccatiōis ex qbꝰ ē hoc. ℞.corticis eris et calcadis et arsenici rubei et citrini oi um an̄. ptē vnā ꝯterāt̄ et infundātur in felle tauri aliqbꝰ diebꝰ dōec rubescāt in eo et ad ministrent̄. Et qn̄qꝫ addet̄ in eis amommū et myrrha et mētastrū et prassiū et crocus ⁊ alumē oium ps.i. Et medicamē ruffi exptū et ē vt sumāt̄ ciperū et alumē et galle ⁊ myr

ꝛba et crocus et arsenicū et administrentur. Vlcera āt vehemētis doloris curāẜ cū plū bo vsto abluto et cerusa et merdasengi fiat ex eis emplm̄ cum oleo roſ. et cera vlceꝝ āt bothorosoꝝ cura fit cū oleo roſ. et cum oleo myrtino et merdasengi ⁊ aq̄ ro. ⁊ pauco ace to emplo̾ facto ex eis. Vlcera vero manife sta cum hoc emplo̾ cura ceruse lib.i.merda sengi scorie plūbi vsti āboꝝ an̄.ō3.iij.miscea tur cuꝫ vino et oleo myrtino. Et ex medicis qdē cōibꝰ ē vt sumaẜ granatū acetosū et de coquaẜ i vase ereo dōec pueniat ad medieta tē et liniaẜ ex eo tēta deide administreẜ. et ex eis qbꝰ curāẜ sunt troc. andaron qn̄qꝫ infusi in vino et qn̄qꝫ infusi in aceto et aq̄ ꝟꝫ ꝙ vi deẜ. Et ex emplis qdē bonis ē vt sumāẜ sco ria plumbi et vinū vetus et oleū myrtinū ⁊ aggregēẜ oia terēdo sup ignē leuiter accen sum et moueāẜ dōec ingrossenẜ ⁊ seruenẜ in vase ereo. Et plūbū vstū est in iudicio scorie plūbi. et oꝫ vt administreẜ succus ficle solus aut cuꝫ medicinis qm̄ est valde iuuatiuus.

De cura vlcerum que nominantur vlce ra dulcia. Capitulum.v.

IN pricipio qdē sufficit oleū ro. solū aut cera et adeps gallinaceꝰ. Et fortiꝰ illo ē emplm̄ de cerusa ⁊ ꝑcipue emplm̄ mistū cū mucilagine granoꝝ cydonij. et si exiccatiōis additio q̄ritur ponaẜ in ipso scoria argenti et qn̄qꝫ cōfert sola cū oleo lentiscino. quū aūt egritudo parūper fit fortior administra hoc emplm̄. ℞. ceruse lib.i. merdasengi. ō3.iij. plū bi adusti abluti cōtriti cū vino. ō3.iiij. fiat ex eis vngtiuū cū oleo myrtino et aceto. Quū aūt egritudo fit chronica et fortis valde fiat vngtiuum hm̄ōi. ℞. merdasengi. ō3.iiij. rute humide. 3.iiij. aluminis. 3.ij. fiat ex eis vngti uū cū oleo lentiscino et aceto. Et fortius eo est istud. ℞. dragāti et calcāti ⁊ myrrhe oiuꝫ an̄. ptes.vij. calcadis.vi. ptes alumis iameni gallaꝝ scorie eris oiuꝫ an̄. ptes.iiij. turis ptē .i. ⁊. 5. aceti. lib.i. ⁊. viij. ō3. coquaẜ i vase eneo dōec fiāt in suba mellis et fiat ide linimētū.

De oppilatiōe in chaiasim. Capituluꝫ.vi.

OPpilatio in chaiasim est res retēta in anteriore parte eiꝰ ita vt ꝓhibeat trāsi tum ex gutture ad nasum et ex naso ad gut tur et quādoqꝫ est humor viscosus et tenax et quādoqꝫ est caro nata et qn̄qꝫ est crusta.

De signis. Capitulum.vij.

HEc oppilatō faē nasitatē ita ꝙ ꝓhibꝫ supfluitatē effusiōis ad hoc vt ibibaẜ i chiasiꝫ q̄re facit tinitū fcm̄. ex eo

De cura. C.viij.

SVmāẜ lētis amaẜ. 3. i. castorei. 3. 5. opij croci amboꝝ an̄ kirat.i, myrrhe. 3. 5. fiāt ex eis pilule ⁊ fiat ex eis caputpurgiū cū aq̄ sā suci hūidi. Et multotiēs quidē indiget dispō opōe manꝰ ⁊ rasiōe nasi cū radio ꝓprie nasi quo polis ē rasio. Rasio igiẜ nō cesset dōec mūdificeẜ. ⁊ qn̄ꝫ egredieẜ cū rasiōe res plima de cuius summa mirabitur. hō. Fortasse eniꝫ ꝯsequetur medietateꝫ libre. si aūt nō adiuuat illō fiat qđ dicemus i capitulo hemorroidaꝝ.

De cura morbi qui est sicut in equis. C.ix.

EX curis eiꝰ ē vt fiat caputpurgiū ⁊ gar garismꝰ cū medicamine hm̄ōi ꝺcoquāẜ galle ꝯtrite cū aq̄ ḡnati dulcis submersi do nec bibāt ipsū deide exicētur ⁊ cū eo misceaẜ. lib.5. turis aut sarcocolle ⁊ ꝯficiatur vice alia cū aq̄ ḡnati i q̄ cocte sūt galle ⁊ admistreẜ fa ciēdo cap̄purgiū ⁊ gargarismū diebꝰ aliqbꝰ. Et ex eis qbꝰ curaẜ ē vt pōaẜ i naso ticar cuꝫ cera ⁊ oleo ⁊ fiat hoc sine intermissione dōec sanetur.

De constritione. nasi. Ca.x.

MElius ⁊ laudabiliꝰ ē vt ipleaẜ iteriꝰ. de inde equetur exterius ⁊ extrahaẜ ex eo quo plenus ē paulatiꝫ donec equeẜ. Linimēta vero iuuatiua in hoc q̄ oꝫ pōere sup fracturā sunt parum aloes ⁊ croci ⁊ mellis ⁊ myr rhe ⁊ ramercha ⁊ gallia muscbata ⁊ lutū ar menū ⁊ lutū romanū ⁊ malua ⁊ laudanū ⁊ li niātur cū aq̄ alatel ⁊ aq̄ tamarisci. Veꝝ nos fortasse reitarabimus relatōm huius capitu li in libro fracture ⁊ restaurationis.

De hemorroidibꝰ ⁊ alarnabet i naso. C.xi.

HEmorroides quidem sunt carnes addi te nascētes ⁊ quādoqꝫ sunt carnes mol les al. ⁊ non est in eis dolor. ⁊ iste sunt facilis cure. ⁊ quandoqꝫ sunt rubee aut fusce vehe mentis doloris. ⁊ iste sunt difficilis cure pre cipue quuꝫ ex eis currit sanies fetida. Et quā doqꝫ est ex eis illud quod est cancer corrum pens figuram nasi et dolorem faciens cum extensione sua vehementi. et ille est qui est fu sci coloris male generationis valde in pro funditate plurima cuius via est blandimen tum sine incisione et rasione. Verum inter cancrum et hemorroides malas distat. quo niā caro nata si est post egritudines in capite et catarros est hemorroides. Et si non est se cundum illud immo accidit post claritatē na si et priuationem cursus est cancer. et proprie

si fuerit ante aduētū eius in cerebro egritudines melice ⁊ fuerit ꝑncipiū eiꝰ sicut cicer aut auellana ⁊ iceperit augmētari ⁊ accit in palato durities. Et cācer qdē vt i pluribꝰ ē nō habēs saniē ⁊ cursū ad palatū imo ē siceꝰ durꝰ. Et hemorroides quādoqȝ elōgātur ⁊ fiūt hemorroides pēdētes. ⁊ qn̄qȝ elōgāť adeo ꝙ ex naso egrediūť ⁊ palato. ⁊ oēs medicine q̄ cōferūt alarnabet ꝯferūt hemorroidibus. ⁊ qn̄ȝ necessarium est vt frangatur eorum virtus.

¶De cura. Capitulum.xij.

Quecūqȝ illoꝝ sūt ex diuisiōe ꝑma incidūtur cū cultello ꝑuo. deinde radūť cuȝ rasorio multū. Et q̄ sūt ex diōneȝ ꝭa meliꝰ est vt coquātur aux cū medicinis q̄s dicturi sumus aut cū igne aut cuȝ cauterio ꝑuo subtili ⁊ incidať cū rasorio extrahēdo qđ in naso est ex additōibus ⁊ supfluitatibus. Et melius qdē rasoriū ē illud qđ est vt embuba deinđ effundātur in nares post illud acetū ⁊ aq̄. Qđ si melioreť post ipȝ anhelitus ⁊ remoueať oppilatio bonū ē. ⁊ si nō tūc iā remanent ex eis in ꝓfundo relige tūc ergo necessariū ē vt administreť serra filosa. Et eiꝰ etiā modus est vt sumātur fila ex capillis aut seta ⁊ ligētur ita vt ligatura illa fiat sicut serra hn̄s dentes ⁊ imitatur in acuȝ de plumbo i curuata intromittendo ꝑ nasū donec egrediať ad palatū. deiñ cū eā serreť residuū carnis extrahēdo eā ex duobus lateribus sicut fit cū serra. deinde accipe embubā ex plumbo aut ex penna ⁊ volue sup eā pānū ⁊ puluerisa super cuȝ medicinas homorroidaꝝ sicut medicamen de chartis ⁊ medicamē andarō ⁊ reliq̄ q̄ dicemꝰ post ⁊ intromittimus ipsā i nasū vt remāeat locꝰ anhelitus aptus. Et qn̄qȝ fit rasoriu sicut luna sed est vt embuba poꝭe ē vt ꝯsequātur eo voluntas ex mundificatiōe. Et qn̄qȝ administrātur in hemorroidibꝰ instr̄m incisionis et abrasionis ⁊ medicine corrosiue oȝ vt sternutetur post illud donec destruať ois putredo ⁊ feratura. Medicine vero qbus curātur ille q̄ ex eis leues sunt sic tenta facta ex cortice granī ꝯtrito cū aq̄ donec ꝯficiať ⁊ administretur illud sine cessatiōe. Est eniȝ expertuȝ sed ē tardi iuuamēti aut tenta ex vsnē viridi pura aut ex pulpa colloquintide aut ex nuce cupressi cū aliquāto ficuuȝ administretur aliquibus diebus aut tenta submersa in succo ozimi solum aut submersa in aq̄ eius deinde puluerizetur super ipsam siccū aut in vino ⁊ puluerizetur sup eā tritū ozimū aut ex ꝯgelato aq̄ vtriusqȝ granatoꝝ ꝯtritoꝝ cū cortice et pulpa aut tēta cū melle ⁊ oleo ro. iterata i die aliqbꝰ vicibꝰ aut īsufflatio ex arsenico et calcāto ꝯtritis cuȝ aceto et exiccatis medicine vero qbꝰ ille curātur q̄ chronice fiunt sunt tente ⁊ pulueres et vngtā facta ex eis q̄ sunt sic alumē et myrrha et es vstū et cortices eris et radix lilij albi et calcātū et colcotar et attrimētum et nitrū fiāt ex eis cū vino aut aq̄ oximi aut aq̄ āboꝝ granatoꝝ cū pulpis et corticibꝰ tente aut insufflatiōes administreť. Si āt n̄ cōferunt fiat tēta ex hmōi aqs sup quā puluerizetur res pluria ex calcadis et colcotar et alcali et flore eris et attrimēto et alumie ꝭȝ eq̄litatē. Et rectiꝰ qdē ē vt administrētur post incisionē. Si vero illud nō adiuuat tunc administretur alchalidicō. Et iā dcm̄ ē ꝙ sem̄ serpentarie sanat hemorroidas nasi et si fuerint cācerose tunc exprimať vua q̄ est sup extremitatē lnf serpētis ⁊ imbibať inde lana ⁊ intromissa i ambas nares destruet carnem additā ⁊ cācrū. ¶Alarnabet vero ē rectiꝰ vt cureť cura manꝰ. Et illud qdē post diminutionē replōnis a corpe et capite. Si āt fuerit leuis administrabis ex medicinis vlceꝝ medicinas fortes sic insufflationē factā ex aluminis et myrrhe āboꝝ an̄. ꝑtē. i. colcotar gallarū āboꝝ an̄. ꝑtē. 5. sufflētur in ipo aut fiat ex eis tēta. ⁊ medicamē qđ Hal. eligit ē vt sumať aq̄ duoꝝ granatoꝝ exꝑssoꝝ cū cōticibꝰ ⁊ pulpis suis ⁊ decoctoꝝ decoctiōe pauca. deide ponāť in vase plūbi deiñ sumāť scope et terāť tādiu dōec fiāt sic massa ⁊ ibibať ex tāta q̄ntitate succi āboꝝ granatoꝝ q̄ntū fiant lentes. ¶Deide fiāt ex eis collyria lōga ⁊ intromittātur in nasū infirmū ⁊ dimittāť i ipso post gescat in qbusdā horis et extrahātur a naso et liniať nasus tūc et palatū cū succo āboꝝ et ꝑseueret ꝭȝ hoc regimē. Est. n. iuuatiuū vlceꝝ ⁊ hemorroidaꝝ ⁊ ex eis qdē iuuamētis ē ꝙ ipȝ nō efficit dolorē de q̄ sit curāduȝ ⁊ qn̄ȝ aggregať illđ ex tribꝰ granatis pōtico ⁊ acetoso ⁊ dulci. Si ḡ hemorrois fuerit fortis dura addať ex acetoso. Et si fuerit plime hūiditatis addať ex pōtico. Quidā vero eoꝝ q post Hal. fuerūt addiderūt qn̄ȝ i ipo paruȝ de colcotar ⁊ salis ammōiaci ⁊ floris eris ⁊ ex eis q̄ ꝯferunt eis ē medicamē citrinū ⁊ medicine acute corrosiue ipsoꝝ sufflate in ipso: ⁊ qn̄ aꝑatur dimittať dōec quiescat.

Postea administrēt cera ⁊ oleū ⁊ mel: deide remouet īsufflatio post rēouet dimissio sine cessatiōe fiat illō docc cadat ⁊ xilocaracte et nabatie hūide iā expte sūt. Nā quū ipe iplē tur lana ⁊ intromittūt i nasū corrodūt alarnabet sic corrodūt verrucas ⁊ nux cupssi est iuuatiua ēt. Et ex eis q̄ experti sum⁹ ē vt terat attrimētū viride sicut alcohol ⁊ sufflet in naso mane ⁊ sero sanat eniȝ ⁊ qñ abscindit alarnabet tūc ex medicis retinētib⁹ sāguinē ei⁹ ē lutū infusū cū aq̄ facta etiā ita vt fiat lutū grossum ⁊ infrēt valde et liniat eo nasus.

De sternutatione. Capitulum.xiij.

Sternutatio ē mot⁹ ꝓprie cerebri ad expellēdū hūorē aut mām aliā cū auxilio aeris narib⁹ attracti subito ꝑ viā nasi ⁊ oris. Et sternutatio qdē cerebro ē sicut tussis pulmōi ⁊ eis q̄ sequūt ipȝ. Quidā āt existimauerūt ꝙ cerebꝝ ñ redit ad sternutationē nisi qñ ꝯuertit humor nociuus i aerē ⁊ extrabit eū cū aere narib⁹ attracto ⁊ illud nō est necc̄riū: imo nō indigēt aere i hoc nisi vt sit corpus plenū aere cui⁹ attractio ad ꝑtē hūoris sit cōtinua. Quū ergo cōprimit aer tot⁹ motu lacertoꝝ pectoris ⁊ velāinis laborioso ⁊ expellit ab interiorib⁹ ad exteriora cogit cū festinatiōe ꝑtes suas lōgiores ex pectore ad exitū ⁊ ē adiut⁹ ad expulsionē ⁊ ad victoriaȝ qm̄ ipȝ cōmittat cōmotio aeris q seqt ipȝ ⁊ adiuuat virtuteȝ expulsiuā ad incidēdā māȝ ⁊ expellēdū eā. Et sternutatio qdeȝ ē nociua valde i principio catarri ⁊ corize ꝑꝑ necessitatē quietis quā hȝ hūor i quo q̄rit maturatio. Et qñqȝ multiplicat in febrib⁹ ⁊ eis silibus tm̄ ꝙ deijcit virtutē ⁊ replet caput sup̄fluitatib⁹. Et qñȝ excitat in febrib⁹ scotomiā q̄re oȝ vt sit festinatio in retētiōe eius vt nō attrahat singultū nocentē cōmotiōe sua. Et sternutatio qdē ē q̄ accit i ꝑncipio ꝑoxismorū febriū. Indi vero existiauerunt ⁊ nō excesserūt veritatē ꝙ cōueniētior situū capitis sternutātis in ea ē vt sit ante ipȝ nō intuens oppositionē forme nȝ sit ꝯuersū. nō ergo cōsequet eū malitia. Et sternutatio qdē ē ex rebus magis iuuatiuis ad exiccandū cap̄ quū mā aut est pauca que expelli pōt q̄uis nō sit matura aut ē vētosa q̄uis sit plurima aut ē vaporosa nā sternutatio ē ex reb⁹ magis valētibus ad replōnē vaporosam in capite aut est grossa q̄ nō ē digesta. Si āt est plus hoc tūc significat fortitudineȝ cerebri. Et ꝑꝑ hoc ille cuius mors ē ꝓxima nō pōt sternutare ⁊ ille cui ex eis adhibētur ea q̄ sternutare faciūt ⁊ nō sternutat nō sperat vt sanet vnq̄. Et ipa ē ex eis q̄ adiuuāt ad expellēdas sup̄fluitates retētas ⁊ faciunt partū facilē egressionē secūdine ⁊ sedāt grauitatē capis. Verū ipsa nocet ei in cuius capite est mā q̄ indiget quiete ad hoc vt maturetur ⁊ vt nō calefiat illud qō seqt eā ⁊ vt nō moueat timēdo ꝙ attrahat ad ipsā aliō ab ipsa: ⁊ ipa ē nociua ēt ei i cui⁹ pectore ē mā ꝑlima aut cruda.

De medicinis prohibentibus sternutationem. Capitulum.xiiij.

Ex eis q̄ ꝓhibēt sternutationē sūt oleū rosꝭ. ⁊ oleū de salicibus q̄ vehemēter sedant eam. ⁊ quūqȝ prohibetur si sorbitio calida sorbeatur aut balneetur cap̄ aq̄ ⁊ effundat oleū calidū in ambabus aurib⁹ ⁊ resupinatio sup̄ puluinar calidū positū sub collo ⁊ odoramētū pomoꝝ ⁊ nefrin ⁊ silr̄ odoramētū spōgie marine est ex eis q̄ abscindūt eā ⁊ cogitatio ⁊ sollicitudo coruȝ ꝑ q̄ remotio fit ab ea ⁊ ꝑ q̄ ipsa abscindit. Infantes vero iuuātur eo qō fluit ex renib⁹ sanis positis sup̄ ignē ⁊ assatis ⁊ sumāt anteq̄ coquat ⁊ accipiat illō qō currit ex eis ⁊ narib⁹ sugat aut fit ex eo cap̄purgiū. Et ex eis q̄ ipsā ꝓhibēt est vehemētia tolerātie in ipsa ⁊ vt retineat ⁊ ē medicamē sufficiēs eis q̄ est debilis. Et ex eis q̄ ꝓhibēt ipsā ē fricatio oculi et auris ⁊ extrēitatū ⁊ palati ⁊ fortitudo oculi ⁊ vehemētia ei⁹ ⁊ eructuatio ⁊ palpitatio ⁊ aspect⁹ ad sup̄iora ⁊ inuolutio ⁊ ꝑmutatio ⁊ inūctio lacertoꝝ cū oleis hūectātib⁹ ⁊ ꝓpe lacertoꝝ mādibulaꝝ ⁊ ꝑcipue ꝓfūdatio sōni. Et tior excitationis ꝓcedētis et cautela a puluere ⁊ sōno.

De facietib⁹ sternutationē. Ca.xv.

Sunt helleborus al. et castorcū ⁊ cōdisi ⁊ pip̄ ⁊ sinapis aggrega ea: aut singulariter accipe ⁊ cuȝ pēna appōe ea in naso aut accipiāt piretrū ⁊ gallia ꝯtrita ⁊ ruta silurꝭ ⁊ aloes ⁊ ex eis fiat linimētū. leuia vero sternutationē faciētia sunt opiuȝ qñ odorat ⁊ stipites albedarūgi ⁊ aristol. ⁊ rosa cū suis pilis. Et ipsa est ex eis q̄ faciūt sternutare calefactos ⁊ linimtū iterioris ꝑtis nasi ex medicamie sternutatiōis ꝓuocatio recti⁹ ē q̄ȝ insufflatio eius in ipsum.

De rebus que cadunt in naso. Cap̄lȝ.xvi.

Sternutet habens id cuȝ aliquibus medicinis ⁊ intromittantur in os eius et

natem sanā quūcꝫ sternutauerit egredieť ex ea res: ⁊ ista sūt q̄si ex eis q̄x relatio ꝑterijt.

¶ De desiccatione nasi. Capitulum.xvij.

Quādoqꝫ fit ꝓꝑ caliditatē. Et qñz fit ꝓꝑ siccitatē vehemētē. ⁊ qñz fit ꝓꝑ hūorē viscosū q̄ ericcať ⁊ curatō vniuscuiusqꝫ eox ē māifesta. Et res magis iuuatiue i ipsa sūt olea ⁊ succi frī et hūidi et extractio hūoris si fuerit pꝰ lenificationē eiꝰ cū aliq̄ oleo aut succo ita vt ñ egrediať illō cuiꝰ ñ q̄riť egressio.

¶ De pruritu nasi. Capitulum.xviij.

Quādoqꝫ fit ꝓꝑ vaporē calꝫ: aut ꝓꝑ catarrū calīn si est: aut ꝓꝑ catarrū fortis cursus q̄ꝫuis sit frīs. ⁊ qñz fit ꝓꝑ bothor. Et qñz fit ꝓꝑ motū fluxꝰ sāguis nariū ⁊ ē ex signis crisis ⁊ ex signis variolax ⁊ morbili ꝫ ꝙ scies in loco suo. ⁊ cura vniuscuiusqꝫ eorū est cum eo quod scitur ex principijs facile.

¶ Fen sexta de dispositiōibus lingue ⁊ oris ⁊ est tractatus vnus.

¶ De anatomia oris ⁊ lingue. Capitulum.i.

OS ē mēbrū necriū ad hoc vt ꝑueiat cibꝰ ad ꝯcauitatē inferiorē ⁊ cōicat in hoc vt ꝑueniat aer ad ꝯcauitatē supiorē ⁊ ꝯfert in expulsiōe supfluitatum aggregatax in ore stōi quū elōgať ⁊ fit difficilis eax expulsio ad inferiora. Et ē vas vlē mēbrox locutiōis i homine ⁊ vociferationis in reliqs aialibꝰ vociferātibꝰ ex sufflatōe. Et lingua q̄ ē mēbx eiꝰ est ex instrīs ꝯuersiōis cibi masticati ⁊ icisio vocis ⁊ extractio lrāx ⁊ ad ipsā ꝑtinet discretio gustꝰ ⁊ cutis supficiei eiꝰ inferioris ē ꝯtinua cū cute meri ⁊ interiore ꝑte stōi. ⁊ cutis strata ē diuisa in duo media corā cōmisura neruali: ⁊ inter illa duo est cōitas in ligamētis ⁊ ꝯtinuatiōe. ⁊ tu iā sciuisti lacertos eius motiuū ⁊ sensibilē. ⁊ melior linguax ꝫ potētiā bñ loquēdi ē illa q̄ cōmēsurata ē in lōgitudine ⁊ latitudine sua q̄ ē subtilis apō extremitatē suā exteriorē. Et qñ lingua ē magna ⁊ lata valde: aut ꝑua sicut spasmata hñs eaꝫ nō ē potēs loqui. ¶ Et suba q̄dē lingue ē caro mollis alba quā cooperuerunt vene ꝑue intrātes sanguinee rubee ex calore eius q̄re alie sūt vene ⁊ alie sūt arterie. Et in ipa sunt nerui plures ꝓcedētes ex neruis.iiij. venientibus ad ipsaꝫ quos iā diximus in anatomia neruox. Et in ipsa ē ex neruis ⁊ venis vltra q̄ꝫ credať eē in suo siti ⁊ sub ea sūt duo orificia q̄ ambo ingrediť stillus et sūt fontes saliue q̄ ad carnē ꝑueniūt glādosaꝫ q̄ est in radice eiꝰ ⁊ noiant ḡnatiue saliue. ⁊ isti duo fontes noiant duo hauritoria saliue cōseruātes rorē lingue. Et pāniculus q̄dē qui est in circuitu eius est cōiunctus cū pāniculo totius oris ⁊ vsqꝫ ad meri ⁊ stomachū. Et sub lingua sūt duo vene magne virides ex q̄bꝰ ꝓcedūt vene plures ⁊ noiant duo ranine.

¶ De egritudinibus lingue. Capitulum.ij.

Quādoqꝫ accidūt lingue egritudies facientes nocumētuꝫ i motu eiꝰ aut ita vt destruať aut debiliteť aut muteť. Et qñz accidūt ei accñtia facientia nocumtū ei in sensu tactꝰ ⁊ gustꝰ: ita vt destruať aut debiliteť aut muteť: ⁊ qñqꝫ destruiť vnꝰ duox sensuū eiꝰ sine altero sic gustꝰ sine tactu ꝓꝑea q̄a egritudo potētiā hꝫ eūandi nocumtū cū debiliore duax virtutuꝫ. ⁊ egritudo q̄dē qñz ē malitia ꝯplōnis: ⁊ qñqꝫ ē officialis: aut ex magnitudine aut paruitate aut corruptiōe figure aut corruptione situs q̄re nō dilatať prius nꝫ cōstringiť aut ex resolōne singularis cōpositi. Et qñz ē egritudo ꝯposita sicut vnū apatū. Et qñqꝫ ē nocumētū in ipo ramo nerui q̄ ē ei ꝓprius. Et qñ lediť etiā cuꝫ cōitate stōi: ⁊ qñqꝫ ꝑ cōitatē pulmōis ⁊ pectoris. Et ligue q̄dē ꝯplō qñqꝫ significať ex ꝑte saporis vincētis in ea ex eo q̄ō sentiť sile acetositati aut dłcedini: aut isipiditati aut amaritudini aut abhoiatiōi ḡnate a putredini aut pōticitati aut stipticitati. Quū significatio tñ ex eiꝰ colore ⁊ ex eo q̄ō inuenit in sapore qñz ꝑtrāsit ipsā vsqꝫ ad egritudies plures aliox mēbrorū. Rubedo nāqꝫ eiꝰ ⁊ ꝓprie cū aspitate significat apata sanguinea in ꝑtibꝰ capitis ⁊ stōi ⁊ epis ⁊ albedo ipsius qñz significat frigus stōi ⁊ epis ⁊ dñiuꝫ phlātis i capite. Et qñqꝫ significat ictericiā si color corpis est diuersus. Et sapor eiꝰ significat hūorē dñantē in corpe toto: aut stō ⁊ capite. Et qñqꝫ significatio eiꝰ habeť ex ꝑte hūiditatis ⁊ siccitatis sue. Et siccitas q̄deꝫ sentiť ꝫ duos modos q̄x vnꝰ ē cū claritate supficiei lingue ⁊ hec ē siccitas leuis. Et ꝫa ē cū cursu hūoris ꝓfundi viscosi q̄ ē in ipsa quā calor iā ericcauit et hoc nō significat siccitatē in suba imo hūiditatē viscosaꝫ aggregatā in ea aut ex catarro aut ex vaporibꝰ grossis spissis. Et hoc est ex eis q̄ faciūt errare medicos qui quū cognoscūt ex infirmo dispōnē ericcatiōis oris nō

discernũt inter modũ q̃ ẽ ante ipsã ⁊ iter eã. Et asperitas qdẽ sequiť siccitatẽ ⁊ planities seqtur hũiditatez. Et qñqz significať lingue dispõ ex dispõne mot⁹ ei⁹ apud loquelã ⁊ ex dispõne diminutiõis ei⁹ ⁊ lenitatis ipsius ⁊ dispõne grossitie ipsi⁹ ita vt minuať oi hora ⁊ graueť mot⁹ ei⁹ ⁊ significat replõnẽ sãguinis aut hũiditatis ⁊ qñz significat ei⁹ dispõ ex apatib⁹ ⁊ botbor q̃ accidũt i ea. Et tibi q̃dẽ poẽ erit exponere modos significationũ ex hac acceptiõe postq̃ cõphẽderis pncipia vñia iam pterita ⁊ particularia que ostendi.

¶ De curationibus lingue. Capitulum.iij.

Quandoqz ẽ curatio ei⁹ cũ cõitate quã hz cuz capite aut stõ p id qð rectificat ambo ⁊ est ex eis quoꝝ vnũqdqz sciuisti in suo caplo. Et qñqz est curatio ipsi⁹ cura propria cũ potiõibus eũantib⁹ fluxum vẽtris q̃ sunt magis iuuatiue q̃ illa q̃ vomituz faciũt ⁊ pmutant ɔplõnẽ aut stipticis aut resolutiuis incisiuis subtiliatiuis quaꝝ quũ bibunť virtutes ad ipsã pueniũt ⁊ opportuni⁹ qdem bibũtur hmõi post cibũ. Et qñqz curať collutiõibus ⁊ fricatiõib⁹ ⁊ gargarismis ⁊ oleis ⁊ pillulis retẽtis in ore factis ex spẽb⁹ q̃ hñt virtutes pdictas ƀz necessitatẽ. Et meli⁹ qdẽ est vt sumať cõpresse ⁊ oz vt caueať in administratiõe medicinaꝝ oris ⁊ lingue quũ fuerit ex gñe caꝝ q̃ nocẽt gutturi ⁊ pulmoni vt non attrahatur aliquid ex cursu eaꝝ ad ipa.

¶ De corruptione gustus. Capitulum.iiij.

Nocumẽtũ ingrediť in gustu ex tribus modis ⁊ totũ illud est qñqz cũ cõitate ⁊ qñqz propter egritudinẽ propriam ex malitia cõplexionis aut egritudine officiali aut cõi ⁊ significatur per illud quod innuimus.

¶ De cura. Capitulum.v.

Cura eius si est cũ cõitate est vt cognoscas dispositionem cerebri ⁊ rectifices eam cum eis que te docuimus in capitulo egritudinuz cerebri aut dispositione stomachi ⁊ tunc si causa fuerit repletio ⁊ hũor malus oportebit vt euacuetur. Nã si fuerit acutus euacuetur cuz eo quod fit vt hierapicra aut pilulis cochijs ⁊ pilulis factis ex scamonea ⁊ pulpa colloquintide ⁊ sale naptico. et si fuerit grossus tunc oportebit vt euacuetur cum hieris ⁊ administrentur gargarismata dcã i ca. mollificatõis ligue ⁊ cibeť patiẽs cibis acutis sic̃ cepis ⁊ alleis ⁊ sinapi ⁊ aceto.

¶ De mollificatiõe ligue ⁊ grauitate eiusdẽ ⁊ destructõe introitus in sermonẽ. Capl.vi.

Lingue mollificatio est ex sũma specieꝝ nocumẽtoꝝ lingue predictoꝝ in eis q̃ pterierũt. ⁊ cã qdem nota qñqz ẽ ex hũiditate sãguinea aut aquosa. ⁊ qñqz ẽ ppter cãz primã i cerebro. Et qñqz ẽ ppter cãz in lacerto mouẽte cã aut ramo veniente ab ipso ad eã ⁊ tu scies q̃ fit cũ cõitate cerebri ⁊ q̃ fit absqz cõitate ex eis in qb⁹ inueniť dispõ in reliqs mẽbris acqrentib⁹ ex cerebro sẽsũ ⁊ motũ. ⁊ qñz significat q̧ materia sit saguinea rubedo lingue ⁊ caliťas eius. ⁊ qñqz significat q̧ mã sit subtilis aquosa multitudo cursus saliue subtilis ⁊ paucitas iuuamẽti ex resolutiuis ⁊ iuuamẽtũ ab eo i quo ẽ stipticitas. ⁊ qñqz pueniť mollificatio lingue ad hoc vt puet loquelã aut fiat difficilis vt altereť. ⁊ ex ea qdẽ ẽ alfese ⁊ altete. Et ex pueris sũt qdã spatiũ defect⁹ quoꝝ a locutõe plogať. Et ex eis qdẽ q̃ vtuntur tãta i locutõe sua ẽ aliqs cui quũ accidit egritudo cała soluiť lingua ei⁹ pp liquefactõz hũitatis ãnexe cũ lingua retẽte i radice nerui ei⁹ ⁊ pp hoc fit puer altata. ⁊ quũ fit adolescẽs ⁊ tẽperatur humiditas eius fit loquens expedite.

¶ De cura. Capitulum.vij.

Oportet vt mundificetur corpus cuz hiera minore deinde cuz hieris maioribus deinde intendatur pars capitis cum medicinis sibi proprijs. Et si existimatur q̧ cum humiditate dominetur sãguis phlotomẽtur vene lingue et ventosetur mentum deinde curetur cum gargarismis ⁊ fricatione lingue ⁊ assiduatiõe motus eius post eũonez. Et tu quidem iam sciuisti duo prima capla in regimine egritudinum capitis. Medicine vero proprie loco que sunt scðm plurimum esse sunt ille que sunt cum resolutiuis incisiuis ⁊ subtiliatiuis et gargarizato cum aquis earum et empla facta cum eis et sunt sicut origanum et balasce et sinapis et piretrũ ⁊ cortices radicis capparis immo sicut sinapis ⁊ condisi et totũ illud cum eo qð sicut almaru ⁊ acetuz squilliticuz. Et quandoqz iuuatur ex fricatione lingue facta cũ sale ammoniaco ⁊ cũ.33. ⁊ cepe ita vt ex ea currat saliua plurima ⁊ oxymel squilliticũ qñ administrať ad gargarizãdũ aut ad colluẽdũ os ɔfert valde ⁊ acorus ẽ bonus mollificatõi lingue ⁊ grauitati ei⁹. Et qñ mollificatio fit vehemẽs ⁊ phibet locutõz tũc sumatur aliqd euforbij ⁊ ɔdisi ⁊ assidueť fricatio lingue ⁊ radicis eius cũ ipsis. Et oz vt po

nãtur iste medicine ⁊ eaꝝ files sup collũ ẽt. Et qñqȝ fiunt ex istis medicinis ⁊ silibꝰ eis pilule ꝯfecte cũ eis q̃ ꝓhibeant eas a velocitate resolõnis sicut ẽ laudanũ ⁊ dragagãtũ ⁊ gũma pini ⁊ gũme viscose. Descriptio pilulaꝝ q̃ teneñ i ore sub lingua ꝯferẽtes mollificatõi ⁊ casui eis glutinis alimbat.ʒ.ij.asse fetide.ʒ.i.fiãt ex eis pilule sic̃ cicer ⁊ teneant sub lingua. Et ex eis q̃ expta sũt in hoc ca. ẽ gargarismꝰ ex sale ãmõiaco ⁊ pipe ⁊ piretro ⁊ sinapi ⁊ baurac.⁊.ʒʒ.et staphisagria et origano ⁊ sansuco ⁊ sale naptico terãt ⁊ cribellẽt ⁊ fiat cũ eis gargarismꝰ in aq̃ calida diebꝰ ꝯtinuis. Et ex electuarijs q̃ indi dixerũt ad hãc rẽ vtilia ẽ electuariuȝ cuius descriptio ẽ hec cymini nigri cymini karmeni cinnami grossi salis indi oiuȝ añ.aur.5.pip.lõ.g.c.piperis.g.cc.zuccari sextaria. viij.⁊ sextariꝰ ẽ.ʒ.vi.5.sumat ex eo oi die. Et quũ resolutiua ñ valuerint ⁊ existiaueris ꝙ hũiditas sit subtilis et currens adiuua te cũ resolutiuis stipticis sicut aldarsisabã pmistũ cũ rob ⁊ sicut ẽ flos sgnãti cũ spodio. Et multotiẽs qdẽ cõfert ei fricatio lingue cum acetosis stipticis. Ipse.n.vehemẽter faciũt cũ resolõne saliue ⁊ cursu eiꝰ ƀȝ acetositatẽ sic̃ lac acetosũ ⁊ sicut succꝰ fructuũ q nõ sũt maturati. Et qñ puer tardat ad loquẽdũ oȝ vt assiduet motꝰ ligue eiꝰ ⁊ fricatio ipsiꝰ ⁊ currat saliua ex ea. Et cõfert i hoc ꝓprie qñ administrãt in fricatiõe eiꝰ mel ⁊ sal gẽma ⁊ oia q̃ dcã sũt i ca.cure hũiditatis lingue. Et ex eis q̃ mouẽt liguas eorũ ⁊ soluũt eas est violẽter facere eos loqui.

De spasmo lingue. Capitulum.viij.

Spasmus lingue qñqȝ fit ex hũiditate viscosa tẽdẽte lacertos eiꝰ i latitudine. Et qñqȝ fit ex melia ꝯstringẽte ⁊ qñȝ i egritudinibꝰ acutis accit spasmus in lacerto lingue ƀȝ viã exiccationis et siccitatis. Et spasmus etiã qñȝ facit appere nocumẽtũ i ƀmõe.

De cura. Capitulum.ix.

Non elõgat cura spasmi ligue i canõe a cura spasmi vlis pdcã i sen pria huiꝰ libri.sȝ ƀȝ viã ꝓpriã cura eiꝰ ẽ ƀȝ ꝙ accit. Ex sũma illiꝰ sũt vaporatões radicis colli cũ eis q̃ sunt sic̃ camõilla ⁊ corõa regia ⁊ sarsasa ⁊ sansucꝰ ⁊ anetũ sigillati ⁊ ꝯiũcti ⁊ silr̃ gargarismi cũ oleis eaꝝ ⁊ ipletio oris ex aqs eaꝝ ⁊ sint tepide. Biñ retẽtio eaꝝ i eo spatio aliq̃ ⁊ administratõ lotõis oris fcẽ ex oleis calis ⁊ dl̃cibꝰ rsolutis ⁊ seibꝰ sic̃ fenugrecũ ⁊ q̃ si eis silia. Et quũ fuerit i febribus sint olea administrã sicut oleũ viol̃.⁊ oleũ d̃ cucurbita ⁊ alkerua ⁊ salicibꝰ tepidis. Et oȝ vt embrocẽt loca pdicta cũ aq̃ tepida ⁊ succis hũidis tepidis.

De magnitudine.lingue. Capitulum.x.

Quãdoqȝ fit magnitudo ligue a sãguie dñante. Et qñqȝ fit ab hũiditate plima phl̃atica mollificatiua exiccatia. Et qñqȝ magnificat plȝ ita vt egrediat ex ore ⁊ nõ capiat eã os. Et huiꝰ qdẽ magnitudinis relatõȝ singularẽ fecimꝰ caplo pp illud qd̃ ei ꝓpriũ ẽ ex differentia.

De cura. Capitulum.xi.

Sanguinea qdẽ ⁊ facta ex mã calida curat si assiduat eiꝰ fricatio cũ icisiuis acetos ⁊ stipticis sicut ribes ⁊ acetositas citri et facta ex hũitatibꝰ si assiduet eiꝰ fricatio cũ sale ammoniaco ⁊ sale cũ cepis ⁊ aceto post eũones aut accipiãt.ʒʒ.⁊ pip ⁊ lõgũ pip ⁊ sal gẽma terãtur bñ ⁊ fricetur cũ eis lingua q̃re reuertetur ad mẽsurã suã ⁊ igreditur qd̃ de ea exiuit. Et mollificatõ qdẽ ligue quũ accit pueris sufficit in ea sollicitudo custodie ⁊ cibatio ex passeribꝰ ⁊ volatilibꝰ ãbulatiuis. Quidã hõ iã vẽtosatꝰ fuit ⁊ pcussus ẽ cũ scalpl̃lo villꝰ neruis i spõdilibꝰ pãnicli ꝯiũcti cũ ligua q̃re mollificata ẽ ligua.

De abbreuiatõe ligue.c.xij.

Quãdoqȝ accit ꝯtinuatõi ligamẽti qd̃ ẽ sub capite ligue ⁊ extremitati eiꝰ abbreuiatio ⁊ ñ pmittit liguã dilatari.⁊ qñqȝ accit ƀm semitã spasmi.

De cura. Capitulũ.xiij.

De ea qdẽ q̃ facta ẽ cã spasmi iã dictũ ẽ. Eius vero q̃ facta ẽ cã abbreuiatõis ligamẽti cura ẽ icisio illius ligamẽti ex latere extremitatis eius parũper ⁊ succurrere loco cũ dragãto adusto vt abscidat sãguinẽ ⁊ sũma q̃ necessaria ẽ ex incisiõe eiꝰ i solutõe lingue ẽ vt flectat ad superiora palati ⁊ vt egrediat ex ore ⁊ si nõ audet incidere ipȝ cũ ferro pauendo ⁊ timẽdo effusionẽ sãguis plurimi trãscat ad hoc vt intromittat sub ligamẽto acũ cũ filo ⁊ disrũpat absqȝ incisiõe ⁊ põat sup mẽbꝝ q̃ ꝓhibeãt ꝯglutinationẽ. Et sũt medicine cauterizãtes attractiue ⁊ si subtiliatur i icisiõe eiꝰ cũ cautella venaꝝ q̃ sũt sub ligua ne aduẽiat eis icisio ⁊ nõ adueniat cursus sãguis plimi.

De apostematibus lingue. Capituluȝ.xiiij.

Quãdoqȝ accñt ligue apata calĩa ⁊ apata mollia phl̃atica ⁊ apata dura ⁊ cãcer. Et signa oiuȝ illoꝝ mãifesta erũt quũ redierint ad illud qd̃ dcm̃ ẽ in signis apatũ. Et qñqȝ apat ligua pp potũ venenoꝝ sic̃ sũgoꝝ et

opij.

¶De cura. Capitulum.xv.

APoſtemata. quidem calida curantur in primis cum phlebotomia et ſolutione ventris. ⁊ illud melius eſt in apoſtematibus lingue ꝗ̃ vomitus. Et quandoqꝫ non excuſantur a phlebomia venarum que ſunt ſub lingua. Deinde teneant ſub lingua ſua quuꝫ eſt principium eorum ſuccum endiuie et ſuccuꝫ lactuce proprie ⁊ ſuccū ſolatri ꝓprie ⁊ lac acetoſum ⁊ aquam roſ. et aquaꝫ in aqua de cocte ſunt roſe ⁊ ſuccus virge paſtoris et fricetur cum piſcis humidis quoniam ſunt vehementis iuuamenti ad illud. Si autem non reſoluantur ⁊ non aperiantur indigent ad vltimuꝫ maturatis reſolutiuis quibus fiat gargariſmus ſicut cum melle ⁊ lacte et ſicut decoctio radicis lilij ei ſicut decoctio ficuum et fenugreci ⁊ decoctio paſſulaꝝ ⁊ feniculi ⁊ potus hierepicre vt ſoluat̃ materia ab ore ſtōi et ſint cibi ex genere eoꝝ que maturant et reſoluunt ſicut illi qui fiūt ex caulibus ⁊ atriplicibus cū oleo ſiſamino ⁊ ſi aperiātur adminiſtrentur ſtiptica in ore ſicut decoctio ſumac ⁊ myrti ⁊ lentium ⁊ foliorum oliue ⁊ vinū ponticum. Et quandoqꝫ valet ad illud vnguentum factum ex ſucco ſolatri ⁊ oleo roſ. et lentibus excorticatis et roſ. Si autem apͣa eſt molle phlegmaticum tunc confert ei vt apͣati calido in quo eſt vltimus ſtatus eius ꝯburat̃ radix feniculi et ānectatur. Et quādoqꝫ i huiuſmōi fiunt caputpurgia i quibuſdā apͣatib9 calidis i qbus ē groſſitudo cū hoc medicamine. ℞ croci ⁊ hierepicre amboꝝ ana ptē .i. cāfore ⁊ muſchi amboꝝ ana tertiā partē .ʒ. vnius zuccari tabarzet ptē ʒ.i. ⁊ .ʒ. reſoluat̃ ex eo toto pondus hui9 in lacte puelle et fiat ex eo caputpurgiuꝫ. Ingt. G. apͣata fuit lingua cuiuſdā hōis apͣate magno q erat ſexagenarius nō fuerat cōſuetus phlomari. qre nō phlomaui eū ſed feci eū potare pillas cochias. et vt lingua ei9 inuolueretur empl̃is fris volui. Sed ipſe erat ſtultus inobediēs medico ſuo vidit itaqꝫ in viſione illa nocte vt teneret in ore ſuo ſuccum lactuce quod et fecit ⁊ ſanatus eſt integre ⁊ fuit conueniens illud et mirabile. ¶Quod ſi apͣa fuerit durum tunc oportebit vt ſubtilietur regimē ⁊ cibus fiat bonus et euētur humor cū hieris magnis predictis in capitulis predicti. Et adminiſtrentur gargariſmata ſubtiliatiua ⁊ teneant̃ i ore infuſio fenugreci ⁊ decoctio ei9 cū ficub9 ⁊ granorū lauri cū paſſis mūdificatis ⁊ teneat̃ in ore lac mulicbre ⁊ aſininū ⁊ caprinū ⁊ ēt decoctio dactiloꝝ ⁊ ficuū cū vino de vuis ⁊ cum melle caſiefi. ⁊ aſſiduet lenificatōeꝫ nature cū eis q̄ ſunt vt hiere parue ⁊ caſiafiſtula.

¶De alchalel in locutione. Capitulū.xvi.

IAm diximus q̄dā q̄ oportuit dici de ea in .c. mollificatōis lingue. Nunc āt dicamus ꝙ caras ⁊ reliq̄ nocumenta locutionis qn̄qꝫ fiunt ex nocumento in cerebro ⁊ in ptibus nerui venientis ad linguā ⁊ mouentis eā. Et qn̄qꝫ fiunt in ipſo ramo ⁊ qn̄qꝫ fiunt in lacerto ipſo. Et illd̄ iō qm̄ alchalel aut eſt ſpaſmus aut tetanus aut durities aut mollificatio ⁊ abbreuiatio ligamenti aut nodatio a plaga cōſolidata aut apͣa duꝝ. Et qn̄qꝫ fit illud ſic̄ ſcis ⁊ hūiditate ſꝫ plm̄. ⁊ qn̄qꝫ fit ex ſiccitate ⁊ qn̄qꝫ fit nocumentū in locutōe ex pte apͣatū aut apͣa vlceꝝ accidētiū in lingua ⁊ ptib9 eius. Et qn̄qꝫ accit poſt ſirſen ꝑꝑ expulſionē ſupfluitatis ex cerebro ad neruos ⁊ in febribus acutis ꝑꝑ exiccationem eaꝝ. Et qn̄ꝫ eſt lingua in hoc vt detumeſcat ſpaſmata ⁊ eſt rariſſimū ⁊ hoc eſt ex nocumentis accidentibus ab origine. Et qn̄qꝫ fit nocumentū in ſermone ꝑꝑ cauſas lacertoꝝ epiglotis quū ſunt extenſi ⁊ mollificati. Et hōi quideꝫ qn̄qꝫ eſt difficilis vociferatio in principio rei qm̄ laborat in mouēdo lacertos pectoris ſui ⁊ epiglotis ſue. Ita ꝙ nō tolerant laborē ipſum illi lacerti quare fiunt inobedientes cuꝫ ergo reſpirat in initio dictionis ſue ⁊ ſermonis currit poſt illud. Et oꝫ qdē vt hmōi hō ꝑ parat ſe ad loquendū cū reſpiratiōe magna ⁊ motu pectoris magno. Immo feſtinet i ipſa velociter nā cū ipſe aſſueſcit illd̄ facilis fit ei locutio ⁊ conſueſcit facilitatē in ipſa. Reliquoꝝ vero modoꝝ curationes iā dicte ſunt in capitulis ſuis. Et facto quidem poſt ſirſen confert quandoqꝫ phlobotomia duarum venarum que ſunt ſub lingua valde.

¶De ranula. Capitulam.xvij.

ESt ſilis glādule dure exiſtēs ſub ligua cui9 color ē ſilis colori cōpoſitio ex colore ſupficiei ligue ⁊ venaꝝ q̄ ſūt in ea ⁊ eſt ſimilis rane ⁊ cauſa eius eſt hūiditas viſcoſa.

¶De cura. Capitulum.xviij.

EXperiantur in ipſa medicine corroſiue inciſiue reſolutiue in quibus eſt ſuperflua exiccatio ſicut ſal ammoniacus ⁊ acetuꝫ ⁊ ſal ⁊ fricatio cū flore eris ⁊ draganto. Qd̄

si nō ꝯferāt administrētur medicine acute si
cut medicamē andaron ⁊ medicamē ascariō
⁊ medicamen oui humidi dictū in antidota-
rio ⁊ administratio phlobotomie sub lingua
⁊ medicine fortes alcola administrentur. Si
aūt nō valuerint non erit excusatio ab opōe
manus. Et ex medicinis laudatis in ea ē vt
sumātur origanū pſicū et cortices granatoꝝ
⁊ sal ⁊ fricet cū eis lingua infātis patiētis ra-
nulā qm̄ sanat eis. Et ex eis q̄ expta sūt in ea
sūt dragātuz adustuz ⁊ hermodactili ꝯmista
cum albumine oui ⁊ posita sub lingua.

¶De adustione lingue. Capitulum.xix.

Quādoqꝫ accidit illud cā caliditatis in ore stōi aut cerebro q̄ nō ꝑuenit ad hoc
vt fit febris aut cā receptionis reꝝ acutaꝝ aut
salsaꝝ aut amaraꝝ aut dulciū aut pp sitiz ve
hemētez. Et qn̄qꝫ fit ꝓpter cās maiores illis
sicut febres acutas et apostemata interiora.
Et cura illius in sūma ē qm̄ oꝫ vt ꝓhibeatur
q de hoc ꝯquerit ⁊ ꝓprie q ē ex egris ne dor
miat sup collū. Et vt assidue vtat oscitatōe et
ꝯsuescat in administratōe pillaꝝ factaꝝ ex se
mibus bateke ⁊ cādi ⁊ tritoli ⁊ cucurbite ⁊ cu
cumeris ⁊ tereniabim ⁊ silibus illis. ⁊ teneat
in ore nucleos prunarum et tamarindi et zuc
carum albaizez et mucilagines notas ⁊ suc-
cos infrātes ⁊ humectantes. Et conuenit vt
super ipsam fiat abstersio si est illic humor. vi
scosus. Deinde inungatur ⁊ colluatur os cuz
oleis et mucilaginibus et succis et adipe vo-
latilium. Et quidam homines sunt qui curāt
illud fricando cum menta.

¶De cura fissuraruz in lingua. Capitulū.xx.

Mucilago psilij teneatur in ore ⁊ trans glutiat eam ⁊ sumat crura ⁊ pedes et
oua mollia cocta in aqua. Et ex eis que exper
ta sunt in eis est butyrum recens. ⁊ ex eis est
frustum cucumeris ⁊ seuesten.

¶De deiectione lingue. Capitulum.xxi.

Quādoqꝫ fit ꝓpter apostema eius ma gna. et quandoqꝫ fit a prefocationibus.
Deijcit enim natura aut voluntas linguam
vt aperiantur meatus anhelitus.

¶De bothor in ore ⁊ cura eiꝰ. Capitulū.xxij.

Plurimū quidez patitur os bothor pro pter stationem caliditatis in ꝑtibus stōi
⁊ capitis ⁊ vapoꝝ. Et quandoqꝫ fit in febri-
bus. ⁊ iam dictum ē ꝙ quādo apparet in fe-
bribus acutis bothor nigre in lingua morit
infirmꝰ i die ꝗo. Singularia vero iuuatiua i
bothor in ꝑncipio rei cū est necessitas infri-
gidationis ⁊ exiccationis sunt sic myrobol. ⁊
galle ⁊ seie rose ⁊ amilū ⁊ fructus tamarisci
⁊ sicf. memithe ⁊ dragagantū ⁊ balaustie et
duo sandali ⁊ rose ⁊ spodiū ⁊ sumac ⁊ lentes
⁊ lutū armenū ⁊ capita granatoꝝ ⁊ cortices
glandiū ⁊ climia ⁊ saufel. Et succi fri sic suc-
cus lactuce ⁊ solatri ⁊ succus virge past oris
⁊ portulace ⁊ extremitates vitis. Et plurimo
rū qdē infantiū sanat bothor cū zuccaro ta-
barzet ⁊ canfora. Calida vero q̄ sunt necessa
ria in fine rei sunt sic chelidonia ⁊ darsisabā
ꝑꝑe ⁊ corticis nucis muschate ⁊ cipuz ⁊ cro
cus ⁊ nux cupssi ⁊ buglossa ⁊ pireto ⁊ gario
fil. ⁊ mentastꝝ ⁊ galia. Et ex medicinis sordi
dis est stercus canis ⁊ qn̄qꝫ necessariū est in
eis q̄ sunt vlcerate arsenicū ⁊ ad eas qdē q̄
sunt grosse iā expta sunt decotōis darsisabā
ōꝫ. i. ⁊ venaꝝ. ōꝫ. 5. chelidonie qnta ps. ōꝫ. alo
es pōdus. ʒ. ij. croci aur. i. ⁊ silr aq̄ in q̄ deco-
quūt gariofil. ⁊ nucis muschate darsisabā p-
tes eq̄les aut ꝓpinq̄ ⁊ si incipiūt bothor sup
purari tunc fortasse est necessariū vt appro-
pinquent eis mucilagines facte ex eis q̄ sunt
sic semē lini cū ficubus ⁊ butyro ⁊ faria fru
menti ⁊ semē maru ⁊ fumus terre ⁊ semen
malue ⁊ ista seia eadē ⁊ farina ordei ⁊ lac asi
ninū solū aut cū aliquo istoꝝ ⁊ qn̄qꝫ indigēt
decoctiōe seis lini cū ficubus ⁊ butyro ⁊ fa-
rina frumenti ⁊ menta ⁊ fenugreco. ¶Qui
dā vero sublimiū medicoꝝ dixerunt nō est
aliqd magis vltimū q̄ꝫ oleū de squinanto in
curando bothor oris tepidum in ore.

¶De alcola ⁊ vlceribus malignis. Ca.xxiij.

Alcola est vlcus existens in cute oris et lingue cū expensiōe ⁊ dilatatōe ⁊ qn̄z
accit infantibus plm. Immo cū plm accidit
nō accit nisi eis pp malitiā lactis ⁊ malitiā
digōnis eius in stōis eoꝝ ⁊ qn̄qꝫ accit ex oi
hūore ⁊ cognoscit ex colore suo. Albū. n. est
phlaticū ⁊ generat ex phlate salso in plibus.
Et citrina est cholicū ⁊ est vehementioris in
flātōis. Et nigꝝ est melicū. Et rubeū clarū
est sanguineū ⁊ malignius oibus est melicū
⁊ qn̄qꝫ fit cū apate ⁊ qn̄qꝫ fit singulare. ⁊ oē
vlcus eueniens in sup̄ficie oris est velox ad
dilatandū ꝓpterea ꝙ nō deficit ei caliditas
inseparabilis ⁊ cutis humida lenis. Et de
consuetudine qdē. S. est vt nominet eā co-
labā dū in sup̄ficie ꝑseuerant cūqꝫ putrefiūt
⁊ submergunt ⁊ noiat ea colabā imo vlcera

maligna ⁊ sunt illa q̄ indigent medicis cauterizatiuis. Et qñq3 multiplicaf alcola quando multiplicatur pluuie ⁊ multiplicantur in febribus pestilentialibus.

¶De cura. Capitulum.xxiiij.

Oportet vt intendaf primo hũor dñans faciens alcola ⁊ eũef ex corpore toto ⁊ ē dñans deinde ex venis q̄ sunt sub mento et ex eis q̄ sunt in iabaric. Phlõmia nãq3 cõfert oibus egritudinibus oris calidis. Deinde administrenf medicine bothorales p̄dicte ita vt curenf fortia ⁊ plurime humiditatis ⁊ acuta ⁊ saniosa cũ fortibus ⁊ debilia cũ debilibus. Et qñq3 vlcera pueniunt vsq3 ad os tunc necessaria sunt valde fortia sic alcandidicõ cũ acatia plurima. Et o3 vt alienēt olea vsq3 ad oleũ de oliuis. Medicine vero colligant ex medicis bothor fris ⁊ calidis q̄s diximus in caplo primo in q̄bus sunt stipticitas pauca ⁊ infratio deinde ille q̄ resoluunt vsq3 ad os tunc necessaria sunt. Et in illis q̄ declinant ad rubedinē ⁊ citrinitatē o3 vt adant ⁊ infratõe medicine. Reliq̄ vero indigent in primis eis q̄ exiccant ⁊ abstergũt cũ q̄litate sua eq̄li in initio rei deinde eis q̄ exiccant ⁊ resoluunt cũ fortitudine ⁊ obseruetur etas in oib⁹ illis. In pueris.n.o3 vt sint medicine eox debiliores ⁊ vt lac eox rectificef. In magnis vero o3 vt sint medicine eorum fortiores. Et pueris qñq3 cõferunt cibi solũ. Si āt nõ sunt comedẽtes o3 vt q̄ eos lactãt cibenf eis. Medicine vero cõuenientes alcola q̄ sunt acuta sunt sic masticatões foliox rubi et sic lentes cũ aceto et oēs medulle cũ pmiscenf cũ cydonijs sunt iuuatiue et p̄p̄rie medulla cerui ⁊ vituli et põa stiptica et zarur et cydonia et iuiube et extremitates vitis et citroli hortulani siccati et farina lentiũ et farina rizi et fortiora illis puluis factus ex gallis et spodio et rof. et acatia ⁊ silibus illis et chelidonie cũ stipticis inest virtus mirabilis in colla et canfora est vehementis iuuamenti in cola. In vtrisq3 vero fris adiuua te cu3 abstersiuis exiccatiuis et p̄p̄e in phlaticis et cũ resolutiuis fortis resolõnis et exiccationis et p̄p̄e in melicis sic est farina herbi et mel cũ gallis et rasura pgãeni et vehementis iuuamẽti in h̄ p̄p̄e in pueris q̄ñ miscef cũ aceto et malignis dragantũ cũ aceto et q̄ñ sunt corrosiua mala tunc necessaria est administratio floris eris cũ colcotar et gallis in rob aut gallax et alumis et balaustie ptes eq̄les administratio trocisco busus alcobol tarcamaticõ cũ succo stiptico sic suc⁹ acreste. Et sic medicine cões aut ex alumine et gallis cõtritis aut puluerizato et puluis fricef cũ eis os multũ et galle q̄dē cõferunt oi cola maligno et p̄p̄e q̄ñ coquũf cũ aceto et sale. Et fit cu3 eis collutio oris in cola puerox. Et cinis almezeriõ h3 p̄petatē mirabilē i cola magno Et est ex medicinis cõibus spetiebus alcola Et fiat alumē puluerizatũ cũ aq̄ eres et fex adusta. Alcola vero melico nigro cõfert vt liniaf cũ melle cui admiste sunt passe enucleate et anisum. Si āt illic fuerit apa ēt tunc administref h̄ vnguentũ aq̄ albedarungi sacraiati vnũ olei rof. sacraiati medietas lentiũ sacraiati medietas croci pondus duorum aureorum fiat ex eis vnguentum.

¶De multitudine sputi et vsus eis in somno. Capitulum.xxv.

Multotiens accit ex multitudine caliditatis ⁊ humiditatis ⁊ p̄p̄e in sñõ. ⁊ qñ3 fit pp victoriã caliditatis solius sic accit ieiuno aut pp grauitatē cibi aut corruptõem ei⁹ ex puto assiduo vsq3quo cõedat et queescat illud ab eo. Et quandoq3 accidit ex frigiditate et phlegmate.

¶De cura. Capitulum.xxvj.

Si fuerit ex caliditate tunc oportebit vt phlõmef basilica prius ⁊ administrenf alrobub acetosa et stiptici fructus ex vino vetere cũ cõmestiõe plurima. Et sit cibus ex piscibus et carnibus leuibus sic carnibus hedi ⁊ volatiliũ. Et assiduet collutõe3 oris cũ decoctiõibus stipticis factis ex lentibus et sumac et silibus et si fuerit ex frigore et phlate administra vomitũ cũ eo q̄d sciuisti in oi hebdomoda duabus vicibus aut tribus ⁊ def ei ad potandũ in oi hebdomoda semel h̄ medicamē. ℞. hierepi. pondus. ʒ. ij. salis indi pondus duox danic anisi et ameos ambox añ. i. danic def in potu cũ sirupo acetoso de melle et de scib⁹ et administref post illud tyriaca et electuaria calida. Cibi āt ei⁹ sunt pulli colũbarũ cocti i cazola cũ sp̄eb⁹ q̄ sũt vt pip et sinapis et allea et sumat i cenis tortellas cũ almuri nabati deide trãsglutiat aquã calidã et fricet gigiuas sic oñdi et ex medicis et curis cõib⁹ et bonis est vt sumat oi die pondus. ʒ. i. salis triti nõ subtilr cũ endia hũida deiñ administref trifera et assiduet administratõe3 fricatio-

nis gingiuaꝝ ⁊ iā expertus est muschus assatus ⁊ inuentū est iuuamētū eiꝰ ⁊ ꝓpe i pueris.

¶ De abscissione odorum horribilium ex comestis. Capitulum.xxvij.

CO nfert ad illud masticatio rute ⁊ masticatio foliorū rubi ⁊ collutio oris post eas cum aceto squillitico ⁊ administratio ciperi ⁊ zedoarie in ore.

¶ De sputo sanguis ex ore. Capitulū.xxviij.

SI ē eritꝰ eiꝰ ex subā oris ⁊ cute ipsiꝰ tunc cura ipꝫ cū troc. ꝑdictis i.e. albothor et alijs i decoctōe ramoꝝ vitis ⁊ ꝑputioꝝ eiꝰ ē iuuamētū maximū. Si āt in alijs fuerit locis nos iā ei singulari fecimꝰ capl'ꝫ imo capitula.

¶ De fetore oris. Capitulum.xxix.

AVt eiꝰ ꝑncipiū ē gigiua pp putredinē q̄ ē i ea aut pp mollificatōez q̄ accit ei aut putrefactōez i radice dētiū aut i ipso dēte aut ē ꝑncipiū eiꝰ cutis oris pp cōplōnē malā i ea q̄ alterat hūiditatē ⁊ pl'ꝫ huiꝰ cōplonis ē cal'ꝫ aut fit vt fit eiꝰ ꝑncipiū stōus pp hūorē putridū i ore stōi aut cholicū aut phl'aticū et qñqꝫ fit ex ptibꝰ pulmōis sic accit i habētibꝰ pthisim. De cura. Capitulū.xxx.

IN illo q est ex gingiua ⁊ carne q̄ est inter dentes rubea oꝫ vt intendat in mundificatiōe dentiū sup ⁊ ablutione eoꝝ cū aceto ⁊ aq̄. Si ergo valuerit illud bene erit. si āt nō valuerit imo fuerit illic supfluitas putrefactionis tunc oportebit vt masticet post illō fructū tamarisci ⁊ piretrū ⁊ rutā ⁊ folioruꝫ et xiloaloes ⁊ masticē ⁊ cortices citri ⁊ gariofilū ⁊ vt ponat sup gingiuā aloē ⁊ myrrhaꝫ et amboꝝ silia ⁊ vt colluat os cū aceto sqllitico ⁊ vt fricet cū aniso ⁊ vino ⁊ passo dulci qꝫ si fuerit fortior illo admistret masticatio staphisagrie ⁊ expulsio saliue. Si āt nō cōfert ⁊ apparet putrefactio māifesta sumant draganti adusti ps.i. ⁊ radicis lilij ⁊ croci amboꝝ añ. ps.5. ꝯficiant cū melle ⁊ fiant troc. admistrēt ⁊ colluat os post ipsos cū aceto puro ⁊ misto cū aq̄ ros. Aut sumat medicamē fortius isto ⁊ est pgameni adusti. ʒ.iij. feniculi. ʒ.ij. ⁊.5. galie sumac. ʒʒ. pipis adusti trociscoꝝ alcādidicō oium añ. ʒ.ij. fiat ex eis fricatio ⁊ linimentū ⁊ ponat sup ipm pannus lineus ⁊ alcali solū qñ ponit sup putrefactionē eradicat eā ⁊ deijcit ipsam ⁊ facit nasci carnē bonā. Et ex eis q̄ expta sunt ad istud est acatia arsenicū citrinū arsenicū rubeū calx alumē fiant ex eis troc. cū aceto deinde terant cū aq̄ mellis aut decoctione seis iunipi sed si fuerit putrefactio in ipso dente tunc medicamē ipsiꝰ erit fricatio eius si fuerit in extremitate aut limatura eius cū lima aut eradicatio dētis si fuerit putrefactio sequens radicē dentis. Si āt fuerit illic in gingiua mollificatio ⁊ fuerit cā in euentu putrefactionis tunc cura ipm constringendo ipsā cū eis q̄ sunt i capitulo mollificationis gingiue. Si āt est hūor chl'icus putrefactus in stō aut in toto ore tunc nō est aliqd magis conferens ei q̄ꝫ chrysomula humida i ieiunio ⁊ si fr albateka aut citroli aut psica. Si āt chrysomila ꝑsentia nō fuerint et psica humida admistret infusio eoꝝ q̄ ex ipsis incisa sunt ⁊ exiccata in ieiunio ⁊ ꝓpe exiccata chrysomila. Et ex eis q̄ iuuant ad illō est admistratio sauic cū zuccaro ⁊ aq̄ niuis ⁊ admistratio pilulaꝝ aloeticaꝝ q̄s dicemus in antidotario ⁊ sit cibus eius oē lauans infrigidans nō cōuertibile in cholerā. Si āt est humor phl'aticus admistrent hiere mundificantes os stōi dicte in capitulo oris stōi ⁊ administrent trifera minor ⁊.ʒʒ. nutritū ⁊ subtilis puluis aloes ꝓpe ⁊ sit cibas eius patelle ⁊ minoret potū aq̄ ⁊ abhorrent fructus ⁊ olera humida ⁊ assumat fricationes suas ex arboribus amaris sic alberic ⁊ oliue. Et ex medicinis que iuuant eos est vt sumant oi mane ex folijs myrti cum equali mēsura sua de passis enucleatis ad magnitudinē nucis aut simile ipsius ex nuce cupssi ⁊ iuniperi cū passis ⁊ cōferunt eis grana pini ⁊ pilule de gariofi. ⁊ est descriptio earum. ℞. gariofi galange amborum añ. ʒ.5. muschi canfore amboꝝ añ. dauic.i. piretri. ʒ.i. aloes. ʒ.iij. sinapis. ʒ.i. fiant pilule cum vino. Et medicine quidē simplices experte sunt sicut tus ⁊ xiloaloes indū ⁊ cinamum grossum ⁊ cortices citri ⁊ rosa ⁊ canfora ⁊ sandal. ⁊ gar. ⁊ cubebe ⁊ mastix et macis ⁊ nux muschata ⁊ radix aladkir ⁊ alarmec ⁊ alusnen ⁊ blacte bizātie ⁊ cardamomum ⁊ agnus castus ⁊ folia citri ⁊ spica ⁊ alneremisck ⁊.ʒʒ. reliqua que inueniunt i areolis singularium ⁊ ea quibus medicine conficiuntur sunt miua ⁊ serum ⁊ succus triti.

¶ Quando os remanet apertum. Ca.xxxj.

OS remanet apertum aut pp vehementē necessitatē spūs maximi isfātōis aut pp cōstrictionē ⁊ ꝑfocationē aut pp debilitatem lacertorum oris quare non efficiunt operationem suaꝫ in somno ⁊ illō ē i egritu

dinibus.acutis malũ. Meliora aũt ad distin
guendum colores dentium sunt loca alia.et
quum dicentur egritudines acute.

¶Fen.vij.ð dispõib⁹ dẽtiũ ⁊.ẽ tractat⁹ vn⁹.

¶De sermone dentium. Capitulum.i.

Iam sciuisti qð locuti fuim⁹ ð
dentib⁹ ⁊ anatomia eoꝶ ⁊ iu
uamẽto ipsoꝶ. Dz ergo vt tu
attendas qð dicit illic vt sci-
as ꝙ dentes sũt ex sũma ossiũ
qb⁹ iest sẽsus ꝑꝑ illud qð ve-
nit ad eos ex neruis ⁊ cerebro ꝓcedentibus
lenibus. Et qñ dolent sẽtiũt illud qð accidit
eis ex percussiõe ⁊ saltu.et qñqꝫ sentiũt frica-
tionez suũ ⁊ ꝯmotõz suã. ⁊ qñqꝫ accñt in eis
egritudines mollificatõis ⁊ fissure ⁊ eradica-
tõis ⁊ augumẽti et alteratio coloris in substan
tia sua et in epithimatib⁹ ꝯpositis sup eos.⁊
accidũt eis corrosio ⁊ putrefactio ⁊ fractura ⁊
accidũt ei dolores vehemẽtes ⁊ fricatões. Et
accidit eis stupor ⁊ ẽ spẽs doloꝶ ei⁹ ⁊ accidit
eis defectus a masticatione dulcis ⁊ acetosi
⁊ noceri a calore et frigore ⁊ ꝑuitas tolerãtie
ad obuiãduz vni amboꝶ aut vtrisqꝫ. Et qñz
accidũt ei spẽs apatuz. ⁊ illð qdẽ nõ est mirꝫ.
Omne eniz qð recipit extensionez cuz aug-
mento nutrimẽti nõ elõgatur qn recipiat extẽ
sionez cuz supfluitate.nã si nõ reciperẽt mãs
penetrãtes in eis augmentantes eos nõ fie-
rent virides ⁊ denigrarẽtur. Illud eniz est ꝓ
pter penetrationez supfluitatuz in eis. Et dẽ
tes quidem creati sunt recipientes augmen-
tum ⁊ additiones semper vt sit eis illud loco
ei⁹ qð cõterit ita ꝙ dens oppositus loco ei⁹
q cecidi ⁊ eradicatus ẽ augmentat in lõgitu-
dine quũ fit additio cõueniẽs ei.⁊ nõ opponat
ei ꝯtritio.⁊ scias ꝙ dẽtiũ ꝯplões qñz signi
ficãtur ex gigiua ⁊ colore ei⁹ si ẽ citrina ẽ cho
lerica ⁊ alba ẽ phlatica ⁊ rubea ẽ sãguinea.⁊
si ẽ fuscitatem ⁊ nigredinẽ ẽ melancholica.

¶De ꝯseruatõe dentium. Capitulum.ij.

Qui vult vt incolumes sint sui dentes
oꝫ vt obseruet.viij.res. Ex qbus ẽ vt si
bi caueat a frequenti corruptiõe cibi ⁊ potus
in stõ propter rem in subãz cibi.⁊ est vt sit re
cipiẽs corruptõez velociter sicut lac ⁊ pisces
saliti ⁊ pisces ꝑui aut ꝑꝑ malitiã regis sue ac
ceptionis ex eis q̃ iaz scita sunt in locis suis.
Et ex eis est vt non nitatur multis vicib⁹ vo
mere ⁊ ꝓpriе quuz est illud qð euomit aceto
suz. Et ex eis est vt vitet masticationẽ omnis
visci ⁊ ꝓpẽ cũ est dulce sicut cõfectio de mel-
le ⁊ ficus viscose. Et ex eis est deuitatio fran
gẽdi duꝶ ⁊ ex eis est deuitatio cõgelãtiũ. Et
ex eis est deuitatio ois rei q̃ est vehemẽtis fri
goris ⁊ ꝓpẽ post calidũ ⁊ ois vehemẽtis ca-
loris ⁊ ꝓpẽ post frigus. Et ex eis est vt assi-
duet mũdificatõez ei⁹ qð igredit dẽtes absqꝫ
ꝑscrutatõe multa ⁊ cõsuetudine vsqꝫ ad hoc
vt noceat carni rubee ⁊ carni q̃ est inter den
tes ⁊ moueat cã aut moueat dẽtes. Et ex eis
est deuitatio reꝶ nocentiũ dẽtibus ꝓpẽtate
sui sicut porri. Ipsi .n. vehemẽter nocẽt dentib⁹
⁊ gingiue ⁊ reliq̃ q̃ dicta sũt in singularibus.
Fricatões ãt eoꝶ oꝫ vt admistrẽt cũ equali-
tate ⁊ nõ fiat i eis ꝑscrutatio tãta vt destrua
tur humiditas eoꝶ ⁊ aquositas ⁊ ꝑparet eos
ad recipiẽdũ fluxus ⁊ vapores ascendẽtes a
stõ ⁊ fiat cã ad timorẽ ⁊ qñ admistrat frica-
tio cũ eq̃litate abstergit dentes ⁊ ꝯfortat eos
⁊ cõfortat carnẽ rubeũ ⁊ ꝓhibet lapides ⁊ fa
cit bonũ oris odorẽ. Et melius qdẽ lignũ ad
fricatõez faciendã est illud in quo sunt stipti-
citas ⁊ amaritudo ⁊ oꝫ vt cõsuescat fricatõez
dentiũ cũ vadit dormitũ cũ oleo. Sitqꝫ illð
oleũ aut sicut oleũ rof. si est necia infrigidatio
aut sicut oleũ de ben ⁊ neriden si necia est cale
factio ⁊ qñqꝫ necia est cõpositio. Et melius q
dẽ est vt fricent prius cũ melle si est illic fri-
gus aut cũ zuccaro si est diclinatio ad frigus
aut paꝶ caloris vnũqðqꝫ ãt amboꝶ cõgre-
gat ꝓpẽtates laudabiles abstersiõis ⁊ ciba-
tiõis ⁊ ipinguatõis ⁊ mũdificatõis sed zucca
rũ in hoc totũ est inferius melle ⁊ si terat al-
tabarzet ⁊ cũ melle misceat abstergit ⁊ mũdi
ficat ⁊ stringit gingiuã deinde oꝫ vt sequatur
ipm oleũ. Et ex eis q̃ cõseruãt sanitatẽ den-
tiũ est vt collat os in mẽse bis cũ vino i quo
decocta est radix titimali est .n. ꝑueniens ad
vltimũ in faciendo bonũ odorẽ ⁊ nõ aduenit
facienti illud dolor dentiũ. Et silr caput lepo
ris adustũ qñ fit cũ eo fricato. Et similr sal
confectus cũ melle cũ adurit aut nõ aduritur
sed adustus est melior et oportet vt ex eo fiat
auellana ⁊ ponatur in panno ⁊ fricet cum ea
dentes. Et similiter fricatio cũ lupinis ⁊ simi
liter alumen iameni cũ aliquantula myrrha
⁊ proprie alumẽ adustũ cum aceto. Et qñqꝫ
iuuat dentes istis medicis oꝫ vt admistret
post eas mel ⁊ fricatio cũ eo fiat aut zuccaꝶ
deinde admistret fricatio cũ eis scðm ꝙ nar
rauius. ¶Et cũ dẽs ꝑpatus est fluxibus oꝫ

vt teneatur in ore decoctio rex̄ stipticax̄ diu. Et assiduetur medicamen de alumine ꝛ sale adustis super ipsum.

De vniuersali ꝛ cura dentium. Capi.iij.

Medicine dentiūꝫ alie sūt ꝯseruatiue et alie sūt curatiue. Et q̄re subā dētiū est sicca tūc medicine ꝯueniētes q̄ ꝯseruāt sanitatē ꝛ reducūt eos ad illud qđ oꝫ ƀꝫ plꝫ sunt medicie exiccatiue. Calis aūt ꝛ fris idigēt quū accidit vnā duax̄ q̄litatū a nāli ꝯplone iā plꝫ recessisse. Vehemētiores igit medicinax̄ ꝯuenietiū ad sanitatē dentiū sūt exiccatie ꝯmēsurate i duabꝰ q̄litatibus Et ois medicina dentis ē exiccatiua nisi illa q̄ nō est dentis. qm̄ ē dens. Immo pp accidens qđ ei accidit. ꝛ ex exiccatiuis q̄dā sūt calide ꝛ q̄dā sūt frigide. et medicinax̄ dētiū melior ē illa q̄ aggregat ad arefactōꝫ ꝛ exiccatōꝫ ꝛ absterfionē ꝛ resolutionēꝫ supfluitatis si ad denteꝫ ē expulsa cuꝫ eq̄litate et ꝓhibitioneꝫ materie q̄ ad ipsuꝫ attrahitur cū exiccatiuis fris. Et illa q̄ ad aliq̄tuluꝫ frigoris declinat q̄ nō obstupefacere facit dentes sua acetositate aut pōticitate sua. sicut ē obstupefactio acreste ꝛ acetositas citri ꝛ sūt galia ꝛ cāfora ꝛ sādali ꝛ rosa ꝛ sem̄ eius ꝛ balaustic et sāguis draconis ꝛ fructus tamarisci ꝛ galle ꝛ karabe et margarite ꝛ fausel et farina ordei et cortex arboris mori et folia tamarisci ꝛ radix acetose. Et calide q̄ sunt vsqꝫ ad terminū. Alie sūt q̄rū calor ē i subā sua. Et alie sūt quax̄ calor est acq̄situs. ꝛ ille q̄ sūt ad terminum in subā sua sunt sicut. sal adustus et sceba adustū ꝛ cinamomū ꝛ isopus et flos sq̄nāti et fructus capparis et fortius eo ē cortex radicis eiꝰ et xiloaloes et muschꝰ et capill veneris crudus et adustus et folia cupressi et foliū et cornua cerui adusta et non adusta et mētastx̄ et cis eiꝰ et mastix et dragagātū adustū et cinis baurac et aristol. ro. et cinis corticis vitis et cinis capitis leporis et dactili adusti. Et calide cū virtute acq̄sita sūt sicut cinis gallax̄. Nā quū extinguit cū aceto ē ad eq̄litatē ꝓpiquꝰ et cinis ramox̄ vitis et cinis cāne et q̄ sūt eis silia. Eq̄les vero sūt sicut cornua adusta quū sauāt et sicut nux et aldub et sic cortices arboris pini. Et ex eis sūt medicine venientes et via ꝯpōnis et sūt sic farina ordei quuꝫ pmiscēt cū sale et sero deinde aduritur et dactili confecti cum alkitran et adurentur donec fiant carbones et deinde effunditur sup eos serū. Et ex fricationibus expertis est dētifriciū exptū qđ recipit cornu cerui ꝛ foliox̄ cupssi ambox̄ an̄. ʒ. x. nucis dulb cuꝫ dispōne sua. ʒ. v. radices pētaphilō. ʒ. x. capilli ve. adusti. ʒ. v. ros. mūdatax̄ a capitibus suis ʒ. viij. spice. ʒ. ij. cōterāt bn̄ ꝛ fiat ex eis dētifriciū. Dētifriciū bonū. ℞. cornu cerui adusti cāezi cipi ros. spice aristol. oium an̄. ʒ. i. sal gēme. ʒ. q̄rtā ptē fiat ex eis dentifriciū. Et dicemus ēt dētifricia in capitulis q̄ sequūt ꝛ dētifricia alia in antidotario. Incipiamꝰ itaqꝫ ꝛ dicamus ꝙ curatio cū exiccatiuis est curatio sic scis cōueniēs ꝛ cū calefactiuis ꝛ infrātiuis est curatio q̄ est necessaria cū sit vehemēs recessio ab eq̄litate ꝓpa ꝛ medicie q̄dē dentales alie sunt dentifricia ꝛ alie sunt masticatōes ꝛ alie sunt linim̄ta ꝛ alie sunt vt pastilli ponunt sup dentes aut sup mādibulā. ꝛ alie sunt succi ꝛ alie sunt fricatōes ꝛ alie sunt res iplentes ꝛ alie sunt vaporatōes ꝛ alie sūt cauterizātes ꝛ alie sunt eradicatiue ꝛ alie sūt suffumigatiōes ꝛ alie sunt cappurgia ꝛ alie sunt distillatōes in aure ꝛ alie sunt eu̅antes māꝫ cū phlomia aut ventosis ex ꝓpingoribus locis. Et ex medicinis dentiū q̄dā sunt q̄ sunt resolutiue ꝛ q̄dā q̄ sunt infrātiue ꝛ q̄dā sunt narcotice ꝛ narcotice q̄dē cū administrāt in dentibꝰ sunt res lōgingores a timore. Vex eax̄ multiplicatio qn̄qꝫ corrūpunt subāꝫ dentiū. Et silr medicie vehem̄tis solutiōis ꝛ calefactōis oꝫ vt admistrēt nisi cū est necēiū ꝛ sunt sic pulpa collogntide ꝛ helleborus al. ꝛ cucumer asininus ꝛ reliq̄ ꝛ oꝫ vt caueat euentꝰ alicuiꝰ eax̄ ꝛ narcoticox̄ ad vētrē Et silr multotiens est necīū pforare dentem cū pforatorio minuto vt p ipꝫ exuccet mā nocitiua ꝛ vt incipiāt medicine trāsitū ꝛ ꝓfundū eiꝰ. Et acetū q̄dē q̄uis essentia noceat dētibꝰ tn̄ qn̄ ponit in medicis dentiū infrātibus ꝛ calefaciētibus sil. Infrantibꝰ q̄dē qm̄ infrat sua subā ꝛ nō penetrat. In calefacientibus vero qm̄ penetrat ꝛ qm̄ adiuuat cū incisiōe ad resoluēdū. Eiꝰ vero nocum̄tū ē tunc fractū cū medicis dentiū q̄ eis admiscentur.

De dolore dentium. Capitulum. iiij.

Scias ꝙ dentes qn̄qꝫ dolent pp cāꝫ dolorosā existētē in subā ipsox̄ ƀꝫ q̄ ꝓposuimus in eis q̄ ꝑterierūt. Et qn̄ꝫ est pp cāꝫ dolorosā existētē in neruo q est in radice eox̄ Et qn̄qꝫ est pp cāꝫ dolorosā existētē in gingiua ꝛ apa ꝛ additōeꝫ carnis nate in ea recipiētē māꝫ aut pp mollificatiōem eiꝰ q̄re recipit

mās malas ⁊ putrefiūt in ipsa ⁊ nocēt denti
bus ⁊ ēt ponūt sup dētes cōmotos. Et qñqȝ
fit difficile plibꝰ hoibꝰ cōsiderātibꝰ in dentibꝰ
suis dolorosis descernere inter eos ⁊ spēs cu
re ipsoꝝ sūt diverse. Doloꝝ vero dentiū cāe
aut sūt malitia cōplōnis puꝛ ⁊ frigore aut ca
lore ⁊ exiccatio ꝑꝑ ꝓuatōez nutrimēti sic in se
nibus est infra hūectatōez ꝭȝ ꝙ scies in loco
suo aut est cū mā aut vētositas. Et mā qdeȝ
aut facit dolorē cū multitudine aut grossitie
aut acuitate. Et qñqȝ est mā apostemās den
tē ipȝ ⁊ qñqȝ est corrodēs ⁊ qñqȝ facit nasci
vermē. Et materiei ꝓncipiū aut est ex stō aut
est ex capite aut ex vtrisqȝ locis sil'. Et si fue-
rit totū corpꝰ plenū illa mā tūc cursus ex cor
pore addentes erit ex his duabus vijs. ⁊ qñ
dolent dentes in febribꝰ acutis ꝭȝ semitā cōi
tatis i malitia cōplōnis. Et qñ accñt sub ali-
quo dentiū corrosio dolor ⁊ pulsatio tunc in
radice eius est sup̄fluitas matura curenꝛ er-
go apostemata ⁊ dolor ⁊ eradicetur.

De signis. Capitulum. v.

Oꝑȝ vt attēdas ⁊ cōsideres an cū dolo
re dentis sit ap̄a in gingiua aut i ptibꝰ
eius. Si ḡ inuenies ap̄a in gingiua existima-
bis ⁊ iudicabis ꝙ fortasse cā nō erit i ipso dē
te. Et silr si fuerit cōp̄ssio sup ipsā gingiuaȝ.
Si āt nō inuenieris ap̄a in gingiua tūc causa
alia est in ipso dente aut est in neruo q est ra
dice eiꝰ. Mā si senseris ap̄a in dente aut cor-
rosiōez tūc cā erit in subā eius. Et silr cū sen
ties lesiōez q̄ extēdiꝛ ꝭȝ lōgitudinē i dēte. Si
āt sentiꝛ lesio nisi i ꝓfundo tūc cā est in ner-
uo q est in radice eius. ⁊ ꝓp̄e cū inueniꝛ dolor
expansus in carnibꝰ rubeis aut i mādibula ⁊
sentiꝛ sic stupefactio in dente. Et tu qdē signi
ficabis cōplōnis calidas ⁊ frīas p ea q̄ sciuisti
⁊ siccas p detūitōez dētis ⁊ cōmotōez eius.
Et significabis vētositatē cū ꝑmutatōe do-
loris extēsi ⁊ hūorē grossū cū submersiōe et
mora doloris absqȝ caliate ⁊ frītate apparē-
tibꝰ valde. Et hūorē acutū sāguineū aut cho
lericū cū velocitate nocumēti qd̄ icurrerit ab
eo qd̄ facit dolorē ⁊ ꝑtrāsitōez existētez i do
lore ⁊ alteratōe coloris ⁊ similitudinē humo
ris ⁊ caliditate acuta cū tāgiꝛ. Et scias qd̄
initiū hūoris ē ex cerebro aut stō ex repletiōe
q̄ȝ inuenies ex vno eoꝝ aut ambobus. Cū
āt cā doloris ē i gingiua nō sufficit eradica-
tio ⁊ nō ē necia penitꝰ. Et si ē in dente rēo-
ueꝛ dolor cū eradicatōe ⁊ qñ ē i neruo qñqȝ
remoueꝛ cū eradicatōe ⁊ qñqȝ nō remoueꝛ
Et nō remoueꝛ qdē nisi ꝓꝑea ꝙ mā quā nā
⁊ medicina resoluere q̄runt inuenit locū am-
plum i q̄ expelliꝛ cum ꝓus fuerit ꝓfocata re-
tenta cum dente.

De cura. Capitulum. vj.

Si dolor qdē fuerit cōitate mēbri tunc
icipe a mundificatōe mēbri cōicātis cū
phlomia ⁊ ventris solōne cū eo qd̄ fit sic hie
ra ⁊ pulpa collo̅gntide aut scamōea aut sicut
infusiōes aut cū gargarismis mundificanti-
bus cap̄ aut cā est in capite. Cū āt illic fue
rit ap̄a sensibile in gingiua ⁊ carnibꝰ rebeis
tunc oportebit vt incipias cū phlomia ⁊ sca-
rificatōe ꝭm virtutē ⁊ ꝯditōes ⁊ vt teneat in
ore in ꝓncipio in oibꝰ eis infrigidātia q̄ sunt
ex succis ⁊ decoctōibꝰ ⁊ silibꝰ factis fortibus
ex cāfora absqȝ sup̄fluitate in stipticitate. Et
multotiens qdē sufficit vt sis cōtentꝰ ex oleo
roſ. ⁊ mastice ⁊ oleo omphacino aut ex oleo
qd̄ fit sic oleuȝ myrtinuȝ ⁊ cōfert ad illud vt
sumāꝛ vinuȝ passulaꝝ vetus ⁊ oleuȝ roſ. cru
dum decoq̄ꝛ cuȝ vino in q̄ sint passule deco-
cte decoctōe bona ⁊ teneaꝛ in ore. Deiñ post
illd̄ gradati ordineꝛ ad resoluentia ⁊ maturā
tia ⁊ caueaꝛ vt nō currat ex aliquo forti coꝝ
aliqd ad ventrē. Et ordineꝛ etiā gradatim et
euōnē ex ipso mēbro ita vt mittāꝛ ad radices
dentiū sanguisuge aut phlomeꝛ vena q̄ ē sub
lingua aut ventoseꝛ sub mento cū incisione.
Qd̄ si dolor vehemētior fuerit tunc oȝ vt ad-
hereat sup radicē dentis piretꝝ cū cāfora et
reiterenꝛ ambo quotiens resoluunꝛ. Et si ad
diꝛ vehemētia doloris necium est multotiens
admistrare opium cum oleo roſ. Sȝ quoti-
enscūqȝ inueniꝛ excusatio ad illo dimitteꝛ ip
sum est melius. Immo oȝ vt admistreꝛ ma-
turatio. Cū autē cā est in ipso dente aut i ner
uo ⁊ nō est mā. Immo malitia cōplōnis cu-
retur cum medicinis dentium q̄ ei opponun
tur notis. Si āt est cā malitia cōplōnis eiꝰ
⁊ debilitatis eius cōplōnis super calīm col-
uat os ex oleo frigide cōplōnis tepido dein-
de fiat frigidum acu. Et si causa malitie com
plexionis eius est complexio sup frīm admini
streꝛ loco illius ex oleis calidis sicut est oleū
de neriden ⁊ oleum de ben ⁊ cōprimat su-
per vitellū oui assatū calīm aut sup panē cali
dum ⁊ qñqȝ confert ambo regimina in vna
quaqȝ specierum malitie complexionis ꝓdi-
cta. Si āt cā ē pura siccitas tūc ꝯfert ei vt

fricet̃ cũ eis q̃ sũt sic̃ butyꝝ ꝛ adeps anatis.
¶Si vero est cũ mã q̃cũqꝫ sit mã acuta aut
grossa aut multa oꝫ vt euẽt̃ ꝑm ꝙ in ipsa est
ꝛ oꝫ vt ꝑ̇us incipiat̃ in ꝑ̇ncipio cũ eis q̃ infri
gidãt ꝛ repellũt in oibus illis q̃zuis sit illð in
mã cal̃a plus neciũ ꝛ ingrossa minus. Et ex
rebus qdẽ fortibus ad repellẽdũ ꝛ ꝓ̇pe i ma
terijs fr̃is est alumẽ adustũ ꝛ extinctũ cũ ace
to ꝛ eq̃li mẽsura sui salis q̃ ambo sint trita
valde deinde admistrẽt̃ deide colluat̃ os po-
stea cũ vino. Et ex eis q̃ cõueniũt ad repellẽ
dũ sũt galle. Qð si mã fuerit cal̃a curet̃ cum
succis infr̃atiuis ꝛ fiat ꝑ̃paratio in equalitate
eius. Si ãt illð nõ valet ꝑ̃paratio sit aut i re
solutõe eius aut in ipsius stupefactiõe. Et si
materia fuerit grossa aut plurima ꝑ̃paratio
sit post illð qð diximus ex curatõe initij cuꝫ
resolutiuis ẽt ꝛ melius est vt sit collutio oris
cũ aceto ꝛ oleo ros̃. Ipsa.n.q̃nqꝫ attrahit hu
miditates radicales post supfluitates. et q̃nꝫ
est neciũ vt aggregẽt̃ ad resolutiuas medicie
stiptice q̃m mẽbꝝ est siccũ. Qð si cã est ven-
tositas tũc curatio fiat cũ resolutiuis q̃ dice-
mus ꝛ ꝓ̇pe sapino ꝛ galbano ꝛ g̃nis albar-
mel.

¶De medicis resolutis. Ca.vij.

MEdicine admistrate in doloribus den
tiũ indigẽtibus resolutõe alie sũt collu
tiões oris in qbus oibus oꝫ vt terãt̃ i ore spa
tio lõgo sic̃ acetũ in quo coctũ est spoliũ ser-
pẽtis aut acetũ in quo decocta est collogĩti-
da ꝛ est fortis iuuamẽti valde ꝛ cũ frigus est
mãifestũ tũc sit cũ vino aut aristol̃. aut pire-
tro aut assa fetida cũ sinapi aut cortices cap-
paris aut cortices pini aut mẽtastꝝ aut folia
dulb ꝛ poliũ ꝛ cortices rhaphãi cũ aceto aut
aq̃. Et silr̃ folia lauri ꝛ git ꝛ silr̃ fustes allei cũ
piretro aut acetũ in quo ponit̃ cõdisi teneat̃
in ore aut piretrũ ꝛ fructus tamarisci in ace-
to ꝛ ad dolorẽ sansucus aut radix cucumeris
asi. ꝛ eius succus i aceto aut cũ harmel q̃ sint
decocte in aceto aut sapinũ. Et dolorẽ pulsa
tiuũ decoctio gallaꝝ crudaꝝ cũ aceto ꝛ sola-
trũ cũ aceto ꝛ bengi cũ aceto ꝛ cornua cerui
adusta decocta in aceto sq̃llitico trita ꝛ cõfe-
cta in oxymelle. ¶Et alie sunt gargarismata
cũ silr̃bus eoꝝ q̃ ꝑ̃diximus de collutõib⁹ oris
Et ex eis ẽ vt decoquãt̃ passe mõtãe ꝛ allea
in aq̃ ꝛ fit ex eis gargarisma ꝛ dimittat̃ os
aptum ꝛ currat saliua plurima. Et alie sunt
masticatões accepte ex medicis ꝑ̃dictis ꝛ si-
milibus eis. Et illis est vt sumãt̃ mẽtastruꝫ
ꝛ piretrũ ꝛ pip al. ꝛ myrrha ꝛ cõficiãt̃ cũ car
ne passulaꝝ ꝛ fiãt ex eis auellãe ꝛ masticetur
ex eis oi die auellana vna ꝛ alia sunt linimẽ
ta ꝛ epithiata ꝛ roratões ꝛ empl̃a fcã ex me-
dicinis resolutiuis notis ꝛ ponũt̃ in eo quod
hꝫ essentiã tenacẽ. Et empl̃a fcã ex medicis
resolutiuis notis sic̃ est mel aut kitrã aut ali-
qd dissolutũ in aq̃ q̃ resoluũt̃ aut cõficiũt̃ cuꝫ
aq̃ sola aut accipiat̃ furfur recẽs ꝛ liniat̃ aut
sumat̃ pulsatiuo sinapi tritũ solũ aut cũ assa
fetida aut accipiat̃ sulfur recẽs ꝛ cũ assa vel
sagzenea ꝛ põat̃ sup radicẽ dentis. Et ex eis
q̃ sunt expta est vt sumat̃ medulla nucleoruꝫ
ꝑsici ꝛ quãtuꝫ est medietas eius de pipe ꝛ cõ
ficiãt̃ cũ kitrã ꝛ fricet̃ cũ eis dẽs aut nigella
cõtrita ꝛ cõfecta cũ oleo applicet̃ ꝛ liniat̃ cuꝫ
ea et ex eis q̃ sunt expta est vt sumatur pipis
et piretri ꝛ staphisagrie ꝛ.ꝫꝫ.oiuꝫ añ.ps.i.bau
rac armeni ps.i.ꝛ.ʒ. terãtur bñ ꝛ fricẽtur cũ
eis dentes et gingiua q̃m sunt vehementis
iuuamẽti. Et q̃nqꝫ barbe fit empl̃m cum eis
q̃ sunt sic̃ malua et camõilla et anetuꝫ et se-
mẽ lini et decoctio aneti et oleuꝫ eius et ad-
mistrãtur et qdẽ. G. existimauit ꝙ epar stel
liõis q̃ñ põitur sup dentẽ dolorosũ corrosuꝫ
sedatur dolor eius et alie sunt vaporatões ex
terius adhibite et oꝫ vt admistrẽtur aut añ
cibum duabus horis aut post ipm.iiij. horis
et hoꝝ est necessitas pp vehemẽtiã doloris si
cut si fiat vaporatio cum sale et milio aut cuꝫ
oleo calefacto aut cũ cera liqda et q̃nqꝫ vapo
ratur barba faciẽdo vaporatõeꝫ post vapora
tiõeꝫ vt ad ipsã trahatur mã. Cuꝫ.n. apatur
barba sedatur dolor et ꝓ̇pe cũ coqtur dens
cũ oleo feruẽte in illa hora et alie sunt caute-
rizãtes et regimẽ qdẽ cauterij est sic̃ vt deco
quatur oleũ cũ aliqb⁹ medicis resolitiuis ꝑ̃di
ctis aut soluꝫ et q̃ñ sumitur acus ꝛ ignitur et
submergitur i illo oleo et fit vt penetret i va-
cuitatẽ embube igẽiose sup dẽtẽ dolorosum
dõec puẽiat ad dẽtẽ et cauterizet ip̃ꝫ et q̃nqꝫ
põit̃ i circuitu ei⁹ cera aut massa aut aliqd ali
ud distiguẽs iter dẽtẽ et iter dẽtes q sũt i cir-
cuitu ei⁹ et carnes rubeas. et iuuamẽtũ qdẽ hu
ius ad illuꝫ i q̃ mã ẽ i ipso dẽte ẽ pl̃m. et q̃nꝫ
distillat̃ in embuba ẽt oleuꝫ feruẽs post igenl
um ꝑ̃dictum et oleum qdem oliue est conue
niens oleis reliqs et q̃nqꝫ necessarium est in
cauterizãtib⁹ vt ꝑforet̃ dens ꝑforatorio mi-
nuto aut penetret in ipso virt⁹ cauterizatiua
et q̃ñ nõ valent curatiões cauterizet̃ dẽs cuꝫ

acu ignita totiẽs dõec puẽiat ad vltimũ in cauterizatiõe ei⁹: ꝛ fortasse sedabitur dolor ꝛ frãget dẽs. ¶ Et alie sũt fricatiões accepte ex eis q̊ꝝ p̃terijt narratõ. ꝛ. ʒ3. qđ cũ melle ẽ fricatõ iuuãt ꝛ ẽt acetũ ꝛ sal ꝛ ẽt acetũ ꝛ pulpa collogntide ꝛ piretrũ ꝛ alie sũt fum⁹ ꝛ suffumigatiões. Et in eis meli⁹ ẽ vt fiãt in traiectorio. ꝛ qñqȝ suffumigat̃ ex resolutiuis sicut venis collogntide aut granis ei⁹: aut granis sinapis aut vngula asini aut seie cepe ꝛ ꝓprie ad vermẽ aut folijs myrti cum polio aut folijs rute aut piretro. ¶ Et alie sunt caputpurgia resolutiua sicut aq̃ cucũeris asinini ꝛ succus radicis sicle ꝛ salfasa ꝛ aq̃ sansuci. ¶ Et alie sũt distillatiões i aurẽ q̃ sequunt̃ dolorẽ sicut si administrẽt̃ ista caputpurgia distillata i aure aut succus capparis hũidi. Et alie sunt ĩpletiões corrosiõis si fuerit cã doloris ex corrosione ꝛ oȝ vt subtilieť ꝛ nõ ipleat̃ cuȝ labore ꝛ vehemẽtia addẽte i dolore sicut galia cũ cipis aut cũ mastice ꝛ fortior illo ẽ assa fetida cũ serapino aut nigella trita cũ oleo aut pip̱ aut fex adusta aut euforbiuȝ aut piretrũ: aut ipleat̃ ex medicamie medulle p̱sicoꝝ p̃dicto imo ipleat̃ calid⁹ cũ f̃ris ꝛ f̃rus cũ cal̃is.

¶ De medicinis stupefactiuis. Capl̃m. viij.

Quãdoqȝ administrãt̃ f̱ȝ modos p̃dictos i resolõne. Veꝝ melius ẽ vt sint delinite aut annere aut iplẽtes quũ tñ qñqȝ administrant̃ vt sint masticatiões ꝛ suffumigatiões. Ex eis itaqȝ ẽ vt sumat̃ seis hyusquiami al. ꝛ opij ꝛ storacis ꝛ galbani omniũ añ. põdus. ʒ. ij. pip̱is ꝛ asse fetide de sceni amborum. ʒ. i. fiat ex eis collyriũ cuȝ coagulato vue ꝛ põat̃ sup̱ dẽtẽ dolorosuȝ: aut sumãtur opij ꝛ castorei p̱tes eq̃les. Et distilleť ex eis. g. i. aut. g. ij. in oleo rof̃. in aurẽ vbi est dolor aut sumat̃ qđ adhereat ex radice mãdragore qñȝ. n. sedat ip̃ȝ aut sumat̃ f̱ȝ q̱ ostẽsũ est ex mõ suffumigationis cũ seie hyusgami al. aut decoquat̃ radix mãdragore solũ aut cuȝ hyusgamo albo cuȝ vino ꝛ teneat̃ in ore. Et qñqȝ dãt̃ in potu etiã narcotica sicut filoniũ potat. n. ip̃ȝ q̱ de dẽte suo cõquerit̃ ꝛ accipit ex ipso in ore suo ꝛ dormit ꝛ maturat̃ egritudo ei⁹ ꝛ quiescit dolor ei⁹. Et ex eoꝝ sũma q̃ stupefaciũt absqȝ nocumẽto ẽ aq̃ infrãta cuȝ niue in̄ vltimo ꝛ põit̃ i ore acceptio post acceptionẽ dõec stupefiat dens. q̃re gescit dolor oino q̃ȝuis qñqȝ sit addens in principio.

¶ De dente commoto. Capitulum. ix.

Quandoqȝ cõmoueť dens p̱p̱ cãm primitiuã ex casu aut p̱cussione. Et qñqȝ cõmoueť ex hũiditate mollificãte neruũ constringẽtẽ. Et qñȝ ẽ dens cũ hoc pinguis deinde extenuat̃. Et qñȝ cõmoueť p̱p̱ corrosionẽ accñtẽ origini dentiũ ꝛ amplificat eã aut subtiliat dentẽ p̱ illud qđ minuit̃ ex eo ꝛ nõ facit dolere adorẽ. Et qñqȝ cõmoueť p̱p̱ detumitionẽ accñtẽ dẽtib⁹ p̱p̱ siccitatẽ dñantẽ sicut accidit dẽtib⁹ cõualescẽtiũ ꝛ senũ ꝛ eis q̱ famẽ tolerãt vehemẽtẽ ꝯtinue ꝛ abbreuiat̃ ab eis nutrimẽtum. ¶ Et qñqȝ cõmouetur propter abbreuiationem carnis albamur.

¶ De cura. Capitulum. x.

Oportet vt deuitet masticationẽ cũ illo dẽte ꝛ minoret locutionẽ. ꝛ nõ tãgat ipsum manu neqȝ lingua ꝛ penitus dimittat masticationẽ ꝛ intẽdat ad sorbitionẽ q̃ȝtum põt. ¶ Qđ si cã fueĩt corrosio cureť corrosio ꝛ reliq̃. Et si cã fuerit detumitio succurratur cũ cibarijs quũ tñ hoc sit ex eis quoꝝ obuiatio ẽ difficilis. Deĩde cũ hũectãtib⁹ cureť faciẽdo vt adhereãt ꝛ fricãdo ꝛ distillãdo i aurẽ sicut ẽ oleũ ro. ꝛ de salicib⁹ ꝛ succ⁹ folioꝝ solatri imo cũ stipticis. Nã si est p̱p̱ detumitionẽ dẽtis nõ valẽt cibaria qm̃ ipsa forsitã nõ impiguãt ip̃ȝ velociter. Immo oȝ vt cureť cũ stipticis f̃ris ꝛ sil̃r si accidat a p̱cussione. ¶ Si ãt ꝓuenit ab hũiditate mollificãte oȝ vt cureť cũ stipticis calefaciẽtib⁹ ꝛ administrẽť stiptica oppilatiua ex medicinis dentiũ colluẽdo os ꝛ fricãdo calefactis sicut collutio oris ex aq̃ in q̃ decocta sũt asedar parũ ꝛ folia cup̃ssi aut passo in quo decoctũ ẽ alumẽ cũ medicamine sui de sale aut cuȝ aq̃ in q̃ decoctũ ẽ serapinũ. Et ex adherẽtib⁹ ẽ vt sumat̃ aluminis. ʒ. ij. salis. ʒ. i. annectãtur sup̱ radicẽ dẽtis aut cortices eris cũ oleo ꝛ radicis lilij ꝛ corticis cupressi oiuȝ añ. ʒ. iiij. ꝛ aluminis p̱s. i. ꝛ sumant̃ cineris tamarisci ꝛ salis eq̃liter aut cornu cerui adusti ꝛ salis cõfectoꝝ cuȝ melle adustoꝝ ꝛ myrrhe aduste oium añ. ʒ. x. aut myrrhe et croci et spice et masticis oium añ. p̱tes. ij. rute sicce et sumach ꝛ balaustie oium p̱tes. iij. fiat ex eis dẽtifriciuȝ et qđ adhereat ꝛ etiã stiptica p̱mista cũ aloe et colcotar et climia. Dentifricium ꝯueniẽs ad hoc capl̃m et ad alia ciperi et rosaꝝ ꝛ spice aromatice et salis gẽme et carmezit ꝛ cornu ceruini adusti partes equales. Et ad illđ quod est causa diminutionis carnis gingi-

uarum sumantur alumen iamenum ⁊ xilo-
aloes adustum ⁊ ciperi ⁊ sumac ⁊ balaustie.

¶ De pforatiõe ⁊ corrosiõe dẽtiũ. Capl'z.xi.

Accidit illð ex hũiditate putrefacta in eis. Intẽtio i cura corrosiõis ẽ ꝓhibere additionẽ ei⁹ qð corrodit: ⁊ illð fit cũ mũdificatiõe substãtie corrupte ⁊ resolutiõe materiei ledẽtis illud ⁊ ꝓhibitiõe dẽtis ne recipiat illas mãs ⁊ ꝯuersiõe illaꝝ materieꝝ ab eo cũ eũantib⁹ si eis indigetur. Et medicine ꝓhibitiue corrosiõis sunt exiccatiue. si ãt est fortis indiget fortib⁹ vehemẽtis exiccatiõis ⁊ calefactiõis. Et si ẽ debilis sufficiũt in eo exicatio ⁊ stipticitas sicut litiuz ⁊ myrtus ⁊ spica celtica ⁊ ipsaꝝ administratio fit ex modis quos p̃diximus. Et empl'm ei⁹ ex ca. impletiõis. Ex illis eni ẽ vt ipleat̃ cũ galia ⁊ ciperis: aut galia sola ꝓhibet eni corrosionẽ ⁊ sedat dolorez aut ipleat̃ mastice ⁊ ciperis ⁊ myrrha aut storace aut gallis viridib⁹ ⁊ litõ aut storace ⁊ opio aut galbano aut sulfure citrino ⁊ litõ aut visco albotin ⁊ pipere aut cũ galia aut albotiz ⁊ mentastro aut cũ nigella ꝯtrita ⁊ ꝯfecta cũ aceto ⁊ melle aut cũ sulfure replẽdo aut liniẽdo aut cũ.ʒʒ. decocto cuz melle aut cũ aceto: qm̃ ip̃m ẽ vltimũ ad hoc aut assa fetida aut cũ alkitrã aut cuz assa fetida ⁊ ãmõiaco aut assa fetida sola ⁊ bulliat cũ cera vt nõ resoluat̃. Est.n. vehemẽs ad sedãdũ dolorẽ aut cera sola aut cũ medicinis aut cũ litio ⁊ dragagãto. Et iã expta ẽ cãfora in implẽdo ⁊ ẽ iuuatiua in ipsa vltima cũ ꝓhibitiõe additiõis corrosiõis ⁊ sedat dolorẽ. Et oꝫ vt adiuues te cũ eis q̃ p̃terierũt in ca. doloris dẽtiũ. Et qñqꝫ administrẽt̃ in hoc epithimata ex castorei ⁊ piretri ⁊ opij ⁊ galbani ꝑtib⁹ eq̃lib⁹ ⁊ pipere ⁊ cardamomo cũ melle aut piretro et myrrha cũ melle et granis alcadra viridib⁹ cũ melle aut vinũ bonũ cui sup̱funditur acetũ feruẽs aut ep̃e lacerte aut sulfure cũ eq̃li mẽsura lilij aut pip̱e ⁊ lacte titimali aut baurac ⁊ piretro aut galbão ⁊ semine hyusgami albi aut storace ⁊ opio.

¶ Medicamẽ bonũ. ℞. baurac ⁊ albẽgi amboꝝ añ. ꝑtes.ij. piretri pip̱is ãboꝝ añ. ꝑtez.i. epithymi ꝑtes.iij. ponãtur sup̱ locũ. Et iteꝝ. ℞. capituz granatoꝝ ⁊ pip̱is ⁊ seis iuniperi oĩum añ. ꝑtẽ.5. Et qñqꝫ administrãt̃ iplẽdo ex eo ⁊ epithimãdo. Et qñqꝫ ponit̃ sup̱ locũ calidicon forte aut furisticon aut calcis partes.ij. ⁊ salis ãmõiaci ⁊ aluminus ⁊ myrrhe ⁊ gallarũ ⁊ acatie ⁊ ireos oĩum añ. pars.i. ⁊ ordeũ adustũ ⁊ spuma maris. Et qñꝫ addit̃ i eo galbanũ. Et qñꝫ iuuat̃ collutionib⁹ oris retẽtis i ore magnifice si ꝯcoq̃t̃ radix capparis cũ aceto donec ꝯ̃sumat̃ medietas aceti ⁊ teneat̃ i ore. Et administrẽt̃ distillatiões i ipsa corrosione sicut arsenicũ dissolutũ i oleo ferueat ⁊ distillet̃ i corrosũz. Et ex eis q̃ iuuãt ẽ vt distillet̃ in latere dentis corrosi oleũ ros̃.

¶ De ruptura dẽtiũ ⁊ eoꝝ corrosiõe. Ca.xij.

Et cã in hoc ƀꝫ p̱l'm ẽ ꝯuersio ꝯplexionis ei⁹ ad hũiditatẽ. Et qñqꝫ ẽ cã in ipso vt exiccet̃ siccitate vehemẽti. Sed dr̃ia est manifesta. s. detumitio ⁊ ꝯtrariũ ei⁹. Et si ẽ illic significatio alteratiõis coloris aut corrosionis significat ꝯplõnẽ hũidã habẽtẽ mãz.

¶ De cura. Capitulum.xiij.

Et curatio pria est ꝓhibitio materiei ⁊ mũdificatio dẽtis cũ stipticis fortibus p̃dictis. et alumẽ q̄dẽ ẽ fortis impressiõis in hoc ⁊ si sũt calefaciẽtes cũ hoc ñ ẽ eaꝝ labor van⁹ sic ẽ helleborus niger mistus cũ melle: si vero ẽ a siccitate cura ei⁹ ẽ cura siccitatis.

¶ De alteratõe coloris dentiũ. Capl'm.xiiij.

Quãdoqꝫ fit illð ꝑꝑ alterationẽ ei⁹ qð coopit eos ex linimẽto ⁊ facit accidere pãnũ. Et qñqꝫ fit lapis i dẽtiũ radicib⁹ cui⁹ eradicatio ẽ difficilis. Et qñqꝫ fit ꝑꝑ mãm malã penetrãtẽ in substãtia dẽtis ⁊ alterat̃ i ea ⁊ corrũpit colorẽ ei⁹ ꝯ̃uertẽdo ad colorez melõgie ⁊ similiũ p̃ter ꝙ fit sup̱ ip̃ꝫ pãnus.

¶ De cura. Capitulum.xv.

Primo q̄dẽ curetur cuꝫ eo qð abstergit ⁊ mũdificat sicut spuma maris ⁊ sal et nasturtiũ tritũ ⁊ cinis ostracoꝝ ⁊ cinis radicis cãne ⁊ aristol.ro. ⁊ ordeũ adustũ ⁊ sal gẽma q̃ oĩa sint ƀꝫ eq̃les ꝑtes ⁊ si vis adde in eo ostracũ limaciaꝝ adustũ aut sumat̃ abrotani adusti ⁊ piperis amboꝝ añ. pars.i. ãmoniaci partes.iij. ⁊ folij.ij. ⁊ gypsi adusti.x. partes terãtur ⁊ administrentur. ⁊ si fuerint sup̱flua tunc flos eris cũ melle. Et ex eis q̃ albificant in dispositione est tritura catini de sceni: aut tritura vitri aut masacumie ⁊ alsũbedig ⁊ lapidis adamantis. ¶ Secundo vero curetur cũ eo qð resoluit materiã ⁊ extrahit eam aut abstergit eam sicut piper ⁊ mentastrũ ⁊ costus ⁊ aristol.ro. ⁊ assa fetida permisceatur cũ abstersiuis predictis: ⁊ sicut ẽ dentifriciũ qð diximus ante aut hoc dentifriciũ bonũ. ℞. radicis aristol. partẽ.i. cornu cerui

nl adusti partes.ij.masticis ptes.iij.olei ro. partes.v.terantur ⁊ administrentur. Aliud. ℞.abrotani ⁊ salis torrefacti ⁊ lilij omnium añ.partes.iiij.ciperi ptes.v.spice partē.i.piperis ptes.vi. Aliud.℞.salis qui tādiu adustus fuerit dōec fuerit vt carbo partes.iij.folij partes.ij.⁊ spice partem.i.Et iterū cineris ostracorū partes.iiij.rosarū siccaruʒ ptes.v. ciperi partes.iij.floris hyusquiami parteʒ.i.

¶De facilitate originis dentiū.Capl'm.xvi.

Quandoqʒ accidit infantibus vt dentium eorum natiuitas sit difficilis. Et quandoqʒ cōmunicat ei solutio ventris quare necessarium est vt cōmensuretur cum epithimatibus super ventrem ⁊ succis preparatis ⁊ retentione eorum. Et est necessariuʒ vt liniantur cū collyrijs predictis in libro vniuersali. Et ex eis quibus ortus dentium fit facilis est fricatio cum adipibus ⁊ cerebellis ⁊ proprie cerebro leporis extracto ex capite eius post decoctionem aut cum alcāna ⁊ butyro ⁊ oleo de lilio. Et iam dictuʒ est q̄ lac caninum confert in hoc vehementer cū proprietate sua. Et si dolor vehementior fiat liniatur cum succo solatri cum oleo ros. calefacto. Et oportet vt prohibeatur masticatio super rem que habet essentiā tenacem. Immo oʒ vt nutrix intromittat digitum suum in ore eius tunc quūʒ incipit dolere propter ortum dētium ⁊ fricet gingiuam eius vehemēter vt currat ab ea humiditas ex via gingiue deinde fricetur cuʒ medicinis predictis. ¶Quūqʒ dentes parumper apparent oportet vt fiat emplastruʒ capiti ⁊ collo ⁊ mandibulis cū lana submersa in oleo ⁊ distilletur etiā in aure eius oleū ⁊ nos iā premissimus tale quale est capitulum in hoc libro primo.

¶De regimine eradicatiōis dētiū.Ca.xvij.

Quoniam quandoqʒ aduenit ex dente doloroso non recipiat curam omnino ⁊ fit vt quotienscūqʒ sedatur nocumētū quo leditur in proximo redeat. Amplius fit vicinitas eius reliquis dentibus nocumentum propter illud quod ex ipso pertransit ad eos ⁊ nō inuenitur ad eius rectificationē semita tunc cura eius est eradicatio. ¶Et ipse qdeʒ quādoqʒ eradicatur cū tēalijs post detectionem ab eo quod tenetur cū radice eius. Et oportet vt attendas ante eradicationem et cōsidera an egritudo sit in ipso dente. Nā si nō fuerit non oportebit vt eradicetur ⁊ non eradicetur quū cā fuerit i gingiua aut fuerit i neruo q ē sub dēte. Illō eniʒ q̄zuis dolorē parūper alleuiet nō tam ipsū destruit imo redit. Et nō qdē alleuiat ipʒ nisi ꝓpter illud qđ resoluit ex mā tūc ⁊ cū eo qđ ꝑuenit ad ipsū ex medicinis. Et i eradicatōe illorū dētiū q non ɔmouētur ē timor ex q̄busdā nocumētorū plurimorū qñqʒ eniʒ dētegit a mādibula ⁊ putrefit pars subē ei⁹ ⁊ excitat dolorē vehemētē.⁊ qñqʒ excitat dolorē oculi ⁊ febrē. ¶Quūʒ ergo sciueris q̄ eradicatio ē difficilis aut nō tolerat eā infirmus tūc nō erit rectū vt moueatur cū vehemētia. Illud nāqʒ ē ex eis q̄ i dolore augmētū faciūt quū tn̄ ɔueniēs est qñqʒ si fuerit egritudo ꝓpter cāʒ i dēte. Nā si ɔmoueat resoluit mā sub ipo ⁊ sedat dolor. Qñqʒ vero eradicat cū medicinis.⁊ recti⁹ qdē ē vt incidat i circuitu dētis cuʒ ꝑblo ⁊ admistretur sup ipʒ medicam̄. Et illis ē vt sumātur cortices radicis mororū ⁊ piretrū ⁊ terātur in sole cū aceto forti donec fiat totū sicut mel. Deinde liniatur cū eo radix dētiū i die trib⁹ vicib⁹ aut terat piretrū ⁊ i aceto sub sole dimittatur. xl.dieb⁹ dinde distilletur sup illud qđ incisuʒ ē ⁊ dimittatur hora vna aut horis duab⁹. Et qñqʒ inuestitur sanus cera bn̄ deinde extrahitur q̄re eradicatur aut ponit loco piretri radix cucumeris asinini aut linitur cum arsenico nutrito cuʒ aceto q̄m mollificat eā aut sumāt seis vrtice ⁊ galbāi partes eq̄les aut vrtica ⁊ de ture duplū ei⁹ ⁊ pōatur sup radiceʒ dētes ei⁹ ⁊ qñqʒ feruet cū folijs fici.q̄m ipsuʒ frāgit eā ⁊ eradicat ipsū cū facilitate.⁊ fex aceti ipsius ē mirabilis. Et qñqʒ sumātur cortices mori ⁊ cortices capparis ⁊ arsenicū citrinū ⁊ piretrū ⁊ vene ⁊ radices colloquintide ⁊ sisamuʒ ⁊ ɔficiātur cū aqua aneti aut cum aceto forti ⁊ dimittatur tribus diebus deinde liniātur aut sumātur venarū citrinarū ⁊ corticis mori amborū añ.pars.i. et arsenici citrini partes.ij.⁊ ɔficiantur cum melle ⁊ ponantur in circuitu dentis totius quoniam eradicat eum aut sumantur radicis abrotani ⁊ lactis titimali partes.ij.ɔficiantur cum melle ⁊ ponāt super ipʒ.⁊ si dens est debilis liquefiat cera cum melle in sole et distilletur super ipsam oleum et precipiatur vt masticet eam.

¶De fricatione dentis corrosi ⁊ est sicut eradicatio sine dolore. Capitulum.xviij.

Conficiat faria cū lacte titimali ⁊ pōat sup ipsū aliquibus horis q̄m frangetur

τ oȝ vt ponāẗ in ipso folia volubilis maioris acute τ adeps rane arboree ē incisiuus fractiuus τ ē rana viridis q̄ hospitaẗ in plātis τ arboribus τ ascendit ex arbore ad arborem.

¶De vermibus dentium. Capitulum.xix.

Sumāẗ seis hyusq.al. seminis porri āborū añ.ptes.iiij.se.cepe ptes.ij.ß. ꝯficianẗ cū adipe caprino cōtrito τ fiāt ind̃ pilłe q̄ruȝ vnaq̄qȝ sit.ʒ.i.τ fiat suffumigatio ex vna pilularꝫ cum cooptura capitis τ cum traiectorio.

¶De causa stridoris dentiū. Capitulum.xx.

Stridor dētiū i sōno fit pp debilitatē lacertorꝫ mādibularꝫ τ ē ex eis sic̄ spasmꝰ et accidit infātibꝰ multotiēs τ remoueẗ qñ fiunt puberes. ¶Et qñ multiplicaẗ stridor dētiuȝ τ sonitus eorꝫ in sōno indicat epilepsiaȝ: aut apoplexiā aut spasmuȝ aut significat vermes in vētre. Et ille q̄ ē ex vermibꝰ ē hñs vicissitudies. ¶De cura. Capitulum.xxi.

Et oȝ vt cureẗ patiēs illd̃ cū mūdificatōne capitis τ inunctiōe colli ex oleis calidis odoriferis in quibus est virtus stiptica.

¶De dente qui elongatur. Capitulum.xxij.

Oportet vt sumatur digitis aut instr̃o constrictiuo deinde limetur cum lima. Postea sumantur granalauri τ alumen τ aristoł.longa τ fricetur cum eis.

¶De congelatione dentium. Capitulū.xxiij.

Congelatio est stupor quidam accidens denti. Et illud est propter causam retentam et est aut stiptica aut pontica.et quandoqȝ est propter illud quod occurrit denti adveniens extrinsecus aut stās. τ quandoqȝ fit propter illud quod eleuatur ad eos ex stomacho quum fuerit illic humor acetosus. Et quandoqȝ sequitur imaginatio existimatiua quum presens est ille qui masticat acetosum masticando cum transmissione.

¶De cura. Capitulum.xxiiij.

Confert ei masticatio portulace valde aut seminis portulace contriti τ infusi cum aqua aut glutinis alumbat aut amigdalis aut nucis regalis τ alneregil proprie aut auellana aut oleuȝ omphacinū fricando aut fex olei ingrossati in vase ereo cū melle in sole aut sup ignem.τ collutio oris cū lacte asinino τ oleo tepido aut cordumeni cū vino et grana lauri τ aristoł.longa aut assa fetida aut lac titimali τ sqlla τ sal ꝑpterea quia opposi tus est acetositati cōfert valde stupefactioni.

¶De ebet dentiuȝ τ cura eis. Capitulū.xxv.

Est vt dēs nō toleret aliqd friȝ nȝ calȝ nȝ durꝫ. Et pꝫ eiꝰ ē ex frigore et est ꝑcedēs dolorē dētiū. ¶Et quū cā i h̄ ē frigꝰ administra grana lauri et alumē et aristoł. longā et vaporationē assiduā cū vitello oui ꝙ si cū illa nō sedeẗ friceẗ cū hierapi. Si āt ñ valet tūc cū tyriaca.et oleū sinapinū ē iuuatiuū valde. Alkitrā ꝯfectū calefactū cū eo multotiēs inūgiẗ fricādo ē iuuatiuū vald̃. ¶Si āt cā fuerit ꝯplō calida et ē raro significabit ipsaȝ color gingiue et tactꝰ eiꝰ et tactꝰ dētiū q̄re oportebit vt assidueẗ fricatō dētiū cū oleo roꝭ. tepefacto in quo sint canfora et sandali et administrēẗ mucilago psilij et masticatio portulace aut seminis eius proprie.

¶De cura debilitatis dentiū. Capłm.xxvi.

Conferūt ei stiptica ꝑdicta et galle aduste extincte i aceto et grana myrti albe et sal torrefactū et extinctū i aceto τ alramich et vinū stipticū et dētifricia stiptica. Dētifriciū bonū. ℞.cipi.ʒ.iij.myrobolanorꝫ citrinorū enucleatorꝫ.ʒ.v.cinnami grossi.ʒ.xv.cinnamōi.ʒ.iij.aluis.ʒ.ij.piretri.ʒ.vij.salis āmoniaci pipis lōgi galie croci oiuȝ añ.ʒ.i.salis.ʒ.v. sumac ꝑparatorꝫ corij.ʒ.ij.fructꝰ tamarisci.ʒ.iij.cardamōi.ʒ.iiij.arist.ʒ.xvi. balaustie.ʒ.iiij. terāẗ oia et aggregēẗ. Dētifriciū bonum.℞. sandali rubei cucube saufel oiuȝ añ.ʒ.xv.cinnami grossi.ʒ.v.cinamōi.ʒ.ij.barbiȝ.ʒ.iiij. cōficiāẗ cū amilo tritici. ¶Dentifriciuȝ ad hāc rē bonū sumaẗ kist ordei teraẗ et inuoluatur melle aut kitrā pauco samio τ fiāt troc.inde et submergaẗ charta de pāno et pōaẗ sup lacertulū positū i radice furni. Quūqȝ eius color denigraẗ extrahaẗ et accipiaẗ ex eo ps.i.τ ex ruptura xiloaloes et balaustijs et cipis et cortice granati et sale ex oibus añ. pars.i.terantur,et fiat ex eis dentifricium. Et quandoqȝ sumuntur ordei adusti narrati partes.xx.et ciperi et saufel et alkarmezit omnium añ.partes.iiij.et.ʒʒ.ps.i.fiat ex eis dētifriciū.

¶Fen.viij.de dispositionibus gingiuarum et est tractatus.i.

¶De egritudinibus gingiuarū.Capitulū.i.

Gingiue accidūt apata vel cā mēi dscēdētis ad ipsā hȝ pꝫ ex capite. Et qñȝ est pp cōitatē stōi.et qñqȝ accñt ei apata i initio hydropisis et accñtiū malitie forme pp illd̃ qd̃ ad eā eleuaẗ ex vaporibꝰ corruptis. ¶Et signifi

catur genus materiei per colorem ꝛ tactuꝫ. Et quandoqꝫ sunt ex eis manifesta recentia velocia ad suscipiēdam curam ꝛ ꝓfunda ad suscipiendā curaꝫ tarda.ꝛ qñqꝫ sunt cum fe.

¶De cura. Capitulum.ij.

SI materia est sup̄fluitas calida tūc ad ministra eūoneꝫ ꝛ phlōmiā altheberic:ꝛ cura in principio cū collutionibus oris infrigidātib⁹ ꝛ fit in eis stipticitas sicut ē aq̄ ro. ꝛ lac acetosū ꝛ aq̄ myrti ꝛ aq̄ folioꝝ stipticorū froꝝ ꝛ decoctio balaustiaꝝ ꝛ aq̄ arnoglosse ꝛ infusio glādiuꝫ ꝛ succ⁹ portulace.deinde post illud fiat oris collutio cū oleo omphacino ꝛ oleo arboris masticis ꝛ oleo myrtino in vnaquaqꝫ vncia pōat mastix aut oleo in quo bullierint mastix ꝛ sicce rof. aut oleum rof. i quo bullita sint spica ꝛ rose sicce ꝛ mastix. ꝛ oleū qdē arboris masticis hꝫ virtuteꝫ vehemētē in sedādo dolores gingiue ꝛ ꝓp̄ recēs. resistit.n.ꝛ nō exasperat ꝛ magis propriū iuuamentū eius est in dispōne doloris. ¶Deinde post illud administrēt q̄ sint sicut succus ireos hūide facit eni currere sanguinē ꝛ facit gescere aut succus folioꝝ oliue aut fex vini aut succ⁹ rute aut oleū alabati alcadra bullitū cū aq̄ in q̄ sint folia ei⁹ aut decoctiōe aristol. Si āt ap̄a est calidū ꝛ ꝓfundū ꝛ noiat berules nō resoluit cū medicis imo fit purulētū. Et qñꝫ indiget cura man⁹. Et qñqꝫ substātia ei⁹ ꝑuenit ad creādū carnem nouā. Qnū ergo purulētū fit administra sup̄ ip̄ꝫ florē eris ꝛ gallas aut corticem eris cōtritū cū aceto dieb⁹ aliqb⁹ ꝛ surie adustuꝫ aut gallas cum aceto. ¶Qnū āt gingiua nō cessat suppurari ꝛ ap̄at ꝛ nō sanatur indiget cauterio. Et meli⁹ ē vt sumat oleū feruēs cū lana inuoluta sup̄ extremitatē tente ꝛ totiēs fiat dōec detumescat gingiua ꝛ cōstringat. ¶Si autē ap̄a fuerit ex humiditate sup̄flua oportebit in principio vt colluat os cū oleis calis ꝛ cū melle ꝛ oleo ꝛ rob: deide in administrēt resolutiua fortia p̄dicta multotiens.

¶De gingiua sanguinea ꝛ cura ei⁹. Cap.iij.

COnfert ei alumē extinctū cū aceto cū duplo ip̄ius ex sale ꝛ cū surie tāto q̄ꝫtū ip̄ꝫ ē ꝛ medietas ei⁹ sparsū sup̄ eā ꝛ ēt adurāt taraca salita vsqꝫquo fiant sicͣ carbo ꝛ sumāt ex cinere eoꝝ ps.i.ꝛ ex rob siccis ptes.ij. ꝛ iteꝝ sumāt myrti ꝛ lentiū adustaꝝ amboꝝ añ.ps.i.sumac ꝛ surie āboꝝ añ. ptes.ij.floꝝ squināti ptes.iij.ꝛ cōmisceāt ꝛ administrēt.

¶De fissuris gingiuarum. Capitulum.iiij.

COrrit i cura eoꝝ cursu fissuraꝝ labij.

¶De vlceribus gingiue ꝛ corrosione eius ꝛ fistulis eius. Capitulum.v.

VLcera gingiue alia sūt pura ꝛ alia sūt incipiētia putrefieri ꝛ alia sūt icipiētia corrodi.

¶De cura. Capitulum.vi.

PUroꝝ qdē cura:cura est alcola. Ea vero q̄ putrefieri incipiūt oꝫ vt curent cū eis q̄ sūt sicut olea calida ꝛ semē iunipi ꝛ tribuli. Si ergo iuuāt erit bonū ꝛ si nō sumat gallaꝝ ps.i.ꝛ myrrhe ps media aggregētur cū oleo rof.ꝛ administrēt. Et ex sp̄ebus qd̄ collutionū oris iuuatiuis est collutio oris cū aceto squillitico ꝛ collutio oris cū lacte asinino ꝛ collutio oris cū decoctione folioꝝ oliue ꝛ decoctiōe rosaꝝ ꝛ lentiū ꝛ gallaꝝ ꝛ capitū rosaꝝ ꝛ granatoꝝ. ¶Corrosiua āt si sūt ꝓfūda in ip̄a oꝫ vt curēt cū alcadicō ꝓprio eis dicto in antidotario ꝛ silr̄ fistule: deide sp̄gātur sup̄ ea medicine stiptice. Et ex eis q̄ sunt exp̄ta ē hoc. ℞.tribuloꝝ fruct⁹ tamarisci piretri oiuꝫ añ.ʒ.iij.chelidonic.ʒ.i.myrobol. citrinoꝝ rosaꝝ siccaꝝ amboꝝ añ.ʒ.ij.fabaꝝ et salis āmōiaci ꝛ cucube ꝛ spume maris oiuꝫ añ.ʒ.ʃ.balaustiaꝝ ꝛ croci āboꝝ añ.ʒ.iiij.cāfore.ʒ.iiij.fiat ex eis dentifriciū ꝛ ēt dentifricia in qbus recipiūt aristol.ꝛ colcotar ꝛ scorie ꝛ arsenica. ¶In medijs āt sumāt piretri ꝛ radicis lilij āboꝝ añ.ps.i.sumac ꝛ gallaꝝ non ꝑforataꝝ ꝛ balaustiaꝝ ꝛ aluminis oium añ.ʒ.ij.terant ꝛ fiat ex eis dentifriciū ꝛ administretur in medicinis inter corrosa ꝛ fistulas. ¶Et silr̄ ex balaustijs ꝛ squāma ferri puluerizet gingiua ꝛ retineāt in ea. Deinde colluatur os cū aceto squillitico aut aceto i q̄ decocta sūt folia oliue ꝛ etiā administret filoniū i loco corroso qm̄ ē bonū aut diacalamētū et ꝯfectiōes ꝓhibētes putrefactionē resoluentes illud qd̄ ꝓuenit ex ea. Et ex eis ē ꝯfectio de armel. Si āt nō valēt tūc necr̄iū ē alcadicon. Et ex eis q̄ approximāt ei etiā est vt sumāt aluminis ꝛ calcis ꝛ gallaꝝ ꝛ duoꝝ arsenicoꝝ ptes eq̄les accipiat ex eo danic.i.post cōtritionē vehemētē ꝛ fiat cū eo fricatio fricādo bene. Deide expectet sup̄ eā vna hora. Postea colluat os cū oleo rof. qñqꝫ ponit in ip̄o acatia:ꝛ ē ꝯueniēs vt fiat ex eo troc. ꝛ desiccēt ꝛ reseruēt ad necessitatē.ꝛ qñqꝫ sufficiūt duo arsenica ꝛ calx acatia ꝛ fiunt inde troc. ¶Et quandoqꝫ confert cauterium pre

dictum. Et ex eis q̄ deijciunt corrosionem ꝛ faciunt nasci carnem sanam. deinde administretur dentifricium ex gallis cuꝫ tertia parte myrrhe. Creat. n. carnem ꝛ cōstringit gingiuam. Et phlōmia alieheric confert in eis.

¶ De augmēto gingiue ꝛ cura eiꝰ. Cap. vij.

Cura eius predicta est in capitulo de fetore oris.

¶ De diminutione carnis gingiue ꝛ cura. Capitulum. viij.

Sumāť turis masculi ꝛ aristoľ. ro. ꝛ sanguinis draconis ꝛ farine herbi ꝛ radicis lilij ptes eq̄les cōficiāť post cōtritionē cū melle ꝛ aceto et sq̄llitico ꝛ administrēť fricādo ꝛ farine herbi. ʒ. x. cōficiāť cuꝫ melle ꝛ fiāt inde troc. ꝛ ponāť sup lacertulū aut testā positū i inferiori pte furni dōec pueniat ad hoc vt ꝯterāť ꝛ forsitā adurāť ꝛ sup id qđ aduriť ꝛ cōteriť ꝓijciāť sanguis dracōis. ʒ. iiij. ꝛ turis masculi q̄ztū ipꝫ ꝛ aristoľ. ro. ꝛ ireos amborum aň. ʒ. ij. ꝛ fiat ſm modum predictum.

¶ De cura mollificatiōis gingiue. Caplꝫ. ix.

Siquidē fuerit pua tūc sufficiet i ea collutio oris cū aq̄ in qua decocta sunt stiptica calida vel fr̄a ſꝫ ꝯplexionē. Et ex eis q̄ sunt vehemētis iuuamēti in hoc ē alumē decoctū cum aceto. ¶ Si āt fuerit plima tūc rectius erit in ea vt incidať ꝛ dimittať sāguis currere ꝛ exprimať qđ egrediť ex eo. deinde colluať os post ipsā cū decoctione stipticoꝝ ſꝫ modū p̄dictū in eis q̄ p̄terita sunt. Et ex eis q̄ sūt cōueniētia ad illud ex decoctiōibꝰ ē vt sumāť fructus tamarisci. ʒ. iij. ꝛ folioꝝ alcāne. ʒ. ij. tepefiant ꝛ administrēť. aut sumātur balaustiaꝝ ꝛ corticis granatoꝝ aň. vi. ptes ꝛ tereniabin ꝛ aluminis iameni aň. iij. ptes ꝛ rosarū ꝛ sumach albgdedi aň. viij. ptes ꝛ spice aromatice ꝛ florū squināti aň. ptes. x. fiat ex eis linimētū ꝛ quod adhereat ꝛ phlōmia alieheric cōfert linimēti cōueniētis ad illud qđ administrať post collutionē oris. ℞. rosarū cū capitibus suis pipis aň. ptes. vij. corticis glādiū balaustiaꝝ granoꝝ myrti viridiū aň. iiij. ptes siliquaꝝ nabati sumach mundati alramich. v. partes aut loco alramich myrti. viij. partes. Et q̄nq̄ꝫ cōfert tāgere palatuꝫ cuꝫ hiera minori ꝛ colluere os ex ea cū aceto squillitico ꝛ administratio alsuffuf fortium.

¶ De cura carnis addite gingiue. Caplm. x.

Ponatur in ea calcantuꝫ ꝛ myrrha quoniam purgant eam.

¶ De labijs ꝛ egritudinibus eoꝝ. Caplꝫ. xi.

Quo labia creata sūt ad coopiēduꝫ os ꝛ dentes ꝛ ad decorē ꝛ ad retinēdū in hoībus ad loquēdū. Et creata sūt ex carne ꝛ neruis q̄ sunt partes lacertoꝝ qui ꝯtinēt ea.

¶ De fissuris labiorum. Capitulum. xij.

Medicine qdē q̄bus indigeť in curatiōe fissurarū sunt ille que ad exiccationem ꝛ stipticitatem aggregant lenificationem.

¶ De cura. Capitulum. xiii.

Medicine cōferētes ad illud ꝛ ex illis ē dragagātū q̄ñ teneť in ore ꝛ cōmoueť lingua. Et ex regimine iuuāte in ipsa est inūctio suminis ꝛ ani: ꝛ vt liniať sup eas butyꝝ recēs. Et ex eis ē frustū cucumeris sup aliđ aut liniatur sup eas aq̄ seuestē aut aq̄ ordei aut mucilago psilij. Et ex pinguedinibus sūt butyꝝ ꝛ medulla ꝛ adipes vituloꝝ ꝛ anserū cū melle aut oleū albabac alkadra aut oleū roſ. ꝛ in quo sūt albumē oui ꝛ farina ꝛ proprie farina herbi et ceratū et q̄nq̄ꝫ poniť i ipso merdasengi. Et ex medicinis expertis est illud qđ. ℞. gallas ꝯtritas cū cerusa plumbi amilū ꝛ dragagātū cū adipe galline. Et etiā galle cōtrite cū sisamino ꝛ etiā mastix ꝛ euiscus albotim et isopꝰ et mel fiat ex eis vnguentū. Et iteruꝫ merdasengi et sedine et venaꝝ vitis oium pars. 5. debenigi pars. 5. vngule caprine aduste croci amboꝝ aň. partis. iij. cāfore. vi. partis gūmi ptes. vi. cere. xvi. partis oleū roſ. et etiā ambra soluta cū oleo balsamino aut olei de ben aut olei de citro. iiij. ptis sumatur et administretur in ipsis ceratū et sint cibi eiꝰ pedes et extrēa et oua sorbilia.

¶ De apate labioꝝ et cura. Capitulum. xiiij.

Oportet vt incipiať in eis cū eūone humoris dominātis deinde administrentur medicine locales. Apata vero sunt proxime positionis ex iudicio apatum gingiue et cura fortior parūper ē magis necessaria medicine vero locales ad vlcera sumūtur ex stipticis sicut myroboľ. de litio et semine rose et nuce cupressi et radicibus vitis. Et quandoq̄ꝫ ponuntur in eis debenigi et vngule caprine aduste et capilli adusti et fumus aggregatus et visnee. Olea autē que administrantur in eis sunt sicut oleum de chrysomilis et oleum de nuce indica.

¶ De hemorroidibus labioꝝ. Capitulꝫ. xv.

Si autem in eis sunt hemorroides tunc ex eis q̄ cōferunt eis sunt squāme ferri

et merdasengi et cerusa et crocus et alumen
ƀm ptes eq̄les sumpta ex q̄bus fiat vnguentū
cum cera et oleo nucis indice ⁊ oleo roſ.

¶ De tremore labiorum. Capitulum.xvi.

PLurimuz accidit cum cōmunitate oris
stomachi et ꝓprie quādo in ea est nau
sea aut mouetur quasi ad expellenduz aliqd
cum vomitu et ꝓprie in egritudinibus acu-
tis et horis crisis: ⁊ quandoqz est cum cōita
te neruoꝝ aduenientiū ad ea a cerebro et nu
cha cū cōitate quā cerebrum habet cuz eis.

¶ Fen.ix. de dispōibꝰ gutturis ⁊ ē tractatꝰ.i.

¶ De anatomia gutturis. Capitulum.i.

PEr guttur intelligimꝰ spatiuz
in quo sunt meatus anhelitꝰ
et cibi. Et de eo sūt additio q̄
sunt vua et amigdale et galsa
mac. ¶ Et tu q̄dē iam sciuisti
anatomiā meri et anatomiā
epiglotis. Vua vero ē suba carnosa pendēs
sup suꝑmā ptē epiglotis sic velamē. Et eiꝰ q
dē iuuamentū est gradatio aeris vt non per
cutiat suo frigore pulmonē subito et vt pro-
hibeat puluerē et fumū ⁊ vt sit percutiēs vo
cē qua confortetur et magnificetur quasi ip
sa sit porta custodiens sup exitū vocis q̄ntita
te sua et pp hoc. nocet eiꝰ incisio voci et ꝑpa
rat pulmonē ad recipiēdū frigus ⁊ nocumē
tū eius et tussim ab eo. Due vero amigdale
sūt due carnes nate in radice lingue tenden
tes ad supiora ac si ipse sint.ij. auricule pue
et sunt carnose neruose sicut due glādule vt
sint fortiores et ambe sūt ex mō suo sic due
radices duaꝝ auriū et sicut itineris ad meri
quaꝝ ambaꝝ iuuamētū ē vt adiuuēt aerem
apud caput cāne sicut arca et vt nō expellaꝛ
aer penitus quum sit attractio cordis et defi
ciat animal. ¶ Algalsamac vero est caro pā
niculosa annexa palato sub vua pendens co
operiens caput canne et supra galsamac est
alfaic et est os habens quattuor latera duo
superius et duo inferius. Canne vero meri
anatomiam dicemus posterius.

¶ De egritudinibꝰ mēbroꝝ gutturis. Cap.ij.

QVandoqz accidit in vnoquoqz istoꝝ
egritudines cōplexionis et apostema-
ta et resolutio singularis.

¶ De cibo quo fit strangulatio et similiter
que currunt cursu eius. Capitulum.iij.

QVādo aliqd figiꝛ magnitudinē hñs oz
vt incipiaꝛ et ꝑmittaꝛ collū ⁊ qδ ē iter
vtrasqz spatulas adhibendo percussionē post
percussionem. Si aūt non sufficit adiuuetur
vomitu ⁊ quandoqz est in hoc timor.

¶ De spinis ⁊ q̄ cursu eiꝰ ꝓcedunt. Capi.iiij.

IN spinis q̄dez ⁊ frustis ligni ⁊ ossis ⁊ q̄
sūt illis silia oz vt ꝯsideret tūc si sēsus cō
ꝑhēderit ea aut penna aut curuitas caizarā
aut corda arcꝰ dupla tūc expellatur cū ea aut
extrahaꝛ ⁊ si ē istēz ꝯꝑhēdens spinā recipiēs
eā tūc rectior est eiꝰ attractio ƀz q̄ narrabo.
¶ Si aūt sensus ōficit tūc oz vt post ipsa sor
beātur sorbitōes viscose. Si aūt nō valēt ex
citentur singultus ⁊ vomitus cū digitis ⁊ cū
penna ⁊ medicamine. Et ex eis q̄ expta sūt ē
vt bibat oi die.ʒ.i. nasturtij ꝯtriti cū aq̄ calida
⁊ euomat. Ipsū.n. expellit qδ retineꝛ. Et me
lius q̄dē ē vt euomat post cibū suuz cū aq̄. et
qñqz ligaꝛ cū filo fortiter ⁊ egrediꝛ ⁊ deglutiꝛ
deinde extrahitur ⁊ egreditur qδ retentū est.
Et si similiter ficus sicce ligate cū filo qñ pau
lati masticāꝛ ⁊ deinde deglutiūtur. Et qñ fit
gargarismꝰ cū rob vue i quo decocte sūt ficꝰ
sicce tūc qδ ifixū ē moueꝛ a loco suo. Et qñz
exterius apponitur emplm̄ gutturi i quo sūt
maturatio ⁊ apertio subtilis vt aperiatur lo-
cus ⁊ egrediatur spina ⁊ que cursu eius pro-
cedunt per se. Et sile huic est emplm̄ factum
ex farina ordei cum oleo ⁊ aqua tepida.

¶ De sāguisugis in gutture. Capitulum.v.

QVandoqz ꝯtigit vt sint q̄dā aq̄ hñtes
sāguisugas paruas occultas quaꝝ ocul
tatio difficilia facit cauere ab eis q̄re degluti
untur. Et qñqz pendet in manifesto gutturis
⁊ quandoqz suspenditur in interiori pte meri
⁊ qñqz peruenit ad stōm ⁊ qñqz ē pua ⁊ aspi
ciens nō videt suspēsionē eiꝰ. Quū āt ptrāsit
sup illδ hora δ q̄ curaꝛ ⁊ sugit ex sāguine q̄nti
tatē magnā crescit corpꝰ eiꝰ ⁊ appet q̄ntitas.

¶ De signis. Capitulum.vi.

ACcidit ei in quo suspenditur sanguisu-
ga tristitia ⁊ angustia ⁊ sputum sangui
nis. Quum ergo vides sanum spuentem san
guinez subtilē aut spuēte ipz qñqz tūc ꝯside-
ra dispōnē gutturis eiꝰ fortasse eniz in ipso ē
sanguisuga. ¶ De cura. Capitulum.vij.

QVādoqz curatur illa q̄ visu ꝯprehen-
ditur curatione acceptionis ⁊ ablatōis
ƀm q̄ narrabimus. Et quandoqz curatur cū
medicinis gargarismatū si fuerit ꝓpe guttur
⁊ vapoꝝ. Et ex eis sūt quedā cum caputpur-
gijs si fuerit decliuis ad nasum ⁊ cū eis q̄ vo

mitu ⁊ vētris solōne educūt vermes ⁊ q̄ eis sūt filia si fuerit stās in ꝓfundo et in stō. Et qñqz ingeniat̄ aliud ingeniū ei. Inde est vt submergat se hō in aq̄ calida aut moretur i balneo calido ⁊ ꝓprie post allea q̄ assumpsit deinde nō sit deses indesinenter aquā frām infratā in ore suo assumere hora post horaz donec descēdat sanguisuga q̄ in ipso suspēsa est fugiēs a calore et declinans ad ptē frigoris. Si aūt necc̄riū fuerit vt ipse expectet fm̄ illum calorē vsqzquo timeat sincopim expectet sup illud est eni regimē valde bonū i extrahendo ipsā. Et multotiēs qdē ꝯfert in ea vt sit cōtētus comestione alleoꝝ et mora in sole tenendo os apertū corā aqua frigida infrigidata. ¶ Et qdā hoies sūt qui in potu tribuūt habēti sanguisugā alfesesis et existimo ꝙ sint species cimicū rubeoꝝ sanguineoꝝ similiū techis debiles habētiū cutes quos forsitan destruit tactus. Et si fuerit facilis dentur i potu cū aceto et vino aut suffumigetur ex eis guttur cuz traiectorio. Et fortasse ipsi sūt qui noiantur in terra nostra alchabebil et acetū solū quū sorbet̄ qūqz extrahit eaz ex gutture ⁊ ꝓprie cū sale. ex gargarismis vero est gargarisma quod fit cum aceto et gargarisma de sinapi cum duplo sui de baurach aut sinapi cum equalitate sui de nigella aut cum aceto vini in quo decocta sunt allea et sceba et lupini et colloquintida et siracs aut aceto vini fz q̄ntitatē duarū.ōz.i quo ponūt baurach.ʒ.iij.et salis ammoniaci et alleoruz duo dentes et gargarismati quidem cū succo foliorum salicis inest proprietas in extrahendo ipsaz. et silr̄ gargarismati ex aceto cū assa fetida aut kitran et aqua. Quū aūt iam peruenerit in stomacho oportebit vt in potu sumat de hoc medicamie. ℞. sceba abrotani absinthij nigelle lupinoꝝ costi nasturtij mētastri alkebuli siracs oium añ. pōdus.ʒ.ij. cū aceto cōmisto et etiā cibetur habēs eā alleis et cepis et porris et calamēto fluuiali humido aut sinapi cōdito et oi calido acuto deinde euomat postea si facilis fuerit ei vomitus. si aūt fuerit nō facilis tunc res salite acute. Et quū eiꝰ suspēsio fuerit i naso et diligit̄ eiꝰ casus fiat caputpurgium cū aceto et nigella et succo cucūeris asinini et helleboro. ¶ Quūqz acciderit vt abscindat̄ tūc sibi caueat ille in quo fuit a clamore et loquela. ¶ Si autez curat sāguis aut euomat ipsū vl̄ solutōe educat eū curet̄ totū cū eo q̄ꝺ scies in caplo suo. Et hermodactili qdē hñt ꝓprietatē expellēdi illud. ¶ Modus aūt quo accipitur cū instro chirurgico ē vt stet ille q ꝺglutiuit sāguisugā in sole ⁊ apperiat os suū ⁊ pmatur lingua eiꝰ ad inferiora cuz extremitate instri chirurgici q̄ꝺ est sicut cochliariuz. Quūqz vr̄ sāguisuga ponatur instrm chirurgicū in radice colli eiꝰ vt nō incidatur. ⁊ hoc quidem instrm ē istrumentum quo remouentur hemmorroides.

¶ De suffocationibus albaba. Capitulū. viij.

Refocatio ⁊ ꝓhibitō penetratōis anhelitꝰ ad pl̄monē ⁊ cor ē res accñs ex cāis plimis sic potu medicinaꝝ ꝑfocatiaꝝ ⁊ medicinaꝝ venenosaꝝ et sic ꝯgelatōne sāguinis i qbusdā visceribꝰ. Illa aūt ꝺ q̄ nūc loquemur ē illa q̄ est ꝓpter cāz accidētez in ipso instro anhelitus ex propinquo epigloti ⁊ apāte aut cooptura aut pigritia virtutis a motōe instri attractōnis aeris. Et tu qdez scis ꝙ apa oppilat meatus vicini sui. ⁊ ꝙ coarctatio membri vicini oppilat meatꝰ vicini sui. Et scias ꝙ lacertus mouens mēbra motus attrahēdi aerez ad ea ⁊ ē lacertus epiglotis q̄nadmōz dicturi sumus i caplo anhelitus quuz deficit a motiōe sua ⁊ opatiōe sua ꝓpter siccitatez cōgregatā sup hūc lacertū q est in anteriore pte epiglotis ⁊ q̄ sequūt̄ ipsā aut ꝓpter mollificationez aut ꝓpter spasmū aut ꝓpter nocumētū aliud nō est poīe aiali vt anhelet q̄uis meatꝰ nō sit oppilatus. Cooptura aūt ꝓpter coarctatōz vicini qñqz accidit pp remotionē spōdiliū q̄ sūt in initio colli ad interiora cā pcussiōis aut casus. ⁊ nō hz curationē aut propter apa in lacerto spōdiliū ⁊ ligamtis eaꝝ. aut in lacerto meri ⁊ ligamētis eiꝰ cū cōitate ⁊ ꝓpter aliquā cārū q̄ trahit eas ad interiora aut propter spasmuz qui accidit in eis etiam trahendo eas ⁊ deterior eis est sicca aut propter aliud nocumētū neruoꝝ pp q̄ꝺ fit ⁊ illud qdē plz accidit infātibꝰ ꝓpter lenitatez ligamētoꝝ eoꝝ. Que āt ē maioris timoris est illa q̄ est in spōdili fa ⁊ q̄ sūt supra ipsā ⁊ q̄ est sub illa ē magis salua. Et fortior ea est illa q̄ est in spōdili pma. Ipsa eniz est fortior ⁊ acutior eaꝝ q̄ sūt in capitulo vicinitatis. Illā aūt q̄ fit cā vermiū dicemꝰ in ca. difficultatis trāsglutiēdi. ¶ Diuisio aūt apatis fz mēbra apostemosa est q̄dripartita. Aut eniz erit apostema i lacertis extrinsecis ab epigloti decliuibꝰ ad anteriora ⁊ iferiora ita vt sit apa appa

rens & appareat eius rubedo in anteriore p-
te colli aut pectoris aut thoracis. Aut erit i la
certis extrinsecis ab ea. Sz in illis q̃ sunt ad
posteriora & lacertis meri ita vt sint aposte-
ma & rubedo ei9 & color ipsius apparētia itus
in ore. & q̃n̄qz puenit ad spōdiles & nuchā cū
cōitate. Aut erit in lacertis intrinsecis meri &
q̃ sequūtur ip̄z & stringit anhelitū ꝓpter vici
nitatez & nō apparent sensui. Aut erit i lacer
tis intrinsecis in epigloti & in pāniculo vesti-
mente eā & est deterius q̄ttuor & ipsū non ap
pet sēsui etiā. & aliqñ aggregatur ex istis ap̄a
tibus numerus duoꝝ aut triū. Cā vero hoꝝ
ap̄atū q̃n̄z ē cā alioꝝ ap̄atū. Et q̃n̄qꝫ ē ꝓpter
quosdā cibos q sūt ꝓprij in faciendo cōstrin
gere ista ap̄ata sicut est andacocha & dicitur
ꝙ eius tyriaca est lactuca & endiuia. Et q̃n̄qz
nō est causa repletōis in toto corpore immo
est corpus mundūz & neqz superabundat su-
perfluitas nisi in mēbris vicinis mēbris gut
turis & facit euenire apostema. Et iam diui-
ditur hoc apostema. Et dicitur ꝙ aliud ē ap
parens sensui exterius quum aspicitur interi
or pars gutturis interius. et aliud est quod
non est apparens sensui. & aliud est in meri.
Et aliud est intus in epiloti & non conspicit
illud nisi cum casu lingue post aptōem oris
cum fortitudine cum compressione lingue ad
inferiora. Et hec quidem ap̄ata quandoqꝫ ac
cidunt ex sanguine. Et q̃n̄qz ex chol̄a rubea.
& q̃n̄qz accīt ex phl̄ata. & p̄l̄m p̄focatiōis ei9
est cum coopertura lacerti gutturis. Et ex p̄
focationibus quidem phlegmatica est ma-
gis incolumis & eius sanatio est velocior & fa
cilior. & q̃n̄qz ꝓlongatur. xl. diebus. phl̄atica
quidem alia est cuius generatio est ex phl̄ate
viscoso grosso frō. & alia eius cuius generatio
est ex phl̄ate subtili calido & cum huiusmodi
descendit phl̄a a capite & ipsum quidem non
descendit nisi ex capite ſm plurimum rei tūc
pol̄e est vt descendat ad lacertos superioris
partis epiglotis propter grauitatem suam.
aut puitatem penetrationis sue. et raro qui-
dem accidit ex melia. Et dicunt quidam ꝙ
non accidit omnio q̄m̄ melancholice mino-
ratur effusio ab aliquo membro ad illud mē
brorum subito. Verum non elongatur cum
raritate illius quin accidat subito aut paula-
tim deinde p̄focet. & q̃n̄qz permutatur ex ap̄a
te calido & ſm oēm dispōnem & ē mala. Et
oē ap̄a prefocatiuuz aut interficit aut permu
tatur mā eius aut collectōez facit & suppura
tur. Et q̃n̄qz apostemantur interius cāne. sz
nō puenit ad hoc vt p̄focet. Et p̄focatiuū ma
lū faciens necessariū vt sit assiduatio aptiōis
oris & ꝓiectōis lingue noiatur caninū q̃n̄qz
.n. dr̄ illud defectio in lacerto intrinseco i epi
gloti. Et q̃n̄qz de eo qd̄ accit in duabus spe
ciebus lacerti simul. Et q̃n̄qꝫ de illo qd̄ accit
ex remotōe spōdiliū. Et q̃n̄qz pmutatur si-
nantia ad pipneumoniā qñ expellitur mā ad
pulmonē & q̃n̄z pmutatur ad ptē cordis & in
terficit. Et q̃n̄qz ad stōm effunditur. Et ois
sinanticus q moritur spasmatur in p̄mis. Et
p̄focatio qdē canina q̃n̄qz interficit inter pri
mū diē & quartū. ¶ Et q̃n̄qz multiplicantur
sinances & eaꝝ similia in vere hyemali. Cuz
ergo p̄focatio fortior fit anhelitus ponitur at
tractiuus in quo fit iuuamentū motiōe pul-
mōis. Et fit necessariū multotiens moueṙ pe
ctus cū pulmone velociter & frequenter si ad
iuuerit virtus & nō fuerit anhelitus eoꝝ in-
flatio. Et q̃n̄qz accit p̄focatio in febribus acu
tis & constrictio & q̃n̄qꝫ ꝓtendit in eis vario
las & similiter dolor gutturis in eis q̄uis nō
sit p̄focatū & accidentia p̄focatōis in acutis
febribus sunt mala valde q̄m̄ in eis est neces
sitas anhelitus vehemens & qñ accit in die
crisis est timorosū & pnitiosū. Nā crisis cum
ap̄atibus p̄focatiuis est pnitiosa ꝓculdubio.

¶ De signis. Capitulum. ix.

Intentio cōis oibus spēbus p̄focationū
est constrictio anhelitus & ꝙ os remaneat
apertū & difficultas deglutiendi ita vt q̃n̄qz
pueniat patiens ad hoc vt bibat aquā & egre
diatur ex naribus eius & exitus amboꝝ ocu-
loꝝ & egressio lingue in ea q̄ vehemēs est cū
debilitate motus eius & q̃n̄qz puenit illd̄ pl̄z
ad hoc vt sit loquela eius spēi q̄ dr̄ ꝙ ille lo-
quitur cū naribus & est vere econtrario cui9.
Ille vero q ad hanc ꝯparatur incōsuetudinē
hominū nō ē nisi hn̄s nares oppilatas. Ipse
ergo vere nō loqtur ex naribus. Dolor āt nō
fit fortis in phl̄atica & dura & fit fortis in cali
da. Cū ergo vehementior fit dolor tunc q̃n̄qz
inflatur collum totum & facies & pendet lin-
gua. Et magis in columis decollatio est illa
cum qua anhelitus non fit difficilis. Et pul-
sus quidem habentium prefocationē in prin
cipio sui est frequens diuersus deinde fit par
uus rarus & communicatione apostemosum
in hoc ꝙ sentitur aut cū visu aut cuz tactu, ita

vt sentiantur membra meri τ epiglotis dura τ extẽsiua. τ sic habẽs eã q̃si desiderat vomere. Et cũ remotõe q̇dẽ ẽ attractio colli. ad interiora τ abscissio vbi remouenꝫ spõdiles et q̃ñ tangiꝫ dolet. τ si iacet sup collũ suũ nõ delectat aliq̇d ꝙ ipse deglutiat oio. ¶ Et dr̃a q̇dem inter ↄstrictõꝫ anhelitus scãm τ causa decollatõis τ scã causa ꝑipneumonie ẽ qm̃ ille q̇ est in ꝑipneumonia nõ prefocat subito sed hec subito q̃ñq̃ʒ prefocat. Et dr̃a inter ap̃a in epigloti τ ap̃a meri ẽ qm̃ quum deglutire est pole τ anhelitus est ꝓhibitus tũc ap̃a est in epigloti. aut si est econuerso tunc ap̃a est i meri. Et q̃ñq̃ʒ magnificatur epiglotale adeo donec ꝓhibeat deglutitiõeʒ. Et q̃ñq̃ʒ magnificatur meriale adeo ꝙ prohibeat anhelituʒ τ nõ cõstringit anhelitũ aliq̇ȯ ap̃atuʒ meri nisi q̇ȯ est in supremo eius q̇ȯ vero est sub hoc non prohibet anhelitum quãuis difficilis fiat τ ↄstringatur qm̃ non peruenit ad hoc vt cõprimat cãnã τ extremitatem eius. et vt non ingrediatur in eam aer oio quũq̃ʒ ap̃a est in meri τ in lacertis intrinsecis nõ manifestaꝫ sensui q̃uis lingua palato adhereat vehemẽter. Et dr̃a inter ap̃a malũ q̇ȯ nõ sanatur et ap̃a quod nõ est cum illa malitia imo ẽ i postremo lacerti meri ẽ qm̃ vr̃ ꝙ nõ cũ eo constringatur anhelituſ nisi quũ ẽ deglutitio. Et illud est malum q̇ȯ est intus in epigloti τ nõ apparet sensui exterius ex eo aliquid nisi interius quũ ĩspiciꝫ eiꝰ guttur sed ẽ ꝓfundũ deinde illud q̇ȯ nõ vr̃ interiꝰ τ vr̃ exteriꝰ. Prefocatio aũt mala festinat ad ꝓhibendũ anhelitũ. τ q̃ñ resupinatur patiẽs eã ꝓhibetur anhelitus oio. Et q̃ñ nõ resupinaꝫ anhelitus fit difficilis. Et ipse ẽt assidue extendit collũ ingeniãdo ad anhelitum τ reuoluitur cũ iclinatõe τ diligit expansionem τ nõ põt iacere. ¶ Et q̃ñq̃ʒ ꝑuenit ↄstrictio anhelitus τ necessitas extrahendi vaporem fumosuʒ ad hoc vt educat virtus que efficit anhelitum humiditates ad exteriora in anhelitu τ apparet spuma tũc non est spes in ipso τ nõ oʒ vt curetur. Quuʒ tñ q̃ñq̃ʒ accidat vt prefocatus spumet aliquãdo deinde sanetur. Et illud est quum illic fuerit fortitudo τ appetitꝰ τ nutrimẽtũ. ¶ Quũ aũt facies eius fit viridis τ denigrãtur sinus oculoꝝ ipsius tũc ipse moritur. Et silr̃ q̃ñ minoratur pulsus τ infrãnꝫ extrema. τ grossitudo q̇dẽ ligue τ ipsius denigratio sũt ex signis malis. Et q̃ñ est cum prefocationibus malis febris vehemens tunc mors festinant qm̃ fe. facit egꝝ indigere anhelitu magno τ iã dcm̃ est in signis mortis velocis ꝙ si q̇s ꝓ̃focatio nẽ patiꝫ τ alteraꝫ color postremi eius a rubedine sua cõsueta ad albedinẽ aut ad viriditatẽ τ sudant ascelle τ inguina eius sudore frõ tunc ipse moriꝫ in vno duoꝝ dieꝝ. ¶ Signa vero spei sunt si ꝑmutaꝫ rubedo ad exteriora multotiens enim aꝑiunt tunc oculos suos et sananꝫ. Et silr̃ q̃ñ alteranꝫ eoꝝ anhelitus et incipiunt anhelare anhelitu breui. Et illud iõ qm̃ ipsi in dispõne vehementie incipiunt ad anhelitũ lõgũ vt ip̃m paulatim intrare faciant. Cũ ãt abbreuiaꝫ tunc iã remoueꝫ cã ꝓ̃parans ad longitudinẽ τ redeunt mẽbra ad dispõeʒ nãlẽ. Et silr̃ q̃ñ accit ap̃a in lateꝛ opposito speraꝫ cũ eo resolutio aliq̃. Signa ãt permutatiõis sinantie sunt vt videanꝫ in ap̃ate detũitio τ resolutio absq̃ʒ aꝑtiõe ad exteriora cũ mollificatõe sua. ¶ Deinde oʒ vt cõsidereꝫ pulsus. Nã si fit vndosus magnꝰ τ accidat cũ eo tussis tũc ipsa ꝑmutaꝫ ad ꝑipneumoniã. Si vero pulsus est spasmosus tunc ipsa ꝑmutaꝫ ad spasmũ. Et si debilitaꝫ pulsus valde τ minoraꝫ τ fiat rarus τ cõmouet tremorẽ cordis τ resoluiꝫ innatus calor τ accit sincopis tũc mã ẽ effusa ad ꝑtẽ cordis. ¶ Si ãt accit dolor in stõ τ nausea tunc iã effunditur ad stõm. ¶ Collectõis ãt signũ est qm̃ inueniꝫ lenitas pauca cũ ꝑtransitiõe q̃rti diei. ¶ Et q̃ñq̃ʒ accit sinantie q̄ facit appareꝛ rubedinẽ in collo τ parte pectoris vt generetur herisipila. Et illud est ſm̃ duos modos aut ꝑꝑ reditõeʒ materie ad iteriora corporis aut ꝑꝑ euacuatõeʒ materiei. Si ãt est ꝑꝑ euacuationẽ tunc est in qua est spes τ alleuiaꝫ cũ ea anhelitus τ aliud est malũ. ¶ Et signa q̇deʒ eius est q̄ sanguinea est sunt signa sanguinis nota τ rubedo lingue τ faciei τ oculoꝝ τ inuentio saporis sãguinis. s. aut dulcedinis aut similis sapori vini τ dolor vehemens extensiuus τ cõstrictio anhelitus vehemens. Et signa cholice sunt inflãtio τ caliditas τ tristitia vehemens τ sitis vehemens τ dolor vehemens mordicatiuus τ amaritudo τ siccitas vigilie τ nõ cõsequiꝫ cõstringendo anhelitum cõsecutõem euenientẽ ex sanguine. Et q̃ñq̃ʒ significant ipsaʒ color lingue τ adustio loci τ acuitas ipsius τ est quasi fit in loco aliquid acutũ mordicatiuũ τ dolor cholice minor est dolore sanguinee τ signa q̇dẽ phl'atice

funt/salsedo aut sapoz baurach cũ caliditate τ viscositate qm̃ hoc phlegma est corruptum τ putrefactũ. Et qñqz significant ipsam albedo coloris lingue τ faciei τ paucitas sitis τ in flatõis τ qñz ꝓsterniꝫ lingua cũ mollificatio ne τ raro accit cũ ea apã in glandulis τ qñz est doloz cũ ea paruus τ nõ sunt cũ ea febres τ ꝓlongaꝫ spasmũ eius vsqz ad. xl. dies τ qñ nitiꝫ hñs eã poẽis est ei deglutitio qm̃ penetrat deglutitũ in molliciẽ τ signa meñce sunt durities τ sapoz acetositatis τ ponticitatis τ ꝙ accit paulatim τ qñqz est ꝑmutata ex apã te calido τ signa facte a siccitate mẽbroꝝ spiritualiũ quecũqz fuerint sunt paucitas humiditatis in oꝛe τ iuuari ex aqua calida statim cũ eo qđ hñectat τ mollificat. Et scias quod qñqz accit lingue dolor ꝑseuerãs anno vno aut duobus in gutture ei⁹ τ significat petrosam superfluitatem in partibus gutturis.

¶ De sermone vniuersali de curis apatũ accidentium in partibus gutturis τ epiglotis τ glandulis circundantibus ea τ vue τ galsamati τ duarum amigdalarum.

Oportet vt euẽꝫ in ꝑncipio vniuscuiusqz illoꝝ mã faciens illud cũ phlomia τ solutõe ventris τ vt trahaꝫ mã ad ptẽ diuersaꝫ saltẽ cũ ventosis positis sup loca lõginq̃ opposita ei τ ligatõe extremitatũ doloꝛosa. τ vt incipiaꝫ i ea cũ medicis stipticis cõmistis cũ eis q̃ hñt paꝝ absterſiõis sicͭ mel. τ meliores eo sunt corticees nucis deinde rob mori. ¶ Et scias ꝙ inceptio gargarizãdi cum aceto cum incipit passio vue aut financia est ex eis q̃ repellunt et prohibent attractionem hũiditatis plĩme et est cũ eo ꝓhibitio eius qđ eueniet. Et de istis gdẽ medicis sunt sic alumẽ τ galle τ balaustie τ ambo granata decocta vsqz ad solutõeꝫ τ fiat ex eis ꝙ deglutiaꝫ. et ex eis q̃ iuuant ad illud est vt radat synciput τ liniatur cũ succo acatie τ hoc in ꝑncipio. Deinde gradatio fiat ad maturatiua deinde fiat gradatio ad aperitiua fortia vsqz ad gradũ salis ammoniaci τ piretri ad ea q̃ dicturi sumus. τ ex eis q̃ cõferunt ad hoc est sternutare cum eis q̃ sunt sicut cõdisi τ costus τ folia oleandri τ sansucus. Et ex rebus expertis q̃ faciũt sua ꝓꝓetate in apatibus ꝑfocationũ τ vue et ambaꝝ amigdalaꝝ τ oĩo oĩum mẽbroꝝ gutturis iuuamentũ maximũ est vt sumanꝫ fila τ ꝓꝓe tincta cũ murice marino τ ꝑfoceꝫ cuꝫ eis vipa deinde circundeꝫ eis collũ eius ꝙ hꝫ aliqđ hoꝝ apatũ. Illud enim cõfert ei iuuamentũ mirabile bonũ ꝑtransiens q̃titatẽ ei⁹ qđ timeꝫ. Et lac gdẽ est ex medicis sublimibus in principio τ statu ꝓpterea ꝙ repellit et lenit τ sedat doloꝛẽ. ¶ Et oꝫ vt cõspiciatur in admistrando ea q̃ cõstringunt τ resoluũt aut maturant τ cõsidereꝫ ad dispõꝫ corporis in lenitate τ duritie sua et confortet illud qđ est forte in duritie τ leniaꝫ in lenitate τ siĺr obseruẽꝫ etas et cõplo et tps et consuetudo. ¶ Et qñqz appꝛopꝛianꝫ apata vue ambaꝝ amigdalaꝝ et mollificatio caꝝ cũ incisiõe. Et ego gdẽ ambabus singulare faciã caplm. Et ex modis curatõis est cõpssio sup locũ. Et eius loca sunt trita. vnus eoꝝ est cũ remoueꝫ spõdiles. Et secundus est ex apatibus vue ambaꝝ amigdalaꝝ indigentiũ subleuatione sua aut casu ambaꝝ ad supioꝛa. Et tertius est in apatibus phlaticis cũ cõstrigunꝫ ambo meatus τ iuuanꝫ cũ cõpressione ſm mundificationem ipsoꝛum τ subtiliationem ipsoꝛum.

¶ De cura decollationum et pꝛefocationum et omnis suffocationis ex omni causa. C. xj.

In calida gdẽ oꝫ vt incipiaꝫ cũ phlomia et nõ extrahaꝫ sanguis plurimus subito et ꝓꝓe cũ iã inceperit virtus debilitari. Immo sumanꝫ in oĩ hoꝛa. x. et. x. vsqz ad diẽ tertiũ cũ separationibus continuis. Si autẽ debilitari nõ incip tunc oꝫ vt fine cessatiõe extrahaꝫ sanguis vsquequo appareat sincopis in forti. Et oꝫ vt declineꝫ cũ separatiõe visus cõseruationẽ virtutis et expulsionẽ sincopis. Sincopis. n. cũ accit cadit virtus eius quare aggreganꝫ ei difficultas anhelitus et casus virtutis. Et ꝓꝓe indiciꝫ eis vt minoꝛẽt cibũ necessario aut voluntarie et ꝑcipue si fuerit febris. et qñqz oꝫ vt attendaꝫ in re phlomie res aliq̃ q̃ est magis integra qm̃ qñqz est causa dñium sanguis in ꝑfocatõe retenti et ꝑcipue cõsueti sic saguis mẽstrui et sanguis hemoꝛroidaꝝ. et i hmõi gdẽ oꝫ vt fit phlomia in latere trahẽte mãꝫ ad ptẽ a q̃ cadit retentio sic neĉia ẽ hec phlomia saphene et vẽtose cruriũ. ¶ Cũ. n. egrediꝫ sãguis pliũ⁹ tũc qñz sedanꝫ accĩtia statim et qñqz necessaria ẽ iteratio in mane. et ſm virtutẽ dispõnis cũ dispõ tolerat expulsionẽ phlomie vsqz ad maturatõeꝫ tũc illđ ẽ melius ad hoc vt remaneat virtutis in corpoꝛe et cadat cũo ipsius materiei egritudis et sufficiat emissio freq̃ns i diebus cũ. x. põderib⁹ sanguis aut. v. põderib⁹ et

fit facilis anhelitus. Et ſilr ēt gargariſmata
poſt ponaꝛ ſi eſt illic repletio ꝛ fuerint garga
riſmata doloroſa timēdo attractōez. Immo
admiſtrenꝛ gargariſmata poſt mundificatio
nē. Et decollatōis qdā eſt ſpēs q̄dā exiſtens
in fine algalſamati. Cū ergo fit phlomia añ
declinatōez egritudinis deſcendit ad locū p̄
focatū. Et multotiens qdē ſciꝛ cū eo hora p̄-
focatōis ex principio ꝛ augmēto ꝛ ſtatu ꝛ de
clinatōe ꝛ diſpōne de glutitōis ꝛ augmentaꝛ
difficultas aut caſus eius ꝛ declinatio ipſius
ꝛ dū pſeuerat in augmento ꝛ nō eſt neceſſa-
riū vt fiat phlomia vltima. Immo ſufficiat
illud qd̄ diximus. Et cū ſinantia eſt nō cum
cōitate replonis ꝛ corpore toto imo eſt ſuper
fluitas in pte gutturis tm̄ ꝛ nō ſentiꝛ extenſio
ptranſit vt nō fiat phlomia. Immo elōgatio
fiat ab additōe cāꝝ reſolutiōis facientiū eſſe
neciam cābitōez plimā. Et ꝓhibeaꝛ nutrimē
tū vt ſit corpus eius vtens ſanguis eius nu-
trimento ꝛ cōueniens ipz a pte apatis quaſi
fiat ei inobediens ſanguis deinde vadat ſm
reſolutōez ꝛ maturatōez. Nā ſi phlomia fi-
at tunc fortaſſe nō tolerabit illud ꝛ nō erit ex
cuſatio cibatōis ꝛ in cibatōe eſt labor ꝛ ꝓpe
cū nō deglutit. Et nō poſt pōnaꝛ phlomia ve
ne q̄ eſt ſub lingua imo oz vt incipiaꝛ illd̄ ſal
tē in eadē die imo ſaltē in diſpōne ſeparatio
nis p̄dicte ꝛ ꝓpe cū fuerint vene q̄ ſunt ſub
lingua extenſa. Et qñqz neceſſaria eſt phlo-
mia alguidegi ꝛ qñqz neceſſaria eſt ſcalpella
tio lingue ipſius. Et neceſſarie ſunt ventoſe
cruris qm̄ ſunt cōferentes valde. Et illū qdē
q cōſuetus eſt incurrere ſinances oz vt phlo
miꝛ anteq̄ accidant cū repletio ꝛ cū eſt ver.
Et ex eis qdē q̄ ſunt vehementis iuuaminis
eſt inceptio admiſtratōis cliſterioꝝ fortiū val
de niſi febris ꝓhibeat tunc.n.oz vt ſit conten
tus cliſteribus lenibus cliſteria nāqz fortia ꝛ
collyria ſunt in hoc maximi iuuamēti. Et oz
vt embrocenꝛ extrema ꝛ circundeꝛ collū la-
na ꝛ ꝓpe lana iſopi q̄ ſit infuſa ſiue in oleo
oliue aut in oleo camōillino. Ipſa.n.eſt lenifi
catiua ꝛ ſedatiua doloris. Deinde in poſtre-
mo ipſius admiſceanꝛ ei attractiua cū nō cō
ferunt iſta ꝛ ſūt ſic baurac ꝛ ſinapis ꝛ coſtus
ꝛ caſtoreū ꝛ ſulfur ꝛ vnguentū forte rubificās
ꝛ ēt mel anacardi ꝛ oē qd̄ veſicat. Et opz vt
ſint cōtenti in cibis ſuis vſqz ad diē tertium
oxymelle aut ſirupo de melle deinde grada-
tio fiat ad aquā ordei cū qbuſdā medicis de-
lectabilibus deinde ad vitellū oui poſtea cū
facilis fit deglutio admiſtrenꝛ ſorbitōes ex cā
daros. Et in fine eius fiant ſorbitōes ex ma-
turatiuis deinde reſolutiuis. ¶ Et cū deglu-
titio fit difficilis ponanꝛ ventoſe ſup collum
aut ſpōdilē ſm cū ſuctōe aut igne vt dilate
tur meatus paulatim ꝛ deglutiat illd̄ qd̄ ſor
bet ex cibis. ¶ Cūqz illd̄ cōpleuerit remoue-
anꝛ ventoſe ignite aut cadunt pſeipſas. et nō
eſt malū ſi ſcalpelleꝛ ēt et egrediaꝛ ſanguis il
linc ꝛ ex albarcdaz deinde ventoſeꝛ ventoſa
vna ſup cap̄ ꝛ ponātur ēt ſup mentū vento-
ſe ſub gutture ꝛ illud fiat poſtq̄ abſcinditur
mā. ¶ Oia.n.hec trahunt mām ad diuerſaz
ptē ꝛ minorant eā ꝛ ſilr illd̄ eſt melius. Si-
militer ponatur ſub mām̄illis ꝛ ſup alcheel ꝛ
nō eſt malū intromittere aliqd qd̄ mundifi-
cet alkeizarā ꝛ eis filibus ſup qd̄ cottū ſit in
uolutū. Mūdificatio nāqz dilatat. ¶ Et qñz
intromittitur in gutture cānula facta de au-
ro aut de argento aut filibus ambobus ad-
iuuando ad inſpirandū ꝛ ſilr qñ fortior ſit cō
ſtrictio nō eſt excuſatio qn ventoſe ponantur
ſup collū ꝛ qñqz cōfert in dilatatōe degluti-
tiōis ꝛ anhelitus cōpſſio ſpatulaꝝ cū fortitu
dine. ¶ Medicie āt in pncipio ſint ſtiptice et
ꝓpe in ſanguinea ꝛ meliora qdē ſtiptica ſūt
q̄ hñt cū ſtipticitate ſua ſubām ſubtilē q̄ ſub-
merguntur. Et ex rebus qdē q̄s extrahit ex-
perimetū eſt ꝙ ſtiptica pmiſta cōpoſita ma-
gis ſūt iuuatia q̄ ſingularia ſimplicia. ꝛ qñz
dolor ſit fortior in pncipio rei q̄re neceſſariū
ē vt ſtipticis admiſceatur aliqd qd̄ ſedet do
lorē ꝛ leniat ſic eſt ſirupus viola. ꝛ penidij et
lac calz ꝛ mucilago ſe.lini ꝛ alrob ꝛ qñz mul
tiplicātur effuſio q̄re nō ē excuſatio qn reſolu
tiua eis admiſceantur. ¶ Et qñqz nō eſt mā
plurima in effuſione et apa nō eſt forte. In-
cipiatur ergo ꝛ admiſtrentur galle ꝛ ſal am-
moniacus quoniam prohibet eam fortitudi-
ne ꝛ reſoluunt cum fortitudine. ¶ In choleri
ca vero oportet vt ſit plurimum intentionis
conuerſum ad infrigidandum cum eo quod
facit ſtipticuz. Et quandoqz adminiſtrantur
linimenta. Et quandoqz adminiſtrantur in
ea ꝛ in omni calida gargariſmata ꝛ inſuflā
tur inſuflationes cum ſuflatorio ꝛ pulueriza
tiones. Et ex eis eſt gargariſmus factus cuz
oxymelle ꝛ aqua ꝛ aceto. Ipſe enim eſt ma-
ximi iuuamenti in initio calide ꝛ frigide ꝛ cū
rob mororum proprie ſiluestrium deinde cū

eo in quo nõ est zuccarũ vel mel. Et admini-
stret i pncipio purũ ꝛ ↄfortet cũ stipticis q̃ sũt
de gñre succi sumach ꝛ acreste siccarũ ꝛ sicut
sũt balaustie.ꝛ i huiusmõi gdẽ nõ ponit mel
nisi vt mũdificat nõ vt ↄfortet.ꝛ silr decoctõ
alkesbe cũ melle aut decoctio sumach cũ coa-
gulato vue.¶ Et fortius illo ẽ succ⁹ nucis re
cẽtis qm̃ ipse ẽ ex melioribus medicinis ho
rũ apatũ ꝛ succ⁹rose recẽtis ꝛ rob papaueris
qñ pmiscet cũ stipticis ẽ vehemẽtis iuuamẽti
in initio.ꝛ forti⁹ illo ẽ decoctio myrti ꝛ glãdi
uz ꝛ aq̃ coriãdri ꝛ sumach ꝛ aq̃ corticũ nucis
ꝛ aq̃ myrti ꝛ aq̃ lẽtiũ decoctarũ valde ꝛ cydo
nia valde stiptica ꝛ sorbe ꝑprie ꝛ alumẽ iame
ni hz ꝓprietatẽ i hoc.ꝛ ẽt insufflet in gutture
insufflatio ex semine rose ꝛ sumach ꝛ balau-
stijs fz ptes eq̃les ꝛ cãfore re modica. Et cho
lerice adhibeat succ⁹ oleorũ florũ pmistus cuz
eo qd hz stipticitatẽ aliquã sicut succus virge
pastoris ꝛ succ⁹ solatri ꝛ succ⁹ ramorũ vitis ꝛ
ex cõib⁹ iter eas in pncipio sũt sem̃ rose ꝛ se-
mẽ portulace ꝛ mucilago psilij ꝛ amilum et
spodium et sumach ꝛ dragagantum ꝛ canfo
ra ex quibus fiant pilule compresse ꝛ tenean
tur sub lingua. Quum ergo abscinditur attra
ctio oz vt misceãtur cũ rob mororũ myrrha ꝛ
crocus.myrrha eniz ꝓfũdatur cũ virtute sue
stipticitatis ꝛ sue resolutionis ꝛ facit crocum
peruenire ad ꝓfundũ ꝛ aggregantur ad ma-
turationẽ faciẽdã. Si aũt videris ipsã decli-
nare ad duritiẽ pmisce cũ moris aliqd ex bau
rach. Quũ aũt appropinquat status aut pue
nit in ipsa oz vt administrent ea in qbus ẽ se
datio ꝛ lenificatio sicut lac multũ in quo dis
soluũtur squãme casiefi.ꝛ oleũ i rob mororũ:
aut decoctõ ficuũ ꝛ fenugregi aut rob myrti
cũ rob.aut succus vitis cũ melle aut rob aut
bdelliũ arabicũ dissolutũ aut rob vue qm̃ est
iuuatiuũ valde ꝛ aq̃ radicis in q̃ decocta sunt
passe et fenugrecum et dactili et ficus et myr
rha et crocus et cinamomũ gargarizata cuz
oxymelle aut aq̃ mellis. Et administrent em
plra ẽt ad maturãdũ sicut emplrm alfeir et di
stillatio olei ros.in aur.ẽ iuuatiua i hac hora.
Et qñ vides q nõ maturatur et vides duri
tiez oz vt admistres in medicinis ei⁹ caules.
¶ Quũ aũt maturatio iã adest tũc stude i ap
tiõe apostematis cum gargarismate qd con
iungit iter aptõem et lenificatõem sicut que-
dã medicine acute i lacte qb⁹ fit gargarism⁹
ꝛ si ẽ apparens ꝛ elongat tps et non disrum
pit nõ est mala admistratio ferri. Et ex me-
dicinis tẽpatis cũ inceptõe ꝛ disruptõez ẽ de
coctio ficuũ cũ fenugreco ꝛ dactilis ꝛ deco-
ctio lentiũ cũ ros.ꝛ rob ligritie ꝛ seie alma-
ru ꝛ post illd fiat gradatio ad illd qd est for-
tius q̃re misceant cũ rob mororum baurach
ꝛ myrrha ꝛ dragagantũ ꝛ etiã semẽ almaru
dissolutũ in lacte caprino ꝛ olea dissoluentia
ꝛ ꝑpe cũ melle ꝛ galia ꝛ fiat ex eis gargaris
mus ꝛ ex eis q̃ sunt sicuta cũ mellis in q̃ de-
cocta sunt ficus ꝛ calamẽtũ ꝛ sansucus ꝛ alu
mẽ ꝛ menta ꝛ sisimbrũ ꝛ radix lilij cõiunctim
ꝛ separatim. Et costo ꝛ ꝑpe marino inest iu
uamentũ maximũ in hmõi hora ꝛ in verita
te statim post abstersionẽ integrã ꝛ post ma
turatõez cõpletã ꝛ aptõez cũ eis q̃ sunt sicut
baurach ꝛ nitrũ ꝛ assa fetida ꝛ myrrha ꝛ pi-
per ꝛ castoreũ ꝛ stercus hirundinũ ꝛ stercus
adib ꝛ fiat ex eis gargarismus cũ rob moro
rũ.imo cũ sale ammoniaco ꝛ piretro ꝛ seie
albarmel ꝛ sinapis aut seie rhaphani cũ aq̃ ꝛ
oxymelle ꝛ admistrent ex istis in sufflatiões.
Et insufflatio salis ammõiaci est faciens ge
scere. Cũ ergo declinat egritudo administra vi
nũ ꝛ balneũ ꝛ embrocas. Cõfectio pilularuz
iuuatiuũ in statu. ℞.radicis lilij.iiij. ptes asse
fetide medietatẽ ptis colligant cũ succo cau-
lis aut coagulato vue. ¶ Ex curatione vero
phlatice est vt intus in gutture intromittat
virga mollificata torta sup quã inuolutus sit
pãnus quo liniat apa ꝛ quo mundificet hu-
miditas. Et ei qdẽ q̃ est antiq̃ assa fetida ꝛ ci
namomũ ꝛ soluat venter cũ cohijs ꝛ hiera ꝛ
silibus. Et clisterizet cũ clisteribus valde for
tibus. In cura autẽ melie ex medicis magis
cõferentibus ei est medicamẽ albarmel gar
garizatũ ꝛ linitũ exterius ꝛ iterius. ¶ Ex me
dicinis vero q̃ hñt ꝓpetatẽ ꝛ conuenientes
sunt in oi hora est stercus canis albũ ꝛ adib
albũ ꝛ h mõ colligit. Custodiat canis ne ali-
qd comedat nisi ossa tm̃ donec stercus eijci-
at albũ qd parui existat fetoris. Et silr sterc⁹
hois ꝛ ꝑpe infantis ꝛ oz vt sollicitudo sit ita
vt illud quo cibat sit cũ q̃titate q̃ digerat. Et
qd ex eo melius est. Est panis lupinorũ scdz
quantitatẽ paruã ꝛ in potu tribuat post ipm
vinũ vetus deinde sumant stercus eius ꝛ ex-
iccet. Est enim pauci fetoris ꝛ si cũ pane desi
derat aliqd aliud tunc dent ei cibi bone di-
gestionis boni chimi calide ꝛ cõplonis cum
equalitate sic carnes galline ꝛ pdicis ꝛ extre

mitates capraruz. Hec eniz cũ bõitate dige
stionis educũt fece pui fetoris.ꝛ et medicinis
qdẽ sua ꝓprietate faciẽtibus sũt hirundines
dies aduste. Decollãť eni priꝰ ꝛ currit sãguis
sup alas ipsaꝝ dinde pulverizať sup eas sal ꝛ
ponũť i vrceolo lutato ꝛ ligať caput eiꝰ ꝛ po-
nũtur i furno.ꝛ vt ponãtur i vitreato vase li-
nito luto sapiẽtie ẽ rectiꝰ ap̃ me.ꝛ silr stercus
hirũdinũ adustũ cũ fortitudine.ꝛ qñqz linitur
palatũ ex felle taurino cũ melle ꝛ felle testudi
nis ꝛ flore eris ꝛ capitibꝰ pisciculoꝝ salitoꝝ ꝛ
ꝓprie vua ꝛ liniť ẽt paulati hñtis sinãtiã sale
cũ melle ꝛ aceto ꝛ oleo. Et silr ap̃a vue.ꝛ silr
admistrentur gargarismata cuz oxymelle in
quo decoctum ẽ semen rhaphani. Et colco-
tar qdem ꝛ calcadis ambo sũt bõa ap̃ati ga-
nõis. ꝛ ex ꝯpositis sũt medicam̃ mori et myr
rha ꝛ croco. Et medicam̃ hirũdinũ ꝛ medica
mẽ albarmel. et medicam̃ corticis nucis recẽ
tis ꝛ trocisci andarosiz ꝛ medicam̃ hmõi. ℞.
stercoris cãis al. adusti itesta ꝛ p̃ter testã. ʒ.i.
pipis. ʒ.ij. gallaꝝ adustaꝝ corticis grãtoꝝ car
nis simij ꝛ suis et adhoba oiuz añ. ʒ.i. myr-
rhe costi ãboꝝ añ. ʒ.5. insuffleť aut liniať cũ
melle.ꝛ ẽt i fine eiꝰ et i hora vehemẽtie admi
strẽtur stercꝰ pueri ex pãne lupinoꝝ et stercus
cãis et hirũdinũ adustũ et sal ãmoniacꝰ itereť
hoc i die multotiẽs. Qñqz vero ap̃ať ligua p̃
focati ẽt et idiget fortasse curatõe ipsiꝰ. sz nos
iã locuti fuimꝰ de ap̃atibꝰ lingue. et illud qdẽ
qd̃ huic loco ꝓpriũ ẽ necessariũ ex eo redire
ad illd̃ qd̃ illic dictũ ẽ.s. vt igẽietur post phlo
miã in attrahẽdo mãs ad inferiora. Et qñqz
fit illud in loco hoc cũ hierapi. Habet eni ꝓ
prietatẽ i dponẽdo hũores q̃ sũt corã suppre
mo oris stõi et meri et gutturis deinde admi
strentur sup ipsũ infrigidãtia et repcussiva si
cut succus lactuce et ẽ medicina hñs ꝓprieta
tẽ quã sigificat visio inuamti eiꝰ dinde si ne
cessaria ẽ resolutio subtilis fiat. ¶ Ex eis aũt
q̃ ꝯferũt i regie eiꝰ q̃ ẽ pp spõdiles ẽ vt igenie
tur in ꝯp̃ssiõe loci cũ facilitate ad posteriora
fortasse eniz reuerteť spõdilis et illa qdẽ ꝯp̃s
sio qñz cũ istr̃o et cũ digitis et iueniť qñqz p
illd̃ reges. istr̃z vero ẽ res silis freno qd̃ i gut
tuť itromittiť et expellit qd̃ ẽ itꝰ i gutture ad
exteriora. Cõp̃ssio aũt valde ẽ nociua i ap̃ati
bꝰ. ¶ Quñqz sinãces vehemẽtiores fiũt et nõ
valẽt medicie et crediť ꝙ pditio futura sit il
lud per qd̃ speratur euasio ẽ scissio cãne et il
lud ẽ cũ scissiõe ligamẽtoꝝ que et inter duos
annulos cãne p̃ter ꝙ recipiat aliqd de carti
lagine ita vt p illd̃ anhelet deinde suať cũ ex
pletũ fuerit regimẽ ap̃atis ꝛ mediceť ꝛ sana
biť. ¶ Et modus qdẽ curatõis eius est vt tẽ
dať cap̃ ad posteriora ꝛ teneať ꝛ sumať cutis
ꝛ abscindať. Et qd̃ de eo rectius est. est vt su
mať cutis cũ vncino ꝛ elongeť deinde disco-
operiať a cãna ꝛ findať qd̃ est inter duos an
nulos cãne corã fissura cutis deinde suať et
ponať sup ipsã puluis citrinus. Et oz qdẽ vt
dupliceñť duo labia fissure cutis solũ p̃ter ꝙ
cõtingať cartilago ꝛ pãniculi in aliquo ꝛ hoc
est indiciũ huiꝰ fissure q̃uis nõ cadat ad hãc
intentiõez. Nã si existimať ꝙ in illis eisdẽ li
gamentis sit ap̃a ꝛ nocumentũ nõ oz vt ad-
mistreť scissio. ¶ Cũ ãt sincopis supuenerit
ergo ꝛ timeť ꝙ ꝯpleať p̃focatio incipiať a cli
steribus fortibus. Et phlomeť vena q̃ est sub
lingua ꝛ phlomeť vena frontis ꝛ appendanť
ventose sup collũ ꝛ sub mẽto cũ incisiõe aut
absqz incisiõe ꝛ si fuerit cã p̃focatõis eius et
sincopis eius submersio tunc cõuertať vt cur
rat aq̃. Deinde suffumigenť cũ eo qd̃ hz for-
titudinẽ ꝛ odorẽ bonũ donec reuiuiscat. O pz
ãt ille q euaserit a suffocatõe vehementi phlo
meť ꝛ clisterizeť ꝛ sorbeat aliqbus diebus sor
bitões faria ciceris ꝛ lac aut aquã carnis in
qua dissoluti sunt panis ꝛ vitellus oui ꝛ sci-
as ꝙ ois q hz dolorẽ gutturis melius est fu-
gere sermonem ex quocũqz dolore.

¶ De vua ꝛ ambabus amigdalis. Ca.xij.

Istis qñqz accit catarruś apostemãs eas
ita vt ꝓhibeat anhelitũ ꝛ qñqz mollifica
tur vua p̃ter ap̃a ꝛ indiget eo qd̃ cõstrigit eã
ꝛ exiccet ex mã ipsã ꝛ qñqz indiget incisiõe
ꝛ appropinquat curatõi p̃focationũ. ¶ Et cu
reť in p̃ncipio cũ linimentis in qbus sit facili
tas obseruatio ꝛ admistrenť cũ penna digiti
nãqz in nõ sua hora qñz laborẽ afferũt. ¶ Et
in illa q̃ magis est ꝛ pue inflãtõis admistren
tur pontica. Inflante vero cõueniens est illd̃
qd̃ est vehementis infrãtiõis sic aq̃ solatri et
sic semẽ rose ꝛ folia eius vtrisqz.n. inest ope-
ratio fortis. Et ex eis q̃ sunt fortiora in hoc.c.
sunt gũmi arabicũ ꝛ dragagantũ ꝛ sarcocol
la ꝛ nesestengi linita ꝛ ẽt balaustie ptes.ij. alu
minis ps.i. coterenť ꝛ cribellenť cũ orali ꝛ ad
mistrenť cũ spatula hñte caput incisũ in lati-
tudine. Et qñqz addunť in eis crocus ꝛ cãfo
ra ꝛ admistranť liniendo ꝛ ẽt galle trite cum
aceto ꝛ liniunť cũ penna. Et itez aq̃ granati

accetosi cū stipticis ꝛ ēt lapis sedenigi ꝛ ēt lapis corrosus adustus ꝛ ille q noiatꝛ achates ꝛ lapis alasurugie ꝛ spodiū ꝛ lutū sigillatū ꝛ armenū ꝛ rob acreste ꝛ fructus spine egiptiace ꝛ alumē iameni ꝛ semē rose. Sumantꝛ ex eis sic est illō. Et suffumigatio cū ranis aneti est ex eis q̄ cōstringunt vuā valde ꝛ ēt succꝰ granati dulcis ꝯtriti cū cortice suo cū sexta sui de melle factus viscosus inspissatus est linimētū bonū. Et oꝫ vt cū gargarisma fit cū stipticis assiduetꝛ gargarisma cū aq̄ calida. Illud.n.ppa rat ipsā vt in eo stiptica opentꝛ ꝛ lenit ipsā ꝛ ꝓhibet stiptica indurare ipsā. Qō si stiptica eā agrere faciant duritiē ꝛ coarctatōez dolorosā admistra in ea mucilagines ꝛ gūmi arabici ꝛ dragagantū ꝛ amilū ꝛ sarcocollā ꝛ semē malue ꝛ aq̄ȝ furfuris ꝛ ordei ꝛ fiat vt flet succus extremitatū rāni cū qnta sui de melle et aq̄ mistū qm̄ ē linimentū bonū. Et oꝫ vt gargarisma fit ex stipticis assidue fiat añ illō gargarisma cū aq̄ calida aut decoctōe rosaꝝ ꝛ sumach cuius sexta ps fit mellis decoq̄tꝛ ꝛ inspissetꝛ ꝛ liniatur exterius cū eo qō hȝ exiccatiōez ꝛ stipticitatē fortē sicut qō fit cū gallis ꝛ alumine iameni. Et sal qdē est illō qō ē ꝓtermitendū ante oia illa. Melice vero galaꝝ imaturaꝝ nucis atrimenti ru. sumach oium añ. ptes.iij. ꝛ tertia salis torrefacti.xx. ptes sumātur ꝛ admistrētur. Medicamē bonū i disponibus ꝛ horis. ℞.alumis iameni ptes.iij. rof.ptes.ii.costi ptē.i.admistretur empl̄m cū pēna vt ꝑueniat ad vuā. Medicamē bonuȝ ad horā suā. ℞.succū granati cū cortice suo ꝛ inspissetur cū qnta sui de melle ꝛ liniatur cū eo ꝛ ēt alumis ptē.i. salis ammoniaci ptē.i. ꝛ.s.gallaꝝ imaturaꝝ tertiā ptis draganti.iij. ptes. Et qñ ꝑuenit status aut appropinquat admistra myrrhā ꝛ crocū ꝛ ciperū ꝛ q̄ sī eis silia ꝛ darsisabā ꝓpē ꝛ florē sqnanti ꝛ rāos balsami ꝛ alusaent admistrētur liniēdo ꝛ aq̄ eoꝝ gargarizētur ꝛ ꝓpē qñ admistratur i eis gargarisma decoctōis radicis lilij ꝛ seis ro. cū melle ꝛ distilletur oleū amigdalinū in aures in oi hora qm̄ est iuuatiuū. ❡Si āt collectio fiat in vtrisq3 amigdalis ꝛ in eis q̄ sequūtur eas admistra decotōes ꝑdictas in.c.finātie qō si dolor ꝑseuerat ꝛ nō sedatur reuertēdū est ad solutōez ventris. Si vero ꝑ hoc nō cōpletur ea admistra ea q̄ sūt fortis resolōis sicut est succus cucumeris asinini ꝛ cētaurea ꝛ nitꝝ rubeū cū melle aut solū. ❡Et si indurescit apā ꝛ ꝓlōgatur nō est aliqd ei ita conueniēs sicut assa fetida. ❡Cū ergo icipit subtiliari in loco vno ꝛ grossatur in loco alio tūc incidatur ꝛ quantū poſſe est vt expellas illō ꝛ facias illi empl̄m cū sale ammoniaco ꝛ mittas ipm̄ ei cū cochliario qō est sicut frenū et est melius. Et nō oꝫ vt incidatur nisi cū radici eius aduenit extenuatio qm̄ in ea est timor magnus. ❡Gargarisma exiccās vlcera apātū gauonū ꝛ purgans ea. ℞. lentiū balaustiarū amboꝝ añ.ptes.v.sief.memithe troci costi oium añ.ptē.i.coquātur in aq̄ ꝛ sūatur ex decoctione eoꝝ ps.i.et misceatur cū medietate sui de rob mori et quarta sui de melle ꝛ fiat cum ea gargarisma.

❡De casu vue. Capitulum.xiij.

Quādoq3 cadit vua in febre ꝛ qñq3 cadit sine febre ꝛ eius casus est vt tendatꝛ ad inferiora ita vt nō redeant ad locū suū. et qñq3 necessariū fit deglutienti cōprimere digitis suis donec transglutiat.

❡De cura. Capitulum.xiiij.

Si sunt illic caliditas ꝛ rubedo phl̄omsa deinde admistra gargarismata ꝑdicta in capitulis ꝑdictis sic gargarismata cū aceto et aq̄ rof. Deinde fricetur cū rof. ꝛ sandalis ꝛ balaustijs ꝛ cāfora ꝛ rob de moris ꝓpē in instr̄o simili freno. Et oꝫ vt fiat cū facilitate quanto magis est poſſe. Et si nō sunt caliditas illic ꝛ rubedo admistra gargarisma cū oxymelle ꝛ sinapi ꝛ almuri ꝛ alnabi ꝛ fricetꝛ cū instr̄o ꝑdicto ꝛ medicamē quo fricatur est illud qō fit ex gallis ꝛ moris contritis. ❡Et fortior curatio ē vt subleuetur cū istr̄o ad superiora extēdēdo ad exteriora cū medicis stipticis ꝛ ꝑmistis cū resolutis ſꝫ q̄ oꝫ. Et qñ3 ꝑmittitur cū digitis linitis ex eis q̄ sunt sicut rob moroꝝ ꝛ nucū et alleoꝝ. Et ex medicinis bonis ad eleuandū sunt balaustie ꝛ alumē et cāfora. Et ex bōis i eleuatōe vue ē galia cū sale ammōiaco ꝛ galle cū sale ammōiaco. Sȝ galia ē subtilior postq̄ȝ nō fuerit illic nocumētū ex apāte et repletōe. ❡Cū ḡ stat fac gargarismū cū aq̄ salsa vtēdo gargarismate pꝰ gargarisma. Et ex eis q̄ expta sūt ad illō ē vt sumatur seis ro. medietas libre succi barbe hircine.iij.ōȝ. decoquātur i melle aut vino qm̄ ē fortiꝰ ꝛ ifātiū qdē vuas qñ3 eleuāt galle aduste cū aceto et qñ liniūt ex eis eoꝝ sincipita.

❡De sermone vniuersali de incisiōe vue et vtriusq3 amigdale. Capitulum.xv.

OPortet vt in vua cōsidereẽ eius subtiliatio ꝛ detumitio ꝛ ꝓpe in inferiore pte eius ꝛ si ingrossaẽ extremitas eius ꝛ resudat ex ea sič pus tunc est melior hora ꝛ tunc incidaẽ cū ferro ꝛ cū medicis cauterizantibꝰ ꝛ fiat ꝓseruatio cū solutōe ventris subtili pcedente ipsā ꝛ excussiōe corporis a repletiōe si fuerit in ipso ex sanguie aut alijs incisio nāqꝫ cū repletōe est timorosa. ¶ Illius āt incisio q̄ subtilis est ꝛ lōga sič cauda muris eqtans super linguā sine repletōe aut rubedine aut nigredine est pui timoris. ¶ Et modus qdē incisiōis eius est vt pmaẽ lingua ad inferiora ꝛ sit poſte accipe vuā cū instrō ꝛ pmaẽ ad inferiora ꝛ nō radicitus incidaẽ imo dimittatur ex ea aliqd. Nā si tu abscinderis eā ex palato sanguis forsitā nō abscindeẽ oio cū tn̄ nō oꝫ vt incidaẽ res pua ꝛ sit nocumētū remaneat cū dispōne sua imo oꝫ vt icidaẽ q̄ntitas q̄ addit sup nāꝫ. ¶ Cū āt ē rubea apoſa tūc incisio ē timorosa et qn̄qꝫ manat sanguis et nō abscindiẽ pp aliquā medicinā. ¶ Ex medicis āt incidētibus eā sunt assa fetida ꝛ alumē iameni q̄ sine intermissiōe ponaẽ sup radicē eius qm̄ incidunt eā ꝛ faciunt ipsā cadere. Et ex medicis facientibus ipsā cadere nō cauterio ē sal ammoniacus cū assa fetida et atrimētis ꝛ oꝫ vt medicie iste sup vuā annexe teneant cū instrō narrato ꝛ teneant hora vna ita ꝙ nō deglutiat donec agant in eā deinde iteraẽ vsqꝫquo nigrescat. Naꝫ si denigraẽ cadet post tres dies ẜꝫ plm̄. Et oꝫ vt sit ille q curaẽ decliuis ad iferiora hn̄s os aptū ita vt curat saliua eiꝰ ꝛ nō retineaẽ in ore ipsius. Due vero amigdale suspendāẽ cū vncino ꝛ trahāẽ ad exteriora q̄nto plus poſe est pter ꝙ cū eis attrahūẽ tunice ꝛ abscindāẽ cuꝫ rotunditate desup radicē ap̄ q̄rtā lōgitudis cū instrō incisiōis pter ꝙ ꝓmuteẽ instrꝫ ꝛ incidaẽ vna post alterā post obseruatōeꝫ cōdictōuꝫ pdictaꝝ i colore ꝛ q̄ntitate eaꝝ. ¶ Cūqꝫ ceciderit ex eis qđ abscindiẽ dimittaẽ sāguis currere ẜꝫ q̄ntitatē mediocrē. Et sit patiens decliuis sup faciē suā ne sanguis ingrediatur gutẽ eius. Deinde colluat os ex aceto ꝛ aq̄ in frigidatis euomat ꝛ tussiat et mūdificeẽ interius eiꝰ deinde pōaẽ sup eā qđ abscindit sāguinē sič colcotar et alumē et dragātū ꝛ gargarizet cum decoctione senticis et foliorum myrti et sit tepida.

¶ De remēoratōe nocumētoꝝ icisiōis. C.xvj.

EX eis ē nocumētū vocis et ex illis ē decoctio pulmōis frigori et calori et facit accidere tussim ab oi frigore et calore ꝛ nō tolerat sitim. Et ex illis ē detegere stōꝫ malitie cōplōnis a cā pmitiua ex vētositate et puluere et eis silibꝰ. Et plimi coꝝ ifrigidāt aerē tēperatū et i pectoribꝰ plimoꝝ eoꝝ figiẽ frigus in pulmone ipsorum donec moriunẽ. et qn̄ꝫ accidit ex ea sputum sanguis et nō retinetur.

¶ De cura sputi sanguinis ex incisiōe vue ꝛ vtriusqꝫ amigdale. Capitulum.xvij.

OPortet vt ponāẽ vētose sup collū ꝛ mamillas et fiat phlomia et vt fiāt regimē cū phlomia venaꝝ iferioꝝ cōicātiū sič alscellaꝝ et eis siliū itēdēdo ad attrahēdū. ¶ Singularia āt sāguinē retinētia et linimēta administrata ad illđ sūt sič atrimētū quo fiat linimētū aut pulverizeẽ atrimētū sup ip̄m et in frigidātia actu sič nix et succi fri stiptici noti sicut succꝰ acreste et pāpini vitis et ribes et solatꝝ et aq̄ cydonioꝝ acetosoꝝ. Et ex rebꝰ expertis q̄ hn̄t ꝓꝓetatē i h̄ caplō. Et oꝫ vt administreẽ i dispōne medicam̄ qđ testatꝰ ē sapiēs noiatꝰ. Diogenes et ē alcuezric. Et ēt succus arnoglosse cū admistraẽ ꝓpe cū troc. de karabe et luto sigillato. Et oꝫ admistreẽ ex eis calidū aliqd imo frm̄ actu. Calm̄.n.cū eo qđ attrahit destruit opatiōeꝫ medicine.

¶ Fen.x.de dispositionibus pulmonis et pectoris et est tractatus quinque.

¶ Tractatus pmus de pncipijs et anhelitu.

¶ De anatōia epiglotis ꝛ cāne pulmōis.c.i.

Canna quidē pulmonis ē mēbrū cōpositū ex cartilaginibꝰ pluribus q̄ sunt circuli et partes circuloꝝ q̄ꝝ alie alijs continuāẽ. Que ergo ex eis obuiant meatui cibi que est posterius et est meri facte sunt diminute et ꝓpinque semicirculo et posita est abscissio earum ad meri et contingit meri de ea corpus pāniculosū nō cartilaginosū. Immo subā eius cartilaginosa ad an̄riora posita ē. Et ponunẽ he cartilagines ex ligamētis q̄ pāniculus tegit et cōprehendit oia illa intrinsecus pāniculus lenis ad siccitatē et duritiē declinans aliquātulā. et silr̄ exterius ēt ꝛ caput eius supior qđ sequitur os et epiglotum. Et extremitas eiꝰ inferior dimittitur in duas sectiones. ¶ Deinde diuiditur in sectōes curentes in pulmone vicinātes ramis venaꝝ pulsatiliū et geta

rū ⁊ ꝑuenit eaꝝ partitio ad orificia valđ stri
ctiora q̄ꝫ orificia coꝝ q̄ filant̄ eis ⁊ currūt cū
ipsis. ¶ Eiꝰ igit̄ creatio fcā ē ex cartilagie vt
ueniat̄ i ea aptio ꝑdicta ⁊ ne lenitas faceret
eā idigere cooptura ⁊ vt sit durities eiꝰ tuta
mē ipsi quū sit eiꝰ sitꝰ ad añriora ⁊ vt sit du
rities eiꝰ cā ad hoc vt ꝑueīat vox: aut adiu-
uet eā. Et fcā ē eiꝰ cōpositio ex cartilaginibꝰ
plibꝰ ligatis cū pāniculis vt sit ei poſſis extē
sio apđ attractionē aeris ⁊ respirationē ⁊ nō
doleat ex ꝑcussiōibꝰ q̄ accñt ei desubtꝰ ⁊ sup̄.
Et ex attractōibꝰ q̄ accñt ei ad extrēitatē eiꝰ
⁊ vt quū nocumētū accit nō dilatet̄ nꝫ coan
gustet̄. Et facta ē rotūda vt sit securior ⁊ ma
gis icolumis ⁊ nō minuit̄ ab ea qđ de ipso
tāgit meri nisi vt cōprimat bucellā trāseūtē
ipꝫ. Jmmo ꝑtrāseat a facie eius quū extēdit̄
meri ad amplitudinē ⁊ fit ꝯcauitas eiꝰ tūc q̄
si adiuuās meri quū incipit meri extēdi ad
ipsā ⁊ penetrat i ipꝫ ⁊ ꝓꝑe i deglutiōe ne cō
iungat̄ anhelitui: qm̄ deglutitio necriuꝫ facit
vt cooꝑiat̄ cāna pulmōis supiꝰ vt nō ingre
diat̄ eā cibꝰ trāsiēs sup eā ⁊ fit cooptura eiꝰ
cū suppositiōe cartilaginū stātiū sup meatū.
nō ē poſſe vt sint quū fit anhelitꝰ. Et creata
ē pp vociferationē res q̄ noiat̄ lingua fistule
ꝯstricta apđ extremitatē cāne deide dilatat̄
apđ epiglutū q̄re icipit ex amplitudine ꝑue-
niēs ad ꝯstrictionē. deinde ad spatiū amplū
fit ē i fistula: qm̄ necriū ē voci ꝯstrictio vt re
tineat̄ ⁊ hmōi gdē corpis filis lingue fistule
ꝓꝑetas ē vt ꝯiūgat̄ ⁊ dilatet̄ vt fiat ꝑ illđ ꝑ
cussio vocis. ¶ Durities vero pāniculi q te-
git eā iteriꝰ fuit vt resistat solꝰ catarris ⁊ spu
tis malis ⁊ vapori fumoso redeuntiex cor-
de: ⁊ vt nō mollificet̄ ꝑcussione vocis. Eius
āt diuisio i primis i duas ꝑtes fuit: qm̄ pul-
mo hꝫ duas ꝑtes: sꝫ eiꝰ rarificatio cū venis
getis fuit vt ex eis accipiat nutrimītū. Cōstri
ctio āt orificioꝝ coꝝ fuit vt mēsuret̄ i. eis re-
spiratio arteriaꝝ veniētiū ad cor vt nō pene
tret in eis ad ipꝫ. Nā si penetraret faceret ꝑ
uenire sputū sāguis: hec est ergo forma cāne
pulmōis. ¶ Epiglotis āt ē istrꝫ ad cōplēdaꝫ
vocē vt teneat̄ anhelitꝰ. Et i interiore ꝑte ip
sius ē corpꝰ sile lingue fistule: ⁊ iā diximꝰ ipꝫ
⁊ cū eo qđ apponit̄ ipsi ex palato ⁊ ē sile ad-
ditiōi q̄ claudit̄ caꝑ fistule cōplet̄ vox. Et epi
glotis gdē ē coarctata cū cāna ꝯstricta cum
meri. Quū ergo meri apperit deglutire ⁊ đ
clinat ad iferiora ꝓpter attractioneꝫ bucelle

coopit̄ epiglotis ⁊ eleuat̄ sursū ⁊ coarctat̄ co
opertura q̄rūdā suaꝝ cartilaginū cū alijs q̄-
re extēdunt̄ pāniculi ⁊ lacerti. Quūqꝫ cibꝰ ꝑ
trāsit meatū meri sūt orificiū epiglotis ⁊ cā
ne adherētes palato supiꝰ q̄re nō ē poſſe vt i
grediat̄ ipꝫ ex eo qđ cōphēsū ē apđ meri ali
gd q̄re ꝑtrāseūt ipꝫ cibꝰ ⁊ potus ita ꝙ nō ca
dit ad cānā aligd nisi i gbusdā horis i gbꝰ fe
stinat deglutitio añq̄ꝫ cōpleat̄ motꝰ iste aut
accidat cibo motꝰ pp meri ꝯturbatū q̄re nō
cessat nā laborare i expulsiōe eiꝰ cū tussi. Et
nos gdē iā diximꝰ anatomiā cartilaginū epi
glotis ⁊ lacertoꝝ eiꝰ i prio libro. ¶ Pulmo
āt ē cōpositꝰ ex ꝑtibꝰ q̄rū vna ē cāna a fa ē
rami arterie venate ⁊ tertia ē rami ꝓculdu
bio quos ꝯiūgit caro mollis rara aerea crea
ta ex tenuiore sāguie ⁊ subtiliore ⁊ illđ ē etiā
nutrimētū eiꝰ. ⁊ ē plꝫ meatuū mollis ⁊ rarꝰ
ad albedinē declinās ꝓꝑe i pulmōibꝰ aialiū
q̄ꝝ itegra ē creatio ⁊ creatꝰ ē rarus vt i ipso
accipiat̄ aer ⁊ digerat̄ i eo ⁊ expellat̄ supflui
tas eiꝰ ab eo sic creatū ē epar cū cōparatiōe
ad cibū. Et ē hñs duas diuisiōes q̄ꝝ vna tē
dit ad dextrā ⁊ altera ad sinistraꝫ. Et sectio
gdē sinistra duos hꝫ ramos ⁊ sectio dextra
tres hꝫ ramos. ¶ Et iuuamētū pulmōis oī
no ē attractio aeris ⁊ iuuamētū attractiōis
aeris est ꝑpatio aeris cordis pluris q̄ꝫ ipꝫ q̄
idiget i pulsu vno. Et iuuamītū hmōi ꝑpara
tiōis ē vt sit aiali quū submergit̄ i aq̄. Et qñ
emittit vocē lōgā ꝯtinuā ipediētē ipꝫ ab ac
ceptiōe aeris aut quū abhorret eiꝰ attractio
nē pp dispōnes et cās ducētes ipm̄ ad illud
ex fetore aut alio aer ꝑpatꝰ quē assumit cor.
Et iuuamētū hmōi aeris ꝑpati ē vt tēperet
sua euentatiōe calitatē cordis ⁊ vt restauret
spūꝫ cū suba q̄ ē magis vincēs i cōplōne eiꝰ
ꝑter ꝙ aer solus sic existimāt gdā ꝯuertat̄ ⁊
fiat spūs sic nō sola aq̄ nutrit mēbruꝫ. Vex
vnūqđqꝫ coꝝ aut ē ꝑs nutrimīti aut ē faciēs
penetrare lubricitate. Sꝫ aq̄ ē ad nutrimētū
corpis ⁊ aer ē ad nutrimītū spūs ⁊ vnūqđqꝫ
duoꝝ. s. nutrimētū corpis ⁊ spūs est corpꝰ cō
positū nō simplex. ¶ Sꝫ iuuamītū extractio
nis sſfluitatis aduste spūs ⁊ ē eiꝰ fumositas
⁊ pulmōis ē ad introitū aeris fri. Jste nāqꝫ
attractus iā ꝓculdubio ꝯuersus ē ad calefa
ctionē q̄re nō ꝯfert i tēperādo spūm. ¶ Ra
mificatio āt venaꝝ ⁊ cāne i pulmōe fuit qm̄
cāna ⁊ arteria venalis cōicāt i nutriēdo pul
monē ex sanguine digesto claro veniente ex

corde. Carnis āt iuuamētū est vt oppilet rimas ⁊ ꝯiungat ramos. ſ3 eiꝰ raritas ē vt rectificet attractionē aeris. Nō.n.ē vt ñ penetret aer nisi in cāna tm̄: imo qñq3 euadit ad corpꝰ pulmōis ex eo: ⁊ i hoc ē appꝛitio i multiplicatiōe ⁊ vt adiuuet etiā in ꝯſtrictiōe ad expulſionez. Eſt ergo ꝑpa:us duobꝰ motibꝰ ⁊ pp hoc apiꝛ pulmo cū ſufflatiōe. Eius aūt albedo eſt pp dñiu3 aeris ſup illō q̄ nutriꝛ ⁊ pp plimā eiꝰ fritatē. Eius vero ptitio i duas ptes ē vt nō ceſſet anhelitꝰ pp nocumētū adueniēs vni duaꝝ ptiū: ⁊ oīs ramus eiꝰ ramificaꝛ pp illud i duos ramos. Quintꝰ āt q ē i latere dextro ē lectꝰ ſubſtratus vene q̄ noiaꝛ ꝯcaua ⁊ nō ē eiꝰ iuuamētū in anhelitu pl'm. Et qm̄ coꝛ magis fuit decliue parūp ad ſiniſtrā addiꝛ i pte ſiniſtra q̄ occupet ſpatiū pectoꝛis. Et nō eſt bonū vt pulmōi ſit i latere dextro additio exñs vēis ſubſtrata: qm̄ iā cecidit neceſſitas eiꝰ. Et pulmonē gdē3 coopit pānículꝰ neruoſus vt ſit ꝫ3 q̄ ſciuiſti ſenſus aliqs aliq̄ mō ⁊ ſi nō ē intrās tm̄ ē coopiens ꝯ̄uis ipſe pulmo ſit ſubſtratꝰ cordi leniēs ipſū ⁊ eiꝰ tutamētū. ¶ Pectus quoq3 diuiſū eſt i duas ꝯcauitates inter q̄s diſtinguit pānicꝰ oꝛtus ex oppōne mediatiōis thoꝛacis ⁊ nō ē trāſitus ab vna duaꝝ cōcauitatū ad alterā. ⁊ iſte pāniculus ē in veritate duo pāniculi ⁊ ē ꝯiūctus i poſterioꝛe pte ſui cū ſpōdilibꝰ ⁊ ſupiꝰ vt defendat ambas furculas. ⁊ itētio i creādo eos fuit vt ſit pectꝰ hñs duos vētriculos q̄tenꝰ ſi eueniat vni eoꝝ nocumētū ſufficiat alter ad ſufficiēdū anhelitu3 ⁊ eiꝰ intētionē. ⁊ ex iuuamēto eiꝰ ē ligatio meri ⁊ pulmōis ⁊ mēbꝛoꝝ pectoꝛiſ adinuicē. ¶ De lāinis āt iā diximꝰ formā ⁊ iuuamētū eiꝰ in anatōia lacertoꝝ. Ip3.n.in veritate ē vnꝰ lacertoꝝ. Et ē ex tribꝰ tunicis q̄ꝝ media ē coꝛda q̄ cōpleꝛ eiꝰ opatio. Et tunica q̄ ē ſupra ē ſic fundamētū ⁊ baſis pāniculi pectoꝛis q̄ iterius coopiūt ip3. ⁊ tunica interioꝛ ē ſicut illa ſiphac ⁊ i velamīe gdē duo ſūt foꝛamina q̄ꝝ maius ē trāſitus meri ⁊ arterie magne. ⁊ p minus ē trāſitus vene q̄ noiaꝛ albabari ⁊ ē vehemētis ſuſpēſiōis cū ea ⁊ incarnatiōis.

¶ De complexionibus pulmonis et ſignis diſpoſitionum eius. Capitulum.ii.

Dicamꝰ itaq3 q̄ cōplōnē calidā ſigant amplitudo pectoꝛis ⁊ magnitudo ānhelitꝰ. ⁊ qñq3 duplaꝛ exſufflatio ⁊ vox ⁊ opatio eiꝰ. Et q̄ paꝝ noceꝛ ab aere fro ⁊ qō pl'm a calō. Et q̄ accñtia ſitis ſedat aer frus abſq3 potu multotiēs. ⁊ accit ei pl'3 iſlātio ⁊ tuſſis. Frigidā vero ꝯplōnē ſigant pūitas pectōis ⁊ pūitas anhelitꝰ ⁊ vox ⁊ acuitas āboꝝ. ⁊ q̄ noceꝛ ab oī fro. ⁊ multitudo gñatōis phlātis i ipſo. Et multotiēs gdē3 duplaꝛ eo anhelitꝰ ⁊ adueniūt ei aſma ⁊ tuſſis. ¶ Cōplōnē aūt hūidā ſigant multitudo ſupfluitatū ⁊ raucedo vocis ⁊ ſtertitio ⁊ ꝓpe quū fuerit cū mā ⁊ fuerit ꝺcliuis ad ſupioꝛa ⁊ defectꝰ ab eleuatiōe vocis nō pp debilitatē coꝛpis. ¶ Siccā vero ꝯplōnē ſignificāt paucitas ſupfluitatū ⁊ aſpitas vocis ⁊ ſilitudo eiꝰ cū voce gruū. ⁊ qñ3 ē illic diſnia pp vehemētiā ſpiſſitudinis. ¶ Vnaq̄q3 āt haꝝ cōplōnū qñ3 eſt pulmōi nālis: ⁊ qñ3 eſt ei accñtalis ⁊ cōicāt i aliq̄ et differūt i aliq̄. Illa āt in gbꝰ cōicāt ſūt ſigna ꝑdcā niſi illa q̄ excipiemꝰ poſt: ſ3 ea i gbꝰ differūt ſūt duo vnū coꝝ ē qm̄ quū ꝯplō ē nālis ſignū eiꝰ ē ſtās ꝫ3 nā3 ⁊ ſi ē accñtalis ē ei ſignū accñtale. ⁊ iā aduēit ei niſi ſit ſignū de gñe coꝝ q̄ nō accñt niſi nā tm̄: qm̄ tūc ſignū eſt nāle cuiꝰ ſiꝛe ē magnitudo pectoꝛis aut puitas eiꝰ. Et ſcias q̄ magiꝛ ꝓpe ſignificationes eiꝰ ꝫm diſpōnes pectoꝛis ⁊ pulmōis eſt anhelitꝰ i fritate ſua ⁊ caꝛitate ſua ⁊ magnitudine eiꝰ ⁊ puitate ipſiꝰ ⁊ facilitate ipſiꝰ ⁊ eiꝰ difficultate ⁊ fetoꝛe ⁊ bōitate odoꝛis eiꝰ ⁊ reliqs diſpōnibꝰ eiꝰ. Et ſilꝛ vox ēt i hmōi re ſicut illō qō ſigat illa q̄ ſtrāgulata eſt quū nocumētū ſit in lacertis ꝯſtrictius quū nocumētū eſt i lacertis et ſilꝛ tuſſis ⁊ ſputū ⁊ pulſus. ¶ Et iā declarata ē tibi q̄litas ſignificationū anhelitꝰ ⁊ q̄litas ſignificationu3 vocis ⁊ q̄litas ſignificationū tuſſis ⁊ q̄litas ſignificationū ſputi. Pulſus āt ⁊ qō ipe ſignificat ꝫ3 ꝯplōnes ⁊ egritudines iā ſciuiſti. Et pulmo gdē vicinaꝛ cordi ⁊ ſignificatiōes diſpōnū eiꝰ ſūt ſup ip3 foꝛtioꝛes. Et pulſus ē magis ſignificatiuus eiꝰ qō ſegꝛ ramos neruoꝝ pulmōis. Et tuſſis ē magis ſignificatiua illius qō ſegꝛ cānā ⁊ carnē pulmōis. ⁊ ſenſibilitas grauitatis ē ſignificatio ꝓpa q̄ mā ē in pāniculis ⁊ lacertis ⁊ quū ñ ſpuiꝛ niſi cū tuſſi leui tūc mā ē ꝓpinq̄ ſupꝑmo cāne ⁊ ei qō ſegꝛ ipm. Et ſi ñ ſpuit niſi cū tuſſi pluria tūc mā ē ꝓfūda ⁊ ē lōginq̄. ⁊ qñ3 aſſociēꝛ nocumentis mēbꝛoꝝ pectoꝛis ſigna mēbꝛoꝝ longinquoꝝ ſicut vertigo i apatibꝰ velaminis ⁊ ſicut rubedo faciei in apatibus pulmonis.

¶ De apatibꝰ accñtibus pulmōi. Capꝛm.iii.

Pulmōi qñqz accĩt ap̄ata appropriata mēbris ptiũ filiũ ꝛ egritudines officia les ꝛ ꝑpe oppilatio i venis suis ꝛ ptib⁹ cãne ipsius ꝛ ꝑprie in venis grossiorib⁹ ꝛ i rarita te corpis eius. Et qñz fiunt pp cãs oppilari nas intra ip̄z vsqꝫquo pueniaſ ad coopturã ꝛ egritudines cões. ¶ Et qñz multiplicãtur egritudines pulmõis i hyeme ꝛ autũno pp multitudinẽ catarri ꝛ ꝑpe i autũno pluuio so post estatẽ siccã septentrionalẽ ꝛ aer frus nociuus est pulmõi nisi sit a calore lesus ve hemẽti. ¶ Et multotiẽs qdez pducũt egritu dines pulmõis ad egritudines epatis sicut pducũt vehementia frĩtatis eius ꝛ vehemẽ tia caliditatis ei⁹ ad hydropisiz ꝛ filr velãinis.

¶ De cura pulmonis. Capitulum.iiij.

Attende qđ dr̃ i ca. asmatis ꝛ anhelit⁹ et pmuteſ ad illđ ex eo qđ cõicat ei in cãis egritudinũ. Et qñz excitaſ pulmo cũ eo qđ est sic eleuatio vocis et sic ãhelit⁹ exuffla tiõis et subtilienſ p illđ supfluitates ei⁹ et ad ministratõi qdẽ medicinaꝝ pectoris inest ꝑ pria forma. oꝫ. n. vt administrenſ facte pilule et elia plib⁹ retinendo ea in ore et deglutiendo qđ resoluiſ ex eis paulati vt ꝓlõgẽſ spatiũ i ore eaꝝ i ptrãseũdo cãnã ꝛ reiterẽſ ꝛ pueiat ad cãnã ꝛ plmonẽ ꝛ ꝑpe quũ dormit resupi m⁹ ꝛ hũectet lacertos oẽs q sequũſ plmonez et cãnaz eius. Et propinquior modus decli nationis superfluitatum pulmonis est latus qđ meri sequitur quapropter iuuaſ vomitu plurimum quum nõ est ibi quod prohibeat.

¶ De materijs siccis in pulmone ꝛ indicijs earum in curatione. Capitulum.v.

Materie q̃ cõtinenſ i pulmõe qñz sũt ex gñe sãguis. ꝛ qñz sũt ex gñe hũiditatis ꝛ qñz sũt ex gñe saniei et sũt mẽ calide ꝛ sub tiles. Et mãs qdez siccas in pulmõe qñz est difficile spuere q̃re nõ adheret ei ventositas expellẽs eas cũ tussi. Immo rũpiſ hũiditas sup vẽtositatez q̃re aduenit ei ventositas nõ eradicans. sed ad vehementiã multitudinis ei⁹ quũ sũt hũores pectoris grossi nõ pueias ad vltimũ in exiccãdo. imo sis occupatus cũ lenificatione et incisione cum resolutiõe ma teriei. Et sit intentio maior duarum rerum tibi incisio aut sit studiũ cum incisione plus q̃ꝫ sit cum resolutione. Et administra in om nibus illis medicinis aquam mellis est eni faciẽs eas penetrare ꝛ lenificat ꝛ abstergit.

¶ De medicinis pectõis singularib⁹. ꝛ cõpo sitis ꝛ de forma administratiõis eaꝝ. Ca.vi.

Medicine pectoris sũt medicine q̃ mũdi ficãt pect⁹ ꝛ sũt ƀꝫ ordines. ¶ Ordo pri m⁹ ẽ sic farina fabaꝝ ꝛ aq̃ mellis ꝛ sem̃ lini as sũ ꝛ aigdale ꝛ vinũ dulce. Istã ip̄z vehemẽter apit oppilatiõz pulmõis sic ip̄z vehemẽter gñ rat oppilatõz ep̄is quẽadmodũ scies i capitu lo ep̄is. Et ex friis sem̃ cucumeris ꝛ bateke et cucurbite. Butyri vero q solũ administraſ ma turatio pl⁹ ẽ ꝛ maior q̃ꝫ ei⁹ mũdificatio. Si ãt deglutiatur cũ melle ꝛ amigdalis amaris ẽ ei⁹ maturatio mior et mõdificatio ei⁹ maior. ¶ Et forti⁹ illo ẽ glutinũ albotiz ꝛ amigdale amaſ ꝛ oxymel sqlliticũ ꝛ olibanuz ꝛ dactili heirõ hñt fortitudinẽ i hac intẽtõe. ¶ Et for tiora ill' sũt cymimũ pip ꝛ herb⁹ ꝛ radix lilij ꝛ radix oppopõaci ꝛ castoreũ cũ melle ꝛ sqlla as sata ꝯtrita ꝛ ꝯfecta cũ melle ꝛ cẽtaurea ma ior ꝛ aristol'. ro. ꝛ nigella ꝛ vermis q̃ ẽ sub vr ceis quũ dsiccaſ sup testã sup prunas aut in furno dõec albescat ꝛ ꝯmisceaſ cũ melle. Et silr enula quũ põiſ i medicis ꝛ aq̃ ei⁹ ẽ vehe mẽtis iuuamẽti ꝛ alreumed ẽ ex sũma eoꝝ q̃ fa ciũt facile sputũ ꝛ fisceleos ẽ valđ iuuatiuũ ꝛ ꝑ prie crudũ. et p⁹ ip̄m illđ qđ nõ ẽ elixatũ nisi elixatura vna. Et croc⁹ ꝯfortat istrã ãhelit⁹ et facile efficit sputũ valđ. et medicie qdẽ iste sũt ꝯueniẽtes ebibite et sũt ꝯueniẽtes vt empl'z supposite. ¶ Ex medicis ãt ꝯpositis sũt pill'e. Platonis et sũt pillue de storace et sirupus đ isopo cũ descriptionibus cũ diuersis et me dicam̃. Andrõachi et medicam̃ asclepiadis et medicam̃. S. ꝛ sirupi đ papaueſ cũ đscriptõ nib⁹ et medicam̃ mãimi⁹ et medicam̃ anacar di cũ myrobal'. ¶ Et ex eis q̃ faciũt spueſ hũo res grossos et saniẽ ẽ medicam̃ qđ. ℞. sapini ꝛ myrrhe ãboꝝ añ. aur. i. cõdumẽi aur. ij. opij et castorei ãboꝝ añ. aur. i. ꝯficiãſ cũ vino dul ci cui⁹ potio ẽ. 5. aur. ¶ Et ex eis q̃ expta sũt ẽ medicam̃ qđ. ℞. olibãi. iiij. myrrhe. ij. cũ trib⁹ õꝫ. rob coquãſ cũ melle et đglutiãſ aut succ⁹ caul' cũ eq̃li põdere mell' aut đcoctio ei⁹ đco quãſ ãbo dõec coagulẽſ et sit ignis ignis car bonũ. et ẽt myrrha et pip et sem̃ vrtice ꝛ sera pinũ et sinapis sumantur et fiant ex eis pilu le. et deſ i potu ex eis mãe et vespe ap̄ sõnũ. ꝛ ẽt sinapis. ʒ. i. baurac. ix. kirat succi cucumeris asini kirat. i. et. 5. et sũt potio vna educẽs sup fluitates plimas ꝛ mũdificat sine lesiõe. ¶ Et ex medicis fortib⁹ ẽ vt sumãſ nasturtiũ ꝛ sina pis et sem̃ vrtice et succ⁹ cucumeris asinini et

anisũ ꝯiũgatᷣ totũ illud cũ melle ⁊ ꝯficiatᷣ cũ eo. ¶ Et ex ꝯmistis ꝺclinãtibꝰ ad caliditatē ē vt sumãtᷣ fenugreci.ʒ.i. seis lini.ʒ.i.ſ.herbi.ʒ.i.eiꝰ qꝺ ē iter gña coti.ʒ.ſ.ſucci ligritie.ʒ.ij.iuoluãtᷣ oia oleo amigdalino ⁊ ꝯiungãtᷣ cũ melle. ⁊ iterꝫ ſeneſtẽ ⁊ ficꝰ albe ⁊ paſſe enucleate ⁊ radix lilij ⁊ capillꝰ ve. decoquãtᷣ i aq̄ vehemẽter ⁊ detᷣ ex ea ad potãdũ. ⁊ ſi i hac aq̄ ꝺcoquãtᷣ polypodiũ ⁊ turbit erit iuuatiuũ valꝺ. Et ſcias ꝙ multotiẽs retinetᷣ aliqd i pectore ⁊ ē recipiẽs vt expuatᷣ niſi virtꝰ eiꝰ ab eo ꝺbilitetᷣ ⁊ tũc qdẽ oꝫ vt addiuuetᷣ cũ ſternutatiõe.

¶ De ſermõe vli de anhelitu. Ca. vij.

Anhelitꝰ ꝯpletᷣ duobꝰ motibꝰ iter quos ſũt due more ꝫ ꝙ res ſe hꝫ i pulſu: niſi qa motꝰ anhelitus ē volũtarius q põt alterari cum volũtate a curſu nãli ⁊ pulſus ē nãlis purus. Et itentio qdẽ i anhelitu eſt vt ipleat pulmonẽ aere frõ donec ꝑparetᷣ ꝑparatio cordis ⁊ ñ ceſſet cor ſumerᷣ ex eo aerẽ frũꝫ ⁊ reddat ipſi vaporẽ ſumoſũ ad hoc vt accidãt illi attractiõi due res q̃rũ vna eſt ꝯuerſio ipſiꝰ a fritate cũ calefactõe eiꝰ qꝺ ei vicinatᷣ ⁊ eius qꝺ ei ꝯmiſcetur. Et altera eſt ꝯuerſio ipſius a claritate ſua ꝑꝑea ꝙ admiſcetᷣ ei vapor fumoſus tũc eniꝫ remouetur ab eo intẽtio q̄ fit ꝯueniens ad hoc vt extendatur pulſus ab eo qa neceſſaria ſit eius educatio ⁊ ꝑmutatio ipſius. ¶ Et iter duas res ſũt due more ⁊ eius qdeꝫ itroitus ⁊ eſt attractio aeris fit cũ dilatatiõe pulſus pulmõis ſequens motũ corpoꝝ qbus circũdatur. Et anhelitus qdẽ ap̄ cõitatẽ eſt illud qꝺ educitur ⁊ apꝺ medicos ⁊ i poſitiõe q̄ eſt inter eos qñqꝫ eſt illud qꝺ educitur ſicut eſt ap̄ cõitatem. ⁊ qñqꝫ eſt hoc totũ ſicut pulſus ap̄ cõitateꝫ eſt motꝰ dilatatiuus. ⁊ ap̄ medicos in ipſo ē poſitio ꝓpria ꝫ ſpẽꝫ notã. ¶ Et motus anhelitus equalis naturalis vacui a nocumẽto ꝯpletur motu velaminis. ſi ãt indiget additõe fortitudinis ꝓpter illꝺ quod nõ ingreditur niſi cũ labore aut vt ꝯfortatᷣ anhelitꝰ ad extrahẽdã inflatõm cõicat velamini in hoc adiutoriũ lacertoꝝ pectoris oiuꝫ ita ꝙ ſupꝑmoꝝ eiꝰ aut ſaltim quorũdã inferioꝝ eiꝰ tm̃. Si aũt eſt neceſſariũ vt ſecet lr̃as aut gñretur ex eo locutio nõ ē excuſatio quin adminiſtratio ſit lacertoꝝ lingue. Et qñqꝫ ē neceſſariũ i eis admiſtrare lacertos labioꝝ. Et quẽadmodũ in pulſu ē magnus ⁊ ꝑuus ⁊ lõgus ⁊ breuis ⁊ velox ⁊ tardus ⁊ calidꝰ ⁊ frũs ⁊ frequens ⁊ rarus ⁊ fortis ⁊ debilis ⁊ interciſus ⁊ ꝯtinuꝰ ⁊ ſpaſmoſus ⁊ tremulꝰ ⁊ ꝑue replõnis venaꝝ ⁊ multe eaꝝ ⁊ reꝝ illaudabiliũ: et oibꝰ illis ſũt cãe ⁊ oibꝰ illis ſũt ſignificatões ꝫ res ſuas. Et ē eis diuerſitas ꝫ ꝯplõnes etates ⁊ gña et accñtia corꝑea et aialia. Siĉr anhelitui ſũt iſte reſ nũerate ⁊ q̄ ſũt eis ſilia. Et vnaq̄qꝫ res eaꝝ hꝫ cãꝫ et ois res ex eis hꝫ ſignificationẽ. ¶ Anhelitꝰ igitᷣ aliꝰ eſt magnus et aliꝰ ē ꝑuꝰ et alius ē lõgus et alius ē breuis et alius ē velox et alius eſt tardus et alius ē rarus ⁊ alius ē freq̄ns ⁊ alius ē ſtrictus ⁊ alius ē latus ⁊ alius ē facilis ⁊ alius eſt difficilis ⁊ aliꝰ ē fortis ⁊ alius ē debilis: ⁊ alius ē calidus et alius ē frũs ⁊ alius ē eq̄lis ⁊ alius ē diuerſus. Et ex ſpẽbꝰ qdẽ anhelitus ſũt q̄ hñt noia ꝓꝑa ſic anhelitus interciſus ⁊ ꝑꝑatus ⁊ anhelitus duplus ⁊ anhelitus ſuffocatus ⁊ anhelitus violentus ⁊ hñs fetirat vel fetorẽ ſic ē i apoplexia ⁊ ſilibꝰ. Et nocumẽta q̄ accñt ſũt i mẽbris anhelitꝰ ⁊ in principijs coꝝ et i eis q̄ cõicãt eis cũ vicinitate. ¶ Et mẽbra qdẽ anhelitus ſunt epiglotis ⁊ pulmo ⁊ canna et vene non pulſatiles ⁊ arterie ⁊ velamẽ ⁊ lacerti pectoris et pectꝰ ipꝫ. Nã nocumẽtũ qñꝫ fit i ipo pectore quñ eſt debile ⁊ ꝑuũ et aduẽit ei ꝑꝑ illꝺ in anhelitu nocumẽtũ. Eoꝝ ãt principia ſũt cerebrũ ipꝫ ⁊ nucha ẽt: qm̃ ipe ē origo velãinis. Na ſcitᷣ.n.plm eius ex pari q̃rto neruoꝝ nuche ⁊ ꝯtinuãtᷣ ei rami quinti ⁊ ſexti ⁊ nerui ad ipꝫ veniẽtes. ¶ Mẽbra aũt cõicãtia cũ vicinitate ſũt ſic ſtõus ⁊ epar ⁊ matrix et iteſtia ⁊ reliq̄ viſcera. Et illa nocumẽta aut ſũt malitia ꝯplexiõis ſuccedẽs calã aut frã aut humida aut ſicca q̄cũqꝫ eaꝝ ſit pura aut cũ mã hũoris retenti vel effuſi ad ipꝫ flũni aut viſcoſi aut groſſi et ſanies ⁊ pus ſũt ex ſũa eius aut vẽtoſitate aut vapore aut egritudo officialis ex palyſi et ſpaſmo aut reſolꝺ ſingularis ex ſciſſione aut putrefactiõe aut vlceratiõe aut corroſiõe aut ex ap̄ate frõ aut calido aut duro aut ex dolore. Et tu quideꝫ ſciuiſti ꝑ illud qꝺ narraui tibi ꝙ anhelitus ē fortis ſignificatio. Et currit curſu pulſus poſtq̄ꝫ tu obſeruas in eo ꝯſuetudinẽ ſicut neceſſe eſt tibi vt obſerues rem naturalẽ ꝯſuetã in pulſu etiã.

¶ De anhelitu magno ⁊ paruo ⁊ cãis et ſignificationibus eius. Capitulum. viij.

Anhelitꝰ magnꝰ ē ãhelitꝰ q recipit aerẽ valꝺ plꝫ ſupra eq̄lẽ: ⁊ ē ille cũ q̊ dilatãtur mẽbra anhelitꝰ i ꝑtibꝰ oibꝰ ſuꝑhabũdãtᷣ

pp magnitudinez eiꝰ qđ attrahit̃. Parui aũt ⁊ stricti dispõ ẽ in hoc ecõtrario pp puitatẽ eiꝰ qđ attrahit̃ ⁊ silr̃ in pte extractõis. ¶ Cãe vero anhelitus magni sũt cãe pulsus magni s.tres pdicte. Et existimat̃ a qbusdã q puꝰ ẽ ille q cõplet̃ motu velãinis tm̃. ⁊ illđ nõ ẽ verũ absolute. Nã qẽuis qñz sit ille q cõpletur motu soliꝰ velãinis puꝰ: qñz tñ ẽ ille eq̃lis. Equalis.n.nõ eget motu nisi velãinis quuz velamẽ ẽ fortis virtutis. Et qñz ẽ anhelitus puꝰ qẽuis mẽbra pectoris oĩa moueãt̃ quuz sũt oĩa đbilia. Nõ.n.sufficit velamẽ solũ ad anhelitũ q ẽ necessarius nz si necessarius est eq̃lis.imo ẽ necc̃riũ vt oĩa ei associet̃. ¶ Amplius nõ ẽ oĩbus sufficiẽtia ĩ attractiõe aeris ⁊ eius eductiõe accñs oĩbus qđ sit sile ei qđ est a velãine solo si ẽ icolume ⁊ sanũ ⁊ forte: qm̃ nõ ẽ nz vnuz ex illis mẽbris sufficiẽs ad dilatationẽ integrã nz illius q̃ntitatis vt qñ illi aggregãt̃ adiutoriuz interius pueniat ex oĩbus dilatatio pulmõis eq̃lis sufficiens. Et illđ est pp debilitatẽ virtutũ aut ꝯstrictionẽ meatuũ sic̃ accit in pipneumõia. Dex oz vt sit magnitudo anhelitus cõpata cũ q̃ntitate eius qđ đ aere ipso exercet̃ recepto ⁊ eo q redijt ⁊ nõ cõplet̃ illđ nisi motu oĩuz lacertoꝝ pectoris ⁊ eoꝝ q̃ sequũt̃ eos deiñ nõ ꝯuertit̃ dõec sit motꝰ oĩuz illoꝝ q̃ in ipso moueẽt mo tus oĩuz lacertoꝝ. Ipse.n.est anhelitꝰ magnꝰ imo nõ est nisi qñ ad ipz mouet̃ oẽs motu q est vltimus ĩ dilatatiõe ⁊ ꝯstrictiõe opando in aere plimo. Et puꝰ est hz oppõnẽ eius. Et qñz ꝯseq̃t ex vehemẽtia motus mẽbroꝝ ãhelitus ad attrahẽdũ aerẽ vt fiat motus dilatãdo in añrioribus vsqz ad furculas. Et posterius vsqz ad os duaꝝ spatulaꝝ ⁊ ĩ lateribus vsqz ad maximã ptẽ carnis spatule ⁊ qñz iuuãt̃ naribus imo iuuãt̃ eis vtrisqz in plibus dispõnibus. Qñz vero diuersificat̃ dispõ in cõstrictiõe ⁊ dilatatiõe ex pte magnitudinis ⁊ puitatis qñz.n.est dilatatõ maior ⁊ qñz cõstrictio ⁊ motꝰ qñz hz quãcũqz q̃litatẽ q̃ maiorẽ hz necessitatẽ eq̃tiõis cñ introitu ⁊ dilatatiõe est additus. Et q̃litas q̃ indiget eq̃tõe cũ introitu dilatatiõe ex pte magnitudinis ⁊ puitatis ⁊ fortasse ẽ dilatatio q̃cũqz eaꝝ est magis necc̃ia est motus q tenet cã magis additus. Nã si necc̃itas expulsiõis vaporis fũosi plima pp multitudinem q̃ntitatis eius aut acuitatẽ q̃litatis ipsius est ꝯstrictio exsufflatiua. Et si est necessitas exsufflatiua. Et si ẽ necessitas extiguẽdi ignẽ ĩflãtũ ẽ dilatatio magna. Et qñ ꝯtingit in hoĩe vt ñ sit magne attractiõis aeris imo puẽ deiñ sit magne extractiõis spũs vel ãhelitus ẽ illđ significatio q caliditas innata ẽ diminuta ⁊ extrãea intrãs est addita. ¶ Et cãe in h q hec oĩa mẽbra laborioso motu affligũt̃ sũt q̃tuor. Ipsa.n.aut sũt ita pp cãz magne necessitatis q̃ ẽ pp iflãtionẽ caliditatis in ptibus cordis ⁊ pulmõis. Aut pp cãm debilitatis in ipsis lacertis motiuis.aut pp cõitatẽ pncipioꝝ sic̃ c ĩ fine ethice ⁊ ptisis ⁊ in collectiõe mẽi qm̃ ipsa debilitat virtutẽ. ¶ Aut pp egritudinez istri ei ppriã aut pp cõitatẽ eiꝰ pdictã ĩ eo qđ pterit ex spasmo accñte ei aut malitia ꝯplõnis aut apate aut dolore aut alia re aut pp phibitionẽ in lacerto accñtẽ a dilatatiõe sic̃ est replõ in stõ a cibis aut vẽtositat̃ quũ ptrãsit terminũ: qm̃ sepat inter velamẽ ⁊ dilatationẽ q̃re nõ dilatat ipz solũ aut pp ꝯstrictionez meatuũ q sũt epiglotis ⁊ rami cãne ⁊ arterie ⁊ q ꝯtinuãt̃ eis ex meatibus ãhelitus sic̃ raritas q̃ ẽ in pulmõe qm̃ quũ ipse iplet̃ hũoribꝰ aut multiplicãt̃ in ipso oppilatões aut accit in ipso apã. Et isti qđ sũt sic̃ patiẽtes asma ⁊ hñtes saniẽ ⁊ pipneumõici aut pp negligentiã cũ necc̃itate aut paucitate necc̃itatis ita vt prolõget̃ spatiũ inter duos ãhelitus ⁊ sit necessitas ãhelitus magni restaurãtis illđ qđ accit ex negligẽtia sic̃ ẽ pulsus hñtis pmistionẽ rõnũ quũ nõ hz vehemẽtẽ cordis fr̃itatẽ qm̃ ipe dit̃ ab eo deiñ vltimatur in ipõ. Et ex sũma hmõi necc̃itatis ẽ magnitudo ãhelitꝰ qm̃ multiplicãt̃ ĩ ipso vapores fũosi pculdubio ⁊ negligit ãhelitũ a volũtate extractiõis anhelitꝰ vsqzq̃ multiplicat̃ cũ ipõ necc̃itas q̃re egredit̃ pculdubio magnꝰ. Et silr̃ ẽ pulsus ꝯplõ cordis cuiꝰ nõ ẽ cũ illo calore recipiẽtis ãhelitũ q̃re expellit̃ ad horã necessitatis ⁊ restaurat̃ cũ magnitudine qđ deficit cum expulsione.

¶ De signis anhelitus. Capitulum.ix.

Signa qbꝰ discernit̃ inter cãs motꝰ sũt qm̃ si illđ fuerit cã necessitatis ⁊ virtus fortis erit anhelitꝰ plimꝰ in introitu ipsiꝰ ⁊ ex insufflatiõe eiꝰ ⁊ erit tactꝰ anhelitꝰ calidꝰ iflãtus ẽt magnꝰ significãs caliditatẽ ⁊ erũt signa inflãtiõis repta in pectore ⁊ facie ⁊ oculis ⁊ ligua ĩ colõe suo ⁊ aspitate sua ⁊ ĩ reliq̃s. Si aũt nõ fuerit ita vt virtꝰ fuerit nõ điecta ⁊ q̃si nõ fuerit potẽs ei dilatatõ itegra tũc cã ꝯstrictiõis erit in re ⁊ re coꝝ q̃ nũerauimꝰ. Si aũt

mēbra oīa laborauerint aut moueāť postea nō fuerit mota motu ꝺ q̄ ſit curādū nȝ extē dūť dilatatōe itegra ſič quū conať aligs illꝺ̄ qꝺ ñ ē ⁊ initiť oi nixu ſup ābas nares ⁊ nō fuerit illic apꝺ redditū exufflatio tč virtꝰ motiua q̄ ē i lacertꝭ erit leſa. ¶ Et qn̄ȝ ꝯſtrictio eſt ex hūiditate in cān̄a ⁊ q̄ ſequūť ipȝ ē cū ſignis in ābelitu ſōnꝰ eiꝰ q ſtertit ⁊ eſt necitas excreatōis ⁊ ē additio ſignis ſup ſignū ꝯſtrictiōis totale: ꝙ ſit illꝺ ñ fuerit erit cā magis inobediēs hac. Quū ḡ aduēit ꝯſtrictio ſtertilis ſubito tč iā currit ad pulmonē pꝰ ꝺiñ ad cānā ꝭo ſanieſ ⁊ pus ex aliq̄ mēbroꝝ ſubito.

¶ De anhelitu vehementi. Capitulum.x.

Est ille ex cuiꝰ magitudie virtꝰ laborat illic ſupflus coarctatōe ad itroitū ⁊ ad exufflādū cū exitu q̄re ē cū magnitudie fortitudo.

¶ De ābelitu alto ⁊ ſubtili. Capi.xi.

Est ſpēs ābelitus magni in q̄ necius ē motꝰ ſupioꝝ lacertoꝝ pectoris ⁊ nō puēit neceſſitas i ipſo ad mouēdū velamē ⁊ iferiores lacertos pectoris. Et iſte qꝺ ābelitꝰ ſepius accidit in febribus peſtilentialibus.

¶ De anhelitu paruo. Capitulum.xij.

Cognitio cāꝝ eiꝰ eſt pp cognitionē cāꝝ magni ꝭȝ ſeitā opponiť qm̄ ſepat dolō iter mēbra ābelitꝰ ⁊ iter motꝰ eoꝝ: ⁊ qn̄ȝ minorať ābelitꝰ cā doloris. ⁊ qn̄ȝ minorať ābelitus pp ꝯſtrictionē. Et qn̄ aſſociať ei raritas ſigat mōtificatōȝ nē ⁊ qn̄ aſſociať ei freq̄ntia ſigat dolorē in mēbris ābelitꝰ ⁊ q̄ ſequūť ea ex ſtō ⁊ eis ſilibꝰ ſič vlcera eoꝝ ⁊ apata ipſorū. ¶ Signa cāꝝ ābelitꝰ pui oppoſitaꝝ cāis ābelitus magni nota ſūt ꝭȝ oppōnē. ¶ Ipſā āt cuius puitas ē pp dolorē nō pp ꝯſtrictionē ſigat inuentio doloris ⁊ ꝙ hn̄s dolorē ſi tolerat dolorez ⁊ expectať ſup ipȝ poſe eſt ei vt magnificet anhelitū ſuū: ⁊ cū hoc qn̄qȝ accidit inter ſepatiōes ābelitus eiꝰ ābelitꝰ magnꝰ ad quez necitas adducit ad tolerādū dolorē aut adducit necitas i ipo negligētiā doloris. Et factꝰ a ꝯſtrictiōe ē eꝯrio totiꝰ illiꝰ.

¶ De anhelitu longo. Capitulum.xiij.

Est ille in q̄ ꝓlōgať ſpatiū motꝰ aeris in attractiōe ipſiꝰ ⁊ eiꝰ reditu vt poſſit virtus opari in aere plurimo. Et qn̄qȝ ꝓhibet magnū ⁊ velocē dolor aut ſtrictio ⁊ pōiť lōgus in cōplemento eius vt ꝯſequatur qꝺ attractū eſt ſm̄ quātitatez magni ⁊ velocis.

¶ De anhelitu breui. Capitulum.xiiij.

Anhelitus breuis diuerſus ē a lōgo et qn̄ aſſociať ei frequentia eſt cā eius dolor in inſtr̄o anhelitus ⁊ q̄ ſequūť ipȝ. ⁊ qn̄ aſſociať ei raritas ſigat mortificationē inati caloris.

¶ De anhelitu veloci. Capitulum.xv.

Anhelitus velox ē ille in q̄ ē motus in ſpatio breui cū ꝯſecutione neceſſitatis nō ſič breuis ⁊ puꝰ. Et cā in ipſo ē vehemētia neceſſitatis quū nō cōſegť in ipſo ſufficiētia magnitudinis: aut qm̄ neceſſitas eſt ſupra illud qꝺ magnitudo ad ipſā cōphēdit aut qm̄ magnitudo ſepat ſicut ꝺcm̄ ē in pulſu in illa ſeparatiōe aut in inſtr̄o aut in virtute. ⁊ qn̄ȝ eſt velocitas in vno duoꝝ motuū plus q̄ȝ in alio pp ſilitudinē cāe pdcē i ābelitu magno.

¶ De anhelitu tardo. Capitulum.xvi.

Est ꝯtrarius veloci ⁊ cāe eius ſunt cōtrarie cāis ipſius. Et qn̄ȝ tardatur pp dolorem quoniam neceſſe eſt vt mēbrū anhelitus moueatur cū facilitate ⁊ ſpatioſitate.

¶ De anhelitu frequenti. Capitulum.xvij.

Est ābelitꝰ inter quē ⁊ inter illū q ē añ ipȝ abbreuiať tp̄s. Et ex cāis eiꝰ ē vehementia neceſſitatis quū nō ſufficit magnitudo ⁊ velocitas: qm̄ ipſa ē maior q̄ȝ ſit illud qꝺ ꝯphēſū ē ad ipſā cū eis qm̄ mior ea ē ꝓhibitio ex dolōe aut apate ꝯſtrictōe pp mās plimas aut coarctatiōeȝ aut effuſionē puris in ſpatio pectoris aut aliq̄ȝ cāꝝ ꝯſtrictionis. Et tu qꝺ diſcernes inter illū q accidit cā neceſſitatis ⁊ illū q accidit cā doloris ⁊ alioruȝ ex eis q̄ p̄terita ſūt tibi in ca. magnitudinis. ¶ Et anhelitꝰ freqūēs ꝭȝ ꝙ teſtať de eo hip. facit ſeq nocumētū pp exiccatiōeȝ pulmōis ⁊ deſtructiōeȝ iſtr̄i ⁊ ābelitꝰ i eis q̄ ipȝ ſequūť.

¶ De anhelitu frigido. Capitulum.xviii.

Significat mortificationē virtutis ⁊ extīctiōeȝ caliditatis inate ⁊ ꝯuerſionē ꝯplōnis cordis ad ſ̄ritatē. Et ē ꝺteriꝰ ſignū i egritudinibꝰ acutis: ⁊ ꝓpe qn̄ cū eo ē raritas in ſuba. nā tč ꝯpleť ſignificatio eiꝰ ſup reſolōnē inati caloris.

¶ De anhelitu fetido. Ca.xix.

Est intrās in fetore oris: ſed ſepať a reliqs ſpēbus fetoris oris qm̄ in illis ſpēbus qn̄ȝ eueniatur fetor in diſpōne q̄ nō eſt anhelitus ⁊ ſignificat hūores putrefactos in membris anhelitus. ſ. aut cāna: aut pulmone quum in eis putrefit humor aut materia.

¶ De permutatiōibus que currunt inter anhelitū magnū et anhelitū vocem ⁊ anhelitū frequentem ⁊ cōtrarios eoꝝ. Caplm̄.xx.

Iam ſciuiſti ꝙ qn̄ necitas addiť magniū

cat anhelitꝰ.sz si addit plus fit velocior: ꝙ si
addit plꝰ fit freq̄ns.si ād redeat necessitas mi
nuit prius freq̄ntia deīn velocitas postea ma
gnitudo ꝛ silr̄ qn̄ minuūt desideriū ꝛ ꝓhibi
tio ꝛ qn̄ deficit reditio i iteriorībꝰ p̄mis tribꝰ
iucit raritas plꝰ deīn tarditas postea magni-
tudo q̄re ē egritudo a nāli ad puū minus q̄z
ad tardū ꝛ ad ābo minus q̄z ad rarꝫ.Et si tu
expieris ista i dilatatōe ꝛ ꝯstrictiōe sir̄ ſʒ di
uersitatē duaꝝ necitatū.Quū.n.cā ē magis
ducēs i dilatatōe ad additionē ē tp̄s qd̄ est
añ dilatatiōez breuiꝰ.ꝛ qn̄ ē sitis illi cāe i cō
strictiōe ē tp̄s getis q̄ ē añ ꝯstrictiōez breuiꝰ
ꝛ ābelitus freq̄ns vel seq̄t ap̄a calʒ aut ꝯstri
ctionē ab oppilatiōe. ¶De ābelitu monēte
pulmonē vel motiuo pulmonis.Caplm̄.xxi.

Iste ābelitꝰ sig̃at debilitatē virtut aut cō
strictionē vehemētē p̄focatiuā i dcollatōe
aut collectionez mēi:aut effusionem hūoris.

¶De fusōe vel malitie anhelitus.Cap.xxij.

Malitia anhelitus cōicat dispōnibꝰ egre
dietibꝰ a nā i ābelitu quā nō ꝯsequūt
accn̄tia sana imo accn̄tia egra ipedietia ꝛ il-
la sūt sic̄ difficultas ābelitꝰ ꝛ ꝯstrictio ābelitꝰ
duplatio ābelitꝰ ꝛ itercisio ābelitꝰ ꝛ ābelitꝰ p̄
paratus.Et qn̄z accit pp̄ sp̄ēs malitie cōplō
nis replōnis aut pp̄ oppilatiōez ꝛ vicinitatē
coarctatiōis ap̄atū ꝛ dolores a motu ꝓhibē
tes ꝛ pp̄ vlcera in velāine ꝛ p̄tibus pectoris
ꝛ pp̄ casū virtutis ex egritudinibꝰ attritū fa-
cietibus ꝛ febribus acutis ꝛ pestilentialibus
ꝛ venis ebibitis.¶Et ois q̄dē malitia anhe
litus aut ipsius ꝯstrictio aut difficultas eius
pp̄ mām addit apud resupinationē ꝛ est me
dia apud dormitionē sup latꝰ ꝛ alleuiat quū
sup vētrē iacet aliqs ꝛ in p̄focatiuo intrinse
co prohibet apud resupinationem omnino.

¶De cōstrictione anhelitus.Capitulū.xxiij.

Constrictio anhelitus ē vt nō inueniat
aer in quo exercitatio fit cum anhelitu
meatū in p̄te sui motꝰ nisi strictū in quo nō
penetret nisi paulatiz.¶Et eiꝰ cāe aut sūt ap̄a
ta i illis meatibꝰ q̄ sūt epiglotis ꝛ cāna ꝛ rami
eiꝰ ꝛ arterie in ipa raritate pulmōis ꝛ corp̄e
ipsius.Et de ap̄atibꝰ eius qd̄ vehemētiꝰ op
pilat ābelitū ē illd̄ qd̄ ē duꝝ.Et hūores pli-
mi i ipso aut grossi aut viscosi aut aquosi ag
gregati in pulmōe:aut cooptura accn̄s ei ex
coarctatiōe vicina ex ap̄ate i ep̄e aut stō aut
splene.Aut hūores effusi i spatio pp̄ hydro-
pisim aut alia sicut fit ex ap̄tiōibus ap̄atū in
ventre inferiore nō p̄mittētibus fieri dilata-
tionē.Aut spissitudo ex siccitate aut stipticita
te aut frigore aduenietē pulmoni ꝛ velamini
aut a siccitate i neruis ꝛ velamie ꝛ ē meliꝰ vt
noiet difficultas anhelitꝰ aut a vaporibꝰ fu-
mosis ꝯstringētibꝰ intrinsecꝰ ābelitū in locis
strictis.ꝛ qn̄z ē cā eiꝰ ꝯstrictō pectoris.ꝛ vt si
inueniāt mēbra dilatātia ābelitū vbi expādē
tur.ꝛ qn̄z fit cā crisis ꝛ signū eiꝰ qn̄ declināt me
dicine vel materie ad supiora.ꝛ qn̄z fit diffi-
cultas ābelitꝰ ꝛ ꝯstrictio eiꝰ pp̄ cursū materie
rū ab ap̄atibus intrinsecis p̄mutatis ad p̄tes
capitis ꝛ idicat ap̄ata post aures si res fuerit
magis icolumis aut i cerebro si fuerit p̄uior

¶De signis. Capitulum.xxiiij.

Apostematū p̄focatiuoꝝ rememoratio
iā p̄terijt tibi.Signū vero ap̄atis qd̄ fit
in pulmōe ip̄o ē dolor ḡuis ꝛ in lacertis ꝛ in
velaminibꝰ pectoris ē dolor pūgitiuꝰ intrinse
cus ꝛ ē fortior ꝛ vehemētior ꝛ exterius ē debi-
lior ꝛ in cartilaginibꝰ pulmōis ē dolor in q̄ ē
ꝯstrictio.ꝛ qn̄qz p̄ducit ad tussiz ꝛ si fuerit ca
liduz febris.ꝛ signa p̄focatiui non sūt ꝙ fit ve
hemētius ap̄ resupinatōz.¶Signa ād hūoꝝ si
sūt in cāna sūt sputū ꝛ desideriū tussiēdi ꝛ iu-
uat ea cū manatiōe rei cū aliq̄ztula tussi ꝛ cū
stertitōe.Et si sūt i pulmōe ē illa dispō silr̄.ni
si q̄a tussis incipit a loco magis ꝓfūdo ꝛ n̄ ē
stertitio nisi ſʒ q̄ntitatē eiꝰ qd̄ manet ex eo qd̄
spuitur et si sunt in spatio tunc iā p̄mutat ex
latere ad latus cuz alteratōe iacendi deinde
egrediuntur cum sputo et nō ē in ipso cū con
strictōe anhelitus tussis de qua sit curādum.

¶De diuersitate anhelitus. Capituluz.xxv.

Anhelitꝰ diuersus fit cū cāis q̄ sūt sic̄ cāe
diuersitatis pulsus ꝛ ē eiꝰ diuersitas or
diata ꝛ iordiata.¶De ābelitu duplo.C.xxvi.

Est ex sp̄ēbꝰ diuersi.et ē ābelitꝰ i q̄ ꝯple
tur dilatatio aut ꝯstrictio duobꝰ moti-
bꝰ iter quos ābos ē mora sic̄ ē ābelitus pue
ri cū plorat.Nā fit in eo ꝯp̄ssio q̄si dilatat et
mutatio qn̄ ꝯstringit.et eiꝰ cā aut ē caliditas
multa q̄ nō iuuat eo qd̄ attrahit.Immo eiꝰ
extēsio facit necessitatē in additōe aut ē debili
tas i isto ābelitꝰ noto faciēs necessitatē getis
i ābelitu aut ē malitia ꝯplōis deijciēs virtutē
aut exiccās aut idurās istāz.et ē plʒ aut ē do
lor i ip̄o aut i vicis eiꝰ ap̄a.¶Et vici sūt sic̄ ve
lam̄ ꝛ epar ꝛ splē.Sʒ epar ē vehemētioris cōi
catōis q̄z splē aut ē egritudo officialis ex eis q̄
iā numerate sūt multis vicibꝰ aut ē multitu-

do spasmi p̄teriti aut futuri. Et iste ābelit⁹ ē signū malū i egritudib⁹ acutꝭ ꝛ febrib⁹. Quū āt accit ex frigore tūc ip̄e ē ex eis q̄ sanat febris.

¶ De anhelitu pauco. Caplꝫ.xxvij.

Ost vt sit nocumentū in medietate pulmōis ꝛ sit medietas altera incolumis q̄re ē anhelit⁹ medietas anhelitus icolumis.

¶ De anhelitu difficili. Capitulum.xxviij.

Ost vt sit exercitatio i aere labor siue sit strictura siue nō sit strictura. ¶ Et cā i ipso ē nocumētū mēbroꝝ ābelit⁹ ſꝫ ꝙ dcm̄ ē i alijs. Et qn̄ꝫ ē pp inflātionē igneā dn̄antē cordi ꝛ fit pp frig⁹ mortificās virtutē motiuā: aut ipediēs eā sic accit quū ē frig⁹ velāinis sicut frig⁹ ex aere aut frig⁹ ex ēplo posito sr̄ ip̄ꝫ pp cāꝫ i ipsomet aut pp cāꝫ i stō ꝛ ep̄e et cadit ip̄ꝫ i vicinitate illi⁹ ēpl̄i ꝛ isfrāt q̄re nō fit bōa ei⁹ dilatatio. Et qn̄ꝫ fit pp oppillationē apō quā retinet pulmo attrahēs aerē et idiget labore dōec inflet et iste est diuersus pp ꝯstrictionē. Et qn̄ꝫ est oppilatio ap̄a. Et qnqꝫ fit pp medicinā solutiuā mouentēꝫ et nō soluentē aut pp clistere acutū nō soluēs. Et silr̄ qn̄ phlōmia in pleuresi nō ꝯsequit necessitatē. Et oꝫ gdē vt legat illō qō scripsimus in fine sermōis nr̄i i ꝯstrictiōe ābelit⁹ hic ēt.

¶ De preparatione anhelitus. Caplm̄.xxix.

PReparatio anhelit⁹ ē anhelit⁹ q nō aduēit hn̄ti ip̄ꝫ nisi p̄paret ꝛ equet et extēdat collū suū extēsiōe tendēte ad supiora q̄re apit pp illō meat⁹ et nō pōt declinare collū suū qm̄ ꝯstringit sup ip̄ꝫ anhelitus sic ꝯstringit sup trahētē collū suū ad posteriora. Et similiter nō pōt declinare pectus et dorsū ad posteriora. Et qn̄ꝫ remouet hec p̄paratio: et ꝓprie quuꝫ resupinat accidit ei vt cooperiāt ex ipsa ptes pulmonis. s. q̄dā eaꝝ cū gbusdā q̄re oppilāt meatum quoniā ipse in initio in hmōi est oppilatus in pluribus ꝛ in ipso nō est apertio nisi parua quā destruit ōclinatio partiū quarūdā sup alias q̄re oppilant meatus. ¶ Et qn̄qꝫ fit illa oppilatio accidens in febribus ꝛ similibus pp vapores declinātes ꝛ humiditates resolutas. Et qn̄qꝫ fit in veritate propter humores implētes ꝛ oppilātes ꝛ sp̄ata aut quoniam lacerti sūt mollificati. Quū ergo nō descēdūt ad partē pedū: imo descēdūt ad partē dorsi ꝛ pectoris coarctāt. De sermōe vl̄i anhelitus uariū dispōnum.

¶ De anhelitu etatum. Capitulꝫ.xxx.

PVeri gō idigēt eductōe supfluitatū fumosaꝝ necessitate vehemēti qm̄ digō i eis ē plurima ꝛ magis assidua ꝛ nō ē vehemēs valō qm̄ ipsi n̄ sūt ꝯpleti in suis corpib⁹ ꝛ suis virtutib⁹ q̄re necessariū ē vt cadāt in ābelitib⁹ ipsoꝝ frequētia ꝛ velocitas vehemēs cū magnitudie aliq̄ n̄ ente cū illa vehemētia. ¶ Juuenū āt ābelit⁹ sūt maiores sꝫ minoris velocitatis ꝛ frequētie ꝛ necessitas ꝯsegt i eis cū magnitudine. ¶ Senū vero anhelit⁹ sūt minores i intētōib⁹ additōis q̄ꝫ ābelit⁹ iuuenū ꝛ n̄ sūt in puitate anhelit⁹ ōcrepitoꝝ. ¶ Sꝫ ōcrepitoꝝ anhelitus sūt minores ꝛ tardiores ꝛ vehemētius rari ꝓpter id quod tibi non occultatur.

¶ De anhelitu repleti ex cibis aut ex p̄gnatōne aut hydropisi ꝛ similibus. Capitulꝫ.xxxi.

Ooꝝ anhelitus ōclināt ad puitatē qm̄ velamē ē coarctatū a motu dilatatiuo et ꝓpterea ꝙ minoratur eorum anhelitus non ē excusatio a velocitate ꝛ freq̄ntia ē sufficiēs virt⁹ aut frequētia sola si ē virtus debilitata.

¶ De anhelitu balnei. Capitulum.xxxij.

AMhelitus gdeꝫ balneati aq̄ calida magnificat pp necessitateꝫ ꝓpter lenitateꝫ instr̄i ꝛ sit velox ꝛ frequēs ꝓpter necessitatē. Balneati vero frigida res est econuerso.

¶ De anhelitu dormientis. Capitulū.xxxiij.

QVū virt⁹ i ip̄o ē fortis tūc ei⁹ ābelitus magnificat ꝛ fit rarus pp cāꝫ p̄dictā in capitulo p̄ſius. ꝛ ē ei⁹ ꝯstrictio maior ꝛ velocior q̄ꝫ ipsi⁹ dilatatio qm̄ digō i ip̄o ē plurima.

¶ De anhelitu dolentis in membris pectoris. Capitulum.xxxiiij.

Ost sic sciuisti in eis q̄ p̄terierūt tibi exme. ip̄e eni ōclinat ad puitatē ꝛ breuitatē. ꝛ qn̄qꝫ debilitat ꝛ qn̄qꝫ ē difficilis ꝛ qn̄qꝫ tardat qn̄ nō ē iflātio ꝛ fit frequēs sic sciuisti ꝛ sūt puitas eius ꝛ breuitas ipsius ꝛ plus q̄ꝫ eius tarditas. qm̄ ducēs ip̄ꝫ ad retētōꝫ ꝛ puitatē dilatatōis ē plus q̄ꝫ dulcēs ip̄ꝫ ad facilitatē ꝛ vt noceat cū magnitudie dilatatōis vehemēti⁹ q̄ꝫ vt noceat cū velocitate. Nā iflātio cordis ꝛ calefactō n̄ excusāt ex velocitate quāuis ledatur eis.

¶ De anhelitu ei⁹ cui⁹ anhelitus cōstringit ꝓpter q̄ꝫcunqꝫ cāꝫ. de anhelitu hn̄tis asma. Capitulum.xxxv.

OPortet vt succurrat ei q fit cū ꝯstrictōe ex pte velocitatis ꝛ frequentie in plurimo rei q̄re fit anhelitus eius paruus strictus frequens. ꝛ anhelitus habētis asma ē ex eis qui veloces sunt in capitulo suo.

¶ De anhelitu habentium famem. C.xxxvi.

Quandoqz laborāt i dilatatiōe pectoris toti⁹ cū caliditate ⁊ exufflatōe ⁊ nō ē illic caliditas neqz qd̄ adiuuet virtutē qm̄ hn̄s hac egritudinem iam debilitatus est in vtilitate. Sed virtus in habentibus peripneumoniam ⁊ asma est remanens.

¶ De anhelitu habētiū decollatōz ⁊ suffocatiōem ⁊ q̄ eis similia. Capitulum.xxxvij.

Est cū dilatatōe magna ⁊ cū velocitate ⁊ frequētia pp necessitatē ⁊ submersionē materiei ⁊ nō ē ex eis exufflatio asmatis.

¶ De asmate. Capitulum.xxxviij.

Asma est egritudo pulmonis cum qua patiens non inuenit excusationē ab anhelitu frequenti sicut est anhelitus quo laborat ꝑfocatus ⁊ festinatus. ¶ Et hec egritudo quuz accidit decrepitis non forsitan sanatur neqz maturatur qūo enim quū ipa in iuuēibus etiā difficilis fit ſꝫ plm̄ ⁊ augmentať ap̄ resupinatōz. ⁊ hec qdē egritudo ē ex egritudinib⁹ lōgis hn̄s cuz hoc porismos acutos ſꝫ similitudinē porismoꝝ epl̄ie ⁊ spasmi. ⁊ qn̄qz fit pp nocumētū i ipso pulmone ⁊ in eis q̄ ipsi ꝯtinuātur pp inuiscatōz hūoꝝ grossoꝝ in arterijs ⁊ ramis eaꝝ breuibus ⁊ sictorib⁹ eaꝝ. et qn̄qz est in cāna pulmonis. et qn̄qz est i raritate pulmonis ⁊ locis vacuis. Et iste humiditates quādoqz sunt ad ipsum effuse ex capite. ꝓprie in regionibus meridianis. Et quandoqz sunt expulse ad ipsum ex alijs locis. Et quandoqz est causa generationis eaꝝ in ipso frīitas eius et rorificat paulati paulati. ¶ Et qn̄qz fit ꝓpter humorez nō existentez in pulmone ⁊ arterijs ei⁹ immo in stō effusuz ex capite aut ex epe aut generatum in stomacho. Et prohibitio anhelitus adueniens quum ascensus fit est propterea ꝙ stomachus comprimit velamen et velamen comprimat pulmonem. et epar quando inflatur aut ingrossať quandoqz adiuuat ad facieñ asma. Et isti quidem humores quandoqz nocet sua qualitate. et qn̄qz nocēt sua q̄ntitate et multitudine. ¶ Et quādoqz fit ſꝫ raro ex exiccatōe pulmonis et siccitate ei⁹ pp corrugationem aggregationis eius ad seipsum. Et quādoqz fit ex supfluitate ei⁹ et qn̄qz fit ꝓpter nocumētū ꝑueniēs ad mēbra anhelit⁹ ex neruis et nucha et cerebro aut catarro expulso ad ipsā ex eis. et qn̄qz fit pp cōitatē mēbroꝝ vicinoꝝ ꝯprimētiū mēbra anhelit⁹ q̄re n̄ dilatāť ſꝫ ē stō⁹ ples⁹ qn̄ ꝯprimit velam̄. ¶ Et qn̄qz accidit pp mītitudinē vaporis fumosi qn̄ coarctať i pulmōe ⁊ ꝑuēit ad eū. Et qn̄qz fit pp vētositatē coarctatā i mēbris āhelit⁹ ꝯp̄metē āhelitū. Et qn̄qz fit pp ꝑuitatē pectoris q̄re nō seqť ip̄ꝫ necessitas ex anhelitu. Et fit illō nocumētū nāle i āhelitu sic̄ accit i cibo ex ꝑuitate stōi ⁊ qn̄ asma fit vehemēs ⁊ fiat āhelit⁹ ꝑpa tōis. ¶ Et mltotiēs ꝑmutať ad ꝑipneumōiā.

¶ De signis. Capitulum.xxxix.

Si fuerit cā asmatis hūores aut hūiditates in cāna ipsa erit illic cōstrictio in ꝑncipio anhelit⁹ cuz excreatōe ⁊ oscitatōe retentiōe materiei stātis ⁊ ḡuitas cuz sputo rei ex loco ꝓpinq̊. ¶ Et si fuerit hūores ex catarro erit subito ⁊ si nō erit paulati. Et si fuerit i venis duris ꝑseuerabit diuersitas pulsus trēulosa. Et qn̄qz adducit ad trēorē cordis cōfirmatuz ⁊ iterficit ⁊ plm̄ pulsus hn̄tiuz asma ē trēulosus. ¶ Si āt fuerit extra spatiū q̊cūqz mō sit nō erit tussis. Et si fuerit cum cōitate ꝑncipioꝝ significabit ip̄ꝫ illō qd̄ p̄terijt. Et si fuerit cuz cōitate vicinoꝝ significat ip̄ꝫ additio ipsi⁹ pp exiccatiōez materiei ipsoꝝ aut repletiōez accidētē i eis. Et si fuerit catarro significabit ip̄ꝫ dispō ei⁹. Et si fuerit ab eruptiōe saniei subito ad mēbra anhelit⁹ significabit ip̄ꝫ illō qd̄ p̄cessit de ap̄ate ⁊ collectiōe deinde ꝙ ꝓuenit ex eruptōe. ¶ Et si fuerit a siccitate significabit ip̄ꝫ sitis ⁊ ꝑuatio sputi oīo ⁊ ꝙ spuit cuz recipit qd̄ hūectat ⁊ administrať qd̄ hūectat. ¶ Et si fuerit pp vētositatē significabit ip̄ꝫ leuitas ꝑtiuz pectoris cū cōstrictione q̄ diuersificať ſꝫ acceptōem ei⁹ qd̄ inflatiuum ē ⁊ eius qd̄ nō ē inflatiuum. Et si fuerit pp frigus cōplonis pulmōis et sic̄ in decrepitis tunc ip̄ꝫ paulati incipiet et cōfirmabitur.

¶ De cura asmatis et constrictionis anhelitus et preparatione eius. Capitulum.xl.

In scō qdē ab hūiditatib⁹ cura et ei⁹ modus ē vt ꝑuēiať ad finiēdū hūiditates q̄ st̄ i pulmōib⁹ eoꝝ cū facilitate ⁊ eq̄litate. ¶ Et si sciueris ꝙ nocumētū accn̄s i eis ē pp multitudinē tūc cūabis corp⁹ ꝓculdubio cū solutio ¶ Sitqz medicie solutie subtiliatie maturatiue absqz calefactōe vehemēti ꝑducētes ad exiccatōez materiei et subtiliatōez ei⁹. ¶ Et pp h̄ antiq nō apposuerť i cōfectōib⁹ cure asmatis opiū neqz hyusqamū neqz mādragorā nisi itentio sit p illō ꝓhibitio catarri qn̄ multiplicať. Immo neqz ꝑsiliū nisi qd̄. Deus vult g̃losus et excelsus. et p̄ter hoc oꝫ vt assidue si

at humectatio materiei maturatio eius cum
est grossa ꝛ viscosa.ℭ.Et nõ sis cõtẽtus subti
liatiõe aut incisiõe pura. Et qñqꝫ adducũt la
boꝛ eiꝰ ꝛ inobediẽtia materiei ad vlcꝰ in pul-
mõe. Et silr qm̃ oia q̃ ꝓuocant nocent huic
egritudini iquãtũ ꝓuocãt. Propterea qa ex
traũt subtile ab hũitate tũc quũ sẽtis cũ asma
te grossitiẽ i eṗe oꝫ vt ꝑmisceas cũ medicinis
pectoris medicinas ex gñre eupatorij ꝛ absin
thij.ꝛ illd̃ qd̃ ꝯiũgit iter duas res simul vehe
mẽter ẽ sic rubea tinctoꝝ ꝛ aristok.etiã.ℭ Et
quũ ille q curaꝛ ẽ puer oꝫ vt ꝑmisceaꝛ tũc cuꝫ
medicis lac matris eiꝰ. Et dẽꝛ ei sufficientes
medicie eq̃les sic feniculũ hũidũ cũ lacte. Et
ex eis q̃ iuuãt ad maturatõeꝫ ẽ ius galli d̃cre
piti. ℭ Et ex regie iuuatiuo eis ẽ vt admĩstreꝛ
fricatio pectoris ꝛ q̃ sequũꝛ ipꝫ cũ mãibus ꝛ
mãdili aspo ꝓpꝛie si fuerit illic anhelitꝰ ṗpa-
ratõis sitqꝫ fricatio eq̃li sicca absqꝫ vnguẽto
nisi accidat lassitudo tũc.n.admĩstraꝛ ungtm̃.
ꝛ oꝫ.vt tu admĩstres i q̃busdã hoꝛis abꝛotanũ
ꝛ nitrũ ꝛ fiat cũ eis fricatio vehem̃s . ℭ Et si
mã ẽ plĩma tũc necessaria ẽ purgatio eius cũ
solutio facto ex eis que sũt sicut sem̃ vrtice ꝛ
polypodiũ ꝛ cucumer asininus ꝛ pulpa collo
qntid. ℭ Ex ex regie i hoc pꝰ purgatõꝫ ꝛ vo-
mitũ ẽ admĩstratio vocis cũ eleuatõe ĝdatiꝫ
ad foꝛtitudinẽ ꝛ lõgitudinẽ. ℭ Et ex regie i il
la mũdificatõe ẽ administratõ vomitꝰ ꝯtinui
ꝛ ꝓpꝛie pꝰ administratõꝫ rphaphãi aut post
purgatõeꝫ.iiij.ʒ.baurac cũ põdeꝛ.v.õʒ. sirupi
d̃ melle.ꝛ illd̃ q̃dẽ qñ foꝛtis sit virtꝰ ꝛ d̃bilitã
tur res. Et helleboꝛꝰ albꝰ valde iuuatiuꝰ ẽ.ꝛ ẽ
i egritudinibꝰ pectoris securus ꝛ absqꝫ timo
re. Et rectiꝰ q̃dẽ ẽ sumãꝛ frusta hellebori ꝛ fi
gãꝛ i rhaphão ꝛ dimittãꝛ sic die ꝛ nocte d̃in
de extrahãꝛ ab ipso ꝛ comedaꝛ ille rhaphanꝰ
ꝛ ẽt sumãꝛ sinapis ꝛ salis ãboꝝ añ.ʒ.i.baurac
armẽi.ʒ.media nitri danic.i.ꝛ deñꝛ i potu in
v.sextarijs aq̃ ꝛ mellis. ꝛ q̃ztitas mellis i ipa
sit.õʒ.i. ℭ Et ex regie bono i h̃ ẽ assiduatio le
nificatõis nature ꝛ adiuuat eos ad illd̃ rece-
ptõ capparis saliti añ cibũ ꝛ ouoꝝ taracoꝝ ãti
q̃ꝝ ꝛ iuris galli d̃crepiti cũ medulla cartami
ꝛ volubiꝛ ꝛ ficle. Q̃d̃ si ꝑ illa ñ fit lẽificatõ de
tur i potu aq̃ oꝛdei i q̃ vehem̃ter d̃coctũ ẽ pa
rũ euforbij. ꝛ epithymũ q̃dẽ ẽ vehem̃tis iuua
mis i hac egritudie. Nã si sumaꝛ ex aq̃ i q̃ d̃
coq̃ꝛ epithymũ cũ melle ẽ vehem̃tis iuuam̃ti
ꝛ silr si sũaꝛ ex eo aur.i.cũ rob.ꝛ silr d̃coctõ si
cuũ ꝛ calam̃ti ꝛ rute i aq̃ sumãꝛ ex ea cũ mel-
le ꝛ ẽt decoctio fẽugreci cũ ficubus piguibus
cũ melle plimo admĩstreꝛ añ cibũ tẽpoꝛe lõ-
go ꝛ reitereꝛ post ipꝫ ꝛ silr decoctio passula-
rũ ꝛ fenugreci cũ aq̃ pluuiali . ℭ Et ex regie
in h̃ est exercitiũ in q̃ ĝdatio fiat ex tarditate
ad velocitatẽ vt nõ facit accidere eis festina
tio ṗfocatõeꝫ ꝑpea qa ipsa mouet mãꝫ labo-
riose. ℭ In cibis vero eoꝝ oꝫ vt sit ĝdatio si
milis ei q̃ꝫ ṗdiximꝰ in exercitio. Et sit coꝝum
panis coctꝰ hñs seia ꝛ cyminũ anisũ ꝛ silia ex
massa fermẽtata ꝛ sint eoꝝ nuclei subtiliatiui
in q̃bꝰ ponũꝛ semẽ arasede ꝛ isopũ ꝛ oꝛiganũ
ꝛ calamẽtũ ꝛ pinguedines ꝛ cibi eoꝝ sint de
adipibꝰ lepoꝝ ꝛ cerui ꝛ gazel ꝛ ꝓṗe vulpis et
ṗcipue eoꝝ pulmões. Pulmo.n.vulpis ẽ me
dicam̃ hm̃oi egritudis cũ exiccaꝛ ꝛ daꝛ ex eo
in potu põdꝰ.ʒ.iij.ꝛ silr pulmo eritij cãpestris
Eoꝝ vero carnes sũt sic pisces petrosi fluuia
les nõ lacuales ꝛ sic ꝑue anes ꝛ starne ꝛ ꝑdi
ces ꝛ ius galloꝝ ꝯfert eis ꝛ qñqꝫ ponĩꝛ ligua
arietis in cibis hñtiũ asma. Sꝫ eoꝝ vina sint
odoꝛifera antiq̃ subtilia ꝑue q̃ztitatis . Et qñ
volũtas ẽ vt multiplicetꝛ maturatõ ꝛ iuuamẽ
tũ ad spuẽdũ accipiaꝛ ex eo subtile valde. Et si
rupꝰ de melle cõfert eis ẽt ꝛ in vinis dulcibꝰ
adintis cũ aliq̃ subtiliatiuo adiũcto eis est iu
uamẽtũ ipsis ꝑꝑ illd̃ qd̃ in eis ẽ ex abstersio
ne ꝛ lenificatõe ꝛ calefactõe eq̃li. Et oꝫ vt elõ
gẽꝛ inter cibũ ꝛ potũ ꝛ nõ satiẽꝛ ex aq̃ subito
imo plibꝰ viribꝰ. ℭ Ex rebꝰ ãt q̃s oꝫ eos vita
re ẽ balneũ q̃ztũ pñt ꝛ ꝓṗe post cibũ . ꝛ sõnꝰ
plimꝰ ꝛ ꝓṗe sõnꝰ diei ꝛ sõnꝰ post cibũ ẽ res no
cibilioꝛ eis nisi adueniat eis spatiũ vehemẽs
ꝛ lassitudo ꝛ caliditas tũc nãqꝫ doꝛmiat paꝝ
Et oꝫ vt euitẽt oẽ gñũ in q̃ ẽ inflatio ꝛ vt vi-
tẽt potare pꝰ cibũ siue sit aq̃ siue vinũ. ℭ Me
dicie vero solutiue foꝛtes q̃ eis cõueniũt sunt
sic si in potu sumãt ex oppopõaci ꝛ pulpe co-
logntide ãboꝝ añ.ʒ.ſ.cũ aq̃ mellis aut casto-
reũ cũ ãmoniaco ꝛ pilulis de agarico necũꝫ
ẽ vti in mẽse bis qñ cã sit foꝛtis . Quaꝝ de-
scriptio. ℞.agarici.iij.ptes radicis lilij pꝛassij
ãboꝝ añ. ptẽ.i.turbit ptes.v.hierep.iiij. pulpe
collogntide sarcolcole ãboꝝ añ.ʒ.i. cõficiãꝛ cũ
rob ꝛ sit potio eoꝝ.ij.ʒ.ꝛ ẽt pulpe collogntide
.ſ.aur.anisi.vj.aurei cõficiãꝛ cũ aq̃ ꝛ fiant ex
eis pilule ꝛ admĩstrẽꝛ post admĩstratiõeꝫ cli-
steris puri añ ipsas ꝑ diẽ. Et sit ex eis q̃ sunt
sic aq̃ ficle ꝛ oleũ sisaminũ ꝛ baurac ꝛ q̃ cur-
su eoꝝ ꝓcedũt.ꝛ iteꝝ pulpe collogntide dãic
ij.seis vrtice.ʒ.i.epithimi.ʒ.ſ.cõficiãꝛ cũ aqua

mellis ꝛ sūt poꝛꝛo vna. et expectet̄ sup eā tres
hoꝛe deide potet̄. ij. ʒ. aur. iij. ex aq̄ mellis aut
ēt pulpe collognTide ꝛ sceba eq̄lr baurac me-
dietas ꝑtis radicis lilij oppopōaci āboꝝ an̄.
ꝑs. i. fiāt ex eis pilule. Sitq; potio eaꝝ ex. ʒ. i.
ʒ. ꝛ vsq; ad. ij. ʒ. ꝛ expectet̄ hoꝛa. i. ꝛ det̄ in po-
tu post eas media cotila aq̄ mellis. ꝛ ēt sina-
pis aur. i. salis cōis q in pane pōit̄. ʒ. aur. suc-
ci cucūeris asinini. ʒ. aur. fiāt ex eis. viij. troci
sci ꝛ bibat̄ trocisc⁹. i. ꝛ ex eis vna die ꝛ die al-
tera nō ꝛ potio sit cū aq̄ mellis. Ista. n. leniūt
nāz ꝛ faciūt spuere cū facilitate. In reliq̄s ve
ro medicis oꝫ vt ꝑmutatio fiat ꝛ nō cōtinet̄
cū vna medicia ex eis assidue ꝛ āplectat̄ eaz
nā. Et iteꝝ cū medicias ꝛ coꝛpa sūt ꝓpoꝛtio-
nes q̄ nō cōp̄hēdūt̄ nisi cū expimēto. ¶ Cū ḡ
expieris ꝯseq̄ris qd magis sit iuuatiuū. ¶ Et
oꝫ vt obſuet̄ ꝑs effusiōis mē. Nā si fuerit ex
capite rege cap̄ curatōe catarri cū regie mun
dificatōis hūoꝛis. ꝛ qn̄q; ponunt̄ in eo narco
tica ꝛ lutū armenū ē mirabile in ꝓhibēdo ca
tarꝝ. ¶ Distinctio vero medicinaꝝ ē sic me-
dicam̄ diascoꝛidis ꝛ sic aristol̄. ro. Sumat̄ in
de in potu oi die media. ʒ. cū aq̄. ꝛ sic sapinuz
cū vino ꝛ semē iunipi ꝛ nux cup̄ssi ꝛ alfesir ꝛ
ēt alfesirestē. iiij. danic ꝛ. ʒ. cū aq̄ radicis ꝛ ēt
acetū in q̄ īfusū ē de seie vrtice multotiēs pō
dus. ʒ. ij. semē nasturtij sup qđ distillatū ē ole
um amigdalinū dulce ꝛ radix rubee medie-
tas ꝛ q̄rta. ʒ. illi⁹ cū oxymelle sq̄llitico. ¶ Oxy
mel. n. sq̄lliticū iuuatiuū ē valde ꝛ sq̄lla assata
ipsamet ꝛ ꝓp̄e cū melle ꝛ aristol̄. ro. ꝛ duo ca
lamēta ꝛ sceba ꝛ liliū ēt ꝛ camepitheos ꝛ ca-
storeū ꝛ ēt decoctio cētauree. ꝛ cētauree due
spēs iuuatiue sūt eis in duab⁹ dispōnib⁹ gros
sa ap̄ motū in p̄ncipio ꝛ minuta ap̄ getē in po
strēo fiat elm̄ cū melle ꝛ ēt glutē alimbat so-
lū aut cū pauco piretro ꝛ aq̄ ro. ¶ Et oppo-
ponacū foꝛtiter iuuat ēt hāc egritudinē. De
rūtū ē ex eis quoꝝ maxima malitia timenda
ē in neruis. ꝛ medicamē sulfuris ē eis vehe-
mēs iuuam̄. ¶ Et ēt sumāt̄ nasturtij ꝛ sisami
āboꝝ. an̄. ʒ. xxx. ꝛ isopi sicci. ʒ. vij. ꝛ sit potio ei⁹
ſʒ q̄ntitatē testificatā. Et ēt pulmōis sicci vul
pis. v. calamēti mōtani. iiij. seis apij folij indi
āboꝝ an̄. viij. āmoniaci pipis āboꝝ an̄. iiij. se.
hyusqami. ij. aut sūme succū sq̄lle cū melle eq̄
lis mēsure cui⁹ spuma ꝓijciat̄ ꝛ coaguletur sup
pꝛunas ꝛ det̄ ex eo in potu mestrō. i. ante ci-
bū ꝛ tm̄dē post ipꝫ. ꝛ ēt calamītuz ꝛ asce ꝛ ire-
os ꝛ anisū ꝛ pip ꝯficiāt̄ cuz melle ꝛ admistre

tur ex eis q̄ntitas illius auellāe mde ꝛ sero. et
ēt polij ꝛ sceba armēi ꝛ camepitheos vel ca-
medreos ꝛ castoꝛei et olibāi et isopi oiuz an̄.
aur. i. sumat̄ cuz melle misceat̄ et ēt potiones
due. Aut baurac. iiij. pipis al. ij. anindē. iij. am
mōiaci. ij. cōficiāt̄ cuz rob ꝛ sit potio ei⁹ q̄nti-
tas fabe illius cū aq̄ mellis aut castoꝛei ꝛ ari
stol̄. ro. āmoniaci oium an̄. aur. i. pipis. g. x. mi
sceāt̄ cuz rob vue et potio ei⁹ sit q̄ntitas fabe. i.
cuz oxymelle ꝛ ēt pꝛassij et costi et stoꝛacis et
ḡnoꝝ pini oium an̄. aur. i. polij et castoꝛei am
boꝝ an̄. aur. i. pipis albi succi cucūeris asinini
oium an̄. aur. ʒ. cōficiāt̄ cuz melle et sit potio
faba vna cuz aq̄ mellis calefacta ꝛ ēt sinapis
et baurac āboꝝ an̄. ꝑtes. ij. calamīti fluuialis
succi cucūeris asinini āboꝝ an̄. ꝑs. i. cōficiant̄
cum aceto sq̄llitico et sit potio ei⁹ q̄ntitas her-
bi in aq̄ mellis crudi in ieiunio. Aut sceba et
absinthiuz et ruta cōficiāt̄ cuz melle aut coa-
gulet̄ cuz decoctōe mellis. et melius est sume
re in potu cuz oxymelle aut decoctōe calamē
ti cuz ficub⁹ et ꝓp̄e cuz fuerit illic caliditas et
scias ꝙ enula et aq̄ eius vehementer iuuant
hāc egritudinē. ¶ Et ex medicis foꝛtibus est
arsenicuz cuz gūma pini ex q̄ fiāt pilule ad as
ma et det̄ in potu arsenicuz cuz aq̄ mellis et
sulfur cuz ouis mollib⁹ coctis in aq̄ et ex me
dicis bonis ꝓpinq̄s eq̄litati est cyminuz cuz
aceto cōmisto et est iuuatiuuz valde ad anhe
litum p̄paratōis et etiā mucilago sinapis al.
cuz eq̄li mensura mellis decoquat̄ vt elm̄ et
admistret̄. Et ap̄ vehemētiā p̄focatōis ꝛ ꝯstri
ctōez anhelit⁹ sumāt̄ baurac. ʒ. iiij. cuz. ʒ. ij. na-
sturtij in. v. ōʒ. aq̄ mellis. Cōferunt. n. ei q hāc
patit̄ egritudinē stati et sunt iuuatiua sciatice
et olea q̄ distillāt̄ in potib⁹ eoꝝ et ꝓp̄e sūt ole
um amigdalinuz dulce et amaꝝ et oleuz de
pineis et inunctiōes sunt sic oleum de lilio et
oleuz laurinuz et eis ꝯfricādo inungat̄ pect⁹.
Et silīr oleuz anetinuz. Suffumigatio āt sit si
cut arsenicuz et sulfur ex q̄b⁹ fiat suffumigatō
cuz adipe renuz et ēt myrrha et costus et ca-
sia et crocus et aristol. et ēt storax et galbanū
ꝛ aloe scotrēse et ēt arsenicū ꝛ aristol. lō. terāt̄
et cōficiāt̄ cū adipe vaccio et fiāt ex eis auel-
lāe et suffumiget̄ ex eis cū. ʒ. i. decē dieb⁹ fiat
et oi die ter. i asmate āt cōstrictōe āhelit⁹ fa-
ctis ꝑꝑ vapoꝛes fūosos dn̄antes i coꝛde et ab
hūoꝛib⁹ existētib⁹ i arterijs coꝛdis ꝯfert phlo
mia. ꝛ melioꝛ ē illa q̄ sit i latet̄ sinistro. i cura
āt scōꝝ ꝑꝑ vētositatē itētio ē due res q̄ꝝ vna

est resolo vētositatis cū facilitate ꝙ fit cū sub tiliatis notis. Et hec ē opatio oppilatōis vt in veniat ꝙ iobediēs ē ex ea ad dissoluēdū mea tū. Et ex eis q̄ cōferūt ad h vt innctio ēt cuz oleo laurio ⁊ oleo rutacero. Et ex emplis iu uatis ē anetū ⁊ camōilla ⁊ sāsucus decoq̄t̄r ⁊ vaporēt ex eis pectus ⁊ ambo latera. ⁊ ex eis q̄ in potōe sumāt sūt ex sagzenea ⁊ homorusia ⁊ cochiū ⁊ sapinū ⁊ oppoponacū. Et sit po tio cuiuslibet eoꝝ aur. In asmate āt ⁊ cōstri ctōe anhelitus factis pp catarꝫ oꝫ vt laborēt cū cura ꝓhibēte cataꝝ ⁊ faciēte spuere ꝙ ag gregatū ē. Sꝫ illius qđ existimatū ē ex con strictōe anhelitus eē pp neruos ⁊ ē hꝫ verita tē spēs difficultatis anhelitus ⁊ ex malitia an helitus ⁊ nō ex caplo cōstrictōis anhelitus iā dixius curā in caplo difficultatis anhelitus. ¶ Factis vero a siccitate ⁊ exiccatōe ꝯfert po tus lactis asini ⁊ capni ⁊ succi fri ⁊ humidi ⁊ oleū amigdalinū ⁊ sorbitiōes ⁊ vinū subtile hñs admista ex hūectātibus ⁊ fugere calefa ciētia cū potētia ⁊ resoluētia ⁊ exiccātia q̄ sūt ex eis q̄ sciuisti ⁊ cōueniūt eis epithimata hu mectātia ⁊ empla ⁊ vnguēta tenera. ¶ In cō strictōe vero anhelit⁹ fcā pp calitatē cū q̄ iue nit iflātio oꝫ vt admistrēt empla ifrantia ⁊ ce rataria infrantia ⁊ ē in veritate spēs malitie anhelitus nō cōstrictio anhelitus ⁊ potio vio lati cōditi ⁊ aq̄ ordei cōferūt valde i ea. ¶ In fcā vero a frigore calefaciētia bibita ⁊ illinita ⁊ decoctio fenugreci cuꝫ passis cōferunt eis.

¶ De cura aliquaꝝ spēꝝ anhelitus. Ca.xlj.

Si fuerit cā in malitia anhelitus calitas cordis admistra medicias ifratiuas bi bitas ⁊ linitas. Et si fuerit cā multitudo vapo rū q̄ st in ipso corde aut in pulmōe venientiū ad ipꝫ ex locis alijs phlomia basili cā ⁊ admi nistra eūonē cū aq̄ casei accepta cū oxymelle cū hierapi. ⁊ admistra fricatōeꝫ manuū ⁊ pe dū. ¶ Et si fuerit cā hūiditas subtilis admini stra qđ tēpet subāꝫ eius cū igrossatiōe. ¶ Et si fuerit cā hūiditas eq̄lis veꝝ ipsa erit oppila tiua admistra qđ abstergit sic sūt grana pini ⁊ nuces ⁊ passe ⁊ cōfert malitie anhelitus hūi di sacraiati ex aq̄ albedarūgi hūidi aut aq̄ ru te. ¶ Si āt fuerit hūiditas grossa administra mūdificatia pdcā fortis abstersiōis sic ē sq̄lla ⁊ isopus ⁊ silia eis ⁊ redi ad illō qđ dcm̄ ē in caplo asmatis ⁊ q̄ nūerāt in pectoralibus. Et si fuerit vapores ⁊ hūiditates veniētes ex lo cis alijs cura cerebrales ex eis curatōe catar ri ⁊ mūdificatōe capis nisi sit catarrus ex de bilitate subē cerebri qm̄ curatōeꝫ nō hꝫ ⁊ cu ra qđ aduēit ei ex locis alijs cū attractōe ma teriei ad ptē alterā post phlomiā ⁊ eūonē. et icipe cōfortare pectus cū eis q̄ sūt sic aristol. et succudriū ⁊ sticados aldeiacur puꝝ ⁊ cōforta tū cōfert valde in mūdificatōe capis. ¶ Et si fuerit cā nerui admistrabis. s. ea q̄ ipso cōfor tēt ⁊ cōfortēt spūꝫ in eis ⁊ viuificēt ipꝫ sic sūt olea bñ redolētia ⁊ si fuerit pp apa in meati bus aut malitia cōplonis cura cū ipso qđ di ctū ē i suo caplo. ¶ Et si fuerit cū cōitate stōi cōforta stōꝫ ⁊ cōforta ipꝫ cū eo qđ dr̄ in capi tulo suo. Et si fuerit ex frigore admistra ea q̄ sūt sic sagzenea ⁊ homorosia ⁊ alikirdeia. Et si fuerit ex siccitate admistra q̄ sūt sic penid. cū lacte mulcto ⁊ q̄ dicunt in caplis alijs. ¶ Et si fuerit ex vētositatibus admistra vaporatio nes pdcās in asmate et empla ⁊ alia. Et sci as ꝙ crocus ē ex sūa mediciaꝝ cōferētiū val de malitie anhelitus ⁊ difficultati ipsi⁹ ppter qa cōfortat instrꝫ ābelitus ⁊ facile ipꝫ efficit.

¶ De cura difficultatis anhelitus ex hac sū ma. Capitulum.xlij.

Si ē illō hu. G. pcipit dare medicamē cōfectū cū melle in oi mēse bis ⁊ sit po tio eius.xxxvi.kirat. Et in die in q̄ eger ipꝫ su mit nō loq̄t neqꝫ moueat añ illū diē duobus diebus. Et in hora septia recipiat panē cū vi no cōistio. Et in ho vitellū oui cū medulla pa nis. Et in māc hēat pullū puū de q̄ sūat ius ⁊ balneet in sero illius diei. Si āt cū h nō re mouet admistret ablutio capis ꝯfectio absci de ⁊ medicam̄ androāchi ꝓpe qm̄ ꝓlōgatur egritudo. ¶ Et si egritudo fuerit ex capite ad mistret ablutio capis oi hebdomoda bis cuꝫ sapōe ⁊ baurac ⁊ vtat sternutatorijs ⁊ garga rizet rob de moris cū aloe ⁊ myrrha. ⁊ vtat exercitio innctōis cū fricatōe sup dorsum et vtat ligatōe cruriū icipiēdo a supiorībus ⁊ p ueniēdo ad iferiora. Et admistrēt mundifica tiua pdcā ⁊ pilule hmōi. Sceba ramoꝝ rute ⁊ herbe absinthij sumāt ptes eq̄les ⁊ oi die formēt ex eis due pilule ad modū ciceris ⁊ su māt ⁊ post eas oxymel ⁊ ꝓpe sq̄lliticū. ⁊ iteꝝ alie. ℞. castorei sceba āboꝝ añ. ptē. i. absinthij amigdalaꝝ amaraꝝ āboꝝ añ. ptē. 5. fiāt pilu le sic cicer. Et emplm caulibus ē bonum eis et etiam calx sanguisugarum que sunt sub ve ccis quum aduruntur in testa donec fiat cinis ⁊ cōmisceāt cū melle ⁊ admistret ex eis oi die

cochliariũ vnũ. Et oẽs isti modi ꝯferũt quũ cã est neruosa. ¶ Si vero ẽ ex caliditate tunc troc. iuuãt valde q. ℞. rosaꝝ. ƺ. vi. radicis lilij. ƺ. xiiij. almirberis. ij. lacce aristo. masticis succi eupatorij succi absinthij spice anisi seis fenicu li oĩuƺ añ. ƺ. iij. croci. ƺ. ß. seis citroli ⁊ cucume ris ⁊ cucurbite ⁊ melonis oĩuƺ añ. ƺ. i. gummi dragagãti succi ligritie oĩũ añ. ƺ. i. Et oꝫ vt ad misceãt eũo cũ eo qđ educit hũores calidos. ¶ Si aũt fuerit ꝓp debilitatẽ aduenĩẽtẽ ner- uis aut nocumẽtũ oportebit vt cureẽ cũ eo qđ ꝯfortet spũm q ẽ i neruis ex oleis calidis odo riferis sicut ẽ oleũ narcisсinũ ⁊ de lilio ⁊ sam bac. Et oleũ fcm̃ cũ spẽbus ⁊ pipe ⁊ cinamo- mo ⁊ similibꝰ ⁊ cerataria facta ex illis oleis ⁊ oleũ đ croco. ⁊ crocꝰ ipẽ ẽ vltimꝰ i iuuamẽto ip siꝰ. Et si fuerit cã ꝑcussio adueniẽs origini il- loꝝ neruoꝝ cureẽ cũ quod oꝫ ex locis ꝑpatis. ¶ Tractatus secũdus. ¶ De voce. Capitu. i.

Vocis factor ẽ lacertꝰ ẽ ap̃ epi glotũ cũ mãsuratõe aptiõis ⁊ expulsiõe aeris egrediẽtis ⁊ ꝑ cussiõe eiꝰ ⁊ eiꝰ istrũ ẽ epiglo- tis ⁊ corpꝰ simile ligue fistule ⁊ ẽ istrũ ꝑmũ i veritate. ⁊ reliq̃ i strã sũt initentia ⁊ adiuuãtia. Et emittentes mãƺ eiꝰ ẽ velam̃ ⁊ lacerti pectoris afferũt alla tionẽ aeris velamini q inũdat ap̃ epiglotum. ¶ Quñqƺ ita fit tunc nocumẽtũ accit ei aut ex cãis efficiẽtibꝰ aut ꝓp cãƺ mittẽtẽ mãƺ. Et eiꝰ qdẽ nocumẽtũ aut ẽ destructio aut diminutio aut alteratio ꝓp raucedineƺ aut acuitatẽ aut ğuitateƺ aut aspitateƺ aut tremoreƺ aut illud. ¶ Et vnaqueqƺ haꝝ cãꝝ nõ facit egritudinẽ nisi cũ malitia ꝯplexiõis singularis aut cum mã ⁊ ꝓprie ex cattaro ⁊ lesiõe accidente epi- gloti aut ꝓp illđ qđ accit ei ex solõne singula ris ⁊ icisiõe aut ap̃ate aut dolore aut ꝑcussiõe aut casu. ¶ Et qñƺ ẽ nocumẽtũ i ipsa eadẽ. Et qñƺ ẽ cũ cõitate pricipij ꝓpriq neruis q dila- taẽ ad illos lacertos ⁊ ꝑncipia eoꝝ ⁊ lõgiq sic ẽ cerebrũ. Et qñƺ ẽ cũ cõitate m̃bri vicini qđ ẽ ex mẽbris nutrim̃ti aut ex mẽbris ãhelitus aut ꝯtinẽtis ãbo q̃ sũt ventris ⁊ pectoris aut ꝯtinui cũ ãbobꝰ qđ ẽ ex dispõibꝰ spie imo ex palato. Nã si alteraẽ ad hũiditatẽ aut ad sic- citẽ ⁊ asperitatẽ tũc iã alteraẽ vox. Et hoc gñ re ẽ incisio vue ⁊ duaꝝ amigdalaꝝ. Nã hñs cã quũ vocẽ emittit sẽtit q̃si ꝯmotoꝝ fortẽ fa ciẽtẽ eẽ necessariã rascatoꝝ. ⁊ qñƺ oppilaẽ gut tura eoꝝ ap̃ oẽƺ vociferatoꝝ. Et ꝑte aũt ledẽ tis fit qm̃ vox alteraẽ ꝓp vehementiã calita- tis pulmonis aut frĩtatis eiꝰ aut hũiditatis ip sius ꝓp cursũ sanici ad ipƺ ex ap̃atibꝰ aut ꝓp cursũ catarri ad ipƺ aut sacietatẽ ipsiꝰ. Cali- ditas ãt magnificat vocẽ ⁊ frĩtas acuit eã et minorat eã. Et siccitas exaspat eã ⁊ facit eaƺ similẽ vocibꝰ gruũ. Et hũiditas facit eã rau- cã. Et planitudo equat eã ⁊ fecit ipƺ planam Et qñ repleẽ pulmo hũiditate ⁊ cãna nõ est munda nõ est poẽ hoi emittere vocẽ altam neqƺ clarã qm̃ illđ est cũ quãtitate claritatis pulmonis ⁊ epiglotis ⁊ econtrario claritatis amboꝝ. Et qñqƺ diuersificaẽ vox in grauita- te ⁊ acuitate sua fm̃ dilatatõeƺ cãne pulmo- nis ⁊ epiglotis ⁊ cõstrictõeƺ eaꝝ. Et qñqƺ for tia fiunt nocumenta ꝑdicta in mẽbris mittẽ- tibꝰ ⁊ adducentibꝰ destruiẽ vox ⁊ nõ oꝫ vt de- struaẽ locutio. Locutio nãqƺ qñqƺ cõpleẽ cuƺ anhelitu eq̃li sic faciebat hõ neruo reuersiuo cuiꝰ accit frigꝰ cũ eẽt neciũm vt discoopieẽ cuƺ ferro q̃re destructa est vox eiꝰ. Et fuit alius q cũ curareẽ a scrofulis incisus est ei vnꝰ duoꝝ neruoꝝ reuersiuoꝝ q̃re abscissa est medietas vocis duoꝝ lacertoꝝ. Et cũ nocumentũ ẽ in lacerto dilatatio fit vox rauca ⁊ qñqƺ est i la- certo motiuo dilatatiuo est vox ꝑfocatiua im mo qñqƺ accit ex eo ꝑfocatio. Et qñ est in la- certo mouente cõstringente est vox sufflatiua Et cũ destruiẽ eiꝰ opatio destruiẽ vox. Et qñ accit in ipso mollificatio nõ integra ⁊ dispõ eiꝰ est silis tremori tremit vox. Et qñ nõ per uenit hũiditas ad hoc vt mollificet raucescit vox. Raucedo igr̃ cũ accit ab hũiditate accit ab hũiditate pauca ⁊ cũ multiplicaẽ parũper tremit ⁊ si multiplicaẽ plm̃ destruiẽ. Et qñqƺ reucescit vox ꝓp dilatatõeƺ instrĩ vociferatio nis q̃re accit ꝓp eã laritudo aut opatio aut tẽ sio ⁊ deterior est ea q̃ est post cibũ. Et qñqƺ reucescit ꝓp frigꝰ difficile ⁊ calorẽ supfluũ cũ eo qđ extendiẽ ex cõplone ⁊ silr̃ vigilie ⁊ cibi aspi. Et raucescit ꝓp multitudinẽ clamoris ⁊ attractionẽ hũorositatis cã eiꝰ ad tunicã co- operientẽ gutẽ ⁊ epigloti. Et raucedo q̃ accit decrepitis nõ sanaẽ. Et cũ fuerit estas septẽ- trionalis sicca ⁊ eiꝰ autũnꝰ meridionalis plu- uialis tunc raucedo multiplicabiẽ in ipso. Et varices cũ apparent sunt plm̃ cãꝝ cõuenien- tiũ voci ⁊ scias ꝙ cõualescentes ⁊ debiles et religiosi ⁊ sileѕ cũ debilitate sua eis ꝓp pau- citatẽ virtutũ eoꝝ sunt q̃si deficientes ab ope ratõe in aere plimo q̃re angustaẽ eoꝝ epiglo

tis ita vt acuat̃ eoꝝ vox. Et qñ nitit̃ ꝺbilis vt dilatet epigloti suã ⁊ grauetur vox eiꝰ nõ auditur omnino.

¶ De cura. Capitulũ.ij.

Cura absciſſiõis vocis est vt si fuerit ꝓp malitiã ꝯplonis in q̄busdã lacertis aut nocumẽtũ curet̃ cũ eo qꝺ oꝫ in caplo suo sit ex eis q̄ sciuisti. ¶ Et ille qdẽ q ſẽtit initiũ absciſſiõis vocis oꝫ vt icipiat ad curãdũ añ q̃ʒ fortis fiat. Accipiat ergo vitellũ oui elixati ⁊ sisami excorticati ⁊ lactis bõi oĩuʒ añ. cochliariũ. ſ. ⁊ sumat i potu cũ aq̃ oĩ die tribꝰ diebꝰ ⁊ oꝫ vt sorbeat qꝺ ꝺcoquat̃ i iteriore ꝑte ĝnati melisia dulcis ꝺcocti sepulti i cinere calo ⁊ assũpti ab eo quã linit̃ ⁊ eradicet̃ qꝺ i eo supiꝰ ẽ ⁊ radat̃ qꝺ i ipo ẽ cũ spatula ⁊ effũdat̃ i ipm paꝝ aq̃ zuccari ⁊ bibat̃. ⁊ si fuerit ex hu. in lacerto ꝓpinq̃ epigloti aut epigloti ꝑueniẽte ad finẽ i mollificatõe. ⁊ nõ sit illic dolor ⁊ sint illic ꝯturbatõ ⁊ ĝuitatis oportebit tũc vt sumãtur ficꝰ sicce et calamẽtũ et ꝺcoquãt̃. Deide misceãt̃ cũ gũmi arabico ꝯtrito cũ decoctõe sua dõec fiat sic mel ⁊ ꝺglutiãt̃ aut sumãtur myrrha et crocꝰ cũ coagulato vue aut sumãt̃ croci. ʒ. iij. ſ. myrrhe succi ligritie turis oĩuʒ añ. ʒ ſ. aggregẽt̃ cũ rob vue et coagulẽt̃. Aut sumãtur croci. i. et asse fetide medietas et mellis. iij. ꝺcoq̃t̃ dõec coagulẽt̃ et fiãt ex eis pille et teneãtur sub ligua. Et elʒ ꝺ caulibꝰ ꝯfert eis ẽt et masticatõ ramoꝝ cauliũ hũidoꝝ et sorbitõ aq̃ eiꝰ paulatiʒ paulatiʒ ẽ iuuatia. Et qñ ñ cõfert elʒ ꝺ caulibꝰ põatur sup ipʒ paꝝ asse fetide ⁊ farina herbi ⁊ fẽugreci et porrũ ꝺ sceni ⁊ anabati ⁊ cepe ⁊ succꝰ eiꝰ ⁊ allea ⁊ fistici ⁊ vua dulcis hyemal. Et ẽt sumat̃. ʒʒ. ꝯditũ cũ lacte vltimũ i nutritõe ⁊ teratur dõec fiat sile medulle ⁊ ꝓijciatur sup ipʒ medietas ipsiꝰ ꝺ lõgo pipe ꝯtrito sic alcohol ⁊ q̃rta eiꝰ de croco silr ⁊ q̃ʒtũ ẽ totũ ꝺ amilo ⁊ ꝯteratur cũ tabarzet resoluto ⁊ ꝑparato aut cũ melle qꝺ sit purũ valde. Et ex cibis illis q ꝯfortãt sẽsũ sũt sicut pedes ⁊ extrema ꝓpue pedes vaccaꝝ ex qbꝰ comedat. ¶ Et oꝫ i eo qꝺ ẽ a siccitate neruoꝝ tm̃ ⁊ ꝓprie cũ cõitate meri ⁊ ẽ signũ ẽ vt nõ sit cũ raucedine magna imo ꝑua ⁊ acuitate ⁊ claritate q̃dã q̃ ẽ cuʒ aspitate ⁊ dolore vt sumat i hora dormiẽdi ex oleo viol recẽti dulci cochliariũ vnde cũ zuccaro taberzet. Et cõfert ei mucilago seminis psilij cum aqua zuccari plimi ⁊ cibi humectatiui ⁊ ius galline factũ i isñdeget ⁊ ius oleoꝝ notoꝝ. Et sicꝰ sũt iuuatiue ad absciſſiõeʒ vocis siue sit ex humiditate siue sit ex siccitate ⁊ medicam̃ sicuũ scm̃ cũ calamẽto ꝯfert ꝺbilitati vocis ⁊ raucedi eiꝰ.

¶ De cura raucedis vocis ⁊ aspitatis eiꝰ. c. 3.

Iam sciuisti cãs raucedis. Et scias q̃ ille cuiꝰ vox raucescit oꝫ vt alienet a se omne acetosũ ⁊ salsũ aspeꝝ ⁊ calm acutũ nisi velit ꝑ hoc curã ⁊ incisiõeʒ tũc. n. vtat̃ eis ꝑmistis cũ medicis lenificatis. ¶ Si ãt raucedo accidat ex multitudie vociferatõis assumat sicuũ ⁊ mẽte ⁊ aloes ꝑtes eq̃les ⁊ cõficiat ea cum rob ⁊ sorbeat ex medulla tritici ⁊ kisl ordei ⁊ oleo amigdalio ⁊ croco ⁊ vtat̃ cuʒ vino vue ⁊ cõfert illꝺ qꝺ ꝺr in incisiõe vocis ⁊ ꝓprie medicamẽ de assa fetida cũ croco. Et si ẽ illic calitas tũc ꝺet̃ ius de atriplicibꝰ ⁊ maluis ⁊ aq̃ ordei ⁊ grana cucũeris ⁊ amilũ ⁊ amigdale. ¶ Et si fuerit cã frigꝰ iuuãt̃ ẽt cũ medicinis de assa fetida ⁊ croco ꝑdictis. Et sumãtur sinapis assati. ʒ. iij. pipis. ʒ. i. ⁊ myrrhe. ʒ. vj. storac. ẽt calamite ⁊ galbãi amboꝝ. añ. ʒ. iiij. fiãt ex eis pilule ⁊ teneãt̃ sub ligua aut sumãt̃ myrrhe põdꝰ. ʒ. ij. olibãi. ʒ. x. cõiungant̃ cũ vino ⁊ si fuerit ex vociferatõe et laxitudine cõfert ei balneũ sic cõfert reliq̃s spẽbꝰ laxitudinis ⁊ cõferũt ei cibi mollificatiui ⁊ cõglutinatiui sic lac ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliũ sine sale ⁊ tri. ⁊ sorbitões note ⁊ ius de atriplicibus et maluis ⁊ q̃ sũt illic silia ⁊ pilule facte ex amilo ⁊ dragagãto ⁊ succo ligritie ⁊ gũmi ⁊ pilule facte ex amilo ⁊ dragagãto ⁊ succo ligritie ⁊ gũmi ⁊ pilule lenitiue digestiue. Si ãt fuerit ex apate resoluat̃ cũ eo ⁊ silr gargarismata ⁊ cõfectões molles q̃ lãbi pñt lenificatiue q̃ sũt ex suma eoꝝ qbꝰ curat̃ sinãcia cala. Et silr sorbitões q̃ aggregãt ad cõglutinatõeʒ ⁊ abstersiõeʒ absq̃ʒ mordicatõe sic facte ex farina fabaꝝ ⁊ seie lini. Et fortius h̄ est gũmi alboti ⁊ cõueniũt hñti hãc raucedinẽ vt abhorreat vinũ penitꝰ ⁊ ꝓpe in ꝑncipio. Et qñ fuerit ex apate calo bibat vinũ dulce ⁊ rhaphanũ decoctũ ⁊ almuri cõfert eis. Et qñ est ex hũiditate tũc nõ est excusatio qn sint necessaria ꝑdicta in incisiõe vocis ⁊ oẽs medicie ille cõferũt ei ⁊ sorbitões facte ex farina fabaꝝ ⁊ ex eis est decoctio herbi q̃ est iuuatiua i hoc capitulo ⁊ res q̃ sũt in ꝑncipio gradu abstersiõis ⁊ silr tri. ⁊ lac. deinde myrrha ⁊ sq̃lla ⁊ q̃ ꝓcedũt cursu eaꝝ. et si fuerit hec raucedo humido ex catarro ꝺent̃ hñti eã papauer ⁊ rob eiꝰ. Et ex eis q̃ clarificãt vocẽ aspaꝫ ⁊ turbidã est masticatio cubebe. Et ex medicis re-

mouẽtibꝰ raucedinẽ est aq̃ granati feruẽs in aq̃ postea distilleᵹ oleũ viol. ⁊ p̃pareᵹ deinde butyꝝ ⁊ cõgelatũ vue ⁊ radix lilij ⁊ rob eius. Deinde fabe cũ melle ⁊ decoctio ficuum.

¶ De medicinis conseruantibus lenitatem pectoris ⁊ que bona sunt ei. Capitulũ. iiij.

SUnt fabe grana pini ⁊ passe ⁊ ficꝰ ⁊ gũmi ⁊ fenugrecũ ⁊ semẽ lini ⁊ dactili ⁊ radix lilij ⁊ amigdale ⁊ p̃p̃c amare ⁊ cãne zuccari ⁊ sebestẽ ⁊ sirupus de melle ⁊ rob predictũ post. Et ex medicis calidis sũt myrrha et assa fetida ⁊ pip ⁊ galbanũ ⁊ olibanũ ⁊ glutẽ albotin ⁊ calamẽtũ ⁊ gũma pini ⁊ storax calamita ⁊ acetũ sqlliticũ qñ nõ est ex caliditate ⁊ siccitate ⁊ radices oppopõacis. ¶ Et ex medicis f̃ris sũt seia cucurbite cumumeris ⁊ amilũ ⁊ dragagãtũ ⁊ gũmi ⁊ mucilago psilij ⁊ iuleb ⁊ succꝰ ligritie ⁊ vitelli ouoꝝ sũt ex cõueniẽtibꝰ medicis ad hoc vt cũ eis cõponãᵹ relique medicie ⁊ silr̃ lac nouiter mulctum.

¶ De voce aspera ⁊ eius cura. Capitulũ. v.

ACcit aspitas vocis ex f̃riditate et extensiõe lacerti pectoris et dispõe eiꝰ q̃ ẽ sicut spasmꝰ et ex coitu et ex vigilijs. ¶ Et cura eiꝰ est abstinẽtia a rebꝰ q̃s diximꝰ iã et dimissio sõni post cibũ et dimissio cãtilene cũ delectatõe et vt recipiat lenificãtia p̃dicta in capitulo raucedis et ficꝰ hũidas et siccas et passe et p̃p̃e infuse in oleo amigdalio sũt maximi iuuamenti. ¶ Et illis qbꝰ accit ex incisiõe vue raucedo rectius est vt decoquãt coagulatum vue cũ eq̃li q̃titate mellis f̃m q̃titatẽ q̃ rẽouері possit ex eo spuma deinde cõmisceaᵹ cũ aq̃ cal'a ⁊ fiat cũ eo gargarisma et in potu patiens ex eo sumat et antiquum eius est magis iuuatiuum q̃ recens.

¶ De voce breui et cura. Capitulũ. vj.

CAusa breuitatis vocis est breuitas anhelitus et oz vt gradeᵹ in p̃lõgatõe anhelitus ita vt cõsuescat ɔp̃hẽsionẽ anhelitus et gradeᵹ in exercitio et ascẽsiõe et descẽsiõe in collibꝰ et gradibꝰ et cursu faciẽtẽ necessitatẽ anhelitus vt gradeᵹ ad p̃lõgãdũ anhelitũ et p̃lõget morã in balneo cal'o et in oi q̃d adducit anhelitũ et festinat ip̃z et cõtineat anhelitũ suũ et faciat illd totũ et exerceaᵹ et balneeᵹ. Et post exitũ de balneo oz vt bibat vinũ nã vinũ est magis nutritiuũ spiritus et similiter post cibum et stet plurimum cum anhelitu vno et somnus confert eis.

¶ De voce grossa et eius cura. Capitulũ. vij.

QUãdoq̃z accit ex cãis nimie repl'onis stõi faciẽtis fastidiũ mollificãtis et dilatãtis meatꝰ et accit ex multitudie vociferationis et eiꝰ cura ẽ magis p̃ua. Et qñz accit ei q studet i exufflatiõe pl'ima i fistulis et i buccis p̃p̃e pp illd q accit ex icisiõe ãhelitꝰ eoꝝ ⁊ retẽtõe eiꝰ i pulmõe q̃re dilataᵹ meatꝰ ãhelitꝰ.

¶ De voce subtili et eius cura. Capitulũ. viij.

HEc ẽ ɔ̃ria cõturbate et cãe eiꝰ st ɔ̃rie illis ex vigilijs et lassitudie et sõno p̃p̃e post cibũ et exercitio laborioso et euonibus. ¶ Et cura eiꝰ ẽ vt dimittat vocẽ et adhereat exercitio eq̃li faciẽte teneꝝ et cibis tẽpatis et introitu balnei omni mane et fugiat stiptica et exiccatia et coitum.

¶ De voce tenebrosa et cura eius. Capl'm. ix.

ESt illa q sil'aᵹ voci plũbi qñ fricaᵹ vnũ cũ alio et eius cã ẽ hũiditas grossa valde. Et cõferũt ei exercitiũ et luctamẽ et cõtinue anhelitũ et fricatio sicca cũ pãno lineo et igressio balnei et admĩstratio mediciaꝝ subtiliãtiũ et icidẽtiũ sicut pisces saliti et vinũ ãticũ.

¶ De voce tremula et eius cura. Capl'm. x.

PRecipiaᵹ patiẽti eã vt nõ clãet neq̃z eleuet vocẽ suã spatio mẽsis et minoret locutõez q̃tũ põt et risũ suũ et motũ et saltũ et ascẽsionẽ et descẽsiõez et irã et dimittat q̃tũ põt extẽsiõez manuũ et faciat qescere deide resupineᵹ et laboret vt loq̃ᵹ cũ iã grauauerit pectꝰ suũ cũ eo q̃d sit sicut plũbũ i frusto q̃dã sup pectus suũ f̃m q̃titatẽ q̃ toleret ip̃z et patiaᵹ. Et cibi meliores ei sũt illi q cõfortãt sensuz eius et sunt pedes et extremitates lacerti et ea in qbus sunt cõglutinatio et stipticitas.

¶ Tractatus. iij. de tussi et sputo sanguis. C. i.

TUssis ẽ motibꝰ qbꝰ expellit nã nocumẽtũ a mẽbꝝ aliq̊ et h mẽbꝝ i tussi ẽ pl'mo ⁊ mẽbra q̃ ei cõtinuãᵹ et cõicãtia. et tussis qdẽ pectori ẽ sicut sternutatõ cerebro et ɔpleᵹ cũ dilatatõe pectoris et cõstrictõe eiꝰ et motu velaminis et ẽ aut pp cãz p̃p̃riã pl'mõi aut s̃z semitã cõicatõis et cã adducẽs tussiz aut ẽ p̃uatiua aut ɔiũcta aut ẽ añs. et cãe tussis p̃mitiue st ex cãis p̃mitiuis ponẽtibꝰ mẽbra pectoris lesa i cõpl'one sua aut formis eoꝝ sicut frigꝰ adueniẽs pl'mõi et lacertis q st i pectore aut reliqs moueᵹ nã ad expellẽdũ nocumẽtũ aut ex aliq̃ p̃mitiuarũ cãꝝ adueniẽtiũ et calefaciẽtiũ ea aut aliq̃ re exiccãte aut exasp̃ante sicut est fumus aut puluis

aut sapoꝛ cibi acetosi aut pōtici aut acuti aut
re extranea cadentē in meatu q nō recipit dif
ficultatē anhelitꝰ sic accit ex tussi pp casū ali-
cuiꝰ rei ex cibo aut potu in illo meatu pp ne-
gligentiā ⁊ occupatōez cū ꝑmōe. ¶Cause āt
tussis cōiuncte sunt sic ea q̄ accñt ex cauꝭ coꝛ
poꝛeis calefacientibꝰ cōplonē aut infrīantibꝰ
aut hūectātibꝰ aut exicātibꝰ absqꝫ mā aut cuꝫ
mā sāguinea aut cholica aut phlātica subtili
aut grossa aut melica ⁊ illō ē raro. Si āt mā
fuerit effusa ex supioꝛibꝰ tunc dū ipsa pmanet
discurrens sup cānā sic discurrit aliqd sic pa
rietē nō exiccat plm tussis. Cū āt vult vt fun
daꝛ in spatio cāne cōmouet tussim. Et silr qñ
moꝛdicat ⁊ silr qñ māsiua fit i pulmōe ⁊ vult
nā expelleꝛ ipsā aut expulsa ex stō aut epe aut
ex aliqbꝰ mēbꝛis pectoꝛis q̄ ipellūt eā aut ex
qbꝰ generaꝛ. ¶Et qñqꝫ fit pp resolutōez sin-
gularis ⁊ pp apata ⁊ oppilatōes in velamine
aut in pulmōe aut in gutture ⁊ oibꝰ locis reci
pientibꝰ has mās ⁊ nocumenta ex pulmone
⁊ velamie distinguente qō est inter coꝛ ⁊ pul
monē. ¶Cause āt añcedentes sunt repletio
⁊ añcessio cāꝝ coꝛpoꝛeaꝝ ad causas cōiūctas
p̄dictas. et tussis qdē facta cū cōitate est sic il
la q̄ fit cū cōitate coꝛpis totiꝰ in febꝛibꝰ ⁊ ꝓpe
cū fe. adustiua aut febꝛe illius diei laboꝛiosa ⁊
silibꝰ aut pestilentiali aut pp cōitatē coꝛpoꝛis
absq̄ fe. et tussis qdē alia ē sicca aut est hu.
Sicca est illa cū q̄ nō emittiꝛ sputū ⁊ fit aut
pp malitiā cōplonis cal̄e aut frē aut humide
aut sicce singulariter. ¶Et qñqꝫ fit in ꝓnci-
pio adueniens apatū calidoꝝ in ptibꝰ pecto-
ris vsquequo maturenꝛ. ⁊ qñꝫ fit cū apate du
ro tussis sicca valde ⁊ fit pp apata epis ⁊ par
tes suspensiōis ⁊ in qbusdā hoꝛis fit pp apa
ta splenis ⁊ qñqꝫ fit pp saniē replentē spatiū
pectoꝛis q̄ nō expelliꝛ nisi cū tussi ⁊ scias ꝙ
qñqꝫ egrediꝛ cū tussi res petrosa silis ciceri
aut grandini ⁊ cā eiꝰ est hūoꝛ grossus quē in
ipso caliditas in lapidē ꝯuertit. Et Alex. qdē
testificaꝛ h ⁊ testificaꝛ ipm Paulus ⁊ dixerūt
ꝙ exiuit ex hac spē in sputo ⁊ nos ēt testifica-
mur illō ⁊ tussis frequens plerūqꝫ pducit ad
sputū sanguīs ⁊ qñqꝫ multiplicaꝛ tussis i hye
me ⁊ vere hyemali ⁊ qñqꝫ multiplicaꝛ in ve
re eq̄li ⁊ multiplicaꝛ cū flat septētrionalis vē
tus ⁊ cū estas est septētrionalis paꝝ pluuiosa
⁊ est autūnus meridionalis pluuiosus multi
plicatur tussis in hyeme.

¶De signis. Capitulum. ij.

Signa qdē i tussi frā sūt additio eiꝰ ex fri
gore ⁊ diminutio ipsiꝰ cū diminutōe fri
goꝛis ⁊ cū caloꝛe ⁊ plūbeatis faciei ⁊ puitas
sitis. ⁊ qñqꝫ ē cū frigoꝛe catarrꝰ ⁊ sentiꝛ qōdā
descēdeꝛ ad pectꝰ ⁊ extēsio eiꝰ i gutture ⁊ gra
uitas cū attractōe materiei ad nasū ⁊ ꝓijcit
illō qō descēdit ad nasū cū rascatōe ⁊ videꝛ
signa catarri i cōmotōe i vijs catarri ⁊ exten
sio i cis q̄ sequūꝛ frōtē ⁊ oppilatōes i naribꝰ
⁊ reliqs ⁊ ꝙ nō expuit in ꝓncipio rascatiōis.
Deide expuit qōdā phlaticū aut declinās ad
citrinitatē aut ad viriditatē. ⁊ qñqꝫ ē cū h fe-
bꝛis ⁊ signa cal̄e sūt iflātio ⁊ sitis ⁊ sedatō ab
aere frō maioꝛ ē q̄ꝫ sedatio eiꝰ ab aq̄ ⁊ rube-
do faciei ⁊ magnitudo pulsus ⁊ signa hūide
sūt hūiditas subē pulmōis ⁊ ꝙ ipsa accit de-
crepitis ⁊ hūectatis ⁊ multitudo stertitōis et
ꝓpe i sōno ⁊ post cibū. ⁊ signa sicce sūt aug-
mētū eiꝰ cū motu ⁊ fame ⁊ lenitas ipsiꝰ cum
sūt qes ⁊ repletio ⁊ ap̄ balneū ⁊ potū hūectā
tiū Et signa pure i oibꝰ illis sūt vt nō sit spu-
tū oio. ¶Et signū eiꝰ q̄ ē cū mā ē sputū ⁊ ge-
nus qdē materiei significat genꝰ eiꝰ qō spuiꝛ.
¶Et signū eiꝰ q̄ fit apatibꝰ ⁊ silibꝰ ē iuentio
signoꝝ pleuresis ⁊ pipneumōe cal̄aꝝ ⁊ frāꝝ
⁊ alioꝝ q̄ dicemꝰ i. c. suo. ¶Et signa eiꝰ q̄ fit
ex iflatōe sūt signa iflatōis q̄ dicemꝰ ⁊ doloꝛ
⁊ siccitas ⁊ multotiēs fit hūida. ¶Et signe
eiꝰ q̄ fit ex vlceribꝰ sūt signa q̄ diceꝛ i. c. vlceꝝ
pulmōis ex sputo crustaꝝ aut puris aut fru-
stoꝝ coꝛpis pulmōis aut annuloꝝ cāne ⁊ eiꝰ
eē ē post catarrū moꝛdicatiuū ⁊ post sputū sā
guis ⁊ apata. ⁊ plꝫ sicce fit cū ē illic mā ꝓpter
debilitatē expulsiōis aut pp anhelitū sic scies
in. c. suo. ⁊ signū eiꝰ q̄ fit cū cōitate. s. cōitate q
dē stōi ē cū eo qō cognosciꝛ de significatōibꝰ
egritudinū stōi ⁊ additōe tussis cū additōe di
spōnis faciētis eā neciā i stō siue sit repletio
siue sit vacuitas ⁊ ꝑꝫ cibos. ⁊ plm eiꝰ excitaꝛ
ap̄ repletōez ⁊ ap̄ digōnē. ¶Et facta cū cōi-
tate epis sciꝛ p signa apatis epis. Et cū apa
ē calm nō ē excusatio a grauitate. Deide at-
tēde reliq̄s cōsideratōes q̄s sciuisti. ¶Et sci-
as ꝙ res cal̄e subtiliāt māꝫ ⁊ nō expuiꝛ ⁊ res
frigide sicut. sirupus de papauere ⁊ pultes ag
gregant mām ad expellendū. Verūtñ cū ip-
se supfluunt cōgelant. ⁊ sirupus isopi nō ē cō
ueniens nisi cū q̄riꝛ abstersio cōgregati gros
si. Ipse nāqꝫ est absterso bonus. Cū autē il-
lic nō fuerit sputū neqꝫ subtile neqꝫ grossum
tunc egritudo aspitas pectoꝛis. Et cura sūt

ēta mollia q̄ lābūt.¶ Et q̄ñ accit febricitibꝰ tussis ꝛ nisi sedet tussis redibit febris ad initiū.ꝛ stiptica valdꝰ ꝯstringūt meatꝰ sputi. Aq̄ vero ordei ē bōa ad aggregādū sputū. Quū ergo retinet sputū ꝛ febrit hō tūc id putrefit mā ꝛ facit cadere i.febrē putridā aut ethicā.

¶ De cura. Capitulum.iij.

Cura gō cōplōnis frē ē qm̄ si ē leuis ꝑuētōis ad vltimū:ꝛ ex cā frā extrinseca rectificat eā ꝯpbēsio ābelitꝰ. Ipe.n.calefacit pulmonē cū facilitate i momēto.ꝛ si ē necīa cura fortior ad hoc aut ad illud cōplōnis frē tūc ex cura eiꝰ ē vt teneat sub lingua auellanā ex myrrha aut storace factā cū melle aut sumat ex fece alkitrā cochliariuz vnū aut ex glutino alboti cū melle aut bibat ex oleo balsami cū ꝟapino vsq3 ad aur.i. Et silr̄ sulfur cū ouis sorbilibꝰ ꝛ eltīa q̄ lābūt fcā ex mucilaginibꝰ calīs ꝛ herbis cū melle ꝛ cū aq̄ granati dulcis ꝑꝑata sup quā ꝓijciat mel aut penithi ꝛ admistret. ¶ Et inūctiōes sr̄ pectꝰ sint sic oleū de lilio ꝛ oleū narciscinū cū cera rubea ꝛ dragagāto. Et ꝯfert mel rof.cū aq̄ ficuū ꝛ passulaꝝ ꝛ radicis lilij ꝛ capilliueneris ꝛ oleū amigdalinū cū auf.i.collyrij dissoluto in ipso. Et ꝯfert in ip̄o dcoctio isopi ꝛ assari cū ficubꝰ ꝛ alijs. ¶ Et cibi eiꝰ sint sorbitiōes frumētales cū fenugreco ꝛ butyro ꝛ ficus et dactili ꝛ radix porri de sceni ꝛ olea sint sicut oleū fisticinū ꝛ grana pini ꝛ tricū pēithi cōferūt eis. Carnes āt sint carnes pulloꝝ ꝛ gallorūz ꝛ alestidabegi ꝛ caro agnoꝝ annualiū. Et in scdis mēsis vtat fisticis ꝛ granis pini ꝛ passis cū fenugreco ꝛ cānis zuccari ꝛ ficubus ꝛ chrysomilis ꝛ mulsa ꝛ comestio ficuū siccaꝝ cū amigdalis ꝛ nucibꝰ abscindit illā q̄ antiq̄ ē ꝛ vinū odoriferꝝ subtile antiquū ꝛ aq̄ mellis. ¶ Cura āt tussis calē ē cū extinguētibus notis q̄ sūt ex succis ꝛ oleis ꝛ linimētis ꝛ vnctiōibꝰ. Et suppositoria ēt ꝯferunt eis ꝛ sūere in potu aldeiacur māe ꝛ sero ꝟz descriptionē quā dicemꝰ. Et silr̄ eltm de papauere descriptio eltij de papauere bona. ℞.capita.xv. papaueris nō valde recētia q̄ infūdāt in kist aq̄ fōtiū aut aq̄ pluuialis qd̄ ē meliꝰ die ꝛ nocte. Deiñ dissoluāt cū decoctiōe ꝛ colēt ꝓijciant sup oēz ꝑtē colature media ꝑs mellis aut zuccari ꝛ inspisset coquēdo vt eltz. Et potio eiꝰ sit cochliariū vnū in māe ꝛ cochliariū in sero. Et ex eis q̄ ꝯferūt istis ē aq̄ ordei cū seuestē ꝛ sirꝰ viol.ꝛ violatū nutritū ꝛ dcoctio isopi frā ꝛ ꝓprie qn̄ maturat aut in fine eiꝰ ꝛ aq̄ granatoꝝ inspissata sup quā ꝓijciūt zuccaꝝ tabarzet ꝛ cāne zuccari ēt.ꝛ eltīa eorū q̄ lābendo sumūt sint ex mucilagine psilij ꝛ granoꝝ cydōioꝝ ꝛ amilo ꝛ gūmi arabico et grana ꝛ medulle q̄ dicemꝰ in ca.pilularū tussis:ꝛ qñ ponunt in eis narcotica. ¶ Et cibi eoꝝ sint ex oleribꝰ frīs ꝛ medullis sic cucūeris ꝛ cucurbite ꝛ citrolis cū oleo amigdalino ꝛ fabe ꝯfracte dissolute in decoctiōe cū oleo amigdalino ꝛ oleo cucurbitino ꝛ aq̄ ordei et sorbitiōes facte. Et si nā fuerit decliuis ad resolōnē tunc adhibeāt sauic ordei cū zuccaro ꝛ tri ꝛ si vehemens fit res tūc aq̄ ordei cum cācris ablatis extrēitatibꝰ ablutis cū aq̄ cineris salsa. ¶ Descriptio medicamis deiacur frī. Cōterat semē papaueris viridis cū cortice suo ꝛ dissoluat decoquēdo in aq̄ ꝛ colet ꝛ ꝓijciat sup ipsā zuccaꝝ ꝛ dcoq̄t inspissando ad inspissationē iuleb:ꝛ si nō fuerit hūidū infundat sem̄ succi ꝯtriti in aq̄ die ꝛ nocte: diñ decoq̄tur in aq̄. Si āt necīriuz fuerit qd̄ ē fortius tc̄ aggreget cū eo cortex ꝛ ꝓp̄e nigri. Et si res fortior fiat pōat cuz eo modicū de seie hyusgami aut dissoluat in eo paꝝ opij. ¶ Cura āt ꝯplōnis hūide ꝛ hūiditatis in ipso pulmōe cū exiccatiuis exiccātibꝰ cōmistis cū absterfiuis ex qbꝰ ē cōpositū ꝟz hūc modū. ℞. boli armēi dragagāti gūmi arabici añ.ꝑtē.i.calamēti isopi hasce cinnamōi ireos capilli ue.oium añ.ꝑtē.5.ꝯficiat ꝛ admistret. ¶ Cura āt cōplōis sicce hec ē. Impoit.n.ē qn aut sit febris aut ñ sit febris. Si āt ñ fuerit febris tūc ꝯueniētior reꝝ eis est lac asininū ꝛ caprinū ꝛ alioꝝ cū reliq̊ regie. ¶ Et si fuēit febris administrētur cerataria infrātiua nota ꝛ administrētur aq̄ ordei ꝛ hūectatio pedū sꝑ cū oleis ꝛ sorbeāt sorbitiōes amigdalinas ꝛ humectatiuas. ¶ Et si ꝯplō cōposita tūc cōponatur regimē. Et si ē illic mā subtilis matura cā cū deiacur ꝛ simplicibꝰ ꝛ eltijs de papauere ꝛ mucilaginibꝰ de qbꝰ aliqd̄ dicemꝰ in antidotario. ¶ Si āt fuerit grossa resolue eā ꝛ absterge ipsā ꝟz ꝯditiōes ꝑdictas in eis q̄ ꝑterierūt ita vt ñ calefacias nisi cū eq̄litate. Immo stude in hoc vt lenias ꝛ incidas ꝛ lubricū facias et administra mūdificatiua ꝑdicta. ¶ Et ex eis q̄ st̄ magis ꝓp̄a huic loco ē glutinū alimbat cū melle aut semē croci hortēsis cū melle aut cipi cū eq̄li mēsura sui de melle: aut succi liquiritie ꝛ dragagāti.ōz.i.ꝛ

amigdalis dulciũ q̃liter ⁊ aloes qñ3 tenet̃ in
ore cũ melle ⁊ ꝯfert valð aut ſumãt̃ tria oua
integra ⁊ duplũ coꝝ mellis ⁊ medietas ipſo
rũ de butyro. Et ſumãt̃ pipis.xl.grana cõte
rãt̃ ⁊ miſceãt̃ oia illa ⁊ coagulet̃ abſq3 deco-
ctiõe ⁊ lãbat̃ ex eis mãe ⁊ ſero. Et ẽt ſumãt̃
capita.vij.porri de ſceni ⁊ decoq̃t̃ in tribus
lib.aq̃ dõec remãeat tertia ⁊ colet̃ ⁊ pmiſcea
tur cũ reſiduo ſucci corticis ei⁹ ⁊ melle ⁊ de
coq̃tur ⁊ ẽt ſumãt̃ roſe hũide grana.viij.pini
vnũ gũmi albotin vnu3 paſſulaꝝ.iiij.mellis
q̃ntũ ſufficit fiat ex eis elm. ¶ Medicam̃ bo-
nũ. ℞.calamẽti fluuialis.ʒ.v.granoꝝ pini ⁊
ſeis vrtice oium añ.ʒ.i.ſeis lini pipis oium
añ.ʒ.iij.ꝯficiãt̃ cũ melle ⁊ adminiſtret̃. Aut
ſumãt̃ dactiloꝝ carnoſoꝝ.v.ptes nigelle.viij.
ptes croci ⁊ pipis ãboꝝ añ. ptes.ij.herbi.xx.
ptes ꝯficiãt̃ cu3 melle diſpumato aut ſumãt̃
croci ſpice aromatice ãboꝝ añ. ps.i praſſij ⁊
iſopi ãboꝝ añ.iij.ptes myrrhe ⁊ lilij amboꝝ
añ.ij.ptes ꝯficiant̃ cũ melle colato.⁊ ad anti
quã detur in potu alkitrã cũ melle ſcm̃ elm:
aut coſti indi cũ aq̃ aneti ðcocti q̃ntitas ſacra
iati cũ cochliario olei ſiſamini ⁊ ẽt ſemẽ lini
frixũ cũ melle ſolũ: aut cũ pipis mẽſura vna
ꝓ oibus.x.vt calam̃ti ⁊ ẽt lãbẽdo ſumãt mel
ſtoracis calamite cũ melle apũ ⁊ oppopona
cũ ẽt ⁊ ſinapim ⁊ amigdalas amaras ⁊ etiã
mithridatũ. ¶ Et pueris qdẽ ſufficiũt ſorbi-
tiões decocte cũ lacte nutricis dõec ſit i eẽn
tia mellis aut cu3 aq̃ feniculi hũidi ⁊ ſi cã fue
rit in ea catarrus curet̃ catarrus. ¶ Et ſi fue
rit nec̃ria in ꝓhibitiõe illi⁹ adminiſtratio ẽpli
de ficub⁹ adminiſtret̃ ſup cap̃ ⁊ teneat̃ ſub lin-
gua oi hora.⁊ i nocte ꝓpe granũ vnũ amili.
Et fiat gargariſma cũ ſtipticis q̃ ñ hñt ſapo
rẽ acetoſũ n3 ſaporẽ põticũ ⁊ cũ deiacur ſim
plici ſi fuerit caliditas aut cu3 myrrha ⁊ croco
⁊ alijs ſi fuerit frĩtas. ¶ In cura ãt facte ab
ap̃atib⁹ ⁊ vlceribus in pulmõe ⁊ pectore fiat
reuerſio ad illð qð dicem⁹ in ca. pleureſis ⁊
pipneumõie ⁊ ap̃atis ẽpis ⁊ ptbiſ. ¶ Et ad
tuſſim qð fiũt pilule q̃ tenẽt̃ in ore. Et ex eis
nãq3 ſũt pilule ad tuſſim calidã q̃ i ore tenẽ
tur de qbus ſunt pilule bichichie note: ⁊ ex il
lis ſunt pilule cõpoſite ex ſucco ligritie ⁊ gũ
mi ⁊ dragagãto ⁊ amilo et mucilagine pſilij
et granis cydõioꝝ et medulla granoꝝ.ſ.gra
noꝝ cucñeris et cõde et cucurbite et citroli ⁊
ex ſpodio et granis papaueris et ſiſibus. Et
qñ3 fiunt ẜ3 hũc modũ amilũ et dragagãtũ
et ſuccũ ligritie formãt̃ in pilulas cũ ſucco la
ctuce. Et de illis ſunt pilule ad tuſſim frã3 fa
cte ex ſucco ligritie et tamarindis mũdatis ⁊
medulla tritici ⁊ croco et dragagãto ⁊ grãis
pini et granis cotti et granis myrti ⁊ ſeie pa
paueris et cortice ipſius: et aniſo et aneto et
myrrha et croco et penidijs. ¶ Et ð illis ſũt
pilule qbus q̃ritur ſtupefactio et dormitio et
eſt intẽtio i eis narcotica et admiſcet̃ eis me
dicine bezahar calide. Nã ex pilullis exptis
ad illð et ſunt ſedantes tuſſim antiq̃3 nociuã
et ſũt pilule de ſtorace note. ¶ Et iteꝝ ſumãt̃
ſtoracis et caſtorei et aſſari ⁊ opij ptes eq̃les
et fiãt ex eis pilule et teneãt̃ in ore. Et ẽt ſeis
hyuſqami.vi.granoꝝ pini.iij.croci.i.ꝯficiant̃
cũ rob et informet̃ pilule.⁊ ẽt ſtoracis ⁊ myr
rhe et opij oiu3 añ.ʒ.ſ.olei de balſamo cro
ci oium añ.darkimet.ij.fiãt pilule ad modu3
herbi. Et qñ3 adminiſtrãt̃ in tuſſi antiq̃ hũida
ſuffumigatiões p̃dicte in ca.aſmatis. Et quũ
hũiditas ẽ pueniẽs ad q̃ntitatẽ adminiſtra ſuf
fumigatiõe3 ex arſenico ru.⁊ ſtercore lepõis
et farina ordei et corticib⁹ fiſticoꝝ ꝯfectis cũ
vitellis ouoꝝ et troc.formatis ex eis q̃ꝝ qſq3
ſit.ʒ.i.et exiccet̃ in ſole et ſuffumigatio fiat cũ
eo trib⁹ vicib⁹ et etiã ariſtol.et ſtoracis ⁊ gal
bani eq̃les ſumãtur ptes arſenici ẜ3 q̃ntitatẽ
oiu3 ꝯficiãt̃ cũ melle ⁊ butyro vaccino ⁊ fiãt
inde ſilitudines auellane ⁊ fiat ſuffumigatio
ex eis. ¶ S3 tuſſis fcẽ in febrib⁹ iã ſingulare
ordinauimus regimẽ apud febriũ accidẽtia.

¶ De ſputo ſanguinis. Capitulum.iiij.

SAnguis qñ3 egredit̃ ſpuẽdo et ẽ ex pti-
bus oris. Et qñ3 egredit̃ raſcãdo et eſt
ex ptib⁹ gutturis.et qñ3 egredit̃ cũ vehem̃tio
re raſcatiõe et eſt ex cãna. Et qñ3 egredit̃ vo
mẽdo et eſt ex meri et ex ore ſtõi et ex ſtõ et
ep̃e. Et qñ3 egredit̃ tuſſiendo et ẽ ex ptib⁹ pe
ctoris et pulmõis. ¶ Et in illo qdẽ qð eſt ex
pectore nõ ẽ tm̃ timoris q̃ntũ ẽ in eo qð ẽ ex
pulmõe. Illud.n.qð ẽ ex pectore ſanat̃ velo-
citer et ſi nõ ſanat̃ nõ h3 malitiã vlceru3 pul
mõis. Et multotiẽs ſit vlcus fiſtuloſũ rediẽs
oi hora cũ ſputo ſãguis. ¶ Et cãe ꝓpinq̃ oi-
bus illis ſũt vuln⁹ pp cã3 primitiuã ex pcuſ-
ſiõe aut caſu ſup pect⁹ aut ſup epar et velam̃
aut rẽ inciſiuã aut tuſſim freq̃ntẽ aut vociſe-
rationẽ aut acuitatẽ vocis ſine gradatõe aut
rixa et pp h̃ multiplicat̃ i demõiacis et i illis
q rixãt̃ ab oi re et qñq3 ꝓcedit ex võitu labo
rioſo ꝓpe i p̃patis. Et qñ3 ꝓcedit ex aſſum

ꝑtiōe solutiuoꝝ acutoꝝ aut ciboꝝ caloꝝ sicut alleoꝝ et cepaꝝ aut timore et āgustia acuēte sāguinē aut dormitōe nō sup stratū aut san guisuga adherēte gutturi ⁊ radici eiꝰ. Et illō aut ē i venis aut alijs. Et id qḋ ē i venis aut est incisio aut ꝑforatio aut aꝑtio dilatata ab acuitate aut mollificatō aut corrosio ꝑꝑ acui tatē humoris aut ꝑꝑ raritatē resudatiuā. Et multotiēs dilatātur meatꝰ q sūt iter ꝑtes cā ne ⁊ arterias supra illā q̄ ē in nā q̄re resudat sāguis ad cānā. ❡ Et illō qḋ nō est in venis aut ē vulnꝰ aut vlcꝰ a vulnere aut a corrosiōe aut putrefactiōe quū eradicaꝶ ex m̄bro aliqd et qñz ē ab aꝑate sāguineo i pulmōe ex q̊ re sudat sāguis. Et hmōi qḋ aꝑa ē icolume qm̄ est sāguineuz et qm̄ resudat nā̄ nō ꝓhibita nz igrossata, et qñz iueniūꝶ oēs iste cāe i pul mōe nisi sāguinee. Et haꝝ cāꝝ ꝯiūctaꝝ sunt cāe magis añcedētes. Et sūt aut multitudo mēi aut multitudo ciboꝝ ⁊ dimissio exercitij aut qa ipse sūt supfluitates a p̄ꝑatiōe nē sic accit illi de q̊ locuti sumꝰ i libro vl̄iū apḋ di missionē exercitij aut retētōez mēstruoꝝ aut sanguis hemorroidaꝝ aut abscissionē mēbri aut ꝑꝑ acuitatē suā aut ꝑꝑ vehemētiā motꝰ sui aut ꝑꝑ vētositatē in venis faciētē eas la boriosas et ꝓp̄e i alatis qm̄ illō multiplicaꝶ i eis. Preꝑatiōes āt ꝯtinētes mā̄z sūt ꝑꝑ fri gus ꝯstringēs eā et faciēs dilatationē eiꝰ dif ficilē q̄re ñ obedit virtuti laborāti i illo cū di latatiōe imo cū attractiōe aut ꝑꝑ caliditatē ex trinsecā aut intrinsecā aut siccitatē q̄ iā p̄ꝑa uit eā ad illō qḋ ē cū inspissatiōe et exiccatio ne. s. ad scissionē a q̄libet cā aut ꝑꝑ hūiditatē mollificātē eā q̄re dilatāꝶ pori eiꝰ aut obuia tionē calī aut corrosiui aut incisiui aut putre factiui. Quū ergo accit replō sāguinea icipit nā expellere mā̄z ad q̄cūqz ꝑtē possibilē ē ei quū sit vehemētiꝰ p̄ꝑata aut sit ꝓpingor lo co supfluitatis q̄re expellit eā cū sputo aut so lutiōe ex hemorroidibꝰ aut i mēstruis aut in fluxu sāguis nariū ꝙ si vene fuerit fōtes q̄ ñ resoluūꝶ a sāguie accit mors subito ꝑꝑ effu sionē sāguis ad ꝯcauitatē venaꝝ. Et ille cui accit sputū sāguis ē p̄ꝑatꝰ vt aduēiat ei vlcꝰ pl̄mōis. Nā sputū sāguis ħz pl̄z sit a vulneꝶ ⁊ vulnꝰ ōcliat ad ħ vt vlcꝰ fiat. ⁊ qñ succedit sputo sāguis retēti sputū sāguis timeꝶ eni ꝙ sit hoc ħz accñs ab vlceꝶ ad qḋ ꝯuersū ē vul nus p̄mū. Et multotiēs ē sāguis q expuiꝶ ex naribꝰ currēs ex capite ad pl̄monē. Quūqz sputū sanguinis ex ꝑtibus pulmōis cōmittā tur ipz duo timores. s. timor supfluitatis eiꝰ ⁊ vulneris ne fiat vlcus. ⁊ ñ ē oē sputū sāguis ti morosū imo illō qḋ nō retineꝶ aut qḋ ē cū fe bre. ⁊ multotiens quidem est sputum sangui nis causa sanitatis aꝑatis i epate aut splene.

❡ De signis. Capitulum. v.

PRopinquus sputo ē cū tussi ꝑus. ⁊ lōgi quus ē cū tussi pl̄ima ⁊ q̄nto plus lōgin quꝰ ē expuiꝶ cū tussi vehem̄tiore. ⁊ qñ dormit sꝶ lactꝰ i q̊ ē egritudo addiꝶ excreatō eiꝰ qḋ ex puiꝶ. ⁊ oz vt ꝯsidereꝶ i p̄mis ne sit illō qḋ ex puiꝶ sāguis ex naribꝰ. ⁊ ꝯditio illiꝰ ē cū ꝯsue tudine fluxus sāguis nariū ⁊ eiꝰ euētu ⁊ cū al leuiatōe accidēte capiti post ḡuitatez. ⁊ signa fluxus sāguinis nariū sūt sicut rubedo facieꝶ ⁊ oculi ⁊ splēdor corā oculis ⁊ vt ñ sit spūa ⁊ sit subito. ❡ Signa sāguinis excreati ex subā carnis pulmōis ex vulnere aut vlcere sūt vt sit spumosus ⁊ sit abcissus cū quo nō sit do lor ⁊ ē minoris q̄ntitatis q̄z venalis ⁊ maio ris malitie ⁊ deterioris finis. ⁊ qñqz expellūt spumosū pl̄etici ⁊ ꝑipneumōici quū i pulmo nibꝰ coꝝ ē caliditas ignea feruēs. ❡ Et qñqz ē spūosus ex cāna pulmōis, Sz ē veniēs cū ra scatōne ⁊ tussi pauca. ⁊ ē illō qḋ egrediꝶ paꝝ ēt. ⁊ est ibi sēsus qdā cū dolore. ❡ Et ille q ex puiꝶ ex venis eiꝰ nō ē spūosus ⁊ ē rarior ⁊ ve hem̄tioris spissitudinis q̄z ille q est i pulmōe ⁊ silior sanguini q̄uis nō sit in grossitudine eius q est ex pectore. ⁊ signa excreati ex pecto re sūt nigredo coloris eiꝰ ⁊ grossitudo ipsiꝰ ⁊ coagulatō eiꝰ ꝑꝑ lōgitudinē spatij cū spūosi tate q̄dā. ⁊ spuma cū dolore i pectore signifi cāte locū egritudinis ⁊ additō eiꝰ i sōno ē cer tius signū eiꝰ. ⁊ cā illiꝰ doloris est neruositas m̄broꝝ pectoris. ⁊ est eius sputū paulatiz nō exuberās ⁊ ē sputū eiꝰ cū tussi vehem̄ti dōec expuaꝶ. ❡ Et signū facti ex icissiōe venaꝝ est exuberantia sāguinis. ❡ Et signū corrosiōis ē añcessio cāꝝ corrosiōis ex aceptōe reꝝ acu taꝝ ⁊ descensu cattarri acuti ⁊ vt sit febris et sputū saniei aut corticis aut ꝑtis pulmonis ⁊ est sputuz sil̄e aq̄ carnis. ⁊ incipit sputū sāgui nis paulatī. Deinō qñz fluit subito ⁊ expuiꝶ res mala ⁊ color eiꝰ ē malꝰ. ❡ Et signū eius qḋ ex aꝑtiōe orificioꝝ vēaꝝ ē ex replōne ⁊ ñ sit oīno dolor ⁊ iuēiꝶ reges ⁊ suauitas ⁊ egre diꝶ i p̄mis minꝰ q̄z illō qḋ egrediꝶ icisionē ⁊ scissionē i p̄nº rei ⁊ ē plꝰ eo qḋ egrediꝶ a cor rosiōe i pl̄ibꝰ hōis. ❡ Et signa resudatōis ab

apate sũt puitas eius ꝛ ꝓprie significat peri
pneumõie ꝛ reliquoꝝ. ¶ De cura. Cap. vi.

IN expoito sputo sãguis oi hora oz vt at
tẽdat solo repletõis ei⁹. ꝛ qñtiẽscũqꝫ sẽtit̃ i
eo repletio succurrat̃ cũ phlomia. ꝛ ꝓprie quũ
pect⁹ ei⁹ in creatiõe fuerit strictũ ꝛ fuerit tus-
sis in ipo frequẽs. ꝛ recti⁹ ẽ vt inclinet̃ sãguis
eoꝝ ad ptẽ iferiorẽ cũ phlomia saphene ꝛ p⁹
ipsã ẽ cũ phlomia basilice ꝛ p ꝓuocatõz mẽ
struoꝝ mulieꝝ in hora sua ꝫ ꝙ sufficit remo
uet̃ sputũ sãguinis eaꝝ sic accit in eis retẽtõe
eoꝝ. ¶ Et oz vt custodiat̃ ab oib⁹ cãis mouẽ
tib⁹ sãguinẽ sic sũt cibi calefaciẽtes ꝛ sic sunt
salt⁹ ꝛ clamor ꝛ rixa ꝛ coit⁹ ãhelit⁹ altus ꝛ lo
cutio plima ꝛ intueri res rubeas ꝛ pot⁹ vini
plimi ꝛ multitudo balneatõis. ¶ Et vitẽt api
tiua q̃ sũt ex medicinis sic apiũ ꝛ aloes ꝛ sisa
mũ ꝛ ruta ꝛ caseus ãtiquus: qm̃ ẽ nociu⁹ eis.
Recẽs vero ꝯfert eis. ¶ Et cibi ꝯuẽiẽtes eis
sũt oẽ glutinatiuũ ꝛ oppilatiuũ ꝛ oẽ ꝯsolida-
tiuũ ꝛ oẽ ifrãtiuũ sãguis ꝓhibẽs feruorẽ ei⁹.
ꝛ ex ei⁹ ẽ ꝺcoctũ pp illꝺ qꝺ in ipo est ꝺ gluti
natõe ꝛ lac vaccinũ ꝺ q̊ butyꝝ est extratũ pp
illꝺ qꝺ i ipso est ꝺ stipticitate ꝛ butyꝝ ꝛ case⁹
rcẽs pter salitũ ꝛ fruct⁹ stiptici ꝛ q̃dã spẽs pru
noꝝ puoꝝ qb⁹ est stipticitas ꝛ oleũ õphacinũ
recentis expssiõis. ꝛ qñꝫ ꝯfert i eo ipinguatio
ciboꝝ eoꝝ ꝛ aq̃ lũinose vehemter ꝯferũt eis.
In eo vero qꝺ fcm̃ ẽ ab ipso corpe pulmõis
oz vt patiẽti potu ꝺet̃ medicie icarnatiue ꝛ si
ce sic lutũ ꝛ hematites cũ aq̃ arnoglosse a ace
tũ mistũ cũ aq̃. ¶ Cura vero ei⁹ a regimie ci
bi ei⁹ ẽ vt succurrat̃ ad phlomãdũ basilicã p
tis in existimat̃ esse solo singularis subtilez fa
ciẽdo phlomiã ꝛ accipiat̃ sãguis i expssiõib⁹
iter q̃s sint tres hore q̃si ipe sit cũ ꝯseruatiõe
virtutis. Phlomia eniꝫ attrahit sãguinẽ ad
vacuũ ꝛ ꝓhibet ẽt ad vẽtũ apatis i vulnere.
ꝛ fricent̃ eoꝝ extremitates ꝛ ligent̃ icipiẽdo a
superiorib⁹ ad inferiora ꝛ interdicãt̃ eis res p̃
dicte ꝛ tẽperẽt̃ eoꝝ aeres. ¶ Et sint eoꝝ sõni
sup lact⁹ ꝛ ꝫ formã q̃ ẽ sic pparatio vt nõ ca
dãt aliq̃ ptes pectoris sup alias. ꝛ qñꝫ est eis
ꝯueniens vt in potu sumãt acetũ mistũ cum
aq̃. Ipꝫ eniꝫ ꝓhibet sãguinis cursũ ꝛ mũdifi
cat ptes pectoris ꝛ pulmõis ex sãguine si re-
tinet̃ i ipo q̃re ñ ꝯgelat̃. Et sumãt i potu me-
dicinas frãs glutinatiuas. Nã glutinatõ hic
est melius quo occupari oz. ꝛ qñ repit̃ cũ glu
tinatõe mũdificatio est vltimũ eius qꝺ q̃rit̃.
ꝛ psiliũ est iuuatiuũ cum infrãtõe sua ꝛ vbi ẽ
sitis ẽ vehemẽtis iuuamẽti. Et qñꝫ ẽ necẽiũ
vt cũ eo misceãt̃ narcotica pp duas res q̃rũ
vna ẽ sedatio sãguis ꝛ ẽt subtiliatio eius. Et
ꝫa ẽ dormitio ꝛ remotio mot⁹. Et ego dicã
medicinas cões spẽb⁹ sputi sãguis ex catar-
ro ꝛ nõ ẽ catarrus acut⁹ pũgitiu⁹ valꝺ coleri
cus phlõmet̃ hõ stati ꝛ assiduet̃ ligatio extre
mitatũ ei⁹ descẽdẽdo a supiorib⁹ ad iferiora
ꝛ fricẽt̃ cũ oleo de oliuis calo: aut cũ vnguẽ
to calo sic ẽ oleũ cucũeris asinini ꝛ silia ei ꝛ
nõ inũgat̃ cap̃ oino. ¶ Et sint cibi eoꝝ triti
cũ cũ aliq̊ põticoꝝ ꝫm sẽitã sorbitiõis sintqꝫ
põtica ista ex fructib⁹ ꝛ q̃ eis silant̃ ꝛ apꝺ de
bilitatẽ cibẽt̃ pãe infuso in aceto misto cũ aq̃
frã. Et administret̃ i eis clistere acutũ ad at
trahẽdũ mãm a ptib⁹ capitis quũ nõ fuerit
phlõmia pp ꝓhibitionẽ. Et oz vt studiũ im
pẽdat̃ in infrãdo cap̃ q̃rtũ poẽ ẽ: ꝛ nõ ipen
dat̃ plꝫ studiũ in hũectãdo ipꝫ. ¶ Et ex eis q̃
ꝯferũt ei ẽ tribuere ipsi in potu trociscos de
karabe. Nũq̃ꝫ nõ valẽt ea q̃ diximus nõ est
excusatio cure catarri ꝛ retẽtiõis ei⁹ cũ eis q̃
sũt sicut abrasio capitis ꝛ administratio empli
facti ex stercõe colũbino qꝺ more empli sup
põatur ꝛ remoueat̃ ꝫ necessitatẽ. ¶ Et. H.
qdẽ dixit ꝙ mulieri sputũ sãguis aduenit ex
catarro quã clisterizauit clisteri acuto ꝛ ꝓpe
qa nõ erat poẽ phlõmare eã qa iã remanse
rat. iiij. dieb⁹ ꝛ fuerat debilitata ꝛ cibauit eaꝫ
pultibus ꝛ fructibus in qbus etiã erat stipti
citas qm̃ spatiũ eius cũ cibo lõginquũ erat.
Et curauit cap̃ eius cũ medicamine colũbi
ni stercoris ꝛ p̃cepit eã ingredi balneum pp
medicamẽ ꝛ nõ inunxit cap̃ ei⁹ vt nõ hume
ctaret̃ ꝛ dedit ei in potu tyriacã recẽtẽ vt fa
ceret eã dormire. Nã hec tyriaca fortis opij
est vt dormire faciat ꝛ ꝓhibet cõmotionem
tussis ꝛ sedat cursuꝫ mẽi cuꝫ ingrossatõe. In
die vero ꝫo huius medicaminis nõ puenit
ad mouẽduꝫ eã imo dimisit eã qetã trãqllaꝫ
quuꝫ tñ necẽria foret ei mundificatio pulmo
nis. Et plꝫ q̃ eã rexit fuit ꝙ fricauit extremi
tates eius ꝛ dedit ei in potu q̃ñtitatẽ fabe de
tyriaca recẽte minus q̃ꝫ herbi ꝛ fuit intẽtio
eius vt gradatiꝫ duceret eã ad mel vt mun
dificaret̃ cuꝫ eo pulmo dein̄ dimisit eã qetaꝫ
deide fricuit extremitates ei⁹ ꝛ dedit ei post
illꝺ aquã ordei cũ pauco pane vt viuificaret̃
virus ꝛ in die. iiij. dedit ei tyriacã antiq̃ꝫ cuꝫ
melle plimo vt mundificaret pulmonẽ eius
vehemẽter. Et cibauit eã in reliqs diebus ꝫ

ꝙ oportuit ⁊ fecit eã regie ꝯualescẽtiũ: ⁊ cuȝ
hoc iã posuerat sup cap̃ ei⁹ hora post horã ex
ceratario gũme rute siluẽris ⁊ inbibuit ei bal
neuȝ. Et hoc regim̃ ẽ bonũ. ¶ Et oȝ vt sit ty
riaca iter duos mẽses vsqȝ ad.iiij. Ip̃a nãqȝ
dormire facit ⁊ retinet catarrũ ⁊ nõ approxi
mẽt capiti istoꝝ olea. Et nec̃ria ẽ abrasio ca
pitis ad admistrãduȝ ista rubificãtia: ⁊ si nõ
alijs saltẽ mulierib⁹. Et nec̃ria ẽ vẽtris solõ
cũ eis q̃ sũt sic̃ pilule cochie si ẽ illic multitu
do ⁊ post illð phlõma deĩn adhibeãt medici
ne rubificãtes. Et i eo qð ẽ ex scissura vene:
aut incisiõe ei⁹ ⁊ ẽ cã ei⁹ replõ oȝ vt nõ cibet
eger q̃ñtũ poſſe ẽ: imo ieiunet trib⁹ dieb⁹ in q̃
sufficiat oi die cib⁹ paucus ex aliq̃ viscoso. Et
qñ nõ appet casus virtutis tc̃ expellat a ciba
tiõe q̃ñtũ pl⁹ poſſe ẽ vsqȝ ad q̃rtã. Et si timet
casus virtutis tiore nec̃rio cibet ea a q̃ gñat
hũor eq̃lis aut decliuis ad frig⁹ ⁊ in q̃ sit glu
tinatio aut inuiscatio ⁊ tenacitas ⁊ stipticitas
⁊ ꝓp̃c ingrossatio sãguis sic̃ alketisati cũ ex
tremitatib⁹ ⁊ sic̃ capita ⁊ sic̃ oua sorbilia ⁊ si
cut tri ꝓp̃e qð decoq̃t cũ lẽtib⁹ ⁊ sic̃ lẽtes et
iuiube ⁊ q̃ñtũ poſſe ẽ vt nõ cõedat illð qð for
tẽ faciat ⁊ sit ꝯtẽtus aq̃ ordei ⁊ ꝓp̃e decocta
cũ lẽtib⁹ aut iuiubis aut cydõijs ⁊ pane infu
so in aq̃ fr̃a cuȝ aliq̃ acetoso siue sit sulcitũ si
ue nõ sit sulcitũ ⁊ totũ sit infr̃atuȝ actu ⁊ lac
vaccinũ de q̃ butyꝝ ẽ extractũ qñ ꝓlõgatur
egritudo est iuuatiuũ ꝑꝑ stipticitatẽ ⁊ fr̃itatẽ
suã. Et lac ꝯsuetũ ꝑꝑ glutinationẽ suã ⁊ suã
inuiscationẽ. Si ãt nõ sufficit ⁊ addit in san
guine fiat phlõmia. ¶ Et pisces akedradu
sũt vehemẽtis iuuamẽti eis. Et oȝ vt sint ci
bi istoꝝ ⁊ coꝝ q̃ p̃cesserũt eos fr̃i actu. Et ca
seus recẽs nõ salit⁹ valde iuuat eos. ¶ Et qñ
cibãt isti ⁊ sites eis carne eligãt ex carnibus
ille q̃ sũt pauci sanguis sicce leues sic̃ sũt car
nes colũbaꝝ agrestiũ ⁊ turtuꝝ ⁊ p̃dicũ deco
cte in stipticis ⁊ põticis. Et ex reb⁹ exptis in
abscindẽdo iterationẽ sputi sãguis est masti
catio portulace ⁊ deglutitio aq̃ ei⁹: qñȝ.n.sta
tim retinet. Et ex fructib⁹ cydonia ⁊ poma q̃
ãbo sũt stiptica ⁊ iuiube hũide ⁊ grana myr
ti et xilocaracte de sceni ⁊ q̃ hoc cursu ꝓce-
dũt. Et qñȝ fit eis q̃ vtit in ea mẽsa aliqd ex
luto sigillato armẽo cũ gũmi arabico ⁊ pau
ca cãfora. Quñqȝ retinet sãguis ⁊ ꝑuenit ad
q̃rtũ diẽ oȝ vt nutriat ⁊ ꝯfortet ⁊ incipiat ab
eis q̃ sũt sic̃ pãis infusus i aq̃: deĩn alkereis ⁊
extrẽitates ⁊ cerebella. ¶ Et si fuẽit fissura ⁊
icisio cã acuitatis sãguis fiat illð qð oȝ ð de
clinatiõe sãguis ad inferiora ⁊ ad diuersita-
tẽ ꝑtis. Euacuet ergo colera deĩn fiat infr̃a-
tio cũ fortitudine ⁊ fiat hũectatio ⁊ admistrẽ
tur stiptica etiã ⁊ glutinatiua ⁊ aq̃ ordei ⁊ cã
cri ⁊ cucurbita ⁊ medicamẽ. S. ¶ In facto
ãt ex aptõe venaꝝ medicine q̃s oȝ admistra
re sint stiptice põtice ꝯglutinatiue sic̃ sũt me
dicie q̃ nec̃ie sũt i eis q̃ p̃terierũt ⁊ sũt glutia
tiue icarnatiue cũ stipticitate. Et iste si sic̃ ba
laustie ⁊ capita g̃natoꝝ ⁊ sũac ⁊ succ⁹ teratit ⁊
succ⁹ rãoꝝ vitis ⁊ glãdes ⁊ folia rubi ⁊ kara
be et acatia et liciũ et succus virge pastoris ⁊
suchaba et succ⁹ agreste et heufistides ⁊ qñȝ
ꝯfortãt ista et q̃ ex eis sũt cũ alumine et gal
lis et aloe et absinthio. Et fiũt ex eis medici
ne cõposite et troc.ꝑpati ad hoc ca.iã cõpo-
siti ex medicinis p̃dictis. Et qñȝ decoquunt
iste medicine in aq̃s puris aut in q̃busdã suc
cis et bibit decoctio eoꝝ. Et qñȝ fiunt ex eis
emplã et qñȝ admiscẽt eis et aggregãt medi
cine cordis p̃dicte et medicine pectoris p̃di-
cte sint apiũ et aneos et anisuȝ et spica et ra
macha. Et qñȝ miscẽtur cũ eis narcotica q̃
sunt sic̃ cortices radicis mãdragore et hyus
gami et papaueris. Et qñȝ miscent eis gluti
natiua sicut gũmi et cortices turis et stella se
mius et spodiũ et semẽ arnoglosse et mucila
go psilij et semẽ ei⁹ et succ⁹ portulacẽ et muci
lago granoꝝ cydonioꝝ. ¶ Sȝ quuȝ ẽ resuda
tio ex ap̃ste tũc cura ei⁹ ẽ phlõmia et eũo de
inde maturatio et nõ curet cũ stipticis. Illð
eni attrahit nocum̃tũ magnũ. Immo oȝ vt
curet cura ꝑipneumõie. ¶ Factũ ãt ex corro
siõe ẽ p̃ue cure et difficilis et ẽ q̃si sic̃ illð de
q̃ desꝑat. Nõ.n.sanat aut ñ ꝯsolidat nisi cuȝ
remotiõe malitie ꝯplõnis et istud nõ fit nisi
in spatio in cui⁹ siti aut indurat vlc⁹ aut pu-
trefit. ¶ Veꝝ qñȝ ꝯfert vt nõ ꝑmittatur cor
rosio ꝯfirmari expellẽdo hũorẽ acutũ. ⁊ qñȝ
solõne educũtur colera et grossũ sit cũ eo qð
est sic̃ pilule de agarico. Et si indigueris itẽ
tione ꝯfortatiõis ꝯforta et ingenia vt sedes
cõmotionẽ tussis cũ medicamine de seibus.
Speratur.n.ex eo qð aliqð ꝯferat iuuamẽtũ.
Et ad sũmũ cura eoꝝ ẽ mundificatio et eũo
cũ phlõmia et alijs et cibi boni chimi. ¶ Et
ex eis q̃dẽ q̃ sanãt corrosionẽ sũt tus ⁊ myr-
rha et sãguis dracõis et semẽ portulace ⁊ ra
dix malue et troc.stelle in q̃b⁹ addit opij ꝯme
dietas partis. Et medicine cõposite q̃s dixi

Paulus ꝛ nos dicemus in antidotario. Et eoꝝ medicine ad hoc iuuatiue sūt ille in qb⁹ ponūt sedenigi ꝛ sanguis dracōis ꝛ karabe ꝛ sandaraca. ꝛ lutū sigillatū ꝛ ad vltimū oē exiccatiuū mūdificatiuū inuiscatiuū ꝯsolidatiuū. ¶ Fcm̄ āt a pectore curat̃ cū ēplr̄is ꝛ medicinis in qb⁹ ē suba subtilis q̄ admiste sūt eis. Et sūt ille q̄s diximus vt pueniāt ad pect⁹. Albedarūgi vero in seipso ꝯiūgit iter duas res quū existimat̃ ꝙ cā sputi sāguis fit ruptura. Et medicine p̄dcē oēs sūt ꝯueniētes ad hoc. Et quū existimat̃ ꝙ cā sit frig⁹ faciēs euenire sputū sāguis ſꝫ modū p̄dictū tūc cura ei⁹ ē sic̄ dixit. G. Illō .n. accit cuidā adolescēti ꝛ curauit eū. Phlōmauit nāqꝫ eū in die p̄mo ꝛ secūdauit ꝛ fricuit extrēitates ei⁹ ꝛ ligauit stringēdo eas ſꝫ ꝙ oꝫ in oi retētōe sputi sāguis ꝛ cibauit eū sorbitiōib⁹ ꝛ posuit sup̱ pectus suū ceratariū de gūma rute ꝛ remouit ip̄ꝫ ab eo hora noctis vt non adderet calefactionē ei⁹ ſꝫ q̄ꝫtitatē q̄sitā ꝛ cibauit eū cū sorbitiōib⁹ ꝛ dedit ei in potu medicamen de seib⁹. Et postq̄ꝫ dies tertia affuit visus est sr̄ pect⁹ ei⁹ illo ceratario trib⁹ horis. Deiñ remouit ip̄ꝫ ꝛ cibauit ip̄m aq̄ ordei tafeata cū carne anatis. Postq̄ꝫ igit̃ tpata ē ꝯplō pulmōis ei⁹ ꝛ sublat⁹ ē timor aduēt⁹ ap̄atis mūdificauit pulmonē ei⁹ cū tyriaca antiq̄ cōpleta. Et gradauit eū ad bibēduꝫ lac asininuꝫ ꝛ ad reliquū regim̄ sputi sāguis. Et dixit. G. ꝙ ois quē ex istis ꝯseq̄r̃ sputū sāguis in die p̄mo sanat̃. ſꝫ alioꝝ diuersificāt̃ dispōnes. et nos iā testificati sum⁹ de istis quē iuuit hec via ꝛ silr̄s ei. ¶ Et q̄ñ existiat̃ ꝙ cā est hūiditas ꝛ mollificatio administra illō i q̄ sūt exiccatio ꝛ calefactio ꝛ stipticitas sic̄ ē radix squināti ꝛ mastix ꝛ cyminū torrefactū ꝛ calamītū mōtanū ꝛ calcadis ꝛ castoreū ꝛ croc⁹ ꝛ albrēgi. Et q̄ñꝫ admiscent̃ eis stiptica eq̄lia sic̄ castanee. Et q̄ñꝫ sūt ex istis ꝯposite q̄ dicēt̃ in antidotario. ¶ Et q̄ñ existimat̃ ꝙ cā sit siccitas ꝛ illō ē in p̄n° administra hūectātes notas q̄ sūt ex lactib⁹ ꝛ oleis ꝛ succis p⁹ regimē cōe ꝺ declinatōe mē ad ꝯrietatē ptis. Verꝫ ea q̄ ptinēt huic loco ex phlōmia ꝛ alijs minora sūt ꝛ ꝺbiliora eis q̄ ptinēt alijs. Et q̄ñ ē casus sup̱ epar tūc cura ei⁹ ē cū isto suffuf. ℞. reubar. x. lacte. v. luti armēi. v. sitqꝫ dosis eius ꝯtriti. ʒ. i. s. Ex medicinis vero cōib⁹ ille q̄ singulares sunt scripte sūt in libro ſo in areot̃ notis. Et illa q̄ ex eis ptinet huic loco est hēatites. Nā quū terit̃ vehemēter sic̄ puluis ꝛ bibit̃ ex eo aur̃. i. in q̄busdā stipticis aut succis iuuat nobili iuuamie. Et q̄ñ masticat̃ portulaca ꝛ ꝺglutit̃ aq̄ ei⁹ tūc q̄ñꝫ retinet̃ statim ꝛ aq̄ citroli et succ⁹ ei⁹: ꝛ p̄p̄e cū q̄busdā glutinatiuis stipticis valō quū paulatim trahicit̃. Et cornu cerui adusti q̄ñ pmiscet̃ medicinis ē plr̄imi iuuamti. ꝛ silr̄ aq̄ mēte ꝛ ēt succus algarab pōder̃. ij. ʒ. Et ēt illō qō ē sup̱i⁹ i coriādro cū aq̄ fr̄a pōder̃. iij. ʒ. māe ꝛ ſo. ꝛ ēt corall⁹ q̄m ē plr̄imi iuuamti ꝛ lutū semiū. Et existimauerūt q̄dā ꝙ noiat̃ grece stella terre ꝛ noiat̃ noib⁹ plr̄ib⁹ ꝛ vr̃ ꝙ sit nomē altalk ꝛ ēt sūat̃ sāguis hedi añq̄ꝫ cōgelet̃ ꝛ sūat̃ ex eo in potu. s. ōꝫ. trib⁹ dieb⁹ ꝛ ēt ꝺ grāis myrti ꝛ seie arnoglosse pōd⁹. ij. ʒ. in aq̄ plātaginis aut succo rose q̄m ē vltimū ꝛ cydōia ēt iuuāt ꝛ p̄prie assata ꝛ ēt coagulū lepōis cū aq̄ ro. Aut aliō ex coagulis cū ꝺcoctiōe pōtica. Aut cuꝫ aq̄ albedarūgi ꝛ p̄p̄e in eo qō ē ex pectore ꝛ lutū sigillatū ꝛ loco ei⁹ lutū semiū cū aliq̄ꝫto aceto ꝛ ēt succutū ꝛ ē spuiua. ꝛ dixit vir in q̄busdā q̄ aggregauit ꝙ ē spēs calamīti nascēs inter lapides q̄ terit̃ ꝛ cōcdit̃ cuꝫ sale ꝛ noiat̃ nimusil albura silur̃e ꝛ in hoc ē ꝯsideratio: ꝛ hmōi medicina sūit̃ in potu cū eq̄li mēsura amili. Et iteꝝ ex illis q̄ iuuāt ip̄ꝫ ē vt det̃ in potu ex alūine iamēi ꝛ p̄p̄e in vitellis ouoꝝ tepefactis ñ coagulatis oio: ꝛ ēt glutē pisciū ꝯfert q̄ñ bibit̃ ex eo. Et q̄ñ prauior fit res tūc q̄ñꝫ dat̃ in potu pōd⁹ q̄rte. ʒ. i. de seie hyusgami cū aq̄ mellis. Et oꝫ vt dēt̃ in potu medicine ꝯstringētes sputū sāguinis cū vino pōtico vt penetrēt nisi sit fe. Tūc. n. sumāt̃ i potu cū succo alio. Et ad antiq̄ꝫ ꝛ veterē seis pōri nabathi ꝛ grāoꝝ myrti ptes sumāt̃ eq̄les et potet̃ ex eis vsqꝫ ad. ij. ʒ. cū aq̄ virge pastoris aut sūat̃ succi porri ꝺ sceni. ōꝫ. i. ꝛ aceti. s. ōꝫ. potet̃ in māe. Et det̃ in potu adustuꝫ spōgie cuꝫ aliq̄ꝫto vini de passis. Et. G. qō curauit sputū sāguinis cū tyriaca ꝛ mythridato ꝛ medicinis bōi odoris: q̄m ip̄e cōfortāt nāꝫ ad h vt sit auara sāguinis ꝛ ꝯsolidat vulnera. Et silr̄ tro. stelle ꝛ medicam̄ ādrōachi. Et cētaurea aggregat ad retētionē sputi sāguis ꝛ mūdificatiōeꝫ: q̄re in potu sumāt ex ea febricitātes cū aq̄ ꝛ alij cū vino. Et sclaui qō curant cū ꝺcoctōe radicis cētauree maioris. ꝛ ex potib⁹ ē ille q. ℞. succi arnoglosse pōd⁹. ʒ. ij. buglosse pōd⁹. ʒ. i. succi pōtulace ꝛ succi rāoꝝ recētis rose. ōꝫ. i. terāt̃ sine rorātiōe aq̄ sup̱ eos

⁊ colet̃ ⁊ nõ decoq̃t̃:imo dissoluãt̃ i eis aliqd de luto armẽo ⁊ potet̃ aut sũat̃ succꝰ rãoꝝ rose ⁊ dissoluãt̃ i eo succꝰ hypoqstidos ⁊ ẽdiuia ⁊ cornu ceruinũ adustũ ⁊ potet̃.⁊ ex trociscis troc.hmõi.℞.acatie balaustie ro.rubeaꝝ succi barbe hyrcine corticũ glãdiũ corticũ turis partes equales:⁊ iterum arsenicum corticuȝ radicis mãdragore luti de albohera tus acatia semẽ portulace sem̃ albedarũgi balaustie cãfora sumãt̃.⁊ fiat ex eis tro. ⁊ sit potio eoꝝ põdꝰ.ʒ.ij.cũ.ʒ.oȝ aq̃ aut vini põtici:aut aq̃ albedarũgi ⁊ ẽt semẽ papaueris lutũ sigillatũ ⁊ beusistides tus cãfora det̃ in potu cũ aq̃ albedarũgi.⁊ iteꝝ tro.quẽ dixit.Ebẽ.serapiõ ⁊ est ille q factꝰ ẽ cũ gũma amigdali.⁊ ex oleis admistratis suꝑ pectꝰ i estate qđ ẽ oleũ đ cydõeis et i hyeme ẽ oleũ nardinũ.Tro.bonꝰ. ℞.luti đ albohera ⁊ coralli ⁊ stelle semiꝰ rose sicce oiuȝ añ.ptes.ij.karabe et gũmi ⁊ amili oiuȝ añ.ptẽ.i.terãt̃ et fiãt iñ troc. et potio eiꝰ sit.iiij.aur̃.febricitãtibꝰ i succo stiptico et nõ febricitãtibꝰ i vino et ꝓꝑe stiptico.Et ex ẽplr̃is cõibꝰ ẽ farina ordei et farina herbi et acatia cũ albũine oui.¶Quũqȝ sãguis retinet̃ tc̃ ꝑuẽi ad ꝯsolidãdũ vulnꝰ ⁊ ad ꝓhibẽdũ apa ⁊ ꝯsolidatio vulneris ẽ cũ eo qđ sciuisti ex glutinatis stipticis.Et ꝓhibitio apatis ẽ cũ ꝓhibitiõe cibi ⁊ attractiõe mẽꝝ ad extrẽa ⁊ infratione pectoris.⁊ oȝ vt sorbeat acetũ mistũ multotiẽs.Et oȝ vt se custodiat pꝰretẽtiõeȝ ⁊ ꝑuẽtiõeȝ ẽt sr̃ res ꝑdcãs.¶Aq̃ ãt quã potat oȝ vt sit aq̃ pluuiat̃:aut aq̃ in q̃ ponũt̃ lutũ armenũ ⁊ rose ⁊ aq̃ ferri ⁊ i q̃ extiguit̃ ferrũ est iuuatia ꝑꝑ suã stipticitatẽ.¶Et qñ timet̃ cõgelatio sãguis i pl̃mõe oȝ vt i potu det̃ i ꝑ̃ncipio acetũ mistũ cũ aq̃ nisi tussis assit tũc.n. oȝ vt caueat̃ acetũ.⁊ qñȝ sanat sãguinẽ ꝯgelatũ.ʒ.ʒ.i.diacurcũe cũ aliq̃ntulo de aq̃ porri ⁊ cochliaria oxymellis.Et ex compositis ad hoc ẽ illđ qđ.℞.fenugreci decocti.ʒ.ij.aristol̃.ʒ.i.myrrhe.ʒ.iij.olei đ lilio.ʒ.i.pipis.ʒ.i.hyusgami.ʒ.i.rosaꝝ.ʒ.ij.fiãt ex eis troc.⁊ exiccẽt̃ i vmbra ⁊ sumãt̃ i potu cũ aq̃ feniculi ⁊ apij ⁊ etiã coagulũ leporis ⁊ aq̃ cineris ligni fici cũ hasce aut origanũ cuȝ melle aut soluat̃ venter cum eo qđ euacuat.et medicinas quideȝ singulares dixim̃ꝰ in libro scđo et cõpositas dicemꝰ in antidotario.⁊ tu lege sermonẽ nostrũ de resolõne sãguis ꝯgelati i libro q̃rto.

¶Tractatus.iiij. de principijs speculatiuis scientie apatum mẽbrorum partiũ pectoris et exiturarum eorum preterquam cordis.

Sermo vniuersalis de doloribus partium pectoris ⁊ lateris.

¶De pleuresi.Caplm̃.i.

Quãdoqȝ accidũt i velaminibus ⁊ tunicis ⁊ lacertis q̃ sũt i pectore ⁊ costis ⁊ ꝑtibus eoꝝ apata ledẽtia valde dolorosa q̃ noiant̃ sosati ⁊ birsẽ ⁊ pleureſ. Et qñȝ fiũt ẽt dolores in istis mẽbris nõ ex apate sed ex vẽtositate q̃re errãt qdã ⁊ existimãt ꝙ sit ex hac egritudine. Veꝝ nõ ẽ pleureſ nisi apa calȝ i ꝑtibꝰ pectoris aut i lacert̃ itrisecis ⁊ i velãine coopiẽte pectꝰ aut i velãine distiguẽte ⁊ ẽ illđ qđ ẽ purũ aut i lacerto appẽte extriseco velãine extriseco cũ cõitate cutis aut absqȝ cõitate.⁊ maiꝰ istis ⁊ terribiliꝰ ẽ illud qđ ẽ in ipso velamine distinguẽte ⁊ ẽ prauiꝰ eis. ¶Et mã qdẽ huiꝰ apatis ſȝ pl̃ȝ ẽ cal̃a aut sãguis cholericꝰ. qm̃ i mẽbris tunicoſ nõ penetrat nisi subtilis colericus dind sãguis purus.Et ꝓpter hoc sũt ꝑorismi vehemẽtie febriũ eiꝰ tertiãi ſȝ pl̃ȝ ⁊ ꝓpter hoc raro accidit ei q eructuat ſȝ pl̃ȝ acetose qm̃ ẽ phl̃atice ꝯpl̃onis.Et cũ hoc qñȝ fit sepe ex sãguine adusto. ⁊ qñȝ fit ex phl̃ate putrido.Et qñȝ fit sed raro ex mel̃ia putrefacta inflãta.Et nos iã oñdimꝰ in libris vl̃ibus.ꝙ nõ ẽ ex ꝯditõne apatis calidi vt ñ fit ex phl̃ate ⁊ ex mel̃ia imo qñȝ fit ex phl̃ate ⁊ mel̃ia ſȝ modũ tñ vt nõ sit acutũ nisi qñ ẽ ex col̃a aut sãguie. Mã si ẽ ex alijs ab his duobꝰ ẽ chronicũ.⁊ hec ẽ res quã pl̃es hominũ nõ ꝯꝑhẽderũt. ¶Et ꝓpterea ꝙ oẽ apa aut resoluitur aut idurat̃ aut collectionẽ facit.⁊ tũc fit̃r ẽ dispõ pleureſ. Veꝝ iduratio i pleuresi ẽ ex eis q̃ minorãt̃. Ipsȝ eni aut resoluit̃ aut collectõȝ facit i dñatõe dispõnũ.¶Et pleureſ qdẽ cũ resoluit̃ recipit pulmo ſȝ pl̃m illud qđ resoluit̃ ex ea ⁊ exiccat ipsuȝ ⁊ extra educit illud.et qñȝ resoluit̃ ad ꝑtẽ alterã.¶Et qñ colligit̃ sanies idiget necessario maturatõe vt rũpat̃.et qñqȝ recipit pulmo saniẽ. ⁊ qñȝ recipit eã vena ꝯcaua ⁊ egredit̃ ad vrinã.⁊ qñȝ effũdit̃ ad meatũ fecis ⁊ eũat̃ cũ sol̃one vẽtris.et multotiẽs cadit ad loca vacua et carnes glãdosas. Et facit euenire apata in eis q̃ sũt sic̃ duo inguina et almagabẽi ⁊ post ãbas aures.¶Et multotiẽs expellit̃ mã ad cerebrũ et membra alia sic̃ dicemꝰ et accit tior et iterficit.Et qñȝ ꝑ̃focat mã pulmonẽ ml̃titudie sua i ꝑ̃focãdo meatũ ãhelitꝰ.et qñȝ eiꝰ ml̃titudo ñ ẽ h ml̃ti

tudo et nō ē mā vñ sanies siue sputū fit sicte sanieí. Sꝫ virtutes sunt ꝓstrate q̄re deficiūt a sputo et pp̄ hoc oꝫ vt ꝯfortet́ virtꝰ i hac hora ita vt sit fortis ad faciēdā ꝯstrictionē vehemēte ad tussim sputi hoc nāqꝫ sputū ē opatio q̄ ꝯplet́ duabꝰ virtutibꝰ q̄ꝝ vna est nālis maturatiua et expulsiua ēt et altera ē voluntaria expulsiua ēt: et altera est volūtaria expulsiua. Et qñ nō ꝯfortāt́ ambe poꝭe ē vt deficiāt a mundificādo. Et scias ꝙ difficultas spuēdi nō ē nisi ex virtute qñ ē debilis aut ex instr̄o qñ instr̄m ē lesū motu sui ipsiꝰ aut ex motu vicini sui aut ē ex mā quū ē subtilis valde: aut valde grossa: aut viscosa. ¶ Et in hmōi q̄dē dispōnibꝰ qñꝫ accit in pulmōe sic ebullitio pp̄ cōmistionē aeris cū mā inobediēte effusa ad pulmonē et ad cānā. et qñ nō mundificat́ cū sputo in pleuresi vsqꝫ ad. xiiij. dies tūc iā fac̄ collectōeꝫ. Et qñ ñ mūdificat́ virꝰ pꝰ. xl. dies tc̄ iā cadit i ꝑipneumōia ꝛ pthisiꝫ. Et qñꝫ erūpit virus i. vij. Sꝫ in plibꝰ ē i. xx. ꝛ. xl. et in. lx. Et qñꝫ accit ruptura añ maturatiōnē ꝓpea q̄a nā expellit mām nocēte pp̄ suā multitudinē aut acuitatē suā. aut pp̄ caliditatē ꝯplōis etatꝭ ꝛ tp̄is ꝛ regiōis ꝛ receptōꝫ faciētiū eruptionē ex ebibitis añ horā ex p̄te erroris medici. Et ego dicā erumpentia post aut ex motu egri sup̄fluo et maximo sicut casu aut tussi aut vociferatiōe ꝛ illō est timorosuꝫ. Et qñꝫ accidit vt ꝑmutetur pleuresis ad peripneumoniā ita vt recipiat pulmo mām apātis. Deinde nō est bonū sputū eius ꝛ retinetur in ipso q̄re apatur. Et qñqꝫ accidit vt ꝑmutetur pleuresis ad pthisim qñꝫ mediāte peripneumōia ſꝫ modū quē dicturi sumꝰ: ꝛ qñꝫ absqꝫ mediatōe peripneumonie imo vt vlceret mā aut sanies resoluta ab eaꝭ substantiā pulmōis acuitate et malitia sua. Et qñqꝫ accidit vt permutetur ad spasmuꝫ et alcuzeꝫ ita vt expellat́ mā ad neruos cōiunctos mēbro in quo est apā. Nam membrum est neruosum et hec permutatio pernitiosa est deinde nō sequuntur cuꝫ ea reliqua signa bona. Et qñꝫ succedit pleuresi et peripneumōie q̄si stupor in postremo adiutorij patientis et in domestico brachij eiꝰ vsqꝫ ad extrēa digitorū. Et qñꝫ ꝑtrāsit ad p̄tē cordis. ꝛ accidit tremor cordis quē sequitur sincopis ꝛ ad latus cerebri etiā i dispōne resolōnis añ collectionē ꝛ i dispōne collectiōis. ꝛ qñꝫ ꝑmutat́ mā ad mēbra apparētia ꝛ fiunt exiture. Et qñqꝫ fit ꝑmutatio eius hec cū penetratōe ipsius in subās neruoꝝ ꝛ cordaꝝ imo ossiū. Et qñ declinat ad loca iferiora inde apiunt́ ꝛ fiūt fistule ē illud ex cāis euasiōis ꝛ nō fiūt fistule maligne nocitiue. ꝛ si declinat ad iuncturas ꝛ fiūt fistule euadit ifirmꝰ ēt. Sꝫ qñqꝫ antiq̄tur mēbrū ꝛ ꝓprie quū nō ē illic euō alia cū stercore aut vrina grossa plurimi sediminis aut pp̄ sputū plurime maturitatis. Nā si fuerit aliqd̄ hoꝝ erit salubriꝰ. Illud eni significat paucitatē materiei faciētis exituras. ꝛ poꝭis est rectificatio eiꝰ cū maturatiōe. ꝛ exiture iste qñ occultāt́ ꝛ ꝯfūdāt́ significāt nocumētū ꝛ multiplicāt́ ꝓprie qñ redit mā ad pulmonē. ꝛ qñ qꝫ accit ex vehemētia febris frequētia ābelitꝰ. ꝛ ex freq̄ntia ābelitꝰ viscositas sputi sputū eni exiccat́ cā anhelitꝰ frequētis. ꝛ qñꝫ accidit ex viscositate sputi vehemētia laboris ꝛ additio iflātōis. ꝛ ex additōe iflātōnis frequētia anhelitꝰ. ꝛ ex frequētia anhelitꝰ viscositas ꝛ nō cessāt ābe iuuat́ se sup̄ malitiā. ¶ Querit́ aūt q̄ spēs ꝑipneumōie ꝛ pleureſ sint d̄teriores an illa q̄ ē i latere sinistro vicina cordi an illa q̄ ē i latare dextro. Quidā eni ponūt hāc eē deteriorē. ꝛ q̄dā ponūt illā d̄teriorē eē. Veꝝ veritas ē ꝙ ꝓpinq̄ p̄ti sinistre ē d̄terior. Sꝫ est ꝯueniētior ad hoc vt maturet́ ꝛ recipiat resolutōꝫ si fuerit de ꝓprietate eiꝰ vt suscipiat illud. ꝛ illa q̄ remotior est a p̄te sinistra ē salubrior. Veꝝ ipsa ē ex p̄te resolutōis ꝛ maturitatis magis inobediēs. ꝛ qñqꝫ facit cadere in pleuresiꝫ repletio hūoꝝ qñ accidit i p̄te pectoris aut i q̄busdā venis ꝯiūctis p̄tibꝰ pectoris ꝛ qñqꝫ facit ipsā possidet́ multitudo potuꝭ aq̄ siue ꝯstringētis māe. ꝛ frigꝰ additū queādmodū facit ipsā euenire caliditas vehemēs ꝛ potꝰ vini puri mouētis hūores quos ebullit́ facit raro q̄dē ꝑmutat́ ꝑipneumonia ad pleuresiꝫ. Veꝝ res ecōtrario ꝛ cū hoc illō qñqꝫ ē ꝛ alleuiat́ cū eo ꝯstrictō anhelitus alleuiatōe aliq̄. ¶ Et pleuresis q̄dē plm̄ accit i autūno ꝛ hyeme ꝛ ꝓprie post ver hyemale ꝛ multiplicat́ i vere hyemali ꝛ exuflatōe septētriōis pp̄ multitudinē sup̄fluitatū aut pp̄ coarctatōꝫ superfluitatū ꝛ multiplicāt́ cū eo dolores lateꝝ et costaꝝ ꝛ ꝓprie successiōe meridei ꝛ i estate. et quū exufflat meridies minorat́ valde. Veꝝ quū ē estas austrina pluuiosa. ꝛ siīr autūnus multiplicat́ i fine autūni i habētibus cholam pleuresis. Scōꝫ formā vero aliā ab hac pleuresi minorat́ i aeribꝰ ꝛ regiōibꝰ ꝛ vētis meri

dianis.ꝛ minoratur ẽt i mulieribus q̃ mẽstrã
tur qm̃ ↄplones eaꝝ d̃clinãt ad hũitatẽ abſ-
q; chola ꝛ qñ accit ꝑgnãtibꝰ ẽ ꝑnitioſũ ꝛ mi
noraꝛ i decrepitis nã ſi accidat interficit pp
debilitatẽ virtutũ ipſoꝝ i ſpuẽdo ꝛ mũdificã
do.Et pleureſis gdez qñq; aſſimilatur apati
epis Nam ſuſpenſoria quum extẽduntur ꝓ
pter apa epis peruenit illud ad velamẽ ꝛ pã-
niculũ ꝛ ſẽtiꝛ i ipſo dolor ꝛ peruenit ad ↄſtri
ctionẽ anhelitus q̃re neceſſariũ eſt tibi vt co-
gnoſcas d̃faz iter ea vtraq; ꝛ qñq; aſſimilaꝛ
ſirſen.ꝛ pluresis qñz interficit ꝓpter magni
tudinez accidentiuz eius.ꝛ qñq; interficit ꝓ-
pter ꝑfocationez.ꝛ qñq; interficit cuz permu
tatione ad pipneumoniã ꝛ pthiſim.aut ſinco
pim aut aliud ex eis q̃ dicta ſunt.¶Et ſcias
ꝙ pleureſis qñ aſſociatur ei ſputuz ſãguinis
eſt ſimilis hydropiſi cui aſſociatur febris.In
diget ergo primuz ꝛ eſt pleureſis cura ſtipti-
ca ſputũ ſãguinis ledẽte ſcd̃m pleureſim.Si
cut ſcd̃z idiget cura calefaciẽte ꝛ exiccãte aut
exiccante eq̃li ſ₃ hydropiſim ꝛ hũectãte iſtã
te ꝓpter febrez.ꝛ multotiens eſt cã pleureſis
et peripneumonie aſſũptõ ciboꝝ groſſi nutri
mẽti igroſſantis nutrimentuz ſicut alcanna-
bit quare expellitur ad partes mammille ꝛ la
certis.ꝛ cura quidem materie ſubtilis eſt cuz
balneo et exeunti ex eo detur oxymel veloci-
ter et alienet inunctionem que fit fricando
cum oleo quoniam eſt attractiua.ꝛ quãdoq;
excuſatur per hoc a phlobothomia.

¶De ſignis pleureſis. Capitulum.ij.

Pleureſis pure ſigna ſũt manifeſta ꝛ ſũt
febris in ſeparabilis ꝓpter vicinitatem
cordis.¶.Et ſecundum eſt dolor pungitiuus
ſub coſtis qm̃ membrum eſt panniculoſuz ꝛ
multotiens nõ apparens niſi ap̃ anhelitum.
Et qñq; eſt cũ punctura tẽſio.ꝛ qñq; eſt plu
rimuz.ꝛ tenſio gdez ſignificat multitudinẽ.ꝛ
punctura fortitudinem in penetratõe ꝛ mor
dicatõe. Et tertiũ ẽ ↄſtrictio anhelitꝰ ꝓpter
coarctationẽ factã ab apate ꝛ puitas ꝛ freq̃n
tia eius.¶Et q̃rtuz ẽ pulſus ſerinus cuius q
dẽ diuerſitas augmẽtaꝛ ꝛ egrediꝛ ab ordine
ap̃ ſtatũ ꝓpter debilitatẽ virtutis et multitu
dinẽ materiei.¶Et gntuz eſt tuſſis qñq; eni
accidit i ꝑncipio huius egritudinis tuſſis ſic
ca deinde cum ſputo.et qñq; eſt hec tuſſis in
principio rei cuz ſputo et eſt laudabile valde.
¶Et tuſſis gdẽ ñ accidit niſi ꝓpterea ꝙ pul
mo leditur ex vicinitate.Amplius reſudat ad

ipm̃ id qđ reſudat ex mã egritudis q̃re indi
get ſputo eius ꝙ ſi reſoluaꝛ tota ꝛ reſudet tũc
iã mũdificaꝛ illđ qđ collectũ erat. Et cũ ea q
dẽ q̃ pura ẽ nõ ẽ pulſatio qm̃ mẽbꝝ ẽ priua-
tũ multitudie arteriaꝝ. ¶Amplius qm̃ pleu
reſis ẽ ſiꝉis apati epis pp tuſſiz ꝛ febrẽ ꝛ cõ
ſtrictõez anhelitus ꝛ pp tẽſionẽ ſuſpẽſoriorũ
ꝛ expulſionẽ doloris ad pãniculũ coopientẽ
oz vt diſtinguaꝛ inter vtraq;. Et itez ſimila
tur pipneumõie pp illđ qđ pp ſputũ q̃re oz
vt diſtinguaꝛ inter ipſaz ꝛ illã.¶Et itez d̃fa
inter apa epis ꝛ pleureſiz ẽ qm̃ pulſus i apa
te epis ẽ vndoſus ꝛ dolor ẽ granatiuus nõ
pũgitiuus ꝛ facies ẽ ↄuerſa ad citrinitatẽ ma
lã ꝛ tuſſis abſq; ſputo imo tuſſis ẽ ſicca tar-
da.Et qñq; denigraꝛ lingua eius pp citrini
tatẽ.et vrina ẽ groſſa hydropica ꝛ egõ ẽ epa
tica ꝛ ſentiꝛ g̃uitas in latere dextro ꝛ nõ cõꝑ
hẽdit ipm̃ tactus cũ dolore. Et qñq; ẽ i apa
te epis ſoꝉo ſiꝉis loture carnis recẽtis pp de
bilitatẽ virtutis.Et cum apa ẽ in gibboſitate
ſentiꝛ in carne pꝉm. Et ſi ẽ cũ cõitate deregiꝛ
ab eo anhelitus inobediẽs cũ ſignificet rem
grauẽ ſuſpẽſã. Et cõſtrictio anhelitus i apa
te epis ẽ ſiꝉis in horis nõ vehm̃s valde.pleu
retici vero tuſſis ẽ cũ ſputo ꝛ dolor eius ẽ pũ
gitiuus et eius vrina ẽ bõe ſubẽ et color eius
ẽ optimus et cõſtrictio anhelitus eius ẽ ve-
hem̃s et ẽ pueniẽs ad additõez pꝉimã.et d̃fa
inter ea ãbo et inter pipneumoniã ẽt eſt qm̃
pulſus pipneumõie ẽ vndoſus et dolor eius
ẽ grauatiuꝰ et ſtrictura anhelitus eius ẽ ve-
hem̃s et anhelitus eius ẽ calefactus et ſigna
alia. Et qm̃ cũ pleureſi qñz accñt accñtia ſir
ſen horrẽda ſic ꝑmiſtio itellectꝰ ẽ aliẽatio et
frequẽtia ãhelitꝰ et trẽor cordis et ſincopis ꝛ
q̃ ſũt miora illis et prauitas anguſtie et mul
titudo rixe et vehemẽtia ſitis et alteratio colo
ris faciei ad colores diuerſos et vehemẽtia fe-
bris et vomitꝰ choꝉe.Et cã i iſtis accñtibꝰ eſt
cõitas pectoris cũ ꝑncipalibꝰ mẽbris et vici-
nitas eoꝝ oz vt diſtinguaꝛ iter vtraſq; res.ſ.
ſirſen et birſen.¶Et d̃fa igr̃ ẽ ꝙ ꝑmiſtio itel
lectꝰ accit i ſirſen i ꝑmis. Deide vehemẽtia ſi
unt i ipſo reliq̃ accñtia ꝛ ẽ ãnelitꝰ i eo ſanior
ꝛ poſtpõiꝛ corruptio ãhelitꝰ a ꝑmiſtiõe ꝛ ſũt
cũ eo accñtia ipſiꝰ ꝓpa ſic rubedo oculoꝝ et
attractio coꝝ ad ſupiora.In birſẽ vero poſt-
põiꝛ ꝑmiſtio itellectꝰ ꝛ qñ nõ ẽ niſi iuxta mor
tẽ imo ẽ rõ eiꝰ icolumis. Dex i ipſo ꝑcedit
alteratio anhelitus ꝛ eius malitia ꝛ ẽ i ꝑnci-

pio tēſio i mirac ad ſupiora ac ſi trahatur ad
ſpa ⁊ dolor pūgitiuꝰ. ⁊ ex dſa i hoc ē ꝙ pul-
ſus i ſirſen ē magnꝰ ꝯclinās ad raritatē. ⁊ in
pleureſi puus ad freq̄ntiā vt ſuccurraꝛ puita
ti. ⁊ pleureſ qn̄ fit vehemētior vehemētiora ſūt
accn̄tia p̄dcā cū ea ⁊ ſiccaꝛ ligua cū ea ⁊ exe-
ſpaꝛ. cū ḡ augm̄taꝛ accit rubedo i facie ⁊ ocu
lis ⁊ ingetudo vehemēs ⁊ corruptio anhelitꝰ ꝑ
miſtio itellectus ⁊ ſudor interſectus. ⁊ quan-
doqꝫ perducit ad fluxum ventris malum.

¶ De ſignis eius ⁊ q̄ ē pura ⁊ nō pura. C. iij.

QVū nō ē pleureſis pura imo ē i pāni-
culo velante coſtas ⁊ lacerto extrinſeco
hn̄t ſigna ⁊ ſūt dolor i ea ⁊ nocum̄tū ad ter-
minū. Jllā nāqꝫ q̄ fit i pāniculo extriſeco cō
ꝓhēdit tactꝰ. ⁊ qn̄qꝫ cōicat ei cutis ⁊ appet vi
ſui. ⁊ qn̄qꝫ fit artc. ¶ Et cū illa q̄ fit i lacerto
extriſeco ē pulſatō. Nā ſi ſētiꝛ cū attractione
acris i lacerto dilatāte. ⁊ ſi ſētiꝛ i reditu ē i la
certo ꝯſtringēte. Et iā oñdimꝰ qn̄ ambo iue
niūꝛ i duabꝰ tunicis ſimul. ſ. itrinſeca ⁊ extriſe
ca. ⁊ ꝯꝓhēſio ēt ꝯꝓhēdit hūc modū pleureſ
q̄ nō ē pura. Et in h̄ gdē nō pura nō ē ex do
lore pūgitiuo ⁊ ex ꝯſtrictōe anhelitꝰ ⁊ tuſſi ⁊
ex duritie pulſus ⁊ ſerinitate eius ⁊ vehemē
tia febris ⁊ accn̄tium eius quod eſt in pura. ⁊
quandoqꝫ eſt pulſus lenis. ¶ Et quandoqꝫ
eſt fe. ꝓpter apa͞ta in alijs locis a p̄dictis aut
propter cauſam aliam ſicut ſputum ſanioſuꝫ
aut aliud ⁊ nō ē pleureſis quum nō ſunt illic
dolor pungitiuus ⁊ pulſus ſerinus ⁊ reliqua.
Et i nō vera exiſtit ſubtꝰ pectinē plāte dolor.
¶ Et i pura q̄ ē in velanine diſtinguēte ē do
lor ꝯclinās ad oſſa pectoris ⁊ ē ꝑmiſtio rōis
i ipſa ⁊ fiunt vehemētiora accn̄tia ⁊ dolor et
difficultas anhelitus ⁊ nō eſt vehementia fe
bris ⁊ velocitas ſicut in alijs. Jmmo quan-
doqꝫ poſtpōiꝛ vſquequo putreſiat ſupfluitas
⁊ fit fortis fe. valde. Et ſi ē i pāniculo tegente
pectus dolor eſt vſqꝫ ad furculas. Et diuerſi
ficaꝛ dolor propter diuerſitatem tactus ꝑtiuꝫ
pāniculi furculaꝝ ⁊ ꝓpter diuerſitatem par
tium in ſenſu ⁊ non eſt cum ea pulſatio oio ⁊
declinās ad partes thoracis eſt propter apa͞
in velamine diſtinguēte. ¶ Et qn̄qꝫ ē ꝓpter
euentuꝫ apa͞tis i inſtr̄is mēbroꝝ carnoſoruꝫ
q̄ ſunt in coſtis ⁊ nō eſt in eo multus timor.

¶ De ſignis malis ⁊ ſignis ſaluis. Capi. iiij.

SJgnificāt ſalutē eiꝰ ſputū facile velox ma
turū ⁊ ē albū planū eq̄le ⁊ pulſus q non
ē vehemētis duritiei ⁊ ſerinitatis et paucitas
doloris ⁊ reliq̄ accn̄tia ⁊ incolumitas ſōni et
anhelitꝰ ⁊ receptio cure ⁊ ꝙ eger tolerat illud
qꝺ patiꝛ ⁊ eq̄litas caliditatis in corpore cū eq̄-
litate ⁊ paruitas ſitis ⁊ triſtitie. Et ſilr̄ ſudor
⁊ vrina ⁊ egō ſm̄ diſpōnē laudabilē. Et di-
geſtio vrine eſt ſignū bonū in ipſa ſic eiꝰ ma
litia eſt ſignū malū valde. Et malitia egōnis
⁊ fetor eiꝰ ⁊ vehementia citrinitatis eiꝰ eſt ſi-
gnū malū ⁊ apitio fluxus ſanguis nariū eſt
ex ſignis bonis vltimis in pleureſi. ⁊ malū ē
vt ſint accn̄tia eiꝰ ⁊ ſignificatōes ipſiꝰ vehe-
mentia ⁊ fortia ⁊ ſputū retentū aut tardū et
nō eſt digeſtū aut rubeū. puꝛ aut plūbeū aut
nigꝝ aut additꝛ viſcoſitas eiꝰ ⁊ difficultas ⁊ cō
ſtrictio ⁊ eſt ſm̄ ꝯriū reliquoꝝ q̄ numeraui-
mus in bono. ⁊ ex ſignis malis eſt vt ſit illic
vrina feculenta nō eq̄lis ⁊ eſt ſanguiea ſigni
ficans inflāmatōeꝫ cōmiſſuraꝝ cerebri. ⁊ ex
ſignis malis eſt vt ſit illic caliditas vehemens
⁊ ꝓp̄e qn̄ eſt cū ſr̄itate in extremitatibꝰ ⁊ do-
lor tendens ad poſteriora ⁊ additio doloris
qn̄ eger dormit ſup latꝰ. cū ḡ accit ei aut pleu
retico diuerſitas in fine eiꝰ ſignificat ꝙ cpar
iā debilitatū eſt ⁊ eſt malū valde ⁊ eſt in p̄n-
cipio ſui ſignū bonū imo eſt res iuuans. Di
uerſitas āt q̄ venit poſt illꝺ ⁊ nō remoueꝛ
cū ea difficultas anhelitꝰ ⁊ triſtitia fortaſſe in
terficit in q̄rto aut an̄ ipꝫ ⁊ timor q ē ſub tho
race in pleureſi multotiens ſignificat cōmi-
ſtionē rōis cū cōitate velamis. ⁊ qn̄qꝫ fit iſte
motꝰ ex materijs velamis ⁊ motꝰ eſt ſm̄ plꝫ
hmōi egritudine eſt motꝰ aſcēdēs. ⁊ ex ſignis
malis eſt vt ꝓfundeꝛ exiture ꝓcedentes a
pleureſi abſqꝫ ſedatōe febris ⁊ nō ſit ſputum
bonū. Nā illꝺ ſignificat mortē ꝑꝑ illꝺ qꝺ ē
in eo ꝓculdubio de reditōe materiei ad ꝓfū
dū. ſignis vero bonis ⁊ malis q̄ ſūt poſt ſup-
puratōeꝫ ſingulariter faciemꝰ capitulū. ⁊ ſci-
as ꝙ pleureſis cū nō eſt in ea ſputū tunc eſt
aut debilis valde aut mala fraudulenta. Nā
aut nō ē cū ea multitudo materiei de q̄ ſit cu
randū aut eſt inobediens ad ſpuendū mali-
gna. Jngt Hip. multotiēs eſt ſputū bonū fa
cile ⁊ ſilr̄ anhelitꝰ ⁊ ſunt illic alia ſigna mala
mortalia. ſ. ſpeties in q̄ eſt dolor ad poſterio-
ra ⁊ eſt q̄ſi ſit dorſū patientis eā dorſū verbe
rari ⁊ eſt vrina eiꝰ ſanguinea ſanioſa ⁊ raro
ſit beatꝰ imo moriꝛ inter q̄rtū ⁊. vij. ⁊ raro ꝓ
tendiꝛ vſqꝫ ad q̄rtūdecimū ⁊ in pluribꝰ cum
ꝑtranſit. vij. ſanaꝛ. ⁊ multotiens apparet inter
humeros patientis ipm̄ rubedo ⁊ caleſit ſpa

tula ei⁹ ꝛ nō pōt q̄escere. Si āt calefiat vēter
ei⁹ ꝛ egrediat̃ ex eo egō citrina morit̃ nisi per
transeat .vij. ꝛ qñ ad ip̄m festinat sputū pluri
maꝝ sp̄eꝝ ꝛ diuersoꝝ coloꝝ deinde vehemē
tior sit dolor morit̃ in tertio si nō sanat̃ ꝛ spe
cies alia est cū q̄ sentit̃ pulsatio extensa a fur-
culis vsq̄ȝ ad crura ꝛ est in ipsa vrina aquo-
sa cū q̄ nō ē sedim̄ ꝛ sputū ꝛ ē mortal̃ pp̄ de-
clinatōēȝ materiei ad cap̄. si āt ꝑtrāsit .vij. sa-
natur.

¶ De signis horaꝝ eius. Ca. v.

QUm nō ē sputū aut adest sputū subti-
le ꝑuū aut illō qō noiat̃ saliua ꝟȝ ꝙ di
cturi sum⁹ ē i ꝑncipio ꝛ cū augm̄tāt̃ accñtia
ꝛ augm̄tat̃ sputū ꝛ icipit remoueri a subtilita
te ꝛ addit̃ i spissatōē i facilitate ꝛ icipit remo
ueri a rubedine ad albedinē ꝛ si ē mā̄ decli-
uis ad citrinitatē ꝛ ē ꝓportiōalis rubedini ē
in augmēto. ¶ Amplı⁹ cū eger expuit sputuȝ
facile matuꝝ ꝟm ꝙ dixim⁹ de maturitate ꝛ ē
pl̃ȝ ꝛ dolor ē leuis tūc istud ē stat⁹ ꝛ hora euē
tus maturitatis itegre. Deide cū sputū icipit
minui cū subā illa aut illa facilitate ꝛ cū ꝑua
tiōe doloris ꝛ diminutōe accñtiū tūc iā de-
clinat. ¶ Cūq̄ȝ retinet̃ sputū post remotōēȝ il
loꝝ accidentiū oio tunc iā cōplet̃ declinatio.

¶ De signis sp̄eꝝ ei⁹ ꝟȝ causas ipsius. Ca. vj.

ET res qb⁹ significat̃ cā̄ efficiēs pleure-
sim sūt sputū ꝛ color ei⁹ cū est simplicis
coloris aut ꝑmisti coloris ꝛ ex loco doloris ꝛ
ex febre ꝛ vehemētia eius ꝛ ꝑoxismo ipsius.
¶ Sputū nāq̄ȝ cū ē rubeū significat sangui-
nē ꝛ cū ē ad citrinitatē decliue significat cho
lerā ꝛ flauū significat cōgregatōēȝ amboꝝ. ꝛ
qñ ē ad albedinē decliue ꝛ nō ē matuꝝ signi
ficat phl̃a. ꝛ qñ ē tēdēs ad nigredinē ꝛ plum
beitatē ꝛ nō ē pp̄ tincturā exteri⁹ ex fumo aut
sīl̃ib⁹ illis significat mel̃iā. ¶ Et iteꝝ dolor i
phl̃atica ꝛ mel̃ica ꝟȝ pl̃ȝ ē descendēs ad leni
tatē ꝛ tendēs ꝛ i alijs duob⁹ ē ascēsus inflā-
tus ꝛ rursus si fuerit febris fortis vehemens
ex materijs calidis ꝛ si fuerit nō vehemens
erit ex materijs decliuibus ad frigus quantū
cūq̄ȝ fuerit. ¶ Et qñq̄ȝ significat per paroxis
mos significationem bonam.

¶ De signis permutationis eius. Capl̃ȝ. vij.

QUādo ñ expuit sputū laudabile velox
ꝛ nō mūdificat̃ i .xiiij. dieb⁹ tūc iā ꝑmu
tat̃ ad collectōēȝ ꝛ significat initiū ei⁹ in ascē
siōe vehemētia doloris pri⁹ ꝛ difficultas an-
helit⁹ ꝛ cōstrictio ei⁹ ꝛ duplicitas ipsi⁹ apud
dilatatōēȝ cū paruitate ꝛ vehemētia febris ꝛ
asꝑitate ligue ꝓp̄e ꝛ siccitate tussis pp̄ visco
sitatē materiei ꝛ spissitudinē velamis ꝛ debi
litatē virtutis ꝛ casus appetit⁹ ꝛ ꝑmistio rō-
nis ꝛ vigilie ꝛ grauitas q̄ sentit̃ in loco illo.
¶ Et qñ collectōēȝ facit ꝛ cōplet̃ collectio q̄e
scunt dolor ꝛ febris ꝛ augmētat̃ ğuitas cūq̄ȝ
rūpit̃ accit tremor diuersis ꝛ dilatat̃ pulsus
cū diuersitate sui ꝛ cadit virtus ꝛ debilitatur
anhelit⁹ et multotiēs accit febris vehemens
ꝓpea qa mā̄ mordicat mēbra ꝛ mōdicat ap̄s
cūq̄ȝ rūpit̃ deinde nō mūdificat̃ a die ruptur̃
vsq̄ȝ ad .xl. dies ꝑducit ad pthisim. Et ruptu-
ra saniosi in die .vij. est ex eis q̄ noiant̃ in ra-
ro. et pl̃m ei⁹ post illō vsq̄ȝ ad .xx. ꝛ .xl. ꝛ .lx. Et
quāto plus fiūt accñtia collectōis vehem̄tio-
ra erit eruptio velociter. et quāto plus fuerit
leuiora erit eruptio tardior et ꝓp̄e febris exi-
stēs de sūma accñtiū. et qñ apparuerit signa
timorosa et tu iā testificat⁹ es significatiōem
laudabilē in sputo et alijs tūc nihil tieas qm̄
coꝝ euent⁹ est cā collectōis nō pp̄ cāȝ aliā et
ois pleuret̃ cui⁹ dolor nō q̄escit p̄ sputū neq̄ȝ
minutōēȝ neq̄ȝ p̄ alia tūc sp̄a ex ea saniosita
tē aut mortē aut ip̄aȝ scđȝ reliq̄s significatio
nes et cū videris pulsus tēsionē vehemētem
fieri tūc illō indicabit mortē si virtus fuerit
debilis et virt⁹ fuerit fortis tūc ipsa ꝑmutabi
tur ad ꝑipneumoniā et empima et pthisim ꝛ
ad sūmū cū illic est significatio virtutis et in
columitatis deinde nō q̄escit dolor cū sputo
aut sol̃one ventris et phl̃omia et vaporatiōe
tunc ipsa est magis decliuis ad empima. sed
si nō fuerit significatio incolumitatis firiōis
virtutis et firionis appetitus et alioꝝ tunc il
lud significabit ꝙ est mortalis et idicabit sin
copim prius q̄ꝫuis appetitus cadat ꝟm pl̃m
apud rupturā et rubedo maxyllaꝝ ambaꝝ ē
pp̄ illud qō ad eas ascendit ex vapore et cale
fiunt digiti et pp̄ illud etiā. ¶ Et qñ rumpit̃
ad amplitudinē pectoris facit meditari alle-
uiationē aliq̄bus diebus. Deinde mollifica
dispōnē eius. Quū ergo rumpit̃ vides pulsū
ꝟm ꝙ indicauimus iā debilitatū et tardatuȝ
ꝛ rarificatū pp̄ resol̃onē virtutis cū euōne et
extinctione caliditatis innate ꝛ accit etiaȝ si
cut dixim⁹ tremor quē sequit̃ febris cā mor-
dicatōis humorum. Si ergo fuerit materia
apparitionis plurima ꝛ virtus est debilis ꝛ
tensio ꝛ frequentia vehementiores fiunt tūc
istud sic sciuisti ꝓtendit sincopim. ¶ Et si est

frequentia minoꝛ illa ⁊ minoꝛ ea quã fecit ipſa pleureſis tunc qñӡ indicat ſubet ⁊ ſpaſmũ aut tarditatẽ maturatiõis. Et ſubet qdẽ non accit niſi ꝑpea ꝙ cerebꝝ recipit vapoꝛes humidos q ſunt ꝓculdubio nõ cũ acuitate illa neqӡ frequentia pulſus in ea eſt valde. ⁊ cerebrum qdẽ recipit eos ꝑꝑ debilitatẽ ſuã ab expulſiõe coꝝ in neruis. Et ſignificat tarditatẽ ſuppuratõis ꝑꝑ groſſitudinẽ materiei. et qñ ipſa nõ ꝑmutaꝝ tũc cerebꝝ ⁊ nerui foꝛtes nõ recipiunt ipſã. ¶ Et qñqӡ incidat ſpaſmũ et illð qñ cõſtrictio anhelitus vehemẽter fit foꝛtis ⁊ febꝛis nõ eſt foꝛtis. Et qñ vides egritudinẽ iã ſedatã parũper ⁊ occultatã ⁊ nõ eſt illic ſputũ tũc foꝛtaſſe minuiꝝ mã cũ vrina aut cũ egõne aut apparitõe ſolonis ventris cholerice ſubtilis aut appitõe vrine groſſe. ¶ Si ãt illð nõ fuerit tunc apparebit exitura. Nã ſi videris tenſionẽ ad mirac ⁊ hypocondria ⁊ cutẽ ⁊ grauitatẽ indicabit illð exitura apð inguina ⁊ crura. Declinatio ei⁹ ad ambo crura eſt vehemens ſignificatio ad incolumitatẽ. Et in hmõi qdẽ ꝑcepit Hip. ſolonẽ ventris fieri cũ helleboꝛo. ¶ Qð ſi videris cũ h̃ difficultatẽ anhelitus ⁊ ꝯſtrictõeӡ pectoꝛis ⁊ ſoda ⁊ grauitatẽ in furculis ⁊ mãmillis ⁊ bꝛachio ⁊ caliditatẽ ad ſupioꝛa poꝛtendӡ illð declinatõeӡ materiei ad ꝑtes auriũ ⁊ capis. Et ſi fuerit diſpõ hec ⁊ nõ apparuerit apa neqӡ exitura in his ꝑtib⁹ tunc mã declinabit ad cerebrũ ipm ⁊ interficit pl̃m in ſcðo ⁊ tertio.

¶ De ſermone aggregato ⁊ ſputo. Ca. viij.

Laudabilius ſputũ ⁊ qð ẽ facilius ⁊ velocius ⁊ pl̃m ⁊ magis matuꝝ qð eſt albũ planũ eq̃le in q̊ nõ eſt viſcoſitas imo ẽ eq̃lis ſubẽ. Aut qð eſt ꝓpinquũ huic maturatõ ⁊ cũ q̊ nõ eſt ꝑmiſtio intellectus ⁊ nõ fuerint añ ipӡ vigilie aut accñs alið malũ ⁊ ſeqꝝ ſputũ illð qð eſt decliue in pꝛimis dieb⁹ aut rubedinẽ ⁊ decliue ad citrinitatẽ ⁊ poſt illud ad ſpumoſũ. Et ſpũoſitatis qdẽ cã eſt vt ſit res parua hũoꝛiſ ſubtilis cui admiſceꝝ aer pl̃m⁹ ⁊ fit eius cõmiſtio vehemens valde quanuis ſpumoſũ nõ ſit illius bonitatis. imo eſt decliue ad malitiã. Et deterius eo in ꝑncipio ẽ rubeũ puꝝ ⁊ citrinũ puꝝ igneũ. Et ex mali valde eſt albũ viſcoſũ rotundũ. Et deterius omniũ eſt nigꝝ ⁊ ꝓpe illud qð eſt fetidũ ex eo ⁊ citrinũ eſt melius nigro ⁊ groſſo gradato vel rotundo ⁊ rotundũ eſt melius nõ rotundo. ¶ Et ſi fuerit malũ tunc erit ſignificatio groſſitudis materiei ⁊ dñij caliditatis ⁊ ſignificat cũ lõgitudie egritudis qð cõuertiꝝ ad ꝑthiſiӡ Et rubeus eſt melius citrino qm̃ ſanguis nãlis ipſe ⁊ phl̃a eq̃les ſunt leuioꝛes lateris q̃ choſ̃a aduſtiua coꝛroſiua. Et viride ſignificat cõgelatõeӡ ⁊ aduſtiõeӡ vehementẽ ⁊ nõ remouet iuditiũ malitie ſputi in ſubã ſua facilitas exitus eius ⁊ fetidũ qdẽ eſt malũ. ¶ Et expuere hmõi mala eſt ꝑꝑ multitudinẽ nõ ꝑꝑ maturatõeӡ. Et oẽ ſputũ cũ quo nõ geſcit nocumentũ eſt nõ bonũ. ¶ Et ex conſuetudine qdẽ eoꝝ eſt vt nominent puꝝ cui nihil extraneũ admiſceꝝ matuꝝ aut nihil ſanguis aut nihil cholere aut meſ̃ie ſaliuã ⁊ nõ nominãt ipſũ ſputũ. Et hmõi qñ ꝑſeuerat ⁊ nõ ꝑmiſceꝝ ei aliqd neqӡ accit ei diſpõ q̃ ſignificet ꝙ humoꝛ eſt hñs maturatõeӡ tunc ſignificat lõgitudinẽ egritudis. Et qñ eſt cũ pꝛiuatõe maturatõis malũ ſignificat ꝑnitiẽ. ¶ Et ad vltimũ ſputũ ſignificat ſuo coloꝛe ⁊ ſignificat ſua ſubã ex groſſitudine ⁊ ſubtilitate ſua ⁊ ſignificat ſua figura in rotunditate ſua ⁊ nõ rotũditate ſua ⁊ ſignificat ſua q̃ñtitate in multitudine ⁊ paucitate ſua. Et ſputũ qdẽ ſalſum ſignificat cataꝝ coꝛroſiuũ ⁊ ſputũ hũoꝛis groſſi imo puris qñqӡ fit nõ ꝑꝑ cãӡ vlceꝝ pulmonis imo ꝑꝑ cãm hũiditatũ pectoꝛaliũ dominantiũ in coꝛpoꝛibus eoꝝ q ꝑtranſeunt. xxx. vſqӡ ad. xl. ⁊ dimittũt exercitiũ q̃re aggregaꝝ i ſpatio pectoꝛis ⁊ ꝓcedũt ⁊ accit eis hydropiſis i ſpatio. xl. dieꝝ vſqӡ ad. xl. ⁊ nõ ẽ i ea pl̃m mali.

¶ De criſib⁹ pleureſis. Capl̃ӡ. ix.

Quando ſpuit in die pꝛimo aliqd ſubtile nõ matuꝝ tunc ſperaꝝ et matureꝝ in quarto et deſcendat in. vij. Si aũt nõ matratur vſqӡ ad quartũ aut initiũ ſputui nõ ẽ ex die pꝛimo tunc criſis eius erit in. xj. aut. xiiij. Si aũt nõ expuit niſi poſt quartũ deinde expuit et in ipſo eſt maturitas aliqua tunc res eſt media. Et ſi nõ eſt in ipſo maturitas tunc egritudo ꝓlongaꝝ cũ fiducia vel ſpe et ꝓpꝛie cum ſunt illic ſigna bona virtutis et appetitus et etatis. Et quando non ſpuit vſqӡ ad ſeptimum. aut expuit ſputum mundum ſine maturatione penitus. Immo non eſt niſi humoꝛ purus. tunc ſi inueneris veritatem debilem ſcias quod non maturabitur niſi poſt tempus. tunc ſi ipſe deficit ante illud egritudo non pertranſibit. xiiij. ergo non pertranſibit. Et quãdoqӡ interficit ante ipſuӡ quoniã criſis eoꝝ q̃ ſunt hmõi eſt vſqӡ ad. xl. aut. lx. ⁊

nature debilr icolumitas nō portēdit vſq3 ad
illā horā. Nō ſi virtutē inueneris fortez ⁊ vi
deris duo ōſideria eq̄lia laudabilia ⁊ videris
ſōnū ⁊ anhelitū ſ3 ꝙ oz ⁊ videris vrinā ma
turā bonā ſpabis ꝙ ptrāſeat.xiiij.deinde mo
rar ſ3 plurimū poſt ip3.⁊ totū hoc quū mā q̄
egritudinē facit fuerit acuta ⁊ prorſus lōgior
crisͣ eius q̄ facilis eſt ē.xiiij.dies.⁊ qn̄3 extēdit
vſq3 ad.xx.Et Gal.qdez dixit ꝙ qn̄3 mūdifi
car cū ſputo vſq3 ad.xxx.dies aut īuenit cū eo
criſi3 itegrā.⁊ nos iā diximꝰ ꝙ ſputū ſimplex
qd̄ eſt vt ſaliua ſignificat lōgitudinez egritu-
dinis. Et qn̄q3 ꝯtingit vt ſperet criſis i hora
⁊ accidāt ſignificatō q̄ pōat ip̄az ꝓpingorez
aut ſignificatio q̄ pōat ipſaz lōgingorez. Sic
quū ſputū ⁊ diſpōes ſignificāt ꝙ criſis erit i.
xiiij.apparet poſt.vij.ſputū nigruz ⁊ ꝓp̄e i die
malo ſic octauo ip̄3 nāq3 ſiginficat ꝙ criſis
mala ꝓcedet. ⁊ ſi appet loco eiꝰ ſignificatio
bōa ſignificās maturationē laudabilē ſignifi
cabit ꝙ crisͣ mala poſtponetur ⁊ bōa p̄cedet.

¶ De peripneumonia. Capitulum.x.

PEripneumonia eſt apoſtema calidum i
pulmone ⁊ ipſa quandoq3 accidit inci-
piendo.⁊ quandoq3 ſequitur euentum catar-
ri deſcendentis ad pulmonem aut prefocatio
nes reſolutas ad pulmonem aut pleureſim
conuerſam ad peripneumoniam ⁊ huiuſmo
di interficit vſq3 ad.vij. ¶ Et ſi natura cōfor
tetur ad expuendam mām tunc ipſa ſecundū
plm facit cadere pthiſim. ¶ Et peripneumo
nia qdem fit ab omni humore. Vez plm eiꝰ
a phlegmate qm̄ in membro raro cōtinetur
humor ſubtilis ſic plurimū pleureſis ē choli-
cū ecōtrario hmōi intentōis qm̄ membꝝ eſt
panniculoſū ſpiſſū ſtricū in qd̄ raro penetrat
niſi ſubtilis acutus ꝯ̄uis qn̄3 fiat ex ſāguine.
Et qn̄q3 fit ex genere chole rubee ⁊ eſt inter
ficiens ſecundum plurimum ſua acuitate. et
quia vicina eſt cordi.⁊ quia parum iuuabitur
ab eo quod bibitur ⁊ quod loco emplaſtri ſu
perponitur. Illud enim quod bibitur nō ꝑue
nit ad ipſam du3 conſeruat ex veritate infra
tionis ſiue illud quod ei opponitur, et illud
quod loco emplaſtri ſuperponitur non per-
ducit ad ipſam infrigidationem equalem ei.
¶ Et peripneumōia quidē quandoq3 remo
uetur cum reſolutione. Et quandoq3 conuer
titur ad empima.et qn̄q3 indurar.⁊ quādoq3
ꝑmutatur ad exituras. ⁊ quandoq3 permuta
tur ad karabitus ⁊ eſt malum. Et quandoq3
permutar ad pleureſim ⁊ eſt hoc paꝝ ⁊ raꝝ et
qn̄q3 facit ſuccedere ſtuporē ſicut predictum
eſt in pleureſi ⁊ eſt plurimū coꝝ que ſuccedūt
ei ⁊ fluxus ſanguinis nariū nō confert in pe-
ripneumonia ſicut confert in pleureſi ꝓpter
diuerſitatē duaꝝ materierū. ⁊ qm̄ attractio
pulmonis longinquior eſt ꝙ̄ ſit velaminis ⁊
pānicali pectoris ⁊ lacertorum eius.

¶ De ſignis peripneumonie. Capitulum.xj.

SIgna ꝑipneumonie omnia ſunt febris
acuta qm̄ eſt apoſtema calidū in viſcerī
bus ⁊ conſtrictio anhelitus vehemens ſic p̄-
focatio accidens anhelati propter apoſtema
⁊ ꝙ ip̄m coarctat vias ⁊ caliditas in ipſo ve
hemens ⁊ grauitas propter multitudinē ma
teriei in mēbro nō ſenſibilis ſubē ⁊ ſenſibile
propter pāniculū in quo inuoluir ⁊ extēſio in
pectore toto ꝓpter illud ⁊ dolor tenſus ex pe-
ctore ⁊ ex profundo ad partes thoracis ⁊ dor
ſum. Et qn̄q3 ſentir dolor inter ambas ſpatu
las. Et qn̄q3 ſentir pulſatio ſub ſpatula ⁊ fur
cula ⁊ māillus aut continuus aut ap̄ tuſſi3 et
nō tolerat vt dormiat ſuper collū. ſ3 ſuper la
tus prefocar. ¶ Et peripneumoniaci quidem
lingua rubeſcit prius deinde nigreſcit ⁊ ē lin
gua eius ita ꝙ adheret ei manus qn̄ tāgit eā
cū groſſitudine. ¶ Et qn̄q3 cōicat ei in exten-
ſione ⁊ repletione faciei totius ⁊ apparent in
vtriſq3 maxyllis rubedo ⁊ inflatio propter il-
lud qd̄ aſcendit ad eas ex vapore propter car
noſitatē earum ⁊ raritatem ipſarum ⁊ non
ſunt ſicut frons in cute ſua. Et qn̄q3 vehemēs
fit rubedo adeo donec ſimiler tincto. Et qn̄3
ſentitur aſcenſio vaporis quaſi ipſe ſit ignis
ſubito ſuſpenſus. Et apparent inflatio vehe-
mens ⁊ anhelitus altus velox propter febris
magnitudinem ⁊ nocumentum eius et infla
tio oculorum ⁊ grauitas motus eorum ⁊ re-
pletio venarum eorum ⁊ grauitas palpebra-
rum. Et cauſa in eo etiam eſt vapor ⁊ appa-
ret in cornea ſimilitudo apoſtemationis ⁊ in
pupilla ſimilitudo critus cum impinguatiōe
⁊ vnctuoſitate ⁊ ingroſſatur collum. Et quā
doq3 aduenit ſubet propter multitudinem va
poris humidi. Et quādoq3 eſt cum ea frigus
extremitatum. Pulſus autez eſt vndoſus le
nis quoniaz apoſtema eſt in membro leni et
materia eſt humida. Et vndoſus quidem di
uerſus eſt proculdubio in dilatatione vna. et
quandoq3 illud eſt ſecundū dilatationes plu
rimas. Et quandoq3 accidit in dilatatiōbus

plurimis vicissitudo. ⁊ quādoqʒ accidit i eis
cadens in medio et eius pulsus sʒ plurimuʒ
est magnus ꝓpter vehemētiā nessecitas ⁊ le
nitatem instrumēti nisi dbilitetur virtus val
de. Frequentia vero vehemēs fit ⁊ minorat̃
sm febrē ⁊ necessitateʒ et sʒ ꝙ virtus sufficit
illi magnitudini aut dñcit ab ea. ¶ Et Hip.
qdeʒ dixit ꝙ qñ eis accidūt exiture apud mā
millas aut ea q̄ sequūt̃ eas et aperiunt̃ fistule
euadūt et illō est note cāe. et similiter qñ acci
dunt exiture in crure sūt signa laudabilia. et
qñ ꝑmutat̃ ad pleuresim raro alleuiatur cō-
strictio et anhelitus et aduenit pūctio. et spu
ma eoꝝ sunt etiaʒ tunc sʒ colores similes co
loribus pleuresis et plurimū eoꝝ ē phlegma
ticuʒ. Cuʒ pripneumōia aūt q̄ est ex gñre cho
lere rubee aut trahit ad choleram rubeam
sunt constrictio anhelitus et grauitas sensi-
bilis in pectore minus. Sed in flammatio ē
vltimo vehementia. Et signa permutationis
eius ad empima proxima sunt signis pleure
sis in huiusmodi. et sunt vt febris non mino
retur neqʒ dolor. et neqʒ videatur diminutio
de qua sit curandum in sputo aut vrina gros
sa habente sedimen aut egestionem. Si au-
tem videris egrum cum istis signis incolu-
mem fortem tunc ipsa conuertitur ad empi-
ma aut ad exituram aut superius aut inferi-
us secundum signa predicta in pleuresi. Et si
illic non fuerit virtus et incolumitas tunc ti-
me mortem. Et quando fit saliuosum dulce
iam tunc fit empima et si mundificatur in.
xl. diebus est bonum. Et si non prolongatur
tempus et quando prolongatur tempus cum
peripneumonia facit incurrere egrum in-
flammationem pedum propter debilitatem
nutritiue proprie in extremitatibus. Et quan
do declinat materia ad vesicam facit sanita-
tem necessario.

¶ De apostemate duro in pulmone. Ca. xij.

Quandoqʒ accidit in pulmone aposte-
ma durum et significat ipsum constri-
ctio anhelitus cum hoc ꝙ ipsum augmenta-
tur cum diebus et est cum grauitate et pauci
tate sputi et vehementi siccitate tussis et fre-
quentia eius et quandoqʒ alleuiatur in qui-
busdam horis cum paruitate caloris in pe-
ctore.

¶ De apostemate molli in pulmone. Ca. xiij.

Quando accit pulmone apā molle et si
gnificat ipʒ ꝯstrictio anhelit⁹ cū saliua
plurima ⁊ humiditate in pectore absqʒ cali-
ditate plurima ⁊ in facie non est rubedo. im
mo plumbeitas.

¶ De bothor in pulmone. Capitulum. xiiij.

Quandoqʒ accidit in pulmone bothor
⁊ signa earum sunt vt grauitas sentiat̃
⁊ constrictio anhelitus cum velocitate ⁊ fre-
quentia ⁊ caliditas in pectore ⁊ inflammatio
absqʒ febre communi.

¶ De aggregatione aque in pulmōe. Ca. xv.

Quandoqʒ aggregat̃ in pulmone aquo
sitas ⁊ significat in ipsa cōmotio de la-
tere ad latus ⁊ febris leuis ⁊ apostema extre
mitatum ⁊ malitia anhelitus ⁊ sputum sub-
tile aquosū ⁊ dispō q̄ ē sic̃ dispō hydropisis.

¶ De apostematibus aut vulnere accidenti
bus canne pulmonis. Capitulum. xvj.

Signa illius sunt febris debilis ⁊ pulsa-
tio in medio dorsi ⁊ dolor. canna enim
non est sicut pulmo in hoc ꝙ ipse non sentit.
Verum est dolor leuis ⁊ accidunt cum hac
pruritus in corpore ⁊ raucedo vocis ⁊ si vlce
rat̃ erit oris ei⁹ dolor fetidus ⁊ sputū paucū.

¶ De pure ⁊ sanie que est empima. Ca. xvij.

Pus in locutione medicorum venit sup
duas intentiones quarum vna est vsita
ta in omni loco ꝙ apostema collit saniē ⁊ est
collectio saniei apostematis. Et secunda est
qua vtuntur proprie in egritudinibus pecto-
ris ⁊ volunt per illud repletionem spatij qđ
est inter pectus ⁊ pulmonem ex pure erūpen
te ad ipsum aut in ambobus lateribus simul
aut latere vno. ¶ Et cause huiusmodi reple-
tionis aut sunt catarrus effundens materiā
subito aut vlcera in pulmone ex quibus cur-
rit sanies ⁊ virus ⁊ fit empima post .xx. dies
secundum plurimum deinde expuit̃ aut erup
tio apostematis in partib⁹ pectoris ⁊ est plu-
rimuʒ. Et est illud aut sanies matura aut res
que est sicut fex. Et dispositiones illius sunt
quattuor aut enim prefocat multitudine ⁊ in
terficit ⁊ apparitio illius est vt incipiat anhe-
litus eius constringi ⁊ non expuat aut putre-
fit pulmo ⁊ facit cadere in pthisim aut mun-
dificatur cū sputo succurrente facili aut mun
dificatur cum expulsione ex via vene magne
⁊ arterie magne ad vesicam cum vrina gros
sa. Et est cursus eius prius ex vena ad epar.
deinde ad renes ⁊ quandoqʒ est intestina cū
egestione ⁊ sunt ambe laudabiles ⁊ iam pre-
terijt a nobis in remotione saniei eruptionis

⁊ cognitio illius est secundum fortitudinem
signorum ⁊ etatis ⁊ temporis ⁊ complexio-
nis. Et decrepiti quidem moriuntur ex empi
mate plus q̃z iuuenes propter debilitatẽ par
tium cordium ipsorum. Et iuuenes moriun-
tur in doloribus plus q̃z decrepiti propter ve
hementiam sensuum eorum ⁊ nos iam dixi
mus signa empimatis in capitulo signorum
permutationem pleuresis ⁊ similiter signo-
rum eruptionis. ¶ Signa autem repletionis
spatij pectoris ⁊ puris sunt grauitas ⁊ tussis
sicca cum priuatione anhelitus ⁊ dolor. Et
quandoqz est in pluribus eorum tussis humi
da faciens imaginari lenitatem cum sputo ⁊
est eorum anhelitus consequens. Et propter
hoc est secundum eorum velox ⁊ frequentes
fiunt nares ipsorum ad coarctandum apud
anhelitum ⁊ committatur febris minutu du
cens ad hydropisim. ¶ Signa autem loci in
quo est sanies cognoscuntur vt dormiat eger
quandoqz super latus vnum ⁊ quandoqz su
per latus aliud ⁊ tunc latus super quod pen-
det grauitas coarctas est latus oppositum lo
co sanici ⁊ commotio eius ⁊ sonitus eius qui
in commotione auditur. Et hominum sunt
quidam qui ponunt super pectus ⁊ latera ei⁹
filum lineum infusum in luto rubeo dissolu-
to in aqua considerant locum qui prius exic
cantur quoniam ipse est locus purus. ¶ Si-
gna autem eruptionis incolumis sunt vt suc
cedant rupture sedatio febris ⁊ augmentum
appetitus ⁊ facilitas sputi ⁊ anhelit⁹ aut eue-
niant cum ea exiture in latere ⁊ partibus que
fiant fistule ⁊ similiter illa que est ex eis me-
dia. Nam egreditur ex eis sanies alba mun
da. ¶ Signa vero mala sunt vt appareant si
gna prefocationis aut sincopis aut sputi ma
li aut ptisis. Et cuz coquitur aut prefocatur
egreditur sanies cenosa fetida. ¶ Signa au-
tem differentie inter saniez ⁊ inter phlegma
in sputo sunt descensus saniei sputi in aqua ⁊
fetor ipsius super ignem. Et phlegma natat
in aqua non ferens super ignem quanuis sa
nies quandoqz expuatur in egritudine q̄ nō
est ptisis secundum ꝙ ostendimus in loco
precedente. Et quandoqz emittitur cum spu
to pus plurimum valde. Et ego iaz vidi qui
expuit in hora vna circiter duas eminas par
uas aut eminam magnam vnam ⁊ plus me
dietate emine. Et Galienus testificatur q̄ᵒ
quidam empicus expuebat omni die circiter
hz.l. ⁊ sunt fere .ix. cotile. Et iam feci te scire
differentiam inter saniem ⁊ inter humidita-
tes. Nam sanies discernitur fetore apud spu
tum. Et cum proijcitur super ignez ⁊ submer
gitur ⁊ non natat. ¶ Signa vero permuta-
tionis empimatis ad ptisim sunt plumbei-
tas coloris ⁊ tensio amborum laterum ⁊ col
li ⁊ calefactio digitorum omnium tanta que
non separatur etiam in illo cuius extrema in
frigidari consueuerunt in febribus. Et febris
que additur in nocte propter cibum ⁊ curui-
tas vnguium propter dissolutionem carniuz
sub eis ⁊ impinguatio oculorum cum decli-
natione ad albedinem ⁊ citrinitatem ⁊ signa
alia que dicta sunt in capitulo ptisis.

¶ De vlceribus pectoris ⁊ pulmõis ⁊ ex eis est ptisis. Capitulum .xviij.

Hec vlcera aut sunt in pectore aut in ve
lamine aut sunt in pulmone ⁊ est diui
sio postrema ⁊ est ptisis aut sunt in cãna et
iam diximus ea. ¶ Et magis sana horum vl
cerum sunt vlcera pectoris. Et illud ideo q̃m
vene pectoris sunt minores ⁊ partes pecto-
ris sunt durities quare non magnificatur in
ipso malitia ⁊ quoniam virus non remanet
in eis immo currit ad spatium pectoris ⁊ nõ
est ita dispositio pulmonis ⁊ quoniam mo-
tus eius non est fortiter sensibilis sicut mo-
tus pulmonis imo fortasse est quietus ⁊ q̃m
ipsum carnosum est ⁊ carnosum est magis su
sceptibile consolidationis. ¶ Et multotiens
accidit propter vlcera pectoris facta a vulne
ribus putrefactiuis vt corrũpantur ossa ita
vt indigeant actione eius quod putrefactum
est in eis vt soluetur illud quod vicinatur eis
⁊ quandoqz peruenit putrefactio ad illud q̄ᵒ
sequitur ipsum in panniculo. ¶ Illa autem
vlcera velaminis que penetrant non consoli
dantur ⁊ nõ penetrantia aut cadunt in parti
bus neruosis ⁊ nõ consolidantur aut cadunt
in partibus carnosis ⁊ cõfortantur si succur-
ratur eis in principio ⁊ nõ dimittantur apo
stemari. Nam cũ apostemantur ⁊ chronica
fiunt nõ sanantur. In vlceribus autem pul-
monis diuersificati sunt medici in hoc ꝙ ip-
sa sanantur. Dicunt.n. quidam ꝙ nõ sanant
oio q̃m cõsolidatio indiget qete ⁊ illic nõ est
quies. Sz G. diuersificat ab eis ⁊ existima-
uit ꝙ solus motus nõ ꝓhibet ꝯsolidatõez ni
si adiungat sibi reliq̃ ꝓhibẽtia. Et significa-
tio illius est ꝙ velam̃ etiã mouetur quãdoqz

sanantur vlcera eius. Sed Galleni ipsius sermo in vlceribus pulmonis est quod si accidant a solutione singularis non ab apostemate neqꝫ corrosiõe humoris corrosiui. imo propter egritudinem aliam tunc duꝫ permanent vlcera ⁊ non fiunt adhuc saniosa neqꝫ apostemantur recipiunt sanitatem. ⁊ similiter illa que sunt ex vlceribus in quibus aduenit sputum ⁊ non sunt saniosa. ¶ Sed q̄ sunt ab apostemate aut corrosione non recipiunt sanitatem quoniaꝫ vlcus saniosum tunc nō est possibile vt sanetur nisi cum mūdificatiōe saniei ⁊ illud fit cum tussi ⁊ tussis augmentū efficit in dilatatione vlceris ⁊ disruptōe eius ⁊ cōmotio facta in ea addit in dolore ⁊ dolor addit in attractione materiei ad partē. ¶ Et medicine exiccatiue sunt prohibentes sputū ⁊ mundificatiue sunt lenificātes vlcus. ¶ Et facta ab humore corrosiuo nō sanatur absqꝫ rectificatione eius ⁊ illud nō peruenit nisi in spatio in cuius simili oportet aut vlcus vlceretur ⁊ fiat fistula que non consolidatur omnino aut dilatetur adeo donec corrodat totū corpus pulmonis. ⁊ in factis post apostema quandoqꝫ aggregantur iste intentiones. ⁊ ex adiuuantibus ad prauitatem consolidatiōis est motus ⁊ etiam essentia venarum que sūt in pulmone magnarum amplarum durarū. Illud nāqꝫ est ex eis que difficileꝫ faciunt cō solidationem rupture. ¶ Et iterum lōgitudo spatij inter introitum medicine bibite ⁊ inter pulmonē ⁊ necessitas debilitatis virtutis eiꝰ ad hoc vt perueniant iste medicine ad vlcus sunt ex adiuuantibus ad hoc. ⁊ medicine frigide sunt tarde nō penetrantes ⁊ que sunt calide addūt in febre que comitatur vlcera pulmonis. ⁊ exiccatiue sunt nociue ethice que comittantur ea. ⁊ humectatiue prohibent consolidationem vlcerum. Nā cura vlcerum omnium est exiccatio ⁊ proprie huiusmodi vlcerum ad que veniunt humiditates desuper et desubtus. ¶ Et hec quidem infirmitas recipit omnem cum est in principio. ⁊ est sup pāniculum tegentem cannam intrinsecus ⁊ in substantia pulmonis carnosa nō est facile suscipiens in cartilaginibus vero ipsis nō recipit. ⁊ homines magis susceptibiles cure pthisis sunt infantes. ⁊ vlcera pulmōis magis salua sunt illa que sunt ex genere cruste cū non est illic causa in cōplexione ⁊ ipso humore q̄ faciat vlcus siccū impetiginosum. ⁊ quādoqꝫ accidit pthisico vt protendat cū eo pthisis procedens cū spatio temporis ⁊ similiter extendit a iuuentute vsqꝫ ad senectutē. ⁊ ego iā vidi mulierē vixisse in pthisim circiter. xxiij. annos aut plus paꝝ. ¶ Et habentes vlcera pulmonis ledunt valde ab autūno. ⁊ qn̄ eē pthisis est occultū detegit ipsam in patiente eaꝫ introitus autūni super ip̄m. ¶ Et nomē qui dē pthisis qn̄qꝫ concedit alie egritudini cuꝫ qua nō est febris. Sed pulmo est suscipiens humores grossos viscosos ⁊ catarro q effundunt ad ip̄m semper ⁊ constringit meatꝰ eiꝰ. quare patientes cadunt in cōstrictōem anhelitus ⁊ tussim frequentē que perducit ad debilitatē virtutis eoꝝ ⁊ corpoꝝ arefactōeꝫ ⁊ sūt vere procedentes cursu asmaticoꝝ tunc si fuerit motus paruus oportebit vt admisceatur curis eorum aliquid cure asmaticorum.

¶ De causis vlcerum pulmonis. Capꝫ. xix.

Cause vlcerum pulmonis sunt catarrus mordicatiuus corrosiuus aut putrefactiuus propter suam vicinitatem cum qua pulmo non sanatur vsquequo maturetur aut sanies huiusmodi generis currens ad pulmonem ex membro alio ⁊ antecessio peripneumonie que iam computruit ⁊ iaꝫ vlcerata est aut saniositas pleuresis rupte aut aliqua causarum sputi sanguinis predictaruꝫ aperiens venam aut incidens eam aut scindens ipsaꝫ siue sit causa intrinseca sicut ebullitio sanguinis aut aliud de his que dicta sunt siue extrinseca sicut casus aut percussio. ⁊ quādoqꝫ sunt ex causis eorum putrefactio ⁊ corrosio p̄cedens in substantia ipsius pulmōis sicut accidit membris. ¶ Et quandoqꝫ multiplicatur pthisis quando estati boreali sicce succedit autunnus pluuiosus.

¶ De preparatis ad pthisim in figura ⁊ forma ⁊ etate ⁊ regione ⁊ cōplexione. Capꝫ. xx.

Isti sunt alati habentes pectus strictum habentes spatulas nudas carne ⁊ pprie posterius habentes spatulas declines ad anteriora incedendo ⁊ quasi vnicuiqꝫ eoꝝ sunt due ale ⁊ quasi spatule eius sunt abscisse ab adiutorio ⁊ ante ⁊ retro ⁊ habentes colla lōga ⁊ inclinantes ea ad anteriora. Et qn̄qꝫ procedunt guttura ipsorum ⁊ eminent. Et in pectoribus qdem istorum que secuntur ea multiplicantur ventositates ⁊ inflatio est in eis propter debilitatem pectorum eorum. Si autem cū hoc est debilitas cerebrorum recipien

tium sup̄fluitates: ꝛ cuȝ hoc non digeruntur cibi tunc iam complentur conditiones ꝛ proprie si fuerint humores eoꝝ colerici. ¶ Et forme quidem susceptibiles pthisis velociter cū alatione predicta sunt lenes albe declinantes ad subalbedineȝ: ꝛ etiam corpora dura spissa pp̄ illud qđ accidit eis de eruptione venarū. ¶ Et cōplexio susceptibilis illius est ei⁹ cuius cōplexio est frigidior. Et etas in qua multiplicatur pthisis est illa que est inter octauum et decimū annum vsqȝ ad aduētū.xxxv.annoꝝ. ¶ Et ipsa in regione frigida est plus propter illud quod accidit in ea de ruptura venarum ꝛ sputo sanguinis plurimo. ¶ Et tempus in quo multiplicatur illud est autumnus.

¶ De rebus a quibus oȝ vt isti custodiātur. Capitulum.xxi.

OPortet vt isti custodiātur ab omnibus cibis ꝛ medicinis acutis mordicatiuis ꝛ omnibus que extendunt membra pectoris ex clamore aut rixa aut saltu.

¶ De signis pthisis. Capitulum.xxij.

SVnt vt consideretur sputum saniei cuȝ signis saniei ſm ꝙ exposuim⁹ in forma sua ꝛ colore ꝛ inspissatiōe ꝛ in alijs. Et febris minuta inseparabilis propter vicinitateȝ cordis cum loco egritudinis que fit vehemens cum cibo in nocte ſm partem quuȝ fit vehemens febris ethica ꝓpter humectationē corporis ex cibo ſȝ ꝙ dicemus in loco suo quāuis qñqȝ descendant cū ethica in ipso febres alie. s. tertiana ꝛ quartana ꝛ quintana: ꝛ deterior earum est quintana deinde media est tertiana deinde quotidiana. ¶ Et quum accidit pthisis apparent ēt significationes q̄s numerauimus in fine capituli empimatis ꝛ superfluunt vene eorum omni hora quoniā virtutes eorum debilitantur a retentione nutrimenti ꝛ regimine eius ꝛ caliditas resoluit et liquefacit. ¶ Si autem in sputo sunt cruste et non remanet dubietas ꝛ precipue quū cause perducentes ad pthisim predicte iam p̄terierunt. Nā quū corpus incipit arefieri ꝛ extremitates incuruari ꝛ capilli cadere pp̄ priuationē nutrimenti ꝛ corruptionē sup̄fluitatum tunc iam vera est. Et qñqȝ plūbinus fit color in principio. Veꝝ ipse rubescit quū ascēdunt vapores et extendūt collū ꝛ duo cornua frontis ꝛ ꝓprie qñ ꝯfirmaꝶ ꝛ inflāmātur extremitates eoꝝ ꝛ ꝓprie pedes eoꝝ in fine dieꝝ. Et ap̄atur ꝓpter corruptionē humoꝝ ꝛ mortificationem innati caloris extremitatū propter malitiam cōplexionis. ¶ Et illi quidem pthisici quoꝝ causa est humor corrosiuus expuūt saliuam que habet saporem aque marine salse valde. ¶ Et pulsus eoꝝ fixus equalis cum velocitate paruus. Et qñqȝ accidit ei inclinatio ad ambo latera. Deinde accidit post illud in ventre rugitus ꝛ trahuntur hypocondria ad superiora et vehemens fit tussis ꝛ destruitur appetitus cibi propter debilitatem virtutum naturaliū. Et qñqȝ fluit venter eius propter casum virtutis. ꝛ qñqȝ expuit anulos et corpora venaꝝ ꝛ illud quum appropinquat mors. Et illud qđ expuitur de venis si ē magnum est ex pulmone ꝛ si est paruū est ex cāna ꝛ multotiens expuunt lapillos ꝛ expuunt anulos ex cāna ꝛ non est ex hoc etiam nisi ex vlcere magno ꝛ in fine eius ingrossantur sputum ꝛ saliua deinde intersecatur propter debilitateȝ virtutis. ¶ Et qñqȝ prefocati moriūtur. ꝛ qñqȝ non postponitur hmōi sputū imo cadit in principio quum pthisis est ex genere malo facta ex materijs grossis que non digeruntur ꝛ quando intersecatur sputum in fine pthisis tunc qñqȝ non addit super quartum diem. Et qñqȝ est intersectio sputi ꝓpter debilitatem virtutis ꝛ tunc fortasse constringitur anhelitus eorum vsqȝquo fiat quasi non sensibilis. et multotiens quidem tussis in eis fit vehemens et perducit ad sputū sanguinis continuum. et si curetur tussis eoꝝ cum prohibitiuis sputi moriuntur cum lenitate aduenienti eis. ¶ Si autem dimittantur tussire moriuntur spuendo sanguinem. ¶ Et ex veloci morte ē ꝙ siquis habet pthisim et apparet super spatulas eius granuȝ sicut faba moritur post quinquaginta duos dies.

¶ Tractatus quintus đ principijs op̄atiuis.

¶ De cura communi ap̄atum partium pectoris et pulmonis. Capitulum.i.

EX rebus cōibus est phlobotomia. Sed in principio ex latere diuerso et magis festina de saphena opposita in lōgitudine ꝛ post ipsam de basilica opposita in latitudine: et post ipsam de nigra opposita in latitudine. Si autē nō appareat tunc non oportet vt dimittatur phlobotomia cephalice quāuis sit eius iuuamentum minus et tardius. Deinde post aliquot dies ex latere cōueniente in latitudine.

¶Et quandoqꝫ ponuntur ventose super pe-
ctus cum scarificatione etiam ita vt attraba
tur materia ad exteriora ⁊ minoretur ⁊ pro-
prie quum premissa fuerit phlobotomia. In
quit Galienus si febris fuerit vehemēs val
de: tunc time solutiuum ⁊ sis contentus phlo
botomia. ¶In ipsa nāqꝫ nō est timor aut ti
mor eius est minor. In solutiuo ē timor ma-
gnus. Ipsum enim quandoqꝫ mouet et quā
doqꝫ nō soluit ⁊ quandoqꝫ in nocte sugfluit.
Et oportet quidem ne narcotica eis approxi
mes inquantum potes. Ipsa enim probibēt
maturationem et sputum. ¶Cibi autē sint
aqua ordei ⁊ aqua tritici ⁊ aqua decoctionis
maluarum ⁊ blitorum aut molocbie ⁊ cucur
bite ⁊ aqua fabarum ⁊ alkesmes quum non
fuerit caliditas superflua ⁊ passe in posterius
proprie. ¶Et ex eis que cursu medicinarum
procedunt sunt omnia que mundificant ⁊ re
mouent asperitatem ⁊ leniūt in gradu primo
sicut aqua iviubarum ⁊ viole ⁊ papaueris et
radix lilij ⁊ medulla citroli ⁊ cucūeris ⁊ alia
⁊ semen endiuie ⁊ feneslen: ⁊ quādoqꝫ ponū
tur in eis mucilago seminis cydoniorum et
gummi ⁊ dragaganti ⁊ semē papaueris hec
omnia ante eruptionez. ¶Et melius abster
gentium mundificantium est aqua mellis si
non est apā in reliquis visceribus. Si autez
fuerit apā oꝫ vt administretur postq̄ꝫ sit sicut
aqua cum multa commistione. Sed iuleb ⁊
aqua zuccari sunt cōuenientiores ei: ⁊ postea
aqua ordei. ⁊ post ipsam vinū dulce: ⁊ est me
lius vinum habentibus hanc egritudinem ⁊
proprie illud quod est album: nā illud est ma
gis adiuuans ad expuendum. Verū non oꝫ
vt bibat in pleuresi ⁊ in peripneumonia nisi
post maturationē q̄uis fm ꝙ dicitur sit ca-
lefaciens ⁊ faciens sitim quibus vtrisqꝫ iam
succurritur. ⁊ nō oꝫ vt in potu sūat illō ille cu
ius epar aut splen est infirmuz. Et post vinū
dulce est vinum aquosum ⁊ ipsum est cōfor-
tans virtutem plusq̄ꝫ aqua ⁊ in potu ipso sūt
incisio ⁊ subtiliatio. Potus āt oxymellis fa-
cti ex melle ⁊ zuccaro ⁊ pauco aceto qñ misce
tur cū aqua est aggregās duas intentiōes. s.
extinctionis ⁊ mūdificatiōis. Nā si valō ace
tosum est tūc ipꝫ aut facit multū spuere: aut
infrigidat ⁊ inuiscat valō ⁊ fit adeo malignū
donec illud qō incidit qñqꝫ indigeat virtuti
forte ad hoc vt expuat: ꝙ si acetositas necessa
ria fuerit tūc oportebit vt potetur tepidū aut
mistū cū aqua calida paulatim. Ex illo vero
qō temperatā hꝫ acetositatē securat hec ma
litia ⁊ est ꝓhibēs nocumētū dulcedinis ⁊ si-
tis ⁊ ebullitionē colere rubee ⁊ eius genera-
tionem. Et aqua mellis est magis vltima in
humectando: ⁊ aqua ordei in confortando ⁊
quandoqꝫ est necessarium in equatione na-
ture tribuere acetosa cum oleo amigdalino.
Aqua vero q̄ eis in potu tribuitur in hyeme
quidez sit aqua calida ⁊ aqua zuccari ⁊ aqua
mellis subtilis ⁊ in estate aqua temperata ⁊
interdicat eis aqua frigida. Qō si tussis ve-
hemēs fiat detur eis in potu pax ex ea cōmi
sta cum iuleb ⁊ oxymelle infrigidatis. Nam
oxymel facit eam penetrare velociter ⁊ expel
lit nocumentum eius. Et apud declinationē
detur eis in potu rob. Eis autem que neces-
saria sunt apud collectionem ⁊ maturationē
⁊ eruptionem ⁊ post eas oportet vt singula-
re capitulum faciamus.

¶De cura pleuresis. Capitulum. ij.

Oportet vt ꝓhibeas materiā venientez
ad apā cū euōne ⁊ attractione ad cōtra
riū ⁊ lege illud qō narrauimus in caplo qō
est ante hoc: ⁊ fortasse dicemus illud iterum.
¶Dicamus ergo ꝙ cura eius est phlōmia
si sanguis fuerit vincēs fm modū ꝑdictuz in
caplo qō est ante ipꝫ ⁊ extrahatur donec al-
teretur color ei⁹. Significat eni ꝙ nocibilior
sanguis iaz euacuatus est: ⁊ scias ꝙ sanguis
corporis vehemētioris nigredinis est ille qui
est propinquus hmōi apāti q̄uis obseruatio
virtutis in hoc necessaria sit. Et qñqꝫ nō cō
cedit virtus extractionē sanguinis fieri vsqꝫ
ad hūc terminū. ¶Et si est humor alius eua
cuā nō cū eis q̄ sunt sicut myrobol. nꝫ i quo
est stipticitas imo cū eis in quibus est cū so-
lutione lenificatio sicut res facte cū viol. ⁊ si-
racost ⁊ terenisbin. ⁊ zuccarū albaizez ⁊ sol-
uantur in nocte. ¶Quidā vero sapiētū dixe
rūt ꝙ rectius est q̄ꝫtū possibile est vt euacuet
cū phlōmia timēdo inquietudinez quā qñqꝫ
cadere facit solutiuuz. ¶Et nos iaz diximus
istud ⁊ ꝓprie qñ sputum est colericū valde ⁊
proprie fm ꝙ dixit Gal. qñ febris est vehe-
mens valde. Et Gal. quidē precepit eos cu
stodiri a scamonea ⁊ nō precepit eos custodi
ri a hiera ⁊ helleboro simul ⁊ laudauit ope-
rationem aque ordei post administrationem
solutiui ⁊ separationez ex eo. Quū ipsa vero
abscindit operationē eius q̄uis oportet vt

seruetur pars declinationis doloris et lesionis. Nam si declinatio fuerit ascendens ad furculam et thoracem it qd est super eaz tunc phlomia e melior. ¶ Et si dolor declinat ad partē hypocōdrior tūc necessaria est solutio sola aut cū phlomia fm q necessariū facit illud qd testificatur. Et illd ideo qm phlomia sola ex basilica nō trahit de hoc loco aliqd d q fit curanduz. ¶ Et ex eis que significāt tibi vehementiam necessitatis euacuationis ē q inuenis vaporationem et emplastrationē nō sedare dolorē aut inuenis eas ex eis q augmentant ipsuz. Et significat illud repletionē in corpore toto quare necessaria est euacuatio et proprie cum phlobotomia. ¶ Quunqz phlobotomas et euacuas et nō sedantur accidentia tūc scias q prohibitio collectiōis quā queris difficilis est. Nō ergo iteres phlobotomiam vt non congeletur materia que habitura est collectionem et illud est ex eis propter que defectus maturationis sanguinee cum diminutione virtutis non digerit materiā. ¶ Quū ergo maturatur oz vt prohibeas eā fieri saniem et studeas vt mundifices ante illud cum sputo. Et ad vltimum quum nō fit phlobotomia et maturat et emittitur sputum sufficienter deinde vides debilitatem in virtute tunc non phlobotomes omnino. Dispositio nāqz debilitatis virtutis nō est que tolerare possit phlobotomiam et solutionem necessarium est tunc vti clisteribus medijs et acutis et secundum q necessarium fuit illud quod testificatur hoc et proprie quum dolor est decliuis ad hypocondria. ¶ Et Hip. quidem innuit in cura peripneumonie in q non sentitur dolor. Verum est vehementis declinationis ad hypocondria vt euacuetur cum helleboro nigro aut cum alkakile et in alio libro cum herba siluestri que est similis portulace et habet lac et est de genere lacticiniorum. Quum ergo euacuaueris et inueneris dolorem leuiorē sis contentus aqua zuccari et aqua ordei decocti cuius ordeum sit excorticatuz in aqua plurima decoctione vehementi et aqua alcandarusij si indiges confortatione et melonibus indis et aqua iuiube et aqua sebesten et viol. nutritis et semine papaueris. Et oleum quidē quod administratur cum aliquo horum et oleum amigdalarum dulcium. ¶ Quidam autem prohibuerunt granata ꝓpter infrigidationem eorum. Sed apud me in eis que dulcia sunt non est malum. Et quādoqz fit ex istis medicinis decoctio que administratur ad mundificanduz et est hec. R. ordeum excorticatum et iuiubas et sebesten et violas et semen papaueris et sirupū viol. et sirupū nenufaris qm ambo sūt meliores iuleb. Et Gal. qdē ꝑcepit in ꝑncipio vtēdū eē spēb9 diacore qm ꝓhibēt maz et maturāt et ꝯfortāt. et dico q necessarie sūt quuz nō ē excusatio pp vehemētiā vigiliar et si nō fuerit illud tūc fortasse ꝯgelat papauer māz et ꝓhibet sputū nisi zuccar qd cū eo pōit ꝓhibeat nocumtū ei9. et vr q semē ē ꝯueniēti9 q cortex tūc et oz vt eueł illud qd retineł cū sputo. ¶ Et mēsura nutrimtū et nō multiplices: imo subtiles hz q necessariū facit multitudo acuitatis egritudinis et puitatis ei9 et accidentiū illi9. Nā si ipsa fuerit grā leuis facilis ei babis ipsū aq ordei excorticati ꝺcocti valde. Ipsa nanqz expuere facit incisiuis et ꝯfortatiua. Et si volueris dulcorare ipsā dulcorabis eā cū zuccaro aut melle. et si fuerit ingeta sis ꝯtēt9 aq ordei vsquequo declareł tibi dispō et ꝓprie hz sputū. Nā quū multiplicał securus es de multitudine materiei et scis necessariū eē virtutē. Nutrias ergo cū aq ordei excorticati et ꝯforta et si retineł subtilia regiū et sis contentus aqua ordei et sirupo qtum potes. ¶ Et qn accidit in pleuresi solutio ventris et fuerit pleuresis succedens decolatōi resolute ad latus ꝓhibe istud cum cura phlomie et lenificationis nature et sit regimen eius cum sufficientia sanie ordei. Si autez idiges phlomia necessario i speciebus pleuresis et nō est maturatio tunc rectius es vt sis contentus quantitate. xxx. ponderuz et prepara ad secundationem cum sale et oleo super vulnus. Et multotiens quidē excusat solutio ventris omni die semel aut bis a phlobotomia. et si phlobotomie alicuius succedit sincopis aut vehementis difficultatis et constrictio in anhelitu tunc illud est significatio q phlobotomia non euacuat materiam egritudinis et melius est vt tunc liniatur natura.

¶ De sermone continuo in cura dolor pectoris. Capitulum. iij.

Non cures in principio nisi cum eo qd lene est ex clisterib9 et suppositorijs. Et marimi quidem erroris est in potu tribuere infrigidantia vehementia nisi in factis ex colera et non dentur in potu infrigidantia

stiptica ꝛ cibi eoꝝ sint sicut lentes cū acetosi
tate ꝛ similibus. ¶ Et scias ꝙ dare in potu
aquā frigidaꝫ ē incōueniēs huic egritudini ꝛ
oib⁹ apatibus intrinsecis minora ergo ipsaꝫ
quantū potes. ꝙ si tussis fiat inobediens per
misce eaꝫ cū oxymelle vt frāgat fortitudinem
aq̄. ꝛ vt minoret moraꝫ ei⁹ ꝛ fixionē ipsi⁹ im
mo vt faciat currere ꝛ penetret in corpore et
adiuuet cū incisiōe oxymellis ꝛ subtiliatiōe
ipsi⁹. ¶ Et scias ꝙ qñ in pleuresi multiplicat̄
inflātio ꝛ regrit infrigidatōꝫ tūc nō infrigide
tur nisi cū eo in quo sūt abstersio ꝛ humecta
tio sicut aq̄ citroli ꝛ aq̄ melōis indi. Aq̄ vero
cucurbite q̄uis ab vna pte ꝯferat qñqꝫ tamē
nocet ꝛ ꝺbilitat cū ꝓfocatiōe. ¶ Ea vero a q-
bus est abstinēdū sūt sic portulaca ꝛ aq̄ endi
uie ꝛ omnia in qb⁹ est infrigidatio ꝛ inspissa-
tio. ¶ Et oꝫ vt sit magnifica itētio ad hoc vt
sputuꝫ facile fit. Et ex eis qdē q̄ multiplicant
sputū ē dormire sup lat⁹ infirmū. ꝛ qñqꝫ ē ne
cessaria commotō parua. ꝛ vt i potu det̄ aq̄ q̄
ad caliditateꝫ ꝺcliuis ē sorbendo cōtinue qm̄
confert ei valde. ¶ Et quandoqꝫ necessariuꝫ
facit esse retentio sputi constrigentis anheli-
tum vt lambendo sumat cochliarium de flo
re eris ꝛ melle. ¶ Et quandoqꝫ facit esse ne
cessarium vehementia doloris vt in potu tri
buatur faba vna de assa fetida cū melle ꝛ ace
to ꝛ aqua ro. ꝛ illud quum est vehemētia do
loris vociferare facientis. ¶ Quñqꝫ ad vlti-
muꝫ ꝓuenit inobedientia anhelitus coarcta
ti ꝛ oregmō assumat de nitro assato cū sum-
matrium digitoꝝ ꝛ de flore eris quātitatem
vnius fabe ꝛ parum olei et aquam tepidam
et mellis parum. Si auteꝫ non valent adda-
tur eis illud quod est superius vitis cū piper̄
ꝛ aceto ꝛ sint omnia tepida aut isopus ꝛ sina
pis ꝛ nasturtiū cū aqua mellis tepida. ꝛ hoc
est fortius illo ꝛ sorbeat quum spuit vitellum
oui vt remoueatur malitia ei⁹. ¶ Et si indi-
ges in pleureticis cibo fortiori da pisces alre
dradu ꝛ illud quū fracta est febris. Et silr̄ pa
nem cum zuccaro ꝛ butyrū quoniam adiu-
uat ad maturationeꝫ ꝛ ad sputū ꝛ pisces eli-
xatos cum porris ꝛ aneto ꝛ sale ꝛ stude vt al
leuies partes ventris vt non cōprimant par
tes pectoris ꝛ illud fit cum lenificatione natu
re ꝛ attractione fecis si retinetur cum clisteri
bus lenibus sicut aqua kisk ordei cum pau-
ca aqua sicle. Et oportet vt prohibeas infla-
tionem. Et scias ꝙ fumus fecis ꝛ eius infla-
tio nociui sunt valde in hac egritudine. Et ex
eis que solicite sunt attendenda est vt succur
ras cū maturatiōe egritudinis ante et absqꝫ
necessitate saniei. Si āt fiat sanies oꝫ vt suc-
curras cū mundificatiōe ei⁹ anteq̄ꝫ corrodat.
Et scias ꝙ necessaria est humectatio q̄re stu
de vt facile fiat sputū et velox. Quñqꝫ sputuꝫ
incipit in ascensione et ꝑtrāsit q̄rtum cōforta
hāc decoctionē cū radice lilij ꝛ capillo ve. Et
quū mā est grossa et virt⁹ est fortis et nō ē in
neruis nocumentū non est malū tribuere in
potu oxymel ꝓmistū vt incidat. Et si lenieris
nām cū eis q̄ sūt sicut casiasi. cū zuccaro et te
reniabin et siracost erit rectū. Et qñqꝫ iuuat̄
etiā cū emplr̄is ꝛ vnguētis. ¶ Et ꝓmū qꝺ oꝫ
administrari ē ceratū factū ex oleo viol̄. et ce
ra colata. Deinde gradatim ꝓueniat̄ ad adi-
pes et mucilagines et puluerem molendini.
Deinde gradatim ad illud qꝺ ē fortius sicut
emplr̄m de camomilla et radicibus euisci et
radicibus lilij et violis et decoctiōe etiā mal
ue hortulane. Et si ē necessariū qꝺ ē fortius
administra emplr̄m factū ex caulibus elixatis
et feniculo elixato. ¶ Et iteꝝ emplr̄m factū ex
absinthio et radice lilij cum aliq̄ꝫto mellis et
oleo nardino. Et scias ꝙ si mā est mala tunc
emplr̄a et epithimata frigida nociua sūt et si ē
pauca nō nocēt. Et silr̄ si apa iā resoluit̄ ꝛ de
scendit mā cū q̄ꝫtitate. et qñ accidit vt euo ex
phlōmia sit iuuatius cōcedit̄ etiā vt fiat deli-
nitio. ¶ Descriptio emplr̄i alteri⁹ boni. ℞. fo
lioꝝ violaꝝ ꝛ maluauisci amboꝝ añ. ꝑtē vnā
radicis lilij ꝑtes. ij. farine ordei farine fabarū
amboꝝ añ. ꝑtē. i. ʒ. camomille dragagāti añ.
ꝑtes. ij. Et si mā ē grossa et indiget additiōe
resolōnis addat̄ in eo semē lini et fiat eis con
fectio ex rob cū cera et oleo vio. et si ē caliditas
minor pōatur loco olei viol̄. oleū de lilio aut
oleū narcisciuū. et si caliditas ē fortis ponāt̄ lo
co additoꝝ caloꝝ q̄ descriptiōi addimus fo-
lia nenufaris et rose et cucurbite. ¶ Descri-
ptio vnguēti boni. ℞. cerā adipē anatis ꝛ gal
line et butyꝝ ouinū isopū humidā fiat ex eis
vnguētū qꝺ ē bonū valꝺ. Et ex emplr̄is q̄ ad
maturationē aggregāt sedationē doloris est
emplr̄m factū ex farina ordei et meliloto ꝛ cor
tice papaueris. ¶ Et qñꝫ adiuuat̄ etiā in eis
cū emplr̄is humidis et siccis. Et humida qdē
sūt ꝯueniētiora ei qui trahit ad rubedinē. Et
sicca ei qui trahit ad phlātis ꝓprietatē. Ve-
rū humida quū nō iuuāt nō nocent. Et sicca

si nocent nocent magnifice. ¶ Et melius est vt antecedat spongia infusa aqua calida. Et fortior ea est aqua maris ⁊ aqua salsa. Deinde pertransi illud si necessarium est tibi ⁊ fac euaporationem cum vapore: aut cum oleo ⁊ aqua calidis. ⁊ fortius illo est illud qđ fit cuz aceto ⁊ herbo ⁊ caulibus super lanam imbibitam oleo. ¶ Et ex siccis subtiliatiuis ē furfur: deinde grana milij deide sal. ¶ Et vaporatio quidem resoluit omnē dolorem altum aut infimum quum non est prohibitio ex repletione quam attrahat vaporatio. ¶ Phlobotomia vero plus cōfert doloribus vincentibus. ¶ Quūqz emplastruz facis aut euaporas tunc stude vt retineas eius vaporez a facie egri ne eo excitentur tristitia ⁊ constrictio anhelitus. ⁊ quādoqz est egritudo vehementis siccitatis ⁊ ꝯfert vapor emplastri ⁊ vaporationes humidorum temperatorum quādo percutit faciē ⁊ peruenit in attractione aeris ⁊ quandoqz adiuuantur cum electuarijs quibus vtuntur. Et cōuenientius eorum calefactis est cera alba colata abluta cum oleo violaceo ⁊ proprie quando est dolor vehemens. Et quandoqz reditur ad ventosas post mundificationē corporis cū phlobotomia ⁊ alijs ⁊ fidutia ꝙ ipsum iam sit mundificatum. Ex ventosis enim quum ponuntur super locum dolorosum apparet iuuamētum maximum ⁊ quandoqz sedatur dolor omnino. Et quandoqz trahitur ad partes extrinsecas ⁊ emplastrum de sinapi si administretur in hoc loco efficit operationem ventosarum in attrahendo. Quū ergo pertransit septimum preceperūt antiqui dari electuariū factū ex amigdalis ⁊ granis alcurat ⁊ melle ⁊ butyro ⁊ visco albotin. Et qñz administrabāt ꝯfectiōes magnas sicut ē athanasia: ⁊ ē via bona q̄ incedere possunt qui artē verificauerūt cōfidētes in seipsis cū meditatiōe iuestigatrice vt succurrāt si hoc regimē dederint vt possit eger tolerare illud: q̄re quū ea cōsecuntur finē mūdificatiōis sufficiēter. Noui aūt timorosi nō cōfidētes i seipsis in hoc timēt mel ⁊ ponūt loco eius zuccaꝝ. Et antiqui etiā innuebāt vtēdū esse medicinis fortis mūdificatiōis ꝑparatis cū melle. s. pilulis q̄ tenēt i ore sub lingua. Et innuebāt in hac hōa vtēdū eē medicinis ⁊ emplis q̄ noiant hñtes odorē factis cū sansuco ⁊ emplo asedebi. Et ad sūmū ille qui ꝓcedit hac via q̄ est antiquoꝝ oz vt incedat ea cū cautella ⁊ obseruatione ⁊ timore ꝙ rūpat apa̅ta vt exiccet calorē plm. Deinde attinet ei vt ꝯfidat post illđ de iuuamēto festino. Si āt egritudo remāet vsqz ad q̄rtūdecimū diez nō ē excusatio a vētosis ⁊ subtiliatōe regiminis tūc. Et quū vigilie fiūt in eis vehemētes tūc necessarius ē sirupus đ papauere. Et qñ fit anhelitus in eis frequēs tūc nō succurrit illi nocumēto nisi cū hūectatiōe cū eis q̄ sūt sicut mucilago psilij sorbēdo ex ea aliqd post aliqd ⁊ sicut iuleb. Quū āt ꝯfert embrocatio lateris cū aq̄ tepida vt alleuiet dolor ⁊ minoret frequētia anhelitꝰ qm̄ ē nociua ƀz ꝙ iā sciuisti. Et post declinationē manifestā administra balneū ⁊ aliena infrationez nisi in eis q̄ sūt de gñe colere rubee. Et silr̄ aliena regim̄ ingrossatiuū ⁊ admistra subtiliatiuū ⁊ decoquant in aqs ⁊ sirupis ꝑdictis caules ⁊ calamētū in fine eiꝰ ⁊ lābāt semē alcurat cū melle. Qđ si apa̅ fiat inobediēs ⁊ vadat versus collectionē regāt cū regimine qđ dr̄ i ca. illiꝰ ꝓpe. Et oz vt caueāt in ꝯualescētibꝰ pleureticoꝝ salsa et acuta ⁊ saturitas ⁊ replō saturitatis faciētis nauseā ⁊ vētositas ⁊ fumus et vox alta ⁊ saniositas ⁊ coitꝰ. Nā si reciduāt moriūt hoc dicimꝰ si pleuresis ē cal̄a pura. Si āt nō est ita imo nō ē pura ⁊ nō est vehemētis cal̄itatis tūc in te ē vt frices ⁊ empl̄m facias cū eis q̄ sūt sicut fenugrecū ⁊ pix ⁊ vt vētosas apponas. Et empl̄m valēs ad illud ℞. cineres radicis cauliū qui ꝯficiāt cū adipe ⁊ fiat cū eo empl̄m. Et in cura qdē phlāticī incipiat a clisteribꝰ acutis ⁊ solōne vētris. Et nō fiat phlōmia ⁊ admistrēt resolutiua q̄ sint ex empl̄is ⁊ vaporatiōibꝰ ꝑdictis in qbꝰ est virtꝰ. Et cibēt sicla ⁊ aq̄ cauliū ⁊ aq̄ ciceris ⁊ oleo de oliuis aut oleo de amigdalis dulcibꝰ ⁊ amaris ⁊ admistrēt empl̄a ⁊ vaporatiōes calide ꝑdicta. Et det in potu đcoctio ioseph vigilatoris quā in potu damꝰ cū oleo de kerua. In mel̄ico vero incipiat a sorbitionibus factis ex tritico fracto cū melle ⁊ oleo amigdalino dulci ⁊ electuarijs lenificātibus calidis ⁊ sorbeāt olea lenificātia sicut oleum amigdalinū dulce. Et sorbitiones facte ex fabis ⁊ pauco fenugreco ⁊ lac mulctū ⁊ ꝓprie asininū qm̄ ip̄z ē iuuatiuū eis. Et ex eis q̄ cōferūt in eo est vt sumantur costi pondus. ʒ. i. ⁊ detur in potu in aqua decoctionis aneti ⁊ oleum balsami aut sirupus mellis ⁊ hoc etiā confert tussi male. Aque vero congregate in

pulmone cura est leuior eis que dicemus in
cura empicorũ: ⁊ qñqȝ indiget perforatione.

¶De cura peripneumonie. Capitulum.iiij.

IN cura pipneumõie currit cursu pleure
sis nisi qa oȝ vt empl'a ipsi⁹ sint fortiora
⁊ vt ponãt in eis q̃ sunt ꝓfundãtia. Et oȝ vt
sit sollicitudo ad mũdificãdũ cũ sputo magis
vehemẽs ⁊ sit i ea loco iacẽdi sup ꝑtẽ spuẽdi
resupinatio decliuis versus illã ꝑtez. Quñqȝ
nã in ipsa fuerit restricta oȝ vt in potu sumãt
oi die semel de hoc sirupo. ℞.casie fistule et
passulaꝝ enucleataꝝ amboꝝ.añ.sextaria.iij.⁊
ꝓijciãt sup ea.iiij.sacraiati aq̃ q̃ decoq̃t vsqȝ
ad medietatẽ q̃ sumat ⁊ sup ipsaȝ ꝓijciat sa-
craiati aq̃ solatri. Et hoc est illud qđ in potu
forti dat ⁊ debili medietas ei⁹. Et si nã leni-
tatẽ habuerit ⁊ debilitatẽ det i potu rob myr
ti ⁊ cydonia dulcia assata ⁊ granata dulcia.⁊
illi⁹ q̃ ẽ ex gñe almefir ⁊ col'e rubee cura ẽ sic
narrauim⁹ difficilis. Nã si aliqd ↄfert ẽ exti
ctio vltima cũ succis vehemẽtis frigiditatis
sicut oleꝝ ⁊ herbaꝝ ⁊ fructuũ. Et detur infri
gidãtia lenificãtia sicut succus endiuie ⁊ sil'ia
illi. Qđ si euacuetur colera cũ eis q̃ sũt sicut
siracost ⁊ tamarindi ⁊ tereniabin ⁊ similia il
lis est bonum. Et similiter qñȝ est necessariũ
in ipsa facere phlõmiaȝ si fuerit illic repletio.

¶De empimate. Capitulum.v.

QVãdo appet in aꝑatib⁹ pleuresis ⁊ pe
ripneumõie signa collectiõis ꝑdicta ⁊
ascẽdũt tũc necessariũ ẽ vt iuuamẽtũ fiat ad
maturãdũ post mundificationẽ corpis qđ fit
cũ empl'is ⁊ vaporatiõib⁹ sicut illđ qđ fit ex
faria ordei ⁊ vino alimbat ⁊ vino albo ⁊ dul
ci ⁊ ficub⁹ hũidis et ficub⁹ siccis. Et fortius il
lo ẽ cũ quo ponũt stercus colũbinũ ⁊ nitrũ ⁊
est ↄueniẽs in fine etiã apđ eruptionẽ. Et oȝ
vt dormiat ante horã eruptiõis sup lat⁹ infir
mũ adiuuat eni ad spuẽdũ ⁊ ad rũpẽdũ. Si
ãt caliditas fuerit ꝑl'ima det i potu aq̃ mellis
in aq̃ ordei aut aq̃ mellis subtilis sola. ¶Et
si cal'itas ẽ nõ fortis et virt⁹ ẽ fortis oȝ vt in
potu tribuat decoctio isopi in q̃ cũ isopo đco
cta sũt asse et prassiũ et ficus et mel. Et in po
tu sumat aquã ordei decocti cũ radicib⁹ lilij:
Et qñȝ indiges eis q̃ sũt sicut mithridatũ et
tyriaca ad maturãdũ. Et cõueniẽtiores hore
ad potãdũ ip̃a sunt post maturationẽ itegrã
vt erũpat ſm ↄseruationẽ innati. Et dactili
qdẽ sũt vltimi in hac hora ⁊ post ipsaȝ. Et si-
rupus de prassio est vltim⁹. Trociscus matu
ratiu⁹. ℞.semẽ altee ⁊ citroli ⁊ malue melo-
nis ⁊ cucurbite et succũ ligritie ⁊ florẽ meli-
loti et violas vel dragagãti fiat troc. Et mul
totiẽs qdẽ fiunt trocisci cũ mucilagine seis li
ni et dat in potu cũ aq̃ ficuũ. ¶Eoꝝ aũt cibi
in ascẽsiõe sint panis infusus aq̃ aut cũ aqua
et melle et oua sorbilia et q̃ sunt illis sil'ia. Et
ea qb⁹ vtũt in ſa mẽsa sint grana pini maio
ris et minoris et amigdale dulces et sorbitio
nes subtiles facte ex farina ordei et ciceris et
fabaꝝ cũ oleo amigdalino et zuccaro cũ mel
le. Quñqȝ ꝑtrãsit hora eruptiõis et cõpletur
maturatio oȝ vt iuuamẽtũ fiat ad erũpendũ.
Nã dimissio ipsius efficit egrũ paruũ et ma
le ꝓprietatis. Et suffumigent guttura ipsorũ
cũ storace calamita. Et det in potu sirupus
isopi fortis quẽ diximus⁹. Et opponãt fortiora
empl'a q̃ diximus⁹. Et dare in potu mithridatũ
et tyriacã in hac hora ẽ iuuamẽtũ si nõ fuerit
febriẽs nȝ debilitas nȝ extenuatio. Et in cibo
dẽt pisces saliti et sumat i ore suo quũ vadit
dormitũ pilulas factas ex hiera et pulpa col
loquintide. Et pilule ẽt cochie in potu sumãt
in hora dormiẽdi et suffumigẽt guttura eorũ
cũ storace calamita. Et qñȝ cõfert ei mouere
sedẽ sup quã sedet hoie tenẽte eũ ꝑ spatulas.
Et ↄfert ei sumere i potu sinapim cũ aq̃ mel
lis et potare assam fetidã in lacte et cõfert ei
iacere sup latus sanũ qñ vult eruptionẽ ⁊ ꝑ-
cipit vt vomit⁹ fiat post cenaȝ in hmõi horis.
Veꝝ illđ ẽ timorosuȝ: qñȝ eni facit possidere
eruptionẽ magnaȝ vice vna: et qñȝ prefocat.
Quũ ãt erũpit necessariũ ẽ vt cauterizet de
inde ↄsideret. Nã si exiuerit sanies alba mũ
da spes habẽda ẽ et si nõ: nõ ẽ spes habẽda.
¶Quñqȝ erũpit sanies et currit ⁊ existimas
ꝙ pauca sit et eq̃lis ita ꝙ pol'e sit vt mũdifice
tur cũ sputo vsqȝ ad.xl.dies tunc oȝ vt admi
nistret post eã abstersiua lauatiua mũdifica-
tiua dãdo ea in potu quũ incipit expui illud
qđ erumpit. ¶Et illa sũt sicut decoctio isopi
cũ radice lilij celestis cũ sirupo đ melle ⁊ cau
les et sorbitiões ꝑdicte facte ex farina ciceris
et similibus q̃ sũt ex medicinis et ponat i eis
etiã farina herbi et ↄfert etiã electuariuȝ de
squilla. ¶Medicine vero singulares q̃ sunt
matres hmõi rei sũt sicut farina herbi et sa-
uich lilij et radix ei⁹ et aristol'. vtraqȝ et pipe
ra trita et sinapis et nasturtiũ et vsqȝ ad op-
poponacũ etiã et costus et casia lignea et spi
ca. Et qñȝ est necesse vt admisceat eis aliqd

et narcoticis cū mensura. Et ex istis medicinis est scordeon. Ipsū nāq3 est vehemētis iuuamēti i hoc capl'o. Et iste medicine sūt matres medicinar in hac hora iuuātiū ex qbus fiunt potiones et empl'a et embroce cu3 spongis et olea. Et qñ3 fit oleū ad qd virtutes earū pmutant sicut oleū de lilio et narcisinū et camomillinū et de alcāna et nardinū ⁊ sicut oleū laurinū et pprie quu3 adest declinatio. Et qñq3 ponit qd est sicut oleū violaceū fm dispōnē ⁊ horā. Et qñ3 ponūt in hmōi oleis ea q̄ sunt sicut gūma pini et adeps et galbanū et flos squināti et isopus humida et fenu grecū et folia lauri et bdelliu3 et similia illis. Et quū febris est fortis nō supflua in calefaciendo qm̄ debilitat virtus pp malitiā cōplexionis et deficit a spuendo. Et o3 vt succurratur ad regimē extractiōis saniei post eruptionē ad pect⁹ i dieb⁹ i qb⁹ imagiat eger alleuiationē. ¶ Quū autē existimaueris in pleuresi materiā plurimā et nō mūdificat .xl. diebus neq3 in pautiorib⁹. Immo facit cadere i pthisim tūc necessariū est cauteriū fieri cū cauterio minuto quo pforet pect⁹ vt exiccet mā et trahat paulatim et abluat cū aq̄ mellis et adiuuet ad extractionē ei⁹ ad exteriora. Quūq3 mūdificata fuerit perueni ad cōsolidādū. Et o3 vt cognoscas ptē in qua est pus ex modis pdictis de voce saniei et sonitu eius et hoc qd induit pect⁹ cū filo tincto luto rubeo: ⁊ cōsideret qs loc⁹ exiccet velocius qm̄ ipse est locus saniei. Signū ergo sup ip3 fiat vt cauterizet et pforet illic. ¶ Nā qñq3 nō cauterizat imo pforatur latus cu3 phlobotomo ⁊ ponit pparatio taliter q̄ cū ea egreditur sanies de qua accipiatur omni die par absq3 extractione plurima subito. ¶ Et in hmōi qdem hora necessaria est cōseruatio virtutis cū carne et cibo temperato ⁊ nō cōsideres febrē quoniā ipsa non sanatur dum sanies perseuerat remanēs. Quū aūt expuit eradicatur ⁊ quū cōfortat eger ad expuēdū saniē aut ad illd quo curatur ex cauterio remouetur febris procul dubio. ¶ Et multotiens accidit vt apa erumpatur ante maturatione3. Et est illud qd erūpit ab eo sanguis q̄re necessaria est tūc phlōmia ⁊ administratio emplor ⁊ expellētiu3 et cōicantiū. Emplastrū eis cōueniēs caules ⁊ aqua mellis super descriptionē Aarō ponatur. Et emplastrū huiusmodi. ℞. piper capillum veneris isopū siccam vrticā aristologiā rotundam fiat ex eis emplastrum cu3 melle.

¶ De cura vlcer pectoris ⁊ cura pthisis. c. vi.

Quū vlcus qdē ē i cāna pulmonis tūc medicamē ad ipsū velociter vadit. ⁊ o3 vt faciat dormire egrū sup collū suū ⁊ teneat medicamen i ore suo ⁊ deglutiat saliuā eius paulati3 ita q̄ nō mittat plm subito ⁊ excitet tussi3. ⁊ o3 vt ipse mollificet lacertū gutturis sui ita vt descendat ad guttur ipsi⁹ absq3 exiccatione soda. Et medicine sūt glutinatiua et exicatiua q̄s dicemus ēt in pthisi. Vlcera vero q̄ sūt in pectore ⁊ pulmone q̄ diximus indiget vt incipiant in eis medicine lauatiue absterſiue ⁊ pcipit egro vt iaceat sup latus infirmū ⁊ tussiat ⁊ cōmoueat aliquo motu. Et qñ q3 egredit pus ex eis post missionē aq̄ mellis i vlcere cū istrumēto attrahēdi post. Quū q3 mūdificat sanies ⁊ speramus q̄ nō remāsit ex ear aliqd tūc administret medicine cōsolidatiue ⁊ nō ē i mūdificatiuis abstersiuis i hmōi aliqd sicut mel. Ipsū eni ē mundificatiuū ⁊ cibus dilect⁹ a nā ⁊ nō nocet vlcerib⁹. Vlceris aūt pulmonis regimen est due res quar vna est cura vera ⁊ altera est blandiēs. Cura quidē vera nō ē possibilis nisi qñ egritudo ē susceptibilis cure. ⁊ nos iā narrauim⁹ eā. Et illud ē cū mūdificatiōe vlceris ⁊ exiccatiōe ipsi⁹ ⁊ expulsiōe materier ab eo ⁊ phibitiōe catarri ⁊ adiutorio ipsius ad cōsolidandum. Et iam preterijt illud in regimine phibitionis catarri ⁊ est radix tibi in hac cura. ⁊ summa eius ē mundificatio corporis ⁊ attractio materiei a capite ad inferiora ⁊ cōfortatio capitis vt nō multiplicentur superfluitates i ipso. ⁊ phibitio ei⁹ effundit qd ex capite ad pulmonem ⁊ attractio illius ad aliā ptē. ⁊ op3 vt sit mundificatio cum phl'omia ⁊ medicinis extrahentibus supfluitates diuersas sicut pilulis cochijs. ⁊ pprie cū bdellio ⁊ gummi additis in eis. Et fortasse necessaria sunt ea que educūt humores mel'icos sicut epithymū ⁊ silia. Et qñq3 indiges iterationibus in eūone vt minorentur superfluitates in ipso. Euacua ergo cu3 phlobotomia ⁊ medicina. Deinde cum subtiliatione ⁊ proprie in corporibus fortibus. Et ex rebus iuuantibus in expellendo nocumentum cattarri est diacore. ⁊ proprie illud qd est ex papauere ⁊ cu3 eis que dicemus in antidotario et reliqua. Et ex eis que iuuant ad hoc vt natura suscipiat regimē est vt fiat permutatio ad regiones in qui

bus est aer exiccans ⁊ curetur ⁊ detur in po
tu lac in eis. Et oꝫ vt sit ꝑparatio ei⁹ ƀꝫ pl'm
ea q̄ est ꝑparati habēs collū tensum ad ante
riora ⁊ ad suꝑiora vt equetur casus partium
pulmonis pectoris adinuicē ⁊ nō remoueāꝑ
ꝑtes vlceris a coopertura ⁊ positiōe natura
li. Et oꝫ vt nō frequētetur in ipso sedatio tus
sis cū ꝓhibitiōe sputi. Mā in ipso est timor
magnus q̄zuis meditari faciat lenitatē. Blā
dientia vero sunt regimen in indurādo ea ⁊
exiccādo ea ita vt nō fiat ꝯcauitas i eis neqꝫ
dilatētur licet in eo nō sperētur incarnatio ⁊
cōsolidatio ⁊ in hoc est spes in tꝑe patientis
ea q̄zuis vita ei⁹ sit nō dilecta ⁊ leditur quo
libet errore. Et ista qdē exiccatiua ꝯstringūt
pulmonēꝫ ⁊ exiccāt eū ⁊ claudūt vlcus q̄zuis
nō consolidēt ipm ⁊ si hac via ꝓcesserit non
oportebit vt administreꝑ lac oino. Et mel est
vehiculū medicinis ptysis ⁊ ipm nō nocet
vlcerib⁹. Vlceris aūt mūdificatio fit cū me-
dicinis ꝑdictis mūdificātibus et cū decoctio
ne isopi ꝑdicta ad pthysim in antidotario. et
fortius illo est electuariū de herbo cū granis
cotti dictuꝫ in antidotario. Et fortius illo est
electuariū de squilla cū lacte asinino. Et qñꝫ
est necessariū vt aggregenꝑ in eis viscositatē
faciētia glutinatiua. Et qñꝫ adiuuaꝑ narcoti
cis vt ꝓhibeaꝑ tussis et adiuuāt medicinā in
oꝑatiōe sua: et tūc necessariū ē regimē viuifi
cabile. Et iā diximꝰ tibi hec mūdificatiua in
capl'oꝝ ꝑncipio. Et diximꝰ ēt ea in ca. empi
matis. Et vsitata ex eis sūt sorbitiones facte
ex herbo. Et sorbitiōes in qb⁹ pōiꝑ porrū de
sceni facte ex farina ciceris et alcandaros et
hoc ipm porrū elizatū et aq̄ mellis in qb⁹ co
quūꝑ mūdificatiua incarnatiua et oīa illa iā
ꝑterierūt tibi. Et ꝯfectiōes exiccatiue sic̄ dia
cyminū et athanasia et electuariū de seie li-
ni. Vexꝝ mithrydatū et tyriaca quū admini
straꝑ in qbusdā horis et ꝓprie in principio et
vbi nō est debilitas vehemēs sunt iuuatiua.
Et tibi nō est febris iam perueniens ad vlti
mū in arefactione. Et lutum quidē sigillatuꝫ
est res magis iuuatiua in omni hora et lutū
armenū. Et similiter omnia que diximus ex
emplastris et vaporationibus et vnguentis
mundificatiuis. ¶ Quūqꝫ putrefiunt vlcera
in pectore et in pulmone ꝯfert facere vt eger
lambat cochliariū paruū de kitrā in māe so
lo aut cū melle aut cū aliq̄ztulo galbāi lique
facto cum melle. Si aūt illic fuerit caliditas
⁊ timētur mūdificātia calida ⁊ nō ꝯferunt fri
gida tūc sumāꝑ pulmo vulpis ⁊ semē feniculi
et succ⁹ liqritie mūdificatus et succ⁹ capilli ve
neris aggregenꝑ cū aq̄ zuccari igrossata qm̄
ē vltimū. Et qñqꝫ administrātur i hac egritu
dine ḡna suffumigatiōis ⁊ exicātiū ⁊ mūdifi-
cātiū qb⁹ fit suffumigatio cū traiectorio. et ex
eis sūt illa q̄. ℞. arsenicū et piꝑ fiāt ex eis sill
tudines auellane cū albumine oui. Et ex eis
ē illa q̄. ℞. folioꝝ oliue dulcis et stercoris vac
caꝝ ꝑgnataꝝ et adipis renū hirci et arsenici
et stercoris leporis ꝑtes eq̄les ⁊ ex eis ē illa q̄
℞. cortices nabac et arsenicū et adipē renuꝫ
hirci. Et ex illis ē illa q̄. ℞. arsenicū et butyrū
de ouib⁹. Et ex illis ē q̄. ℞. arsenici et aristoꝑ.
et cortices radicis capparis partes eq̄les ag
gregenꝑ cū melle et butyro et etiā pinea in q̄
est fex alkitrā et ēt arsenicū. s. citrinum cū sisa
mino oleo. Et quotiēs calefit cōpl'o eius su-
ꝑflue curetur cū trociscis de cāfora aliqbus
dieb⁹ et redeatur post eos ad exiccāduꝫ. Cibi
aūt sint ex ꝑdicibus decoctis cuꝫ seminib⁹, et
specieb⁹. et nō ꝓhibeaꝑ vinuꝫ albuꝫ purū in
ꝑricipio sui et olfaciat suꝑ odorifera et adhe-
reat somno et requiei et qeti et dimittat iraꝫ
et rixā et nō ꝑueniat ad ipsum illud qđ ꝯtri
stat. ¶ Et ex eis q ego multotiēs suꝫ exꝑtus
i corporibus diuersis et regiōib⁹ diuersis est
vt vtatur patiens zuccaro ro. recenti sui an-
ni omni die q̄ztuꝫ pōt q̄zuis multuꝫ sit ita ēt
vt cū pane. Deinde attendaꝑ esse ei⁹ tūc si cō
stringaꝑ anhelitus ei⁹ ꝑp exiccationeꝫ rosaꝝ
detur i potu sirupus de isopo ƀm q̄ztitatē ne
cessitatis. Et si iflāmatur febris detur i potu
trocisci de cāfora et nō intermittatur hec cu
ra in ipso qm̄ sanat. Et si nō timerē dici mē
dax narrareꝫ i hac itentiōe mirabilia et refer
reꝫ summā q̄ vsa est mulier pthisica et ꝑuenit
res ei⁹ ad hoc vt egritudo cū ea ꝓlōgaretur
adeo donec ꝑueniret ad mortē. et vocareꝑ ad
ipsaꝫ q ꝑpararet ea q̄ morti sunt necessaria.
Tūc qdā frater ei⁹ surexit ad eā et curauit eā
hac cura tꝑe lōgo ⁊ r̄uixit ⁊ sanata ē ⁊ ipigua
ta ē ⁊ nō ē mihi pōsē vt dicā sumā ei⁹ qđ co
medit đ zuccaro ro. ¶ Et qñꝫ egēt siccitas ⁊
arefactio administratiōe lactis ⁊ aldoch ⁊ in
hoc ē cibatio ⁊ eq̄tio ⁊ hūectatio hūoris corru
pti ⁊ ꝯglutinatio vlceris cū caseitate ⁊ mūdi
ficatio cū abstersiōe aq̄ lactis virus ⁊ saniei.
Immo mřotiēs sanat hoc regim̄ vlcera pul
mōis cū nō itēdiꝑ i regimine eoꝝ vt idureꝑ.

Et de lactib⁹ magis ꝯueniēs est lac mulie-
ris suctū ex mām̄illa. Deide lac asinaꝝ ⁊ lac
caprinū ꝓprie ꝑꝑ stipticitatē q̄ ē i lacte capri
no. Et lac eq̄nū etiā est ex eis q̄ mundificant
⁊ faciunt sputū facile. Veꝝ nō est ei ꝯgluti-
natio ſm ꝙ existimo. In lacte aūt ouino et
vaccino ē grossitudo. ⁊ si posset sugi ex vbere
esset magis ꝯueniēs. ¶ Et oꝫ vt aīalia ex qui
bus mulgeꝛ pascāt plātas quaꝝ opatio ē ne
cessaria ad icarnationē qdē sicut virga pasto
ris ⁊ hausigi ⁊ cōtee.i.pirus ⁊ q̄ sūt illis sisia.
¶ Sed mundificātia faciētia spueꝛ sicut alba
sce ⁊ alādacocha ⁊ nid⁹ apis. Immo sic lacti
cinium. Et ille qui vtitur potu lactis oꝫ vt ob
seruet reliquum regimen. Nam si errauerit
in aliquo fortasse reducet super eum malitiā.
Quidam autē medicoꝝ qui medicinam cō-
prehenderunt iam narrauerunt sufficiētiam
dandi lac in potu. ⁊ dixerunt illud cuius intē
tio est cum proposito nostro.s.qm̄ oꝫ vt ex asi
nabus eligantur ille que a partu elōgate sūt.
iiij.mensibus aut quinqꝫ mensibus ⁊ vadāt
ad vas in quo lac mulgetur ⁊ abluatur cum
aqua. Et si lac fuerit mulctum in eo aut ante
lauetur cum aqua calida ⁊ fundatur in ea aq̄
calida ⁊ dimittatur donec dissoluatur aliqd
si fuerit in eo in aqua. Deinde abluatur cum
aqua calida ⁊ frigida deinde ponatur vas in
quo mulgetur lac in aqua calida ⁊ mulgea-
tur in eo medietas sacraiati ⁊ est quantitas
eius quod in potu datur in die primo si egri
tudo fuerit salua. ⁊ si nō tunc plus illo dabis
ſm ꝙ putaueris ⁊ existimaueris. Et sumat i
potu in secundo die duplum illius mulctum
in illa mꝛsione. Et si nā iaꝫ fuerit restricta in
die prima ponatur in eo qđ bibitur in die se
cundo aliqd zuccari ⁊ fac in tertio sicut fecisti
in die primo. ꝙ si nā nō lenificatur in secūdo
⁊ ꝓprie quū nō lenificatur vsqꝫ ad tertiū tūc
in potu da duo sacraiati lactis duob⁹ danic
salis indi ⁊ de amilo pōdus.ʒ.ſ. vsqꝫ ad.ʒ.i.
ſ. ⁊ non cesses dare in potu omni die pōdus
medietatis sacraiati. Qđ si ꝑuenerit sextus
⁊ non respondet natura accipe ex lacte tres
sacraiati ⁊ cum eis commisce zuccaaꝝ ⁊ sa-
lem ⁊ oleum amigdalinū ⁊ polypodiū. ¶ Si
autem respondet vltra tres secllas tunc non
admisceas post illud ex lacte aliquid: aut mi-
nue ex lacte. Et omnio oportet vt non addat
natura in die et nocte super tres neqꝫ mi-
nuat ex duabus tunc si iuuatur cum hoc da
in potu tribus hebdomodis. ¶ Et iam di-
xerunt quidā cōprehendentes ꝙ melius lac
in potu sumendū illud est qđ est aīalis pascē
tis loca in quibus sunt herbe subtiliatiue mū
dificatiue cū stipticitate ⁊ exiccatōe sic absin
thiū ⁊ allea ⁊ sceba ⁊ abrotanū ⁊ poliū ⁊ re-
bus. ¶ In lacte aūt caprino rectius est vt mi
sceaꝛ cū recenter mulctū est aliquid aque ⁊ in
unganꝛ lapides ⁊ proijcianꝛ super ipsū mul-
totiens donec coquaꝛ ⁊ auferaꝛ eius aquosi-
tas ⁊ hec est melior decoctio q̄ꝫ decoctio sup
ignē. Et attende ēt lenificatōeꝫ nē nisi sit dis
ria tunc.n.oꝫ vt ponas in eo hypoquistidos.
aut tussis plurima quare tunc oꝫ vt ponas in
eo dragaganti pondus.ʒ.i. ¶ Et si fuerit sto-
machus debilis ponanꝛ in eo cyminū ⁊ car-
ui. ¶ Et lac quidē coctū cū digerit ipsū pthisi
cus est ei cibus sufficiēs ⁊ qn̄ post ipsū febrit
pthisicus tunc oꝫ vt abscindaꝛ. Aldoch aūt ē
necessariū cū vehementia est fe. ⁊ cū est solu-
tio ventris ⁊ est eius iuuatiuū valde ⁊ meli-
us si dimittaꝛ lac acetosū nocte vna post ac-
ceptionē butyri totius in loco tēperato dein-
de moueaꝛ in mane vehementer donec adin
uicē vehementer misceaꝛ deinde sumanꝛ tro
cisci de farina tritici que sit sisia boni panis
adeo perforati donec sint illi qui noianꝛ berē
gi persice ⁊ prohijcianꝛ super pondus.ʒ.x.ex
eis pōdus .xxx.ʒ. de aldoch ⁊ accipiaꝛ ⁊ i die
scđo adde de aldoch decimā sui ⁊ minue de
pane pōdus.ʒ.i.fac illud assidue donec rema
neat solū lac acetosū. Deinde conuertere cuꝫ
nō indiget aldoch ⁊ apparet sanitas ⁊ decli-
nat egritudo. Nō ergo cesses minuere ex al
doch ⁊ addere in trociscis donec abscindaꝛ
lac. Qđ si aliqui eoꝝ habeant diariā proijce-
re ferꝝ ignitū in aldoch multotiēs nō est ma
lū ⁊ redi hic ad illud qđ dꝛ in antidotario ci-
bi aūt ipsoꝝ sint ea que glutinationē faciunt
sic panis de sisia ⁊ tri ⁊ que fiunt de milijs ⁊
rizi etiā mundificat ⁊ facit nasci carnē ⁊ kiscb
ordei bene decocta est glutinatiua mundifica
tiua ⁊ est conueniens apud vehemētiā febris
⁊ proprie cū cancris quoꝝ extrema sunt abla
ta quoꝝ ablatio est iterata cū aqua ⁊ cinere ⁊
proprie cū oleribus frigidis ⁊ lentes etiā. Et
ea q̄ accipiūꝛ cū cucūerib⁹ ⁊ citrolis ⁊ meloni
bus efficiūt sputū facile. ¶ Si āt febris est le-
uis tūc nō ē aliqd sic caules ⁊ asparagi ⁊ ea
q̄ spueꝛ faciūt.pisces āt salsi cū cōedūꝛ semel
aut bis ꝯferūt i mūdificādo ⁊ cū vlcus ē ma

lignū tūc aliēa illđ ⁊ oē salsū. Q𝑑 si eos car-
ne cibaueris tunc sint cū eis q̄ sūt sicut caro
atheiugi ⁊ galline ⁊ ꝑdicis ⁊ alcanabir ⁊ mi-
nutaꝝ auiū ⁊ omnes sint nō īpinguate. ⁊ me
liꝰ ē vt comedāt eas assatas vt sint vehemen
tioris exiccatiōis ⁊ īcarnatiōis. Et extremita
tes etiā sūt bōe ꝑꝑ viscositatē eaꝝ ⁊ pisces ī
furno decocti. Et qn̄ desiderāt iura tūc ꝑmi
sce ea cū melle. Et qn̄qꝫ cōcedit vt ipsi ingre
diātur balneū ante cibū ⁊ post ipsū quū nō ē
ī epatibꝰ ipsoꝝ oppilatio. Ipsū eniꝫ īpinguat
eos ⁊ ꝯfortat ipos. Aque vero ipsorum quas
ipsi potāt sint aq̄ pluuie. ¶ Et pthisicis ꝗdem
multotiēs accidit sputū sāguinis scđꝫ ꝙ ꝑ̄te
rijt eius rememoratio. Et ex troc. bonis ad il
lud sūt trocisci q. ℞. luti sigillati. ʒ. iij. amili lu
ti armeni rosaꝝ rubeaꝝ oiuꝫ an̄. ʒ. q̄ttuoꝛ ka-
rabe ḡnoꝝ myrti amboꝝ an̄. ʒ. vi. cācroꝝ adu
stoꝝ seis portulace amboꝝ an̄. ʒ. xv. coralli dra
gagāti spodij sedine omniū an̄. ʒ. xv. gūmi fe-
niculi succi ligritie omniū an̄. ʒ. vij. cōficiātur
cū succo portulace ⁊ aq̄ ro. recētiū ⁊ fiāt ex eis
trocisci ⁊ bibātur cū aq̄ cucumeris aut cū aq̄
pluuiali. ¶ Et multotiēs ꝗdē accidit pthisico
casus vue ⁊ cadit in laborē ⁊ ꝓ̄focationē pro
pter ipsuꝫ. Et qn̄qꝫ indiget abscissione eius.

¶ Fen. xi. de dispositionibus cordis.

¶ Tractatꝰ. i. eiꝰ đ ꝑ̄cipijs ⁊ radicibꝰ ad illđ.

¶ De anatomia cordis. Capitulum. i.

Cor quidem creatuꝫ est ex car
ne forti vt sit longinquū a no
cumentis in quo cōteste sunt
species villorum fortiuꝫ vehe
mentis diuersitatis. s. longitu
dinalium attractiuorum lati-
tudinalium expulsiuorum et transuersalium
retentiuorum vt sint ei species motuum. Et
mensurata est eius creatio cum quātitate suf
ficienti vt non sint superfluitas ⁊ grauitas et
magnitudo quoniaꝫ ex ipso est origo arteria
rum ⁊ suspensio ligamentorum. Et dilatatuꝫ
est vt sit in origine sufficientia cum eo quod
oritur. ¶ Et posita est post hec pars eius al-
tioꝛ duarum partium ipsius vt sit longin-
qua ab appodiatione super ossa pectoris et
non ledat eam tactus eorum. Et subtiliatiua
est eius altera extremitas sicut illud quod ag
gregatum est ad punctum vnum vt sit illud
quod leditur tactu ossium minoꝛ partiū eius
⁊ facta est dura illa pars eius superflue vt sit
illud quod paratuꝫ est ledi illa obuiatiōe me
lius factū. Et gradata est figura ⁊ pineā vt in
geniosa fabricatio inferioꝛ ⁊ superioꝛ sit bo-
na ⁊ nō sit in ea superfluitas. Et positū ē in
pāniculo solido valde subtili qui q̄uis sit ex
genere panniculoꝝ tamē nō inuenit̄ panni-
culus cōpar ei in spissitudine vt sit ei clipeus
⁊ tu tamē. Et separatū est corpus eius ab il
lo panniculo cū q̄ꝫtitate quadā nisi apud ra-
dicē eius ⁊ vbi oriunt̄ arterie ⁊ est ei vt dila-
tet̄ in ipso absqꝫ prefocatione ⁊ apud radiceꝫ
eius est mēbꝝ sicut fundamentū simile carti
laginī paruū vt sit basis fixa firma. ¶ Et in
ipso sunt tres ventres. s. duo ventres magni
⁊ venter quasi medius quē. G. nominauit
foueā aut meatū nō ventrē vt sit ei recepta-
culū nutrimenti quo nutrit̄ spissū forte simile
substantie ipsius ⁊ minera spiritus generati
in ipso a sanguine subtili ⁊ inter ambos sūt
vie ⁊ ille vie dilatant̄ in ipso cū dilatat̄ coꝛ et
coarctant̄ apud longitudinē eius ⁊ basis qui
dē ventris sinistri altioꝛ est basi ventris dex-
tri ⁊ basis ventris dextri descendit multum.
Et vene pulsatiles sunt arterie create et sunt
nisi vna eaꝝ habentes duas tunicas ⁊ duri-
oꝛ eaꝝ est intrinseca cū ipsa sit obuians per-
cussioni ⁊ motui substantie spiritus forti cuiꝰ
intendat̄ conseruatio ⁊ custodia ⁊ fortitudo. ⁊
origo arteriaꝝ est ex ventre sinistro qui ē vnꝰ
duoꝝ ventriū pectoris qm̄ dexter est propin-
quioꝛ ep̄i quare oporter vt sit occupatus in
attractione nutrimenti ⁊ administratione eiꝰ
⁊ quia venter dexter cordis cōprehendit gros
sum graue ⁊ sinister cōprehendit subtile leue
tēperata sunt ambo latera cū confirmatione
ventris qui cōprehendit grossū ⁊ proprie qn̄
secunt̄ resolutio cū resudatione aut exiccatio-
ne propter grossitudinē meatuū ⁊ in grossan
do ventrē qui cōprehendit subtile. Immo po
situ est vas subtilioris strictius. ⁊ tēperatioꝛ
sanguis eius est in medio. ¶ Et sunt ei duo
additamenta super duo orificia introitus dua
ruꝫ materieꝝ. s. sanguinis ⁊ aeris attracti ad
coꝛ sicut due aures neruosa que sunt rugossa
mollificatiua dū coꝛ permanet constrictū. Et
cū dilatat̄ tensa ⁊ adiuuantia ad constringen
dū illud qđ cōprehendit̄ ad interioꝛa. Sunt
ergo sicut due arce recipientes a vasibus de
inde mittentes illud ad coꝛ cū mensura ⁊ sub
tiliatiua sunt vt sint magis cōprehendentia ⁊
melius obedientia constrictioni ⁊ facta sunt
dura vt sint longiquioꝛa a passione. Et coꝛ q

dē nutrit cū virtutibus suis naturalis cū di-
latatione quare attrahit sanguis ad interio-
ra eius sicut attrahit aer. ¶ Et cor quidē po
situ est in medio medij pectoris qm̄ est tēpa-
tior locus ⁊ declinat magis parꝫ ad sinistꝝ vt
elonget ab epate ⁊ habeat epar locū ampluz.
Splē vero descendens est ab eo cū elonga-
tione ⁊ in descensione eius est iuuamentum
qd ego dicā. Et vt cor amplicet locum epati
melius est q̄z amplificet ip̄m spleni qm̄ epar
est sublimius. Et ex eis que intendunt ⁊ de-
clinatione cordis ab epate est vt nō aggreget
calor totius in parte vna ⁊ vt tēperet in latus
sinistꝝ cū splē ip̄e sit nō calidus valde ⁊ vt ip
sum minus cōprimat venā concauā venien-
tē ad ip̄m preparando ei quēdā locū. ¶ Et si
aliqua aīalia sunt magni cordis ⁊ sunt cū hoc
pauida ⁊ timida sicut lepores ⁊ cerui tunc cā
in eo est qm̄ calor eoꝝ est paruus ⁊ exiccat ex
eo res plurima quare n ō calefacit integre. et
illa que sunt parui cordis ⁊ cū hoc audatia iō
sunt qm̄ caliditas in ipso est plurima ⁊ coar-
ctat ⁊ fit vehemens. Verꝫ illa que sunt plīm
audatia sunt ea que sunt magni cordis. et cor
quidē nō tolerat nocumētū dolorū neqꝫ ap̄a
⁊ propter hoc nō decollat aial in cuius corde
inuenit ex nocumentis illud qd inuenit in re
liquis mēbris. Et qn̄qꝫ inuenit in quibusdā
aialibus magni corporis os magnū ⁊ ꝑprie
in bobus ⁊ hoc est decliue ad cartilaginē. et
illud qd est plus nō maius cū additōe ⁊ duri
tie ē illō qd inuenit i corde elephātis. Et iā re
pertū est cor cuiusdā simij habēs duo capita
⁊ ex virtute vite cordis est qm̄ qn̄ aufert ab
aiali inuenit pulsari vsqꝫ ad horā. ¶ Iā autē
errauit qui existimauit ꝙ cor sit lacertꝰ q̄zuis
sit siliuz rex i eo. verꝫ morꝰ eiꝰ nō ē volūtariꝰ.

¶ De egritudinibus cordis. Capitulum. ij.

Quandoqꝫ accidunt cordi in sua ꝑprie
tate speties egritudinū oēs sicut speti-
es malitie cōplexionū que qn̄qꝫ sunt materia
les ⁊ qn̄qꝫ sunt pure. Et materiales qn̄qꝫ sūt
in venis eius ⁊ qn̄qꝫ sunt in eo qd est inter
panniculū eius ⁊ corpus ipsius ⁊ proprie hu
miditas. Multotiens enim inueniunt in eis
locis humiditates. Et scitū est ꝙ qn̄ multipli
cat coarctant cor a dilatatione quare interfi-
ciunt. Et qn̄qꝫ accidunt ei ap̄ata ⁊ oppilatio
⁊ qn̄qꝫ accidit ei aliquid de egritudinibus si
tus ēt sicut aliquid qd accidit ei de coarcta-
tione in humiditate compressiua prohibente
ipsum a dilatatione quare interficit ⁊ solutio
singularis que accidit aut in ipso aut in pan-
niculo eius. ¶ Cūqꝫ cōfirmatur in corde ma
litia complexionis non recipit curam. Et cū
non est confirmata non est facilis susceptibi-
lis cure. ¶ Et apostema quidem calidum est
interficiens statim. Et frigiduz est ex eis que
sunt difficilia. et raro eueniūt durities ⁊ mol
lities in corde. Sed plurimum illius est i pā-
niculo cordis ꝙ si contingat vt i ipso eueniat
tunc ipsum nō iterficit i momento iterfectio
nis apostematis calidi. Verūtn̄ cum hoc est
iterficiens. ¶ Et quandoqꝫ prolongatur duꝝ
quod accit i pāniculo ex humore grosso ⁊ nō
durum ex humore aquoso distillando spatiū
sicut dispō i apostemate quod fuit i paanicu-
lo cordis simij quod narrauit. G. vixerat il-
le simius lesus. Sed postquam anatomizatꝰ
est post mortem suam cognitum est qd pas-
sus est i vita sua. Fuerat. n. debilitas extenua
tio. Cūqꝫ cor ipsum non toleret vt apostemet
qūo ergo tolerabit vt collectio ⁊ saniositas in
ipso fiant ⁊ cum illic acciderit vlcera tolerabi
lia bothoralia tunc ipsa iterficiunt post fluxū
sanguis nigri ex naribus secundum ꝙ dr̄. Et
quandoqꝫ accit i neruis cordis oppilatio no
cens operatōibus cordis. ¶ Cor autem lon-
gingus est ab hoc vt toleret solutōem singu-
laris q̄z apostema. Et quandoqꝫ accit corpo
ri ipsius ⁊ penetrat vsqꝫ ad ventres ⁊ iterfi-
cit stati ⁊ si nō est penetrās tunc fortasse post
ponit eius iterfectio vsqꝫ ad diem secundum
¶ Et quandoqꝫ accn̄t cordi egritudies ꝑꝑ cō
munitatem panniculi sui ⁊ cōmunitatem ce-
rebri ⁊ lateris ⁊ pulmonis ⁊ epatis ⁊ itestino
rum ⁊ reliquorum viscerum ⁊ proprie stoma
chi. Et quandoqꝫ est propter communitatez
aliorum membrorum ⁊ corporis communi-
ter sicut est i febribus. Ita vt verificetur per
paroxismos suos ⁊ crises suas ⁊ propter cō-
munitatem aliorum membroꝝ. Quandoqꝫ
sunt ꝑpterea que absciduntur ex eis sicut cō
munitate epatis quando debilitatur i trans-
mittendo nutrimentū ad ip̄m ⁊ cerebri quan
do debilitatur. Et debilitatur lacertus faciēs
anhelitum ab anhelitu ⁊ quandoqꝫ sunt pro
pterea que ex eis ad ipsum veniūt ex cerebro
quidem sicut quando in ipso multiplicat hu-
mor melancolicus ⁊ penetrat in substantia
cerebri quare penetrat in via arteriarum vs-
qꝫ ad cor excitans tremorez cordis ⁊ casum

virtutis ꝛ tristitiā cū extractione malitie co-
gnitionis ꝛ angustie ꝛ sicut illud quod ex eo
peruenit ad ipsuȝ ex hūorose hūido per hanc
viā ꝛ facit accidere obliuionē ꝛ pigritiā ꝛ ca-
sum festinationis. Sed ex epate sicut illđ qđ
ipsuȝ mandat ex sanguine malo calido ꝛ fri-
gido aut grosso. ꝛ quandoqȝ sunt propter cō
munitatē in nocumento ƀm semitā vicinita-
tis sicut propter nocumentū eius qđ est pro
pter apostema calidū ꝛ frigidū existens in pā
niculo continente ipsuȝ proprie ꝛ reliquoꝝ vi
sceꝝ cōmuniter ꝛ nocumentū eius quod est
propter nocumentū oris stōi ab hūore visco-
so aut mordicatio aut vermibus ꝛ ascaridibꝰ
aut vomitu mordicatiuo quare euenit ex eis
tremor cordis. Et quandoqȝ fit propter cō-
munitatē in dolore quando vehemens fit et
peruenit ad ipsuȝ ꝛ multotiēs interficit. ¶ Et
quandoqȝ propter mutationē materiei sicut
ex squinantia aut pleuresi aut peripneumōia
quare declinat mā ad cor ꝛ prefocat ꝛ interfi
cit. Ergo cōmunitates que cadunt inter cor
ꝛ panniculū eius nō oportet vt consequātur
perniciē. Et si est apostema dū nō est calidū
ipsū .n. est pernitiosū. Et quandoqȝ accidit in
ipso ore stōi tremor nō nocet cordi. ¶ Modi
aūt ex quibus significanť dispositiones cor-
dis sunt .ix. pulsus ꝛ anhelitus ꝛ creatura pe-
ctoris ꝛ ea que nascunť super pectus ꝛ tactus
corporis ꝛ qđ accidit in ipso ꝛ mores ꝛ virtu
tes corporis ꝛ debilitas eius ꝛ meditationes
eius. Pulsus quidē qm̄ velocitas eius ꝛ ma
gnitudo ꝛ frequentia ipsius significant calidi
tatē eius ꝛ coꝝ contraria significant frigidi-
tatē eius ꝛ eius lenitas significat hūiditatē ꝛ
eius durities significat siccitatē ipsius ꝛ forti
tudo eius ꝛ equalitas ꝛ ordinatio significāt
sanitatē eius ꝛ coꝝ contraria significant con
trariū sanitatis ipsius. ¶ Et anhelitus quidē
magnus ꝛ frequens ꝛ velox ꝛ calidus signifi
cant caliditatē eius ꝛ contraria coꝝ signifi-
cant frigiditatē eius. ¶ Et pectus amplū al-
tū si nō est propter multitudinē cerebri quaȝ
significat capitis magnitudo faciens multitu
dinē cerebri facientē magnitudinē nuche fa-
cientem magnitudinē spondiliū facientē ma
gnitudinē costaꝝ ortaꝝ ex eis. Immo est il-
lic paruitas capitis aut eius meditatio ꝛ for-
titudo pulsus significat caliditatē ipsius ꝛ cō
trariū illius si nō facit ipsuȝ paruitas capitis
significat ipsū frigiditatē eius. Et pili plurimi
orti super pectus ꝛ proprie illi qui sunt crispi
significant caliditatē ipsius ꝛ nuditas pecto-
ris ꝛ paucitas piloꝝ significant frigiditatē ip
sius propter priuationē agentis fumū aut sic
citatē propter priuationē materiei fumi. Et si
nō contradicit humiditas cōplexionis corpo
ris valde ꝛ consuetudo aeris ꝛ regiōis ꝛ eta
tis ꝛ caliditas corporis totius significat cali-
ditatē eius si nō resistunt splen ꝛ epar frigi-
gida cū frigiditate sua ꝛ frigiditas corporis si
gnificat frigiditatē eius si nō resistit epar ali
quo mō ꝛ leuitas eius significat humiditatē
eius si nō resistit epar aliquo mō resistendi.
ꝛ durities eius significat siccitatē ipsiꝰ si nō
resistit epar. et febres putride cū sanitate epa
tis significant caliditatē eius ꝛ humiditatem
eius. Ex via autē moꝝ qm̄ ira nālis que nō
est ex consuetudine ꝛ audatia ꝛ furiositas et
leuitas motuū significant caliditatē eius. Et
coꝝ contraria si nō est acquisita ex medita-
tionibus ꝛ consuetudinibus significant frigi-
ditatē ipsius. ¶ Corporis autē fortitudo signi
ficat ipsius fortitudinē ꝛ eius debilitas si nō
fuerit nocumentū ex cerebro ꝛ neruis debili-
tatē ipsius. ꝛ debilitas eius significat maliti-
am cōplexionis in ipso. ꝛ fortitudo eius signi
ficat cōplexionis eius nālis equalitatē. ꝛ est
quia essentia caloris innati ꝛ sanguinis ꝛ spi
ritus vitalis plurima est in ipso nō inflāma-
ta fumosa. imo splendida pura. Sed acciden
talē ex caliditate significat vehementia inflā
mationis ꝛ riza anime. ꝛ quandoqȝ perducit
nocumentū in anhelitu. Meditatōes vero q̄
declinant ad gaudiū sicut fiducia ꝛ bonitas
spei significant fortitudinē ipsius ꝛ equalita-
tē ipsius q̄ secunť in caliditate ꝛ humiditate
ipsius. ꝛ decliues ad īgsitōeȝ solitudis ꝛ disi-
unctōis significant caliditatē eius ꝛ decliues
ad timorē ꝛ tristitiā significant frigiditatē et
siccitatē eius ꝛ dispōes que secunť i ipso cor
de sicut iflāmatio accidens i ipso ꝛ sicut tre-
mor q sentiť ex ipso alie significant per se ip-
sas cōplexionē eius sicut iflāmatio ꝛ q̄dā nō
significant nisi per cōparē snū sicut tremor
cordis. Tremor nāqȝ cordis seqť oēs spēs de
bilitatio cordis ꝛ malitie cōplōnis ipsiꝰ ꝛ nō
significat rē purā i ipso. Et qn̄qȝ plm̄ tremo
ris cordis est pp fortitudinē sensus cordis q̄-
re accit tremor cordis ex qualibet meditatōe
aut vapore aut sīlibus illis ex eis que perue-
niūt ad ipȝ. ¶ Et qn̄qȝ sūt egritudies cordis

cum cōitate alioꝝ ꝛ ꝓprie capitis ꝛ oris stōi. Et nō euacuātur egritudines cerebri melēce ꝛ epileptice a cōitate cordis. Et qñqꝫ ꝑmutāť ad cor materie expulse ex eis q̄ sūt sicᷓ pleuresis ꝛ ꝑipneumōia ꝛ sūt cause timoris magni ꝛ mortis subite. Et qñ accidit hūoribus diminutio ex q̄ꝫtitate necessaria primū nocumentū illius ē in corde q̄re alteratur complexio eius. Et quandoqꝫ peruenit calor purus aut frigus purum ad cor moritur ille cuius est. Et iam vidi congelatum loqui et iaꝫ moriebatur cum sudore et sine sudore.

¶ De signis ꝯplexonū cordis nāliū. Capi.iij.

Complexionē qdē calidā nālē significāt amplitudo pectoris in creatiōe sua nisi resistat cerebrū ꝛ magnitudo pulsus naturalis ꝛ declinatio ipsius ad frequētiā et velocitateꝫ et magnitudo anhelitus naturalis et declinatio ipsius ad frequētiā et violētiaꝫ et exuberatio piloꝝ sup pectus et ꝓprie sup sinistrū parūper si nō repugnet hūiditas mēbri alterius ꝯtrarietate vehemēti valde aut regio et aer et vehemētiā et furiositatē et bōitateꝫ credulitatis et spatiositatē spei significat magnitudo pectoris cū nō ē pp cerebrū sꝫ ꝙ dictū est. ¶ Cōplexionē vero frigidā naturalē significat cōstrictio pectoris nisi pp ꝯditiōes p̄dictas et paruitas pulsus nālis et d̄clinatio ei⁹ ad raritateꝫ aut tarditatē nisi sit illic causa faciēs velocitatē et ꝯstrictio anhelitus naturalis et d̄clinatio ei⁹ ad tarditatē et raritateꝫ et d̄bilitas et pigritia et patientia nō acq̄sita ex ꝯsuetudine et exercitio et mores similes morib⁹ mulierū et erubescentia cū timore et hesitatio et obliuio et passio a minimis reb⁹ et frigus corporis hūidā vero ꝯplexioneꝫ significant lenitas pulsus et velocitas patiendi a sup̄iorib⁹ irā facientibus et lenificantibus superuenientibus et velocitas remouendi ab eis et hūiditas cutis si nō resistit epar. ¶ Sꝫ complexionē siccam significant durities pulsus et tarditas agendi et tarditas patiendi et tarditas quiscendi et lupinositas moꝝ siccitas corporis si non resistit epar. ¶ Calidam autem et siccam complexionem significant pulsus magnus cum mensura. Et illud ideo quoniam magnitudo eius est propter necessitatem et diminutio ipsius propter siccitatem instrumenti ꝛ velox proprie ad constrictionē ꝛ frequens ꝛ anhelitus magnus velox ꝛ proprie cū ipse extrahit aerem frequens ꝛ perfidia morum ꝛ inuerecundia et lenitas in motionibus ꝛ in blāditíes ꝛ velocitas ire ꝓpter caliditatem ꝛ tarditas pacificandi propter siccitatem ꝛ multiutdo pilorum pectoris ꝛ spissitudo ipsoruꝫ propter siccitatem materiei ipsorum ꝛ crispitudo ipsoruꝫ ꝛ caliditas tactus ꝛ siccitas ipsius. ¶ In calida autem ꝛ humida sunt pili pauciores ꝛ pectus est latum magnum ꝛ pulsus est magnus verum est lenior Et velocitas ꝛ frequentia eius sunt infra illas que sunt in complexione sicca cum equāťur in caliditate ꝛ est ira in ea velox non vehemēs ꝛ tactus corporis est calidus ꝛ humidus si non repugnat epar in vehementi frigiditate ꝛ humiditate si fuerint infra vehementiam ꝛ multiplicantur egritudines putride.

¶ Frigidam autem ꝛ humidā significat pulsus cum non est magnus immo est decliuis ad paruitatem ꝛ est lenis non velox neqꝫ frequens immo est decliuis ad contraria eoruꝫ secundum illud ad qđ in vltimo peruenit cōplexio ꝛ est habens eā piger timidus tardus mortue festinationis nudus a pilis non retinens malum neqꝫ irasibilis ꝛ est corpus frigidum ꝛ humidum si non resistit ei epar cuꝫ calefactione plurima ꝛ exiccatione q̄ꝫuis nō sit plurima. ¶ Frigidam vero ꝛ siccam habētis pulsus non est cuꝫ illa tarditate tota ꝛ habens eam est tarde ire fixe retinens malum lenis sine pilis frigidū habens corpus ꝛ siccum si non resistat epar cuꝫ calefactione plurima ꝛ humiditate quanus parua.

¶ De signis egritudinum cordis. Capꝫ.iiij.

De illis sunt significationes ꝯplexonū nō nāliū ꝛ qñꝫ significat malitiā cōplexonis cordis debilitas ꝛ resoľo virtutis liquefactio nō ꝑtinentes ad cām primitiuā aut antecedētē aut cōitatē mēbri ꝙ si tremor cordis adiuuat in his significatōibus tunc iā cōpleť significatio ꝛ qñ ꝑducit ad sincopim tunc iā cōfirmata ē res. Et qñ i corde fortis sit malitie cōplonis fr̄e aut caľe aut sicce sine mā̈ icipit corpus ꝓcedere i via ptisis ꝛ liq̄factiōis. Est ḡ illa q̄ ē caľa ex illa ethica absoluta. Fr̄a spēs ḡ ethice cōparať ad senes ꝛ decrepitos ꝛ sicca spēs ptisis: Et ethica qdē diuersificať in toto illo ptisi fcā a pulmōe. Pulmo.n.i hac nō ē lesus i seipso ꝛ hñs eā nō hꝫ tussim ꝛ diuersificať ab ea ethica cū caľitate pp priuatione caľitatis. Sgnū āt malitie ꝯplonis cordis caľe ē augmētū pulsus i velocitate ꝛ frequen

tia nō nāli ꝛ egressio anhelitus ad magnitu-
dinē ꝛ velocitatē ꝛ frequentia nō naturalē ꝛ
vehemētia sitis q̄ sedat cū aere frigido ꝛ sua
uitas i frigore ꝛ cōmunitas extennuatiōis ꝛ
liquefactiōis absq̧ cā alia et tristitia ꝛ ꝯtur-
batio p̄misse inflātioni. ¶ Signa aūt malitie
ꝯpleriōis frigide sūt dclinatio pulsus ad par
uitatē ꝛ tarditatē ꝛ raritatē nō naturalē nisi
cadat virtus ꝛ sit necessaria freqūtia vt suc
curat cū eo qđ appropinquat necessitati cum
alijs ab eis duab⁹ ꝛ ē cū debilitate anhelitus
ꝛ resolutōe virtutis ꝛ trāquillitate ad illđ qđ
calefacit ex speciebꝰ eoꝝ q̄ tāgit ꝛ olfacit ꝛ gu
stat ꝛ timiditas ꝛ nō audacia ꝛ sup̄fluitas in
pietate ꝛ misericordia. ¶ Signa aūt malitie
ꝯpleriōis cordis hūide sūt inclinatio pulsus
ad lenitatē nō naturalē ꝛ velocitas patiendi
ab imprimentibus in anima cū velocitate re
motionis eoꝝ ꝛ multitudo euentus febrium
putridaꝝ. ¶ Sed signa malitie ꝯpleriōis sic
ce sūt declinatio pulsus ad siccitatē nō natu-
ralem ꝛ difficultas passionū cum fixione ea
rū siue sint fortes siue debiles ꝛ liq̄factio cor
poris. ¶ De significationibus autē apostema
tuꝫ sunt significationes apostematū calidoꝝ.
Ipsa.n.in principio sui faciūt apparere i pul-
su diuersitateꝫ mirabilem non cōsuetā ꝛ ma
gnificant inflāmationeꝫ in corpore ꝛ ꝓprie i
partibus membroꝝ anhelitus. Et anhelans
q̄uis attrahit maximū aerē ꝛ frigidissimum
tamē est q̄si priuatus anhelitus deinde sequi
tur ipsū sincopis successiua. ꝛ non oportet vt
expectetur in cognitiōe dispositionis aposte-
matū calidoꝝ cordis illud qđ est ex duritie in
strumenti secūdū q̄ currit cōsuetudo de expe
ctatione eius in alijs q̄ sunt similia eis. Apo
stema enim non ita aduenit cordi vt per ip-
sum induretur pulsus immo interficit ante il
lud. ¶ Singularis autem resolutio scitur ex
causis primitiuis. Et dixerūt quidam q̄ quā
do accidit in corde vlcus ꝛ currit ex nare sini
stra sanguis moritur patiens. ꝛ signum eius
est dolor in loco sinistro mammillari.

¶ De causis imprimētibus in corde. Capi. v.

Causaꝝ i corde ip̄rimētiū alie sūt q̄ sūt ei
ꝓprie ꝛ alie sūt q̄ sūt ꝯmūes ꝛ alijs sic
cause efficiētes ꝯpleriōes ꝛ cause efficientes
apostemata et efficientes solutionem singu-
laris et reliquę similes eis que sunt ex eis q̄s
numeraui tibi in libris vniuersalibus. ¶ De
rum cordi appropriantur cause antecedentes
propter anhelitū ꝛ cause antecedentes pro-
pter passiones animales. Propter anhelitū
quidem quoniaꝫ quando constringit̄ aut ca
lefit valde aut infrigidatur valde sequit̄ ex eo
aut accipiat cor nocumentum. ¶ In passio-
nibus autem animalibus oportet vt redeat
ad ea que diximus in vniuersalibus ꝛ iam
ostendimus impressionem earū in corde me
diante spiritu ꝛ cuiusq̧ earum que superflu-
it impressione p̄fecatōis spiritus innati ad
interiora aut sparsionis eius ad exteriora. et
q̄nq̧ consequit̄ vt faciant peruenire sincopi
immo cōsequit̄ vt interficiant. et ira que est ex
summa eaꝝ est minor oibus illis in hoc. Ira
enim raro interficit vigilie vero et exercitiuꝫ
et similia illis debilitant cor cū resolutione.

¶ De cāonib⁹ vlib⁹ in curatōe. Capitulū. vi.

Nos quidem fecimus de medicinis cor
dialibus tractatum singularem quo cū
hō coniunxerit inter scientiam suam in me-
dicina ꝛ cognitionem suam in principijs que
sunt magis cōmunia q̄ medicina iuuabitur
Hic vero innuimus ad illud qđ oportet di-
ci in libris medicinalibus puris propterea q̄
cor est membrum principale prius omni p̄n-
cipali ꝛ sublimius eo oportet vt sit velox stu-
dium in curatione eius cum medicinis. ita
vt adiuuetur absq̧ errore vltime siue velim⁹
ex eo eūare humorem siue permutare ei cō-
plexionem. ¶ In eūone autem que procedit
cursu phlobotomie ita studiose festinam⁹ ne
oporteat nos permiscere eam cum eo regimi
ne mundificatiuo. Immo plurimū qđ in ip-
sa obseruamus est ne superfluat ꝛ cadat vir-
tus ꝛ vt viuificemus virtutem si debilitatur
parumper cum rebus viuificantibus virtutē
quando debilitatur propter complexionē fri
gidam aut calidam. ¶ Et hec res non appro
priatur egressioni sanguinis tantum. ¶ Im-
mo omnibus euacuationibus q̄uis sit extra
ctio sanguinis vehemens necessitatis ad hoc
subsidium. ¶ Cause autem cum qua excusa-
mur a studio specierum regiminis alterius
est quia egressio sanguinis non est medicam̄
perueniens ad cor ꝛ q̄ plurimum repletiōeꝫ
cordis non sunt nisi ex sanguine ꝛ vapore a
nocumento quorum duorum simul liberat̄
phlobotomia. Et repletio quidem sanguinea
remouet̄ phlobotomia basilice sinistre. In re
liquis autem euacuationibus que fiunt cum
medicinis oportet vt misceātur medicine cū

regimine predicto ꝛ regimine alio. Et illud ē quoniam plures medicine euacuatiue sūt cō trarie corpori quare oportet vt eis associētur medicine cordiales. ꝛ ipse medicine que effici unt in corde fortitudinem cum proprietate q̄ est in eis ita vt sint cuz medicamine admini stratio in euacuatione humoris cordialis so- ciate medicine tyriacales bezehartici pertinē tes cordi ꝛ plures quidem harum medicina- rum conferunt. Immo plures earum confe- runt ei ex alia parte. Et illud est quoniam ip se etiaz faciunt penetrare medicinas euacua tiuas ad cor remouendo eas ab alijs locis.

Permutatio autem complexionis aut ē qa conuertitur regimen ad permutationē frigi- di aut permutationem calidi aut permutatio nem humidi aut permutationem sicci. Cum ergo volumus permutare complexionē frigi dam audaces sumus an illud cuz medicinis calidis commistis cum medicinis cordialibꝰ calidis cum custodia nostra ne accidat ex eis motus laboriosus humoris cordis ita vt ex- tendatur corpus cordis cum eo quod grada tim facit illud aut extendatur materia aposte mosa ꝛ reliqua. Cum ergo volumus permu- tare complexionem calidam non sumus ausi esse contenti in infrigidatiuis. Nam substan tia propter quam cor creatum est. est spiritus effusus in ipso est substantia calida. s. calidita te innata non caliditatibus nociuis corporis e accidunt ei ex malitia complexionis cordis quando est calida vt minoretur ꝛ resoluatur ꝛ vt conuertatur in fumum ꝛ conturbet̃ cum ergo superuenit corpori cordis qđ extinguat ipsam ꝛ nō est permistum cum medicinis ca lidis quarum proprietas est vt confortent ca lorem innatum non totum illud propter cali ditatem earum immo cum proprietate ipsa- rum associata caliditati earuz possibile est vt noceat radici idest radici spiritui q̄uis raro conferat ꝛ est corpus cordis propterea qa iu- uat ad temperandum caliditatem cordis cuz sentitur cum eo caliditas spiritus. Quapro- pter non inuenimus sapientes antiquos eua cuasse curationem malitie ꝯplexionis calide que est in corde ꝛ eius quod accidit ei a per- mistiōe medicinaꝝ frigidaꝝ cū cordialibꝰ cali dis. Confidentes ꝙ natura si fuerit fortis di scernet inter infrigidatiuum ꝛ calefactiuum ꝛ afferunt infrigidatiuum cordi ꝛ afferunt ca lidum cordiale spiritui ꝛ tēperabit illđ ꝛ quā- doqꝫ istud. ¶ Et si non inueniunt medicamē equale faciens confortationem ī spiritus cum proprietate aut proximū equalitati sicut hu- glosā vigorant ꝛ adiuuant se cū ea sed si na- tura fuerit debilis nō confert regimen. ¶ Et quādoqꝫ cogit eos administrare medicinas calidas cordiales illud ꝙ ipsi sciunt de graui tate substantie plurimū medicinarū frigidaꝝ cordialiū ꝛ paucitate penetrationis earuz et declinatiōe ipsarū cū natura ad fixionē ꝛ nō ad penetratōez quare cogit eos illud ad hoc vt permisceant medicinas cordiales calidas quibus penetrent vt natura adiuuetur ad de ferendū illas cordi sicut permiscent crocū re liquis permistis trociscorū cansore. Reliqua eniz permista discurrunt cū eo ad cor deinde virtuti naturali inest vt procedat a corde aut inflāmet ipsuz cū spiritu cordis ꝛ adiuuet cū infrigidatiuus ad tēperandā cōplexionē. hoc nāqꝫ melius est eis q̄z vt vtantur infrigidati uis puris que figuntur in principio meatuuz ꝛ nolunt penetrare. ¶ Et isti qui abstulerunt crocū ex trociscis cansore ꝛ blasfemauerunt primos ꝛ fecerunt trociscos cansore pauci iu uamenti q̄uis ipsi ignorent. ¶ Amplius cō- plexio calida curatur dando in potu rob de fructibus ꝛ proprie aquā pomoꝝ de sceni et cydonioꝝ. Est eniz bonū medicamen cū eis que sibi sunt similia de his que dicturi sumꝰ ꝛ cū epithimatibus ꝛ emplastris que sunt ex tinctis permistis cū confortantibus cor. Et si causa fuerit materia euacuetur. ¶ Cura autē malitie cōplexionis frigide est cū confectioni bus vel confortantibus magnis quas dice- mus ꝛ cū vino odorifero ꝛ cū exercitijs tem peratis ꝛ cū emplastris ꝛ linimentis calidis aromaticis cordialibꝰ ꝛ cibis calidis cū quā- titate qua digerātur. ¶ Et si causa fuerit ma teria euacuetur. ¶ In cura autem malitie cō plexionis sicce necessarius est cibus plurimꝰ humectatiuus ꝛ introitus balnei post ip̄m et administratio tine cū custodia ipsius ꝛ pauci- tas motus ꝛ tranqlitas ꝛ sumere in potu aq̄z fraz. Et si fuerit illic frigꝰ alienet̃ ab aq̄ fra q̄ est vehemētis frigoris. ¶ Et cibet̃ cibis ꝛ po tibꝰ ꝛ multiplicet̃ sōnus post cibū calz. Et si causa fuerit mā euacuet̃. et tu qdē scies distin ctionez illius vbi loquemur de cura ethice et arefactōis. ¶ Cura āt malitie cōplexiōis hūi de est subtiliatio ciboꝝ ꝛ administratio medici naꝝ exiccatiuaꝝ ꝛ exercitia tēpata cū frequē

sia ⁊ multitudine ⁊ si causa fuerit mã euacue tur. Frigide vero ⁊ humide cõplexionis cura est multitudo exercitij ⁊ balnei ante cibũ pre cipue thermar ⁊ submersio plurima in qua calida et administratio solutiuor ⁊ diuretico rum ⁊ vsus vini fortis resolutionis odoriferi ⁊ administratio cibor laudabilis chimi cum quantitate nõ plurima ꝙ si illic fuerit calidi- tas vitent balneũ ⁊ vtantur coitu. Et si fuerit materia calida ⁊ humida aut hũida eũetur.

¶ De medicinis cordialibus. Capitulũ. vij.

MEdicine quidẽ cordiales cuz totalitate sua oportet vt colligant ex areolis me- dicinar singulariũ ⁊ ex areolis mẽbror an- helitus. Sz scdm necessitatẽ in hac hora nos dicemus de eis illas que sunt sicut capita et radices. Dicamus ergo ille quidẽ que ex eis sunt proxime equalitati sunt iacynthus ⁊ al- berengesif ⁊ alferuzegi ⁊ aur ⁊ argentũ ⁊ bu glossa. ¶ Calide vero sunt doronigi ⁊ zedoa- ria ⁊ muschus ⁊ ambra ⁊ zurumbet ⁊ seta ꝓ prie ⁊ crocus ⁊ ambo been sunt velocis iuua menti ⁊ gariofili sũt valde mirabiles ⁊ xiloa loes crudũ ⁊ melissa ⁊ semen eius ⁊ alsche- brã ⁊ semẽ eius ⁊ cardamomũ ⁊ cubebe ⁊ al selemenusch ⁊ acetosa ⁊ semẽ eius ⁊ folia ci- tri ⁊ foliũ indũ ⁊ enula est mirabilis. ¶ Fri- gide vero sunt margarite ⁊ karabe ⁊ canfora ⁊ corallus ⁊ sandali ⁊ rosa ⁊ spodium ⁊ lutuz sigillatuz ⁊ poma. Et ex eis est coriandrũ sic cum ⁊ humidum.

¶ Tractatus secũdus de ꝑticularibꝰ distictis.

¶ De tremore cordis ⁊ causis eius. Capitulũ. i.

TRemor cordis est motus tre- mulus accidens cordi. Et cau sa eius est omne qđ ledit cor ex eis que sunt in ipso aut in panniculo eius aut continuan tur ei ex mẽbris vicinis cõmu nicantibus ei. Et qñqz fit a mã humorosa. ⁊ qñqz fit a malitia cõplexionis pure. Et qñqz ab apostemate ⁊ qñqz fit a resolutione singu laris ⁊ fit a causa extranea ⁊ qñqz fit a mor- su venenosorum animaliũ. Et qñqz fit a ser pentibus qui fiunt in ventre qñqz fit a sensu vehementi. Et materia humorosa qñqz ẽ sã guinea ⁊ qñqz est humiditas ⁊ qñqz est me- lancholicha et quandoqz est cholera et quã- doqz est ventosa ⁊ est leuior ⁊ facilior earum. ¶ Et ille qui est a malitia complexionis pu- re. Ideo est quia omnis complexio dominãs facit debilitatem et omnis debilitas efficit in corde dum perseuerat in ipso residuum vir- tutis agitationem quandam quasi ipsum ex pellat a seipso aliquod nocumentum. Et tre- mor quidem cordis quando superfluit per- mutatur ad mortem. Et quandoqz comple- xionum simplicium facit illud. Apostema ve ro calidum in principio perseuerans facit ap parere tremorem cordis deinde sincopiz po stea mortem ⁊ frigiduz ⁊ propinquum dispo sitioni eius. Sed quandoqz interponit spati um aliquantulum. ⁊ similiter resolutio singu laris ⁊ similiter oppilatio existens in cursibꝰ sanguinis ⁊ spiritus in corde et que sequunt ipsum ⁊ in venis sensibilibus partiuz pulmo nis. ¶ Factus autem a causa extranea est si- cut a doloribus constrictiuis et permutatio- nibus matericrum apostematum vicinoruz predictorum a potu venenorum. ¶ Et factus a morsibus serpentum et factus a serpentibꝰ qui accidunt in ventre ⁊ proprie quãdo ascẽ dunt ad superiora mirac in cibo ⁊ fece. factꝰ autem a subtilitate sensus cordis est quoniaz habenti illum accidit tremor cordis ⁊ quali- bet ventositate generata in spatio ꝙ est inter ipsum ⁊ inter panniculum eius aut in corpo re panniculi eius aut in vena eius ⁊ ex quali bet qualitate frigida aut calida adueniente ei ita ꝙ succedit potui aque preter ꝙ perducat illud ad debilitatem in operationibus suis.

¶ Factus autem cum communitate est cum communitate corporis totius sicut accidit in febribus ⁊ proprie in febribus pestilentialibꝰ Aut cum cõmunitate panniculi sui ita vt ac- cidat in ipso apostema molle aut durum si- cut accidit simio aut gallo ꝓdictis. ¶ Aut cũ communitate stomachi quoniam in ipso est humor viscosus vitreus aut mordicatiuꝰ cho lericus aut corrumpitur in eo cibus aut cum communitate omnium membrorum dolent vehementer. Et quandoqz multiplicat cum communitate stomachi propter humorem q est in eo aut bothor in ore eius aut attractio- nem succedentẽ labori ita vt forsitã nõ discer nat inter ipm ⁊ inter cordialẽ. Et qñqz acci- dit propter tremorẽ in ore stomachi ⁊ conti- nuatur illi et est similior res tremori cordiali. ¶ Et qñqz fit cum communitate pulmonis qñ multiplicatur in eo oppilatio in parte illa que obuiat cordi ⁊ non penetrat anhelitus se cũdũ suos modos ⁊ illđ idicat ꝯstrictiõez an

delitꝰ nō securā. ¶ Et qn̄z fit cū crisis ꝛ mo tū accidētiū hūoribꝰ ad crisim. Et ego ex po nā illō i loco suo. ¶ Et si qs cōquerit de tre more cordis pꝰ egritudies ꝛ hȝ nauseā ꝛ euo mit colerā plurimā ꝛ nō remouetur nausea est malum ꝛ indicat spasmum in stomacho.

¶ De signis. Capitulum.ij.

Tremorē cordis omnē significat pulsus diuersus trāsiēs terminū in diuersitate sensu ꝑcepta in magnitudine ꝛ puitate ꝛ ve locitate ꝛ tarditate ꝛ raritate ꝛ frequentia: ꝛ multotiēs assimilat pulsui hn̄tiū asma. Et si gnificat illū q ē hūidus vehemētia lenitatis pulsus ꝛ sensibilitas hn̄tis eā q̄si cor eius sit positū in hūiditate. ¶ Et significāt illū q san guineus ē signa calitatis ꝛ inflātiōis ꝛ velo citas pulsus ꝛ magnitudo eiꝰ in alia hora q̄ȝ tremoris cordis ꝛ iuuāt coitu ꝛ frō ē ecōtra rio. ¶ Et significāt illū q colericus ē ꝛ ē raro egritudines colerice sequētes ipȝ ꝛ durities q̄dā in pulsu ꝛ vehemētia inflāmatiōis. ¶ Et significāt illū q melicus ē tristitia ꝛ sollicitu do et durities in pulsu. ¶ Et vētosū qȯ pur significat velocitas resolōnis eiꝰ ꝛ leuitas la boris eiꝰ: ꝛ etiā paucitas diuersitatis in pul su eius. Et significāt aposum in suba ipsius: aut pāniculi eiꝰ signa duorꝫ apatuȝ p̄dictorꝫ. ¶ Et illuȝ q ē ex resolōne ꝯtinuitatis cā sua ꝛ factū a venenis ꝛ morsibꝰ cāe sue cū ꝓprie tate reliquarꝫ cārꝫ. ꝛ silr fcm̄ a vermibus. Et fcm̄ a cōplōne singulari calida ꝛ inflāmatione vehementi absq̄ȝ sensibilitate hūiditatis in q̄ natet cor velocitas pulsus ꝛ frequētia eiꝰ q̄ȝ uis sit nō hora cōmotiōis eiꝰ ꝛ qꝫ ē post cās spasmaticas sine mā ꝛ i ethica ꝛ silibꝰ. ¶ Et silr fcm̄ a frigore puro significāt cause sue ex euōnibus extinguētibus calorē innatum. Et egritudines infrīatiue ꝛ aeres ꝛ alia ꝛ pulsus tardus rarus non in hora tremoris cordis. ¶ Factum āt ab oppilatiōe significat diuersi tas pulsus in puitate ꝛ magnitudine ꝛ ȯbili tate ꝛ fortitudine cuȝ priuatiōe signorꝫ replō nis. ¶ Factus āt a subtilitate sensus cordis ꝛ a q̄libet vētositate gn̄ata ex nocumēto adue niēte ei cognoscit ex fortitudine pulsus ꝛ sani tate anhelitꝰ ꝛ incolumitate reliquorꝫ mēbro rū ꝛ fortitudo pulsus ꝛ magnitudo ipsius sūt significatiōes prime significātes ipȝ ꝛ certifi cat ipȝ si fuerit corpus cū frequētia hmōi tre moris cordis incolume ꝛ virtꝰ ꝯseruata ꝛ cō suetudo in opatiōibꝰ sana. Et illi qbꝰ plm̄ ac cidit iste sunt sup quorꝫ facies apparēt vesti gia passionum aialiuȝ q̄ȝuis parꝫ sicut ire aut gaudij aut tristitie aut aliarꝫ. ¶ Factꝰ āt cū cōi tate corpis totiꝰ in febribꝰ māifestus ē ꝛ silr creticus. ¶ Et fcm̄ cā stōi significāt significa tiōes dispōnū stōi ꝛ appetitꝰ ꝛ qȯ ab ipso ex pellit ꝛ imaginatiōes ꝛ nausea ꝛ pūctio ꝛ qꝫ alleuiat in tpe vacuitatis nisi sit a cā colica effusa ad os stōi in tpe vacuitatis: ꝛ qꝫ fit ve hemēs in hora q̄ cibꝰ incipit digeri. ¶ Et ille q fit cū cōitate pulmōis ē: qm̄ hn̄s eū ē ꝑpa ratus asmati reptis in ipso signis significāti bus hūiditatē pulmōis ꝛ oppilationē viaruȝ in eo q̄s dicemꝰ i suo caplo. ¶ Fcm̄ āt ꝑꝑ fe bres significāt significatiōes supradicte in ca pitulo suo. ꝛ ex eis q̄ significāt ipȝ sunt saliua currēs ꝛ dolor sicut q fit a ꝯstrictiōe vnguiū ꝛ puncture eueniens subito in ore stomachi.

¶ De curatiōibꝰ vlibꝰ tremoris cordis. C.iij.

IN mali oi fertur auxiliū cū euatiuis. In sanguineo qdē cū phlōmia ꝛ extractione sanguis vltia ꝛ tpamēto cibi in q̄ȝtitate ꝛ q̄li tate. ꝛ si ē illi porismꝰ aut tp̄s in q̄ cōmoueat plm̄ sic verbigrā ver: tūc necriuȝ ē vt ꝑcedāt an̄ porismū phlōmia ꝛ subtiliatio cibi ꝛ acce ptio eiꝰ qȯ ꝯfortet cor. ¶ In fcō āt ꝑꝑ hūorē phlāticū oȝ vt fiat euō cū medicinis q̄rꝫ ipres sio ꝯseqt cor. Et illarꝫ ꝯueniētiores sūt hiere magne euantes hūiditates viscosas. ¶ Facti āt ꝑꝑ sāguinē melicū loci lōginq cura ē phlō mia ꝛ tēperātia epis ita vt nō gn̄et meliā cū eo qȯ dr̄ in caplo suo. Si āt est nudus hūor melicus: tūc cura ē in ipo euō cū eis q̄ sūt sic hiera Ruffi ꝛ logodion ꝛ oia q̄ euant hūorē melicū ex locis lōginqs. Dein̄ remanet post illō eq̄tio ꝯplōnis frē qȯ cū calefacientibꝰ ꝛ calide cū infrīantibꝰ: ꝛ ꝓpe cū eis q̄ ex eis sūt medicine cordiales. ¶ Ille vero q ē cū cōita te stōi si ē ex hūore grosso curet vōitu post ci buȝ ꝛ post acceptionē subtiliātiū notorꝫ sicut acceptionē succi rhaphani in oxymelle. ¶ Et solō vētris fiat post ipȝ cuȝ hieris magnis si cut logodion ꝛ theodoricon ꝛ hierapi. ꝯforta ta cuȝ pulpa collogntide aut agarico ꝛ epithi mo. ꝛ si fuerit ꝑꝑ colerā mordicatiuaȝ curet ꝯfortādo stomachū cuȝ robub fructuū odori ferorꝫ sicut pomorꝫ odoriferorꝫ ꝓprie ꝛ cydo niorꝫ ꝛ ꝓprie post cibuȝ ꝛ pirorꝫ ꝛ eorꝫ q̄ sunt illis silia ꝛ cuȝ declinatiōe nature ad lenitatē ꝛ alienationē eiꝰ qȯ ꝯuertit ad humorē cole ricuȝ ꝛ regimie tēperāte stomachuȝ. ꝛ silr qn̄

a grosso humore

Solutio ventris

ex ... Ro

cibus in ipso corrumpitur oportet vt regatur cum eo quod confortat digestionez eius qđ corrumpitur cum eo quod dicetur in capitulo stomachi. Et queadmodum tu abscindis cāz cū hoc regimine silr oz ꝙ ꝯfortet patiēs qđ ē cor ita vt nō recipiat iꝑssionē ⁊ nō sis ꝯtētus in abscindēdo cāz absqꝫ ꝯfortatōe patiētis. Immo oz vt cū hoc intēdas ad cor cū medicinis cordialibus. ¶ Et ex eis q̄x iuuamētū magnificat in tremore cordis ē potare pōdus.5.aur.de buglossa in tpe sōni noctibꝰ ꝯtinuis. ¶ Et ex eis qbꝰ iuuat hñs tremorez cordis ⁊ q̄ ad ipz expta sūt ē potare q̄titatez ponderis nuclei de gariofilo masculo in.xij. aur.lactis dulcis in ieiunio aut potare aur.đ sansuco sicco in aq̄ frā si fuerit illic caliditas aut in vino si nō fuerit caliditas in diebꝰ ꝯtinuis. ¶ Et ex eis qbꝰ iuuat hñs tremorē cordis ē vt secū sp̄ sit aromaticū aliqđ ex gñe eorū q̄ ei ꝯueniūt ⁊ assidue vtat suffumigatiōe cū eo facta ⁊ vtat odoramētis eiꝰ: ⁊ vt sint in aromatico eiꝰ q hꝫ tremorē cordis calīm vincentia rosa ⁊ cāfora ⁊ an dalū ⁊ olea frā cuz ꝑua ꝑmistione medicinax aliax subtilis caliditatis sicut pax muschi ⁊ croci ⁊ gariofili nisi metā trāsgrediat res: tūc eni sis ꝯtētus frigidis. Et si ē ꝯplō frā tūc admisce mushū et ambra ⁊ oleū de ben ⁊ oleū de citro ⁊ aquaz cāforatā ⁊ algaliā ⁊ q̄ sūt silia illis ⁊ ꝓpiqua eis ex spēbꝰ suffumigatiōis ⁊ rorificatiōis cōueniētibꝰ fꝫ ꝯplōnē. Et ego qdē nō multiplico tibi sermonē i numerādo medicinas cordiales calidas ⁊ frās. Tu nāqꝫ inuenies eas oēs scriptas in tabulis mēbrox anhelitus in medicinis singularibꝰ: ⁊ ad vltimū ois medicina odorifera ē cordialis. Et cū hoc nos iaz diximꝰ q̄ hax medicinax sūt antecedētes in hac intētiōe. Habēs tremorē cordis cū nausea cuius tremorē cordis diximꝰ eē malum. Cura eiꝰ ꝓprie si fuerint illic relige febris in potu sumat sauic ordei ablutū cuz aqua calida deī infrigidatū cū pōde.x.ʒ.zuccari q̄uis eni ipm euomat etiā tñ iuuat eo: ꝙ si ipse abhorret zuccax ꝑp aditionē quā efficit in nausea. Accipiātur loco eius grana mali granati ⁊ stringātur ambo crura ⁊ olfaciat cāforaz ⁊ q̄ similātur ei cū aceto ⁊ ponatur suꝑ pectus pānus infusus aqua duox sandalox ⁊ canfore ⁊ aliox. Et multotiēs qdez excitat tremor cordis: deinde expellitur aliquid ad inferiora s᷒ dextra ⁊ sinistra ⁊ sedatur tremor cordis.

¶ De cura tremoris calidi. Capitulum.iiij.

Si iste tremor cordis est cum materia ⁊ euacuas eā ⁊ remanet vestigiuz eiꝰ: aut est tremor cordis calidus sine materia tūc oz vt cibetur habēs cū cū eo qđ pax est ⁊ ꝯfert sicut est panis infusus in aq̄ ro. in qua est parū vini odoriferi ⁊ panis cū sirupo đ pomis ⁊ ius pomox ⁊ lac acetosuz sine butyro qđ ē tēporis ꝓpinqui cōmotiōi aut nō acetosum valde ⁊ cucurbita ⁊ blitis ⁊ fructus frigidi. ¶ Si aūt tolerat carnē tūc vtatur alcares ⁊ albusem pullox ⁊ alcubugi proprie. Habet eni ꝓprietatē in hac re ꝑp frigiditatē cōplexiōis ⁊ spēs acetosorū q̄ oēs fcē sūt cū succis fructuum ⁊ acresta ⁊ pomis acetosis ⁊ aceto acuto suꝑ qđ sparsa sit aq̄ ro. ⁊ aqua salicis. Si autē fuerit acetositas citri ⁊ limonis erit res magis iuuatiua. Qđ si res fiat vehemēs ⁊ inflātio da ei ad bibendam aquā frigidā ⁊ aquā niuis mistā cū aq̄ ros. dādo sorbitionē post sorbitionē ⁊ da ei ad sorbēdū sirupū de fructibus ⁊ sirupū de malis asceni ⁊ q̄ sūt similia illis dādo aliqd post aliquid. Et si tibi necessariuz fuerit vt dissoluas in eo cāforam fac. Et qñ est tibi necessariuz vt sis ꝯtentus in eo ad dandū ipsi lac acetosum in potu ab vna.lib.vsqꝫ ad duas.lib. ⁊ ꝑueniet ei cibus. ¶ Qđ si tibi necessariū fuerit vt cōfortes eū cū aliq̄tulo ex medulla pāis ⁊ tortellarū fac. ¶ Si aūt inueneris virtutē debilē ⁊ timueris extinctionē nō erit excusatio quin permisceas cū hoc ⁊ cuz eis q̄ via eius incedunt ex cubebe ⁊ cardamomo ⁊ folijs citri ⁊ etiaz ex coriandro ⁊ cāfora cū ros. ⁊ spodio vt temperent ea. Super buglossam vero sis audax vt nō timeas malitiā eius ⁊ vtere ea cuz omni qđ in potu tribuis ⁊ in cibo das. Et eni iam cucurrit cōsuetudo vt in potu tribuat ⁊ similiter aque eius distillate. Et qñ cōfert ei potare pōdus.ʒ.i.de reubarbaro sceni in aqua frigida diebus continuis. Et stude vt sit aer infrigidatus vltima infrigidatione ⁊ vt sint rorationes ⁊ odoramenta aromatizata canfora ⁊ ex sandalorum presentia ⁊ non est malum vt roretur super ea aliquid vini cuz tanta quantitate qua penetrare faciat aromaticitatem eoruz ad cor. Et ex eis quibus iuuatur habens tremorem cordis caliduz est permutatio ab aere suo ad aerem frigidum. Illud enim reducit ad sanitatem. ¶ Et nō oportet vt obliuiscaris emplastra infrigidātia super

coꝛ facta ex sandalis ⁊ aqua roſ. ⁊ aqua fera
rioꝛuꝫ ⁊ canfoꝛa ⁊ rosis ⁊ spodio ⁊ lentibus
emplastretur cum eis os stomachi ⁊ pꝛopꝛie
in febꝛibus. ¶ Cōposita vero iuuatiua in hoc
sunt vt in potu dentur troc. de canfoꝛa cum
croco cum sirupo acetositatis citri ⁊ quan-
doqꝫ ponuntur in eo folia citri ⁊ diamuschū
dulce ⁊ lenificans infrigidatiuum. descriptio
experta ad illum qui non est ex caliditate ve
hementi spodij partes. iiij. xiloaloes indi ga-
lie muschate amboꝛuꝫ añ. ʒ. i. cardamomi ga
riofiloꝛum amboꝛum añ. ʒ. i. canfoꝛe. ʒ. ſ. dra-
gaganti. ʒ. iij. fiant trocisci cum aqua de tere-
niabin. Sitqꝫ vnusquisqꝫ trociscus pōderis.
ſ. vniꝰ. ʒ. ¶ Descriptio alia. ℞. doꝛōigi ptēꝫ. i.
canfoꝛe quartam partis sandaloꝛum tertiaꝫ
partis margaritaꝝ karabe coꝛalli xiloaloes
spodij rosarum omnium añ. medietateꝫ par
tis buglosse partes. ij. conficiantur cum aqua
maloꝛum ⁊ fiant inde trocisci ⁊ quod ex eis
in potu sumitur sit pondus. ʒ. i. vsque ad auř.
Medicamen foꝛtius illo in extinguendo. ℞.
seminis lactucarum seminis endiuie spodij
rosarum sandali seminis poꝛtulace buglosse
coꝛiandri sicci coꝛalli karabe margaritarum
omnium añ. partes. ij. canfoꝛe quartam par-
tis sitqꝫ quod ex eo in potu sumitur pōdus.
ʒ. ij. Descriptio alia. ℞. amili karabe marga-
ritarum melisse felēge misk aluminis iame-
ni friti omnium añ. partes. iij. luti armeni ru
bei amboꝛuꝫ añ. partes. v. Sitqꝫ quod ex ea
in potu sumitur pōdus auř. cum aqua melis-
se. Quod si superfluat res ⁊ augmentatur in
flammatio ⁊ timetur ꝙ sit vestigium aposte
matis: tunc foꝛtasse est tibi necessarium vt in
potu des semen mandragoꝛe ⁊ opium. Et
melius quidem est vt in potu tribuas de se-
mine mandragoꝛe pondus q̄rte. ʒ. i. ⁊ de opio
vsqꝫ ad medietatem. ʒ. i. permistis cum medi
camine aromatizato ex muscho et xiloaloe
crudo et canfoꝛa et croco secundum virtu-
tem et hoꝛam necessitatis.

De cura tremoꝛis frigidi. Capitulum. v.

Euacuantia quidem si fuerit illic ma-
teria sint secundum semitam quam ti-
bi exposui. Et ex eis q̄ experta sunt ad phleg
maticum humidum de illis siue sint in par-
tibus coꝛdis et in stomacho: est vt sumatur
agarici pondus. ſ. ʒ. i. et pulpe colloquintide
pondus. i. danic ⁊ turbit pondus. ʒ. i. et bdel-
lij pondus danic et muschi et croci amboꝛuꝫ
añ. taraugi ⁊ xiloaloes indi pondus danic ⁊ l
salis naptici pondus quarte. ʒ. i. ⁊ est dosis. i.
¶ Et ex eis que experta sunt ad melancoli-
cum vt sumatur myroboř. nigroꝛum ⁊ kebu-
loꝛum amboꝛum añ. pondus. ʒ. i. epithymi. ſ.
ʒ. ⁊ lapidis armeni pondus quarte partis. ʒ. i
diamuschi amari pondus. ʒ. iij. sumař in po-
tu cū tāta q̄titate vini odoꝛiferi in q̄ dissolua
tur. ⁊ q̄ñ sufficit assiduare admistractōꝫ hie
repi. in pōdeř aur. i. cū pōdeř danic de epithy
mo dādo ipsā in potu cū oxymelle ⁊ ꝯtinueř.
Medicine āt pmutātes ꝯplōnē frām sūt ty
riaca ⁊ mithridatū ⁊ diasmuschum dulce ⁊
amaꝝ ⁊ medicam̄. Cesaris ⁊ scelithe ⁊ miliū
ambꝛe ⁊ diacādū ⁊ letificās magnū ⁊ ꝯfectō
anabibah ⁊ trocisci de muscho. Et q̄ñ frigus
fit foꝛte indiges eis q̄ sūt sic coꝛdumeni ⁊ da
re ex eo in potu. Et q̄ñꝫ ꝯfert ei sumeř aceto
sitatis istagar. xxx. aur. cū vino in quo iā infu
sa fuit buglossa ⁊ cibeř aq̄ ciceris ⁊ pullis co-
lūbaꝝ ⁊ carnibꝰ pꝛuaꝝ auiū ⁊ alcanabir. et ex
ꝯpositis alijs ē medicam̄ exptū. ℞. buglosse.
ʒ. i. zurūbꝫ doronigi amboꝝ añ. ʒ. iiij. doſ eiꝰ
sit pōdus. ʒ. i. in pꝛincipio mensis ⁊ in medio
eiꝰ ⁊ in fine ipsiꝰ ⁊ oꝫ vt sit in vino odoꝛifero.
Aliō. ℞. karabe castoꝛei amboꝝ añ. ʒ. i. alfelē-
gemisk gariofili galie amboꝝ añ. ptē. i. dosis
eiꝰ sit medietas. ʒ. cū succo almusera nō cola
to neqꝫ bullito ⁊ hic sūt medicine bōe vltime
pꝛolixaruꝫ descriptionū dicte in antidotario.

¶ De speciebus sincoṗ ⁊ causis ipsius ⁊ cau
sa moꝛtis subite. Capitulum. vi.

Sincopis ē destructio maioꝛis ptis plu-
rimū virtutū motiue ⁊ sensibilis ꝓpter
debilitatē coꝛdis ⁊ aggregationē spūs totius
ad ipsum ꝓpter cām mouēteꝫ eū ad interio
ra aut ꝓpter causā ṗfocāteꝫ ipsum interius
q̄re nō inuenit spiraculum aut ꝓpter paruita
tē aut subtilitatē suaꝫ q̄re nō superfluit super
illuꝫ q inueniř in minera. ¶ Et tu scies ex his
que verificasti vsqꝫ ad hanc hoꝛam ꝙ cause
illius non euacuātur quin aut sit repletio ma
teriei pꝛefocantis sua multitudine aut oppila
tione aut euacuatio resoluens spūm aut pꝛi-
uatio restaurationis eius qꝺ resoluitur ⁊ fa-
mes vehemens. Et debilioꝛes quidem ho-
mines ad toleranduꝫ ipsam sunt comparati
ad hoc vt neqꝫ sint infirmi neqꝫ sani sicut isā
tes ⁊ q sūt eis ꝓrimi ⁊ decrepiti ⁊ cōualescē
tes. Sed in etate ꝓueniētes tolerāt ipsā. Et
eius tolerātia est hyeme ꝑurima q̄ꝫ i estate.

aut malitia cõplexionis iã cõfirmata aut acci
dẽs eiꝰ magnũ subito aut dolor vehemens
aut debilitas virtutũ principiorꝫ regaliũ ⁊ ꝓ
prie cordis deinde cerebri dinde epis aut de
bilitas cõicãtis sicut oris stõi cũ corde aut
debilitas corporis totius ⁊ maties ⁊ extenua
tio aut dñiuꝫ accidẽtiũ aialiuꝫ ẜꝫ q̄ diximus
tibi in loco alio ⁊ plĩm eiꝰ ẽ decrepitis ⁊ debi
libus ⁊ cõualescẽtibꝰ aut applicatio virtutis
cõtrarie substãtialiter ꝯplõni cordis ⁊ spũs.
s.amborꝫ sicut ẽ ex olfatu fetoris puteorꝫ ⁊ pe
stilentia aeris ⁊ sicut accidit in febribus pesti
lentialibus.⁊ ex cadaueribus ⁊ ex penetratio
ne virtutũ venenorꝫ ad cor ⁊qñqꝫ ẽ ꝓpter ar
terias. Ex illis ẽ illud qđ accidit cã vermiũ
q ascẽdunt ad os stõi ⁊ oꝫ vt distinguamus
post hoc distinctiões plurimas.¶ Dicamus
ergo materie qdẽ faciũt euenire sincopiꝫ aut
ꝑꝑ multitudinẽ suã ⁊ oppilationũ viarꝫ spũs
⁊ qa ꝯprehendũt ipsũ totũ in corde ita vt for
sitan ꝑfocetur. ¶ Et huiusmõi qdẽ gñris sũt
effusiões hũorꝫ plurimorꝫ aut sãguinis pluri
mi ad stõm ⁊ pectus ⁊ ad ambo aut ꝑmuta-
tio materiei aꝑatis sinãcie ⁊ pleureſ ⁊ peri-
pneumõie ad partes cordis subito aut ꝓpter
viscositatẽ earꝫ i poris q̃re oppilãt meatus ⁊
ꝓprie i mẽbris anhelitus ⁊ qñqꝫ ẽ cõis i oĩ
bus venis corporis q̃ñuis nõ faciũt illud sua
multitudine. ¶ Aut ꝑꝑ vehementiã sui nocu
menti cuꝫ q̃litate fr̃a valde aut mordicatiua
valđ ⁊ adustiua valđ. Et sincopis qđ q̃ accit
ĩ initio ꝑoxismi febris ẽ hmõi generis ⁊ eius
cã sũt hũores grossi valđ aut viscosi aut mor
dicatiui aut adustiui.⁊ qñqꝫ fit illđ ꝓpter pro
pinqtatẽ cordis. Et qñqꝫ ẽ in membris alijs
cõicãtibus ei sicut cerebro. Nã quũ i eo acci
dit oppilatio integra ⁊ ẽ apoplexia fit sinco-
pis ꝓculdubio. Et qñqꝫ ẽ in stõ ꝓpter causã
antiquã aut ꝓpter debilitatẽ accidẽtẽ ꝓpter
quã recipiẽs attractionẽ materierꝫ ad os suũ
siue sint fr̃e siue calide. Et qñqꝫ fit cã multi-
tudinis oppilatiõis i venis corporis vbicũqꝫ
sũt. ¶ Et iste materie ꝑnitiose multotiẽs acci
dũt ex superfluitate comestiõis ⁊ potus ⁊ fre
quẽtia fastidij ꝓpter malitiã digestiõis ita vt
ex ea spargat̃ i corpore qđ repleat venas ⁊ op
pilet meatus anhelitus. Et iste qdẽ materie
ꝓpter suã multitudinẽ qñꝫ adiuuãt ad sinco
pi faciẽdã ex ꝑte q̃ priuãt corpꝰ nutrimẽto qm̃
oppilãt viã nutrimẽti bõi ⁊ nõ ꝯuertũtur ꝑ se
ipsas qm̃ ipse ꝓpter suaꝫ multitudinem con
fortãtur sup naturã q̃re nõ patiũt̃ ab ea: ⁊ cũ
hoc ꝯplõ corpis corrumpit̃ ꝑ eas. ⁊ iste qdeꝫ
mẽ q̃ faciunt sincopim sua mltitudie aut ma
litia sua sunt q̃ faciunt tristitiã et nauseã qñ i
stõ cadunt et sunt minoris q̃ñtitatis aut ma-
litie. ¶ Facta ãt cã euacuatiõis supflue nõ ẽ
nisi qa seq̃t̃ ipsã spũs euacuatꝰ cuꝫ ea vsqꝫ ad
hoc vt resoluat̃ maior ꝑs eiꝰ.⁊ illđ ẽ aut solũ
vẽtris cuꝫ diaria aut est solđ ventris ꝯtinua
aut lubricitas stõi et itestinorꝫ aut rasura aut
vomitꝰ plimus aut fluxus sãguis nariuꝫ aut
fluxus sãguis ex mẽbro alio sicut orificijs ve-
narꝫ ani aut ꝑꝑ vulnꝰ aut ꝑꝑ descẽsuꝫ aq̃ hy-
dropisis aut ꝑꝑ aptionẽ dubellati ꝑꝑea qa
currit ex eo res plurima subito aut ꝑꝑ fluxuꝫ
mẽstruorꝫ et partus aut ꝑꝑ multitudinẽ exer
citij aut morã in balneo calido vehemẽtis su
doris aut ꝑꝑ aliquã cãrꝫ sudoris fortis ⁊ sup
flui accidẽtis aut qa facit sudorẽ ꝑ seipsam si
cut calĩtas aut ꝑparationẽ sicut raritas cor-
poris supflua aut subtilitas hũorꝫ in substan
tijs suis ⁊ naturis suis. Et qñꝫ accidit sinco-
pis ab eũone hũorꝫ virtute vitali adhuc forti
nõ ẽ adhuc timẽdũ ⁊ illa est sicut sincopis q̃
accidit post phlõmiaꝫ. ¶ Dolor ãt facit cõtin
gere sincopim ꝑꝑea qa supflue resoluit spũm
sicut in iliaca ⁊ cortica ⁊ in mordicatiõe sup
flua accidẽte in mẽbris sensibilibꝰ.s.oris stõi
⁊ intestinorꝫ ⁊ eis similiuꝫ. Et sicut in dolore
motuũ neruorꝫ ⁊ vlcerꝫ corꝫ ⁊ morsionuꝫ eis
accidẽtiũ sicut scorpionis ⁊ vespe ⁊ in vlceri-
bus iuncturarꝫ ꝑparatarꝫ fricatiõi ⁊ ꝑcussiõi
q̃ sequunt̃ eas ꝑꝑ effusionẽ materierꝫ nocen
tiũ. Et sicut dolores vlcerꝫ ambulatiuorꝫ ve-
hementia dolorꝫ quorꝫ facit sincopim ꝑꝑ suã
acuitatẽ ⁊ corrosione ipsorꝫ. Et ꝓuenit ex eis
corruptio mẽbrorꝫ donec ꝑducit ad morteꝫ.
Ipsa nãqꝫ faciũt sincopim in primis ꝑꝑ do
lorẽ ⁊ in fine ꝑꝑ vehemẽtiã infratiõis cordis
aut allationeꝫ vaporis vẽtosi corrupti ad cor
sequãtis ipꝫ et exiccatiõe mẽbri ⁊ ꝯuersione
eiꝰ ad ꝯtrariũ ꝯplõnis ꝓportionalis hoibꝰ.
¶ De accidẽtibꝰ vero aie iã locuti fuimus ⁊
sciuisti in extenuatiõe cãm ⁊ oppressione quã
cordi faciũt. ¶ Aꝑa ãt facit euenire sincopiꝫ
aut ꝑꝑ magnitudinẽ suã vbicũqꝫ sit appens
aut occultũ corrũpẽs ꝯplõnẽ cordis median
te allatione arteriarꝫ aut ꝑꝑ mẽbrum in quo
est quũ ẽ sicut pãniculus cordis aut ẽ mẽbrꝫ
ꝓprimũ cordi in quo etiã si nõ ẽ aꝑa magnũ
valde ipꝫ tñ facit illđ qđ efficit maximũ lon-

ginquū aut pp dolorē qñqz vehemens fit cū eo. ¶ Sz τ stōus qliter fit cā sincopis. Scias itaqz φ stōus ē mēbrū ꝓpinquū loco cordis τ est cuz hoc vehemētis sensus. Et ē minera collectiōis hūoꝝ diuersoꝝ q̄re ipse facit euenire sincopim aut quia infrat ipz valde sicut in bolismo aut qa calefacit valð aut qa dolere facit valde aut qm̄ ex ipso ē mā grossa mala frā aut mordicatiua acuta et vlcera et bothor in ore eius. Sed τ reliq̄ mēbra qualiter fiunt cā sincopis. Scias φ mēbra alia sunt cā sincopis aut pp dolorē ꝯtinuitatū ex eis cordi aut pp vaporē venenosū quē ipsa mittūt cordi sic̄ ē illð qð accit i ꝓfocatiōe matricis. Aut pp eūonē accidētē in eis resoluentē spūm cordis sicut debilitas vehemēs in ore stōi aut pp oppilationē faciētē ꝯstrictionem viaꝝ spūs τ in eis q̄ sunt in circuitu meatuz cordis aut pp ꝯplōnes corruptas malas fortes dn̄antes eis sicut fit in febribus aduretibus τ pestilētialibus. Et illud ē ex eis q̄ fiunt cū cōitate oiuz mēbroꝝ. Et scias φ sincopis confirmata curationē nō hʒ τ ꝓprie qñ pducit ad viriditatē faciei τ cōuersionē colli: fortasse eni nō erigitur. Et ille cuius res puenit ad hoc tūc quū caput eleuat sīn moritur. Et scias φ in corpe ipsius qui phlōmaꝛ pp necessitatē τ sincopizaꝛ sup ipsā nō pp multitudinē eūonis neqz pp suā cōsuetudinē i phlōmiā assuetā ē egritudo: aut in stō ei⁹ est debilitas p se aut pp effusionē rei ad ipz τ quando mā decrepiti febrientis resoluiꝛ ad stōm suū facit accidere sincopim. Et cā q̄re aliqs sincopim patiꝛ in prima phlōmia sua est qa subitū est qð nō cōsueuit. Et multotiēs qdē accidit sincopis in crisib⁹ pp expulsionē materiei calide ad stomachū. Et multotiens fit phlōmia causa sincopis pp infrigidationez.

¶ De signis. Capitulum. vij.

Signa significātia cām sincopis τ dolores ei⁹ ꝓportionalia sūt signis pdictis tremoris cordis: nā si ipsa sūt debilia sūt tremoris cordis τ qñ sūt fortia sūt sincopis τ q̄to plus fiunt vehemētiora sūt mortis subite. Et pulsus qdē ē significatio significātior illius. Significat.n. sua cōpssiōe cū fixione virtutis materiā cōpressiuā τ sua diuersitate vehemēti cū vicissitudinib⁹ τ puitate maxima resolōnē virtutis. reliquas aūt significatiōes suas bm reliq̄s dispōnes iā sciuisti. Et ad sūmū quū sincopis nō fit subito tūc ad ipsā minoraꝛ pulsus in primis deinde sanguis incipit occultari ad interiora τ ꝯuertiꝛ color a dispositiōe sua. Et fortasse palpebre nō eleuāꝛ τ appet in oculis debilitas mot⁹ τ alteratio coloris τ visui apparēt imaginationes extra inuētionē τ infrāꝛ extrēa τ appet ei roxitas in corpe frā. τ qñz accit nausea τ qñz infraꝛ totū corp⁹. ¶ Quū igiꝛ incipit aliqd horuz signoꝝ post phlōmiā aut solōnē vētris aut assiduationē rei necessario facientis lesionē abstineaꝛ ab ea τ remoueaꝛ cā qm̄ iā pducet ad sincopim si nō abscindaꝛ. Et qñ sincopis nō hʒ cāz manifestā primitiuā τ añcedētē τ ē cū tremore cordis frequēte τ nō ē illð qð est in ore stōi cā faciēs ipsā necessariā τ gn̄ans caz tūc ea ē cordialis ꝯfirmata. Illa vero cū q̄ ē nausea τ cōturbatio ē stōachalis. Et qñ cōtinuaꝛ sincopis τ vehemēs fit τ nō ē cā māifesta faciēs eā imo ē cordialis tūc hn̄s eā moritur subito.

¶ De cura. Caplm. viij.

Illa q̄ fortis ē τ fcā pp malitiā cōplōnis ꝯfirmate curationē nō hʒ. Et illa q̄ nō ē ita imo ē leuior aut est sequēs cās extrinsecas a corde curaꝛ. Et patiēs qdē sincopim qñz ē in sincopi τ qñz ē in eo qð ē iter sincopim et sanitatē τ qñqz est in leui porismo sincopis. Quū ergo ē in dispōne sincopis nō ē sp possibile nobis vt laborem⁹ in abscissiōe cause. Immo nobis nec̄riū ē vt opponam⁹ accn̄ti qð accit cū eo qð ipsi ptinet de cura. Et qñz aggregāꝛ nobis due necessitatis cōtrarie bʒ duas ptes diuersas. Indigem⁹.n. in qbusdā mēbris diminutiōe τ eūone ei⁹ qð i eis ē ex hūorib⁹ τ in spiritibus additiōe nutrimēti τ restauratiōe ei⁹ qð in eis accit de resolōne. Et i pmo qdē qð accit ex sincopi oꝫ vt incipiaꝛ τ laboreꝛ cū eo qð nutrit spūm ex odoribus bōis nisi i ꝓfocatiōe matricis. In sincopi nāqz fcā ex ea oꝫ vt approximēꝛ narib⁹ earū odores fetidi τ ꝓpe ꝯueniētes cū hoc ori stomachi. Et odoramēto qdem calami ē proprietas i ea expta τ ꝓpe i cura cale colice et silr gypso. Immo curāꝛ dādo in potu ad sorbēdū ex viuificātib⁹ virtutē. Et qñ fuerit illic vacuitas τ fames tūc nō approximeꝛ eis vinū purū. Immo oꝫ vt misceaꝛ cuz aq̄ carnis multa τ cōmisceaꝛ cū aq̄ τ si nō tunc fortasse accidēt ex eo ꝯmistio rōnis τ spasm⁹. Et ex eis q̄ nec̄ria sūt in plurib⁹ spēb⁹ sincopis ē inspissatio corporis exterius vt cōprimaꝛ spūs resolutus nisi sit solutio ventris fortis vald

aut sit cā frigus vehemēs. Et quū nō ē illic cā frigoris māifesta ꝓhibēꝛ rorationē aq̄ frē ⁊ euētationē ⁊ sorbitionē aq̄ frē ⁊ aq̄ ro. proprie. Et idiges q̄ odōē sandaloꝝ isecta sūt cū odoramēto odoꝝ frōꝝ. Multotiēs eni sanāꝛ cū istis. Et si ē fortior hac ⁊ nō fit successiōe rei resoluētis caꝉe valde: tūc oꝫ vt insufflletur muschus i nares eiꝰ ⁊ olfaciat algaliā ⁊ suffumigeꝛ quū necesse est ⁊ sorbeat diamuschū si poꝉe ē. Et si cā fuēit caꝉitas tūc odorifera frā administrēꝛ ⁊ roreꝛ aq̄ frā suꝑ faciē eiꝰ in primis ⁊ nō ē malū vt ꝑmisceaꝛ paꝝ muschi ꝺ eo qꝺ admistraꝛ de illis q̄ sunt sicut cāfora ⁊ sandali ⁊ qꝺ est fortis infrātiōis ⁊ fit frigidū ꝯtra calidū ipediēs ⁊ muschus vt ꝯfortet calorē vitalē. Et vt sorbeant aquā frām: ꝙ si tolerat dispō vt sit mista cū vino infrāto subtili tenui tūc ē meliꝰ. Et oꝫ cū hoc vt friceꝛ os stōi frequēter. Et nec̄riū ē vt sit lectꝰ cuius in aere frō. Et silꝛ oꝫ vt sint lecti oiuꝫ hn̄tiū sincopim quuꝫ nō ē ex cā frā ⁊ ꝑprie in sincopi hn̄tiū ethicā: ⁊ oꝫ vt assidueꝛ embrocatio extremitatū ⁊ partiū mēbroꝝ ipsoꝝ regaliū cū aq̄ ro. ⁊ succis fr̄is cognitis: ⁊ nec̄riū ē vinuꝫ infrātū qꝺ ipsi i potu sumāt. Et si fuerit illic singultus ⁊ nausea: tūc oportebit vt viuificeꝛ caꝉitas infirmi ⁊ adiuueꝛ nā eius cōmouēdo guttur cū pēna excitāte vomitū ⁊ cōmouēdo spūm ad exteriora. Et oꝫ vt assidues ista ⁊ attractionē suꝑ cū: ⁊ quā maximū clamorem ⁊ sternutatiōeꝫ ⁊ si fit cū cōdisi. Quūqꝫ illa nō valēt ⁊ nō sternutat tūc eger moriꝛ. Et oꝫ ēt proprie in sincopi q̄ fit ex eūone vt appropinques ei odores ciboꝝ desideratoꝝ nisi in habētibꝰ nauseā ⁊ sincopim accn̄tē cā hūoris i ore stōi. Nō.n. oꝫ tūc vt illꝺ approximeꝛ eis. Et oꝫ vt vtāꝛ vino ⁊ sorbeāt aquā frām aut calefactā ꝫ duas dispōnes notaꝉ. sitqꝫ vinū magis penetrabilis res ⁊ subtilior ⁊ melioris saporis ex eo i quo ē residuū stipticitatis q̄uis sit virtꝰ fortis i eo qꝺ recēs ē ad aggregādū spūm ⁊ ꝯfortādū ipꝫ: ⁊ oꝫ vt nō sit i ipso cū velocitate. Et oꝫ vt sit color eiꝰ citrinus nisi sit sincopis ab eūone: ⁊ ꝓprie ꝫm poros ꝑꝑ raritatē eoꝝ ⁊ reliq̄ tūc .n. diligiꝛ vinū nigrū grossū. Ipsum .n. ē nutribiliꝰ ⁊ magis faciēs declinare hūores ad ꝯtrariū eiꝰ quo fit resolutio ⁊ reducens spirituꝫ in essentia sua. Illi aūt q nō hꝫ egritudinē hāc vinū ꝯueniētius est illꝺ qꝺ est velocioris penetrationis. Et tibi gdē poꝉe est vt ipm experiaris ita vt gustes ex ipso paꝝ. Quūqꝫ videris ipꝫ penetrare ad calefaciēdū cū velocitate cū bonitate substātie ⁊ odoris tūc illꝺ ē ꝯueniēs .s. illꝺ qꝺ q̄riꝛ. Et qn̄ꝫ ponimus in ipso de muschbo circiter .s. ij. grana aut de diamuschbo q̄ntitatē dosis vniꝰ aut medietatis eiꝰ aut tertie ipsiꝰ ⁊ illꝺ qdē in sincopi vehemēti ⁊ silꝛ trociscos muschatos dictos i antidotario. Et ꝯueniētius vinū in hmōi ē illꝺ qꝺ ē calefactū. Ipsū eni i eo cuiꝰ sincopis nō est ex caꝉitate ē magis longinquū ab hoc vt exiccet. Et ex eis q̄ ꝯferūt eis est miua appropriata sincopi dcā in antidotario. Et hoies qbus nec̄riū est magis potare vinū calefactū sūt illi qꝛꝝ tardior ē cessatio. Nō .n. oꝫ vt isti sumāt i potu frigidū ⁊ silꝛ ille cuiꝰ infrāꝛ totū corpꝰ. Et isti sūt illi q indigēt ipso ⁊ inūctiōe extrēitatū ⁊ stōi cū oleis calidis aromatizatis. Et si est sincopis cā materiei tunc si est poꝉe vt expellaꝛ mā cū vomitu cuiꝰ spaꝛ facilitas aut cū clisteri aut phlōmia fiat illꝺ. Et si est ꝑꝑ eūonē ex ꝑtibꝰ intrinsecis calefiāt extremitates ⁊ fricētur ⁊ inūgāꝛ cū oleis caꝉs aromatizatus ⁊ qn̄ꝫ est nec̄riū stringere ea. Et sumaꝛ in oi gn̄e eūonis illꝺ qꝺ dr̄ in capꝉo suo ⁊ ꝑpara in viuificatiōe nē illꝺ qꝺ scis. Et ꝯueniētiꝰ est hn̄ti illā q̄ ex hoc ca. fit successiōe colice passiōis vt sumat galiā muschatā in vino ⁊ succo cydonioꝝ cū aq̄ carnis fortis i vino ⁊ ꝯfert ei masticatio turis ⁊ luti asambiori; nutriti cū canfora. Et si est ꝑꝑ eūonē ex ꝑtibꝰ extrinsecis sicut est sudor ⁊ q̄ silanꝛ illis infrā extrēitates ⁊ pulueriza suꝑ cutē myrtū ⁊ lutū chimoleā ⁊ corticeꝫ granatoꝝ ⁊ reliq̄ stiptica ⁊ nō extrahes māꝫ ad exteriora oino ⁊ nō administres hmōi puluerizationē i sincopi ab eūone intriseca. Immo oꝫ vt ꝯfortes virtutē i oi eūone ꝑcipue approximādo odores ciboꝝ desideratoꝝ ⁊ silia eis de his q̄ dcā sūt. Et si fuerit cā doloris stupefac illū dolorē si nō ē poꝉis abscissio cāe eiꝰ sic curaꝛ colica cū filōio ⁊ silibꝰ ei. ⁊ si venēa fuerit cā da ad sorbēdū albezahar expta ⁊ diamuschū ⁊ medicias dcās i libro ꝺ venenis. Qꝺ si fuerit i cessatiōe ⁊ iā sanaꝛ aliq̄ntulū tūc sit regimē eiꝰ ēt siꝉe regimi ꝑmo cū additiōe cuiꝰ possibilitas sit i hmōi dispōne. Et exēplū eius i q̄ ābe cōicāt ē qm̄ verbigrā oꝫ vt ad sorbēdū deꝛ medicie iuuatiue ꝫ dispōnē ꝺ illis q̄ sciūt ⁊ dcē sūt i ea. ꝺ tremore cordis ⁊ festineꝛ i hoc. Et illꝺ i quo possibilitas ē additōis ē sic si sit illic repletio

oris stō̄i stūdēdū ē vt euomaƭ illud qm̄ sanat ꝛ silr̄ si sit illic replō̄ oꝫ vt fames adhibeaƭ et minoreƭ cibꝰ eiꝰ ꝛ vtaƭ exercitio tolerabili eq̄ li ab hmōi ꝛ fricatio adhibeaƭ oibus mēbris absqꝫ stō̄ ꝛ vesica ꝛ nꝫ cogat ipꝫ sumeƭ cibū nisi vinū ꝑdictū i dispōne sincopis qꝺ neciū est. Et plures qꝺ stultoꝝ medicoꝝ student in cibādo cū existimātes ꝙ sit ei ꝯueniēs vt viuificet virtutē eiꝰ. Ipsi ergo suffocāt calitatē eiꝰ inatā ꝛ iterficiūt ipꝫ. Et isti qꝺ iuuāƭ siru po acetoso ꝛ ꝓpe illo q cogƭ cū aq̄ in q̄ sunt subtiliatio ꝛ icisio sicͭ isopus ꝛ sicͭa. Et si fuerit cā oppilatio in mēbris spūalibꝰ ꝛ q̄ sūt corā eis da ad sorbēdū oxymel ꝛ frica cura eiꝰ ꝛ adiutoria eiꝰ ꝛ labora i hmōi ad ꝓuocādā vrinā eiꝰ ꝛ da ei i potu de vino qꝺ subtile est ꝛ illꝺ si ē illic calitas. Si āt ē ab eūone ꝛ debilitate ad sorbēdū deƭ aq̄ carnis aromatizata ꝛ fiat vt sugat panēꝫ infusū in vino odorifero cui aq̄ ro. sit admista. Et qn̄ꝫ iuuaƭ si sumat i potu lac acetosuꝫ absqꝫ butyro infrātū ꝛ illꝺ si fuerit illic cū eūone calitas ꝛ silr̄ aq̄ acrestre ꝛ melius illo est rob acetositatis citri. Et qn̄ꝫ ponūƭ in ipso folia eiꝰ. Et ad summū illi q cū sincopi hꝫ ꝯturbatiōe ꝛ inflāmationē aut accidit a sudore vehemēti oꝫ vt detur illud qꝺ daƭ infrātū ꝛ si sit etiaꝫ res in q̄ q̄riƭ calefactio. Et ex eis q̄ eis ꝯferūt ē vt in potu sumat aquam carnis fortis decoctiōis cui admista sit decima sui de vino odorifero ꝛ aliqd de vitello oui ꝛ aliqd de succo malorū dulciū aut muzoꝝ aut acetosoꝝ sꝫ ꝙ exigit dispō̄. Si aūt tu fueris cauens in ipō calafactionē nꝫ fueris ausus dare in potu vinū da ei ad potādū lac acetosum infrigidatū in quo sit cōtritus panis de simila ꝛ da ei i cibis spēs acetosoruꝫ factoꝝ cū succis fructuū. Qꝺ si habēs sincopim inuenit frigus cuꝫ ea aut post eā aut quuꝫ in potu sumit infrantia ꝛ ꝓpric in viscéribꝰ dabis ei ad potādū cardamomū ꝛ piper ipꝫ ꝛ absinthiū ꝛ qn̄qꝫ daƭ in potu vinū. Et qn̄ curatio facit necessariuꝫ vt fiat mūdificatio ꝛ times nocumentū eius oꝫ vt tu cōfortes stomachum ꝛ incipe in hoc cū eo quod est sicut sirupus de absinthio decoctus cū melle ꝛ administra empl'a cōfortātia stō̄m ꝑdicta ꝛ ad bibēdū da vinū odoriferū post illꝺ ꝛ ciba cibo laudabili. Facte vero in principio fe. ꝛ cā spatū curā dicemus vbi dicemus curā accidentium fe. Et penitus oꝫ vt frices extremitates eiꝰ ꝛ calefacias ꝛ stringas vt nō submergaƭ virtus ex mā ꝛ ꝓhibeatur a cōextiōe cibi ꝛ vino ꝛ iterdicaƭ sōnꝰ nisi sit ꝙ i ꝑncipio sui nō accidat nisi ꝑ ꝺbilitatē. ꝛ qcūqꝫ coꝝ q sincopi patiūƭ idiget cibo oꝫ vt deƭ an̄ porismū duabꝰ horis aut tribꝰ cibꝰ ꝛ sit cibꝰ sauic ꝺ ordeo infrātū ꝛ pāis cū aliq̄ qꝺ hēat ꝑuā acetositatē ꝛ naribus attrahat odorē bonū. ꝛ si fuerit illic ꝯstrictio vētris sumaƭ priꝰ cibꝰ q lenificat sicͭ sūt thafeathe ꝛ similia eis sirupꝰ ꝺ malis cū oxymelle ē iuuatiuū i hmōi. Qꝺ si neciuꝫ fuerit vti cibis subtiliatiuis sint sicͭ aq̄ carnis ꝛ vitellus oui ꝛ sorbitiōes cū medulla pāis ꝛ i aq̄ carnis qn̄ꝫ necessariū ē vt misceaƭ cū aliq̄ntulo vino. Si āt necessitas illoꝝ fuerit ad hoc vt ꝯforteƭ stō̄s tūc oportebit vt misceāƭ cū eis robub ꝛ succi fructuū odoriferoꝝ i qbꝰ sit stipticitas. sꝫ i hōa porismi neciū ē vinū. Sincopi aūt fcē ab accn̄tibꝰ aialibꝰ succurriƭ ēt cū eo qꝺ an̄ dcm̄ ē ex odoribꝰ bōis ꝛ strictōe nasi ꝛ vomitu ꝛ fricatōe extremitatū ꝛ stō̄i ꝛ cibatiōe eiꝰ cuꝫ aq̄ carnis ꝛ sint i ea tortelle i vino ifrāto aut calefacto sꝫ ꝙ scis. ꝛ si sincopis est ex ꝯtinuatiōe chol'e citrine oꝫ vt sit vinū ꝑmistū. ꝛ silr̄ sincopi ex dolore. ꝛ nos qdē dicemꝰ illud qꝺ ꝓpriū ē colice i capl'o suo. ꝛ pl'ꝫ qdē sincopis q̄ accidit successiōe phl'omie accidit stomachis hn̄tibꝰ venas subtiles ꝛ stō̄ꝫ ꝺbilē aut corpora in qbꝰ ꝺn̄aƭ cholera citrina ꝛ ei q nō ꝯsueuit vti phlobothomia. Et oꝫ vt isti ante phlobothomiaꝫ sumant i potu aliquid de robub confortantibus stomachum ꝛ cor. Et qn̄ cadunt in sincopim fiat illud qꝺ diximus ꝛ sumant i potu vinuꝫ mistuꝫ infratum ꝯfortans stō̄s coꝝ ꝛ ꝯseruans eos ꝛ proprie cuꝫ succo alio. ꝛ oꝫ vt dicamꝰ denuo ꝙ qn̄qꝫ eget curatio in sincopi stipticis vt ꝓhibeant eūones et ꝯfortēt mēbra mollificata addiuuantia ad resoluēdū ꝛ vt stringaƭ os stō̄i an̄ ꝛ nō recipiat illud qꝺ peruenit ad ipsū ꝛ eget virtute penetrante velocis penetratiōis ad nutriēdū spūꝫ sicͭ ē vinū ꝛ ambo sunt ꝓhibētia opationes. Oꝫ ergo vt discernaƭ inter administrationeꝫ vtrarūqꝫ dispōnuꝫ. Admistrēƭ itaqꝫ stiptica i hora sanatōis aut postq̄ꝫ admistraueris aliꝺ icipiēdo ad hoc vt viuifices virtutē cū ipsa iā impssionē i eo fecerit ꝛ fuerit viuificata. ꝛ administra sꝫ i hora necessitatis velocis ad viuificādū virtuteꝫ ꝛ nō permittas stipticū sup illud ꝛ ꝓhibeat penetrationē eius. Et qn̄ꝫ necessitas perducit ad illud qꝺ est fortioris nu-

trimēti q̄z vinū ⁊ ꝓprie quū sincopis est a fame aut resolōne plima. Et qñ fit vt quū vinū purū supuenit corpibꝰ eoꝝ multiplicat in eis ⁊ facit possidere ꝯmistionē itellectꝰ ⁊ spasmū tūc nō ē eis aliqd ita ꝯueniēs vt aq̄ carnis p̄dicta pmista cū vino puro ⁊ succo pomoꝝ aut acetosoꝝ aut dulciū s̄z duas res. ⁊ quū nō ē qđ ꝓhibeat tūc meliꝰ ē vt pōat in ipsa q̄ sūt sicut gariofili ⁊ muschꝰ. Nā stōus est magis recipiēs eā ⁊ virtꝰ stōi cū ea vehemētiꝰ iuuat ⁊ cor magis attrahit ipsā. ⁊ qñqꝫ tibi necriū ē vt dissoluas panē similagineū i eo qđ facis ipz sorbere quū spatiū a cibo lōginquū ē. Et fricatio extrēitatū ⁊ ꝯstrictō earū: ⁊ silr̄ excitatio vomitꝰ ꝯferūt oi sincopi nisi quū ē a sudore ⁊ silibꝰ eiꝰ pp q̄ mouet spūs ad exteriora. Isti. n. sedatiōe magis indigēt ⁊ nō oz vt moueāt aut vomāt aut ligēt. Et ex eis q̄ faciūt eos vomer̄ ē aq̄ tepida cū vnguēto aut cū oleo aut mista cū vino. Et oz vt calefacias stōm ⁊ q̄ sequūt ipz añ fricationē extremitatū etiā vt facilis fiat vomitꝰ. Et scias q̄ fricatio extremitatū ⁊ calefactio eaꝝ ⁊ aromatizatio ipsaꝝ cū vnguētis ⁊ aromatizatio oris stōi cū vnctiōibꝰ boni odoris sic ē oleuz nardinū ⁊ calefaciētia sic sinapis ⁊ piretruz ꝯueniētia sūt valđ ei cuiꝰ sincopizatio est ab euōne sāguis aut hūoris aut replōne imo plibꝰ qbꝰ adest sincopis quū nō ē motꝰ hūoꝝ ad exteriora. Et oz vt ligenꝫ crura eoꝝ ⁊ adiutoria ipsoꝝ vicibꝰ ꝯtinuis ⁊ fricēt ⁊ p̄pa illđ cū eo qđ necriū sit oppositū pti euōnis. Et isti qđ iuuāt ꝯstrictōe ascellaꝝ ⁊ roratiōe aq̄ frē ⁊ fricatiōe oris stōi ⁊ silr̄ ois sincopis q̄ ē ab euōne et cū vio cōmisto nisi aliqd ꝓhibeat ⁊ vio sic apa aut hūor imaturꝰ aut solū vētris aut soda. Et si i aliq̄ magnificat nccitas ꝯfortādi ipz da ei i potu vinū ēt et ñ cures ⁊ illđ qđ i sincopi đbili. et balneū qđ ꝯueniēs ē ei cui accit sincopis ex diaria et colica passiōe. Et si accit sincopis pp fluxū sāguis ē nociuū valđ. Et silr̄ si accidat pp sudorē plz. Et balneū ēt ē ꝯueniēs ei q iuenit ex vomitibꝰ inflāmationē i ore stōi. Si āt ē pp debilitatē oris stōi tūc oz vt admistrēt sup eū empla cōfortatiua sic illđ qđ fit ex mastice et cydonijs et sandalis et croco et lilio cū vino q̄uis valđ ꝯferat fricatio extremitatū et ꝯstrictio eaꝝ et sincopi qdē fcā ex fame qñz sedat pō. z. pāis. Et porismo sincopis siccitatis aut siccitatis nature oz vt succurrat cū bucellis panis i aq̄ granatoꝝ aut sirupo đ malis ⁊ qñz necriū ē i egritudinibus acutis pp sincopi dat in potu vinū ⁊ magis ꝯueniēs ē insipidū. Et patientes qdē sincopiz p̄cipiunt vigilare ⁊ dimittere locutōz.

De casu virtutis subito. C. ix.

Hoc plz ꝯtigit vbi nō ē dolor neqꝫ solo vētris neqꝫ apa magnū neqꝫ euo magna. Et ñ ē qdē nisi pp hūores ꝯcurētes ⁊ raro qdē ꝯtingit vt sint illi hūores sāguinei. sāguis. n. dū ñ facit accidere p̄us aliqđ accñs ⁊ nō succurrit cū extractōe eiꝰ facit accider̄ casū virtutis subito. Illđ aūt qđ sepiꝰ ē: ē vt fit cā hūores grossi i stō aut i vēis oppilātes vias ahelitꝰ. ⁊ scias q̄ casus virtut qñz seqt sincopi ⁊ qñz ē ifra sincopi vbi virtꝰ ñ đstruit nisi a neruis aut lacertis ipsiꝰ existentibꝰ ab ea vacuis q̄re hō fit nō motꝰ neqꝫ remouet a suo situ ⁊ dormitiōe sua nisi cū labore. ⁊ cā illis ē accidēs eiꝰ qđ diximꝰ. Nā quū vehemēs fit facit cader̄ virtutez iteger ⁊ si nō fit vehemēs facit cader̄ virtutē neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ. et multotiens qdē fit pp subtilitatē hūoꝝ i suba sua ⁊ qa ipsi recipiūt resolutiōz ꝓprie i febribꝰ. ⁊ istoꝝ qñz opatōes sensibiles sūt ñ lese q̄uis nō sint tolerabiles qñ multiplicāt ⁊ iteratur.

De cura. Capitulum. x.

Cura istoꝝ ꝓprima ē cure patientiū sincopi. Eiꝰ nāz cura q̄ ē ex repletōe sāguinea ē phlomia. i ea vero q̄ ē cā alicuiꝰ alteriꝰ hūoꝝ grossoꝝ oz vt succurrat patienti ipa; i hora cessatōis euōne cū eis q̄ sūt sic hiere. Et qñz sufficit hierapicre cū q̄ ꝯposita sit turbit ⁊ sal idus ⁊ aggaricū ⁊ epithymū ⁊ q̄ sūt silia eis. Et qñz medicas eū cū scamōea. Scamonea nāqꝫ ē ex eis q̄ adiuuāt medicinas alias ⁊ oz qdez vt admistres i ea vomitū post solonē ⁊ assidues receptionē ꝯfortātiū cor ⁊ odoramtū coꝝ. Et fricatio qdez extremitatū ē ex eis q̄ viuificāt calorē inatū s̄z q̄ iterauimꝰ eiꝰ rememoratiōz ⁊ vtat pꝰ illđ exercitio tēpato. Cibꝰ vero sit ille q subtiliat ⁊ icidit sic aq̄ ciceris cū sinapi ⁊ oleū đ oliuis ⁊ oleū amigdalinū ⁊ đ vino qdez vtat subtili ⁊ veteri. ⁊ vtat balneo pꝰ euōnē ⁊ inungat oleis viuificātibꝰ calorē inatū subtiliātibꝰ. Deinde vtat pꝰ balneū vino puro ⁊ sirupo de melle ⁊ sirupo de absinthio ⁊ silibꝰ illis. Nūqꝫ icipit viuificari oz vt p̄pet cibꝰ ꝯfortatiuꝰ velocis digestionis. ⁊ tu qdē scis illđ ex eis q̄ dcā sūt tibi. et scias q̄ virtꝰ augmētat cibo ⁊ vino subtili ꝯuenientibꝰ ⁊ odoribꝰ bōis ⁊ trāquillitate ⁊ gau-

dio ꝛ dimissiõe eoꝝ q̃ ꝯtristãt ꝛ rixari faciũt ꝛ rememememoratõe reꝝ amabiliũ ꝛ habitatõne cũ dilectis.

¶ De regimine ei⁹ i q̊ apparẽt signa aduẽt⁹ a͞patis cali in corde. Ca. xi.

At Postea̋ qdez qñ fit apa tũc iã iterficit. aut iterficiet. añ illd vero qñ appẽt tremor cordis magn⁹ ꝛ iſlãmatõ vehems ꝛ sig̃ p̃dcã tũc ẽ ƀʒ iceptiõʒ pnitiei qꝫ si aliqd inuat ipʒ tc ẽ phl̃omia basilice. ꝛ spaẽ qñʒ ei⁹ euasione cũ phl̃omia arterie ꝛ inferiorib⁹ corpis ꝛ i iſratõe pectoris ei⁹ cũ niue ꝛ cãfora sup apa.

¶ Fen. xij. de mammilla ꝛ dispõnibus eius.

¶ Et est tractatus vnus.

¶ De anatomia mammille. Capitulum. i.

Mammilla ẽ m̃bꝝ creatũ ad gñrãdũ lac vt nutriaẽ cũ eo nouiter nat⁹ i itroitu sue natiuitatis ꝛ vsq̃quo ꝯfirmeẽ ꝛ crescat ei⁹ virt⁹ ꝛ fiat ꝯueniẽs ad digerẽdũ cibũ fortẽ solidũ. ꝛ ipa ẽ cõp⁹ ꝯpositũ ex venis ꝛ arterijs ꝛ neruis iter q̃ existit vacuitas quã caro replet glãdosa cui ñ ẽ sẽsus albi coloris. ꝛ pp suã albedinẽ qñʒ asſimilaẽ ei sãguis albificaẽ illd qd nutrit ipsaʒ ꝛ albificaẽ illd qd supfluit ab ea ꝛ fit lac. ꝛ ei⁹ qdẽ ꝯpatio ad lac gñratũ ex sãguie ẽ ꝯpatio epis ad sãguinem gñratũ ex chilo. In hoc qꝫ vnũqdqʒ ꝯuertit hũiditatẽ ad similitudinez suã i nã ꝛ colore. Nã epar rubificat chilũ albũ ꝛ facit ipʒ sãguinẽ. ꝛ mãmilla albificat sãguinẽ rubeũ ꝛ facit ipʒ lac. ꝛ vene qdẽ ꝛ arterie ꝛ nerui positi i subã mãmille ramificaẽ in ea vsqʒ ad ptes villosas ꝛ hñt i ea reuolutões ꝛ circuitões plimas. Cõitas aũt mãmille cũ matrice in venis inter eas ꝯtextis ẽ res quã tu iam sciuisti in anatomia venarum.

¶ De eruberatione lactis. Capitulum. ij.

Scias qꝫ lac mltiplicaẽ multiplicatiõe sãguinis bõi ꝛ qñ mioraẽ tũc cã ei⁹ ẽ diminutio cãꝝ sanguis aut pẽuria bõitatis ei⁹. Et cã i puitate sanguinis aut ẽ ex pte materiei: aut ex pte ꝯpl̃onis. ꝛ illa q̃ ex causa materiei ẽ qm̃ est cib⁹ paucus aut ẽ ꝯrius generatõis sanguis ab eo pp siccitatẽ suã ꝛ frigiditatez supfluaʒ aut ẽ iaʒ ꝯuersus ad ptẽ aliã. s. flux⁹ sãguis aut apatis aut alioꝝ. ex pte vero ꝯpl̃onis qm̃ ẽ ꝯpl̃o corpis aut mãmille exiccans hũiditatẽ cui⁹ passiõe ñ gñraẽ ex ea sãguis aut pp supfluitatẽ aquositatis ei⁹ elũgationẽ ei⁹ ab eq̃litate ꝯueniẽte sãguinea aut aliud. Sʒ cã q̃ ꝯsumit subãʒ sãguis et corrũpit illd qd generaẽ ex ea q̃re nõ est conueniens vt generẽ ex ea sanguis lactis cũ lac nõ genereẽ nisi ex sanguie bono est dñiũ vni⁹ hũoꝝ trium cholẽ aut phl̃atis aut melẽ. Et declaratio qdẽ cholẽ est in citrinitate coloris lactis ꝛ subtilitate ei⁹ ꝛ acuitate ipsi⁹. et phl̃a declaraẽ in vehementia albedis ei⁹ ꝛ aquositatis ipsi⁹ et declinatõe eius ad acetositatẽ in odore ꝛ sapore suo. Et melia in vehementia spissitudis eius ꝛ paucitate ipsi⁹. Et multitudo fortitudinis ei⁹ ꝛ nõ elõgaẽ qn fit iõ qꝫ sanguis pp vehementiã multitudis sue inobedit opationi nature qa nõ patiẽ ab ea ꝛ accit nature defectus i cõuertendo illũ pp coarctatõez q̃ʒ fecit ipi ꝛ h est ex eis quoꝝ signa nõ sunt deiecta ꝛ qñqʒ accit ex exiccatõe lactis ꝛ spmatis vt egrediaẽ fm filum q̃re fit sanguis q̃uis fit eruberãs nõ laudabilis subẽ neqʒ cõueniẽs ad h vt genereẽ ex eo lac nãle. Et est illd qd generaẽ ex eo de lacte illaudabile ꝛ postq̃ʒ iã sciuisti cãm tunc tu ꝓuidus es i modis abscidendi eã. ꝛ scias qꝫ oẽ qd eruberare facit spma eruberare facit i plibus corporib⁹ lac sicẽ semẽ lactuce ꝛ semẽ papaueris ꝛ vber capre ꝛ ouis ꝛ silia q̃nadmodõ illd qd exiccat sperma ꝛ minoraẽ ipm et ꝓhibet generationem eius minorat lac ẽt sic semẽ canabis. ꝛ cũ cã in paucitate lactis ẽ paucitas cibi multiplica cibũ ꝛ fac delectari in ipso ꝛ fac vt ipse sit ex genere cali ꝛ hũidi laudabilis chimi. ꝛ qñ est cã corruptio cibi rectifica ipm ꝛ reduc eũ ad gen⁹ p̃dictũ. ꝛ qñ ẽ cã multitudo exercitij minora ipm ꝛ fac delectari. ꝛ si cã i ipso ẽ paucitas sãguis pp fluxũ sãguis ꝛ silia retine ipm ꝛ si ipsius fluxus ẽ in iferioribus ad supiora. Qd ꝛ si ẽ ei⁹ fluxus in supiorib⁹ ad inferiora si eius cã ẽ corruptio cõpl̃onis pure pone cibos oppositos illi cõpl̃oni cũ essentia eruberatõis chimi. ꝛ si fuerit cã hũor corrupt⁹ dominãs euacua cũ eo qd oʒ i oi hũore. ꝛ pone cibũ mulieꝝ cholice cõpl̃onis illd qd declinat ad frãtẽ ꝛ hũiditatẽ. ꝛ ex eis q̃ cõferũt eis ẽ aq̃ ordei cũ iuleb ꝛ ẽt seis citroloꝝ pugillus cũ semẽ cucũeris ꝛ acceptio cerebelloꝝ ꝛ potus lactis vaccini ꝛ caprini ꝛ pisces alredradu ꝛ caro hedina ꝛ gallinacea ipiguata ꝛ sorbitões facte ex kisch ordei cũ lacte ꝛ ius maluaꝝ hortulanaꝝ ꝛ pone regim̃ eaꝝ q̃ sit phl̃atice cõpl̃onis ex cibis ꝛ medicis in qb⁹ est calefactio in primo ꝛ ƀo cũ hũectatõe aut pauca exiccatiõe. Et ex hoc qdẽ genere sunt pa-

nis ⁊ baucle ⁊ feniculus ⁊ anetū ⁊ apiū humi dū ⁊ macis ⁊ ꝓprie hūide absqꝫ sicco qm̄ est calefactm̄ ⁊ exiccatiuū.⁊ sorbitiōes.facte ex farina tritici cū fēugreco ⁊ fēiculo.⁊ qn̄ lac egre dit̄filosū pp grossitudinē suā ⁊ siccitatē suā tūc cura ē ēbrocatō cū eo qđ hūectat valde ⁊ acceptō hūectātiū ⁊ sil̄r i spmate ⁊ itēde regim̄ cōpl̄onis ſꝫ medicias ⁊ cibos i qb⁹ ē supflui tas calefactōis ꝓpinq̄ ei qđ dixim⁹ ⁊ hūectatio vltia. Et cognoscas ēt genus mel̄ie dn̄antis ⁊ rege ſꝫ ipsū. Et ex medicis qdeꝫ tēptis faciētib⁹ lac exuberare est vt sumant̄ de selel apū.xxx.ʒ.⁊ đ folijs feniculi.xx.ʒ. ⁊ de fassafa. xv.ʒ.et de tritico fracto.xxv.ʒ et de cicerib⁹ excorticatis et ordeo albo ꝯtrito eq̄liter de vno quoqꝫ.xviij.ʒ.et fic⁹ magne.x. numero et omnia bulliant i.xxx.lib.aq̄ vsquequo redeāt ad viii.lib.et minus. Et sit qđ ide bibit̄.v.ōʒ.cū. ſ.ōʒ.olei amigdalini dulcis ⁊ vncia vna et.ſ. zuccari scilimiu. ¶ Et pisces saliti sūt ex eis q̄ faciūt exuberare lac. Et medicinis faciētibus lac exuberare ē vt sumat̄ farina sisami et dissoluatur in vino puro et coletur et bibatur colatura eius ēt emplastretur ex fece ipsius mā milla et ēt sumatur ex interioribus melongie pōdus medij kaficij et elixes in aq̄ vehementer dōec ēt dissoluat̄.deiñ ꝯmoueat̄ vehemē ter et colet̄ et accipiat̄ de colatura ei⁹ et pōat̄ sup ip̄aꝫ.ōʒ.i.butyri et bibat̄ aut sumat̄ isusio ciceris et bibat̄ i ieiunio dieb⁹ ꝯtinuis.et prope sit ei⁹ isusio i lacte et aq̄ ordei cū melle aut iuleb aut sumāt̄ seminis fassafa ps.i.et cicerelle pres due cui⁹ positio sit kermet vnū cū aq̄ cal̄a aut sumant̄ i potu de pilulis nardinis.ʒ. ij.cū vino. Et ex medicinis qdeꝫ bōis ē vt sumatur butyri vaccini.ōʒ.i.et vini cadus magnus det̄ ad bibēdū in ieiunio et rami papaueris ruffi et folia eius decocta cuꝫ tritura ordei sumpta sorbendo aut sumantur rhaphanus et fursur et bulliant in vino et coletur vinū illđ et bibatur aut sumat̄ semē papaueris assuꝫ cū sauich eq̄libus partibus cū oxy melle aut rob postqꝫ infusa fuerit in quolibꝫ coꝝ trib⁹ diebus. Nā illud ē melius. Et qn̄qꝫ in potu detur nigella cū aq̄ mellis aut sumatur seminis aneti et seis porri et seis andacoche oiuꝫ an̄.ōʒ.i.et semis fenugreci et seis fassafa partes eq̄les misceātur cū succo feniculi et bibāt̄ et si misceāt̄ cuꝫ melle et butyro ē meli⁹.

¶ De minoratione lactis ⁊ prohibitione exuberationis eius superflue. Capitulum.iij.

Lac qn̄ supfluit pl̄ꝫ nocet ⁊ ap̄at ⁊ affert ēt egritudies. Et qn̄qꝫ aggregat̄ lac in mām̄illa absqꝫ ꝑgnatōe ⁊ ꝓp̄e qn̄ retinētur mēstrua. Cōuertit̄.n.mā q̄ nō iuenit virtuteꝫ expellēdi p matricē pp ꝑuitatē ipsi⁹ ⁊ ꝑuēit i vbere ⁊ fit lac. Et qn̄qꝫ aggregat̄ i corporib⁹ viroꝝ ⁊ ꝓp̄e i puberib⁹ ita vt retūdēt̄ mām̄il le ipsoꝝ. Et tu qdē iā sciuisti i his quoꝝ tibi iā p̄terita ē rememoratio cās ꝑuitatis lactis.et illđ qđ i ea plus attēdit̄ ē oē qđ exiccat vehemētia sue siccitatis aut vehemētia resol̄onis sue ⁊ calefactōis. Et oia q̄ isf̄ant ēt ⁊ hūectā tia q̄ sūt vehemētis hūectatōis ēt minorant sanguinē phl̄aticoꝝ. Et oēs medicie minorā tes spma sūt minorātes lac. Ille āt q̄ ex eis sūt f̄re sūt sic̄ semē papaueris ⁊ lētes ⁊ alkafil cū aceto. Et ex eis q̄ liniūt̄ sic̄ succ⁹ arboris psilij ⁊ mucilago ei⁹ q̄ retinēt ⁊ stupefaciūt ē faria fabaꝝ cū oleo ro.⁊ aceto. Cal̄e vero sūt sic̄ ruta ⁊ semē ei⁹ ⁊ ꝓp̄e ruta mōtana ⁊ sicut alfelemenusch ⁊ semē ei⁹. Et dos ei⁹ vltia est vsqꝫ ad.ʒ.ij. Et illđ qđ veri⁹ ē de re albedarū gi ē ꝙ ip̄m minorat lac ꝗuis dicūt qdā ꝙ facit exuberare. Et cyminū ꝓp̄e mōtanū exiccat lac ēt ⁊ ēt vt ex eo fiat epithima cū aceto. Et ex epithimatib⁹ cal̄is ē illđ qđ fit de ammoniaco ⁊ vino. Epithima bonū sumāt̄ radices cauliū ⁊ terāt̄ ⁊ fiāt ex eis empl̄m aut sumat̄ farina lētiū ⁊ fabaꝝ ⁊ croc⁹ ⁊ nux hēdē ⁊ sal ⁊ fiat ex eis epithima cū aq̄ f̄ra ⁊ ēt fiat linimētū cū succo fenugreci aut cū lacca ⁊ lithargirio ⁊ oleo ro.⁊ ex eis q̄ ꝓcedūt cursu ꝓp̄etatis est vt lineatur mām̄illa cū cancro marino contrito aut cum cācro fluuiali adusto.

¶ De caseatione lactis in mām̄illa. Ca.iiij.

Quandoqꝫ lac caseat̄ i mām̄illa pp caliditatē exiccatiuā. Et qn̄ꝫ caseat̄ pp f̄ratē cōgelatiuā. Et tu qdē scis ex eis quoꝝ rememoratio tibi p̄terijt signa cuiusqꝫ harum duaꝝ reꝝ. Medicie āt ꝓhibitiue caseationis sūt linimētū fcm̄ cū cera i qbusdā oleis subtiliatiuis sic̄ oleū alkeiri ⁊ oleū de mēta ⁊ sil̄ia ⁊ epithima cū mēta trita fcā i modū panis. Et epithima cal̄m fcm̄ ex cerato ⁊ ex mucilaginib⁹ f̄ris ⁊ oleis f̄ris ⁊ cera collata ⁊ coriandrū hūidū ⁊ portulaca valde iuuatiua sunt in h̄ empl̄ata. Et ex medicis resoluētib⁹ caseationē calidā ē acetū vini cōquassatū cū oleo ro.⁊ calefactū linitū desup aut folia solatri cō trita qb⁹ fiant empl̄m aut folia alkekēgi ⁊ folia solatri ⁊ folia caulis aut succ⁹ coꝝ ⁊ ꝓprie

qn̄ cū eis miscet̄ myrrha ⁊ croc⁹. Et iteꝝ acetū vini ⁊ oleū viol. ⁊ paꝝ fenugreci sumātur ⁊ fiat ex eis epithima. Et ex medicis resoluētibus caseatōez frām ē assiduatio embrocationis cū aq̄. Et ꝓhibēt ei⁹ saniositatē feniculū ⁊ semē feniculi ⁊ oēs spēs q̄ ꝓuocāt lac q̄ sunt de eis i qb⁹ cogr̄ anetū ⁊ camōilla ⁊ balsamita ⁊ fenugrecū ⁊ abrotanū ⁊ castoreū. Et ex oleis oleū de lilio ⁊ oleū narcisciniū ⁊ oleum de costo. Et ex medicis tēꝑatis bōis ē vt sumat̄ panis de silia ⁊ farina ordei ⁊ eruca ⁊ fenugrecū ⁊ euiscus ⁊ semē lini cōtritū de vino quoqz q̄ntū vna mān⁹ clausa tenet ⁊ fiat ex eis empl̄m. Et ex eis qdē q̄ cōferūt apāᵗiōi post caseatōez ē vt supponat̄ spōgia īfusa aq̄ ⁊ aceto tepidis aut myrrha cū pane aggregētur cū aq̄ ⁊ aceto. Et mēta cū aceto ⁊ pane ē bōa. Et marchasita cōtrita sic puluis cū oleo ro. ⁊ albumie oui. Et ex eis q̄ aperiūt oppilatōez lactis i mām̄illa ē vt liniat̄ cū carati aut ex myrrha cū aq̄ calamēti ⁊ anisi ⁊ ex farina ciceris ⁊ folijs lauri ⁊ semine apij ⁊ cymino nabati ⁊ cardamomo cū aq̄ virge pastoris ⁊ silr̄ aq̄ sicle ⁊ triticū cū nigella ⁊ ēt tus cū felle bouis aut sumat̄ mel storacis calamite et misceat̄ cū oleo viol. ⁊ fricādo inungat̄ ex eo mām̄illa qm̄ resoluūt cū eo caseaceo ⁊ apā ⁊ sorbeat̄ aq̄ cauliū qm̄ ē iuuatiua ad hoc.

De putrefactōe lactis i mām̄illa ⁊ cōgelatōe ⁊ extēsiōe ei⁹ q̄ accit ei ex egritudie. C. v.

Sumat̄ sicla ⁊ decoq̄t tādiu dōec disoluat̄. Deide cōiūgat̄ cū medulla panis ⁊ farina fabaꝝ ⁊ oleo sisamino ⁊ supponat̄ aut emplet̄ cū pane ⁊ herba q̄ noiat̄ herdikicf humida cū cera ⁊ oleo rof. aut cera cū aq̄ ⁊ oleo cū melle ⁊ vino aut rob. iteret̄ empl̄m cū quocūqz fuerit indie bis aut ter ⁊ silr̄ sisamū cuz melle aut butyro. Et si misceat̄ cū eo faria tritici ⁊ furfure aut farina fabaꝝ ē iuuatiuū. Et vaporatio cū aq̄ cal̄a ⁊ inclinatio mām̄ille super vaporē ei⁹ ⁊ ꝓpe qn̄ in ea decoq̄t semē lini et fenugrecū et euiscus et se. cucu. ⁊ camomilla et embrocatio cū ea ē iuuatiua et q̄ nō tolerat grauedinē empl̄i. Qd̄ si accidat cuz h̄ egritudo iuuat̄ cū h̄ empl̄o sumāt̄ mes et interiora passaꝝ et cōterāt̄ et cōficiāt̄ cū aq̄ sidre et aq̄ albetil. Et qn̄ caseatur i mām̄illa sāguis assiduetur ei⁹ iunctio cū oleo viol. deinde sūdatur sup ipsā aq̄ calida deinde emplastretur cū empl̄is ꝓdictis in principio hmōi capl̄i.

De apātibus calidis mammille ⁊ doloribus loci mammillarum. Capitulū. vj.

In principio qdē eoꝝ administret̄ repcussiua cognita in hac cura et misceat̄ cū eis parū de subtiliatiuis. Et illō qdē ē sic vaporatio cū aceto vini cū aq̄ cal̄a aut pauco oleo rof. et farina fabaꝝ cū oxymelle et folia solatri cū oleo rof. Et qn̄ ꝑtrāsiunt initiū parūper curētur cū empl̄is dictis in capl̄o extēsiōis et cōgelatōis san. Et ex eis q̄ sunt bōa vltime est vt sumātur farina fabaꝝ et melilotū ꝯtrita et oleū sisaminū et fiat ex eis epithima cū aq̄ dulci. Et iteꝝ panis cōtritus et farina ordei et fabaꝝ et assa fetida et fenugrecū et euiscus et vitellus oui et crocus et myrrha sumātur et fiat ex eis empl̄m et ēt fiat epithima et semine lini cū aceto. Et multotiens qdē resoluitur sirsen ad apā mām̄illare et est locus vbi timetur pleuresis q̄re ingenia vt aggreges psiliū et pone ip̄m sup caput apōsum nō incircuitu ipsius et pone in circuitu inferioꝝ eius adoq et nō vapores in ꝑicipio doloris et resoluat̄ subtile et remaneat grossum ē error. Et qn̄ dolet caput mām̄ille fiat phlobotomia et embrocetur cū eis que sunt sicut sandali et acatia ita vt nō accidat cancer.

De apostemati bus frigidis phlegmaticis mām̄ille. Capitulum. vii.

Confert eis vt terantur apium et ponatur super ea aut camomilla.

De duritie mām̄ille et nodis et glandulis et qd̄ accidit ei. ex circuitiōe papille maxime apud pubertatem. Capitulum. viij.

Si autē declinat apā apparēs in mām̄illa ad duritiem tunc ex eis que conferūt in principio est vt empl̄etur cuz rixi infuso in vino aut commisto cum cerato facto ex oleo viol. et vitello oui et dragaganto ꝙ si apostema fiat durum liniatur cum cerato facto ex oleo rof. et alkitrā et aqua canforata. Et qn̄z ponitur in ipso fel bouis. Et quandoqz medicatur cum folijs gallarum et oleo. Et ex eis que conferunt est fex decocti veteris. aut fex aceti ex qua liniatur. Nodorum autem et glandularum in ipsa melius medicamen est vt sumantur folia persici humida et folia rute humide et conterantur simul et cum eis fiat emplastrum ꝙ si illud est residuuz a circuitiōe papille pubellaris aut est accidens post illam et inobediens vt medicine resolutionem faciāt in ipso tūc neccīum ē vt ꝑforet̄ tātū donec cōsequat̄ piguedo deide extrahat̄ ⁊ suat̄.

¶De dubellati in mammilla. Capitulū.ix.

Quādo accidit mām̄ille apa faciēs collectionē tūc ex medicis bonis in maturatōe eius est vt sumāt̄ seis lini ⁊ sisami ⁊ radicis lilij ⁊ storacis ⁊ stercoris caprini ⁊ stercoris colūbini ⁊ nitri ⁊ gūmi pini ꝑtes eq̄les ſm ꝙ necessariū facit testimoniū ⁊ fiat inde linimētū cū oleo siragi ⁊ oleo de alkeiri ⁊ medulla cruris vaccini ⁊ si vis pone in ipso rob ꝙ si indiges perforatione fac.

¶De vlceribꝰ ⁊ corrosiōibꝰ i mām̄illa.Ca.x.

Sumat̄ vini pontici pondus.lib.xx.⁊ ponat̄ in ipso de sumac tinctoꝝ .lib.i. ⁊ de gallis immaturis.lib.ſ.⁊ de casia lignea media.lib. de nucibus cupressi.lib.ſ. infundat̄ in vino ⁊ dimittat̄.xx.diebus deinde decoquat̄ cū lignis cupressi ⁊ cōmoueant̄ donec minuatur medietas deinde cōmoueāt̄ fortiter ⁊ collentur ⁊ reducatur ad ignē ⁊ calefiat . Sitqꝫ ille ignis leuis valde ⁊ reseruetur in vitreata ⁊ est bonū oībus vlceribus que accidunt in mēbris mollibꝰ sicut sunt os ⁊ lingua ⁊ alia ⁊ prohibet corrosionē.⁊ ex eis que cōseruant mām̄illā paruā aut coarctatā ⁊ prohibēt eā a casu ⁊ prohibent etiā testiculos pueroꝝ magnificari sunt ista.ſ. vt minoretur introitꝰ balnei.⁊ silr̄ pueri sumant ceruse ⁊ chimolee amborum añ.pondus.ℨ.ij.conficiantur cū aqua seminis hyusquiami albi ⁊ misceantur cum aliquantulo oleo masticino ⁊ fiat ex eis linimentū ⁊ assiduetur super ip̄m pannus lineꝰ infusus aqua gallaꝝ frigidata ⁊ proprie quādo sunt mollificati.⁊ iteꝝ experimentū mulierū liniantur super eos lutū hartū ⁊ mel ꝙ si ponatur in ipsa opiū ⁊ panis cū aceto erit fortius aut sumatur luti harti pondus.ℨ.xx.⁊ hyusquiami pondus.ℨ.ij.⁊ fiat ex eis epithima cū aceto ⁊ sumantur lutū samios ⁊ acatia et cerusa ⁊ liniantur cū succo arboris hyusquiami aut sumantur tus et cochlee marine ⁊ farina ordei ⁊ conficiantur cū forti aceto valde ⁊ liniatur cū eis mām̄illa tribus diebus aut quattuor aut sumantur oua alcubugi ⁊ storax ⁊ chimolea ⁊ liniantur cū aqua psilij aut liniantur cū herba hyusquiami sicut est terat̄ ⁊ coniungatur cū aceto et dimittat̄ tribꝰ diebus.et qñ vult vt leuiet̄ ponat̄ desuper spongia infusa in aqua et aceto aut sumant̄ succi.hypoquistidos et corticū granatoꝝ ⁊ plumbi vsti cū sulfure oium añ.quasi.ℨ.iij. alumis iameni ceruse plūbi lentiū adustaꝝ oium añ.ℨ.i.limaciaꝝ adustaꝝ abrotani oium añ.ℨ.iij.cōficiantur cū aqua plantagis et liniant̄ aut sumant̄ cyminū al.cū cepe lilij et melle et aqua et dimittat̄ sup mām̄illā tribus diebus aut sumat̄ ammoniacū et hyusquiamū et ponantur super eā tribus diebus et hyusquiamum solū.ix.diebus.et ex eis que sine certitudine experimenti dicunt̄ in hoc capitulo est vt lineat̄ cū sanguine testiculi porcini aut sanguine critij aut sanguine testudinis aut sumatur oleū et alumē contritū sicut alcohol et ponāt̄ in mortario de plūbo et moueant̄ tandiu donec in ipso resoluat̄ plumbū et assidue fiat inunctio cū eo et silr̄ lutū aihartū et galle imature aggregēt̄ cū melle et liniant̄ cū eis.

¶Fen.xiij.de meri et stomacho ⁊ dispositionibus amborum.

¶Tractatus.i.de dispōnibus meri et stōi.

¶De anatomia meri et stomachi. Caplm̄.i.

TEri qdē est cōpositū ex carne et tunicis pāniculáribus planis villos hñtibus lōgitudinales vt ꝑ eos facilis fiat attractio in deglutitōe. Nā tu scis ꝙ attractio nō ꝑficit̄ nisi villis lōgitudinalibus cū cōtrahunt̄ et tegit ip̄z exterius pāniculus villos hñs latitudinales vt ꝑ eos facilis fiat expulsio ad illlud qđ subtus est. Scias.n. ꝙ expulsio nō ꝑuenit nisi ꝑ villos latitudinales et in ipso est carnositas manifesta.et oꝑatōe qdē duaꝝ tunicaꝝ simul cōplet̄ deglutitio.ſ.ꝑ id qđ attrahit villus eiꝰ. et ꝑ id qđ exprimit villus eius. ¶Qñqꝫ aūt difficilis fit deglutitio eius cuius scindit̄ meri in longitudine ita vt princt̄ attractio adiuuans ad vomitū hūoris.et vomitus qdē cōplet̄ cū tunica extrinseca sola quapꝑ est difficilis.et locus qdē eius est sup spondiles que sunt in collo ſm rectitudinē in custodia et tutela et descendit cū eo par neruoꝝ ex cerebro et qñ est in directo spondilis quarte q̄ est ex spondilibus dorsi ꝑtinentibus pectori deinde pertransit ipsam recedit parumper a dextra dilatando locum vene venientis a corde deinde descendit super spoudiles.viij. residuas ita quod quando peruenit ad velamen ligatur eo ligamine quod subleuat ipsum parumper vt non comprimat id quod comitatur ipsum ex vena magna et vt sit descensus neruorum cum eo secundum gradationem securando ip̄m a nocumēto extēsiōis recte apud

grauitatē adueniētē stō. Quūcꝫ ptrāsit vela
men declinat iteꝝ ad sinistrum ſm q decli
nat ad dextrā. Et ille qdē reditus ad sinistrā
ē cū ptrāsit spondilē. x. vsqꝫ ad. xi. ꝛ. xij. deinꝺ
dilataꝛ post penetrationē i velamie. ꝛ amplia
tur mediādo obuiādo ori stōi. Et post meri ē
corpus stōi ꝯtertuꝫ. ꝛ creata ē itrinseca pars
meri amplioꝛ ꝛ magis spissa pmo intestino.
qm̄ ē trāsit⁹ durioris ꝛ itrinseca ps stōi ē me
dia. Et illud qꝺ i ipsoē leuius ē apud os stōi.
Deide i intestino ē leui⁹ ꝛ nō vestiꝛ interioꝛ
pars ei⁹ pānicſo extēso vsqꝫ ad postremū stōi
adueniēte ei ex pāniculo tegēte os nisi vt at-
tractio sit ꝯtinua ꝛ vt adiuuet ad subleuādū
epiglotī ad supioꝛa quū fit deglutitio cū extē
siōe meri ad iferioꝛa quum verificaueris q
meri ē pars stōi cōtinua ei cū ḡdatiōe. ¶ Et
ei⁹ qdē tunice sūt sicut tunice stōi q̄rū magis
itrinseca ē magis siꝉis pāniculis ꝛ ad lōgitu
dinem. ꝛ magis extriseca ambaꝝ est carnosa
grossa latitudiales hn̄s villos. veꝝ ē plus car
nosa ea q̄ ē stōi sed ē ex ea ꝛ i situ eius ꝛ ꝯti
nuatiōe ipsi⁹. ¶ Primū autē itestinū nō est
pars stōi imo ē res ꝯtinua ei ex ꝓprimo. Et
ꝓpter hoc nō gradiꝛ ei ꝯstrictio neqꝫ tunice
eius sunt sicut tunice stōi. ¶ Nā suba meri
siꝉioꝛ ē lacerto. ꝛ subā stōi siꝉioꝛ ē neruis ꝛ ro
tundaꝛ pars stōi vbi ꝯtinuaꝛ cum eo meri et
velamini ꝛ ampliaꝛ inferius qm̄ locus i quo
moraꝛ cibus ē inferioꝛ q̄re oꝫ vt sit amplioꝛ.
Et factus ē rotundus ꝓpter illud qꝺ sciꝛ de
iuuamēto ei⁹ dilatatus i posterioꝛibus sui vt
bōa fiat ipsi⁹ obuiatio dorsi. Et ē ex duab⁹ tu
nicis quaꝝ iterioꝛ lōgitudiales hꝫ villos pp
illud qꝺ scitur de necessitate attractōis. ꝛ pp
hoc ꝯbitur stōus quuꝫ fit deglutitio ꝛ eleuaꝛ
epiglotis. Et extriseca hꝫ villos latitudinales
pp illud qꝺ sciꝛ de necessitate expulsiōis. Et
nō positi sunt villi expulsiui extriseci nisi qm̄
attractio ē pma opōuꝫ ei⁹ ꝛ ꝓpingoꝛ ei. Dei
de expulsio aduenit post illud ꝛ completur ꝓ
pter expulsionēꝫ ꝯtinuaꝫ i toto vase vt expel-
latur qꝺ i ipso est ꝛ permiscentur tunice itrin
sece villi transuersales vt adiuuent ad reten-
tionēꝫ faciendā ꝛ positi sūt i attractione non
i expulsiōe q̄re nō ꝯmisceńꝛ tunice extrisece. ꝛ
sepatus est ab eis meri quū non fit ad retinē
duꝫ. Et tota tunica eius extriseca obuiat coꝛ-
poꝛibus spissis. Intrinsece vero pars ꝯcaua
ē plus carnosa ꝛ caꝉioꝛ vt sit plus digerēs. ꝛ
os ei⁹ ē neruosū plus vt sit vehemēti⁹ sēsibile

Et aduenit ei ex neruis cerebri ram⁹ acqrere
ipm̄ faciens sensū vt pcipiat famē ꝛ diminu-
tionē. Et illo qdē nō indigent reliq̄ q̄ sūt post
stōi ꝛ stōus nō indiguit sensu. nisi qa eget vt
excitet ipꝫ qn̄ vacu⁹ ē a cibo. Nā cū extremi
tas pma est sensibilis acqrens nutrimentū si
bi ipsi ꝛ alijs nō eget illꝺ qꝺ est post ipsā illo
qm̄ illa sufficiens est ad deferendū on⁹ alteri
us. Et iste qdē neru⁹ descendit ab alto reuolu
tus sup meri ꝛ inuoluiꝛ sup ipm̄ vna inuolu-
tōe cū est ꝓpinqu⁹ stōi deinde cōtinuaꝛ stō.
Et loco stōi vehemētioꝛis gibbositatis sup po
niꝛ vena magna ꝓcedens in longitudine ip-
sius ꝛ mandat ei ramos pꝉimos q cū eo ligāꝛ
ꝛ diuiduńꝛ in ramos subtiles cōstituti in oꝛ-
dine vno. Et adheret ei arteria siꝉr ꝛ ꝓcedit
ex arteria siċ illꝺ ꝛ innitiꝛ vnaqueqꝫ eaꝝ sup
reflexionē siphac ꝛ cōteriꝛ ex sūa eaꝝ zirb⁹ ſꝫ
q narrabo. Et stōus qdē digerit caꝉitate q̄ ē
in cāne sua innata ꝛ caꝉitatib⁹ alijs acqsitis a
coꝛpoꝛib⁹ vicinantib⁹ ei. Epar. n. supponiꝛ dex
tro ei⁹ desup ꝛ illꝺ iō qm̄ illic rotūdaꝛ ꝛ fit ei⁹
suppositio bona ꝛ splē sterniꝛ sub eo a sinistro
elongat⁹ parūp a velamie capiens in ipso. nā
si supponereꝛ ipse ꝛ epar siꝛ vna suppositiōe
ḡuaret illꝺ sup stōuꝫ. Electū est igꝛ vt suppo-
naꝛ epar taliter q̄ten⁹ cōphendat ipm̄ addi-
tiōib⁹ extensis siċ digiti ꝛ substernaꝛ splē sub
tus. Et cū hoc est epar magnū valde ſm cō-
paratōeꝫ factā ad splenē pp necessitatem sue
magnitudis ꝛ qūo nō cū splē nō sit recepta-
culū nisi vni⁹ supfluitatū ei⁹. Cōsequens ergo
est vt declinet caput stōi ad sinistrā amplifi-
cando locū epati ꝛ coangustet locū sinistꝝ. et
declinet eius inferioꝛ ps ad spatiū qꝺ euānit
epar subt⁹ ꝛ dilatet ēt locū spleni a sinistra et
desubt⁹. Posita est ḡ nobilioꝛ duaꝝ ptiū ꝛ ē
supioꝛ ꝛ dextra epati ꝛ vilioꝛ eaꝝ opposita ei⁹
spleni hoc est. Et additū est in eo ab anterio-
rib⁹ zirbū extensū sup ipm̄ ꝛ sup oīa intestia
boium ꝓp̄e ppes q sunt magis egentes ad
iutoꝛio digōnis pp debilitatē virtutū ipsoꝛuꝫ
digestiuaꝝ ſm opatōeꝫ ad alia ꝛ factū ē spis-
sū ꝛ cōphendat caꝉitatē ꝛ subtile vt leueꝛ ei⁹
adeps. Fit ḡ cōseruatiuū caꝉitatis ab anterio
rib⁹. Adeps. n. ei⁹ recipit caꝉitatē valde ꝛ con-
seruat eā pp viscositatē suā pinguē. Et super
zirbū panniculare est siphac nominatū ber-
berinē. Et sup ipꝫ est mirac ꝛ lacerti ventris
pingues oēs. Et iste due tunice coniuncte sūt
in supremo ambaꝝ apud velamē ꝛ sepate ab

inferiori pte eaꝝ. Et a posterioribus dorsi ex tēdit vēa pulsatiē magna sup ipsū cala ꝓpter multitudinē caliditatis sui spūs ⁊ sāguis sui. et associat ei vena magna cala ꝓpter caliditatē multitudinis sui sāguis. ⁊ siphac qdē ex sūma hoꝝ ē panniculus pmus q ꝯprehēdit viscera oia nutritiua. Ipsū eniȝ tegit ea ⁊ ꝺclinat ad iteriora ⁊ aggregat apud dorsū a latere suo ⁊ ꝯtinuat velamini a supiori pte sui ⁊ ꝯtinuat iferi⁹ vesice ⁊ duob⁹ ab iferiori pte sui. Et illic aduenīūt ei duo foramia apud duo iguina q̄ sūt due vie i qb⁹ penetrāt vene ⁊ suspēsoria. ⁊ quū dilatāt descēdūt p ea itestina. Et iuuamēta qdē ei⁹ sūt tutamē illoꝝ visceꝝ ⁊ destinctio iter intestina ⁊ lacertū mirac vt non coopiat ea ⁊ ꝯturbēt eoꝝ opōnes. Et cōicāt ei etiā illa q̄ sūt i vētre nota ⁊ i tunica extrīseca q̄ ē mirac sūt iuuamta. Quū eni eis exprimit stōus p motū lacerti cū eo ⁊ p hoc ꝙ ipse mouet eū. Extēdit ḡ totū sup vasa de qb⁹ sūt corpora q̄ꝝ ꝓprietas ē vt expellāt expssione q̄dā adiuuante ad expulsionē fecis. Et siēr exp̄mēt vesicā ⁊ adiuuāt ad emittēdā vrinā. ⁊ exprimūt vētositates iflatiuas vt exeāt. q̄re nō ꝺficiūt itestia ⁊ adiuuāt ad pariēdū. ¶ Et siphac qdē ligat oīa viscera ad inuicē ⁊ cū dorso. Et fit eoꝝ aggregatio firma. ⁊ ē ipe cū dorso sicut res vna. Et qn̄ ꝯtinuat velami ⁊ obuiāt due extremitates ei⁹ apud dorsū tūc ligat illic ⁊ ex inde est eius initiū. Eius nāqȝ initiū ē supfluitas descendens ex velamine ad os stōi ⁊ obuiat ei supfluitas ei⁹. Et ꝙ ex ipso ascēdit ad dorsū ⁊ obuiāt sibi ⁊ generat illic siphac. s. corpus pāniculare nō diuisū in villos sensibiles imo corpus simplex in sēsu ⁊ ꝯprehēdit stōum posterius a duab⁹ tunicis q̄ sūt in subā stōi ⁊ est tutam̄ tunice carnose q̄ ē ei ⁊ peruenit ad stōum ⁊ ligat ipsū cū corporibus q̄ sunt a pte dorsi ⁊ sunt ei reflexio ⁊ ascensio ⁊ ꝺscensio. Et illud qꝺ in ipso ē grossius est inferius eius ⁊ sinistruȝ ipsius ⁊ est ei tunc ex subtiliato lacerto ventris cooperiēs ⁊ sub ipso vel ipsa est subtile ei⁹ qꝺ ē vere siphac ⁊ est vehementis subtilitatis. Et ex eo oritur panniculus tegens pectus ⁊ superfluit ex ei⁹ origine siphac supfluitas a duobus lateribus ex aq̄ ⁊ ex ramis duaꝝ venaꝝ. s. pulsatiē ⁊ nō pulsatilis extēsis super stōum texitur subā zirbi q̄ ꝯtexta ex duabus tunicis aut ex plribus tunicis ꝟm loca suppositis pinguib⁹ cooperiēs stōm ⁊ intestina splenē ⁊ mesaraicas reflexa ad latus suplus. Et hoc zirbū cū sua sepatōe est suspensū cū eis. s. cū h qꝺ trāsiuit ex stō ⁊ concauitate splenis. Et loca suspensionis eius sunt glandule q̄ sunt inter venas sugentes q̄ noiant mesaraice ⁊ inter intestinū. xij. digitoꝝ. Vnꝯ eius suspensiones sunt pue ⁊ debiles ⁊ qn̄qȝ continuant cū epate ⁊ costis dorsi leui continuatōe. Et iste qdē suspensiones sunt fixiones zirbi ⁊ pma earū est stōus ⁊ zirbū istud est sic̄ saccus in q̊ si aliqd poneret retinet illud. ¶ Cū ḡ verificaueris tunc scias ꝙ cutis ⁊ pāniculus q est post ipsā ⁊ est carnosus ⁊ lacertus positus in tunica q̄ est supp̄ma tunicaꝝ lateri ventris nota determinata oēs sunt in sūma mirac. Et tunica q̄ est infima tunicaꝝ lacerti ventris cum pāniculo subtili q̄ est ꝟȝ veritatē siphac ē sūma siphac ⁊ zirbū est sic̄ interior pān⁹ siphac ⁊ sic̄ exterior stōi. Et h qdē corpora oia sunt adiuuantia in calefactōe stōi quoꝝ adiutoriū est in defensione eius. Et in inferiori pte stōi est foramē cui continuat intestinū. xij. digitorū. Et h qdē foramē noiat portenarius ⁊ est strictius foramine supiore qm̄ est transit⁹ ei⁹ qꝺ digestū est ⁊ subtiliatū ⁊ illꝺ est transitus eius qꝺ est ꝯriū ei. Et iste qdē meatus claudit vsquequo cōplet digō deinde aperit quousqȝ cōpleat expulsio. Et scias ꝙ stōus nutritur tribus modis. Vnus eoꝝ est eius q̊ fouetur cibo adhuc in eo exn̄te. Et ꝰus est eius ꝙ ad ipm venit ex nutrimento in venis p̄dictis in anatōia venaꝝ. Et tertius est eius qꝺ ad ipm effundit in tp̄e famis vehemētis ab epate ex sanguine rubeo puro ⁊ nutrit ipȝ. Et scias ꝙ antiq qn̄ dicunt os stōi intelligunt qn̄ȝ introitū ad stōuȝ ⁊ est locus strictus inq̊ non dilatat aliq̄ ptiū introitus stōi q̄ sūt post meri. Et qn̄qȝ supiorē introitū q est termin⁹ cōmunis inter meri ⁊ stōuȝ. Et qdā hoīes sunt q noiant ipsū alphaet ⁊ cor. sic̄ sūt qdā hoies q faciunt currere in sermone suo os stōi. ⁊ innuunt ad cor cōicātes in noie aut debiles in discernendo ⁊ isti qdē sunt valde antiq medicoꝝ Hip. aut multotiens dicit fuhed ⁊ significat p id os stōi ꝟm suā expositionem.

¶ De egritudinibus meri. Capitulū. ij.

Qvandoqȝ accīīt meri spēs malitie cōplonis ⁊ debilitāt ipm ab opatōe sua q̄ est deglutitio. ¶ Et qn̄qȝ fiunt in ipso egritudines instrales oēs ⁊ cōes ⁊ qn̄qȝ fiunt in ipso apāta cala ⁊ fra ⁊ dura. Et illꝺ qꝺ plus

fit in eo de egritudinibus instrālibus est oppilatio aut pp coarctatōēz de fortis τ spondili remota aut apāte mēbri vicinantes ei aut pp apā in ipso aut in lacerto q retinet ipsum.
¶ Et sūma qdē egritudinū q̄ accñt ei sepius τ egritudinibus cōibus est fluxus sanguinis τ corruptio eius.

¶ De qualitate deglutitionis. Capitulum.iij.

SCias ꝙ deglutitio fit p meri cū virtute attractiua attrahēte cibū cū villis lōgitudialibꝰ quos adiuuāt villi latitudiales ppea ꝙ retinēt retro illȯ qȯ deglutiť τ exprimunt ipm ad iferiora τ vomitꝰ ēt cōpleť p meri. verū deglutitio ē facilior qm̄ ē motꝰ ẜm motuz nālē τ fit cū adiutorio duaꝝ tunicaꝝ q̄ꝝ vna hȝ lōgitudiales villos τ altera ē coopiēs eaz latitudiales hñs villos. Vomitꝰ aūt ē motus nō ẜm cursū nālem τ nō cōpleť eius operatio nisi p tunicā velatiuā exprimentē tantum.

¶ De constrictione deglutitorij τ difficultate deglutitionis. Capitulum.iiij.

COnstrictio deglutitorij aut fit pp cāz in ipso meri aut fit pp cāz vicini eiꝰ. Et cā q̄ ē i ipso meri aut ē apā aut siccitas supflua aut exiccatio hūiditatis i ipso pp febrē aut aliud aut est aliq̄ spēx malitie cōplonis supflue aut casus virtutis τ debilitas eiꝰ τ ppe i fine egritudinū acutaꝝ malaꝝ timorosaꝝ τ aliaꝝ. Et cā vicini ē cōstrictio ɔstrigētes. s. aut apātis i lacertis epiglotis sic̄ fit i sināntijs τ alijs. τ qñqȝ est cū cōstrictōe anhelitꝰ ēt aut mēbris colli aut ē declinatio spōdilis ad iteriora aut ē vētositas inuoluta i ipso coarctās aut ē spasmus τ cuzez q vult fieri aut iā icepit. Hoc. n. sepe añcedit cuzez τ ɔgelatōēz. ¶ Iā āt accit cuidā notoꝝ nroꝝ difficultas deglutiendi pp retētōēz rei i ɔglutitōio ignote τ pdurit eū illud ad silitudinē pfocatōis τ fecit eū sincopizari cū nausea cū q̄ euomuit vermes plimos cū quoꝝ expulsiōe facilior fcā ē deglutitio et oblata ē pfocatio. τ scias ꝙ cā fuit retētio eorū illic.

¶ De signis. Capitulū.v.

IN illa qdē q̄ ē pp spōdiles augmētať cōstrictio i tpe resupinatōis τ ē deglutitio dolorosa apud spōdilē remotā. ¶ Et illā q̄ ē cā malitie cōplonis debilitātis significat longitudo spatij itineris eiꝰ qȯ deglutiť. Et ē cū leuitate τ paucitate festinatiōis in toto spatio absqȝ dolore nisi sit illud pte meri vlibꝰ τ cōstringat illic τ sentiat cū retētōe eiꝰ qȯ deglutit apud ipm. Et i illa q̄ ē cā apatis fit cōstrictio i ppingtate ipsiꝰ τ fit ibi dolor τ nō euāť dispō i plibꝰ a febre q̄uis plm nō fit vehemētis fortitudis. Et qñ apā ē calīm significāt ē ipm calitas τ sitis τ si nō fuerit calīm nō erit febris. ¶ Et qñq̄ ē exitura nō cū illa calitate τ ē illic dolor pūns cū q̄ accñt in qbusdā horis tremor τ febris. Et qñqȝ faciūt collectōēz τ rūpiť τ emittit saniē τ sedat illȯ qȯ aduēit ex eo τ fit egritudo vlcus. Et illā q̄ ē i añcessiōe cuzez τ cōgelatōis significāt cū ea reliq̄ significatōēs.

¶ De cura. Capitulū.vi.

SI cā fuerit apā aut remotio tūc cura eiꝰ erit cura illiꝰ. τ si cā fuerit malitia cōplexiōis tūc si fuerit iflāmatio τ adustio τ caliditas i supficie oris oportebit vt admistres linimēta iter ambas spatulas ex succis et medicinis frīs τ sorbeat ꝙ fit sic̄ lac acetosū absqȝ butyro τ q̄ sunt silia illi. τ si fuerit ex frigore τ est illa que sepius fit oportebit vt cureť cū emplastris calefactiuis qbus vteris in curatione oris stōi frī τ cū oleis vnguentis calefacientibus dictis in ipso τ cū oleo balsāi τ oleo rhaphanino τ oleo muscelino τ similibus τ cum emplastris factis ex castoreo τ ammoniaco τ myrrha τ prassio τ alijs. Quod si fuerit pp complexionē humidā mollē valde τ scitur ꝙ ex cōmunitate superficiei oris τ lingue cū eo tunc cureť cū eo in quo sunt stipticitas τ calefactio ex medicinis aromaticis post mundificationē stōi τ rectificationem eius si eget ea. ¶ Et iste quidē medicine sunt sicut anisū assatū τ beben duo τ spica τ spica celtica τ folium indū τ tus τ minutū ipsius τ myrrha. Et si necessariū est vt misceanť cū eis calefacientia fortia cū stipticis frigidis vt frangať p calefacientia frigus stipticorū frigidorū τ vehementis exiccationis sicut rosaruz τ balaustiarum τ similium fiat. Et apud me amidē est vehementis iuuamēti in hoc. Et si fuerit causa siccitas fiat contrariuz illius τ administra electuaria humectantia equalis complexiōis τ oua sorbilia τ adipes τ butyrum τ medullas τ regimen corporis τ stomachi. Maz meri in pluribus egritudinibus est sequēs in cōplexiōe sua complexionē oris stomachi.

¶ De apātibus meri. Capitulum.vij.

QVandoqȝ sunt calida phlegmōica et pustularia et frigida et phlegmatica et dura τ plurimorum difficilis fit maturatio τ tardatur.

¶ De signis apātum meri. Capitulum.viij.

SIgnificat ipsa dolor in hora deglutitōis ⁊ in nō deglutitōe ꝑuenit ad posteriora spondiliū colli cū cōstrictōe deglutitorij ⁊ cū illo qđ ex eis ē calīn qñqꝫ est febris nō vehemens ⁊ qñqꝫ est veniens hora post horā q̄si ipsa fit febris diei nō vehemens ⁊ qñqꝫ ē cū eo horripilatio. Uerꝝ est cū eo sitis vehemēs ⁊ calitas. Cū ergo maturat̄ remouet̄ horripilatio ⁊ qñ aperit̄ emittit pus. Cū āt apā ē nō calꝫ ē ꝯstrictū ſꝫ siłitudinē ꝯstrictōis apātis calidi. Uerꝝ ē absqꝫ calitate ⁊ neqꝫ ē febris neqꝫ sitis.

De cura. Caplm. ix.

MEdicine illiꝰ alie sunt q̄ bibunt̄ ⁊ alie sūt q̄ exterius apponunt̄. Et oꝫ vt medicine q̄ exteriꝰ apponunt̄ ponant̄ in loco q̄ est inter duas spatulas ⁊ oꝫ vt sint medicine repercussiue stiptice facte ex odoriferis ⁊ fructibus ſm opatōeꝫ q̄ est neccīa i curatōe apātū stōi deinde addāt̄ in eis ea q̄ sunt sic ammōiacuꝫ ⁊ bdelliū ⁊ glutē alimbat ⁊ sicꝰ ꝑter ꝙ enāta sint a stipticis ex adipibꝰ ēt. Qđ si illa nō valent ⁊ sunt neccīa illa q̄ sunt ꝑime resołonis ⁊ apā fuerit in radice duꝝ tunc oportebit vt misceant̄ cū eis ea q̄ sunt fortis resołonis sic grana lauri ⁊ piretꝝ ⁊ cordumeni ⁊ ireos et balsamū ⁊ aristologia. Et qñqꝫ est ibi neccīū vt admistres erūpētia emplīzādo sic sinapis ⁊ gūmi rute acrestis ⁊ reliq̄ q̄ sunt de his q̄ dixīmꝰ in dubellati pectoris ⁊ pulmonis quousqꝫ ꝑueniat̄ ad terminū stercoris colūbini. Oꝑꝫ āt vt in cura eiꝰ qđ calīn est sumāt̄ medicine q̄ bibunt̄ q̄ꝝ q̄dā sunt electuaria quoꝝ incessus suꝑ locū fit incessus continuꝰ paulatim. paulatim. Et fit in ꝑmis clāria ex eis q̄ sunt sic lentes ⁊ spodiū ⁊ mucilago sic psilij ⁊ seis portulace et aq̄ cucurbite ⁊ siłia deinde fiat ꝑmutatio ad ꝑmistionē ex repcussiuis ⁊ resolutis in q̄ iā positū fit aliqđ ex ficubꝰ ⁊ ex aq̄ feniculi ⁊ camōille deinde addant̄ ⁊ ponant̄ in ipsa dactili ⁊ fenugrecū ⁊ admistrent̄ sorbitiones in ꝑmis qdē ex repcussiuis sic facte ex farina ordei ⁊ lentipꝰ ⁊ fiant acetose cū eo qđ scis ⁊ nō acetose. Et cū incipit maturari fac sorbitōes ex succo furfuris cū oleo amigdalino ⁊ zuccaro deinde pone in eis ea q̄ sunt sic semē lini ⁊ siłia deinde pone in eis q̄ sunt sic farina ordei ⁊ ciceris ⁊ qñ ꝑuenit ad eruptionē tunc indiges vt accipias in ipso virtutem ex radice lilij celestis ⁊ amigdalis amaris et passio ⁊ aliqđ ex sinapi et ficubꝰ et dactilis.

De cura apātum frigidorum. Capitulū. x.

COnsidera qđ dr̄ apātibꝰ stōi fris ⁊ admistra suꝑ ea lenificātia maturatia. Intrinsecus qdē sic clāria ⁊ sorbitōes q̄ dixīmꝰ ad maturandū sic q̄ fiunt de farina ordei et farina herbi. Et illa in qbꝰ sunt ablutio ⁊ fortitudo sic radix lilij celestis ⁊ radix ligritie et alia. Sꝫ exteriꝰ est empła matūratiua q̄ dixīmꝰ de qbꝰ sunt fenugrecū ⁊ camōilla ⁊ melilotū ⁊ bdeliū ⁊ gūmi alboti ⁊ āmoniacū ⁊ ireos ⁊ virtꝰ aromaticoꝝ ꝙ si declinant ad maturatōeꝫ ⁊ sedatōeꝫ fac sicut vt dcm̄ ē i caplo ꝑrio ⁊ cōsidera in eis illđ qđ dr̄ i caplo stōi.

De eruptione sanguinis ex meri. Ca. xi.

IAm sciuisti cās eius ⁊ signa ipsiꝰ i caplo eruptōis sāgnis ex stō. ⁊ oꝫ vt q̄rāt̄ illic ⁊ ex eis qbus fit drā ē illđ qđ dr̄ i curatōibus eruptōis sāgnis ex stō. s. ꝙ medicie i h̄ eruptione oꝫ vt sint medicie hn̄tes viscositatē ⁊ glutiositatē vt nō ipleāt̄ ad stōuꝫ subito imo currāt suꝑ locū eruptōis cū lēta mora vt pole sit eis agere i eū i illā lēta mora opatiōem fortē q̄uis redeāt ꝑ viā venaꝝ ⁊ agāt i ipꝫ. Uerū cū virtute debili ꝑꝑ lōgitudinē viaꝝ ⁊ multitudinem passionis in vijs.

De vlceribus meri. Capitulum. xij.

QUādoqꝫ accn̄t vlcera i meri ⁊ scissura accn̄te i ipo aut ꝑꝑ apāta q̄ crūpūt̄ i eo aut ꝑꝑ hūores acutos trāseūtes in ipso cū fit vomitꝰ ⁊ siłia ⁊ nō elōgat̄ qn eueniāt cū ē catarrus.

De signis ipsoꝝ. Ca. xiij.

IAm ostēdimus in caplo vlceꝝ stōi drāꝫ inter vlcera stōi ⁊ vlcera meri. Illic ergo ꝑpendant̄. Uerꝝ significatiōes ꝙ in meri est vlcus ⁊ nō apā sunt ꝙ deglutitio i apāte impedit cū magnitudine bucelle ⁊ q̄ntitate eius pus. q̄ꝫ impediat cū qualitate ipsius ex acuitate aut acetositate aut stipticitate. Uerꝝ ſm diuersitatatē qualitatis in ea diuersificat̄ in vlceribus impedimētuꝫ. Et fortasse manatio equalis q̄ntitatis nō impedit in parua q̄ hēt qualitatē dn̄antē impedit ita vt nō penetret ꝓpterea qa cōprimit ipsum sua q̄ntitate. Sꝫ affecta qualitate forti impedit ⁊ dolorē facit. Et illiꝰ qdē cui accit vlcus a plaga an̄cedēte cura fit difficilis ⁊ ē suꝑ extrēitatē mortis ſꝫ płm.

De cura. Capitulum. xiiij.

SI fuerint in meri vlcera nō in potu tribuemus medicinas consolidatiuas illorum vlcerum subito sicut facimus cuꝫ volumus in potu tribuere medicinas vlceꝝ stōi ⁊ alioꝝ. Immo indigemꝰ in illis medicis vt de

mus eas ad potãduz paulatim ⁊ vt eligamꝰ eas grossas viscosas aut eis misceamꝰ visco sa ⁊ grossa. Et cã i hoc ē q̃a medicine nõ morãt sup meri nz figunt: imo trãseũt ⁊ sepant. Quũqz separãt i potu ⁊ nõ potãt subito obuiãt faciẽdo obuiationẽ q̃re efficiũt opationẽ pꝰ opationẽ. Quũ ḡ iuiscãt adherẽt suo itineri ⁊ figũt ⁊ ñ separãt subito. Illaꝝ vero mediciaꝝ subas dicemꝰ i ca. vlceꝝ stõi ipe.n.sꝫ ille.

¶ De signis ꝯplõnũ nãliũ stõi. Capitulũ.xv.

Signa ꝯplõnis calide nãlis in stõ sũt ꝙ bñ digerit cibaria fortia sic carnes vaccinas ⁊ anserinas ⁊ alia ⁊ ꝙ corrũpũt in ipo cibi subtiles leues sic caro pullorũ ⁊ lac: ⁊ ꝙ ipse recipit cibos q sũt calĩ ꝯplõnis meliꝰ: ⁊ ꝙ digõ vicit appetitũ. Et signa ꝯplõnis frẽ nãlis sũt vt nõ sit i appetitu diminutio: ⁊ sit i digõne diminutio q̃re ñ digerit nisi cibaria subtilia leuia ⁊ vt sit meliꝰ recipiẽs cibaria q̃ sũt frẽ ꝯplõnis. ¶ Et signa ꝯplõnis sicce nãlis sũt ꝙ sitis multiplicat in ꝯsuetudine ⁊ sit ꝯtẽtꝰ q̃ntitate potꝰ ⁊ aduenit nausea ex q̃ntitate plurima ⁊ ē stõus recipiẽs cibos plurime siccitatis meliꝰ. ¶ Et signa ꝯplõnis humide naturalis sunt ꝙ sitis est parua cũ tollerãtia potus plurimi ⁊ securitate a nausea ⁊ stomachus est recipiẽs cibos humidiores melius.

¶ De egritudinibus stomachi. Capitulum.xvi.

Stomacho accñt qñz egritudines malitie ꝯplõnis.xvi. pure ⁊ facte cũ mã sanguinea vel colerica cũ spẽbꝰ suis aut phlãtica vitrea aut subtili natãte: aut hñte ebullitionẽ aut phlãtica acetosa aut salsa aut mã melĩca acetosa aut põtica. Et accñt ei apata ⁊ accñt ei vlcera ⁊ resolõ singularis ⁊ q̃ currunt via eoꝝ ex cãis intrinsecis ⁊ extrĩsecis sic casu et pcussiõe. Et qñz tollerat disruptionẽ ⁊ nõ interficit stati ⁊ qñ puenit vltime resolõ ad hoc vt disrũpat corpꝰ stõi: tũc patiẽs morit. ¶ Inquit Hip. ois cuiꝰ disrũpit stõus morit. Et qñz accit ei raritas texture in villis suis. Et qñz accit ei vehemẽtia spissitudinis. Et accit ei ex egritudinibꝰ creatiõis in q̃ntitate vt sit magnꝰ valõ: aut puꝰ valde. ⁊ ex egritudinibꝰ aspitatis ⁊ lenitatis vt sit vehemẽtis lenitatis lurbicus. Et ex nocumẽto situs vt sit situs eiꝰ verbigrã vehemẽtis appitiõis ad exteriora. et qñz accit ei etiã oppilatio i villis suis ⁊ oppilatio i meatibꝰ stõi ad epar ⁊ ad splenẽ: ⁊ accidit sanguinolẽta egõ si fuerit istud in viis epis ⁊ puitas appetitus si fuerit istud in viis splenis. Et qñz accñt i stõ vẽtositates ⁊ inflatio cã ciborũ ⁊ cã debilitatis sue in se ipso: ⁊ nos faciemꝰ ad illõ cañ singulare. ¶ Et malitia q̃õ ꝯplõnis in stõ qñz fit ex cãis extrĩsecis. s. ex calore ⁊ frigore ⁊ alioꝝ ab ambobus ⁊ qñz fit ex cãis intrinsecis. Et ex egritudinibus q̃õ stõi sũt q̃dã q̃ cõmouẽt in calore vehementi aut ppea ꝙ ipse adiuuat eũ in attractiõe mẽꝝ malaꝝ ad ipz aut q̃a adiuuat calitatẽ ciꝰ ad resoluẽdã mãz in ipso malo adiutorio nõ nãli resoluẽte ipsã ad formã nõ nãlẽ. Et qñ ē cũ mã tũc nõ euãt quin aut sit cũ mã ibibita in corpe ipsius submersa aut adherẽs sup corpus eiꝰ aut effusa in ꝯcauitate ipsius. Et qñz ē hũor in ipso inuẽtus gñatꝰ ⁊ qñz ē effusus ex mẽbro alio ad ipm sic effundit ex cerebro cũ catarro calido aut frõ ⁊ calefit pp ipz ꝯplõ stõi aut infrãt ⁊ declinat ad ꝯplõnẽ eiꝰ q̃õ descẽdit ad ipz. Et silr qñz effundũt ad ipz ex felle hũores ad stõum colerici ⁊ illõ in q̃busdã in q̃bꝰ creãt vic plẽs ex felle ad stõm loco aduẽtꝰ sui ꝫ plꝫ ex felle ad intestina q̃re effundit ad stõm illud q̃õ oꝫ vt effundatur ad intestina quũqz ꝓlõgat faciũt accidere salsi ⁊ acuti q sũt ex eis in stõ vlcera ⁊ fri ⁊ insipidi lenitatẽ ⁊ lubricitatẽ. Et qñqz puenit eoꝝ ipressio ad primũ intestinũ eoꝝ q̃ sequũt ipz. Sed corruptio appetitꝰ ⁊ alistimbre in ipso ē res prima. Sũt.n. q̃dã hoies in q̃bꝰ creat illud ꝫ ꝯtriũ ꝯsuetudinis ⁊ ꝫ ꝯtriũ illius q̃õ diximꝰ in anatõia ⁊ ꝫ diuersitatez eiꝰ q̃õ est plꝫ in creatiõe venaꝝ veniẽtiũ ad stõum ex felle ⁊ qñz effundit ad ipz ex epe et ex felle in q̃busdã in q̃bꝰ creat ex felle via magna ad stõuz q̃re effundit i ipz illud q̃õ erat necẽriũ vt effunderet ad intestina. ¶ Et qñqz effundit ad ipz melĩa ex plene etiã sic faciaz te cognoscere. ¶ Et plꝫ q̃õ ad ipz effundit ē cholẽa ex epe. Et qñz adiuuant ad illud cãe q̃ sũt in stõ sic dolor vehemens ⁊ cõpssio vehemẽs ⁊ tarditas cibi ⁊ debilitas virtutis eius expulsiue. Et qñz ē cã i eo ira aut tristitia aut passio aialis ex eis q̃ mouẽt mãz ⁊ effundũt eã ad stõum ⁊ facit accidere mordicationẽ q̃ nõ remouet nisi võitu. Et qñz effũdit ad ipz cũ hmõi motibꝰ ⁊ ꝓpẽ dolore hũores virulẽti p̃cipue quũ fuerint in illis ptibꝰ vlcera ⁊ cũ hoc qñqz effundit ad ipz melĩa etiã. Et cã in effusiõibꝰ melĩe ad ipz ē mltitudo melĩe aut debilitas stõi ⁊ cãe multitudinis melĩe sũt ex eis q̃ tu scis. Et cã effusiõis sãguinis ad ipm

est multitudo sāguinis ꝛ ꝯmotio ei⁹ i mēbro nobiliore eo vicinitate ei⁹ in latere suo sic̄ est epar: aut supra ip̄z sic̄ est cerebrū quū ex ipso effundit̄ sāguis ad guttur et meri ꝛ penetrat ad stōum ꝛ virtutis ipsi⁹ expulsiue debilitas adiuuat ad recipiēda oia q̄ effundūt̄ ad ip̄z: ꝛ ex cāis fortib⁹ in effusiōe sanguis ad ip̄z ꝛ ad alia ē retētio cursus mēstruoꝝ ꝛ sanguis hemorroidaꝝ aut sanguinolente egōnes aut dimissio exercitij eūatiui vel incisio mēbri q̄re supabūdat illō qd̄ nā ꝑpauit ei ex mā ꝛ indiget expulsiōe. Et qn̄z expellit̄ ex via stōi ꝛ euomit̄ sanguis. Et scias q̄ debilitas stōi est cā fortis i effusiōe ei⁹ qd̄ effundit̄ ad ip̄z. Et p̄mū qdez qd̄ inuenit̄ in stō aut gn̄at̄ ex ipso ex hūorib⁹ ē phlā. Et cā in hoc ē q̄ chilus ē n̄e ꝓpique phlāti. Quū ergo n̄ digerit̄ digōne integra nō fiunt sāguis ꝛ colera ꝛ melia. Et iteꝝ ad stōum nō effundit̄ in p̄rimis dispōnibus cola lauās eū sic̄ abluit intestina. Sz colera nō gn̄at̄ nisi i qbusdā intestinis ꝛ ƀz p̄z nō effundit̄ ad ip̄z nisi ex ep̄e q̄uis ipsa gn̄et̄ in stō calido qn̄ inuenit cibū recipientē ꝯuersionē velociter ad fumositatē. Et qn̄z accidit stō aut in creatiōe aut cū ꝑseuerātia egritudinū aut doloꝝ ꝛ malitia regiminis vt fiat corpus ei⁹ laxe texture rare sube subtilis cutis q̄re ꝑducit illud ip̄z ad debilitatē i oib⁹ opatōnib⁹ suis ꝛ ē nec̄riū vt curet̄ cū labore. ¶ Et cāe egritudinū stōi oēs sūt cāe egritudinū p̄dictaꝝ extrinsece ꝛ intrinsece. Et ꝓp̄e sunt ei vt sint cibi tales q nec̄rio faciūt malitiā digōnis. lz stōus nō sit nisi ƀz saniorē dispōnū ꝛ est dcm̄ in suo ca. aut sint pauci valde ita vt ꝑducāt stōum sanū ad exiccationē ꝛ adunationē. Aut multiplicet̄ vsus medicinaꝝ ꝛ cōsuescat stōus vti adiutorio medicine in opatiōibus aut laboret p̄z vomitu et solōne vētris ꝛ ꝓp̄e vōitu qm̄ ipse indiget motu laborioso nō nāli ꝛ accidat vt rarificetur textura villoꝝ ei⁹ ꝛ extenuet̄. Et stōus vehemētis sensus parat⁹ ē ledi ꝛ ipediri a q̄libet cā. Et ois ꝯplō debilitās sup̄flue facit accidere in oi opatiōe diminutionē ita q̄ calitas pura qn̄z. n. fit cā lubricitatis stōi pp̄ illud qd̄ facit accidere de debilitate retētiue. Sz ꝛ calitas cuz mā sepe est cā illi⁹. Et nocumēta qdē q̄ eueniūt i opatiōib⁹ suis aut eueniunt in virtute appetitiua ꝛ attractiua ꝛ non appetit oino aut minorat̄ appetit⁹ ei⁹ aut multiplicat̄ valde aut corrūpit̄ eius appetitus. Et illud aut cibi aut aq̄. Aut i virtute retētiua ita vt vehemēs fiat ei⁹ retentio aut debilitet̄ aut destruat̄ eius retentio ꝛ natet cibus. Aut i virtute digestiua ita vt destruat̄ eius digō aut debilitet̄ aut corrūpat̄ et cōuertat rē ad acetositatē ꝛ fumositatē. Aut in virtute expulsiua ita vt vehemēs fiat eius opatio in ipso aut ad viā nālē aut ad sup̄iora aut debilitet̄ ei⁹ expulsio aut ōstruat̄. ¶ Ex oi nāqz re cui⁹ ꝓlōgat̄ mora in stō ꝛ tardat̄ accidit vapōatio gn̄atiua hūoꝝ ꝛ nō ē aliqd ita vaporosū vt fruct⁹. Et qn̄qz accn̄t ei dolores extēsiui ꝛ mordicatiui ꝛ reliq. Et qn̄z sequūt̄ debilitatē haꝝ virtutū oium aut q̄rūdā natatio cibi ꝛ tarditas descēsiōis ei⁹ aut velocitas descēsiōis ipsius ꝛ debilitas digōnis aut destructio ei⁹ ꝛ corruptio. s. casus appetitiue aut appetit⁹ caninus aut appetit⁹ corruptus ꝛ sequūt̄ eā rugit⁹ ꝛ eructuatio ꝛ inflatio ꝛ mordicatio ꝛ alia. Et qn̄z ꝑducit illō qd̄ eueīt ex hoc ad cōitatē mēbroꝝ alioꝝ ꝛ ꝓp̄e cerebri cū cōitate inter ea ꝑ neruos p̄rimos q̄re accidit epilepsia aut spasmus aut melia aut facit cadere i visu nocumētū. Et qn̄z imaginat̄ oculo q̄si cimices aut finifer aut tela arance aut fum⁹ aut nebula. Et multotiēs cōicat cor stō ꝛ accit sincopis aut pp̄ vehemētia doloris ꝛ ꝓp̄e in apātib⁹ suis magnis aut pp̄ q̄litatez sup̄fluā caloris aut frigoris aut ꝯuersiōis ad venenositatez. ¶ Nā debilitas meri ad hoc vt faciat accidere sincopiz facit euenire estuationē ꝛ ꝯturbationē ꝛ saltū ꝛ trēorez. ꝛ hmōi qdē sūt ō qb⁹ dicit Hip. q̄ sumere i potu vinū mistū ƀz mediū sanat eos ad hoc. Et illō pp̄ illud qd̄ in ipso ē de mūdificatiōe ꝛ ablutiōe cū ꝯfortatiōe. Et stōus qdē qn̄z ꝑpat̄ cā vehemētie sui sensus passiōi a cā pua ꝛ ꝑducit illō ad epilepsiā ꝛ spasmū. Et iste hō ledit̄ q̄libet ira ꝛ ieiūio ꝛ tristitia ꝛ cā mouēte hūores. Nā quū effundit̄ ad ip̄m ex eis pp̄ illud hūor coleric⁹ mordicatiu⁹ ad os stōi ledit̄ eo pp̄ vehementiā s̄ꝰus sui q̄re patit̄ epilepsiā ꝛ sincopis supuenit ei ꝛ spasmus pp̄ cōitatē cerebri cū ore stōi. Et huic qdē hoi accidit sicut est illō quod accidit ex debilitate oris stōi ex hoc q̄ qn̄z vsqz ad fastidiū repletur cibo aut sup̄fluit in potu vini aut coitu spasmatur aut incurrit epilepsiaz. Et multotiēs qdē accidit vt euadat hmōi vomitu porrino aut viridi vt herugo heris. Et qn̄qz plurima repletio facit eos pati subet prolixā ꝑdurantē vsqzquo vomant ꝛ excitētur ꝛ surgāt. Et qn̄qz est illō cā

ad cadendū in meliā colericā ⁊ in cogitatio-
nes et somnia corrupta. Et scias ꝙ egritudi
nes stōi q̄n ꝓlōgātur ꝑducūt ad raritatē tex
ture villoꝝ ei⁹ et fit difficile succurrere et me
dicari. et ex nocumentis malis in creatōe est
vt sit caput frigidum preparatum euentui ca
tarri et sit stomachus calid⁹ quare non tolle
rat ea que mūdificant illuz catarrū sicut sunt
diapipereon et diacalamentū et diacyminū.

¶ De modis significationum dispositionuz stomachi. Capitulum.xvij.

RĒs ex q̄bus significātur dispōnes stōi
sūt ex dispōnib⁹ cibi in hoc ꝙ stōus tol
lerat eū et priuat̄ tollerantia ei⁹ et ex hoc ꝙ di
gerit ipz ⁊ ex hoc ꝙ expellit eū ⁊ ex hoc ꝙ ip
se appetit cibū ⁊ potū. et ex motib⁹ ei⁹ et ex cō
motiōib⁹ ipsi⁹ sic̄ tremor stōachalis et singult⁹
et ex dispōne oris ⁊ ligue i sapore suo et infu
siōe sua et exiccatiōe sua et aspitate ei⁹ ⁊ leni
tate ipsius et odore eius. et ex eis q̄ egrediūt̄
ex stō cū vomitu aut egestiōe ⁊ vētositate de
scendente cū sonitu aut sine sonitu aut ascen
dente q̄ est eructuatio et retēta q̄ est rugitus
aut ex colore faciei aut iterioris ptis oris aut
ex doloribus et ipedimētis ex cōitate ei⁹ cuz
mēbris alijs et ex pte eius qd̄ cōuenit ei aut
ledit ip̄m ex eis q̄ comedūtur et bibūt̄ et me
dicinis. ¶ Significationes aūt ex tollerātia
cibi et priuatione tollerātie ei⁹ sūt q̄m si stōus
nō tollerat nisi paucū qui sit infra cōsuetum
tunc in eo est debilitas pp aliq̄ cāꝝ debilita
tis: ⁊ si tollerat tūc virtus ip̄ius est remanēs
¶ Dex significatiōes ex egōne ⁊ eis q̄ egre
diūtur ex ventre sūt ex egestiōe qdē q̄m eq̄lis
tēperate tincture ⁊ fetoris significat bonitatē
digōnis ⁊ bonitas digestionis significat for
titudinē stomachi ⁊ equalitatez cōplexionis.
Sed ille qui non digeritur ex ipso significat
debilitatem stomachi ⁊ malitiam complexio
nis cuz ipso. Amplius tinctura significat ma
teriā q̄ est in ipso ꝙ si fuerit illic lenitas et fe
tor significat ꝙ descēdit a stō ante horaz suā
proprerea ꝙ stomachus male comprehendit
eum propter debilitatez virtutis retentiue et
si nō est lenitas nō significat illud. imo signi-
ficat debilitatē digestiue. ¶ Significationes
aūt ex sonitu sunt q̄m iā dictū est in eis q̄ tu
scis ꝙ descensus eius significat fortitudinez
stomachi. Et magnitudo sonitus eius signi-
ficat bonitatem digestionis ⁊ fortitudinem ⁊
similiter paruitas fetoris eius. ⁊ rectius qui-
dē i hoc ē ꝙ dscēsus ei⁹ nō significat fortitu-
dinē imo significat debilitatē q̄ndā. Sz ē debili
tas q̄ ē infra illā q̄ facit accider̄ eructuationē.
Dex cēntia magnitudis sonit⁹ si ē pp subāz
eius tūc est pp grossitudinē suā. ⁊ si ē cā eius
virtus expulsiua tūc illd̄ significat fortitudinē
aliq̄. Subtilis aūt tenuis cui nō ē sonit⁹ ma
gis significat fortitudinē q̄ spissa clamosa et
ꝓprie illa cui⁹ sonitus nō ē i volūtate missa.
Sonit⁹ aūt exiēs ex se ip̄o significat ꝑmistio
nē sensus. Dex paruitas fetoris significat ꝓ
culdubio bōitatē digōis. et vehemētia fetoris
significat corruptionē ei⁹. ⁊ si nō ē fetor oino
significat cruditatē eius. Significatōes vero
ex via singult⁹ sūt q̄m si bsīs eū sentit mordi
cationē tūc illic ē hūor acetosus aut acut⁹ aut
amarus. ⁊ si sētit cū eo extensionez tūc illic ē
ventositas. ⁊ si nō sentit illud neqz sitit tūc il
lic ē hūor phlegmaticus. ⁊ si ē post eūones ⁊
febres tūc illic ē siccitas. ¶ Significatōes aūt
ex siti sūt q̄m sitis significat ꝯplōnē calidā et
si ē cū nausea significat materiā cholericam
aut salsā phlegmaticā. Nam si sedat̄ potu aq̄
calid tūc mā i plurib⁹ dispōib⁹ ē phlegmati
ca aut mā nitrosa. ⁊ si augmētat̄ tūc mā ē cho
lerica. Dex significatiōes ex dispositionibus
oris ⁊ lingue sunt quoniam quando lingua
in doloribus stomachi est vehementis asperi
tatis ⁊ rubedinis tunc significat dn̄ium san-
guinis aut ap̄a calm̄ in ipso sanguineum ⁊ si
ad citrinitatem tunc nocumentuz est choleri
cum: ⁊ si ad nigredinez tunc ē melēca. ꝙ si ad
albedinem ⁊ lenitatem tūc causa est humidi
tas. ⁊ si est siccitas superflua tunc causa est sic
citas. ¶ Sed significationes ex via digestio-
nis sunt q̄m digestio bōa non fit nisi q̄n post
cibum ꝯprehensum non accidit grauitas in
ore stōi neqz rugitus neqz inflatio neqz eru-
ctuatio neqz sapor fumosus aut acetosus ne-
qz singultus ⁊ tensio. ⁊ vt sit spatiū more cibi
in stō spatiū equale. ⁊ descensus eius ab eo i
hora q̄ oz nō ante ip̄sā neqz post eā. ⁊ sit som
nus temperatus ⁊ expgefactio velox leuis. et
in oculo nō fit ap̄a ⁊ in capite nō fit grauitas
⁊ obedientia nāe sit facilis ⁊ sint inferiora vē
tris ante egōez inflata. hoc eniz significat bo
nitatez inuolutōis stōi sup cibuz ⁊ ꝙ ipse bn̄
ꝯprehendit ip̄sū. ⁊ illud significat fortitudinē
stōi ⁊ conuenientiā cibi in q̄litate ⁊ q̄titate.
Quuz ergo stōus non ꝯprehendit cibū bona
ꝯprehensione neqz fit digō bona accīit rugi-

tus ꝛ frequētia eructuatōis ꝛ remāet cibus i
stō spatō lōgo aut descēdit ante horā nc̄riā ꝛ
colere qdē ꝓprietas nō ē vt ꝓhibeat digōnē
ꝓhibitōe ōstructoria aut dinutiua aut facien
te cruditatē imo qn̄qꝫ corrūpit eā Sꝫ melan
cholie ꝓprietas ē vt ꝓhibeat digōnē ꝛ corrū
pat eā simul ꝛ phlegma decliui⁹ ē ip̄a ad cor
rūpendū. ꝛ scias ꝙ qn̄ i stō non est ap̄a neqꝫ
vlc⁹ ꝛ i cibo nō ē corruptio dinō digestō non
fit bōa tūc cā est malitia ꝯplonis. ꝛ plimū ei⁹
ē ex fritate ꝛ hūiditate ꝛ p⁹ eas cal'a ꝛ p⁹ eas
sicca. ¶ Dex significatōes ex stōi doloribus
sūt qm̄ verbigr̄a dolor extēsiu⁹ significat ven
tositatē ꝛ ꝯuatiu⁹ significat replonē ꝛ mordi
catiu⁹ significat hūorē acetosū aut acutū aut
pōticū aut amaꝝ. ¶ Significatōes aūt ex ap
petitu sūt qm̄ significāt ex eo aut ꝑꝑ additōez
ei⁹ aut ꝓpter diminutiōez ei⁹ ꝛ ipsi⁹ ōstructō
nē aut spēz ad quā ip̄e ōclinat sic ē ꝙ ip̄e qn̄
qꝫ est sitiens ꝛ appetit fr̄a ꝛ qn̄qꝫ appetit ace
tosū ꝛ qn̄qꝫ appetit exiccantia salsa ꝛ acuta ꝛ
qn̄qꝫ aggregaꝛ appetit⁹ acutoꝝ ꝛ salsoꝝ ꝛ ace
tosoꝝ fit. ꝛ ex mō ꝙ ista sūt coīa faciēdo lucra
ri icisionē hūoris nocitiui q̄re sūt significātia
ōbilitatē stōi. stōus eni fortis ōclinat ad pin
guia ꝛ qn̄qꝫ ē appetit⁹ ōcliuis ad res malas
q̄s refugit nā sic appetit carbōes ꝛ alusnen ꝛ
alia ꝛ cā in hoc ē hūor corrupt⁹ extrane⁹ non
ptinēs hūoribus laudabilibus. Qūn aūt bōi
tas adest gustus ꝛ ē sanus n̄ eligit appetitus
saporē supra dulcē. Quūqꝫ ōclinat appetit⁹
versus aliū ꝛ abhorret illū tūc illic ē nocumē
tū. Nā si appetit pinguia tūc illic est stiptici
tas ꝛ spissitudo ꝛ raritas. Et si nā abhorret ci
bos calefaciētes ꝛ ōclinat ad fros ꝓpter fri
tatē ipsoꝝ tūc ē illic cal'itas. ꝛ appetit calefaci
entes tūc ē illic fritas. ꝛ si appetit icisiua ꝛ ace
tosa ꝛ acuta tūc illic ē hūor viscosus. ꝛ appeti
t⁹ qdē i stō calido aq̄ ē plus q̄ꝫ cibi. ꝛ qn̄qꝫ fit
vehemītia caliditatis ꝓpter resolonē ꝛ ingsi
tōez restauratōis. ꝛ mordicatio qdē excitat fa
mē vehemītē ꝛ est spēs famis q̄ nullo mō tol
lerat ꝛ associaꝛ ei sincopis ꝓprie qn̄ tardaꝛ ci
b⁹. ꝛ appetit⁹ i stō ad quē effūdūꝛ melācholia
ꝛ phlegma acetosū multiplicaꝛ qn̄ ē eoꝝ q̄ꝫti
tas ifra q̄ꝫtitatē vocātez ad expulsionez ꝛ nō
multiplicaꝛ i eo appetit⁹ ꝛ fit caninus nisi ꝑꝑ
illō qō dicturi sum⁹ i capitulo appetit⁹ cāini.
ꝛ scias ꝙ appetit⁹ nutrimīti coicat mēbris oib⁹
Dex illa cōitas ē nālis ꝛ facta ex suspensiōe
vocatōis virtutis nutritiue cū attractiua. Am
plius appropriaꝛ stō appetitus aialis ꝛ sentit
cū eo. Et qn̄ꝫ ꝯuenit qbusdā hoib⁹ vt exuriāt
plꝫ ꝛ cōedūt plꝫ ꝛ nꝫ aduenit eis saturitas fa
stidiosa ꝛ nꝫ egrediꝛ in egōne eoꝝ fex plima
ꝛ nꝫ cū hoc corpa eoꝝ impinguāꝛ. Et cā qdē
hmōi dispōnis ē resolō plꝫ velox cū sanitate
digestiue ꝛ attractiue ꝛ appetitiue. ¶ Dex si
gnificatiōes ex via saporis oris sūt ꝙ amar⁹
significat cal'itatē ꝛ colerā. Et acetosus signi
ficat frig⁹ stōi sꝫ min⁹ frigore cū q̄ nō digeriꝛ
cib⁹ oino. Et qn̄qꝫ significat calorē debilē cū
hūiditate faciētē ebullire hūiditatē paꝝ q po
stea sepaꝛ ab ea deficiēs i digerēdo q̄re accit
acetositas sic fit in musto. Acessit. n. qn̄ ifraꝛ
ꝛ acessit qn̄ feruet a cal'itate debili. Et est ace
tositas q̄ fit ex effusiōe mēi acetose ex splene
ad stōum ꝛ fcā qō cā splenis mutat appetitū
nec̄rio ꝛ mltiplicat inflationē ꝛ rugitū ꝛ ma
litiā digōnis ꝛ facit eructuationē accidā. Et
ille q ex saporib⁹ oris est insipidus significat
hūoris insipidi saporē. Et salsus significat sa
porē hūoris salsi. Et sapores extrāei horribi
les significāt hūores extraneos putridos ma
los. Sꝫ significatiōes ex vōitu sūt ꝙ si ē nau
sea tm̄ tūc mā ē viscosa ibibita. Et si ē vomi
tus facilis significat ꝙ ipsa ē effusa in cōcaui
tate. Et si sūt vomit⁹ ꝛ nausea ꝛ nō sepanꝛ si
gnificāt aggregationē vtriusqꝫ rei aut visco
sitatē hūoris: ꝛ nō ē nausea fcā ex mā ibibita
ꝛ qn̄ ē plime mordicās os stōi aut est pauca
ꝯfortaꝛ qn̄ ipsa cū cibo ꝑmisceꝛ ꝛ ascendit ex
ꝓfundo stōi ad os stōi ꝛ mordicat ip̄ꝫ. Qua
ꝑꝑ facilis fit qn̄qꝫ expulsio hūoꝝ post cibū ꝛ
nō fit facilis an̄ ip̄ꝫ nisi sint multi. verū qn̄ ē
aduēt⁹ ꝯturbatōis ꝛ nausee a ꝓuocatiōe tūc
mā ē effusa si vero ē currēs tūc mā ē gn̄ata i
stō fm ꝯtinuationē. Et vomitus etiā signifi
cat ꝑ colorē ei⁹ qō ingrediꝛ in ip̄o māꝫ signi
ficat ergo colerā ꝛ mel'iā ꝑ colorez ꝛ phl'a vi
treū ꝑ colorē ꝛ phl'a acetosū ꝛ salsū ꝑ colorez
et saporē et phl'a descēdēs ex capite ꝑ colorē
mucosū et qō associaꝛ ei ex ōscēsu ad mēbra
alia. Et ex hoib⁹ est q quū recipit cibū aliquē
sentit ex seipso ꝙ si moueretur supfluo motu
euomeret cibū suū ꝛ illō qdē significat hūidi
tatē in stō aut debilitatez stōi sed illō qō ē ex
hūiditate accit ēt quū vacuitas adest et illud
qō ex debilitate nō accit nisi fꝫ replōnē tm̄.
Sꝫ significatiōes ex via coloris corpis sunt
qm̄ color ē vehemēs significatio dispōnis stōi
ꝛ ep̄is fꝫ plꝫ. Plime. n. egritudines stōi sūt

fr̃e ⁊ color stōaticoꝝ ē plūbinꝰ. Et si inest eis citritas ē citritas ᵭclinis ad albedinē. significatōes āt ex via rugitꝰ sūt qm̄ rugitus significat debilitatē stōi ⁊ ꝙ ipse male cōphēdit cibū ⁊ egōnē hūidā. Dex significatōes ex sputo sūt qm̄ multitudo eiꝰ ⁊ spumositas ipsius significāt hūiditatē stōi mittētis aquositatē ⁊ mucilaginositatē. Exiccatō oris ⁊ paucitas saliue significāt siccitatē stōi ⁊ calitatē. Et si fuerint illic significatiōes alie adiuuabūt illa in significatiōe calitatis. Et scias ꝙ siccitas oris ē a siccitate ꝯplōis duobꝰ modis. Vnꝰ eoꝝ ē siccitas vera ⁊ ē vt nō sit saliua: ⁊ ƀus est mēdosa ⁊ ē vt sit saliua exuberās viscosa: sed sit exiccata cā calitatis vaporose veniētis ad ipm̄: q̄re oꝫ vt distinguat̃ inter siccitatē ⁊ exiccationē sputi viscosi ƀꝫ os. Nā illa significat siccitatē ⁊ hūiditatē viscosā aut ꝓcedentē a stō aut descēdētē a capite. Sed significatiōes ex eructuatiōe sūt qm̄ eructuatio qñꝫ ē acetosa ⁊ qñꝫ est fetida aut fumosa aut rancida aut lutosa aut putrida aut limosa aut silis cibo quē recipit eructuās aut pura i q̄ nō ē q̄litas alia ⁊ est sanior eructuatio. Nā si est fumosa ⁊ cā in hac nō est suƀa cibi q̄ sit velocis ꝯuersiōis ad fumositatē sic̃ vitelli ouoꝝ i patella ⁊ rhaphanꝰ aut cibꝰ cui in artificio suo ⁊ quū fit associat̃ q̄litas fumosa sicut dulce cui supuenit ignis dñiū ⁊ alia tūc cā i ca ē igneitas stōi ꝑꝑ mām aut malitiā ꝯplōnis pure. Si āt ē cū mā tūc ē ƀꝫ vnū duoꝝ modoꝝ ꝑ̄dictoꝝ. Et plꝫ qdē est illō ex mā colica effusa ad stōum ex felle ƀꝫ modū cuius ꝑ̄terita ē rememoratio aut ex catarro calō ex capite ⁊ ꝓprie quū hō nō ē colicus i cōplōne sua. Et significat̃ ēt ꝙ cā calitatis ē mālis aut pura ex isto mō ꝙ cibus q sūptꝰ fuit lōginquus ē a fumositate sicut ē panis ordei. Nā quū hmōi eructuat fumose tūc cā ē calitas stōi. Et silr̃ attēde egōnē an ē colerica. Nā si colerica significat ꝙ cā ē calitas stōi. Qñꝙ.n.ē malitia ꝯplōnis singularis ⁊ vomitꝰ ēt ē significatio magis significās ꝑ illō qō egeedit̃ in ipō. Et qñꝫ significat eructuatio acetosa ⁊ fumosa vigilias cū qbꝰ nō inuenit stōus vacuationem sufficientē digōni ⁊ inflāmat̃ ⁊ calefit. Qō si est eructuatio acetosa nō a cibo acetoso neqꝫ a cibo q quū supflue sumit̃ mutat ad acetositatē tūc illō ē ꝑꝑ frigꝰ stōi ⁊ ꝓpe quū accit a cibis elōgatis ab hoc vt acetosi fiāt sic̃ ē mel. Nā si inuenis eos acetosos fieri tunc indica ꝙ cā in hoc ē frigus stōi sine mā aut cū mā ⁊ associat̃ ei qō ē cū mā grauitas i ore stōi sp. Et plm̄ accit illud hūtibꝰ colerā nigrā ⁊ spleneticā. Et illi ad cuius stōum descēdit catarrus frīus. Qñꝙ āt acescit eructuatio a caliditate quū inuenit materiā dulcē ⁊ facit ipsam acetosā ⁊ significat illud vt sit eructuatio acetosa cū signis calitatis ⁊ inflāmatōis ⁊ amaritudine oris ⁊ siti ⁊ iuuamēto cū eis q̄ ifrĩant. Et ex eis qdē qbꝰ significat̃ ꝙ caliditas plima supflua qñꝫ accscere facit cibū ⁊ eructuationē est ꝙ caliditas qñꝫ facit acescere lac velocius q̄ꝫ ipꝫ facit acescere frĩitas ⁊ qñꝫ significat̃ ꝑ vomitū ēt materia. Et qñ eructuatio est fetida tūc qñꝫ significat putrefactionē in stō significatione fetoris oris: ⁊ qñꝫ significat vlcera stōi. ¶ Et lutosa ⁊ cenosa ⁊ limosa significāt hūiditatē putrefactā. ¶ Et illa q̄ est vt herugo eris significat acuitatē ⁊ caliditatē cū putrefactione ⁊ est vehemētior significatio caliditatis q̄ꝫ fumosa. ¶ Si āt eructuatio nō ē fumosa nꝫ acetosa sed ē afferēs saporē cibi pꝰ spatiū eueniēs ƀꝫ acceptionē cibi tūc significat debilitatem stōi in ꝯuertēdo cibū. Dex significationes ex eis q̄ sūt ꝯueniētia aut fugiētia aut īpedientia sūt vt ꝯsideret̃ an res infrĩantes sūt ꝯueniētes ei aut res calefacientes exiccātes ꝯueniāt aut hūectātes post q̄ꝫ ꝯsiderat̃ res vna sepe enī accit error cā dimissionis eiꝰ quū nō attēdit̃ ⁊ ē ꝙ res īfrĩantes multotiēs frāgūt ebullitionē hūoris subtilis aquosi hūidi aut salsedinē hūoris phlāttici ⁊ existiat̃ ꝙ cū eis iā ꝓuenit iuuamētū q̄ꝫuis illic sit caliditas ⁊ res calefaciētes multotiēs expellūt hūorē calidū ⁊ resoluūt eū ⁊ existimat̃ ꝙ cū eis iā accit iuuamētū q̄ꝫuis illic sit frĩitas imo oꝫ vt ꝯsideret̃ cū his duabꝰ relique significationes. ¶ Significationes aūt eoꝝ in qbꝰ inuenit̃ sensus stōi sūt qm̄ si non sentit mordicationē imo grauitatē tūc materia ē phlātica vitrea ⁊ si sentit mordicationē cū inflāmatione tūc materia ē amara vel salsa mordicationē sine inflāmatione tūc materia ē acetosa: ⁊ si est illic mordicatio cū leuitate tūc materia ē subtilis aut pauca ⁊ si est cū grauiate tūc materia ē grossa aut multa. Significationes āt cū dispōnibꝰ cōicātibus sūt qm̄ ꝯsiderat̃ verbigr̃a an cerebrū patiatur a cāis catarri ⁊ mittat ad stōuꝫ descēsiōes aut epar an sit gñatiuū colere ⁊ mittat ipsaꝫ aut an splen deficiat i expellēdo melā ⁊ sit apo-

sus plurime melie ⁊ hec ē cognitio cāe:⁊ ꝯsi
deratˀ an imaginētˀ corā oculis res nō ꝯsue-
te ⁊ nō fixe ⁊ an accidāt soda aut estuatio cū
replōne ⁊ minorētˀ cū eūone ⁊ silrˀ vertigo ꝓ
prie ⁊ an ueniatˀ treōr cordis pꝰ replōnē an
ꝫ vacuitatē aut accidat sincopis aut spasmꝰ
⁊ hec ē cognitio accñtis. Naꝫ si replō fecerit
accidere imaginatiōes ⁊ soda aut ingetudi-
nē ⁊ visiōes diuersas aut tremorē cordis ēt
aut subet maximā tūc stōus erit plenus aut
debilis aut i ipso ē malitia ꝯplōnis: ꝙ si tre
mor cordis ⁊ soda ⁊ sincopis ⁊ estuatio acci
dāt in dispōne vacuitatis tūc ipse ē hñs rece
ptionē cole aut hūoris mordicatiui veniētis
ad os eiꝰ quū ē vacuitas: aut hūoris melici
⁊ cognoscitˀ supfluitas i hoc cū reliqs signis
q̄ tibi ōdimꝰ aut hūoris fri aut eiꝰ q̄ ē ex istis
cāis in inferiori pte stōi. Nā nō magnificatˀ
illic ꝙ ex eo gñatˀ ex soda ⁊ epilepsia ⁊ sinco-
pi ⁊ spasmo: ⁊ accñtia significātia dispōnes
eius cū cōitate alia sūt cerebralia sic pmistio
sensus ⁊ subet ⁊ congelatio ⁊ estuatio: ⁊ alia
sūt cordialia sicut sincopis ⁊ tremor cordis ⁊
malitia pulsus ⁊ alia sunt cōia sicut destru-
ctio anhelitus ⁊ difficultas eius ⁊ malitia.

¶ De signis male ꝯplōnis cal'e stōi. C.xviij.

Significāt ipsā sitis nisi sfluat ⁊ deiici
at virtutē: ⁊ eructuatio fumosa ⁊ lutosi-
tas saliue ⁊ iuuari ab eis q̄ infrant ꝫ ꝯditio
nes pmissas i significatiōibꝰ ⁊ adustio ciboꝝ
subtiliū q̄ꝝ sil'es nō adurūtˀ i dispōne nāli et
ꝙ grossi digerūtˀ plusq̄ꝫ digerātˀ i illa nisi sup
fluat ⁊ deiiciat virtutē ⁊ multitudo sitis ⁊ p
uitas appetitꝰ cibi ꝫ pl'ꝫ ⁊ ꝓprie qñ malitia
ꝯplōnis ē cū mā cal'a colerica faciūt cadere
virtutez oino: veꝝ digō ē fortis nisi supfluat
malitia ꝯplōnis vsqꝫ ad h vt debilitet virtu
tes ⁊ qñꝫ associatˀ huic ꝯplōni febris ethica ⁊
qñꝫ hec ꝯplō pp suā supfluitatē añq̄ꝫ deiici-
at virtutē cōmouet famē vehemētez p id qꝺ
resoluitˀ ⁊ qꝺ attrahit sua mordicatione ⁊ qa
mouet mās ad resol'onez sicut fit successiōe ⁊
hec gō fames qñꝫ ē sincopalis qñ tardatˀ cū
ea cibus aut facit cadere in sincopim: ⁊ quū
ꝓlōgatˀ parūp spatiū eiꝰ destruitˀ appetitꝰ oi
no ⁊ qñꝫ m'tiplicatˀ etiā pp cursū sputi ꝫ fa-
mē ⁊ multiplicatˀ ꝫ saturitatē cal'itas resol-
uēs stōum ꝙ si inuenerit hūiditatē erit illud
plus ⁊ hoc qdē sedāt cibi grossi. Et scias ꝙ il
lius cuiꝰ stōus ē igneus sāguis ē malus pau
cus acutꝰ fetidus quē abhorrēt mēbra diuer
sa ei in ꝯplōne radicali q̄re nō nutriūtˀ eo fit
ergo ille pauce carnis ⁊ sūt vene eiꝰ exuberā
tes qm̄ sāguis eiꝰ iclusus ē i eis q̄ nō vtitˀ nā.
Et phlōmia extrahit ex ipso sanguinē malū.

¶ De signis mal'e ꝯplōnis fr'e stōi. Ca.xix.

Significat fr'itatē stōi tarditas mutatio-
nis cibi ita vt nō ꝺscēdat sꝫ expellatˀ vo
mitu post spatiū qꝺdā ⁊ nō mutetˀ mutatiōe
q̄ valeat ꝙ si supfluat ñ alteratˀ pp ipsaꝫ cibꝰ
oino ⁊ nō digeritˀ ⁊ qñqꝫ significāt ipsā mul
titudo appetitꝰ et paucitas sitis et eructuatio
acetosa absqꝫ cā i cibo ꝫ ꝙ diximꝰ ⁊ h signi
ficāt malitiā ꝯplōnis eiꝰ fr'e. Et ex significa-
tiōibꝰ significātibꝰ illꝺ ē vt nō sit aliistibre ni
si eiꝰ qꝺ ē leue ex cibis sine grossis qm̄ iā añ
digerūtˀ ⁊ qñꝫ puenit malitia ꝯplōnis fr'e in
stō ad hoc vt accidāt ex cibo cōcesto pꝰ horas
pl'imas extēsio ⁊ dolor magnꝰ q nō sedatˀ ni
si cū expulsiōe hūiditatis acetose oi die. ⁊ qñ
qꝫ pducit ad hydropisim ⁊ iliacā. Et sup co-
lorē hñtis stōum fr'um appent citrinitas ⁊ al
bedo ⁊ nō occultātˀ expicti ⁊ ē ille ex meliori
bus curis cuiꝰ ē amcos. ⁊ qñꝫ cōicat cerebrū
in ꝯplōne hñtibꝰ ꝫ hāc ꝯplōnē q̄re fiunt so
da vētosa ⁊ gꝺ tus ⁊ sil'ia. Et qñ ꝯuenit ma
litia ꝯplōis fr'e cū ꝯplōne radicali cal'a mul
tiplicantˀ rugitꝰ ⁊ inflatio ⁊ exiccatio ⁊ sitis ⁊
augmētatˀ corruptio q̄tiens indiget phlōmia
qm̄ exiccat eū ⁊ pducit ad ethicā. Et eiꝰ qdeꝫ
medicina est vt sumat paꝝ vini ꝫ q̄ꝫtitatē q̄
infundatˀ ante cibū aut sint cibi eius exiccan
tia ⁊ caro rubea sine iure pingui cum micis.

¶ De signis cōplōnis sicce stōi. Capl'm.xx.

Significāt ipsaꝫ sitis vehemēs ⁊ exiccatio
lingue sfflua ꝫ ꝯditōes pdcās i ca. signi
ficationū ⁊ attēuatio corpis ⁊ arefactio ipsiꝰ
sup factā ista nā ⁊ iuuamētū cū cibis hūidis.

¶ De signis malitie ꝯplōnis hūide. Ca.xxi.

Significāt ipsā puitas sitis ⁊ terreri a ci
bis hūidis ⁊ ipediri ab eis ⁊ iuuamētū
cū minoratione cibi ⁊ cū eis q sicci sūt. Et si
gnificāt ipsā multitudo sputi ⁊ saliue ⁊ si sūt
ꝫ famē significāt cal'itatē cū humiditate ꝫm
pl'ꝫ. Et qñꝫ sūt ex cal'itate sola. Et multotiēs
qdē ē sup os stōi hois hūiditas infusiua ⁊ q̄
tiens hñs eā comedit aliqd meditatˀ ꝙ si mo
ueretˀ vomeret. Et qñꝫ fit illꝺ etiā ex debilita
te stōi sed associātˀ ei significationes debilita
tis pdicte ⁊ fit hoc ꝫm vacuitatez etiā q̄ꝫuis
nō comedat: sed illud ē apud comestionē tm̄.

¶ De signis cōplōnū stōi q̄ sit cū mā. C.xxij.

COmplexionē q̄ est cū mā̄ significāt vomit⁹ ꝛ eructuatio ꝛ amaritudo ꝑpē comitās ip̄z ꝛ ꝑꝑ illō qō ipsi admiscet ꝛ cōmiscet vrine nisi sit ꝑꝑ necessitatē trāseuntē terminū. Et subtilē qdē calidā virulentā significant cū lenitate stōi nausea ꝛ mordicatio ꝛ sitis ꝛ inflāmatio ꝛ qñ recipit cibū grossuz patit cū eo nauseā ꝛ ad sūmū si est plima cū ea est sꝑ nausea: ꝛ si ē pauca nausea apō cibū et silr si ē nō imbibita sed ē cōprehēsa in fundo stōi q̄re nō facit nauseā. Quūqz miscet cū cibo corrūpit in stō ꝛ spargit ꝛ ꝑuenit vsqz ad os ei⁹ ꝛ facit nauseā. Et qñz significat illā q̄ effusa ē in spatio stōi q̄ nō imbibit ꝙ qñ recipit eā hñs aliqd absterſiuuz sicut aquā mellis et zuccari ducit ip̄z ad eructuationē. Et ibibita nō cognoscit ex pte ei⁹ qō exit cū vomitu ꝛ egōne imo ex reliqs significatiōib⁹ ꝑdictis ꝛ eius radix ē nausea qm̄ significat mā̄z ꝑculdubio. Mā̄ si ē cōturbatio mī tūc sūt illic adherentia et ibibitio mēi et significat genus mēi sitis et sitis significat aut caliditatē ei⁹ aut salsedinē ei⁹ aut nitrositatē ei⁹. Mā̄ si sedat cū calida tūc ē phl'a salsuz ꝛ si nō sedat ea tūc ē mā̄ colerica. Et cognoscit etiā sapore oris aut cū eo qō expellit vomitu ꝙ si aggregētur nausea et sitis significāt illud. Et si non ē sitis significat ꝙ mā̄ ē fra. Et ex significationibus aggregatiōis phl'atice plurime viscose est vt cadat appetitus ꝛ nō dilatet pectus ꝑꝑ cibū plurimi nutrimēti imo declinet ad illud in q̄ sūt acuitas ꝛ mordicatio. Quūz ergo accipit illū appet iflatio et extēsio ꝛ nausea et nō qescit nisi cū eructuatiōe. Ex significationib⁹ aggregationis mē male in stō et q̄ sequūtur ip̄z ē saltus mirac et qñz ꝑducit ad epilepsiā et meliā. Et ex significationibus ꝙ mā̄ effusa sit melica ē appetitus plurimi⁹ cuz debilitate digōnis et cū multitudie iflatiōis et cū guesceguesce et sollicitudie. Et ex significationib⁹ ꝙ mā̄ ē fortis ē solō vētris ꝛ vertigo cū multitudine ex capite descēsus ad os stōi et etiā illō qō egredit i vomitu et egōne ex hūore mucoso. Et ex significatiōib⁹ ꝙ mā̄ ē hūida nocēs sua ebullitiōe ē sitis vehemēs cū defectu amaritudinis aut salsedinis i ore et sensibilitas rei q̄si ascēdētis et descēdētis cū hūitate sup̄flua i ore ꝛ capite stōi ꝛ iflatō.

De significationibus nocumentorum stomachi non cōplexionaliū. Caplm.xxiij.

SIgnificatōes qō magnitudinis stōi sūt vt sit stomachus tollerās cibū plurimū ꝛ cuz replet sētit tūc adherere viscera ꝛ ꝯp̄rimi ad iuicē. ꝛ quū euāt minuit ꝛ dimittit viscera q̄si suspēsa. Paruitatis vero significatōes sūt vt nō tolleret cibū plimū ante saturitatē. ꝛ significatōes qdē oppilatōuz cadētiū inter epar ꝛ stōuz sūt hūiditas egōnis ꝛ mltitudo ipsi⁹ et sitis ꝛ ꝑuitas sāguis ꝛ alteratio coloris ad hydropicalē ꝛ iceptio malitie dispōis cui⁹ fortasse noti⁹ nomē ē malitia ꝯplonis aut malitia hitudinis. ꝛ significatōes oppilationū cadentiū iter stōuz ꝛ splenē sūt paucitas appetitus cū magnitudine splenis. Vex significatōes oppilationū cadētiū iter stōuz ꝛ itestia sūt accñtia ileos ꝛ colice. ꝛ significatōes oppilatōuz cadētiū inter stōuz ꝛ cerebꝝ sūt paucitas appetit⁹ cū rcificatōe ꝯplonis ꝛ remanētia digōis cū dispōe si nō fuerit aliud qō ꝓhibeat ꝛ ꝑuitas sentiēdi ꝯglutita mordicatiua acuta valō ꝛ nō accidat singultus post potū diapipeon ꝛ potū vini i ieiunio. Vētositatis vero significatōes sūt extēsio i stō ꝛ laterib⁹ ꝛ sub hypocōdrijs ꝛ natatio cibi ꝛ multitudo vētositatis descendentis et eructuabilis. Et scias ꝙ quando inuenit sentiens inter stomachum ꝛ epar duritiem cum gracilitate. tūc illud est significatio indicās resolōnez nature.

De modis vlibus curationū. Capi.xxiiij.

CVrat stōus cū cis q̄ bibūt ꝛ cū epithiatib⁹ ꝛ embrocis cū aqs i qb⁹ ꝯcoquūtur medicie ꝛ linimētis ꝛ vnctōib⁹ ex oleis ꝛ emplis fcis cū ceris ꝯcoctis i aqs i qb⁹ ꝯcoquūtur medicie. Sz epithiata ꝛ empl'a sūt meliora embrocis embroce eni sūt ꝯbilis ip̄ressionis. Et scias ꝙ cura malitie ꝯplexiōis q̄ accidit stō in vtrisqz q̄litatib⁹ actiuis facillima ē ꝑpterea qa facile inuenim⁹ medicias ꝯrias eis vehemētis virtutis. Vex cura q̄ accit ex malitia ꝯplexiōis i vtrisqz q̄litatib⁹ passiuis ē difficillia et ꝑprie ꝯplexiōis sicce. Mā̄ oppositio cuiusqz eaꝝ ē cū virtute ꝯbilis ip̄ressiōis. Et scias ꝙ spatiū qdē calefaciēdi frz ē sic spatiū infrandi calz. Sed timor i ifrando maior ē ꝑcipue quū q̄dā mēbra vicinātia stō hēant malitiā ꝯplōis fre aut ꝯbilitatē. Vex timor i hūectādo et exiccādo ē sic̄ q̄uis spatiū hūectādi sit lōgi⁹. et scias ꝙ quuz egritudies stōi sūt ex mā̄ dinō ambigua sit mā̄ tūc nō ē qō magis ꝯferat ei q̄z hiera. qm̄ ip̄a ē magis adiuuās virtutes medicinaꝝ ad rectificādū stōuz et ꝯplēdas opōes eius ipsi ꝑprias. Sed oꝫ

vt nō cures de ea qn̄ ē malitia ꝯplonis sine mä qm̄ ipa nocet ī calo ꝛ sicco ꝛ iuenit ī fris ꝙ ē fortiꝰ ea. Quūqꝫ cūaueris stōuꝫ ex hūore effuso ad ipsū ab alio ꝯforta ipꝫ pꝰ illō vt nō recipiat illū hūorē ꝛ ꝯstrictio extremitatū ꝛ calefactio ipsaꝝ adiuuat ī retinēdo illō qō ef fundit ad ipꝫ ab eis. Et sirꝰ ō papauere ē ve hemētis iuuamēti ad effusionē mēꝝ calidaꝝ. Qō si hūor ē frīus tūc ꝯfortātia q̄ necria sūt post ipsā sunt sic mastix ꝛ tro. de rosis mino res ꝛ mēta sicca ꝛ xiloaloes ꝛ gariofili ꝛ q̄ sī illis silia. Et si hūor ē calidus tūc arobob ꝛ troc. frī facti ex roſ ꝛ spodio ꝛ q̄ sūt silia illis. ¶ Et ille q iuenit duꝝ ꝛ gracile illō qō ē iter stōuꝫ ꝛ epar ſꝫ ꝙ dirimꝰ ponat cibos suos ꝛ medicias suas aquā ordei ꝛ gradiaꝛ in bibē do ipsā q̄qꝫ die a. r. vsqꝫ ad cētū ſꝫ longitudi nē diei sui vsqꝫ q̊ sic potēs ī bibēdo ipsā vice vna aut duabꝰ: ꝛ non approximeꝛ medicina eūatiua nꝫ phlomia. Troc. dictus ad illō. ℞. masticis ꝛ troc. diarodon āboꝝ an̄. ʒ. iij. kara be ꝛ mēte sicce ꝛ marmacor ꝛ xiloaloes cru di oiuꝫ an̄. ʒ. ij. deꝛ ī potu cū vio antiq̊ aut mi ūa. Et oꝫ vt admistrēꝛ ī mūdificatione stōi et eiꝰ qō aggregaꝛ in vacuitate eiꝰ aut adheret aut ibibiꝛ medicine non ꝑtrāscūtes stōum et vias ꝑrias stō absqꝫ venis longings ab eo. Si āt n̄ valet vice vna itereꝛ illō ē. n. melius q̄ꝫ eūo quū non sit necria eūo. Et oꝫ vt attē das eē egōnis ꝛ vrine ī egritudibꝰ stōi. Quū qꝫ videris eas iā icipe rectificari tūc iā icipit stōus rectificari. Et oꝫ vt non afferas ī cura tionibꝰ stōi aut caliditatis eiꝰ aliqd vehemētis īfrationis sic aquā vehemētis frigoris ꝛ ꝓꝑe ī eo q non ꝯsuetꝰ ē ea: ꝛ non eūes medicinas solutiuaꝛ ꝛ ꝑꝑ illō qō ī ipo ē ex supfluitatibꝰ a stipticis ꝯseruātibꝰ virtutē ꝑꝑ illō qō scis.

¶ De cura malitie cōplexionis frigide ꝛ hu mide in stomacho. Capitulum. xxv.

At quū illic ē mā tūc cūa ſꝫ ꝙ sciuisti ī canone. Et si non ē multitudo mēi tūc expimētatores hñt viā ī eo notā. ¶ In cura tiōe qō quū mā non est tūc cibāt illū cū eis ī qbꝰ est stipticitas ꝛ amaritudo vt exiccent cū stipticitate sua ꝛ calefaciant cū amaritudine sua. Et huius qdē gn̄is est vinū ponticū. Et ex medicinis q̄ bibūtur medicine absinthia les ꝛ sirupus absinthij ipsius: ꝛ medicine fcē cū cydonijs. Sꝫ ex emplis ꝛ epithimatibꝰ ꝛ vnctionibꝰ emplastra in qbꝰ ponūꝛ medicine stiptice sic amomū ꝛ calamꝰ aromaticꝰ ꝛ spi ca ꝛ foliū ꝛ laudanū ꝛ bdellinū ꝛ radix lilij et balsamū ꝛ oleū eiꝰ ꝛ grana ipsiꝰ ꝛ storax. Vn guēta āt sūt cerata facta ex oleo masticino ꝛ oleo de oliuis ꝛ oleo de cydonijs. Si autem nō ꝯfert hec sūma admistra empla rubificā tia ꝛ medicam̄ ō gūmi rute siluestris. ꝛ ex em plis ꝯfortātibꝰ ē vt sumāꝛ croci ꝛ spice syre ꝛ masticis ꝛ olei balsami oiuꝫ an̄. ꝑs i. ꝛ mellis ꝑtes tres ꝛ myrrhe asportate a ciuitate atru sulō ꝑtes tres gūmi alboti pars. i. ꝛ. ſ. eufor bij pars. i. fiat ex eis emplm̄ ꝛ vt bibaꝛ ex eis paꝝ ꝑtrāsit. Et iteꝝ aliō. ℞. storacis ꝑtes. iiij. ceꝛ ꝑtis tertiā medulle ceruine ꝑtes. ij. gūmi alboti ꝑtē. i. olei balsami ꝑtē. i. ꝛ. ſ. olei nardi ni ꝑtes. ij. Et iteꝝ storacis tertiā medulle cer uine. iij. aloes rubei. iij. masticis partes. il. olei nardini. viij. olei balsami. iij. cere. v. fiat ex eis ceratū. Illi vero q rōcinatiōe vtunꝛ icipiūt in ꝑmis cū exercitio tēperato ꝛ admistrāt cibū bōi chimi facilis digōis eq̄lis q̄litatis ad ꝑui tatē aliq̄ꝫ ōclinātē ſꝫ mēsurā q̄ digeraꝛ dinō q̄diaꝛ ī hoc admistrādas medicinas ꝑdictas ꝛ aq̄ cursu eaꝝ ꝑcedūt ex elarijs aromaticis calidis cū eq̄litate qdē ſꝫ ꝙ exigit oppō egri tudinis ita vt ꝯmēsureꝛ ꝯplo. ꝛ ex istis elrijs sūt diapipeō ꝛ diacyminū. ¶ Medicam̄ bo nū. ℞. g̃noꝝ iuniperi ꝛ gūmi alboti ꝛ piperis oiuꝫ an̄. ꝑtem. i. ꝛ myrrhe asportate a ciuitate atrusulō ꝛ existimo ꝙ oꝫ vt sint cū ea storax ꝛ spica celtica oiuꝫ an̄ ꝑtes. ij. petroselini. ſ. semi nis apij mōtāi ꝛ keisin amboꝝ an̄. medieta tē ꝑtis ꝯficiāꝛ cū q̄ntitate sufficiēte mell. et qn̄ frigus ē vehemētiꝰ illo tūc oꝫ vt ī potu tribuāꝛ omorusia ꝛ athanasia ꝛ sagzenea ꝛ ē ex medi cis bōis ad oēs egritudies māles hūidas et grossas hūidaſ ꝛ sirꝰ sqlliticꝰ ꝛ eiꝰ ꝯfectō. ℞. sql le mūdate icise. iij. emiaſ ꝓijciāꝛ ī vase ō vitro ꝛ orificiū coopiaꝛ vasis ꝛ dimittaꝛ sex m̄sibꝰ.

¶ De cura malitie ꝯplonis calide. Ca. xxvi.

Inflāmatiōi stōi ꝯfert ī potu sumere lac acetosū ꝛ acetū ꝓꝑrie cuꝫ coriādro et lac acetosū vaccinū ꝛ medullā citroli ꝛ pisces re centes ꝓꝑrie sedāt iflāmationē ī stō ꝛ aq̄ fria ꝛ fructꝰ recentes ꝛ endiuia ꝛ cucumeres ꝛ ꝑ sica q̄ nō sūt vehemētis aquositatis q̄re ꝯuer tāꝛ colerā ꝛ lactuce ꝛ lētes ꝛ coriādrū hūidū ꝛ acetū ꝛ cucurbita ꝛ q̄ sūt illis silia mista cū cāfora ꝛ sandalis ꝛ roſ illa ncia sūt ꝛ dāꝛ eis in potu etiā tro. de spodio ꝛ ꝓꝑrie quū ē illic solō ventris cholerica ꝛ oua cocta ī aceto ꝛ lē tes cū ꝯdimento granatoꝝ cū sumachia ꝛ cō

dimento de acresta. ⁊ carnes q̄ eis ꝯcedūt sūt caro albauic ⁊ duragi et pulloꝝ. ꝙ si eoꝝ caliditas nō ꝯsequit̃ mortificationē virtutis tūc ciba eos frīs grossis sic̃ infrātis piscib⁹ recentib⁹ et īfrātis ventrib⁹ et oib⁹ in q̄bus est stipticitas etiā et rob de papauere et sirup⁹ ei⁹ ꝯferūt ad hoc valde. Et ex eis q̄ ꝯferūt eis ē vaporatio cū infrātiuis et qn̄qꝫ emplant̃ eoꝝ stōi cū vesica iflata iā iplera ex aq̄ frā. Nunqꝫ emplas stomachū ex emplīs infratiuis caue tunc ne velam̄ ex eis infret̃ aut epar tali infratiōe q̄ eoꝝ opōes nāles ledātur. Multotiens eni accit ide nocumētū i anhelelitu et frigus in epate. ꝙ si percepis aliq̄d hoꝝ tūc succurre ei cū oleo calefacto effuso sup̱ locū ⁊ emplā ip suꝫ cuꝫ eo et pone loco emploꝝ ea q̄ bibunt̃.

De cura malitie ꝯplexiōis frigide. C. xxvij.

SI fuerit hec malitia complexionis leuis sis contentus in curatiōe eius trociscis rosatis in quibus sunt absinthium et cinnamomum cum decoctione cymini et ameos decoctorum in vase vitri mundo. et ameos q̄dem est vehementis iuuamenti in hoc. et cuꝫ fortior illa tuuc necessarium est vti confectionibus calīs fortib⁹ et scibus calīs et diapipereō et tyriaca magna et mithridato cuꝫ vino et sagzenea et diacymino. et omorusia et alkēdedicō et diamuscho amaro et confectōibus de stomatichō et diaolibanum iuuatiuū ē ad hoc vbi nā est lenis et oꝫ vt ad bibendū dent̃ hm̄ōi in decoctione spice et masticis et squināti et eoꝝ q̄ sunt similia illis et zinziber ꝯditū est iuuatiuū eis et etiā troc. rosacei cū eq̄li mensura xiloaloes. Et iteꝝ diapipeon cum vino. naꝫ ipsuꝫ vehemēter calefacit stōuꝫ et significat̃ vltimitas sue impressionis p̱ singultuꝫ. Et oꝫ vt vtant̃ assa et pipe i cibis suis. Ipsa eni sunt plurimi iuuamēti in hoc. et allea ēt sūt ex rebus q̄ magis ꝯferūt eis. Et ex oleis iuuatiuis iungendo stōum sūt oleū camomillinū et oleū ꝺ alcāna et oleū ꝺ lilio ⁊ oleū masticinū posito in ipsis adipe galline et si indiget sup̱fluitate virtutis ponāt̃ in ipsis ammoniacū et bdelliū. Et si sūt nēcria fortiora istis tūc administrent̃ oleū costinū et oleū de ben et oleuꝫ sambacinuꝫ. Et ex eis q̄ inungūt̃ vel iniungūt̃ sunt sic̃ sirupus de lilio cum xiloaloes et muscho et ambra. Et ex seminibus sunt fenugrecuꝫ et semen apij mōtani et altee. Et qn̄qꝫ positio ventosaꝝ super stomachū in doloribus frīs maxie affert iuuamentū. et scias ꝙ calefactio extremitatum perducit ad calefactionem stomachi ⁊ proximo.

De cura male ꝯplexionis hūide. C. xxviij.

CUrat̃ cū exiccatis ⁊ incisiuis ⁊ eis in q̄bus sunt caliditas ⁊ amaritudo postq̄ꝫ eis admiscent̃ res pontice ⁊ oꝫ vt vtant̃ vino forti parūp̱ ⁊ sint cibi exiccatiui sicut illi qui sunt in patella ⁊ assati ⁊ minoret̃ potus aq̄ ⁊ trocisci rosacei cū ros. recentibus ꝯferunt cōplexioni hūide in stō. Et ex eis q̄dē q̄ remouent humiditatē stōi est vt bulliantur. ℥. i. anisi ⁊. ℥. i. seminis feniculi in aqua ⁊ collent̃ sup̱. ℥. v. zuccari ros. dissoluti digitis.

De cura male ꝯplexionis sicce. Ca. xxix.

HOꝝ curatio curatōi ethice p̱xima existit. Hec. n. egritudo est q̄dā ethica stōi Cū g̊ ꝯfirmat̃ curationē oio n̄ suscipit ⁊ neqꝫ est poss vt occupatio sit ad hūectandū ipꝫ solūmō imo hūectatio ei⁹ nō fit nisi cū cōitate corpis. Et ex hūectatōe igr̃ istaꝝ est eoꝝ balneatio ⁊ sessio ipsoꝝ in tina ⁊ eoꝝ iteratio ad balneū s̄ꝫ sūmā siccitatis. Et qn̄qꝫ nec̄riū facit sup̱fluitas siccitatis q̄ est in eis vt nō ꝯcedat̃ eis ambulatio ad balneū ⁊ recessus ab eo imo deferat̃ ad ip̄m ⁊ ab eo sup̱ aliq̄d qđ deseruet ne resoluat eos mot⁹ ⁊ ne resudet illud qđ sūpserunt ex tina. Et qm̄ balneū est mollificatiuū virtutis tunc oꝫ ne approximet ei qđ resoluat ⁊ duplicet̃ illud ⁊ oꝫ vt sit balneatio eoꝝ submersio ipsoꝝ in tina ⁊ nō est ei nec̄rius aer balnei. Et oꝫ vt sit aq̄ tine tēp̱ata. s. inter illā ex q̄ fit horripilatio ⁊ inter mordicātēꝫ. Et ad vltimū oꝫ vt nō patiat̃ ab ea imo delectet ⁊ hūectet ip̄m ⁊ amplificet poros. Et oꝫ vt sit spatiū balneatōis ei⁹ vsqꝫ dū p̱seuerat ⁊ inflat̃ ⁊ augmētat̃ corpus ei⁹ anteq̄ꝫ incipiat detumescer̃. Et oꝫ vt cū de balneo egreditur q̄escat paululū deinde in potu sūat ex lactib⁹ subtilib⁹ aut lac muliebre aut lac asininū aut lac caprinū ⁊ qđ de eo est melius. Et melius ex eo est suctū ex mām̄illa ⁊ afferat̃ lac hora q̄ mulget̃ ⁊ bibat ipꝫ anteq̄ꝫ patit̃ ab aer̃ oio ⁊ vt sit illđ cui⁹ lac bibit̃ iā cibatū tanta q̄ntitate q̄ntū digerat ⁊ sit vsum exercitio an̄ ip̄m eq̄li ⁊ vt nō sit suctū ⁊ si est aial p̄ter hoiēꝫ cognoscit̃ bonitas digōis ei⁹ aut malitia ipsi⁹ p̱ fectorē stercoris ei⁹ aut p̄uationē ipsi⁹ a fetore ⁊ eq̄litatē ei⁹ aut hūiditatē ipsi⁹ aut ipsi⁹ exiccationē aut ei⁹ sup̱fluitatē in vna eaꝝ aut p̱ eius eq̄litatē aut ei⁹ inflationē p̱p̱ ventositatē i ipso ⁊ vt fricet̃ cū instr̄o ⁊ abstergat̃ exercitādo

ipſū deinde expectet̃ i infirmo digō eiꝰ qđ bibit ꝺ lacte aut aq̄ ordei ꝛ ſcit̃ illđ ex eructatōe eiꝰ ꝛ lenitate viſceꝝ. Deinde redeat̃ poſt. iiij. aut. v. horas ꝛ balneet̃. poſtea inungat̃ mēbra eiꝰ cū facilitate vt exiccet̃ aquoſitas effuſa i eis. Si āt fuerit ꝯſuetꝰ balneo balneet̃ vice tertia. ꝛ ſi fuerit rectiꝰ vt ſit ꝯtētus duabꝰ vicibꝰ addat̃ i horis iterpoſitis iter duas balneatōes eiꝰ ƀꝫ ꝙ dcā ē eiꝰ expoſitō vt ſit ges itegra. ꝙ ſi ꝺcliat ad lac det̃ ei i potu ƀo. et ſi nō det̃ ei i potu aq̄ ordei cuiꝰ artificiū ē bonū et ſapiēs ꝛ ē illa cuiꝰ aq̄ multiplicat̃ ꝺinꝺ ꝺcoq̄tur tā diu dōec minorat̃ aq̄ eiꝰ ꝛ cibetur pāe furni facto ex fermēto ꝛ ſale bn̄ cocto ꝛ piſcibꝰ alredradu ꝛ alijs volucrū leuiū carniū molliū ꝛ teſticuloꝝ galloꝝ leuiū carniū ipinguatorū cū lacte ꝛ ꝓhibe ei viſcoſa ꝛ dura ꝛ groſſa ꝛ ſi fuerit multi nutrimēti elige ex eiſ q̄ cū mľtitudie ſui nutrimēti ſūt velocis digōnis facilis chimi ꝛ hūidi. ꝛ ſūma ſit tāte q̄ntitatis q̄ non g̃uet neq̧ extēſionē faciat pľimā. Veꝝ minoratio necīa ē in hmōi. ꝛ necriū ē i potu tribuere ei vinū ſubtile ꝺcliue ad ſtipticitatē paꝝ tollerās ꝯmiſtionē ꝓpter aquoſitatē ſuā. Ipſū eni facit penetrar̃ cibū ꝛ viuificat virtutē ꝛ excuſat a potu aq̄ fr̃e faciētiſ iraſci vľ triſtari ſuo frigore ꝛ ſit eiꝰ ſūma tāta ne natet ſuꝑ ſtōum ꝛ ne faciat rugitū. ꝛ ſit eiꝰ cibatio ƀa cū iā primꝰ itegre digeſtꝰ ē ꝛ ſeparet̃ eiꝰ cibꝰ q̄ntū poſſibile ē ꝛ ſit cibꝰ leuis vt nō ꝯſeq̄tur cibꝰ eius cibū idigeſtū. Sitq̧ hoc regim̄ eiꝰ aliqbꝰ diebꝰ. Quūq̧ melioꝛat̃ parūꝑ addat̃ i exercitō ꝛ fricatōe ꝛ cibo. Quū aūt ſanitati approxīat abſcidat̃ kiſt ordei ꝛ ponāt̃ loco ordei vno die aut duobus ſorbitiones facte ex candaruſio ꝛ addatur ei cibus ex eis quibus vti conſueuit ꝛ incipiatur a pedibus ꝛ extremitatibus ꝛ carnibus auium mollibus.

¶ De cura fr̃e ꝛ ſicce ꝯplexōis. Capitulū. xxx.

Quod ſi ꝯpľo ē fr̃a ꝛ ſicca tūc rege fr̃aꝫ ſicut regis ſiccā. ꝛ qm̄ eiꝰ regim̄ nō ē ei niſi cū calefaciētibꝰ tūc aliena i ea q̄ addūt in ſiccitate pp reſolōeꝫ ſuā aut ꝓpter ſtipticitateꝫ forteꝫ in ipſis. Et euaporationes qdē oēs nocent ei ꝛ nō ꝯferūt ipſi ꝛ oꝫ vt alienet̃ calefactio fortis velox qm̄ illud exiccat ꝛ addit in ſiccitate imo oꝫ vt calefiat paulati ꝛ hūectet̃ in eo qđ eſt inter illud ꝛ addat in ſubā caloris inati nō igneitate. Et ex eis q̄ faciunt illud ē vinū paruc ꝯmiſtiōis ꝛ lac. ꝛ aq̄ ordei ꝑmiſta cū pauco melle ablata ſpuma eiꝰ vt multiplicet̃ ipſius nutrimētū ꝛ minoret̃ eius ſuꝑfluitas ē bōa eis ꝛ iungat̃ ſtōus ex oleis arōaticis q̄ magis hūectāt q̄ꝫ calefaciant verbigr̃a ſic oleū de ſpica ꝛ ſpica celtica ꝛ oleū de maſtice ē bonuꝫ eis. Et q̄nꝫ miſcet̃ cuꝫ eo oleū de balſāo qm̄ ē iuuatiuū. Et meliꝰ qdē eſt vt miſceat̃ cuꝫ eis paꝝ cere vt ſit mora eoꝝ ſuꝑ ſtōꝫ. Et ex eis q̄ forte affert̃ iuuam̄tuꝫ ē vt calefiat maſtix ꝛ miſceat̃ cuꝫ oleo neridē ꝛ ponat̃ ſuꝑ ſtōꝫ ꝛ eligat̃ ex maſtice illđ qđ ē pinguis ꝙ ſi frigꝰ vehem̄tiꝰ fiat nō ē excuſatō qn liniat̃ ſtōus cū eo qđ ē ſic pix faciēdo vt ipſa adhereat ei oī die ꝛ rēouet̃ anteq̄ꝫ ifret̃ ꝛ q̄nꝫ admiſtrat̃ illđ in die bis. Ipſa. n. attrahit ad ſtōꝫ ſāguinē nutritiuū. Et oꝫ vt tu cognoſcaſ formā admiſtratōis picis ex eis q̄ dcā ſunt i c. picis. Et ex eis q̄ maximū affert̃ iuuam̄tū ē amplexari infātē carnoſū ſane cōpľonis qm̄ ipſe facit ſtōꝫ acq̄rere calitatē inatā digerentē cibū vehem̄ter. ſi āt nō fuerit infās tunc ſit catulus canis piguis aut catiꝰ maſculus pinguis aut qđ ꝓcedit via eoꝝ. Et oꝫ qdē vt nō ſudet ifans amplexatꝰ ꝛ ifret̃ ſudor ꝛ poſt̃ eſt vt liniat̃ venter eius cuꝫ eis q̄ ꝓhibent ſudorem ꝛ oꝫ vt ne eis ſuꝑflue detur aq̄ fr̃a quoniam ipſa eſt res magis nociua eius.

¶ De cura complexionis ſicce cum caliditate. Capitulum. xxxj.

Cura huiꝰ ē vt aggreget̃ iter duo regim̄ta q̄ diximꝰ ꝙ ſi calitas fuerit ꝑua ſufficit vt adhibeat̃ regimē hūtiū ſiccitatē ꝛ pōat̃ vinū eoꝝ recētis tp̄is. Et oꝫ vt ip̄ꝫ i potu ſumāt infr̃atū i eſtate tepidū i hyeme ꝛ ſiľr ſint reliq̄ cibi eoꝝ. Et ſit iunctio ſtōꝝ eoꝝ ex oleo de cidōijs ex oleo omphacino. Et q̄nq̧ ſanātur integre ex potu pľime aque frigide ꝛ proprie quando non eſt ſiccitas ſuperflua.

¶ De cura cōpľonis calide ꝛ hūide. Ca. xxxij.

Conferūt ei fr̃a exiccatiua ꝛ aggrega inter duo regia malitie cōplexiōis calide ꝛ humide ꝛ cōferunt ei tro. roſ. facti cum roſ recentibus. Et qn̄ illic eſt ſolutio ventris administra ceratum ſcm̄ cum oleo de cidonijs.

¶ De cura malitie cōplexionis ſtomachi cuꝫ materia ꝛ cura oppilatōis. Capitulum. xxxiij.

Opꝫ vt cognoſcas diſpōnē materiei in ſtō an ſit exuccās ſic exuccat ſpōgia aq̄ꝫ aut ibibita ſubmerſa ſic ibibit pānꝰ tinctura viſcoſa ſubmerſa i ipſo aut adherēs aut effuſa i cōcauitate q̄ noiat̃ apud quoſdā natās ꝛ vt cognoſcas eiꝰ ꝛ initiū ꝛ locū gn̄atōis eiꝰ ꝛ

ꝑtē effusiōis ipsiꝰ. Qd̄ si fuerit eiꝰ gn̄ratio i ip so itētio i curādo ē itētio eiꝰ ⁊ rectifica in ipso cām gn̄rante ipsā ⁊ si fuerit veniēs ad ipꝫ ex mēbro alio sic̄ cerebro aut felle aut epate aut splene eūa illō qd̄ ꝑuenit ad rectifica mēbrū mādās mām ad ipm̄ ⁊ cōforta stōꝫ vt nō reci piat illō qd̄ effundit̄ ad ipꝫ. Et qn̄qꝫ ē effusio eiꝰ i hora famis ꝓpt̄ motū virtutis attractiue stōi ⁊ qetē expulsiue q̄re recipit ex materijs il lud qd̄ nō recipit i hora alia ⁊ isti sunt illi qui nō tollerat famē. Et qn̄qꝫ supueēit ei sincopis cū ipsa adest oꝫ vt ꝑueiat̄ effusio materieꝝ cū cōestiōe cibi ⁊ sint cibi ꝯfortātes stōꝫ. Et qn̄ꝫ cōtingit ꝙ mā nō effundit̄ nisi cū assunt pas siōes aīales sic̄ ira vehemēs aut tristitia aut alte ⁊ nō sedat̄ mordicatio accn̄s eis nisi cum vomitu. Et illi qdē q̄ descēdit a cerebro cōfe runt pip al. cōtritū cū aq̄ ⁊ absinthiū ⁊ aloes debilis iuuamīti in ipsa ē sꝫ hiera fortis fit ad illō ꝓpt̄ illō qd̄ ē i ipsa de medicis fortis reso lutōis ⁊ abstersiōis ⁊ iā ꝑterijt a nobis ꝙ ex cōpōe difficilis cure ē vt sit stōus calidꝰ et ca put frm̄. Facit. n. necr̄iū illō qd̄ descēdit ex ca pite vt admistrēt̄ ea q̄ sūt sic̄ diapipeon ⁊ dia ciminū ⁊ illa qdē nocēt subē stōi. Et eiꝰ cura q̄ ab epate effundit̄ idiget eis q̄ leniunt nām et euāant hūorē subtilē cholicū sic̄ aq̄ casei cū mi robolāis ⁊ scamōea ⁊ qn̄qꝫ declināt ipm̄ ab vtroqꝫ eoꝝ sil̄ ꝑ intētionē ad illō qd̄ cōfortat stōꝫ ⁊ oꝫ vt ꝑmittas lenificātia i cibo ⁊ faci as seq stiptica s̄m ꝙ dicturi sumꝰ in loco sibi ꝓꝓo. Illa āt q̄ effundit̄ a splene curat̄ cū eis q̄ dicemꝰ i caplo appetitꝰ canini. Et tu qdem iā sciuisti ꝙ qn̄qꝫ effundunt̄ ad os stōi humo res acuti mordicatiui ⁊ faciūt euenire sincopi ⁊ spasmū. Et qn̄qꝫ ꝑducit eoꝝ effusio ad de structōez pulsus. Et qn̄qꝫ sunt mel̄ici ⁊ ē tibi necr̄ium vt cōfortes os stōi ne recipiat mās attractas ad ipm̄ cū emplīs i qbꝰ sunt stiptici tas ⁊ arōaticitas. Et frā qdē i dispōne cura tiōis calitatis i febribꝰ sunt alcasbu ⁊ cidonia ⁊ galia ⁊ succus acreste ⁊ rami albaulcich et olea sic̄ oleū ros. Cala vero ex eis sunt hn̄tia dispōnē ꝯriā ꝑdictis sic̄ myrra ⁊ crocꝰ ⁊ alo es ⁊ mastix ⁊ absinthiū ⁊ olibanū ⁊. ꝫꝫ. ⁊ spica sed olea sunt sic̄ neridē ⁊ oleū de lilio. ⁊ mul totiēs qdē est cā aggregatōis materiei in stō retētio euonū mundificātiū ipꝫ nō effusio ad ipm̄. Et i hmōi qdē oꝫ vt euēs illō qd̄ aggre gatū est ⁊ apias ptē cursus eiꝰ ⁊ facias ipꝫ de clinare a stō ad ipsā ⁊ neqꝫ educat̄ ex stō hu mor nisi ad ꝑtē declinatōis ipsiꝰ i euone. Si āt ambigua sit educ natātem q seqt̄ os cū vo mitu ⁊ illū q est ei ꝯrius cū solone. Qd̄ si hu mor est ibibitꝰ intrās ⁊ nō est nisi subtilis in essentia sua tunc melius quo curat̄ est aloes ⁊ ablutū rectiꝰ est ad cōfortādū ⁊ nō ablutum ad purgādū. Nā cū abluit̄ debilitatur eiꝰ euō ⁊ mundificatio ipsiꝰ. Et hiera couenientior est ambobꝰ ꝓpt̄ ꝙ in ipsa ē de spēbꝰ rectificātibꝰ ⁊ adiuuātibꝰ ⁊ ꝓhibentibꝰ a nocentibꝰ ⁊ ꝓpe pu ra nō ꝑmista cū melle. Cōista. n. cū melle q̄ꝫ uis sit ꝑlime solonis ex modis diuersis qm̄ ē ꝑlm remanēs in stō tn̄ eiꝰ cōfortatio est mi nor qm̄ mel frāgit de fortitudīe aliqd in ꝯfor tādo ⁊ purgādo q̄ ambo sil̄ ꝑquiruntur. ⁊ oꝫ vt qn̄ bibitur vt itētio sit post ipsā ambulare ⁊ nō oꝫ vt alteret ꝓpt̄ ipsā regim̄ suū. Et qn̄qꝫ rēouetur egritudo potōe vna ex hiera. ⁊ si fue rit illic casus appetitꝰ aut nausea ponātur lo co croci in hiera rose rubee. Et qn̄ inuenitur calitas inflāmata nō admistretur hiera qm̄ ipsa qn̄ꝫ addit in malicia cōplonis ⁊ ꝓpe qn̄ existimatur ꝙ sit illic mā. Et si nō fuerit illic mā oīo tunc hiera est medicina magis confe rens hūoribꝰ cholicis in stō ⁊ ꝓpe cū deco ctōe absinthij. ¶ Descriptio hiere ad hūc mo dū leuis. ℞. floris squnanti ⁊ xilobalsāi ⁊ assari ⁊ cinamōi oīuꝫ an̄. ꝑtē. i. ⁊ aloes ꝑtes. vj. ⁊ qn̄ nō q̄ritur in ipsa fortitudo euonis imo mun dificatio eq̄lis pōatur pōdus ois medicīe ꝑs i. ⁊. 5. Et ex pilulis exꝑtis iuuātibꝰ in h̄ ē vt su matur aloes. ʒ. i. et myrobolanoꝝ citrinoꝝ et rosaꝝ medietas. ʒ. ⁊ cōficiātur cū succo endi uie ⁊ diacidōitē solutiuū s̄cm̄ ex cidōijs ⁊ zuc caro et scamōea. Et qn̄ꝫ sufficit vt in potu de tur danic. scamōee in tribꝰ. ōꝫ. lactis acetosi colati a butyro suo dimissi vna hora dōec bo na fiat eoꝝ ꝯmistio. Et geleniabin solutiuū ē maximi iuuamīti in h̄ ⁊ sil̄r sumusterre e ꝓpe ad cholicā et decoctio absinthij et prumorūꝫ tamaridoꝝ et siropus ros. solutiuꝰ et ꝓpe in estate. Et sil̄r aq̄ casei cū myrobolāis et sca mōea pauca aut aloe et si ē voluntas vt euēt māꝫ cholicā. ¶ Medicamē. D. bonū. ℞. ab sinthij rōani. ʒ. v. et ro. rubeaꝝ sanaꝝ. ʒ xx. de coquātur i. lib. duabꝰ aq̄ dōec remaneat me dietas libre deide potetur sic̄ est aut cū zucca ro pauco. Et aloes qdē ē couēiēs in euonibꝰ stōi et scamōea ē nocia stō et inimica ei. Nō ergo audeas dare ipsā nisi cuꝫ necētas adest. Et in hmōi qdē materijs cōfert phlomia qn̄

illic ē replo vt moueaꝛ hūoꝛ ad vēas ꝛ extre-
mitates ꝛ fint in hūoribꝰ q sūt in stō meatus
in qbꝰ expellāꝛ. Et iā qdē exptū ē sūere in po-
tu hierā cū decoctōe absinthij qm̄ ē vtia. Et
exptū ē diacidonitē hmōi. ℞. cidonioꝝ assa-
toꝝ in massa q̄ntitatē. iij. ōz. ꝛ croci ꝛ absinthij
amboꝝ. an̄. ℥. ij. ꝛ. ς. ꝛ olei arboris masticis et
olei de cidōijs. viij. darkimie cōficiāꝛ cū vio
odorifero ꝛ admistreꝛ cōfortāt ei stōm q ē cū
hoc mō ꝛ ꝓhibet ip̄m recipe hūores calos. ꝛ
ex eis q̄ expta sūt ēt ē vt sumāꝛ absinthij. ℥. x.
cinamōi. ℥. v. xilobalsāi spice amboꝝ an̄. ℥. iij.
folioꝝ rof. retētiū. ℥. iij. xiloaloes masticis am
boꝝ an̄. ℥. i. coq̄ꝛ in aq̄ multa vsq̄ redeat ad
ꝑuitatē. s. ad q̄ntitatē. lib. i. aut minꝰ ꝛ coleꝛ ꝛ in
fundaꝛ in ipso aloes cuius potio sit q̄ntitas. i.
ōz. oi die vsq̄ appeat sanitas. Et si hūoꝛ est
effusus nō adherēs ei neq̄ grossus iuuaꝛ vo
mitu facto aq̄ raphāi ꝛ oximelle ꝛ aq̄ mellis
ꝛ aq̄ ordei ꝑmista cū oximelle calo ꝛ q̄ proce-
dūt cursu eoꝝ ex eis q̄ faciūt vomere leuibꝰ ꝛ
qn̄q̄ sufficit aq̄ cala sola aut cū oleo calo so-
lo aut cū oximelle cū aq̄ cala sola. Et aq̄ qdē
cala cū pauco melle lauat mā. ꝛ qn̄q̄ expel-
lit eā nā cū vomitu ꝛ qn̄q̄ deducit eā ad in-
feriora. Et qn̄ curaꝛ hmōi mā cū solone vē-
tris ēt cū eis q̄ diximus si ex vomitu nō ꝓue
nit illō qō q̄riꝛ aut ē ad ꝓfundū stōi magis
decliuis. Et qn̄ volueris soluere ventrē cum
hiera hmōi mā dabis in potu post balneum
in die an̄cedēte aq̄ ordei ꝛ qn̄ ē hūoꝛ h mor-
dicatiuus paucus ē tūc admistratio sauic or-
dei cū aq̄ granatoꝝ auferēs ip̄m ꝑꝑ exicca-
tionē sauic ꝛ exiccationē eiꝰ ꝛ qa cōfortat aq̄
granatoꝝ os stōi q̄re nō recipit ip̄m. Si aūt
hūoꝛ ē grossus tūc rectius ē vt incidaꝛ ꝛ sub-
tilieꝛ cū potōibus incisiuis ꝛ subtiliatiuis. Et
medicine qdē incisiue sunt sicut oximel ꝛ al-
cagauic ꝛ sinapis ꝛ cappes ꝛ oliue ꝛ cū em-
plastris subtiliatiuis deinde educaꝛ solone vē
tris cū eis q̄ educunꝛ hmōi. Qō si admistreꝛ
vomitus deinde vētris solo erit rectius. ꝛ si ē
inobediens qn nō eradiceꝛ tunc oz vt facias
vomere cū eis q̄ sunt fortiora sicut decoctio
nucis vomice ꝛ sinapis ꝛ pipis. ¶ Medica-
mē faciēs vomere phla mucilago cartami di
soluaꝛ cū aq̄ aneti ꝛ cōtriti ꝛ ꝓijciaꝛ sup ip̄m
oleū laurinū ꝛ deꝛ in potu infirmo ꝛ mittaꝛ i
ore ipsius pēna ꝛ euomat cū ea. Et qn̄ mun-
dificaꝛ stōus tūc admistreꝛ ea q̄ eq̄nt cōplonē
ꝛ calefaciūt ip̄m cū subtilitate vt nō generaꝛ
vice alia ꝛ qn̄ vis soluere vētrē in hmōi mā
dabis ei ad potādū vno die ante ipsam post
balneū aq̄ ciceris ꝛ oz vt admistres eis illō
multotiēs ꝛ balneatio in aqs thermaticis et
deābulatōes ꝛ motus iuuāt eos. Et multoti
ens ē de cōsuetudine hois vt cōgregetur in
stō ipsius phla plm. tūc ḡ admistrētur porri
cū aceto ꝛ sinapi qm̄ sanatur ꝑpea ꝙ illa inci
dūt corpus hūoris ꝛ ꝑꝑ solonē accidētē hn̄ti
ip̄m ꝛ si phla est acetosū detur in potu hiera
cū oximelle ꝛ vtatur medicamine diacalamē
ti. Et medicie qdē solutiue rectificātes hūo-
res grossos q̄ sint hmōi sunt pilule alefeniati
ꝛ pilule aloetice magne ꝛ pilule stōatice ꝛ alo
es in sirupo acetoso cū seibus fortia hn̄te seia
fcō cū melle ꝛ hiera ad illū q grossus ē. ℞. se.
apij ꝑtes. vj. ꝛ extremitatū absinthij anisi se.
feniculi oium an̄. ꝑtes. iij. pipis al. ꝛ assari am
boꝝ an̄. ꝑtē. i. ꝛ. ς. costi ꝛ spice inde keisiz oiuz
an̄. ꝑtes. ij. masticis croci amboꝝ an̄. ꝑtē. i. alo
es ꝑtes. viij. cōficiātur et fiāt ex eis trocisci et
bibatur oi die tro. pōdere aur. i. qm̄ mundifi
cat stōm cū facilitate. Et qn̄q̄ nec̄riū est vti
hieris magnis et ex eis q̄ cōferunt ꝓꝑe post
potionē ꝑcedentē sunt myrobolani kebuli cō
diti et sirupus de absinthio et. ℥℥. cōditū et ci-
bi et ꝯuenientiores eis sunt iura alkanabir ꝛ
ꝑuaꝝ auiū et ius colūbe pulloꝝ. Corpa enim
pulloꝝ colūbinoꝝ sunt tarde digōnis et lōge
more in stō. Et scias ꝙ sabañ ē exiccatia stōi
exiccatiua supfluitatū oium hūidaꝝ et aqua
ferri mineralis aut in q̄ extinguitur ferꝝ mi-
nerale aut in aq̄ extinguitur ferꝝ ignitū mul
totiēs et iuuatiua stōi hūidiores. Et oximel
sq̄lliticū ē vehemētis iuuamēti et diacidoni-
tē puꝝ ē bonū materijs calidis ꝛ illō qō ē cū
pipe et zinzibere materijs grossis fr̄is et eius
descriptio. ℞. succi cidōioꝝ aq̄soꝝ paꝝ pōtico
rū ꝑtē. i. melꝛ ad isr̄atū et zuccari et calefactū
ꝑtē. i. et aceti bōi fortis. s. aceti vini ꝑtē. ς. ꝑpa
reꝛ sup ignē lētū et repōaꝛ ꝙ si volūtas adest
vt sit maioris fortitudinis ad isr̄atū ponāꝛ in
ipso. ℥℥. et pip. Et ex eis q̄ cōferūt ad resoluen
dū mās grossas ex stō ē āplexari isātē q non
polluiꝛ s; ē ꝓrimꝰ ad h fine velamie. Et qn̄q̄
aggregāꝛ i stō duo hūores ꝯrij et ē ille q est
imbibitꝰ verbigr̄a ex subtili cholico et effusus
i ꝯcauitate ex grosso oz ḡ vt itētio sit i eo q ē
maioris nocumēti. Et qn̄ humor ipediēs est
calidꝰ mordicatiuꝰ ex q̄ accn̄t sincopis et spas
mus tc̄ rege ip̄z cū eo qō diximꝰ i. c. sincopis.

Et primū quo oꝫ vt succurras ē facere ipsuꝫ
sorbeꝛ aquā tepidā. Nā cū ipsi ꝑ eū euomūt
hūores suos sedatur illō qȝ hn̄t. ⁊ si hūoꝛ no
cēs effusus ē melācholicus tūc ꝯferūt ei ꝺco
ctio calamīti cū melle ⁊ ꝺcoctio epithymi ⁊ ca
lamīti cāpestris ⁊ ex eis ꝗ valēt ad hoc ē vt cō
ficiātur alum̄ ⁊ calcadis ⁊ es vstū cū melle ⁊
ponāꝛ sup stomachū. ⁊ oꝫ vt ponaꝛ sup stōa-
chos eoꝝ ī horis prauitatis egritudis ī aceto
calido valde. Quū hūoꝛ fuerit frīus ⁊ hūidus
tūc sis ꝯtentus calefaciētibꝰ resolutiuis ⁊ nō
facias igredi i eis ea ꝗ exiccāt cū stipticitate.
qm̄ erroꝛ ē maximꝰ siue sit cibꝰ siue medicia.
⁊ qn̄qꝫ mā ipedit multitudie sua n̄ sua corru-
ptōe ⁊ i succurrēdo nocum̄to admistrenꝛ me
dicine ⁊ cibi stiptici absqꝫ spc malitie. Cura
tōi aūt apatū stōi singularia posteriꝰ facimꝰ
capl̄a. ⁊ sil̄r curatōi vētositatū ⁊ iflatōis. In
raritatis vero stōi cura admistrenꝛ medicine
calefaciētes stiptice ꝗs dixim̄ꝰ ⁊ ꝓprie aroma
tica i ꝗbus ē ꝯueniētia cordi ⁊ spūi ⁊ admini
strenꝛ el̄aria aromatica stiptica sicut de nuce
muschata ⁊ electuariū ꝺ cardamomo ⁊ sil̄ia
ꝗ sūt ex eis ꝗ dicemꝰ ⁊ ꝗ diximꝰ i curatōe fri
goris stōi ⁊ hūitatis eiꝰ. ⁊ oꝫ vt exiccenꝛ cibi
⁊ subtilienꝛ i pluribꝰ vicibꝰ ⁊ n̄ ꝯuabūt stōm
et n̄ iplcaꝛ vio subito neqꝫ moueaꝛ post cibū
⁊ potū neqꝫ bibat sup cibū. et sit illō qȝ bibit
vinū forte vetus ad aliq̄ꝫtulā ꝺclinās stiptici
tatē et assmuāt ipꝫ paulatiꝫ paulatiꝫ. Cura
āt oppilationū eueniētiū i meatibus ꝓpingꝫ
stōi q sūt ad ipꝫ aut i ipo sic meatus q sūt ex
ipso ad splenē aut ex ipso ad epar ē adhibere
apitiua sicut hieram ⁊ absinthiū. Vex de cu
rationibus obuiationis et percusionis et ca-
sus super stōum sunt trocisci dicti in antido
tario in ꝗbus sunt karabe et melilotū. Em
plastꝝ iuuatiuū ad hoc. R. pomoꝝ ꝺ scemi co
ctoꝝ dissolutoꝝ in ꝺcoctōe ꝯtritoꝝ valde pō
dus ʒ. i. ꝯficiantur cū decima sui de laudano
et rosꝫ. ʒ. viij. et aloes. ʒ. vi. ꝯficiātur omnia cū
duobus succis. s. buglosse et folioꝝ cupressi et
misceatur cum eo oleum de lilio et tepidetur
et ligetur super stomachū diebus aliquibus.

De cura eius qui leditur fortitudine serus
sui stomachi. Capitulum. xxxiiij.

Qum superfluit illud non est excusatio
qn administrentur narcotica cum faci
litate. Et oꝫ vt sint cibi eius illi qui ingrossāt
sanguineꝫ sicut illi qui fiunt de frum̄to cocto
cū multa aq̄ et carnes vaccie vsqꝫ quo sit ne
cessariū vti narcoticis. Et si illō qȝ nocet fue-
rit cal̄m tunc oportebit vt ꝑtes stōi mundifi-
cenꝛ cū hiera multotiens vt nō tardeꝛ cibus
eiꝰ. imo oꝫ in hmōi vt cibenꝛ in ꝑncipio fa-
mis ipsoꝝ pane cū robub fructuū aut infuso
in aq̄ frīa ⁊ aq̄ ro. ⁊ qn̄ꝫ infundiꝛ in vino misto
infrīato illō. n. cōfortat os stōi ēt. Et si illō qȝ
ledit fuerit frīm tunc pꝫ qȝ eis accidet nō ac
cidet nisi tremoꝛ ⁊ spasmus ꝗre oportebit vt
eoꝝ stōi cōfortenꝛ cū vino stiptico ⁊ cū medi-
cinis aromaticis stipticis subtiliatiuis ⁊ eua
cuetur humoꝛ qui est in eis.

De regie eiꝰ cuiꝰ stōus paruus est. Ca. xxxv.

Opꝫ vt sit cibꝰ eiꝰ ex eis q sunt in pauca
q̄ꝫtitate multi nutrim̄ti ⁊ sint ex rebꝰ cō-
uenientibꝰ stō. Cibi āt magis cōuenientes ei
sunt illi in ꝗbꝰ sunt stipticitas ⁊ amaritudo si
ne acuitate ⁊ mordicatōe. Et sani qdē iuuanꝛ
in cōfortatōe suoꝝ stōꝝ cū stipticis. In febriē
tibꝰ vero nō oꝫ vt supfluat in h cū eis in ꝗbꝰ
est stipticitas vehem̄s qm̄ illō exiccat ora stō
rū suoꝝ exiccatōe nociua. ꝗre oꝫ vt in eis cuꝫ
facilitate admistrenꝛ qm̄ nec̄ria sunt. Et ex ci
bis qdē cōueniētibꝰ stō iuuantibꝰ ad debilita
tē ipsiꝰ s̄m ꝙ testaꝛ. G. sunt pelles intrinsece
ventriū gallinaꝝ ⁊ dimissio coitꝰ cōfert eis in
cōfortando stōuꝫ valde. Et ex regie cōuenien
ti pl̄imis stōis est vti vomitu in mēse bis ita
vt nō ꝯgregeꝛ i stō hūoꝛ phl̄aticꝰ ⁊ facilioꝛ vo
mitꝰ est ille q fit cū raphāo ⁊ piscibꝰ cōestis ex
pectādo ꝺōec fit sitis valde ⁊ bibendo postꝗp
sā sirupū acetosū mellinū aut zuccarinū cum
aq̄ cal̄a ⁊ euomendo ⁊ nō oꝫ vt sup illō adda
tur qm̄ ꝯsuescet nā eijceꝛ supfluitates ad stōꝫ
⁊ scias ꝙ vomitꝰ facilis leuis sine laboꝛ ⁊ nō
frequens in hora necessitatis est maximi iu-
uam̄ti. Et ex regie cōueniente plībꝰ stōis ē vt
sint cōtenti cibo vna vice ꝑter qȝ repleantur
in illa vice. De solutis vero cōuenientioꝛa
eis sunt aloes ⁊ absinthij herba nō succꝰ eiꝰ
qm̄ succꝰ sepatꝰ est a stipticitate retenta in her
ba ⁊ qn̄qꝫ iuuaꝛ stōus ex acceptōe passularū
in s̄a mensa ꝑꝑ illō qȝ in eis ē de abstersiōe
eq̄li. Et ipse qdē sunt ex eis ꝗ sedāt mordica-
tionē ꝑuā ꝗ accit stō sua abstersiōe. Magna
vero mordicatio indiget fortiori illis ⁊ grana
myrti cōferunt stō ⁊ cappis ꝑpata ēt ⁊ ex ole
ribꝰ lactuca stō q ad cal̄itatē est decliuis ⁊ sil̄r
fumus terre ⁊ apiū est cōis iuuam̄ti ⁊ sil̄r mē
ta ⁊ enula cōdita cū aceto. Et ex eis ꝗ cōueni
unt stō sua ꝓꝑetate ⁊ conferunt meri etiam

ē lapis q dr̄ coralus cū suspēdit ita vt appro-ximet stō aut sumit ex eo suspēsoriū.q̄liter ḡ i-greditur i ꝯfectōibꝰ aut bibit ex eo medietas.ʒ.i.

¶.De rebus quaꝝ vsu nocetur stomachus ⁊ intestina. Capitulum.xxxvi.

SCias plures egritudines in stō sequunt satietatē nauseatiuā. Aliēa ḡ eā ⁊ aliena cāʒ eiꝰ ex cibis i q̄ātitate eoꝝ ⁊ q̄litate eoꝝ ⁊ q sūt i ꝯsueti ⁊ ex aeribꝰ ⁊ ex aqs ꝓhibētibꝰ di gōeʒ bonā ⁊ ex rebꝰ magis inimicis stō ē re pletio ⁊ pp illō nō auget corpꝰ gulosi qm̄ cibꝰ nō digerit q̄re nō crescit ex eo corpꝰ. Ille aūt q a cibo abstinet dū i ipso remanet adhuc ali qd appetitꝰ auget qm̄ stōus eiꝰ bn̄ digerit ci bū. ⁊ scias ꝙ cibꝰ q ē incōueniēs stō i se ipso nō cā aggregatōis sue cū alio aut ē incōueni ens ei ꝓpter suā q̄ātitatē aut ꝓpter q̄litatem sui ⁊ vnaqueqʒ eaꝝ si ē ad leuitatē decliuior. natat ⁊ reqrit expulsioneʒ cū vomitu. ⁊ si ad ḡuitatē residet ⁊ reqrit expelli fluxu ventris. ⁊ qn̄qʒ accidit vt natet ps eiꝰ ⁊ resideat ps eiꝰ pp suā diuersitatē i leuitate ⁊ ḡuedie ⁊ diuer sitate motuū ventositatū euenientium in ip so ⁊ requirit iuuamentuʒ ⁊ solonē vētris sil. Et scias ꝙ ꝓhibitio fecis ⁊ vētositatis ē ma ximi nocumenti. Quūqʒ eni ascēdit pp illud fer ex reuolutiōe ad reuolutionē ad supiora donec redit ad stōm ⁊ ipedit nocumēto mario ⁊ mouent ex eo ca q̄ sūt ileos. ⁊ accidūt ꝯtur batio ⁊ casus appetitus. ⁊ ventositas etiā qn̄ qʒ ascēdit ad stōum ⁊ eleuat vapor ipsiꝰ ad ce rebꝝ ⁊ nocet vēhemēter ⁊ corrūpit illud qd̄ in ē. Et scias ꝙ oē qd̄ stipticitatē nō hēt ex suc cis ꝓprie ⁊ ex aliis cōiter est maluʒ stō. Et oīa olea mollificāt stomachum ⁊ ꝙ ex eis est magis ꝯueniens ⁊ magis sanum est oleum de oliuis ⁊ oleū de nucibus ⁊ oleū de fisticis ⁊ ex medicinis ⁊ cibis stō magis nociuis ꝑm plm̄ sunt grana pini ⁊ selk ⁊ albedarogi ⁊ na pi nō dissoluti i decoctōe ⁊ acetosa ⁊ atripli ces ⁊ blitt nisi cū aceto ⁊ almuri ⁊ oleo. et ex istis sūt fenugrecū et sisamū qm̄ ambo d̄bili tāt stōuʒ. et lac ē nociuū stō. et silr medule et cerebella. et ex potibꝰ q est grossus nouus. et ex medicinis grana iuniperi ⁊ grana alfagdi. Et scias ꝙ omnes medicine solutiue ⁊ oia q̄ abhominationem faciunt sunt mala stō. Et coitus est ex rebus magis nociuis stō et di missio eius ē rebus magis ꝯferētibus ei ⁊ vo mitus laboriosus q̄uis sit iuuatiuus ex par te purgatiōis nocet tamē plm̄ cū debilitatōe.

¶ Tractatus.ij.huius fen.

¶ De regimine doloris stomachi ⁊ debilita te eius ⁊ dispositione appetitus eius. Ca.i.

DOlor stōi accit pp malitiā cō plonis absqʒ mā aut pp mali tiā cōplonis cū mā ⁊ ꝓpe acu ta mordicatiua aut pp solonē cōtinuitatis ex cā vētosa extē siua aut mordicatia adustiua. aut aggregatiua ambaꝝ reꝝ sil' sic est in apa tibꝰ calis. Et qn̄qʒ fit ex vlceribꝰ corrosiuis. ⁊ ex hoibꝰ qdē sūt aliq qbꝰ accit dolor stōi cum cōedūt ⁊ sedat post digōem ⁊ eoꝝ plimi sunt melici ⁊ patiētes melīā mirachiā. Et sunt ex hoibꝰ qbꝰ accit dolor in fine spatij ꝯphēsiōis cibi in stō ⁊ apud horā. x. ⁊ q̄ sequūt eā de q bus sunt qdā quoꝝ dolor nō sedat dōec euo mār qd̄dā qd̄ est sic acetū ex quo ebullit ter ra deide sedat dolor eoꝝ ⁊ ex eis sunt quorū dolor sedat cū descēsiōe cibi nō cū vomitu. ⁊ de duabꝰ sectis sunt q remanēt s̄ʒ tollerantiā suā lōgo tp̄e. ⁊ cā qdē pmi est effusio melie ex splene ad stōm. ⁊ cā est effusio chole ad ipm̄ ex epate sp q̄ ambe nō ledūt i pncipio rei qm̄ ambe cadūt in ꝓfundo. Quūqʒ cibꝰ pmiscet eas cōmouēt cū cibo ⁊ ascēdūt ad os stōi. Et est ex hoibꝰ stō cuiꝰ ꝓuenit dolor aut adustio vehemēs ⁊ cū cōedit sedat ⁊ ciꝰ qdē cā est effu sio materieꝝ mordicatiuaꝝ ad stōm qn̄ vacu us est a cibo aut acetosaꝝ melicaꝝ ⁊ sunt ra ro aut acutaꝝ cholicaꝝ q̄ sunt sepe. ⁊ ex hoi bus est cui accit pp multitudinē cōestiōis et iteratōis eiꝰ nō s̄m veritatē famis ⁊ pp reple tionē corpis eiꝰ ex sacietate nauseatia adustio in stō ipsiꝰ itollerabilis. ⁊ qn̄qʒ fit dolor stōi ex vētositate. s. aut dolor fortis aut dolor pun gitiuꝰ. ⁊ ex hoibꝰ est cuiꝰ vehemētia sensus stōi ⁊ qdē accn̄tia eiꝰ qd̄ diximꝰ de hūoribꝰ choli cis q effundunt ad ipm̄ sunt cā doloris ma ximi accn̄tis stō eiꝰ itollerabilis ⁊ qn̄qʒ facit accidere sincopi. ⁊ qn̄qʒ ꝓuenit ex potu aq̄ frē dolor in stō estuosus clamosus ⁊ qn̄qʒ morit subito pp aduentū doloris ad cor. ⁊ qn̄qʒ de scēdit dolor ⁊ facit ꝓuenire colicā. ⁊ timet q dē in illo in q̄ ꝓlōgat dolor stōi ꝙ attrahat apa stōi ⁊ portēdit in pgnātibꝰ pfocatōeʒ ma tricis q̄uis dolor stōi multiplicet in pgnāti bus. ⁊ in libro qdē mortis festine dr̄ ꝙ qn̄ ap paret cū dolore stōi sup pedē dextrū qd̄dā si mile vesice tūc patiēs eū morit in. xxvij. diebꝰ ⁊ ex signis illiꝰ est ꝙ ipse appetit res dulces

⁊ si hȝ dolorē vētris ⁊ apparet in supcilio ei⁹ vestigiū ⁊ bothor niger sīlis fabe deide fit vl cus tūc ipse morieť ⁊ huic qdē accīt subet et multitudo somni pp frigus sue egritudinis.

¶ De signis. Capitulum. ij.

Signa cōplonū purax sunt signa pdicta ⁊ signa cplonū q̄ sunt cū materijs sunt signa pdicta ēt. ⁊ mordicatio qdē cū iflāmatōe ē significatio materie cal'e pp q̄litatē acutā aut salsā. Si āt mordicatio est nō stabilis imo rēouať significat effusionē materiei cholerice ex epate. ⁊ q̄nq; facit incurrere mordicatio stōi febrē ephimerā. ⁊ mordicatio stabilis q̄nq; facit icurrere fe. tertianā isepabilē ⁊ dolorē in latere dextro ⁊ figat cōitatē pāniculi velātis epar. ⁊ q̄n sedať febris ⁊ remāet mordicatio tūc illd est pp effusionē materiei ex sup fluitatib⁹ epatis aut malitiā cōplonis calide aut hūorē viscosū in stō. ¶ Et absq; inflāmatione significat māȝ acetosā. ⁊ signū ei⁹ qd est ex sūma illi⁹ in q̄ est doloris euēt⁹ post horas sup cibū cā melie est vt accidat vomit⁹ aceti acetosi ⁊ sedať eo dolor ⁊ vt splē fit lesus ⁊ digō mala. ⁊ signū ei⁹ q est ex illo cā chol'e est vt nō accidat vomit⁹ aceti imo si fuerit erit cholerīc⁹ ⁊ vt nō fit digō diminuta ⁊ sint signa cholere māifesta ⁊ epar calidū inflāmatū. ⁊ signa eius q est ex ventositate sunt eructuatio ⁊ rugitus ⁊ extensio in hypocondrijs.

¶ De cura. Capitulum. iij.

Cura qdē ei⁹ q ē ex malitia cōplonis calide est in potu sūere lac acetosū vaccinū ⁊ lac de q̄ extractū ē butyx acetosū ⁊ aq̄ frām ⁊ in cibo sūere pullos ⁊ alcubugi ⁊ duragi cucūcres cucurbitā ⁊ portulacā ⁊ pisces puos elixatos cū aceto ⁊ ex sirupis sirupū acetosū ⁊ rob acresťe ⁊ ex medicis trocisci d spodio ⁊ admistrare empl'a infrantia. ⁊ si videris extenuationē ⁊ arefactionē admistrabis tias ⁊ potabis ipm vio subtili misto ⁊ facies ei sorbitiōes calefaciētes subtiles tēpatas. ⁊ cū dolor fuerit ex hūore cholerico calido cūabis et admistrabis sirupū acetosū cū aceto in q̄ fuit ifusū absinthiū spatio lōgo. ⁊ dolores qdē stōi frōs ⁊ vētosos si sunt leues sedeat vaporatio cū milijs ⁊ vētose cū igne ⁊ ppe q̄n poniť ex eis vētosa magna sup locū mirac ventris mediū ita vt cōphēdat vmbilicū ab oi latere ⁊ dimittiť sic hora vna absq; icisiōe. ipsa eniȝ dolorē illico sedat mirabiliter ⁊ sūere in potu vinū pux ⁊ inungi ex oleis calefaciētib⁹ ⁊ h ēt sedat dolores prauos. ⁊ aristologia lōga est maximi iuuamēti in sedādo dolores vehemētes vētosos. ⁊ sīlr castoreū q̄n bibiť cum aceto cōmisto aut vaporať ex eo vēter exteri⁹ cū oleo antiq. ⁊ vētositatē qdē resoluūt potus vini pura ⁊ allea ⁊ exercitiū fm vacuitatē et admistratio eox q̄ diximus in capitulo iflationis si vehemēs fuerit necessitas adhibere fortiores medicinax. ⁊ si dolor ē ex vētositate pfocata in stō aut eis q̄ sequūť eū cferūt ei grana lauri ⁊ cyminū assatū. ⁊ si ē dolor ex melācholia iflatiua tū oȝ vt vapatio fiat cū aliquātulo alumic ⁊ dragāto ctritis cū aceto acetoso ⁊ vt vaporeť ēt cū ramis aneti ctritis. ⁊ si fuerit dolor ex apate tūc cura ei⁹ erit cura q̄ȝ dicem⁹ i capitulo apatū stōi. Qd si dolor nō cessauerit mollificabis vel curabis cū adipibus et embrocis factis ex aneto ⁊ sīlib⁹. ⁊ cura doloris q excitať post spatiū lōgū faciens necēriū vt euomať mā acetosa ē cōfortatio et emplastris calidis cū vio ⁊ vio puro ⁊ cōfectōib⁹ magnis ⁊ cibari ex eis q̄ i patellis ppaŕať ⁊ q̄x ppetas ē vt fumigatōe faciāt in stō calisio sic oua assata ⁊ mel. ⁊ cura ei⁹ cui accit dolor vsq; q̄ cōedat ē cūo cholere aut ei⁹ extictio si ē ex cholera aut cūo melācholie si ē ex melācholia aut declinare vtrūq; hūorē ad ptē q̄ nō fit stōi pp illd qd dixim⁹ in capitulo canonis ⁊ vt cforteť os stōi ⁊ oȝ vt post illd vt diuidāt cibū ⁊ vt cibeť ambo cibo pauco i q̄titate multo i nutrimēto ⁊ nō bibāt aquaȝ sup ipȝ nisi sorbēdo ⁊ expectēt vsq; ad horaȝ fāis ⁊ cū cōpleť bibāt tūc. Dolor āt q accidit post cibū ⁊ nō sedať nisi vomitu ē dolor malus ⁊ recti⁹ qdē ē vt i potu sumāt oi die aliqd mellis añ cibū ⁊ vt cfideres cām illi⁹ ex capitulo vomit⁹ ⁊ cūa illd qd oȝ cūari infusione aloes ⁊ sīmilib⁹ deide admistra tro. stelle ⁊ ex eis q̄ cferūt ad h ē vt sumāt olibāi ⁊ masticis et nigelle et ameos et corticū fisticox viridiū et xiloaloes crudi ptes eq̄les terať et cribelleť et cficiať cū melle emblicox et sūať ex eo ante cibū quantitas. ii. ȝ. vsq; ad. ii. aur. et conferunt ei admistratio coriandri et sirupus granatox cū menta et reliqua q̄ dicuť in capitulo vomitus. et ex eis q̄ cōferunt doloribus stōi cū ppetate hȝ q testificať. Gal. sunt cutes itrinsece stōx gallinax. ⁊ plurimuȝ quidem mordicationes stomachi sedant res frigide sicut lac acetosum et similia.

¶ De debilitate stomachi. Capitulum. iiij.

Aristologia

ventosa sedat dolores

Debilitas stõi est nomẽ dispõis stõi qñ nõ bñ digerit ꝛ cõturbat cũ cib⁹ vehemẽter absqȝ cã q̃ sit in cibo ex cãis p̃dictis in caplo p̃ncipioꝝ digõnis. et multotiẽs.n.associãt ei defectus in appetitu ꝛ puitas. Vex illud nõ est sp imo qñqȝ est appetitus plimus ꝛ digõ pauca ꝛ nõ significat illõ fortitudinez stõi ꝛ qñ cã eius in fortitudine augeẽ sũt illic rugitus ꝛ eructuatio altera ꝛ nausea ꝛ ꝓprie sup cibũ ita q quotiẽs sumit cibũ nõ põt moueri dõec ipm euomat ꝛ sũt mordicatio ꝛ dolor inter ambas spatulas. Qõ si cã in fortitudine valde addatur nõ erit eructuatio aut nõ facilis erit exitus stercoris aut nõ erit ei mora ꝛ lubrificabiẽ velociter ꝛ erit patiẽs deiecti pulsus velox ad sincopi ꝛ q̄ri cibũ. Cũqȝ approximaẽ ei terreẽ ex eo aut sumit rẽ mordicã aut accit ei febres ꝓ q̄libet cã ꝛ appent in eo accñtia mele mirachie. Et scias q debilitas stõi forsasse est cã oium egritudinũ corpis ꝛ hec gdẽ debilitas qñqȝ est in supioribus stõi ꝛ qñqȝ est in inferioribus eius ꝛ qñqȝ est in vtrisqȝ ipsius. Cũqȝ est in supioribus stõi est nocumẽtũ eius qõ cõediẽ in p̃ncipio cũ cõediẽ q̃ȝdiu est in ptibus supioribus stõi ꝛ si ẽ in inferioribus stõi est nocumẽtũ cũ regescit cibus ꝛ appet vestigiũ in egõe. Et cã gdẽ debilitatis stõi sũt egritudies veniẽtes in eo p̃dicte ꝛ nauseatiua sacietas cõtinua ꝛ qñqȝ facit cã plurimus vsus vomitus. Et expimẽtatores gdẽ in cura cõtenti sunt exiccatõe ꝛ desiccatõe ẽm q innuimus ad illõ in caplo succurrẽdi cõploni frẽ ꝛ hũide q̃ accit stõ. Sȝ veritas est q debilitas stõi seqẽ oẽm malitiam cõplonis q̄re oȝ vt cognoscaẽ cõplo deide apponaẽ cũ cura ꝛ qñqȝ est debilitas pp siccitatẽ stõi. si g̊ cureẽ cura p̃dicta q̃ cõtẽti sũt experimẽtatores erit cã mortis ꝛ qñq̄ȝ est sanitas eius in potãdo ipm aq̄ fra aut potatõe lactis acetosi vaccini sup niuẽ ꝛ admistratõe fructuum froꝝ ꝛ qñqȝ vehemẽtia debilitatis stõi curaẽ cũ calefaciẽtibus ꝛ dñaẽ ei sitis sed obuiatur ei cũ eis q̃ sũt sic aq̄ fra ꝛ sanatur illico. et qñqȝ expellitur stati pp repletõez vel resolonẽ aq̄ illõ qõ est illic ex hũore nociuo ꝛ egreditur ꝛ solone vẽtris ꝛ euadit eger cũ eo. ꝛ solutio vẽtris est ex eis q̃ debilitãt eũ ꝛ fit cũ ea soda. Et scias q fortitudo stõi fixa est cũ fortitudine oium virtutũ.iiij. Quecũqȝ g̊ eaꝝ debilitetur debilitat stõuz. Vex hoies iã cõsueuerũt vt dicãt illõ ẽȝ digestiuã. Et vnaq̄qȝ ipsaꝝ virtutũ debilitatur pp oẽm malitiã cõplexiõis. Vex attractia debilitatur frigore ꝛ humiditate ẽȝ plȝ q̄pp oȝ vt cõẽuetur cũ medicinis calis ꝛ siccis nisi sit debilitas ei⁹ pp cãm aliã. Et retẽtia oȝ vt cõẽueẽ ẽȝ plȝ cũ siccitate cũ debilitate ad fritatẽ. Et expulsiua cũ humiditate ꝛ fritate. Et digestiua p siccitatẽ cuȝ calitate. Et scias q deterior debilitatis stõi ẽ illa q̃ cõtigit i rarificatõe texture villoꝝ ei⁹ et significat. s. h q nõ iueniẽ illic signũ malitie cõplonis neqȝ ap̄a neqȝ cõfert reuolutio ciboꝝ illic scias g̊ q stõus iã atterit. Et nocumẽtũ q dẽ igreditur sup virtutẽ retẽtiuã vt nõ inuoluatur stõus sup cibũ oio aut mala iuolutõe ipȝ cõp̄hẽdat. s. trẽula aut cũ trẽore cõdis aut spasmosa. Ex ea igr ẽ illõ qõ sẽtit eger mãifesto sẽsu sic spasm⁹ ꝛ trẽor cõdis. Trẽorẽ vero qñȝ nõ mãifeste pcipit. Vex significaẽ illõ cũ eo qõ sẽtitur de labore stõi ꝛ desiderio ei⁹ deponẽdi cibũ a se p̃ter q sint vocãtes ad illõ rugit⁹ ꝛ extẽsio ꝛ iflatio. Qõ si supfluat horripilatio fit trẽor magn⁹ ꝛ sẽtitur ex eo sic sẽtit ex trẽore reliq̊ꝝ mẽbroꝝ. ¶ Et igreditur sup attractiuã vt nõ attrahat oio. Et gdã noiant h mollificationẽ stõi aut attrahit cũ pena sic fit in initio egritudis q̃ noiatur mollificatio stõi aut ẽ ei⁹ attractio varia q̄si sit spasmosa aut trẽula. Et debilitas gdẽ virtutis alteratiue pducit ad hydropisim carneã. ¶ Et scias q qñ stõus taliter debilitaẽ q cibũ mutare nõ põt oio absqȝ cã excepta debilitate stõi ẽ cã q̄ȝ distinguũt expimẽtatores itẽdẽtes succurrere ei ita vt nõ pcipiãt ꝛ silr iuuant cũ regie electo apõ eos ẽȝ plȝ. Et oȝ vt empla ꝛ vnguẽta p̃dicta qñ volũt ex eis cõfortationẽ stõi calefiant vehemẽter tepida nãqȝ ẽȝ eos mollificant os stõi. Et G. gdẽ vsus fuit i h caplo cerato ẽȝ hũc modũ. ℞. cere aur. viij. olei de neriden õȝ. i. ꝛ misceatur cũ vtrisqȝ si stõus fuerit vehemẽtis debilitatis ita vt retineat cibũ et aloes ꝛ masticis amboꝝ añ. aur. i. ꝛ. ʒ. aut aur. i. ꝛ succi acreste aur. i. ꝛ põatur stõuȝ. Et G. ẽt affirmauit q egritudis stõi cũ gb⁹ nõ ẽ caliditas vehemẽs aut siccitas vehemẽs sanatur cũ diacidonitẽ ẽȝ hũc modũ. ℞. succi cidoniorũ lib. ij. ꝛ aceti fortis. lib. i. ꝛ mell q̄ȝtũ sufficit decoq̄ẽ dõec fiat i eẽntia mell ꝛ pulueriȝeẽ sup illõ. ʒʒ. õȝ. i. ꝛ. ʒ. aut. ij. õȝ. ꝛ admistreẽ medicam aliõ primũ. ℞. cidõioꝝ acetosoꝝ. lib. ij. ꝛ mell lib. iij. pmisceãẽ ãbo ꝛ ꝓijciãẽ sup ea pipis. iij. õȝ. ꝛ se. apij mõ. õȝ. i. ꝛ ex eis q̃ cõfert stõ debili

est administratio vociferationū ⁊ oiuz q̄ mouēt siphac. Et ex medicinis bonis stō debili mollificato ē trifera. Et medicamē persaꝝ ⁊ ei⁹ modus ē vt sumāt myrobol. nigroꝝ assatoꝝ cuz butyro vaccino.ʒ.x.⁊ nasturtij assati.ʒ.v.⁊ ameos ⁊ origāi ꝑfici āboꝝ aā.ʒ.iij.scorie ferri.ʒ.x.dosis ei⁹ sit.ʒ.ij.cū vino forti. Descriptio empl̄i bōi ad debilitatē stōi cū durities sua. ℞.casie lignee medietatē.ōz.i.lilij carmet.viij.flores sq̄nāti carmet.vi.iuniperi carmet.xviij.bdel.carmet.xxxij.spice celtice.ōz.vi.aut gūme rute silu̅ris.ōz.i.aloes.ōz.i.olei ballsāi.ōz.ij.cinami crossi.ōz.i.et potat grana myrti ē valō iuuatiuū eis:⁊ i mēta ē iuuamē cū māifestū ⁊ supiora feniculi sit ex eis q̄ cōferūt in empl̄is stōi fri ⁊ cali.⁊ pix ē ex empl̄is stōi fri debilis. Et scias ꝙ debilitas qñ ē cā tarditatis descensiōis cibi quū expulsiua est debilis q̄re oꝫ vt sit panis ɔfectus istis pl̄m hn̄s fermēti. Et qñ ē cā velocis descensiōis cibi pp suā infusionem lubricitātez pp debilitatē sue virtutis retētiue q̄re oꝫ vt sit panis ɔfectus istis ad azymū declinis aliquātulū.

¶De signis nauseatiue sacietatis ⁊ destructionis digestiue. Capitulum.v.

Ex signis illi⁹ sūt aꝑa faciei ⁊ ɔstrictio anhelit⁹ ⁊ grauitas capitis ⁊ dolor in stō ⁊ singult⁹ ⁊ pigritia ⁊ tarditas motuuz ⁊ citrinitas coloris ⁊ inflatio in ventre ⁊ intestinis ⁊ hypocondrijs ⁊ eructuatio acetosa aut acuta fumosa fetida ⁊ nausea ⁊ vomitus ⁊ lubrificatio supfl̄oa aut retentio superflua.

¶De cura. Capitulum.vi.

Oꝑꝫ vt administret vomit⁹ ⁊ leniat nā cū solōne vētris ⁊ ieiunet ⁊ dimittat cibū q̄ztū pōt ⁊ vt sit ɔtēt⁹ minoratiōe qñ nō pōt ⁊ exercitiū ⁊ balneū ⁊ vt sudet faciēda sit quū nō ē replō cui⁹ mot⁹ timeat cū motu ꝙ si timeat administret quies ⁊ sōn⁹ ꝓlix⁹ deinde gradatiꝫ ꝑueniāt ad cibū ⁊ balneū ⁊ experire de cibo cuius digō bōa sit ⁊ expire signa bonitatis digōnis ꝑdicta in ca.suo. Et qñ ē nauseatiua sacietas pp multitudinē sōni ⁊ q̄etis.nā sōn⁹ q̄zuis ɔferat inq̄ztū digerit tn̄ mot⁹ ɔfert inq̄ztū expellit supfluitates expulsiōe ⁊ sōn⁹ qō nocet vbi egēt supfluitates expulsiōe ⁊ vigilie nocēt vbi indiget mā digōne. Et qñq ꝓducūt nauseatiua sacietas ⁊ cōestio nō ħꝫ veritatē famis ad hoc vt accidāt stō adustio ⁊ acuitas intollerabiles. Et isti iuuāt in curatiōe nauseatiue sacietatis cū aliq̄ q̄ztitate cōfectionis fetire. Et isti qñ incipiūt vomitu expellere illud qō comederūt.

¶De ōstructōe appetit⁹ ⁊ ōbilitate ei⁹.c.vij.

Qvādoq ē cā ei⁹ caliditas pura aut cū mā ⁊ appetit hūidū ⁊ frīum qō est pot⁹ absq calido ⁊ sicco qō ē cib⁹ ⁊ qō ē ɔsuetus vehemēti⁹ ⁊ magis destruit appetitū. Et frigus qō vehemēti⁹ ꝑtinet appetitiui ⁊ pp hoc inueniūt septētrion ex vētis ⁊ hyems ex tꝑibus vehemētiores ad excitādū appetitū et q̄ iter ꝑagit in niue vehementioris appetit⁹ est valde. Et cā in hoc ē ꝙ caliditas ē mollificatiua faciēs currere mās ⁊ replēs locū eis et frītas ē eɔ̄rio q̄zuis qñ sit cā magis necēs appetitui malitia cōplōnis frē singularis qñ mordificat duas virtutes.s.sensibilē ⁊ attractiuā q̄re debilitat appetit⁹ ⁊ ħ ē raro. Dex qñ ē cā ei⁹ ois cōplō supfluēs ꝙ si ɔfirmet malīa ɔplōis ōbilitabit oēs virtutes.⁊ ōijcit appetit⁹ i febrib⁹ pp malitiā ɔplōnis ⁊ ōnūū sitis ⁊ replōnē hūoꝝ maloꝝ excitabiliū.et q̄zto vehemēti⁹ cadit appetit⁹ i febrib⁹ pestilentialib⁹ ⁊ qñ supfluit solō vētris vehemēs fit appetit⁹ cū supfluitate. Et appetit⁹ qō cadit in aꝑatib⁹ stōi ⁊ eꝑis cū vehemētia. Et quū appetitus ɔualescētiū ñ ē bon⁹ ⁊ cadit significat recidiuationeꝫ nisi sit pp paucitatē san. ⁊ debilitatē corpis ɔsidera ergo illō. Et qñ est ei⁹ cā phl̄a pl̄z viscosū cōꝑhēsū i ore stōi: q̄re nā refugit a cibo nisi in q̄ sūt caliditas et acuitas deiñ accīt ex acceptiōe illius etiā inflatio ⁊ extensio et nausea et nō q̄escit nisi cū eructuatōe. Et qñ fit pp assiduationē catarri descēdentis ex capite ad stōum. Et qñ fit pp replōnē corpis et paucitateꝫ resolōnis et administratiōis nē in rectificādo hūorē malū sic fit in febribus in q̄bus tollerat dimissio cibi tꝑe extēso qm̄ natura nō suggit ex venis nꝫ vene ex stō ꝓpea q̄a natura laborat ad expellēdū et refugit ab attractiōe ⁊ sic abstineret vrsus et eritius et plurima aīalia a cibo i hyeme tꝑe extēso qm̄ occupat natura i rectificādo illō qō est in corpib⁹ ex eoꝝ hūoribus crudis et digerēdo ipꝫ et admistrādo ipꝫ loco eius qō resoluit. Et ad vltimū necessitas cibi est vt supleat locū eius qō resoluit. Quū ergo nō ē resolō aut ē resolō ꝑua nō ē necessarius cibus extrinsec⁹. Et qñ ē cā in ea ꝙ venis in carne et lacertis et reliquis mēbris qñ accit tātū debilitatis vt nō sugāt ⁊ nō ꝑuenit succio ħꝫ semitā expulsionis ad os stō

q̃re nõ sufficiẽter accipiat stõus cibũ sicut cũ accit ei abstinẽtia a restauratiõe ei⁹ qd̃ resol uit: q̃re nõ puenit succio venarũ ad os stõi. et qñ fit pp abscisionẽ melie effuse ḃ assiduationẽ ex splene ad os stõi q̃re non mouet ip̃z ad appetẽdũ ⁊ nõ expellit aliqd ab ip̃o mũdificãdo. Qñq̃ remãet supra sup̃ficiẽ stõi res extranea tũc si ẽ pauca ẽ sic abstinẽs a mã ⁊ mouẽs ad expellẽdũ nõ sic appetẽs ipsã mouẽs ad attrahẽdũ. Et qñ ẽ cã ei⁹ destructio virtutis sensibilis in ore stõi quare nõ sentit suctionẽ venarũ ex ipso q̃uis suggãt. Et qñ est illud cã p̃prietatis stõi ⁊ qñ ẽ cũ cõitate cerebri ⁊ qñ cũ cõitate nerui sexti solũ: ⁊ qñ q̃ fit cã ei⁹ debilitas ep̃is q̃re debilitat̃ virt⁹ appetitiua imo qñq̃ fit cã ei⁹ mors virtutis appetitiue ⁊ attractiue toti⁹ corp̃is sic fit post egõnẽ san. plurimi ⁊ hoc ẽ maluz ⁊ difficilis cure ⁊ p̃ducit illd̃ ad hoc vt cognoscat cibos ⁊ appetat ex eis aliqd ⁊ ponant̃ ante ip̃z ⁊ refugiat ab eis: ⁊ deteri⁹ hoc ẽ vt nihil appetat ⁊ nõ debilitat̃ virt⁹ appetitiua post eũonẽ tm̃ imo apud oẽm malitiã cõplõnis sup̃flue. Et qñ cã ei⁹ ẽ vermes qñ nocẽt intestinis ⁊ cõicat ei stõus ⁊ nõ ledũt stõum nisi ascẽdendo ad ip̃z. Et qñ ẽ cã ei⁹ malitia multa ledens stõum mouẽs eũ ad vomẽdũ ⁊ ad expellẽdũ nõ ad comedendũ ⁊ attrahẽdũ. Et qñ accit destructio appetit⁹ pp p̃gnatiõez ⁊ retẽtionẽ mẽstruorũ in principio p̃gnatõis. verũ illd̃ qd̃ plz accidit eis ẽ corruptio digõnis ⁊ qñ est cã ei⁹ sup̃fluitas caloris aeris aut sup̃fluitas ei⁹ ita vt resoluat virtutẽ sua caliditate aut stupefaciat eã sua f̃ritate aut p̃hibeat resolõnez ⁊ vehementẽ faciat caliditatẽ stõi silr̃. ⁊ silr̃ q ɔsuet⁹ est bibere vinũ ⁊ dimittit illd̃. Et qñ alterat̃ dispõ appetit⁹ ⁊ debilitat̃ pp malitiã dispõnis somni. Et qñ fit casus appetit⁹ pp paruitatẽ san. quã seq̃tur debilitas virtutũ sicut accidit cõualescẽtib⁹ cũ ɔualescẽtia. Hic nãq̃ appetit⁹ redit cũ viuificatiõe ⁊ reditiõe san. paulatĩ. Et exercitiũ etiã abscindit appetitũ cibi ⁊ pot⁹ aq̃ plĩme. Et qñ ẽ cã ei⁹ tristitia ⁊ timor ⁊ ira ⁊ q̃ sũt sĩlia his. Et qñ ẽ appetit⁹ p̃stratus: ⁊ qñ incipit hõ comedere excitat̃: ⁊ cã in hoc ẽ aut q̃a cib⁹ excitat virtutẽ attractiuã: aut q̃a q̃litas inuẽta in ip̃o actu alterat ɔplõnẽ destruẽtẽ appetitũ sicut si sit ɔplõ illa calida ⁊ igrediat̃ cib⁹ q fit f̃rus actu cũ cõpatiõe ad illã ɔplõnẽ ⁊ sedat̃. Et silr̃ qñ q̃ bibit̃ in ieiunio aq̃ f̃ra ⁊ excitat appetitũ. ⁊ febricitãti q̃dẽ redit appetit⁹ ei⁹ cũ receptiõe panis infusi in aq̃ f̃ra. Et qñ accidit ebrietas ex vino ebibito sup̃ hũorez cõmotiuũ excitat appetitũ ad sorbẽdũ. Et silr̃ si est ille destructor appetitus f̃ritas ⁊ igredit̃ cibus calidus actu: aut aggregat̃ ex eo actu. Et casus q̃dez appetitus in egritudinib⁹ chronicis est significatio valde mala. Et scias q̃ cause destructionis appetitus sunt ipse eedem cause debilitatis appetit⁹ quũ sũt miores ⁊ debiliores.

¶ De signis. Capitulum. viij.

Signa ei⁹ q̃ ẽ pp ɔplõnes sũt ea q̃ sciuisti. Et signa ei⁹ q̃ fit pp p̃uitatẽ resolõnis sunt spissitudo cutis ⁊ regimẽ delitiosum de his q̃ p̃terijt rememoratio ⁊ multitudo egestiõis ⁊ ɔualescẽtia appetit⁹ pauca post exercitiũ ⁊ eũonez. Et signa ei⁹ q̃ fit ex debilitate oris stõi sũt ea q̃ diximus in ca. debilitatis ⁊ ex eis sũt eũones plurime. Et signũ ei⁹ cuius cã est aer est illud qd̃ scitur de dispõne egri i eis q̃ sũt p̃terita. s. an obuiauit aeri vehemẽtis frigoris aut vehemẽtis caloris. Et signa ei⁹ q̃ est ex vlcerib⁹ sũt dolor dictus in ca. vlcerũ ⁊ qd̃ egredit̃ aliqd ex eis i egõne ⁊ mollificatio nature ⁊ p̃uitas in ore cibi in stõ ⁊ mordicatio ei⁹ qd̃ hz q̃litatẽ acetosaz aut acutã aut amarã. Et signũ ei⁹ q̃ accit p̃gnãtib⁹ ẽ p̃gnatio. Et signa hũoris putridi sũt nausea ⁊ subuersio aie ⁊ fetor oris i q̃busdã oris ⁊ egestio mala. Et signũ eius q̃ fit ex abscisione melie effuse ex splene ad stõum est q̃ qñ iste hõ sumit acetosa ⁊ cõmouẽt stõum eius ⁊ expellit redit ad appetitũ ac si ipsa faciãt operationẽ cãe abscisse si nõ esset abscissa: ⁊ facit credere hãc significationẽ magnitudo splenis pp retentionẽ ei⁹ qd̃ oz vt effundat̃. Et signa ei⁹ q̃ fit ex melia plĩma effusa ledente stõuz est vomit⁹ melie ⁊ sapor acetosus ⁊ ingetudo ⁊ alteratio coloris hõis ad nigredinez. Et signa eius q̃ fit cã vermiũ sũt signa exitus vermiũ ⁊ ɔualescẽtia hmõi appetit⁹. qñ administratur aloes in sirupo malorũ loco empli. nã descẽdũt vermes a sup̃iorib⁹ ventris. Et signũ eius q̃ fit pp p̃uitatẽ san. est vt accidat ɔualescẽtib⁹ aut q eũat̃ eũone plĩma. Et signuz ei⁹ q̃ fit pp sõnũ est ex malitia dispõnis sõni cũ priuatiõe reliquorũ signorũ. Et signa ei⁹ in q̃ est cã mortificatio appetit̃ sunt signa malitie ɔplõnis ɔfirmate: aut eũones p̃terite debilitãtes totũ corp⁹ ⁊ vt eger talis fiat q̃ qñ appetit aliqd ⁊ afferat̃ añ ip̃z refugiat ab ipso et

abhorreat:ꝛ maius ipo ē vt nō appetat oino ꝛ signa eiꝰ q̄ fit pp destructionē sensus stōi ꝛ debilitatē eiꝰ sūt vt sint reliq̄ signa sana ꝛ vt res acute nō mordicationē faciāt nꝫ nauseā nꝫ faciāt euenire singultuꝫ sicut diapipereon qñ sumitur in ieiunio ꝛ bibitur post ipsum.

¶De cura. Capitulum.ix.

EX curatōe bōa ei q nō appetit cibū nō pp caliditatē dñantē ē vt ꝓhibeat cibus spatio lōgo ꝛ minoret ei dōec viuificet virtꝰ eiꝰ ꝛ digerat ꝯginatan oino ꝛ vt patiat famē dōec rectificet stōus eiꝰ ꝛ appetat cibū sic accidit vigilātibꝰ:qm̄ quū ipi ꝓhibēt a sōno lōgo tpe fiūt dormiētes ꝛ ꝓfūdāt i sōno. Et ex eis q̄ ꝯferūt illis q̄ꝝ appetitꝰ ꝓstratꝰ ē pp debilitatē sic ꝯualescētiū aut pp māꝫ hūidā viscosā ē vt cōedāt oliuas aq̄ ꝛ aliqd ꝛ piscibꝰ salitis ꝛ vt sorbeāt acetū sqlliticū paulatiꝫ ꝛ oꝫ vt alienetur in cibarijs eoꝝ crocus oino. Dex salita ꝯsueta sunt plus ꝓuocatiua appetitus. Et ex ꝓuocatibꝰ appetitū sūt cappares p̄parate ꝛ mēta ꝛ cepe ꝛ oliue ꝛ pip ꝛ gariofilus ꝛ galāga ꝛ acetū ꝛ acetosa ꝛ acetum eoꝝ ꝛ almuri etiā ꝛ allea ꝛ cepe ꝛ paꝝ opoponaci ꝛ mel ꝛ pip al.ꝛ.ꝫꝫ.ꝛ assa ꝛ belsenic ēt ꝓuocat appetitū ꝛ mūdificat cū hoc os stōi: Et ex medicis disrūpētibꝰ appetitū eius q hꝫ malitiā ꝯplōnis cale aut frīc ē elariū diacydonitē. Et ex medicis disrūpētibus appetituꝫ ē medicamē fcm̄ ex succo cydonioꝝ fcm̄ cū pomis dcm̄ i antidotario. Et ex eis q̄ iuuāt appetitū ꝛ ꝓhibēt subuersionē stōi eius q nō recipit cibuꝫ ē rob mēte ꝫꝫ hunc modū. Terāt granata acetosa cuꝫ corticibus suis ꝛ sumāt de succo eoꝝ ps.i.ꝛ succi mēte ps.v.ꝛ mellis bōi aut zuccari ps.v.deiñ p̄penī cū facilitate sup ignē ꝛ sit dosis eiꝰ i ieiuno cocbliariuꝫ.i. Fcm̄ āt cā caliditatis qñꝫ rectificat potꝰ aq̄ frīe i q̄ṫitate q̄ nō mortificet calorē inatuꝫ ꝛ ꝯferunt ei vti robub acetosis. Et ex eis q̄ expta sūt i ea ē sumere i potu aq̄ꝫ granatoꝝ cū oleo rosaꝝ ꝛ ꝓpe qñ ē illic mā aut dñium sitis et succi granoꝝ frīoꝝ cū robub infrīatis ꝛ emplā infrīata. Et si fuerit illic mā euābis eā i p̄mis ꝛ de sūma istoꝝ sūt ꝯualescētes exeūtes a febribus ꝛ ē cuꝫ eis remanētia acuitatis ꝛ eoꝝ cura est hec cura. Dex ipi nō vtāt aq̄ frīa p̄mi ma vt nō deijciāt virtutes stōꝝ eoꝝ. et necīū est vt in potu sumāt hoc medicamen. ℞.rob. ℥.x.sumac.℥.ij.cardamomi.℥.i.fiāt ex eis tro. et sit dosis.℥.ij. Ipm̄.n.facit appetituꝫ et incidit sitiꝫ. ꝛ ex eis q̄ faciūt eos appetere ē sanie ablutū cū aq̄ ꝛ aceto ꝛ ꝯfert eis vomet imissis digitis mouet eni virtutē. Patiētibꝰ aūt factā ꝓpter frigus cōfert dcoctio spēꝝ q̄ ē vt pip ꝛ cinnamomū ꝛ silia. ꝛ silr vinū vetus ꝛ diapipeon ꝛ tyriaca ꝓprie ꝛ allea sūt iuuamti maximi i hoc ꝛ diacalamētū pl̄m ꝯfert eis ꝛ oia elaria cala ꝛ similiter citra ꝯdita ꝛ myrobolāi ꝯditi ꝛ.ꝫꝫ.ꝯditū ꝛ ꝯferūt eis vaporatōes cū milio:qm̄ ipsū est magis iuuatiuū q̄ꝫ sal. Facte vero cā phlegmatis l̄imi viscosi cōfert vomitꝰ factus cū rhaphano comesto sup quē bibit sirꝰ acetosus d melle singlr ꝫꝫ ꝙ ex posuimꝰ i capitulo cure vlis. ꝛ ex eis q̄ ꝯferūt ipsi ē sirꝰ acetosus cū semibꝰ melōis i q̄ pōit ꝫꝫ oēm eminā mellis q̄ in ipso pōit aloes.iij. ℥.ꝛ sumūt i potu oi die ex eo tria cocbliaria ꝛ ēt oliue d aq̄ cū aniso ꝛ cappes i aceto cum melle. ꝛ qñqꝫ ꝯferūt ei vti aqs thermaꝝ ꝛ deambulatio ꝛ motꝰ.ꝛ curat post mūdificatōeꝫ cū eis q̄ diximꝰ i capitulo d casu appetitus cā frigoris. In ea āt q̄ fit cā hūoris cholerici aut hūoris subtilis fit eūo cū eis q̄ scis ex myrobolanis ꝛ sirꝰ acetosus cū aloe ē melior sirupo acetoso cū scamonea. Scamōea nāqꝫ inimica ē stō ꝛ curet etiā cū vōitu q educit hūores subtiles ꝛ dcoctōe absinthij etiā qm̄ ē vltima. In ea vero q̄ facta ē cū cōitate neruoꝝ afferētiū sēsus aut cū cōitate cerebri ipsiꝰ oꝫ vt tēdat versus curā cerebri ꝛ ꝯfortatōes eiꝰ. sed i facta ꝓpter spissitudinē ꝛ paruitatē suctōis venaꝝ ex epate oꝫ vt rarificet corpꝰ cū balneo ꝛ exercitio eq̄li ꝛ ꝓuocatōe sudoris cū apitiuis. In ea vero que fcā ē cā melie oꝫ vt euēt melācholia dinde admistrent alcaugus mich ꝛ icisiua vt icidat illd q̄d remāsit ex ea dinde administrent cibi bōi chimi odoriferi. Eiꝰ vero q̄ facta ē ab abscisiōe melie cura est cura splenis ꝛ eiꝰ cōfortatio ꝛ apertio viaꝝ q̄ sūt inter splenē ꝛ stōuꝫ cū medicinis q̄rum ē vomere ad ptē splenis sic ē epithymi ꝛ radices corticū cappaoꝝ cū sirupo acetoso ꝛ silr cappares cū aceto ꝯdito. Pregnātiū aūt appetitꝰ qñqꝫ acescit qñqꝫ cadit.ꝛ cura eiꝰ ē cuꝫ eis q̄ sūt sicut icessio temperata ꝛ exercitium temperatuꝫ ꝛ icessio i comestis ꝛ bibitis ꝛ vinū vetus odoriferꝝ ꝯfortatiuū virtutis expulsiue ꝛ rosolutiuū materiei male ꝛ repñtatio ciboꝝ saporosoꝝ ꝛ ea i qbꝰ ē caliditas ꝛ icisio. Et in ea qdem q̄ facta est ꝓpter casū virtutis oꝫ vt icipiat a rectificatōe ꝯplexionis deijciē

tis eaz quecūqz ↄplexio fit ⁊ ↄuersiōe ipsius ad ↄ̄riū sui.⁊ similiter si fuerit p⁹ euōnes ⁊ rasurā tūc illud erit ꝑpter mortificationē virtutis. Vex i facta ꝑpter ꝺbilitatē virtutis eoꝝ oꝫ vt momis fiāt vomitu cū digitis.ipsi nāqꝫ lꝫ nō vomāt inueniūt tñ augm̄tū virtutis appetitie.⁊ qñqꝫ fit ex eis nc̄riū potaꝛ tyriacā in qbusdā sirupis stōaticis sic ē sir⁹ ꝺ absinthio aut sir⁹ ꝺ seib⁹ mistis ꝭꝫ ꝙ ↄuenit. In scā vero pp ꝺbilitatē sēsus stōi oꝫ vt cureꝛ cerebꝛuꝫ ⁊ auferaꝛ cā q̄ itromittit nocum̄tū in ꝑpōe ci⁹ ⁊ scias ꝙ vomitus mūdificās cū facilitate est medicam̄ mirabile ei cui⁹ appetit⁹ ꝓstraꝛ in dulcib⁹ ⁊ vnctuosis ⁊ ē ↄtēr⁹ in appetēdo acetosa ⁊ acuta.⁊ ex eis qdē q̄ ↄferunt plurimuꝫ hn̄tib⁹ ꝺstructionē appetit⁹ sūt olibanū ⁊ mastix ⁊ xiloaloes ⁊ galia ⁊ calam⁹ aro.⁊ balaustie ⁊ aq̄ cydonioꝝ cū vino odorifero qñ ex ca fit emplꝫ cuꝫ nō ē ex siccitate.⁊ ex eis q̄ ↄferūt ē sir⁹ ꝺ absinthio ⁊ vt asumat in oi die pōd⁹. ꝫ.i. de radicib⁹ ſgnāti ⁊.ꝭ.ꝫ.ꝺ spica bibāꝛ cum aq̄ i ieiūo.⁊ illa ↄfectio q̄ ē ↄparata filio abel dcā in antidotario ē iuuatiua etiā.⁊ dr̄ ꝙ ex herbo ↄtrito cuꝫ sumiꝛ auꝛ. cuꝫ aq̄ ḡnati muzi ē ↄferēs in excitādo appetitū.⁊ qñ cās appetit⁹ ꝑducit ad sincopiꝫ tūc cura ē approriatio odoram̄toꝝ ꝺlectabiliuꝫ ex cibis ad ifirmū sic sunt cāpes ⁊ hedus lactēs ⁊ gallina assata ⁊ alia ⁊ ꝓhibeaꝛ ei sōn⁹ ⁊ cibeꝛ cū ↄualescit pāe infuso in vino ⁊ sumāt sorbitiōes velocis nutrim̄ti.⁊ scias ꝙ oia olera ⁊ ꝓprie hutyꝝ ⁊ vnctuosa ꝓsternūt appetitū aut ꝺbilitāt ipsuꝫ ꝑ hoc ꝙ mollificāt ⁊ ꝑ hoc ꝙ corrūpūt orificia venaꝝ.⁊ illō qꝺ ex eis ↄuenientius ē illud est in quo stipticitas aliqua sic oleuꝫ omphacinuꝫ ⁊ oleum vncinuꝫ ⁊ oleuꝫ fisticinuꝫ.

¶De corruptione appetitus. Capitulum.x.

Quando in stō aggregaꝛ humor malus diuersus a ↄsueto in q̄litate sua nā tūc reqrit aliqd ei ↄ̄riuꝫ ⁊ ↄ̄riuꝫ diuersuꝫ a ↄsueto diuersuꝫ est nō cōsuetuꝫ fugantia nāqꝫ sūt extrema ⁊ ecōtrario q̄ ꝑpter accidit qbusdaꝫ appetitus luti imo carbonuꝫ ⁊ terre ⁊ gypsi ⁊ reꝝ huius gn̄is ꝑpter q̄litatē q̄ in eis ē exuccātē aut incidentē ↄ̄riā q̄litati humoꝝ.⁊ qñqꝫ accidit ꝑgnātibus ꝑpter retētionē mēstruoꝝ appetitus corruptus plusq̄ꝫ accidat eis destructio appetitus ⁊ causa in hoc est illud qꝺ diximus ⁊ illud ē vsqꝫ ꝑpe duos mēses aut tres. Et illud quidem est qm̄ earum menstrua retinentur ad nutrimentum embryonis.⁊ qm̄ qñ currūt timeꝛ in eis qꝺ abortū faciāt. Amplius embryon in initio ↄceptiōis nō ꝑmo indiget nutrimēto pp ꝑuitatē sui corpis q̄re supfluit qꝺ ꝺ mēstruis retineꝛ q̄ꝫtū ad necessitateꝫ corrūpūꝛ ergo et multiplicāꝛ supfluitates in m̄rice et in stō. Quūqꝫ embryon fit indigens supfluo nutrimento et illō est apud. iiij. menses minorāꝛ supfluitates iste ⁊ minoraꝛ hic appetitus et est ille q noiaꝛ ꝑiculuꝫ et discrimen. Et recti⁹ ad qꝺ alteraꝛ iste appetitus est vt sit decliuis ad acetosū et acutū ⁊ illud qꝺ ē magis corruptū est vt sit ꝺcliuis ad exiccatū et siccū sic est lutū et carbōes ⁊ teste et qñꝫ accit hoib⁹ sile huic pp supfluitates.

¶De cura corruptiōis appetitus. Capꝫ.xi.

Oꝑꝫ vt euēꝛ hūor faciens corruptioneꝫ cū medicinis q̄s diximus qb⁹ oꝫ vti et ex regimie expto ad hoc est vt sūat pisces salitos et raphanū infusū in oxymelle et comedat vtrosqꝫ deiñ bibat post ipsos aquaꝫ in q̄ faseoli rubei decoquūꝛ et anetū et nasturtiuꝫ et semen eruce q̄ in potu sūaꝛ:⁊ qñ in ip̄a ponīꝛ luti inuenti i croco q̄ꝫtitas.ꝫ.iij. et fiat vomitus cū ea in mense semel vel bis deiñ administreꝛ ↄfectio ꝺ myrobol.cū nuce enden. Et ex eis q̄ ↄferūt ad hoc sūt cyminū carmenū et amcos masticata i ieiuno et post cibū ⁊ comedāꝛ sūpta semel i puluere hausto post ip̄ꝫ liquore aut sūaꝛ.ꝫ.i.ꝺ cardamomo minore ⁊ tātūdeꝫ de cubebis ⁊ q̄ꝫtū totū de zuccaro tabarzet et sūaꝛ in oi die. Et ex medicinis cōpositis cū cuppulis glādiū vehementis iuuamenti sūt ea q̄ sūt sicut medicamen cuius hec est descriptio cuppulaꝝ glādiū.ꝫ.viij.aloes.ꝫ.xvi.herbe eupatorij.ꝫ.vi.radicū ſgnanti.ꝫ.iiij.myrrhe.ꝫ.ij.ↄterāꝛ oia et decoquāꝛ i.ij. lib.aq̄ dōec remāeat medietas et sūaꝛ in potu oi die tertia lib.tribus continuis. Et iteꝝ cuppulaꝝ glādiū.ꝫ.ij.myrobol.ni. belliricorū polypodij emblicoꝝ oium añ.ꝫ.v.scorie ferri infuse in aceto forti multotiens post qꝺ oi vice assaꝛ sup patellā.ꝫ.x. ꝺcoquāꝛ in.viij.ōꝫ.vini pōtici ⁊.viij.ōꝫ.aq̄ dōec ad medietatem ꝑueniāt et denꝛ i ieiuno.vij.ꝫ. In cura āt appetitus luti oꝫ vt euēꝛ hūor regrens illud cū vomitu noto ad suuꝫ sile sic ille q fit post cōestionem pisciū salitoꝝ cū aq̄ faseoloꝝ ⁊ aneti et raphani. Et ex eis q̄ fortiter agūt fortiora istis et si nec̄ria est solō ventris etiaꝫ fiat. Et ex eis est euō cuꝫ turbit et granis citri et sale naptico qm̄ est iuuatiua et ꝑpe si fuerit illic

vermes ꝛ administrēẜ post illō medicine q̄s dabit hora ꝛ alie dicte in antidotario. Et oꝫ vt fiat ex ameos ꝛ mastice ꝛ cymino glutē ꝛ masticeẜ ꝛ vt sumaẜ ex duob⁹ cardamomis añ.ʒ.ij. de zuccaro tabarzet q̄ꝫtū ē totū ī ieiunio ꝛ sorbeaẜ sup ea aq̄ tepida multotiēs paulati. Et ex eis q̄ exp̄ta sūt eis ē hec ↄfectō. ℞. myrobolanos ꝛ emblicos nucē enden ꝛ masticē ꝛ cardamomū maius ameos.ʒʒ. ↄficiāẜ cū melle ꝛ sumaẜ ex eis ante cibū ꝛ post cibū q̄ꝫtitas nucis. Et ex regie bono in hoc est vt mūdificet patiēs eā stōm suā ꝛ rectificet cōplōnē suā. Ampl⁹ sumaẜ lutū album ē dissoluaẜ in aq̄ ꝛ ponāẜ in ipsa medicine vomitiue q̄ nō hūt saporē maximū deiñ ponāẜ in ipsa ex sale ꝙ ipsā bonā efficiat deiñ exicceẜ in sole ꝛ p̄cipiaẜ appetenti lutū vt sumat ex eo aliquid in q̄ sit de medicamine qō nō addat supra dosim.i.aut dosim.i.ꝛ.5.qm̄ faciet ipsum euomere illō qō comedit ꝛ ꝓp̄e si fuerit res cōmouēs vomitū sicut caules ꝛ silia ꝛ faciat abhorrere lutū. Et iā existiauerunt qdā ꝙ iuuātius ꝙ administraẜ ad expellēdū appetitū luti ē vt cibeẜ patiēs dū ē ieiunus pullis colūbarū assatis ꝛ vtaẜ eis in ƀa mēsa post cibuꝫ paulati. Et in ƀa mēsa vti ameos ē valde mirabile ꝛ silr̃ amigdalis amaris. Et dixerunt qdaꝫ ꝙ potare sacraiati de sisamo abscindit ip̄ꝫ. Et oꝫ vt loq̄mur in hoc ƀꝫ exp̄imētū nō ƀꝫ rōcinationē. Et ex illis q̄ ↄferūt eis q̄ꝫuis sit ex lutis ē nux endē ꝛ suctio salsoꝝ ꝛ si sint ex lapide. Et iā exp̄tū ē amilū de tritico ꝛ ꝓprie cū sale. Et exp̄ta sūt eis vt sumātur vini pōtici.ōꝫ.viij.ꝛ coquāẜ dōec remācat.5.lib.ꝛ ad bibēdū deẜ in ieiuno p̄ hebdomodā vnā. Et ex illis qb⁹ oꝫ eos vti in ƀa mēsa sūt fistici ꝛ passule ꝛ castāce ꝛ chrysomila. Et i qbusdā coꝝ exp̄tū ē vt sumāt azebegi ꝛ sint i ipso pisces p̄ui ꝛ cepe ꝛ carui ꝛ oleū ablutū ꝛ sp̄ēs sint pip.ꝛ.ʒʒ.ꝛ iā dcm̄ ē ꝙ ruta ē maximi iuuamēti. Et nos qdē iā diximus⁹ regimen ei⁹ q appetit acetosū ꝛ acutū absꝫ dl̃ci ꝛ vnctuoso.

¶ De fame ꝛ vehementia eius ꝛ expulsione appetitus canini. Capitulum.xij.

Multotiēs excitaẜ hic appetit⁹ caninus post eūones ꝛ febres ꝓliras resoluentes. Et qñꝫ accit ex debilitate virtutis retētiue in corp̄e q̄re assidue fit resolō supflua ꝛ assidue fit appetit⁹ vehemītis restaurationis. Et qñꝫ accit appetit⁹ canin⁹ p̄p̄ calitatē supfluā in ore stōi resoluētē ꝛ regrentē restaurationē q̄re ē os stōi sp̄ q̄si sit famelicū ꝛ ħ ƀꝫ plm̄ facit sitim ꝛ in qbusdā dispōnibus facit famē quū supfluit ei⁹ resolō. Fames āt ƀꝫ plꝫ est a supfluitate caloris i corp̄e toto ꝛ in extremitatib⁹ eius. Caliditas.n.lꝫ quū appropriaẜ ori stōi faciat appetere acꝫ ꝛ currentia hūida: tm̄ ipsa quū dñatur corpi resoluit ꝛ cogit venas vti suctiōe post suctionē dōec p̄ueniat ad os stōi capiēdo qō aggregatū est. Et qñꝫ ē hec calitas veniēs d̄ foris p̄cipue p̄p̄ dñiū aeris calidi in corp̄e quū occurrit raritati ei⁹ ꝛ obedientie ipsi⁹ ad resolōneꝫ ꝛ necessitati recte ad restaurationē. Et qñqꝫ supfluitas resolōnis corpis sola ē in hoc cā quū est illic calitas intrinseca digestiua resolutiua ꝛ p̄cipue si fuerit illic caliditas extrinseca aut adiutoriū debilitatis retētiue. Et qñꝫ accit etiā ex catarro in capite ꝛ illud ē raro. Et qñꝫ fit p̄p̄ vermes ꝛ serpētes magnos quū subito incipiūt venire ad cōesta ꝛ appropinquāt eis ꝛ dimittūt corpus ꝛ stōuꝫ famelica. Et qñꝫ ē p̄p̄ hūorē acetosū.s.meliā aut p̄hl̃a acetosū cōmouētēꝫ os stōi ꝛ facit in ipso illud qō facit suctio venaꝝ capiētiū cibū ꝛ cōitaẜ ip̄ꝫ vt viuificeẜ cū eo sāguis ꝛ ↄtrahaẜ ꝛ sentiaẜ in orificijs venaꝝ sicut abstergēs sugēs. Et ē quū acetosū sua incisione ꝛ expulsiōe remouet hūores viscosos si sūt i ore stōi q sūt ↄriū appetit⁹ qm̄ motus quū ē cū cōp̄hēsiōe hoꝝ hūoꝝ ē ad expellendū vehemēti⁹ q̄ꝫ fit ad attrahēdū. Et iteꝝ villoꝝ stōi mot⁹ vehemens fit ad inspissandū ꝛ ↄstringēdū cui⁹ sil̃e accit quū ē mot⁹ suctiōis venaꝝ ꝛ mot⁹ virtutis attractiue. Et illō qō accit ex canina fame p̄egre ꝓficiscētib⁹ in frigore vehemēti pol̃e ē vt sit p̄p̄ hāc cāꝫ ꝛ silia. Et ex cāis qdē cōmouētib⁹ famē ꝛ appetitū vehemētē sūt vigilie supflue p̄p̄ea qa resoluūt ꝛ extrahūt hūiditates ad exteriora sequēs dilatationē calitatis ad exteriora. et scias ꝙ appetit⁹ canin⁹ multotiēs p̄ducit ad bolismū ꝛ subet ꝛ mortē.

¶ De signis Capl̃ꝫ.xiij.

Signū ei⁹ q̄ fit post eūones ꝛ egritudies resolutiuas ē añcessio eaꝝ ꝛ vt ñ sit nā soluta ƀꝫ plꝫ: qm̄ corp⁹ attrahit hūectationeꝫ cibi ad seip̄ꝫ q̄re exiccaẜ fex. Et signa ei⁹ q̄ fit ex frigore sūt p̄uitas sitis ꝛ multitudo fecis ꝛ inflatio ꝛ reliq̄ signa hmōi ↄplōnis ꝛ ex illis est frītas hui⁹ aeris circūdātis. Et signa ei⁹ q̄ fit ex calitate sūt fortitudo sitis ꝛ nō ē vōit⁹ acetosus ꝛ ē nā ƀꝫ plm̄ ↄstricta ꝛ reliq̄ signa ei⁹ hmōi ↄplōnis. Et signa ei⁹ q̄ fit ex debili

tāte virtutis retētiue ī toto corꝑe ⁊ in stō sūt multitudo exitꝰ egōis crude ⁊ ꝑductio dispō nis ad sanguinolentā egōnē et reliq̄ signa ꝓportionalia nota. Et signa eiꝰ q̄ ē ex multitudine resolōnis sūt cāe resolōis p̄dicte ī libro vlt̄i q̄ꝝ remēoꝛātio p̄terijt ⁊ vt nō fit ī digō ne nocumētū. Et ex sūma signoꝝ casualiū sūt caliditas aeris circundantis ⁊ vigilie ⁊ siƚia. Et signa eius q̄ fit ex hūoꝛe acetoso aut melīco sūt paucitas appetitꝰ aq̄ ⁊ acetositas eructuatōis ⁊ reliq̄ signa ꝓportionalia nota. Et signa catarri ex capite sūt ea q̄ diximꝰ in ca. suo. Et signa vermiū sunt ea que sequuntur in loco suo ⁊ que dicemus in capitulo suo.

¶ De cura. Capitulum.xiiij.

Illa qdez̄ q̄ est ex frigore ⁊ ex sup̄fluitate phlātica oꝫ vt curet̄ cū mūdificatōe nota cū calefactiuis p̄dictis ⁊ vino plīmo in q̄ nō sint pōticitas nꝫ acetositas oīno. ipꝫ.n. sanat ab ea sūptū in potu calefactū in ieiuno. Ipsū nāq̄ȝ ē curatio magis ꝯferēs eis nisi ipis ad sit vētris solō tūc.n. oꝫ vt oē vinū vitēt stipticū nāq̄ȝ augmētū facit in canino appetitu ipsoꝝ ⁊ amaꝝ addit in solōne vētris ipsoꝝ. Et oꝫ vt sint ea qbꝰ cibāt̄ pinguia calē ꝯplōnis sic ea q̄ impinguāt̄ cū cibo cameli: ⁊ oleū est eis iuuatiuū quū in ipso nō sunt pōticitas ⁊ acetositas. Et alindabet ꝯferūt eis. Et ex eis qbꝰ oꝫ cibari eos ē vitellus oui assatus valō post cibū ⁊ oꝫ elōgēt̄ ab acetoso ⁊ pōtico. Et admistrēt̄ eis eƚoria odorifera sic alcāzi ⁊ eƚariū veremisck ꝓp̄e quū fuerit ilƚ vētris solō. Et ex vnctiōibꝰ abstergēdo factis q̄ eis cōferūt sūt muschꝰ ⁊ laudanū. Et eis qō q̄ expta sūt sūt grana alcadra in ieiuno aliqbꝰ diebꝰ. Illis āt q patiunt̄ eā ex debilitate virtutis retētiue. nā ipsa lꝫ sꝫ plꝫ debilitet̄ ꝑꝑ frigus. tn̄ debilitat̄ qn̄ȝ ipsa ⁊ oīs virtꝰ ꝑꝑ oēȝ malitiā ꝯplōnis. Et nō attendas s̄monē ipsoꝝ q negāt illud ⁊ dimittūt imo oꝫ vt tu cognoscas ꝯplōnē ⁊ opponas cū ꝯ̄rietate cure ⁊ fit magis vincēs illō qō ē cū hūiditate cōfert pāis de armacha valde. q̄ si eoꝝ nē fuerint vehemētis mollificatiōis tūc retine eas. nā in retētiōe eaꝝ ē cura fortis huiꝰ egritudis. Deꝝ illos qbꝰ accidīt hoc post febres fortes ⁊ cūones oꝫ cibari ex vnctuosis q̄ mundificant os stōi q̄ nō sūt male sube sic ē oleū amigdalaꝝ cū zuccaro ⁊ vt inspisset̄ qō de corꝑe ipsoꝝ ē appens. Et silr̄ ē cura eiꝰ q̄ accit ꝑꝑ resolōnē plīmā. Et oꝫ ne patiētes hāc spēm famis canine ad calefacientia ꝯueniāt ⁊ sirupos imo nutriāt̄ ex cibis fr̄is ⁊ liniāt̄ extrīsecꝰ ex eis q̄ oppilāt poros sic ē oleū myrtinū ⁊ ꝓp̄e ī cerato ⁊ sic alumē dissolutū ī aceto ⁊ vt abluāt̄ aq̄ fr̄a nisi sit qō ꝓhibeat. Et oꝫ vt sint cibaria eoꝝ fr̄a viscosa grossa sic sūt vētres ⁊ acida ⁊ acetosa ⁊ ꝯgelata ⁊ pāis axymꝰ. et quū inuenit aliqs eoꝝ iuuamētū ex hoc regie ꝯuenit ei vt abhorreat ipꝫ paulatim ⁊ succurrat malitie ipsiꝰ ⁊ silr̄ ille cā famis cuiꝰ ē raritas corꝑis. In illa āt cuiꝰ cā sūt vermes ⁊ serpētes oꝫ vt interficiāt̄ ⁊ educāt̄ cū eis q̄ diximꝰ in ca. vermiū ⁊ vt cibent̄ ex cibis grossis fr̄is ⁊ pane infuso ī aq̄ fr̄a ⁊ aq̄ roŝ. ⁊ eo qō dissoluit̄ ī decoctiōe ex carnibꝰ gallorū ⁊ gallinaꝝ ⁊ pisciū ⁊ vtāt̄ fructibꝰ stipticis. In ea āt cuiꝰ cā est ex phlāte acetoso oꝫ vt patiētes ipsā sumāt cū aliq̄ ī q̄ cadūt origenū ⁊ sinapis ⁊ piꝑ ⁊ vt comedāt mel et allea ⁊ cepas ⁊ nuces ⁊ amigdalas ⁊ vnctuosa ⁊ adipes sicut sūt adipes gallinaꝝ ⁊ siƚiū. Et intētio qō in qbusdā eoꝝ ē calefactio ⁊ illaꝝ q̄dā sūt medicie calē p̄dicte ⁊ in qbusdā eaꝝ ē eq̄tio acetositatis: ⁊ illa qō sūt cibi vnctuosi p̄dicti. Et ille qdez̄ q fortis ē tollerās solōnē vētris soluat̄ post administrationē hoꝝ subtiliatiuoꝝ cū picra cōfortata eis deīn dent̄ ei vnctuosa. In pueris vero quū subtiliāt̄ cū eis q̄ sūt sic cepe ⁊ allea et cibi subtiliatiui assiduet̄ tribuere eis in potu aq̄ȝ calidā post regim̄ cū subtiliatiuis. illō eni lauat hūores eoꝝ. Illa āt q̄ ē ꝑꝑ malitiā effusā sꝑ q̄n̄ȝ idiget phlōmia basilice sinistre si ē san. i eis plimꝰ cā melie plime ⁊ si ē splen ap̄atꝰ tūc laboret̄ ī euāndo eos cū illis q̄ scripta sūt in canone ⁊ alienent̄ ab acetosis et stipticis. Et q̄n̄ȝ ꝯferunt eis vētose suꝑ splenē. Spēs vero q̄ fit ex caliditate curat̄ cū eo qō scis ⁊ dētur cibaria subtilia et cucumeres et melōes ⁊ cucurbite ⁊ siƚia ⁊ vitet̄ aer calidꝰ.

¶ De fame q̄ vocat̄ bolismus. Capitulū.xv.

Est q̄ noiat̄ fames vaccina et ipsā qdē āīcedunt plerūq̄ȝ fames canina et destruit̄ appetitꝰ pꝰ ipsā et q̄n̄ȝ nō imo destruit̄ appetitꝰ oīno incipiēdo et est fames mēbroꝝ cū sacietate stōi: sūt ergo mēbra famelica valde et idigētia nutrimēto et stōus respuēs ipꝫ et q̄n̄ȝ ꝑuēit res ī ipo ad sincopi. Et vene qō sūt vacue sꝫ stōus respuit cibū abhorrēs ipꝫ. Et multotiēs qō accit iter agētibꝰ ī frigore ⁊ ꝯgelatis q̄ꝝ stōi ex frigore vehemēti ispissant̄. Et cā eiꝰ ē malitia ꝯplōnis mortificās virtu

tẽ sensibilẽ et virtutẽ attractiuã: et fit ex hũo ribꝰ regẽtibꝰ os stõi coopiẽtibꝰ ipꝫ et sparsis i villis eiꝰ mouẽtibꝰ ad expellẽdũ ꝛ refugiẽtibꝰ attractionẽ.

¶De signis. Capitulũ.xvi.

At tu quidem cognosces signa cum eis q̃ iterata et dicta sunt tibi in canone.

¶De cura. Capitulum.xvij.

Est cura casus appetitꝰ oino et penitus oꝫ vt odorẽtur cibi ꝓuocãtes appetitũ hñtes spẽs et fructꝰ odoriferos et aromatica odorabilia in qbꝰ ẽ stipticitas vt ɔgregeẽ virtus q̃re nõ resoluaẽ et deglutiãt panẽ infusuꝫ in vino odorifero et sumãt i potu aut sorbeãt ex vino odorifero et ꝓ̃pe si pmisceaẽ ei cãfora in calida ɔplõne aut xiloaloes et galia in alijs. Et ɔfert ei sirꝰ de lilio si ñ fuerit cã eiꝰ caliditas. Et oꝫ vt ligẽẽ manꝰ et pedes ipoꝝ vehemẽter et ꝓhibeãẽ a sõno et oꝫ vt doleãt pũcti aliq̃ re pũgẽte et vnguibus ɔstricti et ꝑcussi virga subtili molli et dolere faciat et nõ disrũpat nisi fuerit cã eiꝰ caliditas. Et ex eis q̃ ɔferũt eis ẽ vt sumãẽ tortelle et digitis cõterãẽ in mesus aut in vdeac odoriferis et ex eis emplꝫ fiat stõ et ꝓ̃pe in dispõne sincopis ꝛ fiat eis emplꝫ etiã cũ emplis odoriferis sicut sũt emplꝫ pineale et emplm almarub fri. Et qñꝫ ɔfert vt administrẽẽ sup stõs eoꝝ medicine facte ex medicinis cordialibus bõi odoris ꝛ vt vaporẽẽ ex fumigijs factis ex ambra ꝛ fiat emplꝫ iũcturis ipsoꝝ ex ẽplo fcõ ex aq̃ rosꝫ. ꝛ aq̃ myrti ꝛ almesus ꝛ cãfora ꝛ muschο ꝛ croco ꝛ xiloaloes ꝛ galia ꝛ rosis ꝛ fiat ꝑꝑatio in calefaciẽdo corpa eoꝝ si cã ẽ frigꝰ et infrĩando ipsa si cã ẽ calor. Et quũ supuenit eis sincopis fiat ipsis illd qd̃ diximꝰ ẽẽ in dispõne sincopis ꝛ spgaẽ sup facies ipsoꝝ aq̃ fria ꝛ stringãẽ manꝰ ꝛ pedes ipoꝝ ꝛ pũgãẽ piãte pedũ eoꝝ ꝛ extẽdãẽ capilli ꝛ nasi ipsoꝝ. Quñqꝫ euadũt cibẽẽ pãe ĩfuso i vio odorifero. ꝛ si fuerit i stõis eoꝝ hũor colicꝰ aut subtilis sumãt in potu q̃ꝫtitatẽ.ij.cochliariũ de oxymelle cũ aur.i. d̃ hiera aut minꝰ si fuerit d̃biles. ꝛ si fuerit frĩitas sr̃flua sumãt i potu tyriacã ꝛ sagzeneã ꝛ diamarte ꝛ ɔfectiõeꝫ stõaticõ ꝛ elariũ diasgmatõ.

¶De fame sincopali. C.xviij.

Est vt sint patientes famẽ nõ tolerantes seipsos quum famelici sunt: quũq̃ꝫ tardatur eis cibus superuenit eis sincopis et casus virtutis: et causa eius est caliditas fortis et debilitas in stomacho.

¶De cura. Capitulum.xix.

Huius egritudinis cura ꝓxima ẽ cure bolismi ꝛ iã p̃terijt maior ps cãonis regis ipsiꝰ i dolorib' stõi ꝛ bolismo. ꝛ ad sũmũ cura ipsoꝝ diuidiẽ ad curãdũ patiẽtes ipsã in dispõe sincopis ꝛ ẽ iã dictũ i capitulo sincopis. ꝛ ad curãdũ ipsos qñ euadũt. ꝛ ẽ vt cibẽẽ pãe ĩfuso in vino ꝛ sirupo de fructib' deinde cũ alio regie infrãte p̃dicto in bolismo ꝛ eo quo curenẽ añ illud. ꝛ ẽ vt ꝓhibeãtur a sõno plurimo ꝛ ñ tardetur eis cibꝰ ꝛ vt cibenẽ fris actu. ꝛ vt fiãt illis ea q̃ dicũtur i dolorib' stõi.

¶De siti. Capitulum.xx.

Multitudo sitis ꝛ eiꝰ vehemẽtia qñꝫ fit ꝓpter stõꝫ. s. aut pp caliditatẽ ɔplonis eiꝰ ꝛ ꝓprie oris ꝛ eiꝰ ꝛ qñꝫ accit illa caliditas in inflãmatione febriũ ita vt qdã eoꝝ non cessẽt bibere ꝛ non satienẽ donec moriãtur inde in primo. ꝛ qñꝫ accit illa caliditas ꝓpter potuꝫ vini fortis veteris vald̃ plurimi aut cibũ calꝫ valde actu vel potẽtia sicut ẽ assa ꝛ allea ꝛ sikia ꝛ multotiẽs moritur hõ ex potu vini veteris iflãmatꝰ ꝛ ɔturbatus ꝛ sitiẽs. ꝛ qñꝫ accit illa caliditas ex potu aquaꝝ salsaꝝ ꝛ aquaꝝ aliarũ. ꝛ aq̃ maris qñꝫ efficit in siti additionẽ cui nõ succurriẽ ꝛ qñꝫ fit pp medicinas ꝛ pp cibos siti faciẽtes q̃ faciũt siti cũ ablutione aut cursu. ꝛ ablutõe qd̃ sicut res salite q̃s nã abluer q̃rit cũ ablutõe aut icisione. ꝛ cursu sicut viscosa q̃ nã q̃rit subtiliare valde ita vt penetrẽt ꝛ nõ adhereãt. ꝛ qñꝫ facit sitiꝫ res grossa ppeaga venit ad eã caliditas. ꝛ pisceẽ qdẽ saliti aggregãt hec oia aut ꝓpter siccitatẽ stõi. et qñꝫ fit ꝓpter phlegma salsuꝫ in ipso aut dulce aut choleram amaram. Et qñqꝫ fit ꝓpter humiditates feruẽtes. Et qñqꝫ fit cum cõitate mẽbroꝝ alioꝝ sicut fit in diabete et est de egritudinibꝰ renũ et dicemꝰ ipsũ in capitulo renũ et qñꝫ fit sitis huius capli ꝓpter oppilationẽ existenteꝫ inter stõuꝫ et epar et sepatur iter aquã et penetratõeꝫ ipsius ad corpꝰ q̃re non sedaẽ sitis q̃ꝫuis bibaẽ aq̃ plima. et hoc ẽ sicut illud qd̃ accidit in hydropisi et in colica. et qñꝫ fit ꝓpter coitatẽ epatis qñũ febricitat aut apãẽ aut vehemẽs fit frigus eius q̃re nõ attrahit et ꝑ coitatẽ pulmonis cũ calescit et cordis etiaꝫ cũ calescit ꝛ itestini ieiuni ẽẽ et meri et alcaiasiꝫ et q̃ sequunẽ ipsũ qñ exiccãtur in ipso hũiditates et minuũẽ. et qñꝫ calescit vehemẽter ꝛ qñqꝫ ꝓpter egritudines cerebri ex sirsen calida et mania et alcutrub. Et vehemẽtior qdeꝫ sitis est illa q̃ facta est cã hoꝝ mẽbroꝝ et per

cōitatē illā q̄ cōmouet ab oze stōi deide q̄ cō mouet a meri postea q̄ cōmouet a profundo stōi deide q̄ ē cū cōitate pulmōis deide q̄ est cū cōitate epis deide q̄ ē cū cōitate intestini ieiuni. Et qñz fit cū cōitate corpis toti⁹ sicut in febrib⁹ ⁊ sitis cretica et q̄ ē in fine ethice ⁊ ptisi. et sic accit pp pūcturā vipaꝝ sitim faciētiū. nā quū ipse pūgūt nō cessat puntus bibere et nō satiat dōec moriat ⁊ silr a potu vini i q̄ mortue sūt vipe aut a cibo. Et si accit post euonē cū solutiuo ⁊ egōne sanguinolēta supflua. Et bibēti qd̄ medicinā solutiuā ꝑm plm accit quū opat medicia sitis cuius defectus i plib⁹ horis sigāt ꝙ medicia adhuc ē i opatiōe. Et qñqꝫ accit vt tardet ab hora sua aut añcedat et festinet añ opationē medicie. Veꝝ ei⁹ añcessio fit aut pp caliditatē medicie aut pp caliditatē stōi et ei⁹ siccitatē et tardatur pp ꝯriū illoꝝ et pp illō sitis i eo cui⁹ stōus ē calid⁹ et sicc⁹ et bibit medicinā calidā nō significat ꝙ medicia fecerit opationē suā iam dudū: et in eo q est ei ꝯrius significat ꝙ ipsa efficit opationē suā iādudū. Et ex eis q̄ ꝯmouēt sitim sūt multitudo locutōis et exercitij ⁊ laboris et sōn⁹ sup cibos calos: sꝫ quū nō est sup cibos calos tūc sōnus sedat sitiꝫ. Et qñ aggregāt i egritudinib⁹ acutis sitis vehemēs et siccitas vehemēs tūc illud est malū valde.

De signis. Capitulum.xxi.

Signa qd̄ scē pp ꝯplōnes sciūt ex eis q̄ dcā sūt i ca. aggregatis siue fit cū mā̄ siue absqꝫ mā̄ et fit mā̄ amara aut salsa nitrosa aut dulcis aut ipediēs sua ebullitiōe. Et signū facte cā oppilatiōis ē qm̄ significat ipsā qñqꝫ lenitas nature. Et signū facte cā diabetis ē vt sitis vehemēs quā nō sedat potus aq̄ imo quū bibit aq̄ fit necessitas extractiōis ipsius cū vria et redit sitis q̄re sūt sitis et ꝓuocatio vrie sese cōitātes et eq̄les. Signū vero scē pp cās faciētes sitim p̄dictas est añcessio illaꝝ cāꝝ. Et signa ei⁹ q̄ fit cū cōitate. s. illius qd̄ q̄ fit cū cōitate pulmōis ⁊ cordis st qd̄ sedat eā attractio aeris frī ⁊ vigilie ꝯferūt ei ⁊ sōn⁹ addit i ea et qñz fit suctio aq̄ paulati magis vltima i sedādo ipsā q̄ꝫ sorbere ipsā plm: imo qñqꝫ sorbitio ei⁹ subito ꝯgelat supfluitatē deide calefacit eā q̄re additur sitis i duplo et expulsor sitis addit i siti q̄re nō iuuatur ab eis qbus iuuat i p̄ncipio. Et illa q̄ fit. ex excasiōe meri ē parua debilis q̄re cōfert ei sōnus ꝓpterea ꝙ hūectat vētrē et quies et dimissio locutōis. ⁊ si ē ex calore tūc vigilie ꝯferūt ei. ⁊ factā cū coitate epatis significat cognitō. dispōis epatis i ꝯplōe sua ca. ⁊ sicca ⁊ apasuū calidū ⁊ nō calidū.

De cura. Ca.xxij.

Omnis cura facā ex cāis ꝯplonalib⁹ curat cū ꝯrio. ⁊ sitis pulmōis curat cū aer attracto. ⁊ multotiēs qdē curat sitis mādādo aquā frāꝫ sup linguā. ⁊ ille q timet sitiꝫ i ieiunio p̄mittat loco aq̄ fabaꝝ ⁊ ciceris acetū cū oleo ⁊ abhorreat aq̄ꝫ fabaꝝ ⁊ ciceris qm̄ ambo sūt faciētia siti. ⁊ euat⁹ expectet sup siti quā agsiuit ei euō vsqꝫ quo ꝯfortet ei⁹ digō ⁊ nō bibat sitiēs aliqd plurimū subito neqꝫ aquaꝫ frāꝫ valō ⁊ mortificet caliditatē quā debilitauit sitis ⁊ vomit⁹ qñqꝫ facit sitim ⁊ sedat eā sir⁹ ō pomis cū aq̄ rof ⁊ in stō qdē calido ⁊ sicco addit aq̄ frā siti in stō salsi hūoris ⁊ aq̄ calida sedat sitiꝫ ei⁹ multotiēs. ⁊ qñ fit vehemēs sitis ⁊ nō est febris tunc misceat cum aqua paꝝ iuleb vt ꝑueniat aqua ad extrema membroꝝ.

De cura percussionis obuiationis ⁊ casu super stomachum. Capitulum.xxiij.

Emplastrū ꝯferēs ad hoc. ℞. poma scenia ōcocta cū ōcoctōe hōi odoris dōec dissoluāt i ōcoctōe dein terāt bñ ōinde sumatur ex eis pōdus. l. ʒ. ⁊ misceat cū. x. laudāi ⁊. viij. rof. ⁊. vi. aloes ⁊ aggregēt oia cū duob⁹ succis. s. arnoglosse ⁊ folioꝝ cupressi ⁊ misceat cū eis oleū de lilio ⁊ fiat tepidū ⁊ liget super ventreꝫ ⁊ vbi est stomachus aliquot diebus.

Tractatus.iij. De nocumēto digōis. C.i.

Nocumēta digōis sequunt nocumēta i inferiorib⁹ stōi aut pp cāꝫ i cibo aut pp cāꝫ i dispōe gētis corpis ⁊ mot⁹ stōi. ⁊ scōꝫ cā rei stōi ē malitia ꝯplexiōis aut calide aut frē ⁊ fortior eaꝝ ē frā ⁊ ōbilior eaꝝ ē calida. Frā eni vehemēti⁹ nocet digōi q̄ꝫ ca. Veꝝ sicca ⁊ hu. nō ꝑueniunt ad hoc ꝑꝫ plurimū vt appeat ex eis solū cū eq̄litate āhaꝝ aliaꝝ q̄litatū nocumētū digestiōis nisi iā fecerit euenire. Sicca qdē arefactionē ⁊ hūida hydropisiꝫ. Veꝝ dispō iter getē ⁊ somnū ⁊ eoꝝ ꝯria ⁊ qd̄ sequit ea ō indicijs cibi i hoc ē ꝙ cib⁹ idiget qete ⁊ sōno vsqꝫ quo bōa fiat digō ⁊ qñ sūt loco amboꝝ mot⁹ ⁊ vigilie nō ꝯplet digō. Et cib⁹ qdē grauis remanet in stō ꝓlixe ⁊ digerit aut remāet indigest⁹ aut ē ꝑne digōis: sed leuis cib⁹ quū n̄ digerit ꝓlōgat spatiū remanētie ei⁹ n̄ digesti imo qñ nō ē in stō q digerat ipsū corrūpit ve

locitер. ꝛ cibus gdē aut ꝯuertiť ad illď qď ne-
cessario facit digōez integrā aut ꝯuertiť ad il-
lď qď nc̄riā facit ꝯuersionē aliquā et digereť
digōe aliq̄ nō integra q̄re nō attrahit corp⁹ ex
q̄ntitate cibi quā poſſe ē ipſū ſumeř q̄ntitatē q̄ i
diget ex cibo. ꝛ fit ibi extenuatio. aut nō dige-
riť oio. ꝛ illď ē ſ̄m duos mōs. nā ipſe tūc aut re
manet cū diſpōe ſua aut ꝯuertiť ad ſubāz ex-
traneā corruptā. ꝛ qn̄q; fit illud in oī digōe ꝛ
vſq; in tertia ꝛ q̄rta. ꝛ cā illi⁹ accidūt hydropi
ſis ꝛ cācer ꝛ formica ꝛ heriſipila et morphea
ꝛ albaras ꝛ ſcabies. et illď iō qm̄ ſāguis nō ē
digeſtus digōe ꝯueniēti nature q̄re mēbra ſi
attrahūt ipſū ita vt ipſo nutriāť et putrefit et
fetet et nō fit nutrimētū ex eo et nō fit bōa aſ
ſimilatio eius cū eis et ſi fuerint illic vincen-
tia fex et caliditas denigrať et qn̄z fit nigre-
do ei⁹ ſimilis pici et ſtōus etiā qn̄ non digerit
oio ꝑuenit res ad lubricitatē inteſtinoꝝ aut ad
hydropiſiz. Verūtn̄ nō ꝯuertiť niſi ad hydro
piſiz tympanitatē cū ſtōus in ipſa h̄z ipreſſio
nez tāte q̄ntitatis q̄ facit vaporationez cibi et
nō q̄ digerat. et ſcias q̄ corruptio digōis ꝛ d
bilitas ei⁹ et ad vltimū nocumētū eius cū ac-
cidit ex q̄libet mā ē facili⁹ ad curādū q̄ȝ fit cū
accit ꝑꝑ dbilitatē virtutis ꝛ malitiā ꝯplexio-
nis ꝯfirmatā. ¶ De corruptōe digōis. C. ii.

Cibus corrūpiť ſtō ꝑꝑ cauſas q̄ ſūt ꝯrie
cauſis rectificatonis eius. ꝛ ad ſummuz
cā in hoc aut eſt in cibo aut in receptore ci-
bi aut in rebus accidentibus ſuperuenienti-
bus eis. ꝛ cibus gdez corrūpitur in ſtō aut ꝑꝑ
q̄ntitatez ſuā aut ꝑꝑ q̄litatez ſuā. Propter q̄n
titatez gdē qm̄ ē plus q̄ȝ oȝ q̄re patiť d digōe
infra quaz oȝ aut ē minus q̄ȝ oȝ ꝛ patitur de
digōe ſupra q̄ȝ oȝ q̄re aduriť ꝛ in cinerē ꝯuer
tiť. et ꝓrimo huic corrūpiť cibus ſubtilis i ſtō
igneo calido ſed ꝑꝑ q̄litatem qm̄ eſt in ſeipſo
velociter ſuſcipiēs corruptionem ſicut lac re-
center mulctū et melones et ꝑſica aut tarď re
cipiēs rectificationē ſicut ſunt tubera et caro
bubali aut ē ſuperflue q̄litatis ꝑꝑ ſuā calidi-
tatez ſicͭ mel aut eſt ꝑꝑ f̄ritatē ſuā ſicͭ cucurbi-
ta aut eſt ꝓhibens appetitū cibi cū ꝓprietate
q̄ eſt in ipſo aut in comedente ſicut ille cuius
refugit nā a cibo aliquo quāuis ſit laudabilis
aut ſit appetēdus ab aliquo aut ꝑꝑ horā ſue
receptionis et illud eſt qn̄ ſumitur et in ſtō ē
repl'o aut remanētia alterius aut ſumitur an
te exercitiū ꝯſuetū poſt expulſionez cibi ꝑmi
et egreſſionē eius aut ꝓpter errorē in ordine
ſuo ita vt ordineť g eſt velocis digōnis ſupra
illū g eſt tarde digōnis ꝛ remāet natās ſup
ipm̄ q̄re corrūpiť ꝛ corrūpit illū g cōmiſcetur
ei. Et nc̄riū gdē eſt in ordine vt ꝑmittať le-
uis ſupra gūē ꝛ leuis ſupra ſtipticū niſi ſit alď
gd vocās egꝛ faciēs nc̄riū vt ꝑmittať ſtipti
cus ad retinēdā nāz aut ꝑꝑ multitudinē ſpē
rū ei⁹ ꝛ miſceāť alij cū alijs q̄re cōmiſceť ille
g eſt velocis digōnis ꝛ ille g eſt tarde digō-
nis. Fcā āt cā receptoris aut eſt in ſubā eius
aut eſt cā alteri⁹ ꝛ eoꝝ q̄ circūdāt ipm̄ ꝛ accn̄s
in ipſo ꝛ illď qď eſt in ſubā ei⁹ eſt ſicͭ ſi ſit in
ſtō malitia cōpl'onis cū mā aut ſine mā ꝛ de
biliteť in digerēdo aut ꝑtrāſeat digōnē iā ſci
uiſti in calido ꝛ f̄ro aut ſit ſubā ei⁹ ſpiſſa ꝛ zir-
bū ipſi⁹ ſubtile aut ſit cōphēſio ipſi⁹ ſup ipm̄
nō ſilis ꝛ nō bōa aut ſit bōa. veꝝ gūitas ei⁹
ſit ipediēs ſtōm q̄re ipſe appetit depōere qď
in ipſo eſt q̄uis nō eueniāt rugit⁹ ꝛ inflatio ꝛ
iſta duo ſi ex cauſis debilitatis ſtōi ꝛ deſtru-
ctōis ei⁹ ſȝ illa q̄ eſt cā alteri⁹ eſt ſicͭ ſi ſit in ſtō
vētoſitas ſeꝑans inter ipȝ ꝛ inter cōphēſio-
nē vltimā ſup cibū. Et qn̄ dř q̄ multitudo
eructuatōis eſt ex cāis corruptiōis digōnis
nō eſt inquātū eſt eructuatio ſȝ inquātū eſt
vētoſitas q̄re extēdit ſtōm ꝛ facit natare cibū
Nō ḡ ſit bōa cōphēſio fundi ſtōi ſup cibum
Et oē gdē faciēs natare cibū eſt ꝓhibēs di-
gōnē. ¶ Et ſicͭ ſi ad ſtōm currat ex capite aut
epate aut ſplen̄ aut reliqs mēbris qď corrū-
pat cibū ꝑꝑ ſuā cōitatē ꝛ nō poſſit ſtōus rege
re ipm̄. Et multotiēs gdē effundiť ad ipȝ p⁹
digōnē ꝛ multotiēs effundiť an̄ ipſā. Et ex il
lis eſt vt ſit illud qď circūdat ipm̄ ex epate et
ſplene f̄m aut male cōpl'onis. ¶ Fcā āt ꝑꝑ
cās retēter ſupuenietes cibo ꝛ receptori eſt ſi
cut cū deficit cibo illď q̄ indiget de ſōno di-
gōnis aut cū inueniť mot⁹ ſup ipm̄ q̄ nō indi
get ꝛ cōmouet ipm̄ ꝛ corrūpiť aut ga accidit
pot⁹ ſup ipm̄ plus q̄ȝ ſit nc̄riū aut min⁹ aut
accit coit⁹ ſup eū aut multiplicāť cibaria ſup
nāz digeſtiuā aut balneū aut obuiatio aeris
vehemētis frigoris aut male ſubē. Et vētoſita
tes retēte in vētre ꝓhibēt digōnē ꝛ corrum
pūt eā ga cōmouēt cibos moueť in eis. Et ci
bus gdē corrūpiť in ſtō aut ga putreſcit aut
ga aduriť aut ga aceſcit aut ga egrit q̄litatē
nō ꝓportionalē ad aliq̄ȝ q̄litatū cōſuetaꝝ. et
totū illď eſt aut ga cib⁹ cōuertiť ad illud aut
ga hūoꝛ f̄m illā formā ꝑmiſceť cibo ꝛ corrū
pit cibū. Et qn̄q; eſt iſte hūoꝛ natās ꝛ qn̄q;

est paꝝ residẽs ad inferiora stõi q̃re nõ dilata
tur neqꝫ ꝑuenit ad os stõi.ꝛ q̃tiẽs addit cib⁹
acescit ꝛ ascẽdit ad os stõi ꝛ ꝑmiscet cũ toto ci
bo.ꝛ qñqꝫ ẽ hmõi hũor penetrãs i venis ðin
de reuertit subito cũ oppõit ei oppilatio subi-
to i facie meatuũ cũ qb⁹ nõ ꝑpat penetratio.
Et quũ stõus ẽ calidus absqꝫ mã aut cũ mã
cholerica effusa ex epate ad ipsũ ꝓꝑ multitudi
nẽ gñatõis ei⁹ in ipõ ꝑ viã fellis ꝑdictã corrũ
pũt i ipõ cibi leues ꝛ digerũt fortes grossi sicͫ
caro vaccina.ꝛ splen ẽ cã corruptõis cibi.ꝛ sci
as ꝙ corruptio digõnis qñꝫ adducit ad egri-
tudines ꝑlimas malignas sicͫ epilepsiã ꝛ me
lãcholiã mirachiã ꝛ siꝉia imo ẽ mr̃ egritudi-
nũ ꝛ origo chroniacaꝝ ĩfirmitatũ.ꝛ qñꝫ corrũ
pit digõ ꝯualescẽtib⁹ ꝛ gñat acetositas ꝛ idi-
cat recidiuationẽ ꝓꝑ illð qð timet ð putrefa-
ctiõe.ꝛ multotiẽs q̃dẽ facit accider corruptio
digõis pruritũ.

¶De debilitate digõis.C.iij.

Ause ðbilitatis digõis sũt oẽs cẽ q̃s di
xim⁹ in corruptõe.ꝛ signa eaꝝ sũt illa si
gna. Veꝝ effusio cholere ex illa sũma nõ de
bilitat digõez sed qñꝫ corrũpit eã. Effusio aũt
melãcholie qñꝫ aggregat ãbas res ꝛ siꝉr etiã
sicũ ꝛ hũidũ ex hac sũma nõ ꝑueniũt ãbo so
la ad hoc vt ðstruãt.nã hũidũ ꝑducit ad hy-
dropisiꝫ ꝛ siccitas ꝑducit ad arefactionẽ.ꝛ ex
cãis ðbilitatis digõis ẽ raritas mirach ꝛ ꝑui
tas carnis ei⁹.ꝛ qñꝫ ẽ cã in debilitate digõis
velocitas ðscẽsiõis cibi aut ꝓꝑ lubricitatẽ stõi
ex eis q̃ scis i capitulo lubricitatis stõi.ꝛ ñ ẽ il
lð ex cãis corruptõis digõis ꝛ ñ igredit in eis
imo ingredr̃ in cãis ðbilitatis stõi. ꝛ hic q̃dẽ
ðscẽsus ante horã qñꝫ fit ex bõitate ꝯpreben
siõis stõi suꝑ cibũ qñ festinat expulsiua motu
suo ꝛ ẽ fortis. Et qñꝫ fit ꝓpter debilitateꝫ re
tentiue q̃re nõ retinet ꝛ non ꝯprehendit sicut
oꝫ donec digerat integre.ꝛ qñꝫ est ꝓpter ap̃a
ta caꝉa aut phlegmatica aut meꝉica ꝛ vlcera
ꝛ similia q̃re nõ fit bona ꝯprehẽsio. Et qñꝫ ñ
fit bona ꝯprehensio cã cibi quũ ẽ grauis aut
mordicatiu⁹ choleric⁹ aut ẽ calidus aut stõus
hꝫ ꝯplexioneꝫ calidã aut i potu sumit hñs ip
sum ꝛ cuꝫ ipso est ꝯplexio calida hñs bonita-
teꝫ digõis aliquid caꝉm ꝓhibens digõem ꝛ
ꝫm plurimũ corrũpit ipsã ꝛ non ꝓhibet ipsã
tm̃.ꝛ hmõi q̃dẽ hoieꝫ sicut scis qñqꝫ sanat et
tẽperat digõem eius potus aq̃ frẽ.ꝛ similiter
qñqꝫ in stõ sunt hũores mali ꝛ ꝓprie mordi
catiui distinguentes inter ipsuꝫ ꝛ inter cibos
q̃re nõ fiũt bone ꝯprẽhesiões ꝛ retentiones ꝛ
est desideriũ expellẽdi vehemẽti⁹. Et illð q̃ð
est cã bonitatis digõnis est ꝓꝑ bõitatẽ ꝯp̃hẽ
siõis. Cõp̃hẽsio.n.stõi suꝑ cibũ cũ est integra
ꝛ est nõ ĩpediẽs digerit qð sibi ꝑtinet. Et si
est integra ſꝫ est ꝯ̃uatiua ꝛ stõus retinet cibũ
retẽtiõe ei⁹q hꝫ tremorẽ ꝓꝑ quãdã grauedi-
nẽ ꝛ est apperẽs vt seꝑet ipꝫ est digõ infra il
lã ꝛ nõ st eructuatio ꝛ rugit⁹. Et si nõ est cõp̃
hẽsio est debilitas digõnis ꝛ rugit⁹ꝛ eructua
tio. Et qñqꝫ ꝑducũt debilitas digõnis ꝛ cõ-
uersio cibi ad phꝉa ad tremõẽ ꝛ frig⁹ extremi
tatũ ꝛ cõmotioẽ ꝑorismi febris. Veꝝ pulsus
nõ est pulsus factus in initio ꝑorismi febris.
Et qñqꝫ fit debilitas digõnis ꝓꝑ nauseatiuã
satietatẽ ꝛ repꝉonẽ añcedẽtẽ. Et in libro q̃dẽ
mortis velocis dr̃ ꝙ si suꝑ ocꝉos ei⁹q hꝫ nau
seatiuã sacietatẽ ꝛ tarditatẽ digõnis bothor
nigra appet siꝉis ciceri ꝛ rubet ꝑs ei⁹ ꝛ viri-
dis fit ꝑs alia tc̃ ipse incipit cũ diminutõe rõ
nis ꝛ morit in septimadecima. Et ex cãis cor
ruptõis digõnis ꝛ destructõis eius est tristi
tia sicut ex cãis bõitatis digõnis ẽ gaudium.

¶De signis debilitatis digõnis. Capꝉm.iiij.

Ula q̃dẽ q̃ leuis est significat grauitas et
extẽsio ꝛ remanẽtia cibi in stõ lõgior cõ-
sueta fortẽ ãt significat eructuatio adducẽs sa
porẽ cibi post.v.horas rugit⁹ꝛ nausea ꝛ extẽ-
sio ꝛ estuatio anhelit⁹. ſꝫ vltimã significat ꝙ
cib⁹ nõ alterat alteratõe de q̃ fit curãdũ peni
tus sicͫ si sit frĩtas suꝑflua valde ꝛ cib⁹ qñ nõ
digerit nisi tarde descendit tarde nisi fit ꝓꝑ
motũ virtutis expulsiue ex mordicatõe aut q̃
litate alia ꝯ̃ria aut grauitate. Et signa eius q̃
fit ꝓꝑ cõpꝉonẽ st ea q̃ iã sciuisti ꝛ ꝙ est cõp̃hẽ
sio tremula absqꝫ forti appetitu descẽsiõis ci
bi ꝛ est desideriũ eructuãdi absqꝫ euẽtu rugi
tus ꝛ eructuatõis frequẽtis ꝛ singult⁹ ꝛ infla
tio peẽtris illð aut sicͫ si eueniat ꝑ⁹. Et signa
ei⁹ in q̃ est cã descẽsiõis cibi añ horã st leni-
tas egõnis ꝛ fetor ei⁹ꝛ paucitas mũdificatio
nis epatis ꝛ corꝑis ab ea ꝛ qñqꝫ accñt cũ ea
mordicatio ꝛ inflatio. Et significatões quidẽ
ei⁹ q̃ est ab hũorib⁹ caꝉis st sitis ꝛ ꝑuitas ap-
petit⁹ꝛ eructuatio fetida fũosa. Et illã q̃ fit ex
hũorib⁹ frĩs significãt illud qð egredit ex eis
cũ vomitu ꝛ acetositas ꝛ casus appetit⁹ cũ si
gnificatõib⁹ frigoris ꝛ materici ꝑdictoꝝ i tra
ctatu ꝑmo. Et illã q̃ est ab ꝯ̃ꝑatib⁹ꝛ siꝉib⁹ si-
gnificãt sig̃ coꝝ.

¶De cura. Capꝉꝫ.v.

Um fuerit debilitas digõnis accñs a
cã leui aut repꝉone añcedẽte nõ ꝑlima

tē sufficiēt in ea lōgitudo sōni ⁊ dimissio exercitij ⁊ vociferatōis ⁊ balnei ⁊ administratio vomitꝰ cū aq̄ tepida ⁊ subtiliatio regis. Et qñ est plus illa ⁊ maior ⁊ sit post acceptionē cibi mordicatio ⁊ nausea ⁊ eructuatio pueniens ad saporē cibi oꝫ vt sumat̄ in potu aq̄ tepida multotiēs ⁊ nō cesset iterare dōec euomatur totū illđ qđ corruptū est deiñ effundat̄ super caput eiꝰ oleū aliqđ ⁊ vaporet̄ vēter eiꝰ ⁊ viscera cū pāno calefacto ⁊ fricēt̄ extremitates eiꝰ cū oleo de oliuis ⁊ oleo roſ. ⁊ effundat̄ super ipꝫ aq̄ tepida ⁊ describat̄ ei ꝓlixitas sōni ⁊ ꝓhibeat̄ ei cibꝰ in die illa ꝙ si in mãe surrexerit levꝰ ⁊ fortis ingrediat̄ balneū ⁊ si nō redeat ad sōnū ⁊ regimē subtiliatiuū ⁊ dormitationē paucā ⁊ leuē tribꝰ diebꝰ cōtinuis vsqꝫ q̊ cōuertat̄ stōus eiꝰ ad dispōnē suā ⁊ qñqꝫ indiget solone vētris. Et pip̄ qdē est ex medicinis magnis iuuatiuis ad digōnē ⁊ somnus ois iuuat digōnē. Dex sōnꝰ sup sinistꝝ ē plurimi iuuamēti in h̄ pp̄ cōpssionē epatis sup stōm sꝫ sōnꝰ sup dextꝝ est cā velocitatis descēsiōis cibi qm̄ ꝑpatio stōi facit illđ necriuꝫ Et scias ꝙ amplexari infantē ꝓpinquū ad h̄ vt poluat̄ ꝑꝫ lōgitudinē noctis est ex rebꝰ magis iuuatiuis ad digōnē ⁊ ne oꝫ supueniat ei sudor. Sudor.n.infrat ⁊ ꝓhibet iuuamētū calefactōis cū caľitate sua innata ⁊ oꝫ vt nō sic cū eo de anhelitu estuatio. Estuatio.n. ⁊ motus appetitꝰ variāt motꝰ virtutū nutritiuaꝝ. ⁊ sūt qdā hoies q āplexāt̄ catulū canis aut cattū masculū nigꝝ. In debilitate aūt digōnis fcā pp̄ caľitatē cū mā ex eis q̄ cōferūt sūt oxyporiū diacydonitē ⁊ cibi acetosi stiptici almu iati ⁊ collegati ⁊ q̄ sūt siľes illis ex frīs. Et confert ei pōdꝰ .ij.ʒ. suffuf facti ex .x.ʒ. roſ. spodii iij. coriandri sicci. v. sumāt̄ in potu cū aq̄ granatoꝝ aut oxyporio diacydonitem.

¶ De signis corruptionis digōnis. Ca. vj.

Significatōes qdē eius ex qbꝰ cognoscit̄ corruptio digōnis māifeste sūt. Dex significatōes q̄ qñqꝫ associāt̄ ⁊ qñqꝫ nō associant̄ sūt rugitꝰ eructuatio ⁊ mordicatio. Et significatōes eiꝰ q̄ fit pp̄ dispōnes ciboꝝ ꝑdictas sūt cognitio dispōnū ⁊ motꝰ eoꝝ an sint multi aut susceptibiles putrefactōis aut sit erratuꝫ in ordine eoꝝ aut hora ipsoꝝ. Et motꝰ qdē super ipsos est genus erroris pp̄ illđ cuius rememoratio ꝑcessit ⁊ vt quotiēs fecerit illđ accidat corruptio digōnis ⁊ quotiēs cauet ⁊ abstinet rectificatio digō. Signa aūt accñtia ꝓpter cōplōnē stōi ⁊ egritudines eius cognoscūt̄ ex signis ꝑdictis in .c. aggregāte ⁊ qñ mā corrupta est in stō in ipso sit nausea ⁊ accñtia q̄ sūt cū corruptōe digōnis frequētia nō hñtia vicissitudines ⁊ si sūt illic vicissitudines tūc medicine sūt aduenietes effuse. In fcā āt pp̄ raritatē stōi ⁊ attēuationē texture villoꝝ eius et accñtia digōnis ad ipm sūt vetustatis signa sūt ꝓlongatio doloꝝ stōi ⁊ egritudinū eius et debilitas digōnis cū debilitate appetitus et attēuatio corpis. Et ex istis qdē qñqꝫ accñt debilitas digōnis ⁊ destructio eius sine corruptione ipsius. Fcā āt pp̄ vētositates significāt significationes vētositatū ꝑdicte. sꝫ significationes effusionis ex mēbris cōibus sūt ex eis q̄ diximus in locis suis vt ꝯsideres dispositionē illius mēbri in seipso ⁊ vt cognoscas an multiplicēt̄ in ipso effusiones ad mēbra alia in vijs alijs sūt vt cognoscas an ille cuias stōus existimat̄ ledi a catarris habeat catarꝝ descēdētē ad gutt̄ ad pulmonē ⁊ alia ⁊ signū casus corruptionis digōnis pp̄ effusionē cholere ē vt sit ꝯplō non cū illa choľica deiñ ineniāt̄ i stō mordicatio ⁊ natatio cibi.

¶ De cura eius. Capitulum. vij.

Principiū illius est vt egrediat̄ qđ ē corruptū in stō ex cibo vsqꝫ ad finē sui cuꝫ vomitu aut solone vētris ⁊ vt rectificet̄ regimē eius qđ comedit̄ ⁊ bibit̄ ⁊ reducat̄ in oibus dispōnibus ad illđ qđ necriū est vt expellat̄ cū cibo donec verificet̄ eius bonitas q̄re mūdificet̄ stōus ꝑus cū potu aq̄ roſ. Si āt fuerit cōruptō digōnis pp̄ caľitatē stōi aut ꝓpter cholerā effusā ad ipm ingrossa cibos corū ⁊ declina cū eis ad frigus adeo donec sint sūt caro vaccina cū aceto ꝯdita ⁊ non ponas sūa subtilia qm̄ subtilia corrūpūt̄ in stōis eoꝝ velociter. Et opꝫ vt ille q ex eis choľicus est euomat añ cibū. Et si fuerit illđ pp̄ frigus curet̄ illđ frigus cū eis q̄ diximus in .c. suo. Et si fuerit cā raritatis stōi curet̄ cū medicinis odoriferis stipticis ꝑdictis ⁊ cū cibis bōi chimi velocis digōnis q sint facti decliues ad exuccationē ⁊ stipticitatē arte ⁊ cū seibꝰ ⁊ religs q̄ diximus in .c. aggregāte. Et ille in corruptione digōnis cuius cā est effusio cholere ex cursu ꝑdicto eueniens raro oꝫ vt ꝯsuescat vomere ante cibū multotiēs ꝙ si melioretur post illud ⁊ sumat cibum abscindat hanc consuetudinem vt non debilitetur stōus ipsius ⁊ cū h̄ oꝫ vt post vomitū sumat robub ꝯfortan

tes stōm replētes qd̄ effūdit ad ipz ꝛ assidue fiat emplm stō ipsi⁹cū eis q̄ cōfortāt ipm ad expellēdū qd̄ ad ipz effūdit deiñ ponāt ei cir cuit⁹ in qb⁹ euomat añ cibū s̄m rōcinationē p̄dictā. In illis vero q̄ꝝ stōi cibū acescere fa ciūt si fuerit acetositas pua accñtalis fit iuua mētū cū suctōe pomoꝝ dulciū ꝛ iuuāt coriā dro cū bibūt ipm añ cibū cū aq̄ ꝛ silr mastix cū in potu sumit ex eo. Si āt fuerit fortis tūc ex eis q̄ cōferūt ad h̄ fortiter magnifice vltie st sumitates sgnāti cū carui ꝛ silr oia elaria calida ꝛ elariū alchabithi. Et qñq3 iuuāt cuz geleniabin infuso in aq̄ calida. Et ex illis q̄ ip sis cōferūt est vt sumāt māsionē h̄ medicam ℞. cymi scis aneti amboꝝ añ. ptē. i. rof.ru. ablatis capitib⁹ ptes.ij.cribellet post ɔtrictio nē cū ozali cui⁹ dosis sit medietas.ʒ.i. cū vio cōmisto. Si vero indigēt eis q̄ st fortiora hoc oz vt vtāt vomitu post cōestionē salsi ꝛ ace- tosi ꝛ acuti sic foca. expectēt itaq3 postea.i.ho ra deiñ euomāt cū sirupo acetoso mellino ca lefacto ꝛ succo rhaphāi ꝛ cū eis q̄ cursu eoꝝ incedūt ꝛ ex aq̄ mellis ꝛ silib⁹ deiñ medicent cū tro.ro.maiorib⁹ꝛ cū trifera. Et multotiēs gdē nō est neērius in ea vomit⁹qñ est cā i ip sa fritas sine mā pp quā acescit cib⁹ ꝛ qñ ci- bus acescit pure tūc est maior corruptio ꝛ oz vt hñs cā dimittat cibaria cū micis ꝛ iura ꝛ cibet eruccātib⁹ꝛ frixis ꝛ eis q̄ in patellis co quūt ꝛ carne rubea. Et oz vt corpoꝝ eoꝝ cō- plo pmutet tm̄. Et ex eis q̄ verificāt oēm ci- bū corruptū in stō est vt expellat ꝙ si nā suffi ciēs fuerit facere illud tūc sufficiat ipsa ꝛ si nā nō est sufficiens ad illd̄ sumat diacyminū s̄z q̄ztitatē necessitatis. Si āt nō sufficit adiuue tur cū reliqs elarijs solutiuis de qb⁹ q̄ztitas pauca s̄m mēsurā q̄ educat fex ꝛ diacydoni- tē est ex sūma eoꝝ q̄ eligūt ex eis. Et signa q dē bōitatis cōphēsiōis stōi sup cibū ꝛ boni- tas digōnis q̄ est in vltio ꝛ ɔria eoꝝ st ea q̄ dixim⁹in.c. significationū. Qd̄ si res p̄dicte nō fuerint s̄z sentiūt cōturbatio ꝛ grauitas ꝛ desideriū minuēdi grauitatē cū cōstrictione accñte tunc scias ꝙ stōus est vehemētis cōp- hēsiōis s̄z ē abhorrēs sūmā cibi i q̄ztitate sua ꝛ scias ꝙ digō ē fūdi stōi ꝛ appetit⁹oris stōi.

¶ De tarditate descensus cibi ex stomacho ꝛ velocitate descensionis eius. Capitulum.viij.

Quādoq3 remāet in stō aliqd de cibo vsq3 circiter.xv.horas in dispōne sani- tatis ꝛ.xij.horas ꝛ illd̄ est s̄z cibū in leuitate sua ꝛ significat illd̄ inuētio saporis ei⁹ in ore ꝛ in eructuatōe retētio nāq3 cibi in stō nō est nisi pp tarditatē digōnis vsq̄q̄ digerat expul sio eius est pp expulsionē expulsiue cū cōplet digō aut pp motionē mouētē expulsiuā sicut mordicatio cholere aut melie acetose aut ali cui⁹eoꝝ q̄ dicem⁹. et nō est sic existimauerūt qdā ꝙ ois cā in retētōe ei⁹est strictura meat⁹ inferioris. Nā si eēt illd̄ nō eēt posſis exitus denarij ꝛ aurei deglutitoꝝ ꝛ vinū ꝛ lac nō re manerēt in stō ꝛ ambo nō natarēt in stō de bili ꝛ facerēt rugitū ꝛ inflationē imo cā in de scēsiōe cibi nālis est digō ꝛ virt⁹stōi ad expel lēdū cui nō est cōuenictia magis cū aliquo i dispōne cibi cū nō accit stō nocumētū donec digerat cib⁹.stōus.n.san⁹ cōphēdit ipm ꝛ cō stringit sup ipm meat⁹su⁹ inferior vehemēter quūq3 adest hora expellēdi dilatat ꝛ expellit stōus qd̄ in ipso est cū villis suis latitudina- lib⁹ꝛ quotiēs festinat digō festinat descēsus ꝛ si tardat tardat nisi accidat aliq̄ cāꝝ faciēti um descēdere cibū a stō cū nōdū sit digestus ex eis q̄s iā sciuisti. Et q̄ztitas qdē eq̄lis rēa- nētie cibi in stō et egressiōis ei⁹est illd̄ qd̄ est inter.xij.horas vsq3 ad.xxij.horas. Et cibus qdē plim⁹cū nō digerit pp suā multitudinez ꝛ ille cui⁹q̄ztitas est mala ēt tc̄ nullus eorum remāet in stō sano fortis expulsiōis imo ex- pellit ad inferiora velociter. Et qñz succedūt ei fluxus vētris ꝛ colirica passio. ꝛ qñ fuerit stōus debilis quē cib⁹ grauat aut vlcerosus hñs bothor aut fuerit in eo hūor viscosus lu- bric⁹nō morabr̄ i ipso cib⁹ nisi paꝝ ꝛ fit h̄ si- ue sit debilis retētia siue digestia. et tibi qdē posſe ē vt cognoscas sig̃ q̄ oz te cognoscer̄ ex cāis hoꝝ ex eis q̄ tibi p̄teriert̄ i caplis p̄dcis.

¶ De cura eius a cuius stomacho tardatur descensus cibi aut in cuius stō natat. Ca.ix.

Ex cura illius est sōnus sup dextꝝ. Ad- iuuat.n.ad h̄ vt velociter descēdat cib⁹ a stō q̄zuis sit debilis adiutorij ad digerēdū ꝛ adiuuant ad h̄ de ambulatio subtilis ꝛ fri- catio pedum ꝛ confractio ventositatis cū eo quod scitur in capitulo eius.

¶ De cura eius a cuius stomacho festiat de scensus cibi. Capitulum.x

Quidā antiquoꝝ fuerunt q noiauerunt istos stōaticos sed postremo cecidit no mē stōi sup aliud. Et ex eis q̄ expta sunt istis est vt admistret eis emplastrū ex farina fenu greci ꝛ scis lini ꝛ melle ꝛ in potu sumāt ex eo

etiã ꝛ ex eis ẽ vt sumaꝛ vitelli oui assati ꝛ cochliariũ mellis ꝛ.ij. danic masticis ↄtriti ↄiũgaꝛ oia in cortice oui ꝛ assenꝛ sup cinerẽ calꝫ ꝛ sine itermissiõe moueaꝛ dõec ꝑpata sint et cõedaꝛ ꝛ admistreꝛ h trib⁹ dieb⁹ ꝛ oꝫ vt admistreꝛ ante cibũ aliqd ex stipticis frĩs si fuerit illic cõplexio calida aut ꝑmistũ cuꝫ caꝉis si fuerit cõplexio ↄcliuis ad frĩtatem. ꝛ tu iam sciuisti oẽs has medicinas. Et oꝫ vt dormiant super cibuꝫ ꝛ nõ moueãtur neqꝫ excitenꝛ oio ꝛ vt stringantur extremitates superiores.

¶ De eructuatõe stõi ꝛ duritie eius. Capi. xi.

Quãdoqꝫ aduẽit durities i stõ filiis apa ti ꝛ tñ nõ ẽ apa. ẽ cã eius frigus inspissans aut melia ingrossans itrãs sine apatõe.

¶ De signis. Capitulum. xij.

Sunt cognoscaꝛ cã eius ꝛ nõ eueniat signum apatis. ¶ De cura. Capitulũ. xiij.

Fiat emplastrũ ei cuꝫ melliloto ꝛ croco ꝛ mastice ꝛ balsamo ꝛ ture ꝛ bdellio et spica ꝛ corduměi ꝛ mugatb ꝛ cera ꝛ oleo ros. Et sſr oẽs curatões dicte ad apata dura et ꝑprie ea q̃ dicta sũt i capitulo ↄbilitatis stõi ꝑp duritiẽ. ¶ Descriptio alia bõa ad hãc itentionẽ. ℞. cere. ʒ. viij. glutis alimbatb. ʒ. iiij. ʒ opopõaci ãbo⁊ añ. ʒ. ij. aloes ꝛ galbãi ambo⁊ añ. ʒ. iij. olei ↄ lilio eminaꝫ. i. fiat ex eis emplꝫ. ¶ De eiſ q̃ ↄmouẽt eructuatõeꝫ. c. 14.

Qñ i stõ accit vẽtositas ꝛ ñ remoueꝛ ꝛ ẽ retẽtia i ore stõi ipedit. oꝫ vt eũeꝛ cum eructuatiõe sicut eũanꝛ supfluitates natãtes cũ vomitu ꝛ si nõ erũpit digõeꝫ et natat cum cibo nisi accidat multitudo huitatũ et pblatũ ꝑpato⁊ ad hoc vt cõuertaꝛ i vẽtositatẽ tunc enĩ neciũ ẽ vt fit supfluitas i cõmotiõe eructuatõis ex eis q̃ mouẽt rẽ prauã. et ex eis qdẽ q̃ mouẽt eructuationẽ sũt origanũ et folia rute et anisũ et carui et calamentũ et mẽta et ameos et gariofili et mastix et tus masticatũ et haustũ. ¶ De cura eructuatõiſ supflue. c. xv

Causas quidem eructuationis et significationes eius super dispões iam diximus in capitulo significationum. In accrosa quidem conferunt patienti eam potare diapipereon cum vino et quandoqꝫ iuuantur ſi in potu sumãt ante prãdiuꝫ suuꝫ et cenaꝫ suam coriãdri sicci põdus aur. ↄinõ bibãt post ipsũ vinum pu⁊. Et ex eis q̃ sedant ea ſm ꝙ dixerũt qdã ẽ vt liniaꝛ stõus cũ stercore galline et calce. In fumosa vero ẽ sine mã cõferũt absinthiũ et hiera. Si vero ẽ sine mã ea q̃ inſrant ꝛ extingũnt ꝛ forte faciunt ſic sunt robub fructuum frigidorum ꝛ cibi frigidi.

¶ Tractatus. iiij. de egritudinibus instrumẽtalibus ꝛ cõmunibus accidentibus stõ.

¶ De apostematibus caꝉis stõi. Capitulũ. i.

Sto accĩt apata caꝉa ꝑp causas cognitas q̃ faciũt accidere apata caꝉa. Et ex illis causis sũt dolores ꝓlõgati. Et qñqꝫ sunt apata eius calida sanguinea. Et quandoqꝫ sũt cholica.

¶ De signis. Capitulum. ij.

Quãdo ꝓlõgaꝛ i stõ dolo⁊ q̃ nõ rẽoueꝛ ↄ̃uis regimẽ bonũ fiat tũc existia ꝙ illic ẽ apa, Illõ ãt apa ꝙ ẽ caꝉm significãt cuꝫ h iſlãmatio vehemẽs ꝛ adustio fortis ꝛ sitis ꝛ fe. iſepabilis ꝛ dolo⁊ pũgitiu⁹ ꝛ augmẽtum qõ qñqꝫ sentiꝛ ꝛ qñqꝫ ꝑducit ad ꝑmistioneꝫ sensus ꝛ ad sirsen ꝛ ad meliã. Cũqꝫ extenuaꝛ corpus ꝛ ꝓfũdãꝛ oculi ꝛ resolniꝛ nã ꝛ multiplicaꝛ flux⁹ vẽtris ꝛ vomit⁹ ꝛ sepcꝛ febris ꝛ minoraꝛ vria ꝛ stõus ↄꝑmiꝛ sub digitis vbi ꝑp duritiẽ nõ cõpmebaꝛ sub digitis tũc iã fit extura ꝛ qñ accit cũ dolore in stõ frigus extremitatũ tunc illud est signum malum.

¶ De cura. Capitulum. iij.

Quãdo autũmaꝛ apa caꝉꝫ appet aut apparebit ꝑp vehemẽtiã adustiõis ꝛ iſlãmatõis tũc meli⁹ ẽ i ꝑncipio vt icipiaꝛ a repcussiuis ꝛ inungaꝛ stõus cũ eis q̃ sũt ſic oleuꝫ de cydõijs ꝛ fiat ei ẽplm cũ cydõijs ꝛ corticibus cucurbite ꝛ portulaca ꝛ farina ordei ꝛ q̃ currũt hac via ↄ̃uis abstinẽtia ꝛ subtiliatõ cibi ꝛ regis magis iuuatia sũt eis. Cũqꝫ medicaris apata stõi caꝉa tũc caue ne i potu tribuas solutiuũ forte aut qõ vomere faciat nã admistratio vomit⁹ erro⁊ ẽ. ¶ Phlebotomia ãt necẽia ẽ i pꝉib⁹ horis ꝛ aliena sokonẽ laborio sã ꝛ vomitũ ꝛ sis cõtẽtus cibis lenitis ꝛ medicis ſic aq̃ ordei ꝛ almeſ ꝛ atriplicib⁹ ꝛ cucurbita. Et multiplicare medicias lenificatiuas ſic cassia fi. ñ ẽ malũ ꝛ vt eũo fiat cũ caſ. fi. qm cõfert apati ꝛ exiccat mãꝫ. Et qñqꝫ admisceꝛ ei ex hiera ꝛ aloes põd⁹. ij. danich vsqꝫ ad. 5. ʒ. ꝛ meli⁹ h ẽ vt i potu tribuaꝛ caſ. fi. cũ aq̃ endiuie ꝛ qñqꝫ poniꝛ i ipsa absinbij pa⁊ qm est iuuatiuũ cũ sua stipticitate. Et qñqꝫ vtunꝛ in ea qdã myrobolanis. Ego vero non declino ad eos nisi fit apata in via dubitatõis ꝛ ego abborreo h. Et qñ apparẽt nõ oꝫ vt administreꝛ. Et qñqꝫ dãt eis i potu scamoneã cũ fi-

rupo acetoso.⁊ ego abhorreo eā.⁊ qñ appent ⁊ nō ē ex hmōi excusatio tūc def aloes aur.i. cū sirupo acetoso q̄nis dimitter ipsū fit meliꝰ.⁊ ex solutiuis iuuatiuis i p̄ncipio ē vt sumā tur aq̄ solatri ⁊ aque endiuie.ōz.ij.⁊ medulle cas.fi.ʒ.iij. ⁊ olei ꝺ cucurbita ⁊ olei aigdalini amboꝝ añ.ʒ.ij.⁊ def i potu ⁊ sine cessatōe lēi ficef nā cū hoc si fuerit siccitas vsq3 ad diem. vij.⁊ oz ne sint ausi potāe aq̄z frā3 plurimā neq3 calā3 imo frāgāt eā cū iuleb aut robub fructuū ⁊ abstinentia gdē a cibo ē ex illis q̄ eos valꝺ iuuāt ⁊ si dolor vehemēs valꝺ fiat dabif ei i potu pōdꝰ.ʒ.iij.ꝺ seie cucumeris cū aq̄ fraant aq̄ albela ⁊ sumāt i potu aq̄z tabarzet etiā qm̄ ē iuuatiua valꝺ ⁊ aq̄z altararacō etiā empla fcā ex bela ⁊ cappibꝰ ⁊ balaustijs ⁊ aleni festides sūt iuuatiua valꝺ ⁊ absinthiū cuz ex eo fit emplastrū ꝯfert apati ꝓhibēs ne ibibatur i oibꝰ ptibꝰ stōi.⁊ q̄zdiu caliditas pmanet ⁊ si fit pꝰ.vij.ñ abscidas aq̄z endiuie ⁊ aq̄z solatri ⁊ aq̄z kekēgi ⁊ aq̄z altarasacō ⁊ pmisce cū illis cū trāsierit.vij.tro. de rof.ʒ.ʒ.⁊ aliqd ꝺ succo absinthij ⁊ ꝺ mastice ⁊ pmisce cū eis etiā aq̄z feniculi et aq̄z apij.et fit cibꝰ vsq3 ad vij.ex mes excorticatis cū atriplicibꝰ et blitis et cucurbita cū oleo aigdalino aut oleo omphacio.et sint illa q̄ i potu sumūt iuleb et aq̄ prunoꝝ et succꝰendiuie et altararacō et i fine eiꝰ pmisceāf cū mastice et succo absinthii.pꝰ. vij.aūt misceāf cū eis q̄ ab abstergūt et maturāt parūp sic sicla et alubleb et def i potu eis tūc sirꝰ acetosus et qñq3 sumūt eū i potu ante illꝺ aliquot diebꝰ⁊ qñ3 sumūt ip3 i potu cū violis nutritis si ñ fuerit nausea vehemēs ipediēs et illꝺ gdē vsq3 ad.xiiij. Quūq̄z sedaf inflatio et lēificaf apa tūc ē hora resolutiōis.cū ergo ꝺclinat parūp itroducāf i emplastris ea q̄ sūt sic mastix et absinthiū et pōaf potꝰ ex sirupo acetoso absq3 timore.et qñq3 sufficit sumere i potu cas.fi. i aq̄ feniculi et apij et oleuz amigdalis.dulce vsq3 ad finē eiꝰ.et rectiꝰ tibi ē qñ ad sūmū puenit cura hora mollificatōis et resolutiōis vt nō audeas sup vtrasq3 audatia nuda cuiuslibet eaꝝ imo pmisce mediciaf mollificatiuas cū stipticis.nā i h vt sis ꝯtētꝰ mollificatiuis ē error magnꝰ et qñ3 pducit patiētē ad mortē siue sint medicie q̄ bibanf aut posite sup ipsū extrisecꝰ.et stōus gdē dignior ē h q̄z epar.et stiptica ꝯueniētia ad hāc rē sūt illa in gbus ē arōaticitas sicut mastix et rof. et galle galia et balaustie et extremitates arboꝝ.et ex oleis oleū ꝺ cydonijs.et oleū ꝺ mastice ⁊ oleū de malis ⁊ oleū de neridē ⁊ oleū omphacinū imo oz i estate ⁊ i p̄ncipio vt admistres in emplis amboꝝ oleū rof.⁊ oleum omphacinū ⁊ oleū de cydōijs ⁊ oleū de malis. Et i hyeme ⁊ i horis resolonis oleū ꝺ neridē ⁊ oleū anetinū ⁊ oleū camōill.⁊ oleū de lilio ⁊ oleū de mastice tēpate. Cōfectio emplī hōi i p̄ncipio ⁊ augm̄to ⁊ statu.℞. farinā ordei ⁊ fausel ⁊ nēufar oium añ.ōz.ʒ.rof.ōz.i.⁊.ʒ.croci.ōz.ʒ viol.xij.dragagāti.v. altee camomille oium añ.x.sādali.xv.masticis acatie balaustie oium añ.xv.cere ⁊ olei rof.cū gbꝰꝯficiāf. Et ex emplis hōis i p̄ncipio apatū sit radix lilij melilotū cera ⁊ oleū viol. Et nō oz vt emplm fiat cū lubricitate vehem̄ti vētris.immo tēpef vēter i p̄mis deiñ admistrēf empla Et ex emplis hōis i hora statꝰ vsq3 ad decliatioē ē illꝺ qꝺ.℞. cymas sgnāti ⁊ camōillā et mellilotū ⁊ absinthiū ro.⁊ spicā ⁊ radicē altee ⁊ sādalū ⁊ fausel ⁊ crocū ⁊ gna lauri ⁊ q̄ sit similia illis. Addaf i stipticis i p̄ncipijs ⁊ i resolutis i postrēis. Et ex medicis hōis i maturādo apa calm cuiꝰ q̄rif maturatio ⁊ almexere ē vt sumāf extrēitatū rof. ⁊ extrēitatum absinthij ⁊ extrēitatū sepuiue ⁊ corticū cytri exterioꝝ ⁊ masticis ⁊ turis oiu3 añ.ps.i.et.ʒ. ⁊ cydōioꝝ ⁊ dactiloꝝ imaturoꝝ ⁊ croci ⁊ aloes ⁊ myrrhe oium añ.ptē.i. ⁊ cere ⁊ olei camōill.⁊ olei de neridē oium añ. ptes.x. Qꝺ si cā i euētu apatis fuerit dolor asis de veritate cuiꝰ ē vt curef cū subtiliatis tc̄ puenit ad apa tc̄ oz vt abscidas subtiliatiua ab eo ⁊ sis ꝯtētꝰ sedatiuꝰ doloꝝ sic ē adeps anatis ⁊ galline. Et qñ antiq̄f apa tc̄ da i potu tro. de spica ⁊ fac emplm ex emplo de bdelio cū gnis de ben dcō i antidotario. Et ex eis q̄ cōferūt ad h ē ceratū cū oleo de balsāo ⁊ aloe ⁊ cera alba. Et oz vt admistref ceratū. S.p̄dcm̄ in ca.debilitatis stōi ⁊ empl3 de mellilоto ē ad h iuuatiuū valde. Et ex illis sit camōilla ⁊ balaustie ⁊ sem̄ lini ⁊ mellilotū ⁊ altea ex gbꝰ fit emplm ⁊ fiat ex eis vaporatio ⁊ embroca fiat cū decoctōe ipsaꝝ. et ex eis q̄ sanāt illꝺ ē illꝺ qꝺ.℞.rof.ʒ.x.xyloaloes.ʒ.ij.masticis se. endiuie cuscutē oium añ.ʒ.iij.sanāf i apate iflāmato cū cāfora i potu aut sumāf.iij. sextaria cas. fi.q̄ decoquāf i lib.i.aq̄ dōec remāeat.ʒ.deiñ colef ⁊ ꝓijciaf sup ipsā de aq̄ solatri ⁊ aq̄ kekēgi sacraiati ⁊ buliat ⁊ ꝓijciaf sup ipsā.ʒ.ʒ. hierapi.⁊ sūat i potu ex ea ille g fortis ē totā

integre ꝛ debilis medietatē eiꝰ. Et ſi indiget fortiori h addāť ex ſe. apij ꝛ ſe. caulíſ ꝛ ammoniacū ꝛ medulla cerui ꝛ adeps galline. ꝛ qn̄ȝ indiget emplo boliſmi ꝛ emplo citrino. Et in h hora qn̄ȝ necriū ē vt in potu deť tro. ꝺ bdelio. Et ex empl̄is iuuantibꝰ in h ca. ē empl̄m hmōi. ℞. cere ꝛ olei ꝺ neridē amboꝝ an̄. ōȝ. i. maſticis ꝛ cipi ꝛ ſgnāti ꝛ aloes oium an̄. aur. i. ꝛ bdelij. ʒ. iij. ſoluať in vino ꝛ aggregeť has medicinas ſȝ acceptōeȝ empl̄i. Qꝺ ſi fuerit illic ſolō vētris qn̄qȝ erit necriū vt pōas cuȝ iſtis ſuccū acreſte aut ſuccū abſinthij aut aggreges inter vtrūqȝ. Et de errore maximo ē vt ꝓlōgeť tp̄s tollerātie ap̄atis ꝛ inceſſāter fiat curatio cū infrantibꝰ ꝛ fit ap̄a in via vt fiat exitura ꝛ ꝓhibeať a maturatōe oȝ ġ vt cōſideres h. Et iā dcm̄ ē q̄ ſuſpēſoriū fcm̄ ex lapide beſelis cū ſuſpēdiť ita vt tāgāt ſtōȝ erit iuuamētū eiꝰ magnū dolorib ꝰ eiꝰ ꝛ ap̄atibꝰ eius Cū āt ap̄a fit dubellati ꝛ exitura noſ iā ſingulare capl̄ȝ fecimꝰ ei. ¶ Cū vero ap̄a ē cholicū oȝ in p̄ncipio vt infrēť valde cū empl̄is in infratis notis pmiſtis cū ſādalis ꝛ cāfora ꝛ ro. ꝛ ſilibꝰ ꝛ deť in potu aq̄ ordei cū aq̄ ġnati muzi ꝛ decocti cū cācris deiñ poſt illꝺ p̄ aliqꝺ dieſ admiſtra aq̄ȝ ſolatri ꝛ aq̄ȝ endiuie ꝛ poſt illꝺ appropinquat ſtatus miſceatur cum aq̄ ſolatri et aqua endiuie parump̄ aq̄ feniculi

¶ De ap̄atibus fris phlegmaticis. Ca. iiij.

Ista ap̄a gn̄anť ex hūiditate ꝛ malitia digōnis et puitate et exercitij ex religs cāis gn̄antibꝰ materias chrōicas coarctātibꝰ eas in vaſis et in viſceribꝰ quaꝝ cognitio p̄terijt.

¶ De ſignis. Capitulum. v.

Quādo inueneris ſignū ap̄ati cū doloř ingeto in oī diſpōne et augm̄to et nō ē febriſ neqȝ inflāmatio neqȝ ingetudo ſȝ ē humiditas lubrica et claritas coloris et paucitas ſitis et malitia digōnis puitas appetitꝰ. tc̄ illꝺ ē ap̄a phl̄aticū et tu ſignificabis cū religs ſignatōibꝰ p̄dcis ꝺ hūiditate ꝯpl̄oiſ ſtōi.

¶ De cura. Capitulum. vj.

Dē canōe in h ēt ē vt nō eūeſ reſolutiua a ſtipticis. Reſolutiua. n. qbꝰ indiges in h ſt fortis reſolutōis. Incipe ġ in cura iſtorū ita vt des eis in potu aq̄ȝ apij et aq̄ȝ ſe. amborū an̄. ōȝ. ij. baurach. ʒ. iij. de oleo amigdalino dulci q̄ȝcū ſufficit deiñ poſt illꝺ ſumāt in potu. ʒ. ij. olei de kerua cū tribꝰ. ʒ. olei amigdalini dulcis et decoctōe mellilotí et eiꝰ ꝯfectio ē h. ℞. mellilotí. x. radicis ſe. x. aq̄ lib. iiij. decoq̄ȝ tur donec remāeat lib. i. et da in potu ex ea. ōȝ iiij. Et ꝯfert iſtis decoctio iſopi in q̄ decoqť mellilotū et ponāť ſup̄ potōeȝ eiꝰ. ʒ. iij. olei de kerua. ʒ. ij. olei amigdalini dulcis. Ex vnguētis āt de empl̄is ē medicam̄ exptū qꝺ. ℞. poli mellilotí ꝛ amomi et camōille et aneti oiuȝ an̄. ʒ. x. ꝛ abſinthij et ſpice amboꝝ an̄. ʒ. vij. aloes. ʒ. viij. maſticis. ʒ. x. turis. ʒ. vj. radicū altee ʒ. xv. ammōiaci et oppopōaci ſtoracis oium an̄. ʒ. x. adipis anſis et adipis galine oiuȝ an̄. ōȝ. ij. cere rubee. ſ. lib. Et q̄ ex vnguētis ē meliꝰ ē oleū de neridē et oleū de ſpica in q̄ iā poſita fuerint myrrha et cordumēi. Et ꝯfeŕt ēt haſp̄agi alubleb cū oleo amigdalino dulci et ſicla et caulis cū oleo oliue et ea q̄ ſiccāt ſanguinē ex cibis quoꝝ digō eſt facilis. et oȝ vt alienent vomituȝ oīo nā ip̄e in hmōi ē malꝰ.

¶ De ap̄atibas duris et groſſis. Capi. vij.

Quādoqȝ fiūt incipiēdo et qn̄qȝ fiunt a p̄mutatōe ex ap̄atibꝰ cal̄is ſȝ q̄ iā ſciniſti i p̄ncipijs et qn̄ȝ fiūt ſȝ raro ap̄ate phl̄atico cui accidit vt indureſcat et ſignificāt ip̄m cuȝ ſignatōibꝰ ap̄atuȝ durities tactus et multitudo varietatis et extenuatio corporis.

¶ De cura. Capitulum. viij.

Canō in his ēt eſt vt nō eūes medicinaſ reſolutiuas a ſtipticis et oēs medicine q̄ ſunt vehementis reſolutionis in fine ap̄atum calidoꝝ ſunt iuuatiue hic et oȝ vt in potu ſumant lac cāellaꝝ fetaꝝ aſidue. Et ex illis q̄ eis conferunt eſt vt ſumant tres aureos ex oleo de kerua cum decoctione caſie fi. que ſit ſubmerſa in aqua radicum. Et ſi indiget eis que ſunt fortiora ponať in aqua radicum ſumitatum ſquinanti et maſticis et capilli veneris cum reliquis medicinis omnium an̄ pars. i. et quando ponitur cum oleo de kerua olei de ſpica quantitas. ʒ. i. olei amigdali dulcis quantitas. ʒ. ii. eſt iuuatiuum et ſimiliter quando in potu ſumuntur olea iſta cum aqua mellis. Et oȝ vt adminiſtreť in emplaſtris eoruȝ medulla cruris vaccini et pinguedo gibbi camelli et ex medicinis conferentibus ad hoc et indubellati eſt illud qꝺ. ℞. meliloti et fenugreci et camomille et baccarum lauri et altee et abſinthij omnium an̄. parteȝ i. ammoniaci turis amborum an̄. duas tertias partis reſoluātur gumme iſte in decoctione ficuū. xij. cū vino cū melle deiñ cōiunge cū eis has medicias et fac ex eis ēpl̄ȝ ē. n. mirabile ēpl̄ȝ aliꝺ. ℞. ſodiū vrcei p̄. vij. ſtōacis p̄. ij.

masticis p.i.glutis alibath ptẽ.5.fecis olei ꝺ neridẽ q̃titatẽ q̃ cõficiaꝛ medicie. ¶ Emplm aliꝺ. ℞. ãmõiaci.viij.melliloti.xij.cere.viij.croci myrrhe bdelij iudaici oium añ.viij.olei de balsão lib.i.⁊ ex eis q̃ valde iuuatia sũt eis est oleũ de succo vitis ⁊ ex eis q̃ cõferũt eis valde sũt decoctio ireos cũ casia.fi. ¶ Et emplꝫ q̃ diximꝰ i.c. debilitatis stõi cũ duritie. ¶ De scrsptõ empli hõi. ℞. masticis turis absinthij oium añ.ptẽ.i. ãmõiaci croci amboꝝ añ.ptes ij.cipi.iij.fac ceratũ cũ oleo ꝺ neridẽ tãte q̃titatis q̃ leuitas fiat. Et qñ accit illꝺ qꝺ raro ꝯuẽit.sꝫ ex pmutatõe apatis phlatici ad apa duꝝ tũc cõueniẽtioꝛ cura ẽ ei emplm hmõi descriptõis. ℞. ãmõiacũ bdeliũ semẽ caulis amigdalas amaras storacẽ ligdã masticẽ spicã sgnãtũ cipũ gũme dissoluaꝛ ⁊ alia teraꝛ ⁊ fac ex eis emplm sintq̃ꝫ cibi eoꝝ sic aspagi ⁊ alubleb oleũ amigdalinũ dulce ⁊ ꝓprie eius qꝺ pmutatuꝫ est ab apate calido.

¶ De adubellati in stõ. Capitulum.ix.

Multotiẽs erãt medici i regie apatis in stõ ⁊ pmutãdo fit exitura ⁊ multotiens icipiẽdo fit. ¶ De signis. Capitulum.x.

Iam diximꝰ signa initij eiꝰ in caplo apatũ caloꝝ stõi. ¶ De cura. Caplm.xj.

Opꝫ vt icipiaꝛ a phlomia ⁊ a regie stõi apati apate calo extriseco cũ q̃ fit poꝉe vt ꝓhibeaꝛ fieri dubellati nã si fit dubellati ⁊ icipit eẽ i via maturatõis oꝫ tc̃ vt sit res leuis. Et si autumas maturatõeꝫ ꝓpinq̃ꝫ oꝫ vt in potu tribuas lac recẽter mulctũ vice.i. potest aliã cum aq̃ cala ⁊ tãgas duritiẽ ⁊ cõsideres an cõpmaꝛ ⁊ attẽdas cõmotõeꝫ ⁊ tremorẽ ⁊ cõpssionẽ apatis nã si nõ cõpmiꝛ illꝺ oꝫ vt i potu sũat hñs ipꝫ tararaconẽ siccã cũ aq̃ fenugreci ⁊ tribuloꝝ ⁊ oleo amigdalio amaro qꝺ si idiget fortioꝛi h ⁊ ẽ iceptio i via maturatõis iã addẽs sup pmã põaꝛ i eis oleũ de kerua. Et ex eis q̃ expta sũt i h ẽ vt sũat in potu hñs eã tararacõis sicce q̃titatẽ.ʒ.i.⁊.5.feis almaru ⁊ fenugreci.ʒ.i. teraꝛ illꝺ ⁊ bibaꝛ cũ qbusdã lacribꝰ recẽter mulctis calis sic ẽ lac asine ⁊ capraꝝ ⁊ q̃titas lactis sit triũ.õꝫ. ⁊ misceaꝛ cũ eo ex galia põdꝰ.ʒ.iij.eiꝰ. Et ex eis q̃ expta sũt ẽt ẽ vt sũaꝛ tararacõis sicce.ʒ.i.⁊ fei.õꝫ.ij.⁊ fe.maru.õꝫ.iiij.teraꝛ ⁊ cribelleꝛ ⁊ cõficiaꝛ cũ lacte capno ⁊ oleo sisamio ⁊ fiat ex eis emplꝫ sup dubellati. Et oꝫ vt fiat balneũ cũ aq̃ tepida ⁊ vt põaꝛ ẽplꝫ aliqꝺ sup dubellati fcm̃ ex ficubꝰ ⁊ camõilla ⁊ fẽugreco decoctis ⁊ fit i eo absinthiũ vł cõfortet ⁊ qꝺ q̃riꝛ ex oibus illis ẽ maturatio apatis ⁊ eruptio. Cũq̃ꝫ existiaueris maturatõeꝫ postq̃ꝫ iã administraueris balneationẽ pdcãm ⁊ ẽpla pdcã ⁊ successeris cũ ẽplo ficuũ pdcõ substerne ei stramẽta duplicia vt i culcitris ⁊ i calefaciẽtibꝰ ⁊ pcipe ei vt iaceat sup ea verso vẽtre iferiꝰ dõec rũpaꝛ sub cõpssiõe apa eiꝰ. Et tu qdẽ cognosces q̃ iã ruptũ ẽ p detumicionẽ ⁊ attẽuationẽ ⁊ p illꝺ qꝺ expuitur aut cũ solutõe vẽtris egreditur ex sãie aut ex sãguie ⁊ oꝫ vt in potu tribuas tũc aloẽ cũ aq̃ endiuie. cũq̃ꝫ erũpitur da i potu icarnatia q̃uis ille q euomit saniẽ ex stõ suo sit ad desꝑatõeꝫ ꝓpingoꝛ q̃ꝫ ad spẽ. Cũq̃ꝫ existiaueris i stõ saniẽ extrahe ipsã cũ solutõe vẽtris ⁊ nõ moueas ipsã ad vomitũ. Cũq̃ꝫ nõ valẽt hmõi res admistra medicias pdcãs i.c. apatũ duroꝝ: ¶ Cibi ãt cõuenientes ⁊ i pñcipio rei sũt sorbitiões fcẽ ex amulo ⁊ ordeo excorticato ⁊ vitello oui. et in fine eiꝰ illi in qbꝰ ponũꝛ anetũ ⁊ fẽugrecũ fꝫ mẽsurã.

¶ De vulneribus in stõ. Capitulum.xij.

STõ qñq̃ꝫ accñt vlcera ⁊ bothoꝛ pp acuitatẽ hũoꝝ q in bibũt corpꝰ ipsiꝰ ⁊ q abuiant ei ex ipsis. Et multotiẽs fiũt pp illꝺ q̃ puẽit ad ipꝫ ex alijs multotiẽs.n. vlceraꝛ stõus ex catarro descẽdẽtẽ ad illꝺ ex capite calido mordicatiuo aut corrosiuo pp suã putrefactõnẽ q̃re puerescit ⁊ cõrodiꝛ stõus cũ ꝓlõgaꝛ catarrꝰ. ¶ De signis ꝯuẽiẽtie ⁊ dr̃e.c.xiij.

Multotiẽs pducũt vlcera stõi ⁊ ꝓpe in inferioribꝰ eiꝰ administratiõeꝫ anhelitꝰ et ꝓuocatõeꝫ sudoris ⁊ sincopiꝫ ⁊ infrĩationẽ extremitatũ.⁊ qñq̃ꝫ significãt vlcera in stõ fctõ eructuationis ⁊ eleuatio vapis faciẽs incurrere siccitatẽ ligue ⁊ exiccationẽ ipsiꝰ ⁊ ẽ sincopis plima ⁊ qñ sũt in stõ bothoꝛ multiplicaꝛ eructuatio valde.⁊ iã distinguitur inter vlcꝰ fcm̃ in meri ⁊ inter fcm̃ in stõ qm̃ in illo qꝺ fcm̃ ẽ in meri sẽtitur doloꝛ in ipso vsq̃ꝫ ad posteriꝰ iter duas spatulas ⁊ in collo vsq̃ꝫ ad initia pectoris ⁊ verificat dispõnẽ eiꝰ trãsitꝰ deglutiti qm̃ significat locũ dolorosũ cum pñtia eiꝰ ⁊ qñ ptrãsit hũc locũ parũp. Fcã ãt in stõi ore significat q̃ doloꝛ ẽ in inferioribꝰ pectoris ⁊ suppmis ventri ⁊ est vehemẽtiõ ⁊ deglutitũ significat ipꝫ cũ ptrãsitione pectoris ⁊ plꝫ eiꝰ declinat ad mirac et minoraꝛ ex eo ãhelitꝰ et ifraꝛ corpꝰ et pduc ad sincopi plꝫ. veꝝ fcã i fũdo stõi significat exitꝰ cõticis vlceris eiꝰ i egõe absq̃ꝫ excoriatõe i intestis ⁊ iuentio doloris

post getē eiꝰ qđ sumiť i inferioribus stōi ⁊ fit
dolor puꝰ. Et distinguiť inter vlcus in stō et
vlcꝰ in intestinis p locū doloris quū ingrediť
cibꝰ in corpꝰ ⁊ ē extꝰ cortices q egrediť in egō
ne rarus ⁊ ē cortex eiꝰ subtilis.s.ex gñe eiꝰ qđ
egrediť ex intestinis supioribus. Et significat
qđ ē ex stō ꝙ dolor nō ē in ptibꝰ vlcez imo
supra. Uez multotiens appropinqt ⁊ assiīlať
dysenterie. In eis āt q̄ sūt in intestinis supio
ribꝰ oȝ vt tu valde intendas. In vomitu aūt
quū cortex ingrediť nō ē vlcꝰ nisi i meri aut
stō. Et oȝ vt cū tu volueris expiri illud vt ci-
bes egrū ex aliquo in q̊ sint sinapis ⁊ acetū.

De cura vlcerum stōi. Capitulum.xiiij.

Plaga recens q̄ fit in ipso oȝ vt cureť cū
medicinis stipticis e dēť cibi velocis di
gestiōis ⁊ vitēť medicine vlcerose in qbꝰ po
nūť flos eris ⁊ cerusa ⁊ lithargyriuȝ ⁊ tutia ⁊
silia imo oȝ vt curēť vlcera stōi ⁊ corrosio in
ipso in pmis cū mūdificatiōe cū eis q̊ sūt sic
aq̄ mellis ⁊ iulcb. Et nō oȝ ēt vt sit in purga
torio fortitudo purgatōis ⁊ ledat vlcera plus
q̄ȝ oȝ. Et oȝ vt sit eoz abstersio ⁊ ablutio ad
inferiora. Quod si fuerit illic corrosio ⁊ caro
mortua oȝ vt mediceť cū medicamine mūdi
ficāte carnē mortuā ⁊ incarnāte ⁊ faciēte na
sci carnē. Et o q̄ȝ ꝯueniēs ē hiera picra ad il
lud ⁊ quū mūdificať oȝ vt i potu dēť lac ace
tosū vaccinū a q̊ ablatū ē butyz ⁊ sirꝰ de cy-
dōijs ⁊ granatis ⁊ silibꝰ ⁊ dēť ēt aq̄ ordei cū
granatis ⁊ sirupi de fructibꝰ stiocicis. Et est
qñȝ necriū cibēť vētribꝰ vitulož ⁊ edož cōdi
tož cū aceto. Et scias ꝙ q̄ȝdiu nō mūdificať
sordes tota nō ē iuuamētū cure alteriꝰ nȝ ad
ministratiōis ꝯsolidatiuož. Et quū admini
stras incarnatiua ⁊ egritudo est in ptibꝰ me
ri ⁊ ore stōi tūc pōe in eis ex glutinatiuis ali
qđ magnū sicē gūmi ⁊ dragagātū. Et qñqȝ
ꝯfert vlceribꝰ stōi filoniū ⁊ ꝯferūt ēt troc. de
karabe p̄cipue si fuerit illic vōitus san. ⁊ ꝯfe
rūt eis oia rob fructuū. ⁊ qñȝ ꝯfert rob eupa.
⁊ rob absinthij ⁊ qñȝ sūt in stō vlcera ⁊ nō ē
excusatio solōnis vētris pp aliqd vocātiū ad
hoc tūc oȝ vt soluas vētrē cū eis q̄ sūt sic ca-
sia fi. Qđ si accidat ex vlceribꝰ solō vētris cu
retur cū tro. de spodio ⁊ robub stipticis cum
aq̄ sauic decocti. Et si fuerit illic corrosio cu-
retur cū eis q̄ diximꝰ in cura sputi sāguinis.

De bothor in stomacho. Capitulum.xv.

Conferit eis mūdificatio cū solōne eož
qbus cōcessuȝ est fieri solōnē vētris in
vlceribus stōi et cibari cum granis granati
cum passis ⁊ lacte decocto cum ferro ignito.

De ruptura stomachi. Capitulum.xvi.

Quorū stōus disrumpitur fortasse non
euadunt nisi pauci a ruptura parua.

Tractatus.v. de dispōnibus stōi ex pte eiꝰ qđ ipse cōprehēdit ⁊ egreditur ab eo ⁊ aliqui bus dispōnibus mirach ⁊ q̄ sequūtur ipsuȝ.

De inflāmatione stomachi. Capitulum.i.

Quādoqȝ fit pp cibū quū i ip
so ē hūiditas extrāea q ꝯuer-
tiť in vētositatē ⁊ nō ē pote ca
liditati si ē eqlis vt resoluat eā
ita ꝙ nō resoluat ipsā ad vēto
sitatē. Et qñȝ fit pp caliditatē
digestiuā quū ē debilis cibus nāqȝ q̄ȝuis sit
nō inflatiuꝰ in nā sua tñ quū debilitať in ipo
caliditas euaporat ⁊ facit accidere vētositatē
mā nāqȝ in sua suba si nō ē vētositatis pluri
me nō facit in vētribꝰ euenire inflationē nisi
sit caliditas minorata ⁊ moueať ⁊ nō digera
tur sic si priueť calitas oino nō associatur ei i
flatio ⁊ si sit ex inflatiuis ⁊ oē a q̊ nō accidit
inflatio nō accit ab eo inflatio nisi aut pp se
ipȝ.s.ab illo i sua suba aut pp duas res pter
ipȝ q̄z vna est dñiū calitatis sup ipȝ ⁊ altera
frigꝰ qđ nō mouet aliqd. Et qñȝ est caliditas
apta ad digerēdū ⁊ mā obediēs ei ⁊ moueń
p illō qđ eā retrahit ab ipsa ex potu aq̄ pluri
me sup ipsā aut motu ꝯmouēte ipsā. Et qñȝ
est ꝯplō cibi inflatiua sic faseolož ⁊ lētiū ⁊ si
miliū ⁊ nō ꝯferūt fortitudo virtutis ⁊ aliena
tio locož digōnis nisi sit caliditas fortis ve-
hemētis virtutis ⁊ mā vehemētis hūectatiōis.
Et ex medicinis inflatiuis est vinū grossū ⁊
dulce pp grositiē eiꝰ nisi sit dulcedo subtilis
⁊ gñatur ab eo vētositas subtilis. Et qñȝ est
cā iflatiōis cētia cibi calidi i nā sua nā quū
ipse inuenit dispōnē q̄ calefacit quū fit digō
⁊ egreditur ex hoc ꝙ ipe ē calidꝰ potētia ad h
vt sit calidus actu mām frām hūidā resoluit
ipȝ ⁊ facit ipȝ vaporare. Et qñȝ sunt inflatio
⁊ rugitꝰ pp vacuitatē vētris cū hūiditate cru
da vitrea i stō. Ipsa.n. cuȝ occupatur calitas
nālis ab ea cū cibis ē qeta ⁊ qñ calitas expe
dita puenit ad eā resoluitur in vētositatē. Et
qñȝ ē cā i h ꝙ nā qñ iuēit vacuitatē ⁊ moueť
tur virtutes mouetur aer effusus in spatijs ⁊
mouetur cū eo residuū vapož hūiditatis ⁊ ē
sic ventositas. Et qñȝ sūt cā in ea multitudo
melie ⁊ egritudies splenis. Et multotiēs fit

frigꝰ supueniēs corpi exteriꝰ cā īflatiōis ⁊ vē tositatis ex q̄ replet corpꝰ ꝓpt̄a q̄a debilitat calitatē opantē ī mā ⁊ facit opationē eiꝰ me diā opationē ⁊ eiꝰ opatio ē digō hūiditatū ⁊ medietas opatōis ē vaporatio ⁊ qñ multipli caꝛ īflatio ī vētribꝰ ꝯualescētiū indicat ꝯuer sionē. Et egritudinis lamirachiati plꝫ fit ꝓp vehemētiā calitatꝭ stōi ⁊ oppilatōes viaꝝ cibi ad corpꝰ q̄re reditiet retineꝛ ī ꝑtibꝰ stōi ⁊ facit acetosā eructuatiōeꝫ ⁊ accidit vomitꝰ stupefa ciēs dētes ꝑcipue si cōicat splen ⁊ ē egō hūi da ⁊ ingrossaꝛ san. Et qñꝫ ē illic apa faciens vaporem melicū ⁊ facit euenire melācholiā.

De signis. Capitulum.ij.

Illā ī q̄ ē cā gñatio vētositatis ⁊ inflatio sube cibi significāt reditꝰ ad cognoscēdū subam eiꝰ qđ sumiꝛ ⁊ qđ īflatio nō ē plima valđ nꝫ ī horis bōitatis cibi ⁊ qđ eructuatio qñ iteraꝛ bis aut ter sedaꝛ eiꝰ malitia. Et silꝛ qñ cā ī ipa ē hūoꝛ sigant eā assūptio aq̄ ⁊ cō motio sonās ⁊ ad fūmū qđ accidit virtuti di gestiue. Dia.n.cognoscūt ꝑ inuētioneꝫ cāe ⁊ remotionē inflatiōis cū alteratiōe regis. Et dr̄ia qđ inter inflationē melicā ⁊ illā q̄ est ex hūoribꝰ malis crudis est ꝙ inflatio melic est cū siccitate ⁊ alia ē cū hūiditatibus. Et facte ex causis alijs signū ē inuētio aliaꝝ causarū.

De cura. Capitulum.iij.

Si est cā īflatiōis cibꝰ dimitte ipꝫ tēdēs ad aliū ⁊ meliora regimē futuꝝ ⁊ nō le daꝛ digō ⁊ vsqꝫ q̄ fit illud oꝫ vt dormiat hñs cā sup vētreꝫ suū supra puluinar plenū eis q̄ calefaciūt sic ē coctū. ⁊ si ē cā eiꝰ fr̄itas stōi et debilitas eiꝰ cureꝛ cuꝫ eis q̄ oꝫ ex illis q̄ dcā sūt ī ca.eiꝰ. Et vngaꝛ cū oleo aliq̄ ī q̄ dcocta sūt subtiliatiua disrūpētia vētositatē sic ame os ⁊ keisim ⁊ cyminū. Et si īdiget fortioribꝰ illis tūc sint ruta ⁊ semen eius grana lauri ⁊ alaniudē ⁊ siseleos ⁊ fit oleū eiꝰ oleū laurinū ⁊ oleū đ kerua ⁊ q̄ sūt silia illis ⁊ qñꝫ sufficit inungere mēbꝝ ex olō aliq̄ cū q̄ ꝑmisceꝛ ane tū ⁊ q̄ currāt cursu eiꝰ deiñ cū ēplis fortis re solōnis sic emplm̄ scm̄ cū isopo ⁊ aneto ⁊ aq̄ cineris ⁊ silibꝰ. Et qñꝫ sūt nccr̄ia clisteria cū hmōi oleis ⁊ qñꝫ pōiꝛ in eis pip. Et si fuerit frigꝰ ex mā grossa nō dabimus in potu istas medicias. Qñꝫ.n.ipse addūt ī ꝯmotiōe vēto sitatū imo oꝫ vt purgemꝰ māꝫ ī ꝑmis deide debemꝰ eas in potu. Et si frigꝰ fuerit purū ⁊ fuerit mā pauca nō curabimꝰ de hoc imo da bimꝰ eas ī potu. Et ex eis q̄ ī potu dabimꝰ ⁊ magnificaꝛ eoꝝ iuuamentū est manipulus polij decoctus ī aq̄ vehemēter deiñ sūaꝛ ex eo in potu aut misceaꝛ decoctio calamēti fluuia lis cū melle ⁊ sumāꝛ ex ea in potu ⁊ decoctio galāge iuuatiua ē valđ galāge sic ē ⁊ galāge ꝯfectū cū sirupo acetoso scm̄ pilule ꝑue sic ci cer ⁊ fit dosis eius auꝛ.i.cū aq̄ calia ⁊ ē ex eis q̄ solōne educūt vētositateꝫ plimā ⁊ hūidita tē paucā. Et ex eis q̄ sūt maximi iuuamēti in inflatiōe accñte ē castoreū qñ bibiꝛ cū aceto ꝑmisto cū aq̄ ⁊ rob cū oleo antiq̄ ⁊ ꝓpe ace to alaniudē aut sqllitico. Et dr̄ ꝙ calcaneus porci adustus est bonus ad hoc ⁊ qñꝫ sufficit ī ea q̄ leuis ē vt ī potu sūaꝛ vinū puꝝ parūꝑ bibat illđ deiñ dormiat sup ipꝫ ⁊ surget sanꝰ ab egritudine sua. Vnguētū ꝯferēs ei de coquāꝛ nigelle ⁊ grana lauri ⁊ ruta ī vino ve hemēter ⁊ coleꝛ deiñ coq̄ꝛ ex oleo medietas il lius vini cū ipo dōec remāeat oleū deiñ fiat inūctio ex ipsa. ⁊ silꝛ oleū de lilio. Dixerūt q dā aloes ē iuuatiua valde infantibus q̄ꝝ in flātur vētres. Et inflatio insepabilis melica curaꝛ cū eis q̄ sūt vt sagzenca et alcadicon et ameos. Et si indiget cūone forti administra pilulas fetidas et pōe sup spōgiā infusam in aceto forti valde et melius ē acetū alaniudē.

De rugitu. Capitulum.iiij.

Omnes cāe inflatiōis sunt ipse eedē cāe rugitus quā accñt ille cāe inflatōis ⁊ ni tiꛝ nā eas expellere ⁊ nō pōt ⁊ nō expelliꛝ ad supiora nꝫ ad iferiora imo moueꛝ ī vasis in testinoꝝ tūc ē rugitus et ꝓpe quā ē ī intesti nis subtilibꝰ strictoꝝ meatuū. Quūqꝫ ꝑmu taꝛ ab eis ad ampla intestina.s.grossa gescit et minoraꝛ. Vex sonitus eiꝰ tūc ē grauis cū hoc ꝙ ē minor. In subtilibꝰ vero ē acutus cū hoc ꝙ ē plurimꝰ. Quūqꝫ ꝑmisceꛝ ille ven tositates cū hūiditatibꝰ nō sūt pure et qñ iue niūt spatiū et sūt inflātes cōmouētes sonitū faciūt ꝓuenire sonitū vasis hñtibus stricturꝫ collū. Et claritas qđ sonitꝰ sigat mūdificatio neꝫ intestinoꝝ aut exiccationē fecis. Et cura qđ rugitꝰ ꝓxima ē cure inflatiōis et ille q in uenit vētositateꝫ in ventre cū febre pauca bi bat aq̄ꝫ cymini cū tereniabi ī loco penidiaꝝ.

De lenitate stōi et lubricitate. Capitulū.v.

Quādoqꝫ ē cā eiꝰ malitia ꝯplōnis stōi et raro fit ex ꝯplōne calida simplici qñ ꝑuenit ad hoc vt mortificet retentiuā et qñꝫ fit ꝓp malitiā ꝯplōnis frē cū mā lubricitāte aut absqꝫ mā et qñꝫ fit ꝓp vlcera in stō q̄ le-

duntur ab eis q̄ ad ipsa ꝑueniūt q̄re mouet
ad expellēduz ea et qn̄z est cā eius debilitas
adueniēs retētiue. Et qn̄ accit post lubricita
tē stōi ꝛ intestinoꝝ ꝛ lenitatē eoꝝ eructuatio
acetosa ē ſꝫ dcm̄ Hip. signuz bonū. Signifi
cat.n. augmentū calitatis diminute nā si nō
fuerit calitas nō erit vētositas nꝫ eructuatio.

De signis. Capitulum.vi.

Nota sunt et nō est necr̄iuz iterare ea.

De cura. Capitulum.vij.

Si fuerit cā eius malitia ꝯplōnis calide
cuz mā oꝫ vt educat̄ hūoꝛ cuz facilitate
et administrentur post illō robub fructuū sti
pticoꝝ aut aq̄ sauic ordei decocti cū milio. et
si ꝓlōgatur illō ē necr̄iū bibere ea q̄ sunt sic̄
lac acetosuz vaccinuz decoctuz aut in q̄ extin
guntur ferruin et lapides cuz q̄ sint admiste
medicine stiptice sic̄ spodiuz et rof et karabe
et balaustie et alcort et hypogstidos ꝛ ꝓijciā
tur sup mediā lib. lactis acetosi. ʒ. v. de medi
cinis ꝛ administrentur sup stōuz empl̄a dcā
in antidotario et fit cibus ex lētibus excorti
catis et rizi. et milio cuz succis fructuū stipti
coꝝ sic̄ est aq̄ acreste et aq̄ granatoꝝ acetoso
ruz et aq̄ cydonioꝝ acetosoꝝ. Nō si nō inue
nis excusationē qn̄ cibes eos carne cibabis
eos illi q̄ sunt ex carne pulloꝝ et cubugi tabe
gi assata valde aspsa acetosis p̄dictis. Et scit
ex istis cura eius q̄ est raro et minus ex casi
bus hmōi egritudinis pp ꝯplōnez calidam
purā sine mā ex eis q̄ docuit te in re cōmu
ni. Nō si fuerit ex frigore cuz calefactiuis cu
retur ebibitis. Et empl̄a eius sint ex eis q̄ iā
exposita sunt in loco suo et fiat cibus eius ex
canabit et minutis auib⁹ assatis et pullis etiā
qm̄ sunt tarde remanētie in stō et puluerizē
tur cū spēbus odoriferis calidis stipticis aut
calidis ꝑmistis cuz stipticis. Et si fuerit illic
mā euacuetur cum eis q̄ꝝ p̄terijt declaratio
administretur vomitus in omni septimana
et administretur electuariuz alcāzi et electua
riuz de granis myrti et electuariuz de scoria
ferri et detur in potu vinum puꝝ antiquum.
Et si fuerit ex vlcerib⁹ curabis vlcera sua cu
ra deinde regimen adhibe ꝯfortādo stōm.
Scē āt ex debilitate virtutis retētiue cura est
vt administrētur sirupi stiptici cū spēbus ca
lefactiuis odoriferis in potu sumpti ꝛ vt em
plastrū suppositi. Et ex eis q̄ ꝯferunt ad illō
est electuarium de xilocaractis cum aq̄ senti
um humidarum aut medicamē de sumach
cuz qua de xilocaractis aut suffuf de granis
granatoꝝ cū robub de cydōijs acetosis puro
aut alcāzi cū rob d̄ myrto. Et ex illis q̄ ei ma
ximū afferūt iuuamtū sūt tro. ensistides ꝛ tro
cisci de balaustijs ꝛ empl̄ꝫ de absinthio cū sti
pticis. Cibi āt ꝓximi sūt illi quos diximꝰ i ca.
ꝯplōnis calide ꝛ hūide ꝛ assata ꝛ frixa ꝛ ea q̄
i patellis cū robub. Et scias qd̄ aq̄ ordei cū ta
maridis iuuatia ē ad difficltates egritudinū.

De vomitu subuersione ꝛ nausea ꝛ estua-
tione stomachi. Capitulum.viij.

Vomitꝰ ꝛ subuersio sūt motus stōi ad ex
pellēdū ex eo aliqd qd̄ est in eo per viā
oris. ꝛ subuersio qdē vna duoꝝ ē motꝰ expul
soris cui nō associat̄ motus expulsi ꝛ vomitꝰ
q ē vnus ipsoꝝ ē vt associet̄ motui scō ab ex
pulsore motꝰ expellēdi ad exteriora. Et nausea
ē dispō stōi q̄ q̄si suscipit hos motꝰ. ꝛ ē. q. decli
natio eius ad hos motꝰ aut multi tēporis aut
parui tēporis ſꝫ susceptōnē materiei. ꝛ iste q-
dē dispōes ꝯrie sūt appetitib⁹ ex oībus ptib⁹
ꝛ subuersio natur̄ dr̄ nausea insepabilis ꝛ qū
qꝫ dr̄ d̄structio appetitꝰ. ꝛ vomitꝰ qdē alius ē
acutus estuosus sicut in colerica passiōe ꝛ sic̄
accidit ei q bibit medicinā vomitiuā ꝛ aliꝰ ge
tus sic̄ accit stomaticis. Quū ergo accit sub
uersio tūc iā accidit aliqd ꝯmouēs os stōi ad
expellendū aliqd ad ꝓpinquores vias ꝛ illud ē
aut q̄litas opatia aut opatiōe eius mā ex q̄ ip
se leditur aut membri cōicantis sicut cerebri
aut aduentus percussionis aut mā grossa im
bibita aut infusa i ipso corrūpens cibum aut
cholerica aut humiditas mala putrescā sicut
accidit pregnantibus aut humiditas non ma
la sed tremula debilitans os stōi absqꝫ mali
tia cause aut humiditas grossa ꝛ adherēs aut
multa grauans q̄zuis non sit causa alia. Nā
q̄zuis sit verbigratia san. aut phl̄a dulce spe
ratur tamen ex hmōi q nutriat corpus ꝛ nu
triat ēt stōuz. Sanguis.n. nutrit stōuz ꝛ phl̄a
dulce nāle conuertitur etiā i san. ꝛ nutrit sto
machū. Nēꝫ ipsū nō nutrit eū quocūqꝫ mō
accidat ꝛ q̄le peruenit ad ipsū sed qn̄qꝫ nutrit
eū qn̄ gradat̄ aduentus eius ad ipsum ex ve
nis alterantibus sanguinem ad ꝯplōnē stōi
ꝛ assimilantibus ipsū ei ex venis predictis in
anatomia nisi accidat ꝓpter cāꝫ eū q̄ nō inue
niat stōus nutrimētū oio ꝛ nō afferāt ad ip
sū vene qd̄ ei ꝯueniat ꝛ libenter suscipiat ipsū
ꝛ digerendo facit ipsū sāguinē sic̄ multotiēs
effūdit ad ipsū epar nō ꝑ viā venaꝝ spargen

tiũ sanguinẽ imo ꝑ viã venaꝝ ꝑ q̃s penetrat
kilus sãguinẽ bonũ ⁊ ꝯuenientẽ nõ plurimũ
q̃ñtatẽ vt nutriat ipsũ ꝭ semitã qḋ ipse ex eo
eruceat ⁊ ꝯuertat eũ cũ sua subã ad suã silitu
dinẽ.⁊ illi qdẽ erraverũt q extimauerũt qḋ sã
guis ñ nutrit stõuꝫ ⁊ iudicãt ḋ eo iudiciũ enũ
tiatiuũ absolutũ.⁊ qdã hoies sũt q hñt perio-
dos i mẽsia ꝯsuetos ⁊ i eis sũt sani ⁊ qñꝫ ꝑdu
cit ad adustionẽ in meri ⁊ gutture imo vlcꝰ.
Et ex nausea ẽ q̃ ẽ signũ crisis.⁊ qñꝫ ẽ signũ
malũ sic in febribꝰ pestilẽtialibus.⁊ qñ multi
plicaẽ in ꝯualescẽtibꝰ indicat ꝯuersionẽ. ⁊ de
vomitu qdẽ cretico ẽ q ꝯfert febribꝰ acutis et
apãtibꝰ epatis q̃ sũt i latere ꝯcauo.⁊ ẽ vomi
tus q accit i accessiõe febriũ ⁊ qñꝫ sũt i stõ et
in viscéribꝰ interioribꝰ apãta et ꝑprie calida
⁊ sũt faciẽtia venire vomitũ ꝓpterea ꝙ decli
nãt ad expellẽdũ ⁊ ꝓpterea ꝙ ledũẽ ex quoli-
bet tactu accñte eis aut ex quolibet cibo aut
medicina aut hũore aut m̃bro mollificato.Et
nausea qdẽ qñꝫ remanet ⁊ nõ ꝑmutaẽ ad vo
mitũ ⁊ cã est vehemẽtia virtutis retẽtiue aut
ḋbilitas q̃litatis q̃ facit nauseã aut paruitas
eiꝰ ita ꝙ qñ sup ipsũ fit motus alleuiaẽ vomi
tus imo mouetẽ vomitꝰ.⁊ illi cuiꝰ stõus ẽ ḋbi
lis accit vt sincopizeẽ ipse ⁊ nõ possit vomere
ꝑꝑ vacuitatẽ stõi sui aut ꝓpter ꝑuitatẽ hũo-
ris ledẽtis ipꝫ siue sit ibibitus siue nõ imbi-
bitus si loco hm̃õi stõi ⁊ oris eiꝰ eẽt stõus for
tior ⁊ os stõi fortiꝰ ñ sincopizareẽ ipse neq̃ꝫ pa
tereẽ ab ipo. Veꝝ ꝓpter ḋbilitatẽ eiꝰ patitur
ab eo ⁊ ꝓpter ḋbilitateꝫ eiꝰ ⁊ paucitatẽ ma-
teriei ñ ẽ ei poẽ vt euomat ipsũ. Quñq̃ꝫ cõe
dit pꝰ ipsũ cogiẽ eũore ꝓpter duas res.quaꝝ
vna ẽ qa hũor qñꝫ est nocẽs ei paꝝ non mo-
uẽs neq̃ꝫ laborare faciens qm̃ ẽ i fũdo stõi ⁊
qñ cibaẽ eleuat ipsũ cibꝰ ⁊ multiplicaẽ.⁊ ꝭa ẽ
qa adiuuaẽ cũ q̃ñtitate cibi ad expellendũ ipsũ
⁊ vincendũ.⁊ qñꝫ subuertiẽ aĩa ⁊ cõmouent
nauseam caliditas ⁊ siccitas accidentes ori
stõi ⁊ facit q̃litate sua calida illud qḋ facit hu
mor vicinus q̃ñtitate sua calã ẽt.⁊ in admini
stratione qdẽ vomitꝰ cũ eq̃litate est iuuamẽtũ
maximũ. Veꝝ assiduatio eiꝰ maxie ḋbilitat
virtutẽ stõi ⁊ facit ipsũ lacunã supfluitatũ.et
vomitus qdẽ creticꝰ euadeẽ facit spasmũ. Et
mltotiẽs accit febricitãti spasmꝰ aut epilepsia
aut siẽe epilepsie subito ⁊ euomit hũorem vt
est flos eris aut indicũ ⁊ euadit. Et qñꝫ facit
etiã euadeẽ ex subet ⁊ ex augmẽtatione reploẽ-
nali i febribus ⁊ alijs.⁊ multotiens vomitus
sanat ex singultu clamoso. Et ex administra
tiõe võitꝰ cũ eq̃litate ꝯseruãtur renes ⁊ cura
tur eo nocumẽtũ coꝝ ⁊ nocumẽtũ pedũ ⁊ sana
tur eruptio venaꝝ deferentiũ sãguinẽ ⁊ arte
riaꝝ.Et amatur qḋ vt administretur i mẽse
bis ⁊ melior horaꝝ võitus ẽ illa q̃ ẽ post bal
neuꝫ ⁊ postq̃ꝫ cõedit pꝰ ipꝫ ⁊ ipletur.Et nos
qḋ iã subtiliter ꝑscrutati fuimꝰ ꝭmonẽ ḋ hoc
in lib.i.Et stõus qḋ debilis q̃tiẽs cibatur ac
cidẽti ei nausea ⁊ subuersio aĩ ⁊ si fuerit debi
lior paꝝ nõ poterit retinere illud qḋ recipit
imo expellet illḋ ad supiora et inferiora.⁊ de
bilitas qḋ stõi qñꝫ fit ex spẽbꝰ malitie ꝯplõ-
nis et tu scis ꝙ de cãis q̃rũdã spẽruꝫ malitie
ꝯplõnis sũt q̃dã qbꝰ adiũgitur resolḋ spũs si
cut ẽ solḋ vẽtris ꝑlima ⁊ maxie sãguis. et tu
scis ꝙ ex debilitãtibꝰ sũt dolores vehemẽtes
⁊ tristitie ⁊ ieiuniũ et fames vehemẽs.et ipsa
etiã sũt ex cãis võitꝰ ꝭ semitã introitꝰ debili
tatis sup stõuꝫ ⁊ võitꝰ dolorosus ẽt velociter
alia vehemẽter euõit cibũ expellit ipm̃.Et illi
cui supuẽit freq̃nter nauseatiua sacietas et q
cõedit nõ ꝭ veritatẽ famis nõ verificãte ac
cidit in ꝑmis qñ cõeditur adustio alia angu
stia vehemẽs valḋ quã nõ tollerat deiñ ꝯuer
titur eiꝰ eẽ ad h̃ vt euõat totũ qḋ cõeditur.et
deterior qḋ võitꝰ ẽ ille qḋ ẽ võitꝰ sãguis nisi
ꝭ necitatẽ q̃ dicã:tũc.n.ẽ significatio fortitu-
dinis nẽ et seq̃tur ipꝫ võitꝰ niger.et cã in hoc
est malitia qm̃ ista nõ sũt ĝñata in stõ imo ñ
sũt nisi expulsa ad ipꝫ ex locis lõgings et mẽ
bris alijs et sig̃ant nocumẽtuꝫ in illis mẽbris
et ꝭ cõitatẽ stõi et obediẽtiã ita vt debiliteẽ
ipꝫ.et significat võitꝰ sãguinis ꝓpe motũ eiꝰ
egrediẽtẽ a necessitate et võitꝰ sãguinis quũ
egrediẽ a necessitate portẽdit mortem.Et vo
mitꝰ qḋ purus est malus coleꝛicꝰ qḋ significat
supfluitatẽ caliditatis et phlãticꝰ significat sup
fluitatẽ frigoris simplicis puri.et võitꝰ qḋ di
uersorũ coloꝝ deterior est nigro. Et ex illo q
est vt flos eris et vt succꝰ porri est malus ꝑꝑ
illḋ qḋ significat de aggregatiõe hũoꝝ malo
rũ et ex dispõne mala ẽ vt sit os stõi subuer
sũ patiens sincopi ⁊ sit nã restricta tũc.n.illḋ
qḋ sedat võitũ addit i retentiõe nẽ ⁊ illḋ qḋ
resoluit nãm addit in võitu nisi sit illḋ qḋ fa
cit sincopi hũor subtilis aut colericꝰ. et cureẽ
dispõ cũ aq̃ prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ silibꝰ ⁊
cõfert vtrisq̃ꝫ rebꝰ siẽ. Et sũt hoies qdã q nõ
cessant appetere cibũ et q̃tiẽs replenẽ eo euo
mũt ipꝫ aut expellũt ipꝫ ad inferiora deindẽ

redeunt et nō cessat ille labor eoꝝ et ipsi tñ vi
nūt vita sanoꝝ ac si illud sit res nālis eis. Et
ecce hic q̄dā auis ē capiēs locustas q̄ nō ces-
sat cōedere locustas et expellere eas et non sa
ciatꝰ toto tpe q̄ inuenit eas et ē aliud aial huiꝰ
ꝓprietatis. Et sūt q̄dā hoies q quū cōedunt
existimāt q̄ si moueāt euomēt aut si irascāt
aut loquāt aut moueāt motu aiali euomēt et
cā in hoc ē illō qđ sciuisti. Et sanior q̄dē vōi
tus ē ꝑmistus mediꝰ in grossitie et subtilitate
et ē ex hūorībꝰ q sūt ꝯsueti ipsi sic ꝑbla et cola.
Dex ille q ē vt succꝰ porri egritudinis signifi
cat malitiā et viridis ad nigredinē decliuis si
cut azul et indicū ƀʒ plꝫ significat ꝯgelationē
caliditatis ea sūt p̄ter illū q ē vt succus porri et
flos eris q̄uis qñ ꝯtingat vt sint ambo pp
adustionē ēt. Dex adustio q̄ nō ē a vehemē
cia frigoris et ꝯturbatōe eiꝰ ē decliuis ad splē
dorē et claritatē et ad illū q est vt succus porri
mortē virtutis q̄uis vōitus citrinꝰ et vt succꝰ
porri et vt flos eris multiplicet in ipso i cuius
epe ē ꝯplō cal'a valde. Et accit hñti aꝑa calꝫ
in epe vōitus colericꝰ deinde vomitus vt suc
cus porri deiñ vt herugo eris et fit cū nausea
et singultu. Niger vero nō fit nisi i aꝑatibus
splenis et i fine veris et ē malꝰ. Et fetidꝰ ē ma
lus et ꝓpe q̄cāq̄ āboꝝ i febribꝰ pestilētialibꝰ.
Et qñ inuenit subuersio in die quarto egri-
tudinum et fit expulsio vomitu est iuuatiuū.

¶ De signis portēdētibꝰ vomitū. Capl'm. ix.

S Unt nausea et subuersio añcedētes vōi
tū: et qñ tremit labiū et accit tēsio hypo-
cōdrioꝝ ad supiora tūc indica ipꝫ adesse. Si
gna āt hūoris mali putridi faciētis nauseā et
vōitū si ē calidus sūt sitis et sapor malꝰ in ore
et putrefactio appens. Et signa q̄s ex illo hu
more fit saniosus sūt intueri ipꝫ ex pte vōitꝰ
et vehemētia nocumēti stōi ab ipso cū eiꝰ leui
tate qm ipe nō nocet nisi ex q̄litate sua nō q̄
titate. Signa hūoris boni nō mali q facit il-
lud cū sua q̄titate sūt vt nō sint illic vapor et
putrefactio et sapor malus et vōitus malus et
sedāt ipꝫ si fuerit subtilis medicine pōtice. et
si fuerit grossus medicine subtiliatiue. Et si-
gnificāt multitudinē humiditatis multitudo
vōitus nō mali et multitudo egōnis et multi
tudo saliue et p̄cipue si p̄cesserit nauseatiua sa
cietas. Et signuꝫ eiꝰ cuius cā ē malitia cōplō
nis oris stōi est q̄ nō tolleratt illō qđ eis sup
venit imo mouet ad expellēdū illud vna ma
litie ꝯplonū p̄dictaꝝ. Et eiꝰ q fit pp cōitatēꝫ
cerebri aut epatis aut matricis signa sunt si-
gna egritudinum epatis et aliorum.

¶ De vomitu sanguinis. Capitulum. x.

E T sanguis q̄dē quū p vomituꝫ egredit
tūc ē ex stō aut meri. Et cā in illo aut ē
eruptio vene et scissura eiꝰ et ipsius incisio. et
multotiēs fit pp vomitū plꝫ aut vētris solō-
nē factā ex cathartico calide ꝯplōnis aut eru
ptio aꝑatis nō maturi aut pp sanguinē a ca
pite currētē ad stōꝫ a loco q ignorat aut pp
effusionem sanguinis ad ipꝫ ex epe et ex alijs
mēbris et p̄cipue quū retinet illud qđ oꝫ eūa
ri ex sāguie aut accit incisio mēbri et supfluit
nutrimētū eiꝰ ƀʒ modū cuiꝰ declaratio p̄terijt
a me in radicibus aut accit mēbro dimissio
exercitij ꝯsueti aut potus sanguisuge suspēse
in meri aut stō aut accidūt fistule in stō. et cā
eruptiōis venaꝝ et scissure eaꝝ ē illud qđ sci-
uisti in libris vliū et illō qđ diximꝰ in p̄ncipio
hmōi tractatꝰ: et oꝫ vt tu cognoscas ex eis il-
lud qđ ē ex mollificatiōe venaꝝ cū subtilita-
te et sua mollicie et qđ est ex vehemētia exicca
tionis eaꝝ aut aliud pp grossitudinem eaꝝ. et
multotiēs qđ fit vōitus san. ex sana virtute et
expellit sāguinē ad ptē quā inuenit i dispōne
expulsiōis eius ꝯueniētiorē. et pp hoc multo-
tiens est in vōitu duaꝝ lib. sanguinis verbi-
gr̄a. trāq̄llitas et iuuamētū et illud est qñ effū
dit supfluitas splenis et epis ad stōꝫ egredit
vōitu et expellit et illud qđ est a splene ē nigrū
et turbidū et qñ est acetosuꝫ et nō est cū istis
duobus dolor. et multotiēs qđ vomitu expel
lit hō frustū carnis et cā in illo ē caro addita
verucosa aut fistulosa orta in stō et abscindit
pp cām aliquā et expellit ipsā nā ad supiora.
et ōis vomitus sanguinis cū febre est malus
sed quuꝫ nō est illic febris qñ nō est malus.

¶ De signis. Capitulum. xi.

I Lle q̄deꝫ q est a stō distinguit ab illo quī
est a meri p locū doloris nisi sit ex aper-
tiōe venaꝝ et nō ex corrosione et vlceribꝰ q̄re
nō fit illic dolor. Et illū q est a corrosione si-
gnificat signū vlceris quod p̄cessit et sanguis
egredit ab eo in primis paulati deiñ emanat
res plurima. et illius q est a sana virtute ē vt
nihil de esse suo in mutatū sentiat patiens et
inueniat leuitatē post egritudinē et sit sāguis
sanus et nō calidꝰ corrosiuus aut vlcerosus.
Et eiꝰ q est in sanguisuga est q̄ sanguis q est
ex ea est subtilis saniosus et ille iā bibit de aq̄
in q̄ sūt sanguisuge. Et eiꝰ q est ab hemorroi

dibus est vt fit illud hora post horā ⁊ iuuat̄ ꝑ illud ⁊ colores eoꝝ sūt citrini. Et dr̄ia qdē inter factū ꝓꝑ epar ⁊ effusionē eius ex ipso ad stōm̄ ⁊ factū ꝓꝑ splenē ⁊ factū ꝓꝑ stōm̄ ipsum ē ꝙ cū illis nō ē dolor ⁊ ille q ē a stō nō eūat̄ a dolore ⁊ ille q est a splene ē niger turbidus ⁊ qñ ē acetosus ⁊ multotiēs euomit hō frustū carnis ⁊ iā añ diximus cām eius.

¶ De cura vomitus absolute. Capitulū .xij.

Sermo qdem vl̄is in curatiōe vomitus est hic in vomitu q gñat̄ a corruptōe administratiōis cibi rectificet̄ cibus ⁊ fiat bonꝰ adiuuet̄ ex qbusdā q̄ diximus cōfortantibus stōm̄ boni odoris calidis aut frīs ꝫ ꝙ ꝯuenit. ⁊ in illō cuius cā ē mā mala aut plurima euacuetur illa mā ꝫ canones p̄dictos ⁊ cū ebibitis ⁊ clisteribꝰ ⁊ minoret̄ cibꝰ ⁊ subtiliet̄. Et adhibeat̄ exercitiū subtile ⁊ ieiunium. Et clisteria ꝓportionalia ꝫ egritudinē sūt iuuatiua ꝓꝑ illud qō declinat de mā ad inferiora ⁊ multotiēs qdē abscindit vōitū clistere acutū. Et vomitus etiā multotiēs abscindit vomitū cū ē a mā. Sanat̄.n. ex vomitu cū euomit illā māz ꝓꝑ effusionē eiꝰ cū vomitu aut verbigratia cū aq̄ sola aut cū sirupo acetoso aut cū aneto aut cū aq̄ rhaphani ⁊ melle ⁊ q̄ sūt illis silia de his q̄ sciūt̄ in loco suo. ⁊ quū fuerit illud qō eūare volumus vomēdo aut sudādo grossū incipiemꝰ ⁊ subtiliabimus ip̄z ⁊ incidemus illud deide eūabimus ip̄z. Et si fuerit nausea imo vomitꝰ etiā ex malitia cōplexiōis curabit̄ cū eis q̄ ipsā ꝑmutant. Qō si necessaria fuerit renouatio fiat illud quod narrauimus nuper. Et vltimū ꝙ intēdimus in regie nausee ē expulsio hūoris faciētis fin copim aut subtiliatio eiꝰ ⁊ ipsius incisio si est grossus viscosus aut rectificatio eius si ē putridus saniosus cū bono odore eiꝰ qō in potu sumit̄ ex medicinis. Bonus.n. odor vehemēter ē ꝯueniēs stō ⁊ ꝓp̄e cū ē in nutritiuis ⁊ remoueri ab ip̄o si sensus ē diligēs ip̄z aut attractio mēi excitātis ad extremitates est iuuatius valde in retētiōe vōitus ⁊ ꝓp̄e quū ē ex expulsiōe hūoꝝ ex mēbris ꝯtinētibꝰ stōm̄ ad ip̄z ⁊ illud fit si stringūt̄ extrēa et ꝓp̄e inferiora sicut crura ⁊ pedes ꝯstrictiōe descēdēte a sup̄ioribꝰ. Et qñ adiuuat ad illō eoꝝ calefactio ⁊ positio eoꝝ in aq̄ cal'a. ⁊ qñ est necessariū vt pōat̄ sup adiutoriū ⁊ crus medicamē rubificatiuū vlceratiuū. Et mirabile qdē est ꝙ calefactio extremitatū ē iuuatiua in sedatiōe vomitus ꝓꝑea ꝙ attrahit. Et infr̄atio eaꝝ ē cā iuuatiua in sedatiōe vōitꝰ velocis calidi ꝓꝑea ꝙ infr̄at et silr̄ infr̄atio stōi. Et existimauerūt qdā ꝙ amigdale cū terunt̄ ⁊ digitis fricādo dissoluūt̄ in aq̄ ⁊ colāt̄ et sumit̄ ex ea in potu sūt maxia cura vōitꝰ dn̄antis superātis. Et fabe decocte cū corticibꝰ suis in aceto ꝑmisto ꝯferūt pl̄z eis. Et lētes effuse quū elixātur in ipso.s. qñ decoquūt̄ in aceto ꝑmisto. Et ex eis qdē exꝑtū est medicamē qō. ℞. galie ⁊ xiloaloes crudi et gariofili ꝑtes eq̄les sumāt in potu cū aq̄ maloꝝ ⁊ gluten gariofiloꝝ melius est gariofilis ⁊ sit eiꝰ pōdus pōdꝰ illoꝝ. ⁊ qñ ponūt̄ in ipso quo reꝑitur gluten gariofiloꝝ gariofili ⁊ pōit̄ cū gariofilis pullegiū q̄tū sunt gariofilis sunt vltimi ⁊ stāt loco eiꝰ. ⁊ tu qdē studes in q̄tū potes vt eos dormire facias qm̄ illud ē radix. Et ex eis q̄ ꝯferūt in hoc ē facere vt ipsi in potu sumāt violētes aut inuiti aquā carnis pl̄imā cū seminibus ⁊ sit in ea coriādrū siccū ⁊ qñ fundit̄ in ipsa vinū odoriferū ⁊ si ē cū hoc pōticū ē melius. ⁊ qñ infundūt̄ in ipsa tortelle aut panis de silia. hoc.n. qñ faciet eos dormire: quūq; dormient sudabūt. Et quū nā fuerit sicca nō strigas vōitū cū eo qō exiccat ex stipticis nisi cū mēsura absq; nocumēto ⁊ administra clisteria ⁊ soluas vētrē deide sis audax i dādo arobob. ⁊ multotiēs qō alleuiāt nausea ⁊ vomitꝰ ꝑ phlōmiā. ⁊ si cū vomitu expellit̄ medicamē fortiter ꝯstringēs vōitū reitera ip̄z ⁊ si vehemēter abhorreat ip̄z tūc altera ei aliqd odoris eius aut coloris ipsius. et scias qō qñ nausea ledit ⁊ nō associat̄ ei vōitus tūc oꝫ vt adiuues ip̄z quū vōitiuis subtilibꝰ ita vt euomat cibū suū vel hūorē suū. et si necr̄iū tibi fuerit vt soluas vētrē eiꝰ cū facilitate fac deinde cōforta stōm̄ cū oleis p̄dictis ⁊ ꝓp̄e cum oleo rob ⁊ sicut vides de calefactione stōi. et qñ ē nausea nō post cibū imo ꝫm vacuitatē etiā ⁊ nō ē pos'e vt fiat vōitꝰ ꝓꝑ paruitatē materiei q̄re oꝫ vt comedat patiēs ip̄z cibū qm̄ quū replet̄ facilis fit post ip̄z vōitus ⁊ expellitur cū ipso humor. Et pl̄z qdē nausee accñtis a caliditate et siccitate remoueat̄ a positione emplr̄oꝝ cū infr̄atiuis hūectatiuis infr̄atoriū in niue sumēdo in potu aquā frigidā cōgelatam ⁊ qñ ponitur in ipsa sicut rob acreste ⁊ rob acetose. ¶ In nausea vero naturali necessaria est purgatio cū eis q̄ cōueniūt deinde curetur qualitas remanens cum eo quod

est ipsi ↄtrarium ex medicinis odoriferis cuȝ robub calidis aut frig.s. vnūquodqȝ ƀȝ se. Et oēm quē curas si ipm vis cibare ciba paulatim paulatim ita vt non moueatur alia vice in ipso. ꝛ oȝ vt illius stō qui consuetus est vomere post cibuȝ ꝛ cibus nō stat in stō ipsius apponātur empla stiptica p̄dicta in canone. ꝛ si non fuerit caliditas permisceātur cū eis illa q̄ sūt sicut piretrū ꝛ spica ꝛ tus ꝛ myrrha ꝛ iuuātur valde de trociscis albencharus q̄s laudauit Sak. ꝛ dentur in potu si fuerit illic caliditas ꝛ sitis arobob sicut rob de granatis ꝛ ꝓprie illud in quo pōitur mera ꝛ sequatur illud vinū ꝑmistuȝ si permittit cōplexio. Si aūt nō fuerit caliditas sumāt in potu cuȝ aqua et conferunt eis valde tro. escbilis ꝛ cōfert eis qñ adest eis cuȝ frigiditate trociscus hmōi. ℞. zirūbet gariofil. vince cinnamomi masticis turis omnium añ. danichi. opij keratem. i. castorei. keratem. i. aloes quartam. ȝ. ꝛ ex eis q̄ cōueniunt illis qui vomunt cibum suum est vt multiplicetur in cibarijs suis coriandrū ꝛ lambāt mel emblicoꝝ ꝛ etiā comedāt cortices fistici hūidos aut siccos. Et masticent tus et masticē et xilobal. et cortices citri et mēta et ↄueniēs ē eis vt vomāt deide comedāt. Et antiqui qdē varij medicina curāt ipedimētū vōitū quū est adolescēs fortis habēs stōum repletū humiditatibus retētis subtilibus et est multe saliue phlobotomando ei venam cum equalitate ne sequatur termi nos si tolleret natura expectāt aliquibus diebus postea phlobotomant venam eius q̄ est sub lingua deinde dant in potu stupefacientia postea faciunt eum gargarizare cum subtiliatiuis deinde expectāt postea dant in potu hieram factam colloquintidis et ingeniantur vt remaneāt in stomacho eius tempore paruo deinde per. vij. dies euomant de inde adherere faciunt ventri eius ventosam sine incisione et euaporant locum cum oleo calefacto et in mane ponunt emplastrum desuper ex fenugreco contrito confecto cuȝ melle et semen malue confectum cum oleo et faciunt illud trib⁹ diebus. Si aūt illud nō sufficit in potu tribuūt hieraȝ cū pulpa colloquintide ꝛ liniunt stōum ex gūma rute acrestis et medicinis rubificantibus donec videant super locum bothor et vesicas et dant in potu hieram picram deinde decoctionem absinthij ꝛ medicamen factum cū castoreo ꝛ aquā deinde iterāt rubificationē cū eis q̄ sūt leuiora deinde admistrāt gargarismata ꝛ postea sitiȝ fatiētia hec ē ergo via i medicina antiq̄ varia nō ƀȝ viā ↄprehensā. Iā qdē dixim⁹ de cura vomitus illud quod currit cursu cāonis ꝛ nos ademus ei nunc distinctiones.

De vomitu facto pp caliditatem. Capi. xiij.

Sumat capparē ñ maturā ꝓprie ꝛ g̅nata ꝛ sūach ꝛ algobere vel gubera ꝛ cydonia ꝛ sirupos q sūt ex eis. ꝛ pilulas hmōi. ℞. eis hyusqami ptē. i. seis rob. ru. ꝛ sumach et cappar. oīuȝ añ. ptes. iiij. ↄiungāt cū duplo eorū de rob de cydōijs ꝛ detur ex aggregato ↄfcō a mio aur. vsqȝ ad aur. ƀȝ virtutē facit eni dormire ꝛ sedat nauseā. Quūqȝ nō ē illic ↄstrictio nature tūc tibi sup ē tribuere robub pura fcā ex acresta ꝛ acetosa ꝛ ex acetositate citri ꝓprie. ꝛ cāfore qdē inest ꝓprietas ꝓhibēdi vōitū ꝛ nauseā calos sūpte in potu cū rob ꝛ olfacte ꝛ linite sup stōuȝ. Illi⁹ vero q cogitat q̄ si moueat post cibū euomat cura melior ē. ꝛ ei⁹ q euomit cibū suū nō cū cholera citrina imo ē vōitus ei⁹ ꝓpter melā aut hūorē frūȝ ē q̄ ē ex curatiōe fcā cū calefactis exiccātibus. et ex eis ē illō quoꝝ. ℞. seis apij ꝛ anisi ꝛ absinthij ptes eq̄les fiant ex eis tro. sitqȝ dos eoꝝ aur. i. cū aq̄ fra ꝛ ēt fiat eis ius tinctū ꝛ cymio ꝛ pipere ꝛ pauco vino misceāt illa cum aceto ꝛ almuri. ꝛ ad illud quidem q cibum suum euomit cū dolore stōi sumatur capparis ꝛ ↄterat ꝛ distiletur desuper aliquid d sirupo granoꝝ myrti. s. q̄titas q̄ ↄficiatur deinde misceatur illud super vinū paucū ꝛ mel paucū ꝛ bibatur ꝛ etiā vitellus oui assati ꝛ misceat cū melle ꝛ. xv. granis masticis ↄtriti si comedat ꝛ administret illud trib⁹ dieb⁹. ꝛ ↄferunt trocisci p̄dicti in ca. doloris stōi in qbus ponuntur absinthiū ꝛ mēta ꝛ oȝ vt dent istis ꝛ qui eoꝝ cursu incedūt. Post cibū quidem stiptica ꝛ ante ipsuȝ quidem lubricatiua sicut volubilis. Et cōfert eis vt sumāt sup cibū hoc suffuf qd. ℞. r⁹ ꝛ glandes ꝛ sumach. ꝛ medicamē iuuatiuū valde ad nauseā est illud qd. ℞. coriandri sicci rute sicce partes eq̄les qd bibatur cum vino qdem commisto si sentitur cuȝ acetositate aut cuȝ aqua fra pura si sentitur cum mordicatione. Medicamē ↄferens vomitui accidenti ꝓpter frītatē ꝛ humores fros. ℞. zurumbet dorōigi castorei partes eq̄les zuccari q̄tū oia dos. eius vsqȝ ad. ij. ȝ administrentur aliquod diebus. Si autem hoc regimine non sufficit

cū trociſcis p̄dictis ſumāt i potu oleū de ker
na cū aq̄ de ſeminib⁹.Accñs āt p̄mo nauſea
tiuā ſacietatē curet curatione ſacietatis nau-
ſeatiue ꝛ ſotira. Eius āt q̄ accit pp hu.ſanio
ſū cura eſt eūatio ſtōi cū vōitu ꝛ mūdificatio
ei⁹ex eo ꝛ eq̄tio ei⁹ cū q̄litatibus boni odoris
ꝛ cadūt in ea ex ſeib⁹ ſic aniſū ꝛ ſemen apij ꝛ
ſiſeleos ꝛ cyminū ꝛ daucuz ꝛ oꝫ vt regat ſic
oſtēdim⁹ ita vt ſūat ante cibū ex cibis cibos
lubrificatiuos lenitiuos ꝛ poſt ip̄m cibos ſti-
pticos odoriferos ſic cydōia et ſiꝉia vt depo-
nāt cibū ab ore ſtōi ad fundū ei⁹ et inclinent
māꝫ ad inferiora nō ad ſup̲iora. et qñꝫ eſt ne
ceſſariū in q̄buſdā vt i potu ſumāt cyminū ꝛ
ſumac. Et qñꝫ indigent aliq̄ leui poſt cibū.et
diamuſchū ē iuuatiuū eis valde. et tro.ſtelle
ſūt vltimi eis cū vino in q̊ diſſoluit granum
muſchi. Vomit⁹ āt ꝓueniēs ex meꝉia nō oꝫ
vt cōſtringat q̄ꝫtū poꝉe ē. Q̄ꝺ ſi fuerit patiēs
ip̄ꝫ repleꝉ ſanguine phlōmeꝉ baſilica ꝛ vēto-
ſenꝉ tp̲a ē vt alcuieꝉ replō ſup̲ior ſan.ꝛ meꝉie
ꝛ qñꝫ ſufficit dimiſſio replōnis.ꝙ ſi ſup̲fluat
adeo vt nō tollereꝉ trahaꝉ ad inferiora cuꝫ cli
ſteri in q̊ ſit acuitas aliq̄ et aſſūptio ex carta-
mo et polypodio et tribulis ꝛ epithymo ꝛ ha
laſce et camomilla cū oleo ſiſamino et melle
et fiat ſpleni empl̄m ex meliloto et myrto et
laudano et vſnee et ſeie croci ortēſis cū vino
pōtico.et in potu tribuaꝉ etiā ſirup⁹ de mēta
cū granatis cū allefeniati. Et ſi fuerit illic re
liquie replōnis fiat phlōmia ex venis peduꝫ
et ventoſenꝉ crura. Nuūqꝫ ſedaꝉ vōitus eūeꝉ
meꝉia cū medicis factis ex myrobolanis ni-
gris epithymo et agarico et ſale indo.ꝛ ſi exi
git res vt in potu ſumaꝉ oleū de kerua cum
hierapicra et abſinthio fiat.et ſi in ſplene fue
rit egritudo cureꝉ ſplen.et illi q̄ꝺ cui accit pp
effuſionē materiei ſubtilis mordicatiue cōmi
ſcentis cibū q̄re fit nauſea ꝯferūt tro.ſtelle in
horis paroxiſmi et expulſio cū pigra p̄ter ho
ras poxiſmi et ſolō vētris cū oxymelle miſto
cū aloe et oxymelle facto cū ſcamo.ad ſolōnē
vētris et cū aq̄ prunoꝝ et tamarindoꝝ. Ipſa
eni ambo ſūt declinātia māꝫ ad iferiora ꝛ ſe
dātia vōitū cū acetoſitate ſua.ꝛ oꝫ vt i hmōi
trahaꝉ mā ad iferiora cū cliſteri leni ex violis
et iuiubis ꝛ ordeo excorticato ꝛ tribulis ꝛ ca
momilla et ſeueſten et turbit cuꝫ oleo vio.et
zuccaro ru.et baurach. et vt adminiſtreꝉ ſiru
pus de papauere poſt excuſſionem vel expul
ſionez. Et cōfert ſirupus alexādri cū hac de

ſcriptione vel decoctiōe cydōia ꝛ ſūach ꝛ na-
bac ꝛ g̃na g̃natoꝝ ꝛ tamarindi ꝺcoquāꝉ dein
de pōanꝉ t⁹ ꝛ paꝝ xiloaloes. ꝛ ſcias ꝙ qñ nā
ē ſicca cū cāis.ꝛ oēs q̄ hñt vōitū huitatis iu-
uanꝉ cū ſirupis ꝛ pāe exiccato in furno ꝛ ſpo
dio i ſuccis. ꝛ oē q̄ꝺ adheret illi huitati ꝛ exic
cat eā ꝯfert eis.ꝛ ē neceū multotiēs vt ponāꝉ
ſup̲ vētrē ei⁹ vētoſe ꝛ ſup̲ dorſū inter ambas
ſpatulas.ꝛ ē neceū vt dormitio ei⁹ ꝛ ip̄i⁹ com
motio fit i cuna.ꝛ ſi fuerit hūiditas ſūoſa tūc
adhibeaꝉ narcotica odorifera reſiſtētia corru
ptiōi ſaniei ꝛ fetori.ꝛ ſtiptica exuccātia ꝓprie
ſi ſemp̲ aromatica imo ſi ſūt nutritiua. Et ſi
ē hmōi mā ſubmerſa imbibita oꝫ vt ſint illic
ēt ſubtiliatiua inciſiua ſic ſirup⁹ acetoſus ꝛ ſi
cut alefēiati p̄dcē. ¶ Et ſiꝉr ſi ē viſcoſa ꝛ croſ
ſa tūc ea q̄ ſūt fortiora parūp̲.ꝛ hiera cū ſiru-
po acetoſo ē cōis ad pl̄ima.ꝛ ſi iſti q̄dē p⁹ illꝺ
ſumāt i potu medicias ſedātes vōitū cū cale
factiōe aliq̄ ſic ſirupū ꝺ m̄ta fcm̄ cū g̃natis in
quo poſitū ſit xiloaꝉ crudū aut ſirupū acetoſū
in q̊ iā poſite ſint alefeniati caꝉe ꝛ xiloaloes ꝛ
folia citri ꝛ ēt diamuſchū amaꝝ ꝛ diacydoni
tē ꝛ totū illꝺ cū ꝺcoctiōe alefeniati ꝛ etiā dia
muſchū cū miua. ꝛ ſirupus ꝺ abſinthio ꝯfert
eiſ i oi hora. ¶ Deſcriptio hōa.℞.g̃natoꝝ ace
toſoꝝ ꝛ mēte ſiſimbrij oiū an̄.baccati.i.ꝺcoq̄ꝉ
in duab⁹ lib.aq̄ vſq̄quo remāeat medietas ꝛ
pōanꝉ in ip̄a muſchi danic.i.xiloaloes q̄rta.ʒ.
q̄ oia ſint ꝯtrita ꝛ ſorbeāt horā p⁹ horā . ꝛ ex
medicis ſedātib⁹ hāc ſpēꝫ vōit⁹ ē rob cydōij
cū xiloaꝉ.ꝛ garioſi.ꝛ ſirup⁹ ꝺ m̄ta cū g̃natis ꝛ
ꝓprie qñ pōunꝉ in ip̄o tus ꝛ galia ꝛ cortices
fiſtici ꝛ muſchus ꝛ xiloaloes.ꝛ miua ſedat vo
mitū phꝉaricū valꝺ. ꝛ qñqꝫ timeꝉ ex freq̄ntia
vōit⁹ ꝛ multitudie ei⁹.ꝛ qñꝫ mō ſit p̄ter q̄ꝫ in
febrib⁹ vehem̄tis caliditatis cāa virtutis ſor
beat infirm⁹ aquā carnis aſſūptā ex pullis ꝛ
extremitatib⁹ hedoꝝ ꝛ arietū cū cortellis ꝯtri
tis ſic alcohol ꝛ aq̄ꝫ pomoꝝ ꝛ paꝝ vini ꝛ olfa
ciat ex pullis aſſatis ſciſis ante faciē ei⁹.ꝛ ſiꝉr
olfaciat panē calidū.ꝛ ex illis ē vt elixenꝉ pulli
in aq̄ ꝛ effūdaꝉ ab eis ꝛ ꝺcoq̄nꝉ in aq̄ ꝛ diſſol
uāꝉ in ea ꝺinꝺ terāꝉ in mortario ꝛ exp̄matur
in ip̄o aq̄ ip̄oꝝ ꝛ infreꝉ ꝛ diſſoluaꝉ in ip̄a me-
dulla pāis ꝺ ſimilia ꝛ miſceaꝉ cū pauco vino
ꝛ pōaꝉ in ip̄o ſucc⁹ maloꝝ ꝛ ſorbeāt ex ea. Et
illi q̄ diſſoluūꝉ i ꝺcoctiōe ꝺinꝺ ꝯterūꝉ melio-
res ſūt illis q̄ ꝯterūꝉ ꝺinꝺ coquūꝉ. ¶ Ab iſtis
eni reſoluiꝉ huitas nālis ꝛ euaporat ꝛ in illis
ꝯtineꝉ. Et qñꝫ ꝯferūt nauſee ꝛ ſubuerſiōi aie

⁊ in expulsiōe cū vomitu cibi facti ex cubugi ⁊ pullis factis acetosis cū aq̄ acreste ⁊ acetositate citri ⁊ sumach ⁊ aq̄ maloꝝ acetosoꝝ frixis cū oleo omphacio cū illis. ⁊ nō ē malū cibare eos sauich ordei cū aq̄ ordei ꝓprie quuz sūt vōitus relige. ⁊ oꝫ vt itereť illō sup eos et si euomūt illō ⁊ abhorrēt pmutetur forma ei⁹ si refugiunt ipz. Medicine singulares ⁊ cōposite ꝯferētes nausee et vōitui. Scias qȯ masticatio masti. et turis et cupssi qñz ꝯferūt ad illud similiter ḡna alcadra aut ruta sicca ȯ q̄ in potu sumať coclear. i. qm̄ ē mirabiles. ⁊ gariofi. cū terūtur vehemēter sicͨ alcohol et puluerizātur sup sorbitionez fcāz ex tortellis et succis sedāt statiz. et similiter cū bibunť in aq̄ fra aut ȯcoquunť cū aq̄ et in potu sumiť ȯcoctio coꝝ et proprie ad pueros. ¶ Et melius est vt pulverizeť super eā mastix. et ex medicinis rectificantibus vomituz et nauseā est rob citri qȯ in potu sumat ille qui vomit pp choľaz sicut ēst. et ille q vomit ꝓpter cās frās permistuz cū xiloaloe crudo et gariofi. et iteꝝ decoctio corticuz fistici aut pura aut cuz alefeniati et fortior ea est aq̄ pulloꝝ vitis singularis aut alefeniati cuz carui et miua et sisen sūt ex. eis q̄ sunt necessaria. Cōpositũ expertuz et est ēt ex eis q̄ adiuuāt ad digōnem. ℞. seminis lini ireos masticis cymini oiuz añ. partez. i. decoq̄tur ex eo cum aqua mellis et administrentur Quum ergo deficit curatio necia sunt narcotica in quoꝝ nā nō est vt vomituz moueāt sicut est in decoctione hyusgami et nucum metheodeos nisi associentur eis medicine odorifere retinentes eorum stupefactionem et rectificātes coꝝ vomituz et resistentes sua similitudine immo debiliora ex eis vt semen papaueris et semen lactuce et fortius eo est cortex eius et ꝓprie nigri et sequiť ipz cortex radicis mādragore cāpestris. et forti⁹ eis est opiuz et paꝝ ex eo est iuuatiuaz cum salute et proprie quum est cum eo ex medicinis hñtibus vini tyriace eius quod repugnat veneno ipsius. ¶ Et ex ꝯpositis nobis in hoc est vt sumatur corticum fisticoꝝ et zuccari et roſ. et seminis roſ. omnium añ. pars. i. et. bezahar pars. 5. et si non fuerit presens ponatur in ipso zurumbet pars. i. et opij duc tertie partis et xiloaloes crudi pars. 5. fiant ex eis troc. et doſ eius sit vsq3 ad aur. Et ex medicinis bonis ad illud nobis est vt sumantur cydonioꝝ et capparis immature amborum ana partes. ij. et seis papaueris tertia ptis ⁊ corticū radicis mādragore tertiadecie ptis ⁊. xiiij. ptis xiloaloes crudi ⁊ aq̄ mēte tm̄ qȯ totū submergať ⁊ aq̄ ro. tm̄ ꝙ supemineat digito vno ⁊ aq̄ cucurbite triplū ambaꝝ aq̄ꝝ ⁊ oꝫ vt cū facilitate adeo dequoquāť dōec dissoluāť capparis ⁊ cydōia deinde coleť aq̄ postea p̄parenť cū facilitate ⁊ sumať ex eo in potu. Et cū in potu sumūť stupefaciētia oꝫ vt multiplice ť olfatus odoriferoꝝ ⁊ dormiat ⁊ nō sepeť aromaticū suaue apud eū. Si āt abhorreat aromaticū pmuta ipm ad aliud ⁊ troc. ƀm ꝙ testať G. sunt iuuatiui ad illud. Ipsi. n. aggregant oēs res necessarias in cura vomitus ⁊ ꝓprie cū est hūor virulentus. ¶ Trociscus. n. eius ē tyriaca ⁊ est ƀm ꝙ dictū est in antidotario. inquit. G. nā in ipso ponūť anisum ⁊ sem̄ apij odorifera ⁊ nutritiua ⁊ absinthiū ad abstergēdū ⁊ deponēdū humorē ⁊ ad cōfortādum os stōi ⁊ ad faciēdū rigidū ⁊ cinamomū ad contrariādū sua aromaticitate virulētiā ⁊ cōuertendū ipsam ad rectificationē aliquā ⁊ resoluendū eā ⁊ in ipso ē ex aromaticitate qȯ conuenit oi mēbro neruoso ⁊ opiū vt dormire faciat ⁊ stupefaciat ⁊ castoreū vt succurrat corruptōi opij ⁊ nocumēto ⁊ veneno ipsius. Sꝫ ⁊ troc. stelle sunt vehementis iuuamēti in huiusmōi dispōne. Et nausea qdē qñ est pp debilitatē stōi quā nō sedat expulsio fcā vomitu tunc nō laboreť in illa imo si dimittať p se ipsam fortasse iuuabiť. Et qñq3 sedat eā sauic ordei algellilij. Et ille q inuenerit subuersionē insepabilē in vere ⁊ fuerit cōsuetus vomere ꝓp̄e in hmōi tp̄e cōedat cū pane parue q̄ztitatis. ℥. iij. cepe narcisci. deinde sumant aquā calidā. Et nō multū sumāt de cepe narcisci qm̄ facit accidere spasmum.

¶ De cura vomitus sanguinis. Capꝫ. xiiij.

SI senseris vlcera tūc curabis ea cū eis q̄ scis ⁊ si senseris sāguinē descēdētē ex capite tūc icipies ⁊ ꝓhibebis cām eius. Et si senseris repletōez expelles eā ⁊ qñq3 indigebis post eūonē duaꝝ libraꝝ sāguis phľia alia minuta. ¶ Quūq3 augmētať signa extrema vehemēter ⁊ ꝓp̄e i eo cuius cā ē potius medicie calide. Et qñq3 sumiť in potu in fcō pp medicinā vinū mistū cū lacte supāte vsq3 ad q̄ttuor cotilas dando aliqȯ post aliqd deinde deť i potu sirupus acetosus infratus cum niue veꝝ ex medicis exptis in ꝓhibitōe san. est ꝯpositū in ꝓhibēdo san. vehemēs. ℞. aca

tiam semen ro.lutuz sigillatū balausti.opiū se
mē hiusqami albi gūmi arabicū succū arno-
glosse.aut succū virge pastoris.⁊ sumat̄ i po-
tu cū aceto vini multe cōmistionis.aut cū aq̄
arnoglosse si fuerit pueniēs ad stōum plimū.
Et dosis ei⁹ fit ex medio aureo vsq3 ad. ʒ.i.⁊
ↄfert ad illud sumere i potu alrobob stiptica.
Et ex eis ē rob ō nuce ⁊ sūt ↄposita dcā i an
tidotario.⁊ ex curatiōe facili ē vt sumat̄ galla
rū ⁊ balausti.ambax̄ añ.ps.i.⁊ sumat̄ ex eis i
potu pōd⁹.ij.aur.cū kerate opij cū aq̄ plātagi
nis. ¶De ↄturbatiōe ⁊ anxietate stōi. C.xv.

Q Uādoq3 accñt ex stō ↄturbatō ⁊ anxie
tas ex qbus inuenit infirm⁹ tristitiā.et
fit necēū vt pmutet̄ de figura ad figurā.⁊ qñ3
cōitat̄ ipsā trēoꝛ cordis aut accit cū ea.⁊ nō ē
pole hñti eā vt cognoscat cām i eo ⁊ qñ3 quū
sequūtur scotomia ⁊ vertigo.et qñq3 alterat̄
ex ea coloꝛ ⁊ ē ṡ3 veritatē pncipiu3 nausee.et
qñq3 ē cū ea nausea.⁊ qñq3 pmutat̄ ad nau-
seā.⁊ cā i illo ē mā nausee.⁊ ꝓprie ibibita. Ip
sa.n.dū pmanet ibibita facit accidere ↄturba
tōe3.Quūq3 aggregat̄ i oꝛe stōi facit accidere
nauseā sup stōu3 p expulsionē hūoꝛis post ex
citatōe3 nature cū eo.⁊ qñ3 ↄturbāt relige vē
tositatis humox̄ ex medicinis vomitiuis ⁊ so
lutiuis q̄re det̄ rob de cidonijs ⁊ rob ō acre-
sta ⁊ silia.⁊ oē qō feruet in stō ex fructibus ⁊
ex malis dulcib⁹ ↄturbat.⁊ aq̄ frā q̄ bibit̄ nō
i hoꝛa ↄturbat.⁊ multotiens fit in febrib⁹ cā
additiōis febris nō ergo o3 vt bibat̄ in febre
nisi aqua cala. ¶De cura Capitulum.xvi.

I Llud quod paruum ex ea remouet vinū
mistum cum aqua secundum medium.et
commista ex eis que confoꝛtant et infrigidāt
aut cum aqua mellis aut cum eis que tempe
rāt humoꝛū malu3. Et illud qō ex ea est plu
rimum idiget medicinis nausee.⁊ fuerit ex ca
liditate et humoꝛe calo et est illa q̄ fit scd̄3 plu
rimu3 qñq3 sedabunt eā infrantia humida.⁊
epithimata fcā ex eis et sandalis ⁊ canfoꝛa et
ros. Et ex eis que experta sunt in hoc est em
plastrum ex coꝛticibus cucu.et poꝛtulaca ⁊ sa
uich oꝛdei cum aceto ⁊ aqua. et fiat ex eis em
plastrum stō ⁊ epi. Et qñ augmentatur.fiat
emplastrum ex sandalis et ros.ru.et similib⁹.
Et ex eis q̄ i potu tribuūtur ad ↄturbationē
stomaticā ē sauich de oꝛdeo ↄtritum pꝛopꝛie
cum granis granatox̄ et o3 vt fit non ablutū
et superioꝛa granoꝛu3 granatoꝛum sine semi
ne ⁊ rob de cydonijs.Quū ergo nō ē nausea
aliena vinum oio.⁊ fit cōmisto eius aqua ta-
marindox̄ ⁊ sirupus de pomis antiqs cuius
supfluitas resoluta est ⁊ ad eos qdē narrata
est aqua citroloꝛum excoꝛticatoꝛum cum iu-
leb tabarzet parum ⁊.ʒ.vna spod.j.

¶De sanguie retento in stō ⁊ intestis.c.xvij.

S Umat̄ pōdus.ʒ.ij.hellebori albi fabarū
pōdus.ʒ.iij.⁊ sumat̄ in potu cū aq̄ cala
Si aūt cōgelet̄ sumat in potu eger. aqua al-
hasce ⁊ similiter coagulum lepoꝛis.

¶De congelatione sanguinis in stō. C.xviij.

C Ura eius est sumere in potu coagulu3
lepoꝛis.ʒ.ij.aut aq̄ mēte ↄ̄titatē.ij.ō3.in
qua iā positū fit pōd⁹.ij.ʒ.salis contriti.

¶De singultu. Capitulum.xix.

S Ingultus est motus diuersus cōposit⁹
sic spasmus cōstrictiuus cū tēsiōe dila-
tatiua exñs in oꝛe stōi aut toto coꝛpoꝛe eius
aut meri ex quo aggregat̄ ad se ipm̄ cū spas-
mo fugiēs ex nocēte si fuerit nocēs aut ṗpa-
tus ad motū foꝛtis expulsiōis sequentis ipm
sic accit ei q vult. Et assimilat̄ alicui modoꝛū
motus tussis q̄ est in pulmōe ⁊ velamie ad ex
pellēdū hūoꝛē aut nō fit nocēs imo fit ṡm se
mitā supfluitatis siccitatis mouētis ad simi
litudinē aliquā sic spasmus ⁊ nā moueat ad
dilatationē ⁊ nō obediat illō ⁊ succurrat ei.
Et pl̄m qdē accit oꝛi stōi tremoꝛ pp illō qō
ledit sic accit oꝛi stōi tremoꝛ pp illō qō nocet
ꝓpe si fuerint stōus siccus ⁊ non tolleret os
eius nocumētū moꝛdicatōis. Et qñq3 accit
pp cōitarē. Et qñq3 est singultus post vomi-
tū oꝛi stōi aut pp dimissionē hūoꝛis pauci in
ipso q nō expellit̄ vomitu sic qñq3 fit singul-
tus pp retētionē vomitus ⁊ expectationē su
p ipm̄ q̄re gescit motus volūtarius. Et pl̄m
motus ptiū stōi nō fit nisi motu oꝛis eius ꝓ
pter vehemētiā sensus eius ⁊ foꝛtitudinē lesio
nis eius a mā feruēte. Et dixerūt qdā q mo
tus singultus foꝛtioꝛ est motu vomitus qm̄
vomitus expellit rē effusā in vētrē ⁊ singul-
tus expllit rē siccā s3 nō ois vomitus ⁊ sub-
mersio fit a cā effusa neq3 ēt qō expellit ali-
qd o3 vt fit debilius eo qō nō expelit ⁊ eo q
laboꝛat vt expellat ⁊ nō pōt imo singultus ē
motus debilioꝛ motu vomitus ⁊ est.q. mot⁹
ad vomitū debilis. Et silr mulotiens incipit
singultus deiñ fit vomitus.q.motu stōi apō
tactū cause singultus est pꝛius qm̄ cā est pꝛa
⁊ q̄si qñ augmētat̄ res vehemētioꝛ fit motus
⁊ fit vomitus.¶Distinguamus aūt illud qō

facit accidere singultũ pp nocumẽtũ cõsequẽs
os stõi. Dicamus itaq3 q̃ qñq3 fit illd aut re
nocẽte suo calore aut re ledẽte os stõi siccitate
sua sic̃ accit ex singultu in ore febriũ ꝛ in aere
frõ ꝛ in hũoribus infrantibus ꝛ a frigore alio
ↄfirmato in cõplone stõi cõstrigẽte ip3 ꝛ spas
mãte eũ. Et qñq3 accit h pueris ꝛ infantib9.
Et frigus qdẽ facit accidere singultũ tribus
mõis vnus coꝝ est ex pte insepabilitatis ma
teriei ꝛ scdus est ex pte frigoris eius ꝛ ↄricta
te sua cũ q̃litate sua trãseũte cq̃litatẽ ꝛ tertius
est ex pte cõstrictõis eius ꝛ inspissatõis quã
facit in poris q̃re retinet in illis inspissatis il
lud de virtute sua cuius est q̃ ab eis resoluit
aut a renocẽte suo calore sic̃ accit in febribus
adurẽtibus ex spasmo in ore stõi aut a re no-
cẽte mordicatõe sua sic̃ accit ex potu sinapis
ꝛ diapipeon ꝛ hũoribus virulẽtis ꝛ potu me
dicina mordicatiuaꝝ vt diapipeon cũ vino ꝛ
ꝑpc̃ ₰m sanitatẽ sensus stõi aut debilitatem
subẽ oris stõi ꝛ de h de genere est cibus cor-
ruptus ꝛ cõuersus ad q̃litatẽ mordicatiuã et
pueris qdẽ accit illd plm ꝛ silr accit ex effu-
siõe choleraꝝ i os stõi ꝛ sic̃ qñ ẽ choleraꝝ mo
tus in crisibus ad caput stõi vt expellat eas
nã cũ vomitu aut a vẽtositate retẽte i ore stõi
ꝛ in tunicis eius ꝛ in meri generata a calita
te vaporosa q̃ nõ põt resolui aut a re nocẽte
sua grauitate sic̃ fit a replone. ¶ Iste vero sũt
spẽs eius q fit ex cã nocẽte. ¶ Ille vero q fit a
siccitate qñq3 fit a siccitate pura cũ spasmo si
cut accit in postrẽo febriũ incẽsiuaꝝ ꝛ euonũ
exiccãtiũ ꝛ famis ꝑlixe ꝛ ẽ significatio timo
ris ꝛ qñq3 fit ex siccitate nõ ↄfirmata ꝛ iuua
tur ex quolibet hũectãte ꝛ remouet. Fact9 aũt
p cõitatẽ est sicut ille q accit ei cui fcm̃ ẽ apa
magnũ in epate suo ꝛ ꝑpe in latere concauo
aut intestis aut in velamibus cerebri sui aut
est pp venas in velamib9 cerebri sui sicut ac-
cidit apud ictũ nociuũ ꝛ pcussionẽ dolorosã
p quã pcutit caput ꝛ sicut accit ex febribus i
eleuatõe sua ꝛ in signis crisis. Ille eni3 est ꝑ
pter cõitatẽ corporis. ¶ Et iã existimatũ est
in inueniendo cã3 ꝑpinq̃ euentus singultus
in apate epatis. Ex dixerũt qdã q̃ ẽ qm̃ effũ
dit ex eo cholera ad duodenũ deiñ ad stõum
postea ad os eius. Et dr̃ q̃ cã in ipso est cõi-
tas epatis ꝛ stõi in neruo minuto cõtinuãte
ꝛ ter ca ꝛ si hõ fuerit singultũ ex mã ꝛ accidit
ei in se ipso sitis resoluet singultus eius ꝛ silr
si vomitu erit ꝛ expellit hũorẽ. qd si euomat

ꝛ eius singult9 nõ resoluit significat aut apa
in stõ aut in radice nerui venientis ad ip3 ex
cerebro aut in cerebro ꝛ seqt illico ambo sit
rubedo oculi ꝛ distinguit inter vtraq3 p acci
dentia apatũ ꝛ accñtia apatũ stõi ꝛ singult9
q ingredit in signis crisis qñq3 est signũ bo-
nũ ꝛ qñq3 est malũ ₰m q̃ expõemus in suo
ca. Et in libro qdẽ aphorismoꝝ dr̃ q̃ qñ vo-
mitus nõ sedat singultũ ꝛ ẽ cũ eo rubedo in
oculo est malũ signũ significans apa stõi aut
cerebri. Et in libro signoꝝ mortis velocis dr̃
q̃ qñ accit hñti singultũ apa in latere dextro
egrediens a nã absq3 cã cognita ꝛ est singul
tus vehemẽs egredit aia eius ex singultu añ
ortũ sol ꝛ ex illo ẽ ille q h3 cũ singultu pũctio
nũ ꝛ võitũ ꝛ cuʒe3 ꝛ destructiõe3 rõis morit.

¶ De signis. Capitulum. xx.

Omnis singult9 q vomitu sedat cã ẽ res
nociua sua g̃uitate aut q̃litate sua mordi
catiua ₰m vnũ moꝝ pdcoꝝ. Et ois singult9
succedẽs euonib9 ꝛ febrib9 adurẽtib9 ꝛ nõ se-
dat ip3 vomit9 imo addit i ipo ẽ a siccitate.
¶ Fcũs ãt pp cõplones cũ mã ꝛ sine mã scit
ex significatõib9 pdcis i caplis cõib9. ¶ Fcũs
ãt ab apatib9 stõaticis aut cerebri aut epatis
significãt accñtia vniuscuiusq3 coꝝ dcã i suo
capitulo. De cura. Capitulum. xxi.

Vomitus est cura magis conferens sin
gultui cuius causa est replexio plurima
ꝛ res nocens sua qualitate. Et similiter om-
ne mouens laboriose ꝛ mouens terrefacien-
do ꝛ vociferando ꝛ ira ꝛ timor ꝛ gaudiu3 su-
bito accidens et tristitia superflua et aspersio
aque frigide super faciem post subito et mo-
tus ꝛ exercitium ꝛ equitationes et expectatio
super retentionem tussis commouentis ꝛ ex-
pectatio super sitim et sternutationi quidem
in superando materiam facientem singultu3
inest impressio maxima. Et ex eis que remo
uent eum etiam est longitudo retentionis an
helitus quoniam illud est res faciens accre-
scere caliditatem ꝛ mouet eam ad exeundum
versus poros querens attractionẽ aeris qua
re mouet humores et resoluit eos. Et somn9
longus vehementer iuuat ipsum ꝛ constrictõ
extremitatum et positio ventosaru3 super sto
macum sine incisione ꝛ super ventrem ꝛ sup
vtrasq3 spatulas ꝛ positio medicinarum ru-
bificantium. ¶ Et ex curis conferẽtibus sin-
gultui viscoso ꝛ replexionali est vt patiens ip
sum incipiat et euomat. Deinde bibat hierã

picrā aut succū absintbij sumēdo ex eo aur.ꝛ ex sale ido duo danich deiñ post illō vtaꝛ my robolāis cōditis. Si āt cā ē viscositas oꝫ vt in eius cura tres res itēdāꝛ.s.resolꝰo materiei ꝛ icisio eius fiē cū oxymelle sqllitico. ꝛ scōa ꝑ mutatio cōplonis eius ita vt eqꝛ si nō fuerit nocēs nisi q̄litate sua ꝛ tertia stupefactio sen sus oris stōi paruꝫ ita vt minoreꝛ materiei mordicatio. Et iā laudati sūt tro. hmōi.℞.co sti croci.roſ.recētiū masticis spice oium añ. iiij.aur.assari aur.iij.aloes opij āboꝝ añ.aur. s.cōficiāꝛ cū succo psilij ꝛ bibaꝛ ex eis medic- tas aurei. ¶ Psilij.n.ꝛ opiū stupefaciūt spi- ca cōfortat ꝛ resoluit assaꝝ iclinat hūiditates ad ptē vie vrine ꝛ educit eas ꝑ eā aloes incli nat eas ad viā fecis ꝛ extrahit eas ex ea costꝰ ꝛ crocus maturāt ꝛ cōfortāt calefaciētes ꝑꝑ h̄ ḡ fiūt trocisci isti cōferētes valde singultui vehemēti ꝛ subuersiōi aie ꝛ si antiq̄ꝛ ꝛ chro- nicus fiat affert ei oleū alkekēgi iuuamentuꝫ maximū exptū ꝛ qō ē ex eo bibiꝛ sit cochliari um vnū cū aq̄ cal̄a mellis. ¶ Et ex eis q̄ cōfe rūt ei ē decoctio ziziberis in aq̄ tepida. Cūqꝫ vehemētior sit ꝛ antiq̄ꝛ necessarie sūt cōfetio nes magne valde ꝛ electuaria fiē diacyminū cū aq̄ tepida imo qñqꝫ indiget cōfectionibꝰ ꝛ tyriaca ꝛ filoniā hꝫ iuuamētū maximū in h̄ ꝑꝑ illō qō in ipso ē de stupefactōe cū cōforta tiōe ꝛ resolꝰone ꝛ expulsiōe. Et iuuaꝛ ex pilu- lis sicut illis que sūt de oppopōaco ꝛ ex pilu lis stōaticis ꝛ troc.stelle valēt vehemēter ad singultū. Et medicie valētes in curatōe sin- gultus facti a mā fr̄a ꝛ sicca aut ꝓrima ꝛ sūt ruta ꝛ nitꝝ potata cū vino ꝛ silr̄ aq̄ apij ꝛ ace tū ꝛ sqliticū ꝛ basilicū aq̄ ꝛ assarū ꝛ neriden ꝛ maiorana ꝛ aniuden ita ꝙ olfatus sedat sin gultū ꝛ aristol.ꝛ anisū ꝛ daucū ꝛ zinziber et enula exiccat ꝛ succus eupatorij ꝛ foliū ꝛ aco rus ꝛ abrotanū singulariter ꝛ cōposite ꝛ fiūt ex eis electaaria. Ipsa.n.sūt cōueniētiora ori stōi ꝛ magis adherētia ei q̄ꝫ ea q̄ bibūꝛ ꝛ de- scendūt ad fundū stōi subito ꝛ castoreū hꝫ ꝓ prietatē mirabilē i ipso. Et ex eis q̄ maximū afferūt iuuamētū ei cū ex ea in potu sumitur est decoctio abrotāi ꝛ calamēti mōtāi ꝛ ma- stic.assumptis eqs ptibus ꝛ elixatis in aq̄ et bibaꝛ cū vino decocto ꝛ masticis ꝛ cinamo- mi ꝛ sqlle.ʒ.iij.ꝛ kisto aceti ꝛ deꝛ i potu ex eo paulati aliqbꝰ diebꝰ ꝛ iteꝝ nigꝝ cū aq̄ mellis et iteꝝ cōfectio de galāga cū melle et sumaꝛ in potu māe et vespe q̄ꝫtitatis nuc. ꝛ iteꝝ me

dicamē huius cōpositiōis costi et aloes squi nāti sisimbrij sicci calemēti fluuialis mēte ru te scis apij turis assari oium añ.ʒ.ij.opij roſ. siccaꝝ amboꝝ añ.ʒ.ſ.et iā laudāꝛ cappares cōditi cū aceto in h̄ et qñqꝫ adiuuat has me dicias admistratio medicinaꝝ sternutare fa ciētiū. Qō si fuerit ex frigore puro tē medicie ꝑdicte cōferūt ei sumēdo ex eis in potu cum aceto et aq̄ et liniēdo ex eis collū et gulā et lo cū q est sup furculā et q est sub ossibus pecto ris aut liniaꝛ collū et locus q est sup furculā cū oleo antiquo aut oleo cucu.asinini. Et silr̄ sunt oia olea calida sola iuuatiua ꝛ ꝓp̄e oleū camōillinū aut oleū in quo decoquūꝛ casto- reū et cyminū et aniudē. Et sumāꝛ castorei ꝛ costi amboꝝ añ.ʒ.ſ.petroselinū et mastix aut sumaꝛ cortex exterior rubeus fistici cū radice sqnāti et decoq̄ꝛ in aq̄ et bibaꝛ ex decociione amboꝝ. ¶ Et dixerūt qdā ꝙ cortices alcala qñ exiccāꝛ et bibiꝛ ex eis pondus aur.i.cū aq̄ feniculi et scis rute sunt iuuatiue valde ꝛ ego nō existimo ꝙ ꝯferāt stō. Qō si fiat vehemēs et antiquaꝛ nō est excusatio qn ponāꝛ vento- se sup stōm sine incisiōe et cōsequāꝛ eas me dicie rubificātes. Illi āt q fit ex vētositate re- tenta sup os stōi aut in ipo aut in meri ꝯfert admistratio balnei ꝛ receptio aliquātuli turis contriti in eo deinde fiat vt currat aqua cali da super ipsum paulatim. Et enula exiccata est vltima in hoc. Quod si humor fuerit mor dicatiuus generatus illic aut effusus ad ip̄m precipiatur patienti ipsuꝫ et euomat si potest cum eis que vomitum educunt huiusmodi aut soluatur venter cuꝫ eis que sunt sicut hie ra et sirupo acetoso ꝛ sicut cum sirupo de ab sinthio et qñqꝫ sufficit potare acetum et aq̄ꝫ et sorbere butyrum aut sorbere oleum amig dalinum cuꝫ aqua calida et occupari somno et prolongare ipsum quantum possibile est ꝛ similiter aqua ordei affert ei iuuamentū ma ximum et vehemens et proprie cum aq̄ gra- natorum dulcium et muzorum declinantiuꝫ ad dulcedineꝫ. Et aqua acetose est ex eis que conferunt etiam cum mundificatione et con- fortatione similis. Et si causa est causa accidē talis tunc cura in ipso est euacuatio ad sumē dum in potu lac recenter mulctum et aquaꝫ tepidam cuꝫ aliquo quod sit sicut oleū amig dalinum et oleum de cucurbita deinde aquā ordei et aquam cucurbite et aquam citroloꝝ et mucilagies frigidas. Et silr̄ iunctio ex eis

exterius ꝛ similiter inunctio iuncturaꝝ ꝛ vti
icisinis ꝛ silib⁹. In scḋo āt post vomitū si sētit
eger reliqas hūoris mordicatiui. ꝛ sit cum co
paꝝ nausee sternutet sternuatiōib⁹ frequenti
b⁹. Postq̄ꝫ dāt ei ea q̄ lubricū faciūt illū hūo
rē sicut rob ḋ prunis ꝛ tamaridi. ꝛ ꝓprie cū tu
fueris ṗcipiēs ei recipere ēt tamaridos. ¶ Et
si nō sentit illḋ imo sentit extēsionez fac em-
plꝫ ori stōi cū emplis tempatis. ꝛ fac cū sorbe
re sorbitiones leues i qb⁹ nō ē mūdificatio i
mo i qbus ē ꝯfortatō sicut medulla tritici ꝛ se-
datio aliq̄ sicut oleū amigdalinū et odoramituꝫ
aliqḋ sicut pulli. In scḋo āt ab apatib⁹ epatis
ꝛ alioꝝ oꝫ vt curet apa ꝛ fiat phl'oia si necia ē
phl'oia. ꝛ tēpet stōus i ipso cū eis q̄ sūt sicut aq̄
granatoꝝ ꝛ aq̄ ordei ꝛ aqua endiuie ꝛ empl'a.

¶ De dispositionibus accn̄alibus mirach ꝛ
hypocondrijs. Capitulum. xxij.

Quādoqꝫ accit in istis ptib⁹ tremor pp
materias exn̄tes i eis. ꝛ qn̄ꝫ sūt male ꝛ
ꝓuenit nocumētū eaꝝ ad cerebꝝ. ꝛ fac accidere
i ipo meliaꝫ sicut diximus ꝛ epiliā mirachiales. ꝛ
qn̄ꝫ ē ḋ hoc tremore q fit ꝓpter os stōi aut in
ipomet ꝓpter tremorē cordis. ꝛ qn̄ꝫ facit ac-
cidere qdē iflationē inseꝑabilē ꝛ ꝗuitatez ꝛ fit
ꝓpria significatio illi. ꝛ qn̄ꝫ significāt apata in
triseca ꝙ si sentit attractio mirach ꝛ hypocō-
drioꝝ ad supiora tūc qn̄ꝫ significat sodā q̄ cō
mouet aut sāguinē a capite fluētez aut vomi
tū ƀꝫ qḋ distinguim⁹ eū i suo loco. aut ꝑmuta
tiōez materiei ꝛ apa. ꝛ qn̄ ē eoꝝ attractio ad
iferiora ꝛ ptes sumis significat permutationē
ad iferiora ꝛ solonē ventris quā ꝯfirmat pun
ctio. ꝛ tēsio hypocōdrioꝝ ad supiora ē ex eis
q̄ multiplicāt i febrib⁹ pestilentialib⁹. ꝛ qn̄ꝫ ē
ꝓpter siccitatez seq̄ntem calorez aut frigus. ꝛ
qn̄ꝫ ēt ꝓpter apata ꝗuis sit i iferiorib⁹ ēt. In
illis aūt q sūt in supiorib⁹ est tensio eoꝝ ad su
periora cū anhelitu ꝛ mirach silis ħ iflatio in
egritudinib⁹ acutis est mala cui associat icte
ricia epatica. ¶ Et quandoqꝫ accidunt istis
mēbris scilicet hypocondrijs et mirac dolo-
res mordicatiui. et dolores extensiui propter
egritudines epatis ꝛ egritudines splenis. et
apostemata lacerti et in febribus et in crisi-
bus. Inquit Bucatis oganesibur in capitu-
lo dolorum epatis si destruitur virtus appeti
tiua. Draco enim quum debilitatur in venā
do hedos et arietes et similia ꝛ non vꝫ defer
re eos ad gruptam suam venatur aues. et
ꝓprie aūt q̄ dr̄ captillus ꝛ comedit epar eaꝝ
ꝛ excitat ꝛc̄ appetit⁹ ei⁹ ꝛ reddit virtus eius.

¶ Fen. xiiij. de epate ꝛ dispositionibus eius.

¶ Tractatus primus vlib⁹ dispōnib⁹ epatis.

¶ De anatomia epatis. Capitulum ṗmum.

EPar est mēbꝝ qḋ generat sā
guinē ꝗuis mesaraice ꝯuer-
tāt qn̄ꝫ chilū ad sāguinē ꝯuer
sione aliq̄ pp illḋ qḋ est in eis
de virtute epatis ꝛ sāguis qd
ƀꝫ veritatē est cibus ꝯuersus
ad silitudinē epatis qḋ est caro ru. q. ipsa sit
sanguis verus ꝯgelatus. ¶ Et ē vacuū a vil
lis neruoꝝ in q̄ nascunt vene q̄ sunt radices
eaꝝ q̄ ꝓcedunt ex eo dispꝑtite in ipso sicut vili.
Et sic sciuisti in anatomia venaꝝ qꝫ eaꝝ q̄ sūt
sugentes a stō ꝛ intestis mediantibus ramis
porte noiate mesaraice ex ꝯcauitate ꝛ decoq
tur illud illic in sanguinē ꝛ mittit illū corpo-
ri mediante vena ꝯcaua orta ex gibbositate
eius ꝛ mādat aquositatē ad renes ex via gib
bositatis ꝛ mittit spūam cholericā ad fel ex
via ꝯcauitatis ēt ꝛ ꝯcauatū est illud de eo ꝙ
est a parte stōi vt eius coaptatio suꝑ gibbosi-
tatē stōi bona sit ꝛ attractū est illud qḋ de eo
est a parte diaphragmatis vt nō coarctetur
diaphragma cū suo laborioso motu imo fit
q. tangens ipm ꝓpe punctū ꝛ est ꝯiunctū ꝓ
pe venā magnā ortā ex eo ꝛ vti bene ꝯphen-
dant suꝑ ipm coste curue. Et ipm qdē tegit
paniculus neruosus generatus ex neruo par
uo veniente ad ipm vt faciat ipm acqrere se
sum aliquē quēadmodū diximus in ca. pul-
monis ꝛ hmōi sensus manifestus est in later
ꝯcauo ꝛ vt liget ipm cū alijs visceribus ꝛ ve
nit ad ipm vena pulsatilis parua dispꝑtita in
ipso ꝛ affert ei spūm ꝛ seruat calitatē eius in
natā ꝛ tēpat ipsum cū pulsu. Et scm̄ est vt pe
netret ħ vena ad concauitatē qm̄ gibbositas
ipsa euentat motu diaphragmatis. Et san-
guini qdē non est ceratū in epate spatiū am-
plū imo ramosū dispꝑtitū vt fit ꝯphensio ei⁹
totus suꝑ chilū vehementior ꝛ passio dispꝑtiti
chili ex eo magis ꝯpleta ꝛ velocior fit ꝛ illud
qḋ de venis est a pte epatis subtiliores hꝫ tu
nicas vt velocius ꝓueniat ꝑ eas imp̄ssio car
nis ad chilū. Et paniculus qdē eius ꝯprehen
dit epar ꝛ ligat ipm cū visceribus tegentib⁹
intestina ꝛ stōm q̄ diximus ꝛ ligat ipm etiaꝫ
cū diaphragmate ligatione maxima forti ꝛ li
gat ipsum cū costis dorsi ꝛ ligant ipsum alia
subtilia parua. et ꝯtinuat iter ipsū et inter cor

vena ꝯtinuãs iter ea ambo quã sciuisti descẽdens de corde ad ipsũ aut ascẽdẽs ex ipso ad cor aut ꝫ ambas itentiones. et h gdez vena sapienter ligata est ẽt cũ epe ꝛ paniculo duro spisso. ꝛ est penetrãs sup ipsũ. ꝛ subtilius latus ei⁹ est illud qꝺ est a parte itrinseca qm̃ tãgit mẽbra subtilia. ꝛ ep gdẽ hois mai⁹ ẽ epe ois aialis appropinquantis ei in q̃titate. ꝛ dr̃ ꝙ oẽ aial plus cõedẽs ꝛ ꝺbilioris cõdis est hñs malus ep. ꝛ ꝯtinuat inter ipsũ ꝛ inter stõum neru⁹ ꝫ ẽ subtilis. ꝛ nõ sũt cõicãtia nisi pp rẽ maximã ex spatib⁹ epis. ꝛ primũ qꝺ orit̃ ab epe sũt due vene quaꝝ vna est in latere ꝯcauo ꝛ pl̃imũ iuuamẽti eius est i attractõe cibi ad epar ꝛ nõiatur porta. ꝛ altera ẽ in later̃ gibboso ꝛ iuuamtuz eius applicatio nutrimenti ad mbra ex epe. ꝛ noiat̃ ꝯcaua ꝛ ostendimus iã anatomia ipaꝝ i libro pmo. Et ep gdẽ hꝫ additamẽta ꝯprehendẽtia stõuz. ꝛ adherentia ei sicut est ꝯprehensio ei⁹ qꝺ ꝯprehendit̃ digitis ꝛ maius additamentoꝝ eius est additamentũ approp̃atũ noie additamenti. ꝛ positũ est sup ipsum fel. ꝛ posita est extensio eius additamenti ad inferiora ꝛ oia additamenta eius sũt q̃ttuor aut. v. ꝛ scias ꝙ nõ est corpus epis in hominib⁹ oib⁹ ꝯprimẽs costas dorsi ꝛ fortiter in missũ ei q̃uis sit in plurimis eoꝝ sic ꝛ est eius cõitas ad ipsũ ꝓpter illud. s. cõitas epatis ad costas dorsi. ꝛ diaphragmati. Et caro gdem epatis sensuz nõ hꝫ ꝫ illud qꝺ de ea sequit̃ paniculũ sentit ꝓpterea ꝙ aduenit ei parũper de parte paniculi neruosi. et ꝓpter hoc diuersificatur h cõitas ꝛ iudiciũ eius in hominibus. ꝛ tu iam sciuisti ꝙ generatio. san. fit in epate ꝛ in ipso fit seperatio cholerꝛ melie ꝛ aquositatis. Et qñqꝫ destruitur res i vnaq̃qꝫ eaꝝ ꝛ quãdoqꝫ destruitur in generatiõe sãguinis. ꝛ non destruitur in seperatione ꝛ qñqꝫ destruitur in seperatione ꝛ nõ destruitur ẽt in sãguine bono. Et qñqꝫ accit destructio in sepatione nõ pp epar immo pp mbra attrahentia ex eo illꝺ qꝺ separat̃. Et in epate gdez fortiunt q̃ttuor virtutes nãtes cuius plurimũ digestiue ẽ in carne ei⁹ ꝛ plurimũ aliaꝝ virtutũ est cũ villis ei⁹. et nõ ẽ lõginquũ quiꝫ sint in mesaraicis oẽs iste virtutes lꝫ gdã posttremoꝝ aduersent̃ primis et dicãt et erranit illi q̃ posuit in mesaraicis attractiuã et retentiuam ipse. n. sunt vie per quas attrahit̃. et ñ est posse vt sit i eis attractio. et afferũt ad hoc rões sites rõib⁹ ꝺbilib⁹ q̃ sũt ei in oi re et dicit si mesaraice haberẽt virtutẽ attractiuã haberẽt ꝛ digestiuã. ꝫ nõ hñt virtutẽ digestiuã qũo. n. hñt virtutẽ digestiuã cũ nõ morer̃ in eis cibus tpe q̊ patiat̃. Et dicit ꝛ si haberent virtutẽ attractiuã cũ epar ẽt eã habeat cõicarẽt i subã pp cõuenietiã virtutũ. Et iste gdẽ debilis cõsideratõis nõ sciuit qꝺ virtus attractiua cũ ẽ i meatu ex q̊ attrahit̃ ẽ illꝺ magis adiuuãs sicut cũ expulsiua ẽ i meatu ex q̊ expellit̃ sicut ẽ i itestis ẽ illꝺ magis adiuuans ꝛ oblitus ẽ ꝙ attractiua ẽ i meri ꝛ ẽ meatus. Et nõ sciuit ꝙ nõ ẽ multũ malũ vt sit i meatibus gbusdã virtus attractiua ꝛ nõ sit digõ de qua sit curãdũ cũ nõ sit necr̃ia i eis digõ imo attractio. Et oblitus ẽ ꝙ chilus qñꝫ cõuertit̃ i mesaraicis cõuersiõe aliqua. ¶ Quare g̃ negauit ꝙ sit cã i h virtus digestiua i mesaraicis ꝛ ꝙ sit illic virtus retẽtiua retinens q̃titate aliq̃ q̃uis nõ ꝓlõget. Et oblitus est ꝙ spẽs villoꝝ opationũ notaꝝ sit diuerse. Et elõgauit ꝙ sit i illo i q̊ festiat penetratõ digõ aliq̃ ꝛ illꝺ nõ ẽ elõgãdũ. Medici nãqꝫ dicũt ꝙ i ore ipso ẽ digõ alq̃ ꝛ nõ negãt gn i orbo sit virtus expulsiua ꝛ digõ ꝛ ẽ mẽbꝝ ꝙ velociter euãt̃ ab eo qꝺ ꝯphẽdit Et oblitus ẽ qꝺ posse ẽ vt diuersificet̃ subã mẽbroꝝ ꝛ cõueniant i attractõe vni⁹ rei q̃uis sit vadẽs i via vna ad mẽbra oia. Et oblitus ẽ ꝙ attractio sit ad epar ꝛ pl̃m eius sit cũ villis venaꝝ ꝛ sit hõgenei cũ subã mesaraicaꝝ nõ lõgiq ab ea. O q̃tũ erranit iste hõ i h iudicio. Jngt ãt ꝙ G. dixit significat ꝙ attractio pria fortis est in ipso vbi ẽ initiũ motus de q̊ curat̃. Et ei⁹ intẽtio fuit vt supet illũ q ẽ cõtẽtus sepatiõe mesaraicaꝝ sine epate. Et significatio ad illud ẽ s̃mo eius cũ dicit q icedit i hac egritudine ad curãdas mesaraicas ꝛ dimittit curationẽ epatis ẽ sic ille q vadit ad hoc vt faciat emplr̃m pedibus mollificatis pp nocumentũ accñs nuche q̊ ẽ i dorso ꝛ dimittit curationẽ pncipij ꝛ radicis q̃ ẽ nucha. Hic ẽ ergo s̃mo G. cõiunctus huic s̃mõi. Et tu gdẽ scias ꝙ pedes nõ sit vacui a virtutibus: s. nãli ꝛ motiua ꝛ sensibili q̃s nucha hꝫ ꝛ nõ ẽ dr̃a iter virtutẽ eoꝝ ꝛ virtutẽ nuche nisi ga virtus sensibilis ꝛ motiua vnius eoꝝ ẽ pria ꝛ alteri ẽ s̃a ꝛ silr̃ ẽ dispõ mesaraicaꝝ. Jpse nãqꝫ nõ sũt vacue a virtute q̃uis sit eaꝝ pncipiũ epar et qũo cũ ipse fuit istrm̃ ꝛ istrm̃ nãle attrahit ex lõginq̊ nõ s̃m semitã motus localis sic i lacerto s̃m pl̃m nõ euãt̃ a virtute currẽte i ipso

ꝛ obuiāte i ipso ꝛ obuiāte patiēti ita ꝙ ferrū patiat̄ a magnete et qñqꝫ attrahat̄ cū eo ferꝝ illō et silr̄ tāgēs inter ferꝝ et magnetē apud plurimos eorum qui verificauerunt.

De mōis ex qb⁹ sigificāt̄ dispōes ep̄is. c. ij.

QVādoqꝫ significāt̄ dispōnes epatis ꝑ obuiationē tactus sicͨ significāt ap̄ata ipsius qñqꝫ ꝛ qñqꝫ ēt significāt̄ ꝑ dolores q sīt ei ꝓprij ꝛ significāt̄ ꝑ opatōes factas ex eo ꝛ significāt̄ ꝑ cōitates mēbroꝝ primoꝝ ipsi sicͨ itōi ꝛ diaphragmatis ꝛ itestinoꝝ ꝛ renuꝫ ꝛ fellis. Et significāt̄ ꝑ cōitates mēbroꝝ q̄ sūt lōginq̄ illis ab eo sicͨ ꝑtiū capitis ꝛ sicͨ splēis. Et qñqꝫ significāt̄ ꝑ dispōnes cōitatis toti⁹ corporis sicͨ colorē ꝛ formā ꝛ tactū. Et qñqꝫ significāt̄ ꝑ ea q̄ oriūt̄ i ꝑtibus eius ex pilis ꝛ q̄ oriunt̄ i ipso sicͨ ꝑ venas ꝛ ex forma mēbrorū alioꝝ ꝛ ex eis q̄ generāt̄ i ipso ꝛ ꝓcedunt ab eo ꝛ ꝑꝑ ꝯuēiētia ꝛ diuersificātia ꝛ ex causis ꝛ consuetudinibus ꝛ q̄ cōtinuant̄ cū eis.

De distinctione modorum harum significationum. Capitulum. iij.

SImilitudo qdē accepta ex tactu ē caliditas tactus ꝑtiū ei⁹ qm̄ ipsa significat cōplōnē calidā ꝛ frītas eius significat cōplōnē frīam ꝛ lenitas eius significat hūidā cōplōnē epatis ꝛ durities significat duritiē eius. aut ap̄a duꝝ in ipso ꝛ ipsius iflatio significat ei⁹ tumorē aut ap̄a i ipso ꝛ lunatio q̄ sētit̄ ex inflatōe eius significat ꝙ ē i ipso epate ꝛ ipsius elōgatio existēs ẜm aliā formā qŏ ē i alio ab epate ꝛ ꝙ ē i lacerto vētris. Similitudo aūt accepta ex dolorib⁹ ē sicͨ si fuerit extēsiuus cū grauitate tunc illic erit oppilatio aut ap̄a ꝛ si fuerit sine grauitate tūc illic erit vētositas. ꝛ si fuerit grauitas sine pūctura tūc m̄ā erit in corpore epatis siue fuerit ap̄a siue oppilatio. Et si fuerit cū pūctura tūc erit apud pānicu lū velātē ip̄m. Veꝝ significatiōes asūpte ex opatōibus factis ab eo sī ꝑꝑ vigōnē ꝛ attractionē ꝛ expulsionē sanguis ad corp⁹ ꝛ aquositatis ad renes vt cholere ad fel ꝛ melīie ad splenē ꝛ sicut dispō tussis. Quñqꝫ destruitur aliqd hoꝝ ꝛ nō fit ꝑꝑ mēbꝝ cōicās epati tūc ē ex epate. Significatōes āt accepte ex cōitatibus sī sicut sitis nā ex sīō multotiēs significat dispōnes epatis sicut singult⁹ ꝛ sicut appetitus ēt ꝛ digō ꝛ sicͨ malitia anhelit⁹ q̄uis n. fit ꝑꝑ pulmonē ꝛ diaphragmatū qñꝫ fit ꝓpter epar ꝛ sicut spēs egōnis ꝛ spēs vrine significāt dispōnes epatis q̄s scies ꝛ sicut dispōnes soda ꝛ egritudinū epatis. Et dispositiōes egritudinū splenis significāt ipsas ꝛ sicut ꝛ dispōnes ligue i tactu eius ꝛ asp̄itate ipsius ꝛ colore eius ꝛ colore labioꝝ significant̄ ipse. Et iā qdē currūt iter coꝛ ꝛ epar diuersitas ꝛ cōueniētia ꝛ victoria i q̄litatib⁹ suis q̄s diximus in. c. anatomie cordis veꝝ significatiōes ꝑꝑ dispōnes cōitatis sī sicut significatio coloris suꝑ epar ita vt si sit rubeus albus tūc significat sanitatē eius aut sit citrinus significat calīitatē eius aut plūbinus frītatē ei⁹ aut brunus significat frītatē ꝛ siccitatē eius et sicut ē significatio icteritie suꝑ ip̄m et etiā sicut significatio pinguedis carnose significāt̄ hūiditatē et calīitatē ipsius aut pinguedis cū adipe significās hu. et frītatē eius significat maties significat siccitatē eius et sicut cōitas calīitatis i corpore significat si nō fuerit a vehemētia calīitatis cordis calīitatē eius. Et cognoscūt̄ cū ea significationes caliditatis eius ꝑdicte significatiōes āt ex formis mēbroruꝫ aliquoꝝ sunt sicut significatōes ex magnitudine venaꝝ et amplitudine eaꝝ significatōes multitudinē epatis et amplitudinē viarū ei⁹ ex breuitate digitoꝝ et lōgitudine eoꝝ etiā significat̄ paruitas et magnitudo eius sed significationes ex pilis ortis suꝑ ip̄m sunt sicͨ significationes eoꝝ in mēbris alijs quas iaꝫ diximus significatōes vero ex eis q̄ oriuntur in ipso sunt vene qm̄ si ipse sūt grosse magne manifeste tunc cōplō principalis est calida si sunt subtiles occulte tunc cōplō principalis est frīa. Veꝝ eius caliditas et frītas lenitas et durities qñqꝫ sunt ꝑꝑ cōplōnē principaleꝫ et qñqꝫ sunt ꝑꝑ cōplōnē accidentalem. Significatōes aūt ex eis q̄ in ipso generat̄ sunt sicut si in ipso generat̄ cholīa significat caliditatē eius et melīia caliditatē eius vehementē aut siccitatē eius et frigiditatē ẜm ꝙ scit̄ i loco suo et generatio sanguis boni est significatio sanitatis eius et ille cuius sanguis ē cholericus aut melīicus aut mollis declarat̄ i eo qŏ sꝑgit̄ ex eo ad corpus aut aquosus nō recipiens cōtinuationē cū corpore sicut est i hydropisi carnosa est in firmū ẜm ꝙ significat ip̄m dispō eius qŏ spargit̄ ab ipso. Conuenientia vero et diuersificantia sciunt̄ ex hoc qŏ conuenientia sunt similia cōplōni nāli cōtraria cōplōni accidētali. Ex etate vero et consuetudine et que currunt in eis significationes cognoscuntur in qualitatibus.

¶De contra operantia cordis ad epar i qua
litatibus. Capitulum.iiij.

SCias q caliditas cordis vincit caliditatem
epatis magnifice ⁊ hũiditas ei⁹ nõ vin
cit siccitatẽ ipsius ⁊ siccitas eius qñq3 vincit
hu.epatis parũp ⁊ caliditas epatis vincit frigi
ditatẽ cordis debiliter ⁊ hũiditas eius vincit
siccitatẽ ipsius ⁊ eius fritas pax vincit cali-
ditatẽ eius ⁊ ipsius siccitas semp vincit hũi-
ditatẽ eius ⁊ frigus cordis vincit caliditatẽ epa
tis plusq̃3 vincit siccitas illius hũiditatẽ epa-
tis ⁊ caliditas cordis vincit hũiditatem epatis
plusq̃3 vincat siccitas ipsi⁹ hũiditatẽ ei⁹ ⁊ vin
cit fritas ei⁹ ẽt caliditatẽ illius aliq̃ mõ victorie.

¶De signis ꝯplexionum epatis naturaliu3
in primo calide. Capitulum.v.

COmplones cale nãlis signa sunt am-
plitudo venax ⁊ ipsax manifestatio et
calefactio pulmonis ⁊ corporis si nõ resistit
ei cor. ¶Caliditas.n.cordis vincit fritatẽ epa
tis fortiter ⁊ multitudo generationis cholere
in etate iuuentutis ⁊ melie in fine eius ⁊ mul
titudo piloru3 in ossibus pectoris ⁊ fortitudo
appetitus cibi ⁊ potus.

¶De signis ꝯplonis fre nãlis. Capitulũ.vj.

SIgna eius sunt contraria illis signis et
fritas cordis vincit caliditatẽ epatis mi-
nus q̃3 vincat caliditas ei⁹ illius fritatẽ ⁊ qm̃
sanguis hñtis hãc cõplonẽ ẽ subtilis ⁊ aquo
sus ⁊ virtus eius est debilis tunc multotiens
accidunt in ipso febres.

¶De signis cõplonis sicce nãlis. Capl3.vij.

SIgna eius sunt paucitas sanguis et cro
situdo eius ⁊ vacuitas venax ⁊ siccitas
totius corporis ⁊ spissitudo pilox ⁊ crispitu-
do ipsox. Et cor sua hũiditate nõ consegt sic
citatẽ epatis ita q aliqd valeat. imo nõ vin-
cit eã oino. Dex siccitas epatis vincit hũidi
tatẽ cordis valde ⁊ caliditas cordis vincit hu
miditatem epatis in vltimo.

¶De signis cõplonis hũide nãlis. Ca.viij.

SIgna eius sunt contraria illis signis et
cordis siccitas qñ3 ꝯsegt hũiditatẽ epa
tis pax valde. Dex humiditas ipsius vincit
siccitatem cordis fortiter.

¶De signis ꝯplonis calide ⁊ sicce nãlis.c.ix.

SIgna eius sunt sanguis crossus ⁊ multi
tudo pilox nigrox apud ossa pectoris et
amplitudo venax sequens cõplonẽ ⁊ duriti
es ⁊ multitudo generationis cholere ⁊ melã
cholie in fine iuuentutis ⁊ siccitas corporis si
non diuersificauerit ipsam cor.

¶De signis ꝯplonis cale ⁊ hũide nãlis.c.x.

SIgnificant ipsã caliditas sanguis ⁊ bo-
nitas essentie eius ⁊ amplitudo venarũ
valida cũ lenitate ⁊ q color est rubeus sine ci
trinitate ⁊ pili pl'imi in pectoris ossibus mi-
nus tñ eis q sunt in calida ⁊ sicca ⁊ neq3 sunt
in spissitudine eox ⁊ crispitudine. Et tenuitas
corporis pp caliditatẽ ⁊ hu.ipsius. Et cũ cali
ditas est dñans remanet corpus sanũ. Et si
humiditas est magis dñans festinant ad ip-
sum egritudines putrefactionis.

¶De signis cõplonis fre ⁊ hũide nãlis.c.xj.

SIgnificat ipsã sanguis aquosus ⁊ phlati
cus paucitas pilox apud ossa pectoris ⁊
strictura vẽax vene nõ replete molities pau
citas generationis cholere melie in fine iuuẽ
tutis ⁊ hũiditas corpis si nõ ꝯtra opet cor.

¶De signis cõplonis fre ⁊ sicce nãlis.c.xij.

SIgnificant ipsam paucitas sanguinis ⁊
paucitas caliditatis sanguinis ⁊ corpo-
ris ⁊ ꝯstrictio venax ⁊ occultatio eax ⁊ caru3
durities ⁊ paucitas pilorum ⁊ mirach ⁊ sic-
citas totius corporis.

¶De egritudinibus accidentib⁹ epati.c.xiij.

EPati accidunt egritudies cõplonis in
pprietate sue subẽ ⁊ egritudies ꝯpõnis
⁊ apata ⁊ vesice ⁊ ppe apud pãniculũ ⁊ rum
punt apud spatiũ ⁊ reliqua quax singularu3
dicemus ea. Et qñq3 tollerat rupturã pluri-
mũ q̃3 reliqua mẽbra ⁊ nõ timet ex ea mors
festina nisi associet ei eruptio sanguis ex ve-
na magna. Et qñq3 accsit epati apata p cõi-
tatẽ ⁊ ppe i stõ ⁊ splene ⁊ felle ⁊ renib⁹ ⁊ dia
phragmate ⁊ pulmone ⁊ mesaraicis ⁊ itestis
⁊ ppe supioribus sed stõ ⁊ diaphragmati et
felli ⁊ mesaraicis ⁊ itestis cõicant i pmis ve
ne q̃ sunt apte ꝯcauitatis epatis deide pue-
nit nocumentũ eox ad epar ⁊ qñq3 ꝯfirmat
Diaphragma vero ⁊ pulmo ⁊ renes cõicant
i pmis venis gibbositis deide puenit ad ep
⁊ qñq3 ꝯfirmat. Et pluria cõicatio q̃ est non
est nisi pp stõm pp cãm cũ qua corrũpit di-
gestio ⁊ expellit cibus idigestus nisi sit cã alia
Et egritudinũ qdẽ gibbositatis materiex ex
pulsio sm plm sit cũ puocatione vrie ⁊ fluxu
sanguis ex naribus et sudore sed i egritudib⁹
concauitatis est illud cum solutiõe ventris et
vomitu cholerico et sanguineo et sudore etiã
in plurimis horis.

¶De signis malitie ꝯplonis cale. Ca.xiiij.

Malitie cōplōnis calīe signa sūt sitis vehemēs ꝛ nō abscindiť cū aq̄ potu ꝛ paucitas appetit⁹. cibi ꝛ inflatio ꝛ citrinitas vrine ꝛ tinctura ei⁹: ꝛ velocitas pulsus ꝛ frequētia ei⁹: ꝛ febres ꝛ adustio sāguinis ꝛ ledi a calefacientib⁹ ꝛ seqť ipsā liq̄factio incipiēs ab hūoribus deide a carne epis ꝛ seqť cā rasura intestinoꝝ. Et qñ desiccať cū ea nā absq3 dolore in laterib⁹ aut grauitate ꝛ multiplicať cu3 ea vōit⁹ citrinus ꝛ rubeus ꝛ viridis ꝛ succus porri. ꝛ ē cū ea egō colica plīm ꝛ ,ppē si fuerit illic cū cōplōne mā: ꝛ si ñ fuerit minorať san. ꝛ exaspať lingua: ꝛ extenuať corp⁹. Et qñ3 significať illō ex etate ꝛ cōsuetudine ꝛ arte ꝛ regimie: ꝛ illa q̄ media ē gñat colerā ꝛ supflua gñat meliā. Et egritudines ei⁹ sūt ex mania ꝛ melīa ꝛ filib⁹. Et qñ puenit solō vētris ad sincopi cū casu appetit⁹: tūc pl3 ei⁹ ē pp debilitatē epis factā a cōplōne calā ꝛ in plimo ipsius est egō sicca adusta nisi ad hoc pueniat vt adurat sanguinē ꝛ hūores ꝛ carnositatem epis ꝛ solōne vētris eā educat. Et qñ incipit adurere sāguinē ē egō sic fex. Et qñ ē in epe adustio aut apa aut dubellati: deiñ egreditur cū egōne aliqd nocēs crossū: tūc illō ē carnositas epis iā putrefactā. Et nō est ois res nigra egrediens fex. Et qñ3 rectificať ablutū ꝛ virulētū māle deiñ igrossať ꝛ fit nigrū crossū fetidū sicut fit in febrib⁹ pestilētialib⁹. Et qñ3 egrediť pus virulētū sāguiś diñ nigꝝ subtile.

De signis malitie cōplōnis frē. Caplm. xv.

Signa eius sūt albedo labioꝝ ꝛ lingue ꝛ paucitas sāguis ꝛ difficultas cursus ei⁹ ꝛ multitudo phlātis ꝛ paucitas sitis ꝛ corruptio coloris ꝛ liq̄factio mēi ꝛ qñ3 denigratur declinās ad viriditatē: ꝛ qñ3 fit citrina ad colorē fistici declinās. Et etiā albedo coloris ꝛ phlātis ,ppē ꝛ crossitudo pp cōgelationez ꝛ tepiditas pulsus ꝛ vehemētia famis. Fames. n. nō fit nisi ex stō tm̄. Et puitas digōis bone: ꝛ qñ frig⁹ cōseqť finē priuať appetit⁹. Et egō qñ3 ē sicca sine odore: ꝛ qñ3 ē hūida pp debilitatē attractiue ꝛ ē decliuiś ad albedinē pui fetoris. Et qñ3 subtiliať cū ea egō ꝛ hūectať. Vex nō pseuerat ita cōtinue: ꝛ nō multiplicať cū ea flux⁹ vētris: q̄uis sint eius inceptio ꝛ euēt⁹ elōgat⁹ ꝛ in fine ei⁹ egrediť qōdā sile feci sāguinis putrefacti nō sic sāguinis liquefacti. Et qñ3 sequūť cōplōnē frā3 post spatiū qōdā febres: ppea qa sāguis subtilis q est in ipsa recipit putrefactionē q̄ accit ei ꝛ sunt febres praue q̄s dicā. in ca. febriū: ꝛ qñ3 est in initio eaꝝ virulētus subtilis: deinde ingrossať et denigrať. Et quū est fluxus vētris silis lauature carnis recentis et illud cū appetitu in principio significat frig⁹ et si accidat post illō casus appetit⁹ tūc ē pp corruptionem hu. aut pp cām aliā febris et siliū. Et pl3 significationis ei⁹ ē sup debilitatē a frigore et in fine ei⁹ redit appetit⁹ et fit supflu⁹ s3 pl3 et spasmať cū eo mirach. Et qñ3 significāt ipsā etas ꝛ cōsuetudo et cib⁹ et cāe pterite sic pot⁹ aq̄ frē in ieiunio aut post balneū: aut coitū qñ epar inflāmatū sugit ex aq̄ tūc velociter plurimu3 et si est illic materia sentiť acetositas in ore ꝛ hūiditas in egōne. Et qñ3 ē ad nigredinē. et viriditatē et nō ad citrinitatē et rubedinem.

De signis male cōplōnis sicce. Capl3. xvi.

Signa eius sunt siccitas oris et lingue ꝛ sitis et durities pulsus et subtilitas vrine ꝛ quandoq3 denigratur color. Et si fuerit illic melancholia aut colera scies significationes earu3 facile per ea que sciuisti in primis.

De signis malitie cōplōnis hūide. Ca. xvij.

Significāt ipsā inflatio facici et oculoru3 et molities carnis hypocondrioꝝ et puitas sitis nisi fit calītas cōsumēs hūiditatē et hūiditas lingue et albedo coloris et qñ3 ē cū ea citrinitas pauca. Quū āt vehemēs fit frig⁹ et dñať huitas ē decliuis ad viriditatē et qñ3 debilitať corpus pp molitiem humiditatis.

De sermone vniuersali de curis egritudinum epatis. Capitulum. xviij.

In epe necria ē cōseruatio sanitatis cū similib⁹ et expulsio egritudinis cū cōtrario. Et in regie apatū et vlceꝝ et nocumētoꝝ q̄ntitatis ē in oppilationū aptiōe et reliquoꝝ ea q̄ sūt necria in reliqs mēbris. Et melior qdē horaꝝ ad sumēdū i potu medicinas egritudinū epis et ,ppē pp oppilationē epis ꝛ silia ē hora in q̄ existimať q illō qō penetrat ex stō ad epar et cōprehēdiť in ipso iā est digestū. et sepatū qō separi oportuit et inter ip3 et inter cōestionē tēpus interuenit cōueniēs et in consuetudine hoiu3 ē hora q̄ ē inter surrectionē a sōno et inter balneationez et o3 etiā in epe vt tu nō eñes medicinas apitiuas et resolutiuas qb⁹ cōtrahit versus egritudines epis materiales oppilatiuas et apōsas ex stipticis cōfirmātibus nisi existimes siccitatē supfluā. et nō o3 vt ad sūmū perueniať in infrigidatione epis q̄ntū pōle ē et pducat ad hydropisim n3 in ca

lefactione eius ꝛ ꝑducat ad arefactionez. Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt scias q̃ttitatē ꝯplōnis naturalis ep̄is qḋ curas ita vt quū reduxeris ipsuꝫ ad eā stes. Et scias ꝙ quū tu erras in ep̄e ꝑuenit error tuus ad venas: deīde ad corpus. Et ex errore qdē est vt tu ꝓuoces vrinā vbi necessariū ē te soluere vētrē: ꝛ est vt sit mā in cōcauitate ꝛ soluas vētrē quū te oporteat ꝓuocare vrinā ꝛ est vt sit mā in gibbositate. et oꝫ qdē vt medicine epatice optime terranꝫ ꝛ eꝫ vt sint subtilis substātie q̃tenus ad ip̄ꝫ ꝑueniāt siue sint frē siue stiptice. Et subtiliātiū qdē ꝓprietas ē vt acuāt sanguinē lꝫ sint apitiua. Quare oꝫ vt attēdas illud ꝛ sicut aq̄ radicū est ex sūma aperitiuaꝝ eius ꝛ subtiliātia ei⁹ gn̄ant qn̄ꝫ hūores diuersos nō ꝓportionales q̃re oꝫ vt quū frequētas ei⁹ potū duobus aut tribus diebus cōueniēter cū aliquo lenias naturā. Vex vrine ꝓuocationem aq̄ ipsa de radicib⁹ opaꝫ. ¶ Et oēs qdē endiuie spēs ꝛ ꝓprie amara q̄ ad rubedinē declinat ꝯferūt lesiōib⁹ ep̄is calefactiuis qḋ cū sirupo acetoso ꝛ infrātis cū melle. ꝛ epar adib iuuatiuū ē cū sua ꝓp̄etate ꝛ carnes limaciaꝝ silr̄.

¶ De causis nociuis epatis. Capitulum. xix.

Scias ꝙ intromittere cibū suꝑ cibū ꝛ error ordinis ei⁹ sunt ex reb⁹ magis nociuis ep̄i ꝛ potare aq̄ꝫ frām subito in ieiunio ꝛ post balneū ꝛ coitū ꝛ exercitiū qn̄ꝫ ꝑducit ad infrātionē vehemētē ep̄is ꝛ qn̄ꝫ accidit epati inflāto ad ipsa suctio velox ꝛ multa ex ea. Et qn̄ꝫ ꝑducit ad hydropisim ꝛ oꝫ in hmōi dispōne vt ꝑmisceas eā cuꝫ vino ꝛ nō infrēs eā vehemēter ꝛ nō traijcias eā ipetuose deglutiēdo imo sugēdo paulatim ꝛ viscosa qdē oia nocēt ep̄i ex ꝑte q̄ faciūt possidere oppilationū. ¶ Et frumētū ē ex sūma coꝝ in qbus est viscositas cuꝫ cōparatione ad illud qḋ est epar ex mēbris quū digeriꝫ i ep̄e. Et nō ē oē frumētū ita imo glutinosū. Et vinū dulce facit accidere i ep̄e oppilationē ꝛ ip̄ꝫ abstergit illā q̄ ē in pectore. Et cā in illo ē ꝙ vinū dulce attrahiꝫ ad epar nō gradatiꝫ ꝑꝑea ꝙ epar diligit ip̄ꝫ ex hoc ꝙ ē dulce ꝛ ꝑꝑ suā penetrationē ex hoc ꝙ est pot⁹ q̃re nō moraꝫ in ipso q̃ttitate q̄ separeꝫ fex ab eo ſꝫ morā aliaꝝ rerū grossaꝝ imo suꝑuenit epati in grossitudine sua ꝛ inuenit vias ad ip̄ꝫ paratas qm̄ vie q̄ sūt inter stōīꝫ ꝛ epar sūt ample ſꝫ cōparatione ad illud qḋ venit ad ip̄ꝫ ex venis spfis in ep̄e. Amplius quū cōprehendiꝫ in ep̄e nō moraꝫ q̃ttitate q̄ sepeꝫ ꝛ digeraꝫ imo expelliꝫ subtile i venas strictas illic velocitate sue penetratiōis ꝛ dimittit sedimē ꝑꝑ cōstrictionē vie. In pulmōe vero res ē ecōtrario qm̄ suꝑuenit ei vinū dulce quū iā colatuꝫ est aut ex via meatuū meri. ſm semitā resudationis ex meatib⁹ strictis ad amplos aut ex via ꝯcaua quū iā dimittit fecē ꝛ vadit adhuc quū iā sit colatū ꝛ trāsit i meatib⁹ strictis ad amplos q̄re colaꝫ vice altera. Et silr̄ reliq̄ dispōnes nō inueniūtur ei cū cōparatione ad pulmonem.

¶ De rebus cōueniētibus epati. Caplm. xx.

Ex medicinis qdē cōferūt ei oia in qb⁹ est amaritudo q̄ aperiaꝫ aut virt⁹ alia q̄ aperiaꝫ cū stipticitate q̄ cōforteꝫ ꝛ odoramento cōueniēte substātie spūs ꝛ ꝓhibētē putrefactionē sicut cinnamomū ꝛ sumitates squināti et myrrha et silia ꝛ ea in qb⁹ sūt ablutio ꝛ abstersio ꝛ mūdificatio virus mali quū nō cōsequūꝫ in mollificatiōe sūmā cōsecutionis mellis ꝛ ea in qb⁹ sūt maturatio ꝛ lenificatio ꝛ ꝓprie cū stipticitate ꝛ cōfortatiōe sicut crocus ꝛ que sūt cū hoc suauia sicut passe ꝛ velocis penetratiōis sicut vinū odoriferū plurib⁹ epatibus in qb⁹ nō est caliditas vehems. Et qn̄ medicina aggregat ad proprietates predictas suauitatē tūc fortasse est amica ep̄is diligēs ip̄ꝫ sicut passe ꝛ ficus ꝛ auelane ꝛ ē vltimi iuuamēti. Et si ē nō recipiēs putrefactionē ꝛ corruptionē tūc ē magis vltime cōsecutiōis in iuuādo. Et altararacon qdē est endiuia hortulana ꝛ cāpestris cōueniūt ei valde. Et cōferūt frā egritudini calide in ep̄e cū ꝓprietate sua ꝛ q̄litate ꝯtraria simul q̃uis quidā dicāt ꝙ illa q̄ est vehemēter amara est calida ꝛ cōfert aperiendo oppilationē ꝑꝑ suam amaritudinē ꝛ cōfortādo ꝑꝑ suā stipticitatē. Et cōfert egritudini frigidi cū sua ꝓprietate. Et cū eo qḋ est in ipsa de apertione ꝛ cōfortatione. Et qn̄ suꝑfluit frigus in epate permisce quālibet illaꝝ duaꝝ cū melle aut cū aqua mellis qm̄ resistit mel infrigidationi ei⁹ si timetur ex ea ꝛ adiuuat ipsā ad reliquas operationes suas ꝛ qn̄ꝫ exiccāꝫ ambe et sumūtur i potu cū melle ꝛ aq̄ sua ꝛ decoquūtur cū melle ꝛ cōferunt valde. ꝛ aperiūt ꝛ educūt humorē frigidū cū vrina ꝛ ex cibis qdē cōuenientibus epati sunt illi quoꝝ chimus bonus est ꝛ dulcia cōueniunt epati quare impinguaꝫ eis ꝛ magnificatur ꝛ confortatur. Verū velocia sunt ad hoc vt faciāt euenire oppilationē pro

pterea q epar attrahit ea laboriose associās ea hūorib9 alijs. Et pp hoc oz vt deuitet dulcia ille qui hz apa in epate suo qm ipsa cōuertuntur velociter ad cholerā ꝛ faciūt accidere oppilatiōes. Et nocibiliora dulcia sunt q̄ sūt ex eis grossa ppea ga faciūt accidere oppilationē ꝛ q̄ ex eis sunt calida pp conuersionez suā ad colerā. Et fistici qdez iuuatiui sunt pp suā aromaticitatē stipticitatē ꝛ confortationē ꝛ mūdificationē viaꝝ venaꝝ cibi. Veꝝ sunt vehemētis calefactiōis. Et auelane sūt cōuenietes oib9 epatib9 qm ipse nō sūt vehemētis caliditatis ꝛ sūt aperitiue ꝛ chimus eaꝝ est bonus. Et epar adib ꝛ carnes limaciaꝝ conuenientes sūt epati cū ꝓprietate que est in eis.

De cura malitie cōplexionis calide in epate. Capitulum. xxi.

Oportet vt sit subtiliatio in regimīe ci9 ꝛ nō ꝑueniat ad vltimū ꝛ vt caueaꝛ i ea mollificatio vehemēs cū humectatiuis aquosis et caueatur in ea euētus oppilatiōis cum infrigidātibus grossis. Et oz vt caueaꝛ in ea stupefactio vltima imo oz vt infrigidātia ipz aggregent ad infrigidationē abstersionem ꝛ apertionē ꝛ penetrationē cibi ꝛ stipticitatem confortantem non plurimaz ꝛ in aqua ordei sunt omnes iste proprietates. ꝛ endiuia quidem campestris ꝛ hortulana vltima ē in hac intentione. Complexio nāqz ambarum decliuis est ad frigus non valde superfluū. Et est in ea caliditas aperitiua ꝛ non calefactiua est stipticitas equalis confortans imo peruenitur ex iuuamento ambarum vt non noceant epati frigido ꝛ ponuntur ambe in medicinis sicut diximus in medicinis singularibus et in areolis medicinarum epaticarum ꝛ quādoqz comeduntur elixate ꝛ proprie cū coriandro humido et sicco ꝛ comeduntur cū aceto. Et amirberis habet proprietatem maximam etiam. Et quuz sentitur oppilatio in epate cōuenit vt adiungatur illis ambabus apium quoniam aperit oppilationes ex quacūqz duarum partium sunt ꝛ est ex eis quorum penetratio est velox ꝛ similiter calefactio. Et ex eis que conferunt ad illud est vt sumantur succi endiuie ꝛ succi alkekengi et succi solatri omnium añ. ōz. ij. ꝛ succi coriandri humidi ꝛ succi feniculi omnium añ. ōz. i. ꝛ. ʒ. admisceatur. ʒ. ʒ. croci ꝛ sumatur i potu. Et quandoqz sumitur in potu oleum rosꝫ. bonū ꝛ oleū de pomis cuz aq̄ fra ꝛ temperat ꝯplonē epatis. ꝛ ex eis q̄ ꝯferūt epati qd habet malitiā ꝯplonis calide ē vt sumaꝛ ex alcfriginꝛ aur. ij. cū zuccaro tabarzet ꝛ aq̄ fra. Et ēt vt i potu sūaꝛ succ9 cucur. assate ꝛ aq̄ granatoꝝ ꝛ lac vaccinū sine butyro etiā aq̄ pomoꝝ ꝛ piroꝝ ꝛ altharichi ꝛ succus ro. recētis. ꝛ qn nō est fe. ꝯfert aq̄ lactuce cū sirupo acetoso oi die bibaꝛ cū pōdere. iij. ʒ. myrobolanoꝝ citrinoꝝ ꝛ pōdere. ʒ. i. de lacca abluta. ꝛ. ʒ. ʒ. seminis apij. ꝛ qn separatō fit ex eo duab9 hebdomodis bibaꝛ lac camelaꝝ fetaꝝ icipiendo ab vna lib. vsqz ad duas ꝛ coquātur in ipso medicine diuretice apitiue faciētes penetrare sicut aliqd ex succo eupatorij. ꝛ ex semine cuscute. qñz sūt necessaria ea q̄ sūt sicut sumitates squināti. Et qñz ē necessariū sumere in potu stupefaciētia ꝛ ꝯfectiōes opiatas ꝛ recipiētes hyusquiamū ꝛ filōinz. Et ego abhoreo illō cū inueniꝛ ab eo inter. Et vinū forte qñqz excusat ipsū si bibaꝛ aq̄ frigida valde in ieiunio. Et ꝯferūt ei troc. de spodio ꝛ tro. hemberberis fri ꝛ troc. de cāfora ꝛ ex trociscis ꝯferētib9 eis ē trociscus hmōi. ℞. folioꝝ salicis ꝛ foliorū nēufarinis āboꝝ añ. ʒ. x. rosꝫ. rubeaꝝ absqz capitibus suis. ʒ. xij. cāfore pōdus. ʒ. ij. ʒ. ꝛ mellis rubei ꝛ lacce ablute cū alefeniati sicut ē ablutio aloes amboꝝ añ. ʒ. vij. gario. ʒ. viij. croci. ʒ. iij. aristologie. ʒ. v. luto kabrusim mastic. capilli ve. omnium ana. ʒ. iij. conficiantur cum aqua solatri ꝛ endiuie ꝛ fiant inde trocisci et sit vnusquisqz aur. i. et sumatur ex eis omnis trociscus cum aqua solatri. Et quandoqz conferunt ad illud emplastra facta secunduz hūc modum sumatur portulaca et teratur ꝛ ponatur super ipsum oleum rosaceum ꝛ infrigidetur et fiat cum ea emplastrum. Aut sumatur amborum sandalorum ana. ōz. i. gariofili. violarum siccarum ambarum ana. ōz. i. ʒ. et rosꝫ. ōz. ʒ. ꝛ croci abluti. ōz. ʒ. et absinthij. ōz. quarta pars canfore pondus. ōz. ij. adiungantur cerato facto cum oleo de salicibus ꝛ liniatur super aliquid latum. et proprie folia cucur. et folia acetose. et folia sicle ꝛ fiat cum eo emplastrum. et quandoqz emplastrum fit cum succis herbaruz frigidarum sicut succo cucur. et cucu. ꝛ reliquis que diximus in capitulo coꝝ que bibuntur. et ponuntur in ipso ordeū aut sauic lentium et effunditur super ipsum oleum rosꝫ. et fit cum eo emplastrum. et qñqz poniꝛ i ipso aliquid de ligno sandali ꝛ gariofi. ꝛ cāfora ꝛ nō elongaꝛ gn ponaꝛ in ipso aliquid

et odoriferis ꝛ aqs fructuū odoriferoꝝ. ꝛ qñ͠z rorat aliqd ſup ip͠z ꝺ meiſus. Cibi vero qbꝰ ci bantur ſint ſicut aq̄ ordei ꝛ decoctio oleꝝ p̄di ctoꝝ ꝛ ipſamet olera decocta ꝛ endiuia deco- cta cū coriādro hūido ꝛ lactuca ꝛ ſicla ꝺcocta ꝛ paſſe acetoſe ꝛ aq̄ lactis acetoſi ꝛ carnes li- maciaꝝ. ꝛ ex fructibꝰ alzarur ꝛ cydonia ꝛ pi- ra ꝛ nō multū ſumat ex illis vt nō ſup̄flue ad dat i ſtipticitate. ꝛ gn̄retur oppilatio ēt ꝛ po- ma ꝛ ḡnata muza ꝛ exp̄ſſio vue acetoſe. ꝛ frā gatur ſtipticitas eoꝝ cū eis i qbꝰ ē lēificatio ꝛ mora aſſemi ꝛ ribes cū zuccaro ꝛ acetū p̄pa- ratū cū aq̄ granatoꝝ ꝛ grana granatoꝝ ante cibū ꝛ poſt cibū. ꝛ melōes q ſūt ſup̄flue dulce dinis ꝛ p̄cipue illi qui nominātur raki ꝛ pale ſtini ꝛ indi ꝛ non o͠z quidem vt de iſtis medi cinis ſumātur ille frequēter i qbꝰ ē cū īfrigi- datiōe ſtipticitas pp illud qꝺ i ipſis ē de vi fa ciēdi accidere oppilationē: et nō ē malū ſu- mere melōes duros parue dulcedinis ꝛ vas in qbꝰ ē durities carnis ꝛ puitas dulcedinis ꝛ illas q̄ ſūt muze ex vuis ꝓpꝛie. ꝛ ꝯferūt ei ci baria fcā de mes. ꝛ de cucurbitis ꝛ de ſpina- chijs ꝛ lētibꝰ cū aceto ꝯdita ꝛ ſine aceto. ꝛ q- dā hoīs ſūt q cōedūt vl' ꝯcedūt paſſas ſed o͠z vt ſint declines ad acetoſitatem ꝛ auellanas qm̄ nō ē i eis calefactio plurima. ꝛ ſūt apitiue oppilatiōu͠z. ꝛ ſūt bōi nutrimti o͠z ergo vt mi- ceātur cū eis i quibꝰ ē infrigidatio aliq̄ ꝛ ſti- pticitas. ꝛ ex carnibus piſciū paruoꝝ ꝺcocto- rū iſſidebegi aut cū aceto ꝛ almoſos ꝛ ꝯgela- ta facta ex carnibus ſubtilibus. ſ. carnibus he di et auium leuis digeſtionis ſicut eſt caro p dicum et turturum non ſuperflue pinguium cum pomis preparata ꝛ conferunt eis vētres auium aque et alguaraſce cum aqua roſ. et galline cū aceto condite ꝛ ſimiliter parue aueſ cum aceto preparate. Et nocent eis epar et ſplen ꝛ cor ꝛ carnes groſſe ſicut carnes hirco rum et arietum ꝛ animalium neruoſoꝝ ꝛ du re carnis ſed caro vaccaꝝ iuuenculaꝝ p̄para ta vt ea que congelantur confert habenti for tem ſtomachum et illum qui digerit. ē opor- tet vt vitent oua cocta donec fuerint dura et aſſata et vitent pinguia ſuperflue. Et nocet ei vinum valde niſi ipſum ſit neceſſarium pro- pter conſuetudinem aut propter debilitatem digeſtionis tunc oportet vt ſumāt in potu pa rum ſubtile quod ſit decliue ad albedinem.

¶ De regimie malitie ꝯplōis ſre. c. xxij.

Ex eis q̄ ꝯferūt iſtis ē potare ſirupū de abſinthio cum ſirupo acetoſo de mellis. Et qn̄q͠z cōfert habenti frigidū epar vt dormiat in nocte ſup troc. de abſinthio et ſemina cale faciētia nota ſūt vehemētis iuuamēti. Et ſilr̄ iuuat cū adminiſtratiōe lactis camelaꝝ ara bicaꝝ nō aliaꝝ cū pondere. ʒ. v. vſq͠z ad. x. zuc cari. Hoc. n. tēperat ꝯplōnē ꝛ educit hūores ſr̄os ſoluēdo vētrē et ꝓuocādo vrinā et ape- riēdo oppilatiōes. Et fortiꝰ illo ē vt dormiat ſup diacurcuma aut dialacca et attanaſiā et adminiſtrētur in ſincopi diacoſtū et zinziber cōditu͠z cū aq̄ apij et troc. de coſto et de lacca dicti in antidotario. Et bibātur in ieiunio eu patorij et aſſari. ʒ. iij. et bibat deſup vinum. et ex decoctiōibꝰ decoctionu͠z coſti et abſinthij dictas i antidotario bibat cū oleo amigdali- no dulci pōdere. ʒ. ij. et olei de fiſticis ponde re. ʒ. ij. Et fortiꝰ illo ē vt bibat cū oleo de ne- riden et oleo amigdalino amaro et oleo de kerua et etiā cū decoctiōe hmōi. ℞. ſeīs feni- culi apij aniſi maſticis pōdus. ʒ. ij. et corticu͠z radicis apij et troc. radicu͠z feniculi āboꝝ an̄. ʒ. x. et herbe eupatorij et abſinthij romāi an̄. aur̄. v. et lacce et calami arōatici et coſti dul- cis et amari et ariſtolo. oīu͠z an̄. ʒ. iij. et ſupio rū ſquināti. iiij. decoquātur in. iiij. lib. aq̄ vſq͠z quo redeat ad medietatē et bibāt ex ea oī die o͠z. iiij. cū oleo fiſticino q̄ntitate. ʒ. i. et. ſ. et olei amigdalini dul. q̄ntitate. ʒ. ij. Et qn̄z ꝯfert eis ſi adhibeāt epithimata calida et empl'a ſicut empl'm ſtomaticon et emplaſtrū calcadis et empl'm de meliloto cū emplaſtro facto ex eis q̄ ſunt ſicut coſtus et myrrha et ſpica et neri den romana et acorus et fenugrecu͠z et ſiſia. Emplaſtrū bonu͠z ad illud. ℞. vſnee amirbe ris maſtic. meliloti ſpice radicis lilij celeſtis roſaꝝ ptes eq̄les diſſoluāt in oleo maſticino decoquēdo fiāt ex eiꝰ empl'm mane et ſero et ſit tepidū. Et iteꝝ emplaſtrū bonu͠z. ℞. ſumi tarū ſqnāti et granoꝝ alben et maſtic. et cor- dumeni et āmomi oīu͠z an̄. durkimet. iij. alo- es et herbe eupatorij et abſinthij et ſupioru͠z eius oīu͠z an̄. durkimet. vi. ſpice aromatice et caſie āboꝝ an̄. durkimet. ij. ireos venaꝝ ſan- ſuci amboꝝ an̄. durkimet. ij. āmoniaci durki met. xiiij. gūmi albotin et turis amboꝝ dur- kimet. xij gūmi. lib. i. et. ſ. olei de alcāna q̄ntū o͠z ad cōficiēdū. Et iteꝝ emplaſtru͠z. ℞. amo- mi. o͠z. i. carpobal. et bdellij cordumēi turis et croci oīum an̄. o͠z. i. ꝛ. ſ. et ſpice ſemie. o͠z. ij. gū mi albotin. o͠z. vi. ſumat tus et bdelliū i vino

ꝛ dissolvat crocus in ipo ꝛ liquefiat gũmi al botin in neriden ꝛ terãt medicine sicce ꝛ mi sceãt cũ oleo de neriden ꝛ vino ꝛ ꝓijciat sup ea pax de cera ꝛ administra emplm̃ ꝛ sumã tur etiã cydõia ꝛ farina ordei ꝛ cera ꝛ medul la vitulox ꝛ oleũ rosaceũ ꝛ absinthiũ ꝛ amo mũ ꝛ galia ꝛ crocus ꝛ assarũ ꝛ mastix ꝛ glu ten alimbat ꝛ neriden ꝛ sumat ex eis ſ̃z q̃ti tatẽ necessitatis ꝛ fiat ex eis emplz. De cibis ãt sumãt medullã panis calidi cõtritã in vi no ꝛ cõtritam in andacoca ꝛ carnes leues q̃ sunt ex carnibus auiũ paruax ꝛ alcanabit et alduragi ꝛ ꝑdicũ ꝛ vẽtres anserũ ꝛ ꝓpe oia illa assata ꝛ frixa ꝛ cũ seminib⁹ cõdita ꝛ cau les decoctos in aq̃ tribus decoctionibus cõ ditos cũ seminib⁹ calefaciẽtibus ꝛ cinnamo mo ꝛ pipere ꝛ cymino ꝛ filibus ꝛ incidat su per ipsos ruta ꝛ sorbitiões factas ex eis que sunt sicut fenugrecũ ꝛ medulle calide. Et qñ qz põit in cibis endiuia ꝛ ꝓprie illa q̃ est ve hemẽtis amaritudinis. Et sũt qdã qui dicũt ꝙ miliũ vehemẽter coctũ cõfert eis. Et illud apud me est prauũ. Fructus ãt ꝛ silia qbus i secũdis vtũt mẽsis sũt sicut castanee et passe pingues ꝛ fistici ꝓprie. Et qdã sũt q dicũt ꝙ oz vt abstineãt a fisticis ꝛ amigdalis: ꝑꝑ gra uitatẽ ambox sup stõuz sed nõ oz vt attẽdãt verba coruz in fisticis ꝛ amigdalis. Et ex eis que conferunt eis est caro limaciarum pro prie preparata cuz seminibus. Et oportet vt deuitent genera lactis ꝛ pisces ꝛ fructus hu midos recentes ꝛ carnes grossas.

De regie male cõplõnis sicce. Caplz.xxiij.

Regimẽ ei⁹ ẽ cuz hũectatiuis ꝑdictis ex cibis ꝛ olerib⁹ ꝛ epithimatib⁹ ꝛ emplis ꝛ potionib⁹ ꝛ fiat declinatio cũ eis ad equa litatẽ aut calm̃ aut frĩum ſ̃z qualitatẽ necessi tatis ꝛ cũ hoc nõ oz vt superfluitas sit in hu mectatione ita vt nõ ꝑueniat ad malitiã for me ꝛ mollitiem ꝛ hydropisim carnosam.

De regie malie cõplõnis hũide. Ca.xxiiij.

Regatur cũ exercitio ꝛ minoratione cibi ꝛ acceptione eius in quo sit subtiliatio ꝛ exiccatio ꝛ ꝓprie eius in quo cũ exuccatione est exiccatio ꝛ minoret potationẽ aque ꝛ de uitet lac ꝛ non perueniatur ad exiccationem ad vltimum ꝛ perducat ad arefactionem.

De regimine malitie complexionis calide ꝛ sicce. Capitulum.xxv.

Vtatur habens eã cibis frĩs ꝛ hũidis ꝛ herbis frĩs ꝛ hũidis ꝛ ꝓprie endiuia ꝛ deuitet ea in qbus est frigus ꝛ siccitas vehe mẽs. Et ex eis q̃ cõferũt ei valde est lac asini nũ de quo bibat debilis vsqz ad.vij.sextaria cũ aliq̃ztulo zuccari tabarzet ꝛ nõ plurimo. ꝛ fortis vsqz ad.x.sextaria. Et vtatur emplis ꝛ epithimatib⁹ frĩs et hũectantib⁹ et cũ hoc to to nõ oz vt ꝑueniat ad vltimũ in hũectatiõe ꝛ ꝑueniat ad sũmũ cũ ea mollificatio. Et oz vt deuitet rizi et cyminũ et cõdimẽta et fisti cos plimos sed parũ ex fisticis qñz nõ nocet ꝑꝑ ꝓportiõalitates ꝛ deuitet carnes grossas et mẽbra grossa bõax carniũ sic epar et splẽ.

De regimine malitie complexionis calide et humide. Capitulum.xxvi.

Administrẽt infrantia in qb⁹ est stipti citas et exuccatio aliq̃ ex cibis et medi cinis et si fuerint medicine administrẽt etiã ea q̃ subtiliẽt q̃zuis nõ insit eis exuccatio sic est aq̃ casei et zuccari tabarzet. Aut sumat ex succo arboris solatri et alkekengi q̃ztitas qn quaginta gusneti vsqz ad.lx.cũ duobus aur. aloes ad fortẽ et min⁹ illo ad debilẽ aut me dietas aur.i.de hiera cuz duob⁹ sextarijs de casiasi. dissoluta in sacraiati aque solatri aut aque endiuie aut casiesi. sola i aqua endiuie aut aqua feniculi aut aqua solatri.

De regimine malitie complexionis frigi de et sicce. Capitulum.xxvij.

Regatur cũ emplis calidis ꝛ pinguibus lenibus cũ emplis ꝯfectis et alijs et ad ministrẽt cõfectiones calide sicut dialacca et diacurcuma et cõfectio de lacca et homoru sia et atanasia et lokiũ et de cõfectione kede rucon q̃ztitas ciceris aut fabe cũ aq̃ de radi cibus in q̃ cadũt olera hũectatiua et admini stret vinũ subtile forte. et quũ fuerit illic ꝯstri ctio nature administra pilulas modi huius. ℞.serapini ãmoniaci oppoponaci ꝑtes equa les seminis apij et anisi ambox aã mediera tẽ et q̃rtã ꝑtis fiant ex eis pilule aut sufficiat serapinũ cũ vino eox ſ̃z necessitatẽ et sit põ dus eius vnius aut duox aur. aut oium quũ sunt oẽs medicine administrare et dosis ei⁹ sit i debili.i.aur.et forti aur.ij. Et oz vt tu obser ues vt nõ aduẽiat vltim⁹ finis i mollificatõe.

De regimine malitie complexionis frigi de et humide. Capitulum.xxviij.

Administra et cibis et medicinis ea in qbus sũt caliditas et stipticitas et sub tiliatio et exiccatio et si ẽ illic mã eũs eã cum eis q̃ sũt sicut aq̃ de radicibus fortib⁹ et sicut

alkekengi ꝛ sicut hiera archigenis cũatione subtili ꝛ subtilia regimẽ ꝛ calefac ipm. Et fit cibus eius ex carnibus lenibus cum semini bus ꝛ vinum sit forte subtili purum parum. Et administra confectiones magnas secundum ꝙ faciunt eas necessarias hora: ꝛ dispositio ꝛ administra empl'a resoluentia exteriꝯ.

De paruitate epatis. Capitulum.xxix.

Minorat epar in quibusdã hoibꝯ ꝛ est qñz sicut rẽ paruꝯ. Et seqꝉ eiꝯ puitatẽ ꝙ cũ hõ assũmit qđ necessariũ ẽ ei de cibo nõ capit ip̃z epar: ꝛ mittit ipsi stõus illud a quo cõstringiꝉ ꝛ facit illud accidere oppilationẽ: aut dolorẽ grauatiuũ ꝛ extẽsiuuz aut lediꝉ virtus ep̃is in op̃atiõibꝯ suis pp coarctationẽ virtutis eius operãtis sub virtute patiẽtis superuenientis ei quare destruũꝉ dispõnes attractionis: ꝛ digestiõis: ꝛ retẽtionis: ꝛ separatiõis: ꝛ expulsionis. Et qñz cõicãtur sanguinolenta ventris egestio ꝛ fluxus ventris: qm̃ de chilo nõ attrahitur ad epar illud quoq colatuz est.

De signis. Capitulum xxx.

Quandoqz significãt ipsa vt sit euẽtus ab ip̃a in ep̃e oppilatiõis ꝛ ventositas plima: ꝛ grauat ip̃z cibus tẽperate q̃ntitatis: ꝛ debilitaꝉ corpus ppea qa indiget cibo plurimo: ꝛ assiduatur debilitas digõnis ꝛ multiplicaꝉ euẽtus oppilationis ꝛ ap̃atũ ꝛ certificat illud breuitas digitoꝝ in creatione. Et iã fuit hõ cuiꝯ corpꝯ nõ ledebaꝉ a cibo in aliquo ꝛ nõ ascẽdebat ad ip̃z aliqd de quo eẽt curãdũ q̃re existimauit. G. ꝙ ipse erat i fastiditus pp paruitatẽ ep̃is ꝛ cõstrictionẽ viarũ eius. Rexit ergo ipsum regimine simul sui.

De regimine ipsorum. Capitulum.xxxi.

Regimẽ ipsoꝝ est p̃paratio cũ cibis q̃ntitatis: ꝛ plurimi nutrimẽti velocis penetrationis: ꝛ assumãꝉ separatim in vicibꝯ. Et administrẽtur medicine solutiue ꝛ diuretice mũdificatiue ep̃is ꝛ subtiliatiue ꝛ aperitiue.

Tractatus.ij. de debilitate ep̃is ꝛ oppilatione eius ex doloribus ꝛ inflãmatiõe eius.

De debilitate epatis. Capitulum.i.

Inquit Gal. ẽ in ille op̃ationibus ep̃is cuius ẽ debilitas absqz re manifesta ex apostẽate aut dubellati. Veruz debilitas ep̃is in veritate seqꝉ egritudines ep̃is: ꝛ illud aut ẽ pp malitiã cõplexiõis singularis sine mã cuius principiũ ẽ ex ep̃e in ipso. aut ex mẽbris alijs que sunt inter ip̃z: ꝛ inter ipsa vicina sicut ẽ fel qñ fit vt nõ trahat colerã aut splen qñ fit vt nõ trahat meliã: aut renes aut vesica aut matrix pp vehemẽtiã retẽtiõis mẽstruoꝝ: ꝛ corrũpiꝉ ꝑ ipsaz sanguis ep̃is aut stõus quũ nõ mũdat ad ip̃z chilũ bone digõnis aut illũ qui de eo corruptus ẽ aut pp itestina quũ ledũtur ꝛ qñqz multiplicaꝉ in eis hũoꝛ viscosus ꝛ accidit inter ea ꝛ iter fel oppilatio ꝛ nõ separaꝉ colera ab ep̃e ꝛ remanent plena q̃re nõ recipiunt illud qđ vadit ad ea ex sanguine. Et hoc multotiẽs accidit in colica aut pp cõitatẽ mẽbroꝝ pectoris aut ex corpore toto sicut fit in febribus. Et qñ est nõ pp malitiã cõplõnis sola imo pp ap̃a sanguineũ aut herisipilã aut duritiẽ aut cancrũ aut vndimiã aut pp vlcus ꝛ scissurã aut pp putrefactionẽ accidẽtẽ ep̃i. Et debilitas ep̃is totalis aggregat debilitatẽ oĩuz virtutũ eius ꝛ qñz nõ est debilitas vl'is: imo est ꝯm aliq̃z quattuoꝛ virtutum. Et plurimũ quidẽ debilitatur attractiua ꝛ digestiua ex frigore ꝛ debilitatur retẽtiua ex humiditate ꝛ expulsiua ex siccitate.

De signis. Capitulum.ij.

Color est ex rebus q̃ significãt ꝯm plm dispõnẽ ep̃is. Epaticus eni ꝯm pl'z est ꝺcliuis ad citrinitatẽ ꝛ albedinẽ. Et qñz declinat ad viriditatẽ ꝛ fuscitatẽ sicut diximus in significationibus cõplõnũ. Et illius qdez epar cuiꝯ colorẽ vides ꝓ̃z finẽ sanitatis egritudinẽ nõ hz. Et medicus qdẽ expertus cognoscit epaticũ ꝛ stomaticũ oẽz ꝑ colorẽ suũ nõ egens cũ eo significatione alia aut pauca al'. vt puta. Et nõ est ad illđ nomẽ significãs illum ꝓportionale ꝓpriũ. ꝛ egestio ꝛ vrina similes aque carnis significãt ꝓ̃z plm ꝙ epar nõ est fortiter laborãs i generãdo sanguinez quare nõ separatur mã eius a chilo nz colat ip̃z ab aquositate et hec ꝓ̃z plm est significatio debilitatis ep̃is. Et iste fluxus ventris lauatiuus in fine suo ꝑmutaꝉ ad speciẽ aliã et fit in habente cõplõnẽ calidã virulentus deinde fit sic sanguis adustus ꝛ multipicaꝉ ante ip̃z solutio vẽtris cũ colera pura. et in habente frigidã cõplõnẽ fit sicut sanguis cõgelatus ꝛ perueniũt ambo simul ad educẽdas res diuersarũ qualitatũ ꝛ substãtiaꝝ ꝛ ꝓprie in habẽte frigidã cõplõnẽ. Et ẽ sicut accidit pp debilitatẽ digõnis stõi. Et plurimos coꝝ qui debilitatẽ habẽt in suo ep̃e cõitatur ꝛ ꝓprie quũ penetrat cibꝯ doloꝛ leuis extẽsus

vsqꝫ ad furcas. Cōplexiones āt significāt ex radicibus p̄dictis in cognitiōe malitie cōplexionis epis. ¶ Et calida ponit hūores expansos. ¶ Et frīa pōit hūores grossos tardi motus ꝛ sicca ponit eos paucos grossos et hūida ponit eos aquosos. Et illā q̄ fit ꝑpter fel qñꝫ significat color ictericus. Et qñꝫ est cum ea egestio alba qñ est oppilatio inter fel ꝛ intestina. Facta vero cōitate splenis significatꝰ per egritudines splenis ꝛ per colorēꝫ in quo vincit nigredo. Stomatica vero significatur per significationes nocumentoꝝ stōi et malitiā digestiōis. Et illa que est per intestina significatur ꝑ puncturā et vētositates et rugitus et per colicā et q̄ sunt similia illis. et illa que est per renes et vesicam significatur per alterationēꝫ dispositionis vrine ab eo qđ oꝫ ſm naturā et declinationēꝫ helitus et tussis sicca. Et qñꝫ inuenitꝰ habēs eā in suspēsorijs grauitatē aut tēsionē. Signa āt apātū ꝛ duritiei et vlceris et scissure et reliquoꝝ dicam oīa i loco suo quare oꝫ redire ad illa. Significatio vero debilitatis virtutis digestiue est ꝙ cibus penetrans ad mēbra est indigestus. aut parue digestionis aut corrupte digestionis conuersus ad qualitatē malam. Quare multotiens inflāmatur ꝑpter ip̄m facies et oculi. Et est sanguis qui currit per phlobotomiā declinās ad aquositatē et phlegmaticitatē nisi sit ex debilitate retentiue et nō retineatur tēpore quo digeratur et deterior specierū est vt non digeratur deinde vt digeratꝰ parum deinde vt digeratur male. Dixerunt quidā duas primas sequitur fluxus ventris diuersarū partiū et tertiā fluxus vētris sicut sanguis grossus. ¶ Et hec verba sunt absqꝫ cōprehēsione. Et ablutiuus qdē fluxus ventris significat debilitatē digōnis cuꝫ digōne pauca, et albus purus significat ꝙ attractiua est debilis valde et digestiua penitus precipue quū egreditur sicut intrauit. Et si egrediūtur res diuerse significat ꝙ corrupta ē digestio. Et vrina in hac intentione est magis significatiua digestiue ꝛ egō attractiue. plīm āt significationū debilitatis attractiue ē egestio et leuitas eius et albedo ipsius et qñ est cum hoc in vrina tinctura significat ꝙ nocumētū est in attractiua tm̄ et ꝑprie q̄re nō est in stō nocumētū et certificat debilitatē attractiue debilitas corporis. Vex significatōes debilitatis retentiue sūt significatiōes debilitatis digestiue ꝑpter defectū retētiue ita vt ꝑueniat ad mēbra nutrimētū illaudabilis digōnis ꝛ ſꝫ illā spēꝫ. Vex ē illud a digestiua plus ꝛ a retētiua minꝰ. ¶ Et ē illud qđ est ꝑ ꝑriū retētiue ꝙ est ab epe festinat remotio ex siue ita vt minoretꝰ sepatio sup̄fluitatū triū et minoretur vrina. ꝛ minoretur cum hoc eius tinctura ꝛ tinctura egōnis ꝛ minoretur necessitas surgēdi ꝛ nō expellatur melīa ad splenē. ꝛ minoretur appetitꝰ cibi ꝑpter illud ꝛ aggregetꝰ i colore molicies cū citrinitate ꝛ nigredine permistis cum albedine. ꝛ multotiens perducit ad hydropisiꝫ. ꝛ quādo perducit ad cholicam phlegmaticam.

¶ De cura debilitatis epatis. Capitulum. iii.

Si cognoueris cāꝫ i d̄bilitate epatis vtrū sit ꝑpter ɔp̄lonē aut egritudinē officialē aut alia ꝑ signa p̄dicta ad ea tūc curabis totū cū cura p̄dicta i ip̄sis. ꝛ plurimū qdē debilitatis ep̄is ē ꝑpter frigus aliqđ aut hūiditatē aut siccitatē aut ꝑpter m̄as malas retētas i ipso. ꝛ ꝑpter hoc ē plīmū cure eiꝰ cū calefactiōe subtili cū apertiōe ꝛ maturatiōe ꝛ lenificatiōe ꝑmista cū stipticitate ɔfortāte ꝛ ꝑhibēte putrefactionē. ꝛ plīmū illius fit cū medicinis aromaticis i q̄bus sūt apertio ꝛ maturatio sicut crocus est. Et quandoqꝫ conferunt etiam res muꝫe in quibus est parum stipticitatis. Ipse enim sua acetositate confortant et incidunt et dulcedine abstergunt sicut grana granatorum muꝫorum. Deinde cōsidera partem caliditatis ꝛ frigiditatis secundū qđ exquirit complexio. Et cognosce cum ea illud quod calefacit aut infrigidat. Et de hoc genere sunt passe cum suis interioribus post bonitatem masticationis. Et quum aliquid te vocat ad resoluendum tunc non euēes ipsum a stipticitate siue sit in apostematibus siue in oppilationibus aut alijs nisi sit illic complexio sicca valde. Et quandoqꝫ indigemus propter intentionem materiei in ipso phlobothomia ꝛ solutione ventris. Et mensura secundum materiam si est frigida viscosa sit sicut agaricum ꝛ si est ad subtilitatem decliuis et caliditatem aut est illic oppilatio fit sicut succus eupatorij. ꝛ absinthiūꝫ cum quibus sint administrata ea que adiuuant. Et quandoqꝫ nō retinetur solutio ventris ꝛ egestio sanguinolenta. ꝛ incipit medicus adhibere medicinas stipticas ꝛ ꝑuenit ex eis nocumētū maximū imo oꝫ i h̄m̄ōi vt admistrs apitiua ɔfor-

tatiua cū stipticis equalibus et cuȝ apertio-
ne pura et ꝓprie aromatica ⁊ ꝓprie cocta in
vino odorifero in quo ē stipticitas. Et ex me
dicinis cōibꝰ spēbus debilitatis ep̄is et ope
rātibus cū ꝓprietate sua ē epar adib ericca-
tū et cōtritū de quo sumaꝛ cochliariū.i.cū vi
no. Et cū curas epar cū curis necessarijs oȝ
tu peruenias tūc ad lac camellaꝝ arabicaꝝ.
Et de medicinis bonis ad debilitatē ep̄is ē
hoc medicamē. ℞.lacte ablute aristol.aloes
oiuȝ añ.ʒ.iij.succi eupatorij se.feni.se.attripli-
cis oiuȝ añ.ʒ.v.absinthij romāi.ʒ.vi.seminis
aneti amboꝝ añ.ʒ.x.seminis apij.ʒ.iiij. fiant
ex eis troc.aut suffuf. Et ex medicinis lauda
bilibꝰ p̄latis alijs ex hoc medicamē. ℞.passu
larū enucleataꝝ auꝛ.xxv.croci.auꝛ.i.⁊ in alia
scriptura medietatem auꝛ.calami aromatici
auꝛ.ij.bdellij iudaici auꝛ.ij.et.ς.cinnamomi
auꝛ.i.casie medietatem auꝛ spice aro.auꝛ.iij.
squināti auꝛ.ij.et.ς.myrrhe auꝛ.iiij.gūmi al-
botin auꝛ.iiij.darsisaban auꝛ.ij.mellis auꝛ.
xvi.vinū q̄ꝫtū sufficit et q̄ñȝ ponūꝛ i ip̄o opiū
⁊ semē hyusgami al. Et existimat. G.ꝙ hoc
medicamē cōpositū ē ex medicinis cōuenie
tibus cū suis ꝓprietatibus ep̄i. Ex eis.n.sūt
que stipticitatē afferunt tēperatā cū matura
tiōe. Et ex eis sunt q̄ ericcāt et mūdificāt vi-
rus malū. Et ex eis sūt q̄ rectificāt cōplōnē
malā. Et ex eis sūt q̄ sūt ꝯtrarie putrefactiōi
et plures eoꝝ sūt spēs aromatice sicut cinna
momū et casia.ipsa eni ambo sūt ꝯtraria pu
trefactiōi et rectificāt cōplōnē et expellūt cāȝ
corrūpentē et mūdificāt virus malū et expel
lūt ip̄ȝ et resistūt medicinis mortiferis et ve
neno lȝ sit cinamomū fortiꝰ casia et iste due
medicine sūt fortiores oibꝰ medicis aromati
cis alijs sūt spica et alie in hoc ca.sed aldarsi
saban et croeꝰ aggregāt ad stipticitateȝ matu
rationē et rectificationē putrefactiōis. Dex
passaꝝ pōdꝰ q̄ñȝ pōiꝛ minꝰ multū pp dulce-
dinē suā et vt sit magis ꝯueniēs et est ex me
dicinis amicis ep̄i cōibꝰ ci et hec amicitia ē
melior ꝓprie eaꝝ medicie iuuatiue et in ip
sa ē etiā maturatio et cq̄tio hūoꝝ et nō ē ve
lox ad corruptionē. Et vinū est ex medicinis
cōuenientibus dū nō est aliqd qḋ ꝓhibeat ex
eis quoꝝ rememoratio preterijt et in ipso est
cōtrarietas putrefactioni. Et in melle quidē
est illud quod scis et bdellium est mundifica
tiuū maturatiuū resolutiuū. Et similiter glu
ten albotin et in ipso est apertio et abstersio.

Et illud in quo ponuntur opiū ⁊ semē hyus-
gami al.ē etiā vehem̄tis iuuamēti cū debili-
tas epatis ē associata caliditati alicui.⁊ pp hoc
fit filoniū cōiter iuuās habētes debilitatē epa
tis s̄ȝ descriptionē suā. ¶ Et ex medicis iuati
uis in qbꝰ nō ē calefactio vehemēs est vt sūa
tur aniuden partes.iij. ⁊ absinthij ratiōis par
tes.ij.terātur ⁊ cōiungētur cū melle ⁊ sumāꝛ
ex eo in potu. ¶ Et ex vaporatiōibus ē vt me
dicine aromatice note ꝯiūgātur ⁊ decoquāꝛ
in vino odorifero stiptico. ⁊ sint iā miste cum
eis tortele ⁊ pōatur in eo oleū de neridē et si
milia.⁊ sumāꝛ cū lana. ⁊ fiat vaporatio ⁊ em
plastrū dictū i antidotario.⁊ in ipso sūt agre
sta ⁊ p̄putia vitiū ⁊ rose ⁊ oia q̄ dicta sūt i ca.
dedibilitate forme ad malitiā habitudinis et
hydropisim. ⁊ illa q̄ fit pp mēbra pectoris si
gnificat malitia an.stōi ex emplr̄is ⁊ medicis.
Et emplastra ꝯposita ex cipis ⁊ mastice ⁊ spi
ca ⁊ ture.⁊ galia ⁊ muscho ⁊ nucibus cup̄ssi ⁊
supioribꝰ squināti ⁊ seminibꝰ notis ꝯmistis
cū meisus ⁊ silibꝰ. ⁊ empl̄m qḋ seqtur ip̄m.⁊
empl̄ȝ qḋ ē ex aloe ⁊ mastice.⁊ q̄ñȝ ē ep̄is de
bilitas pp caliditatē ⁊ ē ex eis q̄ fiunt paꝝ in-
fra illud qḋ in ipsa dn̄atur ⁊ oȝ vt p̄cipiaꝛ eis
comedeꝛ cydonia ⁊ mala alsceini ⁊ pira alsce
mi ⁊ ḡnata muza ⁊ acetosa ⁊ si n̄ fuerit oppi-
latio plurima ⁊ aq̄ endiuie ⁊ aq̄ solatri.⁊ p̄ci
piaꝛ recipere ius alfidebegi colatū a pingue-
dine sua.fcm̄ cū coriādro.⁊ si nō fuerit caliditas
vehemēs aromatizeꝛ cū cinnamomo ⁊ spica
⁊ mastice.⁊ ꝯueniūt eis almeisus plena cori-
andro hūido cū pauca mēta.⁊ si nō fuerit ca
liditas vehemēs ponāꝛ i eis seia p̄dcā.⁊ quuȝ
vides impressionē dbilitatis i ep̄e p̄ueniētē ad
digestiuā ꝯforta cū eis in qbus ē stipticitas
cū mēsura ⁊ aromaticitas ⁊ sit i eis matura
tio sicut sūt medicine i qbus ponunꝛ spica ⁊ fo
liū ⁊ nutmuschata ⁊ coriādrū ⁊ mastix ⁊ cala
mꝰ aromaticus ⁊ ciperi ⁊ silia.⁊ si fuerit p̄ue
niēs versus retētiuā adde i ꝯfortatōe ⁊ stipti
citate.⁊ minue ḋ calefactōe aut ꝯfoxa hmōi
medicinas cū medicinis oppositis ei cū infra
tōe sic sunt balaustie ⁊ ro.⁊ hypoqstidos. ⁊ si
fuerit debilitas i attractiua ꝯforta cū eis in q
bus ē stipticitas ⁊ minora valde ea i qbus est
de stipticitate mēsura q̄ ꝯseruet virtutē ep̄is.
sed ē in eis aromaticitas ⁊ calefactio. ⁊ stude
in hoc vt cures cū empl̄is ⁊ epithimatibꝰ et
vnctōibꝰ q̄m ip̄a vehemētiꝰ sūt ꝯuenientia in
hoc loco.et stude ēt i oppilationū ap̄tōe. ⁊ si

fuerit debilitas i expulsiua ɔforta ipsã. ⁊ cale fac viscera cũ eis q̃ scis i capitulo suo ⁊ aperi poros. ⁊ scias q̄ qñ3 fit ois dbilitas ex oi ma litia ɔplonis. ⁊ qñ3 ē necessitas vt infrigidet ita vt digerat ⁊ ita vt attrahat ergo ɔsidera malitiã ɔplonis dñantis añq̃ã ɔsideres de bilitatẽ. Dex plurimũ cui⁹ cã cadit defect⁹ in digõe ē ex frigore ⁊ sic̃r i attractiua. ⁊ ɔueniẽ tiores cibi sũt illi i qb⁹ nõ ē crossitudo ⁊ visco sitas sic̃ carnes leues ⁊ frumẽtũ nõ glutinosũ ⁊ aq̃ ordei calefacti s3 dispõnẽ suã. ⁊ isfrati cũ melle et vitelli ouoꝝ sorbiliũ ⁊ q̃ sũt siãa illis. Et ex alberet iuuãtibus eos ē romaniati cuz passis cũ aromatizat cũ cinnamomo ⁊ pipere ⁊ passe ɔfert eis ita q̄ ꝓhibet sotone vẽtris siue3 aq̃ carnis. ¶De oppilatõib⁹ epis. C. iiij.

Oppilatões epatis accidũt i carne epis pp crositudinẽ sãguinis q nutrit ipm. ⁊ pp debilitatẽ expulsiue aut vehemẽtiã attra ctiue. et qñ3 accidũt i venis q̃ sũt ab ipso aut pp ɔstrictões3 eaꝝ pp creatões3 eaꝝ aut pp ac cidẽs ex ɔstrictõe ⁊ sic̃b⁹ aut pp eaꝝ iuolutio nẽ i creatõe sua aut pp illud qd̃ currit in eis. et plmũ qd̃ ē hui⁹ gñis ē in ramis porte qm̃ mã oppilatõis ɔuenit ad eos ꝑus p illud qd̃ colat ab ipã ad orificia venaꝝ ramificataꝝ ex vena ascẽdẽte ⁊ iã dimisit fecẽ illic. et pp hoc plimũ oppilationũ ñ fit nisi i latere ɔcauo. et qñ3 ɔuenit ad hoc vt faciat accidere oppilatõ nes in gibboso. et qm̃ multiplicat et ꝓlõgatur tempus eius in epate puenit ad putrefactio nes facientes accidere febres et apostemata perducientia ad hydropisim. et ad generatio nem ventositatis facientis accidere dolores paruos. Et oppilationes quidem sunt ex ma tribus egritudinum epatis. Et mã que gene rat oppilationem aut est humor oppilans pp suã crossitudinẽ aut ꝓpter viscositatẽ suã aut ꝓpter multitudinẽ suã aut repletionẽ factam ex eo aut est aq̃a aut ventositas aut q̃litas cõ strictiua. Quod autem dr̃ de ortu carnis aut poroꝝ aut ꝑmanẽtia alicuius rei absq3 hũo re crosso ē lõginquũ et paꝝ et raꝝ valde. Et illud ideo qm̃ orificia venaꝝ sunt neruosa su p quoꝝ siãa nihil oritur. et sũt pluria tũc si ori tur nõ cõicat oib⁹ s3 operatõ3 vnã sed effici ens oppilatõ3 ē debilitas digõnis et separa tõis et debilitas expulsionis ꝓpter malitiam ɔplexionis calide et sic̃e. aut alia generata in ipso aut veniẽtia ad ipsũ sic̃ comesta crossa ex carnibus. et ex ouibus proprie. et ex appetitis corruptis sicut carbonibus ⁊ gypso ⁊ alnuf neti ⁊ fungi ⁊ qbusdã generib⁹ piroꝝ ⁊ sicut zarur ⁊ q̃ sũt illis siãa. Et radix in eis ē cros sities. Qñq3. n. sunt sr̃a subtilia tenuia ⁊ non faciũt accidere oppilationẽ ⁊ qñq3 sunt cali da crossa ⁊ pp crossitudinẽ suã faciũt incur rere oppilatões. Et iã diximus in eis q̃ ꝑte rierũt q̄ res qñq3 sunt crosse p cõparationẽ ad epar nõ crosse p cõparationẽ ad ea q̃ sũt post ipm cũ digerũt in epate sic̃ triticũ gluti nosũ. Et multotiẽs cõfortat nãm ad expellẽ dũ mãs oppilationũ aut adiuuat ipsã cura tio ⁊ egrediũt in egõne si fuerit oppilatio in latere cõcauo aut in vrina si fuerit oppilatio in latere gibboso ⁊ apparent humores per misti crossi. ¶De signis. Capl̃m. v.

Signa oppilatões sĩt vt nõ attrahat epar chilũ qm̃ nõ iuenit aut qm̃ virtuti attra ctiue ꝓculdubio associat nocumẽtũ. Et cõicã tur illõ due res vna eaꝝ est ex eo qd̃ expellit ⁊ altera ex eo qd̃ retinet ⁊ illa q̃ est ex eo ex pellit est vt sit egõ subtilis chilosa plima sub tilis qdẽ qm̃ aquositas cholica nõ iuenit viã ad ep s3 chilosa qm̃ epatis opatio nõ ꝑualet in ipso ita vt conuertat ipm a sua chilositate ad sãguinẽ. Multa vero qm̃ illi cuius ꝓpe tas est vt in egõne expellat fex iã additũ ē il lud cuius ꝓpetas est vt penetret ad ep ⁊ cõ uertat plm eius in san. ⁊ sepet plm eius scm̃ aquositas ⁊ sepet ps eius scã cholera ⁊ pars eius scã mclia ⁊ h totũ addit ad illõ cui⁹ pro ꝓetas est egrediat scm̃ egõ q̃re multiplicatur eius nocumẽtũ. Illõ ãt qd̃ seqt ex eo qd̃ re tinet in ipso est grauitas sensibilis in ꝑtibus epatis ⁊ illõ iõ qm̃ illõ qd̃ expulsũ est. Est ad ep cũ in ipso ɔphẽdit raro expellit ad egõnẽ scd̃o ⁊ neq3 expellit ab ipso ad illõ tũc ipsum multiplicat ⁊ replet ex eo qd̃ penetrat in ipso a penetratõe ⁊ grauat ⁊ q̃to magis cũ est il lic aq̃a est grauitas in ꝑte aq̃atis tm̃ ⁊ nõ est plima oppilatio valde. Dex dolor vehemẽ tior eo q est in oppilatõe pura cũ q̃ nõ est cã alia faciẽs dolorẽ plm. ¶Qñ si est res pua ⁊ nõ est febris ⁊ aq̃a qdẽ significatiões aq̃a tis significãt ⁊ q̃ egrediũt ex ꝑte vrine ⁊ egõ nis ⁊ aliaꝝ q̃ sunt de illis q̃ dicũt in ca. aq̃a tis ⁊ oppilationẽ qdẽ hñs pauci san. ⁊ corrup ti coloris. Et cũ illic est vẽtositas significat ip sam cũ grauitate extẽsio mutabilis. Illã ãt q̃ est ꝑm semitã cõstrictiõis significat ancessio caꝝ stipticitatẽ faciẽtiũ sic̃ potus aquaꝝ cõsu

pātiū valde ⁊ significat ipsā ficcitas manife-
sta i corpore. ¶ Et qñꝫ sequit̃ oppilatōꝫ diffi-
cultas i anhelitu ē̄t pp̄ cōitatē mbroꝝ anheli-
tꝰ cū epe. ¶ De cura oppilationū epis. C. vi.

Medicine q̄ necessarie sūt i curatōe oppi
latiōis accidētis i epe ab hūorībꝰ sunt
medicine abstersiue. ⁊ ille i qbꝰ ē solo vētris tē
perata ⁊ ꝑuocatio vrine ꝺꝫ necessitatē. Quū
qꝫ oppilatio ē i latere ꝯcauo admistra ea que
ventrē soluāt. ⁊ si oppilatio ē i latere gibboso
administra ea q̄ sūt diuretica. ⁊ melius qdē ē
vt tu ꝑmittas eis illa q̄ icidāt ⁊ aperiūt ⁊ ab
stergūt. ⁊ qñ antiquat̃ oppilatio idige phlobo
thomia basilice ⁊ solutiuo. ¶ Hora aūt sumē
di i potu et q̄ ꝺ oꝫ ꝯsiderari post potū sicut aq̄
de radicibꝰ ⁊ siliā iā ꝺcā ē i canōe vniuersali
Et iste medicine abstersiue qñꝫ sumūt i potu
i aq̄ radicis endiuie ⁊ sceba ⁊ camomille ⁊ ala
bachoben ⁊ sgnāti ⁊ cuscute fumiterre aut in
vino aut decoctiōe absinthij. ⁊ si nō vr̃ in vri
na sedimē māifestū. ⁊ signū ꝺcoctōis ñ oꝫ vt
i potu den̄t fortia. Quūqꝫ cā ē apā aut vētosi
tas oꝫ vt curet̃ cā cū eis q̄ dicemꝰ i suo capi-
tulo. ⁊ ꝯfert i hmōi sumet̃ i potu lac camella-
rū ⁊ succedet̃ ei. cū solōe vētris fcā cū aqs ole
rū ⁊ casiafi: ⁊ similibꝰ ⁊ diureticis subtilibꝰ in
qbꝰ ñ sint ebullitio ⁊ caliditas cū eis q̄ dicēt̃
i suo capitulo. ⁊ cū ē ꝯstrictio i creatōe aut cor
ruptio sitꝰ i venis adhibe regim̄ eiꝰ q hꝫ puū
epar. ⁊ si pp̄ ꝯstipatōꝫ accidētē ex siccitate re
gat̃ cuꝫ lenitiuis maturatiuis ex lacte ⁊ alijs
de illis q̄ dicētur i capitulo suō ꝺ humectatio
ne epatis ⁊ medicinaꝝ qdē apitiuaꝝ alie sunt
frē ⁊ alie sūt ꝑme eq̄litati. ⁊ alie sūt calide q̄
sūt necessarie i chronicis. Frē sūt sic endiuia
hortulana ⁊ cāpestris ⁊ tararacon ⁊ aq̄ plāta
ginis cū folijs ⁊ radicibus suis ⁊ oīa q̄ ꝑuo-
cāt cū ifrātōe. ⁊ cuscute ē apitiuū valde ⁊ nō ē
potāduꝫ in calida. ⁊ reubar. ⁊ similiter absin-
thiuꝫ etiā nā lꝫ sit in eo caliditas q̄dā nō ē tñ
malū vti ipso in oppilatōe associata caliditati
⁊ frītati simul sicut oꝫ vt ipꝫ admistret̃ aut de
coctio eius ⁊ ꝑprie i aq̄ endiuie ⁊ radicis eiꝰ
⁊ eupatorij et amigdalaꝝ amaraꝝ. Ipsa eniꝫ
oīa ꝑma sunt: et ꝑmi istis sunt succus fe-
niculi hūidi et succus absinthij. cū sirupo ace
toso fortiū seminū. et si necessaria ē plurima cali
ditas cuꝫ melle et aq̄ eiꝰ et sirupo acetoso mel
lino. eq̄litati autē vicine sunt sic lupi vel lupli.
Ipsi nāqꝫ sūt medicina melior q̄ petit̃ aptio
epatis absqꝫ calefactōe aut infrigidatione. et
camepitheos est eis ꝑria sꝫ ē calidior eis pa
rūp. ¶ Et si potet̃ ex ea cū aq̄ endiuie tēpat ⁊
acetū sqlliticū ⁊ oximel sqlliticū ⁊ aspagi ⁊ ra
dix lilij est huius gñis ⁊ lacca ē̄t ⁊ ista qdē po
tāt ꝺm nec̄itatē aut sic cū aq̄ endiuie aut aq̄
cuscute si fuerit oppilatio hñs caliditatē aut cū
vino ⁊ aq̄ seminū ⁊ aq̄ lupinoꝝ cala ⁊ deco-
ctōe absinthij ⁊ silibus ⁊ sirupus acetosis ꝺꝫ
ordines suos ⁊ aceto de alleis ⁊ aceto de
aniudē ⁊ de capparibus. Ille āt sūt ad cali-
ditatē decliues sūt diuretica fortia sic asarū
⁊ casia ⁊ petrosilinū ⁊ aristo. ro. ⁊ rubea ⁊ ire
os ⁊ fistici ⁊ agaricū ⁊ epithymū ⁊ sq̄lla ⁊ po
liū ⁊ cētaurea minor ⁊ succus eius ⁊ gētiana
⁊ sirupus acetosus de melle ⁊ sqlliticus q fit
cū rubea ⁊ silibus ⁊ ficus infuse in oleo amig
dalino. ¶ Et ex medicis cōpositis fortibus sı̄
troc. plures quoꝝ descriptōes dicā in antido
tario sic troc. de lacca ⁊ de absinthio ⁊ troci.
de scolopēdria ⁊ dialacca ⁊ diacurcūa ⁊ bor
rusia ⁊ attanasia ⁊ tyriaca de. iiij. ⁊ socruge-
ne ⁊ araston ⁊ cōfectio de gētiana ⁊ cōfectio
de reubar. cū scamo. ⁊ sine scamonea ⁊ cōfe-
ctio sacarustē ⁊ cōfectio de aniudē nigro ⁊ cō
fectio diapipeon ⁊ diacalamētū ꝑpe ⁊ filoni
um ⁊ diamuschatū amaꝝ ⁊ cōfectio quā di-
cā in antidotario fcā ex muscho. Et suffut et
pilule q̄s dicā in loco suo illic in duritie epa-
tis ⁊ splēis. Cōfectio fortis in aptōe oppilatō
nū epatis ⁊ splēis. ℞. ammōiaci. ʒ. i. mastic.
turis amboꝝ añ carmet. v. costi euparorij am
boꝝ añ carmet. iiij. pipis ⁊ lōgi pipis ambo-
rū añ carmet. vj. folij carmet. viij. spice aro-
matice ⁊ stercoris leporis amboꝝ añ. carmet
vij. cōficiāt̃ cū melle dispūato ⁊ sit dosis eius
cochliariū vnū cū vino in quo infuse sunt ali
que medicine faciētes de oppilatioē aut cuꝫ
aq̄ de radicibus. Et ex eis q̄ sūt faciliora illa
ē vt sumēt̃ spice rōane ptes. iij. ⁊ absinthij ps
i. ⁊ terāt̃ ⁊ ꝯficiāt̃ cū melle ⁊ dēt̃. Et iteꝝ aga
ricū cū succo eupatorij iuuatiuū est valde. et
ex illis est vt in potu det̃ radix rubee cū siru-
po acetoso. Decoctio cōferēs ad oppilatiōes
epatis ⁊ splēis. ℞. sqlle ⁊ capilli veneris amig
dalaꝝ amaraꝝ fenugreci extremitatis absin
thij ptes eq̄les decoq̄t̃ ⁊ sumat̃ decoctio eo-
rū cū melle. Cōfectio valēs ad oppilationem
epatis ꝑping tp̄ris. ℞. piperis. ʒ. i. ⁊. ſ. spice
aromatice carmet. iij. aut. vj. ꝺm diuersitateꝫ
scripturaꝝ fenugreci costi asari añ. carmet.
vj. mellis. lib. i. ⁊. ſ. cōficiāt̃ cū eo ⁊ sit dos eiꝰ

cochliariũ .i. cũ aliq̃ sirupus cõueniẽtib⁹ ad hãc rem. ⁊ ex sirupis est sirupus acetosus de zuccaro cũ seibus ⁊ fortior illo est mellin⁹ cũ se. ⁊ sqlliticus ⁊ aq̃ mellis in q̃ fortiter decocte sunt spẽs aromatice in qbus est stipticitas ⁊ decoctio lupinoꝝ amaroꝝ in q̃ ponitur succus eupatorij. ¶ Et decoctio in q̃ ponunt̃ radices capparis ⁊ radices apij ⁊ radices feniculi ⁊ sqnãtũ ⁊ lacca ⁊ rubea ⁊ fenugrecuz ⁊ decoctio eupatorij ⁊ sirupus de absinthio ⁊ infusio eius ⁊ infusio facta ex aloe ⁊ aniso ⁊ amigdalis amaris. Solutiua ãt cõueniẽtia ad h̃ capl̃m vbi oꝫ vt solo vẽtris fiat nõ oꝫ vt admistrẽt̃ ex eis fortia nisi cũ vehemẽs ẽ necessitas. Immo oꝫ vt sint leuia qm̃ mã est in eo qd̃ ꝓximũ est medicĩe ⁊ qm̃ mẽbro si virtuosũ est sufficit qd̃libet adiutoriũ ad expellãdũ. ¶ Et medicine bõe ad hãc rẽ sũt hiera picra ⁊ polypodiũ ⁊ agaricũ ⁊ absinthiũ det̃ in potu hiera picra forti. vsq3 ad aur. i. ⁊. ʒ. ⁊ debili vsq3 ad aur. ¶ Et est cũ oleo de kerua cõuenĩẽtior et fortior ⁊ melior et suffuf deturbit cũ polio dictus in antidotario iuuatiu⁹ ẽ eis valde. Ipse. n. apit et soluit vẽtrẽ sil̃. Et cũ necessaria sũt solutiua fortiora nõ est excusatio qn det̃ ea q̃ sũt sic̃ pilule stõatice et pilule serapino. Et qñq3 sũt necia ea q̃ sunt sic̃ theodoricõ ⁊ logodiõ. ¶ Empl̃a vero sic̃ empl̃m fcm̃ ex polio et farina lupinoꝝ et seibus diureticis et sic̃ empl̃m fcm̃ ex fenugreco et amoniaco et absinthio et camedeos et mastice et croco cũ oleo de neridẽ et cera. Eius ãt regimẽ cũ cibo est qm̃ oꝫ vt oꝫ crossũ ex carnibus et pane azymo et pane fcõ ex silia viscosa glutinosa et vinũ crossũ et dulce et rizi et miliũ et pedes et capita ⁊ frixa siccata ⁊ assata siccata imo ea q̃ sũt sic̃ decocta sunt cõueniẽtiora ei et dactili et dulcia et oĩa ꝓprie in qbus sunt viscositas et crossitudo sic̃ alanasati et albabitati et alfeludẽ et alcabif ⁊ deuitet oĩa q̃ diximus eẽ de illis q̃ generãt opilationẽ et oꝫ vt nõ succedat cibo eius balneũ et resoluat ip̃m nã loco eius qd̃ ab ipsa resoluit̃ et ipse nõ est digestus. Et sil̃r oꝫ vt nõ vtat̃ sup ip̃m motu neq3 exercitio et neq3 bibat sup ip̃m pl̃m et elõget inter comestionẽ et potũ et ꝓp̃e potũ vini. ¶ Ip̃m. n. intromittit cibũ nõ digestũ ad ep. et oꝫ vt sit massa panis eius pl̃imi fermẽti et salẽ hẽat q̃ñtũ suffic̃ et paꝝ pl⁹. Et ordeũ et alcẽdaros et cicer et triticũ leuis põderis et fabe et oĩa bõa

si ei et nõ ẽ malũ tribuer̃ vinũ antiquũ subtile puꝝ et oꝫ vt admisceant̃ in cibis suis petri et silia et aspagi iuuatiui sit ei et cappares.

¶ De inflatione et vẽtositate i epate. C. vij.

Quãdoq3 aggregãt̃ in ꝑtibus epatis et sub ꝑtib⁹ pãniculoꝝ ei⁹ vapores. Quũ ergo retinẽt̃ et inspisãt̃ et cõuertũt̃ in vẽtositates inflatiuas nõ inueniũt meatũ aut ꝑꝑ suã multitudinẽ aut ꝑꝑ oppilationẽ in epate tũc illd̃ est inflatio in epate. ¶ Et qñq3 est cũ ea extẽsio pl̃ima et nõ est in ip̃a grauitas plurima sic̃ est in ap̃ate et oppilatõe neq3 febris sic̃ est in ap̃ate et accit vt ꝑꝑ debilitatẽ virtutis digestiue aut qm̃ medicine cibales aut humorose ꝓp̃etas est vt cõmoueat vẽtositatem et qñq3 est hec vẽtositas retẽta sub epate sic̃ retinet̃ sub splene et mouet eã cõp̃ssio sub hypocõdrijs et illd̃ qd̃ pl̃m vẽtositatũ est tẽsio incipiẽs deinde addit̃ et in ip̃a est ꝑmutatio q̃dã et nõ seq̃t̃ eã alteratio disp̃õnis i forma et colore egrediẽtis a ꝯsueta et qñq3 sedat cõp̃ssio iflationẽ et resoluit eã ⁊ ꝯsũit mã3 ei⁹.

¶ De cura vẽtositatis ⁊ iflatõis i ep̃a. c. viij.

Approriat cura ei⁹ cure oppilationũ ⁊ ẽ cũ medicis subtiliatis resoltis p̃dcis i ip̃a et ꝯfectõib⁹ p̃dcis et ꝯferũt ei balneũ i ieiunio et vinũ puꝝ i ieiunio et paucitas potus aq̃ fr̃e et vapatões cũ pãno calefcõ et cũ alefemati resolutis et ẽpl̃a fcã cũ mastice et sq̃nãto et spica et g̃na de bẽ et ẽpl̃a fcã ex eis q̃ sit sic̃ oleũ de neridẽ et mastix cũ seib⁹. et si vapatio mouerit tẽ optebit vt ꝯsideres lat⁹ cõicatõis nã si extẽdit̃ dolor ad ꝑtes itestioꝝ tẽ solue vẽtrẽ p⁹ deiñ resolue vẽtositatẽ. et si extendit̃ ad diaphragma et ossa pectoris et ad dorsũ admistra diuretica ẽt deiñ resoluentia vẽtositatẽ.

¶ De dolore epatis. Ca. ix.

Epati qñ3 accit dolor aut ex malitia cõpl̃onis diuerse i ꝑte pãniculi sui aut ex vẽtositate extẽsiua aut ex oppilatõib⁹ aut ex ap̃atib⁹ cal̃is aut duris cũ s̃ra phl̃atica raro faciũt accidere dolorẽ. ⁊ qñ3 fit ꝑꝑ motũ hũorũ i crisib⁹. et cognoscit̃ ꝑs ei⁹ ex significatõibus notis i ꝓnosticis. et qñ3 fit ex debilitate et nõ tollerat illd̃ qd̃ vẽit ad ip̃3 ex cibo et ledit̃ ab eo ꝑꝑea q͡a abhorret ip̃3. et qñ3 ꝯtigit i motib⁹ mẽrũ creticis vl̃ chrõicis vt accidãt ḡuitas et dolõ i ꝑtib⁹ ep̃is. et dolõ vehemẽs valde nõ fit nisi ex ap̃ate cal̃o aut ex vẽtositate q̃ꝑꝑ cũ nõ ẽ febris et dolor vehemẽs tunc cã eius est vẽtositas. Et ꝑꝑ hoc cũ febris su-

ꝓueniēt ei ſoluit ip̄z queadmodū dixit Hip. ⁊ Hip. qdē dixit in libro qnto dr̄ ei pertinere quē dicūt qdā inuentū fuiſſe in eius ſepulcbro ꝙ qñ accit dolor epatis cū pruritu vehemēti in camaduati ⁊ posteriore pte capitis ⁊ pollice pedis apparet in collo bothor ſimilis fabe morit eger in qnto añ ortū ſolis. Et illi q accit h̄ accit difficultas vrine pp oppilatioñe cū diſtillatōe qm̄ eſt in lacerto. Dico ergo cā eius eſt qm̄ eſt aquoſitas malitia q̄ expellit in vrinā penetrāſ aliquo modoꝝ penetratōis in extremitates ⁊ facit accidere caliditas ⁊ bauracitas ipſius pruritū vehemētē.

De ſignis. Capitulum.x.

Iam ſciuiſti ſignū cuiuſqz rei ex eis q̄ dicta ſunt i ca. ſuo.

De cura. Ca.xj.

Iam etiā diximus oēm rē in ca. ſuo. Verū hoies iā dixerunt ad dolores epatis medicinas dātes ip̄m iuuari ex eis abſolute. Et plm̄ iuuamenti coꝝ eſt in ſpē debilitatis eius. Et nos qdē referemus quaſdā earuȝ et eas in qbus eſt fiducia ſm ꝙ diximus ea. dixerūt magis iuuatiue ex illis ſūt troc. de reubarbaro cū deſcriptōibus diuerſis ⁊ cōfectio de reubarbaro ⁊ diacurcuma ⁊ ꝯfectio de ruta ſolutiua ⁊ cōfectio cordumeni ⁊ cōfectio ceſaris ⁊ atanaſia minor ⁊ maior ⁊ tamirij et cocaie ⁊ cōfectio aſclepiadis ⁊ troc. de cymino ⁊ cōfecti. H. ꝓportionata ad ill'd. Dixerunt ⁊ ex eis q̄ cōferūt ei ſunt. aj. ōȝ. ſucci foliorū pini recentiū cū ſirupo acetoſo aut decoctio eoꝝ cū reubarbari pōdere. ʒ. ſ. ⁊ croci tertie. ʒ. i. cū aliquātulo ſemine apij ⁊ feniculi et etiā ſumat rob. ʒ. iiij. ⁊ ſpice ⁊ maſticis amborū añ. ʒ. iij. ſucci eupatorij ⁊ ſucci abſinthij et lacce ⁊ reubarbari croci ſupioꝝ ſgnāti rubee tinctoꝝ aſſari ſeminū triū xiloal. crudi oium añ. ʒ. i. xilobal. ʒ. ſ. Et cū eſt illic dolor cū ſolutiōe vētris narrauerūt h̄ medicamē. R. fecuȝ vini decocti lacce ſpice reubarbari oium añ. aur. i. ſcorie ferri pōdus. ʒ. vij. bibat ſup. aj. ōȝ. aq̄ coriādri. Et oȝ vt in oibus illis deuittet cibos groſſos ⁊ carnes ⁊ ſit ꝯtentus leuibus ſubtilibus ex auibus ⁊ alijs ſic ſciuiſti. Et ꝓprie cū eſt illic caliditas. Et empl'is. empl'm de cordumeni ⁊ empl'm de euforbio ⁊ empl'm de meliloto ⁊ empl'a proportionalia.

Tractatus tertius de apoſtematibus epatis ⁊ ſolutione continuitatis eius.

Sermonis vniuerſalis de apoſtematibus epatis ⁊ que ſecuntur ipſum. Capitulum.i.

Apoſtematū in ptibus epatis accidentiū q̄dā ſunt q̄ accidūt in ipſo epate ⁊ alia ſunt q̄ accidunt in lacertis poſitis ſup ipſum ⁊ alia q̄ accidunt in meſaraicis. Et eoꝝ q̄ fiunt in ipſo epate alia ſunt q̄ accidunt in ptibus ei⁹ ſuperioribus ⁊ ad latus eius gibboſū ⁊ alia ſūt q̄ accidunt in ptibus eius inferioribus ⁊ ad latus cōcauū ⁊ alia ſunt q̄ accidunt in velaminibus eius ⁊ pāniculo eius ⁊ inuenis ipſius et h̄ diuiſio ē ſm minus ⁊ qñȝ cōicat ap̄a ſpēbus partiū eius. Amplius ap̄a ip̄ȝ nō cūatur qn ſit phlegmonides dubellati aut non dubellati aut cholericū canceroſū aut inflatiuum ventoſū. Et cauſe illius ſunt cōpl'o calida cū febribus deſtruentibus aut ſine febribus aut cōpl'o fr̄a ꝓhibēs digōnē ⁊ expulſionē aut debilitatis in ſtō aut oppilatio congregans hūores deinde facit eos penetrare partes epatis penetratōe nō nāli ⁊ chol'a etiam ⁊ ſil'a ſunt ex cauſis huius oppilatōis. Et cū eſt oppilatio ad latus fellis facit ſan. feruentē et imbibit in ptibus epatis imbibitōe nō naturali pp multitudinē cholere ⁊ ad ſūmuȝ matia chol'e multitudo ē ex cauſis ap̄atis calidi epatis. Et qñqȝ eſt ex nocumētis cū cōitate ſtōi ⁊ corrūpit digōnē. Et cibi qdē calefacientes ⁊ groſſi. Et illi q nō digerūt valde adiuuantes ſunt ad faciendū accidere ap̄ata in epate. Et ſil'r qñ eſt epar vehemētis attractionis ⁊ attrahit vltra quam oporteat et ſequitur ipſam ex eo cuius eſt expelli res magnas ⁊ preparatur ap̄a. Et qñqȝ accidit propter percuſſionem aut torſioneȝ ⁊ omne ap̄a in epate creticum ſi eſt ex latere gibboſo eſt eius criſis cum ſudore aut prouocatione aut fluxu ſan. ⁊ ſi eſt in latere concauo facit criſiȝ cum ſudore aut vomitu aut ſolutione ventris. Et apoſtema quidem quod eſt in gibboſitate deterius eſt apoſtemate quod eſt apud cōcauitatem ⁊ omne apoſtema accidens i epate calidum vel frigidum facit oppilationem ⁊ non reliquit corpori niſi ſan. aquoſum et cuȝ hoc debilitatur epar in ſeparando aquoſitatem. Et cum retinetur plurimum aquoſitatis in meſaraicis et iſte ſunt cauſe hydropiſis carnoſe et aſclitis. Et quando permutatur apoſtema calidum ex epate ad ſplenem eſt bonum. Et quandoqȝ permutatur ex ſplene ad epar eſt malum.

¶ De signis vniuersalibus apatum epatis
communium. Capitulum .ij.

Signa qdẽ cõia sũt q̃ inuenit eger grauedinẽ sub hypocõdriis isepárabilẽ ⁊ inuenit illic dolorẽ vehemẽtẽ qñqȝ nõ sicut in oppilatiõib⁹. Ipsa eni accidũt a dolore forti ⁊ alteratur cũ eo forma nõ sicut inflatione in q̃ nõ alterat̃ ⁊ ẽ cũ eo attractio furcule ad iferiora i pluribus horis nõ sẽper. Et nõ fit hec qdẽ attractio nisi pp tensionẽ ꝯcauitatis ⁊ supẽsionẽ. ⁊ nõ accidit i egritudinibus epatis calidis ⁊ alijs pulsatio qm̃ arterie dispartite sunt i pãniculo eius. ⁊ neqȝ ẽ grauitas i eis nisi quãtitas isepárabilis. ⁊ qñȝ cõicãt coste dorsi doloribus epatis ⁊ apatibus eius supioribus ascẽdẽtib⁹ quãuis nõ sint sẽper cõicãtes. Et habentes qdẽ apata epatis ꝓprie calida ⁊ magna nõ possunt dormire sup latus dextrũ. et grauat eos dormire etiã sup latus sinistrũ ꝓpter tẽsionẽ apatis ad inferiora imo plurima inclinatio eoꝝ ẽ ad dormiẽdũ resupine. Et si apa ẽ i latere gibboso inuenit̃ grauitas illic. et sentit̃ tensio apud suspẽsoria. ⁊ cadit tactus illic sup apa mãifestus. ⁊ ꝓprie i debili. ⁊ accit tussis sicca ⁊ ꝯstrictio anhelit⁹ et ꝓprie qñ anhelat cũ fortitudine pp cõitatẽ diaphragmatis et pulmõis ad ipsũ i nocumẽto et minorat̃ vrina. et qñȝ retinet̃ oio quũ apa ẽ magnũ ꝓpter illud qd̃ accidit de oppilatiõe i latere gibboso. et debilitate expulsiue. Et grauitas i ipso maior ẽ ea q̃ ẽ in facto apud ꝯcauitatẽ qm̃ latus ꝯcauũ sustẽtat̃ stõmȝ. et ẽ grauitas i ipo plus et attractio furcule ad iferiora a dextro minus. et ꝓprie i illo cui⁹ epar creatũ ẽ ñ vehemẽter adherẽs ⁊ obuiãs costis. Dexꝫ attractio furcule ad iferiora et cõitas furcule in dolore ad epar sũt icõtinuatiõe epatis cũ costis mãifestiores maiores et singultus minorat̃ i ꝯcauo pp elõgationẽ gibbositatis ab ore stõi. Quũ aũt apa icõcauitate et latere iferiore est grauitas minor propter suam sustentationeȝ super stõum et non sunt tussis et constrictio anhelitus de quibus sit curandum. et non cadit sub tactu casus de quo sit curandum. Verũ dolor est vehemens propter ꝯpressionẽ factã illic. et ꝓprie quũ attrahit̃ mirac. Et quãȝ apata epatis sunt magna declinat natura ad resupinationem etiam et ad dormitionem. Qd̃ si superfluat leditur a resupinatiõe ẽt et apa lateris cõcaui cõicãt mesaraicis plimũ.

¶ Et prorsus quũ apostemata ẽ ad latus cõcauũ stõus est vehementioris continuitatis ⁊ apparent singultus ⁊ nausea ⁊ tussis si apa est calm. Et existimauerunt qdã q̃ cõitas inter vtraqȝ est pp neruũ subtilẽ cõtinuantẽ inter epar ⁊ inter os stõi q̃ pp nõ accit singultus nisi cũ est apa magnũ cõprimens os stõi. Et vr. G. q̃ cã in illo est illd̃ qd̃ effundit̃ ad stõm in ore suo ⁊ apte calo. Et ex hũore acuto. Et ad sũmũ singultus apud oẽs nõ apparet nisi cũ apa est magnũ qm̃ spaciũ longinquũ est inter epar ⁊ os stõi ⁊ si est illic neru⁹ in quo ipsa duo cõicant ⁊ continuat inter ea est subtilis valde. Et ad sũmũ dũ nõ est apa magnũ nõ fit inter stõm ⁊ epar cõitas scd̃m plȝ. Et illd̃ de apatib⁹ epatis q̃ fcm̃ est circa pãniculos ⁊ venas est vehementioris doloris ⁊ prauioris fe. si est calm. Si ãt apa est in vtrisqȝ lateribus simul apparent signa q̃ sũt vtroruñqȝ lateꝝ simul. Et qñqȝ cõicat latus lateri vsqȝ ad terminũ nõ plim. Et qñqȝ pducunt oẽs spẽs apatũ epatis calidoꝝ ⁊ frigidorum ad hydropisim. Et scias q̃ cũ apati epatis associat̃ ventris solutio est mortale.

¶ De differentia inter apata epatis ⁊ apata lacertoꝝ positoꝝ super ipm mirac. Ca. iij.

Cognoscit̃ dr̃a inter vtrũqȝ ex pte figure ⁊ qm̃ apa lacerti appet semp ⁊ apa epatis qñqȝ nõ apparet ⁊ ꝓpe inconcauitate ⁊ in pingui nisi sit res magna aut grauis. Et lacerti qdẽ sitis aut est in latitudine aut ẽ in longitudine aut transuerse capiens in lacerto. Et iã qdẽ signauimus ipm in anatomia. In figura vero qm̃ figura eius qd̃ apparet de apate epatis est lunaris scd̃m situm epatis q̃ sentit̃ cũ separatione abscisionis ei⁹ cõis. ¶ Lacertosum ãt est simile stillo cuius vna extremitatũ est grossa altera est subtilis ⁊ est quasi cauda muris ⁊ fitr nõ sentit̃ cũ separatione abscissionis eius cõis. Immo vides ipsum subtiliari in longitudine sua paulatim. Immo nõ forsitan contingit vt comprehendatur ex eo nisi paruȝ in profundo cũ est in lacerto ꝓfundo transuerso. Et est similius apostematibus epatis. Ex parte autem accidentium propriorum ⁊ cõmunium quoniam ex accidentibus proprijs ⁊ cõmunibus que accidunt apostematibus que sunt i epate non est aliquid in apostematibus lacertorum de quo sit curandum ⁊ cum vides almirac declinare ad tenebrositatem ⁊ siccitatem tunc existima q̃ apa est epaticum.

¶ De apostemate calido. Capitulum.iiij.

CAusa eius sunt ex summa causaꝝ epatis in quo ē caliditas. Eius vero signa sunt signa predicta apostematum cōium ⁊ q̄ sunt in quibusdam partibus et est illic fe.acuta quum est apostemata in carnositate. et fit vehemens sitis. Et minoratur appetitus ⁊ accidunt singultus ⁊ nausea ⁊ cholericus vomitus in primis deinde vt flos eris post niger ⁊ accidit frigus extremitatum. ⁊ nigredo lingue ⁊ sincopis totum illud. et proprie quum apostemata est in concauitate. Et est malitia anhelitus ⁊ dolor extensus ad dorsum ⁊ furculam ⁊ mordicatio.⁊ proprie quum est apostemata in gibbositate. Et quando est in concauitate tunc non addit nisi in re anhelitus. qm̄ qn̄ attrahit aer plurimus valde extendit diaphragma ⁊ coarctat ipsum ⁊ constringit attractionem aeris.⁊ quādoqꝫ accidit tussis. Et accidūt lingue quocūqꝫ mō fit citrinitas ⁊ rubedo vehementes deinde declinat ad nigredinem deinde alteratur color cutis totius proprie quum apostema est in gibbositate. et quando est virtus fortis ⁊ proprie virtus stōi ⁊ apā in ꝯcauitate retinetur natura. Et si virtus in corpore ⁊ stō est debilis soluitur. Ingt. Hip. egestio conturbata nigra in principio egritudinis acute significat ꝙ i epate est apostemata calidū magnum hoc est. et pulsus fit vndosus magnus frequens velox. Et apostema quidem calidum aut resoluitur ⁊ destruūtur accidentia eius aut collectionem facit. et sunt cum eo signa dubellati et dicam. et aut induratur et permutatur etiam ad signa epatis duri et destruuntur signa apostematis calidi. Et plurimum quidem cause permutationis eius ad duritiem est superfluitas in infrigidatione et constipatione et administratione grossoruꝫ in apostemate. ¶ Et differentia inter ipsum ⁊ pleuresim est quoniam tussis non sequitur sputum. ⁊ ꝙ dolor est in dextro grauatiuus.⁊ color lingue ⁊ color corporis alterantur cum eo. Et pulsus non fit serrinus valde ⁊ capitur manu si est in gibbositate. et significant ipsum labor anhelitus magni et attractio aeris plurima si est in concauitate: propterea quia apostemata comprimit diaphragma et extendit ipsum ⁊ quandoqꝫ commouetur tunc tussis. Et crisis quidem apostematum epatis calidorum in gibbositate factoꝝ.⁊ apostematum calidoꝝ factoꝝ in lacertis fit cū fluxu sā.nariū ⁊ ꝓprie ex dextra aut cuꝫ sudore aut vrina laudabilibus. Et factorum in concauitate fit cum sudore aut fluxu ventris cholerico aut vomitu.

¶ De almesire in epate. Capitulum.v.

GRauitas in mesire in epate est tumor ⁊ inflatio ⁊ mordicatio ⁊ denigratio ligue ⁊ tinctura coloris vehementioris plm̄. Et est color decliuis ad citrinitatē ⁊ est paroxismus vehementie febris tertiane. Et eius qdē iuuamentū a frigidis humidis est vehemētius ⁊ pulsus est duritior ⁊ similior serrino quā vndoso puro ⁊ minor ⁊ vehementioris frequētie ⁊ velocitatis.

¶ De phlegmone ⁊ epate. Caplm̄.vj.

SIgnificāt ipsā signa apātis cali ⁊ diuersificāt ipsā ea q̄ ꝓportōauim⁹ ad mesir̄ i proprietatibus ⁊ rubedo facici ⁊ exuberatio venarum.

¶ De apostematibus frigidis in epate.c.vij.

IN istis apātibus est grauitas plus ⁊ nō est sitis neqꝫ febris neqꝫ nigredo lingue ⁊ sentit cū eis in stō sil̄itudo spasmi. Et significat ipsa etas ⁊ regimen ⁊ complō ⁊ color secundum ꝙ sciuisti.

¶ De apostematibus phlegmaticis. C.viij.

SIgnificant ip̄m inflatio cutis ⁊ plūbeitas coloris ⁊ ꝙ cū sentit cū duritie ⁊ vehementia lenitatis pulsus cū reliquis signis apostematis frigidi.

¶ De apostemate duro ⁊ cancro. Caplm̄.ix.

SEpe accit ab apte āncedente ip̄m ⁊ qn̄ꝫ accit incipiendo ⁊ qn̄qꝫ accit a ꝑcussiōe ⁊ incipit tendere ad duritiē. Et significat ip̄ꝫ tactus in eo g suscipit tactū ꝑtiū epatis eius. Et si nō inciperet hydropisis ꝑuenire ad habentē ip̄m apparet ad tactū manifestū valde nā almirac extenuat cū eo ⁊ debilitat ⁊ attestat apā lunare absqꝫ dolore. Verꝫ qn̄qꝫ ledit apud initiū receptionis cibi ⁊ alleuiatur apud famē ⁊ est via ad hydropisi. Et qn̄qꝫ significant ip̄m vehementia grauitatis valde sine febre ⁊ extenuatio corporis ⁊ casus appetitus ⁊ tenebrositas coloris ⁊ ꝙ minorat vrina. Et qn̄qꝫ succedit accn̄tibus apātis calidi cū remouent ⁊ nō remanet nisi grauitas. Et si addit ꝑꝑ illud difficultas anhelitus significat ꝙ apa calm̄ indurat. Et difficultas qdeꝫ anhelitus ⁊ grauitas sine febre cōicant i apate duro ⁊ oppilatione ⁊ differunt ꝑ reliqua q̄ dicta sunt. Et sequit ip̄m hydropisis ⁊ ꝓprie

hyposarche pp debilitatē separationis materiei aquose ex sanguine ad resudationē subtilē eius quaꝫ currit aquositas cū sanguine in mēbra ꝛ accñt febris ꝛ ebullitio ꝛ spissū aquositatis qñqꝫ puenit etiā ad spaciū ventris ꝫ ꝙ dicemus in ca. asclites quare moriunꝫ ꝫ psm pp resolutionē nature pp oppilationem viaꝝ ad epar. Quapp dissoluunꝫ eoꝝ virtutes. Et isti qdē nō curantur nisi in principio. Tunc enim qñqꝫ confert cura sed cū ꝓlōgatur egritudo nō confert curatio ꝛ si fuerit durum cancerosum ꝛ fuerit illic retentio tūc dolor erit vehemēs ꝛ accidet nocumentū in colore ꝛ in appetitu ꝛ reliquis plus. Et qñqꝫ accidunt singultus ꝛ nausea sine febre ꝛ nō sentiꝫ dolor ꝛ erit via securitatis mēbri. Et scias ꝙ epar velociter oppilaꝫ ꝛ cōuertiꝫ in lapideitatē ꝛ ꝓpe cū administranꝫ superflue incrossantia ꝛ cōstipātia in apate calido.

De dubellati. Capitulum. x.

Plurimū fit post apa caꝉm. Quū eniꝫ incipit fieri collectio fit dubellati ꝛ cū incipit collectionē facere vehementiora fiunt fe. ꝛ dolores ꝛ accidentia in primis deinde accidunt tremores diuersi ꝛ lediꝫ a resupinatiōe ne dū a dormitione sup latus cū ergo facta ē collectio leniꝫ ꝯpssio ꝛ sedanꝫ accidētia. cūqꝫ aperiꝫ accñt horripilatio ꝛ lubricatio virus ꝛ saniei ꝛ reꝝ q̄ sunt sicut fex ꝛ inuenit p illō leuitatē ꝛ resolutionē ex grauitate sensata. Et ipsi⁹ eruptio aut fit ad ptē intestinoꝝ ꝛ egrediꝫ cū egestione aut ad ptē renū ꝛ egrediꝫ cuꝫ vrina aut ad spatiū qꝺ est inconcauitate ventris ꝛ inuenit alleuiationē ꝛ detumitionē et nō attestaꝫ eūo in egestione aut vrina. Et dubellati qdē qñqꝫ est ꝓfunda in carne epatis ꝛ qñqꝫ tendens ad manifestū ipsius ꝛ nō ꝓfunda ꝛ sanies diuersificaꝫ in ea. Fit enim in ea que submersa est nigra in nō submersa tēdit ad albedinem.

De apostemate mesaraice. Capitulū. xj.

Communicant in signis suis apati epatis. Veꝝ febris in illo qꝺ caꝉm est. Est debilis nō existens in vehemētia febris apatis epatici ꝛ est grauitas cū extensione ꝓfundior ad ventrē ꝛ stōm ꝛ qñqꝫ est tensio maior cū grauitas. Quū ergo nō inuenis signa oppilationis epatis nec signa apatum epatis ꝛ inuenis chilū subtilē pp debilitatē digestionis in stō ꝛ significationē eius ꝛ sunt illic tensio ꝛ lenis febris scias ꝙ in mesaraica ē apa caꝉm. Sed inter apa duꝝ ꝛ oppilationes mesaraice est dr̄a difficilis nisi cū existimatione lōga si egrediꝫ aliqd saniosū post dies aliquot tunc scias ꝙ ē ab apate ꝛ hec sanies discerniꝫ a sanie facta a suo simili in epate in ꝭ ꝙ illa tendit ad rubedinem ꝛ sanguineitateꝫ saniosam ꝛ citrinitatem.

De cura apatis caꝉi ꝛ sanguinei. Ca. rij.

Primum quod tibi necessarium est. Est vt consideres dispositionem repletiōis ꝛ dispositionē virtutis ꝛ etatis et hore ꝛ aliorum que tu scis ꝛ queras ex eis licentiam in phlobotomia ergo phlobotomia si est possibile tibi ex basilica et si non ex nigra ꝛ si non ex cephalica. Et si virtus est fortis extrahe qꝺ necessarium est de sanguine in vice vna ꝛ si non partire ꝛ segrega in vices plurimas. Et scias ꝙ quando non phlobotomas ꝛ dimittis materiam in epate ꝛ administras stiptica et apocrustica proculdubio induratur apostema et si tu administras resolutiua non est dubiū quin commoueatur dolor et apostema. Phlobotomia ergo in primis ꝛ non hesites in hoc cum non est prohibitor fortis et extrahere san. abundantem. Et scias ꝙ tu indiges in initio eius eo cuius simile est canone de repercussione et infrigidatione. Verum tibi inest tunc vt attendas latus duritiei ꝙ q̄ꝫ velociter respondet duritiei ꝛ propter hoc oportet ꝙ sint permista cuꝫ subtiliatiuis et aperitiuis. Et epithimatum quidem frigidorum administratio superflua quandoqꝫ perducit ad duritiem ꝛ quandoqꝫ sufficit eis introitus balnei. Et quandoqꝫ aperitur ad renes. Et scias ꝙ plures medicinarum quibus est stipticitas aliqua et frigus et similiter ciborum qui sunt huiusmodi sunt granata ꝛ poma et pira nocent ex alia parte. Et illud quoniam ipsi constipant meatum qui est ad fel quare non attrahit choleram ꝛ est illō additio in apostemate et malitia plurima. et ex constipatione cum hoc quod ipsa est necessaria in principio egritudinis et in fine eius et apud responsionem resolutionis ad conseruandam virtuteꝫ timentur due malitie. lapideitas et retentio cholere in epate. Quapropter indiges etiam vt incipias a regimine resolutōis materiei in hac egritudine plus quam sit tua inceptio in reliquis apostematibus timendo lapideitatem et duritiem et expellendo illud quod forsitan resudat ex vi-

ru malo a cui⁹resudatōe nō euanē apata ca-
lida. Vex resolo et aptio qñ3 mollificāt vir-
tutē ꝛ approximāt mortē sicut narrauit. S.
de dispositione medici curantis apata epa-
tis cum mollificatiuis quibus curantur reli-
qua apata sicut est emplm fcm̄ ex oleo de tri
tico ꝛ aqua ꝛ cibabat illum alcandarusio et
oportebat vt cibaretur eis in quibus est ab-
stersio sine viscositate ꝛ grossitie ꝛ vt miscerē
tur cum resolutiuis medicine in quibus sunt
stipticitas ꝛ confortatio ꝛ aromaticitas sicut
ciperi ꝛ calamus aromaticus ꝛ absinthium.
ꝛ vt administraretur de istis quantitas que
conseruaret sanitatē ꝛ nō superfluaret ꝛ essēt
in initio sui repercussio cū fortitudine ꝛ i me
dio ipsius ꝯpositio ꝛ in fine eius resolutio cū
stipticis huius generis ꝛ si esset necesse vt cō
fortetur resolutio tunc festinaret quidā ꝛ i ip
so est qd̄ ē in ipo. Ille ergo nō recipit ex. S.
ꝛ indicauit ei. S. in egroto qñ conuenerunt
ad eū ꝙ iste eger morieē cū dissolutione vir-
tutis ꝛ sudore viscoso pauco apparente super
ipm mortuus est ergo infirmus ꝛ fuit scd̄m
ꝙ existimauit. S. nō est ergo necessarium vt
cū hac resolutione singula incipiaē in hora re
sponsionis ꝛ oꝫ vt euetur a stipticitate ꝛ aper
tione in dispositione responsionis resolutio-
nis pure. Et cōsideratio oiuꝫ istoꝝ est ex sub
tilibus rebus. Et scias ꝙ sicut hoc mēbrum
velociter conuertiē in lapideitatē similiter ve
lociter suscipit resolutionē. Et qñqꝫ sunt reso
lutio ꝛ apertio cause ad eruptionē. Et qñ ad
ministras resolutionē nō administres eā ex
genere coꝝ que mordicant ꝛ cōmoueāt apa.
Et aqua qdē ordei q̄uis abstergat sine mor
dicatione tamē est dulcis dulce facit incurre
re oppilationes propter illud ergo in aq̄ ē suf
ficientia abundans qm̄ abstergit sine mordi
catōe ꝛ nō facit accidere oppilationē. ¶ Am
plius possibile est vt confortenē eius apertio
ꝛ abstersio cū eis que admiscenē ei si necessa
rium est vt addaē ipsius virtus. Et mordica
tio qdē ꝛ stipticitas plus nociue sunt concaui
tati q̄ꝫ gibbositati qm̄ ipse festinant cū virtu-
te sua ꝛ faciunt accidere oppilationes in ini-
tio viaꝝ ꝛ in gibbositate sunt fracte virtutis
ꝛ obuiant extremis orificijs. Amplius oꝫ vt
cognoscas latus egrū ꝛ caue ne prouoces vri
nam egritudine exñte in concauitate aut sol-
uas ventrē egritudine exñte in gibbositate ꝛ
facias materiā in vtrisqꝫ dispositionibus si-
mul inobedientē. imo oꝫ vt tu euēs ex ppin-
quioribus locis. Eua ergo ex apate qd̄ est in
concauitate ex latere solutionis ventris ꝛ il-
lud qd̄ est in gibbositate ex prouocationis la
tere. Et caue ne dimittas naturā remanere
restricta. In hoc eni est nocumentū magnuꝫ
ꝛ in ipso est error. Nō etiā dimittas eam so
lutā superflue ꝛ cadat virtus ꝛ hesitet natu-
ra imo superest tibi vt resoluas constrictā cū
equalitate ꝛ constringas solutā cū equalita-
te. ¶ Medicine aūt conuenientes apatibus
epatis ꝛ in initio rei cū illic est caliditas sup-
flua sunt aqua endiuie ꝛ aqua solatri cū siru
po acetoso zuccario ꝛ aqua ordei ꝛ aqua vir
ge pastoris ꝛ aqua arnoglosse ꝛ alkekengi et
aqua coriandri humidi ꝛ aqua cucur. ꝛ aqua
cucumeris ꝛ aqua cuscute. et oꝫ vt admisceaē
eis aliquid hoꝝ que sunt sicut absinthium et
calamus aromaticus ꝛ troci. hmōi. ℞. carnis
amirberis. ʒ. x. rosaꝝ spodij amboruꝫ añ. ʒ. v.
medulle seis citroli ꝛ medulle seis cucurbite
ꝛ seis portulace ꝛ seis endiuie oium añ. ʒ. iij.
seis feniculi pondus. ʒ. i. sumatur ex eis in po
tu pondus. ij. aur. Et si necessariū est addere
confortantia epar ponatur in eis lacca ꝛ reu
bar. Et si fuerit illic tussis ponantur in ipsis
succus liquiritie ꝛ aliquid de dragaganto et
tereniabin. ¶ Medicine que sunt fortiores ꝛ
conuenientiores ei q nō hꝫ ex caliditate quā
titatem peruenientē in vltimo sunt aqua fe-
niculi ꝛ buglosse ꝛ squinantū ꝛ apiū monta-
nū ꝛ allubleb ꝛ totū illud cū sirupo acetoso.
¶ Ista enim ꝛ consimilia conferunt in illo ꝙ
est in tunica prima cū incipit in maturatione
peruenientē parum. Et troci. de rosis etiam
ꝛ proprie in eo qd̄ sequiē concauitatē. ꝛ mul-
totiens quidē est cā apatis ꝛ initiū eius sal-
tus ꝛ pcussio. Et ex eis que ꝓhibēt ipsum ac
cidere post illa duo ꝛ post phlomiā est vt in
potu sumaē ex rubea ꝛ reu. alseni omni die.
ʒ. i ꝛ fiat hoc tribus diebus. Et postq̄ꝫ scis ꝙ
apa est in latere concauo tūc primū est vt ad
ministres aquā allubleb permistā cū eis que
necesse est illi admisceri ex infrigidatiuis⁹ pre
dictis. ꝛ aq̄ sicle in oibus que maturant ꝛ re-
percutiunt ꝛ leniunt naturam ꝛ confert cum
apparet maturatio oppoponacuꝫ cum aqua
feniculi ꝛ aqua solatri et allubleb et vt tu po
nas i cibo aliqd de seie cartāi ꝛ sicle siue de
vrtica polipodio ꝛ qñ dēliat administra fortia
sicē aloes et agaricū et turbit ꝛ qdā administrāt

myrob.citrios. Ego vero abhorreo eos pp illud qd in eis ē de virtute stipticitatis ꝛ timeo ꝙ educat̄ subtile ꝛ vertat̄ in lapideitatē grossū. Et qn̄ administrāt̄ in hmōi hora ea q̄ sūt sicut semē cartami ꝛ sicut vrtica ꝛ polypodiū in cibo ꝛ epithymuꝫ sine timore. Et qn̄ addemus ad ea q̄ sunt sicut ellebo rus ſꝫ necessitatē. Clistere aūt in principio ꝛ vbi accidit vt sit natura cōstricta fiat ex eis q̄ sūt sicut succus folioꝝ sicle cū melle ꝛ sale ꝛ baurach aut cū zuccaro ru. Et apud declinationē fiat fortior ꝛ ponat̄ in ipo polypodiū ꝛ cētaurea ꝛ isopus ꝛ origanu. Et qn̄ ponit̄ in ipso colloquintida. Quuꝫ aūt est in latere gibbositatis oꝫ vt incipias in ipso cū diureticis fr̄is deinde cū tēperatis. Et qn̄ appa ret maturatio administra fortia acuta ꝛ nō est necessaria hec posteriorатio nisi pp timo rē lapideitatis. Medicine aūt iste sunt sicut rubea ꝛ petroselinū ꝛ assarū ꝛ squinātū ꝛ tro.amirberis descripti ꝛ tro. ꝺ eupatorio fortes ꝛ reliq̄ diuretica fortia p̄dicta i areol. expulsionis ꝛ in ca. ꝓuocationis. Empl'a vero oꝫ vt nō administrent̄ fr̄a sicut sup apa ta alia imo tepida. Et illa qdē a qbus oꝫ incipere qn̄ existimas ꝙ apa est hīs initiū sicut succi fr̄i stiptici sicut succus portulace ꝛ cucur. ꝛ semꝑ viue ꝛ aq̄ rob. ꝛ sandali ꝛ cāfora. Emplastra facta ex p̄putiis vinū ꝛ ro. siccis ꝛ attriplicibus. Et nō oꝫ vt sint hmōi quū verificat̄ ꝙ apa iam est. Meliora nāqꝫ emplastra sūt illa q̄ sūt facta ex cydoniis cū medicinis aliis: de illis est vt terat̄ cydonia cū farina ordei ꝛ aq̄ ro. ꝛ fiat ex eis empl'm: aut cydonia decocta cū aceto ꝛ aq̄ dōec dissocta sint: ꝛ misceat̄ cū sandalis: ꝛ ponat̄ sup ea aliqn̄tulū olei ro. ꝛ administret̄. Et ex illis est vt decoquat̄ cydonia cū vino odorifero i quo sit stipticitas ꝛ addat̄ eis virga pastoris ꝛ cōfortētur cū eis q̄ sūt sicut parū spice ꝛ absinthiū ꝛ ciperi ꝛ p̄parētur cū eis q̄ sūt sicut sauich ordei ꝛ administrētur. Et qn̄ pōitur cū eis oleū de cydoniis aut oleū masticinuꝫ aut oleū de alcāna. Et de aquis aq̄ myrti ꝛ aq̄ de foliis maloꝝ ꝛ aqua cydonioꝝ ꝛ silia. Et qn̄ fit empl'ꝫ ex cydoniis decoctis cū decoctiōe absinthii. Et quū volūtas ē vt eleuetur ad gradū resolōnis ponat̄ in ipso mastix ꝛ camomilla ꝛ melilotū ꝛ farina ordei ꝛ fenugrecū cū rebus in qbus sit stipticitas ꝛ semē lini ꝛ oleū.s.eius ꝛ oleū fisticinū ꝛ oleū camomillinū ꝛ fenugrecū. Et ex empl'is laudatis est empl'm de tenulis ꝛ empl'm filagrius ꝛ empl'm de meliloto ꝛ empl'm caritiū ꝛ empl'a q̄ dicemus in antidotario. Descriptio empl'i ad inflationem. ℞.butyri ꝛ succi rubei amboꝝ an̄.ptē.i.croci masticis amborū an̄.ptē.5.olei ro.ptes.iiii.cere qn̄tū necesse est. Et in fine eius administra empl'a aperitiua resolutiua ꝑmista cū stipticis pp oseruationeꝫ virtutis sicut sunt emplastra facta ex ireos ꝛ assaro ꝛ alusnee ꝛ polio ꝛ origano ꝛ sceha ꝛ se.apii ꝛ bdellio ꝛ silibus. Et qn̄qꝫ addūtur in eis cōfortātia. Et empl'a facta ex myrto ꝛ rubea tinctoꝝ ꝛ grāis lauri ꝛ croco ꝛ myrrha ꝛ mastice ꝛ cera ꝛ oleo sambacino ꝛ oleo de lilio. Descriptio emplastri resoluētis apata epis ꝓportionatū ad tabos laudabile expertū. ℞.storacis ꝛ cere amboꝝ an̄.darkimet.x.ꝛ masticis ꝛ croci ꝛ amomi oīuꝫ an̄.darkimet.ii.olei de arbore masticis ex olei ro.amboꝝ an̄. darkimet.ii. vini cotilas.ii.ꝛ.5.liquefiant cera ꝛ oleū ꝛ misceātur cum eis oīa. Aliud iuuatiuū valde.℞.lilii amomi folii oīuꝫ an̄.pōdus darkimet.i.storacis cere amboꝝ an̄.darkimet.i.olei de arbore masticis qn̄tū necesse est. Aliud bonū ℞. aloes.ōꝫ.iii.masticis.ōꝫ.i.camomille ꝛ meliloti amboꝝ an̄.ōꝫ.iiii.croci rubee ꝛ calami aro.assari.oīuꝫ an̄.ōꝫ.ii.cere ꝛ ammoniaci amboꝝ an̄.ōꝫ.vi.olei de lilio qn̄tū sufficit. Aliud resolutiuū confortatiuū.℞.croci. ōꝫ.ii.bdellii.ōꝫ.vii.ꝛ sordis vrceoli.ōꝫ.iiii.ꝛ amomi ꝛ spice romane: ꝛ carpobalsami omniū an̄.ōꝫ.vi.olei de lilio qn̄tū sufficit permisceātur ꝛ administrētur. Qd̄ si cū apate fuerit solutio ventris debilitās quā sollicitudo erigit retineri: tūc oꝫ vt in potu sumāt̄ trocisci almirberis ꝛ tro. de reubarbaro muschati. Cibus aūt meliorē kisch ordei. Infrigidat eni ꝛ abstergit ꝛ nō facit acquirere oppilatiōes ꝛ festinat eius penetratio. Incandarusio aūt ꝛ frumēto fortiori eo necessariū est aliqd de grossitudine ꝛ cōpssione apatis. Et si non est excusatio a pane fit panis qui non est ex simila neqꝫ ex tritico grosso: ꝛ iaꝫ sit in furno panis factus ꝛ oportet vt intēdatur cum cibo vltimo. Et ex oleribus lactuca ꝛ attriplices: ꝛ ex fructibus granata dulcia ei in cuius stomacho non conuertuntur dulcia ꝛ oportet vt deuitet dulcia qn̄tuꝫ potest.

De cura berisipile. Capitulum.xiii.

C Vra herisipile ꝓprima est cure phleg-
monis. Vez oz vt sint ventris solutio
ꝛ vrine ꝓuocatio sublimiores:ꝛ cũ eis q̄ sũt
decliuiora ad frigiditatē. ¶ Et ponãtur me
dicine sup ipsã infrigiditate cũ niue ꝛ nõ in-
cessanter remoueꝝ illud donec eger inueniat
subuersionē frigoris. Et fiũt empl̃a ex nenu
fare ꝛ aqua alkekengi ꝛ aq̃ cydonioꝝ ꝛ san-
daloꝝ ꝛ canfora.ꝛ similibus. Et nõ admini-
stres in ea calefaciẽtia quantuʒ possibile est.
¶ De cura aldubellati. Capitulum.xiiii.

O Portet vt administrẽtur in principio
aldubellati ꝛ cum incipit apa calidũ de
quo existimaꝝ q̃ ad collectionē perueniãt re
percussiua q̄ sunt ex empl̃is cũ equai tate ꝛ
epĩthimatibus. Et in potu dẽtur aq̃ ordei ꝛ
sirupus acetosus. Et si dispositio necessariã
faciat phlõmia ꝛ basilica:aut vẽtosa partem
vẽtris q̄ sequiꝝ epar. Et qñʒ indiges solutio
ne ventris:quũ ergo nõ ē excusatio quin col
lectio fiat: tũc necessari ũ est vt administres
maturationē ꝛ suppurationē ꝛ necessariũ ē
vt adiuuẽtur cũ incisione ꝛ subtiliatiõe quũ
necessariũ sit hũoribus grossis existẽtibus i
hmõi apatibus qbus mẽbrũ iã imbibitũ ē.
Et necessaria est lenificatio vt faciat hũoreʒ
p̃paratũ ad resoluendũ. quũ ergo appet ma
turatio ꝛ non suppuraꝝ altera ipm ab illis ꝛ
vtere suppuratiuis fortibus potãdo aut em-
plastrãdo: deinde adiuua naturã ad expellẽ-
dũ materiã . Et si indiges adiutorio ꝛ oppo
sitione ad parteʒ declinationis ꝛ oportuerit
vt ventrē soluas aut vrinaʒ ꝓuoces facies.
¶ Et nõ ꝓuoces cũ re forti ꝛ calida ꝛ faciat
incurrere egrũ nocumẽtũ in vesica. ¶ Cõfor-
tatio eni vesice in hac egritudine ꝛ quũ eru-
pit pus ad ipʒ p se ipʒ aut medicina diureti
ca necessaria ē. Quũqʒ erupit pus aut expel
litur ꝛ necessaria est ablutio residui pus:tũc
fiat cũ eis q̄ sunt sicut aqua mellis ꝛ rubea.
Deinde si indiges incarnatione vlceris tũc
si virtus tollerat ventris solutionē est in ipsa
adiutoriũ plurimũ quũ nõ ē supflua. Et vẽ-
tris qdem solutio necessaria ē pp duas res
vna eaꝝ ante eruptionē ꝛ minoreꝝ materia
ꝛ alleuieꝝ sup naturã ꝛ secunda post eruptio
nē aut ꝓpe eruptionē ꝛ cõplemẽtũ matura
tionis:quũ scitur q̃ materia ad partē intesti
noꝝ est decliuior ꝛ q̃ dubellati est in latere
cõcauo. ¶ Et ex illis qdē qbus venter soluiꝝ
ante eruptionē sʒ semitã adiutorii nature ꝛ
alleuiationis sunt tereniabin ꝛ xiracost ꝛ ca
siafi.ꝛ zuccarũ rubeũ ꝛ hmõi in aquis allub
leb ꝛ endiuia bibita. Et fortius illis est deco
ctio seminũ ꝛ radicũ in qua decoctũ ē eupa
toriũ ꝛ in q̄ soluta sunt tereniabin ꝛ xiracost
ꝛ casiafi.ꝛ similia . Et qñʒ ponuntur in ipso
aloes ꝛ absinthiũ. Et ex clisteribus clisteria
lenia nota. ¶ Solutiua ãt q̄ sunt post matu
rationē ꝛ iuuãt ad maturandũ etiã ꝛ ad eru
ptionē sunt vt sumãtur in potu in decoctiõe
radicum ꝛ eupatorii olei de tribulis.õʒ.iiii.
sambaci põdus.ʒ.ii.ꝯiungatur cũ.õʒ.ʃ.zuc.
ꝛ.õʒ.ʃ.casiefi. ¶ Si aũt materia fuerit ver-
sus gibbositatē nõ oportebit vt administren
tur solutiua nisi sʒ viã adiutorii ꝛ alleuiatiõ
nis in pricipio ꝛ ante maturationē. ¶ Post
maturationē vero oʒ vt administrẽtur diu-
retica predicta sʒ ordinē suũ.s.quotiẽscũqʒ
est maturatio in vltimo administrentur for-
tia. ¶ Medicine vero ebibite adiuuãtes ad
maturationē sunt sicut lac asininũ cũ zucca
ro ru.aut zuccaro albasir:ꝛ sicut aqua de ra
dicibus cum passis ꝛ ficubus ꝛ capillo vene
ris ꝛ fenugreco cum oleo amigdalino dulci
aut amaro : aut oleo de fenugreco aut oleo
de tribulis.ꝛ si voluerit fortius illo ponãtur
in ipso dactili ꝛ sumãt in potu in ieiuno de-
coctionē psilii vel polii ciperi mõtani. ꝛ sir-
pũ de isopo confortatũ ꝛ cibẽtur melle cola
to a spuma sua cũ decoctione sua ꝛ ficubus
ꝛ aqua mellis in aqua ordei:aut sumanꝝ de
tararacon sicca pondus.ʒ.i.ꝛ lactis asinini.
õʒ.iiii.cũ zuccaro.ꝛ vtatur medicinis i qui-
bus sunt apertio ꝛ subtiliatio:ꝛ etiã cõforta-
tio sicut sũt absinthiũ ꝛ crocus ꝛ spica ꝛ ra-
dix peõie ꝛ radix albase ꝛ radix rubee ꝛ ma-
stix ꝛ vtraqʒ spica et grana alfagdi ꝛ succus
eupatorii et radices cẽtauree:ꝛ ex oleis oleũ
de neriden et oleũ de arbore mastic. et oleũ
de lilio. ¶ Emplastra vero adiuuãtia sunt si
cut emplastra in qbus ponũtur farina et me
lilotũ et camomilla et radix lilii et calamen
tũ et radix euisci et fiscus et oleũ et frumẽtũ
et cepe assatũ et ol̃.de bẽ. ¶ Si ãt necessaria
sunt fortiora illis administretur emplastruʒ
ex farina ordei et baurach et fimo et colũbi
no et calamẽto et glutine albotin et picis et
materis et simili: et oʒ qñ sentit maturatio
nē vt dormiat sup epar suum et assiduet bal
neationē cũ aq̃ calida. ¶ Et qñʒ ē necessariũ
vt exercitetur et ambulet si pose est ei illud.

¶ Dō si erūpit tūc oꝫ vt sumat sup ipsaꝫ ea
q̄ abluūt ipꝫ et mūdificāt sicut aq̄ mellis ca
lida deinde cōsequātur ea q̄ mūdificāt ipsuꝫ
ex parte declinatiōis aut cū solutiōe vētris
aut cū ꝓuocatiōe vrine si indiget eis aut ad
misceat̄ aliqd illoꝝ cum aqua mellis. Et nō
oꝫ vt dentur ei in potu diuretica valde et le
dant meatus vrine: q̄ si accidat vt vlceret:
aut ledat pus meatus vrine aut vesice tunc
rectius est vt nutriat̄ cibis in qbus ē abster-
sio absqꝫ mordicatiōe: imo cū cōglutinatiōe
aliqua sicut est aq̄ mellis decocta cū equali
tate cū qua ꝑmistū est parum amili ꝛ ouū ꝛ
oleū ro. et sicut sunt malue cuꝫ candarusio.
¶ Et ad vltimū oꝫ vt regat̄ regimine vlceꝝ
mēbroꝝ interioꝝ: et hꝫ q̄ oꝫ vt res curra i
vlceribus renū. ¶ Quū ergo mūdificat̄ vlti
me oꝫ vt in potu sumat in matutinis aquaꝫ
ordei ꝛ sirupū acetosum. Quūqꝫ ṗterierunt
hore alique sumat̄ turis et sanguinis draco
nis amboꝝ añ. aur̄. i. et seminis endiuie et se
minis apii ꝛ masticis oiuꝫ añ. aur̄. i. ꝛ sumat
ea i potu in sirupo acetoso aut gileni aut aq̄
mellis. ¶ Et post illud cōfortetur cū cibo et
curet̄ vlcus eius cū eis q̄ sūt sicut ea q̄ dice
mus in cura vlceꝝ renū. ¶ Et quū accit vt
materia effundatur ad spatiū vētris: tūc ne
cessariū ē vt icidat̄ cutis apud inguina et dis
cooperiat̄ lacert⁹ adeo donec appeat siphac
interius noiatū birabaton. deinde fiat i ipso
foramē et pōat̄ in ipso cānula ꝑ quā currat
pus deinde cū empl̄is. ¶ De cibis vero oꝫ
vt administrēt̄ in pricipio subtiliatio cibi et
sit ꝯtētus kisch ordei: et sirupo acetoso deiñ
post illud administrēt̄ cibi apitiui quos di-
ximus et vitelli ouoꝝ sorbiliū et sorbitiones
lenificātes. ¶ Quū ergo erūpit̄ et mūdifica:
necessaria sūt ea q̄ cōfortāt sicut aq̄ carnis:
et carnes arietine et hedine et auiū terenaꝝ
et eaꝝ iura cū aceto condita sine seminibus
et vitelli ouoꝝ sorbilium et similia et paruꝫ
vini. ¶ Et vtatur odoramentis ꝯfortatiuis.

¶ De cura apatum frigidorum. Capl̄ꝫ. xv.

Oportet vt administrēt̄ in eis subtiliati
ua abstersiua et appropinq̄t cura eoruꝫ
cure oppilationū et cura dubelle: q̄ ṗparate
sūt ad maturationē. ¶ Et tu qdē iā sciuisti
medicinas maturatiuas ꝛ diureticas et api
tiuas ꝛ subtiliatiuas: ꝛ oꝫ vt sit i eis virt⁹ sti
ptica ꝯfortās aromatica. ¶ Et mittūtur in
eis de oleis oleū de kerua ꝛ oleū de ieusemi
no ꝛ oleū sābacinū i emplastris q̄ ad ea assu
mūt̄. ¶ Et meliora emplastra ipsoꝝ sūt em-
plꝫ fuludriatō ꝛ emplastrū filagrius ꝛ empla
strū stomaticō ꝛ emplastrū de seminibus ꝛ
ꝯfert diacurcuma ꝛ dialacca ꝛ similia. ¶ Et
fistici qdē maximi iuuamēti sūt i eis ꝛ troci
sci de spica ꝛ ex sirupis sirupus de seminib⁹
cū camedreos ꝛ polio iā decoctis i eo. ¶ Et
ex eis q̄ i ipsis iuuāt ꝛ ꝓprie illo qd̄ iduratio
ni ꝓrimū ē. ꝛ ꝯferunt etiā doloribus renū et
splēis. ꝛ ē medicam̄ factū cū sqlla fꝫ hūc mo
dū. ℞. sqlle assate lilii celestis assari dauci se
minis apii anisi spice aromatice casie casto
rei calamenti mōtani cymini calamenti flu
uialis acori piretri piperis lōgi nucis mus.
amomi opii euforbii seminis altee sticados
polii siseleos seminis rute seminis feniculi cor
ticū radicū capparis aristol̄. ro. cinnamomi
croci vel cinnami grossi. ʒʒ. baccaꝝ lauri se
minis hyusquiami al. costi ameos seminis
carui oiuꝫ añ. partē. i. ꝯficiat̄ cū melle dispu
mato ꝛ admistret̄. ¶ Medicamē factū cū al
leis cāpestribus ꝛ efficit operationē ṗdicti eā
dē. ℞. alleoꝝ gētiāe albe eupato. costi aristol̄.
keisi siseleos piperis lōgi oiuꝫ añ. darkimet.
iii. semis apii assari meu. fu. nucis mus. ame
os aniuden nigre oiuꝫ añ darkimet. xv. casto
rei aque ro. omnium ana darkimet. xii. soluā
tur ista cū vino ꝛ reliqua terant̄ ꝛ misceat̄ ita
vt fiāt res vna deide ꝯiungātur cum melle.

¶ De cura apostematum durorum.
Capitulum. xvi.

Non euadit aliqs ex apate duro qescen
te ꝯfirmato. ꝛ illi q sanātur ex eo sūt q
curātur i inicio sui. ¶ Et canō qdē curatōis
eoꝝ ē post purgationē corporis ex hūiditati-
bus grossis cū medicinis cōpositis ex specie-
bus i qbus sūt lenificatio eq̄lis ꝛ resolutio ꝛ
subtiliatio ꝛ calefactio tēperata ꝛ apertio op
pilationū dominātior qꝫ lenificatio ꝛ cōforta
tio ꝛ stipticitas ꝛ aromaticitas cū q̄ītitate q̄
indigent infra quod adiuuant duas intentio
nes alias. ꝛ vt in pluribus haꝝ medicinarum
que iuuant duas intentiones dominantur
amaritudo ꝛ stipticitas parua. ¶ Et iste me
dicine administrantur in embrocis. ¶ Et oꝫ
vt lenias naturam si fuerit temperata cum
rebus lenibus et clisteriis proprie et illud
efficiunt grana pini maioris et semen lini et
gluten albotin cum hoc q̄ ipsa conferūt apo
stemati. ¶ Et nō oportet vt sis audax ad so:

uendũ ventrē cũ rebus vehemētis calidita-
tis ⁊ faciāt lesionē ⁊ addāt ĩ nocumēto. ⁊ oꝫ
vt sit eius sonus super latus dextruꝫ. Illud
enim est ex eis q̄ valde cōferūt ad resolutionez
eius. ¶ Medicine vero singulares valētes
ad illud sūt grana pini ⁊ medulle ⁊ adipes tē
perate ⁊ ad caliditatē declines. ⁊ in farina fe
nugreci est lenificatio q̄dā cũ maturatiōe et
costus ē vehemētis iuuaminis nā quū ex eo
sumit̃ in potu. ʒ. ϛ. vsqꝫ ad aur. cũ tille misto
aut cũ vino ꝯfert mūifeste. ¶ Et qꝫ ꝯfert ei
sumere ĩ potu oleũ d̓ neridē aut oleũ de bal-
samo aut oleũ costinũ cũ aq̄ ĩ q̄ decocta sunt
ruta ⁊ anetũ ⁊ dosis olei de neride sit quāti
tas. ʒ. iiii. administret̃ illud hebdomoda vna et
ꝯfert maxime ⁊ ex eis q̄ cōferūt ad illud sūt
seminis agnicasti pōdus. ʒ. i. cũ aq̄ apii aut fe
niculi aut endiuie aut arnoglosse sicce pōdus
aur. i. ⁊. decoctio lupinoꝝ ĩ q̄ positũ ē de spi-
ca aromatica vsqꝫ ad. ʒ. ϛ. aut de pipere mi-
nus hoc ⁊ amigdale amare ĩ vino ⁊ radix ar
boris sāguinis dracōis iuuatiua ē etiā ⁊ cor
tex arboris aldemest ⁊ bacce lauri ⁊ radix.
amigdali radix fu. ⁊ cicer nigrũ ⁊ poliũ ⁊ ca-
medreos ⁊ porri. ⁊ ex medicinis cōpositis cō
ferētibus ad illud sūt trocisci de bdellio quo
rũ cōfectio. ℞. rosaꝝ tritaꝝ. ʒ. x. spice aroma
tice. ʒ. ii. myrrhe. ʒ. i. costi. ʒ. i. ⁊. ϛ. masticis. ʒ.
i. amigdalaꝝ amaraꝝ. ʒ. i. ⁊. ϛ. bdellii. ʒ. iii. te
rātur medicine ⁊ dissoluat̃ bdelliũ cũ vino et
cōficiātur cũ eo medicine ⁊ fiāt ide trocisci
⁊ potio eoꝝ sit triũ drachmaꝝ cũ aq̄ mellis
aut cũ apozimate de seminibus ⁊ si fuerit ca
liditas cũ aq̄ allubleb ⁊ endiuie. ⁊ ex istis est
medicamē asclepiadis fcm̄ cũ felle vrsi. Ipsũ
nāqꝫ expertũ ē ꝯferre per illud qd̓ ĩ ipso est
de speciebus medicinaꝝ valentiũ ad illud ꝫ
conditiones suas quas diximus ⁊ descriptio
quidez eius. ℞. camepitheos prassii seminis
apii montani gentiane seminis agni casti fel
lis vrsi sinapis seminis cucu. scolopēdrie ra
dicum oppoponacis amiloꝝ lacuē rubee tin
ctoꝝ seminis cauliuꝫ aristol. piperis. spice in
de costi seminis apii hortulani seminis endi
uie vel eruce ⁊ herbe iudaice polii opii eupa
torii granorum iuniperi partes equales con
ficiantur cũ melle et dosis eius pondus auel
lane cum vino. et eis que conferunt ad illud
sunt diacurcume et artanasia ⁊ tyriaca dia-
tesseron ⁊ socrugene conferunt ad illud. ¶ Et
ex compositis leuibus in hoc est medicamē
altararacon dictũ in ca. aldubellari ⁊ medi-
cine q̄s diximꝰ in ca. apatũ frigidoꝝ absolu-
te. ¶ Et quum administraueris oi die troci
scos almirberis p̄ hebdomodā vnā qui bi-
bantur in aq̄ ⁊ incipiatur a. ʒ. i. ⁊. ϛ. vsqꝫ ad.
ii. ʒ. ⁊. ϛ. erit vltimũ ⁊ vt aggregetur aliquid
hmōi aque administrādo cardos ⁊ allabren
gradatim ex. ʒ. iii. ⁊. ϛ. vsqꝫ ad. ʒ. i. Et stude ĩ
hoc ne faciat illud cadere ipꝫ in creatione ⁊
aperi oppilationē. Et ex potibus qui bibunt
est apozima costi ⁊ ramoꝝ eupatorii ⁊ fenu
greci ⁊ passaꝝ. iiii. oꝫ. cũ. oꝫ. olei amigdalini
aut olei de nucibus recētibus: aut apozima
qd̓. ℞. gētianā absinthiũ melilotũ passas fi-
cus aut apozima aristotel̃ absinthiũ rute flo
rũ squināti ⁊ passulis ⁊ fenugreco. Et apozi-
ma lupinoꝝ ⁊ costi ⁊ absinthii cũ oleo d̓ ker
na. Et ex emplis bonis ad illud ē vt emplm̄
fiat cum amomo humido aut sicco decocto
cũ vino pōtico. Aut ex spica cũ oleo de fisti-
cis cũ prassio ⁊ expressio cũ aneto de croco:
aut emplm̄ factũ ex farina fenugreci ⁊ ficu-
bus ⁊ ruta ⁊ meliloto ⁊ nitro aut sumāt̃ am
mōiaci. ʒ. cērũ bdellii. ʒ. xxv. croci. ʒ. xii. terāt̃
oia ⁊ ꝯficiant̃ cũ cerato facto ex cera ⁊ oleo
de alcāna ꝫ q̄ videt̃ aut emplm̄ factũ ex fa
rina fenugreci ⁊ stercore caprino ⁊ cordume
ni ⁊ calamēto ⁊ caulibꝰ ⁊ vsnee ⁊ ruta. Et il
li qdē cuiꝰ cā ē pcussio ⁊ iā incipit apari ⁊ in
durari ꝯuenientiꝰ ex emplis ē emplꝫ ro. cũ sa
bren. Et ex medicis ⁊ regie bōis quū admi
nistraueris potiōes ⁊ empla ē vt ponāt̃ sup
mēbꝝ vētose calefacte sine incisiōe imo sup
ponat̃ loco sanguisuge: deide administra me
dicinas q̄ sūt fortiores in subtiliatione ⁊ reso
lutiōe ⁊ fac adherere loco ea q̄ sunt sicut ni-
trũ ⁊ sulfur citrinũ. v. diebus aut hebdomo-
da. i. deide administra epithimata cũ sinapi
in oibus. x. diebus postea fac vomere egruꝫ
rhaphano. ¶ Qd̓ si obediens fuerit apa ad-
ministra helleboꝝ albũ. ¶ Et qñ fit apa can
cer minorat̃ spes in eorũ si ꝯfert aliqd tunc
medicamē asclepiadis qd̓ est in antidotario
absqꝫ felle vrsi. ¶ Cibi aūt sunt illi quorũ di-
gestio est velox sicut vitelli ouorum sorbiliuꝫ
⁊ sicut kisch ordei ⁊ cibus eius qui habet op
pilationes in epate suo ⁊ parum vini quod ē
subtile est bonum valde ⁊ abstineat a carne.

¶ De cura apatũ almirach lacerti. Ca. xvii.

Est proxima curationi apatuꝫ epis ex
parte medicinarũ nisi qa audacia ad

repercutiẽdã mãm in primis ꝛ ad resoluẽdũ eã secũdo est fortior. ¶ Et nõ timet ex eis ex stipticitate ꝛ resolõe qd̃ timet ex apãte epis.

¶ De cura apatum mebaice. Capitulũ. xviij.

Est similis curationi apostematum cõcauitatis epatis.

¶ De percussione ꝛ obuiatione ꝛ casu super epar. Capitulum. xix.

Quoniã qñ accidit obuiatio aut casus aut nocumẽtũ sup epar tũc necesse est vt tu succurras vt non accidat ex eis fluxus sanguinis aut apã magnuz. ¶ Qd̃ si accidat apã curet cuz eis q̃ diximus de cura apãtis qd̃ succedit percussioni. Et qñ accidit ex eis vt additamẽtuz maius de additamẽtis epis remoueat a loco suo ꝛ ꝓpe si fuerit magnuz ꝛ accidit dolor sub hypocõdrijs dextris post ꝑcussionẽ aut saltũ aut casũ ꝛ rectificat istud cõmotio ꝛ excussio cũ ꝑparatiõe pectoris illi us qui hȝ illud ꝛ erectiõe illius q̄re sedat dolor subito cũ reditõe additamẽti ad locũ suũ. In alijs aũt oȝ vt incipiat ꝛ fiat phlõmia. et si fuerit caliditas vehemẽs tũc potest ꝛ liniat cũ infrigidatiuis apocrusticis. Si at̃ sãguis eius egrediat tũc ponat cuz eis stiptica. Et si nõ fuerit caliditas vehemẽs nȝ cursus sãgui nis aut iã fuerit sedatũ illd̃ qd̃ inde erat tũc tua intentio non erit nisi vt resoluas sangui nẽ mortuũ. Et si non fuerit possibile vt resol uas sanguinẽ aut ptrãsiuit terminũ tunc administra resoluentia. Et nõ est aliqd sile epi thimati cũ mumia ꝛ oleo arazachi. Et confe rũt oĩbus illis medicine ꝑdicte in ca. apãtuz euenietiũ ab obuiatione. ¶ Medicamẽ cõferens ad illud in principio quũ est caliditas ꝛ inflatio aut timet cursu sanguinis. ℞. reubar bari balaustiaꝝ sanguis draconis aluminis iameni ptes eq̄les ꝛ dosis eius sit aur̃. i. cuz aqua cydonioꝝ. Qd̃ si non fuerit illic calidi tas plima ꝛ volueris administrare medicinas in q̄bus sit repercussio cũ resolutiõe aliqua ꝛ cõfortatione tũc cõfert ad illud hoc cõ positũ. ℞. karabe. ʒ. x. ro. ru. ʒ. v. meliloti. ʒ. x. acatie. ʒ. iiij. spice inde croci amboꝝ añ. ʒ. vi. masticis corticis capparis amboꝝ añ. ʒ. iiij. luti armeni. ʒ. vij. nucis cupressi. ʒ. viij. cõficiã tur cuz aqua arnoglosse ꝛ fiant inde trocisci quoꝝ vnusquisq; sit vnius aur̃. ¶ Medicamẽ bonũ. ℞. aq̄ neilon. ʒ. x. lacce ablute. ʒ. vij. ꝛ reusini. ʒ. iiij. croci. ʒ. iij. ꝛ. 5. basce. ʒ. iiij. ciceris nigri. ʒ. vij. myrrhe. ʒ. v. luti armeni. ʒ. x. cõ ficiãtur cũ oleo de lilio in quo posita sit mumia ꝛ fiant inde trocisci ꝛ sumant in potu ꝛ dosis sit vsq; ad. ʒ. iij. Et reusini ꝛ lutũ sigillatũ quũ miscet cũ aliquãtulo d̃ granis myr ti sũt res magis iuuatiue ad hoc i eis q̃ ego sum expertus. In fine at̃ rei ꝛ quã nõ cauet ab inflatione ꝛ apãtiõe oȝ vt in potu sumat de hoc trocisco. ℞. reusini laccã ꝛ. ʒʒ. fiant ex eis trocisci ꝛ qñ ponit cũ eis aliqd arsenici citrini qm̃ ipȝ ẽ mirabilis virtutis in repcussiõe ꝛ resolõe sanguinis sumat i potu ex hoc ꝛ leniat sup ipȝ hm̃oĩ epithima. ℞. xiloaloes ꝛ crocum ꝛ baccas lauri ꝛ bdelliũ ꝛ calamũ aromaticum ꝛ masticem ꝛ ceram ꝛ oleũ alrazaki ꝛ almeisus fiat emplastrũ ꝛ ponatur.

¶ De scissura ꝛ incisione in epe. Caplm. xx.

Existimauit Hip. q̄ moritur ille cuius disrũpitur epar ꝛ accidit sepatio cõis ex eo corpori ipsius ꝛ venis eius. In illo aũt quod est minus hoc quandoq; est spes. Et quandoq; accidit illic vrina sanguinis et solutio ventris cum eo fm̃ duo latera epatis.

¶ De cura. Capitulum. xxi.

Cura illius est cuz medicinis stipticis ꝛ glutinatiuis fm̃ q̄ scis. Et fm̃ q̄ dictũ ẽ i ca. spũti sãguis ꝛ qñ cõfert ei dare in potu põd⁹. ʒ. ij. de rosis cuz aq̄ fra aut dare ei in potu balaustias aut facere emplm ex eis.

¶ Trac. iiij. de hũiditatib⁹ q̄b⁹ accit cã epis vt expellãt egrediẽdo ꝛ coarctent ocultando.

¶ De spẽb⁹ expulsionũ rex in epe. Caplm. i.

Quandoq; diuersificãt expulsiões in substãtia ei⁹ qd̃ expellit ꝛ qñ diuersificat cã ei⁹ ꝑp qd̃ expellit. ¶ Substãtia vero ei⁹ qd̃ expellit qñ est res chimosa et qñ ẽ aquosa et qñ est res ablutiua ꝛ qñ ẽ colerica et qñ ẽ virulẽta et qñ ẽ nigra subtilis et nigra sic fex et nigra melica et qñ ẽ fetida et qñ nõ fetida et qñ est sanguis purus et qñ expellit similis ei ex via stõi cũ vomitu et significat ipsuȝ priuatio doloris. Et qñ est res grossa nigra q̃ ẽ substãtia carnis stõi vel epis. ¶ Causa aũt eius ꝑp qd̃ expellit qñ ẽ apã qd̃ rũpitur aut oppilatis q̃ aperit et expellit aut scissura aut vlcus aut corrosio aut debilitas retentiue q̄re nõ retinet illud qd̃ in ipso cõprehendit aut debilitas attractiue q̄re nõ attra bit aut digestiue et nõ digerit illud qd̃ cõprehenditur in ipso ꝛ qñ nõ recipit ipȝ corpus:

ꝛ expellit ipm̄ aut fortitudie expulsiue aut malitia cõplõnis calide liquefactiõe aut frigide debilitãtis ex causis infrigidantibus ꝛ ex eis sũt eãones plurime aut ē pp repletionē quã necesse est naturã expellere ꝛ qñ est repletio sm corpus totũ ꝛ qñ est in ipso epe qñ bõa est gñatio sanguinis sed moratur in ipso sanguis ꝛ nõ penetrat ad venas pp ꝯstrictionē eaꝝ aut pp debilitatē attractiue in ipso: aut pp oppilatiões aut apata q̃ diximꝰ. Et qñꝙ est cã repletiõis qua expellit dimissio exercitij aut additio in cibo aut incisio mēbri sz ꝙ diximus in libro vli aut retẽtio cursus cõsueti hemorroidaꝝ aut mẽstroꝝ aut alioꝝ ꝛ qñ cã est mordicatio ꝛ acuitas materiei cogẽs naturã ad expellendũ lz virtutes nondũ fecerint i ea opationē suã quã facerẽt si nõ esset hoc nocumentũ. Et qñ associat illud qd in uenit in via ꝛ fit ei laboriosũ ꝛ inobediẽs. et qñ fit hmõi in crisibus ꝛ qñ cã nõ ē i ipso epe imo in mesaraica. Et q̃uis nõ sũt possibiles in mesaraica oẽs modi isti cãruz est tñ poſſe vt sint ex pte apatũ ꝛ oppilationũ nã si fuerit in ea primũ poſſe est vt epar attrahat ꝛ mesaraica nõ attrahat q̃re accidit ex ea res de qua curat q̃uis attractio dignior sit epi nõ mesaraice ꝛ nõ est attractio mesaraice solius attractio de qua curet. ꝛ multotiẽs qdez est solutio vẽtris epatica qñ corpus nõ recipit nutrimẽtũ ꝛ redit pp oppilationē aut pp aliud. Et oẽs species haꝝ expulsionũ nitunt in veritate aut ad debilitatē aut ad fortitudinez. Sunt ergo ea q̃ fit ex scissura ꝛ vlcerosa ꝛ princẽs ad malitiã cõplexionis ꝛ debilitatē virtutis de gñe debilitationis vel debilitatiuo ꝛ apertio oppilationũ ꝛ eruptio aldubellati ꝛ expulsio supfluitatũ de gñe fortitudinis.

¶ Virtus eni dũ nõ confortat nõ põt aperire aldubellati. ꝛ supfluitas sanguinis corrupti pp multitudinē aggregatiõis ꝛ paucitas suctionis ex eo ꝛ supfluitas sanguinis pl'imi ꝛ alia. ¶ Et qñ egredit sanguis fetidus non oz vt existimet ꝙ illic sit debilitas qñ eni fetet pp longitudinē more deinde expellit ꝛ est quasi fex nigra quãqz supfluit expellit ipz natura sicut ostendimus etiã in venis. Deꝝ illum qui expellitur a virtute sequitur lenitas ꝛ est cũ eo sanitas dispositionũ. Et qñ nõ est fetens in omni dispõne mala tũc niger ē dignior vt nõ sit in dispõne mala. Et similiter qñ est in expulsionibus coloꝝ diuersoꝝ lenitas ꝛ errat qui retinet hos colores diuersos in omni dispositione. Et vehementior error eius est qui retinet eos cuz oppilatiuis cõstipatiuis. Et scias ꝙ nõ elongatur quin virtꝰ debilitetur ꝛ nõ separet supfluitates ꝛ nõ expellet repletionē. deinde accidat ei vt confortetur virtus aut pueniat de pparatione materierũ ꝛ apertione oppilationũ cũ quo facilis fiat expulsio inobediẽtis ꝛ expellãtur supfluitates. ꝛ causa qdē in solutione vẽtris chilosa q̃ est causa epis ꝛ eoꝝ q̃ sequũtur ipsuz aut ē pp debilitatē attractiue q̃ ē in epe aut pp oppilationes ꝛ apata q̃ sunt in cõcauitate eius aut in mesaraica ita vt nõ attrahat ꝛ nõ alteret oino. Et ego dicã iudiciũ haꝝ oppilationuz in ca. intestinoꝝ. Et est ex eis que dimittũtur arefaciunt ꝛ deijciunt virtutez et qñ retinẽtur inflãt in supioribus ꝛ nocẽt eis ꝛ constringunt anhelitũ. Materieꝝ vero chilosarũ multitudo est ꝙ ipse sunt augmentatiores virtute attractiua q̃ est in epe q̃re remanet maior pars eaꝝ nõ attracta ꝛ qñ est causa in hoc vehemẽtia appetitus stõi ꝛ supfluitas eius. Et causa in solutione ventris lauatiua est debilitas virtutis alteratiue separatiue q̃ est in epe aut augmẽtũ patiẽtis sup agẽtē ꝛ debilitatio retẽtiue ꝛ ē tũc sil'is soloni vẽtris lauatiue epis debilis ꝛ cã eiꝰ ē vomitus ꝛ colirica passio ab eo qd nõ tollerat stõus debilis ꝛ expellit ante cõplemẽtũ opationis pp debilitatē retẽtiue quuz ergo nõ est pp debilitatē retẽtiue tũc ē pp debilitatē alteratiue. Et vtreqz debilitates sequũt oẽz cõplexionē sed pl'z debilitatis retẽtiue ē pp caliditatē tãtũ aut pp frĩtatē tãtũ in vtrisqz dispositiõibus nã ablutiua cõuertit ad illud qd est plus sanguineũ pp vehemẽtiã cõsecutõis corpis deinde ad illud qd ē turbidũ. ꝛ eiꝰ qd q̃ facta est a cal'itate cũ signũ aliud ꝛ facte a frĩtate ē signũ aliud q̃ ego dicã. Et cã i solone vẽtris colerica ē multitudo colere ꝛ fortitudo expulsiue. Et cã in virulenta ē adustio sanguis ꝛ hũoꝝ ꝛ liquefactio coꝝ ꝛ qñ pducit ad adustionē corpis ipsius epis ꝛ qd ipz educit post hũores diuersos ꝛ qñ fit virulẽtia pp resudationē apatis aut dubellati. Et sepe fit resudatio ex epate ꝛ fit vẽtris solutio periodica. Et cã in facta q̃ est sil'is feci aut ē eruptio dubellati aut oppilatõis apertio aut corrosio. Et vlcera putrida aut adustio san. ꝛ alteratio in partibus epis pp paruitatez pe-

netrationis cū caliditatē epis ꝛ cor̄ q̄ sequū
tur ip̄z aut alteratio eius in venis quū est ve
hemētis caliditatis ꝛ corrūpit ip̄z ꝛ nō suggit
ex eo corpus quare ingrossatur ꝛ fit sicut fex
fetida vehemētis fetoris ꝛ in ipso est additio
ebullitionis ꝛ liquefactionis ꝛ amaritudinis
pp dominiū colere. Et qñ corrūpit hac corru
ptione. Expellit ipsum natura fortis ꝛ signifi
cat corruptionez cōplexionis in mēbris ꝛ est
proculdubio cōtinens debiles ꝛ extenuatos
ꝛ differt a melā per colorē ꝛ substantiā ꝛ fe
torem nā ipsa est minor illa in nigredine per
colorem ꝛ substantiā ꝛ fetor ipsius vehemēs
est cuius similis non est melancholie aut fri
gus inspissans sanguinē. Et cōgelans ipsuz
aut debilitas epatis pp quā perducit ex laua
tiua ad sanguineā ꝛ ad feculentā ꝛ nō est su-
bito nisi raro. Et plurimuz quū fit subito est
a cōplexione calida adurente. ¶ Frigida eni
facit ipsum rem nō digestā ꝛ calida adurens
cōturbat ipsum sicut fex sed pp egressionē ip
sius carnis epis est adustus grossus. Et cau
sa in sanguine puro est virtus fortis non fa-
ciens necessarium vt remoueatur superflui-
tas a sanguine tempore i quo alteretur ꝛ ex-
pellat ipsam. Et quādoqz fit propter solutio
nē cōtinuitatis. Inquit. Hip. ille cuius epar
repletur aqua deinde erumpitur illud ad pā
niculum ventris tunc quum repletur venter
eius moritur. Et scias ꝙ plurimuz potus vi
ni passi recentis facit cadere in solutionē vē
tris epaticam. ꝛ quū retentio solutionis con
turbat ꝛ eius solutio facit acquirere tranquil-
litatem est mortale. ¶ Et scias ꝙ quum lon-
ge egritudini senis succedit fluxus vētris est
timorosum. Et quum eius fluxus retinetur
cum nocumento tunc eius fluxus est epati-
cus ꝛ eius corpus non recipit nutrimentum
propter exiccationem viarum.

¶ De signis. Capitulum .ij.

Differentia qdē inter solutionē ventris
epicā ꝛ eā q̄ fit ab intestinis ē: qm̄ huo
res mali egredientes ꝛ sanguis ex intestinis
sunt cū rasura dolorosa ꝛ pungitiua ꝛ paula
tim ꝫm cōtinuationem ꝛ epatica fit sine do
lore ꝛ est plurima ꝛ non est semper continua
in omni hora. Et quandoqz distinguit inter
vtrasqz pmistio cū egestiōe ꝛ separatio ab ea
ꝛ postpositio ab ea. ¶ In epatica eniz venit
post egestionē parū permistionis. Differen-
tia vero inter solutionez ventris epaticam ꝛ

stomaticā est qm̄ epatica egreditur chilosa cū
lis in q̄ iā stōus efficit qd̄ ei inerat ꝛ remāsit
inp̄ssio epis in ipsa: ꝛ si eēt stomatica ondere͂t
ex ea qd̄ cū solutiōe egreditur indigestū ꝛ gra
uaret sup stōz ꝛ eēt cū ea nocumētū stōi pluri
mū. Et qñz egreditur aliqd indigestū nō pro
pter stōm solūmō imo pp cōitatē epis etiaz
ad stōz. Dex pertinet ad stōz qm̄ nocumētū
ē in opatiōe eius. ¶ Et dr̄a iter solutionē vē
tris chilosā sāguineā q̄ ē ex epate ꝛ illā q̄ ē ex
mesaraica ē qm̄ illa q̄ ē ex mesaraica nō sūt si
gna d̄bilitatis epatis in vrina ꝛ aliis sed dr̄a
inter virus factū ex vlcere aut resudatiōe apa
tis. ꝛ factū ex partibus aliis ē qm̄ an̄ p̄mū est
febris ꝛ hoc aliud incipit sine febre ꝙ si febri-
citat post illud tūc ē illud pp causaz aliā. ꝛ cū
virus qd̄ diximus eē ex mesaraica ꝛ ex apati-
bus in ip̄a est fluxus ventris chilosus purus
absqz signis debilitatis i ipso epate ex apate
aut dolore resoluēte calorē. ꝛ ē febris q̄ ipsuz
cōitatur debilis. ꝛ ad vltimū virus epaticū ē
decliue ad albedinē ꝛ rubedinē ac si ipsū sit
sordes aut pus ꝛ sāguis ꝛ mesaraice d̄eluiuī
ad albedinē ꝛ citrinitatē. q. fit virus vlceris.
¶ Dex dr̄a inter solutionē vētris q̄ ab vlcē
ribus ꝛ corrosionē ꝛ dubellet ꝛ inter illā q̄ est
a virtute ē qm̄ cū illa q̄ est a virtute reperitur
lenitas ꝛ egrediūt cū ea colores diuersi extra
nei ꝛ nō sūt cū ea signa apatū. Et sūt ante ip
sā oppilatiōes. ꝛ quocūqz mō sit n̄ antecedūt
eā fe. ꝛ arefactio neqz antecedit eā solutio vē
tris lauatiua aut sanguinea subtilis vt virulē
ta. ¶ Et illa q̄ est cā apatum retinet san. ꝛ cor
rumpit ipsuz ꝛ nō sūt ibi dubellati. ¶ Signū
vero eius est vt sit illic apa ꝛ nō sit illic signū
collectionis. ꝛ fit primo subtilis virulenta re-
sudatiua. deinde ingrossetur in fine rei. ¶ Et
illa que fit propter debilitatem epatis incipi-
ens ex lauatiua. ꝛ puenit ad feculentā antece
dit illud ꝛ raro fit subito. ¶ Quod si sit subi-
to cum alteratione coloris ꝛ casu virtutis tūc
ipsa etiam est a debilitate. ¶ Et quum causa
est complexio significant ipsam signa eius. et
feculenta cuius causa est caliditas similatur
sanguini adusto et antecedunt eam liquefa-
ctio humorum ꝛ membror̄ ꝛ fluxus ventris
virulentus ꝛ sitis ꝛ paucitas appetitus ꝛ ve-
hementia rubedinis aque. ¶ Et quādoqz sūt
cuz ea febres ꝛ est eius egestio sicut egō. fe. pe
stilētie in vehemētia fetoris ꝛ crossitudine et
tinctura coloris deinde egreditur in fine eius

sanguis niger et illa cuius cā ē frītas ē sitis sanguini putrefacto in se ipso nō sicut caro liquefacta.et nz ē multa vehemētia fetoris imo fetor eius minor ē fetore calide et ē minoris nigredinis q̄z calida est minoris coloris.Et qñz ē sanguis subtilis niger.q.fit sanguis aliquo mō feculētus nō cōgelatus et ē incessus eius lauatiuus plus et sitis i pricipio sui parua et appetitus cibi ē plurimus deinde i fine sui pducit pp sui putredinē ad febres et deijcit virtutē etiā et pducit ad hydropisim ⁊ ad vltimū ē longitudo cū extensione dispōnis. et significat illud qd associat cōplexionali ex hūiditate et siccitate p dispōnē eius qd egreditur in substātia sui et per sitim.Et illa q̄ fit aldubellati qñz est pus grossum ⁊ sanguis feculentus et hūores plurimi sicut fit i oppilationibus. Vez̄ signa aldubellati et maturatiōis eius et eruptiōis ipsius sūt sicut iā sciuisti ⁊ cognouisti ante.Et qñz currit aldubellati et apostema in pricipio sui virus subtile deinde quū erūpit egredit sanies et qñz currit cū ea sanguis. Et illa qdē q̄ fit ab vlcere aut corrosione est cuz dolore in partibus epatis et cū paucitate eius quod egreditur et remanet.¶ Et antecessione facientium necessario vlcera et corrosionem. Et illa i qua est illud quod egreditur ex ea ipsa caro epatis est nigra grossa et associat ei debilitas circa mortem et quandoqz moritur.Et illam que fit propter repletionem et a retentione cursus aut incisione mēbri aut dimissione exercitij aut similibus significat ꝙ est cā eius fit subito cuz multitudine et abscisione veloci et paroxismo.Et in oi cuius res protenditur i fluxu ventris longo siue fit feculentus siue virulentus aut alius ad hoc vt cā fluxu egrediat nigrū parū habetur spes et fortasse cōferunt ei medicie fortes stiptice parū glutinatiue verū eaz̄ vltima cōsecutio nō perducit ad sanitatez. ¶ Huius vero capituli curationē post ponemus vsqz ad capitulum solōnis vētris.

¶ De cacesia. Capitulum.iij.

Quādo corrūpit digō epis ⁊ cōicat sup ipz debilitas accidit i pmis dispō anteceđes hydropisim et noiat cacesia et appropriat noie corruptiōis cōplōnis.¶ In pmis itaqz permutatur color corporis et faciei ad albedinem et citrinitatez et apparet inflatio in palpebris et facie et extremitate manuz et pedum.¶ Et qñqz expargitur in totum corpus ita vt fiat sicut mala ⁊ cōsequitur ipsam corruptio digōnis.⁊ qñqz appetitus fit fortis ⁊ ē nā in sui retētiōe ⁊ resolutiōe secūdū ordines.¶ Et similiter ē dispō sincopis ei⁹ qñqz ⁊ vigiliaz̄ ⁊ elōgatiōis ei⁹ a vijs vel ab his ⁊ minorant cū ea vrina ⁊ sudor ⁊ multiplicatur vētositas ⁊ fortis fit i flatio in mirab ⁊ qñqz inflant testiculi. ¶ Et quū accidit ei vlcus fit. difficilis eius ꝯsolidatio ꝑpter corruptionez ꝯplexiōis. ¶ Et qñqz accidit in cōmissuris ⁊ gigiuis caliditas ⁊ pruritur ꝑpter vaporē corruptū ascēdētē.⁊ fit corpus debile mollificatū. qñz accidit cacesia ꝑpter aggregationē aq̄ i pulmōe.Et fit forma patiētis cā similis forme hydropisis.

¶ De hydropisi. Ca.iiij.

Hydropisis ē egritudo mālis cuius cā ē mā exuberās frigidā ingrediēs mēbra ⁊ ꝯsequūtur vel crescūt p eā aut membra manifesta oia.aut loca vacua partiū in qbus sūt regimē nutrimenti ⁊ hūores.⁊ diuisiōes eius sūt tres.s.hyposarcha i q̄ cā ē mā phlātica penetrās cū sāguine in mēbra. ¶ Et asclites in q̄ cā ē mā aquosa effusa in spatiū vētris inferioris ⁊ q̄ sequūtur ipsuz.¶ Et tympāites i q̄ cā est mā ventosa sparsa i illas partes. ¶ Et hydropisis qdē habet causas ⁊ iudicia cōmunia ⁊ ois hydropisis habet causā ⁊ iudiciū cōmune.¶ Et nō qdē accidit hydropisis absqz egritudine epis ꝑpria aut ꝑpter cōmunitatē lz qñqz egrotet ep.⁊ nō accidat hydropisis.et cause hydropisis oio aut sūt ꝑpriē epice aut sūt cū cōitate.⁊ cāz̄ ꝑpriaz̄ dignior ⁊ cōmunior ē debilitas digōnis epatice ⁊ ipsa ē.q.cā cōiūcta.Cause vero antecedētes sūt oēs egritudines epatis cōplexionales ⁊ instrumētales sicut paruitas ⁊ oppilatiōes ⁊ apostemata calida frīa ⁊ mollia ⁊ dura oppilātia orificium vene ascendentis ⁊ durities siphach ꝯtinentis. ¶ Et ꝯplexionales sunt inflāmātes ⁊ faciunt hydropisiz plus illis cū gradatiōe resolōnis innati caloris aut extinctiōis ei⁹ subito.¶ Intelligo aūt p resolutionez hmōi illud qd sciunt medici ꝙ calori innato accidit resolutio paulatim aut extinctio siue sit ex calido siue ex frigido sicut potu aq̄ frigide in ieiunio ⁊ post balneū ⁊ exercitiuz ⁊ coitū ⁊ humectāte supfluo ⁊ exiccāte post liquefactionez.Et euōnes superflue p sudorē ⁊ vrinā ⁊ solutionē ventris ⁊ rasurā ⁊ mēstrua ⁊ hemorroidas.Et nocibilior euōnuz est euō sāguinis. ¶ De egritudinibus vero officialibus dictū est in capitu-

lo cuiusqꝫ eoꝝ q̄liter perducit ad hydropisim. cause autē hydropisis cū cōitate ad ipsū aut sunt ꝑ cōitatē cū corpore toto ita vt calefiat sāguis eius valde aut infrigideꝭ valde ꝓpter aliquā causaꝫ aut ē ꝓpter frigus stōi ꝛ mali tiā ↄplexiōis eius. ꝛ ꝓprie cū succedit fluxui vētris sāguinolēto aut est ꝓpter mesaraicaꝫ aut propter cōitatem splenis propter magnitudinē suā propter aꝑata in ipso dura aut lenia calida aut multitudinem cūonis melancholice. et perducit superfluitas eius per illud quod acescit de virtute melancholie mote ad debilitatem epatis ꝛ infrigidationem eius et applicationem nocumenti eius ad ipsum sicut peruenit ad cerebrum ꝛ variatur. Et magnitudo splenis perducit ad hydropisim ꝛ ad debilitatem epatis propter duas causas vna earum est multitudo eius quod extrahit de epate et remouet virtutem eius et altera est cum debilitate virtutis epatis secundum semitam quod ei contrarius est vt quod prohibet ipsum generare sanguinem bonum. Et quandoqꝫ est per communitatem renum. et propter frigiditatem renum. aut propter caliditatem eoꝝ proprie aut propter oppilationeꝫ in eis ꝛ duritiem. quare non attrahunt aquositatem quāuis renes egritudinem non habeant. ¶ Et quando fit propter intestina. Et egritudines eorum. ꝛ proprie orbi propterea quia est ei propinquum et propter vesicam ꝛ matricem aut pulmonem aut diaphragma. Et non est omne quod accidit propter communitatem renum propter complexioneꝫ eorum immo quandoqꝫ est propter oppilationes eorum ꝛ apostemata ipsorum quare non attrahunt. Et similiter est dipositio i eis que accidunt propter communitatem intestinorum. Non enim omnia sunt propter alterationem dispositionis intestinorū in qualitatibus tantum immo quandoqꝫ sunt propter dolores intestinorum ex punctura ꝛ rasura ꝛ colica vehementis doloris ꝛ alijs quare debilitatur epar propter illa. ¶ Et similiter illud quod fit propter communitatem matricis nō est in qualitate eius tantum immo propter dolores eius et retentionem menstruorum i ea. ¶ Et qn̄qꝫ fit propter cōitatem ficteris ꝓpter retentionem sanguinis hemorroidarum similiter i membris alijs predictis. ¶ Et plurimum quidem cōicant membra fecis cum concauitate ꝛ membra prouocationis ꝛ anhelitus cū gibbositate. Ueꝝ plurime cōicatiōes perducentes ad hydropisim sunt cōicatiōes cū renibus ꝛ orbo ꝛ splene ꝛ mesaraica ꝛ stō. ¶ Quidā autē dixerunt ꝙ quandoqꝫ accidit hydropisis propter aꝑata accidentia in locis vacuis proprie igneis propter malitiā cōplexionis eoꝝ ledentē epar ꝛ nocentē ei aut sanguinē melancholicū qui multotiens coarctātur in eis ꝛ generat oppilationes in eis que vicina sunt illis perueniendo ad ea ꝛ egestionē sanguinolentā ꝛ est plim perducens ad hydropisim post tollerantiā doloris confirmati in partibus illoꝝ qui forsitā nō resoluitur ꝑ medicamē ꝛ cūonē. Et hic est sermo non bonus ꝛ deterior quidē hydropisis est illa q̄ est cū egritudine acuta. ꝛ sunt hoies quidā quibus videꝭ ꝙ hyposarcha ē deterior alijs qm̄ corruptio in ipsa cōicat epati cum omnibus venis corporis ꝛ carni ita vt destruatur plurimum digōnis tertie ꝛ ex eis sunt qubus videꝭ ꝙ ipsa sit leuior alijs ita vt sit leuior tympanite. ¶ Ueꝝ dignius est vt sit asclites malignior illis oibus deinde hyposarcha sit aliqua que est leuior oibus ꝛ fit ex ea alia q̄ est valde mala ꝛ illud ꝭm considerationē causarum facientiū cadere in ipsam. ¶ Et in manifesta quidem dispōne. Et in plimo qꝺ quidem experimentū facit esse necium oꝫ vt sint spēs hyposarche leuiores ꝛ nō oꝫ necessario vt de eis sit deterior ꝭm ꝙ est in illis reliqs. Et hō de quo vehementius timetur cū aduenit ei hydropisis est ille cuius cōplexio naturalis est calida ꝛ sicca. Nō enim egrotat per contrariū sue cōplexioni nisi propter reꝫ magnā. Hydropisis autem eueniens ꝓpter duritiē splenis magis salua est. q̄ꝫ aduenićs propter duritiem epatis immo est in qua speratur curatio. Et qn̄ꝫ dominatur mīā hydropisis adeo donec faciat accidere disniaꝫ ꝛ cōstrictionem anhelitus ꝛ solutionem ventris ꝛ illud significat propinquitatem mortis in tribus diebus. ¶ Et quandoqꝫ alteratur anhelitus propter complexionem officialem et hec est magis salua. Et quandoqꝫ accidunt eis propter mortem vlcera oris ꝛ gingiuarū propter malitiam vaporum. Et in fine eius accidunt vlcera in corpore propter malitiam complexionis sanguinis. Et dicitur ꝙ quando descendit ex hydropico qꝺ est sicut caro ꝓnunciat mortem eius. ¶ Et si alicui accidit hydropisis habēti melancholiā resoluiꝭ me-

lancbolia ,ppterea quia hydropisis humectat eã. ¶ Et scias q̄ fluxus ventris in hydropisi mortalis ē. ꝛ oꝫ quidē vt habēs hydropisim sciat illō qō de ipso primū inflatur. s. an sit femur aut pedes aut dorsum ꝛ partes renum ꝛ alchatiꝫ ꝛ ex intestinis. ¶ Et oportet vt sit natura in lenitate ꝛ siccitate cognita. ¶ Natura eni sicca melior est q̃ȝ quū ipsa ē lenis. et ,pprie i incipiēte ex alchatiꝫ ꝛ renibus. ꝛ cū incipiēte qdeꝫ ex alchati multiplicaꝛ lenitas nature ,ppter reuersionē hūiditatū cibi ex eo ad intestina ꝛ siccitas i incipiente ex anteriori est plus. ꝛ oꝫ vt cognoscas dispositionē locoꝝ sicut vmbilici ꝛ vētris ꝛ femoris etiā an sit rabefacta vel tenuis aut carnosa. ¶ Carnosa eni significat fortitudinē ꝛ tollerātiā solutiōis vētris ꝛ cōsidera etiā an femur cōicet in inflammatiōe aut ñ cōicet. ꝛ qñ cōitat timeꝛ resudatio. ꝛ resudatio qdē putrefacit ꝛ liq̄facit ꝛ facit cadere i vlcera maligna difficilia ad sanādū.

¶ De causis proprijs asclitis. Capitulum. v.

Causa cōiuncta in ipsa est q̄ superfluitas aquosa non egreditur ex parte sui exitus quare reuertitur necessario ꝛ fluit ad aliud locum q̃ȝ ad illum in quo comprehēdi et constringi solet necessario aut secundum semitam resudationis aut separationem ventositatis quam resoluit coartatio aut propter multitudinem materiei aut propter vehemētiam expulsionis quam expellit natura a necessitate vincente in vijs quas habent superfluitates ad spatium ventris ꝛ ad concauitatem ventris in qua sunt intestina. Et plurimum stationis eius non est nisi inter zirbum ꝛ inter siphac intrinsecus non propter resolutionem zirbi immo non nisi corrosione zirbi. Et tu iam scivisti q̄ expulsio naturalis quandoqꝫ penetrat apertionem in ossibus nedum ab alijs aut secundum semitam scissure aliquorum meatuum qui preparati sunt a cibo ad epar quare attrahitur aquositas ad eos anteq̃ȝ ad epar aut secundum semitam quaꝫ dixerunt quidam antiquoruꝫ sublimium ꝛ secuti sunt eam quidam antiquorum posteriorum. s. q̄ illa reuerso est ex orificijs venarum que perueniunt ad sumen in vtrisqꝫ lateribus. ¶ Et sumitur ex eis cib⁹ ex orificijs que sunt venientia ad ipsum. Et egreditur ex eis vrina nam infantes dum sunt in ventre mingunt ex sumine ꝛ orti anteq̃ȝ ligentur mingūt etiam ex sumine. Quum prohibetur ex eo latere tendit ad vesicam. Cum ergo necessitatem faciunt oppilationes ꝛ resistentia virtutum expulsiuarum ex ptibus alijs expellitur aquosita s in illis venis donec pueniat ad orificia earum. ¶ Cūqꝫ non inuenit meatuꝫ ad sumen dilatantur ad ventrem ꝛ apiuntur et fiunt valde latiores ꝭm cōpationem ad creationem suam primum ꝛ coarctantur meat⁹ q sunt apud gibbositatem. ¶ Ipsi. n. sunt stricti ꝛ augmentatur strictura eorum plusquaꝫ illorum q sunt apud concauitateꝫ. Et nō elōgatur qn sit eūo aquositatis ex ventre adueniens ex istis ptibus. Et medicina qdem inuenit viam p eas ad ep deinde ad intestina. Et cause qdem huius cōiuncte aut est in virtute sepatiua aut in mā sepata aut in vijs. ¶ Causa itaqꝫ q̄ est in virtute sepatiua ē qm̄ sepatio est cōis inter virtuteꝫ expulsiuam in epate ꝛ virtutem attractiuam in renibus. cū ergo debilitantur ambe aut vna earum aut fuerit in vijs oppilatio ꝛ ,ppc cum est in renibus vel inuenis apa duꝝ ꝛ nō sepatur aquositas ꝛ non recipit eam corpus ꝛ nō tollerāt eam vie tunc necessario est vnus modorum casuum hydropisis asclitis. Et pp hoc qñqꝫ accidit hydropisis pp debilitatem ꝛ egritudinem in epate solum. ¶ Causa autem q̄ est in supatio est vt sit aquositas plurima valde vltra quam virtus separe possit aut sit non bene digesta. ¶ Et aquositas qdem fit plurima valde pp potum aq̄ frigide plurime ꝛ similiter pp vehementiam sitis dominantis propter complexionem in epate facientem sitim aut pp causam aliam facientem sitim aut ,ppter oppilationem cum q̄ non attrahitur ad epar aliqd de quo sit curandum q̄re assidua fit sitis sup multitudinem potus aut qm̄ aq̄ non confert siti aut qa calida est non frigida aut qa in ipsa est q̄litas faciens sitim ex salsedine aut baurachitate aut alijs. ¶ Pars autem alia est qm̄ ,ppterea q̄ non equatur dispō digōnis cibi humidi recipiunt corpus ꝛ epar ptem cibi humidi ꝛ redit pars eius implet vias ꝛ qñqꝫ pducit ad causam hydropisis asclitis p̄dicte ꝛ dñantur aquositas aut tympanitis si dominatur ventositas ꝛ illud in digōne scđa. ¶ Causa autem q̄ est in vijs est vt sint illic apata ꝛ oppilationes ,phibentia aquositatem ab inceptione vie sue ꝛ penetratione in pte sua. Immo ,phibet ꝛ conuertit eam ad ptem aliam q̃ȝ ad viam suam

¶ Et qñ expellit nã ex hydropico aquositatē
hydropisis p se ipsam significat euasionem.
¶ Et in pluribus horis cum catarrum pati-
tur hydropicus redit inflatio in spatio trium
dierum ⁊ ƀm plm fit illud ex ventositate. In
quit. Hip. ab illo qui habet phlegma plm in
ter diaphragma ⁊ stōm faciens ei dolorem
tunc cum ipsum vadit in venis vsq3 ad vesi
cam resoluitur egritudo. Inquit. G. melius
est vt p̄cipitetur phlegma ad femur non ad
ptem vesice. ¶ Quõ. n. resudabit ad eam cũ
sit phlegma ⁊ nõ sit aquositas subtilis. ¶ Et
dico ego non elongatur q resoluatur ⁊ subti
lietur ⁊ non elongatur qn fit expulsio eius se
cundum electionem nature ad ptem aliqua3
propter necessitatem suam aut fit in ptes ali
as propter causam agentem sicut expellitur
pus qd est in pectore ad concauam ⁊ ad vesi
cam. Hec autem penetratio non est mirabi
lior penetratōe pus in ossibus pectoris. ¶ Et
illud qd qdam dixerunt q forsitan intellexit
p phlegma aquositatem etia3 est longinquũ
⁊ non est necessarium. ¶ Et qñq3 accidit vt
infletur venter sicut hydropici in eo q habet
vlcera intestinorum deinde pforentur ⁊ non
moriatur vel minoratur ⁊ egestio effundatur
ad ventrem eius ⁊ magnificetur iste sed hoc
ƀm me q̃uis dicatur est sicut longinquum.
¶ Mors. n. magis antecedit q̃ illud ⁊ pprie
quum est erupio ex superioribus.

¶ De causis proprijs hyposarche. Cap. vj.

Causa antecedens in ea est corruptio in
digõne tertia decliui ad cruditatem et
aquositatem ⁊ phlegmaticitatem ⁊ san. non
adheret corpori adherentia nãli propter sui
frigiditatem ⁊ digõnem. Et qñq3 est antece
dēs in hoc digõ scda aut digõ prima aut cor
ruptio eius qd sumitur aut phlegmaticitas.
¶ Et cum debilitantur digestiua ⁊ retentiua
⁊ sepatiua in epate ipso aut p cõitatem q̃uis
non sint apata aut oppilationes phibent a
penetrationem cibi ⁊ sicut multitudo frigidi
tas venaꝝ corporis ⁊ egritudines accidentes
⁊ oppilationes existentes in eo ex comestione
viscosorum ⁊ luti ⁊ similium. ¶ Et qñq3 ē p
pter stationem in frigore aeris frigidi in quo
iam fortem efficit impressionem. ¶ Et qñq3
accidit causa caliditatis liquefacientis corpo
ris ⁊ humores cu3 ergo accidit oppilatio nõ
potest cum eo penetrare humor virulentus
liquefactus in ptes renum q̃re diptitur i cor
pore ⁊ plerũq3 huius fit subito. Et fluxus qui
dem ventris qñq3 est valde iuuatiuus in hy
posarcha. Et nã qñq3 studet vt expellat sup-
fluitatem aquosam in vijs naturalibus ⁊ nõ
naturalibus. S3 qñq3 fit pigra ab illa expul-
sione aut fortasse vincit penetratio eius non
naturalis in modis p̄dictis dñium expulsio
nis naturalis super eam ⁊ fortasse non recipi
unt eam meatus ⁊ fortasse expulsiua expellit
eam ad ptem epatis qm̃ eius aquositas ē ex
genere eius qd expellitur ad epar. Quum er
go non recipit eam epar ⁊ que sequuntur ip-
sum pp debilitatē aut pp multitudinē mate
riei aut qm̃ corpus nõ recipit pp oppilatões
aut alia hesitat inter duas expulsiões. Inqt
Hip. cuius cp replet aq̃ deide crũpit aq̃ illa
ad pãniculũ intrinsecũ implet vēter ei9 ⁊ mo
rit. Inqt. G. intellexit p illd vesicas plimas
q̄ accñt sup mãifestũ ptē epatis ⁊ cõgregant
aq̃ cũ erũpũt ⁊ sũt multe colligit aq̃ in spa-
tio epatis ⁊ paꝝ penetrat in zirbũ nisi pp cor
rosionē zirbi ⁊ ex illa pte. Et dixit h aq̃ est sic
aq̃ hydropici q nõ morit imo egredit aq̃ ei9 ⁊
viuificat aut incidēdo aut medicãdo. ¶ Et si
militer nõ elõgat in h cũ raꝝ fit aut elõgat q
reuiuiscat. Et ego existimo q morit qm̃ hec
aq̃ est deterior in subã sua q̃re corrumpit in
spatio ⁊ interficit vapore suo qm̃ epatis eius
tunica cõtinens ip̃m iam corrupta est.

¶ De causis tympanitis. Capitulum. vij.

Plurimum causarum tympanitis est cor
ruptio digestionis prime propter virtu
tem aut propter materiam. ¶ Ipsa enim cu3
non valde digeritur cum iam in ea egerit ca
liditas debilis operationem aliquam non
fortem ⁊ abhorret eam corpus ⁊ primum ad
quod conuertitur est vapor ⁊ ventositas.
Et quandoque sunt iste materie contente in
partibus stomachi ⁊ intestinorum recipien-
tes resolutionem debilem que resolutio fit in
ventositatem ⁊ proprie cum stomachus est
frigidus ⁊ hu. quoniam non digerit ad dige-
stionem epatis deinde fit in epate caliditas
aliqua preparata vt digerat aliquidnondu3
preparatum ad suam digestionem. Et quan
doq3 est illud propter caliditatem vehementē
extraneam in stomacho ⁊ epate incipiendo
ad cibos humidos ⁊ humiditates corporis
antequam dñet sup eos digõ q̃ puenit a cali
ditate innata ⁊ efficit in eis opationē nõ na-
turalē ⁊ resoluit eos in ventositatē ante dige

stionẽ. Est ergo causa tympanitis debilitas
digẽnis prime ⁊ debilitas coloris aut pp ve
hementiã caliditatis dominantis que nõ di
mittit tpe digẽnis aut pp cibos. Et qñqz ac
cidit in febribus pestilentialibus ⁊ in plurib⁹
finibus egritudinũ acutaꝝ inflatio ventris q̃
si tympanites ex quo audiẽ sonitus tympani
si percutiatur manu ⁊ est signũ malũ valde.

¶ De signis communibus. Capitulum.viij.

Omnes spẽs hydropisis sequiẽ corruptõ
coloris. Et est color in splenetico decli-
uis ad viriditatẽ ⁊ nigredinẽ ⁊ in oĩbus acci
dit inflatio pedũ propter debilitatẽ calidita-
tis innate ⁊ propter humiditatẽ sanguinis ⁊
eius vaporẽ ⁊ inflatio amboꝝ oculoꝝ ⁊ infla
tio extremitatũ aliaꝝ. Et oẽs ille nõ euãntur
ex siti clamosa ⁊ constrictione anhelitus. Et
plm eaꝝ est cũ paucitate appetitus cibi pro-
pter vehementiã appetitus aque nisi accidat
quecũqz illaꝝ fit a frigiditate epatis ⁊ ꝓprie
a potu aque frigide in nõ sua hora. Et in oĩ
bus illis ⁊ proprie in asciti deinde hyposar-
cha minoraẽ vrina ⁊ in pluribus dispositio-
nibus rubet propter paucitatẽ suã quare ag-
gregaẽ in ea tinctura que sparsa est in epate
⁊ etiã propter paucitatẽ separationis sangui
nis ⁊ cholere ru. ab vrina. Nõ ergo oꝫ vt iu
diceẽ propter tincturam aque ⁊ rubedinem
etiã caliditatis hydropisis. Et accidunt eis
plm fe. tepide. Et multoriens accidit eis bo
thoꝛ que erupte emittunt a se aquã citrinam
⁊ multiplicaẽ egestio sanguinolenta in hypo
sarcha ⁊ tympanite. Et cũ est initiũ hydropi
sis ex aꝑate in epate astringiẽ natura ⁊ aꝑan
tur pedes ⁊ est tassis sine sputo ⁊ accidũt aꝑa
ta in latere dextro ⁊ sinistro que occultantur
deinde apparent ⁊ plm illius fit in asciti. Et
si incipiat in ambobus ilijs ⁊ alchatin inci-
pit aꝑa ex pedibus deinde accidit fluxus vẽ-
tris sanguinolentus longus qui nõ resoluiẽ ⁊
neqz egrediẽ cũ eo aqua. Et hydropisis cui⁹
causa est calida est cũ signis caliditatis ⁊ ex
inflatione ⁊ siti ⁊ citrinitate coloris ⁊ amari
tudine oris ⁊ vehementia siccitatis in corpo-
re ⁊ casu appetituẽ cibi ⁊ vomitu citrino ⁊ vi
ridi ⁊ fortis fit adustio vrine in fine eius pro
pter vehementiã cholere. Et si est ex genere
eius in quo multiplicaẽ liquefactio ⁊ expul-
sio ad duas vias naturales significant ipsaꝫ
multitudo citrinitatis ⁊ signa liquefactiõis
⁊ antecessio egeõnis ⁊ vrine lauatiue ⁊ viru
lente ⁊ incipit ex ptibus ilioꝝ ⁊ alchatiñ. ⁊ si-
militer oĩs hydropisis facta ab egritudinib⁹
acutis. Et hydropisis cuius causa est aposte
ma duꝝ cognosciẽ per signa eius ⁊ fluxũ vẽ
tris sanguinolentũ qui sequiẽ eã ⁊ paucitatẽ
appetitus cibi. Et illa cuius causa est aꝑa ca
lidum qm̃ incipit ex parte epatis ⁊ constrin-
gitur cuꝫ ea natura ⁊ sunt reliqua signa que
sunt aꝑatis calidi. Et spleneticam quidem si
gnificant color ad viriditatẽ decliuis ⁊ egri-
tudo antecedens in splene ⁊ qm̃ non cadit cũ
ea appetitus. Et similiter cum est ex renibus
nõ cadit appetitus in hora eo casu quo cadit
in epate ⁊ antecedunt eam egritudo renum
⁊ aꝑata eorum ⁊ vlcera ipsorum.

¶ De signis ascitis. Capitulum.ix.

Uꝫ asciti est grauitas sensibilis in vẽ
tre ⁊ cum percutitur venter non est so
nitus ei sed quandoqꝫ commouetur ex eo au
ditus sonitus aque cõmote. Et similiter quã
do permutatur habens eam ex latere ad lat⁹
¶ Tactus eius ẽ tactus vtris pleni nõ vtris
in quo est inflatio ⁊ non fiunt cum ea mẽbra
grauia ⁊ non est magnitudo membrorum eo
rum sicut in hyposarcha. Immo arefiunt et
est semper super cutem corporis tensio cutis
humide extense. Et quãdoqꝫ cum ea est apo
stema virge ⁊ accidit paucitas vrine ⁊ est pul
sus habentis eam paruus frequens decliuis
ad duritiem cum aliquanta tensione propter
tensionem velaminum. ¶ Et quandoqꝫ de-
clinat in fine eius ad lenitatẽ pp multitudinẽ
humiditatis. ¶ Et quãdo est hydropisis ascli
tis eueniens subito post lapidem exeuntem
absqꝫ causis manifestis in epate tunc scias
quod vna duarum viarum duorum testicu-
lorum iam disrupta est.

¶ De signis hyposarche. Capitulm.x.

Uni ipsa est apparet cum ea inflatio
in corporẽ toto sicut accidit corpori mor
tui ⁊ impinguantur membra in ipsa ⁊ ꝓprie
facies est decliuis ad pinguedineꝫ nõ ad are
factionem ⁊ cum premunt digiti in omni lo
co corporis eius cõprimiẽ ⁊ nõ est in ventre
eius de inflatõe ⁊ cõmotõe aut inflatione et
exitu luminis ⁊ ventris illõ qđ est in ventre
asclitis ⁊ tympanitis ⁊ secundum plurimuꝫ
sequitur eam fluxus ventris sanguinolẽtus
⁊ lenitas nature tendens ad albedinẽ ⁊ quã
doqꝫ pulsus eius est vndosus latus lenis. Et
iã dcm̃ est ꝙ qñ est i facie hoĩs aut mãu ei⁹ si

nistra mollities ⁊ accidit ei in principio huius accidentis pruritus in naso moritur in secundo die aut in tertio.

De signis tympanitis. Capitulum.xi.

Ab reditur i ea semē plurimo exitu. et neqȝ ē illic de grauitate illō qđ ē i ascliti sed qm̄ ē i ipsa de tensiōe qđ nō ē i ascliti. imo qm̄ ē.q.sit corda tensa. ⁊ nō ē i ipsa pinguedo mēbroꝝ sicut ē i hyposarcha imo incipiūt mēbra tēdere ad arefactionē. ⁊ cū venter percutitur manu auditur ex eo sonitus vtris i quo ē inflatio nō vtris pleni aq̄. ⁊ ē appetens eructuationē sēper ⁊ melioratur ea. ⁊ exitum vētositatis. Et eius pulsus ē lōgior pulsu alioꝝ hydropicoꝝ ⁊ nō ē debilis cū nō sedat virtus cū q̄litate sua. ⁊ nō minoret attractōe ascli tis. ⁊ ē ꝑm plurimum velox ⁊ frequens declivis ad duritiem ⁊ tensionem ⁊ non est inflatio pedum sicut est in aliis.

De cura cacesie. Capitulum.xii.

Considera an sint in corporibus eorum humores diuersi cholerici ⁊ educantur solutione ventris cum hiera picra. ipsa enim educit superfluitates absqȝ humiditatibus inaris. Et si sciueris ꝙ humores eorum sunt viscosi grossi solues cum hiera diacolloquintidos. Et quandoqȝ ponuntur in ea aloes ⁊ colloquintide. ⁊ polypodiū ⁊ agaricus cū scamonea. Et pondera in illis erunt ꝑȝ quātitatem quam existimaueris de subtilitate humoꝝ. ⁊ grossitie eoꝝ ⁊ virture corporis. ⁊ debilitate ipsius. Et quandoqȝ indigent eis que sunt sicut helle. niger si non valent alia i mundificando ⁊ educendo superfluitates viscosas. Et cum hoc toto oȝ vt subtile studiū sit in soluendo eos. ⁊ sepes ī eis illud qđ ī potu sumūt. Et quotiēs imaginaueris ꝙ materia aggregetur non permittas ipsā figi sed itera euonē. Et cū hoc oȝ vt tu ꝯsideres stōs eoꝝ ne ledantur a solutiuis. ⁊ pōas eoꝝ solutiua aromatica sicut xiloaloes crudū ⁊ similia. Si autē virtus fuerit fortis nō multiplices cogitationē i hoc sed fac puenīēdo ad finē sufficiētē. Et ad summū oȝ vt sit regimen ꝓhibens generationē sup̄fluitatis ⁊ illud qdeȝ cū euonibus subtilibus frequētibus. Et deuitēt phlomiam q̄ntum poſſe ē. Et si fuerit necessaria ꝓpter replētionem sāguinis aude super eā cum mēsura ⁊ ptire in diebus tribus aut.iiii. ⁊ cuȝ plus ē necessaria phlobotomia ē quādo causa est ex retentione sāguinis hemorroidarū aut menstruorū. Et melius quidē est vt euō fiat in primis cū eis q̄ mundificant sanguinē sicut hiera ⁊ ſſibus. Deinde si nondū sufficit extrahe sanguinē paucū. Et in pluribus dispōnibus quas hn̄t necesse est vt eues cū eis que educunt hoies solutione ventris ⁊ aperiunt oppilationes. Et clisteris subtiliantia ⁊ resoluentia humiditatē solutione educentia eas conferunt in ea valde. Cuȝ ergo euantur tunc illud quo melius curant est exerciciū tēperatū ⁊ minoratio potus aq̄ ⁊ balneatio cū aquis de baurach ⁊ sulfuris ⁊ aluminosis qđ si desunt fiat cū aqua maris. Balnea autē dulcia nocent eis nisi vtantur eis siccis ⁊ sudent in aere eorū calido. Et vt vtantur vomitu ante cibū. Est.n.bonum regimē eius. Et oȝ vt sit in principio rei cuȝ raphano infuso in sirupo acetoso ⁊ in fine eius helleboro. Et vt permutent ad exiccationeȝ quantū poſſe est ⁊ ad apertionē. Et vtant in epulis ipsorū ⁊ potibus eorū medicinis exiccatiuis apertiuis subtiliatiuis aromaticis sicut spica ⁊ casia ⁊ cinamū ⁊ medicinis lubricantibus sicut absinthio ⁊ keisim ⁊ eupatorio ⁊ seie vrtice ⁊ camepitheos ⁊ aristol.ro. ⁊ succo cucu.asinini ⁊ foliis mezerion ⁊ gensit ⁊ alkekengi cū ꝓprietate sua. Et ponatur in epulis ipsorū sulfur ⁊ succus cucu. asinini ⁊ radix mezereon ⁊ folia eius ⁊ nitrū ⁊ eius lilii ⁊ spuma maris. Et ista ex silia horū conueniunt fricationi eorū in balneo. Et conferunt eis nuba ⁊ alcacaricon ⁊ vinū odoriferꝝ paucū ⁊ sirupus de lilio. Et ex eis que conferunt eis valde sunt sirupus de absinthio in ieiunio mithridatū ⁊ diacurcuma ⁊ dialacca ⁊ alkekengi ⁊ diaspmatō. Et q̄nqȝ sumūt in potu de lactibus lac camelarū ⁊ vrinas earū ⁊ ꝓprie in corporibus solidis fortibus ⁊ ꝓprie qn̄ antiquatur cacesia ⁊ fortasse fit hydropisis. Et quādoqȝ sumunt in potu.ōȝ.ii. de vrina camelarū cū serapini cuius piȝ sint vsqȝ ad aur.ς. ⁊ silr̄ de vrinis capararū. Et quādoqȝ rectius est vt cōmisceantur cū eis mirobol. citrini si materie fuerint subtiles cholerice. ⁊ conferunt eis ex vaporationibus vaporatio stōi ⁊ epatis cū galia ⁊ casia ⁊ similibus. ⁊ iterū fac emplm̄ ex eis cū lilio ⁊ similibus ⁊ assidue fricare ventrē cū eis que sunt sicut baurach ⁊ sulfur cū oleis calis notis. ⁊ ꝯfert eis ex emplīs emplm̄ de tortellis cū cydōiis. ⁊ si iobediat liniat ex stercor vac

cino stercore caprino. cibus autē habētiū ca-
cesiā fit ex eis ī qbus ē suauitas ⁊ cōfortatio
nature sicut alduragi ⁊ alcubugi. ⁊ fit iura eo
rū alzibrabegi odorificata valde cū eis q̄ sūt
sicut gariofili ⁊ cinnamomi ⁊. ʒʒ. ⁊ mastix ēt.
⁊ similiter almosusat. ⁊ ex fructibus granata
dulcia. ⁊ de cydoniis pax non nocet. ⁊ oʒ vt
misceantur etiam cum cibis ea que sunt si-
cut sinapis ⁊ porrum ⁊ alea ⁊ que currūt cur
su eorum absqꝫ multiplicatione plurima.

¶ De cura asclitis. Capitulum. xiiii.

Nanon cōis ī curis eoꝝ ē ericcatio ⁊ ex
tractio superfluitatū ⁊ si nō cū alio sal
tē cū statiōe ī sole vbi nō ē vētositas ⁊ calefiē
do ad ignē accēsū ex lignis ericcatis. ⁊ cōede
re cū mēsura ⁊ dimittere aquā ⁊ aperire po
ros ⁊ ꝓuocatō frequēs. ⁊ solutiōe vētris edu
cere aquositatē subtilē cū facilitate ⁊ frequē
ter ⁊ expectatio sup sitiꝫ ⁊ regimē ipsius ⁊ ꝓ
hibitio a visiōe aq̄ nedū a potu ipsius quātū
pose ē. ⁊ si nō ē excusatio qn ipsa potetur bi-
batur post cibū aliquātulo spatio ⁊ ꝑmista cū
vino aut aliis. ⁊ minoratio cibi ⁊ subtiliatio
eius valde ē melior cura. ⁊ exercitiū qđ diri
mus ī capitulo hyposarche. ⁊ ꝯseruatio virtu
tis ⁊ cōfortatio ipsius cū bene redolētibus
aromaticis ⁊ olfatiōibus suauibus ⁊ odori-
bus ciboꝝ cōfortātiū ⁊ cōfortatio ipsoꝝ cū vi
no aromatico. ⁊ nō ē multitudo potus vini ī
ea laudabilis. ⁊ ex eis q̄ cōferūt eis ē vomit⁹
⁊ ꝓprie ante cibū ⁊ etiā post cibū de tertio ī
tertiū aut de q̄rto ī q̄rtū aut de quinto ī qui
tū. Ipse eni iuuat eos valde. ⁊ sternutatio cū
medicinis ⁊ īsufflatiōes ⁊ alia cōferūt eis ex
illis q̄ deponunt aquositatem ⁊ extrahūt eas
ad vias eūatiuas. ¶ Phlomia vero oʒ vt
deuitet oīs hydropisim habens quantuꝫ po
test nisi illi qui patiuntur hydropisim ex retē
tione sanguinis. phlobotomia enim ꝓhibet
membris eoꝝ nutrimentum quum ipsa sint
pauci nutrimēti ⁊ cū hoc infrigidat epar ip
soꝝ. Phlobotomia igitur ē nociua ī q̄ꝫ pluri
bus dispositionibus. ¶ Et si fuerit illic apo-
stema pueniat ad ipsā ī pricipio rei. Nūqꝫ
hydropicus cōqueritur de latere sinistro mul
taꝝ arteriaꝝ tūc nō ē eius q̄rimonia pp tēsio
nem qua fit in ipso nam ambo latera cōicāt
in hoc. immo illud est propter sanguinem.
Phlobotomet ergo in primis deinde curet
cura hydropisis. Et si fuerit apa durum tūc
nō speretur in sanatione hydropisis asclitis
que sequitur spm nā ⁊ si aqua eūet quaslibet
eūone redit tn̄ ⁊ replet. ⁊ scias ꝙ eūo cū me
dicis laudabilior est q̄ꝫ que fit sectione ⁊ resu
datione ⁊ fit difficile succurrere eis. ⁊ oʒ vt
fiat eūo hora qua nō est febris q̄ꝫuis enim re
gimē ericcet hydropisim tn̄ apa ipsam redi-
re facit. ⁊ oʒ vt in ipsa minorent trocisci stip-
tici q̄ꝫuis sint confortatiui sicut est trociscus
de almirberis ⁊ proprie cū constricta est na
tura. ⁊ oʒ vt fiat ericcatio in hydropisi frigi-
da cū oī calido subtiliatiuo aperitiuo. ¶ In
hydropisi autē calida fm modū aliū de quo
singulariter sermonē faciā. ⁊ scias ꝙ oleum
de fisticis ⁊ amigdalinū iuuatiua sunt in om
nibus spēbus hydropisis. ¶ Medicine autē
singulares conuenientes huic speciei hydro-
pisis ⁊ cū est frigida sunt sicut decoctio an-
dacoche vehementis decoctionis de qua bi
bantur oī die. ōʒ. ii. aut decoquantur squille
lib. i. in. iiii. kist vini in vase mundo dōec cō
sūatur tertia vini ⁊ bibatur oī die ex eo quā
titas cochliarii magni deide addatur super
illud donec perueniatur ad quinqꝫ cochlia-
ria deinde minuatur donec redeat ad vnuꝫ.
⁊ iterū detur in potu oī die de succo calamē
ti. ōʒ. i. ⁊ dixerunt quidā ꝙ oʒ vt sumātur cā
tarides ⁊ auferantur capita ⁊ ale earū dein-
de resoluantur corpora in aqua mellis ⁊ in-
grediatur eger balneū ⁊ sumat illud in po-
tu aut comedat cū eo panē ⁊ hoc apud me ē
error maximus. ¶ Et plus qđ expertū ē de
bere sumi ex eis in potu est kerates. i. in po-
tu aquarū expressarū notarū. ⁊ dicitur ꝙ qn̄
multiplicatur corpus potando oī die ex tyria
ca quantitatē ciceris cū decoctione calamē
ti. xxi. die ⁊ est contentus comestione vna le-
ui ꝙ confert. ⁊ existimauerunt quidā ꝯsume
re in potu stercus caprinū cū melle iuuatiuū
est eis aut vrinā ouiū aut vrinā asinorū cum
spica ⁊ mele aut aristol. ro. pondus. ʒ. iii. in vi
no. ⁊ iā laudauerunt eis quidā oī die aut om
nibus duobus diebus sumere quantitatem
fabe ex alumine humido in aqua. ⁊ ex medi-
cinis iuuatiuis sunt alkekēgi ⁊ diacurcuma
proprie. ⁊ spes est ad oēm hydropisim in dia
curcuma ⁊ confectione alburbatus proprie ⁊
electuaria asus ⁊ medicine de squilla ⁊ siru-
po sqllitico ⁊ tyriaca. ⁊ scias ꝙ tyriaca ⁊ dia
curcuma ⁊ alkekengi conferunt valde in fi-
ne hydropisis frigide. ⁊ ex medicinis mirabi
lis iuuamēti sunt trocisci de sabrā ⁊ daruch

Al. R. sabrã myrro. citrinorũ partes equa-
les ⁊ dossis eius gradati sit ex danich. i. ⁊. 5.
ad quantitatẽ. ȝ. i. bibatur in oĩbus. iiii. dieb᷒
semel. ⁊ in eo qđ est inter eos bibantur tro-
cisci almirberis. ⁊ quãqȝ cõponuntur medica
mina reubarbaro ⁊ costo ⁊ baccis lauri ⁊ fe
nugreco ⁊ lupinis ⁊ enula ⁊ gentiana ⁊ gum
ma amigdali ⁊ galbano ⁊ sunt medicamẽta
iuuatiua. Regimẽ autẽ euãns aquositatẽ est
cũ solutiuis ebibitis ⁊ clisteribus proprie. ip
sa. n. propinquiora sunt aque leuiora super na
turatas ⁊ remotiora a liquefactione ⁊ cũ spe
ciebus balneationũ cũ thermis ⁊ cũ regimi-
ne calefaciente. ⁊ cũ aquis in qbus decocta
sunt subtiliatiua sicut feniculus ⁊ camomilla
⁊ squinantũ ⁊ spẽbus unctionũ ⁊ emplorũ ⁊
vaporationũ ⁊ ingreditur in sũma illius vt
sumãtur in potu lac caprinũ ⁊ lac camelarũ
fetarũ. ⁊ de hoc quidẽ genere vrina ⁊ lac ca-
melarũ fetarũ conuenientia sunt asciliti cum
sumuntur hebdomoda. i. cũ trociscis de aloe
in primis. ȝ. 5. ex eis cũ. 5. ȝ. spodii vsqȝ q̊ per-
ueniat ad. ȝ. i. ⁊ post istã euõnẽ euã cũ meze-
rion cũ. ȝ. i. kekengi deinde itera trociscos de
aloe hebdomoda. i. ⁊ nõ cesses facere hoc ⁊
fortasse sanabitur. extenuati vero nõ sumãt
in potu ex trociscis de aloe in principio nisi
quantitatẽ vnius danich. ⁊ descriptio qdem
trociscorũ de aloe ẽ in antidotario. ¶ In so-
lutiuis autẽ nõ oȝ vt sit illud qđ nocet epati.
⁊ si aliqua necessitas facit hmõi necessariuȝ
eẽ oȝ vt rectificetur. ⁊ oȝ vt nõ fit subito. im
mo fm vices nã illud qđ subito est mortale
est paruũ nocumentũ debilitat epar ⁊ aloes
solũ est malũ valde epati quare oȝ vt elonge
tur ab epate nisi pp necessitatẽ aut cũ inge-
nio rectificatõis. ⁊ oȝ vt solutiua sequantur
ieiuniũ quare nõ comedat solutus postea die
⁊ nocte ⁊ si poẽ est ⁊ vt sequãt postea que cõ
fortant ⁊ cõstipant parũp sicut sunt trocisci
almirberis ⁊ sicut aqua fructuũ in qbus est
suauitas ⁊ stipticitas ita vt cõfortent epar ⁊
pprie postea sicut sũt euforbiũ ⁊ mezerion ⁊
aqua ammõiaci ⁊ silia. Deinde admistrent
rectificãtia cõplem sicut tyriaca ⁊ diacurcu
ma in fra ⁊ aqua endiuie ⁊ calida. ⁊ illi qdeȝ
que ẽ vehemẽtis caliditatis nõ cõuenit lac
camelarũ fetarũ. ⁊ icipiat in lacte camelarũ in
primis a. xl. ȝ. ⁊ addatur in oĩ die. ȝ. x. ⁊ deui
ta cũ fuerit caliditas ⁊ nõ solutõe educas co
lerã qm ipsa resistit aquositati aliquo mõ. ⁊
qm necesse ẽ vt aquositas solutõe vẽtris edu
catur tũc duplicatur solutio vẽtris ⁊ accidit
virtuti nocumẽtũ imo necessariũ ẽ vt extin
guatur cholera. ⁊ solue aquositatẽ nisi chole
ra sit trãsgrediẽs terminũ in multitudine ⁊
sis tũc cõtẽtus eis q̃ sunt sicut myrobolani.
⁊. n. bonũ solutiuũ in hmõi dispõne sicut sera
pinũ est bonũ solutiuũ in dispõne fra. ⁊ oĩs
supfluitas euonis in quãtitate ⁊ in tẽpore ẽ
mala ⁊ ẽ in calida rectior. ⁊ ex solutis bonis
est ius alcanabit ⁊ ius gallorũ decrepitorũ ⁊ p
prie cũ polypodio ⁊ aneto ⁊ silibus. ⁊ cũ euã
ueris vicibus. x. p. aliqđ dies cũ aliquo euã
tiuorũ subtiliũ ⁊ cũ lacte camelarũ ⁊ aqua ca
sei ⁊ reliqs ⁊ minuta fuerit aqua ⁊ alleuiatũ
fuerit apa tũc rectius erit vt sup ventrẽ cau
teria fiãt vt nõ recipiat aqua post illud. ⁊ fiãt
cauteria post abstinẽtiã ⁊ dimissionẽ solutio
nis vẽtris duobus diebus aut tribus ⁊ sint
sex cauteria. s. tria in lõgitudie icipiẽdo a ca-
su vsqȝ ad femur ⁊ tria in latitudie ventris ⁊
expectet post fm famẽ ⁊ sitim. ⁊ rectius qui
dẽ est i potu sumãt inter duas solutões ven
tris aliqd de aperiẽtib᷒ oppilatões sicut tro
cisci de amigdalis amaris. Lac autẽ came
larũ ⁊ caprarũ ⁊ pprie arabicarũ ⁊ pprie cũ
ipinguãtur in potu detur cũ eis que solutõe
ventris educunt aquositatẽ ⁊ subtiliant ⁊ p
uocant sicut sceba ⁊ abrotanũ ⁊ cartamũ ⁊
alia. ⁊ calefactis eis que conueniunt cuȝ hoc
epati sicut cuscute ⁊ endiuia ⁊ alia. ⁊ nõ reci
pias ad illud qđ dr in ipso ex hoc q decipiũt
sophistici ⁊ qđ dr in natura lactis est contra
ria hydropisi. Immo scias q est medicamẽ
iuuatiuuȝ pp illud qđ in ipso est de absterfio
ne. ⁊ est conueniens pp illud qđ in ipso ẽ de
proprietate sua. Quandoqȝ. n. est medicia lu
bricatiua contraria ei quod queritur de cu
ra qualitatis sed est conueniens cum proprie
tate sua aut propter egritudines sicut eua-
cuatio ⁊ similia sicut ponitur endiuia in cu-
rationibus epatis quod habet egritudines
frigidas sicut fit euacuatio ⁊ tenditur ad sca
moneam in egritudinibus cholericis. Im
mo scias q hoc lac vehementis iuuamenti
est nam si homo assidue ipso vteret loco aq̃
⁊ cibi sanaret p ipm ⁊ illud quidẽ iã expertũ
fuit in quibusdã qui peruenerunt ad tres ara
bum ⁊ perduxit eos necessitas ad illum ⁊ sa
nati sunt. Lac quidem camelarũ qñqȝ admi
stratur solũ ⁊ quandoqȝ admistrat cõmistũ

alijs medicis qbusdā q̄rū est intentio regis calefacientis valde sicut myrobolanis cū se mine endiuie ꝛ seie cucuscute ꝛ sale naptico ꝛ in qbusdā earū est intentio regis calefaciē tis subtiliantis sicut serapino ꝛ granis eius ꝛ in qbusdā earū est intentio supfluitatis so lutionis ventris sicut costo ꝛ silibus ꝛ quā doqꝫ admistrent̄ vrine camelarū ꝛ quādoqꝫ sunt cōtenti eo loco cibi ꝛ potus ꝛ quādoqꝫ addit̄ ei cibus alius ꝛ in vtriusqꝫ dispōnibus oꝫ vt tu verifices in re eius an corpus sugat ex eo ꝛ nō soluat aut soluat parū aut soluat plus pondere suo ꝰm mensurā tollerabilem aut supfluat ꝛ soluat vltra tollerantiā aut ca seet̄ in stō ꝛ in viis aut pducat ad infrigida tionē aut fluxu ventris educat hu. grossum phl'aticū aut hu.adustū pp putrefactionē su am si eā recepit. ꝛ scias q͛ melior hora sumē ti ipm in potu est ver vsqꝫ ad initiū estatis. ¶ Et ex regie bono in dando ipm in potu ē illud qδ expti fuimus multotiens ꝛ contulit ꝛ est vt bibat̄ lac camelarū ferarū ꝰm vacui tatē ventris ꝛ abstinentiā diei ꝛ noctis ante ipm. ¶ Et nō sumat̄ in eis nisi parū valde. ꝛ si possibilis est abstinentia eorū. s. diei ꝛ no ctis fiat. ꝛ necessaria qdē ē abstinētia noctis q̄ est ante ipꝫ deinde bibat̄ ex eo qδ mulcū est in hora ꝛ statim quātitas. ōꝫ. ii. aut. iii. ꝛ melius qdē est vt sumant̄. ōꝫ. ii. ex eo cū. ōꝫ. ii. vrine camelarū ꝛ abhorreant aqꝫ aliqbus diebus ꝛ consideret vsqꝫ ad dies. ii. ꝛ inueni ex qδ egredit̄ cū ꝓuocatione ꝓrimū eo qδ bibit ꝛ post illud soluet̄ venter cū eo qδ bibit̄ ex eo ꝛ fortasse nō soluet̄ venter cū eo nisi fer parūp. ¶ Et nō soluit̄ p ipm nisi qa corpus iā replelū est ex eo. Qδ soluatur venter eius vltra quā bibit abstineat ab eo vna die aut misceatur cū eo illud qδ cōstipat ꝛ si nō sol uit tunc oꝫ vt timeat ex potu eius caseatio nē ꝛ dimittat ipm ꝛ siir si soluit vltra illδ qδ bibit̄ ꝛ tunc qdē oꝫ vt bibat aliqd qδ depo nat illud qδ est in hore stōi ex eo ꝛ vt iteret ipm admistū cū oppoponaco ꝛ silibus. imo conueniens est vt in oībus tribus diebus su mat de pilul'. de oppo. ꝛ silibus cū quātitate pauca q̄ extrahat illud qδ fortasse caseat̄ ex reliquiis eius aut generat̄ ex eo ꝛ ꝓprie cuꝫ eructuat acetose ꝛ inuenit grauedinē. ꝛ ex re gimine conferente in hmōi dispōne ꝛ cliste re in hora. ꝛ oꝫ etiā in hmōi dispōne vt di mittat sumere in potu lac vno die aut duo bus ꝛ vacet ad vaporationes ꝛ empl'a qbus empl'etur venter ꝛ resoluunt. Qδ si potus la ctis nō facit accidere aliqd ex hoc ꝛ egredit̄ oī die res nō supflue. Immo ꝑueniens ad quantitatē duorū vasorū paruorū sicut aqua sit contentus eo siue sit solū aut cū oppopo naco ꝛ pilulis solutiuis de oppoponaco ꝛ ali is. ꝛ si supfluerit solutio ventris solue ab eo lac vno die aut duobus diebus deinde gra datim ꝓcede in faciendo ipm potare ꝛ da ei in potu ex eo lac aīalis iā nutriti ex stipticis ꝛ pmisce cum eo hora qua emulget̄ scorie fer rialbasceri contrite ꝛ ablute cū vino ꝛ aceto assare scδm quantitatē. ʒ. xx. ꝛ hypoquistidos amborū añ. ʒ. v. seis apii. ʒ. iii. bacar pōdus origani ꝛ apii ꝛ rute. ꝛ dimitte in ipso hora vna deinde colet̄ ꝛ bibat̄ deinde gradatī per ueniat̄ ad purū postea ad pmistū cū eo quod soluit ventrē si necessariū fuerit illδ. De diu reticis vero conferentibus nō oꝫ vt vinum solū adhibeat̄. Immo fiat permutatio de q busdā ad quedā sicut sunt petroselinū ꝛ ame os ꝛ calamentum ꝛ assarum ꝛ feniculum ꝛ semen apii ꝛ siler. ꝛ radix aniuden ꝛ camepi theos ꝛ acorus ꝛ spica ꝛ daucus ꝛ su. ꝛ meu. ꝛ asparagus ꝛ semen eius ꝛ radix pastinace campestris ꝛ kekengi. ꝛ oꝫ vt optime fiat eo rum tritura ita vt velociter perueniant ad partes gibbositatis. ꝛ cum administras diu retica fortia oꝫ vt administres postea aliqd de iuribus piguibus sicut est ius galline pin guis. In emplastris vero regula est vt mul tiplicentur in eis ea que exiccant. ꝛ soluūt cū stipticitate forti stantia loco eius quod eruc catur ꝛ resoluitur nisi res momca eorum se cundum quantitatem que conseruat sanita tem si illa necessaria sunt sicut sūt spica ꝛ tus ꝛ ciperi cuꝫ quantitate pauca valde illud. n. conseruat virtutem mirach ꝛ illud qδ in ip so est etiam ꝛ facit ipm non susceptibile. me dicinas autem singulares que emplastrātur ꝛ empl'a cōposita iuuatiua in hac egritudine iam plurima diximus in antidotario. ꝛ ea q̄ diximus hic sunt experta ꝛ iuuatiua stercus vaccinum ꝛ stercus caprinum ꝛ stercus vac carum pascentium herbam non minimam. ¶ Descriptio emplastri ex eis sumat̄ ex hoc stercore vaccino aliquid ꝛ buliat cum aqua ꝛ sale. Deinde pulu̇erizetur super ipsum sul fur contritum. ¶ Et ponatur super ventrem ¶ Et iterum stercus caprinum cum vrina

infantiū. Et iteruz stercus colūbinū ꝛ bacce lauri ꝛ ireos. Et ex fortibus in hoc ca. ē ster cus caprinū ꝛ stercus vaccinū in quo pōitur aliqd ex helleboro ꝛ alscebran ꝛ cōgregātur cū vrina camelaꝝ ꝛ fit ex eis emplm. Et ex ꝯpositis bōis ē vt ꝯmisceāt alguadabi ꝯtrite ꝛ dimittāt sup ventrē hydropici cū dispōne sua postq̄z contrite sunt cū ostracis suis ꝛ ex pectet sup eas vsq̄zquo ericcētur p se ipsas. Et ex emplis bonis est vt fiat emplm ꝛ gū ma pini ꝛ nitro ꝛ milio ꝛ minuto ture cum adipe vaccaꝝ. Et emplm ꝯueniēs hydropi si decoquāt ficus carnose cū aq̄ ꝛ misceātur cū eis mezerion pars.i.nitri ptes.ii.camepi theos pars.i.ꝛ.5. Al.forte valde. ℞.gūmi pi ni ꝛ cere ꝛ isopi hūide ꝛ picis ꝛ gūmi albotī oium añ.darkimet.iii.meha ꝛ est storacis ꝛ masticis ꝛ aloes croci ꝛ cimarū absinthii ꝛ ammoniaci oiuz añ.darkimet.i.castorei sul furis ꝛ ammomi ꝛ ostracorum piscis noiati añ.darkimet.5.stercoris colūbini ꝛ ostraco rū babylonicoꝝ ꝛ spume maris oiuz añ.dar kimet.iii.lilii celestis darkimet.iiii.baurac rubei darkimet.i.pmisceāt cū oleo ꝺ camo milla. Et qñ est in epe apa cōfert emplm fa ctū ex herba spice ꝛ zinzibere ꝛ granis albē ꝛ mastice ꝛ meliloto ꝛ ꝓputiis vitis ꝛ camo milla ꝛ oleis aromaticis. Et ex emplis cōfe ctis emplm modi huius. ℞.marchasite sul furis citrini nitri baurac ammoniaci oium añ.ptez.i.cymini ptes duas.ꝛ duas tertias partis cōiungāt cū cera ꝛ glutino albotin et vino ꝛ ponāt sup vētrē. Et emplm de casto reo ꝛ emplm de absinthio ꝛ emplz de ireos nostrū ꝛ emplm de euforbio ꝛ emplz de col loquintida ꝛ emplm factū ex salice: ꝛ emplz de baccis lauri:ꝛ emplz diaspermaton ꝛ em plastrū colophidis. Et ex eis q̄ pulverizātur sunt nitrū ꝛ sal assata q̄ pulverizent sup ven trē ꝛ ꝓprie post oleū cucūeris asinini ꝛ oleū de neriden. Et qñ̄z ad administrant sup eos medicine rubificantes. Et qñ̄qz pcutiuntur mēbra extrema cū virgis subtilibus. Et illꝺ qdē illaudabile est apud me. Et qñ̄z suspēdū tur sup aq̄ eoꝝ ꝛ q̄ sequūt vesice in qb9 suffla tū ē. Sed ego nō cognosco in eis plz bonuz. De incisione vero mirac scias ꝙ parū profi cit nisi in corpore valde forti quū potens est hoc mō tollerare exercitiū tēperatū ꝛ sitiz ꝛ minorationem cibi. Et oz vt nō audeat fieri dū possibilis ē cura alia. Et rectius qdē ē vt nō fiat in vice vna subito: ꝛ euacuet spūs su bito ꝛ cadat virtus imo paulatim: ꝛ vt ipsa nō pueniat ad multā debilitatē. Modus āt incisionis ad extrahēdū aquā est iste. Preci pit aūt Affrius vt erigat se eger equaliter si pōt aut sedeat equali situ ꝛ cōprimāt seruiē tes latera eius ꝛ expellant ea ad inferiora su minis deinde administret incisio: ꝛ si nō est potēs ad illud nō incidas ipz. Et si vis ipsū incidere oz vt mēsures inferiora suminis q̄z titate triū digitoꝝ cōiunctoꝝ: deinde incide si fuerit initiū hydropisis ab intestinis. Et si fuerit ex late︡re epis fiat incisio a latere sini stro suminis. Et si cā fuerit a splene pone ip sam a latere dextro suminis ꝛ subleua ipsaz vt nō findatur siphac: deinde excorietur mi rach a siphac parūper ad inferiora loci scisio nis mirach. ¶ Deinde perforet siphac ita vt sit foramē mirach inferius foramine siphac quatenus quū egredit cāna cooperiat illud ꝛ retineat aqua pp diuersitatē duoꝝ forami nū: deinde intromitte in ipsā cānulā eream. Quūqz acceperis aquā cū mēsura fac iace re ipz resupinū. Et oz vt cōsideres pulsuz ꝛ quū ̓inceperit⌉ debilitari parūp retine aquā. Quūqz aquā extraxeris i fine extractiōis et remāserit aliqd tūc iā sufficit vt laborent in ipsā medicine solutiue. ¶ Et qñ̄z fiūt post in cisionē cauteria q̄ diximus. Et qñ̄z fiunt in stō ꝛ epe ꝛ splene ꝛ in inferioribus suminis cauteria minuta. Et qñ̄z subtiliant qdā ꝛ fa ciūt currere aquositatē ad safati ꝛ incidunt ex safati paulatim: ꝛ est regimē iuuatiuū ꝛ il lud cū sternutatiōe ꝛ cū oi qꝺ trahit aquosi tatē ad inferiora: ꝛ oz tūc vt caueat ne proue niat ex eo rupptura: ꝛ vt fiat illud cum eo in quo nō ē nocumētū aliud. Et qñ̄z pūgimus inflaturā testiculoꝝ cū acubus multis vt aq̄ habeat resudationes plimas. Et fortasse suc cedūt incisioni dolor ꝛ pūctura: q̄re oz vt ad ministret fusio olei anetini ꝛ olei camomil lini ꝛ oleoꝝ lenitiuoꝝ sup puncturā. Et sup locū incisionis ponant emplastra facta cū fe nugreco ꝛ semine lini ꝛ semine altee ꝛ simi libus. Et qñ̄z sufficiunt aq̄ calida ꝛ oleū effu sa sup locū incisionis: quū sedat punctura di mitte ea. De euacuatiōibus āt eoꝝ pticula ribus cū medicis afferā ea. Et has qdē me dicinas solutiuas aquositatis iā nūerauim9 in tabulis. Et fortes eaꝝ sūt sicut lacticinio rū ꝛ arbores eaꝝ. Et melius q̄ malitia eorū

frãgif ẽ acetuz ⁊ poma ⁊ cydonia ⁊ semĩna
granatoꝝ: ⁊ ꝓprie acetũ in quo cõdita sunt
cydonia aut in quo sunt dimissa aliqbus die
bus aut sup qđ roratus ẽ succus eoꝝ. Et ex
eis qbus cõficiũt lacticinia sicut lac alscebrã
⁊ sũt rob ⁊ similia ⁊ sirupus acetosus est me
lius illo.s.quũ soluit in.ʒ.ei⁹ danich ex eis
q̃ sunt scebrã:⁊ ꝓprie arbor ex q̃ fit tyriaca:⁊
extremitates algaisti ⁊ euforbiuz. Medica-
mẽ de quo in potu sumif põdus.ʒ.i.in vitel
lo oui sorbil.qđ multotiẽs cõfert in fortibus
cũ timore mari mo.℞.galbanũ ⁊ es vstuz ⁊
scoriã eris ⁊ ꝓprie cõfectu cũ medulla pãis
⁊ factũ ad modũ pilulaꝝ ⁊ herbã q̃ nominã
tur mendana alias alakarte ⁊ succum cucu.
asinini ⁊ vinũ in quo effusum est pulpa collo
quintide. Et ex sũma lacticinioꝝ mezerion
est fortis in hoc ca. Et eius rectificatio ẽ vt
infundat in aceto ⁊ q̃n̄z fit in hmõi sirupus
acetosus ⁊ de ammoniaco q̃n̄z sumif i potu
vsq3 ad.ʒ.ii.cũ aq̃ mellis. Et ex eis q̃ equali
tati vicine sũt sunt serapinũ ⁊ ireos ⁊ semen
vrtice excorticatũ ex cortice suo confectũ cũ
melle ⁊ aq̃ folioꝝ rhaphani. Illa vero q̃ sũt
salubriora ⁊ debiliora sũt aq̃ cardamomi.ʒ.
lib.cũ zuccaro albasir:⁊ aqua alkekẽgi ⁊ aq̃
solatri ⁊ sirupus acetosus de mezerion ⁊ lac
camelaꝝ fetaꝝ p̃paratũ ⁊ aq̃ lactis p̃parata
cuz virtute ireos ⁊ scoria eris ⁊ almezerion
⁊ similibus. Descriptio aque lactis põatur
sup duas lib.ei⁹.ʒ.i.salis gẽme ⁊.ʒ.v.turbit
trita bulliãt cũ subtilitate ⁊ accipiat spuma
eius ⁊ colef. Et in inceptione sumat in potu
ex ea tertia pars.lib.deinde addat paulatim
vsq3 ad lib.i. Ipsa eni expellit aquã sine cale
factiõe. ¶ Et aq̃ casei melior est q̃ accipif ex
lacte camelaꝝ. Et melior ⁊ laudabilior ex ca
lefactis ẽ illa q̃ accepta est ex lacte caprino ⁊
lacte asinino. Et ex medicinis resistentibus
ad illud ⁊ cõferẽtibus hydropisi calide: ẽ vt
infundat medietas cydonii in aceto trib⁹ die
bus: deinde terat cũ põdere sui de mezerion
recẽti vehemẽter ita vt misceãt ⁊ ꝓiciãtur
sup ea medietas põderis aceti de zuccaro ⁊
decoquat donec redeat in essentiaz mellis ⁊
misceãtur oia. Et q̃n̄z appropinquãt huic pi
lule facte de semine mezerion cum zuccaro
albasir. Et sũt ex eis in qbus nõ ẽ timor i ca
lida etiã. Et ex cõfectionibus ẽ alkekengi ⁊
cõfectio nostra de scoria ferri ⁊ almezerion
in antidotario. Et cõfectio quorũdã.℞.endi
uie ⁊ seis apii añ.ʒ.x.⁊ succi altararacon sic
ci põdus.ʒ.viginti ⁊ succi almirberis.ʒ.xv.
lacce ablutereu sini amboꝝ añ.ʒ.v.succi ab
sinthii.ʒ.vii.succi cucu.asinini ⁊ pulpe collo-
quintide añ.ʒ.v.agarici.ʒ.vii.cõficiat cuz in
leb ⁊ sumatur in potu cũ aq̃ de oleribus. Et
hoc est medicamen bonũ qđ qdã prioꝝ anti
quoꝝ dixerũt ⁊ secuti sũt eos qdã posterioꝝ
⁊ ẽ securius latus q̃z alkekengi ⁊ in ipso sũt
cõfortatio ⁊ solutio vẽtris fortis. Et ex cõpo
sitis potibus est sirupus noster de ireos. Et
sirupus hmõi.℞.eris vsti auř.i.⁊ terat val-
de ⁊ puluerizetur ⁊ fimi colũbini auř.i.⁊ ter
tiã ramoꝝ rute ⁊ aliq̃ntulũ salis ⁊ panis bi-
batur illud cũ vino. Et ex pilulis pilule sulfu
rinus ⁊ eaꝝ cõfectio. ℞.scorie eris ⁊ folioꝝ
almezerion ⁊ seis anisi oiuz añ.ptẽ.i.⁊ fiant
ex eis pilule ⁊ sumãt ex eis in potu debilis.
ʒ.i.⁊ fortis auř.i. Et etiaz pilule escebchie:⁊
pilule biberen ⁊ pilule de quinq3:⁊ pilule de
serapino:⁊ pilule de mezerion.⁊ sunt vltime
in aschiti:sicut pilule de reu.sũt vltime in hy-
posarcha: ⁊ pilule de bdellio ⁊ pilule de sce-
brã:⁊ pilule q̃s diximus i antidotario. Et pi
lule hmõi.℞.lactis alscebram ⁊ succi absin-
thii ⁊ spice ⁊ turbit oiuz añ.danich.i.agarici
⁊ rosaꝝ amboꝝ añ.ʒ.i.informẽt pilule cũ aq̃
solatri ⁊ bibãt. Pilule hõe.℞.corti.eris cãc
pitheos anisi ptes eq̃les informẽtur pilule ⁊
recipiãt ab eis.ʒ.i.⁊ fiet subleuatio. Et iterũ
ex trociscis trocisci de reubarbaro plurimũ
solutiui ⁊ meliores de mezerion cuz semini-
bus ⁊ trocisci de mezerion sunt descriptiõis
alterius note. De balneis vero illa q̃ sũt hu
mida eis sũt horrẽda:⁊ illa q̃ eis sũt meliora
sũt facta sicut clibanus calefactus postq̃z tol
lerauerit infirmus vt ingrediat ipz ⁊ ꝓprie
habẽs hyposarchã. Quũq3 igredif dimittat
caput suũ extra ad aerẽ vt ꝑueniat frigus ad
ptes cordis ⁊ pulmonis ⁊ infrigidet cor eius
⁊ nõ magnificet sitis eius ⁊ resoluat corpus
eius in sudore exuberãte iuuatiuo. Et si fue-
rit hũida cũ aqs thermaꝝ nitrosis sulfureis
⁊ aluminosis notis exiccatiuis iuuabitur cũ
eis valde in statu egritudinis ⁊ ꝓprie habẽs
hyposarchaz ⁊ iterãdo ingrediat in ea in die
vicibus aliqbus. Et si nõ cadit virus eius ⁊
pote est eis vt stet in eis ꝑ lõgitudinẽ diei fa
ciat. Et huius qdẽ gñis ẽ aq̃ maris tepida ⁊
calefacta. Veruz submersio infrigida in fine
rei vehemẽter ẽ ꝯueniẽs. Et de bonitatib⁹

aquaꝝ thermaꝝ ⁊ statio regiminis anhelitꝰ frigidi cuius similis deficit in balneis. Qꝺ si aque thermaꝝ nō sūt p̄sentes tūc resoluāt aq̄ dulces cū eis q̄ administrātur ex medicinis ⁊ decoquātur in eis ea q̄ sunt sicut baurach ⁊ sulfur ⁊ alusnē ⁊ sinapis ⁊ calx et species alie note quas vis. In oībus eni nō sit malū ⁊ oꝫ qdē vt iste aque obuient vētri habenti asclitem ⁊ tympanitē ⁊ hyposarchā toti corpi. Hydropisis aūt calida q̄ est sequēs apa calidū aut sequēs cōplexionē calidā sine apate pp debilitatē virtutis stōi. Et nō significāt hāc speciē hydropisis ꝓculdubio rubedo aque: qꝛ est pp cor suū imo innititur in ea ꝫ reliquas significatiōes: deinde curatur. ¶ Et oꝫ vt deuitent isti duo simul medicinas calidas omnino: quoniā addunt in eaꝫ ⁊ addunt in egritudine: imo est in eis timor magnꝰ. Et nō oꝫ vt attēdatur illud qꝺ dr̄ ꝙ hydropisis nō sanat̄ nisi cū medicinis cal̄is. Multotiēs .n. significat illꝺ qꝺ testificamur ⁊ expti sumꝰ vt curemus nos ⁊ q fuerūt ante nos apa curatiōe sua ⁊ ꝯplxōne calidā cuꝫ infratiōe. Et ego qdē vidi mulierē quā hydropisis attriuit ⁊ magnificata ē sup eā ⁊ morata ē ꝫ ꝓlixitatē tpis tā maximaꝫ ꝙ eiꝰ relatio ē incredibilis ⁊ sanata ē ⁊ ꝑparauit se ipsam ⁊ appetitū suū hoc regie. Et cū hoc etiā oꝫ vt attēdas latus aquositatis aggregate. Nā si tu ꝯsideraueris tātū latꝰ fe. erit timorosū ⁊ si ꝯsideraueris latꝰ aquositatis tantū erit error. Qꝺ pꝫ ergo vt tu ꝯiungas iter duo regimina cū facilitate ⁊ itende tātū in eis q̄ equant ⁊ resistunt vincenti. ⁊ scias ꝙ quādo tu studes in sanando hydropisim ⁊ apa ⁊ a febre stantia sūt: nō est tibi possibile. Et regimē in hmōi ē vt administres aquā solatri ⁊ aquā alkekēgi ⁊ aquā apii: ⁊ aquā cordumeni: ⁊ aqꝫ altararacon: ⁊ ē alia da id armata. Et oꝫ vt misceatur cū istis aliqd de lacca ⁊ croco ⁊ reubarbaro cuꝫ myrob. citrinis. Et vt administres etiā apud necessitatē illꝺ qꝺ posuimus in ordine p̄terito de solutiuis. De mezerion ⁊ aliis. Et oꝫ vt attēdas quod dixit. G. in cura hydropici calidā hydropisiꝫ habentis: ⁊ descripsimus illud suis dictionibus. Inquit. G. illud quo preparaui semen amicum meum in hydropisi asciti cuꝫ caliditate ⁊ virtute debili fuit hoc. Cibaui illum carne hedi assati ⁊ carne alcubugi ⁊ alkabin ⁊ alteugi ⁊ similibus ex auibus pane kisch ⁊ ifrigidatis ⁊ almosus ⁊ balbulē ⁊ lētibus cū aceto facto ex eis cibario citrino. ⁊ cōcessi illud ei ꝓpter cōseruatiōnē virtutis. ⁊ nō concessi ei vt vteretur iure oīo nisi i die quo i potu medicinā ei tribuere volui. In illo eni die permisi vt vteretur ipse zibrabegi ante medicinā ⁊ post ipsā ⁊ nō multiplicata fuit sitis ipsius. ⁊ p̄cepi ei vt cōederet ista cū aceto mīme fortitudinis ⁊ solui ipsū hac decoctione. ℞. myrob. citrinorū. ʒ. vii. fumitterre. ʒ. iiii. herbe absinthii. ʒ. ii. herbe euparorii. ʒ. ii. endiuie recētis baccari spice arōatice. ʒ. ii. seis endiuie. ʒ. ii. rosaꝝ. ʒ. ii. decoquāt i tribus. lib. aq̄ donec redeat ad. ii. lib. ⁊ spgat̄ i ipsa pōdꝰ. ʒ. x. zuccari ⁊ bibatur ⁊ iterꝫ cū istis pilulis. ℞. lac scebā ⁊ zuccari quātū ipsū cōgelaui ipsū ⁊ dedi ipsas ante cibū suū. ⁊ qꝛ cōgelaui ipsū cū lacte ficuū ⁊ ꝺdi ex eo duo cicera aut tria ⁊ dedi ei i potu post illud rob de acresta ⁊ acedula ⁊ feci emplꝫ epi ipsius cū frigidis ⁊ cū granis cōdes ⁊ mezeriō ꝯfuso i aceto ⁊ eis epithimatibus sup vētrē ē illud qꝺ. ℞. lutū armenū ⁊ aqꝫ ⁊ farinā ordei ⁊ milii ⁊ stercus vaccinuꝫ ⁊ fimum caprinum ⁊ cinerem q̄rcus ⁊ vitis ⁊ i vtrisqꝫ lateribus baurach ⁊ sulfur ⁊ oīa sint cū aceto. ⁊ cū epati eius faciebā empl̄a q̄ recipiūt sandalos quandoqꝫ ponebā empl̄m de sandalis super epar ⁊ resolutiuum super sumen ⁊ ventrem. ⁊ qꝛ solui eum etiam cum sirupo rof. postq̄ꝫ infūdi in ipso mezereon ⁊ myrrham aut dissolui in ipso lac alscebran. ⁊ concessi ei de fructibus ficus siccas ⁊ amigdalas ⁊ zuccarum. Et precepi ei tollerare sitim. Et quando superfluit in ipso ꝑmiscuit iuleb ⁊ dedi ei in potu. ¶ Et quādoqꝫ contriui folia almezerion. ⁊ permiscui cum melle ficuuꝫ ⁊ dedi ex eis ipsi ante comestionem ⁊ post eam ⁊ ad vltimum non dimisi eum die vno absqꝫ expulsione. Hec sunt verba eius. Cibus autem habentiū hydropisim oꝫ vt sit paucus ⁊ semel in die ⁊ si posse est eis vt abstineant a pane tritici propter suā viscositatē ⁊ suā oppilationeꝫ faciāt ⁊ sint contenti pane ordei cum seminibus ⁊ si necessarius fuerit oꝫ vt sit panis de furno kaischerien coctus ⁊ siccatus vt non sit azymus ⁊ sit ex frumento. Et sunt quidaꝫ homines i eo ponunt farinam ciceris ⁊ sit eoꝝ virtuositas ex tali quale est oleū omphacinū. ⁊ ex cibis eoꝝ est oleū de seminibus ⁊ almusseniati. qꝛ ē cōueniens eis. ⁊ ius galline ē in-

uatiuū eis. ¶ Ipsū eni aggregat ad ꝓuocatō
nē ⁊ rectificatōez epatis. ⁊ cibus quē faciunt
christiāi ex oliuis ⁊ nucib⁹ ⁊ aliis. ⁊ oꝫ vt sint
iura eoꝝ aq̄ ciceris ⁊ ius alcanabit ⁊ galli ve
tusti ⁊ galline ⁊ ꝓprie cū herba almeudume
ti. ⁊ sint carnes q̄s sumūt carnes auiū leues
sicut alduragi ⁊ alcubugi ⁊ ascet sen. ⁊ alsiu-
det ⁊ alcanabir ⁊ carnes alcaca ⁊ carnes alka
sel ⁊ hedoꝝ ⁊ paruoꝝ pisciū subtiliātiū ⁊ acu-
toꝝ ⁊ icisiuoꝝ. ⁊ caro vipere ē eis bōa valde
sed ipsa qn̄ꝫ suꝑfluit i fīi. ⁊ eoꝝ olera sint si-
cut apiū ⁊ sicla ⁊ herba iudaica ē endiuia aut
fumusterre ⁊ paꝝ de sumac ⁊ porri ⁊ ruta et
folia carui ⁊ calamētū ⁊ allea ⁊ capparis ⁊ si
napis ⁊ grana oia nocēt eis ꝓprie patiētibus
tympanitē. ¶ Medulle autē fistici ⁊ auellāe
⁊ amigdale ⁊ qn̄ꝫ cōcedūtur eis i hora furti-
ua dactili ⁊ vue passe. ⁊ de fructib⁹ recētibus
nō cōceduntur eis oīno nisi granata dulcia.
Vino autē nō appropiquet calidā habēs hy
dropisiꝫ. Veꝝ habēs hydropisiꝫ frigidā oꝫ vt
nō bibat ex eo nisi subtile antiquū paruū non
cū ē ieiunus neqꝫ super cibū imo post horā ⁊
cū fit descēsio cibi a stō. ¶ Clistera vero ⁊ sup
positoria sint ita. Clisteria enim sint facta ex
aq̄s extrahētibus aquositatē cū eis qui sūt si
cut sirupus acetosus ⁊ similia. Collyriū bene
extrahēs aquā. ℞. seminis vrtice. v. numero
granoꝝ almeudunati. xxx. numero agarici ki
rat. vii. corticū exis darkimet. xxx. misceātur
cum medulla panis. ⁊ administretur collyri-
um. ⁊ sumant ex eo. vi. kirat aut. vii. De diu
reticis autem sciendum est ꝙ omnia diureti
ca conferunt eis. ⁊ ex eis que sunt illis bona ē
medicamen prouocans vrinam quod. ℞. vr
tice kirat. vii. belki nig i tantundem alkeken-
gi darkimet. i. spice indice. ʒ. ii. permisceantur
⁊ sumantur cuius potio sit. i. aur. cum sirupo
alesenīati. Al. prouocans vrinam. ℞. xilobal.
spice casie cymini radicis lilii pericon floꝝ sq
nanti amigdalaꝝ basir ⁊ azabrie amomi ⁊ se
merion ⁊ est species apii campestris. ⁊ petro
selinum ⁊ est semen apii montani calami aro
matici piperis alkekengi siseleos ⁊ est aniu-
den romanum omnium ana. ʒ. ii. misceantur
omnia. ⁊ dosis sit aur. duos.

¶ De cura hydropisis hyposarche. Ca. xiiii.

Radices vniuersales iuuantes in curatio
ne hydropis hyposarche sunt iste. ⁊ cum
hoc iam diximus i capitulo hydropisis ascli
tis conditiones conuenientes ad curationes
hyposarche. Et i ea qdē qn̄ꝫ accit necessitas
phlōmie si fuerit cā retētio san. mēstrui: aut
hemorroidaꝝ ⁊ fuerint illic significatiōes re
pletiōis. In phlōmia. n. tūc erit ablatio ꝑfo-
cationis extinguētis. Et phlōmia qdē vehe
mentius est proportionalitas hyposarche q̄ꝫ
asclitι ⁊ lenitas nature in eis est ꝯueniēs. et
qn̄ est cū hyposarcha febris: nō timeṫ solutio
vētris ⁊ eūo cū phlōmia neqꝫ medicine duꝫ
nō remoueṫ. Et trocisci de scebrā ⁊ potatio
eoꝝ ſm ꝙ narrauimus in ca. asclitis vehe-
mētius sūt ꝯueniētes hyposarche q̄ꝫ reliqs
spēbus hydropisis valde. Nō ergo oꝫ vt re
tētio fiat imo oꝫ vt soluaṫ semꝑ. Et si nō cū
alio saltē cū medicina tēperata: ⁊ cōfert vo-
mitus ⁊ ꝯfert gargarismus mūdificās cere
brū ⁊ cōfert solutio vētris: ⁊ q̄ melior est: est
illa q̄ est cū pilulis de reub. Et hydropisi q̄ꝺ
⁊ ꝓprie hyposarche adest exercitiū incipiēs
primū resupinādo: deinde initēdo suꝑ dorsū
aliis postea ambulādo paulatim suꝑ terraꝫ
lenē arenosam ⁊ associeṫ ei qui abstergat su
dorē: vt nō oppilet resudatio prima secūda ⁊
ꝯueniāt post exercitiū ad calefactionē ꝓprie
solis: qm̄ ipse ē fortis stipticitatis: ⁊ qn̄ vehe
mētius fit calidus sol caueaṫ caput vt nō ad
ueniat ei egritudo cerebalis ⁊ discooperiaṫ
reliq̄ mēbra oia ⁊ sit lectus eoꝝ arena si in-
ueniṫ ⁊ cū pulueribus ꝑdictis. Quūqꝫ ꝓuo
caṫ ab eo sudor abstergaṫ ⁊ vngaṫ cuꝫ eis q̄
sūt sicut oleū cucu. asinini ⁊ silia ⁊ caueatur
flatus ventoꝝ frigidoꝝ ⁊ oꝫ vt bibat dialac-
ca ⁊ diacurcuma ⁊ alkekengi etiā ⁊ admini
streṫ diuretica ꝑdicta ⁊ solutiua qbus ē sub-
tiliatio ⁊ exiccatio. ⁊ ex eis sūt trocisci de eu
patorio cū iunipere ⁊ aq̄ radicuꝫ ⁊ in sirupo
acetoso cū seminibus quū sit caliditas medi
cinaꝝ singulariū in asclitι ꝯueniēs in oībus
istis ita ꝙ serapinū ⁊ costus ⁊ almezerion ⁊
euforbiuꝫ. Et decoctio iuniperi iuuatiua est
valde si decoquāṫ sola ſꝫ q̄ꝫtitatē ꝙ ex ea ru
beat aq̄: deinde sumaṫ pōdus. ʒ. iii. de iunipe
ro. ⁊ bibaṫ de illa aq̄ desuꝑ ⁊ sumāṫ in potu
etiā ameos ⁊ sal altabarzet ⁊ cyminū. In il
la aūt q̄ fit a cā calida oꝫ vt phlōmia fiat vt
egrediaṫ virus malū ⁊ ꝓuoceṫ. Si āt sudor
procedat rectificat cōplexionē cꝑis ꝑ hoc ꝙ
reducit epar ab inflāmatione ad complexio
nem naturalem. Et cibatio hyposarche cali
de ⁊ frigide ⁊ tolleratio sitis eius est sicut in
asclitι frigida ⁊ calida ipsa

¶De cura hydropisis tympanitis. Cap.xv.

Amon in curatiõe eius ẽ vt euacuet hu
mor hũidus si ipsa ẽ pp retẽtionẽ eius
vt ↄfortet stõus si fuerit cã ipsius debilitas.
Et temperet epar cũ epithimatibus ꝛ aliis
ita vt nõ supfluat ei⁹ vaporatio. Et phlõmia
qdẽ nõ ingredit in hoc ca. nisi raro: imo me
lius est vt soluat natura cũ facilitate. Et oꝫ
vt non adsit multiplicatio solutiuoꝝ ꝛ oꝫ vt
administret diuretica sed nõ sit supfluitas i
eis. Superfluitas.n. in eis pducit ad gñatio
nẽ vapoꝝ plurimoꝝ deinde administrent fa
cientia eructuationẽ ꝛ soluẽtia vẽtositates.
Et fricetur vẽter eius cũ alleis multotiens
ꝛ vaporet cũ milio ꝛ sulfure si cõfert ei. Et si
militer pilule ebibite ꝛ suppositoria. Et qñꝫ
necessariũ est ponere ventosas euatiuas sup
ventrẽ eius multotiẽs. Et oꝫ vt alienẽt gra
na ꝛ olera ꝛ lac ꝛ fructus recentes ꝛ si fuerit
hydropisis tympanites ex malitia cõplexio
nis calide oportebit vt in potu dentur q̃ sũt
sicut aq̃ feniculi ꝛ meliloti ꝛ apii ꝛ camomil
le ꝛ tribuloꝝ ꝛ si fuerit hydropisis tympani
tes ex malitia cõplexionis frigide oportebit
vt in potu dentur cyminũ ꝛ anisum ꝛ casto
reũ ꝛ ameos ꝛ masticent cyminũ ꝛ tus sem
per. Et cõfectio de acoro cũ nigella dicta in
antidotario. Et iteꝝ ameos ꝛ iuniperus cy
minũ ꝛ sal tabarzet. Suppositoriũ. ℞. cymi
nũ ꝛ baurach ꝛ folia rute ꝛ fiat ex eis colly
riũ. Et ex clisteribus oleũ rutaceũ ipsuꝫ solũ
aut cuꝫ baurac est resolutiuũ ventositatum.

¶De doloribus hypocõdrioꝝ. Capl'm.xvi.

In hypocõdriis eueniũt dolores mordi
catiui ꝛ extensiui ventosi ꝛ alii. Et qñqꝫ
fiunt pp cãm epis ꝛ multotiens fiunt cã dia
phragmatis: ꝛ qñꝫ fiũt cã splenis: ꝛ qñꝫ fiũt
cã apatis in mẽbris carnosis q̃ accidunt in
costis ꝛ nõ ẽ timor i eis. Et qñꝫ accidit illud
in febribus ꝛ multotiens currit in crisibus: si
aũt nõ fuerit dolor aut fuerit dolor paruus
ad frigidiora tendẽs ꝛ hũor ꝓcliuis ad par
tes capitis cadet crisis illic. ꝛ si fuerit cũ do
lore ꝛ pũctura aut decliuis ad sumẽ ꝛ ad in
guina: aut ad dorsuꝫ ꝛ alchatim tũc fit crisis
cũ solutiõe vẽtris aut ꝓuocatiõe vrine. Et
qñꝫ tẽdũt hypocõdria ꝛ mirac vẽtris pp sic
citatẽ sequẽtẽ malitiã cõplexionis apata in
trinseca: ꝛ tensio quidem hypocondriorum
multiplicatur in febribus pestilentialibus.

¶Fen.xv. de felle ꝛ splene ꝛ dispõnib⁹ eorũ.

¶Tractatus primus de anatomia fellis ꝛ
splenis ꝛ ictericia.

¶De anatomia fellis. Capitulum.i.

Fel est cistis pendẽs ab epate
ad ptẽ stõi ex tunica vna ner
uosa: ꝛ hꝫ orificiuꝫ ad epar ꝛ i
ipso ẽ meatus attrahens hu
morẽ subtilem cõueniẽtẽ ei ꝛ
colerã citrinã. Et cõtinuatur
meatus iste cũ ipso epe ꝛ venis in qbus gñã
tur sanguis. Et sũt ei illic rami plurimi ner
uosi quãuis sit introitus perpẽdicularis ei⁹
ex cõcauitate. Et hꝫ orificiũ ꝛ meatũ ad par
tẽ stõi ꝛ intestinoꝝ in qbus mandat ad ptes
eoꝝ supfluitatẽ colere fꝫ q̄ diximus in libro
primo. Et hmõi qdẽ meatus ↄtinuat ram⁹
cũ duodeno. Et qñꝫ continuat res parua ex
eo cũ fundo stõi. Et qñꝫ accit res ecõtrario
ꝛ ꝑuenit maior cõtinuitas cũ vase grosso ad
fundũ stõi ꝛ minor ad duodenũ. Et in pluri
bus hoibus ẽ meatus vn⁹ cõtinuus cũ duo
deno. Introitus vero cannule sugentis cole
rã ꝓrimus est introitu cãnule vesice in vesi
ca. Et de cõsuetudine qdẽ medicoꝝ antiquo
rũ fuit noiare fel cistini minorẽ sicut de ↄsue
tudine eoꝝ fuit noiare vesicã cistini maiorẽ.
De iuuamẽtis vero in creãdo colerã ẽ mũ
dificatio epatis a supfluitatibus spumosis ꝛ
iteꝝ calefactio ei⁹ sicut accensio ignis sub va
se ꝛ subtiliatio sanguinis ꝛ resolutio supflui
tatũ etiã cũ motione egõnis ꝛ mũdificatiõe
intestinoꝝ ꝛ coarctatione eius qd̃ mollificat
de lacerto in circuitu eius ꝛ nõ fuit creata i
pluribus fellibus via ad stõum vt lauaretur
hũiditates cũ colera sicut lauant huiditates
intestinoruꝫ: nisi qa stõus ledit p illas ꝛ patit
nauseã ꝛ corrũpit digestio in ipso p illud qd̃
miscet cibo de hũore illo. Et adueniunt ei ex
vena pulsatili. ꝛ neruo qui cõtinuat cũ epate
duo rami valde parui: ꝛ fel qdeꝫ sicut vesica
vnã hꝫ tunicã cõpositã ex spẽbus villoꝝ tri
bus: ꝛ qñ nõ attrahit fel colerã aut attrahit
sed nõ cõplete eueniũt ab ea nocumẽta. Co
lera.n. quũ retinetur supra fel facit possidere
apata epis ꝛ ictericiaꝫ: ꝛ qñꝫ putrefit ꝛ facit
accidere febres malas. Et qñ currit ad mẽ
bra vrine cũ supfluitate vlcerat. Et qñ cur
rit ad mẽbrũ aliqd̃ accidunt herisipila ꝛ for
mica. Et qñ spargitur i corpore toto quieta
absqꝫ ebullitiõe accidit ictericia. ꝛ qñ currit
a felle ad itestina cũ supfluitate facit incurre

re solutionez ventris colericam ⁊ rasuram.

¶ De anatomia splenis. Capitulum.ii.

Splen oino ē euacuatoriū fecis sanguinis ⁊ adustiōis eius ⁊ sunt melia naturalis ⁊ accidētalis. Et inest ei ꝓprietas qdā ⁊ virtus eius resistendi cordi ex latere ⁊ epi ⁊ felli ex latere. Quūqz trahit turbiditatem sanguinis digerit ipm. Et qn̄ accessit aut fit pōtica ⁊ fit ꝯueniēs ad cōmouēdū os stōi ⁊ preparādū ipm vt coria ⁊ temperādū caliditatē eius ⁊ mādat eā ad ipz i vena magna. Et qn̄ debilitat splen a mūdificatiōe epis ⁊ q̄ sequūtur ipm ex melia: accidūt in corpore egritudines melice.s.ex cancro ⁊ varicibus ⁊ elephantia ⁊ impetigine ⁊ lentiginibus nigris ⁊ morphea nigra imo melia ⁊ lepra ⁊ reliquis. Et qn̄ debilitat ab educendo illud qd̄ oz exire de melia ab ipso: oz vt fiat magnus ⁊ magnificet ⁊ apatur ⁊ vt nō sit ei qd̄ generat de melia locus in ipso: ⁊ vt retineat illud qd̄ cōmouet os stōi. Et qn̄ mādat eaz cū superfluitate fortis fit fames. Et si fuerit acetosa ⁊ nō fuerit supflua tūc facit vomitū ⁊ facit nauseā. Et qn̄z facit accidere i intestinis excoriationē melicā mortiferā. Et quūz ingrossat splen arescit corpus ⁊ aresit epar ⁊ est magis nocēs epi. Et qn̄z aduritur melia in splene declinans ad acetositatē tēperatā. Et qn̄z effunditur plurimuz babominabilis ad stōum ⁊ facit accidere vomitū melicuz. Et qn̄z ē ei periodus ⁊ accidit ex ea subuersio stōi. Quūqz multiplicat eūo melie ⁊ nō est illic fe.tūc est pp debiliatem retētiue aut fortitudinē expulsiue. Et qn̄ multiplicat eius retētio est tūc ecōtrario. Et splen qdē ē mēbrū longū linguosum cōiunctū cū stō a sinistro suo vsqz retro ⁊ vbi ē dorsum attrahēs melancholiā cū collo cōtinuato cū cōcauitate epis vbi cōtinuat collū fellis ⁊ expellit ipsam cū collo orto ex interiore eius: ⁊ eius cōcauitas sequit stōum ⁊ gibbositas ipsius sequitur costas ⁊ eius suspensio cū costis ⁊ nō est cū ligamētis pluribus fortibus: imo cum paucis villosis vigoratis cū pāniculis costarū. Et ab hoc latere continuatur cum venis quietis ⁊ pulsatiuis. Et latus eius concauū superficiale venis super epar ⁊ stōum q̄zuis fit equidistans inferiori parti epatis cadens apud inferius stomachi: ⁊ continuat inter ipsum ⁊ inter stomachuz vena incarnata cum vnoquoqz eoꝝ ⁊ in ipso est suspensio etiaz ⁊ sustentat ipsuz a siphac constans ex duabus tunicis cuz ramis qui ex ipso separantur in eo pluribus numero parue quantitatis intrantibus splen ⁊ zirbum. Et in splene qdez sunt vene pulsatiles ⁊ nō pulsatiles plurime in qbus sanguis digeritur ⁊ assimilatur substātie ipsius: deinde expellit supfluitas ipsi⁹. Et corpus eius ē rarū vt facile recipiat supfluitates melicas q̄ ipz ingrediunt. Et regit ipsum panniculus ortus ex siphac ⁊ cōmunicat diaphragmati causa illius q̄zuis sit panniculus diaphragmatis etiam ex siphac.

¶ De ictericia citrina ⁊ nigra. Capitulū.iii.

Ictericia est alteratio coloris corporis feda ad citrinitatē tendens aut nigredinē ꝓpter cursum hu.citrini ⁊ nigri ad cutem ⁊ que sequuntur ipsam sine putrefactione que si ei associaretur faceret accidere tertianaz in citrina ⁊ quartanaz in nigra. Et causa citrine fm plurimū est ex parte fellis. Et causa nigre est ex splene ⁊ quandoqz accidit vt sit ex epate. Et quādoqz accidit vt sit causa citrine ⁊ nigre simul ipsa cōplexio cōis corpori. Loquamur ergo prius de ictericia citrina ⁊ dicam⁹ q̄ ictericia citrina aut fit pp multitudinē generationis colere citrine aut pp ꝓhibitione euacuationis eius. Et multitudo eius qd̄ generatur ex ea: aut est pp mēbrū generans ipsam: aut pp materiaz a qua generatur aut pp causas extraneas: ⁊ mēbrū qdē generans ipsam in natura est epar. Nam quū ipsuz valde calefit pp causas calefacientes.s.aut pp apata in epe ⁊ in meatu colere aut pp oppilationē retinentē colerā a felle: aut pp caliditatem cōplexionis calide ⁊ calefit cōplexio epis valde ⁊ facit colerā fm q̄ sciuisti in loco suo. Generans vero ipsaz nō in natura est totū corpus. Nā quū ipm superflue calefit cōuertitur qd̄ in ipso est ex sanguine ad coleraz ⁊ materia sunt cibi. Et quū sunt ex genere eoꝝ a qbus generat colera aut pp caliditatē ipsoꝝ: aut pp velocitatē cōuersionis eoꝝ ad caliditatez in stomacho calido non euacuantur a generatione colere plurime. Cause aūt extranee sunt sicut caliditas extrinseca dominās sup ipz ⁊ sparsa i eo pp causam q̄ ē sicut morsus generati aut serpentis aut percussio vespe grosse aut punctura pediculi vulturis. Et quādoqz faciunt eaz medicine ebibite sicut fel leopardi ⁊ vipere quum sunt taliter q̄ non interficiunt ⁊ vene

tum s̄m q̧ plurimum apparet subito ⁊ icte
ricia quidem que fit pp multitudinē colere
quandoq̧ fit eius sparsio ex ipsa propter ve-
hementiam victorie eius super sanguinē ⁊
quādoq̧ est secundum semitam expulsionis
nature ⁊ ē ictericia cretica. ⁊ hec multitudo
accidit quandoq̧ vt generetur subito: ⁊ qn̄q̧
generatur paulatim ⁊ in diebus aliquibus
quando illud quod generatur nō resoluitur
aut propter spissitudinem cutis aut pp gros-
sitiem materiei. Et ꝓpter has duas causas
fit ictericia quum cōmouentur venti septē-
trionales ⁊ in estate frigida: ⁊ quū retinetur
sudor cōsuetus. Et multitudo generationis
colere quandoq̧ est in epate ⁊ quādoq̧ est
in corpore toto s̄m q̧ sciuisti ⁊ est pp apāta
calida vbicūq̧ sint ꝓpter illud qđ alteratur
de complexione ad caliditatem quare multi
plicatio fit generationis colere: accidit ergo
ictericia a vicinitate apātum calidorum pro
pterea q̄a alterant cōplexionem: q̄uis quan
doq̧ accidat illud etiam s̄m semitam oppi-
lationis ⁊ probibitione euacuationis. Et fri
gida sunt digniora ad generandū colerā ni-
grā hec ergo est illa que facta est ꝓpter mul
titudinem. Facte autem propter priuationē
euacuatiōis: aut est priuatio ab ep̄e aut felle
aut ab intestinis ⁊ mēbris aliis. ⁊ qn̄ nō eua
cuatur ab ep̄e aut est causa in agente aut in
instrumēto: ⁊ causa q̄ est in agente est debili
tas virtutis separatiue: aut debilitas virtutis
expulsiue. Et causa que est in instrumēto est
oppilatio meatus: aut eius qđ est inter epar
⁊ meatū. Et huius q̄dē generis est illa q̄ ge-
neratur apātibus ep̄is calidis ⁊ duris ⁊ hu
ius generis est ictericia que est cum frigore
propter debilitatē ep̄is quare constipantur
eius meatus: ⁊ illa q̄ est ex coarctatione etiā
vt reliq̄s causis oppilationis. Et scias q̧ qn̄
peruenit oppilatio retinens colerā in ep̄e in
q̄cūq̧ locoꝝ sit ep̄is ⁊ fellis opꝫ vt ex ea fiat
epar calidiꝰ q̄z ē ⁊ gn̄at colˀa plus etiā q̄z ea q̄
gn̄at i dispōne sanitatis. Facta aūt cā fellis:
aut pp debilitatē eius ab attrahendo ex ep̄e
⁊ p̄cipuequū ē cū debilitate ep̄is a sepatiōe
⁊ expulsiōe: aut pp vehemētiā virtutis attra
ctiōis ⁊ implet ipꝫ valđ vice vna ⁊ nō capit
ipsā pp illud qđ ipꝫ repleuit ⁊ excēdit ipꝫ de
inde cadit virtꝰ eiꝰ ⁊ nō trahit: aut pp casū
oppilationis in meatu eius ad intestina. Et
quādoq̧ fit illa oppilatio ppea q̧ vehemen
ter retinetur i epate illud qđ ad ipꝫ cōcurrit
de cholera subito ꝓpter multitudinē genera
tiōis aut vehemētiā expulsiōis epatis aut at
tractiōis fellis q̄re cooperitur orificiū meatꝰ
ex eo qđ retinetur ⁊ cū virtus alia debilitat.
⁊ qn̄q̧ fit ꝓpter reliq̄s causas oppilatiōis. et
illā q̄ē i colica fit ꝓpterea q̧ hu. viscosus glu
tinat faciē meatus q̄re cholera nō effūditur
ad itestina. ⁊ hec ē illa cuius cā ē colica. Est
eni ictericia q̄dā q̄ fit cū colica ⁊ nō est cā eiꝰ
colica: imo sūt ambe simˀ cōicātes i cā vna
⁊ ē oppilatio p̄terita q̄ puenit ad meatū fel-
lis anteq̄z accidūt colica ⁊ ꝓhibuit cholerā
effūdi ad itestina ⁊ abluer ea postq̄z ergo hec
fuit ꝓhibita ad hoc vt effūderetur ad itestina
nō fuerūt abluta ⁊ multiplicate fuerūt i eis
hūiditates ⁊ cōmouerūt colicā ⁊ accidit vt
cholera rediret ad corpus q̄re commouebit
ictericiā. ⁊ i omni q̄dem oppilatiōe imeatu
epatis ad fel aut i meatu fellis ad itestina q̄
ē ex icarnatiōe aut poro nō separatur sani-
tas. Facta autē ab intestinis ē illud qđ qui-
dā existimāt q̧ qn̄q̧ accidit vt aggregetur
i itestinis ⁊ ꝓprie colō cholera plurima q̄ iā
effusa fuit ad ea ⁊ non egreditur ab eis ꝓpter
causam resoluētē quare nō inuenit cholera
que est in felle locū i quē eūetur q̄uis mea-
tus sit apertus. Et hoc valde paruꝫ fit ⁊ q̄si
lōgiquū qn̄ cholera quādo multiplicat ⁊ col
ligitur i itestino extrahit se ipsā ⁊ alia. nisi ac
cidat sensui vt destruatur aut expulsiue vt ca
dat. Ictericia āt nigra splenetica ipsa in mo
dis sue gn̄atiōis ē s̄ꝫ ictericiā cholicā inquā
tū eiꝰ gn̄atio ē pp oppilationē vtroꝝq̧ mea
tuū. ⁊ inquātū eiꝰ gn̄atio ē pp debilitatē q̄rū
dam virtutū ⁊ fortitudinē quarundam eaꝝ.
Verum ictericia nigra ep̄ica quandoq̧ est
propter vehementiam caliditatis epatis que
adurit sanguinē ducendo ipsum ad nigredi
nem ⁊ facit multiplicare melā in corpore.
Quod si ipsa inuenit ex splene ⁊ meatu ali-
quid ꝯpletur res. ⁊ quandoq̧ est propter ve
hementiaꝫ frigiditatis eius quare propter ip
sam conturbatur sanguis ⁊ nigrescit. ⁊ quan
doq̧ est illud frigus cū siccitate ⁊ quandoq̧
est cum humiditate. Et quandoq̧ est ꝓpter
apostemata frigida dura. Ictericia vero ni-
gra que est causa corporis totius aut est pro
pter vehementiaꝫ caliditatis corporis totius
⁊ adurit sāguinē faciēdo nigrū aut ꝓpter ve
hementiā frigiditatis ⁊ congelat ipsum ⁊ de

nigrat eũ. Et ois ictericia citrina aut nigra q̃ est pp corpus totũ ẽ cã venaꝝ p̃cedẽtiũ in toto corpore ꝛ est corruptio cõuersionis sanguinis ad ipsã ſꝫ cõplõnẽ corruptiõis cõuersionis san. ad materiaꝫ hydropisis hyposarche ſre: q̃ꝫuis nõ fit illic corruptio apparens in extremo fit i venis tãtũ. Et tibi qdẽ possibile est vt diuidas ꝛ scias ꝙ ictericia nigra qñꝫ fit pp multitudinẽ. Et qñꝫ fit pp retẽtionẽ. ꝛ ſꝫ ꝙ dictũ est i citrina. Et qñꝫ aggregãtur vtreqꝫ ictericie simul aut qa colere ꝛ ei qd ipsi cõmiscet̃ ex san. accidit adustio ꝛ fit nigra ꝛ cõponunt̃ ambo hu. aut qa i vtrisqꝫ lateribus simul est nocumentũ. s. latere epis ꝛ colere ꝛ latere splenis. ꝛ iã existimauerunt qdã ꝙ colera accidit subito ꝛ melia nõ accit subito ꝛ fuit eoꝝ intẽtio ad hoc ꝙ cã gñationis colere est fortior cã gñatiõis melie. ꝛ melancholia gñat̃ paulatim: ꝛ res nõ est ita q̃ꝫuis fit plm ſꝫ ꝙ ipsi dixerũt. Et qñꝫ accidit etiã ictericia nigra vt fit crisis egritudinum splenis ꝛ q̃ similãtur eis quuꝫ nõ reminiscit̃ natura tendens ad pteꝫ excussionis pp cãm nocitiuã. Et plimis qdẽ habẽtiũ ictericiã citrinã accit ↄstrictio naturaꝝ eoꝝ pp retẽtionẽ excitatoris mordicatiui quẽ tu sciuisti. Et in illo qui hꝫ ictericiã frigidã ꝛ non curat̃ neqꝫ resoluit̃ eius materia ẽ timor. Et plurib⁹ eoꝝ associat̃ mors subita. Relique aũt spẽs sunt ictericie epatice q̃ est ab apate: ꝛ est illa quã dixit Hip. ꝛ dixit quũ epar est in icterico durum tũc illud est significatio mala. Et Hip. qdem iam dixit in qbusdã q̃ ad ipsum referuntur: ꝙ ictericie est species mala i vrina patientis quã est similitudo herbi: ꝛ ẽ cũ ea profundatio in vẽtre ꝛ febris ꝛ tremor debilitas in locutione ꝛ liquefactione ꝛ ista interficit vsqꝫ ad. xxiiii. diem.

¶ De signis ictericie citrine. Capitulũ. iiii.

Scias ꝙ in pluribus ictericiis citrina ꝛ nigra tingit̃ vrina ꝛ q̃ꝫto vrina est plus citrina est acutior ꝛ magis significatiua sanitatis ꝛ virtutis ei⁹. ¶ Facte ãt malitia ↄplõnis cal̃e i epe signa sũt signa nota siue sint signa illa cũ signis apatũ calidoꝝ aut nõ: sicut quũ nõ albescit cũ ea egestio ea albedine q̃ꝫ habet in oppilatiua: imo qñꝫ tingitur plus ꝛ nõ sentitur grauitas que sentitur in oppilatiua ꝛ minoratur appetitu ꝛ multiplicatur sitis: ꝛ exiccatur corpus ꝛ rubescit vrina ꝛ raro fit subito: ꝛ si fuerit cã vehementie caliditatis egritudinis cholera i felle ꝛ iflãmatio eius iea tũc signa eius erũt assiduatio citrinitatis coloris corporis ꝛ nigredo faciei solius ꝛ albificatio lingue ꝛ arefactio ꝛ ↄstrictio nature ꝑpterea ꝙ cholera vehementer exiccat fecẽ ꝛ albedo vrine ꝛ subtilitas eius i dispositiõibus pp retẽtionẽ cholere i corpore absqꝫ expulsiõe deide vehemẽtia citrinitatis eius. deide nigredinis ꝛ grossicies eius ꝛ vehemẽtia fetoris odoris eius i fine. Verũ facta a malitia ↄplõnis calide i toto corpore ẽ vt fit totũ corpus calidi tactus ꝛ i ipso fit pruritus ꝛ fit appetit⁹ paruus cũ acceptiõe grossi ꝛ dulcis ꝛ fit egõ ꝑtria cõsuete tẽdẽs ad lenitatẽ ꝛ similiter vrina ꝛ vt vene sẽtiũtur calide valde alterati coloris. ꝛ nõ fit cũ albedie egõnis ꝛ grauitate partiũ epatis ꝛ fellis sicut ẽ i dispositiõe oppilatiue imo multotiẽs ẽ egõ tincta ꝛ corp⁹ lene nõ appropriatur epar aliquo signoꝝ eius singulari ei ꝛ nõ fit subito sicut ẽ quedã species oppilatiue. Q̃ v̇ si fuerit ꝓpter apa calidũ aut durũ scias signa eius ex eis q̃ dicta sũt. Ex oppilatiue autẽ signis iseparabilibus sũt albificatio egõnis i plurib⁹ horis aut paucitas citrinitatis vrine i cholore suo ꝛ grauedo i mirac i latere dextro ꝛ dolor ꝛ iflatio apud cibũ ꝛ pruritus i corpore toto et lenitas somni super lat⁹ sinistrũ. Verũ ex cholera eius nõ albificatur cũ ea egõ subito vehemẽti dealbatiõe albificatur ergo egõ i primis deide accidit ictericia ꝛ cũ epatica non albificatur egõ nisi gradati. fel. eni trãsmittit illud qd i ea ẽ de cholera paulatiꝫ vsquequo erũpat ꝛ similiter albificatur egõ paulatim vsquequo ↄpleatur albificatio eius ꝛ iã appareat ictericie. ꝛ qñ cadit oppilatio i meatu q ẽ i felle ad iestina ꝛ nõ ẽ i operatiõib⁹ epatis nocumẽtũ p̃teritũ neqꝫ mora nisi postq̃ꝫ leditur ex eo retẽtiõe cholere i ipso ꝛ nõ inuenit viã cũ fel fit plenũ tũc ẽ amaritudo oris vehemẽtior ꝛ sitis fortis. ꝛ cholerica qdẽ plurimũ cõmouet colicã aut associatur ei ſꝫ modũ quẽ inuimus. ꝛ illã ex oppilatiua cui⁹ cã ẽ frigus aut cõstipatio significãt dicta p̃terita. ꝛ ex sũma eaꝝ ẽ dispositio corporis toti⁹. Si aũt cã eius ẽ humor grossus significat ipsã regimẽ p̃cedẽs. Q̃ v̇ si eius cã fuerit nascẽtia rei alicuius aut icarnatio significabit ipsã assiduatio ictericie ꝛ assiduatio signoꝝ oppilatiõis ꝛ paruitas iuuamẽti admistratiõis aperitiuoꝝ ex clisteribus ꝛ aliis. ꝛ i illa i q̃ cã

est debilitas virtutis expulsiue epatis aut di
scretiue nō ē tinctura vrine vehemēs valde si
cut ē i oppilatiua i dispositiōe q̄ sūt virtus di
scretiua ⁊ expulsiua fortes ⁊ nō albificat̄ egō
pure ⁊ nō sentitur grauitas q̄ ē ex oppilatiōe
⁊ iuenitur i reliqs operatiōibus epatis debi
litas. ⁊ qn̄qz associatur ei egō sāguiolēta et si
gna debilitatis. ⁊ illa i q̄ ē cā debilitas virtu
tū fellis ē cū nausea vehemēti ⁊ amaritudi-
ne absqz grauitate et ē generatio eius paula
ti et tinctura i egōne ē iter albedinē et citrini
tatē sed ē i vrina fortis valde. et ictericia cū
nō ē illic debilitas virtutū epatis expulsiua-
rū. Quidā aūt existimauerūt q̄ i illa q̄ est ex
felle cū rectificatiōe epatis vrina ē s̄z colorē
suū ⁊ dispositiōes suas naturales ⁊ hoc ē im
poſe. Ep nāqz sanū expellit cholerā i primis
ad fel q̄ si nō fuerit tūc ad vrinā ⁊ ꝓhibet ip
sā penetrare i sāguinez q̄ ̄tū potest. Verū qn̄
multiplicatur remanētia vrine albe cū icteri
cia aut parꝝ tincte ē deterius ⁊ magis timen
dū q̄ cadat habēs eū i hydropisiz. ¶ Qn̄ si-
gnificat q̄ oppilatio ē ex frigore. Venenosā
aūt significat morsus si ē ab aīali si ē a vene
no significāt ipsā p̄terita sanitas ⁊ bōitas hu
morum ⁊ aduentus ipsius subito absqz alte-
ratione egestionis ad albedinem. Eius vero
que cretica est signa sunt qn̄ ipsa fit in egri-
tudinibus acutis habentibus crisis per eam
⁊ sunt cum ea signa alia crisis sicut nausea ⁊
subuersio stōi ⁊ vomitus cholericus ⁊ vehe-
mentia vigiliarꝝ ⁊ sitis ⁊ paruitas appetitus
cibi ⁊ amaritudo oris ⁊ paruitas anhelitus
⁊ siccitas nature. ⁊ creticā quidem significat
crisis tn̄ sed bōitas ⁊ malitia verificātur cū
significatiōibus significantibus vicinātibus
quemadmodum de eis dicemus i capitulo
suo. Et pulsus quidē in ictericia citrina i plu
ribus dispositiōibus ē paruus ꝓpter debili
tatē virtutis s̄z ē vehemēs qn̄ cholera ē leuis
calida. S̄z ē durus pp̄ vehemētiā siccitatis ⁊
nō ē pp̄ illō velox qn̄ virtus nō ē cū illa forti
tudine ꝓpter malitia ꝯplexiōis. ⁊ cū icteri-
cia qdē citria mlt̄otiēs egredit̄ sudor citrin⁹.

¶ De signis causarꝝ ictericie nigre. Capi. v.

Factam quidem a splene solum signifi
cat quoniā nō ē citrina deide fit nigra.
Citrina enim nō fit a splene omnio. Licet ni
gra fiat quandoqz ab epate. Verū nigra sple
netica vehemētioris ē nigredinis ⁊ separāt
ea signa duritiei splenis ⁊ magnitudo eius ⁊
dolores eius q sunt i sinistro latere ⁊ q̄ quā
doqz sūt egestio ⁊ vria i ea nigre. ⁊ quādoqz
egreditur i egōne fex nigra ⁊ hoc est signum
forte. ⁊ quādoqz saluatur vria cū nō est i epa
te nocumentū si nō venit ad ipsum nocumē-
tum aduentu superfluo. est. n. tunc salus eius
significatio q̄ ictericia est splenetica ⁊ i hac
ictericia mirach quādoqz est extensum cum
dolore ⁊ grauedie ⁊ s̄m pl̄m natura est con-
stricta ⁊ quādoqz nō est ⁊ est digō mala ⁊ est
cum ea malitia aīe ⁊ tristitia ⁊ varietas sine
causa. ⁊ quādoqz egreditur cum ea sudor ni
ger. ⁊ factam propter oppilatōez i meatibus
significant grauitas vehemens ⁊ difficultas
dormiendi super latus sinistruz. ⁊ cum facta
propter apa calidum durum sunt signa eius
⁊ cum facta propter debilitatem non est gra
uitas. Qd̄ si fuerit debilitas epatis etiam si
gnificant ipsam signa eius. ⁊ factam ex epa-
te significant q̄ nocumenta p̄ma apparent i
epate ⁊ splen est saluus aut lesus nisi cum eo
nocumenta fuerit epatis facientia meliam. ⁊
non est nigredo cura sicut i splenetica ⁊ signi
ficat ipsam nocumentuz i vria. ⁊ si fuerit cor
ruptio ex latere caliditatis ⁊ siccitatis erit ni
gredo ad citrinitatem decliuis. ⁊ si fuerit ex
latere caliditatis ⁊ humiditatis erit illic citri
nitas cum rubedie sicut citrinitas quedam
⁊ si fuerit ex latere frigiditatis ⁊ siccitatis ⁊
frigus erit dominans erit ad viriditatē aut
siccitas dominans erit ad nigredinem. ⁊ si
fuerit ex latere fri. ⁊ hu. humiditate vicente
erit ad citrinitatem quandam ⁊ fisticitatem
⁊ si fuerit frigiditas vicens erit ad viridita-
tem. Splenetice vero chalorator vnus est.

¶ De cura ictericie citrine. Capitulum. vj.

Scias q̄ itentio i curatōe ictericie ad du
as res tendit. Quaruz vna est vt remo
ueatur ictericia ipsa cum eo qd̄ resoluit ipsā
acute ab eo oculo cum medicis notis lauati
uis ⁊ cum collyrijs oculi ⁊ cum medicis so-
lutōe educentibus materiam facientem icte
riciam. ⁊ secunda vertitur ad causam ⁊ absci
dit eam ⁊ est aut rectificatio compl̄onis aut
confortatio virtutis aut regimen apatis aut
apertio oppilatōis aut eūo per phl̄omiā ba
silice aut saluatelle aut venarum que sūt sub
lingua ex eo qd̄ narrauerunt qdam. ⁊ si non
fuerit illō tūc vētosatōe supra locū epatis sub
spatula dextra aut sub eo i spatio qd̄ ē sub co
stis autenacuatio que est cum solutōe vētris

euacuāte materiā ⁊ eūo cū vomitu. Nā ipe ē iuuatiuus i oī ictericia. Dex i curatiōe no cumēti veneni abscissio cause ē melius qđ oꝫ mittere q̄re oꝫ vt cū ea occupatio fiat p̄mo. ⁊ ictericie qdē cuius cā ē ꝯpletio calida i epa te aut i corpore aut i felle ꝑpter aliquā cau saꝝ p̄ter ebibita ⁊ comesta ⁊ q̄ sūt ex ambo bus cura ē si ē illic replo sāguiēa ⁊ cholerica cū eūone amboꝝ i pricipio rei. Sāguis qdē p phlomiā sicut ex basilica sed cholef per so lutionē ventris cū eis q̄ sūt sicut myrob. ⁊ fu musterre ⁊ sic cū scamo. in lacte acetoso coa gulato. ⁊ ad vltimū cū soluētib⁹ cholerā aut speciebus aq̄ casei factis fortibus myrob. ⁊ scamōea ⁊ similibus. Descriptio aq̄ casei bo na. ℞. lactis caprini. lib. iii. ⁊ cartami quātuꝫ manu capi potest teraṫ ⁊ dissoluatur digitis i lacte hora vna deide coletur ⁊ dimittatur vt lac coaguletur i nocte deide coletur a ca seitate sua ⁊ accipiatur aquositas eius ⁊ ꝓii ciatur sup ipsā aliquid mellis aut zuccari aut salis idi pōdus. ʒ. ii. Et si vis ipsā facere for tē pōe i ea scamonee danic. i. ⁊ bibatur ex ea sꝫ mēsurā q̄ tolleratur trib⁹ diebus. ⁊ ex eis q̄ ꝯiungūt mūdificatōeꝫ ictericie cū eductōe materie per solutionē vētris ē vt sumanṫ aq̄ folioꝝ rhaphani. ōꝫ. i. cassie fistule. ʒ. ix. semi nis atriplicis. ʒ. i. ⁊ aloes danic. i. ⁊ croci da nic. i. ⁊ hoc ē rectius ei q̄ ē apate calo i epa te aut i meatibus ⁊ febricitat etiā. ⁊ sit cibus sicut aq̄ ordei ⁊ olera ⁊ sꝫ ꝙ sciuisti i capitu lo apatū epatis qm̄ nō ē i ꝓlōgatiōe sermo nis vtilitas. Nūq̄ꝫ apparet maturatio expe riri ea i qbus est scamonea ⁊ aloes ⁊ similia postq̄ꝫ fregeris cū eis q̄ sūt sicut cuscute ⁊ en diuie ⁊ reliquoꝝ ex illis q̄ sciuisti ⁊ ad sumuꝫ dū nō rēouet apa ⁊ rectificaṫ dispō nō habe as speꝫ i curatiōe ipsi⁹ ictericie. sed si febris nō ē virtus sit fortis ⁊ illđ ē significatio apa tū deide ē iflāmatio tūc tibi inest admistraṙ almososat ⁊ cibos isfratos đ piscib⁹ ⁊ cibos isfratos de carne vaccina ⁊ hedina ⁊ aq̄s fru ctuū ⁊ succos eoꝝ ⁊ ꝑprie aquā granatoꝝ in ieiunio ⁊ acetosū de carne vaccina ⁊ acetosū de piscibus ⁊ succos oleꝝ frigidoꝝ. plurima nāq̄ꝫ istoꝝ quāuis sint ex cibis tñ inest eis ꝓ prietas fortioꝝ medicinaꝝ huius capituli i re ctificādo ꝯpletionē. ⁊ ex curis hui⁹ dispōnis ē illud qđ. ℞. succi folioꝝ rhaphāi ⁊ succi mo ri partes eq̄les bibaṫ ex eo pōdus. ʒ. xxx. nā i ipo itēditur etiā intentio ipsius ictericie. Et

sīr si fuerit iflatio in felle. Et cōfert istis lac asininū decoctū cū pauco aceto ⁊ sūatur in potu aut succus absinthii cū aqua frā ⁊ quā doq̄ꝫ cōfert vt cibetur ifirmus pane azymo ⁊ sale trito ⁊ endiuia plīma. vi. diebus. Hoc .n. lauat fel ⁊ remouet putrefactōeꝫ eius ⁊ in grossat illud qđ est i ea ⁊ istis qdē nō cōcedi tur vt bibāt vinū nisi plime cōmistū. ⁊ vt nō perueniat nisi ad illud qđ est leue ex carnib⁹ ⁊ ad ius carnis auis. ⁊ ois q hꝫ icteritiam ex cā calida oꝫ vt deuitet vigilias ⁊ irā ⁊ motū plīn ⁊ balneū. ⁊ quādo caliditas est i toto cor pore ⁊ ifrās epar ⁊ vesicā ⁊ ifrās venas. ⁊ ꝓ prie quādo admistras balneatōeꝫ cū aquis frīs ⁊ tepidis i qbus decocte sūt medicie frē ⁊ hūide. Aqua vero frā acuta ⁊ illa i qua sūt virtutes medicinarū cōstipātiū prohibēt re solutōeꝫ icteritie. ⁊ iā admistrētur i curatōe epatis ⁊ fellis calidorū empla super ea. ⁊ qnꝫ dātur i potu trocisci de qbus sūt troc. cōposi ti ex seie citroli ⁊ seie endiuie ⁊ seie lactuce ⁊ seie cucurbite ⁊ sandalis ⁊ spodio ⁊ ro. ru. as sumptis equalibus partibus proiiciātur sup oēs. ʒ. ii. ex eis kirat. i. cāfore ⁊ fiāt ide troci sci ⁊ bibātur. ⁊ ego qdē iā expertus suꝫ iuua mētū eoꝝ ⁊ fac emplm epati i eo qđ est i cir cuitu eius cū succis ifrigidatis super niuem ⁊ duobus sandalis ⁊ cāfora ita vt sentitur in frigidatio iterius ipsum. n. remouet icteritiā ⁊ albificat vrinā i diebus aliqbus. Si autēꝫ cā fuerit debilitas i epate ⁊ felle curetur cuꝫ regie predicto i debilitate epatis. Nā cura ipsius fellis est illa cura etiā. Ad regimē aūt apatis iā inuenimus hoc ⁊ cōpleuimus smo nē i ca. apatis epatis. In oppilatia vero illđ qđ cōicat oi oppilatōi ē cura oppilatōis pre dicte i ca. epatis ex phlomia ⁊ prouocatōe si fuerit oppilatio i gibbositate ⁊ ex solutōe vē tris si fuerit i cōcauitate sꝫ necessitatē ⁊ alie nēt a se oē qđ cōstipat ⁊ exiccat q̄ꝫuis sit ca lidū qm̄ stipat meatus ⁊ oppilatōeꝫ efficit for tē ⁊ ex eis que rectiora sunt est vt premitas lenificatōeꝫ eius ⁊ humectatōeꝫ deide sequa ris eā cū apertōe. ⁊ sit lenificatiuū quādoq̄ꝫ calidū humidū ⁊ quādoq̄ꝫ frm ⁊ hu. quēad modū dispō facit ipsum necessariū. ⁊ cū ape ris i fine aut icipiēdo tūc ex eis que recta sūt est vt sequaris illud soluēdo sm ꝙ tollerat ip sam ⁊ sm ꝙ preterit de solutōe vētris. ⁊ sci as ꝙ tu icipis cū solutōe vētris ⁊ nō efficit i pressionē tūc tibi iest vti fortibus vomitibus.

deide ſolutio forti. ⁊ oꝫ vt des i potu vie vna
ſm fortitudinē. ⁊ ſi fuerit oppilatio ex naſcē-
tia rei alicuius nō exiſtimo q̄ ſit ei medicia
Quidā āt dixerūt ei medicamē ⁊ dixerūt ſu
me ſucci portulace ⁊ ſucci folioꝝ raphāi ⁊ aq̄
folioꝝ acetoſe oīum ſm exiſtimatōem ⁊ fac
bullire oīa ſil' ⁊ colentur ⁊ ponantur. q̄ſtū il-
lud de ſucco acetoſe cū aliquātulo herbi cō-
triti. ⁊ dixerūt i potu detur ex eo aliqd cū ſe-
mie raphāi ⁊ ſeie melonis excorticatis. ⁊ co-
miſtis cū q̄rta amboꝝ coſti ⁊ myrrhe. ¶ Et
ſi fuerit oppilatio ex ſiccitate ea cōtractōe ⁊
illud eſt ex eis qd̄ ſignificat corpus tūc admi
niſtrabis lenificātia ex ſubtiliātibus cholerā
ſicut mucilagies ⁊ ſicut ſeueſtez ⁊ ſil'a cum
oleo amigdalio. qd̄ ſi oppilatio fuerit ex epa
te calido tūc cura eius erit cura ipſius. Cuꝫ
ergo maturaꝰ ſis audax ad dādū i potu diu-
retica ſicut aniſū ⁊ feniculū ſine timore. ſilr
ad educēdā ſolutōe vētris cholerā. ⁊ ſi fuerit
apa duꝝ tūc res i ipſo erit difficilis oporte-
bit. n. vt curetur apa durū. ⁊ vſqꝫq̄ fiet illud
oportebit vt itendatur itentio icteritie ipſius
cū eis que dicemus. ⁊ medicie qdē ſingula-
res ſolutie i hoc ca. predicte ſunt i ca. oppila
tiōis epatis. ⁊ ex aperitiuis hōis propriis hu
ius capituli ſunt ſqlla ⁊ aſſarū ⁊ aniſū ⁊ aga-
ricus ⁊ ea i qbus ſunt cū apertōe itentiones
alie. aut ſumantur granoꝝ pinee maioris. ʒ.
xxx. ⁊ paſſulaꝝ enucleatarū. ʒ. v. ⁊ ſulfuris ci-
trini aur. ʒ. ⁊ epithymi ⁊ ſeis apii montani ⁊
ciceris ni. ⁊ turis albi oīum an. ʒ. ii. terantur
⁊ cribellētur ⁊ ſūatur ex ſuma eoꝝ. ʒ. i. ⁊ ʒ. cū
aqua feniculi ⁊ adminiſtretur diebus aliqbus
ſilr eſt. n. ſanatiuū ⁊ nos iā experti ſumus ip
ſam multotiens. ⁊ aſiniar eſt ex melioribus
medicis icteritie. ⁊ debilior iſta eſt i qua eſt
oppilatio i meatibus cholere. Sꝫ cliſteria ⁊
ſolutia ſunt cōuenientiora i eis. ⁊ ad ſumū ſo
lutia ex eis que ſunt ſicut epithymū ⁊ polypo
diū ponātur i eis iſte medicie. Deſcriptio bo
na ad illud. ℞. granatoꝝ. ʒ. iiij. agarici. ʒ. iij. ⁊
ſucci eupatorij. ʒ. iii. iformentur ex eis pilule
⁊ bibatur ex eis. ʒ. i. ⁊ itereꝰ multotiēs. ⁊ qn̄
chronica ſit icteritia oppilatia tunc neceſſari
um eſt ſumere diacurcuma ⁊ tyriaca aut ſi-
milia ex eis que aperiunt cū fortitudie ⁊ ſilr
dialacca. ⁊ quādo eſt cū oppilatōe febris tūc
atriplices ſunt boni valde qm̄ ſunt aperitiui
⁊ extictiui. ⁊ ſilr radix lactuce de aqua de q̄
ſumaꝰ pōdus. ʒ. ii. cū melle. ⁊ ſilr aqua cuſcu

te ⁊ endiuie ⁊ myrrha cū rotulis caſie fiſtule
cū oleo amigdalio amaro ⁊ dulci. ¶ Curatio
nes āt icteritie i qbus attēdiꝰ itētio egritudis
ipſius ⁊ reſolutōis eius lꝫ i eis ſint aptio op-
pilationū ⁊ reliq̄ iuuamēta alie ſūt potōes ⁊
alie ſūt ablutōes ⁊ alie ſūt ſternutatōes. ⁊ plu
rimū iuuamētū eaꝝ ē i oculo ⁊ facie. ⁊ alie ſūt
q̄ ſūt regim̄ cōe ſicut ē adminiſtratō tie cū aqs
fortibus. ⁊ qn̄ icipit migere migat i tia qm̄ ē
cura eius. ⁊ qn̄ egrediꝰ ex balneo coopiaꝰ vt
nō adueniat ei frigus oīo ⁊ dormiat coopꝰ.
ea vero q̄ ſūt pter balneū ex illis q̄ adminiſtra
tur vſu medicie ſūt q̄ extrahūt ex cute icteri
tiā. ⁊ medicie que extrahunt illud qūqꝫ extra
hunt ipſuꝫ aut cū ſolutōe vētris aut cū ſudo-
re. ⁊ melius eſt vt ſit ſuper exercitiū ⁊ laborē
⁊ ſiti ⁊ ꝓpe quādo eſt faciens ſudare potus.
⁊ ſilr poſt balneū ⁊ illi q ſue icteritie curatōeꝫ
vult cū ſolutōe nocēt frigꝰ ⁊ ſeptētrio niſi ve
lit per ea reſiſtere medicie calide ⁊ aggregaꝰ
eā ſicut ſumit i potu pip deide poſt illud ſede
at i aq̄ fr'a. ⁊ dr̄ q̄ patientes icteritiā iuuāꝰ p
cōſideratōeꝫ i rebus citris. Illō. n. mouet na
turā ad expellēdū materiā citrinā totā ad cu
te q̄re adiuuaꝰ adiutoriū curatōis i ea. Ego
vero non ſum ex illis q negē hm̄ōi curatōes
ſicut ſūt plures eoꝝ q philoſophāꝰ ad eas. ⁊
ex medicis bibitis cognitis eſt vt i potu ſu-
mat ſtās i tia. ōꝫ. ii. ſucci raphāi cū. ʒ. ʒ. bau-
rach. ⁊ ōꝫ. i. vini. Nā ipſa nō moriaꝰ qn extra
hāt ex ea citrinitatē. ⁊ iteꝝ ſumaꝰ māipulus
aſparagi ⁊ pugillus ciceris ⁊ decoquāt i va-
ſe vitreato cū. v. aſceit aque de qua i potu ſu
matur miſta cū vio ſi nō eſt fe. ⁊ ſi eſt fe. po-
tetur ſola deide ſedeat i tia aque i qua deco
ctus eſt capillus veneris ⁊ egrediꝰ ex eo cho
lera ⁊ iteꝝ floris nitri pōdus. ʒ. ii. cū vio anti
quo dimittatur i nocte ſub celo ⁊ ſumatur i
potu. ⁊ de balneatōe fiat illud qd̄ dcm̄ ē aut
ſumātur i potu ſqlla aſſata cū. vi. partibus ſa
lis aduſti ⁊ doſis ſit. ii. aur. i ieiunio aut ſūaꝰ
i potu leporis marini pōdus. ii. ʒ. ⁊ puueriza
ti ſuper ouū ſorbile ⁊ ſorbeatur. aut corticis
granatoꝝ. ʒ. iiii. arſenici pōdus. ʒ. ii. ſūatur ex
eis ſimul quātū tollerat pollex ⁊ ſūatur i po
tu cū. iii. ōꝫ. lactis aſinini aut pōdus. i. ʒ. ⁊ qd̄
eſt ſupra fenugreci ⁊ ſūatur i potu cū aqua ⁊
melle ⁊ ſedeat i tia aque frigide aut ſumatur
capillus veneris tritus ⁊ accipiaꝰ ex eo. ʒ. iiii.
cū aqua i q̄ decoctū eſt aniſū. aut ſuccus ace
toſe cū aliquātulo vini aut ſtercoris canis co

medentis ossa alba nõ nigra põdus.ʒ.iiij. cũ aqua mellis aut foliorum ficle ericcate.ʒ.iij. cũ vino permisto fiat illud tribus diebus aut ciceris nigri.lib.i.capilli veneris manipulus vnus decoquantur ĩ aqua donec consumatur tertia ⁊ sumatur ex ea ĩ potu.õʒ.i. aut sicci raphani.õʒ.ij.vini.õʒ.i. aut ciceris nigri. lib.i.carpobalsami turis seis feniculi oium añ.pugillus.i. decoquantur ĩ.vj.asceit aque donec consumatur tertia ⁊ sumantur ĩ potu ex ea.õʒ.ij. ❡ Et si nõ fuerit fe.potentur cum vio aut cinamomi quantitas quã tollerant tres digiti cũ vio ⁊ melle medietas ẜm mensurã.ʒ.i.⁊.ʒ.aut cũ aqua ⁊ vio aut seia alma leb excorticata ex corticibus suis de qbus in potu sumatur pondus.ij.ʒ.aut rubee ticture ʒ.i.ĩ ouo sorbili.aut sumatur limature cornu ceruinĩ kirat.xviij.⁊ sumatur ĩ potu cũ sirupo begurfericon aut sumantur grana pinee ⁊ ameos ⁊ staphisagria ⁊ sumat ĩ potu eger ex eis aut piperis ⁊ stercoris canis albi comedentis ossa cochliariũ.i. cũ vio aut ĩpleatur collogntida eiecto ex ea qð ĩtra ẽ vio ⁊ aqua ⁊ bibatur aut detur ĩ potu de felle vrsi ĩ vino aut sumatur cornu cerui.ʒ.i.⁊ tertia ⁊ sulfuris põdus.ʒ.ij.⁊ bibatur illud ⁊ bibatur post illud vinũ aut sumatur ⁊ proprie ĩ oppilatiua reubar. ipericõ capilli veneris olibani rubee ticturũ partes equales ⁊ dosis sit.ʒ.i.⁊ medicine qdẽ singulares que ĩgrediuntur ĩ hoc.c. ⁊ sunt aperitiue etiã sunt absinthiũ anisũ assarum acorus rubea tictura gentiana xylobaꝶ. agaricus condisi nux cupressi costus vtraqȝ aristoꝶ.ex eis que dicuntur ⁊ sunt leuia est vt sumatur ĩ potu cerebrũ alcubugi ĩ vio puro aut sumantur vitelli duorũ ouorũ ⁊ conquassentur ĩ medio assacruati vini ⁊ bibantur.⁊ ex eis que laudantur vehemẽter est vt sumãtur ĩ potu de lũbricis terrenis ericcatis qm̃ ipsi mundificant statim.⁊ siłr fel vrsi.⁊ ex eis que experta sunt etiã est vt dent ĩ potu radices acetose ⁊ stet ĩ sole ⁊ ambulet post illud hora vna donec calefiat. Deide sumat decoctõeȝ capilli veneris ⁊ rubee tictorũ ⁊ mente ⁊ siłr si bibat post balneũ.⁊ ex diureticis proprijs ei est vt sumat nucis cupressi pondus.ʒ.ij.cũ pondere.ʒ.ij.casie lignee ⁊ bibat cũ vio antiquo. Deide sedeat ĩ tĩa ĩ qua decoct⁹ sit capillus veneris aut anisũ post illð hora vna donec calefiat qm̃ miget icteritiã totã.⁊ quãdoqȝ iuuant cũ carne eritij propter fortitudinẽ sue prouocatõis ⁊ mundificatõis ⁊ conuenientie sue ad epar.⁊ aqua cuscute quãdo bibitur ex ea sacraiati.i.cũ seie apij ⁊ zuccaro altabarzet est iuuatia.⁊ ex solutis ꝓprijs eis est vt perforet collogntida ⁊ expellat illud qð est ĩ ea ⁊ ĩpleat vio ⁊ bulliat super prunas et colet ⁊ bibat.⁊ ex eis que nos probauimus ẽ vt sumat aloes.ʒ.i.⁊ scamonee danic.i.⁊ salis naptici.ʒ.i.quarta ⁊ rubee tictorũ ⁊ agarici amborũ añ.ʒ.ʒ.fiant ex eis pilule ⁊ bibat ĩ aqua de seibus medicinarũ quas diximus ⁊ nos iã dixius clisteria ĩ antidotario ad hoc ca.⁊ ex sternutatorijs sunt succi qbus sternutatur sicut succus cucumeris asinini ⁊ succus foliorũ nasturtii ⁊ succus cupressi ⁊ succus ciclamis sicut est aut conterit ciclamẽ ⁊ ĩfundit ĩ lacte mulieris ĩ nocte. Deide exprimit ĩ mane ⁊ tepefit ⁊ distillat aut succus radicis alfarfasa exprimit ⁊ bullit cũ sãbacio bullitione leui ⁊ ĩ ipso sit parũ galie ⁊ fiat cũ eo sternutatio succus radicis raphani contriti cum foliis suis. ❡ Et ex succis q nõ sunt caliditatis magne est succus ficle ⁊ ex succis frigidis est succus semperuiue aut succus alefuis fluuialis ⁊ acetũ ipm quandoqȝ fugit naribus ⁊ retiet hora vna ĩfirmus ĩ pila balnei qm̃ ẽ bona curatio ⁊ siłr si ĩfundat ĩ eo nigella die ⁊ nocte deide colet ⁊ fiat caputpurgiũ ⁊ odoret ex ea sola ⁊ permista.⁊ ex eis que sunt preter succos est vt sumat staphisagrie quarta. ʒ.i.⁊ terat ⁊ dissoluat cũ aqua coriãdri ⁊ olei amigdalini añ.ʒ.x.⁊ fiat cũ ea caputpurgiuȝ ipso existente ĩ tĩa aut pila aque ĩ balneo. Et quãdoqȝ miscent cũ ea aliqd ordei sicci ⁊ aliqd aceti vini. ❡ In oculo vero ipso assiduet ipsius ablutio cũ aqua roꝶ.⁊ aqua coriandri ⁊ aqua niuis. Albutões vero habẽtibus icteritiã sunt aque ĩ qbus decoquunt capillus veneris ⁊ sceba ⁊ maiorana ⁊ poliũ ⁊ camomilla ⁊ alaniudẽ ꝓpe ⁊ tribuli ⁊ anetũ est radix ĩ eis. ❡ Et quãdoqȝ ponit ꝓpter calidã icteritiã ĩ eis acetositas citri qm̃ est vehementis abstersiõis cũ sua ĩcisione ĩ oĩ tictura ⁊ quãdoqȝ assumunt ex istis rebus empl'a assumũtur ex eis olea qbus fit iunctio sicut oleũ albacuẽ ⁊ oleũ camomillinũ ⁊ oleũ anetinum ⁊ iterꝫ oleũ ꝯgelati vue ⁊ oleũ de lilio.ĩ icteritia vero cretica oȝ vt cũ excutit ĩfirmus ĩtendat cũ ea ĩtẽtõe ipsius egritudis cũ lauatiuis ⁊ diureticis mũdificatis ⁊ fortasse nõ ĩdiget solutie vẽtris ⁊ fortasse suffic balneũ solũ.qð

si videris in vrinis eoꝝ ⁊ egẽnibus paucita-
tẽ tincture scias ꝙ mã i eis ẽ grossa q̃re ↄforta
illud cũ quo medicas ex lauatiuis notis ⁊ si-
milibus. Venenose aũt cura ẽ tyriaca ⁊ mi-
thridatũ ꝓpterea qa resistit veneno ↄ inde bi
bat aquã maloꝝ acetosoꝝ ⁊ aquã granatoꝝ ⁊
succũ endiuie ⁊ portulace ⁊ mucilaginẽ psilii
⁊ alnirberis ⁊ oĩa i quibus ẽ i frario cũ vir-
tute tyriace. ⁊ i ipsa quide iã expertũ fuit i prin
cipio cũ accidit ⁊ ꝓprie cũ venenũ ẽ ebibituꝫ
vt bibat lac assidue cũ oleo amigdalino. Re
gimẽ aũt ipsoꝝ cũ cibis iã docui ipꝫ i ↄplone
calida absqꝫ debilitate mãifesta ⁊ sine oppila
tiõe. Oppilatiuã vero ⁊ debilitatiuam ↄgno
sces p ea q̃ dicta sũt i capitulo epatis. ⁊ cibꝰ
qdẽ ictericoꝝ ẽ ille q alleuiat ⁊ subtiliat ⁊ in
quo est apertio. ⁊ ius piscium confert eis pro
prie cum eis que prouocant ⁊ subtiliant de il
lis que dicemus in fine capitulorum.

¶ De cura ictericie nigre aggregate vitio splenis. Capitulum. vii.

In illa quide q̃ splenetica ẽↄsidera an sit
illic repletio sãguinea plurima q̃re phlo-
mia basilicã sinistrã ⁊ saluatellã post eã dein
de occupa te cũ splene ⁊ rectificatione oppila
tionũ eius ⁊ apatũ ipsius ⁊ debilitate eius.
⁊ si fuerit cã eius multitudo melãcholie pro-
pter illud qđ generat ipsã ex virtutibꝰ ⁊ cibis
ꝭꝫ ꝙ dictũ ẽ. oꝫ. ẽt euãt eã cũ eis q̃ ipã euãnt
ex illis ẽ decoctio scolopẽdrie cũ hellꝯ dicta
i antidotario ⁊ euẽt ex ea multotiẽs. ⁊ deco-
ctio epithymi ꝭꝫ hũc mõꝫ. ℞. myrob. nigro.
⁊ keb. oĩuꝫ añ. ʒ. x. fumitterre scolopẽdrie po-
lypodiũ ⁊ floꝝ sq̃nãti oĩuꝫ ana. ʒ. v. radicũ apii
⁊ feniculi amboꝝ añ pugillũ. i. helli nigri põ-
dus. ʒ. ii. decoquãt i tribus. lib. aque dõec re
maneat q̃rta ⁊ ꝓiiciat sup ex epithimi. ʒ. v. ⁊
buliat ebullitiõe leui deinde colet ⁊ ↄponãt cũ
hiere picre. ʒ. xxx. Et similiter pilule facte de
myrob. nigris ⁊ epithymo ⁊ sale ido. ⁊ agari
co ⁊ corticibus radicũ capparis. ⁊ qñ fit euo
det i potu lac camelaꝝ ⁊ si nõ reperitur aqua
casei facta cũ sirupo acetoso de seminibus ⁊
spodio ⁊ polio. ⁊ medicine subtiles que sunt
ex scolopendria ⁊ radice capparis ⁊ similibꝰ
⁊ aqua i qua decoquũt folia tamarisci ⁊ radi
ces ⁊ aqua folioꝝ capparis ⁊ aqua foliorum
raphani ⁊ sirupus acetosus ⁊ similiter aqua so
latri ⁊ aqua apii si fuerit caliditas. Et siru-
pus acetosus in quo decocta sunt scolopen-
dria ⁊ folia capparis ⁊ fructꝰ tamarisci ⁊ po
liuꝫ ⁊ si fuerit in splene apã calidũ oportebit
vt nõ sit sup̃fluitas in calefacientibus. ⁊ si in
ipso sunt oppilatões tunc aperitiua fortia p̃-
dicta in ca. epatis iuuatiua sunt etiã. ⁊ ego di
cã in ca. oppilatões splenis medicinas que
ei ꝓprie sunt. ⁊ si est cã debilitas attractiõis
splenis tunc de illis que necessaria sunt est vt
tu põas super ipm vẽtosas sine incisiõe. ⁊ vt
administretur exercitiũ ⁊ emplã ↄfortãtia sple
nẽ sicut illud qđ fit ex absinthii ⁊ cordumeni
⁊ florũ squinãti ⁊ albasce ⁊ cẽtauree ⁊ radicũ
capparis oĩum añ. parte. i. ⁊ ex rof. partibus
ii. ⁊ ex bdellii parte. i. ⁊. ʃ. ⁊ ex ammõiaci par
tibus. vii. ⁊ decima partis fiat ex emplm. Et
quãdo abluitur fiat cũ aceto puro forti i quo
buliãt anetũ ⁊ baurach ⁊ sal ⁊ ruta ⁊ calamẽ
tũ ⁊ si fuerit in cã ictericia nigra calitas epa
tis curetur epar cũ subtiliatis ⁊ si fuerit frigi
ditas curetur cũ tyriaca maiore ꝓprie ⁊ cuꝫ
medicis notis. ⁊ si fuerit cã in ea corpus totũ
fac in primis illud qđ cõuenit epati vt patiã
tur ab eo vene deinde corpori. Ipsã autẽ icte
ritiã cura cũ eis quibus curas ipsam icteriti
am citrinã ⁊ cũ eis que de illis fortiora sint.
⁊ quãdo aggregãtur ambe icteritie simul ⁊
est repletio ⁊ indiges phlomia. Phlomia tẽ
ambas manus ⁊ euã eas ambas diebus ali
qbus ⁊ aggrega inter duo regimẽta ⁊ da in
potu inter duo ambo decoctiõe absinthii et
epithymi ⁊ aggrega aquas foliorũ raphani
tamarisci ⁊ salicis oĩum añ. oꝫ. i. ⁊. ʃ. aque so
latri. oꝫ. iii. aque foliorũ capparis. oꝫ. ii. aggre
ga ⁊ fac bullire oĩa cũ. ʒ. x. casiefistule ⁊ ꝓiice
super ea pondus. ʒ. xxx. hiere picre ⁊ pondus
ii. danich croci ⁊ pondus. iii. kirat scamonee
assate in cepe ⁊ experta duobus diebꝰ ⁊ post
illud bibatur aqua casei ⁊ sirupus acetosus.
¶ Cibi autẽ in oĩbus illis sunt cibi leues na-
ti ⁊ pisces alr edradu ⁊ ex pullis ĩpinguatis ⁊
ex oleribus endiuia ⁊ apium ⁊ condita pro-
pria ⁊ capparis cum aceto.

¶ Tractatus secundus de reliquis dispositionibus splenis.

¶ Sermo vniuersalis.

¶ De dispositionibus splenis. Capitulum. i.

Spleni accĩt oẽs spẽs egritu-
dinũ p̃dictaꝝ. s. de egritudini-
bus ↄplonis ⁊ ↄpositõis sicut
oppilatões ⁊ solꝰ ↄtinuitatis
⁊ sitia ⁊ apata cũ spẽbus suis
⁊ scias ꝙ qñ splẽ i ĩpiguat ex-

tenuat corpus qm̃ i prĩnis destruitur virtus ec epatis vehementer cum ↄtrarietate q̃re mi noratur generatio san. ⁊ cũ hoc ipse attrahit de sãguine illius ĩfirmi rẽ plurimã ꝓpter ma gnitudinẽ sui. ⁊ penitus extenuatio splenis si gnificat bõitatẽ hũoꝝ ⁊ pinguedo eius mali tiã humoꝝ. ⁊ qñ ↄuertũtur egritudines sple nis ad febres cõmistas sicut ĩpe qñ generã tur ab illis egritudinibus. Ipse eñi generan tur multotiẽs ex tertiana nõ pura ⁊ ex febri bus pestilẽtialibus ⁊ fe. ↄmistis. ⁊ plurime q dẽ egritudines splenis sũt autumnales. ⁊ co lor habẽtis eas ẽ declivis ad citrinitatẽ ⁊ ni gredinẽ. ⁊ qñ perveniũt egritudines splenis ad stõm ⁊ fortasse addũt i appetitu eius ⁊ qñ qꝫ destruũt appetitũ ipsius. ⁊ qñqꝫ cogũt ipꝫ cũ ꝓpinqua ẽ digestio ad evomẽdũ rẽ aceto sã ex q̃ ebullit terra absqꝫ nocumẽto ⁊ absqꝫ dolore. Et vrina sãguinea bõa ẽ ĩ fine egritu dinũ splenis. et similiter grossa i q̃ ẽ fex ⁊ vi scositas q̃ ẽ i ipsa est similis viscositati sãgui nis. et quandoqꝫ resolvitur per eã fe. ex febri bus egritudinũ splenis q̃re resolvit̃ p eã splẽ.

¶ De signis ↄplexionũ splenis. Capitulũ. ii.

CAlidã significãt sitis ⁊ iflãtio i sinistro ⁊ corruptio virtutis eius q̃ attrahit me lãcholiã. Frigidã vero significãt debilitas at tractõis eius ⁊ casus appetitus et iteratio fa stidiose facietatis ⁊ multitudo rugitus ⁊ eru ctuatiõis. et significãt siccã duricies ⁊ debili tas corporis et grossitudo san. ⁊ vehemẽtia nigredinis coloris. Et humidã significant le nitas lateris sinistri ⁊ mollities corporis ⁊ ni gredo trahens ad albedinem plumbeam.

¶ De cura. Capitulum. iii.

ESt proxima curationibus epatis ⁊ in diget vt sint medicine fortiores ⁊ pene trabiliores ⁊ ingenietur eorum penetratio cum eis que penetrare faciunt. et cum eis q̃ observant virtutem super eas vsquequo per ficiant operationes suas. et scias q̧ dĩa iter curationes spleneticas et epaticas est in forti tudine ⁊ debilitate ⁊ labore et alleviatione. Ep. n. est digniꝰ vt allevietur cũ eo. ⁊ nõ fit superfluitas in confortando illud quo curat̃. Et nõ afferat̃ sup ipsũ medicĩe acute nimis sicut acetũ forte nisi i necessitate. et splen ecõ trario illius eget vt adiuvetur medicine eius cũ eo qḋ ↄservat virtutẽ eaꝝ et cũ eo quod penetrare facit. Et spleni quidem sunt medi cine que sunt proprie ei sicut cortices radicis apparis ⁊ sicut scolopendria et ammonia cuꝫ ⁊ alleũ silvestre. ⁊ quãdoqꝫ necessariũ fa ciunt egritudiẽs splenis vt phlomet̃ basilica maior ⁊ phlometur saphena. Immo phlobo tometur vtriqꝫ guidegi.

¶ De apostematibus splenis calidis ⁊ frigi dis ⁊ duris ⁊ q̊ꝝ durities ẽ i fieri apã. C. iiii.

SCias q̧ moriant̃ i splene accidẽtia apã tuꝫ calidoꝝ ⁊ fixio ipsoꝝ simul. Immo quãdoqꝫ accidunt spleni apã calida festinant autẽ ad duritiẽ qm̃ sanguis q pervenit ad eũ vt nutriatur ipso est sanguis spissus cũ poni tur in apãte quare iduratur. ¶ Plura ergo apãta splẽis sũt dura mollia vero sũt i qbũs dã horis. ⁊ plm̃ qḋ accit i ipso de apãte calĩdo ẽ sanguineũ ⁊ cholicum accit i ipso raro. ⁊ durum est i iferiori parte splenis propter gra vitatẽ materiei ⁊ figure eius sunt. iiii. rotũda ⁊ lata ⁊ lõga ⁊ grossa ⁊ lõga subtilis. Phlẽ ticũ vero accit raro. ⁊ spleneticus qdem est q habet duritiem ĩ splene suo aut ꝓpter gros situdinem sue substantie quãvis non perve niat ad finem ad quem pervenit apã aut ꝓ pter apã durum i quo ⁊ primum qdem ẽ le vius. Ingt Hip. si spleneticus ivenit dolorẽ iteriorem est magis salvum ⁊ illud qm̃ i ipso speratur adhuc sensus. ⁊ dixit quando accit ei fluxus cum sanguĩe est melius. s. qa spera tur cum ipso solo materiei splenis eius. Si autem perseveraverit adveniet ei lubricitas hydropica ⁊ moriet̃. ⁊ causa i eo ẽ dñiuꝫ frita tis super cõplõnem. ⁊ dixit illi q catarruꝫ ha bet non accit splen ⁊ i hoc est consideratio. ⁊ fortassẽ multitudo catarri est significatio hu miditatis cõplõnis eius vt sit illud ĩ proxio futuro. ⁊ in libro Hip. q habet dolorem i sple ne suo ⁊ currit ex eo sanguis rubeus ⁊ appa rent i corpore ipsius vlcera alba nõ ledentia moritur i die scdõ ⁊ si nõ cadit appetitus eiꝰ ⁊ quãdoqꝫ terminant̃ apãta splenis fluxu sã guis narium etiam ⁊ ꝓpe ex latere sinistro ⁊ apãtibus apud aures difficilis suppuratio nis ⁊ apertõis propter grossitiẽ materiei. Et laudabilior vrĩa eoꝝ ẽ grossa sanguĩea. ¶ Et vrĩa i qua ẽ fex viscosa quãdoqꝫ significat sa nitatem splenis ⁊ destructionem eius. ⁊ dixe runt qdam cum fuerit i vrĩa sicut suspensio san. ⁊ febricitans habuit splenem extenuatur. vel destruitur splen eius. ⁊ quandoqꝫ contin git i qbusdam hoibus ⁊ multitudo splenis ge nereur ⁊ remaneant sm̃ illud tempore lon-

go. τ sint ſm ſalutem diſpoſitionum ſuarum apparentium ſpatio prolixo q̄zuis quādoqz accidant ex magnitudie eius nocumenta plurima τ ſm materiam efficientem τ ſm virtutem ſplenis. τ ſcias q ſplen quandoqz apoſtematur poſt apoſtema epatis ſm ſemitam permutatōis τ illud eſt melius q̄z vt permutet āpa ſplenis ad epar.

¶ De ſignis. C. v.

Communicant āpata ſplenis oīa i grauedie τ i magnitudie τ dolore extenſo vſqz ad diaphragma ex latere ſiniſtro τ quādoqz aſcendit vſqz ad furculam τ ad humerum ſiniſtrum per cōitatez furcule. τ quandoqz facit anhelitum duplum exiſtentem ſz formam anhelitus fletus iſantis qm̄ āpa impedit diaphragma ad hoc vt vadat in motu anhelitus quare ſtat ſubito propter leſionem deide redit τ dum non eſt āpa magnum nō comprimit diaphragma. Naz cōicatio ſplenis ad diaphragma mior eſt cōitate eius ad ſtōm etiam. Senſus .n. ſentit ſplenis iſlatiōnem τ corpus alleuiatur. τ quādoqz accit ex āpatibus ſplenis τ ꝓpe quādo ſunt i iſeriore parte eius τ ſubtilietur ſanguis qm̄ vehemēter mundificat ſanguinem τ fece ſua τ accit vt rubeant pedes τ genera ipſius τ illud qm̄ ſtōi os cōicat iſeriori parti ſplenis qm̄ ex ipſa aſcendit vena expellens hu. melicum cum ergo caliditas naturalis vincit peruenit ad extremitates proxias τ accit extremitati naſi eius τ auri ipſius vt reſplendeat propter illud qđ accit ex āpate ſanguini τ malitiaz paſſionis eius τ paucitatem etiam τ iſta mēbra vehementis ſunt paſſionis ab iſrigidatis. τ āpa qdem differt ab iſlatōe per ꝑuatōez grauitatis τ q āpa dolorē facit icesſuſ τ iſlatōez quandoqz ſedat τ remouet eam τ differt per euentuz rugitus τ eructuatōez. τ cōicāt āpata eius calida cum accidentibus predictis et cum iſlatōe τ ſiti τ febre. Dex eius qđ ē cholericum eſt iſlammatio vehementior τ ſitis fortior τ grauedo eius mior τ eſt dolor ad inflatōez decliuior q̄z ad tenſionem τ color eſt ad rubedicem tendens. Cum āpatibus vero duris maligna ſit aīa τ cōmouetur triſtitia τ varietas i qbuſdam horis. Cōmiſtio vero ſenſus fortis non accit niſi apud plm̄ victorie qm̄ materia melica mota eſt nō ad partē capitis q̄zuis iam accidat ex parte alia τ eſt cōmunitatem ſplenis ad diaphragma deiñ diaphragmatis ad cerebrum. τ quādoqz denigratur lingua ex duritijs ſplenis τ ſentitur durities eius abſqz rugitu cū premittitur niſi aggregetur ei iſlatio τ nō eſt cū ea fe. iſeparabilis imo quandoqz eſt ſm ordinē. τ quandoqz multiplicātur cū ea vlcera crurium et corroduntur dentes τ gigiue propter groſſitudinem ſan. q deſcendit i vlcera crurium et corruptōez vaporis q aſcendit i omnes partes gigiuarum τ dentium. τ quandoqz eſt in vlceribus cruriū criſis illius. Pluribꝰ nāqz eorum q ſplenem habent cum accidunt exercitia laborioſa attrahitur ide materia ad crura τ euadit τ egrediuntur cuz ea bothor que nominantur anithaim. τ multotiens eſt vrinale ſplenetici ſicut ſani. Sed cū exercitet ſe ipſuz reſoluitur melia eius ad vrinale τ facit ipſum habere nigredinem nō exiſtentem τ ſi eſſent cauſa i ea renes perſeueraret ſaltem i hora exitus eius. τ phlōmia plīma āpat ſplenem. τ autūnus eſt eius inimicus. τ quando fuerit durities poſt āpa calidum antecedent accidentia calidi deide iqrentur accidentia duriciei. τ multotiens qdem confortat ſplen ſubito per ſe ipſum aut per illud qđ cōfortat ipſum τ preualet ſuper totum illud qđ ē i ipſo de materia mala τ ſolutōe educit eam feculentam ſicut fex oliuarum. τ ſignificat q ē ex ſplene τ nō eſt ex epate eūo epatis ab egritudie. τ q ſplen tollerat ipſaz τ de tumitio eiꝰ propter illud qđ accit ei ex hoc. Cum āpatibus autem frigidis phlegmaticis ſunt ſigna āpatum cum lenitate tactus τ cum albedie coloris i quo eſt parum nigredis. τ ſplenetici qdem vehementiorem cibi appetitum habēt q̄z alij ſed vomitus difficilis ſit i eis valde τ ſunt nature eorum ſtricte ſm plm̄ τ idigent in vomitu τ i ſolutōe ventris medicis.

¶ De curatōe apoſtematum ſplenis calidorum valde. Capitulum. vj.

Approximant curatōes eorum curatōibus ſuorum ſilium i epate preter q neceſſitas ſit illarum τ obſeruantia ad latus ſtipticitatis ſed cum cautella calefactōis vehementis vt non feſtinet materia ad groſſitiem τ duritiem. τ cōicat i hoc epar etiaz ambo .n. preparata ſunt vt permutentur ex apoſtematibus calidis ad duritiem. Verum oz vt miſceantur cum eis medicie i qbus ſit icifio aliqua cum caliditate equali τ ſtipticitas τ virtus frixitatis ſicut alum̄ τ ſcias q acetū multū igredit i curis eoꝝ τ oz vt icipiat i pri

mis a phlomia basili[illegible]. Deinde dãtur in potu succi ⁊ aque predicte ĩ egritudie epatis. ⁊ illa que appropriãtur spleni plĩm sunt aqua foliorũ salicis ⁊ aqua foliorũ algarab ⁊ aq̃ portulace ⁊ aqua capilli veneris humidi ⁊ ex eis que conferunt ĩ ipso est vt detur ĩ potu pondus.ʒ.i. de seie portu. cũ aceto. Inest.n.ei ꝓpetas ĩ resoluendo apata ⁊ duritiẽ eius ⁊ vt de arnoglosa exiccata pulueris oĩ die sũatur quãtitas cochliarii vnius. ⁊ cibus sit ille quẽ diximus in ca. epatis. ⁊ zersicari iest proprietas iuuatiua ⁊ proprie quando frangitur cuꝫ zuccaro siccitas eius ⁊ cum tereniabin.

De curationibus splenis. Capitulum.vii.

Cum scis q̃ cã ĩ illo est oppilatio ex sanguie plĩmo melico oꝫ vt phlomes basilicã ⁊ saluatellã ⁊ dimittas saluatellã constrigi perseipsã cũ constrigitur ante casũ virtutis. ⁊ quãdoqꝫ necessariũ est tibi vt phlomes guidegi sinistrũ. ⁊ quãdoqꝫ idiges vt cõsequaris eã cũ eũone per ea que educunt melancholiã de qbus dictũ est ĩ caplo icteritie nigre. ⁊ oꝫ vt nõ obliuiscaris canonis ꝑdicti ĩ curatõe duritierũ de lenificatõe vltia. Immo resolutõe vt nõ reuertatur ĩ duritiẽ lapidis humor. Qđ si expeditus fueris ab hoc vt nõ indiguieris eo erit tibi necessariũ vt administres medicias absterfiuas icisiuas ĩ qbus nõ est multitudo caliditatis. ⁊ fortasse iueneris has itentõẽs ĩ medicis singularibus ⁊ fortasse idigebis compositis. ⁊ medicie singulares que faciunt illud sunt medicie ĩ qbus iuenis amaritudinem ⁊ stipticitatem ⁊ caliditatem aut caliditatem temperatam ⁊ stipticitatem.

Et quandoqꝫ iuenis medicias singulares facientes illud cum proprietatibus que sunt ĩ eis. Qđ si iuenis medicinam ĩ qua sit amaritudo tm̃ tunc permisce eam cum aliquantulo alumis ⁊ aceto. Alumen.n. frangit sua virtute subtilitatem eius. ⁊ cauteriũ dictũ ĩ egritudie splenis super vena que est ĩ iteriore parte brachii sinistri fiat. ⁊ si non fuerit manifeste dispõnis tunc cum eo qđ iuenimus. ⁊ quandoqꝫ sufficit regimen subtiliatiuum ĩ sanatõe splenis. ⁊ quãdoqꝫ accit vt conferat ĩ ipso regimen ipiguans corpus cum non facit accidere oppilatõem ⁊ non fuerit ingrossans san. ⁊ si fuerit ita sed non possumus ipsum rectificare. Regimen nãqꝫ ipinguatiuuꝫ est ex eis que humectet san. ⁊ rectificant ipsum ⁊ temperant ipsum cum fractõe melie. ⁊ quãdoqꝫ peruenit durities splenis ad hoc vt non sufficiat icuratõe eius adiutorium cum eis q̃ bibuntur absqꝫ eis cum qbus fit ĩ emplm. ⁊ oẽ lac preter lac camelarum est malum spleni. ⁊ medicinarum singularium que administrantur ad causam melior est tortex radicis capparis ipse.n. multotiens educit vrinam ⁊ egestionem sanguineam malam ⁊ sanat, ꝓpe q̃ñ bibuntur cum sirupo acetoso de seibus trahere ad acetositatem. ⁊ nõ est ipse solus. Immo sicut centaurea ⁊ succus eius ⁊ ꝓpe minor ⁊ radix lilii ⁊ flos salicis ⁊ acorus confecta cum melle oĩ die cochliariũ vnum ⁊ grana alcafid ⁊ myrtus ⁊ camepitheos ⁊ camedreos ⁊ grana alcadra cum sirupo acetoso ⁊ prassium cum aqua ferariorum quã dicam ⁊ sqlla est bona ⁊ vltima ⁊ melius est oxymel eius ⁊ scolopendria cuꝫ succo tamarisci ⁊ nasturtium ⁊ nigella ⁊ agaricus solum cum sirupo acetoso ⁊ centaurea. ⁊ dosis cuiuslibet illorum sit ab vno aur. vsqꝫ ad.ʒ.i. ⁊ epithimi pondus.ʒ.v, i.õʒ.i. sirupi acetosi vsqꝫ ad.ʒ.ii. Istud.n. cum iteratur solutõe ventris educit illud qđ est ĩ splene ⁊ detumescere eum facit. ⁊ ammoniacum ⁊ lupi precipue decoctio eorum cum sirupo acetoso ⁊ decoctio cum aq̃ dulci ⁊ bibatur cum sirupo acetoso aut cum aqua decoctõnis polii ⁊ acetosa nutrita cum aceto cum sirupo acetoso ⁊ succus spinaruꝫ recentium ⁊ anetum siccuꝫ sumatur ex eo oĩ die põdus.ʒ.ii. ⁊ ꝯseq̃t vria cameli ⁊ succi eupatorii põdus.ʒ.ii. cũ aq̃ decoctõis absinthii ⁊ iuuamẽtũ cũ lacte cãelio ⁊ vrinis eoꝝ ẽ vehemẽs valde ⁊ assũat ide fortis ⁊ debilis oĩs ꝫ se. ⁊ melius ẽ illđ cuius cãela iã pascuit algarab ⁊ sceha ⁊ apiũ ⁊ feiculũ. ⁊ q̃ñ appet ex potatõe ei⁹ digesti apatis ⁊ appet ĩ fece eũatio melie ꝓueni post illđ cũ cõfortatõe aut sume alboti ĩsusũ ĩ aceto. vii. diebus deide accipiat ex illo alboti oĩ die tria cochliaria ⁊ sorbeat ex illo aceto sup ipꝫ. ⁊ sũat ĩ potu seis raphãi põdus.ʒ.i.⁊.ʃ. cũ aceto forti aut decoctõe folioꝝ nucũ recẽtiũ decoctoꝝ cũ aceto sqlle. Aut aq̃ folioꝝ capparis cũ sirupo ace. aut de neridẽ cũ aceto sqllitico. ⁊ ex eis q̃ currũt cursu eoꝝ qbus est proprietas est põdus ʒ.ii. seis portulace cum aceto aut corali decocti valde pondus aur.i. cum aliquo siruporũ spleneticoꝝ aut emplm de cucur. tenera. aut ipa cucur. terat post exiccatõeꝫ ⁊ bibatur ex ea.ʒ.ij. pondus cum sirupo acetos. Et

iteꝝ semē cāne ⁊ semē cuscute ⁊ folia salicis
ꝑꝑ suā amaritudinē ⁊ stipticitatē ⁊ semē ace
tose ⁊ semen attriplicis fructus tamarisci ⁊
folia eius ⁊ pulmōis vulpis aut epis ipsius
pōdus.ʒ.ii.ericcati. Aut accipe vespertilionē
⁊ decolla ipʒ ⁊ ericca ipʒ ⁊ cōtere eū: ⁊ acci
pe ex eo qđ tollerāt tres digiti. Aut accipe.
vii. vespertiliōes pingues ⁊ decolla eos ⁊ in
funde eos ⁊ ericca eos ⁊ pone ipsos i vase vi
treato submersos cū aceto forti ⁊ lutato ⁊ di
mitte in furno clauso. Quū ergo decocti sūt
depone vas extractū ex eo vsq₃ quo infrigi-
detur deinde extrahe eos ⁊ dissolue digitis i
aceto ⁊ sumat ex eo i potu oī die pōdus.ʒ.ii.
⁊ hec ē curatio expta. Et cōueniēs qdē ē vt
hmōi medicine singulares dicte prius ⁊ po-
sterius bibāt cū sirupo ⁊ aceto. ¶ Et fiāt ex
eis empl'a cōfortātia cū aceto. Medicīe ve
ro cōposite q̄ bibūt sunt sicut scolopendria ⁊
spodiū ex qbus bibat pondus.ʒ.ii.cū sirupo
acetoso. Et trocisci de capparibus ⁊ troc.al
felemenusch cū si.acetosis ⁊ troc. de reu.fa-
cti cū corticibus radicis capparis ⁊ bibiti in
aceto vehemētis acetositatis ⁊ illud quū nō
fuerit inflatio. Et trocisci de rubea. Et tyria
ca diatesseron ē optima valde quū nō fuerit
fe. Aut sume nasturtii ptē.i.⁊ nigelle ptē.ʒ.
cōficiāt cū melle dispumato ⁊ fit dosis.ʒ.iii.
cū aceto pmisto. Aut suffuf ex aristol.⁊ my-
rob.kebu.de quo sumat cochliariū.i.cū vri-
na cameli ⁊ cū vrina capraꝝ. Et corticū cap
paris.ʒ.iiii. Et aristol.longe pōdus.ʒ.ii.seis
alfelemenusch ⁊ pipis amboꝝ aā.ʒ.vi.fiant
ex eis trocisci. Et ex eis q̄ cōferūt i illud qđ.
℞.capilli veneris ⁊ corticum radicis cappa
ris ⁊ seis portul.⁊ seis rute ⁊ seminis alfele-
menusch ⁊ isopi oīu₃ aā. ptes eq̄les ⁊ dosis
sit.ʒ.iii.i sirupo acetoso. Aut sumāt radices
capparis ⁊ passule ⁊ semē napi ⁊ isopi ⁊ terā
tur oia ⁊ infundātur i aceto die ⁊ nocte ⁊ de
coquāt in aq̄ plurima dōec ad paucā redeat
⁊ misceat cū ea sirupus acetosus fortis de se
minibus ⁊ bibat. Aut in potu sumāt de ace-
to in quo decocta fuerūt sauina ⁊ nux cupssi
decoctiōe vehemēti donec remaneat paꝝ ⁊
bibat ex eo illud qđ pōt ⁊ fiat empl'₃ cū fece
ipsius. Aut lac camelaꝝ ƀ₃ cōditiones suas
in potu sumat cū aq̄ folioꝝ algarab. Et iterū
sumant rubee.ʒ.xii.⁊ cortices radicū cappa-
ris ⁊ aristologie lōge ⁊ ireos oīu₃ aā.ʒ.ii.cō
terātur valde ⁊ cōficiantur cū oxymelle ace

toso ⁊ fiant inde trocisci: sitq₃ dosis.aur.i.cū
aqua absinthii ⁊ corticū radicis cappaꝛoꝝ
decoctoꝝ simul. Aut sumāt folioꝝ rāni recē
tiū ⁊ corticum radicis capparis ⁊ fructus ta
marisci ⁊ scolopēdrie ⁊ squille assate ⁊ pipe-
ris albi ptes eq̄les informēt ex eis trocisci ⁊
sit dosis pondus.ii.aur.cū sirupo acetosis.
Aut sumat splen asini siluestris ⁊ splen pulli
equini ambo ericcati ⁊ cōtriti ⁊ bibat ex eis
aur.i.pueniēdo vsq₃ ad.ʒ.ii.cū vino pmisto.
⁊ dicit ꝙ quū iste medicine in potu dāt por-
cellis aliqbus diebus nō reperit i eis splen.
Sumāt epithymū ⁊ cortices radicū cappa-
ris mediatim cōficiāt cū melle ⁊ bibat ex eo
circiter aur.v. Aut sumāt cortices radicum
capparis ⁊ scolopendria ⁊ fructus tamarisci
⁊ cortex salicis ⁊ rubea ⁊ ireos ⁊ assarum ⁊
acorus decoquāt cū aceto forti: deinde colet
⁊ fiat ex eo sirupus acetosus mellinus ⁊ bi-
batur in cuius dosi sit pōdus.ʒ.i.ammonia
ci est eni mirabile. ¶ Et si spleneticus cōque
ritur de solutione vētris in qua nō est san. ⁊
cū qua nō ē pūctura sumat suffuf de granis
granatoꝝ tribus diebus aur.iiii.oī die.ʒ.iii.
aur.iiii.⁊ faciat vt cib⁹ eius sit medietas ei⁹
quo cōsueuit vtīnā solutio eius ē splenetica:
⁊ cā i eo est: qm̄ corpus nō recepit sanguine₃
⁊ scias ꝙ res calide valde nō sūt multū ꝯue
niētes spleni ꝑpea ꝙ indurāt ⁊ ericcāt ⁊ pro
hibēt a resolutione. Et qn̄ fuerit i vrinali ca
liditas tūc melius erit etiā vt in potu sumā-
tur trocisci almirberis ⁊ silia. Medicamen
cōferens duritiei accidēti in splene. ℞.radic
oppo.⁊ radic.cappar.⁊ speciei volubilis nō-
minate albroconiu₃ ⁊ medulle squille assate
⁊ granoꝝ alben ⁊ alleoꝝ siluestriū oīu₃ aā.p
tē.i.misceāt oia ⁊ sumāt ex eo darkimet.i.i
mane cū sirupo acetos.aut aceto permisto.
℞.⁊ medulle alben.darkimet.iii.alleoꝝ sil-
uestriū darkimet.vi.cortices radicū cappar.
darkimet.iii.costi darkimet.ii.storacis dar
kimet.vi.polii darkimet.iii.radicis plante
noīate cotolini ⁊ est spēs illa q̄ noīatur asa-
ctaiet darkimet duo existimo ꝙ hec species
asactaiet ⁊ est planta habens folia silia myr
to ⁊ in medio sui habet anulū similē oculo ⁊
similat semperuiue maiori ⁊ granoꝝ volu
bilis maioris numero.xxv.ammoniaci dar
kimet.iiii.bezabard darkimet.i.radicis ei⁹
darkimet.iii.cordumeni darkimet.i.⁊.ʒ.se-
minis arbore.marie darkimet.i.⁊.ʒ.grano-

rum squille ⁊ ē albōsol assaꝝ darkimet.xvi.
misceāt simul ⁊ administret in sirupo aceto
so ⁊ sit dosis darkimet.i.⁊.5.⁊ ſm plm dar
kimet.ii. ¶ Trocisci alii facientes illā opatio
nē. ℞.feis lilii darkimet.iiii.pipis albi ⁊ spi
ce syre ⁊ ammoniaci oiuз aā.ʒ.ii.informent
trocisci ⁊ administrent sicut illi qui sūt ante
eos. ¶ Trocisci alii cōferētes spleneticis.℞.
ammoniaci ⁊ fructus alhausigi oiuз aā.dar
kimet.viii.cortices radicis cappar.⁊ fruct⁹
tamarisci ⁊ piperis albi ⁊ scordeon ⁊ squille
mūdate assate oiuз aā.darkimet.ii. cōficiāt
cū aq̄ ⁊ fiāt inde troc.quoꝝ vnusq̄sq3 sit dar
kimet vnus ⁊ dosis sit vnus eoꝝ cū sirupo
mellino. Al.℞.medulle squille assate.lib.ii.
radicis alsesire ⁊ ē radix vitis albe.lib.viii.
piperis al.⁊ petroselini ⁊ pastinace siluestris
⁊ farine herbi ⁊ granoꝝ pinee oium aā.ōз.
viii.lilii celestis ⁊ radicis oppoponaci ambo
rū aā.ōз.iii.cōficiāt ⁊ quū administratur ali
quid eoꝝ tūc melius ē vt dimittat aquā aut
minoret potuз eius vt sit medicina saluata i
cōcauo. Et nō trahat ad gibbositatē epatis
pp adiutoriū aque plm. In administratione
aūt ciboꝝ melius ē vt administret ante eos
balneatio lōga ſз ieiuniū ⁊ sit statio in tina.
¶ Et qū egredit eger ex ea sumat incisiua
subtilia tua facientia sitim sicut pisces salitos
⁊ carnē salitā incisam ⁊ sinapim ⁊ sahane ⁊
sumat in potu vinū mistū cum aq̄ marina ⁊
subtiliet regimē suū ⁊ faciat illud tribus die
bus ⁊ in q̄rto exerceret dōec sudet ⁊ frequēs
fiat anhelitus eius ⁊ empletur ⁊ hoc fiat si
res fuerit fortis: ⁊ si fuerit debilior ac si cōtē
tus eo qđ est leuius hoc. Emplastroꝝ vero
forma est: qm̄ qūз fiunt ex illis simplicibus q̄
diximus ⁊ quū emplm fit ex ammoniaco ip
so ⁊ stercore ouiom cū aceto ē emplm forte.
Et stercus ouiū adustū ⁊ cinis asinaꝝ ē em
plastrū bonū qn̄ cōficit cū aceto ⁊ fit emplз
cuз eo. Et silr ex radice vitis albe cū aceto.
Et qn̄ accipit stercus vaccaꝝ pascētiū ⁊ exic
catur in primis deinde decoquit cū aceto ē
ex eo emplm bonū. Et qñq3 puluerizat sup
ipm sulfur citrinū. Et emplatio cū flore sali
cis ē mirabilis. Et ex illis est granoꝝ alben
cū aceto. Et iteꝝ alharmel cū semine suo de
coquatur i aceto dōec dissoluat ⁊ fiat ex eo
emplз. Et ex eis q̄ sūt ꝓpinqua equalitati ē
sicla decocta cuз aceto ⁊ radices altee deco
cte i aceto. Et ex cōpositis ē marā basilicon
⁊ maran. Sal.⁊ maran aluscilcus ⁊ emplз
aureū ⁊ emplm de aloe. Sal.⁊ maran fcm
de radice capparis in fusa in aceto horis tot
dōec lenificet.deinde desiccet ⁊ terat bene ⁊
fiat ex ea maran cū cera ⁊ oleo de alcanna.
Aut sumat nigredo vasis de ere ⁊ fiat ex ea
⁊ faria ordei ⁊ aceto ⁊ sirupo acetoso emplз
qm̄ ē vltimū iuuamētū aut administret em
plastrū de sinapi qm̄ ē forte. Al.resoluēs du
ritiē.℞.āmoniaci ⁊ cere gūme pini oiuз aā.
darkimet.iii.glutinis albotin ⁊ bdellii ⁊ be
zahard oiuз aā.darkimet.vi.turis myrrhe
olei sicionii oiuз aā. darkimet.iiii.infunde li
quida i aceto ⁊ pmisce ea ⁊ vtere eis.Al.℞.
fenugreci ⁊ farine herbi amboꝝ aā.ōз.ii.gū
mi albotin ⁊ āmōiaci amboꝝ aā.ōз.v.radi
cis cappa.⁊ granoꝝ alfangdi ⁊ radicis allei
siluestris ⁊ rubee oiuз aā. darkimet.ii.cere.
lib.ii. ⁊ infundāt i aceto ⁊ misceāt i oleo anti
quo ⁊ administrent: aut farina fenugreci ⁊ si
napis ⁊ nitruз. Aut ficus cocte i aceto q̄bus
supponat tertia pars āmoniaci. Aut sumat
mel faui ⁊ liniat sup ipз sinapis ⁊ emplastre
tur ex eo splen ⁊ dimittat duз tollerat. Aut
sumat ex ficubus.x.pingues ⁊ infundāt i ace
to horis tribus deinde coquāt ⁊ dissoluāt ⁊
colent ⁊ sumat pondus eaꝝ de sinapi ⁊ radi
ce capparis cōiunctis ⁊ misceāt oia. Et qñз
ponūt cū eis āmoniacū ⁊ mezerion ſз qua
litatē necessitatis ⁊ faciunt ex eis oībus epi
thima ⁊ emplз. Et fenugrecuз ⁊ cordumeni
⁊ calx ⁊ baurach cū aceto.⁊ āmoniacū ⁊ za
rur ⁊ myrrha ⁊ tus eq̄liter cuз aceto forti ⁊
liniāt sup vētrē ⁊ ponant sup ipз ⁊ dimittat
quousq3 cadat p seipsā. Et ex eis q̄ expta sūt
⁊ eligit ipз Alkindus ē vt sumat ruta ⁊ corti
ces radicis cappar.⁊ absinthiū ⁊ calamētuз
⁊ origanū ⁊ decoquāt cū aceto ⁊ exprimāt ⁊
ponāt sup frusta filtri ⁊ fiat cū eis emplm ⁊
renouet quotiēscūq3 infrigidat.xxi.vice in ie
iunio. Et ex emplis bonis valde ē vt sumat
farine glādiū.lib.ii.⁊ resoluāt sup prunas ⁊
proiicias sup ipas.lib.i.calcis ⁊ misceātur ⁊
fiat ex eis emplз. Aut sumat baurach ⁊ calx
⁊ piretrū ⁊ sinapis aggregēt cū kitrā ⁊ li
niat ⁊ nō cōueniūt cū se. Aut sumat piretri.
ōз.v.⁊ sinapis.ʒ.xv.⁊ de granis almezerion
ōз.iiii.⁊ cordumeni.ōз.iii.⁊ nucis arōatice.
ōз.i.⁊ pipis.ōз.iiii.aggregēt cū aceto sq̄lliti
co ⁊ fiat ex eis emplз spleni trib⁹ horis post
q̄з locus ablutus fuerit cū aceto ⁊ nitro. Et

chronico qdez fit epithima ex ammoniaci τ amigdalaꝝ amaraꝝ añ. ptib⁹.x.τ ex foliorũ rute ptibus.v.fiat ex eis epithima cuz aceto aut stercus capraꝝ τ sinapis recẽs confecta cũ qbusdã succis iuuatiuis τ pauco aceto.et ex embrocis ẽ aq̃ i q̃ decocta sũt lupini τ ruta τ pip. Et ex emplis vehemẽtis virtutis ẽ vt sumanť bellebori nigri.ʒ.iii.τ hellebori al.ʒ.iiii.τ ãmoniaci.ʒ.iii.τ nitri.ʒ.iii.scamonee.ʒ.ii.pipis grana.xxx. ꝑparetur ruta cũ glutin alboti taliter vt tolleret pmistionẽ cũ istis sicut marã τ liniatur sup locuz post calefactionẽ eius cũ fricatiõe τ hoc etiã ẽ solutiuũ. Et qñ nõ cõferũt medicine oz vt ponatur vẽtose τ scarificãtia sup ipz. Et qñqz oz quũ dñatur hu.melicus τ san.vt pblõmetur alguedegi sinistra τ fianť cauteria sup.v. loca splenis auř.vi.deide nõ pmitãtur sanari. Qȝ si nõ tolleraτ ignẽ administreť cauteria ex medicinis sicut emplz de ficubus τ sinapi τ sicut empla de gũma rute siluestris τ alia. Et si dñať caliditas τ non tolleraτ infirmus empla fortia vaporeť splen eius cũ vaporatiõe aceti ex lapide crudo. Aut sumať i potu i ieiunio τ põať sup splenẽ ipsius frustꝫ filtri infusũ i aceto calefacto τ ꝓprie in quo decocta ẽ ruta. Et melius illo ẽ vt igrediať eger ieiunus balneũ quũ tollerauerit illud τ resupineť i eo et nõ cesset ponere sup splenez frustꝫ filtri infusũ i aceto vice vna post aliaz dũ tolleraτ et ieteret sup ipm dieb⁹ aliqbus qñ ẽ curatio fortis. Et ex eis q̃ approximãt huic τ ꝯueniũt calido est vt sumatur ex seie endiuie et seie portulace et cucurbita sicca τ seie agnicasti et i potu sumãť ex illis auř.ii. cũ sirupo acetoso et iteratio fiat sup illud. Cibi vero sunt illi q sunt leues et pingues ex iuribus facis ex eis q̃ sũt leuia subtilia.et calefaciẽtia cũ eq̃litate et capparis cũ aceto et grana ascadra cum aceto condita et reliqua que sciuisti in locis aliis. Et oportet vt administrentur cuz illis subtiliatiua sicuť sinapis et que sunt illis similia. Et potus eorum sit aqua ferariorum τ omne in quo extinguitur ferrum ignitum multotiens.

De cura apostematum phlegmaticorum splenis. Capitulum.viii.

Cura eius est illa que temperata est ex cura duri cum euacuatione phlegmatis et melancolie. phlegma eni eius melancolicũ est τ emplastra accepta ex meliloto.τ aneto τ calamo arõatico τ ruta sicca τ aliis.

De oppilatione splenis. Capitulum.ix.

Quãdoqz fit ex vẽtositate τ qñqz fit ex apostemate.τ fit sub humoribus secundũ ꝙ sciuisti τ cũ vẽtosa qdẽ ẽ extẽsio vehemẽs cũ lenitate.τ apostẽosa ẽ cũ signis apostematis.τ oppilationes alie sunt cum grauedine τ non associantur eis apostematis.

De curationibus. Capitulum.x.

Sunt ille eedẽ q̃ sũt fortes ex curatiõib⁹ oppilationẽ epatis τ iã iuuim⁹ ad eas illic ẽt. De vẽtositate τ iflatõe i splene.C.xi.

Inflatio i splene ẽ vt sẽtiãtur i ipso tẽsio τ durities τ eminẽtia τ ꝯprĩmitur tẽdẽs ad rugitũ τ eructuationẽ absqz g̃uitate apatum. De cura. Capitulum.xii.

Scias ꝙ medicine conuenientes duritiei splenis ꝓxime sũt i vrine curatiõi inflationis nam ipsa etiam indiget aperitiuis abstersiuis resolutiuis cum virtute stiptica forti plusqȝ virtus resolutionis quoniam materia est ventosa leuis. Et hoc est diuersum ab eo quod est in apostematibus.τ quiꝫ hoc etiã sũt ei medicine q̃ ipsi sũt magis similes τ in ipsam magis operantes τ magis conuenientes ei sicut agnus castus τ cyminum et ruta τ semen rute τ ameos τ que sunt illis similia. Et confert illi iuuamentum maximuz positio ventosarum ignitarum super splenez. Et oz vt famem tolleret τ non sumat cibum subito immo distinguat quãtitate parua valde.τ nõ bibat aquã in quantũ potest immo bibat vinum antiquũ subtile amaꝝ parum. Et non dormiat super ipsum donec alleuietur vẽter eius τ quãdo repletio vẽtris eius cõmouet super eũ dolorẽ nocte vel die cõprimat ipsum faciendo compressionem post cõpressionem τ ingenium facia ad egestionem τ dormiat. Quod si illud non confert fomentet ipsum. Et quum scieris quod materia est melancholica plurima τ inflat multitudine sua euabis.τ ex bibitis nanqz sunt trocisci modi huius. R. helli.al.ʒ.xxx.q teratur τ cribelletur τ cõficiatur cuz aceto vini forti acuto et fiant ex eo troc.subtiles parui et ponantur vt panis in furno aut patella vsquequo exiccentur τ non adurantur. Et sumantur troc.ʒ.xxx.in initio antequaz vt panis in furno ponerentur τ terantur τ commisceantur cum eis granorum alfangi τ fructus tamar i sci ana.ʒ.v.et scolopen.ʒ.vii.et informentur

ex eis troc.⁊ fit dosꝭ eoꝝ.ʒ.iii. cū sirupo acetoso de zuccaro.⁊ cōferūt etiā troc. de agno casto aut sumātur carmisck granoꝝ almaru aā.ʒ.x.seminis endiuie ⁊ seminis portulace amboꝝ aā.v. iformētur trocisci ⁊ fit dosꝭ.ʒ.iii.cū sirupo acetoso de zuccaro. ¶ Et qñ͂ oꝫ vt in potu tribuatꝛ ex agno casto ⁊ ameos et corticibꝰ radicis capparis ⁊ ruta sicca ⁊ acoro aur.i.cū vino antiq̄ aut decoctiōe medicinaꝝ cōferētiū ei. Inunctiōes aūt ⁊ empl'a ex oleis sūt sicut q̄ fiūt ex oleo absinthio ⁊ oleo costino. Et ex marā ē marā factū ex sulfure ⁊ alumine ⁊ nitro ⁊ pice ⁊ ammoniaco. Empl'a vero sūt sicut empl'a dicta i capitulis p̄teritis sicut empl'z de ficubus cū aceto ⁊ cūz ruta cū aceto ⁊ nitro ⁊ semie agni casti ⁊ meliloto ⁊ camomilla. Embroce aūt sunt sicut acetū i quo decocte sūt ille medicine ꝓprie fm̄ q̄ diximus ex administratiōe eius cū frustis filtri. ⁊ ꝓprie acetū i q̄ d̄cocta sūt capparis ⁊ sulfur ⁊ fructus tamarisci ⁊ scolopēdria ⁊ semē agni ⁊ casti ⁊ nux cupressi ⁊ ruta.⁊ si uoluerit vt sit cū fortitudine ⁊ vt nō sit febris ponātur i eo ammoniacū ⁊ bdeliū ⁊ similia. Et iteꝝ calamentum ⁊ ruta ⁊ alusnen ⁊ baurac decocta i aceto cū aliq̄ztulo aluminis. ¶ Et cibꝰ i illa sit similis ei q dictꝰ ē i aliis.

¶ De dolore splenis. Capitulum.xiii.

AVt fit ꝓpter ventositatē ⁊ iflationez aut ꝓpter apostema magnū aut pp solutionē cōtinuitatis aut ꝓpter malitiā complexiōis.⁊ tu qdē iā sciuisti signa eoꝝ ⁊ curā cuiusq₃ spēi ipsoꝝ.⁊ quū dolori nō associatur sēsus nisi i parte splenis apud latus tūc ē vētositas retēta iter pāniculū siphac.⁊ si natura fuerit sicca resoluatur ⁊ administretur balneū ⁊ nō fiat phl'omia q̄ẓuis idicet eā cōmunitas medicoꝝ nisi apud necessitatē paucaꝫ.

¶ Fen.xvi. de dispōnibus sicteri ⁊ itestinoꝝ.

¶ Et est quinq₃ tractatus.

¶ Tractatus primus de anatomia eorum ⁊ solutione ventris.

¶ De anatomia. Capitulum.i.

CReator sublimis ꝓpter p̄missionē sue benigne ordinatiōis i homine ⁊ antecessionem sue scientie i cōmodis eiꝰ creauit intestina eius q̄ sūt instrumenta expulsiōis superfluitatum siccaꝝ plurium numeroꝝ ⁊ inuolutionum ⁊ resolutionū vt sit cibo descēdenti ex stō mora cōueniens in illis inuolutionibus ⁊ reuolutionibus:nā si creasset loco intestinoꝝ intestinū vnū:aut breuis q̄ẓtitatis separaretur cibus velociter a vētre ⁊ eēt necessariū homini hora oi sumere cibū fm̄ cōtinuationez ⁊ seq̄retꝛ illō cōtinuatio egredīēdi ⁊ surgēdi ad necessaria ⁊ esset ex vno eoꝝ i preoccupatiōe laboriosa a negotio suo i necessitatibus vite sue ⁊ ex secūdo in nocumēto plurimo ⁊ esset donatus malitia ⁊ silis bestiaꝝ. Creator igitur sūmus intestinoꝝ numeꝝ multiplicauit ⁊ ipsoꝝ plurima ꝓlōgauit pp hoc iuuamentū ⁊ multiplicauit eoꝝ reuolutiōes pp illud ⁊ pp iuuamētū aliud ⁊ est q̄ vene cōtinuate inter epar ⁊ inter instrumentū digōnis cibi nō trahūt nisi qd̄ subtile ē cibo suis orificiis penetrātibus in tunicas stōi:imo in tunicas intestinoꝝ ⁊ nō trahūt nisi qd̄ tangūt. Eius vero qd̄ ab eis occultatꝛ ⁊ submergitꝛ in profundo intestini elongati a tactu orificioꝝ venaꝝ attractio aut est impossibilis aut difficilis: q̄re subtiliatus ē creator i multiplicando inuolutiones vt illud qd̄ continetꝛ occultū in pte intestini redeat cōtingēs i parte altera ⁊ sit possibile ordini alii venaꝝ sugere puꝝ eiꝰ qd̄ euasit aciē primā. Et nūerus qdē intestinoꝝ est sex.primū eoꝝ est noiatū duodenuꝫ: deinde illud quod nominatur ieiunum:post intestinū longum qd̄ nominatur subtile ⁊ inuolutum: deinde intestinū quod nominatur monoculum: deide intestinū qd̄ nominatur colon: deinde intestinū qd̄ nominatur rectū ⁊ est ex tale. Et ista oia ligata sunt sicut cum dorso cū ligamētis stringētibus ea ⁊ fm̄ necessitatē situum ipsoꝝ ⁊ creauit frigidiora ex eis subtilis substantie:qm̄ necessitas q̄ in eis est digōnis ⁊ penetrationis virtutis epis ad ip̄a plus est q̄ẓ necessitas in intestinis inferioribus. Et qm̄ illud qd̄ ipsa cōtinet subtile est ⁊ nō timetur vt pūgat substātiā intestini pp suā penetrationē in ipso ⁊ suam incessionem per ipsum ⁊ nō scalpit ipsum. Et inferiora incipientia a monoculo sunt grossa spissa pinguia intrinsecus vt sint resistentia feci q̄ non duratur ⁊ resoluitur nisi ꝓpter multitudinē illic ⁊ similiter non putrefit nisi quuꝫ incipit putrefieri i eis. Et super superiora qdem nō est pinguedo. Verūtamē non vacua fuerūt in creatione sua a glutinatiōe superficiei sue intrinsece cum humiditate viscosa mucosa que est i eis loco pinguedinis. Et intestinuꝫ

duodenũ cõtinuatũ ẽ fundo stõi ꝛ hꝫ orificiũ
sequẽs stõuꝫ ꝛ noiatur portanarius. Et hec
dino ẽ oppositũ meri:nã sicut meri nõ ẽ nisi
ad attrahẽdũ ad stõuꝫ supius: silr̃ illud nõ ẽ
nisi ad expellẽduꝫ a stõ subtus ꝛ ẽ strictus q̃ꝫ
meri. Et nõ fuit necessariũ increatiõe ipsius
vt dilataret̃ sicut dilatatũ est meri pp duas
res:q̃ꝝ vna ẽ: qm̃ res q̃ penetrat in meri est
grossior ꝛ durior ꝛ maioris q̃ꝫtitatis ꝛ illud
qđ penetrat in hoc intestino ẽ leuiꝰ ꝛ planius
ꝛ subtilioris q̃ꝫtitatis pp digõnẽ suã in stõ ꝛ
cõmistionẽ spume aquose secũ. Et secũda ẽ
ꝙ penetrãti in meri nõ attribuit̃ ex virtutibꝰ
naturalibꝰ nisi virtus q̃ꝫuis volũtas adiuuet
ipsã ex pte vna ꝛ ẽ attractiua. Adiuuat ergo
aperiẽdo viã ꝛ dilatãdo ipsaꝫ penetrãs aut i
intestino primo patit̃ a duabꝰ virtutibus q̃rũ
vna ẽ expulsiua q̃ ẽ in stõ ꝛ altera attractiua
q̃ est in intestino. Et adiuuat eã fex q̃ ꝓuenit
pp sũmaꝫ cibi: ꝛ fit facilis pp illud expulsio
eius i via tẽperate amplitudinis. Et pp hãc
rẽ diuersificatur a meri. Et illud qm̃ meri ẽ
sicut pars stõi silis ei in forma cõpositionis
sue ex tunicis:hec aũt ẽ sicut res extranea ad
herẽs ei diuersa in substãtia tunicaꝝ suaꝝ a
duabus tunicis stõi:quũ indigeat attractiõe
forti cuius silr̃ nõ indiget intestinũ: pp illđ er
go vincẽs sup duas tunicas intestini ẽ villus
vadẽs in latitudine. Vex intestino recto iaꝫ
apparẽt villi multũ lõgi: qm̃ est ex intestinis
maioris opatiõis indigẽs ad attrahẽdũ illđ
qđ ẽ supra ipꝫ vt adiuuet̃ eis sup bonitatẽ ex
pressionis ꝛ expulsionis ꝛ egressiõis: nã pau
cos hñs ẽ inobediẽs ad expellẽdũ ꝛ exprimẽ
dũ: ꝛ pp illud creatũ fuit amplũ magne cõca
uitatis. Et create sũt in intestino due tunice
pp cõseruationẽ in hoc vt nõ imbibũt ipsuꝫ
corruptio ꝛ putrefactio: ad q̃ duo intestinũ p̃
paratũ ẽ apud qđlibet nocumẽtũ cõsequẽs
ipꝫ velociter: pp diuersitatẽ duaꝝ opationũ
i duabus tunicis. Et creauit hãc cãnã recte
creatiõis extẽsã ex stõ ad iferiora vt sit initiũ
expulsiõis p̃paratũ. Penetratio enĩ fecis in
extẽso recto velocior ẽ ea q̃ ẽ in vndoso ꝛ so-
pito. Et fuit hec creatio in ipso iteꝝ iuuatiua
intẽtione alia ꝛ ẽ qm̃ quũ ipꝫ sedet rectũ di-
mittit a dextra ꝛ sinistra sua locũ reliqs mẽ
bris circũdãtibus stõuꝫ a duobus lateribus
sicut portioni epis a dextra ꝛ sicut spleni a si
nistra ꝛ reliqs intestinis ꝛ dictũ ẽ duodenuꝫ
qm̃ lõgitudo eius est huius q̃ꝫtitatis.xii. digi
toꝝ habẽtis ipꝫ. Et eius qdẽ amplitudo est
amplitudo orificii eius qđ noiatur portana
rius. Et pars intestinis subtilis qđ sequitur
duodenũ noiatur ieiunũ. Et in hac qdẽ pte
est initiũ inuolutiõis ꝛ circuitiõis ꝛ repletio
nis ꝛ q̃si sint ei vie plurime ꝛ noiatur hoc in
testinũ ieiunũ: qm̃ ipꝫ inuenit̃ ſm plm̃ inani
tũ ꝛ vacuũ: ꝛ cã in hoc ẽ cõnexio duaꝝ reꝝ:
q̃ruꝫ vna ẽ qm̃ illud qđ attrahitur ad ipꝫ de
multitudine chili velociter sepatur ab eo por
tio nãqꝫ eius attrahitur ad epar: qm̃ plures
venaꝝ mesaraicaꝝ cõtinuate sũt huic intesti
no qm̃ hoc intestinũ ẽ ꝓpinquius epi q̃ꝫ alia
intestina. Et nõ ẽ in aliquo intestinoꝝ de ra
mis mesaraice q̃ꝫtũ ẽ in eo ꝛ post ipꝫ i duo-
deno. Et hoc intestinũ constringit̃ ꝛ detumẽ
scit ꝛ minoratur in egritudine valđ. Et por-
tio alia abluit̃ ab eo ad illud qđ ẽ sub eo de
intestinis: qm̃ colera citrina venit ex felle ad
hoc intestinũ ꝛ ẽ pura nõ p̃mista q̃re ẽ forti-
tudo ablutionis vehemẽter cõmouẽs virtu-
tẽ expulsiuã cũ mordicatiõe ppea ꝙ lauat ꝛ
adiuuat ad expellẽdũ ad inferiora p hoc qđ
cõmouet expulsiuã. Adiuuat ergo ad expel-
lendũ ad duas ptes simul.s.ad epar ꝛ ad in-
feriora. Accidit ergo pp has dispõnes vt re
maneat hec pars intestini vacua ꝛ noiat̃ pp
illud ieiunũ. Et cõtinuat̃ cũ ieiuno ex intesti
nis intestinũ longũ inuolutũ reuolutũ habẽs
reuolutionẽ vnã post aliã: ꝛ iuuamẽtũ in in-
uolutione sua ꝛ cã reuolutionũ in ipso ẽ illud
qđ innuimus in capitulis p̃cedẽtibus. Et est
vt sit cibi in ipo mora ꝛ cũ mora cõtinuatio
orificioꝝ venaꝝ sugẽtiũ post cõtinuationẽ: ꝛ
hoc intestinũ ẽ postremũ intestinoꝝ supiorũ
q̃ noiantur gratilia ꝛ digestio i eis est plusq̃ꝫ
in intestinis inferioribus q̃ noiantur grossa.
Sũma.n. opationũ intestinoꝝ inferioꝝ est p̃
paratio fecis ad exeũdum q̃ꝫuis etiã nõ eua
cuẽtur a digõne sicut nõ euant̃ a venis epis
veniẽtibus ad ea pp suctionẽ ꝛ attractionẽ.
Et cõtinuatur cũ inferiori gracili intestinuꝫ
noiatũ monoculũ ꝛ noiatur ita: qm̃ ẽ intesti-
nũ qđ nõ hꝫ nisi vnũ orificiũ ꝛ est sicut cistis
ex quo recipit illud qđ ad ipꝫ venit desuper.
Et ex ipso iteꝝ educit ꝛ expellit illud qđ ex-
pellit. Et situs eius est ad posteriora paruꝫ ꝛ
eius declinatio est ad dextrã. Et creatũ qdẽ
fuit pp iuuamẽta de qbus ẽ vt feci sit locus
in quo cõprehẽdatur ꝛ nõ cogat surgere oĩ
hora qua peruenit ad intestina ad inferiora

parũ stercoris sit cõcauitas in qua aggrege tur cũ sua totalitate: deinde expellatur ab ea cũ facilitate quũ cõpletur fex. Et de eis est qm̃ hoc intestinũ ẽ initiũ reliquaꝝ cõuersio nũ cibi ad feculentiã ⁊ pparationis suctiõis future accidẽtis ei ex mesaraica: lꝫ nõ fit in illo illa suctio ⁊ est motus descẽdens ⁊ depo situs imo non cõplet̃ nisi quũ euadit ab epe ⁊ appropinquatur ei cuꝫ vicinitate digestio nis post digestionẽ stõi q̃ fuit cũ quiete ⁊ vi cinitate in ipso aggregato ⁊ cõprehenso vel cõpresso in re vna in qua remãsit tẽpore lon go quũ esset quietus ⁊ aggregatus. Fit ergo ꝓportio eius intestina grossa proportio stõi ad gracilia. ¶ Et propter hoc est necessariuꝫ vt approximet epi vt cõpleatur ex epe ⁊ fiat cõplemẽtũ digestiõis ⁊ cõuertatur residuuꝫ eius qd̃ nõ digeritur ⁊ nõ est cõueniens su ctioni epis ⁊ ad melius ad qd̃ possibile ẽ ip sum cõuerti quũ iã fuerit inobediẽs in stõ ⁊ nõ aduenerit ei cõplementũ digestionis pro pter multitudinẽ materie ⁊ pcessionẽ separa tionis aduenientẽ ei qd̃ est magis obediens ꝓpterea ꝙ illud qd̃ est magis obediens sub mersit illud qd̃ est inobediens: ⁊ nõ iam de nudatũ est illud qd̃ est inobediens. Quũ er go aduenit ei virtus actiua inuenit ipꝫ ppa ratũ ⁊ denudatuꝫ nisi a supfluitate de cuius virtute est vt cõuertatur infecem ⁊ est reper ta in vtrisqꝫ dispõnibus simul: sed fuit in stõ cũ submersiore alio: ⁊ in colon est submersuꝫ hoc solũ. Et ẽ illud qd̃ ei permiscet̃ dignius vt ꝓprie patiatur ⁊ nõ vacuatus est stõus a passione quadã ⁊ digestiõe ⁊ pparatione. pp cõplemẽtũ passionis ⁊ digestionis quũ eua cuatur ab ipressione agẽtis. Et itestinũ qdeꝫ monoculũ est intestinũ i quo cõpletur dige stio eius qd̃ fuit inobediẽs in stõ ⁊ superfluit a digestiõe portio ⁊ parũ submergit ipꝫ ⁊ se parat inter ipꝫ ⁊ inter virtutẽ agẽtẽ i chimo humido: ⁊ fiat taliter vt parũ virtutis rectifi cet ipꝫ quũ inuenitur stans ⁊ morãs tãta q̃ꝫ titate qua discernatur eius digestio: deinde separatur ab eo ad intestinũ ex quo fugit sto machus illud qd̃ pparatũ est. Quidã aũt di xerũt ꝙ intestinũ creatũ ẽ monoculũ vt mo retur in ipso chimus ad mũdificãdũ epar ex eo qd̃ remansit in ipso de substãtia cibi inte gre: ⁊ putauerũt ꝙ mesaraice nõ veniũt nisi ad monoculũ. Et isti qdẽ experimentatores errauerũt in hoc ⁊ neqꝫ sunt iuuamẽta eius nisi illa que declarauimus. ¶ Et huic quidẽ intestino sufficit orificium vnũ quũ non sit si tus eius situs stomachi fm̃ longitudinẽ cor poris. Et ex vtilitatibus eius fꝫ ꝙ est mono culũ est ꝙ ipsuꝫ est aggregatiuũ superfluita tũ que si venirent oẽs ad reliquũ intestinoꝝ timeretur aduentus colice. Et qñ aggregan tur i eo a via diuertũt. ¶ Et possibile est vt eaꝝ aggregatio expellatur a natura in sũma vna. Aggregatum eni velocius expellitur q̃ꝫ dispartitũ. Et ex iuuamentis eius est ꝙ ipse est locus eius quod generatur i intestinis. s. vermiũ ⁊ serpentũ: nã raro euacuatur ex eis corpus. Et in generatiõe ipsoꝝ est iuuamen tũ etiã quũ sint pauci numero ⁊ pauce q̃ꝫti tatis ⁊ hoc intestinũ est dignius aliis intesti nis vt descendat in rupturã inguinis: qm̃ nõ est ligatũ neqꝫ strictũ cũ eo qd̃ aduenit ei de mesaraica nõ eni aduenit ex mesaraica res que habeat magnitudinẽ. Et cõtinuatur cũ monoculo ab inferiori parte eius intestinuꝫ noiatũ colon ⁊ intestinũ grossum spissuꝫ quũ elongatur a monoculo declinat ad partem dextrã declinatione cõueniente propter pro pinquitatẽ epis deinde ad partẽ sinistrã de scendẽs. Quũqꝫ opponitur lateri sinistro de clinat ad dextrã ⁊ ad posteriora descendens etiã. ¶ Et illic cõtinuatur cũ recto: ⁊ quũ p transit splenẽ coarctatur quapropter in eo q habet apa splenis ꝓhibetur exitus vẽtosita tis dũ nõ cõprimitur super ipꝫ. Et iuuamẽ tuꝫ in hoc intestino est aggregatio fecis ⁊ ex pressio eius ⁊ gradatio eiꝰ ad expellẽdũ post subtilẽ pseuerationẽ fecis ex cibo si fuerit in eo. ⁊ in hoc qdeꝫ intestino accidit colica fm̃ plm̃ eius. Et ex ea deriuat̃ nomẽ eius ⁊ inte stinũ rectũ ẽ postremũ intestinoꝝ ⁊ ꝯtinuat̃ cũ inferiori pte colon: deĩde descẽdit ex eo fꝫ rectitudinẽ ⁊ cõtinuat̃ cũ ficteri substentatuꝫ pp dorsum, alchati ampliatũ fortasse sile stõ ⁊ ꝓprie eiꝰ inferius. Et iuuamẽtũ huius in testini est expulsio fecis ad exteriora. Et crea tor qdẽ cuius essentia sublimis est creauit ei quattuor lacertos sicut scinisti. Et hoc inte stinũ nõ fuit creatũ rectũ nisi vt sit expulsio fecis ab eo facilior. ¶ Et lacerti qdẽ adiuuã tes ipsum ad expellendum non sunt in ipso: imo sunt illi qui sũt super mirac. Et sũt. viii. lacerti. Sit itaqꝫ hec quãtitas sufficiens de anatomia intestinorum ⁊ relatione iuuamẽ torum eoꝝ. Et non mouetur aliquid horum

membrorum que ſunt via cibi per lacertos niſi duo extrema.ſ.caput ⁊ eſt meri ⁊ guttur ⁊ inferius ⁊ eſt ſicteris. Et adueniunt inteſtinis cibus vene ⁊ arterie ⁊ nerui plures neruis epis: ꝓpterea qa indigẽt ſenſu plurimo.

¶ De ſolutione ventris omnium modorum ⁊ cauſis vſq3 ad lubricitatem omnium inteſtinorum ⁊ colirica paſſione ⁊ ſanguinolenta egeſtione ⁊ fluxu ſanguinis ex vẽtre ⁊ expulſionibus rex ex epate ⁊ ſplene ⁊ cerebro ⁊ ex corpore:⁊ tenaſmone. Capitulum .ij.

Scias ꝙ omnis fluxus vẽtris: aut eſt ex cibarijs ⁊ cibis ⁊ aere cõtinente: aut ex mẽbris. Et nos quidem loquemur primum de facto ex mẽbris. Et factus ex mẽbris:aut eſt ex ſtomacho:aut ex meſaraica:aut ex epe aut ex ſplene:aut ex capite : aut ex inteſtinis: aut ex toto corpore. Et omnes illi communicant in cauſis. Nam aut ſequitur illud malitiam complexionis propter debilitatem retentiue:aut digeſtiue:aut expulſiue: aut confortatur expulſiua:⁊ totum illud aut eſt propter malitiam complexionis ſingularis: aut propter malitiam complexionis cum materia confirmata in inteſtinis: aut propter conturbationem ſubſtantie eius: aut egritudinẽ officialem:aut vlcus: aut rupturam . Et de facto ab epate iã nos expedimus ⁊ diximus de eo qui fit propter cõplexiones eius ⁊ apoſtema ipſius ⁊ oppilationes eius ⁊ alia . Et ſimiliter diximus illum qui eſt ex meſaraica. Factus autez a cerebro eſt ille qui fit propter catarrum deſcendentem ab eo ad ſtomachum ⁊ ad inteſtina ⁊ corrumpit cibum ⁊ facit ipſuz deſcendere ⁊ deſcendit ipſemet cum eo propter ſuam lubricitatem ⁊ expulſionem expulſiue. ¶ Factus autem a ſtomacho non eſt totus indigeſtus : ⁊ cauſa illius eſt debilitas virtutis retentiue quare nõ ſuſtinet delationez cibi niſi vſq3 ad tempus in quo iam digeritur ⁊ non digeritur : deinde non poteſt gradare miſſionem eius ⁊ egreſſionem eius ⁊ illud eſt propter debilitatem exiſtentem propter malitiam complexionis frigide ſecundum plurimum. Et eſt propter malitiam complexionis calide et humide et ſicce . Et errauit qui exiſtimauit ꝙ ſit illud. propter phlegma non aliud ⁊ propter complexionem frigidam ⁊ humidam : quanuis hoc ſit ſuperans ⁊ hoc eſt ducens ſua longitudine ad hydropiſim . ⁊ eſt in ſummo difficilis curationis cum confirmatur. ⁊ multotiens eſt cauſa in ipſo remanentia virtutis medicinarum ſolutiuarum adherens ſuperficiei inteſtinorum ⁊ ſtomachi ⁊ orificijs venaꝝ ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ.⁊ hic qñq3 obſeruat periodos ⁊ multotiens adducit ad abraſionẽ malã ⁊ vlcera.⁊ qñz fit iſte ſtõaticus ꝓpter dbilitatẽ digõnis q̃re corrũpitur ⁊ appetit expelli.⁊ qñz fit ꝓpter lubricitatẽ ĩ ſtõ factã ꝓpter hũiditates q̃re nõ dimittit ipſuz figi ea quãtitate q̃ digeratur ⁊ nõ ẽ hoc ĩ veritate egrediẽs ex eo qꝺ diximus ſed nos appropriauimus ipſũ cũ allatiõe ĩ diſtinguẽdo ad excitãdũ.⁊ hoc plurimũ qm̃ illud ꝓducit ad hydropiſiz . Et Hip.qde laudauit ĩ ipſo eructuationẽ acetoſã qm̃ ſignificat paucã caliditatẽ facienten vaporez quẽdã lz nõ ſit cõpletus poſtq̃z fuit mũdificatus.⁊ quoniã acetoſitas qñz ĩcidit vt coriũ a corticibꝰ ꝑparat ſtõm ⁊ facit a cgrere retentionẽ tũc laudauit per illũ ĩquatũ ẽ ſignificatio ⁊ ĩquãtũ ẽ cã.⁊ qñz fit hmõi lubricitas ex vlceribus ĩ ipõ aut ĩ eo qꝺ ipſi vicinaꝛ q̃re cõicat ei ſtõus ĩ dolore aut ꝓpter ĩceptionẽ vlceꝝ ⁊ illud ĩ ſtõ paꝝ eſt.⁊ qñz fluxus ventris ſtõaticus ẽ catarrus ĩ ſtõ ꝓpter illud qꝺ ipſe cõprehendit ex humalis effuſis ad ipz ex corpore q̃re corrũpũt cibũ q̃zuis ſit bõe ſubſtãtie.⁊ fit neceſſariũ ei expellere ipſũ vomitu ⁊ deponere ipſũ. Et ſi fuerit pars ſuperior fortior nõ expellet ipſũ ⁊ nõ educet vomitus immo cũ ſolutõe vẽtris. ⁊ quãdoq3 nõ fit ſolutio illoꝝ hũoꝝ ꝓpterea ꝙ ipſi corrumpant cibum ⁊ cogant ſtõm ad expellendũ ipſũ immo eſt in ipſo virtus quã abhorret ſtõus quare expellit ipſum ⁊ quod eſt cum ipſo aut eſt ĩ ipſomet virtus ſolutiua aut lubricatiua aut inciſiua abraſiua ſicut facit multitudo cholerice materiei effuſionis ad os ſtõi ⁊ fit illud cã fluxus ventris ſtõatici. Et quandoq3 fit propter ventoſitatem et inflationem q̃ oriuntur ⁊ corrumpitur digeſtio ⁊ accidit illud quod diximus. Et quandoq3 fit lubricitas non propter aliud niſi propter illud quod comeditur ex debilitate retentiue aut permiſto corrumpente immo in comeſto prius propter qualitatem ſuam immo propter quantitatem. Ipſum.n.quando multiplicatur vincit virtutem retentiuam ⁊ egreditur ſicut intrauit. Et quandoq3 fit propterea quod corrumpitur. aut propter multitudinez ſui aut ꝓpter ſuã paruitatẽ ſicut ſci-

uisti:aut pp malitiam sui ordinis:deinde pp artifficiũ. Et qñ3 est solutio vẽtris stomatica pp dolores existentes in stõ: aut in eo qđ ei vicinatur: q̃re accidit debilitas virtutis retẽtiue in ipso ꝛ dolores illi in ipso fiunt a vẽtositate ꝛ ab a̅p̅atibus ꝛ a malitia cõplexionis diuerse ꝛ totũ illud est i ipso aut venit ad ip3 ex eo qđ ipsi vicinatur. In facto aũt ab intestinis dicamus in primis illũ qui fit ex intestinis.v.supioribus ꝛ dicamus ꝙ fluxus factus ex eis:aut est cũ excoriatiõe:aut est sine excoriatiõe. ¶ Et excoriatio ẽ dolor abrasionis ex supficie intestinoꝝ intrinseca. Et illđ abradens aut ẽ materia colerica:aut sanguinea acutaꝝ:aut virulenta:aut saniosa:aut feculenta. Et procedit ab ipsis intestinis:aut ab eis q̃ supra ipsa ꝛ puenit ad intestina. Et epaticus est huius gñis: ꝛ iam p̃teriit sermo noster i ipso subtiliter perscrutatus. Et apostemosus sanior est q̃3 epaticus:ꝛ ille q ẽ ex debilitate est susceptibilior curatiõis. Et excoriatio ꝛ solutio vẽtris est splenetica ꝛ fellina ꝛ epatica ꝛ illa q̃ ẽ ab vlceribus in stõ ꝛ meri:oia sũt pp illud a quo ꝑcedit materia ad intestina. Sed noster sermo nõ ẽ nũc de illo imo i illo qđ est ab ipsis intestinis. Et illud aut est pp a̅p̅a in intestinis aut ꝑpter mordicationẽ colericã aut san.effusu3 ex epe vehemẽtis caliditatis aut ꝑcessionẽ vene i superioribus aut inferioribus:aut ꝑpter medicinã solutiuã vulnerãtẽ intestina:sicut pulpa colloquintide ant ex colera ꝛ vlceribus cum putrefactione ꝛ corrosione:aut vlcerib⁹ mundis aut vlceribus sordidis. Et ipsa aut sũt in testinis grossis ꝛ sũt magis salua:aut i intestinis gracilibus ꝛ sunt prauiora ꝛ ꝑprie cadentia in ieiuno. Videt̃ eni ꝙ nõ sanetur vlcus eius nedũ ꝙ a ruptura sua ꝑpter multitudinẽ venaꝝ ei⁹ ꝛ magnitudinẽ eaꝝ ꝛ subtilitatẽ corporis eius ꝛ cursũ colere pure ad ip3 ex felle p̃ter cõmistionẽ: ꝛ qm̃ maria ẽ malitia nocumẽti eius ꝑpterea ꝙ ꝑrimũ ẽ mẽbro regali qđ ẽ epar:nã nõ ẽ ex intestinis aliquod ꝑpinquius ei q̃3 ieiunũ. Et medicina etiã nõ stat super ip3:imo lubricãdo recedit ab eo.ꝛ vlcera qdẽ fiunt ex excoriatõe fecis. Et ex acuitate cole aut salsedine hũoris aut vehemẽtia fricionis viscositatis q̃ quũ eradicat̃ vulnerat:aut ꝑpter eruptiõe3 a̅p̅atã ꝛ reliq̃s eũones diuersas nocẽtes per suũ exitũ. ꝛ q̃cũq3 excoriatio melica ẽ eueniẽs f3 sẽitã

inceptiõis ẽ mortalis qm̃ significat cãcrũ putrefactũ.ꝛ illa q̃ ẽ i fine febriũ ẽ mortalis valde q̃3uis non fiat adhuc solo melica ꝛ ꝑprie illa q̃ ebbullit sup terrã ꝛ h3 odorẽ acetosũ.ꝛ q̃3uis sit virtus fortis adhuc ꝛ q̃3uis sit i sanitate ẽt tamẽ hñs hãc spẽ3 melicã nõ sanatur. Quũ ãt nõ ẽ ei h̃ ꝑprietas ꝛ nõ ebullit neq3 h3 odorẽ acetosũ tũc ẽ supfluitas melica quã expellit nã ꝛ sepat̃ cũ ea sanitas qñ3. ꝛ vlc⁹ qdẽ qñ3 generat̃ successiõe a̅p̅atis ꝛ fit a re iobediẽte aut abrasiõe aut cibo duro excoriãte suo icessu ꝛ qñ3 fit ab humorib⁹ q̃ solone educti fuerunt deide vlcerauerũt.ꝛ terminus qdẽ tẽporis generatiõis vlceris a fluxu cholerico ẽ due hebdomode.ꝛ a baurachio ẽ mensis ꝛ a melico ẽ q̃drasim⁹ dies vsq3 ad plurimũ illi⁹.ꝛ multotiẽs qdẽ pforãt̃ itestina hñtis vlcera ꝛ morit̃ f3 plurimũ. ꝛ qñ3 sũt qdã fortes ꝛ laborãt aliq̃ tẽpore ꝛ aggregat̃ fex i vẽtre eoꝝ ꝛ sũt q̃si hydropici deide moriũtur. Secũdũ plurimũ vero cũ vlcus ad hoc peruenit egrediatur de substãtia itestinoꝝ aliqd q̃ntitatẽ habẽs ꝑducit ad putrefactionẽ ꝛ ad casũ virtutis cũ ꝯmunitate stõi ꝛ ad morte3. Quomõ.n.nõ cũ perforẽtur ꝛ ꝑprie intestina supiora.ꝛ iã dixerũt qdã ꝙ perforata sunt q̃dã itestina iferiora deide perforata sũt almirach.ꝛ vẽter ꝑpter a̅p̅a accidẽs i eis idirecto foraminis ꝛ cõmunicãs illi putrefactiõi ꝛ nocumẽto ꝛ perforatus ẽ vẽter ẽt illic ꝛ egrediebat̃ stercus ex eo ꝛ vixit hõ ꝛ q̃3uis sit i summa possibiliũ ẽ tamẽ de possibilibus lõgiqs. Et lõgiquius eo ẽ vt viuat ꝛ fex effundat̃ ad spatiũ vẽtris. Dixerũt qdã qñ accidit vt perforẽtur itestinũ ꝛ vẽter i directo ieiuni nõ sedatur dolor ꝛ nõ figit̃ aliqd i stõ ꝛ arefit habẽs ꝛ illud aperitur vẽter eius ꝛ morit̃. ¶ Et species excoriatiõis sũt.v.sãguinea ꝛ virulenta ꝛ saniosa ꝛ curathia ꝛ mucosa ꝛ corticalis ¶ Et saniosa ẽ salua ꝛ succurritur ei.et multotiens fit ex egritudinibus acutis et febrib⁹ adurentibus et tertianis.et multotiens ẽ eis crisis. ¶ Et saniosa cũ icipit p̃mitiue aut ẽ cã eius eruptio dubellati et a̅p̅atũ i visceribus quã expellit nã ad itestina etiã est magis i coliis.et ista pars nõ est vere stõatica et multotiens nocet stõ et facit accider̃ i ipso corruptõnẽ i fine rei.et multotiẽs seqtur ipsã fluxus vẽtris saniosus et nõ retinet̃ et ẽ plurimũ illius pus saniosũ et qñ3 admiscetur ei sãguis. Quod si illud nõ ẽ cã eius et nõ est i mẽbris

iterioribus apostema maturū qd erūpatur
tūc fit ex parte cācri putrefacti i intestinis et
nō est sanitas pp̄ter multitudinē eius qd cō
iungitur et paruitatē eius qd iuenitur de qe
te pp difficultatē egritudinis, i se ipa. ¶ Vi-
rulenta aūt aut est a liqfactiōe aut a resuda-
tiōe apatis existentis i via maturatōis et plu
rimū ipsius nō ē cū stomatica. ¶ Sāguinea
aūt alia est eueniens subito et alia est eueni-
ens paulati. et pme qdē cā est apertio venaꝝ
et secūde resolutio singularis. et cū non asso
ciatur ei dolor aliquis tūc nō fit ex apostema
tibus imo ex rebus aliis et pp̄rie cū associā
tur cū illo signa alia. et qñz fit ex itestinis etiā
sine dolore cū ē bm semitā apertiōis orificio
rū venaꝝ eoꝝ sine cā alia ⁊ ē icolumior. ⁊ cū
fuerit hyems sicca septētriōalis deide succes
serit ei ver pluuiosū meridiōale et estas plu
uiosa multiplicabitur fluxus san. ex ventre. et
similiter qñz hyems ē austria et ver boreale
pauce pluuie et pp̄rie i corporibus. hu. et cor
poribus mulieꝝ. et qñ venit estas post ver bo
reale et hyems austrinā multiplicātur solutio
ventris et excoriatio et est cā eoꝝ multitudo
catarroꝝ. et qñz multiplicatur fluxus san. p
ventrez i regiōibus meridiōalibus et cū exuf
flatōibus austrioꝝ et multitudie pluuie ppea
qa mouēt materias et mollificāt poros et p
pe post catarros salsos. Flux' āt sā. p ventrē
q est post solonē cholicā et excoriatōez cholicā
⁊ est cū dolore est malus et ppe qñ pcedit al
curathi deide venit sāguis purus illud eni si
gnificat q est sup corpus itestinoꝝ. ¶ Alcura
thi vero est ab aliq abrasiōe tunice itestinoꝝ.
Sed mucosa ē pp̄ter huīditatē grossā. et qñ
qz accidit fluxus vētris mucosus i febribus
compositis. et species febriū quā dicā i capi
tulo suo i febribus pestilētialibus ⁊ plurimū
quidem fit i pestilentialibus ⁊ est spumosus.
¶ Corticalis aūt qñz fit ab vlceribus stōi et
egreditur cū solutiōe vētris sed nō ē illic ex-
coriatio. et qñ ē cū ex coriatiōe est ab ipsis tu
nicis intestinoꝝ. et significatur q fit de gros
sis semp pp̄ter grossitudinē et i pluribus per
maiorē. et q fit de subtilibus per cōtrariū. et
cortices isti egreditur apud eleuationem ad
ascellam et est plurimum exitus eoꝝ quum
fit clistere lotiuum. Inqt. Hip. Solutio ven
tris grossa melica nō sanat. Dixit. Hip. cū ē
eūo similis aque deinde fit similis vnguen
to est mala. ⁊ cū accit post hydropisim solu-
tio ventris eueniens ab apate epatis que est
mala ⁊ egō sanguinolenta tunc solutōe educi
tur aquositas ⁊ nō absciditur. Inqt ois flu-
xus ventris post egritudinē subito est malus
significans mortē propiquā. ¶ Inqt ⁊ quan-
doqz fit cū hydropisi egō sanguinolenta que
nō absciditur ⁊ neqz sanatur qm nō solutōe
educitur aquositas. Immo solutōe educitur
illud quod debilitat corpus. et quandoqz per
ducunt excorticatio et vlceratio itestinoꝝ ad
hydropisiz. et si aliqs hz cū punctura spasmū
et vomitū et singultū et conturbatōez rōnis
significat mortē. ⁊ i lib. Hip. q hz dysenteriā
et apparet post aurē eius sinistrū res nigra si
milis herbo et accit cū hoc sitis vehemens
moritur i. xx. nō tardatur et nō euadit. Illa
autē que fit ab itestis absqz excorticatiōe et
absqz causa eoꝝ que sunt super ea cōicat lu
bricitati stomatice i causis. Sed que facta ē
a corporibus vlceꝝ i eis plusqz ea que ē i stō
Immo quasi nō est nisi i eis. ¶ Si autē fue
rint eradicabiles i materia faciens eas non
cessauerit currere perducit illū ad excoriatio
nē sanguineā proculdubio et ad fluxū san. per
ventrē fortē et cōicabit ei i causa cōicātia vir
tutis medicie solutie ad orificia venaꝝ que
sunt i eis et superficiei eoꝝ et facit solutōez. ⁊
illa que fit a debilitate itestinoꝝ et stōi nomi-
natur materia ventris et plm cause i hoc est
debilitas et vlcera et corpora eoꝝ. et quan-
doqz accit vt congelatur aliqd huius san. effu
si i ventrē. et significant illud frigus extremi-
tatū subito et festie et iflatio ventris et casus
pulsus et peruentio ad sincopim. De ea au-
tem que est ab itestino recto et est itestinum
sextū alia est que est cū dolore et noiatur za-
bir et est dolor extensus et abrasiuus i itesti-
no recto et alia est que est sine dolore. et cau
sa alzabir aut est apa calidū ex quo currit ali
qd aut apa durū aut mollificatio lacerti qua
re egreditur cū eo anus aut tensio ex q accit
spasmus quare prohibetur lacertus retenti-
uus i parte ani ab opatōe sua aut superflua
salsa aut baurachia aut chimus grossus aut
cholera igrediens aut frigus adueniens mē
bro aut longitudo sessionis super durum aut
grossitudo eius qd egredit de fece ⁊ durities
eius aut hemorois aut fistula aut rigadia aut
rugitus aut corrosio aut grauitas sensata. ⁊
plimi qd fit ex hu. mucoso ⁊ postqz fuerit mu
cosus fit curathius deide pūcta sā. ⁊ qñz egre

ditur cū zahir aliquid qđ ē ficut caro h3 q dixerūt qdā sed. B.elōgauit illud. ⁊ zahir quidē plurimū accidit hñtib⁹ phl'a putridū naz putrefactio eius relinquit vestigia in itestino recto apud icessionez suā omni hora. Amplius est viscosū adderens nociuū.⁊ qñz cogitat eger q i ano suo sit sal puluerizatur pp bau-rachitatē eius.⁊ zahir facilius ē illud qđ nō succedit dysentire aut generatur a dysenteria. ¶ Et qñz accit vt spasmet anus ⁊ rectū aut tēdatur q̄re accidit lacerto vt nō retineat illud qđ venit ad eū sicut accidit ei vt spasmetur ⁊ nō potest facere descendere qđ supra ipsū ē ad eū. Illa aūt q̄ fit ab ano sine dolore ē san.nō aliud. Et plurimū quidē eius ē fm semitā q̄ nā expellit supfluitates ex corpore. Et coadiuuāt ip3 i corpore cause superfluitatū cibo⁊ ⁊ retentio cursus aut icisio mēbri aut dimissio exercitii aut reliq̄ q̄ dicūt i locis suis. Et iste non o3 vt retineatur nisi timeatur casus pulsus ⁊ virtutis. Iste ergo sunt species cursus intestinalis intestino⁊ fer. Factus autem a toto corpore aut est secundum semitā crisis aut fortitudinem virtutis expulsiue aut secundum semitam casus virtutis retentiue sicut accidit timenti q statim superueniat ⁊ habenti ptisi3 i fine vite sue aut secundum semitam liquefactionis ⁊ incipit subtilis deinde fit turbita ⁊ fit fortis fames ⁊ cadit virtus ⁊ accidūt febres.⁊ quādoq3 accidūt nausea ⁊ difficultas vrine ⁊ ventositas ⁊ rugitus ⁊ tenebrositas coloris ⁊ frigus extremitatū ⁊ exiccatio lingue. Aut secundu3 semitā cōuersionis humo⁊ ad corruptione3 ꝑpter febres malas ⁊ venena nocentia. Aut secūdū semitā expulsiōis repletiōis vehementis ꝑpter illud quod scis ex dimissione euōnes aut retētione cursus cōsueti aut abscissione membri aut dimissiōe exercitii aut paucitate solutionis ex corpore ⁊ reliquis que sciuisti aut propter compositione3 nauseatiue satietatis plurime in vicibus pluribus ⁊ redit secundum semitam egritudinis acute ⁊ est de summa colirice passionis aut secundum semita3 prohibitionis nutrimenti propter oppilationes i venis ⁊ aliis. ¶ Colirica aūt passio ē motus materie⁊ corrupta⁊ nō digesta⁊ ad sepatione ex via itestini redeūtiu3 ad ipsū a corpore fm acuitate3 ⁊ labore3 expulsiui cibi nā3 cū nō digerūt valđ ꝯuertūtur i hūores nō ꝯuenientes corpori ⁊ mouet nā ad expellēdū eos a corpore cū grauēt sup ipsum ex ptibus cū spēbus vomitus cholici ⁊ aquosi ⁊ erugiosi quādoq3 ⁊ spēbus fluxus vētris.⁊ illa cholirica passio cuius cā est corruptio cibi i colūio⁊ est ea cuius est frequētia corruptōis post corruptōe3.⁊ cholirica qdē passio mala icipit in pmis cū lenitate deide accidūt dolor ⁊ punctura i vētre ⁊ i itestis ⁊ dilatatur ⁊ ascendit ad stōm ꝑpter multitudinē eius nocet ei ex humoribus acutis veniētibus ad ipsū h3 pl3 sūt fluxus vētris ⁊ vomitus sil. Quū ergo expellūtur mūdificātur hūores corporis ꝑpter illđ qđ scis ex causis. Incipit ergo cū fluxu vētris cholerico deide aquoso puro molli fetido deide quādoq3 perducit ad fluxū vētris q est sicut lotura carnis recētis habētē odorē piguedis ⁊ ad curathiū deide perducit ad mollificatōe3 pulsus ⁊ spasmū ⁊ sudorē frm ⁊ ad mortē.⁊ i habētibus qdē coliricā passionē multiplicatur sitis ⁊ quotiēs bibūt aqua3 calefit i stō eo⁊ ⁊ euomunt eā. ¶ Et tollerare sitim cōfert eis ⁊ multotiēs accit eis destructio pulsus fm semitā cōpressionis ⁊ lesionis ꝑpter causam accidētiū sequētiū maligno⁊. ¶ Quū ergo qescunt accidētia redit pulsus ⁊ ille q cōsuetus est icurrere coliriā passionē nō h3 ex ea timorē sicut ille q nō assuetus est ea ⁊ est i ifantibus plus. ⁊ colirie qdē passiones plm nō accit nisi i estate ⁊ autumno propter debilitatē digōnis i vtrisq3 ⁊ minoratur in hyeme ⁊ vere.⁊ quādoq3 multiplicat euētus colirice passionis ex potu aque frē i ieiunio sequēte cibū grossu3 precipue i comestione grano⁊ pinee ⁊ chrysolima ⁊ melones sūt ex eis que cōmouēt coliricam passionē. ¶ Et mltotiēs qdē restrigitur colirica passio ⁊ declinat materia subito ad mēbra vrie ⁊ accit ardor vrie. Fluxus āt vētris eueniēs ꝑpter ꝓhibitōe3 penetratōis cibi est opilatiuus.⁊ ille q noiatur fluxus vētris factus cū piodus illud est qm̄ vene oppilate replētur i tpē noto vsq3 q̄ euētur deide euētur reducēdo ⁊ i eo q est iter vtrasq3 dispō est sicut sana. ⁊ pl3 q est iter parorismos est.xx.dies.⁊ quādoq3 antecedit aut tardatur propter illud qđ scit de causis. Factū autē ꝑpter cibū iā semel diximus i stō. Verūtamē nō est malū si iterēus illud ⁊ addamus velociter. Dicamus itaq3 q factus ex cibis aut est ꝑpter eo⁊ paruitatē quare corrūpūtur i stō ignito sicut sciuisti ⁊ nō recipit eos natura aut ꝑpter grauitatē

eoꝝ etiã q̄re descēdūt aut ꝓpter eoꝝ mordi-
catõez sicut cepe aut ꝓpter virtutē venenosã
sicut i fūgis aut ꝓpter velocitatē cõuersiõis
ad corruptõez sicut lac aut ꝓpter vehemētiã
subtilitatis eoꝝ quare resudãt ⁊ nõ retinētur
apud portanariū aut ꝓpter ipsoꝝ hūiditatē
⁊ eoꝝ viscositatē quare lubricãtur aut ꝓpter
multitudinē motus super eos aut ꝓpter mul
titudinē potus aq̄ post ipsos q̄re subito depo
nit eos ⁊ lubricare eos facit aut ꝓpter multi
tudinē eius ꝙ repit de hūoribus lubricãtibꝰ
sicut phlate ⁊ abstergētibus sicut chola aut
qa est cibus cõturbatus ⁊ est illic q est plime
q̄titatis ⁊ pauci nutrimēti sicut sūt olera aut
ꝓpter ordinē necessario faciētē lubrificatõez
sicut pmissio cibi lēis facilis digõnis lubrici
tãtis ⁊ postrēitas cibi stiptici cõpssimi. Aut
postrēmitas eius q est velocis cõuersiõis q̄-
re corrūpit ⁊ corrūpit qd̄ sub eo ē ⁊ vocat na
turã ad expellēdū. Scds autē ꝓpter aerē cir
cūdãtē est qm̄ aer cõtinēs calidus resoluit q̄
re exiccat ⁊ frigus aggregat q̄re ꝯstrigit ⁊ au
ster ⁊ multitudo pluuiaꝝ ⁊ regiões meridio
nales soluūt vētrē. ⁊ quãdoq̄ ē vētositas cã
fluxꝰ vētris p id qd̄ corrūpit de digõne ⁊ mo
uet de cibo. Inqt Hip. althea accit diaria
plima p althea itelligit illos q nõ possūt pro
ferre the ⁊ cã i hoc ē ꝙ hūiditas dnat super
mēbra ipsoꝝ neruosa ⁊ sup stõs eoꝝ cū cõita
te cerebroꝝ eoꝝ aut ꝓpter cerebꝝ ⁊ aliud ⁊
isti ēt oꝫ vt soluãt cū facilitate. Inqt Hip. q
est i pueritia lēis nature aut dure est apd̄ se-
nectutē ecõtrario sꝫ q ē lēis nature sēp i ado
lescētia nõ cõueīt ei i senectute assiduatio eiꝰ
⁊ ois fluxus vētris q fit post egritudinē vehe
mētē accidēs subito ē significatio mortis qm̄
significat corruptõez subitã. Dr̄a iter illū q
ex illo lubricatiuus est ⁊ iter stõi lubricitatē si
gnificat digõ pauca q̄ ē i cibo cū ergo descē
dit a stõ nõ morat i itestis imo ꝓcedit ad exi
tū. Si vero cã eius ē vlcus significãt ipm ex
coriatio ⁊ illd̄ qd̄ egredit de significatõibus
vlceꝝ. ⁊ si ē phla viscosū ⁊ significat ipsum ēt
phla qd̄ egredit cū eo ⁊ vētositas ⁊ rugitus i
vētre cū q̄ sentit lubricitas rei grauãtis. ⁊ i vl
ceribus p dolorē sub loco stõi ꝙ si fuerit lubri
citas nõ ab vlceribus neq̄ a phlate imo pp
malitiã cõplõnis significabit illd̄ pnatio exi-
tus signoꝝ vlceꝝ ⁊ phlatis. ⁊ singultꝰ cū accit
habētibus fluxū vētris ⁊ ꝓpe hntibus zahir
ē significatio mala significãs siccitatē facien
tē arefactõez. ⁊ cū cibat hn̄s vētrē debilē ⁊ n̄
addit pulsus eius tūc cures eū. ⁊ hn̄s vētrez
morit paulati cū casu pulsus eius ⁊ fit vermi
culos aut formicãs ⁊ ē cū hoc viuꝰ ⁊ itelligit
deide destruit pulsus eiꝰ ipso viuo deide mo
rit. ⁊ scias ꝙ ille q egerit spēs diuersas .s. cho
lerici ⁊ spūosi ⁊ spēs pigues ⁊ nõ debilitatur
nõ oꝫ vt ipm cõstrigas ⁊ pducas ipꝫ ad egri
tudines difficiles ⁊ egritudines malas frau-
dulentas.

De signis. Capitulum .iii.

Dicit ꝙ quãdo fuerit vria i febribꝰ cho
lericis cū icolūitate signoꝝ i fixiõe rõ-
nis ⁊ defectu soda ⁊ sikiun tūc caue excoria-
tõez itestioꝝ. Amplius dr̄a iter cerebralē et
stõaticū est qm̄ stõaticus ordinē nõ hꝫ neq̄
horas p se ipsum i qbus crescat imo est fm̄
regim̄ nã si digestiua est debilis egredit sine
digõne. ⁊ si sūt retētiua ⁊ expulsiua sit debilis
egredit velociter ⁊ nõ egredit plm̄ subito. im
mo frequētatur eleuatio paulati ⁊ plm̄ eius
est ex frigore. ⁊ si est debilitas i nõ digestiua
egreditꝙ egredit nõ pnatū digõne tota. imo
egreditur hn̄s digõnē quãdã fm̄ tēpus mo-
re i stõ. ⁊ cū illo q est a lubricitate hūorales
egrediūtur hūiditates cū illo qdē q̄ fit a lubri
citate vlcerosa aut bothoria sūt signa vlcerū
stõi ex vomitu corticali ⁊ bothor i ore ⁊ dolo
re. Et Hip. qdē iã dixit illis q itestioꝝ lubri-
citatē hn̄t vomitus est malus ⁊ hoc iudiciuꝫ
occultã hꝫ causã. Cerebralis at plm̄ ē post
somnū lõgū ⁊ est cõseruãs paroxismos ⁊ cū
eo sūt signa catarroꝝ ⁊ corruptõis cerebri. ⁊
i lib. algarab. Quū apparet i lubricitate ite-
stinoꝝ sup costas aliqd sile ciceri ⁊ ꝓuocatur
vria ⁊ multiplicat moritur eger i ipsa hora.
Epati vero signa iã dixius i ca. egritudinuꝫ
epatis ⁊ silr eius q ex mesaraica. Plm̄ at
est splenetici est melicū ⁊ iã dixius i ca. suo.
Infeculento autem iaꝫ dixius qd i illo sit de
signis malis ⁊ saluis ⁊ distixinius ipsum ab
epatorio. ⁊ illud per id quod scitum est quod
est apud dolores eius ⁊ dispositiones ipsius
egredientes a natura in capitulo egritudinuꝫ
splenis ⁊ in hoc ipso ⁊ cum dicte sunt expul-
siones epatice. Intestinalem autem qui san-
guineus est ⁊ qui nõ est sanguieus significat
dolor itestinorū ⁊ punctura ⁊ diuersificatur
ab epatico per illud qd̄ scis ex hoc ꝙ ille est
plus ⁊ hꝫ paroxismos ⁊ vices ⁊ ois paroxismꝰ ē
vterior illo q ē añ ipꝫ ⁊ mãifestior ⁊ eiꝰ nocu

mētū ī ſupioribus corporis eſt vehemētius ⁊ ſigna corruptōis epatis cū eo ſunt magis ap parentia. ⁊ ſcias ꝙ diſpoſitio doloris ⁊ pun cture ⁊ alcurathi eſt magis ad quod reddit Scias ergo ꝙ cū iuenitur qđ eſt ex iteſtis ꝓ culdubio lȝ cū eius ꝑuatōe quādoqȝ fit ēt ex iteſtis ⁊ excoriatōe ⁊ fluxū ſan. puri ab iteſti nis ſignificāt ēt dolor ⁊ pūctura. ⁊ quādoqȝ ē fluxus ſan. ab aptōe venaꝝ ⁊ eſt cū eo excor ticatio cū exulceratio fit. ⁊ quādoqȝ eſt exul ceratio i ꝑmis deide ſeqꝛ ipſū fluxus ſan. ⁊ ſi gnificāt ꝙ ipſe eſt iteſtialis alcurathi ⁊ abra ſio. ⁊ quādoqȝ eſt vlcus eradicabile adhuc q̄ re nō apparet alcurathi niſi poſt horā ſed eſt lubricitas doloroſa i loco noto ⁊ eſt quātitaſ eius qđ egrediꝛ pauca ⁊ cōtinuata ⁊ lōgi tē poris ⁊ exitus corticū i fluxu ſine excoriatōe ſignificat qđ eſt i ſtō. ſ. i eo qđ ſeqꝛ ipſū ⁊ ſi gnificat ipſū dolor ſtōi ⁊ illud qđ ſciꝛ i ſuo .c. ⁊ ſcias ꝙ alcurathi ⁊ excoriatio ſūt due ſigni ficatōes vltie ad ſignificāda vlcera. ⁊ qñqȝ ſūt cū hoc fetidi odoris ſignificāt corroſionē ⁊ ſi ſūt cū illo fetore melīce timeꝛ ꝙ ſit cācer ⁊ ſcitur locus vlceris aut leſiōis per exitū ſā. ex eis. ⁊ ex loco doloris vtrū ſit ſupra aut ſub eo ⁊ ex eo qđ eſt ſupra dolorē nā dolor graci liū eſt vehemēs cōicās mēbras ſuperioribus ⁊ ex torticibus an ſint ſubtiles aut groſſi qm̄ groſſi ſemper ſūt a groſſis ⁊ ſubtiles ꝭm plm̄ a groſſis ⁊ parui ſūt ex gracilibus ⁊ ex permi ſtiōe qm̄ vehemēs permiſtio cū eo qđ egredi tur ſignificat qđ vlcus eſt i ſuperioribus ⁊ ſe paratū ab ea ſignificat ꝙ ipſū eſt i iferiorib⁹ ⁊ multotiēs fit i illo q eſt i iferioribus ⁊ i ano aut ſāguis eius egrediaꝛ ante egōnē. ⁊ ex tē pore ꝙ eſt iter dolorē ⁊ alſcellatōeȝ qm̄ ſi eſt tp̄s proximū tūc eſt i gracilibus. ⁊ ex diſpōe eius ꝙ ipſi aſſociaꝛ ex egōne qm̄ ſi eſt chiloſū aut ſil̄e aq̄ carnis tūc eſt i gracilibus. ⁊ ex fo te qm̄ illđ qđ deſcēdit ex gracilibus eſt ma gis fetidū ⁊ ex dolore qm̄ dolor eoꝝ eſt vehe mētior. ⁊ ex ſā. q quādoqȝ egrediꝛ qm̄ ē i gra cilibus lauatiuus nō ꝑmiſtus cū ipſo ſtercoꝛ

¶ Et ſcias ꝙ quādo egritudo eſt vlcus ⁊ eſt chronica ⁊ illi qđ egrediꝛ eſt q̄ntitas ampliuſ nō eſt dolor ſenſatus tūc vlcus ē plīme ſor dis. ⁊ dr̄a qdē iter vlcus ſordidū ⁊ corroſiuū eſt qm̄ corroſiuū eſt vehemētis doloris ⁊ qđ egrediꝛ ex eo eſt vehemētioris fetoris ⁊ ē de cliue ad nigredinē ⁊ minus ⁊ ex ſordido ē vi rulētū aquoſū ⁊ eſt decliue ad albedinē ⁊ eſt grauis odoris ⁊ quādo egrediꝛ poſt alcurathi ſā. plurimus ſignificat ꝙ vlcus ꝓfūdaꝛ ⁊ egri tudo fit fortis ⁊ finiꝛ illđ qđ ē ſup faciē iteſtio rū ⁊ ꝑuenit ad ptē iteſtiorū ⁊ multotiēs fiūt poſt a͛pata q̄ ꝑterierūt vlcera ⁊ ſignificāt per dolores eoꝝ ⁊ reliq̄ q̄ dcā ſūt de ſignis ꝭȝ ꝙ ipſa ſūt a͛pata. ⁊ multotiēs qdē fiūt vlcera ꝓ pter cauſas alias ex eis q̄ dixius. Qđ ſi exer citio eſt ꝑꝑ aptōeȝ venaꝝ ꝑcedit eā eūo ſan. puri cuius eſt ꝑmiſtio q̄dā. ⁊ quādoqȝ ē cuȝ ea dolor ⁊ quādoqȝ nō ē cū ea dolor. ⁊ quan doqȝ ſūt cū ea ꝑiodi ſicut fit etiā i ea q̄ nō ac cidit ex iteſtis ⁊ antecedūt eā ſigna replōnis ⁊ ſi fuerit ab hemorroidibus ⁊ rebus cācero ſis i ſupioribus iteſtis putrida erit ⁊ cum ea erit ſā. niger ⁊ fiet paulati cōtinua ꝭm reple xionē corporis ⁊ eius eūonē. ⁊ ſi fuerit ab hu moribus ſalis ⁊ baurachiis aut groſſis viſco ſis ſignificabit eā eūo eaꝝ ꝑcedēs ⁊ euētus vētoſitatiſ ⁊ rugitus ⁊ ꝑuatio ticture i egōne ⁊ illđ qđ ſentiꝛ de re eradicata ex loco ⁊ erit dolor. q. iſeꝑabilis q nō ꝑmutaꝛ ad horā ⁊ ſē titur cū ea q̄ſi grauedo ⁊ admiſceꝛ alcurathi phl̄a. ⁊ ſi fuerit a cholera excoriatio eiuſ ſigni ficabūt eā eūo ipſius ꝑcedēs ꝑmiſtio alcura thi ſi fuerit aut egōne corruptōis ticture eiuſ ⁊ ſil̄r mel̄am malā ⁊ ſaluā ſignificāt preceſ ſio illius ordis mel̄ie. ⁊ ꝑmiſtio ad illud qđ egrediꝛ acetoſa i ordie bulliēs ſuper terrā aut feculēta nigra nō acetoſa i ordie neqȝ bulliēs ſuper terrā ⁊ eſt cura ea cōturbatio vehemēs. ⁊ quādoqȝ ꝑducit ad ſincopī. ⁊ ſcias ꝙ ſi cau ſa dyſenterie eſt ſtās adhuc ⁊ egreditur cū al curathi verbi gr̄a cholera aut mel̄ia aut ſan. calidus aut phl̄a putridū aut vitreū aut ſter cus ſiccū tūc egritudo ē i via additōis ꝑꝑ in ſeꝑabilitatē cauſe. Qđ ſi abſcidiꝛ illđ ⁊ rema neāt alcurathi ⁊ abraſio ⁊ ſil̄ia tūc cā iā ab ſciſſa ē ⁊ remāſit cauſatū ⁊ ipſſio ꝓueniens ab ea q̄re oȝ vt tu itēdas ipſū ſolū cū curatōe ⁊ ſignū fluxus ſtōi ſāguinei ē ꝙ facit ſeq exco riatōeȝ doloroſā aut fluxū frequētē deide de ſtruiꝛ cū eo appetitus ⁊ ſubuertiꝛ aīa ⁊ ꝑdu cit ad abraſionē ⁊ alcurati ⁊ iterficit multoti ens.

¶ Factus āt ſubito ſine dolore plurimo ⁊ abſqȝ nocumēto ſequēte ipſū appetitu et aliis eſt ſaluus ⁊ ſi ē a groſſitudie fecis ſigni ficabit ipſū diſpō fecis ⁊ eius euentus cū ici ſiōe fecis ſup ipſū ⁊ ſedatio doloris cū lēitas adeſt naturꝛ. ⁊ multotiēs egrediꝛ ſucc⁹ ſepat⁹ a fece cū igroſſaꝛ ⁊ alleuiaꝛ ꝑꝑ cāȝ que exic-

cat ipsū ꝛ eristimatur ꝙ sit flurus q̄re retine
tur. ꝛ i ipso ē mors. ꝛ signū illius ē vt non sit
aliq̄d eius cū lenitas ē nature ꝛ separatio fecis
ꝛ vt antecedat fer deide egredit̄ post illud fe
cis pars. Sed diuisio illa q̄ ē ante ipsū ꝛ plu-
rimū ipsius egreditur ante fecem q̄ ercoriat.
Dr̄a aūt q̄ ē iter illū q lubricatiuus ē ꝛ inter
lubricitatē stōi significat digō pua eristēs in
cibo. ꝛ qñ descēdit a stō nō moratur i intesti
nis imo ꝓcedit ad eritū. Si aūt cā eius sint
vlcera significat ipsū ercoriatō cū eo qꝺ egre
ditur de significatiōibus vlcer. ꝛ ē illic phl'a
viscosū significāt ip̄ ēt phl'a qꝺ egreditur cū
eo ꝛ vētositas ꝛ rugitus. ꝛ i phl'atico sentitur
lubricitas rei grauātis. Et i vlceroso sētitur
dolor sub loco stōi. ꝛ si ē lubricitas nō ab vl-
ceribus neq̄ a phl'ate imo ꝓpter malitiā cō
pleriōis significat illud ꝑuatio eritus signor
vlcerū ꝛ phlegmatis. Oppillatiuū āt ꝛ lique
factiuū significāt cursus i se ipsis ꝛ denuda-
tio significationū necessario faciētiū flurū su
ꝑ ea ꝛ iflāmatio corporis ꝛ caliditas eius et
cōmitātia febris minute ꝛ diuersitas coloris
ꝛ eēntie ꝛ fetor odoris. Qui ergo er liquefa-
ctōe ē virulētus aquosus. ꝛ q ē er liquefactio
ne adipis ē virulētus grossus sicut i vlcerib⁹
cū piguedie et colore diuerso deiñ fit eius es
sētia adipis absq̄ diuersitate i substātia sua
neq̄ i essētia sua. ꝛ similiter ē dispositio lique
factionis carnis rubee nisi qa ꝑuatur pigue
dine ꝛ ē postremū eius feculenti coloris. Fa-
ctū vero a superfluitate ꝛ repletiōe quā natu
ra expellit er corpore ꝓpter illud qꝺ dictū ē
de causis attrahētibus superfluitates et re-
pletionem significant cause. ¶ Et quandoq̄
significant ipsum quod euātū est sanguis pu
rus mūdus cū multitudine sine dolore. ꝛ nō
facit sequi mollificationē ꝛ dbilitatē ꝛ h̄ pa
rorismos. Alzabir autem diuisiones signifi-
cāt illud quod egreditur er eo quod videtur
ꝛ cause reperte er frigore aduenicte aut er ses
sione super durum aut er hemorroidibus et
ragadijs ꝛ aliis ꝛ quod precessit er fluru ꝛ er
coriatione aut non precessit. ¶ Et sicut errāt
quidam in ipso si fuerit illic fer retenta ledēs
et dolorem faciens et mittens succum eristi-
mantes quod est cursus. zabir. Similiter er
rant quum quandoq̄ egreditur curathi si-
cut phlegmata ꝛ eristimatur ꝙ sit zabir ꝓple
gmaticum non oportet ergo vt decipiaris in
hoc immo oꝫ vt attendas causā er omni par
te secūdū ꝙ sciuisti. Et dr̄a inter vlcera eius
ꝛ vlcera itestiorum que sunt super ipsum est
qm̄ i illo qꝺ fluit er retro est fetor aut non est
i eo fetor. ¶ Et quando accit habentibus vl
cera itestiorum habentibus flurū san. vt coa
guletur san. i ventre eor scias signa que diri
mus i ca. huius egritudis er iflatōe ventris
ꝛ frigore extremitatū subito ꝛ er casu virtu-
tis ꝛ pulsus. Cū ergo accit illud tunc scias ꝙ
cū egō nigra facta ab adustione tendit ad vi
riditaē tunc iā natura icipit succurrere ꝛ qua
re fit viridis deide citria post stat. ꝛ scias ꝙ
quādoq̄ egreditur res plures numero ꝛ eri
stimant qdā ꝙ sit curathi propter ap̄a ꝛ vlce
ra testiorum ꝛ illud nō est nisi cū punctura
illud ergo nō est curathi. Immo superfluita
tes humores. ¶ Et scias ꝙ si qs habet flurū
ventris ꝛ strigitur ꝛ ipse remanet ſm dispō
neq̄ suā ꝛ nō aduenit ei fortitudo sua tunc cā
i hoc est ꝙ corpus eius nō recipit cibū. ꝛ sci
as ꝙ i illo q ascellat i die plusq̄ i nocte. Im
mo accit ei vt ascellat quotiens sumpserit ap
petitus eius i die. Causa est debilitas stoma
chi eius. ꝛ cū i nocte est plus tunc cā est debi
litas epatis ꝛ ꝙ rēitit cibū vl' aliū. ꝛ scias ꝙ
mltotiēs succedit ascellatōi ꝑ hoc ꝙ ip̄a extra
hit subtile ꝛ dimittit spissū colica vehemens.

¶ De cura fluxus ventris absolute. Ca. iiii.

Dico i ꝑmis ꝙ p̄ vt iuuēt se medici cū
eo qꝺ dr̄ i ca. superfluitatis flurus ven
tris er medicis ebibitis ꝛ legant illud i capi
tulo cū hoc capitulo. Amplius dico ꝙ flurus
ventris proibetur i quantū est flurus cū stip-
ticitatē faciētibus ꝛ igrossantibus materias
ꝛ facientibus glutinatōeꝫ. ꝛ quādoq̄ necessa
ria sūt narcotica. ꝛ iter quādo curatur flur⁹
ventris cū diureticis ꝛ sudorē facientibus ꝛ
dilatantibus poros ꝛ vomitū faciētibus oīa
nāq̄ hec mouent materiā ad contrariā par
tē flurus ventris. Qꝺ si misceatur flurui vē
tris caliditas ponantur cū eis ifrigidantia.
aut eligantur er eis ifrigidantia i qbus sit sti
pticitas ꝛ admistretur dilatantia poros ad
sudorē facientia corpori erterius. Si autē ei
admisceatur frigus ponantur cū eis calefaci
entia ꝛ eligantur er eis calefacientia i qbus
sit stipticitas. ꝛ tunc sunt ꝑm necessaria cale
facientia cū digestiua est debilis ꝛ cū est op-
pilatio er hu. viscosis ꝛ iuuant se cum eo qꝺ
dicitur in capitulo debilitatis digestionis et
tunc plurimum sunt necessaria ifrigidantia

cũ retentiua ẽ debilis. ꝛ caliditas qñꝫ adiu-
uat ad retinẽdã naturã ꝑ hoc ꝙ facit pene-
trare cibũ velociter ꝛ per hoc ꝙ ꝓuocatio-
nẽ facit ꝛ facit sudare. ꝛ qñqꝫ facit vinũ purũ
antiquũ hoc. Qñqꝫ.n. ille q habet fluxũ ven
tris bibitur vasa terrea plena hmõi vino. s.
vnũ post aliud ita vt sit semper ebrius. q. ꝛ re
tinetur natura eius. ꝛ scias ꝙ dormire ẽ ex re
bus magis iuuatiuis ei qui hꝫ fluxũ vẽtris.
Et qñ fuerit cũ fluxu vẽtris tussis dimittat
illð i quo ẽ acetositas vehemẽs ꝛ stipticitas
ꝛ sit cõtẽtus eis i qbus nõ ẽ illud ex cibariis
ꝛ cibis ergo eligat frigida ꝛ faciẽtia glutina
tionẽ. ¶ Et illud i eo qð ẽ dux ꝛ i eo ẽ ꝯfor-
tatio corporis eius q cibatur eo sicut sũt alsa
uich. ꝛ nocet eis omne qð liquidũ ẽ ex sorbi-
tiõibus ꝛ iuribus. ꝛ scias ꝙ alrobub dulcia
multotiẽs nocẽt cõmouẽdo sitiꝫ. ꝛ ex retinẽ
tibus fluxũ vẽtris sũt balneũ ꝛ fricatio ꝑ hoc
ꝙ dilatant poros. Et multotiens attrahitur
materia ad exteriora corporis ex vnctioni-
bus ꝛ fricatiõibus. ꝛ ex eis sũt olea calida si
cut oleũ anetinũ ꝛ similia. ꝛ ex retinẽtib⁹ flu
xũ vẽtris ẽ positio vẽtosaꝝ super vẽtrẽ iã. n.
expertũ ẽ ꝙ vẽtose posite sup vẽtrẽ eorum q
habẽt fluxũ vẽtris ꝛ excoriationẽ cũ dimittũ
tur q̃tuor horis restrīgũt. ꝛ nos iã experti su
mus illud ꝛ ex retinẽtibus fluxũ vẽtris sunt
empl'a supposita stõ ꝛ itestinis facta ꝛ ex cale
faciẽtibus stipticis ꝛ ex ifrigidãtibus stipti-
cis ꝑꝫ necessitatẽ. ꝛ ex retinẽtib⁹ fluxũ vẽtris
cũ cã eius ẽ hũor effusus ad stõꝫ ꝛ itestina et
faciẽs descẽdere cibũ ꝛ soluẽs ipsð ꝛ euãns
eũ ꝛ cui⁹ euõni adheret vt seq̃ntur eũ hũores
ẽ qñ cũ finit illud ꝛ euãt alleuiat⁹ ẽ modus
regimis quũqꝫ admistras medicinas tũc i-
cipe cũ singularibus si vero non valent tunc
tẽde ad ꝯposita. ꝛ restrictiue qdẽ aut sũt exic
catiue desiccatiue aut cõstipatiue aut infrigi
datiue inspissatiue aut glutinatiue oppilãtes
poros ex quibus emanat. ꝛ medicine singula
res sũe absolute aut ꝭm virtutem retentiuaꝫ
sunt sicut balauste ꝛ galle ꝛ acatia ꝛ rose et
gummi arabicum ꝛ lutum sigillatum ꝛ lutũ
armenum ꝛ hypoquistidos ꝛ spodium ꝛ pro
ꝑie assatum ꝛ ꝓꝑie conditũ cum cãfora et
fructus tamarisci ꝛ grana granatorum ꝛ su
mach ꝛ almirberis ꝛ reub. ꝛ semẽ acetose ꝛ
semen portul'. ꝛ coriandrum ꝛ semẽ arnoglos
se ꝛ succus herbe hircine ꝛ semen rose bonũ
ꝛ fructus mori imaturi ad excoriationẽ ꝛ suc
ci stiptici exiccatiui ꝛ ipsoꝝ rob. ꝛ succi portu
lace bibaẽ. ℥. i. ꝛ confert. ꝛ lac acetosũ deco-
ctũ i quo butyꝝ penitus nõ est. ꝛ medicie q-
dẽ singulares calide ꝛ sicce sunt sicut cymi-
nũ assatũ ꝛ ameos ꝛ asinũ assatũ ꝛ cortices
turis ꝛ myrrha ꝛ storax sicca ꝛ aldarsisahan
ꝛ sicut laudanũ ipsum de quo i potu deẽ põ-
dus. ʒ. ij. cũ decocto ꝛ caseus vetus assatus
q accipiaẽ sicut est aut decoquaẽ i succo stip-
tico sed facit sitim. ꝛ melius regimẽ ipsius ẽ
vt abluatur cũ aqua ꝛ sale aliquotiens. aut
decoquatur bene vt egrediatur sal eius dein
de exicceẽ. Tunc. n. ʒ. i. eius restrīgit ꝛ est for-
tior oĩ re. ¶ Et ad pueros qdẽ quandoqꝫ ex
corticatur nux et excorticata teritur et datur
cũ zuccaro friro et aqua sũa quãtitas auella
ne vnius. et attrimenta et coagula cõstricti-
ue sunt. et de coagulo qdẽ hedi quãdoqꝫ daẽ
i potu ifanti pondus quarte. ʒ. i. i aqua sũa et
magno supra illud vsqꝫ ad pondus. ʒ. i. et etiã
ex coagulo leporis nã ipsum retiet ventrẽ. et
oꝫ vt icipiat q ad potandũ dat coagula a da-
nich. i. si vero nõ confert addat ex eo vsqꝫ ad
illud qð nõ pertranseat i pondere. ʒ. i. et case
us qdẽ vetus cuius regimẽ preteritũ est cuꝫ
ex eo daẽ i potu. ʒ. i. est mioris nocumenti et
fortioris operatõis q̃ꝫ coagula. ¶ Et iã existi
mauerunt qdã ꝙ quãdo frustũ ex alrob adu
ritur donec denigreẽ deide datur i potu ex
eo pondus. ʒ. ϛ. tunc strīgit ventrẽ. ¶ Et qui-
dã amicus meus ex medicis iã dixit mihi il
lud veꝝ eẽ experimentũ. et stercus canis co-
medentis ossa solũ cũ i potu ex eo datur põ
dus. ʒ. i. et. ϛ. cũ decocto retinet fortiter et ꝓ
ꝑie siccũ acceptũ i aqua. et ex eis que nõ ꝑ-
tinent ad vnã duarũ extremitatũ est venter
strutij exiccatus et dosis sit. ʒ. iij. exiccetur et
limetur cũ lima et detur i potu ex eo q̃ꝫtitas
hec illi q hꝫ diariã i rob myrti aut rob de cy
donijs ꝭm decliarõeꝫ cõpl'onis. ꝛ iteꝝ lac ca
prinũ decoctũ donec igrossetur aut decoctũ
cũ lapidibus pluuialibus ignitis ꝛ ter i ipsuꝫ
proiectis ꝛ quando põitur i ipso parũ rizi fri
ri ꝛ iteꝝ vitellus oui elixati i aceto ꝛ ex cõpo
sitis declinãtibus ad frigus sunt trocisci de
spodio muschati ꝛ trocisci nocumenti calidi-
tõ ꝛ troc. de luto sigillato ꝛ trocisci de balau
stiis ꝛ trocisci alfeluzabaragi ꝛ trocisci ð hy
poquistidos ꝛ trocisci de croco ꝛ trocisci de
opio ꝛ trocisci de papauere muschati ꝛ pilu-
le de opio ꝛ pilule de mãdragora ꝛ suffuf de

granis granatoꝝ ⁊ pilule de sandaracha. Et ad fluxũ superfluũ pondus .ʒ.ii. ostracoꝝ adu stoꝝ. ⁊ luti armeni mediati ⁊ spẽs assatorum cũ luto sigillato. ⁊ nõ oꝫ vt sit superfluitas in assatõe eoꝝ ⁊ liquefiat eoꝝ virtus imo oꝫ vt igneatur vas ⁊ eleuetur super ignẽ ⁊ dimittatur super ipsũ ⁊ mouetur donec assentur. ⁊ ex cõpositis declinantibus ad calorẽ siue paruus sit aut magnus sint trocisci alefeniari ⁊ electuariũ aleanzi ⁊ electuaria q̃ dicã ĩ antidotario ⁊ electuariũ de seibus stipticis ⁊ troc. de trocudes ⁊ troc. de karabe. ⁊ iterũ sumatur galarũ nõ perforatarũ viridiũ ⁊ corticũ granatoꝝ ⁊ sumach ⁊ piperis oĩum añ. ʒ.ʃ. terantur ⁊ conficiantur cũ al. oui ⁊ concauetur granatũ ⁊ proiiciatur ĩ ipso ⁊ oppiletur eius foramẽ cũ pulpa ⁊ põatur super prunas ⁊ ex illis est vt sumatur tritici faria ⁊ misceatur cũ aliquantulo de ameos ⁊ fructu tamarisci ⁊ nasturtio ⁊ dissoluat̃ cũ oleo omphacino ⁊ cõficiatur ⁊ fiat panis ⁊ exiccet̃ ĩ furno. deĩde sumatur ex eo contrito pondus .ʒ.x. ⁊ bibatur ĩ aqua frã ⁊ pauco vĩo. ⁊ huius qdẽ generis ex eis q̃bus curantur pueri cũ accit eis fluxus ventris tẽpore natiuitatis dentiũ ipsoꝝ ⁊ est illud qδ. ℞. papaueris ⁊ granoꝝ myrti ⁊ turis masculi ciperi oĩum añ. ʒ.ʃ. terantur bene ⁊ dissoluantur in lacte eius cuiꝰ lac fugat ⁊ detur ĩ potu. ⁊ huius qdẽ generis est medicamẽ bonũ expertũ qδ. ℞. granatorũ passularũ exiccatoꝝ ⁊ bene tritoꝝ dõec fiant sicut puluis ⁊. ℞. assium adustoꝝ ⁊ medulle glandiũ ⁊ coaguli ⁊ coriandri assati et sumat xilocaracte spine ⁊ seis apii ⁊ cymini ĩfusi ĩ aceto ⁊ panis azymi sicci turis ⁊ ameos partes equales terantur valde ⁊ cribelletur illud ⁊ ponat̃ de coagulo mĩus q̃ȝ de aliis aut sit medietas partis deĩde sumatur ex eo oĩ hora nabac vna ita vt sit quantitas que sumitur ĩ die ex eo .ʒ.xx. ⁊ si fuerit de coagulo mĩus q̃ȝ pars .i. tunc mĩuat̃ ex illo ⁊ si fuerit coaguli plus tunc restrigit naturaȝ ĩ die vno ⁊ huius qdẽ generis est vt sumãtur ciperi ⁊ spica ⁊ balaustie ⁊ minutũ tus ⁊ aliquantulũ gallarũ .s. q̃ȝtitas medie partis decoquatur ĩ aqua deĩde coletur illa aqua ⁊ puluerizetur super eã de gallia muschata ⁊ xyloal. crudo bono aliqd ſm qꝫ exigit dispõ ⁊ bibat̃. ⁊ huius generis ⁊ illud qδ. ℞. ʒʒ. atrimenti alasfekefari sumach partes equales sumatur ex eo ĩ suffuf pondus .ʒ.ii. vsq; ad .ii. aur. ⁊ huius generis ⁊ propiquus ad equalitatẽ est vt sumatur capillus veneris ⁊ spica aromatica semẽ auellãe bedeoard ⁊ radix arboris pini ⁊ fiãt ex eis trocisciꝰ. ¶ Et scias qꝫ necessitas spodii est ad cõstrigendũ sanguinẽ. ⁊ necessitas seium est ad constrigenduȝ fluxũ stomatichũ. ¶ Et necessitas psilii aut arnoglosse assati est ad puncturã. ⁊ si nõ ipsũ fluxũ remouent sirupi ⁊ ꝓpe quoꝝ assatio iterata est. ⁊ cibus sit quẽ dixius ⁊ ouũ qdẽ elixatũ iuuatiuã est ĩ fluxu ventris facto ab attractõe intestinoꝝ ⁊ nõ est conueniens epatico ⁊ stõatico. Immo quandoq; nocet. In narcoticis vero est timor lȝ quãdoq; accidat vt sint necessaria nã ipsa quãdoq; conferunt ĩquantũ ĩgrossant materiã ⁊ ĩquantũ faciunt dormire ⁊ prolongant necessitatẽ surgendi ad scellã propter sensũ mordicatõis. ⁊ quocũq; mõ sit nõ oꝫ vt admistretur quãdiu ab eis excusatio eẽ potest. Q̃δ si necessaria fuerit eorum admistratio nõ exhibeantur ei cuius ĩfratur corpus ⁊ debilitatur virtus ⁊ apparet illud ĩ pulsu. Si vero necessariũ fuerit misceant̃ cũ eis que sunt sicut castoreũ ⁊ crocus ⁊ similia ⁊ iã testati sumus nos vidisse q supposuit sibi collyriũ ex opio ⁊ mortuus fuit. ⁊ cũ posse ẽ vt admistretur ĩ collyrio nõ admistret̃ ĩ potu. ⁊ quãdo posse est vt admistret̃ ĩ emplris nõ admistret̃ suppositũ ⁊ ſcm collyriũ. ⁊ ex emplris stupefaciẽtibus est vt sũat opii ⁊ seis hyusqami albi amboꝝ añ. pẽ. i. ⁊ cuppulaꝝ glandiũ ⁊ balausti. ⁊ acatie ⁊ turis ⁊ myrrhe omniuȝ añ. partes .v. aggregẽtur cũ succo hyusqami albi aut succo corticũ papaueris aut decoctõne eoꝝ ⁊ liniat̃ cũ eo ẽ. n. bonũ. Narcoticum potãdũ fortis stipticitatis. ℞. coaguli leporis põdus danich .ii. ⁊ opii tãtũdẽ gallaꝝ .ʒ.vii. ⁊ turis .ʒ.ʃ. fiãt ex eis trocisci ⁊ sit potio eoruȝ medietas aureus .i. ⁊ iterũ gallarũ ĩmaturarũ pars .i. turis opiũ amboꝝ añ. pars .ʃ. ⁊ dosis sit vsq; ad .ʒ.i. ⁊ iterꝝ seis hyusqami albi ⁊ opii ⁊ papaueris ⁊ spodii ⁊ balaustiarum ⁊ turis ptes eq̃les ⁊ dos̃ sit vsq; ad .ʒ.i. ⁊ iterũ opiũ sãdaraca ⁊ minutũ tus myrrha crocus det̃ ĩ potu ex eo due pilule sic cicer. ⁊ ꝯueniẽtiꝰ illo ẽ illδ qδ. ℞. castorei opii storacis liqde seis hyusqami albi myrrhe croci assari turis ameos ptes eq̃les ꝯficiãt̃ cũ melle dispũato ⁊ sit dos̃ sic nabac. ⁊ iterꝝ mer. q̃rta .ʒ.i. coaguli .ʒ.ʃ. ossis adusti gal. añ .ʒ.i. opii dãic .i. ⁊ iterꝝ acatia ⁊ gal. ⁊ opii gũmi oĩuȝ añ. ps .i. fiant

ex eis trocisci.⁊ iterum narcoticum ad bibē
dū constrigens i duobus diebus .℞. ameos
⁊ seis apij ⁊ corticū granati acetosi ⁊ gallarū
⁊ sauie partes equales oium opij partem.ʒ.
terantur oia sicut alcohol ⁊ fit dosis eius ex.
ʒ.i.vsqꝫ ad aur.i.i mane ⁊ tantundem i sero.
⁊ puer ex vno danich vsqꝫ ad duos danich.
⁊ ex medicis fluxus ventris que conueniunt
ei q cū fluxu habet tussim sunt sicut myrtus
⁊ mastix ⁊ gūmi arabicum ⁊ tus ⁊ psilum as
satum ⁊ spodium ⁊ castanee ⁊ nux ⁊ auella-
ne assate.⁊ oino oportet vt detur illo i quo nō
est acetosus ⁊ ponticitas vehemens. Immo
oppilatio ⁊ confortatio. Qd̓ si nō fuerit excu
satio dentur pontica deide consequenter ex-
hibeantur electuaria lenificantia pectus. Et
multa qdem ex electuarijs factis ex papaue-
re ⁊ dragaganto ⁊ gūmi ⁊ xylocaractis ⁊ fru
ctu myrti ⁊ amili assati ⁊ mucilagie rerum q̄
prius assantur deide egredietur i extrahendo
eaꝝ mucilaginez que contigunt iter vtrasqꝫ
res. In cibis vero eoꝝ oportet vt nō sit mor
dicatio neqꝫ salsedo pluria neqꝫ acetositas
nociua ⁊ moueat virtutem expulsiuaꝫ ⁊ hoc
est sicut illud qd̓ de lacte decocto cum lapi-
dibus ignitis dixius ⁊ ꝓpe illud i quo extin-
guitur ferꝝ aliquotiens.⁊ melius illo est lac
acetosum ablato butyro cum rizi aut milio
assatis.⁊ experiatur sūma eius qd̓ digeritur
Quū ergo nō digeritur aliqd sumatur acce-
ptio mior eo.⁊ de lactis decoctis fortius cō-
fortans est lac vaccinum.⁊ qd̓ ex eis conue-
nientius est calefactis est lac caprinum cum
hoc q̄ ipsum est magis stipticum.⁊ lac aceto
sum est melius calefactis q̄ꝫ nō acetosum.⁊
sicut medulla similagiea assata ifrigidata ex
iccata.⁊ sicut panis cuius faria confecta est
cū aceto facta panis valde ⁊ est calefactis vl
timus ⁊ sicut lens decocta i duabus aqs ef-
fusis super eam deide decoquantur i tertia
donec i spissetur ⁊ acescat aut nō acescat ⁊ si
cut illud qd̓ fit acetosa. ¶ Acetosa autem sūt
sicut illud qd̓ ex sumach ⁊ granis granatorū
⁊ tortellis i coriandro ⁊ quandoqꝫ ponitur i
eo rizi.⁊ fabe decocte cū aceto sunt bone eis.
⁊ ex cibis eorum que comeduntur ⁊ sunt i se
ipsis curatio bona est vt sumantur ex sauich
ordei pugilli.ij.seis papaueris pugillus .i. et
corticū papa.pugillus.i.decoquantur valde
⁊ colētur ⁊ sumātur. ⁊ si acetosa fiant cū sa-
uich maloꝝ acetosoꝝ aut granis granatorū
aut sumach erit conueniens ⁊ sit eoꝝ sal sal
gema teratur deide perfricetur bene deinde
admisceātur ei grana granatoꝝ ⁊ coriandrū
⁊ sumach.⁊ si nō est caliditas vehemens per
misceatur cū eo casūs vetus assatus tritus.⁊
oportet vt nō sumāt i potu nisi frꝫ qualecūqꝫ
sit. Frigidū.n.constrigit ⁊ tepidū resoluit et
fit necessariū plus nisi i colirica passione fm
q̄ cōdicionatū est ⁊ i oppilatio ⁊ i apostemo
so.⁊ carnes i qbus datur eis licentia sunt car
nes alteiugi ⁊ alcubugi ⁊ alduragi ⁊ aues
parue ⁊ alcanabir ⁊ caro leporis ⁊ alcata et
alsefē ⁊ alfuabet ⁊ caro ascorie ꝓpe . ⁊ recti-
us est sint assate cū seibus condite aut aceto
se ⁊ etiā vitellus oui elixati i aceto ⁊ almusu-
sat facta ex eis cū eis quē sunt sic̄ grana gra
natorū ⁊ passule magnorū iterioꝝ ⁊ corian-
drū ⁊ cū eis que sunt sicut sumach ⁊ que eis
sunt silia ex fructu rubei ⁊ capreolis vitis ⁊ fo
lijs acetose ⁊ folijs arnoglose ⁊ caulis iterate
decoctōis ⁊ pisces parui decocti cū aceto. ⁊
ex eis que currunt cursu seiuꝫ ⁊ flos fistici ⁊
flos zarur ⁊ coriādrū ⁊ grana myrti. ⁊ quan
do nō digeruut carnē fiat eis cōstrictiōes ex
carne pullorū ⁊ alcubugi ⁊ silium ⁊ decoqꝫ-
tur fortiter ⁊ misceat̄ cū eis rizi ⁊ milij parū
deide colent̄ ⁊ reducant̄ super ignē dōec ap-
propiquent coagulatōi deide fiant acetose cū
sumach aut granis granatoꝝ ⁊ silibus. ⁊ al-
cordumech iuuatiuū est eis cū nō corrūpitur
digō valde. ⁊ oꝫ vt nō saliat̄ nisi paꝝ ⁊ vt cur
rat ex eo i mane humiditas pluria ⁊ pedes
vehementis sunt iuuamenti cū decoquūt̄ i ri
zi assato. ¶ Et vitent fructus oino q̄ꝫuis sint
stiptici nisi cū stōus refugit ex cibis sed casta
nee nō nocēt eis ⁊ silr alcasbu. ¶ Et si cibus
subtilis corrūpat̄ i stōis eoꝝ cibēt̄ cibis i qb⁹
fit grossitudo sicut sūt pedes cū robub stipti-
cis ⁊ sicut sorbitōes fortes facte ex rizi ⁊ mi-
lio. ¶ Et qn̄qꝫ iuuāt̄ qdā cū cibo i frō ex ven
tribus ⁊ silibus. ⁊ acetoso facto ex bōis parti
bus vacce comedāt acetosū solū cū micis ⁊
sumat̄ cū eo si appetūt aliqd ex eis bōis fm
quātitatē virtutis digōnis ⁊ nō sunt ventres
cōueniētes vltie oibus spēbus ascellatōis. et
ex sorbitōibus laudatis eis est vt sumat̄ pa-
pauer ⁊ asset̄ plm deide fiāt ex eo et ex rizi et
milio sorbitō ⁊ si volūt fiat acetosa cū sūach
⁊ granis granatoꝝ ⁊ silib⁹ aut fiat sorbitō ex
tortell̄ siccis ⁊ rizi ⁊ adipe renū capraꝝ aut isū
dāt̄ sūach i aq̄ plu. die ⁊ nocte ⁊ bulliat leuit.

deinde colet vehementer postea ponat in ea coriandrũ ꝛ dimittat vsqȝquo infundat: deinde coquat postea fiat dissolutio i ea manibus: deinde colet ꝛ ꝓijciat fex: deide sine cessatione moueat sup ignez cũ ligno donec redeat ad similitudinẽ cibi: deinde condiat cũ sale pauco ꝛ fit pinguedo eius adeps hedi. Aut amigdale assate ꝯtrite ꝛ parũ olei: ꝛ nõ multiplicent in ipsa sal ꝛ pinguedo ꝛ ita fit siue cibus sit calidus siue frigidus. Et ex eorũ pinguedinibus est oleum omphacinũ. Et oȝ vt sit aqua eoꝝ aqua plu. in ipa. n. est stipticitas. Et existimo ꝙ multitudo iuuamenti illius est ꝑꝑ velocitatez sue attractiõis ad epar ꝛ velocitatẽ resolutiõis eius quare nõ relinquit in chilo humiditatez. Et interdicat eis vinũ. Si autẽ nõ fuerit excusatio ꝛ fuerit virtus requirẽs ipȝ vt ipso reuiuiscat: tũc fit nigrũ stiptici saporis parũ. ꝛ rectius qdẽ est vt nõ comedat cibos pluriũ specierũ neqȝ multotiens imo oȝ vt sint cõtenti cibo pauce q̃ȝtitatis ꝛ fit vice vna. Et vt premittãt sup cibũ illud qꝺ est magis stipticũ. Aut sugãt ante ipȝ aliqd de cydonijs ꝛ granatis acetosis ꝛ nõ bibãt sup illũ aquã. Et si expectauerint ꝛ nõ bibãt oino erit cura ꝑ se ꝛ ꝓprie quum nõ mouet ad eaȝ. Et oȝ vt premãt eoꝝ extrema superiora vt attrahat nutrimẽtũ ad ea ꝛ vt emplastrent stõi eoꝝ cuȝ medicinis stipticis retentiuis frigidis ꝛ calidis ꝛ permistis ẜm q̇ exigit dispositio. Et oȝ vt ponat in eis spica ꝛ mastix ꝛ myrrha ꝛ tortelle. Et almeisus ꝛ plurimi iuuamenti: quũ ponit in medicinis. Epithima bonũ quo linitur illud qꝺ ẽ iter stõum ꝛ epar: qñ cõicat i fluxu bulliant. ℥. x. absinthii cũ vino ꝛ colet ꝛ põat sup locũ cũ pãno: deinde sumãt rosaꝝ ꝛ balaustiaꝝ ꝛ myrti sicce ꝛ acatie ꝛ heufistides ꝛ gallaꝝ ꝑtes eq̃les ꝛ misceãt cũ aq̃ myrti ꝛ inspissetur absinthiũ ꝑdictũ ꝛ emplent cuȝ eo. Et scias ꝙ tyriaca est cõferẽs valde oĩ fluxui ventris in quo intẽdit ꝛ deijcit virtutẽ ꝛ cuius cã nõ est apa neqȝ cũ eo ẽ febris vehemẽs. Et cõsiliũ qꝺ dãdũ ẽ illi qui nõ ꝑmutat ex loco suo ꝛ iã retẽta est eius ascellatio quã habuit sed corpus eius nõ recipit nutrimẽtũ ẽ vt comedat paruaꝝ auiũ ꝛ almimehit pectora absqȝ extremitatibus eoꝝ magis tardis ad descendendũ in patella coctoruȝ. Et similiter illi cuius appetitus est ad comedendũ ꝛ debilitat eius digõ dent iste res ꝛ caro rubea frixa cũ oleo puluerizato desup cinnamomo. Et infundat illud etiã i sirupo de cydonijs ꝛ mal.

¶ Tractatus. ij. de curationibus specierum solutionum ventris diuersarum predictarũ post cessationez a cura vniuersali.

¶ De cura fluxus epatici. Capitulum. i.

Iam sciuisti cãs fluxus epici. Et sciuisti curationez cuiusqȝ cause oȝ ergo vt redeas ad illud ꝛ cures malitiã cõplonis eius ꝛ apa ipsius ꝛ debilitatẽ ꝛ oppilationẽ ꝛ repletionẽ eiꝰ ẜm vnũquodqȝ cũ eo qꝺ dicit in caplo suo. Nã quũ tu feceris illud tũc iã curasti: ꝛ illꝺ qꝺ cadit in hoc caplo de errore est vt dẽtur illi qui hȝ fluxũ epaticũ oppilatiuũ medicine cõstipatiue addentes in oppilationes cõfortantes eã ꝛ cõstringãt naturã ꝛ ꝑducit illud ad errorẽ maximũ. Et multotiẽs qdem linit incipiẽs epar in hac ascellatione cũ inspissantibus sanguinẽ ꝛ extinguentibus epar ꝑ hoc ꝙ sunt frigida ꝛ in hoc ẽ mors ꝛ successio putrefactionis. Immo oȝ quũ scieris ꝙ cã in ipso ẽ oppilatio in epe ꝛ mesaraica vt intendas cũ aptiõe oppilatiõis. Et iã laudate fuerũt passe pingues in hoc caplo ita vt qdã existimauerũt ꝙ ipe sanãt fluxũ lotiuũ difficilẽ. Et nos qdẽ iã expti sumus illud qꝺ fuit res nõ longinqua ab eo qꝺ dixerunt. Et in inceptione ascellationis epice primũ est vt nõ approximet epar pani qñ epar nõ recipit ipsũ: imo rectius ẽ vt sit cõtẽtus aq̃ sauich in die bis aut ter. Qꝺ si tolerat in fine sumat ꝑmistionẽ milij cũ eo decoquẽdo: deinde colãdo ipȝ faciat. Et si tollerat vt comedat decoctũ nõ colatũ faciat ꝛ i decoctiõe fit sacraiati. i. de sauich cuȝ. xx. sacraiati aq̃ ꝛ decoquatur vsqȝquo ingrossetur: quũqȝ in vase nõ fuerit varietas nõ erit maluȝ vti adipe galline. Et qñ ẽ ascellatio sanguinea epica sicut pus tũc nõ oȝ vt retineat de subtus aliqd vt non retineatur aliqd nocitiuũ ꝛ accidat ꝑ illud nocumẽtũ: imo denudatur regimẽ ꝛ cura desup.

¶ De cura fluxus stõatici ꝛ itestinalis absqȝ excoriatione: ꝛ prio de lubricatiuo. Caplȝ. ij.

Iam sciuisti qualiter curatur lubricitas stomachi cuȝ speciebus suis. Et cura lubricitatis intestinorum proxima est illi ꝛ proportionalis ei. ꝛ cum hoc nos afferemus potiones ꝛ emplastra ꝛ canones digniora istis locis ꝛ canones ad eos in quibus non sunt

vlcerosi:τ sunt vt pmisceas stiptica fortis sti
pticitatis cuȝ medicinis calefactiuis dando
eas in potu τ ponēdo in emplis. Et vt vtanť
medicinis q̄ adiuuāt naturā τ cōfortāt spiri
tū sicut tyriaca magna τ homorusia τ atha-
nasia. Et oȝ vt administres narcotica qm̄ ip
sa sunt fortis iuuamēti in hac egritudine. Et
significāt significatiōes multitudinū phlatis
labora in euādo ipȝ. Et si nō valēt medici-
ne propinque fortes τ fortes fortitudine tēpe
rata tūc fortasse indiges eis q̄ sūt sicut helle-
borus. Vez euō materiei huius egritudinis
cum vomitu ē difficilis τ mala τ raro euāť
vomitus phla descendēs ad intestina. Et nō
oȝ vt bibāt aquā ingztū pole est. Amplius si
bibūt eā nō cōcedit vt bibāt eā oino calidaȝ.
Et vinū qdē vetus subtile purū parū cōfert
eis. ¶ Et illδ qδ diuersificatur ab illo nocet
eis. ¶ Et si diligūt vt i secūdis mēsis come
dāt in eis ea q̄ sūt sicut sauich algobere: aut
sauich alcabs τ sauich de siliquis: sauich de
granis granatoruȝ τ sauich de nabac. ¶ Co-
riādrū vero ē fortis ipressionis i retinēdo ci-
bū in stō. ¶ Et ex cōpositis bonis ad eos est
illud qδ. ℞. seis arnoglosse τ anisi amboruȝ
an̄. ʒ.i. τ corticis granatorum τ san. dracōis
ambo℞ an̄. ʒ.ʃ. τ est potio vna. τ oȝ vt bibať
in vino pōtico. ¶ Et si fuerit illic fe. tūc cum
aq̄ plu. ¶ Et ex cōpositis cōferētibus eis est
elm̄ de gallis τ elm̄ de ture τ elm̄ de siliqs.
¶ Et de emplis cōferūt eis sicut emplm̄ de
semine lini cū dactilis τ cōfortať cū eis q̄ sūt
sicut succi cydonio℞ τ aluminis hūidi τ hy-
poquistidos τ acatie τ balaustia℞ τ masticis
τ rosa℞ τ rubi τ myrti ptes equales. Et qn̄ȝ
fiunt ex istis medicinis marā cū cera τ oleo
sicut emplm̄ abrucalis τ emplastrū rubus τ.
emplm̄ de sausel quū fuerit caliditas. ¶ Fa-
cti aūt pp vlcera intestino℞ cura est cura vl-
cerū. Et multitudo administrationis exiccā
tiū stiptico℞ ex medicinis frigidis sicut ē illδ
quod fit de acresta τ sumachia τ cureť cura
dysenterie quā dicemus. ¶ Et quū cā cole-
rica illic est illa q̄ effundiť τ vlcerat tunc me
lius est vt ipsa euacueť in estate cū vomitu τ
nō euacues eā ex via vlce℞. Et qn̄ cā eius ē
phlegma necessariū est tibi vt euacues phla
p clistere dictū in caplo suo:τ exicces cibū τ
calefacias ipȝ τ ponas ipȝ ex assatis τ alcala
ge factis ex carnibus lenibus τ minora potū
aq̄. ¶ Deide si indiges fortiori illδ: tūc vtere
aut albo ad stōum: aut nigro ad intestina in-
feriora τ est etiaȝ ex eis que euacuant linita.

¶ De cura vlcerosi. Capitulum .iij.

Medicamē bonū ad lubricitatem humi
dā τ ē sicut cibus. ℞. passas nigras q̄
coquāť τ terāť cū suis interioribus τ misceā
tur cū eis cortices granato℞ alboruȝ τ piper
albū τ oleū omphacinū τ comedať cū pane.
Et oȝ vt cōmisceāť cū eo qδ in ipso admini
strať de stipticis frigidis mastix τ tus. τ si to
lerat piper. ¶ Et quū chronica fit solutio vē
tris lubricatiua τ ɔtingit vt virtus cadat tūc
necessariū ē in hoc vt incipias cū equatione
cōplonis τ calefactiōe eius. τ facias egrum
vti exercitio qδ ipse toleret: aut facias ipȝ in
gredi balneū τ premas eū pressione subtili τ
frica qδ de corpore eius apparet: deinde da
ei ad sorbēdū iacēti nō sedēti: imo cora eius
supiore τ toto qδ supra ipsā est in pparatiōe
aliqd de aq̄ carnis fortis cū aq̄ mista sint vi
nū stipticū subtile τ tortelle sicce. Et si tolera
uerit virtus τ cōplo eius vt cōsequēter adhi
beas aliqd penetrare faciēs sicut diapipeon
τ diacalamētū fac illud ita vt faciat ipsuȝ pe
netrare: nā quum feceris illud attrahet epar
aliqd illius cibi τ cōfortabitur eo. Reliqua℞
aūt specie℞ fluxus stōatici qui ē infra lubrici
tatē plurimā cura nota ē τ appropinquat cu
ratiōi lubricatiui. In illa ergo cuius cā ē co-
lera ru. plima effusa ad stōum τ intestina oȝ
vt temperes mēbruȝ in quo gn̄ať colera τ a
quo pcedit. s. epar τ fel p illud quod sciuisti i
caplo suo. Et euacues supfluitatē colericā si
fuerit plurima τ rectius illo est cū vomitu si
pole est τ leuet cū fluxu vētris si nō fuerit in
virtute debilitas τ nō timeť vt accidant vlce
ra aut qδ sint facta. Et post illud incipe i pri
mis cū infrigidātibus τ stipticitatē faciētibꝫ
pdictā. Et multotiēs idē sanat hāc lesionē su
mere in potu myrobol. citrinos. Ipsi. n. edu
cūt colerā τ faciunt succedere virtutē infrigi
datiuā faciētē stipticitatē. Et ex eis q̄ cōferūt
eis est administratio lactis acetosi τ proprie
cū spodio. Et similiter cū aqua sauich ordei
τ si fuerit causa eius phlegma cureť cū eis q̄
educunt phlegma ex ebibitis τ clisteribus si
fuerit plurimum valde deinde curetur cum
eo qδ constipat τ calefacit calefactione tem-
perata. Et ex eis que conueniunt ad illud est
elementum de granis granatorum quod est
cum cinnamomo τ elementuȝ alcanzi: τ tro

cisci de speciebus. ¶ Et si phlegma ē vitreū
non excusatio est eorum que sunt sicut troci-
sci askiladis ꝛ suffuf facti ex aniudē ꝛ ameos
ꝛ cymino i aceto positoꝝ assato ꝛ semie lini
torrefacto ꝛ galla ꝛ balaustijs ꝛ carui ꝛ myr
rha ꝛ ture cum spodio ſm ꝙ tibi bene visuꝫ
fuerit de mensuratione testimonij. Et si fue
rit illic phlegma ꝛ colera simul ꝛ significant
illa exitus eius quod egredit̄ ꝛ reliqua signa
iuuabuntur si sumpserint myrobol̄. citrinoꝝ
partem.i.ꝛ nasturcij partem.5.cum quibus
misceantur zuccari ꝛ granorum myrti ꝛ su-
mac ꝛ carmesech omniuꝫ an̄.sextam partis
illius. Et si fuerit causa melācholia effusa ad
ipsum nos faciemus ei capitulum singulare
quod appropriatur ei cum capitulis fluxus
melancholici ꝛ proportionabimus ipsum ad
splenem. Sed ei qui est secundum cibaria ꝛ
cibos singulare etiam faciemus capituluꝫ:ꝛ
si nō fuerit nisi debilitas fortis ꝛ malitia cō-
plexionis cōsiderabis malitiam cōplexionis
ꝑ signa sua. ¶ Et p̄m qdē malitie cōplx̄onis
intestinoꝝ est cōicās malitie cōplexionis sto
machi ꝛ signa eius sunt illa illius. ¶ Q̄ȯ si
debilitas fuerit in digestiua sola ꝛ fuerit fri-
gus iuuantur cū elemēto alcanzi ꝛ iuuantur
cū elemēto nostro qȯ ē ſꝫ modū hūc. ℞.xi-
loal̄.crudi ꝛ cymini i aceto īfusi ꝛ assati ame
os carui.ʒʒ.assari ꝛ cardamomi iterioꝝ pas
sularum tritoꝝ partes equales ꝛ fiant ex eis
suffuf ꝛ dosis sit vsqꝫ ad.ʒ.iij. Et si fuerit illic
vētositas plurima ponamus i eo semē alsce
brā ꝛ semen rute. Et iteꝝ cōpositū quorūdā
plurime vtilitatis i hoc caplō.℞.ʒʒ.seis feni
culi ꝛ anisi ꝛ piperis lōgi ꝛ cardamomi om
nium an̄.ʒ.iij.ꝛ seminis ameos ꝛ apij ambo
ruꝫ an̄.ʒ.iiij.ꝛ casie ꝛ calami aromatici ꝛ ci
peri ꝛ xiloal̄.crudi oīum an̄.ʒ.iij.ꝛ.5.ꝛ galie.
ʒ.v.croci.ʒ.iiij.ꝛ gariofil̄. ꝛ blacte bizantie ꝛ
nucis muschate omnium an̄.ʒ.iij. ꝛ sextam
granorum myrti.ʒ.xx.informentur ex eo tro
cisci ꝛ sit dosis eorum ſm mensuram testifi
cati. ¶ Et iuuant in ea trocisci almarmaur
proprie si fuerit virtus expulsiua debilis etiā
ꝛ iuuāt in ea emplastra predicta calefactiua.
Et si fuerit cum debilitate expulsiue permi-
sce ea cum absinthio. ¶ Quod si fuerit corru
ptio digestionis propter caloreꝫ administra-
bis medicinas infrigidatiuas ꝛ sit in eis st i-
pticitas aliqua ꝛ ingrossa cibum ꝛ fac cuꝫ ex
genere frigidorum grossorum de quibus di-
ximus in capitulo malitie digestionis. ꝛ opꝫ
ꝙ adiuueris cū eis que diximus i eodē capi
tulo. ¶ Q̄ȯ si fuerit ȯbilitas i retētiua ꝑꝑ fri
gus aut calorē administrabis stiptica p̄dicta i
initio capituli calida aut frigida. ꝛ si fuerit ex
pulsiua etiā ȯbilis admīstrabis suffuf de sco-
ria ferri i nuce muschata i sirupo de mēta ꝛ
administrabis emplastra ſm necessitatem.

¶ De cura fluxus cholerici. Capitulum.iiii.

Iam dixim⁹ ipsā i capitulo stōi ꝛ ē pēdēs
i fine rei cū curatiōibus dispositionū epa
tis ꝛ fellis ꝛ stōi generantium choleram ꝛ oꝫ
vt queratur illic.

¶ De cura fluxus melācholici ꝛ ē splenetic⁹ fluxus i quo nō ē excoriatio. Capitulum.v.

Oportet itēdas i ipo curā splenis ꝛ cau
sā eius cognoscas ꝛ oppōas per illȯ qȯ
necessariū ē in eo. ¶ Et si fuerit illic multitu
do muliere ꝛ exuberantia virtutis euābis cū
decoctiōe epithymi ꝛ similibus. ꝛ si crossa si
cut fex ꝛ nō fuerit ab apate i ipso ꝑpter gros
situdinē mel̄ie ipsius tūc administrabis i ipa
hoc solutiuū si fuerit virtus fortis. ℞.salis gē
me ptē.i.ꝛ spine egyptiace ptes.iii. ꝛ hell̄i ni
gri ptes.ii.ȯcoq̄nt̄ itaqꝫ spina ꝛ helleborus i
aq̄ fortiter ꝛ dissoluatur in ipa sal ꝛ coletur.
ꝛ hoc est via fluxus eius ꝛ purgationis eius
ab eo quod fluit ex eo. ¶ Et si necessaria fue
rit phl̄omia phl̄ōa ꝛ ꝯforta epar ꝛ ꝯforta os
stōi. ¶ Et si cā fuerit i fluxu stōatico mel̄ico
ꝑpter illud qȯ effūdit̄ ad stōꝫ ex hūorib⁹ me
lācholicis pōe sup splene vētasas retētiuas re
tento i eis illud qȯ ab eis ꝯprehēditur ad sto
machum ꝛ intestina. ¶ Et postea rege cum
eo quod est subtile confortatiuum sicut ē hoc
compositum quod est nostrum. ℞.granoruꝫ
granatoꝝ.ʒ.x.been rubee torrefacti.ʒ.i. ꝛ sēi-
nis alscebram.ʒ.i.zedoarie.ʒ.vnam karabe.
ʒ.vnam ꝛ seminis rute.ʒ.i.rizi.ʒ.i. fiat ex eo
suffuf ꝛ sit dosis eius.ʒ. iii. ¶ Et iterum su-
mantur grana granatoꝝ ꝛ passe nigre teran
tur cum aceto ꝛ aqua ꝛ exprimatur desuper
ꝛ coletur ꝛ proiiciatur desuper salis parum
ꝛ origani ꝛ intingatur cum eo. ¶ Si autem
necessaria fuerint fortiora hoc sumatur turis
ciperi ꝛ nucis cupressi ꝛ galie omnium an̄.ʒ.
5.ꝛ.tortellarum.ʒ.i. bibatur cum vino anti-
quo puro.

¶ De cura flux⁹ sāguis absqꝫ excoriatōe.c.vi

Iam scivisti ꝙ hic fit ex corpore ꝛ fit ex stō
ꝛ intestinis superioribus et inferioribus

⁊ fit ex ficteri.⁊ nouisti signa eoꝝ ⁊ q ex eo est
virulentus ⁊ feculentus ⁊ lotiuus cura ip̄z ex
parte epatis ⁊ rectificatiōe cōplexiōis eius ⁊
apertiōe oppilatiōis ipsius ⁊ regimen ante-
cedens i curatiōe illius ē ꝯsideratio disposi-
tiōis i repletione.⁊ ꝯsideratio causaꝝ facien
tiū necessario. ¶ Quū ergo nō est ꝓpter ipsū
doloꝛ et existimas ꝙ est ex corpore aut epate
et nō cadit ꝓpter ip̄z uirtus nō retineas ip̄z.
¶ Et si timetur ꝙ cursus eius qñ̄z facit acci
dere excoꝛiationem aut facit accidere debili
tatez fiat phl'omia et extrahatur ex cōtrario
motus partis eius deide admīstrent̄ medici
ne stiptice restringentes san. ¶ Et in illo q ac
cidit ex ruptura i venis itestinoꝝ qñ̄z ꝑducit
ad excoꝛiationez festine. ¶ O pz ergo vt ꝯuer
tas studiū ad retinēdū eū ⁊ iclinādū ad ꝯtra
riū partis si fuerit illic repletio vehemens et
plurima. ¶ Et scias ꝙ potata ꝯstrictiua ꝯue
nientioꝛa sūt ei q est ex itestinis suꝑioribus ⁊
q̄ sequūtur ea et q̄ sūt super ea. ¶ Et clistera
sūt cōuenientioꝛa ei qui est ex itestinis iferio
ribus et i eo q est iter illa rectius est vt aggre
gentur vtreq̄z curatiōes et oēs medicine sti
ptice frigide et facientes glutinationez ꝑdicte
i eis q̄ ꝑterita sūt strigūt sāguinez ꝑcipue qñ̄
i eis ponūtur alumē et hematites vel semen
canabis tritū sicut puluis et san.dra.et kara
be et corallus et margarite cū bibūtur et fiūt
ex eis clisteria et qñ̄z idiges narcoticis et qñ̄
q̄z ē tibi necessariū vt cōfortes ea cū illis i q
b⁹ cū stipticitate ē fortitudo.et troc.de balau
stiis i sūma eoꝝ q̄ bibūtur est virtus fortis ⁊
troc.de se.acetos.⁊ troc.⁊ se.canabis ꝑ illud
qđ scire fecimus et succus arnoglosse et suc
cus psilii et succ⁹ barbe hircine i his capl'is
iuuamentum conferunt et proprie quum po
nūtur i eis medicine singulares ꝑdicte.⁊ troc.
dicti in primis. Et iteꝝ sumatur maloꝝ et cy
donioꝝ et rosaꝝ siccaꝝ omnium ana. lib.5.
decoquātur in quinq̄z.lib.aque donec rema
neat lib.i.et.5.et ꝓiciatur super eam tantun
dem olei ros.et coquat̄ i vase duplici donec
consumatur aqua et remaneat oleum et ole
um illud administretur i eis q̄ bibunt̄. ¶ Cli
steria vero restrictiua sūt ex istis succis ⁊ ex
aquis in quibus decoquatur stiptica nota.
¶ Et pulverizetur super ea ex eis que coquū
tur in eis ⁊ ponantur in ipsis pinguedines ex
adipe renum caprarum et ex oleo ros. bo-
no vltimo.⁊ dicemus ea in antidotario ⁊ di
cemus ea etiā in capl'o excoꝛiationis ⁊ elige
mus ex eis salua tēperata i qbus nō sūt me
dicine acute ⁊ afferemus quedā hic. Clistere
bonū ex eis q̄ exposuimus. ℞.corticū grana
toꝝ ⁊ arnoglosse ⁊ siliquarū spine ⁊ sauich al
nabac ⁊ sauich rizi oīuz añ.ʒ.viij.⁊ sumātur
de gallis imaturis.ij.⁊ balaustiaruz ⁊ rosis
oīum añ.ʒ.iiij.effundat̄ suꝑ ea q̄ emina.i.cū
parua aqua. Et si fuerit aq̄ illa aq̄ virge pa-
storis erit valde bona: deinde decoquat̄ cuz
facilitate donec remaneat fere tertia eius ⁊
coletur ⁊ sumat̄ aluminis.ʒ.5.⁊ san.draco.⁊
acatie ⁊ hematitis vel seis canabis ⁊ balau-
stiarū ⁊ succi barbe hircine ⁊ gūmi ⁊ bdellij
assati ⁊ ceruse plūbi ⁊ ostracoꝝ adustoꝝ ⁊ lu
ti rubei ⁊ armēi oīuz añ.ʒ.i.⁊ olei ros.ʒ.vij.
⁊ interioris adipis caprarū.ʒ.vi.⁊ q vult po-
nat i ipso opij pōdus danich vsq̄z ad danich
⁊.5.⁊ clisterizet cū eo. Et quū est intētio i cli
steri retētio san.nō est necesse vt ingrosset̄ cū
faciētibus glutinationē ex rizi ⁊ milio ⁊ simi
libus. Et quū est i ipso regimē excoꝛiationis
aut regimē amboꝝ sit̄ necessariū est illud ⁊
studebimus vt hec duo nō faciāt ingredi in
clisteribus vētositatē. Et ex suffuf fortibus in
hoc capl'o ē vt sumat̄ acatie ⁊ gūmi arabici
⁊ seis hyusqami albi ⁊ opij ⁊ ceruse plumbi
⁊ luti armeni ⁊ karabe ⁊ gallaꝝ imaturaruz
oīuz ꝑtes eq̄les cōtere ea ⁊ aggrega ipsa cuz
medicamie decocto calido ⁊ fac ex eis simi
litudines glādiuz. In eo vero qui ē ex ficteri
sufficit vt administres has medicinas suma
tur merdasengi ⁊ balaustie ⁊ ceruse plumbi
⁊ ostraca assata ⁊ administret̄ suꝑ locū post
ablutionē ⁊ mūdificationē. ¶ Quū ergo fece
ris hoc ⁊ remanet suꝑ te egritudo ⁊ non reti
net̄:nō inuenis ei excusationē quin liges am
bas manus ab ascella stringēdo vehemēter
⁊ frica extremitates eoꝝ vehemēter ⁊ sedeat
eger in aqua frā estate ⁊ in aere frigido i hye
me ⁊ da ei ad potādū aquā frigidā ⁊ effunde
suꝑ ei⁹ soꝛbitiōes succos frigidos ⁊ infratos
⁊ sirupos cōstrictiuos:sicut rob de acresta ⁊
rob de ribes ⁊ similia infrigidata cum niue.

¶ De cura excoꝛiationis intestinorum vlce-
rum. Capitulum.vij.

Oportet vt nō fit error in excoꝛiatiōe in
testinoꝝ. Fortasse.n.nō ē illa q̄ idigeat
eo i quo ē virtus vehemēs ⁊ ē i administra-
tiōe eius i ipsa ꝑnities. Et ē i ipsa infratio ve
hemēs ⁊ dare melones indos ⁊ lactucam ⁊

portulacā ē sufficiēs i cura. ¶Quūqz admi nistras clisteria i qbus ponūt medicine cau terizatiue ē pniciosū. Et oz vt cures sicut sci uisti illud qđ est i itestinis supioribus cū ebi bitis et qđ ē i inferioribus cuz clisteribus et qđ est i medio cū vtrisqz curis: deide primū qđ oz te cōsiderare ē dispō cause faciētis ex coriationē. Et vlcera intestinoꝝ an ē adhuc i effusiōe. Et an cā eius ascēdēs sit ex ruptu ra: aut repletiōe: aut apate remanēte: aut est retētū et abscissum etiā destructū ē et remā sit vestigiū eius excoriatione et vlcere. ¶Et nos qdē iā dedimus signa i hoc. Si ergo cā effundit ꝑpara ī abscindēdo ipsā et ꝯstringē do ipsā cū eo qđ iā sciuisti in loco suo. ¶Et fuerit necessaria eūo pp malitiā hu. fac eam timore et cautela et stude vt sit solutiuū non vehemēter nociuū vestigio et vlceri: imo sit sicut myrobol. Et rectifica ipz cū eo qđ mi scet ei ex eis q̄ sūt sicut dragagan. et q̄ sūt si milia illi. ¶Qđ si tibi posse ē vt ꝓhibeas ipz a cibo duobus diebus vt fiat corpus auarū ei⁹ qđ effundit ab hoc fac. Et quū volueris ipz cibare ciba eū lacte decocto cū lapidib⁹ et decoque ſꝫ q ꝓterijt i caplo suo et iste ci bus ē ſꝫ semitā medicine. ¶Cibus vero ipe apud necessitatē et apparitionez debilitatis est ille cui⁹ q̄titas minorat et ꝯfortatio mul tiplicatur ipsius sicut epar galline pinguis ⁊ parū panis de silia et decliuis ad arymitatē et testiculi galloꝝ et oua sorbilia q̄ ascēdūt a sorbilibus et descendūt ab assatis fortibus ⁊ q̄nz iuuat valde ex piscibus assatis calidis ex pedibus decoctis i lacte dulci. Et rizi tone factū ē bonū eis valđ quū sugit ipz. ¶Et oz vt cōserues virtutē eius etiā cū rob fructuū et cibis dictis i caplo primo. ¶Et sit sal ei⁹ gēma et sit tonefactus et nō oz vt bibat vi nū nisi q̄n nō multiplicat caliditas: tūc.n.bi bat ex eo parū qđ sit nigrū stipticū ⁊ aq̄ eius sit aq̄ f̄ra. ¶Et nō ē cōueniēs vt i p̄imis in cipiat a medicinis puris singularibus cū q̄li tatibus suis stipticis ⁊ asperis. ¶Et q̄n do lor sit fortior idiges necessario faciētibus glu tinationē vt fiat sicut marā ⁊ liniat sup faciē infirmi. ¶Et oēs medicie infratiue faciētes stipticitatē pmiste cū glutinatiuis sūt iuuati ue nisi accidat corrosio: forsasse.n. tūc indige bis abstersiuis ⁊ cauterizatiuis pmistis cuz eis q̄ leuia sunt sine mordicatiōe. ¶Et oz vt detur i potu habēti excoriationē illđ qđ i po

tu ē ex seminibus ⁊ alijs i aq̄ frigida ⁊ nō in aq̄ calida. ¶Et reubarbaro qdē inest ꝓprie tas mirabilis i vlceribus itestinoꝝ ⁊ i fluxu algaras: ⁊ ꝓprie q̄n dat i potu i eo qđ ē sicut aqua arnoglosse cū pauco vino antiquo. Et glādes assate ⁊ silique virtutē habēt fortē cō iuncte et sepate et semē rose ē mirabile val de: ⁊ nos iā expti sumus illđ qđ dixerūt qdā q q̄n dant ex eo i potu.ʒ.iiij.cū aq̄ f̄ra reno uet ab eo. ¶Lutū āt sigillatū ē iuuatiuū val de oi excoriatiōi: ita q corrosiōi de quo i po tu dat post mūdificationē corrosionis ⁊ sordi tiei cuz clisteri aliquo ex clisteri q̄ diximus. ¶Et silr quū clistere sit cum luto sigillato i succo arnoglosse ⁊ stella scemius etiā ⁊ suc co portulace. Et ex eis q̄ etiā cōferūt ad illđ est succus mori qđ non maturat. Et silr siru pus herbe caude equi. Et succus herbe tin ctoꝝ citrine imbibitus ⁊ clisterizatus. ¶Et dixerūt qdā i medicinis huius capli pedem albacohā ⁊ existimo q sit pes corui: ⁊ dr q Hip. quū dixit pes albacohā itellexit folia fi cus. Et hoc nō ē ex eis q̄ cōueniūt i hoc ca. ¶Et potare coagulū leporis ⁊ caseū ablato sale eius ab eo ſꝫ q diximus i caplo primo est vehemēter iuuās eos ⁊ q ē vltimū i cor rosione. ¶Et quū accit excoriatio pp medi cinā ebibitā: tūc ex rebus iuuatiuis ē vt fiat clistere cū butyro ⁊ san. dra.s. ponat i.ʒ.xxx. butyri ex.ʒ.i.san.draconis vsqz ad.ʒ.iij. Et ex cōpositis valētibus ad eos sūt trocisci de suffuf frigidi ꝑdicti. ¶Et ex eis q̄ illis bona sūt ē panis quū pulverizat sup vinū ⁊ det in potu ex eo ⁊ bibat post ipm aq̄ f̄ra ⁊ ex eis q̄ cōferūt est vt sumat cineris ostracoꝝ fluuia liū ptes.iiij.⁊ gallaꝝ ptes.ij.⁊ pipis pars.i. terat et cribellent ⁊ pulverizet ex eo pōdus. ʒ.i.sup cibū ⁊ bibat cū aq̄ f̄ra. Et filoniū est eis iuuatiuū etiā quū bibūt ipz cū aqua f̄ra. ¶Suppositoria vero ⁊ clisteria cōuenientia ad hoc sūt sicut clisteria ⁊ suppositoria cōue nientia ad fluxū san. absolute additis i eis in principio faciētibus glutinationē stipticis ⁊ i fine eius si pducit ad corrosionē mūdificati uis ⁊ cauterizatiuis. ⁊ vsqzquo dissoluat illđ qđ est sup itestina ⁊ remaneat manifesta: nō oz vt ptrāseas glutinationē faciētia ⁊ sti ptica. Et dixert qdā q oz vt acatia mittat i clisteri quuz nō est i egritudie san. ⁊ nō ē hoc aliqđ: deide mūdificat vlcus icipiat cū exic catiuis stipticis glutinatiuis ⁊ pinguibus de

inde in fine eius si pducit ad corrosionez cuz mūdificatiuis ꝛ cauterizatiuis. ¶ Et sūt qdā hoies qui pmiscēt rē modicā de calidicon i quibusdā succis. Et clisteria salua cōferūt ei iuuamētū maximū. Verꝫ quū nō educit necessitas ad illud qđ ē acutū ꝛ ad illud qđ est acetosuz: tūc melius ē vt nō administret. Et oꝫ vt pmutatio fiat primū ad acetosa: deide ad cal'a. ꝛ qn̄ exigit necessitas ꝛ corrosio: tūc nō cures ꝛ si cū calidicon administres necessitatē tuā i eo. ¶ Et qn̄qꝫ rectū ē vt incipias cū aliquo narceticoꝝ: deinde administra clisteria acuta nisi quū nō tolerat ipsa infirmꝰ: ꝛ de istis acutis ꝛ illis q̄ fiunt ex arsenico timetur denudatio cutis post cutē donec pforent intestina. ¶ Et pp hoc oꝫ vt sit inceptio i administrādo ea quū scis ꝙ vlcus iā corruptū est. Et nō tardat vsqꝫ ad horā in q̄ timet ꝙ accidat foramē pp dilatationē vlcerꝫ ꝛ pfunditatē eoꝝ. Et scias ꝙ adeps caprarū bonū est sup totū illud qđ aggregat ad clisteria ex glutinatiuis ē eni succurrēs ꝛ sedās mordicationē ꝛ portat sup locū egritudinis velociter: ꝛ hoc etiā nō ē necessariū nisi in principio egritudinis: ꝛ qn̄ puenit ad saniē idiges mūdificatiuis deide illis q̄ sūt fortiora. ¶ Et indiges si i duritiē lapidis conuertat pinguibus ꝛ glutinatiuis ꝛ separantibus iter medicinā ꝛ egritudinē. Et quū sciueris ꝙ vlcera sūt sordida tūc mūdifica ea cū eis q̄ sūt sicut aq̄ mellis ꝛ fortior illa est aq̄ salis ꝛ aq̄ i q̄ cōdiunt oliue salite ꝛ decoctio pisciū salitoꝝ. et necessariū ē tibi i sanie vt administres ea q̄ sūt sicut trocisci de arsenico pculdubio quū ptrāsierit egritudo nouitatē ꝛ nō phibuerit ab eis probibitor. ¶ Et scias ꝙ clisteria pinguia glutinatiua sedāt dolorem eius q hꝫ vlcus i itestinis suis corrosiuū sed nō sanant. ꝛ nō cures i corrosione nisi de medicis cōferētibus corrosioni. ꝛ sūt mūdificatiua abstersiua cuz exiccatione ꝛ stipticitate ꝛ ea ex qbus fiunt trocisci. Et nō oꝫ vt multiplicēt sup ea glutinatiua ꝛ pinguia ꝛ separēt iter ea ꝛ iter corrosionē: ꝛ qn̄ꝫ ledunt ꝛ dolorē faciunt: sed nō respiciat ad illud: ꝛ scias ꝙ qn̄ tu mūdificas cuz clisteribus acutis oꝫ vt facias sequi ea incarnatiua assumpta ex stipticis ꝛ glutinatiuis ꝛ illud quuz sciueris ꝙ caro sana apparet. Et quū aggregāt febris ꝛ debilitas et corrosio ꝛ fuerit caliditas nō pōt eger vti eis que sunt sicut trocisci de arsenico solis: oꝫ vt dissoluant i aquis fructuū stipticoꝝ frigidoꝝ sicut acresta et sumach et ribes et granata ꝛ rosa ꝛ que sunt illis similia: deide exiccent et multiplicet sup eos illđ ꝛ administret. ¶ Et qn̄ꝫ nō est excusatio quin misceāt hyusquiamū albū ꝛ opiū cū eis: aut pmittant narcotica sup ea: aut det infirmo cibus laudabilis ꝛ maior sūma hoꝝ troc. ē a media. ʒ. vsqꝫ ad. ʒ. ij. ꝛ qn̄ꝫ ē rectius vt ponat i aquis eius in frigidātia stiptica: ꝛ de eis sūt lētes ꝛ cuppule glādiū. ꝛ illud adiuuat i hoc vt accidat cortex. ꝛ ex eis q̄ fortē faciūt dolorez eius ꝛ iuuamentū simul est vt clisterizent cū troc. de arsenico i aqua salsa quū vehemēs est grossitudo materiei. ¶ Et qn̄ꝫ sufficit febricitātibus ꝛ debilibus ꝛ illis quoꝝ sensus fortis ē ꝛ nō tolerāt acuta clisteria hoc regimē. Incipiant ꝛ clisterizent cū aqua mellis: deide post. iiij. horas cū aqua salis deide det eis i potu lutū cū aceto misto cū aqua: sanat eni eos. ¶ Et ex regimine i cap'lo clisterioꝝ est vt clistere fiat paulatim p vices ꝛ quū dolor fit fortior: tūc succurre cū oleo ros. ꝛ clisteriza cuz eo.

¶ Clisteria vero q̄ administrant i retentione san. ꝛ phibitione fluxus eius sūt alia ꝛ sūt pxima clisteribus phibitionis fluxus vētris. ¶ Et qn̄ꝫ fiunt ei troc. qui administrant i corper se. ¶ Et nos qdē dicamus nunc clisteria ꝛ collyria ꝛ troc. qui ingrediūt i clisteribus. ¶ Ex clisteribus itaqꝫ leuibus i hoc ꝛ i fluxu vētris calido est vt fiat clistere cū aqua arnoglosse sola: aut cū aliqbus troc. quos dicam. Et fiat clistere cuz pane similagineo arymo trito i succo. ¶ Et ex clisteribus leuibus ē vt sumat aqua ordei ꝛ oleū amigdalinū ꝛ vitellus oui ꝛ aqua rizi decocti cū adipe renuz caprarū annualiū ꝛ colent ꝛ proijciant in luto sigillato. ¶ Et fiat decoctio rizi assati decocti cū adipe caprarū. Et qn̄ꝫ ponunt cuz eo i ipso cortices granatoꝝ ꝛ galle. ¶ Et fiat clistere aque sauich ꝛ luti sigillati. ¶ Et iteruz clistere iuuatiuum quum est caliditas vehemens: succus rasure cucurbite ꝛ portulace ꝛ arnoglosse ꝛ succus virge pastoris ꝛ grani myrti ꝛ lentes a quibus aqua bis eiecta est. Aggrega hos succos ꝛ cōmitte cū eis olenz ros. ꝛ cerusam ꝛ lutum armenum ꝛ acatiaz ꝛ tutiam. ¶ Et si indigueris opio pone i eis secundum necessitatē ꝛ dispositionem. ¶ Descriptio clisteris cōueniens excoriationi etiā ℞. cortices amigdalarum ꝛ cortices fistici.

granatoꝝ ⁊ gallas ⁊ ſumach ⁊ folia ſenticis
⁊ radicem alientum⁊elizentur itaqꝫ cum vi-
no donec inſpiſſentur: deinde coleẽ ⁊ teranẽ
aliqui trociſci cliſterioꝛum ⁊ ponantur in eo
cum oleo myrtino. ¶ Collyrioꝛum autez ad
excoꝛiationem medicinaꝝ matres ſunt myr
rha ⁊ tus ⁊ crocus ⁊ ſandaraca ⁊ alumen ⁊
ſtoꝛax ⁊ caſtoꝛeum quuꝫ adeſt opium ⁊ litiũ
⁊ charta combuſta ⁊ ſan. draconis ⁊ coꝛnu
ceruinum aduſtum ⁊ chimolea ⁊ luta q̃ cur
runt cum ea ⁊ climia ⁊ merdaſengi ⁊ q̃ ſunt
ſimilia illis. ¶ Et quandoqꝫ neceſſaria ſunt
attrimenta ⁊ arſenica. ¶ Collyrium ad exco
riationem ⁊ tenaſmonem myrrha ⁊ crocus
⁊ tus ⁊ opium conficiantur cum albumine
oui. Aliud ſandaraca ſtoꝛax myrrha crocus
opium conficiantur cum aqua arnogloſſe.
¶ Et q̃ñ fit ex huiuſmodi medicinis marã
cum oleo roſ. ⁊ ceruſa ⁊ adminiſtrantur ſu-
per pannum ⁊ fruſtum cotti ⁊ ponitur i ano
ſm qꝫ ponitur in ipſo tenta ita vt equetur il-
lud ⁊ mundificetur. ¶ Troc. autem cliſterio-
rum excoꝛiationis ſũt ſicut troc. de arſenicis
ad coꝛroſionez: ⁊ troc. ſtelle. ¶ Et oꝫ vt ſeruẽ
tur in vinatia vue vt conſeruetur in eis vir-
tus ⁊ trociſci de charta combuſta. ¶ Deſcri
ptio troc. charte cõbuſte. ʒ. x. arſenicoꝝ adu-
ſtoꝛũ ⁊ coꝛticũ eris ⁊ aluminis iameni ⁊ gal
larum ⁊ calcis que nõ eſt extincta omnium
añ. ʒ. xij. fiant ex eis trociſci cum ſucco arno
gloſſe quoꝝ vnuſquiſqꝫ põderet. ʒ. iiij. ⁊ par
uo ex eis adminiſtretur põdus. ʒ. i. ⁊ magno
troc. i. iteger. ¶ Troc. alius. ℞. ſumach ⁊ ca
pita granatoꝛum et ſuccutum et balauſtiarũ
et grana acreſte et calcantum et colcotar et
eris aduſti et antimonij omniuꝫ añ. partẽ. i.
floꝛis eris partẽ. ſ. fiant ex eis troc. ¶ Troc.
foꝛtis. ℞. calcem. ⁊ alcali ⁊ acatiaꝫ et gallas
et arſenicum et teranẽ cum aceto aliquibus
diebus ⁊ infoꝛmentur troc. ¶ Et ex foꝛtitudi
ne eius q̃ñ ſufficit vt cliſterizetur cuꝫ aqua
arnogloſſe. ¶ Emplaſtra autez et epithima
ta iuuantia i hoc ſunt emplaſtra p̃dicta i ca-
pitulo curatõis fluxus vẽtris abſolute. ¶ Et
iam expertũ eſt epithima de troc. ſtelle cum
aqua myrti ⁊ cõtulit ei valde. Et quãdo nõ
ceſſat doloꝛ tũc ſedeat ĩfirmus ĩ tina ĩ cuius
aqua decocta ſunt ſtiptica nõ cum aliq̃ꝫtulo
aneti ⁊ fenugreci ⁊ altee ⁊ ſi foꝛtioꝛ fiat ſitis
⁊ anguſtia ĩ excoꝛiatiõe colerica adminiſtra
lac aceroſũ decoctũ in aqua ſauich q̃ vtraqꝫ

infrigidate ſint. Qꝺ ſi doloꝛ adeo fiat foꝛtis
donec appꝛopinq̃t ſincopis nõ erit excuſatio
narcoticoꝝ. añ. illud cliſteriza cũ adipe vacci
no cũ aq̃ ſauich oꝛdei abſꝫ expulſiõe. ⁊ foꝛtaſ
ſe ſedabiẽ doloꝛ ⁊ abſcidetur egritudo pp il-
lud qꝺ accĩt de eq̃tiõe hu. ⁊ ſi nõ ſedatur cu
ra cũ eo qꝺ ſcis. ⁊ ſi vis cliſteriza ĩ hmõi ho
ra cũ hoc cliſteri ſumatur aq̃ kiſch oꝛdei rizi
⁊ adipes renũ capꝛaꝝ ⁊ oleũ roſ. ⁊ gũmi ara
bicũ ⁊ ceruſã ⁊ vitellũ oui cõquaſcẽ oĩa ĩ lo-
co vno ⁊ ſi viſ põe ĩ eo opiũ ⁊ admiſtra. ⁊ ſue
rit excoꝛiatio phlegmatica tũc neceſſariũ erit
vt ĩcipias ĩ curatiõe eius cũ eo qꝺ incidit et
educit ipꝫ ⁊ facit qeſcere ab eo. ⁊ cibaẽ cũ hu
iuſmodi donec ſint cibi eius etiã piſces ſaliti
⁊ ſinapis cuꝫ ſicla ⁊ almuri ⁊ alcauguamich
tincture eius ex oĩs q̃ ſũt ſicut granatoꝝ gra
na cũ oleo cũ ſeibus ⁊ ſinapi et q̃ ĩcidũt. q̃ñ
multiplicaẽ cibatio ex albuſir aſſato cũ iã ſũ-
pſerit aliqd ex medicinis q̃ ad caliditatẽ de-
cliues ſũt ſicut alcãzi ⁊ cardamomũ iuuatur
cũ eo. ¶ Et dixerũt qdã qꝫ qdã habẽs vlcera
iteſtinoꝝ iuuat⁹ ẽ cũ electuario qꝺ omni die
ſumebat ĩ potu cũ vino deinde cibaẽ albuſir
aſſato fecit illud aliqbus diebus et videtur qꝫ
ſit illud huius generis. ¶ Et iã dixerũt qꝫ q-
dã homo fuit curans dyſenteriã antecedentẽ
cura moꝛtificante aut ſanãte ĩ die vno. Ciba
bat bonum panẽ cum cepe acuto et mino-
rabat potum eius in illo die. et cliſterizabat
eum in mane cum aqua ſalis acuta deinde
conſequebatur illud cuꝫ cliſteri medicine foꝛ
tioꝛis ex cliſteribus ĩcarnatiuis. et ſit tolera-
bat doloꝛẽ eius cũ quo curabatur ſanabaẽ. et
ſi nõ moꝛiebatur. et erãt cliſteria eoꝝ ex hu-
iuſmodi cliſteri. ℞. ſãſuci cymini carmeni ſa
lis folioꝝ aldemeſt humidoꝝ meliloti oĩum
ana. ʒ. i. et olei kiſt. ii. decoq̃ntur ĩ oleo donec
ꝯſumatur tertia et coleẽ ⁊ admiſtreẽ illꝺ ole
uꝫ cliſterizãdo. ¶ Et iteꝝ cõfert eis cliſteẽ cũ
decoctiõe rizi. et q̃ñ ponũtur ĩ ea piſces ſali
ti. Ceratũ dictũ ĩ hac ſpecie egritudĩnis. ℞.
carnis dactilloꝝ põdus. lib. ii. et. ſ. maſticis.
ʒ. i. ⁊. ſ. ⁊ aneti hũidi. ʒ. vi. et aẽes. ʒ. i. et cere.
ʒ. x. et olei rutacei et olei roſ. quãtũ ſufficit. ⁊
ponitur ĩ ipſo ſemen naſturtii ꝓpꝛie quando
ſentitur phlegma vitreum. Excoꝛiationi aũt
melancholice poſt regimen meẽe et ſplenis
ſecundum qꝫ diximus in loco añ hunc ⁊ poſt
rectificationem regiminis cõfert ſuffuſ de lu
to. Et conferunt ei cliſteria de rizi ⁊ ſint ĩ eis

ſpecies aromatice ⁊ ſemina calida ⁊ lenia ⁊ ſemina ſtiptica. Et ponãt i eis oleũ roſ. ⁊ vitellus oui: ⁊ eorũ cibi ſint a qbus gñãt ſan. ⁊ qñ fuerit vlcus malignum nõ erit excuſatio quin fiat cliſtere cũ aq̃ ſalis gẽme: deinde ſequaris ipm ſi indiges eo cũ illo qđ tã valde mũdificat donec appareat caro mũda: deinde cura cũ cliſteribus incarnatiuis. ¶ Et cliſteria lenia ad hoc ſũt ſicut cliſtere i quo ponunt ſpine egyptiace ptes. iiij. hellebori nigri ptes. ij. decoquãt cũ aq̃ ⁊ ſal gẽma: q̃ ſi illđ nõ cõfert tũc adminiſtrent troc. de arſenico. Excoriatio aũt q̃ fit ex fece curat cũ eo qđ lenit naturã ⁊ ſint i eo lenitas ⁊ vnctuoſitas et glutinatio ⁊ lubricitas ⁊ pmittat ante cibũ ſicut vitellũ oui ſorbilis: ⁊ ſicut ius galli decrepiti ⁊ ſicut iura aleſſidabegi facta ex pullis facilibus ipinguatis et adminiſtrẽt cliſteria lenitiua ex ſuccis glutinatiuis lubricatiuis ſimul cũ oleo roſ. et vitello oui et ſimilibus. ⁊ qñ cõfert quũ plongat hec excoriatio vt ſumant ſemẽ lini et pſilij ſemẽ et ſe. maru ⁊ ſemẽ altee accipiat mucilago eoꝝ et det in potu ante cibũ. Ipſa eni aggregat ad lubricitatẽ et ſedationẽ doloris et glutinationẽ. Et ſumere pruna ante cibũ qñ remouet hoc accidẽs. Excoriationi vero facte ſucceſſione potus medicine cõferunt medicine ſingulares glutinatiue pdicte. Et cõferũt ei dragagãtũ aſſatũ de quo bibat i lacte acetoſo. ʒ. iij. ⁊. 5. ⁊ qđ eſt ſupra. Et cõfert ei valde vt fiat cliſtere cum butyro vaccino recenti bono: ⁊ quandoq; ponitur i ipſo aliquid de ſan. draconis et qñq; confert ius ventrium in aliqua excoriatione colerica et nõ eſt medicina omniũ.

¶ De cura fluxus vẽtris facti pꝑter cibos. Capitulum. viij.

Cura nota ad iſtos ẽ vt phibeat deſcẽſio eius dũ nõ accit colirica fortis ſupflua ſed ſi fuerit ex multitudine cibi fiat illud ⁊ admiſtret fames poſt illđ ⁊ qñ deſcẽderit ſumat aliqđ ex robub ſtipticis. Et ſi acciderit debilitas ſumat alcanzi: aut ſuffuf de granatis: et ſi ſentit debilitas in ſtõ cũ eo qđ accidit de multiplicatiõe et ſignificat illđ id qđ accit de rugitu ⁊ vẽtoſitate ſiat balauſtiarũ ⁊ turis et ameos ptes eq̃les ⁊ ꝯficiat cũ paſſis tritis cũ ſuis iterioribꝰ et cõedat ex eo oi mãe q̃ſtitatẽ nucis. Et iteꝝ ſiat medicamẽ đ acoro et alcameerzech deni i antidotario. In facto ãt ex corruptiõe ciboꝝ i ſe ipſis aut in eo aut q̃litatibus malis i eis aut velocitate admiſtratiõis eiꝰ i eis oꝫ vt ſumat poſt eo cibos hõi chimi. ⁊ curet ipreſſio remanẽs ex calore ⁊ frigore cum eo qđ ſcis ex el:is ſñis aut caulis. ⁊ ſi fuerit cã viſcoſitas eorũ ⁊ lubricitas ipſoꝝ ꝯuerte ad eos illud i quo cũ lenitate ẽ ſtipticitas. ¶ Frigus aũt caliditas ipſoꝝ ſũt ſꝫ q̃ eis ꝯuẽit. ⁊ ſi cã fuerit pmiſſio lubricãtis pmittat ſtipticũ. ⁊ ſi cã fuerit poſtremitas eiꝰ cuiꝰ velociter ſit digõ apud regimen tũc ſumat ſpodiũ ⁊ aliqđ de robub vt rectificet ſtõus ab ipreſſiõe eiꝰ cuius alteratio nocuit ipſũ. ¶ Mã ſꝫ plurimũ accit calefactio ⁊ ſi faciat accidere raro frigiditatẽ pp acetoſitatẽ cibi i qbuſdã diſpõnibꝰ hmõi regimẽ ſumat ſpodiũ cũ cãzi. ⁊ ſi cã fuerit paucitas cibi aut ſubtilitas ſubſtãtie eius cibet poſt ipſũ carnibus groſſis moſuſat ⁊ cõditis cũ ſtipticis ⁊ cũ aceto pparatis. ⁊ piſcibus ſalitis ⁊ ſimilibus. ¶ Quod ſi timeatur debilitas digeſtionis cum hoc cũ ſeminibus ꝯdiãtur.

¶ De cura fluxus cerebralis. Capitulum. ix.

Oportet vt hĩs eũ omnino nõ dormiat ſup collũ ⁊ qñ excitat a ſomno ẽ ei neceſſariũ vt vtatur vomitu q̃tenꝰ egrediat hũor groſſus effuſus ad ſtõꝫ ex capite facẽs fluxũ. ⁊ vt admiſtretur illud qđ diximus i capitulo catarri de raſiõe capitis ⁊ fricatione eiꝰ cũ rebus aſperis et ex vaporatiõibus capitis admiſtratiõe rubificãtiũ et cauterizãtiũ ſup ipſũ et ex cõfortatiõe eiꝰ et rectificatiõe ꝯplexiõis eius. et qñ neceſſariũ ẽ cauteriũ et nõ oꝫ vt admiſtretur retẽtio eius a ſtõ cũ medicinis ſtipticis et magnificetur timor imo oꝫ vt extrahatur illud qđ de eo aggregatur ſuperius per vomitũ ⁊ illud qđ deſcẽdit ex via iteſtinoꝝ ⁊ ſi nõ cũ ſaltẽ cũ cliſteribꝰ ⁊ reſtringatur illud qđ de eo deſcẽdit ad vẽtrẽ nõ cũ illo qđ cõſtipat q̃re ſedeat mã i vẽtre imo cũ illo qđ ẽ ſiẽe illi quo retinet ex pectore ex eis q̃ diximus in ſuo capitulo ⁊ cũ eo qđ docuimus te in capitulo cure catarri ex abſciſſiõe cãꝝ facientium catarrũ ⁊ rectificatiõe eaꝝ.

¶ De cura fluxus oppilatiui. Capitulum. x.

Fluxus oppilatiui plurimũ fit cũ periodis ſiue ſit a corpore toto aut ſit ab oppilatiõe i epate aut iter epar ⁊ iteſtina. ¶ De errore igitur ẽ vt cadat additio i oppilatione p ſtiptica imo oꝫ vt iuuetur qđ expellitur ab oppilatiõe cũ euone. Nuñq; euãnt vie ab eo miſceãtur medicine aperitiue oppilationũ

vt aperiāt eas. ⁊ qñq₃ necessariū ē i aperiēdo oppilatiões solutiuū fortiter attrahēs materias crossas generātes oppilationē ⁊ clisteria fortis apertiōis ⁊ attractiōis. ⁊ vomitus ē ex reb⁹ magis iuuatiuis ad illud qñ cadit ex obuiatiōe ipsi⁹ queādmoꝫ testat̄. Hip. ⁊ recti⁹ qdē ē habēti hāc egritudinē vt comedat cibū suū i pluribus vicibus nō i vice ista immo i omni hora quātitatē q̄ pertinet ei ꝺ cibo suo deide oꝫ vt ꝑtiatur deide oꝫ vt ꝯseq facias cibū suū illud qꝺ adiuuat ad penetrādū cū velocitate ⁊ aperiat oppilationē cibo ⁊ melius illo toto apnd. S. ē diacalamētū ⁊ detur de eo ante cibū vsq₃ ad aur. i. ⁊ cū digeritur cib⁹ detur etiā de quātitas. ʒ. ſ. ⁊ vinū vetus forte subtile paucū ē bonū valde cū admistrat̄ post cibū ⁊ tyriaca res ē magis iuuatiua ad illud. Et qñ rectificat̄ digestio cibi balneetur. Fricatio aūt oꝫ vt non ab ipso sepetur ante cibū ipsū ⁊ post ipsū ⁊ quādo debilitatur idiget fricatiōe vehementi cū pāno aspero dorsi ⁊ vētris. ⁊ quādoq₃ necessariū ē vt liniat̄ corpus eius pice medicinis rubificantibus. ¶ Oppilationū vero apertionem iam sciuisti. ⁊ oportet vt non soluatur eger iste a fricatione nā cum tu curaueris euꝫ ⁊ aperieris oppilationes ⁊ resolueris hūores oppilatiuos penetrabit cibus ad corpus eius ⁊ nō accidet diaria post illud ⁊ confortabitur corpus eius.

¶ De cura fluxus liquefactiui. Capitulūꝫ. xi.

In eis que sunt sicut ethica ⁊ ptisis ⁊ q̄ hac via incedunt non speratur vt curetur nisi sicut speratur in curatiōe cause eius. In eo auteꝫ qui est infra illud curetur corpus cū infrigidatiuis humectantibus, ⁊ aeribus et embrocis secundum illud. ¶ Et extinguatur cum eis que sunt sicut trocisci de spodio. ⁊ trocisci de canfora ⁊ cum epithimatibus. Et emplastris infrigidatiuis super cor ⁊ pectus ⁊ epar. Et sint cibi eius ex carnibus leuibus hulumet ⁊ infridatis ⁊ musus at ⁊ caro pisciū ⁊ succabegi cum aceto ⁊ panis similagineus bene confectus ⁊ fermentatus et panis quuꝫ assatur. Et quandoq₃ fit ex eo sorbitio permista cuꝫ gummi. ¶ Et similiter cibus q̄ fit de acetosa et similibus. Et nō retineatur expulsio vice ista immo retineatur gradatim cuꝫ hmōi curationibus et cum trocīscis de spodio restrictiuis ꝓprie et cū troc. secundū hūc modū. ℞. lutū armenū et spodiuꝫ et castaneas et semē acetose excorticatū et almiberis ⁊ ros. ⁊ gummi assatum ⁊ cancros adustos terantur oīa ⁊ conficiantur cū aqua cydonioꝝ.

¶ De cura flux⁹ facti a spissitudie cutis. c. xij.

Iam inuimus ad signa eius vbi docuim⁹ regimē attractōis materieꝝ repłonaliuꝫ ad exteriora corporis ⁊ melius qdē est vt extrahant̄ humores ꝓpter phłomiā ⁊ fluxum ventris pertinentē a quo iā expediti sumus ⁊ admistrent̄ balnea cū aqs aperitiuis ⁊ sunt illa i qbus decocta sūt peritiua ⁊ cū lauatiuis aperitiuis ⁊ mundificatiuis. ⁊ multotiēs vtātur tinis icteritie. ⁊ si fuerit spissitudo vehemens admistret̄ fricatio cū pānis lineis asperis ⁊ cū villis donec rubeat cutis deide effūdatur super eā aqua calida ⁊ aque i qbus est virtus aperitiua eorum que diximus.

¶ De cura colirice passionis. Capitulū. xiij.

Colirica passio habet regimē i pricipio cū mouetur ⁊ regimē i medio sui motus ⁊ regimē apud cōmotōeꝫ suā malā ⁊ inobedientiā suā malitiā ⁊ motōeꝫ accidentiū suoꝝ timorosoꝝ. Quū apparent signa colirice passionis ⁊ icipit eructuatio alterari a dispositōe sua ⁊ sentitur i stō grauitas ⁊ i itestinis punctura ⁊ quādo est cū ea nausea tunc oꝫ vt non sumat super illud aliqd oīno neq₃ post illud nisi cū timetur causis virtutis tūc enim rege cū eo qꝺ dicemus. ¶ Primū igitur qꝺ oꝫ fieri est vt expulsio fiat per vomitū si fuerit cibus adhuc proxius superioribus ⁊ si nō fuerit ita consequenter adhibeat aliqd qꝺ ipm deponat ex eis que leniunt naturam ⁊ sit illud qꝺ facit vomitum lenificatiuuꝫ cū mensura que extrahit illam quantitateꝫ ꝑ qꝺ extrahat illā superfluitatē super illud aut rem extraneam ab ea. ⁊ oꝫ vt expellant cum eo i quo nō sūt due malitie mollificatio stōi ⁊ debilitas virtutum eius sicut in oleo sisamio ⁊ oleo de oliuis ⁊ aqua cal̄a neq₃ cū illo i quo nō est glutiatio cum ipsi idigeant cōtrario glutiatōis imo cum eo qꝺ est sicut aq̄ mellis ⁊ sirupus acetosis dulcis cum aqua cal̄a nō propter necessitatem imo cuꝫ eo qꝺ ē sicut aq̄ cal̄a sola aut cū pauco baurac aut cū sale naptico aut aq̄ calida cū cymio pauco. ¶ Et siīr si voluerit ꝑseipsos ⁊ accit eis submersio nō obediēs ⁊ nocet eis ꝑ illꝺ etiā tūc illic oꝫ vt curet̄. Hip. n. dixit ꝙ vōit⁹ qñꝫ ꝓhibet̄ vōitu ⁊ flux⁹ qñꝫ ꝓhibet̄ fluxu ⁊ vōitus ꝓhibet̄ fluxu ⁊ flux⁹ ꝓhibet̄ vōitu. ⁊ eoꝝ flux⁹ oꝫ vt fiat cū suppositorio leni ⁊ terenia

bi et zuccaro et sale. ¶ Aut clisteri leni ex aq̄ sicle q̄titate.xl.ʒ.et baurac pauci sup eā quātitate aur.i.⁊ zuccari ru. quātitate.ʒ.x.⁊ olei rof.⁊ sisamini quātitate.ʒ.vii.aut cū aliquo qᵒ bibat̄ sicut cyminū. ¶ Ipʒ enī ē iuuatiuū i hoc valde. ¶ Quū ergo scieris ꝙ materie i corpore cholerice sūt cōmouētes eā.nā ipse qn̄ʒ sūt de adiuuātibꝰ ad hoc vt accidat colirica passio ⁊ nō ē timor totus ex cibo nō iuenis excusationē qn ifrigides stōm tūc exteriꝰ cū eo qᵒ ifrigidat ⁊ si nō cū alio saltē cū niue post adiutoriū eius aduomitū si declinat ad illud cū mēsura itolerabili.⁊ i illa ifrigidatione ē sedatio sitis si fuerit. Quū ergo superabūdat vomitus ex eis q̄ ꝯretinēt ipsū ē ifratio stōi cū hmōi.⁊ pōet̄ vētosas sup vētrē absqꝫ icisiōe.⁊ si fuerit frigidū infrigidās ex succis fructuū erit ēt magis iuuatiuū.et si misceant̄ cū eo sādali et cāfora ⁊ rose et liniat̄ cū eis al mirach erit iuuatiuū.et qn̄ʒ necessariū ē stringere extremitates.et si nō fuerit caliditas fortis curetur cū medicamine de luto anesibur ni dictū i antidotario. Amplius oʒ vt ꝯsideres illud qᵒ egreditur dū.n.ꝑseuerat exeūdo chilus et aliqd hōgeneū ei et cibus nō concedītur eius retentio omnino aliquo modorū. In ipso.n.ē timor magnus. Quūqꝫ alterat ab illo alteratiōe fortasse feda necessaria ē eis retentio. ¶ Et similiter quū illud quod egreditur est res curathiem viscosa aut cholerica aut alia ex eis que debilitant corpus ⁊ imprimunt in palsu ⁊ faciunt eum frequentem ꝭm eq̄litatē ⁊ descēdētē.⁊ faciūt apparer̄ i corpore sicut extenuationem et in mirach sicut spasmum. Et fortasse accidūt sicut sitis ⁊ febris ⁊ significāt ꝙ solutio ventris permutatur ad sanitatē.et oʒ vt adiuuetur in retentione eius cum robub stipticis. ⁊ añqꝫ cōdiuntur cum eo quod ē sicut menta ⁊ si euomuerint ea reiterentur super eos ⁊ dentur eis paulatim.⁊ nō oʒ vt cessetur a dādo in potu medicinas restrictiuas ⁊ robub stiptica ꝭm virtutē eoꝝ īmmo oʒ vt iterētur super eos et fiat permutatio de vna medicina ad aliā ⁊ sint oēs stōatice.et aq̄ rof.calefacta ꝯfortat stōs eoꝝ ⁊ calefacit et ꝓhibet ex egritudinibus eoꝝ.et ista robub oʒ vt nō sit acetositatis talis que mordicet stōm etiam et sint adiuuantia ad materiam immo si est cū eis aliqd ex hoc frangatur cū re que nō sit de genere eius qᵒ soluit aut vomere facit.et acetosa qdē cōuenientia sunt in excoriatōe.⁊ silr ea que sunt vehemētis frigidatis ex eis que bibūtur actu.⁊ quandoqꝫ nō cōueniūt eis per hoc qᵒ percutiunt stōm. ¶ Et plurimi qbus ista cōueniūt sūt illi q sūt cholerici quare oʒ vt expiatur dispō qua recipiunt ea.⁊ sirupus factus de menta cū aqua granatoꝝ expressoꝝ cū pulpa sua cū aliquātulo mēte est bōus eis ꝓhibēs vomitum eoꝝ.⁊ similiter aqua granatoꝝ acetosorū.⁊ quādoqꝫ pōitur i ipso aliqd de luto aromatico qᵒ comeditur.⁊ cū plurimi eoꝝ bibunt aquā calidā fortiter ⁊ expāditur virtus ad venas eius ⁊ redeūt materie expāse ad venas.⁊ oʒ vt vaces etiā ad vaporatōes ⁊ vnctōes ex oleis i qbus sūt cōfortatio ⁊ stipticitas ⁊ calefactio subtilis super hypocōdria sicut oleo de neridē ⁊ de lilio narciscio ⁊ oleū rof.etiā ⁊ oleū i quo bullitū est mastix ⁊ est iunctio bōa eis ꝓpē cuius colirica passio est a cibis grossis. Iuncture vero ⁊ lacerti iungātur cū eis que sunt sicut oleū rof.aromatizatū ⁊ sicut oleū viol.cū cera pauca. ⁊ i hyeme cū oleo ꝺ neridē cū cera pauca. ¶ Et emplastrētur stōi eoꝝ cū emplastris stipticis in frigidatiuis vehemētis stipticitatis ⁊ sit i eis aromaticitas ex eis que sciuisti.⁊ cū necessariū facit timor vt prohibeas coliricā passionē ⁊ nō euata sunt oia que oportuit euari de cibo corrupto ⁊ hūore malo deide cōmouet tūc oʒ vt cibes eū adhuc cū cibis frāgētibus ipm deide euēs eū post aliquot dies cū eo ꝙ soluit ipsū. Quū ergo senseris ꝙ cā tota nō est ex cibo sed est illic sicut fortitudo frigoris stōi preparabis i reti' endo vomitū eoꝝ post quā vomitu expuler quātitatē quā oportuit expelli cū sirupo de mēta permisto cū mirra pauca aut cuꝫ virtute xiloaloes ⁊ fac vt sint emplastra eoꝝ decliuiora ad calefactōeꝫ ⁊ fac vt illi super qᵒ dormiunt ex cibo permista sit virtus pulloꝝ collūbaꝝ.⁊ sint cum eis spēs ꝭm quātitatē quā existias ⁊ panis infusus i passio etiā. Quūqꝫ feceris habentibus hoc accidēs ex potatōe ⁊ emplastratōe illud qᵒ dixius tunc necessariū erit vt igeniū inuenias i faciēdo eos dormire super lectos stratos pānis cū cāticis sōniferis ⁊ cātilenis ⁊ cunis ⁊ pressiōe leui ꝭm ꝙ dormiāt super eā ⁊ cū eis que dixius i faciēdo dormire illos super quos dominātur vigilie.⁊ oʒ vt sit locꝰ eoꝝ locus i quo nō sit lumē plurimū neqꝫ frigus. Frigus nāqꝫ expellit hūores eoꝝ ad inte,

riora ⁊ necessitas ad trahēdū eos ad exterio-
ra est necessaria. Q̄ñ si pulsus icipit miorari
⁊ videris aliqd de ipressiōe spasmi ⁊ singul-
tus icipies ⁊ dabis eis i potu aliqd de vino
dulci odorifero i quo est stipticitas cū aque
cydonioꝝ ⁊ tortellis aut medullā panis simi
laginei calidi quātū possibile est. ⁊ si necessa-
riū est qȝ sit fortius illo accipiatur caro pluri
ma ex carne molli ⁊ tenera que sit ex carne
auiū ⁊ arietū ⁊ icidatur ⁊ pōatur sicut est in
vase ⁊ decoquātur quousqȝ amittat aquosi-
tatē suā ⁊ forsitā ad se redire eā faciet deide
exprimatur fortiter post decoquatur illȝ qȝ
expressum est ex ea paulati ⁊ fiat acetosūȝ cū
aliquo fructuū ifrigidātiū. ⁊ meliores eis sūt
granata ⁊ cydōia. ⁊ sunt ex hoibus q ponunt
cū eo aliqd occultū ex vīo ⁊ sorbēt ⁊ si digi-
tis soluat i eo panis paucus nō erit i eo ma-
lū deide dormiāt super illud. ⁊ nō est malum
eis vti vua pensili de qua ipsi accipiāt cū ap
petunt eā ⁊ sumere ex ea paꝝ masticādo gra
na eius bene. ¶ Q̄ñ si nō retieatur i stōis eo
rū aliqd de hoc ⁊ alijs et declinat ad vomen
dū tunc pōe super iferiora vētriū eoꝝ vēto-
sas magnas apud vmbilicū sine icisiōe. Q̄ñ
si nō steterit super ipm tunc super illud qȝ ē
iter vtrasqȝ spatulas declines ad iferiora. et
si poīe fuerit vt sic dormiat erit rectū ⁊ si fue
rit magis decline ipm ad iferiora liga qȝ ē
sub ascellis et adiutoria eius et fac eū dormi
re si poīe est et eū excitat ipm dolor vētosaꝝ
aut istita tunc reitera ea ambo super ipm et
nō alteres ea ambo vsqȝq̄ scis securus vt ici
piat cibus discedere a vomitu aut sedaṫ mo-
tus descēsiōis i fluxu vētris tunc.n. solue qȝ
cūqȝ fuerit amboꝝ paulati. Si aūt nō recipi
at aliqd imo fluxu vētris educat ipȝ tunc ag
grega i cibatōe eius ter stiptica et iter ea in
qbus est stupefactio aliqua sicut amilū assa
tū qȝ pōatur i decoctōe papaueris et ponaṫ
super ipm galia et nō pōas i ipsa dulcedinē.
Dulcedo.n. quādoqȝ fit cā ad abhorrēdū et
lenitatis et fluxus et solutōis nature. Q̄uū er
go dederis ei hmōi facit ipm dormire desu
per. Q̄ñ si fuerit illic vomitus cōsequēter ad
bibeas ei cochliariū .i. de sirupo mente aut
rob eius. et si fuerit fluxus vētris premitte su
per ipm suctōeȝ aqua cydōioꝝ stipticoꝝ alza
rur et piroꝝ alsceni et maloꝝ alsceni muzoꝝ
et algoboira. Sitis autē eoꝝ frāgiṫ cū eis q̄
sunt sicut sauich ordei aut sauich maloꝝ cuȝ

aqua granatoꝝ. Et oȝ vt nō separenṫ ab eis
odores cōfortatiui et restaurenṫ super eos et
oē qȝ mouet i eis subuersionē aīe permuteṫ
ad aliud. ⁊ quādoqȝ abhorrēt qdā eoꝝ odorē
panis ⁊ quādoqȝ delectāṫ eo qdā eoꝝ. ¶ Et
quādoqȝ abhorrēt qdā eorum odorē iuris ⁊
quādoqȝ delectāṫ eo qdā eoꝝ. ⁊ silr vinum ⁊
silr suffumigatōes. Fructuū autē odorē plu-
res eoꝝ recipiūt ⁊ oȝ vt nō cibenṫ aliquo dū
nō verificaṫ eoꝝ fames. Q̄ñ si famē patianṫ
ante mundificatōeȝ nō cibenṫ. Immo mittā
tur i balneū ⁊ fundaṫ super capita eoꝝ aqua
tepida ⁊ exeant ⁊ nō morenṫ. Si autē appa-
reat spasmus admistra super iuncturas cera
ta leuia calida profundantia sitqȝ i hyeme cū
oleo de neridē ⁊ de lilio ⁊ i estate cū oleo ro.
viol. ⁊ silr proiice super eū pānū ifusuȝ i oleis
humectantibus lenitiuis ⁊ i oleo de oliuis. ⁊
oȝ vt itentio sit i mandibulis ⁊ icessanter ele-
uet cū mento ⁊ lacerto mouentē gēas iferio
res ad superiora cū ceratis. ⁊ iteꝝ cū qescit in
flātio colirice passionis ⁊ dormiūt ⁊ excitātur
da eis i potu aliqd de robub ⁊ fac eos igredi
balneū cū facilitate ⁊ nō multiplicent moraȝ
i eo. Immo quantitate qua sumāt de humi
ditate balnei deide extrahe eos ⁊ cooperi ip
sos ⁊ ciba eos cibo pauco leui boni chimi ⁊
calefac eos ⁊ nō dimittas eos plurimū bibe
re valde ⁊ separent iter aquā ⁊ vinū si sump
serit stiptica super cibū. ¶ Et prepara post il
lud i confortando stōs eoꝝ cū eis que sunt si
cut troc. de rosis parui ⁊ magni ⁊ sicut gele-
niabi ⁊ spediū ⁊ cū eis que sunt sicut alcanzī
⁊ multotiens qdē fit balneū cā sparsionis hu
morum ⁊ materiei colirice passionis ⁊ euen
tus confractiōis i membris.

¶ De regie fluxus medicinalis. Capl'm .xiiij.

D hoc iā singulare fecius capl'ȝ vbi di
ximus medicias solutiuas ⁊ vomitiuas
⁊ eaꝝ admistratōeȝ. Sed cum hoc nos dice
mus breuiter qꝫ i pricipio sui oȝ vt cureṫ cuȝ
lactibus ⁊ oleis ⁊ proprie cū igeniaṫ i lactibꝫ
vt sint stiptica. ⁊ i oleis vt sit in eis aliquid ex
hoc. Hoc enim temperat causam sanguinis
⁊ quandoqȝ sufficiunt in principio lac et oleū
et aqua calida et quandoqȝ est sanatio i potā
do ista vna vice. post aliā. et bibatur aqua ca
lida et proprie cū adheret ex substantia medi
cine aliquid stō. et intestinis. Ipsa.n. trāsmit
tit eiꝫ audaciā dei. cōsequaris illud cuȝ cliste
ri confortatio temperate ⁊ cibo similiter.

¶De cura fluxus cretici. Capitulum.xv.

NOn oꝫ vt retineatur fluxus creticus cū nō perducit ad tiorē. Qđ si superfluat curetur cū propiquo illi quo curatur colirica passio verūtamē nō oꝫ vt cibetur aqua carnis si fueri t egritudo acuta valde. imo cibet eo i quo est ifrigidatio ꝛ i grossatio sicut est sorbitio facta ex sauich ordei ꝛ sauich maloꝝ ꝛ si tollerat carnē cibetur cū eis que sunt sicut pisces recētes decocti cū granis granatorū aut cū aqua eorū cōditi sūt seibus stipticis ꝛ que sunt ex coriandro in aceto posito ꝛ excoriatio ꝛ similibus ei.

¶De tenasmone. Capitulum.xvj.

PRincipiū qđ te oꝫ scire de dispōne tenasmō est an est tenasmō veruꝫ aut tenasmō mēdosum. ꝛ tenasmō qdē mēdosum est vt sit i ano fex sicca retēta ꝛ quādoqꝫ exprimitur ex ea aliqd. ꝛ quādoqꝫ abradit intestinū propter laborē q prouenit ex motu eius. ꝛ quādoqꝫ.n.est illđ ꝛ existimatur ꝙ illic sit tenasmō. Si ergo est aliqd ex illo oꝫ vt cures ipsū cū clisteribus lenibus ꝛ cū collyriis mordicatiuis ꝙ si nō agūt clisteria lenia acue ea cū lenitate ꝛ humiditate sua aliqua acuitate vt extrahatur graue ex eis deide si idiges in reliquo humiditate ꝛ leuitate pura scis contentus eis. ꝛ quādoqꝫ idigebis vt i potu des pilulas de bdellio aut gūmi alboti si fuerit illic grossitudo materiei. ¶Et si fuerit caliditas idigebis eis que sunt sicut casiafistula. ꝛ sirupus violaceus ꝛ silia. ¶Et pilulis factis ex medulla casiefistule cū succo ligritie ꝛ dragaganto. Si autē fuerit tenasmō purū tunc si fuerit cā eius frigus aduenięs ano curabis ipsum cū vaporatōibus ꝛ cū clisteribus calidis ꝛ cū furfure cū quo vaporabuntur anus ꝛ coxe ꝛ pectē ꝛ emunctoria ꝛ sedeat sup milium ꝛ salē calefacta ambo i pāno aut euaporentur cū spōgia ꝛ aqua calefacta ꝛ cū spongia sicca calefacta. ꝛ iungatur cū cerato ex qbusdā oleis calidis ꝛ stipticis ꝛ calefiat locus eius ꝛ permisce eū cū vino calefacto ꝛ oleo omphacio aut precipe ei vt igrediatur balneum calidū ꝛ sedeat super terrā calidā. ꝛ scias ꝙ frigus nocet tenasmō i pluribus horis ꝛ propter illud est calefactio subtilis conferens ei i pluribus dispōnibus. ꝛ similiter sunt plures spēs tenasmō qbus confert vaporatio sicut nocet eius ifrigidatio. ꝛ pluribus spēbus eius nocet assūptio medicinaꝝ que generāt chimū grossum ꝛ viscosum. ꝛ si fuerit cā eiꝰ durities rei sup quā sedeat hō mollificet cuꝫ cerato ex oleo anetio aut camomillio cū bdellio ꝛ cera aut cū oleo calido i quo pōas spōgiā ꝛ appropiquas loco. ¶Et si fuerit causa eius apā calidū stude i retinēdo illud qđ currit ad apā i via venarū aut ex via fluxus ꝛ rege apā ꝛ tēpera humorē calidū. ꝛ oꝫ vt curetur i initio sui cū phlegma si necessariū fuerit ꝛ cū miioratōe cibi multa imo fac eū ieiunare si possibile est ei illud duobus diebus. ꝛ vt admīstres super eū i pricipio aquas ꝛ embrocas que diclināt ad frigus aliqđ cū mollificatiōe ꝛ prohibitōe eius qđ effunditur ad ipm ꝛ ex eis que cōferūt ad ipsum est filtrū ifusuꝫ i aqua myrti ꝛ rose cū alcāna pauca. ꝛ fiat clistere ēt i primis cū eis que sunt sicut aqua ordei ꝛ aqua solatri ꝛ aqua rof. ꝛ oleo rof. ꝛ album oui. ꝛ si cā fuerit fluxus retinebis ipsuꝫ sicut scis deide embrocabis ꝛ emplastrabis cū mollificatiuis ex camomilla ꝛ aneto cōmistis cū eis que scis ex stipticis deide admistrabis maturatiua q̄muis sint oīa illa i locis preteritis. ꝛ quādoqꝫ cōfert clistere cum oleo dulci decocto cū aliquo ex stipticis. ꝛ cū tu cibas melius quo cibas ē lac recēter multū decoctū qm̄ retinet fluxū desuper ꝛ lenit locū. ¶Et ex medicis bōis quādo ius maturatōeꝫ ꝛ resolutōeꝫ ꝛ sedatōeꝫ doloris ē emplastrū de fenugreco ꝛ maluis ꝛ emplastruꝫ de meliloto ꝛ emplastrū de caulibus decoctis. Qđ si necessariū fuerit fortius ponatur cū eo parū cepe assate ꝛ paꝝ bdellii. ꝛ ex marā expertis cū est apā est inflātum dolorosuꝫ est vt sumātur plūbi adusti ꝛ lauati ꝛ ceruse plūbi preparate cū oppoponaco ꝛ merdasengi cōditi partes equales ꝛ cōficiātur cū vitello oui ꝛ oleo rof. ꝛ nos probauimus ipsū et iuenimus i fine vltimū et si vis distilla super ipsum aquā solatri aut aquā coriandri. et si vis adde i ipso climiā. et quādo cōfert eis climia sola cū vitello oui et oleo rof. qđ si cā tēasmō fuerit apā duꝝ curabis ipꝫ cū eo qđ scis đ curatōe apatū duroꝝ. et ex eis q̄ exprta sūt i hoc ē vt sumāť bdeliū et crocus et alcāna et sinapis et alkeiri citria sicca et cerusa plūbi deiñ aggregeť illa oīa cū eo qđ tegit adipē galline et anatis et medulla cruris vaccaꝝ et proprie vituli vaccaꝝ permistis cū vitello oui et oleo rof. et oleo alkeri et fiat ex eis marā. Si āt fuerit cā eiꝰ hūoꝛ putrescēs i

bibitus illic ex phlegmate aut colera aut fue rit phlegmata viscosū curabis ipsū cū ablu tōe.⁊ illa q̄ melior ē.est q̄ fit cū eis q̄ sūt sicut aq̄ oliuaꝝ salitaꝝ cū q̄ fiat clistere mēsura.5. lib.supra ex ea donec egrediatur illud qđ est illic aut fiat clister ex succo folioꝝ sicle cū vir tute violaꝝ ⁊ turbit deīde cura ipsū cū sedāti bus dolores ex collyriis tenasmō.⁊ qn̄qꝫ fa cit necessariū phlegmata potare pilulas feti das.⁊ si fuerit cā residuū eis qđ descendit in hora tūc si illic fuerit fluxus retinebis ipsuꝫ. Quū retinueris cōsiderabis nā si eger tole rauerit.⁊ nō fuerit spes q̄ fluxus redeat cli sterizabis q̄ꝫ leuiter poteris aut suppones col lyriū ex violis cū pauco sale si mā fuerit cho lerica ⁊ ex medulla cassiefistule coagulata cū pauco baurac ⁊ turbit.⁊ si fuerit materia phle gmatica.⁊ si nō audes illud redi ad illud qđ mollificat ⁊ attrahit.⁊ sedat dolorē ex embro cis ⁊ collyriis.⁊ qn̄ difficile fit tanasmō ⁊ nō est illic materia egrediens ⁊ nō est nisi eleua tio ad scellā frequens cuius qn̄qꝫ cā ap̄a du rū.⁊ qn̄ ē frigus i separabile tūc assidua va porationē eius cū lana īfusa oleo calefacto si cut oleo rof.⁊ oleo myrtino ⁊ viol. ⁊ camo millino ⁊ pauco vino ⁊ īfūde eū illo oleo anū ⁊ pectinē ⁊ testiculos. ¶ Quod si nō sedetur tūc clisteriza ipsū cū oleo sisamino tepido.⁊ retineat ipsū p horas aliq̄s qm̄ sanat eū.⁊ hoc qdē regimē antiq dixerūt ⁊ fecerūt ipsū qdā posterioꝝ.⁊ nos iā experti sumus ipsū ⁊ ē ve hemētis iuuamēti. Si aūt fuerit ab vlcerib⁹ ⁊ corrosiōe cōsidera ⁊ tūc si est nā sicca nō di mittas siccitatē eius imo stude i leniendo ip sā cū eq̄li lubricitate vt p̄cipiatur egō sicci tas.n.egōnis i hmōi egritudine ē mala valđ ⁊ oꝫ vt nō cibentur amaris neqꝫ salsis valde neqꝫ acutis neqꝫ acetos valde oīa.n.illa faci unt egōnē mordicatiuā ⁊ dolorosā aut ex co riatiā. Et ad vltimuꝫ oꝫ vt cures ipsuꝫ cura tione corrosionis intestinoꝝ ⁊ cholera ipso rum confidens in collyriis.⁊ si non indigue ris mundificatione incipies ⁊ clisterizabis ip sum ex aqua mellis ⁊ pauco sale commisto ei. Et sit clistere eius cum hoc clistere ita vt non fit fex intestinis aut fac collyriuꝫ ex mel le ⁊ baurac ⁊ administra ipsum deinde labo ra in curatione vlcerum. Et si fuerit ab he moroidibus ⁊ fistulis ⁊ ragadiis curabis cau sam cum eo quod dicemus in capitulo suo.

¶ De collyriis q̄ supponūt ad tēasmō.c.xvii.

Collyrioꝝ āt que ad tenasmū supponū tur melius est qđ ex eis est magis stip ticū.⁊ ex eis est collyriū de sandaraca ⁊ colly ria pluria ex eis i q̄bus est narcoticitas que iā diximus i curatōe vlceꝝ. ¶ Descriptio col lyrii ad tēasmō. ℞. opiū castoreū ⁊ tus ⁊ cro cū fiat ex eis collyriū ⁊ supponatur.⁊ iterum galle imature cerusa p̄lūbi tus san. dra. opiū Empla vero sunt empla facta ex vitello oui ⁊ medulla similaginei panis ⁊ camōilla aut aqua eius expressa ex ea que hūida est ⁊ ane to sicco ⁊ altea ⁊ mucilagīe seīs lini ⁊ ficibus ⁊ ex bonis q̄bus fit emplm̄ ano eius sunt por ri de sceī decocti elixati cū butyro vaccio et oleo rof.⁊ pauca cera colata. ¶ Suffumiga tōes aūt sunt suffumigatōes note ad eos qui bus vtantur cū dolor fit fortior ita vt sedeant super sedē perforatā super quā equetur anus aut pōatur subtus traiectoriū per qđ fiat suf fumigatio. ¶ Ex illis itaqꝫ est vt fiat suffumi gatio ex sulfure ⁊ nucleis oliuaꝝ ⁊ stercore ca meli.⁊ si fiat suffumigatio cū p̄rimo sulfure subito iuuatur eo. Aque vero i q̄bus sedent qdā vt sedetur dolor sunt sicut aque i q̄bus decoquuntur malue ⁊ anetū ⁊ camomilla ⁊ altea.⁊ qdē vt retineatur illud qđ currit sunt aque i q̄bus decoquuntur stiptica.⁊ oꝫ vt ag gregentur iter aquas f̄m necessariū. Quod si anus egrediatur lauetur ⁊ mundetur ⁊ re ducatur ⁊ sedeat ille cuius est i aquis stipti cis valde aut fiat ei emplm̄ post reductōem ⁊ reuersionē cū stipticis confortatiuis contri tis ⁊ aggregatis cū q̄busdā succis stipticis.

¶ Tractatus tertius de iceptōe sermōis de doloribus itestiorum.

¶ De punctōe. Capitulum primum.

Ause pūctōis aut sūt vētositas coarctata aut superfluitas acu ta mordicatiua aut baurachia salsa mordicatiua aut hūor vi scosus q nō expellit aut vlcus apatis aut lūbrici ⁊ ascarides ⁊ ex punctōe est que est f̄m semitā crisis ⁊ est ex signis eius. ¶ Et oīs punctio vehemens est filia colice ⁊ cura eius est cura colice nisi cholerice nā si ipa curatur illa cura est i ea ti mor magnus imo puncto que nō est cum flu xu cū fortior fit est colica aut iliaca.⁊ quādo peruenit punctio ad cuteꝫ ⁊ vomitū ⁊ singul tū ⁊ destructōeꝫ rōnis significat mortem.

¶ De signis. Capitm̄.ii.

VEntosa qdē fit cū rugitu ⁊ iflatiōe ⁊ ex tēsiōe sine grauitate ⁊ qete cū exitu vē-tositatis. Fcm̄ vero ab hūore cholerico signi ficāt grauitas cū vehemētia mordicatiōis in phlegmate ⁊ sitis ⁊ exitus ei⁹ i egōne ⁊ ē simi lis colice. ⁊ sicuretur cura ei⁹ erit timor mari m⁹. ¶ Signa aūt facte ab hūore baurachio sūt mordicatio cū grauitate addēte ⁊ egressio phlegmatis i egestiōe. ⁊ signa facte ab hūore crosso viscolo sūt grauitas ⁊ adherētia dolo ris i vno loco ⁊ exitus huius generis i ege-stiōe. ⁊ signa facte ab vlcerib⁹ sūt signa exco riatiōis nota. ⁊ signa facte ab āpate sūt signa āpatis dicta i capitulo colice. et signa facte a vermibus sūt signa vermiū' dicta i capitulo vermium. ¶ De cura. Capitulum.iiii.

OPortet i omni pūctiōe materiali nocē te sua mā vt vomat hñs eā deide solua tur. Sed pūctio q̄ ē ex vētositate curetur pri us cū regimine cōueniēte et alienatiōe eius ex quo generaẗ vētositas et minoratiōe ꝯme stiōis et paucitate potus aq̄ sup cibū et pau citate mot⁹ sup cibū Deide si fuerit vētositas ïseparabilis tūc oportebit vt cureẗ itestina cū clisteri euacuāte hūorē ex q̄ ipsa euaporat et admīstreẗ i eo adeps galline et oleū ros. et ce ra aut cum eo qd̄ bibitur si fuerit egritudo superius sicut et dactilū et hiera i aq̄ de semi nib⁹. et silr diacydonitē deide sumat ea q̄ sūt sicut tyriaca et socrogene et similia et sicut se mina vētositatuz. Descriptio clisteris deco quātur polypodii cētauree cymini aneti ru-te sicce fenugreci seminis apii i aq̄ decotione bōa deide sumaẗ ex ea pōdus. c. ʒ ⁊ ponātur vel dissoluātur i ea oppopōaci bdellii ambor ana. ʒ. v. aut minus aut plus sm necessitatē ⁊ distillentur super ea neriden. ʒ. x. aut olei ros ⁊ mellis. ʒ. x. Puluis. ℞. cymini baccar lau ri rute et ameos omnium ana. ʒ. v. ⁊ pendii lapidosi. ʒ. v. fiat ex eis puluis ⁊ ē dosis. i. Et iter sumatur centaure crosse pōdus aur. i. cū decocto. Et ex eis q̄ sūt mirabil' iuuamenti apud expimentatores ē calcaneus porci adu ratur ⁊ sumat ipsum in potu hñs punctionē ventosam. Aut detur in potu de granis lau ri siccis solis duo cochliaria. ⁊ ex eis que cō ferunt ei est illud qd̄. ℞. granor albem ⁊ car pobalis amboruz ana. i. bibatur in aqua cali da in mane ⁊ sero. ¶ Et ex emplestris com-munibus vtrisqz sunt auellane assate cū corti cibus suis cū qbus emplastretur locus sēper.

Et silr vaporatōes cū eis que sunt sicut ane tū ⁊ ruta ⁊ sansucus sicca. ⁊ emplatio vmbi-lici vel fumis cū granis lauri contritis ⁊ con fectis cū vīo aut cū aqua rute ⁊ reserrata to ta nocte iuuatiua est valde. ⁊ cibus ventose ⁊ phlatice sit ex eis que sunt sicut ius alcana-bir ⁊ gallor decrepitor equatū cū aneto plu rimo ⁊ spēbus vel pipere ⁊ seibus. ⁊ sit contē tus iure ⁊ sit panis. panis salitus bene confe ctus. ⁊ alkiskat rectior est ei ⁊ vinū sit vetus subtile. ⁊ oz vt vtanẗ exercitio subtili ante ci-bū. ¶ Et exitius assatus sm q dr̄ cōfert pun ctionibus ambabus sil'. ¶ Facte aūt ex phla te viscoso cognosciẗ cura ex cura ventose nisi qa oz vt itentio sit in mundificando plus aut desubtus aut desuper. ⁊ ex eis que conferūt illis i ipsa si nō fuerit fluxus ē puluis ammo mi sumptus per se sequente potu. ⁊ confert ei sumere i potu nasturtiū cū oleo ⁊ troc. alefe-niati. In facta autē ex phlate salso oz vt ici-piaẗ ab eūone eius cū clisteribus que recipi unt turbit polypodiū i qbus sit equatio cum eis que sunt sicut aqua senestē ⁊ viol. ⁊ cum eūeẗ etiā cū eis que sunt sicut hiera picra ⁊ diacydonitē. ¶ Deide admistrenẗ cibi boni chimi i pīguati piguedie bona sicut piguedo facta ex carnibus arietū ⁊ galline ⁊ pullor pi guiū ⁊ mīoreẗ cibus cū bonificatōe eius ⁊ bi bat vinū subtile paucū ⁊ ex eis que cōferunt i oī punctōe frīa est sumere i potu aquā mel-lis cū granis arasceid ⁊ aniso ⁊ acoro ⁊ gra-nis lauri ⁊ aristol. ⁊ foliis lauri ⁊ centaurea ⁊ xilobal. ⁊ singulariter ⁊ cōposite. In facta au tē a cholera oz vt consideret. Qd̄ si fuerit il-lic virtus fortis ⁊ materia plīma eūeẗ cū eis que sunt sicut decoctio myrobol. citri. ⁊ sicut aqua granator ⁊ par scamōee aut absqz sca monea imo sola ⁊ sequaẗ eā aqua cal'a. ⁊ cuz eis que sunt sicut decoctio tamaridor ⁊ ca-sie fi. ⁊ siracost ⁊ que sunt silia illis deide eq̄-tur materia cū eis q̄ sunt sicut sem̄ psilii cū oleo ros. ⁊ aqua granator ⁊ succus cucume-ris cū oleo ros. ¶ Et emplēẗ venter cū em plastris frīs ⁊ sint i eis solatrū ⁊ superiora vi tis ⁊ oz vt misceanẗ cū eis etiā sicut absinthi um. ⁊ cibi sint illi q fiunt de lentibus ⁊ de su-mach ⁊ de spiathiis ⁊ de berberis ⁊ siles il-lis ⁊ oz vt caueaẗ ab errore cadente i ea. ⁊ exi stimaẗ q sit colica ⁊ curaẗ cura eius ⁊ moriẗ ïfirmus. Verūtamē nos redibimus ad co-gnitōez itegrā eius quo oz vt cureẗ hec pars

punctōis cū loquemur de spēbus colice. existima ergo cōplementū eius sermonis i eo illic. Facte autē ab vlceribus cura est cura vlcerꝫ τ iā diximus eā. Sed facte ab apate cura est cura apatū. ¶ Uerum facte a vermibus cura est cura vermium.

¶ De rugitu τ egressione ventositatis absqꝫ voluntate. Capitulum. iiij.

Rugitus generat ex multitudie ventositatis τ generant ipā cibi iflatiui aut malitia digōnis ꝓpter aquā causaꝝ i malitia digōnis que est i mēbris aut est i cibis. τ plurimū qdē est i mēbris τ nō fit nisi ꝓpter frigiditatē aut ꝓpter casū virtutis sicut i fine ptbisis. τ p̄m qdē fit cū lenitate nature τ stimulatōe necessitatis egōnis. ¶ Et quādoqꝫ fit in itestis supioribus subtilibus τ est sonitus ei⁹ acutus τ fit i grossis τ est sonitus eius grauior. τ quādoqꝫ permiscet ei humiditas est decliuis ad gurgulatōeꝫ. τ quādoqꝫ rugitus est signū crisis τ quādoqꝫ accit ꝓpter cōitatem splenis. τ quādoqꝫ rugitus accit multotiens patientibus i mirach ꝓpter cōtritōeꝫ ꝓpterea ꝙ itestina eoꝝ ifrigidant. ¶ Et quādoqꝫ fit cū i epate est debilitas. exitus autē ventositatis absqꝫ volūtate quādoqꝫ fit ꝓpter mollificatōeꝫ ieiuni τ quādoqꝫ fit ꝓpter vtrasqꝫ mollificatōes τ distiguit iter vtrasqꝫ ꝑ illud qꝺ vī de paucitate sensus ani aut frītate ei⁹.

¶ De cura. Capitulum. v.

Regat cū alienatōe ciboꝝ iflatiuoꝝ plurimoꝝ τ cū tolerantia famis τ confortatōe digōnis cū eis que iā sciuisti τ resolutōe ventositatis cū medicis quas dicemus i ca. colice ventose. τ ex eis que bona sunt i hoc i pluribus locis est diacyminū τ iteꝝ diapipereō τ iteꝝ acorus conditus. τ si fuerit cū fluxu tunc alcanzi τ iteꝝ sumat cymini τ ameos τ keisi τ carui oium añ. pars. i. anisi partes. ii. τ fiant ex eis suffuf cū penidiis lapidosis pondere. ʒ. v. τ curet exitus ventositatis absqꝫ voluntate curatōe paralysis ani aut assūptōe tyriace τ olei alkekengi τ iungatur illud quod est supra vmbilicum cum oleo costino τ silibus si fuerit ꝓpter ieiunum.

¶ De colica ex retentōe fecis. Capitulū. vj.

Colica est integra itestialis dolorosa cuꝫ qua difficilis fit exitus eius qꝺ egredit per naturā τ colica qdē fm veritatē est nom eius i quo est cā i itestis grossis. s. colō τ que sequunt ipm τ est dolor que multiplicat i eis ꝓpter frigus eorum τ ꝓpter spissitudineꝫ ipsorum τ ꝓpter frigus eorum multiplicatur super ea adeps. Qꝺ si est i itestis gracilibus tunc nomen ꝓpum ei fm scientiam veram est ileos. Uerꝫ quandoqꝫ est ileos i qbusdaꝫ locis colice propterea qa vehementer est ei similis τ cause colice aut cadunt ꝓpe i colō aut cadunt i alijs τ perueniunt ad ipm fm semitam cōitatis. τ cause eius que cadunt in ipso ꝓpe aut sunt malitia cōplonis singularis calida aut frā aut sicca. τ calida qdē operatur exiccatōe sua τ constrictōe sua reducēte nutrimentū ad epar τ expellente illud ad ipsum. τ frā congelatōe sua aut faciendo accidere malitiam cōplonis nociuam. τ plurimum eius est i terris frīs τ cum flat septentrio. τ frigus qdem quādoqꝫ facit illud ꝓpterea ꝙ restrigit lacertos vētris τ peruenit calefactio eius ad concauitatem τ exiccat fecē τ strigit lacertū ani τ expellit feces τ qꝺ cum eis est ad superiora. τ sicca operatur propter ꝓuatōeꝫ eius qꝺ lubricat fecem τ iuentōem eius qꝺ exuccat eam τ exiccat ipsaꝫ. ¶ Malitiam autē cōplonis humide singularis nō semper est causa colice nisi accidat ex ea accidēs qꝺ fit cā colice frā aut humida materialis aut malitia cōplonis cū materia aut materia calida que iflat τ mordicat τ separat cōtinuitatē τ pertransit terminū punctōis ad terminū colice aut frā τ reddit ad malitiam cōplonis diuerse frē. Quū autē accit de separatōe cōtinuitatis subito q̄uis fit illud cum essentia colice tñ q̄nqꝫ facit ipm accidere frigus propter hoc qꝺ generatur ab ipso ventositas i corpore itestioꝝ hora post horā. τ quādoqꝫ est humor faciens hunc dolorē aut illū ꝙ propiquus est ei melia. τ quādoqꝫ est eius euentus cū paroxismis τ apud comestionem cibi τ quādoqꝫ sedat ipm vomitus rei acetose melice lꝫ fit hmōi vomitus i hmōi dolore fm p̄m phaticus τ generat ipm frigus mēbrorum aut malitia digestionis τ cibi τ fructus τ olera aut est causa colice proprie oppilatio prohibens egestionem τ hu. τ ventositates a penetratione τ ipsi expelluntur τ accidunt dolor τ extensio maxima. τ plurimum huius oppilationis quum non est apostema accidit postquam repletur monoculus deīnde peruenit ad colon. τ hec oppilatio aut est ex apostemate in intestino τ plurimum eius est caliduꝫ aut ex hu. phlegmatico viscoso in

splene spatiũ eius ⁊ oppilat ipsũ ⁊ est illa que
fit ſm plin ⁊ est illa que iuuat febre aut ex vẽ
tositate accidente aut ꝓpter torsionẽ contor-
quentẽ ꝓpter ventositatẽ torquentẽ ⁊ icisio-
nẽ ligamenti aut rupturã aut attritõem aut
expulsionẽ itestioꝝ ad partes iguiũ ⁊ testicu-
loꝝ aut rupturã supra illõ aut ꝓpter vermes
cõprimẽtes aut ꝓpter fecẽ siccã ⁊ hec fex sic
ca est qm̃ ipsa est fex ciboꝝ siccoꝝ aut qa re-
manet tẽpore longo ⁊ siccat̃. ⁊ est cã remanẽ
te eius debilitas expulsiue i itestis ⁊ multoti
ens est hec remanentia ꝓpter potũ rei nar-
cotice stupefacientis virtutes operantes fe-
ce. ¶ Et cũ hoc possibile est etiã vt debilitet̃
virtus expulsiua que est i lacertis ventris. si
cut accĩt ei q multiplicat coitũ aut ꝓpter de
structõez sensus itestini aut paruitatẽ effusio
nis cholere expellentis lauantis aut qm̃ me-
saraica exuccat ex ea humiditatẽ plimã aut
ꝓpter ꝓuocatõez sudoris supflui exercitia fa
cientia sudare aut ꝓpter vehementiã rarita
tis corporis ꝓpter cõplonẽ que est i ipso qua
re obedit attractõis aeris continentis calidi
⁊ ꝓpter hoc est balneatio cũ aqua calida ex
eis que retinent naturã aut ꝓpter aerẽ ex ca
lefactõe cuius consequit̃ vt attrahat humidi
tates ⁊ si fuerit absq3 raritate aut ꝓpter rari
tatẽ fistulosã. ⁊ quandoq3 fit ꝓpter artẽ faci-
entẽ necessariũ tactũ caliditatis sicut vitrea-
ria ⁊ ferraria ⁊ furiosa aut ꝓpter cõplonem
i ventre ipso calidã valde exiccantẽ calidita-
te sua aut est cã in illa caliditatis i paucis di
spõnibus multitudo cholere acute effuse ad
ventrẽ adurentis fecẽ cũ inenit eã preparatã
ꝓpter paruitatẽ suã aut ꝓpter siccitatẽ sub-
stantie sue ⁊ hoc est ſm mius sed ſm pluri-
mum ipsa soluit naturã. ⁊ cũ accĩt hec colica
i pricipio nocet ⁊ itestio dolorẽ facit vehemẽ
tẽ itollerabilẽ. ⁊ quandoq3 est causilius cali-
ditatis vehementia frigoris aeris exterioris.
quare coarctat caliditatẽ iterius ⁊ cũ hoc ꝓ
uocat vrinã ⁊ constrigit anũ quare ipellit fe-
cẽ ad supiora aut ꝓpter cõplonẽ siccã i itesti
nis ⁊ ventrẽ quare exiccat fex aut ꝓpter te-
nasmõ apatis recti quare exiccat̃ fex. ⁊ existi
mauerunt qdã ꝙ quando lapidescit illud qđ
retentũ est i itestis ⁊ egredit̃ lapis. ¶ Illa au
tẽ que est per cõitatẽ est sicut si accidat i epa
te aut i vesica aut i renibus aut i splene apa
⁊ cõicet ei itestinũ per hoc qđ coarctat illud
apa de substantia eius ⁊ constipat ipsu3 ⁊ op

pilat illud. ⁊ sicut si cõicet renibus i dolorib⁹
lapidis ⁊ debilitet̃ operatio eius i expulsione
hũoꝝ quare retieant̃ i ipso ⁊ accĩt colica per
cõitatẽ lapidis q̃uis dolor lapidis fit ex eis
que silant̃ dolori colice ⁊ occultat̃ nisi illi q ꝓ
uisionẽ h3. ¶ Et nos dicemus drãm inter
vtrasq3 cũ signis. ⁊ quandoq3 accĩt colica ⁊
ileos ſm semitã accidẽtie egritudinũ pestilẽ
tialiũ aduenietiũ ⁊ ꝓueniũt de ragiõe ad ra-
gionẽ ⁊ de hoie ad hoĩnẽ. ⁊ iã retulit illud q-
dã medicus de antiqs ⁊ dixit ꝙ perueniebat
qdã eoꝝ ad epiliam ⁊ erat epilia mortalis. ⁊
qdã ad resolutõez itestini colon ⁊ mollifica-
tionẽ eius cũ icolumitate sensus eius ⁊ spera
bat̃ cũ hmõi euasio. ⁊ erat plm eius ileos ⁊
ledebat̃ colõ ſm semitã ꝑmutatõis filis cri
si. Ingt ⁊ qdã medici curabãt eos cura mi-
rabili ipsi nãq3 cibabãt eos lactuca ⁊ endi-
uia ⁊ carnibus pisciũ grossis ⁊ carne oi ha-
bẽti vngulã i pedibus ⁊ oibus illis ifrigida-
tis ⁊ aqua frã ⁊ acetosis sanabãt eos cũ ho[c]
ita ꝙ sanabãt oẽs talr ne caderẽt i epilia3 ⁊
paralysim predictã ⁊ sanabãt quosdã eoꝝ i[n]
qbus erat iceptio epilie. ¶ Et quãdoq3 acci[t]
colica habẽtibus tetanũ q̃re deficiũt i expel-
lendo fecẽ ⁊ hu. ab itestis superioribus sicu[t]
ipsi deficiũt i retinẽdo qđ est i iferioribus. ⁊
quãdoq3 est frigus cõplonũ eoꝝ cã colice. ⁊
plm qdẽ accĩt colica a phlare grosso deide [...]
vẽtositate forti facta ⁊ penetrãte i tunicis it[e]
stinoꝝ ⁊ villis eoꝝ ⁊ ꝓpter separatõez cõti
nuitatis eoꝝ. ¶ Vẽtositas. n. spargit̃ i stõ [ꝓ]
pter amplitudinẽ stõi ⁊ ꝓpter caliditatẽ stõ
⁊ ꝓp qtatẽ mẽbroꝝ calidoꝝ ad ipsum ⁊ spa[r]
git̃ i itestis superioribus ꝓpter gracilitatẽ[m]
itestioꝝ supioꝝ ⁊ retinet̃ i itestis aliis ꝓpte[r]
ꝯtrariũ illius ex frigore eoꝝ ⁊ cõstrictõe ips[o]
rum ⁊ multitudie resolutõis i ipsis ⁊ spissit[u]
dine tunicaꝝ eoꝝ. ¶ Et colica vẽtosa q̃ui[s]
fit ex materia q̃ fit materia vẽtositatis tñ n[õ]
cõparat̃ illi materiei qm̃ materia sola nõ o[p]
pilat viã ſm ꝙ egredit̃ ⁊ neq3 facit dolore[m]
per se. Immo per illud quod accidit ab e[a].
¶ Et phlegma facit dolorez per se ⁊ oppil[at]
per se relique autem diuisiones minus illi[s]
⁊ ex eis que preparant intestina ad colicam
proprie ventosam est vinum plurime com[e]
stionis ⁊ olera ⁊ proprie cucurbita ⁊ fruct[us]
recentes ⁊ proprie vua ⁊ potus aque sup e[o]
⁊ motus sup eos ⁊ coit⁹ ⁊ retẽtio vẽtositat[is]
volẽtis egredi ⁊ aduẽt⁹ vehemẽtis frigoris a[...]

intestinū ⁊ īfrigidātis ip̄z ⁊ inspissantis illd̓. ¶ Et ex eis q̄ ꝓparāt itestina inferiora est comestio onoꝝ assoꝝ ⁊ piroꝝ ⁊ cydonioꝝ stipticoꝝ ⁊ passe ⁊ sauich ⁊ milij ⁊ rizi ⁊ que sūt similia illis. Et iteꝝ retētio egestionis volētis egredi qñz facit cadere i ipsā ⁊ coitus plurimus ⁊ ꝓprie sup̄ cibū grossū. Et ex materia oīs colice ex hu. grosso: aut ex fecibus iplent̄ monoculus prius ſm plm: deinde ꝑuenit ad alia. Et dū nō euāt̄ materia q̄ ē i monoculo nō accit cōplemētū sanitatis ⁊ qñz ē colica veniens desup̄ ⁊ quotienscūqz fit clistere aut euaporatio retinet̄ materia i monoculo: q̄re duplicat̄ dolor. Et febris qdē ē iuuatiua i oībus doloribus colice cuius cā est ventositas grossa aut phl̓a: aut malitia cōplonis frē ⁊ ē ex rebus velocius sanātibus vētosā. Et colica qdē multotiēs ꝑmutat̄ ad paralysim ⁊ sanat̄ ꝑ eā. ⁊ illud qū expellit̄ materia subtilis ad extremitates ⁊ coarctātur ex ea lacerti. ⁊ qñz filr̄ sanāt̄ ꝑ dolores iuncturarū. Et qñz ꝑmutat̄ ad dolorē dorsi phl̓atica aut sanguinea ad quā ꝯfert phlomia: ꝓpea ꝙ maturāt calitas dolorosa ⁊ medicine iliace materias crudas. Et qñ ꝑmutat̄ ad varietatē melicā ⁊ meliā ⁊ epilepsiam ē malū. Et qñz ꝓducit ad hydropisim ꝑ illud qd̓ corrūpit de cōplone epis. ¶ Et qñ inuenit colica dolores articuloꝝ ⁊ silia nō apparent illi dolores tribus de causis: qm̄ dolor fortior ipedit̄ a debiliore ⁊ qm̄ materie sunt cōuerse ad latus doloris fortis: ⁊ qm̄ dolor ⁊ fames ⁊ vigilie resoluūt sup̄fluitates. Et qñ ꝓlongat̄ retētio fecis inflatur vēter ⁊ interficit ⁊ qñ fortia fiunt mēbra colice ⁊ nō recipiūt sup̄fluitates tūc multotiēs redeunt sup̄fluitates ⁊ infrigidant caput. Et multotiēs accidit colica post solutiones quibus expellit̄ grossum. Et multotiens subleuat curatio colice singultū punctionis.

¶ De signis colice absolute. Capitulum. vij.

Accidentia qdē colice vere cuius nō declarat̄ cōfirmatio sūt qm̄ minorat̄ illd̓ qd̓ egredit̄ de fece ⁊ expellit̄ paroxismus egestiōis minorat̄ appetitus: imo remouet̄ oīno ⁊ abhorret habēs eā vnctuosa ⁊ dulcia ⁊ nō declinat declinatione parua ad acetosa aut acuta aut salsa ⁊ est decliuis ad subuersionē ⁊ nauseā. Et ꝓprie quū recipit vnctuosum ⁊ olfacit odorē vnctuosi ⁊ dulci ⁊ debilitat̄ digestio eius valde: ⁊ inuenit oī hora pūctionē ⁊ declināt ad potandū aquā plurimā ⁊ inuenit dolorē ī renibus suis ⁊ in dorso suo: deinde fiunt cū ea fortia accidētia ⁊ fit ipsa fortis ⁊ retinet̄ natura ⁊ forsitan nō egredit̄ nec ēt vētositas penitus. Et qñz retinet̄ eructuatio ⁊ fit fortis pūctio. q. ꝑforet̄ venter eis terebello: aut. q. fit absconsa in intestinis eius acus stās ⁊ quotiēs mouet̄ dolet ⁊ fit fortis sitis ⁊ nō sanat̄ habēs eā lz bibat qm̄: qd̓ bibit̄ non penetrat ad epar ꝓꝑ oppilatiōes accidentes in orificijs mesaraicaꝝ q̄ secūtur ventrē. Et qñz multiplicat̄ in q̄busdā eoꝝ tremor absqz cā. Et si ingenietur i extrahēdo aliqd de vētre habētis colicā egrediūtur humiditates ⁊ squibale sicut stercora ouiū vel sicut stercora capraꝝ magne ⁊ parue ⁊ res natās i aquā ⁊ frequēs fit vomitus colericus ⁊ phl̓aticus ⁊ appropinquat ſm plm hu. phl̓atico deide colerico: deide qñqz euomit rē porralē ⁊ vt herugo eris. ⁊ qñz euomit rē de gn̄e melie incensam. ¶ Humores. n. qñqz corrūpūtur ⁊ qñz adurūtur ex dolore ⁊ vigilijs ⁊ medicis calidis ⁊ vomitus qdē nō fit frequēs nisi ꝓꝑ cōitatē stōi ad intestina: ⁊ ꝓꝑ multitudinem materiei ⁊ penuriā vie ad iferiora ⁊ qm̄ vie colere ad intestina ſm plm cōstringitur q̄re expellitur ad sup̄iora: ⁊ ꝓꝑ hoc rubet vrina i ipsa: ⁊ qm̄ maior pars colere conuertitur ad renes quū nō iuenit viā ad fel substētatū ꝓꝑ illud qd̓ ē corā eo de oppilatiōe: ⁊ qm̄ dolor rubificat aquā: ⁊ qm̄ renes cōicāt i dolore. ⁊ ꝓꝑ illud retinet̄ vrina etiā qñz. Et quādoqz est vrina i principio eius ſm dolorē aque ciceris ⁊ aque casei. Et quandoqz associatur ei tremor cordis maximus ⁊ indiget pectus eius retentione cum manu. ¶ Et quandoqz peruenit res ad sudorez frigidū ⁊ sincopim.

¶ De signis saluis colice. Capitulum. viij.

Magis incolumis colica est illa in q̄ retentio nō est vehemēs ⁊ est dolor mutabilis. Et quādoqz alleuiatur plm quāuis redeat post eam. Et inuenit habens eaz propter exituz ventositatis ⁊ egestionis ⁊ administrationem clisterioruz quietem: sicut eius contraria est prauior vel difficilior colica.

¶ De signis malis in colica. Capitulum. ix.

Fortitudo doloris ⁊ qd̓ vomitus cōsequitur vomitum ⁊ sudor frigidus ⁊ frigus extremitatū ꝓꝑ vehemētiā doloris ventris ⁊ declinationē san. ⁊ sp̄us ad ip̄z. Et qñ ꝑuenit ad singultū quoꝝ vnus sequitur aliū ⁊ ad turbationē rationis ⁊ spasmū ⁊ retētio-

nē eius qꝺ egreditur ⁊ nō īgreditur saltē cū īgenio ē mortalis. ⁊ i extraneis signis ē cuꝫ apparet i eo qui hꝫ dolorē vētris vestigiū ⁊ bothor nigrū sicut faba. ⁊ vlcerat remanet ⁊ vsqꝫ ad diē ꝭꝫ aut plus qm̄ moritur. ⁊ huic q dē homini aduenit subet ⁊ multitudo somni in principio egritudinis sue. et bonitas anhelitus est significatio ad euadendum quomodo ergo erit eius malitia.

¶De differentia que est inter colicam ⁊ lapidem renum. Capitulum.x.

Quādoqꝫ accidūt i lapide renū accidētia colice p̄dicta qm̄ colō ipsū cōmunicat renibus qa accidit ei dolor q ē ei ꝓprius ⁊ accidūt ei accidētia sua q̄ ptinēt illi dolori. Verū dr̄a iter eas qn̄ꝫ ē ex dispositiōe doloris ⁊ ex pte vicināria ꝓprium ⁊ ex parte eius qꝺ cōuenit ⁊ eius qꝺ nō cōuenit ⁊ ex parte eius qꝺ egreditur ⁊ ex pte vltimitatis accidētiū ⁊ ex parte causaꝝ ⁊ significationē accidentiū. ¶Dispositio aūt doloris diuersificatur i eis quātitate ⁊ loco ⁊ tēpore ⁊ motu. ¶Quātitate vero qm̄ ille q ē lapidis ē paruꝰ q̄si sit acus ⁊ colicus ē magnus. ¶Loco autēꝫ qm̄ colicus icipit ab iferiore parte dextri lateris ⁊ tēdit ad supiorē sinistri. ⁊ qn̄ ꝯfirmatur dilatatur i dextra ⁊ i sinistra. ⁊ ꝭꝫ quosdā nō incipit colica a sinistra: ſꝫ illꝰ nō ē verū. Et nos iā experti sumus cōtrariū illius ⁊ ē ad anteriora ⁊ versus pectinē decliuior q̄ꝫ sit ad posteriora. et renalis icipit a superioribus ⁊ descēdit paulati vsqꝫ ad locū vbi cōfirmatur ⁊ ē ꝺcliuior ad posteriora. Tēpore vero qm̄ renalis fit fortis i hora vacuitatis ⁊ colicus alleuiatur i ea ⁊ fit fortis cū sumitur aliqd ⁊ colicus icipit subito ⁊ i tēpore breui: ⁊ lapidosus paulati ⁊ fortis fit i fine suo. ⁊ si ē renalis. fit prius dolor i dorso difficultas i vrina deide signa i qbus colica ⁊ i colico sūt illa signa deide dolor. ¶Motu aūt qm̄ colicus ad partes mouētur plures ⁊ renalis figitur. ex parte autēꝫ vicinātiū ꝓprioꝝ qn̄ tremor multiplicatur i renibus ambobus ⁊ nō ptinent colico. Dr̄a aūt accepta ex eo qꝺ ꝯuenit. ⁊ nō ꝯuenit ē qm̄ clisteria ⁊ exitus vētositatis ⁊ fecis alleuiāt dolorē colice ⁊ nō alleuiāt dolorē renū alleuiatiōe de q̄ sit curādū i pluribus dispositiōibus. ¶Et lapidem frāgentes medicine alleuiāt dolorēꝫ renū ⁊ nō alleuiāt dolorēꝫ colice. ¶Ex parte aūt eius qꝺ egreditur ē qm̄ cū renali fortasse nō est retētio rei q̄ qm̄ egreditur est sicut stercus ⁊ squibale. ⁊ sicut stercus vaccinū ⁊ natat. ¶Et qn̄ꝫ ē retentio omnino ⁊ rugitus ⁊ similia. ⁊ colicus nō euacuat ex hoc ex parte aūt vltime cōsecutiōis accidētiū ē qm̄ dolor cruriū ⁊ dorsi ⁊ tremor i renali est plus ⁊ casus appetitus ⁊ vomitus cōsecutiuus phlegmaticus ⁊ paruitas digōnis ⁊ vehemētia doloris ⁊ perductio ab finocopi. ⁊ sudor frigidus ⁊ iuuamentū cū vomitu i renali sūt minus. Ex parte aūt causaꝝ ⁊ significationū accidētiū est qm̄ freq̄ntia nauseatiue satietatis ⁊ assūptō ciboꝝ maloꝝ ⁊ vicissitudo p̄ūctiōis ⁊ rugitus ⁊ retentio fecis sūt p̄cedentes i colica. Et vrina arenosa ⁊ filosa ē p̄cedens i ranali ⁊ nō est i renali vrina subtilis deinde filosa crossa deinde arenosa.

¶De signis distinctionis colice. ⁊ primo de signis phlegmatice. Capitulum.xi.

Quādoꝫ significāt colicā phlegmaticā antecessio causaꝝ gn̄ratiuaꝝ phlegmatis ex sacietate nauseatiua. ⁊ ex speciebus ciboꝝ ⁊ etas ⁊ regio ⁊ hora ⁊ reliq̄ q̄ sciuisti. et significāt ipsā exitus phl̄atis i fece ante colicā ⁊ cū ea cū fit clistere ⁊ frigiditas iferioꝝ ⁊ grauitas sensata ⁊ vehemētia retentōis multa q̄re nō egreditur aliquid de fece aut hūore aut ventositate. Si aūt egreditur est res inflata sicut stercus vaccinū sicut egreditur in ventosa ⁊ est leuior ⁊ fit dolor prolixus imo in spatio longo. ⁊ non opꝫ vt decipiatur aliquis per id quod forte fit de siti ⁊ inflātione et rubedine aque ⁊ existimet ꝙ egritudo sit calida. Illud nanqꝫ commune est omnibus.

¶De signis colice ventose. Capitulum.xij.

Antecessio causaꝝ suaꝝ notaꝝ ex multitudine potus aq̄ fr̄e ⁊ potus vini ꝯmisti ⁊ olera iflatiua ⁊ fructus ⁊ qꝺ affuit cibus nō digestus ⁊ rugitus ⁊ retentio fecū i itestinis ⁊ extensio ⁊ volutatio vehemens. q. ꝑforentur itestina terebello ⁊. q. occultetur i intestino acus. ⁊ hoc qn̄ꝫ fit i phlegmatica cū retinetur ventositas aut generat ipsā sed est in ventosa fortius ⁊ nō sentitur i ea grauitas vehemens. Et i ventosa qdēꝫ p̄cedūt qn̄ꝫ rugitus plurimi. et ventositates qn̄ꝫ quiescūt ⁊ n̄ rugit tūc ⁊ nō egreditur. ⁊ fortase nō accidit vt rugiat nisi cum fit vaporatio ⁊ cōpressio ⁊ qn̄ꝫ figitur dolor. et nō permutatur. ¶Et qn̄ qꝫ cognoscitur iflatio cū māu. et ꝭꝫ plurimū iuuat cōpressiōe. Et qn̄ꝫ iuuat vaporatio eiꝰ. ⁊ qn̄qꝫ nō iuuat. et illud cū fuerit materia sa

tiens vẽtositatẽ siccã tũc quotiens inueneri caliditatem ⁊ nõ calefactionem faciet vento sitatez et qñz significat ipsaz crossitudo fecis vaccine q̃ natat sup aquã pp multitudinẽ ei⁹ qd̃ i ipsa ẽ de ventositate. Et qñqz ẽ venter cũ ea lenis. et quãdoqz est fluxus et egrediũ tur hũores et nõ iuuatur eo pp retentionem ventositatis crosse in tunicis. Et illa in qua est permutatio doloris est in columniori et illa i q̃ est inflatio ventris sicut tympãi ẽ malitia.

¶De signis eius q̃ fit ex fece. Capitulũ.xiiii.

Signa ei⁹ q̃ fit ex fece sũt antecessio rerũ q̃ sunt retentio fecis ante euẽtũ doloris cũ tensiõe et ẽ illic grauitas valde vehemẽs. Et sentitur. q. itestinũ scidatur a se ipso. et qñ fit tenasmõ nõ egreditur aliqd sed qñz egreditur res viscosa grosa. Dex illã q̃ fit ex fece cholerica significat tinctura fecis et multitudo eius qd̃ egreditur de cholera et adustio et iflãmatio et mordicatio et aduentus quietis cũ fluxu cholere et exiccatio ligue: et feculentã factã a raritate corporis significat precessio paruitatis fecis et siccitas corporis et velocitas ledendi ex calore et frigore extrinseco. ¶Et feculentã factã a caliditate ventris et siccitate eius iuẽtio iflãmatiõis et siccitas almirach et tenebrositas eius et siccitas egestiõis et eius nigredo ad rubedinem quãdã decliuis. et feculẽtã quidem factã a resolutiõe aeris et exercitio et sudore et reliqs significat pmissio paruitatis fecis facte a resolutiõe cũ cursu causaꝝ pdictaꝝ. et signa facte ex retentiõe cholere effuse ad itestinũ sũt grauitas et iflatio ventris et albedo coloris egestiõis et difficultas egressiõis eius cũ dolore et tensiõe fecis et cõpressiõe facta ex ea tãtũ. et qñz vicinatur ei ictericia. Et signa retentiõis facte ex melia frigida ,pter frigus epatis aut alius est vt non sit igneitas et sit color decliuis ad viriditatem. Et signa facte ex melia acetosa sunt eructuatio et nigredo egestionis et inflatio cum paruitate doloris.

¶De signis colice apostemose. Capitu.xiiii.

Signa aũt facte ab apate calido sũt dolor rẽsiu⁹ i loco vno cũ grauitate et pulsatione et inflãtiõe et febris acuta et sitis vehemens et rubedo i colore et iflatio i monoculo et retẽtio vrine et ẽ signũ forte. et ledi cũ fluxu. Et qñqz ẽ iste dolor cũ lenitate natuř. Et qñqz pducit ad frigus extremitatũ cũ calore vehementi i⁹ ventre. et qñqz rubet id qd̃ ei opponitur de ventre. Et si fuerit apa cholericũ erũt tensio et pulsatio et grauitas minus et fe. et iflãtio et mordicatio vehemẽti⁹. Signa aũt facte ex apostemate frõ phlegmatico et ẽ paꝝ'sũt vt sit dolor cõtinu⁹ apparẽs i loco vno et ,pprie cũ descẽdit aliqd ex eis q̃ descendũt ex ventre. Et iuenitur cũ manu i flatio cũ lenitate et ẽ forma molliũ. Et iã premissuz ẽ q. fecit illud ex assũptione generꝫ lactis et pisciũ et carniũ grossaꝝ et fructuuz et olerum frigidorum et humidorum. et est sperma frigidum subtile est enim signum conueniens ad hoc et egestio est phlegmatica.

¶De signis facte ex torsiõe et ruptura. C.xv.

Et signa facte ex torsione sunt euentus eius subito post motum laboriosuz aut saltum vehementem aut casum aut percussionem aut calcationem aut tolerantiam ponderis aut luctationẽ aut tositatem vehementem. et est dolor eius similis non incipiens deinde addens paulatĩ et significat rupturã illaz que fit ex ruptura.

¶De signis reliquarum specierum colice leuis a frigore et calore aut debilitate sensus aut vermibus aut ruptura. Capitulum.xvi.

Et signa facte a frigore intestinoruz paruitas sitis et apertio egestionis et eius inflammatio. et sensibilitas frigoris in intestinis. Et leuitas doloris. Et quandoqz est sperma cum ea frigidum. Et signa facte ex cholera citrina sunt cause antecedentes. Et regio. et forma. et tempus. et alia eorum que inuenit de mordicatione vehementi et inflãmatione et adustione et nocumento a clisteribus acutis et nocumento ab eo quod solutione educit et descendere facit choleram et noceri fame et iuuari a temperatis in frigidantibus et euacuatione cholere si non fuerit materia imbibita et commotio raro. Et quãdoqz associatur ei feb. et fortasse non associatur ei et non est feb. eius sicut feb. apostemose in magnitudine accidentium. ¶Et quandoqz associatur dolor in pectore quasi punctura cultelli et nõ est ventositas. Et signa facte ex debilitate expulsiue sunt vt iam antecessit eam lenitas nature et necessitas surgẽdi ad scellam frequenter sed paululũ. Et añcessio causaꝝ eius ex eis q̃ debilitant vel destruũt virtutẽ ex calore et frigore aut assũptione. et multotiẽs accit vẽtri vt sit lenis aut tẽpat⁹: aut sit quãtitas egõnis et q̃litas ei⁹ fm

cursū naturalem sed est necessariū ad hoc vt egrediatur fex vti istrumēto aut suppositorio. Et qn̄ꝫ ē illud ꝑpter fistulā. ⁊ signa eius q̄ ē ex dbilitate sēsus sūt vt illud qḋ sūitur faciēs declinare egōnē cū q̄litate ad mordicationē nō ꝑcipiat̄ i ascellatiōe ⁊ hoc ē sicut porrū ⁊ cepe ⁊ caseus ⁊ fenugrecū. ⁊ iterꝝ vt suppositorioꝝ acutoꝝ nō sētiatur nocumētū quū supponūtur. ⁊ venter iflatur ex eis q̄ sumūt̄ ⁊ retinentur ⁊ nō dolet dolore de quo sit curādū. Et qn̄qꝫ accidit vt sit illic fistula corrūpēs sē sum. ⁊ signa facte ex vermibus sunt signa vermium ⁊ antecessio exitus eorum.

¶ Tractatus.iiii. de cura colice ⁊ locutione in ileos ⁊ rebus particularibus egritudinum intestinorum ⁊ dispositionum eorum.

¶ De canonibus curationis colice. Capi.i.

Oportet vt colice regimē nō ꝑtermittatur nā cū apparēt signa iceptiōis eius oꝫ vt iterdicatur replectō ⁊ icipiatur mūdificatio eius ⁊ est s̄ꝫ ipsā. ⁊ si fuerit post cibū quē comedit expellat ipsū vōitu stati ⁊ euōat cū eo qḋ retinetur de hūorib⁹ donec mūdificet̄. ⁊ vomitiu⁹ qdē qn̄ꝫ icidit māꝫ colice hūidā ⁊ colericā. Qḋ si supfluat retineat̄ cū retinētibus vomitū. ⁊ ex eis q̄ bōa sūt ⁊ experta i hoc est vt pōatur i sirupo de mēta facto ex aq̄ granatorū aliqd de cymino ⁊ sumach. ⁊ ex eis i qb⁹ nō ē couenietia ē vt festinatio sit i dādo i potu solutiuū desup. Ipsū.n.ē fortasse vehemētis virtutis ⁊ hūores ⁊ sq̄bale sūt plures. quūqꝫ cōuertitur ad eos hūor d̄super fortasse nō iuenit penetrationē ⁊ ꝑducit regimē ad timorē maximū. ⁊ illud qḋ i p̄mis necessariū ē vt icipiat ⁊ sorbeat leniētia lubricatiua sicut ius galli vetusti qḋ narrabo i eis q̄ sūt post. ¶ Et iā narrauim⁹ illud i areol̄ medicinaꝝ singulariū deide admīstret̄ clistere lenitiuū. Qḋ si fuerit illic febris ꝑmutet̄ aq̄ galli. ⁊ i loco ei⁹ sit aq̄ ordei vt icipiāt hūores ⁊ sq̄bale desubtus descēdere paulati. Quūqꝫ sētitur ꝙ sq̄ibale ⁊ hūores crossi valde iā egrediūtur ⁊ oꝫ vt i potu detur aliqd desuper fiat. ⁊ si posē est vt mūdificatio fiat desup cū vomitu frequēti fiat ⁊ nō sit vehemētia necessitatis dandi i potu desuper nisi qn̄ sunt pricipiū materiei st̄ōus ⁊ itestina superiora. ⁊ scitur ꝙ st̄ōus ē debilis ⁊ hu. multitudo ⁊ iuenitur replerio supra vmbilicū ⁊ g̃uitas illic oia. n. ista exigūt vt fiat fluxus desup. Et silr̄ si accidat colica post excoriationē: tūc cura facta desup ē melior ⁊ i hac specie colice ē illa cuius pricipiū est ex st̄ō ⁊ supioribus si fuerit materia cōfirmata: deide ipa mādat ad intestinū lesū materiā post materiā: ⁊ quotiēs ꝑuenit ad ipsuꝫ accidit dolor: tūc necessaria erit mūdificatio incipiens. Quū ergo bibitur solutiuū aut extrabit eā ⁊ sanat ex ea: aut deponit ipsā ad inferiora ad locū vnū mūdificet ergo ipsaꝫ clistere vnū: aut minor numerus eo q necessarius est ante illud. Et qn̄ non oꝫ dare i potu medicinā desup ē pp necessitatē manifestaꝫ: tunc nō oꝫ vt i potu sumatur desup oino aliquid ⁊ sit cōtētus clisteri. ¶ Et illud qn̄ plurimi i cā colice est hu. grossus viscosus egrediēs ⁊ nō egrediēs itegre per euantia. Quūqꝫ bibitur medicina desuper euat nō ab vno quoqꝫ duoꝝ. s. st̄ō ⁊ itestis tātu imo ex aliis locis a qbus euatio omnino nō ē necessaria ⁊ illud facit acquirere debilitatē ꝓculdubio.

¶ Quū ergo hoc fit deide fit necesse mūdificare itestinū erigēs clisteria plurima ⁊ euōnes frequētes ⁊ debilitatur virtus valde tūc oꝫ vt sit cōtētus quātū posē ē clisterib⁹ ⁊ eis q̄ currūt cursu eoꝝ. Ipsa.n. dū ineūt i itestis hūorē nō attrahunt ex locis aliis ⁊ nō euant ex reliqs mēbris plurimū. ⁊ si iteretur clistere multotiēs s̄ꝫ necessitatē hūoris generatiui doloris nō erit tātū timoris i ipso quātū ē cū fit euo d̄super ꝑ medicinas attrahētes ex corpore toto. ⁊ cū clistere nō educit aliqd ex materia ⁊ nō maturatur tūc abbreuietur ⁊ clistrizetur et ꝓprie cū clisterib⁹ acutis hora nāqꝫ eoꝝ ē post maturatiōeꝫ q̄ꝫuis ex clisterib⁹ acutis timeat̄ cordi ⁊ cerebro. ⁊ multotiēs qdeꝫ fit clistere et non soluit imo facit sodā. Quia oꝫ tūc vt adiuuet̄ desup. et qn̄ꝫ ē soso d̄super et oppilatio de subtus q̄re necessariū ē vt restrigatur qḋ ē superius cū stipticis ita vt fiat retētū vnū deide euet̄. et oꝫ vt leniatur clistere cū fuerit illic fe. et multiplicetur eius hūiditas vt frāgat salsedinē salis de quo fortasse necessariū ē vsqꝫ ad. ʒ. ii. et. ʒ. et cū clistere nō facit descēdere aliqd tūc det̄ i potu hiera picra cū vino aut sicca. ⁊ similiter post assūptionē eoꝝ q̄ sūt sicut alkisch et dactilicō et nō oꝫ vt ꝯfortetur hiera eoꝝ cū agarico quoniā ē ꝓfūdās stās i viscerib⁹. Et oꝫ vt nō fiat clistere dum in st̄ō ē aliquid et attrahatur crudū ad inferiora. Et oꝫ vt nō ꝯtinuetur cliste-

ria:imo interueniat inter ea spaciũ. Et colerice qdẽ colice paroxismus vincit cũ pilulis aureis. ⁊ qñ accit vt medicine attrahẽtes ex corpore attrahãt ad intestina hũores malos alios: ⁊ qñ attrahunt hũores puros: q̃re aggregãt excoriatio ⁊ colica simul. ⁊ hoc est ex nocumẽtis mortalibus: ⁊ qđ deterius in potu sumit in colica đ solutiuis ẽ vt sit magne q̃ntitatis ex q̃ fugiat sumens ⁊ nõ remaneat in stõ: imo pilulas de hiera: ⁊ oẽ qđ ẽ minoris quãtitatis: ⁊ magis aromatici odoris ẽ melius sumere i potu. ¶ Et oz vt intentio in capite sit vehemẽs valde ita vt nõ recipiat vapores eius qđ retinet in vẽtre: ⁊ vapores medicinaꝝ acutaꝝ q̃s administrare necesse est in pluribus horis i egritudinibus colicis. Quãdoq; .n. pducit illud ad varietatẽ ⁊ cõmistionẽ rõnis ⁊ ẽ cauẽdũ in colica. ⁊ ex eis quoꝝ cã gñat nocumẽtũ ẽ vt nõ sit poſſe medico vt sciat formã dispõnis egri. ¶ Quare nõ põt tũc scire qđ necessariũ est i curatiõe. Et hec intentio cõplet cũ aromaticis frigidis ⁊ reliquis ⁊ q̃ innuimus in infrigidatiõe cõplonis capitis. Et qñ accidit vt sit necessitas calefaciendi intestina cõpar necessitati infrigidatiõis epis. Quare custodiat illđ cũ emplis infrigidãtibus epar ⁊ similibus: ⁊ custodiat pars epis ab emplis ventris ⁊ inunctionibus eius calidis. Et silr est dispositio cordis ⁊ cõuenientior infrigidatio eius ẽ cũ succis frigidis cũ cãfora ⁊ sandal. Et oz tũc vt ponat in partibus intestinorũ ⁊ partibus cordis ⁊ epatis aliud qđ distinguat ex pãno aut istrumẽto aut similibus ꝑ hibẽs ne currat qđ ꝓpriũ ẽ vni eoꝝ ad aliđ. Et sitis multiplicat in eis ⁊ non oz vt bibat nisi paꝝ: aut toleret. Quñq; illud fuerit ꝑmistũ cũ iuleb erit magis iuuatiuum siti propterea ꝙ corpus diligit rẽ dulcẽ ⁊ facit ipsam penetrare.

¶ De cura colice frigide. Capitulum .ij.

Colice aũt frigide regimẽ sƺ semitã canonis: est vt nõ incipiat in ea a stupefactiõe. Incipiẽtes .n. sedare dolorẽ cũ narcoticis cõponunt rẽ maximi erroris. Administratio .n. narcoticoꝝ nõ ẽ curatio vera i aliquo: ⁊ illud iđ qm̃ curatio vera ẽ incisio cause: ⁊ stupefactio est cõfortatio cause ⁊ destruitur sensus p eaƺ. Et illud iđ: qm̃ si cã est hu. grossus sit fortior ⁊ deterior aut ipsa cõplexio frigida sit frigidior: aut vẽtositas spissa sit spissior: aut oppilatio inspissans corpus intestini ⁊ nõ resoluit ex eo qđ i ipso retẽtũ ẽ sit vehemẽtius inspissans ⁊ dolor redit post diẽ .i. aut .ij. aut .iij. fortior q̃ƺ fuit: q̃re nõ oz vt in ea elaboret q̃ntũ poſſe ẽ ⁊ dũ inuenit ab ea excusatio ⁊ deuitatio: imo elaboret in elõgãdo cãm incidendo eã ⁊ resoluẽdo eã ⁊ dilatãdo poros in qbus retinet sua viscositate: ⁊ quod plus facit hec sũt medicine subtiliatiue non vehemẽtis calefactionis. ¶ Vehemẽs nãq; calefactio quũ i itestinis subito accit nõ ẽ securitas ꝙ sit illud qđ ipsa cõmouet de vẽtositate additũ sup illud qđ ipa resoluit de materia: imo opƺ vt sit q̃ntitas eius q̃ntitas que faciat i vẽtositate resolõnẽ fortẽ ⁊ i materia hu. subtiliationẽ ⁊ maturationẽ nõ resolutionẽ fortẽ. ⁊ pp hoc qñ sufficit abstinere a cibo ⁊ potu diebus aliqbus: ⁊ silr euaporatio qñ cõmouet dolorẽ vehementẽ. Quare necessariũ est tũc aut dimittere euaporationẽ: aut multiplicare ⁊ iterare ipsam vt resoluat illud qđ primo cõmouit de vẽtositate deinde administrẽtur clisteria euãntia illud qđ oz. Oportet .n. vt si fex sit retenta vt nõ incipiat nisi cũ eo i quo ẽ lubricatio fecis pp mucilagines q̃ sũt i ipso ⁊ oleis ⁊ medicinis q̃ sunt ad feces: ⁊ sũt ille q̃ cõueniũt curationi colice facte ex fece pura hec qñ est vẽtosa deinde post illud redeat ad clisteria euãntia phlã si fuerit phlatica: aut resoluẽtia vẽtositatem ⁊ euãntia ipsaƺ si fuerit vẽtosa. Et oz vt scias ꝙ qñ euatur totũ qđ ẽ ex hũoribus ⁊ remanet res parua q̃ ẽ illud qđ associat parti doloris: ⁊ ẽ faciẽs dolorẽ oz ergo ne dicat ꝙ curatio nõ ẽ iuuatiua: imo euet illud etiã cũ clisteribus. Et qñ est illud vẽtositas sola quã significãt significatiões ventositatis. Quare oz vt administret qđ cõfortatiuũ ẽ mẽbri ⁊ resolutiuũ vẽtositatis cũ calefactione subtili ⁊ fortasse sufficit tũc libere cõfectionẽ fortem calidã sicut tyriacã ⁊ silia. Et qñ sufficit ponere vẽtosas cũ igne sup locũ doloris. ⁊ qñ sufficit semina potare resolutiua vẽtositatis ⁊ qñ sufficit bibere vinũ calefactũ ⁊ qñ sufficiũt empla resolutiua: ⁊ fortiora eis sunt rubificãtia facta ex sinapi. Ipa .n. qñ resoluũt ⁊ qñ attrahũt materiã ad lacertos ventris ⁊ aqua thermaꝝ i dolore vehemẽti qñ cuƺ ea sit balneatio iuuat valde. ⁊ aq̃ de sale ãmõiaco est mirabilis i hoc absolute: ⁊ si nõ aliter saltẽ habita si tolerat eius potatio. ¶ Et silr tina facta ex aq̃ in q̃ decocte sũt medicine re

solutiue subtiliatiue. Et qñqꝫ sufficit fricatio vẽtris subtilis cũ fricatiõe forti alleoꝝ ꝛ qñꝫ cõmouet dolorẽ potus aq̃ frẽ ẽ.n.nocibilior res i hac egritudine cũ pauca intẽtiõe i seda tiõe sitis: ꝛ passũ duꝝ paꝝ ẽ melius ea: ꝛ calidũ ẽ magis sedatiuũ doloris. ꝛ nocibilior res istis ẽ frigus ꝛ aer frũs queadmodũ res magis iuuatiua eis ẽ aer calꝰ ꝛ aq̃ cal'a. ꝛ si cã fuerit frigꝰ itestinoꝝ ꝛ fuerit mirac gracile festinabit hñti ipꝫ colica oĩ hora. Quare oꝫ vt calefiat vẽter eiꝰ sp ꝛ expellat ab eo frigus cũ eis q̃ cooperiunt ex pellibus ꝛ stringat sup eũ ex eis. ꝛ vnctiões ex oleis cal'is ꝛ embroce q̃s dicemus sũt i ea iuuatiue ꝛ qñꝫ necessarie sũt vaporatões. ¶ Et qñꝫ necessariũ est vt ponat i oleis cal'is castoreũ ꝛ euforbiũ ꝛ oĩs colice frẽ cuius cã ẽ illud qđ diximus de iteratiõe rei ad locũ lesũ q̃re accit tũc dolor. Cura ẽ eũo subtilis separata freqũes nisi sciat q̃ illic sit materia pl'ma tũc.n.eũo fienda est i ea ãt q̃ ẽ ſꝫ semitã attractiõis ꝛ gñatiõis ꝯueniẽs ẽ vt i potu det quũ porismus est doloris ꝛ i nocte vehẽntie eiꝰ aliq̃d sicut pilule de hiera ꝛ pilulis cõposite d' pulpa colloq. ꝛ scamonea ꝛ serapino ꝛ aloe sumatur in potu ex quibuscũqꝫ eaꝝ fuerit ex aur.5. vsqꝫ ad duas tertias aur. Ista enim quũ assiduãtur aliq̃bus diebus ꝛ rectificat cibus sanãt.

¶ De canonibus ꝓpriis colice ventose q̃ est ex eis q̃ sunt iter colicã frigidã. Capitulũ.iij.

Oportꝫ vt admĩstrẽtur clisteria ꝛ suppositoria ꝛ empl'a q̃ dicemꝰ ꝛ iterdicatur cibus oĩno ꝛ si non plus saltẽ duobus diebus vel tribus ꝛ dormiat q̃tũ pol'e ẽ ei ꝛ studeat ĩ eradicatiõe materiei vẽtositatis cũ clisteribus resolutiuis ꝛ i calefactione mẽbri cũ eis ꝛ deforis ſꝫ modũ quẽ diximus ante. Si ãt nõ inuenis q̃ illic sit hũor tũc calefac quod vis ꝛ vapora qđ vis. Et stude etiã i positiõe vẽtosaꝝ cũ igne absqꝫ incisiõe. Quũqꝫ natura fuerit obediẽs tunc iuuetur fricãdo suauiter locũ doloris ꝛ inũgẽdo cũ eis q̃ sũt sicut oleũ sambacinũ ꝛ oleũ de neridẽ ꝛ oleũ albẽ calefacta ꝛ vaporando cũ milio ꝛ sale calefacto ſꝫ q̃ntitatẽ quã vides ꝯueniẽtiorẽ ꝛ expire figurã dormiẽdi.s.resupinationem ꝛ dormiẽdi sup vẽtrẽ q̃ eaꝝ sit cõuenientior ꝛ magis expellẽs vẽtositatẽ ꝛ ex eis q̃ bibita cõferunt est vt in potu detur carui ꝛ semen rute in aquis de seminibus: aut in vino antiquo: aut in aqua mellis: aut cũ pendijs ꝛ qñꝫ datur i potu filoniũ i hac hora ꝛ euadere facit.

¶ De compositione solutiuorũ eius qui habent colicã ex ventositate: aut materia phl'atica ꝛ de quibus fiunt clisteria. Capl'm.iiij.

Compositio clisteris educẽtis phl'a ꝛ fecẽ. ℞.tribulorum polypodij fenugreci cartami seuestẽ ptes eq̃les turbit pondus.ʒ.ij. ꝛ pulpe collogntide sabane nõ cõtrite aur.5. ficus.x. nũero seis lini seis apij anisi cẽtauree minoris granoꝝ kerua tritoꝝ ꝛ violaruꝫ oĩuꝫ añ.ʒ.v. ꝛ rute. M.i. folioꝝ cauliũ. M.i. decoquãt i aq̃ pl'ima suauiter dõec redeat ad paucã ꝛ cõfricẽtur mãibus ꝛ colẽtur ꝛ sumãtur ex ea circiter.c.ʒ. ꝛ dissoluãtur i ea casiefistule.ʒ.vij. ꝛ zuccari ru.ʒ.vij. sapini bdellij amboꝝ añ.ʒ.i. baurac aur.i. olei sisamini.ʒ.v. ꝛ clisterizetur cũ ea. ꝛ qñꝫ põitur i ea aliq̃d de felle tauri. ¶ Et clistere educens phl'a sũatur cõmistio illius clisteris ꝛ põatur i ea de pulpa collogntide plusq̃ꝫ illud ꝛ sumatur granoꝝ alkerua.ʒ.v. ꝛ aq̃ volubilis exprimatur ꝛ effundatur sup illud qđ colat ab eo clistere primũ ꝛ põatur i ipso loco casie fistule ꝛ zuccari põdus.ʒ.xv. mellis ꝛ fit oleuꝫ eius oleũ cartãi ꝛ põatur i ipso tm̃ de oppoponaco q̃ntũ ẽ serapinũ.s. põdus.ʒ.i. ꝛ administretur. Et qñꝫ põitur i ea oleũ de kerua. ꝛ multotiẽs q̃dẽ sũt cõtẽti decoctiõe se.hasce. ꝛ origãi ꝛ isopi ꝛ cymini ꝛ petrosel'. ꝛ se.rute ꝛ polypodij ꝛ cẽtauree ꝛ calamẽti ꝛ aniudẽ: deinde addatur i ea succꝰ cẽtauree ꝛ cucu.asinini ꝓpe.ʒ.5. ꝛ fit clistere cuꝫ ea: aut decoquãtur cuꝫ ea cucu.asinini radices ꝛ aliq̃d de pulpa collogntide ꝛ dissoluatur i ea sapini ꝛ oppopõacis ꝛ bdellij oĩuꝫ añ. põdꝰ.ʒ.i. ꝛ fiat cũ ea clistere. Et multotiẽs q̃dẽ decoquũt iste medicĩ i ol'o ꝛ cũ illo oleo cal'o fit clister. ¶ Et multotiẽs q̃dẽ fit clistere cũ sirupis acetosis innisiuis. Cõpositio sirupi acetosi cũ q̃ clisterizãt hñtes colicã. ℞.aceti kist.i. pulpe collo.aur.iij. ꝛ pipis.õʒ.i.ʒʒ.õʒ.ij. ꝛ seis rute silluestris ꝛ amõi ꝛ keisim ꝛ anisi ꝛ epithymi oĩuꝫ añ.aur.iiij. ꝛ polypodij.õʒ.i. terãtur illa oĩa ꝛ decoq̃t i aceto ꝛ melle dõec medicẽt ꝛ qñꝫ ponũtur i ipo aniudẽ ꝛ polypodiuꝫ ẽt ſꝫ nos nõ inuimꝰ ad hmõi regim̃. Suppositoriũ clisteris doloris sedãtiũ q̃rũdã ãtiq̃ꝝ bonũ. ℞.aloes ꝛ castorei ꝛ storacis ꝛ glutis alibat oĩuꝫ añ.õʒ.i. succi buchormariẽ recẽtis ꝛ corticis.ʒ.i.5. reseruet ꝛ admĩstret quũ necessitas ẽ eo q̃ntitas fabe ꝛ põat i q̃busdã cli

sterībꝰ ⁊ qn̄ꝫ ponūt in qbusdā hiera ad ipꝫ ⁊ olea ⁊ clisterizat cū eis ī qbusdā clisteribꝰ.et qn̄ꝫ clisterizat cū clisteri forti cū fex ē inobediēs cū phl̄atibꝰ vehemētis viscositatis vltra ī virtute ⁊ inobediētia: q̄re oꝫ vt fiat clistere cū aq̄ alusnē hūide de q̄ sūat lib.ʒ.cū.ōꝫ.i.⁊.ʒ.aceti ⁊.ʒ.v.baurac.⁊ fortiꝰ hoc ē vt sumāt grana alscebrā ⁊ folia almezeriō ⁊ cordūeni excorticatū ⁊ buchormariē ⁊ bartanita ⁊ cortices collognitide ⁊ eiꝰ pulpa ⁊ cucumer asininꝰ ⁊ turbit polypodiū ⁊ coq̄nt oīa ī aq̄ ſꝫ descriptionē q̄ ē ī suo siti ⁊ pijciāt sup eoꝝ decoctionē oleū d̄ kerua ⁊ mel ⁊ fel vaccinū ⁊ clisterizet cū eaꝝ ⁊ ponant iste medicie ī oleo calo ⁊ fiat clistere cū eis.⁊ quū clistere fit ex oleo cucu.asi. qn̄ꝫ extrahit phl̄a viscosū quū mora fit sup clistere horis aliqbꝰ. ⁊ silr oleū de rhaphāo ⁊ alkekēgi.⁊ qn̄ꝫ ē necr̄iū cū vehemētia ē doloris vt ponātur ī his clisteribꝰ assa. ⁊ āmōiacū ⁊ fimꝰ colūbinꝰ cū eis q̄ calefaciūt mēbꝝ ⁊ euforbiū ī qbusdā horis ⁊ fit clistere qn̄ꝫ cū kitrā cōq̄ssato ī aq̄ mellis pl̄imaꝝ spēꝝ ⁊ sedat dolor.et succꝰ buchormariē ē mirabilis vald̄.⁊ qn̄ꝫ necr̄ia sūt scamonea ⁊ euforbiū ⁊ alia.et laudauerūt qdā medicam̄ noīatū diamuschū dicētes ꝙ quū ponit ī clisteri fit eo iuuamtū. et qn̄ꝫ fit clistere ex pōder.ʒ.ij.castorei cū ol̄o ⁊ iteꝝ sūat picis q̄ꝫtitas.iij.ʒ.sup q̄ꝫ fūdat vini olei rutacei et butyri oīuꝫ an̄.sacraiati.i.⁊ admistret.⁊ qn̄ꝫ ponūt ī clisteribꝰ fortibꝰ folia fici ⁊ cortex arboris eiꝰ. ¶De ꝯpōne mediciaꝝ bibitaꝝ solnētiū phl̄a de pilulis fortis iuuamēti. Ca.v.

DE illis sūt pilule q̄.℞.alscebrā cū sapino.et iteꝝ pilule de sapio cū secacul ⁊ pilule de sapio cū harmel.⁊ iteꝝ sūat turbit et aloes scotrensis et pulpe collo. ptes eq̄les scāonee tertia ptis ꝯficiāt cū melle dispūato et iformēt ex eis pilule pilul.boñ ad phlā.℞. pulpe collo.dāich.i.⁊ turbit.ʒ.i.⁊ succi cucu. as.dāich.ʒ. et castorei dāich.ʒ.ꝫꝫ.dāich.i.⁊ serapini pōdꝰ.ij.tertiaꝝ.ʒ.i.⁊ si fiāt fortes cū scamō.erit boñ. Reliq̄ āt solutiua sūt sicut aliskisin et dactilicō et alischisui ⁊ picra ꝯfortata cū pulpa collo.et fit cū ea oleū d̄ kerua et sicut diacydōitē. Et qn̄ pmiscet fex ⁊ phlāsil et fuerit fex pl̄ima et multa n̄ obediēs reqrit necessitas administrationē solutiuoꝝ fortiū de qbꝰ sūt pilule hmōi.℞.euforbij et granoꝝ almezeriō et scāonee ptes eq̄les et sit dosis eaꝝ.ʒ.i.solutiuū aliud forte. ℞.casitiū.i.fimi colūbini.M.i.aneti ⁊ penide ⁊ danich aq̄ et decoquāt vsqꝫ ad medietatē ⁊ det ī potu ex ea.ōꝫ.i.⁊ ē vehemētis fortitudinis ⁊ vehemētis timoris ⁊ omniū lacticinioꝝ lac resoluit colicā sicut alscebrā ⁊ similia ⁊ nomināt grana eius grana lūboꝝ ⁊ sicut species lacticiniorū sup quā sunt aures muris similis maiorane magnoꝝ folioꝝ ⁊ cum ea curatur punctura scorpionum ⁊ habet lac plurimum ⁊ iam diximus eam in medicinis singularibus.

¶De suppositoriis fortibꝰ educētibꝰ fecē pl̄imā cum phlegmate viscoso. Capitulum.vi.

DE eis ē vt q̄ āt sal petrosus ⁊ suppōat ex eo glās.i.⁊ oꝫ vt sit lōgitudo eiꝰ.vij. digitoꝝ ⁊ ex eis ē glās magna facta ex stercore muris ⁊ fiat tenta ex rhaphano ⁊ fit cū melle ⁊ suppōat aut glās ex melle pmisto cū pulpa collo.⁊ glās ex cucūere asinino ⁊ pulpa collo.⁊ felle vaccino ⁊ nitro ⁊ mel.aut pulpa collo.⁊ sarcocol.cū penidiis.⁊ iteꝝ mel. ⁊ tereniabi ⁊ pulpa collo.⁊ sal naptici ptes eq̄les ⁊ iteꝝ res cōis phl̄atice ⁊ ei q̄ fit ex fece ⁊ ventose.℞.pulpe collo.castorei amboꝝ ana. q̄ꝫtū ē nucleus oliue ⁊ kitrā cochliaria.ii.admistret cū aliquātulo melle ⁊ succo buchormariē.⁊ ē forte vald̄ q̄d necessariū ē cū nihil valꝫ ⁊ mltotēs qdē necessariū ē cū nihil valꝫ admīstrare scāoneā ⁊ se.vrtice imo euforbiū

¶De ꝯpositōe clisterioꝝ ad vētositatē.c.vii.

CLister bonū.℞.halasce isopi rute origase. rute se.agnicasti granoꝝ alkerua tritoꝝ cāomille tribuloꝝ centauree aneti seminū.iii.⁊ aniudē ⁊ petrosel.partes eq̄les decoquāt ī succo granatoꝝ pl̄imo dōec redeat ad paꝝ deide sumāt olei pars.i.⁊ succi decocti ptes duas decoquātur dōec remaneat oleū solū deide sumat ex eo quātitas clisteris.i.⁊ ponātur ī ipso p̄dicta cū adipe anatis ⁊ caprarū ⁊ aliquātulo oppōacis ⁊ serapini ⁊ fiat cū eo clistere. Et si accipiatur succus ipse ⁊ dissoluātur ī ipso gūme p̄dicte cū adipibus suis ⁊ pōatur ī ipo pōdus.ʒ.v.⁊ fiat cū eo clistere erit iuuatiuū ⁊ itromissio castorei ⁊ asse ī clisteribus eoꝝ ē iuuatiua vald̄ ⁊ qn̄ꝫ fit clister ex pōder.ʒ.xx.olei ī quo dissolutū ē pōdus.ʒ.x.storacis liq̄de ⁊ ē iuuatiuū.⁊ quādoqꝫ fit clistere ex baurach plurime resoluto ī succo rute. ¶Et sit summa eius vltima vsqꝫ ad.ʒ x. ⁊ salis vsqꝫ ad.ʒ.xv.⁊ quandoqꝫ clisterizatur cū oleo rutaceo ⁊ oleo de neriden ⁊ oleo rhaphanino ⁊ oleo de kerua.

¶De compositione suppositoriorũ ad ventosam. Capitulum.viij.

Conteratur ruta cũ aq̃ mellis donec fiat sicut illud de quo fiat linimentũ ꝛ ponatur cũ ea q̃ntũ est ipsius medietas de cymino ꝛ q̃ntũ ẽ q̃rta ps ei⁹ de nitro ꝛ fiãt ex ea glãs cuius lõgitudo sit.v.digitoꝝ ꝛ iteꝝ suppositoriũ qd̃ fiat ex oleo rutaceo cũ castoreo cũ melle ꝛ felle vaccio. ꝛ baurach de vnoquoq3 q̃ꝝ sit aur.5. Et iteꝝ serapinũ ꝛ bdelliũ ꝛ baurach ꝛ collognttide ꝛ altea fiat ex eis glans.

¶De clisterijs ꝛ suppositorijs habentiũ frigus intestinoꝝ absq3 materia. Capitulũ.ix.

Clisteria vero eius q̃ hz colicã ex cõplõne frã sine materia ꝛ suppositoria eius sũt sicut clisteria habẽtiũ colicã vẽtosã ꝛ suppositoria eoꝝ ꝛ q̃n iuuat eos alkitrã solum quũ sit clistere cũ eo põdere.ʒ.ij.in oleo. Et silr iuuat eos fimus colũbinus solus quũ ex eo fit clisterĩ i succo camõille ꝛ oleo d̃ kerua.

¶De tina ꝛ balneis ꝛ embrocis. Capitulum.x.

Tina vehemẽtis iuuamẽti ẽ i dolorib⁹ colice. Et ꝑpe quũ ẽ plena aq̃ i q̃ decocte sũt medicĩe colice. Ipsa.n.sua calitate acq̃sita ab igne ꝛ virt⁹ sua acq̃sita a medicis resoluit cãz ꝛ hũiditate sua ꝛ cũ calitate mollificãt mẽbrũ. Quare alleuiat carminationez cãe faciẽtis dolorẽ ꝛ mollificat lacertuz ani. Et illud ẽ ex eis q̃ iuuãt ad expulsionẽ retẽti verũtñ tina facit accidere angustiã ꝛ sincopi pp̃ hoc q̃ mollificat de virtute. ¶Quare oz vt vtat ea debilis s̃m cautellã ꝛ sint ei ꝑrie quũ ea vtit ea q̃ cõfortãt virtutẽ d̃ odoribus fructuũ ꝛ aromatũ alcardeneki ꝛ pãis calis ꝛ ea q̃ delectãt eũ i q̃b⁹ q̃escat ꝛ studeat vt ñ cooꝑiat aq̃ pect⁹ ei⁹ ꝛ cor ipsi⁹. ¶Et aq̃ q̃dẽ thermaꝝ vehemẽter ꝯferũt colice frẽ quũ sedẽt i eis sicut meli⁹ ẽ eis vt nõ approximẽt aq̃s thermaꝝ aut aq̃s i q̃b⁹ decocte sũt medicĩe colice ꝛ in fundo eius sepant̃ foramina plurima q̃ forsitã nõ sentiũt̃ pp̃ suã debilitatez ꝛ resupinat̃ eger ꝛ eleuat̃ vas ab eo vsq3 ad q̃ntitatẽ stature ꝛ dimittit̃ ita vt distillent ex eo sup̃ vẽtrẽ ipsi⁹ stille freq̃ẽtes ẽ valde vehemẽtis iuuamẽti.

¶De sermonis de q̃litate clisterioꝝ ꝛ instr̃o eorum. Capitulũ.xi.

Melior q̃dem cãne clisteris figura quã antiqui dixerũt est vt sit circulatio cãne eius diuersa per tertiam ꝛ duas tertias ꝛ sit positum inter vtrũq3 velamen de corpore de quo facta ẽ cãna ꝛ sit cõsolidatũ cuz canna ꝯsolidatiõe vehementi. Sit ergo velamẽ eius duaꝝ partiũ diuersaꝝ vt sit decenter aptatus i parte que duaꝝ partiũ maior ẽ ꝛ sit i parte minore apertus. ꝛ q̃n vter decenter aptatus ẽ sup̃ totã cãna strigat̃ caput partis minoris cũ solidatiõe forti vt nõ igrediatur ipsã aer ꝛ sit ei sub vtre i loco q̃ nõ igreditur anũ meatus per quẽ egreditur ventositas. Quũ.n.admistrat̃ clistere ꝛ exprimitur cũ fortitudine vẽtositas egreditur enema ꝛ sistitur enema bene vẽtositas.n. ẽ p̃ quã redit ad exitũ ꝛ facit necessitatẽ surgendi ad scellã cũ velocitate. ¶Amplius oz vt ꝯsideres ꝛ si dolor ẽ decliuis ad p̃tẽ dorsi clisteriza ergo resupino. Et hoc ẽ melius ei cui colica ẽ cuz cõitate reꝝ. Et si ẽ decliuis ad anteriora clisteriza eo iacente super ventrẽ ꝛ oio clistere qd̃ fit iacenti sup̃ ventrẽ magis facit peruenire enema ad iuolutiões itestinoꝝ. Et q̃nz fit clistere alicui iacenti super sinistrũ. Et eleuat̃ quãdoq3 anchacũ pulueriзari ꝛ subleuatur pes dexter ponendo ipsũ sup̃ pectus ꝛ deponitur sinister i plano cũ ergo clisterizatus est redeat super dorsũ suũ. ꝛ silr ois q̃ clisterizat̃ ꝛ hõinibus est aliq̃s q̃ non idiget hoc. Et ex hoibus est cui rectius est vt itromittat anulaꝛez i anũ suũ multotiẽs q̃ iã sit iunctus cũ cerato donec dilatet̃ ꝛ d̃center aptet i eo cãnã. Et de hoibus est q̃ nõ idiget hoc. ¶Quũ ergo vis clisterizare fac qd̃ tibi vr̃ ex hoc deinde inũge cãnã ꝛ anũ cũ cerato ꝛ ipelle ipsã i eo talr̃ vt nõ cõplete retineat̃ ab itestinis immo nõ pertrãseat intestinum rectum quũq3 ita accidit deinde intromitte enema cum ergo equatur cãna i loco suo effunde enema in vẽtrẽ deide exprime ip3 vtrisq3 mãibus tuis exp̃ssiõe bõa cõtinua q̃ nõ sit cũ labore nam multotiens impellitur enema i hmõi usq3 ad lõgiquũ vltra locũ necessitatis. ꝛ rectius q̃dẽ ẽ hmõi. et cũ fit ipulsio enematis ad superiora ẽ vt tendãtur capilli capitis ꝛ effundat̃ aq̃ frigida super faciẽ ꝛ addiuuet̃ ad attrahẽdũ enema ad iferiora. ¶Et scias q̃ quãdo enema admistrat̃ ꝛ nõ d̃scẽdit nõ ẽ excusatõ q̃n admistrẽt̃ suppositoria vt d̃põant ip3 cũ egritudine ꝛ cũ hoc nõ oz vt sit ipulsio enematis cũ illa facilitate ꝛ nõ ꝯseq̃tur enema locũ necessitatis. ¶Quũ ipellis enema ꝛ d̃clinãt ad egrediẽdũ nõ ꝑhibeas ab hoc imo reitera ipsũ stati sicut ẽ. ꝛ oz ne eger clisterizet̃ donec sternutat tussit. ¶Et scias q̃ enematis eq̃lis

q̃ntitatis iuuamẽtũ nõ ꝯsequitur itestina superiora. ꝛ qñ ẽ plurimũ multiplicat nocumẽtũ eius ꝛ timet ex nocumento ipsius. Et spissũ adheret ꝛ efficit nocumẽtũ plurimũ ꝛ subtile non confert ꝛ est in iudicio paucitatis.

¶ De cura facta ab apate fro. Capitulũ.xij.

IN facta qdem ab apate fro ꝛ est parum valde ex curatiõib⁹ bõis ẽ vt sumat olei laurini ꝛ olei de oliuis ꝛ adipis anseris partes eq̃les ẽ.n.mirabile. ¶ Et ꝯferũt ei emplastra facta ex abrotãо ꝛ aneto ꝛ piretro ꝛ meliloto ꝛ reliqs medicis quibus curãtur apata frã ex eis que sciuisti in omni loco. ¶ Et ex eis que conferunt ei valde est emplastrũ de abrotano factum cum bitumine iudaico.

¶ De regimie dãdi i potu oleũ õ kerua i curatiõe colice frĩde eis q nõ ꝯsueuerũt. C.xiij.

OLeũ de kerua ẽ ex rebus magis iuuatiuis eis cũ mẽsurat ƀz necessitatẽ i hora sua ꝛ cũ seminibus ipsũ eni nõ dat i potu nisi postq̃ mũdificatũ ẽ corp⁹ cũ eis q̃ sũt sicut pilule de serapino aut alie. et dat i potu die p̃mo põdus aur.ii.i die ƀo addit.ʒ.aurei ꝛ similiter additur i oĩ die aur.ʒ. vsqz ad septimũ deide nõ malũ ẽ vt dimittat paulati donec iã puentũ fit ad.ij.aur. ꝛ est ei vt stet apõ vii. Et quotiens effundere super semina misceatur cum eis vehementer cum instrõ miscendi. Et est necessarium in omni die potationis eius vt tardetur cibus per spatiũ qõ ẽ inter sex horas vsqz circiter.x.horas ꝛ vsque quo non sentiatur i eructuatione odor eius deinde cibetur super ipsum cuz alesfidabegi. Et si appetit acetositatem tunc cum zebirbeget ꝛ potus eius sit aqua mellis. Et oz vt cõseruet dentes suos post potum eius ita vt fricet eos cum sale assato deinde sequantur ipsum oleum rosᷓ. purum cum quo fricentur. Quunqz ab administratione eius eũo fit bibatur post ipsum hiera picre confortata cum pulpa collo. ꝛ similibus aut nõ ꝯfortata si nõ est illud necessariũ. Et hiera quidez picra expellit nocumentum eius a capite ꝛ oculo.

¶ De mõ medicinaꝝ ꝯferẽtiũ hñtib⁹ colicã frigidã ƀz semitã digõnis ꝛ maturatõis ꝛ ꝓprietas nõ ƀz semitã eũonis. Capitulũ.xiiii.

ISte medicine sunt potationes ꝛ emplastra ꝛ vaporationes ꝛ vnctiones. Et melius eoꝝ que bibũtur est alleũ alleo eni inest ꝓpetas bõa i sedãdo dolores colice frẽ cũ ƀ q̃ non inest ei vis faciendi sitim sicut cepe. ꝛ quandoqz sumit ex eo colicus cũ sentit initiũ colice ꝛ dimittit cibũ oĩo ꝛ vltiat se i exercitio ꝛ nõ comedit aliqd. Immo dormit post quã bibit de vio puro ꝛ reiterat ꝛ sanatur. ¶ Et ex ebibitis sedantibus dolores est vt i potu dentur absinthii ꝛ cymini. partes equales aut detur i potu herba oppoponaci sola aut cum cymio aut sumantur anisi ꝛ piperis ꝛ castorei partes equales de qbus i potu detur.ʒ.i.ʒ. aut detur i potu sagzenea diacyminũ ꝛ tyriaca. ꝛ si nõ fuerit i hoc prohibitoriũ presens ꝛ castoreo i colica iest operatio mirabilis. ¶ Et ex eis que experta sunt est vt i potu dentur radices lilii.ʒ.iiii.i aqua decctiõis prassii aut i aqua casei ꝛ lilii ipsius hec quantitas. ꝛ iteꝝ detur i potu nasturtii.ʒ.v.i aqua penidii petrosi ꝛ.õz.i.olei sisamini. ꝛ iteꝝ corticis radicis algarab.ʒ.iiii.ʒʒ.ʒ.iii. ꝛ nucis dactiloꝝ amboꝝ añ.ʒ.vi.cũ aque dulcis kist .i.terantur medicie ꝛ decoquãtur i aqua donec remaneat tertia ꝛ fiat motus eius cũ ramis rute ꝛ dentur i potu oĩ die.õz.ii. ꝛ sumãtur etiã cortices algarab ꝛ radices eius ꝛ rami rute ꝛ.ʒʒ. ꝛ decoquantur i aqua que sit q̃drupla eoꝝ donec remaneat tertia ꝛ detur i potu ex ea oĩ die pondus.õz.ii. fiat illud tribus diebus ꝛ dimittatur tribus diebus. ꝛ oz quãdo i potu datur aqua mellis vt sit vehementis decoctõis. debilis.n. decoctõis facit possidere iflatõez. ꝛ illud cui iest operatio ꝓueniẽs a ꝓprietate sua est ius albudud ꝛ corpus eius. ꝛ iteꝝ lũbrici terreni exicati sunt iuuatiui ƀm q̃ dr̃ i doloribus colice. Stercus ãt adib qõ fit ex ossibus que cõedit ꝛ eius signũ est vt sit albũ i quo color alius nõ pmiscetur ꝛ ꝓpe illud qõ eiicit super spinas est res magis iuuatiua ꝛ datur i potu i vio aut i aqua mellis aut lãbitur i melle lãbitõibus postquã cũ eo cõficitur ƀm descriptõez aut fit aromaticũ cũ sale ꝛ pipere aut cum aqua spẽꝝ ꝛ si iuenitur i stercore eius os sicut ẽ:ẽ mirabile ẽt. ꝛ dr̃ q̃ eius suspẽsio est iuuatiua nedũ potus eius. ꝛ p̃cipiũt vt suspẽdat i pelle leopardi aut cerui aut lana arietis quã cepit adib ꝛ euasit ab eo. ¶ Et.G.qdẽ testat iuuamẽtũ eius suspẽsi ꝛ si nõ i alio saltẽ i argẽto. ꝛ dcm̃ ẽ q̃ corpus itestini adib cũ exiccat exterit ẽ magis vltimũ iuuamẽto q̃z stercus ei⁹ ꝛ illõ qdẽ nõ ẽ lõgiquũ. ꝛ ex eis q̃ currũt hoc cursu sũt scorpiões assati ipsi.nãqz vehemẽter valẽt colice. ꝛ oz.vt expiat illõ sup colicã

verã ita vt nõ fit experimẽtũ eius super colicã mẽdosã. ⁊ ẽ vltimũ ad lapidẽ renũ pse ⁊ i colica peraccidens. ⁊ ex eis q̃ laudãt i dolorib⁹ colice ⁊ vehemẽtia doloris ẽ vt i potu detᷣ cornu cerui adustũ ⁊ dicũt q̱ sedãt dolorẽ sta tim.

¶ De emplastris colice frẽ. Capi. xv.

Emplastra vero alia sũt emplã i qbus ẽ solutõ aliq̃ sicut emplᷓ factũ ex pulpa collo. cũ medulla cartami ⁊ ẽ plurimũ factũ ex felle vaccino ⁊ pulpa collo. ⁊ similib⁹. Et alia sũt emplã qbus nõ ĩtẽdiť solõ sicut emplatio ex seie vrtice cũ medulla cartãi et emplatõ ex seminibus ⁊ herbis p̃dictis q̃ ponũtur i clisteribus. ⁊ fiũt eis emplã ex grãis lauri solũmõ. Descriptio empľi. ℞. cere carmet viii. glutinis alimbat carmet. vi. turbit carmet. iii. staphisagrie carmet. i. ⁊. s. piretri sansuci baccaꝝ lauri se. vrtice lupioꝝ siccoꝝ pulpe collo. omniũ ana carmet. i. ⁊. s. scamonee õz. i. ⁊ carmet. iii. fellis vaccini quãtũ sufficit fiat ex eis linimẽtũ spissũ. ⁊ iteꝝ hellebori se. vrtice absinthii omniũ ana. pars. i. fellis tauri cere amboꝝ an̄. pars. s. adipis anseris partes. iii. liniatur ab vmbilico vsq3 ad radicem virge ⁊ si ponatur in ipso meudeneti est melius. Et quãdoq3 additur in ipso cortex eris.

¶ De vaporatõibus colice frẽ. Capitulũ. xvi.

Vaporatiões qdẽ sũt sicᷓ miliũ aut pãnicũ assatũ aut scm̃ ex se. et herbis p̃dcis i. c. clisterioꝝ cõtritis calefactis ɔfectis aut i fusis oleo calefacto. ¶ Ex vnctiõib⁹ vero est oleũ cucu. asi. ⁊ ex eis ẽ oleũ sinapis. ⁊ ex eis ẽ qdcũq3 oleũ vis ex oleis calidis postq̃3 i ipso ponũť castoreũ ⁊ euforbiũ ßm necessitatez.

¶ De cura colice cholerice. Capitulum. xvii.

Et ßz veritatẽ oz vt nũereť ď caplo pũctõis. veꝝ nos ꝑcedim⁹ ßz ɔsuetudinẽ i ipa ⁊ qm̃ ẽ ex sũma doloꝝ h⁹ itestini. ⁊ qñ3 qdẽ erraťi curatiõe ei⁹ marie. ⁊ admĩstrať subtiliatia ⁊ calefactiua. ⁊ leuioꝛ hac ẽ i q̃ humoꝛ effusus i spatio itestini ⁊ nõ ẽ cũ illa sparsiõe tota. ¶ Quaŕ sufficit i curatiõe ei⁹ eq̃tio ɔpleriõis ⁊ hũoꝝ ⁊ admĩstratio ciboꝝ frõꝝ hũectatiuoꝝ aut prunoꝝ ꝑforatoꝝ cũ acu isusoꝝ i iuleb ď qb⁹ sumãť. xx. nũero. ⁊ siľr soluit mã cũ eis q̃ sũt sicut isusio prunoꝝ cũ chrysomilis. ⁊ sicᷓ cũ aq̃ g̃natoꝝ: ⁊ sicᷓ cũ tereniabi. ⁊ siracost: ⁊ sicᷓ cũ pauca scãonea cũ iuleb. ⁊ sicᷓ cũ violᷓ ⁊ sirupo ei⁹ ⁊ troc. ipsi⁹ ⁊ rob ei⁹. ⁊ qñ3 sufficᷓ laboraŕ i ipsa vt sũať exp̃ssio cartãi cũ lacte fici. ¶ Aut sumať oleũ de aq̃ ante cibuz aut sumať sicla decocta cũ oleo ⁊ almuri. Et quãdo reqrit necessitas vt admĩstreť clistere ex aq̃ volubilis cũ baurach ⁊ violis cõditis oleo violᷓ. aut aq̃ ordei cũ oleo violᷓ. ⁊ baurac. potus ãt necessariũ ẽ vt i ea sit illud qď ẽ sicut hierapic. ipsa. n. materia magis iuuatiua ei ⁊ scamõea cũ piluľ. de aloe. ⁊ ex clisteribus clistere mõi hui⁹. ℞. tribuloꝝ. ʒ. xxx. ⁊ fołioꝝ sicle. M. i. ⁊ violaꝝ. ʒ. vii. ⁊ fenugreci ⁊ cartãi ⁊ radices feniculi ⁊ granoꝝ melõis contritorũ oium an̄. ʒ. v. ⁊ seuestẽ. xxx. numero ⁊ teneriabin pondus. ʒ. xxx. casie fistule. ʒ. x. decoq̃ť oia ßm q̱ conuenit i siľi eius ⁊ coleť sup eam almuri. ʒ. xi. ⁊ zuccari ru. ʒ. xii. ⁊ aloes aur. i. ⁊ baurach aur. i. ⁊ admĩstreť. ⁊ cõuenit i hoc caplo etiã dare i potu stercus adib ⁊ ponere ipm̃ i stupefaciẽtibus ⁊ clisteribus i hoc loco qm̃ valz ad sedãdũ dolorẽ. ⁊ qñ3 sedat acuitatẽ materie faciẽtis dolorẽ ⁊ rectificat ipsã.

¶ De cura colice fcẽ ex retẽtiõe choľe. C. 18.

Cura eius est vt aperias vias colice cũ eis q̃ scis de illis aliqd q̃ iuuimus i. c. icteritie deide admĩstra res i qbus est linificatio ⁊ penetratio sicut medullã cartãi cũ ficubus ⁊ sicut confectões colicoꝝ ⁊ quãdoq3 sufficit i ea premissio sicle elixate ⁊ cõdite cũ oleo aque ⁊ almuri ⁊ sinapis super cibuz.

¶ De cura colice apõse caľe ⁊ frẽ. Caplz. xix.

Iam facta qdẽ ab apate oz vt euẽť sãguis ꝑ phľomiã basilice si etas ⁊ dispõ ⁊ virtus ⁊ reliq̃ necessaria cõsentiunt i ea aut faciunt eã necessariã. ⁊ si fuerit apa vehementis magnitudis ⁊ ꝑuenit ad hoc vt cõicent ei renes ⁊ retieať vria oportebit vt fiat phľomia ex saphena ẽt post basilicã ⁊ icipiať i curatõe eius i primis ab acceptis frĩs hũidis sicut aq̃ citroloꝝ ⁊ mucilagie psilii ⁊ q̃ sunt siľia illis preter cucurbitã inest. n. ei ꝓprietas mala i egritudinibus itestioꝝ. ⁊ ex illis est vt sumať se. psilii. ʒ. iiii. ⁊ olei roſ. boni. õz. i. ⁊ conquasseť cũ. õz. ii. aq̃ ⁊ bibať vt leniať natura aut aq̃ granatoꝝ duoꝝ aut aq̃ folioꝝ altee ⁊ aq̃ endiuie ⁊ aq̃ solatri quãdoq3 ponũť i hmõi siracost ⁊ casie fistule ⁊ bibunť ⁊ cũ necessaria sunt i hmõi dispõne clisteria clisterizentur ex aq̃ ordei cũ aliquãtulo casie fistule ⁊ siracost. ⁊ si in aq̃ ordei decocta fuerit seuestẽ ⁊ violᷓ. erit magis cõueniẽs ⁊ ꝑmisceať cũ aq̃ ordei aq̃ solatri ⁊ alkekẽgi erit vehemẽtius cõueniens ⁊ nos diligimus ad eã enemata cũ lacte asinino i quo dissoluta est casiafistula ⁊ ẽ ole

um eius oleū amigdalinū ꝛ oleū sisaminum ꝛ quandoqꝫ iuēnis materiā cholicam ꝛ acuitatē plurimā q̄re īdiges tūc vt soluas cū eis q̄ sunt sicut scamōea ꝛ aloes ſm singularitatē deide pueni ad īfrigidādū ꝛ hūectādū. Et cura fit ſm ap̄a vt fit illud magis cōferēs ꝛ magis iuuās. ꝛ quādo ptrāsit hec īfirmitas hūc locū ꝛ apparet lenitas pauca tūc necessariū est vt pōas i clisteribus aq̄ꝫ ordei foliaꝫ altee ꝛ semē lini ꝛ aliqd de rubea ꝛ fenugrecū ꝛ camōilla ꝛ anetū ꝛ caules aut succos eorū aut ol'a eoꝝ ꝛ pōe i ea triplicatū succi vue ꝛ casiefistule. ꝛ silr̄ pōe i eo qđ bibat ad soluēdū zuccaꝝ ru. ꝛ pōe cibū eoꝝ aq̄ꝫ ciceris decoctā cū ordeo excoriato ꝛ deť eis ēt i potu aq̄ feniculi. Empl'a vero ſm horā fit ex ipsis ex qbus fiūt clisteria ſꝫ illā horā. Incipe igr̄ i primis cū empl'is īfrantibus ꝛ fit i eis lenificatio q̄dā sicut est aq̄ violaꝝ. ꝛ sicut se. lini. deide declina ad lenificatiua plus sicut ē camomilla. ꝛ hūectatiua cōposita ex eis q̄ sunt sicut oleū rof. cū oleo camomillio ꝛ mastice ꝛ adipibus. Cū ergo subleuať paulatī ponāť i eis gūma albori ꝛ fenugrecū ꝛ pix. ex curatiōibus vero bōis facte ab ap̄ate frō ꝛ ē paꝝ valde est vt sumať olei laurini ps. i. olei đ oliuis ps. i. ꝛ adipis anseris eq̄lr ps. i. ē. n. mirabile. ꝛ ꝯsequēter adhibe ei empl'a fcā ex abrotano ꝛ aneto ꝛ sq̄nāto ꝛ meliloto ꝛ reliquis medicis qbus curāť ap̄ata frā de illis q̄ sciuisti i oī loco. ꝛ ex eis que valde conferūt ipsi est emplastruꝫ de abrotāo fcm̄ cū spatulo.

¶ De cura colice melice. Capitulū. xx.

Olpꝫ vt euēs melīā cū eis q̄ sūt sicut decoctio epithymi ꝛ pilule de azulo ꝛ sil'ia deide sequere cū pilul' de alscebrā ꝛ serapio ꝛ si necessaria sunt clisteria ponāť i eis polypodiū ꝛ epthymū ꝛ sticados ꝛ ponať i clisteribus ꝛ suppositoriis lapis lazuli cōtritus sicut puluis aut lapis armenus. ꝛ quādoqꝫ poniť i eis clistere cortic. radicis mori ꝛ emplet̄ur vēter eius ꝛ euaporeť cū eis q̄ sunt sicut grana nigelle ꝛ albarmel ꝛ origanum ꝛ camomillla decocta i aceto.

¶ De cura colice facte ex fece. Capitulū. xxi.

In fcā qdē pp cibos si pol'e est vt euōat residuū i stō faciat ꝛ declineť cū cibo ad lubrificatiua frā ꝛ cal'a aut tēperata ſm necessitatē ꝛ lubricātia frā sūt sicut iura piguia ꝛ ꝓpe ius galli decrepiti q i seq̄ť dōec cadat ꝛ nō remāeat i eo fortitudo deidę decoletur ꝛ icidať ꝛ frāgāť sup ip̄m ossa eius ꝛ decoquāť i aq̄ p̄fūa valde cū sale ꝛ aneto ꝛ polypodio quousqꝫ dissoluať in aq̄ ꝛ remāeat aq̄ fortis ꝛ sorbeat illud. ꝛ quādoqꝫ poniť i ipso oleū de cartāo ꝛ sicut eius de spinachūs cuꝫ pullis piguibus ꝛ sicut ius de prunis ꝛ alia ꝛ hec lubricātia aut educūt eā aut leniūt ipsam ꝛ currūt iter ipsā ꝛ corpus itestioꝝ ꝛ sepant iter ea ꝛ ꝑpant fecē ad lubricitatē. Cū ergo bibitur solutiuū aut admīstrať clisteť alleuiatur exitus fecis ex eo. ꝛ admīstreť clistera p̄dicta i cholica. ꝛ clistere ex succo sicle ꝛ violarū cōtritarū ꝛ almuri ꝛ sisanio ꝛ baurach secundū q̄ docui ip̄m. ꝛ clistere ita fcm̄. ℞. sicle. M. i. ꝛ furfuris pugillū. i. ꝛ ficus. x. numero aq̄. lib. vii. ꝛ pōať i ipso altee albe aliqd et decoq̄ꝫť dōec redeat ad lib. i. ꝛ coleť ꝛ ꝓiciať sup ipsā zuccari ru. ʒ. x. et baurach aur. i. et almuri. ōꝫ. ʃ. et sisāini. ōꝫ. ʃ. clisterizeť cū ea et itereť clisteť ipꝫ dōec egrediāť oēs sq̄bale et clisteť fiat sic h̄ clisteť. ℞. tribuloꝝ et polypodii et aneti et cartāi ꝯtriti oiuꝫ an̄. ʒ. x. et prūa x. nūero et fic⁹. x. nūero et violaꝝ. M. i. et turbit pōdus. ʒ. ii. et se. lini et se. apii amboꝝ an̄. ʒ. iii. et tei ciabi et tamaridoꝝ āboꝝ an̄. ʒ. xxx. et siracost ꝛ casiefi. āboꝝ an̄. ʒ. xii. et rāoꝝ sicle ꝛ rāoꝝ cauliū āboꝝ an̄. M. i. đcoq̄ꝫť sicut conuenit et ponāť sup decoctōeꝫ eoꝝ colataꝫ muri et zuccari ru. āboꝝ an̄. ʒ. xv. et baurach aur. i. et sisāini aur. x. et fiat clisteť cū ea. qđ si res fuerit vehem̄s cū hmōi clisterib⁹ ñ iuuať admīstreť clisteria fortia p̄dcā i. c. colice phl'atice narrata qm̄ ip̄a sūt ꝯferētia phl'atice fcē ex fece pl'a et ex eis ē clisteť đ alusinē. ea āt q̄ bibūť sūt sic dactilicō et seriezē et aloscusi et diacydonitē. et ista ñ qdē admīstrāť nisi post q̄ꝫ nō iueiūť ꝯposita p̄dcē colice chol'ice plurimi iuuam̄ti et ex eis q̄ iter virtutes. ii. ē vt sūať zuccari ru. et pēidii resoluta i tāto ol'o sisāino q̄ꝫtū ipsa sūt et bibāť et silr̄ decoctio sicuū cū seuestē q̄ bibať cū triplicato. qđ si nō ꝯferūt ipsa neqꝫ q̄ diximus de electuariis p̄dictis tūc nō ē excusatio pilulaꝝ et siru poꝝ fortiū i. c. colice phl'atice narrate ad hoc q̄ ipsa sūt vehem̄tis iuuam̄ti ad retētōeꝫ vehem̄teꝫ phl'atis et fecis plurie. ¶ Et ex bōis et fortibus i hoc ē vt decoquātur oleū seuestē et casiafi. sic facit illud neciū dispō et coletur sup aq̄sitatē suā et pōatur i ea hierepic. pō. ʒ. ii. cū pōdeť. ʒ. vii. olei de kerua et bibāť i decoctōe aneti. Et iteꝝ ille q vtitur multa cōestiōe pi-

sciũ ffox ⁊ ouox elixatox ⁊ superflue vtitur eis recipiat vt suffuf rẽ pl̃imã salis ⁊ bibat super ipsũ aque quantitatẽ quã põt deide exercitetur ⁊ cõmoueatur labore aliquo ⁊ fortasse soluet eũ. Qđ si cã fuerit vehementia raritatis corporis ⁊ sudor aut caliditas ventris. oportebit aut admĩstrẽtur curatiões faciles predicte ĩ caplo colice. ⁊ est necessariũ illis ⁊ eis q̃ sunt ante os vt sumant ante cibũ lubricantia sicut pruna ⁊ sicla cõdita cũ oleo dulci ⁊ almuri ⁊ siracost ⁊ sorbilibus ⁊ vua ⁊ sicubus ⁊ chrysolimis ⁊ sumant almuri ĩ ieiunio aut oliuas aque ĩ ieiunio. ⁊ multiplicẽtur ĩ cibo suo piguia ⁊ sorbeant ante cibũ decoctionis cauliũ decoctox ĩ carne agni piguis aut galline piguis. ¶ Et si raritas fuerit ĩ corpore superflua ĩspissa ipsũ cũ oleo ros. ⁊ oleo myrtio ĩ vnguento ⁊ ĩ cerato positis. ⁊ mioira a balneatõe cũ admĩstratõe reliq̃ regiminis predicti ⁊ ponatur balneatio eius cũ aq̃ fra. ⁊ si fuerit cã multitudo prouocatõis vrie extrahe fecẽ cũ eis q̃ scis deide multiplicet ĩ accipiẽdo ea q̃ sunt sicut dactili ⁊ passe dulces ⁊ humide ⁊ penidii ⁊ omnia que minorant vrinam ⁊ leniunt naturam.

¶ De cura colice frigide facte ex debilitate expulsiue. Capitulum.xxii.

In hoc mõ cõferũt admĩstratio cõfortãtiũ ⁊ tyriaca ⁊ mithridatũ ⁊ theodoricõ ⁊ sagzenea ⁊ diamarte ⁊ admĩstret ĩ solutõe eius qđ est sicut hierapic. cũ aqua specierũ ⁊ oleo de kerua ⁊ oz vt sit cibus eius de cibis bonis sicut sunt alessidabegi ⁊ alzirebegi cũ carnibus leuibus laudabilibus.

¶ De cura colice facte ex debilitate sensus ⁊ eius ablatõe. Capitulum.xxiii.

Huic generi cõfert sũere ea q̃ sũt sicut logodiõ ⁊ sicut alkinkadie ⁊ tyriaca ⁊ mithridatũ. ⁊ ex sirupis sicut alcãdicõ ⁊ almeisusẽ ⁊ vinũ pux ⁊ ex oleis bibẽdo ⁊ clisterizãdo pl̃m alkekẽgi ⁊ oleũ alkerua ⁊ oleum de costo proprie ⁊ alkitran ĩ oleo ⁊ pix ĩ oleo secundum q̃ sciuisti ĩ locis preteritis.

¶ De cura colice facte ex torsione. Ca.xxiiii.

Melior cura eius ẽ vt sedeat ĩ loco occulto ⁊ fricet vẽter eius cum tactu subtili eq̃li pparãte ĩtestia eius ad locum ⁊ sil'r iungat dorsũ eius ⁊ strĩgãt crura eius fortiter valde.

¶ De cura colice facte a vermibus. Ca.xxv.

Oportet vt scias illud ex sermõe nr̃o in vermibus ⁊ curatõibus eox. ¶ Quod si fuerit sup vmbilicũ tunc admĩstrentur ea q̃ bibuntur ⁊ si fuerit apud vmbilicum ⁊ sub eo tunc fiant clisteria dicta illic.

¶ De cura colice facte ex ruptura per narcotica. Capitulum.xxvi.

Negat colica ĩ seipso si nõ rẽouet p rectificatõez rupture deide pparet narcotica ei. Jã dixius ĩ libro vl'i q̃litatẽ necessitatis alienatõis narcoticox. Qđ si fortis fiat necessitas ⁊ nõ sit eox excusatio tũc cõuenĩctius eox ẽ filoniũ ⁊ cõfectões q̃s ego dicã ĩ antidotario ⁊ oẽ narcoticũ ĩ quo recipit castoreũ ⁊ ex eis sũt troc. a stare quox descriptio. ℞. croci storacis ligde. ʒʒ. piperis lõgi se. hyusq̃mi albi oium añ. ʒ. i. opii castorei ambox añ. ʒ. iiii. fiãt ex eis pill. parue ⁊ sit dosis eax ex duabus tertijs. ʒ. vsq̃z. ʒ. i. Medicamẽ bonũ ℞. radicis peõie ⁊ croci cordũeni ciperi oiuz õz. ii. ⁊ quartã foliox mẽte sice costi myrrhe piperis lõgi ammomi spice ĩde oium añ. õz. iii. se. apii cortic. aniudẽ. ʒʒ. casie capobalsami oium añ. õz. iiii. opij se. hyusgami cortic. mãdragore oium añ. õz. i. mellis q̃ntum sufficit admĩstret post sex mẽses. ⁊ itex admĩstrẽt q̃dã clisteria nota tẽperata ⁊ ponatur ĩ eis castorei. ʒ. s. ⁊ opij q̃ntitatis fabe ⁊ mius. ¶ Et quãdoq̃z põitur opiũ solũ ĩ oleis clisteris ad colicã ⁊ quãdoq̃z ponũtur cũ hoc serapinuz ⁊ assa ⁊ oleũ balsami ⁊ aliq̃d muschi. ⁊ quandoq̃z fit tẽta ex opio ⁊ castoreo dissolutis in oleo de seibus ⁊ submergit ĩ oleo licinium ⁊ mittitur anũ ⁊ ponitur ei fimbria fili ⁊ dimittitur extra ⁊ infunditur omni hora ⁊ renouatur supra ipsum medicia.

¶ De cibatõe colicorum. Capitulum.xxvij.

Quod oẽs hñtes colicã cibo idigeãt lubricatio lẽitio ẽ res ĩ q̃ nõ ẽ dubitatõ. sz ⁊ q̃ ɔfortatio aliq̃ egeãt ẽ res q̃ ẽ apđ debilitatẽ appẽtẽ pp vehemẽtiã doloris ⁊ m'titudinẽ euonis. ⁊ ɔfortãtia q̃dẽ sũt aq̃ carnis decocte fortiter ⁊ vitell' oui sorbil. ⁊ medulla panis dissoluta ĩ iure ⁊ vio. Quod autẽ dimissio cibi penitus sit iuuatiua colice phlegmatice ⁊ ventose ⁊ aliis est res currens cursu canonis. ⁊ quãdoq̃z necessariũ est vt ponantur turbit ⁊ scamõea ĩ iure eox ⁊ ĩ pane ipsox. ⁊ oz vt sit panis eox kiskariẽ fermẽtatus non azim'. ⁊ ɔferũt pl'ibus eox aut nõ nocẽt sic' ⁊ posse ⁊ algeiez ⁊ musa hu. ⁊ oia illa cũ sũt dl'cia ⁊ melõ vehemẽtis dl'cedis ⁊ vehemẽtis mat. Ampl.' cibi apose ⁊ cholice sũt lubrica

tiua frā ficut aq̄ ordei ꝛ ius de lētibus alesfi-
dabegi ꝛ ius ꝺ spinachiis si nō retinetur infla
tio spinachiorū ꝛ qꝺ fit de prunis ꝛ similia.
Jus aūt galli decrepiti ꝛ alcanabit ē cōe ei
q̄ fit ex fece. ꝛ frē cū specieb⁹ suis ꝛ nō datur
licētia i carne galli decrepiti. i carne āt alcā
burati qdā licētiā nō dāt ꝓpter illud qꝺ ti-
mēt de carne. cui⁹ extracta ē virtus i elixatio
ne de supfluitate. ꝛ qdā sicut Ruffus ꝛ. G.
i libris suis ꝛ ꝓpe i libro de tyriaca dicūt qꝺ
caro ei⁹ iuuatiua ē vt si nō aliter saltē bibita
ꝛ caro albudub silr. ꝛ acceptio almuri anaba
ti ante cibū septē sorbitōib⁹ ē iuuatiua i oī i q̄
nō ē caliditas maxima. ꝛ silr sorbilia iuuant
eos. Amplius qꝺ ꝓpriū ē colice frē ē asume
re almuri ꝛ allea i cibario eoꝝ ꝛ cōdire ciba
ria eoꝝ cū porris ꝛ sale ꝛ cōdire cū specieb⁹
q̄ sūt cinamomū ꝛ. ꝫ. ꝛ origanū ꝛ cyminū et
vrtica ꝛ cartami. ꝛ oꝫ vt sumātur alesfidabe
gi cū spuma sinapis ꝛ fit sal eoꝝ ex cinamo-
mo cū seminibus ꝯmisto cū cartamo ꝛ ni-
gella ꝛ cymino ꝛ aniso ꝛ alienēt oīa olera ni
si rutā ꝛ siclā. ꝛ i mēta ē iflatio etiā. ꝛ ex poti
b⁹ eoꝝ ē vinū odoriferū purū ꝛ sirup⁹ ꝺ melle
cū specieb⁹. ¶ De his q̄ nocet colicis. c. xx8.

Res que colicis nocēt alie sūt cibi ꝛ alie
sunt operationes cibi vero sunt oē˜ cros
sum ꝛ viscosum ex carne siluestri ita ꝙ lepo-
rū ꝛ gazellarū et vaccaꝝ et aliazir et pisces
parui et proprie siue sint recentes siue saliti et
oē fritū ex carnibus. ꝛ omne assatū quocūqꝫ
modo sit. et oēs vētres aīaliū imo oīa corpo
ra carnium nisi illa que excepimus ante. Et
nocent eis similia et azymus et nocent eis al
sucabegi et almidragari et alkikatri et albea
thia et aluzimba minoris est nocumenti. Et
similiter albasceueneket oēs nociue sūt et al
cebebit et genera lactis et caseus antiquus ꝛ
recens et oē i quo ē iflatio ex cibis et olera
oīa pter illud qꝺ diximus de his que sunt si
cut sicla et ruta et mēta nocet eis cū iflatiōe
sua similiter eruca et altararacon nocet eis
etiā. et sicut oliue et oēs fructus nisi chryso-
milia et pruna cholerice et calide et facte ex
fece calida tm̄ et nō alii. et melon dulcis an-
te cibū i dispōe sanitatis ē nō nociuus pluri
mis colicoꝝ cucurbita aūt ꝓprie et cucumer
et alconde et cydonia et oua calū et oua va-
poꝝ et canabir et pira et pōa ꝛ ꝓprie acetosa
ꝛ stiptica ꝛ zarur ꝛ nabata ꝛ algobeira ꝛ lē-
tes recētes ꝛ mora alsc̄ci ꝛ almirberis ꝛ sūac
ꝛ acresta ꝛ ribes q̄ fiūt ex eis ꝛ q̄ sūt silia illis
colico nō est via vtēdi illis. ꝛ silr nocēt eis nu
ces ꝛ amigdale hūide valde ꝛ fabe hūide. Et
de granatis dulcia sūt mioris nocumēti quā
acetosa. Actōes vero q̄s ipm oꝫ vitare ꝛ sūt
sicut retētio vētositatis ꝛ retētie egōnis ꝛ sō-
nus sup egōnē i vētre ꝛ ꝓpe siccā. imo oꝫ vt
cōmoueat seipm apud oēm diē ad euāchuandū
ꝛ scias ꝙ retētio vētositatis multotiēs facit
accidere colicā ꝓpterea ꝙ subleuat eā ꝛ ex-
primit ipsā vt aggreget res vna ꝛ qꝺ facit ac
cidere debilitatē i itestis. ꝛ quādoqꝫ illic per
ducit ad hydropisim ꝛ quādoqꝫ generat tene
brositatē visus ꝛ vertiginē ꝛ epilebsiā. ꝛ quā-
doqꝫ retinet i iūcturis ꝛ facit accidere spas-
mū ꝛ motus sup cibū est malus eis. ꝛ potus
aque frē ꝛ vinum cibū plurimū super cibū.
¶ De ileos ꝛ est similis colice cum accit in
gracilibus. Capitulum. xxix.

Ileos accit ex oībus causis ex qbus acci
dit colica ꝛ oꝫ vt reditio fiat cū causis su
is ꝛ accidētibus suis ꝛ cura curatōe ad illud
qꝺ dcm̄ est i caplō colice. ꝛ quādoqꝫ accidit
ꝓpter potatōeꝫ venenoꝝ faciētiū ileos ꝛ quā
doqꝫ accit ꝓpter vehemētiā virtutis itestino
rū retētiue q̄re cōprehēdit illud qꝺ est i eis ꝛ
retinet ipm ꝛ ex eis qbus differt ab eo colica
in iudiciis suis est ꝙ multotiēs fit malitia cō
plexiōis singularis plusq̄ꝫ fiat ab ea colica. ꝛ
plurimū eius ex cōplexiōe frā ꝛ ꝓprie cū ac
cidit vt stōus sit calidis valde tūc. n. obtorq̄t
itestinū ꝛ oppilat vētositatē ꝛ phl'a. ꝛ qn̄qꝫ est
cā potus aq̄ frē nō s̄m necessitatē eius nā do
lor vētosus q ex eo est. Est cū casu oppilatio-
nis plusq̄ꝫ fit dolor eius cū icisiōe tūicaꝝ. im
mo est totū nocumētū eius ex illo. ꝛ hoc di-
uersificat ab eo qꝺ est i colica. ꝛ apostus plus
multiplicat i eo q̄ꝫ colica ꝛ est malus. ꝛ mul-
tiplicat i eo q est ex ruptura ꝛ fece vehemen-
tia doloris valde. ꝛ multotiēs pmutat colica
ad ileos ꝛ hec est res q̄si facta s̄ꝫ maiorē par
tē. ꝛ cū plus accit ileos accit i. vij. ꝛ ipse qdē
vadit de qbusdā ad quosdā pmutatōe que fit
i aere pestilētioso ꝛ de terra ad terrā permu
tatōe egritudinū venientiū. Inqt Hip. cum
accit i colica a qua deus tueat nos vomitus
ꝛ singultus ꝛ cōmistio rōnis ꝛ spasmus tunc
totū illud est significatio mala. Hec nāqꝫ ac
cidētia accidunt cū cōitate stōi ꝛ cōitate cere
bri. Inqt Hip. cum accit ex distilatōe vrine
ileos morit ille cuius ē i. vij. nisi accidat fe. ꝛ

currat cū ea sudor plurius. Sꝫ B. ignorauit
cāꝫ i hoc. Et ille q ex eo phlegmaticus ē ⁊ vē
tosus iuuatur cū fe. etiā. et qn̄ fortis fit frequē
tia vomitus maligni ⁊ alcuzez et singultus ē
mortalis. et bonitas vrine i hac egritudine
nō ē plurime significatiōis sꝫ bōitatez q̄liter
ergo malitia eius. ⁊ deterior ileos ē ille i quo
expellitur stercus ad superiora ⁊ nominatur
fetidus deide ille in quo est sudor fetidus ha-
bens fetorez stercoris. ¶ Deide ille i quo est
anhelitus fetidus: deide ille i quo est eructua
tio fetida deide ille i quo est iferior ventosi-
tas fetida. ¶ De signis. Capitulum. xxx.

Signa ileos sūt vt sit dolor supra vmbi
licū ⁊ nō egrediatur aliqd oīo desubtus
et nō fiat iuuamentū magnū cū clisteri quē
admōꝫ dixit. Hipp. Et qn̄ꝫ expellitur fex ad
superiora ⁊ euomitur fex. et vermes ⁊ ascari
des. ⁊ fetet os eius ⁊ ipsius eructuatio imo
qn̄ꝫ fetet totū corpus. Et h̄ significatio nō di
uersificatur ⁊ retētio exitus fecis ē isepabilis
ab hac egritudine. Magnitudo āt dispōnis
vomitus stercoris isepabilis nō magnificaꝛ
nisi cū est timor. Sed motus vomitus ⁊ sub
uersio hec sūt plus q̄ꝫ i colica qm̄ hoc ē i inte
stino ꝓpiquiore stō q̄ꝫ ipsa. ⁊ similiter accidē
tia tristitie ⁊ angustie ⁊ tremor cordis ⁊ sinco
pis ⁊ vigilie et frigus extremitatū. Ista. n. in
ileos sūt plusq̄ꝫ sint i colica. ⁊ ē fex i phlegma
tico ⁊ eo q factus est ex fece ex eo fortior q̄ꝫ sit
i colica qm̄ est i mēbro vehementioris altitu
dinis ⁊ maioris corporis ⁊ minoris quietis
sup corpus. Et qn̄ꝫ apparet i ipso iflatio ocu
liꝰ plusq̄ꝫ i colica Ampliꝰ signa distictionū eiꝰ
similia sūt signis distictionū colice sicut signa
distictionū colice sūt cuꝫ signis ileos ex loco
doloris ⁊ motu eiꝰ ⁊ paucitate iuuamēti eiꝰ
cū clisteribꝰ. Vex fcm̄ ex venenis significāt
accidentia significationū aliaꝝ ante fortitudi
nez nā ille cuiꝰ cā est venenū qn̄ꝫ ꝑducit ad
debilitatez ⁊ mollificationez ⁊ tremorez cor-
dis i pricipio cū accit ante q̄ꝫ fortis fiat ⁊ ma
gnificeꝛ dolor eiꝰ. et significat ipsā vt non co
gnoscaꝛ ꝓpter causā aliā māifestā. ¶ Et fcm̄
ex apāte itestinoꝝ seqꝛ durities fecis et velo-
citas i egōne et nō erit illic fe. neqꝫ casus vir
tutis vehemens. ¶ De cura. Capitulū. xxxi.

Cura ileos appropinq̄t curis colice vex
ē fortior et illud qđ bibiꝛ magis iuuati
nū ē i eo. Et ē necessariu etiā clistere i ipo nā
cū bibiꝛ desup et ꝯsequenter adhibeꝛ clistere
ab iferioribus est adiutoriū bonū bibito et eq̄
le est siue p̄mittaꝛ siue postponaꝛ sꝫ necessita
tē sed quodcūqꝫ eoꝝ p̄mittaꝛ oꝫ vt pōaꝛ ali-
qd debilius. Et multotiēs sedat dolorē eius
sorbitio aq̄ calide aut applicatio eius ad ipsū
cū ꝓpiquitate resoluendo illud qđ nocet i eo
et qbusdā vr̄ q̄ rectius ē vt equeꝛ itestinū i p̄
mis cū positiōe iflatiōis eius cū facilitate de
ide clisterizeꝛ ita vt ꝑueniat enema ad locū
lōgiquū applicatiōe facili. Et phlomia hic ē
magis necessaria nā si fuerit apa nō erit eiꝰ
excusatio. ⁊ si fuerit dolor fortis ex quo timea
tur apostema oportebit icipere cū ea. Et ex
hoc qn̄ꝫ accit separatio maloꝝ hūoꝝ i corpo
re ꝓpter retētionē eoꝝ a dolore ita vt feteat
corpus. ⁊ qn̄ꝫ separāꝛ hūores mali i corpore
⁊ difficilis fit exitus eoꝝ cū fluxu ventris. Et
est phlomia ex necessariis. ⁊ fricatio extremi
tatū etiā est ex eis q̄ ꝓhibent materiā dolorē
facientez sperādo eā a ꝓfūdo. Et forsitā ē ad
mistratō lubricatiuoꝝ declināriū ad calidita
tez ⁊ mucilaginuꝫ calidaꝝ cū oleo de kerua
iuuatiua i plurimis ileos nisi i colico apōso
⁊ vehementis caliditatis. ⁊ siīr decoctio ane
ti cū sale ⁊ oleo decoctis cū eo. ⁊ siīr iunctio
corporis cū oleo calefcō. ⁊ curetur ille q phle
gmaticus ē cū eis q̄ dicta sūt i colica ex ebi-
bitis. ⁊ cū eis q̄ sūt sicut pilule de aloe ⁊ pilu
le de serapino ⁊ pilule de picra ⁊ oīa illa cuꝫ
oleo de kerua ⁊ clisteribus eq̄libus trahenti
bus ad iferiora. ⁊ ventosus curatur cū eis q̄
sūt sicut illa q̄ dicta sūt illic ebibitis cōferen-
tibus ad ventositatē ⁊ clisteribus vt pōatur
clistere adiutoriū ei qđ bibitur ⁊ cū ventosis
pluribus positis supioribus vētris. ⁊ qn̄ꝫ ne
cessariū ē vt icidatur illud qđ ē corā dolore.
Et qn̄ꝫ trahiꝛ materia ad mirach. Et cōple
xiōalis ⁊ purus curātur cū eis q̄ scis de per
mutatiōe ꝯplexiōis ⁊ euōne hūoris sꝫ q̄ di-
ctū est i capitulo colice materialis. et apōsus
calidus cū eis q̄ sūt sicut ea q̄ descripsimus i
colica. Et apōsus frigidus curatur cū eis q̄
sūt sicut illa q̄ dicta sūt i colica. Et cōuenie
tius illoꝝ ē potus olei de kerua i aq̄ de radi-
cibus ⁊ aq̄ casiefistule ⁊ reliq̄ curōnes note ⁊
iterꝝ aneti ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ se. lini ⁊ fenugreci
⁊ se. altee ⁊ se. maru oiuꝫ an̄ aur. i. radicū tri
uꝫ oiuꝫ ana aur. vij. ⁊ ficus. v. ⁊ seuestē. x. dco
quāꝛ ⁊ denꝛ in potu cū oleo de kerua ⁊ ami-
gdalaꝝ amaraꝝ. ⁊ cholericus curaꝛ cū eis q̄
sicut illa qbus curāꝛ reliq̄ que residua sūt de

colica. Et ille qui fit ex torsiõe curatur cũ eis que dicta sũt i colica. Et q fit ex ruptura etiã curat̃ cũ positiõe exiccatiui ad expellendũ. illud qḋ ẽ i ruptura ⁊ oppilatiõe ei⁹. Et ille q est ex oppilatiõe forti itestinoꝝ curat̃ cũ lubrificatiuis piguibus ⁊ iuribus gallinaꝝ piguiũ ⁊ pulloꝝ ⁊ arietũ quoꝝ iura piguia sumãtur alesfidabegi zirebegi. ⁊ ꝓprie quãdo ponunt̃ i eis anetum et radices porri nabati et oleuz amigdalinũ. et admistret̃ post illḋ clistet̃ humidũ lene subtilis caliditatis. Et factus ex fece curatur i p̃mis tũc clisteri leni deide gradati peruenit̃ ad forte et succedit illi potus solutiuoꝝ ꝓprioꝝ feci vt deponatur illud qḋ remãsit. Et i venenosi curatiõe icipiat̃ a vomitu sicut cũ aq̃ calida et oleo sisamino. et quãdoqȝ est necessariũ vt põat̃ i eo qḋ i potu datur virtus turbit aut se. rhaphãi. Et post illḋ det̃ i potu tyriaca magna et albezar et q̃ sũt similia illis. et põatur potus aq̃ zuccari et cibus ipsius iura piguia. ¶ Et cõtinuat̃ super eos vomitus ⁊ nõ recipiũt cibũ ⁊ sumãt i potu medicamẽ p̃dictũ i hmõi dispositiõe colice. Et quãdoqȝ retinet i eis ⁊ stare facit cibũ i ventribus eoꝝ vt sumãt panẽ ĩfusũ i aq̃ calida feruente. ⁊ eius qui accidit ex cibis põticis ⁊ stipticis ⁊ viscosis. Cura ꝓpinq̃ est cur̃ sui relatiui ex colica nisi quia magis iuuatiua in eo sunt ea que bibuntur ⁊ sorbentur.

¶ De tãditate ascellatõis ⁊ vl̃ocitate ei⁹. c. 32.

Illud pendet aut a cibo. vt sit stiptic⁹ aut põticus grossus aut viscosus aut fit lẽis viscosus aut ex virtute. Nã si virtus expulsiua fuerit fortis expellet. ⁊ si fuerit debilis nõ expellet. Et virtus lacertoꝝ ventris si fuerit fortis mũdificabit. ⁊ si nõ est fortis nõ mũdificat ⁊ retinet. ⁊ virtus sensibilis itestinoꝝ si est fortis idicat ascellationez ⁊ si nõ est fortis non indicat. Et virtus ꝯplexionis nã frigida ⁊ cal̃a ambe retinent ⁊ tu cognoscis regimẽ secundum cognitionem tuam cause.

¶ De multitudine stercoris ⁊ paucitate ei⁹.
Capitulum. xxxiij.

Ista duo pẽdẽt ex cibo q̃litatiue ⁊ quãtitatiue ⁊ ex dispositõe ei⁹ qḋ expellitur ad ex. cibi nãqȝ plurimi hũidi super quẽ bibitur egõ plurima ẽ ei⁹ ꝯtrarii egõ pauca. Et quãdoqȝ cholera magnifice expellitur ad ex minorat̃ egõ ⁊ qñ nõ expellit̃ multiplicat̃. ⁊ tu cognoscis ex eis q̃ p̃terita sũt resistentiã duarum specieꝝ eius ſm tuã cognitõem cause.

¶ Tractatus. v.

¶ De vermibus. Capitulum. i.

Quũ euadit mã ⁊ vestit̃ cõplexiõe necessaria est rectificatio quã tolerãt figure ⁊ forme et nõ ꝓhibetur eius p̃paratio i cõplemẽto nãli q̃ ꝑtinet ei ex factore potente. ⁊ ꝑꝑ hoc creati sunt vermes ⁊ musce ⁊ que cursu eoꝝ currũt ex materiis putridis hũidis. qm̃ ille materie cũ rectificatur illud qḋ tollerãt vt suscipiãt de forma ẽ animal vermiculare aut muscale nã illud melius est q̃ȝ vt ipse remaneã ſm putrefactionẽ purã. ¶ Et est cũ hoc ꝙ ipsa saliunt super putrefactiões separatas in mũdo ⁊ cibatur eis ꝓpter cõitatẽ ⁊ assumũt eas ab habitatiõibus hominũ ⁊ ab aere cõtinente eos. ⁊ vermes quidẽ ventris sũt huius generis ⁊ nõ est eoꝝ generatio ex omni hũore ipsi. n. nõ generãtur a cholera ru. neqȝ nigra qm̃ vna eaꝝ est vehementis caliditatis q̃re nõ generatur ex vermis humidus imo est contraria complexioni eius ⁊ altera est frigida ⁊ sicca longinqua a ꝓportionalitate animalis sanguini vero custodia est attributa ⁊ mẽbra vehementer indigent eo ⁊ est proportiõalis carni hominis ⁊ ossibus eius nõ vermi ⁊ non est etiam ex eis que effundũtur ad itestina ⁊ remanent i eis ⁊ generat̃ ex eis vermis. neqȝ etiã forma vermis ⁊ color eius significat ꝙ ipsa non fit ex mã sanguinea imo mã vermiũ ẽ phl̃a qñ calefit ⁊ putrefit ⁊ multiplicatur i itestinis ⁊ remanet i eis. Et tn̄ qdẽ scis res multitudinis generationis phlegmatis. s. ex sacietate nauseatiua ⁊ comestis ⁊ debilitate digõnis ꝓpter quãcunqȝ causã s. ex compl̃one mẽbroꝝ ⁊ fr̃a. ¶ Et ex cibis q̃ generãt ipsũ sunt cibi lenes viscosi sicut triticũ ⁊ faseoli ⁊ fabe ⁊ ex receptione pulueris farine ⁊ comestione carnis crude ⁊ lactis ⁊ olerum ⁊ fructuuz humidorum ⁊ ablutione cuz aqua ca. post cibuz ⁊ similiter balneatio post comestionem ⁊ coitus post repletionem.

¶ De speciebus vermiũ q̃ sũt tres. Ca. ii.

Longi ⁊ lati ⁊ rotũdi ⁊ lati sũt ascarides ⁊ pui. ⁊ nõ diuersificat̃ eoꝝ generatio nisi ſꝫ diuersitatẽ eius ex quo generãt̃ ⁊ diuersitatem illius in quo generat̃. diuersitas aũt eius ex quo generant̃ est qm̃ quidam eoꝝ generant̃ ab humiditate sup quã nõ dominat̃ diuisio ⁊ separatio ex ꝑte attractiõis epatis

⁊ ex parte vehementie putrefactōis. ⁊ qdā ge
nerat̄ur ab hūiditate quā separauit ⁊ mioꝛa-
uit ⁊ paruā fecit attractio epatis continua ⁊
putrefactio ⁊ multitudo conturbatōis fecis.
⁊ cū generantur adiuuat ad hoc vt ipsi rema
neant parui ꝙ fex extrahit eos anteq̄ꝫ magni
ficentur ꝑpter vicinitatē eoꝝ ad exitū strictū
⁊ qdā generantur ab hūiditate iter duas hu
miditates media. ⁊ illi q sunt ex hūiditate in
itestis superioꝛibus sunt ꝑpter hūiditatē di-
cā i pꝛimis ⁊ q sunt ex humiditate i itestio re
cto sunt ꝑpter humiditatē dicā scdo. ⁊ q sūt
i monoculo ⁊ itestio colon sunt ꝑpter humi-
ditatē dicā tertio ⁊ longi sunt ꝑpter pꝛimaꝫ.
⁊ quandoqꝫ perueniūt ad sūaꝫ que est vltra
cubitū ⁊ rotundi ⁊ lati sunt ꝑpter tertiā quā
uis generent̄ etiā i itestis superioꝛibus ⁊ pꝛo-
pꝛie grossi ⁊ maximi eoꝝ ⁊ fortasse nō gene-
rant̄ nisi i colon ⁊ monoculo deide spargunt̄
ex latere ad stōm ⁊ ex latere ad anū ⁊ parui
sunt ꝑpter secundā ⁊ isti lati ⁊ rotundi sunt.
q. generent̄ ex ipsis viscositatibus fixis i sup-
ficie itestini quas cōpꝛehendit pāniculus mu
cosus velans eas. q. ipsi generent̄ ex eo ⁊ i ip
so putrefiant. ⁊ de eis mius nocui sunt parui
qm̄ sunt elōgati a pꝛicipijs ⁊ qm̄ sunt apti ad
expellendū cū fece forti spissa veꝝ ipsi si ma-
gnificant̄ ⁊ accidat eis vt remaneant spatio
ali quantulo ⁊ magnificant̄ i eo tunc sunt de-
terioꝛes oībus qm̄ ipsi sunt ex deterioꝛi ma-
teria deide longi nā ipsi sunt i malitia latoꝛū
qm̄ materia eoꝝ. s. latoꝝ est vehemētioꝛis pu
trefactōis ⁊ lati ⁊ parui plurimi exitus sūt ex
ano ꝑpter vicinitatē ani ⁊ debilitatē quare
nō possunt figi i itestio fixione longoꝝ. ⁊ sicut
sunt longi vehemētioꝛis fixionis sic parui sūt
vehementioꝛis expulsionis. ⁊ cū habentibus
vermes adest fe. accidentia sunt foꝛtia ⁊ mali
gna qm̄ fe. cōsumit cibū eoꝝ quare mouent̄
ad querēdū ipsū ⁊ figunt̄ i itestis ⁊ qm̄ fe. no
cet eis i substantia ipsoꝝ ⁊ affligit eos. ⁊ quā
doqꝫ fe. addit i materia eoꝝ putrefactōem ⁊
acuitatē afflictōeꝫ. ⁊ qm̄ cholerica cū effundi
tur ad eos i febꝛe ledit eos cū ergo inoluunt̄
itestis ⁊ moꝛdicant ea nocent vehementer.
⁊ iā retulerunt qdā ꝙ viderunt eos perfoꝛas-
se ventrē ⁊ exiuisse ex eo ⁊ illud apud me ma
ximū est. ⁊ ꝑpter hoc eleuant̄ ex eis vapoꝛes
mali ad cerebꝝ ⁊ nocent ei ⁊ quādoqꝫ est re-
tentio eoꝝ i itestis ⁊ qꝺ ipsi faciunt accidere
putrefactōeꝫ eā fe. ⁊ nō est eoꝝ dispō i hoc ꝙ
per ipsos fit iuuamenti i mundificatōe itesti-
noꝝ iuuamētū qꝺ fit per vermes ⁊ filia eoꝝ
i mundificatōe putrefactōis mundi q̄ñ i ite-
stis est mūdatoꝛiū expulsiuū ex natura ⁊ qm̄
ꝑpoꝛtio eius qꝺ generat̄ ex istis putrefactio
nibus i itestis superfluentibus ab expulsione
nature maioꝛ est pꝛopoꝛtōe vermiū ⁊ similiū
ad aerē mundi ⁊ terrā eius ⁊ qm̄ ex istis ge-
nerant̄ nocumenta alia quaꝝ operatōes sūt
ex pꝛopoꝛtōe eoꝝ idigentium cibo ⁊ ex cōtra
rietate motus eoꝝ ⁊ ex hoc qꝺ faciunt accide
re colicam ⁊ ex contrarietate qualitatis sup
quā figit̄ cōplexio coꝛpoꝛis ⁊ alijs. ⁊ quādoqꝫ
generant̄ pꝛopter vermes ⁊ serpentes epilep
sia ⁊ colica. ⁊ quādoqꝫ generat̄ fames cani-
na pꝛopterea qa vehementer rapiunt cibum
⁊ quādoqꝫ generant bolismū ⁊ casum virtu
tis oꝛis stōi pꝛopter eleuatōeꝫ suā ad ipsum ⁊
qa ifrigidant ipsum. ⁊ quandoqꝫ seqt̄ vtrasqꝫ
dispōnes trēoꝛ coꝛdis maxius ⁊ plīm gn̄rāt̄
i etate ifantie ⁊ pubertatis ⁊ i fine adolescen-
tie. ⁊ ascarides ꝫm plurimū generant̄ i eis q
separant̄ ab etate ifantie. Sed rotundoꝝ plu
rimū est i ifantibus deide i adolescentibus ⁊
mioꝛatur i senibus cū tn̄ illud totū fit ⁊ ipsi q
dē generantur i autūno plurimū q̄ꝫ i reliqs
tēpoꝛibus ꝑpter pꝛemissionē assumptōis fru
ctuū ⁊ similiū ⁊ putrefactōeꝫ ⁊ ipsi cōmouen
tur i sero ⁊ plurimū i hoꝛa somni ⁊ laboꝛ qui
deꝫ ⁊ exercitium vehemens quādoqꝫ solutio
ne educit ventris. et quum egrediuntur ver-
mes habentium febꝛes acutas viui non sunt
vehementis malitie nam significant sanita-
tem virtutis et potionem expulsionis et pꝛo-
pꝛie post declinationē et si egrediuntur moꝛ-
tui sunt signum malum. et ad summum eoꝝ
exitus in febꝛibus cuꝫ egestione non est signi
ficatio bona et pꝛoqꝛie ante declinationeꝫ ve
rum in dispositione febꝛis est melioꝛ. Veruꝫ
eoꝛum exitus non dispositione fe. cum eis est
sanguis est malus indicat nocumentum in
coꝛpoꝛe ⁊ in intestinis sed eoꝛum exitus cum
vomitu significat humoꝛes malos in stō.

¶ De signis. Capitulum. iij.

Signa quidem cōia sunt cursus saliue ⁊
humiditas labioꝛum in nocte ⁊ eoꝛum
exiccatio in die pꝛopterea ꝙ caliditas expan-
ditur in die ⁊ coarctatur in nocte cuꝫ ergo ca
liditas attrahitur humiditas cū ea quare ver
mes icurrunt famē ⁊ attrahunt a stō q̄re exic
catur superficies ꝯtinua ei ex superficie oꝛis

ꝛ labij ꝛ adiuuat eũ ad exiccãdũ labiũ aer ex
terioꝛ: q̃re laboꝛat ĩfirmus ĩ hũectãdo labiũ
suũ cũ lingua sua. Et qñꝫ accit habẽtib⁹ ver
mes rixa ꝛ hoꝛribilitas locutiõis ꝛ.q.ipe sit
ĩ foꝛma irati maloꝝ moꝝ. Et qñꝫ perducũt
ad alienationẽ pp illud qđ eleuat̃ de vapori
bus maꝫ.ꝛ accidũt eis accidẽtia karabitus:
nisi ꝙ nõ colligũt pilos ꝛ nõ patiunt̃ sodã ꝛ
nõ patiũt̃ tinnitũ auris. Et accit eis stridoꝛ
dẽtiũ ꝛ ꝓprie ĩ nocte. ¶ Et sũt ĩ pluríb⁹ ho
ris.q.masticẽt aliqd ꝛ.q.appetũt extrahere
linguã. Et accidũt eis salt⁹ in sõno ꝛ tremoꝛ
ꝛ clamoꝛ ĩ ipso ꝛ agitatio foꝛme ꝛ ira aduer
sus illũ q euigilat eos. ꝛ accidũt eis sup cibũ
nausea ꝛ tristitia ꝛ itersecat̃ vox eoꝝ ꝛ debi
litat̃ pulsus ipsoꝝ ꝛ apud comestionẽ ẽ.q.ꝓ
stratus ꝛ ẽ eoꝝ egestio vt plm̃ dura. Casus
aũt appetitus ꝛ eius vehemẽtia ẽ ꝫꝫ ꝙ diri
mus ĩ caplo cãꝝ. Et qñꝫ accit eis sitis cũ q̃
nõ satiant̃ ꝛ silr̃ qñꝫ accidũt eis egritudines
q̃s diximus illic. Et qñ foꝛtes fiunt doloꝛ ꝛ
egritudo cadũt aut spasmãt̃ aut toꝛquẽt̃ ac
si eẽnt epileptici. ꝛ qñꝫ accit eis ĩ hmõi hoꝛa
vt euomãt eos ꝛ diuersificant̃ coloꝛes eoꝝ ꝛ
coloꝛ oculoꝝ ipsoꝝ. ꝛ qñqꝫ remouet̃ coloꝛ fa
cierũ eoꝝ ꝛ oculoꝝ ipsoꝝ: ꝛ qñꝫ redit: ꝛ qñꝫ
inflãtur aut tumescũt: aut tendũt̃ vẽtres eo
rũ: sicut hydropicoꝝ ꝛ q̃si nõ sũt vẽtres eoꝝ
nisi hydropicoꝝ. Et quãdoqꝫ apant̃ testicu
li eoꝝ ꝛ emittũt sudoꝛẽ frũm cũ fetoꝛe vehe
mẽti. ¶ De signis ãt distinctiõis eoꝝ q̃dam
sũt cõis distinctiõis ꝛ ẽ exitus illius spẽi ex
egressiõe.i.ano deide lõgos significãt cõmo
tio oꝛis stõi ꝛ moꝛdicatio ipsius cũ pũctione
eius qđ seqt̃ ipꝫ ꝛ difficultas trãsglutiẽdi ꝛ
casus appetitus fm plm̃ ꝛ nocumẽtũ ex ci
bo ꝛ lubꝛicitas. ꝛ quãdoqꝫ nocent pulmõi ꝛ
coꝛdi ꝑ vicinitatẽ suã ꝛ quãdoqꝫ accidũt tus
sis sicca ꝛ tremoꝛ coꝛdis ꝛ diuersitas pulsus
ꝛ sũt sõnus ꝛ exiccatio nõ fm oꝛdinẽ ꝛ ẽ pi
gritia ꝛ accidũt pꝛuritus ꝛ intuitus ꝛ palpi
tatio ꝛ aꝑtio oculi: imo declinat ad clausio
nẽ oculi. ꝛ accit oculis eoꝝ vt rubeãt quãdo
qꝫ: deide alia vice obfuscẽt̃. ꝛ quãdoqꝫ tẽdũ
tur vẽtres eoꝝ ꝛ fiũt sicut hydropici. ꝛ quã
doqꝫ accit eis fluxus vẽtris cũ latis autẽ ex
rotũdis appetitus fm plm̃ multiplicat̃ qm̃
fm plm̃ elõgãt̃ a stõ q̃re nõ nocẽt ĩ eo ꝛ ra
piũt cibũ ꝛ mouẽt̃ ĩ tꝑe famis motu nocẽte
debilitãte virtutẽ ꝛ mollificãte incidẽte ĩ eo
qđ seqt̃ vmbilicũ. paruos aũt significat pꝛu
ritus ani ꝛ inseparabilitas cõmotiõis apud
ipꝫ. Et quãdoqꝫ adeo fit foꝛtis donec accit
sincopis ꝛ iuenit habẽs eos quũ aggregãt̃ ĩ
itestio suo grauitatẽ sub hypocõdrijs ꝛ doꝛ
so. Et ex eis que conferunt istis hominibus
est vt soꝛbeant aliqd aceti ĩ tempoꝛe somni.

¶ De cura. Capitulum.iiij.

Intentio q̃ attẽdit̃ ĩ curatiõibus vermiũ
est vt ꝓhibeant̃ a materia generãte eos
ex cõestis ꝑdictis. ꝛ vt mũdificetur phla ag
gregatũ ĩ itestinis ex quo generãt̃ ꝛ vt iterfi
ciãt̃ cũ medicis q̃ sũt venena ĩ cõparatiõe ꝛ
sũt amari sapoꝛis de qbus q̃dã sũt cal̃e ꝛ q̃
dã fr̃e quas dicemus: ꝛ medicine q̃ oꝑantur
cũ ꝓpꝛietate: deide fluxu vẽtris educãt̃ post
iterfectionẽ quũ nõ expellit eos natura ꝑ se.
Nõ.n.oꝫ vt ꝓlonget̃ eoꝝ statio ĩ vẽtre post
moꝛtẽ ꝛ exiccationẽ ꝛ inferat vapoꝛ eoꝝ no
cumẽtũ venenosũ. ¶ Et medicine qdeꝫ cal̃e
ad gradũ ꝑueniẽtes tertiũ sũt ꝯueniẽtioꝛes
ĩ regimie eoꝝ hoꝛa oĩ nisi illic fit fe. aut apa
amari eni cal̃i cõplexio ꝯtraria ẽ eis cũ cali
ditate ꝛ ẽ ꝯtraria cũ q̃litate illis ꝛ q̃ ipsi ma
gis diligũt: sũt vnctuosũ et dulce. Et iuenit̃
ex ebibitis ꝛ enematibus q̃ aggregãt ꝓpꝛie
tates tres. ¶ Suppositoꝛia vero melius est
vt ipsa extrahãt q̃ꝫ vt ipsa iterficiãt: nisi qđ
ĩ recto ẽ ex paruis vermibus. Quãdoqꝫ eni
fiunt ex gñe vnctuosi dulcis vt trahatur ab
ipsa vermis ꝑꝑea qa diligũt ea ꝛ egrediunt̃
cũ eis q̃ extrahũtur. Et melius qdẽ curãtur
cũ ebibitis hoꝛa vacuitatis vẽtris. ¶ Et cũ
mittũtur venena iterficiẽtia eos ĩ lacte ꝛ in
fauũ mellis ꝛ similibus sũt ipsi ad sũmẽduꝫ
ex eo diligẽtes magis ꝛ ẽ illud magis iterfi
ciẽs eos. Et quãdoqꝫ sumit ĩ potu habens
vermes: sicut lac duobus diebus: deinde po
tat ĩ die tertio ĩ lacte medicinã iterficienteꝫ
eos. Et quãdoqꝫ fugit ante eã fauũ mellis.
Quũqꝫ iuenit odoꝛẽ ei⁹ ꝑuenit ad sugẽdum
illud qđ deponitur ad ipꝫ. Et quãdo sequũt̃
illud medicine sũt magis interficiẽtes eos.
¶ Et quãdo tu admistras medicinas vene
nosas iterficiẽtes tũc melius ẽ vt linias stõꝫ
cũ stipticis ꝛ ꝓpꝛie ĩ qbus ẽ virtus iterfecti
ua vermium sicut sumach ꝛ hypogstidos ꝛ
acatia dissoluta in vino. Et silr̃ capparis ꝛ
anetũ ĩ vino. Et si nõ tolerãt stipticitatẽ ho
rũ tũc lutũ sigillatũ ĩ vino. Et quũ bibũtur
medicine faciẽtes ad vermes tũc opoꝛtebit
vt stringãtur nares vehementer et multipli

cetur extractio anhelitus et intromissio eius q̃ztũ possibile ē:nã recti⁹ ē vt nõ ꝑmisceatur cũ anhelitu aliqd de odore eoꝝ. ¶ Et de cu ratiõe vermiũ ē rectificatio appetitus quiz cadit. Et quãdoqz inuenitur ĩ emplastris et eis q̃ bibũtur qd̃ aggregat ad cõfortationez appetitus et iterfectionẽ et extractionẽ eoꝝ: sicut aloes cum absinthio ebibitis pilulis fa ctis ex eis:et epithimate facto ex eis: et silr cũ robub acetosis. ¶ Et qñz aggregatur cũ vermibus fluxus vẽtris: q̃re necessariũ ē vt iterficiãtur tm̃ : motus nãqz extrahit eos et q'ñz exigit dispõ vt ĩterficiantur cũ stipticis amaris vt aggregẽtur mors eoꝝ ⁊ retentio nature.s.qñ aggregantur vermes et fluxus vẽtris et timetur casus appetit⁹. Et empla strẽtur cũ emplastris stipticis ĩ qbus ē iter fectio aliq̃ vermiũ: et nõ deijciũt virtutẽ:de ĩnde ipsi egrediũtur post illd̃ aut ꝑ expulsio nẽ nature:aut ꝑ medicinã:aut suppositoria. ⁊ qñz sũt cũ eis apata ĩ viscerib⁹ ⁊ ē necessa riũ regimẽ subtile. Et medicine q̃ iterficiũt ascarides fortiores sũt eis q̃ iterficiũt lõgos ⁊ ille q̃ iterficiũt ascarides ⁊ rotũdos interfi ciũt etiã lõgos ⁊ cã ĩ hoc ē ꝙ ascarides sunt remotiores ab eis q̃ bibunt ⁊ sũt magis sub mersi ĩ hũiditatibus ꝯueniẽtibus eis: ⁊ qñz sũt ĩ cisti. Et qm̃ ipsi generati sũt a materia grossa ⁊ grossiore ⁊ spissiore ⁊ propinqore ad cõplexionẽ calidã ⁊ magis silr ei qd̃ est venenũ quare nõ patit̃ a suo simili dũ nõ sup̃fluat.

¶ De medicinis calidis interficiẽtibus ver mes ⁊ proprie longos. Capitulum.v.

SIngulares qdẽ sunt sicut prassiũ ⁊ cor dumeni de qb⁹ sũatur aur̃.i. Et sceba ⁊ lupini amari ⁊ casia ⁊ calamẽtũ ⁊ succus ei⁹ ⁊ grana aldemest ⁊ costus amarus ⁊ epi thymũ ⁊ cartamũ et menta et cambil ⁊ cy minũ ⁊ cãepitheos ⁊ centaurea ⁊ pullegiũ ⁊ alleũ ꝓp̃e. ¶ Et qd̃ iterficit ascarides semẽ feniculi ⁊ myrtus ⁊ origanũ ⁊ faufel et absin thiũ ⁊ sem̃ cauliũ ⁊ cortices algarab ⁊ radix enule exiccata de q̃ bibãtur.õz.iij.⁊ cyminũ assatũ ⁊ abrotanũ ⁊ anisũ ⁊ semen apij ⁊ na sturtiũ forte ē ĩ ca. suo ⁊ nigella ⁊ semẽ attri plic.sol'one educit eos cũ mortificatõe.⁊ silr volubilis ⁊ polypodiũ ⁊ meli⁹ q̃ educit fluxu vẽtris p⁹ mortificationẽ ē aloes. ⁊ qñ hõ bi bit d̃ oleo potiõez ⁊ sup̃fluit q̃ztitatẽ q̃ pol'is ē ĩ bibẽdo ipz iterficit eos ⁊ extrahit ipsos ⁊ ꝓp̃e oleũ omphacinũ ⁊ ipz iterficit latos ẽt ⁊ iterficit ꝑꝑ suã amaritudinẽ ⁊ extrahit ꝑꝑ viscositatẽ sui. Q̃d̃ si ñ fuerit pol'e biber̃ ipz vice vna bibat ipz vtendo potu post potũ su mẽdo ex eo cochliaria duo.⁊ silr grana nil ĩ terficiũt ꝑ̃tes extrahẽdo eos.⁊ qñz ꝯferũt ĩ latis. De ꝯpositis vero q̃ iterficiũt eos:sũt q̃ sũt sicut tyriaca magna. ⁊ ille q̃ aggregãt iterfectionẽ ⁊ extractionẽ sunt sicut hiera pi cra.⁊ sic̃ si sũat sceba ⁊ absinthiuz ãboꝝ añ. ʒ.i.et tertia pulpe collo.ʒ.i.et q̃rta et sal' indi dãic.i.et sũat ĩ potu. Et qñz iterficit eos po tare cyminũ ⁊ nitrũ mediati ⁊ fenugreci põ dus duoꝝ aur̃.⁊ iteꝝ nitri pipis cordumẽi ꝑ tes eq̃les ⁊ dos ei⁹ sit vsqz ad.ʒ.i.⁊.ʒ.et iteꝝ pip ⁊ grana lauri cyminũ idũ mastix ꝯficiãt cũ melle ⁊ sit dosis ei⁹ ĩ mãe cochliariũ.i.⁊ ĩ hora dormiẽdi tãtũdẽ aut enule ⁊ sceba et pipis ⁊ sirasi ꝑtes eq̃les sumãt ĩ potu ex.ʒ.i. ⁊.ʒ.vsqz ad.iij.ʒ.⁊ pilule d̃ absinthio educũt lõgos lati ãt idigẽt fortiori hoc.

¶ De me cinis q̃ magis ꝓp̃e sũt ascaridũ. Caplm.vi.

SVnt kitrã admistratũ ĩ clisterib⁹ ⁊ epi thymatib⁹ ⁊ alsiraos ⁊ medulla eius ⁊ alsirai et cost⁹ amarus ⁊ cortex radicis mo ri et succ⁹ ei⁹ ⁊ cãbil ⁊ pulpa collo.⁊ aloes ⁊ alsiniar mirabile ē ĩ latis ⁊ cortex albelẽgi ex arborib⁹ ⁊ existio ꝙ ē spẽs sidre ⁊ aliz dara chat. ¶ Et ex eis q̃ extrahũt vermes sine no cumẽto est vt bibãt.ʒ.iij.succi enule recẽtis ē.n.mirabile valď. Et antiq qdẽ dixerũt ꝙ ireos extrahit ascarides.⁊ ex medicis mira bilis ĩ oib⁹ spẽb⁹ vermiũ sũt pili aĩalis noia ti alcasim.et alcalcadis ē ex eis q̃ iterficiunt eos cũ iuuamẽto si fuerit illic flux⁹ vẽtris.⁊ iã diximus ad eos ĩ antidotario decoctionẽ ei⁹ ⁊ cẽtauree.et iteꝝ bibat lac mulctũ trib⁹ die b⁹ ĩ mãe et cenet sup ipz alesłidabegi: deide sumãt.vi.aur̃.abrũgi ⁊.iij.ʒ.siracasi et.iij.cã bil et terãt dissoluãt ĩ aceto acetoso aut ĩ siru po et masticet aliqd de fauo mellis vt egre diãt vermes deide bibat ex eo q̃ztitas q̃z ne cessariã faciũt existiatio et expimẽtũ. Medi cie ãt sr̃e et pauce calitatis sũt sic̃ sem̃ coriã dri quũ bibit trib⁹ dieb⁹ cũ rob et sem̃ apij est.n.forte valď iterficiẽs oẽz vermẽ et sũat cũ sirupo acetoso:aut lacte acetoso:aut biba tur decoctio ei⁹ et faufel et folia ꝑsici et succ⁹ eoꝝ et spina egyptiaca et sũt absqz pluria ca liditate et rub⁹ et decoctio corticis arboris granati acetosi et muzi decoquãt ĩ aq̃ nocte tota deide colet et bibat et silr aq̃ ĩ q̃ decoqt

radix ei⁹ et succ⁹ arnoglosse ɔfieit ei q bz ver
mes et flux⁹ vētris silr aut arnoglossa sicca.
et itez sūach dissolutū i aq̄ ē mirabile et hy-
pogstidos et lutū sigillatū cū vio sūt ēt mira
bilia. et magra mirabilis ē ēt. et semē portu
lace quū ex eo multū sūit iterficit eos et silr
endiuia amara et lactuca amara et apiū ace
to cōditū. ⁊ dr̄ q̄ melō iterficit eos ⁊ solone
educit ipsos. et tribuli ꝓpiqui sūt istis medi
cinis et ɔseqr̄ ex virtute hax q̄ ipse extrahūt
latos etiā. et illa q̄ sūt sicut semē salic. et suc
cus psici et coriādrū et endiuia amara ⁊ po-
liū ⁊ reliq̄. Et ista bibūtur aut cū lacte absqz
butyro aut cuz aq̄ calida aut sirupo acetoso.

De regimine vermiū paruox. Caplz. vii.

Quandoqz iterficiūt eos suppositio sal
et clisterizatio cū aq̄ calida ⁊ eradicāt
māz eox: et fortius hoc ē clistere i q̄ recipiūt
cētaurea cartamū isop⁹ rubea ⁊ pulpa collo.
qd̄ admistret calidū. et forti⁹ illo ē supposito
riū de alkitrā et clistere cū eo ⁊ ꝓpe cū oleo
de chrysomilis amaro: aut medulla psicorū
amara et sint iā decocte i ipso medicie iterfi
ciētes: ⁊ qñz clisterizat ēt cū kitrā. Et ex eis
qbus fit suppositoriū sūt hartanita ⁊ buchor
mariē ⁊ cortices radicis sceba. ⁊ ex eis q̄ col
ligūt hos puos ē vt mittat i anū caro piguis
salita ⁊ fit iā sup eā ligata fimbria fili. Ip
nāqz aggregātur sup eā ꝓpterea qa diligūt
eam deinde extrahatur post expectationem
hore vnius super eam quando possibile est ⁊
extrahatur ⁊ iteretur vsqzquo mūdificetur.

**De clisteribus acutis iterficientibus ver-
mes. Capitulum. viij.**

Clisterizentur cū decoctionibus medi
cinax p̄dictax ad eos et qñz ponūtur
in eis solutiua sicut pulpa collo. et turbit et
aloes et cucu. asi. fz virtutē et horā: et ē ɔue
niēs vt admistret i clisterib⁹ eox alkitrā naz
ɔfert iuuamētū maximū. et custodiatur tūc
anus ne ꝓueiat tenasmō cū suppositorijs fa
ciētibus ad tenasmō et stōus vt nō debilitet
cū potib⁹ et emplastris faciētib⁹ ad stōm. et
iā sciuisti oia illa. ⁊ qñz cōfert clistere cū aqs
salsis et aqs salitis cū nitro et silibus et pro-
prie cū kitrā. ⁊ qñz ponūt i clisterib⁹ eox suc
cus foliox persici ⁊ decoctio radicū mori et
corticū granatox ⁊ ꝓpe quū fuerit calitas.

De emplastris hñtiū vermes. Caplm. ix.

Emplastra etiā assumūtur ex medicis
silibus istis ⁊ ɔfortāt cū eis q̄ sūt sicut
pulpa collo. ⁊ fel vaccinū ⁊ succus cucu. asi. ⁊
cū eis que sūt sicut kitran ⁊ aloes. Et quādo
qz fit emplastrū cū aloe ⁊ absinthio aut cum
aloe ⁊ rob cydoniox ⁊ rob malox ⁊ iterficit
⁊ rumpit apetitū. ⁊ quādo aggregātur oia ē
recti⁹ ⁊ emplastrū bonuz terat nigella cū aq̄
collo. hūide: aut decoctiōe pulpe eius ⁊ linia
tur sup vētrē ⁊ sumen. ⁊ dr̄ q̄ medulla cerui
quādo emplatur cū ea vmbilic⁹ ɔfert ad illō
⁊ silr olea medicinax p̄dictax cū eis linitur
iuuāt ⁊ oleū camomillinū ⁊ absinthiū ꝓprie.

De cibatione eox. Capitulum. x.

Cibus qdē q necessarius ē eis fz opposi
tionem cāe oz vt sit calidus ⁊ siccus in
quo nō sit viscositas ⁊ sit i eo abstersio ex eis
q̄ abstergūt eos ⁊ attrahūt ipos et ingrediūt
i cibis eox aq̄ ciceris ⁊ folia caulis ⁊ carnes
colūbax etiā sūt iuuatiue eis: ⁊ potus aq̄ sal-
se ɔfert eis oibus. Et cū sūt fluxus ventris ⁊
caliditas cibamus cū sorbitiōibus acetosis
cū sumac factis qm̄ est iterficiēs restrictiuū.
⁊ silr aq̄ granatox acetosox. ⁊ quādo debili-
tat fluxus ventris necessaria sūt que nutriūt
cū fortitudine. Qd̄ si nō digerātur ponātur
ex genere sorbitionū ⁊ aquax carniū. Hora
aūt ⁊ ordo sūt qm̄ oz vt ipsi nō egeāt cibo ⁊
mordicent stomachū ⁊ fortasse faciunt cade
re virtutem appetitiuam immo cibentur an
te motum eorum in hora quietis ⁊ vt separe
tur cibus eorum cibentur cibo pauco. ⁊ quā
do alleuiatur fluxus administretur super vē
trem emplastra stiptica ex eis que scis vex
in habentibus paruos vermes melius est vt
eorum cibi sint ex genere illorum qui sunt bo
ni chimi et velocis digestionis nam virtus
eorum secundum semitam oppositionis non
peruenit ad eos omnino. ⁊ quum sunt boni
chimi omnino minoratur chimus corruptus
qui est materia eorum.

De cura casus ⁊ ꝓiectiōis sup vētrē. c. xi.

Rectius in omnibus illis est vt extrahā
tur san. si possibile est detur in potu post
illud turis et san. dra. et luti armeni et kara-
be omnium ana. ʒ. i. cum triplicato subtili. et
si fuerit sputum san. aut fluxus eius per anū
aut vomitus ipsius ponatur in ipsa kirat. i.
opij. et post hoc oportet vt tu consideres illō
quod diximus i capitulo de prostrationibus
in lib. qui est post istum.

**Fen. xviii. de egritudinibus ani et est tra-
ctatus vnus.**

¶ Sermōis vlis de egritudinibus ani. C.i.

S Cias q egritudines ani sunt difficiles ad sanandū ꝑꝑ ea q̄ aggregātur i eo qm̄ est callis ⁊ qa ē i versum penetrās ab inferiori vsqz ad supius ⁊ qa est vehemētis sensus. ⁊ quia est positus in inferiori. Quia ergo est callis peruenit ad eum fex in omni hora ⁊ mouet ipz ⁊ addit i dolore eius ⁊ diminuit eū a gete cū q̄ ꝯpletur receptio iuuamēti medicinarū ⁊ nō pōt nā facere rectificationē. ⁊ qa ē i uersus difficilis fit adherētia medicinaꝝ ad ipsū. ⁊ qm̄ ē vehemētis sēsus multiplicatur dolor eius et multitudo doloris attrahit. et qm̄ ē positus i iferiori facilis fit descēsus supfluitatū ad ipz ⁊ ꝓprie qm̄ obedit ad receptōnē eaꝝ d̄bilitas q̄ ē cū eo ex nocumto qđ ē i ipo ex hēmoroidib⁹.

¶ De hēmoroidibus. C.ii.

S Cias q multotiēs existimat aliqs q habeat hemoroides ⁊ nō hz nisi vlcera in recto et i eis q̄ sūt supra ipsū oz ergo vt cōsideretur illud. et hemoroides qdē diuidūtur ꝑ species diuisiōis famose i verrucales ⁊ sūt deteriores eaꝝ et vueas et imorales. ⁊ verrucales sūt similis verrucis puis. ⁊ vuee sūt late rotūde purpurei coloris aut ad purpureitatē d̄clives. ⁊ morales sūt molles sāguinee. Et sūt de hemoroidibus hemoroides q̄ sūt .q. vesice. et diuidūtur hemoroides diuisiōe alia i exterius natas et ꝓfūdas et sūt deteriores eaꝝ et ꝓprie ille q̄ tēdūt ad partē virge: quādoqz .n. strigūt vrinā cū apatiōe. ⁊ nate exterius apparētes sūt vue triū. De ꝓfūdis aūt q̄dā sūt sāguinee. et q̄dā sūt nō sāguinee. et diuidūtur hemoroides i apertas fluētes et currit quādoqz res plurima ꝓpter aptionē venaꝝ plurimaꝝ. et i surdas cecas d̄ quibus nil currit et plurimū qdē generāt hemorroides ex melia et san. melico et paꝝ generātur a phlegmate. et cū generātur ab eo generātur .q. ipe sint vesice. et .q. ipe sint vesice vētriū pisciū. et verrucales sūt ꝓpinquiores ad hoc vt fiant melia et morales ad sāguinē. et vue iter istas et illas. et nō ē possibile vt accidāt hemoroides nisi aperiātur orificia venarū i ano hz q dixit. B. ꝑꝑ h multiplicāt cū vēto austrino et i regiōe austrina. et nō oz q i hemoroidibus apertis curētibus san. fluxus retineatur dōec pueniat ad d̄bilitatē et mollificationē genuū et cōprehensionē sincopis. ⁊ videatur sā. nō niger. et meli⁹ ē vt extrahatur paulatī ⁊ nō subito. et quū i mulieribus declinat san. hemoroidaꝝ ad mr̄icē ⁊ egreditur i mēstruis iuuātur eo. Et oz vt fiat ēt illud arte et ꝓuocētur mēstrua eaꝝ. Et plurimis qdē habētibus hemoroidas adest color ꝓpri⁹ eis et ē citrinatis declinās ad viriditatē et multotiēs accit hōibus hemoroidas flux⁹ san. nariū ⁊ rēouēt hemoroides.

¶ De cura. Capitulum .iij.

O Ꝑz vt i inceptiōe rectificetur corp⁹ et euētur san. malus ita vt phl'ometur saphena et vena q̄ ē a posteriori pte calcanei ⁊ vena almabit ē fortior vtrisqz eaꝝ et vētosatio eius qđ ē iter vtrasqz spatulas cōfert ad eas et ad humores melicos. et curetur epar aut splen si oportuerit ꝑꝑ societatē eius qđ generatur ex eo d̄ san. malo. Amplius si nō fuerit dolor nz apa nz isflatio nō erit tūc plurima necessitas curatiōis eaꝝ. nā earū curatio quādoqz ꝑducit ad fistulā et ad ragadi⁹. Amplius studiū itēdatur i lenificatiōe nature vt nō noceat durities fecis ano et magnificetur labor. Et melius ē vt fit illud cū solutiuis et lenitiuis q̄ sūt ex medicis ex qb⁹ iuuamētū affertur hemoroidib⁹ sicut pilule d̄ bdellio et pilule de alfeluzaharagi et pilule amarei et pilule q̄s dicā. Et oz vt studiū ipē datur i aperiēdo surdas et faciēdo vt currat sanguis ex eis q̄tū possibile ē vsqz quo debilitet et egrediatur san. rubeus clarus in quo nō sit nigredo: qđ si nō sufficit sit regimē ei⁹ cū incisiōe hemoroidaꝝ et deiectiōe eaꝝ incidēdo: aut exiccādo eas: aut adurēdo ipsas cū eis q̄ faciūt illud. Et scias q i sanguine q currit ab hemoroidib⁹ ⁊ ex ano ē securitas ab herpete estiomeō et maia et melia et epilepsia melica et herisipila: et ab illis q̄ sūt sicut miliū et cācro et excoriatiōe et scabie et glabrie et lepra et pleuresi et pipneumōia et phrenesi. Et quādo retinetur san. ex eis consuetus timetur aliq̄ haꝝ egritudinū et timetur hydropisis ꝑꝑ illud qđ accit i epe d̄ apa te malo et duro et corruptiōe cōplexionis ⁊ timetur pthisis ⁊ dolores pulmonis ꝑꝑ expulsionē san. mali ad ipm. et qm̄ cursus facit accidere sincopi sūatur sauich ordei cuz spodio et luto et detur i potu ex calido paulatī z et medicine qdē q̄ ad hemoroidas ꝯueniūt alie sūt aperiētes eas: alie ꝯsolidātes et alie sūt ꝯstringētes san. et alie sūt incidētes eū: ⁊

alie sūt sedatiue doloris. Et sūt: aut q̄ bibūt
aut suppositoria: aut epithymata ꝛ emplã: et
liniměta: aut pulueres aut suffumigatiões:
aut aq̄ i qbꝰ sedat dolor: aut restrictiua: ꝛ oia
illa: aut sūt singularia: aut cõposita. Et scias
ꝙ pilulaꝝ de bdellio iuuamentū i hemorroi
dibꝰ habētibꝰ ꝑiodos apparēs ē eis: ꝛ nõ sūt
multi iuuamēti i eis q̄ sūt fixe nõ hñtes ꝑio
dos. Et qñ aggregãt ragadie ꝛ apã curet in
ꝑrimis apostema deinde hemorroides. Et
oleum de chrysomilis in quo resolutum est
bdellium valet ad hemorroidas ꝛ ragadias.

De regimine incisionis hemorroidarum ꝛ adustionis earum. Capitulum.iiij.

CAsus hemoridaꝝ qñꝫ fit cū incisiõe: et
qñqꝫ fit cū medicis acutis. Quū ergo
sūt hemorroides plures nūero nõ oꝫ vt inci
dūt oẽs sił imo oꝫ vt audiat ꝑceptū. Hip. et
dimittat vena ex eis deide curet imo rectiꝰ
est vt curẽt incidēdo vnã post vnaꝫ ꝛ toleret
illð ꝛ i fine rei dimittat vna ex q̄ currat san.
corruptus cuius exitus ex ea cõsuetus est in
nã. Et illud incisū si fuerit apparēs erit eius
regimē faciliꝰ. ꝛ si fuerit ꝓfundū erit regimē
ipsius difficilius: nã rectius est vt liget radix
eiꝰ cū filo sete: aut lino aut pilo forti ꝛ dimit
tat tunc si cederit ꝑ illud bene erit: ꝛ si nõ ex
periãt sup illud medicine icisiue ꝛ si nõ inci
dat: ꝓfundo vero indiget vt extrahat deinde
incidat. Extractio qdē qñꝫ fit cū instřo sic
fit vētosatio cū igne. Et q̄cūqꝫ mõ fit ponat
sup anū dõec egrediat: deide retineat cū in
strumēto extractiõis: ꝛ si nõ timet velocitas
reditõis dimittat vētosa vna hora dõec ape
tur locus ꝛ nõ redeat ꝛ qñqꝫ ligat velociter
cū filo ligatiõe apãnte ꝛ remãet hemorrois
exterius. Et qñꝫ fit cū medicis extrahentibꝰ
sicut vt sũat succus cētauree ꝛ aneti hūidi et
staphisagria ꝛ cõficiant illa oia cū melle ꝛ li
niat cū eis anus ꝛ supponãt i melle. Ipsa. n.
cõmouēt egõnē ꝛ ꝑducūt ad hoc vt appeat
anus ꝛ faciãt ipm exire. Et admistret nitrū
ꝛ fel tauri aut admistrent piꝑ ꝛ nitrū: aut ag
greget ad illð qð ē ex illis succus buchorma
riē: aut staphisagrie. Et ex bõis est phlõmia
basilice ante incisionē ꝛ ligationē. Et quum
voluerint abscindere retineat illð qð abscin
dit ex eo qð appet: aut qð factū ē appens cū
instřo extrahēdi. ꝛ trahat ipꝫ ad se ipꝫ: deide
incidat illud ex radice ipsius cuꝫ acutiore re
ꝛ penetrabiliore re. Et nõ oꝫ vt ꝑtrãseat ra
dicē eiꝰ ꝛ icidat aliqd ex eo qð ē infra ipꝫ ꝛ ꝑ
ducat ad nocumenta ꝛ apãta magna. Et
qñꝫ ꝑducit ad malitiã ꝛ difficultatē ꝛ dimit
tat san. fluere vsqꝫquo timeat debilitas: de
inde retineat san. cuꝫ restrictiuis q̄ dicemus
ꝛ si nõ fluat san. mł̃tiplicet phłomia ex basili
ca. Qð si toleret vt sanguis educat cū apiti
uis ꝑdictis ꝛ fluat san. ex eis erit rectuꝫ. ꝛ si
nõ timeat casus virtutis ex dolore i eo suffi
cit i hoc qð ē sicut succus cepe ꝛ si voluerit
vt audeat liget ꝑuã ex radice sua ꝛ magnaꝫ
ex medietate sua: aut ꝭꝫ diuisionē aliã ꝛ suc
cus currat vt nõ apet ꝛ doleat. Et illud ē vt
desuꝑ ponat cepe elixatū: aut porrū decoctū
cõfectū cū butyro. Et sedeat ille q curatur i
aqs stipticis decoctis i cucūa i aceto ꝛ aq̄ in
q̄ decocte sūt galle ꝛ cortices granatoꝝ: de
inde curet cū his q̄ faciūt nasci carnē ex ma
rã vt nõ apet. ꝛ itētio i ligatiõe est ꝑparatio
ad penetrãdū virtutē medicinaꝝ faciētiū ca
dere hemorroidaliū i ea. Et quū vides anuꝫ
apãri ꝛ dolorem i currere vehemētē ex hmõi
curis tūc necessariū ē vt suffumiges cū bdel
lio et adipe gibbi cãeli ꝛ emplẽs cuꝫ emplĩs
ꝑdictis: aut emplẽs cū pane aldarmache et
vitello oui ꝛ pauco oleo ꝛ encatisma in passo
arahadiu ē mirabilis iuuamēti ꝛ sedat dolo
rē incisionis ꝛ filia. Et encatisma i aqs in q
bus decocta sūt lenificatiua ꝛ embroca cum
eis ꝛ sūt aq̄ i qbus decocta sūt semē lini ꝛ al
tea ꝛ semē eiꝰ ꝛ porroꝝ ꝛ illis filia. Et ex eis
q̄ ꝓpria sūt apãtibus ani sup hemorroidas
sūt ceruse plūbi. ǒꝫ. iij. sucudus. ǒꝫ. i. lithargy
rij. ǒꝫ. ij. masticis. ǒꝫ. iij. aggregētur cū succo
hyusqami ꝛ oꝫ vt liniat nã ꝛ nõ dimittat fex
ꝭ durari i ano. Et curet retētio vrine si acci
derit lenificãdo apã q̄uis oporteat vt prohi
beat itroitus vacuitatis die ꝛ nocte proprie
post fluxū san. fortē. Quū ãt nõ ꝑuenitur ad
hoc vt fiat incisio hemorroidaꝝ cū istřo aut
ligatiõe imo cū medicia puluerizet sup eam
medicia acuta qm̃ ipsa corrodet eã ꝛ mūdifi
cabit ipsã ꝛ appebit caro sanã. Si ãt doleat
sedeat i aqs stipticis ꝛ curet ante illð cū bu
tyro plurio posito sup eã deide curet cū eis
q̄ sunt sicut marã de cerusa ꝛ lithargyrio et
marã facto ex eis ꝛ ex aqs solatri ꝛ alkeken
gi ꝛ coriãdri. Et qñꝫ nõ resoluit dolor absqꝫ
admistratione medicie acute i vice vna q̄re
oꝫ vt admistret medicamē acutū: ꝙ si dolor
sanet curet curatiõe ꝑcedēti deide reiteret. ꝛ

nō sit medicamē acutū nisi cuz ericcatione
qñ est leuius ⁊ ī fine rei denigratur ⁊ cadit.
¶ Et medicamē gdē acutū ē dichabardich
⁊ alcalcadicon ⁊ q̄ sūt filia illis. Et qñ deni
grat elizet caulis cū oleo ⁊ ponat desup ⁊ se
dabit doloꝛ deide iteret donec cadat: si āt sup
moꝛalē ⁊ eas que ipsi sunt similes pulverizē
tur attrimenta ⁊ ericcabunt eas ⁊ deijcient
eas ⁊ qñz incidūtur etiā ⁊ phlomia ⁊ flurus
ventris necessarie sūt ī eis ⁊ pulverizatiōes
⁊ suffumigatiōes ⁊ epithimata fiunt in eis.

¶ De regimine apertionis hemoꝛꝛoidarum surdarum ⁊ apertione earuz. Capitulum .v.

Oꝑꝫ ī pꝛimis vt leniātur cū balneatiōi
bus ⁊ fiat iuuamētū ad opatiōnē earū
cuz phlomia saphene ⁊ vene almabit: ⁊ vn
ctionibus ex eis, q̄ sunt sicut oleū de ꝑficis ⁊
de medulla chrysomilorum ⁊ de amigdalis
amaris ⁊ coꝛtex pinguedinis gibbi cameli ⁊
medulla cerui ⁊ bdelliū ⁊ alia singulariter ⁊
cōposite deide admistret sup eas succus ce
pe foꝛtis: ⁊ qñz ponit ī eis succus buchoꝛma
riē ⁊ qñz ponit cū hoc aliqd de lacticinijs et
de staphisagria ⁊ stercoꝛe colūbino qm̄ ipm
apit ꝓculdubio. Et qñz cōficit aspaltū ⁊ gal
banū ⁊ q̄ ingrediūtur ī hoc. ⁊ silr folia rute ⁊
oleū alachoen ipm ꝓuocat san. ⁊ amplificat
poꝛos. ¶ Et medicamē de myrobolanis cū
seminibus subtiliatiuis cū iuuamento suo in
hemoꝛꝛoidibus ꝓuocat san. s. san. hemoꝛꝛoi
dar̄ ꝓp illō qḋ ī eo ē ḋ seibus subtiliatiuis.
¶ Et ex eis q̄ ꝓuocāt san. ē vt sumat pulpe
collo. ℥. iij. ⁊ amigdalis amarar̄. ℥. iiij. fiāt ex
eis licinia lōga ⁊ retineāt ī ano ⁊ ꝑmutet oī
hoꝛa ⁊ sint. v. licinia ī. v. hoꝛis. ¶ Quūqꝫ do
loꝛ sit foꝛtioꝛ pōat ī ano liciniū ex oleo rosꝭ. ⁊
phlomet saphena. ⁊ qñz apit eas ex obuiatio
ne sui ipsi⁹.

¶ De ꝑmōe mediciar̄ hemoꝛꝛoidaliū suffumigationū ⁊ pulverizationū. c. vi.

Rectius ē vt leniāt ante pulverizatiōes
foꝛtes cū sarcocolla dissoluta ī aq̄. Et si
tolerauerit doloꝛē liniat intus anus cū ꝑfilo
tro balnei ⁊ toleret par̄ deide abluat cū vi
no stiptico deide pulverizetur pulvis sup he
moꝛꝛoidas. s. coꝛtices eris vsti soli ⁊ cū plum
bo adusto. Et iter̄ herugo eris ⁊ cantarides
⁊ sal āmōiac⁹ pulverizētur sup eas ⁊ sūatur
illō cuius ꝑterijt relatio ex butyro ⁊ silibus.
¶ Et foꝛti⁹ istis ē vt sint ꝯfecta cū vrina in
fātis ⁊ hoc currit cursu medicaminis acuti.

¶ Que āt sūt ꝯueniētioꝛa illo ⁊ leuioꝛa sunt
sicut cinis nucis cuꝑssi lauat⁹ cū vīo ⁊ cinis
oui ⁊ cinis ossiū dactilor̄ ⁊ lupini sicci ama
ri adusti ⁊ silr ossa dactilor̄ adusta. ¶ Et eis
q̄ currūt cursu ꝓꝑetatuꝫ ē vt sūat cap̄ piscis
saliti ⁊ ericcet approximando igni ⁊ misceat
cū tāto casei veteris q̄ꝫtū ipꝫ est ⁊ pulverizet
sup circulū. ¶ Et silr cinis caude piscis sali
ti. Et nigella ē ex ꝑtib⁹ bōis mirabilis iuua
mēti. Et de eis sūt suffumigatiōes ⁊ eor̄ foꝛ
tioꝛ ē anacardus solus aut cū reliqs medici
nis ⁊ cū arsenico ꝓꝑe. Et arsenicū solū ⁊ sul
fure ⁊ lacca sola: reliq̄ āt medicie sūt sicut ra
dix aniuden ⁊ ra. oleādri ⁊ alistirgat ⁊ radix
lilij ⁊ ra. capparis ⁊ ra. collo. ⁊ ra. albarmel
⁊ vene tinctor̄ ⁊ se. poꝛꝛi. ⁊ sinapis ⁊ stercus
cāeli ⁊ alkali ⁊ fimus colūbinus ⁊ alusnen ⁊
galbanū ⁊ sarcocolla admistrēt iste medicie
singulr ⁊ aggregati ⁊ pōatur aliqd ḋ anacar
do ⁊ ꝯficiātur cū oleo de deiusim ⁊ fiāt inde
troc. ⁊ seruentur vt fiat cū eis suffumigatio.
¶ Et ex eis q̄ ꝯferūt ī eis sūt alusnē ⁊ galba
nū ⁊ sarcocolla. ⁊ sterc⁹ cāeli ē iuuatiuū. Et
qñz sufficit suffumigatio facta cuz tamarisco
multotiēs ꝯtinue. ¶ Suffumigatio ꝯposita
℞. radicis capparis ⁊ ra. apij q̄ ē exterioꝛ et
folior̄ oleādri ⁊ radicis spine q̄ est exterioꝛ ⁊
maru ⁊ radicis lilij ⁊ anacardi oiuꝫ ꝑtes eq̄
les ⁊ fiāt ex eis auellane cuꝫ oleo sābacino ⁊
admistrent suffumigādo. ¶ Et dixerūt qdā
ꝙ suffūigatio cū folijs myrti iuuatiua ē val
de ⁊ silr cutis nigra excoꝛiata cū sale āmōia
co. ⁊ hec suffūigatio qñz fit cū traiectoꝛio in
geniose posito ī ano ab extrēitate ⁊ suffūigat
ī ipo: et qñz fit cū vase ꝑfoꝛato sup quē sedet
⁊ qḋ cōueniētius ē ad ipꝫ calefaciēdū ē ster
cus cameli.

¶ De liquidis que ponuntur sup eas ⁊ qbus embꝛocātur. Capitulum .vij.

De eis sūt foꝛtes acute sicut aq̄ ī qb⁹ de
coquūt calx viua ⁊ alkali ⁊ arsenicū ⁊
allea deide ꝯficiātur cū eis calx ⁊ alkali. Et
aq̄ alūinose bibite: et ablutōe admistrate sūt
ex eis q̄ retinēt cursū ear̄. Epithymata: sūat
frumētū hūidū qḋ scindatur ī q̄ttuoꝛ ꝑtes et
pōatur ī vase et fundatur sup ipꝫ vrine cāeli
pascētis et ꝓꝑe arabati et submergēdo ipm
et pōatur ī sole estiuo et restauretur cū vrīa
quotiēs minuitur: ē. n. vehemētis iuuamēti ⁊
deijcit eas ꝓculdubio. et qñz fit linimētū cū
myrrha aliq̄tiens: nā ipa coꝛꝛodit hemoꝛꝛoi

das. et in aq̄ filiq̄ huīde submergatur lana ꝛ pōatur sup hemoroidas qn̄ p eā destruunt oīo. ꝛ si fiat fricatio cū ea sp̄ faciet illō sicut fit i verrucis: et fit̄r cucu. capparis hūidus. ꝛ vnctiōes butyꝛ vet⁹ et oleū de nucleis chrysomiloꝝ et oleū de nucleis pſicoꝝ et pingue do gibbi cāeli et oleū alcabuti ꝛ oleū de alcā na. et licinia ꝛ suppositoria submergaꝛ cottū i melle ꝛ pulverizetur sup ip̄z nigella adusta et administretur. et qn̄z fit liciniū adustū factū ex vtroqꝫ arsenico et filib⁹. ¶ Et pole q̄dē ē vt ex medicis pulverizabilib⁹ administretur li cinia cū melle. ꝛ ex eis q̄ sūt mirabilia: sꝫ sūt difficilia et acuta ē vt icidatur radix dracon tee i frusta pua ꝛ ifūdatur i vino nocte ꝛ die deīde retineatur q̄tū pole ē. et q̄dā existiaue rūt d̄ neūfare ꝙ qn̄ fit ex eo tēta ꝯfert et exi stio ꝙ sedat dolorē. et de ei s q̄ bibūtur sunt pilule de bdellio s̄ꝫ descriptionē notā ꝛ ille q̄ sūt cū cucurbita et ille q̄ sūt cū guadai. et ex eis sūt p̄lule aldedie. et eaꝝ descriptio ē hec myrobolanoꝝ et belliricoꝝ ꝛ serēblegi ꝛ em blicoꝝ p̄tes eq̄les et dedru egyptiaci p̄tes. v. dissoluātur cū oleo d̄ chrysomilis: dōec sub mergātur et ꝯficiāt cū melle et fit eaꝝ dos. ex. ij. ʒ. vsqꝫ ad aur. iij. et pilule de sandaraca descriptio eaꝝ ē hec sandarace corticis ouo rū fumittere se. porri p̄tes eq̄les salis āmōia ci ps. 5. scorie ferri p̄tes q̄ttuor fiāt ex eis pi lule sicut nabac ꝛ dosis eaꝝ fit i⁹māe. vi. pilu le vsqꝫ ad. vij. pilulas et cōmouet coitū. et ite rū. ℞. myrob. nigroꝝ et belliricoꝝ āboꝝ an̄. ʒ. x. cucurbite aduste. ʒ. vij. karabe. ʒ. iij. acori. ʒ. ij. bdellij. ʒ. xx. ifundātur i aq̄ porri et fiāt ex eis pilule et administretur. ꝛ ex eis q̄ ex̄pta sūt est illō q̄ð. ℞. scorie ferri et se. porri ꝛ se. ame os oiuꝫ an̄. ʒ. i. fruct⁹ capparis sicci. ʒ. iij. do sis eius fit pugillus cū aq̄ porri. et iteꝝ sumā tur myrob. nigri frixi cū butyro vaccino cuꝫ aq̄ porri et oleo de nucibus et trifera de ferru gine. Et iteꝝ scorie ferri cribellate trite. ʒ. iij. cū. ʒ. ij. nasturtij albi detur i potu ex ieiunio in. ʒ. i. aque porri pondus drachmarum. ij. et oleum de nucibus etiā. Et iteꝝ sumatur ari stol. longa et piretruꝫ et tribuli et amigdale amare et ameos et proijciatur desup pugil lus farine ordei et ꝯficiātur cū aqua porri ꝛ oleo de chrysomilis. et iteꝝ sumatur savine mundate recentis. ʒ. x. et infundatur in aqua porri aliquibus diebus et exiccetur i vmbra et teratur ꝛ addātur ei se. barmel ꝛ aniuden carmēi ꝛ nasturtii albi ꝛ fenugreci et ameos oiuꝫ ana. ʒ. viij. ferueāt nasturtiū ꝛ albarmel cū oleo de nucibus ꝛ oleo de chrysomilis et terātur reliq̄ remanētia ꝛ aggregētur oīa in vase vitreato aut scutella vitreata ꝛ potio fit ex vno aur vsqꝫ ad. ii. aur. ꝛ ex eis q̄ electa sūt ꝛ experta ē vt i potu sūaꝛ galbāi sicci pōdus. ʒ. ii. cū aq̄ nā ipsū remouet eās. ¶ Et si i po tu sumatur tribus vicibus nō redibūt. ¶ Et serapinū ꝛ storax sūt ex sūma bibitoꝝ q̄ bibū tur ad hemoroidas. ꝛ si natura ē lenis ꝯfert suffuf mirob. cū seminib⁹. ꝛ ip̄z ꝓuocat sā. et ex illis que ꝯferūt eis ē assiduatio cōestiōis amigdalaꝝ amaraꝝ cū melle trifera aūt cū scoria strigit san. et confert hemoroidibus.

¶ De sedātibus dolorē hēoroidaꝝ. Ca. viii.

Sumant serapini ꝛ bdellii subalbidi an̄. ʒ. ii. storacis. ʒ. i. opii. ʒ. 5. olei de nucleis chrysomiloꝝ. ʒ. i. ꝛ. 5. dissoluātur gūme i eo ꝛ ponātur desuper pondus. ʒ. 5. de castoreo. et iteꝝ nenufaris exiccati pars. i. altee pars. 5. ꝛ iteꝝ meliloti lētiū excorticataꝝ amboꝝ ana. pars. i. ꝯiungātur cū vitello oui ꝛ oleo ros. ꝛ iteꝝ folia altee ꝛ melilotū ꝯfecta cum vitello oui ꝛ oleo ros. quādo pōuntur super diaglon cū oleo ro. ꝛ aliquātulo croci ꝛ opii ꝛ rob sūt iuuatiua ꝛ adeps anatis ē vehemētis iuua menti. Et iteꝝ cācer fluuialis isopus humi da adeps renū capraꝝ cera alba. ꝛ iteꝝ pro prie cū apatur ꝯuenit vt sumātur cāomilla ꝛ melilotū ꝛ paꝝ croci ꝛ terātur ꝛ cōficiātur cū mucilagine se. lini. ꝛ triplicato. ꝛ addatur ad hoc capitulū illud q̄ð dicemus i capitulo ficteris. Ipsum. n. confert et sedat dolores in c fionis ꝛ ligationis ꝛ apostematis.

¶ De restrictiuis cursus hemoroidaꝝ. C. ix.

De illis sūt ea que restrīgūt cursū icisio nis. ꝛ sunt fortiora ꝛ meliora q̄ꝫ vt sint cauterizātia. ꝛ de illis sūt ea que retinēt cur sū eruptionis. Et illa que retinent san. icisio nis sunt attrimenta. et iteꝝ que sūt sicut pul uerizatio ex aloe et ture ꝛ san. dra. et bal au stiis et fiet methe ꝛ similibus pulverizeꝛ ꝛ li geꝛ ligatura forti. ꝛ iteꝝ pili leporis aut tela aranea cū albumine oui et iuoluatur pulueꝛ galieni ꝛ ligetur vsquequo sigilleꝛ. et q̄ ex eis fortia sūt: sūt sicut alcolcotar cū acatia et gal lis deinde ligetur fortiter. Q̄ð si nihil cōfert coquatur cū cotto submerso i oleo calido fer uēte ꝛ retinebiꝛ sā. deide pulverizeꝛ desup re strictiua. et in hoc est timor spasmi. Ea vero

que sūt infra illa sūt stiptica nota. ⁊ aq̄ i qb⁹ decoquūẗ stiptica: aut vinū stipticū i quo decoquūẗ cortices ⁊ galle. ⁊ ex eis q̄ bibūẗ ad illud ē trifera minor i qua posita est scoria ferri infusa i aceto hebdomoda vna a qua coleẗ acetū ⁊ fricetur ipsa i sartagine: ita vt bibat ipʒ: deide teratur sicut puluis subtilissimus.

¶ De cibatiōe habētiū hemorroidas. Ca. x.

Opʒ vt alienēt a se oē grossum ex carnibus et rebus lenibus. ⁊ oē adurēs san. ex attaguebil ⁊ seibus: nisi ſm q̄ʒtitatē iuuamēti: ⁊ oʒ vt coedāt ea q̄rū digō ē velox. Et fiat cibus eoꝝ bonus ex carnibus ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ alesſedebegi pinguib⁹ ⁊ aludebenet et cirabeiet ⁊ aq̄ ciceris ⁊ sisaminū dulce eis confert. Et nux inda cū penidijs confert eis. Nō si fuerit illic solutio ⁊ cursus superflu⁹ san. cōfert cibus factus ex rizi ⁊ granatis cū passis. ⁊ eoꝝ olea sint oleū de kerua ⁊ oleuʒ de nuce indica ⁊ oleum amigdalinuʒ ⁊ oleū de nucleis chrysomilorum ⁊ pinguedo gibbi cameli ⁊ adipes laudabiles ⁊ confectio ex vitelis ⁊ ex porris ⁊ pauco cepe: ⁊ penidij ⁊ ficus sunt meliores eis q̄ʒ dactili.

¶ De apostematibus calidis in ficteri ⁊ herisipilla. Capitulum. xi.

DE illis sūt incipiētia ⁊ facta post dolores hemorroidaꝝ ⁊ successiōe curationū hemorroidaꝝ cū icisiōe ⁊ medicinaꝝ acutaꝝ ⁊ quū apāta collectionē faciūt ⁊ fiunt vlcera timeẗ sup ea q̄ fiāt fistule ꝑꝑ hoc ergo ante maturationē aperiūẗ ⁊ oʒ vt admistreẗ phlomia i pricipio hoꝝ apātū qñʒ. n. sedatur dolor solū ⁊ admistreẗ sup eā marā de cerusa: aut liniāẗ cū albumie oui trito cū oleo ro. i mortario plūbi: aut stāni donec i ipso denigretur aut sumaẗ merdasengi. ʒ. v. hematitis ceruse pōd⁹. ʒ. ij. myrrhe. ōʒ. iij. sumach. ōʒ. ij. pulpe collo. ōʒ. i. olei sisamini q̄ʒtuʒ sufficit aut ponaẗ cuʒ eis aliqd de triplicato ⁊ vino. Et adeps anatis est vehemētis iuuamenti: ⁊ siſr panis coct⁹ cū aq̄ quū fit ex eo emplm cū vitellis ⁊ oleo roſ. Aut panis mūdi lib. i. croci. ōʒ. i. opij. ōʒ. i. admistrēẗ i rob. ¶ Et similiter emplm factū de kekengi ē bonū valde. ¶ Et siſr emplm factū de vitellis ouorū sorbiliū q̄ teranẗ i vino stiptico: deide misceātur cū cera ⁊ oleo roſ. Et qñ ptrāseūt initiū ⁊ nō sunt ab incisione: administreẗ super eaʒ diaquilon marā conquassatum cū oleo roſ. ⁊ parum emplastri basilicon cuʒ vitellis oui sorbilis. Et iteꝝ cepe ⁊ porri elixati cū camomilla aut marā ceruse cū amoniaco ⁊ si fortis fiat dolor, tūc folia hyusqami viridis exp̄mātur ⁊ sumātur ex aq̄ eaꝝ aliqd ⁊ misceaẗ cū aq̄ ēt deide infundatur i ea pāis ⁊ adiungaẗ ei vitelli oui nō coagulati cū aliqua ꝑs. i. ⁊ oleū roſ. ⁊ fiat ex eo mara. ⁊ iteꝝ quādoqʒ ꝯfert vaporatio eq̄lis ⁊ sessio i aq̄s i qbus decocta sūt ea q̄ sedāt dolorē sicut semē lini et se. altee ⁊ malue ⁊ additur sup ea mucilago frumēti cocti cū aq̄ vsquequo fiat siē plus et oʒ vt redeam⁹ ad capitulū tenasmō. In eo nāqʒ ē cura bōa ad hoc capitulū ⁊ cū sūt ista apāta ꝓpiqui termini i ano ex genere eoꝝ q̄ aggregāt mām tūc cito perge ad ꝑforandū an maturationē vt nō extēdaẗ mā ad ꝓfūdū ⁊ fiat fistula ⁊ iā narraẗ hoc regemē ab Hippocrate.

¶ De ragadiis ani. Capitulū. xii.

RAgadie i ano quādoqʒ sūt ꝓpter siccitatē ⁊ caliditatē accñtes ei q̄re scidiẗ a fece sicca ⁊ a q̄lʒ cā ⁊ quādoqʒ fiūt ꝓpter vehemētiā doloris. ⁊ qñʒ fiūt ꝑꝑ apā calīm. Et quādoqʒ fiūt ꝓpter grossitudinē fecis vehemētē ⁊ siccitatē ipsius ⁊ fiūt ꝓpter hemorroidas que scidūtur ⁊ fiūt ꝓpter fortitudinē expulsionis san. ad orificia venarum ani.

¶ De cura ragadiaꝝ. Capitulum. xiii.

QVedā medicine ragadiaꝝ sūt i carnatiue lubrificatiue ⁊ q̄dā sūt lenitiue ⁊ q̄dā hūectatiue q̄dā curatiue apātis ⁊ quedā sūt icedentes icessu ꝓprietatis aut ꝓpique eis. Incarnatiue aūt stiptice exiccatiue sūt sicut galle nō pertusate que bene i aq̄ ꝺcoquūtur ex pauco vino pōtico ⁊ admistreẗ ex eis epithima. ¶ Et fortius illo ē vt sūatur vzifur ⁊ balaustia ⁊ cerusa ⁊ merdasengi ⁊ plūbum adustū ⁊ scoria argēti ⁊ climia ⁊ admistrenẗ cū oleo roſ ⁊ cera pauca. et iteꝝ marā de cerusa notū aut cerusa ⁊ stānū adustū ⁊ oleum roſ ⁊ albugo oui aut scoria plūbi ⁊ sem̄ rose. Et terantur ⁊ administrentur i marā ⁊ sicca ⁊ adherentia. ⁊ iteꝝ alcāne sumaẗ pars vna ⁊ ceẗ albe ꝑtes. iiii. dissoluaẗ cera cū oleo roſ. ⁊ misceāẗ ⁊ similiter alkeiri exiccata. ⁊ ex eis que currūt cursu ꝓprietatū sūt cinis ostracorū ⁊ polypodiū eq̄li mēsura ⁊ folioꝝ oliue medietas vni⁹ ⁊ cū eis liniaẗ. ⁊ ex medicis iuuatiuis etiā ē illa q̄. ℞. lithargyrii ⁊ ceruse ⁊ fricatiōis plūbi ⁊ olei hyusqami albi ⁊ cere ꝑtes eq̄les olei roſ. quātum sufficit. ¶ Et iteꝝ adeps anatis ⁊ tus et medulla ossiū cerui. et

ſemē roſe ⁊ tutia ⁊ climia abluta ⁊ opiū ⁊ iſopus hūida ⁊ ſuccus endiuie ⁊ ſuccus ſolatri ⁊ oleū roſ.⁊ cere paꝝ fiat ex eis ceratū. Et i hoc qdē cū rectificatiōe vulneris ē ꝓhibitio apoſtematis ⁊ rectificatio eius ⁊ expulſio doloris.⁊ ex eis i qbus ſedeᷣ ē aq̄ curcume in q̄ ferueāt ſolatrū ⁊ lētes ⁊ roſe ⁊ ordeū excorticatū. ¶ Et quādo nō ē pruritus ꝯfert filoniū cū oleo myrtino.⁊ ex eis que ſūt fortis aggregatiōis ē vt ſumatur olei ſiſamini ⁊ turis puri ⁊ aluminis rotūdi oīuꝫ ana pōdus.ʒ.ij. et croci ⁊ myrrhe amboꝝ ana.ʒ.i. glutinis alibat ⁊ cere amboꝝ ana.ʒ.xxij. aggregētur cū vino ⁊ oleo ro. ¶ Et ex medicinis hui⁹ capituli ſūt medicine ꝯferētes cū eq̄tiōe ⁊ lenificatiōe fcā cū adipib⁹ ⁊ iuribn ⁊ ſiccis ⁊ oleis glutinationē faciētia ſicut amilū ⁊ puluiſ molēdini ⁊ dragagātū ⁊ ſiſia.⁊ aggregētur ad illas curō ragadiaꝝ. ¶ De illa ē ꝺſcriptio. ℞. iſopū hūidā medullā vituli amilū ablutū adipē anatis aut galline ⁊ olū ro. ¶ Et ex illa ē vt ſumatur medulla cruris vaccini ⁊ aſini ⁊ animaliū ⁊ liniant.⁊ iteꝝ marā ⁊ bdellij adipis gibbi cāeli ⁊ farine ordei parteſ eq̄les medulle cruris cerui ⁊ adipis cerui oīuꝫ añ. ōʒ.i.munie.ōʒ.ſ.olei ſiſamini.ōʒ.ij.amili amigdalaꝝ dragagāti oīuꝫ.ʒ.i.⁊ aggregētur cum oleo ſiſamino. ¶ Et olea iuuatiua i ragadiis i qbus nō ē caliditas plurima ⁊ ap̄a ſine hemorrodibus ſūt oleū alkeiri:⁊ oleū de lilio et oleū de nucleis chryſomiloꝝ et oleū de nucleis perſicoꝝ et diſſoluātur i eis bdelliū. Et cōfert eis ſuffumigatio cū bdellio ꝯfecto cū adipe. ¶ Apoſas autem qn̄qꝫ aufert i eis chimolea cū oleo myrtino et ſeſſio i ſtipticis et oleo ꝯphacino.et iteꝝ ꝺcoquāᷣ galle cū vino et fiat ex eis emplaſtrū. ¶ In ragadiis āt hemorroſaicis ē neceſſariū vt ſup eas adminiſtreᷣ marā ⁊ adminiſtrēᷣ ea q̄ bibūtur et adminiſtrēᷣ pilule de bdellio cum ſerapino q̄ bibantur in nocte aut i die.et quādo currit ex ragadiis aliquis ſumatur cottū et ſubmergatur in aq̄ aneti et exiccetur et abſtergātur cū eo anus deuitetur ſtiptica exiccantia egeſtionem.

¶ De cibatione habētiū ragadias. Ca.xiiij.

Oportet vt ipſi diuitent acetoſa et ſtiptica exiccantia naturam et ſint cibi eoruꝫ aleſſidabegi et ea que fiunt ex maluis et pinguedo gibbi cameli et adeps galline et anatis. Et confert eis conditum in aleſſidabegi et vitelli ouoꝝ ſorbiliū.et ꝓprie ante alios cibos ⁊ cōfectio de vitellis ouoꝝ ⁊ de porris et cepe cū butyro vaccio nō vehementis fortitudis et nux idica et auellane et penidij cōferunt eis. ¶ Et via cibatōis eoꝝ eſt via cibatōis habentium hemorroidas.

¶ De mollificatōe ani. Capitulum.xv.

Quādo fit ex cōplexiōe paralytica aut frigore iſra illā.et cōplexio qdē paralytica quādoqꝫ eſt ex hūiditate ſubtili ſm pl'm et quādoqꝫ fit ex hūiditate q̄ eſt decliuis ad caliditatē et eſt eius caliditas cā̄ ibibitionis eius et cognoſciᷣ illa caliditas ꝑ tactū.⁊ qn̄ꝫ fit ꝓpter hemorroidas ⁊ ligationē hemorroide aut icifione eius cū lacerto aduenit nocumentū cōe.et quādoqꝫ fit ꝓpter caſum ſup dorſum aut percuſſionē nocentē qm̄ ſtringit neruos aut rumpit eos et hoc fit ſubito et nō eſt ei curatio. ¶ Cōplexio nālis vero accidit paulatim et recipit curationē.et accīt ex mollificatōe ani exitus fecis iuoluntarie. ¶ Et quādoqꝫ eſt illic tenſio ad exteriora ſimilis mollificatōi ꝓpter illud qᵭ ſequitur ipſam de exitu fecis iuoluntarie.et multotiens ſeqᷣ colica ꝓpter illud qᵭ aduenit neruo conſtrictio de tenſione et ſcitur ꝑ tactū duritie. Et qn̄ꝫ ē mollificatio cū ſēſu et qn̄ꝫ ē cū deſtructōe ſenſus et illa q̄ ē cū ſenſu ē icolumior.

¶ De cura. Capitulum.xvi.

Si fuerit cā̄ eius frigus vehemēs cū mā̄ aut abſqꝫ mā̄ ſedeat i aqs cucu.i qbus ſunt cocta ſauina et coſtus et nux cupreſſi et ſpica et aliqd deſgnanto.et ſi idiget fortiore illo cliſterizeᷣ cū medicia nominata euforbiū et adminiſtrenᷣ ſuper ipſum ea q̄ ſunt ſicut oleum coſtinū et alia.et ſi fuerit mā̄ faciens humiditatē i qua ſit caliditas aliqua qᵭ ſcitur per tactum fac ſedere ipſum i aqs ſtipticis fortibus decliuibus ad frigus et permiſce cū eis calefactiua etiam.et ſi illic exiſtimaueris tenſionem eſſe tunc adminiſtra mollificātia lenificantia ex oleis et adipibus et aliis et in fine illius oportet vt adminiſtres ſtiptica et mouentia in quibus eſt mollificatio ſubtiliatio et reſolutio ad excitandum virtutē et euacuandam materiaꝫ ſicut aqua ſalſa et aqua ſalita et colloquītida. ¶ Et attēde ea que dicūᷣ in.c.qᵭ eſt poſt illud et eſt de egreſſiōe ani.

¶ De egreſſione ani. Capitulum.xvii.

Quandoqꝫ fit propter vehementiam mollificationis lacerti conſtringentis anum educentis ipſuꝫ ad ſuperiora. Et qn̄ꝫ

fit ꝓpter apa̅ta dominãtia. ꝛ curatio qdē re deũtis facilioꝛ ē curatiōe apofi q nō redit et cura vniuſcuiuſqꝫ nata ē ꝛ reductiua qdē eſt vt nō curet̃ vn⁹ curatiōe q̄ euãt alius ꝛ reducatur ꝛ ſtrigatur qꝺ ſi nō reducat̃ admiſtrē tur mollificãtia. ꝛ oꝫ vt dicam⁹ medicias cō ſtrigētes anū ↄſtipãtes ipꝫ nã plurimū neceſ ſaria ſūt ea q̄ ſūt hmōi nã cū admiſtrãt̃ ꝛ reducitur anus poſt eas ſi fuerit reducibilis et reſtrigatur iuuat ex eis itaqꝫ ſūt aq̄ i qbus ſedetur ꝛ qbus fit embꝛoca ꝛ i quibus decocte ſūt medicie ſtiptice. ꝛ cōuenientioꝛ illaꝝ ē vt ſit aq̄ ꝛ vinū ſtipticū. ꝛ de illis ē vt ſumãtur roſe ꝛ lētes ꝛ ſolatrū ꝛ ſumach ꝛ ꝺcoquãtur i aq̄ ꝛ admiſtrētur. ꝛ iſta iuuãt etiã cū illic ē apoſtema. ꝛ ex eis ſūt pulueres de qb⁹ cū nō ē caliditas vehemēs ē vt ſumãtur corticū arboris alboti. ʒ. viii. nucis cupꝛeſſi pōdus. ʒ. ii. ceruſe. ʒ. i. made fiat vulnus cū ſtiptico ꝛ abluatur cū eo et aſſiduetur illud ſup ipſū. ꝛ iterū minuti turis ꝛ merdaſēgi amboꝝ ana. ʒ. viii. nucis cupſſi ſicce ꝛ ceruſe plūbi aſſūpte p fricationē plūbi eiuſdem ſup aliud cū vino ſtiptico amboꝝ ana. ʒ. ii. ꝛ iteꝝ ſcoꝛie plūbi ꝛ ſumach ana. ʒ. iiii. myrrhe. ʒ. i. ſe. roſ. ʒ. iiii. et iterum cum melle ꝛ oleo roſarum crudo ſumatur ſumach ꝛ alumē ꝛ galle ꝛ antimoniū ꝛ ceruſa plūbi ꝛ pulueriꝫentur. ſuper ipſū ꝛ reducantur ſi reducibilis eſt ꝛ ſtrigatur. Quod ſi anus non reducitur ꝛ non redit ꝓpter apa magnum tunc melius eſt vt regatur apoſtema ꝛ mollificetur per ſeſſionem in aqua calida in qua decocta ſūt ſedentia doloꝛeꝫ ꝛ mollificãtia apa de eis que iã dicta ſunt in capitulo ſuo ꝛ iungat̃ poſt illud cū oleo anetio et oleo camomillino nã ſi lenitur ꝛ redit tūc curetur cū eis que dicta ſūt. ꝛ ex eis q̄ cōferūt i hac hoꝛa ſūt ſedãtia doloꝛeꝫ p̄dicta ꝛ ꝓpꝛie alnenufar predictum in quo ſunt lentes.

De fiſtulis in ano. Capitulum. xviii.

Quandoqꝫ generantur iſte fiſtule a vulneribus i ano ꝛ coꝛpoꝛe eius quãdoqꝫ generantur ab hemoꝛꝛoidibus coꝛroſiuis. et de fiſtulis ani quedam non ſunt penetrantes et ſunt incolumioꝛes. et quedam ſunt penetrantes et ſunt deterioꝛes. et ille que ſunt pꝛopinque cōcauitati ꝛ introitui ſūt in columioꝛes qm̄ ſi pꝛemantur non aduenit lacerto toti nocumētū imo parti eius ꝛ i reliquo ē ei⁹ operatio ex retentiōe. Elōgata autē quū pꝛemuntur. et quū ē curatio iciditur lacertus retentiu⁹ totus aut plm̄ eius ꝛ deſtruitur tota retentio ꝛ p̄ducit ad egreſſionē ſtercoꝛis inuoluntarie ꝛ quandoqꝫ ſunt continue cū venis ꝛ neruis ꝛ ē i eis tioꝛ. ꝛ ſcit̃ dr̄a iter penetrãtes ꝛ nō penetrãteſ p itromiſſiōeꝫ tēte i fiſtulã ꝛ digiti i ano quo ſētit̃ vltius ſtatus caſus tente q̄re ſciuntur penetrantes ꝛ nō penetrãtes. ꝛ penetrantes quãdoqꝫ ſignificant exit⁹ ſtercoꝛis ex eis. ꝛ ſcitur ēt an expſſio adueniat lacerto toti aut parti eius. Regimē qꝺ qdã pꝛimoꝝ antiquoꝝ dixerunt ꝛ imitati ſūt ipm̄ qdã poſterioꝝ ꝛ illud eſt vt itromittatur digitus i ano ꝛ tenta i fiſtula ꝛ p̄cipiatur ifirmo vt ſtrigat anū ꝛ trahat ipſū ad ſupioꝛa ꝛ ſentitur illud qꝺ ſtrigitur ꝛ illud qꝺ egredit̃ de lacerto ꝛ quanta ſit latitudo eius q̄ eſt in longitudie coꝛpoꝛis ꝛ quãtū ſit iter extremitatē tēte ꝛ eſt ſm̄ latitudinē eius i longitudine coꝛpoꝛis an ſit paꝝ aut plurimum. ꝛ penetrantes quandoqꝫ habent oꝛificium vnum. ꝛ quandoqꝫ habent oꝛificia plura.

De curatōe. Capitulum. xix

Ex nō penetrãtibus qdē ſi nō fuerit nocumentū curſus plurimi ꝛ fetoꝛ ſuperfluus nō erit malū dimittere eas ꝛ ſi fuerint nocētes experiatur ſup eas collyriū algarab ꝛ q̄ ꝓcedunt curſu eius ex medicis fiſtulaꝝ ꝛ ſi rectificauerit eas aut mioꝛauerit coꝛruptionē eaꝝ erit bene. ꝛ ſi nō adminiſtretur medicamē acutū ꝛ cōſumant qꝺ apparet de fiſtula ꝛ eſt caro moꝛtua ꝛ apparet caro ſana. Et quandoqꝫ ſuccurritur doloꝛi cū butyro cui ſupponitur oleū roſ. deide incarnant vulnus cū medicis ꝛ cū marã icarnatiuis et ꝓpꝛie marã araſil. ipſū. n. ſanat ipſū. Qꝺ ſi fuerit ēt fiſtula nō curetur cū eis adhuc q̄ icidunt cū caliditate ſua ꝛ ſiccitate ſua ſed cuꝫ ſubtilitate ꝛ i ſpatio ꝛ ex eis q̄ ipſas icurrant eſt marã nigrū. Penetrantiū ãt curatio eſt cōp̄henſio ꝛ cōſideretur i cōp̄henſione illud qn̄ dixius. ꝛ ex bona cōp̄henſione eius eſt vt cōpꝛimatur cū pilis foꝛmatis vt liciniū quod ſit ſubtile aut cū ſeta foꝛmata vt liciniū cuꝫ quo ſtrigatur ꝛ dimittatur. ꝛ quãdoqꝫ p̄ducit ad doloꝛē vehemētē ꝛ timetur ꝙ accidat ſpaſmus aut aliud accidens malū auferatur ab ea filū ꝛ curetur cum eis que ſedeant deinde iteretur conſtrictio cum eo.

De pꝛuritu i ano. Capitulum. xx.

Quandoqꝫ fit ꝓpter vermes paruos generatoſ i eo ꝛ quãdoqꝫ fit ꝓpter hu-

salsos ꝛ cholericos mordicantes ipsuz ꝛ quã
doqz fit propter vlcera saniosa i ipso.

¶ De curatõe. Capitulum .xxi.

Factus qdẽ a vermibus curatur cura-
tione vermiũ ꝛ factus ab vlceribus cu
retur curatõe vlceꝝ sed facti ab humoribus
retentis i eo si fuerit venientes desup cura-
tio est rectificatio cibi ꝛ euõ hu. ꝛ si fuerit re
tenti illic est euõ cũ collyriis scitis narratis i
eis q̃ mundificant i testinũ rectũ ex hu. phła
tico ꝛ cholerico. ꝛ iã dcm̃ est i .c. tenasmon ꝛ
curatur cũ suppositoriis tẽperatis ꝛ cũ sup-
positoriis stupefaciẽtibus. ꝛ rob cũ aceto vi-
ni iuuatiuũ ẽ valde. ꝛ silr vẽtose sup albosos.

¶ De vlceribus ani. Capitulum .xxii.

Curentur cũ exiccatis fortibus p̃dictis
in .c. excoriatõis q̃uis sit dolor vehemẽs
valde i sensu loci doloris. ꝛ conferunt eis al-
marã nigrũ ꝛ almarã de viride eris ꝛ pona
tur totum i lana super caput tente.

¶ Fen .xviii. de dispositionis renum. ꝛ est .ii.
tractatus.

¶ Tractatus .i. de vniuersalibus iudiciorum
renum ꝛ de lapidibus eorum.

¶ De anatomia renum. Capitulum .i.

Creati sunt renes adhoc vt sit
istrm mundans san. ex aquo-
sitate supflua q̃ idiget pp ne-
cessitatẽ facientẽ eã necessari
am. ꝛ illa qdẽ necessitas de-
struitur cũ digestus est san. et
p̃paratus vt penetret i corpus ꝛ tu iã sciuisti
ista. ꝛ ppterea q hec aquositas valde pluria
fuit. Fuit necessariũ vt crearetur mẽbꝝ mũ
dificans ipsam ꝛ attrahens ad se aut mẽbꝝ
magnũ aut duo mẽbra pua ꝛ si eẽt magnũ
vnũ coarctaret et exprimeret. Loco igr̃ vni-
us creata sunt duo. ꝛ i mundificatõe eoꝝ est
iuuamentũ qd̃ notũ est i creatõe mẽbrorũ
pariũ ꝛ duaꝝ diuisionũ ꝛ diuisionũ pluriũ
vna. s. vt cũ nocumentũ acciderit vni eorum
stet fm cũ parte opatõis aut cũ plurio eius
ꝛ subtiliatũ est ad multiplicandũ substantiã
eoꝝ ꝛ ad faciendã eã solidã ppter iuuamen
ta quoꝝ vnũ est vt occurrant multo cũ par
uo spacio. ꝛ fm est vt sint phibiti ab attra-
hendo nisi subtile exuccando ipsum. ꝛ iteruz
est vt sint fortis substantie nõ velociter patiẽ
tes ab eo a quo iplentur oi hora ex aquosita
te acuta cui associat̃ hu. acuti i plrib⁹ horis.
Quia igr̃ creati sũt ita alleuiat̃ penetratio i
meatib⁹ eoꝝ ꝛ dilatat⁹ ẽ loc⁹ eoꝝ pp illd̃ qd̃
positũ est illic de visceribus ꝛ positus est rẽ
dester supra sinistꝝ vt sit locus eius situi epa
tis ppigor ꝛ magis trahens ab ipso quoniã
possibile est ita vt fortasse tangat ipsum imo
tangat additamentũ qd̃ sequitur ipsum. Et
positus est sinister descendens qm̃ cõpressio
fit i latere sinistro a splene ꝛ vt illd̃ qd̃ attra
hitur ex aquositate nõ attrahatur ex forami
ne qd̃ hz imo attrahat̃ ad ppinqus i primis
ꝛ ad longinqus scdo. ¶ Et ipsi qdẽ sunt cuz
duobus additamentis i concauitate ipsoruz
ꝛ i gibbositate eoꝝ. ꝛ posita est i iteriore par
te cuiusqz eoꝝ concauitas a qua trahitur ad
ipsum aquositas ex superiore qd̃ aduenit ei ꝛ
in ipsa vadit deide trahitur ab ipsa ex iterio
re parte eius ad vesicã i latere qd̃ separatur
ab eo paulati postq̃ mundificat rẽ illud qd̃
associatur illi aquositati de superfluitate sã.
putrefactõe meliore ꝛ magis vltima q̃ possi
bilis est q̃re nutritur ab eo qd̃ de ipso putre
factũ est ꝛ expellit supfluitatẽ. Aquositas. n.
nõ puenit ad renes existens i vltio calefactio
nis ꝛ sepatõis imo puenit ad eos existẽte sã
guineitate scda i ipsa q̃ est. q. ipsa sit lauatia
carnis ablutõe vltia ꝛ silr quãdo debilitãtur
renes nõ purificatur q̃re egreditur aquosi-
tas associata sibi sanguineitate. ꝛ silr cũ ep
est debile ꝛ nõ desernit aquositatẽ a sangui-
neitate separatõe q̃ oz vt quantitate q̃ oz et
regie quo oz tunc penetrat cũ aquositate sã
guineitatis plusq̃ necesse sit penetrare ppte
rea q supfluit illud qd̃ associatur ei de sãgui
neitate mensurã quo idigẽt renes i nutrimẽ
to sui. ꝛ est illud qd̃ egreditur ex illo i vrina.
¶ Lotiuũ etiã simile lotere q̃ egreditur cum
res debiles sunt i nutriendo se. ꝛ renibus q-
dẽ aduenit neruus paruus ex quo creantur
pãniculi eoꝝ ꝛ aduenit eis vena ex later̃ epa
tis. ¶ Et aduenit eis arteria quantitatez ha
bens ex arteriis que aduenit epati.

¶ De egritudinibus renum. Capitulum .ii.

Accidunt eris egritudines complexiõis
ꝛ accidunt eis egritudines compositio
nis in paruitate q̃titatis ꝛ magnitudine ei⁹
ꝛ ex oppilatione de cuius summa est lapis.
¶ Et egritudines solutionis continuitatis si
cut vlcera ꝛ corrosio ꝛ abscisio venarum et
earum apertio. ꝛ totum illud accidit: aut
in ipsis aut in meatibus qui sunt inter eos
ꝛ inter alia ꝛ illud parum fit. ¶ Quod si acci

dat i illis meatibus oppilatio ex san. aut humor aut lapide cōicat rē i curatōe. ¶ Et qñ multiplicāt egritudies i renibus debilitatur epar adeo donec pueniat res ad hydropisiz siue renes sint calidi siue frigidi. Quūqz vides habentē dolores i renibus migere vrinā viscosā τ glutinosā tunc scias φ illud addit in doloribus eoꝝ ꝑpter illud qđ attrahunt de materiis malis τ generat quandoqz lapidē. τ resoluunt eoꝝ egritudies ꝑ vrinā grossam residentē. τ multotiēs qdē facit icurrere strictura lumbaris dolorē τ caliditatē i rēib⁹.

¶ De signis quibus significantur dispositiones renū. Capitulum. iii.

Significat ex vria iquātitate τ subtilitate sua τ colore suo τ ex eo qđ admiscet ei ex dispōne sitis τ ex dispōne desiderii coitus τ ex dispōne dorsi τ doloribus eius τ ex dispōne cruriū τ ex ipso dolore τ ex tactu et ex eo qđ conuenit τ qđ nō cōuenit. τ egritudinibus qdē renū associat paucitas vrine et distiguit epatis egritudies q̄ eis similantur φ appetitus nō oino ꝓstratus est τ ille q mingit vrinā ꝑpter quā multotiēs surgit ad mingendū i rēibus eius est egritudo τ silr est in illo qui hȝ sedimen carnosum τ capillosum τ herbinum.

¶ De signis caliditatis renū. Capitulū. iiii.

Significat caliditas renū ex icisione vrine sicut sua rubedie τ sua citrinitate deinde ex priuatōe piguedis totius corporis τ ex caliditate tactus τ ex veloci accessu apostematū τ maxime calidorum τ multo desiderio coeundi τ siti nimia.

¶ De cura. Capitulum. v.

Cura eoꝝ est exhibitio lactis asine in potu τ capraꝝ nutritaꝝ i domo τ herbe conuenientes frē τ det ētlac de quo extractū est butyꝝ nisi timeat vitiū lapidis q si timeat aq̄ ciceꝝ det τ oē ius τ glutinū τ q̄ cognita sunt. τ quādo clisterizat cū aq̄ frā τ olo se. alkekengi erit bonū τ silr empla facta ex illis τ vnctōes ex vnguentis frigidis τ canfora est vtilis valde i cura caliditatis renum. ¶ Et scias φ sitis i hac complexione succedit que nō sedatur ex potu aque frigide.

¶ De signis frigiditatis renū. Capitulū. vi.

Significat frigiditas renū ex discoloratōe vrie τ totius corporis τ paucitate coitus τ ex debilitate renū similitudinē habentiū cū renibus senum. ¶ Et his quidem superueniunt egritudies frē τ nocēt a frīis.

¶ De cura. Capitulum. vii.

Iuuamentū illius est clistere ex vnguentis calidis adipū τ butyri vaccini τ olei sisamini τ olei baucie τ alkekengi amigdalarū amaraꝝ τ cartami τ fenugreci τ aneti et adipis dab τ olei laurini τ olei auellanaꝝ τ fisticoꝝ τ olei costin ꝓprie. τ quandoqz permiscent aque eoꝝ cū oleo ſm quantitatē sufficientē ad clistere faciendū. ¶ Et sumāt iteruȝ emplastra mediciaꝝ calidaꝝ sūma quaꝝ est aggregata τ cyminū est iuuatiuū valde i cura frigiditatis renū τ proprie cū medicinis mistū super quas dominū hȝ τ clistere cum oleo costio est laudabile τ sequens est illud i virtute alharbe τ alcadra τ fistici τ adeps caude arietum quādo fit clistere cū eo ē vltimum i calefaciendo renes τ confortando.

¶ De extenuatōe τ vetustatōe renuȝ. C. viii.

Quādo accit renibus extenuatio τ vetustatio q̄ dr̄ cedebul τ diminuit eius substantia τ quando nō remanet piguedo su ꝑ malā ɔplōnē τ nimiū coitū τ purgatōeȝ.

¶ De signis. Capitulum. ix.

Signa sunt casus coitus τ albedo vrine τ frequenter vrinare τ debilitas illorū τ dolor extensiuus i illo τ quandoqz erit cuȝ illo grauitas corporis.

¶ De cura. Capitulum. x.

Iuuamentū eoꝝ est cōedere medullas nucū cū zuccaro τ nuces idas τ auellanas cū fisticis τ papauere τ cicere τ fabe τ faseoli conferunt τ adeps gallinaꝝ τ anserum τ renū hedoꝝ τ panis calidus. τ misceantur cū istis medicis diuretica τ species confortatiue si sint medicie effuse ad renes species. n. virtutē mouent. τ quādoqz miscent cū illis sicut lalec. i. res que masticāt diu. τ renes viscose τ que habent saporē de sen vt confortet substantia carnis τ iuuat cū cibis i qbus sit lac vaccinū admistū τ lac decoctū cū sua tertia aut quarta de tereniabi. τ quādoqz accipiunt renes τ decoquūt τ ꝓiicit pullis specierū donec bene preparent τ res que ipiguari faciunt τ confortant sunt species τ tāguebil. iuuant ēt eos clisteria que facta sunt ex carnibus arietum cum oleis bonum odorem habentibus specierum. τ olea medullaꝝ que dicta sunt τ vnguenta caude arietū ꝓprie. τ si fiant renes pigues erit maximū iuuamentuȝ τ silr que sunt ei silia. ¶ Clistere bonū capita

agnoꝝ piguiū ponātur ī olla cū aque kist. i. ⁊ 5. et claudatur cū luto forti. et pōatur ī furno spacio. xxiiii. horaꝝ quousqꝫ separetur caro ab ossibus per se et misceatur cū eo butyꝝ ⁊ zābac. et paꝝ succi porroꝝ. et cū decoquitur cū illo corallus. et ascek. i. tribulꝰ et mugat et fenugrecū. et semē papaueris ipsius qδ melius ē valet plus. et cū necessariū fuerit plus calefacerē pōatur ī eo oleū alkerua: et oleū costi. et si eq̄le volueris facerē ponatur oleū cartami. Et iteꝝ si fiat clistere cū lacte recenter mulcto cōfert valde. et si ē necessaria calefactio ad ignē paꝝ fiat. Nos iā dicemus ī antidotario clisteria alia et electuaria medicinarū valētia ad hoc.

¶ De debilitate renū. c. xi.

Debilitas renū fit cā cōplexiōis alicuiꝰ. cuius deterior ē illa q̄ cōfirmata est. et fit quādoqꝫ ꝓpter extenuationē. et quādoqꝫ fit ꝓpter dilatationē meatuū et eoꝝ aptionē et mollificationem quam eoꝝ acquisiuit essentia et ē debilitas ꝓpria eis ambobus et ē illa cā cuius deficiūt ī colāda aquositate ab eo qδ ei associatur vsqꝫ ad renes. et quādoqꝫ sūt vene icolumes. et quādoqꝫ nō sūt et cā illius est sicut multitudo coitus. et sicut multitudo stupefaciētiū. et multitudo vrine et statio in eq̄s et ipsoꝝ eq̄tatio absqꝫ gradatōe et cōsuetudine. et ꝓpter laborem aduenientem renibus et propter percussionē. et huiꝰ q̄dem generis ē ascellatio plurima et icessio p̄cipue pedibus.

¶ De signis. Capitulum. xii.

Illam que est causa complexionis significant signa complexionis. Et que est causa extenuationis significant signa extenuationis. Et cum illa que est propter dilatationez meatuum et mollitiem carnis eorum non est dolor nisi quandoqꝫ et minoratur cum ea appetitus cibi et est vrina ante digestionem et aduentum ad venas secundum plurimum aquosa. Quum autem cibus peruenit ad venas tunc secundum plurimū fit exitus san. et humiditatum crossarum cum vrina. Et est plurimum urine eius sicut lotura carnis crosse quoniam ipse nutritur cum eo quod currit ad ipsum et non discernitur crossum a subtili. Et accidit multotiens vt subsideat sanguineitas et apparet res similis spume maris. et illud est quando vene sunt incolumes quuꝫ ergo vene nō sūt incolumes nō discernitur aliquid imo remanēt cū dispositiōe sua ꝓpter debilitatē digestiōis et cōitātur q̄dē debilitatē renū quocūqꝫ mō fit et extēuationē eoꝝ paucitas vrine et defectꝰ ī coitu ⁊ dbilitas visꝰ ⁊ dolor capis.

De curā. c. iz.

Curatio eius q̄ est ex cōplexione est cā cōplexiōis ī ꝑmutatōe sui ⁊ euōne materiei si est. ⁊ eius q̄ est cā extenuatōis cura ē extenuatōis ⁊ ī ea q̄ est cā dilatatōis ⁊ ē debilitas vera oꝫ vt sit ītentio ꝓhibendi causas dilatatōis ⁊ conglutinandi ⁊ confortandi. ⁊ ꝓhibitio q̄dē causaꝝ dilatatōis ⁊ dimissio motus ⁊ coitus ⁊ odire balneatōeꝫ plurimā ⁊ declinare ad q̄etē ⁊ trāq̄litatē ⁊ abhorrere diuretica. Congelatio vero fit cū glutinatiuis ⁊ stipticis ⁊ frigidis. ⁊ cibis q̄dē sicut baurach ⁊ dactilis siccis ⁊ zaroris ⁊ cydoniis ⁊ cibo facto ex granatis cū īterioribus passulaꝝ ⁊ cū adipe capraꝝ. ⁊ eis q̄ sugūtur ex congelatis factis ex eis q̄ sunt sicut grana granatoꝝ ⁊ succi acetosi ⁊ muzi acetū bonū cū coriandro ea similia sunt eis. ⁊ ex potibus vinum passum ponticum. ⁊ ex medicis vero sunt sicut succi stiptici permisti cum bolo armeno ⁊ gūmi ⁊ emplastra facta ex sauich ⁊ casab ⁊ cydoniis ⁊ rosis ⁊ eis que currunt cursu eoꝝ ⁊ vnguentis predictis ad debilitatem epatis ⁊ stōi. Cōfortantia autē sunt ⁊ cibi clisteria ⁊ confectōes ipignatiue dicte in capitulo extenuatōis ⁊ oꝫ vt addantur ī eis stiptica ⁊ ponantur ī clisteribus predictis sicut dactili sicci ⁊ cydonia ⁊ administrentur. in eis lac camelinum ⁊ ouium nā ipsa confortant renes ⁊ aggregant eos ⁊ considerant etiam. ⁊ lacti quidem ouio non est compar in egritudibus renum propter debilitatem ⁊ ꝓprie quando miscetur cum eo quod est sicut bolū armenū. ⁊ cōedere renes cū reliq̄s cibis ⁊ permiscere cum eis ꝓhibētia est multi iuuamenti.

¶ De ventositate renū. C. xiiij.

Generatur ī rēibus vētositas grossa extēdēs eos ⁊ significāt q̄ ē vētositas dolor ⁊ tēsio absqꝫ grauedie ⁊ nō sicut signa lapis. ⁊ fit ī eis mutatio q̄dā q̄ miōratur cū est vacuitas ⁊ secundum digestionem bonam.

¶ De cura. Capitulum. xv.

Oportet vt abstineat a cibis īflatiuis ⁊ bibat diuretica resolutiua ventositates sicut seia ⁊ semen ⁊ rute ⁊ fagdii ī aqua mellis aut in iuleb secundum dispositionē ⁊ emplastretur cum eis que sunt sicut cyminum ⁊ calamentum ⁊ anetū ⁊ ruta sicca ⁊ vapore cū eis ⁊ iungat cū costio ⁊ sābacio ⁊ silibus.

¶De dolore renũ et cura. Capitulum.xvi.

A It ex apate aut ventositate aut lapide
aut debilitate. ⁊ qñz sequũť dolores eo
rũ debilitas digõnis ⁊ casus appetit⁹ ⁊ nau
sea. ⁊ tu qdẽ iã sciuisti signa diuisionũ p̃dicta
ruz ⁊ curationes eax. Quũqz dolor fit vehe
mẽs tũc superest tibi vti eis q̃ sũt sic filoniuz
⁊ troc. stelle ⁊ ea q̃ tramite isto ꝓcedũt tãdiu
dõec sedeť dolor deide cureť cũ ireos. ⁊ tũc
vehemẽter ꝯferũt ei quãdo ꝺcoquũtur i eis
medicie lenitiue ⁊ doloris sedatiue ƀz q̃ diri
mus i capitulo. ¶Et oz vt icipiat i admistra
tiõe seminũ quũ nõ iuenit excusationẽ ab eis
ieuratiõe renũ ⁊ vesice p̃cipue habẽtiũ vlce-
ra vex vti semibus cũ dolore timorosũ ẽ pp
illõ qd accit ⁊ ꝺscẽdit ⁊ studiũ in abstiẽdo
itex a narcoticis ẽ magis necessariũ. sit ergo
ꝯtcr⁹ aq̃ tepida et sedatiõe absqz lõgitudie i
admistratõe ꝑducẽte ad stuporẽ et attractio
nẽ. ¶Tractatus.ii. de apatibus renum et
solutione continuitatis.

¶De apatib⁹ cal'is i rẽib⁹ et dubellati. C.i.

A Postemata calida i renibus
diuersificãť i mã qdã. n. eox
fiũt ex sã. crosso et quedã eox
fiũt ex sãguine subtili choleri
co. et diuersificãť cã suox lo-
cox fiũt. n. qdã ipsox i corpo-
re renis. et quedã accidũt ad latus cõcauita
tis. et qdã ipsox ad lat⁹ pãniculi velãtis eos.
Et itex quedã eox tẽdũt ad ptẽ meat⁹ emũ
ctorii. et quedã ipsox declinãt ad partez dor
si. et quedã ad ptes meatus q ẽ ad superiora
et itex quãdoqz sũt i vnoquoqz duox renuz.
et quãdoqz sũt i rene vno. ⁊ rursus quãdoqz
faciũt collectionẽ. et quãdoqz nõ faciũt colle
ctionẽ. et cũ collectionẽ faciũt aut rũpũť qñ
rũpũtur ad ptez vesice. et ẽ melius oib⁹: aut
ad itestina expulsiõe facta a nã ab eis ad ite
stina sicut expellit materiã pleuresis i ossa la
teris ad illud quod apparet de corpore. ¶Et
quandoqz fit secundum reditionis ad epar.
deinde ad mesaraicam deinde ad intestina.
Et expulsio que fit ad intestina qualitercũqz
fit est mala valde aut expellit ad spatium cõ
cauitatis et loca vacua et indiget perforatio
ne educente illud aut non rumpuntur et re-
manent in eis et he etiam curantur cuz aper
tione. Et omnia quidem renum apata velo
cia sũt ad hoc vt i lapidem ꝯuertãtur. et quo
mõ nõ quũ ipsa sunt causa lapidis. et quãdo
apa calidũ est i rene ⁊ illud nõ fit vacuũ a fe.
deide accidat cõmestio rõnis tunc illd est cã
cõitatis velamis magnitudis apatis ⁊ est
mortale ⁊ ꝓp̃e quando accit significatio ma
la nã illud est ꝓpter cõitatẽ malã. Qd si ac
cidat significatio bona tunc expectať ruptu-
ra ad salutẽ. ⁊ fortasse egrediť i hmõi de pin
guedie renis aliqd. ⁊ fortasse egrediť sicut pi-
lus rubeus i lõgitudie vnius palmi ⁊ plus. ⁊
cause qdẽ apatis renũ sũt repletio i toto cor
pore aut i mẽbris cõicantibus eis aut ꝓpter
quantitatẽ san. aut q̃litatẽ eius aut excoriatõ
nẽ lapidis aut retentionẽ vrie apud renes ex
tendentẽ ⁊ alia repletio nãqz hec apat renes
⁊ apatibus qdẽ calidis i rẽibus velociter ad
uenit iduratio ⁊ tunc apparent signa idura-
tionis ⁊ facit quãdoqz icurrere apostemata
strictura lumbaris i medio.

¶De signis. Capitulum.ii.

S Ignũ apatis calidi i renibus est fe. ise-
parabilis q̃ hz remissiões ⁊ cõmotiões
i ordiatas. q. sint pricipia q̃rtane ⁊ pulsus nõ
hz miorato̊ez i iceptõe paroxismox ei⁹ quaz
hz i iceptõe reliquax fe. ⁊ est fe. eius cũ frigo
re extremitatũ ꝓprie manuũ ⁊ pedũ ⁊ fit il-
lic horripilatio cõmiscens iflatõez ⁊ sensibili
tas extensionis ⁊ grauitatis apud partẽ re-
nis semꝑ ⁊ nocumentũ ab oi diuretico acu
to salso ⁊ acetoso aut iflatio ƒm materiã et
dolor q cõmoueť ⁊ sedať ⁊ ꝓprie si fuerit al-
dubellati ⁊ dolor q magis grauis est. Et quũ
fit apa i corpore renis quã ãt est apud pãni-
culũ ⁊ apud suspensoriũ magnificať dolor et
fit fortis ⁊ ꝓhibet erectõez ⁊ tussim ⁊ sternu
tatõez ⁊ debilitatẽ p̃paratõis eius i quo nõ
est confirmatũ suꝑ locũ suũ. ⁊ quando respi-
nať est dolor leuior q̃z fit cũ iacet suꝑ ventrez
ꝓpterea qa suspendit renẽ ⁊ est eius p̃para-
tio leuior ipsi. ⁊ quandoqz fit fortis fe. huius
egritudis ꝓpter magnitudinẽ apatis ⁊ ꝑdu
cit ad cõmistionẽ sensus ꝓpter cõitatẽ vela
minis ⁊ ad võitũ cholere ꝓpter cõitatẽ stõi
ad epar. ⁊ quandoqz cõtinuať dolor faciei et
oculi ⁊ retieť venter ꝓpterea q̃ coarctat ma
teriã i itestis. Vria vero est alba deide fit ci
trina ignea nõ ꝑmista deide fit rubea. ⁊ quã
doqz aq̃ ꝑseuerat alba idicat duritiẽ futuraz
aut cõuersionẽ aldubellati. ⁊ ad vltimũ quã
do vria i hac egritudie est alba viscosa ⁊ ꝑse
uerat ƒm hoc est significatio mala. ⁊ qñ ru-
bet aq̃ ⁊ residet i ea sedim̃ laudabile tũc obe-

dit apa digōni absq; cōuersione ad rē aliaz. ⁊ qñ ptransit apa maturatōez i primis diebus ⁊ remāet vria clara tenuis tunc apa est i via faciendi collectiōez aut i via duratōis ⁊ scit q apa est i corpore renis aut ꝓpe pāniculū fm q dixius i eis q̄ pterierunt ⁊ scitur q apa est i rene dextro aut sinistro qm̄ iacet sup latus eius facilius est q̄z iacere sup oppositū sibi ꝓpter suspensionē suā. ⁊ iterz qa si ꝓtendit dolor ad partes epatis tunc apa est in dextro ⁊ si extendit ad partē vesice tunc apa est i sinistro. ⁊ si sunt signa oia simul tūc apa est i ambobus simul. ¶ Quūq; apa fit aldubelati magnificat grauitas valde ⁊ sentit grauitas. q. sphera grauata i ventre ⁊ accit inflatio i locis vacuīs ⁊ accidentia fiunt fortia et sentit punctura vehemens i ventre. ¶ Cūq; apa qdē est i sinistro tūc sētit sup ignea duo ⁊ magnificat dolor i lacerto dorsi i toto illo ⁊ qñ maturat alleuiat fe. ⁊ augmentat horripilatio ⁊ igrossat vria ⁊ multiplicat i ea sedimē bonū. ⁊ qñ rūpit apa remouet fe. ⁊ rigor oino. ⁊ si sanies est alba lēis nō fetida ⁊ egredit cū vria tunc adeo bonū ost qd̄ melius eē nō pōt. ⁊ silr si ē sā. ⁊ pus albū. ⁊ qd̄ ē diuersum ab hoc ē deterius fm diuersitatē sui.

¶ De cura. Capitulum. iii.

Initiū curatōis ē abscissio cause p phlomiā ex basilica si san. est vincens. ⁊ qñq; est tibi necessariū vt cōsequaris id faciendo phlomiā ex curatiua poplitis ⁊ si nō appet vena illa tunc fiat ex saphena. Et p solutionē ventris etiā si sunt cū sā. illic hu. acuti calidi cū clisteribus lenibus factis de mucilagibus quātū possibile est ⁊ illud qd̄ melius soluit ē aq̄ casei est declinatio materiei ad itestia et ablutio ⁊ abstersio ⁊ ifrigidatio ⁊ maturatio ⁊ rectificatio i vlceribus. ¶ Et si casiafi. est solutio etiā ⁊ maturatio cū facilitate. ⁊ aquā zuccari ⁊ mellis plīme cōmistiōis est huius ordis. ⁊ si est possibile vt hu. tēperet deide solutōe educat post est melius. ¶ Et oz ne solutō sit laboriosa fortis ⁊ magnificet nocumētū ꝓpter hu. plm effusum ad itestia vicia renibus. ¶ Et aq̄ qdē ordei est ex eis qbus est adherēdū i ea. ⁊ oz vt nullo mō dimittas ⁊ nō des i potu seia ⁊ pilulas q̄ ex eis fiunt ⁊ ꝓpe corpore nō mundificato hu. n. tunc ad renes donec cū verificat maturatio ꝓuoces. ⁊ pp illud oz vt ꝓhibeas potū aq̄ quātū possibile est. s. i hora simili huic hore q̄uis sit cōueniēns fm aliquē modū curatio admistrandus nā si aqua sit conueniens ꝓpteres qa ifrigidat ⁊ humectat apostema ta calida. Verūtamē cū est taliter q iplenit ꝓuocationem ⁊ coarctat versus eos ea que sunt effusa ad latus huius partis apostematis ⁊ ad cōtrariū vie suo motu tunc nocumentū est supra eius iuuamentū cā q̄litatis sue. ¶ Et hoc associat cū ea ipsi hu. ad renes quoꝝ descēsus ad eos fit facilis per cōuenientiā aque. Qd̄ si necessaria fuerit tunc oz vt i potu det aqua dulcissa q̄ sugendo p cottū vel p aliud sumat ⁊ oz ne ita fit fra vt ꝓhibeas maturationē ⁊ abstineat a carne ⁊ dlcibus aq̄ vero calida nocet eis ⁊ silr oē calidū actu qd̄ fortis est caliditatis ⁊ penitus aqua pluria nō euatur qn laborare faciat renes suo incessu ⁊ motu. ⁊ nō est vlceribus ⁊ apostematis aliqd cōgruū sicut qes ⁊ balnea qdē nō cōueniunt eis nisi post declinationē apostematū calidoꝝ. ⁊ oz vt admistret i primis ex eis q̄ bibunt. ⁊ ex epithimatibus ⁊ clisteribus ⁊ aliis illud qd̄ est iuuamentū deide admisceatur ei de eis q̄ sunt abstersiua mollificantia ⁊ maturantia aliqd fm magnitudinē apostematis ⁊ eius paruitatē deide admistrent abstersiua ⁊ mollificatiua ea i qbus nō existat mordicatio. Si vero necessaria supersunt fortiora mordicatōez habentia ꝓpter magnitudinē apatis tūc rectius est vt i eis vincat qd̄ mordicam nō hz Et similiter si est illic hu. viscosus euacuetur ⁊ oportet vt frangatur cū cibis qui sunt de genere sorbitionum conuenientibus renibus ⁊ apostematibus verūtamē sint de sūma eoꝝ que mordicationem non habent quoniā ipsi eis nutriuntur ⁊ oportet vt cognoscat dispō hu. i subtilitate ⁊ grossitudie sua ⁊ i substantia sua an sunt de gnre corrupti aut sani aut hu. alterius ⁊ in sua summa an sit multus et paucus ita vt opponantur illi cum qualitate medicine aut cum quantitate eius ⁊ cū potes curare cum eo quod ē minoris acuitatis non intendas ad aliud quod sit acutius. Cū apa integre maturatur cuius cognitio est in vrina tunc in potu dentur diuretica sicut semina ⁊ pilule eorum in aqua ordei ⁊ seminibus ⁊ ante illud nō dentur i potu diuretica ⁊ proprie quādo hu. corporis sunt mali ⁊ qñz facit accidere sumere in potu illa grauitatez sed non cures inde q̄z potare illa ipsa remouet illud ⁊ prima quidem qbus sit curatio in

rectificatōe apatis ⁊ i ſolutōe hu.mali ſūt cli ſteria ⁊ potōes cliſteria.n.ſunt magis pueni entia ad iſta cū fixione virtutis ſue ⁊ cū hoc ipſa nō faciunt deſcendere aliqd deſup ſicut deſcendere faciunt ea q̄ bibuntur ⁊ ppe ſolu tiua.⁊ oꝫ vt ſit cliſtere lene pdictū i capitulo colice ⁊ ſit cliſtere facile nō coarctans neqꝫ horribile ⁊ faciat leſionē ⁊ noceat.⁊ caſieſi.q dē eſt res congrua i curatōibus renū nā quū ipſa ponitur i cliſteribus ⁊ eis que bibūtur euāt ſine labore ⁊ aſſociat ⁊ cū ſcis ꝙ corpuſ eſt mundū ⁊ apa eſt paruū tunc fortaſſe ſuffi cit tibi dare i potu aquā mellis aut aquam zuccari plurie cōmiſtionis nā abſterſio am baꝝ ⁊ eaꝝ iciſio ⁊ ſubtiliatio fortaſſe reſoluet ipm ſine mordicatōe.⁊ res iuuatiue i prici pio ſunt aqua ordei cū oleo roſ.aut oleo ali quo ⁊ ſuccus ſalicis ⁊ ſucci frigidi ⁊ empla ſtra cū ſubtiliatiuis ⁊ ſumere i potu mucila gine pſilii. ¶ Et fortaſſe datur i potu lac. at ſi eſt iflatio oꝫ vt ſit lac ſm ꝙ narrauimus. ⁊ poſt illud tunc admiſtra cliſtera ex altea ⁊ maluis ⁊ ſeie lini cū aliquo frigidoꝝ ⁊ oleo ro.⁊ oꝫ vt admiſtres emplaſtra ⁊ faria ordei ⁊ ſint cū ea viole ⁊ fabe et ſine dimittere fri gida et adde fenugre.et camōillā et ſimilia ⁊ ſit oleū ſiſāi.et oleū de cartāo. et emplaſtret deforis cū eo qȯ eſt maturatiuū et vehemē tioris calefactōis.et ex illo eſt vt emplaſtret cū pāno lineo ifuſo i oleis calefactis et illis i qbus ē virtus aneti et altee et ſumātur em plaſtra ex faria tritici et aq̄ mellis decocti et ex foliis fenugreci et caulis et radice lilii et aneto et altea et camōilla q̄ appropriata ſunt cū lenitiuis et fortaſſe neceſſariū eſt cā dolo ris et ponatur i eis aliqd de papauere et cor tices mandragore ſunt cōuenientes ad illȯ. et illud qȯ ſit ex apate ppter lapidē oꝫ vt re gatur regie illius loci cū eo qȯ dicemus. Et nō eſt niſi regimē doloris cū cōmouetur et ppe ad veſicā ppter magnitudinē lapidis i ea aut excoriatōis aſperitatē.et quādoqꝫ ſe datur cū balneis et tia. Quū ſupfluit et mol lificat redit dolor vehemens poſt horā.et em broce facte ex camōilla et meliloto et altea et ex furfure ſunt iuuatiue valde. et ſi eſt illic retentio aliq̄ nature tunc illud qȯ rectius eſt eſt extractio fecis cū collyrio aut cliſtere nō magis qȯ coarctet aut dolorē faciat immo magis diligo vt collyriū i lenificatōe nature ſit lenitatis plurime et ſedet dolorē.et nō ē

via ad admiſtrandū ſolutiuū qm̄ dolorē fa cit et nocet p id qȯ deſcendere facit deſuper Cliſtere autē cū i eo ponūtur adipes et vn ctuoſa et confortatur eius molliſicatio et cō fortatur eius puocatio.facit cū ſolutōe lenifi cationē et frangit dolorē.et ex emplaſtris for tibus i maturando aldubellati accidente i re nibus ſunt ficus elixate cū aq̄ mellis et ſi ne ceſſariū eſt vt cōfortetur cū mezeriō et ireos fiat. ¶ Et ex potionibus expertis eſt illud qȯ recipit ſe.lini pōdus.ii.aur.amili aur.i.et eſt due doſ. ¶ Et quādo ꝯpletur maturatō tūc admiſtrētur diuretica q̄ bibātur et ex qbus fiat cliſtere.et ex emplaſtis qdē ē emplaſtrū factū de camepitheos et polio et praſſio et petroſelio et ſqnāto et ſpica.et oꝫ vt tu aſſi due vtaris i diſpōne doloris et ſedatōe ſuſpē ſorii eius ſedatis q̄ dixius multotiēs et quā do eſt cliſtere extrahēs feces ſedās dolorē p hoc ꝙ facit deſcēdere illȯ qȯ cōprimebat p pterea ꝙ lēit.et ſi nō facit illȯ neceſſariū eſt vt alleuiet ſic cū phlomia et vētoſis poſitis cū facilitate iter chatim et dorſū deide fiat ſcalpellatio et vaporet locus cū lana ifuſa in oleo calido i quo decocta ſūt ſic altea et abro tanū et camōilla et neceſſariū ē vt ēplaſtret cū eis q̄ ſūt ſicut ſemē lini et ſimilia et qn̄qꝫ neceſſariū ē tibi vt emplaſtret cū eis q̄ ſūt ſi cut poliū et olibanū et herbus et cera et ole um de lilio et quādoqꝫ eſt tibi neceſſariū vt pōas medicamē penetratiuū ita vt pōas vē toſas et ſcalpelles leuiter deide vapores cū vaporatōe pdicta et fortaſſe neceſſariū ē tibi vt tribuas i potu ſeia diuretica fra cū paucis calidoꝝ ſubtiliū et alio narcoticoꝝ ſicut ani ſum cū herbo et opio et ſicut filoniū. Ipſum n.ē melius medicamē i hmōi loco . Cura āt ppe aldubellati cū ſciueris ꝙ neceſſariū eſt vt collectōeꝫ faciāt ē qm̄ oꝫ vt tu adiuues cū maturatis q̄ dixius et addas i eis virtutem cū eis q̄ ſunt ſicut glutē alboti et vrtica et ab ſinthiū et ireos e faria herbi. et qn̄ꝫ ponūt i eis ea q̄ ſūt ſic radix vitis albe.⁊ mezeriō ⁊ ſim⁹ colūbin⁹.et qn̄ꝫ ſuffic i ea ꝺcoctō ficuū cū melle et oꝫ vt vtaris i cliſterib⁹ et i potib⁹ eis q̄ maturāt cū fortitudie et admiſtres va poratōes pdictas cōfortatas cū eis qb⁹ oꝫ eas cōfortari.et multotiens qdem eſt cauſa tarditatis maturatōis malitia cōplexiōis ca lide i phlegmate. Quū equatur maturatō et illud ſit cū eis q̄ ſunt ſic genera lactis ebibita

τ clisterizata τ redita ad maturutionē faciē dā sup res frās nā calidis p accidens sicut ē aq̄ calida in q̄ fiat encatisma tūc si nō rūpit̄ administra rupturā facientia τ clisteria acuta vsq3 quo puenias ad illud i quo ponūt̄ helleborus τ sicidis τ alia. Et illud qđ exterius ē rege cū vaporatiōib⁹ τ emplr̄is deforis τ ad bibe diuretica fortia sicut est acorus τ semē agni casti. Et eis quidem vtrisq3 est proprietas in hoc: prouocant eni cū virtute laboriosa: deide administra ea q̄ incarnāt de medicinis ppatis ad vlcera renu3. τ ego dicā ea.

¶ De apate phlegmatico i rene. Capl'z. iiij.

Ipsū eni pueīt a cāis faciētib⁹ puenire pbl'a. ¶ De signis. Capitulū. v.

Sunt grauitas τ tensio τ minoratio in opatiōib⁹ renū τ nō ē illic iflātio. τ qñ3 est cū eo mollities i facie τ oculis τ i reliquo corpore. τ est sperma valde humidū frigidu3 tenue cū defectu signoꝝ q̄ sunt ppria duro.

¶ De cura. Capitulum. vi.

Est cū emplr̄is calefaciētib⁹ τ cū diureticis τ mūdificatiuis. τ o3 vt pōat̄ i ea fiducia pluria i lauro τ folijs ei⁹ τ oleo ipsius τ i ruta τ i hmōi τ administrentur clisteria.

¶ De apate duro in renibus. Capitulū. vij.

Qñādoq3 est icipiēs τ plm eius ē post egritudinē acutā cui⁹ qdē cā ē icipiēs τ pl'z eius ē mā melica currēs ad eū: aut est lapideitas ex apate calido pp frigus qđ conuertit ip3 in lapidē: aut calorē ingrossantē ipsū: q̄ ambo sūt cā i hoc ne pueniat maturatio. Maturatio eni ē seqn̄s caliditatē tēdētē ad eqlitatē. ¶ De signis. Caplm. viij.

Significat q̄ apa duꝝ ē i renibus grauitas vehemēs cū aq̄ nō ē dolor đ q̄ fit cū rādū: nisi i scō p⁹ apa cal'z: i ipo. n. qñ3 cōmouet̄ dolor. τ đ signis duri ē paucitas ppridū τ stupor ābaꝝ τ stupor anchaꝝ. et qñ3 stupescūt ābo crura verūtñ ipsa ābo non euānt̄ a debilitate τ accīt i oibus istis mēbris iferioribus arefactio τ extenuatio. Et vrina ē subtilis pauca i q̄ztitate ppea qa ipi ambo paꝝ aquositatis attrahūt pp debilitate3 virtutis τ debilitatē expulsiōis eoꝝ amboꝝ. τ est priuata digōne tenuis: τ cā i hoc ē oppilatio: ipsa eni phibet qđ turbidū ē penetrare τ plm eius qđ tenue ē imo oppilatio qñ3 captiuat vrinā τ debilitas phibet virtutē digerere τ qñ3 puenit ex ea cōmotio τ multotiēs pducit ad hydropisim: pp oppilationē vie aquositatis san. τ reditionē ei⁹ ad corp⁹. τ pp illud o3 i hmōi egritudīe vt assidue fiat eius prouocatio. ¶ De cura. Capitulum. ix.

Considera radices q̄ sūt i curatiōibus duritiei epis τ medicias: nā ille eede3 sūt via curatiōis duritiei renū. Qđ si necessaria ē phl'omia pp̄ter multitudinē san. melācholici fiat τ cōfert ei qñ3 potare semina i qbus est lenificatio τ resol'o: sicut semē almaru τ semē lini τ semē altee τ fenugrecū τ cartamū de qbus fiāt pulueres q sicci manibus i os proijciāt̄ τ misceāt̄ cū eis diuretica fm necessitatē: τ nō fit superfluitas i medicinis quāobrē retineat̄ grossū τ ꝯuertat̄ i lapidem imo ꝯsidera vrinā eius τ quotiēs ingrossat̄ puoca cū eqlitate τ quotiēs stat matura. et de signis maturitatis ē q̄ multiplicat̄ vrina τ ꝯferūt ei inūctiōes τ vaporatiōes cū eis q̄ sūt sicut oleū de costo τ oleū nardinū τ sambacinū τ oleū camomillinū: τ oleū anetinū τ oleū laurinu3. Et de emplr̄is sūt empl'a facta ex camomilla τ meliloto τ seie lini. Et qñq3 necessaria sūt ea q̄ sūt sicut bdelliū τ āmōia cū τ serapinū et adeps vrsi τ adeps leonis τ medulla vaccina τ ceruina τ alia de qb⁹ fiāt emplastra τ vnguēta τ administrētur. τ qñ3 necessariū est vt dissoluāt̄ ea q̄ sūt sicut bdellium τ ammoniacum in decoctione diureticoru3. et similiter camomilla τ tribuli τ melilotū τ polypodium τ detur ex eis in potu.

¶ De vlceribus renum. Capitulum. x.

Cause vlceꝝ sunt ipsemet cāe reliquoꝝ vlceꝝ: τ sūt cāe separatōis ꝯtinuitatis deide apertiōis. Et illud qñ3 fit a scissura vene et eruptiōe eius et ipsius incisione pp̄ter cās notas et fiūt pp̄ter aldubellati q̄ rūpunt̄ τ fiūt pp̄ter lapidē q egredit̄. Et qñ3 fiūt pp hu. colericos excoriantes: aut viscosos excoriationē faciētes per erradicationē suā et ex adherētia sua cū labore. ¶ Et vlcera qdē renū sūt minoris malitie q̄3 vlcera vesice et q̄3 vlcera meatuū iter vtrūq3 et q̄3 vlcera meatuū iter duo emūctoria. Et cā i hoc est q̄ vlcera mēbri neruosi difficilioris sūt sanatiōis q̄3 vlcera mēbri carnosi. Et pl'z qdē accidūt vlcera i meatib⁹ pp̄ter generationē materie colerice excoriationē faciētis: aut pp̄ter lapidē faciētē accidere excoriationē. Et qñ3 fiūt ista vlcera corrosiua et qñ3 nō fiūt. Et multotiēs qdē pueniūt ex vlcerib⁹ renū fistule q̄ nullo mō sanāt̄ q̄3uis sint de illis q̄ cessant a

cursu suo cũ mũdificatiõe corpis ꝛ curãt cũ ẽ eiꝰ replõ. ❡ Ex illa vero q̃ ẽ bõe mẽi nõ ꝓ uẽit magnꝰ tioꝛ nz ẽt timeẽ ex ea nisi dilata tio ꝛ corrosio. Illa ãt q̃ ẽ male mẽi facit acci dere dilatationẽ ꝛ ꝑducit ad ꝑditionẽ. et ille cuiꝰ rẽ disrũpiẽ moriẽ. ❡ Et multotiẽs ẽ ali qd ex capite apatis decline ad exterioꝛa: q̃re rũpiẽ ad exterioꝛa.

❡ De signis. Ca. xi.

Signa vlceꝝ renuz sũt ꝙ egrediũẽ i vria sanies ꝛ ꝑtes cappilares ꝛ frusta rubea carnosa. ꝛ ĩ locis renũ q̃ñz sentit hñs ea doloꝛẽ. ꝛ q̃ñz añcedit ea mictꝰ san. aut aldubel lati renũ: aut doloꝛ ex erradicatiõe lapidis. ꝛ q̃ñz sigat ipsã ꝑcussio eueniẽs: aut casus cuz aꝑtõe ãt nõ sit doloꝛ ꝛ sigant ipsã assiduatio mictꝰ san. paulati. ❡ Mictꝰ. n. san. quũ est ex eruptione aldubellati: aut fixura vene desuꝑ poŝe ẽ vt sit assiduꝰ duobꝰ diebꝰ: aut tribꝰ. si ãt illõ sit plꝰ tũc sit ꝑꝑ aꝑtionẽ aut ꝑꝑ vlcꝰ i renibꝰ aut vesica: nã quũ ꝓlõgaẽ ꝛ ẽ illic alte ratio coloris: aut ꝯmistio virus tũc nõ ẽ nisi vlcꝰ i renibꝰ: aut vesica ꝛ ille mictꝰ san. ꝺbili tat: qm̃ q̃zuis illõ qꝺ de eo ꝓuẽit oĩ hoꝛa sit paꝝ tñ freq̃ntia ꝑducit ad hoc vt euẽẽ sũma pluria. ꝛ dr̃ia qdẽ iter vlcera renũ ꝛ vesice: ẽ ꝙ vlcera renũ sũt cũ facilitate vrie. ꝛ vlcera vesice sũt cũ difficultate vrie. et coꝛtices i vl ceribꝰ renũ sũt rubei. ꝛ i vlceribꝰ vesice sũt al bi: aut magis grossi si sũt i vesica ipa: aut ꝑ ui tenues si sũt i meatibꝰ ꝛ cognosciẽ ẽt dr̃ia ꝑ locũ doloris: nã locꝰ doloris i eis diuersifi caẽ ex vlceribus meatuũ i medio ꝛ i meatu nerui pꝰ collectionẽ. ꝛ q̃ñz associaẽ doloꝛ i vl ceribꝰ vesice cui ẽ ꝯmotio oĩ hoꝛa sicut ꝑru rictꝰ. ꝛ significaẽ q̃ñz dr̃ia q̃sita ex hoc ꝙ do loꝛ i vlceribꝰ vesice ẽ difficilioꝛ: qm̃ mẽbꝛũ ẽ mẽbꝝ neruosũ foꝛtis sensus. ꝛ mictꝰ san. fre q̃ẽs q̃zuis sit de significatõibꝰ vtriusq̨ rei: est tñ i vesica mioꝛis q̃ñtitatis ꝛ mioꝛis ꝑmi stiõis cũ vrina. ꝛ qñ mingũt patiẽtes vlcera renũ ꝛ vesice san. pꝰ mictũ saniei: tũc signifi caẽ inde corrosio. ꝛ significaẽ q̃ñz difficultas vlceꝝ i renibꝰ ꝛ malignitas eoꝝ ꝑ paucitatẽ receptiõis rectificatiõis ꝛ lõgitudinẽ tpis ꝛ multitudinẽ fecis ꝛ colorẽ maluz viridẽ i eo quod mingitur ex vehementia fetoris.

❡ De cura. Capitulum. xij.

Primũ qꝺ necessariũ est itẽdẽdũ i cura tiõe vlceꝝ renũ ꝛ vesice ẽ eq̃tio hu. ꝛ de clinatio eoꝝ ab amaritudie ꝛ bauracitate ad dulcedinẽ vt nõ faciat vẽire vulnꝰ pꝰ vulnꝰ ꝛ dimissio oĩs acuti ꝛ amari ꝛ salsi ꝛ acetosi ꝛ mioꝛatio potꝰ aq̃ vt mioꝛeẽ necessitas mĩgẽ di ꝛ mioꝛeẽ motus renũ ab eo qꝺ ꝓuẽit ad eos ꝛ eoꝝ rasio ꝑ illõ. Canõ. n. curatiõis vl ceꝝ ẽ q̃es ꝛ ex eis q̃ equãt hu. sũt phlomia si ẽ necr̃ia. ꝛ solo subtilis ꝛ tẽuis sine laboꝛe ve nitus ꝛ sine solone hu. acutoꝝ subito in vicẽ vna. Omnõi. n. expellit a coꝛpoꝛe expulsionez subtilẽ cũ declinatiõe ad ꝑtẽ q̃ est alia a ꝑte renũ. ꝛ dũ non admĩstras solutiuũ coleꝝ est melius vsq̨ ad necessitatẽ ꝛ meliꝰ qdẽ est vt eq̃s mãz ꝛ educas illã pꝰ illõ ꝓꝑe võitu. võitus nãq̨ ẽ meliꝰ q̃ renũ vlcera curãẽ: ꝑꝑea ꝙ mũdificat ꝛ euãt ꝛ ꝑꝑ hoc ꝙ trahit hu. a cõ trario ꝑtis renũ. ꝛ q̃ñz est vsus võitꝰ freq̃ns sufficiẽs ad illõ excusans ab alio ꝛ meliꝰ qdẽ ẽ vt ꝓuoces prius cũ seibꝰ: deide ꝑmuteris ad võitũ. ꝛ oz vt võitꝰ fiat suꝑ cibũ cũ eo qꝺ facilẽ efficiat sicut melõ ꝛ eiꝰ semẽ ꝛ ꝓꝑe se mẽ eiꝰ cũ vino dulci: ꝛ cũ eo qꝺ ẽ sicut siru pus acetosus cũ aq̃ cal'a. ꝛ oz vt nõ fiat com motio vehemẽs cũ laboꝛe. ❡ Et ex eis qdẽ q̃ hu. tẽperãt ẽ sumere aquã melõis romãi ꝛ vuã ꝛ alkekẽgi ꝛ papauer. ꝛ de radicibꝰ q̃s te oz ꝯsiderare ẽ vt quũ doloꝛ sit foꝛtis cure tur doloꝛ prius deide vlcꝰ. ꝛ cũ vlcꝰ ẽ recẽs ꝛ q̃tiẽs rũpiẽ apa ẽ eiꝰ curatio faciliõꝛ. ❡ Et foꝛtasse sufficiũt pilule de amilo cum sirupo viol'. Quũ ãt chꝛonicũ sit res sit difficilis. ꝛ oz vt ꝓperes i mũdificãdo i leui qdẽ cũ diu reticis leuibꝰ sicut ẽ semẽ alkekẽgi ꝛ altee vs q̨ ad acceptionẽ feniculi ꝛ i malo qdẽ ꝛ ma ligno cũ eis q̃ sunt sicut capillus veneris: lz sit tẽperatꝰ ꝛ ireos ꝛ faria herbi. ꝛ ẽ necr̃iũ vt aggreges iter potationẽ ꝛ empl'ationẽ cũ egritudo ẽ maligna ꝛ foꝛtasse ꝯferũt i ea iso pus ꝛ ruta ꝛ siliã: si ãt mũdificeẽ tũc scis oc cupatꝰ i sigillatiõe vt nõ eueniat corrosio. et oz vt qeti adhereãt ꝛ nõ laboꝛẽt q̃zũ ei poŝe ẽ: imo oz vt sint ꝯtẽti de exercitio fricatiõe exercitatũ ꝛ ꝓ euõne quã facit exercitiũ va poꝛatiõe siccaꝛita vt nõ ꝯcedas eis icisionez ꝛ alia ꝛ ꝓꝑe quũ assueti fuerit exercitio: deĩ de quũ sanãẽ gradatĩ exercitio vtãẽ leui vsq̨ q̃ redeãt ad ꝯsuetudinẽ i motu suo. In cura vero ipsiꝰ vlceris: oz vt i ꝑmis dimittaẽ coĩ tus. ❡ Coitꝰ nãq̨ nociuꝰ ẽ illis valꝺ ꝑꝑ mul titudinẽ motꝰ exercitij ꝛ sufficiat fricatõ: qm̃ ipa ẽ iuuatiua ꝛ attractiua sã. ad coꝛpꝰ ipoꝝ vero regiñ cũ medicis oz vt sit cũ exiccatiis abstersiuis sine moꝛdicatõe. ❡ Qꝺ si vlcꝰ nõ fuerit cũ illa mal'ia sufficiat illõ qꝺ ẽ ꝑparũ i abstersiõe ꝛ exiccatõe. ꝛ si ẽ malignũ ẽ necr̃iũ

illō qȯ fortiꝰ mūdificat ⁊ lauat ⁊ qȯ ē vehemētioris ericcatiōis vt ꝓhibeat sordes.⁊ pꝰ illō qȯ ē vehemētioris stipticitatis ⁊ ꝓhibitiōis vt ꝓhibeat effusionē hu.maloꝝ. ⁊ quū mūdificat̄ ⁊ ericcat̄ ⁊ auertūt̄ ab eo mē ē sanatio.⁊ oꝫ vt ꝯmisceas cū medicis vlceꝝ oībꝰ glutiationē faciētia sicut sūt amilū ⁊ dragagātū ⁊ sīe gūme,nā glutiatio ē ex eis q̄ ponūt vlcera minuta ab excoriatiōe eoꝝ q̄ trāseūt sup ea. ¶Et q̄ de eis est vnctuosa sicut lacca facit carnē mēbri ⁊ illō qȯ ex q̄ ipꝫ nutrit̄ spissū ⁊ āneꝝū ꝑpatiōi ad sigillādū . ⁊ oꝫ iteꝝ vt misceat̄ cū eis diuretica ⁊ medicine subtiliatiue:vt faciāt ꝑuēire ad ipa medicias rectificātes ⁊ sigillātes:lꝫ ipe i seipis noceāt ⁊ ꝯmoueāt.⁊ qñ necr̄iū ē vt misceat̄ cuꝫ eis narcotica ex herbis sicut hyusgamū albū et mādrag.⁊ opiū ⁊ hyusgamū nigrū ⁊ illō ꝑꝑ sedationē doloris ⁊ ericcationē ⁊ repcussionē. Quūqꝫ scis ꝙ i vlceribꝰ ē sordes tūc da i potu abstersiuū i q̄ ē fortitudo ꝓuocatiōis sicut aq̄ zuccari ⁊ aq̄ mellis cū qbusdā seibus dōec ꝓuocet ⁊ lauet deide cōsequēt̄ adbibe ericcatiua ⁊ medicie ebibite qbꝰ curat̄ qȯ ñ ē malignū valō de vlceribꝰ renū sūt sicut semē altee ⁊ sem̄ almaru ⁊ radices eoꝝ cū aq̄ mellis ⁊ semē alkekēgi ⁊ aq̄ vue vulpis ⁊ ꝓprie mōtane:⁊ iteꝝ semē cucūeris ⁊ bolū armenū cū iuleb:⁊ capillus veneris cū aq̄ mellis. Et radici liqritie i, ē ericcatō ⁊ mūdificatio ⁊ maturatio et glutiatio.et iteꝝ se.lini et dragagāti añ.ꝑs.i.⁊ polypodij ꝑtes.ij.cū aq̄ mellis.⁊ iteꝝ grana pini ⁊ sem̄ citroli sumāt de qbꝰ puluis factꝰ q̄ɜtū palma plena ē sūat̄ ⁊ iteꝝ de seie.papaueris torrefacti ⁊ ꝯtriti et sumat̄.ʒ.i.⁊.ʒ.i q̄ bullita sunt squinātū ⁊ radix liquiritie et fortius eis q̄ diximus est petroselinū : aut daucus cuꝫ vino odorifero et inuoluat̄ bolo armeno.⁊ iuuat̄ sumādo i potu bdellij dissoluti cū gūma albotin et terre sigillate ꝑtes eq̄les ⁊ fit dosis perueniens ad aur.i.in vino dulci et iteꝝ farina herbi ē fortis mūdificatiōis et ericcatōis sola. Quūqꝫ cū ea aggregent̄ ea q̄ sunt sicut terra sigillata et acatia . et succus herbe hircine cōplet̄ iuuamētū eiꝰ. Et ireos etiā ē forte cū q̄ fiat hec opatio ⁊ silia. ¶Cōposita aūt sunt sicut illud quod fit ex seminibus cucu. excorticati granis.xix.et ex granis pini.xij.et ex granis amigdale.v.nūero et ex croco qȯ fit equale pōderi eoꝝ et bibat̄ i ieiunio.et si caliditas ē vehemēs loco granoꝝ pini ponātur genera citroli.et iterū de granis.xx.grana et de granis cucu.xl.grana polypodii.ʒ.i.ʒ.bibat̄ cuꝫ.lib.i.⁊ aq̄ i q̄ bullite sint spice celtice et se.apii amboꝝ ana.ʒ.viii.vsquequo redit ad q̄rtā. ⁊ iteꝝ terre sigillate ⁊ sā . dra.et castorei.et se.melonis et se.apii et se.cucu. et se.cucurbite. et succi liqritie.lacce ⁊ aristol.et amigdale pini magne et papaueris ⁊ se.hyusgami albi ꝑtes eq̄les i potu dētur ꝫꝫ ꝙ erigit illud qȯ ē ꝑsēs cū rob.⁊ iteꝝ ȯ granis pini magne.xxx. numero amigdale excorticate grana.xx.dactiloꝝ carnosoꝝ ḡna.xv.fructꝰ capparis aur.iiii.croci aur.i.vi . ꝯficiātur eū rob ⁊ admistrēt̄. Quūqꝫ dolor fit fortior oꝫ vt a curatione vlceris separatio fiat ⁊ curet̄ cū hmōi medicamie. ℞.se.hyusgami albi.ʒ.i.sextā opii kirat.i.se.citroli se.lactuce amboꝝ ana.ʒ.i. se.portul.ʒ.i.ipꝫ.n.sedat dolorē i, dispōne.et qñ dolor ē paruꝰ sedat ipꝫ potꝰ lactis loco aq̄ et potar̄ sirupū viol.et ȯ fortibꝰ sūt diacalamētū ⁊ troc.alkekēgi ⁊ troc.asclepiadis.⁊ troc. Diascoridis et suffuf regis et aristol.et regimē alkekēgi mōtāe et suffuf cāedreos ē fortis valō.et multotiēs cōferūt clisteria dysenterica ꝫꝫ semitā vicinitatis.et qñꝫ admistrat̄ empl̄a hꝰ generis ponēdo sup dorsū et apud stricturā mediī et loca vacua sicut illō qȯ fit de faria herbi ȯcocta cū vino et melle. et iterū qȯ fit de rof siccis et lētibus et melle et granis myrti et emplet̄ cū eo ⁊ hoc qdē ꝓhibet putrefactionē dilatatā.et de vnctiōibus sūt sicut oleū de alcāna et olꝫ arboris masticis. et oleū ȯ cydōis cū qbus qñꝫ miscet̄ qȯ ē sicut adeps anatis ad lenificādū. Fistule veró curationē nō habēt nisi ericcationē et ꝓhibitionē corruptiōis. Ericcatio qdē fit cū assiduatiōe mūdificatiōis corporis et cautella a replone ꝫꝫ q̄litatē et q̄ntitatē et hoc qdē sufficit i curatiōe eiꝰ q̄ nō ē maligna . Maligna vero oꝫ vt curet̄ cū hoc et cū eis q̄ sūt fortiora eo sic sūt empl̄a et potatiōes ꝓhibētia putrefactionē sic sūt stiptica nota.cū abstersiōe cū qbus nō est mordicatio de mūdificatiōe. ¶Cibus Dꝫ vt sit cibꝰ bōi chimi ex carnibꝰ auiū q̄s scis ȯ piscibꝰ alradrachi ⁊ oleribꝰ boni chimi frigidis sicut sunt attriplices et bliti . et dum vlcera permanent mala oportet vt dētur assata et sic ē vitelli ouoꝝ sorbiliū et q̄dati ꝑuciat̄ ad gallinā piguē et attriplices et genera lactis ꝯferunt eis qñ ea digerunt.

¶ Q̄d ergo ē sic̄ lac asininū ꝛ lac eq̄nū ēt et
lac cāclinū cōfer: eis: qm̄ lac rectificat m̄ās
vlcer̄ et laua ea et glutiat ea cū sua retētōe
et q̄d ē sic̄ lac vaccinū ꝛ ouinū aggregat ad
illd̄ additionē i ꝯfortatiōe mēbri cibatōe ei⁹
verūtn̄ lac asininū ꝛ caprinū iuuatiuū ē ex p
te rectificatiōis ꝯplonis ꝛ ablutōis ꝛ ex pte
ꝓpetatis ē magis iuuatiuū q̄ illa duo. et ꝓ
ṗrie q̄d ē nutriti i domo. Et fortasse ē cōue-
niēs vlceribus i q̄bus scitur dispositio eius.
¶ Et oꝫ vt misceat̄ cū lacte eoꝝ ꝛ cibis ipoꝝ
q̄s ipi sūmūt aliqd ex medicis rectificātib⁹
vlcera sic̄ ē dragagātū sūptis i potu bis gn̄i
b⁹ lactis p⁹ mūdificationē ꝛ amiliū ꝛ gūmi
ꝛ exiccatiua ēt ꝛ aliqd d̄ diureticis ꝛ scib⁹ fa
ciētib⁹ glutinationē ꝛ qn̄ bibit lac nō cōedat̄
p⁹ ipꝫ aliqd dōec descēdat. ꝛ si ei⁹ tardat̄ de
scēsio misceat̄ cū eo aliqd salitū. ꝛ qn̄ ponūt̄ i
eo sal ꝛ mel. ꝛ lac ꝯueniēs ē ei loco aq̄ ꝛ cibi
filis. ꝛ cū d̄ficit pus ē iuuatiuū lac cameli ꝓ
hoc q̄d sigillat ꝛ glutinationē facit ꝛ ꝯfortat
ꝛ ē ei vt bibat gn̄a lactis cū sitis adest. olera
āt ꝛ fruct⁹ q̄ ei cōueniūt: sūt melōes ꝛ citro-
li ꝛ pira ꝛ zarur ꝛ granata dulcia ꝛ cydōia. ꝛ
d̄ siccis q̄b⁹ i d̄is vtēdū ē mēsis sūt amigdale
ꝛ ꝓprie torrefacte ꝛ fistici ꝛ auellāe. et gn̄a pi
ni proprie ꝛ alcasbu ꝛ dimittant ficus siccas
qm̄ male sunt ad vlcera abstergentes ea: et
scalpellātes ipsa ꝛ exiccātes ea. et i ipsis ē la
ticiniuꝫ ocultū. ꝛ oꝫ vt deuitet oē acetosum
fortis acetositatis. et oē acutum et oē salsuꝫ
et omne quod est vehementis dulcedinis.

¶ De scabie renū et meatuū. Capitulū. xiii.

De generē vlcer̄ eoꝝ ē scabies ꝛ cāe ei⁹
d̄ꝫ plurimū sūt bothor q̄ apparent sup̄
eos ex hūoribus cholericis ꝛ baurachijs dei
de vlcerātur.

¶ De signis. Capitulū. xiiii.

Sunt cū signis vlcer̄ i exitu ei⁹ q̄d egre
ditur cū cōmotiōe ꝛ pruritu i loco renū
cui admiscetur pūctura. ¶ Et quādoq̄ ma-
gnificatur cū ea dolor ꝛ illud q̄d egreditur d̄
ea que fit in meatibus panniculosuꝫ est.

¶ De cura. Capitulum. xv.

Confert ei phl̄omia basilice si ē corpus
totū plenū ꝛ mai⁹ iuuamē ei i oi dispo
sitione est phl̄omia basilice. ꝛ vētosatio loci
renū ꝛ administratio mūdificatiōis corporis
sēper ꝛ ꝓprie cū vomitu ꝛ cōfectiōes ex auel
lanis similes de seminibus cū boli armeni: ꝛ
succi ligri. eq̄s ptib⁹. et cib⁹ sit q bn̄ digerit̄ ꝛ
ē bōi chimi sicut vitelli ouoꝝ ꝛ que isfrant ꝛ
hūectāt sicut pulli cum attriplicibus ꝛ spina
chiis ꝛ bli tis.

¶ De lapide renū. Capi. xvi.

Communicāt renes ꝛ vesica i cā gene
ratiōis lapidis. ꝛ illud ē qm̄ lapidis ge
neratio nō ꝯpletur nisi ex materia patiente
ꝛ virtute agente. Materia vero est humidi
tas viscosa crossa phl̄atis aut saniei aut sā: ag
gregati i aṗate ꝛ hoc ē raro virt⁹ vero agēs
ē caliditas egressa ab eq̄litate. ꝛ materia q̄dē
hꝫ duas causas quaꝝ vna ē materia mate-
rie ꝛ d̄a est retentor materie. Materia ver⁹
materie sūt cibi grossi ex generibus lactis ꝛ
proprie spissis ꝛ caseus ꝛ ꝓprie hūidus ꝛ car
nes crosse et carnes auiū paludestriū ꝛ ma-
gni corporis ꝛ caro camelina et vaccina. et
cina et que d̄ siluestrib⁹ icrossāt. ꝛ pisces cros
si et cibi de patellis omnes ꝛ panis viscosus
et crudus ꝛ azymus et tri. et sorbitiones ꝛ si
milia et aldarmacha viscosa et confectio de
melle viscosa et fructus acetosi ꝛ difficilis di
gestionis et illi qui generant humorem visco
sum sicut mala imatura ꝛ sicut vitri et caro
piroꝝ. ꝛ ex equis tubide ꝓprie nō conuenien
tes diuerse. et nigra vina grossa et ꝓprie qn̄
digō est debilis ꝓ debilitatē virtutis dige
stiue aut ꝓ multitudinē ei⁹ q̄d sūit̄ ꝛ destru
it virtutē: aut ꝓ malitiā ordinis et exercitij
sup replonē. et qn̄ꝫ ē mā sanies vlcer̄ in eis
aut i alijs. Retētor āt materiei ē debilitas
expulsiue i renib⁹ ꝓpter ꝯplonē: aut aṗa ca
lidū et herisipilā et vlcera i renib⁹ et retinēt
i eis superfluitates residentes ois aquosita-
tis q̄ ꝓuenit ad eos: aut ex vehemētia calidi
tatis i eis et retinet supfluitates et facit eas
lapides anteq̄ꝫ expellāt̄ et attrahit eā ad eas
ante digōnē integrā a superiorib⁹ corporibus.
Et hec caliditas aut ē separabilis: aut in se-
parabilis: aut accidens ꝓpter laborē: aut ac
ceptionē calefaciētis: aut ꝓpter oppilationē
superfluitatū aggregataꝝ: aut frigus cōstrin
gēs: aut aṗata oppilātia et hoc ē plꝫ et fr̄a ꝛ
dura et cōitas mēbroꝝ ꝓpinquoꝝ sicut ite
stinoꝝ et alioꝝ et qn̄ cōprimūt̄ renes tūc ac-
cidit i eis oppilatio. et iste res oēs ēt iueniūt̄
i vesica cā lapidis q̄uis differāt vtriq̄ꝫ lapi
des: ē. n. ille q i renib⁹ ē lenior parūper et mi
nor et magis decliuis ad rubedinē. ꝛ ille q ē
i vesica ē durior et maior valde. ꝛ magis de
cliuis ad nigredinē et ad citrinitatē et ad al-
bedinē lꝫ gn̄et̄ i ea lapis q minutatiꝫ frāgit̄.
¶ Et iteꝝ si ē lapis renū ꝛ gn̄at̄ d̄ꝫ plm̄ ꝛ nō
adhuc mingit̄ tūc ē sedimē vrine itētū cū eo
et si ē vesice et discernit̄ sm̄ plm̄ post separa

tionē vrine: tūc est fer san. deide associat̄ ei ⁊ diuersificat̄ ab eo. Et ille cui plꝫ aduenit lapis renū ē pinguis: et ille cui plm̄ aduenit lapis vesice ē extenuatus. ¶ Et senibus plꝫ aduenit lapis renū q̄ꝫ lapis vesice: ⁊ infantiū ⁊ eoꝝ q illos sequūt̄ ē ecōuerso ⁊ plꝫ huius fit iter infantiā ⁊ pubertatis initiū. ⁊ illō iō qm̄ virtꝰ expulsiua i infantibꝰ et adolescētibus ē fortis q̄re expellit a superioribꝰ mēbris ad illa q̄ sūt iferius. ¶ In senibꝰ vero virtutes renū ipsoꝝ debilitāt̄ valde. Et iteꝝ qm̄ ifantiū et adolescētiū subtiliores sunt hu. tūc ꝓpter hoc penetrant i renibus eoꝝ. et senū hu. sunt grossiores: q̄re nō penetrāt i renibus eoꝝ. et ꝙ plm̄ gn̄at̄ lapis i infantibꝰ: ē ꝓpter appetitū eoꝝ ⁊ motū ipoꝝ super repl'onē ⁊ qa potāt lac ⁊ ꝓpter ꝯstrictionē meatꝰ vesice eoꝝ ⁊ i senibꝰ ꝓpter debilitatē digōnis ipsoꝝ. et ꝓpter hoc iudicauit. Hip. ꝙ ipe i senibꝰ nō sanat̄. Et oīs vrina i q̄ ē hu. plimꝰ ē dignioꝛ vt ex ea gn̄et̄ lapis ⁊ ē illa ex q̄ quū descēdit gn̄at̄ sal ⁊ ē eiꝰ sal plimꝰ. Sal āt gn̄at̄ ab aq̄sitate i q̄ ē terrestritas plima quā adussit caliditas. et vria qdē ifātiū plis ē salis q̄ꝫ vria senū: nō qm̄ terrestreitas eius sit plima: imo qm̄ calitas i eis ē plꝰ ⁊ terrenitas eius i adustiōe ē ꝓfūdioꝛ. ⁊ ꝑꝑ hoc vrie eoꝝ sūt turbide ꝑꝑ multitudinē ꝑmistōis ipoꝝ ⁊ ꝑꝑ raritatē corpoꝝ eoꝝ q̄re soluit̄ ab eis plꝫ aq̄sitatis cū resol'one occulta ⁊ dignioꝝ pueroꝝ vt i eo gn̄et̄ lapis ē ille q ē sicce nē ſꝫ plꝫ ⁊ calistōi. et nō exiccat̄ ſꝫ plꝫ nā nisi ꝑꝑ attractionē hūiditatū ad ipsiꝰ epar. deide mēbra vrie ipsius. ⁊ qn̄ ē illic calitas ē cā efficiēs pn̄s. ⁊ ad vltimū siccitas nē facit vrinā grossiorē et plimā. et i illo i q̄ ē sedim̄ arenosū nō aggregat̄ lapis qm̄ mā nō ē coarctata ⁊ nꝫ aduēit ei iteꝝ cā plima ⁊ si ipa eēt plima: eēt ꝑmū qꝺ gn̄aret̄ ab ea lapis magnꝰ durꝰ nisi eēnt pluria: ſꝫ ē mollis suscipiēs ꝯiūctōeꝫ: ⁊ si nō multiplicaret̄ eiꝰ sepatio i vria. ⁊ quū forma sit: hoc scias ꝙ mā nō est nꝫ ꝑꝑ cāꝫ i se ipsā: nꝫ ꝑꝑ vehem̄tiā calitatis eiꝰ qꝺ i lapide cōuertit̄ nō suscipiētē ꝯtinuationē. ¶ Et significat fortitudinē expulsiue ⁊ hmōi iudiciū plimū nō ē necr̄iū. ⁊ scias ꝙ paꝝ accit puellis et mulieribꝰ lapis i vesica qm̄ meatꝰ vesice eaꝝ. q. ad exteriora breuioꝛ ⁊ latioꝛ et paucorū anfractuū et i breui de facilitate expulsionis ē ꝙ nō ē i lōgo. et de hn̄tibꝰ lapidē sūt qbus fiūt porismi gn̄andi lapidē et migēdi eū et qn̄ꝫ aggregat̄ et fortasse egredit̄ quū vria aduēit eis sic̄ i colica. et spatiū i hoc ē diuersū iter mēsē et vsqꝫ ad ānū. ⁊ si ille q ꝯsueuit tolerare lapidē magnū alleuiat̄ ꝑ alios dolores vesice: et sigāt illō ꝙ mēbꝝ nō suscipiēs ꝯpationē velociter nō ꝯpat̄ ꝑ hmōi nꝫ ꝑ dolorē clāosū cū tolerat dolorē lapidis cū magno lapiꝺ: tūc vnusqsqꝫ āboꝝ si singl'are fiat ꝯpat. et scias ꝙ lapis renū et vesice ē ex eis q̄ hereditāt̄.

¶ De signis. Capl'm. xvij.

Signoꝝ āt lapidis q ē i renibus ꝑmū ē vria et ē ꝙ vria i ꝑmis ē grossa deide icipit ꝯuerti ad tenuitatē et attenuat̄ ꝑꝑ retētionē turbidi tūc existia eiꝰ gn̄ationē q̄ꝫuis qn̄ꝫ migat̄ i pricipio rei tēuis et gn̄atio eiꝰ i pricipio rei grossa ē magis significatiua sanitatis virtutis et dilatatiōis meatuū. et qn̄ꝫ ē cū eo sedimē plꝫ sile sedimi qꝺ ē i egritudinibꝰ epis ifirmi. et q̄ꝫto plus ē vria vehemētiꝰ clara et magis assidue clara ⁊ pautioris sedimis significat ꝙ lapis ē durioꝛ. et dr̄ ꝙ qn̄ sani et ꝓp̄e senes migūt nigrū cū dolore aut absqꝫ dolore idicat ꝙ lapis cōplet̄ i vesica: ⁊ ꝯfirmat̄ significatio i oībꝰ illis sit vides vrinā residētē. et ē arēa illa tēdēs ad rubedinē et citrinitatē. et ꝯfortat illō si iuēit̄ grauitas i chatin et doloꝛ ⁊ si. q. retineat̄ aliqd cū mouet̄ suꝑ eū sētit̄ i eo qꝺ seqt̄ alchati significat magis fortitudinē virtutis ⁊ āplitudinē meatuū. et vehemētioꝛ doloꝛ q fit ꝑꝑ lapidē renū quū i ꝑmis gn̄at̄ ē qa ꝯstrigit. et ꝑꝑea qa initit quū mouet̄ et icidit̄ i meatibꝰ et ꝓprie i meatu vesice facit doloreꝫ quū mouet̄ ab eo. In dispōne vero ꝯgelatōis eiꝰ ⁊ qetis patiētis ipꝫ cū nō ē repl'o vehem̄s coarctās ꝯmouēs lapidē iuēit̄ retētio grauitatis tm̄. ⁊ repl'o cibi facit ipꝫ vehem̄tiꝰ excitare dolores et ꝓp̄e qn̄ descēdit cibꝰ ad itestia ⁊ ꝑtrāsit ea quū āt euāt̄ ⁊ expellūt̄ suꝑfluitates ex intestis dolores sūt qetiores. ¶ Signa vero motꝰ lapidis sūt grauitas doloris ⁊ eiꝰ vehemētia ⁊ desceēsio eiꝰ ex alchati vsqꝫ ad iguia ⁊ ad emūctoria ⁊ tūc iā ꝑuēit lapis ad meatū vesice. ⁊ quū sedat̄ ille doloꝛ: tūc iā ꝑuēit i vesica.

¶ De curatiōe. Capl'm. xviij.

Dicamꝰ hic curatiōes q̄ sūt lapidis renū ꝓp̄e ⁊ ꝯmūes ei cū lapide vesice: deide faciamꝰ ad lapidē vesice ca. singulare ⁊ curatōes singulares ꝓꝑas. Intētiōes qꝺ q̄s medici i curatōe lapidis itēdūt sūt abscissio mēi eius ⁊ ꝓhibitio gn̄ationis ipsius cū

abscissiõe cãe ꝛ rectificatio ei⁹ deide mũdificatio ꝛ ꝯminutio ipsi⁹ ꝛ fractio ei⁹ ꝛ cõpssio ipsi⁹ ꝛ erradicatio ei⁹ ex suo suspẽsorio cũ medicis q̄ illd̄ efficiũt: deide ei⁹ extractio ꝛ subtiliatio i ipo ꝛ ordie ei⁹ ꝛ illd̄ cõpleẗ cũ medicis ꝓuocatiuis: aut cũ adiuuãtib⁹ deforis deide ẽ regim̃ sedãs illd̄ qd̄ seqẗ inde de doloib⁹ ꝛ rectificatio ei⁹ qd̄ accit i eis de vlceribus: ꝛ sũt qdã q laborãt extrahere ipz p icisionẽ ilij ꝛ p dorsũ sz ẽ magn⁹ tior i eo ꝛ opatio ei⁹ q rõnẽ nõ hz. ¶ Medici ãt abscissio ppa raẗ i pmis cũ eũone ei⁹ p solonẽ vẽtris: aut p võitũ: deiñ abstinẽdo a cibis grossis ꝛ aqs turbidis equãdo qd̄ cõedit ꝛ ꝯfortãdo stõm ꝛ faciẽdo vt digõ sit bõa. ꝛ cũ exercitio tpato i tpe vacuitatis ꝛ fricatiõe ei⁹ qd̄ i medio strigiẗ ꝛ leniẽdo nãz vt declinẽt hu. grossi ad lat⁹ fecis ꝛ nõ fiat ex declinatiõe fecis coarctatio renũ. Et ex eis q̄ ꝯferũt ad hoc ẽ assiduatio ꝓuocatiõis cũ eis q̄ lauãt vesicã de seib⁹ diureticis. ꝛ de illis q̄ bõa sũt apd̄ illd̄ ẽ aq̄ ciceris: ꝛ aq̄ carui: ꝛ aq̄ folioꝝ rhaphãi: ꝛ rhaphan⁹ ipe ꝓpe minut⁹ hũid⁹. ꝛ cũ supuenit ei spatiũ dieꝝ admistreẗ diureticũ forte. In pueris vero ꝓhibet gñationẽ lapidis sumere ĩ potu vinũ albũ subtile pmistũ. ꝛ iuuaẗ a clisterib⁹ lenib⁹ tpatis p illd̄ qd̄ educũt de fece ꝛ leniũt nãz. ꝛ qñz ponũẗ i eis d̄ medicis clisteris ꝛ pducũt virtutẽ ꝓpe. ꝛ ex ꝓhibitiuis gñatiõis ei⁹ ẽ võit⁹ p⁹ cibũ ꝛ multus vsus ei⁹. ipe. n. expellit supfluitates grossas p viã ꝯtrariã vie cuius mot⁹ ẽ ad renes ꝛ facit latus renũ mũdũ ꝛ vacuũ. ꝛ balneũ ꝛ renes fortasse pueniũt ad lubricitatẽ eius. et qñz extrahũt mãs ad illd̄ qd̄ d̄ corpe appet et auertũt eas a renib⁹. ¶ Et qñ mult⁹ vsus ẽ eoꝝ mollificãt virtutẽ ꝛ debilitãt virtutẽ renũ. ꝛ silr si admistreẗ i hora i q̄ ñ sũt nec̃ie lẽificatõ ꝛ sedatio doloris. ¶ Faciũt. n. renes susceptibiles mẽꝝ effusaꝝ ad eos pp mollificationẽ ipoꝝ: et dormire sup dorsuz ẽ ex eis q̄ lapidi ꝯferũt. Medicie vero ꝯueniẽtes cũ sũt ₰z plz medicie amare q̄ nõ sũt valde vehemẽtis caliditatis ꝛ addãt i eã. ꝛ oẽ cuius icisio ẽ vehemẽtior ꝛ cui⁹ caliditas ẽ mior ẽ meli⁹ ꝛ oz vt ille q̄ sũt lapis vesice sint vehemẽtius calẽ q̃z ille q̄ sũt lapis renũ. ꝛ ẽ hoc gen⁹ medicinaꝝ aliud q̄ꝝ opatio nõ ꝓportionaẗ ad caliditã et s̃tz imo nõ faciũt illud qd̄ efficiũt nisi cũ ꝓpetate. ꝛ mediciaꝝ ꝯminẽtiũ qdã sũt q̄ nõ sũt cũ illa supfluitate i virtute. ꝛ nã eaꝝ ẽ ad ꝯminuẽdũ lapidẽ puũ ꝛ illaꝝ q̄ ñ sũt cũ vehemẽtia qdã q̄ sũt vehemẽtis virtutis ₰z lapidez renũ sz sũt pue virtutis ₰z lapidẽ vesice: aut nõ hñt virtutẽ ad illũ sic lapis iudaic⁹. ꝛ qdã eaꝝ sũt q̄ sũt fortes ₰z lapidẽ renũ ꝛ operãẗ i lapidẽ vesice. ¶ Et qdã sũt fortes vehemẽtes i vtrisqz lapidib⁹ silr: sic auis q̄ noiaẗ altragulidos: ꝛ sic cinis scorpionũ. ꝛ quũ cõponũtur ex medicis ad lapidẽ medicie oz vt adiũgãẗ eis spẽs mediciaꝝ q̄ eas adiuuẽt ad opandũ qd̄ efficiũt de qb⁹ sũt medicie fortis ꝓuocatiõis: et extrahũt i vria grossa illd̄ qd̄ eradicaẗ de lapide et cõminuiẗ. ꝛ de illis sũt medicie i qb⁹ est alteratio ei⁹ qd̄ alie mouẽt medicie et moraẗ vt sua mora pficiãt itegritatẽ sue opatiõis. et iste medicie sũt nõ velocis penetratiõis pp piguedinẽ i eis ꝛ viscositatẽ et sũt cũ hoc faciẽtes digõnẽ. sic gũma feniculi. et de illis sũt medicie velocis penetratiõis et mũdificatiõis sic pip et allea. Et medicie ꝯfortãtes mẽbꝝ apud diuersitatẽ ĩpressionũ i eoꝝ ꝛ motuũ sup ipz ꝛ sũt medicie albezereati sic spica et casia et alie. et de illis sũt medicie i qb⁹ ẽ stipticitas subtilis sic sũt robub fructuũ et ꝯseruẽt mẽbꝝ. ꝛ qñz miscẽtur cũ istis medicinis medicie sedãtes dolores cũ ꝓpetate: aut stupefactiõe sua cũ ꝓuocatiõe. Quñqz ꝯpõim⁹ medicinã ₰z hãc formã: opaẗ virt⁹ nãlis i ea: q̄re vtiẗ eis q̄ ad lapidẽ sũt apd̄ lapidẽ postq̃z vsa fuerit illis ad hoc vt pueirẽt ille q̄ sũt ad lapidẽ ad locũ lapidis: ꝛ tunc vtiẗ liq̄factiuis et lenitiuis illic vt pmãeat mã lapidis et faciat ipsã morari vt opationẽ suã efficiat q̄ dñaẗ ei virtus administratiua quũ iã ante illd̄ vsa fuerit illis faciẽtib⁹ penetrare q̄ festiare fecerũt illis ad lapidẽ faciẽtib⁹ ad lapidẽ. et quũ ꝯminuẽtibus et cõprimẽtib⁹ ꝛ faciũt opationẽ suã pigrescũt medicine morari faciẽtes ꝛ ꝓuocatiue ꝛ penetratiue. Quũ ãt extẽdiẗ dolor administra stupefaciẽtia ₰m q̄ ẽ regula cognita i cõpositiõe medicinaꝝ. Et qñz ẽ necessariũ vt in medicina singulari vna sint plures haꝝ ꝓprietatũ. Nunc qdẽ numeremus medicinas ꝯminuẽtes lapidẽ ꝛ extrahẽtes ipz.

¶ De medicis ꝯminuẽtibus lapidẽ. Ca. xix.

Et sũt sicut costi radix: ꝛ radix rubei: et Abdelliũ et radix sine ꝛ cortex: radicũ aldemest: ꝛ cicer nigꝝ ꝛ ꝓpe aq̄ ei⁹ ꝛ sem̃ altee ꝛ fructus alkarasie et gũmi alzarur et i alzarur ẽ virt⁹ i hoc: et tribuli: ꝛ radix eoꝝ sũt boni ad illd̄: et radix albasce ꝛ sqlla et acetũ ei⁹ et oxymel ipsi⁹: et apiũ mõtanũ et calamẽtũ

et absinthiũ et casia ⁊ radix citroli cãpestris ⁊ xilobalś.⁊ carpobalś.et oppobalś.et radix eiꝰ ē fortis valdē et sem̃ malue cãpestris ⁊ cardꝰ ⁊ aq̃ radicis eiꝰ ⁊ scolopēdria et capillꝰ vene ris de q̃ sũaś pōdꝰ.ʒ.ij.i aq̃ rhaphãi ⁊ apiũ ⁊ radix athel ⁊ sem̃ canabis ⁊ virga pastoris et ꝓpe romana et cyminũ cãpestre.et radix pētaphilō et aq̃ eiꝰ et cãepitheos et poliũ.et radix aspagi et semē cipi egyptiaci et cortic. radicũ lauri et semē rhaphãi et scordeō.⁊ ex trēitates vitis albe et ruta agrestis.Et itez baurach armēi de q̃ sũaś pōdus auŕ.v.⁊ ꝯfi ciaś cũ melle et poteś i aq̃ rhaphãi tribꝰ die bꝰ.et itez scorie vel fortiŕ auŕ.i.cũ aq̃ tepida. et dixerũt qdã ꝙ si sumãś.lxx.grana pipis ⁊ optie terrãś et fiãt ex eis.vij.trocisci ⁊ deś i potu oi die troc.vnꝰ dīscēdet lapis ⁊ i fisticis ē virtꝰ q̃ ꝯminuiś lapis renũ.et de fortibꝰ ꝫ lapidē renũ sũt lapis iudaicus et pullegiũ et cãepitheos.et de fortibus absolute sũt cinis scorpionũ.et oleũ i q̃ ponũś scorpiōes stans sub sole linitũ iiectũ ꝑ siringã i lapide vesice.

¶ Cinis ãt scorpionũ regimen melius est vt linias vas sićk vriali spissũ luto sapiēte.deiñ pōas i ipso scorpiōes ⁊ dimittãś i furno cali do nocte.i.ad minus ita vt ꝑueniãt ad sum mũ i adustiōe ⁊ i mãe remoueãś.et vitrũ est melius q̃ꝫ testa exiccas ⁊ accipiēs virtutē.⁊ cinis leporis decollati ꝫ hũc modũ ē fortis de q̃ sũaś i potu pōdus.ʒ.ij.⁊ aq̃ eiꝰ sũt vehe mentis iuuamēti et resolōnis.et q̃ de eo ex more sumũś sũt cap̃ et extrēa ipsiꝰ exiccata i sole i vase eneo.et itez lumbrici terrestres exiccati.et itez vitrũ attritiōe fcm̃:vt atomi q i solis apparent radio.et itez cinis vitri ⁊ illō meliꝰ fit si igniãś sup cochliariũ ferreũ ⁊ tritũ cribelleś:deiñ pōaś sup aq̃ꝫ fabaz ⁊ oñ deś i ea qō de eo calciaś ⁊ itez reliquũ dōec pulueriześ totũ:deide teraś puluis sicut ato mi q sũt i radio solis ⁊ daś de eo i potu auŕ. i.i.xij.auŕ.aq̃ calide et illud melius est qō est de vitro albo claro.et de illis q̃ valde fortio ra sũt ē vnus lapidũ q i spōgia inueniũś.Et itez san.hirci exiccatus ⁊ ille melior ē qui su mitur in hac hora in qua coloraś vua. Que re ergo ollã nouã et ablue eã aq̃ ita vt remo ueaś qō de ea est de nã terrenitatis ⁊ salsedi nis ⁊ si fuerit lapidea erit melior:deinde de colla hircuz q habeat.iiij.annos sup illã ollã ⁊ dimitte primũ san.eius ⁊ vltimũ currere: ⁊ assũme mediũ tm̃:deide icide ipꝫ i frusta ꝑ

ua de qbus facias troc.quos pōas sup rete aut pãnũ mũdũ ⁊ aspge eos ad solē sub diuo pastorale ōfēdēs eos a puluerē ⁊ dimitte eos tã diu dōec eoz exiccatio vehemēs fiat i lo co ad quē ros nullo mō ꝑtigat ⁊ ꝯseruat tro ciscos ⁊ cũ volueris eos i potu tribuere da bis eis i potu cochliariũ.i.i vino aceti i hora getis doloris ãt i aq̃ apij mōtãi ⁊ videbis rē mirabilē.⁊ de eis q̃ fortiora sũt ē cinis ouoz gallie post q̃ꝫ euãta sũt a pullis.⁊ ō eis q̃ sũt vehem̃tis fortitudinis ⁊ meliora oiuz ē auis q̃ grece nōinaś tragulidos ⁊ auis ē ō gñre par uaz mior oibꝰ auibꝰ excepta aue regia ⁊ co lor corporis eiꝰ ē iter viridē ⁊ cinericũ ⁊ citri nũ ⁊ sup alas eiꝰ sũt pēne auree.et sup caudã ipsius sũt alba pũcta ⁊ plꝫ apparitiōis eiꝰ ē i hyme ⁊ apud piscinas ⁊ apō parietes ⁊ ipsiꝰ volatũi apud parietes nō ē fixio imo volat paz ⁊ cãtat ⁊ garrit sēper ⁊ mouet caudã.⁊ ipa cōedaś cruda sić ē qō meliuś ē ⁊ cōeditur elixata ⁊ assata ⁊ saliś ⁊ reseruaś vt caro sali ta.et qñꝫ aduritur sić ē i furno q nō sit cũ illa caliditate.s.cũ q̃ꝫtitate q̃ domineś ei adustio ⁊ ōstruaś virtꝰ ⁊ fit i vitreato vase ⁊ ꝫ moꝫ q dictus ē ad scorpiōes ⁊ alia ⁊ qñꝫ aduriś i olla lapidea aut butiniai ⁊ strīgiś caput eiꝰ.et cũ ꝑtrãsit terminũ rei tēdes ad adustōeꝫ tũc retie.⁊ qñꝫ pulueriząś illud qō ō ea salitũ ē ⁊ assatã ipsiꝰ cũ pipe ⁊ sićibꝰ ei bibaś tritũ eiꝰ a puluerizatiōe aut adustiōe cũ vio claro cũ melle aut aq̃ mellis aut cũ ꝯditio.⁊ siŕ vna q̃qꝫ haz mediciaz.⁊ existimãt qdã ꝙ h auis sit auis spie sꝫ h ē q̃ nōinaś frãcigie safuriō ō q̃ nō scio an sit illa aut alia.⁊ existimãt ꝙ qñ exiccaś ⁊ bibiś paulati extrahit lapidē ex oi lo co.et dixerũt q̃dã ꝙ lapis ipe extrahit lapi dē.⁊ itez fimꝰ collũbinꝰ ⁊ fimꝰ galli.⁊ existi mãt hunai ⁊ alkidus ꝙ qñ sumiś ō eo pōdꝰ. ʒ.ii.⁊ origãi pōdus.ʒ.ʃ.⁊ q̃ꝫtũ ipꝫ est zuccari tabarzet extrahit omnē lapidē.⁊ qñ ponũtur cũ eo pip ⁊ sal ⁊ ꝓprie i ōcoctiōe pullegii:et itez scarabei exiccati.⁊ existimãt qdã ꝙ suf fumigatō eiꝰ qō ē sub virga cũ spia exritil fa cit migeŕ lapidē:⁊ h ē ō illis q̃ ego ñ verifico.

¶ Medicine vero que cũ istis permiscentur pharmacis ad penetrãdũ sunt sicut piper.et calamentum. et cinnamomum . et iste cum hoc sunt iuuatiue in capitulo motionis lapi dis.Medicine aũt q̃ cũ istis ꝯmiscētur vt ꝓ uocēt cũ virtute ⁊ extrahant superfluitates crossas sunt sicut semina cognita ⁊ ꝓprie fe

nugre.⁊ sic daucū ⁊ meu ⁊ fu ⁊ assarū ⁊ aco
rus ⁊ ameos ⁊ keisin ⁊ siseleos: ⁊ semē agni
casti et sq̄nātū et cordumēi.et fortasse qdam
hoīes dn̄t bonū eē vti cātaridibus. ⁊ iste qđ
medicīe cū vehemētia ꝓuocatiōis sue nō sūt
priuate ipssiōe i lapide. Medicie vero dolo
ris sedatiue sūt sic sem̄ lini ⁊ mucilago eiꝰ:et
sic nuces ⁊ auellāe:⁊ sem̄ altee ⁊ hn̄t ordinez
ēt ad mās lapidis.⁊ ꝯuēiētiora ad corpꝰ re-
nū ex narcoticis ē illđ qđ sciuimꝰ. ¶ Medi
cie āt ꝯfortatiue sūt sic been ⁊ aristoł.⁊ liliuz
siccū ⁊ sem̄ agnicasti.et itez sicut rosa et ba-
laustie:et sq̄nātū et sādali. Medie vero ꝯpo
site ad lapidē sūt sic mithridatū ip̄z nāqz for
tis opatōis ē i lapide renū:⁊ sic saggenea ⁊ si
cut cōfectio de scorpiōibꝰ cognita ad renes
⁊ vesicā.⁊ itez medicam̄ scm̄ cū sā. hirci qđ
noiat mān̄s dei ꝑꝑ suā nobilitatē. ⁊ medica
mē thesaurizatū dcm̄ scm̄ cū oleo balsāi qđ
est mirabile. ⁊ sic medicam̄ forte qđ exꝑtiꝰsu
mꝰ. Recipiēs cineris vitri ⁊ cineris scorpio
nū:⁊ cīeris radicū cauliū nabati:⁊ cīeris le-
poris ⁊ lapidis spōgie ⁊ san.hirci exiccati cō
triti:et cineris corticū oui de q̄ pullus egres
sus ē et lapidis iudaici et gūmi nucis:⁊ aco
ri ꝑtes eq̄les:⁊ petroselini dauci pullegij gū
mi arabici et se.altee et pipis oiuz aā.ꝑtē.i.
⁊.ʒ.cū melle ꝯficiāt cuius dosis sit vsqz ad
aur.ij.et supra cū aq̄ tribuloꝝ decoctoꝝ cuz
cīeribꝰ nigris. ¶ Et hoc ēt ꝯuēiēs ē ei q i ve
sica est extrahēs ip̄z similē luto albo. et itez
ex eis q̄ sūt fortia aggregata ē illđ qđ recipit
se.melōis ⁊ vitri adusti et culbū ꝑtes eq̄les:
sūat cū aq̄ cīeris.et itez fimi colūbini ⁊ fimi
galli deł aliqd cū aq̄ rhaphāi:aut cū vīo aut
cū aq̄ cał́a ē.n.aggregatiuū. et de illis q̄ sūt
aggregatiua ē vt sūat ꝯdisi pōdꝰ.ʒ.i.fimi co
lūbini.ʒ.i.scarabiei.ʒ.i.duodecia terāt ⁊ deł
cū vīo.⁊ itez lapis spōgie scolopēdrie capil-
li veneris se.altee petro.eq̄lr ⁊ sit dos q̄stuz
necesse ē i aq̄ apij:aut aq̄ radic. aut aq̄ tribu
loꝝ:aut aq̄ rhaphāi.⁊ itez đ eis q̄ sūt aggre
gatiua ē illđ qđ.℞.grāoꝝ fructꝰ balsāi cala
mēti cāpestris sicci lapis spōgie se.malue et
albedarūgi sicci ꝑtes eq̄les terāt ⁊ deł ex eo
oī die cochliariū.i.cū vīo ꝑmisto.q.ōʒ.iiij.⁊
de illis q̄ ꝓpriora sūt ei q ē i renibꝰ ē illđ qđ
℞.meisus sūiriō āboꝝ aā.pōdus.ʒ.ij.pipis.
ʒ.iiij.cuius dosis sit ƀz q̄stitatē q̄ existiat cū
oxymelle squillitico. Et itez rute cāpestris
malue cāpestris radic.apij ꝑtes eq̄lis đ qbꝰ
sūat q̄stitas duoꝝ cochliariū q̄ coquat i vīo
⁊ coletuꝛ et bibatur vinū.⁊ itez radix penta
philō cū oxymelle sq̄llitico aut aq̄ mellis. Et
itez se.raphāi ⁊ culbū eq̄liter sūat i potu vna
vice pꝰ. et itez granoꝝ almahaleb excortica
toꝝ tritoꝝ aur.ii.croci aur.i.aristoł.aur.ʒ.cō
ficiāt cū melle cuiꝰ dosis fit.ʒ.iiii.⁊ itez cor-
dumēi pōdus.ii.ʒ. cū tertia sui cortic.radic.
lauri.⁊ itez sem̄ albarmel ⁊ bdelliū sumāt de
qbꝰ fiāt pilule ⁊ sūat đ eis oī die pōdus.ʒ.i.cū
aq̄ ca.⁊ cū aq̄ folioꝝ rhaphāi aut enule hūiđ
aut cū aq̄ oliuaꝝ. ¶ Medicam̄ vltimū sedās
dolorē ⁊ extrahēs lapidē.℞.sumiriō ⁊ ē apiū
cāpestre ⁊ dr̄ apiuz ꝑsicū.ōʒ.i.cipi egyptiaci
spice aromatice se.papaueris ał.cinamōi ca
sie pipis ał.se.baucie acori oiuz ana.ōʒ.i.⁊.ʒ.
lapis iudaici lapis đ lati đ regiōe macedōie
ana.ōʒ.ʒ. ꝯficiāt cū melle de q̊ sumatur ad
magnitudinē auellāe cū vino.s. ¶ Medicam̄
ꝯferēs generatiōi lapidis.℞.se. citroli pulle
gii se.altee.omniū ana.ʒ.i. se. cucu.hortulāi.
se.melōis dragagāti.oiuz ana.ʒ.ʒ.misceātur
oia ⁊ sumātur sitqz dos. eius pōdus.ʒ.ii.cū
vīo subtili ꝑmisto. Aliud.℞.lapis inēti i spō
gia radicis tribuli se.baucie oiuz ana.ʒ.ii.se.
cucu.hortulāi se.melōis se.altee amili oium
ana pōdus.ʒ.ii.se.feniculi anisi polii oiuz aā.
ʒ.iii.⁊ quādoqz dātur eis i potu aq̄ i qbus đ
coquāt medicie lapis sic aq̄ i qbus decoquū
tur cāepitheos ⁊ poliū ⁊ calamētū ⁊ siseleos
⁊ radix tribuli ⁊ fructꝰ eiꝰ ⁊ scolopēdria ⁊ ra
dix malue ⁊ capillus veneris ⁊ virga pasto.⁊
ra.tamarisci:⁊ ra.eupatorii.⁊ sem̄ altee et sūi
riō ⁊ saguas ⁊ pullegiuz ⁊ alia ex diureticis.
¶ Et quādo adnistrāt i diebus sanitatis ꝓ
hibet generationē lapidis.ēt.⁊ ex decoctiōi-
bus qbꝰ iuuamētū ꝯfert lapidi renū cū eoꝝ
administratio assiduāt i horis porisimi vt deco
quāt folia malue cāpestris ⁊ ponāt i dcoctōe
eius butyꝝ ⁊ mel de q̄ sūat i potu res pluri a
frāgit.n.lapidē ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ lenit iter eiꝰ
⁊ extrahit eū cū facilitate . ⁊ ruffus qdē dixit
ꝙ plurima balneatio i thermis sulfureis frā
git lapidē.⁊ hoc fortasse facit ꝑuenit ad hoc
ꝙ q̄dā aq̄ cał́e que quādoqz vlcerāt cutē quā
doqz ponūt.s.i eis medicie lapidis ⁊ submer
giť i eis pānus dū sūt cał́e ⁊ pōitur sup locū
lapidis resoluit ipsū.⁊ ego iā exꝑtꝰ sū res hu
ius generis i regimine aūt i ꝑparatiōe lapi-
dis ad hoc vt eleuetur ⁊ patiatur a medici-
nis cū facilitate lubricitatis ⁊ exitus:oʒ vt ad
mistrētur olera mollificātia iungēdo cū frica
tiōe.⁊ silr empła ⁊ embrocationes ⁊ cerata

mollificātia:τ balnea τ tie cū quātitate q̄ nō mollificēt virtutē sup̄flue τ debilitet̄ expulsi na.τ quādoq₃ currit pp̄ illud ad mēbꝝ addi tio materiei.τ tūc bibit̄ medicam̄ ad eradica tionē lapidis vt fiat facilis sup ip₃ eradicatō τ extractio.τ o₃ vt misceat̄ cū mollificātibus ꝯfortātia ƀ₃ canonē motū τ ꝓprie cū nō ē cū ꝯfortātibus pluria ꝯtrarietas ad itētionē q̄ ē i resolutiōe.τ illa sūt sicͭ oleū ō lilio τ oleū ō spica τ oleū ō alcāna τ corpa eoꝝ ēt:τ oleū al keiri aggregat itētiōes plurimas deide stri gat̄ mediū τ alchati τ pectē vt dilatat̄ mea tus desup aut fricet̄ cū manu deide det̄ i po tu medicam̄ ꝯminutiuū τ si fuerit sūptū i po tu tūc ꝯueīt vt adhibeat̄ diuretica.τ n̄ ē ma lū vt bibat̄ ēt q̄ð ē sicͭ casiafistula cū olo ami gdalino τ cū sicco viscoso q sit de succis diu reticis i quibus sūt viscositas τ lubricitas cū oleo amigdalio.τ ex eis q̄ ꝯferūt post mollifi catiōnē:aut cū excusatio ē a mollificatiōe ꝑ pter illō q̄ð scis de lapide suspēsō moto sūt vaporatiōes cū spōgia τ similibꝰ sibi ifusa in aq̄ τ oleo τ cū pāno aut furfure aut empl̄a ca lefacta τ viscosa aut cū oleis calidis calefactis sicͭ oleo rutio aut cū oleo τ castoreo.τ ē neces sariū vt ꝯseruet̄ calefactio emploꝝ.Q̄ð si ne cessaria sūt fortiora illis ponāt̄ vētose vacue sup lapidē:τ sit eaꝝ positio dolorosa vt attra hat ip₃ deide depōatur ab illo loco ad illū q ē sub eo ad iferiora τ suspēdāt̄ sīlr ƀ₃ grada tionē ōscēdāt a loco renū ƀ₃ obliq̄tionē emū ctorioꝝ ad iferiora.Quūq₃ descēdit ad vesi cā sedat̄ doloꝛ.et quādoq₃ exercitiū et motꝰ et eq̄tatio sup anial i q̄ete icedēs sufficiūt et sīlr descēsus p gradū et ꝓprie postq̄₃ admi strate fuerit iunctiōes. Quūq₃ ōscēdit ex ve sica ad meatū virge tūc fortasse facit dolorē. et tūc o₃ ut regatur regimie illius loci cū eis q̄ dicemus. ¶Regimē aūt dolores quādo ꝯmouet̄ et ꝓprie apud virgā pp̄ magnitudi nē lapidis aut ꝓpter dētes i ip̄o et fracturā rascatōis τ aspitatē excoriātē quādoq₃ possi bile ē vt fit cū bal.τ tia.Quū aūt sup̄fluūt et mollificāt redit doloꝛ vehemēs post horā.et embroce ō cāomilla.et meliloto τ altea τ fur fure bōe sūt et iuuatiue. et si fuerit ꝯstrictio aliq̄ nature tūc de rectioribꝰ rebꝰ ē extrahere fecē cū suppositorio aut cū clisteri nō magno q̄ð coarctet.et dolorē faciat imo supposito riū amabilius ē mihi.et i lēificatiōe nature ē alleuiatio plurima et sedatio doloris et nō est semita ad admistrandū catharticū.ipsum enim ledit τ nocet per illud q̄ð descendere fa cit desuper.Clistere autē cū i eo ponunt̄ adi pes τ vnctuosa τ virtutes mollificātes τ vir tutes diuretice facit cū solutōe ventris leni tatē τ frangit dolorē τ adiuuat ad extractio nē lapidis.τ cū doloꝛ est fortis sedatur quan do curatur cū eis que dixius deide cū curat̄ lapis multiplicatur.Quare rectius est vt ab stineatur a medicis fortiter mouentibus et admistrentur clisteria leuia lenificantia τ in unctōes q̄ cōpmendo τ fricando fiunt τ ce rataria mollificantia lubricantia τ de illis q̄ iuuant i hac hora est admistratio vomitus τ illud est de eis que miorant materias com primentes lapidē sed fortasse nocet per illud q̄ð attrahit lapidē ad superia τ si fuerit do loꝛ de illis que nō remouentur prorsus tunc necessariū erit dare i potu illud q̄ð stuporem τ iteꝝ filoniū τ etiā mithridatū mandragora tū τ tyriaca que nō est antiqua.imo ē ad no uitatē declinis τ est virtus opii remanens. Ipsa.n.pluribus confert modis cōfert nāq₃ ex parte tyriacitatis τ ex parte ꝓuocationis τ cōminuit lapidē τ ex parte stupefactionis doloris τ quandoq₃ adiuuat i diebus vento sitatē i renibus coarctantē etiā lapidē. τ co gnoscitur per signa ventositatis renū aut vē tositatē i itestis cōprimentē ipsum τ cogno scitur per signa sua quare o₃ tunc vt itendat̄ ad ea que frangunt ventositatē sicut ruta et semē eius τ semē apii τ anisum τ ameos et carui τ nigella dando i potu i eis que sunt si cut aqua mellis aut emplastrando aut faciē do ex eis ceratū cū oleo aliquo τ vtendo i eo clisteri τ si fuerit lapis ꝓpter ap̄a calidū cu ret curatōe ap̄atis renū i primis. ¶Et suffi cient ea que scis de embrocis τ emplastris τ ceratariis ifrantibus que preterierunt tibi in capitulis pluribus asperso super eo modico aceto donec penetrent τ similiter fiat clister̄ cū istis succis τ cū oleo roſ.cū eis τ si idigēt phlomia fiat.τ si fuerit ꝓpter ap̄a duꝝ tunc adhibeantur ea que sunt sicut mucilagies ca lide vt mucilago se.lini. fenugreci τ altee. et se.almaru permiste cū eis que ifrant.τ simi liter camomilla τ melilotū τ tribuli et ane tū.τ ita admistrat̄ epithymata.τ q̄nq₃ admi nistrat̄ epithimata o₃ vt ponāt̄ i eis q̄ sūt si cut gūma pini τ serapinū τ ammōiacū τ sto rax τ castoreū τ sicͭ myrrha.τ iteꝝ olea cali-

da cū ꝯfortātibus alibuiquis.⁊ de vnguentis vnguentū diaquilon ⁊ vnguētū de adipibus ⁊ alia:⁊ cū videris inflātionē ꝓuocabis tunc. Cibi aūt lapidē patientiū sūt illi q cōtrarii sūt cibis nocētibus eis:⁊ carnes auiū assate habētiū colorē cineritiū auiū i domibus habitātiū dissolute cū decoctiōe nō nocēt eis.⁊ similiter q̄ de carnibus sūt subtilia ⁊ cācri assati caro ꝯfert eis.⁊ oꝫ vt i cibis eoꝝ ponātur capita cardi ⁊ asperagi ⁊ proprie campestris cum aqua cineris et oleo cartami.

¶ Fen.xix.de dispositiōibus vesice et vrine duos comprehendens tractatus.

¶ Tractatus.i.de dispositionibus vesice.

¶ De anatomia vesice. Capitulum.i.

Quenadmoduꝫ deus excelsus creauit.et fecit vasa aggregatiua ꝯprehendētia totū vsque quo aggregatur deinde expellit totū simul ꝑ qd̓ fit excusatio ab ascellatiōe ꝯtinua hora post horaꝫ sicut sciuisti. Similiter ꝑparauit excelsus et creauit eis qd̓ ꝺ̓ supfluitate aquositatis attrahatur digne excuti et expelli capacitatem et sacculum comprehendenteꝫ totalitatem eius aut plurimuꝫ eius donec surgat ad extrahendam ipsam semel. et non sit necessarium expellere ipsam continue. sicut accidit patientibus distilationem vrine et capacitas illa est vesica. Et creata est neruosa ex neruis ligamenti vt sit vehementioris fortitudinis et sit cum fortitudine susceptibilis extensiōis plane sustentate vt ipleatur aquositate. Quūqꝫ repletur eūatur quod in ea est cum voluntate ad quam perducit necessitas et in collo eius est carnositas retenta vicina lacerto. Et quidē duas hꝫ tunicas q̄rū interior in ꝓfundo est dupla extrinsece qm̄ ipsa obuiat aquositati acute.et subtiliatus ē creator sapienter in attrahēdo aquositateꝫ ad eā et in extrahendo aquositatē ab ipsa q̄re peruenire fecit ad ipsam duo emunctoria. que sunt renum. Et quum ad ipsam peruenerūt seperauit vesice duos annlos quos facit incedere inter duas tunicas incipientes in primis penetrare in tunicam primam perforantes eam deinde habentes incessum habentē quātitatem inter duas tunicas deinde submerguntur in tunica interiore disrupentes vtrāqꝫ eaꝝ concauitatem vesice ita vt quando repletur aquositate et sustentaꝛ cooperiat tunica alia tunicā exteriorem expulsā ad ipsam ab iteriori parte ⁊ ꝓfundo taliter vt existimeꝛ.q.tunica vna ⁊ nō sit i eis penetratio ⁊ ꝓpter illud nō redit aquositas ⁊ vria cū stringiꝛ vesica ad posteriora ⁊ ad duo emunctoria deīde creauit eis deus cuius virtus est sublimis collū expellens aquositate ad virgā anfractuosū plures habens anfractus ꝓpter quos nō mundificaꝛ ab aquositate itegre expulsa ꝓprie i masculis. In eis nāqꝫ tres hꝫ anfractus.⁊ i mulieribus hꝫ anfractū illum ꝓpter ꝓpingtatē vesicaꝝ eaꝝ cū matricib⁹ ipsaꝝ.⁊ illius colli eius quedā pars munita est eo ꝙ circundat ipsum sicut suffocatoriuꝫ ⁊ expressoriū ita vt ꝓhibeat exitū aquositatis ab ea nisi cū voluntate mollificante illuꝫ lacertū adiunctū lacertis ventris fm̄ ꝙ sciuisti i loco suo nisi illi lacerto adueniat nocumtū aut superfluitatis necessitas ⁊ continuaꝛ vnicuiqꝫ lacertū eius neruus quantitatē habens ⁊ vene qete ⁊ pulsatiles ⁊ multiplicati sunt nerui eius vt ipsam sentiat illud cui initiatur ⁊ ad quod extenditur.

¶ De egritudibus vesice ⁊ cura eius. Ca.ii.

Accidunt iteꝝ i vesica egritudies cōplexionis cū materia ⁊ absqꝫ materia et apata ⁊ oppilatio de cuius sūma est lapis.⁊ ineniunꝛ i ea egritudies q̄ꝫtitatis i paruitate ⁊ magnitudie.⁊ accidunt ei egritudies situs in augmento ⁊ dislocatōe.⁊ accidunt ei egritudies solutōis singularis per apertōeꝫ ⁊ scissioné ⁊ icisionē ⁊ vlcera.⁊ quandoqꝫ cōicant vesice mēbra regalia ⁊ nobilia sicut cerebruꝫ ipm.n.fit dolorosum cū ea ⁊ aduenit ei vertigo ⁊ quandoqꝫ peruenit ad sirsen cā cōitatis egritudinū vesice calidaꝝ ⁊ sicut epati iterū multotiens.n.accit hydropisis ꝓpter frigus vesice. ¶ Et egritudies qdē vesice multiplicanꝛ i hyeme ⁊ curanꝛ iteꝝ sicut curantur ille q̄ sunt renū ⁊ cū medicis fortibus ⁊ magis remanentibus ⁊ sunt potōes ⁊ iniectōes ⁊ vnctōes ⁊ empl̓a qbus emplēꝛ duo emunctoria ⁊ sub vmbilico ⁊ i duabus singularib⁹ ⁊ dolores vesice multiplicāꝛ i aerib⁹ ⁊ i regionib⁹ ⁊ vētris septētrionalib⁹ ⁊ i tēporib⁹ frig.

¶ De his que calefaciunt vesicam. Ca.iii.

Diuretica calida oia calefaciunt vesicaꝫ ⁊ vnctōes ⁊ iniectōes ex ole.calidis et gūmis calidis sicut ole.costinū ⁊ nardinū et de bene ⁊ vaporatōes ⁊ emplastra ex medicinis predictis i capitulo renum calidis de qui

bus fiat emplastrum vbi scis.

¶ De his que īfrant vesicam. Capitulū .iiii.

Infrant eā potus sicci portulace ꝛ citro. et cucur. et potus spodii cū aqua frā ꝛ ex epithimatibus sandali et canfora et fausel cū lacte acetoso de quo butyꝝ est extractū et similiter mucilagies et succi frī et ole. frā sicut ole. de se. cucur. et ole. roſ. bonū et ole. de papauere et ole. de lactuce cū canfora et silibus et ī iectōib⁹, ꝑꝑe et lac asini ē iuuatm̄ valde.

¶ De lapide vesice et signis eius. Ca. v.

Oꝑꝫ vt tu consideres illud qđ dixius de lapide renū deide permuteris ad considerandū hoc ca. et tu qdē iā sciuisti illic dfaꝫ īter lapidē vesice et lapidē renū ī qualitate et quantitate ex capitulo lapidis renū. Differūt .n. vtriqꝫ lapides at ille q est ī renibus est leuioꝛ paꝝ et mioꝛ et magis trahens ad rubedinē et ille q est ī vesica est durioꝛ maioꝛ valde et magis decliuis ad soliditatē et ciereitatē et albedinē lꝫ generet̄ ī ea lapis q cōminuitur et ille qdē q est ī vesica discernit̄ ſm p̄lm post separatōeꝫ vrie. et ille cui p̄lm aduenit lapis vesice est extenuatus et ī renibus ē ecōuerso. et īfantibus qdē et q eos sequūt̄ aduenit lapis ī vesica et dicā hoc ꝙ vria ī lapide vesice est dcliuis ad albedinē et sedimē nō ē rubeū ad albedinē tendens aut cinereitatem et quandoqꝫ est vria grossa oleagie fecis et secundū p̄lm est subtilis et ꝑꝑe ī pricipio. et nō est doloꝛ lapidis vesice sicut doloꝛ lapidis renū qm̄ ille q est vesice tenet̄ ī spatio nisi cū lapis retiet vrinā qm̄ eius doloꝛ vehemens fit et qn̄ ipse cadit ī meatu et asperitas ī lapide vesice p̄lima est qm̄ est ī spatio ī quo poſſe est vt stet super eū illud qđ ipse retiet et ꝓpter hoc est maioꝛ qm̄ eius locus latioꝛ ē et accidit qn̄qꝫ vt sint ī vesica vna duo lapides et plures illis excoꝛiantes et multiplicant̄ confractio a rene et ex eis. et est quādoqꝫ cū arenositate fex furfurea ꝓpter abꝛasionē cuius a lapide abstergente. et ī lapide qdē vesice ē assiduatio pꝛuritus et doloꝛis ī virga et ī radice eius et ī pectie cōicatōe virge ad vesicā et habens eū multiplicat contractōeꝫ virge sue ꝑꝑe cū est puer et assidua fit eis erectio. et quandoqꝫ perducit ad exitū ani et ad retētōeꝫ et difficultatē cū hoc ꝙ illud qđ egredit̄ cū foꝛtitudie propter cōpꝛehensionē suam a stricto ꝛ ab īpellente post ipsū. ꝛ quandoqꝫ migit ī fine eius vria quā vult. ¶ Et quotiens eūat̄ ex vria quā migit desiderat migerastati ꝛ agens illud est lapis expellens expulsionē vrie aggregate. ꝛ multotiens migit̄ san. ꝓpter rascatōeꝫ lapidis propꝛie quando est asꝑ magnus ꝛ multotiens pungit. Cūqꝫ ergo resupinat̄ lapidosus ꝛ eleuant̄ anche eius et cōcutit̄ remouet̄ lapis a meatu. ꝛ quando tunc fit cōpꝛessio super pectinē eiicit̄ vria ꝛ hec est significatio foꝛtis super lapidē. ꝛ quādoqꝫ alleuiat illud ī curatio lapidosi super genua suo ꝛ cōmotio mēbꝛoꝝ suoꝝ adinuicē. ꝛ quando alleuiat̄ per ītromissionē digiti ī anū ꝛ remtōeꝫ lapidis ſm hm̄ōi pꝛeparatōeꝫ. ꝛ quandoqꝫ alleuiat̄ illud per figuras alias cōpꝛessionis ꝛ expꝛessionis ꝛ resupinatōis ꝛ īcuruatōis quas experimētū iuenit. Cū ergo nō confert illud admistret̄ alchatir ꝛ extrahitur ꝛ expellit̄ vria et est significatio foꝛtis. ꝛ similiter ꝛ difficilis fiat eius ītromissio tunc melius est vt nō laboꝛet̄ cū conamie ꝛ quandoqꝫ significat alchatir per illud qđ associat̄ ei materia ex qua generat̄ lapis. ꝛ lapis qdē ꝑuus magis retiet vrinā qꝫ magnus qm̄ figitur ī meatu magnus vero remouet̄ a meatu velociter. ꝛ scias ꝙ lapis vesice multiplicat̄ ī regiōibus septētrionalibus ꝛ ꝑꝑe ī īfantibus.

¶ De curatōibus lapidis vesice. Ca. vi.

Lapis vesice īdiget medicis foꝛtioꝛibus quoniam ipsa est frigidioꝛ ꝛ quia est lōginquioꝛ ꝛ qm̄ lapis eius est vehementius confirmatus ex vehementia coagulationis. et medicine eius sunt medicine foꝛtes pꝛedicte in curatione lapidis renum ꝛ eis quidem conferunt sagzenea ꝛ mithridatum cum lapis est paruus aut lenis ꝛ similiter athanasia. ꝛ conferunt ei scolopendrie pondus ʒ.i. ꝛ mahaleb excoꝛticate. ℥.ſ. sirupus iuuatiuus ei. ℞. miliū solis triti. ʒ.xv. capilli veneris ʒ.vii. petroselini. ʒ.iiij. ficus albus .vij. numero decoquantur cum .iiij. lib. aque donec remaneat lib. i. ꝛ bibatur post exitum de balneo cuius dosis sit lib. ſ. ¶ Et oportet vt tie que in ea administrantur sint foꝛtioꝛes ꝛ ponantur in eis cum medicinis notis medicie que sunt sicut folia agni casti ꝛ capillus veneris ꝛ folium ꝛ assuefir ꝛ rosa eius ꝛ aliqd habens stipticitatem vt non superfluat mollificatio et ponantur in eoꝛum vnctionibus galbanum et pix et ammoniacum et eufoꝛbium. et melius eoꝛum est emplastꝝ de bdellio de mecha et meli⁹ eoꝝ oleoꝝ ē olꝫ de scoꝛ

pionibus emplatū ꝛ distillatū aut in iectū cū quo misceatur aliqd confortatiuū.ꝛ medicie qdē emplastroꝝ eoꝝ sunt radix scolopendrie ꝛ radix a sech ꝛ poliū ꝛ canabis ꝛ altea ꝛ capillus veneris ꝛ ponantur i eis illa que sunt sicut folia virge pastoris ꝛ auis predicta i capitulo lapidis renū ꝛ que diximus cū ea de ordibus eius valde conferunt ei.ꝛ de eis que sunt propria illis i curis ipsoꝝ est vt vtantur medicis lapidis i iniectōe ꝛ iuuātur eis vehementer.ꝛ quando vrie fit difficultas ꝛ retinetur cā lapidis vesice ꝛ nō est semita ad sciendū ꝓpter aliqd qđ ꝓhibet aut ꝓpter timorē tunc de hoibus est aliqs q igeniatur ꝛ in eo qđ est iter anū ꝛ testiculos scissurā efficit paruā ꝛ ponit i ea cānulā vt egrediat̄ qui cognoscit anatomiā vesice ꝛ cognoscit locū colli eius cui continuatur vasa spermatis ꝛ cognoscit locū arterie ꝛ locū carnosum vesice vt caueat illud qđ oꝫ ipsum cauere quare nō accit nocumentū i generatōe aut fluxus san.aut fistula que non consolidatur ꝛ oꝫ vt vaporet itestia ꝛ vesicā ante illđ resupinus.

¶De regie qđ i ipso ꝑcipit̄. Capitulum.vii.

Est vt preparet̄ sedes ꝛ sedeat eger sup eā ꝛ sit presens mister ꝛ itromittat manus suas sub genibus eius deide preparetur ad scidendū ꝛ oꝫ vt ante teneat lapidē ꝛ faciat ipsum peruenire i locū q sciditur ꝛ illđ faciat itromittendo digitū mediū i ano viroꝝ ꝛ virginū ꝛ mulieꝝ corruptaꝝ i orificio matricis donec iueniat lapidē ꝛ cōprimat manu alia desuper faciendo vt descendat lapis ex mirac ꝛ sumine donec descendat lapis ad locū propiquū ori vesice ꝛ studeat vt expellatur lapis talr vt remoueat̄ a cōmissura quātitate vnius pili ꝛ caue ne scidas sup cōmissurā qm̄ est malū cōmissura.n. ꝺm virtutē est locus mortalis ꝛ oꝫ vt nō cadat i expulsione abbreuiatio vel defectus qm̄ euenit tunc scissura lata que nō sanat̄.Cūqꝫ expellis ꝛ vides scissurā nō penetrantē tūc perfora si tua operatio huius quantitatis nō perducit ad dolorē vehementē ꝛ torsionē colli ꝛ casum virtutis ꝛ destructōeꝫ motus ꝛ sermonis ꝛ contractōeꝫ palpebraꝝ ꝛ oculi si āt ꝑdurerit ad illud tunc nō perfores ipsum nā si ipsum perforaueris morietur illico.¶Amplius fac sup ipsum scissurā tendentē ad transuersum parumper cū igenio bono ꝙ nō contigat neruū studendo vt cadat scissura i collo vesice nā si ceciderit i corpore vesice nō consolidabitur oino ꝛ stude quantū potes vt scissio miioretur nā si lapis fuerit paruus fortasse expellet̄ cuꝫ expressione magnus vero idiget scissione ampla ꝛ fortasse idiget extrahente qđ ipsum extrabat.ꝛ quandoqꝫ est lapis magnus valde quare nō est possibile vt scidatur ꝓpter magnitudinē suā quare oꝫ tunc vt cōprehendat̄ cū tenaliis ꝛ rumpatur paulati ꝛ assumat̄ qđ frangatur ꝛ nō remaneat i vesica aliqd oino nā si remāserit magnificabitur ꝛ fiet magnū ꝛ multotiens accit vt perueniat lapis ad collum vesice ꝛ qđ seqtur virgā ꝛ tunc oꝫ vt sine cessatione iungatur pectē ꝛ fiat cōpressio super ipsum ꝛ sit tecū adiutor ita vt quando frigitur lapis i loco scidas subtus eū et extrahatur ꝛ fortasse erit rectius vt ligetur post ipsum ad anteriora cū filo ita vt nō redeat ꝛ si penetrat ad locū propiquū capiti virge non oꝫ vt laboretur ad extrahendū eū ex ipso. Illud.n.facit fortasse accidere vulnus qđ nō cōsolidatur. Immo oportebit vt equet̄ aut stringatur qđ est post ipsum ꝛ scidatur subtus caput virge vt egrediat̄.Cū ergo feceris i lapide oia que dicta sunt i capitulo de illo et extraxeris ipsum fortasse accidet ex cōpressiōe vētris cū fortitudie ꝛ ex dolore scissionis apa ꝛ est res timorosa.ꝛ ex eis que nō perueniūt euenire illud est vt iā clisterizes egrū ꝛ extrahas fecē eius deide des ei i potu post illđ aliqd leniens naturā ꝛ nō cibes eū nisi re parua ꝛ lenificante. ¶Si autē idigueris phlomia vt alleuietur ex miioratōe fac ꝙ si volueris vt alleuietur ꝛ apparent signa apatis ꝛ dolor fit vehemens valde tunc oꝫ vt sedeat eger in tina aut pelui aque i qua decocta sunt lenificātia sicut molochia ꝛ semē lini ꝛ altea ꝛ furfur ꝛ cū illa aqua sit cōmistū oleū plm ꝛ cōquasatū cū ea ꝛ sit illa aqua tepida. Cūqꝫ extraxeris eū de tina iunges partes virge cū oleis lenificātibus sic ē oleū camōillinū ꝛ anetinū ꝛ ponas super vulnus butyꝝ tepidū ꝛ funde i ipsum.ꝛ pones super ipm cottū ifusum in oleo ros.ꝛ pauco aceto deiā admistra medicias cōsolidatias si āt magnificat̄ apa assidue fac eū sedere i tia ꝑdicta i decoctōe fenugreci ꝛ se.lini ꝛ si dolor fiat fortior fac eū sedere i die scđo ꝛ i die tertio i aq̄ ꝛ oleo lapidis Ille āt quē scissura ꝛ vulnꝰ nō ita dolor̄ faciunt vt ide curēt soluit̄ i die.3.ꝛ oꝫ vt assiduet calefactōeꝫ vesice cū oleo ruta cū.n. calefac̄ ē

rectoris dispositionis et minoris doloris. et
minoris vrine. Et vrina quidē ledit valde p
foratos.et pp illud oz vt sumāt i potu aquā
paulati. et quotiēs migūt oz vt sit minister
cōseruās manu sua locū ligamēti et compri
mat eū vt nō ifūdat vrina locū scissū.Ampli
us nō potest esse qn eūetur aut nō currat de
san.q̄ztitas que necessaria ē. ¶ Et est illic ti-
mor apostematis et corruptiōis membri cū
alteratur color eius ad corruptionē a rubedi
ne:aut vt currat ⁊ superfluat et timeatur flu
xus san. Et primū qdē oz vt curetur ꝫ q̄ vi
des signū p̄dictū imo icidatur vel scalpellet
illico vt currat san.et vt pōatur desuper em
plastrū ex aceto et sale i pāno lini tā diu do-
nec ꝓhibeat corruptionē. In secūdo aūt qđ
ē vt timeatur fluxus sā.ē rectius vt sedeat in
aquis stipticis cognitis et pōatur super locū
tus et atrimētū trita et supra ipsa cottū et su
pra illa cottū aliud magis madefactū aceto
et aq̄. Et si scieris q̄ vena magna aut arte
ria icisa sit adde icuratiōe eius cū cōstrictio
ne.et si san.inobediens ē et nō cessat et nō sa
natur tunc fac eū sedere in aceto forti. et for-
tasse idiges vt phlomes eū vt attrahatur sā.
Et fortasse necessariū ē tibi vt ponas sup pe
ctē et iguina narcotica . Ex eis que accidūt
ex scissura et cursu sā.ē vt currat frustū sā.ad
vesicā et coaguletur super orificiuz eius q̄re
fit difficultas vrine et tūc necessariū ē vt itro
mittatur digitus i foramine et auferatur no
cumētū ab orificio vesice et collo eius et ex-
trahatur aut curetur locus cū aceto et aqua
donec resoluatur clandēs ꝯgelatū et extra-
hatur.et ex eis q̄ accidūt ex illo ē abscissio ge
neratiōis. Signa aūt mala q̄ cū accidūt ex-
pectat medicus mortē sūt vt si fortis fiat do
lor sub vmbilico et ifrideāt extrema et acuat
se.accidāt rigor et casus virtutis . Amplius
cum additur vehementia doloris loci perfo
rati et accidit singultus et mouet̄ vēter mo-
tu extraneo : tunc iam appropinquat mors.
Signa aūt egri bōa sūt salus ratiōis et sani
tas appetitꝰ et vt sit color et forma sāi valde.

¶ De apostematibus calidis in vesica et al-
dubellati in ea. Capitulum.viii.

A Ccidit q̄zuis nō plꝫ apa calidū i vesica
ex mā san.cholerica aut ꝯposita et est
egritudo mala. Et multotiēs accidit illud et
ꝓprie in infantibus causa lapidis et dolorosi
tate eius et quia ipse conquassant vesicam.

¶ De signis. Capitulum.ix.

S Ignificant q̄ apa est i vesica calidū fe-
bris ⁊ retentio vrie aut difficultas eius
aut distillatio ipsius ⁊ retentio qdē est cū ia-
cent ⁊ nō pñt eiicere aliqd de ea nisi stantes.
⁊ quandoqz est retentio stercoris ⁊ iflatio pe
ctoris ⁊ ilii cū dolore pungitiuo ⁊ pulsatione
⁊ quandoqz appet rubedo exterius ⁊ signifi
cant ipsam ex tranqlitate ifirmi quā inenit
ex vaporatōe.⁊ de accidentibus q̄ cū ipso ac
cidunt sunt sitis vehemens ⁊ vōitus cholet
pure ⁊ asma ⁊ frigus extremitatū ⁊ fortasse
nō calefaciunt ⁊ alienatio ⁊ nigredo lingue
⁊ noceri ⁊ oi acuto ⁊ diuretico ⁊ ꝓprie cuz
sunt hu.corporis calidi. ¶ Significant ergo
ipsum etas ⁊ cause p̄terite ⁊ p̄sentes de illis
q̄s scis.⁊ deterius est illud cū quo continuat̄
caliditas fe.acute ⁊ vehemens fit retentio
vrie ⁊ stercoris ⁊ fortis fit dolor ⁊ i vria nō
est digō . est.n. mortale.⁊ hoc plus est cū fit
aldubellati. Quū āt apparet i vria fex subsi-
dens leuis tunc est maioris spei. Cū dubella
ti vero apparet de horripilatōibus diuersis
⁊ febribus pmistis illud qđ dixius i aldubel
lati renū.⁊ silr significat maturitatē eius le-
nitas ⁊ sunt de accidentibus digōnis vrina
⁊ sedimē eius.⁊ significat eius eruptionem
vria habens admistū pus. ¶ Si autē signa
maturitatis nō apparuerit nō rūpetur ante
hebdomodā.⁊ plurie exiture uesice fiunt ver
sus collū eius quandoqz declinant ad ptes
alias ⁊ quandoqz aperiuntur ad partē vesi-
ce iteriorē ⁊ q̄nqz aperiunt̄ ad partē aliam.

¶ De curatōibus apt̄ū vesice. Capitulū.x.

O Pꝫ i primis aut ex basilica sinistra fi-
at phlomia ꝫm virtutē est.n.prima cu-
rationū eius ⁊ melior eax ⁊ festia si illic fue-
rit caliditas valde vehemens ad empl'a apo
crustica spatio breui ⁊ nō supfluas i eis neqz
ꝓlōgeris illud nāqz nociuū est ⁊ idurat apa
velociter imo si iceperis a mollificatis cum
nō fuerit aliqd qđ ab illo ꝓhibeat ex sensu
vehementi erit melius qm̄ mēbꝝ est neruo-
sum. ⁊ ꝓpter hoc vehemens fit tranqllitas
egri ex vaporatōibus repcussiuis spatio bre-
ui factis vaporatōibus cū spongiis ⁊ lana in
fusis i aq̄ i q̄ decocta sunt lenitiua resolutiua
⁊ vesicis i qbus suflatū est plenis aq̄ calida ⁊
oleis lenitiuis subtiliatiuis ⁊ ꝓpinqs eis que
iam sciuisti i capitulo curatōis renum ⁊ cuz
hoc te subtilia vt initias si tolerat per strin-

gã i primis qð fit sicut mucilago psiliĩ i lacte asine aut aq̃ ordei i lacte asi. qm̃ ẽ magis sal ua. Et post illud lac asine et adeps.et post il lud casiã fistule i lacte ml̃ieris ꝑꝫ ordinẽ quẽ scis ꝑꝫ horas apatis.et quãdoqꝫ cõfert cliste rizatio facta cũ eis ꝑꝫ suos ordines.et de em plastris bõis postꝑ̃ncipiũ iceptiõis ẽ illð qð fit ex similia et fisamo excorticato cũ lacte et oleo viol̃.et oleo camomillino et similibꝰ.et iteꝝ napi bõi sũt.et iteꝝ sula elixata emplãta et vaporata. Qð si hebdomodã pertrãseat ⁊ approximet status tũc adhibeãtur farina fabaꝝ et semẽ lini et cãomilla cũ triplicato et similiter descẽdit per phlobotomiã saphene ⁊ dilatatei admĩstratiõe resoluentiũ que sint ex emplastris et vnguẽtis ꝑ̃dictis i capitulo renũ et quãdoqꝫ reges emplastro ex isopo et castoreo et cera et proprie post narcotica. et scias ꝙ assiduatio sessiõis eoꝝ i tina ẽ valde iuuatiua ita ꝙ quãdo aduenit eis vrina tunc rectius ẽ vt mingãt i ea. et aque tineaꝝ eoꝝ meliores sũt ille i quibus ẽ mollificatio de il lis que iã sciuisti multotiẽs.et quãdoqꝫ po nũtur i eis aldarsisabã et ciperi et cordume ni et spica et amomũ et sq̃nãtũ cũ fenugreco et se.lini et sedãt dolorẽ et apa.et iste aq̃ mol lificatiue q̃s multotiẽs sciuisti sũt sicut deco ctio se.lini et fenugreci. ¶ Et iteꝝ aq̃ i q̃ de coquũtur napi et albasce et caules. Et cura tio qdẽ aldubellati eius est ꝑ̃ma curatiõi aldubellati renũ imo necessariũ ẽ vt sint me dicine eius fortiores et qdã laudauerũt pa pa. al.põdus.ʒ.ii.et.ʒ.qð detur i potu in de coctiõe spice et sq̃nãti ⁊ ꝓprie qñ sunt diffi cultates vrine et dolor.et cũ vehemẽs fit do lor et timet mors nõ ẽ excusatio a narcoticis linitis et suppositis. ¶ Epithimata vero sint sic epithima factũ ex hyusqamo albo et mã dragora et papauere ꝯfectis cũ ole.aut sũat q̃rta.ʒ.i.opii et dissoluat i ole.viol̃ cũ pauco croco ibibat pãnus et suppõat i ano.fortasse. n.iueniet ꝑ illð trãquillitatẽ et dormiat loco eiꝰ et quãdoqꝫ admĩstrat de eo aliqd i sirin ga si tolerat et epithia de opio exteriꝰ fcm̃ ẽ fortis stupefactiõis potões vero ⁊ reliq̃ cura tio sunt curatio sirsen.et birsen. ¶ Apa duꝝ in vesica accidit a causis similibꝰ causis apa tis duri in renibus et plurimum eius fit suc cessione calidi et successione percussionis aut casus et quãdoqꝫ fit successiõe scissure. ¶ Si gna cum ea fit difficultas vrine et egestiõis simul aut accidunt ex ea accidentia duritiei renũ ex retentõe fecis ⁊ stupefactõis i cruri bus ⁊ agitatõe diuersa ⁊ debilitate ⁊ peruen tione ad hydropisiꝫ quamuis fit super ventrẽ ex duritie renũ ⁊ iter ea qdẽ discernit per lo cũ i quo accit grauitas ⁊ illud cui accit causa i primis. ¶ Curatões sunt eedẽ que sunt du ritiei renũ ex iunctõe facta cũ ole. calidis va poratõeꝫ cũ eis ⁊ dare i potu aquas i qbus decocta sunt seia diuretica cũ melle ⁊ casia fi.⁊ admĩstratio tinaꝝ ꝑm illũ modũ ⁊ scd̃m gradatões illic predictas ⁊ ex eis que ꝓpria sunt est vt admĩstrentur illa olea ⁊ gumme i siriga.s.eiectorio vrie si possibile est

¶ De vlceribus vesice. Capitulum.xi.

QVando fiunt a causis vlceꝝ notis q̃s iã narrauimus i capitulo vlceꝝ pecti nis ex excoriatõe lapidis aut excoriatõe hu. cholerici quandoqꝫ fiunt propter apa aut bo thor que vlcerantur ⁊ i eo cui assidue fit vri na acuta succedunt vulnera ⁊ vlcera . ⁊ sunt difficiliora plurimũ q̃ꝫ vlcera renũ qm̃ sunt vlcera mẽbri neruosi.⁊ ille cuius vesica dis. rumpitur moritur scd̃m plurimũ.qð si scin datur non incarnatur nisi cadat i prate par tis carnose.

¶ De signis . Capitulum.xii.

IAm dixius i capitulo vlceꝝ renũ differẽ tiã iter duo vlcera.⁊ dixius ꝙ vlcera ve sice faciunt difficultatẽ vrie ⁊ retinent eam ⁊ ꝙ dolor eoꝝ est i loco pectinis ⁊ ilii ⁊ quod egrediũtur cũ eis cortices albi aut grossi ma gni si sunt i vesica aut tenues parui si sunt in meatibus. ⁊ alia que oꝫ te scire illic . ⁊ signa que sunt i eo imo totũ sicut illud qð dcm̃ est in capitulo renũ.⁊ signũ cõmune i vlceribus renũ ⁊ vesice est mictus san.⁊ saniei paulati ⁊ nõ subito deide distingunt per ea qbus dif ferunt ⁊ signa qdẽ apertõis ⁊ scissiõis ⁊ cor rosiõis ⁊ similiũ vna sunt i ambobus simul.

¶ De curatõe. Capitulum.xiii.

OPortet vt ipsi deuitent cibaria acuta ⁊ salsa ⁊ acetosa ⁊ vehementis dulcedis conuertibilia ad cholerã ⁊ sumant cibos de lectabiles sibi bonos ⁊ illos q faciunt glutina tionẽ.⁊ exercitiũ qdẽ nocet eis propterea ꝗa acuit ⁊ iflammat. Si autẽ nõ facit illð tunc est iuuatiuũ ꝓpterea ꝙ confortat mẽbꝝ expe rire ergo paulati ⁊ considera i canonibus di ctis i capitulo vlceꝝ ⁊ permuta plurimũ eoꝝ ad hunc locũ ⁊ propter illud considera i eo ꝙ scripsimus de potu geneꝝ lactis qm̃ ipsa sũt

ſm conditões predictas iuuãtiua vlcerum meatuũ vrie precipue lac equar. ¶ Et ſcias ꝙ perſeueratio i curatõe ear eſt vt adminiſtretur i primis mundificatio cũ aqua mellis et zuccari decocta cũ diureticis ebibita aut iniecta deide conſequenter adhibeantur reliq̃ medicie. ⁊ ſi illud qḋ mingitur eſt fuſcuz oꝫ vt iniciatur illud qḋ ſubtiliatur a ciere arboris fici aut ciere arboris q̃rcus aut ciere arboris ſchea donec mundificetur vltie. ¶ Medicie vero que ad ipſam bibuntur ſunt ſicut aleſſius cũ oleo roſ. ⁊ ſicut lac aſi. ⁊ capri ⁊ iuuamentum potetur ſcḋm aſſiduationẽ dierum cũ quantitate digõnis cuius pſm ſit quantitatis triũ. oꝫ. ⁊ iã q̃dẽ preparatur de ĩfrigidãtibus ſtipticis trociſcor de papauere ⁊ troc. alkekengi pondus aur. i. cũ aqua fr̃a ⁊ de vnguentis bonis q̃bus cõprimendo fit inunctio eſt vt ſumatur ſtoracis liq̃de pondus. ʒ. i. ⁊ pinguedis anſeris ex tribus vſq; ad. iiii. ⁊ cere albe pondus. ii. ſextarior ⁊ cũ eo fiat emplaſtr ⁊ vnguentũ iuuatiuũ ⁊ proprie cũ eſt corroſio eſt illud qḋ. ℞. dactilos ⁊ paſſas ⁊ gallas et acatiã ⁊ alumẽ ⁊ hypoq̃ſtidos. ⁊ quandoq; ponuntur cũ eis iſopus ⁊ ſtorax ⁊ quandoq; adminiſtratur ante illud vnguentũ i eo i quo nõ eſt corroſio cera adeps anatis ⁊ oleũ roſ. ⁊ adminiſtretur exiccatiua potando ⁊ iniciendo ⁊ quandoq; adminiſtrantur de iſtis eiſdez cliſteria ⁊ adminiſtrantur ergo ſuper genua recuruo. ⁊ cũ nõ conferunt ea que bibuntur et proprie i eo qḋ eſt propiquius meatui ⁊ cum quo eſt corroſio tunc curatões eius ſunt iniectionis cũ ĩcarnatiuis diſſolutis i lacte mulieris de quor ſumma ſunt troc. de chartis. i. de pãno ⁊ troc. andulis cũ aliquanto merdaſengi ⁊ ceruſe ⁊ amili ⁊ calc. ablute. ¶ Deſcriptio cõpetens ei. ℞. terre ſigillate chimolee cornu ceruini valde aduſti partes equales ſe. canabis tertiã partis iſtius opii ſextaz partis ⁊ vnguenti de ceruſa partes. iii. ſarcocolle partẽ ⁊. ſ. myrrhe turis ambor añ. ii. tertias partis aggregentur oĩa cũ aliquanto oleo roſ. ⁊ cera ⁊ adminiſtrentur in ſiringa et quandoq; additur i ea ariſtol. ro. pars. i. ⁊ leuius illo eſt illud qḋ fit ex ſarcocolla ⁊ amilo ⁊ ceruſa qḋ cũ lacte iniciatur. Si autẽ cõfortetur plumbo aduſto ⁊ ture tunc eſt fortius. ¶ Troc. expertus. ℞. heuſtides terrã ſigillatã karabe corallu amilũ ſe. citro. ſe. altee ſe. melonis excorticatũ ſe. apii daucũ petroſelinũ troc. alkekengi. ¶ Medicamẽ aliud: ℞. ſe. cucu. ſe. melonis ſe. cucur. excor. oĩum añ. ʒ. v. amili. ʒ. iiii. ſucci liquiri. ʒ. viii. ſe. portulace. ʒ. iii. ⁊. ſ. ⁊ amigdalar dulciũ excorticatarũ auellanar aſſatar ambar. añ. ʒ. iiii. granorũ pini. ʒ. iii. ⁊. ſ. ſe. apii dauci ſe. eruce grãor mahaleb excorticator oĩum añ. ʒ. iii. dragaganti gummi amigdale ſe. hyuſquiami albi opii añ. ʒ. iii. ciceris nigri. ʒ. x. croci. ʒ. v. conficiantur cũ rob ⁊ ĩformentur troc. ʒ. ii. ⁊ bibatur cũ aqua raphani ⁊ aqua opii ⁊ aqua ciceris nigri ⁊ proprie poſt mundificatõez vlceris. ¶ Et oꝫ vt minoretur potus aque ⁊ quãdo dolor fit vehementior iniciatur i eã collyriũ albũ qḋ eſt ad oculos cũ lacte mulieris. ⁊ iter ſemẽ papaueris et opiũ et adeps galline cliſterizentur aut ſupponãt aut iniciãtur.

¶ De ſcabie veſice. Capitulum. xiiii.

Scitur ſcabies veſice ex vſtiõe vrie et fetore eius dolore vehẽti et pruritu et ſedimine furfureo et quãdoq; currũt ſm aſſiduationẽ humiditates ⁊ q̃nq; currit ſãguis.

¶ De cura. Capitulum. xv.

Oportet vt adminiſtrentur abſterſiua mũdificatiua que ſunt de exiccatiuis abſq; mordicatione et ſint illa penitus fortiora q̃z ea que ſunt in reliquis vlceribus. ¶ Et adminiſtrentur medicine ſcabie renum iniecte in eam et bibite et bibantur etiam glutinantia infrigidantia ſicut mucilago pſilii. et ſe. cydoniorum cum oleo roſ. et conferunt cibi dulcis chimi viſcoſi ſicut ſunt pedes et res pingues cum oleo amigdalino et aqua ordei et frumentum coctum cum carne auium ⁊ grana lactis ſicut lac aſi. et capri. et oĩum et vaccinum et aſſiduatio mundificatõis corporis.

¶ De congelatõe ſan. i veſica. Caplm. xvi.

Significant ipſam ꝙ accidit anguſtia et reſiſtentia ſeu tollerantia ſincopis frigus extremitatum et paruitas anhelitus et pulſus cum frequentia et ſudor frigidus et nauſea et quandoq; eſt cum ea rigor cũ anteceſſione mictus ſan. aut percuſſionis aut caſus ſuper veſicã.

¶ De cura. Caplm. xvii.

Cura illius eſt cura lapidis et ſufficiẽs labor et quãdoq; in ipſa potare ſirupũ acetoſum et vt euomat cum eo calido et proprie ſquillitico et proprie cum aliquantulo cineris ligni fici aut i quo decocta ſunt ĩciſiua: et medicine lapidis et q̃nq; iniciũt i veſicam coagulũ leporis et medicie ad lapidẽ. et fit

ut sedeat in tina in qua decocte sunt herbe q̄ sunt ad lapidē ꝛ de illis q̄ laudantur ad ipsā est sumere i potu de carpobal'. pōdus.ʒ.ii. āt tantundē ligni peonie aut granoꝝ peonie ꝛ ꝓprie cū aq̄ ligni eius aut tantundē de blacte bizantie aut aur .i. de cordumeni cū aq̄ calida aut cū aceto vini ꝛ oleo omphacio et oxymel acetosum sqlliticū a me magis diligit q̄ȝ acetū. In aceto.n.est icisio ꝛ mel resolvit ꝛ abstergit ꝛ iteꝝ savine ꝛ asce ꝛ ammoniaci ꝛ rubee ticture partes sumantur eq̄les ꝛ fiant ex eis pilule similes auellanis de quibus.iiii.pilule i potu sumant' cū aq̄ de radicibus ꝛ iniciant' i iniectoriis aut agaricū aut si seleos aut duos aur.aristol'.lō. ꝛ de habentibus ꝓprietatē sunt epar asini ꝛ fel testudis ꝛ coagulū leporis ꝛ ꝓpriū i ipsa est lignū vitis ꝛ abrotanū i hoc est iuuatiuū ꝛ lac ficus exiccatū cū de eo inicit' aliqd parū ꝛ administratur de eo embroca ponderis.ʒ. ꝛ de exiccato iteꝝ cū aliq̄ de aq̄s. ꝛ similiter embroca ex pōdere aut. coaguli leporis. ¶ Aque vero in qbus ponatur medicie iste sunt sicut aqua ciceris ni. aq̄ alasce ꝛ aq̄ ciceris ligni fici et aqua cineris ligni vitis ꝛ ligni abrotani ꝛ decoctio abrotani cum vino.

¶ De dislocatione vesice ꝛ mollificatione eius. Capitulum.xviii.

Accit dislocatio eius remotiōe ipsius a loco suo. ꝛ accit mollificatio eius propter exitū vrie absq̄ȝ voluntate. ꝛ dislocatio q̄dē fit cā humiditatis ꝛ cā ventositatis ꝛ cā ꝑcussionis sup̱ dorsuȝ aut ꝓpter casū ꝛ multotiens fit ꝓpter causas mollificatiōis notas ꝛ seq̄tur mollificatōeȝ ꝛ dislocatōeȝ quādoq̄ȝ difficultas vrie. ꝛ quandoq̄ȝ involuntaria emissio vrie secundum illud quod accidit lacerto detensione ꝛ dislocatōe.

¶ De cura eius. Capitulum.xix.

Facte q̄dē a percussione ꝛ casu curatio est difficilis ꝛ fit ꝓpter reditōȝ ꝛ cōstrictură cū medicis calefacientibus exiccatiuis quas dicemus. ¶ Facte autē a cōplexione paralytica confert evo materieꝝ phlegmaticaꝝ subtilis ꝛ ꝓhibitio ab eo q̄d generat eas ꝛ regimē habentiū paralysim i eo q̄d comeditur ꝛ bibitur ꝛ motu ꝛ aliis ꝛ confert ei vomitus si sit cū helleboro albo. ¶ Q̄d si vria egrediatur absq̄ȝ voluntate oȝ vt administres stipticitatē vehementius facientia ꝛ nō mollificēt plurimū imo aggregent iter resolutionē ꝛ constrictōȝ ꝛ s'm cōparatōeȝ curationū paralysis. ꝛ sumat oē q̄d igrossat aquositatē ꝛ ipinguat etiā ꝛ grauat san. laudabilē ꝛ calidū grossū sicut alfeludē. Sed si vria est cum dispositōe sua aut difficultatē decliuis tunc audatia ad mollificantia cū quantitate aliqua cū resolutōe bona ꝛ icisiōe vitia est audatia necessaria ꝛ de potibus conferentibus oibus speciebus eius que sunt ex dislocatiua ꝛ paralytica sunt tyriaca ꝛ mithrydatū ꝛ sagzenea ꝛ homorusia ꝛ diacurcuma ꝛ coquiū ꝛ iteꝝ flos alacohē ꝛ ciperi ꝛ tus simul ꝛ singulariter almabaleb ꝛ iteꝝ succus seis rute humide aut flos eius decoctus i vio ꝛ iterū agnus castus ꝛ semē eius ꝛ oppoponacuȝ et cyminū ꝛ quandoq̄ȝ confert ꝛ ꝓprie ei cum qua est difficultas vt bibat ex corticibus melonis sicci pugillū illum cū zuccaro ꝛ de eis q̄ currunt cursu eius ꝛ proportionant' ad proprietates sūt testiculi leporis sicci qui cū vio odorifero bibātur aut guttur galli aduratur ꝛ detur i potu i ieiunio i aqua tepida. ¶ Medicie autē que initiuntur sunt sicut oleū de ruta ꝛ oleū costinū ꝛ oleū laurinū ꝛ oleū nardinū ꝛ oleū sambacinū ꝛ oleū cucu.asi. oleū de pino cū q̄buſ ꝑmista sint ea que sunt sicut castoreū ꝛ sicut assa ꝛ galbanū ꝛ oppoponacū. ꝛ ista iteꝝ cōueniunt si sunt i vncta super emunctoria ꝛ myrach ꝛ ꝓprie oleū tesifie ꝑmistū cū seibus subtilibus odoriferis. ¶ Emplastra vero fint ex medicis calidis ꝛ i q̄bus est stipticitas aliqua sicut ciperi cinamomuȝ bdelliū spica ꝛ myrtus cū camōilla ꝛ sceha ꝛ mel. ꝛ quandoq̄ȝ curatur ēt cū clisteribus calefacientibus factis ex centaurea collogntida ꝛ alkerua ꝛ aliis ex oleis calidis ꝑdictis ꝛ narratio i aqua calida maris ꝛ balneatio in aq̄s thermaꝝ sūt iuuatie valde ad illud.

¶ De doloribus vesice. Capitulum.xx.

Sunt ex cā malitie cōplōnis diuerse et ex lapide et vlceribus et ex scabie ꝛ apātibus et vētositate. et iā sciuisti oē ca. et curationē ei⁹ et m'totiēs fit ex significatōe crisis expectate cū vria. et dolores q̄dē vesice multiplicat' cū suflat septētrio cū i vesica ē dolor et dr̄ q̄ qn̄ appet i hn̄te ip̄ȝ sub ascella ei⁹ sinistra apā sic̄ cydoniū et accit illō i die.vii. morit'.xv. die et ꝓpe si accidat ei ꝓfūdus sōn⁹.

¶ De debilitate vesice. Capitulum.xxi.

Debilitas vesice q̄nq̄ȝ accit ēt ex p̄te cōplōnis cui⁹ p̄lȝ ē frigus et ex p̄te apā-

tis duri nõ tolerãs vrinã plurimã ⁊ deside-
rãs euãre eã. Et qñ debilitat lacertus ei⁹ i
adiuuãdo ad euãdũ soluẽdo seipsũ. ⁊ est ex
aggregatõe duaꝝ reꝝ distillatiõ ñ dilatata.

¶ De ventositate in vesica. Capitulum.xxij.

Q Uãdoq; ẽ retẽta ⁊ qñ ẽ pmutabilis
⁊ cã i hoc sũt cibi iflatiui ⁊ pl; ei⁹ ẽ hu
miditas i vesica cum debiliate caliditatis.

¶ De signis. Capitulum.xxiij.

S Ignum ventositatis est tensio sine gra
uitate ⁊ proprie quum permutat.

¶ De cura. Capitulum.xxiiij.

M Agis iuuatiua curationũ eius post ab
stinẽtiã ab inflatiuis ⁊ a malitia dige
stiõis ẽ vt bibat oleũ de kerua cũ aq̃ radicũ
⁊ liniat pectinem cum oleis aromaticis re
resoluentibus ⁊ gũmis calis ⁊ emplet cũ ru
ta ⁊ camomilla ⁊ aneto cũ re forti de casto-
reo ⁊ assa aut muscho. ⁊ initiant ista olea cũ
aliqñtulo castorei i virgã: aut initiat .i. ipsam
succus rute cũ muscho aut oleũ de ben cum
muscho ⁊ galia i oleo sambacino. ⁊ recorda-
re eius qd̕ dictũ ẽ i caplo renũ ꝙ renes ⁊ ve
sica qñ sũt dolorosi egri nõ appropinquent
pilulis de seminibus ⁊ augmentetur in reni
bus ⁊ vesica dolor cum attractione neq; stu
pefacientia immo aqua tepida per q̃ntitatem
qua non attrahat neq; stupefaciat aliquid.

¶ Tractat⁹.ij. de nocumẽtis q̃ accñt vrine.

¶ De qualitate exitus vrine nãlis. Capl'm.i.

V Esica expellit vrinã: qñ con-
stringit sup eã ex oib⁹ laterib⁹
⁊ cõprimit eã ⁊ dilatat lacer-
tũ suũ qd̕ ẽ sup ipsi⁹ orificiũ ⁊
comprimit lacertum mirach.

¶ De nocumẽtis vrĩe. Ca.ij.

I Sta sunt ardor vrine ⁊ difficultas vrine
⁊ retentio ei⁹ ⁊ inuoluntaria ipsius emis
sio de cuius summa sunt multitudo eius et
ipsius distillatio ⁊ diabetes.

¶ De ardore vrine. Capitulum.iij.

C Ause ardoris vrine sũt: aut acuitas vri
ne ⁊ eius bauracitas ꝓꝑ cãm cõplexiona
lẽ: aut cã defectus eius qd̕ pparatũ est ad tẽ
perãdũ ipsã ⁊ est hũiditas pparata i carnib⁹
glãdosis q̃ sũt illic. Ipsa.n. currit sup meatũ
⁊ glutinosũ eũ facit ⁊ pmiscetur vrine etiã ⁊
equat eã quũ ergo finit deficit loco glutina-
tio vrine ⁊ eũo ⁊ equatio: q̃re accit ardor et
ex illis q̃ adiuuãt ipm est multitudo coitus.

¶ Iste.n. hũiditates qñ egrediũt cũ coitu ⁊
ꝓ vicinitatẽ spermatis exitu pl'imo. Et iterũ
egritudines eliquẽtes corp⁹: aut vlcera q̃ sũt
i meatibus vrine ꝓpinqua virge ⁊ scabies q̃
adustionẽ facit. Et signũ qdẽ prioris ẽ acui-
tas vrine ⁊ vt nõ sit sanies. ⁊ signũ secũdi est
san.gñatio ⁊ saniei. ⁊ multotiẽs perducit pri
mũ ad s̕m s̕m ꝙ sciuisti i eis q̃ pterita sũt. pri
mũ igit ẽ sicut antecedẽs secũdi sic flux⁹ ven
tris cholericus ẽ q̃si añcedẽs vlceꝝ itestioꝝ.

¶ De curationibus. Capitulum.iiij.

S I est cũ san. ⁊ sanie tũc eius cura est cu
ra vlceꝝ vesice ⁊ partiũ eius ⁊ illud iam
dcm̃ ẽ. Descriptio cõpetẽs ad illd̕ fiãt troc.
s̕m hũc modũ sũat se. melonis citro. granorũ
cucur. oium añ. põdus. ℥.xx. turis gũmi san.
dra. oium añ. ℥.x. opij. ℥.iij. se. apij. ℥.i. det i po
tu cũ aq̃ de papauere sitq; dosis. ℥.ij. postq̃
de eis facti fuerũt troc. ¶ Et si nõ fuerint vl
cera neq; sanies tunc melior cura eius erit
exuberatio vrine cõsequẽter extrahẽdo sup-
fluitates cũ solone subtili s̕m ꝙ sciuisti i capi
tulo egritudinis renũ: ⁊ vomitus ⁊ cibi hũe-
ctantes infrigidãtes ex cibariis ⁊ oleribus ⁊
fructibus ⁊ deuitatio ois salsi ⁊ acuti ⁊ vehe
mẽtis dulcedinis ⁊ dimissio laboris ⁊ coit⁹
⁊ de eis q̃ cõferũt ẽ potus mucilaginũ ⁊ in-
iectio eaꝝ: sicut ẽ mucilago se. almaru ⁊ mu
cilago psillij: ⁊ mucilago seis cydonioꝝ. ⁊ ali-
quid de papauere ⁊ semia diuretica frigida.
et det i potu totũ illud cũ aq̃ frigida. ⁊ admi
nistret kisch ordei ⁊ aq̃ eius iteꝝ ⁊ oua sorbi-
lia ⁊ cibus factus ex cucur. ⁊ cibus factus ex
mes aut cũ eis q̃ sũt sicut oleũ amigdalinũ:
aut cũ pullis ⁊ gallina pingui. Et si cã i eo ẽ
exiccatio accidẽs glãdulis: tũc cura eius est
hũectatio eius ⁊ dimissio eius qd̕ excitat ex
coitu. Et de iniectionibus vsitatis i hoc est
mucilago semi. almaru et mucilago psilij et
mucilago se. cydonioꝝ ⁊ gũmi et cerusa ⁊ al
bugo oui recẽtis ⁊ lac mulieris ⁊ initiatur i
eã. Et de expertis est. ℞. lapidis hematitis.
℥.vi. lactis mulieris femellã lactãtis. ℥.i. te
re terẽda ⁊ simul misce ⁊ p foramẽ virge p
siringã mitte. ⁊ qñ sufficit i assiduatiõe inie
ctionis lactis lac asini. ⁊ muliebre nõ currẽs
⁊ lac caprinũ. ⁊ qñ sufficit iniectio albumi-
nis oui solũ: aut cũ aliquo diureticoꝝ ⁊ cum
oleo ros. ⁊ qñ ponũt eo stupefaciẽtia: nam si
dolor ẽ vehemẽs ⁊ ꝓprie quũ mingit sanies
tunc nõ est excusatio qn ponat i eo qd̕ iniicit
aliqd de stupefaciẽtibus: ⁊ s̕m descriptiões p

dictas i caplo vlcez. ¶ Descriptio bona. ℞. cortices papaueris ⁊ amilum ⁊ succū ligritie ⁊ sumat ex eis ꝙ iniciat: ⁊ si indigeat cōfortatōe ponatur i eo aliqd opii ⁊ se. hyusqa mi albi.

¶ De paucitate vrine. Ca. v.

Fit pp paucitatem potus aut multitudinē raritatis aut multitudinē fluxus ventris: aut ꝓpter debilitatem renum in attrahendo: aut epatis i discernendo ⁊ mittendo aquositatē sicut fit i cacesia ⁊ hydropisi.

¶ De difficultate vrine ⁊ eius retētōe. C. vi.

Difficultas vrine: aut fit pp cām i vesica ipsa ex debilitate ⁊ sequit cōplonez malā ⁊ ꝓprie frām sicut accit i multitudine flatus septētriōis aut apa aut alia: qre nō ptrāsit apud expulsionē eius diiiū sup vrinaz vt extrahat eā exprimēdo ꝭz ꝙ se hz res naturalis: ⁊ fortasse est causa i ea frigus: aut color deforis aut ꝑcussio aut retētio vrine plurime: aut fit pp cām i meatu q est colluz vesice ⁊ caput virge: aut fit pp cām in virtute: aut ꝓpter cām i istro qd est lacertus: aut pp cām mēbri mittētis: aut pp cāz i vria. Et cā qd i meatu: aut ē ꝑmitia: aut p cōitatē. Primitiua aūt est oppilatio i ipsomet aut p cōitatē. ⁊ oppilatio i ipso: aut est cā apatis calidi aut duri i ipso: aut rei grosse sicut hūiditatis: aut rei i viscate ⁊ saniei. Et multotiēs qdē fit sanies cā oppilatiōis: aut lapis: aut vētositas repugnans: aut verruca aut incarnatio vlceris: aut pp ꝯstrictionē ex frigore: aut pp cōstrictionē ex calore vehemēti sicut accidit i fe. adurētibus i egritudinibus liquefactionis. Et qñz fit cā vlceris. ⁊ qñz fit cā tensionis q accit ei vehemētis oppilationis aut saniei. Et multotiens fit tensio causa oppilationis sicut accit ex difficultate vrine ⁊ retētione eius illi q superfluit i retinendo vrinaz nam figitur i vesica ⁊ cooperitur meatus. ⁊ retentio qdem fit i nocte propter somnuz et i die propter occupationem. Et ille i quo fit oppilatio ꝭm cōitatem est sicut si fit i itestio ⁊ matrice ⁊ i sumine apa calidum aut durz: aut sūt i eo fex sicca: aut phlegma plurimuz extensiuuz: aut ventositas repugnans aut extendens aut apa i ano icipiens aut causa tenasmon: aut icisio hemorroidarum: aut fistularuz: aut dolor hemorroide: aut ragadie dolorose: aut sicut si fit i partibus inferioribus dorsi apa: aut torsio. Et sicut si accidat testiculo eleuari ad mirach q̄re comprimat meatum ⁊ attrahat ipsum ad superiora ⁊ cōstringat ipsum ⁊ difficilem facit exitū vrine ⁊ dolorem faciat ⁊ egrediatur paulatim. Et qñz est causa vrine difficultatem faciens ⁊ retinens dolor propter vlcera i meatu sine oppilatione ⁊ sine apate: qre quotiens vuult mingere dolet quare non exprimit mictor vesicam suam cuz lacerto ventris fugiens a dolore ⁊ proprie quando est cum hoc i lacerto debilitas aut spasmus ⁊ que sūt his similia. Et quum studet i seipso mingit vrinā suam naturalem i quātitate ⁊ qualitate ⁊ sedatur dolor. Et similiter cōuincitur dolor. Et quādoqz habens hoc est cum difficultate vrine patiens distillationem eius: quare quū egreditur paulatim alleuiat dolor ⁊ tolerat. Causa autem i virtute: aut est in virtute sēsibili: aut motiua: aut i naturali. et facta causa virtutis sensibilis est vt fit igressum sensum vesice: aut lacerti eius nocumentum: quare nō suscipiat ab expulsiua expulsionem fortē aut expulsionem omnino aut fit igressum principium hoc nocumentum sicut quod accidit i karabito ⁊ lethargia de obliuione ⁊ paruitate sensus. Et facta causa virtutis motiue est vt non fit lacerto vt soluat seipsum ⁊ moueatur a sua constrictione ad dilatationem suā existens auarus a sua dilatatione ⁊ vt fit lacertus vētris nō obediēs virtuti sue ad hoc vt ꝑmat i vesica pp debilitatē virtutis: aut pp dispositiōez i eo de tensione ⁊ similibus: Et facta cā virtutis naturalis est sicut si debilitetur virtus expulsiua pp malitiā cōplexionis diuerse calide ⁊ est ꝭm minus ⁊ frigide est ꝭm plurimuz ⁊ cum materia sicut est calida cū acuitate vrine ⁊ frigida cuz humectantibus mollificātibus aut extendētibus. Et qñz est causa huius debilitatis accidens electio nature i retinendo quare debilitatur virtus expulsiua. ¶ Facta autem ꝓpter causam i lacerto: aut est nocumentum complexionale: aut apa aut nocumentum nerui ex spasmo: aut mollificatione ⁊ destructiōe virtutis motus ꝓpter percussionē aut casū aut alia aut i ipso aut in principio eius ex ramis nerui aut nucha aut cerebro. Cā vero mēbri mittētis facta ē vt fit i renibus apa caliduz aut durū aut lapis aut debilitas attractiōis eoꝝ desup aut debilitas expulsiōis ipsoꝝ ad iferiora: aut fit epar ipotēs lenificādi māz ⁊ mittēdi eā ad dispōnes hydropicas. Et hec

gdē diuiſio expõet tibi ſi poſuerimꝰ ipſā ca:
ſingulare:aut poſuerimus ipſaꝫ de gñe pau
citatis vrine. Facta āt cā vrine eſt vt ſit ca-
lor faciēs dolorē. Et exptū gdē ē i pluribus
hoībus et dictū eſt q hꝫ difficultateꝫ vrine ⁊
aduenit poſt ipſaꝫ tenaſmon moriť i. vij. niſi
accidat fe. ⁊ ꝓuocatõeꝫ plimā faciat. ⁊ ſcias
ꝙ qñꝫ accit poſt ardorē vrie ⁊ rētionē eius
exiccatio i glādula ſup quaꝫ lubricat vrina ⁊
ꝑducit ad difficultatē vrie ⁊ retētionē eiꝰ:q̄-
re oꝫ vt admittet vt admiſtreť hūectatio vt
non accidat illud.

¶ De ſignis. Ca. vij.

Signa gdē eius cuius cā ē frigus cōple
xionis eſt albedo vrine cū groſſitudine
aut tenuitate:⁊ multitudo neceſſitatis ſurgē
di ad mingēdū ante illō:⁊ multitudo balnea
tionis ⁊ ſenſibilitas frigoris ⁊ vacuitas a re
liqs ſignis. ¶ Signū vero eius cuius cā eſt
caliditas ē acuitas vrine ⁊ iſlātio q̄ ſenſu ꝑ
cipiūť. Et ſi cā eſt cōſtrictio a frigore ſignifi
cat iuuamētū ꝓueniēs ex mollificatione. Et
ſi ē a liquefactiōe ⁊ fe. adurētibus ſignificat
ipſaꝫ iuuamētū hūectatiōis ⁊ iteꝝ de ſignis
eius ē ꝙ paꝝ nō egrediť ⁊ multū ē facilioris
exitus:ꝑꝑea ꝙ hūectat madefaciēdo meatū
⁊ dilatādo ipꝫ. ¶ Signa aūt eius q̄ ē cā apa
tis i veſica:aut mēbris ⁊ vicinis aut exiture
iā ſciuiſti i illis q̄ ꝑterierunt. ⁊ nos determi
nau im us vnicuiqꝫ eoꝝ cāꝫ ſtās pſe. ¶ Am
plius de differentia iter difficultatem factaꝫ
ab apate ⁊ factam ab alijs eſt ꝙ apoſa acci
dit paulatim non ſubito niſi ſit res magna
valde ⁊ ſcitur ꝙ illa que fit ab oppilatione
apud veſicam ꝓpter egritudinē i ea aut co-
arctatōeꝫ eiuſ cū appodiatōe veſice ⁊ eius in
flatōe ⁊ tenſione eius ⁊ illa que eſt cā mēbri
mittentis ē vt nō ſit i veſica appodiatio et i
ſlatio. et oēs ſpēs oppilatões q̄ accīit i veſica
ex ipſa aut ex coarctatōe ſunt cū dolore. ⁊ co
gnoſciť apa oppilans per illō qō ſciuiſti ⁊ co
gnoſciť res oppilans abſqꝫ apate per ſirin-
gā et illud qō ipſa extrahit de ſan. aut humo
re aut ꝑ illud qō ſtat i facie eius et nō dimit
tat ipſam i cedere ex verruca aut lapide aut
icarnatōe. et lapis gdem ſcitur per ſigna eiꝰ
et ꝓpterea ꝙ ſiringa tangit rē durā valde. ⁊
ſan. quidem aut humor cognoſcitur iterum
per vrinam preteritam. et ſan. ipſe quandoqꝫ
cognoſcitur per ſigna cōgelationis ſan. in ve
ſica et ex citrinitate coloris et paruitate pul-
ſus et anhelitus ⁊ frequentia amborum ⁊ ſi-
dore frigido ⁊ febre ⁊ rigore ⁊ nauſea ⁊ eſt
malus a q̄ paꝝ fit euaſio. et hu. gdeꝫ croſſus
cognoſciť iteꝝ ⁊ ḡuitate ſēſata ſi eſt ei ſūmā ṽ
q̄ ſit curādū ⁊ ſi egrediť iꝰ vrina hūor croſſus
crudus. Illus aūt q̄ ē a frigore ꝯſtrigēte aut
calore ſolidū faciente cāe ꝓpinq̄ ⁊ anteceden
tes ſūt ſignificatiōes ⁊ ſignū eiꝰ q̄ ſit ex vēto
ſitate eſt tenſio ſine ḡuitate. ⁊ qñꝫ eſt cū ꝑmu
tatiōe. et qñꝫ ē retēta iueſica. ⁊ ſignū eiꝰ q̄ ſit
ex ōbilitate ſēſus ē vt nō ſētiat mordicatōeꝫ
vrie. Et ſignū eiꝰ q̄ ſit ex ōbilitate expulſiue ē
vt ꝯphēſio educat vrinā cū facilitate. ⁊ ſignū
mollificatiōis lacerti ē ōbilitas ꝓuocatiōis
abſqꝫ cliſteribꝰ ⁊ ſētiat ꝙ res itriſeca nō ē in
obediēs mēbra ⁊ ꝯpſſio educit eā. Et ſignū
ſpaſmi lacerti ē vt paꝝ qō egrediť egrediať cū
ꝯpſſiōe. et factā ꝑꝑ ōbilitateꝫ renū ſignificat
illud qō ꝑteriīt de ſignis eius. et ſilr factā cā
lapidis ⁊ apatis ipſiꝰ. ¶ Et ad vltimū ſi ḡui
tas ⁊ dolor ſūt ex ꝑte renū tūc egritudo ē illic
Et ſi ſūt ſigna apatis tūc i ipa eſt apa. et ſi ē
illic ḡuitas vehemēs valde tūc illic ē vria re
tēta. et ſi ē minor illa tūc illic ē hūiditas pu-
ra cum apate aut abſqꝫ apate. ſi aūt non eſt
grauitas ſꝫ dolor extenſiuus tūc eſt vētoſitas
i renibꝰ. et qñꝫ eſt venter lenis et nō ſūt ſigna
oppilatiōis renū et veſice et debilitas et alia
eoꝝ iuenta tūc cā eſt debilitas attractōis re
nū. et ſignū facte cā doloris accidētis ex vlce
re aut acuitate vrie ē ꝙ tolerātia doloriſ edu
cit vrinā et ſedat dolorē:et ſilr nō ineniť ali-
gd q̄re ipa fiet vlceroſa et erit cū ſignis vlce
rū. et ſigna facte ab exiccatiōe hūoroſitatis
i mēbris glādoſis ſūt anteceſſio cāꝝ eius ꝑdi
ctaꝝ et ꝙ humectatio facit efluere vrinam.

¶ De cura nocumenti vrine. Capitulū. viii.

I causa eſt. humor aut ſanies tūc opor
tet vt curetur cum aperitiuis ⁊ diureti
cis fortibus que ſciuiſti nō timetur ꝙ res ſit
maior q̄ꝫ vt cadat in ea diureticum: deinde
quum adminiſtratur faciat deſcendere ſani
em aliam ad veſicam et augmentet dolo-
rem et tenſionem et non extra aliud. et aqua
rhaphani fortem habet impreſſionem in hoc
capitulo et tantum valet ꝙ oportet vt ipſa ſit
condimentum cibi. ¶ Et ſimiliter aqua ci-
ceris ni. Diuretica vero ſunt ſicut petroſeli
num et ammoniacum et myrrha et rubea ⁊
amomuꝫ et coſtus et ſiſeleos et acorus ⁊ ani
ſum et ſemē eius et totū illud i aq̄ raphāi de
cocti aut aq̄ ciceris nigri aut i aq̄ alaſech aut

i succo apii τ feniculi τ ꝓprie cāpestris. ¶ Et oxymel squilliticū ē iuuatiuū valde. τ tyriaca τ mithridatū sūt vehemētis iuuamēti. et diacurcūa τ hōrusia τ diakebid regū. ¶ In fantibus āt dētur illa lactātibus eos aut dētur ista i lacte matruȝ. ¶ Cōfectio diuretici fortis. ℞. sauine assari amomi ameos petro. se. apii rubee tincture amigdale amare spice oīuȝ ana. ʒ. xx. se. melōis. ʒ. x. corpoꝝ cātaridarū abscissis capitib⁹ τ alis. ʒ. i. resoluaṫ āmoniacū cū triplicato subtili. τ fiāt ex eis pilule vt auellāe ꝺ qb⁹ sūanṫ vsqȝ ad. ʒ. iij. τ iteꝝ medicam̄ ꝺ sauia τ assa p̄dictū i caplo ꝯgelationis sā. i vesica bibitū τ iniectū. τ qn̄ȝ ꝯponūṫ medicie i qb⁹ ponūṫ castoreū τ euforbiū τ. ʒʒ. τ pip lōgū τ ol'ȝ balsami. τ qn̄ȝ ponūṫ in eis opiū τ semē hyusqami al'. cā doloris τ tu videbis eas i ātidotario. τ oēs medicie q̄ ꝯferūt ad lapidē ꝯferūt plures spēs silr a calore τ frigore postq̄ȝ fuerit sā. aut vlc⁹ τ sūt sic cinis scorpionū τ lapis spōgie τ cinis vitri τ ꝺ illis q̄ ꝓprietatē q̄ndā habēt sȝ q̄ dr̄ ē vesica dāule ericcata ꝺ q̄. ʒ. iij. i vīo odorifero bibāṫ τ iteꝝ cācri marini adusti pōdus. ʒ. ii. bibaṫ τ ꝓprie a pueris τ iā dixim⁹ medicias alias i curōne ei⁹ cuius cā ē frigus vesice. τ oȝ vt legāṫ iteꝝ i hoc loco. ¶ Facta aūt cā ꝯgelatōis eius qꝺ i viscatū ē i vesica curaṫ cū eo qꝺ dictū ē i caplo ꝯgelatiōis ei⁹ qꝺ iuiscatū ē i vesica. τ qn̄ȝ admistrāṫ emplastra ex istis medicinis cū aq̄ rhaphāi. τ qn̄ȝ liniṫ cū tyriaca et mastice τ hōrusia τ diacurcūa τ diakebid regū. τ qn̄ȝ necessarie sūt embroce fortes accepte ex eis q̄ sūt sic sinapis τ pullegiū cū fimo colūbino τ iteꝝ ex baurach τ piretro τ sinapi. ¶ Emplꝫ exptū bonū. ℞. baccaꝝ lauri et aluminis amomi meliloti farine ciceris ni. cāemille oīuȝ ana. ʒ. vij. fiat ex eis emplꝫ cuȝ oleo balsami aut cū olo lilii ꝯficiāṫ cū aq̄ caulis armeni. ¶ Cōfectio vnguēti bōi. ℞. sapini bdellii oppopōaci acori ptes eq̄les ꝺ qbus fiat vnguētū cū adipe anatis τ cera citrina τ oleo de lilio. τ de iniectiōibus ē iniectio facta ex galbāo storace oppōaco τ pipe. τ quādoqȝ pōitur i ea assa. Et si cā fuerit lapis curetur lapis vbicūqȝ fuerit. Et si cā fuerit verruca aut caro orta aut icarnatio tūc curatio erit cū tinis mollificātibus et oleis mollificatiuis i capitulo vesice. Et abstinētia ab acetosis τ stipticis τ fortasse ꝓderit τ fortasse nō ꝓderit. τ cā fuerit ap̄a cureṫ ap̄a τ mollificeṫ τ liniatur τ admistretur tyriaca i balneo aq̄ τ lenientia ex qb⁹ fiat emplastꝝ τ iniecta supposita i ano τ mioret potum aq̄ τ dimittat stiptica. τ ꝓhibeatur cibus saltē duobus diebus. ¶ Et cū lenitas est apatis iā descendit vria cū conpressione τ expressione post multitudinē mollificatōis lenificatōis τ caulis τ allea τ cepe τ porri decocti elixatōe iuuantes sunt i hoc capitulo plurimū cū fit cū eis emplastrū. τ phlobotomia basilice est de illis q̄ magis necesse est premittere. deide ex saphena quandoqȝ ꝓuocaṫ cum ea vria τ cū cā fuerit frig⁹ τ stipticitas cureṫ curōe malitie ꝯplōnis frē. τ si fuerit calor cureṫ cū oleis tēperatis τ frigidis i qbus ē lēificatio τ mollificatio: sicut oleum viol'. et oleuȝ de cucur. permistum cū oleo anetino τ camomillino et si fuerit illic siccitas etiam admintstrenṫ tine et olea mollificātia τ cibi hūectantes τ regimē connalescentiū et balneū ea si causa furrit paralysis curetur cura eius. ¶ Quod si causa fuerit spasmus lacerti curetur curatiōe predicti i capitulo suo et si causa fuerit complexio frigida curetur cuȝ oleis calidis et confectionibus calidis qua sciuisti τ de illis que cōferunt ad illud et ad paralysim est vt sumatur fimi columbinis siluestris pondus. ʒ. i. et bibatur cum vrina pueri τ prouocat vrinam τ stercus muris pondere aur. i. in aqua decoctionis aneti. τ quandoqȝ inicitur mumia aut pond⁹. ʒ. i. ventris archamathi cum eadem mensura salis indi cū aqua calida et confert ei potus balsami cū aqua calida et tertia. ʒ. i. asse in lacte asini et hoc etiā cōfert ei q̄ est ex hu. grosso. ¶ Facta auteȝ a calore curatur cū semibus frigidis et semen lactuce bibitur cū vio ꝑmisto et aq̄ granati acetosi. Si fuerit a casu aut ꝑcussiōe iā ap̄a faciente: aut nō ap̄ante aut remouet aliqd tūc curatō ē phl'omia i p̄mis et mollificātia temperata et tine et studere i hoc vt mingat. q̄ si minxerit sā. plurimū tūc retinebis eū cū troc. ꝺ karabe q artificiose fiūt cū olis nūc. τ si timeaṫ q̄ accidat aliqd qꝺ iuiscetur tūc cura ipȝ cū cura ei⁹ qꝺ est iuiscatū ꝯgelatū. Qꝺ si illud qꝺ est i viscatū fecerit oppilationeȝ: tūc cureṫ oppilatio fcā ex iuiscatōe. et iā dictū est illud q̄ si cā fuerit ventositas curetur cura vētositatis vesice. ¶ Facta vero cā doloris ꝓhibentis curaṫ cū admistratōe stupefacientiū et iniectiōe deide cū decessiōe vri

ne ꝛ post illud admistreť cura vlceris aut cura eq̃tiõis vrine acute cũ cibis ꝛ herbis ꝑdictis. ¶ Et qñ3 initiuntur glutinationez faciẽtia separantia iter acuitatẽ vrie ꝛ nocumẽtũ eius i meatu sẽsibilis. ¶ Infacta aũt pp debilitatẽ sensus cureť pricipiũ si fuerit egritudo ꝓcedẽs a pricipio: aut ipse lacertus ꝛ vesica: cũ medicinis habẽtibus virtutẽ albezahar q̃ sũt tyriaca ꝛ mitbridatũ ꝛ vnctiones ꝛ iniectiões ꝯueniẽtes vlceribus sicut oleũ sambacinũ ꝛ oleũ de lilio ꝛ oleũ narciscinum et oleũ de croco ꝛ oleũ de balsamo ꝓprie ꝛ admінistreť empľa ex folijs arboꝝ ꝛ fructuũ et olerũ dilectoꝝ spũi aiali sicut folia maloꝝ et mẽta ꝛ ruta ꝛ admisceãť cũ eis medicine expergefaciẽtes valde sicut semẽ ꝛ albarmel ꝛ semẽ rute mõtane: deide empľeť cũ eius pectẽ. ꝛ si fuerit pp debilitatez expulsiue altera cõpľonẽ dñantẽ ꝛ egritudinẽ debilitantẽ cũ eo qd̃ scisi ꝛ cura. ꝛ illius qd̃ pľm est ex frigore est eius curatio cũ eo i quo ẽ calefactio et stipticitatis. ꝛ ꝓprie qd̃ dictũ est i debilitate sensus. ¶ Et si cã fuerit lõgitudo retẽtionis tũc eius cura iteꝝ ẽ cũ tinis mollificãtibus leniẽtibus factis ex semĩe lini ꝛ fenugreco ꝛ cartamo ꝛ sula ꝛ empľis factis ex istis: deinde vtere eis q̃ sũt vehemẽtius ꝓuocationis ꝛ siringa ꝛ ole. balsami ꝛ que sũt ei cõparia. sũt maximi iuuamti hic. In facta ãt cã renũ ꝛ epis ꝛ intestinoꝝ ꝛ dorsi o3 vt itẽdať itẽtio illoꝝ mẽbroꝝ tũc si curatio valet i eis bñ est ꝛ si nõ valebit. Et cum hoc necessariũ ẽ administrare mollificãtia ex tinis et empľis et iniectionibus. Et necessaria ẽ administratio diureticoꝝ nisi timeať ꝙ ipsa faciãt descẽdere materiã pľimã. Et scias ꝙ lac est res magis ꝯueniẽs eis quũ nõ est fe. Et oi hora i q̃ dãde sũt pilule fiťes auellanis de feib⁹ ꝛ nõ ẽ fe. tunc consilium meum est vt cum lacte in potu sumatur.

¶ De rememoratione rerum facientium mingere conferentium in pluribus dispositionibus. Capitulum.ix.

Dixerũt qdã ꝙ qñ fimus colũbinus cũ mumia iniciť facit migere. ꝛ iteꝝ illd̃ qd̃ dictum est i capľo curatiõis oppilatiõis grosse ꝛ qd̃ dictũ est i curatiõe eius q̃ est ex frigore. Et dixerũt qdã ꝛ ẽ de illis q̃ iã expti sumus ꝛ ꝓfuit fiat suppositorium de sale tabarze ꝛ supponať i ano ꝓuocabit.n. vrinã et soluet vẽtrẽ. et dixerũt si itromittať i caput virge pediculus: aut sumať alcodri qd̃ cadit de lecto. ꝛ forsitã ẽ illd̃ qd̃ noiať sisessis ꝛ aligil ꝛ imittať i caput virge ꝓuocať vrina. Et siľr si liniantur sup ea allea aut cepe pronocatur ꝛ ponatur i capite virge coopertura ex croco. ¶ Et qñ nõ ẽ apã s3 ẽ oppilatio q̃liter cũq3 fit ꝯfert i iecto olei i q̊ sub sole morãte positi fuerũt scorpiões albi q nõ sũt mali valde cũ siringa argẽti. Aut adiuueť cũ exufflatiõe facta ꝑ catarti. et ipsius administratio inungẽdo et i iiectõe. et qñ nõ cõferũt medicine nõ ẽ excusatio igenii alterius et administratõis alcatatir et istrumẽti q̊ migitur et caue ne admistres ea cũ apa ẽ i vesica aut i coarctãte eã ꝓrie. Intromissio nãq3 eoꝝ apat et addit i dolore. Et siringaꝝ melior ẽ illa q̃ est ex leuioribus corpibus et magis susceptibilibus flexiõis et iã iueniũtur siľr q̃dã aialia maria et q̃dã coria aialiũ siluestriũ cũ aliq̊ mõ ꝑparãtur deide sumatur ex eis aliqd et cõglutiatur glutie casei et quãdoq3 fit ex plũbo et stãna et ẽ bonũ ẽt et si ẽ vehemẽtis lenitatis fiat forte cũ pauca re ꝓiecta sup ipm ex massacuia et marchasita aut cũ multitudie liq̃factõis et fusiõis et ꝓiectõis hirci sup ipm. ¶ Hircinus.n. san. ẽ fortis i his ca. et cũ hoc strĩgit plũbũ. et tũc o3 vt sit caput ei⁹ duꝝ rotũdũ et fiãt i ipso foramia plura nũero ita vt cũ retiet aliqd̃ eorũ aliqd arene aut san. aut hu. grossi fit ꝛ qd̃ inicitur de medicina aut ꝓuocať de vria penetratõ alia et nõ egeat extractõe et itromissiõe frequẽti et aliquãdo fit ex argẽto et reliqs corporibus. Et qñ3 ꝑparatur totũ illd̃ ad clisterizãdũ aliqd illi. et qñ3 ꝑparatur ad extraẽdũ aliqd cũ eo. Et sup illi⁹ qd̃ ꝑparať ad h̃ vt cũ eo clisterizatio fiat sup extrẽitatẽ aptã solutã ligať aliqd qd̃ ẽ sic vagia ꝑua aut vesica ꝯfricata firma et fũdiť i medicam deide ipelliť s3 ꝙ ipelliť enema et ẽ poťe vt fiat sic fit clisteŕ electũ qd̃ dixius i ca. colice. et si ꝑpať ad hoc vt ꝑ ipm educať vria tũc necesse ẽ vt currat cursu attrahẽtiũ pp cã3 ꝯuersiõis casus cã vacuitatis. et illd̃ qd̃ ẽ qm ipletre aliq̃ deide extrahiť illa res ab eo cũ forti. q̃r extrahiť p⁹ ipa3 vria ꝓuo. aut aliõ igẽiose statuiťi eo aut sup ip3 aliqd exp̃mẽs de aeŕ q̃tĩtatẽ aliq̃3. Cũ ergo extrahiť ꝛ aeri ñ ẽ itroit⁹ o3 vt neciovt extrahať vria ꝓuo. aut aliõ ꝛ illd̃ qd̃ iplet illã vacuitatẽ itrisecã aut ẽ lana ordi. filoꝝ extẽso. s. toti⁹ cũ fiť ita vt cũ ipelliť a duab⁹ extrẽitatib⁹ suis

in spatiũ ⁊ cõcauitatẽ ĩpulsiõe leui deide extrait filũ egrediat̃ lana ⁊ seq̃t̃ ipsã ⁊ illď qď se q̃t aut ẽ ꝑ pẽdicularis penetrãs ĩ eo ⁊ suspensiões ꝯphẽdẽtia sup̃ ipsã cũ manicaq̃ remoueat̃. ¶ Har̃ vero materiez admĩstratõ melior ẽ vt sedeat eger sup̃ extrẽitatẽ caude sue ⁊ cõp̃mat anũ substẽtatũ retro ⁊ eleuet gẽua sua par̃ vsq̃ʒ supra ĩguia cũ aptõe ĩter ea precedẽte balneatõe eius cũ tinis mollificãtib⁹ ⁊ ipsi⁹ emplr̃atõe cũ vnguẽtis ⁊ emplr̃is mollificãtibus deide ĩtromittat̃ siringa tãta quãtitate q̃ sit ĩ mẽsura lõgitudis virge. ⁊ meli⁹ qdẽ ẽ illď q̃ educit̃ vria ois hois fm virgam eius ⁊ eius amplitudinẽ ⁊ ipsius stricturam ⁊ tu iã ꝑcessisti ⁊ linisti cũ ceratis ⁊ ꝓp̃e cuʒ sũt ex oleis ꝓportionalibus ĩtẽtõi cũ ergo ꝑuenit ĩ ipsa quãtitas sicut medietas virge ꝑ paret̃ eq̃lis sicut stãs cũ declinatõe ad sũmũ deide subtiliet̃ ĩ expulsiõe sirige ĩ meatu vesice q̃ʒtitate vnius nodi aut duor̃ nodor̃ ⁊ illic ꝑuẽit ad vacuitatẽ vesice ⁊ sedat̃ cũ ea dolor aut miorat̃ aut sentit̃ ꝙ eius penetratio iã ꝑuenit ad mouẽdũ aliq̃d. ⁊ ad vltimũ ẽ penetratio sensata deide redeat virga ad ꝑtem ĩferiorẽ ad suã dispõnẽ p̃mã ĩ ꝑparatiõe sua aut vehemẽti⁹ ĩferi⁹. ¶ Cũ igit̃ feceris illď extrahe aliq̃d si vis ⁊ ĩpelle aliq̃d ꝑ clistet̃ si vis ĩpellet̃ illď. ¶ Et ad vltimũ oʒ vt studeas ne excoriatõeʒ faciat ⁊ sit fm tarditatẽ ⁊ facilitatẽ nõ cũ dolore.

¶ De distillatione vrine. Capituluʒ.x.

AVt fit ꝑꝑ cãm ĩvria aut ꝑꝑ cãʒ ĩ ĩstrumẽtis vrie aut ĩ corpore ipsius vesice. aut ꝑꝑ cãm ĩ p̃ncipiis ⁊ cã qdẽ ĩ vria aut est acuitas aut multitudo eius. ⁊ fit acuitas q̃ ẽ cã distillatõis eius aut ꝑꝑ illud qď diximus ĩ ca. difficultatis vrie ex hoc ꝙ fit eius missio dolorosa ꝑꝑ acuitatẽ ĩ ea fortẽ ⁊ aggregationẽ eius ⁊ grauitatẽ ipsius ĩtollerabilẽ q̃re fit ei dispõ ĩter retẽtõeʒ ⁊ missionẽ q̃ ẽ distilatõ aut q̃n oẽ ꝑuũ eius ꝑꝑ nocumẽtũ suũ cũ sua attractõe exq̃rit expulsionẽ q̃re expellit ip̃m exp̃lsiua q̃ʒuis fiat absq̃ʒ volũtate ⁊ ꝑꝑ cibos ⁊ medicias ⁊ laborẽ ⁊ coitũ ⁊ alia aut ꝑꝑ cõplr̃onẽ mẽbror̃ vicior̃ sic epatis ⁊ vẽar̃ eius ⁊ renes qdẽ cõplr̃onẽ hñt purã aut cũ mã saniei aut absq̃ʒ sãie aut ĩ toto corꝑe ẽ sup̃fluitas acuta q̃re expellit eã nã. ¶ Multitudo vero q̃ ẽ cã distillatõis ei⁹ fit ꝑꝑ ipsius grauitatẽ ⁊ q̃a ipsa ꝯp̃mit lacertũ ad aptiõeʒ q̃ʒuis volũtas nõ nocet ad illď. aut ẽ cã ꝓp̃a in lacerto sic ẽ mollificatio sup̃flua cũ stupore et ďstructõe sẽsus sic accit ẽt ano aut ꝑꝑ ap̃a ãt ꝑꝑ malitiã ꝯplr̃onis ⁊ debilitatẽ ĩcipiẽtẽ ĩ eo aut ꝓcedẽtẽ ad ip̃ʒ ĩ p̃ricipio suo cui⁹ plr̃ʒ ẽ a frigore ⁊ ꝑꝑ illď ẽ q̃n aliq̃s ꝯgelat̃ vrie ei⁹ distilatio multiplicat̃ ⁊ q̃n accit ei debilitas debilitat̃ cui⁹ destructio sup̃ meatũ. ⁊ cũ hoc debilitat̃ sol̃o sui ipsi⁹ ⁊ ꝓp̃e cũ cõicat ei lacert⁹ vẽtris ĩ debilitate. ¶ Scã ãt cã vesice aut ẽ debilitas ĩ ipsa ex malitia cõplr̃onis fr̃e ⁊ ẽ illud qď ẽ plr̃ʒ ⁊ illď ẽ sic dixius ĩ eo q̃ cõgelat̃ ⁊ distilat vria ei⁹ ⁊ illa ꝯplr̃o ⁊ h̃ debilitas generat distillatõeʒ vrie duob⁹ modis q̃r̃ vn⁹ ẽ ꝑꝑea ꝙ debilitat̃ ei retẽtia q̃re nõ valet retinet oẽ par̃ ꝯphẽsũ dõec agreget̃ plr̃ʒ q̃r p̃mitit̃ ab ea vt currat lʒ nõ adsit volũtas. ⁊ sensus ẽ ꝓpterea ꝙ debilitat̃ ei expulsiua q̃r nõ exp̃mit vrinã nisi par̃ ⁊ ẽ ex distillatõe ꝑmista difficultati. ⁊ q̃nʒ fit h̃ debilitas ĩ se ipsa ⁊ q̃nʒ fit ꝑꝑ cõuatẽ mẽbror̃ q̃ sũt supra eã cã ap̃atũ ⁊ aldubellet ⁊ aptões ĩ rẽib⁹ ⁊ q̃ sũt sup̃ eos q̃b⁹ cõicat vesica ⁊ ledit̃ ꝑ id qď currit ad eã ⁊ q̃nʒ ẽ vlc⁹ ĩ vesica ⁊ scabies q̃re nõ valet retiere vrinã ꝑꝑ dolorẽ ⁊ q̃n fit distillatio ꝑꝑ oppilatõeʒ meat⁹ vesice ex ap̃ate ĩ ipso aut ĩ matrice ⁊ ĩtestiol duro aut lapide ãt oppilatõeʒ alia. ⁊ cũ nõ est oppilatio ꝯpleta pol̃e ẽ natur̃ vt ĩgeniet̃ ⁊ extrahat vrinã paulati ⁊ q̃nʒ fit cã doloris vesice ꝑꝑ vlcera ĩ ea fm ꝙ dixius ĩ ca. difficultatis vrie. ¶ De distilatiõe igit̃ vrie ẽ cũ q̃ ẽ difficultas ⁊ de ea ẽ cũ q̃ nõ ẽ difficultas ⁊ de difficultate vrine ẽ cũ q̃ ẽ ardor ⁊ dolor ⁊ de ea ẽ cũ q̃ nõ ẽ illď vr̃ ꝙ fiat plr̃ʒ distillatõis vrie ⁊ ꝑꝑ cãs ĩuolũtari exit⁹ ⁊ ꝑꝑ cãs difficultatis ⁊ ꝑꝑ cãs ardoris.

¶ De signis. Capituluʒ.xi.

Posteãtũ qdẽ ⁊ oppilatõis ⁊ cãr̃ maliũ dolor̃ ⁊ alior̃ pluriũ corpor̃ ⁊ diuisionũ iã sciuisti signa ⁊ sciuisti signũ ꝯplr̃onis calide ex calore vrie ⁊ ĩflatõe loci ⁊ añcessiõe cãr̃. ⁊ signũ ꝯplr̃onis fr̃e ex calore vrie ⁊ ĩuentõe frigoris et añcessiõe cãr̃. et signa cõia iterũ nõ sunt et nõ oʒ vt ꝓlõgẽ fmonẽ ĩ eis.

¶ De curatione. Capitulum.xii.

IAm sciuisti iter̃ curatõeʒ ois ca. ĩ se singularẽ purã. ¶ Ver̃ h̃ egritudo plr̃ʒ accidit cã frigoris et cã paralysis. et plr̃m curationis eius ẽ curatio calefaciẽs cõstrigẽs. ⁊ ois q̃ deficit ĩ tolerãtia vriñ iuuat̃ a medicis desideriũ coeũdi faciẽtib⁹ et de medicis ebibitis faciẽtib⁹ ad illď sũt tyriaca et mithridatũ

τ hiera. Galieni.τ anacardinū τ trifera maior τ electuariū de ture τ trifera minor cōfortata cū anacardino . aut sagzenea cōmistis cū ea aliquibus stipticitatē facētibus sicut sunt grana myrti τ cuppule glandiū τ q̄ sunt illis similia. Et iteꝝ nasturtiū iuuatiuū est τ admistratio alleorū ē iuuatiua prouocant .n.vrinā abscissā τ reducunt eā ad illud qđ necessariū ē τ de expertis sūt pilule albasce cū piretro τ de eis q̄ experti sumus ē vt sumat myrab. kebuloꝝ torrefactoꝝ ps .i.τ bē albi pars.5.τ calamenti sicci τ granoꝝ myrti τ sandarace τ myrrhe τ olibani τ ciperi τ sumac oium ana tertia ptis.i. τ gariofilorū ps.5.enule aduste τ granoꝝ almabaleb ptes .ii.τ cōficiat̄ cū melle emblicoꝝ τ reseruet̄ τ bibat̄. Cōfectio fortis myrab.ni. τ kebulorū τ gallie oium ana pōd⁹.ℨ.v. myrrhe τ castorei amboꝝ an̄.ℨ.i.τ.5.karabe τ cipi amborū ana pōdus.ℨ.ii.τ.5.origāi τ granoꝝ almabaleb amboꝝ ana.ℨ.x. cōficiat̄ totū cū melle τ sumat̄ ex eo scđꝫ assiduatōeꝫ pōdus aur. i. Et iteꝝ cymini cētauree τ origāi oium ana pōd⁹.ℨ.ii.cū aq̄ ca.τ iterū grāoꝝ myrti τ glādiū τ cortic.turis τ cimini carmēi oiuꝫ ana ps.i.τ dosis ē.ℨ.iii.cū vio antiquo τ iterū mirobol.kebul.bel.τemblicoꝝ torrefactorū oium ana.ℨ.vii.cortic.turis.v.grāoꝝ mir ti.ℨ.x.iuoluat̄ quotiēs exiccat̄ aq̄ i q̄ extinctū ē ferrū ignitū multotiēs deīde cōficiat̄ cum rob myrti. Cōfectio alia. ℞.granorū myrti ptē.i.landāi q̄rtā ptis.i.fructus citri ptes ii.cōficiat̄ cū eo τ fit dosis eius aur. vii. aut foliorū mirti τ folioꝝ alcāne τ dactilorum τ turis τ balaustie τ glādiū oium eq̄l̄r bibat̄ q̄ztū necesse ē cū vio τ iteꝝ cōfectio iuuatiua τ cōueniēs mictui i lecto.℞. vnius cuiusqꝫ mirobol.kebul.τ beririco. τ emblicoꝝ ana. ℨ.x.glādiū īfusaꝝ i aceto die τ nocte torrefactarū solū τ sādarace τ cipi turis masculi enule sicce storace.sicce.τ corali oium ana.ℨ. v.myrrhe.ℨ.iii.cōficiat̄ cū melle. Et iterū medicamē forte.℞.castorei τ myrrhe τ albasce τ cupp̄laꝝ glādiū τ pirreti oium ana ptes eq̄les ɔficiat̄ cū aq̄ myrthi bŭide τ sit dosis.ℨ.i.ad māsionē aut bibat turis τ olei de alcāna amborum ana.ℨ.i. τ de curatiōibus leuibus ē vt bibat de semie portulace pōdus aur.i.τ faria glādiū iuuatia ē τ ꝓpe q̄ñ ifundūt̄ glādes i aceto sq̄llitico die τ nocte deīde frigūt̄ s̄r testā τ bibit̄ ex ca. Et ultimū qđ sūit̄ ē pōd⁹.x.τ iteꝝ cipi τ turis ptes eq̄les de quo bibat i ieiunio oi māe aur.i. τ iterū nigelle τ se.rute ptes eq̄les τ fit dosis vꝫ ad.ℨ.ii.τ enulla est cōpetēs medicia τ oleū de kerua iteꝝ bibitū τ iunctū τ cōfert ei mellis assūptio scđꝫ assiduatiōnē τ ad senes q̄dē est medicamē iuuatiū qđ.℞.castoreū τ opium τ semē hysqami albi τ semē rute bibat̄ ex eo aur.i.cū.ℨ.vini. Et q̄ñ suppōit̄ munia dissoluta i sābaco inano τ distilat̄ i virgā facit tollerare vrinā τ sit̄r comeostio ficuum cū oleo.

De inuoluntario exitu vrine. Ca.xiii.

Est vt egrediat̄ absqꝫ volūtate . τ p̄lm ei⁹ fit pp supfluitatē frigoris τ mollificationē lacerti τ debilitatē accidētē ei τ vesice sicut accidit i renibus ex fortitudīe virtutis attractiue. Et q̄ñq̄ fit pp caliditatē plurimā attrahētē ad vesicā resudationē a corpore τ de causis ei⁹ ē remotio spōdiliū. Q̄r accidit nocumētū i lacerto τ nō pōt ɔstrigere eā. Et q̄ñqꝫ ē iuolūtaria egressio urie nō pp cāꝫ i vesica τ lacerto τ vria imo pp stercoris coarctatiōnē ɔprimētē oi hora τ exp̄mit q̄r egredit̄ vria sicut aduenit p̄gnātibus τ illis i quoꝝ vētribus ē fex pluria τ hn̄tib⁹ apata magna i mēbris supra vesicā nō ergo idiges post illud qđ dictū ē vt cognoscas signa τ scire ea facile sit ex eis q̄ pretirierunt.

De cura. Capitulum.xiiii.

Tali q̄ ē ex caliditate et ē raro ɔferūt medicie īfrigidā.es stiptice . Et de illis est puluis q̄ siccus i ore māu sūit̄ hm̄oi.℞. coriandri sicci ro.rubeaꝝ amboꝝ ana.ℨ.v.spodii .ℨ.x.se.lactuce et se.portulace amboꝝ ana.ℨ. xv.boli ar.ℨ.v.cāfore.ℨ.5.gūmi pōd⁹.ℨ.ii. cōficiat̄ cū aq̄ granati acetosi. Et iterū carabe et boli.ar.et mirab.ni.et medule glādiū et lētiū excorticatarū oium ana pōd⁹.ℨ.ii.coriādri torrefacti i aceto positi.ℨ.i.et fit dosis ipsius sicci.ℨ.iii.et curat̄ cura diabetis et abscidit̄ sitis p̄ illud qđ tenet̄ i ore ex maral et sumac et nucleo tamarindi et grāis granati. Sīo āt curatōes p̄dicte i capl̄o distilatōis et iteꝝ cipi et acori enule sicce medule glādium oium ana.ℨ.ii.amirrhe.ℨ.iii. et ē puluis q̄ sumit̄ siccus et diaciminū ē valde iuuatiuum ꝓpe q̄ñ ei⁹ spēs valde terūt̄ et diaciminū iteꝝ cōfert ad illud epithimatū et ad vltimū ē iuuatiū ei qđ ē i mēbris vrie ex frigore vehemēti. Et ex eis q̄ cōferūt ē sumere

in potu.ʒ.iiii.turis retinēt.n.iuolūtariā vrie emissionem aut pondus.ʒ.ii.mahaleb ꝛ olea casa disruptis i eis muscho ꝛ ossa ꝛ castoreo ꝛ euforbio. Et similibus. ¶Confectio clisteris bōi.℞.albasce.lib.i.cipi pōdus.ʒ.xx.mahaleb pōdus.ʒ.x.ↄcoquāt i.iiii.lib.aq̄ cū facilitate postq̄ȝ isusa sūt die ꝛ nocte. Qnūqȝ ex aq̄ remāserit q̄ȝtitas.lib.i.colet ꝛ fūdat super eā q̄ȝtū ē ipsi⁹ medietas olei sisāini ꝛ decoq̄t ꝛ admistret oleū i clisteri aut sumat aq̄ pars i.ꝛ olei de bē ꝛ auellanaꝝ ꝛ fisticoꝝ ꝛ albasce ꝛ alcadra ꝛ almahaleb ꝑtes eq̄les quēadmodū existiatio facit illō necessariū ꝛ disrūpat i eis virt⁹ muschi ꝛ clisterizet cū eis:ꝛ oleū de bē ē forte valde.

¶De mictu i lecto. C.xv.

Causa eius ē mollificatio lacerti.ꝛ qñqȝ adiuuat eā acuitas vrie. ꝛ pueros qdē adiuuat ad illud ꝓfunditas i sōno. Cū ergo mouentur expellūt eā nā ꝛ oculta volūtas similis volūtate aīe añ ipoꝝ euigilationē. Cū ergo fortes fiūt ꝛ cōfortāt alleuiāt sōno ꝛ cōfortatur lacertus mollificatus ꝛ nō migūt.

¶De cura. Capitulum.xvi.

Vra eoꝝ ē cura ei⁹ q hȝ mollificationē vesice ꝛ distilationē vrine ꝛ inuoluntariā ipsius emissionē:ꝛ ꝓprie medicamē de mirob.cū enula ꝛ storace.ꝛ d̄ vnguētis oleū de bē ē vltimū.ꝛ cū hoc oȝ vt dormiāt ꝛ alleuiet cibus ꝛ alleuiet eoꝝ sōnus ꝛ nō bibant aquā plurimā ꝛ ↄmoueāt se ipsos ad migēdū ꝛ fortasse ē aliqs eoꝝ q imagiatur q̄si nocet eū virtus expulsiuas ꝛ sensibilis ad migēdū dū ipe dormit qm̄ ↄueniēs ē loc⁹ ad hoc vt i eo mingatur ꝛ ↄsuescit illō. ¶Qd̄ si locus ille fuerit inētus curetur cursu latrine.ꝛ cursu cloace ꝛ tecture tegētis: deide elaboret adeo dōec alteret ipȝ ꝛ febricitat i ipso oratoriū ꝛ habitatōes alias figit illō i imaginatōe sua. Cū desiderat pueir ad illū locum deide rememoratur i imaginatōe sua qd̄ ē alteratus ab eo qd̄ fuit i ipo tūc abstergit virtus volūtaria eius illud spatiū occultū nō famosū ꝛ accidit ei i somnis vt stet statōe aliq̄ cū inobediētia virtutis expulsiue q̄re nō morat qui ericcet. ꝛ de illis qdē q̄ expta sūt ad illos est id qd̄.℞.glādiū turis myrrhe oium partes eq̄les q̄ oia decoquātur cū vino quātitatis.ōȝ.iii.vsqȝ ꝙ redeat.ōȝ.i. ꝛ coletur.ꝛ potetur cū pōder.ōȝ.i.olei myrtini. ¶Et existimauerūt qdā ꝙ qñ ericcāt renes leporis ꝛ sumitur de eis pars.i.ꝛ se.aneti pars.i.ꝛ petri ꝛ se.apii amboꝝ ana pars.5.ꝛ est dosis eoꝝ pōd⁹.ʒ.ii.ꝛ.5 i.ōȝ.i.aq̄ frigide ē valde iuuatiuū ad illud ꝛ cōfert ei cerebrū leporis nutritū cū vino ꝛ cōferūt ei troc.facti ex massa in q̄ posita est virtus fimi colūbini cū aq̄ frigida sūt.n.vltimi aut ex vino i ieiunio cū est infrigidatū.ꝛ qñȝ cōferūt ei clisteria cū medicis resoluētibus vrinā ꝛ iniectio eaꝝ i vesica.

¶De diabete. Capitulū.xvii.

Est vt egrediatur aq̄ sicut bibitur i tēpore breui ꝛ proportio qdē huius egritudis ad ebibita ꝛ ad mēbra sua est proportio lubricitatis stōi ꝛ itestinoꝝ ad comesta ꝛ sūt ei i greco alia nomina q̄ȝ diabetes. dicit quādoqȝ dispacos ꝛ cadumis ꝛ nominatur arabice circuitus ꝛ rota molādini ꝛ lubricitas renū ꝛ dixerūt qdā hoc accidens accidit subito qm̄ est res naturalis nō cū volūtate facta ꝛ lubricitas intestinoꝝ paulati quoniā illic est sēsus ꝛ volūtas.ꝛ iste sermo nō est cōueniens ꝛ habens qdem egritudinem meatuū trāsitus sitit q̄re bibit ꝛ nō satiatur imo migit sicut bibit nō valens retinere penitus. ¶Et cā quidem diabetis est dispositio renū aut ꝓpter debilitatem accidentem ꝛ dilatātem ꝛ aparitionem orificioꝝ meatus q̄re nō aduntur tanta hora q̄ figatur aquositas i renibus.ꝛ quādoqȝ fit illud ex frigore dominā te corpori aut renibus.ꝛ quādoqȝ facit illud potus aque frigide aut obsessio vehemēs frigoris in totū penetrātis aut ꝓpter vehemētiā attractiue ꝓpter virtutem calidā innaturalem cū materia aut absqȝ materia ꝛ est illud qd̄ est plurimū quare renes attrahūt ab epate vltra q̄ȝ illud quod tollerat q̄re expelūt illud deinde attrahūt ab epate ꝛ epar ab eis que sunt ante ipsum nō ergo cessat illic attractio cōtinua aquositatis ꝛ expulsio ꝛ tu scis ꝙ quādo expellitur illud quod currit qñqȝ perducit ad liquefactionem ꝛ ad ethicham propter multitudinem attractionis humiditatis ex corpore ꝛ quia prohibetur ab eo qd̄ oȝ ipm recipe de supfluitate hūiditatis ꝑ potū aq̄ ꝛ tu qdē scis ꝛ cognoscis signa eorum que dicta sunt ꝛ lecta usqȝ ad hanc horam.

¶De cura. Capitulum.xviii.

Diabetes quidem quum accidit plurimum accidit ex caliditate ignea qua ꝓpter plurimum curationis eius est infrigidatio. Et humectatio cum fructibus ꝛ oleribus.ꝛ robub frigidis de illis que non prouo-

cat sicut sunt lactuca ⁊ papauer ⁊ gescere in aere frigido hũido ⁊ sedere i tīa aq̄ frē tādiu donec fortasse congeleť ⁊ sedeť sitis eius et in frigideť renes ⁊ fortes fiant lacerti eoꝝ et cō fert i ea adorare canfo.et neuf. et similia de rodolētibus frigidis. ¶ Et de illis que valēt ad hoc est dormire.et occupatio a siti ē regimē antecedens.quare oꝫ vt occupať saltem sumendo in potu sup̄fluitatē aque. Et melius illo est vt sumat i potu aquā frigidā valđ deide euomat eā et itereť istđ i eo.et oꝫ vt cōuertať aquositas a renibus cū vomitu et sudore forti. ¶ Et stupefactio partis alchatim est ex eis que conferūt per dormitionē virtutis et iobedientia aque et defectu eius ab atractōe itez et de illis que oportet ipm deuitare ē labor dorsi et assumptio diureticoꝝ et lenificatio qdē nature cōfert eis et si nō cū aliis saltē cū clisteribus tēpestatis. ¶ Plures nāqꝫ eoꝝ existūt sicce nature et qn̄qꝫ idigēt phlomia i pricipiis egritudis et de ebibitis iuuatiuis ē lac de quo extrahit butyꝝ acetosū ifrigidatū et de ipso melius ē illđ qđ ē magis spissū et ꝑpe qđ ē ex lacte ouio et aq̄ cucurbite assate et succus citro. cū psiť et aq̄ granati acetosi et aqua mori et aqua prunoꝝ similia hoꝝ.et sunt potus huius gn̄ris et eoꝝ fractio cū aqua quātū possibile est et rob mēte cōfert eis valde et aqua roſ. Immo succi roſ.ʒ.i.confert eis sedens sitim eoꝝ et doſ. sit quantitas cotile vnius lactis. et iterū aq̄ distilata et lacte vaccio subtracto butyro aut lacte ouio acetoso extracto butyro.et de illis que nos experti sumus ad eos est vt sumať alfoca et saria ordei et quotiens cōturbatur hoc est magis frigidū quare bibať ifrigidatū et de medcis expertis sunt tronc.de balaustiis ſm hunc modū. ℞.acatie pōđ.ʒ.ii. rosa. ʒ.iii.boli ar.ʒ.iiii.gūmi.ʒ.i.dragagāti.ʒ.ſ. bibať cū mucilagine psilii et aqua frā et cū aq̄ cucur.et iterū troc. de spodio cū aq̄ cucur. aut citro.aut aqua grana.et iterū sūať spodii et terre sigillate et cācro fluuialiū adustorū ablutorū oium an̄.ps.i.et lacte tertia ptis.i. et se.papaue.et se.lactuce amborū ana ps.i. et.ſ.aggregēť cū mucilagie psilii et iformēť ide troc.et doſ ei⁹ sit sicut ribes.et de emplastris illa q̄ fiunt ex medicis i qbus est ifrigidatio et constrictio. ¶ Descriptio emplastri ℞.atriplices et capreolos vitis si iueniantur ⁊ malorū et cydōiorū et zarur aliqd aggregeť ad illa et sił sula et ribes et acresta et virga pa.et cortic.granatorū permisceanť oia p mistione emplastri et administreť.et de epithimatibus illud qđ recipit aca.ʒ.iiii. turis ʒ.ii.succi barbe hircie et laudāi ramik.oium an̄.ʒ.ii.galla.ʒ.i. terāť et cōficianť cū aqua myrthi humide et liniatur cū eo. ¶ Et de clisteribus fortibus i hac egritudie est clistere bonū factū cū lacte de quo extractū est butyrū cū succis frigidis stipticis predictis i emplastris. ¶ Et qn̄qꝫ fit enema cū clisteribus lenibus sicut que fiunt ex fenug.et oleo de cucurbita et oleo amigdalino. Cibi autē eorūꝫ sunt illi qui nō sunt velocis uersionis ꝑpter suā subtilitatē aut cholerā aut pp suā subtilitatē et paucitatē ita q̄ fiant vapor et resoluātur et exiccent egōnem. ¶ Et eius qdē exiccatio qn̄qꝫ fit per conuersionē aquositatis ab itestis ad renes imo si est subtilis resoluitur aquositas eius ita q̄ nō aggregať ex eo plm et est associatus lenitati nature quare ē bon⁹ nā melior res dispōnis ciborū quos sumere precipiuntur est vt sint tales quatenus comiteť eos lenitas nature et cōfractio sitis et de illis que ipsis conferunt sunt sorbitiones de candarusio et aqua kisch ordei et almusu sat et alellemech et qn̄qꝫ poniť cū eis qđ permutet constrictōeꝫ quā ipsi faciunt nature ⁊ alessidebegi pluria ⁊ piguedis carniū aialiū ⁊ gallina piguis.⁊ de pedibus pedes vaccini ⁊ pisces recente cū aceto preparati securitas adest de quorū siti ⁊ lac ouinū decoctū cū aq̄ dōec aqua sumāť ⁊ aliqd de lacte oia illa conferunt eis ⁊ oꝫ vt a fructibus custodiaňť i qbus sunt ifrigidatio et stipticitas cū ꝑuocatōe sicut sunt cydonia. Factū āt a frigiditate q cū hoc nō euāť a siti ⁊ a cuius presentia nō accidit nobis. Retulit qdā sapientū antiquorū ⁊ dixerūt oꝫ vt sit subtilitas ad sedandū sitim eius. Deide soluať cū clisteribus leuibus aliquotiens postea soluať cū pilulis de aloe.xi.numero quarū vnaqueqꝫ sit sicut cicer deide dimitte eū tribus diebus ⁊ itereť regimē deide fac eū vomere super cibū cū raphano et que sunt eis similia deide calefiat corpus eius cū ventosis ⁊ ponantur super euaporatiōes et effumigatōes et ꝑpe extremitates et qn̄ꝫ necesse est tibi et vtaris sup ipsū medicis rubificātibus deide gescat aliqbus diebus deide exerciteť cū eqtatiōe eq̄li et temperata fricatōe et ꝑprie i extremi

taibus eius ꝛ in fine eius precipiatur vti bal
neo eā. ꝛ bibat vinum odoriferum.

¶ De multitudie vrie. Capitulum. xix.

Multitudo vrie est ƀƺ modos de q̄bus
est ille q fit ƀƺ semitā diabetis ꝛ nō isti
us cū q̊ est sitis tm̄. imo illius cū q̊ est sitis q̄
nō satiaꝛ ꝛ egrediꝛ aq̄ sicut bibitur ꝛ de illis
est cū q̊ est sitis ꝛ nō sunt ei dispōnes diabe-
tis ꝛ eius virtus. Et de illis est cū q̊ nō est si
tis de q̄ sit curandū ꝛ si ē ardor ꝛ acuitas ei⁹
tunc cā i ipo est acuitas vrie aut vlcera sicut
sciuisti si nō fuerit illic cause iuoluntarie emi
sionis vrie fre. ¶ Frigus. n. ꝓuocat multoti
ens ꝓpterea ꝙ contigit ꝛ ꝓpterea ꝙ calefa
cit ventrē. Et illius qdē vria mioratur cuius
egō multiplicatur ꝛ subtiliatur ꝛ illius cuius
siccatur egō multiplicatur vria. ꝛ iā cognoui
sti ea q̄ continuantur i hoc cū illis q̄ p̄terierit
ꝛ iā qdē p̄teriit curatio oium illoꝝ ꝛ dicam
hic iteꝝ curatōes eius q̄ est ex frigore. ¶ Di
co erge ꝙ oēs medicie q̄ sunt ad coitū calefa
cientes iuuatiue sunt ei q hƺ multitudinē vri
ne ex frigore ꝛ sorbeꝛ oua sorbilia i ieiuno iu
uatiuū est ꝛ sumere genera lactis cocta. ꝛ eis
que ipsis conferunt iteꝝ est decoctio granoꝝ
myrti ꝛ piroꝝ siccoꝝ ꝛ dactiloꝝ oi die cū ōƺ.
ii. i ieiunio. ¶ Et myrrha est de medicis bo
nis ꝛ silr almabaleb ꝛ silr cipi ꝛ tus ꝛ silr ga
langa ꝛ silr scoria ferri ꝛ coriandꝝ. ¶ Descri
ptio medicamis. ℞. casto. ꝛ myrrhe ꝛ hasce
ꝛ cuppulaꝝ glandiū ꝛ piretri oium an̄. partes
equales fiant ex eis pilule cū aq̄ myrti humi
de de q̊ sumatur ad mensurā. ʒ. i. clistere ad il
lud bonū ꝛ confortat renes. ℞. succū alhasce
decoctū donec fiat fortis ꝛ vitellū oui ꝛ adi-
pē renis caprini tollaꝛ ꝛ resoluantur oia ista
equaliter ꝛ aggregentur ꝛ sumatur de lacte
recenter mulcto ꝛ butyri ꝛ adipis gibbi ca-
melli ꝛ olei alcabet alcadra partes equales
quoꝝ summa fit similis ei q̄ sumpsisti i pri-
mis ꝛ cōq̄senꝛ ad iuicē ꝛ fiat cū eis clistere.

¶ De mictu sā. ꝛ saniei ꝛ vrina simili loture carnis ꝛ capillorum ꝛ de vrinis extraneis q̄ sunt similes illis. Capitulum. xx.

Sanguis qdē purus q migiꝛ aut ē san.
ꝓcedens ex mēbris q̄ sunt supra renes
ꝛ vesicā sicut est epar aut corpore toto ꝓpter
repletōeƺ multā supfluā q̄re separatur conti
nuitas venaꝝ ƀm spēs tres notas aut dimis
sionē consuetudis aut abscissionē mēbri ꝛ re
liqua que sciuisti aut ƀm modū crisis ꝛ mū-
dificatiōeƺ superfluitatū aut obuiatōeƺ ꝑcus
siuā ꝛ saltū ꝛ casū ꝛ ꝑcussionē exprimētē sā.
ꝛ silr oē q̊ currit cursu eoꝝ ꝛ hoc ƀm mius
¶ Et aut est i partibus mēbroꝝ vrie ꝑꝑ ici-
sionē vene aut aperitōeƺ eius aut ipsius scis
sionē ꝑ ꝑcussionē aut casū aut vētositatē aut
frigus scindens cū detectōe aut ꝓpter corro
sionē ꝛ qn̄ƺ ē generatio illius a tetano ꝛ spas
mo fortibus. Et qn̄qƺ est spēs vrie sanguiee
ꝓpterea ꝙ liq̄scit carnositas rediens in san.
aut ꝑꝑ vehementiā tenuitatis san. i corpore
Hoc. n. cū accit cū fortitudie renes attrahūt
san. plm̄ ꝛ sunt prio due itentōes i facilitate
cursus sā. qm̄ currit cursu supfluitatis ꝛ qm̄
nō est ei essentia q̄re currit. Et scdo est iten-
tio vna ꝛ cū renes attrahūt cū fortitudie ex-
pellunt illud ad vesicā. ¶ Mictus vero san.
similis loture carnis fit aut ꝑꝑ debilitatem
digōnis ꝛ discritionē i renibus aut ꝑꝑ debi
litatē eaꝝ i epate. ¶ Mictus vero san. ꝑmi-
sti cū hūoribus grossis fit plm̄ ꝑꝑ debilitatē
renū. Et similiter mictus reī similis capillis
nā fortasse est cā eius debilitas digōnis renū
ꝛ fortasse est cā eius debilitas digōnis vena
rū ꝛ qn̄ƺ est lōga valde. q. duabus palmis et
qn̄qƺ est ad albedinē decliuis ꝛ qn̄qƺ ad rube
dinē ꝛ nō ꝓlongatur nisi cā sue generatiōs
i iuolutōibus venaꝝ renū aut alioꝝ. Et ex ci
bis grossis ꝛ generibus lactis ꝛ granis sicut
fabis ꝛ similibus ꝛ nō est i eius mictu de ti-
more ƀm ꝙ teretur cor per exitū eius ꝛ facit
timere. ¶ Mictus autē puris ꝛ mictus san.
ꝑmisti puris ꝛ qn̄ƺ fit ꝑꝑ eruptōeƺ aldubellet
i mēbris supioribus pulmonis ꝛ pectoris et
epatis quēadmodum sciuisti totū i loco suo
aut ꝑꝑ apa eruptū i mēbris vrie aut ꝑꝑ vlce
ra i eis hn̄tia prurituū aut nō hn̄tia prurituƺ.
¶ Vrie vero grosse migūꝛ aut cā mūdifica-
tiōis ꝛ crisis ꝛ expulsiōis q̄ƺ seq̄ꝛ alleuiatio.
Et qn̄ƺ fiūt ꝑꝑ multitudinē hu. grossoꝝ ꝑꝑ d
bilitatē digōnis. ¶ Vrie vero pigues facilis
exitus significāt liq̄factōeƺ adipis ꝛ oƺ vt re-
deāus i ca. distictōis ad ƀmonē nr̄uƺ i vria.
Inqt Hip. cū migiꝛ sā. sine dolore ꝛ ē pau
cus i horis q̄busdā nō ē malū i eo. ¶ Cū aūt
pseuerat tūc fortasse accidet fe. ꝛ mict⁹ puris

¶ De signis. Capitulum. xxi.

Mictū san. puri q est ꝑꝑ repletōeƺ cās
ꝯpares ei significant cause sue ꝛ signa
causaꝝ eius de illis q̄ sciuisti. Et ille q est ꝑꝑ
apertionē venaꝝ fit sine dolore ꝛ est mundus

sincerus. Vero san. apertionis fit paulatim et san. eruptõis τ firionis fit plim τ i vesica qdẽ apertio τ eruptio cum qua currat san. pluri mus τ fit i renibus. Vesice.n. advenit aquo sitas colata san. uero nutrimẽti recipit ex ve nis paruis i qbus venit ad eam nutrimentũ tantum quare nõ est i ea san. eruberans. Et ad renes qdem venit san. plurimus cũ aquo sitate. ¶Colatur ergo apud eos aquositas τ adueniunt ei vene magne ex qbus membra alia nutrimentũ sumunt quare est san. illorũ plus q̃z ille quo idigent quare plurimus. Et vene eorum sunt nõ minute τ neqz sunt boni sit⁹ equalis. vene vero vesice sunt conseruate nõ ex põite scissioni τ eruptõi cum situ suo. τ sã. qdem vlcerum est cum dolore quodam et si est corrosio est paulatim ad nigredinem de cliuis τ quandoqz est cum eo fetor τ fit pluri mum eius post egritudies τ multotiens sunt cũ eo cortices τ sanies τ pus τ resoluit illud exitus san. puris τ sicut sciuisti ex signis vlce rum τ signis eius quod egreditur ex eis. Si gnificant vero liquefactiuum liquefactio τ q̃ illud qd̃ mingitur de san. est tenue sicut adu stum ac si ipsum sit abrasio libri. ¶Illum autẽ q est propter tenuitatem san. corporis signifi cat illud quod egreditur ex phlomia existẽs valde tenue τ nõ associatur aliud signũ. ¶Lo cus aũt sãiei τ doloris cognoscit̃ et p dolorẽ si fuerit dolor τ cognoscit̃ p signa egritudinũ i qbuscũqz mẽbris existãt sicut p signa apatis aut aldubellati aũt vlceris aut repletõis τ co gnoscit̃ ex via cõmistiõis nã q̃to magis ẽ al tior tãto ẽ vehemẽtioris cõmistiõis τ quãto plus ẽ i ferior tãto ẽ vehemẽtioris separatio nis illo. Et illum qdem q̃ fit pp causas vici nas virge antecedit vria et elongatus a vir ga postpõitur ab vria aut permiscetur ei ve hementer. Similis autem loture carnis ẽ si gnificatiuus debilitatis renum aut epatis. Illa quidem que est ex renibus est vehemen tioris albedinis τ ad grossitudinem declinãs τ epatica est magis trahens ad rubedinem τ subtilior τ similior sanguini τ significant apo stema illius τ saniei vrina. Signa apostema tis nota fm mẽbrum vnũquodqz comitatia febris τ ille qui est purulentus egrediens ab apostemate est plurimus subito τ non perdu cit ad excoriationem τ vlcerationem τ nocu mentum τ ille qui est ex vlceribus est paucus τ separatur τ quandoqz corrumpit incessum suum cum sanie τ pus τ eum illa que de istis expulsionibus est cretica est alienatio τ forti tudo τ est subito. ¶Et illa que fit causa reple tionis aut causa dimissionis exercitii aut ab scissionis membri quandoqz habet piodos.

¶De curatione. Capitulum. xxii.

Facti quidem a repletione τ que cũ ea dicuntur iam sciuisti curatões i prici piis vniuersalibus τ que sunt postea. ¶De facto vero ab vlceribus iam sciuisti q̃ cura tio vlcerum τ corrosionis. Et iam ostendi ti bi oia illa i loco suo. ¶Et cura debilitatis di gestionis i renibus τ epate τ liquefactõis et tenuitatis humorum totum est ex illis que sciuisti τ scias q̃ cretici τ eius qui est fm se mitam expulsionis nõ est retentio necessaria Cum ergo idiges phlobotomia tunc magis confert saphene q̃z basilice τ subtilia cibum post phlobotomiam τ nõ approximes stipti cis sicut est cibus factus cum sumach nisi postq̃z vria significat mũdificationẽ. ¶Stip tica.n. congelant quod iuiscatum est τ cõstrin gunt quare quandoqz reuertitur aquositas ad posteriora τ in ea est timor τ similiter ace tosa. ¶Mictus autem capillorum indiget vt in ipso administrentur subtiliatiua incisi ua ex diureticis τ medicinis ad lapidem τ vt sit cibus humectans humectatiõe abundan ti. τ curatio quam nunc oportet me dicere ẽ curatio mictus san. qui est causa separatio nis continuitatis i venis τ curationes qdem cõmunes iter illum qui est causa vesice τ re num sunt ifrigidatio τ constrictio cũ medici nis quarum plures diximus i capitulo flux⁹ san. menstrui cum stupefacientibus vt faciãt penetrare medicinas τ vt tu antecedas cum attractione san. ad posteriora cum ventosis τ phlobotomia subtili pauca ex basilica τ ac ceptione ciborum igrossantium san. τ ifrigi dantium ipsum τ quiete τ tranqlitate τ con strictõe mẽbrorum extremorum τ oz vt dimittat coitũ oĩno τ oz vt administres tias i qbus de cocta sunt stiptica τ ex lentibus excorticatis τ ex corticibus granatorum τ cydoniis τ piris τ gallis τ virga pastoris τ similibus. ¶Et de medicis fortibus i retentõe eius sunt albasce τ batura ligni alnabac τ radix cẽtauree ma ioris τ grana peõie. τ d̃ epithiatib⁹ ra. rapha ni τ siliq̃ nabatie τ siliq̃ spie τ sũac τ ra. pirũi siluestris τ cortic. granatorum de qb⁹ fiat epithi ma cũ aq̃ ribes aut acreste τ succi ros. τ sep

uiua sola ē epithima bonū ꝛ ꝓpe radix eius
cū dragaganto ꝛ aliquo succoꝝ stipticoꝝ ꝛ
ex linimētis i dorso ꝛ pectie sunt myrrha et
attrimentū ꝛ galle ꝛ charte cōbuste ꝛ acatia
ꝛ de illis que bibunť est troc.q recipit balau
stiaꝝ ꝛ sanguis draconis amboꝝ añ.ʒ.i. Et
de fortibus ꝛ que necessaria sunt i mictu sā.
ex vesica facto est troc.hmōi.℞. alumis ia-
meni ꝛ balaustiaꝝ ꝛ sanguis draconis oium
añ.ʒ.i.dragaganti.ʒ.ii.ꝛ gūmi.ʒ.ꝸ. deť i po-
tu i vio pontico dulci ꝛ succo portulace ꝛ qđ
est sub illo ꝛ magis i colume esť illud qđ re-
recipit dragaganti ꝛ seis papaueris ꝛ terre
sigillate ꝛ succi barbe hircie ꝛ gūmi prunoꝝ
nigri ꝛ karabe oium partes equales et dos
eius sit a duabus.ʒ.vsqꝫ ad.iii. Et iteꝝ radi
cis semperuiue et karabe amboꝝ añ. pars.
i.folii pars.ꝸ.alumis iamēi sextā partis vni
us boli ar . ꝑs.i.et.ꝸ.et dos eius est vsqꝫ ad
aureū mediū i qbusdā succis stipticis.et quā
doqꝫ ponunť i eis stupefacientia sicut hec est
descriptio.℞.croci et granoruꝫ albarmel et
granoꝝ malue siluestris et opii oiuꝫ añ.ʒ.ii.
amigdalas mundatas.iii.et.ꝸ.numero de q̄
sumatur ad nucis magnitudinē iteꝝ cortic.
mādragore assati et anisi assati ꝛ granatorū
pini assatoꝝ oium añ.ʒ.iii. papaueris nigri.
ʒ.vii.conficiantur cū vio de quo sumatur pō
dus.ʒ.ii.et iteꝝ suffuf corni ceruini adusti et
dragaganti sumantur partes equales et fiat
suffuf cū rob myrti et iteꝝ medicamē quod
antiq laudauerunt est seis almugath munda
ti grana trigita grana pini.xii.numero amig
dale amare excorticate.vii numero seminis
malue.ʒ.iii.fit dosis eius.ʒ.i.i ieiunio. Illud
vero qđ vesice propriū est. Est vt ponanť me
dicie que bibuntur fortiores et diuretica i ea
fortiora iteꝝ et de illis qbus iuuamentuꝫ fit
iteꝝ est vt emplastretur cū spogia ifusa i ace
to que ponatur i oibus lateribus eius et in
duobus emunctoriis et aliis. et vt admistrē
tur medicie i ea iiecte cū succis sicut est suc
cus arnoglose ei succus albatat et succ⁹ por
tulaca. ¶ Et de medicis troc.aneti predictus
et troc.de stupefacientibus predictis et cor-
nu ceruinū adustū et karabe et semē cana-
bis et gūmi et galle et succus barbe hircine
et balaustie et aliquantulū aneti et plumbū
adustū ablutū et virtus de stupefacientibus
opiatis q̄ cū hyusqamo sunt cōfecta.et de re
giē retēsiōis cursus san. vesice ē posito vēto
sāꝝ sup illa et anchas et pectinē. Illđ.n.reti
net san . ¶ Deide adhibeať regimē eius qđ
iuiscať ſm q̄ dcm̄ est. Et de cibis est panis
tritus i lacte ē/ex quo butyꝝ est extractū et
cibus conditus cū granis et cibus factus cū
sumach. Et si fuerit virtus debilis cōforteť
cū iure stipticoꝝ cōfortatio cū carne cōtrita
est cibeť cū alessidebegi et ex cubegi et perdi
cibus masculis et turturibus cū aceto cōdi-
tis et cū aqua acreste et granoꝝ granatoruꝫ
et lacte decocto et similibus illis . Et si non
fuerit excusatio a vio ꝓpter casū virtutis aut
vehemtiā desiderii tc̄ deť pōticū grossū nigꝝ
¶ Cūqꝫ sanať ille q migit sā. aut saniē tūc bi
bat illđ qđ ē ꝑmistū aut abstergat et ꝓuocat
et nō retieať vria oino et redeat egritudo.

¶ Fen.xx.de dispositionibus generatōis ma
sculorum que est duorum tractatuum.

¶ Tractat⁹.i.de vťibus et appetitu coeūdi.

¶ De anatōia testiculť.et vasoꝝ ſpmatis.c.i.

Sublimis deus creauit duos
testicťos sicut sciuisti q sūt mē
bra ꝑncipalia i qbus gñať sper
ma ex hūiditate de lata ad eos
ivēis q̄ ē.q.supfluitas cibi q̄rti
i corpe toto. Et ē sā.magis di
gest⁹ et magis subtiť. Cōmoueť.n.i eis ꝑ spm̄
et i meatib⁹ q̄ veniūt ad duo oua ē de venis
pulsatilib⁹ et qetis pťꝫ rāificatis ex vēa pťsati
li et vēa qeta q̄ sūt due radices rāificatōe pťi
moꝝ anfractuū et iuolutionū q̄ tādiu rāifica
tur dōec icisio tua q̄ꝫ i vna illaꝝ duaꝝ facis
sit sitis icisiōi tue q̄ꝫ facis i pťib⁹ vēis ꝑꝑ mul
titudiē orificioꝝ q̄ appēt. deide effūdiť ab eis
i vas ſpmatis q̄ dicem⁹ ad virgā et ꝓiicit in
ꝯmistiōe cū muliere q̄ ē coitus nālis ad ma
tricē cui obuiat matricis orificiū cū aptōe ꝛ
attraetōe vltia cū ꝯueniūt duo ꝑes siť. et te
sticuli qdē duo creati sūt et ē subā oui ex mē
bro glādoso albe carni q̄ ē res magis sitis
carni mā̄mille et assimilat sā. q effūdř i ipso
cū colore suo q̄re albificať et ꝓꝑe ꝑꝑ illđ qđ
ꝯmoueť i ipso de areitate et ꝑ spm̄ et meat⁹
qdē i q̄ veniūt vene ad testiculos ē ex siphac
maiore qđ ē sup femur. Sꝫ pāniculi q tegit
arterias et vēas vēiētes ad testiculos origo
est ex siphac maiore sicut sciuisti i loco suo et
similiter cōtinuať ēt cū pāniculo nunc et de
scēdit sup illud qđ descēdit de vēis et suspen
soriis i partibus iguinū ad duos testi. q̄re
gñať ex eo meat⁹ iter penetrās.et pāniculi te

gētis illud qđ penetrat ī barbaki iguinis ge
neratio ē ex eo.ꝛ tu iā sciuisti ī anatōia vena
rū ꝙ ad ouū sinistrū vēit vēa alia ab illa q̄ ve
nit ad dextrū cū nutrimēto.ꝛ ꝙ illa q̄ vēit ad
dextrū effūdit ad ipꝫ sā.magis digestū ꝛ ma
gis mūdificatū ab aq̊sitate.ꝛ ouū qdē dextꝝ
ī plib⁹ hoībus ē fortius q̄ꝫ sinistꝝ nisi ī illo q
ē ī iudicio lassitudinis. vasa aūt spmatis inci
piūt,sic barbaki exeūte ī vnoquoqꝫ ouo barba
ki vno q̄si ipe sit sepatur ab eo nō ex ipo ge-
nerat⁹ sꝫ ꝯtigēs adherēs ꝛ dilatať vnūqđqꝫ
eoꝝ ꝛ ꝑpe ouū dilatatiōe q̄ hꝫ q̄ꝫtitatē scīsa
tā. Deiñ icipe ꝯstrigi q̄ꝫuis ramificeť ꝓprie
ī mulieribus vice altera apđ statū suū ꝛ ista
vasa ascēdūt ī p̄mis ꝺcide declināt ad collū
vesice sub meatu vrine. Virgo vero ē m̄brū
īstr̄ale generatū ex m̄bris singularib⁹ ligamē
talib⁹ ꝛ neruosis ꝛ vētosꝭ ꝛ carnosis.ꝛ p̄nci-
piū originis ei⁹ ē corpus ortū ex parte pectinis
ꝛ ligam̄tale plime ꝯcauitatis lacte q̄ꝫuis sit
generatū ī plib⁹ dispōib⁹ cooptū ꝛ iō ꝙ ipꝫ
repleť vētositate fit erectio.ꝛ currūt sub hoc
cope arterie plures dilatate supra hoc qđ cō
uenit q̄ꝫtitati hui⁹ mēbri.et aduenīūt ei ner-
ui ex spōdilib⁹ caude lꝫ nō plꝫ sint submersi
ī subā ei⁹.et ipi nō sūt nisi nerui quoꝝ subā ē
ligamētalis p̄uati sēsu.et nerui ex qb⁹ erigiť
apđ. Saľ.alij sūt a neruis mollificatiuis ex
qb⁹ mollificať.et tu qdē iā sciuisti lacertos ꝓ
p̄os virge ī caplo lacertoꝝ.ꝛ ī virga sūt mea
t⁹.s.meatus vrie et meat⁹ spmatis et meat⁹
alguadi.et scias ꝙ virge aduenit virtus exe
ctiōis et vētositas a corde:et aduēit ei sēsus
ex cerebro et nucha:et aduenit ei san.eq̄lis et
desideriū ex epe: et desideriū nāle quādoqꝫ
fit ei cā renū et ap̄ me p̄ncipiū ei⁹ ē ex corđ.

¶ De causis erectiōis. Capitulum.ii.

Erectō accit q̄ñꝫ ꝑꝑ tēsiōꝫ cāue ꝯcaue
et q̄ secūť eā dilatate ꝛ ꝓlōgate ꝑꝑ illđ
qđ effūdiť ad ipā đ vētositate forti q̄ꝫ đfert
spūs đsideratiu⁹ spissus i⁹q̄ icedit san.plimus
et spūs crossus.et ꝑꝑ illđ accīt cū sōn⁹ ē ex ca
lefactiōe arteriaꝝ q̄ sūt ī m̄bris spmatis et at
tractiōe vētositatis ꝛ spūs et sā.ad ipā vt eri
gať.et đ illis q̄ adiuuāt ad hāc erectiōꝫ ē ī q̊
ē hūitas extranea p̄parata ad hoc vt ꝯuerta
tur ī vētositatē et ē nō facile. Nō eni pōt di
gō p̄ma cōuertere eā ī vētositatē et finire il
lud qđ ex ea resoluit ī vētositatē resolutiōe
veloci imo figiť vsqꝫ ad digōnē tertiā. Illic
eni īflať. ¶ Et visus coitus ꝯfortat hoc mem
brū et facit ipsū lacertosū et igrossat ipsuꝫ et
dimissio eius liq̄facit ꝛ arefacit.opatio nāqꝫ
quēadmodū dixit Hip.igrossat ꝛ opationis
eius dimissio liq̄fac.ꝛ cā qdē desiderii ꝛ mo
tus eius aut est meditatiua aut est ꝑꝑ multi
tudinē vētositatis ī san.ex quo gñať sperma
ꝛ ex quo nutriť istrm virge q̄re īflať ꝛ erigiť
ꝛ fit ꝑꝑ illud qđ moueť ex desiderio ꝑꝑ p̄pa
ratōeꝫ mēbri ad illud qm̄ tensio facit accide
re mordicatōeꝫ.ꝛ iteꝝ cū ꝯgregat sperma in
mēbis coitus ꝛ multiplicať iq̄sitio sepatōis
eius moueť materie ī ipsis ꝛ quādoqꝫ fit exe
ctio ꝓpter mordicatōeꝫ materie stātis ī glā
dulis positis ī duobus lateribus orificii vesi
ce aut materiei tenuis subtilis venientis ad
eā ex renibus sicut fit ꝓpter motū spermatis
ipsius cū acuiť ꝛ multiplicatur ꝛ mordicat.

¶ De causis spermatis. Capitulum.iii.

Sperma est supfluitas digōnis q̄rte q̄
fit cū dispťiť cibus ī mēbris resudando
a venis tertia digōne iā expleta ꝛ est de sum
ma hūiditatis ꝓrie coagulatōi ex q̄ nutriun
tur mēbra dura vtpote vene ꝛ arterie ꝛ silia
illis.ꝛ quādoqꝫ repiť de ea plīm retentū ī ve
nis ad qđ iā p̄cessit digō q̄rta ꝛ remansit vt
nutriant ipso vene aut ꝑuenit ad mēbra hō-
genea ꝛ nutriāť ea p̄ter ꝙ necessaria sit ma
gna alteratio illius ꝛ ꝓpter illud ꝑuenit sper
ma ex eo ꝛ apud. S.qdē ꝛ medicos mascu
lo femie siľ sunt duo feia de qbus ambobus
dř nomē spmatis nō cōitate nois tm̄ sꝫ vni-
uoce.ꝛ ī vnoquoqꝫ duoꝝ seīnm est virt⁹ for
mandi ꝛ iformandi siľ. Veꝝ semē masculi-
nū est fortius ī virtute a q̄ est iceptio forma-
tionis iussu dei.ꝛ semē femininū est plꝫ ī vir
tute a q̄ est p̄ncipiū iformatōis. ¶ Et spma q
dē masculi expelliť ꝓpe matricē ēt q̄re deglu
tit ipꝫ os matricis attractōe vehemēti. ¶ Et
spma qdē mulieris expellitur iter matricem
ei⁹ ī vasis ꝛ venis ad locū cōceptōis. ¶ Sa-
pientū vero medicoꝝ cū itentio cōp̄hendiť ē
ꝯp̄hensio ꝙ ī spmate masculi est pricipium
formatōis ꝛ cū ī spmate femie est pricipium
iformatōis ī re ꝓpria. Virtus.n. formatiua
ī spmate masculi itendit iformando ad siľitu
dinē eius a quo sepatū est nisi sit illud qđ im
pediat ꝛ ꝓhibeat ꝛ virtus iformatia ī spma-
te mulieris itendit spmati ī recipiendo for-
mā ad hoc ꝙ recipiat eā s̄m siľitudinē eius
a quo spmatū ē ꝛ nomē qdē spmatis cū de
eis duobus dř ē ꝑ cōitatē nois vt ꝯpōať itē

ão aggregãs rẽ distictã i itẽtõe. Nã i itẽtõe q̃ noiat̃ expl'sio viri spmatica ñ noiat̃ expulsio feie spmatica.⁊ ver̃ qdẽ. nã spma viri ẽ cal'z digestũ spissũ. ⁊ spma fe. est gen⁹ sã. mẽstrui digestũ parũ ⁊ ↄuersũ pax nõ elõgat̃ a vir tute sãguinea elõgatõe spmatis viri.⁊ pp hoc assimilauerũt ip̃z philosophi antecedẽtes mẽ struo.⁊ dixer̃t ꝙ spma mascl'i qñ pmiscet̃ ope rat̃ cũ virtute ⁊ nõ ẽ alicui pti ei⁹ plim⁹ itroi tus i rectificãdo pticularitatẽ corpis isãtis. Illud eni ẽ spmatis mulieris. ⁊ sã. mẽstrui. Immo pl'z studiũ sui ẽ i pticularitate spũs isã tis ⁊ nõ ẽ nisi coagulũ agẽs i lacte. ¶ Sper ma aũt mulieris ẽ fũdamtũ particularitatis corpis isãtis.⁊ vnũqdqz ãbox ex vberat̃ facit qđ gñrat sã. calidũ ⁊ hũidũ. ¶ Cognitio vero certitudis vni⁹ hax duax itẽtionũ ptinet ad sciẽtiã nalẽ ⁊ nõ nocet medico ignorãtia ei⁹. ⁊ nos qdẽ iã exposuimus dispõnẽ i ea i libris nr̃is radicalibus.⁊ Hip. qdẽ dixit i suis itẽ tiõibus ꝙ pl'z materiei spmatis ẽ i cerebro ⁊ ꝙ dscẽdit ex duabus vẽis q̃ sũt post ãbas au res ⁊ pp h abscidit phl'omia ãbax gñratio nẽ ⁊ facit icurrer̃ sterilitatẽ ⁊ ẽ sã. eius leuis: ⁊ ↄtinuate sũt nuche vt nõ elõgẽt̃ a cerebro ⁊ q̃ ei similãt̃ spatio lõgo q̃re alteraret̃ ↄpl'o illius sã.⁊ ↄuertet̃ imo pueniũt ad nuchã de ide ad rẽes postea ad venas q̃ veniũt ad testi culos.⁊ G. qdẽ nõ sciuit an faciat icurrere i cisio hax duax uẽax sterilitatẽ an ñ. ¶ Mi hi vero vr̃ ꝙ nõ oz vt sit spma ex cerebro so lo q̃uis ei⁹ fermtũ ex cerebro sit ⁊ ẽ vex qđ dixit. Hip. d esse duax venax imo oz vt sit ei ex oi mẽbro pncipali fõs ⁊ vt sit ex mbris aliis resudatio ẽt ad istas radices.⁊ pp illđ ẽ assimilatio. pp hoc generat̃ ex mẽbro dinuto mẽbx diminutũ l'z illđ fiat dũ vene ñ vltimũ finẽ secũt̃ ⁊ ñ pcedit appetit⁹ vltius cũ digõ ne ↄpleta.⁊ spma qñz expellit vẽtositas pmi sta ei ⁊ necesse ẽ vt p̃cedat exit⁹ ei⁹ exitũ illi⁹.

De sigis ↄpl'õis cal'e mbrox spmaticox.c.4.

Signa ↄplexiõis caule sũt appitio vena rũ i virga ⁊ pelle testicl'ox ⁊ grossitudo eius ⁊ apitas ipsius ⁊ velocitas ortus pilox sup pectinẽ:⁊ q̃ secũt̃ ip̃z ⁊ aspitas ⁊ multitu do ⁊ spissitudo ipsox ⁊ velocitas ↄsecutiõis ⁊ q vult cognoscer̃ ↄpl'onẽ sui spmatis rectiñ cet regim̃ deiñ attẽdat colorẽ sui spmatis. Si gna ↄplexõis fr̃e sũt ↄ̃ria illis sigis. ¶ Signa ↄplexionis humide sũt subtilitas spermatis ⁊ multitudo eius ⁊ debilitas erectiõis. ¶ Si gna complexionis sicce sunt contraria illis si guis ⁊ qñqz egreditur sperma i ipsa filosuz.

¶ De signis ↄplexiõis calide ⁊ sicce. Ca.v.

Sunt dñiũ spissitudinis subẽ spmatis ⁊ assiduatio dsiderii apud quãlibet pñtiã ⁊ ꝙ ipregnat plurimũ ⁊ efficit masculũ ⁊ est desideriũ vehemẽs ⁊ velox ⁊ eius erectio est fortis verũtñ abcidere a coitu itex velociter ꝙ si supfluat caliditas ⁊ siccitas erit pax aq̃ ⁊ pax descensionis cũ velocitate erectiõis. Pili vero sũt sup pectinẽ ⁊ anchas ⁊ q̃ sũt i ter eas sũt caula ⁊ desicca plures spissi.

¶ De signis ↄplexiõis calide ⁊ hũide. C.vi.

Est pluris spmatis q̃z calida ⁊ sicca s'z ẽ paucior pilox ⁊ minus ipregnãs ⁊ ve hemẽtioris fortitudinis sup coitũ plurimuz ⁊ non est pluris desiderii ⁊ erectionis ⁊ leditur a dimissione coitus superflua ⁊ est plurime pollutionis ⁊ velocis excutionis.

¶ De signis ↄplexiõis frigide ⁊ hũide.c.vii.

Sunt lenitas pectinis ⁊ tarditas dside rii coit⁹ ⁊ tẽuitas spmatis ⁊ paucitas ip̃ gnatiõis ⁊ tarditas ortus pilox ⁊ paucitas.

¶ De signis ↄplexiõis fr̃e ⁊ sicce eox.c.viii.

Sunt grossitudo spmatis ⁊ paucitas ei⁹ ⁊ ẽ diuersa a cl'ida et hũida i modis oib⁹.

¶ De signis ↄplexionũ inaturaliũ. C.viiii.

Sunt vt accidãt signaqz sũt naturaliũ dũ nõ fuerit p̃us ⁊ significat eax disti ctõez sensus.

¶ De iuuamẽtis coitus. Ca.x.

Coitus bonus est ille q fit i hora quã su pfluitatũ seq̃t̃ euõ et alleuiat corp⁹ et p̃ pat corpus ad augmẽtũ sic cũ de cibo postre mo sumit̃ aliqd q̃si delegatũ mouet̃ nã vt re stauret motu forti qñ seqtur imp̃ssio fortis ⁊ adiuuat illud qđ est i hmõi de ↄsecutiõe. et qñz seq̃t̃ ip̃z expulsio cogitatiõis dñantis et acq̃sitio audacie et edomatio ir̃ supflue et ac q̃sitio grauitatis et ip̃e qdez ↄfert muliere et plurib⁹ egritudinib⁹ choler̃ nigre ppterea ꝙ dilatat ⁊ ppterea ꝙ expellit fumũ spmatis aggregatũ a pte cerebri ⁊ cordis ⁊ cõfert do loribus regnũ repultox ⁊ egritudibus phl'a tis oibus ppe i eo cuius caliditas inata est fortis quã nõ destruit exitus spmatis ⁊ pp ter hoc req̃rit appetitus cibũ ⁊ qñz abscidit mãs apatũ accidẽtiũ i ptibus iguinũ ⁊ testi culox ⁊ oẽz cui ↄdueniũt apđ dimissionẽ coi tus ⁊ ↄstrictõez coitus tenebrositas visus ⁊ vertigo ⁊ grauitas capitis ⁊ dolores emũcto riuz ⁊ anchax ⁊ apata eox q tẽpat⁹ ẽ sanat.

ꝛ plurioꝝ quoꝝ ꝯplō reqrit coitū cū ipm dimittūt iſflat corpus ꝛ reliq̄ diſpōnes ꝛ cadit appetitus cibi ita vt ipꝫ ēt nō recipiat ꝛ expellat eū vomitu ꝛ oēꝫ i cuius corpore ē vapor fumoſus coitus alleuiat ab ipſo ꝛ cōfert ei ꝛ rēouet ab eo qđ tiet de nocumīto coarctatōis vaporis fumoſi. ꝛ qn̄ꝫ accit viro ꝛ dimiſſione coitus ꝛ abūdātia ſpmatis ꝛ frigor eius ꝛ ꝯuerſiōe ipſius ad vētoſitatē vt mittat ſpma ad coꝛ ꝛ cerebꝝ vaporē malū vētoſū ſic accit mulieribus ex coarctatōe matricis ꝛ miores diſpōnes illius nocumēti ꝛ anteq̄ꝫ ſpargatur ventoſitas ſunt grauitas corporis ꝛ frigiditas eius ꝛ difficultas motuū.

De no. coit⁹ ꝛ diſpōib⁹ e⁹ ꝛ ma. figuraꝝ. C. xi.

Coitus eūat de ſubā cibi poſtrēi q̄re đbilitatē affert cuius ſilr alie nō afferūt eūones ꝛ eūat đ ſubā ſpūs rē plimā pp đclinatōeꝫ ꝛ ꝑpter illđ q̄ plus đlectāt plus ſunt cadētes i đbilitatē. ꝛ coitus qdē velociter facit pueīr illū q plꝫ eo vtit ad iſſatōeꝫ ſui corporis cā ſui ꝛ reſolutōeꝫ caliditatis inate et mordificatōeꝫ virtutis ꝛ ꝑpat ipꝫ i ꝑmis ad caliditatē fūoſā adeo đōec multiplicēt ſup ipſum pili. Deide ſuccedūt ei iſſatio cōpleta et debilitas ſēſuū viſus ꝛ auditus ꝛ accn̄t cruribus eius tepoꝛ ꝛ doloꝛ q̄re nō forſitā ſuſtiet onus ſui corpis. ꝛ qn̄ꝫ ſimilat diſpō eius epilepſie occlte ꝑpter illđ ꝛ qn̄ꝫ frat i ipſo nigredo deide citritas ꝛ accn̄t ei piodi a đbilitate. ꝛ vr ei q fit iceſſus formicaꝝ i m̄bris ſuis icipiēs a capite ſuo vſqꝫ ad finē dorſi. ꝛ accit ei tinitus ꝛ multotiēs accn̄t ei fe. acute adurentes. ꝛ qn̄ꝫ aduēiūt ei trēoꝛ ꝛ debilitas neruorū ꝛ vigilie ꝛ ꝑminētia oculoꝝ ad exterioꝛa ēt ſic accit i ſepatōe aīe a corpore ꝛ accit ei caluitiū epilepſia ꝛ doloꝛ dorſi ꝛ renū ꝛ veſice. Dorſū vero ignoſcit ꝑus q̄re attrahit māꝫ doloꝛ ad ipꝫ ꝛ reſtrigit eoꝝ nā. ꝛ qn̄qꝫ facit icurrere colicā ꝛ facit accidere eis fetorē ꝛ fetet eoꝝ os ꝛ carnes gigiuaꝝ. ꝛ i illis in q̄ꝝ corpore ſūt hūoꝛes mali cholici mouet p⁹ coitū horripilatio ꝛ i cuius corpe ſūt hūoꝛes putridi ꝑcedit p⁹ coitū ex eo odoꝛ fetidus ꝛ ei q̄ ē debilis digōnis accit p⁹ coitū rugitus. et de hoibus ē paſſus ꝯplonē malā dimiſſio coitus ꝯtriſtat plꝫ ꝛ grauat corpus eius ꝛ cap̄ ipſius ꝛ rixat ꝛ multiplicat pollutio ipſius. ꝛ ſi ē ei obediēs debilitat ſtōus eius ꝛ deſiccat ꝛ hoibus dignioꝛ aliēatōe coitus ē ille cui aduēit p⁹ ipꝫ trēoꝛ aut frigus aut ꝯſtrictio ālhelitus oculta ꝛ pulſus cordis ꝛ ꝑfūditas oculorū ꝛ deſtructio appetitus cibi ꝛ cuius pectus ē ifirmū aut debile aut ē debilis ſtōi. Dimiſſio. n. coitus ē ꝯuēiētioꝛ res ei q hꝫ ſtōm debilē ꝛ deuitēt ipm de mlribus ille q̄ aboꝛtū patiūt. ꝛ i coitu qdē ſūt figure male ſicut ſi aſcēdat mlr ſup viꝝ. Figura. n. i coitu illa ē mala ex q̄ tiet rāex ꝛ iſflatio ꝛ vlcera virge ꝛ veſice ꝑpter laborē eiectōis ſpmatis ꝛ dubitat ſi currat aliqd i uirgā ex pte mulieris. ꝛ ſcias q retētio ſpatis i coitu ē mala valde. ꝛ qn̄ꝫ pducit ad cōtrictōeꝫ vnius duoꝝ ouorū ꝛ oꝫ ne coitus fiat nec̄itate fecis aut migēdi mota neqꝫ cū exercitio ꝛ motu aut poſt paſſionē aialē fortē. ꝛ coitus qdē cū iſātibus eſt fedus apđ multitudinē gētiū ꝛ ꝑhibitus i lege ꝛ ē ex pte nocibilioꝛ ꝛ ex pte minus nociu⁹ ꝛ ex parte qdē q̄re natura idiget i ipſo motu plurio vt educat ſpma ē nocibilioꝛ. ſꝫ ex parte alia qm̄ ſperma nō expellit cū eo expulſiōe plima ſicut fit i mlribus ē mioꝛis nocumēti ꝛ ꝯmittat ipꝫ đ iudicio pn̄te miuſ q̄ꝫ vlnera.

De horis coitus. Capitulum. xii.

Oportꝫ ne coit⁹ fiat ſup replōnē ꝑhibet. n. digōnē ꝛ fac̄ cadere i egritudies q̄s efficit mot⁹ ſup replōnē ꝛ debilitat. ꝛ ſi accidat alicui illđ tūc oꝫ vt moueat poſt ipꝫ paulatiꝫ vt deſcēdat cibus i ſtō ꝛ nō natꝫ deiñ dormiat. ꝛ oꝫ q̄ꝫtū poſſe ē ne coeat aliqs cū adeſt vacuitas iteꝝ. hoc. n. ē nocibilius ꝛ oneroſius natur ꝛ magis ꝑnecās calorē inatū ꝛ magis attrahēs liqfactōeꝫ ꝛ eticā ꝛ arefactōeꝫ imo oꝫ vt fiat cū cib⁹ deſcēdit a ſtō ꝛ ꝯplet digō pꝛia ꝛ ſa ꝛ mediat diſpōne i digōne tertia ꝛ hoc diuerſificat i hoib⁹ nō ergo audiēdus ē ſmo ei⁹ q dicit oꝫ vt fiat illđ poſt ꝯplemētū digōnis tertie ex oi mō. Illa. n. hora ē hora vacuitatis cū corp⁹ icipit i ſpſiōe ꝛ i hoib⁹ m̄bris ſūt reliqe cibi i via digōnis. Nā đ hoib⁹ ē q ē i hmōi diſpōe i ꝑncipiis noctis q̄re fit illa ꝯuēiētioꝛ horaꝝ coit⁹ ei ex gn̄ib⁹ ꝑdictis ꝛ ex pte alia ꝛ ē q ſōn⁹ lōg⁹ ſuccedit ei ꝛ accreſcit cū eo virt⁹ ꝛ figit aq̄ i matrice pp ſōnū mulieris. ꝛ oꝫ ne coitus fiat niſi a deſiderio ſāo qđ nō excitat aſpect⁹ aut ituit⁹ aut prurit⁹ aut arboꝛ. ſꝫ ꝯmouet ipꝫ multitudo ſpmatis ex replōe ꝛ adiuuat totū illđ ſā. virtutis. ꝛ oꝫ vt vitet coit⁹ p⁹ ſacietatē nauſeatiuā ꝛ p⁹ eūnes fortes ex vōitu ꝛ fluxu vē. ꝛ colica paſſiōe ꝛ diaria fcā ſubito ꝛ mot⁹ corpeos ꝛ animaales ꝛ apđ motū vrie ꝛ ſter. et phlomiā. Diariā vero āticq̄ꝫ qn̄ꝫ alleuiat ſua exiccatōe ꝛ trahēdo materias ad ptē aliā a p

te itestior ꝛ oȝ vt deuiteꝛ i tp̄e ꝛ regiōe calidis. ¶ Et deuitet ipꝫ vir corpore suo iā calefacto aut iſfatio lꝫ post calefactōeȝ sit icolumior q̄ȝ post iſfatōeȝ ꝛ silr post hūiditatē melior q̄ȝ post siccitatē. ¶ Et melior horaꝝ eq̄li um ē hora q̄ȝ determiauimus ꝛ qn̄ vtiꝛ eo i ipsa post spatiū i q̄ abhorret coitū iuenit leuitatē ꝛ alleuiaꝛ anhelitus ꝛ bōus fit sensus.

¶ De spmate generāte ꝛ nō gn̄rāte. Ca.xiii.

SPasma ebrii ꝛ decrepiti ꝛ ifātis ꝛ multi coitus nō generat. ꝛ spma hn̄tis mēbra debilia raro generat sanū ꝛ cū ꝓlongaꝛ virga valde ꝓlongaꝛ spatiū motus spmatis q̄re venit ad matricē calore eius innatio iaȝ fracto nō ergo generat fm plm.

¶ De signis eius qui coiuit. Capitulū.xiiii.

VRina eius est habens filos ꝛ ramos ꝑmistos ad iuicem.

¶ De diminutōe coitus. Capitulum.xv.

CAusa aut est i virga ipsa aut i mēbris spmatis aut i mēbris pricipalibus ꝛ q̄ secunꝛ ea aut i mēbro medio iter pricipalia ꝛ mēbra coitus aut cā mēbroꝝ vicinoꝝ ꝓpria eis aut ꝓpter paucitatē iſlatōis i iferiorib⁹ corporis aut paucitatē eius i corpore toto. ¶ Facta āt cā virge ipsius est ꝓpter malitiā ꝯplōnis i ipsa ꝛ mollificatōeȝ sup̄fluā. ſꝫ fcā cā testiculoꝝ ꝛ vasoꝝ spmatis aut est ꝓpter malitiā ꝯplōnis singularis sup̄flue aut cum siccitate ꝛ ē deterior aut ē dn̄ans siccitas sola. ꝛ qn̄ȝ ē ꝓpter ꝑuitatē motus spmatis et defectū ei⁹a mordicatōe exiccāte ita vt qn̄ȝ fit i qbusdā spma plm ꝛ cū coeūt nō descendit ꝓpter ꝯgelatōeȝ suā ꝛ coeūt cū hoc paꝝ qm̄ vasa spmatis nō calefiūt i eis q̄re nō calefit neqȝ subtiliaꝛ. ¶ Fcā āt cā mēbroꝝ pricipaliū aut ex ꝑte cordis q̄re abscideꝛ materia spūs ꝛ vētositatis icēdētis aut ex ꝑte epatis q̄re abcidiꝛ mā spmatis aut ex ꝑte cerebri q̄re abscidiꝛ mā virtutis sēsibilis aut ex ꝑte renū ꝛ frigore ipsoꝝ ꝛ egritudibus eorū notis ꝛ ꝯplōnibus eoꝝ aut ex ꝑte stōi ꝓpter malitiā digōnis ꝛ totū illō aut ē cā debilitatis ꝑcipii aut cā oppilatonū meatuū iter mēbra coitus ꝛ multoriēs qdē ē debilitas fcā cā cerebri sequēs casū aut ꝑcussionē. Cā vero q̄ ē ſꝫ iferiora ē vt sit aut calītas aut frītas valde aut siccitas ꝯplonalis ꝛ ꝑuetur i eis iſlatio ꝛ iſlatio qdē ē bōus adiutor ita vt i illo i cuius vētre multiplicatur iſlatio absqȝ sup̄fluitate dolorosa erigitur ꝛ hn̄tes cholaȝ nigrā sūt plime erectōis ꝓpter multitudinem iſlatōis ipsoꝝ. Cā āt i vicinātibus ē sic illud qō accit cuius hemorroides icidūtur ꝛ hn̄tibus anū dolorosū. ¶ Nocet.n. illō neruis cōmunibus iter anū ꝛ lacertos eius ꝛ virgaȝ ꝛ ex eis q̄ debilitāt coitū ꝛ virtutē eius sūt res meditatiue sic horribilitas coeūdi aut verecūdia eius aut antecessio itellectus ad cor. ¶ Debilitat.n.a coitu ꝛ facit deficere ꝛ ꝓp̄e cū illō aliq̄ hora casus accit tūc quotiēs euenit reiteratio assimilatur illō i mēte ꝛ fit cā i illo qn̄ȝ dimissio coitus ꝛ ꝙ aīa obliuisciꝛ eius ꝛ ꝯstrictio mēbroꝝ ab eo ꝛ paucitas ꝑ̄ꝑatōis nature i gn̄ratōe spmatis sic nō ē sollicita i gn̄rādo lac i mām̄illa remouētis filiū ꝛ lacte ꝛ scias ꝙ erectōis cā ē vētositas ꝓcedēs a spmate ꝛ frigus ꝛ calor siꝛ sūt cōtraria vētositati. nā frigus eius ꝓhibet gn̄ratōeȝ ꝛ calor resoluit māȝ eius ꝛ nō ē qdē ipsa gn̄ret sic hūiditas tēpata ꝛ caliditas q̄ȝ ipsa nutrit ¶ de illis q̄ adiuuāt i hoc ē eq̄tare equos ſꝫ itētōeȝ eius q ꝯsueuit ꝛ cuius renes ꝛ vesica sūt hūidi aut cū hoc fri. Illi vero q renū cōplōnē calidā hꝫ ꝛ nō visus est ea ēt cū eq̄litate est nociua ꝛ facit icurrere sterilitatem.

¶ De signis. Capitulum.xv.

FActa āt ꝓpter mollificatōeȝ virge aut frigus ꝯplōnis nerui cognosciꝛ et hoc ꝙ nō fit erectio ꝛ nō cōtrabitur i aq̄ fra. Et qn̄ȝ ē spma exuberās faciꝛ egressiōis ꝛ qn̄qȝ descēdit sine erectōe ꝛ qn̄ȝ ē cū ea extēuatōe corꝑis ꝛ debilitas eius ꝛ nō ē i desiderio diminutio. ¶ Fcā vero cā testiculoꝝ ꝛ mēbroꝝ spmatis si fuerit difficultas eius ꝓpter frig⁹ eoꝝ significat exitus spmatis ꝛ frigus tactus ꝙ si fuerit ꝓpter siccitatē eoꝝ ꝛ paucitatem spmatis tūc spma erit paucū difficiꝛ descēsionis ꝛ plꝫ eius ē cū extēuatōe corꝑis ꝛ paucitate carnis ꝛ san. ꝛ ē hūectatio ex eis q̄ cōferūt ei.s. ex balneatōibus ꝛ cibis. In fcā āt cā mēbroꝝ ꝑpositoꝝ supra mēbra coitus sic ex ep̄e ꝛ rēibus mioraꝛ appetitus imo nō ē digō neqȝ appetitus neqȝ gn̄ratio san. ſꝫ ꝙ oꝫ vt si fuerit ex corde miorabiꝛ erectio ꝛ qn̄qȝ erit descēsio sine erectōe ꝛ erit pulsus debiꝛ leuis ꝛ calītas corporis diminuta. ꝛ si fuerit ex cerebro miorabitur sensus motus spermatis ꝛ nō erit cōmotio ꝯfricatia. ¶ Spma.n. ē ex eis q̄ exiccāt ꝛ significabūt ipsā dispōneꝛ sēsus ꝛ ocli, ꝓp̄e qn̄ ē p⁹ ꝑcussionē aut casū ad ueiētē cere. ꝛ oi cordi. ꝛ cere. i debilitate sūt si

gna iã pterita: ꝛ renibus i egrẽtidinibus ſuis
ſunt ſigna cognoſcant̃ ergo inde. Facte vero
ꝑꝑ puitatẽ iſlatiõis in iferioribus ſigna ſunt
qm̃ vides virtutes mẽbrorū ſaluas ꝛ vides
debilitatẽ in erectiõe tm̃ cũ virtute cordis ꝛ
renũ ꝛ deſiderio ꝛ aq̃. ꝛ qñ adminiſtrãt̃ infla
tiua iuuat̃ eis. Facte vero cã puitatis motus
ſpermatis ꝛ puitatis mõ dicatiõis ei⁹ ſignũ
eſt ꝙ egredit̃ apud coitũ res plurima cõgela
ta. Et plurimũ illius ſeqtur ꝯplonẽ ſrãm. Et
qñqz cõtigit vt ſit ſperma plurimũ ſed ſit ge
tũ ꝯgelatũ ſʒ q diximus ꝛ pinguis qdẽ ma
gis defectus ẽ a coitu q̃ȝ extenuat⁹ ꝛ ei q vult
coitus multitudinẽ cõuenit vt minoret ſudo
rẽ ꝛ balneationẽ faciẽtẽ ſudar̃ ꝛ dimittat phi
loſomiã q̃ztũ põt ꝛ vtat̃ iunctiõe pedum cuȝ
oleis cal'is. Illud enim cõfortat renes ꝛ vaſa
ſpermatis. ¶ De curiatonibus. Cap. xvi'

Quuȝ ĝ cognoueris ꝙ cã ẽ in mẽbris
ṗncipalibus tũc neceſſariũ ẽ vt itẽdas
in curatõe eoꝝ. Et ſi cã ẽ frigus eoꝝ qð ẽ plu
rimũ tuc nõ eſt aliqd qð ſit ſicut mithridatũ
qm̃ eſt fortius medicam̃ ad illud ꝛ in oĩ defe-
ctu a coitu ꝑꝑ frigus in quocũq̃ȝ membro ſit
aut ꝑꝑ debilitatẽ ꝛ ꝑꝑ epdent̃ que ſunt ſicut
medicam̃ de curcũa ꝛ hõruſia ꝛ ſagȝena. Et
ſi ẽ ꝑꝑ malitiã digõnis ſtõi ꝯforta ſtõm. Et
ſi cã eſt in renibus cura renes in ṗmis cũ cu
ra q̃ eſt eorũ cuius plurimũ ẽ cũ calefactiõe.
¶ Nã calefactio dorſi ꝛ renum iuuatiua ẽ i
erectiõe. Qñ ergo feceris illud cura cũ reſi-
dua curatiõe ꝛ odorib⁹ bonis ꝛ caputpurgia
odorifera hũectatiua cõferet cordi ꝛ cerebro
ẽt ꝛ cordi medicam̃ de muſcho ꝛ tyriacha ꝛ
mithridatũ. Et ſi fuerit cã paucitas inflatõis
in inferioribus tũc ſi fuerit cã eius frigus qð
ẽ cũ eis adminiſtra fricatõeȝ ſubtilẽ ꝛ vnctio
nes quas dicã ꝛ admiſtra cinnamomũ plu-
rimũ ꝛ adminiſtra grana i cibis ſicut fabas
ꝛ faſeolos ꝛ cicer ꝛ cepas cũ ſale i quo aliqd
cadit altif. ¶ Et ſi cã fuerit in ea paucitas in-
flactionis valde admiſtra infr̃ationẽ ꝛ eq̃tio
nũ cũ potibus ꝛ decoctionib⁹ ꝛ epithimati-
bus ꝛ cibis ꝛ ſumant̃ ea infr̃atio ꝛ iflatio ſi-
cut pira ꝛ mora ſcemia ꝛ fabe ꝛ ſerũ. ¶ Et ſi
cã fuerit debilitas corporis ꝯfortet̃ corp⁹ cũ
cibis ꝯfortantibus ſicut ſũt aleſſidabegi ꝛ ea
q̃ prepata ſunt i patellis ꝛ aſſata ꝛ ea q̃ prepa
rata ſunt i vaſis cũ coopturis ꝛ frumẽtũ co-
ctũ vt pulſet oua ſorbilia ꝛ napi ꝛ lac ꝛ buty-
rũ ꝛ panis ſimile ꝛ medulle fructuũ ſicut me
dulla amigdale ꝛ nucis medulla ꝛ nucis idi-
ce ꝛ fiſticorũ ꝛ auellanarũ ꝛ alcadra ꝛ q̃ ſunt
ſimilia iſtis ꝛ tãguebil ex ſemib⁹ ꝛ ꝑmiſta cũ
cepe ꝛ mẽta ꝛ porris ꝛ fenugreco ꝛ andaco-
cha ꝛ eruca. Et ſilr̃ ꝯfortet̃ corpus cũ balnea
tionibus neceſſarijs ꝛ iũctiõibus cõfortãtib⁹
vt eſt oleũ de lilio ꝛ oleũ de ben. ꝛ ſi neceſſa-
ria eſt ſuꝑflua calefactio ponant̃ in eis mu-
ſchus ꝛ caſtoreũ ꝛ alia. ꝙ ſi cã fuerit frig⁹ mẽ
brorũ ſꝑmatis curet̃ cũ medicinis calefaciẽ-
tibus q̃s dicemus ꝛ cũ vnctiõibus abſtringẽ
do factis calefaciẽtibus. Et ſi fuerit cã cũ hoc
ſiccitas adiuuet̃ cũ hũectãtibus calidis ex il-
lis q̃ comedunt̃. Et ſi cã fuerit calor mẽbroꝝ
ſꝑmatis cũ ſuꝑfluitate ꝯfert oẽ infr̃atiũ hũe
ctatm̃ cuȝ eq̃litate ſicut ſerũ vaccinũ ꝛ lac in
quo decocta eſt portulaca. Et ſi fuerit ſiccitas
tũc hũectatio eq̃lis cũ balneatiõibus ꝛ vitel-
lis ouorũ ſorbiliũ ꝛ lacte dulci ꝺcocto. Et qñ
qȝ ponit̃ i ipſo gnta ei⁹ detereniabin ꝛ cibis
ṗparatis vt aleſſidabegi ꝛ hũectatiõe cũ ole-
is fr̃is vſqȝ ad oleũ de lactucis ꝛ cucurbita.
¶ Et ſi cã fuerit ſiccitas hũectet̃ corpus cũ ci
bis ꝛ generibus lactis ꝛ balneatiõibus ꝛ vi-
no ſubtili ꝛ ſorbitiõibus leuibus ex granis ꝛ
aqua cucurbite ꝛ ocio. Et ſi fuerit cã frigus
neruorũ virge ꝛ eorũ mollificatio curet̃ cũ cu
ra q̃ eſt mollificatõis ꝛ frigoris ſicut q̃ dicta
ſũt i caplo veſice. Et opȝ vt deuitet̃ coit⁹ poſt
eũones ꝛ laboreȝ ꝛ ligationũ vulnerũ. Illud
eniȝ debilitat ꝛ coitus frequẽs plurimus. ꝙ
ſi illð accidat ei retineat̃ liniẽdo. Multitudo
nãq̃ȝ coitus qñqȝ abſcindit coitũ ꝛ vt deuitet
ſacietatẽ nauſeatiuã. ꝙ ſi accidat alleuiet̃ cib⁹
ꝛ fiat vt digõ bona ſit ꝛ cõfortet̃ ſtõus. ꝛ opȝ
vt minoret̃ potus aq̃. multitudo enim potus
aque ẽ res nocibilior ꝛ deuitet oẽ reſolutiuũ
vẽtoſitatis exiccatm̃ calore ſuo ſicut ruta ꝛ ſã
ſucus ꝛ barmel ꝛ almarmacora ꝛ cyminũ ꝛ
ſe. agni caſti ꝛ oẽ exiccatiuũ cũ fr̃itate ſicut lẽ
tes ꝛ xilocaracte ꝛ miliũ ꝛ acetoſa ꝛ ſtiptica
ꝑꝑ exiccationẽ ſuã ꝛ oẽ infr̃atiuũ vehemẽtis
infr̃atiõis ſicut narcotica ꝛ ſicut cãfora ꝛ pſi-
liũ ꝛ nenufar ꝛ roſe qñ lȝ in ſeie papaueris ſit
parũ ſtupefactõis tm̃ eius pinguedo ꝛ qð ipȝ
cõmouet vẽtoſitatẽ ſuccurrit ei ꝛ addit̃ ſuper
ipm̃. Et oportet vt deuitet̃ coitus mẽſtruate
ꝛ coitus vetule ꝛ egre ꝛ coitus illius que nõ-
dum ꝑuenit ad etatẽ in qua eſt mulier ꝛ coi-
tus illius que nõ nuper coiuit ꝛ coitus virgi-
nis. Totũ eni illud debilitat virtutẽ mẽbroꝝ

coitus ꝓprie ⁊ oportet vt referātur ei ꝓposi-
ta cocuntiū ⁊ libri narrati de dispōne coitus
⁊ figuris ipsius ⁊ cogitet in eis cū dimissio
ne coitus oio ēt vsquequo ꝯfortetur ⁊ appro
ximet istis deficiens a coitu ꝑꝑ dimissionez
⁊ afflictiōez aie. Et oportet qdē vt isti grada
ti ꝑueniāt ad eū ⁊ vtātur vnctiōibus ⁊ frica
tiōibus q̄s dicem⁹ ⁊ corā ipsis fiat rememo
ratio cārum coitus ⁊ referātur q̄ cōtinuātur
eis ⁊ respiciāt ad coitū aialiū. Regiminis ve
ro appropriati nomini coit⁹ plurimū ē tēdēs
ad calefactionē ⁊ hūectationē ⁊ inflationē ⁊
calefactionē dorsi ⁊ renū cū eis que illud effi
ciūt ex euaporationibus ⁊ inunctiōibus sicut
oleū de ben ⁊ oleū de granis cotti iunctū ab
stergēdo. Ea vero que sumūtur appropriata
noie ꝙ ipa valētia ad coitu sunt medecine cō
ferētes frigori virge inūcte ⁊ bibite ⁊ medici
ne in qbus ē inflatio in digōne ꝑa ⁊ tertia ⁊
earū inflatio ē cū hūiditate extranea cū quo
inflāt. Et mee que agūt cū ꝓprietate ⁊ cibis
ex qbs generaꝝ sanguis calꝰs ⁊ hūidus abū
dās ⁊ in eis quū hec sūt inflatio ⁊ viscositas
⁊ spissitudo sicut cicer ⁊ faseoli ⁊ cibi quos di
cā. ⁊ melior administratio eorū est vt fit post
balneū hūidū ⁊ iunctiōz cū oleo sambacio ⁊
de lilio ⁊ nā cisino aut similibus. Et sorbeāt
oua sorbilia añ cibuz puluerizato desuꝑ sale
stinci. aut que sunt sicut ipse. Quunqz come-
dit cibos ad coitū bibat post illud vinū odori
ferꝫ parūꝑ. deinde ꝑgat ad lectū suū ⁊ abluat
pedes suos aqua cal'a ⁊ vtatur vnctiōibus ⁊
abstersionibus cū iunctiōe. Et nos dicemus
nūc has medicinas ⁊ cibos ⁊ ꝓcedemus ēt
ad loca eorū in eis q̄ cōueniunt diuisionibus
debilitatiuis coitus. Et scias ꝙ plurimū su-
stentationis ē ꝑꝑ cibos ⁊ ex eis ꝓuenit exu-
beratio materiei ⁊ viuificatio virtutis. Et oz
vt ꝯsideret ille q in coitu ē cupidus quū mul
tū vtitur medicinis ad coitū corpus suū ꝙ si
videat febrē ⁊ inflāmatiōz ⁊ replōnē abbreui
et ⁊ tēperet nām. deinde iteret ea que sūt ad
coitū ⁊ nō oz vt ad summū ꝑueniat in calefa
ciēdo ⁊ ꝑducat ad deficcationez. Et quū vtiꝰ
medicinis ⁊ cibis ad coitū tūc cōsequēter su
mat vas terreum plenum vino odorifero.

¶ De medecis singlarib⁹ ad coitū. CC.xviij.

SEmina qdē sūt vt semē napi ⁊ caulis ⁊ vrtice ⁊ lupini ⁊ eruca ⁊ alkerua ⁊ bau-
tie ⁊ mētastrū hortulanū qḋ ē mēta ⁊ semen
asperagi ⁊ semen rhaphani ⁊ se. artetice ⁊ se.
melōis ⁊ se. apii ⁊ petroselini ⁊ cordumeni ⁊
secacul ⁊ macropiꝑ ⁊ se. eilbangue ⁊ sisamuz
⁊ se. lini ⁊ grana arasced ⁊ grana de bē ⁊ oleū
eius ⁊ grana alkilkil ⁊ grana azeli ⁊ fenugre
cū ⁊ ꝓprie decoctū cū melle. deinde exiccatū.
Grana vero sunt sicut cicer ⁊ fabe ⁊ faseoli
⁊ que sūt eis similia. Cortices aūt ⁊ herbe sūt
sicut cinamomū ⁊ cinnamomū ⁊ macis ⁊ al
hasec ⁊ talisafar. Medule vō sūt sicut grana
pinee ⁊ lingua auiū ⁊ grana viridia ⁊ grana
alkilkil ⁊ fistici ⁊ auellane. Gūme aūt sūt si-
cut dagragantū ⁊ assa q̄m inflat valde. nam
quū infratus bibit de assa aur. i. cū vino ma-
gnificatur ei⁹ iuuamētū. ¶ Radices vero ⁊ li
gna sunt sicut radices aluf ⁊ been ⁊ zedoaria
⁊ costus dulcis ⁊ testiculus vulpis. Nā ipse ē
fortis in erectōe ⁊ asparagi ⁊ radix cardi ⁊ ce
pe ⁊ ꝓprie assatū ⁊ sqlla assata ⁊ secacul ⁊. ℥.
⁊ ꝓprie ambo cōdita ⁊ galāge ⁊ piretrū ⁊ ra
dix hascec ⁊ assaꝫ ⁊ buzeidē ⁊ almugat ⁊ her
modactili ⁊ napi de barbaria ipsi eniz cōmo
uent sicut caliditas rute i corpe toto ⁊ cipi ēt
bibiti ⁊ vncti. Aialia autē sunt sicut stellio et
lacertus ⁊ stincus ⁊ ꝓprie radix caude ei⁹ et
eius sumē ⁊ renes ipsius ⁊ sal ipsius. Sūma-
tur lacertus in diebus veris ⁊ decoleꝝ ⁊ mū
dētur viscera ei⁹ ⁊ ipleātur sale ⁊ suspēdatur
in vmbra donec exiccetur. Quūqz feceris il-
lud tūc accipe salē eius ⁊ ꝓijce corpus ipsius
⁊ sufficiet tibi de sale ei⁹ res ꝑua minus q̄ꝫ ꝺ
sale stinci ⁊ albubere ⁊ almēbesigi ⁊ alkersigi
¶ Et de aialibus aq̄ pisces parui ⁊ fluuiales
exiccate cutis ⁊ lac camelinū de quo bibatur
.xx. dieb⁹ oi die q̄ꝫtitas q̄ digeratur ⁊ nō gra
uet ⁊ pisces ꝑui fluuiales exiccati ⁊ sit dosis
.℥. vij. et oua pisciū en oua gallineiet ꝓp̄e oua
ꝑdicis et oua colūbe et oua ꝑuaꝝ auiū et oia
cerebella ꝓprie pulloꝝ et paruaꝝ auiū et ana
tis et pulloꝝ et arietis cuz sale et de illis que
currūt cursu ꝓprietatū ē vt sumatur veretrū
tauri et exiccetur. deinde teratur et puluerize-
tur de eo res modica suꝑ oua sorbilia et sor-
beātur. ¶ Et iterū res mirabilis de aialibus
ē. Sumatur coagulū filij cameli masculi ꝑui
exiccatū et sumaꝝ de eo añ necessitatē. xij. ho
ris q̄ꝫtitas ciceris dissoluti in duabus tertijs
.lb. aque et bibatur ꝙ si ledit abluatur cū aq̄
fria. et iteꝝ de melle decocto sumatur aq̄ mel
lis absqꝫ spēbus et bibatur cū oleis et si ē in
ea paꝝ croci est bona. ¶ Aque vero sunt sicut
aq̄ ferrea ⁊ vinū nouū. antiquū vero subtiliat

vaporē et resoluit eū et nocet. ¶De fructib⁹ vero vna dulcis ē bona ad coituz et ꝓprie q̄ recēs est qm̄ replet san. humiditate et vētositate cū calitate et spissitudie cibi. ¶Olera vero et que sunt eis similia est albascec et ꝓprie aq̄ eius cū melle decocto donec fiet vt bucella et iterū eruca. et ꝓprie quū biber̄ oi mane ex succo eius cum lib. vini puri. ¶Deinde sit cibatio ex eis que ꝯueniūt qm̄ est p̄n̄tis iuuamenti. ¶Medicinarū vero ꝯpositaꝝ ebibitarū caput ē mithridatū. Et iteꝝ diamuschū et q̄ ex debilitate cordis. Et iterū tres aur. de electuario de semibus cū. ōz. i. aque eruce humide et ꝺ eis ē medicam̄ ꝺ stinco notū. ¶Et iteꝝ se. eruce cāpestris pōdus. ʒ. iij. cū butyro vacino et medicamē de basce. et medicamen almur dulcis et medicamen almeedi. et iterū sal stinci et semē eruce tritū et puluerizatum sup vitellū oui. Et iterū testiculus galli ericcatus cū eq̄li mēsura salis stinci cui⁹ dos̄ fit oi die. ʒ. ij. et iterū se. eruce et se., rhaphāi ⁊ se. melonis oium an̄. ps. i. bibatur cū lacte recēter mulcto. et iterū sumātur granoꝝū pini ⁊ se. apij mōtani et fellis masculi cerui et glutinis alimbat ptes eq̄les cōmisceātur cū melle et sumatur de eo aur. i. et iteꝝ sumatur secacul et se. eruce et hermodactiloꝝ et. ʒʒ. e pipis lōgi oium an̄. pōdus. ʒ. ij. lingue auis et cerebelloꝝū pusarū auiū et turis oium an̄. ʒ. i. Inuoluatur totū cū oleo de nuce indica et cōficiatur cū melle. et penidijs et admistretur. Et ille qdē in quo supfluit frigus iuuatur valde sumēdo in potu cōfectiōz nasturtij cū piretri et oppoponaci pōdere. ʒ. iij. dissoluatur in. ōz. decoctiōis sansuci. et bibatur iterū illud i tribus dieb⁹. et iterū. ʒʒ. ptes. iij. pipis lōgi ps. i. cōficiatur cū melle et detur de eo aur. i. cum aq̄ cal̄a. Et iterū se. aspagi secacul ʒʒ. oiuz an̄. ʒ. v. tuderi rubei et albi amboꝝū an̄. pōdus. ʒ. ij. been al. et ru. amboꝝū an̄. ʒ. iij. se. sule et se. rhaphani et se. eruce ⁊ se. vrtice oium an̄. ʒ. iij. squille assate sumis stinci amboꝝū an̄. ʒ. iij. lingue auis. ʒ. ij. zucchari. ʒ. xl. fitq3 dos̄. ʒ. iiij. cuz vino tribus dieb⁹ ⁊ fit cib⁹ q est adcoitū. ⁊ iterū medicamē de eis q̄ sūt nobis forte se. asse ⁊ se. eruce ⁊ alkilkilati ⁊ semē baucie et ligue auis ⁊ cordumeni oium an̄. ptē. i. et buzeidez et piperis amboꝝū an̄. ptes tres muschi sertā ptis vni⁹. Inuoluatur cū oleo pinee minoris et cōficiatur cū melle. Medicamē vehemētis virtutis. ℞. mellis anacardi et mellis apū et butyri vaccini ptes eq̄les ⁊ ferueāt deide bibatur de eo qꝺ bibitor tolerauit in vino: ē. n. mirabile. Et de medicinis bōis q̄ nō sunt vehemētis caliditatis supflue ēvt summātur dactili et fenugrecū et decoquātur donec decocta sint. deinde sumātur dactili et extrahantur ab eis ossa. deinde exiccētur et terātur et cōficiantur cum melle. Et fit dos̄. eius q̄ztuz est auellana et bibatur post ipsum vinum. et iterū infundātur. v. lib. granoꝝum viridium et lib. i. dactiloꝝū que vtraq3 sint contrita i duabus lib. lactis ouini. ¶Deinde comedat̄ qꝺ infusum ē et bibatur post ipsum in lacte duobus diebus. Et de medicinis bonis est cōfectio de medullis. cuius descriptio. ℞. amigdalarū excorticatarum fisticoꝝū ⁊ neregil excorticatoꝝum cōtritoꝝū et amigdalarum pini et granoꝝum alkeikil et granoꝝū azeli et granoꝝum viridiū partes equales neremisch. et pipis longi et. ʒʒ. oium ante. partes. x. et plus parū terantur oia et conficiātur cū penidijs de quo sumat̄ omni die q̄ztum ē ouum vnū.

¶De inunctionibus que abstergendo fiunt et clisteribus ad anum et pectinem et testiculos et virgā ⁊ alugē et que sequunt̄ ea. C. xix.

Iretri. ʒ. v. misceatur cum sambaco bono et quandoq3 miscetur cum eo euforbium et muschus et inunguntur cum eo virga et alugem et que secuntur ea aut piretruz et q̄ztum est medietas eius de muscho sumātur et dissoluatur aur. i. de eis ābobus simul a. ʒ. i. olei sambacini et iteruz sinapis cuz oleo alrazaki. et similiter se. vrtice cum oleo alrazaki et iterum assa cum oleo sambacino est inunctio fortis. et iterum se. almezerion cum oleo cal̄o et iterum baurach cum melle colato et fel taurinum et iterum medicamen bonum sumatur de cepe narcisci res parua cuz oleo sambacino et fricatio fiat cum eo. aut grana nil et piretrum sumatur equaliter cuz oleo aliquo aut staphisagria cum oleo calido ⁊ iterum assa cum melle et iterum ciperi ipsi cum rob et iungatur cum oleo aut sumātur cētaurea et pix et ceratum cū oleo de lilio et oleo de keiri et cera et mastice et cipe linientur cū eo virga et partes eius et omnia olea p̄dicta in capitulo de clisterib⁹ sūt mirabilis iuuamēti quū admistrātur inuncta cū abstersione. ⁊ ꝓprie oleū de granis cotti et oleū de storace ꝓprie et adeps leonis est vehementis iuuamēti in hoc. vnguētū ruffi forte valde. ℞.

myrrhe ꝛ sulfuris nō extincti ꝛ granoꝝ carta mi oīm añ.ʒ.ij.piretri amili.ij.pipis nigri.grana.xxx.cordumeni grana.xx.teranť cū.ʒ.ij.cepe optime ꝛ si terať vnūqḋqꝫ ꝑ se erit meliꝰ deide cōmisceanť cū cerato ꝛ teranť donec fiant in spissitudine mellis ꝛ inungať cū eo alchati ꝛ alugē ꝛ assa i virga erectiōꝫ facit ꝛ stimulat ꝙ si timeať caľitas eius vehemēs dissoluať i oleo vioľ. ℭDe suppositorijs.Ca.xx.

Fiat suppositoriū ex adipe anatis ꝛ grana cotti ꝛ piretro i oleo de nuce idica. Et dī ꝙ si supponať collyriū ex adipe asini est mirabilis ꝛ iteꝝ suppositoriū ex vnguēto picis qḋ dcm̄ ē. ℭClisteria vo assumūtur ex iure capitū ꝛ pulloꝝ colūbioꝝ cū vitellis ouorū ꝛ testiculi arietū bōi sunt qñ i clisterijs ponūtur ꝛ ē eis iuuamētū in cōfortādo cerebrū ꝛ corpus ꝛ si ipsi assiduāt nates ꝛ ea q̄ sunt sicut oleū nucū ꝛ sisaminū ꝛ butyꝝ vaccinuꝫ ꝛ oleū de fisticis ꝛ de auellāis ꝛ oleū de nuce indica ꝛ de almabaleb ꝛ oleū de granis cotti ē mirabile valde ꝛ calefactis oleum ꝺ bascec ꝛ oleū de papauere ꝛ oleū de ḡnis cucurbite ꝛ ḡnis melonis ꝛ siͣlia illis.Clistere ad eos sumať vnctuositatis capitū ꝛ pulloꝝ colūbarū decoctoꝝ cū mugat ꝛ buzeidē ꝛ fecacul i furno i nocte ꝺcoctiōe valde forti ps.i.ꝛ ꝓijciať sup eaꝫ lactis ps.v.ꝛ butyri ptis sexta ꝛ olei de nera ꝛ olei nuc.idice āboꝝ añ.tertiā septie ptis:ꝛ ꝺ adipe renū stinci ꝛ lacerti ēt ꝺcūqꝫ pñs ē ꝛ sint sicut seia ꝯdientia ꝛ fiat cū eo clistere. ℭCōfectio clisteris.℞.bascec recentis. qnta ptis.i.fenugreci pugillus.i.ꝛ se.bautie ꝛ eruce ꝛ se.aspagi ꝛ medullā spinalē birci ꝛ testiculos ciꝰ ꝯtritos ꝛ cereboꝝ ipsiꝰ ꝛ fundātur desup due.lib.aq̄ ꝛ due.lib.lactis dulcis ꝛ decoq̄ tur dōec igrosseť ꝛ fiat clistere ex.ʒ.iiij. eiꝰ cū.ʒ.i.olei ꝺ boti ꝛ sepeť i tribꝰ diebꝰ ꝛ fiat iniectio post ascellatōꝫ. ℭClistere aliud sumať natis ꝛ icidať ꝛ ponať i icissiōibꝰ eiꝰ pōdus.ʒ.v.castorei ꝯtriti i qbus diuidať cū mēsura ꝛ ponať natis sub re graui tribꝰ diebꝰ ꝺ inde icidať ꝛ liq̄fiat cū eo qḋ est i eo de castoreo ꝛ sumať pinguedo eiꝰ ꝛ reserueť ꝛ sumať de illa pinguedie sacraiati ꝛ ꝺ butyro vaccio. ʒ.v.ꝛ de aqua porri media sacraiati.Et ꝺcoctione fenugreci media sacraiati.ꝛ clisterizeť cū eo vsqꝫ ad tres horas noctis. deide itereť quū ē hora dormiēdi:ꝛ dormiat sup ip̄m ꝛ fiat illḋ tribꝰ diebꝰ. ℭClisteť forte caput arietis ꝛ tres aut.iiij.testiculoꝝ eiꝰ ꝛ frustū natis ꝛ ci

cer decoq̄tur i furno ꝛ sumanť aq̄ eoꝝ ꝛ vētositas ipsoꝝ ēt post decoctiōꝫ vehementē ꝛ ponātur ēt desup oleū de nucibꝰ:aut oleū de ḡnis viridibꝰ aut aliqd ꝺ adipe stinci ꝛ fiat clistere cū eo ꝛ clisteria alia q̄ sunt scripta in antidotario. ℭDe cibis puris.Ca.xxi.

Meliores cibi sunt q̄ fiunt ex carne hedi pinguis masculi ꝛ carne ouia ꝛ ciceř ꝛ cepe absꝫ frixiōe carnis.Frixio nāqꝫ ꝓhibet cōfortatōꝫ carnis ꝛ multitudinē nutrimēti eiꝰ ꝛ almuamemet ꝛ si nō cū alio saltē cū almuri sunt bōa.ꝛ siͣr galline ꝛ pulli colūbini ipinguati ꝛ ꝓprie aliudebi ꝛ oua sorbilia ꝓprie puluerizata cū cinamomo ꝛ pipe ꝛ galāga ꝛ sale stinci ꝛ oua piscīuꝫ ꝛ caro piscīū caľe.ꝛ si fuerit illic frigus resiste cū.ʒʒ.ꝛ pipe ꝛ macropipe ꝛ cinnamomo ꝛ siͣlibꝰ. Et cibꝰ ꝺ napis ꝛ cibus de caulibꝰ ꝛ cibus de bautijs ꝛ ꝓprie de bautijs postq̄ꝫ bñ decocta est caro eaꝝ.Et de illis qbus fit iuuamētū sunt cerebella puarū auiū ꝛ butyꝝ ꝛ lac.ꝛ siͣr cibꝰ q fit de tritico cocto cū multa aq̄ vsqꝫquoqꝫ fiat sic puls ꝛ aliudebi ꝛ alkemimec ꝛ rizi cū lacte ꝛ caro cū lacte ouio ꝛ ꝯfert i his mēsis coꝝ aspagi ꝛ eruca ꝛ porri ꝛ capita cardoꝝ ꝛ mēta ꝓprie. Ipsa eni ꝯfortat mēbra spmatis valde ꝛ eiꝰ vsus fortitudinē facit sup spma qř forte fit ꝺ siderīū ꝛ andacocha ꝛ ceratū ꝛ fenugrecū ꝛ ꝺ iudebi bonis est illud qḋ est cū croco ꝛ siͣlia cū lacte ꝛ aq̄ nucis indice. Et qdā dixerūt ille q assiduat comestiōꝫ passeꝝ ꝛ bibit sup eā lac loco aque sine cessatiōe est erectus ꝛ multi spmatis.ꝛ frigať cepa cū butyro donec rubea fiat ꝛ dissoluať i decoctiōe ꝛ frāgātur sup eam oua.Calefacto aūt ꝯueniūt ea q̄ sunt sicut lac acetosuꝫ ꝛ lac ꝛ pisces assati calidi ꝛ melōes ꝛ citroli ꝛ cucūeres ꝛ cucurbita ꝛ fructꝰ ꝛ olera būida oia ita ꝙ lactuca ꝛ ita ꝙ semē portulace addit in spmate ciꝰ ꝛ albumē ouis ē ei plurimi iuuamēti ēt multiplicās spma ꝛ cerebella aialium ꝛ medulle coꝝ ꝛ cancri fluuiales omnia ista conferunt eis.

ℭDe cibis in quibus est similitudo cū medicinis. Capitulum.xxij.

De illis est vt sumať lactis.lib.i.ꝛ ꝓijciatur desuper tereniabi pōdus.ʒ.xl.ꝯsuetis lacte ei decoquātur donec spissetur ꝛ bibatur q̄ttitas cadi.i.omni die ꝛ est tēperatū calefactis.Infrigiditatis vero est necessariū vt teratur eis pōdus.ʒ.x.cinamomi.vehemēter ꝛ misceať cū.lib.lactis ꝛ conquassetur ꝛ bibat

ex eo cadū vnū in icinnō aut sup cibum loco
aque ⁊ nō bibat sup ipsuz aquā ⁊ ꝓprie quū
ē ei⁹ cibus ex cimizer et adipe ouino. ⁊ qñq3
iuuatur eo ille in quo sunt frigus ⁊ siccitas si
mul. ⁊ de illis est vt sumat butyri vaccini ⁊ la
ctis vaccini ⁊ olei de fisticis decoquātur oīa
donec remaneat tertia ⁊ bibātur de eo i ma-
ne cochliari a duo cū aliquātulo vini. ⁊ iterū
pēidioꝝ. lib. i. succi cepe. lib. i. lactis dulcis. lib.
i. coquatur totū donec ingrosset ⁊ inspissetur
⁊ sumat de eo omni die i mane quātitas. ōz.
i. ⁊ iteꝝ sumat cicer nigrū magnū ⁊ terat ⁊ in
fundat in aqua eruce donec intumescat pa-
rūper donec exiccet in vmbra postea terat cū
penidijs ⁊ cōficiatur ⁊ sit dosis quātitas nu-
cis in mane ⁊ quātitas auellane ad māsiōm
⁊ bibat desuper cadus ⁊ infundat in aqua al
hascec ⁊ nutriat in ipsa in sole cū cautella in-
cessanter in bibendo ipm quotiens exiccatur
deide excoquatur ⁊ reseruetur ⁊ fiat ex eo sor
bitio cū lacte dulci ⁊ penidijs. ⁊ iterū sumant
tres. lib. lactis dulcis ⁊ ꝓijciatur in ipso i sole
.5. lib. tereniabin ⁊. lib. 5. granoꝝ viridiū trito
rum ⁊ bulliāt. deinde manibus cōfricent bñ
⁊ colet ⁊ sumat de eo. 5. lib. ⁊ ꝓijciatur in eo.
5. lib. galange ⁊ bibat de eo cū quātitate ali-
stribre dieb⁹ aliquib⁹ est enim mirabile. ⁊ ite
ruz sumat aq̄ cepe ⁊ quantū est ipsa mellis ⁊
decoquat donec remaneat mel de quo bibat
cochliariū. i. aut. ij. quū vadit dormitū cuz aq̄
cal̄a. ⁊ iteꝝ sumat farina ⁊ misceatur cū aqua
dulci sicut sorbitio. Deinde exprimat ab eo
expressione aliqua et decoquatur cū lacte plu
rimo ⁊ addatur lacti aqua nucis indice ⁊ im
pinguetur adipe anatis ⁊ fiat ex ea sicut illud
qd̄ fit de frumēto cocto vt puls. Et iteꝝ vitel
li ouoꝝ sorbiliū sumant ⁊ puluerizētur desup
altit ⁊ sal stinci et sunt fortes ⁊ ꝓprie post bal
neationū et fiat fricatio cū sambacino ⁊ de li
lio. ⁊ iteꝝ sumātur vitelli ouoꝝ et cepe et napi
⁊ cōquassentur ad inuicē ⁊ l3 vt sint cū albu-
gine sua: deinde ponatur quātū est quarta eo
ruz de succo cepe cōtrite et fiant sorbitiōes ⁊
sorbeātur cū aliquo de salibus ⁊ semibus ꝑ-
dictis. ⁊ iteꝝ sumātur bautie ⁊ cepe ⁊ napi et
in minutas reducātur partes ⁊ decoquātur
cū fabis et cicerib⁹ ⁊ melle cū carne molli bo
na et puluerizētur seibus calis. Et iteꝝ sumā
tur fabe ⁊ cicer ⁊ faseoli ⁊ infundātur i aqua:
deinde incidatur caro ouina sicut ꝑparat al
teingi ⁊ fiat de eo sternēdo ordo vnus et d̄ ce
pis ⁊ granis ordo alius puluerizetur sup vnū
quēq3 ordinē sal stinci et parū altit ⁊ paꝝ cin
namomi ⁊ gariofil̄. plurimū postea spargēdo
cerebella paruaꝝ auiū ⁊ columbaꝝ fiat ordo
alius ⁊ fiat similiter ⁊ sit ordo grossior ordine
carnis permiste. deinde effundat desup aqua
bautie sola aut aliqd aque q̄ assumitur cū aq̄
eius. Et iteꝝ sumātur cerebella. xxx. paruarū
auiū ⁊ ꝓijciātur in facraiati d̄ nitro vt d̄cur
rat aquositas ei⁹ ⁊ fiat taliter ꝙ cōficiat ⁊ ꝓ-
ijciatur desup quātū ipsa sunt de adipe renū
capraꝝ hora q̄ decolātur ⁊ seminētur cū pipe
⁊ gariof. ⁊. 33. ⁊ fiāt ide pilule vt auellane ⁊ co
medat de eis vnā post aliā in dispōne q̄ vult
coire. Cōfectio bona q̄ ex nobis est sumat
de cerebellis passeꝝ ⁊ colūbaꝝ. xxx. nūero ⁊ d̄
vitellis ouoꝝ passeꝝ. xx. nūero ⁊ vitellis ouo-
rū galline. xij. ⁊ de aq̄ carnis ouine trite bñ d̄
cocte et expsse ⁊ de aq̄ cepe expsse. ōz. iii. ⁊ de
aq̄ bautie. ōz. v. ⁊ de sale ⁊ specieb⁹ q̄ cibis ad
condiendū admiscētur q̄tū necesse ē. ⁊ d̄ bu
tyro pōdus. 3. l. sumat de ea ⁊ comedat et bi-
bat desup quū masticata est vinū forte odori
ferū ad dulcedinē declinē. Modus cōfecti
onis fisamoꝝ eis sumat pineaꝝ mūdataꝝ ꝑ-
tes due ⁊ se. eruce ⁊ se. melonū ana ps vna ⁊
bulliātur cū butyro ⁊ ꝓijciat desup paꝝ pipis
⁊ cinamomi. deide ꝓijciat desup de melle q̄
tuz sufficit ⁊ fiāt ide fisami. Aliter sumat cicer
⁊ ifundat in aq̄ aut in aq̄ eruce aut in aq̄ alha
scec donec infletur. deide frigat cū butyro va
cino leniter ita vt nō aduratur ⁊ d̄ granis pi
ni minoris q̄tū ē ipm ⁊ ꝓijciat desup mel ⁊
sumat aq̄ ⁊ ꝯficiat ⁊ misceatur cū pauco ma
stice ⁊ cinamomo ⁊ deponatur ab igne ⁊ ici-
dat incisiōe fisamoꝝ al̄. igrossetur mel deco-
quēdo ⁊ sternātur desup grana pini maioris
⁊ semē bautie ⁊ pip lōgū ⁊ secacul ⁊ cinamo
mū ⁊ semē eruce ⁊ fiat ex eis electuriuz ꝙ si
horribile fit ei semē eruce ⁊ eruca ponatur lo
co ei⁹ grana vi. viridia et parum muschi.

De potu dulci corum. Capitulū. xxiij.

Potus dulces sunt illi q fiūt de passis ve
re dulcedis ⁊ illi i qbus ē grossitudo ali
qua oēs cōueniūt eis. Cōfectio potus ad eos
cōueniētis tpis Sumat eruca ⁊ napi ⁊ ficus
⁊ decoq̄tur cū aq̄ ⁊ coletur aq̄ eoꝝ ⁊ sumat i
fusio passulaꝝ decoctaꝝ colata ⁊ seruētur oia
ꝺm eq̄litatē et augmētetur dulcedo ei⁹ cū pēi
diis nō fiat ide vinū et dimittatur dōcc finē
cōsequat. Potus alius noster. Ca. xxiiij.

S Vinaꝛ albaſcec ⁊ eruca et bautie et napi et decoquãtur in aq̃ vehemẽter et coletur aqua eoꝝ et ponatur in vnaquaqꝫ parte aque ſexta pars penidioꝝ zuccari rubei q̃rta et ſexta ficuũ et medietas ⁊ ſexta partis paſſulaꝝ tarſi hõc dulcedis et ſexta ſeptime nucis indice cõtrite et fiat ide vinũ de paſſis donec ad finẽ ꝑueniat. Alias nr̃m ſumatur ſuccus vue et ponatur in oi parte.x.minaꝝ eiꝰ tertia mina ꝺ hac medicina. Semis eruce ⁊ ſe.bautie et napoꝝ et buzeidẽ et ſe.aſꝑagi et lingue et granoꝝ alkilkil et napoꝝ barbaroꝝ et vtriuſqꝫ beẽ oium ꝑtes equales terãtur et ponãtur in pãno et ligẽtur in eo molliter et ponãtur cũ ſucco i vaſe et moueãtur oi hora.potꝰ aliꝰ decoq̃ztur bautie et ficus in aq̃ plurima et colẽtur et decoquãtur in aq̃ eoꝝ paſſe enucleate et coletur et ꝓiciãtur deſuꝑ penidij et dimittatur donec ferueat et aqua ferrea ⁊ aq̃ in qua extinguitur ferrũ eſt cõfortatiua.

¶ De multitudine deſiderij. Capi.xxv.

M Vltitudo deſiderij qñ eſt cũ fortitudie corporis et ſanguinitate et ſanitate cõplexionis et adoleſcẽtia etatis et potẽtia ſuꝑ coitũ abſqꝫ ſucceſſiõe debilitatis nõ eſt neceſſariũ vt occupatio ſit in regimine eius et fractione ipſius. Fractio nãqꝫ eius atterit cõplexionẽ et deſtruit virtutẽ ꝑꝑ vehemẽtiã ſui nocumenti. Et ſcias ꝙ generatio ſꝑmatis cõfortat corpus et cor. Et paruitas generationis eiꝰ corrũpit colorẽ et debilitat memoriaꝫ et intellectuũ. ꝙ ſi adueniat ei raritas corpis et facilitas ſudoris et vtãtur exercitio ꝑparationis et balneẽtur ſi eis poſe eſt cũ aq̃ fr̃a cõfert eis et nõ oꝫ vt frãgatur de deſiderio aliquid niſi de illo q̲ eſt ꝑꝑ ſuꝑfluitatẽ repl̃onis ex caliditate aut humiditate.tẽperatur eni cũ euõne. In illa aũt cuius cã eſt:aut acuitas ſꝑmatis:aut eius multitudo cuꝫ debilitate corporis ꝑꝑ fortitudinẽ vaſoꝝ ſpermatis et q̲a attrahunt materiã ſpermatis ad ſe q̃zuis ſit in corpore indigẽtia virtutis ſicut accidit vt creẽtur q̃dã mẽbra fortiora aliis ſuccedit ei inde leuitas.aut ꝑꝑ pruritũ eius et bothor in vaſis ſpermatis. Et ſicut accidit mulieribus pruritus i ore matricis:qr̃ nõ quieſcit in eis deſideriũ coitus et ꝑꝑ fortitudinẽ iflãmationis.⁊ ꝓpter hoc qñqꝫ accidit ex rugitu q̲ nõ facit dolorẽ coarctatio vehemẽs et fit fortis erectio habentiũ melãcholiã. Et viroꝝ q̲ eꝫ deſideriũ forte fit in regionibꝰ et aeribus ⁊ tꝑibus fr̃is ꝑꝑea ꝙ aggregaꝛ illud ex virtutibus eoꝝ.et diſpoſitio mulieꝝ eſt econtrario ꝓpterea ꝙ aſpergit illud de virtutibꝰ eaꝝ cõgelatis et de illis eaꝝ ſunt q̃ ſunt fr̃e valde ⁊ dormire ſuꝑ dorſuꝫ ẽ de faciẽtibꝰ erectiõm.

¶ De ſignis. Capitulam.xxvi.

S Ignũ ſanitatis corpis ⁊ ſignũ repl̃onis nõ ſunt tibi occulta ⁊ ſignũ acuitatis ſꝑmatis eſt ꝙ egreditur velociter cũ acuitate ⁊ aduſtione et facit accidere i vrina aduſtioneꝫ et ſeq̃tur ip̃m debilitas. Et ſignũ multitudinis ſꝑmatis ſolius eſt vt nõ ſit in corpe ꝺ diſpõnibus virtutis ⁊ multitudis ſan.aliq̃d de quo ſit curandũ ⁊ fortaſſe ẽ cuꝫ ea debilitas. Verũtñ ſꝑma multiplicaꝛ et pollutio fit frequẽs et qꝺ egreditur eſt plurimũ et debilitat corpus. Signũ pruritꝰ eſt vt coitus addat in deſiderio.et qñqꝫ eſt deſideriũ plurimũ ⁊ ſeq̃tur coituꝫ dolor et ſignum inflationis eſt vehemẽtia erectionis ⁊ anteceſſio acceſſionis inflatiuoꝝ et ꝯpl̃o melancholica:

¶ De curis. Capitulum.xxvij.

Llius q̃ eſt a repl̃one calida curatio eſt phlebotomia et alleuiatõ cibi ⁊ aſſũptio infr̃antiũ.et illius q̃ eſt a repl̃one humida curatio eſt qꝺ repellit eã ex cal̃is exiccãtibꝰ ſperma cũ medicinis ad coitũ vt ꝑueniãt medicine ad vaſa.⁊ illius q̃ ẽ ex acuitate ſꝑmatis curatio eſt eq̃tio humoꝝ ⁊ ipſoꝝ infr̃atio ꝑ acceptionẽ eoꝝ q̃ ſunt ſicut lactuca ⁊ portulaca ⁊ ſemẽ eaꝝ et endiuia et cucurbita ⁊ cucũeres et fructus et coriãdrũ humidũ et empl̃atio cũ eis q̃ ſũt ſic̃ nenufar et muſchuꝫ et cerata fcã ex oleis fr̃is.⁊ cũ ſucco cãne humde et cãfora bibita et linita et admiſtratio lamie plũbi ſuper dorſum et potꝰ aq̃ fr̃e et dormire ſuꝑ ſtratuꝫ lineũ ⁊ q̃ ſimilãtur ei et cibi de lẽtibus et portulaca. Et illiꝰ q̃ eſt ex multitudine generationis ſpermatis.curatio ẽt eſt in fr̃atio vaſoꝝ ſpermatis cũ infrigidatiuis q̃ diximus.⁊ illius q̃ eſt ex fortitudine pruritꝰ ⁊ bothor curatio eſt phlebotomia et eductio materiei calide ſolõne vẽtris et eq̃tio ꝯplõnis. ¶ Et epithimata infr̃antia ꝑdicta ⁊ fortaſſe idiget narcoticis. Et ephitimata cũ eis q̃ ſunt ſicut hyuſquiamũ alias.et folia hyuſquiami ni. et infuſio in aqua fr̃a valde. ¶ Et illius q̃ eſt ex inflatiuis curatio ſunt infr̃antia quũ eſt caliditas vehemẽs donec extinguatur caliditas inflatiua et exiccatiua cũ fortitudine et reſolutiua vẽtoſitatũ ſi eſt cũ frigiditate vehementi et euõ

colere nigre corrupti si sunt melancholici.

¶De ericcatiuis frīs spermatis. Ca.xxviij.

LEntes et aqua earꝫ et ꝓprie decoctarū cū semie canabis licet semē canabis sit calidū ⁊ nenufar et coriandrū ⁊ semē ꝓtulace ⁊ succus cāne humide et aq̄ lactis de quo extractū est butyrū vehemētis acetositatis.et farina glādiū et acetū et se.canabis et se.lactuce.et fortasse abscindit sperma qn̄ multuꝫ vtitur aliqs eo et ex oleis oleū enim minorat sperma ⁊ emplastatio cū subtiliatiuis et herba hyusqami albi ⁊ reliqua q̄ ponūtur sup testiculos et anū simil̄r melones cū cerusa abluta et plūbo adusto et chimolea et aceto. ¶Et iterꝫ cōpositū infrātiuū semē lectuce et se.hyusqami albi et se.citroli ⁊ se.endiuie et psiliuꝫ nō tritū et coriādrū siccū et nenufar ericcatū terātur oia nisi psiliū et fiat ex eis suffuf et decis q̄ experti sunt experimētatores est ꝙ icessus nudis pedibus deijcit desideriuꝫ coitus.

¶De ericcatiuis spermatis calidis. Ca.xxix.

ALleū torrefactū ⁊ nō torrefactū et se.rute et semē agnicasti et calamentū et euforbiū et andacocha et myrrha alias et cyminū. ¶Et de ꝯpositis diacyminū ericcatiuū spermatis valde.et si ille q ē calefactus sumat ipꝫ in potu cū aceto. ¶Cōpositū aliud pinearū excorticatarꝫ frixarū ⁊ bdellij amborꝫ an̄.ʒ.x.balaustiarꝫ ⁊ rof.āborꝫ an̄.ʒ.v.se.rute.ʒ.vij.se.agnicasti.ʒ.v.terātur et cribellētur ⁊ intentio i pincis ēt est reliq̄ medicie et frigūtur vt frāgatur.de fortitudine earꝫ quā hn̄t sup coitū.et iterꝫ aneti pōdus.ʒ.iij.se.lactuce et se.portulace amborꝫ an̄.ʒ.iiij.bibat cū aq̄ lentiuꝫ. et iterꝫ se.rute ⁊ castorei ⁊ se.hyusquiami al.oiuꝫ partes eq̄les.cuius dof sit.ʒ.i.cū vino cōmisto.Et iterꝫ se.rute anisi amborꝫ an̄.ʒ.i.castorei hyusquiami al.amborū an̄.ʒ.ij.rof.ru.et balaustiarꝫ amborꝫ an̄.ʒ.iij.terātur et cribellētur et sit dof.ʒ.ij.cū aq̄ fra.aut vino ꝑmisto.⁊ iterꝫ radicis lilij pōdus.ʒ.ij.se.rute.ʒ.iij.balaustiarꝫ.ʒ.v.sumat ꝺ eo pōdus.ʒ.ij.cū oxymelle. ¶Et iterū se.lactuce.ʒ.iii.ſ.se.rute.ʒ.i.balaustiarum pondus.ʒ.ij.se.agnicasti.ʒ.i.et ē vna. Et iterꝫ cōpositū calidū radicis cāne sicce et ozimi montani ⁊ myrrhe oium an̄.ʒ.ij.euforbij.ʒ.ſ.se.rute ⁊ balaustie ⁊ agnicasti et sansuci ⁊ aggregentur oia et sit dosis eius pōdus.ʒ.i.⁊iterum radicis plāte noiate testiculus canis ⁊ se.canabis cāpestris amborum an̄.aur.viij.se.agnicasti.torrefacti aur.ij.seminis canlis aque aur.i.⁊ sit dosis quod bibitur de toto aur.i.cum vino nigro stiptico quod iā permiscuit aqua.

¶De multitudine exuberationis spermatis ⁊ humoris qui est ante vrinam ⁊ qui egredit̄ post. Capitulum.xxx.

CAusa in hoc:aut est in spermate:aut in vasis spermatis:aut in renibus:aut in lacertis conseruantibus ipsum:aut in principijs et causa que est in spermate:aut est multitudo eius ꝓpter paucitatem coitus et multitudinē acceptionis generantiū sperma qm̄ multiplicat̄ et grauātur eo vasa spermatis indigent motu expellente ipsuꝫ ex vasis cū applicatione sua super ipm̄ et perducit illud ad apertionū meatus qui est expellēs superfluitateꝫ.aut ꝓpter suā tenuitatē.quare resudat sicut resudat omne tenue aut ꝑꝑ suā acuitatē ⁊ mordicatōꝫ quare mordicat ⁊ est necessariuꝫ nature expellere ipsuꝫ.Et causa q̄ est in vasis spermatis.aut est debilitas retentiue ꝑꝑ malitiā cōplōnis.aut ꝓpter vehemētiā virtutis expulsiue:aut ꝑꝑ egritudinē officialē ex spasmo.aut tetano q̄ necessario facit motus extraneos q̄r mouet̄ expulsiua ꝓpter illud ⁊ expellit sperma sicut ipa expellit nociuū aliqꝺ quēadmodū accidit vomitus quū aliqd nocet. stō ⁊ apud alteratiōꝫ cibi. ¶Et ad vltimū spasmus ipse ē p̄ssor ⁊ exp̄ssor ⁊ eijciens. ¶Et scias ꝙ spasmus mēbrorꝫ spermatis est solutiuus.Et spasm⁹ lacerti ani est retentiuus qm̄ lacertus ani est creatus ad retinendū et ille ad exprimēdū.aut est mollificatio i eis q̄r nō retinet̄ ꝑꝑ dilatationē accidentē in meatib⁹. ¶Cā vo in lacerto cōfortatiuo est spasmus iterꝫ et mollificatio. Sed cā in renib⁹ est qm̄ qn̄qꝫ accidit adipi eorꝫ liquefactio ex vehemētia desiderij coitus aut multitudine coit⁹ q̄r egredit̄ ex coeūtibus post vrinā etiā ex cā res p̄ima pendēs in pāno ⁊ est mala destruens virtutē et corpus. ¶Cā aūt in ꝑncipijs est sicut si multiplicet̄ cogitatio in coitu ⁊ auditus suorū verborū.aut accidat ei qui desiderat in nā coitū similē illi q̄r mouētur ad operationē suā aliquo mō motu debili ⁊ emittit humorē ante vrinā.aut forti et descēdit sperma Et accidit qn̄qꝫ mulierib⁹ emissio humoris plurimi ante vrinā ꝓpter mollificatōm oris matricis ⁊ debilitatē vasorꝫ spermatis earuꝫ etiam propter has causas predictas.

¶De signis. Capitulum.xxxi.

Tlā in qua est cā spermatis multitud[o] nō sequūtur debilitas ꝛ diminutio cuꝫ multitudine coitus nisi sit corpus debile ꝛ vasa spermatis fortia. tunc enim significat illud multitudo eius qđ egredit ꝛ eius eq̄litas cuꝫ debilitate adueniēte corpori ex eo ꝛ illā que ē pp tenuitatē eius significat tenuitas spermatis cū pātia. Et illa q̄ est pp acuitatē ꝛ mordicatiōeꝫ eius sentit ipsa ingressione. ꝛ qn̄ qꝫ est cū ea ardor vrine ꝛ ē color eius ad citrinitatē declinis ꝛ significāt ipam cause p̄terite ex cibis ꝛ motibus. ꝛ illius que ē cā debilitatis in instrumētis ꝛ in virtute sua retētiua signū ē qꝫ descēdit sine erectione. ¶ Et similiter si est illic mollificatio ꝛ cū illa que ē ex spasmo est erectio. ꝛ similiter est illa q̄ est ex vehementia virtutis expulsiue. amplius mollificationi et spasmo adsunt signa.

¶ De cura Ca.xxxij.

Minoretur cibus ꝛ fiat eño ꝛ administrentur ea q̄ diximus de illis q̄ exiccāt sperma ꝛ minorāt ipm ꝛ que diximus de illis q̄ tēperant adustiōem ꝛ iā diximus curā spasmi ꝛ mollificatōis ꝛ tu sciuisti eā. ¶ Equatio aūt tenuitatis eius ē cū eis in qbus est stipticitas ꝛ calefatio pmistis cū exiccatiuis ꝛ iam sciuisti ea. Et ex cibis ingrossatiuis sicut sūt pultes ꝛ triticū decoctū et puls. ¶ Cōfortatio āt retētiue fit cū facientib⁹ stipticitatē q̄ tu iaꝫ sciuisti potādo ꝛ liniendo. Virtutis vero expulsiue sedatio fit cū infrātib⁹ ꝛ stupefactiētibus parūp. ꝛ menta qdē ē pharmacū nobile in ingrossando spma ꝛ ꝯfortando vasa ei⁹ ad retinēdū ipm. ꝛ in libris quorūdā sunt cōposita retinētia exuberationē. sꝫ timeo ex plurimis eoꝝ qꝫ addant in spermate.

¶ De multitudine pollutiōis. Ca.xxxiij.

Cause eius sunt exuberationis ꝛ motus spermatis ꝛ qn̄qꝫ nō mouet nisi apud somnū ꝛ pprie quū dormit aliqs supra teruicē ꝛ sm modū quē iā peregimus de cā eius. Et eius cura ē illa cura ꝛ stricture lamie plūbi sup dorsuꝫ ē ipressio magna. veꝝ qn̄qꝫ nocet renibus q̄re opꝫ vt attendat hoc i eo iteꝝ. ꝛ similiter in lecto infriantia ꝛ dormire super folia salicis ꝛ similia.

¶ De paucitate spermatis ꝛ exitu eius filoso. Capi.xxxiiij.

Rit pp causas que ꝯrie sunt causis exuberatiōis ꝛ multiplicat in laborātibus ꝛ exercitātib⁹. Et curatio eius ē curatio paucitatis coitus. ꝛ cura exitus filosi est illud qđ humectat.

¶ De regimine eius quē ledit coitus. Capi.xxxv.

Oportet vt huiusmodi hō pueniat ad cōfortandū stōm suū. ꝛ ad hoc vt ei⁹ digō bona fiat cū eis que bibūt. Et epithimatibus ꝛ emplis p̄dictis in caplo stōi vt cōtingat p id succursus debilitatis ꝛ accidentis p id qđ euenit ex coitu pp necessitatē ꝛ cū medicinis que sunt ad corrutiles. Et admistrētur super mēbra coitus eius viri medicine infrantes minorātes spma ꝛ de illis q̄s dicem⁹. ¶ Et bibant infrantia ꝯria spermati ꝛ administrētur in stratibus ꝛ in vnctionibus ea q̄ faciūt habētibus priapismū ꝛ dimittāt oia que generāt spma ꝛ assiduent exercitiū supioꝝ partiū corporū suoꝝ sicut ē pcussio altatab ꝛ sauliguet ꝛ eleuatio lapidis ꝛ opꝫ vt gradatiꝫ pueniāt in minoratiōe coitus ꝛ qn̄ coeūt i p̄ncipio noctis dimittant ipm vno die aut duobus diebus vsqꝫ ad horā somni noctis ante ipm aut post ipsum ꝛ rectificēt cibū in eo qđ est inter illud ꝛ dormiāt post coitum deinde gradatiꝫ perueniat ad dimittendū numeruꝫ dierū quoꝝ plurimū fit p occupationē in ludicris. ꝛ de cibis eoꝝ q succurrūt ipoꝝ debilitatibus est panis bonus mūdus infusus in vino bono.

¶ De regimine eius q plurimo vtit coitu ꝛ nocet eo ꝛ debilitat ipꝫ aut leditur visus ꝛ sensus ei⁹ ꝛ caput aut neru⁹ ꝛ accidit ei tremor. Ca.xxxvi.

Oportet vt administrent calefactio ꝛ humectatio cū cibis bōis quoꝝ paucū nutrit plm ꝛ cū balneatiōibus ꝛ aromaticis regimine ꝛ faccre vt ipsi dormiāt ꝛ qescāt ꝛ letari in ludis q letificāt. Et lac qdē ouiū ꝛ vaccinū est vehemētis iuuamēti ad cōfortanduꝫ ꝛ viuificandū quū sumit de eo i ieiunio ꝛ cū q̄titate q̄ digerat ꝛ dormiat sup ipm ꝛ oꝫ vt administret exercitiū pparatiōis ꝛ qn̄ administrat mithridatū ꝛ diampschū cū supfluitate in hūectatiōe viuificat. qꝫ si appareat debilitas visus tūc cā eius ē cerebrū quare opꝫ vt assiduet inunctiōeꝫ capitis sui cū eis q̄ sūt sicut oleū viol. ꝛ fiat caputpurgiū cū eo aut distillet in aurē ꝛ vtatur itroitu aque dulcis et aperiat visum suū in ea. Si aūt accidat tremor ex ea tūc si mā fuerit plima humida soluatur cū eis q̄ sūt sicut pulpa callogntide. aut cucumere asinino ꝛ cētaurea ꝛ post illud curetur virga cū vnguētis fortibus i qbus sint muscū ꝛ ambra ꝛ ben cū oleo de costo. ꝛ nar

dino ꝛ de lilio ꝛ oleo de cipis ꝛ almahaleb ꝛ oleo de sauina ꝛ oi oleo calido in quo ē stipticitas. Et si nō fuerit mā curetur cū vnguētis tremoris. Et qñ accidit ei post ipsum tremor sumat in potu oppoponacum in aq̄ sansuci ꝛ casiefistule secūdū q̄ntitatē quā tolerat ꝛ aque sansuci sit quātitas.ōʒ.i.

¶ De multitudine erectionis absq̄ desiderio ꝛ de priapismo. Capi.xxxvij.

CAusa ꝓpinqua multitudinis tēsionis virge vt corda ē multitudo vētositatis grosse in ꝑtibus mēbroꝝ coitus. Aut eniʒ est multitudo huiꝰ cause vētose in ipo neruo cōcauo. Aut ē superueniēs eis ex arterijs aut vasis spmatis. aut sūt due res sil. Et mā qdem huius vētositatis ē humiditas plima ꝛ efficiens ipam ē caliditas pauca. ꝛ hec mā. aut ē residans fixa in vasis spmatis ꝛ in eo vbi generatur. aut nō residuās. q̄litercūq̄ igitur. Et si ꝓtendit hec vētositas ꝛ virtus eiꝰ. tūc aut ē pp frigus eius. aut pp ipsius grossitudineʒ. ꝛ qñq̄ adiuuat mālē cāʒ ꝛ efficiētē ꝛ causas instrules verbigratia vt sit in cute virge et q̄ secūtur ipsam spissitudo ꝓhibēs resolutōeʒ. aut dilatatio orificiorū venaꝝ veniētiū ad eā sicut accidit ei cuius coitus plimus fit vehemēs ꝛ ei q dimittit coitū ad tp̄s quare mouetur in ea spma ꝛ vētositas cū fortitudine. ꝛ qñq̄ ꝑuenit ad priapismū. ¶ Et qñq̄ adiuuant oīa illa cāe precedētes. aut ex cibis calis acutis. aut inflatiuis. sicut sunt sicer ꝛ vua et vitellus oui ꝛ illa que aggregant vtrāq̄ reʒ sicut eruca ꝛ illud cui inest ꝓprietas generādi spma sicut vinū nouū. Aut ex dispositionibus ꝛ figuris sicut ē multitudo dormitōis sup collū. q̄re liquefiendo cōuertitur spma i vētositatē. aut strictura ancharū cū cingulis de corigijs aut institis. quare dilitant orificia venarū. ¶ Priapismus vero ē si confortet aliq̄ harū cāꝝ ꝛ fortis fiat erectio ꝛ remaneat ꝛ tēdatur virga vt corda q̄uis nō sit desideriuʒ ꝛ necessitas ꝛ post ꝑfectōeʒ necessitatis. ꝛ qñq̄ incip̄ magnificari ꝛ augmētari. aut ꝓlōgari pp illud qd̄ effundit ad ipsam de materijs pluribus. Et plurimū cārū eiꝰ ē amor ꝛ hoc nomē ꝑmutatur ad hanc egritudinē ex forma formatiōis erecte virge q̄ ludunt qdā. Et hoc accidens quum non curatur fortasse peruenit ad tetanū vasorū spermatis ꝛ accidit apa calidum cū eo ꝛ interficit.

¶ De signis. Capitulum.xxxviij.

TU sta sup plurima signa que numerauimus cū tua reuersione ad illud qd̄ accepisti vsq̄ ad hūc finē ex p̄ncipijs. Et scias q̄ si fuerit ventositas generata in istis in ipa virga erit illic tremor virge añcedēs plurimū ꝛ si nō fuerit ita tūc cā in ipso ē pp virgā ad quā iam ꝑuenit ex arterijs san. vasoꝝ spmatis.

¶ De cura. Ca.xxxix.

CUratio tēsionis vt corde assidua ē administratio eoꝝ q̄ dicemus de ꝓhibētibus inflatiōeʒ ex ebibitis ꝛ epithimatibus. ¶ Canō vero curatiōis p̄apismi est cūo cuʒ vomitu ꝛ phlomia absq̄ vētris solone oio ppea q̄ timet q̄ ventris solo descēdet faciat mās desuper ꝛ pp illd̄ qd̄ opʒ vt sit exercitiū mēbrorū superiorū ludendo cū talub ꝛ silibꝰ ꝛ dimittat coitus nisi pp necessitatē eius ne eueniat nocumētū aliqd̄ ex nocumētis dimissionis ipsius. deinde infratio in aqua ꝛ istratibus rosaceis ꝛ de salicibus ꝛ cū epithimatibus ꝛ ceratarijs fortis ifrigidatiōis p̄dictis ꝛ admistrent lamina plūbi sup pectinē ꝛ ebibita infriantia ꝛ nenufar ꝛ cā fora ꝛ lactuca et excusatio plurima ē. ꝛ i eo qd̄ ē inter illa ꝛ pꝰ minorationē materiei ventositatis opʒ ut administret qd̄ subtiliet sine calefactione vehemēti sicut sunt ēbroce camemilline ꝛ d̄ agno casto. ꝛ administrētur tūc ea q̄ sunt sicut vinuʒ ꝛ se. agnicasti ꝛ similia postq̄ diuidit mā ꝛ bibat tūc vinū albū tenue ꝛ opʒ vt dimittat coitum oino ꝛ cogitationē in eo ꝛ ꝯsiderationeʒ ad illud qd̄ mouet desideriū nisi ille cui accidit p̄apismis pp emissionē coitus oio fm q̄ diximus. tūc eni cura eius ē coitus ꝛ nutriatur cū eis que sūt sicut lentes ꝛ que currunt cursu earum et nō multū vtatur acetosis. ipa enim quādoq̄ inflant.

¶ De alacuoth. Capi.xl.

Lacuoth ē ille q quū coit eijcit stercus suū quū spmatis fit descēsio et nō regit anū suū ꝛ sup plures eorū dñatur desideriuʒ valde et multiplicat in eis delectatio ꝛ mollificant valde pp resolonē spirituū eorū et plurimi ipsorū sunt mollium coporum.

¶ De regimine eius. Ca.xli.

OPortet vt administrentur vnguenta et empla stiptica ꝯfortantia lacertos vt se. agnicasti et similia ꝛ fiat inunctio cū eis que sunt sicut oleum nardinū ꝓprie et oleum de cupresso ꝛ oleum de sauina. Vnguētū bonū Sumant oleū de cydonis ꝛ oleū de alcāna

⁊ terantur karabe ⁊ acatia ⁊ liliū siccū et fiat ex eis ⁊ oleo de cydonijs ⁊ alcāna vnguētuꝫ ⁊ administretur assidu sup lacertū ani ⁊ fiāt ex eis suppositoria retētiua ⁊ ꝓpꝛie in tēpoꝛe coitus sicut si supponaꝛ collyriū ex remisch ⁊ gallꝭ et balaustijs et ture. Et iterū supponatur collyrium ex oleis stipticis. At vero qꝺ dicitur de bonitate ciboꝛū eoꝛū ⁊ regimine ciboꝛū ipsoꝛuꝫ ⁊ subtiliatiōe eoꝝ est res que nō hꝫ in hac intentione nisi itelligatur de cibis stipticis qbus cibātur. Et similiter in clisteribus pinguibus infrigidātibus q̄ dicunt nō est vtilitas apud me. imo opꝫ vt itēdatur in eis que diximus et vt intēdatur ad frāgēdum acuitatē stōrum eoꝛum et cōfoꝛtanduꝫ coꝛda ⁊ cerebꝛa ipsoꝛum.

De aluminati. Capi.xlij.

Luminati ꝫm veritatē ē egritudo accidens ei q cōsuescit vt sup eum iaceant hoies ⁊ habet desideriū plurimū. Et ē in ipo spma plurimū nō motū ⁊ coꝛ eius ē debile ⁊ eius erectio debilis in radice. aut debilitatur nūc et fuit iā assuetus coitu q̄re affectat ipm et nō pōt sup ipm aut pōt super ipm potentia meditatiua. q̄si desiderat vt videat coituꝫ currentē iter duos ⁊ ꝓpinquioꝛ ē ille q ē cū eo. tunc enim mouetur desideriuꝫ eius. ꝙ si emittat spma quādo cū eo aliqs coit aut erigiꝛ cū eo mēbꝛū suū tūc oꝫ ꝑficere desideriuꝫ suū. ē enim q̄daꝫ secta eoꝝ quoꝝ desiderium nō erigere ⁊ moueꝛ vbi qn̄ cū eis coiꝛ. et tūc aduenit eis dlectatio emissiōis spmatis siue cū opatione illius siue absqꝫ effectu. Et secta eoꝝ ē ꝙ qn̄ cū eis coitur nō emittūt sperma tunc imo declināt ad hoe vt coeāt cū aliis ⁊ sunt in veritate ꝓstrate aie ⁊ maligne nature ⁊ male cōsuetudinis ⁊ cōplonis muliebꝛis. Et qn̄qꝫ sunt mēbꝛa eoꝝ magis sustinentia q̄ꝫ mēbꝛa viroꝛū. et scias ꝙ oia que dicūtur p̄ter ista vano sunt. Et stulti hoies sūt qui volūt eos curare. Nā initiū egritudinis eoꝛum medicatm̄ est nō nāle. Si vero cōfert cura eiꝰ tūc ē illud qꝺ frangit desideriū eoꝛū ex tristitia ⁊ fame ⁊ vigilijs ⁊ carcere ⁊ ꝑcussione. Et dixerit qdā ꝙ cā aluminati ē ꝙ neruus sensibilitatis q venit ad virgā ramificaꝛ in illis in duos ramos quoꝛū subtilis radici virge cōtinuatur ⁊ grossus declinat ad caput virge quare indiget ille qui tenuis ē fricatiōe vehemēti donec sentiat q̄re spargiꝛ sup ipm hoieꝫ ⁊ tūc aduenit ei explemētū libidinis. et hec res ē sicut illud qꝺ remotū ē. Et p̄ma ē super q̄ꝫ ē imittēdū ⁊ additū ē ex qbusdā qbus ē sciētie ps ⁊ in arte maligna introituꝰ ⁊ verificate sūt verba oium illoꝛū sup illud qꝺ dixerūt.

De hermaphrodito. Ca.xliij.

Illi q ē hermaphroditus nō ē mēbꝛū viri neqꝫ mēbꝛū mulieris ⁊ de illis ē q hꝫ vtrūqꝫ. sed vnū eoꝛū ē ocultius ⁊ debilius et aliud ē ꝯ̄rio ⁊ descēdit spma ex vno eoꝝ absqꝫ alio ⁊ de illis ē i quo ābo sunt eq̄lia ⁊ ꝑuenit ad me ꝙ de illis ē q agit ⁊ patiꝛ. sed paruꝫ verificaꝛ hoc. ⁊ multotiēs curanꝛ ꝑ incisioneꝫ mēbꝛi ocultōꝛis ⁊ regimē vulneris eius.

De excusatione medici in illis q̄ docet de delectatione ⁊ coangustatione in ceptricis ⁊ calefactione eius. Capi.xliiij.

Non ē turpe medico quū loquiꝛ de magnificatione virge ⁊ coangustatione receptricis ⁊ delectatione mulieris. Et illud iō. quoniā sunt ex causꝭ quibus ꝑuenitur ad generationꝫe. Multotiens enim ē paruitas virge cā vt nō delectetur ea mulier qm̄ diuersa ē ab ea q̄ assueta est q̄re nō emittit sperma ⁊ qn̄ nō emittit spma nō fit filius. ⁊ qn̄qꝫ ē illud cā vt fugiat a suo pari ⁊ querat aliū. Et similiter qn̄ ipsa nō ē angusta nō ꝯuenit ei suus par ⁊ ipsa iterū nō cōuenit pari ⁊ indiget vnusquisqꝫ eoꝝ ꝑmutatione. ⁊ silr delectatio vocat ad emissionē spermatis festinā. Mulieres eniꝫ ꝫm plurimū tardāt in emittendo sperma ⁊ remanēt nō cōplentes desiderium suū quare nō fit generatio. ⁊ iterū ipse remamanēt ꝫm desideriū suū quare ille que ex ipsis custodiūtur mittunt i illa dispositione sup se ipses quē inueniunt ⁊ ꝑꝑ hanc cām redeunt ad fricationē ut perficiant in eo quod est inter eas cōplementum voluptatis.

De delectādo viros ⁊ mulieres. Ca.xlv.

De illis que delectāt eos vtrosqꝫ similis ē saliua eiꝰ q sumit in oꝛe suo altit ⁊ saliua cubebe ⁊ mel emblicoꝛū ⁊ mel cum quo cōficitur scamonea ⁊.ꝫꝫ.⁊ piper cū melle. Et si vtatur linimēto ꝓpꝛie super medietatē postremā virge nō ē magnū iuuamentū in vsu illius. facit eni delectatōeꝫ i capite virge solū.

De magnificātibus virgā. Capi.xlvi.

Magnificat ipsam fricatio cuꝫ adipibus ⁊ oleis calidis postꝫ pannum asperum ⁊ effusioneꝫ gūmis lactis sup ipsam. ⁊ ꝓpꝛie lactis ouini: deinde ad herētia picis sup ipaꝫ vt attrahat san. ⁊ retineat viscositate sua ⁊ co

agulet sua pinguedine ꝛ fiat assiduatio i istis in duabus extremitatibus diei ꝛ scietur quidem qualiter fiat picis adherētia in sermone nostro q est in fen in qua est decoratio quum scietur ipinguatio membroꝝ ꝛ de illis que faciūt illud sunt sanguisuge quū exiccanť ꝛ liniť tur cum eis ꝛ lūbrici terrestres ꝛ allebleb ꝛ ē species volubilis q habet lac. ꝛ aq̄ albedarūgi. sumantur sanguisuge ꝛ ponātur in luto in quo est aqua earū ꝛ dimittanť hebdomoda vna ꝛ qȯ est supra donec exiccentur ꝛ deinde terantur ꝛ liniatur cum eis.

De constringētibus vuluā. Ca.xlvij.

Sumantur xiloaloes ꝛ ciperi ꝛ enula et gariofoli ꝛ ramich ꝛ paruꝫ muschi ꝛ terātur oia ꝛ inuoluātur in lana infusa in mesus ꝛ supponātur. Et iteruꝫ galle immature superiora squināti cribellētur cribro subtili ꝛ supponantur cum panno infuso in vino vice vna post aliā. Facit enim illud redire virginitatem constringendo. Et iterū cortic. pini cōtritorum partes. iiij. aluminis partes. ij. ciperi pars. i. de coquātur cū vino odorifero ꝛ madefiat in ipso pānus lini ꝛ supponātur. ꝛ opꝫ vt cōseruetur in vase obstruso capite ꝛ administretur de eo vna vice post aliam est enim bonum valde.

De calefacientibus receptricem. Capi.xlviij.

Erueant muschus ꝛ gallia ꝛ crocus in vino odorifero i quo ifundatur pānus lini ꝛ ibibať ꝛ administreť. ē eniꝫ redolere faciens ꝛ cordū enim ē mirabilis valde in hoc.

Tractatus secundus de dispositionibus horum membrorum scilicet de illis que continuantur cum coitu.

De apostematib⁹ testiculorū calidis ꝛ que de eis approximanť ano. Capi.primuꝫ.

Apostema quādoqꝫ fit in ipso testiculo ꝛ quādoqꝫ fit in oseo ꝛ illius quod fit in oseo tactus potis est ꝛ cognoscitur dispositio duriciei eius ꝛ lenitatis eius et color ipsius. Et in illo qȯ fit in testiculo ē illud difficile ꝛ sentitur illud ipso existēte inter oseū. ꝛ quādoqꝫ est cū eo fe. Est enim mēbrum nobile continuatū cum corde. Et multotiens quidē cadit oseū. deinde redit ꝛ remanēt ambo testiculi suspensi. deinde nascitur oseū ꝛ incarnatur ꝛ creatur ibi cistis dura nō sicut erat prius. Et multotiens corroditur testiculus q̄si indiget vt castratio fiat necessarie vt nō perambulet corosio. Et multotiens deletur apostema testiculi per tussim accidentē quare permutatur materia ad partem pectoris.

De cura. Capitulum secundum.

Oportet vt fiat philosomia ꝛ soluať natura et ꝓprie cum eis que administrantur desubtus. Nā quum administrātur suppositoria cōferūt magnifice ꝛ attrahitur materia ad anū. Et quādoqꝫ necessarium est vt post philosomiā vene manus ꝓo fiat philosomia de saphena ꝛ oꝫ vt attendať latus doloris ꝛ fiat phl̄omia ex latere eius. Et sicut fuerit i vtriusqꝫ testiculus siľ accipiať qȯ necesse ē accipe de san. ex vtrisqꝫ manib⁹ oꝫ vt alleuieť cib⁹ ꝛ dimittat carnē ꝛ q̄ sunt ei siľia ꝛ regať regimine subtili. ꝛ admistreť in pͥmis sup mēbrū pānus ibibitus in aceto ꝛ aqua roſ. ꝛ mucilaginib⁹ ꝛ succis frigidis infrātis. ꝛ quū icipit augmētari admistrenť hmōi epithimata ꝛ empl̄a. Sumanť aq̄ solatri ꝛ aq̄ cucurbite ꝛ aqua cāne humide ꝓprie ꝛ aqua endiuie ꝛ farina ordei ꝛ fabaꝝ ꝛ aliquātūlum. croci ꝛ oleū roſ. ꝛ iterū folia alkekengi et farina ordei ꝛ lentium. Et iterū folia cāne ꝛ farine fabarum et oleum roſ. ꝛ de eis que nos experti sumus iterū est vt sumātur alkekengi ꝛ farina ordei ꝛ farina lentium ꝛ farina fabaruꝫ ꝛ violarum tritarū partes equales igniātur ꝛ implestētur cum eis. Et si venerint caliditas ꝛ dolor superflui ē necessarium vt misceantur cuꝫ repercussiuis sicut sunt folia hyusquiami albi. ꝛ si fuerit in eo durities aliqua aut pertransierit terminum principij manifeste tunc oportebit vt regatur cuꝫ eis in quibus est maturatio ꝛ propingus maturantiū ex gradu principij est farina fabarum ꝛ camemilla ꝛ altea et mucilago se. lini ꝛ rob et iterum farina ordei cuꝫ aqua et melle. Et iterum folia caulis cum farina ordei ei vitellus ouorum ꝛ oleo roſ. Quum aūt idiget resolutione ꝛ stat augmētū de expertis bonis sunt passule enucleate ꝛ cyminum que terantur ꝛ fiat ex eis est plurimum cum vino aut folia caulis ꝛ fenigrecum decocta. aut farina fabarum ꝛ passe pingues enucleate et cymuꝫ decoquatur totum in vino commisto ꝛ leniatur. aut farina ordei cū stercore vaccino i ifusa in aceto cū modico cāfore et aliquātuloq̄ solatri aut cinis papiri silucstriſ ꝛ altea eq̄liter cōficianť cū aceto. Et cinis caulis cū albumine oui aut vitello eius, aut radix cucumeris

agrestis cū vino mellis cū farina radicis lilij trita sicut vnguentū aut passularꝫ mūdatarū .v.granorꝫ viridiū eliratorꝫ.i.ʒ.cymi.i.caulis. vij.glutinis pini.iij. ꝯficiātur cū melle. ¶Et iterꝫ ad aꝑata cū vlceribus scoria argenti de coquatur cū oleo donec fiat ei spissitudo. dei de ponantur suꝑ eā cera ꝛ gūma pini ꝛ repo natur. Et iterꝫ alkalibat ꝛ āmoniacuꝫ eq̄liter olei de lilio butyri vaccini q̄ꝫtuꝫ sufficit. ¶Et iterꝫ radix lactuce cū sauic. Et iterū fenugrecū ꝛ se.lini cū aqua cepe. ¶Et iterū fex vini antiqui cū sauich. ¶Et iterꝫ ea q̄ diximus in capitulo frorū. ꝛ iterꝫ forte aꝑa qđ indiget maturatione ꝛ ad frm ꝛ ventositatē in testiculo. Sumaƚ ciceris nigri et staphisagrie amborū an̄.ps.i.scorpionis adusti pars.i.empƚetur cū eo ꝛ parū infusionis olei sambacini in virga est iuuatiuū ad illud ꝛ ad frm ꝓprie ꝛ suspensio rubee tincture suꝑ ipm. ¶Et qn̄ aꝑa est dubellati tunc de illo qđ bonū est: est vt fiat apertō apud oscū ꝛ nō cōcedr̄ vt apperiatur illud qđ seqtur anū qr̄ quādoqꝫ fit fistula mala. imo oꝫ vt assidueƚ positio farincrizi cōfecte cū aqua super ipm vt prohibeat apertionem eius ꝛ in fine eius initiatur i virga muschus cū oleo sambacino ꝛ est vltimū. aut oleū sambacinum aliquotiens. est enim cura sufficiēs.

¶De cura aꝑatis frigidi in testiculis. Ca.iij.

Ultotiens accidūt in eis ista aꝑata in dispōne cacesie ꝛ hydropisis quorꝫ curationes sunt maturatiua ꝑdicta in aꝑate calido de quibus sunt farina fabrarꝫ ꝛ farina fenugreci cū triplicato. ꝛ iterū cauliū.M.i.ficus.v.numero decoquātur i aqua donec dissoluātur ꝛ fiat cū eis emplastrū. ꝛ fortius illo est vt sumātur farina ciceris ꝛ farina fabarū ꝛ ciminū ꝛ adeps renū ꝛ camemilla ꝛ melilotū ꝛ cera ꝛ fiat ex eis vnguentū ꝛ iterꝫ bdelliū dissoluaƚ in rob ꝛ administreƚ ꝛ distilleƚ sambacinū in virgā aliquotiēs. qm̄ est mirabilis: ꝛ iterꝫ sumātur mastix ꝛ anzarut ꝛ infundanƚ in vino ꝛ in oleo sambacino ꝛ liniātur super ouum. Et oleū de kerua efficax est in aꝑatib9 testiculorꝫ aut distilletur i virgā muschus cuꝫ oleo sambacino quoniam est vltimum.

¶De cura aꝑatis duri in testiculis. Ca.iiij.

Sumātur ficuū ꝛ adipis anatis amborum. an̄.pars.i.foliorꝫ oliue ꝛ foliorꝫ cupressi ꝛ ammoniaci oīuꝫ an̄.pars.ʒ.aggregētur cū vino ꝛ butyro vaccino. ¶Et iterū folia caulis cū farina ordei ꝛ vitellis ouorum ꝛ oleo. ꝛ iteruꝫ colcotar ꝛ isopi humide ꝛ cere ꝛ olei ro ꝶ. ꝛ medulle cruris cerui et foliorꝫ rubi oīum partes equales fiat ex eis linimentū. et iterꝫ sumātur bdelliū ꝛ ammoniacū ꝛ dissoluantur in triplicato ꝛ aggregentur cum pauca farina fabarum ꝛ oleo. ꝛ iteruꝫ curatio bona experta ad illud sumaƚ furfur ꝛ indesinenter teratur ꝛ cribelletur in cribro tenui donec cribellatū sit ꝛ resoluatur ammoniacuꝫ cum oxymelle ꝛ conficiaƚ cū eo ꝛ inuisceƚ loco duꝫ tēperatū tenet calorē ꝛ reiteretur super ipsuꝫ assidue. est enim cōferēs omni duritiei. ꝛ iterꝫ aliud cōferēs duritiei sumātur camemilla et fenugrecū ꝛ assa ꝛ fabe ꝛ butyrū ꝛ congelatū vue ꝛ dactili discocti ꝛ fiat cuꝫ eis emplm̄. et iterū cineris ossium dactilorū adustoruꝫ partes.ij. altee pars.i.terantur ꝛ permisceanƚ cuꝫ aceto ꝛ fiat cum eis emplastrum.

¶De acrai ꝛ arsacon. Capitulum.v.

Hec est egritudo frā ꝛ est in mulieribus plus ꝛ est titilatio virge in viris et i ore matricis mulierꝫ ꝛ tensio accidēs in vasis spmatis ꝛ mollificatio ꝛ tetanus et spasmus ipsorū ꝛ tunc inflatur venter egri cum sudore frigido.

¶De cura. Capitulum vi.

Quando hec egritudo apparet oportꝫ vt fiat phƚomia ꝛ vētosatio ꝛ mittanƚ sanguisuge. deinde fiat ventris solutio nō semel subito quare descendat aliquid ad mēbra infirma. Sed paulatim cū facilitate ꝛ illud fiat cuꝫ eis que sunt sicut aqua volubilis cū casia fistula ꝛ aqua sicle ꝛ aqua solatri cū casiafi. et cū iure limaciarū ꝛ cū iuribus olerū frorū linientiū naturā ꝛ sunt sicut illud qđ fit de spinachijs ꝛ de atriplicibus ꝛ que sunt illis similia. ꝛ fiat clisterizatio ex seuestē ꝛ prunis et altea ꝛ sicla. ꝛ siracost ꝛ atriplicibus ꝛ q̄ sunt illis similia: ꝛ perueniaƚ ad vltimū in epithimatibus fris valde in frantibus suꝑ mēbra coitus ꝛ suꝑ dorsum sicut illud qđ fit de hyusquiamo ni. ꝛ chimolea ꝛ oībus que sciuisti in priapismo calido in aꝑatibus testiculorꝫ calidis. ¶Et radix quidē nenufaris ꝛ radix lilij sunt conuenientes ad hanc egritudinem.

¶De doloribus testiculorū ꝛ virge. Ca.vij.

Fit ex malitia complexionis diuerse frē ꝛ calide ꝛ ex ventositate ꝛ ex aꝑate ꝛ ex percussione ꝛ ex casu super ventrem.

¶De signis. Capituluꝫ.viij.

Quum est ex malitia cōplexionis nō ē illic tensio vehemēs ꝛ cognitio cōplexionis

est cū sensu ⁊ ē calidus inflāmatus ⁊ frīus stu
pefactus ⁊ nō est plurimus.¶Et cū vētoso ē
tensio ⁊ ꝑmutatio sine grauedine ⁊ cū illis re
liquis sunt cause eoꝝ ⁊ signa ipsorum.

¶De cura. Capitulum.ix.

MAnifeste sunt ex eis q̄ dicta sunt in cale
factione testiculoꝝ ⁊ infrīatione coruꝫ ⁊
curatiōe apātū eoꝝ ⁊ resolōne vētositatis ipo
rū.⁊ qñ frigus ē vehemēs tūc cura ei⁹ ē oleū
de kerua in quo dissolutū sit euforbiū ⁊ si ve
hemētior sit iflāmatio ⁊ adustio tūc cura ei⁹
est cū succis infrīantib⁹ in qbus positū sit ali-
quid turis ⁊ opij.¶In scō aūt a ꝑcussiōe aut
casu oꝫ vt fiat phlomia ⁊ assumat mēbrū cū
infrīantibus repcussiuis absqꝫ stipticitate ve-
hemēti qr dolorē faciāt.imo sit cū eis virt⁹ le
nitiua sicut sunt viole ⁊ nenufar ⁊ cucurbita
⁊ silia.deide post illud administrētur mucilago
altee ⁊ camemilla ⁊ silia.Et iterū gūmi pini
⁊ myrrha cū aq̄ frīa ⁊ se.lini ꝯfectū cuꝫ aq̄ frīa
⁊ butyrū ⁊ gluten alimbat equaliter.

¶De magnitudine testiculoꝝ. Cap.x.

ACcidit testiculis vt magnificent nō ꝺm
semitā apātōis sed ꝺm semitā ipingua
tiōis ⁊ teneritudinis sicut accidit māmillis.

¶De cura. Capitulum.xi.

CVrat cū medicinis in frīantibus qbus
curātur māmille virginū stātes vt non
cadāt sicut ē epithia cū hyusgamo ni.⁊ hyus-
gamo al.Et oē qđ debilitat virtutē nutritiuā
⁊ fricatura plūbi ꝯfricati ad inuicē cū aq̄ co-
riādi hūidi ⁊ ꝯfricatio cotis ⁊ lapidis molēdi
ni.¶Et ꝺ illis q̄ ꝯfert ad illđ ⁊ tēperāt ipaꝫ
est vt assiduetiniectio sambacini in virgam.

¶De eleuatione testiculi ex pte ei⁹. Ca.xij.

QVādoqꝫ accidit testiculo vt corruget ⁊
minoret ꝑꝑ dñiuꝫ ꝯplōnis frīe ⁊ debili
tatē.Et qñqꝫ occultatur ⁊ eleuat ad mirach
vētris ita vt difficultas fiat vrine ⁊ dolor fiat
quū mingr ⁊ accidit distilatio eius.

¶De cura. Capitulum.xiij.

CVret cū vnctionib⁹ ⁊ ēplis calefaciēti
bus ꝯfortātibus ⁊ attractiuis q̄ diximᵘ
in cap.erectiōis.Et qñ occultat ⁊ fugit.tūc cu
ra est assiduatio balneationū ⁊ tinaꝝ ꝯtinua
rū.Et qñqꝫ est necessariū ꝺꝫ ꝙ scripserūt an
tiqui vt itromittāt opiū i virgā ⁊ suflet dōec
corpus ei⁹ subtilietur ⁊ descēdat testiculus.

¶De varicibus osei ⁊ duritiei ei⁹. Ca.xiiij.

QVādoqꝫ apparēt sup oseū ⁊ q̄ secūtur
ipm varices inuolute plurie in qb⁹ qñꝫ
coarctat vētositas ⁊ frequēs fit titillatio sup
eas ⁊ multotiēs generatur sup eas apa duꝝ
qđ ē de genere apatū frīoꝝ.Et plm qdē accit
in latere sinistro ꝑꝑ debilitatē ipsi⁹.⁊ qm̄ hꝫ
venā additā ad quā effuuduntur materie.

¶De cura. Capitulum.xv.

CVra eius est cura apatum durorum.

¶De mollificatione osei. Capi.xvi.

QVandoqꝫ prolōgatur oscum ⁊ mollifi
catur prolongando ⁊ fit in eo res feda.

¶De cura. Capitulum.xvij.

OPortet vt eius embrocatio assiduet cū
infrīantibus stipicitatē faciētibus ⁊ ēplet
cū eis ⁊ minoret coitus.¶Et ꝺ medicis sūt
quidā q incidūt ptē osei ⁊ supfluitatē ipsius
⁊ sumūt residuū vt equet ei⁹ q̄ntitas.Sed me
lius est ⁊ magis ꝯseruatur vt suatur i ꝓmis
deinde abscindatur supfluū.

¶De ramice ⁊ raptura. Capitulū.xviij.

ESo postposui ramici ⁊ rupture caplm
in quo inuenietur in fine tractatuū qui
sunt huius ilbri tertij.

¶De corrugatione testiculoꝝ. Cap.xix.

SIt illud cā frigoris vehementis:aut ca-
sus virtutis accidētis i signis malis hñ
tibus egritudines acutas ⁊ ego dicaꝫ ea illic.

¶De vlceribus testiculorum ⁊ virge i locis
ani. Capitulum.xx.

QVuꝫ vlcera accidūt i istis locis sūt ma
la ābulatiua:qm̄ mēbra ista sunt ꝺꝫ for
maꝫ ad quoꝝ partes festinat putrefactio qm̄
sunt ꝓtecta ab aere ⁊ decliuia ad calíditatē ⁊
humiditatē ⁊ approximāt meatibus supflui-
tatū ⁊ assimilātur quodāmō vlcerib⁹ visceꝝ
⁊ oris ⁊ eoꝝ deteriora sunt illa q̄ fiunt i lacer
to q est i radice virge ⁊ i ano.Et illud iō qm̄
indigēt exiccatione forti ⁊ sensus eoꝝ cū hoc
est vehemēs.Et fortasse necessariū est abscin
dere virgā ipsam quū sup ipsam putrefiunt
vlcera ⁊ perambulāt. ¶De cura.Cap.xxi.

VLcera q̄ sunt sup cap virge indigēt eis
que sunt vehemētioris exiccationis q̄ꝫ
sint ea qbus indigēt facta sup ꝑputiū ⁊ cuteꝫ
etiā qm̄ caput virge est vehemētioris siccita
tis in ꝯplōne sua.Et ista vlcera aut sunt recē
tia:aut sunt antiq̄.Et de eis sunt q̄ sunt mali
gna.⁊ recentibus quidē nō est res melior q̄ꝫ
aloes ⁊ assumātur aloes plūbū vstū ⁊ climia
abluta cum vino ⁊ tutia. Et approximāt illi
margarite.⁊ vene aduste sūt mirabiles i hoc.
Et cinis ouoꝝ ⁊ tutia pulueriꝫati ⁊ epithima

ti cũ aqua frã. Si aũt sunt humidiora illis ꝛ iam faciũt pus indigẽt eis q̃ sunt fortiora si- cut es vstũ ꝛ cortices arboris pini hñtis gra na pua adusti. Et si indigẽt generatiuis car- nis misceatur cũ eis tus. ¶ Medicam̃ exptũ ad ea q̃ indigẽt exiccatione vehemẽti cũ icar natiõe. ℞. tutie ꝛ aloes ꝛ sarcocolle ꝛ turis ꝛ sedenigi ꝛ corticis mediani algarab adusti ꝛ aluminis iameni ꝛ atrimẽti adusti ꝛ gallarũ ꝛ balaustiaꝝ ꝛ acatie oiuꝫ añ. ptes eq̃les ꝛ flo ris eris ptẽ. i. ꝛ. ʒ. ꝛ capitũ granatoꝝ ẽt aceto soꝝ partẽ. i. fiat ex eis vnguentũ cũ oleo roſ.

¶ Descriptio alia scoria ferri plũbũ vstũ san: draco. charte ꝯbuste alum̃ ꝯbustũ sumãtur et cũ oleo roſ. fiat ex eis emplm̃ aut vnguentũ aut troc. Et si fuerint antiq̃ ponãtur i eis tus ꝛ minutũ ei⁹ ꝛ aloes ẜm partes eq̃les ꝙ si il- lic fuerit corrosio tũc ex eis q̃ ꝯfert illi est vt sumãtur cinis capilloꝝ hoĩs ꝛ aniuden ꝛ len- tes mõtane ꝛ fiãt ex eis puluis ꝛ emplm̃. Et iterũ fortius illo sumãtur de vnoquoqꝫ duo ruꝫ arsenicoꝝ. vij. partes ꝛ calcis nõ extincte lapides. xx. ꝛ acatie. xij. ptes ꝯficiãtur cũ aceto et succo alesfius humidi et fiãt trocisci i vm- bra ꝛ admistrẽtur. Et fortius illo est illud qđ ℞. vtrũqꝫ arsenicũ et acatiã et staphisagriaꝫ et cinerẽ aneti ꝛ pip đ qb⁹ fiãt trocisci. ¶ Si aũt maligna fiât et denigrẽtur tũc melius ẽ vt penitus abscindatur locus niger et curet̃ cũ vnguẽto generatiuo donec generetur.

¶ De vlceribus interioribus virge. Ca. xxij.

Curatio illius est curatio vlceꝝ vesice et qñꝫ necessaria sũt ea q̃ sunt sicut me dicamẽ de chartis ꝯbustis et alumine adu- sto et climia abluta post ꝯbustiõm. Et de cor ticibus arboris pini minoris scedenegi ture de qb⁹ fiãt troc. et administrẽtur i iniectorio.

¶ De fricatione in virga. Capi. xxiii.

Nit ex mã cata effusa ad ipsam ꝛ sudore acuto resudãte ex ptibus ei⁹ q̃r facit ip sam fricari. ¶ De cura. Capitulum. xxiiij.

Expellatur humor cũ phlomia et soluti one vẽtris. Deide sumatur acatie ꝛ me mithe ãboꝝ añ. ʒ. i. salis ãmoniaci aloes añ. sextã. ʒ. i. croci. xij. ʒ. i. et q̃ꝫtũ sunt oĩa vsnen te- rãtur oĩa et cribellẽtur ꝛ ꝯficiãtur cũ oleo sã- bacino est eni mirabile. Et qñꝫ sedatur si lini antur desup in balneo acetũ ꝛ oleum roſ. Et sint in ipso nitrũ et alumẽ. Et si est frã ponat̃ in ip̃o aliqđ de staphisagria. et quũ egredr̃ ex balneo liniatur ex ablumine oui cũ melle ꝛ si nõ ꝯfert aliqđ et iã fcã fuerit phlomia ꝛ eũ tũc fiat vẽtosatio ab iteriore pte coxe ꝛ i pri mo illi⁹ loci. aut mittãt̃ sup ipsaꝫ sanguisuge.

¶ De apostematibus virge calidis. Ca. xxv.

Curatiões eoꝝ sũt ꝓprie curatiõ ib⁹ apã tũ testiculoꝝ calidoꝝ. sed sunt magis to lerãtia stiptica in pñcipio rei et descriptioni- bas eoꝝ sibi ꝓprijs ẽ hec cortices granatoꝝ et rose sicce ꝛ lentes decoq̃ꝫtur in aq̃. et quũ i decoctiõe dissoluũtur terãtur cũ oleo roſ. et administrẽtur. Et iteꝝ chimolea cũ aq̃ solatri et silr̃ bolumarmenũ ꝛ lẽtes ꝛ folia alkekẽgi.

¶ De apostematib⁹ virge frigidis. Ca. xxvi.

Sermo de eis est ꝓximus ẜmoni đ apã tib⁹ testiculoꝝ et multiplicãtur i dispõe cacesie et hydropisis. Et de illis q̃ experta sunt ad ea est illud qđ. ℞. ossa dactiloꝝ ptes. ij. altee partẽ. i. et ꝯterãtur cũ aceto ꝛ ẽplet̃ur cũ eo. Et medicam̃ assumptũ ex furfure et ãmoniaco p̃dictũ in caplõ apãtis i testiculis est medicamẽ magis cõueniens locis illis et in virga qñ apãtur apãte duro.

¶ De cura ragadiarum virge. Capi. xxvij.

Curẽtur cura ragadiaꝝ ani. Et de illis quoꝝ iuuamẽtuꝫ ꝓpinquũ est. est vt su mãtur chimolea et tutia et alcãna contrita et dragagãtuꝫ et fiat ex eis et ex cera et vitellis ouoꝝ vnguẽtũ. ¶ De dolore ꝟge. Ca. xxviij.

Accidit dolor virge ex causis diuersis. Et multotiẽs accidit a retẽtione vrine quẽ clisteria leuia sanât et vt fit cõtentus aq̃ ordei cũ iuleb et nõ approximet feibus vt nõ descẽdãt supfluitates. Deinde post clistere fiat vaporatio in circuitu pectinis et virge tã te q̃ꝫtitatis vt leniatur cutis et fundat̃ desup aqua tepida et liniatur cum viol.

¶ De verrucis super virgam. Capi. xxix

Incidãtur ꝛ ponãtur desup medicamẽ retinẽs sanguinẽ et curẽtur cura reliq̃- rum verrucarum.

¶ De cura bothor et similium moro et car- nis orte et addite super istas partes. Ca. xxx.

Sumant̃ baurach adustũ ꝛ cinis ligi vi tis terant̃ cũ aq̃ bñ et ponãtur sup mo rum et que ei similiãtur. Et quãdo nõ valẽt incidatur et pulurizetur de super atrimen- tum et arsenicũ et si fuerit deterius illo non erit excusatio quin cauterizetur.

¶ De corrosione virge. Capitulũ. xxxi.

Lenificatur virga cũ lenitiuis ex oleis si cut sisamino ꝛ oleo narciscino ꝛ adipib⁹

subtilibus notis sicut adeps galline et anatis et medulle cruriũ vaccaꝝ et ceruorum et cera et resina in balneo et sine balneo et clistere fiat ex hoc genere cũ iniectionibus et fiant collyria et ponatur desuper aliquid et fiat vt equetur.

¶ Fen.xxi. De membris.generationis i mulieribus tres continens tractatus.

¶ Tractatus primus de radicibus ꝛ principijs et conceptione et partu.

¶ De anatomia matricis. Capitulũ .i.

Dico ꝙ instrumentum generationis mulieris est matrix et est in radice creationis similis instrumento generationis qđ est in viris et est virga et que cũ ea sunt. Sed vnum eorum est cõpletũ procedens ad exteriora.et alterũ est diminutũ retentũ in interioribus ꝛ est quasi cõuersum instrumentũ viroꝝ. Est enim quasi oseũ siphac matricis et quasi virga collũ matricis:et duo oua mulieribus sicut viris. Verum ipsa in viris sunt magna apparentia exterius elongata ad rotunditatẽ tendentia. Et in mulieribus sunt parua rotũda tendentia ad vehementiã cõpressionis latitudinalis intrinseca in vulua posita a duobus lateribus eius in omni latere profunditatia cuiꝰ existit vnũ distineta quoꝝ vnumquodqꝫ appropriatuꝫ est pãniculo q̃ ambo cistis vna nõ aggregat. Et pãniculus cuiusqꝫ amboꝝ est neruosus. Et sicut viri habẽt vasa spermatis inter ouũ et euacuatoriũ radicis virge. Similiter mulieres habẽt vasa spmatis inter duos testiculos ꝛ inter id qđ expellit ad interiora matricis. Verũ illa q̃ sunt virorũ incipiunt ab ouo et eleuãtur ad superiora et cadũt in foramina ex qbus descendit coopertoriuꝫ oui custodia et protecta deinde spgunt descẽdendo trãsuersa expansa habentia inuolutiones et cõpletur in eo qđ est iter ipsa digõ spmatis donec redeat et expellatur ad meatũ qui est in radice virge a duobus lateribus.et in proximo eius est illud qđ expellit ad ipsam etiã extremitas colli vesice et est longũ in viris breue in mulieribus. In mulieribus vero extẽdr̃ qđ est inter duo oua ad ambo ilia sicut duo cornua arcuata incedentia ad duo emulctoria quoꝝ duo extrema cõtinuantur cũ duobus inguinibus et tendunt vt corda pp coitũ equãtia collũ matricis ad recipiendũ ita ꝙ trahunt ipm ad duo latera quare dilatatur ꝛ aperit et deglutit sperma. Et ipsa ambo sunt breuiora q̃ꝫ duo iactores sibi similes in viro.et diuersificãtur i hoc ꝙ vasa spermatis in mulieribus cõtinuant cuꝫ duobus ouis et penetrat in duobus additamentis q̃ sunt vt duo cornua qdaꝫ oriens ex vnoquoqꝫ ouo qđ expellit spma ad vas ꝛ nominãtur duo expulsoria spmatis ꝛ nõ continuãtur vasa spmatis in mulieribus cũ duobus ouis nisi quoniã mẽbra spmatis in mulieribus propinqua sunt in lenitate duobus ouis et nõ fuit necessariũ indurare ea et idurare pãniculos amboꝝ qm̃ ipsa sunt i cauea: quare nõ indigẽt ꝓiectione longinqua. ¶ In viris vero nõ fuit bona cõtinuatio eorũ cum duobus ouis et nõ pmiscent eis ambobus. Nã si fieret illud noceret eis ãbobus quũ tẽderent vt corda pp duritiẽ ãboꝝ imo positũ est inter ambo mediuꝫ qđ noiat endros.i.expulsoriũ apud medicos ad iteriora eiꝰ. Et intra matricẽ est extremitas rotũda neruosa in cuiꝰ medio ẽ q̃si semita.ꝛ sup ipaꝫ sunt additamẽta pluria icedẽtia. ¶ Et matrix qdẽ creata est hñs venas plurias ramificatas ex venis quas diximus vt fit illic sustẽtatio embryonis. Et fit supfluitatibus mẽstruis ꝑcipitatio.et ligat matrix cũ dorso ligamẽtis fortibus pluribꝰ et ad partẽ suminis et vesice et ossi lato et eis q̃ sequunt ipsam sed sunt laxa.

Et ꝺ ligamẽtis eiꝰ sunt q̃dã qbus ꝯtinuat ex neruis et venis ꝑdictis i anatomia neruorũ ꝛ venaꝝ. Et facta est ex sub̃a neruosa vt extendat apud collectõꝫ et vt ꝯgreget ad q̃ꝫti tatẽ puã apud ptũ ꝛ nõ ꝯplet eiꝰ ꝯcauitas nisi ꝯplemẽto augmẽti sicut mãmillaꝝ q̃ꝫtitas nõ ꝯplet nisi cũ ꝯplemẽto qm̃ añ illud est vana et nõ est necessaria.et pp illud matrix in puellis ẽ minor vesicis plurimũ ꝛ hꝫ i hoibꝰ duas ꝯcauitates ꝛ i alijs ꝯcauitates ꝑꝫ nũerũ papillaꝝ mãmillaꝝ. Et locus eiꝰ ẽ post vesicã ꝛ supfluit sup eaꝫ desup sicut supfluit vesica sup eã desubtus et i añrioribus sunt intestina vt sit ei a duobꝰ lateribus sustentaculũ et stratus lenis et sit in tutella et nõ est intentio ꝑma in hoc veniẽs ad matricẽ ipsam imo ad embryonẽ. Et ipsa qdẽ occupat qđ ẽ inter ꝓpinqtatẽ vmbilici vsqꝫ ad postremuꝫ meatuꝫ vulue et ẽ eiꝰ collũ. Et lõgitudo eius equalis i mulieribus est inter.vi.digitos vsqꝫ ad.xi.digitos ꝛ quod est inter illud. ¶ Et

qñqȝ abbreuiaꝶ ꝛ ꝓlongaꝶ ꝑ vsum coit⁹ ꝛ dimissionē eius. Et qñqȝ assimilaꝶ q̃ȝtitas ei⁹ figure q̃ȝtitati eius q ꝯductus est eius cōcubitu ꝛ appropinquat illi lōgitudo matricis ipsius. ¶ Et qñqȝ tāgit intestina supiora. ¶ Et creata est matrix cū duabus tunicis quaruȝ intrinseca ꝓpingoꝛ est ad hoc vt sit venosa ꝛ asperitas eius fit̃r. ꝛ orificia harū venaꝝ que figunꝶ in matrice noianꝶ foramina matricis ꝛ eis cōtinuanꝶ pāniculi ebryōis ꝛ ex eis currit san. menstru⁹. ꝛ ex eis nutriꝶ ēbryō. ꝛ exterioꝛ harū duarū ꝓpingoꝛ ē ad hoc vt sit nernosa. ꝛ vnaqueqȝ illarū tunicarū ꝯstringiꝶ ꝛ dilataꝶ cū preparatōe suaꝝ naturaꝝ. ¶ Et tunica qdē extrinseca pura ē vna ꝛ intrinseca ē sicut diuisa i duas diuisiones q̃si distinctas nō sicut cōsolidatas ita ꝙ si excoriareꝶ tunica exterioꝛ eaꝝ duarū excoriareꝶ q̃si a duab⁹ matricibus qbus eēt collū vnū nō sicut a matrice vna ꝛ iueniunꝶ spēs villorū oēs in tunica intrinseca. ꝛ matrix p̃terea ingrossaꝶ ꝛ inspissaꝶ quasi ipsa ipingueꝶ ꝛ illud ē i hora mēstruorū. Deinde cū purgaꝶ extenuaꝶ ꝛ exiccatu ipsa iterū attenuaꝶ cū magnitudine ēbryonis. ꝛ ei⁹ dilatatio ē ꝺm dilatationē corporis ēbryōis. ꝛ quū coiꝶ cuȝ m̃re expellr̃ matrix ad os matricis q̃si ꝓcedens desiderādo attrahere spma ꝑ sui nām. ꝛ quū diciꝶ matrix neruosa nō intellr̃ ꝑ illud qꝺ eius creatio fit ex neruis cerebri. imo ꝙ creatio fit ex subā similis neruis alba p̃uata san. viscosa extēsiua ꝛ nō adueniunt ei ex cerebro nisi nerui pauci qbus sentit. ꝛ si eēt vehemēti⁹ neruosa vehemēti⁹ cōicaret cerebro. ꝛ collū qdē m̃ricis lacertose carnis est q̃si ipm sit cartilaginosum ꝛ q̃si sit ruga sup rugā cui addit pinguedo duritiē ꝛ cartilaginositatē. Et ipregnatio iterū in hora ipregnatiōis ꝛ in ea ē meatus oppositus ori matricis extrinseco exquo deglutit sperma ꝛ expellit mēstrua ꝛ parit fetū. ꝛ fit i dispōne cōceptiōis i summo ꝯstructōis quā fortasse nō ingrediꝶ extremitas acus. Deinde dilataꝶ p̃cepto dei excelsi ꝛ egrediꝶ ex ea fetus. Meatui aūt vrine in ea est locus alius ꝛ est ꝓpinquioꝛ ori matricis ab eo q ꝺ seqꝶ supremū eius. Et de mulierib⁹ est cui⁹ matricis collū redit ad sinistrū. ꝛ de eis ē cuius est ad dextrū ꝛ ante violationeȝ puelle virginis sunt in ore matricis pāniculi ꝯtexti ex venis ꝛ ligamētis subtilibus valde ortis ex oi membro ei⁹ qꝺ destruit violatoꝛ ꝛ currit qꝺ i eis ex san. ē.

¶ De generatiōe ēbryonis. Ca. ij.

Quū matrix colligiꝶ sup sperma tunc prima dispositionū q̃ aduenit illic ē spumositas spermatis ꝛ ē ex opōne virtutis formatiue. Et veritas qdē dispōnis ipsi⁹ spumositatis est ex hoc ꝙ virtus informatiua mouet illud qꝺ ē in spmate ex spū aiali naturali ꝛ vitali ad minerā vniuscuiusqȝ coꝝ i qua figiꝶ ꝛ creatur illud mēbrū ex eo ꝺm modum quē exposuimus ꝛ declarauimus i libris p̃ncipiorū. ꝛ pp illud reperiꝶ exufflatio tota ipelli ad mediū hūitatis vt p̃paret locus cordis: deinde fiūt a latere eius dextro. ꝛ a latere ei⁹ suppreō due visice q̃si ramificate ab eo tāgētes ipm vsqȝ ad horā: deinde separanꝶ ab eo ꝛ discernunꝶ ꝛ fit p̃ma illud ex quo creatur coꝛ. ꝛ a dextra illud ex quo creaꝶ epar ꝛ ipleꝶ alia sanguine ad albedinē decliui. ꝛ penetrat ad exteriorē ꝑtē hūitatis sparse post duas vesicas vētositas inundās eā vt recipiat pp eā restauratōeȝ ex m̃rice ꝛ ex spū ꝛ ex sā. ꝛ creaꝶ vmbilicus ꝛ ꝙ p̃mo creatur tūc ē pāniculus. ¶ Verūtamē vesice cordis ꝛ epis ꝛ cerebri creationē vmbilici p̃cedūt. q̃ȝuis cōplemētū horū triū postponatur a cōplemēto subē vmbilici. ꝛ hoc qdē iā verificauimus ꝛ declarauim⁹ diuersitatē in eo i libro p̃ncipioꝝ sciētie nālis. ꝛ qñ sperma figiꝶ ꝛ spumat ꝛ penetrat spuma ad ꝓfundū. s. vesicā cordis generaꝶ pāniculus ex hoc ꝙ spma mulicbre mouet sperma masculinū ꝛ ē separatus. Deinde nō suspendiꝶ a matrice nisi cū foramibus pp attractionē nutrimēti. ¶ Et embryon qdem nō nutritur cū hoc pāniculo nisi dū pāniculus in ea ꝛ nutrimēti paꝝ ē necessariū. Quū aūt induratur tūc fit cibatio ꝑ illud: qꝺ generatur in poris eius ex meatib⁹ manifestis venoꝶ. Deinde diuiditur post spatiū in pāniculos. ꝛ veritas qdē est ꝙ p̃mū mēbrū qꝺ creatur ē coꝛ q̃ȝuis de Hip. dicatur ꝙ dixit ꝙ p̃mū qꝺ generatur ē cerebrū ꝛ oculi ꝺm ꝙ testificaꝶ illud dispō pulloꝝ oui. ¶ Coꝛ vero nō ē in p̃mis quū creatur in oi re apparēs manifestū ꝛ sequūtur capitula post i qbus dixit ꝙ rectius est vt sit p̃mū qꝺ creatur epar. qm̃ p̃ma opatio corporis ē nutrimētū q̃si sit res ꝺm appetitū eius ꝛ desideriū ipsius. Et sermo iste oñditur eē corruptus ex vis expimēti. qm̃ studiosi in hac re nō testificātur rē esse ꝺm ꝙ existimauit oio ex rōcinatione. ¶ Et ē qm̃ si res ē ꝺm ꝙ ipe existimat ꝙ creatur in

primis illud cuius operatio in primis pmittenda est qñ ab eo nõ fiat nutrimentũ.tũc sciat q nõ nutritur mẽbrum aialis in quo non est sustẽtatio vite cũ calore naturali. Quum ergo ita sit necesse est vt creetur mẽbꝝ a quo ꝓcedit calor nãlis ꝛ spũs vitalis ante creatione nutrientis ipsuz:et virtus in formatiua nõ indiget in dispõne formatiõis nutrimento dũ nõ accidit resolutio sensibilis sensibile faciẽs nocumentũ.qre sit necessariũ restauratione.eius et sit necessarius spũs vitalis ꝛ calor aialis vt erigaṫ eo. Quod si dixerit q cõprehensio iformatiue ẽ ex pte.tũc similiter ꝛ virtus nutritiua associata virtuti iformatiue generate ẽ ex pte patris. Qualiter ergo erit q illa magis añcedat i modis suis.ꝛ hec dispositio alia sit in venta in ẽbryone sanguineo in siphac ꝛ extẽsio eius in siphac sit extẽsio aliq.ꝛ in hac dispositiõe illa q̃ de vesicis ẽ sanguinea cõuertiṫ ad sanguineitatẽ ꝛ cõuertiṫ vmbilicus ad formã vmbilici sensibiliter.ꝛ recipiunt dispões ꝯuersionẽ spmatis ad cõceptionẽ ꝛ qdã earũ ad soliditatẽ ꝛ illic mẽbris principalib⁹ iã apparet ipressio sensibilis ꝛ ꝗtitas sensibilis. ¶ Et quedam earũ conuersionum ad hoc vt compleatur creatio cordis ꝛ mẽbrorũ primorum ꝛ incipiunt separari ab inuicẽ.ꝛ iter ea sũt meatus supremi ꝛ sunt extremitates iã lineate.sed nõ sepanṫ integre ꝛ vasa ei⁹ deinde ad hoc vt fiãt extremitates.ꝛ vnicuiqꝫ ꝯuersiõi.aut duabus cõuersionibus simul est spatium sup qđ statur ꝛ nõ ẽ illud de illis q̃ nõ diuersificanṫ i hoc ¶ Nã diuersificaṫ in masculis ꝛ mulierib⁹ ẽbryonũ ꝛ sunt i mulieribus tardiores ꝛ nõ significãt experimẽtũ ꝛ ꝓbatio i hoc.qm̃ inter ea ambo in veritate nõ est diuersitas. Vnũquodqꝫ eni eorũ nõ indicat nisi p illud super qđ pterijt res ẽm experientiã ei⁹ ꝛ nõ ẽ impossibile q sit illud qđ exptũ ẽ in fine cadẽs ẽm illud qđ ei diuersificaṫ. ¶ In toto eniz illo ẽ qđ est plurimũ ꝓculdubio.ꝛ plurimũ ẽ in eo qđ generaṫ plus.ꝛ spatiũ qdẽ spume ẽ.vi.dierꝫ aut .vij.ꝛ i his dieb⁹ format informatiua in ẽbryone nõ petẽdo aliqd ex matrice.ꝛ post illud appetit.ꝛ inceptio linearũ ꝛ pũctorꝫ ẽ tribus aliis diebus post illud.ꝛ sũt.ix.dies ex pncipio. Et qñqꝫ fit añcessio die vno aut postponitur die vno deinde post.vi.dies alios ꝛ sũt.xv. a cõceptiõe penetrat sanguineitas i toto ꝛ fit illud vñ creaṫ. ¶ Et qñqꝫ añcedit die vno aut duobus ꝛ.xij.dieb⁹ post illud fit hũitas caro.ꝛ iã discernũṫ frustra carnis ꝛ discernũṫ mẽbra tria manifeste.ꝛ iã sepanṫ alia a cõtactu alioꝝ ꝛ extẽdiṫ hũiditas nuche.ꝛ qñqꝫ postponitur aut añcedit duob⁹ diebus aut trib⁹. deinde post nouẽ dies sepatur caput ab hũeris ꝛ extremitates a lateribus ꝛ ventre vt discernat sensus in qbusdã eoꝝ ꝛ occulteṫ in qbusdã eoꝝ ita vt sentiat post illud.iiij.diebus cõpletis.xl.diebus ꝛ postponiṫ raro vsqꝫ ad .xlv.dies. ¶ Et dṙ in doctrinis primis q qñ post.xl.dies scindiṫ abortũ ꝛ poniṫ in aq̃ frigida appet res pua discretaꝝ extremitatũ. Et masculus ẽ velocior i illo toto q̃z feia. Videṫ eniz q sit minus spatiũ formatiõis masculoruz.xxx.dies ꝛ minus pruritiõis ẽ medietas ãni ꝛ qđ dicemus in ꝓxio. ¶ Determinatio aũt dispositiõis masculi ꝛ femine i distinctione spatij ẽ res quã qdã ps medicorũ iudicat audacter ꝛ stulte.pmã eniz iuenit spma respirãs respirare.ꝛ primũ qđ agit iformatiua est q aggregat calorẽ inatũ.deinde exit⁹ ꝛ meatus deinde post illud incipit nutritiua opari. Et apud quosdã ẽbryon iã respirat ex ore deinde respirat cũ eo maiori respiratiõe quũ cõpleṫ in matrice.sed nõ ẽ sup illud significatio. ꝛ apud quosdãz quũ supuenit formatiõi embryõis duplũ eius in quo formaṫ mouetur ꝛ supuenit motui duplũ eius in quo moueṫ nascitur ita vt sit spatij qđ ẽ a pma inceptõe cõceptiõis vsqꝫ ad motũ triplũ ꝛ leuitas accidit cũ motu sensus. Et dṙ q tps eq̃le mediũ ad formationẽ eius ẽ.xxxv.dierꝫ ꝛ moueṫ in.lxx. diebus ꝛ nascitur in.cc.ꝛ.x.diebus ꝛ illud est .vij.mẽses ꝛ añcedit dieb⁹ aliquot. Et qñqꝫ postponitur.qm̃ fortasse cadit in.xxxv.diebus raritas ꝛ multiplicatur i duplatiõe. Et qñqꝫ ẽ illud qđ ẽ plus.xlv.dierꝫ ꝛ moueṫ in.xc. diebus ꝛ nascitur in.cclxx.ꝛ illud ẽ.ix.mẽses. Et qñqꝫ cadit in hoc iterũ diuersitas in diebus sicut dcm̃ ẽ. Et natus in.viij.mẽsibus q̃uis iã ꝯpletus tñ plurimũ iuditiũ eius ẽ vt nõ viuat ẽm q faciẽte scire post. Et ipse qdẽ nõ iã integre cõpletur nisi ẽm ꝓportionẽ pdictaz ꝛ nascitur apud ꝯplemẽtũ suũ. Est eni spatiũ .xl.dierꝫ.deinde.lxxx.dierũ.deinde.cc.ꝛ.xl. dierũ ꝛ minoratur ꝛ additur ẽm q sciuisti ꝛ dixerũt nõ iuenitur i abrotu masculus cõplet⁹ añ.xxx.dies ꝛ femina q̃ cõpleatur añ.xl.dies Et dixerũt q natũ in.vij.mẽse. igreditur virtus pparatõis cũ hoc q supueniũt natiuitati

eius.vij.mēses ⁊ natum.ix.mēsibus ⁊ natuꝫ
post decē mēses. Et nō afferemus in spatijs
ipregnatiōis ⁊ ꝑtus capl'm in tractatu q̄ seqꝛ
hūc tractatū. Et scias q̄ san.mēstruus.i. pre
gnāte diuidit in tres ꝑtes.s.ꝑtē q̄ ꝯuertitur i
nutrimētū ⁊ ꝑtē que eleuaꝛ ad mamillas. et
ꝑtē que ē supfluitas stās vsqꝫ quo veniat ho
ra ⁊ expellaꝛ. ¶ Amplius fetus cōtinetur tri-
bus pāniculus.s.secūdina q̄ ē pāniculus cō-
ꝓhēdēs ipm̄ in quo ꝯtexunꝛ vene ex trāsuer
so cuiꝰ pulsatiles diuidūꝛ i duas venas ⁊ eiꝰ
q̄ete inuenā vnā ⁊ noiatur biles ⁊ ē inuolutꝰ
⁊ effundiꝛ ad ipsum vrina fetus.⁊ tertio q̄ dr̄
abgas ⁊ ē ꝓfūdatio sudoris ⁊ nō ē necessariū
vas aliud supfluitati egōnis quuꝫ sit illud ex
quo nutritur subtile in quo nō ē durities ne
qꝫ fex.⁊ neqꝫ sepaꝛ nisi aquositas vrine. aut
sudor. Et de pāniculis q̄ ei ē ꝓpingor ē pāni
culus tertiꝰ ⁊ ē subtilior eoꝝ vt aggreget hu-
miditatē resudantē ex ēbryone ⁊ in retētione
illius totius humiditatis ē iuuamētū vt non
ꝑmutetꝛ sup ipm̄ ⁊ sup matricē. ¶ Et simili-
ter in elongatiōe eius qđ ē inter vmbilicum
⁊ matricē pāniculus eniꝫ durus ledit eū suo
tactu sicut ledūtur ꝓp tāgentia ea q̄ sunt i cu
te ꝓping tēporis de illis q̄ nascūtur sup vlce
ra quū nōdū sint firma. Paniculus aūt q̄ se
q̄tur hūc ad exteriora ē iuolutus.qm̄ ē simi-
lis iuolutiōibus ad quā q̄dē penetrat ex vm-
bilico effusoriū vrine ⁊ nō ex virga qm̄ virge
meatus ē ꝯstrictus ⁊ cōtinet lacertus ꝓposi-
tus q̄ soluiꝛ cū volūtate ⁊ sunt vsqꝫ ad finem
eius. Anfractus ⁊ hora huius vsus ē hora ꝑ-
tus ⁊ cōuerrsionis. ¶ Hoc aūt ē amplū di-
recti introitus.⁊ posita fuit vrine ꝓfundatio
ꝓpria.qm̄ si obuiaret corpi nō tolerarer eaꝫ
corpus ꝓp mordicationē ⁊ acuitatē suā. ⁊ il-
lud in ea manifestū est. ¶ Et drā q̄dē iter ip-
sam ⁊ humiditatē sudoris in odore ⁊ rubedi
ne coloris manifesta est.⁊ si obuiaret iterum
secūdine fortasse corrūperet illud sup qđ su-
stentaretur. Et vene q̄dē secūdine habēt du-
as tunicas subtiles ⁊ terūtur in eo qđ ē iter
eas vene.⁊ ꝑueniūt vnūquodqꝫ genus earū
ad duas venas.s.arteriā ⁊ q̄etaꝫ. ¶ Vene āt
q̄ete quū igrediunꝛ abbreuiāt spatiū ad epar
q̄re fiunt vena vna vt sit salubriꝰ ⁊ penetrat
ad gibbositatē epis vt eūo nō cōprimat fel ex
cōcauitate eius ⁊ in veritate hec vena nō oriꝛ
nisi ex epe ⁊ descēdit ad vmbilicū ex secūdi-
na ⁊ dispartiꝛ illic.⁊ fiūt due vene ⁊ egrediū-
tur ⁊ mouenꝛ ex secūdina ad orificia venaruꝫ
q̄ sūt i matrice.⁊ istis q̄dē venis accidūt duo
quorū vnū ē q̄ ipse sunt apud orificia q̄ ei ob
uiant tenuiores ⁊ sūt q̄si sint extremitates ra
morū ⁊ iterū ipse nō descendūt in ꝓmis nisi
inde qm̄ ipse assumūt san.illic.q̄re existimaꝛ
q̄ ille orianꝛ illic. Quod si cōsideraueris am
plitudinē foraminis faciet te existimare q̄ ra
dix sit ex epe. Et si cōsideraueris cōuersionē
ad sanguineitatē faciet te existimare q̄ radix
sit ex secūdina. ¶ Verū ꝯsideratio ꝓma ē cō
sideratio foraminis ⁊ meatus. Cōuersiones
vero sunt sicut infrā supficierū ꝯprehēdētiū
foramē. Et similiter arteria aggregaꝛ ad ar-
terias.⁊ si accepis principiū ex secūdina iue-
nis eas penetrātes ex vmbilico ad arterias
magnas q̄ sunt sup dorsuꝫ substētāte sup ve
sicā ipse sunt mēbra ꝓpingora ad que posse ē
vt ipse ligenꝛ illic cū q̄bus sunt ligate pānicu
lis lasis. Deinde sunt penetrātes in arterias
sempiternas q̄ nō apperiūtur in aiali vsqꝫ in
finē vite. ¶ Hec ē ergo mafestatio sermonis
medicorū i veritate In veritate Xo sūt duo
rami quorū origo vera ē ex arterijs ⁊ ꝫm cō
siderationē ꝑdictā. Et dicūt medici q̄ nō cō
uenit eis ābabus vt vnirenꝛ aut extēderētur
ad cor.ꝓp longitudinē spatij ⁊ inuētionē se-
parātiū ⁊ ꝓpea q̄ apropinquat spatiū ābarū
eis q̄bus cōtinuanꝛ nō indiguerūt iunctione
⁊ dicūt q̄ ꝓpea q̄ arterie ⁊ vene penetrātes
ex corde ⁊ pulmōe i illa hora nō cōferūt iuua
mētū magnū in anhelitu. Cōuersuꝫ ē eaꝝ iu
uamētū ad nutrimētū q̄re factus ē vni earuꝫ
ad aliā meatus q̄ opilatur apud ꝑtū. ¶ Pul
mo eni nō ē nisi rubeus in embryōe.qm̄ nō
respirat illic. imo nutriꝛ sanguine rubeo sub-
tili ⁊ nō albificat ipm̄ nisi ꝑmistio aeritatis.
Et dicunt medici q̄ pāniculus iuolutꝰ creaꝛ
ex spmate mulieris q̄ ē parū ⁊ minus spma
te viri q̄re nō fuit posse vt eēt āplius. ¶ Factꝰ
ē ergo longus vt cōtinuaretur fetus cū iferio
re ꝑte matricis ⁊ coarctatus est ab humidi-
tatibus oibus q̄re nō ē excusatio quiꝫ pene-
tret ad sudorē effusoriū amplū. ⁊ hoc ē ex di
ctis eorū nō in suo loco. Et cū ad cor fetꝰ an
tecedit cōplo masculina fluit in oia mēbra.⁊
ē quū masculinitate sua assimulaꝛ patri suo.
¶ Et qn̄qꝫ ē cā masculinitatis ꝑter ꝯplonē
pr̄is sui.imo ē vacuitas matricis.aut ex ꝯpul
sione spmati accidēte ꝓprie.quapp nō oꝫ vt
quū ipe assimulatur patri in hoc q̄ ē mascu-

lus. ꝙ fit eis similis i reliqs mēbris imo qñ- qȝ assimilatur matri. ⁊ assimilatio qdē indi- uidualis seqtur figurā ⁊ masculinitas nō seq tur figurā, imo ꝯplonē. Et qñqȝ accidit cordi soli q̄si ꝯpulsio pr̄is q̄ spgitur i mēbra. ¶ Ex pte aūt pparatiōis figuralis ē receptio mate riei in extremitatibus decliuis ad figurā ma tris. ⁊ quādoqȝ ē informatiua potēs ad hoc vt dñetur spmati ⁊ figuret ip̄m ex pte lenea- tionis cū figura pm̄a. sed deficit ex pte ꝯplo- nis vt faciat ipsum simile ei in cōpulsiōe. Et dixerūt qdā sapiētū ⁊ nō sūt elōgati a iuditio possibilitatis ꝙ de causis assimilatiōis ē il- lud qđ exēplificatur quū ē dispositio ꝯceptio nis in mēte mulieris. aut viri ex forma hūa- na exēplificatiōe firma. ¶ Cā aūt in staturis qñqȝ ē diminutio q̄ ē in ipsis pp māȝ puam p̄mis aut pp puitatē nutrimēti apud creatio nē. aut pp puitatē matricis. q̄re nō inuenit fe tus dilationē in ea sicut accidit fructibꝰ q po- nunt iformis quū sint adhuc imaturi q̄re nō fit additio sup eos. ¶ Et cā qdē in gemis est multitudo spmatꝭ ita vt nō spgatur ad duos ventres matricis spsione replēte totū s̄m sin gularitatē. ⁊ qñqȝ accidit pp diuersitatē ex- pulsionis duarū eiectionū qñ puenit illi di- uersitati motus matricis i attractiōe. nā ma trici apud attractionē accidūt motus sequē- tes sicut illi q deglutit bucellā post bucellā. ⁊ sicut respirat piscis emittēdo respiratiōm pꝰ respiratiōm. qñ expellūtur ex eo ad pfundū matricis ipulsiones. ⁊ ē vnaqueqȝ ipulsio cū attractione spmatis deforis iqsitio matricis ad aggregādū iter duo spmata. ⁊ illud ē res quā sentit ille q ex coeūtibus sollicitꝰ ē. Et sciunt illud iterū ipsemet ⁊ ille ipulsiōes ⁊ at tractiones singulares nō sunt pure. imo sunt tremule q̄si vnaqueqȝ eaꝝ sit cōposita ex mo tibus. Sed ipse nō ꝯplētur nisi apud nume- rū titulationū. imo sentitur post oēm sumā ti tilationū qes q̄dā. Deinde redit in qete simi li ei q̄ ē inter eiectiōes quū virga eiecit spma ⁊ fit ois vicissitudo s̄a debilioris virtutis et minoris numeratiōis titilationum. ⁊ fortasse sunt vices vltra tres aut. iiij. ⁊ pp illud multi plicaꝭ delectatio ipaꝝ. Ip̄e. n. dlectanꝭ ex mo tu qđ ē i eis. ⁊ delectanꝭ ex motu spmatis vi ri i ore mr̄icis eaꝝ dscēdēdo ad. vētrē mr̄icis imo delectātur pp ip̄m motū q̄ accidit mrici. ⁊ nō verificaꝭ s̄mo dicētis ꝙ eaꝝ dlectatio ē ꝯplemētū nō stat nisi s̄m descēsionē spma- tis viri ac si vir nō emitteret spma nō dele- ctarenꝭ ip̄e sui ip̄ius spmatis emissiōe. Et ꝙ si vir emittit spma ⁊ mr̄ici eaꝝ ñ accidāt mo tus isti. ⁊ nō qescāt ex eis tūc ip̄e ineniūt dle ctatōm a dlectatōe pua cuiꝰ silꝭ ē ēt viris añ motū spmatis ip̄oꝝ silꝭis fricatiōi ⁊ ꝯmotiōi q̄ fit i emissiōe hūoris q ñ ē spma. neqȝ s̄mo dicētis ꝙ quū spma viri sup mr̄icē sūdiꝭ extē guit eiꝰ caꝭitatē ⁊ sedat ipsiꝰ iflatiōm sicut aq̄ fr̄a q̄ effundiꝭ sup aq̄ȝ calidā buliētē. Hoc. n. nō fit nisi s̄m modū queȝ diximus quū ipse emittūt spma ⁊ deglutiūt spma viri quū de scēdit. In alia eni hora nō fit virtꝰ đ q̄ sit cu randū. ¶ Et qñqȝ ꝯuenit piectio virge cuiꝰ effusioni clepsydre quare pmiscenꝭ ambo et sequūtur illa piectiones similes illi viceuna post aliā. q̄re ipregnaꝭ mulier ⁊ vētribus nu- mero pluribꝰ quū vnaqueqȝ pmistio separa fit pse ip̄aȝ. Et qñqȝ sunt pmistiōes vtrorūqȝ spmatū simul. Deinde abscidunꝭ aut abscin diꝭ vnū antecedēs causa vētositatis aut titu lationis aut alterius rei ex causis separātibꝰ. q̄re distinguiꝭ vnūqđqȝ s̄ȝ singularitatē suā. ¶ Et qñqȝ ē illud post texturā pāniculi ⁊ fit multitudo in re vna. ⁊ hoc ē ex eis que nō cō plenꝭ neqȝ cōsequnnꝭ vitā. Et qñqȝ est añ illud ⁊ q̄ currunt hoc cursu. Simile igiꝭ ē qđ fit pue vtilitatis. ⁊ vtile qdē nō ē nisi illud qđ cadit in radice distinctū. ⁊ spma virile ē ad- huc nō exuberās neqȝ implēs matricē neqȝ perueniēs ad partes. iiij. donec ꝯtinuetur cū eo sperma mulieris ex duobus additamētis que sunt duo cornua silꝭia ossibus dactiloruȝ ⁊ quū permiscenꝭ fit ebullitio p̄dicta ⁊ creaꝭ vesica ⁊ pāniculus p̄mꝰ ⁊ suspēdiꝭ spma totū tūc cū duobꝰ additamētis que sunt duo cor- nua ⁊ iuenit illic qđ alit ip̄ȝ dū pmanet sper ma vsqȝquo sumat ex san. mēstruo ex forami nibus cū qbus cōtinuatur pāniculus genera tus. Et s̄m. G. qdē iste pāniculus ē sicut linimētū qđ creat spma mr̄is quū ip̄ȝ effun diꝭ illuc vbi effundiꝭ ad ip̄ȝ spma viri. ⁊ si nō pmisceꝭ cū eo tunc discerniꝭ apud pmissiōm ⁊ mulier qdē ⁊ mr̄ suscipiūt spma sup spma ⁊ delectanꝭ ābe silꝭ. Partꝰ vero nō fit nisi quū fetui nō sufficit qđ ei mittit secūdina ex san. ⁊ qđ puenit ad ip̄m de attractione aeris quū mēbra eiꝰ iā ꝯpleta sint. Moueꝭ ergo tūc apud septimū ad exeūdū quū in eo ꝯpleꝭ virtus. Et quum deficit aduenit ei debilitas quedā ⁊ nō salit ad ipsuȝ cum ea virtus vsqȝ

ad nonū. Quod si egrediaꝛ in octauo egredꝛ ⁊ est debilis et nō exprimitur a virtute facien te nasixmo ex cā alia exprimēte ledēte debili. ¶ Et egressio qdē fetus nō ꝯpleꝛ nisi ꝑ scis- siōm pāniculoꝝ humidoꝝ et effusiōm humi ditatū eoꝝ et facientiū ipsum lubricari. ¶ Et qñqꝫ cōuertiꝛ super caput suuꝫ in partu nālī vt sit facilioris separationis. ¶ Partus vero super pedes vtrosqꝫ est ꝓpter debilitateꝫ eiꝰ qui nascitur. ¶ Nō eni pōt ꝯueniri et ē timo rosum. Nō eniꝫ vtile est ꝟm plurimū. et fetꝰ quidē añ motū suū ad exitū est sustentatꝰ cuꝫ facie sua super pedes suos plātis manuū suꝑ positis genibꝰ suis et naso ipsius inter ambo genua et oculis suꝑ ea ambo ⁊ colligit ea am bo ad anteriorē partē sui et est positū collum eius et facies ipsius ad dorsuꝫ matris eiꝰ de ferendo cor. Et hec quidē ꝑparatio ꝯuenien tior est ad cōuersiōm faciendā. lꝫ qdā dixerūt ꝙ faciei mulieris ꝑparatō est ꝟm ꝯriū huiꝰ ꝑ paratiōis. et hoc nō ē nisi masculi et adiuuāt ad ꝯuersionē grauitas superioꝝ fetus et ma gnitudo capitis eiꝰ ꝓprie. Et qñ separaꝛ ape ritur matrix apertiōe tali cuiꝰ simileꝫ efficere nō valet i suo simili. et necessariū est vt sepa rētur quedā iuncture et sustentētur adiutorio dei excelsi post illud. et ꝑꝑ illud redeūt in ꝓri mo ad cōtinuatiōm nāleꝫ. et est operatio illa de operationibꝰ fortibus nālibus. et formati ua quidē appropriata est rē cōtinuat ad crea tionū vt sit ꝑparata nō cessans cōprehēdere cū augmēto fetus q̄ nō ꝯprehēdꝛ et hoc ē ꝺ secretis dei. Sit ergo deus exaltatus q ē rex verax laudabilis et bñdictus et melior oīum factoꝝ. Cōprehensio igiꝛ huius est ꝙ cā ꝑ- tus fetus nālis est ꝙ ipse indiget aere plurio et cibo plurimo et quū exꝑgiscuntur virtutes aic eius querētes latitudinem spatiositatis ⁊ attractiōm aeris copiosaꝫ et cibū abundāteꝫ et fugiens a strictura et a penuria attractiōis aeris copiosi et paucitate cibi. Quuꝫ ergo nasciꝛ nondū ꝯprehensi sunt in eo somnus ⁊ expergefactio quum ergo adueniunt ei ridet post. xl. dies.

¶ De egritudibꝰ mñcis. Ca. iii.

Accidūt matrici oēs egritudines ꝯplo- nales et instrales et cōes. Et accñt ei egritudines in ꝑgnationis sicut vt nō impre gnetur. aut vt ipregneꝛ et abortū faciat et vt impregnetur et nō faciat abortū. imo fiat dif ficilis et separetur et moriaꝛ in ea fetus et ac- cidūt ei egritudies mēstrue ita vt nō emittat menstrua. aut emittat mēstrua pauca. aut nō in hora sua. aut mala. aut vt suꝑfluāt mēstrua eius et fiunt ei egritudines ꝓprie et egritudi nes per cōitatē ita vt cōicent ipsi mēbra alia vel ⁊ fiunt ei egritudines ꝓprie ⁊ egritudies per ꝓprietatē ita vt non cōicent ipsa mēbris alijs. ¶ Et qñqꝫ fiunt ab ea egritudines mē- broꝝ alioꝝ ꝑ cōitatē ita vt cōicent ⁊ alia mē bra sic fit in ꝑfocatione mñcis. ¶ Nā quuꝫ multiplicātur egritudies i mñce debilitaꝛ eꝑ ⁊ ꝑparaꝛ ad hoc vt genereꝛ ex eo hydropisis.

¶ De significationibꝰ cōplexionū matricis.

¶ De significatione caliditatis. Cap. iiij.

Caliditatē matricis significāt cōitas cor poris ⁊ paucitas mēstruoꝝ ⁊ significāt ipiaꝫ calor mēstruorū. ⁊ ꝓprie quū sumiꝛ pā- nus lineus. ⁊ supponiꝛ in nocte. Deinde exic catur in vmbra ⁊ ꝯsideraꝛ an sit rubeus an citrinus. ⁊ significat caliditatē ⁊ cholam aut sanguinē aut sit niger ⁊ albus ⁊ significat cō trariū illius. Verū niger cū fetore putrido si gnificat caliditatē q̄ꝫdā. ⁊ q est sine ipsa signi ficat fritatē. ¶ Et qñ significat caliditas ex do loribus in partibꝰ epis ⁊ vulneribus ⁊ vulce ribus accidētibus i matrice ⁊ exiccatio labio rum mulieris ⁊. multitudo piloruꝫ ⁊ tinctura aque ꝟm plurimum ⁊ velocitas pulsus.

¶ De significatione frigiditatis. Cap. v.

Retentio menstruoꝝ: aut paucitas eorū aut subtilitas eoꝝ ⁊ ipoꝝ albedo. aut ni gredo eoꝝ vehemens ⁊ ꝓlongatio mūdifica tionis ⁊ antecessio ciboꝝ grossoꝝ ⁊ frorum; ⁊ antecessio coitus plurimi ⁊ stupor in superio ribus matricis ⁊ paucitas pilorum i pectie ⁊ paruitas tincture aq̄ ⁊ corruptio coloris eiꝰ.

¶ De signis humiditatis. Capi. vi.

Tenuitas menstrue ⁊ multitudo cursus humiditatis ⁊ abortus fetus quum ma gnificatur.

¶ De signis siccitatis. Cap. vij.

Exiccatio ⁊ paucitas cursus.

¶ De sterilitate ⁊ difficultate impre- gnationis. Capitulum. viij.

Causa sterilitatis. aut est i spermate viri aut i spermate mulieris aut i membris matricis. aut i mēbris virge ⁊ instris sperma tis. aut ꝑꝑ cām in principijs sicut tristitia et timor ⁊ tremor ⁊ dolores capitis ⁊ debilitas digōnis ⁊ sacietas nauseatiua. aut ꝑꝑ errorē accidentē. ¶ Cā vero q̄ ē in spermate ē sicut malitia cōplexionis diuersificātis virtutē ge nerationis calide. aut fre. l. fre ex frigore nāli:

cōplexionis diuersificātis virtutē generatōis calide: aut frē. s. frē ex frigore nāli aut frigore accidēte lōge retētiōis sparso: aut hūitas: aut siccitas. ⁊ cā illius sūt cibi nō ɔuenietes ⁊ acetosa ēt. Ipa eni sūt i sūma coꝝ q̄ ifrant ⁊ exiccāt. ¶ Et qñꝫ ē cā q̄ ē in spermate siccitas cōplōnis nō ꝓhibēs generatōeꝫ sed facit ipsuꝫ difficilē aut corrūpit illud qꝺ aduenit matrici de alimēto ifātis. Et qñꝫ ē cā i spermate vt sit sperma viri diuerse ipressiōis ei q̄ est i spermate mŕis ɔriū receptrici aut cōitatis super vnū duoꝝ ordinū ⁊ nō accidat iter ea ambo filius. ¶ Et si permutet vnusquisqꝫ sociū suū nō est dubiū qui sit ambobus filius. ¶ Et qñqꝫ diuersificātur duo spermata ꝑꝑ cāꝫ malitie cōplōnis i vnoquoqꝫ eoꝝ qꝺ cū alio non eq̄tur imo addit ei corruptiōꝫ. ¶ Nā cū ꝑmutātur iuenit vnūqꝺqꝫ amboꝝ qꝺ equat ipsuꝫ cū ɔrietate qa tēperatur. ¶ Et de genere quidē spermatis ex quo nō fit generatio est sperma infātis ⁊ patientis nauseatiuā facietatē ⁊ ebrij ⁊ senis. ⁊ sperma eiꝰ qui plꝫ vtitur coitu ⁊ cuius corpus nō ē sanū. Spma eni currit ex oibus mēbris ⁊ ē sano sanū: ⁊ ex ifirmo infirmū ꝭꝫ ꝙ dixit Hip. ⁊ iste dispōnes oēs inuēte sūt i vtrisqꝫ spermatibus silr ⁊ dixerūt qdā ꝙ de causis corruptiōis spermatis viri est coire cū illis q̄ nōdū sūt magne. ⁊ hoc currit cursu ꝓprietatū. Cā āt q̄ ē i matrice. aut ē malitia ɔplōnis corrūpētis spma cuiꝰ plꝫ ē frigꝰ ɔgelās cā sicut accit ex potu aq̄ frē mulierbꝰ ꝑ hoc ꝙ ifrat. ⁊ silr. viris. ¶ Et qñꝫ alterāt ꝑtes mēstrue ⁊ ex eis q̄ ɔstrigūtur ex poris mēstrue qa nō effūdūtur mēstrua ad fetū. ⁊ qñꝫ ē cū mā. ⁊ hūitates corrūpūt spma iteꝝ ꝑ cōistiōꝫ suā cūco aut exiccāt aut resoluūt aut hūectāt lubricātes qr̄ debilitat retētiua ⁊ ē plm aut debilitātes virtutē attrahētē spma qr̄ nō attrahit spma cū fortitudie aut ꝑꝑ ɔstrictiōꝫ meatuū nutrimēti ex frigore aut calore aut siccitate. ¶ Et qñꝫ vicitur ex siccitate ita vt similētur corijs siccis aut corrūpēs nutrimētū ifātis aut ꝓhibēs ipsū ab amplificatiōe ꝑꝑ adunatiōꝫ oris matricis vehemētē ꝓpter siccitateꝫ aut frigus aut frigus aut cōsolidatōꝫ vlcerū aut carnē additā verrucosā ⁊ erucosā aut sicut siccitas dñans secūdie qr̄ corrūpit meatus nutrimēti aut accit spermati frā ⁊ hūida ꝙ accit rorii terra rorata ⁊ i cōplexiōe calida ⁊ sicca ꝙ accit i terra qñ ē madefactio sperma aut ꝓpter abscissionē materiei que est sā. menstruus cū matrix deficit in attrahendo ipsū ⁊ continuatione eius aut est ꝓpter declinationeꝫ in ea aut cōuersionē: aut vehemētiam adūationis oris matricis añ partū ꝓpter oppilatiōꝫ aut ꝓpter duritiē aut carneꝫ additaꝫ verrucosā ⁊ nō verucosā. aut cōsolidatiōeꝫ vlceꝝ. ⁊ frigus cōstringēs ⁊ alia ex causis oppilatiōis ⁊ siccitas quia nō penetrat ad ipsū spma aut debilitas adunatiōis post pregnationeꝫ qr̄ non retinet ipsū aut multitudo adipis lubrificātis. ¶ Et qñꝫ fit cū cōitate corporis totius. ⁊ qñꝫ ē in matrice ꝓprie ⁊ zirbo aut i matrice sola. ⁊ qñꝫ multiplicatur adeps super zirbū facit cōstrictiōeꝫ super sperma ⁊ educit ipsū expressione sua ⁊ operatio eius est hmōi aut ꝓpter vehemētiā extenuatiōis in corpore toto aut in matrice aut nocumētū in matrice ex ꝯpe ⁊ vlceribus ⁊ hemorroidibus ⁊ additione carnea ꝓhibente. ¶ Et qñꝫ ē in ore eiꝰ res dura sicut virga ꝓhibens introitū virge ⁊ spmatis aut vlcera q̄ consolidata sūt quař lenitur matrix ⁊ cōstringūtur orificia venaꝝ emittentiū sperma aut aspitas oris matricis Cā aūt facte in mēbris generationis aut ē debilitas vasoꝝ spermatis aut eruptio añcedēs cōplexioni eoꝝ sicut cui abscindūtur vene auris posterius aut eius perforatur vesica a lapide quař cōicat nocumētū mēbris generatōnis. ¶ Et qñꝫ absciditur aliqd de numero eiꝰ ⁊ facit incurrere debilitatē i mēbris spermatis ⁊ virtutibus eoꝝ generatiuis spmatis. et eiicietibus ipsū. ¶ Et silr cuius abscidūtur testicli aut emplantur cū hyusqamo nigro aut bibit ex cāfora plurimū. ¶ Cā aūt virge fcā ē sicut si sit breuis i creatiōe sua aut cā pinguedinis viri. q̄re assumit caro plꝫ eiꝰ aut ex ambobus silr q̄re elongař i matrice ⁊ nō eq̄tur in ea virga. ⁊ de eis ē amplitudo oris matricis ⁊ nō eq̄tur i eo virga. aut ex eis ambobus silr aut ꝓpter abbreuiatiōeꝫ corde q̄re ꝺcliat virga ab oppositio q̄re nō eijcit sperma ad guttur oris matricis. Cāꝫ vero i ꝑicipijs iā numerauimꝰ necessariū ē eni vt sint mēbra spūum fortia ita vt fiat ɔceptio. ¶ Error aūt accidēs ē cū spmatis fit emissio añ cōplemētum aut post cōplemtū. Ante ɔplemtū vero cū spma emittiř ē vt sint mulier ⁊ vir diuersi i tpe coitus. Quare nō cesset vnus eoꝝ añcederř cū emissiōe spermatis. Si ergo fueit añcessio viri dimittet eā ⁊ nō emittet spma. Et si fuerit añcessio mulieris emittet vir postq̄ꝫ emiserit

mulier ꝛ expellet̃ i os matricis ꝓpter motus
attractõis ſpmatis qδ ſe aperit ei aptõe vna
poſt aliã cũ attractiõe vehemẽtis ſẽſus qδ ſẽ
tit̃ cũ ipſũ emittit̃.ꝛ nõ fit illud cũ ipſũ emittit̃
niſi aut pp attractiõez aq̃ viri cũ eo qδ currit
ex ea ex vaſis ſpmatis ei⁹ intrinſecis i matri-
ce effuſũ ad interiora eius apud quoſdã aut ꝓ
pter attractiõz eius qδ tãgit ipz. ¶Si verꝫ ẽ
qδ dicũt qdã alij.ſ.ꝙ ſpma eius q̃zuis genere
tur intra ipſã:tñ effũdit̃ ad exteriora oris ma
tricis.Deide deglutit ipſuz os matricis vt fit
motus ei⁹ ad attrahẽdũ ſperma ſui ipſius de
foris q̃re recipit ipſũ cũ mouet̃ ſperma ei⁹ q̃re
attrahit cũ hoc ſpma viri. Nõ eni appropria
tur illud emiſſiõi ſpmatis viri.Error vero ac
cidẽs poſt ꝯplemẽtũ ẽ ſicut motus laborio-
ſus ex ſaltu aut obuiatõe q̃ fit cũ caſu ꝛ veloci
tas eleuatõis poſt emiſſiõz ſpmatis ꝛ ſiĺia il-
lis poſt ꝯceptiõz q̃re lubricat aut fit timor ac
cidẽs aut aliqd ex reliqs cauſis abortus q̃s di
cemus i ſuo capitulo. Inqt Hip.nõ ẽ vir oio
frĩor muliere.ſ.in ꝯplexiõe m̃brorꝫ ſuorꝫ pˀnci-
paliũ ꝛ ꝯplexiõe ſua pˀma.ꝛ ꝯplexiõe ſpmatis
ſui ſpmatis ſani niſi accidat ex cõplexiõe acci
dẽte.ꝛ ſcias ꝙ mulier q̃ parit ꝛ ipregnat̃ mi-
nus ifirma ẽ q̃z ſterilis. Verũtñ ẽ debilioris
corporis q̃z ipſa ꝛ velocius fit anus. ¶Steri
lis vero ẽ pluriũ egritudinũ ꝛ tardatur ei⁹ ſe-
nectus et ẽ quaſi iuuenis i plurimo ſue etatiſ.

¶De ſignis ſterilitatis. Capitulum.ix.

In ſignis ſterilitatis ex quocũqz duorꝫ ſp
matũ ſit dicũt̃ res q̃rꝫ ſaluatio nõ verſifica
tur neqz i eis aliqd iudicat̃ ſicut ẽ illud qδ di
xerũt ꝙ oz vt expiant̃ duo ſpmata ꝛ ꝓijciãtur
ſup aq̃z ꝛ qδcũqz illorꝫ natat i aq̃ tũc ex pte
illius ẽ defectus.ꝛ dixerũt fũdãtur due vrine
ſup lactucã ꝛ ex illo eſt δfectus cui⁹ vrina exic
cauerit eã.ꝛ hoc dixerũt vt ſumant̃.vij.grana
tritici.ꝛ.vij.grana ordei ꝛ.vij.fabe ꝛ ponãtur i
vaſe teſteo ꝛ mingat ſup ea vnuſ amborꝫ ꝛ di
mittãtur.vij.diebus tũc ſi grana naſcũtur nõ
ẽ ſterilitas ex pte ei⁹. ꝛ dixerũt ꝙ ẽ lõginqui⁹
hoc iterꝫ.ꝛ melius ẽ illud qδ dixerũt i expien
tia mr̃is ſ3 ꝙ oz vt ſuffumiget̃ matrix mulie
ris i traiectorio cũ ſuffumigatiõe aromatica.
tũc ſi penetrat ordo vſqz ad os ꝛ nares ei⁹ cã
nõ ẽ ex ea.ꝛ ſi nõ penetrat tũc illic ſũt oppila
tio ꝛ hũores mali ꝓhibẽtes ꝑambulare odo
rẽ iuffumigatiõis ꝛ aromaticitas. Et dixe-
rũt ſuppoñatur alleũ ꝛ ꝯſideretur ꝛ ꝯſideret
an inueniat odorẽ ꝛ ſaporez ipſius deſuper.

¶Et plurima ſignificatio huius eſt ad ſcien-
dũ an ſit i ea oppilatio an nõ. Quod ſi ẽ i ea
oppilatio tũc ẽ ſignũ ſterilitatis. ꝛ non ẽ i ea
ſterilitas tũc nõ ẽ lõginquũ qn ſterilitati ſint
cauſe alie ꝛ ad ipregnatõez ꝓhibẽt alia.ꝛ ois
mlr̃ q̃ mũdificat̃ ꝛ remãet os matricis ei⁹ hũi
dũ ẽ lubricãs. Signa aũt ſpmatis ex vaſis
ſuis in cõplexiõe ſua ſũt qm̃ cognoſcũt̃ ſicut
ſciuiſti caliditas ꝛ frigiditas eius ex ipõ ex ſen
ſibilitate mr̃is cum ſuo tactu ꝛ ex ſpiſſitudi-
ne ꝛ ſubtilitate eius. ꝛ ex diſpõne pilorꝫ pecti-
nis ꝛ ex colore eius ꝛ odore ipſius ꝛ ex veloci
tate pulſus ꝛ tarditate ipſius.ꝛ ex tinctura vri
ne ꝛ ꝑuitate tincture ipſius.ꝛ ex cõitate corpo
ris. Hũitas vero ꝛ ſiccitas cognoſcũtur ex
ꝑuitate cũ groſſitie ꝛ multitudine cũ ſubtilita
te. Et ſpma quidẽ ſanũ ẽ albũ viſcoſũ ſplen
didũ ſup qδ cadũt muſce ꝛ cõedũt de eo. Et
odor ei⁹ ẽ odor florꝫ palme ꝛ ſãbaci. Signa
vero mẽſtrue ꝛ mẽbrorꝫ eius in ꝯplexiõe ſua
ſũt qm̃ ſignificat̃ ſicut ſciuiſti.aut ex caliditate
ꝛ frĩtate ex tactu ꝛ ex colore mẽſtrue.ſ.ſi ẽ ad
citrinitatẽ decliuis aut nigredinẽ aut turbidi
tatẽ.ꝛ ex diſpõnibus pilorꝫ pectinis ꝛ ſignifi-
catur hũitas ꝛ ſiccitas ex multitudine cũ ſub
tilitate ꝛ ꝑuitate cũ groſſitie ꝛ ex eſſentia ocu-
lorꝫ tenebroſorꝫ.Oculus eni ſignificat ſup ma
tricẽ apud Hip. ꝛ ex ꝑuitate cũ groſſitie.ꝛ q̃-
cũqz mulier mũdificatur ꝛ nõ exiccat̃ os ma
tricis eius imo ẽ hũidũ nõ impᷣgnatur. Pi
guedo ãt ꝛ extenuatio ꝛ adeps ꝛ breuitas vir
ge ꝛ tortuoſitas eius.ꝛ breuitas corde ꝛ ꝯuer
ſio matricis.ꝛ diſpõ duarꝫ emiſſionũ ſperma
tis ſũt res q̃ cognoſcũtur expimẽto.Et vulua
cũ zirbo multe adipis ẽ ſtricti introitus lõgi-
qua breuiũ cornuũ eminentiũ ventriũ moue
tur apud oẽm motũ ꝛ leditur quolibet odore
ꝛ ſignificat curſũ matricis qm̃ ſentitur intra
vuluã.Quod ſi nõ fuerit os matricis oppoſi
tũ tũc eſt decliue.ꝛ illa cuius ẽ matrix hñs de
clinatiõz ꝛ ꝯuerſiõz ſentit dolorẽ apud coitũ.

¶De regimine ꝛ cura .Capitulum.x.

Regimẽ huius capituli diuiditur i duos
modos quorꝫ vnus ẽ ad impᷣgnatiõz. et
ſubtiliatiõm in ea.ꝛ ſecundus eſt ad curatio-
nes cãrꝫ ꝓhibẽtiũ impᷣgnatiõz. Sterilis aũt
ꝛ vir nõ generãs ex creatione ꝛ inconueniẽs
ſuo ſocio in ꝯplexiõe indigẽs ꝑmutari.ꝛ bre-
uitas inſtr̃i medicatiõm nõ hñt.ꝛ ſifr eius cu
ius orificia mẽſtrue oppilata ſũt ex vlceribus
que cõſolidata ſũt q̃re lenificata eſt ꝛ eius cõ

par necesse est pmutare curatio nō pendet ex
medicina. Reliq̄ vero ab illis regimen hñt.
Primi vero modi distinctio est ꝙ oꝫ vt eli
gatur ꝯueniētior horaꝝ coitus ꝛ iā diximus
eā. Et de eis eligatur ꝯueniētior vt sit in fine
mēstrue ꝛ in hora simili hore in qua oꝫ vt in
ea coitus fiat pp illud qđ diximus. ꝛ oꝫ.vt ꝓ
lōgetur dimissio coitus tāta ꝓlōgatiōe ne ꝓ
ueniat vt corrūpat ei ambo spermata frigus.
Si vero accidat illud vtantur coitu ſ̃ꝫ mo-
dū qui est ad nō impregnandum. Deinde di
mittāt ipsum tandiu ꝙ sciatur ꝙ sperma bo
nū iam aggregatū sit. ꝛ ꝯsideretur de eis vt
sit illud in prima hora mundificationis eius.
ꝛ similiter in oī permutatione alia vice. Am
plius prolōgent ludū ꝛ ꝓprie cū mulieribus
quaꝝ cōplexiōes nō sunt male. Tangat ergo
vir eius mām̄illas cū facilitate. ꝛ tangat pecti
nem eius ꝛ obuiet ei nō permiscendo se ei p
mistione vera Quūqꝫ desiderat ꝛ affectat per
misceatur ei fricando de ea qđ est inter anū
eius desuper ꝛ vuluā. Ille eni locus est dele
ctationis eius. Cōsideret ergo in ea horā in q̄
fortis fit in ipsa adherentia ꝛ incipiunt oculi
eius mutari in rubedinē. ꝛ eius anhelitus ele
uari ꝛ verba eius balbutire tūc mittit illic sper
ma oppositū ori matricis dilatādo locū eius
illic parūper. s. tanta q̄ntitate ne cōsequatur ip
sū impressio aeris exterioris oīo. Ipse eniꝫ di
spōne corrūpit ipsū ꝛ nō est cōueniens ad ge
nerationē. ꝛ scias ꝙ qñ mittitur sperma i ho
ra sua paruū imo ē in ꝑperatione sua insepe-
rabile oppositi fortasse tūc ꝑditur spma imo
oꝫ vt recipiat os matricis cū cicetiōe quadā
ꝛ nō stringat in virga exitū imo adhereat ei
hora cū iā ꝑmiscetur post illud ꝑmistiōe q̄ ē
vehemētioris ꝑscrutatōis dōec videat ꝙ no-
di oris matricis ꝛ anhelitus eius iā q̄scūt ex
toto ꝛ post illud paꝝ ipsa iacente eleuatis co-
xis ꝛ demerso dorso. Deinde surgat ab ea. et
dimittat eā sic horula vna cōstrictis pedibus
ꝛ retento anhelitu. Et si dormierit post illud
erit melius ad cōceptiōm ꝛ si fiat odoramen
tū sup eā qđ naribus attrahatur cū suffumi-
gationibus cōueniētibus huic rei est. illud cō-
uenientius ꝛ suppositorijs ꝛ proprie de gum-
mis que nō sūt vehementis caliditatis sicut
bdelliū ꝛ que sūt similia illi supposita añ illđ
ꝛ de illis q̄ sunt mirabilia ē vt sit mulier suf-
fumigata sub matrice cū aromaticis calidis
ꝛ nō odoret ea desuper deinde sumat cānam
longam ꝛ ponat vnam duarū extremitutum
in aquā calidā ꝛ aliaꝫ in ore. matricis q̄ntitate
qua perueniat caliditas eius ad matricē ad-
uentu tolerabili ꝛ dormiat super illā ꝑpera-
tiōeꝫ aut sedeat vsqꝫ ad horam qua potest su-
per eam deinde coeat. Modus vero alius
est qm̄ si cā est propter calorem hūoꝝ calido-
rum eūa eos ꝛ equa cōplexionē cū cibis ꝛ po
tibus notis ꝛ administra super matricē cera
taria equalis caliditas ex succis ꝛ mucilagini
bus ꝛ oleis frīs. Et si fuerit cā frītatis ꝛ hūi-
tatis curet̃ cū eis que dicemus post et est illa
que fit ſ̃ꝫ plꝫ. ꝛ si fuerit cā ipsa remotio oris
matricis curet̃ cura remotiōis cū vētosis ꝑ-
dictis i capitulo suo. Et phlomia saphene ex
ꝑte q̄ oꝫ ſ̃ꝫ ꝙ dictū ē. Et si fuerit cā multitu-
do adipis administret̃ exercitiū ꝛ subtiliatio ci-
bi ꝛ dimittat balneatiōꝫ hūidā nisi cū aquis
thermaꝝ et vtat̃ eūone cū phlomia ꝛ clisteri
bus calidis ꝛ exiccatiuis calefacientib[9] sicut ē
tyriaca. et theodoricō. Et oꝫ vt dimittat vi-
nū subtile albū et vtat̃ forti rubeo puro pau-
co. Et ex vnctiōibus bonis ad eas est mel al
bū et oleū de lilio. et si cā fuerit vētositas pro
hibēs a bōitate firmatiōis spmatis curet̃ cū
eis q̄ sūt sicut diacyminū et bibat anisū et se-
men apij. et precipue semen rute in aqua radi
cis et pessaria facta ex eis. Et ex resoluentib[9]
ventositatem sunt sicut castoreum et se. rute
et se. agnicasti. ¶ Et si causa fuerit vehemen-
tia siccitatis administrentur super eam cliste-
ria humectantia et suppositoria de adipibus
lenibus. et dentur in potu lac et ꝓprie lac ca-
prinum et alessidabegi humectantia et suppo
nuntur adipes leniētes. et si fuerit causa stri-
ctura oris matricis. oꝫ vt administretur i ea
semper radius de stanno et ingrossetur gra-
datim et inungatur cum vnguentis lenifica-
tiuis. et multum vtatur balneo et cōfert ei co
mestio caulium et administrentur apium et
cyminū et anisū et similia. Et plurimū qdeꝫ
cāꝝ ꝓhibentiū ipregnatiōꝫ receptibilem cu-
rationis ē frig[9] et hūiditas ꝛ plurimū medici
naꝝ facientiuꝫ impregnare est ex parte quasi
succurrēdi ei. et nō ē excusatio eūonū hūidita
tis cū hieris et suppositorijs et clisterijs. et ex
eis que bibūtur sunt cōfectiones calide sicut
mithridatuꝫ et tyriaca ꝛ theodoricō et medica
men alkekengi. Et de eis que bibūt̃ habētes
proprietates est vt in potu detur mulieri vri
na elephantis. Est eni mirabilis i ipregnati-

one ⁊ fiat illud quũ ꝓrius est coitus ⁊ quum
coit.⁊ iterũ bibat serraturã eboris.qm̃ ẽ pñtis
iuuamẽti ⁊ se.siseleos ẽ bonũ ⁊ exptũ.⁊ de co
quidẽ datur i potu pecudibus feis vt multi-
plicetur generatio.⁊ de pessarijs est illud qđ
fit ex oleo balsami ⁊ oleo de ben ⁊ oleo de li-
lio ⁊ pessaria đ nacta nigra.¶Et iteꝝ adeps
ãseris i lana ⁊ ex vngulis aromaticis ⁊ mus-
co ⁊ spica ⁊ ciperis ⁊ aneto ⁊ origano ⁊ venu
ca ⁊ isopo ⁊ bdellio ⁊ testiculis vulpis ⁊ darsi
sabã ẽ mirabilis ⁊ nux cuꝑssi ⁊ bacce lauri ⁊
galia ⁊ amomũ ⁊ foliuꝫ ⁊ cordumeni ⁊ ex oi
calefactiuo stiptico ꝓprie ⁊ suppositorio coa-
guloꝝ ⁊ ꝓprie coagulũ leporis cuꝫ oleo post
mundificationẽ adiuuat ad iꝑgnãdũ . aut cũ
oleo viol. ⁊ silr suppositio stercoris ei⁹ ⁊ sup-
positio fellis gazel masculi ꝭm ꝙ dr̃ ⁊ ꝓprie
si ponat̃ cũ eo aliqđ de testiculis vulpis.⁊ silr̃
suppositio fimi ei⁹⁊ suppositio fellis adib ⁊ le
poris ⁊ leõis põdere tertie.ʒ.i. ¶Collyriũ bo
nũ spica ⁊ croc⁹ ⁊ mastix ⁊ myrrha ⁊ galia ⁊
castoreũ cũ oleo nardino.⁊ iteꝝ sumant̃ myr
rhe.ʒ.iiij.⁊ ireos ⁊ fimi adib ãboꝝ añ.ʒ.ii.pre
petur ex eis pessariũ sĩle glãdi ⁊ suppõatur ⁊
iteret̃ i oib⁹ trib⁹ dieb⁹ ⁊ iteꝝ mel colatũ sera
pinũ ⁊ bdelliũ ⁊ oleũ de lilio.¶Pessariũ bo
nũ croci amomi spice meliloti oium añ.ʒ.iii.
⁊ media folij ⁊ cordumeni ãboꝝ añ.õʒ.i.adi-
pis anseris ⁊ vitelli ouoꝝ ãboꝝ ana.õʒ.ii.olei
nardini.õʒ.v.suppõat̃ p⁹ ablutionẽ i lana ce-
lesti trib⁹ dieb⁹ renouãdo oi die. ¶Et iteruꝫ
sumãt̃ ballea sicca ⁊ hũida ⁊ effũdat̃ sup ipsa
q̃tũ ipsa sunt de oleo ros̃. aut sisamino.⁊ de
coquãtur donec i decoctiõe dissoluãtur ⁊ re
cedat aquositas ex eis ⁊ supponatur cũ lana
ẽ eni mirabile bonũ. Et qñꝫ idigetur añ vsũ
pessarioꝝ clisteribus cũ re aliqua i q̃ sit virt⁹
pulpe colognticđ q̃re educãt hũitate aut suppo
nãtur in vulua sua qđ est sicut gũma arboris
masticis ⁊ educet ex ea hũitates.⁊ ex suffumi
gatiõibus sũt troc.facti ex myrrha ⁊ storace
⁊ baccis lauri ⁊ fiat ex eis suffumigatio ideo
die.⁊ iteꝝ nux cuꝑssi ⁊ arsenicũ rubeũ cõficiã
tur cũ storace liquida ⁊ fiat suffumigatio cuꝫ
eis i traiectorio post mũdificati õʒ tribus die
bus cõtinuis.⁊ silr myrrha ⁊ storax liqda et
galbanuꝫ ⁊ bacce lauri.⁊ nigella iteꝝ ⁊ bdel-
lium ⁊ isopus.

De signis ipregnatõis ⁊ indicijs eius.Ca.xi.

Significãt ipsã illud qđ añcessit de con
ueniẽtia duaꝝ emissionũ spmatis.⁊ di-
spõ q̃si tepor succedẽs coitui ⁊ ẽ caput virge q̃
si succũ cũ emittit spma ⁊ ẽ cu egredit̃ ad sic
citatẽ aliquãtulũ đclive ⁊ succedit ei vehemẽs
adunatio oris matricis ita vt nõ igrediat̃ ipꝫ
stillus.⁊ similiter ei⁹ eleuatio ad supiora ⁊ añ
riora ⁊ colligit̃ absqꝫ duritie ex vehemẽtia sic
citatis illi⁹ partis ⁊ retinẽt̃ mẽstrua qr̃ nõ mẽ
struat̃ vsqꝫ ad tp̃s aut mẽstrat̃ paulati ⁊ accit
dolor paruus i eo qđ ẽ iter vmbilicũ ⁊ rece-
ptricem. Et qñqꝫ fit difficultas vrine ⁊ ac-
cidit ei vt abhorreat coitum post illud ⁊ odio
habeat ipsum. Et quando cum ea coitur nõ
emittet sperma.⁊ accidit ei apud coitum do-
lor sub vmbilico ⁊ nausea.et pregnãs habẽs
masculum vehementius odit coitum q̃ꝫ pre-
gnans habẽs feminã. Ipsa eni qñqꝫ non ab
horret cõitũ deinde illud qđ succedit ei de an
gustia ⁊ pigritia ⁊ grauitate corpis ⁊ malitia
aie ⁊ pua nausea ⁊ eructuatõe acetosa ⁊ hor-
ripilatione ⁊ dolore capis ⁊ vertigine ⁊ tene
brositate oculoꝝ ⁊ pulsu cordis deide cõmo-
uet̃ appetit⁹ mali post mensem aut duos mẽ
ses.⁊ citriatur albedo oculoꝝ eaꝝ.Quñqꝫ ꝓ
fundãtur oculi ei⁹ ⁊ mollificãt̃ palpebre ei⁹ ⁊
acuit̃ aspect⁹ei⁹⁊ minorãt̃ ei⁹pupille ⁊ igrossa
tur ei⁹albedo ⁊ nõ citrinatur ꝭꝫ plꝫ.Et ñcria
est alteratio coloris ⁊ euẽtus ipressionũ egre
dientiũ a natura q̃uis fit in pregnãte ex ma
sculo minus:⁊ in pregnãte ex feia plus. Et
qñꝫ ipregnatio sedat dolores dorsi ⁊ ancha-
rum ppea ꝙ calefacit ea matrix ⁊ cũ parit re
deũt. Qñꝫ alterat̃ corp⁹ eius ab eo qđ fuitꝫ
q̃re dilatãt̃ ⁊ citrinant̃ sup ipꝫ vene ei⁹ ⁊ viri
des fiunt. ⁊ i plurib⁹ dispõnibus accit ꝑgnã
tibus vt mollificẽtur eaꝝ corpa i ꝑncipio re
tẽtiõis mẽstruoꝝ ⁊ augmẽto ei⁹ qđ de ipsis
retinet̃ vltra illud q̊ idiget embryon pp par-
uitatẽ embryonis ⁊ debilitatẽ ei⁹ a cibatiõe
deide cũ magnificat̃ embryon cibat̃ illa sup
fluitate q̃re fit ɔuersio ⁊ sedãt̃ accñtia retẽtio
nis eius. Et cũ ipregnat̃ puella q̃ nõdũ cõse
cuta ẽ.xv.ãnos:timetur ei mors pp paruita-
tẽ mr̃icis . Et similiter ẽ dispõ illius cui ex
magnis aduenit fe.acuta. Interficit eni fetũ
ex hoc ꝙ facit possidere de malitia ɔplõis cũ
ipse sit debilis nõ tollerans illud. ⁊ ex hoc ꝙ
nutrimẽtũ eius corrũpitur ex parte cõplexio-
nis ei⁹. ⁊ ex hoc cũ mater nõ nutritur ⁊ debi
litatur nutrimẽtũ fetus.⁊ cũ nutritur debilitat̃
ipsa. Et similiter cũ accit i mr̃ice ei⁹ aꝑa ca
lidũ. Nã si est phlegmon tunc qñꝫ spatur cũ

eo raro euasio fetus ꝛ matris. Essere vero ē malū valde. ¶ Et qm̄ cognoscit dispō ipregnationis p experiméta de qbus ē vt i potu détur de aq̄ mellis i hora dormiēdi due.ʒ. cū tāto pōdere aq̄ pluuialis pmista. ꝛ videat an punctionē sentiat an nō. Et cā q̄dē i illo ē retentio inflatiōis cū cōitate itestinoꝝ: ꝫ medici mirenť de hoc. Et est expertū certū nisi i cōsuetis potare illud. ¶ Et iteꝝ laboret i ieiunio i die.ꝛ in sero inuoluať pānus: ꝛ suffumigeť a librello ꝛ traiectorio cuꝫ suffumigatio. Si ergo egreditur fumus ꝛ odor ex ore ꝛ naso: tūc ipsa nō ē pgnās. Et silr experiť cū vacuitas ē supponēdo alleū ꝛ dormiēdo sup ipsum ꝛ cōsiderando an inueniat saporē eius ꝛ odorē ipsius i ore an nō. Et ex eo qđ dicēus in caplo signoꝝ masculinitatis ꝛ femineitatis de suppositione aristologie cū melle ꝛ intromissione. ¶ Et vrina q̄dē pgnātis i pricipio pgnationis est citrina ad subalbedinē declivis quasi sit cottū in eius medio sparsum. ¶ Et significat pgnationē vrina pure substātie sup quā ē qđ ē siℓe nubibus. ꝛ ꝓprie qn̄ i ea sūt sicut grana ascēdētia ꝛ descēdētia. In fine āt ipregnatiōis qm̄ appet i vrinalibꝰ earū rubedo i loco i q̄ appuit i pncipio ipregnatiōis subalbedo. ¶ Et qn̄ moueť vrinale pregnātis ꝛ cōturbatur tūc ē i fine pgnatiōis.ꝛ qn̄ nō cōturbať est in principio pregnatiōis.

¶ De causis masculinitatis. Capitulum.xij.

Causa masculinitatis ē sperma viri ꝛ caliditas eius ꝛ abūdātia ipsius ꝛ ꝯueniētia coitus in hora mūdificatiōis eius ꝛ ꝓuocatio spmatis ex dextro qm̄ ē calidius spissioris substātie ꝛ sumitur ex rene dextro.q ē calidior ꝛ altior ꝛ ꝓpinquior epi. Et silr qn̄ cadit in dextro matricis. Et similiter spma mulieris i ꝓprietatibus suis ꝛ i pte sua ꝛ regio frā: ꝛ tps frum ꝛ ventus septētrionalis adiuuāt ad masculinitatē ꝛ ꝯtrariū ad ꝯriū. ¶ Et silr etas adolescētie absq; pueritia ꝛ senectute. Et dicūt q̄dā ꝙ si currit a dextro viri ad dextrū ē masculinat.ꝛ ex duobus sinistris feminat.ꝛ si currit ex sinistro eius ad dextrū ipsius erit femina masculina. Et ex dextro eiꝰ ad sinistrū ipsius ē masculus femininꝰ. ¶ Et dixerūt q̄dā de illis q prudētes sunt ꝙ pgnatio a die ablutiōis ē cū masculo vsq; ad qntū: ꝛ est cū puella vsq; ad octauū: deide est cū masculo vsq; ad.xi.deinde est cū hermophrodito.ꝛ san.pgnātis cum masculo calidior est plurimum q̄ꝫ san.pregnantis cum femina.

¶ De signis masculinitatis ꝛ femineitatis. Capitulum.xiij.

PRegnās hn̄s masculinū ē melioris coloris ꝛ pluris leuitatis ꝛ agilitatis ꝛ mūdioris faciei ꝛ sanioris appetitus ꝛ getioꝝ accidentium ꝛ sentit grauedinē lateris dextri. ¶ Plm eni gn̄ať masculus ex spmate expulso ad dextruꝫ duoꝝ lateris mr̄icis ꝛ nō accit illud nisi aut pp desideriū illius lateris ad recipiēdū aut qm̄ expulsio ē ex testiculo dextro ꝛ qn̄ moueť fetus masculus moueť ex latere dextro. ¶ Pꝫ eni cū icipit mámilla augmētari ꝛ alterať color fit i ea q̄ hꝫ masculū ex latere dextro ꝛ ꝓpe papilla dextra ꝛ ad ipsam currit lac i primis ꝛ ꝓuocať i primis. ꝛ ē lac qđ mulgeť exubere eius grossuꝫ viscosuꝫ nō tenue aquosum ita ꝙ lac masculi distillať super speculū ꝛ ꝯsiderať ad ipꝫ i sole ꝛ remāet q̄si ipꝫ sit frustū argenti viui aut granū margarite nō currēs nꝫ ꝓlongať ꝛ augmētať papilla i hn̄te masculū i rubedine nō i nigredie vehemti ꝛ fiāt vene papillaꝝ eiꝰ rubee ad nigredinē decliues. Et fit pulsus eiꝰ dexter vehemētius plenus ꝛ frequēs. Et dixerūt q̄dā ꝙ qn̄ moueť a statione mouet prius pedem dextrū ꝛ ē exptū.ꝛ cū erigiť sustentať sup manū dextrā ꝛ ē oculus eiꝰ dexter leuioris ꝛ velocioris motꝰ. Et masculus moueť.post tres mēses ꝛ femina post q̄ttuor mēses. Et dixerunt q̄dā de igenuis ē i cognitiōe illius vt sumať aristologie auř.i.ꝛ terať ꝛ ꝯficiať cū melle ꝛ supponať cuꝫ lana viridi a mane vsq; ad meridiē ꝛ i ieiunio: tūc si dulcescit saliua eiꝰ ē cōcipiēs masculū.ꝛ si ē amara tūc est pgnās cū femina.ꝛ si nō alteratur tūc nō est pgnās ꝛ i hac cā ē ꝯsideratio ꝛ idiget expimēto vel multa pscrutatiōe i sua sciētia. Signa āt femine ꝛ q̄ pgnās ē cū filia sūt multitudo vlcerū pedū ꝛ ꝓpe i coxis ꝛ multitudo apatū eorū.ꝛ qm̄ ē pgnās cū masculo sed nō est masculus nisi debilis ꝛ est mollificataꝝ venarū.

Signa āt feie fortia ꝛ enire masculū sunt ꝙ cōsumitur eius partus i.xxv.diebus vsq; ad.xxx.dies nisi ipa sit egra ꝛ femia ex.xxxv.vsq; ad.xl.ꝛ illud fit fm plurimum.

De regimie masculinitatis. Capitulū.xiiij.

OPꝫ vt calefiat mľr ꝛ vir cū aromaticis ꝛ suffumigatione ꝛ potu ꝛ cibis ꝛ potu mitbridati ꝛ cū suffumigatiōibus ꝛ pessarijs pdictis si eis idigetur cū clisteribꝰ ꝛ vnctioni

bus.ſ.ambobus. Et nõ auſculteturille q dici ꝙ oꝫ vt mlr ſit debilis ſpmatis vt gñetur ex eo maſculus: imo oꝫ vt ſit ſpiſſi ſpermatis et fortis ⁊ puella hmõi eni ſpma digni⁹ ē vt ſuſcipiat maſculinitatē. Verũtñ nõ oꝫ vt deficiat a ſpmate ei⁹ ſpma maſculi. imo oꝫ vt ſit ſpma maſculi fortis in hoc caplõ eo ⁊ oꝫ vt dimittat coitũ ad tp̃s ⁊ nõ recedat a coitu oi no q̃re corrũpat ſpma ſꝫ ꝙ diximus ⁊ vt nõ multũ vtat potu aq̃ imo bibãt de ea paulati ⁊ cibẽtur cibis fortibus calefaciẽtibus. Deinde expiat vir ſpma ſuũ.⁊ dũ permanet tenue ſcias ꝙ neceſſitas ad curationẽ remanẽs ē. Et quũ igroſſat ſpma expectet poſt illud diebus aliquot ⁊ ꝓcedat ſm regimẽ ſuũ donec ꝯfortet ſpma ⁊ aggreget ſꝫ modũ quẽ innuimus. Deide ꝯueniat cũ ea ꝯuẽtu quẽ inuim⁹ i loco aromatizato aromaticis calis ſic narro p̃mo ex muſcho ⁊ croco ⁊ xiloaloe ido crudo ⁊ deuitet cãforã.⁊ ſit i letiore diſpoſitiõe ⁊ meliore aia ⁊ delectabiliore domo ⁊ cogitet de maſculis ⁊ appropriet meditationẽ ſuã in maſculis fortibus hñtib⁹ audaciã ⁊ opponãt ſuos oculos forme viri de illis qui ſũt rectioris creationis ⁊ glorioſe forme ⁊ coeat.

¶ De ſignis albani facientis naſi maſculos Capitulum.xv.

Albani faciẽs maſculos ē vir fortis corporis eq̃lis carnis in duritie ⁊ mollitie multi ſpmatis groſſi calidi ⁊ ē magnoꝝ teſticuloꝝ manifeſtaꝝ venaꝝ fortis deſiderij quẽ nõ debilitat coitus ex cui⁹ dextro eijcit ſpma. Nã ruſtici ẽt ſtringũt ſiniſtrũ teſticulũ tauri vt effundat ex dextro. Quũqꝫ adoleſcẽtiſ dexter prius inflatur teſticulus tũc ipſe ē maſculinans aut ſiniſter tũc ipſe eſt feminãs. ¶ Et ſimiliter ille ad quẽ feſtinat pollutio nõ a nocumento in ſpermate eſt faciens maſculos.

¶ De ſignis mlꝝ maſculinizantiũ. Cap.xvi

De mulierib⁹ maſculinãs ē mulier eq̃lis coloris ⁊ forme q̃ nõ ē grauis corpe nꝫ mollis.⁊ nꝫ mẽſtrua ei⁹ ſũt ſubtilia cruda nꝫ pauca aquoſa aduſta valde ⁊ cuius os matricis ē vulue oppoſitũ.⁊ cuius digõ bõa ē ⁊ cuius vene ſũt apparẽtes ꝓcedẽtes ad exteriora ⁊ cuius ſenſus ⁊ motus ſꝫ ꝙ oꝫ exñt ⁊ nõ hꝫ vẽtris ſolõnẽ aſſiduã nꝫ ipſius ꝯſtrictiõeꝫ aſſiduã.⁊ oculi eius ſũt decliues ad fuſcedinẽ abſqꝫ ſubalbedine ⁊ ē gaudẽtis nature ⁊ leteacie. Et puelle viripotẽtes i p̃mis cũ coeũt ſũt velocis ipregnatiõis pp fortitudinẽ caliditatis eaꝝ ⁊ paruitatẽ adipis matricis ipſaꝝ ⁊ humiditatũ eaꝝ. Et ille q̃bus velociter veniunt menſtrua digniores ſunt vt maſculos concipiant ⁊ ſpatiũ mũdificationis illarũ quaꝝ eſt breue: eſt vſqꝫ ad.xxij.dies non vſqꝫ ad.xl.

¶ De cauſis geminorum ⁊ ipregnationis ſuper ipregnationem. Capitulum.xvij.

Cauſa eaꝝ ē multitudo ſpmatis ⁊ diuiſio ipſius i duo.⁊ qd̃ eſt ſupra ⁊ eius caſus i duos vẽtres. ⁊ incolumitas q̃dẽ duorũ filioꝝ etiã geminoꝝ nõ ē plurima ⁊ paꝝ ſũt inter geminos dics plimi. Ipſi eni ſꝫ plm ſiũt ex coitu vno. Et parũ cõtingit ꝙ ex coitu ſup p̃gnationẽ fiat cõceptio. Nã ſi ſit cõceptio ſit i mulieribus q̃ corpa tenera hñt ⁊ ſũt multorũ piloꝝ ⁊ multi ſan. pp fortitudinẽ caliditatis eaꝝ.⁊ de illis q̃ ſũt fortaſſe vidẽt ſan. i ip̃gnatione ⁊ nõ curãt de eo pp virtutẽ eaꝝ ⁊ fortitudinẽ mr̃icis ipſaꝝ ⁊ nõ abortiũtur cũ menſtruis ⁊ cũ aptiõe eius qd̃ emittit i matrice. ¶ Et qñꝫ mẽſtruãt ſup ipregnationẽ nũero duaꝝ menſtruationũ ⁊ ſupra ꝙ ſi cadat ipregnatio ſup ipregnationẽ i nõ valde forti ⁊ in ea q̃ nõ ꝯcipit niſi pp aptionẽ oris matricis ſue nõ pp fortitudinẽ ſue mr̃icis timet ꝙ ſit filius p̃mus iã debilitatus q̃re corrũpit ſecũdus.⁊ iteꝝ i fortibus timet latus caſus litigij ⁊ cõpreſſionis iter duos filios. ⁊ illud q̃dem plm p̃ducit ad ſe.⁊ inflationẽ facici ⁊ aduẽtũ egritudinũ ad hoc vt abortiatur vnũ eorum. ¶ Et de ſignis q̃dẽ geminoꝝ ⁊ qui ſupra ſũt ſm ꝙ dixerũt ⁊ expertũ eſt: eſt vt conſideret vmbilicus nati primi ꝯtinuus cũ fetu. Tunc ſi non fuerit in ipſo ruga neqꝫ nodus nõ erit poſt natum primum filius.⁊ ſi fuerint in ip̃o ruge tunc pregnatio erit ſm numerũ rugaꝝ.

¶ De ſignis appropinq̃tiõis ptus. Ca.xviij.

Dum p̃gnãs igredit i ſpatio ꝓpiquo tp̃i ptus ⁊ ſentit grauitatẽ i iferiorib⁹ vẽtris ſub vmbilico ⁊ in dorſo ⁊ dolorẽ in inguine ⁊ caliditatẽ i vẽtre ⁊ inflationeꝫ in ore matricis vehemẽtẽ ſenſatã ⁊ humectationẽ eius tũc iã approximat. Quũqꝫ mollificat eiſ cauda ⁊ iflãt ei⁹ iguia ⁊ fortior ſit iflatio iguinis tũc nõ ē iter illud ⁊ iter ptũ niſi ꝓximũ.

¶ De ſignis debilitatis embryonis. Ca.xix.

Significãt debilitatẽ ei⁹ egritudies matris ſue ⁊ euones accñtes ei ⁊ ꝓpe ꝯtinuatio ꝓuocatiõis mẽſtruoꝝ ptrãſeuntiũ illud qd̃ ſit ſm ſemitã raritatis ⁊ paucitatis ⁊ ſꝫ ſemitã ſupfluitatis cibi.⁊ ſilr ꝯpitio lactis

etiã i p̄mo mẽſe i quo cõcipit ip̄ȝ ⁊ emulget̃ cũ mãmillẽ exprimit̃. ⁊ ſignificat ipſaȝ ꝙ nõ mouet̃ ſetꝰ motu de q̃ ſit curãdũ:aut mouet̃ i nõ ſua hora. ¶De ſignis ðbilitatꝭ nati.c.xx.

Quum fetus naſcit̃ ⁊ nõ inflat̃ vmbilicus eiꝰ ⁊ nõ mouet̃ ⁊ nõ ſternutat vſqȝ ad tempus tunc ipſe eſt debilis ⁊ non viuet.

¶Tractatus ſecundus.

¶De impregnatione ⁊ partu. Capitulum.i.

Tempora qdẽ creatiõis ⁊ motiõis ⁊ ptus iã dixius i anatomia ⁊ eis q̃ ſũt poſt ipſã. ⁊ ſcias ide ꝙ mẽſis.vij.ẽ p̄mꝰ mẽſis in q̃ parit ip̄ȝ ⁊ ẽ fetus fortis creatiõis ⁊ ꝯplõnis cuius creatio velox fuit ⁊ cuius motus feſtinauit ⁊ cuius petitio ad exitũ fuit velox. ⁊ multotiẽs qdẽ morit̃ natus infra hoc ſpatiũ qm̃ tolerat motus vehemẽtes i debilitate creationis huius natus nãqȝ lȝ i radice ſit fortis tñ ẽ ꝓximi ſpatij i creatiõe. Verũ natus i. viij.mẽſe eſt q plm̃ morit̃ de natis ⁊ parũ viuit. Q̃ð ſi aliqs viuat de natis in.viij.mẽſibus tũc illð eſt parũ valde. ⁊ parũ ẽ ꝙ viuat natus peruenięs hoc tp̄e. Et i qbuſdã regionibꝰ nõ viuit natus.viij.mẽſiuȝ oino qm̃ nõ euãt̃ eiꝰ diſpõ qn aut ſit retardatus in creatione ⁊ motione ⁊ deſiderio ad ptũ vſqȝ ad hãc horã. ⁊ ſignificat ꝙ eius virtus nõ ẽ fortis i radice aut adueniũt eis motus ſepatõis i p̄ncipio tp̄is cõplemẽti q̃zuis ſit fortis i radice virtus eius ſicut nati in.vij. Q̃ð ſi nõ fuerit ita imo fuerit creatio eiꝰ ⁊ motus ipſius ⁊ volũtas deſiderãs ꝑuenire ad partũ. ⁊ motus eiꝰ cõpleti añ illud tũc huius fetus iã conat̃ euadere a loco ſuo ⁊ ꝯuertit̃. Sed qd valet eiꝰ ꝯuerſio cũ q̃ nõ ſeqtur intẽtionẽ ſuã ⁊ remanet ſic cõuerſus vſqȝquo redit ad ip̄ȝ virtus ſua ⁊ facit ipſum deficere debilitas ſue virtutis ⁊ accit ei ꝓculdubio qð accit debili itẽto motibꝰ euaſionis cũ ꝓcedit abſqȝ directione.ſ.laſſitudo ⁊ defectus infirmatur ergo ꝓculdubio ⁊ debilitatur ⁊ reſoluit̃ virtus. ⁊ cũ naſcit̃ i hm̃õi diſpõne ẽ iudiciũ eius iudiciũ nati iſirmi debilis. Et de iudicijs eius ẽ ꝙ nõ ſpatur ei vita. ¶Natus ãt in nono ſi cõpleta fuerit eius creatio ⁊ deſiderat moueri in.vij. ⁊ nõ fuerit ei poſſe vt euadat imo remaneat in m̃rice et acciderit ei in.viij.qð dixius viuet i ſpatõ mẽſis ita redeunte ad ip̄ȝ virtute ⁊ equabitur a cõuerſione ſua vſqȝquo redeat ꝯuerſus ⁊ cõfirmetur. Q̃uũqȝ naſcitur ſaluatur ⁊ quũ nõ ſit ita imo nõ deſiderat niſi moueri i illa hora tũc iudiciũ eiꝰ eſt iudiciũ oĩs debilis oino. ¶Et plm̃ qdẽ naſcitur in decio ille cui accit vt deſideret ptũ in nono ⁊ nõ fuit ei p̄paratũ ⁊ accit ei illud qð accit nato in.viij. Et paruȝ qdẽ accit vt ſit aſſiduatio ſepatiõis cadẽs in.vij. Deinde extendat̃ vita vſqȝ ad.x.ita vt eueniat ei integra vita in.x.hoc.n.rarũ ẽ. ⁊ cũ hoc eſt ſignificatio debilitatis virtutis quũ currit viciſſitudo ex ſeptimo vſqȝ ad.x.

¶De regimine vniuerſali pregnãtis. Cap.ij.

Oportet vt aſſiduẽt lenificationẽ ſuaꝝ nãrũ ſemp cũ eis q̃ leniũt cũ q̃litate ſicut ſũt aleſſidabegi piguia. ⁊ ſi ſicut ſuraſet ⁊ ſifia cuȝ ſtringit̃ nã valde. et vt occupẽtur exercitijs tẽperatis ⁊ de ambulatiõe tenui abſqȝ ſupfluo. ¶Supflua.n.abortiri facit ⁊ illud iõ qm̃ ipſe replẽtur pp illud qð accit eis de retẽtiõe mẽſtruoꝝ. Q̃ð ſi ſupfluitates i eis multiplicent̃ oȝ vt nõ aſſiduẽt balneũ. ¶Balneũ nãqȝ eis execrabile eſt niſi apud ꝓpingtatẽ. ⁊ nõ oȝ vt inungãtur capita eaꝝ. ⁊ fortaſſe accidet eis in de coriza q̃re accidat tuſſis ⁊ cõmoueat̃ fetus ⁊ poſt abortus. et oȝ vt deuitẽt motũ ſupfluũ et ſaltũ et pcuſſionẽ et caſũ et coitũ ꝓp̄e et repletionẽ cibi et irã. et nõ ſupueniat eis qð faciat triſtari et timere et elõget̃ ab eis oẽs reliq̃ cãe abortus. et ꝓp̄e in mẽſe p̄mo et vſqȝ ad.xx. dies ⁊ ꝓp̄e in hebdomoda p̄ma ⁊ vſqȝ ad tres dies a cõceptiõe. Illic eni ẽ execrabile ſup eas oẽ cõpreſſionẽ faciẽs. ⁊ cõſideretur illud qð diximus de ꝯſeruatiõe embryonis. ¶Et oȝ vt cooperiatur illud qð eſt ſub hypocondrijs eaꝝ cũ lana leui. et ſint cibi eaꝝ pãis mũdus cũ aleſſidabegi et alzeberet et deuitẽt omne acutũ et amarũ ſicut cappares et oliue imature ⁊ omne ꝓuocatiuũ menſtruoꝝ ſicut ſunt faſeoli et cicer et ſiſamũ. et ſi deſiderant cibuȝ in die conceptionis. Precepit Hip. vt in potu ſumatur ſauic in aqua. Ipſum eni q̃zuis ſit inflatiuũ eſt tamen velocis nutrimenti et vinũ earũ ſit odoriferũ et ſubtile antiquũ. ⁊ Hip. quidẽ dixit ſumant in potu vinũ nigrũ et videtur ꝙ voluit itelligi per illud ſubtile nigrum. et ſit nigredo eius ꝓpter ipſius fortitudinẽ nõ ꝓpter fecẽ. et ſint in ſecũdis menſis earum paſſe. et cydonia dulcia et pira ⁊ excitãtia appetitum et mala muza. et granata muza. ¶Medicine vero earum ſint ſicut electuariũ de margaritis cuius deſcriptio. R̸. marga

rikaꝝ nō perforataꝝ piretri amboꝝ añ.ʒ.i.ʒʒ. ⁊ masticis amboꝝ añ.ʒ.iiij.zedoarie doroni-gi se.apij rapsie cardamomi nucis muschate macis cinami oiuz añ.ʒ.ij.been.albi been ru bei piperis ⁊ macropiperis oium añ.ʒ.iij.cin namomi.ʒ.v.zuccari sulimẽi q̃tū oia ⁊ plus cuius dosis sit cochliariū.i. Ipsuz eni rectifi-cat dispōnē matricis eaꝝ ⁊ dispōnē stōꝝ ea rū.⁊ oȝ vt vehemēs sit studiū in stōis eaꝝ qr̃ cōfortētur cū eis q̄ sunt sicut geleniabin cuz xiloaloe ⁊ mastice ⁊ similibꝰ. Et electuaria fa cta cū zuccaro plurimo cū spēbꝰ aromaticis in qbus nō ē multa caliditas ⁊ cū emplastris stipticis calefacientibus aromaticis.

¶ De regimine enixe. Capitulum.iij.

Oportet qñ parit vt studiū sit in ꝓuoca tione mēstruoꝝ eius ⁊ rectificeꝛ cibꝰ et nō ꝑmuttetur cibꝰ subito ad regimē grossuz q̄re faciat ipsaz febrire et debilitet virtutē alte ratiuā i cꝑe.eiꝰ ⁊ multiplicetur sitis eiꝰ et foꝛ tasse fiat.hydropica.ꝙ si iduretur cuz hoc cꝑ eiꝰ nō sꝑatur ei sanatio.et diebꝰ qdē ꝑtus sūt motus et ꝑiodi.⁊ ꝑ̃ncipiū eiꝰ ē hora aduentꝰ cōmotōis et doloris. et quū egritudo ꝑtrāsit xx.dies vsqȝ ad.xxiiij.egritudine stante aut re ciduāte significat tarditatē ꝯsūptiōis ⁊ nc̃ria est cūo i die alio ab isto q est dies crisis si nō fuerit ꝺbilitas.

¶ De appetitu ꝑ̃gnātis.c.iiij.

Quuz cadit appetitus ꝑ̃gnātis iuuaꝛ di missiōe pinguis vehemētis pinguedis ⁊ dulcis vehementis dulcedis ⁊ administra tiōe rei subtilis ⁊ moderamie i potu aq̄ ⁊ vt sit cōtenta vino odorifero pauco subtili.ē eni iuuatiuū rectificans appetitū.⁊ illud qꝺ accit de nausea ⁊ vomitu plurio. ⁊ de medicis ap peritui ꝯferētibus est oē i quo ē stipticitas cū caliditate subtili sicut virga pastoris decocta cū vino ⁊ succo eius ⁊ aristologia ante cibū ⁊ post ip̄z de quo paꝝsumaꝛ. ¶ Et empl̃a nota ꝯfortātia stōm facta ex cydonijs ⁊ dactilis al bis siccis ⁊ calamo aromatico ⁊ spica cū vi-no odorifero antiquo. Et qñz ponūꝛ i eis se. apij ⁊ anisum ⁊ feniculū.⁊ ꝓp̄e si fuerint illic dolor ⁊ iflatio. Qꝺ si eius appetitus malus fiat sup̄flue stude i mūdificādo stōm eius cū eis q̄ sūt sicut aq̄ algeleniabin facta cū rosis ꝑ̄sicis: deide rectificetur cū acetosis ⁊ rob de acresta.⁊ vinū eius factū cū aq̄ mellis ⁊ aqua zuccari:⁊ iuuamētū eiꝰ bonū ē in illo ⁊ cōue-niēs embryoni. ⁊ polypodiū qdē exiccatū cō venit appetētibus lutū ex eis. ⁊ qñz iuuanꝛ ex acutis sicut sinapi ⁊ filia.ip̄z eni abscindit hu morē malū ⁊ excitat appetitū:⁊ ē vltimū i re ducēdo appetitū eaꝝ. Quūqȝ ꝯuertiꝛ appe-titus eaꝝ ad caseū asseꝛ eis hūidꝰ sup prunas donec exicceꝛ:qm̄ ille ē melior q̄ȝ siccus acutꝰ ꝑ̄mꝰ eni ē mioris sup̄fluitatis.⁊ hus est ma-gis disrūpēs appetitū. ¶ Ad vētositatē vero stōi eaꝝ ⁊ dolorē eiꝰ verbigr̃a admistreꝛ hoc elc̃āriū. ℞.cymini carmēi ifusi i aceto ⁊ torre-facti post illud ⁊ olibani ⁊ origani ꝑ̄sici oīum añ.ꝑtē.i.castorei ꝑtis vnius tertiaȝ sumaꝛ de pulueꝛ eiꝰ sicco a medio aureo vsqȝ ad aur.i. ¶ Ad vomitū vero eaꝝ sup cibū oȝ vt detur post cibū ea i qbus sūt aromaticitas ⁊ pōtici tas ⁊ stipticitas sic̃ cydonia assata ⁊ ꝓp̄e cū fixa sūt in eis frusta xiloaꝛ. indi ⁊ assidueꝛ cō pressio manuū ⁊ pedū eaꝝ. Et admistrēꝛ sup stōm eaꝝ empl̃a nota. ⁊ teneāt i oribus suis grana granatoꝝ cū folijs mēte ⁊ sorbeāt ali-qd de miua. ⁊ bolū armenū ē de eis q̄ sedāt eaꝝ nauseā.

¶ De pulsu cordis ꝑ̃gnātiū.C.v.

Illud quidem plurimū accidit eis ꝓpter cōitatem oris stōi ⁊ cā humoris i eo qm̄ multotiēs alleuiat sorbere aq̄ȝ calidā ⁊ exer-citiū leue ꝑ̃cipitās illud qꝺ ē i ore stomachi.

¶ De regie cursus mēstruoꝝ ꝑ̃gnātis. C.vi.

Decoquātur stiptica in quibus non est aromaticitas in aqua.⁊ ex ea admini-stretur tina sicut sunt lentes ⁊ cortices grana toruz ⁊ balaustie ⁊ galle ⁊ glandes ⁊ similia. ¶ Et quādoqȝ fit ex gallis ⁊ balaustijs ⁊ cor ticibus granatorum ⁊ ficubus siccis empla-strum ⁊ ponitur super pectinem cum aceto.

¶ De apostematione pedum pregnantium ⁊ mollitie earum. Capitulum.vij.

Emplastrentur pedes earum cuz folijs caulis ⁊ liniantur cum vino misto cum aceto ⁊ decoctione citri: aut cum decoctione chimolee. ⁊ quandoqȝ sumitur emplastrum ex cannis cum aceto ⁊ ex aneto cum aceto.

¶ De abortu. Capitulum.viij.

Cause abortus: aut sunt primitiue ex ꝑ-cussione:aut casu:aut exercitio sup̄fluo: aut saltu vehemēti: ⁊ ꝓprie ad posteriora vel retro.ip̄e eni multotiens facit descēdere sper ma cōceptū visibiliter:aut aliqd ex passioni-bus animalibus sicut ira vehemēs:aut timor aut tristitia. ⁊ ex frigore aeris ⁊ caliditate eiꝰ superfluus.⁊ propter hoc genus abhorretur pregnāti prolongatio balnei ex hoc ꝙ magni ficatur anhelitus eius. Balneū.n.lȝ abortiri

faciat ꝑ lubricitatē: facit tñ abortiri ꝑ egressio
nū fetus ad aerē frm. ¶ Et qñqꝫ ꝓuēit ex de
bilitate eiꝰ ꝑꝑ defectū ⁊ mollificatiōꝫ ipsiꝰ cā
resolōnis rei corꝑee ⁊ ex egritudinibꝰ ⁊ askiu
⁊ fame vehemēti ⁊ euōne humoris: aut san-
guinis plurimi ꝑ medicinā. aut phl̄omiā. aut
ex seipso. ⁊ ex fluxu san. mēstruorū plurimi et
quāto magis filiꝰ est maior est nocumētum
cū phl̄omia in ipso plus: aut ex repl̄one vehe
mēti. aut ex facietate nauseatiua plurima cor
rūpente nutrimentū fetus ⁊ oppilante viā ad
eū. aut ex multitudine coitus mouēte matri-
cem ⁊ ꝓprie post septimū. Et multitudine bal
neationis ⁊ ablutionis lubricāte matricē ⁊ fa
ciente ab ortū lꝫ balneū abortiri faciat causa
mollificationis virtutis. ⁊ qꝛ facit fetuꝫ egere
eo qd̄ est frm s̄m ꝙ diximus. Isti ergo sunt
ordines cāꝝ. ⁊ qñqꝫ fit causis ꝓpter fetū, sic
est mors eius. ꝓpter aliq̄ꝫ causaꝝ mortis eiꝰ.
Quare expellit euꝫ natura ⁊ ꝓprie qñ currit
ex eo res viruléta q̄ mordicat matricē ⁊ ledit
eā. vel sicut est debilitas eiꝰ qr̄ nō firmat̄ aut
ꝓpter pāniculos ⁊ inuolutiōes qbus ꝯtinet̄.
Quū eniꝫ abrūpunt̄ ⁊ mollificātur ⁊ effun-
dūtur ex eis humiditas eorū ledit matricē. et
mouet eā expulsiua ⁊ adiuuat iteꝝ ad lubrici
tatem. aut ꝓpter cām matricis de amplitudi
ne oris eius ⁊ paruitate adunationis eiꝰ. aut
ex humiditatibus in matrice. aut in orificijs
venaꝝ lubrificātibus ⁊ grauātibus. ⁊ qñqꝫ fit
ꝓpter reliquas spēs malitie ꝯpl̄onis in ma
trice ex calore. aut frigore. aut humiditate aut
siccitate ⁊ paucitate nutrimēti fetus. ¶ Et qñ
qꝫ fit ex ventositate in matrice ⁊ ex apāte. ⁊ et
q̄ sunt eis similia. aut duritie: aut cancro. Et
qñqꝫ fit ex vlceribus in matrice. Et plurimū
abortus facti in mēse scd̄o ⁊ tertio fit ex vēto
sitate ⁊ humiditatibꝰ suꝑ orificia venaꝝ que
sunt matricis q̄ noīantur foramina ex qbꝰ cō
texūtur vene secundine. Quū ergo humectā-
tur mollificātur ipse. ⁊ illud qd̄ ex eis texit̄. qr̄
fit abortꝰ fetus ex quolibet motore. aut ex vē
tositate. aut grauedine. ⁊ qñqꝫ est cā malitia
cōpl̄onis calide exiceātis. aut frīe congelātis.
Et iteꝝ ex eis q̄ abortiri faciūt in initio rei ē
tenuitas spermatis in radice. qr̄ nō creat̄ ex
eo pāniculus primus nisi debilis ꝑparatꝰ ad
disrūpendū cū hoc ꝙ ipse atrahit san. ⁊ i sex-
to ⁊ q̄ sunt post ipm ex humiditatibus disꝑ-
titis in matrice lubricātibus fetū. ⁊ dixerūt q
daꝫ ꝙ fit plurimū illius ex vētositate. ⁊ veri-
tas est iste sermo. ¶ Post spatiū vero notuꝫ
plurimū abortus nō fit nisi ex debilitate. ⁊ di
citur ꝙ illa q̄ est vehemēter extenuata quū i
pregnat̄ abortit̄ anteq̄ꝫ ingrossescat. Qm̄ cor
pus recipit de cibo ad sui reetificatiōꝫ ⁊ redi-
tiōm sue virtutis taliter ꝙ nō suꝑfluit embry
oni qd̄ ipm nutriat qr̄ debilitat̄. Et in re-
gionibus quidē valde frīs absqꝫ eq̄litate ⁊ tē
poribus frīs valde multiplicat̄ abortus. Et
similiter mors ꝑgnantiū ⁊ in regionibꝰ meri
dionalibus multiplicat̄ abortus. ⁊ sil'r in aeri
bus meridionalibus ⁊ minorat̄ in septētrio-
nalibus nisi sint frī vehemēter ledentes em-
bryonē. ⁊ qñ ꝑterijt hyems austrina calida ⁊
sequit̄ illā ver boreale s̄m abortiunt̄ ꝑgnan-
tes q̄ periture sunt in vere ex q̄libet cā ⁊ ꝑiūt
debilē. ⁊ dolores qdē accidētes apud abortuꝫ
vehemētiores sunt doloribus accidentibus
apud partum qm̄ ille sunt res nō naturales.

¶ De signis. Capitulum. ix.

Signa quidē abortus ipsiꝰ sunt qm̄ icip.
māmillilla detumescere post soliditateꝫ
sanā. Soliditatē vero egrā rectificat nā ꝑ
ducens ad detumitiōꝫ sine timore abortus. ⁊
quecūqꝫ duaꝝ māmillaꝝ detumescit a solidi
tate sana tūc hn̄s eā abortitur in die illo. Et
simil ex pleuresi. Quū ergo suꝑfluit lactis ꝓ
uocatio ⁊ frequēs fit adeo donec detumescat
māmilla. tunc indicat ꝙ fetus est debilis ⁊ ꝙ
ꝑparat̄ abortui. Et sil'r multitudo doloꝝ in
matrice. ⁊ qñ rubet facies in febre ⁊ accidit ri
gor aut grauat̄ caput ⁊ dn̄at̄ lassitudo ⁊ senti
tur dolor in ꝓfundo oculi significat ꝙ cause
abortus sunt veniētes ⁊ ꝙ ipse faciēt ꝑuenire
menstrua. deīde faciēt abortiri. Et sil'r cau
se abortus qñ veniūt significāt ipm. Cōple
xiones vero ⁊ vlcera ⁊ apāta ⁊ humiditates
ꝑ ea cognoscūtur q̄ dicta sūt multotiēs. Fa
ctus aūt cā vētositatis cognoscit̄ ꝑ signa ven
tositatis ⁊ extensionis absqꝫ grauedine ⁊ ex
permutatiōe ⁊ ex additione cū acceptione in
flatiuoꝝ. ⁊ cause primitiue iteꝝ cognoscūtur
quātitate sua. Mortē vero fetus significat
motio rei delate in cōcauitate grauātis sicut
lapis q mouet̄ d̄ latere ad latus. ⁊ ꝓprie quū
iacet suꝑ latus suū ⁊ infrīatur sum̄ quū ante il
lud esset calidū ⁊ detumescit māmilla. Et
qñqꝫ currunt humiditates virulēte fetide. ⁊ si
gnificat illud si iā acciderit pregnātibus egri
tudines acute nocētes sua caliditate vehemē
ter. Nā si ex eis ꝓhibet̄ nutrimētū morit̄ fe-

tus τ si nō ꝓhibeť vehemētior fit egritudo.τ fiunt alie egritudies praue.τ qñqз fit quū moriť fetus añ illud.τ ē de idicantib⁹ illud vt demergať oculus ꝑgnātis ad ꝓfundū τ fiet albedo oculi fusca. Et qñqз fit rigida auris eius τ extremitas nasi cū rubedine labij τ dispositio ei⁹ est similis hydropisi hyposarche.

¶De conseruatione embryonis τ cautella abortus. Capitulum.x.

Mbryonis suspensio ex matrice est sicut suspēsio fructus ex arbore sicut maior timor q timeť sup fructuз ꝙ cadat est.aut quū icipit ei⁹ apparitio.aut quū ipsius existit cōplementū.Siľr qđ vehemētius timeť sup embryōm ꝙ abortiuus fiat est apud ꝑncipiū cōceptiōis.τ añ appropinqtionū.qř opз vt caueātur i his duab⁹ oris cause abortus predicte.τ pharmacū qdē solutiuū ē de sūma illaꝝ causarū.qř oз vt caueať ei⁹ dispō ante mēseз quaꝝ τ post.vij.τ i eo qđ est iter illa iteꝝ. Verūtñ in eo qđ ē iter illa est salubrius τ ad ipз peruenit quū necessariū est.τ fortasse nō erit excusatio in qbusdā haꝝ horaꝝ quin soluať τ mūdificeť san.ei⁹ vt nō corrūpat embrionē ꝓpter malitiā ɔplōnis.qř oз vt fiat cū facilitate τ subtilitate. Et qñqз ēt mēstrua añ cōceptiōз nō sunt mēstrua necessaria τ remanēt i ea supfluitates mēstruoꝝ ei⁹ indigētes mūdificatione.τ tūc si nō mundificať recipit eaꝝ corruptiōз embryon. Oз ergo vt mūdificeť illud subtile cū mūdificatiuis subtilib⁹ nō potādo sed supponēdo i ꝑmis suppositorium post collū matricis imo supponātur in collo matricis τ nō mūdificeť cū eis illđ qđ mundificatur vice vna.imo vicibus pluribus τ quū sup mulierē timeť ꝙ abortiať cā ɔplōnis τ apātū τ vlceꝝ τ vētositatis τ reliquoꝝ cureť totū cū eis q̄ sūt i suo caplo.τ quū abortitur cā ɔplōnis frē tūc si motor etiā ē ɔplo tēpetur.τ si ē aliud τ ē de illis q̄ declinare faciūt ad matricē māз calidā ex q̄ timetur apā curetur cū apocrusticis τ ꝓhibētib⁹ apā τ cū eo qđ de solōne poľe est. Si aūt nō fuerit illud imo nō timetur ex eo nisi vt ɔseq̄tur embryonē cā ei⁹ nocumētū aut lesio faciēs ipm abortiri.aut iterficiēs ipm.tūc oз vt curetur cū medicinis cōseruātib⁹ embryonē quas dicemus.ꝑp lubricitateз vero ab hūiditatib⁹ q̄ est plurima lubricatas: oз in hora ꝑgnatiōis vt administrētur clisteria lenitiua euacuātia stercus.deide administrētur iniectōes τ ꝓuocātia vrinā τ clisteria mūdificantia matricē.

¶De regimine bono ad illud. Cap.xi.

Et vt in potu detur aq̄ radicis cū oleo de kerua aut decoctio albascec aut fenugreci cū oleo de kerua.τ detur i potu i oībus.x.dieb⁹ aliqd de pilulis fetidis τ deť hiera. S. in potu. ¶Clistere bonū ad illud τ ad vētositatē.℞.sauine τ origani τ ameos τ kcisin τ ramoꝝ aneti τ camemille τ rute hascec τ fenugreci añ.pugillū.i. decoq̄tur in.iij.lib. aq̄ donec ɔsumatur medietas τ sumatur de ea minus.lib.τ adde sup ipsaз sextariū.i. olei alrazaki τ sacraiati.i.olei sisamini τ vteř ipō clisterizādo τ clisteriza ipsaз in oibus.iiij. diebus cū tātundē.τ ex eo est vt sumať colloqntida τ pforetur τ extrahātur grana ei⁹ τ ipleať oleo de lilio τ dimittať die τ nocte. deide ꝑparetur i mane sup cinerē calidā τ dimittať donec bulliat oleū itegre. deide coletur τ clisterizeť cū eo receptrix dū est tepidū. ¶Hoc eniз est mirabile ad lubricitatē hūidaз τ post hui⁹ cāonē oз vt admistrētur olea odorifera calida inuncta τ iniecta τ supposita in lanis Et ɔfectiōes magne τ medicam alkekēgi et diamarte τ sagзenea in oibus.iij. diebus aut v.τ siľr de diamuscho τ diaspmatō. τ iteꝝ sumatur corticis turis τ cipi tritoꝝ ēt āboꝝ añ. ꝑs.i.τ myrrhe ꝑs.ϛ.decoquātur cū septuplo sui aq̄ donec remācat q̄rta τ coletur τ clisterizetur ex ea cū.iiij.ōз.in oibus.iij.dieb⁹ post q̄ iaз cū āta fuerit hūitas q̄ est añ ipsaз τ ex pessarijs bonis sunt bdelliū τ glutē alibat et āmoniacū τ nigella ɔiunctū τ singulariter.τ admistrētur post mūdificatōз τ supponātur spica τ crocus τ mastix τ myrrha τ galia et castoreū et bdelliū τ sikia in oleo nardino.aut adipe anseris sup lanā virideз. Et supponať post illud cuius ꝑmissio necessaria ē coagulū leporis τ medicine ɔseruātes fetum in vētre mřis quū nō est nocumentū ɔplōnis calide aut apātis calidi et similiū illis.τ sunt medicine q̄ sunt ad cor sicut зedoaria τ doronigi τ been duo τ letificātes τ diamuschū τ mithridatū. Medicam ꝓhibēs abortū.℞.doronigi τ зedoarie τ castorei τ asse τ galie τ muschi τ cardamōi minoꝝ τ gallaꝝ τ spodij oiuз añ.з.i.cū aq̄ frā τ clisterizetur calefcm añ hoc τ ex eis q̄ ɔfeřt in eo sunt ordeū τ camemilla τ assa τ anetum τ ameos τ similia.

¶De regimine abortus τ extractione fetus mortui. Capitulum.xij.

QVādoqȝ abortus i q̄busdā horis necessarius ē ƀ q̄bus ē illa q̄ est quū p̄gnās
est puella pua supra quaȝ timet mors ex partu.ꝛ de illis est quū i matrice ē nocumētuȝ et
additio carnis stringēs sup fetus egressiōm qr̄ iterficit. Et de illis est apud mortē fetus i
vētre p̄gnātis ꝛ scias ꝙ qn̄ fit difficilis ptus iiij.dieb⁹ tūc iaȝ moritur fetus.qr̄ occupatus
fis i vita mr̄is ꝛ nō occuperis i vita fet⁹.imo stude i extractione illi⁹. ¶ Et abortū q̄dē qn̄ȝ
faciunt motus ꝛ qn̄qȝ faciūt ip̄m medicine. ¶ Et medicie q̄dē faciūt.qm̄ iterficiūt fetū.ꝛ
q꞉ ꝓuocāt mēstrua cū fortitudine. Et qn̄ȝ faciūt cū lubricitate.ꝛ iterficiētes fetū sūt amara ꝛ ꝓuocātia mēstrua iteꝝ sunt amara ꝛ acuta ꝛ lubricātia sunt hūida viscosa q̄ admi-
strētur bibita ꝛ supposita.ꝛ ex motib⁹ ē phl'o
ma ꝛ ꝓprie ex saphena post basilicā ꝛ ꝓprie
sup magnitudinē ieiuni ꝛ famis ꝛ exercitiū ꝛ
saltus plurimi ꝛ delatio oneris ḡuis ꝛ vomitus ꝛ sternutatio.ꝛ de regimine bono i illo ē
vt itromittatur i os matricis p̄gnātis charta
fcā liciniū aut pēna aut herba amara vel abrasa cū mēsura q̄ātitatis pēne ex vsnē.aut ruta aut hātaita aut siracost. ¶ Ipsa eni aborti-
ri faciūt ꝓculdubio ꝛ ꝓprie quū liniuntur ex
aliq̄ medicinaꝝ abortiri faciētiū sicut alkitrā
ꝛ pulpa collogntide. ¶ Et ƀ medicis q̄dē abortiri faciētib⁹ alie sunt singulares ꝛ alie ꝯposite. Et singulares q̄dē iā diximus in tabulis
medicinaꝝ singulariū ꝛ cōpositas i antidotario. ¶ Hic vero dicem⁹ de vtrisqȝ ordinib⁹
eas q̄ magis opatiue sunt i intētione. ¶ De
medicinis vo singularib⁹ q̄ sunt lōgingores
a vehemētia caliditatis sunt sic apsinthiū et
tapsia. Sed medicine singulares calide sūt sicut semē tapsie qƀ ē sil'e nasturtio.ꝛ ē ei odor
nasturtij.ꝛ grana hāmel iteꝝ bibita ꝛ supposita.et oleū balsami quū supponit̄ extrahit fetū
ꝛ secundinā ꝛ assa et galbanū forte est iteꝝ ꝛ
buchormariē i hoc cap'lo fortis ē valde bibita ꝛ supposita:ita ꝙ q̄dā existimāt ꝙ si p̄gnās
iacet sup eā pducit eā ad abortiendū.ꝛ succus
eius corrūpit fetū linitus sup vētrē: quāto ḡ
plus suppositus sup cottū. Et sil'r succus reliquaꝝ hātanitaꝝ.ꝛ si i potu detur de vsnē psico pōdus.ʒ.iij.eijciet fetū in die illo. ꝛ quū sumitur de cordumeni tertia.ʒ.i.eijcit fetū ꝛ fac̄
possidere caliditatē et motū. ꝛ iteꝝ si initiat̄
decoctio pulpe collogntide i iniectorio narrato sm̄ decoctiōes suas aut supponat̄ in lana
suppositorio ascēdēte. Et ex medicis bōis ē
cinamomū quū pmiscet̄ cū rubea. Ip̄ȝ.n.abortiri facit fetū bibitū: aut suppositū ꝛ cū hoc
sedat nauseā.ꝛ de illis q̄ ꝓprietatatē hn̄t ē vngula asini. ¶ Scōȝ eni ꝙ q̄dā existimāt si cū
ipsa suffumiget̄ fetus mortuus extrahit cū.et
quū ex stercore ei⁹ fit suffumigatio p traiectoriū extrahit mortuū velociter. ¶ Et sil'r suffumigatio cū oculo piscis saliti. Et de medicis
ꝯpositis ebibitis i hoc ē medicam̄ forte i faciendo abortū ꝛ extrahendo fetū mortuū. Qƀ
℞.asse pōdus.ʒ.5.ꝛ foliorū rute sicce.ʒ.iij.ꝛ
myrrhe.ʒ.ij.ꝛ ē dos̄ vna sumat̄ i potu cū ƀcoctiōe sauine dosis.i.i mane ꝛ dos̄.i.i vespis.
aut sūat̄ aristol'.lōge ꝛ gētiane ꝛ baccaꝝ lauri.et myrrhe et costi marini et casie lignee nigre ꝛ rube tincture ꝛ succi apsinthij et cordumeni recētis acuti ꝛ pipis et mescatramesir
ē̄t ptes eq̄les de q̄ bibat̄ oi die aur.i.x. dieb⁹.
Et de medicis bōis faciētib⁹ abortū cū facilitate cū sedatiōe nausee ē illƀ qƀ.℞.ciamōi
ꝛ cordumēi ꝛ sauie oiuȝ.ʒ.x.myrrhe.ʒ.v.et fit
dos̄.ei⁹.ʒ.iij.oi die et alleuiat̄ cū hoc mūdificatio enixe et exit⁹ secūdine et tyriaca diatesseron ē̄t est fortis i faciēdo abortū ꝛ extrahēdo
mortuū. ¶ Et ad ifantē mortuū sumātur.ōȝ.
iij.aq̄ rute ꝛ tm̄dē aq̄ fenugreci decocti cū ficubus decoctiōe multa.et origani.ōȝ.iij.ꝛ sumātur i potu. Ipsa eni lubricāt mortuū ꝛ qn̄qȝ datur i potu aq̄ fr̄e q̄ātitas.lib.i.et puluerizatur desup altee.ōȝ.i.et dat̄ i potu et vomit̄
ꝛ fit sternutatio. Et dat̄ i potu aq̄ rute pluria
cū oleo de fenugreco decocto cū dactilis ꝛ ē
cōueniēs secūdine. Et ƀ pessarijs ē medulla
cordumeni de q̄ et ex aromatico fiat pessariū
et supponat̄. Pessariū forte.℞.succi cucūeris
asinini kirat.viij.ꝯfecti cū felle taurino ꝛ supponatur.extrahit eni fetū mortuū. ¶ Pessariū pauli.℞.helleboꝝ nigrū et staphisagriā ꝛ
aristol'.ro.et buchormariē ꝛ ḡna almezerion
et pulpā collogntide et āmoniacū terātur oia
p̄ter āmoniacū. Ip̄m nāqȝ resoluitur i aq̄ et
aggregētur cū eo reliq̄.ꝛ qn̄ȝ pōitur cū eo fellis taurini exiccati ps.i.et fit ex eis pessariū.ꝛ
iterū aliud forte valde.℞.salis.āmoniaci triti.ʒ.x.āmoniaci.ʒ.iiij.ꝯficiatur sal āmōiacus
cū resolōne āmoniaci.et fiat ex eo pessariū.et
supponatur nocte tota eleuatis pedib⁹ super
pluinar et initiatur iterum in eā qƀ fit sicut
decoctio apsinthij ꝛ sicut succus rute ꝛ sicut
decoctio sauine et oleum de kerua.

¶De instrō quo iniectio fit ī mřicē. C.xiij.

O Portet vt sit īstrumētū quo iniectio fit
triāgulate extremitatis lōgum hebens
collū ſm mēsuram longitudinis colli matri-
cis mulieris q̄ curatur ⁊ taliter vt īgrediatur
os matricis ⁊ sentiat mulier ꝙ iaȝ ꝑuenit in
spatiū intra matricē ⁊ initiatur per ipsum il-
lud qđ interficit ⁊ qđ lubricat ⁊ qđ extrahit.

¶De regimine quorūdam antiquoꝝ in ex-
trahēdo fetum mortuū. Ca.xiiij.

Xtractio fetus mortui ⁊ incisio eius cū
ferro quū difficilis fit partus cōsidere-
tur an sit salubris an sit nō salubris. ¶Si er
go fuerit ex illis que salubres sunt simus au
daces in curatiōes eius. ⁊ si nō ꝓhibeatur il
lud. Mulieri eniȝ cuius dispositio mala ē ac
cidit sincopis cū vigilijs ⁊ obliuiōe ⁊ mollifi
catione ⁊ dislocatione. ⁊ quū vocatur nō for-
tasse respondet. ⁊ quū clamatur alia voce re
spōdet debiliter. deinde supuenit ei sincopis
iterū. ⁊ de illis sunt q̄ spasmātur cū tensione
⁊ pulsant earū lacerti ⁊ ꝓhibētur a cibo ⁊ est
pulsus eaꝝ paruus frequens. Illis vero que
saluātur nihil accidit đ hoc. ¶Oportet ergo
vt mulier resupinetur sup caput ⁊ sup dorsuȝ
suum. ⁊ sit caput eius decliue ad inferiora et
cura eius eleuata ⁊ cōtineāt eā mulieres. aut
accipiāt ab oī latere si fuerint pn̄tes. ⁊ si non
ligetur pectus eius ad lectū cū ligamentis ⁊
nō attrahatur corpus eius apud tēsionē. dei
de apiat obstetris rectū colli matricis ⁊ inū-
gat manū sinistrā oleo aggreget oēs digitos
in lōgitudine ꝓtensos. ⁊ intromittat eos in
os matricis ⁊ dilatet eos ēt cū eo qđ ē supra
ipsos de oleo. ⁊ ingrat vbi opȝ figere vncios
q̄bus fetus extrahaṫ ⁊ loca eleuata vt figanṫ
in eis vncini. ⁊ si approxiat ei quod inuenit.
¶Ista ergo sunt loca in fetu q̄ descēdit sup
caput oculi ⁊ os ⁊ collū ⁊ paulatim ⁊ sub mā
dibula ⁊ furcula ⁊ loca ꝓpinqua costis ⁊ sub
hypocōdrijs. In fetu vero q̄ descēdit sup
pedes sunt ossa q̄ sunt supra pectinem ⁊ coste
medie ⁊ furcula. đinde teneat instrm̄ quo ex-
trahat fetus cuȝ manu dextra. ⁊ intromittat
manū sinistram sub vncino in eo qđ ē inter
digitos suos ⁊ infigatur in ꝑtibus locoꝝ que
diximus donec ꝑueniat ad rē vacuā ⁊ infiga
tur ecōtra vncinus alius vt fit attractio eq̄-
lis ⁊ nō declinet ad ꝑtē aliquā. deinde tēdaṫ
⁊ nō sit tēsio equalis in directo tm̄. imo in la
teribus ēt sicut fit in ablutione dentiū. Et oȝ
in hora illa vt mollificeṫ tensio. deinde intro
mittatur index iunctus ⁊ digiti plurimi ī eo
qđ est iter matricē ⁊ corpus qđ retinetur. et
circundēt digiti eius circuitū. ¶Quū ergo se
q̄tur fetus ſm ꝙ opȝ tūc ꝑmutetur vncinus
ꝑmus ad locū altiorē ⁊ ita fiat cū vncinis ali
is donec egrediaṫ fetus totus cū attractione
Quod si egrediatur manus añ aliā ⁊ nō est
populis reditio eius ꝑꝑ ipsius coarctationū.
tunc opȝ vt inuoluatur super ipsaȝ pānus vt
nō lubricet ⁊ attrahatur tādiu donec quū to-
ta egrediṫ abscindaṫ ex spatula ⁊ ita fiat quū
egrediūtur āhe manus ante adiutoria sua et
nō est pollis earū reductio. Et similiter fiat đ
pedibus quū nō ꝯseq̄tur eos ambos reliquū
corpus. s. incidātur ex inguinibus. Et si caput
infantis ē magnū ⁊ accidit ei coarctatio in
exitu. ⁊ ē in capite eius aq̄ cōgregata. tūc opȝ
vt intromittatur īter digitos phl'omus. aut
cultellus spinosus. aut cultellus quo incidun
tur hemorroides nasi ⁊ ꝑforetur cū eo caput
vt effundaṫ aq̄ ⁊ detumescat. ⁊ si aq̄ nō ē ⁊ ē
neeessariū vt extrahatur cerebrum eius fiat.
¶Si aūt fetus est magni capitis nā. tūc opȝ
vt findaṫ craneū ⁊ capiatur cū tenalijs q̄bus
extrahātur dētes ⁊ ossa ⁊ extrahaṫ. ⁊ si egre-
diatur caput ⁊ coartetur pectus. ⁊ tūc findā-
tur cū hoc ingenio loca que sequūtur furcu-
lā donec ꝑueniaṫ ad ossa vacua. q̄si effundaṫ
hūiditas q̄ ē in pectore ⁊ detumescat pect⁹.
¶Si aūt nō adunetur oȝ tūc vt scindatur et
auferaṫ furcula. ¶Quū enim auferetur obe-
dit tunc ⁊ si fuerit inferius ventris aꝑosum ⁊
fetus mortuus. aut viuus oportebit tūc ēt vt
euētur sicut narrauimus cū eo qđ ē in cōca-
uitate eius. ¶Fetus aūt q̄ egreditur sup pe-
des attractio fit facilis ⁊ trāspositio eius ad
os matricis facilis. ꝙ si coartetur apud ven-
trē ⁊ pectus opȝ tūc vt attrahatur cū pāno ⁊
findatur ſm ꝙ narrauim⁹ donec effundatur
qđ intra ipm̄ est. ¶Si vero reliqua mēbra
auferātur ⁊ redeat caput ⁊ retineatur tūc itro
mittatur manus sinistra. ⁊ queratur cū eo ca
put ⁊ extrahaṫ cū digitis ad hos matricis. dei
de itromittaṫ in eo vncinus vnus aut duo ex
illis q̄bus attrahitur fetus ⁊ trahaṫ. Et si os
matricis iā coarctatuȝ est ꝑꝑ aꝑa ca'lm acci
dens ei. tūc nō opȝ vt laboretur. imo opȝ tūc
vt administretur effusio rerū pinguiū pluri-
ma ⁊ humectatio ⁊ sessio itina. ⁊ administrē-
tur epithimata ad apperiendū os matricis ⁊

egreditur sr̃ latus si pole ē vt cũet eq̃tur.tunc adistrẽtur epithimata ad apiendũ os mr̃icis q̃ diximꝰ.ꝛ si nõ fuerit illud icidat infãs totꝰ iteriꝰ ꝛ nc̃ria ē pꝰ admistratõꝫ harũ rerũ ad ministratõ spẽꝝ curatõis aptũ calidoꝝ q̃ eueniunt in matrice ꝙ si accidat fluxus san. curetur cũ eo quod est in capitulo suo.

De regimine p̃gnãtis post abortũ. Ca.xv.

Quum abortit mr̃ fetũ oꝫ vt suffumigetcũ bdellio ꝛ isopo ꝛ lharmel ꝛ glutie alboti ꝛ origano ꝛ sinapi albo vt currat san. et nõ ingrossetur.q̃re retineatur ꝛ dolorẽ faciat.

De extractione secundine. Capi.xvi.

Ingenium qdẽ in extractione qȯ administratur in ea absq̃ꝫ medicamine est vt sternutet cũ aliquo eoꝝ q̃ sternutare faciunt. inde teneat ãbas nares ꝛ os violẽter q̃re inspissatur vẽter ꝛ tendr̃ ꝛ lubricat secundina. Quũqꝫ appet secundina tũc tẽdatur paulati cũ facilitate ꝛ nõ fit in ea labor vt nõ abscindatur. Quũ ergo timetur abscissio strigat illud quod seq̃tur manũ cũ coxa mr̃is cõstrictione tẽpata ꝛ elaboretur i sternutatõe. Quũqꝫ tardatur casus secũdine nõ tendas eã tensione aliq̃.imo stringe eã ad coxas ambas ligatõe desup taliter vt nõ ascẽdat. Et si fuerit adherẽs cũ ꝓfunditate mr̃icis tũc subtiliatio sit i sepatiõe eiꝰ cũ motu leui ad latera vt mollificẽtur ligamẽta ꝛ oꝫ vt nõ cadat i hoc labor oio.ꝛ si fuerit retẽtio eiꝰ ꝓpter vehemẽtiã opilatõis ꝛ cõstrictõis oris stõi igenietur vt carminet.aut cũ digitis. aut effusione vnguẽtoꝝ calidoꝝ mollificãtiũ ẜm ꝓpingorem p̃paratõm sitꝰ mulieris q̃ polis ẽ in ea. ꝛ fortasse ẽ iacere eius cõuenientiꝰ ad illud ꝛ q̃nꝫ adiuuãt ad illud vnctiões ꝛ ẽpl̃a lenificantia de foris sub vmbilico ꝛ alchati. Et q̃nqꝫ sufficit linimẽtũ digitoꝝ obstetricis. deinde regatur regimẽto sternutationũ ꝛ suffumigatõuꝫ ꝛ tinarũ ꝛ coꝝ q̃ bibũtur ꝛ ingenietur oi ingenio. Ipsa.n.in quolibꝫ spatio putrefit et lenitur et cadit.et adiuua tecũ diureticis fortibus.et admistra ei tinã decoctõis vsnem.q̃m facit ipsã cadere. Et de illis que faciunt ipsaꝫ cadere ẽ vt infundatur in matricẽ vnguentũ basilicõ. Ipꝫ eni putrefacit eã ꝛ extrahit ipsã ꝛ cũ egreditur administretur oleũ roẜ. ꝛ silia ꝛ de his que adiuuãt ad lubricatiõꝫ eius ẽ vt i potu detur aq̃ roẜ.recẽtiũ puluerizata de sup altea:aut detur in potu:aut suppõatur aliquid de stercore accipitris. ꝛ administretur desup quod dictuꝫ est de medicinis faciẽtibus abortiri fetũ.ꝛ pessarijs suffumigationibus. Et de suffumigatiõibus bõis ẽ helleborus al.fcã suffumigatiõe cũ eo ꝛ stercus colũbinũ ẽt fcã suffumigatiõe cũ eo.ꝛ aristologia fcã suffumigatiõe.et de antiq̃s fuerũt qui p̃ceperũt obstetrici vt inuolueret manũ suã in pãno ꝛ intromitteret eã ꝛ acciperet secũdinã:sed hec cura ẽ dolorosa nã cũ non egreditur secũdina tũc ipsa carminatur ꝛ egreditur post dies. Verũtñ parienti accidit dispõ maligna ꝓpter vapores malos ascẽdentes ex secundina ad cerebrũ. ꝛ cor ꝛ stõꝫ. ¶ Oꝫ ergo vt succurratur ad nocumenta eaꝝ cũ suffumigatiõibus aromaticis ꝛ potu almeisus ꝛ diamuschi. Et administrẽtur epithimata super cor ꝛ stõꝫ ꝛ medicie aromatice faciẽtes cordi. Et quidã antiquoꝝ locutus est de extractiõe secũdine ẜmonẽ quẽ ego sua dictiõe narro. Inquit ludus si remanet secundina in matrice post exitũ fetus: tũc si os matricis ẽ apertũ ꝛ secundina est suspensa q̃ iã collecta est ꝛ fcã ẽ similis sphere in laterẽ matricis:tũc exitus eius est facilis. ¶ Et oꝫ vt calefiat manus sinistra ꝛ inungatur ꝛ intromittatur ad ꝓfundũ:ꝛ querat cũ ea dõec inueniat secũdinã cũ collo matricis annexã. oꝫ vt trahatur nõ ẜꝫ rectitudinẽ q̃m timemus inde ꝯuersionẽ matricis neqꝫ attractiõe vehemẽti immo oꝫ in p̃mis vt permutetur cũ facilitate ad latera dextra ꝛ sinistra deinde addat in q̃ꝫtitate attractiõis. Ipsa eniꝫ attrahitur tunc ꝛ sepatur ex adherẽtia.ꝛ si os matricis fuerit adunatũ administra spẽs curatiõis q̃s dixi tibi.ꝛ si nõ fuerit virtus debilis administrares mouẽtes sternutatiõꝫ ꝛ suffumigatões cũ spẽbus i vase. Et si apitur os matricis tũc tu intromitte manũ ꝛ extrahe eã ẜꝫ ꝙ diximus.et si nõ egreditur secũdina cũ istis rebus tũc nõ sollicíteris ex hoc. Ipsa eniꝫ post dies paucos resoluetur ꝛ curret sicut currit aquositas san. ¶ At vero augmẽtũ odoris eiꝰ facit dolorem capitis ꝛ corrũpit stõꝫ ꝛ angustiã facit. Quare nõ oꝫ vt sollicíteris.ꝛ oꝫ vt nõ sit abbreuiatio in administratiõe suffumigatiõis cũ rebꝰ ꝯuenientibus ad illud. Inquit ꝛ iã exptus sũ in hoc suffumigatiõꝫ nasturtij ꝛ ficuũ siccaꝝ. Et alius locutus est ẜm sermoneꝫ quẽ scripsimus ẜꝫ modũ suũ ẽt. Etiã vr̃ mihi vt ponãtur medicine acute sicut ruta ꝛ prassiũ ꝛ abrotanũ ꝛ oleũ de lilio ꝛ oleũ de alcãna tãte q̃ꝫtitatis qua humefiãt medicine sicce aggregeẽ

totū illud i vase nouo ⁊ coopiatur caput eius ⁊ fiat in eo foramē puū ⁊ itromittat i foramie cāna ⁊ pōat sb eo ignis.cūqz vno feruore bul lierit remoue ipsū ⁊ pōe ipm super prunas ⁊ approxima ipz scanno super qd sedet mulier ⁊ pōe cānā i vuluā eius ⁊ coopi cū pānis plu rimis ex partibus ei⁹ vt nō egrediatur vapor ⁊ dimitte eā sz hūc modū duobus horis do nec permutetur secūdina. Quo si nō sufficit il lud ⁊ debilitatur vapor in extrahendo ipsam tūc tibi conuenit vti emplastris que abortiri faciunt fetum. ¶ Administratio nāqz eoꝝ p⁹ vaporatione ē fortior ⁊ penetrabilioris virtu tis.

¶ De ꝓhibitione impgnatiōis. C.xvij.

Medico qñz necessariū ē ꝓhibere impre gnationē in pua super qua timet d ptu ⁊ in ea in cuius matrice ē egritudo. ⁊ in ea in cuius vesica est debilitas ¶ Grauitas nāqz fetus facit possidere scissurā in vesica qre iuo lūtarie egredere vrina ⁊ nō pōt retineri vsqz ad finē vite. ⁊ de regimie in hoc est vt pcipiat in hora coitus vt caueat forma impregnatiua quā diximus. ⁊ cū diuersitate inter duas sper matis eiectiones ⁊ sepatiōe cū velocitate ⁊ p cipe vt eleuet mlr cū ɔplemēto coitus ⁊ saliat ad posteriora. saltus vsqz ad. vij. ⁊. ix. fortasse eni egredietur spma. ¶ Incessus āt pu⁹. ⁊ sal tus ad añriora qescere facit sperma fortasse ⁊ qñz addiuuat ad lubricitatē spmatis vt ster nutet. ⁊ de illis que oz ɔsiderare ē vt suppōa tur añ coitū ⁊ post ipuz alkitrā. ⁊ vngatur cū eo virga. ⁊ silr cū oleo balsami ⁊ cerusa. et vt suppōatur añ ⁊ post pulpa granati ⁊ alumen. ¶ Et suppositio ēt sumitatis caul ⁊ seis eius apud mūdificatiōz ⁊ apud coitū. ⁊ post ipsū ē in hoc fortis. ⁊ ꝓprie qñ pōitur i kitrā ⁊ sub mergitur i calamēto. ⁊ suppositio folio ꝝ alga rab post mūdificatiōz. ⁊ ꝓprie qñ cū hoc sūt submersa in aq̄ folioꝝ algarab. ⁊ silr pulpa col logntide ⁊ albeguerесen ⁊ scorrie ferri ⁊ cau liū ⁊ scamonee ⁊ se. caulis ptes eq̄les aggre get cū kitrā ⁊ supponātur. ⁊ suppositio pipis post coitū ꝓhibet ɔceptiōz. et silr suppositio stercoris elephātis sola. aut cū suffumigatiōe cū eo i horis pdictis ⁊ de ebibitis ē vt i potu detur aq̄ albedarūgi. ōz. iij ꝓhibet eni impre gnationem.

¶ De mola. Capitulum. xviij.

Qñdoqz accñt mulieri dispōnes simi les dispōnibus pgnātiū ex retētiōe mē struoꝝ ⁊ alteratiōe coloris ⁊ casu appetitus ⁊ adunatiōe oris matricis. ⁊ qñz ē cū hoc duri ties quedā. ⁊ qñz est in ea aliquid duritiei in matrice tota. ⁊ accidit inflatio ambaꝝ mam millaꝝ ⁊ replo eaꝝ. ⁊ qñz accidit eaꝝ apatō ⁊ sentit in vētre suo motuz qui est sicut motus embryōis ⁊ magnitudinez corpis que ē sicut qñtitas embryoonis qd mouetur p ɔpsitiōm dextra ⁊ sinistra. ⁊ qñz remanet sic annis. qt tuor aut. v. ⁊ qñz ꝓtenditur vsqz ad finē vite. ⁊ nō recipit curatōz. ⁊ qñqz accidit ei sicut hy dropisis ⁊ inflatio ventris. Sed que tendit ad duritiē nō clamat voce tympani. et qñqz accidit dolor pariēdi ⁊ angustia ⁊ cū hoc nō parit imo qñqz est cā in eo tensio ⁊ inflatio i venis mēstrue quare nō depōit aliquid. ⁊ qñ qz deponit frustū carnis cui⁹ ē forma qdā cu ius spēs nō ɔphenduntur. Et qñqz est illd qd egreditur tm̄ vētositas. ⁊ qñqz sūt supflui tates aggregate quare egrediuntur cū sā. psu rimo ex eo qui retinetur. ⁊ mola ex oib⁹ istis est diuisio sa. ⁊ ē eadē nominata mola ⁊ alia ab illa nō dr mola ⁊ noiatur persice naduec. Et cā in generatione huius frustri carnis sz q existimatur sunt due res quaꝝ vna est mul titudo materieꝝ effusaꝝ ad eā cū vehemētia ca liditatis. ⁊ sa est coitus in quo matrix ɔphē dit aq̄z mulieris ⁊ extendit eā cū nutrimento ⁊ propter defectū virtutis masculinitatis nō ɔcipit. ⁊ de signis decernentibus inter molā haꝝ spēꝝ. ⁊ inter pgnatiōm verā est q res il la nō mouetur nisi in hora quadā deide post illud nō mouetur ⁊ est durities ventris cū ea vehementior duritie ventris pregnantis cuz ɔceptiōe vera. Et sūt mulieris manus ⁊ pe des molles valde cū minoratione. ⁊ signa di scernentia inter species alias ⁊ est mola. ē exi stimatio q est embryō ⁊ sentitur corpus for ma in matrice. ⁊ multotiens accidit ex mola illud quod accidit apate matricis ⁊ ex accidē tibus colice ꝓpter ɔstrictiōni ab orbo quare accidit dolor vehemens licet multotiēs ha bens molā patiatur ex apate colice ⁊ in coli ca quidē ventosa iuuamentum fit quum da ctilis indis. ⁊ cum eo quod vocant affeim ⁊ si milibus. Ipsa eniz resoluunt ipsum dolorem ⁊ cum hoc extrahunt molam.

¶ De cura. Capitulum. xix.

Regimen i ea est paucitas mot⁹ ⁊ dimis sio exercitij ⁊ resupinatio in dormiendo cum eleuatione inferioꝝ. ⁊ ꝓhibitio inferioꝝ a latere inferiore. ⁊ si indiget phlomia ⁊ eūo ne ⁊ vomitu fiat. Et in reliquis curationibus

fiat curatio apostematū granatiuoꝝ ꝛ cū mol
lificatiuis.s.emplr̄is ꝛ vaporatiōibus ꝛ embro
cis ꝛ tinis ꝛ ex eis q̄ abortiuntur ꝛ abortū fa
ciūt post illō qn̄z.n.resoluūt mā̄z faciētē mo-
lā.ꝛ qd̄ ei sile ē ꝛ qn̄z eijciūt eā.ꝛ multotiens
sufficit i ea labor dādi i potu logodion.ꝛ dan
di i potu.ol'z alkakēgi ē.n.vehemētis iuuamen
ti in hoc. ¶De signis nālibus ꝛ nō natura
libus partus. Capitulum.xx.

Figura naturalis partus est vt egredia
tur super caput suū ꝭz rectitudinez oris
matricis absq̄ inclinatiōe māibus eius extē
sis super coxas.ꝛ q̄ est p̄ter illā est non nālis.
sed que ei ꝓpingor est.ē vt egrediatur sup pe
des suos ꝛ egrediātur manus eius extense su
per coxas.Qd̄ si caput dcliat a rectitudīe aut
remouentur manus a coxis ꝛ egrediūtur pe-
des ꝛ retinetur manus tunc est mala.Et for-
me exitus mali qn̄z interficiunt fetū ꝛ matrē
ꝛ qn̄z euadit ex eis mr̄ ꝛ moritur fetus ꝓpter
illud quod aduenit ei de labore. Et accidit ei
ap̄atio exterius cū ꝓlōgat̄ et nō sedat̄ in trib⁹
diebus. Et qn̄q̄z perducit ad ap̄ata calida
et euadit fetus et moritur mr̄. et qn̄q̄z p̄focat̄
in huiusmodi puer et moritur prefocatus.

¶De difficultate partus. Capitulum.xxi.

Difficultas ptus aut fit cā p̄gnātis aut
cā fetus aut cā matricis aut secundine
aut cā vicinātiū et cōicātium aut causa hore
partus aut cā obstetricis aut ꝓpter cās p̄mi-
tiuas.¶Fcā vero cā p̄gnātis est vt sit stricta
aut debilis passa egritudines aut famē aut sit
timida aut nō ꝯsueta ım p̄gnatōi aut ptui im
mo tūc est primū quū pit quare est timor ei⁹
maior.et dolor.ipsius vehemētior aut ē anus
debilis aut ē plime adipis aut ē vehemētis pi
guedinis hn̄tis strictū alrmezē eius mezē nō
dilatat̄ et nō adiuuat̄ mēbꝛ vehemētis frigo
ris ꝯp̄ssiōe lacertoꝝ vētris vel est parue tole
rantie in dolore et est vehemētis ꝑmutatiōis
et ingetudinis q̄re pducit illud ad cām aliā et
ē alteratio figure infantis ab eo qd̄ conuenit.
¶Fcā āt cā fetus aut est pp genus ei⁹. ¶Fe
mina eni penitus est difficilioris ptus q̄z ma
sculus aut est ꝓpter magnitudinē ei⁹ aut ma
gnitudinē capitis eius aut grossitudinē corpo
ris eius aut pp multā ei⁹ ꝑuitatē aut leuitatē
q̄re nō submergit̄ cū fortitudīe aiali aut pp al
teratiōm creature ab eq̄litate facilis lubricita
tis sicut si sit sicut ille qui hz duo capita aut
quē ꝯprimit nūeratio embryonū,fortasse eni
i vētre vno sūt.v.imo qn̄z est nūeratio maior
illa qui parui sūt et diuersi.¶Et qn̄q̄z est nu
meratio plurima valde in cisti vna et qn̄z est
difficultas ꝓpterea q̄ est mortuus quare nō
fit ei adiutoriū pp motū ei⁹ aut est debilis et
fit ꝑuū adiutoriū ꝓpter motū eius. et qn̄z fit
difficultas ꝓpter ea q̄ figura eius exitus est
nō nālis sicut si egredit̄ sup pedes suos aut su
p latus suū.et māus ei⁹ sūt plicate sup coxas
et genua eius. et istud fit propter corruptionē
motus embryonis aut propter multitudinez
inquietudinis patientis. Et ex eis que securi
tatē faciūt eius est vt sint inquietudo partus
et dolor decliuis ad inferiora et sit anhelitus
bonus. ¶Facta vero causa matricis ē vt sit
matrix parua in q̄ coangustatur incessus aut
sit sicca valde in qua nō sit lubricitas aut sit i
ea cōstricta valde in creatione aut pp cōside
rationem ab vlceribus et reliquis speciebus
constrictionis aut sit in ea aliqua egritudinū
malarū sicut phlegmon aut vlcera aut raga-
die aut hemorroides in matrice aut fuit iam
clausa quare scissum fuit siphac ab ore matri
cis scissione nō cōpleta quare est eius dispo-
sitio sicut dispositio cōstrictionis matricis i
creatione.¶Facta aūt pp secundinā est vt se
cundina nō disrūpatur propter grossitudinē
suā quare non reperiat fetus euasionem aut
rūpatur ab eo velociter ꝛ egrediantur humi-
ditates plurime ante cōplementū fetus qua-
re nō inueniat euasionē. ¶Facta vero causa
vicinantium est vt sit in vesica ap̄a aut nocu
mentum aliud ex fixione vrine et alijs aut sit
in intestino fex sicca plurima aut ap̄a aut coli
ca alterius generis aut hemorroides aut ra-
gadie ani et sicut si sint ilia mulieris subtilia.
¶Facta autez causa hore partus est vt sit fe
tus velox in administratione partus et ordi
natione in eo et non depastus est a qualibet
grauedine rei sup se sicut sepe contingit illud
sed perseuerauerit quare accidit q̄ difficilis
factus est partus eo nō existente forti.ꝛ si fue
rit fortis ꝭm q̄ oz erit debilis ꝭm q̄ oportet.
¶Facta aūt propter causas primitiuas est si
cut si forte fiat frigus quare fortis fiat cōstri-
ctio mēbrorū partus ꝛ propter illud multipli
catur in regionibus septentrionalibus ꝛ ī vē
tis septentrionalibus. Et fit in regionibus et
tempibus frigidis difficilior. Et quādoq̄z p-
ducit hmōi difficultas ad magnificationē vē
tris ꝛ inflationē mirach: aut fortis fiat calor

quare fortis fiat mollificatio virtutis aut ad-
ueniat ei tristitia.ꝛ ficut si mulier. fit plꝫ vtẽs
arõaticis ꝛ odorameto arõatũ.ꝛ fiat matrix
ei⁹ assidue attractõis ad supiora q̃propter nõ
oꝫ apud difficultatẽ ptus ꝛ casũ virtutis vt ol
faciat aromatica sup retẽtiõm necessitatis in
reductiõe virtutis ꝛ si cadat.ꝛ multotiẽs pdu
cit difficultas ptus ex causis p̃dictis ꝛ ex me
dicamie ꝯstrictiuo ꝛ ispissatiuo ad hoc vt inci
dãtur vene i pectore ꝛ pulmõe q̃re pducit ad
sputũ san.ꝛ tussin ꝛ ptbisiꝫ.ꝛ qñqꝫ pducit ad i
cissiõꝫ neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ ꝓpter vehemẽtiaꝫ
ei⁹ qđ accit de tensiõe cũ paucitate ꝯplemẽti
pp ꝯfectũ lẽitatis ꝛ lubricitatis.q̃re pducit ad
spasmũ.ꝛ qñqꝫ puenit res i quibusdã eaꝝ ad
hoc vt findat mirach vẽtris ꝛ illud ẽ qñ sup
fluit ispissatio.

¶De signis. Capitulũ.xxij.

Sunt vt sentiat dolorem añ partum.Et post ipsum in añriorib⁹ nã si declinat ad pectinez facilis sit partus.et si declinat ad posteriora difficilis.

¶De regimie ei⁹ quã ledũt pt⁹ accñtia. c.23.

Qñ p̃gnãs appropinq̃t ptui necessariũ ẽ tũc vt assiduet balneatõꝫ ꝛ tinã.ꝛ me lius est vt fiat extra balneũ vt nõ debilitef q̃-re mollificef aut admistretur inũctio pectinis ꝛ dorsi ꝛ coxaꝝ cũ eis q̃ sũt sicut oleũ anetinũ ꝛ cãomillinũ ꝛ đ keiri ꝛ alia ab illis ꝛ assiduet suppositiõm aromaticoꝝ ꝛ effũdaf i materia sua cerataria subtilia ꝛ olea mollificãtia ꝛ mu cilagines mollificãtes sicut adeps galline. et anseris ipinguate tepida nõ fria.sed sit ad.cali ditatẽ ꝓpingor ꝛ ꝓprie cũ ẽ siccitas vulue.et corpis totius cũ vulua.¶Et oꝫ vt i potu den tur ꝓpter difficultatẽ ptus mẽse vno oi die i ieiunio mucilagines sicut mucilago cydonio rũ cũ mucilagine se.lini. Et similiter detur ei i potu i diebus doloris ptus aq̃ fenugreci. ꝛ sit cibus eius ex oleribus lenificatiuis ꝛ ale ssidabegi ꝛ caro pinguis ꝛ gallina pinguis.ꝛ interdicãf ei stipticaꝛ oꝫ vt suffumiget vuluã suã cũ muscho ꝛ aromaticis. Quũqꝫ pñs ẽ ptus ꝛ icipiũt accñtia ei⁹ cõedat rẽ pauce q̃ti tatis ꝛ multi nutrimẽti ꝛ bibat desuper vinũ odoriferꝝ.Deide oꝫ vt sedeat mulier hora vna et tẽdat pedes suos deinde resupinetur super dorsuꝫ suum hora vna postea surgat subito ꝛ ascẽdat gradus ꝛ descendat ꝛ clamet. Quũ ergo apitur os matricis paꝝ et icipit augmẽ tari ꝛ apiri tũc oꝫ vt suffumigef q̃tũ poſe ẽ ꝛ ꝓprie cũ scinditur siphac et laboret siti et ape riat os suũ q̃tũ põt et intromittat aerẽ pluri mũ attrahendo ipsuꝫ naribus q̃to plus põt. ¶Hoc eni extrahit fetũ et secũdinã.et meli⁹ super qđ sedetur apud partũ ẽ scãnum posito puluinari post ipsã. et istud fiat post aptiõem oris matricis.Qđ si mlr fuerit piguis iaceat super ventrẽ suũ et põat caput suũ super terrã et intromittat gẽnua sua sub ventre suo vt cõ primatur os matricis cũ vulua eius deinde iũgat vuluã suã cũ lenificãtibus p̃dictis.et oꝫ vt dilatetur et apiatur cũ digitis. Quũ ergo facit illud et coartatur vẽter eius parit veloci ter partu quadrupedũ . Quũqꝫ appet secũdi na scitur q̄ fetus appropinquat.et si nõ scindi tur ꝓpter grossitudinẽ suã oꝫ tũc vt scidatur vnguibus aut instrõ noiato lingua assumpto iter duos digitos cũ facilitate ne inueniat fe tũ et ledat cũ donec scidatur et curꝫ hũiditas et lubricet fetus. Qđ si tu admistras scissiõm secũdine et fetus nõ est cõpletus incuruaf p̃ꝫ accñtia partus euadendi et ꝓlõgatur spatiuꝫ et exiccatur vulua seq̃re illud effundendo lu-bricãtia et cerataria subtilia et mucilagines i vulua et adipes liquefactos et albumen oui ꝛ vitellum eius est enim regimen mirabile.

¶De regimine eius in q̃ fit difficilis partus absqꝫ semita medicinaꝝ.Capitulum.xxiiij.

Qñ difficilis fit ptus tũc fac eã.odo rare odores delectabiles cũ q̃titate p-ua.et si virtus fuerit debilis da ei i potu aq̃ carnis et ciba eã cibis bonis pauce q̃titatis sicut sorbilia oua . et filia.et da ei in potu aq̃ carnis ꝛ ciba eã cibis bonis pauce q̃titatis si cut sunt sorbilia oua ꝛ filia. ꝛ da ei i potu ca-dos vini odoriferi aromatici: deinde fac eã se dere:ꝛ tẽpera sessionẽ ei⁹ si ẽ hyems accende ignẽ plm: ꝛ si ẽ estas cuẽta eã.ꝛ fac eã sedere vsqꝫ ad hypocõdria i aq̃ tepida ꝛ ad calitateꝫ aliq̃tulã decliui ꝛ ꝓprie cũ ea i qua decocti sunt.M.x.calamẽti.ꝛ suppone ei collyriũ ex eis q̃ sũt sicut myrrha: ꝛ inunge pectinẽ eius ꝛ mẽbra partus eius ꝛ dorsuꝫ ipsius cũ cera to ꝛ adipe tepidis ꝛ ꝓprie si fuerit cã frigus. ꝛ silr mucilaginibus ꝛ lubrificantibus. ¶Et qñqꝫ est tibi necessarium vt clisterizes cũ eis vuluã eius ita vt p̃cipias vt põaf sub anchis eius ꝛ sit ipsa resupina sup puluinar ꝛ eleuen tur pedes ꝛ aperiãtur coxe eius q̃tũ possibi-le est ꝛ effunde in eã lubrificantia ꝛ alia simi lia cũ iniectione vltima i cãna cuius longitu do sit longitudo matricis ꝛ plus. Et dimitte

eā vna hora vsquequo testentur mulieres ꝙ os matricis eius iā apiꝛ.⁊ ꝙ hūiditates iā incipiūt currere:tūc ergo fac eā sternutare ⁊ fac eā sedere super scānū ⁊ p̄cipe ei vt exprimat inferiora vētris sui ⁊ p̄cipe ei vt expriat se ⁊ cōprime ilia eius. Jp̄a eniꝫ pariet. ¶ Et fortasse qn̄ꝫ indigebis vt apias uuluā ei⁹ cū istr̄o quo naues extrahūꝛ vt apias os matricis eius. ⁊ aperiaꝛ.⁊ oꝫ vt expianꝛ sup eā figure iacēdi super vētrē ⁊ super faciē extēsis manibus ⁊ resupine ⁊ alie.⁊ ꝯsidera q̄ illaꝝ facit appropinquare caput infātis vulue ⁊ alleuiat ptū ⁊ caue ne dimittas obstetricē laborare i receptione ⁊ i dimissiōe vulue eius cū lubricatiuis. ꝙ si hoc regimē nō excussat adiuueris cū medicinis ⁊ suffumigationibus. Quūqꝫ das in potu ex medicinis alleuiātibus partū ex pilulis ⁊ alijs ⁊ nō parit:oꝫ vt sorbeat in hora meridiei de iure faseoloꝝ ⁊ ciceris cū oleo sisamio deinde cū securus fueris p̄cipue ei vt supponat aliqđ de suppositorijs q̄ dicemus ⁊ dormiat super ipsū postea cū mane fuerit scm̄ suffumiga eā cū aliq̄ suffumigationū q̄s dicem⁹ deinde itera dare i potu medicinā. ¶ Si aūt nō ꝯfert administra epithimata dorso ⁊ vmbilico cū aq̄ rute cōfecta cū farina alsceilē. et cū fortior fit dolor ⁊ ꝓprie ꝓpter frigus pōatur in vulua oleū calefcm̄ qđ dicetur in antidotario.⁊ antiqui quidē primi dixerūt in extrahēdo fetū ingeniū i capl̄o motuū cui⁹ nos relatiōꝫ dimisim⁹ pp paruitatē fiducie i ipso.

¶ De regimine ei⁹ cuius gemini pedes egrediuntur ante caput. Capitulum.xxv.

Oportet vt subtiliatio fit vt reducāꝛ pedes ⁊ cōuertaꝛ cū subtiliatōe:ita vt equetur sedēs ⁊ eleuētur crura eius donec descendat caput eius ꝙ si nihil đ hoc est possibile ligetur genitus cū vitta linea ⁊ extrahatur. ⁊ si nō est possibile vt fiat sine īcisione fiat illud secūdū moduꝫ qui dictus est in genito mortuo.

¶ De regimine eius cuius fetus egreditur super latus suum. Capitulum.xxvi.

St ꝓrimū illi ⁊ equetur cuꝫ eleuatione ad superiora deinde cū sessione ⁊ lenificatione cum facilitate.

¶ De regimine eius que parit ap̄ate in matrice eius existente. Capitulum.xxvij.

Administrētur sup eā cerataria ⁊ olea.deinde administra ei illa que scripsi tibi debere fieri in pingui de forma partus. ⁊ alijs.

¶ De regimine eius cuius ptus fit difficilis cā magnitudinis. Capitulum.xxviij.

Oportet vt inueniat obstetrix positatem hm̄ōi fetus q̄re subtilietur in extractione eius paulatim:tūc si valet illud; in eo bn̄ est ⁊ si nō liget eū cū margie pāni ⁊ trahat eū subtiliter valde cū qbusdā attractiōibus ꝙ si illud nō ꝯfert admistrēꝛ forcipes ⁊ extrahaꝛ cū eis.si vero nō cōfert illud extrahaꝛ cū icisiōe ſꝫ ꝙ facile fit ⁊ regaꝛ regimine fetus mortui.

¶ De regimine eius cuius partus fit difficilis causa mortis fetus aut malitia figure partus cū q̄ nō spaꝛ vita. Capitulum.xxix.

Administrētur medicine extrahētes fetuꝫ mortuū de his q̄ dcā sūt ⁊ dicētur.ꝙ si illud nō cōfert suspēdatur cū vncinis ⁊ incidatur frustatiꝫ ⁊ extrahatur ⁊ festina ad hoc antequam infletur. Si ergo fuerit caput magnū ⁊ possibilis fuerit eius cōquassatio aut incisio vt currat quod est in ipso fiat.

¶ De regimine nausee eius. Capitulum.xxx.

Spergaꝛ aq̄ super faciē eius si nō timetur reuersio partus ⁊ viuificetur virtus eius cū aromaticis ⁊ fac eā sumere aq̄ꝫ carnis cum vino ⁊ speciebus condientibus.

¶ De medicis facilē efficiētib⁹ partū.C.xxxi.

Omnes medicie q̄ educūt vermes ⁊ ascarides extrahūt setū.⁊ cum in potu sumit mulier de corticibus casiefistule.iiij.aur.parit statiꝫ ⁊ sumere in potu assā ⁊ castoreū ē bonū ⁊ vltimū.⁊ sumere in potu cinamomū ē bonū ualde.ipsū eniꝫ accn̄tia partus alleuiat ⁊ ꝑtū. Et iteꝝ decoctio folioꝝ altee romāe cū aq̄ ⁊ melle ē ex eis q̄ alleuiāꝛ partū valde qm̄ alleuiat accn̄tia partus ⁊ partū. Et iteꝝ aq̄ fenugreci alleuiat partū valde.⁊ iteꝝ medicamen bonū ⁊ vltimū ē vt sumatur capillus veneris dissoluatur cōtritus cū sirupo roꝫ. ⁊ aliq̄ꝫtulo olei ⁊ sumatur in potu.⁊ similiter pullegiū. Pilule bōe q̄ sūt quorūdā medicoꝝ me nup p̄cedētiū ⁊ q̄s mihi attribuerūt gdā postremi ℞.cinamomi ⁊ sauie amboꝝ an̄.ʒ.x. casie bone.ʒ.vij. cinami ⁊ myrrhe ⁊ aristolis.ro.⁊ costi amari oiuꝫ an̄.ʒ.v.storacis. ⁊ opij amboꝝ an̄.ʒ.ij.musci de sallo.ʒ.i.q̄rtā fiāt ex eis pilule ⁊ dētur in potu aur.iij.in duabus.ōꝫ.vini antiqui ⁊ qđ magis diligēdū est:est vt minoreꝛ opiū ⁊ sufficiat de eis.ʒ.i. Pilule alie bōe.℞. sauine.ʒ.x.⁊ rute.ʒ.v.⁊ granoꝝ harmel.ʒ.iiij.⁊ asse ⁊ ammoniaci ⁊ rubee oium an̄.ʒ.iij.fiant ex eis pilule ⁊ bibatur ex eis.ʒ.iij.cū decoctōe ꝓuocāte mēstrua sicut ē decoctio de sauina ⁊

pullegio ꝛ rubea ꝛ cũ decoctione faseoloꝝ ru beoꝝ ꝛ cũ succo rute. Pilule bõe. ℞. sauine.ʒ. ij. asse ammoniaci rubee oiũ añ.ʒ.ß.ꝛ sit dosis vna. Et iteꝝ aristol. lōgē piperis myrrhe oiũ eq̃les partes fiāt ex eis pilule ꝛ sit dosis. ʒ.iij. omni. die cũ.ǒʒ.i. aq̃ lupinoꝝ sũt eni aborꝛtũ faciētes partũ alleuiātes mũdificātes matricē cũ fortitudine. ꝛ sil'e illis in suis dispōni bus ē illud qđ. ℞. bdelliũ subalbidũ myrrhā ꝛ sauinā de quo fiāt pilule auellanis sil'es. et bibātur qm̃ alleuiāt ptũ. Cōfectio bõa valde de qua dr̃ ꝙ nõ eq̃tur ei aliqđ. ℞. myrrhe et castorei ꝛ storacis oiũ añ. aur. i. cinamomi sauine amboꝝ añ. aur. . cōficiāt cũ melle cui⁹ dos sint duo au. et melius ē vt detur in potu cũ vino ē enim vltima. De empl's ꝛ epithimatibus. Sumātur decoctio pulpe collo q̃nti de ꝛ succus eius q̃ hũida est. est melior et misceatur cũ ea succus rute et pōatur in ea aliq̃d myrrhe ꝛ liniatur cũ ea pectē vsq; ad vmbilicũ. Suppositoria fortia in faciēdo descēdi tur illud qđ sepatur. Si mergatur lana in succe pl'pe collo q̃ntide et succo rute ꝛ suppōatur aut suppōatur aristol. ēt i lana aut suppōatur buchormariē aut staphisagria et cucumer asininus: et cōdisi aut suppōatur collyriũ ex helleboro ꝛ oppoponaco et felle taurino facit eni descendere vinum et mortuũ. Medicine facientes illud cum ꝓprietate. Dicitur oportet vt difficultatem teneat patiens in manu sua sinistra magnetē aut liniatur cum cinere vngule asini quoniam est vltimum aut suffumigatur cum ea. et similiter vngula equi. et similiter suffumigatio cũ oleo piscis saliti. et dr̃ ꝙ si suspēdatur corallus etiā in coxa dextra confert difficultati ptus. Et dr̃ ꝙ si suspēdatur super coxā ei⁹ storax aphricana, nõ adueniet ei dolor ꝛ dr̃ ꝙ si teratur ꝛ ꝯficiatur ꝛ fiat ex eo nux ꝛ suspēdatur super eā expellit secundinā. Suffumigatiões. Suffumiga eā cũ myrrha qm̃ est bona valde. ꝛ iteꝝ cum myrrha ꝛ galbano ꝛ castoreo cōfectis cũ felle vaccino. Sumatur ex eo aur. i. ꝛ suffumigetur cũ eo: aut sumātur sulfur citrinũ ꝛ myrra rubea ꝛ fel vaccinũ ꝛ opponacum ꝛ galbanum ꝛ suffumigetur cum eis. ꝛ suffumigatio cũ spolio serpētis: aut cũ fimo colũbino est alleuians ꝛ fortasse interficit suffumigatio cum spolio serpentis fetum. ꝛ suffumigati cum oppoponaco solo alleuiat ꝛ cum stercore accipitris.

De regimine īfātis cũ nascitur. Cap'ʒ. xxxij

Hanc rem prosecuti sumus in libro vniuersalium quare queratur illic.

De dispositionib⁹ enixaꝝ. Capitulũ. xxxiij.

Partus nõ extenditur in masculis vltra. xxx. ꝛ i feminis vltra. xl. dies ꝛ plus paꝝ ꝛ accñt fetis egritudines plurime sicut fluxus ꝛ retētio san. quare ꝑducit fluxus san. ad casũ virtutis ꝛ ꝑducit retētio mēstruoꝝ ad fe. prauas ꝛ ad apata praua ꝛ multotiēs accidit exitura ex partu difficili. ꝛ q̃ñq; accidit eis inflatio ventris. ꝛ fortasse moriuntur. ꝛ san. quidē partus vehementioris est nigredinis q̃ʒ san. mēstruoꝝ: qm̃ est retentiōis longioris spatij.

De regimie m'titudinis sāguis. ei⁹. C. xxxiiij.

Quũ multiplicatur fluxus san. enixe oʒ vt cũ vitta ligētur manus eius ꝛ ponātur super vētrē eius pāni infusi in aceto ꝛ supponātur collyria ex eis q̃ sũt sicut balaustie et karabe ꝛ rose ꝛ tus cũ vino pōtico. ꝛ oʒ vt deuitet medicias cauterizātes. ipse eni sũt male matrici ꝓpter neruositatē eius. ꝛ de illis qui b⁹ inest ꝓprietas i hoc ē ꝙ dr̃ ē suspēsio stercoris porcini i lana ꝛ suspēdatur in coxa eius.

De regimine paucitatis san. eius. Ca. xxxv.

Quādoq; ꝑit aut abortitur ꝛ timetur ꝙ sā. eius minoretur aut appet illđ tũc rectiius ē vt sollicitudo sit in ꝓuocatiōe san. ei⁹ ꝛ attennatiōe eius nā cũ retinetur facit accidere apata. Et sternutatio i hoc ē iuuatiua. ꝛ de medicinis q̃bus fit suffumigatio in hoc est suffumiget cũ sinapi ꝛ harmel ꝛ bdellio ꝛ myrrha. ꝛ iteꝝ suffumigetur cũ oculo piscis saliti aut cũ vngula equi aut asini. Si aũt illud nõ excusat aliq̃d necessaria ē phlobothomia saphene vt extrahat sā. ꝛ ꝓhibeat nocumētũ repleriōis et apatiōis ei⁹ ꝛ fortasse ꝓuocabit et phl'omia vene curuature poplitis est fortior.

De regimine febriũ eius. Capitulum. xxxvi.

Aqua ordei cōfert ei. ipsa eniʒ cũ hoc retinet mēstrua. ꝛ similiter granata dulcia. ꝛ plurimũ q̃dē febriũ eaꝝ est ꝓpter retentionē mēstruoꝝ. Quũ ergo curatio fit cum phl'omia saphene fit iuuamentum cum ea.

De regimine inflatiōis ventris ei⁹. c. xxxvij.

Detur in potu diamarte ꝛ detur in potu alkakengi ꝛ dentur in potu serapinũ ꝛ origanum ꝛ mastix cum equalitate.

De regimie doloris matricis. Cap'ʒ. xxxviij.

Sedeat in aq̃ tepida ꝛ inũgat loca sua cũ oleo viol. dulci tepido.

De regimine vlceꝝ eius. Capitulum. xxxix.

OBrentur cum vnguento albo.⁊ ſimilibus ex vnguentis cõuenientibus vulneribus ſuper membra neruoſa.

¶Tractatus.iij.de reliqs egritudinibꝰ matricis exceptis apatibus ⁊ q̃ currũt curſu eorũ.

¶De iudicis menſtruoꝝ. Capitulum.i.

MEnſtrua tẽperata in q̃ſtitate ⁊ qualitate ſua ⁊ i tp̃e ſuo currẽte ſꝫ cõſuetudinẽ ſuã naturalẽ in omni ſpatio ſũt cã ſanitatis mulieris ⁊ mundificatiõis corporis eiꝰ ab omni nocumẽto in q̃ſtitate ⁊ qualitate ⁊ faciũt ipſã acgrere caſtitatẽ ⁊ paucitatẽ deſiderij.⁊ mẽſuratio equalis eſt vt mẽſtruetur mulier in omni mẽſe vſqꝫ ad.xxx.dies ⁊ qð ẽ ſupra illud ⁊ qð eſt ifra illud qð cadit in gntodecio ⁊ ſeptimo decimo ẽ nõ naturale.⁊ qñ alterãtur mẽſtrua ab equalitate a diſpõne ſua naturali ſũt cauſa egritudinũ pliũ.⁊ paꝝ qdeꝫ accidit vt alterẽtur in tp̃e ſuo:⁊ ex nocumẽto alteratõis mẽſtruoꝝ puenitur ad additionẽ debilitatis mulieris ⁊ alterationẽ forme eius ⁊ paucitatẽ cõceptiõis eius.et ex multitudine abortus eiꝰ.et partus ipſius ad debilitatẽ fetus cũ naſcitur.

Retentio aũt mẽſtruoꝝ ⁊ paucitas eoꝝ cõmouent in ea egritudines replexionis oẽs.et prepant eã ad apata:⁊ dolores capitis ⁊ reliquoꝝ mẽbroꝝ ⁊ tenebroſitatẽ viſus ⁊ pturbationẽ ſenſus.et fe.et multiplicatur cũ ea replexio vaſoꝝ ſpermatis eius quare fit deſiderãs nõ caſta ⁊ nõ ſuſcipiẽs filiũ ex impregnatiõe ꝓpter corruptionẽ matricis eius ⁊ ſpermaticis ipſius.et perdueit cũ eo res ad p̃focatiõm matricis ⁊ ſtricturã anhelitus et retẽtionẽ eiꝰ et pulſum cordis et ſincopin et ſingultũ ⁊ qñꝫ moritur.et accñt ei difficultas et diſtillatio ꝓpter oppilatiõꝫ materieꝝ.et qñqꝫ accidit ei ſputũ ſan.et vomitus eius et ꝓprie in virginibus ⁊ curſus eius fluxu ventris.et diuerſificãtur iſte egritudines ex eis ſm diuerſitateꝫ cõplexiõis eius.Nam ſi fuerit cholerica generabũtur i ea egritudines cholerice ⁊ ſi fuerit melãcholica generabũtur in ea egritudies melĩce.⁊ ſi fuerit phl'atica generabũtur in ea egritudines phlegmatice.⁊ ſi fuerit ſanguinea generabũtur in ea egritudines ſãguinee. Et de mulieribus qdẽ eſt cuius ablatio mẽſtruoꝝ feſtinat quare i.xxxv.et ẽt.xl.anno fit finis vite ſue.Et de eis ẽ i qua tardatur illud vſquequo perueniãt.l.anni.⁊ qñqꝫ puenit retentio menſtruorum ad alterationem diſpõnis mulieris ad purpuritatẽ ſꝫ qꝺ dr̃ in capitulo retentõis mẽſtruoꝝ.⁊ qñqꝫ appent in ea cuiꝰ mẽſtrua abſcinduntur lac ⁊ ſignificat illud.⁊ quandoqꝫ accidit retentio menſtruorum ꝓpter tortuoſitatem matricis.

De ſuperfluitate menſtruoꝝ. Capitulũ.ij.

SVpefluitas in hoc qñqꝫ fit ſm ſemitaꝫ qua natura expellit ſuperfluitates qð qdem eſt laudabile quũ nõ perducit ad ſuperfluã turpitudinem ⁊ curſũ quo nõ indigetur:⁊ qñꝫ fit ſm ſemitã egritudinis pp diſpõnẽ i matrice aut ꝓpter debilitatẽ matricis.⁊ illa eſt deterior que fit ꝓpter malitiã cõplexionis alicuius aut ꝓpter vlcera ⁊ corroſionẽ ⁊ hemorroidas ⁊ fricationẽ ⁊ ragadias aut pp aptionẽ orificioꝝ venaꝝ ⁊ abſciſſiõꝫ eaꝝ ⁊ ſciſſurã ipſaꝝ ꝓpter cãꝫ corporeã aut extriſecaꝫ ex corruptiõe ⁊ percuſſione aut caſu aut ſimilibꝰ aut malitia partus ⁊ difficultate eius aut propter vehemẽtiã oneris. Scã aũt cã ſã.aut eſt pp multitudinẽ ⁊ dñiũ eiꝰ ⁊ exitũ ipſiꝰ cũ virtute aut nõ cũ virtute natuꝛ ⁊ rectificatõe eiꝰ.

Et nos qdẽ iam diximus illam qui fit regimine naturali q̃ ambe ſũt diuerſe.lꝫ ſint ambe cõptes i hoc qꝺ vtreqꝫ nõ retinẽt niſi quũ adeſt d̃bilitas aut pp grauitatẽ ſã.ſup corpus pp d̃bilitatẽ i corpore lꝫ nõ ſit ſã. trãſiẽs eq̃litatẽ i q̃ſtitate ⁊ qualitate ſua aut pp acuitateꝫ ſã.aut tenuitatẽ ⁊ ſubtilitatẽ eiꝰ aut pp caliditatẽ eiꝰ aut ꝓpter multitudinẽ aquoſitatis eiꝰ ⁊ hũiditatis lꝫ oĩs fluxus ſã. icipiat paulatim ſubtilis deinde incipit ꝓculdubio peruenire ad groſſitudinẽ deide deſcendit et peruẽit ad ſubtilitatẽ ⁊ paucitatẽ et aquoſitatẽ.et hec eſt diſpõ in omni fluxu ſã. obquãcũqꝫ cãꝝ fit.et cã i hoc eſt qꝺ orificia venaꝝ et inceſſus ventoſitatis ſunt in primis ſtricta et in fine eius cõſtringũtur iteꝝ et adunãtur ꝓpter ſiccitateꝫ.

Et cũ ſuperfluit fluxus ſã. ſequitur eũ debilitas appetitus et debilitas digõnis aut iflatio extremitatũ et corporis ⁊ malitia coloris. et qñqꝫ perducit ad hydropiſim.Et qñqꝫ perducit multitudo exitus ſan.ad dñiũ cholere q̃re accñt fe.cholerice mordicatiue ꝓpter inflãmationẽ caliditatis mordicatiue q̃ eq̃t p ſã.et accñt iteꝝ horripilatiões.⁊ qñꝫ accit hmõi caliditas in caſu appetitus cibi quem fecit forte neceſſarium debilitas caliditatis et addit in caſu appetitus ſtõi ꝓpter defectũ ſã.et accidit dolor in dorſo ꝓpter tẽſiõm neruoꝝ poſitoꝝ

in illo loco. ⁊ quãdoq3 multiplicatur fluxus san.ex matricibus cũ multitudine humorum

¶De signis. Capitulum.iij.

Eius qdẽ q̃ est fз semitã expulsiõis naturalis signũ ẽ ꝙ nõ sequitur eã nocumẽtũ immo perducit ad iuuamẽtũ eius ⁊ nõ aduenit ei lesio neq3 alteratio virtutis.⁊ pl'm quidẽ accidit in pinguibus. Fcẽ vero cã reple xiõis cõis quã expellit natura a dñio ei⁹ q̃re expellitur:signũ ẽ repl'o faciei ⁊ corporis ⁊ exuberatio venaꝝ ⁊ alia ex signis replexiõis . et qñq3 est cũ ea dolor ⁊ qñq3 nõ fit.⁊ dũ nõ debilitat nõ retinetur ⁊ cognoscitur dñans.cu3 sã.vt exiccetur sã. ⁊ cõsideretur an color eius declinet ad albedinẽ aut citrinitatẽ: aut nigre dinẽ ⁊ purpureitatẽ q̃re euãt hũor q dñat cu3 eo iteꝝ.¶Fcã vero cã debilitatis matricis ⁊ aptiõis venaꝝ eius significat exitus san. puri nõ dolorẽ faciens.Si vero cã est acuitas sã. cognoscitur per colorẽ suũ ⁊ acuitatẽ ipsius ⁊ velocitatẽ sui exitus ⁊ paucitatẽ abscissionis egressiõis.¶In fcã vero ꝓpter subtilitatẽ sã. cũ materia aquosa ⁊ hũiditate est san aquosus nõ calidus ⁊ leditur cũ stipticis.⁊ qñ3 appet in ea q̃si p̃gnatio et qñq3 appent in ipsa sicut accñtia partus q̃re pit hũiditatẽ ⁊ sunt laceri corporis eius vehementis mollitiei q̃re sunt lenes postq̃3 voluerũt coagulari. ⁊ qñq3 nocẽt ei curatiões diuretice ꝓpter caliditatẽ suã q̃re addunt in aquositate sã. Fcã vero ab vlceribus cũ materia ⁊ dolore ẽ cũ vehementia doloris. In facta vero a corrosione egreditur paulatim.q.fex et ꝓprie cũ ẽ a venis absq3 arterijs. Et si fuerit corrosio in ꝓfũdo matricis erit color min⁹ niger. Et qñ est illic et apõ os matricis pol'e est vt tãgatur.¶Fcã vo ab hemorroidib⁹ h3 piodos mẽstrue.¶Et qñq3 nõ sũt ei piodi imo est sequẽs repl'onẽ.et sunt signa hemorroidaꝝ matricis mãifesta. Et est sã.fз plurimũ niger nisi sit ab arterijs.et qñ3 ẽ hemorosaicus frustatim frustatim. et multo tiens qdem associatur hemorroidibus in matrice dolor capitis et grauitas capitis et dolor i visceribus et ep̃e et qñ currit san .ex illis hemarroidibus remouetur illud accidens.

¶De cura fluxus sãguinis et in fine eius cura patiens fluxũ mẽstruoꝝ. Capitulum.iiij.

Acta qdẽ fз semitã expulsiõis nãlis.et fcã a repl'one et grauedie sã.sup corpus o3 ne retineatur dõec timeatur debilitas . et qñ3 excusat phlobotomia ab expectatiõe illi⁹ ꝓpterea qa expellit repl'onẽ et trahit mã3 ad cõtrariũ et qñ cã ẽ cholera euẽtur ⁊ ꝓprie cũ eis q̃ sũt sicut fum⁹ terre et myrobolãi ꝓpter illud qõ in vtrisq3 ẽ de virtute stiptica.⁊ si cã fuerit aquositas ⁊ ꝓuocatio eius ⁊ attractio ei⁹ ad cutẽ tũc dẽtur i potu de gũmi arabico ⁊ dragagãto. Et si cã fuerit debilitas matricis aggrega ad medicinas stipticas mediciaſ cõfortatiuas cũ sua aromaticitate ꝓprietate sua ⁊ si cã fuerit vlc⁹ curetur cũ medicinis cõpositis ex cõfortatiuis ⁊ stipticis ⁊ diureticis. ⁊ illa que est ex hemorroidibus curetur curatione hemorroidaꝝ ⁊ cum se.lini cu3 aqua calida ⁊ o3 vt obseruentur hore quietis.⁊ si fuerint illic piodi curetur tunc in horis periodorum ⁊ studeatur ad sedandum. ¶Quũ ergo superfluit fluxus san.o3 vt ligentur ambe manus a radice .adiutoriorum ⁊ vtriq3 pedes a radice coxaꝝ apud inguina.deinde ponantur ventose in inferiori parte mãmille ⁊ vbi incedũt vene ascẽdẽtes ex matrice ad mãmillas. ⁊ sugãtur ⁊ eligatur vẽtosa magna. Ipsa eni3 retinet san.in hora vna deinde o3 vt cõsequẽter addibeatur reliqua cura.⁊ qñq3 retiet fluxũ sã.positio vẽtosaꝝ sup locũ q ẽ iter vtrasq3 anchas.⁊ o3 vt patiẽs fluxũ sã.cibetur cũ eis que sunt sicut vitelli ouoꝝ sorbiliũ ⁊ cũ omni qõ ẽ velocis digẽnis cõfortatiuo , ⁊ qñq3 o3 vt cibetur aq̃ carnis forti q̃ acetosa facta sit cũ aq̃ sumach ⁊ aq̃ acetose ⁊ potibus bõi odoris ex carne bõa qm̃ necessarij sũt.⁊ sil'r sorbitiõibus hũidis ex sauich ⁊ amilo ⁊ vino nouo grosso dulci ⁊ deuitet antiquũ subtile.¶Et qñq3 cõueniẽs ẽ eis vinum mellis recens. De medicinis aũt cõibus ⁊ ꝓprie fluxui san. acuto calido arnoglossa est melior imo nõ ẽ ei⁹ par ⁊ qñq3 abscindit fluxũ san.oĩo bibita ⁊ iniecta ⁊ ꝯfert chronice ⁊ nõ chronice ⁊ potus alhasce iteꝝ.⁊ admistratio cãfore bibẽdo ⁊ suponendo de illis q̃ cõferũt ad istud ẽ sumere in potu lac bene decoctũ cũ ferro ignito ⁊ in quo est scorria ferri de quo cũ qbũsdam stipticis in potu tribuantur omni die.õ3.iij.⁊ acetositas citri bona est valde . ⁊ similiter detur in potu gũmi arabicũ cũ dragagãto. et semẽ lini cũ aq̃ calida.et troc.õ spodio cũ cãfora cõferũt ei valde.⁊ sil'r detur in potu gũmi arabi cũ dragagãto et se.lini cũ aq̃ calida et troc.de balaustijs. Confectio medicine vltimi iuuamenti.℞.terre sigillate et bolli armeni et aluminis et gallaꝝ et san.draco.partes eq̃les de

quoꝶ sũma accipiatur.ʒ.i.ꝛ cãfore põdus.ij.
granoꝶ ꝛ galie.vi.ʒ.i.qõ totũ dissoluatꝛ i.õʒ.i.
sirupi myrtini.ꝛ iteruꝫ acatia balaustie galle
heufistides sumach myrrha ꝛ tus opiũ cõfi-
ciatur cũ aceto acuto forti ꝛ fit dosis.ʒ.ſ.ꝛ ite
rũ dragagãtuꝫ magisterij cuppule glandium
myrrha tus opiũ cõficiãtur ꝛ fiant pilule ꝛ su
mantur de eis.ʒ.ij sunt eni bone valde.ꝛ ite-
rũ bibatur cõckaꝶ marinarũ q̃ asportantur a
sancto iacobo adustarũ pondus.ʒ.ij.cũ aque
sumach ꝛ cydonioꝶ ꝛ dactiloꝛuꝫ ꝛ istarũ cibi
anteq̃ꝫ indigeãt viuificatiõe virtutis forti sũt
albulen ꝛ karos ꝛ almosos ex carnibus hedi
ꝛ auium montanarũ ꝛ.ꝑparata in patellis ci
baria ex lentibus aceto cõditis q̃ oia sunt frã
ꝛ deuitent oẽm cibũ calidũ actu:aut potentia
ꝛ de suppositoꝛijs cõibus sũt suppositoꝛia fa
cta ex lithargyrio ꝛ draganto ꝛ balaustijs ꝛ
terra sigiꝉ.ꝛ boloar.ꝛ antimõio ꝛ aliis. De
scriptio medicaminis ad illud. ℞.colcotar et
dragantũ ꝛ acatiã ꝛ coꝛtices turis ꝛ antimo
nium:ꝛ fiant ex eis troc. Deinde sumãtur ex
eis aur.i.boliarmẽi ꝛ gumi arabici ꝛ karabe
oium añ.aur.i.ꝛ ponãtur in duabus.õʒ.succi
stiptici: aut aque ꝛ clisterizetur cuꝫ eo mastix
sꝫm ꝙ sciuisti. ¶ Confectio clisteris ad matri
cẽ.℞.aluminis.ʒ.ſ.ꝛ semẽ hyusquiami albi
ꝛ opij amboꝶ añ.ʒ.i.sextã ꝛ supponatꝛ. Pes-
sariũ bonũ ꝛ pꝛopꝛie ad coꝛꝛosionẽ ꝛ vlcera.
℞.testas furni ꝛ succũ barbe hircine ꝛ acatiã
aggregẽtur ꝛ fiat pessariũ cũ aqua gallarum
imaturarũ ꝛ iterũ galle imature ꝛ balaustie
ꝛ amilũ ꝛ opiũ ꝛ alumẽ ꝛ reubarbarũ ꝛ gra
na myrti viridia sumach succus barbe hirci-
ne grana acreste charte cõbuste sandaluꝫ al-
bũ coꝛtices turis terra sigillata capita grana
toꝶ folium scoꝛia ferri coꝛiandrũ siccũ suppo
nantur de eo.ʒ.iiij.in lana viridi imbibita in
aqua myrti ꝛ teneat eã tota nocte. Et iteruꝫ
balaustie ꝛ soꝛdes veru ꝛ charte combuste ꝛ
alumẽ ꝛ dragãtũ ꝛ cyminũ infusum in aceto
ꝛ bolũ armenũ ꝛ rob alcath cõficiatꝛ cũ aqua
salicis ꝛ coꝛiandri viridis ꝛ supponatur no-
cte tota.ꝛ de tinis cõferentibus eis est enca-
tisma in decoctione calamẽti ꝛ folioꝶ eius ꝛ
fructus ipsius ꝛ radicis eius decocti cũ myr
to ꝛ roꝭ sine capitibus ꝛ coꝛticibus granato
rũ ꝛ xilocaractis nabathi ꝛ balaustijs ꝛ bar-
ba hircina ꝛ gallis viridibus. ꝛ de epithima
tibus ꝛ vnctionibus cõferentibus eis est epi
thima de alcãna sup sumẽ ꝛ vngere partes
matricis cũ oleis stipticis stipticitatis foꝛtis
ꝛ reiteremus distinctionẽ cure fluxus san. fa
cti ꝑꝑ tenuitatẽ ꝛ aquositatẽ eius. ¶ Dico er
go ꝙ necessariũ in hoc ẽ vt fiat ꝙ curat aquo
sitas eius ꝛ operetꝛ sup ipꝫ cũ sudatione ꝛ ꝓ
uocatione cuꝫ eis q̃ sunt sicut decoctio assari
ꝛ apij ꝛ rubee ꝛ q̃ sũt similia illis currat vna
vice ꝛ pꝛouocetur alia cũ facilitate ꝛ pꝛouoca
tione ꝛ sudatione ꝛ fricetur coꝛpus eius cuꝫ
pãno aspero: ꝛ liniatur coꝛpus eius cũ aqua
mellis ꝛ cũ emplastris hydropicoꝶ.ꝛ qñꝫ cõ
fert ei vomitus foꝛtis.ꝛ oꝫ penitus vt decline
tur cũ medicinis eaꝶ ꝛ cibus istarũ ad illud
qõ exiccat ꝛ ingrossat san. Si vero est causa
vlceratio tunc cõfert hoc vnguẽtũ.℞.balau-
stias ꝛ plũbũ vstũ ꝛ fiat ex ambobus ꝛ ex ce-
ra ceratũ cũ oleo roꝭ.ꝛ supponatur qdã autẽ
faciunt necessariũ in curatione patientis flu-
xum san.menstrui capꝉm vnuꝫ ꝛ est curatio
cõposita ex mũdificatione ꝛ stipticitate ꝛ con
foꝛtatione ꝛ est vt pꝛouocentur menstrua eiꝰ
in hoꝛa vt nõ tardentur. Deinde agitenꝛ mo
tus eius ꝛ mundificetur matrix eius ꝛ cõfoꝛ
tetur vt nõ suscipiat sugfluitatẽ egredientẽ a
necessitate. ¶ Dicũt ergo oꝫ vt dentur i potu
sauine.ʒ.x.ꝛ se.mente.ʒ.i.se.fenicu.ʒ.ij.ponanꝛ
in vase ꝛ fundantur desuper vini puri.lib.ij.ꝛ
ꝛ decoquantur donec medicentur ꝛ pꝛoijcia
tur desuper sarcocolle ꝛ lycij amboꝶ añ.pon
dus.ʒ.ij.butyri vaccini ꝛ mellis añ.cochlia-
rium.i.ꝛ sumatur de eo in potu in ieiuno q̃ꝫ-
titas.i.cochliarij ꝛ tardet cibũ vsqꝫ ad vespe
ras ꝛ faciat illud tribus diebus. ꝛ ego dico
ꝙ quãuis hoc iuuamentum sit in pluribus
hoꝛis quandoqꝫ tamen est fluxus san. men-
strui ex causis alijs facientibus necessarium
esse vti stipticis puris ꝛ tu cognoscis eas.

¶ De vlceribus matricis et putrefactione eius. Capitulum. v.

IAm significauimus in eis que pꝛeterie-
runt illud ꝛ tu scis ꝙ cause eoꝛũ sunt cau
se vlcerum ꝛ cause vlcerum sunt ex causis in
trinsecis ꝛ ex cursibus acutis ꝛ plagis vlcera
tis:aut accidentibus defoꝛis pꝛopter percus-
sionem aut casum : aut pꝛopter partum: aut
pꝛopter alia:aut pꝛopter vulnus ex moꝛdica-
tione supposito ꝛ instrumento incidente. Et
quandoqꝫ sunt cum putrefactione ꝛ quan-
doqꝫ sunt omnia illa cum soꝛdibus ꝛ soꝛditie
aut cũ mundificatione ꝛ sine soꝛditie. ꝛ quan
doqꝫ fiunt in pꝛofundo, ꝛ quandoqꝫ fiunt in

non profundo. et qñqz fiunt cũ corrosione et absqz corrosione et cũ apate et absqz apate.

¶ De signis vlceruz matricis. Capituluz.vi.

SIgnificat illud san. et ꝓprie si signa sũt super os matricis et in eius proximo. et significat illud cursus saniei et humiditatum diuersi coloris et odoris et nocumentum ex medicinis que mollificant et iuuamentum ex eis que stipticitatem faciunt. et signũ mundificationis vlcerum matricis est vt sit illud quod egreditur ad grossitudinem et albedinem decliue et planitiem sine dolore vehementi et fetore et mordicatione. et signum ꝙ ipsa sunt sordida et tabida est multitudo humiditatum virulentarũ et ꝙ currit ex intestino ꝙ si fuerit illic putrefactio erit simile aq̄ carnis et ꝙ illud quod residuat est putridum malum. Et si fuerit cum corrosione erit illud quod egreditur nigrum cum dolore vehemẽti et pulsatione. et signum ꝙ ipsa sunt cũ apostemate est adherentia se. et horripilatio ⁊ q̄d dicemus de signis apostematis et iuuamento eius et corrosione eius.

¶ De putrefactione matricis. Capitulũ.vij.

HOc iterum est ramus capituli vlceruz matricis et est causa in ea difficultas partus. et mors embryonis aut administratio medicinarum acutarum aut cursus calidus et acutus aut vulnera putrefacta ⁊ fit in proximo et fit in profundo. et fit cum sorditie et cum priuatione sorditiei et facta in profundo nõ euacuatur ex humiditatibus diuersis egritudinibus et fortasse p̄lm assimilat̄ feci.

¶ De corrosione matricis. Capitulum.viij.

IAm diximus corrosionis signum in eo quod egreditur ⁊ dispositionem doloris in capitulo fluxus san. ⁊ differentia quidem inter corrosionem matricis ⁊ cancrum est ꝙ cum corrosione non est grauitas neqz durities ⁊ sequitur eam quies in horis quibusdã ⁊ proprie post exitum eius quod egreditur et non est longitudo plurima spatij in curatione conueniente. spatium vero cancri est assidui doloris ⁊ est ibi pulsatio longi spatij.

¶ De cura. Capitulum.ix.

OPortet vt consideretur an vlcus sit sordidum an non sordidum. Si ergo fuerit sordiduz mundificetur in primis cũ aqua mellis ⁊ similibus proiectis in eam cum instrumẽto iaciendi aut cum decoctione ireos aut cum vnguento mundificatiuo, ⁊ si fuerit corrosio inice in ipsam vnguentũ rectificans corrosionem cum mundificatione ⁊ administra cibos conuenientes. ⁊ considera iterum an sit cum apostemate an nõ cum apostemate. Si ergo fuerit cuz apostemate curet̄ prius ⁊ sedetur cum curationibus apostematis q̄s dicemus. ¶ Quum ergo mundificatur matrix tunc curetur cuz consolidatiuis que sunt vnguenta predicta vnguentum quod confert in principio rei quum in vulnere nõdum nascitur caro. ℞. lithargyrij ⁊ feruse ⁊ sarcocolle partes equales ⁊ fiat ex eis ceratum cuz cera ⁊ oleo ros. Et si fuerit illic sordities ponatur in eo parum floris eris. ¶ Quum ergo caro incipit nasci ⁊ existimatur illud curetur cũ vnguento huiusmodi. ℞. tutie ablute partes.ij. climie argenti ceruse ⁊ sarcocolle omnium ana partem.i. fiat ex eis ceratum cum oleo rosaceo ⁊ cera.

¶ De regimine deuirginitate. Capitulum.x.

DE mulieribus est cui accidunt quũ violantur dolores magni ⁊ proprie quum collum matricis eius est strictum ⁊ panniculi sunt debiles ⁊ virga deuirginantis est grossa. Quum ergo accidunt ei fluxus san. ⁊ dolores necesse est ei vt sedeat in aquis stipticis ⁊ in vino ⁊ oleo: deinde administrentur super eam cerataria in lana inuoluta super cannaz prohibentem a consolidatione ⁊ alleuietur super eam concubitus.

¶ De cura. Capitulum.xi.

ADministrentur medicine mundificantes: deinde post illud vnguentuz predictum ad vlcera. ⁊ quandoqz admiscetur cum eo terra sigillata ⁊ que sunt ei similia.

¶ De ragadijs matricis. Capitulum.xij.

RAgadie accidũt in matrice aut propter siccitatem superuenientem ei maximaz ⁊ proprie apud partuz aut propter apostema ⁊ sunt in principio quum accidunt leues occulti doloris qui est sub dolore partus ⁊ reliquis eius. Deinde apparet ⁊ proprie quum tangitur ⁊ quandoqz ingrossantur ragadie valde. Et quandoqz fiunt sicut verruce et remanent ⁊ consolidatur locus.

¶ De signis earum. Capitulum.xiij.

POssibile ẽ vt perueniatur ad attestationem ragadiarum ponendo sub muliere speculuz coram vulua eius: deinde aperiatur vulua eius ⁊ consideretur illud quod imaginatur in speculo, et illud quod significat eas

et dolor apud coitum ⁊ exitus virge sangui nolente.

¶ De cura. Capitulum.xiiij.

NOn euacuantur ragadie quin aut sint intrinsece aut in collo sint ⁊ que sequũtur ipsum. Intrinsece ergo curantur cum suppositorijs penetrantibus et distillationibus iniectis et aquis stipticis permistis cum vnguentis rectificantibus sicut vnguentum factũ ex climia ⁊ plumbo adusto. Et vnguentum ragadiarum ani. ⁊ secundum curationẽ earum sentiet.q.mordicationem: ꝙ si indigent maturatione aliqua misceatur cum eis sicut vnguentum basilicon cum adipibus. et si fuerit cum ragadijs grossitudo vehemens quam significat longitudo spatij ⁊ paruitas receptionis curationis administra vnguentum de chartis cum oleo rosꝫ. Si vero nõ tolerat illud ponatur cum eo oleum de lilio et gluten alimbat. Quum ergo quiescunt curentur cura ragadiarum prauarum: ⁊ proprie quando vlcerantur ⁊ quando indigent eis que sunt sicut cortices eris optime triti: aut dragantum ⁊ galle aut aggregatio eorũ. In extrinsecis vero quandoqꝫ sufficit laborare cum administratione tutie valde trite cum vitellis ouorum aut aggregatione illius ⁊ sine cessatione fiat adherentia illius et vnguentum de cerusa iterum.

¶ De pruritu matricis ⁊ priapismo mulierum. Capitulum.xv.

QVandoqꝫ accidit in matrice pruritus propter humores acutos cholericos: aut salsos baurachios aut corrosiuos melancholicos secundum ꝙ apparet de dispositione coloris mẽstrue aut bothor generatas ex eis calidas acutas valde. Fortasse enim superfluunt adeo donec deijciant virtutem et quandoqꝫ accidit illi mulieri vt non satietur ex coitu. et aduenit ei priapismus mulierum ⁊ quotiẽs cũ ea fit coitus addiꝫ malitia eius.

¶ De cura pruritus matricis. Capitulũ.xvi.

OPortet vt mũdificetur corpus cũ phlobotomia ex nigra. ⁊ si indiget fiat secundatio ex cephalica ⁊ euacuetur humor acutus.s.omnis humor cum eo quod euacuat ipsuꝫ sicut cholera cum pilulis de scamonea ⁊ phlegma cum pilulis stomaticis ⁊ melancholia cuꝫ pilulis de epithymo ⁊ decoctione eius ⁊ frangatur ebullitio spermatis cũ medicinis infrigidantibus vt infrigidetur ⁊ cuꝫ medicinis adurentibus ipm̃ ſm necessitateꝫ ⁊ attestationẽ cõplexionis ⁊ delibutione oris matricis facta cũ eis q̃ sunt sicut acatia ⁊ hypoquistidos ⁊ rose ⁊ sandali ⁊ sief memithe ⁊ fex ⁊ acetũ ⁊ oleum rosa. ⁊ iterũ q̃ sunt sicut succus portulace. ⁊ qñꝫ permiscetur cũ medicinis semẽ lini ⁊ fit embroca cũ aquis in quibus decoquuntur stiptica ⁊ empletur cũ fece eorꝫ. ⁊ si indiget mundificatione bibat mel cũ aqua frigida valde ⁊ ad pruritũ est expertum istud sumantur folia mente ⁊ cortices granatorũ ⁊ lentes excorticate decocta cuꝫ vino et supponãtur. ⁊ iterũ sumãtur croci ⁊ canfore amborũ añ. sextã.ʒ.i. plumbi adusti tertiã.ʒ.i. baccarũ lauri.ʒ.5. terantur ⁊ cribellentur ⁊ liniatur locus oleo rosꝫ. ⁊ conficiantur cũ albumine oui ⁊ aliquãtulo vini ⁊ supponantur. ⁊ iterũ sumantur myrobolanorꝫ ⁊ balaustiarũ amborũ añ. pondus.ʒ.ij. ⁊ licij ⁊ salis ammoniaci ⁊ vinum antiquũ terantur ⁊ cribellentur ⁊ liniatur locus oleo rosꝫ. ⁊ puluerizentur desuper ista .. ⁊ de suffumigijs est illud quod fit ex lirio ⁊ medulla granorum citri.

¶ De fistulis matricis. Capitulum.xvij.

QVandoqꝫ accidũt in matrice fistule q̃ qñꝫ pertranseunt carnẽ ⁊ apparent ab eo qđ vicinũ est ex mẽbris ita vt corrũpãt os pectinis ⁊ putrefaciant ipm̃ ⁊ collum matricis ⁊ qñꝫ perueniunt ad abradendũ pilos pectinis ⁊ incedunt vsqꝫ ad partes ani ⁊ lacertorũ eius etiã quare pars earũ tũc est in manifesto matricis ⁊ sunt in vnoquoqꝫ laterum matricis. Et pars in interiori parte matricis que ex eis est in ꝓfundo matricis nõ est possibile vt curetur ⁊ similiter perueniẽs ad vesicam. Relique vero ab istis curationẽ habent ⁊ si fit difficilis ⁊ deterior illaruꝫ est illa que peruenit ad abradendum pilos pectinis ⁊ proprie quum perforat os foramine paruo.

De signis eius. Capitulum.xviij.

SVnt longitudo putrefactionis ⁊ adherentia doloris ⁊ antecessio vlcerũ q̃ nõ sanantur cũ curationibus ⁊ prolongatur spatium ⁊ currit virus deinde dolores sicut dolores cãcri ⁊ cognoscitur locus eius cũ radio ⁊ vbi peruenitur cum eo ⁊ scitur status eius an sit in carne adhuc aut pertrãseat vsqꝫ ad os per illud quod sentit extremitas radij ex lenitate ⁊ mollitie ⁊ asperitate ⁊ duritie.

De cura. Capitulum.xix.

EX curationibus est perforatio ⁊ multotiẽs ꝑducit illud propter neruositatem

mēbri ad ſpaſmū ⁊ abſciſſionem vocis ⁊ per miſtionem rationis ⁊ perforatio iterum non eſt poſſibilis niſi i eo quod videtur cuius carnem mortuam incidere eſt poſſibile verum eſt melius vt adminiſtrentur deſuper medicine exiccantes ⁊ mundificetur corpus ⁊ cōfortetur matrix ⁊ medicetur.

¶ De debilitate matricis. Capitulum.xx.

Cauſa eius eſt malitia cōplexionis ⁊ raritas texture ⁊ tolerantia egritudinum diuerſarum. ⁊ accidunt ex debilitate matricis paucitas appetit⁹ coitus ⁊ multitudo curſus menſtruoꝝ ⁊ ſpmatis ⁊ alioꝝ ⁊ priuatio ipregnationis.

¶ De cura. Caplm.xxi.

Cura eius eſt cura malitie complexionis ⁊ ſuccurrere ei quod accidit ipſi de nocumentis cognitis.

¶ De doloribus matricis. Capitulum.xxij.

Fiunt ex malitia cōplexionis diuerſe ⁊ ex ventoſitatibus extendētibus ⁊ humiditatibus accidentibus in ea ita vt qñꝫ accidat in ea ſicut accidit inteſtinis de colica. Et qñꝫ accidit dolor matricis ex apātibus ⁊ cācris ⁊ ex vlceribus ⁊ cōicant ei ilia ⁊ inguina ⁊ crura ⁊ dorſuꝫ ⁊ pectinē ⁊ diaphragma et anus ⁊ caput ⁊ proprie medium ſyncipitis. et qñqꝫ permutantur dolores eius ad anchas poſt ſpatium ⁊ vſqꝫ ad.x. menſes ⁊ cōfirmantur in eis ⁊ tu cognoſcis curatiōm omnium horum ex eis que tibi premiſſa ſunt ⁊ nō eſt in iteratione ſermonis ⁊ in eis vtilitas.

¶ De curſu matricis. Capitulum.xxiij.

Quandoqꝫ accidit mulieribus vt currant ex matricibus earū humiditates plurime putride ⁊ currat ex eis iteꝝ ſperma. Et plurimū quidē fit ꝓpter multitudinē ſuperfluitatū ⁊ ꝓpter debilitatē digeſtionis in venis menſtruorū quū putreſit matrix ⁊ habet caplm ⁊ cognoſcitur ſubſtātia eius ex colore menſtrue ⁊ ſiccitate ⁊ ex colore eius in ſeipō. Secūdū vero eſt ſicut curſus ſpermatis viri ¶ Si ergo ſine deſiderio tunc cauſa eſt debilitas matricis ⁊ vaſorū eius ⁊ mollificatio ipſorum. et ſi eſt cū deſiderio ⁊ mordicatione ⁊ cōmotione tunc cauſa eius eſt tenuitas ſpermatis ⁊ acuitas eius. ⁊ quādoqꝫ eſt cauſa in eo pruritus matricis quare perducit cōmotio eius ad hoc vt deſcēdat ſperma ⁊ habentis quidem curſum difficilis fit anhelitus et cadit appetitus cibi ⁊ deſtruitur color eius: ⁊ aduenit ei apoſtema ⁊ inflatio in oculo ſine dolore ſm plurimum ⁊ quandoqꝫ eſt cū dolore.

De cura. Capitulum.xxiiij.

Curſus quidem ſpermatis earuꝫ curatur cuꝫ ſimilibus quibus curatur illud in viris in curſibus vero alijs oportet vt incipiatur a mundificatione corporis cum phlobotomia ⁊ ſolutione ventris ſi indigetur ambobus deinde cliſterizetur matrix in primis cum mundificatiuis ⁊ exiccatiuis ſicut eſt decoctio ireos ⁊ decoctio praſſij ⁊ fricentur crura cum oleis ſubtiliatiuis cum medicinis calidis ſicut eſt oleum de ſquinanto ⁊ piretro ⁊ pipere. deinde conſequenter poſt illud adhibeantur cliſteria cum ſtipticis cliſterizatis et ebibitis et cliſterizata magis operantur poſt euacuationem et ſunt aque in quibus decoquūtur ſicut galle et balauſtie et cortices granatorum et ſquinantum et myrtus.

¶ De retentione menſtruorum et paucitate eorum. Capitulum.xxv.

Menſtrua retinentur aut ꝓpter cauſaꝫ propriam in matrice aut propter cauſam cōmunem. Et illa quideꝫ cauſa propria in matrice aut eſt propter cauſam innatam aut propter cauſam accidentem alio modo. Ampl. menſtrua retinentur aut propter cauſam in virtute aut propter cauſam in materia aut propter cauſam in inſtrumento ⁊ proprie ſolo. ⁊ cauſa in virtute eſt ſicut debilitas propter malitiam complexionis frigide aut ſicce aut calide. et frigida aut eſt cuꝫ materia aut ſine materia. ¶ Cauſa autem in materia aut eſt quantitas aut qualitas aut aggregatio ambarum. et illa que eſt ex quantitate eſt paucitas et illud eſt aut propter priuationem ciborum et paucitatem ipſorum aut propter vehementiam virtutis comprehendentis cibos. et ſi multiplicetur non mundificat ſuperfluitatem menſtruorum et huiuſmodi quidē mulierū nature virorum ſimiles exiſtunt naturis et ſunt potentes ſup digeſtionē vltimā et diſtributionē neceſſariā et expulſionē ſuperfluitatum ſm moduꝫ quo expellunt eas viri et iſte ſunt pingues neruoſe lacertoſe de quibus ſunt fortes viragines quarū anche ipſarum pectoribus ſunt ſtrictiores et ipſarū extremitates ſunt pingues plus et ſunt multarū euacuationū cum medicinis et exercitijs ⁊ ꝓpe ſan. fluētis p nares aut hemorroidas aut plagas: aut alia. Facta vero ꝓpter qualitateꝫ matrici eſt qm̄ ſan, eſt groſſus propter

frigiditatē aut ꝓpter multitudinē eius quod admiscet ei ex hūoribus grossis aut pp multitudinē trāquillitatis ⁊ q̄ currāt cursu illorū de illis q̄ sciuisti. ⁊ cā q̄ ē ex parte instri ē oppilatio. ⁊ illa aut ē ꝓpter calorē exiccātem cō stringentē aut ꝓpter frigus exiccās ⁊ multotiens facit ipsam possidere multitudo potus aq̄ ⁊ perducit ad putrefactionē: aut ꝓpter siccitatē cū inspissatōe sua aut ꝓpter multitudinē adipis etiā aut humoꝝ grossoꝝ viscosorū aut ꝓpter apāta ⁊ ꝓpter clausurā ⁊ additionē carnis aut ꝓpter vlcera accītia in matrice q̄ cōsolidata sunt ⁊ corruperūt sua cōsolidatione orificia venaꝝ apparētiū aut ꝓpter tortuositatē in eā superfluā ⁊ cōuersionē aut ꝓpter breuitatē colli matricis aut ꝓpter percusionē aut casum claudentē orificia venaꝝ aut successione abortus. ¶ Facta āt ꝓpter retentionē menstruoꝝ cā cōitatis alioꝝ mēbrorū est sicut facta cā debilitatis cp̄is quare nō emanat san. nz discernit ip̄z aut ꝓpter oppilationē in eo ⁊ in corpore toto aut ꝓpter pinguedinē facientē accidere oppilationē ꝯstringentē vias cōstrictione facta a cōpressione ⁊ extenuatio cōstringit eas cōstrictiōe facta ab exiccatiōe aut pp paucitatē san. ⁊ san. effluit super matricē cū exitu ⁊ quū nō inuenit meatū redit. ¶ Quū ergo iteratur illud dilatatur in corpore ⁊ facit incurrere egritudines.

¶ De accidentibus illius ⁊ de prefocatione matricis. Capitulum. xxvi.

Quandoqz accidit ei cuius mēstrua retinētur egritudines de qbus est p̄focatio matricis ꝓpter collectionē suā ⁊ declinationē ad partē lateris ⁊ accidūt ⁊ iterū apāta matricis calida ⁊ dura ⁊ apāta visceꝝ ⁊ egritudines i stō ex debilitate digōnis ⁊ casu appetitus ⁊ corruptione eiꝰ ⁊ nausea ⁊ sitis vehemens ⁊ mordicatio in stō ⁊ accidunt ex ea egritudines capis ⁊ neruoꝝ sicut epilepsia ⁊ paralysis ⁊ egritudines pectoris sicut tussis ⁊ malitia anhelitus. ⁊ plurime ex egritudinibus ep̄is sicut hydropisis ⁊ alie ⁊ alterat ex ea forma. ⁊ accidunt ei iterū difficultates vrine ⁊ eius cōpressio ⁊ dolores alchatin ⁊ colli ⁊ grauatur corpus ⁊ extenuatur ⁊ cōtristat ⁊ adueniunt ei horripilationes ⁊ fe. adurentes. Et qñz fit difficilis sermo ꝓpter exiccationē lacertoꝝ ⁊ lingue ex vapore calido. ⁊ fortasse est illa grauitas causa doloris capitis ⁊ accidunt ei inquietudo ⁊ tristitia ꝓpter vaporez. ⁊ qñz apātur totū corpus eius ⁊ venter eius ꝓpter attractionē virulentie san. ad ipsum. ⁊ qñz accidit ei in cōplexione sua quū retinentur menstrua quādo est fortis creationis cuius virtus est potens ad exercendū superfluitatem retentā vt assimiletur viris ⁊ multiplicentur pili eius: aut nascatur ei quasi barba quare frangitur forma eius ⁊ ingrossatur: deinde moritur. ⁊ qñz peruenit ante mortez ad dispositionē cū qua nō est possibile vt prouocentur menstrua eius. ⁊ plures istarū sunt de illis que pariunt plurimum. ¶ Quū ergo nō coit cū eis aliquis ⁊ recedunt ab eis sui cōpares retinentur menstrua earum ⁊ remouentur ab eis. Quam necessaria facit euacuatio san. ⁊ acceptio cōceptionis ⁊ acceptio coitus ⁊ accidit eis vt fiat vrina eius nigra in q̄ est sedimen virulentum sicut aqua carnis. ⁊ quandoqz mingit sanguinem.

¶ De signis. Capitulum. xxvij.

Illius que pendet ex frigore signū est grauitas somni ⁊ profundatio in ipso ⁊ albedo coloris corporis ⁊ viriditas venaꝝ ⁊ raritas pulsus ⁊ frigus sudoris ⁊ multitudo vrine ⁊ phlegmaticitas egestionis. ⁊ illaz q̄ pendet ex caliditate significant inflatio ⁊ exiccatio matricis ⁊ reliqua signa caliditatis scita in eis que preterita sunt. ⁊ illā que pendet ex siccitate significāt signa siccitatis in ea scita in illis q̄ preterierunt ⁊ verificant eā extenuatio corporis ⁊ vacuitas venarum. Apostema vero ⁊ clausura ⁊ alia sunt notorū signoꝝ de illis que tu iam sciuisti vsqz ad hunc locum.

¶ De curationibus. Capitulum. xxviij.

Curatio qdē pendens a calefactione ⁊ infrigidatione ⁊ generatione san. ⁊ humectatione corporis ⁊ curationes apostematum ⁊ cura clausure ⁊ similium sunt nota ex radicibus iteratis. Et facta quidem a clausura que non curatur ⁊ ab oppillatione orificiorum venaꝝ ab incarnatione vlcerum ⁊ alijs est quasi similis ⁊ eius cura est extractio san. vt nō multiplicetur ⁊ mundificatio corporis ⁊ vsus exercitiorum. ⁊ nō oportet nisi vt afferamus nunc rememorationem curationum prouocantium menstrua: ⁊ sunt ille que mouent san. ad matricem ⁊ faciunt ipsum penetrantem in poris ⁊ faciunt poros apertos. ¶ Et has quidem medicinas iam diximus quum de singularibus tractaremus in tabulis earum ⁊ dicemus iterum in antidotario:

¶Hic vero volumus dicere de regimine ⁊
medicatione illud qđ ē magis ꝯueniēs huic
loco ⁊ regimē i hoc eſt mouere ſan.cū fortitu-
dine ad menſtrua ⁊ de illis que faciunt illud ē
phlegma ex ſaphena ⁊ vena que eſt poſt cauil
lam ⁊ phloboromia vene geniculi ⁊ curuatu-
ra eius eſt fortior illa.⁊ ventoſatio ſuper crus
⁊ calcaneuꝫ ⁊ proprie pinguis eſt magis con-
ueniens.⁊ quādoqꝫ eſt neceſſariū vt fiat phlo
botomia ſuper ſaphenaꝫ pedis alterius ⁊ aſſi
duatio ſtringendi cum vittis mēbra inferiora
⁊ ligandi ea ⁊ dimittendi ea taliter aliquibus
diebus: deinde adminiſtrentur medicine vt
aperiantur pori ⁊ curant humiditates viſcoſe
⁊ ſimiliter ſi cauſa fuerit humiditas.deide ad
miniſtrentur medicine proprie ad prouocan-
dum que ſunt ſubtiliantes ſan.aperientes op
pilationem ⁊ de illis ſunt que bibuntur ſicut
calamentum ⁊ decoctio eius cū aqua mellis
⁊ puluerizatio ipſius ſuper aquaꝫ mellis ⁊ ſa
uina eſt fortior ea ⁊ pullegium eſt forte valde
⁊ cinnamomum ⁊ hiera picra ⁊ ſerapinum ⁊
opponacū ⁊ fructus eius ⁊ caſtoreum ⁊ cor
dumeni ⁊ decoctio enule ⁊ decoctio aluſnē et
decoctio faſeolorum rubeorum ⁊ almaroch ⁊
alaſtiraget ſemen ſanſuci . ⁊ de illis ſuppoſi-
toria ſunt ſicut albus helleborus ⁊ pulpa col-
loquintide ⁊ ſtorax ⁊ centaurea ⁊ gumma oli
ue campeſtris ⁊ opoponacaꝫ ⁊ fructus eius
⁊ caſtoreum ⁊ aſſa ⁊ ſerapinum ⁊ cordumeni
⁊ ſuccus abſinthij.⁊ qūꝫ ſupponitur euforbiuꝫ
ſuper cottum ⁊ expectatur ſuper ipꝫ hora par
ua abſqꝫ ſuperfluitate. ¶Suppoſitorium bo-
num.℞.myrrhe calamēti amborum aā.ʒ.iiij.
ſauine.ʒ.viij.rute ſicce.ʒ.x.paſſularum munda
tarum.ʒ.xx.conficiantur cum felle vaccino . et
fiant de eis peſſaria. ⁊ iterum ſumantur caſto
reum ⁊ myrrha et muſchus ⁊ fiant ſimilitudi
nes glandium cum oleo de ben ⁊ ſupponanť.
et oleum alacuben prouocatiuum eſt mēſtruo
rum quū ſupponitur ⁊ ſuccus papaueris ruffi
⁊ alneſin ſm partes equales ⁊ iterum galba-
num ponatur in lana infuſa in ſambacino et
ſupponatur intra matricem.⁊ de eis ſunt em
plaſtra ⁊ vaporationes ⁊ vaporatio cum ſpe-
ciebus prouocat menſtrua ⁊ de eis ſunt ſuffu
migationes ſicut cuꝫ colloquintida ſola. Ipſa
enim prouocat in diſpoſitione ⁊ ſimiliter op-
poponacum ⁊ aſſa ſerapinum ⁊ cordumeni. ⁊
de eis ſunt tine etiam ex aquis in quibus de
cocta ſunt ſubtiliatiua ꝓuocatiua menſtrua
ſicut calamentū ⁊ ruta ⁊ pullegium ⁊ ſimilia:

¶Tractatus tertius.

¶De nocumentis ſitus matricis ⁊ apatibus
eius ⁊ que ſimilia ſunt illis. Capitulum.i.

Cauſa eſt quū ſuper os matri
cis eius egrediť aliqđ qđ ꝓhi-
bet coitū ex re addita lacertoſa
aut pāniculari forti aut eſt illic
incarnatio ab vlcere aut crea-
tione aut illud qđ eſt inter os
vulue aut os matricis eſt ſꝫ vnū ⁊ eundē ho
rū modorū aut eſt ſuꝑ os matricis eius quod
prohibet iꝑgnationē ⁊ exitū menſtruoruꝫ ex
pāniculo aut incarnatione vlceris aut qđ eſt
eis ſimile:aut meatus nō eſt inuentus in crea
tione ita vt accidat virgini quuꝫ incipit men-
ſtruari vt nō inueniant menſtrua meatuꝫ ꝑꝑ
aliquā harū cauſaruꝫ quare accidant ei dolo-
res vehementes ⁊ egritudo maxima. ¶Si er
go nō ingenietur ei redit ſan.⁊ denigrať mu-
lier ⁊ ꝑfocatur ⁊ moritur ⁊ qñꝫ accidit vt clau
ſa retineat ꝑ accidens cōceptionē:quare mori
tur ipſa ⁊ fetus eius ꝓculdubio ſi nō regitur.
⁊ hoc quidē nō eſt poſſibile niſi aliquo modo
ruꝫ aut ſit illud qđ apponitur ori matricis de
clauſura rare texture aut ſit habens foramina
plura ita ꝙ poſſibile ſit matrici attrahere de
ſpermate aliqđ licet eni paruꝫ ſi tñ ex illo par-
uo ſit cōceptio ſi pars eius eſt veritas qđ vi-
ſum ē philoſopho ⁊ pars eius qđ viſuꝫ ē. G.
medico. Illud nāqꝫ qđ neceſſariū eſt in creā-
do mēbra eſt ſperma femine ſm ſermonem
philoſophi ⁊ eſt illud qđ in eo ꝓuocať ad ma
tricem intra matricē ſꝫ ſermonē. G.⁊ ē ſper
ma viri vt ſumat ex eo virtutē odoris ſm ſen
tētiā philoſophi vidit eni ꝙ cū ouū gallie cru
dū rore aſperſum eſt ⁊ ꝓcedit ex eo odor ſper
matis viri conuertitur ouum in conceptione.

¶De cura clauſure. Capitulum.ij.

Curatio clauſure ē cū ferro nō cū alio.
Si ergo hec clauſura apparens ē tunc
modus eſt vt diſrūpātur labia vulue a clau-
ſura ita vt ponatur ſuꝑ vnūquodqꝫ labium
pila ⁊ inuoluātur polices pāno ⁊ tēdātur la-
bia donec diſrūpantur ab eo qđ eſt inter ea:
aut inueris phl'omo obtuſo ⁊ finde ſiphac ⁊ i
cide carnē additā ſi ē ſub ſiphac paulatiꝫ ita
vt nō remaneat de addita aliqđ nꝫ ſumas đ
radicali aliqđ ⁊ illud fiat cū calib. ¶Et dſa q
dem iter ſiphac ⁊ carnē eſt ꝙ ſiphac nō ſan-
guinat ſed caro ſanguinat. Deinde pone iter

ābo labia lanā infuſam i oleo ⁊ vino ⁊ dimit
tātur tribꝰ diebꝰ ⁊ adminiſtra ſuꝑ eam aquā
mellis ſi ea indiges ⁊ adminiſtra deſuꝑ vn-
guenta nutrita cū cautella a cōſolidatione ⁊
glu tinatione ⁊ cōſtrictiōe ⁊ ꝓprie ſi illud qđ
inciſſum ē: ⁊ caro. ¶ Siphac vero parū ſuſci
pit cōſolidationē poſt ſciſſuram. ꝙ ſi clauſu-
ra fuerit ꝓfunda tūc modꝰ eſt vt ꝑueniat ad
ipſam vncinus. ⁊ ſi ē ſiphac findat̄ ſciſſione
vna nō cū illa eq̄litate. Nam fortaſſe coope
rit veſicā ⁊ alia. imo oꝫ vt caueātur alia ſicut
veſica ⁊ incidatur ſi ē caro paulatī ⁊ adhere-
at inciſioni lana infuſa i vino pōtico ſtiptico.
deinde poſt illud ſedeat in aq̄s in q̄bus deco
cte ſunt medicine mollificatiue. Poſtea cu-
retur cū vnguētis rectificātibuſ vlcera linitis
⁊ iniectis. deinde cū cōſolidatiuis. ⁊ quūꝫ ap
paret ſanitas oꝫ vt aſſiduetur ſuꝑ eā coitus
⁊ oꝫ vt caueātur apud hanc ſciſſionē ⁊ icifio
nē due res. ſ. abreuiatio in incidēdo ⁊ in fin-
dendo q̄ꝫtitatē additam. Illud enī ſi eſt cōpo
ſitum ē faciens poſſibilitatem conceptionis
apud coitum q accit cum ea ⁊ difficilē faciēs
partū ꝑparans fetū ⁊ ꝑgnantē mori. ⁊ caue-
atur iterū ne ꝑtranſeat q̄ꝫtitatē additaꝫ ⁊ ca-
piat de ſubſtantia matricis aliq̄d q̄re apitur
matrix ⁊ doleat ⁊ icurrat cuꝫeꝫ ⁊ ſpaſmum ⁊
egritudines ꝑniciosas. Quum ergo feceris
hoc oportebit vtᵉ abſtineas eā a frigore ⁊ nō
appropinques medicinam frigidam actu oi
no. imo oꝫ vt ſint oēs diſtillationes ⁊ iniec-
tiones ⁊ ſuppoſitoria expoliata frigore.

¶ De mō i admiſtrādo hāc ſciſſionē. Ca. iii.

PReparetur mulieri ſedes coram lumine
ſuꝑ quam ſedeat cū pauco ſuſtentacu-
lo ad poſteriora. Quū ergo eq̄uantur crura
ſua adherere faciat coxis ſuis ⁊ adiungat il-
lud ventri ſuo ⁊ liget manus ſuas ſub curua
tura poplitū ſuoꝝ ⁊ liget̄ ſm hanc formā for
titer deinde medicus admiſtret ſciſſioneꝫ ſi-
phac ⁊ inciſionē carnis. et q̄ñꝫ indiget medi
cus vt adminiſtret ſpeculū et ꝓprie in eo qđ
eſt inter matricē. Quū ergo extēditur ſiphac
cū radijs ⁊ vncinis extenſione cū qua nō cō
primūtur matrix ⁊ collū veſice et ſiphac eius
cōpreſſione nocēte his mēbris i primis cum
manu ⁊ ſecūdo cū eo cuius nō excuſatur pro
ceſſio cū vtriſqꝫ manibus aduenit ei de acu-
mine ferri. ¶ Et ſpeculū quidē facit te videre
illud qđ arte efficias inde ⁊ facit te cognoſce
re illud qđ aſſociat̄ ſiphac ſubtili, ⁊ đ mēbris
que ꝑterierunt hoc mēbrū. ſ. ex veſica ⁊ alijs
ꝙ ſi ſuꝑfluit dimitte illud qđ extendiſti vt re
deat qđ vehementius eſt in eo qđ neceſſariū
eſt deinde ſubleua ſiphac clauſure cū ſubtili-
tate deinde ſcinde ipm̄ ſm obliquitatē vt nō
cōſequatur veſicā: deīde cōſidera in p̄ricipio
eū ſcindis. ⁊ ſi egreditur paucus ſan. paucus
tunc penetra in operatione tua ſine timore. et
ſi multiplicatur curſus ſan. tunc finde paula-
tim vt nō accidant ſincopis ⁊ paruitas anhe
litus. ⁊ q̄ñꝫ tibi eſt neceſſariū vt dimittas in-
ſtrumentū incidens qđ noīatur alcalib in ea
vſqꝫ in mane inuolutuꝫ in lana ligata i pāno
⁊ quū fuerit mane conſideretur in virtute eiꝰ
⁊ ſi fuerit fortis curetur integra curatione. et
ſi nō dimittatur vſqꝫ ad diem tertiū ⁊ remo
ueatur tūc inſtrumentū ⁊ cōſidera diſpoſitio
neꝫ ſciſſure cū digitis ponendo ſub loco eius
vt ſignificetur tibi ſūma quā neceſſe eſt te in
cidere poſt ⁊ quū ſoluitur mulier ab eo quod
curatur oꝫ tunc vt ſedeat in aqua in qua de
cocta ſunt lenitiua quū eſt calida ⁊ ꝓprie cuꝫ
appareat ap̄a ⁊ melius quidē eſt vt admini-
ſtrentur ſuper eam vnguenta in calib prohi-
bentia conſolidationeꝫ. ⁊ melius eſt illud qđ
eſt concauum habens foramen vt egredian-
tur in eo ſuperfluitates ⁊ ventoſitates. ⁊ quā
do inciſio accipit carnem naturalem tūc for-
taſſe accidit curſus vrine qui non curatur.

¶ De ſuſpenſione matricis. Capitulum. iiij.

QVandoqꝫ accidit illud propter clauſu
ram. ⁊ quandoqꝫ accidit propter ap̄ata
calida ⁊ dura et cura eorum eſt cura eius.

¶ De augmento matricis ⁊ exitu eius ⁊ con
uerſione eius. Capitulum. v.

MAtrix augmētatur: aut exiſtit cauſa pri
mitiua. ſ. ex caſu: aut curſu vehementi
aut vociferatione qua ipſa vociferata eſt aut
ſternutatione maxima aut ſtrepitu aut voci-
feratione quam ip̄a audiuit quare terrefacta
eſt aut percuſſione mollificante ligamēta ma
tricis aut ꝑꝑ cauſaꝫ ꝑtꝰ difficilis aut ꝑtꝰ gra
uatiui aut labore obſtetricis i extrahendo fe
tum ⁊ ſecundinaꝫ aut exitus fetus ſubito aut
propter humiditates mollificantes humidi-
tates aut propter putrefactiones accidentes
ligamentis. ⁊ quādoqꝫ egreditur tota. ⁊ quā-
doqꝫ cōuertitur. ⁊ q̄ñꝫ eradicatur radix eius.

¶ De accidentibus illius ⁊ ſignis. Capłꝫ. vi.

ACcidit mt̄ri ide dolor i pectine magnꝰ
⁊ in chatin ⁊ dorſo: ⁊ q̄ñꝫ ſūt cū hoc fe.

⁊ accidunt ei multotiens expressio ⁊ difficul-
tas ppea qa matrix cõprimit meatus fecis ⁊
vrine ⁊ accidunt spasmus ⁊ tremor sine cã ⁊
sentit rẽ rotũdã i pectine ⁊ sentit apud vuluã
rem descendentẽ leuis tactus ⁊ ꝓprie quum
cõpletur ꝯuersio. ¶ Egreditur eni qd intrin
secum eius est manifestum quum non sentit
foramen eius rotundum scitur ꝙ radix eius
iam conuertitur ⁊ egreditur: si autẽ inuenis
foramen ⁊ iam exiuit sicut est non conuersa
tunc non cadit nisi clausura scias ergo illud.

¶ De cura. Capitulum.vij.

NOn speratur curatio nisi eius q̃ recẽs
est in adolescentia ⁊ incipe in primis a
solutione nature cũ clisteribus ⁊ prouoca vri
nã in diureticis. ⁊ quũ expletũ fuerit illud re
supinetur mulier ⁊ aperiatur qd ẽ inter cru-
ra sua ⁊ assumme lanã ex velleribus lenibus
⁊ fac eã adherere matrici deide accipe lanaꝫ
aliã ⁊ infunde eã succo acatie: aut vino i quo
dissolutũ sit aliqd stipticũ ⁊ pone sup os ma
tricis ⁊ reduc cũ facilitate ad anteriora ita vt
redeat lana tota ad anteriora deinde accipe
lanã aliã ⁊ infunde eaꝫ aceto ⁊ aqua ⁊ pone
eã sup vuluã et p̃cipe mulieri vt iaceat sup la
tus suũ ⁊ adunet crura sua ⁊ seruet lanã vbi
est p̃parata in ea ne cadat et pone ventosam
sup radicẽ suminis eius et sup dorsuꝫ ipsius
⁊ fac eã odorare odores bonos valde vt ascẽ
dat matrix causa eaꝝ ad superiora. ⁊ caue ne
approximare ei facias aliqd fetidũ q̃re fugiat
matrix ad inferiora. Quũqꝫ dies tertia affue
rit permuta lanã eius et pone eam lana insu
sam in vino in quo decocta sũt myrtus ⁊ ro
sa et acatia et cortices granatorum ⁊ alia ab
istis tepida ⁊ embroca ex illo sup semen eius
et ipsius pectinẽ et administra sup eã linimẽ
ta facta ex sauich et facta ex herba q̃ nascitur
sup lapides quũ sunt in aqua et facit lubrica
re pedem. et facta ex lentibus cum stipticis.
¶ Hoc eni regimẽ qñꝫ sanat eã. et fac eaꝫ se
dere post illud in decoctione squinãti ⁊ myr
ti et rosarum. et oportet vt facias eam absti-
nere a salsis et sternutationem mouẽtibus ⁊
tussim et fac eã manere tranquillã et quietã.

¶ De declinatione matricis et separatione eius. Capitulum.viij.

MAtrici accidit qñꝫ vt declinet ad vnaꝫ
duarũ partiũ matricis et remoueatur
os matricis ab oppositiõe p quaꝫ inicitur ad
ipsam sperma. et qñꝫ est causa in eo durities
vnius duarũ partiũ aut inspissatio cõstrictio
quare diuersificãtur duo latera in humidita
te ⁊ mollificatione ⁊ siccitate ⁊ spasmo. ⁊ qñꝫ
est cã in eo repletio i vna venarũ duarũ par
tium ꝓprie. et qñꝫ est cã in eo humores gros
si viscosi in vna duarũ partiũ facientes illaꝫ
attrahitur eni secundina ad ipsam. et multo-
tiẽs accit ex eo p̃focatio matricis. et obstetri
ces qdẽ cognoscũt ptẽ declinationis p tactũ
cũ digitis et cognoscũt an sit a duritie aut a
repletione cũ facilitate et tensione venarũ et
duritiẽ earũ et necessitatẽ ei9 ad euacuandũ.

¶ De cura. Capitulum.ix.

OPortet ergo vt phlometur saphena p
tis cui opposita est pars declinationis
si sentitur repletio ⁊ si dicit obstetrix ꝙ vene
in illa parte sunt tense et replete ⁊ illic ẽ gros
situdo et si illic est cõstrictio et coadunatio et
nõ est illic grossitudo administra lenitiua ex
clisteribus et suppositorijs et vnctõibus. Et
administra balneũ et fac vt cibus bon9 fiat.
et si fuerint illic hũiditates euacua eas et da
ei in potu oleũ de kerua et administra etiam
in suppositorijs et similiter inunge matriceꝫ
eius ⁊ inice in matricem ei9 oleum balsami
et akazaki et similia et tunc fortasse possibile
erit obstetrici vt itromittat digitos inunctos
cum cerato aut adipe galline aut anatis: aut
equet matricẽ et tendat ad declinationẽ do-
nec faciat cadere oppositũ os mr̃icis vulue.

¶ De apate calido in matrice. Capitulũ.x.

ACcidunt matrici qñꝫ apa calida et cã i
eis est: aut primitiua sicut pcussio aut
casus aut multitudo coitus aut abortus: aut
disruptio ex obstetrice quũ recipit fetũ. et qñꝫ
est cã in eis retentio menstruoꝝ et repletio ⁊
multitudo humiditatis aut inflatio inspissa-
ta q̃ nõ resoluitur. et qñꝫ fiunt pp eleuationẽ
spermatis et qñꝫ fiunt in ore matricis et qñ
qꝫ in concauitate eius in quibusdã partibus
duorum laterum et ante et retro. et quod de
eis est deterius est illud quod est cõe pluri-
bus partibus. et qñꝫ fit dubellati. ⁊ quãdoqꝫ
conuertitur ad indurationem aut cancrum.

¶ De signis. Capitulum.xi.

QVandoqꝫ significãt ipꝫ cõicantia sto
machus eni cõicat ei quare dolet ⁊ ac
cidunt in eo tristitia et angustia et nausea et
singultus et corrũpitur digestio et appetitus
et debilitatur. et cerebrũ cõicat ei quare acci
dunt dolor capitis i synciput ⁊ dolor i collo

et radice oculoꝝ et ꝓfūditate ipſoꝝ cū grauitate et ꝓcedit dolor donec cōſequatur extremitates et digitos et duo focilia. et vtrunqȝ crus et iuncturas cū mollificatiōe in eis ⁊ dolēt due partes dorſi et duo iguina et pectinē et inflātur. Et mirach iterū inflatur et ſentit in toto corpore grauitatē. et accidit expreſſio ⁊ difficultas ita vt nō ſit vētoſitati meatus ad exeūdū. et illud fit ꝓpter coartatiōȝ apoſtematis et vbi coartat de meatibus plus illic fit ſēſibilitas vehemētior. et qñqȝ eſt expreſſio ſine difficultate et difficultas ſine expreſſiōe et accidit in eo vt debilitetur pulſus et minoretur ⁊ freqñs fiat. ꝙ ſi apoſtema fuerit calidū erūt omnia accidentia iſta vhemētia cū febre iflāmata et cū horripilationibus et cū nigredine lingue et dolor fiet fortis et pulſatio et multiplicabitur ſudor in extremitatibꝰ. et quādoqȝ perducit ad abſciſſionē vocis et ſpaſmū et ſincopim et ſignificat partez apoſtematis locus pulſationis et cōicatio iteꝝ. ſ. an ſit dolor in ſumine aut ad dorſū decliue aut ad vtraſqȝ pyxides et qđ eſt ꝓpinquū ori matricis eſt vehemētius et duris eo qđ eſt i cōcauitate quoniā os matricis ē neruoſū ⁊ ē tāgibile. ⁊ illius quod eſt in cōcauitate tactus eſt difficilis. ⁊ in quacunqȝ parte fit apoſtema declinat matrix ad cōtrariū illius ⁊ fit difficilis ſomnꝰ ſuper cōtrariū eius ⁊ fit difficilis motus locał ⁊ eleuatio ⁊ ſeſſio ⁊ inceſſio ⁊ cōſequitur egraȝ vt claudicet apud deābulationē. ⁊ ſignū ꝙ cōuertitur addubellati vt ſit dolor additꝰ valde ⁊ accidētia fiūt fortiora ⁊ diuerſificātur fe. ⁊ ꝑmiſcentur ⁊ inuenit trāquilitatē cū eſt fluxus vētris ⁊ egreſſio vrine. ⁊ ſignū collectiōis cōplete ē ꝙ ſedał fe. pulſatio ⁊ mouetur rigor. ⁊ apoſtema qdē matricis ⁊ eiꝰ dubellati quādo ſūt i ore matricis poſſe eſt vt ſanētur. ⁊ ſi nō ſūt ꝓfūda nō eſt poſſibile vt ſanentur.

¶ De cura apoſtēatū calidoꝝ. Capitulū. xij.

Neceſſaria eſt in eis euacuatio ſan. quuȝ adiuuāt ſigificatōes famoſe. ⁊ phłomia lȝ cōferat ad illud eſt tamen in ipſa ꝙ retinet menſtrua ⁊ trahit ſan. ad ſuperiora. ⁊ phlobothomia quidem ſaphene eſt vehementioris cōitatis ē magis attrahens ſan. qȝ illa. et melius quidem ē vt ꝓuocentur mēſtrua ⁊ magis iuuatiuū ⁊ ꝓprie ei in quo cā eſt retentio menſtruoꝝ. Et rectius quidem in principo ē vt phlobotometur baſilica quare ꝓhibebit effuſionē materie. Deide cōſequēter adhibeatur phlobotomia ſaphene vt attrahatur ſā. ad locū ⁊ ſuccurratur ei qđ fecit icurrere phlobotomia pedibus eius ad ſuperiora leuatis ⁊ ipſa ſit iacens ⁊ perueniat ad ſumū in extrahēdo ſan. ⁊ oportet vt ꝓhibeatur cibus ⁊ minoretur in diebus primis vſqȝ ad dies tres ⁊ ꝓhibeatur aq̄ penitus ⁊ ꝓprie in die primo. et habitet in domo bōi odoris ⁊ ꝑcipiatur vt vigilet quātū poteſt. Et vomitus vehemētis iuuamenti eſt ad illud ⁊ qñqȝ ē tibi neceſſariuȝ vt adminiſtres ſolutionē faciēs educens humores. ⁊ oȝ vt ſint in medicinis eius qđ ſedet nauſeā ⁊ minoretur cibus cū neceſſitas eſt. et ſedeat in principio in aqua dulci cōmiſta cuȝ oleo roſ bono. ⁊ embrocetur cum ſtipticis ex aquis deinde nō fiat aſſiduatio ſuper eā cum ſtipticis vt non induretur apoſtema. ⁊ de eis quoꝝ adminiſtratio eſt conueniens in hac hora eſt papauer diſſolutū cū decoctiōe de quo fiat emplaſtrū cum oleo omphacino aut oleo roſ. aut oleo de pōis deinde feſtina cū lanitiuis quare fac embrocā ex vino cū oleo roſ. tepidis ⁊ ſuppōe lanā infuſā aquis in quibꝰ decocta ſunt ea que ſicut malua ⁊ ſemen lini et albaſec ⁊ alharmel plurimū cū medicis ſtipticis ſicut eſt arnogloſſa ⁊ blitis. Et ſimiliter vnguentū factum ex ouis ⁊ meliloto decocto in decoctione diſſoluto. ⁊ quādoqȝ pōitur in eo oleū de croco ⁊ oleū nardinū deīde fiat permutatio ad maturationē. Et ex eis que maturāt ipſū ſūt dactili diſſoluti in coctione decocti cū ſauich ⁊ oleo roſ. ⁊ oleo de alcāna ⁊ ꝓprie i ſtatu ſuo. ⁊ emplaſtra ex iſopo ⁊ adipe anſeris ⁊ adipe vacce ⁊ medulla cerui ⁊ ſimilibus. ⁊ quando declinat egritudo curatio eius eſt tunc cuȝ reſolutiuis puris ⁊ ſūt aqua ſiſimbrij ⁊ ſanſucus ⁊ laurum ⁊ polypodium ⁊ ſimilia de his que ſciuiſti ⁊ ciba eam ⁊ conforta ⁊ viuifica ipſā ⁊ quādo ponuntur ſup eā emplaſtra oportet vt nō ligentur: ligatura enī nocet apoſtemati. In dubellati vero oportet vt occuperis in maturando ipſam ⁊ ſi eſt propiqua ori matricis ⁊ eſt poſſibilis ſectio eius ſm moduȝ regiminis clauſe fiat intriſeca aut cum poſſibile eſt vt conſideretur eius maturatio ex ipſamet aut ſufficit illud quod prouocat prouocatione ſubtili ſicut lac ⁊ ſemen melonios cum aliqua mucilaginum ⁊ eius eruptio ex ipſamet fiat. Et ſi poſſibilis eſt infrigidatio ⁊ reſolutio tunc eſt melius. ⁊ quum rūpitur aldubellati tunc quādoqȝ egreditur pus

eius;ex vulua et oportet vt iuuetur ad mundi
ficationem et resolutionē residuoꝝ cū eis que
sūt sicut vnguētū basilicō minus et initiatur
in eā.et quādoqꝫ egreditur cū vesica ꝛ tūc nō
oportet vt iuuamentum fiat in mūdificatione
eius cū diureticis fortibus quare effundatur
materia alia ad vesicā ꝛ vincāt et faciāt adue
nire vlcera vesice imo subtilieris in illo et sis
cōtentus illis que ꝓuocāt subtiliter sicut lac
et semē melonis cū aq̄ mucilaginuꝫ et fortas
se egreditur ex via egestiōis et fortasse est ne-
cessariū vt rumpatur cum medicinis dictis i
dubellati matricis et alioꝝ sic sūt emplastris
facta ex ficubus et sinapi et fimo columbino
post illud oꝫ vt mundificetur vlcus cuꝫ eis q̄
sunt sicut aqua mellis et iteretur illud multo
tiens dū inuenitur pus grossum. Quūq̄ꝫ mū
dificatur curetur curatiōe vlceꝝ.et quādo ma
gnificātur accidentia in dubellati nō est exercu
satio quin administrentur emplastra lenitiua
fcā ex farina ordei et ex ficubus et fenugreco
et semine lini et meliloto et tine q̄ ꝭꝫ hūc mo
dū sūt.et oꝫ vt serues res quas diximꝰ in ca.
apostematū calidoꝝ et dubellati i ca.alijs pre
ter matricem et compleas que hic abbreuia
mus illic.

¶ De apostēate phlegmatico i matrice.
Capitulum.xiij.

APostema phlegmaticū in matrice si
gnificāt significatiōes apostematis p̄di
cte que pendent cuꝫ grauitate et inflatiōe:sed
nō est cū dolore de quo sit curandū et sit illic
mollities extremitatū et pectinis et est forma
habentis ipsum sicut forma habentium hypo
sarcham.et curatio eius est curatio apostema
tum phlegmaticoꝛuꝫ in visceribus ex eis que
diximus in ca.pluribus.

¶ De apostemate duro.
Capitulum.xiiij.

SIgnificāt ipsū apprehēsio eius cū tactu
et ꝙ est illic difficultas ex parte vrine et
fecis aut vnius ambarū doloris vero euētus
minoratur cum eo dum nō sit cācer.et sicut ē
res lenis et extenuatur cum eo corpus et de-
bilitatur et proprie crura et quādoqꝫ magni
ficatur vēter et apparent pedes et extēuātur cru
ra. et accidit dispositio sicut dispositio hydro
pis et ꝓprie quādo durities est sparsa et quā
doqꝫ accit ex eo hydropisis vera. Quū ergo
nō resoluitur durities festinat ad cācerosita-
tem.et signū ꝙ apostema durū ē cācer aut fit
cācer. Quū quidem est vt appareat sensui est
ꝙ apparenter videtur durū nō equalis figure a quo
procedunt sicut varices qd ledit tactus vehe-
mens mali coloris et turbidi decliuis ad ru-
bedinē que est sicut rubedo fecis.ꝛ qn̄ꝫ trahit
ad plūbeitatem et viriditatē. et quū nō appa
ret significat ipsū grauitas et quod existimat
de lesione et sentitur ꝛ cōicāt in ipo pectinē ꝛ
duo emūctoria et due anche ꝛ inguina et per
uenit lesio eius ad diaphragma et dorsum.et
multotiens accidit cum eo dolor i vtrisqꝫ ocu
lis et tēporibus et frigus extremitatum.et qn̄ꝫ
est cum eo sudor plurimus.et qn̄ꝫ cōmitatur
ipsum fe.incipiens cum leuitate deinde acui-
tur ꝛ fit fortis cuꝫ vehementia doloris. Diffi
cultas autem vrine ꝛ eius guttatio ꝛ retentio
stercoris ēt aut vnius earū sine alia est signū
in quo cōicat durities. Et phlegmon quidē
si vlcera est apparet pus nō equale habēs sor
dem ꝭm plurimū mali coloris nigra. ꝛ quan
doqꝫ est rubea ꝛ viridis ꝛ raro fit alba ꝛ cur-
rit ex eo humiditas acuta ꝛ materia virulen
ta perueniens ad viriditatē fetidaꝫ. Et qn̄qꝫ
currit san.purus ꝓpter illud qd accidit illi de
corrosiōe ita vt existimet ꝙ illud sit mēstrua.
ꝛ quādoqꝫ currit res cū qua sedatur febris et
sedatur dolor. Et quandoqꝫ associantur ei si
gna apostematis calidi ꝛ non est ei curatio.

¶ De cura.
Capitulum.xv.

APostema quidem durū oportet vt me
dicetur ꝛ euacuetur cū eo corpus hūo-
ribus grossis ꝛ melācholicis ꝛ administrēt
vnguenta sicut diaglon ꝛ basilicō ꝛ qd fit ex
bdellio ꝛ adipe anseris ꝛ medulla cerui ꝛ bu-
tyro ouiū factum ceratū cum oleo de lilio.et
alrazaki ꝛ narcifcio ꝛ anetio ꝛ oleo camomil
lino ꝛ oleo d̄ fenugreco ꝛ oleo d̄ kerua ꝛ oleo
de alcāna ꝛ oleo de alacuben ꝛ sit cera eius
cera citrina.ꝛ quādoqꝫ ponitur in eo vitellus
oui.ꝛ si necesse est vt sit fortius isto ponantur
in ipso castoreum ꝛ aloes semegenium ꝛ coa
gulum leporis ꝛ serum ꝛ ireos ꝛ ruta ꝛ alacu
ben ꝛ crocus ꝛ gluten alimbat ꝛ gūma ami-
gdalarum ꝛ de vnguentis expertis est vt in-
fundātur folia capparis in aqua donec leniā-
tur et teratur cum eis caseus cum aqua mel
lis et fiat ex eis vnguentum et administrētur
flores vitis cum caseo et aqua mellis et folia
caulis et flos eius cōuenientia sunt apud me
ad hoc. ¶ Et iterum si supponātur sordes au

ris sicut dicitur confert.⁊ oportet vt sedeat in aquis in quibus sunt virtutes lenientium . et fiat emplastrum cum folijs altee recentibus contritis cum gumma ⁊ amigdalarum et adipe anseris et emplastra facta ex sãsuco.et meliloto et fenugreco et camomilla et altea. Cãcer vero oꝫ vt medicetur cũ medicationibus cum quibus sunt vnguenta sedantia et humectatiõe corporis et euacuatione sanguinis ex basilica assidue et saphena post ipsam in quibusdam horis et eductione melancholie et solutione ventris et vnguento arasil est proprietas in eo mirabilis et sedat dolorem eius . et quando fortior sit dolor intẽde et experire in sedatione doloris medicinas calidas et frigidas simul.et sis contentus cõuenientioribus earum et proprie ad vlceratuꝫ. ¶ Calide itaqꝫ sedantes doloreꝫ sunt sicut decoctio fenugreci et similia.et ceratum factuꝫ ex fece olei etiaꝫ dimissi in vase eris vt sumat de flore eius parum cum cera citrina et deforis liniatur.et frigide sunt emplastra facta de papauere cuꝫ coriãdro et solatro et oleo ros. et albumine oui et ex eo quod resoluitur ex plumbo ad inuiceꝫ fricato cum aqua coriandri et iterũ decoctio lentium sumatur et clisterizetur cum ea et iterum lac asine et succus arnoglosse coniunctiꝫ et sigillatim et quando aduenit ex vlceratione fluxus san.administretur vnguentum fluxus sanguinis.

¶ De prefocatione matricis.
Capitulum.xvi.

HEc egritudo similis est epilepsie et sincopi cuius initium est ex matrice et peruenit ad cõmunitatẽ fortem cordis ⁊ cerebri mediatione velaminis et retis et venarũ pulsatilium et quietarum. Quidem vero sapiẽtum medicorum dixerunt ꝙ nõ cognoscitur tã prefocationis verum causa in ipsa cum cõprehenditur est ꝙ accidit retentio menstruorum aut spermatis in adolescentibus et viripotentibus in .primis quum sint viripotentes et virginibus et viduis et sit ꝯuersio eius quod retinetur inde ad frigus secundum plurimum et proprie quum accidit vt in radice sit frigidum et addit ei spissitudo. et soliditas frigus aut ad frigus putrefactionem et est parum et cognoscitur ex soliditate eius ad quod declinat in sua complexione. Quum ergo inspissatur vnum horum duorum ante menstrua corrumpitur corruptione predicta et declinat ad naturam venenosã et accidunt due species egritudinis quarum vna est egritudo officialis que in primis consequitur matricem quare spasmatur et contrahitur in primis ad superiora,aut ante et retro aut ad latus dextrum et sinistrum secundum obedientiam materie retente in venis et non inuenit meatum immo dilatar venas et spasmat eas cum dilatatione quare dolorem facit et quandoqꝫ spargitur in substantia matricis et ingrossat eam deinde contrahit eam aut non spargitur in ipsa immo ap̄at ipsam deinde corrugat ipsam quare additur malitia aut ꝓuocat super ipsam menstrua alia quare non inuenientia cursum perducunt ad nocumentum in membris principalibus vltra nocumentum primum. Et quandoqꝫ contrahitur causa apostematis aut malitia complexionis in primis. et quandoqꝫ antecedit contractio causa apostematis aut malitie complexionis exiccantis quare antecedit oppilatio oris matricis et orificiorum venarum deinde accidit retentio et similiter due declinationes ad latera.et secũda ẽ egritudo materialis cum eo quod facit procedere materiam retentam ad duo membra principalia ex vapore malo venenoso quare accidit res sicut epilepsia et sincopis.et quoniam hec egritudo est fortior sincopi pura tunc antecedit sincopis sicut debilius antecedit fortius.et que ex eis est menstrualis magis salua est q̃ꝫ spermatica. Sperma enim quamuis sit eius generatio a san.et proprie in mulieribus ante conuersionem tamen est magis susceptibile cõuersionis male q̃ꝫ sanguis. Sicut lac generatum a san. susceptibilius est conuersionis q̃ꝫ san.et quandoqꝫ accidunt huic egritudini periodi et multotiens accidit in autunno . Et quandoqꝫ sunt periodi eius.et quandoqꝫ accidit omni die.⁊ frequentia eius est parua.⁊ quare non accidit huiasmodi apud partum quum motus ille sit laboriosus quoniam motus matricis tũc est similis ex omnibus diametris , ⁊ ẽ gradatus ⁊ non subitus et est ad inferiora et est operatio nature et in ipso non procedit vapor venenosus ad membra principalia.et deterior prefocatio matricis est illa que destruit anhelitũ in eo qꝺ apparet q̃uis necessarius sit aliquis anhelitus et fortasse apparet eo quod est sicut lana carminata suspensa coram anhelante ⁊ destruit etiã sensũ et motũ ⁊ assimilatur mor

ti.⁊ plurimū illius est cā spermatis.⁊ cā eius
quod de eo scm̄ ē ⁊ seqtur eā in difficultate il
la q̄ anhelitum destruit. Sed lenior ea ⁊ mi-
nor ē in gradu tertio q̄ facit accidere spasmū
⁊ tetanum ⁊ sincopi sine nocumēto in rōne
⁊ sensu.

De signis. Capitulum.xvii.

Quando appropinquat periodus hu-
iusmōi egritudinis accidit disnia ⁊ dif
ficultas anhelitꝰ ⁊ pulsus cordis ⁊ dolor ca-
pitis ⁊ vt loquatur secū ⁊ debilitas discernē
di ⁊ debilitas ⁊ pigritia ⁊ debilitas in cruri-
bꝰ ⁊ citrinas coloris ⁊ alteratio eius cū ꝑui-
tate sirionis sup dispōnē suā ⁊ qn̄qꝫ accidit
ex putrefactione calidi vaporis sitis. ⁊ qn̄ ad
ditur i ea accidūt subet ⁊ ꝑmistio rōnis ⁊ ru
bedo faciei ⁊ oculi ⁊ labij ⁊ egrediūtur ad ex
teriora ⁊ qn̄qꝫ claudit oculos ⁊ nō aperit eos
⁊ debilitatur anhelitus valde. Deinde absci
ditur ſm plm ⁊ imaginatur egra quasi aliud
eleuetur ex pectine eius ⁊ accidit stridor den
tiū ⁊ ꝑcussio eoꝝ ⁊ motus iuoluntarij ꝓpter
corruptionez lacertoꝝ ⁊ alteratur dispositio
eius ⁊ abscindit loquela ⁊ difficilis fit itellec
tus eiꝰ qđ loqtur deide accn̄t p̄cipue ex ea q̄
spermatica est sincopis ⁊ abscissio vocis ⁊ at
tractio cruriū ad supiora ⁊ appet sup corpus
ros nō cōis imo ꝑuus.⁊ qn̄qꝫ resoluit ad vo
mitum phl̄aticū purū ⁊ dolorē capitis ⁊ do-
lorē geniculi ⁊ dolorē dorsi ⁊ ad rugitū ⁊ ad
expulsionē hūiditatis ex matrice. Et qn̄qꝫ ꝑ
ducit ad peripneumoniā ⁊ ad sinantiā ⁊ apā
ta dorsi ⁊ pectoris.⁊ pulsus fit i ea in primis
tensus spasmosus rarus: deinde fit frequens
absqꝫ ordine ⁊ ꝓprie apud casū virtutis ⁊ pro
pinquitatem mortis ⁊ fit vrina similis loture
carnis aut fit sanguinea rubea. et menstrualē
quidem significat retentio menstruoꝝ. ⁊ sper
maticā significat elongatio spatij a coitu cum
desiderio ⁊ castitate. et menstrualē qn̄qꝫ cōse
qtur exuberatio lactis ⁊ corpus est grauius ⁊
sensus debiliores ⁊ dolores oculoꝝ ⁊ colli et
se.⁊ accidentia que sequuntur retentionē mē
struoꝝ p̄dicta sunt manifestiora ⁊ cū hoc hu-
moris dominantis in san. apparet dn̄ium. et
malitia sicut melācholici. ipse enim facit acci
dere alienatiōꝫ per cōitatem cerebri ⁊ sincopi
et fortem per cōitatez cordis ⁊ destruit anhe
litum per cōitatem amborū simul ⁊ per cōi-
tatez diaphragmatis. ⁊ phl̄aticus est grauior
⁊ quiectiora hꝫ accidentia.⁊ cholericus ē acu
tior et magis incolumis. Spermatica vero i
cipiet cum nocumento anhelitus ⁊ magnifi-
catur timor in ea magis q̄ꝫ in menstruali. Re
liq̄ vero accidentia nō apparent in ea.⁊ mul-
totiens quidem accidit ex hoc ꝙ obstetrix tan
git matricē eius spasmosam cōmotio et desi
derium quare descendat sperma grossū et sa
natur. et qn̄qꝫ expellitur illud exobuiatiōe sui
ipsius ⁊ inuenit requiem. et licet ipsa sit simi-
lis epilepsie in pluribus iudicijs in hoc ꝙ su-
bito accidit tn̄ inter ipsā ⁊ epilepsiā distinguit
retentio eiꝰ qđ eleuatur ex matrice et pectine
et ꝙ ratio nō minoratur valde et semper im-
mo in dispositionibus vehemētibus valde.⁊
qn̄ euadit p̄focata narrat plurimū eius quod
fuit in ea nisi sit maxima imoderata.⁊ spuma
nō currit sicut est cursus eius in epilepsia dif
ficili ex cerebro et si currit sedat egritudinē sta
tim ⁊ nō indiget qđ ab ea excuset ⁊ redeamꝰ
ad illud qđ monstrauimus i ca. epilepsie de
dr̄a. Dr̄a vero inter ipsā et apoplexiā est ma
nifestior et qūo nō quū sensus destratur i ea
ſꝫ plurimū integre et non fit gemitus. Dr̄a
vero inter ipsā et lethargiā est ꝙ cū ea nō est
fe. neqꝫ pulsus ē plerus vndosus ⁊ pricipiū do
loris eiꝰ i capite et ē color diuersus alteratus
et i lethargia ē fixus secūdū dispositionē vnā.

De cura. Capitulum.xviij.

Talius quidem esse cuius causa ē retētio
mēstruoꝝ oportet vt regatur si nō ē illic
albedo superflua ⁊ cā retentionis nō est mul
titudo humiditatis viscose cū phl̄omia ex ba
silica et ex saphena addendo in omni disposi
tione ex administratione prouocātiū mēstrua
et ꝓprie suppositoriū acutoꝝ mordicantium
os matricis et sunt sicut cordumeni et piper.
Euforbiū vero est valde forte in hoc faciēs
descendere menstrua statim et cōmotio oris
matricis et partiū vulue eius est cōferens ei
siue retentio sit mēstrualis siue spermatica. ip
sa enim facit declinare matricem ad inferio-
ra et ad equalitatem et preparat menstrua ad
ꝓuocationē. Et galia quidem est mirabilis
in in hoc et tine ex diureticis iuuatiue sunt. et
ꝓprie que fiunt ex keisin et fenugreco et seie
lini et sansuco abrotano et aq̄ thermaꝝ vtiles
sunt eis iteꝝ et oportet vt fiat phl̄omia ex ba-
silica partis que sequitur declinationē matri
cis Si aūt nō declinat ad latus imo cōtrahi
tur ad superiora tūc tibi superest vt phl̄omes
q̄ꝫcunq̄ꝫ duarum vis aut ambas. ꝙ si sense-
ris humiditates plurimas tunc administra

euacuātia eas ſicut eſt hiera ruffi ⁊ thedoricō ⁊ iteꝝ cuꝫ tu phlomaueris ⁊ euacuaueris ſā. fortaſſe neceſſarium erit tibi poſt ſeptimū ſol uere ventrē cū hiera diacolloquintidos ⁊ hie ra picra.⁊ quandoqꝫ erit neceſſariū vt iteres hoc ſuper eā.⁊ fortaſſe erit tibi neceſſariuꝫ vt euacues ⁊ in potu tribuas pilulas de tapſia ⁊ pilulas fetidas; deinde ponas ventoſas poſt tres dies ſuper dorſum ⁊ mirach.⁊ qūqꝫ ſup coxas ⁊ inguina.⁊ ſubtilia regimen ⁊ calefac inferiora cū fricatiōe ⁊ vaporationibus ⁊ vn ctionibus: deinde da ei in potu qđ ſit ſicut ca ſtereuꝫ ⁊ myrrha cū aqua mellis ⁊ ſagzenea ⁊ diamarte ⁊ diapiperеon ⁊ diacyminum. et ſerapinum cum aqua aneti aut aqua faſeolo rū rubeoꝝ ⁊ gariofili iuuatiui ſunt iteꝝ. ⁊ de potionibus bōis eſt vt ſumatur cymini quā titas galle ⁊ detur in potu cuꝫ aqua rute: aut aqua decoctionis agnicaſti ⁊ agaricum ē val de bonum in hac egritudine quando potatur cum vino ⁊ caſtoreum quandoqꝫ ſanat inte gre.⁊ ſimiliter blacte bizantie.⁊ ſimililiter ſqlla aut acetū eius cū ſorbetur aut oxymel eius acetoſum. Alſofir vero quuꝫ ex eo in potu ſu mitur eſt in eo ſanitas.⁊ iterum detur in po tu de eo pondus.ʒ.ij.aldeci in vino forti.⁊ po tus olei de kerua eſt valde iuuatiuus.⁊ iterū ſumat in potu ſuccum foliorum agni caſti cū vino ⁊ oleo.⁊ iterum ſumatur pondus.ʒ.i.op poponaci ⁊ tertia.ʒ.i. caſtorei detur i potu cū vino.eſt enim iuuatiuum valde diureticuꝫ.⁊ de emplaſtris ⁊ vaporatiōibus quecūqꝫ ſub tiliant ſan.⁊ faciunt euꝫ cholericum. ¶ Et de ſuppoſitorijs bonis eſt ſagzenee cum oleo de lilio quantitas auellane ⁊ ſuppōe collyriuꝫ ex aldeci cum vino.⁊ iterum ſumatur ſtoracis li quide.ōʒ.iij.piperis ture.amborū añ.ōʒ.i. adi pis anatis.ōʒ.iiij.ſe.vrtice.ōʒ.iiij. fiat ex eis li cinium ⁊ ſupponatur.⁊ iterum adminiſtretur ex cliſteribus ⁊ collyrijs factis ex eis que cale faciunt ⁊ prouocant ⁊ reſoluunt hūores groſ ſos ⁊ reſoluunt ventoſitatem. Si autem cau ſa eius eſt retētio ſpermatis tūc oꝫ vt nuptui tradatur ⁊ vſqꝫ ad illam horā oportet vt vtať exercitio ⁊ exiccatiuis ſpermatis ſicut ruta.et calamento ⁊ ſe.almaru ⁊ electuariorꝫ diacymi no cum eis que ſunt ſicut decoctio de radici bus oportet vt intromittat obſtetrix manus ſuas in vuluā eius inunctas oleo de lilio aut nardino: au l taurino ⁊ ꝯmoueat portā vulue ⁊ portam matricis motione plurima leui. et neceſſarium eſt vt aſſocietur ei cuꝫ delectatio ne dolor ⁊ ſit ſicut eſt diſpoſitio coitus. Ipſa enim fortaſſe expellet ſperma factuꝫ ⁊ ſanabi tur. ⁊ ſimiliter quum ſupponuntur res mor dicatiue cōmotionē facientes ſicut ſagzenea cum oleo laurino ⁊ ſicut. ʒʒ. ⁊ piper ⁊ cordu meni ſunt mirabiles in hoc. Et caue in hmōi diſpoſitione phlomiam immo adminiſtra in hac diuiſione que excitāt caliditateꝫ ⁊ cura cu ratione ſincopis.⁊ confert ad illud ⁊ acciden tia eius mala confectio noiata confectio iuua menti qm̄ iuuamentum eius eſt mirabile ve hewens ⁊ ſagzenea ⁊ mithridatum ⁊ medica men de muſcho ⁊ tyriaca ⁊ ſi timetur de me dicamie muſchi ⁊ mithridato q̄uis ſit in eis commotio ſpermatis tamen confortatio eoꝝ quam faciunt cordi.⁊ nature ad expellendum reſiſtit illi.⁊ vincit ipſum ⁊ ſerapinum ⁊ gario fili mirabilia ſunt etiam.

¶ De regimine eius cū cōmouetur. Ca.xix.

Oportet vt fundatur ſuper caput oleum odoriferum confortatiuum calefactū val de ſicut oleum nardinū aut oleuꝫ de ben ⁊ in cipe ad faciendā cōmotionem predictā ⁊ pro prie cum facientibus pruritum mordicatiuuꝫ ⁊ ſupponantur collyria peedicta ꝓuocatiua ⁊ ſuppoſitoria trahentia matricem ad inferio ra ſicut glia ⁊ olea odorifera ſicut oleum de ben ⁊ ſambacinum ⁊ ſicut oleum alacuben ⁊ oleum de folio ⁊ reliqua olea odorifera acuta ad que declinat matrix ⁊ cum hoc eſt in eis ſubtiliatio ⁊ prouocatio.⁊ ſimiliter ſuffumiga eam ſubtus cum muſcho ⁊ xiloaloe ⁊ ſuffumi ga eam cum muſcho contrito ſuper lapides ignitos ⁊ lini cum colohe ⁊ algalia ⁊ tene an helitum eius ⁊ nares ipſius ⁊ moue ad vomi tum cum penna intromiſſa i gutture eius. Ip ſa enim inuenit cum vomitu requiem.⁊ leui tatem ⁊ fac eam ſternutare ⁊ fac eam odora re fetida ⁊ fac adhercre inferioribus eius ven toſas plurimas trahentes ſan.⁊ matricem ad inferiora proprie ſuper emunctoria ⁊ coxas aut ſuper illud quod eſt contrarium parti de clinationis ſi fuerit declinatio vt trahatur matrix ⁊ ſan.ad iferiora ⁊ frica pedes eius for titer ⁊ fac adherere anchas eius ⁊ pectineꝫ ip ſius ⁊ coxas ⁊ crura ⁊ ſtringe eas ligādo a ſu perioribus ad inferiora ⁊ ſuffumigetur cum eis que ſunt ſicut oleum alrazaki ⁊ medicine calide rubificantes i quibus ſit quod ſit ſicut euforbium ⁊ ſuppōe ano eius ſicut ea que re

soluūt ventositatem.et lini sēdm iterū cū eis ꝛ voca eā ꝛ cōmoue. Quū ergo fiunt ei omnia illa et nō redit ei anhelitus eius tunc necessariū est vt effundatur oleū feruens super caput ei⁹ aut cauterizetur sinciput eius si nō fuerit excusatio inde.ꝛ quandoqꝫ euadit cuꝫ phlobotomia et caue ne ei des in potu vinuꝫ quoniaꝫ aqua est ei conuenientior et carnes crossas et ea que addunt in carne et spmate.

¶De hemorroidibus ꝛ bothor ꝛ moro que apparēt in matrice ꝛ clauo. Capitulum.xx.

Quādoqꝫ eueniūt in matrice hemorroides ꝛ accidit quādoqꝫ in ea sicut morū sicut dictum est in masculis. Et qñꝫ apparent super eā bothor diuerse quare quedā dicūtur albase qm̄ sunt similes capitibus albasce.ꝛ qñqꝫ sunt albe. Et qñqꝫ apparēt super eā bothor vt veruce aut claui successiōe ragadiaꝝ ꝛ successiōe apatum duroꝝ.ꝛ nō ē possibile vt sanentur hemorroides nisi que ex eis sunt extra matricem ꝛ parum sanantur facte in ꝓfundo.ꝛ qñqꝫ sequitur illam cuius menstrua retinentur apparitio hemorroidarū in ano suoꝝ in eo qđ apparet de matrice sua nā speratur ꝙ aperiātur ꝛ mundificētur ꝛ fit cū eis securitas ab egritudinibus difficilib⁹ q̄s facit retentio menstruoꝝ.ꝛ possibile est vt appareant hemorroidides ꝛ similia illis in speculo cui opponitur vulua fm̄ modū quē diximus in capitulo ragadiaꝝ.ꝛ quū imprimuntur in speculo nō euacuātur gn aut appareāt in hora doloris ꝛ est hora retentionis menstruoꝝ eius ꝛ videātur rubee dure.aut i hora getis ꝛ videātur detumefacte.ꝛ illud ē apud cursū ei⁹ qđ currit ex eis ꝺ re nigra sicut fex.

¶De curationibus hemmorroidaꝝ. Ca.xxi.

Iste hemorroides non dolent nisi ꝓpter vehementiam inflationis caꝝ ꝛ soliditatis earum quare oꝫ vt liniantur ꝛ preparentur ad curendum.ꝙ si non iuuantur per hoc hemorroides non sunt late ample non est excusatio quin administretur ferrum ꝫꝫ modū quem diximus in administratione hemorroidarū ani cum calib noto.ꝛ illud est quuꝫ sunt extra matricem.Quum ergo inciduntur ponantur super incisuram atrimentū ꝛ alumen ꝛ cortex turis ꝛ que sunt similia illis.Quñqꝫ voluntas est vt fiat illud intromittatur mulier in domo frigida ꝛ incidatur illud ex ea in ipsa.ꝛ p̄cipiatur ei vt subleuet pedes suos ad parietatem duabus horis ꝛ faciat ad herere dorso suo ꝛ pectini ꝛ matrice sue pannos infusos aquis stipticis infrigidatos niue.ꝛ si forsam sanguis non abscinditur tunc pōe super pectinē ꝛ super dorsum ꝛ que secūtur ipsum ventosas adherentes ꝛ suppone lanā infusaꝫ in aqua decoctionis stipticoꝝ in qua sūt dissoluta acatia ꝛ hypoqstidos ꝛ litium ꝛ similia ꝛ fiat vt sedeat in aquis stipticis.ꝛ si fuerit hemorroides late ample tunc nō labores ad incidendū eas.sed administra super eas exiccatiua fortiter retinentia sāguinē sicut sūt pāni infusi succo berberis aut acetose super qđ puluerizata sunt litium et acatia et similia ꝛ ligentur extrema eius cum strictura ꝛ precipe vt dormiant fm̄ figuram seruanteꝫ illud quod suppositum est ꝛ rege eam regiminē fluxus san.superflui ꝛ de lenificatione caꝝ ē vt sedeat mulier in aquis quibus decocta sunt lenificātia sicut altea ꝛ camomilla ꝛ fenugrecum et se.lini et melilotum et administra super eas ex oleis sicut oleū de pice ꝛ de lilio et oleū de meliloto.Sedeat habēs eas in decoctiōe fenugreci ꝛ lēificātiū cū aliq̄ oleo et supponāt pessaria fcā ex isopo et nitro ꝛ resina.

¶De ad addita ꝛ lōgitudie allakic ꝛ appatōne sicut virga ꝛ rei nominate sursus. Ca.xxij.

Quandoqꝫ oritur in ore matricis caro addita.ꝛ quandoqꝫ apparet super mulierem res que est sicut virga cōmouens sub coitu.ꝛ qñqꝫ aduenit ei vt faciat cum mulieribus simile quod fit eis cum quibus coitur. qñqꝫ est illud bataꝝ magnum. Et sursus quidem ē caro additta orta in ore matricis que qñqꝫ prolongatur.ꝛ quandoqꝫ prolongatur.ꝛ quandoqꝫ abbreuiatur ꝛ non prolongatur nisi in estate ꝛ abbreuiatur in hyeme. et summa quidem medicoruꝫ testificatur illud sicut Archigenes ꝛ Ga.negat illud medicus.

¶De cura. Capitulum.xxiij.

Virge quidem ꝛ albatara curatio est incisio post conuersionem eius super ceruicem suam et retine ventrem eius ꝛ incidatur illud ex profundo ꝛ ex radice vt non accidat fluxus san. Carnem vero aliam fortasse possibile est curare cum medicinis corrodentibus carnem de illis que administrantur in ca.suo.ꝛ fortasse non est excusatio quin incidatur ꝛ tunc currit cursu hemorroidaꝝ.ꝛ sursus quidem ligatur cum filo ligatura stricta ꝛ dimittitur duobus diebus aut tribus.ꝛ fortasse minuitur dimissio eius ita donec putre

fiat ⁊ incidatur vt minoretur cursus san.

De aqua in matrice. Capitulum.xxiiij.

Quandoq; aggregatur in matricibus mulierum aqua ⁊ prefocatur ea.

De signis. Capitulum.xxv.

Signa sunt ꝙ antecedit retẽtio mẽstruorum ⁊ multiplicatur rugitus in vẽtre ꝓpric quum mouetur ⁊ ambulat ⁊ accidit in inferioribus ventris apostema molle. Et quandoq; fit sicut hydropica ⁊ multiplicat cursus humiditatis aquose. ⁊ quandoq; existimat ꝙ sit ꝓgnans. ⁊ quandoq; est vulua eius i hoc vt prouocatur ab ea aqua plurima subito.

De cura. Capitulum.xxvi.

Curatio eius est vt administretur phlotomia si idiget ea ⁊ exercitiũ ⁊ vt faciãt eã sedere in rebus prouocantibus aquositatẽ fortis prouocationis ⁊ res que administrãtur in emplastris hydropisiis donec maturetur deinde approximentur ei prouocãtia mẽstrua cũ fortitudine ⁊ dentur in potu prouocantia vrinam. et non est malum si clisterizetur clisteribus hydropicoꝝ ⁊ cũ collyrijs prouocãtib⁹ aquã ⁊ mẽstrua et suppositio hellebori albi cõfert ei ⁊ extrahit aquã plurimaꝫ.

De inflatione i matrice ⁊ cognitione eius. Capitulum.xxvij.

Quandoq; ẽ causa prima in hoc vt eueniant iflatio ⁊ ventositas in matrice ꝑcussio aut casus ⁊ sicut illud quare debilitatur complexio eius. Et quandoq; est difficultas partus ⁊ conuersio oris matricis aut frigus fecit ei superuenire oppilationem oppilãdo os matricis coarctando ventositatem in vacuitatũ eius aut in vacuitate villorum ipsius aut in angulis eius. ⁊ illa que est in vacuitate est debilior deinde que est in angulis postea que est in concauitate. quandoq; fit fortis virtus retentionis ventositatis in matrice ⁊ villis eius vsquequo consequitur dolor extensus ad pectineꝫ ⁊ dilatatur in inguinibus ⁊ eleuatur vsq; ad coxas ⁊ vsq; diaphragma ⁊ stomachum ⁊ habet vocem sicut est vox tympani ⁊ hydropisis tympani panitis. et quandoq; est permutabilis et associantur ei pulsio ⁊ pulsatio et punctio et punctura quam vaporationes cum virtutibus caliditatis sedant et redit cum reditu frigoris et compressio permutat eam in rugitum et augmentatur cum ea pectinẽ. et fortasse remanet hec ventositas spatio vite. Et existimant quidam ꝙ dominium matricis super sperma resoluit hanc ventositatem quasi nõ sit.

De cura. Capitulum.xxviij

Confert ad illud potus logodiõ ⁊ sagzenea i aqua radicũ ⁊ semis post euacuationẽ materiei faciẽtis illud a corpe ⁊ a mrĩce cuꝫ eis que sunt sicut hiera archigenis ⁊ oleũ alkekengi iuuatiuum est valde ad hoc. ⁊ qñ supponũtur collyria ex eis que sunt sicut bdellium ⁊ xilobalsamum. ⁊ se. eius cũ oleo nardino ⁊ oleo de ruta ⁊ qñ embrocatur cuꝫ oleo de ruta ⁊ oleo de anetino ⁊ qñ ponũtur suꝑ matricem emplastra facta ex eis q̃ sunt sicut ruta ⁊ se. agni casti ⁊ ciminũ ⁊ centaurea ⁊ alberengesit ⁊ sansucus ⁊ anisũ ⁊ calamentum ⁊ cassia ⁊ amcos ⁊ reliqua semina. ⁊ qñ fit vt sedeat i aquis in quibus sunt decocte medicie emplorũ ꝓdictoꝝ. ⁊ qñ fiunt cũ spẽbus calidis. ⁊ qñ apponũtur pectini ⁊ matrici ventose cum igne.

De ventositate matricis non inflante. Capitulum.xxix.

Sentit hñs eã q̃si sit res in ea inuoluta suspẽsa ⁊ videt sepationem doloris permutari.

De cura. C.xxx.

Cura est vt sumat oi die. ʒ.i. ⁊. ʒ. ⁊ ð dia marte cũ. ʒ.i. cimi. ⁊. vi. ʒ. vni⁹ masticis.

Fen.xxii. de egritudib⁹ in extremitate mẽbrorum que est duo tractatus.

Tractatus primus de eo quod accidit eis de nocumentis quantitatis ⁊ situs.

De forma zirbi ⁊ duorum siphac. C.i.

Oportet vt scias ꝙ suꝑ ventrẽ post cutem sunt duo panniculi quorum vnus nominatur siphac et comprehendit intestina et calefacit ea sua spissitudine et ventositate et comprehendit lacertos et secundus est interior ⁊ nominatur heriteron et nominatur rotundus: quoniam quando singularis fit ab eo quod tegit ipsum sicut sphera super quã sunt sammc et additionis molles et foramina et continuatur desuper velamini et processio eius est ex supremo et subtilius sub cute ventris ⁊ panniculo eius et adherent ei duo ex lacertis ventris dexter et sinister adherẽtia vehemẽti deinde continuatur post eos ambos velamini in partibus eius carnosis continuatione vnctiõis post continuationẽ suã cũ stõ et post ꝯfirmationẽ et soliditatẽ substãtia eius

⁊ illa continuatio eſt continuatio dilatata ve
rum ipſa quū continuatur ep̄i eſt ſubtilis val
de ⁊ eſt.ei in eleuatione ſua ad ſtō̄m ⁊ in refle
xione ſua deſcendendo ab eo firmitudo cum
oppoſitione venaꝝ ⁊ arteriaꝝ magnarum ſu
ſpenſaꝝ cum eo ⁊ deſcendit ſubtus ⁊ fit zirbū
⁊ currit ſuper plurimum alberiteron ab infe
riori de ſubtilibus lacertis dilatatis ſuper vē
trez tunica vna. ⁊ forſitā exiſtimat̄ ꝙ ſit pars
eius propter continuationem eius ⁊ ſimilitu-
dinem ſuam cum eo ⁊ in neruoſitate. Quum
ergo ſingularis fit ab eo alberiteron eſt ſubti
lis texture valde ⁊ ille eſt alberiteron vrine ⁊
ſubtilius eius ⁊ purius ipſius eſt apud epiglo
talem ⁊ ortum panniculi intrinſeci ⁊ coſtaruz
ex hoc pāniculo. ⁊ iuuamentum huiuſmodi ſi
phac eſt replere quod eſt inter lacertoſ vētris
⁊ inteſtina ⁊ ſtringere locum ⁊ prohibere ſuꝑ
fluitates ne cadant in locis vacuis cum adiu
torio diaphragmatis qđ eſt poſterius ⁊ ꝯpri
mere poſterius inteſtina ⁊ viſcera euacuātia
ſuperfluitates cū ꝓxima ſūt ad expellēdū qđ
eſt in eis de fece ⁊ aq̄ hydropiſis ⁊ vrina aut
ꝓhibere iflationē vehementē ⁊ ligat viſcera
ligamento forti ⁊ eſt in dorſo ſicut res vna. et
lacerti omnes poſterius ſuper carnem glādo
ſam quaſi ſubſtratā ⁊ venis magnis ⁊ meati
bus ⁊ continuatis inter inteſtina ⁊ ſtō̄z. Qui
dam vero dicunt non pertrāſit vt dicatur ꝙ i
ſiphac ſint genera villorum conteſtorum ſm̄
partes notas villorum qui ſunt inſtrā virtu-
tum trium naturalium. ⁊ iſti quidem non eſt
poſſibile vt dicāt illud in tunicis venarū ⁊ ve
ſice ⁊ matricis niſi de aliquo pāniculoꝝ imo
eſt corpus ſingulare. ⁊ iſta duo velamina tuta
mina ſunt viſcerum concauitatis inferioris.
Quūqꝫ perueniunt ad pectinem fiunt in eis
duo foramina ſtricta quaſi ipſa ambo ſint ꝑ
que trāſit lūbarea dextra ⁊ ſiniſtra in eis in-
ſeparabilia dōec fiāt ſicut due ciſte duoꝝ ouo
ruz ⁊ ſub duobus velaminibus. ⁊ eſt zirbū. zir
bū quidē eſt compoſitum ex duobus panni-
culis quorū vnus cooperit aliū iter quos ſūt
arterie plurime ⁊ vene pauciores eis. ⁊ figu-
ra eiꝰ ē ſicut ciſtis ⁊ ē ligatū cū ſtō̄ ⁊ meſarai-
cis ⁊ cū colō ⁊ eius ꝓceſſio eſt ex eo qđ deſcē
dit ex ſuperfluitate beriteron apud ſtō̄z ⁊ duo
denū ⁊ eo quod aſcēdit ex ſuꝑfluitate eius. ⁊
apud pectinē. Primū ergo qđ occurrit de vē
tre. eſt cutis: deinde ſub ipſa eſt pāniculus pri
mus ⁊ nominatur aggregatio coruz mirach

deide ſunt lacerti poſtea beriteron. deinde zir
bum deinde inteſtina.

¶ De ruptura ⁊ his q̄ aſſimilāt̄ ei. Capꝫ. ij.

Ruptura fit per ſolutionē pāniculi a ſin-
gularitate ſua ⁊ caſū fiſſure in eo quē pe
netrat corpus qđ fuit cōprehēſū i eo ante ſciſ
ſurā aut ꝓpter dilatationē ſtricture in meatu
aut ſolutionē. ⁊ quū accidit illud taliter ꝙ qñ
incedit penetrās peruenit ad teſticulos ⁊ no-
miatur ramex ⁊ hernia qđ aūt eſt preter hoc
nominatur nomine cōitatis hernia teſticuli ⁊
varices eius ⁊ durities ipſius. ⁊ durities qui
dē folliculi teſticuloꝝ cadit i zirbo. accidit eni
qñz vt dilatentur duo foramina predicta pro
pter debilitatez eoꝝ aut diſrūpatur ⁊ egredi-
tur qđ ſequitur ea de hūiditate glutinoſa aut
humoroſa aut mollificatiua aut ꝓpter adiuto
riū ex ꝑcuſſiōe aut motu aut caſu aut retentio
ne ſpermatis moti ⁊ ꝓhibiti ab expulſiōe aut
aſcenſiō mulieris ſuper viꝝ aut labore anhe
litus in coitu et proprie ſuper repletionē. ⁊ ſi-
militer coitu ſuꝑ nauſeatiuā ſacietatez ⁊ ag-
gregationē vētoſitatis ⁊ egōniſ i vētre q̄re de
ſcēdit aut zirbū aut velamē ⁊ inteſtina. ⁊ pro
prie monoculū qm̄ ē ſolutū nō ligatū aut hu
miditates que effunduntur ad eos ex expulſio
ne nature aut generantur apud eos propter
frigus ipſoꝝ ⁊ conuerſionem ſan. ad aquoſita
tem ⁊ fortaſſe accidit ei pāniculus proprius. ⁊
qñqꝫ eſt propter humiditatem ſanguineam ⁊
feculentā vbi eſt cauſa eius percuſſio aut ca-
ſus aut ventoſitas inflatiua. ⁊ qñqꝫ cōfert cu
ratio cum ferro. ⁊ qñqꝫ naſcitur illic caro ad-
dita. ⁊ qñqꝫ igroſſatur oſeū aut induratur ex
apoſtemate aut pinguedine quare aſſimilan-
tur ramici ⁊ nominatur hernia carnis. ⁊ qñz
eſt ſimiliter in inguinibus. ⁊ qñqꝫ inflātur ve
ne eius ⁊ nominatur hernia varicoſa. ⁊ qñqꝫ
mollificatur mollificatione vehementi abſqꝫ
ruptura quare prolōgatur ⁊ aſſimilatur her
nie itex. Et qñqꝫ accidit ruptura ſuper teſti-
culos et peruenit apud inguina. et qđ ē ſupra
ea in ſumine eſt maloꝝ accidētiū et i duobus
emunctorijs. Et illa que accidit ſupra ſumē ē
parūper raro ſꝫ comparationē ad alias qm̄
ille locus ſuſtentatus eſt lacertis et qđ ſub eo
ē, tuetur extremitatibus lacertoꝝ et quādoqꝫ
accidit ſumini augmentuz. et eſt de genere ru
pture iterū. et omne qđ eſt ex ruptura ſuper
ſumen eſt maloꝝ accidentium q̄uis ſit parue
additionis et non dolēt in pricipio qm̄ expul

sum in ea sunt intestina minuta ⁊ sunt exp̄ssa
coarctata ⁊ coarctāt fecē ⁊ euomit eaȝ ⁊ ē de
gn̄e ileos ⁊ ingctudine eius ⁊ angustia ipsius
verū illa q̄ ē subtus ē magis susceptibilis di
latatiōis ⁊ magis incedēs i additiōe ⁊ nō do
let i pn̄cipio. ⁊ scias ꝙ ramex itestioꝝ ⁊ ȝirbi
est egritudo fortis difficilis q̄ntuis sit pua. Et
ramex aque ē egritudo facilis ⁊ si sit magna.

¶ De signis. Capitulum. iij.

S Ignū āt cōe rupturis ē additio appens
⁊ sentit̄ iter siphac intrinsecū ⁊ iter mi-
rach ⁊ additur ei⁹ apparitio apud motū ⁊ cō
prehensionē anhelitus. ⁊ eius q̄ est ꝑꝑ dilata
tionē meatus signū est ꝙ appet paulatim in
oseo absq̄ȝ motu laborioso ⁊ vociferatione ⁊
alijs ⁊ ē ramex testiculi. qd̄ āt ē ꝑꝑ illud qd̄ ē
supra ē ꝑꝑ disruptionē ꝓculdubio ⁊ nō ꝯfert
ei exiccatio. Et signū eius q̄ ē ex intestinis pe
netrātibus i scissurā ē redditio eius cū veloci
tate cū resupinat̄ ⁊ sensibilitas rugitus ⁊ pro
prie cū premit̄. ¶ Illā vero q̄ fit ex ȝirbo ⁊ si-
phac significat aduētus eius paulatim ⁊ ē ad
ꝓfundū cū eq̄litate i situ. ⁊ nō sentit̄ in illa ra
mice rugitus ⁊ s̄ȝ p̄lm ē q̄ntitatis pue in q̄nti
tate ꝓfunditatis. ⁊ qn̄ȝ egredit̄ totaliter ⁊ hēt
q̄ntitatē magnā ⁊ ē difficilis sanationis sicut
hernia itestini veꝝ eius tactus nō ē diuersus
a tactu hernie intestini ⁊ vētositatis ⁊ reditio
eius q̄ ē ex itestino ⁊ ȝirbo difficilior ē q̄ȝ vē-
tose. ⁊ ramex qdē aq̄ cognoscit̄ ꝑ tactū ⁊ tēsio
nē osei ⁊ ꝑ splēdorē ⁊ lenitatē ⁊ ipsa iterū nō
redit ⁊ nō igredit̄. Et hernie vētose cognitio
est qm̄ inflatio vētosa manifesta est. ⁊ vētosa
qdē redit absq̄ȝ cōpressione plurima ⁊ dolo-
re. ⁊ qn̄ȝ redit in dispōne ⁊ resupinatio nō fa
cit eā velocioris reditus q̄ȝ hora alia. Iudiciū
nāq̄ȝ eius i resupinatiōe ⁊ nō resupinatiōe si
mile ē cū nō sit grauitas ei nȝ lubricitas. sed
in ea q̄ ē ex intestinis ē diuersum qm̄ ē apud
resupinationē facilior parū. ⁊ qn̄ȝ accidunt ex
ea dolores vehemētes ꝑpea ꝙ ostēdit oseuȝ
⁊ qn̄ȝ cōprimit testiculū ⁊ carnose signū ē ꝙ
est i ipso oseo nō intra ipȝ ⁊ ē cum duritie ⁊
grossitie ⁊ diuersitate vic. ⁊ qn̄ȝ ē ex lapideita
te apatis duri ⁊ noiatur buris. ¶ Hernia ve
ro varicosa cognoscit̄ ex venis repletis et ex
corrosione vrinali i ea cū mollificatione testi
culoꝝ ⁊ ꝓhibitiōe a cursibus ⁊ motib⁹. ⁊ illā
q̄ est in arterijs tactus cū digitis cōphendit.
⁊ illam q̄ nō est in eis imo in venis nutrien-
tibus illa membra nō comprehendit tactus.

¶ De cura. Capitulum. iiij.

R Egimē qdē vniuersale habētib⁹ ruptu-
rā est dimittere repletionē et dimittere
motū plurimū ⁊ saltus ⁊ incessum subituȝ et
coitū. ⁊ deterior illaꝝ dispositionū est illa q̄ ē
super repletionē. ⁊ oȝ vt dimittat cibos infla-
tiuos ⁊ nō multū vtatur potu aque ⁊ dimit-
tat oēs res mollificantes ita ꝙ etiā balnea. ⁊
quū comederit resupinetur. ⁊ sit quū sedet cō
strictus circa rupturā ⁊ apud coitū ꝓpe. et sit
coitus eius apud lenitatē vētris eius. ⁊ scias
ꝙ intentio in curatione rupture est cōsolida-
tio scissure si possibilis est: aut cōseruatio eius
ne addatur ⁊ exiccatio eius quod mollificatū
est ⁊ dilatatū ⁊ reductio ei⁹ qd̄ descēdit i ipsa
si ē ȝirbū aut intestinū ⁊ resolutio eius qd̄ ag
gregatū ē in ea si ē aq̄ aut vētositas ⁊ ꝓhibi
tio materiei q̄ extēdit eā. ⁊ si nō resoluit̄ p̄pa
ratio fiat i eius extractiōe amplius cōsolida-
tio scissure aut ꝯseruatio eius vt nō addat̄ fit
cū medicinis glutinationē faciētibus cōfortā
tibus in q̄bus est stipticitas. ⁊ q̄nto magis est
scissura minor est ꝯsolidatio facilior. ⁊ qn̄ȝ fit
iuuamētū i ea cū cauterio ⁊ eius exiccatio fit
cuȝ medicinis resolutiuis. ⁊ reductio eius qd̄
descendit fit cū strictura ⁊ ligatura. verū reso
lutio eius qd̄ aggregatū est fit cū emplastris
facientibus hydropisim ⁊ que sunt eis simi-
lia. Et ꝓhibitio materiei fit cū euōne ⁊ equa
tione cibi ⁊ ei⁹ extractio fit cū medicinis adu
rentibus cum fortitudine ⁊ operatione ferri.

¶ De curatiōe rupturaꝝ itesti ⁊ ȝirbi. Ca. v.

S I est amboꝝ descēsio ad oseū possibilis
est eoꝝ reductio verū fit difficilis s̄ȝ cō-
paratione reductiōis amboꝝ i ruptura q̄ est
desup. illud eni fit facile cū resupinatiōe ⁊ q̄li
bet cōpressione cū manu ꝙ si addatur ruptu
ra incipiatur i desiccādo illud qd̄ dilatatuȝ ē
ꝑꝑ hūiditatē ⁊ adunādo qd̄ scissuȝ est ⁊ inge
nietur i cōsolidatiōe eius. ⁊ cū sit inobediens
ad redeunduȝ fiat vt eger sedeat in aq̄ calida
⁊ emplastret̄ ruptura cū lenitiuis aut vapore
tur cū pāno calido tādiu donec redeat deide
stringatur suppositis medicinis aggregatio-
nē facientibus ⁊ dimittatur tribus diebus ⁊
sit resupinatus. ⁊ fit strictura cū inuolutioni-
bus quadratis ⁊ inuolutiōibus p̄paratis ad
aggregādū labia scissure. et qn̄ȝ cauterizatur
s̄m hāc stricturā ⁊ p̄parationē ⁊ nō admini-
strentur inuolutiones spice qm̄ ipse dilatant
maxime: aut necessaria ē cōsolidatio ⁊ nō oȝ

vt approximēt huic rupture ferrū oino. ⁊ me
dicine q̄ bibuntur qbus iuuātur habentes ru
pturā sunt sagzenea ⁊ decotio nuc.cupressi. ⁊
ꝓprie in qbus dissoluta sunt sagzenea ⁊ dia-
cyminū.⁊ oꝫ vt administrentur in ea empla-
stra q̄ sup scissurā administrantur postq̄ȝ ag-
gregata sunt labia scissure ⁊ tracta sunt duo
oua ad supiora ⁊ expleta ē reductio eius qd̓
descendit.⁊ de istis emplastris est illud quod
fit ex sauina ⁊ nuce cupressi ⁊ cupressi folijs.
Ipsa eni sunt radices emplastroꝝ sup pluri-
mū iuuamenti quorum est cōuenientia. ⁊ de
emplastris conuenientie est illud quod fit ex
bdellio ⁊ dragaganto ⁊ gūmi arabico ⁊ gluti
no pisciū ⁊ glutino corioꝝ ⁊ tuberibus siccis
⁊ carnibus cācroꝝ ⁊ rosis cū capitibus suis
⁊ oibꝰ stipticis ⁊ mastice ⁊ myrto sicca ⁊ mes
excorticatis ⁊ alteid ⁊ folijs altee de mecha ⁊
alumine iameni ⁊ sumach et fructu tamari-
sci ⁊ magra ⁊ cētaurea ⁊ aloe semegenio. De
scriptio alia emplastri.℞.āmoniaci ⁊ turis ⁊
aloes semegenij ⁊ dabac oiuꝫ añ.ʒ.iij.bdellij
pōdus.ʒ.ij.acatie ⁊ sarcocolle amboꝝ añ.ʒ.i.
terātur in mortario ⁊ madefiant in principio
noctis cū aceto:deinde terātur in mane cum
aliq̄ȝtulo sauine ⁊ ibibatur ex eis cottum ⁊ po
natur sup locum ⁊ stringatur ligādo. Empla
strū lene.℞.masticis ⁊ sarcocolle et turis par
tes equales ⁊ aggregentur in vino de passis
⁊ liniatur sup pergamenū de pāno ⁊ stringa
tur.⁊ simile illi est illud q̄ d̓ fit ex aloe ⁊ gluti-
ne ⁊ ture.⁊ iterū sumatur nux cupressi ⁊ tus ⁊
acatia ⁊ balaustie ⁊ sarcocolla ⁊ san. dracōis
⁊ litiū ⁊ myrrha ⁊ galle ⁊ sauina equali men
sura ⁊ terātur bene et cōficiantur cū gūmi et
fiat vt adhereāt ouo:aut in quocūq̄ȝ loco fiat
ruptura donec cadāt. Empl̄m bonū qd̓ q̄ñȝ
cōsolidat rupturā infantiū.℞.corticū grana-
toꝝ pondus.ʒ.x.gallarū imaturarū.ʒ.v.deco
quātur cū vini stiptici.ōȝ.v.decoctione vehe-
mēti ⁊ reducātur intestina ad supiora ⁊ em-
brocetur locus cū aq̄ frā ⁊ inuiscet̄ hoc empl̄ȝ
⁊ nō soluat̄ nisi trāsacta hebdomoda aut i oi
bus.x.diebus semel. Empl̄ȝ mirabile sumā
tur masticis corticis turis nucis cupressi et
myrrhe ⁊ glutinū pisciū ⁊ sarcocolle omniuȝ
ptes eq̄les dissoluat̄ glutē cū aceto vini ⁊ ag-
gregētur cū eo medicine ⁊ fiat ex eis empl̄m
⁊ fortasse sufficit infantibus empl̄m qd̓ fit ex
balaustijs ⁊ psilio ⁊ radice lilij siluestris.⁊ for
tasse sufficit tibi vt facias empl̄ȝ cū lenticula
aq̄ q̄ ē de gn̄e herbaꝝ nascētiū i aq̄ ⁊ fortasse
sufficit vt liniat̄ coꝝ rupture cū bdellio disso-
luto i vio ⁊ oleo sambacino aut cū castoreo ⁊
ꝓp̄e q̄ñ ē aquosa.⁊ iterū fortasse sufficit cū sa
uich de ordeo.

De ruptura aq̄. Capl̄ȝ. vi.

Quādoq̄ȝ cūat̄ aquositas eius cū bezel
gradato.⁊ q̄ñȝ cūat̄ cū empl̄is extrahē
tibus aquositatē ⁊ post illud q̄ñȝ fit cū ferro
⁊ medicinis acutis calefaciētibus illud qd̓ se
quit̄ rupturā ex siphac q̄re cōstringit̄ ⁊ nō de
scēdit aquositas. In opatione vero q̄ fit cum
bezel ⁊ phl̄omo oꝫ vt eleuētur testiculi ad su-
periora ⁊ elōgētur valde ab oseo postq̄ȝ obli
quatus ē pectinē ⁊ pars eiꝰ vt elōget̄ ab infir
mo ⁊ vt resupinet̄ sup lectū aut sup locū in q̄
sedent hoies.⁊ fiat vt sedeat ancilla a dextra
eius extēdens virgā eius ad supiora. Deide
phl̄omet̄ cū phl̄omo lato ⁊ caue ne phl̄omes
aliqd de cōmissura sȝ dextra pte aut sinistra:
deide scinde fugiēdo cōmissurā ⁊ stude tādiu
donec descēdat tota aquositas ⁊ euacuas eā
deinde tibi inest electio si timueris reuersio-
nē ⁊ repletionē eiꝰ post ip̄s vt reiteres cura-
tionē si volueris cū bezel.⁊ si volueris caute
rizabis ⁊ cauteriū fit hoc mō. Sume ferrum
subtile i quo sūt vncini ⁊ igniatur sicut ignit̄
cauteriū ⁊ liga testiculos q̄ȝto lōgius poss̄e ē
a locis ⁊ reuolue cauterium ab oseo ita vt nō
inueniat testiculū ⁊ inueniat oseū ⁊ alberite-
ron ⁊ cōstringat ⁊ calefaciat ip̄ȝ q̄re nō igre-
diatur ip̄ȝ aq̄ post illud. et ꝙ dilatet meatū ē
eni melius:deinde cura crustas ⁊ cōsolida ⁊
fortasse incidis ex heriteron aliqd deinde cau
teriza ip̄ȝ ⁊ pone sup scissuras stiptica ⁊ ꝓhi
be egrū potare aq̄ȝ. Empl̄a vero ad ramicē
aq̄ sūt ex gn̄e emploꝝ hydropisis et splenis.⁊
sicut si sumat̄ si staphisagria et cyminū et ag
gregentur cū passis rubeis enucleatis aggre
gatiōe facta cū cōtritiōe et fiāt sicut vnguētū
et emplet̄ cū eis.et iterū sumat̄ pip et grana
lauri et baurach et cera et oleū antiquū ⁊ fiat
ex eis vnguētū et emplet̄ cū eo.et iteꝝ sumat̄
cinis q̄rcus et cōficiat̄ cū oleo ꝯfortato cū de
coctiōe et emplet̄ cū eo. ē eni iuuatiuū vald̓ ⁊
sumāt̄ nitri.ʒ.xxx.et cere.ōȝ.vij.olei.ōȝ.vi.⁊ pi
peris q̄ñ bonū ē et granoꝝ lauri grana.lxxx.
fiat ex eis empl̄ȝ adherēs.⁊ bdelliū arabicū sa
nat testiclos ⁊ q̄ñȝ r̄soluit ramicē aq̄ pueroꝝ.

De cura rupture ventositatis. Capl̄m. vij.

Regimē in hoc ē vt deuitet inflatiua ex
oleribus ⁊ grāis et repletionē supfluā

perducentē ad rugitū et ad malitiā digestio-
nis et potū vini misti et vinū crudū inflatiuū
et sumat in potu medicinas resoluētes vēto-
sitatez sicut diacyminū et sagzenea et trifera
magna ⁊ totū illud cū decoctiōe galāge. Cō
fectio ad eos bona. ℞. folioꝝ rute sicce et iso
pi et cymini et ameos et se. agnicasti et bau-
rach et calamēti oiuz ꝑtes eq̄les et epithymi
q̄ztū oia cōficiātur cū melle et fiat emplastrū
cū ruta et cymino et calamento et agnocasto
et acoro et bac. lauri et sansuco ⁊ cera ⁊ stora
ce. et sint olea q̄bus fit inunctio sicut oleū de
costo et sambacinū et oleū nardinū ꝓprie. et
fiat vaporatio cū resoluētibus vētositatē ꝑdi
ctis multotiēs. et q̄n fortior fit dolor admini
strētur collyria facta ex melle et nitro et sera
pino et opoponaco et cymino et se. rute ⁊ fo
lijs ru. et castor̄. s. omnibus aut quibusdaz eo
rum secundum necessitatem.

De cura ramicis carnis ⁊ varicose. c. viij.

Curatio eoꝝ ē curatio apātū duroꝝ et
multotiēs qd̄ sufficit i ramice varicosa
inūctio cū vnguēto basilicō ⁊ adipibꝰ lenibꝰ ⁊
medullis.

De augmēto vmbilici. Ca. ix.

Quādoq3 accit i vmbilico augm̄tuz qd̄
est ſꝫ semitā rupture note et q̄n3 est ſꝫ
semitā hydropisis ita vt aggreget̄ i illo loco
solo hūiditas aut vētositas. et q̄n3 fit cā vene
aut arterie faciētis currere ad ip3 san. ⁊ q̄nq3
fit cā apātis duri aut additiōe carnis sub cu
te.

De signis. Capitulum. x.

Tum eo q̄ est cā egressionis zirbi aut itesti
ni signū ē q2 color corꝑis ē color ipsius
et fit locus diuersus et ꝓprie i ruptura ex ite
stis et associat̄ rupture ex itestinis dolor q̄daz
et occultatur quū ꝑmitur vt occultetur. ⁊ q̄n
q3 occultatur cum rugitu et addit ei admini-
stratio mollificātiū. s. ex balneis ⁊ inunctione
et motus magnitudine. et illud qd̄ ē ex hūidi
tate nō reducit cōpressio et ē lene cuius q̄ztita
tē nō alterat cōpressio facta cā occultatōis et
est color eius color corꝑis et qd̄ ē ex ventosi-
tate est leuius ⁊ minus expellēs q̄z illud qd̄ ē
ab hūiditate et ē ei sonitꝰ tympani et vox et
qd̄ ē ex san. ē sanguinei coloris et nigri. et qd̄
est ex natiuitate carnis aut duritie est graue
durū cuiꝰ occultatio nō ē sic occultatio alioꝝ.

De cura. Capitulum. xi.

Ad illud qd̄ est ex aptione vene pulsati
lis et nō pulsatilis aut ventositate curā
dū nō o3 te laborare q2 si laboraueris ad illd̄
cōsequetur te vt labores ad incidendū ⁊ suen
dū. Reliquoꝝ āt curatio ē vt facias egrum
suggere et ꝑcipias ei vt extendat ventrē suuz
et retineat anhelitū suū tādiu dōec appareat
augmētū. Quū ergo apparuerit fac in circui
tu eius circulū vt sit distinctū deide resupina
eū nō suꝑ circulū post seꝑationē eius cū vn-
cino et fac apertionū suꝑ mirach soluz ita vt
nō accipias qd̄ sub ipso ē et intromitte in eo
acū cū filo taliter vt nō obuiet corpori sub ip
so deinde perfora tali ꝑforatione vt discoope
riatur ab eo qd̄ est sub mirach solū. Si ergo
est sub eo intestinū expelle intestinuz ad infe-
riora. et si est zirbum extende ip̄m et incide la
certū deinde sue locū disruptū cū filis opposi
tis duris extensis adinuicē et stringe ip̄m su
per alchati et sue eū et dimitte filis. iiij. capi-
ta considerando vt cadat ad lacertum et con
solida residuum et stude vt consolides ita vt
profunde remaneat et non excedens ad exte-
riora ita vt sit nō fedum. Ventosi autem re
gimen iterum est albezel et incisio ⁊ consutio
post illud ſm modum qui dictus est.

De gibbositate et vētositate gibbositatis.
Capitulum. xij.

Gibbositas ē remotio spōdiliū aut ad in
teriora dorsi aut ad anteriorē ꝑtē. et est
gibbositas anterioris quā q̄dā noiant arcua
tionē. et q̄n accidit cū cōitate ossiū cassi noiat̄
cōcauatio et arcuatio ad exteriora dorsi ⁊ est
gibbositas posterioris aut ad latus et dicitur
contorsio. et cause eius aut sunt primitiue si-
cut percussio aut casus et q̄ currūt cursu eoꝝ
aut corpore ex humiditate aquosa salsa lubri
ficatiua mollificās ligamēta: aut hūiditate li
mosa et q̄ plurimū fit ab hūiditate salsa ē tor
sio aut ad anteriora aut posteriora. et q̄n3 fit
gibbositas ꝑꝑ ventositatē aliq̄z percutientez
faciente gibbositatē aut apā aut exiturā extē
dentē tunicas in ꝑte sua et multotiēs decla-
ratur apā ꝑ san. egredientē cū solutione ven
tris significātē maturationē apātis et eiꝰ eru
ptionē. et multotiēs ē illud apā duruz. et q̄n3
fit ꝑꝑ spasmum ligamētoꝝ et est pauci casus
velocis interfectionis. et totuz illud aut est cā
cōitatis spondiliū pluriū nūero et ſm grada
tionē aut nō ē ita. et gibbositas q̄dē et ꝓprie
illa q̄ ē ad iteriora cōstringit locū suꝑ pulmo
nē: q̄re facit accidere malitiaz anhelitus. ⁊ q̄n
accidit in infante ꝓhibet pectus incidere i di
latatione et amplificatione sui quare diuersi

ficit mēbra anhelitus nocumēta cōstringen tia sup ea anhelitū. ⁊ pp illud dicit Hip. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi añq̄ꝫ expuat ipse moritur. ⁊ illud io qm̄ significat p mutationē materiei facientis eas ambas ad spōdiles. ⁊ facit accidere i eis exiturā fortē ap parētē euenietez a materia grossa. ⁊ si nō eēt eius grossitudo non accideret ab ea gibbosi tas ⁊ cū ita fit nō fit p̄patio pectori vt dilate tur pulmo q̄re retinet anhelit⁹ imo oꝫ vt ma lus fiat anhelitus ⁊ pducat ad pditionē. ⁊ in fantib⁹ qdē accit gibbositas ⁊ vētositas gib bositatis qñ cibāt añ horā q̄ꝫobrē ingrossant hūores ⁊ declināt ad spōdiles ⁊ subtiliāt cru ra hñtis gibbositatē pp illud qd̄ facit gibbo sitas de oppilatiōe quorūdā meatū ⁊ vie i q̄ penetrat cib⁹. ¶ De signis. Caplm. xiij.

SIgna facte a cāis primitiuis sunt casus eaꝝ. ⁊ signū facte ab hūiditate ē signum forme ⁊ tactus ⁊ ꝙ locus parū eruccat oleuꝫ cū q̄ inūgit. ¶ Et tarditas ei⁹ i eruccādo ipꝫ ⁊ añcessio ēt regiminis hūiditatis. Et signuꝫ facte ab ap̄ate ē tactus loci ⁊ dolor eius pūgi tiuus ꝓpe ⁊ fe. hñti cā añcedētes. ⁊ signū fcē a siccitate ē significatio siccitatis corpis ⁊ to lerātia fe. acutaꝝ ⁊ eūonū ⁊ velocitas exicca tionis olei ⁊ vehementia ipsius siccitatis.

¶ De cura gibbositatis ⁊ vētositatis facien tis ventositatem. Capitulum. xiiij.

HUmide qdē ⁊ sicce curatio est cura pa ralysis ⁊ spasmi hūidi ⁊ spasmi sicci in necessitate eūonis et dimissionis ei⁹ ⁊ q̄litate admistrādi empla et embrocas et q̄ sūt ei si milia. et canon mediciaꝝ ei⁹ q̄ nō ē cū sicci tate est vt sint stiptice vt stringāt ligamēta q̄ mollificata sūt q̄ꝫobrē iclinate sūt spōdiles et calefactiue vt cōfortēt ea et resolutiue vt con stringāt hūiditates mollificātes aut adiuuā tes ad mollificādū. Nā cū cadit sufficiētia su per stiptica pol'e ē vt cōfortēt ligamēta. veruꝫ cū nō resoluit materia ptrāsit vt pmutet ad mēbrū aliud. et plm qdē pmutat ad pedes et facit i eis accidere palysim ⁊ silia ſꝫ materiā in subtilitate et grossitudie sua et ſm pmistio nē ei⁹ ex ibibitiōe aut infusiōe paulati facta. ⁊ cū añcedit mūdificatō nō ē malū vti stipticis ⁊ qñꝫ aggregāt stipticitas et calefactio ⁊ reso lutio i re vna sicut aggregāt i nuce cupressi ⁊ folijs ei⁹ et folijs lauri et calamo aromatico ⁊ alusniati et enula. et qñꝫ cōponit medicia ex stipticis sra sicut rosa ⁊ acatia ⁊ balaustijs cū calidis calefaciētib⁹ resoluētibus sicut bacca lauri et castoreo et folijs oleandri et acoro. Olea vero cōferētia ei q̄ ē hūida sūt olea re rū calidaꝝ stipticaꝝ sicut oleū cupressi ⁊ oleū rute. et idiget emplis hñtibus medicias reso lutiuas fortis resolutiōis sicut sūt folia olean dri et acorus et castoreum et ruta. et ex oleis oleū de ruta et oleū de castoreo et oleū de pi retro et euforbio factū ſꝫ hūc modū dirūpā tur pip et castoreū et piretrū et pulpa collo q̄n tide et euforbiū et assaꝛ i oleo rutio ita vt ꝓ. ōꝫ. i. mediciaꝝ sumat. ōꝫ. i. olei deide moretur sub sole et colet post duas hebdomodas ⁊ re nouētur sup ipꝫ medicine et fiat illud multo tiēs ad minus octies et administret medica mē forte ad illā q̄ ē ex hūiditate et ad vento sam. ℞. sauinā et sebā et āmoniacū et nuc. cu pressi et piretrū et sansucū et cordumeni ⁊ sq nātū et casiā et decoquāt cū aq̄ decoctiōe op tima et fundat desup de oleo q̄ꝫtū est aq̄ me dietas et decoquāt et iteret aliquotiēs et ꝓij ciāt i eo castoreū et euforbiū ⁊ sauina cōtrita et admistret. et i ipso qdē ē cōfortatio mēbri ⁊ carminatio vētositatis et resolutio hūiditatū extraneaꝝ grossarū. ¶ Emplm ad gibbosita tē ex vētositate. ℞. storacis liq̄de et costi et ca lami aromatici et sauine oiuꝫ añ. ōꝫ. i. eufor bij. ʒ. i. olei nardini q̄ꝫtū necesse ē. ¶ Apose āt cura ap̄atis difficilis maturatiōis et eruptio nis et resolutionis ꝓpria ap̄atibus duris. ¶ Rememoratio emploꝝ ad gibbositatē hu midā emplm bonū. Sumāt acorus et enula et decoquāt i aq̄ cupssi et emplet ex eis loc⁹. ¶ Emplm cōferēs hūide et vētose ex eis fit. Sumāt enula et sauina et acorus et coquāt i vino dōec i decoctiōe dissoluātur et dissol uatur cū eis bdelliū dōec fiat sicut vnguētuꝫ ⁊ admistret. ⁊ qñ nō valēt curatiōes cū eis q̄ bibūt et emplis at silibus administret caute riū vt remoueat mollificatio et iduret locus.

¶ De varicibus. Capitulum. xv.

ESt dilatatio venaꝝ in crure ⁊ pede pp multitudinē eius qd̄ descēdit ad eas ex san. et plm san. ē melācholicū. et qñꝫ est san. mūdus nō melic⁹. et qñꝫ ē san. grossus phla ticus. et quocūqꝫ mō sit ē sanguis i quo nō ē putrefactio et si nō saluabit cū eis pes ab vl ceratiōe et ap̄atibus malignis. et plm qdē ac cidūt cursoribus et viatoribus et onera portā tibus et corā regibus astātibus. et multotiēs accidūt pp egritudines acutas. qm̄ expellitur

materia illic in illis qui ex predictis ad eas sūt ꝑparati. Et qñ͂ꝫ accidūt incipiendo sicut accidūt dolores iuncturarū incipiēdo. ꝛ accidūt habētibus splenē ex ꝑdictis multotiens ꝛ iste varices nō suscipiūt curationē. ꝛ qñ͂ꝫ i cidunt ꝛ accit ex incisiōe eaꝝ extenuatio mēbri pp priuationē deferētiū nutrimētū ꝛ accidūt i illis q̄ ex eis sūt melice quū incidūtur ꝛ ꝓhibent egritudines melice ex melia. quū aūt ē san. mūdus ꝛ eradicātur aut auferūtur tūc nō timet ꝙ accidat melia. ꝛ multotiēs q dē putrefit illud qδ ē i varicibus ꝛ ꝑducit ad vlcera.

De elephantia. Capitulum. xvi.

Est additio i pedibus ꝼꝫ modū q accit i venis varicū q̄re ingrossat pedē cū q̄litate sua. ꝛ qñ͂ꝫ fit pp hūorē melicū ꝛ ē illud qδ est plm. Et qñ͂ꝫ fit pp humorē phlaticuꝫ grossum ꝛ qñ͂ꝫ accit ex causis ex q̄bus accñt varices ꝛ ex san. bono quū plm descēdit aut nutrit eo pes nutrimēto aliquo aut est in primis rubeus deide niger. ꝛ cā eius ē vehemētia replonis ꝛ etiā debilitas mēbri pp multitudinē caliditatis ꝛ vehemētiaꝫ attractiōis ei⁹ pp vehemētiā caliditatis inflāmate ex motu ꝛ adiuuāt ad illud dispōnes adiuuātes ad varices.

De signis. Capitulum. xvij.

Discernit vnaq̄qꝫ ex suo sibi ꝑ colorē et regimē antecedēs. ꝛ melica est grauis tendens ad caliditatē. ꝛ illa q̄ rubea ē est magis incolumis q̄ꝫ nigra ꝛ phlegmatica ē ad lenitatem decliuis. ꝛ qñ͂ꝫ festinat melica ad scissionē ꝛ vlcerationē ꝛ sanguinea nota est.

De cura varicū ꝛ elephātie. Caplm. xviij.

Elephātia q̄dē maligna ē q̄ parū sanat ꝛ oꝫ vt dimittat cū dispōne sua si non addit ꝙ si ꝑuenit ad vlcerationē ꝛ timet corrosio nō ē aliq̄d nisi vt incidat radicitus. Cū ergo succurrit ei in pricipio sui posse est vt ꝓhibeatur cū euonibus ꝛ ꝓprie cū vomitu laborioso ꝛ cū eo qδ extrahit phla meliam et phlomia si indiget ea deinde administrētur stiptica sup pedē. Quū āt cōfirmat parū sperat ꝙ ꝓhibeatur ꝛ si sꝑatur scias ꝙ sūma curationis sꝑate huius egritudinis ē assiduatio i curatione ꝛ administratio resoluētiū fortiū ꝛ dicit ꝙ alkitrā cōfert ei inuiscatū ꝛ linitū. Regimē vero varicū est q̄m oꝫ vt euētur corpus ex venis manus. ꝛ euentur melia et humores gross. ꝛ reetificet regimē ꝛ deuitet omne ingrossatiuū ꝛ deuitet motus laboriosos ꝛ stationē longā deide ꝑueni ad istas venas quare phlomia eas ꝛ extrahe totuꝫ qδ i eis est de san. melico ꝛ fac phlomiā in fine saphene deide assidue fac i omni pauco mūdificationē corꝑis cū eis q̄ sunt sicut hiera picra cū aliq̄ꝫtulo lapidis lazuli ꝛ assiduet super eā q̄ꝫtū posse ē ꝛ assiduet potū epithymi in aqua casei ꝛ dimittat motū oino ꝛ vtatur ligatura sup pedes cū institis ab inferiori parte ad superiorē. s. calcaneo vsqꝫ ad genu. ꝛ cū hoc administra epithimata stiptica ꝛ ꝓprie post mūdificutionē cū phlomia ex manibus ꝛ pedib⁹ ꝛ venis ipsis ꝛ cinerē caulis aut oleū de oliuis puluerizata desuper tamarisco ꝛ lupinos decoctos epithimādo ꝛ embrocādo cū aquis eius. ꝛ fimus caprarū ꝛ farina fenugreci ꝛ se. rhaphani ꝛ se. rute sūt huius gñis etiam ꝙ si nō vꝫ aliqδ nisi incisio scinde carnē ꝛ fac apparere vitē ꝛ scinde eas i longitudine sua et caue ne findas eas latitudinaliter aut ex trāsuerso quare fugiāt et noceāt. Quūqꝫ feceris illud extrahe totū qδ in eis est ex san. ꝛ oꝫ vt facias currere ex eis illud qδ posse ē currere. Deinde mūdifices illud scindendo i longitudine. ꝛ qñ͂ꝫ extrahūtur cū acu ꝛ incidūtur penitus ꝛ oꝫ tūc vt eradicent ꝛ si nō nocebūt. et melior extractio est cū cauterio. Cauteriū enim melius est q̄ꝫ incisio ꝛ nō lꝫ vt extrahant nisi rubee nō nigre i nigris vero fiat illud qδ descripsimus prius de mūdificatione. ꝛ qñ͂ꝫ accidit vt nō sanetur vlcus dū nō ad vltimū ꝑuenit in mūdificatiōe ꝛ nō cucurrerūt adhuc humores melici ꝛ grossi. ꝛ oꝫ post incisionē. ꝛ extractionē ꝛ cauteriū vt deuitet illud qδ generat hūorē melācholicū. ꝛ assiduet mūdificationē corꝑis ita vt nō gñctur sufluitas melancholica q̄re fiat reuersio egritudinis si fuerit materiei iter ad ipsaꝫ nō strictū ꝛ moueatur quod fuerit cōsueti motus a pedibus ad mēbra q̄ sublimiora sūt q̄ꝫuis i aptione ꝛ scissione sit timor ꝛ quū nō expellitur ad mēbrū vilius ꝑuēit ad mēbra sublimiora q̄ꝫobrē rectius ē vt nō apiat nꝫ fiat i eis aliq̄d nisi post mūdificationē vltimā. ꝛ fortasse assimilantur nodi elephātie q̄re errat in eis verū nodi tangunt cū ferro sed elephātia est sicut diximus.

¶ Tractatus scδs de dolorib⁹ hoꝝ mēbroꝝ.

¶ De dolore dorsi. Caplm. i.

Dolor dorsi fit i lacertis ꝛ cordis itrinsecis ꝛ extrīsecis clausis cū dorso ꝛ qualitercūqꝫ fit aut accit pp frigus ꝯplexiōis

⁊ phlegmatis crudi aut pp multitudinē exer
citij vel laboris aut pp multitudinē coitus. et
qñ fit pp cās gibbositas cū nōdū cōfirmata
est aut pp cōitatē quorūdā viscer̄ sicut fit pp
debilitatē renū ⁊ matiē eor̄ ⁊ pp repletionez
vehemētē vene magne posite sup dorsuz aut
pp cāz apatis aut vulnus i cāna pulmōis. ⁊
qñ fit i medio dorsi. ⁊ qñ fit pp cōitatē mr̄i
cis sicut fit quū appropinquat descēsus men
struor̄ aut p̄focatio mr̄icis. ⁊ cū sūt signa par
tus dolor fit dorsi. ⁊ iter̄ qñ ē ex signis crisˀ.

De signis. Capitulum.ij.

Alū qdē q ē ex frigore ⁊ q ē ex crudo hu-
more deambulatio ⁊ exercitiū sedāt ꝭm
plm. ⁊ ē eiꝰ iceptio paulati. ⁊ qñ sentiꝭ cū eo
frigus. Et factū a labore ⁊ onere rei grauātis
⁊ similibꝰ ⁊ a coitu significat añcessio rei illiꝰ.
Et factꝰ cā renū ē apud alchati ⁊ debilitaꝭ cū
eo desideriū coeūdi. ⁊ fit cū vna cārū renū no
tarū. Et factū cā caliditatis pure significāt in
flāmatio ⁊ mordicatio cū lenitate ⁊ pulsatio-
nis priuatiōe. Et factū cā repletiōis venaruz
significāt extensio doloris i dorso cū calidita
te ⁊ iflāmatio ⁊ pulsatio ⁊ repletio corporis.
Et factuz pp cās gibbositatis significāt ea q̄
docuimus i cā. eius. Et dolor qdē dorsi: aut
egent icuruatiōe aut erectiōe. ⁊ indigētes in
curatiōe sūt illi i qbꝰ ē cā spasmꝰ ex apate dor
si aut alijs ex causis gibbositatis. ⁊ indigētes
erectiōe sūt illi i qbus nō ē ncriū q diuersifi-
cet reductionē anhelitꝰ ex icolumitate lacerto
rū a reclinatōe retro ⁊ incuruatiōe a nō faciē
tibus dolorē. ⁊ cū manus inuenit dolorē tūc
cā ē i dorso ⁊ si nō iuenit tūc cā est in vētre.

De cura doloris dorsi. Capitulum.iij.

Oportz vt redeas i ea ad curatiōes dolorū
iuncturar̄ q̄s dicemus ⁊ curatiōes gib
bositatis ⁊ vētositatis faciētis gibbositatē nā
via vna ē. Frigidus vero incꝫtū ē frus oz vt
cureꝭ cū ebibitis ⁊ emplr̄is ⁊ vnctionibꝰ p̄di-
ctis i ca. p̄teritis. Et incꝫtū ē illic crudus hu
mor oz vt fiat euō cuz eis q̄ sūt sicut hiera de
pulpa collogntide ⁊ pilule fetide. Et factus a
labore ⁊ similibus oz vt cureꝭ cū cibo bono ⁊
vnctionibꝰ tēperatis ⁊ oleis tepidis. Et facti
a coitu cura ē cura eius q debilitatus ē a coi
tu. Et facti cā renū curatio ē cura debilitatis
renū. Et facti cā repletionis venarū plurime
cura est phlomia ex curuatura genu etiā. ipsa
eni i dispōne sedat eū ⁊ ꝓprie quū cōsequūꝭ
inunctiones ex oleo rosˀ. ⁊ similibus. Et facti
cā gibbbositatis curatio ē cura gibbositatis
⁊ qm̄ plm eius qđ accidit ex dolore dorsi nō
accidit nisi pp frigus aut pp debilitatē renū
tūc oz vt sit plurimū curatiōis ex pte eor̄. et
nos qdē iā cōpleuimus sermonē i curatione
renū. ⁊ cōpleuimus iter̄ sermonē i calefactio
ne dorsi in ca. gibbositatis verū de curationi
bus ꝓprijs dolor̄ dorsi frōr̄ est administratio
olei de euforbio solius. Et de potionibus ex
pertis ad ip̄z ē tyriaca diatesseron aut oleum
de kerua cū aq̄ apij ⁊ vt bibat infusionē cice-
ris nigri ⁊ acori multotiens cū. iiij. ʒ. butyri ⁊
ʒ. i. mellis ⁊ vtaꝭ hoc. xiiij. diebus. ⁊ comestio
asparagor̄ ⁊ assiduatio eius ē iuuatina valde. ⁊
pilule soluētes hñtes hūc dolorē q sūt frē cō-
plexiōis sūt pilule fetide. Emplastra vero sūt
hoc mō nā emplastratio cū oleādro sanat cū
q antiquus ē. Et emplastratio cū eis q sūt si
cut oppoponacū ⁊ bdelliū ⁊ serapinū ⁊ enula
⁊ āmoniacū ⁊ castoreū ⁊ euforbiū sigillatiz et
ꝯpositio cū oleo laurino ⁊ oleo rutino ⁊ oleo
de storace ⁊ oleo de kerua iuuatiua ē valde. ⁊
de vnguētis sūt oleū de euforbio ⁊ oleum de
costo. ⁊ oleo de lilio inest ꝓprietas mirabilis
⁊ meliꝰ qdē ē vt calefiat dorsū i primis fricā
do cū pāno aspo deide inungaꝭ cōprimēdo.

De dolore ilij. Capitulum.iiij.

Et primus huic ca. ⁊ plurimuz eius ē
ventosus phlegmaticꝰ ⁊ appropinquat
ei cura eius. ⁊ de curatiōe ꝓpria ei ē vt sumā
tur fenugreci ⁊ granorum arasced ⁊ se. apij ⁊
ameos ⁊. ʒʒ. ⁊ cinamōi ptes eq̄les serapini q̄z
tū oia fiāt ex eis pilule vt auellane ⁊ admini-
strētur q si fuerit pp apa i mēbro aut i eo qđ
cōicat ei tūc curatio eius ē illa cura. Et parū
qdē fit pp malitiā cōplexiōis calide sicce aut
cū mā nisi ꝭz semitā cōitatis mēbror̄ vrie et
itestinor̄. ⁊ signū ⁊ cura i hoc manifesta sūt.

De doloribus iuncturar̄ ⁊ eis que cōicāt podagre ⁊ sciatice ⁊ alijs. Capitulum.v.

Causa patiēs i his egritudinibus ē mē-
brū suscipiēs. ⁊ cā efficiēs sūt cōplexio
nes ⁊ mē male. ⁊ cā instr̄alis ē dilatatio mea
tuū nāliū accñtalis aut ex creatiōe aut euētu
cōplexionū nō nāliū q̄s accidere facit motus
⁊ raritas accñtalis aut pp creationē sicut ē i
carnibꝰ glādosis. Amplius distinguamꝰ vnā
quāqꝫ har̄ diuisionū distictiōe aliq. Mēbrū
itaqꝫ suscipiēs ē cā vt eueniāt iste egritudies
aut pp debilitatē sui pp malitiaz cōplexionis
cōfirmate ⁊ proprie frē ⁊ pp debilitatē sui in

creatiōe sua nō ex ꝑte cōplexiōis aut ꝓꝑ vehemētiā caliditatis ⁊ ꝓꝑe cū accit ꝑ motū et ꝑ dolores ⁊ ꝑ cās extrinsecas: lꝫ hec diuisio nō sit lōginqua a diuisiōe cōplexiōali aut casu sui situs sub mēbris alijs. ⁊ vbi ad ipꝫ currūt medicie ꝑ nām ⁊ ꝓꝑ hoc multiplicāt̄ i pedibus ⁊ anchis. Cā āt efficiēs aut ē cōplexio corpis totius aut i mēbro ꝑcipali inflāmās aut īfrans cōgelās aut exiccās stringēs ⁊ ꝓprie cū ei cōmiscet̄ hūiditas extranea. ¶ Materie vero aut sūt san. singularis aut sā. phlaticus aut san. cholericus aut san. melācholic⁹ aut ē phlegma singulare aut vehemētia crudi aut singularis aut hūor cōposit⁹ ex phlegmate ⁊ cholera aut aliqd ex gñe cholere aut ventositas irretina. Et plurimū qdē fit a phlegmate cū cholera deide a crudo deinde a san. post a cholera ⁊ raro fit a melancholia. ⁊ cāe diuisionū huius sūt cāe qdā ꝑterite ⁊ catarri ⁊ corize sūt ex causis eius. ⁊ curatio colice ꝫ hūc modū i quo cōfortant̄ itestina ⁊ expellūt supfluitates cōsuetas ⁊ nō suscipiūt eas q̃re expellūt̄ ad extremitates. ⁊ de causis eius iterū sūt cibi gñantes genus faciēs euenire dolorē illū materierū ⁊ paucitas digōnis ⁊ trāquillitas ⁊ quies ⁊ dimissio exercitij ⁊ coitus plurim⁹ ⁊ frequētia ebrietatis ⁊ retentio euonū cōsuetarū san. mēstrui ⁊ alioꝝ ⁊ ani de illis quoꝝ iam cōsuetudo cucurrit ex phlomia aut solutiōe vētris: ⁊ ē dimissa. Et iterū exercitiū sup repletionē ⁊ coitus sup repletionē ⁊ cibū ⁊ vinū plurimū i ieiunio ante cibū. Ipꝫ ināqꝫ ledit neruos ⁊ hūores crudi cū retinēt̄ corpore deide nō euant̄ ꝑ nāꝫ i egōne ⁊ vrina nꝫ ꝑ artē nō ē lōginquū qn euenire faciāt dolores iuncturarū si expellāt̄ ad eas ꝑtes si remāserint ⁊ putrefiāt. Quū āt natura expellit eos i egōne ⁊ vrina tūc iuuenis cū eis vrina tūc iuuenis cū eis vrinā grossam semper nō subtilē crudā q̃re tūc forsitan fit securitas ab eoꝝ malitia ꝙ si nō ita fuerit erit vnū eoꝝ q̄ virius. ⁊ si adiuuerit ad hoc materias crudas motus iuncturaꝝ laboriosus aut ꝑcussio aut casus aut addiderint i debilitate virtutū ira ⁊ vigilie debilitātes virtutes ⁊ trahentes materias ad ipꝫ ⁊ fiāt penetrātes sua ꝓprietate euenient dolores iuncturarū. Et hoꝝ qdē hūoꝝ plurimū ē superfluitas digestiōis ꝫe ⁊ tertie. ⁊ aptiores ad hoc vt i eis multiplicētur ista sūt senes ⁊ hñtes egritudines chronicas ⁊ cōualescētes cū nō regūt̄ cū rectificatiōe. et illō lō qm̄ eoꝝ virtutes debilitāt̄ a digōne bona ⁊ ꝓꝑe cū sūt curati cū sedatiōe absqꝫ euone sufficiēti ⁊ expulsiōe vltia. ⁊ nō qdē multiplicāt̄ dolores i iuncturis nisi qm̄ ipe sūt magis vacue q̄ꝫ reliq̄ mēbra ⁊ pluris mot⁹ ⁊ debilioris cōplexiōis ⁊ frioris. Et situs earū in extrēitatib⁹ ē lōginquius a regie ꝑ. Et multotiēs qdē inuiscāt̄ mē itra iūcturas ⁊ fiunt sic gypsū ⁊ ꝓꝑe q̄ ex eis sūt crude. ⁊ multotiēs orit̄ sup iūcturas eoꝝ caro ⁊ ꝓꝑe iter digitos qr̄ cōtorquēt̄ digiti et cōstrigūt̄ et fit dolor fortis qñꝫ et sedat̄ qñꝫ. Et pꝫ qdē hui⁹ nō fit nisi i hñtib⁹ cōplexiōes calas. Et plm̄ qdē orit̄ caro cū materia ē sāguiea. ⁊ plm̄ qdē illi cui accñt dolores iuncturaꝝ accit i primis podagra. et dolores qdē iūcturaꝝ sūt ex sūma egritudinū q̄ hereditāt̄ plm̄ qm̄ spma ē ꝫ cōplōnē gñantis. et multotiēs qdē fit curatio doloris iūcturaꝝ et ꝯfortatio eaꝝ et expulsio materierū ab eis cā ad ꝑnitiē qm̄ ille supfluitates q̄ ꝯsuete sūt supfluere ⁊ ꝑuenire ad iūcturas et ꝑueniūt ad mēbra principalia et si nō trahūt̄ ad iūcturas currūt alibi faciētes cadere hñtē eas i timore. et aptiora tēpora ad hoc vt i eis eueniāt dolores iūcturaꝝ et podagra sūt ver ꝓꝑ motū san. et hūoꝝ i eo. et autūnus ꝓꝑ malitiā hūoris et digōnis ⁊ antecessionē dilatatiōis poroꝝ i estate et ex calore q fortis fit i die. et cū succurrit̄ dolorib⁹ iūcturaꝝ i ꝑmis cū apparēt fit eoꝝ cura facilis: ꝙ si cōfirmet̄ et cōsuescāt ꝓꝑe illi q gñati sūt ex hūoribus diuersis nō curāt̄. et qñ apparēt varices i hñtibus dolorē iūcturaꝝ et podagrā ē eorū sanatio ꝑ eas et de hñtibus dolorē iūcturaꝝ qdā sūt q sibi supuenire eos faciūt ꝓꝑ malitiaꝫ sui regiminis. Et de illis sūt super quos euenire facit eos corruptio forme mēbroꝝ eorū et dilatatio meatuū venaꝝ eoꝝ et gñātio hūoꝝ maloꝝ in ipsis ꝓpter malitiā cōplexionis mēbroꝝ radicaliū. et qñꝫ cōmouēt̄ dolores iūcturaꝝ i febrib⁹ et eoꝝ eleuatio sicut ipsi qñꝫ eueniūt in febribus. Sciatica vero est de sūma doloris iuncturaꝝ ⁊ ē dolor qui incipit a iūctura anche ⁊ descēdit retro ad coxā ⁊ qñꝫ extenditur vsqꝫ ad genu ⁊ ad calcaneū. Et q̄ꝫto plus ꝓlōgat̄ spatiū eius additur ei⁹ descensio ⁊ ꝫ materiā i paucitate ⁊ multitudine sua. Et qñꝫ ꝓtenditur vsqꝫ ad digitos ⁊ extenuātur ex eo pes et coxa ⁊ in fine eius delectatur cōpressione ⁊ deambulatione pauca super extremitates duoꝝ digitoꝝ ⁊ fit ei dis-

ficilis incuruatio ⁊ equatio erectionis. ⁊ qñꝫ ſoluiť i ea natura ⁊ iuuať ꝑ id. Et qñꝫ ꝑducit ad diſlocationē extremitatis coxe eius ⁊ ē ꝫemenetū ſꝫ veritatē dolor vero anche ⁊ ē ille in quo ē dolor fixus in ancha ꝗ nō deſcendit niſi cū ꝑmutať ad ſciaticā multotiēs accidit aut ex debilitate cōſequēte a cā confeſſionis ſuꝑ durā ⁊ cā ꝑcuſſionis cōſequēte eam ⁊ cā aſſiduatiōis equitādi ⁊ ſūt cauſe eius ille cauſe verūtñ plurimū fit ab hūore crudo.⁊ multotiēs ꝑmutať a doloribus matricis chronicis ⁊ remanētibus tꝑe lōgo ita vt ſint.x.menſes.⁊ qñꝫ fit a materijs calidis ⁊ ꝑmiſtis etiā ⁊ a repletione venaꝝ anche ex ſanguine ⁊ ab apatibus intrinſecis in ꝓfunditate locoꝝ. verūtñ nō apparēt ꝑꝑ ꝓfunditatē ſuā ſicut apparēt apata reliquaꝝ iuncturarū. ⁊ dicitur ꝗ hꝫ dolorē anche ⁊ appꝫ i coxa eius rubedo vehemēs q̄ꝫtitate trium digitoꝝ nō faciēs ei dolorē ⁊ accit ei i ca pruritus vehemēs ⁊ deſiderat olera morietur in.xxv. Et oē ꝗdē mēbrū i quo ē dolor iuncture macreſcit extenuatur. Et dolores ꝗdē iuncturarū ꝗ ſunt preter ſciaticā ⁊ podagrā quū curāť ⁊ eradicāť eorū materie nō redeunt velociter. Sciatica vero ⁊ podagra cū curātur ⁊ eradicātur eaꝝ materie ſunt ex eis q̄ redeunt velociter qualibet ex eā ⁊ illud fit ꝑꝑ ſitū mēbri. Et iſte ꝗdē egritudines ſūt ex eis q̄ hereditātur ⁊ ꝓprie podagra. Et mā ꝗdē ſciatice plurimū ē i iunctura ⁊ ꝓcedit ex ea i neruo lato ⁊ cū dolet ꝑparať effuſio materierū ex toto corꝑe deſuꝑ ad ipſā ꝑter mās coarctatas i principio rei. Et qñꝗ accit vt nō ſit in iunctura imo i neruo lato. et multotiēs ꝗdē multiplicať hūiditas mucoſa in pyxide q̄re mollificať ligamētū qđ eſt iter additamētū ⁊ pyxidē q̄ꝫobrē diſlocať ancha ⁊ añ illud accit diſpō iter firmitudinē ⁊ diſlocationē ⁊ eſt vt ſit velocis exitus ⁊ velocis reditus ingēta valde. Et ſciatica ꝗdē ē de vehementioribus dolorib⁹ iuncturarū.⁊ cauteriū ſecuritatē facit eius. Podagra vero ex ſūma doloꝝ iuncturarū exñs qñꝫ icipit a digitis.ſ. a pollicibus. Et qñꝫ incipit a calcaneo.⁊ qñꝫ incipit ex lateribus pedis. Et qñꝫ incipit a latere eius deide cōicat. ⁊ qñꝫ eleuať ad coxā.⁊ qñꝫ apať ⁊ videť vt nō ſit illud i cordis ⁊ neruis imo i ligamētis ⁊ corꝑib⁹ ꝗb⁹ cōtinētur iuncture deforis ſꝫ ꝙ dixit. G.⁊ ꝑꝑ hoc nō accit vt ꝑueniat diſpō podagricoꝝ i dolorib⁹ ſuis ⁊ apatib⁹ ipſoꝝ ad ſpaſmū oino.⁊ ex eis q̄ accñt hñtib⁹ podagrā ē vt ꝓlōgenť oſea teſticuloꝝ ipſoꝝ.⁊ podagra ꝗdē cholerica attrahit mortē ſubito ⁊ ꝓpe apđ regiñ plurimū.

¶De ſignis. Capitulum.vi.

ILlud qđ oꝫ te cognoſcere de cauſis haꝝ egritudinū ꝑ ſigna i primis ē diſpō ſimplicitatis cōplexionis aut cōpoſitionis ei⁹ cū mā. Et ſimplex ꝗdē eius ē parūper ⁊ raro et fit i ea dolor ſine grauedine ⁊ abſqꝫ inflatione ⁊ nō ē alteratio coloris nꝫ ſignū materiei. In māli vero illud qđ de ea i ꝑmis oꝫ te cognoſcere ē genus materiei.⁊ via cognitionis eius ē aut ex colore loci aut ex colore loci apatis eius cū dolore ſicut fit i hūore crudo.⁊ ex tactu aut ē frīus aut calidus aut inflāmatus: aut ſꝫ cōſuetudinē aut ex accñtibus doloris an ſit cū inflāmatiōe vehemēti ⁊ pulſatione: aut cū inflāmatiōe equali ⁊ tenſione aut cuꝫ tenſione tātū aut ex eis ꝗbus iuuať ⁊ cū ꝗb⁹ ſedať dolor ſi nō errat extiſtimatio tūc eni extiſtimat ꝑꝑea ꝙ frīa ſūt ei cōueniētia ꝙ mā ſit calida. ⁊ nō accit extiſtimationi eius vt erret niſi ꝑꝑ additionē doloris apud infrīationē inſpiſſantem extiſtimās ꝙ mā inſpiſſata ſit frīa. Aut errat ꝑ ſedationē doloris apđ reſolutionē ⁊ extiſtiat ꝙ mā ſit frīa ⁊ ē calida q̄ reſoluiť ⁊ reſoluit ⁊ ſedať dolor eius imo oꝫ vt cōſideres oīa illa aut ex hora doloris ⁊ additioneꝫ ei⁹ aut ē i vacuitate ⁊ repletiōe ⁊ ex diſpōne incipiēte ad apā ⁊ tarditate i eo aut priuatione apatis oino q̄re ſignificat hūores malos ſubtiles calidos aut cōpoſitos ⁊ ſūt inter viſcoſum ⁊ hūorē crudū puꝝ ⁊ ex diſpōne grauitatis: grauitas i materijs ſubtilibus de ꝗbus poſſibile ē vt aggregeť plurimū vice vna eſt plus. ⁊ qñꝫ cognoſciť i pluribus horis ex vrinis illud qđ vincit ſuꝑ ipſā ⁊ ex egōne an vincēs ſuꝑ eā ſit cholerica res aut mucoſa.et cognoſciť qñꝫ ex etate ⁊ ꝯſuetudie ⁊ ex regie ꝑcedēte i cōeſtiſ ⁊ ebibitis ⁊ exercitio ⁊ rege ⁊ ex ꝯ̄rijs eoꝝ ⁊ cōitate ꝯplexiōis reliꝗ corꝑis ⁊ māꝫ qđ ſanguineā ſiḡat rubedo loci ſi nō ē vehemītis ꝓfūditatis aut nō ē aut nō appꝫ adhuc. ⁊ ſiḡant ipſā tēſio vehemēs ⁊ repulſio ⁊ pulſatio ⁊ grauitas ⁊ ꝑterituꝫ regimē ⁊ qđ ſciť de diſpōnib⁹ corꝑis ſāguinei ⁊ fortaſſe ē corpus groſſū arterioſuꝫ pingue.⁊ ē i ſciatica ſanguinea dolor extēſiuus lōgus ſimilis longitudinis quā phlomia ſtatī ſedeat.⁊ māꝫ colericā ſiḡat calidas vehemēs q̄ ledit tactū cū paruitate q̄ꝫtitatis in egritudine ⁊ paruitate

grauedinis et tensionis et paruitate rubedinis et declinatione doloris ad illud qđ appa ret et de cute et trāquilitate eius ex frigore et qđ pterijt ex regimine et relique significatio nes quas diximus.dispō corpis cholerici. ꝛ materiā pl'aticā significat ꝙ nō alteratur colo: aut alteratur ad plūbeitatē aut ē illic parꝫ inflātōis ꝛ adherētia doloris ꝛ pūatio signorū sā.ꝛ cholere ꝛ ꝙ fortis sit incessio doloris in latū.ꝛ ꝙ corpus non est carnosū imo ē adipe plenū. Et significatiōes note huius ꝯplexiōis que pterite sūt ꝛ materiā melicā significāt doloris occultatō ꝛ puitas tēsiōis ꝛ paucitas iuuamēti cū curatiōe ꝛ attenuatio loci ꝛ nō est in eo mollities neqꝫ claritas coloris. Et qñqꝫ tēdit ad tenebrositatē ꝛ significāt ipsā cōplexio viri ꝛ dispō splenis eius ꝛ appetitus superfluus ꝛ regimē ipsiius pteritū ꝛ reliquae significatiōes qs innuimus in cognitiōe ꝯplexiōis melice. Materiā vero cholericā significat caliditas vehemens cū re que est qsi pluritus cū nocumēto vehemēti ab eo i quo est calefactio ꝛ iuuamēto vehementi ab eo in quo ē infratio ꝛ stipticitas quedā. Materiā vero ventosā significat tēsio vehemēs absqꝫ grauitate.ꝛ significāt ipsaꝫ permutatio doloris ꝛ regimē vētositatis generatiuū Materias aūt permistas significāt tēsio vehemēs ꝛ paucitas iuuamēti cū curatiōibus calidis ꝛ frigidis ꝛ diuersitas horaꝝ in qb⁹ iuuatur. ¶ Juuat.n.aliq̄ medicia vna hora ꝛ hora alia cū ea q̄ illi ꝯria ē. ¶ Et plurimū quidē accidit hoc accñs corpibus calide cōplexiōis aut cholice nature que vtūtur regimine infrante hūectāte generatiuo phl'atis ꝛ hūores crudi ex cibis ꝛ motibus super replexionē qre pmiscētur duo hūores ꝛ expellitur ex eis qđ grossū ē ꝓpterea ꝙ summersit ipsū subtile sāgui neū ꝛ cholericū ad iuncturas ꝛ hoꝝ qdē plm iuuātur ꝛ qescūt dolores per cōpressiōnē subtilē cū manibus pluribus qm̄ hūoꝛ resoluit.ꝛ maturat p eā ꝛ iuuāt cū vnctiōib⁹ tēpate calitatis cū qete. Mot⁹.n.ꝓhibet a maturatiōe.

¶ De curationibus doloꝝ iuncturaꝝ ꝛ podagre ꝛ sciatice. Capitulum.vij.

Cum cognoscit ꝙ cā ē ꝯplo simplex facile ē ipsi⁹ regimē. Multotiēs nāqꝫ ē iflāmatio pura absqꝫ apate qre sufficit pmutatio ꝯplexiōis. ꝛ mai⁹ quo idiget ē eūo cholere simꝉ ꝛ sā. Et silr qñ ē ꝯgelatio ꝛ frig⁹ dolorē faciēs qre sufficit pmutatio cōplexiōis ꝛ maius quo idigetur ē eūo phl'atis vt calefiat sā.ꝛ multotiēs qdē ē siccitas exaspās qre necīa ē hūectatio sicut scis. Cū aūt cā ē i eis mā tūc oꝫ vt ꝓhibeaꝉ qđ effūdiꝉ p attractionē ad ꝯriū ꝛ p minoratiōnē ꝛ ꝯfortetur mēbꝛ vt nō suscipiat ꝛ resoluat qđ inūctū ē vt purꝉ et redi i oib⁹ illis ad canones vl'es.ꝛ si fuerit sāguis aut cū dñio sā.oportebit vt administres phlobotomiā ex pte ꝯria. ꝛ si fuerit cōis iuncturis corpis tūc ex vtrisqꝫ ptibus phl'omasiꝉ deide administra vomitū ꝛ ꝓpe qñ doloꝛ ē i iferiorib⁹. Vōitus.n.magis iuuatiu⁹ ē ei q̄ vētris solutio deide admistra solutionē vētris ꝛ icipe a re forti si nō ꝓhibet pūatio maturitatis ꝛ grossitudo materiei q̄uis facilis sit icolumioꝛ ꝛ gradatio cōueniētioꝛ deide se qre cū solutiuis mūdificātib⁹ sꝫ gradationē. ꝛ sūt de hōinibus q describūt initiū cū facili post facile ꝛ sigillāt cū forti post maturationē ꝛ rectius qdē ē i hoc si materia ē subtilis cholerica festinare eūonē cū vꝛ maturatio.ꝛ si ē grossa nō ē malū pmittere qđ eā subtiliet.et maturet ꝛ ppet ipsā ad hoc vt expellaꝉ ad partē eūonis.ꝛ tu iteꝝ alleuia cū solutiōe subtili ꝛ si mā fuerit cōposita.lꝫ tñ melius sit vt blāde tracteꝉ i pncipio ꝛ nō fiat phl'omia. Phlobotomia eni accrescere fac hūores ꝛ facit eos currere i corpus nō extrahit illud qđ necesse ē vt extrahaꝉ.et similiter nō fiat eūo ꝛ assiduetur aq̄ ordei vsqꝫquo maturatio appeat. Si aūt replexio exigit vt fiat expulsio tūc fiat cū eo qđ facit ascellare semel aut bis.ꝛ ex eis q̄ bibūtur sicut aq̄ endiuie ꝛ solatri cū casiafistula ꝛ clisterib⁹ ꝛ sūt rectiora. Quū aūt declinare incipit tūc nō declines ad illa ꝛ eūa qm̄ fortasse mouebit hūores a locis suis ad egritudinē ꝛ attēde crises.s.q̄ fit in die qrto.ꝛ.vij. ꝛ.xj.ꝛ hora crisis melioꝛ eis est qrtusdecim⁹. Et si possibile est vt cesses ab eūone vsqꝫ ad maturationē ꝛ sis ꝯtētus embrocis cū aqua fra ꝛ calida ꝛ tepida sꝫ canones pdictos i capitulo embroce fac ꝛ icipe ab aq̄ fra. Epithimata vero calida ꝛ narcotica oia sūt nociua. Calida qdē ꝓpter attractionē.sed narcotica ꝓpter cōgelationē ꝛ cruditatē.ꝛ iteꝝ epithimia a ifrantia grossū faciūt crudū ꝛ mōtificāt subtile ꝓlōgāt et egritudinē.ꝛ aq̄ qdē calida nociua ē eis qm̄ hūectat iūcturas.ꝛ oxymel propter suā acetositatē nō ē magni iuuamēti. et leia fortia sicut se.feni.qñꝫ adurūt supfluitatē ꝛ cōuertūt eā in lapideitate. Quūqꝫ cōplexꝉ

maturitas tūc eūa cū eis q̄ sūt ficut hermo-
doctilī ꝛ buzeidē ꝛ pilule eoꝝ ꝛ itēde cū facili-
tate ꝛ icipe iteꝝ ꝛ epithima cū eis q̄ sūt ficut
herba q̄ nascit̄ i fluuijs ꝛ filia. ꝛ caue ne i po
tu des i ṗmis nisi medicinā debilē qm̄ ipsa
mouet māz ꝛ nō facit currere aliqd de quo
fit curādū imo fortasse subtiliat materias cō
gelatas alias ꝛ facit eas curret̄ ad mēbrū. ex
pedit ei q vult sumere medicinā vt sumat. et
tardet cibū deinde sumat post tres horas. xx.
aur. pāis cū vino ꝛ aq̄ pauca. ꝛ post. vi. horas
īgrediat̄ balneū ꝛ egrediatur d̄in̄d cibetur cū
eo qd̄ cōueniēs ē deinde admistra ꝓuocatio
tionē. Nā ꝓuocatio desiccat materiā doloꝝ
iūcturarū qm̄ ipsa sicut scis ē ex superfluitate
digōnis q̄ ē epis ꝛ venaꝝ ꝛ ꝓṗe i podagra
calida Verūtn̄ plures hn̄tiū dolores iūctu-
rarū frōs ꝛ cōplexiōes hūidas n̄ iuuātur cuz
solutiōe plurima fcā potiōe ꝛ clisteri. ꝛ cū me
dicātur cū diureticis sanātur: Et de corpori
bus qdē extenuatis sūt corpa q̄ nō tolerāt so
lutionē ꝛ ꝓuocationez plurimā ꝛ generat̄ ex
eis i ipsis adustio sā. Cōsiderētur ergo oia il-
la ꝛ tyriaca iteꝝ infrīs confert ꝛ proprie post
cūonē. Ipsa eni mūdificat reliqas materierū
cū facilitate ꝛ resoluit eas ꝛ cōfortat oia mē-
bra. Repcussio āt materici a mēbro nō oz vt
fiat materia existēte fortis effusiōis plurime
resūptiōis. Illud eni facit duas res malas q̄
rū vna ē ꝙ facit materiā inobediētē ꝛ ē ɔ̄riū
motui ei⁹ q̄re accidit dolor magnus. ꝛ cū acci
dit hm̄ōi tūc cess̄ ꝛ occupare cū lēificātibus
ꝛ s̄a ē qm̄ fortasse cōuertitur ad mēbra ṗnci
palia: q̄re accidit timor. ꝛ cū materia nō ē plu
rima aut ē ꝑue restaurātiōis tūc nō ē malū
repl̄lere eā i ṗmis cū nō ē ibi sciatica. Nā re
ꝑcussio i ea retinet materiā i ꝓfūdo q̄re oz vt
fiat paulatiz debiliter aut dimittat̄ ꝛ fit occu
patio cū cūone: i fine vero ei⁹ oz vt occupis
in eis q̄ resoluūt ꝛ subtiliāt ꝛ extrahūt mate-
riā ex ꝓfūdo ad illd̄ qd̄ appet saltē cū vētosis
cū incisiōe aut suctiōe aut cauterio. ꝛ cū rubi
ficātib⁹ ꝛ vesicātibus ꝑ q̄s currūt materie. et
nō cōsolidētur vsqꝫ ad tp̄s. Et de vesicātib⁹
qdē sūt sicut allea ꝛ cepe ꝛ nō ē qd̄ fit sic mel
anacardi ꝛ post ip̄z lac titamali ꝛ lac fici ꝛ oz
vt admisceat̄ cū abstersiuo ꝛ vesicāte lenitiuū
ꝛ si nō ꝑducit ad lapideitatē iūcturarū. Naz
vesicatio iterū ē sicut resolutio ꝑ id qd̄ timet̄
de ingrossatiōe ꝛ cōfert vesicās si misceatur
cū resolutiuis ꝛ adipib⁹ ꝛ deuitet̄ frigus ꝛ nō
oz vt approximēt ei resolutiua fortia in princi
pio rei añ cūonē qm̄ faciūt euēire mās pluri
mas deide resoluūt subtile earū ꝛ ispissāt resi
duū et retinebūt ipsā ꝛ oz ꝛ obseruet̄ illud s̄m
plurimū iterū. Et ꝓṗe qn̄ materia ē viscosa
aut mel̄ica. Quū ergo fortes fiūt dolores ꝛ n̄
tolerāt̄ nō ē excusatio qn tribuāt̄ sedatiua do
loris ebibita ꝛ linita epithimata vero sedāt cuz
subtilitate resolutōis māei aut cū stupefactō
ne ꝛ n̄ ꝑdmistres stupefaciēs nisi apd̄ necita
tē ꝛ mura illd̄ qd̄ sedat malitiā sūmā doloris
ꝛ vtet̄ eo cū audacia ꝛ temeritate plus ꝛ mul
totiēs cōfert stupefactio l̄iq̄ztū igrossat mate
riā ꝓcedētē q̄re retinet̄. ꝛ scias ꝙ recti⁹ ē vt ꝑ
mutatio fiat cū medicis: qn̄z. n. ē medicia cō
ferēs vni mēbro. ꝛ nō alij mēbro. ꝛ qn̄z ɔfert
i hora deide p⁹ illd̄ nocet ꝛ mouet dolorē. et
oz vt dimittat vinū omio vsquequo sanet̄ co
sanatiōe integra ꝛ veniāt sup ip̄z q̄ttuor tp̄ra
ꝛ oz vt dimittat illd̄ cōsuet⁹ s̄z gradationē ꝛ
vtat̄ cū ip̄z dimittit diureticis ꝛ vinū d̄ melle
cū diureticis cōfert eis ꝛ mel̄ici d̄ hn̄tib⁹ ar
teticā doz vt rectificet̄ splē ꝛ eūct̄ ei⁹ mala ꝛ hu
mectet̄ corp⁹ ei⁹ ꝛ lēiat̄ cū cibo ꝛ inūctiōib⁹ ꝛ
similib⁹ ꝛ nō assiduet̄ sup ip̄z pura resolutio
sine lēificatōe sic sciuisti ꝛ i radicib⁹ vlib⁹. et
oz vt d̄uitet̄ caro i eo qd̄ frz ē d̄ hac egritudie
ꝙ si ncr̄a fuēit tūc det̄ caro auis mōtāe ꝛ le
poris ꝛ gazeli. ꝛ ois caro paucaꝝ supfluitatū
et si euenerit dolor i dorso i primis ꝛ ꝑmutet̄
ad māus tūc phlobomia ex manu vt egredia
tur san. ꝛ humor ex parte sue declinationis.

¶ De solutione eorum. Capitulum. viij.

OPꝫ vt i eis nō educat̄ solutiōe phl̄a so-
lū imo cū cholera. nā cū i eis solū phle-
gma solutiōe educit̄ iuuāt̄ stati ꝛ redit chole-
ra ꝛ facit curret̄ ad mēbrū phlegma vice alia
ꝛ n̄ oz vt fit eorū catharticū vehemētis calidi
tatis fortis vald̄ q̄re liq̄fiāt hūores ꝛ redeat
ad mēbrū q̄ztū ē illd̄ qd̄ acceptū ē ꝛ multipli
citer. ꝛ i hermodactilis qdē credit̄ eē plurimū
iuuamēti ꝑpea ꝙ ipsi soluūt stati hūorē frz. ꝛ
i ipsis ē res alia qm̄ faciūt succedere solutiōi
stipticitatē ꝛ cōfortāt q̄re nō ē possibile cū eis
vt redeāt supfluitates liq̄facte ꝑ medicinā q
b⁹ nō accidit vt euāretur ꝛ ꝓhibēt iterū illd̄
qd̄ subtiliatū ē ꝑ virtutē medicie solutiue cur
rere i meatum. ꝛ hoc ex operatiōe hermoda
ctilorū ɔ̄riū ē reliqs solutiuis ꝛ euatiuis cali-
dis ꝛ plura eorū sūt q̄ dilatāt meat⁹ ꝛ dimit
tūt eos dilatatos. Verū hermodactili sūt no

tiui sto. q̄re opz vt misceātur cū eis que sunt sicut piper ⁊.33.⁊ cyminum.⁊ qñqz admiscentur ei ea que sūt sicut aloes ⁊ scamōea vt cōfortetur eoruz solutio dixerunt quidā ꝙ pedi coruino inest operatio hermodactilorū ⁊ nō est eius nocere stō.⁊ lapis armenis cōfert doloribus iuncturaruz ⁊ de cognitis sunt pilule iuuamēti ⁊ pilule fetide ⁊ hiera ruffi est magni iuuamenti ad podagrā ⁊ sciaticā, ⁊ grana nil iuuatiua sūt iterū ⁊ grana regis ⁊ buzeidē ⁊ almezabaragi ⁊ raba calbamē ⁊ centaurea ⁊ collogntida ⁊ aloes et scamonea et vitis alba et albarmel ponātur cū eis ammoniacū et sarcocolla et bdellium et turbit ⁊ piretrū. Descriptio solutiui cū facilitate.33.ʒ.i. piperis.agarici amborū añ.ʒ.5.medulle cartami pondus.ʒ.ij.radicis pedis coruini.ʒ.iij.cuius dosis sit.x.et.vij.silique faciens ascellare septies aut octies.et iterū cymini carmeni.33. hermodactilorū oium añ.ʒ.i. aloes pōdus.ʒ.ii. Sumantur de puluere.ʒ.ii.cum decoctione aneti.est enim iuuatiua in hora.et iterū sumatur oleuz de nucibus et oleū de alkerua ⁊ sarcocolla vna die cū hiera picra et vna die sola.vii.diebus et nō sumātur nisi cū alfeluza baragi et aneto ᵭcoctis.et iterū sumātur hermodactili et buzeidē et mezabaragi et pip.et 33.et anisū et daucū cōficiātur cū melle et bibaꝛ ex eis omni die.et iterū sumātur ex hermodactilis pōdus.ʒ.xxx.et pulpe colloquintide pōdus.ʒ.x.decoquatur cū.xv.lib.aq̄ dōec remaneant.iiii.lib.aque et fit dosis eius omni die.ʒ.i.cum tribus.ōʒ.zuccari. est enim mirabile valde. Solutiuū lene iuuatiuū sarcocolle rubee.ʒ.iiii.zuccari rubei.ʒ.iii.terātur ⁊ cōmisceantur cum oleo centū nucū et ꝓiician tur super ea aqua aneti.est eni mirabile soluēs absqz labore et alleuiat.vōitū valde cōferens hūtibus hūiditatē et melācholiā et hūtibꝰ dolores iūcturarū et sciaticā.℞.aloes ⁊ se. hellebori nigri et scamōee oiū añ.ōʒ.euforbii ⁊ nitri āborū añ.ōʒ.5.ꝯficiāt cū succo caulis ⁊ qñ fit vōitꝰ cū eo eradicaꝛ radix egritudis.

¶ De potiōibus ad solutionē faciēdā et de illis que conferunt eis. Capitulum.ix.

Et de illis q̄ cōferūt eis est medicamē albesed ꝺz hunc modum.℞.albesed de quo dixit quidā ꝙ ē alkeiri rubea aur.i. et.5. gariofilorū.ʒ.vi.et myrrhe et peonie et se.aneti oiuz añ.ōʒ.i.et polii vēti.xii.et vtriusqz aristologie añ.ōʒ.ii.de quo i potu deꝛ ventē.i.cū aq̄ mellis ⁊ nō comedat.ix.horis fiat illud.x. diebus. ¶ Et iterū medicamē qd̄ administraꝛ oi hora ⁊ sanat cū ꝓuocatiōe caepitheos camedreos gentiane oiuz añ.ōʒ.vij.folioꝝ rute sicce.ix.ōʒ.terāꝛ ⁊ cribelleꝛ ⁊ fit dosis eius oi die cochlariū.i.i ieiunio pꝰ digōnē cibi p̄teriti i tribꝰ.ōʒ.aq̄ frē ⁊ iterū medicam albesed ꝺz ꝺmonē q existiauit ꝙ sit alkeiri p̄dicta rubeꝛ floris ⁊ ē ꝓrimū descriptōi p̄mi.℞.cinamōi filonij oiuz añ.ōʒ.ij.folij idi.ōʒ.i.gariofil.grana.xv.albesced qd̄ ē alkeiri p̄aca.ōʒ.5.aristo. vtriusqz.ōʒ.iiij.cuiꝰ doꝛ fit oi die kirat.iij.q̄ icipiat bibere apud eq̄litatē vernalē.⁊ vtaꝛ eo .l.diebꝰ ⁊ dimittat ipz.xv.diebꝰ deide itereꝛ ꝺz hoc ambꝰ toto nisi cū ortu alsabara vsqz ad mēsez.⁊.5.⁊ ꝺz regiones. Si āt nō pōt biberꝛ ipz āno toto bibat ipz imedicitate fra. Cū qz ꝑtrāsierint ducēti dies nō erit malū vt bibaꝛ vno die ⁊ duobꝰ diebꝰ nō. ⁊ oz vt elōgeꝛ ab eo cōmestio q̄ztū poſe ē ei ⁊ si nō plus saltē vsqz ad nonā ⁊ rectificeꝛ regimē reliquū.⁊ oz vt deuitet ea q̄ nocēt habētibꝰ dolorē iuncturaꝝ.⁊ existimauerūt qdā ꝙ ᵭ expꝛtis q̄ nō diuersificātur oino est vt in potu dentur ossa hois adusta.⁊ iam qdē vsi fuerūt eis qdaz de ꝯsumptuosis ⁊ sanati sūt cū eis ex podagra ⁊ doloribus iuncturarū oino. ¶ Et hiera qdez hermetis maximi ē iuuamēti ei qui bibit eā vere diebꝰ aliquot cōfortando iuncturas eius ⁊ ipsa extrahit supfluitates cuius plurimū efficit ꝑ sudorē ⁊ ꝓuocationē ⁊ cōfert sciatice.⁊ quū chronica fuerint apata ⁊ dolores iuncturarū iuuantur ꝑ hoc regimē relatū ad hūaz sumaꝛ sauine sicce quarta keilum ⁊ decoquatur cū eo qd̄ submergat ex aqua sup igne leuez donec denigretur aqua ⁊ sumatur de colatura eius lib.i.⁊.5 proijciātur sup eā.iij.ōʒ. olei sisamini ⁊ bibat ipsā eger ⁊ comedat sup ipsā cibū p̄paratū cū acreita ⁊ ad dolorē anche ē regimē leue si nō ledāt ipz balneū ⁊ aq̄ calida ⁊ semina forsitan ꝓprie post cibū malum sedat eum vomitus super aquā ciceris ⁊ solutio ventris cuz aqua olerū ⁊ cassiafistula.

¶ De emplastris iuuatiuis ad dolores iuncturarum grossi humoris ⁊ eorū que sunt in via vt conuertatur in lapideitatez. Caplm.x.

Emplastrum bonū.℞.granoꝝ alkerua mūdatorū.ōʒ.iij.terātur cū.ōʒ.i.butyri vacini optime ⁊ proiiciant desup.ōʒ.i.mellis ⁊ faciat ipz viscosum ⁊ fiat cū eo emplastrū ⁊ proprie super iuncturas siccas. Et qñz poni-

tur cū eo ex aceto forti ʒ i.ꝛ emplastratio cū stercore vaccino ē fortis valde in doloribus iūcturaꝝ ꝛ dorsi ꝛ genuū ꝛ ē q̄si melioꝛ pl'ib⁹ alijs. Emplastrū forte.℞.olei antiqui. lib.i. ꝛ.ſ.ꝛ nitri alexādrini ꝛ glutē alboti amboꝝ añ.lib.i.ꝛ eufoꝛbij.ʒ.i.ꝛ ireos. ʒ.ij.ꝛ farina fenugre.lib.i.ꝛ.ſ.fiat ex eis emplastrū.ꝛ iterū bdelliū oppopōacū adeps liquefact⁹ iuuatiua sūt ei valde qḋ fit ex crudo hūoꝛe in genib⁹ ꝛ iūcturis. Emplastrū fugitiuū resolutiuū nitri vanic.i.ammōiaci fiat ex eis emplastrū aut sumať eufoꝛbiū ꝛ teratur cū oleo de lilio et liniať cū eo. Emplastrū forte.℞.baurach ꝛ galiā et pirctruꝫ ꝛ staphisagriā ꝛ calcē misceātur oia ꝛ liniātur ex eis iūcture cū melle ꝛ aliq̄ꝫtulo aceto. Emplastrū bonū resolutiuū ammōiaci ꝛ licij sumātur ptes eq̄les te rātur cū oleo omphacino ꝛ vino antiquo et farina fabarū emplastreť cū eo calido. et emplastrū ex cinere ciclaminis ꝛ melle ē mirabile valde. et de emplastris ē modus q̄ necessaria sūt ad cōfortādū mēbrū et resoluēdū residuū ꝛ nō i digetur eis nisi post euōnē integrā de qb⁹ ē emplastrum.℞.sauine et nucis cupssi et ossiū adustoꝝ ptes equales et aluminis partē.i.dragagāti sextā partis vni⁹ ꝛ glutinis piscū q̄ꝫtū sufficit ad cōgregādū. Aliḋ faciēs operatiōes i egritudinib⁹ plures ꝛ illud ideo q̄m apit et extrahit spinas et ossa putrida ex pfūdo et ɔfert mollificatiōi iuuamētū māifestū.℞.se.vrtice mūdati ꝛ spume baurach et salis ammōiaci et aristoł.rotūde . et radicis collognitide et glutinis alimbat oium añ.aur.xx.fenugreci et piperis et macropipis oiuꝫ añ aur.x.ammōiaci aure.xij.coꝛdumeni et xilobalsāi et turis et myrrhe et adipis cap̄ et gūme pini oiuꝫ añ.aur.x.cere.lib.iij. dabł. lib.viij.lactis fici siluestris aure.viij.olei de lilio q̄ꝫtū sufficit ad liq̄factionē medicinaꝝ hūidarū et vini optimi q̄ꝫtū sufficit ad cōficiēdaſ medicinas siccas cōmisceātur oia et fricētur et administrētur. Aliud cōferens in hora ad sciaticā et doloꝛem manus et pedis et doloꝛem reliquarum iuncturarum sumatur fenugrecū et proijciatur in vase testeo et proijciatur desuper aceti commisti quantum sufficit et coquatur super prunas vsquequo dissoluatur in decoctione deinde proijciatur desuper mellis q̄ꝫtū sufficit et bulliat secūdo ꝛ referuetur aliud simile illi picis ḋ minera lib.in fecis aceti sicce aduste.lib.i.baurac.lib.i.ſ.gumme pini ꝛ cere ꝛ sulfuris nō adusti ꝛ staphisagrie omniū lib.i.piretri.lib.ſ.coꝛdumeni kist vnū.

De vnctionibus in huiusmodi intentione predicta. Capitulum.xi.

Oleum de colloquintida ꝛ oleū de castoreo ꝛ oleū de sinapi ꝛ oleuꝫ de kerua ꝛ oleū de nuce romana ꝛ pprie q̄n aduritur ꝛ currit. Et oleū de colloquintida factū ex decotione eius cū oleo ros.donec cōsumať aqua. Et oleum de costo vltimū est ꝛ proprie cum stoꝛace aut cū assa oleum de costo. Et de vnguentis bonis iuuatiuis est oleum in quo decoquitur vipera ꝛ est ex eis que sanant sanatione integra. Et de eis est oleum vespertilionum. Cuius modus est vt sumať.xij. vespertiliones decollati ꝛ sumatur de succo almarmacoꝛ ꝛ olei antiqui lib.ſ.ꝛ aristoł.ʒ.iiij.ꝛ castoꝛei.ʒ.iiij.ꝛ costi.ʒ.iij.decoquātur oia simul donec consumatur aqua ꝛ remaneat oleum.

De embrocis in illa intentione. Capłꝫ.xij.

Ambroca sedatiua iuuatiua experta sumatur galla ꝛ oꝛdeum ꝛ lactuce decoquantur cū aceto donec discoquantur ꝛ dissoluantur ꝛ fiat embrocatio ꝛ est conueniens ad calidum.et iterum maioꝛana ꝛ anetum ꝛ folia lauri ꝛ ruta ꝛ cyminuꝫ coquantur ꝛ fiat cum eis embroca. Et ex eis iterum que conferunt ad lapideitatem iuncturarū ꝛ genu est fex aceti in omni parte cuius ponitur.vi.partis halmel contriti super quam proijciantur lapides igniti ꝛ fiat suffumigium faciendo cū eo suffumigationē sub kisse aut similibus. Et sedeat in decoctione asini siluestris i qua ponuntur omnia membꝛa eius decocta cū aneto et rectificatur cum seminibus et poꝛis ꝛ similibus.et decoctio oꝛdei et vulpis cuius modus est vt bulliat aqua ebullitione vehementi tandiu donec minuatur tertia eius ꝛ proijciatur super ipsam daba aut vulpes viua decolata cum san.suo et decoquatur donec dissoluatur in decoctiōe ꝛ coletur aqua ꝛ sedeāt in ea aut proijciatur sup illā aquā oleū et decoquatur donec pmisceātur aut donec aqua consumatur et remanet oleum et sedeat i eo. Et quandoqꝫ decoquitur in oleo sicut est.

De balneationibus ad hmōi. Capłm.xiij.

Balneatio quidem cum aquis calidis et humidis nocet eis pꝑter illud quod liquefacit de humoꝛibus et dilatat de poꝛis nisi in aquis thermarum. Balneationes vero sicce cum fricatione cum nitro et sale et sepe

lkri in arena calida sunt iuuatiua eis.

¶ De sedatiuis doloribꝰ calis leuibꝰ. C.xiiij.

Sumatur fenugrecũ ⁊ terãtur cũ aceto
ꝯmisto ꝯtrictiõe miutissima: deiñ fũdaẽ
superipsũ mel ⁊ coqaatur dõec coaguletur ⁊
liniatur postq̃ꝫ cõteritur super tabulam sicut
algalia ⁊ miscetur loco cũ pãno lini ⁊ ꝯqua-
scetur cũ oleo sisamino ⁊ igrossetur sicut mel
⁊ dimittatur duobus diebꝰ aut tribus ⁊ suc-
curatur exiccationẽ eius cũ oleo roẽ. Et hoc
quidẽ cõueniẽs est in principio egritudinis ⁊
in ascensiõe eius. ⁊ iterũ sumãẽ i pricipijs ⁊
in residuis mucilago fenugreci ⁊ se.lini.⁊.con
quassetur cũ oleo sisamino ⁊ igrossetur sicut
mel. Et iterũ quãdo nõ ẽ dolor valde vehe-
mẽs empẽetur cũ caulibus recẽtibus ⁊ apio.
Et si fuerit fortior empẽetur cũ oleo irino.et
farina fenugreci ⁊ farina ciceris cum sirupo
mellis cũ pauco vino ⁊ cũ aliq̃ꝫtulo olei ꝺ al
cãna.et iterũ cinis cauliũ cũ adipe ⁊ cotto fa-
cto cũ oleo camomillino bonus eis est valde:

¶ De narcoticis sedãtibus dolorẽ. Capi.xv.

Sumãtur opij aur.iij.⁊ croci aur.i.⁊ te-
rãtur cũ lacte vaccino ⁊ ꝓiiciatur desu-
per medulla panis similaginei ⁊ liniatur. et
fiat ex eis emplastrũ ⁊ coopiãtur cũ foliis si-
cle etiã aut lactuce ⁊ põatur loco panis simi-
laginei ceratũ. et iterũ semẽ hyusqami nigri.
ʒ.vi.apii.i.croci.i.vini dꝉcis cũ q̃ ꝯficiaẽ ⁊ mi
sceaẽ cũ cerato.et iterꝫ se.hyusqami al.⁊ opiũ.
et psiliũ ⁊ acatia ⁊ mugatb sumãẽ ⁊ informẽ
tur troc.ex eis ⁊ liniãẽ cũ lacce vaccio reseruẽ
tur cũ folio. Et iterũ aloes.ʒ.x.succi hyusquia
mi.ʒ.vi.hiusquiami nig.ʒ.iiii.hypoquistidos.
ʒ.vi.pomorꝫ mãdragore.xx.aur.croci aur.iiii.
decoquãtur poma mãdragore cũ aceto dõec
dissoluãtur ⁊ ꝓiiciãtur super medicina ⁊ li-
niatur cũ eis.⁊ iterũ mãdragora proiiciatur
in butyro vaccino trita deinde inũgatur cum
ea dolor.⁊ iterũ opiũ ⁊ storax sumãtur et fiat
ex eis epithimia.⁊ ex eis que stupefaciũt est ef
fusio aqua plurime cũ nõ sũt vlcera. Et iterũ
psiliũ infũdatur in aqua calida ⁊ cũ inflatur
cõq̃ssẽ cũ oleo roẽ. ⁊ ifrigideẽ ⁊ liniaẽ cũ eo.

¶ De curatione ventosi. Capitulum.xvi.

Hoc currit cursu gibbositatis ventose ⁊
de eis in quibus est iuuamentum sedã
di dolorem cum stupefactione est vt suman
tur gentiane et rubee ⁊ ameos et aristoẽ.⁊ ca
lamẽtũ ⁊ se. citroli ⁊ hermodactilorꝫ et buzei
dẽ ⁊ almehezabara ⁊ almugatb partes equa
les opii.pars.v.cuiꝰ dosis sit vsq̃ꝫ ad duas.ʒ.

¶ De regimine cauterii ad eos.
Capitulum.xvii.

Et decauterizatõe bona eis aut de eis
que surgunt loco cauterii est vt iaceat i
firmus ẽm figurã quã oꝫ. Et ꝓhibeaẽ ei mo
tus ⁊ cõseruetur circuitus doloris ⁊ impleaẽ
mediũ eius sale et ponatur desuper parũ olei
⁊ ponatur desuper pãnus ⁊ fint presẽtia cau
teria diuersa ⁊ igniantur cauteria ⁊ admini-
strentur in primis taliter vt nõ sentiantur ca
lida deinde sentiantur cũ ea deĩde fiant for-
tia donec nõ possint tolerari. Quũ ergo per-
trãsierint virtutẽ perforetur massa ⁊ precipia
tur ei vt inclinetur quatenus egrediantur sal
et oleum deinde cooperiantur cum lana ⁊ li-
getur.⁊ oportet vt sit super caput infirmi vas
plenum aqua ⁊ aqua roẽ.cum qua abstergã
tur facies eius quando sudat et caueatur ne
caro aduratur et vlceretur.

¶ De cura calidi. Capitulum.xviii.

Oportet vt curentur cum eis que infri-
gidant ⁊ hũectant ex oleribus ⁊ carnibꝰ
⁊ cibis fructibus et linimentis ⁊ embrocis ⁊
ceratariis et exercitentur cum equalitate. et
balneentur cum aqua dulci postq̃ꝫ effũditur
super extremitates eorũ aqua frigida in do
mo prima ⁊ administretur tina tepida: dein
de submergatur in aqua tepida subito semel
⁊ fundatur super pedes eorum aqua frigida.
Et oportet vt soluantur ⁊ prouocatione vtan
tur cum eis in quibus non est calefactio plu-
rima sicut sirupus roẽ.⁊ diacydonitem solu-
tiuum. ¶ Medicamen bonum in quo est ꝓ
uocatio ⁊ solutio et sedatio doloris. ℞.se.me
lonis se.citroli ⁊ hermodactilorum al.⁊ alma
gatb omnium añ.partem.i. opii tertiam par
tis vnius aggregẽtur omnia ⁊ sit dosis eius.
ʒ.iiii.cũ.iiii.zuccari.ẽ eni presẽtis iuuamenti.

¶ De epithimatibus.
Capitulum.xix.

Scias ꝙ quando ipsa sunt frigida stipti-
ca sicut sandali tunc fortasse ledunt imo
oportet vt sint teporem facientia ⁊ leniant. et
quando leduntur cum infrigidantibus pro-
pter tensionem eorum administrẽtur eo que
mollificant sicut rob.⁊ oleum roẽ. ⁊ ceratũ.
et quandoq̃ꝫ ponitur super illud pannus in-
fusus aqua ⁊ aceto et de eis que sunt experta
est succus extremitatum cãne humide. Quũ
enim ex eo linimentum fit sedatur dolor sta-

tim.⁊ iterum terãtur glãdes optime ⁊ decoquantur vehementer et embrocetur cum eis hora longa et tunc tolerant infrigidantia. et non faciunt eis dolores per inspissationem ⁊ tensionez. Tunc non est aliquid sicut aqua endiuie ⁊ aqua solatri ⁊ aqua semperuiue. et aque blitorum ⁊ cucumeris et cucurbite et similia. Et similiter emplastratio cum adipibus ⁊ similibus eis ⁊ cum melonibus. Ipsi enim infrigidant ⁊ leniunt simul.⁊ mucilago psilii est fortis infrigidationis.et iterum sandali et memithe et similia sedant dolorem.et quum sedant dolorem oportet vt auferãtur et remoueãtur.et de eis que iuuatiua sunt in fine residuorum dolorum iuncturarum ⁊ podagre calidorum est vt sumantur aloes ⁊ croci ⁊ myrrhe.partes equals et liniantur cũ aq̃ caulis aut endiuie ſm quantitatem caliditatis.et iterum ceratum cum oleo camomillino.et iterum diaquilon dissolutuz in oleo camomillino.balnea que ex eis nocent sunt balnea calida.frigida vero quãdoqꝫ iuuant ⁊ repercutiunt et confortant. et sedant dolorem.

¶ De solutiuis.

Capitulum.xx.

Sumantur myrobol. citrinorum.ʒ.x.⁊ hermodactilorum et buzeiden amborum añ.ʒ.iii.se.apii et anisi amborum añ.ʒ.ii. conficiantur cum zuccaro soluto de quo i potu sumantur omni die.ʒ.ii.et iteruz sumatur succi cydoniorũ.lib.i.et aceti de vino vncias tres et zuccari libram vnam.⁊ hermodactilis.aloes ⁊ diagridi.ʒ.iii.et dosis eius fit ex.ʒ.õʒ.vsqꝫ ad.õʒ.i.⁊.ʒ.et iteruz hermodactilo ruz.ʒ.x.scamonee.ʒ.i.et tertia.ʒ.i.cubebe.ʒ.iii. zuccari tabarzet.ʒ.xxx.dosis eius.ʒ.iii.et iterum scamonea decocta in duplo sui aque cydoniorum acetosorum aut pomorum decoctione in qua consideretur substantia eius. Quum ergo incipit inspissari oppiletur os eius in quo est et dimittatur donec exiccetur et sumatur de ea pondus.ʒ.x.et sumãtur de tabarzet.ʒ.xx.et de cubebis contritis sicut alcosol pondus.ʒ.ii.aggregentur omnia cuz iuleb et fiant inde pilule et exiccẽtur in vmbra. et sit dosis.earũ pilule.ii. vsqꝫ ad.iii.in omni hora.et quum illic est compositio tunc administra hierampicram. et de eis que conferũt eis est sirupus ros.secundum hunc modum. Sumantur succi ros.lib.ii.et mellis. lib.iiii. et scamonee assate.õʒ.i.decoquantur vsque quo inspissentur et fit dosis eius ex duabus vsqꝫ ad.v.et iterum infundantur tamarindi cum casiafistula in aqua endiuie et señ. et si non fuerit se.sumatur decoctio myrobol. et fumi terre et prunorum et tamarindorum.et absinthii secundum q videtur.et iterum buzeidi ⁊ hermodactili ⁊ rose rubee equali mẽsura sumantur de quo sumatur aur.i.ʒ. est enim in ipso sedatio et infrigidatio. ⁊ isti quidem iuuantur plurimum a cibis frigidis. et grossis sicut qui fiunt de lentibus cum aceto et reliquis cibis infrigidantibus ingrossantibus san.sicut ille qui fit de acetosa et ventres cum aceto preparati et acetosum carnis vaccine.et quandoqꝫ iuuantur plurimum cum cibis exiccantibus sicut est herbus.et nõ oportet vt ieiunent plurimum.et eis quidem conceditur ex fructib9 vti piris ꝓprie ⁊ prunis ⁊ malis ⁊ granatis et persicis.ergo autem abhorreo eis ea que sunt sicut persica et chrysomila et que replent san.aquositate plurima.

¶ De cura iuncturarum exiccatarum et conuersarum in lapideitatem

Capitulum.xxi.

Isti sunt habentes complexiones calidas ⁊ materias grossas.⁊ oportet vt isti non resoluantur sine lenificatiõe immo oportet vt liniantur et resoluantur simul.et de eis quibus cauetur a lapideitate sunt emplastra facta et farina herbi et lupinorum cum oxymelle et alaninden et vitis albe cum parte licii et ammoniaco cum vino antiquo et oleo omphacino.et quandoqꝫ ponitur desuper farina fabarum et de eis que conferunt ei cuius iuncture conuerse sunt in lapideitatem aut sunt in itinere lapideitatis sunt emplastra que diximus in frigidis. de doloribus iuncturarum grossorum humorum et vnctiones et embroce cum eis que fiunt.et de illis que conferunt eis est farina lupinorum cum oxymelle aut aceto commisto. et iterum radix almarot.et iterum emplastretur cuz bulbo dissoluto in aqua. Ipse enim prohibet lapideitatem incipientem. et similiter embroce ex aquis in quibus decocta sunt calamentum et albasce aut aceto aut decoctione in qua caseus antiquus decoctus est proprie in re casiafistule et nitrum et euforbiuz et aqua cineris caulium combustorum.

¶ De cura contractionis et azemena.

Capitulum.xxii.

Scias ꝙ oleū de andacocha potando ex
eo ⁊ inungendo cū ipso ē res magis cō
ferens ei. Et modus faciendi hoc oleuȝ est vt
decoquatur andacocha cū seminibus in tan
to ꝗtuȝ in ipso est ⁊ oleo donec consumatur
aquositas. Cuius dosis sit vsqȝ ad.ʒ.iij.⁊ mi
nus.⁊ illius q̄ ex ea ventosa est curatio currit
cursu curationis ventositatis faciētis vētosi
tatē ⁊ de eis q̄ expta sūt ad cōtractū ē vt su-
matur pellis ouis hora q̄ excoriat ⁊ pōat sup
ipsuȝ ⁊ liniatur lacte vaccino dulci ⁊ iuuatur
eo. ¶ Et administratio balnei sicci ⁊ sudare
in furno aut fouea ignita iuuatiua sunt.

¶ De cautela ad dolores iūcturarū. C.xxiiij.

Oportet vt vtatur ille q assuetus est his
doloribus phlomia ⁊ solutione ventris
in vere ⁊ cū primus ē paroxismus ⁊ vtātur
regimine tēperato in subtilitate. Et oino oȝ
⁊ si causa i eo qđ accidit ei sit multitudo hu-
morū vt nō dimittat eos multiplicari cuȝ eo
qđ euāt et cū eo ꝙ exercitio administrat bo-
no:⁊ si cā fuerit corruptio eoꝝ opponatur illi
cū euōne eius qđ oȝ ⁊ ꝯtrarietate regiminis
ꝑ qđ generat. Phlegma eni generatur ꝑ ad
iutoriū ex infrigidātibus. ⁊ tu quidē scis ea ⁊
scis oppositioneȝ eoꝝ. Et cholera generatur
per adiutoriū calefacientiū ⁊ tu scis ea: ⁊ scis
oppositionē eoꝝ. Et similiter melāchólia ge
nerat ꝑid qđ scis ⁊ opponit ei qđ gñat ipȝ ꝑ
id quod scis.⁊ quū accidit euacuatio tunc ex
illis q̄ rectiora sunt est cōfortatio mēbri cum
stipticis vt nō suscipiat superfluitates ⁊ pro-
prie quū nō timetur cōuersio eaꝝ ad mēbra
principalia causa antecessionis mūdificatio-
nis. Et ista sunt sicut acatia ⁊ balaustie ⁊ suc
cus virge pastoris ⁊ litiū ⁊ memithe. Et iteꝝ
fricatio locoꝝ cū sale trito ⁊ cū oleo etiaȝ nisi
sit siccitas vehemēs. Et qñ est apa phkaricū
⁊ bibit habens ipsum aristol.ro.pondus.ʒ.ij.
aliquotiens in vere ⁊ hyeme tūc fortasse ꝓhi
betur periodus eius. ⁊ vtatur exercitio tēpe-
rato ⁊ vectatione ⁊ nō superfluat in eis quo-
niā excitāt podagrā ⁊ dolores.⁊ nō adhibea
tur illud quo nō est cōsuetus subito sine gra
datione ꝙ si illud accidat administra olea cō
fortantia inungendo:⁊ oȝ vt deuitent carnes
grossas ⁊ oia salsa ⁊ assenkesud. Et ex oleri-
bus deuitent ea q̄ sunt sicla ⁊ bautie ⁊ citroli
⁊ aqua melonis. Nocent eni ipa ꝓpterea ꝙ
generāt humorē aquosum ⁊ cōferunt ꝑ pro-
uocationē ⁊ diuersificatur dispositio corū in
corporibus. Et deuitent potare vinum pluri
mum grossum:imo omne vinum. Et ciben-
tur eis que sunt bone digestionis ⁊ velocis.⁊
oportet vt deuitent repletionem ⁊ anhilatio
nem ab exercitio ⁊ deuitent cuȝ hoc superflui
tatem in labore ⁊ exercitio ⁊ proprie super re
pletionem. Et deuitent coituȝ ⁊ minorentur
in balneationibus quoniaȝ ipse liquefaciunt
humores ⁊ faciunt eos currere ad iuncturas
verum aque thermarum conferunt eis in ho
ra egritudinis.⁊ ex illis que conferunt eis in
principijs balneorum ⁊ post ipsaruȝ expletio
nem. Et in medio introitus eorum in ipsis
est effusio aque frigide super iuncturas si nō
est aliquid quod prohibeat ex debilitate ner-
uorum. Et quādoqȝ auferunt hoc nocumen
tum fe.⁊ oȝ vt non dormiant super cibū om-
nino quoniā est ex rebus nocibilioribus eis.

¶ De cura. Capitulum.xxv.

Cura que magis propria est sciatice et
doloribus anche et renum fixis est ꝙ
oportet vt redeatur in curatione coruȝ ad ca
nones in doloribus iuncturarum. Et tu qui
dem scis ꝙ ipsi differunt ab alijs doloribus
iuncturarum. Nam repercussio in principio
quandoqȝ nocet eis nocumento vehementi:
quoniam materia profunda est ⁊ repercussio
retinet eam illic ⁊ ponit eam taliter ꝙ diffici
lis sit eius resolutio ⁊ preparat eam ad hoc
vt dislocet iuncturas quum ipsa dislocet iun
cturas absqȝ repercussione similiter, imo oȝ
si volueris sedationem doloris in principio
vt sedes eos cū mollificatiuis lenificantibus
nisi accidat vt sit materia subtilis valde. ⁊ sit
difficilis coruȝ curatio in frigore ⁊ in tempo
re frigido ⁊ in pingui ⁊ in parte sinistra ē dif
ficilior. In illis vero que de eis sunt sangui-
nee de rebus magis cōferentibus eis ē phlo
botomia ⁊ iuuantur in dispositione ꝑ phlo-
botomiam in primis ex manu deinde ex pe-
de ⁊ non fiat phlomia ex pede nisi post phlo-
botomiam ex manu ⁊ iuuamentuȝ sit in eis
per vomitum. Uentris autem solutio quan
doqȝ vsqȝ ad finem postponitur ⁊ est sufficiē
tia in vomitu forti vt non trahat solutio ven
tris meteriam ad inferiora nisi sciatur ꝙ sit
parua ⁊ de bono est vt ieiunent duobus die
bus diebus deinde phlobotometur. Et scias
ꝙ phlobotomia sciatice vene magis est iuuat
tiua in sciatica ꝗȝ saphene plurimum nisi si
dolor leuior extensus in siluestri imo sit pu-

rus rubeus cuius tensio ex domestico quare erit saphena magis cõferens ei q̃ȝ vena scia tica q̃ȝuis ambe sint duo rami vene vnius si cut basilica ꝛ cephalica in manibus verum. S.rememoratur saphene ꝛ vene curuature poplitis tantum. Et phlobotomia vene cur uature poplitis magis iuuatiua est q̃ȝ vene sciatice ꝛ saphene simul. et ex eis que phlobo tomantur est vena que est inter minutum et ſm pedis et phlobotometur post ipsaȝ vena sciatica.et dicitur ꝙ hec vena magis iuuati ua est q̃ȝ vena sciatica sicut saluatella magis iuuatiua est q̃ȝ basilica in egritudinibus epa tis et splenis. Illi autem qui sunt phlegmati ci ex eis currunt cursu apostematum grosso rum et in verificatione curationis.et propter hoc nõ oȝ vt sit presumptio ad administrãdũ resolutiua fortia ante euoneȝ ꝓpter illud qđ sciuisti cũ eis que diximus.et iaȝ diximus ꝙ vomitus iuuantior est q̃ȝ ventris solutio ꝑꝑ motus materiei ad partem doloris et vomi tus mouet eã ab eo. et de eis que bona sunt in eo est si fiat cũ baurach et aceto.ꝛ quũ euo muerint cũ vomitiuis fortibus q̄bus indige tur in humoribus eoꝝ frigidis grossis tũc oȝ vt sequaris illud cũ subtiliatiuis calefacienti bus et est necessaria in phlegmaticis iterum q̃ñȝ imo multotiens phl̃omia et administre tur post euonẽ cum eis q̃ diximus ex diureti cis et ebibitis iuuantibus ad dolorẽ iunctura rũ. Medicamẽ hermetis ꝓprie nã hoc me dicamẽ est mirabile valde camedreos gẽtia ne amboꝝ añ.ǒȝ.ix.aristol.ro.ǒȝ.ij.se.rute sic ce lib.i.terãtur et cribellentur cribello subtili cuius dosis sit cochliariũ.i.et administrẽtur iteruȝ vaporationes et embroce resolutiue et aque thermarũ ꝙ si nõ excusat tũc clisteriza deinde administrẽtur ventose sup anchã cũ incisione et sine incisione et pone rubificãtia vesicantia et nõ cõsolidentur donec sanetur. et emplastrorum quidem administratorũ in eis diligitur acuitas propter duas intentio nes quarum vna est resolutio et altera attra ctio ad exteriora et abhorretur acuitas pro pter quãdam intentionem et est ꝙ ipsa exic cat materiam et in lapideitatem conuertit et dimittit eam non recipientem medicinam quãobrem oportet vt non dimittatur lenifi catio. et quandoqȝ necessarie sunt ventose et earum positio propter attractionem.

¶ De embrocis et tinis. Capitulum.xxvi.

Sumantur olei de alcãna lib.i.et aceti lib.s.ꝛ nitri quarta lib.i.ꝛ cardamomi. ǒȝ.i.et.s.et isopi.ǒȝ.i.et.s.submergatur in eo lana et vaporetur cũ ea locus.et administrẽ tur tine ex aquis medicinarũ singulariuȝ re soluentiũ p̃dictaꝝ in hoc ca. ea vero ex q̄bus fiunt inunctiones sunt sicut oleuȝ costinũ et oleũ de euforbio et oleũ de piretro ꝛ oleũ de castoreo que administrentur post mundifica tionem et cerataria cũ oppoponaco ꝛ eufor bio et oleis predictis.

¶ De epithimatibus ꝛ emplastris. Ca.xxvij.

Emplastrũ resoluens materiã ad illud qđ apparet ex ꝓfundo. ℞.se.rute silue stris baccarũ lauri aniuden nitri sceba arme ni cordumeni et pulpa colloquintide ameos oium añ.aur.iiij.rute recẽtis picis cere ãmo niaci oium añ.viij.bezard aur.v.oppopo. sul furis qđ nõ tetigit ignis amboꝝ añ.aur.iiij. fiat ex eis emplastrũ et si liniatur sciatica ex stercore caprino et aceto forti erit sicut medi camen de sinapi et melius eo et magis iuua tiuũ eo.et emplastra rubificãtia et vesicantia bona sũt valde et oȝ vt ꝑforẽtur vesice deide puluerizeꝫ sup eas medicamẽ exiccatiuũ de inde itereꝫ vesicatio vsqȝquo eueniat sanitas. ꝛ iterũ sumãꝫ lib.i.baurach lib.i.olei et fiat ex eis epithia.et iterũ empl̃m iuuatiuũ staphisa grie lib.i.fecis aduste lib.ij.pirtri lib.s.nastur tij lib.i.ꝛ.s.bezard.s.sulfuris lib.i.baurach tã tũdeȝ olei cotilas.iij.gũmi pini qđ sit equale cũ bezard fiat ex oibus emplastrũ et admini streꝫ.et iteꝝ sumaꝫ picis pars.i.sulfuris ps.i. cõtriti.sicut alcofol et liniatur super anchã ꝛ ponatur desup charta de pãno ꝛ dimittatur vsqȝquo cadat per se.et ex eis q̃ experta sunt vt colligatur plãta tapsie in estate dum est vi ridis.ꝛ eius contritio optima fiat quoniã est difficilis ad cõterendũ deinde aggrega ipsuȝ cũ cera et inuisca eã anche et loco doloris li getur desup et dimittatur.iiij.horis vsqȝ ad. vi.deinde ingrediatur balneũ. Quũqȝ parũ rorari incipit ingrediatur tinã et tollatur ab eo emplastrũ ꝛ ponatur sup locũ lana cũ dra gaganto hebdomoda vna aut.x.diebus.ꝛ ite retur quoniã excusat a sinapi ꝛ gumma rute agrestis.et iterũ staphisagria et gũma pini ꝛ gumma iterum rute agrestis et cera et oleuȝ de ruta.et iterum piretrum et dabk et flos la pidis sus et baurach et staphisagria ꝛ sumaꝫ ex eis empl̃m.ꝛ q̃ñȝ addiꝫ i eo nasturtiũ.ꝛ ex

eis q̃ conferunt ad hoc ⁊ ad dolores genuum est ceratum de euforbio. ⁊ iteruz olei de alcāna. ōz. viij. ⁊ aceti. ōz. iiij. nitri. ōz. ij. piretri. ōz. i. infundatur piretrum cū oleo de alcanna post q̄ trjueris ipsum ⁊ pone ipsuz in oleo tribus diebus ⁊ bulliat bullitione leui: deinde proijciatur desuper acetum ⁊ nitrum postea imbibatur in ipso lana sordida deinde ponatur super locuz dolorosum anche. ⁊ aliud simile illi de epithimatibus. ℞. cere colate aur. c. ⁊ glutinis alimbat aur. xxv. ⁊ floris eris aur. vij. lilij ⁊ albezard ⁊ myrrhe omnium añ. aur. vi. alkitrā aur. v. aggrega ista ⁊ conquassa ea sicut pars. i. ⁊ fac de eis emplastrum. i. ⁊ lini cuz eo locuz dolorosum pyridis p̄cipue si fuerit materia faciens dolorem san. fluxus in iunctura ipsa aut phlegma grossum vitreum quod iaz bibit pyris iuncture. Emplastrū sedans sciaticam. ℞. olei antiqui. ōz. xviij. limature plumbi ⁊ salis masse glutinis alimbat omniū añ. aur. c. limature eris rubei. ōz. iij. floris eris abrasi ⁊ condisi ⁊ radicis almezerion nigri aristol. sinapis omnium añ. ōz. ij. proijciatur i eo quādoqz piretri. ōz. i. Aliud. ℞. aniuden se. rute siluestris baccarum lauri ⁊ baurach ⁊ colloquintide sceba ameos cordumeni omniuz añ. aur. iiij. rute hortulane humide ⁊ picis sicce glutinis alimbat gumme pini ammoniaci adipis vitulorum omnium añ. aur. xv. oppopo. aur. vi. sulfuris non adusti aur. iiij. olei de alcanna. ōz. xviij. Aliud. ℞. picis humide. ōz. xviij. aristol. ōz. x. ⁊ ʒ. cere. lib. i. gumme pini aur. iiij. sulfuris nō adusti. lib. i. baurach. lib. i. ʒ. staphisagrie kist. i. ⁊ ē cotile. ij. piretri lib. ʒ. cordumeni kist. i. bezard. lib. ʒ. liquefienda liquefac et tere sicca ⁊ permisce omnia ⁊ frica eam ſm modum predictuz in eo cuius rememoratio preterijt. Et ſm ꝙ dicitur post solutiua bona ⁊ vtilia sūt pilule de hermodactil. ⁊ pilule fetide ⁊ pilule de tapsia ⁊ pilule de storace ⁊ non sunt aliqua sicut pilule iuuamenti neqz sicut hiera hermetis que bibatur in vere ⁊ illius qui bibit eaz incipiunt iuncture dolorose rorem emittere ⁊ sudare ⁊ nō est in ea solutio ventris plurima: imo mundificat cuz subtiliatione. Et elementa quidem medicinarum solutiuarum sunt pulpa colloquintide et centaurea ⁊ gummi ⁊ fumus terre ⁊ tapsia ⁊ succus cucumeris asinini. Sumātur due colloquintide ⁊ perforentur ⁊ educatur quod in concauitatibus ambarum est ex pulpa ⁊ seminibus ⁊ carne. Et impleantur oleo sisamino ⁊ cooperiantur ambarum foramina ⁊ dimittantur nocte vna deinde proijciātur ambe colloquintide in mane illius noctis cum oleo quod est in eis ambabus inollam ⁊ fundatur super eas ambas q̄tum est olei mensura. i. ⁊ ʒ. de aqua ⁊ coquantur simul vsqzquo discocte sunt ambe colloquintide. Quum ergo discocte sunt ambe extrahantur ⁊ proijciātur ambe ⁊ coquantur aqua ⁊ oleum tempore sufficienti: deinde proijciatur desuper helleborus contritus puluerizatus cribellatus secundum quantitatem qua congelatur aqua ⁊ fiat sicut panis de quo fiant magdaleones secundum quantitatez auellane ⁊ sumantur de illis auellanis. xviij. numero ⁊ sumat infirmus post balneationem. Et modus alius est vt decoquantur oleum cum succo. ⁊ quuz accidit mundificatio per solutionem ventris et vomitū ⁊ prolongatur egritudo tunc tibi conuenit vti suppositorijs ex medicinis facientibus excorticationez ⁊ solutione educentibus san. sicut est decoctio cucumeris asinini ⁊ colloquintide ⁊ fel vaccinum ⁊ piretrum ⁊ centaurea ⁊ nastur. ⁊ tapsia et elixatura piscium omnia illa iuuatiua sūt eis in hac hora et forte sanant. Et quādoqz ponitur in clisteribus euforbium et dicitur ꝙ illud est nociuum valde prohibens reliquis cōuersionibus in fine vero eis est iuuatiuum et proprie quando sequitur vesicatio. Et multotiens quidem accidit excoriatio per se ⁊ euenit cū ea sanitas. Clistere bonum excoriationem faciens decoquantur colloquintida ⁊ nasturtium et radix capparis ⁊ centau. et cucumer asininus ⁊ tapsia et rubea et fiat clistere cū aqua et emplastretur ancha cum fece et est ex clisteribus iuuatiuis. Et iterum emplastretur cum aceto ⁊ furfure calefactis. Si autem fuerit illic san. qui moriatur in ea cauterizetur cuz aureo rubeo locus san. cauterizatione vehementi vt currat san. ex ea.

¶ De bothor iuncturarum. Capitulū. xxviij.

Hę bothor apparent in crure nigre quasi ipse sit fructus tamarisci aut grana virida. Et materia earum est materia varicum ⁊ cura earum ex parte mundificationis est cura varicum ⁊ vlcerum melancholicorum quorum canonem dicemus in libro quarto.

¶ De dolore calcanei. Capitulum. xxix.

Quandoqz accidit ex obuiatione contere ente: aut casu aut coarctatione calciamenti ꝛ alijs ꝛ sanat ipsum embrocatio plurima cum aqua frigida ꝛ epithima de memithe ꝛ boloarmeno resoluto.

¶ De debilitate pedis. Capitulum.xxx.

Fit quandoqz in creatione ꝛ fit quandoqz debilitas ex labore plurimo et ex mollificatione antecedente ꝛ ex oppilatione vie nutrimenti ad ipm sicut accidit castratis.

¶ De bothor vnguium ꝛ attritione earuz. Capitulum.xxxi.

Appropinquat cura eorum cure suppurationis. ꝛ ex illis que cōferunt illis est emplastrum cum folijs nitri ꝛ cum folijs cupressi ꝛ emplastrum de adipibus cum fimo caprino et sterore vaccino et conferunt ei nux cupressi sauina emplastrate. ꝛ conferunt eis fistici decocti emplastrati. Et de eis que liquefaciunt san. mortuū sub attritione est farina confecta cū oleo ꝛ super ipsum posita.

¶ De inflatione vnguium ꝛ pruritu in eis. Capitulum.xxxij.

Curatur cum aqua maris abluendo cū ea semper quare remouetur aut cuz decoctione lentium ꝛ herbi: aut cum decoctione cucumeris et ex emplastris eius sunt nenufar ꝛ oleum ꝛ ficus decocte coniunctim ꝛ singulariter.

FINIS

¶ Expletus est tractatus secundus de doloribus horum membrorum ꝛ cum ipsius supplemento completur fen.xxij. ꝛ cum eius cōplemento completur liber tertius de curatione egritudinum accidentium vnicuiqz membro a vertice capitis vsqz ad pedes canonis relati aboali alhascen abinsceni quem sequitur liber quartus de rebus particularibus q̄ proprie dicende sunt egritudines que nō appropriantur membro. Et de decoratione.

parito in eis.

abluendo cū
ur aut cuȝ de
um decoctio-
eius sunt ne-
coniunctim ⁊

S

dus de dolo-
um ipsius sup
cum eius cō-
us de curatio
niciuiȝ mem
edes canonis
i quem sequi
ticularibus q̄
es que nō ap-
ecoratione.

Liber canc
nibus partic
priantur vni
Fen prim
tuor tractatu
Tractatu
De diffin

nō sicut cali
tur: et impedi
Et sunt qu
in duas divi
dinē et in feb
tū de genere
dez sermonis
est illa inter
nō est medic
tredo enim
putredo in
dinis. Febri
cristēs duz
egritudo in
vt dicat: qu
sequitur cal
ipsius ē sim
tet vt sit plu
et si ipsa sequ
tunc apa nō
que est essen
eius nisi p
ficauerūt pe
tellererunt
et inueniūt e
ergo est disp
rationē ad p
iusmodi cōs
cōfert in sciē
dicū proceder

¶ Liber canonis q̄rtus incipit de egritudinibus particularibus q̄ cū accidūt nō appropriantur vni mēbro: continens septem fen.

¶ Fen prima est de febribus: ⁊ cōtinet quatuor tractatus.

¶ Tractatus primus de febre ephimera.

¶ De diffinitione febris ⁊ generibus febris Capitulum primum.

Febris ē calor extraneus accēsus in corde ⁊ procedens ab eo mediātibus spiritu ⁊ sanguine p arterias ⁊ venas i totum corpus ⁊ inflāmatur in eo inflāmatiōe que nocet operationibus naturalibus nō sicut caliditas ire ⁊ laboris cū nō vltimatur: ⁊ impedit operationez ita vt retineatur. ¶ Et sunt quidā hoīum qui diuidūt febres in duas diuisiōes. Prima .s. in febrē egritudinē ⁊ in febrē accidens: ⁊ ponūt febres apātū de genere febris accidētis. Et intētio quidez sermonis eoꝝ est ꝙ febris egritudinalis est illa inter quā ⁊ causam q̄ nō est egritudo nō est medium sicut febris putredinis. Putredo enim est cā eius absq3 medio ⁊ nō est putredo in se ipsa egritudo: imo est cā egritudinis. Febris vero apātis est accidens apāti existēs duz est apā sequens ipsum ⁊ apā est egritudo in seipso. Et cōtradicenti qdē inest vt dicat: quoniā si ꝓpterea ꝙ febris apātis sequitur caliditatē eius ⁊ sequitur ex dolore ipsius ē simile vt sit febris accidēs tūc oportet vt sit plurimū febriū ephimeraꝝ accidēs: ⁊ si ipsa sequitur putredinē que est in apāre tunc apā nō est causa ipsi. Causa igitur eius que est essentialis est putredo: ⁊ apā nō ē cā eius nisi p accidēs. Et dicemus ꝙ nō significauerūt per febrem accidēs hoc: imo nō intellexerunt p eā nisi ꝙ ipsa sequitur apā hoc ⁊ inueniūt eā per inuētionē apātis. Similr ergo est dispositio febriū putredinis p cōparationē ad putredinē. Hec occupatio in huiusmodi cōtradictionibus est illud quod nō cōfert in sciētia medicine aliquid: ⁊ facit medicū procedere ex arte sua ad inquisitiones que fortasse impediūt ipm ab arte sua. Procedamus ergo ſm id qđ consuetū est. Dicamus ergo ꝙ ꝓpterea febres apātuz ⁊ opilationū sunt febres accidētes: ⁊ alie febres sūt egritudines: tunc cōueniens est vt dicamus quoniā ꝓpterea ꝙ oīa q̄ sunt i corpore hoīs sunt tria gña .s. mēbra cōtinentia illud qđ est in eis de humiditatibus ⁊ spiritibus quoruz cōparatio est cōparatio parietuz balnei. Et humiditas recōdita ⁊ eius cōparatio est cōparatio aque balnei: ⁊ spūs aīalis vitalis ⁊ naturalis ⁊ vapores effusi. Et cōparatio eorū ē cōparatio aeris balnei: ⁊ aer balnei qñ infrigidatur illud qđ est vicinū ei nō oportet vt ipse extinguat: imo possibile est vt remaneat ⁊ redeat ⁊ calefaciat illud qđ ei vicinuz est. Similiter ē vnū istoꝝ trium generꝫ extra quod nō inuenitur in hoīe genus corporeū. Nā si accendatur febris in mēbris radicalibus accēsione prima sicut accēditur adustio: verbigratia vt in parietibus balnei: aut p follem ferrarij: aut p ollā coci tunc illud genus febriū noīatur febris ethica. Et si accenditur febris accēsione prima in humoribus: deinde accēdatur ex eis in mēbris sicut accidit vt effundatur aqua calida in balneo ⁊ igniātur latera eius cā eius: aut ius calidū in olla vt accēdatur olla cā eius tūc illud genus febriū noīatur febris humoris. Et si accēdat febris accensione sua prima in spiritibus ⁊ vaporibus: deinde accēdatur ex eis in mēbris ⁊ humoribus: sicut accidit vt pueniat ad balneuz aer ignis qui accēdatur in eo: ⁊ calefaciat aerē eius ⁊ pueniat ad aquā ⁊ parietes: tūc genus illud febris noīat febris ephimera: quoniā est accēsa in re subtili q̄ resoluitur cū velocitate ⁊ raro ptransit diē cū nocte sua nisi cōuertatur ad genus illud febriū. ¶ Hec ergo diuisio febriuz est p modū ꝓpinquū diuisioni eueniēti p differētias. Et diuidūtur febres alio mō. Dicitur eni ꝙ de febribus sūt febres acute. Et de eis sunt nō acute. Et de eis sunt chronice. Et de eis sunt nō cronice. Et de eis sunt nocturne. Et de eis sūt diurne. Et de eis sunt salubres recte. Et de eis sunt habētes accidētia horribilia. Et de eis sunt dimittētes. Et de eis sunt insepabiles. Et de eis insepabilibus sunt q̄dā qbus sūt remissiones. Et de eis sunt qbus sunt intensiones. Et de eis sunt qbus sunt exfortiatio

nes. Et de eis sunt similes. Et de eis sũt frigide habentes rigorẽ aut horripilationẽ. Et de eis sũt simplices. Et de eis sũt cõposite.

¶De preparatis ad febres. Capitulũ.ij.

DIxerunt quidam q̃ corpora vehemẽtius preparata ad febres sunt corpora calida ꝛ humida ꝛ proprie cum humiditas est fortior caliditate. Et isti quidem sunt fetidi sudoris ꝛ vrine ꝛ egestionis. Et corpora calida ꝛ sicca iterũ sunt preparata ad febres calidas: ꝛ incipiunt prius ephimere: deinde festinant ad putredinem ꝛ adustionẽ: ꝛ quãdoq; faciunt cadere in ethicam. Et sequuntur ea ambo que equantur in humiditate ꝛ siccitate ꝛ dominatur caliditas: ꝛ ista sũt de genere eorum in quibus incipit febris vaporis calidi: deinde permutatur ad febrem humoris: postea illa in quibus equantur calor ꝛ frigus ꝛ multiplicatur humiditas: ꝛ istis quidem febres putredinis accidunt secundum plurimum incipientes. ¶Et corpora frigida ꝛ humida: ꝛ frigida ꝛ sicca sunt longinquiora corpora a febribus ꝛ ꝓprie ab ephimera.

¶De horis febrium. Capitulum.iij.

FEbrium hore sunt reliquarum egritudinum principium ꝛ augmentum ꝛ status apud vltimum ꝛ declinatio. Et sunt quãdoq; particulares cause cuiusq; paroxismi ꝛ timor ẽ a principio vsq; ad statũ apud declinationem vero non moritur eger ex ipsa febre nisi per id quod dicemus de causa communiter. Et principium quidem est hora qua calor naturalis prefocatur a materia submersa in membro tãdiu donec non appareat maturationi aut diuersitati eius contrarie maturationi vestigium. Et principiũ quidem est inuentũ in omni egritudine verum quãdoq; occultatur sicut est eius occultatio in sonocho ꝛ epilepsia ꝛ apoplexia. Et quandoq; principium est occultum paucorũ accidentium. ꝛ existimatur q̃ non sit principium in ea. Et similiter quandoq; in die primo febrium acutarum videntur nubes: ꝛ signum maturitatis: ꝛ existimatur q̃ non sit ei principium: ꝛ non est ita. ¶Et augmentũ quidem est hora in qua commouetur caliditas innata ad resistendũ materiei motu manifesto ꝛ apparent signa digestionis: aut signa contraria digestioni. ¶Et status est hora in qua vehemens est pugna inter naturã ꝛ materiam: ꝛ apparet victoria vnius ambarum eaꝝ super aliã ꝛ est hora pugne ꝛ eius spacium est in habentibus paroxismos acutos paroxismus vnus ꝛ non cognoscitur nisi per illum qui sequitur ipsum: aut duo paroxismi: ꝛ cognoscitur in tertio eius ideo q̃ non addit sup illos ambos in pluribus nisi egritudinibus macronoxijs: fortasse eni assimilãtur paroxismi plures in oibus iudicijs suis. Et illic apud statũ completur vestigiũ digestiõis aut cõtrarij eius. ¶Et declinatio quidẽ est hora in qua calor innatus iam dominatur materiei ꝛ vincit eã ꝛ existit in congregationis eius separatione.s.rei post rem: ꝛ tunc alleuiatur caliditas caloris occulti ꝛ expellitur ad extremitates donec resoluitur ꝛ multotiens ingrossat. ¶Et status quidẽ diuersificatur in egritudinibus. Egritudinum eni valde acutaꝝ longinquior status ẽ vsq; ad quatuor dies ꝛ febres ephimere sunt de hac summa: verũtamen ipse nõ numerãtur acute quĩ nõ sufficit in acuitate egritudinis vt sit status eius prius: imo sit de egritudinibus habentibus timorẽ: ꝛ sequũtur eas febres acute absolute nõ valde: ꝛ sunt ille quarũ status ꝑuenit vsq; ad.xiiij.dies: ꝛ qđ ẽ supra id. ¶Et cognitio quidẽ egritudinũ acutarũ in ordinibus suis ꝛ chronicaꝝ est iuuatiua in regimine cibi egri sm̃ q̃ dicemus i sequẽtibus. ¶Et plures quidẽ febriũ cõplẽt principiũ ꝛ augmẽtũ ꝛ statũ in paroxismo vno ꝛ faciunt ꝑoxismũ aliũ declinãdo. ¶Et febres quidẽ diuersificantur in his temporibus. ꝛ de eis quidẽ sunt quaꝝ augmentũ ꝓlongatur: ꝛ de eis sunt quarum declinatio prolongatur.

¶De cognitione horarum vniuersaliũ egritudinis ꝛ proprie status. Capitulum.iiij.

COgnitio horarum egritudinis vniuersalium quãdoq; est ex spẽ egritudinis nam spasmus siccus ꝛ epilepsia ꝛ apoplexia ꝛ squinantia sunt ex acutis valde. Et tertiana pura ꝛ causon de acutis nõ valde. Et quartana ꝛ paralysis de macronoxijs: ꝛ quandoq; ex motu egritudinis. nã si paroxismi sunt breues significant q̃ status est propinquus sicut tertiana pura: tps eni paroxismoꝝ ei⁹ est ex trib⁹ horis vsq; ad.xiiij.horas: ꝛ si sint ꝓlixi significãt q̃ mã ẽ grossa ꝛ status longinquus sicut i tertiana nõ pura. Et si fuerint illic paroxismi: imo mã eius fuerit acuta sicut

ſynochi tūc egritudo erit acuta. Et ſi fuerit ſi
gna eius ſigna materie frigide groſſe: aut de
cliuis ad groſſitudinem tūc egritudo erit nō
acuta: ⁊ ſi remāſerit cuꝫ diſpoſitione ſua tūc
egritudo nō erit illius acuitatis. Et qn̄qꝫ eſt
ex virtute egri cui velociter aduēit debilitas
quare eſt egritudo acuta: aut non apparet il
lud ⁊ eſt egritudo non acuta. Et quandoqꝫ
eſt ex etate ⁊ tempore: naꝫ in tempore calido
⁊ etate calida feſtinat ſtatus egritudinum: ⁊
in tēporibus frigidis ⁊ etatibus frigidis tar
datur ſtatus egritudinum: ⁊ ſimiliter eſt diſ
poſitio regionū. ¶ Et ex pulſu: nam ſi eſt ve
lox frequens magnus tunc egritudo eſt ad
acuitatem decliuis. ⁊ ſi nō tunc non eſt acu
ta. ¶ Et ex rigore nā ſi eſt prolixi ſpacii tunc
egritudo eſt decliuis ad prolixitatem: ⁊ ſi eſt
breuis ſpacii tunc egritudo ad acuitateꝫ ten
dit. ⁊ quando nullo modo eſt rigor tunc ab
breuiatur eius extenſio. ¶ Et cognoſcuntur
hore egritudinis quandoqꝫ ex parte horarū
paroxiſmorū. Nam ſi fuerint procedentes ſe
cundum anteceſſionem ſuperfluenteꝫ ita vt
vnus antecedat ſuperfluitatem alterius ten
dens ad additionē: tunc egritudo erit in aug
mento: quoniam de egritudinibus ſunt que
currunt vſqꝫ ad finem horarum ſuarum ſe
cundum augmentum: ⁊ ſunt quādoqꝫ de ge
nere tertiane ⁊ de genere aſſidue. ſi auteꝫ ſte
terit anteceſſio ⁊ ſteterint ſuperfluitates tūc
ſine dubio erit egritudo in ſtatu: ⁊ ſeruans
horam vnam eſt longi ſpacij: ⁊ ſi poſt ponū
tur tūc egritudo eſt in declinatione ⁊ ſimilr
cognoſcit diſpoſitio horarū ex augmēto acci
dētiū febris ⁊ ſtatiōe eorū ⁊ declinatiōe ipſo
rū: ⁊ ex additiōe paroxiſmorū eius in longitu
dine ⁊ breuiatiōe ipſorū ⁊ fortaſſe diuerſificā
tur ⁊ nō aſſimilant. Et qn̄qꝫ cognoſcūtur ex
diſpoſitiōe euacuationū nā cū accidit in pa
roxiſmo aliquo ſudor aut vētris fluxus: ⁊ pa
roxiſmus ſecūdus qui eſt poſt ipſum eſt in ſi
militudine vehementie primi ⁊ fortitudine
eius aut ſupra ipſaꝫ tunc euacuatio eius eſt
propter multitudinem: non propter fortitu
dinē: ⁊ egritudo indicatur longa. ¶ Et quan
doqꝫ cognoſcunt ex parte digeſtionis ⁊ con
trarij digeſtionis ſecundum ꝙ diximus: ver
bigratia cum apparet ſputum cum digeſtio
ne aliqua: aut vrina in qua eſt nubes aliqua
tunc eſt principium augmenti: deinde quan
doqꝫ multiplicatur illud ⁊ apparet aut con
trarium eius: tunc eſt ſtatus: ⁊ iterum quan
do apparet digeſtio aut contrarium eius ve
lociter ex ſputo aut nube: tunc ſcias ꝙ ſtatus
eſt propinquus. ⁊ ſi tardatur tūc ſcias ꝙ ſta
tus eſt longinquus. ¶ Cognitio autem hora
rum particularium ſic accipitur. Nam hora
principij paroxiſmi ē hora in qua coartatur
pulſus: ⁊ tu iam ſciuiſti intentionem eius: ⁊
plumbeus fit color extremitatū ⁊ infrigidan
tur extrema ⁊ proprie extremitas auris ⁊ na
ſi vſqꝫ ad horam in qua ſentitur ſparſio cali
ditatis. Et quandoqꝫ aſſociantur principio
alteratio coloris et pigritia et anguſtia et tar
ditas motuum et profunditas ſomni et mol
lificatio palpebrarum: et grauitas ſermonis
et horripilatio inter ſpatulas et dorſo et for
taſſe accidit in eo rigor fortis: et quādoqꝫ ac
cidit curſus ſaliue: et ſaltus temporuꝫ et tin
nitus auriuꝫ: et ſternutatio et commotio mē
brorum corporis. Et vehementius quidem
debilitatur virtus propter debilitatem que
eſt in principio aut ſtatu. ¶ Et hore augmen
ti medietas prima eſt hora in qua pulſus in
cipit apparere et magnificari et velox fieri:
et ſpargitur calor in toto corpore ſecundum
equalitatem. Et medietas eius altera eſt ho
ra in qua non ceſſat hec caliditas ſparſa cuꝫ
equalitate augmentari. ¶ Et hora ſtatus eſt
hora i qua remanet caliditas ſparſa cū equa
litate et accidentia cū diſpoſitione ſua: et pul
ſus fit maior ꝙ̄ vnq̄ꝫ et fit vehementius ve
lox et frequens. ¶ Et hora declinationis eſt
hora in qua incipit diminutio: et incipit pul
ſus temperari et equatur. Deinde illa i qua
incipit corpus ſudare et perducit ad eradica
tionem. Et multotiens quidem accidit apud
mortem diſpoſitio que eſt ſicut declinatio ⁊
eſt quaſi eger euaſerit ⁊ nō oportet vt tu oc
cuperis in hoc: immo cognoſcas diſpoſitio
nem pulſus ⁊ an magnificetur ⁊ fortis fiat.
Et ſi tibi videtur ponam tibi exemplum de
tertiana. Attende ergo ꝙ cuꝫ tertiana in plu
ribus diſpoſitionibus incipit horripilatio de
inde frigus ⁊ rigor: poſtea ſedat rigor ⁊ mi
noratur frigus: et incipit calefactio: poſtea
equatur calefactio: deīde additur: poſtea ſtat:
deinde incipit minui vſqꝫquo eradicetur.
¶ Et ſcias ꝙ egritudo quandoqꝫ prolonga
tur aut propter multitudinem materiei: aut

propter grossitiem eius: aut propter frigus eius. Et quandoqȝ adiuuant ad illud tēpus frigidum ⁊ regio frigida ⁊ etas frigida ⁊ debilitas caloris innati ⁊ soliditas corporis.

¶ De sermone vniuersali de febribus ephimeris. Capitulum quintum.

CAuse omniū specieꝝ febris ephimere sunt cause primitiue calefaciētes eēntialiter ⁊ calefacientes per accidens de summa occurrentiuȝ ⁊ assumptoꝝ.s.in cibo ⁊ in potu ⁊ passionum corporeaꝝ ⁊ animaliuȝ ⁊ ex doloribus ⁊ apostematibus apparētibus ⁊ sunt de eis ex opilationibus quaꝝ cā non est primitiua.⁊ nō ꝑueniunt cause eaꝝ cum vehementia sua ad hoc vt pertranseat illud qđ inflāmat spūm. nā si pertranseant illud: faciunt eadē in ethicā aut in speciē febrium humoꝝ quaȝ dicemus. Cause eni primitiue plerūqȝ mouēt antecedentes: ꝙ si mouerint eas ad putredinem erunt febres putredinis. Et sunt quidā hominū qui existimant ꝙ fe. ephimera non fit nisi ex labore spūs ⁊ corporis.⁊ illud est error. Et iste quideȝ fe. ẜm plurimū recedunt in die vno: ⁊ raro pertrāseūt tertiū diē. Nā si pertranseant illā quātitatē existimatur de esse eaꝝ ꝙ ipse permutātur. Et intentio quidē permutationis est ꝙ retētio caliditatis pertrāsit spiritū aut ad corpus aut humorē: licet sint de hoibus qui dicāt ꝙ ipsa quādoqȝ remanet sex diebus: ⁊ cōsumitur integra cōsumptione: cui nō esset similis si permutaretur ad genus aliud.⁊ hec quidē fe. est facilis curationis ⁊ difficilis cognitionis: ⁊ similiter principiū ethice. ¶ Et hoies quidē velocius cadentes in fe. ephimeras: ⁊ qui vehementius leduntur ab eis si erretur in eis: sunt illi in quibus calor ⁊ siccitas sūt magis vincentes: quoniā perueniunt velociter ad ethicam ⁊ tertianā: deinde illi in quibus calor ē plus: deinde illi in qbus est plus siccitas. Et cū illi qui habet cōplexionē siccā ⁊ calidā accidit fames ⁊ adueniūt cū ea vigilia ⁊ labor animalis ⁊ labor corporeus festinat ad ipsum fe. ephimera cum horripilatione quadam. Quod si non sucurratur ⁊ cibetur statim festinabit ad ipsum fe. putredinis.

¶ De signis ꝓpriis febriū ephimeraꝝ distiguentibus eas ab aliis. Capitulū. vi.

DE proprietatibus eaꝝ est ꝙ ipse non fiunt a causis antecedentibus: neqȝ incipiunt cū coartatione.⁊ est ꝙ ipse non incipiunt ẜm plurimum cum rigore ⁊ frigore extremitatū ⁊ profundatione caliditatis ⁊ declinatione ad pigritiam ⁊ somnuȝ ⁊ submersionē pulsus ⁊ subtilitatē eius ⁊ diuersitateȝ eius ⁊ prauitatē ipsius: imo fortasse accidit i principio eaꝝ similitudo frigoris ⁊ horripilationis ⁊ punctio cuius causa est vapor chimi mali ⁊ remouetur velociter ⁊ accidit: sed raro rigor ꝓpter multitudinē vapoꝝ ledentiū lacertos ꝓpter punctionem suam superflua multitudine. Et est eius inflāmatio nō mordicatiua aspersa: imo bōa sicut caliditas corporis laborantis ⁊ ebrij. Et cum est vrina in primo die digesta ⁊ pulsus bonus: tunc iudica ꝙ est fe. ephimera.⁊ illud ideo quoniā vrina nō alteratur in ea inquantū ipsa est ephimera. Et est sedimen eius digestū non decliue ad colorem humoris: ⁊ quandoqȝ nubes eius pendens: ⁊ quandoqȝ est natans boni colori ⁊ quandoqȝ accidit vt nō equetur color eius tamen eius substantia est equalis ⁊ nō alteratur color eius nisi propter id quod associatur ei de causa alterationis vrine quāuis non sit illic fe. ephimera ex eo quod dicemus in tertiana ⁊ similibus ei. ¶ Et pulsus est decliuis ad spissitudineȝ ⁊ fortitudinem ⁊ magnitudinem nisi in ea que est a passionibus debilitantibus: ⁊ nisi fuerit i stomacho humor mordicatiuus aut frigidus aut causa alia de his que mutant pulsum preter febrē. Et raro quidem diuersificatur: si vero diuersificetur erit ei ordo: nam si diuersificetur: illud tunc erit propter causam aliam antecedentem febrem aut vicinantem ei sicut est labor vehemens aut mordicatio vehemēs in visceribus: ⁊ similia his. Et quandoqȝ accidit vt induretur pulsus propter frigus vehemens ⁊ inspissans ⁊ infrigidans aut propter caliditatem sol vehementem exsiccantē: aut propter vehementem laborem exsiccantem aut famē: aut angustias: aut vigilias: aut euacuationes. Et quandoqȝ festinat in eo dilatatio ⁊ tardatur cōstrictio: ⁊ nō festinat plus q̄ȝ naturalis nisi raro ⁊ cum velocitate pauca quoniaȝ necessitas euentationis in eo est vehementior q̄ȝ necessitas educendi vaporē corruptum: vapor nanqȝ in eo non est corruptus comparatione sui ad equalem: immo est bonus comparatione sui ad cum. ¶ Et

tum ambiguus sit tibi pulsus ꝛ constrictio ipsius: tunc scias ex anhelitu. ꝛ pulsus quidē redit post eradicationem eius ad consuetudinem eius naturalem in illo corpore: ꝛ hoc est signum bonum. Et scias penitus ꝙ quotiens vrina ꝛ pulsus sunt boni significant ꝙ fe. est ephi. ꝛ quādo nō sūt bōi nō oportet vt non sit ephi. Multotiens enim in ea est vrina tincta: ꝛ est pulsus diuersus ꝛ debilis ꝛ paruus. ¶ Et de illis que significant ꝙ ipsa est fe. ephimera est vt sit principium eius facile ꝛ leue ꝛ sit augmentuꝫ eius non addens supra duas horas: ꝛ neqꝫ associentur statui accidentia vehementia ꝛ vt non accidant in ea accidentia praua: ꝛ non sit in ea ebulitio caloris vehemens: ꝛ minorentur cum ea dolores: ꝙ si cuꝫ ea dolor fuerit capitis aut dolor alius non sit fixus inseparabilis post eradicationem eius ꝛ hec quidem significat ꝙ ipsa est ephimera. ¶ Et plurimum quidem eradicationis eius fit per sudorem ꝛ humorositatem similem sudori naturali non humoroso. Et non sit vehemens superfluitas iterum in quantitate sua: immo appropinquat sudori naturali in quantitate sua sicut est proximus ei in qualitate sua. Si enim videris sudorem plurimum: tunc feb. erit non ephimera. ¶ Et de eis de quibus fe. ephimera experitur est vt ingrediatur balneum habens eam. Cunqꝫ moram fecerit euenire in eo quasi horripilationem non consuetam scitur ꝙ febris est fe. putredinis: ꝛ egrediatur habens eam ex balneo illico: ꝛ si nihil alteratur a dispositione sua tunc fe. erit ephimera.

¶ Permutationis fe. ephimere. Capl'm. vij.

Non expedit vt febrem ephimeram patiens cibetur ꝛ errat medicus sup eam ꝛ non cibet ipsuꝫ permutatur fe. in corporibus cholericis ad ethicam incendenteꝫ ꝛ in corporibus carnosis ad synocaꝫ que est absqꝫ putredine: ꝛ fortasse permutatur ad illam que est cum putredine. Et similiter quādo necessarium est adiutoriuꝫ in aperiendo poros ꝛ rarificādo corpus ꝛ nō fit: fit inflammatio in humoribus retentis in corpore inflammatione eius quod calefacit cum fortitudine eius quod putrefacit.

¶ De signis permutationis febris ephimere ad febres alias. Capitulum. viij.

Significatio illius est ꝙ ipsa declinat absqꝫ sudore aut humorositate: aut cuꝫ sudore absqꝫ mundificatione per sudorem: ꝛ est declinatio longa difficilis ꝛ absqꝫ mūdificatione pulsus: immo remanet in pulsu aliquid ꝛ remanet dolor capitis si fuerit ꝛ hoc totum significat permutationem ad febrem putrefactionis humoris aut ethicam. ¶ Nam si cause fuerint vehementes: aut ꝑlongetur mora eius permutabitur ad ethicam. Quod si ad ethicam permutetur videbis tactum arteriarum calidum valde: ꝛ videbis febrem similem vel fixam ꝛ in omnibus membris additur. calefactio super repletionem ꝛ in tempore acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatem cum duritie ꝛ paruitate. Et videbis signa reliqua q̄ diximus de signis ethice: ꝛ quando permutatur ad genus febrium quod nominatur synocho absqꝫ putredine videbis additionem ꝛ repletionem caliditatis ꝛ inflammationeꝫ faciei. ¶ Et quando permutatur ad fe. putredinis apparent horripilatio ꝛ diuersitas pulsus ꝛ paruitas ꝛ coartatio: ꝛ est caliditas mordicatiua sicca ꝛ vehementia accidentiuꝫ. In vrina autem fortasse remanet digestio ex substantia ꝛ in pluribus non apparet in ea digestio.

¶ De curationibus febris ephimere secundum modum vniuersalem. Capl'm. ix.

In omnibus speciebus febris ephimere oportet vt afferamur super corpora patientium eas ea que nutriant eos nutrimento bono cum velocitate digestionis: quoniam febriens est eger: ꝛ eger est lesus. Aut quibusdam eorum conceditur delitiari in eo sicut patienti ex labore ꝛ angustia ꝛ fame. Et illis in quorum corporibus cholera plurima est. Et qui conqueritur se pati horripilationem in principio deglutiat cibum infusum in aqua aut vino vt sit magis penetrans. Et isti quidem cibantur etiaꝫ in principio fe. ꝛ quibusdam prohibetur delitiari in ea ꝛ innuitur eis vt fiant subtiliatiua sicut in patiente ex opilatione ꝛ soliditate ꝛ ex apostemate. Et melius quidem est vt postponatur cibatio vsqꝫ ad declinationem nisi in illis quos excepimus. Et aqua frigida quidē oportet vt non prohibeatur in principio rei: quoniam virtus est fortis: quare non time-

tur debilitas eius: ⁊ est melior cura infrigidando. Verum si fuerit illic debilitas in visceribus ⁊ fe. iam extenditur aut fuerit vehemens: tunc melius est vt de ea non multū sumatur. Et conceditur eis balneum cū eorum paroxismus consumit in febribus ephimeris propter accidētia de quibus est humectatio ⁊ de quibus ē sudatio ⁊ rarificatio pororum: ⁊ de eis est infrigidatio inquieta dispositione: ⁊ prohibetur vbi timetur casus putredinis. Et non oportet vt euitet balneum nisi habens eam ex opilatione propterea ꝙ balneum generat egritudinem putridam: ⁊ similiter patiens eam ex sacietate nauseatiua nisi in fine reit̄ cū dilatantur pori: ⁊ descendit nauseatiua sacietas. Illic enim oportet vt balneet. Et habens cartarum nō balnectur nisi sit adustiuus. ⁊ omnes habentes fe. ephimeras oportet vt non prolongent moram in aere balnei: immo in aqua eius quātum volunt nisi habentes eam ex soliditate ⁊ ex spissitudine. eis enim cōuenit vt prolongent morā in aere balnei donec sudent. Embrocatio autem si fuerit infundendo: aut liniendo tantum opilat poros: ⁊ in curatione omnis fe. ephimere que est ab opilatione extrinseca aut intrinseca fricatio aperit poros habentis eā deinde si obuiat humiditati plurime resoluit eā: ⁊ si obuiat humiditati parue exsiccat eā. Euacuatione aūt nō indiget aliquis eorum nisi habens opilationem repletionalem: ⁊ habens nauseatiuam sacietatem: ⁊ qui habet febrem ephimeram ex soliditate cuius corpus est repletum.

¶ De speciebus febris ephimere. Caplm. x.

De febribus ephimeris sunt que omnino comparantur ad dispositiones animales. Et de eis sunt que comparantur ad dispositiones corporeas. Et de eis sunt que proportionantur ad res que eueniunt de foris. Et de comparatis ad dispositiones animales ē illa que fit ex angustia ⁊ illa que fit ex tristitia ⁊ illa que fit ex existimatione ⁊ cogitatione ira ⁊ vigilijs ⁊ somno ⁊ tranquillitate ⁊ timore ⁊ gaudio. Et de ꝓportionatis ad dispositiōes corporeas sunt ille qui comparantur ad res que sunt actiones ⁊ motus ⁊ de eis sunt que comparantur ad nō actiones ⁊ motus ⁊ ad contraria eorum. Et comparata ad res que sunt motus est que fit ex labore ⁊ illa que ex tranquillitate ⁊ illa que fit ex euacuatione. ⁊ de eis est febris ephimera que est cū syncopi. ⁊ de eis est illa que fit ex fame. ⁊ de eis est illa que fit ex siti. ⁊ de cōparatis ad ea que non sunt actiones est illa que fit ex opilatiōe. ⁊ de eis est illa que fit ex nauseatiua sacietate: ⁊ de eis est illa que fit apostemate. ⁊ de eis est illa que fit ex soliditate. Comparate autē ad res que accidunt de foris sunt sicut illa que sunt ex adustione quecunq̄ adustio fuerit: ⁊ sicut que fit ex frigore ⁊ soliditate ⁊ ex ablutione. Dicā itaq̄ vnamquamq̄ earum cum curatione sua.

¶ De fe. ephimera ex angustia ⁊ signis eius. Capitulum. xi.

Quandoq̄ accidit ex motu spiritus ad interiora ⁊ occultatione eius in eis ꝓpter superfluitatem angustie febris spiritualis. Cuius signa sunt igneitas vrine ⁊ acuitas eius ita vt habens eam sentiat acuitatē ipsius propter dominiū siccitatis in ea: ⁊ est motus oculi ad clausionē decliuis: ⁊ est oculus submersus propter resolutionem cum quiete ⁊ subclusione. ⁊ facies ē tendens ad citrinitatem propter profunditatem claritatis ⁊ pulsus est ad debilitatem ⁊ paruitatem decliuis ⁊ forte declinat ad duritiem.

¶ De cura. Capitulum. xij.

Oportet vt habens eam multiplicet introitum tine ⁊ ponat plurimum sue intentionis in balneatione cum aqua balnei absq̄ aere eius ⁊ multiplicet etiam inunctionem cum fricatione post illud. Oleum enim aliquod est magis iuuatiuum ei q̄ balneum ⁊ vtatur linificationibus ⁊ adoriferis frigidis: ⁊ ponat super pectus suum epithimata infrigidantia ex mucilaginibus ⁊ succis ⁊ aquis bonis. ⁊ sumat in potu vinum plurime cōmixtiōis: est enim bonū medicamē ei.

¶ De febre ephimera ex tristitia. Caplm. xiij.

Quandoq̄ accidit ex multitudine tristitie propter rem quesitam motus laboriosus spiritum calefaciens faciens cadere in febrem. Cuius signa sunt similia signis eius que est angustia: nisi quia motus oculi cum profunditate suo propter resolutionem est ad partem extrinsecam: ⁊ pulsus non est dimissus depressus. immo est in eo cum debilitate: sed est cū eo saltus. ¶ Et cura eius est sicut cura eius que est ex angustia.

¶ De febre ephimera ex cogitatione. Capitulum. xiiij.

Quandoqz accidit ex multitudine cogitationis in rebus feb. similis illi que est ex tristitia: nisi quia motus oculi est equalis non ad clausionem neqz ad exitu; declinis τ est decliuis ad profunditatem. τ pulsus est diuersus in dilatatione τ constrictione: τ plurimum quidem est equalis: τ facies est ad citrinitatem decliuis. Et cura eius est cura illius que est ex tristitia.

¶ De febre ephimera ex ira. Capitulum. xv.

Quãdoqz accidit pp superfluitatẽ motus spũs ad exteriora i dispositione ire calefactio supflua adurẽs spũm τ fe. Cuius signa sũt rubedo faciei: nisi pmisceat ei timor qñ citrinat. τ iflatio faciei siliś ei q iflat i dormitiõe. τ sũt oculi rubei rẽdẽtes exterius pp vehemẽtiã motus spũs ad exteriora. Et qñqz accidit qbusdã eo; tremor pp motũ humoris. aut pp debilitatẽ natura; τ ẽ aq rubea acuti tactus pp acuitate; suã. Et qñqz est cũ ea aliquantulũ claritatis. τ pulsus est grossus plenus pulsans frequens.

De cura. Capitulum. xvi.

Fac eos quiescere. Et fac vt occupẽtur letificãtibus τ narratiõibus τ vocibus bonis τ ludis mirabilibus. Et fac eos ingredi balneũ i aqua tepida nõ pmi caloris. Et inũgantur pmũ cũ aliquo oleo pmo. illud eni ẽ magis ꝯueniẽs eis q̃ aqua calida. Et cibẽtur eis que infrigidant τ humectant. Et prohibeantur a vino omnino τ non est eis via ad ipsum.

¶ De febre ephimera ex vigilijs. CapꝪ. xvij.

Quandoqz etiam accidit ex vigilijs fe. ephimera. Cuius signa sunt antecessio vigiliarum τ grauitas palpebrarum: quoniã fortasse non aperiuntur: τ profundatio oculi propter resolutionem: τ inflatio palpebrarũ propter corruptionem cibi τ multitudinem vaporis: τ cõturbatio vrine propter priuationem digestionis: τ debilitas pulsus: τ citrinitas faciei propter malitiam digestionis: τ inflatio eius propter excitationem ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sicut in illa que est ex ira.

¶ De curatione. Capitulum. xviij.

Curatio autem eius est ociari τ quiescere τ dormire: τ embrocare caput cũ eis que infrigidant τ humectant: τ balneum humidum: τ cibi bonorum chimorum: τ inũctiones humectantes. Et vinu; est ex rebus magis conferentibus eis: τ sumant in potu ipsum sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

¶ De fe. ephimera ex somno τ quiete. Capitulum. xix.

Aspiritu quandoqz resoluuntur vapores calidi per vigilias τ motus. Cum ergo prolongatur somnus τ tranquillitas τ non resoluuntur: accidit ex eis calefactio spiritus τ fe. eius. ¶ Cuius signa sunt ista: significant enim eam antecessio somni τ trãquillitas plurima: τ proprie que non est in consuetudine: τ cadit contrarium consuetudinis. Et significat ipsam resolutio vaporosa τ pulsus.

¶ De curatione eius. Capitulum. xx.

Curatio eius est sudatio in aere balnei: τ ablutio equalis cum aqua calida. Et paucitas cibi τ declinatio eius ad id quod infrigidat τ humectat ipsam. Et exercitium temperantum. Et non oportet vt bibat vinum.

¶ De febre ephimera ex gaudio. CapꝪm. xxi.

Quandoqz accidit ex gaudio feb. sicut illa que fit ex ira: nisi quia forma oculi est forma gaudentis non forma irascentis. Et est frequentia in pulsu minor. ¶ Et cura eius est proxima curationi eius que est ex ira.

¶ De fe. ephimera ex timore. Capitulum. xxij.

Quandoqz accidit ex timore febris secundum semitam qua accidit ex angustia. Proportio namqz timoris ad angustiam est proprie ire ad gaudium ex hoc q motus timoris est ad interiora τ ire ad exteriora: τ fit subito: τ aliorum modo;u; fit gradatim. ¶ Cuius signa sunt proxima signis eius que fit ex angustia: nisi quia diuersitas in pulsu est vehementior: τ forma oculi eius est forma territi. Curatio eius ẽ proxima curationi eius que fit ex angustia. Et oportet vt securetur a timore: τ veniatur ad eũ cum nuncijs gaudere facientibus: τ letificantia sunt iuuatiua ei.

¶ De fe. ephimera ex labore. CapꝪm. xxiij.

Labor quandoqz peruenit ad summu; in calefaciendo corpus τ spiritum: ita

vt fiat fe. nocens operationibus: ⁊ est plurimi nocumenti: ⁊ grauitas ipsius super vitalem ⁊ animalez. ¶ Signa sunt antecessio laboris ⁊ additio calefactionis iuncturaruz super alia: ⁊ tactus lassitudinis et siccitas corporis. Et quandoqꝫ accidit in fine eius humectatio si fuerit labor temperatus in eo id est quando non est in eo exsiccatiuuz aut frigus prohibens sudorem. Si autē labor fuerit superfluus minoratur humectatio et sudor: et quandoqꝫ sequitur ipsum tussis sicca propter communitatem pulmonis: et quandoqꝫ declinatio complexionis est et pulsus eius paruus debilis et quandoqꝫ declinat ad duritiem: et vrina est citrina calida propter motuz subtilem et propter resolutionē.

¶ De cura. Capitulum .xxiiij.

Curatio eorum est tranquillitas: et balneatio in tina et inunctio fricando proprie super iūcturas: et acceptio cibi boni chimi humectantis secundum quantitatez qua digeratur de genere carnium pulloruz et hedi et piscium paruorum. Et quoniam virtutes eorum sunt debiles: tunc non oportet vt confidant de se posse digerere quod digerebant in dispositione sanitatis: immo minus illo. Et propter hoc cibentur eis quoruz paucum nutrit plurimum sicut ea que diximus et sicut vitelli ouorum sorbilium: et testiculi gallorum sunt eis boni. ¶ Quidam tamen existimauerunt ꝙ oportet vt patientium laxitudinem regimen plus subtiletur ꝙ̄ aliorum: sed illud non est rectum. Et oportet vt sumant de fructibus humidis ⁊ sumant in potu vinum plurime commixtionis si fuerint assueti: aut iuleb: ⁊ aliud si non fuerint consueti. ⁊ oportet vt eorum inunctio sit plurima ꝙ̄ inunctio aliorum cum oleo aliquo vt humectentur eorum membra ⁊ iuncture ex siccitate: ⁊ iterum vt mollificetur illud qđ accidit eis de tensione. ⁊ oleum viol. est de oleis melioribus eis: ⁊ oportet vt communicet inunctio eorum corpori ⁊ proprie capiti collo ⁊ spondilibus dorsi ⁊ iuncturis omnibus ⁊ proprie post balneationem: ⁊ oportet vt sternantur strata eoruz: et aromaticentur indumenta eorum ⁊ sedilia eorum et si indigent iteratione balnei ꝓpter reliquias iterētur omnia que scripta sunt in capitulo suo.

¶ De fe. ephimera ex euacuatione. Ca. xxv.

Quandoqꝫ accidit ex commotione humorum post ventris solutionem motus spirituum superfluus et inflammans in ipso febrem propter multitudinem lassitudinis que sequitur ipsam. ¶ Et quandoqꝫ faciunt eam medicine solutiue propterea ꝙ calefaciunt. ¶ Et quandoqꝫ sequitur phlobotomia propterea ꝙ redire facit humiditatez et vaporem et sanguinitatem eorum ad furiositatem cholericam.

¶ Curatio. Capitulum .xxvi.

Oportet vt subtiletur in retinendo vrinam per ea que sunt ordinata in capitulis suis. Et vt cibetur eger cum eo quod confortat plus et secundum quantitatez qua digeratur de eis q̄ infrigidant ⁊ humectant. ⁊ sint in eo pontica stiptica: et ponantur sup stomachuz emplastra et embroce confortantia calefacta non tepefacta. Nam omne tepidum est mollificatiuum et resoluit virtutem. Et de hac sūma est lana infusa in oleo nardino aut oleo frigidiore eo aromaticato: et exprimatur adeo donec separentur ab ea partes olei et ponentur super cor et epar ea que infrigidant.

¶ De fe. ephimera ex dolore. Capl̄m .xxvij.

Dolor quandoqꝫ calefacit spiritū adeo donec inflammetur fe. ¶ Signa. ¶ Dolor in capite aut oculo: aut aure: aut dēte: aut iuncturis: aut extremitatibus: aut colica: aut hemorroidibꝰ: aut aliis doloribꝰ furūculoꝝ.

¶ De cura eius que fit ex dolore. Ca. xxviij.

Regatur dolor cū eo quod oportet in c. suo. deide curetur cura eius que fit ex labore. Quod si timeatur ex potu vini motus dolorosus non detur in potu.

¶ De fe. ephimera ex syncopi. Capl̄m .xxix.

Quādoqꝫ accidit ei cui superueniunt syncopis propter commotionem spiritus diuersa calefactio et conuertitur in febrez: et quandoqꝫ remanent de ea post ablationem timoris in syncopi reliquie. ¶ Signa. ¶ Vicinitas syncopis et casus virtutis absqꝫ signis febrium aliarum que non sunt ex febribus ephimeris: et pulsus in ea est diuersarū dispositionum: quandoqꝫ enim cadit et destruitur: quādoqꝫ vincit frigus: et quandoqꝫ fit velox et apparet cum dominatur caliditas et similatur pulsui patientiū extenuationem exsiccatiuā in duritie cū vermicatione.

¶Curatio.Capitulum.xxx.

CUra eius est cura syncopis. Et dare
cibos velocis digestionis boni chimi
⁊ de illis quos sciuisti: ⁊ si indigueris vt d̄s
in potu vinū fac: ⁊ nō cures de febre. Cum
ergo liberat̄ ex syncopi ⁊ remanet fe. similis
ei que est cum extenuatione curet̄ cuz eo q̄d
est in canōe de infrigidatōe ⁊ humectatōe.

¶De fe. ephimera ex fame. Ca.xxxi.

QUandoqz acuuntur vapores in corpo
re quando non inueniunt nutrimen-
tū ⁊ generant febrē. Et eius pulsus est debi
lis paruus: ⁊ quandoqz declinat ad duritiē.
¶Curatio. ¶Cibatio quidē in febre est sic̄
ex sorbitionibus factis ex kist ordei cū oleri-
bus ⁊ post illas cū cibis bonis confortanti-
bus. Balneet̄ ⁊ effūdat̄ sup̄ caput eius aqua
plurima tepida: ⁊ sedeat in ea ⁊ humectetur
corpus eius cuz eis que sunt sicut oleū viol.
⁊ rosꝫ ⁊ cucurbitinum.

¶De fe. ephimera ex siti. Ca.xxxij.

HEc proxima est ei que est ex fame ⁊ ē
dignior vt accidat propter defectum
eius quo sedatur de aqua caliditas fortis in
vaporibus. ¶Curatio. ¶Dare in potu aq̄z
frigidā ⁊ aquas fructuū frigidorū ⁊ proprie
granatorū: ⁊ humectare corpus cū tina. ⁊ si
possibilis ē ei balneatio cū aq̄ frigida faciat.

¶De fe. ephimera ex opilatione. Ca.xxxiij.

OPilationes fiunt in poris cutis prop-
ter spissitudinē eius: ⁊ paucitatē ebu-
litionis: ⁊ multitudinē ciborū: ⁊ propter fri
giditatez: ⁊ propter ablutionē cū aquis fri
gidis stipticis: ⁊ propter adustionē solis. Et
quandoqz fit in viis venaꝝ ⁊ meatibus eaꝝ
⁊ orificijs ipsarū ⁊ cursibus ⁊ vijs earū. Et
cū dicitur fe. ephimera ex opilatione nō in-
nuitur nisi ad hanc speciē. Nā plerūqz acci
dit vt minoretur resolutio ⁊ multiplicet̄ re-
plectio ⁊ coartatio ⁊ priuetur respiratio ⁊
aggregetur vapor plurimus ⁊ nō resoluitur
⁊ tunc eueniet caliditas superflua: ⁊ dū per
seuerauerit eius inflāmatio in debiliori ex
corporibus quod est spiritus erit fe. ephime
ra. Cū ergo inflāmatur in sanguine ē speci-
es famosa synoche quā dicemus: ⁊ est illa q̄
est de summa febrium humorum ⁊ non est
propter putredinem: immo est propter inflā
mationem ⁊ ebulitionem. Quod si pertran
seat illud ad putredinem quam facit opila-
tio ⁊ priuatio respirationis permutatur ad
fe. putredinis. Et huiusmodi quidem opila-
tio: aut fit ex multitudine humorum ⁊ san-
guinis: aut ex grossitudine eorum: aut ex vi
scositate eoꝝ: aut propter casum rei de cau-
sis opilationis in instrumento non in cursu
immo sicut frigus constringens aut ap̄a co
artans: aut nascentia rei: aut illud de illis
quarum te oportet rememorari. Et hec qui
dem fe. de febribus ephimeris parum per-
mutatur ad ethicam: quoniam corpus in ea
est plurime materie. Et in hac fe. iterum est
sitis ⁊ inflammatio ⁊ adherētia caliditatis
⁊ vrina media inter igneam ⁊ hec fe. est dif
ficilis ad cognoscendum cuius similitudo ē
proxima similitudini febrium humoꝝ. Et
hec fe. quandoqz remanet vsqz ad diem ter
tium ⁊ in eo quod est post ipsum sunt opila
tiones plurime fortes: ⁊ non sunt inspissan-
tes: ⁊ nō condensantes deforis: ⁊ si sunt par
ue festinat eius eradicatio si nō fuerit error.
Et hec fe. inter fe. ephimeras quandoqz acci
dit ⁊ redit propter fixionem opilationis que
est causa q̄re fiunt ei paroxismi. Et hec qui-
dem fe. multotiens permutatur ad frigus ⁊
horripilationem ⁊ significat ꝙ ipsa sit putri
da. ¶Et cum illa que est ex opilatione facit
accidere dolorem post phlobotomiaz in la
tere sinistro nō est excusatio iteratiōis phlo
mie precipue cuz sedatur fe. ⁊ perseuerat do
lor. Signa. ¶Qñqz accidit fe. ephimera nō
ea causa primitiua ⁊ est longe declinationis
tunc existima ꝙ ipsa est opilatio ⁊ ꝓprie quā
do declinat sine euacuatione ⁊ humectatio-
ne. ¶Et verificant existimationē tuaz signa
repletionis ⁊ in corporibus plurimi sangui-
nis ⁊ generantibus cum: aut grossorum hu-
morum viscosorum. Et dr̄ia quidem inter
ea ambo est quoniam si opilationes in eis
sunt propter grossitudinem humorum ⁊ vi
scositatem eorum significant ea signa nota
eis ⁊ non est illic inflammatio corporis ⁊ ru
bedo ⁊ extensio: ⁊ ad summum signa multi
tudinis. Et illis in quibus causa est repletio
sunt signa repletōis ex rubedine faciei ⁊ exu
beratione venarum ⁊ inflatione ⁊ tensione
⁊ alia apparentia. Et si superfluunt opilatio
nes pulsus est paruus: ⁊ si non superfluunt
oportet vt minoretur pulsus. ¶Cura: Cum
causa est multitudo humoꝝ ⁊ repletio: tunc

oportet vt in principio properes ad phlobo
tomiã ⁊ euacuationẽ: ⁊ vt phlobotomes eũ
cũ iã nõ febrit tunc est melius. Et quando fe
brit si nõ fuerit necessitas tunc statio est ma
gis conueniens phlobotomia enim facit hu
mores currere ⁊ permiscet inter eos. Si au
tẽ nõ fuerit excusatio tunc nõ oportet vt post
ponatur ⁊ tardetur phlobotomia ⁊ euacua-
tio: deinde fiat occupatio in eis que aperie-
runt appellationes ⁊ mundificant meatus: ⁊
nõ properes ante euacuationẽ ad mundifi-
candos meatus ⁊ apertionẽ: illud enim for-
tasse fit causa ad attrahendũ humores subi-
to ad quosdã meatus inuiscandũ in eis: ⁊ il
lud est res in qua sunt errores plurimi ⁊ for
tasse addit in opilationibus si fuerint grossi
⁊ proprie si meatus in creatione sua fuerint
stricti: cũ phlobotomia iterũ ⁊ euocatio quã-
doq̃ educant superfluitates viscosas fumo-
sas facientes coartatione sua hanc febrẽ ⁊ ꝓ
hibeant vt permutetur ad putredinẽ ⁊ pro-
prie cũ ad vltimũ facis eaz peruenire ⁊ facis
approximare sincopi: ⁊ si nõ sentis multitu-
dinẽ humorũ: immo sentis opilationes: ⁊ ꝙ
ipse sunt accidentes a grossitudine eorũ: ⁊ vi
scositate ipsorum : tunc fortasse non indiges
phlobotomia sup̃flua : ⁊ euacuatiõe sup̃flua
immo indiges apertione: ⁊ apertio quidem
est cũ abstergentibus ex medicinis ⁊ cibis.
Et propterea ꝙ egritudo ẽ fe. nõ est possibi
le vt redeas in aperiendo ad abstergẽtia ca
lida: immo ad illa que sunt inter sirupũ ace-
tosum purũ vsq̃ ad illũ qui est cũ seminibus
⁊ aqua endiuie vsq̃ ad aquã feniculi. ¶ Et
cibis sit ille in quo est ablutio ⁊ nõ in quo ẽ
viscositas sicut kist ordei. ⁊ zucarũ cũ hoc ꝙ
ipsum est propinquũ cibo est in ipso apertio
⁊ abstersio. nõ est ergo malũ si misceatur cũ
kist ordei. Demũ oportet vt consideres cum
euacuaueris si necessaria fuerit euacuatio ei⁹
⁊ apparuerit diximus an minuatur fe. ⁊ de
ficiat: ⁊ an si paroxismos habuerit frangatˀ:
⁊ debilitetˀ paroxismus eius secundus a pri-
mo ⁊ considera vrinã: ⁊ si inuenis eã nõ pri
uatã digestione. ⁊ in pulsu si inuenis eũ nõ
significare putredinẽ procedes s̃m hoc re-
gimẽ. Et intromitte egrũ in die tertio post
paroxismũ in balneũ hora mollificatiõis pa
roxismi expectati si fuerit fe. vsq̃ ad quinq̃
horas ⁊ inunge eũ. Et frica ipsum cũ rebus
in quibus est abstersio equalis sicut quod ẽ
inter farinã fabarũ vsq̃ ad farinã horobi ⁊
farinã radicũ lilij ⁊ aristologie emolite cum
aliquantulo mellis ⁊ aque. Quod si fueris
ausus vti fortiori hoc tunc vtere spuma bau
rac. Et si existimas ꝙ balneũ alterat naturã
eius in aliquo ⁊ facit accidere quasi horripi
lationẽ: nõ moretur in eo ictu oculi: opilatio
nes enim iste nõ sunt de genere earuz quas
aperit balneũ. Cũ ergo egreditur de balneo
nõ oportet vt approximet cibo neq̃ vino ni
si post securitatẽ ex paroxismo. Si autẽ exi-
git dispositio vt cibetur aliquantulũ ⁊ non
tollat: detur in potu id in quo est apertio si-
cut aqua ordei subtilis: plurime aque: pauci
ordei: plurime decoctionis decocta cũ apio.
Q̃ si paroxismus nõ iteratur ei: tunc bal-
nea eũ secũdo si ɔ̃siderauerit illud ⁊ ciba ip-
sum: ⁊ si fuerit paroxismus diminutus a pa
roxismo primo ⁊ vrina fuerit bona tunc cõfi
de in veritate curõnis ⁊ paucitate opilatõis
⁊ cura eũ post eradicationẽ eius sicut cura-
sti ⁊ ciba ip̃m. Et si venerit paroxismus sicut
fuit fortior illo ⁊ vrina nõ fuerit sicut opor-
tet tũc egritudo est tendens ad putredinem
⁊ curatio eius est curatio putredinis.

¶ De febre ephimera ⁊ nauseatiua sacieta-
te ⁊ repletione. Capitulum. xxxiiij.

Quandoq̃ accidunt ex nauseatiua sa
cietate vapores mali ex quibus acci-
dit caliditas ⁊ inflãmãtur spiritus quare ac
cidit fe. ¶ Et proprie in corporibus choleri-
cis: ⁊ in illis qui nõ habent amplos poros:
nã plurimũ superfluitatum earum vaporat
vaporationes fumosas. ⁊ minoratur in eis
eructuatio acida. ¶ Et de illis qui sunt vehe
mentius dispositi ad illam sunt illi qui inci
piunt post nauseatiuam satietatem vti exer-
citio ⁊ motu ⁊ ire sub sole ⁊ balneatiõe post
q̃z accidit eis hoc. multiplicãtur enim in eis
vapores fumosi ⁊ proprie quando habuerit
in corporibus suis dolorem ⁊ proprie in vi-
sceribus eoruz. ¶ De materia vero eructua
tionis acetose ⁊ in habentibus eam raro cõ
tingit vt generetur fe. si autẽ generetur erit
debilis: immo non generatur. Et existima-
mus ꝙ generat⁹ ab eructuatiõe acetosa: nõ
est nisi sacietas nauseatiua. Et isti quidem
cum eorum soluuntur nature iuuantur val
de: ⁊ remouetur fe. eorum propter expulsio-

nem ſuperfluitatis ſuperflue fumoſe. ¶ Et diuerſificatur quidem curatio eius cuius retinetur natura ex illis ⁊ cuius ſoluitur. ¶ Et ſi natura illius qui febrit ex nauſeatiua ſacietate leniatur duabus aſcellationibus aut tribus: deinde phlobotometur fortis ſit ſuper caꝫ fluxus ventris. ¶ Et fortaſſe fiet fluxus epaticus quem ſignificabunt pulſus cordis ⁊ nigredo lingue:⁊ ſimilãtur accidentia fe. ephimere ex repletiõe accidentibus febris ex ira: rubent enim oculi ⁊ facies valde ⁊ fit inflammatio vehemens ⁊ magnificatur pulſus: ⁊ fit velox ⁊ rubet vrina. Amplius cum plus remanet non excedit tres dies. Et ſcias ꝙ fe. ephimera ex nauſeatiua ſacietate quandoqꝫ venit cum periodis quattuor aut ſeptem: ⁊ cum hoc eſt fe. ephimera verũ pulſus eſt ſanus. ¶ Signa: Signa eius eſt alteratio eructuationis ad aceroſitatem aut fumoſitatem. ¶ Cum ergo alteratur eructuatio ad ſanitatem indicat ſanitateꝫ. ¶ Et vrinam quidem iſtorum eſt priuata digeſtione aquoſa. ¶ Et quando cauſa nauſeatiue ſacietatis eſt vigilia eſt in facie ⁊ faucibus eorum inflatio: ⁊ in palpebris eorum eſt grauitas.

¶ De cura. Capitulum. xxxv.

Patiens hanc nauſeatiuam ſatietatem nõ euacuatur quin aut ſit natura eius non ſoluta: aut in ſoluta. Q̃ð ſi natura eius fuerit non ſoluta: tunc proculdubio oportet: vt ſolues eam ⁊ ſi fuerit aliquid cibi aut fecis: aut grauitatis remanens in ſtomacho tunc oportebit vt facias vomere ipſum: deinde ſolue eum ⁊ conſidera vbi inuenit grauitatem. Et cõſidera tunc an ſit rectius euacuare illud cum cliſterieus: ⁊ ſuppoſitoriis: aut cum aliquo quod bibitur deſuper vt ſolnat aut deponat aut digerat. ⁊ ſignificat illud quod rectius eſt de hoc diſpoſitio eructuationis: fortaſſe enim neceſſarium erit ſi fuerit cibus flans fortiter ⁊ ſit difficilis vomitus vt non aſpiciatur ad febrem: ſed adminiſtretur diapipercon vt ꝑcipitetur ⁊ deſcendat cum digeſtione: aut adminiſtretur quod eſt debilius eo ⁊ adminiſtrentur embroce ⁊ empl'a digeſtiua cognita in ca. digeſtionis. ⁊ ſolutiua cognita in ca. ſolutõis. Cũ ergo deſcenderit: tunc aut egredieꝛ ꝑ ſe ipm̃ aut iuuabiꝛ cũ ſuppoſitorio ⁊ tollereꝛ fames ſuper eum tamdiu donec non remaneat heſitatio in deſtructione ſatietatis nauſeatiue: deinde ſumat cibum leuem velocis digeſtionis boni chimi ⁊ ſit intentio ad famen ⁊ ſonnum tantuꝫ quod excuſat ſollicitudinem infra alleuatione repletionis. ¶ Quod ſi natura fuerit ſoluta conſidera an res que euacuatur ſit illud quod eſt corruptum. ¶ Et ſi fuerit illud non retineatur donec totum euacuetur tamen vſqꝫ ad poſtremum eius. Et expecta declinationem paroxiſmi ⁊ fac ingredi ipſum tunc balneum. ¶ Et ciba ipſum niſi fuerit illic ſuperfluum deſtruens fortitudinem: tunc enim nõ facias ipſum ingredi balneum immo ciba ipſum ⁊ confo[r]ta ſtomachum eius cum rebus quas ſcieſt quarum quedam ſcripte ſunt in capitulo ⁊ ſolutione ventris. ⁊ de illis eſt lana infuſa in oleo in quo eſt virtus abſinthij aut etiam in oleo nardino poſtquam fuerit expreſſa ⁊ ſeparata fuerit ab ea maxima pars olei. ¶ Et ſi perſeuerat ſolutio ⁊ inuenis id quod egreditur abſqꝫ genere eius quod corruptum eſt adminiſtra oleum de cidonijs tepidũ recens ſecũdum hunc modum ⁊ oleũ de maſtice. ⁊ non eſt iterum in oleo nardino cõtrarietas eius. ¶ Et fortaſſe adminiſtramus cerataria ⁊ ꝓprie quando non ſuffert diſpoſitio ſtricturã eoꝝ ſuꝑ ventres coꝝ. ¶ Et quãdoqꝫ indigemus emplaſtris fortioribus hoc de emplaſtris predictis in colirica paſſione. ¶ Et da ei in potu aquã fructuũ ſi tollerat eas. ¶ Et da ei ad comedendum illud cuius alleuiatur nutrimentũ ⁊ facilis ſit digeſtio ſicut teſticuli ⁊ galli ⁊ piſces aradrach ⁊ premitte ſuper illud aliqd de fructibus ⁊ ſuccis ⁊ robub ſtipticis. ¶ Et ſi abſcindiꝛ ỏ appetitu aliqd: admoue ipꝫ cũ eis q̃ ſciuiſti: ⁊ ꝓprie cũ eis q̃ ſiunt ex cidonijs. ¶ Et cum euacuatum eſt nõ ẽ malum vt adminiſtres ei electuarium forte de illiꝫ que digerunt ⁊ confortant ſtomachum ⁊ aperiuntur opilationes: ⁊ illud poſt ablationem fe. ⁊ accidentium. ¶ Et iter quidam ad phlobotomiam eſt vt non fiet in ea donec declinet: tunc .n. fiat. ⁊ illud quod prius datur in potu eſt aqua ordei. ¶ Et cibus ſit ſicut ille qui ſit de acreſta cum cucurbita et amigdalis paucis. ¶ Et infrigidetur locus eius ⁊ odoramentum eius trociſci de cãphora in quibus non ponitur reubarbarũ.

¶De febre ephimera ex̄ apāte. Ca.xxxvi.

FEbres sequentes apāta interiora sũt putride. Et quandoqz associatur eis ethica τ non sunt de numero febrium ephimerarum. Apāta vero apparentia sicut sũt furunculi τ exiture vel bubones que eueniunt in ea: τ proprie apāta magna que fiunt in membris glandulosis τ in carnibus que vocantur molles sicut illa que fiunt in inguibus a sup̄fluitatibus epatis τ in ascellis a superfluitatibus cordis τ sub aure a superfluitatibus cerebri quandoqz sequuntur febres τ non euacuantur quin aut sit illud quod peruenit ex eis ad cor donec igneat ipsum calefactio sola: aut cum putredine. q̄ si fuerit calefactio sola: tunc erit de genere febrium apostematum intrinsecorum. ¶Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apāta sequentia causas primitiuas ex vlceribus τ scabie τ doloribus τ percussionibus τ casibus ad que expellunt materie τ retinentur in vijs apud carnes molles est de genere febris ephimere. ¶Et plurimum quod accidit de istis febribus sequētibus apostemata quorum cause sunt antecedentes sicut repletiones τ opilationes preterite sunt putride. Et secundum plurimuz fe. sunt radices τ apāta sequentia: licet quandoqz accidat econtrario. Hypocrates nominauit has fe. malignas: q̄ ex his sũt ephimeres. Et fe. quidem sequentes ea secundũ plurimum sunt ephimere: τ si non sunt ephimere sunt male. ¶Et plurimum quidez harum sequuntur apāta sanguinea τ quādoqz accidunt sequentes herisipilam τ similia ei. ¶Signa. ¶Signa earũ sunt ea que diximus de antecessione apātum ante eas τ facies est inflāmata τ rubea τ est additum in ea super dispositionem sanitatis. τ nō est caliditas vehementer mordicās: q̄uis sit multitudo eius in eis quoniam huius in apāta sunt sanguinea nisi sint fe. sequētes herisipilam: τ tunc istis febribus succedit humectatio: τ ē pulsus in eis velox magnus frequēs propter repletionem: τ est vrina aquosa alba propter cursum materierum τ apostemata τ vlcera. ¶Cura oportet vt antecessio fiat in ea cum phlobotomia τ fluxu ventris: τ curetur apostema cum eo quod oportet in capitulo suo. τ subtilietur reginē τ nō bibat vinum omnino: τ non cibetur nisi post declinationem completam τ necessaria sunt ei extinguentia τ infrigidantia τ humectantia τ emplastra infrigidata cum niue super mēbrum infirmuz apostemosuz ita vt non noceant apostemati: neqz faciant ip̄m crudũ: immo infrigidetur via inter ip̄m τ cor infrigidatione penetrante in profunduz.

¶De febre ephimera ex terrestritate: idest quando cutis fit dura vt testa. Ca.xxxvij.

HEc febris iterũ sequitur priuationem resolutionis propter opilationes nō profundatas. Et plures quidem hominum cuz dimittunt consuetudines suas balneandi febriunt. Et plures eorum sunt illi in quoruz corporibus generatur vapor cholericus propter cōplexionē corporũ eorũ τ ciborum ipsorum τ aquarum ipsarum malarum τ p̄pter dispositiones eorum antecedētes ex vigilijs. ¶Curatio eius est extinctio τ administratio balnei: τ sudare in eo post declinationem: τ fricari cum eis que sunt sicut furfur τ farina fabaruz τ amigdale amare. τ semē melonis τ aliquid alusen τ baurac: τ sit cibus eius extinguens τ humectans: τ vinuz eius sit plurime commixtionis: τ iteret balneum multotiens.

¶De febre ephimera ex calore. Ca.xxxviij.

QVandoqz accidit ex calore aeris: τ calore balnei similiũ fe. ephimera. Et plurimũ illius nō accidit nisi ex vehemētia caloris solis: τ est prima suspensio eius cum spiritu animali: cũ primũ quod ei leditur sit caput: calefacit enim aer eius τ puēit ad cor vt sit fe. deinde spargit̃ in totũ corpus. Et quandoqz fit eius suspensio cũ corde p̄pter caliditatē anhelitus τ quandoqz custoditur caput a calore. Sed illa que ex sole accidit plurimũ incipit in cerebro τ capite τ p̄pter illud qui nō est mundus implet̃ caput eius. ¶Et illa q̄ nō fit ex sole s3 fit ex dieb⁹ canicularibus: τ ex balneatōe τ ex alijs imp̄ssionē facit i cor. ¶Signa: Signa sũt eã euēiēs ex vehemētia inflāmatiōis capitis in p̄te solari cerebri: τ fortasse ē cũ grauitate τ repletōe si n̄ fuerit corp⁹ mũdũ et magnitudo anhelit⁹ in p̄te cordiali. Et illð qð appet ð corpore vehemētis calefactōis calidi⁹ interiore ei⁹ τ de illis qb⁹ scit̃ illð ē qð sitis eius ē minor siti illius cui⁹ caliditas ē illa caliditas: et

est in hac habitudine contraria vel diuersa ei que est ex densitate. ¶ Cura est necessarium vt incipiatur in curatione eius cū eo ꝗ infrigidat ex embrocis super caput ꝛ pectus ꝛ ex oleis frigidis ꝛ proprie oleo ros. infrigidato super niuē qḋ fundatur super caput ꝛ pectus ex loco lōginquo: ꝛ dēt in potu aqua frigida ꝛ que currunt cursu eius: ꝛ sine cessatione eius fiat illud vsquequo declinet fe. ¶ Cūqz aufertur ingrediatur tinā ꝛ nō tangat eū tina si fuerit cū eo fe. ꝛ balnea ipsum aqua tepida ꝛ nō permittas aerē eius calefacere ipsum: ꝛ nō timeas ex effusione aque calide super caput eius: quoniā ipsa humectat ꝛ resoluit febrē: ꝛ necessitas ad balneandū plus est ꝗ̄ necessitas ad vngendū. Cū ergo egreditur: tunc frica caput eius cū oleis frigidis sicut ē oleū rosaceū de nenufare.

¶ De febre ephimera que accidit ex frigore ꝛ balneatione. Capitulum.xxxix.

Quandoqz accidit ex frigore ꝛ balneatione cū aquis frigidis vt condensentur pori apparentes ꝛ coartentur vapores fumosi secundū ꝗ dictū est in illa que fit ex testuositate: quare accidit fe. ꝛ multotiens ꝑducit ad putridā: ꝛ nō perducit ad illā febrē nisi quando vapor prefocatus est acutus nō suauis. Suauis enim nō generat eā. ¶ Signa eius sunt cause ꝛ ꝗ corpus in ea in primis cū tangitur nō est vehementis caliditatis. Cūqz agitur manus sentitur calor eleuari: ꝛ pulsus nō est in paruitate in qua est in illa que fit ex angustia ꝛ tristitia ꝛ fame quoniā nō est illic resolutio. Sed est velox propter necessitatē scilicet attrahendi aerē nisi sit frigus vehemēs ꝛ fortasse declinat ad duritiem: ꝛ oculus nō est ꝓfundus: immo quandoqz est inflatus propter vaporē coartatū. Et vrina quandoqz est alba quoniā caliditas est prefocata ꝛ quandoqz est tincta: quoniā caliditas que resoluitur ex poris expellitur ad viā vrine. ¶ Curatio cooperiātur in febre donec sudent. Cū ergo declinant ingrediantur balneū ꝛ balneentur cū aqua ad caliditatē decliui ꝛ cū aere calido: ꝛ embrocentur super ipos aque in quibus decocta sunt sicut amaracū ꝛ anetū ꝛ sisimbriū: ꝛ fricetur cū eis que diximus que abstergunt poros ꝛ mollificant eos: ꝛ post ponatur in eis inunctio vsquequo sudent ꝛ fricentur ꝛ balneentur cū aqua calida valde: ꝛ oportet vt antecedat balneatio cum aqua balneationē cū aere: deinde inungatur cū aliquo ex oleis dilatantibus poros: ꝛ fundatur super capita eorū sicut oleū de aneto ꝛ keiri ꝛ camemilla: ꝛ cibentur cibus leuibus ꝛ aromatizentur. Et sumant in potu vinū albū subtile cō mirtū ꝛ est melius eis ꝗ̄ aqua propter id quod est in eo desudatione ꝛ prouocatione. Et inuncto cū oleo aliquo patientibus ex labore est magis iuuatiua ꝗ̄ patientibus ex soliditate.

¶ De febre ephimera ex soliditate ꝛ ex aqs stipticis. Capitulū.xl.

Quandoqz accidit illis qui balneantur in aquis stipticitatem facientibus sicut super quam vincit virtus aluminis aut draganti: vt vehemens fiat spissitudo pororum apparentium quare cōprimuntur eorum vapores: ꝛ accidit eis quod diximus aliquotiens: ꝛ multotiens quidem perducit ad putredinem.

¶ De signis. Capitulum.xli.

Significat eā cause ꝛ quod significatur de nigredine cutis quasi ipsa extensa sit preparata preparatione qua preparantur coria: ꝛ sicut si tangatur cutis infusa in aqua draganti: ꝛ est dispositio in additione caliditatis post tempus: idest si statim ex tactū cutis sicut in alijs de illis que accidūt ex opilatione pororū ꝛ pulsus est debilior ꝛ minor ꝛ vehementioris velocitatis. Et vrina est vehementius alba ꝛ tenuis sicut vrina mulieris. Et nō est in corporibus eorum diminutio: neqz in oculis eorū profundatio. ¶ Cura oportet vt curetur cū propinquitate curationis eorū qui sunt ante eos. Verū tamē eis nō datur in potu vinū nisi post fiduciā vehementē amplitudinis porū nisi sit condensatio parua: fortasse enim tunc aperit eā vinū. ¶ Et oportet vt subtiliatio regiminis ipsorū sit maior: ꝛ mōa eorū in aere balnei: ꝛ balneatione eorum cum aqua calida maior: ꝛ oportet vt tardetur inunctio eorum plus.

¶ De febre ephimera ex vino. Capitulū.xlij.

Quandoqz accidit ex vino febris ephimera. Et cura eorum est cura ebrietatis. Et fortasse indigēt solutiōe cū aqua fructuum ꝛ similibus ꝛ phlebotomia ꝛ vomi-

tu. ⁊ proprie cum perseuerat dolor capitis eorum. Et oportet vt ingrediatur balneum post declinationem.

¶ De febre ephimera ex cibis calidis. Capitulum.xliij.

Cibi calidi faciunt febrē ephimerā. Et sicut illa que est ex sole secundū plurimū est cerebralis ⁊ in spiritu animali. Et illa que fit ex balneo est cordialis: ⁊ in spiritu vitali. Similiter illa que fit ex cibo est epatica ⁊ in spiritu naturali.

¶ De cura. Capitulum.xliiij.

Cuius curatio est prouocatio cū infrigidantibus notis. Et solutio nature est melior cum siracost ⁊ tamarindis. Et rectificare epar cum eis que sunt aqua endiuie ⁊ oleum ⁊ sirupus acetosus ⁊ emplastra infrigidantia ex sandalis ⁊ canfora ⁊ aqua ro. ⁊ oleo ⁊ succo eius: ⁊ ex succis oleorum infrigidatis actu. Et extinctio cum cibis frigidis ⁊ humidis.

¶ Principium sermonis de febribus putridis: ⁊ complementum sermonis est in febribus sanguineis ⁊ coloricis.

¶ Tractatus scd̄us continet capitula.lxviij.

¶ Sermo vniuersalis d̄ febribus putridis. Capitulum primum.

Putredo accidit aut ꝓpter cibum malum cum est preparatus vt putrefiat illud quod generatur ab eo propter malitiam sue substantie: aut propterea q̄ velociter recipit corruptionē quā uis sit bone substātie sicut lac: aut quoniam est aquosus nutrimenti mali: cuius aquositatem recipit sanguis sicut illud quod generatur a fructibus tardis humidis valde: aut quoniam est ex illis que non conuertuntur ad sanguinē bonum: immo remanet humor malus frigidus quem abhorret calor innatus: ⁊ succedit ei extraneus: sicut ille qui generatur a cucumere ⁊ citrolo ⁊ piris ⁊ similibus: aut malitia artificij eius: aut hora ipsius: aut ordo eius secundum quod scis: aut propter opilationem prohibentē respirationem ⁊ euentationem propter complexionem corporis malā: cum non potest digestionem facere bonam. Et sunt iterum virtutes de illis que non faciunt in cibo aut humore aliquo d propter priuationem respirationis humorum. quare dimittunt eum crudum. Et huiusmodi quidem cōplexio aut generat humorē malū: aut corrumpit quod generat propter abbreuiationē suā in digōne: ⁊ quia mouet eum motu pigro. Et iste cause sunt iuuantes in generatione opilationis generantis putredinē: aut propter dispositiones extrinsecas ex aeribus malis: sicut est aer pestilentie ⁊ aer lacunarū ⁊ locorū infusorū in quibus made fiūt res vt linū ⁊ aspaltū. Et qn̄q3 aggregat d̄ eis numerus rex plurim⁹. ¶ Et plurimū causarū putredinis humorū est: aut ꝑ multitudinē humoris aut grossitudinē suā: aut viscositatē sui: ⁊ cause multitudinis humorū ⁊ viscositatis ⁊ grossitiei humorū sunt note. Et inceptio opilationis est nota. Ergo quādo fecerint opilationes accidit putredo propter euentationis priuationē: ⁊ quando fuerint succedentes motibus in nō hora sua super repletionē ⁊ nauseatiuā satietatē. Et balneationes similiter aut sol calidus aut sumere calefacientia super replōnem ⁊ dimissio cautele obseruationis digōnis in stomacho ⁊ epate ⁊ succurrendi defectui si acciderit ꝓpter calefactionē amborū in epithimatibus ⁊ vaporationibus. Et putredo quidē quandoq3 est cōis corpori ⁊ quandoq3 est in mēbro propter debilitatē suā: aut propter vehementiā caliditatis sue extranee ⁊ sue acuitatis aut doloris eius. ¶ Et humor recipiens putredinē: aut est choleratalis modi vt ab ea vapor egrediatur qui sit subtilis fumosus valde: aut sanguis talis modi vt euaporet ab eo vapor subtilis: aut phlegma talis modi vt illud qd̄ euaporat ab eo sit vapor spissus: aut melancholia talis vt illud quod euaporat ab ea sit vapor fumosus purulentus. ¶ Et putredo quidē cholere facit tertianā. ¶ Et putredo sanguinis facit continuam. ¶ Et putredo melē facit quartanā: ⁊ que currunt cursu eius. ¶ Et putredo phlegmatis similr vt multū facit quotidianā ⁊ que currūt cursu eius. ¶ Et sanguinis locus est intra venas. ¶ Cholera autē ⁊ phlegma ⁊ melancholia quandoq3 putrefiunt intra venas: ⁊ quandoq3 extra venas ⁊ quando putrefiunt extra venas: nō ē causa alia: neq3 est putredo in apostemate intrinseco quod

det cordi putredinē continuā faciunt perio
dos quos diximus. ¶ Sed vnicuiqʒ acci-
dunt ⁊ eradicantur quāuis phlegmatica nō
eradicetur qn ibi sint reliquie occulte. ¶ Et
quando putrefiunt intra venas faciunt ad-
herentiā febris:⁊ nō eradicantur:neqʒ est ꝑ
xima ei que eradicatur: immo est assidua in
separabilis. Sed ei est vehementia p quam
cognoscitur paroxismus qui est ei. ¶ Et quā
do putredo est intrinseca dominans super
venas omnes aut super plurimum eius q̄
sequitur ex eis nō sunt forsitan additiones
⁊ diminutiones apparentes. ¶ Cū autē est
secundū contrariū eius apparent alteratio-
nes manifeste. ¶ Et febris putredinis qui-
dē extrinsece nō eradicatur ⁊ redit nisi quo
niā materiei que putrefit superuenit putre-
do in tempore paroxismi : ⁊ fuit eius humi-
ditates ex quibus pendebat caliditas ⁊ re-
soluuntur ⁊ egrediuntur ex corpore: quoniā
nō sunt retente in venis:ita vt ꝓhibeat eas
illud a cōplemento resolutionis ⁊ remaneat
cinereitas eius ⁊ ipsius terreitas que non
sunt vehiculū febris ⁊ caliditatis sicut vide-
tur de dispositione cumulorū stercorū pau-
latim:paulatim donec fiat cinis totū: dein-
de nō remanet caliditas. Et quando nō re
manet in humore adusto per putredinē cali
ditas destruitur febris quousqʒ aggregetur
vice alia ad locū putredinis. Et iā remanse
runt in ea reliquie caliditatis ex putredine
prima quanuis nō remaneat materia : aut
propter inuentionē cause prime putredinis
in materia prima ⁊ inflāmatur in materia
secunda ſm semitā putrefactōis. Res ergo
putredinis resoluitur secundū inuentionem
caliditatis nō deficientis putrefacientis ⁊
resoluentis ⁊ facientis cinerē ⁊ pertranseun
tis ad vicinū donec abscindat terminū ⁊ fi-
niat materiā ⁊ non inueniat vicinū aliud ⁊
remaneat febris expectans materiā aliā ⁊
attrahat ad locū suū. ¶ Cū autē putredo est
intra venas tūc accidit vt fit resolutio cōple
ta difficilis. Et nō resoluitur putredo per cō
tinuitatē que est in quibusdā venis cū alijs
⁊ putrefit omnis res que vicina est ei : dein
de resoluitur ad vicinum aliud. Et iterum il
lud quod comprehensum est in venis est ve
hementioris continuitatis ad cor. Et iste
quidem febres quibus sunt paroxismi era-
dicationis ⁊ temporis quandoqʒ dimittūt
ordinē suū propter diuersitatē materierum
in multitudine ⁊ paucitate ⁊ grossitudine ⁊
tenuitate. Et propter diuersitatē eis in gene
re:ita vt permisceantur quedā materie:⁊ fiant
de genere materiei alterius que diuersifica
tur in eis in specie nō in multitudine ⁊ pau
citate ⁊ tenuitate ⁊ grossitie tantū. Et quan
doqʒ fit ex malitia regiminis egri : aut pro-
pter debilitatē eius : aut propter multitudi-
nē sensus eius. Et paroxismi quidē qui era
dicantur incipiunt secundū plurimū cū hor
ripilatione aut frigore aut rigore ⁊ resoluun
tur per sudorē:⁊ nō incipiunt cū frigore aut
horripilatione secundū plurimū nisi aut ꝓ-
pter frigus humoris aut propterea quia hu
mor mordicat lacertos: aut propter profun-
dationē caliditatis ad interiora redeuntis
ad partē materiei aut propter debilitatē vir
tutis aut propter frigus aeris sicut contin-
git tēpore hyemis. Et illud quod fit ex mor
dicatiōe caliditatis est dignius vt proportio
netur ad horripilationē q̄ ad frigus: Et plu
rimū quod accidit de eo est vt fit sicut pun
ctio acuū in omni membro. verū resolutio
materiei cū sudore est:quoniā caliditas pu-
trefiens vel putrida resoluit humiditatē ⁊ re
manet cinereitas. Cū ergo fit illa humiditas
nō obsessa in venis facilis fit expulsio ei9 ꝑ
sudorem in poris. Paroxismi autem inse-
parabiles minuuntur et non eradicantur ꝑ
sudorem: neqʒ incipiunt cum frigore nisi ꝓ
pter debilitatem virtutis : aut propter pro-
fundationem caloris innati:tunc enim infri
gidantur extremitates et illud est signū ma
lum. ¶ Et in quibusdam febribus compo-
nuntur frigus et horripilatio quoniam ma-
teria que putrefit est composita ex frigido et
mordicatiuo. Et quādoqʒ cōponuntur que
dam febres putredinis tali cōpositione qua
re fiant in forma inseparabiles : et illud est
verbigratia quando incipit humor putrefie
ri i loco:et cū supuenerit ei putredo putrefit
tota et cōsumit ab ea qn̄ icipit hūor de gn̄re
eius:aut nō de gn̄re eius putrefieri tūc ob-
uiat porism9 scd̄us tpī eradicatōis porismi
pmi:deinde cōtinuat res ita. Et qn̄qʒ cōpo
nūt febres putredinis mōis alijs ɔpositōis
quos distiguā in caplis suis. ¶ Et porismi
qdē febriū plōgāt qn̄qʒ et abbreuiāt. plōga

tio eoꝝ ẽ ergo aut pp grossitudinẽ materiei
⁊ viscositatẽ eius ⁊ multitudinẽ eius: aut ipsi-
us quietẽ: aut ppter debilitatẽ virtutis: aut
propter debilitatẽ sensus: aut ppter spissitu-
dinẽ poroꝝ quare nō resoluitur humor: ⁊ eo
rū abbreuiatio est propter contraria eorum.
¶ Et parorismi iterū festinant ⁊ tardantur:
⁊ tarditas eorū est aut propterea quia eorū
materia est pauca aut tardi motus ad mine
rā putredinis ppter grossitiẽ suā: ⁊ hoc qui-
dẽ est sicut materia quartane. Et velocitas
eorū est: qm̄ ipsa est multa sicut phlegma ni
si sit vitreū quoniā parorismi eius quādoqꝫ
tardantur: aut subtilis sicut cholera. Et de-
teriores quidẽ febres sunt inseparabiles in
quibus putredo est intra venas: deindẽ ille
que eradicantur in quibus est putredo in to
to corpore: aut in partibus cordis. Et parū
quidẽ accidit senibus febris valde accẽsa pp
ter frigus cōplexionis eorū ⁊ paucitatẽ car
nis ipsorū. Pulsus vero dispositiōes diuer
sificantur in febribus putredinis ſm diuer-
sitatẽ earū in generibus suis: ⁊ ſm diuersita
tẽ speciei vnius earū in vehementia ⁊ debi-
litate ⁊ in fortitudine accidentiū ⁊ debilita-
te eorū. Et qñqꝫ accidit ei durities aut pp-
ter apā calidū vehementis extensionis: aut
propter apostema calidū in mēbro duro: aut
propter vehementiā siccitatis aut cū dñatur
frigus in principiis. Et qñqꝫ fit lenis ppter
materiā lenẽ phlegmaticā ⁊ sanguineā. Et
propterea ꝙ apostema est in mēbro leni sicꝫ
illud quod est in epate ⁊ peripneumonia ⁊
lethargia: aut propter humorositatẽ cū expe
ctatur quando vult vt sudet. Et pulsus qui-
dem fit in principio parorismorum debilis
coartationis ppter aduentū virtutis sup ma
teriam ⁊ occupationem eius in mundan-
do ⁊ euentando.

¶ De sermone vniuersali de signis febriuꝫ
putredinis. Capitulum.ij.

Significāt febres putredinis aduētus
causarū antecedentiū eas: ⁊ proprie
quādo nō est in eis causa primitiua. Et pul
sus ⁊ anhelitus cuius constrictio est velox
quoniā necessitas est ad mundificandū ve-
hemens valde. ¶ Et est caliditas morditati
ua nō suauis sicut est caliditas ephimere fe
bris. ¶ Et plurimū quidẽ febriū putredinis
antecedit almeliletu: ⁊ almeliletu quidẽ est
dispositio cui admiscetur caliditas non per-
ueniens ad hoc vt sit febris: ⁊ associatur ei
lassitudo ⁊ pigritia ⁊ afices ⁊ saltus ⁊ cōmo
tio somni ⁊ vigilie ⁊ constrictio anhelitus ⁊
tensio venarū ⁊ hypocondrioꝝ ⁊ dolor ca-
pitis ⁊ pulsatio capitis. Cū ergo prolongat
facit cadere in febres putredinis: aut facit ac
cidere debilitatẽ ⁊ citrinitatẽ coloris: ⁊ qñqꝫ
associant almelilctu antecedenti febres mul
titudo superfluitatis ⁊ mucus nausea ⁊ vrina
plurima ⁊ egestio plurima putrida ⁊ graui-
tas capitis ⁊ excitatio. Et accidit frequentia
in pulsu nō a causa intrinseca: imo ex labo-
re aut ira aut aliis. Cū ergo accidit in eo co
artatio tunc iā peruenit parorismus. ⁊ coartatio
quidẽ est submersio pulsus ⁊ paruitas diuer
si in quo accidunt pulsationes magne for-
tes: ⁊ nō est velocitas eius fortis. Sed diuer
sitas in principio ⁊ in augmento est ex pro-
prietatibus significationibus putredinẽ quā
uis nō appareat in tertiana plurima appa-
ritione propter leuitatẽ materiei. ¶ Et de si
gnis quidẽ ꝙ febris sit putrida est euacua-
tio periodi prime sudoris ⁊ humectationis.
ephimera enim est econtrario illius licet in
initio sit in tertiana propter leuitatẽ predi-
ctā vt sit similis ephimere que tamẽ ephi-
mera nō permutatur ad putredinẽ. Et si fue
rit augmentū eius nō permixtū nō propor-
tionatū nō simile. Et prolixitas augmenti
iterū significat ꝙ ipsa est putrida: ⁊ additio
pulsus in magnitudinẽ secundū processionẽ
significat augmentū. ¶ Amplius si est inter
polata incipit cū rigore aut horripilatione ⁊
dimittit secūdū plurimū cū sudore ⁊ humo
rositate: ⁊ resoluitur cū parorismis: aut est
inseparabilis cū tempore ⁊ nō similis ephi
mere in vrina ⁊ pulsu ⁊ complemento mun
dificationis ⁊ quiete accidentiū. ¶ Et pluri
mū quidẽ putride sunt accidentia plurima
ex siti ⁊ dolore capitis ⁊ nigredine lingue: ⁊
proprie apostematū: ⁊ multiplicatur inquie
tudo ex angustia ⁊ agitatione vehemēti quā
facit pugna materiei ⁊ virtus. quandoqꝫ. n.
eleuatus materia. ⁊ quādo consurgit virtus.
Et pulsus similiter quandoqꝫ tendit ad ma
gnitudinẽ ⁊ fortitudinẽ: ⁊ quādoqꝫ ad paruı
tatẽ ⁊ debilitatẽ ⁊ coartationẽ. ¶ Durities
autẽ fit quandoqꝫ ⁊ nō oportet semper vt
sit nisi sit cū febre apostema durum in quo

cūqʒ mēbro sit: aut apa in mēbro duro quā-
uis nō sit durū: aut iā acciderit potus aque
frigide: aut aliquid aliud de illis q̄ idurāt pul
sum de illis que dicūtur i libro pulsuū. ¶Di
uersitas aūt i principio ꝛ augmēto ē ex pro-
prietatibus febris putride. Et de significatio
nibus eius fortibus quāuis non appareat in
tertiana plurimū ꝑpter leuitatē materiei: ꝛ
dū nō sit pulsus fortis: ꝛ nō sit velox veloci-
tate predicta tunc febris adhuc ē ephimera:
ꝛ non permutatur ad putredinē. ¶Et ē vri-
na i principio idigesta: aut parū digesta: ꝛ for
tasse ē acuta. ¶Et scias ꝙ a febribus acutis
interficiētibus raro fit euasio nisi cum cōtra
ctione membri. ¶Et qñ alleuiat febris post
quietē apatis i pleuresi ꝛ silibus tūc scias ꝙ
de materia remāsit aliquid: ꝛ ꝙ materia de
clinat ad locum vbi apparet dolor.

¶De signis inseparabilibus. Capitulum.iij.

IN cōtinua est diuersitas pulsus q̄ ē ẜm
febrē apparēs valde. Et est in plurimo
eius nō habēs ordinē neqʒ pondus ꝛ pseue
rat ꝛ nō separatur post.xxiiij.horas: ꝛ associa
tur ei qd̓ diximus de dispositionibus eradi-
cabilibus ex antecessiōe rigoris ꝛ alijs. ¶Et
de illis que significant eā ē eius ꝛ assiduitas:
ꝛ vehemētia diuersitatis dispositionis eius
apud augmentum. minuitur eniʒ quandoqʒ
ꝛ augetur vice alia.

¶De rebus in quibus differunt febres pu-
tredinis: ꝛ in quibus cōicant. Capitulū.iiij.

FEbris que ē ꝑpter putredinē cholere
motus est tertianus siue sit motus pri-
cipij paroxismi aut pricipij vehementie: nisi
species eius que dicitur adusta cuius motus
est occultus valde: ꝛ est sicut inseparabilis cō
clusa. Et tertiana quidem pura est acuta pro
pter subtilitatem materiei: ꝛ eius caliditas ē
magna mordicatiua propter fortitudinē cho
lere. Sed est salutifera propterea ꝙ cholera
est leuis super naturam ꝛ quoniam ipsa fa-
cit quietem. Tertiana vero non pura est lon
gioris spacij q̄ʒ pura. Et pura quidem raro
pertrāsit septem periodos nisi ab errore. Cō
tinua quandoqʒ consumitur in hebdomada.
¶Et illa q̄ est ex putredine sanguinis est con
tinua inseparabilis: ꝛ eius calor est plurimus
communis cum lenitate non cum mordica-
tione cholere: ꝛ quandoqʒ peruenit ad statū
in quattuor diebus. ¶Phlegmatica acces-
sionem faciens omni die est leuis caliditatis
per cōparationē ad cholericā lōgā ꝑpter vi-
scositatē materiei ꝛ frigus eius multitudinē
eius ꝛ ē magni timoris: qm̄ hʒ paruū spaciū
interpolationis ꝛ quietis: ꝛ qm̄ ipsa associat
corruptioni ꝛ debilitati in ore stomachi que
nō excusatur ꝛ illud est de illis q̄ attrahūt ac
cidētia mala ex syncopi ꝛ pulsu cordis ꝛ ca-
su appetitus. Et q̄ de ea est inseparabilis est
res magis similis ethice si non esset lenitas
pulsus quāuis qñqʒ fiat durus etiā: ꝛ quātū
est minus pura est minoris ꝛ breuioris pa-
roxismi nisi declinet cū paruitate sue purita
tis ad mřiam. ¶Quartana aūt est nō acuta
ꝑꝑ frigus materiei longa ꝑꝑ illud: ꝛ fortasse
extenditur q̄ de ea pura est anno vno: ꝛ non
pura est breuioris spacij: vex in ea non est ti
mor: qm̄ quieteʒ facit in spacio longo ꝛ quo
niā ipsa nō est talis acuitatis quā sequūt ac
cidētia vehemētia. ¶Et quartana qdē ꝛ ter
tiana assidua ꝛ interpolata cōsumūtur ꝑ vo
mitū ꝛ solutionē ventris aut sudorē aut pro
uocationē vrine. In cōtinua aūt cōsumitur
ꝑ huius fluxū sanguinis narium. ¶Et scias
ꝙ principiū prolongatur in tertiana ꝛ status
in cōclusa: ꝛ declinatio in incessiua: ꝛ status
ꝛ declinatio in ꝯtinua: ꝛ status ꝛ declinatio
in quotidiana quāuis raro inueniatur quar
tana cōtinua: ꝛ quotidiana integre eradica-
tionis. ¶Et febres qñ nō curātur ẜm ꝙ oʒ
ꝛ ꝑprie apostemose cōuertūtur ad arefactio
nē ꝛ ꝑprie in febribus acutis in qbus opor
tet vt paciētes eas cibētur: ꝛ nō cibātur pro
pter intentionē vt ꝑueniat natura suꝑ natu-
ra suꝑ materiā: aut oportet vt datur in potu
aqua frigida: ꝛ nō datur in potu propter in-
tentionem vt non fiat cruda. ꝛ non succurri
tur cum extinctione alia: quoniam si fuerit
alia intentio q̄ʒ dicturi sumus in cibatiōe ꝛ
dando in potu aquā frigidā fortior duax in
tentionum predictax premittatur super eas
ambas ꝛ dimittat obseruatio illarū duax.

¶De significationibus accidētiū febrium.
Capitulum.v.

SCias ꝙ acceptio significationū febriuʒ
est ex regione antecedēte ꝛ quōo fuit: ꝛ
ex dispositiōibus antecedētibus ꝛ ex regiōi-
bus ꝛ tēporibus ꝛ ex etate ꝛ cōplexiōe ꝛ ex
pulsu ꝛ vrina ꝛ vomitu ꝛ egestione ꝛ fluxu
sanguinis nariū: ꝛ ex dispositiōe febris in ri
gore ꝛ sudore ꝛ qualitate caliditatis: ꝛ ex pa
roxismis; ꝛ ex dispositione appetitus: et ex

dispositione anhelitus: ⁊ ex coniunctis sicut dolore capitis ⁊ vigilijs ⁊ alienatione ⁊ inquietudine ⁊ alijs. ¶ Febribus enim adsunt accidentia ex quibus significantur dispositiones earum de quibus sunt accidentia significātia magnitudinem earum ⁊ ipsarum paruitatē sicut qualitas caliditatis ⁊ quantitas ipsius. Et de ea ē que est mordicatiua vehementer ex quo prius inuadit vsq; ad finem suū. Et de ea est que mordicat in primis: deinde minuitur ꝓpter resolutionē materiei ⁊ lenitur: ⁊ de eis sunt que mordicāt: ⁊ de eis sūt quarum caliditas ē humida: ⁊ de eis quarū caliditas est sicca. ¶ Et sunt accidentia que significant genus eaꝝ sicut accidentia ꝓpria cū tertiana: sicut principium paroxismi cum punctione ⁊ horripilatione ⁊ mordicatione caliditatis in eo. ¶ Et accidentia significātia malitiā earum sunt sicut iquietudo ⁊ alienatio ⁊ vigilie. Et accidentia significātia digestionē ⁊ indigestionē sūt sicut illud quod diximus de dispositionibus vrine. Et accidentia q̄ significāt crisim q̄ dicemus. Et accidētia que significātia sospitatē ⁊ ↄtrariū eius ⁊ dicemus oīa illa: ⁊ forme insunt iudicia plurima sicut ille cuius conuertitur color ad plūbietatē ex albedine ⁊ viriditate ⁊ significat frigiditatē humoꝝ ⁊ paucitatem coloris innati aut excitationē ⁊ inflāmationē: sicut accidit ei cuius cā ē sacietas nauseatiua. Et sicut velocitas tumitiōis faciei ⁊ tomacilitas eius ⁊ tenuitas nasi; ⁊ significant aut vehemētiā caliditatis aut subtilitatē hūoris ⁊ velocitatē resolutiōis eoꝝ ꝓpter amplitudinē poroꝝ ⁊ motus i seipsis ⁊ exitus eoꝝ a cōsuetudine. aut casus eoꝝ habent significatiōes ⁊ res de illis quas dicemus. ¶ Et accidētiū febriū q̄dā sunt quoꝝ hora est hora status sicut alienatio ⁊ cōmixtio mentis propter inflātionē capitis. Et de illis sunt quoꝝ hora ē principiū sicut horripilatio ⁊ frigus ⁊ sicut profunditas somni que consequitur plꝫm pricipioꝝ febriuꝫ pp debilitatē cerebri: ⁊ declinatio caliditatis ad interiora corporis vbi est materia ⁊ multitudo vaporum eleuatorum ab eo per commixtionem incipiētem in corpore vsquequo resoluit eos inflāmatio: ⁊ adiuuat illud frigus cerebri in seipso ⁊ frigus humoris qui vult putrefieri ⁊ calefir. ¶ Et res ex quibus scitur dispositio febris ⁊ ex qua specie fit sūt dispositio febris in acuitate sua: ⁊ sua leuitate: ⁊ dispositio febris i hoc q̄ ipsa accidit a causis primitiuis ⁊ antecedētibus ſm cōditionē pdictaꝫ. Et dispositio febris adherētia sua ⁊ eradicatiōe: ⁊ dispositio febris in acuitate sua cū rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatione: aut ei⁹ ↄtrario ⁊ qđ ē ex eo. Et dispositio febris i diuisiōe sua cū sudore plurio aut pauco. ¶ Aut dispositio ꝑterea regiminis ⁊ etas ⁊ forma ⁊ tps ⁊ ars ⁊ dispositio puls⁹ ⁊ vrie.

¶ Sermo de rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatione ⁊ fractione. Capitulum.vi.

Horripilatio est dispositio in qua inuenit corpus diuersitatē in frigore ⁊ pūctione in cute ⁊ lacertis ⁊ antecedit eā pigritia ⁊ fractio: ⁊ q̄si fractio est maneries eius. ¶ Frigus aūt est vt sentiat in mēbris suis ⁊ dorsis lacertoꝝ suoꝝ frigus purū. ¶ Rigor vero est vt nō possit continere mēbra sua ex cōmotione ⁊ tremore euenietē in eis ⁊ motibus inuolūtarijs ⁊ fortasse est frigus forte: ⁊ nō fit rigor fortis sicut in febribus phlegmaticis ⁊ quartana. ¶ Et de causis vehemētie rigoris est vehemētia virtutis expulsiue i lacertis. Et pp illud quāto cā rigoris est viscosior ē rigor vehemētior. Et sanguis submergitur cū rigore ad interiora. Et scias q̄ humor frigidus est quietus qñ iā cōsueuit mēbrū in quo est: ⁊ quiescit passio eius ab eo q̄re nō sentitur frigus ab eo. Cuꝫ ergo mouet ⁊ spargitur sparsione plurima aut pauca ꝓpter aliquā causaꝝ. s. ꝓpter caliditatē separātē aut aliud patitur ab eo mēbrū qđ erat nō occurrēs ei ⁊ sentit frigus eius ꝓpter cām cōplexionis diuerse: ⁊ tu qdē sciuisti hoc i radicibus vniuersalib⁹ sciētie medicine. ¶ Et multotiēs quidē accidit a phlegmate vitreo sparso in corpore rigor nō pducēs ad febrē: ⁊ qñq; sunt ei periodi ⁊ nō ē fortitudo eius fortitudo rigoris perducentis ad febrē. ¶ Et materia q̄ facit lassitudinē rigoris per paucitatē suā facit rigorē p suā multitudineꝫ anteq̄ꝫ putrefiat: nā si nō putrefit nō pducit ad febrē. ¶ Et qñq; accidit frigus ⁊ rigor ꝓpter subuersionē caloris in corpore cā cibi ⁊ que sūt ei similia. ¶ Et rigor ⁊ frigus antecedūt febres: qñ humor crudus effundit ad lacertos in primis ⁊ nocet frigore suo p cōparationē ad lacertos: deinde cū incipit putreficiri icipit calefieri. ¶ Et qñq; antecedit rigor febres pp mordicationē humoris ⁊ fortitudinem virtutis expulsiue q̄ est in lacertis sicut

us
ne-
ū-
gri
us.
s r
gor
ex
ori
: r
na
tie
ila
sco
ner
ou-
me
ā-

bu
ria
eſſ
tu
q
q
d
tē
c
v
z
ſe
in
q
ſu
gr
tuo
ſu

excutitur hō effusiōe aq̄ calide valde sup cu
tē: ꝛ ꝑprie cū est salsus. Et fortasse fit nocu-
mētū ei⁹ qꝺ mordicat eā vt refugiat calor in
natus ad iteriora ꝛ ꝺn̄etur frigus q̄ re fit cū
mordicatione caloris frigus q̄si frigus do-
minetur. Et mordicatio qdē caloris ē apud
pāniculū tegētē interius. Et qn̄qz accidit ri-
gor ꝑpterea quia refugit calor ad iteriora si
cut fit in apatibus intrinsecis. ¶ Et qn̄qz si
gnificat rigor ꝛ horripilatio sanitatē in febri
bus inseparabilibus: qm̄ significāt q̄ mate-
ria expellitur in venis ꝛ egredit᷑: ve℞ qn̄ nō
est cū digestiōe ꝛ in hora cretica: ꝛ nō sequi
tur eā leuitas ē significatio q̄ expulsio illius
quātitatis nō est: qm̄ virtus est vincēs: imo
qm̄ materia multa expellitur ꝑpter multitu
dinē suā. Et de rigore est qui significat mor
tē: ꝛ est ille quē sequitur debilitas virtutis ꝛ
casus caloris innati ꝛ siccitas. Horripilatio
vero fit ex causis paucioribus causis rigoris
ꝛ cōmotio aie ꝛ periodi indicat periodū. Et
senū qdē febres sunt sepulte. ¶ Et qn̄qz ē cā
in lōgitudine febris grossitudo in visceribus
quare resupinetur febriens ꝛ extēdat pedes
suos ꝛ tangantur viscera sua. ¶ Et qn̄ deni
gratur lingua febriētis cū alleuiatiōe febris
tūc febris eius est sepulta. ¶ Et qn̄qz associa
tur febri paralysis: ergo curetur febris in pri
mis: ꝛ de eis q̄ cōueniūt illis est sirupus ace
tosus permixtus cū geleniabi ꝛ aqua ciceris
cū oleo si tollerat febris. ¶ Et rasio capitis
est ex eis q̄ inspissant cutē eius: q̄re reuertūt᷑
vapores et fit fortis febris.

¶ De intentione ad curationes vniuersales febrium putredinis. Capitulum. vij.

Scias q̄ intentio in medicando has fe
bres qn̄qz vertit᷑ ad partē febris quare
est necessarium vt infrigidēt et humectēt: et
qn̄qz ad partē materiei vbi necesse ē vt ma-
turetur vel digeratur: aut necesse est vt eua-
cuetur. Et digestio qdē in grossa est equatio
eius cū subtiliatiōe. In subtili est equatio ei⁹
cū ingrossatiōe. Et qn̄qz cōtraria sunt ill[illegible] q̄
requirit febris de infrigidatiōe ꝛ illud quod
requirit humor de digestione et euacuatio
ne ꝛ resolutione. Quādoqz eni est digestiuū
ꝛ euacuatiuū calidū imo est ſm plurimū ita
et tūc oz vt obseruet᷑ magis timorosa et vna
dua℞ re℞. Et fortasse contrariū est illud qꝺ
cōuenit febri de infrigidatione cū eis q̄ sunt
sicut melones indi et reliqua olera ei qꝺ cō
uenit materiei de minoratione: quare prohi
bet illud dare ea in potu nisi vbi nō est ma-
teria. Et omnino sollicitudo sit vt post pona
tur aqua fructuū vsqz ad hebdomadā: et fit
cōtentus aqua ordei. Et omnes fructus no
cent febricitantibus cū ebulitione sua et cor
ruptione sua in stomacho. Et multotiēs qui
dez inuenit᷑ res q̄ digerit et subtiliat et infri
gidat cū euacuatione sicut sirupus acetosus.
Et scias q̄ febris quandoqz est tante vehe-
mentie et acuitatis q̄ nō licet vti regimine
cause: imo indiget infrigidatione vltima: et
proprie cum non inuenis virtutem fortē℥ re
sistentem tollerantē℥. ¶ Quod si inuenis eā
resistentem tollerantem abscinde causam ꝛ
expelle humorem ꝛ abscinde cibum ꝛ nō in
frigides infrigidatione que prohibeat resolu
tionē. Qꝺ si inuenis virtutē deficiētē sis oc
cupatus i equādo cōplexionē ꝯtrariū ei: q̄re
infrigida eā ꝛ viuifica virtutē cū cibo. Cūqz
fit fortis ꝑ viuificationē suā ꝛ vincit ꝯtrariū
suū redi ad cām. Et cū tu infrigidas de istis
febribus tūc nō infrigides eā cū eo i quo sūt
stipticitas ꝛ exsiccatio sicut sūt trocisci infri-
gidātes nisi post purgationem ꝛ euacuatio-
nē. ¶ Et scias q̄ cura febris putride ē diuer
sa a curatione febriū ethice. Curatio eni ethi
ce est cōtenta sup cōtrarietatē egritudinis ꝛ
curatio febris putride nō est cōtenta sup cō
trarietatē egritudinis tātū: imo sup abscisio
nē cause eius: quāuis illud qꝺ est cōueniens
egritudini ꝛ cibatiōi sit amicū virtuti ex par
te sui. s. virtutis ꝛ inimicu℥ virtuti ex ꝑte qm̄
est amicū inimico eius: ꝛ est materia q̄re est
adiuuās vtrūqz ea℞: quāobrē indigemus in
regimine eius canone est. Et nos singulare
ca. ei si deus voluerit facie faciem[illegible]. Scias
q̄ nō ē tibi possibile curare febre[illegible] nisi cogno
ueris eam: q̄ si ignoraueris tūc subtilia regi
mē ꝛ ꝑuide ne occurrat paroxismo nisi ven
trē hēat vacuū. Et nō moueas in die paro-
xismi aliqd quātū possibile ē tibi neqz cures
febrē. Et oz vt obserues in oībus illis dispo
sitionem virtutis: q̄ si fuerit fortis ꝛ fuerit il
lud qꝺ vincit sanguis: aut cū humore q vin-
cit sanguis tunc phlobotomia est magis cō
ueniens ꝛ proprie cū vrina est rubea grossa
nō citrina ignea ex qua timeatur apud phlo
botomiam victoria cholere ꝛ acuitas eius:
deinde fac sequi phlobotomiam solutione℥
ventris subtilem proprie si fuerit illic sicci-

tas cum eis que sunt sicut aqua ordei ⁊ alsi-
racost pauco ⁊ aqua ordei cum sirupo aceto
so. Et si natura non fuerit lenis : adde in eo
quod est sicut siracost quod sit sicut sirupus
vio. ⁊ sit vltimitas lenificatio nō fluxus ven
tris ⁊ non solutio laboriosa. ¶ Et magis di-
lectum est apud me administratio clisterioꝝ
ſm vltimitatē qua indigetur in virtute. Et
de clisteribus cōis iuuamenti lenibus est cli
stere factū ex oleo viol. ⁊ succo folioꝝ sicle ⁊
vitello oui: ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurac. ¶ Cum er
go lenieris hac lenificatione: fortasse indige-
bis eo debiliore q̄ illud quo indiguisti i prin
cipio. ⁊ illud est quādo natura est obediēs de
inde fac ipsum sequi ea que vrinā ꝓuocēt: si
cut sirupus acetosus decoct⁹ cuž radice apij
⁊ similibus : deinde facit fac ipsum sudare ⁊
aperi meatus cū illis in quibus nō sit calor
fortis sicut cū inūctiōe ex oleo camemillino
⁊ fricatione cū vino albo ⁊ cū aqua dulci te-
pida. Et sit febris fuerit acuta nō inuenis ex
cusationē ab inunctione ⁊ embrocatione. qđ
si inuenis humorež in primis declinare ad
stomachū fac vomere cū eis in quibus non
sit diuersitas consuetudinis imo cum eis q̄
sunt sicut sirupus acetosus cum aqua calida
cū natura mouet humorē ad vomitū ⁊ non
diuersifices ea. Quod si fuerit illic declina-
tio ad intestina ⁊ senseris rugitū ⁊ descēsum
fecis: tunc adhibe quod soluat vētrē. Et pro
hibe eū a somno in principijs febriū proprie
qñ est. horripilatio aut frigus ⁊ rigor: quoniā
ꝓlongatur super frigus ⁊ rigor: ipsa nāq̄ ex
primunt materias si fuerint euntes ad q̄dam
viscera ⁊ ꝓhibent digestionē humoꝝ. Apud
declinationē vero est iuuatiuus valde ⁊ for-
tasse nō nocet apud statum. Et nō prohibeas
ei aquā frigidā nisi fuerit humor qui est i eo
crudus ⁊ grossus: tūc enim ꝓhibet digestio
nē. Et scias q̄ qñ phlobotomia iuuat: deide
vteris via mala tūc nō purgatur. Humoris
aūt cholerici digestio est vt cōuersus a subti
litate fiat spissus: ⁊ aqua qdē frigida facit il
lud nisi sit stomachus aut epar debile aut fri
gidū aut sit in visceribus apostema aut sit i
visceribus dolor aut sit complexio eius paci
sanguinis aut caliditas eius innata debilis
quare debilitaꝛ post potū aque frigide. Aut
sit nō cōsuetus potare aquā frigidā sicut illi
qui sunt de regione calida isti eni spasmātur
velociter ⁊ associaꝛ eis singultus ⁊ extenua-
tus est de hac sūma. Vbi āt materia calida
aut grossa iā digesta ē ⁊ corpus est carnosū
⁊ caliditas innata exuberās ⁊ virtus est for-
tis ⁊ viscera sana nō frigida eoꝝ cōplexio ra
dicalis nō insueta aque frigide : imo assueta
aqua frigida valde: tunc aqua frigida est me
lior res.. Multotiēs eni adiuuat ad expellen
dū materiā cū solutione nature: aut ꝑ vomi
tū aut ꝑ vrinā aut ꝑ sudorē aut ꝑ oia illa q̄re
fit statim vt saneꝛ. Et qñq̄ dat in potu me-
dicus de aqua frigida infirmo quātitatē plu
rimā adeo dōec color eius fiat viridis ⁊ tre
mat q̄ sit saltē ꝑueniens vsq̄ ad eminā vnā
⁊ dimidiam. Et fortasse cōuertitur febris ad
phlegmaticā ⁊ fortasse cōfortaꝛ natura ⁊ ex-
pellit materiā cū sudore ⁊ vrina ⁊ fluxu ven
tris ⁊ est sanitas. ¶ Et qñq̄ iteꝝ sunt q̄dam
ꝓhibētia: deinde timetur malitia caliditatis
⁊ sitis ⁊ existimas q̄ ꝑueniꝛ ꝑ eā ad arridita
tē vel extenuationē nō ꝓhibeas aquā frigi-
dam: nā additio apatis ⁊ cruditas eius meli
or est q̄ extenuatio. ⁊ sirupus qdē acetosus
qñq̄ etiā sedat sitim ⁊ incidit ⁊ soluit ⁊ no-
cumētū ipsius apati nō est plurimū sicut no
cumētū aq̄ ⁊ nō ē ei vis aggregādi materiā
⁊ inspissandi eaž. ¶ Et simil'r iuleb plurime
cōmixtiōis. Et cū nō licet vt bibat aquā fri
gidā ⁊ sit audax ꝑ eā: timeaꝛ q̄ nō faciat acci
dere cōstrictionē poroꝝ q̄re fit eā febris alte
rius cū euētu opilationis alterius: ⁊ fortasse
erit vehemētior prima. Et qñ obuiat mēbro
debili corrūpit oꝑationē eius ⁊ multotiēs fa
cit deglutinationē difficilē ⁊ facit difficulta-
tē anhelitus ⁊ facit accidere tremorē ⁊ spas-
mū ⁊ debilitatem vesice aut renis aut colō.
Et ille quē plurimū oꝫ ex eis ꝓhibere a po-
tu aq̄ frigide ē cui nocet in sanitate sua: imo
cū videris calefactionē fortē ⁊ cōplōnē cali-
dā ⁊ siccā ⁊ euacuaueris tūc qñq̄ ꝯcedes in
fusionē fieri in aq̄ frigida apud declinationē
⁊ apperitionē digestiōis ⁊ euacuationē: hūo
rū ⁊ nō ē malū vt administreꝛ balneū ⁊ po-
tus vini cōmixti subtilis ⁊ inunctio cū oleis
lenificātibus. Et cum administraueris cano
nes p̄dictos in principio accidētiū febris: tūc
oꝫ post illud vt tu occuperis in digestione ⁊
euacuatiōe q̄ nō ē ſm semitā minoratiōis ⁊
desiccatiōis ⁊ iā diximus eā: imo ſm semitā
abscitiōis cause. Et nō euacues materiā in
digestā i calido aut frigido nisi ꝑꝑ necessita-
tē. fortasse eni multiplicaꝛ euacuatio hūoris

nō perueniēs ad statū p digestionē vt euacuetur. Et fortasse nocet euacuatio maturationi. Et fortasse pmiscet cū ea malignū cuz bono: ppea q mouet malignum absq3 digestiōe sua. ¶ Et tu nō auscultes vix q existiabat q intētio in digerēdo est subtiliare ꝛ humor calidus est subtilis: qre nō est necesse vt subtilies. Res eni sicut dixit: imo intentio in digerēdo est equare substātiam materiei ita vt fiat pparata ad expulsionē facilē ꝛ subtile ībibitū ꝛ grossum fixū ꝛ viscosum adherens totū illud nō est pparatū ad expulsionē facilē: imo est necessariū vt inspissetur subtile: ꝛ subtilietur spissum paulatim: ꝛ incidat viscosuz. Et si vir iste nō audiuisset in sermōe antiquoꝝ de digestiōe aliqd anteq3 dixissem9 illud ꝛ rememoraret dispositiōis digestiōis humoꝝ fixoꝝ.s. qa qui de eis subtilis ē indiget vt inspissetur: ꝛ qui de eis spissus est idiget vt subtilietur: oporteret vt sciret hoc per illud. Et qa nō oportuit vt in seipso ꝯsideraret ꝛ diceret: qre vrine in febribus acutis nō hūt in principijs eaꝝ sedimē: deinde fiunt habētes sedimē: ꝛ an sedimē laudabile ē aliqd nisi hūor faciēs egritudinē q iā digestus est. Quare ergo nō expellit in principijs egritudinis ad salutē si est subtilitas vltimū qd intēdit in digestiōe: ergo necessariū est vt sit i principio febriū sanguinis ꝛ cholere sedimē laudabile. Si aūt nature nō est possibile expellere illā supfluitatē nisi post horā in q fit pparatio ad expellēdū in vrina tūc similiter oz vt sciatur q arti euacuare humorē ante illā horā in qua apparet digestio in vrina est icōueniēs aut difficile malū. Et fortasse mouet ꝛ nō operat vltime: ꝛ fortasse miscet malignū cū bono. ¶ Et eēt melius hoi huic vt bene opinaret de illis q fuerūt sicut Gal. ꝛ Hypo. in eis q scripserūt de hoc ꝛ valde attēderet: ꝛ tūc rediret ad ꝯtradictionē: qa ois cōtradictor in primis cū est sup veritatē est excusatus. veꝝ melius esset ei vt nō cōsideraret in consideratione sua. Et opinor q raro huic viro acciderūt experimēta q pfuerūt in hoc capitulo ꝛ acquieuit in eis. ¶ Et hmōi qdē experimentis q nō sunt fm canones accidit eis vt nec vnū valeat. ¶ Et accidit eis vt nec vnū coꝝ sit signū: hoc nāq3 est conueniēs. ¶ Cū aūt materia est plurima mobilis pmutabilis de mēbro ad mēbꝝ: ꝛ existimas q nō est spaciū in digestiōe eius aut fortasse accidit ex ea apostema pleureticuz ꝛ aliud si dimittat faciet cadere in timorē ante tps in quo expectat digestio equalis proculdubio: tūc est necessaria euacuatio eius: timor enim in hoc est minor quā timor in illa: ꝛ cuz hoc natura mouet ad expellēdū eā pp multitudinē sui nocumēti. ¶ Cū ergo adiuuat natura cōuenit ei adiutoriū vltimū: qre nō est excusatio eius. ¶ Et scias q phlobotomia qm̄ ē intentio sanguinis nō est ex gn̄e eius in qua expectat digestio expectatione q est in solutiuis: ꝛ nō expectat digestio nisi i humoribus alijs. ¶ Et cuz postponitur phlobotomia in principio egritudinis nō amplius est ei intētio ꝛ fortasse interficit p aduentū debilitatis virtutis. ¶ Et similiter si times victoriā humoris: magis necessaria cautela est euacuatio. ¶ Et si nō est digestus non moueas nisi in principio apud statū vero nō moueas aliquid donec vincat natura ꝛ digerat. ¶ Et si ipsa nō mouet moue tu hora motus eius: ꝛ si ipsa mouet aut mouit tūc dimitte eā ꝛ operationē eius. Et hoc est illud qd nominauit Hypo. furiositatē vbi dixit. Oportet vt administretur medicina solutiua postq3 digeritur egritudo. ¶ In pricipio aūt egritudinis nō oportet vt administretur illud nisi egritudo sit furiosa. ¶ Et forsitan nō est fm plurimum furiosa: ꝛ talis est ista euacuatio necessaria q nō est in hora sua sicut cibatio necessaria que nō est in hora sua. ¶ Et proportio istius euacuatiōis ad cessandum ex malitia materie est sicut pportio illius cibatiōis ad phibēdū virtutē a casu suo. ¶ Cū ergo exerces euacuationē tūc cōsidera horā interpolationis aut horā ipsius tēporis aut frigidiorē horā q est in die. ¶ Et non euacues p fluxū vētris in die periodi: neq3 phlobotomes: ꝛ nō agas cū euacuatione artis cōtra partem euacuationis nature. ¶ Et nō diminuas humorē p rē q facit statim habitudinē motus periodi. ¶ Et oino caueat a regimine grosso in hora periodi ita vt nō detur i potu aqua ordei zuccaꝝ neq3 inleb vt nō frangat periodū cū cōstrictiōe meatuū: qm̄ est timor: imo adiuua: dicit nāq3 Hyp. Medicus adiutor est nature nō impediēs eā. Et oz vt scias q multotiēs indigetur medicina forti debili: sed eius fortitudo est ex hoc q soluit humorē viscosuz: ꝛ ipsius qdē debilitas est ex hoc q facit ascellare semel aut bis. Et non eua-

cuetur plurimum simul ita vt nõ cadat virtus. Et cõsiliū qdē meū in phlobotomia est vt dimittat quātū possibile est. ¶ Si aūt nõ est possibile: tūc multiplicatio numeri ē melior multiplicatiõe qūtitatis. oportet enim vt nõ euacuetur sanguis multū subito: qm̄ euacuatur multū de eo cuius non est necessaria euacuatio. Et nõ ē in sanguine excusatio ad euacuatiões qbus fortasse indiget ⁊ debilitatur virtus a resistēdo in crisibus expectatis. Et scias ꝙ qn̄ aggregatur dolor capitis ⁊ febris: tūc curatio febris ē dignior. Et scias ꝙ dolor capitis qn̄ facit redire febrē declinatā ad augmētū: qre oꝫ vt sedet. ¶ Et cū infans lactās febricitat: tūc oꝫ vt rectificet lac mr̄is eius. Et qn̄ fuerit vrina ictericia i febre significat apostema: qre est curatio dare in potu aquā ordei aut sirupū acetosum. Cū ergo acquiescit febris intētio fit ad apostema. ¶ Et qn̄ fuerit cū febre colica nõ aperiet via in dādo in potu aquam ordei: imo ius galli ⁊ leniius ⁊ multiplica vnctuositatē eius: deinde det i potu aq̄ ordei si necesse fuerit. De solutiuis vero est potio facta ex tamarindis ⁊ tereniabin ⁊ siracost. Et qn̄qꝫ ponit in ea aq̄ lubleb ⁊ qn̄qꝫ ponit in ea cassiafis. ⁊ fortasse ꝓiicit desup scamonea. ⁊ fortasse dat i potu scamonea sola in iuleb. ⁊ fortasse est necessariuꝫ administrare ea q̄ sunt sicut aloes: qn̄ materia est grossa. Et melius qd̄ est vt abluatur ⁊ nutriat cū aqua endiuie ⁊ aqua solatri: deinde fiant ex copillule. Myrabolanos vero citrinos qdā administrauerūt sed nõ inuenit ab eis intētio ſm quā operētur: cõstringūt eniꝫ poros eius post solutionē vētris ⁊ exasperāt viscera eorum: ꝙ si fuerint necessarij tunc post digestionē integrā. Et aq̄ duorum granatorum ē maximi iuuamēti expssa cū pulpis amborū. Et qn̄qꝫ in horis de solutiuis q̄ fiunt ex violis ⁊ scamonea ita vt de violis sit quantitas aur. i. ⁊ de scamonea vsqꝫ ad siliquā. i. ⁊ qn̄qꝫ ponit in eis parum mēte. Et qn̄qꝫ fit ex infrigidātibus extinguētibus medicina in q̄ ponitur scamonea sicut pille hmõi. ℞. coriandri spodij rob. an̄. ʒ. v. cāfore tosugi. i. scamonee. xij. ptē. ʒ. i. ⁊ vsqꝫ ad sextā ptē eius: ⁊ detur in potu eis. Aliud. ℞. siracost. ʒ. ii. tereniabin. ʒ. v. succi pomorum de semine succi cidoniorum partes equales coriādri humidi. vi. partē vnius aggregata succos: ⁊ submerge in eis siracost et tereniabin: ⁊ inspissetur cū eis donec fortasse coaguleт deinde sume canfore pondus sexte. ʒ. i. ⁊ medietas sexte scamonee. ʒ. i. ⁊ pone siracost sup ignē ⁊ pulueriza desuper camphorā ⁊ scamoneā. Et cõseruētur ne resoluātur cū vapore: deinde dimittat donec coaguleт p se cū facilitate ⁊ dosis eius sit a. ʒ. ii. vsqꝫ ad. ʒ. ii. ⁊. v. ⁊ est possibile vt fiat ex tereniabin ⁊ siracost ⁊ zuccaro tabarzet: natif. i. forme q̄ sunt sicut penidie. ⁊ ponit in ea scamonea ⁊ cāfora ſm quātitatē q̄ cadit in vna potione eius: ⁊ canfore vsqꝫ ad tosugi. i. scamonee vsqꝫ ad sextam. ʒ. i. quare sit tunc anime non horribile. ¶ Et febricitans quidem in estate febre frigida nõ ingrediat domuꝫ vēti ꝓprie qn̄ sudat: vt nõ cõuertat materia resolutione sua. Et trocisci qdē nõ sunt cõueniētes pricipijs harum febriū. nisi post digestioneꝫ ⁊ euacuationē. ¶ Et trocisci qdē sunt magis cõueniētes ei cuius febris est adherēs in suo stomacho: quasi ipa sit ethica. ¶ Et dimissio cõsuetudinis in regimine suo sentit qn̄qꝫ febrē ⁊ nõ est tantū nocumentū quoniā causa eius est dimissio consuetudinis in regimine.

¶ De cibatõe febricitantiū in gn̄ali. Ca. viij.

Scias ꝙ cõueniētiores cibi febricitantibus sunt cibi humidi ⁊ ꝓpric cuius cõplo est humida ex infantibus ⁊ grossis cõueniūt enim ex hoc ꝙ assimilātur cõplōni: ⁊ ex hoc ꝙ sunt cõtrarij egritudini. Cūqꝫ accidit febris ⁊ natura ē sicca: nõ cibes penitus duꝫ nõ egredit pfecte fex. Et oꝫ vt occurrant eis paroxismi periodici ⁊ paroxismi qui sunt fortes ventribus ipsorum vacuis in qbus nõ sit cibus oino; nā si cibati fuerint in illa hora occupabit natura in digerēdo ⁊ dimittat digerere ⁊ expellere: ⁊ cõfirmabit egritudo ⁊ prolõgabit. Et pp illud oꝫ vt postponāt cibationē vsqꝫ ad declinationeꝫ ⁊ in eo qd̄ est post ipsam. Et si accidat forte vt hora declinationis sit hora cõsuetudinis i cibo: tūc ē melius q̄ꝫ esse pōt. Et scias ꝙ de cibatiõe ⁊ regimie est qd̄ est subtile valde: ⁊ de eo qd̄ est grossuꝫ valde: ⁊ de eo qd̄ est inter illa: ⁊ est pars eius declinis ad subtile plus ⁊ pars eius declinat ad spissum plus: ⁊ subtile vltimū in subtilitate est ꝓhibitio cibi: ⁊ grossum valde ē administratio ciborum sanorum hoium. ⁊ illi qui sequūtur latus eius subtile qd̄ est mediuꝫ est vt sit cõtētus in cibo succo granatorum ⁊ iuleb subtili valde: ⁊ post ipsum aqua ordei subtilis: ⁊ post ipsam aqua ordei grossa. ⁊ de oleribus

frigidis τ hūidis sicut attriplices spinachia τ bliti τ similia: τ postea kist ordei sicut est: τ est mediū. ¶ Et illi qui sequunt latus grossi sunt galli τ galline extremitates. τ subtiliores eis sunt alcubugi τ pulli. τ subtilius eis sunt alcanzi τ oua sorbilia pauca subtilia. τ pisces parui. τ subtilius eis sunt kist ordei sicut est τ subtilius eo panis simile solutus in aqua bñ frigida solutiōe bona subtili. Grossum aūt est cibus fortis altacugizar: grossus aūt cibus fortior est eo. Et kist qdē ordei est bonus cibus: ipsum eni aggregat ad glutinationē digestionē suā τ lenitatē τ planitiē τ lubricitatē τ abstersionē τ humectationē τ cōtrarietatē febris τ sedationē sitis τ velocitatē penetrationis τ ablutionē τ non est in eo stipticitas: quapropter nō residet ne q̄ figitur in poris τ meatibus: quāuis sint cōstricti τ nō ē in ea adherētia quū icidit p meri τ fortasse abstergit spissum phlegmatis: τ qñ bōa sit eius decoctio nō instat oino. ¶ Et antiq qdē vsi sunt vbi necessaria ē subtiliatio regiminis subtilioris: regimie qd est kist ordei τ aq̄ ei⁹ τ aq̄ mellis plurie aq̄ qm̄ nutrimentū ei⁹ est paruū: τ q ipsa facit penetrare aquā: τ eius humectatio τ abstersio τ eius apertio τ prouocatio eius est multum τ caliditas eius est contracta. Et ipa proculdubio quandoqz addit in virtute additionem quandam quāuis sit parua: τ sequitur eā sirupus acetosus de melle: sed ē grossior τ nutribilior τ fortioris incisionis τ abstersionis: τ nō est in eo τ calefactione de nocumento viscerum calido ū quod ē in aqua mellis. ¶ Nunc autē mel canne quod est zuccarum τ proprie mundificatuz est melius melle apis: licet eius abstersio sit minor abstertiōe mellis: τ similiter sirupus acetosus de zuccaro. Et fit sufficiētia in sirupo acetoso: sed fortasse faciet incurrere rasuram intestinorum: τ hoc quidem timorosum est in egritudinibus acutis. ¶ Et nos ponemus aque ordei potationem τ sirupi acetosi sermonem singularem. Et subtiliationem quidem regiminis egri significat natura materiei: τ possibilitas nature in digerendo ipsam τ resoluendo τ euacuando eam. Et dignior horarum ad subtiliationem est status: hic enim est vehementia occupationis nature in pugna materiei. Et non oportet vt ab ea recedens occupetur re alia τ proprie aliud crisim: ante vero illud pugna nōdū est confirmata. Et de illis que significant τ faciunt peruenire ad subtiliationē: ē vt si fit necessitas phlobotomie aut resolutionis ventris aut clisteris aut sedationis doloris: tunc oportet vt des operā ad consumandā illā necessitatē: deinde ciba si necessarius ē cibus nisi fit phibēs aliud. Et igrossationē qdē regiminis significat vel regrit virtus. Et dignior horarū ad igrossandū ē hora in q̄ virtus nō ē valde occupata in materia: τ est pricipiū egritudinis. Et oz vt succurrat nocumēto illi⁹ igrossatiōis cū sparsione qm̄ ē leuius super virtute iterū. Et estas qdē propter suā resolutionē indiget additione cibationis τ sepatiōis eius nā virtus nō sufficit ad digerēdum illud quod multū ē semel. Et qm̄ resolutio i ea ē p sparsionē tūc oportet vt cambiū sit per sparsionē. Et i hyeme est res ecōtrario: qm̄ propter paruitatē resolutiōis eius nō facit idigere cābio multo. Amplius si multū dederit cābium subito erit tollerās ipsum τ fortis apud expulsionē eius. Et autūnus quidē ē tēpus malū: τ pter hoc oportet vt subtilietur i eo iter cōseruationē virtutis τ iter infrigidationē materie: τ spargere paulatim eo ē melius: τ prorsus spargere cū debilitate virtutis est melius ergo. ¶ Et scias q si nō esset illud quod ptinet virtuti esset magis necessariū vt subtiliaretur cibus vltima subtiliatione sed virtus nō suffert illud τ deficit. τ cū deficit nō valet curatio. Curans eni sicut sciuisti est virtus non medicus: quoniā medicus facit peruenir istrumēta ad virtutē. Et cum intellexeris hoc tunc oportebit vt consideres. nā si egritudo fuerit valde acuta τ illud ē vt sit status eius ppinquus τ existimaueris q virtus nō deficiet in hoc tempore quod ē inter pricipiū eius vsqz ad statū eius alleuiabis occupationē a virtute τ incitabis eā super materiā: τ nō facias eam occupari in cibo spisso: immo subtilia regimen statim cum dimissione cibi omnino τ proprie in die crisis. Et si videris egritudinem acutam non valde immo acutam absolute tunc oportebit vt subtilies regimē non in vltimo nisi apud statū in die crisis proprie: nisi propter causā maximam. Et si videris egritudinem cholericam aut propinquam chronice non subtilies regimen. Virtus enim non saluabitur vsqz ad statum subtiliatione regiminis. Verum: est tibi necessarium

cum hoc in oibus speciebus vt sit principiũ tui regiminis grossius: ⁊ postremũ tui regiminis ꝓueniẽs ad statũ subtilius: ⁊ gradatim ꝓcedas in eo qđ est inter illa ita vt virtus sit cõsueta vsqꝫ ꝓpe statũ:tũc eni intẽde super materiã: ⁊ si nõ sis occupatus in alio. ¶ Et qñ scis ꝙ virtus est fortis tũc fortasse necessariũ facit dispositio: vt sis cõtentus iuleb solo ⁊ si nõ plus saltez hebdomada vna: ⁊ ꝓprie in febribus apostematũ. Quod si timueris debilitatẽ sis cõtentus aqua ordei. ¶ Et cũ ambigua sit tibi dispositio in egritudine ⁊ nõ cognoscis eã tũc vt declines ad subtiliationez est melius q̃ꝫ vt declines ad additionẽ te obseruãte virtutẽ ⁊ tollerantiã. ¶ Et illius qdẽ qui existimauit ꝙ cibatio in febre acuta est melior: quoniã nõ est intẽtio in digestione ⁊ in euacuatiõe cũ volueris faciat id natura:aut non faciat:errorẽ iã te scire feci:imo qñ times casum virtutis tunc cibatio est melior. ¶ Et de corporibus sũt corpora cholerica q̃ requirũt regimẽ diuersum ab illo quod diximus: ⁊ proprie quãdo sunt assueta comestione plurima:ipsi enim cũ nõ cibantur saltez in principio febris:imo in hora que est prauior ea : ⁊ est hora status non vacue sunt dispositiones eorũ a duabus rebus:quoniam cum ipsi sint debilium virtutum superuenit ei syncopis ⁊ moriuntur in paroxismo:⁊ si sunt fortiũ virtutum cadunt in extenuationẽ ⁊ apparent super eos signa ariditatis ⁊ ex minoratiõe nasi ⁊ ꝓfundatione oculoꝝ ⁊ ꝙ tpa sunt depressa:⁊ fortasse superuenit eis syncopis ante illud pp illud qđ effunditur ad stomachos eorum de cholera mordicatiua. ¶ Et sunt de hoibus quidam qui sunt exuberantis carnis: sed cũ abscinditur ab eis cibus debilitantur ⁊ extenuationẽ incurrunt: quare non tollerant prohibitionẽ cibi. ¶ Et ois cuius calor innatus fortis est valde aut plurimus:aut calor innatus ẽ valde debilis nõ põt dimittere cibũ. Et de eis sunt quibus accidit dolor ⁊ lesio i stomacho ⁊ dolor capitis ꝓpter cõmunitatez:⁊ isti sũt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit aqua ordei:⁊ fortasse egent vt misceant succũ granatorum ⁊ similia illi vt confortetur os stomachi. Et quandoqꝫ est nobis necessarium vt faciamus eos vomere cuꝫ facilitate ante cibũ. Et in plurimis istoꝝ si debilitãt ⁊ proprie si supuenit eis syncopis:causa nõ est vehementia debilitatis:immo effusio materiei ad os stomachi. Cum ergo sumũt in potu sirupum acetosum permixtum cum aqua calida multa aut vinum permixtum cum aqua multa euomunt in vomitu humores cholericos:⁊ virtus eorum fit fortis. Cũqꝫ cibantur aliquo robub stipticorum sedantur. ¶ Et senes quidem ⁊ debiles ⁊ infantes sunt de genere eorum qui non tollerãt famem. De primis vero senibus sunt qui non sunt vehemẽtis tollerantie famis ⁊ sequuntur eos adolescentes:⁊ proprie habentes solida mẽbra amplas venas in aere frigido. ¶ Et multotiens quidem errat medicus i huiusmodi egrotis ẜm alium modum : quoniam ipse prohibet eis cibum in principio rei: ⁊ quando appropinquat status ⁊ sciunt ꝙ cadit virtus cibãt in illa hora necessario. Jam vero ergo errauerunt duobus modis:⁊ si ipsi cibarent eos in principio esset error ille ⁊ ignorantia infra hũc errorẽ. Et accidit istis egris vt accidant eis catarri nauseatiui ⁊ cholerici ⁊ vigilatio ꝓpter resolutionem ⁊ priuationem digestionis ⁊ inquieti fiunt ⁊ alleuiantur ⁊ coartantur materie ⁊ virtutes eorum: ⁊ multiplicantur ipsorum vapores quare audiunt id quod non est ⁊ tremũt ⁊ citantur vel saliunt ⁊ permutantur in lectis ⁊ imaginantur quod nõ est ⁊ tremunt vel saliunt labia eorum inferiora propter dolorem oris stomachi ⁊ contristantur anime eorum propter grauitatem materiei.

¶ Canon in dando in potu aquam ordei ⁊ sirupum acetosum. Capitulum.x.

Aqua ordei quedam est in qua non est de corpore ordei nisi quod est sicut virtus ⁊ forma:⁊ non est ei introitus in curatione aut fiducia in iuuamento nisi quando est complete decoctionis. ¶ Et que de ea ẽ melior est vt sit aque quãtitas sacraiati.xx. ⁊ ordei sacraiati.i. ⁊ fit iaꝫ reducta proprie ad .v. assumatur illud quod de ea rubeum ẽ ⁊ subtile. Hoc enim est subtile cuius nutrimentũ est minus ⁊ cuius humectatio ẽ maior ⁊ ablutio eius ⁊ extractio superfluitatum ab ea ⁊ digestio facta ab ipa est multa equalis. ¶ Et de ea est in qua est aliquid de corpore ordei ⁊ farina eius. Et magis dilectum mihi in huiusmodi est vt non sit plurimũ decoctum: immo secundum mensuram que auferat inflationem:⁊ non perueniat ad hoc vt faciat

ipsam viscosam vehementer. Et huiusmodi quidem est pluris nutrimenti ꝛ minoris ablutionis ꝛ digestionis. Et accidit ei multotiens vt acetet in stomacho frigido in substantia sua: ꝛ si sit i eo calor extraneus multus de malitia complexiōis. ❡ Et aqua quidem ordei quandoqꝫ est decocta ex ordeo ipso sicut est: ꝛ quandoqꝫ est excorticatum. Et melior q̄dem sirupus acetosus apud me est ille i quo ponitur zuccarum i vase: deinde funditur super ipsum acetum forte quod fit de vino tāte quātitatis vt eleuētur super dorsum zuccari: imo dimittat ipsum discoopertum: deinde ponūtur sub vase carbones quieti ꝛ cinis calidus donec liquefiat zuccarum in aceto sine ebulitione: deinde colligitur spuma ꝛ dimittitur vna hora cū multo calore donec misceatur zuccarū cū aceto: deīde funditur super ipsam aque quantitas duorū digitorū ꝛ bulit vsqꝫ ad spissitudinē. Et aggregare sirupū acetosū ꝛ aquā ordei simul est illaudabile: quoniam corrūpit aquam ordei ſm plurimum. Et non oportet vt detur in potu aqua ordei cū siccitas nature adest: immo ante ipsam fiat clistere. Quod si acetet i stomacho detur in potu quod de ea est magis subtile. Quod si acetat coquatur cum ea radix apij ꝛ eius simile. Si vero acetat iterum tunc necessariū est vt misceatur aliquid piperis cum ea proprie quando materia non est vehemētis subtilitatis ꝛ caliditatis. Et quando multiplicatur eius inflatio tūc misceatur cum ea ad calefactos parum aceti vini acetosi. ❡ Verum cum sirupus acetosus in potu datur incidit humores ꝛ preparat superfluitates ad expulsionem. Et tu consequēter post duas horas da aquam alkist ordei subtilem predictā vt abluat quod incisit ꝛ abstergat id ꝛ extrahat ipsū per sudorē ꝛ prouocationē. Et nō est nocumētum si detur in potu sirupus acetosus apud cenā cū iā separatus ē cib⁹ a stōacho. ❡ Quādoqꝫ est necessarium vt premittatur iuleb an̄ aquam ordei vt addat in humectatione: ꝛ illud est cum vides siccitatem dominantem super corpus ꝛ linguam. Et quandoqꝫ est necessarium vt premittatur ante ipsam ad leniendum naturam aliquid de tamarindis ante illud per duas horas.

❡ De curationibus febriū acutarum. Ca. xi.

Quod dictū ē de regimine lenificatōis ꝛ ꝓuocatiōis ꝛ sudatiōis ꝛ digestiōis deinde euacuationis cū medicina post illud. Et qd̄ dictū est de cibatione post ipm est illud qd̄ oportuit nos rememorari hic. ❡ At modi extinctionis vehemētie caliditatis sūt cū infrigidatione aeris: ꝛ cū infrigidatione cibi: ꝛ cū epithimatibus ꝛ emplastris: ꝛ cū medicinis: ꝛ cū retentione eoꝝ qui sūt sicut mucilago psilij ꝛ mucilago grāoꝝ cydonij ꝛ succus portulace ꝛ succus liquiritie in ore vt sedeē sitis. Nā assiduare gutturi patiētis egritudinē calidā aliquid vt remancat os humidū ꝛ non exsiccetur in curis est iuuatiuum valde. Et quandoqꝫ iuuatur per administ atiōnē clisteris facti ex succo melonis indi ꝛ cucumeris ꝛ cucurbite ꝛ portulace cū oleo rosaceo ꝛ cū aliquantulo canfore iuuamento maximo. ❡ Et oportet vt sit aer infrigidatus quantū possibile est: ꝛ eius infrigidatio ē per prohibitionē frequentie ꝛ per suspēsionē flagelloꝝ multoꝝ ꝛ ꝑ positionē niuis plurime. ❡ Et si domus est ꝓrimi tēporis ex quo linita fuerit luto ꝛ proprie illo in quo ponitur loco palee cottū papyri tunc est melius. Et quandoqꝫ preparantur in ea manationes vt fontiū ꝛ rorationes ꝛ currit in ea aqua dulcis aut stratus est super lacunā coopertā cū retiꝫ est stratus super quē dormitur ex tabari ꝛ his similibus: ꝛ reliquus stratus est ex extremitatibus salicū ꝛ cydoniorū ꝛ myrti aspersis aqua ros. viol. ꝛ nenufaris ꝛ ros. viol. Et ponunt̄ qn̄qꝫ calathi in quibus sunt ordines de frustis fructuū bōi odoris frigidoꝝ: sicut maloꝝ acetosoꝝ ꝛ cydōiorū ꝛ minoꝝ piroꝝ boni odoris aspsis in aq̄ ros. ꝛ nenufare ꝛ salicibus super que sūt pulverizata sandali ꝛ rose ꝛ canfora: ꝛ sup que iā distillatū est paꝝ vini odoriferi tunc est illud qd̄ est vltimū. ❡ Hoc est regimē aeris. Regimē autē cibi iā sciuisti. ꝛ si volūtas ad est vt cū infrigidatione sit lenificatio: tunc deē aqua cucurbite ꝛ aqua melonis indi ꝓprie ꝛ aqua cucumeris: ꝛ lactuca cū aceto est vltima. Et qd̄ cōueniens est ad sedandū sitim eoꝝ est foca factū ex pāe simile cū aqua casei accepta ex dogo post colationez vehementē. Et si adest voluntas vt cū sedatiōe sit retentio: tunc detur succus granati muzi ꝛ acetosi ꝛ aqua acreste ꝛ aqua mori de scemi ꝛ aqua acetositatis limonis nō salsi ꝛ aq̄ acetositatis citri ꝛ que sunt his similia: ꝛ aq̄ ceresculi ꝛ ē berberis. Epithiata vero ꝛ em

plastra sint ex succis notis ꝛ proprie aqua ro. aut succo rosarũ recentiũ cũ sandal. ꝛ canfora ꝛ aqua coriãdri ꝛ endiuie: cum istis enim est infrigidatio plurima. Et mulcilago psilij cũ aceto ꝛ aqua ros. ẽ huius generis. Et embrocare eparcũ infrigidantibus est res maxima ꝛ magis iuuans: nã cũ equatur est in eo maior ps rectificatõis ꝛ fortasse rectificat aquã. Et qñ illic est catarrus ꝛ tussis aut in capite eius est grauitas aut tensio significat multitudinẽ vapoꝝ quare oportet ne fundatur sup caput aqua aut acetũ: imo occupetur cũ inclinatõe capitis sup vapores aq̃ fim. q dispositio facit illud necessariũ. Si vero non fuerit cattarus neqꝫ aliqd eoꝝ que diximus: tunc administra de embrocis ꝛ epithimatibus que scis. Et nocibilior embroca in huiusmodi dispositione repletionis capitis ẽ mulsio lactis super caput. fortasse enim facit accidere apostema in capite ꝛ pditionem. Et magis salua horarũ embrocatiõis capitis cũ replectiõe eius ẽ vt sit vapor cholericus nõ humidus: imo in huiusmodi hora fortasse non nocet applicatio lactis: imo ꝯfert. Et cognoscis ex dispositõne sõni ꝛ vigilijs ꝛ hũiditate supioꝝ ptiũ nariũ ꝛ eaꝝ siccitate: cũ ergo videris somnũ aut ꝓfunditatẽ somni: aut humiditatẽ supioꝝ ptiũ nariũ: tunc caue embrocationẽ ꝛ inunctonẽ ꝛ stude i attrahẽdo materiã ad iferiora. Et cũ videris rubedinẽ in naso ꝛ facie vehementẽ tũc nõ erit malũ vt facias currere sãguinẽ ex naribus. Et ifrigida epar cũ emplastris: ꝛ cũ infrigidas caue ne occurras cũ infrigidatõe vehemẽti hora sudoris ꝛ resolutõis: imo oportet vt obserues illud fortasse enim fit causa in elõgatatõne egritudinis: licet quandoqꝫ sit longitudo egritudinis saluior q̃ꝫ ipsius acuitas. ¶ Et oportet vt caueas in febribus acutis casum rasure quoniã addit in debilitate virtutis ꝛ terretur natura a receptõne superfluitatum: ad itestia ꝛ ab expulsiõe eaꝝ ab eis pp victoriã supfluitatũ. ꝛ fortasse redeũt supfluitates ad supiora ꝛ ledunt hypocõdria ꝛ inflãt ea ꝛ ledũt caput. Et qñqꝫ ẽ in potu papaueris iuuamẽtũ mirabile in inspissando materiaꝫ subtilem: quare digerit in faciendo somnũ.

¶ Rememoratio accidentium que difficilia sunt in febribus acutis. Ca.xi.

Loquamur itaqꝫ i pmis de accidentibus q̃ vehementia sunt i febribus ꝛ de curatione eoꝝ ꝛ festinemus ad distinguendũ febres acutas. Et hec quidẽ accidentia sunt sicut rigor: ꝛ frigus: ꝛ horripilatio: ꝛ sicut sudor plurimus: ꝛ sicut fluxus sanguinis nariũ superfluus: ꝛ sicut vomitus laboriosus: ꝛ fluxus ventris debilitans ꝛ sicut sitis que nõ tolleraẽ: ꝛ sicut profunditas somni superflua: ꝛ sicut vigilatio inseparabilis: ꝛ sicut asperitas lingue: ꝛ offuscatio oris: ꝛ sicut sternutatio cõtinua ꝛ dolor capitis prauus: ꝛ tussis freq̃ns: ꝛ sic casus appetitus: ꝛ bolismus: ꝛ sic appetit9 caninus: ꝛ singult9.

¶ De regimine rigoris ꝛ horripilationis cũ superfluunt. Capitulum.xij.

Quod est de hoc sequens sudorẽ rectificatur velociter ꝛ nõ indiget regimine. ꝛ cretico nõ oportet vt cõtrariũ fiat p remotionẽ: ꝛ nõ est de illis que debilitant ꝛ faciunt aliud. Et qñqꝫ sedaẽ cũ ligatione extremitatũ ꝛ fricatione facili ꝛ cũ calefactione cooperture ꝛ cũ vnctiõe de oleo de aneto ꝛ de camemilla si indigeẽ eo. In forti autẽ quando pseuerat siue sit in febribus siue sit in aliis oportet vt ligenẽ extremitates in locis plurimis. Et inunctio fiat cũ oleo camemillino ꝛ radice lilij. Et sunt de hominibus qui confortant illud cũ eis que sunt sicut cardamomũ ꝛ castorcũ ꝛ ruta ꝛ sceba ꝛ calamentũ ꝛ baurach: ꝛ pip: ꝛ piretrũ. Et qñqꝫ pertransit illud ad administrandũ linimenta ex synapi ꝛ assa ferida. Et qñqꝫ decoquũẽ medicie iste in aqua: dcinde coquiẽ in ea aliqđ oleũ. Et aqua eruce fortis in hoc capitulo per se sola aut cũ oleo aliquo qđ decoquiẽ cũ ea. Et similiter decoctio ozimi ꝛ aqua eius.

¶ Confectio olei boni.

Sumaẽ anetũ siccũ ꝛ mirrha ꝛ ruta ꝛ calamentũ ꝛ piper piretrũ: coquanẽ in vino decoctione vltima: deinde decoquatur colatũ in tanto quantũ est medictas eius de oleo sisamino usqꝫquo cõsumaẽ aqua ꝛ remaneat oleũ ꝛ administreẽ inungẽdo. ¶ Et de oleis fortibus in eis in tali qualis est rigor quartãe ẽ oleũ de costo ꝛ oleũ de sceba ꝛ oleũ de abrotano ꝛ oleũ de lilio ꝛ oleũ de myrrha ꝛ ponaẽ in. ℔.i. olei pondus.ʒ. piperis ꝛ.vi.ʒ.i. piretri tritoꝝ. ꝛ administreẽ absinthiũ decoctũ in oleo aliquo: aut oleũ oliue in quo decoctũ est apiũ. Et introitus in oleũ leuis caliditatis est iuuatiuus valde. Et fortasse necessarie sunt potiones. Et multotiẽs se

dat̃ cū aqua calida leuis caliditatis τ cū curatione super vaporē eius. Et qn̄ nō sedatur per id si materia est grossa decoquant̃ in aq̄ anisū calamentū τ semē apij τ mastix τ eruca τ anetū τ similia. Et balneet̃ in aq̄ in qua decocta sint ea que sunt sicut sceba τ abrotanū τ calamentū τ anetū τ squinantū τ ruta τ sensucus τ costus τ semina calida. Et oēs medicine fortis ꝓuocatiōis sedant rigorez. Et de medicinis sedātibus rigorē maximū in quartana τ similibus sibi est vt bibat̃ de costo aur̃ .i. cū aq̄ calida τ de agarico q̄ztuz de ipso in aqua calida. Et in agarico est iuuamētum: τ qn̄qz ponit̃ cū eo parū opij. qm̄ facit dormire τ facit sudare τ ꝓhibet vehementiā rigoris τ alia. Et iterū ireos quantitas aurei .i. in aqua calida. Et de cōpositis ē tyriaca diatesseron: τ electuaria alia τ diacyminū τ diacalamentū τ diapipercon τ sirupus de melle in quo feruēt sicut assa ruta τ piretrū τ piper pillule expte q̄ dant̃ in potu ante rigorē p horā vnā infirmo erecto vel stāte sup lectū suuz vel scamnū suū τ aere eius calefacto cū igne τ coopimēto: qm̄ tēperant ipm̄ aut ꝓhibēt quarū cōfectio .℞. storacis myrrhe opij oppoponaci omniū ana. partez .i. cōficiāt̃ cū butiro τ sit dosis eius quātitas fabbe: τ iterū sumāt̃ oppopōaci castorei dauci asse piretri opij ante ptes equales: fiat sic primo fit. Descriptio bona .℞. oppoponaci serapini aniudez τ cymini carmeni τ seminis apij pipis ante aur̃ .i. 5. seminis hyusgami albi croci aristologie castorei euforbij myrrhe ameos zinziberis omniū ana pondus tertie. ʒ .i. seminis balmel piretri omniū an̄. aur̃ .i. cōficiāt̃ cū melle τ dosis ei⁹ sit auellana cū aqua calida valde. Et fortasse est necessariū in eo vt det̃ in potu vinū calefactuz τ cibi calefacti. τ solutio vētris cū eis q̄ sunt sicut hiera τ diacydonitē τ diafinicō: immo qn̄ est rigor paruus: τ ꝓprie sine febre dent̃ in potu pillule fetide qm̄ ipse sūt sāitas eius.

¶ Regimen sudoris superflui in febribus. Capitulum .xiij.

OPortet ne sudor creticus quantū possibile est restringat̃. ¶ Cū autē euenit necessitas τ pertransit terminū: tunc oportet vt euentet̃ τ infrigidet̃ locus. Si autē nō excusat: tūc super instrumētū positus quo pueri vel iuuenes solent in aere concuti cōmoueat̃ in loco frō. Et nō oportet vt occupet̃ in exsiccando illud qđ rorandū egredit̃ faciēdo ex succationē post exsuccationē: nā illud est occasio ad illud prouocandū τ multiplicandū τ fortasse attrahit syncopiz. Nā eius abstersio addit in ipm̄ τ ei⁹ dimissio restringit ipm̄. ¶ Et oz vt inūgat eū cū oleo ro. forti τ oleo myrtino: aut cū oleo de salicibus τ cū oleo de balaustijs. aut fiat oleū cū aqs in qbus decoquūt̃ cydonia pōtica τ mala. pōtica τ rose τ balaustie τ karabe cōtritū sic puluis q appet in radio solis τ filia qm̄ restringit. ¶ Et qn̄qz restringit acetū mixtū aqua τ succus acreste τ decoctio balaustiarū τ decoctio gallarū et decoctio myrti τ succus salicis ē mirabilis τ aq̄ sēpuiue. ¶ Et cū res fit vehemēs liniat̃ cū mucilaginibus frigidis τ cū gūmi τ ꝓprie eū emplastrat̃ his duob⁹ τ euētat̃. Et qn̄ vehemēs fit res oz vt pōatur nix sup extrema: τ sola sint in ea extrema: aut balneet̃ cū aqua frigida si suffert eam.

¶ Regimē fluxus sanguinis narium superflui. Capitulum .xiiij.

OPortet vt nō ꝓperet̃ ad ꝓhibēdū illū q creticus ē q̄ztū possibile ē. ¶ Cū āt ē necesse ꝓhibere fluxū sanguinis nariū in febribus acutis: tūc liga extrema τ pone vētosas sup latus qđ seqt̃ latus flux⁹ sanguinis nariū. Deide ɔseq̄nter adhibe regimē illius loci. fortasse. n. possibile erit tibi vt infrigides τ restringat̃ p illud: τ ante vel nō ponas vētosas desup. Et distilla in nasuz aliq̄s distilatōes ꝑdictas in caplo flux⁹ sanguis nariū τ cuz nō ē ꝓhibēs aliqđ infrigida caput cū infrigidātibus ꝑdictis in eo. Et qn̄qz aduenit patiētibus q̄rtanā fluxus sanguinis narium: quare oz vt iuues cū faciētibus fluere sanguinē ex naribus scitis: in ipso enim est sanatio quartane. Si vero superfluitatē timuerimus faciemus sicut illud qđ fecim⁹.

¶ Regimē vomitus qui accidit eis. Ca .xv.

CReticus iterū non abscindat̃ nisi apud necessitatē: τ ſm plurimū abscindatur in eis per vomitū τ per adiutoriū eius quo extrahitur humor nociuus sicut est sirupus acetosus τ aqua calida. Et quandoqz est necessariū vt confortet̃ virtus: quare ponat̃ loco sirupi acetosi puri sirupus acetosus cum seminibus. ¶ Et si hūor ē imbibitus τ grossus: tunc oportet vt fiat solutio dando in potu quod est sicut aloes τ hiera. ¶ Et quando nō ē ibibitus fortasse cōfert hiera τ aloes

¶Et si ē imbibitus nō grossus mūdat ipm sirupus acetosus cū aqua calida: deinde eq̄t ipm post illud aqua granatoꝝ q̄ bibat. Q̄ ō si euomuerit eā bibat ipam vice alia donec eq̄tur ⁊ qescat. Et similiter sirupus de menta cū granis granatorū. Et fortasse sedat ipz infrigidatio stomachi. Et oportet vt approximet rebus ponticis ⁊ sedantibus vomitū cū ponticitate sua ⁊ acetositate sua stiptica ille q vōit pp hūorē imbibitū: q2 ē malū ⁊ addit imbibitioni: sed nō imbibito fortasse faciēt cū deijcere deorsum q̄uis sit grossus: ⁊ fortasse iuuabūt virtutē stomachi ad expellendū eū p superiora. ¶Et qn̄ assiduauerit vomitus de cholera ⁊ nō fuerit de genere imbibiti: tunc vtere stipticis ⁊ ꝓprie emplastris iuuātibus factis ex corticibus granatorū ⁊ gallis ⁊ his silibus: cū vino ꝑmixto aut aceto ꝑmixto. ¶Et ad vomitū qdē cholere nigre sup̄fluū submergat spongia in aceto ⁊ ponat sup stomachū. Q̄ ō si necessariuz fuerit aliqd fortius administra medicinas predictas in capitulo retentionis vomitus.

¶Regimen fluxus ventris qui accidit eis. Capitulum.xvj.

Iam singulr̄ in capitulo fluxus ventris locuti sumus in hac intētiōe. Ergo redeamus ad illud. ¶Et de illis q̄ cōferūt ex via ciboꝝ sunt almes torrefacti: ⁊ lentes torrefacte ⁊ coriādrū quodcūqꝫ hoꝝ duoꝝ fuerit elixet ⁊ fundat aqua ab eo. ⁊ ꝓprie qn̄ fit acetosum cū granis granatoꝝ q̄m ē bonū.

¶Regimen sitis eoꝝ sup̄flue. Ca.xvij.

Oportet vt inungat caput cū oleo frigido valde qd̄ fundat super ipm ⁊ ponat super caput si nō fuerit qd̄ prohibeat. Et cū aquis infrigidātibus ⁊ retentione mucilaginis semis cydonioꝝ ꝑmixte cū oleo ros. vltimo. Aut infusionis prunoꝝ ⁊ medullaꝝ cucumeris ⁊ alkhed ⁊ cucurbite ⁊ seminis lactuce nigre ⁊ radicū liq̄ritie. Et pillularum descriptaꝝ in antidotario ad siti. Et de illis q̄ masticat̄ ē almososat ⁊ sūt tamarindi. Et sitis quidē quādoqꝫ fit ex frigore ⁊ abscindit eam somnus. ⁊ quandoqꝫ fit ex calore ⁊ abscindunt eam vigilie.

¶De ꝓfūditate soñi q̄ accidit eis. Ca.xviij.

Oportet vt remoueant a profunditate omni cū fabulis ⁊ his similibus ꝑ voces. Et ligent mēbra eoꝝ inferiora ligatiōe dolorosa: postq̄ nō fuerit qd̄ ꝓhibeat. ¶Et supponat colliriū subtile si natura fuerit restricta ⁊ in hora quietis ⁊ tēpore assiduitatis. Et ventosetur quod est inter ambas spatulas ⁊ spondiles.

¶De grauitate capitū eoꝝ. Capitulū.xix.

Oportet vt alienet ab eis emulsio lactis super capita coꝝ: aut effusio olei super ea: aut embroca: aut caputpurgiū: īmmo sunt contenti vaporationibus factis cū embrocis ex camemilla ⁊ sint in eis viole ⁊ fur fur ⁊ his similia.

¶De inquietudine habentiuz febres ⁊ aliorum. Capitulum.xx.

Olfacere vero oleū viol. cū oleo de semine lactuce ⁊ oleo nenufarino: ⁊ oleo de cucurbita. Et adherere aliquid de stupefacientibus famosis super tempora. Et incuruare caput super vapores humectantes. Et odorare neufar ⁊ poma mādragore ⁊ alsebesebrā aspersum ex longinquo. Et embroce humectantes. Et res quas scis. Et similiter si nō fuerit quod prohibeat detur in potu sirupus papaueris ⁊ lohoc eius. Dein de multiplicent inter manus eius candele ⁊ eleuent voces cū fabulis ⁊ ligent cū institis extremitates ejus ligatione dolorosa paruz cū ansis q̄ resoluant velociter. Deinde precipiat ei vt dormiat ⁊ claudat oculos cūqꝫ dormit parum extinguantur candele ⁊ cessent voces ⁊ soluantur anse quoniaz dormiet. ⁊ cum inuenit leuitatem ⁊ quietem ex pamorismo aut vehementia assiduet ablutionē faciei cum aqua in qua decoctū est papauer nigrum cum aliquantulo mandragore ⁊ radice eius. ¶Et cum est illic humor haurachius confert aqua in qua cocta sunt sisimbrium ⁊ melilotuz ⁊ albacuen ⁊ papauer ab luendo faciē ⁊ incuruando sup vaporē eius.

¶De dolore ventris qui accidit eis. Capitulum.xxi.

Fit ex effusione cholere ad stomachū. Et si accidit in principio periodi eius detur in potu parum sirupi de malis cum sirupo acetoso.

¶De asperitate lingue eorum. Ca.xxij.

In essentia quidem viscositatis fricetur cum brusco aut cum virgis salicis cum oleo amigdalino ⁊ zuccaro tabarzet ⁊ donec mundetur aut cum spongia ⁊ pauco sale ⁊ oleo ro. in hoc. n. ē alleuiatio multa infirmi. Et post illud cū eius asp̄itas ē nō ꝑpri-

scositatem: immo a siccitate oportet vt teneat i ore suo sebestē aut nucleos prunorum aut saltē qui asportantur de india. Et est in colore salis et dulcedine mellis. Et sumat de eo sm quod dixit Archigenes quātitatē fabe vnius et granacydoniorum sunt ex eis q humectāt linguā et prohibēt ei offuscationē. ¶ Et oportet vt nō ponantur puluinaria multa neqz resupinetur dormiens: nā hec duo exsiccāt linguā.

¶ De sternutatione assidua que accidit eis. Ca. xxiij.

Quandoqz magnificat nocumētū sternutatiōis assidue cū eis: ledit nāqz eos et replet capita eorum et debilitat eorū virtutes: Et fortasse facit fluxū sāguinarium. quare oportet vt fricet eorum frons et collū et nasus. et aperiantur ora eorum et fricentur eorum palata cū vehementia: et fundātur capita eorum et puertātur et premantur eorum extrema: et fundātur in aures eorum olea tepida ad caliditatē parūper decliuia et humectet lacerti eorum et ipsorum mādibule. Et ponātur super eorum ceruicibus puluinaria calefacta: et non excitentur a somno eorum subito: et minuatur a puluere et somno: et omni in cuius odore est acuitas et olfaciant sauich: et lutū alnaiabi et spōgiam marinā.

¶ De dolore capitis q accidit eis. Ca. xxiiij.

Liga extremitates eorum et proprie coxas et cū instita liga: et frica pedes eorum et supponantur eis collirija trahētia materiā ad inferiora: et conforta capita eorum cum infrigidantibus notis. Et si non fuerit quod prohibeat ex coriza aut tussi embrocentur capita ipsorum cum decoctione rosarum et violarum et ordei aut foliorum salicis et his similium. et similiter oleo ros. et oleo de salicibus. Et quādo non excusat hoc tunc permisce embrocas infrigidantes cum lenitiuis sicut camemilla et stupefactiuis sicut est papauer. Et nō mulgeas lac nisi cum remouetur febris. Si autem virtus fuerit fortis mulgeas lac caprinum: et si fuerit debilis mulgeas lac mulieb:e. Et caue lac apud repletionem humidā facientem profunditatem somni: et similiter caue humectantia. Et tu non administres humectantia nisi vbi est vapor fumosus et caput siccū et parum somni. et qn multiplicat repletio i capite ex vapore humido trahe eum ad inferiora cum collirijs et clisteribus: et strīge mēbra inferiora ita q testiculos.

¶ De tussi eorum. Ca. xxv.

Tussis plurimū accidit eis ex calore aut siccitate: quare oportet vt teneāt in oribus suis pillulas bichikias alloboc de papauere facta cū medullis fructuū frigidis et amilo et his similibus. Et vtant ceratarijs infrigidantibus factis ex oleo ros. puro et ex mucilagine psilij et succo portulace et aliis.

¶ De destructione appetitus eorum. Ca. xxvj.

Quandoqz est cā eius humor in ore stomachi: quod scitur ex eo quod dictū est de destructione appetitus. Et euacuatur p vomitū aut solutione ventris. Et multotiens iuuantur cū intromissione digitorū in gutture et cōmotione stomachi et proprie cū vomitu expellit cholericā rē aut acetosam. ¶ Et quandoqz est ex vehementia debilitatis quare curetur cōplexio que facit eā cū eo quod scitur. Et oportet vt approximes eis odores bonos excitantes appetitū sic odor sauich infusi cū aqua et aceto: et detur eis electuariū proportionalis febricitantibus et parū vini et succi fructuū ponticorum boni odoris. ¶ Et lambant aliquid de aceto gelatine pisciū aut hedi et his similiū: et ponantur super stomachū post dies primos emplastra facta ex fructibus. Et sint in eis absinthiū et alios sm q scis: et inunctio eius cum oleis bonis est iuuatiua.

¶ De bolismo eorum. Capitulum. xxvij.

Oportet vt curentur cū odoramentis: et luto alnaiabi et armeni infusi cū aceto: et odorent almosoffat et panē mundū calidum et carnes assatas: et stringe eorū extremitates. Et extendes aures eorū et capillos ipsorū. Et conforta eorū cerebra cū embrocis infrigidantibus et humectantibus. plurimum nāqz bolismi eorū est propter destructionem oris stomachi propter causam cōicantē ramis qui adueniunt eis cū sensu et est corpus durum et indurat vel sensus nō vltimat cū eo.

¶ De nigredine lingue eorum. Capitulū. xxviij.

Oportet vt non dimittatur super linguam nigredo: immo fricetur cum eo qd scis. Et si non eleuabuntur ad caput vapores maligni et facient cadere in sirsen.

¶ De appetitu eorum canino. Ca. xxix.

Vtant cū vnctuosis frigidis et dulcib9.

¶ De syncopi que accidit eis. Ca. xxx.

Quandoqz accidit eis syncopis in principio febrium propter effusionem cholere ad stomachos eorum: quare oportet vt

detur eis ante parorismũ: aut apud parorismum frustum panis de simila cũ aqua granati ⁊ aqua acreste. ¶ Et scias ꝙ quãdo aggregantur syncopis ⁊ febris tunc syncopis ẽ dignior curatione. Et si indiget pauco vino detur permixtũ cũ tribus .ʒ. vini antiqui; ⁊ si non sirupi maloꝝ antiqui cuius resoluta est superfluitas. Et phlobotomia quidem multotiens addit in syncopi. Et clistere leue est magis conueniens. Et vomitus est iuuatiuꝰ eis. Et constrictio cruriũ ⁊ ponere manus ⁊ pedes in aqua calida. ¶ Et cũ euadunt tunc de sollicitudine est vt cibentur sauich ordei infrigidato in quo sint genera granatorum.

¶ De constrictione anhelitus eoꝝ. Ca. xxxi.

Constrictio anhelitus accidit eis: aut ꝓpter spasmũ ⁊ siccitatẽ que accidit eis in lacertis anhelitus: aut propter materiã ꝑfocatiuã descẽdentẽ ad guttur eoꝝ: aut ꝓpter debilitatẽ que dominatur neruis venientibus ad mẽbra anhelitus. ¶ Et prima quidẽ curatur cũ vnguentis vel emplastris humectantibus. ¶ Et secunda cum eis que prohibent strãgulationem. ¶ Et tertia: cũ equatione complexionis in cerebro ⁊ inunctione colli cum eis que infrigidant ⁊ humectant: ⁊ super stomachum iteꝝ ex eis que sunt sicut rasura cucurbite ⁊ portulace ⁊ sãdali cum oleo ro. ⁊ similibus ei.

¶ De vehementia tristitie eoꝝ. Ca. xxxii.

Quando multiplicatur tristitia cã oris stõi ⁊ aduentu humoris mordicatiui in eo tunc infrigida stomachos eorum cum eis que scis de cibis. Et inungantur: Et dormiant in loco proximo motibus aque strato extremitatibus arboꝝ fructetis frigidis ⁊ odoriferis fratris ⁊ nenufare ⁊ rosis ⁊ exparsionibus frigidis factis ex fructibus odoriferis frigidis ⁊ sandalis. ¶ Et multotiens quidez conferunt in eorum tristitia clisteria frã fcã ex aqua cucurbite ⁊ citroli ⁊ succo portulace ⁊ semperuiue cum oleo ro.

¶ De difficultate deglutiẽdi que accidit eis. Capitulum. xxxiii.

Difficultas deglutiẽdi cum accidit eis ⁊ fe. fuerit ꝯclusa: tunc phlobotomia paulatim fiat ⁊ equatio fiat ad retrahenduz. Et suppositorum est melius ꝙ̃ plurimum solutiuum desuper.

¶ De frigore extremitatũ quod accidit eis. Capitulum. xxxiiii.

Multotiẽs ꝓfundaт̃ calor eoꝝ ⁊ infrigidãt̃ eoꝝ extrema ⁊ tẽdit calor submersus ad caput. Ponãt̃ ergo extremitates in aqua calida ⁊ nõ bibant aquã frigidã.

¶ De sermone febris colerice. Ca. xxxv.

Febres cholerice tres sunt: tertiana cõtinua: tertiana ꝑiodica: ⁊ causõ. ¶ Et tertiana qdẽ ꝑiodica: aut ẽ pura ⁊ fit a cholera pura: aut nõ pura: ⁊ fit cũ putredine cholere grosse substãtie ꝑꝑ cõmixtionẽ cholere cũ phl'ate cõmixtiõe aliq̃ cõplexiõali vnita. Et ꝑꝑ hoc diuersificat̃ ab hemitriteo cũ hemitriteũ faciãt due materie sepate: ⁊ hãc faciãt mã vna q̃ in seipsa ẽ ꝑmixta cũ cuiꝰ calore ꝑmiscet̃ aliquãtulũ frigoris qd̃ grauat̃ suã putredinẽ ⁊ suã resolutionẽ ⁊ suã digestionẽ. ⁊ ꝑꝑ illud qdẽ fiũt in hemitriteo duo ꝑorismi: ⁊ tertiane nõ pure ꝑorismus vnus. ¶ Et hec qdẽ nõ pura qñq3 ꝓlõgat̃ tp̃e longo ⁊ circiter medietatẽ anni. Et qñq3 ꝑducit ad mollitiẽ ⁊ magnitudinẽ splenis. ¶ Causõ vero ẽ de gñre cõtinue: qm̃ drĩa inter eiꝰ vehemẽtiã ⁊ eius tẽpore est insensata: ⁊ accidẽtia eius sũt vehemẽtia. ¶ Et cã ẽ acuitas materiei ⁊ mltitudo cũ eius casus sit circa cor ⁊ in venis oris stomachi aut in partibus epatis ꝓprie ⁊ ad sũmũ in mẽbris nobilibus vicinis cordi. In tertiana vero cholera ẽ in carne ⁊ ad partes cutis; ⁊ in cõtinua ẽ sparsa in venis corporis q̃ elõgant̃ a corde. Et vehemẽtia qdẽ sitis ⁊ angustia ⁊ ingetudo ⁊ impatiẽtia ⁊ alienatio ⁊ nausea ⁊ amaritudo oris: ⁊ siccitas labiorũ ⁊ scissio eoꝝ ⁊ dolor capitis multiplicãt̃ in febribus cholericis. Et ẽ nã in pluribus eaꝝ ad siccitatẽ decliuis qm̃ materie motus ẽ ad supiora: aut ad illud ad qd̃ appet de corpe ⁊ cute

¶ De tertiana absolute ⁊ nominatur triteus. Capitulum. xxxvi.

Parorismus tertiane incipit in primis cũ horripilatiõe vt pũctura acus: deinde infrigidat ⁊ incipit facere rigorẽ difficilẽ valde difficiliorẽ reliqs rigoribus nõ frigidũ aut cũ pauco frigore: ⁊ nõ est frigus eius nisi ꝑꝑ ꝓfundationẽ caloris ad interiora ad partẽ materiei: ⁊ inuẽit sicut pũcturas acuũ. Et hic qdẽ rigor cũ vehemẽtia suã ẽ velocis sedatiõis: ⁊ tu iã sciuisti cãm huius rigoris. Et fit rigor eius in tribus diebus ꝑmis fortior ⁊ vehemẽtior: ⁊ in quartana ecõtrario. Et iteꝝ rigor incipit cũ fortitudine: deinde

Febres cholerice tres: tertiana continua, tertiana precisa [pura et cholerica / non pura ...] et causon

Dubitatur quare non fit mentione de febre tertiana non [illegible] complexione melancholie dicitur quod ratio huius est [illegible] melancholiam [illegible] sed cholera et phlegma Et etiam quia isti humores non sunt bene miscibiles sed miscibiles est cholera et phlegma

Aliquando phlegma cum cholera est duplex Una est commixtionalis mixta in qua humores [illegible] veniunt ad unam formam et ex tali mixtione [illegible] cholera fit febris tertiana Alia est mixtio non unita in qua quilibet humor servat suam formam [illegible] motus paroxismales et dicitur [illegible] Et secundum [illegible] est due febres Sed in tertiana non pura est una febris quia unus humor [illegible] per commixtionem durante ad unam formam

Notas quod hic est locus speculationis [illegible] duo humores [illegible] causantur in una febre illa [illegible] et [illegible] quod [illegible] humoribus [illegible] non potest fieri unus humor [illegible] forma [illegible] et 20 de [illegible] febris

Notas quod [illegible] cholera et phlegma [illegible] fit humor [illegible] commixtionem [illegible] phlegmatis in cholera et forsan [illegible] fit una febris [illegible] phlegmatis abundantibus fit unus humor [illegible] fit una febris putrida [illegible] de die in diem [illegible] salvatur [illegible] tertiana non pura [illegible] non dicit esse [illegible] paroxismum [illegible] cholera et phlegma [illegible] mixta quia cholera non movetur ad paroxismum [illegible] moveat phlegma [illegible] sine [illegible]

Dixit Avicenna [illegible] rigor [illegible] et hic phlegma debet esse [illegible] et grauat hic [illegible] putredinis [illegible] cholera [illegible] fit cholerica [illegible] putredinis cholere et [illegible] putredinalis [illegible] cholere [illegible] phlegma [illegible] cholere [illegible] et calor [illegible] inflammationem [illegible] cholere [illegible] phlegma [illegible] frigiditate [illegible] calor [illegible] et [illegible] resolutionem Duplex est digestio [illegible] Alia est digestio [illegible] phlegma cholere [illegible] et [illegible] phlegma ipsi cholere [illegible] tertiana non pura Vnde grauare putredinis [illegible] ut dicit [illegible] tertiana [illegible] putredinalis [illegible] et [illegible] frigoris et grossitiei

phlegma plus fit tarditatis [illegible] putredinis [illegible] et [illegible] ad eius [illegible] per humiditatem [illegible] humiditatem

Unde phlegma cum mixtum cholere fiat acutius ... ro
ter paroxismus ad totum paroxismum vnam paroxismum teneant pro
se invadit de 3o in 3ud hora nona sed paroxismus teneant
non pure phlegmatice invadit de 3o in 3ud hora sicut in 3a et [illegible] per [illegible]
paroxismum ad minorem sunt tardius sufficientis in febre 3ana [illegible] pura et [illegible]
longius in 3ana pura

Unde licet phlegma faciat paroxismum omnis dicta est per formam specificam ipsius
principalis sed quia miscet cholere coniungit illa forma specifica que sequitur for
mam substantialem sed corrumpit fere substantialis phlegmatis et ideo non fit cholera
festinanter ad putredinem sed quia remanet grossitiei licet non illa in specie fit et
hic tardius motus cholere ergo si erat ... scilicet cholerica non pura sed phlegma non
reductum ad unam formam cum cholera ... habebit paroxismum ad totum ... et
in suis febribus tardiore. **Ad mollitiem** id est hydropisim vel ... nomi
mento ... sic fit hydropisis ascites et hyposarcha in quibus est ...
mollificatio. **Ad magnitudinem splenis** quia febre ... quartane ...
humores per adustionem qui non sunt de natura melancholica ... ad ... recepta
... unde magnificatur splen

Scabiosus hoc est signum minus conforme scilicet cholerice ut potest ... 16 contrarium
... et causa est quia cholera est apta ascendere ad superiora et recipit in
labiis que sunt loca carnosa et ... sicut ... et ... multa ...
... et ... in labiis ... et ideo vulgares ... hic signum bonum

Signum ... instabilitate urinis ... in cholericis scilicet ...
... in vasis 16 ...

Et sic ... causa est quia potest ... hoc sed ca de 3ana et quia ...
alexandrinus super primo ... super illo paragrapho qui in ...
... cholericis in ... paroxismus sunt subtiles et in ... motu ...
... vapores ... sed ... per digestionem ...
... et phlegmaticis est ... 3ana ... et ...
... fit debiliores vapores sed in paroxismus ... sic ...
... et de hoc ... alexandrum ...

dẽs ad ign
Aut est n
grossa. C
ditate cau
git corpus
minuit in
dit inflãm
cis in ter
capite nisi
ira z odi
tus velor
ẽ equalis
mor debil
statũ. Et
is cũ duri
diuersitas
sitas ppr
dẽ ẽ nece
rã dilata
lor z freq
supflua,
cõsuetud
multitud
ergo cõpo
niẽtes on
tianã p p
tet vt am
mus. C
cidunt v
totiens
CDe d
non pur

lenit paulatim ⁊ minuit velociter: ⁊ in quartana ecōtrario. ¶ Et sudor multiplicat in tertiana cū diminuit. Et fit vrina in ea rubea tēdēs ad igneā in qua nō ē multa grossitudo. Aut est non pura ⁊ fit vrina eius cruda aut grossa. ¶ Et tertiane caliditas ē saluior caliditate causonidis. ⁊ quāto plirius māus tāgit corpus nō addit inflāmatio: immo qnqz minuit inflāmatio eius. Et in causonide addit inflāmatio. Et accidentia q̄ accidūt in cis in tertiana sunt vigilie sine grauitate in capite nisi in qbusdā nō puris ⁊ sitis ⁊ furor ⁊ ira ⁊ odiū locutiōis. Et ē pulsus eius acutus velor p cōpationē ad reliquas feb. ⁊ nō ē equalis cōstrictiōis ⁊ dilatatiōis: qm̄ humor debilitat eū ⁊ addit ei diuersitatē apō statū. Et diuersitas in eo ē sub ea q̄ ē in aliis cū duritie ⁊ ē pulsus fortior in ea: immo diuersitas in eo nō ē s̄m plurimū nisi diuersitas ppria cū febre ⁊ aliis. Et in principio gdē ē necessariū vt coartet pulsus vsqz ad horā dilatatiōis febris: ⁊ tūc cōfortat ⁊ fit velor ⁊ freq̄ūs ⁊ eius diuersitas nō ē multū supflua. ¶ Et qnqz significat ipsam etas ⁊ cōsuetudo ⁊ regio ⁊ ars ⁊ forma ⁊ tēpus ⁊ multitudo euētus tertiane in illa hora. ¶ Cū ergo cōponūt due tertiane sūt porismi euenīētes omni die. ¶ Qui ergo cōsiderat tertianā p parorismū errat in ea: immo oportet vt attēdāt significatiōes alie quas dicemus. ¶ Et patientibus quidem tertianā accidunt vigilie. Et amor solitudinis. Et multotiens senciunt ebulitionē apud epar.

¶ De differentia inter tertianam puram ⁊ non puram. Capitulum.xxxvij.

Pura est subtilis leuis cuius parorismus consumit a quattuor horis vsqz ad.xij.horas: ⁊ nō addit super eas multū ⁊ si addit additione multa: tunc est nō est pura ⁊ est s̄m plurimū perueniēs ad septē horas. Et calefit in ea corpus velociter ⁊ vides caliditatē pcedere ex corpore; ⁊ extremitates adhuc sunt frigide. Et similiter pura nō addit cū non accidit error supra.vij. periodos. ¶ Et qnqz cōsumitur propter subtilitatē sue materie in parorismo vno in quo accidit vomitus aut ventris solutio mundificās. ¶ Et apparet digestio in vrina in primo die: aut in tertio aut in quarto aut in septimo. Si āt addit super septē periodos additionē plurimā: tunc est de genere nō pure. ¶ Et similiter si prolongat spaciū sui rigoris. ¶ Et est additio suorū parorismorū ⁊ antecessio eorū adinuicē s̄m ordinē seruantē pportiones similes ⁊ in nō pura est illud diuersum nō rectū. ¶ Et similiter qn̄ assimilant parorismi s̄m terminū vnū, ⁊ reliqua signa elongationis febris etiā sunt de illis que scis. ¶ Et cū vides principiū cū rigore s̄m q̄ determinauimus ⁊ statū cū sudore exuberante tunc nō dubites qui ipsa sit pura. ¶ Et in pura quidē cū eā habens bibit aquā ordei procedit qd̄ ē in corpore eius cū vapore humido q̄si ipse velit sudare ⁊ qnqz sudat. ¶ Et cū non pura inuenit grauitas plurima in capite. Et extensio. Et prolongat rigor donec peruenit ad vigintiquattuor horas: aut triginta horas vsqz ad horā suā. ¶ Et tepescit donec cōplent quadraginta hore: ⁊ p quātitatē additionis parorismi sup.xij.horas est eius elongatio a puritate. ¶ Et in tertiana qdē nō pura tardat appertio digestionis. ⁊ nō apparet in forma offuscatio neqz extenuatio. Et forrasse nō eradicat cū sudore copioso. Et fortasse nō incipit cū rigore. Et nō est caliditas cū multa fortitudine: neqz ē augmētū ei⁹ eq̄le: imo ē quasi ipsa addat: deinde pcedit ⁊ minuit. Et accidentia seua minorāt in ea.

¶ De tertiana continua. Capitulū.xxxviij.

Cognoscit p vehemētia porismorū tertiane ⁊ p vehemētiā accidētiū tertiane. Et apud Gal. qdem cū sanguis putrefit fit de hoc genere: ⁊ de eo fiet sermo post.

¶ De cura tertiane pure. Capitulum.xxxix.

Oportet rememoreris illud quod dedimus tibi de radicibus in curatione febriū de solutione ventris ⁊ cibo ⁊ in omnibus capitulis ⁊ fabrica super illud. Et tu quidē nō auscultes sermonē eius qui concedit in principio solutia fortia ⁊ myrobalanos ⁊ his similia. nisi illud quod diximus; immo oportet vt properes in primis ⁊ lenias lenitate quadā cū eis que diximus illic: sic sūt tamarindi q̄ntitate.xl.ʒ. q infūdāt in aq̄ calida in nocte ⁊ colēt: pijciāt desup siracost aut terēiabi aut aq̄ duorū granatorū ⁊ sic decoctio iubleb cū tereniabi ⁊ passulis enucleatis: aūt infusio prunorū cū tereniabi aut siracost aut sirupus viol. ⁊ viole cōdite. Et fortasse facit mucilago psilij cū qbusdā sirupis sicut est sirupus prunorū lubricitatē ⁊ lenificationē ⁊ cū decoctōe lentiū cū iuleb. Aut clisteria le-

nia sicut est clistere cum decoctione altee: ꝛ iuiube ꝛ sebesten ꝛ radice lilij ꝛ oleo viol. ꝛ succo sicle ꝛ baurac ſm modum quem scis. Et illud quando necessitas tangit ad ipam. Rectum nāq3 est ne in potu detur quod est sicut sorbitio ordei: neq3 ei simile neq3 cibi nisi natura iā lenificata ꝛ si ventris solutio in principio in febre tertiana pura minoris sit malitie q̃3 eius simile in alijs l3 sit eius malitia iterum maxima. Et quando est possibile vt phlobotomes vsq3 ad tres ꝑiodos fac. Similiter quādoq3 times ꝙ sit egritudo furiosa ꝛ facis illud erit illud quod accidit de errore si accidit minus q̃3 aliud. Et oportet vt nō moueas in die paroxismi aliquid nisi propter necessitatem. Et nō cibes nisi apud conditiones predictas aut prouoces vrinā cum emulsione seminum. Et oportet superueniat ei paroxismus dum est famelicus ꝛ nō est in stomacho eius aliquid: immo oportet vt sumat in potu sirupum acetosum omni mane ꝛ post duas horas aquam ordei in die in qua nō est paroxismus. ¶ Et sirupus quidem acetosus post paroxismum est conueniens: ꝛ similiter pōere pedes in aqua frigida ad trahendum residuum caloris. ¶ Et ergo magis diligo vt sit in sirupo acetoso ꝛ proprie in postremis emulsio seminum frigidorum predictorum: ꝛ ante paroxismū per tres horas aut quattuor: ꝛ detur in potu iterum post paroxismu3 aqua ordei. ¶ Et quā do necessaria est subtiliatio regiminis detur in potu sicut aqua granatorū ꝛ aqua melonis indi ꝛ his similia ꝛ gradatī fiat eius regimen ſm modum predictum. ¶ Et quotiens appropinquat status subtiliet. ¶ Et in diebus primis cibetur cum kist ordei ꝛ pane trito cum aqua frigida: aut sicut est: aut emulctum ex eo qui fit ex lacte acetoso ꝛ lentibus. ¶ Et quādo cibus acetat i stomacho nō detur in potu de aqua ordei que non est valde subtilis aliquid. ꝛ si necessarium fuerit dare ipsum in potu confortetur parum cum decoctione radicis apij. Si autē stomachus fuerit frigidior illo ꝛ febris nō magna ꝛ nō pura ponatur parum piperis ſm consilium Hyp. Qd̄ si signa significauerint ꝙ crisis est propinqua: tunc sufficiat ei aqua ordei ꝛ aqua granatorum dulcis ꝛ muzi ꝛ sirupus acetosus. Et fructus quidem qui diliguntur eis sunt granata dulcia ꝛ muzē ꝛ pruna matura ꝛ immatura. melō vero indus est res maximi iuuamenti cū hoc ꝙ ipse soluit ꝛ ꝓuocat ꝛ frangit vehemētiā caloris ꝛ facit sudarē ꝛ fortasse nō nocet nisi parū: ꝛ ex oleribꝰ cucurbita ꝛ cucumer ꝛ alkhebedij ꝛ lactuca. Et scias ꝙ intentio in eo quo cibantur patientes tertianā: aut est humectatio sicut datur eis in fine de extremitatibus alteriugi ꝛ de testiculis galloꝝ ꝛ recebellis hedoꝝ cū quibus nō ē nausea ꝛ vitellis ouoꝝ: aut ē infrigidatio ꝛ humectatio simul sicut in kist ordei. Et nō vltimes infratōe multa ꝛ ꝓprie in principio nisi inuenias inflāmationē vehemētem aut timeas cōuersionē eius ad causonidē ꝛ cōtinuā. ꝙ si cōsequāē crisis ꝛ videris digestionē in vrina ꝛ ē sedimē laudabile qd̄ cognouisti tūc si excusat bene ē ꝛ si nō cura tūc cū eo quo iuuaē nā ex ꝓuocatiōe vrine aut solutiōe vētris aut vomitu aut fluxu sanguinis narium ꝛ nō agas cōtra ipsam in hoc. ¶ Qd̄ si nō inuenis declinationē māifestā tūc euacua cū solutiōe vētris nā de illo est scamonee serta. ʒ. i. in iuleb aut decoctio myrobalanoꝝ cū tamarindis ꝛ tereniabi ꝛ passulis ꝛ radicibus ꝛ casiafistula ſm ꝙ sciuisti ꝛ tibi inest vt cōfortes eas cū fumo terre ꝛ sene ꝛ scamonia ꝛ de illis q̄ cōueniūt eis tm̄ sūt trocisci de spodio solutiui. Descriptio ℞. myrobalanaꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ pōdus. ʒ. iiij. zucari tabarzet pōdus. ʒ. xx. scamōee pōdus serte. ʒ. i. bibaē cū aq̄ frā ꝛ post illud curenē cū euacuatōe. Et si fuerit illic caliditas supflua ꝛ inflāmatio maxima cū iā euacuaueris eū nō erit ei malū dare in potu aliqd̄ de extinguētibus fortibꝰ de illis q̄ dicta sūt in regimine acute ꝛ fortasse ꝯferūt ei empla ex eis. ¶ Balneo vero o3 ne approximet nisi post digōnē. Post digōnē āt ꝛ apd̄ declinationē ē ipm melius eis ꝛ ꝓprie cōsuetis q̃3uis error in intromitēdo eos i balneo ante digōnē saluior ē q̃3 suū silē cū alijs. ¶ Et o3 vt sit balneū eoꝝ tēpatū boni aeris q̄ sit humidus in quo sudēt cū facilitate: ita vt nō inflāmēē eoꝝ corpa ꝛ inūgāē cū oleo viol. ꝛ ros. cōquassato cū aqua ꝛ nō ꝓlōgēt in eo morā: imo egrediāē velociter: nā iteratio est eis cōueniētior q̃3 statōis ꝓlōgatio ꝛ si apd̄ exitū infundāt in aqua tepida stet in ea ſm q̄titatē declinatōis. ¶ Deinde cū egrediūē tūc cōuēit eis vt bibāt vinū albū subtile multa cōmixtiōe ꝑmixtū ꝛ coopiāē in locis suis.

ſudabūt eni ſudore vehemēti. ⁊ ſi qd reſiduū fuerit digeret. Et poſt illud cibētur cibis ifrigidātibus ⁊ humectātibus ⁊ oleribus q̄ ſūt illius modi. Et non timeas poſt doclinationē potare eos vinū plurimū cōmixtū. Vinū eni fractū p cōmixtionē cōfert qūātitati reſidui eius in reſoluēdo illud cuius neceſſaria eſt reſolutio: ⁊ ſuccurrit aque penetrāti cum fortitudine ſua ⁊ pmixtione eius qd eſt i co de calefactione pauca. Quare infrigidat vehemēter ⁊ humectat. ¶ Et ſi fuerit illic accidētia ſitis ⁊ dolor capitis ⁊ vigiliaꝝ ⁊ alioꝝ iā tibi pterijt eoꝝ cura. ¶ Et qn̄ poſt criſim remanet aliqd caloris inſeparabilis tūc tibi ſupeſt vt adminiſtres ſirupū acetoſum cum ſuccis diureticis, aut in quo decocta ſunt ſemina ⁊ radices diuretice. ¶ De cura tertiane cōtinue. Et ſcias ꝙ cura tertiane cōtinue eſt cura tertiane ſed eſt decliuior ad obſeruationē diſpoſitionū digeſtiōis ⁊ ad infrigidādū cū ſirupo acetoſo facto cū ſeminibus vt ſemine citroli ⁊ ſemine endiuie ꝑprie cōtritis. Et poſt ipm poſt duas horas datur i potu aqua ordei ad ſubtiliationem cibi ⁊ ad adminiſtrā ad cliſteria lēia i pricipio ⁊ ad ꝑuocationē: ⁊ oꝫ vt ſubtiliet ⁊ nō ſumāt in potu de ſolutiuis in pricipio neqꝫ approximēt alicui eoꝝ niſi eis q̄ ſunt ſicut ſirupus vio. ⁊ aq̄ fructuū ⁊ nō vtātur niſi cliſteribus lenibus.

¶ De cura tertiane nō pure. Capitulum. xl.

Res i qbus diuerſificatur cura tertiane nō pure ſunt res in qbus cōmunicant febres frigide de licētia ſecūda. ¶ Et fortaſſe cōcedit illud habētibus purā. ſ. vt non expectēt plurimū declinatiōis: ſed qñqꝫ expectāt digeſtionē: qm̄ eſt ꝑhibitū in eis balneū: balneū eni facit deſcendere phlegma indigeſtū pp illud qd effundit ad locū putredinis ⁊ ꝑmiſcent humorē malū cū putrido ⁊ reſoluit ſubtile ⁊ facit remanere ſpiſſuꝫ. ¶ Et ꝙ cibatio oi die iteꝝ: aut ꝑpe cibatio eſt ex eis q̄ illis nocēt: imo oꝫ vt cibētur vnō die ⁊ alio nō. Et ſit in cibis eoꝝ qd abſtergat ⁊ calefaciat paꝝ. ¶ Et vt ſit cibatio in pricipijs egritudinis ſpiſſior q̄ꝫ ſit in principijs pure deinde gradatim ꝑuenit ad ſubtiliationē fortem ſicut ē ſubtiliatio tertiane. ¶ Et vt ſit infrigidatio minor. ¶ Et vt cliſterizet in principio cliſteribus acutioribus. ¶ Et vt expectet digeſtio in ſolutione vētris eoꝝ plus. ¶ Et vt ſint in aque ordei eoꝝ virtutes digeſtiue reſolutiue ſicut eſt illud qd diximus in eo i cuius ſtomacho acetat aqua ordei imo fortiores q̄ꝫ in illo. ¶ Fortaſſe eni neceſſe eſt vt decoquātur in ea iſopus ⁊ origanū ⁊ calamentū ⁊ ſpica ſm cōplexionē: ⁊ ficla iuuatiua eſt eis. Et ꝑmixtio aq̄ ciceris cuꝫ aqua ordei ⁊ in fine eius cicer eſt iuuatiuū eis. ¶ Et oꝫ vt cōſideret ꝑpinquitas nō pure ad puram ⁊ elongatio eius ab ea: ⁊ ſm illud diuerſificet inter curaꝫ eius ⁊ curā pure. ¶ Qd ſi fuerit valde ꝑpinqua pure tūc diuerſifica iter eas diuerſificatione parua. ¶ Et cū videris vrinas eoꝝ groſſas tūc phlobotoma. ¶ Et cuꝫ phlobotomaueris nō idigebis cliſteri. ¶ Et ſcias ꝙ nō eſt res magis iuuans eos ꝙ vomitus poſt cibū. ¶ Et de ſolutiuis in principijs eius q̄ ſunt propinquiora equalitati eſt aqua algeleniabin decocti ⁊ ſirupus acetoſus. Et fortaſſe ponemus in eā caſſiāfiſtula. ⁊ fortius illo eſt vt ponas in ea virtuteꝫ turbit. ¶ Et cliſteria principio ſunt magis dilecta q̄ꝫ ſolutiua alia. ¶ Et ſunt cliſteria i quibus eſt virtus albaſce ⁊ camomille ⁊ ficle ⁊ cartami ⁊ viol. ⁊ ſebeſten ⁊ ficus ⁊ odor turbit. Et ex eis eſt caſſiafi. ⁊ oleum ſi ſaminū ⁊ baurac: ⁊ fortaſſe indiget vno iſtoꝝ ſm elongationē febris a pura. ¶ Adiuuantia aūt ad digeſtionem ſunt ſicut ſirupus acetoſus per mixtus cū aliq̄ꝫto de geleniabin aut ſirupus acetoſus de radicibus. ¶ Et poſt ſeptimū ſicut decoctio abſynthij: eſt eni iuuatiua ſubtiliatiua materiei ⁊ confortatiua ſtomachi: ⁊ ſimiliter aqua feniculi ⁊ aqua apij cū ſirupo acetoſo: ⁊ ſi ptrāſit. xiiij. tunc nō eſt malū dare in potu trociſcos roſ. minores. ¶ Si aūt egritudo ꝑlongat nō inueniemus excuſationē quin demus ea q̄ ſunt trociſci de eupatorio ⁊ decoctionis eius: ⁊ calefactio partiū hypocondrioruꝫ eſt huius gn̄is: ⁊ emplaſtratio mirach eoꝝ iteꝝ cū eis q̄ digerūt ⁊ maturāt ⁊ mollificāt tenſionē cū venerit illic. ¶ Cum ergo ſcieris q̄ꝫ digeſtio iā aduenit tūc euacua ⁊ ꝑuoca ⁊ nō cures. ¶ Et de euacuationibus bonis eis eſt vt ſumatur biere picre. ʒ. v. ſucci lactuce ⁊ eupatorij amboꝝ. an̄. iij. ſeminis apij myrobal. citri kebulorū ana. ʒ. v. turbit. ʒ. vij. fiant pill. ex eis cū aqua apij ⁊ ſit doſis eius. ʒ. ij. Et de illis eſt decoctio bona iuētio nr̄a. ℞. eupatorij abſynthij myrobal. kebuloꝝ ana. ʒ. v. ſeminis melonis ſeminis cucumeris ⁊ citrolis ſeminis apij polypodij

ſuchaba bedeoard oīuȝ ana.ʒ.x.turbit.ʒ.i.caſſiefiſt.ʒ.vi.paſſulaꝝ enucleataꝝ.ʒ.xx.ficuuȝ.x. nūero ſebeſten nūero.xxx.geleniabin facti cū roſis pſicis pōdus.ʒ.xv.decoquāt oia ſꝫ deſcriptionē huius. Et ſumat de ea cadus magnus i q̄ poſita ſit ſiliqua.i.ſcamonee. ¶ Fortaſſe neceſſaria eſt medicina fortis vno mō debilis alio mō. Eius vero fortitudo eſt ſm hoc ꝙ ipſa euacuat humorē viſcoſum ſed ipſius debilitas eſt ſm hoc ꝙ ipſa nō euacuat plīn vice vna:imo poſſibile ē vt fiat gradatio in ea q̄re euacuet humorē cuius euacuatio ē neceſſaria multis vicib⁹ vt nō deſtruat virtutē. Et hec medicina eſt q̄ pōt ſubtiliare ⁊ aggregare ⁊ ſoluat parū eius; ⁊ ſoluat plurimū eius:ſed parū parū ex malo:⁊ plurimū plurimū ex malo. ¶ De delectatiōibus vero parū fortaſſe nō facit aliqd. Et huius quidē medicina eſt vt ſumat turbit quātitas.ʒ.5.⁊ plus ſm neceſſitatē ⁊ ſcamonee ꝓprie altuſugi.i.aut ſupra id ⁊ cōficiat cū geleniabin ꝓdicto ⁊ bibatur:aut ſumat de agarico ⁊ ſcamonea ſm hanc cōpoſitionē ⁊ cōficiatur cū geleniabin predicto ⁊ bibatur:aut ponatur i ſucco roſarum recentium cuius quantitas ſit.oꝫ.i.⁊ bibatur:aut in ſirupo ro.⁊ bibatur.

¶ De febre cauſon ⁊ eſt illa que nominatur farikos. Capitulum.xli.

Cauſon eſt ſm duos modos. Aut enim cauſon eſt cholerica ⁊ eſt cā i ea multitudo putredinis:aut intra venas corporis totius:aut in venis q̄ ſequuntur ptes corporis ꝓprie:aut in venis partiū oris ſtomachi aut i epate. Aut phlegmatica ⁊ q̄ fit ex phlegmate ſalſo putrefacto in venis q̄ ſequūtur ptes cordis ſicut dixit Hypo. in epidimia ⁊ non fit phlegma ſalſum ſicut ſciuiſti niſi ex aquoſitate phlegmatis cum cholera acuta. Eſt ergo cholera que putreſit aquoſitas permixta aquoſitati plurime. Et qm̄ cauſon vehementiora hēt accidentia q̄ȝ tertiana oꝫ vt ſit breuioris ſpacij q̄ȝ ipſa. Et ſenibus qdē parū accidūt febres cauſonidis: ⁊ cū accidūt eis pereunt qm̄ non fiunt in eis niſi cā valde forti. Amplius coꝝ virtutes ſunt debiles. In iuuenibus aūt ⁊ pueris plurimū accidūt: ⁊ eſt in infantibus leuior pp humiditatē coꝝ. Et qm̄ qꝫ eſt in eis cum ꝓfundatione ſomni pp eleuationē vapoꝝ ad caput. ¶ Et Hypo.qdeȝ dixit ꝙ ſi alicui accidit i febre cauſon tremor tūc ꝑmixtio mētis reſoluit ab eo tremorem. Et eſt ſimile vt ſit illud qm̄ cerebrum caleſit valde ⁊ caleſiūt nerui:⁊ ē ſimile vt ſit cauſon ⁊ ſit ꝑmixtio mētis ⁊ reſoluat ab eo ꝑ tremorēȝ pp expulſionē materierū ad neruos. Et plurimū qdē cōſumit cū vomitu ⁊ ſolutione vētris aut ſudore aut fluxu ſanguinis nariū.

¶ De ſignis. Capitulum.xlij.

Signa eius ſunt inſeparabilitas ⁊ occultatio tēpoꝝ. Et vehemētia accidētiū ex aſperitate lingue ⁊ ex citrinitate eius in primis ⁊ ex nigredine eius ſecūdo. Et ex intentione ſudoris niſi apud criſim : ⁊ vehemētia ſitis. Inqt hypo.niſi accidat tuſſis parua accidētalis.ſedat ergo illā ſitim. Et videtur vt ſit vehemētia ſitis coꝝ pp cām pulmonis ergo cū mouet tuſſis parua humectat ꝑ id qđ currit ad ipm ex carne molli. ¶ Et caliditas in cauſone qdē ſm plurimū nō eſt ita fortis in exterioribus ſicut fortitudo eius i interioribus. Et eſt ꝯfractio in ea leuior q̄ȝ in alijs. ¶ Et in facta qdē ex cholera fortia fiunt accidētia mala ex vigilijs ⁊ inquietudie ⁊ aduſtione ⁊ ꝑmixtione mētis ⁊ fluxu ſanguinis nariū ⁊ dolore capitis ⁊ pulſatione tēporū ⁊ ꝓfunditate oculoꝝ ⁊ ſolutiōe vētris cū cholera pura ⁊ caſu appetit⁹. ¶ Et qm̄ accidit in fantibus abhorrēt mamillā ⁊ nō recipiūt eā ⁊ corrūpit illud qđ ſugitur de lacte et acetat.

¶ De cura cauſonidis. Capitulum.xliij.

Eſt cura tertiane pure. Et cū indigent euacuatione ſicut cū illis q̄ dicta ſunt tūc feſtiatio ē melior. Cōplemētū vero ē apđ digeſtionē. Et nō phlobotomet.fortaſſe eniȝ inflāmabit eos et fortaſſe iuuabit eos ſi fuerit illuc turbiditas et rubedo. Deꝫ indigent ſubtiliatiōe et regimine vehemētiore et infrigidatione actu eius qđ ipſi ſumunt. Et cū times caſuȝ virtutis eſt neceſſariū cibare eos quāuis nō appetant et ꝓprie in eo ex quo reſoluit res plurima. Multotiens eni aduenit eis boliſmus pp priuationē ſenſus. ¶ Et indigēt lenificatione in pricipio fortiori et curationibus febris acute ꝓdictis ſꝫ oēs ſpecies narratas. Et qn̄qꝫ cōueniēs eſt vt dormiāt apud teporē paruū febris ſup aquā tamarindoꝝ:et qn̄qꝫ ponit in ea parū canfore. ¶ Et diligitur eis ſirupus acetoſus aut emulſio ſeminis portulace aut emulſio ſeminis endiuie:et melon alkin eſt bonus valde. ¶ Et ſit cōtētus potatiōe aq̄ frigide ſm ꝙ diximus illud. Si aūt nō fuerit qđ ꝓhibeat det in po

tu de ea etiã vſqꝫ ad ſacietatẽ. ¶ Et fortaſſe aduenit eis ꝑmixtio mẽtis et obliuiſcũť petere aquã: quare oꝫ vt ſorbeãt de ea paulatim ſorbitiões plurimas et ꝓprie in eo cuius linguã vides ſiccã ¶ Et cura accidẽtia eius ſuperflua cũ eis q̃ diximus i capitulis ſuis. Et oꝫ vt caueať in eis ſupfluitas ſanguinis nariũ: eſt eni de eis in qbus magnificať timor apud eos. Et oꝫ vt obſerueť anhelitus eoꝛuꝫ et nõ dimittas partes pectoꝛis ſpaſmari. Et oꝫ vt obſerues capita eoꝝ cum aceto et oleo ro. et ſandalis et aq̃ ro. et cãfoꝛa et his ſimilibus. Et embꝛoces cũ decoctiõibus in qbus decocta ſũt ea q̃ diximus. Et qñ foꝛtes ſunt in eis vigilie tũc cura eos. Et nõ eſt malũ vt in potu des ſirupũ de papauere etiã et ſi ſit de nigro i huius diſpoſitiõe. Et in fine eius da in potu trociſcos qui conueniunt eis ſicut ſunt trociſci de canfoꝛa. Et in illa hoꝛa conuenit eis ſirupus acetoſus cũ emulſione ſeminis cucumeris et ſeminis endiuie et ſe. poꝛtulace de vno quoqꝫ eoꝝ ſit pondus. ʒ. ij. ſirupi acetoſi ſit pondus. ʒ. xx v. vſqꝫ ad. xxxv. ſecundum ꝙ videtur. Et ſi fuerit illic vẽtris ſolutio tunc dentur trociſci de ſpodio cõſtrictiui. Trociſci hõi. ℞. ſpodij ro. ana. ʒ. ij. ß. croci ſextam. ʒ. i. ſeminis poꝛtulace ſeminis endiuie ana. ʒ. iij. ſeminis cucurbite ſeminis cucumeris añ. ʒ. ij. ſandaloꝝ. ʒ. i. ß. ſucci ligritie amili ana. ʒ. i. cãfoꝛe ſextã. ʒ. i. ß. et doſis eius ſit. ʒ. i. Et iteꝝ roſ. ʒ. iiij. ſe. melonis citroľ cucumeris et poꝛtulace oium ana. ʒ. ij. croci tertiã. ʒ. i. cãfoꝛe ſextã. ʒ. i. gũmi amili dragãti ſucci ligritie añ. ʒ. i. et doſis eius ſit. ʒ. ij. ¶ Et cũ declinat egritudo manifeſte tunc nõ eſt malum vti balneo cuius aqua declinat ad frigus. Et illi in qbus magis diligiť balneũ ex eis ſunt quoꝛũ febꝛis eſt ex phlegmate ſalſo.

¶ De febꝛe ſanguinis. Capitulum. xliiij.

Opinatus eſt Gal. ꝙ nõ ſit febꝛis ſanguinis a putredie ſanguis. Nã ſãguis cũ putreſit ſit cholera ꝛ nõ ẽ ſãguis: ſit ergo febꝛis cholerica nõ ſanguinea ꝛ ſit cauſon ꝑdicta ꝛ tertiana ꝛ curat eã cũ illa cura. Hic vero ſermo eius ẽ ꝯtrarius ſermoni Hyp. ꝛ cõtrarius ei qδ eſt cõueniẽs. Et plurimuꝫ qdẽ erroꝛis eius ẽ in ſermone eius qñ putreſit ſanguis ſit cholera. Iſte enim ſermo facit opinari duas intẽtiones: quaꝝ vna ẽ ꝙ qñ putreſit ꝑuenit ad hoc vt ſiat poſt putredinẽ cholera. Et ſcδa ꝙ qñ putreſit tũc ſit cholera: ſicut dř ꝙ lignũ qñ caleſit ſit cinis. ¶ Cõſideremus itaqꝫ i vnaq̃qꝫ duaꝝ ꝓpoſitionũ. ¶ Intellectus vero primus eſt coꝛrupte acceptionis tribus modis: quoꝝ ꝑmus ẽ ꝙ ſanguis qñ putreſit cõuertiť ſubtile eius ad cholerã malã ꝛ ſpiſſũ eius ad malitiã: ꝛ nõ ergo cũ totalitate ſua ſit cholera. ¶ Et ſecũd⁹ ẽ ꝙ illud ſit poſt putredinẽ ꝛ nřa cõſideratio ẽ in diſpoſitiõe putredinis. ¶ Et tertius ẽ quoniã poſt illud ſit cholera ꝛ nõ ſcimus an i ea ſit putredo an nõ nã plurie res putreſiũt ꝛ ſeparať ex eis ſubtile ꝛ ſpiſſũ ꝛ nõ ẽ i ſpiſſo neqꝫ i ſubtili putredo: qm̃ nõ ẽ neceſſariũ vt ſit putridũ id qδ generať a putrido: ſit eni ex putredie qδ nõ ẽ putridũ. Et ſi gñatio ei⁹ a putredie faceret putredinẽ ei⁹ neceſſariã: opoꝛtẽt vt ſpiſſũ cinerulẽtũ iterũ cẽt putridũ. Eẽt ergo illic febꝛis melica iteꝝ: hoc ergo ẽ illud qδ facit eſſe neceſſariũ expoſitio eius qδ primũ intellectũ ẽ. Qδ vero itelligiť ſecũdo eſt mẽdaciũ qm̃ putredo ẽ via coꝛruptionis. Et putredo qdẽ nõ habet tẽpus. Et cõuerſio ſãguinis i cholerã nõ ſit niſi i tẽpoꝛe. Et putredo quidem eſt coꝛruptio accidens ſanguini ꝛ ẽ ſanguis ſicut accidit phlegmati ꝛ ẽ phlegma ꝛ non cholera neqꝫ melancholia: niſi cõuertatur poſt illud cum complemento putredinis: verum veritas ſana eſt ſermo Hypo. ꝙ ex ſanguinis putredine generatur febꝛis. ¶ Dicamus ergo nunc ꝙ febꝛis ſanguinis eſt febꝛis putredinis: ꝛ febꝛis calefactionis ꝛ ebulitionis quã nominauit Hypo. ſynochũ concluſum ſine alijs. Et plurimum ebulitiõnis eius eſt ex opilatione ſuffocante caliditatem. Et quandoqꝫ ſit a cauſis alijs que vehementes ſiunt ſupꝛa vehementiam febꝛis ephimere: ꝛ nominatur pꝛofundi ſomni foꝛtis. ¶ Et eſt de ſumma febꝛium que ſunt inter febꝛes putredis ꝛ febꝛes ephimeras que differt a febꝛibus ephimeris pꝛopterea ꝙ calefactum pꝛimum in ea eſt humoꝛ. ¶ Et differt a febꝛibus putredinis quoniam nõ eſt eĩ putredo. ¶ Et eſt febꝛis acuta nõ febꝛis ephimera neqꝫ febꝛis ethica neqꝫ febꝛis putredinis. Et multotiẽs qdẽ ꝑmutať ad febꝛem putredinis aut febꝛẽ ethicã. ꝛ multotiẽs qdeꝫ facit eã currere Gal. curſu febꝛiuꝫ diei. Et vř Gal. ꝙ febꝛis ſanguinis nõ cõponiť cũ reliquis febꝛibus qm̃ putredo i ſanguie ẽ cõis oi hũoꝛi ꝛ in hoc ẽ ꝯtradictio qbuſdã itẽtiõib⁹ ſuis i quo nõ ẽ neceſſe ꝓlõgare ſermonẽ

qm̄ nō iuuat cū eo medicus. ¶ Et cā gdem huius febris est repletio ꝛ opilatio ꝛ multitudo exercitij ꝛ ꝓprie non consueti ꝛ dimissio euacuatiōis: deinde vsus exercitij laboriosi: ꝛ quādoqꝫ facit putredinem in eo multam aquositas sanguinis ex cōmixtione fructuū aquosoꝝ quare cōuertitur ad putredinē. Et multitudo hūoris crudi in eo ē ꝓpinqua q̄re p̄parat ipm̄ ad putredinē sicut qui gn̄at ex cucumere ꝛ alkethed ꝛ piris ꝛ similibus. Et hec quidem febris est continua que non tepescit propter communitatē materiei ꝛ eius adherentiā vsqꝫ ad crisim aut mortē. ¶ Et eius species sunt tres. quaꝝ salutior ē epaugmasticus: qm̄ resolutio in eo est maior q̄ꝫ putrefactio incipiēs cū difficultate ꝛ nō cessat diminui. Deinde est hōtenus ꝛ fortasse similatur. vij. diebus ꝛ nequior coꝝ est augmasticus qm̄ resolutio in eo est minor q̄ꝫ putrefactio. Et ei9 crisis est vsqꝫ ad septimū ſm plurimū. Et eius cōsumptio est cū euacuatione aut sensata aut insensata. ¶ Et qn̄qꝫ ꝑmutatur ad causonidē ꝛ ad sirsen. ¶ Et qn̄qꝫ permutat cū infrigidatiōe pluria ad lethargiā ꝛ qn̄qꝫ ꝑmutat ad variolas ꝛ morbilluꝫ. ꝛ qn̄qꝫ accidit i ea ꝓfūditas sōni ꝛ īflatio vētris ex q̄ ꝓuenit sicut vox tympani ꝛ nō depōit eā vētris solutio cū rarificatiōe: ꝛ qn̄ solutio ventris non valet: deinde egreditur asaf viridis lata proprie est de signis mortis.

¶ De signis. Capitulum. xlv.

Signa febris sanguinee sūt adherētia febris ꝛ rubedo faciei ꝛ oculoꝝ: ꝛ īflatio venaꝝ ꝛ tempoꝝ: ꝛ repletio completa absqꝫ rigore ꝛ non est sudor nisi apud crisim. Et multotiēs associatur ei pruritus in naso ꝛ in loco colli in quo ponuntur ventose: ꝛ cōstrictio in anhelitu. Et multotiens accidit eis profunditas somni: ꝛ difficultas sermonis ꝛ est malum. Et similiter apostema gutturis ꝛ duarum amigdalarum ꝛ vue: ꝛ cursus lachrymarum. Et caliditas eius est plurima propter humiditatem vaporosam ꝛ lachrymalem non exsiccatam sicut in causonide. Et pulsus eius est magnus leuis plenus velox frequens valde diuersus non plurime diuersitatis: ꝛ est minoris diuersitatis ꝛ velocitatis q̄ꝫ in causonide. Et non est caliditas eius in termino causodinis ꝛ tertiane fortis. ¶ Et illius que ex ea est a putredine caliditas ꝛ accidentia sunt vehementiora: ꝛ cura ei9 est difficilior ꝛ magis similis cū causonide. At vero subtilitas sanguinis ꝛ grossitudo cognoscūtur ꝓpter illud qđ egreditur de eo. Et sinocha feruida ē res magis similis i pricipio sui febri ephimerᷓ. veꝝ caliditas eius ē parue mordicationis ꝛ lesionis ꝛ iuenit ex ea īflāmationē ꝛ disniā ꝛ ē plurimū ipressionis eius ꝓpe cor. Putrida vero ē equalis ꝛ similis equali ſm plimū. ¶ Signa autē permutatiōis eius sunt cuiusqꝫ coꝝ ad quod ꝑmutatur vt p̄focationis ꝛ apostematū gutturis ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ. Et tu iā sciuisti ea. ꝛ signa variolaꝝ scies ꝛ signa sirsen ꝛ doloris capitis ꝛ permixtionis mentis ꝛ alioꝝ iā sciuisti. Signa vero lōgitudinis eius sicut iam sciuisti sūt ex postpositiōe signoꝝ digestionis ꝛ tornatilitate faciei ꝛ diuersitate dispositiōis eius i spacio suo ex additione ꝛ statione ꝛ diminutōe ita vt sit quasi ipsa sit tepida. Illud eni significat ꝙ sāguis ē plenus humore crudo. ¶ Spaciū vero crisis ei9 significat apparitio signorū digestiōis q̄ si tardat vsqꝫ post tertiū ꝛ quartū non fit crisis in septimo. Et multotiens quidem fit crisis eius in quarto.

¶ De cura febris sanguinis. Capitulū. xlvi.

Intētio i curatiōe febris sāguis ē euacuatio plurimi vsqꝫ ad syncopi ꝛ ingrossatio substātie sāguis si fuerit subtilis valde aquosus ꝛ cholericus. Et infrigidatio eius ꝛ mūdificatio ꝛ subtiliatio ipsius si fuerit grossus ꝛ sumpserit eger prius generatiua sanguinis grossi: ꝛ gn̄atiua hūoris crudi: ꝛ digestio materiei facientis febrē ꝛ eius resolutio. ¶ Euacuatio autem non est aliqua sicut phlobotomia ex manu i quacunqꝫ hora accidat: ꝛ nō expectatur crisis neqꝫ digestio nisi sit repletio nauseatiua. tūc eni caue eā ꝛ remoue ipsā ꝙ si febris ꝑseuerauerit tūc phlobotoma. Et nō cesses phlobotomare dōec eger appropiq̄t syncopi aut cadat ī syncopi si corp9 fuerit forte. Syncopis nāqꝫ infrigidat cōplexionē fortem. Et scias ꝙ phlobotomia ꝛ sumere in potu aquam frigidam quandoqꝫ excusāt ab infrigidatione alia. Et partitio quidem in ea est melior si non fuerit quod necessariam faciat festinationem. nam fortasse erit i ea que est infra appropinquationem syncopis vltimatio. ꝛ fortasse sequetur phlobotomiam vl timam statim fluxus ventris cholericus ꝛ sudor quem oportet omni hora abstergere donec continuetur: fortasse enim saluabitur

cū eo. Et succurrat̄ ei qđ accidit de debilitate ⁊ syncopi cū cibo subtili ⁊ quiete. ¶ Et oz vt p̄mittat̄ lenificatio nature cū illis q̄ sciuntur de illis q̄ sūt sicut duoꝝ granatoꝝ aqua scilicet dulcis ⁊ muzi vsq3 ad terminū ⁊ siracost ⁊ tamarindi ⁊ colpria leuia de q̄bus diximus. Et qñq3 ē necessariū apud digestionē euacuare cū eis q̄ sūt sicut myrobal̄. ⁊ fumus terre ⁊ cassiafistula ⁊ his similia de illis q̄ sciuisti. ¶ Q̄ð si dispositio non tollerat phlobotomiā in manu phlobotomet̄ vena q̄ est in cornu frontis aut ponantur vētose. Si aūt nō p̄parat̄ aliqđ eoꝝ ⁊ hoc pp̄ accidens qđ ꝓhibet tūc fac solutionē ventris ꝭm modū qui est in causonide. Et regimē sit in: eis q̄ aperiūt ⁊ incidūt ⁊ sedant ebulitionē. ¶ Et si acciderit ex phlobotomia syncopis ciba eū pane cū aqua acreste. ¶ Q̄ð si accidat flux⁹ sanguinis nariū p̄ se nō abscindat̄ nisi cū appropiquauerit syncopis. ¶ Sanguinis vero ingrossatio fiat cū eis q̄ sunt sicut rob iuiubarū: ⁊ ē vt decoquātur. c. iuiube cū lib. v. aque donec remaneat tertia ⁊ inspissetur cū zuccaro ⁊ quāto plus minorat̄ zuccaꝝ tāto est melius. Et lentes iteꝝ ꝓprie p̄parate cu3 aceto acetoso forti sūt huius gn̄is. Et caue ne des in potu rob iuiubaꝝ: aut corpus lentiū materia existēte grossa. Eius vero infrigidatio fit cū eis q̄ sunt sicut aqua lētium infrigidata ⁊ aq̄ lactuce infrigidata ⁊ sumere i potu aquā frigidā si nō fuerit qđ ꝓhibeat: ⁊ fortasse sumitur in potu donec tremere faciat ⁊ faciet: forsitan eni sanat eū. ¶ Et qñq3 p̄mutat̄ febris ad phlegmaticaz ⁊ curat̄ cū trocis cis de rosis ⁊ similibus. Et hec q̄dē cura est quorūdā antiquoꝝ ⁊ secuti sunt eā q̄dā modernorū. Dare aūt in potu aquā ordei est curatio cōferēs ei: sed cū lenitate nature. Et melior horaꝝ ad hoc ē hora vehemētis ebulitionis ⁊ angustie ⁊ inflāmationis: ⁊ frequentie pulsus cordis. ¶ Et scias ꝙ esse cōtētus infrigidatione ⁊ dimittere phlobotomiam ⁊ vētris solutionē addit in opilatiōe ⁊ coartatiōe: q̄re additur putredo ⁊ caliditas in reliqua dispositione. Mūdificatio eni fiat cū eis q̄ sunt sicut soluētia cholerā ꝭm respōsionē necessitatis virtutis ⁊ debilitatis cū digerētibus humorē crudū: q̄m fortasse ip̄a est cā in putrefactione sanguinis. Et in fine eius da ei in potu q̄ sunt sicut trocisci de cāfora ⁊ trocisci de spodio ⁊ da ei in potu. Isti etiā trocisci sunt boni. ℞. spodij. ʒ. iij. seminis portulace. ʒ. v. seminis cucumeris. ʒ. iiij. seminis cucurbite. ʒ. vi. gūmi ⁊ dragagāti ⁊ amili oīu3 añ. ʒ. iij. succi ligritie pōdus. ʒ. vij. fiāt ex eis trocisci. Descriptio alia ⁊ ꝓprie apud debilitatē apostematis. ℞. rosaꝝ. ʒ. iij. succi berberis. ʒ. ij. seminis cucumeris ⁊ melonis ⁊ citroli ⁊ portulace ⁊ spodij oīum añ. pond⁹. ʒ. i. gūmi ⁊ dragagāti ⁊ amili oīu3 añ. ʒ. ʃ rauedsceni ⁊ croci ⁊ cāfore oīum añ. pōdus q̄rte. ʒ. i. fiant trocisci. ¶ Cibi vero sint illi qui fiunt ex iuiubis ⁊ illi qui fiunt ex lētibus cū aceto ⁊ granatis ⁊ sumach. Et si sit aliqđ eoꝝ constrictio cuius timeatur frangatur cū siracost ⁊ prunis ⁊ cū eo qđ fit de cucurbita ⁊ cum herba acetosa. Et eius fructus sint pira de sceni ⁊ granata ⁊ mala de sceni. ¶ Et et eius olera sunt cucumeres ⁊ cucurbite ⁊ alkehethed ⁊ endiuia ⁊ olus benedictū ⁊ acetosa ⁊ coriādrū ⁊ que sūt eis similia. ¶ Et si accidat dolor capitis aut pulsus cordis aut vigilie aut ꝓfunditas somni aut fluxus sanguinis nariū sup̄fluus destruēs virtutē ⁊ alia de accidentibus suis cura eum eis que docuimus te in loco suo.

¶ De febre phlegmatica. Capitulum. xlvij.

Sciuisti ꝙ febris putredinis phlegmatis qñq3 est paroxismalis. Et qñq3 est inseparabilis ⁊ sciuisti cām in hoc. ¶ Et sūt ei hore sicut reliq̄s febribus. Et minor horarū sui principij ꝭm plurimū est. xviij. dieru3. ¶ Et ei⁹ eradicatio ī plurib⁹ ē itra. lxiiij. dies. ¶ Et saluior eaꝝ est illa q̄ est mūdoꝝ tēpoꝝ: ⁊ p̄cipue illa q̄ est multi sudoris significat. n. subtilitatē materiei ⁊ paucitatē eius ⁊ raritatē corporis. ¶ Lōgior ergo partiū hui⁹ egritudinis est augmētū quāuis eius declinatio iteꝝ sit longior declinatiōe tertiane vt plurimū. Et phlegma q̄dē putridū qñq3 ē vitreū ⁊ qñq3 est acetosu3: ⁊ qñq3 est dulce: ⁊ qñq3 est salsum. ⁊ tu iā sciuisti quō ex salso fit causon. ¶ Et plurimū q̄de3 accidit febris phlegmatica humidis ⁊ quietis ⁊ senibus ⁊ infantibus ⁊ paciētibus nauseatiuā sacietatē ⁊ exercitātibus ⁊ balneātibus se sup̄ repletione3 ⁊ habētibus eructuationē acetosam ⁊ habētibus repletionē: ⁊ paciētibus descensum humoris ⁊ fit catarrus ad stomachū q̄ putrefit in eo. Et paꝝ q̄dē euacuatur a lesione in ore stomachi. ¶ Et scias ꝙ cū oī febre cum qua est frigus constringitur pulsus ⁊ minoratur.

¶ De signis phlegmatice p̄iodice. Ca. xlviij.

IN illa quidez in qua causa est phlegma vitreum aut acetosum frigus multiplicatur valde ⁊ rigor in vitreo est vehementior. At frigus non incipit in ea subito: imo paulatim in extremitatibus deinde perueniunt ad hoc vt fiant sicut nix que non calefiunt nisi cuz difficultate: neqz calefiunt subito: neqz sm gradationem continuam: imo paulatim cum reditu frigoris ⁊ fortasse cõmiscetur frigori eius in principio rigor. Fit ergo frigus propter illud quod nõ putruit: ⁊ horripilatio propter illud quod iam putruit ⁊ maius frigus eius ⁊ ipsius rigor sunt in periodis status. ¶ Et hec quidem febris non est ex materia que facit punctionez ita vt sit causa rigoris in via expulsionis: putredo náqz eius est putredo rei leuis ⁊ incipit cũ grauitate ⁊ profunditate somni. Et multotiens incipit in paroxismis primis sine frigore ⁊ neqz ẽ rigor: imo post ponitur vsqz ad tempus ⁊ fortasse erit frigus: ⁊ non erit rigor. ¶ Et multotiẽs incipit cum syncopi ⁊ non fit. Et in hac quidem egritudine multiplicatur syncopis propter debilitatez oris stomachi ⁊ casum appetitus ⁊ priuationez alistibre que est fundamẽtum materiei nutrimenti ⁊ virtutis. ¶ Illaz vero que est ex phlegmate salso sequitur horripilatio ⁊ nõ fit vehemẽs frigus ei⁹. ¶ Illã autem que est ex phlegmate dulci raro antecedit in principio vsqz ad plurimos paroxismos horripilatio neqz frig⁹ neqz rigor. ¶ Et plurimum quidẽ periodi febris phlegmatis incipiunt cuz syncopi: ⁊ iam apparet in ea in principijs calor vehementior: ⁊ in postremis minoratur illud. Et est simile vt sit causa in hoc: quoniaz putredo antecedit prius ad magis dulce ⁊ magis salsuz ⁊ magis subtile: deinde ad grossius ⁊ frigidius. ¶ Et tactus caliditatis eius in primis est debilis ⁊ vaporosus: deinde cum prolongatur positio manus super membrum sentit manus acuitatem ⁊ mordicationez. Verũtamen non est similis neqz equali in omnibus super que cadit manus: imo est diuersa quoniam inuenit in loco vno asperitatem: ⁊ in loco alio lenitatem ⁊ est quasi caliditas coletur post rez cribellatam: quoniam phlegma viscosum est: quare diuersificat eius spassio a caliditate sicut accidit in reliquis viscosis cũ ebuliunt: ipsa enim disrumpuntur in quibusdam locis: ⁊ nõ disrumpuntur in locis alijs. ¶ Et qualiscunqz sit caliditas eius sm plurimuz minor est q̃z vt inflammet ⁊ angustiam faciat ⁊ magnificet desiderium aeris frigidi ⁊ aque frigide ⁊ inspissationis ⁊ rarificationis anhelitus magni ⁊ exsufflantis. ¶ Et multotiens quidem accidit caliditati eius vt sedeat tempore quo habet quantitatem hore vnius aut duarum horarum quare existimatur q̃ ipsa iam peruenit ad statuz cum ipsa adhuc sit in augmẽto. videbis enim eam iam incipere augmentari: ⁊ similiter sunt ei in declinatione stationes. ¶ Et febres qdez phlegmatis sunt multe opilationis propter multitudinez humiditatis ⁊ vaporis sui ⁊ pauci sudoris ꝓpter viscositatem humoris. ¶ Et cũ sudare facit est res non exuberans: ⁊ de proprioribus significationibus eius est paucitas sudoris: ⁊ priuatio eius. ¶ Et sitis quidem minoratur in febribus phlegmatis nisi propter causaz salsedinis aut causam vehementie putredinis eius ⁊ cum hoc est minor q̃z sitis que est in alijs. ¶ Et inflatio laterum multiplicatur in eis: ⁊ quandoqz accidit cuti lateris vt subtilietur cum tensione. ¶ Color autem pacientium phlegmatis febrem est declinis ad viriditatem ⁊ citrinitatez currentes in albedinẽ ita vt sit illud quod aggregatum est sicut color plumbi vsqz in statu. Et raro quidem rubet color i eo cuius rubedo sit rubedo in statibus reliquarum febriũ. ¶ Pulsus vero eius est pulsus paruus submersus debilis rarus in primis: deinde fit frequens in fine. Et frequentia quidem eius: ⁊ eius paruitas vehementior est q̃z frequentia quartane ⁊ tertiane ⁊ eius paruitas. ⁊ vehementia frequentie eius est propter vehementiam paruitatis ipsius. Verum non est velocior pulsu quartane: ⁊ quãdoqz est tardior eo aut similis ei in primis. Et est vehementis diuersitatis cum priuatiõe ordinis. Et parui ⁊ debiles ex eis sunt in diuersitate eius plus. ¶ Et significationes quidez pulsus super eam sunt de certioribus significationibus. ¶ Vrina autem eius in primis quidem est alba subtilis propter multitudinem opilationum ⁊ frigoris: deinde fit rubea propter putredinẽ ⁊ conturbatur propter malitiam digestionis: ⁊ quandoqz alteratur i ea dispositio vno tempore ⁊ quando mundificabitur ex materia grossa ⁊ resoluitur putridum ⁊ redibunt opilatiões dealbabit vna hora, ⁊ alia quando remanet

intra materiã grossam ⁊ dispositionez putre dinis. Et aq̃ hora opilationũ ẽ alba: deinde qñ putrefit res pluris post illð expellit ⁊ apit opilatiões rubet vsqȝquo veiat sup opilatio nes qð opilet eas vice alia de illo eodẽ hũo re. Eius vero egestio est lenis subtilis phleg matica. Et de eis que significãt q febris est phlegmatica ẽ vt sit porismus ei⁹.xvij.horis ⁊ dimissio ei⁹.vi.horis. Et nõ ẽ dimissio ei⁹ dimissio mũda: qm̃ mã cũ grossitudine ⁊ vi scositate ẽ multa. Et significãt ipsã etas ⁊ cõ suetudo ⁊ tp̃s ⁊ regio ⁊ cibi ⁊ aduẽt⁹ cãꝝ an tecedẽtiũ ex sacietate nauseatiua. Et signifi cãt ipsã forma p̃dicta ex colore faciei ⁊ infla tione eius ⁊ lenitas tactus ⁊ debilitas oris stomachi ⁊ casus appetitus: ⁊ quandoqȝ ma gnificatur in ea splen. Et sequit eaȝ eructua tio acetosa in pluribus horis multotiens.

De signis phlegmatice inseparabilis ⁊ est illa que nominatur lactica. Capitulum.xlix.

Sunt sicut reliq̃ signa febris phlegma tice p̃ter eradicationẽ ⁊ qð similat era dicatiõi. Et apud iceptionẽ fiũt rigor ⁊ frig⁹ ⁊ horripilatio. Et est res magis silis cũ ethi ca: ⁊ fit illic rigor i.vi.horis aut tm̃ supãs il lũ q fit i piodica nã piodica iteꝝ nõ euacua tur a residuo: verũtñ ẽ occultuȝ nõ apparẽs.

De febribus q̃ sunt ſm plurimuȝ de gñe phlegmaticaꝝ ⁊ sunt qñqȝ ex cholera ⁊ non sunt ex eis q̃ fiunt ex melãcholia approprie tate cuȝ nominibus ⁊ iudicijs. Capitulum.l.

Et sũt febres empialos ⁊ liparia q̃ am be sũt de sũma febriuȝ i qbus diuersifi cãt loca caloris ⁊ frigoris intus ⁊ exteri⁹ pp diuersitatẽ ⁊ locuȝ eius qð putrefit ⁊ qð nõ putrefit. Et sunt tres diuisiões febris appro priate: syncopat hũorosaꝝ febris ex syncopi miuta sbtilis: ⁊ febris diuturna ⁊ nocturna.

De febre in qua occultatur frigus ⁊ appa ret in ea calor ⁊ est empialos. Capitulum.li.

Hec febris fit ex phlegmate vitreo sȝ ẽ cõp̃hẽsũ i occlto ⁊ p̃fũdo qð ifrigidat vbi ẽ. Deꝝ ipsi accidit iã putredo q̃re spargi tur ex eo vapor ei⁹ qð cõputruit ⁊ dispartit ⁊ iflãmat i exteriorib⁹ ⁊ illud qð nõ ẽ putre factũ ifrigidat i iteriorib⁹. Et ei⁹ qdẽ frigus nõ appet i hmõi tp̃e qm̃ ẽ qetũ ⁊ associat ei ⁊ nõ patit ab eo qð occurrit ei. postq̃ȝ ergo i cipit i eo putredo mouet ⁊ ifrigidat infrigida tiõe qdã q̃uis nõ pueiat ad hoc vt cõicet to ti corpori.

De signis. Capitulũ.lii.

Signa eius sũt eadẽ q̃ p̃dicta sũt. Et q ei⁹ vrina ẽ frigida cruda minoris cali tatis q̃ȝ vrina aliarũ sui generis: ⁊ pulsus ei⁹ ẽ rarus tardus ⁊ ipsa ſm plim addit oi die. Deꝝ pp grossitudinẽ materiei sue ꝯuertitur qñqȝ i q̃rtanã ⁊ tertianã qm̃ huiusmõi mã i corpe ẽ pua ⁊ pue putrefactiõis ignea. ⁊ pau citas qdẽ ẽ ex cãis elõgatõis piodi. Et p̃pte rea q porismus nõ redit oi die nõ remanet hec febris cũ sit phlatica: sȝ p̃ptera ẽ phlati ca: q2 putredo ei⁹ ẽ putredo phlatis ⁊ hec nõ extrahit eã ab hoc qn sit phlatica. sȝ ppea q putredo ẽ putredo phlatis nõ p̃ptera q po rism⁹ ñ redeat oi die. Spaciũ vero porismi eius ẽ ex.iiij. horis vsqȝ ad.xxuij. horas. ⁊ ſm plim ꝯsumit ante illud quoniã hec materia non est cum illa multitudine.

De febre i q̃ occultat calor ⁊ apparet in ea frigus ⁊ est liparia. Capitulum.liij.

Hec febris ſm pliȝ ẽ phlatica: ⁊ qñqȝ ẽ cholerica ex cholera grossa valde. Quõ aũt ẽ phlatica: ẽ qm̃ phla itrisecũ qñ iflãmat ⁊ putrefit calefacit illũ locũ qm̃ non resoluit nisi qñ putredo calefacit exteriora corporis cũ sp̃sione vaporis sui calefactiõe plima. Et qñ virtus effũdit ad locũ vbi ẽ lesio tũc eũan tur exteriora a calore: q̃re i frãnt p̃prie quã do in exterioribus sũt phlata cruda vitrea fri gida. Et iterũ quoniã resoluitur multotiẽs ex eo vapor q non putruit: sed eleuatur ⁊ fa cit caliditatẽ ⁊ associatur ei caliditas spacio paruo: deinde separatur ab eo separatiõe va poris aque calefacte. Cũ ergo sepatur ab eo ⁊ fuit in radice ante putredinem vehemen tis frigidatis redit ⁊ infrigidat corp⁹. Mo dus aũt quo fit cholica est qm̃ cholera qñ est pauca ⁊ intrinseca ⁊ putrefit ⁊ calefacit locũ ⁊ non resoluitur ex ea aliquid accidit quod diximus i sua compare ex phlegmate. Et appropriatur hec cholerica taburos nomi ne. Verum liparia est nomen generis ⁊ est longioris spacij q̃ȝ hemitriteus. Et habet aliqs vt dicat qũo erit febris ⁊ non p̃cedet in ea calitas ex corde i totũ corpus. Illud nã q̃ȝ quod narrat ẽ de genere eius i quo nõ p̃ cedit caliditas ex corde in totũ corpus. Rñ sio itaqȝ est q in terminis haꝝ reꝝ attendit vna ꝯditio vt nõ sit quod p̃hibeat sicut dif finimus aquã frigidã ⁊ hũidaȝ qñ disposita ẽ ſm naturã suã ⁊ nõ fuerit qð p̃hibeat. Et diffinim⁹ graue q ẽ illud qð tendit inferius

quando dimissum fuerit cum sua natura: ⁊ in istis omnibus caliditas peruenit ad cor ⁊ procedit in arterias ⁊ spargitur. At vero accidit prohibitio illius in quibusdam locis sicut accidit ei super quem ponūtur prune vel pruine. Nocumentum vero harum necessarium est esse actu.

De febre in qua fit vnaqueqꝫ duarum rerū in vno quoqꝫ duorum locorū. Capitulū.liij.

SI hec febris fuerit nō erit nisi vbi sunt due materie frigide mote ꝑpter putrefactionem: quarum vna est in interioribus: ⁊ altera in exterioribus ⁊ non est aliqua eaꝝ plurimi nocumenti. ¶ Deinde cum incipiūt putrefieri mandat vnaqueqꝫ earum vaporē calidū cōprehēdentē cū partibus suis ⁊ vbi est frigidū. ¶ Et tu qdē iā sciuisti cām i regimine humoris frigidi in dispositiōe motus.

¶ De febre syncopali humorosa. Capl'z.liiij.

HEc fm plurimum est ꝑpter phlegma crudum repletionale qd facit febrē dis perditū plurimū quia iam vincit virtutē. Et fm plurimū adiuuat sup eā debilitas ori stomachi: ⁊ qū mouetur ⁊ incipit in putrefactione virtutē vincit plus ⁊ facit eam hesitantē. Que si dimissa fuerit cū materia nō sufficiat cōtra materiā. ¶ Et qū occupatio fit in euacuatione eius cū facilitate fit inobediēs: aut mouetur motu prefocante virtutē. Et qū occupaꝛ in euacuatiōe eius cū solutiōe vētris: aut phlebotomia cū labore nō tollerat virtus. Quō eni tollerabit cū sit illic cuꝫ sua gete syncopis. Et cū hoc toto ipsi indigent euacuatiōe vehemēter. Et iteꝝ ipsi indigēt cibo vehemēter qm̄ in humoribus eoꝝ nō est qd nutriat corpus ⁊ viuificet ipm̄ ⁊ corpus eius est priuatū nutrimēto. Qd si studueris in cibādo additꝛ materia diminuta ⁊ si nō cibaꝛ cadit virt⁹. Et accidit in inceptiōe sui vt effūdaꝛ ad cor res frigida faciēs accidere syncopim ⁊ minoraꝛ pulsus ⁊ tardaꝛ ⁊ fit rarus. ¶ Amplius natura sollicita ē in calefactiōe materiei ⁊ subtiliatiōe eius. ¶ Et putredo q̄ moueꝛ in q̄sdā partes eius adiuuat sup eā: ergo euadit cor a nocumēto ⁊ frigore eius ⁊ cadit i nocumētū caloris eius q̄re fit pulsus velox ⁊ ꝓprie in cōstrictiōe sua plus q̄ꝫ fit velocitas alioꝝ: quāuis illud qd vincit cū hoc sit paruitas ⁊ tarditas ⁊ raritas. ¶ Et piodus ei⁹ ē piodus phlegmatice ⁊ nō alteraꝛ ab ea. ¶ Est cū ea iflatio faciei: ⁊ mollicies corporis. Et colores habentiū eā nō figunꝛ sup dispositionē vnā: imo quādoqꝫ ē cineera ⁊ plumbea eius materia: ⁊ qūqꝫ fit citrina. ⁊ qūqꝫ fit nigra: ⁊ qūqꝫ fiunt labia eoꝝ sicut labia cōedētis mora. ¶ Oculi vero eoꝝ sūt fusci virides exeuntes valde apud ꝯmotionē egritudinis. ⁊ fit sic māiacus: ⁊ qd ē sub hypocōdrijs eoꝝ ē vehemētis iflatiōis ⁊ similiter viscera eoꝝ. ¶ Et qūqꝫ euomūt acetosū: ⁊ qū est eis apostema in qbusdā visceribus tūc nō speraꝛ omnino. ¶ Et qūqꝫ accidit eis i qbusdā horis ex cholera dominante grossa. ⁊ fit cū ea i visceribus adustio: ⁊ euomunt cholerā: ⁊ sūt ei periodi phlegmatice fm plurimum.

¶ De febre syncopali minuta subtili. Ca. lv.

HEc febris ē acuta ⁊ cadit pulsus ⁊ virtus i porismo vno aut duob⁹ parorismis cū additiōe ⁊ eueniēs i corpore cū velocitate. ¶ Et quandoqꝫ nō sufficit cum ea virtus vsqꝫ ad.iiij. ⁊ fit ex chimis subtilib⁹ pl'm quoꝝ cholicum est vehementis subtilitatis ⁊ profundationis: male substātie venenose cui iam accidit putrefactio in corporibus calide conplonis sicce valde. Et plures parorismi huius febris sunt parorismi tertiane.

¶ De febre diurna ⁊ nocturna ex phlegmaticis. Caditulum.lvi.

DIurna est cuius parorismus accidit in die ⁊ eius repoꝛ in nocte: ⁊ nocturna ē econuerso ⁊ vtreqꝫ sunt male. sed diurna est longior ⁊ deterior. ⁊ facit cadere multotiens propter longitudinem suam ⁊ suum euentum in calore diei in ethicam. Et si ipsa non esset seua nō accideret hora apertionis pororum ⁊ resolutionis vaporis: ⁊ non accidit nisi propter multitudinem materiei ⁊ fortitudinem eius. ¶ Et est necessarium cum hoc vt patientes eam cibentur in nocte ⁊ non permittantur dormire super repletionem stomachi ⁊ precipiantur vigilie: ⁊ est ex eis que faciunt cadere virtutem. Et tollerantia febris in calore diei: ⁊ vigilie in frigore noctis sunt ex eis magis digne que faciūt cadere in ethicam ⁊ ad summū est de genere febrium difficilium.

¶ De cura phlegmatice. Capitulum.lvij.

CUra huius egritudinis diuersificatur fm horas suas. s. pricipiū ⁊ augmētū ⁊ statū ⁊ declinationē. Et fm apitionē digestionis i ea ⁊ eius occultationē ⁊ diuersificaꝛ fm materias suas. s. phlegmaticā acetosā ⁊

phlaticã vitreã ⁊ phlaticam ſalſã ⁊ dulcem.
¶ Et omnes eius ſpecies cõmunicant in ho
ra principij in tribus diebus in neceſſitate le
nificationis equalis aut vomitus. Et in ne-
ceſſitate adminiſtrationis ſubtiliãtium ⁊ inci
dentium ⁊ diureticoꝝ. ¶ Et cum ſuperuene-
rit febri dies tres ſubtiliatur i ea materia ꝓ
pter febrem ⁊ ſi ante illud mouebis nocebis
⁊ non facies aliqd. Et in augumẽto cũ ſubti
liatiõe regiminis ſm equalitatem. ¶ Et for
taſſe ẽ cõtentus aqua ordei in primis tribus
diebus ſperãdo ꝙ ſit ſtatus eius ꝓpinquior
propter ſubtiliationẽ materiei aut paucitatẽ
eius. ¶ Quod ſi certe ſciretur ꝙ ſtatus eius
eſſet tardus nõ ſubtiliaretur regimen quam
uis fames ⁊ ſomnus ſuper famem ⁊ exerci-
tium ſuper famem ſi non debilitant ſint vlti
ma in iuuamento huius egritudinis: immo
declinaretur in principio ad ingroſſationem
vſqꝫ ad ſeptimum. deinde gradaretur: verũ
augmentum eget vt ſubtilietur regimen in ꝑ
mis. ¶ Si aũt ſtatus apparet lõginquus poſ
ſibile eſt vt ſuccurratur illi cum in groſſatio-
ne regiminis: deinde gradetur vſqꝫ ad horã
ſtatus qm̃ tẽpus eſt ſufferens hoc i hac egri-
tudine nõ ſufferens in acuta. ¶ Cũqꝫ pertrã
ſierit ſeptimus nõ ſtes tũc ſup ſubtiliationẽ:
qm̃ illa debilitat ⁊ addit i debilitate oris ſto
machi: ¶ Et quotiẽs ſẽſeris lõgitudinẽ ma
iorẽ ſubtilia minꝰ quãuis ſubtiliatio eiꝰ i ipo
omnino magis ſit neceſſaria qꝫ i quartana.
¶ Et ſimilit oportet ne feſtines cibaꝛ ipſũ cũ
eis q̃ ſũt ſicͤ pulli ⁊ panis cũ muzaguarat ni
ſi timeatur debilitas aut apparet declinatio.
¶ Amplius diuerſificatur cura eiꝰ cuius cã
ẽ phlegma ſalſũ ⁊ dulce: ⁊ cuiꝰ phlegma ẽ vi
treũ ⁊ acetoſũ ⁊ ſit ex ea nimiũ frigꝰ i q̃ cor-
pus nõ caleſit. verũ i duabus ꝑmis neceſſa-
ria ẽ lenificatio cũ medicia leui ⁊ ifrigidatio
q̃dã. ¶ Et i duabus ſecũdis ẽ medicia ma-
gis laborioſa: ⁊ i duabꝰ ꝑmis ĩdiget iſciſiõe
cũ ſubtiliatiuis i qbꝰ ẽ calefactio pꝛima qꝫuis
ſit exſiccatio pꝛima. ¶ Et i duabꝰ ſcðis neceſ
ſariũ ẽ illud quod ſubtiliet cũ iciſiõe ⁊ calefa
ctione cum acredine ⁊ proprie quãdo phleg
ma eſt permixtum cum melancolia. naꝫ ne-
ceſſeria ſunt in huiuſmodi ea que ſunt ſicut
dyaciminũ ⁊ confectio de ſulfure ⁊ admini-
ſtratio ſalſoꝝ. ¶ Et cõuenientiores medicie
que adminiſtranꝛ i principio ſunt geleniabin
vſqꝫ ad diẽ ſeptimũ: ⁊ nõ eſt malũ vt admi-
niſtreꝛ iteruꝫ aqua feniculi ⁊ aqua endiuie ⁊
aqua apij cũ geleniabin ſm neceſſitatẽ. Et ſi
rupus acetoſus eſt vehementis neceſſitatis
iterũ ⁊ aqua mellis cũ iſopo. ⁊ eſt poſſibile
vt conſequaꝛ per eã illud qð queritur de le-
nificatione nature ⁊ ꝓprie cũ ſolutiuo facto
de zucaro roſ. ⁊ roſis rubeis nominatis pſi
cis quoniã eſt ſolutiuũ ⁊ lenificatiuum. ¶ Et
quandoqꝫ neceſſariũ eſt vt confortetꝛ eius le
nificatio ⁊ cõfricetꝛ in aqua iuleb ⁊ ꝑmiſceaꝛ
ſi nõ noluerit cũ caſſiafi. ⁊ penidijs. Et iterũ
geleniabin acceptũ cũ melle ⁊ teneriabin ꝑ-
mixtũ cũ aqua iuleb: ⁊ nõ fiat aſſiduatio ſuꝑ
eã cũ ſolutiuis in principio ⁊ poſt ipſum ⁊ ꝓ
prie qñ cũ materia eſt cholera: illud enim ꝑ-
ducit ad corruptionẽ cõplexionis. Et multi q
dẽ homines dant in potu in principio ſicut
eſt medicina de turbit in omni nocte ⁊ ſicut
pillule de maſtice in hebdomada bis ⁊ ſicut
pillule de ſeminibus diureticis. Deſcriptio
medicine de turbit. ℞. zinziberis ⁊ maſticis
amboꝝ añ. ʒ. x. turbit ſicut alcohol. ʒ. x. zucca
ri tabarzet quãtũ oĩa: detur in potu ei omni
nocte aure. i. ⁊ illud fiat qñ natura eſt nõ le-
nis. Si enim reſpondet omni die bis nõ in-
diget hoc. ¶ Ego vero ñ diligo expectationẽ
digõnis ⁊ lenificationis cũ eis que diximꝰ
prius: immo oportet vt euacuetur ex ea ali-
quid ⁊ expectetur in reliquo vſqnequo dige
ratur ⁊ fiat illud cũ facilitate paulatim abſqꝫ
ſuperfluitate: deinde perueniat ad diuretica.
Et ſimiliter abhorreo qð ẽ ſimile aque pru
noꝝ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ ſimiliũ: de illis que de
bilitant ⁊ ſoluunt ſubtile: ⁊ ſi materia fuerit
decliuis ad additionẽ frigoris miſceaꝛ cũ ea
medula cartami. Et ſi fuerit materia ad cho
lerã decliuis miſceatur cuꝫ eo ſirupus violꝛ.
aut viole condite cum ſiracoſt aut viole ſicce
contrite. ¶ Et adiuues cũ cliſteribus lenibus
factis ex melle ⁊ ſale ⁊ aqua ſicle ⁊ oleo ſiſa-
mino. ¶ Et vomitus fiat cũ aqua raphani ⁊
raphano infuſo in ſirupo acetoſo cũ ſemini-
bus ⁊ his ſimilibus. Et ſi neceſſarius eſt vo
mitus plurimus ꝓpter multitudinẽ eius qð
accidit ei de nauſea ⁊ alteratiõe ſaporis oris
adminiſtrentur grana raphani ⁊ bibatur ex
vſqꝫ ad auꝛ. i cũ aqua frigida. Et vomitus q
dem cũ eo qð eſt in eo de debilitate ſtoma-
chi vehementis iuuamẽti valde ⁊ ẽ vltimus
huic egritudini. ¶ Oportet ergo vt expecteꝛ
in eo ſeptimus vt nõ accidat ex eo in princi

pio debilitas apostemās corp⁹ stomcahi. Et
si sit gravis i eo vomitus nō ꝓuoces ipsū su
per ipsū cū labore. ¶ Et si acciderit ei vomi-
tus ꝛ ꝓprie in pricipio periodi nō retineatur
nisi fatiget ꝛ debilitet: tūc eni restringatur si-
cut cū niua ꝛ sirupo de mēta que dicemus
post. Et si accidat dolor capitis administren
tur embroce ex camemilla cū imissione. iiij.
extremoꝝ i aqua calida ꝛ ligatione crurium
cū fortitudine: ꝛ si indigetur aqua ordei ad-
ministretur decocta cū radicibus quātitate
equali: aut misceaꝫ cū ea sirupus acetosus cū
melle si nō acetat i stō aut aqua mellis si ace
tat. Et melior hora i qua daꝫ i potu illud ē si
fuerit i aqua ei⁹ i pricipio rei tinctura: tūc eni
oꝫ vt i potu deꝫ i primis de geleniabin: dein
de deꝫ i potu post ipsū duab⁹ horis aqua or
dei. ¶ Et nō oꝫ vt fiat inunctio cū vnguētis
resolutiuis. ꝛ neqꝫ embrocatio fiat cū embro
cis subtiliatiuis cum egritudo est in princi-
pio ꝛ humor est in corpore ambulans: ipsa
enim mollificant viscera sua calefactione hu
mida ꝛ alienetur aqua frigida. ¶ Et quoti-
ens videris vrinam grossiorem ꝛ rubicun-
diorem non erit malum si phlotomaueris:
ꝛ necessarium quidem est vt redeas tunc ad
sirupos acetosos. ¶ Et scias ꝙ fricatio ē de
curatiōibus iuuantibus eos: ꝛ quāto fuerit
phlā viscosius ꝛ grossi⁹ tāto erit fricatio ma
gis cōferēs. ¶ Et diciꝫ ꝙ fricatio cū tela ara
nee cū oleo ē iuuatiua valđ. Et qñ icipit egri
tudo augmētari ꝛ post illud tūc sit sollicitu-
do de ore stomachi ꝛ qđ ipꝫ cōfortat. Et sint
masticatiōes facte ex mēta ꝛ mestice ꝛ aniso
ꝛ administreꝫ vomitus cū rhaphano ꝓm ꝙ
dixim⁹ cū minoratiōe cibi. Et fit cū gelenia-
bi qđ i potu daꝫ in principio ꝛ post septimū
ꝑmixtū qđ cōfortat os stomachi ꝛ fit in eo
ꝓuocatio plurima sicut anisum ꝛ mastix. Et
fit cū aqua calida ꝛ ꝓprie in principio perio
di: nā ipsū resistit rigori ꝛ frigori ꝛ extinguit
cū hoc sitim quāuis sit estuosa. ¶ Et multo
tiens quidem cōceditur euacuatio phlegma
tis ꝛ humoris crudi in hac hora: sed melius
est vt expectetur in eo complementum dige
stionis. ¶ Et quando egritudo incipit cum
calore ꝛ assiduat iuuatur cum huiusmodi tro
ciscis. ℞. myrobalanorum citrinorum aloes
succi eupatorij succi absinthij omnium. añ.
ʒ.v. croci et masticis amborum añ. ʒ.vi. in-
formentur trocisci et sumaꝫ ex eis omni die

pōdus. ʒ.i. et omni nocte pōdus. ʒ.ʃ. ¶ Et cū
videris ꝙ digestio apparet adiuua eā cū eis
q̄ sunt sicut folia apij ꝛ feniculi ꝛ radices sq-
nanti ꝛ capillusueneris. Si autē scias ꝙ ma
teria est frigida valde nō est malū vti pipere
pauco ꝛ vti vino pauco subtili nō plurimo.
¶ Et qñqꝫ adiuuant vnguenta resoluentia
ad digōnē ꝛ resolutionē cū virtute forti ꝛ sūt
cōuenientiora in hac egritudine q̄ꝫ in reliqs
febribus. Et oportet vt ꝯsidereꝫ i hoc virtus
ꝛ febris ꝛ rigor. Qđ si virtus fuerit fortis ꝛ
febris nō fuerit seua valde adde in ea in vn
ctionibus cōfricando. ꝛ si nō administrenꝫ
olea subtilia que ad equalitatē sunt decliuia.
¶ Et qñ ptransit. xiiij. tunc necessariū est ad
ministrare qđ subtiliat plus sicut feniculum
ꝛ apiū ꝛ fortasse indigemus semine amboꝝ
ꝛ aniso ꝛ eo qđ est sicut sirupus acetosus cū
seminibus in quo ponunꝫ isopus ꝛ albasce
ꝛ administratōne trociscoꝝ de rosis ꝛ fortas
se est necessariū addere in eis pp stōm tus ꝛ
masticē ꝛ ciperū ꝛ absynthiū ꝛ his silia ꝓm
qđ exigit illud qđ pñs est. ¶ Et vinū subtile
confert eis in hac hora cū subtiliatione sua: ꝛ
qꝛ cōfortat calorē innatū: ꝛ qꝛ ꝓuocat ꝛ su-
dare facit. ꝛ cū videris digōnē ꝛ fortitudinē
dabis ei i potu post illud trociscos de absyn
thio. Et cū videris frigus in pricipio paroxis
morū nocere ꝛ egritudo nō est in principio
da in potu aquā calidā in qua decocta sunt
ea q̄ sunt sic̄ semē apij ꝛ anisū ꝛ ozimū ꝛ ad
ministrabis iteꝝ hmōi ꝛ fortiora eis q̄ sunt
embrocando ꝛ vaporando ꝛ hmōi. ꝛ qñqꝫ
daꝫ in potu ad rigorē vehemētē. Decoctio
ꝓm hūc modū. ℞. zinziberis origāi ameos
oium añ. ʒ.iij coriādri. ʒ.iiij. rosaꝝ calameti
amboꝝ añ. ʒ.iij. passulaꝝ. ʒ.vij. decoquāꝫ ꝓm
descriptionē vel ꝓm medictatē ꝛ sit dosis.
ʒ.iij. ¶ Et cū videris phlā dabis potu tyria
cā ꝛ deꝫ iteꝝ i potu trocisci de rosis magni
cū aq̄ feniculi ꝛ deꝫ ei omni nocte medicina
de turbit ꝛ pillule de aloe facte cū spēbus q̄
sunt sic̄ pip. Et ad illud decoctio hmōi. ℞.
hiere. ʒ.vij. turbit. ʒ.x. myrobolanoꝝ nigrorū
. ʒ.v. eupatorij. ʒ.v. salis indi. ʒ.iij. bedeorad su
chaba oium añ. ʒ.iiij. anisi. ʒ.iij. decoquāꝫ cū
aq̄ apij. ꝛ sumāꝫ de ea in potu ꝓm q̄ꝫtitatem
necessitatis. ¶ Et fortius illo ē illud qđ. ℞.
dauꝝ radicū ꝛ radicis lilij oium añ. ʒ.x. hieꝫ
. ʒ.viij. succi eupatorij. ʒ.v. se. apij ꝛ fēiculi oiuꝫ
añ. ʒ.iiij. spice mēte āborū añ. ʒ.vij. fiāt ex eis

trocisci ⁊ administrēt. Decoctio bōa. ℞. dua
rū radicū ambaꝝ aā. ʒ. x. passulaꝝ enucleata
rū. ʒ. vij. anisi ⁊ masticis amboꝝ aā. ʒ. iij. be-
deorad ⁊ suchaba eupatorij. oiuꝫ aā. ʒ. iiij. de
coquāt in libris tribus aq̄ vsquequo redeat
ad lib. i. aq̄ ⁊ sumāt in potu aliquot dieb⁹ in
ieiunio. ¶ Trocisci boni apud chronicas fe-
bres ⁊ vehemētiā rigoris. ℞. biere succi eu-
patorij absynthij suchaba bedeorad oiuꝫ aā.
ʒ. v. seis apij ⁊ feniculi anisi oium aā. ʒ. iij. sa-
lis neptici. ʒ. iiij. seis cuscute myrobolanoruꝫ
kebulorū oium aā. ʒ. x. agarici. ʒ. xv. trociscoꝝ
de rof. ʒ. xx. de turbit. ʒ. xxx. fiāt ex eis trocisci
⁊ sūt solutiui. Et iteꝝ aloes myrobolis citri
noꝝ ⁊ reubar. masticis succi eupatorij absyn
thij oium aā. partē. i. croci partis vnius me
dietatē terāt ⁊ administrēt. ¶ Et iterū biere
myrobol. kebuloꝝ salis oium aā. ʒ. iiij. semis
apij ⁊ feniculi ⁊ anisi oiuꝫ aā. ʒ. i. ʒ. absynthij
. ʒ. v. trociscoꝝ de rosis. ʒ. iij. suchaba bedeo-
ard oium aā. ʒ. ij. terāt ⁊ in forment pillule.
¶ Decoctio bona. ℞. eupatorij. ʒ. v. ⁊ radicis
lilij ⁊ radicis ligritie ⁊ ameos oium aā. ʒ. iij.
seis apij feniculi aā. ʒ. iiij. rosaꝝ. ʒ. v. decoquā
tur oia ⁊ sit dosis eius omni die. ℥. iij. ¶ Et
iteꝝ radicū tritū oium aā. ʒ. x. seis anisi apij
oium aā. ʒ. ij. suchaba bedeoard eupatorij ab
synthij oium aā. ʒ. v. cētauree. ʒ. iij. decoquāt:
⁊ bibāt. ℥. iiij. ¶ Et iteꝝ herbe eupatorij fu-
miterre bedeoard suchaba absynthij. oium
aā. ʒ. v. passulaꝝ. ʒ. x. myrobolanoꝝ citrioꝝ. ʒ.
x. ¶ Et hec qdē cura ē salso ⁊ ei in quo vin-
cit chola magis cōueniēs. ¶ Et agaricuꝫ cū
de eo sumit in puluere ex. ʒ. i. vsqꝫ ad. ʒ. i. ⁊ ter
tiā diebus cōtinuis ꝓhibet elōgari egritudi
nē. Sumat ergo puluis ex eo ⁊ cū misceatur
cū melle ⁊ bibat. ¶ Et semē vrtice post dige
stionē vel cōmixtionē ē mirabile valde sum
ptū cū puluere aut cū melle. ¶ Veꝝ si acci
derit ei modus aliqs solutōis vētris oporte
bit vt addat in eo pp debilitatē epatis semē
cuscute vel turbit ⁊ semē cuscute ⁊ pp debili
tatē stomachi mastix ⁊ anisum: ⁊ pp debili-
tatē splenis ⁊ grossitudinē eius radix apij ⁊
scolopēdrie. nā mltotiēs associat huic egritu
dini splen. ⁊ fortasse oꝫ vt addāt pp ipm ci-
peri ⁊ grana ⁊ ben de fenugre. ⁊ cōsideretur
cū hoc dispositio vehementie febris vt non
accidat vehementia calefactionis. ¶ De eua
cuationibus vero que sunt fortiora: ⁊ indi-
get eis in hac egritudine apud digestionē ē

vt augmentet dosis de pillulis de turbit ⁊
administrent clisteria fortia. Et de illis sunt
pillule iste. ℞. masticis sextā. ʒ. i. succi absyn-
thij q̄rtā. ʒ. i. pulpe collogntide sextā. ʒ. i. biere
picre. ʒ. ʒ. agarici. ʒ. ʒ. ifoꝛmēt pillule cū sirupo
acetoso mellino ⁊ sumāt i potu. ¶ Et de illis
sunt pillule de mastice ⁊ de aloe. Q̄ū si ma
teria fuerit ad caliditatē declinis sumāt de
trociscis de spodio solutiuis. ʒ. iij. trocisci de
turbit aur. i. scamonee aur. ʒ. succi eupatorij
aur. ij. Et dēt in potu fm quātitatē virtutis.
Et iteꝝ eupatorij absynthij capilli veneris ⁊
myrobola. fumeterre passulaꝝ mundataruꝫ
equales sumant partes ⁊ dent in potu fm
quātitatē necessitatis. ¶ Et si nō suffert cor
pus solutionē ventris perueniat ad diureti-
ca ⁊ subtiliatiua ⁊ sudare facientia: ⁊ de sum
ma illoꝝ quibus indigetur: tunc est infusio
aloes cū melle. Et qn̄ declinat egritudo nō
est tunc introitus balnei ante cibū malus.
¶ Cibi autē eoꝝ sunt subtiles sicut acetuꝫ ⁊
oleū. ⁊ qn̄qꝫ ponit in eis parū almuri ⁊ pro
prie in fine eius. ¶ Illi autē qui sunt fortio-
res sunt altaragi ⁊ pulli ⁊ alcubugi ⁊ his si-
milia post declinationē: ⁊ oꝫ vt ponāt in eis
⁊ proprie apud digestionē ea in quibus est
incisio sicut acetū ⁊ synapis ⁊ almuri. ¶ Et
si fuerit phlegma acetosum malū viscosum
porrum ⁊ aqua ciceris sunt de melioribus
cibis eis. ⁊ quandoqꝫ ponuntur in eis cymi
num ⁊ anetum ⁊ oleum. Et iterum begue-
rid facta ex sicla ⁊ almuri ⁊ aceto ⁊ oleo ab-
luto ⁊ alchauguamac sicut kēmach de cap-
parib⁹ ⁊ remach de aneto ⁊ origano ⁊ aniu
den ⁊ asparagis. ¶ Et deuitētur olea in qui
bus est infrigidatio ⁊ humectatio. ¶ E hora
cibi est post teporem paroxismi ⁊ eradicatio
nem eius: ⁊ ante paroxismum ad minus.
iiij. horis. ¶ Mensura autem somni eorum
est vt sit equalis vigilijs: ⁊ sit digestio mate
rici ad somnuꝫ ⁊ resolutio ad vigilias. ¶ Et
balneum quidem est vehementis nocumen
ti nisi post declinationem. Et succurritur
vomitui eius quando superfluit. ⁊ oportent
administret in illo quod sit sicut mina ⁊ si
rupus de granatis cum menta simul cogni
tus. Et si necessarium est fortius sumantur
de granis granatoruꝫ muzorum. ʒ. x. ⁊ turis
albi ⁊ masticis amborum aā. ʒ. v. mente. ʒ.
vij. decoquantur in. ij. libr. aque in qua sint
folia mente donec minuatur ⁊ succurratur

fluxui vētris eius cū supfluit cū retētōe eius cū eis q̄ sciuisti de stipticis regimentalibus ⁊ medicinalibus. ¶ Sed eius qdē debilitationi succurrit vt cibet successione eius pullis assatis ⁊ in patellis coctis: ⁊ vt adhibeāt suffumigationes ⁊ odores viuificātes. ¶ Et si acciderit inflatio in facie ⁊ extremitatibus iuuant cū administrant hmōi trocisci. ℞. anisi ⁊ lacce ablute amboꝝ. añ. pōdus. ʒ. v. amigdalaꝝ excorticataꝝ croci marmacor omnium añ. ʒ. iiij. seminis apij seminis feniculi floris squinanti omnium añ. ʒ. iij. floris eupatorij ʒ. iii. spice. ʒ. v. hierpicre. ʒ. vij. rosaꝝ. ʒ. x. fiant ex eis trocisci ⁊ administrent. ¶ Et fortasse indigebis eis q̄ sūt sicut omorusia ⁊ dialacca ⁊ medicamē de amigdalis amaris. Et ad lōgitudinē febris. ℞. rosaꝝ pondus. ʒ. x. masticis ⁊ spice ⁊ feniculi ⁊ seis apij ⁊ seis endiuie et succi eupatorij ⁊ succi absynthij omniū añ. ʒ. iii. spodij. ʒ. v. fiant trocisci ⁊ sit dosis ex duabus. ʒ. vsq; ad. v. cū. ʒ. x. de geleniabin in decoctionis feniculi quātitate. ℈. ii. Et amcos cōfectū cū melle est magni iuuamenti in hmōi loco. ¶ Et fortasse indiges pp lōgitudinē frigoris fricatione, ⁊ modus in ea est vt incipiat ab humeris ⁊ inguinibus qñ spargit caliditas in māibus ⁊ pedibus ⁊ calefiunt. Si autē senserit similitudinē lassitudinis fiat p mutatio ad fricationē dorsi: ⁊ qñ vehemens fit calefactio q̄ necessaria ē in eis tunc dimitte eā ad aliud mēbrū. Et de oleis bonis eis est oleū dulce in quo nō est stipticitas ⁊ oleū camemillinū ⁊ oleū de aneto decoctū in vase duplici. Cū ergo cōpleueris tunc absterge oleū aliqd vt nō angustiet ⁊ nō est malū si fricationē siccā seq̄t fricatio cū oleo aliquo. ¶ Et de illis q̄ seruāt stomachos eoꝝ vt nō debilitent sunt vnguenta inuncta capiti stomachi q̄ sunt sicut camemillinū ⁊ oleū nardinū ⁊ oleū anetinū ⁊ fortius illo alnazoki. Et de emplastris iuuatiuis est vt decoq̄t camemilla cū re pauca masticis decoquendo cū vino cū duplo sui de melle. ¶ Et si acciderit appetitus: tunc melius est vt nō administretur vinū solū: imo in quo decocta sūt sic camemilla ⁊ dactili ⁊ melilotū ⁊ absynthiū.

¶ De cura phlegmatice continue nominat latica. Capitulum. lviij.

Est cura facientis paroxismum omni die. Et differt ab ea: qñ oz vt in illa sit administratio subtiliantiū calidoꝝ cū facilitate. ¶ Et hoc si fuerit contentus eis q̄ sunt sicut sirup⁹ acetosus ⁊ geleniabin ⁊ iuleb de melle ⁊ aqua eius ⁊ aqua feniculi ⁊ apij ⁊ radicū tritū sine dubio confert. Et qñq; confert eis kisch de aneto ⁊ kisch de capparib⁹ ⁊ ꝓprie cū vestigijs digōnis. ¶ Et preparent cibi eorū in obseruatione tēporū ⁊ diuersitatis ei⁹ ⁊ fortitudine virtutis ⁊ debilitatis eius preparatione cuius rememoratio preterijt. Et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de decē generib⁹. Et iteꝝ de medicinis exptis ad eos est illa que. ℞. rob. ʒ. vij. succi ligritie fumiterre spice omniū añ. ʒ iiij. masticis. ʒ. iij. karabe. ʒ. iij. anisi. ʒ. ij. preparent. Iteꝝ trocisci eupatorij. ʒ. iiij. rosarū. ʒ. i. ⁊ tertiā spodij. ʒ. ij. ⁊ . ʒ. Et iteꝝ trociscoꝝ absynthij quoꝝ descriptio. ℞. assari se. apij. anisi amigdalarum amarum suchaba bedeoard succi eupatorij spice masticis oium añ. ʒ. ij. Et iteꝝ eupatorij. ℈. iij. ro. rubeaꝝ libr. i. spice lib. ʒ. spodij. ℈. iiij.

¶ De cura empialos ⁊ liparie. Capitulū. lix.

Cura eaꝝ propinqua est cure quā diximus ⁊ sunt ambe associate vini vic. Et oportet vt incipiat in primis a sirupo acetoso mellino ⁊ zuccarino. Et precipiatur in eis ambabus vt administret rob acreste decoctū cum melle ⁊ sirupo rob. deinde fiat gradatio de via sumendi in potu seia ⁊ aquas eorum ad infusionem aloes: ⁊ trociscos de rosis cum mastice: ⁊ pillulas de aloe ⁊ hierapicram: ⁊ pillulas de eupatorio. ¶ Et oportet vt in eis ambabus simul stomachi sollicitudo habeatur: ⁊ administretur vomitiuū cum aqua faseolorum ⁊ raphani ⁊ anisi ⁊ calamenti ⁊ diuretica. Et de solutiuis iuuatiuis est illud quod fit ex myrobalanis nigris ⁊ citrinis ⁊ turbit ⁊ zuccaro. ¶ Et de illis q̄ conferunt eis iuuamentum magnum sunt clisteria decliuia ad acuitatem: ⁊ in quibus ponuntur medulla cartami minor ⁊ anetū ⁊ camemilla ⁊ albasce ⁊ melilotum ⁊ almuri ⁊ mel. Et regimen liparie indiget subtilitate plusquam regimen alterius.

¶ De cura febris cū syncopi hūorosa. Ca. lx.

Hec febris est difficilis cure. ¶ Et modus in curatione eius est euacuatio gradata ex subtili ad fortem ⁊ proprie quando natura non respondet ex se. Tunc enim cum clisteribus munda qd est in intestinis ⁊ vēis ꝓpinqs eis ex supfluitate. Et administra in residuo subtiliatōē cū fricatōē. ¶ Et Sa

lie. quidē dixit ꝙ deficit ab euōne plīn eoꝝ nisi cū fricatione. Et melioꝛ modoꝝ in fricatione eoꝝ ē vt incipiat a coxis ꝛ cruribus descendēdo a superioꝛi ad inferius: ꝛ administretur illud cū mandili aspero abradente cutē: deinde pmutetur ad manus descendēdo ab humero ad spatulā ita vt igneatur cutis deinde ad dorsum ꝛ pectus: deide redeat ad crura ꝛ reuertatur ad ordinē primum. Et ponatur medietas temporis eoꝝ fricatiōi ꝛ medietas tēporis eorum dormitioni si possibile est. ¶ Et ad sūmū canon curationis eoꝝ ē subtiliatio nō calefactio valde. ꝛ de illis que conferunt eis sunt subtiliātia sicut aqua mellis cum virtute isopi ꝛ seminis apij in matutinis ꝛ similib⁹ eis. ¶ Quod si fuerit illic fluxus vētris superfluus decoque mel decoctione vehementiore ꝛ non solues nisi paruz tēperatū. ¶ Et sirupus acetosus mellinus iterū confert eis: in estate quidem ꝛ consuetudine potus aque frigide pmixtus cū aqua frigida: ꝛ in hyeme oportet vt non sumat eam in potu penitus ꝛ sit contentus aqua calida. ꝛ assumere calm ex potibus est melius eis nisi apud necessitatem estus estatis ꝛ vehemētiam caloris plurimi. ¶ Et cōueniētius quo potantur ad sitim est sirupus acetosus mellinus: ꝛ vinū confert eis i principio ꝛ pprie si fuerint febres eoꝝ sanguinee: sed parū sūt ꝛ pprie in senibus. Et necessariū ē eis vinū post cibum. ꝛ tibi quidem necessarium est vt consideres pulsum habentium hanc egritudinem semper: ꝛ cum videris eū incipere debilitari ꝛ cadere subito ciba cum pane infuso in vino commixto si non prohibet apostema in visceribus. Cū ergo associatur ei huiusmodi egritudo nō ē curationi modus neqꝫ fiducie locus scilicet quando accidit huiusmodi alteratio i pulsu. ꝛ hec quidem cibatio ē ex eis q̄ necessaria sūt qū vehemens fit syncopis: verū oportet vt phibeaꝛ illud. Cibus aūt sup quē fit dormitio ē aq̄ ordei sup qua nō addaꝛ nisi cū cadit virtus: ꝛ si additur tūc sit panis īfusus i iuleb aut aqua mellis. ¶ Et balneū qdē ē de rebus nocibilioribus istis: ꝛ calidū ꝛ frigidū valde ex aere. cū calido eni nō fit securitas de cursu humorū ad pulmonē ꝛ ad coꝛ ꝛ apiꝛ cerebrum: ꝛ frigidū prohibet digestionē eius ꝛ addit in opilationē eius. ¶ Quod si fuerit i ea humoꝛ cholericus aliqs tūc si facilis ē vomitus ꝛ leuis tur est iuuatiuus valde. Et ad vltimum melius est vt assidue proficiat in ea.

¶ De cura febris cū syncopi minuta. Ca. lxi.

Oportet vt emplastreꝛ pectus eius cuz sandalis ꝛ aqua roſ. ꝛ viuificeꝛ cū cibo paulatim. ¶ Et sit cibus eius sicut panis de simila infusus in aqua granatoꝝ infrigidata si desiderat ipsum ꝛ similiter in aqua de fructibus. Si autē indigeꝛ ad virtutē almososat factis ex pullis cū aceto ꝛ aqua acreste ꝛ oleribus frigidis ꝛ proprie coriandro erit iuuamentum in hoc si exhibeatur.

¶ De regimine nocturne ꝛ diurne. Ca. lxij.

Regimen amboꝝ est regimē phlegmaticaruz neqꝫ est diuersitas in eis.

¶ De quartana periodica. Ca. lxiij.

Plurimū quartana est periodica ꝛ minoraꝛ casus q̄rtāe in sepabilis. ¶ Cause vero quartane sunt ea que generāt melācholiā postea putrefaciunt eā ꝛ tu iā sciuisti totū illud. Et sciuisti ꝙ melācholia alia est q̄ est fex sanguinis ꝛ alia est q̄ est adustio eius ꝛ cuius humoꝝ. Et sciuisti ꝙ de illa est sanguinea: ꝛ de illa est phlegmatica: ꝛ de illa est cholerica: et de illa est adustio ipsius melancholie naturalis. ¶ Et cristimauerūt quidā hominū ꝙ quartana nō generaꝛ ex melancholia naturali qm̄ ipsa nō putrefit. ¶ Et huius quidē sermo nō oportet vt auscultreꝛ: immo de proprietatibus omnis humiditatis est vt putrefiat quamuis rerificeꝛ in preparatione. Et plurimū quidē euenit in successiōe egritudinis febriū diuersaꝝ putridaꝝ pp diuersitatē humoꝝ ex quibus generāt ex quorum putrefactiōe cū adduntꝛ et nō euacuantꝛ multiplicaꝛ melācholia: deinde cū putrefit ē quartana. Et multotiens quidē accidit successione splenis: et cū hoc ipsa fm plurimuz nō euacuaꝛ ex dolore splenis aut duritie ei⁹. Et salvioꝛ quartana ē illa que nō accidit ab apostemate splenis aut alijs: aut cū qua nō est apostema splenis. Quartana enim que euenit ab apostemate splenis: aut cū qua est apostema splenis multotiēs perducit ad hydropisim et pernitiē. Et quartana que salua est liberat ab egritudinibus malis melēcis: sicut melācholia et epileptia. Et in ea est securitas a spasmo qm̄ humoꝛ ē siccus. et fm plim ē egritudo salua. Et qū nō accidit i ea erroꝛ nō addit supra annū. Et qn̄qꝫ pdurat .xij. annis et quod est infra eos. et que ex ea

longa est perducit ad hydropisim. ❡Et scias ꝙ autunnus est inimicus quartane.

❡De signis. Capitulum lxiiij

Signa sunt ꝙ quartana incipit ĩ primis cū frigore pū̃o: deinde incipit frigus eiꝰ addi postea minorat̃ paꝝ apud statū sicut in phlegmate. Cūq̶ꝫ calefit corpꝰ nō ē caliditas vehemēs licet sit maior ⁊ magis apparēs q̄ꝫ illa q̄ ē in phlegmatica: ipsa.n.cū difficultate sua ⁊ inflāmatiōe nō inflāmat̃ inflāmatiōe de q̄ curat̃ sic ignis in lignis grossis ⁊ nō cō ꝑhēdit sup corpus totū: imo ē illic caliditas cū horripilatione ⁊ in hoc est grossitudo hūoris. Et est cū frigore ⁊ aliquantulo dolore q̄si frangat ossa. Et est illic contractio propter quam strident dentes: veruꝫ nō sicut ĩ phlegmatica: quapropter perducit illud ad debilitatem visus: verum lenitur apud digestionē qm̄ malitia minoratur sicut fuit in principio parumper. Et de signis quartane sunt cause eius antecedētes ex febribus que prolongate fuerūt: ⁊ ex splene aut dolore. Et de signis quartāe etiā sūt dispositio cōplexionis ⁊ significatiōes melācholie ⁊ etas ⁊ tempus ⁊ cibus ⁊ forma ⁊ consuetudo ⁊ que sunt his similia. Et periodus eius est.xxiiij.horarum. Et multotiens est febris tertiana: in estate quidem ⁊ fit quartana in hyeme. Et multotiēs perducunt febres diuerse ad febres permixtas in quibus non est ordo propter diuersitatem residui humorum remouentium post febres. Cum ergo status confirmatur secūdū cinereitatis additionem confirmatur super quartanaꝫ. ❡Et illius quidē que est a phlegmate adusto sunt paroxismi longiores ⁊ accidit eis frigus ꝫm plus successione assiduationis ⁊ ē sudor tardior ⁊ vrina grossior ⁊ durities venarū minor: ⁊ fit ꝫꝫ plurimū successiōe febriū phl̃aticaꝝ. Et illā que ē a sanguine adusto antecedunt signa sāguinis ⁊ febris eius ⁊ rubedo vrīe: ⁊ significāt ipsā forma ⁊ etas ⁊ tempus: ⁊ fortasse erit post febres sanguineas. ❡Et ĩ illa q̄ ē a cholera adusta est pulsus vehemētioris velocitatis ⁊ frequētie ⁊ incipit cū horripilatione ⁊ frigore in carne ⁊ siti ⁊ sudore. ⁊ quādoq̶ꝫ fit ira ⁊ sudor ⁊ inflāmatio ⁊ significant ipsā forma tempus ⁊ etas. Et quādoq̶ꝫ significāt ipsam ꝙ ipsa fit successione febrium cholericarum. Et pulsus in quartana est decliuis ad duritiē ꝑꝑ siccitatē humoris. Ipse.n.trahit̃ ad interiora q̄si ipse esset pulsus senis: et ad equalitatē dū nō mouet̃ et si moueat̃ diuersificat̃ pulsus valde ꝑꝑ grossitudinē sup̄fluitatis et fit mūdificatio eius apparens apud tēporē et est significatio cōpleta sup̄ quartanā. Et multotiēs accidit in eo diastoles inequalis et sistoles vehemētis necessitatis ꝫm cōtrariā eius qđ est in tertiana. Et pulsus q̄dē quartane melior est pulsu phlegmatice in paruitate et frequentia: sed est similis ei in tarditate: et apđ inceptionē paroxismi addit̃ tarditas sua et frequentia. Et diuersitas eius est maior diuersitate reliquaꝝ febriū: deinde incipit magnificari et fieri frequens et velox. ❡Et vrina in quartana est similiū horaꝝ in priuatione digōnis ꝑꝑ frigus materiei et grossitudinē eius nisi apud statū bonū. Verꝫ dispositōes eius ⁊ colores eius diuersificāt̃ et illđ iđ qm̄ melancholia generat̃ ex hūoribus diuersis. ❡Et de signis digōnis quartane est leuitas tremoris. Vrina autē in pricipio ē alba ad viriditatē decliuis cruda cui nō est digestio. Et post principiū diuersificat̃ eius dispositio ꝓptera ꝙ plurimū melie est generatū ex humoribus diuersis et est apud declinationē nigꝝ. ❡Et sudor in quartana est plurimus ꝑ cōparationē ad phl̃aticā et nō multiplicat̃ ꝑ cōparationē ad alias: et sitis minorat̃ in hac febre: nisi fit a melia cholica.

❡De cura. Capitulum.lxv.

Consideretur in hac egritudine an sit melia phl̃atica aut melia sanguinea: aut melia cholica aut melia melica. Deinde rege vnāquāq̶ꝫ eaꝝ cū eo qđ ei est cōueniens de illis que dicemus. ❡Verꝫ omnibus spēbus suis sunt iudicia in quibus cōicant et illud est ꝙ ipse minuunt̃ in pricipio quare necesse est vt attēdatur an sit sanguis dominans in ea et ꝓprie qm̄ quartana est a melancholia sanguinea. Tunc.n. phlobotometur et extrahatur sanguis ꝫm quantitatē necessitatis. et fortasse exigit multitudo eius vt extrahatur de eo res plurima. Et qm̄ nō est necessaria phl̃omia tunc phl̃omia est nociua ĩquātū debilitat et inquantū educit cōtrariū melancholie et inquantū mouet humores ad exteriora. ❡Et si oporter euacuetur a principio de humore faciente febrē aliquid ad alleuiandū et mundificandū. Illud enim apud digestionē est ꝫm ꝙ innuā ad ipsum. Et si post ꝑoxismū ꝑ diē. ❡Et nō opor

tet vt fiat ꝓuocatio in p̄mis cū fortitudie:et
oportet vt administrētur mollificātia. ¶Et
si tibi nō videtur bonū vti potionibus admi
nistra loco eaꝝ clisteria cōueniētia:sed opor
tet vt sint leuia ⁊ nō cōcedit̄ cōfortatio eoꝝ
nisi qn̄ cōsequit̄ egritudo statim.⁊ si medic⁹
iā psumpserit ⁊ solutione eduxerit meliaꝫ in
principio aliquotiens solutione forti ⁊ probi
buit egritudinē penitus:sed est rectū ab er-
rore. ¶Et oportet vt ꝓhibeat̄ in die paro-
xismi a comestiōe ⁊ p̄cipiat̄ ieiuniū ⁊ ꝓhi-
beat̄ ab aqua frigida illa die.⁊ est necessariū
in reliqs diebus vti carne teiugi aut pulli in
primis teiugi vsqꝫ ad tres vel quattuor pe-
riodos.deinde pulli tunc .n.pulsus est meli-
or. ¶Et sit medicina in die paroxismo gele
niabin confricatū cū aqua calida in die bis
aut ter. Sintqꝫ ʒ.iij.geneliabin cū.ʒ.x. sirupi
acetosi. ¶Et tu qdē scis ꝙ qn̄ melancholia
est cholerica tunc oportet vt administret̄ in
ea qd̄ soluat eā ex gn̄re myrobalanoꝝ ⁊ vio
le. ¶Et si est phlegmatica oportet vt admi-
nistret̄ in ea aliquid in primis in quo sit vir
tus polypodij ⁊ epithimi ⁊ similiū. ¶Et sci-
as ꝙ aqua casei est bonū vehiculū ei qd̄ ad
ministrat̄ de virtutibus p̄dictis.⁊ fortasse cō
fert administratio eius solius cū ē caliditas
violenta. nā geneliabin ⁊ aqua eius colata
cū decoctiōe sua forti est loco ipsius ⁊ ꝓprie
qn̄ est stomacho debilitas:aut est illud quod
vincit humor frigidus. ¶Et vomitus iteꝝ et
ꝓprie ante cibū ⁊ post cibū ⁊ est cōuenienti
or ⁊ ꝓprie in die paroxismi ⁊ ante paroxis-
mū:⁊ ꝓprie qn̄ melancholia est phlegmati-
ca est de rebus iuuātibus in ea ⁊ nō in p̄n-
cipio tm̄:immo ⁊ in omni hora. ¶Oportet
ergo vt nō laboret̄ in principio ⁊ in princi-
piis digōnis vsqꝫ ad aduentū cōplemēti di
gestionis in euacuando superfluitateꝫ cū eo
qd̄ calefacit cū fortitudine neqꝫ cū eo qd̄ ex
siccat cū fortitudine ex medicina ⁊ dimissio
ne ciboꝝ neqꝫ cū eo qd̄ debilitat ex solutiōe
ventris neqꝫ iteꝝ cū eo qd̄ debilitat in prin
cipio ex subtiliatione regiminis. ¶Et scias
ꝙ qn̄ incipit q̄rtana in estate aut hyame tūc
oportet vt in potu det̄ in primis de aqua or
dei ⁊ secaniabin vt aperiat vias oppilatas
prouocatione ⁊ cōsumat̄ velociter ⁊ illud ē
post piodū an̄cedentē tribus horis aut quat
tuor. Et cū accidit quartana in hyeme tunc
nō est modus vt det̄ in potu trocisci. ¶Et
scias ꝙ res frigide ⁊ humide facilis̄ digōnis
boni chimi sunt cōuenientes huic egritudi-
ni in q̄ztū est febris ⁊ ex hoc ꝙ sunt cōtrarie
vni duaꝝ qualitatū melie que est siccitas q̄
re oꝫ vt administrēt̄ iteꝝ vbi nō timet̄ nocu
mentū digōnis ⁊ nō sit q̄ztitas ex aq̄ timet̄
nocumētū i digōne aut misceat̄ cū eis a'iqd
qd̄ eaꝝ frigiditatē tēpet ⁊ nō minuat eaꝝ hūi
ditatē ⁊ iste sunt res calide cū eq̄litate. ¶Et
alienet̄ oē frigidū ⁊ siccū. ¶Et res humide
⁊ frigide huic egritudini conuenientes sunt
sicut endiuia ⁊ lactuca ⁊ melon ⁊ persica qn̄
qꝫ. Et nō oportet vt deuitent̄ huiusmodi nisi
aut propter vehementiā frigoris ⁊ est inuē-
tū sicut in lactuca ⁊ nō est inuentū sicut in
mellone dulci:aut ꝓpter vehementiā ꝓuo-
cationis perducentis ad ingrossationē san-
guinis ⁊ illud est inuentū in melonē dulci:
aut ꝓpterea q2 preparata sunt ei qd̄ permi
scet putredinē ⁊ est illud inuentū in persicis:
⁊ oportet vt obserues huiusmodi. ¶Cibi ve
ro calidi cū equalitate cū additione in humi
ditate sunt iuuantes valde ⁊ ꝓprie cū volūt
equationē caliditatis eorū vbi nō diligit̄ vt
per ea fiat iuuamentū ad digestionē cū frigi
dis ⁊ humidis sicut cōmixtio sicuū cū endi-
uia. ¶Et nō est malū in primis sumere ea
in quib⁹ ē salsedo ⁊ acredo ⁊ incisio cū nō ti
metur intrementū cal̄itatis. ¶In fine autē
egritudinis nō est excusatio illius. ⁊ trocisci
de absythio iuuatiui sunt vsqꝫ ad finē egri-
tudinis. ¶Et de illis quibus fit iuuamentū
est sessio in aqua calida dulci ante cibū om-
ni die ⁊ balneatio que humectat ⁊ nō facit
sudare neqꝫ excitat cal̄itatē:⁊ cōtinuatio de
litiaꝝ ⁊ quietis:⁊ abhorrere exercitiū ⁊ mo-
tus corporales ⁊ animales: ⁊ omnes isti fe-
bres indigent humectantibus ⁊ diuersificāt̄
in quantitate infrigidationis ⁊ calefactiōis.
Et necessitas sua qua indigent exsiccatiuis
est propter illud qd̄ est in eis de virtute inci
sionis ⁊ abstersionis ⁊ solutionis ⁊ nō pro-
pter exsiccationē. ¶Et oportet vt obseruet̄
stomachus cū emplis bonis confortantib⁹
que sunt inter virtutē cal̄itatis ⁊ subtilitatē
eius s̄m ꝙ exigit dispositio:⁊ obseruēt̄ splen
⁊ epar ⁊ regant̄ vt nō indurent̄ ⁊ aposteme
tur.⁊ fortasse est necessariū ad ꝓuocādū vo-
mitū vti aqua raphāi cū semine suo que mi
sceātur cū sirupo acetoso. ¶Et fortasse iuua
tur cū antecessione comestiōis sicle ⁊ ei⁹ qd̄

ſalitũ eſt de piſcibus ⁊ ſynapis ⁊ his ſimiliũ ante ipſum. ¶Et adiuuat poſt illud cũ potu aque multe: deinde fiat ſucceſſio cũ ſirupo acetoſo ⁊ euomat. Et de illis que conferunt ei eſt vt ſumat ipſum in die paroriſmi. deinde euomat ſuper ipſum ⁊ ſecuritatẽ facit a nocumento febris qđ eſt propter frigus ⁊ rigorẽ ⁊ acuitatẽ febris ſi ſumat allea ⁊ mel ⁊ bibat ſirupũ acetoſũ mellinũ ⁊ impleat cibo: deinde ſumat aquã calidã ⁊ euomat. ¶Cũ ergo cõſumit paroriſmus teneterẽ puã ⁊ balneet in mane. ¶Et ſi ſumat ante paroriſmũ .v. horis cibũ vt euomat fortaſſe iuuabit illud licet nõ euomat. ¶Et vomitus ante paroriſmũ quicũqȝ humor ſit aut alleuiat paroriſmũ aut eradicat ipſum. Et de regimine bono eſt ꝙ ieiunet in die paroriſmi ſi nõ eſt qđ ꝓhibeat ⁊ nõ ſumat cibũ donec cõſumat paroriſmus. Et ingrediet balneũ die ſcđo ſiquidẽ fuerit digeſtio ẜm deſcriptionẽ: ⁊ ſi nõ fuerit digeſtio nõ fiat in ea niſi effuſio aque calide quantitate quam delectat corpus ⁊ humectat minus ꝙ̃ vt ꝑueniat ad hoc vt liquefiat ex ea humor. Et in die tertio adminiſtret vomitus propter illud qđ ſupefluit de cibo ⁊ qđ reſoluit balneũ quanuis oporteat vt adminiſtret vomitus in die paroriſmi iterũ. ¶Qđ ſi melãcholia fuerit ſãguinea iuuabit cũ phlobotomia ex baſilica: deinde ꝑ euacuationẽ ſubtilẽ cũ eo in quo ponunt de mundificantibus ſanguinẽ: ſicut virtutes ſuchaba ⁊ bedeoard ⁊ polypodij ⁊ fumiterre ⁊ myrobalanoꝝ kebulorũ. ⁊ hoc quidẽ genus velociter recipit curationẽ. ¶Et ſi fuerit melancholica cholerica tunc tibi ineſt vt adminiſtres infrigidationẽ: ⁊ humectationẽ vltimas ex medicinis ⁊ cibis. ⁊ adminiſtra aquã tẽperatã ſedendo in ea ⁊ abluendo. Et fiat lenificatio nature in principio cũ eis que ſunt ſicut illud qđ fit ex violis: ⁊ qđ fit ex aqua caſei cũ virtute polypodij. aut ſirupus acetoſus cũ epithimo ⁊ ſirupus roſ. ⁊ aqua iuleb ⁊ caſſiaſi. ¶At vero ſolutio eius integra ſepatur poſt .xx. dies qm̃ digeſtio appet in eo .ſ. quando materia eſt melancholia cholerica: deinde fiat gradatio ad illud qđ ſubtiliat ⁊ incidit. ¶Et ſi neceſſaria eſt rectificatio ſtomachi tunc fiat cũ imunctionibus ⁊ oleis ⁊ epithimatibus que nõ pertranſeãt virtutẽ camemille ⁊ abſynthij ⁊ meliloti ⁊ ſimiliũ. Et ieiuniũ plurimũ vſqȝ in die periodi. quãqȝ iterũ eſt ex eis que nõ cõueniunt ei. ⁊ ſi ſit in die periodi ſufficiat eis de cibo parũ modicũ. Et mundificatiuis iuuantibus ſunt ea in quibus eſt decoctio myrobal. ⁊ epithimi ⁊ ſene in ſirupo acetoſo in quo decocte ſunt viole. ⁊ fortaſſe ſumit in potu eunte in eo aſſa in ieiunio proprie in die paroriſmi ⁊ euomat ipſum ſi nauſeat cũ anima eius. ¶Et ſi fuerit melancholia phlegmatica redeat ad ſirupũ acetoſum mellinũ cũ aqua apij ⁊ feniculi ⁊ ſimiliũ. Et ſi neceſſaria fuerit lenificatio miſceat cũ eo in principio virtus ſolutiua phlegmatis de virtutibus turbit ⁊ polypodij. ⁊ fiat gradatio pauca ad virtutẽ agarici: ⁊ fiat vt vomat cũ ſirupo acetoſo mellino de ſeminibus ⁊ his ſimilibus vſquequo incipiat digeri. Et fit vaporatio ſtomahi ⁊ eius emplatio cũ eo qđ eſt fortius ita vt cũ dactilis ⁊ ficubus ⁊ ſimilibus. ⁊ ſimilicer inunge ipm̃ cũ oleis calidis ꝑueniendo vſqȝ ad oleũ de coſto. ¶Et fortaſſe eſt neceſſariũ in eo ꝓuocare vomitũ cũ ſirupo acetoſo. ⁊ ſit in eo virtus ſynapis ⁊ hellebori albi: immo fortaſſe eſt neceſſariũ vt in potu dent cũ diſpoſitione ſua cũ nõ timetur debilitas diſpoſitionis virtutis. ¶Et ſi fuerit melancholia melancholica pura de genere fecis ſanguinis tunc rectificat ſolutio eius in primis cũ aq̃ iuleb ⁊ penidiis ⁊ eſt cõueniẽs adminiſtratio geleniabin mellini ⁊ zuccarini ⁊ in fine eius euacuet cũ eis que ſunt ſicut decoctio myrobalanoꝝ citrinoꝝ et nigroꝝ ⁊ fumiterre ⁊ paſſulaꝝ. ¶Cũ ergo egritudo digeſta ẽ tunc bonũ eſt phlobotomare ex baſilica. ¶Et adminiſtret vomitus ſup cibũ cũ fortitudine aut leuiter ẜm horã ⁊ neceſſitatẽ. ⁊ oportet vt aſſiduet ipſuȝ qm̃ eſt redit ad euacuationẽ cũ medicinis ⁊ cliſteribus fortibus ⁊ medicine que adminiſtrant in huiuſmodi hora ſunt epithimuȝ ⁊ polipodiũ ⁊ agaricũ ⁊ ſticados ⁊ lapis armenus ⁊ lapis lazuli abluti ⁊ nõ abluti ⁊ ſucc⁹ foliorũ centauree cũ ſirupo mellino. Et fortaſſe neceſſarius eſt helleborus niger. Et fortaſſe infundunt in cholerica ſene ⁊ fumuſterre cũ epithimo ⁊ in ſirupo acetoſo: deinde habes conſiliũ tunc apud euacuationẽ. Et da in potu phlegmatice ⁊ melancholice ex ea tyriacã ⁊ mithridatũ ⁊ medicamẽ de aſſa ⁊ ſulfur. Et pip ſolũ bibat in aq̃. ⁊ de illis eſt ſynapis q̃ adminiſtret nõ aſſidue: imo in om

nibus tribus diebus ꝛ ĩ primis ꝛ ante illud
in spacio longiore ꝛ similiter diapipereon et
similia illi ꝺ electuariis. ¶ Et nõ festines cũ
aliquo hoꝝ ante digestionẽ nã si tu dederis
ĩ potu tyriacã ꝛ similia illi ĩ primis cõpõnes
q̃rtanã cũ q̃rtana ꝛ fortasse attrahes egritu-
dines alias ꝛ proprie in hyeme. ¶ Et in fine
eius si necessaria fuerit phl̃omia aude super
eã. Inquit Sar. sanaui gẽtẽ plurimã a q̃rta
na ita. Dedi eis in potu post digestionẽ solu
tiuũ deinde dedi eis in potu succũ absinthii
deinde dedi eis in potu tyriacaz. ¶ Et dico
ꝙ assa ꝛ piper singularia sunt iuuatiua val-
de qñ apparet digestio ꝛ ꝓuenit status ꝛ ci-
ba illuz fabane ꝛ elbune ꝛ keniculi capparis
ꝛ sinapis ꝛ almuri ꝛ oibus in q̃bus ẽ virtus
solutiua cũ fortitudine ꝛ fortasse erit tibi ne-
cessariuz vt des ei in potu post quadraginta
dies oĩ mane quãtuz est nabac vna de eis q̃
sunt sicut medicamẽ de assa ꝛ oĩ secundo si-
militer quum febris nõ fuerit acuta et mate-
riei radix non fuerit cholera. ¶ Et de troci-
scis iuuatiuis in hac hora ꝛ apud declinatio
nez sũt trocisci ſm hũc modũ. ℞. succi eupa
torii ꝛ croci amboꝝ añ. põdus. ʒ. iii. scolopen
drie Aristol. ꝛ lactuce ꝛ reubarbari ꝛ spodii
omniũ añ. ʒ. v. ꝛ se. acetose. ꝛ se. portul. ꝛ ros.
ꝛ spice. ꝛ se. cuscute ꝛ anisi et se. apii ꝛ radicũ
capparis ꝛ granoꝝ alben et se. feniculi oium
añ. ʒ. iiii. cõficiãtur cũ aqua apii et fiant troci
sci et dent in potu cũ aqua feniculi ꝛ endiuie
et cuscute. et hec q̃dẽ medicĩa iuuatiua ẽ mo
dis pluribus. Et si digeritur materia tũc fac
istð. ℞. myrrhe. ʒ. xv. spice. ʒ. xiii. agarici costi
floris squinãti oium añ. ʒ. v. petroselini. ʒ. xv.
anisi. ʒ. x. cõficiãtur cũ vino antiquo ꝛ cũ mel
le ꝛ zinzibere. Et sit dosis eius quãtũ ẽ nux
ꝛ quãdoqz dantur in potu in fine et conuale
scentibus ꝛ apud paucitatẽ nocumenti in ea
et multitudinẽ caliditatis cũ subtiliatiõe ma
terie medicinã hmõi. ℞. seminis hyusquami
albi mãdragore amboꝝ añ. siliquam. i. ꝛ asse
circiter tertiã fabe. i. Et de hoc gñe est vt su
mãtur iteꝝ calamẽti domestici aure. iiii. ꝛ se
minis vrtice aure. xx. et epithymi aur. i. fiant
trocisci parui valde et sit dosis. ʒ. i. Et ex eis
q̃ bona sunt eis est vt administret post aper
tionem digestionis vsqz ad finez eius istud.
¶ Sumat passulaꝝ de scemi aut de alacoen
ꝛ alei siluestris ꝛ myrti vel myrobolani recẽ
tis omniuz añ. pars. i. et decoquãtur ĩ aqua
dulci postq̃z infusa sunt in ea. deinde bulliãt
exquisite et coletur et detur ꝺ ea. õz. i. ꝛ iteꝝ
seminis apii et anisi et cordumẽti oium añ.
ʒ. v. origani siluestris eupatorii oiuz añ. ʒ. vii.
ameos. ʒ. iiii. suchaba. ʒ. iii. passulaꝝ. ʒ. x. deco
quãtur in tribus libris aque vsqzquo redeat
ad lib. i. ꝛ de illis que bona sunt eis est vt su
mãtur ameos spice et calamẽti oiuz añ. ʒ. x.
ꝛ carui et anisi amboꝝ añ. ʒ. vii. et asse põd⁹
ʒ. v. ꝛ zinziberis põd⁹. ʒ. iiij. ꝛ casie põd⁹. ʒ. iij
ꝯficiant cũ sufficiẽtia mellis. Et sit dosis ei⁹
põd⁹. ʒ. i. cũ aqua apij ꝛ feniculi. ¶ Trocisci
hmõi. ℞. succi eupatorij. ʒ. x. scolopẽdrie spo
dij fenicli spice croci oiuz añ. ʒ. v. lacce ꝛ reu
barbari oium añ. ʒ. iij. seis cucumeris ꝛ seis
portulace oiuz añ. ʒ. vi. fiant trocisci cũ aqua
apij ꝛ sumãtur in potu cum sirupo acetoso.
¶ Et iteꝝ ad phl̃aticã myrrhe. ʒ. xxxv. croci
petroselini amboꝝ añ. ʒ. v. spice. ʒ. iiij. ſ. casto
rei. ʒ. iij. anisi. ʒ. iij. ſ. seis apij ꝛ carui amboꝝ
añ. ʒ. iij. amomi corticũ casie storacis oium
añ. ʒ. ij. ꝛ tertiã sileleos adriani confectionis
omniũ añ. ʒ. i. ꝛ tertias duas. ¶ Et qñ vehe
mẽs fit rigor est vomitus cũ aqua tepida et
sirupo acetoso ad illud iuuatiuũ. ¶ Quod si
virtutes eius nõ obediũt tũc cũ eis quoꝝ re
memoratio ꝓcesserit ſm horã. ¶ Et fiat va
poratio cum embroca in qua decocta sunt
sceba ꝛ camomilla ꝛ similia hoĩe coopto cũ
pãnis laneis aggregantibus calefactionem.

¶ De rememoratione solutiuorum quibus
indigent post digestionem. Capitulum. lxvi.

Ebuloꝝ. ʒ. v. epithymi absinthij ambo
rũ añ. ʒ. v. myrobolanoꝝ citrinoꝝ succi
eupatorij emblici oium añ. ʒ. iiij. seis apij et
anisi ꝛ seminis feniculi oium añ. ʒ. ij. fiat ex
eis decoctio ꝛ soluatur cũ eo cuz facilitate.
¶ Aut sumatur absinthij pondus. ʒ. x. myro
bolanorum kebulorum ꝛ epithymi omniuz
añ. ʒ. viij. ꝛ fumiterre põdus. ʒ. vij. ꝛ suchaba
ꝛ centaure maioris amboruz añ. pondus. ʒ.
vi. eupatorij ꝛ radicis squinanti amboꝝ añ.
pondus. ʒ. v. decoquantur cuz quinqz libris
aque dõec redeat ad lib. i. ¶ Pilule leues.
¶ Quando administrantur ĩ oibus quinqz
diebus semel sunt iuuantes ĩ ea ꝛ sunt exper
te. ℞. epithymi ꝛ turbit amborum añ. ʒ. x.
carui anisi amboruz añ. ʒ. vij. ameos. ʒ. viij.
seminis apij ꝛ feniculi amborum añ. ʒ. iij.
polypodij. ʒ. vi. agarici albi quod facile teri-
tur. ʒ. viij. salis indi. ʒ. v. hierepicre. ʒ. xv. fiãt

pilule cũ aqua mente ⁊ fit dosis.ʒ.i.5. ❡Et cum materia est phlegmatica conferunt iste pilule.℞.epithymi agarici ameos omnium añ.ʒ.viij.seminis apij anisi feniculi omnium añ.ʒ.iij.salis naptici.ʒ.v. hierepicre turbit amborum añ. pondus.ʒ.x.dosis pondus.ʒ.ij.5.❡Et quando est cum dolore splenis iuuatur hoc medicamine ⁊ soluit eum cum facilitate.℞.scolopẽdrie.ʒ.xv.agarici.ʒ.xii.myrobolanorum nigrorum hiere añ.ʒ.x.kebulorum absinthii omnium añ.ʒ.viii.suchaba bedeoard camepitheos succi eupatorii omniũ añ.ʒ.vii.fructus tamarisci radicum capparorum ambo.℞.ana.ʒ.v.5.seminis apii anisi seminis feniculi omnium ana.ʒ.iii.fiat cõfectio aut pilule.

❡De cibatione pacientium quartanam. Capitulum.lxvii.

REctius est vt inclinetur regimẽ eorꝫ in p̃mis septimanis vsqꝫ ad tres septimanas ad subtiliationem quãdam preter ꝙ destruat virtutẽ et illud ẽ vt abstineãt a carne et alzubumec, hoc enĩ miorat eorꝫ materias et alleuiat eos et abbreuiat spaciũ egritudinis eorũ. ❡Et post illud necessariũ est virtutẽ viuificare cũ eis q̃ sũt sicut pisces alredradu ⁊ oua sorbilia ⁊ pulli ⁊ alteiugi.❡Quum ergo peruenit ad tẽpus in quo sequuntur in ea alzubumec ⁊ nõ minoratur egritudo tũc necessariũ est custodire virtutẽ ⁊ cibare cum eo qđ est fortius ex carnibus gallinarꝫ ⁊ pullorꝫ ⁊ arietũ ⁊ hedorꝫ ⁊ auiũ mollis carnis sicut sunt pulli ⁊ alduragi ⁊ pisces hõi qui nõ sunt magni. ❡Et scias ꝙ conditio in eo ex quo cibatur habẽs quartanã est ꝙ sit aggregãs ꝓprietates quarũ vna ẽ vt nõ sit crudũ imo resoluẽs cruditatem quã facit accidere mel'ia. ❡Et secunda est vt non sit grossum imo subtiliãs grossum. ❡Et tertia est vt nõ sit cõstrictiuũ imo soluẽs vẽtrẽ. ❡Et quartane vt sit sanguis ex eo generatus laudabilis: ⁊ p̃m qdem est i ea illud qđ habet caliditatẽ ⁊ humiditatẽ.❡Et tu iã sciuisti qũo cibetur ante parorismũ ⁊ ꝓ quot horas ⁊ q̃re illud ⁊ sciuisti iterꝫ ꝙ quãdoqꝫ necessarius ẽ cibus ⁊ in parorismo eius ꝑꝑ cãm p̃dictaꝫ. ❡Uerum rectius est vt eueniat febris ventre vacuo vt non occupetur natura cum materia alia: nisi cum materia egritudinis donec expellat eam, ⁊ vinum sit purũ subtile.

❡De cura quartane cõtinue. Capl'z.lxviii.

DIspositio huius febris est s̃m ꝙ enunciauimus ante ipsaꝫ. ❡Et canon i ea est hõ geneus canoni quartane interpolate. ⁊ non diuersificatur nisi ab ea in rebus paucis.❡De illis ẽ ꝙ declinatio in illa ad equalitalẽ in calefaciẽtibus ⁊ ad infrigidationem in hac est melior ꝑꝑ adherẽtiã febris quare oportet vt administrentur in curatione eius ea que sunt sicut sirupus acetosus cuꝫ seminibus ⁊ geleniabin ⁊ aq̃ de radicibus equalis ⁊ suppositoria cuꝫ melle.❡Et de illis est ꝙ phlobotomia in hac est magis necessaria quoniam materia est magis cõprehensa in venis.❡Et de illis est ꝙ licentia ĩ carnibus in hac egritudine est minor ideo caue hoc.

❡De febre sextana ⁊ septena ⁊ similibus illis. Capitulum.lxix.

ET noiantur phithãos: ⁊ qdã nominãt hmõi febres reuolubiles. ❡Iste generãt ex materia homogenea materiei quartane sed est minor ⁊ grossior. ❡Et plurimum quidem fiunt ex melancholia phlegmatica. ❡Sextanã aũt ⁊ septenã ⁊ q̃ sunt post illas Hyppo.dixit ⁊ Gal'. dixit ego non vidi ĩ vita mea aliq̃ꝫ ex eis neqꝫ vidi quintanã nudã fortẽ ⁊ neqꝫ ẽ febris nisi quasi occulta.❡Inquit ⁊ nõ est longinquũ quin sit cã ĩ septena verbigratia ⁊ nouena regimẽ qđ quãdo administratur ⁊ curritur sup ipꝫ facit febrẽ nã iteratio facit necessario i hmõi horã illam febrẽ ⁊ si dimitteretur ⁊ rectificaretur non faceret. Est ergo causa i periodis eius ⁊ in ipsius iterationibus reiteratio regiminis: ⁊ piodi eius nõ sũt periodi materie q̃ effundaẽ et eius reditiones. Inquit oportet ergo vt observetur ĩ experientia huius egritudinis hec intẽtio ita vt nõ accidat error quãuis Gal'. sit quasi negãs aduentũ harꝫ febriũ et quasi ꝙ sit necessarium vt sit hmõi febris alia radix. Uerũ Hyppo. iam verificauit sermonẽ i intentionẽ septene ⁊ nouene ⁊ non est illud manifestũ mirabile neqꝫ manifeste impossibilitatis ita vt sit necessariũ redire in eo ad administrãdũ.❡Et sermones qdẽ quos locutus est Hyppo. in capitulo harũ febriũ sũt ꝙ septena ẽ prolixa ⁊ nõ est mortifera ⁊ nouena ẽ longior ea et nõ est mortifera. Et dixit ꝙ quintana est deterior febriũ quoniã fit ante pthisim ⁊ post ipsaꝫ. ❡Et dixit Gal. ea sicut scitis. ❡Et ego qđ opior huic s̃moĩ modũ quẽdã ⁊ ẽ vt sit pthisis significãt ethi

tā ⁊ ſit ſermo eius qntana ſubiectū ꝓpoſitio nis indefinite nō ſignificantis cōitatez: ergo eſt quaſi dicat ꝙ de quintana ē vna ſpecies deterioꝛ febꝛiū: ergo ē ſignificatio huius ſermonis ei⁹ ꝙ quū febres ꝓlōgāt ⁊ ꝑmiſcētur ⁊ diuerſificantur perueniunt ſ̄m ad inflammandū mēbꝛa pꝛincipalia ⁊ ad ethicā et de ꝓpꝛietate harū febꝛiū eſt vt ſtent in fine ſuo ſ̄m oꝛdinē vnū. Et plurimū illius ſup quartanā. Et iā teſtificati ſumus eā quintanā verū ipſa perducit ad quartanā qn̄ in humoꝛibus eſt exuberatio ⁊ in humiditatibus multitudo. ¶ Quūqȝ liquefactio iaȝ multiplicat̄ ⁊ euacuatiōes ſenſate ⁊ inſenſate frequentes fiunt non remanet in humoꝛibus cinereitas niſi illud qđ minus ē ⁊ groſſius ⁊ illud facit eſſe neceſſarium vt ſit paroxiſmus tardioꝛ ⁊ fiat illa que fuit quartana quintana. ¶ Et in hmōi qdē diſpoſitione foꝛtaſſe erit coꝛpus ꝑ paratū vt inflāmetur ⁊ fiat ethica. Et iteruȝ ethica qn̄ antecedit nō eſt longinquum quin faciat accidere i humoꝛibus cinereitatē quādam ꝓꝑ prauitatē ſuā in poſtremis ethice ⁊ accidit illi cinercitati putredo q̄re accidit febꝛis ⁊ iaȝ deſtruxit febꝛis ethica coꝛpus. Eſt ergo mala ex hoc ꝙ ipſa eſt ſignum aduſtionis humoꝛis de quo nō remāſit niſi parū et ſit aduſtus parū et ex hoc ꝙ ipſa eſt cā additionis febꝛis ⁊ duplicationis eius. ¶ Et non oȝ vt negētur egritudines quas nō cōtingit videre i tempoꝛe quodā ⁊ quodā regionē nā hoc genus nō cōpꝛehenditur ꝑ multitudinē. ¶ Neqȝ iterū oȝ vt dicat̄ ꝙ ſi eſt quintana tūc neceſſe ē vt ſit materia quinta nā melancholia generat qntanā nō ꝓꝑ hoc ipȝ ꝙ ipſa eſt melancholia imo ꝓꝑea ꝙ ipſa eſt pauca groſſa. Et iā nō ꝓlongatur qn ſit in qbuſdā coꝛpoꝛibus melancholia groſſa pauca cui accidit putredo. ¶ Et nō ꝯuēit alicui vt dicat poſſibile ē i phlegmate vt fiant ei paroxiſmi alij quādo ingroſſatur ⁊ minoꝛatur qm̄ conceſſio eſt res ampla ⁊ raro fit poſſibile vt neceſſario cōſequatur eius cōtradictio. ¶ Amplius nō eſt diſpoſitio i conceſſione ei⁹ quod nunq̄ȝ videt ⁊ nō auditur neqȝ de quo teſtificatur experimentatoꝛ aut ſapiens ſicut cōceſſio eius quod teſtificatur qualis Hypo. ⁊ iā retulit mihi fidelis qdā ſe vidiſſe nouenā. Quintanā vero nos multotiēs vidim⁹ ⁊ nō cogimur ꝓꝑ h̄ dicer̄ ꝙ illic ſit hūoꝛ ali⁹.

¶ De cura ſpecierū huius febꝛis. Capl'z. lxx.

Appꝛopiquat hui⁹ febꝛis cura cure q̄rtane phl'atice ⁊ idiget̄ i curatiōe ei⁹ ſuperfluo ieiunio et ſubtiliatōe cibi et regimis et ſomno digerēte vt reſoluat̄ ꝑ illđ materia groſſa ⁊ digerat̄. Et iterū idiget igroſſatiōe regis vt nō deſtruatur i eo virtus ⁊ ſūt iſta duo ſicut duo ꝯtraria. Et ꝓpterea ꝙ febꝛes iſte nō faciūt accidere leſionē virtutis nō curamus ſi ſubtiliemus regimē ⁊ faciam⁹ egꝛ vti ieiunio vno tꝑe ⁊ ſuccurrim⁹ illi ſic oſtendimus ita vt cibemus cū eo cuius bonū eſt nutrimētū et velox ſit et multiplicat̄ et in eo quo nō eſt igroſſatio materiei neqȝ additio i ea. ¶ Et de curatiōibus magis cōferētib⁹ ad illđ ē vomit⁹ cū helleboꝛo ⁊ ſeie rhaphāi ⁊ rhaphāo ⁊ helleboꝛo ⁊ ſeie a triplicis et nuce vomica et euacuatio cum hieris ⁊ poſt illud admiſtratio tyriace et eis ſimiliū. ¶ Et confert tunc ſudatio cum medicis et cuȝ balneo calido abſqȝ adminiſtratiōe aq̄ ⁊ abſqȝ adminiſtratione humectantium.

¶ Tractatus tertius. ¶ De ethica. Capl'z. i.

Iam ſciuiſti ꝙ i mēbꝛis ſunt hūiditates diuerſaꝝ ſpēꝝ de qb⁹ ſunt hūiditates ꝓꝑate ad nutrimētū ⁊ hūectādū iūcturas đ illis ergo illud qđ ē repoſitū i vēis et de illis ē illđ qđ ē ſparſū i mēbꝛis ſicut ros ⁊ iſte ſūt due diuiſiōes ⁊ pꝛia earū eſt mā febꝛis putredis aut febꝛiſ ebullitōis ſicut ſciuiſti cū nutrimētū totū nō expādat̄ qn̄ ē imo remanet de eo illud qđ eſt i ſemita expandendi et remanet qđ ē i ſemita recōdēdi. ¶ Et de illis ſūt hūiditates ꝓximi tꝑis coagulatōi et ſunt hūiditates que fiunt actu nutrimentuȝ. ſ. attracte ad locū quod eſt ꝑmutatio eius quod eſt de eo reſolutum ⁊ fiunt additio i eo ſimilis illi: verūtamē tempus curſus eaꝝ ꝓpinquū eſt ergo ſūt nō coagulate: et de eis ſunt hūiditates cū qbus continuantur partes mēbꝛoꝝ ſimiliū partiū a pꝛicipio creatiōis ⁊ ꝑ ipſā deſtructionē ꝑueniunt ad ſeparationē. ¶ Et ſimilitudo hūiditatū pꝛiaꝝ ē oleū lucerne effuſum i lucerna. ¶ Et ſili'tudo ſ̄arū ē oleū imbibitum i coꝛpoꝛe lychinij. ¶ Et ſili'tudo tertie hūiditatis eſt hūiditas q̄ cōtinuātur partes cotti de quo factus eſt lychinius. Et cū iuflammantur membꝛa radicalia et pꝛopꝛie coꝛ ē illud ipſa egritudo que eſt ethica ſ̄ȝ ꝙ ſciuiſti. ¶ Et calitas qdē epatis qn̄ȝ ꝓducit

ad ethicam. verū nō est ipsa ethica imo ethica est illa que est cā cordis ꝛ silr ē dispositio pulmonis ꝛ stōi verū dū ipsa ꝑmanet finiendo humiditates q̄ sūt i digestione pria i mēbris ꝛ proprie cordis sicut finit candela oleū infusum i lucerna tūc est gradus primus appropriatus noie generis qd̄ est ethica ꝛ grece ectethicos quū nō habeat i spēb⁹ suis nomē. ¶ Et quū finit humiditates q̄ sunt diuisionis prime ꝛ icipit resoluere humiditates que sunt diuisionis ſe ꝛ finere eas sicut finit flāma oleum euātum in lucerna ꝛ incipit finire imbitum i corpus lychinij erit gradus ſs ꝛ nominatur duburem ꝛ forosmos ꝛ habet latitudinem ꝛ principium ꝛ mediū ꝛ statū. ¶ Amp nō rectificatur ille q cōsequitur statū aduburē ꝛ parū recipit curationez nisi deus velit ꝛ proprie qn̄ peruenit ad hoc vt i caro minuatur. ¶ Quūz ergo finiuntur iste ꝛ incipit finire humiditates q̄ sūt diuisionis tertie sicut incipit flāma adurere corpus lychinij ꝛ hūiditates ei⁹ radicales ꝛ egritudo gradus tertij nominaꝶ curuatiuus ꝛ almukasif grece. ¶ Et hec gdē egritudo est ex febribus que nō habent paroxismos neqꝫ horas porismoꝝ. ¶ Et gdā dixerūt febres ethice aut pēdēt cū hūiditatibus ꝓpinqui tēporis cū coagulatione. Aut cū eis q̄ sunt sicut caro: aut cū mēbris radicalibus duris sicut sunt ossa ꝛ nerui. ¶ Et si ex sermone isto intelligitur ꝙ pendent ſm semitā ꝙ finiūt qd̄ i eis est de hūiditate radicali cōtinuata eis erit hec. Et itentio prima equalis ꝛ si significat ꝙ primū qd̄ finit ethica ē humiditatis ꝓpinqui temporis cū coagulatione nō erit sermo san⁹. ¶ Et ethica gdē qn̄qꝫ accidit post febrem ephimeram. ¶ Et qn̄qꝫ accidit post febres putridas ꝛ apatū: ꝛ longiquū ē vt accidat ethica incipiendo: q̄re sunt mēbra radicalia iam inflāta ꝛ nō inflātur humor: neqꝫ spūs ante illō imo oꝫ vt calefiāt illa i ꝑmis deide ſꝫ ꝓcessionē dierū calefiāt ista nisi accidat cā fortis valde. Et cā gdē vna qn̄qꝫ ē cā febris ethice ꝛ qn̄qꝫ ē cā febris ephimere ſm vehemētiā mutationis sue ꝛ debilitatē suspensionis sue sicut ignis nā ipse obuiat lignis ſꝫ duos modos quoꝝ vnus est ſꝫ modum ꝙ calefacit ea ꝛ finiat i eis: ꝛ secūdus ē secundum semitam inflātionis. ¶ Et febris gdem putredinis ꝛ apatis permutatur multotiens ad ethicam ꝑꝑ vehementiaꝫ febris ꝛ vehemētiā subtiliationis cibi i ea prohibitione aque frigide ꝛ paucitatē obseruatiōis lateris cordis cū vnctionibus ꝛ emplastris ꝛ epithimatibus ꝛ proprie in egritudinibus mēbroꝝ vicinoꝝ cordi sicut diaphragmatis. ¶ Et multotiēs facit cadere i eā necessitas medico ꝑꝑ casum virtutis ꝛ frequentiā sincopis ad dandū in potu vinū ꝛ aquā carnis et medicinaꝫ de muscho et his similia. ¶ Et qn̄ꝫ cōponiꝶ ethica cū febribus putredinis ꝛ apatū. ¶ Et ethica gdem in principio rei est difficilis cognitionis et facilis curationis et in fine sui est facilis cognitionis et difficilis curationis. ¶ Et finis alduburē non recipit curationem penitus.

¶ De signis. Capitulum.ij.

Pulsus quidem est minutus durus frequēs debilis fixus ſꝫ habitudinē vnā. ¶ In tactu vero eoꝝ est illud quod sentitur de caliditate minus caliditate sinochi ꝛ ei similiū inflāmatarū i materia ꝛ in principio dū tangitur est magis suauis: ꝛ cū remanet sup euꝫ manus hora vna apparet cū fortitudine et mordicatiōe ꝛ nō cessat augmētari: et est calidius qd̄ est in eo locus venaꝝ et arteriaꝝ. Et ē eoꝝ caliditas similis nō eni minuitur veꝝ ipa qn̄ superuenit ei cibus augmētaꝶ velociter ꝛ fit fortis pulsus valde ꝛ icipit magnificari et ꝑꝑ illud accidit stultis medicoꝝ ꝙ ꝓhibent eis cibū ꝑꝑ illud qd̄ accidit eis de eo ex accidētibus q̄re ꝑdūt eos. ¶ Sicut augmētaꝶ flāma ꝑꝑ iniectionē olei ꝛ sartago quū effunditur aq̄ sup eā. ¶ Et iste gdē significatiōes eius sunt fortes. ¶ Et cibus i reliquis gdē febribus ꝓculdubio nō incēdit hac incēsione sicut inuenit huic q̄uis necessario faciat diuersitatē ꝑ mot⁹ nature ꝛ hec inflāmatio nō ē sicut icēsio reliquarū febriū post coarctationē neqꝫ ſm periodos notos imo quū comedūt ꝛ in q̄cūqꝫ hora sit. ¶ Et est hn̄s egritudinē nō vehemētē discernens illud qd̄ est i eodē de caliditate qm̄ facta est cōplexio mēbro cōueniēs ꝛ iā sciuisti i libro prio q̄litatē dispōnis i hmōi verū ipsa appa ret apud susceptionē alicuius ciboꝝ ꝑꝑ vehementiā suā. Et de significationibus ꝑmutationis febris ephimere ad febrē ethicā ē vehemētia fortitudinis caliditatis in.iij. valde nā ſm ꝑlm incipit febris post duodecim horas decliare. Quū ergo ꝑtrāsit febris duodeci horas ꝛ nō apparēt signa decliatōis imo

cōtinuaꝛ vsqꝫ ad tertiūꝫ oi die ꝛ fit fortis tūc illa ē ethica. Et de significatiōibus cōpositionis ethice cū febribus putredinis ē remissio caliditatis sicce post finē declinatiōis ꝛ post sudorē exuberātē ꝛ additio i arefactiōe ꝛ extenuatiōe ſm illud qꝺ facit necessarium illa egritudo ꝛ vnctuositas in vrina ꝛ egestione. ¶ Et si fuerit ethica illud qꝺ appet ꝛ occultū aliud significat ipm coarctatio accēs i porismis hmōi eni ē nō iuētū i ethica oino. Et scias ꝙ qñqꝫ icipit ethica retēta cuꝫ stōacho q̄re corrūpit cōplexionē epatis ꝑ vicinitatē.

¶ De signis alduburen. Capitulum .iij.

Signa vero aldeburē sūt ꝙ qñ febris expellitur aldeburē vehemēs fit durities pulsus ꝛ eius debilitas et paruitas ipsius et eius frequētia ꝛ ꝓprie qñ cā casus in ethicā est apa qꝺ nō resoluitur nā illud. s. frequētia additur valde ꝛ simil̄r velocitas ꝛ fit pulsus eius de gñe ei⁹ q noiaꝛ cauda muris. ¶ Qꝺ si fuerit ex potu calidi vini erit loco caude muris acualis ꝛ nō erunt accidentia aldubellati vehementia valde nō eni dat ei spaciū vsqꝫ ad hmōi. ¶ Et apparent in vrina vnctuositas ꝛ petala ꝛ incipit oculus ꝓfundari. Quū ergo aldeburē puenit ad statū fit fortior profundatio amboꝝ oculoꝝ ꝛ multiplicaꝛ lippitudo sicca ꝛ crescūt extremitates ossium ois mēbri ꝛ in facie ꝛ planātur tēpora ꝛ tēdiꝛ cutis frōtis ꝛ destruiꝛ color cutis ꝛ fit q̄si sit super eā puluis qdā ex adustiōe solis ꝛ pducit ad grauedinem eleuādi supcilia ꝛ fit oculus somnolentus ꝛ clausus absqꝫ somno ꝛ subtiliatur nasus ꝛ elōgāꝛ pili ꝛ apparēt pediculi ꝛ videtur venter iā minorari ꝛ adherere cuꝫ dorso quasi sit cutis sicca q̄ iā attracta est ꝛ attrahiꝛ cū ea cutis pectoris. Quū ergo curuātur vngnes ꝛ arcuātur tūc iā venit ad statū ꝛ incipit tendere ad occasuꝫ ꝛ quū incipit tendere ad occasum liquefiunt cartilagines.

¶ De cura ethice. Capitulum .iiij.

Intentio in curatiōe febris ethice ē infrigidatio ꝛ humectatio. Et vnaqueqꝫ eaꝝ cōpletur cū approximatiōe suaꝝ causaꝝ ꝛ expulsione causaꝝ sui cōtrarij. ¶ Et fortasse est causa vnius eaꝝ causa ꝯtrarij alterius sicut causa infrigidationis ipsa eni qñqꝫ est causa exiccationis q̄ est cōtraria humectatiōi sicut infrigidatio cū trociscis cāforatis ꝛ illis que sunt ex spodio ꝛ his similibus. ¶ Et fortasse humectatio iteꝝ est causa calefactionis q̄ cōtraria est infrigidationi sicut vinū ipsum humectat sed calefacit quare oꝫ vt obseruetur illud. ¶ Et si necessitas vocat ad forteꝫ infrigidationē nō erit nisi cū re cui cōiūgitur aut quā ꝓcedit aut cui succedit res in qua ē virtus humectationis. ¶ Et similiter quum vocat necessitas ad fortē humectationē velocē in ea sicut aqua carnis ꝛ vinū tunc oꝫ vt adiungatur ei aut antecedat eā aut sequatur eā illud in quo est infrigidatio. ¶ Et si fuerit cā ethice apa aut lesio in mēbro tūc necessariuꝫ est curare ipsum in primis. ¶ Ei qui diligit cōponere regimē eius ex diuersis modis cōueniētibus ei in quo febris fit vehemēs valde tūc necessariū est vt incipiat ꝛ det in potu trociscos canforatos ꝛ que currūt cursu eoꝝ cū sirupo acetoso. diluculo in ortu solis sicut aqua ordei in cancris si non abhorret eos ꝛ cū iuleb ꝛ aqua granatoꝝ ꝛ admistioneꝫ mucilaginis psilij si nō fuerit ꝓhibēs aliqd ꝓp stomachū ꝛ aliā. ¶ Et regimē infrigidās est per illud qꝺ sciuisti de potibus infrigidantibus ꝛ de oleribus infrigidātibus ꝛ trociscis sicut trocisci de cāfora ꝛ emplastris ꝛ vnctionibus ꝛ his similibus ꝛ infrigidatione aeris eoꝝ ita ꝙ i hyeme. Si āt nō tolleret allenieꝫ ab eo ignis infrigidatio nāqꝫ aeris eoruꝫ est melior res ꝛ sicut vestire eū cū sandalatis ꝛ canforatis ꝛ facere ipꝫ odorare illud in quo sunt rose ꝛ canfora ꝛ sandali ꝛ fructus frigidi ꝛ schesebrā ꝛ liliuꝫ cū aqua rosacea. Et vaporatio cū sudore ꝛ balneo. ¶ Et oportet vt nō ꝓlongetur retētio emplastroꝝ infrigidātiū valde sup mēbra propinqua valde membris anhelitus. fortasse eni infert illud anhelitui ꝛ voci nocumentū magnū. ¶ Et oꝫ vt declinet ad quietē ꝛ somnū ꝛ trāquillitatem ꝛ gaudiū ꝛ custodiatur eger ab eo qꝺ facit ipsum irasci ꝛ qꝺ facit ipsum tristari ꝛ qꝺ facit ipm angustiari ꝛ a fame ꝛ siti longa. ¶ Emplastra infrigidantia quibus oportet eos vti sunt aromatica naꝫ ipsa sunt propinquioris iuuamenti ꝛ proprie super pectus ꝛ que sequuntur ipsum ꝛ sit infrigidata ꝛ non sit in eis stipticitas. Stipticitas enim cum hoc ꝙ ipsa facit accidere exiccationem prohibet virtutem medicine profundari. ¶ Et oportet vt assiduetur permutatio vt non remaneat medicamen ꝛ calefiat cū obseruatione vehemētie infrigidationis eius: naꝫ cū ipsum infrigidat vehementer non elongaꝛ quin debilitet

membruz. ¶ Et qñando est prope membra anbelitus non est longinquũ quin impediat diaphragma τ alia ab emissione anbelitus cum facilitate. ¶ Et de regimine humectante sunt cibi leues τ fructus τ robub τ vnctiones τ emplastra τ odoramenta τ caputpurgia τ quies τ tranquillitas τ vt non inferatur ei violentia in fame aut siti.

¶ De rememoratione medicinarum infrigidantium eos. Capitulum.v.

Ile vero q̃ de eis sunt infrigidãtes aut humectãtes oẽs sunt nutritiue: aut vincit in eis nutribilitas: sicut aq̃ ordei decocta cũ cancris ex pte cancri. ¶ Et oz vt euellant extremitates cãcroꝝ ex pedibus suis τ corporibus suis τ abluãtur cũ aqua frigida τ sale bono cũ cinere vicibus tribus τ supra dõec mũdificẽtur τ purgẽtur a grauitate sui odoris deinde decoquãtur in aqua ordei τ sicut aqua lactis vaccini de quo extractũ est butyrũ τ sicut succi oleꝝ elixatoꝝ p̃dictoꝝ in capitul' febriũ acutaꝝ sicut mucilago psilij. ¶ In aceto autẽ est vehemẽs exiccatio τ virtus resolutiõis: q̃re oz vt bibatur cũ eo qd̃ resistit duabus ꝓprietatibus .s. p cõmistionez aque multe aut cũ qbusdã humectãtibus τ lenificãtibus. ¶ Et primũ qdẽ est vt lac asine sit cũ humectatiõe sua infrigidãs ita vt qdã faciãt meliorẽ infrigidationẽ eius sup infrigidationẽ lactis vaccini de quo extractũ ẽ butyrũ veꝝ ipm cõuenit ei qui nõ habet febrẽ periodicã: neqz materiã: neqz humorẽ p̃paratũ ad putredinẽ τ oz vt caueat spissum lac τ de illis q̃ cõferũt eis est zuccarũ τ quũ senseris putredinẽ accidẽtẽ ex lacte tũc solue cũ facilitate τ si timueris calefactionẽ tũc abstine ab eo aliquot dieb⁹ τ cura in ea cũ trociscis τ aquis fructuũ deinde itera lac. ¶ Medicine vero infrigidãtes q̃ nõ habent humectationẽ sunt sicut trocisci noti narrati .s. trocisci canforati τ trocisci de dactilis τ succis frigidis τ sicut trocisci hmõi. ℞ .spodij boli armeni añ .ʒ.iiij. rosaꝝ .ʒ.vi. seminis portulace τ citruli τ cucurbite τ karabe oium añ .ʒ.iij. fiant ex eis trocisci τ sit dosis põdus .ʒ.ij. τ sunt boni valde. ¶ Et iteꝝ alij ꝓximi eis. ℞ .arnoglosse amili τ gũmi dragagãti oiuz añ .ʒ.iij. boliarmeni spodij amboruz añ .ʒ.iiij. papaueris .ʒ.v. rosarũ τ seminis cucurbite τ citruli τ portulace oiuz añ .ʒ.vi. granoꝝ cydonioꝝ excorticatoꝝ τ seminis melonis τ cucumeris oium añ .ʒ.vij. succi liquiritie pondus .ʒ.x. cõficiant cũ mucilagine psilij. ¶ Vnctiones vero τ epithimata τ emplastra ifrigidãtia τ odoramẽta τ caput purgia infrigidãtia sũt illa q̃ tu sciuisti. ¶ Et meliores vnctiões sunt cuz oleo de cucurbita τ de papauere τ nenufare τ salicibus τ violis. ¶ Stratus ãt infrigidãtes τ humectãtes sunt qui sunt plani valde de corijs aspersis aqua ros. aut de gñe eius qd̃ fit in tabastren τ sit ipletio eius illud qd̃ non calefacit imo sit de gñe lini pectinati τ renouati assidue. ¶ Aut sit stratus de corijs q̃ iã sunt impleta aqua post q̃z sint sup ea rectificatiões q̃ applanẽt aquã bene τ prohibeãt eius in equalitatẽ τ sint stratus prope aquas τ cursus caꝝ τ sub eis folia arborum frigidorum τ humidorum scilicet de salicibus τ semperuiue τ olera hũida τ odorifera frigida sicut rose τ folia arborum frigidorum τ preputia vitis τ his similia.

¶ De rememoratione medicinarum humectantium eos. Capitulum.vi.

Clarũ qdẽ q̃ sunt cũ infrigidatiõe rememoratio iã p̃teriit. ¶ Et restat nũc considerare in qualitate dãdi in potu gña lactis τ lac de quo extractũ est butyrũ τ in qualitate administrationis tine τ balnei τ administratione vnguẽtoꝝ τ oleoꝝ τ epithimatuz τ reliqui regiminis. ¶ Et nos qdẽ iam docuimus modũ dandi in potu gña lactis in cap. pthisis τ siccitatis stõachi q̃re oz vt sit illud canon. ¶ Et nõ ẽ lac post lac mulieris sicut lac asine postea lac capraruz cuius pascua oz eẽ ex herbis τ oleribus frigidis humidis sicut scis. naz ipm τ ꝓprie lac asine erradicat ethicã si fuerit ei erradicator τ nõ est electio sup ipsum nisi ꝓhibeat putredo accidẽs aut expectatio materiei cõprehẽse. ¶ Et lac quidẽ iuuatiuũ est eis a principio ethice vsqz ad finẽ eius. ¶ Et lac mulieris sugẽdo sumptũ cõueniẽtius est oibus. ¶ Et canon in dãdo in potu lac de quo extractũ est butyrũ ẽ proximus illi iteꝝ. ¶ Et melius qdez est vt incipias a .ʒ.x. vsqz ad .xxx. τ quod ẽ supra eas si fuerit virtus adiuuãs τ tibi inest vt commisceas cũ eo aliquid de trociscis infrigidantibus. ¶ Et tibi inest vt addas supra summaz p̃dictã i potione pria τ postrema si fuerit potẽs virt⁹ sup digestionẽ. ¶ Tina ãt illa ẽ melior q̃ ẽ tepida in q̃ nõ ẽ caliditas multa: τ ẽ cũ decoctũ virtutibus oleꝝ τ herbaꝝ ifrigidã

tiū ⁊ humectantiū ⁊ nō sit ita vt rorificet ne
dū q̄ sudare faciat ⁊ non licet vt vapor tine
sit calidus ⁊ si nō esset qd̄ prohiberet admi-
nistrationē tine frigide nō eligeretur sup eā
verū qd̄ ꝓhibeat ab hoc est debilitas corpo-
rū eorū ⁊ eorū extenuatio. In primis vero re
bus fortasse sanat eos istud verū debilitatem
corporis sanat iā illud cū infrigidatione pau
ca quā facit in cōplexiōe eius q̄ possibile est
vt curet. ❡Qd̄ si fuerit debilis illo timetur
q̄ cadāt in ethicā senilē ⁊ illud sm̄ minus.
Verūtñ cū illo tardat magis tēpus mortis
⁊ fortasse viuit cū ea tpe cui ē q̄ntitas: ⁊ mul-
totiēs qdē est rectio ꝑmutatio eius ad illam
ethicā. ❡Illud aūt in quo sumus de relatio
ne tine rectius est vt fiat inceptio in ea cum
aqua q̄ est calidā ad terminū ⁊ fiat gradatio
ad frigidā ⁊ ad temperatā frigidā tollerabi-
lē hec eni gradatio facit corpus susceptibile
aque frigide quū lesio nō fiat nisi p aduentū
cōtrarii in cōplexione subito. Et iterū corpus
acquirit ex aqua calida similitudinē tenerita
tis ⁊ tollerat cū ea aquā frigidā. Et si iteret
tina in die tribus vicibus erit rectum. Et oꝫ
vt administret cū facilitate vt non cadat vir
tus. ❡Et si sumpserit aquā ordei ante tinā
duabus horis erit ꝯueniēs ⁊ si pmittat tinā
post emulsionē lactis sup corpus eis sm̄ q̄
dicemus vt dilatet tina meatus cibi deinde
suscipiat aquā ordei et q̄ sūt ei similia postea
expectet deide administret aq̄ tine vt dilatet
cibus erit bonū. ❡Et administret post tinā
et balneū inunctio cū oleis infrigidātibus et
humectantibus sicut oleo viol. proprie qñ fa
ctū est ex oleo de cucurbita similiter oleo ne
nufarino et oleo de cucurbita. ❡Et si pmu-
tetur post tinā ad illud qd̄ ē decliuius ad fri
gus parū tollerabile deinde inungat. ❡Et si
pmittat inūctio ⁊ festinet deide ingrediatur
aquā frigidā parū erit rectū et illud sm̄ tolle
ratiā et nō est malū gradari in eo. ❡Et me
lior qdē horarū huius actionis est post dige
stionē cibi: et si possibile est vt submergatur
post tinā calidā in aqua frigida subito absq̄
gradatione est magis vltimū ex parte cure ⁊
magis forte ex pte timoris. ❡Et effusio ei⁹
cū facilitate est minoris timoris q̄ȝ submer
sio infirmi in ea subito et minoris iuuamen
ti. Et sit frigus sm̄ quantitatē frigoris aque
estatis que est inter tepidā et illā q̄ est vehe-
mētis frigoris. ❡Et si premittatur emulsio
lactis sup mēbra sua si nō fuerit debilis: aut
eius qd̄ mistū ē aqua si fuerit debilis deide
si administret tina erit rectū. Nā emulsio la
ctis sup corpus ē vehemētis hūectatiōis. Et
genera qdē lactis bona ad emulgēdū sūt pre
dicta. Et oꝫ vt emulgeātur exubere. ❡Et di
gnius ē vt fiat firo sup inūctionē fricādo ex
medicinis ꝑdictis corpi toti ⁊ iūcturis. ❡In
gressio aūt balnei nō ꝯcedit ei nisi fuerit ita
ne sudare faciat neq̄ igniat neq̄ alteret an-
helitū ⁊ sit calidū aque eius minus calido sui
aeris ⁊ sit caliditas aq̄ eius ita vt delectet ⁊
nō ledat ⁊ nō faciat sudare ⁊ qñ nō ē i corpo
re eius materia ꝑparata putredini ⁊ proprie
cū illud ē ⁊ nō digestus ē cibus imo oꝫ vt sit
illud quū voluntas ē vt expandat digestum
eius i corpore ⁊ nō ꝓlōget morā eius i eo i-
mo sepatur ab eo velociter ⁊ quādo sepatur
ab eo sumat aliquid de humiditatibus ⁊ de
sorbitionibus que non nocent ei factis ex or
deo lacte ⁊ quando accidit ei in balneo sitis
sedet eam cum aqua ordei ⁊ aqua alraib ⁊
lac sit lac asine ⁊ opꝫ vt sit introitus in bal-
neum deinde exitus eius ab eo secūdum mo
dum vt non sit labor in eo omnino. ⁊ iam
enunciauimus illud in locis alijs ⁊ iterabi-
mus de illo conditionem. ❡Oportet vt per
mutetur ad balneū in lecto portato in quo
sunt strati stratus ingeniose ita vt perueniat
cum eo ad primam domum ⁊ permutetur
ad illud quod ex duobus pannis factum est
plenum lana vel cotto ⁊ dicitur grece pede-
tolene qd̄ ꝯueniēs ē balneo. ⁊ exuat vestimē
tis suis i ea aut i media si nō fuerit calida ⁊
nō moret i aliqua earū nisi q̄ntitate pmutatio
nis ⁊ anhelitib⁹ paucis ⁊ iā exutus vestimē
tis deide igrediat ad domū sm̄ ⁊ tertiā ve
rūtñ nō sit vehemētis caliditatis ⁊ stet in ea
q̄ntitate qua tollerat tinā. ❡Hoc ē illud qd̄
dictū ē ⁊ qd̄ magis ē dilectū mihi ē vt sit ti
na ei⁹ i domo media tempata. ❡Quū ergo
sepat a tina frigida coopiat mādili aut farca
habēte duas tunicas ⁊ pmutet ad stratū suū
⁊ lectum suum cū sua sabana ⁊ exiccetur su
dor eius cum mandili ⁊ inungatur ⁊ cibetur.

❡De cibatione habentium ethicā. Capi. vij.

Oportet vt separetur in eis cibus: ⁊ non
cibentur in saturitate eorum vice vna.
❡Amplius melius quo cibantur est aqua
ordei et ordeum et panis tritici abluti in-
fusus in aqua frigida. ❡Et genera lactis

quũ ab eis nõ ꝓhibet aligd eoꝝ q̃ diximus ꝛ lac vaccinũ de quo extractũ est butyrũ qm̃ est plurimi nutrimẽti ꝛ almes ꝛ cucurbita ꝛ de fructibus melones palestini ꝛ sunt alraki cognominati apud nos indi. Et qñ sentit rectificationẽ tũc nõ est malũ cibare ipsum caseo humido nõ salito. Et si virtus debilitaꝶ non est malũ vt cibetur iure isñdebegi cũ coriandro humido decocto cũ eis q̃ sunt sicut alduragi ꝛ alteiugi. ¶ Et fortasse oportet vt detur eis in potu aligd vini subtilis ꝑmisisti cũ aqua multa ꝛ fortasse est necessariũ vt cibes cũ mosos ex carne alduragi ꝛ alteiugi ꝛ alcubugi ꝛ pulli ꝛ bosunc acetoso aut congelato acetoso ex carne hedi aut carne vaccina qñ est illic fortitudo digestiõis ꝛ acetũ almosos ꝛ cõgelati est iuuatiuũ eis ꝛ cõfortatiuuz in hac dispositione. Et fortasse nõ est excusatio ab aqua carnis ꝑmixta cũ sirupo de fructibus frigidis acetosis aut vitello oui sorbilis. Et qñ ꝓlõgatur cũ ea debilitas ad sincopim est necesse vt cibẽtur aqua carnis accepta ex lateribus hedi cũ sale pauco q̃ coletur ꝛ fundaꝶ sup eã quãtũ totũ eius est de aqua maloꝝ ꝛ quãtũ ẽ decima eius de vino odorifero ꝛ poteꝶ tepida. ¶ Aqua vero frigida q̃ nõ est valde vehemẽtis frigoris nõ est malũ si in potu detur eis si non fuerit debilis aut aligd ꝓhibens ꝛ illud ꝓhibens aut erit apa sub hypocõdrijs aut erũt in corpore toto chimi putridi ꝛ chimi crudi qui oẽs digestione indigẽt ꝛ nõ apparet signũ digestionis ꝙ si appareat timor erit minor. ꝛ similr̃ si fuerit ethica permutata ex sirsen aut birsen nã cuz hac melius est vt iterdicaꝶ potus aq̃ frigide ꝙ cũ alijs. ¶ Ethica eni quũ supuenit egritudinibus destruẽtibus virtutẽ mollificãtib⁹ eã arefaciẽtibus ossa ꝛ carnẽ supuenit debilitati. Quũ ergo cõiũgiꝶ ei sup debilitatẽ post sumptionẽ aq̃ frigide nõ moraꝶ qn cadat in genus alterius ethice q̃ cõicat huic gñi i siccitate ꝛ diuersificatur ei in calore ꝛ frigore ꝛ noiaꝶ ethica senectutis ꝛ ethica senij. ¶ Et illa gdẽ ẽ egritudo seua in qua innatus calor iã destructus est. ¶ Et similiter aqua vltimi frigoris ꝛ plurimi nocet eis in omni dispositione ꝛ corrumpit innatum calorem mẽbrorum coꝝ radicaliuz. Et fortasse festinat cum eis aut permutat eos ad moduz aliũ ethice.

¶ De succurrendo dispositionibus sequẽtibus ethicam. Capitulum. viij.

De illis est sincopis: ꝛ iã diximus regimẽ i hoc multotiẽs. ¶ Et de illis ẽ fluxus vẽtris. Et oz vt cureꝶ ꝛ succurraꝶ ei. Nã i hoc ẽ timor magnus. ¶ Et de curis ei⁹ i ꝑmis ẽ vt sit aq̃ ordei coꝝ aqua sauich: ꝛ ponãꝶ i aqua ordei coꝝ miliũ torrefactũ ꝛ gummi aut lẽtes elixate iterate aut lac decoctum cũ lapidibus aut cũ igne solo donec ꝯsumaꝶ eius aquositas ꝛ ꝓpɼie cũ milio. ꝛ potẽt hos trociscos. ℞. boliarmeni. ʒ. v. castanee torrefacte ros. omniũ añ. ʒ. iiij. spodij karabe amborum oiuz añ. ʒ. iij. seminis acetose excorticati granoꝝ berberoꝝ oium añ. ʒ. vi. fiant trocisci cũ succo cydonioꝝ ꝛ deꝶ i potu aqua piroꝝ i mane ꝛ apud somnũ. ꝛ deꝶ i potu ꝑsiliũ torrefactũ ꝛ silr̃ suffuf. de spodio i quo ẽ bdelliũ de mecha ẽ iuuatiuũ valde. Et si puẽit ad excoriationẽ cureꝶ excoriatio cũ clisteribus que scis quoniam illud est conueniens.

¶ De ethica senectutis. Capitulum. ix.

Currit consuetudo vt dicant ethicaz senectutis post febrem ethicam. ꝛ nos ẽt incedamus via consueta: intentio itaqz ethice senectutis est dominium siccitatis sup cõplexionem absqz febre. Et qñqz fit cũ equalitate in calore ꝛ frigore ꝛ illud est ꝭm minus. ¶ Et quandoqz fit cum frigore ꝛ nominatur hec dispositio senectus ꝛ ethica senij quoniã corpori accidit in hora senij illud quod accidit in illa hora de aldubul ꝛ siccitate. ¶ Et senes quidem sunt velocioris casus in ea q̃z iuuenes ꝛ iuuenes velocioris casus i ea q̃z pueri licet accidat in iuuenibus ꝛ pueris. Et causa faciens cadere in eam aut est frigus dominans cum debilitate corporis. quare prohibet virtutem nutritiuam ab operatione sua integra sicut accidit iterum in fine vite et de hoc capitulo est potus aque frigide non in hora sua aut super debilitatem corporis cũ febre aut dispõne aut successione exercitij resoluentis virtutem et aperientis poros et quod vocat ad attrahendum aquam frigidam ad viscera subito. Aut vapores mali frigidi. qui eleuantur ad cor et infrigidant complexionem eius. Aut caliditas que resoluit et liquefacit humiditates quare caliditas innata debilitatur et succedunt frigus et siccitas. Et quandoqz sequitur eũones. et qñqz attrahit hãc egritudinẽ supfluitas i ifrigidãdo paciẽtes febres cũeis q̃ bibũꝶ ꝛ emplãꝶ. ¶ Et hec quidẽ egritudo qñ confirmaꝶ non

cur atur ꝛ si esset ei igeniū esset morti igeniū.

¶De signis Capitulum.x.

IN istis videt signa aldubure ꝛ exicationis ꝛ nō videt i eis icēsio ꝛ iflāmatio immo fortasse ieniunt frigidi tactus. ¶Et corꝝ pulsus nō ē sicut pulsus habētiū febres ethicas imo ē tardus paruus ꝛ rarus nisi fortis fiat ōbilitas qm̄ tūc icipit pulsus fieri freq̄ns ꝛ ꝓprie i illis qb⁹ aduenit hoc ex potu aq̄ frigide. ¶Et quādoqꝫ ē vrina corꝝ alba subtilis aquosa ꝛ sūt i dispositiōib⁹ suis sic senes.

¶De curatione ethice senectutis. Capitu.xi.

NOn adhibetur hec cura nisi quum nōdum confirmata est ꝛ speratur ꝙ non confirmetur: ꝛ quum confirmata est spatur vt postponatur perditio parump. Et canō qdem in curatione corꝝ est calefactio ꝛ humectatio. ¶Et ex humectatiōe sunt balnea fm ꝙ sciuisti que non administrentur nisi post digestionem nam si ipsa administretur successione comestionis faciunt cadere virtutē. ¶Et clisteria facta ex capitibus ꝛ pedibus ꝛ cicere contrito ꝛ ficubus cum melle ꝛ camemilla de quo administretur q̄ātitas medie libre cum.ōꝫ.ij.olei sisamini ꝛ aliquātulo olei de ben. Et administretur fricatio super cibationem ꝛ lac coctum cum lapidibus est vehementis iuuamenti eis ꝛ mel est vltimum in iuuamento corꝝ sicut est vltimum i nocumēto habentium febrem ethicam. Et omnis cibus humectans facilis penetratiōis velocis descensionis in quo non est viscositas sicut aqua carnis ꝛ vitelli ouorꝝ sorbilium ꝛ vinū subtile odorifeꝝ parue quantitatis est vehementer conueniens eis. ¶Et oportet vt obseruetur humectatio predicta in caplo ethice ꝛ misceatur cū ea qd̄ calefaciat ex odorib⁹ ꝛ emplis ꝛ vnctionibus fricando ꝛ cibis alijs.

¶Tractatus q̄rtus de febribus pestilētialibus ꝛ q̄ sūt hōgenea ꝛ variolis ꝛ morbillo.

¶Capitulum.i. de febre pestilentiali.

QVādo accidit aeri qd̄ docuimus te i libro vl'iuꝫ: sic accidit aq̄ d̄ alteratōe i q̄litate sua ad calorē ꝛ frig⁹ ꝛ de alteratōe in nā sua ad ꝓfūdationē ꝛ putredinē sic ꝓfūdat aq̄ ꝛ fetet putrefit. ¶Et sic aq̄ nō putrefit vllo mō pp suā simplicitatē imo pp illud qd̄ admiscet ei de corporibus terrenis malis que permiscentur ei. Et accidit toti qualitas mala sic aer nō putrescit vllo mō pp suā simplicitatē immo pp illud qd̄ admiscetur ei de vaporibus malis q pmiscentur ei et accidit toti q̄litas mala. ¶Et qn̄qꝫ est illud cā ventorū deferētiū ad locū bonū fumos malos ex locis fetidis in qbus sunt valles profunde et corpora exiccata in prelio aut occisa nō sepulta neqꝫ tumulata. Et fortasse est cā ꝓpinqua loco in quo venit. Et qn̄qꝫ accidunt putredines in interioribus terrē pp causas quarꝫ euentus ignoratur et nocere faciūt aq̄ꝫ et aerē. ¶Et febres qdē accidentes cā aeris sicci: fiunt iterū cā vt eueniant febres cholice. Pestilētiales vero fiunt ex aere turbido et humido. et febres in aere humido sunt pluris euentus: sed sunt minoris acuitatis et longioris spacij. In estate vero sicca pauce pluuie sūt minoris euentus et maioris acuitatis et velocioris sepationis. Et meliora tpa sunt que seruant materiā suā. ¶Et principiū oiuꝫ borū sunt forme ex formis celi facientes est necessariū illud cuius aduentus ignoratur: lꝫ sint qdā q dixerunt in eo aliqd nō ꝓportionatū ad cām eius: imo oꝫ vt scias ꝙ cā prima longinqua ad illud. Et qn̄ faciunt necessario virtutes agētes celestes et virtutes patientes terrestres humectationē vehementē aeri expellunt vapores et fumi ad ip̄m et spguntur in ipso et putrefaciunt eū cū caliditate debili. ¶Et qn̄ fit aer scd̄m hunc moduꝫ venit ad cor q̄re corūpi cōplonē spūs q est in ipso et putrefit qd̄ circundat ip̄m de humiditate et accidit caliditas egressa a natura et spargitur in corpore tunc p cām suam erit febris pestilentialis. Et cōicat multitudini hoīum q iterū hn̄t insciplis ꝓprietatē preparatiōis. ¶Agens.n. solū quū puenit et patiēti nō ē p̄paratio nō accidūt actio ꝛ passio ¶Et p̄paratio corpoꝝ ad illud in quo sum⁹ de passiōe ē vt sint plēa humorib⁹ malis nā munda nō forsitā patiunt ex illo et corpora debilia iterum patientia sunt ex ea sicut illa que multiplicant coitum et corpora dilatatorum poroꝝ humida multe balneatiōis.

¶De signis febris pestilētialis. Capitulū.ij.

HEc febris est quieta exterius conturbans interius secundum plurimum perdens ex qua percipitur caliditas ꝛ inflāmatio fortis. Et est cuꝫ ea magnitudo anhelitus ꝛ eius exaltatio ꝛ constringitur multuꝫ ꝛ curtatur multuꝫ ꝛ frequentatur ꝛ vehemē

tia sitis ꝛ siccitas lingue: ꝛ qñq3 fit cum nau
sea aut casu appetitus ꝛ si non resistitur ei cũ
comestione violenter interficiet eum ꝛ dolor
oris stõi ꝛ magnitudo splenis ꝛ angustia ve
hemens ꝛ inquietudo: ꝛ fortasse erit tussis sic
ca ꝛ casus virtutis ꝛ peruenitur in ea ad sin
copim ꝛ commistionem rationis ꝛ tenditur
quod est sub hypocondrijs ꝛ fiunt cum ea vi
gilie ꝛ mollificatio corporis et tepor et quan
doq3 accidit cum ea bothor subalbida et ru-
bea. Et quandoq3 est velocis occultationis
et accidunt cola et vlcera et fit pulsus secun-
dum plm frequẽs paruus et fit vehemẽs se-
cundum plm in nocte. Et quandoq3 accidit
eis dispositio sicut ydropisis et fluxus ven-
tris chole et aliorum et est egõ eius lenis fe
da non naturalis. Et quandoq3 est melia et
plm eius est spumosum fetidum et est in illa
aliquid de genere eius quod liquefit: et ẽ vri
na eius aquosa cholica melia et multotiens
euomunt meliam. Cholam vero plus illa et
sudãt sudore fetido. ¶ Et hec quidem febris
incipit cum accidentibus predictis cum for-
titudine sua et venit res eius ad sincopim et
frigus extremitatum et spasmum et alcuzeç.
Etquandoq3 est de his febribus pestilentia
libusin qua non pcipit eger nec tangens ꝓ
pinquus multitudinem caloris: et non alte-
ratur pulsus et aqua magna alteratione et
cum hoc ipsa est interficiens velociter et he-
sitantmedici in esse eius. Et plm quoꝝ anhe
litus fetet ex istis et ex primis moriuntur nã
putredo est iam confirmata in corde.

¶ De signis pestilentie aeris. Capitulum. iij.

De illis que significant pestilentiam de
rebus que currunt cursu causaꝝ est vt
multiplicentur, rhoioni et asubub in princi-
pijs autũni et inebul nam indicat pestilentiã
indicatione cause. Et quando multiplicatur
auster et subsolanus in kenũ dieb9 aliquot:
Et quotiens videris turbiditatem aeris et
nebulositatem eius et existimaueris pluuiã
et inueneris aerem vacuum siccum et non
pluit tũc scias ꝙ ꝯplo hyemis erit corrupta.
¶ Pestilẽtiã aũt estiuã malignã malã signi
ficat paucitas pluuie i vere cũ frigore deide
multiplicaf auster et ꝯturbaf aer aliquot die
b9 deide clarificaf post hebdomodã vnã nõ
supra et accidit frig9 i nocte i die calor ẽ ve-
hemẽs et ꝑfocatio et ꝯturbatio et calitas tũc
iã venit pestilentia et expectantur febres pe-
stilentie ꝛ variole ꝛ his silia. ꝛ silr qñ estas
nõ est vehementis caloris ꝛ est vehementis
cõturbationis hñs matutina alterata ꝛ iã ꝑ
terierunt in autunno asubub ꝛ ignes ꝛ vehi-
ziç ꝛ alia est signũ pestilentie ꝛ aliorũ. ¶ Et
silr qñ videris aerẽ alterari in die vno mul-
tis vicibus ꝛ clarificaf aer die aliquo ꝛ orif
sol clarus ꝛ cõturbaf die alio ꝛ orif in vela-
minibus nebule q̃ est vt puluis tunc iudica
ꝙ pestilentia accidet. ¶ Signa q̃ sunt fm se-
mitã societatis cẽ sũt verbigratia videas ra
nas iã multiplicari ꝛ videas reptila genera-
ta ex putredine iã multiplicari. Et de eis q̃ si
gnificant illud est vt videas mures ꝛ aialia
q̃ habitat sub terra fugere ad supficiẽ terre ꝛ
exire manifeste: ꝛ videas aialia male nature
sicut alakaliki ꝛ ei silia fugere ex nidis suis ꝛ
ire ab eis ꝛ fortasse dimittunt oua sua.

¶ De curationibus febrium pestilentiarum.
Capitulum. iiij.

Summa curatiõis carũ exiccatio. ¶ Et
illud cũ phlomia ꝛ solone ventris. et oz
incipiaf in ea ad euacuandũ. Si ãt materia
vincẽs fuerit sãguinea fiat phlomia et si fue
rint humores alij euacuenf. ¶ Et oz vt infri
gides domos eorũ et rectifices aeres ipsarũ
domorũ aut infrigidatio fit vt vallenf fructi
bus odoriferis frigidis et extremitatibus ar
borũ frigidarũ et linimentis et rorationibus
vel delibutionibus sumptis ex fructibus fri-
gidis odoriferis et ex canfora et aqua rof. et
sandalis et roref domus eorũ omni die ali-
quotiẽs et ꝓprie cũ aqua rof. et de salicibus
et nenufare et si fuerint in domo manatiões
et rorationes aque erit melius. Aeris vero
rectificationẽ dicã. Et administrenf eis tro-
cisci de canfora et robub frigida et aqua la-
ctis acetosi et lac acetosum ablato butyro et
aqua rof. in qua dissolutũ est serũ acetosum
bonũ ꝛ acetũ cũ aqua iterũ. Et aqua frigida
plima subito est iuuatiua valde: pauca autez
consequenter exhibita fortasse excitat calidi-
tatẽ. ¶ Qd̃ si res ꝓlongef ad hoc vt tendãf
hypocondria ꝛ infrigidenf extrema ꝛ ꝓlon-
genf vigilie ꝛ ꝑmistio mentis ꝛ vides pectus
ꝛ qd̃ est sup ipsum eleuari ꝛ descendere tunc
necesse est administrare regimẽ trahens ca-
liditatẽ exterius. Et qñ cadit appetit9 restau-
renf ad comestionẽ nã plimi eorũ qui virilr
agunt super illud ꝛ comedunt violenter ab-
soluunf ꝛ viuunt ꝛ necesse est restaurare eos

super cibū ⁊ oꝫ vt sint cibi eorū ex acetosis ⁊
desiccatiuis ⁊ sint pauce q̄ꝫtitatis. Cibi nāqꝫ
eorū sunt iterū mali quare nocet eorū multi
tudo inquantū fit additio ⁊ nocent inquan-
tū sunt mali. ¶ Rectificationis autē pestilen
tie pars est scdm sanos qui sunt in ea ⁊ pars
eius est ſm sanos ⁊ egros. In illa vero que
est sdm sanos intentio est vt exiccet̄ aer ⁊ fi-
at boni odoris ⁊ ꝓhibeat̄ eius putredo cum
quacūqꝫ re sit ⁊ rectificet̄ cū xiloaloe crudo ⁊
ambra ⁊ ture ⁊ muscho ⁊ costo dulci ⁊ stora
ce ⁊ sandaraca ⁊ assa ⁊ gariofilis ⁊ mastice ⁊
glutino albotin ⁊ laudano ⁊ melle ⁊ croco ⁊
bunchū ⁊ cupresso ⁊ iunipero ⁊ alusnē ⁊ lau
ro ⁊ ciperis ⁊ squinanto ⁊ sauina ⁊ acoro et
galia ⁊ amigdalis amaris ⁊ assaro. Et quā-
do fiūt ex istis cōposita. Et aspergat̄ domus
aceto ⁊ assa. Scdm sanos vero ⁊ iterū febri
citātes ⁊ egros ē suffumigatio cū sandalis ⁊
cāfora ⁊ corticibus granatorū ⁊ myrto ⁊ ma
lia cydonijs ⁊ hebeno ⁊ allegi vel alkekengi
⁊ tamarisco ⁊ ribes ⁊ oportet vt multiplice-
tur suffumigatio.

¶ De preseruatione pestilentie.
Capitulum. v.

Oportet vt extrahāt̄ a corpore humidi-
tates sup̄flue ⁊ inclinet̄ regimē eius ad
exiccationē ex omni mō ⁊ ex minoratione ci
bi nisi exercitio. Oportet.n. vt nō administre
tur neqꝫ balneū neqꝫ vina neqꝫ tolleret̄ sitis
⁊ rectificet̄ aer cū eis q̄ diximꝰ ⁊ declinet ci-
bus ad acetosa ⁊ minoret̄ ex eo ⁊ sit caro q̄
administrat̄ decocta in acetosis ⁊ sumat̄ de
albehel ⁊ alcharis ⁊ almosos factis cū aceto
⁊ absqꝫ aceto cum sumach ⁊ aqua acreste ⁊
aqua limonis ⁊ aqua granatorū. Et condi-
ta in aceto iuuatiua sunt ⁊ proprie capparis
aceto condita. Et algeliniabin ex illis ē que
cōferunt ⁊ ꝓhibent ab eis putredinē. Et de
illis qbus ex ea fit euasio est administratio
tyriace ⁊ mithridati ante eā cū reliquo regi-
mine bono. Et de medicamine facto ex aloe
et croco ⁊ myrrha sumatur omni die circi-
ter. ʒ.i. quoniam est iuuatiuum.

¶ De variol. Capitulum. vj.

Quādoqꝫ accidit in sanguine ebullitio
ſm semitā putredinis cuiusdā de ge-
nere ebullitionū que accidunt succis ⁊ talia
qdē accidentia fiunt p eā ita vt partes eorū
ab inuicē discernant̄. ¶ Et de hoc est cuius
cā est res quasi naturalis faciens ebullitio-
nē sanguinis qua putrefit ab eo illud qđ ad-
miscet̄ ei de reliquijs nutrimēti sui mēstrua
lis qđ est in p̄gnatōe: aut generat̄ in ea post
illud ex cibis feclentis ⁊ malis de illis q̄ ra-
rificant substantiā eius ⁊ faciunt eā ebullire
donec fiat ei substantia recta fortior prima ⁊
magis apparens sicut illud qđ natura effi-
cit in succo vue ita ꝙ rectificat ip̄m faciendo
vinū fitis substantie ⁊ iā putruit spuma ae-
rea ⁊ fex terrena. ¶ Et de hoc est cuius cau-
sa est res adueniens extrinsecus ebullire fa-
ciens occulta q̄ pmiscet humores cū sangui
ne cōmistione existente i dispōne ebullitōis
et stationis sub sole sicut accidit apud alte-
rationē tp̄is ⁊ ꝓprie veris ab eo qđ ptinet
ei de q̄litatibus ⁊ ordine. ¶ Et variole qdē ⁊
morbillus sunt de summa egritudinū adue-
nientiū ⁊ multiplicant̄ in successione austri-
norū qn̄ multiplicat̄ eorū pflatio. ¶ Et cor-
pus qdē variolis p̄patū est illud qđ est calꝫ
⁊ humidū ⁊ conturbate humiditatis ꝓprie
qđ parū extrahit de sanguine p phlomiam.
¶ Et de cibis sunt cibi q faciūt cadere in va
riolas velociter ⁊ ꝓprie qn̄ nō sunt consueti
⁊ admistrāt̄ sup eos medicie ⁊ cibi calefaciē
tes sicut lac ⁊ ꝓprie camellarū ⁊ eq̄rū quuꝫ
multū replet̄ ex eis ille q nō assuetus est eis
deinde bibit vinū pl̄m aut medicinas cali-
das. ¶ Et variole qdē sunt quasi modus quī
dā crisis. ¶ Et pl̄m qdē accidunt variole in
fantibus deinde iuuenibus ⁊ minorat̄ earū
euentus in senibus nisi ꝓpter causas fortes
⁊ in regionibus vehementis caliditatis ⁊ hu
miditatis. Et earū euentus in corporibꝰ hu-
midis est plus q̄ꝫ sit ipsarū euentus in cor-
poribus siccis ⁊ earū euentus in vere plus ē
q̄ꝫ ipsarū euentus in hyeme. Et post ver in
fine autunni ⁊ ꝓprie quū p̄cedit estas cal̄a ⁊
sicca ⁊ fuerit ille autunnus cal̄us ⁊ siccus.
¶ Et variole nō accidūt in cute solū ⁊ in eo
qđ sequit̄ illud qđ apparet: immo accidunt
in omnibus mēbris silium partiū apparen-
tibus ⁊ occultis ita ꝙ velaminibꝰ ⁊ neruis.
¶ Et quando apparent variole faciunt in-
currere pruritum: deinde apparent res sicut
capita acuum similia milio deinde egrediun
tur ⁊ implentur sanie deinde euacuentur et
fiunt cruste diuersorum colorum deinde ca-
dunt. ¶ Et fortasse permutantur variole ad
phlegmonem ⁊ essere et ad dubellati que ag
gregat saniē. ¶ Et plurimū qdē cū apparent

habent colorez phlonis verũtamē quãdoqȝ
egrediũt ħȝ colores diuersos cineritie ⁊ vio-
latie ⁊ nigre. Variole.n.sunt spẽs ⁊ colores
nã de eis sunt albe ⁊ de eis citrine ⁊ de eis
sunt rubee ⁊ de eis sunt virides ⁊ de eis sunt
violacee ⁊ de eis sunt ad nigredinẽ decliues.
¶ Et virides qdē ⁊ violacee sũt male ⁊ quã
to plus addit declinatio ad nigredinē tanto
est deterius ⁊ quanto plus sunt decliuiores
ad illud tanto plus sunt decliuiores ad mali
tiã. ¶ Et albe qdē sunt meliores ⁊ ꝓprie qñ
sunt pauci numeri magne quantitatis faci-
lis exitus pauce angustie debilis febris: ⁊ vi
debis febrē minui cũ earũ apparitiõe ⁊ ipsa
rũ egressione ⁊ est principiũ exitus earꝫ in ter
tio ⁊ qꝺ ei approximat. ¶ Et post illas sunt
albe magne plis numeri ꝓpinq̃ absqȝ cõti-
nuatiõe. Nã ille q̃ cõtinuant adinuicē ita vt
cõtinuant in frusto magno carnis habẽtes
latera aut rotundã formã sunt male. Et silr
iterũ duplices magne in ventre vnius quarꝫ
est variola alia. ¶ Albe vero parue dure pro
pinq̃ difficilis exitus lȝ faciant existimari in
principio rei salutē.tñ timet in eis ꝙ diffici-
lis fiat earũ maturatio ⁊ fiat cũ eis mala di
spositõ egri ⁊ ꝑueniat ꝑ eas ad ꝑdictõez qm̃
cã in eis est grossitudo materiei. ¶ Et de spe
ciebus malarũ timorosarũ q̃ plerũqȝ interfi
ciunt sunt ille quarũ diuersificat egressio: nã
qñqȝ appent ⁊ qñqȝ occultant ⁊ ꝓprie qñ ap
ꝑent violacee ⁊ silr tenaces quarũ oꝑatio nõ
cessat a debilitate virtutis ⁊ viridificatõe mē
bri ⁊ nigrificatione eius ꝑdunt. Et si viridi-
tas ⁊ nigredo qbus succedit resudatio nõ fa
ciunt cadere virtutē imo addit cũ eis virtus
nõ sunt mortifere: sed fortasse cadere faciunt
in vlcera ⁊ q̃ currunt cursu eorũ. ¶ Et vt sit
se. deinde variole saluius ē q̃ȝ vt sint variole
p̃cedẽtes deide cõseq̃t eas ⁊ accidat sup eas
febris. ¶ Et illud qdē qꝺ plm cõsiderare oȝ
in esse patientis variolas est eius anhelitus
⁊ ipsius vox: nã ipsa duo quũ remanent bo-
na est res salua. Et quũ videris anhelitũ pa
tientis variolas cõseq̃ntē ⁊ silr patiẽtis mor
billũ tunc existima casum virtutis aut ap̃a
diaphragmatis deinde quũ vides sitim ve-
hementē fieri ⁊ angustia assiduat ⁊ ea q̃ ap-
parent infrigidant ⁊ variola ⁊ morbillus vi
rides fiunt tunc iã ꝑcipit eger mori ⁊ festinat
illud si variole fuerint de genere earũ quarũ
egressio ⁊ apparitio tardant. ¶ Et plimi eo-
rũ q moriunt p variolas moriunt p̃focati ex
sinãtia. Et qñqȝ moriunt ꝑ casuȝ virtutis cũ
rasura intestinorũ ⁊ fluxu ventris. ¶ Et quũ
videris violaceas de variolis ⁊ morbillo ꝓ
fundari tunc scias ꝙ superueniet egro sincopis
Et qñ festinat ad mingẽdũ sanguinē ⁊ succe
dit ei vrina nigra tunc est mortiferũ p̃cipue
qñ est illic casus virtutis. ¶ Et fluxus vẽtris
viridis sanguineus aut lotiuus non cũ casu
virtutis ⁊ albumera est aliqd de variolis ⁊
morbillis. ¶ Et multotiens qdē variolatur
hõ duabus vicibus qñ aggregat mã ad ex-
pellẽdũ bis. ¶ Et coloris plũbini sunt vario
le quarũ bothor i facie ⁊ pectore ⁊ vẽtre sũt
plusq̃ȝ in crurib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊ sũt male ⁊ signifi
cãt mãȝ grossã q̃ nõ expellit ad extrẽitates.

¶ De signis apparitionis variolarꝫ. Ca.vij.

Quandoqȝ antecedũt appitionē vario
larũ dolor dorsi ⁊ prurit⁹ nasi ⁊ timor
in somno ⁊ punctio vehemẽs in mẽbris cor
poris ⁊ grauitas cõis ⁊ rubedo in colore fa-
ciei ⁊ oculi ⁊ lachryme ⁊ inflãmatio ⁊ multi
tudo alicũ ⁊ saltus cũ cõstrictione anhelitus
⁊ raucedo vocis ⁊ grossitudo sputi ⁊ graui-
tas capitis ⁊ dolor capitis ⁊ casacã ⁊ excica-
tio oris ⁊ angustia ⁊ dolor in gutture ⁊ pecto
re ⁊ tremor pedis ap̃ resupinationē ⁊ decli-
natõez ad ipsã. Et cũ hoc toto febris ꝯclusa.

¶ De morbillo. Capitulum.viij.

Scias ꝙ morbillus ois est variola cho-
lerica ⁊ nõ est dña inter ea ambo i pli-
mo reliquarũ dispõnũ nisi qa morbillus est
cholicus ⁊ ꝙ ipe est minoris q̃ñtitatis ⁊ qua
si ipse nõ ꝑtransit cutē ⁊ nõ ē ei altitudo de
qua curet ꝓprie in principio sui. Variole ve
ro in principio sue appitiõis est eminentia ⁊
altitudo ⁊ morbillus ē minor variolis ⁊ mi-
nus accidit oculo q̃ȝ variole. Et signa appari
tionis eius ꝓxima sunt signis apparitionis
variolarũ verũ lachryme in eo sunt plures
⁊ angustia ⁊ inflatio vehemẽtior ⁊ dolor dor
si minor qm̃ cã eius in variolis est replo san
guinea ⁊ extendens venã positã sup dorsum
nã generatio variolarũ est ꝑꝑ multitudinem
sanguinis corrupti ⁊ morbilli ꝑꝑ vehemẽtiã
malitie sanguinis corrupti pauci. ¶ Et mor
billus secundum plurimum egreditur subito
⁊ variole aliquid post aliquid.

¶ De signis salutis eius. Capitulum.ix.

Sunt sic sig̃ salutis variolarꝫ nã ille q ē
velocis ꝓcessiõis ⁊ appitiõis ⁊ matura

tionis est saluus. Et durus ꝛ viridis violace
us est malus ꝛ qui est tarde maturitatis fre-
quentis sincopis ꝛ angustie ē pnitiosus. ꝛ qui
occultaꝛ iteꝝ subito ē malus faciēs sincopiꝫ.

De cura. Capitulum.x.

Oportet in variolis vt incipiaꝛ ꝛ extra-
haꝛ sanguis sufficiēter quū cōditiones
fuerint ꝛ simiꝉr si mobillus fuerit in repꝉone
sanguinis ꝛ spatium illius est vsqꝫ ad.iiii. Sꝫ
quando procedunt variole nō oꝫ tunc vt ad
ministreꝛ phꝉomia nisi inueniaꝛ vehementia
repꝉonis ꝛ dñiuꝫ materiei. Tunc.n.phꝉomeꝛ
qꝫtitute qua ericcet: ꝛ conuenientius qdē qꝺ
in hac administratur egritudine est phꝉomia
ꝛ si phꝉometur vena nasei cōfer iuuamentuꝫ
fluxus sanguinis narium ꝛ tueꝛ partes supio
res a malitia violarum ꝛ est facilis super in-
fantes. Et qñ necessaria est phꝉomia ꝛ nō
phꝉomatur iteꝝ cōplet timeꝛ sup ipꝫ ꝛ corrup
tio extremitatis ꝛ simiꝉr timetur qñꝫ sikꝫ illi
super illū cuius assiduaꝛ extinctio ꝛ venter sol
uiꝛ ꝛ opꝫ vt in eis cibatio in primis cū eis in
quibus est confortatio cū repcussiōe et extin-
ctione absqꝫ constrictōe nē et inspissatōe san
guinis sicut qꝺ fit de iniubis cū tamarindis
et casiasi.et cū eo qꝺ fit ex dactilis immatu-
ris et ex lentibus pparatis et isfidebegi et le-
nificatio vehemens. ꝛ siꝉr oꝫ vt sint cū istis ta
marindi et que eis cōueniunt. Et cibus fact⁹
ex cucurbita et melō alrabin imo oꝫ vt sit na
tura lenis in principio et sit intentio in eis q
bus lenitur tamarindi. Et si nō obedit cuꝫ
eis additur super eos siracost cū facilitate et
cautella ettereniabin aut infusio prunorum ꝛ
confert qñqꝫ si in potu detur in principio ap
paritionis vestigioꝝ variolaꝝ pondus .ʒ.iii.
de rob dactiloꝝ siluestrium cū vno de troci-
scis canforatis et sirupus de dactilis imma-
turis est vehementis iuuamenti in hmōi ho
ra. Quū ergo pertransierit egritudo diem
sm ꝛ incipiunt variole tunc apparere tūc for
tasse erit infrigidatio causa erroris magni ex
eo ꝙ retinet superfluitatem interius et dela-
tione eius super membra principalia et for-
tasse non sit eis possibile procedere et appare
re et accidit inquietudo et angustia et fortas-
se accidit nausea. Immo oportet vt inuentur
superfluitates in huius dispositione cum eis
que faciunt ebullire et apperiunt oppillatio-
nes sicut feniculum et apiū cū zuccaro ꝛ suc
cus eorum aut decoctio radicuꝫ ꝛ seminum

et fortasse odoraꝛ aliqd de croco et aq̄ ficuuꝫ
est bona valde: ficus eniꝫ sunt vehemētis ex-
pulsiōis ad exteriora et illꝺ ē vna de cāis cua
siōis a nocumēto eaꝝ. Et de illis q̄ ꝯferūt
valde in hmōi hora ē vt sumaꝛ lacce ablute.
ʒ.v.lentiū excorticataꝝ.ʒ.vij.dragagāti.ʒ.iij.
deinde coquanꝛ cū lib.5.aq̄ vsqꝫ quo rema-
net quarta lib.vni⁹ et deꝛ in potu. et de illis
que sunt vehemētis iuuamēti ad faciēdū ap
parere variolas ē vt sumāꝛ ficuū citrinaꝝ.ʒ.
vij.lentiū excorticataꝝ.ʒ.iij.lacce.ʒ.iij.draga-
gāti seis feniculi añ.ʒ.ij.decoquāꝛ cū lib.5.aq̄
donec remaneat ex ea fere tertia et colleꝛ ꝛ ꝺ
tur in potu de ea expellit enī caliditatē a pti-
bus cordis et phibet pulsū cordis. Et oꝫ vt
nō approxiet ei in hac hora oleū aliqꝺ om-
nino. ꝛ opꝫ vt regaꝛ et elōgeꝛ ab aere frigido
et proprie in hyeme et fiat cū illo illud quod
fit cū sudāte frigus enim oppilat poros et re
dire facit materias retro. ꝛ multitudo potus
aque frigide cū niue et interius in domo vē
ti mala sunt valde. Et fortasse phꝉimia est
mala ppterea ꝙ repellit et ꝯuertit illud qꝺ
pcedit q̄re caueaꝛ post duos dies aut tres.
Et qñ accidit ex cooptura et calefactione
quasi sincopis aut accidit sincopis tunc ne-
nessariū ꝛ regimē aeris q attrahitur ꝛ reuer
ti ad odores canfore et sandaloꝝ et si nō fue-
rit excusatio qn detegaꝛ corpus domui venti
aut aere frigido paulatī fiat et simiꝉr qñ adiu
toriū ē cū calefactiōe aut dimissione infrigi-
datōis et qñ icipiūt exire et nō iueniꝛ cū exi-
tu eaꝝ aleuiatio imo inueniꝛ caliditas iflata
et lingua ad nigredinē declinis tunc caue ne
calefacias. et oꝫ vt tu alienes ab habētibus
variolas et morbilium empꝉationē vētris in
hoc enim est timor ꝯstrictionis anhelitus su
bito. ꝛ ꝙ accidit fluxus ventris malus et mi
ctus sanguinis et in fine eius oꝫ vt conserue
tur nā et cibetur loco lentium sicut sunt lenti
bus elixatis duabus elixationibus cum reno
uatione aque et loco lentiū almazar cum ta
marindis et lentibus frigidis acetosis et aq̄
granatorum et sumach et aresta et his simi
libus. Medicine autem ingrossantes san-
guinem et infrigidantes eum probibentes
cum ab ebullitione que in initio precipiun-
tur sunt sicut rob ribes et acreste et aqua fru
ctuum frigidorum et sirupus alcori proprie
et sirupus altelea et sirupus de iumar. Et si
rupus quidem alcori habet descriptōes plu

res quas diximus in antidotario ⁊ dicemus hic descriptionem fortez mirabilē ⁊ est illia q̄ fit cum aqua lactis acetosi iterari ⁊ virtus ei⁹ ē vehemēs valde. ¶ Descriptio hec ē. ¶ Sume rob alcori ptes.ii.si āt nō fuerit tibi pñs accipe alcori et fac serrare ipsuz ⁊ accipe fraturam cuius aut molle ipm ⁊ misce molituz eius cū medietate sui de sandalis i aceto distilatio aut in aqua acreste pure diebus aliquot deinde decoquatur in eo decoctione cū facilitate cum lōgitudine donec dissoluatur deinde exprimatur ⁊ sumāt de succo ⁊ q̄to acetū aut aqua acreste est plus tāto est melius deinde sumat aqua adog abstracto butyro mundificata a sua cafietate adog aut cuz calatōe vltima q̄ fit dimittendo residere aut cū decotōe sicut est decoctio aque vasei donec separet aquositas deinde sumat farina ordei ⁊ fiat ex ea ⁊ aqua lactis acetosi foca ⁊ fiat acetosum illud foca deinde colet postea sumatur illud foca ⁊ fit in eo de subtili aqua or. ⁊ fiat acetosum ⁊ q̄to plus iterat tāto ē melius. Sumant ergo de eo ptes.v.⁊ sumat aq̄ piroꝝ de seni ⁊ aqua cydonioꝝ acetosoꝝ plime aque ⁊ aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ aqua pomoꝝ acetosoꝝ plime aq̄ ⁊ aq̄ alzarur ⁊ aq̄ limonis ⁊ aq̄ prunoꝝ acetosoꝝ ⁊ aq̄ dactilorū in primis cū incipiunt appere expssorū ⁊ aq̄ alcori recētis ⁊ aque moroꝝ de seni que non maturant integre⁊ aq̄ chrysomiloꝝ immaturoꝝ ⁊ acetosoꝝ ⁊ succi acreste e succi ribes ⁊ succi ꝑcutioꝝ vitis ⁊ succi rose ꝑfice ⁊ succi nenufaris ⁊ succi viol.oium añ.tertiam ptis vnius ⁊ succi acetositatis citri ⁊ succi acetositatis trianguli añ.duas tertias partis vnius succi coriandri ⁊ lactuce ⁊ folioꝝ papaueris bui ⁊ endiuie ⁊ portulace añ.quartā ptis vnius succi folioꝝ salicū folioꝝ maloꝝ ⁊ foliorūz piroꝝ ⁊ folioꝝ alzarur ⁊ folioꝝ ro.⁊ foliorum virge pastoris añ.q̄rtā partis vnius succi herbe hirci ⁊ ro.siccarum ⁊ nenufaris sicci succi berberis sicci ⁊ seminis endiuie ⁊ seminis lactuce ⁊ balaustiaꝝ ⁊ nenufaris añ.medietatem decime partis vnius ⁊ succi mēte hūide sextā ptis vnius ⁊ suci berberoꝝ hūidoꝝ medietatē ptis aggregēt medicie ⁊ succi ⁊ cōponāt sup ignē ⁊ panāt i eis de lētib⁹ ptes quatuor ⁊ de ordeo excorictato partes.ii.⁊ de sumach ptes.iii.⁊ de granis granatoꝝ ptes.iii. ⁊ decoquantur oia ad ignē donec remaneat medietas deinde dimittat donec infrigidet ⁊ confricetur fortiter ⁊ coletur ⁊ sumatur de canfora ad oē pondus.ccc.ʒ.pondus aur.i.et teratur cāfora ⁊ pulnerizetur super radicem cucurbite. aut kimie ⁊ fundatur super ea medicina cuz facilitate deinde ligetur caput eius cū re vehemētis fortitudinis deinde ponatur super prunas donec sciatur ꝙ forsitā feruet ⁊ cōcutiatur ⁊ ponatur in vitreata ⁊ strigatur caput eius vt nō perdatur cāfora ⁊ lutetur ⁊ dosis eius sit vsq̄z ad.ʒ.x. ¶ Et de hoibus est q pōit in ea spice ⁊ zinziberis ⁊ seis feniculi ⁊ anisi ⁊ ciperi ⁊ pipis ptes eq̄les s̄z q̄titatez q̄ ei videtur. ¶ Et qñ egrediūtur variole cuz cōplemento ⁊ ptransit septimus ⁊ appet i eo maturatio tūc necesse ē vt rūpantur cū acubus de auro ⁊ auferatur hūiditas cū cotto. ¶ Salitio autē necessaria ē ⁊ quū volueris salire tunc elōga salitionē ab eis q̄s erupisti de magnis dolorosis ex propinquo. Illud.n. facit dolorē. Immo sal illas q̄ sunt p̄ter eas ⁊ dimitta claudēs cū eo viā orificioꝝ suoruz donec sugāt salē suū ⁊ nō saliātur ante complementū maturatōis. Illud.n.fortasse facit accidere dolorē vehemētē ⁊ apa. ¶ Et salitio qdē ē res q̄ ē necessaria postq̄z maturanter ⁊ illud qdē fit cū aq̄ salis in q̄ virtus ē croci. ¶ Et si aq̄ illa ē aq̄ rof.tūc ē meli⁹. ¶ Et aq̄ in q̄ decoquuntur tamariscus ⁊ lētes ⁊ rose deinde salitur ē vltima ⁊ ꝓprie si ponūtur iteꝝ in ea cāfora ⁊ sandali hec .n. salitio maturat ⁊ exicat ⁊ facit cadere cū velocitate. Et suffumigatio cū tamarisco ē iuuatiua valde. Et in hyeme oz vt applicet eger incēsioni ex tamarisco. Et qñ variole sūt vehemētis hūiditatis tunc necessaria ē suffumigatio cū mirto ⁊ foliis eius. Et de regimine bono apud maturitatē variolaꝝ paruaꝝ ⁊ magnā volūtatē exiccatōis eaꝝ est vt dormiat patiēs variolas super farina rizi ⁊ milii ⁊ ordei ⁊ fabarum ⁊ magis ꝯueniens ē vt ponas ipsaz impletionē culcitre q̄ sit rara in qua penetret virtus. E folia cupssi sunt bona in hoc ⁊ oleum malū est in hac hora.qm̄ ꝓhibet exiccationē ⁊ qñ incipiunt variole exiccari tūc oz vt lieatur sup eas ⁊ medicinis ꝑdictis cum virtute croci. Et qñ accidūt ex variolis vlcera ꝯfert vnguētum albū ⁊ ꝓprie pmistū cū aliquantulo cāfore ⁊ rasura radicū cāne cū aq̄ rof. aut rasura venaꝝ arboris salicis aut arboris alzarur. Et q̄nq̄z confert vnguētū de cerusa et lithargirio. Et qñ sunt in naso crusie confert

ceratum factũ cũ oleo roſ.puro cũ virtute ce ruſe ⁊ climie ⁊ admiſtratio alicuius olei poſt ericcationẽ.⁊ apud vlceratiõnẽ eſt bõa aꝑ ex iccatõis qdem cũ eo qꝺ facit cadere cũ velo citate ⁊ apud vlceratiõnẽ ꝓpterea ꝙ ipm eſt materia empl̃i ⁊ vnguenti. ¶ Vnguentũ qui dem rubeum bonum eſt ad vlcera violarum.

¶ De obſeruatõe mẽbroꝝ ⁊ defenſiõe eoꝝ a nocumento variolarũ ⁊ morbilloꝝ. Ca.xi.

Membra q̃ oꝫ cuſtodiri a nocumento va riolarum ſunt hec gutt̃ ⁊ oculus ⁊ ꝑtes ſuꝑiores nariũ ⁊ pulmo ⁊ inteſtina.hec enim mẽbra ſũt illa q̃ vlcerãt̃. ¶ Fortaſſe.n.oculus deſtruitur ⁊ fortaſſe accidit in eo albugo. In gutture vero fortaſſe accidit prefocatio ⁊ for taſſe acciðũt vlcera q̃ ꝓhibẽt deglutitionem in meri ⁊ fortaſſe ꝑueniũt ad h vt fit illic cor roſio ꝑnitioſa.i ſuꝑioribꝰ vero ꝑtibꝰ nariũ for taſſe accñt vlcera q̃ ſtringũt meatꝰ odoratus in pulmõe autẽ accidit fortaſſe ex bothor va- riolaꝝ ⁊ morbilli conſtrictio anhelitus vehe mens ⁊ fortaſſe faciũt.cadere in pthiſim cũ vl cerãt̃ in iteſtis fortaſſe accidit excoriatio cui ſuccurrere ẽ difficile. Cõſeruatio ãt oculi me lior ẽ vt fiat alcohol oculo cũ almuri ⁊ aq̃ co riãdri ⁊ aq̃ roſ.in q̃ iã poſita ſũt ſumach et cãfora ꝓprie in primo die ⁊ cũ almuri ſale.⁊ ſilr̃ fiat alcohol cũ alcohol nutrito ex aq̃ cori andri ⁊ aq̃ ſumach poſita in ea cãfora ⁊ ſuc- cus pulpe granatoꝝ eſt bõus iteꝝ impꝛincipio ¶ Quũ vero appent tunc facere alcohol cuꝫ aq̃ ro.⁊ cãfora ẽ magis cõueniẽs ⁊ dictũ eſt ꝙ facere alcohol cũ napta alba ẽ bonũ i hoc ⁊ oleũ de fiſticis ẽ de eis qbus vtunt̃ mulie- res in regiõe nr̃a poſt variolas ⁊ euentũ no- cumenti in oculo ⁊ eradicat caliginem ſi fue rit ⁊ rectificat oculũ ⁊ collyriũ albũ eſt bonũ valde apud apꝑitiõnẽ bothor. ¶ Cõſeruatio autẽ oris ⁊ gutturis ẽ hec ſuctio grauatorũ et ſuctio granoꝝ eius in princio ⁊ ſuctio moro- rum de ſceni ⁊ gargarizatio cũ rob eoꝝ ⁊ ꝓ prie qñ cõquerit̃ de dolore in eis ⁊ tunc opor tet vt lãbat̃ de rob ⁊ eorũ aliqd poſt aliqd. ſꝫ ſuꝑiores ꝑtes nariũ cũ epithimatõe ex me- mithe ⁊ ſandalis ⁊ rob acreſte ⁊ aceto.⁊ odo rare aceta ſolum eſt vehementis iuuamẽti. In cõſeruatõe vero pulmõis non ẽ ꝙ ſit hec loboc ⁊ lentibus leue cũ ſeie papaueris. In- teſtina autẽ pl̃m qdẽ oꝫ vt cõſeruent̃ poſt in ceptiõnẽ cũ ſtipticis ⁊ quũ incipit ſolo ven- tris in fine egritudinis curetur cuꝫ trociſcis, de ſpodio in ribes ⁊ trociſcis de ſeie acetoſe.

¶ De eradicatione veſtigiorum variolarum Capitulum.xii.

In hoc qdẽ loq̃mur vice alia quũ loq̃- mur de decoctõe nũc vero dicemꝰ illꝺ quod ẽ magis cõueniens ⁊ magis ꝑtinens. Et de eis que eradicãt veſtigia variolaꝝ ite rũ ſunt radices arũdinũ ⁊ ſarcocola ⁊ ſemẽ melonis ⁊ cortices eius ericcati ⁊ rizi ablu- tũ ⁊ aq̃ ordei ⁊ albumẽ oui et creta rara vel lutũ et lithargiriũ et zuccarũ tabarzet ⁊ ami lũ et amigdale dulces amigdale amare. Et de oleis oleũ de lilio et oleũ de fiſticis et ad- eps aſini et oleo roſ.et q̃ ſunt ei ſimilia et aq̃ q̃ fit in vngula cameli q̃ aſſat̃ ẽ vltima et de illis que ſunt fortiora eſt ſpuma maris et la- pis piperis et coſtus et ammonia cũ et tus ⁊ ſapo cũ baurach et oſſa vetuſta aduſta ſemẽ raphani farina raphani ericcati ariſtologia lupini. ¶ Et de cibis rectificantibus colorꝫ plumbeũ ſunt granata dulcia et cicer et vinũ bonũ vitelli ouoꝝ ſorbilium ius galline et al cubugi et aldurari impinguati.⁊ oꝫ vt aſſidu et hñs ea balneationẽ ⁊ de cõpoſitis eſt vt ſu mas oſſium aduſtorum et ſtercoris ouini an tiqui oſtracoꝝ nouoꝝ et amilli et ſeis melõiſ et rizi abluti et ciceris oium añ.ꝑtes.x.⁊ gra noꝝ alben et lupinoꝝ et coſti et ariſtologie lõ ge oium añ.ꝑtes.v.et radicis arundinis ſic. ce ꝑtes.xx.fiat ex eis epithima cũ aq̃ melõis aut cũ aq̃ cucumeris ſilueſtris aut cũ aq̃ or. aut cũ aq̃ fabaꝝ et lineat̃ cũ eo mẽbꝝ et ablu atur in mane cum decoctõe viol. Aliud oſtra coꝝ nouoꝝ oſſium antiquoꝝ radicis arundi nis ſicce amilli ſeis melõis rizi abluti gra noꝝ granatoꝝ coſti partes equales ex eis gu mera et iteꝝ lupini et cicer nigꝝ liniat̃ cũ eis.

¶ De febribus aꝑatum Capitulũ.xiii.

Iam ſciuiſti diſpõnes febriuꝫ que ſequũ tur apoſtemata apparentia et quod ſũt ſecundum plurimum de genere febrium diei cum aꝑata iſta ſecundum plurimum non perueniant ad cor niſi cum calefactione ſua abſque ſua putredine et plurimum quidem horum eſt a cauſis pꝛimitiuis. ¶ Quum au tem peruenit putredo eorum ad cor propter ſuam magnitudinem aut propter ſuam pro- pinquitatem fit febris fortaſſe non de gene- re febris diei. ¶ Et plurimum quidem ſimi lium horum non fit niſi a cauſis anteceden- tibus corꝑeis et repl̃onalibꝰ crudis et qñqꝫ

sunt ex visceribꝰ ad q̄ attrahunt mē maligne
et retinent in carnibus mollibus. Febres āt
q̄ sequūt intrinseca apata fortasse nō fiūt ex
applicatōe calefactōis ad cor sine putredine.
¶ Et vehemētiores qdē febres fiūt ab apati
bus intrinsecis qn̄ sunt ex genere herisipile in
quibusdam visceribus et extenditur dolor et
sitis inflāmatio et significāt ea significatōes
pmistiōis chole pl'ime cū sanguie. ¶ Et hec
apata intrinseca sunt sicut apata cerebri et
velaminum eius et sumach auris ꝛ gutturis
qn̄qꝫ. Et in velamine qḋ segt̄ pectus et epe
et rene et vesica et matrice et itestis et q̄ sūt
eis similia. ¶ Et diuersificāt febres eoꝝ in ve
hementia et debilitate scd̄m propingtatē cor
dis et longitudinē. Et eoꝝ iteꝝ febres q̄ sunt
in mēbris carnosis est febres vehemētior et
eoꝝ febres q̄ sunt in pāniculis et eoꝝ simili-
bus est debilior. ¶ Et eoꝝ q̄ sunt in vicinita-
te arteriaꝝ febres est vehementior ꝛ eoꝝ que
sunt in vicinitate venaꝝ solū febris est debi-
lior. ¶ Et non euacuant iste febres a piodis
scd̄m mās q̄ effunduntur ad apata earū pio
di nāqꝫ eaꝝ sunt scd̄m generationē earum et
scd̄m motum ipsaꝝ et scd̄m attractionē cali
ditatis et doloris ad ea: vnicuiqꝫ enim hūori
est periodus q sibi cōuenit. ¶ Et scias quod
multetiens sanat apa in p̄lesi et alijs et rema
net febris et significat tunc ꝙ mundificatio
non accidit. ¶ Et iste quidē febres qn̄qꝫ pro
lūgātur et perducunt ad ethicā et proprie qn̄
apata sunt i epate. Ille vero q̄ sunt i velami-
nibus cū ꝯfirmāt nō expectāt vsꝫ ad ethicā.

¶ De signis eaꝝ et ipsaꝝ iudicijs. Ca. xiiii.

Um febribus ex apatibus itrinsecis in
ueniuntur tres species signorum et ac-
cidentiū. s. signa et accidentia significātia mē
brū infirmum et signa accidentia significan-
tia materiam ꝛ signa ꝛ accidentia significan
tia dispositionē infirmi. Prima autē signo-
rū species est sicut pulsus s̄rrinus et dolor pun
gitiuus apatis in partibus pectoris ꝛ simil'r
tussis sicca in primis ꝛ humida scd̄o ꝛ q̄ sūt
illis similia de signis p̄lesis significantibus
apata in partibus pectoris ꝛ ad summū do
lor ꝛ grauitas in mēbro ꝛ est calidius reliqs
membris addita calefactione non consueta.
ꝛ sicut spasmus quoniā ipse multotiens asso
ciat apatibus calidis in membris neruosis.
Species vero scd̄a est sicut significatio ve-
hemētie febris tertiane significat ꝙ materia
est cholica. Accidentia vero infirmi sunt di-
spositiones que indicant eius salutem aut in
dicant ipsius mortē. ¶ Et mēbra quidez oc-
c'ta diuersificant in faciendo febres et reci-
piendo eas ꝛ perdurationē earum ꝛ ipsaruꝫ
periodis scd̄m magnitudinē eoruꝫ in seipsis
ꝛ magnitudinē venarū eoruꝫ ꝛ scd̄m mēbra
sua. ¶ Nā in mēbris intrinsecis sūt que sunt
propinqua cordi ꝛ vehementis cōitatis sicut
velamē ꝛ pulmo. Et de eis sunt que sunt lon
ginqua a corde ꝛ debilis cōitatis sicut renes
Ipsi enim non semper faciunt pp̄ apata sua
febres fortes neque continuas ꝛ multotiens
qdē sunt interpolate et sunt de genere febri
um cōmistaꝝ et febriū tertianarum ꝛ quarta
ne et quintane et sextane et fiunt cū eis rigor
et horripilatio et ambiguū fit eē eaꝝ et signi
ficat eas grauitas in loco renū et in ptibus
alchatin et dolor et ꝓprietas caliditatis i mē
bro maioris consueta. ¶ Quū aūt aggrega-
tur in mēbro vt sit proximum principali aut
fortis cōitatis cum eo aut vehementis sensus
ꝛ est neruosum tunc cū vehementia febrium
cōmitantiū apata eius accidunt ei inquietu
do magna et spasmus. ¶ Et fortasse cōmitā
tur ipsum accidētia extranea sicut apata ma
tricis. Associat. n. ei cū febre sodo et dolor cer
uicis. ¶ Et caliditas qdā q̄uis inflāmetur i
eis apatibus tn̄ nō est valde vehemētis acui
tatis sicut ē in causonide nisi sit res magna ꝛ
causa in eo est qm̄ putredo nō est sparsa neqꝫ
mota ad exteriora. ꝛ pulsus qdē in febribus
apatū intrinsecoꝝ est pulsus febriū putredi-
nis paruus i p̄ncipio velocis cōstrictōis apḋ
statū deinde magnificat et fit velox et spissus
s̄m mēbꝝ et materiam et s̄m ꝙ sciuisti. dei
de erit vndosus et s̄rrinus et faciēs s̄m mēbꝝ
in neruositate et carnositate sua. Et vrina se
cundū p̄lm est ad albedinē decliuis et pauci-
tate tincture propter declinationeꝫ materiei
ad apostema secundum ꝙ sciuisti.

¶ De cura earum. Capitulum. xv.

Curatio harum febriū est curatio febri
uꝫ acutaꝝ post curatōeꝫ apatū. Radix
.n. i eis ē cura apatis cū obs̄uatōe cur̄ febris
de ifrigidatione et humectatōe. ¶ Et i eis fe
bribus nō cōcedit potus aq̄ frigide neqꝫ in-
troitus balnei. ¶ Et si fuerit apa herisipila lꝫ
vt fiat positio reꝝ frigidaꝝ et ifrigidatarum
actu de fortis super ipsum sicut succus lactu
ce et semperuiue et portulace cū aliquātulo de

sauich ordei albi que sine cessatione infrigidẽt sup niuẽ pmutẽt ꝛ fortasse pmiscet cũ eis oleũ omphacinũ aut oleũ rosaceũ. Et si cõederit lactucas abluta infrigidatas pertrãsit ꝛ iuuatur cum eis.

¶ De dispositiõib⁹ febriũ cõpositarum. Ca.xvi.

Febres qñqȝ cõponunt adinuicẽ. Fortasse ei cõponunt ex eis spẽs ingredientes in genera elongata sicut cõpositio febris ethice cum febre putrida: ꝛ qñqȝ componunt species ex eis in genere primo cõuenientes sicut est compositio specierum febrium putredinis sicut tertiana cum phlegmatica vtpote febris nominata hemitriteus ꝛ sicut compositio febrium apatum. Et qñqȝ componuntur de eis species ꝯueniẽtes i spẽ sicut compositio duarum tertianarum ꝛ duarum q̃rtanarum. ꝛ trium quartanarum. Quare fiunt due tertiane in apparitõe dispõis ꝃȝ porismos phẽatice ꝛ tres quartane in porismis phẽatice. Et quãdoqȝ componuntur tres de febribus tertianis si igitur fuerint scdm coalternationẽ erit porismus in die. iij. vehementior qm̃ pertinet ei piodus diei primi ꝛ inceptio die tertij ꝛ similiter in die. v. Et similatur hec hemitriteo sicut compositio duarum tertianarum similatur porismis phẽatice. ¶ Et pp huiusmodi non oȝ vt tota occupatione occupet cum porismis immo oȝ vt occupetur cũ accidentibus. ¶ Et qñqȝ accidit si fuerint febres iste tertiane pure vt festinent porismi earuȝ ad contentam. i. ad illã que fortior est ita vt destruatur debilior earum prius. ¶ Et qñqȝ significat compositionem reditio horripilationis vel opilationis post quietem. ¶ Et turpe quidem est medico scienti significatiões cuiusqȝ febris ꝛ accidentia eius vt non pcipiat compositionem a pmo die aut scdo. ¶ Et compositio febris ethice cũ febre putredinis ẽ ex illis que valde ambigua sunt qm̃ ipsi vident interpolationes ꝛ inceptionis rigoris ꝛ horripilatiõis ꝛ reditionẽ sudoris si fuerit ꝛ horas pticulares q̃re existimãt ꝙ sint illic febres putredis tãtũ inseꝑabiles aut cõposite ex cõtinua ꝛ interpolata. ¶ Et qñqȝ ꝯtinuat ꝯpositio ita vt appareat febris vna cõtiua similis q̃ siẽat sinocho ꝛ tunc quidẽ nõ est excusatio reditionis ad significationes. Et si fuerit paroxismi breues non consequitur eorum continuatio nisi propter rẽ magnã de multitudne numeri corum ꝓprie ꝛ fortasse vides iterpolatiões harum febriũ lõgas. ¶ Et qñ cõponũtur febres diuerse sicut hemitriteus erradicat postrema earum ꝛ remãet chronica pura sine sint due interpolate aut due cõtinue aut interpolata et ꝯtinua. Et qñqȝ cõponit cũ hemitriteo alia tertiana ꝛ phlegmatica ꝛ melãcholicã: nã si est cũ tertiana erradicat tertiana ꝛ purus fit hemitriteus ꝛ si ẽ cũ phlegmatica aut melãcolicã: erradicat hemitrite⁹ ꝛ depurat phlegmatica ꝛ similẽr melãcholica. ¶ Et qñqȝ accidit cõpositio in eis ꝃm modũ aliũ ꝛ est vt cõponat interpolata ꝛ cõtinua diuersi gñis: aut cõueniẽtes ambe in eo aut ꝯueniẽtes in specie sicut tertiana piodica cũ tertiana inseparabili ꝛ sicut cõponunt due interpolate similẽr cõponũt due cõtinue. ¶ Quidã aũt existimauerũt ꝙ due cõtinue nõ cõponũt sicut due tertiane. ¶ Quoniaȝ qñ materia est intra venas nõ ẽ possibile vt diuersificet illud i quo accidit putredo: putredo eni ẽ pcedẽs in toto. ¶ Et hec sentẽtia nõ est de illis q̃ necessaria sunt pculdubio apud me: qm̃ putredo incipit pculdubio ex loco deinde spargit deide currũt indicia vehemẽtie ꝛ interpolatiõis ꝃm gradationẽ putredinis prime ꝛ ꝃm eã sunt ei motus. ¶ Nõ ergo elõgat qn accidat putredo cui sit dominiũ aliq̃d incipiẽs i pte materierum cui nõ sit dñiuȝ sequẽdi aliud imo aggregat in ea vt incipiat ꝛ vt sequatur simul q̃re erit ei gradatio teporis q̃ experit. ¶ Et species qdẽ cõpositiõis febriũ sũt tres intrãs ꝛ coalternata ꝛ cõicãs. Et intrãs est vt ingrediat vna earum sup alterã. Et coalternata vt igrediat post erradicationẽ eius. Et cõicãs ẽ vt incipiat cũ ea. ¶ Et quũ videris febrẽ cõclusam ꝛ est in ea rigor ꝛ nõ sudor ꝛ fortasse accidit in rigoribus pluribus sudor vnus tunc testifica cõpositionẽ in ea. ¶ Et similẽr quũ videris in cõclusa supfluitatẽ i frigore extremitatũ ꝛ rigore sed parum de ambobus tunc fortasse est in conclusa.

¶ De hemitriteo. Capitulum. xvij.

Hemitriteus est febris cõposita ex duabus febribus quarum vna ẽ tertiana ꝛ altera ẽ phlegmatica ꝛ fit in die vno porism⁹ tertiane ꝛ quottidiane simẽ. ¶ Aut ꝃm semitã cõitatis ꝛ iuẽtiõis. Aut ꝃȝ semitã coalternatiõis ꝛ vicinitatis: aut ꝃm semitã itroit⁹. ¶ Et de diuisiõibus difficilior ad cognoscẽdũ est pria deinde secũda. ¶ Et qñqȝ sunt febres due cõtinue qñ due putredines sunt in

E E

trinsece ⁊ qñ due sunt piodice erradicãt qñ
due putredines sunt extrinsece et qñqз ẽ cõ
tinua cholerica qa eius putredo ẽ intrinseca
et phlegmatica ẽ ecõtrario et qñqз ẽ ecõtra
rio. ¶ Et qdã ponũt hemitritcũ purũ febrēз
cõpositã q̃ fit ex tertiana extrinseca et phleg
matica intrinseca et illã q̃ est p̃ter eã noiant
nõ purã. Et nõ est illud de illis in qbus sup
flua occupatio sit habẽda. ¶ Et fortasse ante
cedẽs ad putredinẽ ẽ cholerica: et fortasse añ
cedẽs ad putredinẽ est phl'atica ⁊ fortasse ve
niũt simul. ¶ Et iteꝝ qñqз ẽ materia faciẽs
febrẽ phlegmaticã magis dominãs et qñqз
est materia faciẽs febrẽ cholericã magis do
minãs et qñocũqз fit materia phlegmatice
ponit paroxismos cholerice lõgiores et tar-
dioris crisis et materia cholerice põit paro
xismos phlegmatice ecõuerso. ¶ Et fortasse
extẽdit hemitritcus lõgo tempore. s. vsqз ad
vij. mẽses et supra. et qñqз fit ex hemitriteo
egritudo acuta: et quãdoqз est hemitriteus
de febribus magis interficientibus quoniaз
perducit ad ethicam et egritudines chroni-
cas vel erroneas et difficiles.

¶ De signis hemitritei. Capitulum. xviij.

Magis ꝓpriũ signoꝝ eius ⁊ primũ eoꝝ
licet necessaria sint cõparia alia est vt
sit spaciũ hmõi febris in vno duoꝝ dierũ lõ
gius spacio tertiane et magis quieta deinde
fit in die alio leuioris paroxismi et paucioꝝ
accidẽtiũ. ¶ Et qñqз iterat̃ i ea horripilatio
ſm plurimuз aliquotiẽs pp illud qđ accidit
de pugna duaꝝ materieꝝ: aut itroitu vnius
eaꝝ sup alterã. ¶ Et fortasse accidit hec ite-
ratio tribus vicibus aut q̃tuor et iã calefiunt
mẽbra aliqua horripilatiõe fixa adhuc. ¶ Et
ex hac qdẽ q̃ ẽ hemitriteus corpus nõ mun
dificat̃ integre. ¶ Et qñqз fiũt p̃cipiũ eius
et augmẽtũ ipsius vehemẽtis cõmotiõis et
ꝓprie qñ fuerit cõicatio: aut fuerit introitus
in hmõi hora: tũc eni fiunt horripilatiõi red
ditus et ẽ status lõginquus et quũ existima
tur ꝙ corpus iã calefactũ est et febris hẽt sta
tũ inenis horripilationẽ redeũtẽ et ista acci-
dẽtia sunt pp pugnã humoꝝ. ¶ Et status q
dẽ huius egritudinis i horis particularibus
⁊ vniuersalibus est ante statũ phlegmatice ⁊
velocior statu eiꝰ ⁊ tardior statu chol'ice qm̃
caliditas nõ expandit̃ nisi cũ labore ⁊ ꝓprie
i primis ⁊ fit fortis eius acuitas apud statũ.
¶ Et simil'r fit declinatio longa pp illud qđ
accidit de stationibus quas efficit reluctatio
vnius duaꝝ materieꝝ cũ alia ⁊ parũ qdẽ te
pescit cuз sudore. ¶ Et in hac febre dies ter-
tius de diebus eius est similis primo ⁊ quar
tus secũdo. ¶ Et qñqз cadit significatio sup
hemitriteũ ex modis diuersis nã qñqз acci-
dit ex ꝯsuetudibꝰ ⁊ qñqз accidit ex accñtibꝰ.
¶ Et casus ꝯsuetudinũ ẽ sic si i corpe hois
m'tiplicet̃ chol'a ⁊ putredo eiꝰ deide vtat̃ de
litijs ⁊ dimittat exercitia ⁊ vtat̃ cibis de spẽ
bꝰ regiminis gñantibꝰ phlegma aut m'tipli
cet̃ in corpore hois phlegma ⁊ putredo eius
deinde exercitetur plurimuз ⁊ vtatur eo qđ
gñat cholerã de speciebus regiminis si fece
rit necessariũ etas illud in eo ita vt fiat ado-
lescẽs post pueritiã ⁊ dominiũ humiditatis
aut fiat senex post iuuẽtutẽ ⁊ acuitatẽ cõple-
xionis. ¶ Ex accidẽtibus vero sicut ẽ pulsus
⁊ vrina ⁊ ꝓcessio eius qđ ꝓcedit ex vomitu
⁊ egestione ⁊ dispositione digestiõis ⁊ signa
eius ⁊ dispositio sitis ⁊ dispositio tactꝰ ⁊ dis
positio horripilationis ⁊ rigoris ⁊ dispositio
nes horaꝝ ⁊ paroxismoꝝ. ¶ Pulsus autẽ fit
in ea minoris magnitudinis ⁊ velocitatis ⁊
frequẽtie q̃з ille qui est in tertiana ⁊ cõtrarie
eaꝝ sunt minores q̃з ille q̃ sunt in phlegma-
tica. vrina vero est tarde digestionis ⁊ vomi
tus est permixtus ex cholera ⁊ phlegmate ⁊
egestio ẽ permista ex cholera ⁊ phlegmate.
De dispositione aũt calefactionis ⁊ frigoris
⁊ sitis ⁊ horripilatiõis ⁊ horaꝝ paroxismoꝝ
iã locuti fuimus qđ oportuit. ¶ Et nõ expe-
ctat̃ statio sup dominãtẽ duorũ humoꝝ nisi
p̱ vincẽtẽ ex significatiõibus nã si dominat̃
phlegma sunt paroxismi lõgiores ⁊ horripi-
latio minor ⁊ coarctatio ⁊ ꝓprie in pulsu for
tior ⁊ extremitates sunt velociores ad susci-
piẽdũ frigus in principijs egritudinis ⁊ tar-
dioris mũdificatiõis a suo frigore ⁊ sitis est
minor ⁊ vomitꝰ cholere minor ⁊ vrina vehe
mẽtioris albedinis ⁊ cruditatis ⁊ sudor mi-
nor ⁊ etas pueritia aut senectꝰ ⁊ cõplexio cor
poris significat eã ⁊ similiter cõsuetudo ⁊ q̃
currũt cũ ea. Et si dominat̃ cholera sunt pa
roxismi breuiores ⁊ extremitates velociores
ad calefactionẽ ⁊ sitis ⁊ vomitꝰ cholere plus
⁊ sudor magis exuberãs ⁊ fortasse declinat
ad horripilationẽ q̃ est sicut rigor ⁊ fit vrina
vehemẽtius tincta ⁊ etas est iuuẽtus ⁊ com
plexio corporis qñqз significat eã ⁊ similiter
cõsuetudo ⁊ q̃ currũt cuз ea. Et quãdo equã

tur duo humores frequẽtãtur significatiões
⁊ est horripilatio pura cõpleta nõ rigor ⁊ nõ
perueniẽs ad rigorẽ. ¶ Et quãdo cõpositio
est manifestior in periodica ⁊ cõtinua quam
plures hoium appropriãt noie hemitritei pu
ri ⁊ est ꝯtinua ipa phlegmatica ẽ rigor debi
lior quoniã materia extrinseca est cholerica
⁊ nõ est contrariũ ei ex parte phlegmatis ex
trinsecim cũ ea in eo qđ necessariũ est de ri-
gore sed est debilior ⁊ fortasse iteratur in ea
frigus ⁊ horripilatio ita vt faciat errare i sta
tu sicut scis et multiplicatur in ea caliditas
viscerũ et ventris cũ frigore extremitatũ et
fit pulsus vehementioris paruitatis et rari-
tatis. ¶ Si aũt cõtinua est ipsa cholerica nõ
fit rigor neqꝫ magna horripilatio et fit pul-
sus maior et velocior et angustia vehemen-
tior. ¶ Et si componuntur due continue nõ
erit rigor omnino. Et accidit tertiane conti-
nue vt alleuietur ante alleuiationem phleg-
matice licet non redeat ante eius reditionẽ.

¶ De cura hemitritei. Capitulum .xix.

Necessarium est in hemitriteo vt vehe
mentem habeas sollicitudinem in eua
cuando materiam ꝺm species euacuationis
ex solutiõe ventris et vomitu et prouocatio-
ne et sudatione plusqꝫ vehementia que est ꝑ
extinctiua. ¶ Et cum solutiuis oportet vt cõ
ueniat digestio nisi sint ex genere que leniũt
naturã et soluũt et nõ inquietant sicut aqua
lebleb cum geleniabin si fuerit illud quod su
perat phlegma et sicut tereniabin et siracost
et infusio tamarindi et sirupus viol. si domi
nans fuerit cholera et sicut quod componi-
tur ex istis si fuerint duo humores quasi pa
res. Et post apparitionẽ digestionis si eua
cuatio fiat humoris cũ fortibus pertransit.
¶ Et vomitus oportet vt sit iterũ secundũ
humorem dominantẽ aut ex aqua rhapha
ni cũ sirupo acetoso calido aut sirupo aceto
so cũ aqua calida. ¶ Et prouocatio oportet
vt fiat cũ eis in quibus est equalitas. ¶ Et
quũ festinatur in potando decoctiones ante
digestionẽ timetur birsen vel sirsen. ¶ Me-
dicine vero iuuatiue i via ꝑueniẽte ad statũ
ad rectificandam materiam ⁊ maturã dum
ipsam et succurrendũ nocumentis eius. Ex
singularibus est absynthium verũ post septi
mũ et apparitionẽ digestiõis ita vt sit roma
nũ qđ ex ipso bonũ est: et quũ tu festinas cũ
eo mouet hũores et nõ euacuat eos cũqꝫ su
mit facit accidere angustiã et tristitiã ⁊ nau-
seã deinde reuertitur sup eos cũ sua caliditate
⁊ exiccat eos cũ sua stipticitate facit eos pi-
gros. ¶ Et Gal. quidẽ ⁊ qui ante eum fue-
rũt curauit eos cũ aqua ordei in qua est vir-
tus pipis. ¶ Et dixit quidã primorum medi
coꝝ ꝙ Gal. trãsgressus est in alienatione ⁊
stetit vbi oꝫ vt miret de eo ⁊ non sciuit ꝙ pi
per inflãmat febrem ⁊ aqua ordei pigram ef
ficit materiam. ¶ Et itẽ quidem cõtradictor
errauit errore qui nõ appropriatur in hac in
tentione immo canon datus in adiutorio na
ture qñ preparat ad resistendũ hmõi mate-
rijs est cũ medicinis cõpositis ex infrigidan
tibus ⁊ calefacientibus vt discernat natura
inter duas virtutes q̃re occupatur infrigida
tiuũ cum febre ⁊ ꝑtibus cordis ⁊ calefactiuũ
cũ materia ⁊ qs est q curet hemitriteũ absqꝫ
hoc. Et si natura nõ ẽ fortis ad discernẽdũ
tunc non ꝓdest curatio quocunqꝫ mõ fiat ⁊
errauit in alijs modis in allatione quoꝝ nõ
est necesse nos incedere via ꝓlongãtiũ. ¶ Et
iste qdẽ contradictor dixit ꝙ oꝫ vt admini-
strẽt subtiliãtia qbus nõ ẽ fortis calefactio si
cut apiũ ⁊ anetũ ⁊ nõ sciuit ꝙ possibile ẽ vt
piꝑ ifrigidet minoratiõe sui ad hoc vt frangat
ei⁹ calefactio ⁊ nõ abbreuiet ei⁹ subtiliatio a
subtiliatiõe apij ꝑlimi ⁊ fit aqua ordei adiu-
uans ipsũ in faciẽdo ꝑuenire virtutẽ ei⁹ ⁊ de
struẽdo supfluitatẽ eius ⁊ faciẽdo cadere ma
terias ad ipsũ vt alleuiet penetratio virtutis
ei⁹ i eis. ¶ Amplius mirabile fuit ꝙ ipse po-
suit Gal. de illis q ignorãt ꝙ piper iflãmat
febrẽ ⁊ nominat ipꝫ de illis q obliuiscunt ab
hoc vbi iudicat de hoc. ¶ Cõposita vero de
medicinis quibus oꝫ vti i hac hora sũt sicut
trocisci đ absynthio ⁊ trocisci de rof. ¶ Tro
cisci leues boni ad hemitriteum. ℞. rof. radi
cũ liquiritie amboꝝ añ. ʒ. iiij. tereniabin. ʒ. iij.
spice succi absynthij spodij omnium añ. pon
dus. ʒ. ij. fiãt ex eis trocisci. ¶ Trocisci alij ad
inflãmationẽ. ℞. rof. ʒ. vi. seminis acetose gũ
mi omniũ añ. ʒ. iiij. amili pondus. ʒ. iij. berbe
ris spodij seminis portulace oium añ. põdus
ʒ. ij. dragaganti croci spice reub. oium añ. ʒ. i.
canfore pondus tertie. ʒ. i. fiãt trocisci. ¶ Tro
cisci alij boni habẽtibus hanc febrẽ ⁊ ꝓprie
quando conquerunt cum hoc de solone ven
tris ⁊ tussi. ℞. spice aromatice xiloaloes cro-
ci berberis ⁊ succi eius omnium añ. ʒ. iij. reu
barbari. ʒ. iiij. spodij rof. cum capitibus suis

lacce gũmi torrefacti karabe oium añ.ʒ.v.seminis acetose torrefacti.ʒ.vi.crete romãe.ʒ.vij.fiant trocisci. ¶Descriptio alia bona.℞.ros.rubeaꝝ.ʒ.vi.berberis gũmi seminis acetose oium añ.ʒ.iiij.spice eupatorij spodij amili seminis portulace granoꝝ cucumeris omniũ añ.pondus.ʒ.ij.seminis endiuie seminis cuscute oiũ añ.ʒ.i.ſ.succi liqritie.ʒ.i.lacce reubarbari amboꝝ añ.ʒ.ſ.aggregẽt illa ⁊ fiãt trocisci. ¶Pillule bone ad hãc egritudinẽ ⁊ oẽs chronicas ⁊ febres ledẽtes viscera ⁊ ꝓprie qñ materia phlegmatica est magis vincẽs.℞.aloes masticis myrobolanoꝝ citrinorũ reubarbari succi eupatorij succi absynthij ros.rubeaꝝ oium añ.ptes equales croci partẽ mediã fiant pillule cũ aq̃ endiuie ⁊ fit dosis.ʒ.ij.cũ sirupo acetoso. ¶Descriptio bõa conueniens prope vel post digestionem.℞.aloes masticis succi absynthij ros. omnium equaliter croci.ʒ.ſ.informentur pillule cũ aq̃ endiuie ⁊ sit dosis.ʒ.ij.cum sirupo acetoso.

¶De recidiuatione. Capitulum.xx.

Recidiuatio est deterior radice ⁊ ꝯsiliũ quidem est vt in ea non sit inceptio ad curandũ donec manifestus fit modus egritudinis nam fm plurimum est seua.

¶Fen secũda de pronosticatione ⁊ iudicijs crisis. Capitulum.i.

Nos dicemus i hac fen dispositiões crisis ⁊ dies eius ⁊ signa ipsius ⁊ signa digestiõis ⁊ qd̃ approprìat vnicuiq; significationũ de iudicio ⁊ de signis bõis ⁊ nõ bõis. ¶Et iste qdẽ sunt res sup q̃s resoluũtur res i hac ꝓnosticatiõe. ¶Et ꝓnosticatio est vt dicat de significatiõibus inuẽtis sup rẽ futurã ad quã ꝑuenit dispositio egritudinis de euasione aut ꝑditiõe ꝑp illud qd̃ cognoscit de virtute ⁊ fixiõe eius aut casu ipsi⁹ aut cognitiõe hore eius ⁊ modi q erit verbigratia an erit.

¶Tractatus primus de crisi ⁊ intẽtionibus significationũ eius ⁊ bonitatis ⁊ malitie in crisi ⁊ quid est in diuisionibus suis ⁊ suis iudicijs crisis. Capitulum.ij.

Crisis intẽtio ẽ sepatio in locutiõibus. Et ipsius expositio est alteratio que fit subito aut ad latus sanitatis aut ad lat⁹ egritudinis. Et hẽt significationes qbus ꝑuenit medicus ad id qd̃ fit de ea. ¶Et declaratio huius est ꝙ egritudo corpori est sicut inimicus exterior ciuitatis ⁊ natura sicut dñs conseruans eã inter quos ambos iã cucurrerũt rixe leues de qbus nõ curat ⁊ iã vehemens fit inter vtrosq; pugna quare accidũt tũc ex signis vehemẽtie pugne dispositiones ⁊ cause sicut impulsio fortis ⁊ sicut rugitus ⁊ clamor ⁊ sicut cursus sanguinis deinde fit separatio in tẽpore nõ sensate quãtitatis ⁊ quasi in momento vno aut vincat dñs exteriorẽ aut vt vincat inimicus exterior regẽ. ¶Et victoria qdẽ aut erit cõpleta in qua erit vni⁹ duaꝝ partiũ cõpleta superatio ⁊ dimissio ciuitatis aut erit nõ cõpleta in qua erit superatio nõ ꝓhibens reditũ ⁊ reuersionẽ ita vt accidat pugna vice alia aut vicibus plurib⁹ ergo erit tũc crisis separatio in fine eaꝝ. Et sicut quũ dñs vincit superueniẽtẽ ⁊ fugat ipsũ ⁊ expellit aut ita vt expellat eũ expulsione totali ita vt quiescat ciuitas ab eo ⁊ vicini eius ⁊ reliqui fines cõiuncti cũ ea aut expellit eũ expulsione nõ vniuersali imo fugat eũ a ciuitate ⁊ nõ põt fugare ipsũ a finibus alijs cõtinuatis cũ ciuitate. ¶Similiter virtus q̃ venit cũ crisi bona aut expellit materiã ledentẽ a fundamẽto corporis qd̃ est cor ⁊ principalia mẽbra ⁊ a finibus eius qui sunt extremitates aut expellit eã a fundamẽto sed nõ põt expellere eã ab extremitatibus imo peruenit ad eas ⁊ noiatur crisis permutatiõis. ¶Et ois egritudo q̃ remouetur: aut remouet fm semitã crisis aut fm semitã resolutionis ita vt resoluatur materia paulatim donec finiatur gradatim. Et hmõi quidẽ plurimũ fit in egritudinibus chronicis ⁊ materijs frigidis q̃s signa timorosa ⁊ mot⁹ praui nõ añcedũt. Et silr ois egritudo q̃ interficit aut iterficit fm semitã crisis aut fm semitã aresfactiõis ⁊ est vt resoluatur paulatim. Et melior qdẽ crisis est cõpleta in qua est fiducia manifesta apparẽs q̃ hẽt accidẽtia salua quã aliqs dierũ crisis indicat causurã cẽ in die crisis laudabilis. ¶Et ois qdẽ crisis aut est laudabilis aut mala ⁊ vnaqueq; aut est cõpleta aut diminuta. Et cõpleta qdẽ aut est ita ꝙ natura expellit materiã expulsione totali aut cũ permutatione. ¶Et de crisi qdẽ diminuta ẽ quedam aliquando quam sequitur in bona quidẽ resolutio ⁊ in mala arefactio: ⁊ diminute quidem crisis dies indicat diem crisis complete cadentis in egritudinibus materierum subtilium calidarũ virtute existẽte forti-

¶ Et pmutationis crisis expectat̃ vbi ē vir
tus debilior ⁊ dies indicatiõis ⁊ illud in bo
na ⁊ mala simul. Et expectat̃ crisis materia
existēte grossiore. Et prime quidē dispositio
iterũ diuersificat̃ nã quũ materia existit in ea
vehemens facit crisim p sudorē ⁊ si fuerit in
fra illud q̃zuis sit valde calida facit crisim cũ
fluxu sanguinis nariũ ⁊ si nõ p fluxuz vrine
⁊ si non p fluxũ ventris ⁊ vomituz. Et scias
q mucus ⁊ sanies auris ⁊ lippa ⁊ lachryma
sunt de crisibus egritudinũ capitis ⁊ sputuz
de crisibus egritudinũ pectoris ⁊ aptio san-
guinis hemorroidarũ est crisis bona egritu
dinũ multarũ: verũtamē nõ accidit ẽm pluri
mũ nisi in eo in quo currit cõsuetudo eius.
Et acutior qdē crisium ⁊ propinquior ad se
parationē ē fluxus sanguinis nariũ quoniã
cõsequit̃ expulsionē materiei in vice vna de
inde est fluxus vẽtris postea vomitus dein-
de vrina postea sudor postea exiture. Et exi-
ture qdē sunt de gñe crisis permutationis ⁊
cõtingit qñqz vt exiture sint fortiores sudore
in crisibus: nã plerũqz remouent̃ p eas egri
tudines subito siue sint salue siue male mor
tificantes mẽbra. Et exiture qdē qbus fiunt
crises diuersarũ sũt specierũ .s. carbũculi ⁊ du-
bellet ⁊ tuayn ⁊ formica ⁊ herisipila ⁊ ignis
persicus ⁊ herpesestiomenus ⁊ variole ⁊ si-
nances ⁊ vlcera multiplicata in corpore. Et
fit crisis qñqz aut aliqd eius cũ qua cõgelan
tur lacertus ⁊ neruus ⁊ p scabiez qñqz ⁊ spe
cies eius ⁊ in petiginē ⁊ cancrũ ⁊ albaras ⁊
glandulas ⁊ rupturã ⁊ varices ⁊ inflationez
extremitatũ ⁊ alia ab istis. Et de speciebus
permutatiõis sunt q̃ nõ perducũt ad exiturã
deinde faciũt sicut torturã ⁊ spasmũ ⁊ molli
ficationē ⁊ dolores anche ⁊ dorsi ⁊ testiculo
rũ ⁊ geniculi ⁊ ictericiã ⁊ elephãtiam ⁊ uari
ces. ¶ Et scias q crisis facta ex permutatio
ne qua fit crisis dũ nõ accidit nõ accidit sa-
nitas. ¶ Alteratio aũt permutatiõis q̃ fit ad
inferiora est laudabilior ⁊ exitura est laudabi
lior. ¶ Et pmutatio q̃ est ad exteriora ⁊ post
digestionē cõpletam ⁊ longinqua a mẽbris
principalibus est laudabilior. Et significato
ri qdē inest vt significet de dispositiõibus si
gnificãtibus sup crisim bonam ⁊ crisim ma
lã. ¶ Et sicut quũ inimicus expugnat ciuita-
tē ⁊ extollitur ĩ pugna ⁊ coarctat ⁊ sublimat
litem ⁊ expãdũtur signa victorie vehemẽtis
dño defensore lõginquo nõ accipiẽte arma
sua neqz potẽte vti instrumẽtis suis sunt si-
gna ad testificandũ illud qd̃ vult vt sit de vi
ctoria defensoris aut victoria inimici expu-
gnãtis et significat de dispositionibus testifi
cationis significãtibus malitiaz dispositiõis
domini. ¶ Et si dispositio fuerit econtrario
tunc iudiciũ erit ecõtrario. Similiter quum
egritudo mouet signa crisis q̃ ego dicã ante
casum digestionis significat exiturã in mẽ-
bro aut rē aliã et fortasse erit post sanitatez.
¶ Et laudabilior qdē permutationũ signifi-
cat crisim malaz ⁊ si fuerit illic digestio aliq̃
significat crisim diminutaz. Et si fuerit illic
digestio cõpleta significat crisim bonã cõple
tam. ¶ Et cõpleta qdē crisis fit apud statũ ⁊
fortasse aduenit quũ incipit declinatio. ¶ Et
pp hanc cãm impedit crisim cõpletã frigus
vehemens qñ egritudinis status in ipso fit
difficilis qũo ergo erit eius declinatio. ¶ Et
multotiẽs qdē est necessariũ medico succur-
rere nocumẽto frigoris calefaciẽdo locum ⁊
fundendo sup vẽtrẽ infirmi oleũ calidũ vsqz
quo videat sudorē incipere deinde abstineat
ab effusione ⁊ abstergat sudorē ⁊ cõseruet lo
cum ẽm equalitatē. ¶ Et scias q motus cri
sis quũ accidũt in diebus ⁊ horis in quibus
currit cõsuetudo nature ad impugnãdã egri
tudinē ex purgatione q̃ fit quũ est apparitio
nature in eligẽdo horã aut eligendo disposi
tionē cũ auxilio dei sunt in qbus habetur fi-
ducia. Si aũt accidat pugna egritudine inci
tãte eã ⁊ inquietudo. Et illud est de eis q̃ si-
gnificãt vehementiã oppssionis egritudinis
⁊ permutationis materiei pp illud qd̃ tẽdit
semp apud declinationē humoris ad os sto
machi q̃re mouetur vomitu aut ad fundum
eius quare mouetur fluxu vẽtris ⁊ similiter
est dispositio quũ facit accidere tussim ⁊ ster
nutationē. Et similiter quũ sunt significatio
nes significãtes q crisis eueniat in die sicut
quartodecimo qñ antecedit sup eũ ⁊ inueni
tur principiũ crisis moueri ante ipm in die
q̃zuis sit creticus sicut vndecimus tũc illud
significat q crisis non erit cõpleta ⁊ licet qñ
qz sit bona sed significat q natura iuuata ē
ĩ pugna. Quod si egritudo fuerit mala frau
dulenta tunc nõ speratur q crisis sit bona ⁊
si egritudo fuerit salua tunc nõ sperat̃ q cri
sis sit cõpleta. ¶ Et ad vltimũ qdē anteces-
sio motuũ crisis ante statũ quē egritudo illa
meretur: aut fit pp virtutem egritudinis aut

propter vehemētiaz motus eius ⁊ acuitatis
ipsius aut pp cām extrinsecā excitantē quod
de ea quietū est ꝓpter errorez in cibo aut in
potu aut exercitio aut ꝓpter accidens aīale.
Nā accidētibus aīalibus inest introitus in
motione crisis ⁊ in alteratiōe partis eius ti
mor eni ponit crisim vt fiat fluxu vētris aut
vomitu aut vrina ⁊ gaudiū facit vt ipsa fiat
sudor:⁊ illud qdē fit ſm motū spiritus ad in
teriora ⁊ ad exteriora ⁊ quādo antecedit pu
gnā taliter vt virtus nō figatur cum ea vsqȝ
ad statū ē illud significatio mortis ⁊ fortasse
remanet virtuti residuū aliqđ vsqȝ ad statū
⁊ est saluū. ¶ Et scias ꝙ crisis nō cadit i die
⁊ hora quietis ⁊ trāquillitatis neqȝ in hora
teporis a vehemētia nisi raro ⁊ parum ⁊ pri
mū amboꝝ ē minus. ¶ Et archigenes qdez
neqȝ vidit ipsum in crisibus suis nisi bis. ⁊
Gal'. semel. Et melior quidē crisis est illa q̄
fit in hora status:in ea vero q̄ ipsum antece
dit non est fiducia imo est aut diminuta aut
mala cōpressiua. In pricipio nunq̄ȝ fit crisis
nisi perniciosa. Et ad vltimū qdez accidētia
signorū crisis in primis diebus egritudinis
significat pernitiē ⁊ in eius augmēto quū ē
laudabilis significat crisim diminutā in de
clinatione vero nunq̄ȝ fit crisis. ¶ Qualiter
vero eueniat in ipsa mors aut dispositio q̄
nō est bona crisis post dicemus. ¶ Et scias
ꝙ crisis i egritudinibus saluis postponitur
nā eni nō est egressa qa possibile est ei vt ex-
pectet vsqȝquo inueniat cōplemētū digestio
nis ⁊ i mortiferis antecedit. Et nō relinquit
eger ab impugnatiōe sue egritudinis subito
⁊ nō est ſm semitā resolutionis nisi quia est
quandoqȝ euacuatio laudabilis aut exitura
laudabilis. ¶ Et resolutionē aūt liberantē ⁊
arefactionē mortificātē nō antecedūt accidē
tia timorosa neqȝ euacuationes sensibiles.
Et scias ꝙ egritudines sunt diuerse de eis
eni sunt q̄ mouētur in principio deinde sedā
tur ⁊ quiescūt ⁊ de eis sunt q̄ sunt ecōuerso.
¶ Et multotiēs quidē significāt significatio
nes ꝙ crisis erit p expulsionē materiei egri
tudinis a natura ad latus aliqđ ⁊ in expul-
sione materiei ad ip̄m est nocumētuȝ quare
necessariū est vt cōfortetur illud lat⁹ ⁊ illud
mēbrū ⁊ declinet materia ad cōtrariū. ¶ Et
scias ꝙ qñqȝ venit crisis ⁊ numerat ex sexto
⁊ est septimi ⁊ iā tūc verificat principiū egri
tudinis nā bōa crisis raro fit i sexto. ⁊ scias
ꝙ spēs alteratiōis egritudinis sunt sex egri
tudo.n.aut alterat ad sanitatē subito aut ad
mortē subito aut ad sanitatez paulatim aut
ad mortem paulatim aut aggregantur in ea
vtreqȝ res ⁊ cōuertitur ad mortez aut ad sa
nitatē. ⁊ scias ꝙ nomē crisis ſm ꝙ dixit ille
cuius sermōi credit ē ad deriuatū in lingua
greca a separatiōe ꝓlocutiōis q̄ ē vni duoꝝ
disputātiū aut ꝯtrouersantiū ap̄ iudices sup
aliū q̄si sit separatio ⁊ exitus ab alteratione.

¶ De sermone vl'i de signis crisis. Capi.iij.

CRisim antecedūt qñqȝ si casus ei⁹ fue
rit nocturnus i die ⁊ si fuerit ei⁹ casus
diurnus in nocte dispositiones et res q̄ sunt
signa eius sicut inquietudo ⁊ angustia ⁊ vo-
lutatio ⁊ grauitas ⁊ cōturbatio sensus et do
lor capitis et dolor colli et vertigo et scoto-
mia ⁊ imaginationes corā oculis ⁊ tinnitus
⁊ sonus ⁊ pruritus in naso ⁊ alteratio colo-
ris in facie ⁊ lepore subito ad rubedinē ⁊ ci-
trinitatē ⁊ tremor labij ⁊ oculorum ⁊ pulsus
cordis ⁊ nausea ⁊ sitis ⁊ tremor cordis ⁊ do
lor in stomacho ⁊ strictura anhelitus ⁊ diffi
cultas accidētes subito ⁊ grauitas hypocon
drioꝝ ⁊ tēsio in eis ⁊ dolor ⁊ saltus ⁊ dolor
in dorso ⁊ saltus in lacerto, ⁊ pūctura ⁊ rugi
tus. ¶ Et quādoqȝ accidit horripilatio signi
ficās eā ⁊ accidit dolor lassitudinalis ⁊ qñqȝ
alterat pulsus a dispositiōe sua in ea ⁊ signi
ficat ipsaȝ ⁊ retinēt qñqȝ cā crisis res quaꝝ
ꝯsuetudo fuit vt euacuarētur vt sanguis mē
struus aut hemorroidaꝝ aut fluxus vētris ⁊
significat ꝙ motus eius vadit ecōtrario in
parte. ¶ Et signa nocturna diurnis sunt ve
hemētiora ⁊ cā in hoc proculdubio vt sit est
qm̄ materia faciēs egritudinē auget accidē-
tia ⁊ significatiōes cū sui motus. ¶ Et diuer
sificatur aut pp diuersitatē materie aut cau
sa partis diuersitatis mot⁹ ⁊ diuersitas qui
dez cā diuersitatis materie est verbigratia:
vt sit motus materie qñ est ad supiora dein
de significent significatiōes speciei egritudi
nis ⁊ etatis ⁊ cōplexiōis ⁊ alioꝝ materia est
sanguinea expectat tūc medicus fluxum san
guinis nariū ⁊ si significāt ꝙ ipsa est choleri
ca expectat vomitū ſm plurimuȝ nisi alie si
gnificatiōes ei appropriate significēt fluxus
sanguinis nariū:multotiens eni fit crisis ei⁹
fluxus sanguinis nariū ⁊ antecedūt eā ima-
ginatiōes cholerice. ¶ Et fluxus qdē sangui
nis nariū qñqȝ consumit materias egritudi

nā furiosarꝫ ⁊ fit sanitas statim. ¶Causa āt partis motus qm̄ ipsa mouetꝛ vt violēter vadat sup mēbra principalia ⁊ q̄ sequūtꝛ ea de visceribus ⁊ facit accidere nocumētū in operationib⁹ suis ⁊ ad ipedimētū ꝯn̄s ea sicut eueniūt ex pte cerebri pmistio sensus ⁊ dolor capitis ⁊ qđ diximus cū eis ex pte cordis pulsus cordis ⁊ malitia anhelitus ⁊ qđ dixim⁹ cū eis virisqꝫ. ¶Aut mouetꝛ versus expulsionē ⁊ fit illud ſm duos modos: nā aut incipit expellēdo ex oi pte et lōgitudine et ē illud ad totuꝫ illud qđ apparet et ē hoc cū sudore: aut incipit tēdere versus partē vnā ⁊ quū incipit pars eius ex oi pte fortasse ē pars talr ꝙ qm̄ incedit nō ē excusatio quin incessus fit p mēbra principalia sicut pars altera: nā materia tēdēs ad eā pertrāsit sup fines mēbroꝝ q̄re accidūt anhelitus et sup fines cerebri iterꝫ accidētia similia accidētibus eius si nō esset expulsa imo eēt violēter ibi pmanēs. ¶Et fortasse ē ps versus mēbra q̄ sūt minus q̄ꝫ principalia sicut os stōachi quū intētio materiei expellēde per crisim ē vt expellatur vomitu. ¶Aut ē de pricipalib⁹ verūtñ ē tollerās cōe officiū nō velociter pueniēs ad corruptionē sicut pueīt ad fines ep̄is et expellitꝛ ex via vesice aut fellis et ex oi pte loci expulsionis crisis sicut i stō vomitu ⁊ si ad fines capitis fluxu sanguis nariū et sīlib⁹ ei et ad fines ep̄is vria et ad ptes itestinoꝝ fluxu vētris. ¶Et qm̄ ē forma hec nō ē lōginquū qn motui ei⁹ in oi pte fit signū significans ꝙ illud qđ speratur de expulsiōe eius ē illius gn̄is si crisis q̄ expectatꝛ fuerit bona aut signū significans malitiā eius primā ex suo aduētu ipedīente illud mēbrum si fuerit crisis mala. ¶Et fortasse est signū vnū bonū ad hoc vt significet ptes plures sicut pulsus cordis qn̄qꝫ significat ꝙ materia est expulsa ad os stōachi et significat ꝙ materia violenter supuenit cordi. ¶Et fortasse est signū vnū significās rē vniūersalē cōem motui ad partē vnā et expectātur signa alia q̄bus significatur modus quo expellitꝛ ex illa pte sic dolor capitis et strictura anhelit⁹ et tēsio hypocōdrioꝝ ad supiora ista.n.significāt ꝙ materia mouetꝛ ad supiora deinde nō iudicatꝛ ꝙ ipsa expellatꝛ ex via vomitus aut ex via fluxus sanguinis nariuꝫ nisi p signa alia. ¶Et qn̄qꝫ significat ꝙ crisis cadēs ex pte aliq̄ ē retētio eius qđ currit et sepatꝛ ex cōtrario illius ptis sicut retētio nature cum signis crisis bone significat ꝙ motus creticus supior non inferior ē. Aut fluxu vrine aut sudore aut vomitu aut fluxu sāguinis narium. ¶Et qn̄ꝫ significat spēs egritudinis ptē crisis eius sicut ap̄a epatis quuꝫ ē in latere gibboso tūc crisis eius ē aut p fluxū sanguinis naris dextre aut p sudorē laudabilem aut p vrinā. Et si est in latere cōcauo est p fluxū ventris aut p sudorē aut p vomitū ⁊ sicut febres causon pl̄m.n.crisis eius est aut p fluxū sanguinis narium aut p sudoreꝫ ⁊ an̄cedit eā tremor ⁊ qn̄qꝫ fit vomitu ⁊ fluxu ventris ⁊ pprie sicut tertiana. ¶Et silr febris ap̄atū capitis crisis nō fit unq̄ꝫ fluxu sāguinis narium neqꝫ pipneumonie neqꝫ lethargic pleurisis vero ē inter hec ⁊ hec. ¶Et multotiens q̄dē fit egritudinis crisis spēbus crisis quaꝝ aggregatione cōpletꝛ crisis sicut causon quum fit i ea crisis prius fluxu sanguinis nariū deinde cōpletꝛ sudore abundante. Et pgnans quidē multotiēs habet crisim cū abortu. Et scias ꝙ nō quotiēscūqꝫ existūt signa crisis faciūt necessario crisim bonā aut malā imo qn̄qꝫ nō sequitꝛ eā crisis omnino i hora illa licet nō sit excusatio qui crisis seq̄t ea pculdubio bona aut mala in alia hora q̄ꝫ in illa hora in qua continuantur signa. Nā non quotiens vides sudorem est vomituꝫ ⁊ fluxum ventris ⁊ dolorem capitis ⁊ perturbationem sēsus aut malitiā anhelitus aut pfunditatē somni aut aliud de omnibus illis que numerabimus est cū eis crisis licet ſꝫ pl̄m significēt. Nā quedā eoꝝ sunt signa tātum crisis sicut dolor capitis. ¶Et quedam eorum sūt signa ⁊ pars crisis sicut nausea ⁊ quū apparēt signa crisis ⁊ nō fit crisis tunc aut est ſm ꝙ dixit Hip. significatio mortis aut difficultas crisis. Et qn̄qꝫ est aliqua de rebus que sunt de signis crisis accidens per causam aliam ab ea que facit apparere crisiꝫ q̄ꝫuis sit in aliqua horaꝝ signorū crisis sicut accidit in tertiana longa ante paroxismum i quietudo ⁊ cōmotio ⁊ in plibus horis antecedentibus porismum absqꝫ significatiōe crisis. ¶In tertiana vero pura scd̄m pl̄m est signū crisis. ¶Et de illis q̄ tibi indicant viaꝫ ad cognoscēdū ex ifirmo ꝙ eius sanitas aut mors erit cum crisi aut nō ē cōsideratio tua i motu egritudis ⁊ virtute ei⁹ ⁊ natura ⁊ hora psenti ista enim indicant tibi ꝙ dispositio facit necessario pugnam fortē inter materiaꝫ

⁊ naturā ⁊ sustinet pugnam. ¶ Et scias ꝙ significatiōes bonitas crisis sunt significationes significantes victoriā nature ⁊ nō fallit hoc ⁊ significatiōes malitie eius ⁊ ipsius diminutiōis significāt iurgiū ⁊ duellū qđ currit inter naturā ⁊ inter illud qđ ipugnat eā. Et nō est possibile tibi vt ex toto iudices ꝙ natura vinceꝛ ꝓculdubio nisi multiplicētur ⁊ magnificētur. ¶ O quāta timorosa signa vidimus de ꝓfunditate somni ⁊ casu pulsus ⁊ abscisione sudoris ꝑducētia post horas ad crisim cōpletā ⁊ bonā qm̄ natura i hmōi iā cessauerat ab oibus opibus suis ⁊ tota occupata erat i egritudie ⁊ postq̄ redijt tota virtus ad eā vicit eā ⁊ expulit ⁊ fortasse nō sufficit cū ea ⁊ illud in pluribus horis ē qm̄ ipsa nō cessat ab oibus operatiōibus nisi ꝓꝑ rē magnā. Nā dubiū nō ē quin ꝓꝑ rē magnā deficiat. ¶ Et scias ꝙ exuberatio signoꝝ crisis ſm cōtinuitatē in duobus diebus continuis sicut tertio ⁊ q̄rto verbigratia: significat velocitatē crisis deide ē bōitas ⁊ malitia ſm cōparatiā q̄ ego dicā ⁊ ꝓprie qñ antecedit ꝑoxism⁹ febris plm ⁊ ꝑcipue qñ appeꝛ i pulsu alteratio subito. ¶ Si ergo fuerit ad magnitudinē ⁊ nō descendit letare. Et scias ꝙ siccitas corꝑis q̄lis ē in senibus ⁊ eius obfuscatio in dieb⁹ egritudinis significat tarditatē crisis. ¶ Et egritudies sicce valde aut sūt mortifere aut tarde crisis. ¶ Et significat qñq₃ horas crisis ⁊ dispositiōes eius oēs et iudicia signoꝝ eius illud suꝑ qđ inueniūtur signa egritudinis ſm plurimū. ¶ Et scias ꝙ pulsus apparēs est sicut significatio cōis speciebus crisium euacuationū at vero magnus significat ꝙ motus est ad exteriora cū sudore aut fluxu sanguinis nariū ⁊ non magnus ⁊ velox ad interiora significat vomitū ⁊ fluxū ventris. Et ad sumū ois aggregatio ad expellendā materiā natura existente forti nō caret manifestatiōe pulsus: ⁊ si nō fuerit lat⁹ ⁊ decliuis ad ambo latera ⁊ anteq̄ fiat fortis idiget cōstrictiōe ⁊ coarctatiōe. ¶ Et fortasse aggregāꝛ duo signa ⁊ sūt due res sicut vomit⁹ ⁊ sudor ⁊ sicut vomit⁹ ⁊ flux⁹ sanguinis nariū. ¶ Et qa iam satis fecimus de istis canōibus intēdamus i distiguēdo paꝝ.

¶ De signis motus materiei in crisi ad superiora. Capitulum .iiij.

Signū illi⁹ ē dolor capitis ꝓꝑ eleuatiōnē vaporū i significatiōib⁹ vomit⁹ aut cū cōitate oris stōi iteꝝ i significatiōibus vomitus. ¶ Et iteꝝ de significatiōibus illi⁹ sūt vertigio ⁊ grauitas i vtrisq₃ tēpib⁹ ⁊ sonit⁹ ⁊ tinnit⁹ ⁊ surditas q̄ oia accidūt subito ⁊ qñq₃ associāꝛ ei aut añcedūt illō tp̄e paruo cōstrictio anhelit⁹ ⁊ dolor i collo ⁊ tēsio mirac ⁊ hypocōdrioꝝ ad suꝑiora absq₃ dolore ⁊ inflāmatio capitis. ¶ Et scias ꝙ egritudines ⁊ accidētia fortia fiunt i nocte qm̄ natura occupaꝛ indigerendo materiā ⁊ i alijs ⁊ omni re.

¶ De signis distinguendi omnia illa. Ca.v.

Quod si associāꝛ oib⁹ illis tenebrositas ⁊ caligo i oculo que seꝑanꝛ ⁊ sit cū eis amaritudo oris ⁊ tremor labij inferioris et apparet affitmatio rei ꝑ casum doloris i ore stōi aut nauseam ⁊ attractionē saliue ⁊ sputū cordis ⁊ coarctatiōe₃ puls⁹ ⁊ ꝯstrictionē ⁊ ꝓprie qñ accidūt infirmo post ista horripilatio ⁊ frigus sub hypocōdrijs tūc iudica ꝙ ipsa vētura est per vomitū ⁊ proprie qñ materia est cho̾lica ⁊ febris cho̾lica nō existēs de icensiuis ⁊ proprie qñ citrinatur facies i hac dispositione ⁊ cadit color. ¶ Et multotiens quidem attrahit vomitus eueniens post grauitatem capitis ⁊ dolorem stōi pueris ꝓpter debilitatem neruoꝝ ipsorū spasmū ⁊ in mulieribus propter consuetudinem matricū ipsaꝝ dolorem matricum ⁊ in senibus ꝓꝑ debilitatē virtutū eoꝝ egritudines diuersas expansas propter expansionem materiei q̄ mouetur in eis. ¶ Quod si associata fuerit illi tēsio i parte epatis aut parte splenis absq₃ dolore: nam splen cōicat supp̄imis etiā per venas que sunt in eo approximantes parti nasi ⁊ venis eius q̄zuis nō continuentur cū eis ⁊ videt infirmus fila rubea aut lucentia ⁊ resplendentia ⁊ rubet facies multum aut oculus aut nasus aut latus eius ⁊ currūt lachryme subito ⁊ apparet pulsus ⁊ mundat ⁊ festinat eius dilatatō ⁊ acuitur nasus ⁊ est inflāmatio capitis vehemens valde ⁊ dolor capitis percussiuus tūc expectetur fluxus sanguinis narium ⁊ proprie qñ significant egritudo ⁊ etas ⁊ consuetudo ⁊ cōplexio ⁊ relique significatiōes ꝙ materia est sanguinea licet materia cho̾lica iterū faciat quādoq₃ crisim per fluxum sanguinis ⁊ indicant illud splendor ⁊ imaginatiōes similes filis ⁊ res ignee citrine vise coram oculis ⁊ plurimum eius est in febre causone cholerica. ¶ Et quādoq₃ significat pars radij ⁊ prurit⁹ nasi ꝙ fluxus

sanguinis narim accidit ex nare dextra ꝛ si-
nistra ꝛ ex ambabꝰ naribꝰ simul. ¶Et qñqꝫ
adiuuat istas significationes iterũ frigus ad-
ueniens i die crisis ꝛ siccitas alchati ꝛ cutis.
¶Et qñqꝫ significat etas fluxꝰ eni sãguinis
nariũ plm accidit ei cuiꝰ anni sũt ĩfra trigita.
¶Et qñqꝫ adiuuãt has significatões iterꝫ ve
hemẽtia doloris capitis valde vltra hoc ꝙ fa
cit necessariũ esse casus vomitus cũ lesioni-
bus alijs ꝛ inflammatio ꝛ febris ꝛ sunt eius
significationes alie bone non significationes
mortis ꝛ in huiusmodi expectatur fluxus san
guinis narium cuius non est excusatio.

¶De indicio de istis signis cõibus p̃dictis
ꝛ proprijs. Capitulum.vi.

DE signis cõibus p̃dictis sũt q̃ sũt cõue
niẽtiora fluxu sãguinis narium sicut la
chryma ꝛ tinnitus ꝛ surditas ꝛ tẽsio hypocõ
driorꝫ i vno duorꝫ laterꝫ ep̃is ꝛ splenis absqꝫ
dolore ꝛ iflãmatio capitis. ¶Et de eis sũt ꝓ
priora vomitui sicut strictura anhelitus ꝛ tẽ-
sio hypocõdriorũ absolute i anteriori pte cu
ius plm ẽ cũ dolore i stõ. ¶Et scias ꝙ ꝯstri-
ctio anhelitus ꝛ tẽsio hypocondriorꝫ ad ite-
riora i signis fluxꝰ sãguinis nariũ non acci-
dũt nisi cum vehementer nititur natura ad
expulsionẽ fluxꝰ sanguinis nariũ ꝓpterea ꝙ
ꝯcauitas ventris impletur ꝛ impellit mate-
ria ad supiora ꝛ cõprimit mẽbra anhelitus.
¶Et de signis proprijs fluxui sanguinis na
rium ꝛ vomitu sunt que in vno eorꝫ inuenta
opponuntur inuentis in altero sicut imagi-
natio radiorꝫ splendẽtiũ est de signis fluxus
sanguinis narium ꝛ opponitur ei imagina-
tio tenebrositatis ꝛ caliginis. ¶Et de signis
vomitus est rubedo faciei ꝛ de signis fluxus
sãguinis nariũ ꝛ opponitur ei casus coloris
citrinitas eiꝰ de signis vomitus. ¶Et qñqꝫ
signum vnius eorum non est oppositum ali
quod de signis alterius sicut tremor labij ip
se enim est de signis vomitus ꝛ non opponi
tur ei aliquod de signis fluxus sanguinis na
rium ꝛ sicut pruritus nasi nam in se est de si
gnis fluxus sanguinis narium ꝛ nõ opponi-
tur ei aliquod de signis vomitus.

¶De signis declinationis materiei ad sudo
rem. Capitulum.vij.

QVũ fit pulsus vehemẽtis vndositatis
ꝛ ẽ tactꝰ manꝰ sup cutẽ ita ꝙ sup ea p-
uẽit roritas ꝛ tigit rubee ꝛ iuenit calefactio
nẽ cutis cũ hoc maiorẽ ea q̃ fuit ꝛ iflãmatio
nẽ eius ꝛ rubedinẽ ipsius maiorẽ ea q̃ fuit ꝛ
vrina ẽ tincta tendẽs ad grossitiẽ ꝛ ꝓprie qñ
tangit in q̃rto ꝛ ingrossat in septimo tũc ex i
stima ꝙ sudor erit. ¶Et silr qñ accidit i egr i
tudine chronica rigor fortis vehemẽs ꝛ post
ip̃m fit febris vehemens virtute existẽte for
ti ꝛ signis bonis expecta tunc sudorẽ ꝛ preci
pue qñ minorat egestio ꝛ vrine fluxus con-
tinuat sup ip̃m. Et ad summũ febres incensi
ue quũ nõ terminant fluxu sanguinis nariũ
terminant sudore ꝛ antecedit ip̃m rigor. et si
eger videt balneũ ꝛ tinã ꝛ p̃parationẽ ad il-
lud in somno suo tũc est significatio sudoris.
¶Et tinctura vrine significat p significatio
nẽ primã ꝙ materia faciat crisim p viã ve-
narũ ꝛ illa via est sudoris aut vrine: deinde
separatur p id qd̃ diximus. ¶Et nõ oꝫ vt ex
pectet crisis sudoris cũ solutione nature do
minante. ¶Et oꝫ in euacuatione expectata
cũ sudore vt sit illic augmentum febris ꝛ ca
loris ꝛ expansio ꝛ appitio cũ virtute forti.

¶De signis declinationis materiei ad mẽ
bra vrine. Capitulum.viij.

SIgnificant illud grauitas in vesica ꝛ re
tentio in egestione ꝛ effectus signorum
solonis ventris q̃ ego dicã ꝛ signorũ vomi-
tus ꝛ fluxus sanguinis nariũ ꝛ sudoris q̃ di
ximus. Et scias ꝙ ardor virge cũ grauitate
vesice ꝛ religs significationibus est significa
tio fortis ꝙ crisis erit fluxu vrie. ¶Et qñqꝫ
significant ipsam exuberatio vrine ꝛ grossi-
tudo eius in alijs diebus ꝛ inuentio sedimis
in ea. ¶Et fortasse accidit fluxus vrine in ea
ſm significationẽ egestiõis ꝛ ſm ꝙ dicã in
capitulo egestiõis. ¶Et scias ꝙ qñ multipli
cat aggregatio vrine in vesica cũ paucitate
solonis vẽtris ꝛ paucitate sudoris in ea ho-
ra aut in nã infirmi ꝛ forma mẽbrorꝫ eiꝰ aut
sẽsu ꝙ appet de eo tũc expectat crisis p vriaꝫ
absqꝫ fluxu vẽtris ꝛ sudore ꝛ ꝓprie i hyeme.

¶De signis declinationis materiei ad viã
egestionis. Capitulum.ix.

SIgnificãt illud in p̃mis genus supflui
tatis quũ scit ꝙ nõ ẽ sanguinea ꝛ quũ
scit ꝙ cũ hoc est mixta deinde fit maior affir
matio eius signis difficultatis vrine ꝛ pun-
cture q̃ inuẽit.n.in toto vẽtre ꝛ grauitatis in
inferiori pte vẽtris ꝛ defectus signorũ vomi
tus imo euẽtus rugitus ꝛ inflatio emũctorij
ꝛ multitudo tincture egestiõis ante ꝛ eiꝰ vo
catio plus quã fuit ꝯsuetudo ꝛ altitudo eius

qꝺ ē sub hypocondrijs ⁊ augmētū eius ⁊ ꝑmutatio rugit⁹ ad dolorē dorſi ⁊ fortaſſe ē illud itez ꝑꝑ vētoſitatē ⁊ fortaſſe ꝓuocaꝛ vrina poſt ſignificationē egeſtiōis ⁊ ꝓprie i infirmo difficilis ventris duri ex cōſuetudine ꝑui tact⁹ ꝑcipue i aere frigido. ¶ Et qñqꝫ fit pulſus paruus cū virtute ⁊ nō induraꝛ ⁊ ꝑuitas eius eſt ad coactatiōem. ¶ Et ſignificat qñqꝫ criſim que fit fluxu vētris cōſuetudo i paucitate fluxus ſāguinis nariū ⁊ ſudoris ⁊ multitudo fluxus vētris ⁊ ꝓprie i eo q aſſuetus ē potare aquā frigidā. ¶ Et dicitur ꝙ qñ vrina poſt criſim in omni hora eſt alba ſubtilis tūc expectaꝛ fluxus ventris q forſitan erit cū raſura iteſtinoꝝ quoniā cholerica quādo non egrediꝛ cū vrina ⁊ alijs egrediꝛ cū fluxu ventris. ¶ Et raro qdē accidit criſis ꝑ ſolutionē vētris cū dñio ſudoris aut fluxu vrine.

¶ De ſignis criſis qñ fit ex via matricis. Capitulum.x.

Quādo nō iuenis reliqua ſigna ⁊ nō ē euacuatio fluxu vētris ⁊ iuenis grauitatē i matrice ⁊ i chatin ⁊ dolorē illic ⁊ tēſionem tunc exiſtima ꝙ erit menſtrualis.

¶ De ſignis ꝙ criſis erit ex aꝑtione venarum ani. Capitulum.xi

Quādoqꝫ ſignificāt illud defect⁹ reliqꝗrū ſignificationū ⁊ ꝯſuetudo huius materici fluxus ⁊ grauitatis i partib⁹ ani ⁊ pulſus magnus tendens ad fortitudinem.

¶ De ſignis criſis que fit cum permutatione. Capitulum.xij.

Fortitudo febris cū firmitudine doloris ⁊ retētio euacuationis vrine ⁊ egeſtiōis ⁊ ſputi ⁊ ſudoris exuberantis ⁊ tarditas digeſtionis aut ipſius priuatio cum ſanitate virtutis ⁊ bonitate pulſus ⁊ precipue in egritudinib⁹ ſaluis tardis priuatis digeſtiōe. ¶ Et partē qdē ꝑmutatiōis ſignificāt dolor ⁊ iſlatio venaꝝ i locis vacuis q̄ ipſū ſequunꝛ ⁊ vehemētia iſlāmationis. Et itez pars i q̄ ē mēbrū debile aut dolor leſiōis iuncturaruꝫ aut mēbꝝ fatigatū. ¶ Ex hypocōdrijs vero qñ tendūꝛ ⁊ dolent nō ē poſſibile vt ſignificetur locus ipſe neqꝫ ꝑs: ipſa eni ſūt ſic cōia omnibus doloribus. ¶ Et ſcias ꝙ permutationes ⁊ exiture fiunt infrigore ⁊ tempore ei⁹ ⁊ in etate ſenectutis plurimuꝫ: in primo quidem: qm̄ frigus eſt retinens cōſtringēs: i ſo vero qm̄ virtus deficit ab expulſiōe ꝯpleta. ¶ Quidam enim dixerunt ꝙ illius criſis q ꝑtranſit qnquaginta immo q ꝑtrāſit triginta raro fit ꝑ exiturā ⁊ ꝑ mutationē ſed nō ē illud cui ſit intendendū. Immo ꝑmutatiōi ſunt de cauſe quarū vna eſt in mā ⁊ ē vt nō ſit ſuſcipiēs expulſionē vniuerſalē ꝑꝑ groſſitudinē ſui ſcōm plurimū ⁊ multitudinem ſuā ſcōm minus ⁊ ſcda eſt virtus ⁊ ē vt nō ſit virtus fortis valde vehementis importunitatis neqꝫ debilis iterū pigra ⁊ nō expellat oino a mēbris principalibus. ¶ Et due iſtarū cauſarū ſunt due cauſe principij ſenectutis. Et multotiens qdē antecedunt ſigna ꝑmutationis ⁊ ſuꝑuenit ei euacuatio magna ⁊ ꝓprie ꝑ vrinā exuberantē albam quāobrem non accidit permutatio.

¶ De ſignis ꝙ illa permutatio eſt ad inferiora. Capitulum.xiij.

Aduentus doloris ad inferiora cū inflāmatione ⁊ inflatio duorū emunctoriorum ⁊ ancharum duarum.

¶ De ſignis ꝙ illa permutatio eſt ad ſuperiora. Capitulum.xiiij.

Significant illud grauitas capitis ⁊ ſenſuū ⁊ ꝓprie auditus ita vt qñqꝫ perducat ad ſurditatē poſt conſtrictionē anhelitus ⁊ alterationē ordinis eius donec quaſi quieſcat illud ſubito ⁊ accidit in capite illud qꝺ accidit. ¶ Et ſilr vt eueniat ꝓfunditas ſomni. ¶ Et plm horū fit cū exitura in radice auris. Et ſilr ſi ꝑſeuerauerit exuberatio guidē ⁊ pulſatio temporuꝫ ⁊ rubedo in facie firma que nou ſeperatur.

¶ De ſignis permutationis ad egritudinem aliam. Capitulum.xv.

Cum videris egritudinem acutam fieri fortem apud declinationē tunc ſcias ꝙ ipſa tendit ad chronicam.

¶ De ſignis ꝙ criſis erit cū exitura. Ca.xvi.

Quando virtus eſt ſana ⁊ ſigna ſūt bona ⁊ eſt ſubtilitas vrine tꝑe longo tūc illud eſt de illis q̄ indicant exituraꝫ ⁊ vbi eſt egritudo materici in qua eſt caliditas. Et ſimiliter qñ melioraꝛ infirmus abſqꝫ criſi apparente immo ſcōm ſemitā ꝑmutationis deinde vides ambas arterias tēporis vehemētis dilatationis plīme ꝑcuſſionis q̄ forſitan nō queſcunt ⁊ vides colorē pallidū ⁊ anhelitū frequentē ⁊ fortaſſe vides tuſſim ſiccā tunc ille q habet hoc eſt ꝑparatus exiture in iuncturis ſuis. ¶ Et mēbrū qꝺ in infirmo plus appropriaꝛ ſudore eſt illud in quo expectaꝛ exi-

tura. ¶ Et tp̄s hyemis ⁊ etas senectutis ſm qđ diximus sunt de signis casus crisis cum exitura immo sunt de causis eius ⁊ sunt exiture facte tunc tarde suscipientes digōnē verūtamē reditiones earū in hyeme ⁊ senectute sunt minus ꝓpterea ꝙ facit illud eē necessariū frigus ex gete lz qdā dixerunt cōtrariū istius sicut retulimus. ¶ Et qñ multiplicaꝛ vrina aquosa quū ascendit febris significat dolorē accidentē inferiori pti corporis. ¶ Et de signis fortibus ꝙ crisis erit cū exitura est tarditas crisiū aliarū ⁊ ꝓlongatio infirmitatis vsqz ad tp̄s qđ est post viginti. ¶ Et quū in hmōi egritudine longa accidunt dolores subito ⁊ qbusdā locis tunc expecta exituram ⁊ in febribus tertianis qñ nō fit fluxus vrine sensibilis neqz fluxus sanguinis narium neqz fluxꝰ vētris tūc expecta exiturā iuncturarū ꝓprie in die cretico. ¶ Et de signis fortibus ꝙ illa crisis tarda nō erit cōpleta cum tarditate sua neqz rediēs sūt signa alia. ¶ Et febres lassitudines qñ nō faciunt crisiz in q̄rto cū vrina spissa tunc expecta fluxū sanguinis nariū. Si aūt ꝓlongaꝛ expecta exituras iuncturarū q̄ fatigate sunt aut ad ptē mandibularū siue lassitudo sit ex exercitio aut ꝑ se veniens. ¶ At vero exitura accidens in mandibulis in extensiua est plus qm̄ iuncturarū labor nō est vehemēs neqz est in eis iuncturarū attractio ⁊ fit febris ascensio ⁊ carnis mollis receptio. ¶ Quū aūt lassitudo est motiua est illud in iuncturis plus. ¶ Et multotiens qdē expectaꝛ exitura quā ipsius signa significant ⁊ mingit q habet eā vrinā ꝑlimaz grossaz albā ⁊ expelliꝛ. ¶ Et si febres fuerint incipientes cū rigore ⁊ desinentes cū sudore raro fiet in eis exitura ⁊ ille sunt sicut tertiana ⁊ q̄rtana nisi materia multa valde. ¶ Et ad vltimū rigor rediēs euacuat sua expulsione omni die materiā ꝑlimā. Quare raro superfluit in eis exiture aliqd: hoc ergo contingit quū rigor est solus quaꝛr ergo erit cū sudore. ¶ Et fluxus vrine grosse iterū minoraꝛ cuz exitura ⁊ exiture q̄ sūt in chronica longa ſm plm̄ sunt in mēbris inferioribus. Et in illis q̄ sunt magis acute in mēbris supioribus ⁊ in medijs in vtriusqz lateribus ⁊ in lethargia ⁊ de exituris radicis auris. ¶ Et exiture iste multotiens accidunt crisi cōplete. ¶ Et peripneumonia multotiens facit crisim cuz exituris iuncturarum.

¶ De iudicijs de hmōi exituris. Ca. xvij.

Quecunqz de istis exituris eueniunt ⁊ occultanꝛ absqz maturatione earū dispositio nō caret duabus rebus aut redeat maior q̄z fuit aut redeat egritudo aut expellaꝛ materia ad iuncturas aut ad mēbra dolorosa aut fessa aut debilia. ¶ Et melior istarū exiturarū est illa q̄ facit incurrere leuitatē ⁊ est post maturitatē ⁊ est vehementis declinationis ad exteriora ⁊ est longinqua a mēbris mobilibus. ¶ Et quodcūqz istorū apatū est leue cedens manui quū supponiꝛ ē minoris malitie q̄z durū acutū verūtamē ē tardius qm̄ est frigidius ⁊ eius qdē malitia nō minoraꝛ nisi qꝛ ei nō associaꝛ vehemens dolor. ¶ Et si cū hmōi remanet febris ⁊ nō resoluiꝛ facit collectionē post sexaginta ⁊ qđ ē infra ista inter sexaginta ⁊ viginti. ¶ Et exiture minoris malitie sunt quū mēbrū ad qđ declinant est inferius ⁊ est pter hoc qđ est ex generatione sua inferius ignobile ampli loci capiens totā materiā. Nā si nō capit eaz accidet ex reditu eius scđo ad loca in qbus penetrauerat illud qđ accidit eis quū ea redire facit medicus stolidus cū infrigidatione ⁊ refrenatione ad locū a quo venit ⁊ iā augmētata est malitia ex eo qđ supuenit ei de constrictione ⁊ reditione ⁊ recepit. ¶ Et de deterioribus exituris creticis est q̄ ad interiora ē ⁊ interius. ¶ Vex de locis magis aptis exiture est ille qui est debilis aut cū quo est egritudo ⁊ ꝓprie in inferioribus q appropriati sunt multitudini cursus sudoris ab eis. Et exiture meliores ⁊ lōginquiores ad hoc vt sequatur eas recidiuatio sunt que aperiuntur sicut ille que de eis remanent sunt magis significatiue recidiuationis.

¶ De signis euētꝰ spasmi in pueris. C. xviij.

Quum in eis multiplicaꝛ timor in somno ⁊ cōstringūꝛ eorū nē ⁊ multiplicaꝛ ipsorū fletus ⁊ cōuertūꝛ eorū colores ad viriditatē ⁊ rubedinē ⁊ tenebrositatē vt in senibus tūc expectaꝛ spasmus. Et illud fit vsqz ad nouē annos ⁊ quanto fuerint ꝑuiores erit illud plus. ¶ In adolescētibus vero quū torqueꝛ eorū oculi in febre acuta ⁊ multiplicaꝛ ipsoꝝ palpitatio ⁊ torquenꝛ eorū colla ⁊ ipsorū facies ⁊ multiplicatur confricatio dentium eorum tunc iudica euentum spasmi. ¶ Et multotiens qdē ꝓlongant dolores colli ⁊ grauitas i capite cū febre ⁊ sine febre. ¶ Quū qz su

erit sp̄a calidū accidet spasmus aut vomit⁹ vt flos eris ꝛ ꝓprie quū fuerit in ptib⁹ stōi.

¶De signis casus rigoris. Capitulum.xix.

Quum vides febre acuta signa salutis ꝛ signa crisis bōe ꝛ minorat̃ vrina tūc scias ꝙ accidet rigor cū quo eueniet crisis nisi fuerit fluxus ventris transiens eq̃litatē: eq̃lis vero nō repellit rigorē q expectat̃ ꝛ multotiens seq̃t ip̄m sudor nā egritudinibus acutis incensiuis rigorē antecedit sudor.

¶De signis significantibus crisim bonam. Capitulum.xx.

SCias ꝙ melius signorū crisi bone ē vt fitius plena. ¶Deide fiat in aliquo dierū crisis laudabilis quos ego dicā. Et iā indicauit cū aliq̄s dierū indicationis ei ꝓportionalis. Et est cū euacuatione nō cū pmutatione ꝛ exitura. Et euocatio cū q̄ fit humoris facientis egritudinē in pte ꝓportionali ꝛ tolleraт̃ cū facilitate. ¶Et qn̄qʒ facit spare bonitatē crisis nā egritudinis in sp̄e sua sicut tertiana ꝛ causon quū inuenit̃ crisis ꝓportionalis aut sue dispōnes sicut ille qbus currunt res virtutis ꝛ pulsus f̄ʒ ꝙ oʒ ꝛ dispositio virtutis ꝛ dispositio pulsus in horis signoꝝ prauorū qn̄ est fortis ꝛ rarus ꝛ ꝓprie qn̄ addit̃ eius virtus ꝛ minorat̃ eius diuersitas ꝛ eq̃t̃ tunc est ppendicularis ꝛ sustentatio sup quā incedendū est ꝛ illius cōplementū est aduentus tranq̃litatis ꝛ leuitatis. ¶Et scias ꝙ signa mala quū aggregant̃ ꝛ est dies creticus tunc spes est verior ꝛ fortior q̄ʒ vt sit ecōtrario oʒ ergo vt initat̃ sup illud. Et multotiēs q̄dē magnificant̃ signa timorosa ꝛ videt̃ pulsus sanari ꝛ eq̃ri ꝛ fortis fieri. ¶Et scias ꝙ infirmus bonorū humorū quū egrotat ꝛ apparet digestio in vrina eius in primis quum egrotat tunc sis securus. ¶Et quotiens apparent in eo signa timorosa tunc sanatio in ipsa magis debet esse quoniam crisis est propinquior.

¶De signis significantibus crisim malam. Capitulum.xxi.

IPsorū radices ꝛ p̄ncipia sunt vt sint cōtraria signis bonis p̄dictis. Et illud ē sic sit mot⁹ crisis ante statū ꝛ digōnē qd̄ Hip. nominauit p̄cessionē vie ꝛ tu iā sciuisti cām in malicia eius ꝛ vt sit i die nō cretico. ¶Et vt pulsus sit cū eo ad casū ꝛ puitatē tendēs. ¶Et scias ꝙ signa crisis qn̄ veniūt ante statū ꝛ digōnē ꝛ antecedit ea euacuatio multa tunc nō decipiaris p eā nā illud est pp multitudinē eius ꝛ est expulsio a pigritia vel debilitate absqʒ regimine sicut leuitas quā inuenit eger absqʒ euacuatione manifesta ē ex eis in q̄bus nō est habenda fiducia. nā illa q̄es materiei nō ē pp bonitatē ei⁹ imo multotiēs digerit̃ ꝛ pigra sit nā in expulsiōe eius.

¶Judicia. De iudicijs signorū significantiū crisim malam. Capitulum.xxij.

QVando aggregāt̃ signa mala p̄uationis digōnis aut alterationis ab eo qd̄ oʒ aut alicuius alterius de signis malis iudicia ex eis qd̄ infirmus morit̃: hora ergo iudicij f̄m velocitatē ꝛ tarditatē est eo qd̄ scitur de dispōne causarū antecedentiū crisim de illis q̄s diximus sicut hoc qm̄ qn̄ sunt signa mala ꝛ est sedimē nigrū ꝛ alia ꝛ illud est q̄rta tunc mors est in septimo aut in sexto si necessariū faciunt cause predicta post ipsa.

¶De signis digestionis ꝛ eius iudicijs. Capitulum.xxiij.

DIgestio cognoscit̃ ex vrina ꝛ hoc iā est expositū in loco suo. ¶Et oʒ vt nō cōfidas p vehemētiā tincture vrine quū nō fuerit sedimē. Illud.n.nō ē pp digōnē. ¶Et priuatio digōnis in substātia magis nocibilis ē q̄ʒ in colore. Per substātiā.n. p̄parat̃ mā ad difficultatē expulsionis ꝛ facilitatē eius ꝛ qn̄ apparēt signa digōnis cū principio egritudinis tūc egritudo ē salua neqʒ ē ambiguitas in ea ꝛ si tardāt̃ nō oʒ vt sit semp cū timore. fortasse enim est longa ꝛ nō est in ea timor ꝛ est necessariū vt sit longa. ¶Et quotiens est crisis bona tunc iam digestio facta ē. ¶Sed non quotiens digeritur est crisis immo quando egritudo consumitur cum resolutione. ¶Et scias ꝙ non fit febris sublimatio cum apparitione digestionis sicut nō fit cum digestione ap̄atis dolor vehemens. Et quādo tardatur digestio ꝛ vides accidentia bona ꝛ virtutem fixam tunc expecta eam.

De iudicijs ꝛ signis absolute. Ca.xxiiij.

NOn omnis alteratio subito facta i colore aut tactu est mala. Immo ē significas bonitatem magnam ꝛ crisim vtilem: immo consideretur cum hoc dispositio corporis post illam. Nam quodcūqʒ signorum arrefactionis in forma ꝛ facie ꝛ extremitatibus accidit causa vigilie ꝛ laboris ꝛ exercitij ꝛ fluxus ventris est saluum ꝛ redit ad salutem in duobus diebus aut tribus. ¶Et qd̄

cūq̃ ē cā adustiōis ꝛ casus virtutis ē malū.

¶ De narratiōe signoꝝ bonoꝝ. Capitu.xxv.

Signa bōa sūt tollerātia egritudis ꝛ firmitudo virtutis ꝛ forme cū ea. ¶ Et si accidētia ei⁹ fortiora fiāt ꝛ virt⁹ pulsus ꝛ ei⁹ fortitudo ꝛ ei⁹ ordiatio ꝛ apparitio signoꝝ digestionis ꝛ vtilitas crisis ꝛ bonitas signorū ei⁹ ꝛ leuitas repitur post euacuationē ꝛ redit pulsus cū ea ad bonitatē ꝛ horripilatio accidēs post euacuationē de signis sunt bonis. ¶ Significāt eni erradicationē caloris ꝛ succedit frigus cū erradicatione materiei. ¶ Et melius hoc ē vt fit euacuatio hūoris ipediētis cū facilitate ꝛ ꝰm rectitudinē. ¶ Et scias ꝙ fixio virtutis cū signis malis necessariā facit spē ꝛ similiter fixio ratōis ꝛ bonitas anhelitus ꝛ facilitas tollerātie eius qꝺ accidit super eū de dispositōibus timorosis extraneis. ¶ Et iuētio leuitatis post sōnū ē bona. ¶ Et de signis bōis ē anhelit⁹ bon⁹ facilis. ¶ Et de signis bonis ē appetitus cū equalitate ꝛ bonitas receptiōis cibi ꝛ eius fames ꝛ eius vtilitas. ¶ Et de signis bonis optimis naturalib⁹ ē situs iacēdi nālis ꝛ somnus naturał ꝛ eq̄litas caliditatis i mēbris corporis. ¶ Et scias ꝙ signa bona cū salute virtutis significāt sanitatem festinam ꝛ cum debilitate ei⁹ significant sanitatem tardam.

¶ De iudicijs signoꝝ maloꝝ. Capitulū.xxvi.

Scias ꝙ signa mala q̄ sūt i sūmo malitie idicāt mortē. ¶ Q̄ꝺ si virt⁹ fuerit fortis ꝓlōgał egritudo deinde iterficit egꝝ ꝛ si fuerit debił iterficit absq̃ ꝓlōgatōe. ¶ Et mł totiēs qdē apparēt signa mortifera i diebus mał deī accidit crisis bona ꝛ ꝑmutatio materiei ad mēbꝝ ꝛ fit saitas. ¶ Et oꝫ vt ꝯfidas i signis bonis apud statū ꝛ vt timeas mortalia quū icipiūt ꝛ nō iudices ꝑ ea iteꝝ dū nō vides virtutē cadere. ¶ Casus eni virtutis solus est signū malū. ¶ Amplius oportet vt tu ꝯsideres in egritudinibus acutis quaꝝ principium est ex membro adiuuante sicut pect⁹ cū pleuresi qꝺ est de dispōibus illius mēbri ipse enim significatiue magis sunt q̄ȝ dispōnes mēbri alterius nam digestio sputi i pleuresi ē magis significatiua salutis q̄ȝ digestio aque. ¶ Et necessariū quidē est medico phisionomico quū videt in facie ꝛ oculo ꝛ alijs formam malā nō naturalē ꝛ ꝰm pl̄m vt cognoscat in ꝑmis an fit illud naturale ꝰm illud indiuidnū ꝛ iuditiū ꝛ nō iudicet temere in pulsu etiā. ¶ Et iterū vt cognoscat an illꝺ sit ex egritudine aut ex cā primitiua: fortasse enim eueniet verbigrā. sup linguā tinctura mala ꝛ asperitas superflua propter comestionē rei facientis illud nō ꝑꝑ egritudinē.

¶ De naratione signorū malorū. Ca.xxvij.

Signa mala diuersificanł ꝰꝫ vnāquāq̃ ꝺpationē ꝛ vnū quodq̃ mēbrum ꝛ fortasse dicemus illud cū distinctione.

¶ De signis malis pendentibus ex forma ꝛ colore. Capitulum.xxviij.

Qum forma viui est sic forma mortui nō ꝑꝑ vigiliā neq̃ ꝑꝑ famē neq̃ ꝑꝑ euacuationē tunc est signū malū. ¶ Et facies q̄ similał faciei mortui ꝛ diuersificał a faciebus sanorū est illa cuius oculi ꝓfundanł ꝛ acuił nasus ꝛ plananł tꝑa ꝛ contrahunł et infrigidał auris eius ꝛ inuersał pulpa eius ꝛ tendił cutis ipsius ꝛ obfuscał color eius ꝛ denigrał ꝛ fit viridis ꝛ eleuał sup eā cinercitas vel pilositas ꝛ ꝓprie qñ est sicut cinereitas cotti carminati ē signū mortis festine. ¶ Et scias ꝙ qñ infirmanł sani pauce infirmitatis significat timorē. ¶ Et illud qꝺ ē de hac alteratiōe ꝑꝑ causas q̄ sunt ꝑter egritudinē redit velociter ad dispositionē naturalē ꝛ si nō in breuiori tꝑe saltē in die ꝛ nocte. ¶ Aliud vero cuius cā est egritudo ꝛ est illud cui⁹ signū est malū nō redit ad rectificationē cuꝫ facilitate. ¶ Licet primū qꝺ est causa famis ꝛ euacuationis ꝛ vigilie ꝛ eius qꝺ dictū ē cū eis nō est bonū iterū verū tamen est sanius alio. ¶ Si autē accidit illud in egritudinib⁹ acutis est malū ꝛ significat ꝙ egritudo vincit ꝛ cū hoc est sanius q̄ȝ illud qꝺ fit in egritudinibus acutis cā egritudinis cā illorū cōpariū. ¶ Et ꝓpter illud oportet vt cognoscatur differentia inter illud qꝺ apparet de signis tornatilitatis ꝛ alterationis coloris cā corruptionis egritudinis aut cā vigilie: aut euacuatiōis cū qua non est pl̄m malū. ¶ Et propter illud dicimus illud in oculo de illo ē si cā fuerit eius vigilia qꝺ accidit cū eis grauitas in palpebris ꝛ declinatio ad profunditatē somni ꝛ spissitudo vehemens pulsus et antecessio vigilie impedientis. ¶ Et in illo cuius cā est fluxus ventris inuenił fluxus ventris ꝑcessisse ꝛ supfluisse. Et in illo qꝺ est ex fame inuenił illud accidere gradatim nō subito. et de illis q̄ magis affirmāt ꝙ ē ex egritudine ē defectus illarū causarū ꝛ vehemen

tia acuitatis febris ⁊ sensibilitas rex q̄ sūt si
cut scitille offēdēres manū apud tactū. Et ci
trinitas coloris subito ē signū nō bonū. Et
denigratio eiꝰ subito ē signū malū. Et dete-
riꝰ oibꝰ ilł ē niger color ⁊ ipsiꝰ plꝫ ē ex morte
innati caloris ⁊ tenebrositas seqtur ipsū ⁊ ci
trinitas nō ē bōa sed ē magis salua. Et qm̄
qn̄qꝫ fit a caliditate nō ē tota a frigiditate ⁊
fortasse ē a vigilia aut a fame aut a dolore ⁊
est salua. ¶ Et si acciderint in fronte ⁊ naso
rami non est signum malum.

¶ De signis sūptis ex dolore capitis. C.xxix.

Quādo dolor capitis pseuerat ⁊ virtus
ē debilis ⁊ egritudo acuta ⁊ sūt illic si-
gna mala tūc egritudo est mortalis. ¶ Et si
nō fuerit tunc expecta vsqꝫ ad septimū fluxū
sanguinis nariū ⁊ post septimū aliquid cur-
rere ex naso aut aure. Quod si perseuerane-
rit vsqꝫ ad vigesimū raro erit tunc resolutio
eius perfluxum sanguinis nariū sed aut per
saniem currentem ex naribus aut aure aut
per exituram ⁊ proprie inferius. ¶ Et plm̄ q
dem incipit dolor capitis a principio egritu-
dinis ⁊ fit fortis super eam in quarto ⁊ quin
to deinde erradicatur in septimo. ¶ Et plm̄
quidem inceptionis eius est in tertio ⁊ fit dif
ficilis in quinto ⁊ erradicatur in septimo ⁊
vndecimo. ¶ Quidā vero dixerūt ꝙ ratio ē
vt sit in decimo quoniā decimus ē septimꝰ
tertij sed ipse nō ē dies creticus. Et hic ꝟmo
ap̄ me nō ē aliquid. Compatio ei nō est ꝟm
hoc genus: ⁊ si incipit i quinto erradicaꝛ in
q̄rtodecimo si res currit ꝟm ꝙ oportet. ¶ Et
plurimum quidem quod accidit de hoc do
lore capitis accidit in tertiana.

¶ De signis sumptis ex pte stōi. Capitu.xxx.

Singultus in egritudinibus acutis ma
lus ⁊ proprie post fluxuꝫ ventris ⁊ simi
liter inflātio i stomacho. ¶ Et pulsus cordis
stomachalis cū caliditate febris est malus.

¶ De signis malis ex membris anhelitus.
Capitulum.xxxi.

Anhelitus frigidus i egritudinibꝰ acu-
tis malus: significat enim mortem in-
nati ⁊ similiter diuci sus malus. ¶ Et anhe
litus similis anhelitui flentis inter sectus q
attrahit aerē ⁊ est anhelitus factus pp pmi
stionē rationis ē malus. ¶ Et ille qui est pro
pter apa in partibus pectoris ē deterior. Et
illoꝝ qui morti presentes sūt vētres crescūt
⁊ ꝯsequētes sūt eoꝝ anhelitꝰ ⁊ anhelāt alte.

¶ De signis malis ex pte sensus. Ca.xxxij.

Si nō videt infirmus ⁊ non audit est si
gnū malū. ¶ Et si fugit a vocibꝰ ⁊ odo
ribus ⁊ coloribus habentibus fortitudinē ē
signū malū significās debilitatē spūs aialis.

¶ De signis factis in oculo. Capitulū.xxxiij.

Profundatio oculi ⁊ ꝯtratio ipsius vel
concauatio nō cā fluxus ventris ⁊ vigi
lie ⁊ famis est signū nō bonū ⁊ tenebrositas
albedinis oculi ⁊ eius rubificatio tendēs ad
colorē pauonis aut celestē ē signū malū. Et
puitas vnius duoꝝ oculoꝝ in egritudinibus
acutis ⁊ phrenesi ⁊ similibus ē mala valde.
¶ Et si nō videt infirmus aliqd est signum
mortiferū ⁊ tortuositas oculi ⁊ ipsius strabo
sitas in febre acuta ē signū malū valde. ¶ Et
si hec tortuositas fuerit ex spasmo ꝓprio la-
certo oculi tm̄ absqꝫ nocumento in cerebro
tunc signū illud est ꝙ nō est pmistio rōnis ⁊
sitia. ¶ Signa autē sumpta ex eo qđ videt ⁊
splendore sunt qm̄ splendor niger significat
vomitū plus ⁊ declinationē sanguinis ad su
periora et significat vnūquodqꝫ signoꝝ alio-
rū. ¶ Et cursus lachryme absqꝫ voluntate ⁊
ꝓprie ex vno oculo est signū malū nisi sit si-
gnū crisis et sanitatis et significēt ipsaꝫ alia
signa fluxus sanguinis nariū cū incolumita
te signorū aliorū et considera ex lachrymis
puitatē et multitudinē et subtilitatē et gros-
sitiē et calorē et frigus et exitū cū voluntate:
aut sine voluntate. Et fugere lumē est signū
nō bonū. ¶ Si autē vehemēs sit amor tene
bre tunc est mortale nisi sit vehemētia et do
lor. Qđ si nō fuerint tunc est pp casum vir-
tutis spūs aialis. ¶ Et intuitus stans absqꝫ
palpitatione et motu est malis et multitudo
aggregationis lippitudinis ita ꝙ aliquid eiꝰ
post aliquid est mala. Et lippitudo sicca val
de. Et hmōi quidē lippitudo generaꝛ pp pi-
gritiā virtutis oculi innate et maturādo ma
teriā. ¶ Et. silr sentit cū plīmo eius p erube
rationē rei venientis ad oculū que conatur
exire. ¶ Et nō licet vt dicaꝛ ꝙ illud sit ꝓpter
multitudinē humiditatū venientiū ad oculū
ꝓpterea ꝙ pigra sit nā indigerendo eas qm̄
oculus in hac dispositione est siccus ꝓfun-
dus et signa siccitatis māifesta et simil̄r sic-
citas lippitudinis velox.

¶ De signis ꝓportiōalibꝰ istis. Ca.xxxiiij.

Si aggregaꝛ sup pupillā quū ē apta ali-
qđ sicut tela aranee deinde recedit ad

palpebrā ꝛ fit lippitudo ꝛ nō cessat eē sic est signū ꝓpingtatis mortis.¶ Et vehementia rubedinis oculi ꝛ ꝑmanētia eius ita in acuitate febris est mala ꝛ significans apā cerebri calidū ꝛ in ore stōi.¶ Et ꝑmutatio eius ad colorē pauonis ꝛ celestē ē deterior.¶ Et apertio oculi iterū ꝛ multitudo splendoribꝰ est significatio mala ꝛ fortasse est ꝑꝑ materias calidas multas ꝛ apāta in ꝑtibus cerebri. Et si remanet palpebra in somno apta absqꝫ cōsuetudine est signū nō bonū ꝛ siccitas palpebrarū est signū malū.¶ Et si remanet oculus in vigilia aptus ꝛ approximaẗ ei digitus ꝛ nō palpitat est significatio mortis. ¶ Et vehementia aptionis oculi iterū cum alienatione ꝛ debilitate ē mortalis. ¶ Et dicitur ꝙ ille sub cuius oculis apparet pustula sicut lens alba moritur in die decimo ꝛ apparet in eo desiderium dulcedinis.

¶ De signis sumptis ex ꝑte nasi. Ca.xxxv.

Ortuositas nasi mala ꝛ significat ꝓpingtatē mortis cā.n.in ea est spasmus malus mortalis.¶ Et applanatio eiꝰ iteꝝ ē mala ꝛ eē contentus in attractione aeris naso ꝛ nasibus est malū. ¶ Et si inuenis ex anhelitu eius odorē piscis aut butyri aut luti est malū ꝛ distilatio aq̄ citrine ex naso in febribus acutis fortasse est significatio ꝓpingtatis mortis. ¶ Et si nō sternutat cū obtarmicis est significatio mortis ꝛ destructio sēsus silr.¶ Et si nō facit ei fluere sāguinē ꝑcusio ꝛ rascatio ꝛ si infirmus assidue mittit digitū suū ad nasū suū quasi mūdificat ipꝫ absqꝫ cā ē signū nō bonū ꝛ exitꝰ aq̄ ꝑ nasū ē malū.

¶ De signis sumptis ex ꝑte auris. Ca.xxxvi.

Exicatio pulpe auris ꝛ eius inuersatio ꝛ contractio extremitatis est signū malū ꝛ diciẗ ꝙ quū sordes auris dulcescit est signū malū apud Gal. mortale apud ꝑmos. ¶ Aduentus doloris in aure cū febre acuta est timorosus est ei mortalis nisi currat aliqd ꝛ gescat ꝛ illud in senibus. In iuuenibus vero contingit ꝙ moriuntur anteq̄ꝫ saniem faciat ꝑꝑ vehementiam sensuum eorum.

¶ De signis sūptis ex ꝑte dētiū. Ca.xxxvij.

Commotio dentiū in febribus acutis ꝛ q̄si ille cuius sunt cōcdat aliqd signū est nō bonū. Diciẗ ꝙ ille cuius dētes cooperiunẗ in febribus viscositatibus significat ꝙ febris eius fit vehemens significat enim caliditatē vehementē ꝛ materiā viscosam tarde resolōnis. ¶ Quū accidit infirmis omni hora vt mundificent dentes absqꝫ cōsuetudine q̄ currit est significatio nō bona. Stridor dētiū ꝛ cōmotio eorū absqꝫ consuetudine fortasse indicat maniā ꝛ si mania nō accidit deinde accidat significat illud ꝑnitiē nisi in illo q assuetus ē eo ꝑꝑ debilitatē cordis eius tūc strident dentes eius ex qualibet cā ꝛ viriditas dualium est signum malum.

¶ De signis sumptis ex parte lingue ꝛ oris ꝛ que sequuntur ea. Capitulum.xxxviij.

DEnigratio lingue in egritudinibꝰ acutis est signū ad maliciā decliue. ¶ Et exicatio eius oris ꝛ saliue nō sūt bōe ꝛ qūqꝫ exicaẗ in primis deinde ex asꝑaẗ cū statu deinde denigraẗ est mortale ꝛ ꝓprie in quarto decimo. Et scias ꝙ vehementia fetoris oris in egritudinibus acutis est significatio mortalis qm̄ significat corruptiōeꝫ humoꝝ oiuꝫ. ¶ Subleuatio vnius duorū labiorū in febribus acutis est malū. Scissio labiorū in febribus acutis significat suꝑfluitatē inflātionis ꝛ contractio eorū ꝛ frigus ipsorū est malū. si remanet os aptū in egritudinibus acutis est significatio mala suꝑfluitas siccitatis lingue est signū nō bonū. Diciẗ ꝙ qñ exuberat suꝑ linguaꝫ in febre acuta sic̄ cicer niger ꝛ sicut granū alkerua tunc mors est ꝓxima ꝛ accidit ei desideriū rerū calidarū. Asꝑitas lingue ꝛ siccitas eius est significatio phrenesis. Et consideras in asꝑitate lingue ꝛ alteratio nis caloris eius consideratiōe suꝑflua ne sit cā eius res tingens. ¶ Et scias ꝙ nō tingiẗ lingua ab omni humore dominante in omni dispositione donec peruenerit ad eam cū substantia sua aut per vicinitatem aliquorū mem brorum communicantium.

¶ De signis sumptis ex radice lingue ꝛ gutture ꝛ meri. Capitulum.xxxix.

PRefocatio subito facta nō in die crisis est signū malū. ¶ Et ꝑfocatio sine spuma est leuior. Spuma enim non fit nisi quū cor iam ad tantam peruenerit calefactioneꝫ ꝙ destruuntur ei operationes pulmonis et adiaphragmatis quare non potest facere vt redeat anhelitus cum equalitate. ¶ Et istud nō fit apāte nō existente in gutture nisi propter rem magnam. ¶ Et multotiens quideꝫ fit immo plurimum causa cerebri. ¶ Et ad vltimum quando accidunt in febre forti prefocationes praue tunc iam aduenit mors

qm̄ cor eget eā vehementie caliditatis anhelitu plimo: sed via eius iā est oppilata quāobrē inflāmat cor ꝛ supfluit malitia cōplonis eius quare nō tolleret vitā. ¶ Et silr cōtorsio colli cū ꝓhibitione deglutitionis illō enim aut fit pp remotionē spondilis aut pp vehementiā siccitatis ꝛ neqȝ aliqd est deterius eis ambabus cū febre iterū. ¶ Et si nō pōt fieri deglutitio nisi cū labore est significatio mala ꝛ silr si reijcit cū aqua ꝛ egredit per nasum ꝛ similiter qn̄ strangulatur cū ea in omni hora est significatio nō bona.

¶ De signis malis sūptis ex pte venaꝝ. C.xl.

DIxit Hippo. qn̄ apparent vene parue apud frōtē ꝛ palpebram est malum.

¶ De signis malis sūptis ex molificatōe corpis ꝛ malicia resūptiōis ꝛ debilitate. Ca.xli.

MOllificatio corporis ꝛ malicia resupinatiōis ꝛ debilitas qn̄qȝ fiunt cā multitudinis hūorū grossorū in viscerib⁹. ¶ Et qn̄qȝ fiunt pp siccitatē corporis ꝛ paucitatē humorū ꝛ qn̄qȝ fiunt pp supfluitatē debilitatis virtutis in lacertis ꝛ nō est significatio distinguēs inter ea essentia corpis grossi aut macri sicut qdā existimaverunt. Et multotiens qdē sunt viscera plena humiditatibus ꝛ corpus est extenuatū ꝛ multotiens debilitat virtutes in lacertis ꝛ corpus est pingue immo signa alia sūt q̄ ꝛ dicta sūt in locis alijs.

¶ De signis malis pp formā iacēdi. Ca.xlij.

REsupinatio sup lectū nō s̄m formā cōsuetā immo s̄m pmistionē ꝛ exitū a cōsuetudine est malū signū maxime quū infirmus p̄cipitat ad stratū suū paulatim quotiens equas eū ꝛ p̄paras ipm̄ p̄paratione bona cōuertit sup dorsū suū ꝛ diligit discooperire extrema ꝛ ꝓijcit ea ꝓiectione nō naturali absqȝ caliditate valde manifesta est ergo cā angustia magna. ¶ Et oȝ vt tu attendas in hoc etiā rē vnā: fortasse enim hō est pinguis grauis corporis velocis mollificatiōis diligens in dispositione sanitatis vt iaceat omni hora s̄m hanc formā aut est ꝓhibens dolor p̄ter resupinationē illud enim iterū est ex eo cū quo nō magnificat tior. ¶ Omnis p̄paratio nō consueta de resupinatione ꝛ tēsione ꝛ reliqs quā nō fecit in dispositione salutis est in egritudinibus acutis mala. ¶ Et scias ꝙ amor resupinationis aut est pp multitudinē humorū in visceribus aut pp siccitatē ꝛ resolōnē humorū acutorū q̄re debilitāt lacertos aut pp debilitatē q̄ accidit lacertis ex pte alia ꝛ si nō pōt iacere ꝛ supinari ꝛ vti alijs positionibus immo desiderat sedere ē significatio mala ꝛ plm̄ eius ꝓpterea ꝙ anhelitus fit difficilis quū iacet pp ap̄ata ꝛ nocumenta in mēbris anhelius in qbus scita est dispositio ex eo qd̄ p̄terijt. Et si diligit fugere ab hoibus ꝛ conuerti ad parietē est signū nō bonū. ¶ Et declinatio in somno super ventrē absqȝ consuetudine est malū aut enim est a pmistione rōnis aut a lesione in ventre ꝛ iacere humidū est laudabile ꝛ illud est quum iuncture egri sunt recipientes plicationē velociter.

¶ De signis sumptis ex cute. Capitulū.xliij.

QUum desiccat cutis ita ꝙ qn̄ extēdis eā nō redit ad locū suū tunc illud est significatio mala. ¶ Exitus vaporis calidi ex cute cū anhelitu frigido ē significatio pnitiosa ꝛ nō fit nisi qr calitas cordis finita est.

¶ De signis acceptis ex ventre ꝛ partibus hypocondriorum. Capitulum.xliiij.

INflatio ventris in egritudinibus acutis ꝛ paucitas cōplicationis eius ꝛ proprie cū illic est solutio ventris est signuȝ mortis p̄cipue qn̄ apparet in eo pustula ampla coloris fusci. Tensio hypocondriorū ꝛ essentia vni⁹ duorū lateꝝ magis augmentata q̄ȝ alterius ꝛ silr essentia omnis lateris augmētatior omni latere qd̄ est ei simile in eminētia ꝛ depssione ꝛ silr in lenitate tactus ꝛ duritie. ¶ Qn̄ inflatur mirac nō a ventositate ꝛ siccitate tunc intra ipm̄ est ap̄a cū quo nō est nisi dolor. ¶ Et obfuscatio ꝛ tensio hypocondriorū si est cū dolore tunc materia declinat ad inferiora ꝛ si est absqȝ dolore tūc materia decliuis est ad superiora.

¶ De signis sumptis ex ano. Capituluȝ.xlv.

EXitus ani ꝛ febribus acutis per se ipsum est significatio mala.

¶ De signis sumptis ex virga ꝛ testiculis. Capitulum.xlvj.

LEnitas testiculorum est signum maluȝ ꝛ similiter exuberatio amborū in egritudinibus acutis. Contractio testiculorum ꝛ virge significat mortem innati aut dolorem vehementem. Pollutio in principio egritudinis significat longitudinem ꝛ est in postremo egritudinis laudabilior.

¶ De signis sumptis ex matricibus. Capitulum.xlvij.

EXitus matricis mulieris et vulue in febre acuta est signum malum.

¶De signis sūptis ex pte extrēitatū.c.xlviij.

DE eis sunt ex pte q̄litatis eaꝝ sicut frigus extremitatū cum caliditate febris acute et fixiōe eius et nō eradicat̄ ē signū nō bonū. Cū chronica vero nō ē illud horribile. ¶Et cā eius in febribus acutis est apā magnū in cōcauitate vētris aut submersio caliditatis innate aut aduētus sincopis et resolutionis. ¶Et fortior significatio frigoris extremitatū in febribus acutis sup morte est q̄ est frigoris accidentis eius in principio egritudinis. ¶Et simil̄r quū ē frigus cū quo nō calefit et hoc totū significat fugaz sanguinis totius ad interiora pp apā. ¶Obfuscatio digitoꝝ manuū et pedū et vnguiū eoꝝ ē signū mortale. Rubedo extremitatū et eaꝝ alteratio subito magis pnitiosū est q̄z eaꝝ obfuscatio. ¶Si āt iuenit̄ grauitas tūc iā appropinq̄t qm̄ grauitas significat debilitatē virtutis aialis ⁊ obfuscatio significat debilitatē caliditatis innate et rubedo significat corruptionē ⁊ dominiū humoꝝ. Et nigredo melior ē q̄z obfuscatio ⁊ rubedo. ¶Et cum hoc toto quū videris signa bona plurima nō est longinquuz quin saluet̄ infirmus ⁊ casus extremitatū eius alterataꝝ ⁊ adustio extremitatū ⁊ cutis cū frigiditate vētris est signū mortis iterum. ¶Et ex eis ex parte situum earum sunt sicut spasmus ⁊ proprie post fluxuz ventris est mortale. Alcuzez cum alienatione et vehementia febris est significatio mortis.

¶De signis ex pte sōni ⁊ vigilie. Capi.xlix.

SI somnus sit diurnus nō nocturnus ē signū nō bonū. ¶Et si nō dormit i eis ambobus ē deterius. Causa eni ē corruptio cerebri q̄litercunqz sit. ¶Et salubrior sōnus diurnus ē q est in pricipio eius ⁊ hoc totū in statu poxisinoꝝ febris ē deterius. ¶In principio vero eius ⁊ multotiens sit non nocet. ¶Et ꝓfunditas somni cū debilitate pulsus est malū est eni pp debilitatē virtutis nō pp hūiditatē cerebri ⁊ ꝓprie quū ē cuz pmistiōe rōnis. ¶Et qn̄qz est hoc a putrefactione humoris frigidi. ¶Sōnus augmētatus in nocte qui succedit permistioni rationis ⁊ associatur frigori extremitatum est malus sicut somnus cui succedit leuitas est bonus.

¶De signis malis sumptis ex actione manus. Capitulum.l.

COllectio palearū ⁊ puenire oī hora ad aligd q̄si colligat ex se aut ex pariete est signū maluz. ¶Et causa in eo est ex vaporibus qui eleuātur ad cerebrū ergo faciūt imaginari illud qd̄ non est ꝓpter descensionem eorum ad oculuz ⁊ humiditatē albugineam.

¶De signis sūptis ex doloribus. Capl̄m.li.

DOlor vehemēs in visceribus in febribus acutis ē signū malū significat eni adustio ē vehementez aut magnitudinē apātis aut exituram. Quum est in aliquo membroꝝ dolor vehemens ⁊ sedatur subito quiete cōpleta absqz causa tunc illud est malum.

¶De signis sumptis ex voce ⁊ loquela ⁊ silentio. Capitulum.lij.

VOx fortis valde ē bona ⁊ loquela ordinata ē bona ⁊ ꝯtrariū illius est malū. Et taciturnitas plurima ꝓlixa significat s̄z plurimū inquietudinē aut mollificationē lacertoꝝ lingue: ⁊ epiglotis aut spasmū eorum aut destructionē imaginatiōis q̄ est pricipiū sermonis ⁊ quum infirmus loquitur in crisi est bonum. ¶Et ad vltimū taciturnitas verbosi significat causas inceptiōis alguesgues aut aliquid de eis que dicta sunt. ¶Et multitudo sermocinationis in taciturno significat initiū alienatiōis ⁊ pmistionez rationis.

¶De signis sumptis ex rōne. Capitulū.liij.

ALienatio cum motu ⁊ percussione in capite ⁊ nare est salua. ¶Et cū alguacre ⁊ apoplexia est mortalis.

¶De signis sumptis ex motibus. Capi.liiij.

MVltitudo pmistiōis ⁊ ingetudinis est signū non bonū ⁊ significat multitudinē vaporis eleuati ad caput. ¶Saltus infirmi oī hora ⁊ sessio eius ē significatio mala ⁊ est pp angustiā aut pp pmistionē rōnis ⁊ cōstrictionē anhelitus ⁊ pfocationē ⁊ i pipneumonia deterior qm̄ pl̄im eius ē pp pfocationē ⁊ ꝯstrictiōez anhelitus l3 sit pp cās alias iterū. Et quū grauantur mēbra a motu etiā est significatio mala. ¶Et quādo obfuscantur vngues tunc mors est presens ⁊ tremor est signum malum quum nō sit crisis bona.

¶De signis sūptis ex existimatiōe. Capi.lv.

QVum est plurimus timor mortis tūc est timor.

¶De indicijs sūptis ex saltu ⁊ alicib⁹. C.lvi.

SAltus ⁊ alices fiunt ppea q̄ nā mouet mēbra lacertosa vt expellat ex eis superfluitatē. ¶Et dū mēbrū pmāet raꝝ ⁊ mā est

pauca obediēs nō indiget illo imo illud ē ei necessariū pp cōtrariū eius ⁊ si fuerint cum permutatione ex calore ⁊ frigus per naturaȝ tunc est signum non malum. ¶Et significat multotiens ꝙ natura non potest facere resolutionem nisi cum adiutorio villoꝝ pp multitudinē materiei aut pp debilitatē virtutū.

¶De signis sūptis ex somnus. Capl'm. lvij.

Multotiēs videt ifirmus de gn̄e illius quo fit crisis eius sicut videt hitur⁹ crisim cū sudore ꝙ ingredit̄ balneū ⁊ p̄parat̄.

¶De signis sūptis ex appetitu. Capl'ȝ. lviij.

Destructio appetitus in egritudinibus chronicis ē malū. ¶Et in egritudinibus acutis etiā si est infra illud ⁊ ad summū significat humores corruptos aut mortē virtutis animalis ⁊ naturalis. ¶Et quum destruit̄ sitis in febribus adurentibus est significatio mala ⁊ proprie cuȝ nigredine lingue.

¶De iudicijs ⁊ significationibus icteritie.

Capitulum. lix.

Icteritia ante septimū ⁊ ante digestionē est malū signū nisi succurrat ei flux⁹ vētris queādmodū qdā existiauerūt ⁊ ē s̄m cōsiderationē. ¶Et ad vltimū icteritia ante septimū nō est laudabilis. ¶Et si fuerit icteritia post septimū tunc est iteꝝ nō ita salubris dū nō cōiungūt̄ ei signa alia. Q̄ṅ si accidat icteritia i septio aut nono aut q̄rtodecio cū signis laudabilibus ⁊ absqȝ nocumēto i partibus epatis aut duritie ⁊ ap̄ate tūc ē laudabilis. ¶Et multotiēs qdeȝ accidit pp hmōi crisis cōpleta ⁊ significat laudē ⁊ dispositionē leuitatis q̄ repit̄ post ipsā. Et significat malitiā eius dispositio cōtrarij leuitatis. ¶Et ex illis q̄ significāt malitiā eius est vt sit cū icteritia fluxus vētris cholericus multus q ebulit ⁊ exitus reꝝ spumosaꝝ adurētiū in hmōi eniȝ timet̄ de ifirmo nisi succurrat ei fluxus vētris mult⁹ mūdificās aut sudor cōis ⁊ sit iā virtus fortis tunc eni fit leuitas velociter.

¶De significatiōibus sūptis ex ap̄ata. C. lx.

Quum febris acuta puenit ad ap̄ata titillicoꝝ ⁊ extremitatū ē deterius q̄ȝ vt sint prius illa ap̄ata deinde seq̄t̄ ea febris cā putredinis q̄ȝuis illud ēt fit malū. ¶Ap̄ata q̄ accidūt in radice auris ⁊ nō maturātur cū saniositate sunt mala aut q̄ nō sequit̄ aliqua de euacuationibus fortibus est signū malū. ¶Et nō oȝ iteꝝ vt fiducia habeat̄ i maturatione quū accidit exitura ⁊ reliqui humores sunt idigesti illud eni ē nō sufficiēs sicut ista etiā multotiēs accidūt ⁊ existimatur iā declinatio adesse ⁊ interficit. ¶Omnis pustula ⁊ oē ap̄a qȯ apparet ⁊ postea redit est malum verūtamē quandoqȝ significat fortitudineȝ nature ⁊ fortasse hec apparitio ⁊ ꝓfundatio est cōsueta homini alicui in natura sua quare non est significatio vehementis malitie.

¶De signis sumptis ex parte pustularum que similantur. Capitulum. lxi.

Pustula ciceralis nigra i febrib⁹ acutis est mala valde. Et qn̄ in fine venit vel tardat̄ morit̄ ille qui eā hēt i sc̄do multotiēs. ¶Cōuersio vlceꝝ i corpe ad viriditatē ⁊ nigredinē ⁊ celestē coloreȝ aut citrinitatē est signū malū. Et citrinitas ē leuior eis. ¶Dicit̄ ꝙ si appet sup gēu ifirmi aliqd nigrū simile vue nigre i cuius circuitu sit rubedo morit̄ cito. Q̄ṅ si ꝓtendat̄ vsqȝ ad diē qn̄qgesimū tūc signū mortis eius ē ꝙ sudauit sudore frigido. ¶Qn̄ appet sup vena q̄ ē i gutture aliqd simile grano alkerua cū variola alba magna ⁊ accidit ei desideriū reꝝ calidaꝝ morit̄ i vigesimo. ¶Et nos qdē iā dixim⁹ illud qȯ accidit in lingua adolescentibus de pustulis mortiferis. ¶Dicitur si fuerit febris q̄libet ⁊ apparuerit sup digitos vtriusqȝ man⁹ simul ap̄a nigrum sicut granum herbi cuȝ dolore vehemēti moritur in quarto ⁊ accidet ei grauitas ⁊ profunditas somni si autem natura cōstringatur cuȝ hoc accidet pleuresis. ¶Et quandoqȝ cōstringitur adeo donec fit lapis.

¶De signis sūptis ex forma venaꝝ. C. lxij.

Dixit Hip. si apparēt vene pue q̄ sūt i fronte ⁊ q̄ sūt in palpebris ⁊ furcula ē malū. ¶Alteratio coloris vēaꝝ apparētiū a dispōne sua cū colore pauōis ⁊ appitio earū q̄ de eis nō apparebāt ante cū hoc ē maluȝ.

¶De signis sūptis ex rigore. Capitulū. lxiij.

Rigor plime reditiōis in febre praua cū debilitate virtutis est mortalis ⁊ cū firmitate virtutis iterum qn̄ febris cū eo nō remouet̄ nō ē bonus ⁊ deterior oibus ē vt sequat̄ ipm euacuatio nō adiuuās ⁊ nō sedet̄ cū eo febris. Et si nō accidat euacuatio iterū tūc significat ꝙ huōr mor⁹ ē vincēs q expelli nō pōt ⁊ ē malū. ¶In acessīte vero vice vna nō forsitā verificat̄ aphorismus iudicās an ē pp debilitatē supfluā virtutis aut pp aliud.

¶De iudicijs euacuatiōis. Capi. lxiiij.

Euacuatio iuuatiua per fluxū vētris ⁊

vomitū ⁊ alia ē illa q̄ est post digestionē ⁊ q̄ euacuat humorē quē oꝫ ⁊ q̄ fit cū facilitate ⁊ cui succedit leuitas. ¶ Et de signis euacuatiōis hūoris quē euacuat medicina aut non medicina ē vt icipiat i euacuatiōe hūoris alterius ⁊ deterius eo est vt finis eius pmutet ad exitū curarat aut ad sanguinē nigruꝫ aut hūorē fetidū aut humorē purū ⁊ fit i vomitu ⁊ qn̄ abbreuiat euacuatio postq̄ꝫ effecerit qḋ efficit oꝫ vt adiuuet ⁊ qn̄ supfluit euacuatio ⁊ nōdū incepit digestio tūc nō ē illud cuius iuuamēto sit initēdum ⁊ euacuatio debilis pauca fluxu sanguinis nariuꝫ aut sudore aut alio significat ꝙ natura mouit ⁊ non potuit ⁊ si fiant mala signa alia significāt morteꝫ ⁊ si nō fiunt mala significāt longitudinē.

¶ De iudicijs sudoris. Capitulum.lxv.

Sudor est bona crisis in egritudinibus acutis ⁊ phlegmaticis ⁊ iterū in speciebus apātū timorosoꝝ ⁊ apatibus viscerum.

¶ De causis multitudinis sudoris. Ca.lxvi.

Sudor multiplicat aut cā materiei pp multitudinē suā aut subtilitatē suā aut cā virtutis ex vehemētia expulsiue aut mollificatione retētiue aut cā poroꝝ eius qn̄ dilatātur pp causas dilatatiōis ⁊ minorat sudor pp cōtraria illaꝝ causarū ⁊ sudor qdē qn̄ tergitur exuberat ⁊ quādo mouetur abscindit.

¶ De diuersitatibus membrorum in sudando. Capitulum.lxvij.

Membra q̄ plus sudāt sunt illa in qbus est materia faciens egritudinē vt magis ⁊ illa que non sudant sunt mēbra in quibus non est materia ⁊ illa in qbus dominatur aliqd de causis constrictionis pororū de quibus est ꝙ latus sup qḋ dormit infirmus ſm plurimū raro sudat qm̄ est coarctatū siccas habēs vias ⁊ nō currit ad ip̄m humiditas neqꝫ currit ab eo. ¶ Et sudor quidē multiplicatur in mēbris posterioribus vt in dorso plusq̄ꝫ in anterioribus sicut pectore ⁊ multiplicatur in superioribus magisq̄ꝫ accidat in inferioribus ⁊ proprie in capite.

¶ De diuersitatibus dispositionum in sudando ⁊ alijs. Capitulum.lxviij.

Somnus plus facit sudare quā vigilia quoniaꝫ calor innatus in eo plus agit in humiditates ⁊ q̄ nocumētū anhelitus in ipso est magis parū ⁊ illud mouet materias ad interiora. Inquit Hip. sudor plurimus in somno absqꝫ cā faciēte illud significat ꝙ ille plus cibi suo affert corpi q̄ꝫ tolleret. si āt fuerit illḋ preter qḋ ille de cibo sumat tūc scias ꝙ idiget cūone ⁊ cā i hoc ē ꝙ sudor plimus cū sanitate virtutis nō fit nisi pp mltitudinē materiei cui ptinet vt expellat eam nā ⁊ illa multitudo aut fit p cām ꝓpinquā q̄ ē replo ꝓpinqua ⁊ replo ꝓpinqua est ex cibis sumptis tunc ⁊ hāc replem expellunt fames ⁊ exercitiū ⁊ sudor q expellit p naturā aut fit per cāꝫ añcedentē lōgiquā q̄ ē ex supfluitatibus añcedētib⁹. ¶ Et nō excusat i huiusmōi nisi euacuatio mūdificās corp⁹ ex eis: p sudorē vero fortasse nō egredit de ea nisi illud qḋ subtile ē tenue paruū ⁊ dimittat coruptū inobediēs i corpore ⁊ ꝯsuetudo nature ē ꝙ diligit expellere hūorē corruptū ⁊ illḋ ē de illis q̄ debilitāt eū: ⁊ scias ꝙ q̄ꝫto plus caliditas inata ē fortior ē reslo magis occulta q̄re nō fit sudor nisi fuerit cāe alie ⁊ pp hoc fit sudor egrediēs a nā aut a repletōe ⁊ multitudie ⁊ vehemētia dilatatōis poroꝝ aut pp defectū virtutis a digestiōe bōa aut pp vehemētiā mot⁹.

¶ Dies in quibus multiplicatur sudor ⁊ minoratur. Capitulum.lxix.

Sudor i egritudinibus acutis plim fit i tertio ⁊ qnto ⁊ minorat i q̄rto imo paꝝ cōtigit vt egritudies iste crisim faciāt in q̄rto nisi raro ⁊ paꝝ qdē cōtigit secūdū ꝙ expimētatores existiant vt sudet eger i vigesimo septimo ⁊ trigesimo primo ⁊ trigesimo quarto.

¶ De modis significationū sudoris. Ca.lxx.

Sudor significat p tactū suū si ē calidus aut frigidus. ⁊ significat p colorē suū si ē clarus aut ad citrinitatē aut viriditatē decliuis. ⁊ significat p gustū suuꝫ si ē amar⁹ aut dulcis aut ad acetositatē ḋcliuis. ⁊ significat per odorem suū est fetidus. aut acetosus. dulcis aut alius et significat per substantiā suaꝫ sicut si est subtil aut viscosus. ⁊ significat per quantitatem suam sicut si ē paucus aut multus: ⁊ significat per locum suum si est communis in toto corpore aut abbreuiatus ⁊ ꝙ ex quocunqꝫ membro est in ipso est egritudo. ¶ Et significat per horam suam si est in principio aut statu aut declinatione. Et significat per illud quod succedit ei sicut succedit ei nocumētum aut leuitas aut rigor aut horripilatio aut aliud.

¶ De signis sumptis ex pte sudoris. Ca.lxxi.

Sudor frigid⁹ cū calitate febris ē signū malū valde ⁊ ꝓprie q appropriat capiti

⁊ collo ⁊ significat sincopi lʒ nō sit frigidus quō ergo frigidus ⁊ ē deterior spēꝝ sudoris qm̄ significat rē q̄ fuit nō rē q̄ erit. Q̄ō si febris fuerit magna tūc ē mors ꝓpria. Et nō fit sudor frigidꝰ nisi iā ceciderit caliditas inata q̄re nō fuat hūiditates imo sepaꝛ ab eis q̄re segregat eas ⁊ euaporat caliditas extrāea deinde sepaꝛ ab eis illa caliditas ꝑꝑ suā extraneitatē q̄ ifrigidaꝛ. ¶ Sudor itersectꝰ ē malus. ¶ Et sudor multꝰ significat lōgitudinē egritudis ꝑꝑ multitudinē materiei ⁊ nō ꝯueniūt hūti eū phlomia ⁊ vētris solutio ꝑꝑ debilitatē suā imo clisteria leuia. ¶ Et qn̄ post sudorē nō ineniꝛ leuitas nō ē signū bonū. Q̄ō si fecerit augmētū nocumēti tūc erit signū malū lʒ si ēt cōis corpori ⁊ sudor festinus i ꝑncipio egritudis ē malus ⁊ significat multitudinē materiei nisi cā in eo sit hūiditates aeris ꝑꝑ pluuiā multā qm̄ tūc cū sua malia erit minor malia. ¶ Et multotiēs q̄dē icipit egritudo cū sudore deide sequiꝛ ipm̄ febris ⁊ ꝓlongaꝛ. ¶ Et quū ex sudore accidit horripilatio nō ē bonū imo ē malū qm̄ horripilatio significat expāsionē hūoris mali nocētis i corpe ⁊ illud significat ꝙ sudor nō mūdificat imo mouet de hūoribus malis illud cuiꝰ acuitas est fracta ꝑmiscēs ipsuʒ humiditatibus q̄ resoluunꝛ ꝑ sudoreʒ. ¶ Et significat ꝙ materia plurima non resoluiꝛ apud euōnē sudatiuā. ¶ Et qn̄ debilitātur virtus ⁊ pulsus ⁊ sudat frons paꝝ ē signū malū si vero cadat pulsus tūc ē mors. ¶ Sudor eni bonꝰ cui ꝯuenit vt fit ꝑ ipsū crisis cōpleta ē ille q fit i die cretico ⁊ ē cōmūis toti corpori habūdās ⁊ sup ipsū aleuiaꝛ ifirmꝰ ⁊ seq̄ꝛ illū ille q non ē cōis sed succedit ei leuitas. ¶ Et ad sūmū ꝯsidera sudorē ꝑ se ipsū i caliditate sua ⁊ frigiditate ⁊ colore suo ⁊ suo odore ⁊ gustu ⁊ quātitate sua i multitudie ⁊ paucitate sua ⁊ tp̄e sue egressionis aut ē i ꝑncipio aut statu aut i declinatōe ⁊ q̄d associaꝛ ei de febre i fortitudie ⁊ debilitate sua ⁊ q̄d succedat ei de leuitate ⁊ grauitate. ¶ Et scias ꝙ i cōualescētia multiplicatur sudor eius ꝑꝑ reliquias materieꝝ quare non est malum paruam facere minutionem.

¶ De signis sumptis ex parte pulsus. Capitulum.lxxij.

Pulsus martellinus ⁊ formicans ⁊ vehementis serralitatis aut vndosus malus. ¶ Et gazellinus cum debilitate est malus. Et diuersitas in qua est intersectio vehemens ⁊ motus debiles deinde succurrit illi vnus fortis succursu non succurrente immo ex momēto ad nocumētū ē mala valde. ¶ Dixerūt q̄dā quū pulsus sinister ē freq̄ns ⁊ pulsus dexter rarus ⁊ illud ē cū debilitate tūc ē significatio mala. ¶ Et scias plurimoꝝ hominū pulsus naturales sunt diuersi mali absq̄ʒ egritudine q̄re oʒ vt tu scias hoc iteꝝ.

¶ De iudicijs fluxꝰ sanguis nariū. Ca.lxxiij.

Ea q̄ sūt sicut pleuresis ⁊ apā̄ta epatis acuta vł calida ⁊ sub hypocōdrijs terminā̄ꝛ crisi cōpleta ꝑ fluxū sanguinis nariūʒ primuʒ vero ex q̄cūq̄ʒ nature sit alia vero ex illa q̄ sequiꝛ ea ⁊ silr̄ febres incēsiue ⁊ sūt de gn̄e prio. ¶ Peripneumonia vero non facit crisiʒ ꝑ eū ⁊ pleuresis ē res i eo media et itina fac̄ crisiʒ ꝑ ip̄ʒ. ¶ Et plīm q̄dē accidit fluxus sanguinis nariū iuuatiuꝰ in iparibus et parū fit i q̄rto i tertio vero ⁊ q̄nto ⁊ septio et nono fit. ¶ Et quū sepaꝛ fluxus sanguis nariū bonus ⁊ ē debilis iuuetur ſm ꝙ docuit. Hip. cū effusiōe aq̄ calide sup caput ⁊ cū vaporatiōe sicut qn̄ timeꝛ supfluitas eius ꝓhibeꝛ cū aq̄ frigida ⁊ cū positiōe vētose sup hypocōdria ⁊ q̄ sequunꝛ ip̄m. ¶ Et melior q̄dē fluxus sanguinis nariū ē q seq̄ꝛ ꝑtē infirmā ⁊ diuersificās nō ē cū illa bōitate. ¶ Et apā̄ conueniētiora ad hoc vt crisim faciāt ꝑ fluxuʒ sanguinis nariū sūt illa q̄ sunt supra sumen. ¶ Et i hac apā̄te q̄dē phłatico q̄ō icipit trāsire in lapideitatē ⁊ ꝓlōgaꝛ saniositas ⁊ eruptio nō expectaꝛ crisis ꝑ fluxū sāguis nariuʒ ⁊ silr̄ nō expectaꝛ i apā̄te frigido i cerebro ⁊ i ꝑipneumonia crisis ꝑ fluxū sanguis nariū.

¶ De significationis sumptis ex fluxu sanguinis narium. Capitulum.lxxiiij.

Fluxus sanguis nariū paruꝰ ē malus ⁊ plurimus. ¶ Et fluxus sanguis nariuʒ pluris malitie est qui ē sanguis nigri. ¶ Et parū fit fluxus sanguinis malus ex sanguine rubeo ⁊ splēdido. ¶ Et fluxus sanguinis nariū q cadit i q̄rto significat difficultatē crisis imo bonus est ille qui cadit in iparibus.

¶ De significationis sumptis ex sternutatione. Capitulum.lxxv.

Sternutatio bona est qn̄ accidit apud statum in primis vero eius ē de signis corize aut humoris mordicatiui.

¶ De iudicijs egestionis. Capitulum.lxxvi.

Iam locuti fuimus de egestione in libro primo sermonē vniuersalē abbreuiatuʒ.

Et necessariū ē nobis vt repleamus sermo
nē in ea multa replexione ꝛ ẜm illud qđ se-
quitur de sermone in egritudinibus acutis.

¶ De signis sumptis ex egestiōe. Ca.lxxvij.

Diuersitas coloris eius qđ egredit̃ de egestiōe ē laudabilis ī duabꝰ horis nō
alibi q̄rū vna ē diuersitas cretica pꝰ digōnē
ī die cretico ꝛ signo cretico. ¶ Et al'a post po
tiōez solutiuā ptrāseūtē fortē. ¶ Et significat
ī duabꝰ dispositiōibus mūdificationē corpo
ris expectatam. In alijs vero significat adu
stionē ꝛ liq̄factionē ꝛ multitudinē humoꝝ
corruptoꝝ. ¶ Egestio fetida sil' egestioni pue
roꝝ ꝛ infantiū ē mala. ¶ Egestio cholerica ī
pricipio egritudinis significat dn̄ium chol'e
ꝛ ē nō bona ꝛ in fine eius apud declinatiōez
significat ꝙ corpus mūdificatur ꝛ ē significa
tio bona. ¶ Et qn̄ sepat̃ egestio chol'ica mul
ta ꝛ nō alleuiat̃ egritudo tūc illud ē significa
tio mala ꝛ fluxus ventris multus post signa
mala significat casum virtutis ꝛ p̄ter ꝙ suc-
cedat leuitas est significatio mortis lꝫ febris
etiā sit erradicata. ¶ Fluxus vētris sup quē
est vnctuositas nō ab acceptiōe rei vnctuo-
se significat liq̄factionē mēbroꝝ radicaliū et
est significatio mala sed nō ē mortalis ꝛ for
tasse ē vnctuositas ex carne. ¶ Et qn̄ sup ip-
sam ē simile virtus ꝛ emanat citrinū ꝛ dn̄at̃
fetor ꝛ illud ī febribꝰ acutis ē mortale. ¶ Ege
stio sup ptes cuius stat res subtilis significat
ꝙ est virtus ex epate ꝛ est mordicatiua ꝛ fa-
cit exire egestionez cum velocitate ꝛ fortasse
egreditur sola ꝛ est mala. ¶ Quuꝫ in egestio
ne sunt aliqua similia corticibus lupinorum
in oībus egritudinibus tūc ē signū mortale.

¶ De iudicijs vomitus. Capitulum.lxxviij.

Iam locuti fuimus etiā in libro p̄io de-
vomitu. ¶ Et necessariū qdē ē vt affera
mus hic aliq̄đ de eo ꝛ de alijs ꝛ eius positio
magis licita ē ī hoc loco. ¶ Dico ergo ꝙ vo
mitꝰ magis iuuatiuꝰ ē ille q ex phl'ate ꝛ cho
lera ī quo ī re euomita vel effusa ē vehemēs
pmistio nō ē vehemētis grossitiei. ¶ Et q̄to
plus vomitꝰ ē purior tāto magis ē deterior:
chol'icꝰ eni purus significat vehemētiā calo
ris ꝛ phl'a puꝝ significat vehemētiā frigoris.

¶ De signis sūptis ex vomitu. Capl'm.lxxix.

Vomitus diuersificatus a colore vomi
tus cōsueto q est albus aquosus ꝛ citri
nus est malus ꝛ ille q est sicut viridis ꝛ q est
sicut color porri ꝛ p̄prie fetidus ꝛ qui ē sicut
color sicle. ¶ Et rubeus cū nigredie ꝛ obscu
rus. Et deterior est q est sicut flos eris ꝛ ni-
ger ꝛ p̄prie quū fit spasmus subito ipse eniꝫ
interficit statim nisi sit illic virtus fortasse e-
niꝫ remanet vsqꝫ ad duos dies. ¶ Et oꝫ vt
cōsideret̃ in eo ne sit tinctura in re comesta.
¶ Et quando euomūtur oīs isti colores est
malum valde. ¶ Et vomitus fetidus est ma
lus ꝛ vomitus purus sicut dixim̄ꝰ ē malus.

¶ De iudicijs vrine. Capitulum.lxxx.

Iam p̄missa sūt a nobis verba vniuersa
lia de vrina in fen in qua sunt accidētia
ī libro p̄io ꝛ nos afferamus hic de illo ꝛ de
alijs qđ magis cōueniēs est huic loco. ¶ Di
co ergo ꝙ nō oꝫ quū nō videt̃ ī vrina signū
digestiōis forte iudicare de morte fortasse.n.
liberabit̃ eger quū hoc p euacuationē caden
tē ex pte aliq̄ cū virtute expellēte digestū ꝛ i-
digestuꝫ ꝛ fortasse resoluet̃ hūor ẜm lōgitudi
nē tollerātie aut fiet crisis p exiturā ꝛ p̄prie
qn̄ nō fuerit hūor vehemētis malitie sed est
malus ẜm plurimū ꝛ significat fortitudinez
infirmi ꝛ minor significatio in eo est sup lon
gitudinē. ¶ Et sil'r vrina q̄ remāet ẜm colo
reꝫ vrinaꝝ sanoꝝ ī horis egritudinis oībus.
Si aūt incipit alterari cū sublimatōe egritu
dinis tūc ē magis incolume. ¶ Et qn̄qꝫ est
vrina in egritudinibus pestilētialibus bona
naturalis in substātia sua in colore ꝛ sedimi
ne ꝛ ille cuius est tēdit ad mortē. ¶ Et scias
ꝙ multotiens mingunt infirmi vrinas ma-
las in substantia sua ꝛ colore ꝛ alijs ꝛ est il-
lud expulsio cretica ꝛ p̄prie in egritudinibus
acutis quaruꝫ causa est cpar ꝛ partes vrine.

¶ De signis malis sumptis ex paucitate et multitudine vrine. Capitulum.lxxxi.

Vrina q̄ mingitur qn̄qꝫ pauca et qn̄qꝫ
multa ꝛ qn̄qꝫ retinet̃ ꝛ nō mingit̃ est si
gnū malū in febribus acutis significans pu
gnā vehemētē egritudinis ꝛ nature q̄ vincit̃
ꝛ vincit ꝛ significat laborē nature et signifi-
cat etiā grossitudinez materiei ꝛ ꝙ ipsa dif-
ficulter suscipit digestionem. ¶ Si autem fe
bres fuerint quiete indica longitudinem pro
pter grossitudinem humoris.

¶ De signis sumptis ex tenuitate vrine. Capitulum.lxxxij.

Vrina tenuis qn̄qꝫ fit sicut in diabete
ꝛ ē cum ea assiduatio sitis ꝛ velocitas
surgēdi ad vrinā ꝛ facilitas egressiōis. ¶ Et
qn̄qꝫ fit pp cruditatē ꝛ opilationē p̄hibentē

exitũ materiei: ꝛ q̃nqꝫ fit ꝑꝑ debilitatẽ virtu
tis alteratiue ꝛ nõ ẽ cũ facilitate exitus ꝛ est
minoris malitie q̃ꝫ diabetis.¶ Et qñ mingi
tur vrina tenuis in egritudinib⁹ acutis ꝑ ali
quot dies significat permistionẽ. Q̃ ṽo si acci
dit ꝑmistio ꝛ ꝑseueret tẽuitas significat mor
tẽ velocẽ ꝑꝑea ꝙ materie suꝑueniũt in cere
bro ꝛ auffert aĩa. ¶ Et qñ cõuertit̃ ad grossi
tudinẽ cũ q̃ nõ fit alleuiatio fortasse est lique
factionẽ mẽbroꝝ.¶ Qñ multiplicatur vrina
aquosa apud horã exacerbatiõis febris tota
lis significat ꝙ apõa eueniet i inferioribus et
cõsidera in substãtia ꝑmista colori in capitu
lis que sunt post istud etiam ꝛ scias ꝙ tenui
tas est sicut ipsa nõ iungatur nigredini ꝛ ru
bedini. Si autem fuerit tunc scias ꝙ causa in
hoc. est restingens aut vehementia virtutis
qualitatis egritudinalis imprimẽtis i aquã.

¶ De signis sumptis ex grossitudine substã
tie ꝛ conturbatione eius. Capitulum.lxxxiij.

Quum ꝯuertit̃ vrina tenuis i grossam
in febre cõtinua ꝛ sunt signa bõa signi
ficat crisim cũ sudore. ¶ Si vero nõ fuerint
signa bona aut fuerit febris vehemẽtis adu
stionis significat inflãmationẽ aut in corde
aut i epate. ¶ Et clarificatio vrine grosse an
te crisim ẽ signũ nõ bonũ illud nãqꝫ signifi-
cat retẽtionẽ materiei ꝛ defectũ nature i ex-
pellẽdo eã. Vrina grossa turbulẽta in q̃ non
residet aliquid ꝛ nõ clarificat̃ significat.ebul
lionẽ humoꝝ ꝓpter vehementiã caliditatis
extranee ꝛ debilitatem innate digerẽtis q̃ ꝑꝑ
est mala. Quũ vrina spissa ꝛ ꝓprie in quar-
to multiplicat̃ crisis febriũ ex lassitudine ꝛ ꝓ
prie si associatur ei fluxus sanguinis narium.

¶ De signis sumptis ex vrina alba.
Capitulum.lxxxiiij.

Vrina alba in egritudinibus acutis si-
gnificat declinationẽ materiei nõ ad ꝑ
tẽ venaꝝ ꝛ istrumẽta vrine fortasse eni decli
nat ad cerebrum ꝛ erit dolor capitis aut phre
nesis ꝛ fortasse declinat ad q̃dã viscera ꝛ si-
gnificat apõa ꝛ si sunt signa ad incolumitatẽ
decliuia significãt ꝙ egredit̃ cum vomitu ſm
plurimũ ꝛ ꝓprie qñ nõ est signũ in solutiõe
ventris cui succedat excoriatio intestinorum:
et quando est vrina alba tenuis in febre acu
ta deinde accidit ei cõturbatio ꝛ grossitudo
cũ albedine sua significat spasmum ꝛ mortẽ.

¶ De signis sumptis ex colore in vrina ni-
gra in febribus acutis. Capitulum.lxxxv.

Scias ꝙ nõ verificatur iudiciũ penitus
de morte ꝑꝑ nigredinẽ coloris vrine i
egritudinib⁹ acutis licet in se ipso sit signũ ma
lum ꝛ q̃uis associet̃ ei iterũ signa alia mala
quũ vides virtutẽ i ea fortẽ ꝛ ẽ potẽs facere
euacuationes diuersas ex oĩ gñe succedit ei
quies sicut accidit mulierib⁹ qñ cũ mẽstruis
purgãt̃ ab hũoribus malis ꝛ ꝑꝑ hoc iste mu
lieres sunt saniores qm̃ ipse forsitã ꝑꝑ cãm
aliquã cõsuete sunt euacuari ab hmõi mate
ria ex via menstruoꝝ. ¶ Et scias ꝙ vrina ni
gra q̃to plus ẽ pauca tãto ẽ deterior signifi
cãs cõsumptionẽ hũiditatis ꝛ iterũ q̃to ma
gis ẽ grossior tãto ẽ deterior in egritudinib⁹
acutis. ¶ Et qñ nigra ẽ decliuis ad subtilita
tẽ ꝛ tenuitatẽ ꝛ est in ea sedimen pendens ꝛ
est ei odor acutus in febribus acutis indicat
dolorẽ capitis ꝛ ꝑmistionẽ ꝛ certior disposi
tionũ eius est ꝙ significat fluxum sanguinis
nariũ nigri qm̃ materia est acuta vincens ꝛ
fortasse erit cũ eo sudor ꝑꝑ caliditatẽ quum
non suꝑfluit neqꝫ minorat̃ ꝛ expellit versus
suꝑfluitatẽ ꝛ antecedit sudorẽ eius horripila
tio. ¶ Et qñ associãt̃ vrine nigre in qua ẽ se
dimẽ pẽdẽs res nigra rotũda aggregata cũ
qua inuenit̃ odor malus ꝛ tẽsio in lateribus
et apõa sub hypocondrijs et sudor significat
mortẽ ꝛ huius q̃dẽ tensio sub hypocondrijs
significat spasmũ ꝛ hmõi q̃dẽ sudor fit ex de
bilitate. ¶ Vrina tenuis aquosa ad nigredi
nẽ decliuis significat tenuitate sua lõgitudi-
ne egritudinis ꝛ sua nigredine malitiã suam.
¶ Et dicitur in vrinis nigris subtilibus qñ
ille cuius est vrina desiderat cibariũ morit̃.
¶ Et vrina tenuis nigra qñ conuertitur ad
subalbedinẽ vł flauitatẽ ꝛ grossitiẽ ꝛ nõ asso
ciat̃ ei vlla quies significat egritudinẽ in epe
ꝛ ꝓprie ictericiã qm̃ hec conuersio q̃ est ad
grossitiem a tenuitate ꝛ ad subalbedinẽ a ni
gredine significat diminutionẽ caliditatis ꝛ
casum digestiõis. Et illud est de illis q̃bus
associat̃ aut succedit leuitas. ¶ Et si non fue
rit ꝑꝑ illud significat materiã iã inuiscatam
in epate ꝛ nõ ꝓpter mundificationem ꝛ iam
fecit accidere opilationem imo si est caliditas
tũc iam subito faciet accidere apõa. ¶ Vrina
tenuis nigra que mingitur in febribus acu-
tis paulatim in tempore lõgo qñ est cum do-
lore capitis ꝛ colli significat destructionẽ rõ
nis gradatim ꝛ ẽ in mulierib⁹ magis saluũ.

¶ De signis sũptis ex vrĩa rubea. C.lxxxvi.

Vrina rubea i egritudinibus acutis qñ ẽ cũ rubedine subtilis significat cum si gnis laudabilib⁹ crisis velocitatem ⁊ cũ ꝯtrariis eoꝝ significat velocitatẽ mortis ⁊ ex toto iflamationẽ vehemẽtẽ ⁊ subtilitas cũ rubedine significat i egritudinib⁹ acutis dolorẽ capitis ⁊ pmistionẽ. ¶Et vrina rubea grossa i egritudinibus acutis qñ ei⁹ egressus fit paulati ⁊ frequẽter ⁊ ẽ cũ fetore significat timorẽ qm̃ significat caliditatẽ vehemẽtẽ ⁊ ingetudinẽ ⁊ defectũ nature. ¶Veꝝ qñ est habũdãtis erit⁹ multi sediminis significat sepatione ⁊ ꝓprie i febribus icẽsiuis. ¶Et q mingit sãguinẽ puꝝ i acutis moriť qm̃ significat replõne sãguineã vehemẽtẽ cũ acuitate ebullitionis ⁊ timeť de huiusmõi ꝓuocatio q fit ex replõe ventriculoꝝ cordis si declinat ad cor aut apoplia si declinat ad cerebꝝ. ¶Vrina rubea valde si cõuertať i febribus ex lassitudie factis ad grossitiẽ deide appareat sedimẽ pl̃m nõ subsidẽs ⁊ sit illic doloꝛ capitis significat longitudinẽ egritudinis qm̃ materia est inobediẽs quãobrẽ nõ igrossať ꝑus ⁊ postq̃ȝ igrossat nõ subsider velociter veꝝ eius crisis si p sudorẽ qm̃ materia ẽ decliuis ad venas. ¶Et huiusmõi qdem vrina assimilať vrine ictericie ⁊ differt ab ea i hoc ꝙ nõ tigit pannos:ad sũmũ vrine rubee substãtie ⁊ rubei sediminis significãt appetitũ ⁊ cruditatem ⁊ significat longitudinẽ quando rubedo nõ ẽ vehemẽs ⁊ est illa q̃ est decliuis ad turbulẽtiã.

¶De signis sũptis ex vrina flaua. C.lxxxvij.

Vrina flaua i febꝛe acuta qñ ꝯuertiť ad albedinẽ aut ad nigredinẽ ẽ mala qm̃ significat p albedinẽ eleuatiõeȝ materiei ad caput ⁊ p nigredinẽ acuitatẽ q̃litatis egritudis.

¶De signis sũptis ex sedimine. Ca.lxxxviij.

Sedimen diuersũ in substantia ⁊ coloꝛe qđ significat humoꝝ diuersoꝝ multitudinem est malum ⁊ deterius eo est illud qđ est minoꝝ ptiũ significãt enim ꝙ natura nõ põt expellere nisi postq̃ȝ minorãť ptes. ¶Et leue quidem multotiens est magis significatiuũ bonitatis q̃ȝ album. Et multotiens viuit ille cuius sedimẽ est decliue ad rubedinẽ sed est leue. ¶Et moritur ille cuius sedimen ad albedinem declinat sed est diuersum aspectum. Substantie enim bonitas vehemẽtius est facilis ad suscipiendam expulsionem q̃ȝ bonitas coloris. Et significat iterum ꝙ humores nõ patiuntur ab egritudine plurimũ, sicut sedimẽ bonũ qñ minorant eius ptes significat ꝙ natura opata est iã in eo valde et egritudo nõ egit i eo. ¶Sedimẽ spumosũ et spuma plenũ cuius albedo ẽ ꝑꝑ cõmistionẽ aeris cũ eo ẽ malũ valde egrediẽs a natura ⁊ crudũ ẽ malũ. Et ille cuius supioꝛa sũt rotũda ⁊ moueť melius ẽ q̃ȝ sedimẽ cui⁹ superioꝛ supficies ẽ cõgelata ⁊ magis significat uũ ꝙ egritudo est velocis status ⁊ acuta. Et sedimẽ ꝙ nõ antecedit tenuitas ⁊ paucitas supfluitatis imo ẽ iuẽtũ i pricipio significat ꝙ hũoꝛ est plurimus nõ ꝙ sit digestus imo oȝ vt rubeat sedimẽ post aduẽtũ digestionis ⁊ postq̃ȝ fuerit vrina subtil̃ i primis ⁊ postq̃ȝ fuerit hypostasis pauca. Et dũ nõ ẽ ita significat ꝙ materia grauis grossa est multa ⁊ ꝙ egritudo iterficit ⁊ simil̃r vehemẽtia ticture absq̃ȝ sedimine pauco. Et dũ nõ ẽ ita nõ significat bonũ ⁊ qñq̃ȝ significat bonuȝ ⁊ maturitatẽ. ¶Et qñq̃ȝ accidit illud ꝑꝑ doloreȝ ⁊ ꝑꝑ vehemẽtiã caliditatis ⁊ famẽ: tinctura eni vrine ieiuni addiť ⁊ minorať ei⁹ sedimẽ. Et sedimẽ rubeũ significat multitudinẽ sanguinis ⁊ tarditatẽ digestiõis ⁊ associãť eis i febribus incẽsiuis iteꝝ angustia ⁊ tristitia et si ꝓlõgať vsq̃ȝ ad q̃draginta ꝓlõgať egritudo ⁊ fortasse nõ sperať crisis vsq̃ȝ ad quadragesimũ. ¶Iteꝝ sedimẽ rubeũ pẽdẽs in quo est declinatio ad supioꝛa quũ est in vrina tenui significat in egritudinib⁹ acutis pmistionẽ rõis si ãt pseuerat timeť pditio. ¶Si ãt vrine substãtia icipiat ꝓuẽire ad grossitudinẽ ⁊ icipit pẽdẽs subsidere ⁊ albificať significat salutẽ. Sedimẽ qđ ẽ fꝫ formã frusti carnis i febribus acutis sine significatiõibus digestionis significat ꝙ est ex rasura mẽbꝛoꝝ ⁊ nõ est ex renibus ⁊ qñ est illic digestio aut nõ est febris significat illud qđ scis de dispositiõe renũ. ¶Et ille qđ ẽ simile squamis piscis ⁊ nõ est signũ digestiõis ⁊ febꝛis est acuta ẽ ex rasura febris quã facit i neruis ⁊ ossibus ⁊ venis ⁊ i aliis fit ex vesica. ¶Et furfureũ q̃dẽ significauit simile illius ⁊ ꝙ febris icipit radere ex ꝓfundo ⁊ distiguit iter ipꝫ et iter illud de vesica qm̃ illud de vesica ẽ cũ signis lesiõis vesice ⁊ cũ digõe ⁊ grossitudie.

¶De signis sũptis ex dispõnib⁹ aggregatis ꝑꝑ significatiões diuersas coloris ⁊ substantie q̃ȝ pria ẽ in vrinis oleagineis. Ca.lxxxix.

Oleagina ẽ illa cuius coloꝛ ⁊ substantia similať colori olei ⁊ eius substantie ⁊ lꝫ

fit mala tñ qñ alie significatiões significant salutē nō ē cū ea malū. ¶ Sedimē vero quū est oleaginū est malū valde ꝛ oino oleaginū purū ē malū ꝛ ē illud qȝ facit te videre colorem olei cuȝ citrinitate ꝛ viriditate. ¶ Et qñ oleaginuȝ ē accidēs post vrinā nigrā tūc ē significatio bōa ſm ꝙ testificat̃ de ea Ruffus sapiēs. ¶ Et deterius oleaginū ē illud qȝ ē in pricipio egritudinis. Et qñ significatiões significāt malitiā ꝛ mingit̃ vrina oleagina i q̃rto indicat mortē infirmi i sexto. ¶ Et vrina q̃ alteratur subito ex signis laudabilibus ad signa vituperabilia significat in egritudinibus acutis mortē qm̃ significat casum virtutis subito pp prauitatē accidētiuȝ. ¶ Vrina oleaginea qñqȝ significat pmissionē ratiōis qm̃ facta ē ex exiccatiōe. ¶ Vrina in q̃ sunt frusta sanguinis congelati in febre acuta qñ cū ea ē siccitas lingue ē signū malū si āt fuerit nigra cū hoc tūc illud ē deterius. ¶ Et nō currit sanguis in vrina in febre acuta nisi pp vehementiaȝ acuitatis eius ꝛ ppea ꝙ disrūpit vasa ꝛ vias eius. ¶ Et eius cōgelatio ē pp vehemētiā caliditatis ipius. ¶ Vrina alba tenuis i qua ē spuma ꝛ nubes citrina significat timorē vehementē pp illud qȝ ipsa significat de exacerbatiōe ꝛ vehemētia acuitatis materiei. ¶ Et nos qdē iam locuti fuimus de vrina tenui nigra illud in quo ē sufficiētia. ¶ Vrina tenuis flaua in pricipio febriū acutaꝝ qñ conuertit̃ ad grossitiē ꝛ ad albedinē deīde remanet feculēta turbida sicut vrina asini ꝛ incipit exire in volūtarie et sūt illic vigilie ꝛ ingetudo significat spasmū vtriusqȝ lateris cui succedit mors qñ nō fuerint signa bōa vincētia illa. ¶ Vrina.n.q̃ ē cū flauo colore nō subtiliat̃ nisi pp dñiuȝ humoris cholerici calidi ꝛ nō igrossat̃ ꝛ ispissat̃ nisi pp exacerbationem egritudinis ꝛ cōmotionē in dispositiōib⁹ materiei. ¶ Et dixerūt de vrina pauca q̃ ē cū colore sanguinis ꝙ ē mala ꝑcipue qñ cū ifirmo ē passio venēosa.

¶ De signis malis sumptis ex parte qualitatis separationis vrine. Capitulum.xc.

Quando febrē acutam patiens nō pōt mingere nisi paruȝ ꝛ cū dolore absqȝ vulnere aut apāte in instrumētis vrine ꝛ cū frequētia pulsus ꝛ debilitate est signū malū. ¶ Quū retinet̃ vria i febre ꝯtinua ꝛ ē vehementia doloris capitis ꝛ multitudo sudoris significat cuȝegi. Vrina q̃ guttatim stillat̃ i febre ꝯtinua ꝛ cū vehemētia doloris capitis ꝛ multitudie sudoris significat cuȝegi. Et vrina q̃ guttati stillat̃ in febre qeta significat fluxū sāguinis nariū. ¶ Qȝ si febris fuerit acuta icēsiua significat dispositionē malā aduenietē cerebro. Et si fuerit qeta significat multitudinē replōnis ꝛ debilitatē nature i expellēdo. Et cā vrine egrediētis i febrib⁹ acutis i volūtarie ē debilitas virtutis aut nocumētū i cerebo ꝛ non fit illud nisi propter ascensionem materie acute calefacte ad cerebrū quare communicant ei membra lacertosa.

¶ De nūeratiōe signoꝝ maloꝝ i vria. C.xci.

Aquosa ꝛ ꝓcedēs ꝛ fetida ꝛ nigra ꝛ grossa ē mala. ¶ Et illa i q̃ ꝓcedit ex iferiori pte ei⁹ vsqȝ ad ipsi⁹ supiorē sic sum⁹ ē mortalis ꝓpinq̃. ¶ Et iteꝝ piguis cui⁹ colore ē color aq̃ carnis cū fetore domināte ē mortalis.

¶ De signis in egrotis mala generꝝ diuersorū quoꝝ malitia ē ꝓpter agregationē eoꝝ in febricitantibus ꝛ alijs. Capitulum.xcij.

Quādo aggregāt̃ vomitus ꝛ pūctura ꝛ pmistio ratiōis tūc illud ē signū mortale. ¶ Qñ diuersificat̃ alteratio corporis in tactu ꝛ i colore ꝛ i eo qȝ euomit̃ ꝛ i eo qȝ euacuat̃ significat ꝙ natura ē ambigua cū hūoribus diuersis ꝛ egritudinibus diuersis cui ē necessarium resistere eis oibus ꝛ ē ꝓculdubio de illis que deficiunt ei. ¶ Qñ aggregāt̃ i febre iseparabili frigus ei⁹ qȝ apparet ꝛ adustio iterioꝝ ꝛ vehemētia sitis cū hoc tūc illud est mortale. ¶ Qñ aggrgat̃ cū pcussione dentiū pmistio i ratione tūc eger approximat pditioni. ¶ Qñ accidūt infirmo subito fluxus ventris niger cū adustione ꝛ mordicatione ꝛ dolore adurente in ventre eius ꝛ pulsus cordis sincopis est signum mortis. ¶ Quando sudāt duo cornua frontis sudore frigido ꝛ citrinantur vngues ꝛ virides fiunt ꝛ alterant̃ ꝛ apātur lingua ꝛ apparet sup ipsam ꝛ super corpus pustula extranea tunc mors est ꝓxima. Et si fuerit in ptibus hypocondrioꝝ percussio ꝛ saltus cū febre: deinde cū hoc oculus mouet̃ motu malo tunc oȝ vt expectet̃ malia dispositionis qm̃ hec dispositio significat vētositateȝ inflatiuā ꝛ percussionē q̃ fit pp apā vehemens ꝛ pp vehemtntiā ꝯstrictionis vene magne. ¶ Et pulsus vehementis pcussionis continuus magnus valde associatur manie ꝛ oȝ vt consideretur. fortasse enim percussio ꝛ saltus nō sūt submerse ad viscera imo i

eo qꝺ apparet de mirac ⁊ illud nō ē nociuū qñ ē cū eo apa nisi supfluat valde i magnitudie. Et si ꝑseuerat hec dispō viginti diebus ⁊ non sedāť apa ⁊ febris significat ꝙ aperieť ⁊ tunc fortasse saluabiť ifirmus ⁊ illud erit ꝑ vrinā exuberantē aut ꝑ mutationē materiei ad extremitates ⁊ ꝓprie ad pedes. ¶ Illi qui debilitāť ex egritudinibꝰ qñ accidūt eis anhelitus frequēs ⁊ sincopis tūc iaȝ appropiquāt morti ⁊ nō addūt sup q̄ttuor horas. Quū hō hȝ febrem icēsiuā ⁊ iuenit alleuiationē ⁊ qetē caliťatis subito absq̄ȝ crisi māifesta cū euōne aut ꝑmutatiōe ⁊ sine extictiōe vltia ⁊ sine ꝑmutatiōe de aere ad aerē i regiōe vna aut i duabꝰ regionibus ⁊ qescit qꝺ ē i pulsu de velocitate ⁊ iueniť sicut trāquillitas tūc indica ꝙ moritur velociter. Quū hōi inest febris ⁊ pulsat cor eius subito ⁊ iuadit eq̄ singultus ⁊ stringiť vēter eiꝰ sine cā cognita moriť. Quū ꝗ egritudinē hȝ acutā mingit vrinā albā subtilē deide igrossať postea ebullit ⁊ albescit ⁊ remanet ebulliēs ita ⁊ q̄si vrina asini ⁊ mingiť in volūtarie ⁊ sūt vigilie ⁊ ingetudo significat tetanū apparētē in vtriusq̄ȝ lateribꝰ deinde morietur. Diciť quū vrina fuerit similis muri postq̄ȝ fuit alba ante illud ⁊ super ipsā fuerit sicut spuma deinde cucurrerit ex naribus sāguis niger tūc illud ē res mala. Et de signis malis q̄ qdā medicoꝝ dixerūt ⁊ nō tēdit raciocinatio ad ea nisi cū grauitate sūt ꝙ diciť qñ apparet i hoie sup venā q̄ ē in collo eiꝰ pustula siſis grano cucurbite cū variolis albis ꝑlimis ⁊ accidit ei desideriū reꝝ calidarū. ¶ Et diciť qñ aparet i hoie in tēꝑe sinistro pustala dura rubea ⁊ accidit hn̄ti eā hoc pruritus vehemēs in oculis eius moriť i die decimo ⁊ habēs hunc dolorē desiderat si famos. ¶ Et diciť quecūq̄ȝ egritudo vehemēs accidit subito deinde sequiť illam vomitus aut fluxus ventris ⁊ significatio mortis. Dť ꝙ quando accidunt febrienti ⁊ alij apata ⁊ vlcera leuia deinde destruitur rō eius moriť. Dicitur ꝙ qñ inest hōi molities i facie i corpore eius ⁊ nō est dolor ⁊ accidit ei in principio illius pruritus in naso suo moritur in ꝺo ⁊ tertio. Et dť ꝙ qñ iest hōi super genu eius siľe vue rotūde ⁊ illꝺ ē nigꝝ ⁊ i circuitu eius rubeum moritur cito vsq̄ȝ quo expectentur quinq̄ginta dies. ¶ Et signum mortis eius est ꝙ sudore frigido.

¶ De signis lōgitudis egritudis. Capi. xciij.

Scias ꝙ lōgitudo egritudinis fit ꝓpter grossitudinē in visceribus aut ꝓpter ꝑmistionē in regimine ⁊ scđm omnē dispositionē debilitať in ea stomachus qm̄ tāgit ipsum tarditas ⁊ digestio eq̄lis significat eam aut tarditas sediminis pēdētis aut assiduatio sediminis rubei iterū. Paruitas .n. apparitionis sediminis significat lōgitudineȝ egritudinis. ¶ Et siľr qñ est cū acuitate egritudinis pulsus magnus ⁊ facies eiꝰ pinguis ⁊ hypocōdria inflata q̄ nō detumescūt significat paucitatē resolutōis ⁊ lōgitudinē egritudinis. ¶ Quū adueniūt signa crisis ante digestionē ⁊ nō cadit virtus ⁊ nō apparent signa mortis tūc egritudo ꝓlōgať. ¶ Et scias ꝙ terribilitas crisis qñ nō iuuat ⁊ nō nocet ⁊ dispositiōes remanēt scđm modū suū tūc egritudo est lōga. ¶ Et multitudo saltus in egritudine significat lōgitudinē eius ⁊ ꝓprie cū vehemēs fit a principio rei. In fine vero eius est rectius. ¶ Et qñ associať euocationibus paucis q̄ significat ꝙ nāā mouit māȝ ⁊ deficit in expulsiōe eius integra siue sit sudor aut fluxus sāguinis nariū aut alia signa bona aut ꝑuatio signorū malorū significat lōgitudinē. ¶ Et qñ remanet sedimen rubeū vsq̄ȝ ad q̄draginta dies indicat lōgitudinē febris ita vt nō speręť crisis ⁊ sepatio vsq̄ȝ ad sexaginta. ¶ Pollutio in ꝑncipio egritudinis significat lōgitudinē. ¶ Cū vides signa lōgitudinis egritudinis in diebus an̄cedētibus tūc nō ē significatio eorū sic̄ significatio ipsorū post illud. ¶ Et quū videris illud qꝺ ē cōtrariū illis signis magis verificari forsitā apparere in medijs diebus ⁊ in posterioribus eius tunc cōsidera iudicium indicatōis vt scias ipsa in quo die erit ⁊ ille dies quo die indicať ⁊ obsua cōditōes ꝑdictas in ea ⁊ cōsidera dispositionē virtutis ⁊ etatis ⁊ tꝑis ⁊ cōpłōis ⁊ dispōnē motuū egri in q̄ātitate ⁊ q̄litate sua ⁊ antecessione ⁊ postpositiōe sua ⁊ horarū suarū ꝓprie in statibus acute ⁊ lōgitudine eius ⁊ abbreuiatiōe eius an sit ad motum declinis aut ad quietem ⁊ iudica per quantitatem eius.

¶ De signis ꝙ egritudo cōsumetur crisi aut resolutione. Capitulum. xciiij.

Cum fuerit virtꝰ fortis valde ⁊ porismi augmētati i q̄litate ⁊ q̄ātitate ⁊ etas ⁊ cōpło ⁊ tꝑs declināt ad motionē nō ad qetē ⁊ digestōis ⁊ eiꝰ cōtrarij signa festinātia

tūc egritudo ↄsumet̄ cū crisi. ℂEt si res fuerit ecōtrario ⁊ signa tarditatis iuēta tūc egritudo ꝓlōgat̄ ⁊ iterficit cū resolōne aut remouet̄ ⁊ si diuersificat̄ erūt crises dimiute ⁊ tardate ⁊ cū ꝑmutatiōe. ℂMors aūt ⁊ vita significātur ꝑ dispositiones virtutis ⁊ signa alteratōis vniuscuiusqȝ duaꝝ reꝝ ⁊ sui ↄtrarij.

ℂDe iudicijs recidiuationis. Capitulū xcv.

Deterior recidiuatio ē illa q̄ ē velocior ⁊ ē cū virtute debiliore ⁊ associat̄ ei ꝓcul dubio quū ē ei⁹ forma hec signa recidiuationis. ℂEt vt eueniat recidiuatio errore regiminis salui⁹ q̄ȝ vt eueniat ꝑ se cū rectificatione regis. ℂEt de errore i hoc ē dare i potu ca leaciētia ⁊ medicias qb⁹ vult aliqs bonitatē appetit⁹ sic geleniabi mellinū ⁊ trocisci rosacei ⁊ filia ⁊ reliqe q̄ rēanēt post crisiȝ attrahūt recidiuationē cito nisi succurat̄. ℂEt recidiuatio vehemētior est q̄ȝ radix qñ malitia eius est veniens ⁊ status est debilis.

ℂDe signis recidiuationis. Capitulū xcvi.

Et i illo cui⁹ febris nō qescit ꝑ crisim cō pletā ⁊ i die suo timet̄ recidiuatio. Et si fuerit qes ei⁹ sine crisi omnino nō ē excusatio recidiuationis ⁊ ꝓprie qñ crisis ē cū eis q̄ sūt sic variole aut itericia aut scabies ⁊ ad sūmū cū ea q̄ fit icute. ℂEt significat̄ qñqȝ q̄ erit recidiuatio ex debilitate virtutis ⁊ appetitu ⁊ nausea ⁊ malitia aie ⁊ paucitate digestōis ⁊ corruptiōe cibi i stō tēdētis ad acc tositatē ⁊ fumositatē ⁊ iflatiōe hypocōdrioꝝ ⁊ partium epatis ⁊ splenis ⁊ corruptione sōni ⁊ longitudine vigiliaꝝ⁊ vehementia sitis et vehementia inflationis faciei ꝓprie est signum malum et ꝓprie in palpebra superiore et ꝓprie eius apatio et ipsius abbreuiatio et silr cū resolōne iflationis faciei. ℂEt de illis que significant eam est vt corpus bene recipiat cibum et nō remoueat̄ per ipsum extenuatio et proprie qñ ista accidētia mala apparent et vehementiora fiunt in horis porismoꝝ egritudinis que fuit. ℂEt qñqȝ significatur recidiuatio ex pulsu qñ remanēt in eo spissitudo velocitas. ℂEt ex profundatione exituraꝝ creticaꝝ et occultatione carū. ℂEt ex vrina qñ in ea remanet tinctura plima citrinitatis aut flauedinis aut rubedinis aut ē ex illis in quibus non pendet sedimen neqȝ residet et qñ vrina infirmi non silatur vrine eius nāli. Et quedā ꝑpa significatiora sūt recidiuationis q̄ȝ quedā alia sicut autūnus i ipso eniȝ plus cadit recidiuatio q̄ȝ in reliqs tꝑib⁹. ℂEt gen⁹ egritudinū iteꝝ adiuuat ad significādā recidiuatōeȝ sic febres apose cū post se relinquūt calitatē ⁊ iflatōeȝ in viscerib⁹ ⁊ sic epilepsia ⁊ scotomia ⁊ dolores renū ⁊ epatis ⁊ splēis ⁊ emigranea ⁊ cephalea ⁊ catarrus ⁊ que ab ipso generant̄ de asmate ⁊ alijs ⁊ egritudinibus anhelitus.

ℂDe causa mortis. Capitulum. xcvij.

Mors fit aut ꝑꝑ cāȝ q̄ corrūpit̄ ↄplo cordis aut ꝑꝑ cāȝ q̄ resoluit̄ virt⁹ q̄re extiguit̄. ℂEt facta ꝑꝑ cāȝ q̄ corrūpit̄ ↄplo cordis: aut ē dolor vehemēs aut q̄litas supflua de q̄litatibus notis aut ē q̄litas extranea venenosa aut est retentio materiei anhelitus. ℂEt propter hoc oportet vt dimittant̄ resupini ⁊ ne dimittāt̄ guttura eorū desiccari.

ℂDe specieb⁹ mortis q̄ accidit in horis febriū ⁊ signū q̄litatis mortis ifirmi. C. xcviij.

De illis ē mors q̄ accidit eis in principio porismi febris ⁊ augmēto ei⁹ aut reuolutōe ei⁹. ℂEt plm ei⁹ ē in febrib⁹ apatū itrinsecoꝝ vbi effundit̄ ab ipsa supfluitas subito. ℂEt in egritudinib⁹ malignis a qb⁹ supat̄ nā in ꝑmis quū mouet̄ cū fortitudine ꝑcipue si fuerit debilis ⁊ ad sūmū ē sic ꝑfocās ⁊ sic extinctio ignis a multis lignis. Et de illis ē mors in statu porismoꝝ febris ꝑꝑ supationē nē ab egritudine. Et tertia ē mors facta in declinatiōe ⁊ ē pauca ⁊ rara. ℂEt plm ei⁹ ē i declinatōe ꝑticulari nō vli ⁊ cā in ea q̄ nā in ipsa ē sic secura ⁊ expādit̄ calitas ⁊ ꝑtit̄ ⁊ disꝑtit̄ retētio q̄ necessaria ē in horis ꝑncipij. ℂEt plures eorū moriūt̄ cū sincopi subito ⁊ qdā eorū gradatiȝ. ℂEt fortasse declinatio ē declinatio q̄ ē sine mollificatione virtutis ⁊ resolutione calitatis inate q̄re existimat̄ q̄ fit declinatio leuis ⁊ pulsus qdē diuersificat̄ in vtriusqȝ declinatōib⁹ ip̄e enim in vera cōfortat̄ ⁊ in falsa mollificat̄ ⁊ in vera equat̄ ⁊ in falsa diuersificat̄ ⁊ egrediatur ab ordine. ℂIn declinatiōe vero totali non morit̄ aliqs nisi ꝑꝑ cās laboriosas de fortis q̄ supueniūt infirmo ⁊ ē debilis sic mors aut eleuatio. aut ira ⁊ qñqȝ accidūt hmōi ēt prime. ℂEt hmōi qdē mortē antecedit sudor paucus viscosus. Et multotiēs morit̄ aliqs in variolis in declinatōe. Et multotiēs qdē antecedit eā sudor ineqlis ad frigus decliue ⁊ fortasse ē in capite ⁊ collo tm̄ aut i pectore tm̄. Et qñ cutis in aliq̄ ꝑpē ē sicca tēsa tūc nō

erit mors p sudorẽ ꝛ cũ eius ꝯtrario erit cũ sudore vex pl'in mortis in egritudinib⁹ mortalib⁹ fit ex mõ aliquo in hora in q̃ fit crisis bõa in egritudinibus saluis sic si ẽ egritudo in pibus erit mors in pibus ꝛ si fuerit in impibus erit mors in impib⁹. Et scias ꝙ causon ꝛ q̃ ei sũt silia attrahũt mortẽ apud statũ porismi ꝛ accidũt cũ ea accidentia mala de pmistiõe rõnis ꝛ vehemẽtia angustie et ꝓfunditate somni ꝛ debilitate tollerãtie febris deinde accidũt dolor capitis ꝛ tenebrositas oculorũ ꝛ dolor oris stõi ꝛ ingetudo. ¶ Et phrãtica attrahit mortẽ in pncipio porismi ꝛ tũc ẽ frig⁹ lõgũ ꝛ nõ calefit ꝛ pulsus pu⁹ valde vermicularis ꝛ vehemẽs fit sõni ꝓfũditas ꝛ pigritia. ¶ Et ad sũmũ vnaqꝗ attrahit mortẽ in hora in q̃ ipsa fit vehemẽtior sup infirmũ plus siue sit incipiẽs siue sit in augmẽto aut i statu: ꝛ mors gdẽ i augmẽto appente qñqꝫ accidit in paucis tñ. Et qñ tu cõsideras signa mortis in hora quã diximus ꝛ nõ inuenis ea tũc nõ timeas ꝙ si inueneris ea tũc existima ꝙ erit mors. ¶ Si aũt cõsecutum fuerit illud aliqđ malorũ signorũ pdictorũ tũc iudica fm plm si fuerint porismi impes ꝙ ipse morief in septimo aut pares quod morietur in sexto precipue si fuerit egritudo velocis motus.

¶ De significatione mortis absqꝫ crisi. Capitulum.xcix.

De illis ẽ debilitas virtutis ꝛ defectus eius ad resistẽdũ egritudini ꝛ de illis ẽ tarditas signorũ digõnis oino. ¶ Et de illis ẽ virt⁹ egritudis cũ tarditate mot⁹ ipius. ¶ Et qñ aggregãf oia ista ẽ magis pnitiosa.

¶ De dispositionibus accidentibus conualescentibus. Capitulum.c.

Quãdoqꝫ accidit ꝯualescẽtib⁹ recidua tio ꝛ accidit eis vehemẽtia virtutis et debilitas ipsius quũ in eis ẽ illud qđ diximus in capl'o regimis eox. ¶ Et accidit eis ne iuuenf ab eo qđ sumũt de cibo ꝛ ne redeãt corpa eorũ ad virtutem. ¶ Et accidũt eis exiture quũ nõ sũt mũdificata corpa eorũ ab hũorib⁹ p euacuationẽ. ¶ Et qñqꝫ accidit eis corruptio quorũdã mẽbrorũ ꝓpterea ꝙ expellif mã illic. ¶ Et qñqꝫ accidunt eis egritudines ꝯtrarie egritudinibus q̃ fuerũt in eis quũ supfluẽt in eis in ꝯtrario eius qđ ẽ cũ eis sic accidit eis grauitas in lingua ꝛ paralysis ꝛ colica frigida ꝛ apoplia ꝛ epilepsia ꝛ dolor capitis insepabilis ꝛ emigranea ꝛ q̃ his sũt siles quũ ifrigidatio ꝛ humectatio modũ ptrãsierũt. ¶ Et qñqꝫ accidit eis prurit⁹ p'mus quẽ rẽouet aq̃ tepida. Et accidit eis vt albificẽt eorũ capilli ꝓpterea ꝙ capilli priuãf nutrimẽto ꝛ ꝓpterea ꝙ spargif hũiditas inata q̃ stat nigredo sic accidit segetib⁹ ꝙ qñ siccãf albescũt postea qñ eox dispõnes hõe fiũt redit nigredo capillorũ sicut accidit iterũ segetib⁹ qñ potantur aqua quoniam tunc redit ipsarum viriditas.

¶ De regimine conualescentibus. Ca.ci.

Oportet vt in cõualescẽte alleuiatio fiat in omni re ꝛ nõ afferaf ei aliqd graue ex cibis neqꝫ aliqd ex motib⁹ ꝛ ex calefaciẽtib⁹ ꝛ causis cõprimẽtib⁹ donec ad võces pueniãf vsqꝫ ꝛ alia ꝛ gradatim pducaf ad exercitiũ eq̃le facile ipsum eni iuuatiuũ ẽ valde. ¶ Et vt occuperis in eo qđ augmentũ efficit in sanguine eius. Et oꝫ agere vt gescat ꝛ letef ꝛ gaudeat ꝛ ꝓhibeaf ab euacuationib⁹ ꝛ ꝓprie coitu. ¶ Et vinũ cũ tẽperamẽto ẽ ei iuuamẽtũ ꝓprie vinũ subtile tenue. ꝛ de cõualescẽtib⁹ cõueniẽtior ad hoc vt iter dicaf ei sacietas ẽ cõualescẽs cuius crisis fuit occulta qñ ipse ẽ expositus rediuationi ꝛ hmõi forsitã indiget euacuatõe. ¶ Et cõueniẽtior ei ẽ fluxus vẽtris subtilis pcipue quũ videris egestionẽ cholicã aut decliuẽ ad colorẽ humoris q ẽ ex hũorib⁹ ex qb⁹ fuit febris ꝛ videris in appetitu defectũ. Et cũ volueris illud tũc fac qescere cõualescẽtẽ ꝛ ꝯforta virtutẽ eius deinde euacua ꝛ fortasse necessariũ ẽ tibi vt euacues ꝛ cõfortes sil cũ cibatiõe. Et ppara ei tũc verbigratia cibos medicinales solutiuos aut cõmisce eis virtutes medicinarũ solutiuarũ cõuenientiũ sic pruna ꝛ siracost ꝛ tereniabin ꝛ silia illis habẽtibus cholam. ¶ Et qñqꝫ iuuãf p diuretica ꝛ mũdificãf p ea vene eorũ ꝛ qñqꝫ faciũt illud ista diuretica cognita sic facit illud vinũ cõmistũ. De phlomia aũt sciẽdũ est ꝙ parum indiget cõualescens extractiõe sanguinis et fortasse indiget etiã ꝛ significat illud forma ꝛ signa sãguis pcipue quũ iuẽis febrẽ occultã in vẽis ꝛ vides pustulã in labio ꝛ fortasse cogit te ad phlomãdũ infirmũ malitia sanguinis ei⁹ ꝓpter illud qđ remãsit in ipso de cenereitate hũox malorũ. ¶ Quare necessariũ ẽ ei vt extrahaf sãguis ei⁹ mal⁹ ꝛ augmẽtef in eo sãguis bõus. Et meli⁹ i hoc ẽ vt facile

fiat ⁊ nõ faciat aliqd subito. ⁊ somnus diurnus fortasse est magis nociuus cõualescẽti ppca ꝙ mollificat eũ ⁊ fortasse cõfortat eum ppera ꝙ ipm qescere facit. Et qñ nõ cõuẽit fortasse attrahit febrẽ ppca ꝙ facit cruditatẽ ⁊ frãgit de virtute caloris innati. ¶ Et obseruatio in oibus cõualescẽtibus mũdificatis ⁊ nõ mũdificatis est vt currat eẽ eorũ ſm regimẽ qđ fuit in egritudine ex cibarijs ⁊ alijs duobus diebus in eo qđ ẽ inter eos ⁊ ad sũmũ ſz mẽsurã q̃ res dies cretici ptrãseat ſz regimẽ qđ fuit in sanitate eius deinde illud qđ seqt sanitatẽ eius deinde eleuet ad illud qđ est supra ipm: ⁊ oꝫ in mũdó ⁊ eo cuius febris fuit salubris ne subtiliet regimẽ ei⁹ qm̃ febriet corpus eius ⁊ mala fiet eius dispositio. Et oꝫ vt redeat ille cui⁹ extẽuatio ⁊ macilẽcia in diebus paucis fuit ad pinguedinẽ in diebus paucis qm̃ virtus eius est fixa ⁊ fiat cũ cõtrario eius cõtrariũ illius ⁊ si nõ appetit cõualescẽs tũc in ipso est replo: ⁊ si appetit ⁊ nõ ipinguat post ipꝫ tũc affert sibi vltra virtutẽ suã ⁊ supra virtutẽ nẽ sue q̃re nõ põt digerere illud ⁊ diuidere in corpore aut in corpore suo sunt hũores plẽs in qbus nã est occupata aut virtus stõi eius est ꝓstrata valde aut virtus totius corporis eius ⁊ caliditas ipsius innata sunt ꝓstrate q̃re nõ alterat cibus alteratõe cõueniẽti vt exẽplificet vel restauret nã ex eo. ¶ Et hmõi qdẽ lꝫ appetãt in principijs rei sue cibũ tñ qñqꝫ conuertit in eis dispõ ad hoc vt nõ appetãt qm̃ nocumẽta ⁊ replo hũorũ malorũ fiũt fortiora ⁊ augmẽtãt ⁊ ne appetãt deinde appetãt pp viuificationẽ virtutis sue melius est q̃ꝫ vt appetãt deinde nõ appetãt quũ ergo pseuerat appetit⁹ ⁊ nõ alterat corpus ad virtutẽ dñantẽ tũc virtus appetitiua ⁊ instrumẽtũ eius sunt sana ⁊ virtus digõnis ⁊ ipsius instrumẽtũ sũt debilia ergo melius ẽ vt gradatim deducat cõualescẽs ex cauariꝫ ⁊ pullis ad hedũ ⁊ nõ reducãt ad cõsuetudinẽ dũ adhuc in venis est strictura. ¶ Et fortasse sirupus acetosus faciet eis euenire excoriationẽ intestinorũ pp debilitatẽ intestinorũ ipsorũ ⁊ silr acetosa. ¶ Et regimine cõualescentiũ est pmutatio eorũ ad aerẽ cõtrariũ ei in quo erãt. ¶ Et de regimine cõualescẽtiũ est obseruatio eius qđ oꝫ caueri de spe egritudinis eorum vt opponat ei qđ securitatẽ faciat ab ea sicut in pleureticis oꝫ enim vt timeat in eis aspitas. Et nõ oꝫ vt cõualescẽs sudet in balneo pp raritatẽ carnis sue debilis. Quũ ergo multiplicat sudor eius tũc in ipso supfluitas. ¶ Et abrasio cum nouacula nocet ei ꝓpter illud cuius narratio pcessit.

¶ De cibatione conualescentis. Ca.cij.

Oportet vt sit cibus eius in q̃litate bõi chimi facilis digõnis. ¶ Et oꝫ ne tolleret famẽ neqꝫ sitiꝫ ⁊ fortasse ẽ necessariũ vt decliner q̃litas ad ꝯtrariũ ꝯplõnis egritudinis pterite pp timorẽ alicuius rei: ⁊ cautelã. ¶ Et scias ꝙ cibi hũidi fluidi velocius nutriũt ⁊ mĩus sũt audaces ⁊ grossus ⁊ grauis ẽ ecõtrario siue sit cibus aut potus. ¶ Et oꝫ ne sup se afferat frigida nisi nocet ad illud residuũ caliditatis imo vt regat cũ eo qđ ẽ tẽpatũ ⁊ sit ei calitas subtilis cũ hũiditate cõpleta velociter recipiẽs digõnẽ. ¶ Et vt sit cibus eius in q̃ꝫtitate cũ mẽsura q̃ fiat bõa ei⁹ digõ ⁊ eius sepatio ⁊ adde ſz gradatõeꝫ. cũ nõ vides grauitatẽ neqꝫ rugitũ neqꝫ velocitatẽ descẽsiõis neqꝫ tarditatẽ retẽtõis. ¶ Et mĩue ex eo si nõ videat ex eo qđ videri dꝫ ⁊ qñ repelet subito ⁊ tẽdit stõus eius tũc fortasse febrit ⁊ silr nõ oꝫ vt bibat subito fortasse. n. ẽ ex eo timor. hora aũt cibi eius ẽ hora eq̃litatis aeris in vespis estatis ⁊ hora post meridiẽ hyemis nisi sit noces aliqd festinũ. ¶ Et oꝫ vt diuidat sup ipꝫ q̃ꝫtitas q̃ ẽ mĩus sacietate eius. Et aq̃ vehemẽtis frigoris est ex eis a qbus oꝫ aliẽari ꝯualescẽs qñqꝫ eni interficit fortasse eni supueniet ledẽdo qbusdã visceribus ⁊ fortasse faciat spasmũ ⁊ nos iã sciuimus q mortuus ẽ pp illud. ¶ Et scias ꝙ appetitus ꝯualescẽtis qñqꝫ minorat pp debilitatẽ aut pp hũores i stõ ⁊ associat eis ſm plm sincopis. Et qñqꝫ minorat cã epatis ⁊ paucitate attractõis eius ⁊ appet in colore ⁊ in egestiõe tẽui ⁊ alba. ¶ Et qñqꝫ minorat cã humor in corpore toto ⁊ sacietatis nauseatiue. ¶ Et qñqꝫ pp debilitatẽ virtutis corporis calitatis ĩnate aut in stõ ꝓprie. Rege vero vnũqđqꝫ cũ eo qđ sciuisti de regie ei⁹ q̃ꝫto pl⁹ facili⁹ ẽ. ¶ Et scias ꝙ secãia bi de cidõijs ẽ bonũ medicamẽ cõualescẽtib⁹ ⁊ ꝓprie qñ eorũ appetit⁹ ẽ ꝓstrat⁹ pp debilitatẽ i stõis eoꝝ ⁊ faciet securitatẽ ab excoriatõe itestiorũ. ¶ De ꝯfortãtib⁹ vero stõꝫ q̃ sũt calidiora eo sũt sic trocisci roſ. ⁊ q̃ sũt eis silia fortasse eniꝫ sunt causa recidiuationis.

¶ De motibus egritudinum. Ca.ciij.

IAm sciuisti horas egritudis ⁊ sciuisti ꝙ motus i ꝑiodis qn̄qȝ fit addēdo i labore ⁊ significat statū ⁊ qn̄qȝ fit minuēdo ⁊ significat declinationē. ¶ Et vehemētiores fiunt motus egritudinum ⁊ accidentia eaꝝ in nocte propter vehementiam occupationis nature in digerendo mām tunc ab omni re.

¶ Tractatꝰ scđs đ diebꝰ crisis ⁊ horis eiꝰ.

¶ De principio egritudinis ⁊ prima cōputatione crisis. Capitulum .i.

DE hoibus sūt q dicūt ꝙ pricipiū egritudis ex quo nūeratur ꝯputatō dieꝝ crisis ē extremitas hore i q̄ sētit eger vestigiū egritudis. ¶ Et de hoibꝰ sūt q dicūt nō imo extremitas hore i q̄ se ipsū proijcit ⁊ apparet i eo nocumentū opationis ⁊ hec qdē diuersitas nō aduēit nisi i febribꝰ q̄ nō accidūt subito i illis aūt q̄ subito accidūt nō ē pricipiū hore ⁊ illud ē sicut accidit qbusdā febricitātibꝰ vt icipiat febris inceptōe apparēte ⁊ fit hō ante illud nō hn̄s egritudinē q̄re dormit aut igredit̄ balneū aut laborat ⁊ febrit subito. In febribus aūt quas antecedūt ꝯfractio ⁊ dolor capitis ⁊ filia dei de accidūt ambe res diuersificāt̄. Et fortius ē vt cōsideret̄ hora iceptiōis ipsius febris ⁊ illic ē iā apparitio exitꝰ a dispositiōe naturali i cōplexione māifesta. ¶ Inceptio vero doloris capitis et ꝯfractiōis cōsiderationē nō habet et ꝙ decūbit i lecto et sōnus nō sūt de illis qbus ē ituēdo fortasse eni ifirmus nō decūbit et iā icepit febris. ¶ Et si peperit mlr deide accidat ei febris. tūc si nō ꝯputetur ex febre et nō nisi ex ꝑtu ē illđ error. de hoc dixerūt qdā ꝙ plm̄ accidit post scđm et tertium.

¶ De cā dieꝝ crisis et periodoꝝ eius. Ca. ij.

PLures qdē hoīes posuerūt cām i mēsuratiōe tēpuȝ crisiū egritudinū accutarū ex ꝑte lune et ꝙ virtus eiꝰ ē virtꝰ icedēs i hūitates mūdificās i ea spēs alteratiōis et adiuuās ad maturādū et digerēdū aut ad cōtrariū secūdū ꝑpationē materiei et significāt i hoc per dispōem extēsionis et contractionis ⁊ augmētationē cerebelloꝝ cū augmētatiōe luminis in luna et velocitatē maturationis fructuum arborum et herbaꝝ cum apparitiōe eius. Et dicūt ꝙ humiditates ciuitatū patiuntur a luna quare diuersificant̄ dispositiones earuȝ secundū diuersitatē dispōnuȝ lune. ¶ Et fit vehemētio et apparitio diuersitatis cū vehementia appitionis diuersitatis in dispositione lune ⁊ fit illud vehementius qn̄ luna est ſm oppōeȝ dispōnis in qua fuit deinde ſm q̄drationē ⁊ hoc ꝑ diuisionē reuolutiōis sue ad medietatē deinde ad medietatē medietatis. ¶ Dixerunt ꝓpterea ꝙ reuolutio lune est in vigintinouē diebus et tertia fere diminutis diebus coniunctionis ex eis ꝓpea ꝙ lune nō est opatio q̄ sunt fere duo dies ⁊ medietas ⁊ tertia q̄re remanent vigintisex dies. Et medietas erit medietatis eius tredecim dies: ⁊ q̄rta die: ⁊ q̄rta ipsius sex dies ⁊ medietas diei: ⁊ octaua diei: ⁊ octaua eius tres dies ⁊ q̄rta diei ⁊ medietas octaue diei. Et est melior reuolutio eius ⁊ fortasse extrahunt eā ſm modos alios diuersificantes has cōputationes parūꝑ ⁊ addunt in ea parūꝑ verū in hoc est transgressio qꝛ dicunt qđ nō debent dicere. ¶ Sunt ergo ista tꝑa facientia necessario vt appeant in eis diuersitates magne ⁊ sunt dies ꝑiodorū ꝑuarū. ¶ Et qn̄ incipit ⁊ mā est bona apparet apud statū eius alteratio manifesta tendens ad bonitatē. ¶ Et qn̄ incipit tp̄s ⁊ dispōnes sunt corrupte est alteratio apparens aꝑ cōplementū tꝑis ſm corruptionē. ¶ Crisis vero egritudinū q̄ in tꝑibus ꝓcedunt et vltra mensez numerant̄ ex sole ⁊ in hac qdē mensuratione ⁊ experientia est ambiguitas. ¶ Et in eis sunt loca tali mō ꝙ multiplicat̄ occupatio cū hoc suꝑ naturalē ⁊ nō impedit suꝑ medicū aliqd ⁊ suꝑ medico qdē nō inest nisi vt cognoscat qđ egredit̄ cū crisibus pluribus ⁊ nō ꝑtinet ei vt sciat q̄ sit cā eius qn̄ declinatio illius cause extrahit eū ad artē aliam immo oȝ vt sit sermo de diebus crisis: sermo quē loqmur scđm semitā experientie aut scđm viā positionis ⁊ axiomatū ⁊ scias ꝙ plures eorū nominant reuolutionē illud ex quo nō egredit̄ multiplicatio a genere suo ⁊ est eius intentio ꝙ nō egredit̄ cū ea duplicatio ad diē nō creticū ⁊ exemplū horū ē q̄rtanus ⁊ septenus. ¶ Nā eorū mediū ꝑuenit semꝑ ad diē creticū ſm experientiā dierum crisis q̄ accidit egritudinibus qbus conueniunt isti q̄rtanus ⁊ septenus. ¶ Et reuolutiones qdē bone radicales sunt tres reuolutio q̄dranorū ⁊ reuolutio septenorū ⁊ est cōpleta sed reuolutio decenorū est magis cōpleta q̄ȝ omnes. Quadragesimus .n. ⁊ sexagesimus ⁊ octcagesimus ⁊ omnes illi dies sunt crisis:

veꝝ due p̄rie revolutiões sũt dimiute ex hoc
ꝑꝑ fractionē quā attēderĩ oꝫ ⁊ ꝑ quā sũt tres
septē vigiti dies ⁊ quartanus p̄mus ē quar-
tus ⁊ q̄rtān9 scđus ē i quo restauraꝛ fractio,
Et ꝑꝑ illud ē i septimo qm̄ sũt sex dies ⁊ res
pluria de septio:⁊ ꝑꝑ illud cadit ꝯtinuatus:
quartanus tertius cadit i vndecio. ¶ Et illic
ꝑuenit hora duplicationis septeni q̄re seq̄tur
ipsũ septenus ƀus ⁊ ē in quartodecio Et qñ
restauraverimus septenũ tertiũ cadit i die vi
gesimo iā ergo cucurrit res i quartanis ƀm
hoc ꝙ quartanus primus ⁊ ƀus sũt ꝯtinui ⁊
ƀs ⁊ terti9 dies gregati ⁊ tertius ⁊ quartus
ꝯtinuati. ¶ Quum ergo ꝑtrāsit q̄rtus deci-
mus tũc iā cadit diversitas. ¶ Et laudabiles
q̄dē sicut Hippocrates ⁊ Galienus icepe-
runt a continuatis fuit ergo ordo dieꝝ ita se
ptimus ⁊ quartusdecimus ⁊ vigesimus ē ꝯti
nuatus ex quarto decio ergo viginti multi-
plices sũt septenoꝝ ƀꝫ itētionē. quare iueni-
m9 ƀos septenos segregatos quos sequitur
tertius cõtinuat9 ꝯplēs vigiti deide separāt
ex viginti ⁊ ē vigesim9 quartus deide vigesi
m9 septius ꝯtinuat9 postea trigesim9 p̄mus
separatus ē sup q̄ttuor septenos ⁊ trigesim9
quartus ꝯtinuati. Deide septen9 ꝯtinuat9 q̄
re sũt q̄dragita deide currit multiplicatio su
ꝑ tres septenos ƀꝫ ꝙ ipsi sũt viginti vt sit cõ
tiuatõ sexagita ⁊ octuagita cētũ ⁊ cētũ vigiti.
¶ Et nõ ē cõsideratio p̄līa ad illđ qđ ē iter
eos de dieb9. ¶ Alij aũt sicut archigenes di
xerũt ꝙ post quartũdecimũ ē octavus deci-
mus ⁊ ē dies crisis ⁊ vigesim9 prim9 ⁊ vige
simus octavus deide trigesimus ƀus postea
trigesimus octavus cum continuatione sep
tēi. ¶ Et quidā numeraverũt quadragesimũ
ƀꝫ ⁊ quadragesimũ q̄ntũ ⁊ q̄dragesimũ octa
uũ dies crisis ⁊ iā trāsgressi sunt i hoc ꝯside
ra tu qualr̃ cadat qđ ipsi fecerunt de distin-
ctionē quartanorum ⁊ septenorum. ¶ Nam
quartāis in diebus crisis inest virtus fortis
vsqꝫ ad viginti dies deinde virtus aduenit
septēnis vsqꝫ ad trigita quattuor quum ergo
eger in egritudine chronica pertransit vigin
ti tunc attende septenos. ¶ Et apud archigi
nem quidem dies vigesimus primus valde
plus est creticus q̄ꝫ vigesimus qui est septe-
nus non disiunctus apud octavum decimũ
vbi currunt septeni. ¶ Hip. vero ⁊ Gal. ⁊
qui post eos ambos fuerunt non invenerũt
rem secundum illud ⁊ similiter est diversitas
in vigesimo septimo ⁊ vigesimo octavo. Ar-
chigenes.n.vidit aliud a s̄nia amborũ ⁊ fecit
meliorē vigesimũ octavũ ⁊ silr̃ est dispõ tri-
gesimi primi cũ trigesimo scđo ⁊ trigesimi
q̄rti cũ trigesimo q̄nto ⁊ q̄dragesimi cũ q̄dra
gesimo scđo. ¶ Et scias ꝙ de egritudinibus
sunt quarũ crisis est in septem mēsibus im-
mo in septē annis ⁊ q̄tuordecim annis ⁊ vi
ginti vno anno. ¶ Et sunt q̄dē q̄ existimāt ꝙ
post q̄draginta nõ fit crisis cũ evacuatõe for
ti verũ res nõ est ita. ¶ Et nõ est etiā neces-
sariũ vt alteraꝛ egritudo ad acutā aut vt in
ea cõpositio egritudinũ. Et nõ est ꝓhibitũ in
egritudine chronicā q̄n cessat nā digerere ip
sā deinde cõfortet sup ipsā vice vna ⁊ expel-
lat eā quāuis fit pauca. ¶ Verũ p̄lm est ƀm
ꝙ dictũ est ⁊ fit sepatio in ea aut cũ crisi di-
minuta aut ꝑ exiturā tardi motus aut ꝑ reso
lutionē. ¶ Inq̄t Hip. dierũ creticorũ alij sũt
pares ⁊ alij sunt impares. Et impares q̄deꝫ
fortiores sunt in crisibus ƀm p̄lm ⁊ in p̄limo
numero ⁊ pariũ q̄dē exēplũ est q̄rtus ⁊ sext9
⁊ octavus ⁊ decimus ⁊ quartusdecimus ⁊ vi
gesimus ⁊ vigesimusq̄rtus ⁊ alij quos nume
ravimus de ꝑibus ƀm duas s̄nias. ¶ Et im
pares q̄dē sunt sic tertius ⁊ q̄ntus ⁊ septim9
⁊ nonus ⁊ vndecimus ⁊ q̄ntusdecimus ⁊ sep
timusdecimus ⁊ vigesimus primus. ¶ Am-
plius Gal. negavit qđ dicũt ē in hoc āpho
rismo de eē octavi ⁊ decimi ⁊ invēit illud di
versũ radicibus Hip. Et fortasse hic sermo
Hip. est anteq̄ꝫ bene sciret eē dieruꝫ crisis
⁊ hꝫ expositionē. ¶ Et scias ꝙ q̄ñqꝫ cõtinuā
tur dies ⁊ fiũt sic dies vnus crisi ⁊ illud plus
cõtingit post vigiti siue fit evacuatio siue exi
tura. ¶ Et scias ꝙ in die bõe crisis qñ appa
rēt signa mala tũc illud est deterius ⁊ signi-
ficat mortē plurimũ sicut si accidat eis aliq̄d
in septimo ⁊ quartodecimo.

¶ De ꝓportõalitate dieꝝ crisis adiuicē ⁊ debilitate ⁊ cõꝑatõe eoꝝ ad egritudies. Ca.iij.

Dierũ creticorũ alij sunt fortes in vlti-
mo in q̄bus fortasse sp̄ fit crisis: ⁊ alij
sunt debiles valde sunt medij. ¶ Et ego di-
cā eos distincte postq̄ꝫ dixero ꝙ primus di-
es crisis est dies q̄rtus ⁊ cũ hoc nõ multũ ca
dit in eo crisis ⁊ est indicativus septimi. Di
es aũt septimus est dies fortis est valde ⁊ in
dicat ipꝫ q̄rtus ⁊ lꝫ vt septimus ponaꝛ in pri
mo ordine supiore. Et dies vndecimus nõ ē
in virtute q̄rtidecimi. ¶ Verũtñ in egitudi-

nibus in quibus porismi earū incipiūt in imparibus vt tertiana est fortis valde et fortior quartodecimo. ¶ Et dies quartusdecimus est dies fortis valde et de fortitudine eius est quod nō inuenit dies cui nō proportionat quartusdecimus qui sit vltimus in fortitudine in iudicijs crisis et salute eius nedū a cōplemēto eius. ¶ Dies septimusdecimus est fortis et qui proportionat ei ex diebus est fortior et proportionalitas eius ad viginti est proportionalitas vndecimi ad quartūdecimū. ¶ Octauusdecimus est de diebus crisis interficientibus et eorū magis pernitiosus est dies vigesimusseptimus et est quasi nō sit dies crisis et dies quadragesimus est fortior trigesimoquarto quāuis trigesimusquartus sit bone virtutis et fortior trigesimo primo. ¶ Et scias quod egritudines que porismi faciūt in imparibus sicut tertiana et plures acute sūt velocioris crisis et earū crisis in imparibus que propter expectatur in tertiana vndecimus et nō expectat quartusdecimus nisi parū quāuis secundum philosophum porismus septimi declinet a quartodecimo parūper. ¶ Et ille que faciūt porismū in paribus sunt tardiores et crisis earū plus est in paribus.

¶ De diebus cretici. Capitulum. iiij

Alij qui sūt in ordine superiore sunt sicut septimus et vndecimus et quartusdecimus et septimusdecimus et vigesimus. ¶ Et quoniam fiunt reuolutiones in egritudinibus cōuenientes secundum philosophum numero dierū crisiū quare fiunt septē reuolutiones tertiane sicut septē dies caussonidis. ¶ Et quoniam fit dispositio numeri mensiū et annorū in chronicis secundum dispōnem numeri dierū in acutis quare fit quartana septē mensiū verbigratia. et currunt eius indicationes secundum cōsiderationē indicationū dierū et cadit inter eas de antecessionē et postpositione secundum cōsideratōez que cadit in diebus et dicā illud.

¶ De diebus cadētibus in medio. Ca. v.

Dies isti quos diximus sunt dies cretici radicales. ¶ Verū quoniam accidit diebus creticis propter aliquā causaȝ accidētiū extrinsecus aut ex ipsa egritudine et velocitate motus sui aut tarditate sua aut ex dispōne corporis in virtute aut ex accidētibus que accidūt sicut vigilie vehemētes ex vigilijs extrinsecis aut cadentiū ex causis corporeis aut aialibus quū superfluūt vehemēter vt cadat ante eos festinatio aut tardatio ab eis licet nō eleuetur statione crisis necessarie in hora sua immo minuatur ea. ¶ Et si nō eēt cā fortis accidēs verificaret crisis et nō antecederet neque tardaret. Verū quando accidit illud accidens et est forte declinat hora et tardat aut antecedit et si fuerit debilis fit difficilis crisis. ¶ Et prohibet iā ne sit cōpleta et nominant dies in quibus cadit hec reflexio dies cadentes in medio et habēt indicia dierū crisis ex parte. ¶ Et isti dies sunt sicut tertius et quintus et sextus et sicut nonus et sicut tertiusdecimus. Tertius. n. et quintus cōtinet quartū et nonus est inter septimū et vndecimū et fortasse erit dies cadens magis conueniens vni duorū dierū qui sunt in duobus lateribus eius aut erit dies creticus qui est inter illos cadētes in latere altero magis pertinēs ei: festinatio. n. vndecimi ad nonū plus est quā tardatio septimi ad nonum quanuis vnusquisque eorum sit plurimum.

¶ De virtute dierum cadentium in medio et debilitate eorum. Capitulum. vj.

Scias quod nonus est dies fortis prelatus in eis deinde quintus postea tertius et nō abbreuiat a quarto qui est radix abbreuiatione manifesta: et tertiusdecimus quasi propter suā debilitatē nō est de illis in quibus fit crisis. ¶ Sextus aūt est dies in quo cadit crisis verūtamen illa est mala. ¶ Quando si venerit nō mala erit difficilis occulta diminuta nō salua a timore et ipse propter putatē casus crisis in eo siue mala sit siue nō mala est quasi cōtrarius septimo et indicat ipm quartus in malicia. Et parū quidē cōplet indicatio quarti cū bono nisi cū difficultate quare accidūt in eo signa timorosa sic somnus profundus et sincopis et proprie si fuerit euocatio tūc accidet sincopis cū vomitu et accidet in eo casus virtutis et horripilatio et tremor et destructio pulsus si autem apparuerit in eo sudor nō erit equalis et fōtasse minuit in eo crisis cū euōne: quare erit cōplemētū eius cū excritura mala et ictericia et erit vrina mala mali sedimis hoc est quando fuerit salua et si nō fuerit tunc quocūque modo fuerit erit salus eius per accidēs recidiuatiōis. Inquit Gal. Septimus est sicut rex iustus et sextus sicut rex vincens iniustus et octauus est primus sexto.

¶ De diebus bonis et malis qui secundum ordines suos cretici sunt aut cadentes in medio aut dies indicationis. Capitulum. vij.

Ex quibus meliores sūt septimus et quartusdecimus et post eos sūt nonus et septimusdecimus et vigesimus deinde quintus postea quartus post octauus deinde tertiusdecimus. Et scias quod dies crisis fortioris iudicij et fortiores dies cadētes

ꝛ dies indicatiõis sũt illi q sũt in diebus antecedẽtibus ꝛ q̃zto magis ꝓcedunt debilitatur eorum iudicium.

¶ De diebus qui non sunt cretici neqꝫ intẽtione prima neqꝫ intentione scđa. Ca. viij.

Isti sunt dies p̃mus ꝛ scđs ꝛ decimus ꝛ duodecimus ꝛ nonus decimus ꝛ qn-tus decimus iterũ ẽ huius summe. ¶ Et est mirabile ꝙ plures eorũ sequunt̃ diẽ cretitũ.

¶ De diebus indicationis. Capitulum. ix.

Dies indicatiõis sunt dies in qbus vi-dẽt̃ vestigia q̃ sunt significatiões alte-ratõis mẽ aut significatiões victorie vnius duoꝝ alternatorũ egritudinis ꝛ virtutis aut iceptõis pugne leuis q̃ currit inter nãz ꝛ egritudinẽ nõ pp sepationẽ scđ pp furiositatem. Prime qdẽ sunt sic̃ significatiões digestõis ꝛ cõtrarij digestõis. Significatões vero di-gestiõis sũt sic̃ nubes rubea aut ad albedinẽ tẽdẽs significatiões in digestõis iterũ note sunt. ¶ Scđe uero sunt sic̃ appitio virtutis appetitus aut casus eius in eo ꝛ leuitas motus aut grauitas eius. ¶ Tertie aũt sunt sic̃ dolor capitis ꝛ angustia ꝛ strictura anhelit⁹ ꝛ trẽor et sudor nõ cõis ꝛ euocatio nõ cõpleta. ¶ Quũ ergo appent ista vestigia in istis diebus erit crisis in diebus noctis seq̃ntib⁹ eos ꝛ erit q̃rtus indicãs ꝙ erit in septimo si fuerit signũ bonũ. aut sexto si fuerit signum malũ ꝛ ꝓprie in causonide ꝛ fixa ꝙ fiat in septimo ꝛ minus ꝙ in sexto verũ in tertiana multiplicat̃ ꝙ fit in sexto ꝛ septimo aut in vndecimo aut ꝯm plm̃ in q̃rtedecimo aut vigesimo aut vigesimoprimo ꝛ septimusdecim⁹ iteꝝ indicat in vigesimo aut vigesimoprimo ꝛ octauus decimus indicat in vigesimoprimo ꝛ vigesimus in q̃dragesimo. ¶ Et de diebus cadentibus in medio tertius in qnto et si fuerit malũ tũc in sexto ꝛ qntus in nono ꝛ si fuerit malũ tũc in octauo. ¶ Et scias ꝙ significatões indicationũ quõqꝫ declinãt a diebus suis pp cãꝫ p̃dictã in declinatiõibus crisis a diebus suis quos meret̃ ad illos q sunt ante eos aut post eos. ¶ Et scias ꝙ seq̃t diẽ ꝯm de diebus indicatõis aliqd de gñre eius qđ fuit in die indicatõis tũc egritudo est velocis motus. Et cõsidera signa festinantia ꝛ tardantia ꝛ indica in diebus indicationis q indicat ea si festinant aut tardãt̃ ex hoc.

¶ De cognitiõe dierum crisis cum dubitat̃. Capitulum. x.

Cognitio dierũ crisis est necessaria ad intẽtiões plures. ¶ Oꝫ .n. quũ crisis ẽ ꝓpinq̃ vt regat̃ eger regimie quodã. ¶ Et oꝫ vt in die crisis ꝛ q ei ꝓximus ẽ vt rigat̃ eger regimẽ ꝓprio. ¶ Nõ ergo moueat̃ oino cũ medicina. fortasse enim adiuuabit nã ad euocationẽ q̃re supfluet vehemẽter ꝛ fortasse faciet ei cõtrarietatẽ in pte sua q̃re pariet laborẽ nõ crisim ꝛ nõ fiet euocatio ꝛ in hoc est illud qđ est in eo. ¶ Et oꝫ in cognitione dieꝝ crisis vt obserues iterũ res nãles alterantes dies crisis notos. ¶ Et nos inuenimus cognitionẽ diuidi in duos modos quoꝝ vnus est in crisi egritudinis absolute ꝛ alter est in ip̃o die crisis ex pte tp̃is i quo ẽ crisis. ¶ Fortasse enim ꝓlõgãt̃ dispõnes crisis duobus diebus vel tribus q̃re dubitat̃ ad quẽ eorũ ꝓportionet̃. ¶ Modus vero primus significat̃ ex duobus modis. ex signis abbreuiationis egritudinis ꝛ longitudinis eius ꝛ ex naturis egritudinũ ꝛ virtutibus earũ. ¶ Significatio vero ex signis longitudinis ꝛ abbreuiationis est qm̃ fortasse erit ꝯm cõsumptionẽ egritudinis sicut si fit egritudo nõ de illis q̃s possibile est cõsumi in q̃rto ꝛ q ip̃m sequũt̃ ꝛ possibile est cõsumi in septimo ꝛ q sequit̃ ip̃m. Nã si apparẽt signa digestionis apparitioue bona in eis q sequũtur quartuꝫ spatur ꝙ crisis erit in septimo. ¶ Et si apparent signa longitudinis egritudinis p̃dicta in capitulo suo scias ꝙ crisis ei⁹ tardabitur ꝛ erit successio eius absqꝫ crisi. ¶ Et si nullũ eorũ appet spatur ꝙ cõsumetur egritudo inter septimũ ꝛ q̃rtũ decimuꝫ. ¶ Significatio vero ex naturis egritudinũ est sicut verbigratia. dies imp ẽ melior sic̃ sciuisti ex eo ꝙ mouetur de egritudinib⁹ in die impari ꝛ cũ calíditate acuta ꝛ par ẽ de eis q̃ diuersificantur ei. ¶ Modus vero scđs significat̃ ex modis pp cõsiderationẽ reuolutionũ ex nũero horarũ crisis ꝛ tpe crisis ꝛ verificatõib⁹ dierũ et virtutib⁹ eoꝝ. ¶ Significatio ex ꝯsideratõe reuolutionũ ẽ sic̃ verbigra. tu scis ꝙ dies par ẽ melior cuidã egritudini ꝛ impar ẽ melior alicui egritudini verũ ex pte crisis ẽ vt cõsideres ꝛ cognoscas in quo duorũ dierũ sit labor lõgior ꝛ ponat̃ ei crisis nisi sequat̃ ꝙ sit fortioris iudicij q̃z iudiciũ hui⁹ significatõis. ¶ Et de hoc scđo capitulo ẽ illđ qđ facit eẽ necessariũ vt põat̃ in eo crisis dici medio ex dieb⁹ trib⁹ cũ ꝯditõe p̃dicta. ¶ Significatio

aũt ex virtute dierũ ꝛ naturis ipsorũ ē sicut si fit sudor incipiēs i nocte septimi ꝛ nō cessat sudare i octauo tota die tūc crisis erit i septimo nō i octauo ꝗuis febris eradicet i octauo ꝛ si fuerit ƀm diuersitatē hui⁹ ꝛ incipit sudor i decioterio ꝛ nō cessat ifirm⁹ sudare vsq3 ad decimūquartū ꝛ eradicet febris in decimoq̃rto tūc nō ꝓportionabit crisis nisi ad decimūquartū ꝛ illud est qm̄ octauus ꝛ decimus tertius nō sunt in virtute duorũ dierũ aliorũ ex bonitate. ¶ Et mors cū sexto conueniētior ē q̄3 sit cū septio ꝛ cū decimo magis cōueniēs q̄3 sit cū nono. ¶ Significatio aūt ex aggregatiōe iudiciorũ ē sicut illud cui⁹ narratio p̄terijt verbigratia: i decio q̃rto i eo qđ diximus aggregat̃ sudor ꝛ eradicatio simul. ¶ Significatio vero ex diebus indicatiuis est vt consideres an inuenias in exēplis predictis indicationē ex quarto tunc iudica ꝙ crisis erit in septimo aut inuenias in vndecimo tūc iudica ꝙ crisis erit in decimo q̃rto.

¶ De declaratione proportionis dierũ crisis ad plures egritudines. Capitulum .xi.

IAm sciuisti ꝙ oꝫ vt crisis egritudinum valde acutarũ fit ad septimū ꝛ oꝫ vt illarū crisis q̄ sequūt̃ eas i acuitate fit ad q̃rtū decimū ꝛ ad vigesimū ꝛ q̄ has sequūt̃ ad q̄dragesimū deide post illud faciūt crisiꝫ egritudies chronice absolute quū incēsiua vehemēs fit in imparibus illud est tūc signū malū ꝛ multotiēs interficit in sexto ꝛ indicat in quarto ꝛ fit in ipso sudor frigidus ꝛ bis similia: ꝛ que ex firsen erit crisis ƀm plurimū ad vndecimū cū acuitate sua qm̄ inceptio magnificatiōis eius fit ƀm plm̄ post tertiū ꝛ q̃rtū deide facit crisim i septio scias ergo illud.

¶ Expleta est fen secunda. Incipit fen tertia de apostematibus ꝛ pustulis.

¶ Tractatus primus de illis que ex eis sūt calida ꝛ corrupta.

¶ De sermone vlī de apatibus. Capitulū .i.

IAm locuti fuimus i libro primo de apatib⁹ ꝛ spēbus eorũ ꝛ curis ipsorū sermōe vlī ad quē redire oꝫ illū q vult audire qđ nūc loquemur i hoc at̄ loco loquemur de eis sermonē pticularē. ¶ Dico ꝙ oē apa ꝛ pustula aut est calidū aut nō calidū: ꝛ apa calidū aut ē a sanguine ꝛ qđ currit cursu eius: aut a cholera ꝛ qđ currit cursu ipsius. ¶ Et qđ ē a sanguine laudabili aut sanguine malo. ¶ Et sanguis laudabilis aut est grossus aut subtilis. ¶ Et factū q̄dē a sanguine laudabili grosso est phlegmon q̄ accipit carnē ꝛ cutē simul ꝛ est cū pulsatiōe. ¶ Et a subtili phlegmon q̄ accipit cutē solā ꝛ est spina ꝛ nō est cū pulsatiōe. ¶ At vero a sanguie grosso malo fiunt spēs exiturarũ malarũ. Nā si eius malitia vehemēs fiat ꝛ ipsius adustio ꝓueniet herisipila ꝛ veniet cōbustio ꝛ crusta ꝛ deterior ea ē ignis p̄sicus. Et a subtili malo accidet phlegmon q̄ declinat ad herisipilam cū malitia et fraudulētia. ¶ Si at̄ fuerit subtilior erit herisipila phlonides ꝛ qm̄ fuerit ei⁹ malitia: malitia maior erit herisipila hn̄s inflationes ꝛ vesicas ꝛ cōbustionē ꝛ crustā. ¶ Cholericuꝫ aūt aut ē a cholera subtili valde q̄ nō ɔtinet̃ in eo ꝙ fit magis intus q̄3 illud qđ apparet de cute ꝛ est acuta ꝛ fit ex ea formica aut ambulatiua sola ꝛ est subtilior aut ambulatiua corrosiua ꝛ ē mala. ¶ Aut ex cholera grossiore illa ꝛ minoris caliditatis ꝛ cōtinet̃ magis intus q̄3 p̄ria in cute ꝛ est q̄si sit in ea phl̄a et fit ex ea formica miliaris ꝛ est minoris inflationis ꝛ tardioris resolutiōis. ¶ Et si fuerit materia grossior et deterior accidet formica corrosiua. ¶ Et si ptrāsierit i grossitie sua vsq3 ad substātiā sanguinis ꝛ fiunt mala accidet herisipila mala. ¶ Et in oibus illis materia ē subtilis q̄3uis diuersificet̃ post illud ꝛ fit pp subtilitatē suā ꝙ expellit eaꝫ natura ꝛ nō retinet̃ in aliquo nisi in cute ꝛ ꝙ approximat ei. ¶ Et qm̄ multiplicat̃ materia apatis calidi ꝛ magnificat̃ apa tūc est de sūma apatū caumatū ꝛ mortificatiū. ¶ Et de sūma p̄dictorũ est q̄ dicit̃ barachien. Et iste spēs male ꝛ q̄ eis similāt̃ multiplicātur i anno pestilētie. ¶ Et de apatibus calidis illa sūt mala q̄ nō excitātur vel nō ꝓueniūt ad declinationē q̄3 sequūt̃ leuitas ꝛ detumitio neq3 ad aggregationem materiei imo ad corruptioneꝫ mēbri. ¶ Et nō sp fit a magnitudine apatis ꝛ multitudine materiei imo fit quandoq3 a malignitate materie. ¶ Et scias ꝙ apata parum fiunt singularia pura sed plura eorum sunt composita. ¶ Et scias ꝙ omne apa in exterioribus cum quo non est pulsatio nō facit saniē: de intrinsecis vero iā locuti fuim⁹.

¶ De phlegmone. Capitulum .ij.

IAm sciuisti phlonē ꝛ signa eius ex caliditate ꝛ inflāmatiōe ꝛ additiōe q̄3titatis

⁊ tensione ⁊ ipulsione ⁊ pulsatione si est sub-
mersa vel q̄a est ꝓpinqua arterijs ⁊ mēbrū
in quo ē tale ē cui adueniūt nerui q̄bus sen-
tit nō plus q̄ʒ sensibilitas sicut sciuisti dispo
sitionez eius. ¶ Et q̄ʒto plus fuerint arterie
maiores ⁊ magis grādes erit pulsatio eius
⁊ ipsius dolor vehementior ⁊ eius resolutio
aut ipsiꝰ collectio velocior. ¶ Et quū phleg-
mon ē in mēbro sensibili sequit̄ ipsam dolor
vehemēs q̄litercūq̄ʒ sit ⁊ cōmittat̄ ipsam vt
appareāt vene illius mēbri parue q̄ erāt oc-
culte. ¶ Et scias q̄ nomē phlegmonis i lin-
gua grecoꝝ ē absolutū sup̄ oē q̄d ē inflāma
tū deinde dicit̄ de oi apāte calido postea di
citur de eo q̄d est in apāte calido cū ꝓprie-
tate p̄dicta ⁊ nō caret inflāmatiōe pp̄ coar-
ctationē sanguinis ⁊ opillationē meatuum.
¶ Et parū q̄dē cōtingit vt phlegmō sit sim
plex sed s̄ʒ plurimū ei associat̄ herisipila aut
durities aut furiositas. ¶ Et hēt cās de qui
bus sunt antecedētes corp̄e ex repletiōe aut
malitia humoꝝ cū debilitate mēbri recipiē-
tis lʒ non sit repletio neq̄ʒ malitia humoꝝ.
¶ Et de eis sunt primitiue sicut cōtusio aut
incisio aut fractura aut dislocatio aut vlcera
q̄ multiplicāt̄ in mēbro q̄re declinat ad ip̄m
materia pp̄ dolorē ⁊ debilitatē ⁊ fortasse de
clināt ad ip̄m materie ⁊ retinēt̄ in vijs q̄ sūt
debiliores sicut accidūt cū vlceribus ⁊ scabie
apāta in locis vacuis. ¶ Et augmētū q̄dem
eius declarat̄ additiōe magnitudinis ⁊ ten-
siōis ⁊ status ipsius p̄ finē eius ⁊ illic aggre
gat̄ materia si debet aggregari ⁊ declinatio
incipit tendere ad lenitatē ⁊ debilitatē. ¶ Et
mala est q̄ nō tēdit ad declinationē neq̄ʒ ag
gregat saniē ⁊ hm̄oi q̄dē p̄ducit ad mortem
mēbri ⁊ putrefacit ip̄m. ¶ Et multotiēs q̄dē
fit illud pp̄ magnitudinē apātis ⁊ multitudi
nē materiei ipsius. ¶ Et multotiēs fit illud
cā malignitatis materiei si apā fuerit paruū.
Et tu q̄dē scis illud q̄d rarificat̄ qm̄ pulsatio
incipit in tēsione ⁊ inflātio incipit in sedatio
nē. Et scis illud q̄d aggregat̄ p̄ additionem
pulsatiōis ⁊ caliditatis ⁊ fixionē vtriusq̄ʒ. Et
scis illud q̄d putrefit pp̄ digestionis difficul
tatē ⁊ tenebrositatē ⁊ vehemētiā tensionis.
¶ Et scias q̄ duʒ nō submergit naturā mā
nō p̄uenit ex ea apā ⁊ respirat p̄ ignē eiꝰ q̄d
ap̄pet exteriꝰ. Et scias q̄ qm̄ vicināt̄ pustule
demenuliati idicāt demenul malignū. Et oʒ
vt i potu tribuat̄ h̄ńti apāta iteriora aq̄ endi
uie ⁊ aqua solatri cum medulla casiefistule.

¶ De cura phlegmonis. Capitulum.iij.

Quuʒ accidit phlegmō a cā primitiua
nō deest q̄n aut cā primitiua ⁊ eiꝰ vesti
giū inueniat mūdificationē corp̄is aut reple
tionē. Q̄d si obuiet mūdificationi nō est ne
cessariū nisi curatio apātis inq̄ʒtū ē apā. Et
curatio apātis inq̄ʒtū apā ē extractio mate-
riei extranee q̄ fecit accidere apā ⁊ illud fit
per mollificatiua ⁊ resolutiua leuia sicut em
plastrū de farina tritici cocta cū aq̄ ⁊ oleo et
q̄ńq̄ʒ excusat scarificatio laborē ⁊ ꝓprie q̄ń
apā ē multe materiei. ¶ Quuʒ āt inueneris
corp̄is replētionē tūc oʒ vt nō tāgas apā cū
mollificatiuis qm̄ attrahet̄ ad ip̄ʒ supra q̄d
resoluat̄ ab eo imo oʒ vt euacuet̄ materia p̄
phlebotomiā ⁊ fortasse indiget solutiōe ven
tris ⁊ cū feceris illud administra mollifican
tia. ¶ Et eius q̄dē curatio ē ꝓxima curatiōi
eius cuius cā primitiua inuenit mūdificatio
nis corp̄is ⁊ differt ab ea i hoc q̄ nō idiget
curatōe cū rep̄cussiōe pluria i p̄ricipio sic idi
get illa imo minꝰ illa. ¶ Quū āt cā ē antece
dēs nō p̄mitiua tūc oʒ vt icipias cū eūone ⁊
cōple ei q̄d meret̄ ex phl̄omia ⁊ ex sol̄one vē
tris si idiget ea. ¶ Et necessitas q̄dē eiꝰ ē aut
qm̄ corpꝰ ē imūdū aut qm̄ egritudo ē magna
q̄re necessaria ē eūo ⁊ minoratio mēi ⁊ attra-
ctio ad p̄riū. ¶ Et lʒ corpꝰ nō sit multaꝝ su-
perfluitatū tm̄ in mēbro q̄ńq̄ʒ aduenit q̄ ip̄ʒ
debilitat q̄re attrahūt ad ip̄ʒ materie corpo
ris lʒ nō sint materie sup̄fluitatis. Et oʒ vt
obserues cōdictiōes p̄dictas in hoc ex etate
⁊ t̄pe ⁊ regiōe ⁊ alijs. ¶ Et icip̄e cū rep̄cussi-
uis nisi in locis q̄ cōditionauimꝰ i libro pri-
mo. ¶ Deide oppōe augmēto cū itromissio
ne mollificatiuoꝝ ⁊ hūectantiū cū refrenati
uis ⁊ q̄ʒtū ꝓcedit i augmēto ꝓcedas i addi
tiōe mollificatiuoꝝ paulati ⁊ ap̄ finē ⁊ statū
⁊ vltimitatē magnitudis ⁊ additionē sue vl
timitatis fac vicere mollificātia ⁊ fac ea pu-
ra. Et exiccātia sunt q̄ sanāt in fine: veꝝ hūe
ctātia ⁊ mollificātia sūt ad dilatādos poros
⁊ ad sedāduʒ dolorē. ¶ Et exiccatiuū ē illud
q̄d sanat ⁊ ꝓhibet remāere aliq̄d q̄d fiat sa
nies. ¶ Si āt nō sanat integre ⁊ dimittit ali
quid nō relinquit nisi rē modicā q̄ʒ resoluit
illud in quo est acuitas. ¶ Et quandoq̄ʒ acci
dit ex refrenatione vehementia doloris pro
pter suffocationem materiei ⁊ soliditatē mē
bri. ¶ Et q̄ńq̄ʒ accidit ex ea reditꝰ materiei

ad mēbra principalia ⁊ qn̄qꝫ accidit vt indu
retur ap̄a. Et accidit qn̄qꝫ vt icipiat mēbruꝫ
tēdere ad viriditatem ⁊ nigredinē ꝓpꝛie qn̄
medicaẜ cū eis i fine rei ⁊ ꝓpꝛie statū. ¶ Et
scias ꝙ vehemētia doloris facit te idigeẜ me
dicinis mollificātib⁹ absqꝫ attractiōe ⁊ fortas
se erit cū eis ifrigidatio nō ꝓhibēs mollifica
tionē. Ex reditu vero materiei ad mēbra pri
cipalia securat eūo nisi qn̄ ill ꝺ qꝺ ꝑuenit ex
eis ē scꝺꝫ semitā expulsiōis ex eis ⁊ sūt men
bra recipiētia ab eis sicut eūatoria illoꝝ illic
eni nō ē via ad repellēdū ⁊ expellēdū penit⁹
⁊ nos iā verificauim⁹ ista.i loco suo. ¶ Et cū
timeẜ vt declinet ad duritiē administra mol
lificātia i qb⁹ ē calefactio ⁊ hūectatio cū forti
tudine. Medicīe aūt repcussiue sūt q̄ sūt me
die sicut succi herbaꝝ frigidaꝝ q̄s multotiēs
diximꝰ i locis alijs sicut succ⁹ portulace ⁊ cu
curbite ⁊ endiuie ⁊ virge pastoris ⁊ aliaruꝫ ⁊
succus solatri ꝓpꝛie ⁊ corpa eoꝝ cōtrita p̄pa
rata ad emplm̄ ⁊ succ⁹ psilij etiam ⁊ ceratū
cū aq̄ frigida. Et fortasse excusat laborē i eo
spōgia ifusa i aceto ⁊ aq̄ frigida ⁊ kekeugi ē
fortis i pricipio ⁊ silr cortices granatoꝝ ⁊ sē
ꝑuiua ⁊ sauic decoctū valde ⁊ ꝓpꝛie cū aceto
misto aut sumach ⁊ tilub est bonū iteꝝ. Et si
idiget fortioẜ illo adde i eis sādalū ⁊ acatiā ⁊
memithe ⁊ sausel ⁊ hyusqamū albū ⁊ herba
q̄ noiaẜ herba ap̄atū ē i pricipio valde bōa ⁊
qn̄qꝫ iuuatur ei⁹ desicatio ⁊ stipticitas cū cro
co ⁊ hūectatio i pricipio ē timorosa ⁊ qn̄ ca
dit sup̄fluitas i ifrigidatiōe fortasse ꝑducit ad
corruptionē mēbri ⁊ corruptiōeꝫ hūoris ꝯstri
cti i ap̄ate ⁊ tēdit ap̄a ad viriditatē ⁊ nigredi
nē. ¶ Si ergo timueris aliqd de hoc tūc em
plastra locū cū farina ordei ⁊ volubili ⁊ i quo
ē mollificatio. ¶ Si vero apparet aliquid de
hoc tūc scarifica locū ⁊ excoria ip̄m ⁊ nō ex
pectes colletōꝫ neqꝫ maturationē ⁊ illud qn̄
vides illud qꝺ effusū ē ꝑlm valde ⁊ fortasse
moriẜ mēbꝝ. Et scalpelatōnis alia ē magis
apparēs ⁊ alia magis ꝓfunda ⁊ illud ē secū
dū locū ap̄atis dispositiōeꝫ mēbri ⁊ cū scal
pelauaris tūc embroca cū aq̄ maris ⁊ reliqs
aqs salsis ⁊ empl̄a cū eo i quo ē mollificatio
⁊ si nō idiges rorificatiōe ⁊ embrocatiōe sis
cōtēt⁹ mollificatiuis: ⁊ scias ꝙ administratio
eoꝝ q̄ fortiter repcutiūt i p̄mis ⁊ eoꝝ q̄ forti
ter resoluūt i fine ē mala caue ergo q̄ꝫtū po
tes: ifrigidatio eni vehemens ꝑducit ad illud
qꝺ sciuisti ⁊ aq̄ frigida silr ē de illis q̄ oꝫ ca
uere nisi i eis q̄ sūt sic̄ herisipila ⁊ i resolōne
vehemēti accidit dolor. ¶ Si ergo volueris
regere in principio cū sedatione doloris nō
approximes eis aquā calidaꝫ ⁊ olea mollifi
cantia ⁊ emplastra facta ex hmōi medicinis
ipsa eni vehemēter sūt ꝯtraria ei qꝺ est ne
cessariū de ꝓhibitiōe effusiōis ⁊ redeas ad
boluarmenū solutū i aq̄ frigida aut cuꝫ oleo
roẜ. Et meli⁹ oleū ro. ē illud qꝺ ē ex rosis et
oleo i oleo qppe ē resolō q̄dā aut lētes deco
ctas cū ro. aut merdasengi cū olo roẜ. ¶ Si
vero ista nō valent ⁊ q̄ eoꝝ cursu currūt ad
ministra volubilē qm̄ ipsa ē vehemēs iuua
mēti in principio ⁊ statu ⁊ alsirengi ⁊ albase
⁊ apiū ⁊ albedarūgi silr. Et multotiens qdē
sedat dolorē vinū dulce mistū cū oleo roẜ. i
mo cōgelatū vue ⁊ paꝝ cere sup lanā aut la
nā aut lana isopi infrigidata in estate tepesa
cta in hyeme aut spōgia infusa i vino stipti
co aut aceto aut aq̄ frigida ⁊ crocus ingredi
tur in sedatiōe doloris. Quū ergo vides in
ceptionē ap̄atis incedere itinere exiture tūc
dimitte ifrigidationē ⁊ incede i viā eius qꝺ
maturat ⁊ apit. ¶ Quū āt ap̄a ꝑuenit ad sta
tū tūc necessaria sūt q̄lia sunt anetū ⁊ came
milla ⁊ maluauiscus ⁊ semē lini ⁊ silia imo
empl̄a q̄ noianẜ basilicō ⁊ q̄ noianẜ diaglō
⁊ emplm̄ de colcotar exiccat absqꝫ dolore ⁊
ꝑꝑ illud ē ei⁹ administratio incōueniēs quū
fit iflātio phlōnis. ¶ Et ē cōueniēs qn̄ nō ti
meẜ aggregatio et meli⁹ ē vt pōas sup ipsaꝫ
desup lanā infusā i vino stiptico. ¶ Et caro
min⁹ idiget exiccatiōe q̄ꝫ neruus qm̄ neru⁹
nō redit ad suā cōplōnē cū exiccatōe parua.
¶ Et caro minoris necessitatis ē q̄ pauciores
hēt arterias. Et multotiēs qdē cadit necessi
tas scalpelādi ante maturationē. ¶ Et mul
totiēs ingeniatur i attrahēdo ap̄a ex mēbro
nobili ad ignobile cū attractiuis deinde cu
ratur et apitur. Et de ap̄atib⁹ calidis q̄ indi
gēt saniositate empl̄etur caput ei⁹ cū psilio ⁊
cū extictiuis i circuitu ei⁹. Et liniaẜ ex epithi
matib⁹ et ēpl̄is cū pēna qm̄ digiti ledūt ipꝫ.

¶ De herisipila ⁊ specieb⁹ eius. Caplm̄. iiij.

Iam sciuisti cās herisipile ⁊ species eius
i libro prio. Et ille ex qb⁹ discernitur ex
phlōne sūt qm̄ herisipila magis apparenteꝫ
hꝫ rubedinem et puriorem. Et ex phlegmōe
appet rubedo ad nigredineꝫ decliuis aut vi
riditatem. ¶ Et plm̄ coloris eius est occultū
in ꝓfundo. Et rubedo herisipile destruitur

p tactū stati ꝛ albet ei⁹ locū cā subtilitatis ma
teriei rubee aut sepatiōis ei⁹ deide redit velo
citer ꝛ nō fiṫ ē rubedo phl̄onis ꝛ vides i ru
bedie herisipile colorē croci ꝛ citrinitatē ꝛ nō
vides illud i rubedie phlegmonis. Et apa he
risipile non fit nisi i eo qd̄ apparet de cute ꝛ
phlegmō ꝓfūdaṫ i carne ēt. ¶ Et herisipila
ē pura: ꝛ nō ē ita phlegmō ꝛ ꝓueniṫ qn̄qꝫ ex
caliditate herisipile ad h̄ vt cōburat cutē ꝛ ei⁹
virulētia vesicat ꝛ minoraṫ illud i phlegmōe
ꝛ pura nō ipellit ꝑēit⁹ ꝛ phlegmō ipellit ꝑ q̄ꝫ
to plus multiplicaṫ additio sāguinis sup cho
lericū ē ipulsio magis apparēs ꝛ dolor ꝛ pul
satio vehemētiores. ¶ Et herisipila attrabit
febrē vehemētius q̄ꝫ phlegmō. ¶ Et qn̄qꝫ cō
sequiṫ ex caliditate herisipile vt cōburaṫ cu-
tis q̄re alteraṫ illud qd̄ nominaṫ herisipila ꝛ
nō ē ita phlegmō: non ergo iflatio herisipile
mior iflatiōe phlegmōis imo plus. Verꝫ tē-
sio phlegmōis ꝛ dolor ei⁹ ē ꝑꝑ tēsionē ꝛ qn̄-
qꝫ fit maior qua ꝑꝑ dolor herisipile ē minor.
¶ Et vbi pl⁹ accidit herisipila accidit i facie ꝛ
icipit a lepore nasi ꝛ augmētaṫ apa ꝛ expādiṫ
in facie tota. ¶ Et qn̄ accidit herisipila a fra
ctura ossis sub cute tunc illud est malū. Et tu
quidem iam cognouisti diuersitatem iter he
risipilam ꝛ phlegmonem i loco alio ab isto.

¶ De cura herisipile. Capitulum.v.

Oportet vt euacues corp⁹ ab ea cū solu
tio cholere ꝛ si idigēt phl̄omia phlobo-
tomia etiā. Et phl̄omia quidem non multū
confert nisi quando materia est inter duas
cutes. Si aūt profunda fuerit tunc eius iuua
mentum minoratur ꝛ fortasse attrahit. ꝛ si i
digueris reiteratiōe solonis vētris post phl̄o
miā fac illud scd̄m q̄ calefit ex duabus ma-
terijs deide permuta te ad infrigidādum ea
cū infrigidantib⁹ fortib⁹ scitis in ca .phlegmo
nis ꝛ cū effusione aq̄ frigide ꝛ fac illud dōec
alteretur color: pura enim destruitur cum al
teratione coloris ꝛ diminutiōe ipsius. Et ad
vltimum infrigidatio in herisipila est magis
necessaria quoniam flamma ꝛ dolor inflan
tiuus in ea est plus ꝛ cūo in phlegmōe ē ma
gis necessaria qm̄ materia in ea est magis
inobediēs ꝛ grossior. ¶ Et oꝫ vt sit ifrigida
tio ei⁹ i ꝑicipio fortis stipticitatis ad hoc vt
forsitan augmenteṫ ei⁹ stipticitas sup ipsius
frigus. ¶ Circa statū vero fit ipsi⁹ frig⁹ vehe
mēti⁹ stipticitate ei⁹ ꝛ caue cū hoc ne rediṫ fa
cias mām ad mēbꝝ intrisecū aut ad mēbrū
nobile. ¶ Et caue iterꝫ ne denigreṫ mēbrū ꝛ
fuscū fiat ꝛ icipiat ire i viā corruptiōis. ¶ Et
quū appet aliqd de hoc incede i ꝯtrariū vie
stipticitatis ꝛ infrigidatiōis. Et si fuerit heri
sipila sup cutē cureṫ ex scoria plūbi cuꝫ vino
pōtico bullito cū folijs sicle bullite cū vino ꝛ
curetur cū eo i quo ē resolutio ꝛ exiccatio for
tis cū ifrigidatiōe. ¶ Et illud est sicut suma-
tur lane veteris aduste nō lote pondus.ʒ.xij.
ꝛ.ʒ.carbonis de cortice arboris pini tantū-
dem cere.ʒ.xx.scorie plumbi.ʒ.ix.sepi caprini
veteris abluti cum aqua.ʒ.xv.olei myrtini.
oʒ.v. Et iterum leuius illo emplastrū fiat ex
scoria plūbi cū succo rute ꝛ oleo rosꝫ. ꝛ cera.

¶ De formica miliari. Capitulum.vi.

Formica ē pustula aut pustule q̄ egre-
diunṫ ꝛ faciūt accidere apa pūꝝ ꝛ am-
bulāt ꝛ fortasse vlcerāt ꝛ fortasse resoluūṫ ꝛ
tu iam sciuisti cām cuiusqꝫ illoꝝ. ¶ Et color
qdē formice ad citrinitatē ē decliuis ꝛ est in
flāmata cū substātia verrucali ꝛ rotūda ꝛ sꝫ
plꝫ hēt radicē latā nisi q̄dā spēs ei⁹ acrubau
rod ꝛ ē radicis pue q̄si pēdēs ꝛ sētiṫ i oi for-
mica sicut pūctura formice. ¶ Et ad sūmū.
oē apa in cute ambulatm̄ qd̄ lassitudinē nō
habet est formica. Veruꝫ alia est miliaris ꝛ
alia ē corrosiua sꝫ q̄ sciuisti. ¶ Et qn̄ fit vul
cus ꝛ putrefit appropriatur nomine putridi.

¶ De cura formice ꝛ que eius. cursu currūt.
Capitulum.vij.

Quum nō icipis i ea cū eūone hūoris
sꝫ q̄ oꝫ imo medicaris vulc⁹ cū eo qd̄
sanat redit ex alio loco cū nocumēto ꝛ ex lo
co ipo ꝛ nō cesat hūor facere corrosiōeꝫ post
corrosionē. ¶ Et aq̄ qdeꝫ casei cū scamonea
iuuatiua ē in euacuatiōe materiei formice ꝛ
ei similiū. ¶ Via aūt sm̄ quā curaṫ formica
est vt q̄ ex ipsa ē corrosiua alieneṫ ab humec-
tatiōe quā iā administrasti i herisipila hūe
ctatio eni nō ē ꝯueniēs vlceribus. ¶ Et ad-
ministra i ꝑicipijs eius post sicut lactucā et
nenufar ꝛ sempuiuā ꝛ volubilē ꝛ portulacā.
¶ Et si fuerit necessariū tūc qd̄ sit sicut sola
trū ꝛ ꝓprie siccū tritū in ipso eni ē exiccatio
ꝛ sicut arnoglossa et rubus et lens et post ip
saꝫ sauich ordei et cortices granatoꝝ ꝛ rami
vitis. ¶ Et quū timēṫ sup cā corrosio ꝛ vlce-
ra administra cū istis infrigidatiuis aliquid
mellis ꝛ similiū aut farinā turis cū aceto. Et
aq̄ q̄ currit ex ligno vitis hūido quuꝫ aduriṫ
et stercus ouiū cū aceto ꝛ stercus vacinū cū

aceto. Quuz ergo corrosio ⁊ vlceratio appet
tūc admīstra trociscos andaracarō cū vino
stiptico aut aceto ɔmusto aut succo cucūeris
asinini ⁊ sal ⁊ fel hirci ⁊ rutā cū nitro ⁊ pip ⁊
nitꝝ cū vrina pueri Et Sal. qdē dixit eē cō
ueniēs aut sumat aliqd sicut embuba ⁊ extre
mitate pēne aut alteriꝰ rei cuiꝰ extremitas sit
acuta quā possibile sit deglutire formicā: dei
de penetret i circuitu eius vsqȝ ad ꝓfūdū cū
acuitate sua deide eradicet cū ea formice cū
radice sua. ¶ Illoꝝ autez formice q sūt sicut
pueri destruunt si itromittāt in balneū ⁊ no
cet eis aer balnei deinde egrediantur velo-
citer ⁊ liniantur cum oleo ros. ⁊ aqua ros.

¶ De cura miliaris. Capitulum viij.

Miliaris similat formice i curatiōe: veꝝ
meliꝰ ē i solutiōe eiꝰ vt sit i eiꝰ catharti
co virtꝰ eius qḋ ē sicut turbit cū eo qḋ soluit
cholerā. ¶ Et si ē ibi ex epithymo ē melius
qm̄ necesse ē illic eē ex mlta ⁊ phlāte q̄ admi
scēt cholere. ¶ Deide sumāt galle ⁊ fructꝰ ta
marisci ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ boluarmenū
aggreget oia illa i aceto ⁊ aq ro. cū tali q̄ntita
te ne mordicēt ⁊ liniāt desup cū pēna. ¶ Et
lac dulce ē vehemēter ɔueniēs curatiōi hu-
ius egritudis. ¶ Et qn̄ ptrāsit pricipiū oȝ tūc
vt curet cū eis q̄ sūt sic̄ caput piscis saliti adu
stū cū vino pōtico. ¶ Et fortiꝰ illo qn̄ necra ē
exiccatio vltia ē vt sumāt folia albedarūgi ⁊
pōat i eis calcadis ⁊ administrent. ¶ Et for-
tius hoc ē vt sumāt flos eris ⁊ sulfur citrinū
adustū ⁊ fiat ex eis linimentū cum vino aut
aqua ligni vitis q̄ manat fm ɔbustionē suā.

¶ De pruna ⁊ ignepersico. Capitulum ix.

Hec duo nomina fortasse absoluta sūt
sup oēz pustulā corrosiuā vesicātē adu
rētē faciētē accidere escarā q̄lē facit accidere
ɔbustio ⁊ cauteriū. ¶ Et qn̄qȝ absoluitur no
mē ignis ꝑsici de illis sup qḋ ē illic pustula
de genere formice ɔmestiua adurēs vesicā i
q̄ ē aliqd ambulās ⁊ hūiditas ē cholice mate
riei pauce nigredis pauce putrefactiōis ⁊ est
cū pustulis pl'imis alteratis q̄si sit illic hūoꝛ
⁊ fetoꝛ pl'ime ebullitiōis ⁊ eleuatiōis ⁊ absol
uit nomē prune sup illḋ qḋ denigrat locuz ⁊
facit mēbꝝ hn̄s colorē carbonis absqȝ hūidi
tate ⁊ ē pl'ime nigredinis submersa ⁊ eminē
tia eiꝰ ē ꝑue q̄ntitatis lupinalis ⁊ fortasse nō
erit illic pustula oio imo icipit i primis pru-
na ⁊ totū illud icipit cū pruritu sicut scarifica
tiōes. Amplius qn̄qȝ vesicat ignis persicus
aut pruna ⁊ currit ex ea aliquid sicut currit a
cauterizato cū cōbustiōe ⁊ est locus cineritij
coloris niger ⁊ qn̄qȝ est plūbeus ⁊ ē inflātio
vehemēs q̄ circūdatur absqȝ rubedine veri-
ficata imo cū declinatione ad nigredinē. Et
illud qḋ appropriat noie prune ē nigre radi
cis ignee ⁊ ē ei splēdoꝛ prune. ¶ Et ignis ꝑsi
cus de eis ambobus ē velocioris apparitio
nis ⁊ motus ⁊ pruna ē tardioꝛ ⁊ ꝓfundioꝛ ⁊
q̄si materia eius ē materia pustule ⁊ ipetigi
nis sed ē acutioꝛ i igne ꝑsico ⁊ qḋ ex eis acci
dit i carne ē velocioris resolutiōis. ¶ Et qḋ
ex eis accidit neruis ē fixius ⁊ tardioris reso
lutiōis ⁊ vnūqḋqȝ amboꝝ ē de cholera citri
na adurēte ꝑmista malitie. ¶ Et pp illud ac
cidit ex eis ambobus escara nigra ⁊ ē q̄si sit
ignis ꝑsicus vehemētius cholericꝰ ē pruna
vehemētius mlīca ⁊ tibi qdē in est vt noies
vnūqḋqȝ amboꝝ cū itētiōe q̄ aggregat am
bo pruna deide diuidas ⁊ simil'r inest tibi vt
noies ea ambo ignē ꝑsicū pp illā eādē intē
tionē deinde diuidas ⁊ inest tibi vt des vni
cuiqȝ intētiōi nomē ⁊ iā fecerūt tutū illud ⁊
nō ē pluria dr̄ia in eoꝝ ⁊ qn̄qȝ sūt cū formice
spēbꝰ ⁊ miliaris male febres vehemētis cali
ditatis ꝑniciose. ¶ Et qn̄qȝ accn̄t ista cā pe-
stilētie. ¶ Et mltotiēs silant phlegmōi ⁊ tē-
dūt ad nigredinē i ꝑnº rei ⁊ ꝓpe i etate sua.

¶ De curatiōe prune ⁊ ignis ꝑsici. Capl'z. x.

Necessaria est phl'omia vt euacuet san
guis cholericus ⁊ qn̄ egritudo ē timo-
rosa tūc necessariū ē ipsaz approximare sin-
copi. Et fortasse ē necesse ⁊ ꝓprie i pria face
re scalpelationē ꝓfundā vt egrediat sanguis
malus ɔstrictus in ea q̄ ē in natura veneni.
Et non fiat illud qn̄ mā ē decliuis ad chole
rā. ¶ Cura āt localis necessaria ē vt sit sicut
cura herisipile. ¶ Veꝝ nō oȝ vt sit linimen
tū vehemētis infrigidatiōis sic̄ in herisipila
qm̄ materia ad grossitiē ē decliuis ⁊ qm̄ ipa
est taliter q nō tollerat vt redeat paꝝ ex ea
ad interioꝛa qm̄ materia ē venenosa ⁊ nō lȝ
vt administrētur ea q̄ sūt vehemētis stiptici
tatis iteꝝ nā illa materia ē tarde resolutōis.
Et nō lȝ vt administrent resolutiua neqȝ in
principio rei quā appet neqȝ apud quietē in
flātiōis qm̄ additur in q̄litate materiei imo
opȝ vt administres medicinas exiccatiua in
qbus est infrigidatio ⁊ resolutio q̄dā cum ex
pulsione sicut emplastrū qḋ fit de arnoglos
sa ⁊ gallis ⁊ lētibus ⁊ pane plurimi furfuris

nā hmōi panis subtilioꝛ ē in substātia sua ⁊ emplꝛa istis silia de illis q̄ scripta sunt i antidotario ⁊ iteꝝ galle cū aceto vini ⁊ alumē cū aceto vini ⁊ de medicinis hōis i hac hoꝛa ⁊ post ipsā ē vt sumāẛ granata acetosa ⁊ scidātur ⁊ decoquāẛ cū aceto dōec liniāẛ deide terāẛ ⁊ ponāẛ sup pānū ⁊ administrēẛ ipm cni ꝯueniēs ē i oī hoꝛa ⁊ eradicat hāc egritudinē in pꝛicipio ⁊ statu. ¶Et qñ cadit i medicinis hui⁹ apati nux recēs ⁊ folia ei⁹ cū sauich ⁊ vua passa ⁊ fic⁹ cuꝫ vino ⁊ oleo papaueris nigri ⁊ meli⁹ ē vt ex oibus fiat emplꝛm. ¶Et de medicinis ꝯueniētib⁹ i plurib⁹ hoꝛis sūt opiū ⁊ acatia ⁊ dragagātū similꝛ ⁊ coꝛtices granatoꝝ de vnoquoqꝫ quoꝝū sumāẛ pōd⁹. ʒ.i. floꝛis eris. ʒ.i. semen hyusqami albi. ¶Et hmōi medicine nō ponunẛ nisi sup illud qđ nō e vlceratū. ¶In illo vero qđ de eo ē vlceratū ē necessariū illđ qđ foꝛtiter exiccet sicut medicamē andaron ⁊ farasion ⁊ trocisci ranudros ⁊ medicamē de keisin cū vino dulci ⁊ cū rob ⁊ reliq̄ q̄ dicta sūt in curatiōe herisipile vlcerate ⁊ foꝛmice miliaris. Et oꝫ vt eis pꝛenẛ desup emplꝛa i de bis ⁊ i nocte semel ⁊ bis ⁊ nō administres exiccatiua q̄ꝫtuꝫ potes qm̄ ipsa addūt in malitia egritudinis. ¶Et oꝫ vt tu ſbuēias ei qđ ꝯtiet locū ⁊ loca adustiōis cū boloar: ⁊ aceto ⁊ aq̄ ⁊ reliqs q̄ infrigidat ⁊ repcutiūt. ¶Et id qđ ē ppinquus illo est lana isopi infusa in vino. ¶Quū ergo qescit inflātio ⁊ remanēt vlcera curēẛ cū eis q̄ sūt sicut emplꝛa de merdasengi ⁊ emplꝛa diabuticiaron ⁊ cū reliqs medicinis vlceꝝ coꝛrodētiū pdictis i antidotario. ¶Et nux antiqua vnctuosa ē ꝯuēies ignipsico i hac hoꝛa.

¶De vesicis ⁊ inflationibus. Capituluꝫ.xi.

Inflationes accidunt fm duos modos quoꝝ vnus ē pp aquositatē q̄ expellitur ex ebullitiōe in humoꝛibus cuꝫ qua eleuetur materia subito ad illud quod est sub cute et inuenit cutem spissioꝛem q̄ꝫ illud quod ē sub ea q̄re nō penetrat in eā imo remanet inflatio aquosa. ¶Et secūdus est vt sit loco aquositatis sanguis quare sit pus de subtus.

¶De cura inflationum. Capitulum.xij.

Mundificatio qdē coꝛpis cuꝫ phlomia ⁊ similib⁹ ē fm q̄ sciuisti ⁊ administretur regimen ⁊ cibus fm modū q est dictus. Et pōaẛ sup eas in pꝛimis quū apparēt qđ sit sicut lētes cocte cū aq̄ ⁊ sicut coꝛtices granatoꝝ aut coꝛtices ramoꝝ coꝝ decocti cum aqua totū illud ponaẛ fm q̄ scis in loco suo post decoctionē ⁊ lenitatē tepidū. ¶Si autē exierit vesice ⁊ volueris ipsaꝝ curationē qm̄ ille q̄ sunt in grossioꝛe cute dolet oꝫ vt apiantur cū acub⁹ ⁊ currat qđ in eis est ⁊ q̄ de eis sunt subtiles apiunẛ p se. ¶Et nō oꝫ vt tardeẛ imo aperiātur etiā ⁊ expꝛimaẛ qđ est in eis cū facilitate paulatim. ¶Deinde nō euacuātur aut vt sanētur aut vt vlcerētur. ¶Et si vlcerantur curenẛ cū emplꝛis q̄ fiunt de cerusa ⁊ q̄ fiunt de merdasengi ⁊ similib⁹ ⁊ ppꝛie qñ cadit in eis sicut ireos ⁊ emplꝛis herisipile qñ ambulat ⁊ coꝛrodit ⁊ foꝛmice ⁊ reliquis q̄ diximus. ¶Medicamē cōpositū etiā. ℞. merdasengi librā.i. olei veteris libraꝫ.i.s. arsenici lib.i. decoquāẛ merdasengi cuꝫ oleo donec nō adhereat deinde fundaẛ sup ipsuꝫ arsenicum. ¶Et iteꝝ medicamē ꝯueniēs ei qđ de ipsis accidit super testiculos ⁊ labia ⁊ eis similia ad vltimum supꝛa mēbꝛa q̄ vehemēter indigēt exiccatiōe. ℞. colcotar ⁊ calcadis. viij. de vnoquoqꝫ folioꝝ roẛ. ij. terāẛ cū aqua ⁊ administrēẛ ⁊ silꝛ fimus capꝛinus cū melle ⁊ quuꝫ cadūt escare ⁊ carnes coꝛrupte ⁊ appet caro sana tūc curēẛ cura vulneꝝ planoꝝ. ¶Et cadere qdem faciūt escaras ⁊ carnem malā medicine note. ¶Et in alexādria faciūt eas cadere cū herba noiata serenicis ⁊ iteꝝ tarbebasis ⁊ oleū đ albacuen ē bonū ad deijciēdū eas. ¶Et ad vltimum administratio casus escare ⁊ curatiōis residui cum curatiōe vulneꝝ sanoꝝ est ꝯueniens valde. ¶Medicamen bonū expertū antiquoꝝ qđ qdā modernoꝝ cōcesserūt. ℞. scocolle ⁊ aloes ⁊ olibani ⁊ ceruse ⁊ ziniar oiuꝫ equaliter ⁊ q̄ꝫtū est totū de boloarmeno ⁊ fiant ex eis foꝛme similes auellanis sumātur ⁊ dissoluāẛtur cū aceto ⁊ aqua ⁊ liniatur cum eis locus ponēdo epithima super epithima donec accidat in eo contractio vehemēs ⁊ fiat escara ⁊ tūc aut cadet p se si fuerit sub ea hūiditas aut ē necessariū vt radas eā ⁊ facias ipsā cadere ⁊ nō cesses facere illđ dōec cadat totū.

¶De essere. Capitulum.xiij.

Essere est pustula parua lata sicut vesice ⁊ ad aliq̄ꝫtulā tēdēs rubedinē ⁊ pꝛuritū faciēs ⁊ angustiā eueniēs subito fm plurimū. Et accidit qñqꝫ vt currat ab ea humiditas ⁊ foꝛtasse est sanguinea ⁊ fm plurimū fit vehemens in nocte ⁊ eius angustia fit in ea vehementioꝛ ⁊ eius tristitia. ¶Et causa

est eius vapor calidus eleuatus ī corpore subito aut a sanguie cholerico aut a phlegmate baurachio. ¶ Et sanguinea qdē est vehementioris rubedinis ꝛ caliditatis ꝛ vehemētioris ꝛ velocioris apparitiōis. Et phlegmatica est minor in omnibus illis ꝛ vehemētia phlegmatice est in nocte plusq̄ꝫ vehementia sanguinee. ¶ Et quum essere inuadit locum amplū tnuc si nō fiat phlobotomia timeť febris tertiana. Et opꝫ vt fiat phlobotomia in spatio quod est inter illud ꝛ inter statum.

¶ De cura essere. Capitulum.xiiij.

SI sanguis fuerit vincens tunc oportebit vt in primis pueniať ad phlobotomiā deinde cōsequenť adhibeať solutiuum chole si tollerauerit virtus q̄ꝫ fit sicut qđ fit de duabus ptibus myrobolanoꝝ ꝛ pte vna hiere cuius potio fit.ʒ.iij.in sirupo acetoso ꝛ seda eā cū eis q̄ sunt sicut tamarindi ꝛ aqua duoꝝ granatoꝝ cū corticibꝰ suis aut aq̄ granati acetosi cū cortice suo et infusiōe chrysomiloruꝫ ꝛ aq̄ lactis acetosi ꝛ trocisci de spodio cāforati cū aq̄ granatoꝝ. Et dare in potu aquā calidā in die multotiēs est ex eis q̄ cōferunt ei et lenire naturā hūtis eaꝫ. Et de eis q̄ sedāt eā est infusio sumach colata de q̄ sumāť.ʒ.iij.et ex cibis tabsil et acetuꝫ cū oleo de amigdalis et sisamino et oleo cū aq̄ vue acerbe et lecte acetoso. Si aūt humor fuerit baurachius euacueť corpꝰ cū myrobolanis et cū turbith de quo sit q̄ꝫtū ē medietas myrobolanoꝝ et sit potio eius.ʒ.iij. Et deť infirmo de nuce cupssi humida.ōꝫ.i.cū aloes.ʒ.i. Et sumať crocus hortulanus et terať cōcutiatur cū aceto et sumatur ī potu. ¶ Aut deť ī potu aq̄ magre aut aq̄ vrcei noui. ¶ Et ad phlegmaticā sumāť cubebe.ʒ.i.cū tribꝰ.ʒ.zuccari et pōdere.ʒ.iij.seīs agnicasti in lacte dulci et de eo qđ ē exptū et cōuenit ī oī specie ē istud calamēti.ʒ.ij.spodij.ʒ.ij.roß. rubearū.ʒ.ß.cāforæ kirat.i.deť ī potu cū aq̄ granati acetosi aut sumatur ī potu sauina quū ē ieiunꝰ.

¶ De estiomeno et differentia inter cancrenas et aschachilos. Capitulum.xv.

SErmo de his rebꝰ ē ꝓportiōalis quod dāmō sermōi de rebꝰ q̄rū remēoratio p̄cessit. ¶ Dico ergo ꝙ mēbro accidit corruptio ꝛ putrefactio pp cām corrūpentē cōplectionem eius ꝛ spiritum animaleꝫ qui est in ipso. Aut propter aliud prohibens eum puenire ad ipsū. Aut pp aligd ɔgregās vtrasqꝫ itētiōes sicut venena calida ꝛ frigida ꝛ ea q̄ cū sua substātia sūt cōtraria spiritui aiali ꝛ sicut apā ꝛ pustule ꝛ vlcera mala ambulatiua venenose substātie ꝛ ea in quibus erratur sicut erratur ī effundendo oleum in vlceribus profundis quare putrefit caro. ¶ Et cum infrigidatione vehementi sup apata calida q̄re corrūpiť ɔplō q̄ ē ī ipso. Prohibēs aūt eū puenire ad ipsū aut aggregās vtrāqꝫ itētionē ꝓhibēs qdē ē oppilatio ꝛ illa oppilatio aut ē accidētalis primitia sicut ɔstrictio quorūdā mēbroꝝ ī radice sua fortis. Nā illa qn̄ pseuerat corrūpit mēbꝝ pp retentiōeꝫ spūs aialis ab eo: aut retētiōeꝫ virtutis sparse sup spiritū aialē q ē ī ipso q expāditur ex corde ꝛ aia q̄re corrūpiť cōplō eiꝰ ꝛ moriť ꝛ qn̄qꝫ fit pp oppilatiōeꝫ corporalē sicut apā calidū malū firmū magnū grosse mē opilās meatꝰ ꝛ itroitū anhelitꝰ quo idiget spūs aialis ꝛ hoc cū hoc qđ retineť ēt corrūpit cōplōnē. ¶ Et qđ de hoc ē ī pricipio ꝛ nō corrūpiť cū eo sēsus eius cui ē sēsus noiať cācrena ꝛ ꝓprie qđ ē phlonides ī pricipio. ¶ Et qđ ita ɔfirmatū ē vt destruať sēsus eiꝰ cui ē sēsus ꝛ illud ē đstruať caro ꝛ qđ ipsā sequiť ꝛ vsqꝫ ad hos siue sit icipiēs aut succedēs apati noiatur aschachilos ¶ Et qn̄qꝫ cācrene fiunt aschachilos immo sūt via ad ipsa ꝛ totū hoc accidit ī carne ꝛ accidit in osse. Et quū eius corruptio incipit pambulare in membro ꝛ apatur quod est in circuitu corrupti ꝛ fortasse peruenit ad corruptionem tunc dicitur totum accidens estiomenus. ¶ Et diciť dispō partis membri que iam putrefacta ē ꝛ nisi esset ꝓpter grossitudineꝫ materiei sue nō adhereret.sed expelleret.

¶ De cura. Capitulum.xvi.

DE cancrenis qdē dū in principio perseuerat spať ꝙ saneť. ¶ Quū aūt ɔfirmatur corruptō ī carne tunc necessarium est accipe totuꝫ ipsius. ¶ Quum ergo uides membri colorem alterari. Et est ī via putrefactionis tunc oportet vt succurras liniendo ipsuꝫ cum eo quod prohibeat putrefactiōem sicut est bolunarmenum ꝛ terra sigillata cum aceto. ¶ Si autem illud non valet non inuenis excusationē qn scalpelationeꝫ ꝓfundā facias diuersoꝝ mōꝝ in locis ꝛ pōas sanguisugas ꝛ phlomes venas proximas ei paruas vt accipiatur sanguis malus cū cautella eius qđ circundat locū sicut cū epithimatibꝰ p̄dictis. ¶ Et ponať sup ipsum locum scalpelatū qđ

ꝓhibeat putredinem ⁊ sit ei ꝯtrariū de illis qbus inest ꝓfundatio fortior sicut farina herbi cū sirupo acetoso aut cū farina fabarum. ¶Et ꝓprie permista cū sale. ¶Et de illis q̄ desuꝑ liniūtur est assa ⁊ semē vrtice etiam ⁊ aristologia rotūda ⁊ succus foliorū acori de vnoquoqꝫ sumat̄ pars vna floris eris pars media terat̄ cū aq̄ dōec fiat ꝯm spissitudinē mellis ⁊ line cū eo vulnus ⁊ i circuitu eius. ¶Et de medicinis ꝓhibētibus corrosionez est vt sumāt̄ floris eris ⁊ mellis ⁊ aluminis eq̄les ptes liniātur cū eis ꝓhibēt eni ⁊ facit cadere illud qd̄ est putrefactū ⁊ seruas illud qd̄ seqtur ip̄m. ¶Si aūt ptransit dispositio dispositionē aptis ⁊ dispositionē corruptionis coloris eius ⁊ incipit ꝑuenire i mollitiez ⁊ humectat̄ parūper tūc hec ē inceptio eius in putrefactiōe q̄re oꝫ vt puluerizetur supra ip̄m aristologia rotūda ⁊ galle eq̄li mensura accepte dōec desiccetur. Et silr̄ dragātū iterū ⁊ colcotar sunt bona ꝓprie cū aceto ⁊ folia nucis ⁊ similr̄ cucumeris asini aut succꝰ eius epithimādo. ¶Qd̄ si pars carnis incipit corrūpi incide eā aut fac eā cadere cū eis q̄ sunt sicut trocisci andaracaron ⁊ fortiꝰ eis calcadicō. Quūqꝫ feceris cadere ordinē vnū succurre cū butyro ponēdo desuper deinde fac cadere scd̄o donec ꝑuenias ad cutē sanā ⁊ dragātū rubeū est puluerizatio bōa super mollitiē ⁊ putrefactionē. ¶Et quū appet putrefactio nō expellas cū incisiōe ⁊ cōsūptiōe qm̄ magnificatur malū. ¶Et qn̄ magnificatur ap̄a in circuitu putrefacti tūc laudatū est ei sauich cū succo hyusquiāi albi. Verꝫ apd̄ me non est bonū ei imo oꝫ vt hmōi administrētur suꝑ locū sanū vt prohibeat ab ipso ⁊ repellat. ¶Et quū inciditur mēbꝝ qd̄ putrefactū est tūc oꝫ vt cauterizet̄ illud qd̄ cōtinet ip̄m cū igne qm̄ illud ē cū cautella aut cum medicinis cauterizātibus adurētibus ⁊ proprie in mēbris facile suscipientibus putrefactionē ꝑꝑ caliditatē suā. ¶Et q̄a superfluitates calid̄ approximāt ei sicut sunt testiculi ⁊ anus: hec ē ergo q̄ntitas quā diximꝰ hic. Et tu q̄dē iuenies in ꝯmōe nostro q̄ ē de vlceribus putrefactis qd̄ oꝫ te addere huic cap̄lo.

¶De althoboin. Capitulum.xvij.

Antiquissimi antiquoꝝ noiauerunt eū noie qd̄ translatū est in arabico althoboin oē ap̄a existēs i mēbris glādinosse carnis aut alibi. ¶Et sensibilia q̄dē sūt sicut caro glādosa q̄ est in maxylla ⁊ origine lingue ⁊ illa q̄ sensuz nō hꝫ sūt sicut caro glādosa q̄ est i mā̄illa in subascellis ⁊ inguinibus ⁊ eis silibꝰ. ¶Deide dictū ē post hoc ei qd̄ est cuz hoc ap̄a calidū ꝑdēs: deinde dictū ē ap̄atio ꝑnitiosa ꝑꝑ cōuersionē materiei eiꝰ ad substātiā venenosam qd̄ corrūpit mēbꝛuz ⁊ alterat colorē eius qd̄ seqtur ipsam ⁊ qn̄qꝫ resudat sanguinē ⁊ virus ⁊ silia illis ⁊ adducit q̄litatē malā ad cor ex via arteriaꝝ q̄re accūt vomitus ⁊ pulsus cordis ⁊ sincopis ⁊ qn̄ eiꝰ accūtia fiunt vehemētia iterficit. ¶Et videt̄ ꝙ primi noiabāt hoc postremum carmata. Et ē necessariū vt sit deterius eoꝝ illud qd̄ accidit ꝯm plurimū in subascellis ⁊ inguinibus et post aurē ꝑꝑ vicinitatez eius ad mēbra q̄ sūt vehemētius ꝑcipalia. ¶Et saluiꝰ althoboin mortaliū ē illud qd̄ ē rubeū dein de citrinū. ¶Ex eo qd̄ ad nigredinē ē decliue nō euadit aliqs et althoboin q̄dez multiplicātur in pestilētijs et in regiōe pestilentiali. Et inueniuntur nomina greca reruz que assimilātur althoboin sicut turfios ⁊ carmata et carmakile et furios veꝝ apud nos non est magna distinctio inter eoꝝ noiationem.

¶De cura. Capitulum.xviij.

Euacuatio qd̄ cū phl̄omia ⁊ cū eo qd̄ tollerat hora autfit nec̄riū ex eis q̄ educūt humorē putrefactū ē necessaria deide oꝫ vt reuertaris ad cor cū defensiōe eiꝰ et ꝯfortatiōe ipsiꝰ cū eis qbꝰ sint ifrigidatio et odoramētū sic̄ acetositas citri et mine et rob pomoꝝ et cydonioꝝ et sic̄ granata acetosa valde et olfatꝰ sic̄ ros̄. et cāfore et sandali. ¶Et cibꝰ sit sicut lētes cū aceto et sicut cibꝰ cū aceto valde acetosus factꝰ ex carnibꝰ arabēgi ⁊ hedoꝝ. Et oꝫ vt roret̄ māsio ifirmi cū aceto plurio et folijs salicis et viol̄. et ros̄. et nenufare et silibꝰ. Et pōat̄ suꝑ cor epithimata infrigidātia ꝯfortātia ex eis q̄ cognoscūt̄ ꝺ medicinis hn̄tiū pulsū cordis cal̄z et hn̄tiū pestilētiā et ad vltimū regāt̄ regimīe hn̄tiuz aerē pestilētialē. ¶Althoboin vero ip̄z et qd̄ currit cursu eiꝰ de eis q̄ noiata sūt curet̄ i ꝑcipio cū eis q̄ ꝯstrigāt et ifrigidāt cū spōgia ifusa i aq̄ et aceto aut in oleo ros̄. aut oleo de pomis et arbore masticis aut ol̄o de myrto ista fiūt i ꝑcipio. In statu vero curet̄ cū scalpelatiōe si possibile ē et fiat vt currat qd̄ i ipso et nō dimittat̄ vt brunū fiat qm̄ addit̄ venenositas eius. ¶Et si idiget vētosis sugētī

bus cũ subtilitate fiat. ¶ Et i isto qđ hʒ substãtiã exiture oʒ vt administret apud statum ei⁹ aut circa statũ ei⁹ cũ apertiõe. Et qñ ẽ illic febris tardabis cũ ifrigidatiõe ne reducas cũ ea mãm retro. ¶ Et aptio qdẽ fit cũ eis q̃ sũt sicut embroca cũ aq̃ camemille ꝛ aneti ꝛ reliquoꝝ apiẽtiũ subtiliũ q̃ dicem⁹ i capitul'o vulnerũ. ¶ Dixerũt carmana aũt ꝛ sefiros. Cõfert empl'm de capillo veneris ꝛ atriplice ꝛ volubili ꝛ radice euisci cũ pauca gũma pini ꝛ melle cũ vino aut glutẽ cũ gũma pini ꝛ ceratũ aut sordes aluearioꝝ apũ ꝛ lupini isti si i aceto aut radix cucũeris asinini cũ glutio albotin aut nitrũ cũ ficub⁹ aut cũ fermẽto.

¶ De apatib⁹ accidẽtib⁹ i glãdulis. Ca. xix.

Apostema glãdosa q̃ nõ icedũt via atãgarij qñqʒ accidũt i loco aliquo casu i crisib⁹ ꝛ qñqʒ cadũt casu expulsiõis a membris radicalibus ꝛ fortasse attrahũt ea vlcera ꝛ apata alia sup extrema ad q̃ currũt matrix in vijs q̃ꝛ icedũt carnes ille q̃re iuoluũt cũ eis sicut accidit iguini ꝛ subascelle ex subascelle ex apatõe amboꝝ in eo q hʒ scabiẽ aut vlcera sup pedes ꝛ manus. Et qñqʒ sũt cũ replone corporis ꝛ qñqʒ nõ ẽ i corpore plima replo. ¶ Et eoꝝ cura ẽ diuersa a cura apatũ aliorum i pricipio cũ expulsiõe ꝛ nõ administraꝛ i eis illud imo euacuatio p phl'omiã et sol'onẽ vẽtris ẽ illud qđ ẽ necessariũ. ¶ Curatio vero alia prolongeꝛ in eis si possibile ẽ donec declaretur dispõ. Nã si fuerit scđm semitã crisis aut scđm semitã expulsionis ex mẽbro principali tunc non oportet vt phibeaꝛ oio imo trahatur ad membꝝ quacũqʒ attractione est possibile ꝛ etiam cum ventosis. ¶ Si autem fuerit propter multitudinem replerionis tunc eũo est radix ꝛ minoratio cibi ꝛ subtiliatio. Et nõ administres expulsiua ita tamen vt non administres mollificatiua iteruʒ absqʒ eũone. fortasse enim euenit illud super membꝝ cum attractione materiei plurime immo quando administras mollificatiua euacua cuʒ hoc ꝛ trahe materiã ad diuersum. timoꝛ.n. in expulsiuis est reditus materiei ad viscera et ad membra principalia et timoꝛ in mollificatiuis est attractio materiei plurime. ¶ Et euacuatio et declinatio materiei securant ex nocumento mollificantium. ¶ Et quando doloꝛ fit vehemens tunc necessarium est vt sedes ipsum cum eis que sunt sicut lana infusa in oleo calido deinde adde in eo salem in fine eius donec sedetur doloꝛ statim ꝛ in primis fortasse addit in doloꝛe. ¶ Et quando corpus est mundum aut mũdificasti ipm tũc resolue ꝛ nõ cures. ꝛ qñ valet in resoluẽdo illud qđ est sic farina tritici ꝛ saluius illa est farina oꝛdei. ¶ Et fortasse magnificaꝛ p resolutionẽ fortẽ apa q̃re nõ administreꝛ nisi qñ est necessaria repulsio ex mẽbris pncipalibus ꝛ attractio materici ab eis ad apa timẽdo sup illa pncipalia. ¶ Et multotiẽs qdẽ sanat ea in pncipio oleum calefactũ qđ effundiꝛ solũ. Verꝫ qñ apa ẽ i q̃ititate ꝛ substãtia sua malle i mẽbro nobili sic mãmilla ꝛ testiculo ꝛ nõ tieꝛ ex phibitõe ei⁹ nocumẽtũ tũc phibe ꝛ repelle sʒ qñ sẽtis decliatõeʒ ad duritiẽ tũc lini vbicũqʒ sit.

¶ De exituris calidis. Capitulum. xx.

Exitura ẽ de sũma dubellet q̃ collectionẽ faciũt ex apatib⁹ cal'is q̃si nomẽ aldubellati cadat sup oẽ apa vlceratũ in interioꝛe cuius est locus ad quẽ effundiꝛ mã aliq̃ ꝛ remaẽt in eo q̃cũqʒ mã sit. ¶ Et exitura qñ est ex hac sua dispõne calida tũc aggregatur mã. ꝛ qñqʒ incipit apa calidũ sic est cũ aggregatiõe ꝛ sol'one cõtinuitatis intrinsece. ꝛ qñqʒ nõ incipit ita imo incipit in inceptiõe apatũ calidoꝝ sanoꝝ deinde cõuertiꝛ eẽ eius apud statũ vt incipiat in aggregatiõe ꝛ nos in posterioꝛibus differimus sermonẽ de dubellet frigidis q̃ cõphẽdũt hũores viscosos ꝛ gypseos ꝛ lapideos ꝛ arenosos ꝛ capillares ꝛ alios. Licet sint qdã appropriãt noie aldubellet illud in quo sunt humores illius generis verũ nos loqmur nũc de eo qđ aggregat mãʒ hoc.n. si incipit exitura pp mãʒ quã expellit nã ꝛ nõ est possibile vt penetret cutẽ neqʒ ẽt supficiẽ carnis immo sepaꝛ eius ptinuitateʒ p grossitiẽ suã sepatõe appente tunc gescit in vacuitate eius qđ sepaꝛ hʒ pl'm q̃re apparet ei cap acutũ ꝛ pprie si fuerit materia acuta. Iste ergo exiture incipiunt ꝛ aggregãt saniẽ deinde maturaꝛ sanies postea rũpiꝛ. Et fortasse indiget cõfortatõe in maturatõe ꝛ eruptione ꝛ fortasse nõ indiget. Et q̃ito plus est exitura vehementioꝛis eleuatõis ꝛ acutioꝛis capitis ꝛ rubedinis est hũoꝛ attractus ei vehementioꝛis cal'itatis ꝛ est velocioꝛis maturitatis ꝛ resol'onis ꝛ eruptionis ꝛ pprie eminens pcedẽs extra pinealis. ¶ Que aũt ẽ cũ diuersitate lata pfunda pauce rubedinis est grosse materiei mala decliuis ad interioꝛa

pauci doloris grauis motus: ꝛ deterioꝛ ista ē illa cuiꝰ coꝛruptio ē ad iterioꝛa ꝛ coꝛrūpit illud sup qꝺ vadit. Et ē ꝺ ea q̄ expellit̄ ad vtrū q̄ꝫ latꝰ. Et laudabilioꝛ eruptio eiꝰ ē ad vētriculū ꝓpꝛiū mēbꝛo cui ē via currens ad exterioꝛa sic̄ exitura stōi vt.n. erūpat̄ ad interioꝛa eiꝰ ꝛ ipsius ꝯcauitatē meliꝰ ē q̄ꝫ rūpat̄ ad exterioꝛa eiꝰ ꝛ ad vētriculū ꝯtinētē mirac sicut eruptio eiꝰ q̄ i cerebꝛo ad duos vētriculos anterioꝛes laudabilioꝛ ē qm̄ ambobꝰ sūt meatꝰ sicut nasus ꝛ nares. ¶ Et qñ rūpit̄ ad spatiū ꝯtinēs cerebꝝ aut ad ventriculū posterioꝛez nō iuenit meatū ad exterioꝛa ꝛ nocet nocumēto vehementi. Et nō ē oīe mēbꝝ ꝯueniens ad hoc vt eueniat i ip̄o exitura. i iūcturis .n. minorat̄ egressio exiture qm̄ i eis sūt hūoꝛes mucilaginosi ꝛ loca eoꝝ ampla nō suffocātis māꝫ neqꝫ retinentia egressionē putridi. Qꝺ si egrediat̄ illic exitura erit ꝑꝑ reꝫ maximā. ¶ Et ꝺterioꝛ exituraꝝ ꝛ malignioꝛ eaꝝ ē q̄ egredit̄ sup extremitates lacertoꝝ plūium neruoꝝ. ¶ Et exitur̄ qdeꝫ diuersificāt̄ ꝑꝑ spatiū maturatiōis saniei suc̄ ꝺꝫ hūoꝛē i subtilitate ꝛ grossitudie sua ꝛ ꝯplōneꝫ i caloꝛe ꝛ frigoꝛe eiꝰ ꝛ eq̄litate eiꝰ ꝛ ꝺꝫ tp̄s ꝛ etateꝫ ꝛ substātiā mēbꝛi. ¶ Et nō cōtigit ne maturet̄ exitura ꝛ ne ꝯuertat̄ qꝺ i ea ē i pus nisi ꝑꝑ puitateꝫ caloꝛis inati i membꝛo aut ꝑꝑ grossitudineꝫ substātie q̄ est materiei. ¶ Et qñqꝫ cōtigit ex hoc vt fiat sanies i iterioꝛe ꝑte sui ꝛ ñ appareat sensui ꝑꝑ ꝓfūditateꝫ pus ꝛ grossitudineꝫ quod ē super ipsum ꝛ statur super maturitateꝫ saniei velociter ꝛ quando nō statur scđm substantiam suam in grossitudine ꝙ si maturatur lenitur substantia eius velociter ꝛ ꝺm ꝙ est de carne ista plurima ꝛ pauca ꝛ ꝑꝑ cās exiture ꝛ casus ad sanieꝫ ꝑꝑ replōem ꝛ multitudinem materiei ꝛ coꝛruptioneꝫ eiꝰ. Et cāe eius sunt nauseatiua sacietas ꝛ exercitia mala ꝛ egritudines que nō faciunt crisiꝫ cuꝫ euōne apparente ꝛ nocum̄ta aīalia ex angustijs ꝛ sollicitudinibꝰ coꝛrūpentibus sāguineꝫ. ¶ Et de exituris quideꝫ est species q̄ nominat̄ furmusios et est exitura que rūpit̄ et qꝺ est sub ea est simile carni bone deinde apparet ab ipsa sanies alia. ¶ Et de exituris ē species que nominatur albsir et est exitura vasalis rotunda et rubea quā qui habet ꝺꝫ plurimū nō expoliat̄ a febꝛe et eius euentus ꝺm plm̄ est in capite et qñqꝫ accidit i alijs locis.

¶ De significatione ꝙ ap̄a fit exitura. C.xxi.

QUm videris pulsatōeꝫ plīmā aut duritiē ꝓlōgatā ꝛ caliditatē tūc existima ꝙ ap̄a est in via vt fiat exitura.

¶ De significatione maturationis ꝛ eius signo. Capitulum.xxij.

QUm videris lēitatē q̄ꝫdā ꝛ sedationē doloꝛis tūc scias ꝙ ē i via maturationis.

¶ De iudicijs saniei. C.xxiij.

SAnies laudabilis est illa q̄ est alba lēis cui nō ē odoꝛ hoꝛribilis ꝛ in q̄ nō opata est nisi calitas innata lꝫ nō sit excusatio ꝛ cōitate extrāee. ¶ Et nō addit̄ eis lenitas nisi vt sciat̄ ꝙ ipse ē ꝑꝑata pati a virtute digestiua ꝛ nō diuersificat̄ eius ꝑꝑatio in inobedientie. ¶ Et oꝫ ne sit ei odoꝛ vehementis hoꝛribilitatis vt sit lōgioꝛ a putrefactione dixerunt. ꝛ reqrit̄ ex ea alba qm̄ coloꝛ mēbꝛoꝝ radicaliū est albus ꝛ nō assilat eā nisi nā potens sup eā. ¶ Et sanies mala est fetida significans putrefactionē q̄ est contraria maturationi ꝛ significat dñium calitatis extranee. ¶ Et qñ egredit̄ sanies diuersaꝝ ꝑtium conuenientiū coloꝝ ꝛ substantiaꝝ est ēt de gn̄re diuerso a bōa ꝛ necesse est oi saniei vt faciat euēire i coꝛꝑe putrefactōꝫ aut maturitatē aut dimiutōeꝫ aut alteret̄ cū mō alio.

¶ De significatiōe exiture extrīsece. C.xxiiij.

QUando accipit ap̄a calidū in visceribus ꝛ accidūt hoꝛripilationes ꝛ febꝛes ꝛ nō est eis odoꝛ ꝛ fit doloꝛ vehemētioꝛ ꝛ ē hoꝛripilatio in pꝛimis lōgioꝛis spatij deinde nō cessat abbꝛeuiari spatiū eius addit̄ grauitas ap̄atis tūc scias ꝙ ap̄a fit exitura ꝛ ꝙ ꝑuenit ad collectionē sui. Et nō fiūt doloꝛes isti in pꝛincipio vehemētioꝛis ꝛ q̄ꝫto plus appꝛoximat status minorāt̄ nisi qñ eruptio fit in ꝑncipio ꝛ solo cōtinuitatis ꝛ doloꝛ ꝓuēit ex ea qñ colligit̄ ꝛ qñ fit mā sanies qescit ēt calefactio foꝛtis ꝛ inflatio q̄re qescit febꝛis eueniens ꝑ cōitatē coꝛdis. Et scias ꝙ duricies pulsus est testimoniū magnū. Et qñ appet signū exiture aldubellati in visceribus ꝛ nō indurat̄ pulsus nō indices penitus ꝙ sit exitura interioꝛ. ¶ In hmōi.n. foꝛtasse non erit in viscaribꝰ imo in siphac qꝺ cōtinet viscera. Et tu qdē iā sentis latus in quo est exitura ꝑ grauitatē q̄ pēdet ex eo ꝛ ꝑ doloꝛem.

¶ De significatiōe maturationis intrinsece. Capitulum.xxv.

QUādo accidūt significatōes exiture intrinsece deinde qescūt accidētia q̄ sunt

ex febre ꝛ horripilatõe ꝛ doloris sedatõe cõpleta ꝛ remãet grauitatis tũc scias ꝙ sanies iã confirmata est ꝛ maturatio adest.

¶ De significatione propinquitatis eruptionis intrinsece. Capitulum.xxvj.

Quãdo redeũt dolores ꝛ fiũt pũctiões ꝛ mordicatio ꝛ grauitas fit vehemẽtior ꝛ similãt febres tũc eruptio iã appropinqt. Quũ ergo accidit rigor subito ꝛ sedãt grauitas ꝛ dolor tũc iã eruptio facta ẽ ꝛ ꝓprie qñ appet sanies euacuata mordicãs illud qḋ ꝑtrãsit. Et ẽ necessariũ vt sit arefactio virtutis ꝛ debilitas arefaciẽs. Et qñ exiture intrinsece fit eruptio subita ꝛ egredit res plima tũc fortasse accidũt pulsus cordis ꝛ sincopis mala ꝛ fortasse accidit mors pp resolõnẽ virtutis ꝛ fortasse accidũt vomitus ꝛ vẽtris solõ ꝛ fortasse accidit sputũ sanici plime subito qñ exitura est in pectore ꝛ fortasse accidit ꝑfocatio qñ erũpit ad pectus res plima subito.

¶ De curatiõe exiturã appentiũ. Ca.xxvij.

Euacuatiões qdẽ ꝛ ea qbus medicant̃ apata in pncipijs suis nisi timeat̃ reditus materiei ad mẽbꝝ nobile sicͭ declarauimus ꝛ sic errãt in hoc stolidi sũt res in qbus cõicãt exitura calida ꝛ apata calida q̃ nõ sũt exiture illud vero qḋ ei appropriat̃ de regiẽ ẽ resolõ eius qḋ aggregatũ ẽ in ea. ¶ Et illḋ ẽ ꝑm duos modos regiminis quorũ vnus est regimẽ currẽs ꝑm rectitudinẽ quũ egritudo nõ egredit ab eo qḋ ɔsuetũ ẽ plm. Et est vt ingeniet̃ in maturatiõe materiei vt fiat saniẽs ꝛ in eruptiõe eius post illud vt tu obserues virtutẽ ꝛ ɔserues eã ne ꝓsternãt eã dolor ꝛ eruptio subito. ples.n.hoium mortui sũt sincopizãdo ex arefactiõe virtutis. imo oꝫ vt obseruet eã medicus qualr̃ ɔfortet virtutẽ ꝛ ɔseruet eã cũ eo qḋ scis: q̃re oꝫ vt cibet̃ patiens dubellati cibis bõis nisi sit exitura in visceribus qñ tũc oꝫ necessario vt subtiliet̃ cibus. ¶ Et scḋs est regimẽ egrediens a rectitudine pp necessitatẽ dispõnis. Et est qñ qñ egritudo est magna ꝛ exitura ꝑtrãsiens in magnitudine sua illud qḋ cõsuetũ est ꝛ timet̃ festinatio rei in expectatiõe maturatõis in ea ꝛ scit ꝙ virtus nõ sufficit in maturatione illius totius. ¶ Et si administrãt maturatiua ꝑducet illud ad vestigiũ imaturationis tũc necessaria ẽ ꝑforatio cũ cautella ne ferrũ tãgat illud qḋ seqtur exiturã de mẽbris nobilibus in tactu quorũ a ferro est timor ꝛ illud est quũ senseris ꝙ mã talis est grossitiei ꝙ nõ maturabit ꝛ ꝙ calor innat⁹ in mẽbro tãte est puitatis ꝙ nõ maturabit aut timoris ꝙ ipsa pp suã abbreuiationẽ est talis qḋ alterabit alteratione nõ maturationis vere aut exitura est pp iuncturas ꝛ mẽbra principalia q̃re timet̃ ꝙ ipsa corrũpat ea. ¶ Et si fiducia habet̃ in medicinis faciẽtibus inuiscationẽ ꝛ maturãtibus nõ elõgabit̃ qn inuiscãtia ꝓhibeãt penetrare inspirationẽ in spatiũ ꝛ maturatiua moueãt caliditatẽ debilẽ. Et totũ illud iuuat ad putrefactionẽ mẽbri. In hmõi ergo est necessaria incisio ꝓfunda ꝛ ꝑforatio disrũpens deinde sequant̃ medicine que sunt in vltimo resolõnis ꝛ exiccationis. ¶ Et oꝫ vt sint ꝑforatio ꝛ sectio incedentes in longitudinẽ villorũ neruorũ mẽbri nisi sit voluntas ꝛ destruat̃ opatio illius mẽbri timendo casum spasmi tunc.n.incide villos in latitudie ꝛ sanabis ab eo qḋ timebas. ¶ Et plm qdẽ longitudinis villorũ est cũ longitudine corporis nisi in mẽbris appropriatis: ꝛ silr̃ inuẽis plm lõgitudinis villorũ cũ plimo ligature ꝛ rugarũ nisi in mẽbris appropriatis sicut in fronte. ¶ Et oꝫ vt nõ approximet ꝑforatio neq₃ sectio aq̃ neq₃ oleũ neq₃ aliqͥ in quo sit pingue. Et si nõ est excusatio quin lauetur tunc fiet cũ aqua ꝛ melle aut aq̃ cũ vino aut cũ aceto. ¶ Qḋ si vehementiora fiãt apata ꝛ inflatio post ꝑforationẽ vapet̃ cũ lẽtibus ꝛ si nõ fuerit illud necessariũ admistrabis icarnatiua ꝛ emplã. Et scias ꝙ hec ꝑforatiõe gñratiua vir⁹ ꝛ sorditiei ꝛ fistularũ verũ quũ nõ iuẽis excusationẽ tũ nõ ẽ ingeniũ aliud. ¶ Et loca ɔueniẽtiora ad expectãdũ vt in eis maturet̃ sũt loca carnosa paucoꝝ neruorũ ꝛ venaꝝ. Et scias ꝙ pineales eleuate acutorũ capitũ paꝝ indigent ꝑforatiõe neq₃ ante maturitatem neq₃ post ipsam.

¶ De regie maturationis ꝛ ingenio ad faciendũ pus in exituris appentibus. Ca.xxviij.

Edicinaꝝ maturatiuaꝝ calitas oꝫ vt sit ꝓpria calitati corpis ꝛ sit ei⁹ iuiscatõ qdã. ¶ De illis sũt i pmis gradib⁹ embroca cũ aq̃ tepida ꝛ emplãtio cũ farina tritici aut ordei ꝛ triticũ masticatũ ẽ meli⁹ in h ꝛ pãis cũ pice aut cera ꝛ crocus ꝛ puluis olibani ꝛ pix cũ oleo rosã aut adeps porci aut emplm de maluauisco et semine lini. ¶ Et iterũ em plaslꝝ de ficubus siccis dulcibus grassis pinguibus solis: aut cũ farina ordei ꝛ farina or-

Aqua frigida frequenter apposita maturat

dei itez ꝛ ꝓprie ſi ponāť in ea iſopus ꝛ origanū ſilueſtre aut aggregeť cū aq̄ in q̄ decoquātur cū pauco ſale nō ſupfluo. ¶ Et qn̄qꝫ ponit̄ in eo adeps aut oleū aut fortius illo due ptes glutinis albotin. Et medicine cōpoſite ex vuis paſſis ꝛ ſtorace ꝛ galbão ꝛ myrrha ꝛ laudão ꝛ reſina ꝛ butyro ꝛ maſtice ꝛ iſopo hūida ꝛ radice cucumeris aſinini ꝛ radice ſāguinis dracōis. ¶ Et empl̄m Salieni cum oleo de kerua abſqꝫ cera ꝛ ꝓprie qn̄ ſoluitur hoc empl̄m in oleo ꝛ ſilr̄ empl̄m didimos ꝛ empl̄m baſilicon. ¶ Et de bōis in hoc ē medicamē de lapide marchaſite cū ammoniaco qꝺ deſuper ponatur donec cadat p ſe.

¶ De regie exituraꝝ qn̄ mature ſūt. C.xxix.

Cum inuēis exiturā groſſe cutis cū maturatione cuius nō ſpať ipſius eruptio. ¶ Et ſūt illic vene ꝛ corde ꝛ nerui tūc oꝫ vt pfores qm̄ ſi dimiſeris saniē corrūpeť ꝛ corrūpet ꝛ corrodet venas ꝛ villos neruoꝝ ꝛ illud qdē vehemētius erit quū fuerit ꝓpe iuncturas ꝛ tu qdē q̄re cū tua pforatōe locū saniei. ¶ Et ſis ſollicitus vt cadat porta pforatiōis inferi⁹ niſi vbi nō eſt poſſibile ꝛ ſi illud qꝺ ē ſup exiturā fuerit groſſū ꝛ ſecueris tūc ſeca portā tm̄ qm̄ adherebit groſſū cū eo qꝺ eſt poſt ip̄m ꝛ ſi fuerit extenuatū tūc ſecatotū eius in lōgū. ¶ Et ſcias ꝙ locus in quo ē ſanies declarať p tactū ꝛ qn̄ tāgiť cū digito ꝓprie ꝛ tu obſerua cū digitis alijs ſaltē alterius māus an expellať aliqd ex ciſti. ¶ Et locus qdē ſaniei appet ex declinatiōe coloris ad albedinē ꝛ dū nō eſt matura eſt decliuis ad rubedinē. ¶ Et qn̄qꝫ eſt locus ſaniei decliuis ad rubedinē ꝛ citrinitatē cū ſanies nō eſt bōa ſubſtētare in tactu abſqꝫ viſu verūtn̄ viſus eſt adiuuās. ¶ Oꝫ ergo vt ſi in ſectiōe cōſeq̄ris lineas nāles ligature niſi q̄ ſūt apꝺ ſumē niſi apud neceſſariū ꝛ in mēbris diuerſificātibus ſitū villorū in lōgitudine ſua loco ligature. Nā ſi tu ſecutus fueris illud in pforatiōe exiture q̄ ē ſup frōtē .ſ. ligaturā cadet cutis frōtis ſup faciē. imo oꝫ vt tu diuerſifices ligaturā. ¶ In eis vero q̄ ſūt ſic̄ inguina oꝫ vt vadas cū ligatura in latitudine cutis. Et quū tu pforaueris exiturā ꝛ extraxeris ꝙ in ea eſt tūc neceſſariū eſt vt tu ſuccurras ad glutinādū cutē cū carne vt nō rūpať ꝛ indureſcat ꝛ fiat talr̄ ꝙ nō cōglutineť q̄re fiat ſinus q nō ceſſet ipleri ꝛ redeat ſilr̄s exituř prime. ¶ Et quotiēs mūdificaueris nō moreť iteꝝ qn ipleať ꝛ fiat in veritate de gn̄re fiſtulaꝝ. Et anteq̄ꝫ facias ipſā glutinari in hora oꝫ vt mūdes eā. Et ſi tibi neceſſariū fuerit vt in ipſā intromittas radiū ſup cuius caput ſit pānus aſp cū quo mūdifices ipſā ꝛ frices deinde fac ipſā adherere ꝛ cōſerues eā cū ligatura ſm̄ ꝙ dicemus de ligaturis cauernarū ꝛ vlceꝝ ꝓfundoꝝ erit cōueniēs valde. Et oꝫ vt tu obſerues in pforatōe illud qꝺ diximus de cōditiōibus deinde pfora in loco maturiore ꝛ pte lōgiore a venis arterijs ꝛ cordis. ¶ Inqt antilus ſi exitura fuerit in capite tūc ſectio eius ſit ſectio eq̄lis ꝛ ſit cū radice natiuitatis piloꝝ ne ſit trāſuerſa in ea vt cooperiāt eā pili ꝛ nō oſtēdať quū ſanabiť. ¶ Dixit ꝛ qn̄ eſt locus eius occultus tūc eius pforatio ſit lata ꝛ ſi acciderit in naſo pforabim⁹ eā eq̄lē cū q̄ntitate lōgitudinis naſi. Et ſi fuerit ꝓpe oculū pforabimus eā pforatiōe ſilī capiti lune noue ꝛ faciemus tortuoſitatē inferius. Si āt acciderit in mādibulis ſecabimus eā eq̄li ſectiōe qm̄ cōpoſitio huius loci eſt eq̄lis vt ſciť illud ex corporib⁹ ſenū. Poſt aures vero pforamus illud equalr̄. Brachia āt ꝛ cubitos ꝛ māus ꝛ digitos ꝛ inguina oīa pforamus in lōgitudine. Inqt ſi fuerit ꝓpe coxas pforabimus eā pforatiōe rotunda ꝛ pforatio qdē rotunda eſt q̄ apprehendit cū apprehenſione ſua in lōgitudine corporis aliqd de latitudine eius. Inqt qm̄ quū loc⁹ iſte nō pforatur rotunde poſſibile eſt vt aggregētur in eis materiei ꝛ fiant fiſtule. ¶ Et ſilr̄ ēt pforatur qꝺ eſt ꝓpe anū pp locū hūiditatis q̄ aggregāť in eo. Et in latere ꝛ coſtis pforať apiēdo. In teſticulis vero ꝛ virga equalr̄. Inqt ꝛ ſimus ꝓmpti ſp cōſutuꝫ ſit ſeq̄ns figurā loci q̄nto plus potuerimus ſup ip̄m. Coxe āt ꝛ adiutoria ſecāť in lōgitudine ꝛ ꝯſerua vt nō ledas neruos. Et ſcias ꝙ pforatio diuerſificať ſꝫ loca qm̄ qn̄ eſt apud oculū tūc pforatio eius eſt lata ſilr̄s ſitui oculi ꝛ in naſo eſt cū lōgitudine naſi ꝛ in mādibula eſt cū lōgitudine mādibule et ꝓpe aurē ſecanť equalr̄ qm̄ cōpoſitio huius loci eſt equalis et cognoſciť illud ex corporibus ſenū. Poſt aures vero pforať equalr̄ et in brachijs et cruribus et coxa et virga totū equalr̄ ſit in lōgitudine et ſilr̄ in lacertis ventris et indorſo et inguinibus et ſubaſcellis pones eā pforationē accipientem ex latitudine etiam ne fiat in ea ſinus que fiat fiſtula. ¶ Et ſimilr̄ in ea que eſt

ꝓpe anū accipe de latitudīe etiā ne ꝓueniat sinus ꝛ fiat fistula ꝛ testiculi ꝛ virga equaliꝛ ꝛ i lōgitudīe ꝛ i latere ꝛ costis accipe latitudīe ēt vt fit trāsuersa qm̄ sitꝰ costaꝝ ē siliꝛ ꝛ caro q̄ ē sup eas. Jnqt ꝯsidera ꝑ sitū carnis ꝛ villos lacertoꝝ qm̄ nō sumꝰ ꝓmpti nisi ad hoc vt ꝑforemꝰ cū imitatiōe loci vt nō ꝓueniat icisio ꝛ sic locꝰ icarnatiōis bonꝰ nō grossus. ¶Et sit i oi dispōe studiū tuū ne icidas arteriā neqꝫ venā magnā aut neruū aut villos laceeti ꝛ ꝑforatio sit scḋꝫ magnitudinē exiture. ¶Sꝫ si fuerit ꝑua ꝛ currit qḋ ē i ea ex loco vno tūc seca eā i loco vno. ꝛ si fuerit magna tūc ꝑfora eā ex pricipio deide itromitte digitū tuū idicē sinistrū i eo ꝛ ꝑfora eā vbi ꝑuenerit caput eiꝰ deide itromitte etiā i foramie ħo ꝛ scḋm hoc donec venias sup eā Et si exiture fuerit locus sufficiēs ex quo sit possibile exire qḋ ē i ea ꝑforabimꝰ ipaꝫ i illo loco ꝛ si fuerit rotunda aut fuerit ei figura ne egrediaꝛ qḋ ē i ea ex ꝑforatiōe vna ꝑforabimꝰ eā i iteriore ꝑte sui i duobꝰ locis aut tribꝰ ħꝫ q̄ꝫtitatē quā scis ꝙ oīe qḋ aggregat i ea currit i hora. Jnqt nisi sit exitura ꝯiunctu ralis aut mēbꝝ nobile aut mēbꝝ ꝓpiquū ossi aut pāniculo festinabimꝰ i ꝑforatōe eiꝰ añ q̄ꝫ ꝯfirmeꝛ eius maturatio ne pus corrūpat aliqd de his mēbris dico ergo istḋ ē regimē qm̄ nō inuenimus excusationē de ꝑforatiōe. ¶Si aūt speramꝰ ꝙ rūpaꝛ ꝑse non ꝑforabimꝰ ꝛ siliꝛ si speramus ꝙ ipsa erūpaꝛ ꝑ medicias faciētes eruptionē: fortasse.n. iuenimꝰ i medicinis faciētibꝰ eruptionē qḋ stat loco ꝑforatiōis. Et multotiēs ꝑforaꝛ cutis ꝑforatōe aliqua aut accipiꝛ de ea aliqd postea pōiꝛ sup eā eruptiōꝫ faciēs vt sit ei ꝓfūdatio.

¶De eruptionibus exituralibus. Capi. xxx.

Exituras qdē saluas i qbus nō est magna malitia apit aq̄ cal'a ꝛ erūpit eas putrefacte aūt leduꝛ ex hoc vehementer ꝓpter illud qḋ attrahiꝛ eis ex materia. ¶Et quum vides exituram quam aqua calida rectificat confide tunc de bonitate eius.

¶De cura. Capitulum xxxi.

Et scias ꝙ emplatio cū radice narcisci rūpit omne ꝑnū ꝛ ꝓprie cū aq̄ ꝛ melle buliat totū illud cū oleo de lilio aut irino aut radix causa ne recens cum melle aut pice sicca cum sorditie aluearium apum emplm arbosi os aut sumaꝛ cere ꝛ resine ꝛ butyri omnium añ. lib. i. ꝛ picis sicce ꝛ mellis amboꝝ añ. lib. 5. ꝛ floris eris. ōꝫ. iij. ꝛ olei q̄ꝫtū sufficit. Et medicamē de alleis ē bonū valde. Aut sumāꝛ ammoniaci. vij. cere. iiij. glutis alboti. iij. sulfuris citrini. iij. nitri tres ꝛ fiat ex eis emplm. Et de illis q̄ nos exꝑti sumꝰ ē vt sumāꝛ medula granoꝝ cotti ꝛ nux rācida ꝛ fermentū ꝛ caules decocti ꝛ cepe decocte ꝛ sinapis ꝛ fimꝰ colūbinꝰ ꝛ fiet ex eis emplm rūpit .n. velociter. Et iteꝝ diaglō solutū in mucilagie sinapis ꝛ sapōe associatū cū ficubꝰ. Et de medicinis erūpentibꝰ stātibꝰ loco ꝑforatiōis est vt administreꝛ emplm factū ex melle anacardoꝝ ꝛ pice humida q̄ duo aggregeꝛ cū igne equaliꝛ deinde ponāꝛ sup exiturā ꝑ diē medium qm̄ rūpet eā. Et de eis iteꝝ q̄ sūt fortia est vt sumāꝛ alkali ꝛ calx nō extincta ꝛ ponāꝛ in submersiōe sui ꝛ medie aq̄ deide coleꝛ post q̄ꝫ bulierūt ꝛ sint in illa aq̄ alkali ꝛ calx deinde sumāꝛ ꝛ ponāꝛ in caldariū de ere ꝛ pōnantur sup prunas ꝛ ꝯgeleꝛ in salē. Et sumatur de hoc sale aliqd ꝛ q̄ꝫtū est q̄rta eius de sale ammoniaco ꝛ ponatur in mucilagine nasturtij in q̄ sit aliqd de melle anacardi ꝛ administretur. Aut sumātur cātarides ꝛ terātur et ponātur sup oleū vetus ꝛ ponātur sup igneꝫ leuē. s. igneꝫ prune donec totū coaguletur deinde teratur sic teritur emplm ꝛ ponatur sup ipm mel anacardi ꝛ ꝓprie si ponatur i co stercus ancipitris aut stercus passeꝝ aut stercus anatis. ¶Et qdā iā dixerūt alkebikem. ¶Et de medicinis resoluentibꝰ est oē calm resolutiuū iteratū sup mēbꝝ cū rarificatione mēbri ꝛ raritate eius cū vaporatōibus facientibus illud de illis in qbus est hūiditas calida ꝛ q̄ꝫto plꝰ resoluitur empleꝛ multotiens locus ꝛ embrocetur. ¶Et oꝫ ne vacuū sit regimē a medicinis lenientibꝰ donec leniatur durities ipsius q2 necessariū est vt administrentur lenientia sola. ¶Et iste medicine resolutiones saniē sūt de sūma albaurach ꝛ sinapis ꝛ stercus auiū ꝛ arsenicū ꝛ calx ꝛ cordumeni ꝛ misceāꝛ cū eis q̄ sūt sic tues ꝛ glutinū alboti ꝛ mastix ꝛ aldibic ꝛ aggregentur cū aceto ꝛ oleo antiquo ꝛ medicamen factū cū alleis aut ex albacoen aut ex piretro ꝛ stafisagria ꝛ baurac cū melle. ¶Et ante oia ista mūdetur locus cū aq̄ calida. Et medicamen de marchasita cuius descriptio. ℞. lapidis marchasite. ʒ. xij. ammoniaci tm̄dē farine fabarū. ʒ. vj. misceaꝛ cū resina hūida ꝛ liniaꝛ sup cutē ꝛ ponaꝛ sup saniē donec cadat ꝑ se et

oƺ vt administreƚ stati q̄m ericcaƚ velociter. Et medicamē factū ex salis ammoniaci q̄ti tate ptis vni⁹ ⁊ ex bezabad q̄titate q̄rte ptis vni⁹ ⁊ ex litbargirij q̄titate ptis vni⁹ ⁊ tertie ⁊ ex olei antiq̄ q̄titate ptis vni⁹ ⁊ duaꝝ tertiaꝝ ptis sumaƚ ex eo linimētū. ¶Et quādo non conferunt medicine sicut prediximus necessarium est perforare aut cauterizare.

¶De regimie erituraꝝ itrisecaꝝ. Capi.xxxij.

Adubeller qdē itrinsece oƺ vt regāt cū eūone ⁊ ꝓprie q̄n choīa ē egrediens in egestione ⁊ vrina.significat ꝙ sāguis totus ē malus. ¶Q̄n vero verificaƚ existimatio medici ꝙ sāguis ē bōnꝰ ꝑter illū quē expellit ad exiturā ⁊ post eūonē tūc oƺ vt matureƚ cū medicis eq̄lib⁹ sicut ē vinū tenue subtile quū bibiƚ paulati. Et illō cui initēdū ē i maturatione exqsitissima eoꝝ sunt medicie subtiliatiue exiccatie sicut myrrha ⁊ cinamomū ⁊ reliq̄ species ⁊ consequantur cū potu vini subtilis quod ē ad albedinē decliue ⁊ de compositis sunt tyriaca ⁊ mithridatum ⁊ homorusia.

¶De aldemenul. Capitulum.xxxiij.

Aldemenul iteꝝ sūt de generē erituraꝝ. Et plm̄ eoꝝ fit ex malitia digōis ⁊ ex motib⁹ sup replōeƺ ⁊ q̄ currūt cursu illoꝝ et deteriores aldemenul sūt q̄ sunt ꝓfundiores.

¶De cura aldemenul. Capitulum xxxiiij.

Quādo apparēt aldemenul tūc eoꝝ cura circiter tres dies ē cura apatū calidoꝝ deide post illō oƺ vt sit occupatio i resoluēdo et maturādo:fortasse.n.resolueƚ et illud ē ƀƺ min⁹ et fortasse maturāƚ. Et nō oƺ vt sit negligētia i curatiōe aldemenul mltotiēs.n. ꝯuertiƚ ad exiturā magnā. Et cura ei⁹ ē eūo scōƺ q̄titatē necessitatis phlomie et solonis vētris et quū fuerit i aldemēul pulsatio et basis radicis tūc est necessaria maturatio ergo addiuueƚ ad illā. ¶Et illū.qdem qui passus ē multitudinē egressiōis aldemenul liberat solutio vētris et rarificatio cutis cū balneis admīstratis semp et exercitō. ¶Et de maturatiuis quidē est semen almaru tritū cum lacte aut cū ficubus aut cū ficubus et melle et ficus cū melle ipso et triticū masticatū est bonū ad maturationē eoꝝ ⁊ silr passe ꝯfecte cū baurac aut ficus cū sinapi ꝑmiste cū oleo de lilio et medicamē aldemenul cognituƺ et medicamen de fermento notum. ¶Et medicamen cui inest iste modus maturat. ℞. butyri.ōƺ.i. et mediam fermenti acetosi. ōƺ. i. et seminis almaru triti ⁊ psilij oium an̄.ōƺ.i.ß. lactis fici.ōƺ.iij.fenugreci ⁊ seis lini oiuƺ an̄. ʒ.v.buliāt in lacte ⁊ administreƚ ip̄m.n.ē iuuatīū tēpatū. ¶Et cū aldemenul difficulter venit ad pus ⁊ cū qete caliditatis grauis tunc phlomia venā q̄ imbibit ip̄m.deinde vento sa locū ⁊ nō facias istud in ꝑncipio q̄m egredieƚ sanguis virulentus ⁊ retinebiƚ grossus ⁊ fiet illic vlcus duoꝝ. ¶Et q̄n maturaƚ et nō apitur pfora ip̄m aut cū ferro aut scōm ꝙ dcm̄ ē in exituris. ¶Et de bōis erūpētib⁹ ē illud semē lini fimus colūbinus ⁊ fermētū.

¶De moro. Capitulum.xxxv.

Hoc ē apa mole ex carne adita ꝙ accit i carne ⁊ plƺ eius fit i āno et vulua. Et q̄nq̄ƺ ē saluū ⁊ q̄nq̄ƺ ē malignū dolorosum.

¶Tractatus secundus de apatibus frigidis ⁊ que currunt cursu eorum. Capitulum.i.

Humores frigidi ⁊ qui currūt cursu coꝝ in corpe sūt phla et mlīa ⁊ vētositas ⁊ ꝯpositū ex eis ⁊ tu iā sciuisti spēs eoꝝ. Et apata frigida aut sūt phlatica aut mlīca aut vētosa aut cōposita. ¶Et apata phlatica aut sūt simplicia et nominaƚ apata mollia aut aquosa sic accidit mēbro aliquo vt in eo aggregeƚ aq̄ sic hydropisis ꝓprie. ¶Aut dubellet i q̄ sūt sic nodi lenes aut dure sicut scrofule ⁊ nodi duro. Et mlīca aut sephiros aut cācer ⁊ tuscies dr̄am inter vtrosq̄ƺ. Et vētosa aut sūt eleuatio aut inflatio. ¶Et eleuatio qdē ē q̄n vētositas ꝑ misceƚ substātie mēbri. Et inflatio ē q̄n ē vētositas aggregata i spatio vno extra i eo.⁊ q̄nƺ ꝯponūƚ illa apata adiuicē ⁊ cū calis ex eis.

¶De apate molli phlegmatico quod nominatur vndimia. Capitulum.ij.

Est apa albū molle i quo nō ē calitas ⁊ q̄to plus mā ē subtilior ⁊ magis madida ē mollificatio eius vehemētior ⁊ digitus facilius penetrat in eo qō ꝯprimit cū ꝑhibitōe eius qō est in eo qō nō est in eleuatōe ⁊ q̄to plus mā est grossior est ad duritiē ⁊ frigus decliue. Et plm̄ eius est a vapore phlatis ⁊ est de genere eleuatiōis. ¶Et differūt vndimia ab apatibus mlīcis ꝑ paucitatē duritiei ⁊ paucitutē obsuscatōis. ¶Et q̄n accidit ex pcussiōe ⁊ similibus ⁊ nō occurrit mā q̄ attrahiƚ ad locū eius nisi phla tunc nō apatur preter apa phlatis ⁊ illud est parum ⁊ non euacuatur ex dolore.

¶ De curatione apostematis mollis. Ca.iij.

Evacuatio qdē q̄ fit cū solone ventris
& abstinentia ab eo qd̄ generat phl'a ē
res q̄ est necessaria. ¶ Et quū factū fuerit il-
lud oz vt sit repcussio eius in pncipio cū eo
qd̄ aggregat exiccationē & resolonē & oz vt
fricet locus cū mādili fricatiōe dura deinde
administrent sup ipm exiccatiua. Et nō oz
vt cōtāgat ipm aq̄. ¶ Et de illis q̄ bōa sunt
in principio est vt administret sup ipm spon
gia noua infusa in aceto cōmisto aut infusa
in aq̄ baurac & cineris. ¶ In substātia n. spō
gie sūt exiccatio & resolo & quotiens additur
egritudo ponat acetū in quo infundit spon-
gia fortius parū & apud statū pueniat cū ip-
so finis in fortitudine & administret soluz cū
spōgia & pmistū cū oleis vehementis resolu
tiōis. Et in illa hora iterū administra spon-
giā infusaz in aq̄ cineris fici & vitis & ilicis &
silium & oz vt ɔprehendat spōgia oia latera
ne declinet mā ad latus illud. ¶ Et qn̄qz ad
ministras loco spōgie quū nō inuenit pān⁹
duplicatus in duabus tunicis cū aq̄ cineris
& qn̄ assiduat sup ipm vena vice post aliam
fortasse sufficit & aq̄ calcis est fortior. ¶ Et de
illis q̄ cōferunt iterū est oleū ros. cū aceto et
sale & sulfure cōbusto & ipm sulfur est bonuz.
Et cicer cū aq̄ caulis est mirabilis iuuamen
ti memithe in pncipio solū & cū qbusdā exic
cantibus calidis est bonū & strictura cū liga
mentis cōfert ei in quo nō est mā grossa. Et
oz in illa ligatura vt sit inceptio ab inferiore
ad supius. Et succus myrti est bonus in pn-
cipio & bonitas eius post illud est vt cū eo cō
ficeat medicine post & cū hoc apa est in mē
bro neruoso spisso aut ligamento aut corda
pmisceatur in medicinis qd̄ incidat cū leni-
ficatiōe. Et qn̄ ē cū hoc dolor pp cāz q̄ dicta
est tūc oz vt sedatur dolor in pmis cū his q̄
sunt sic isopus hūida & vinū coctū & cerata-
ria ex oleo & vt administret embroca cū vio
stiptico nigro. & post illud administret cū ci-
nere & silibus. Et de epithimatibus bonis ē
vt sumat myrrha & liciū & cipi & aloes & cro
cus & acatia & boliarmeni par & cōficiantur
cū aceto & aq̄ caulis. & iter folia tamarisci et
sal & oleū & bolūarmeniū emplata cū aceto.
& iter ei qdē cuius antecessit dolor sumātur
sordes balnei & bulliāt cū aq̄ & inspisset cum
calce q̄ ponat in ea dōec fiat sicca massa mo
lis & lineatur. & iterū liniāt loca cū oleo & po
nat desup spōgia aut lana ibibita aceto et li
getur sup ipm & medicāmē de fermēto ē iu
uatiuū. & de eis sūt iuuatiua ē vt sumātur fo
lia lilij & cōterātur bene & exprimātur & sup-
ponātur ē. n. mirabile & silr alumē & liciū cō
trita cū aceto & aq̄ cineris & de epithimatib⁹
fortis iuuamēti ē illud stercus vaccinū & oli
banū & storax et vsnee et calamus aromati-
c⁹ et spica et absinthiū et oia iuuatiua & oēs
medicine pdicte in areolis apatū rememora
te i antidotario et qn̄qz cōfert molliciei acci-
dēti in apatib⁹ pgnātiū vt submergatur sūi
tas cāne de q̄ fiūt scope in aceto et ponatur
desup et meli⁹ eo ē illud qd̄ fit post cōtrictio
nē ex chimolea cū aceto et anetū et d̄ embro
cis et decoctio cauliū et aneti: aut decoctio
corticū citri. Et mollitiei q̄ est seqns hydro-
pisiz et egritudines als q̄ritur cura q̄ ē cāe.

¶ De nodis. Capitulum .iiij.

Nodi sūt dubellet phl'atice cōphēdētes
hūores phl'aticos aut gn̄ratos a phl'a-
te q sūt facti sic caro aut sic plus aut sic mel
aut sic aliud et ppzie q eueniūt i curuaturis
iūcturaz aut res dura. ¶ Nō ē lōginquum
qn necessariū faciat eius obuiatio eē mlticaz
iter. Nos posuim⁹ eā phl'aticā radix illius
duri ē phl'a cui accidit vt desiccaretur gros-
se: et qn̄qz accidit vt nodetur neruus et sila-
tur nodo et nō fit de nodis et differt a nodis
p hoc q nō sepatur ex oi pte et nō sepatur i
lōgitudie imo dextra & sinistra et multotiēs
accidit ex pcussiōe qd̄ assimilatur nodis. Cū
ergo curatur i pncipio cū strictura supposita
remouet et resoluit.

¶ De cura. Ca.v.

Nodoz q sūt glādosi curatio ē icisio et
pforatio nō aliō et silr curatio valēs i
duris et silib⁹. ¶ Inqt antil⁹ tēde i pmis cu
tē q̄ ē sup nodos cū māu tua sinistra aut mi
ster extēdat eā tibi fm modū q ē possibilis.
¶ Verūtn̄ oz ne secet cistis nodi qm̄ illō p
hibebit te vitiare excoriatōez. ¶ Et cū extēde
ris tibi cutē bn̄ tūc fica eā cū facitate qm̄ pos
sibile ē qn̄z vt velamē nodi tēdat cū eo i di-
spōib⁹ tarda g dōec appcat tibi velamē nodi
deiñ extēde tibi cutē vtriusqz later' cū vncis
et icipe excoriat cistiz et carne qm̄ possibile ē
excoriare ipsam et fortasse ē annexa ei et tūc
excoria ipsam cum gamedin donec egredia
tur cistis sana cuz eo quod est in ventre eius
illud enim est magis certuz qd̄ eē pōt. Quū
ergo extraxeris illud si cutis nō supfluit a lo

co vulneris pp puitatē nodi tūc absterge sā-
guinē ⁊ abluc vulnus cū aq̄ mellis ⁊ sue eaz
⁊ in carna. Et si magnificat̄ sup ip̄m pl'z pp
ꝯp̄essionē nidi tūc abscinde radicē eius totā
deinde cura. Et si nodus est vicinus neruo
aut vene ⁊ de illis q excoriant̄ tūc necesse est
excoriare ip̄m ⁊ si est de illis q excoriāt̄ q nō
indigent excoriatōe cū gamedin ⁊ timet̄ qꝺ
abscindet̄ aliqd de illo tūc extrahe ex eo illꝺ
qꝺ egredit̄ ⁊ pone in residuo medicamē acu
tū ⁊ nō incarnes ip̄m donec scias ꝙ nō re-
māsit in eo aliqd de cisti qm̄ illud qꝺ est de
eo remāet redit cū vult nodus magn⁹. ¶ Et
quū pforat̄ oꝫ vt auferat̄ cistis q̄ est ei cū cō-
plemento sui ⁊ si nō cū alio saltē cū vncinis
qm̄ quū dimittit̄ ⁊ si minimū sit de ea redit.
¶ Et si possibile est vt excoriet̄ tūc si accipiā
tur cistis cū nodo erit melius ⁊ si relinqt̄ ali
qd de cisti ponat̄ in ea medicamen acutum
deinde ꝯseq̄nter adhibeat̄ butyrū . ¶ Et in
mellino qdē qꝺ est de exituris sis sollicitus
adeo neqꝫ rūpat̄ cistis ei⁹ ⁊ ingenia vt egre-
diat̄ cū cisti nā si eius cistis rūpit̄ eius egres-
sio erit difficilis. ¶ Si vero accidat vt rūpat̄
tūc rectū est vt ꝯserues ip̄am fm illud qꝺ ē
in ea ⁊ excoriatū ab ea aggregat̄ ⁊ stringat̄
cū ligamentis ⁊ qn̄ currit de illo res plima
tūc oꝫ vt custodiatur patiens ip̄m cū ꝯfortā
tibus nāꝫ suā ⁊ ꝯseruetur apud sōnū. fortasse
enim aduenict sincopis ei ⁊ oꝫ vt medicetur
curatōe eius q timet sincopim. ⁊ multi qdeꝫ
de habentibus nodos nō tollerāt excoriatio
nē neqꝫ madicinas acutas pp magnitudinē
egritudinū eorū ⁊ pp ꝯplones eoꝝ etiā neqꝫ
sufferūt aliud nisi pforationē. Oꝫ ergo i istis
vt pforentur eorū nodi ⁊ extrahatur qꝺ egre
dictur ab eis ⁊ neqꝫ p̄sumas de cisti immo
pone in eo oī postq̄ꝫ egreditur illud qꝺ ag-
gregatur oleū cū butyro tepidū nā cistis pu-
trefiet ⁊ egredietur p se. ¶ De bōa āt curatio
ne mellini fauosi est vt in incipiatur ⁊ euapo
retur cū aliquo calido deinde emplet̄ur cum
paser enucleatis ⁊ melius ē vt excorietur cu
tis deinde ponātur sup eā empl'a ⁊ fortasse
ꝯseqtur medicamē acutū in excoriatiōe cu-
tis finē notū sic calx sapo ⁊ cinis ⁊ alia de il
lis q̄ currunt cursu eorū de illis q̄ dicta sunt
in erūpentibus exituras. Et iterū sumantur
calcis. ʒ. iiij. ⁊ fecis vini adusti. ʒ. ij. ⁊ nitri. ʒ. ij.
magre. ʒ. i. ferueat in aq̄ cineris ebullitiōib⁹
paucis ⁊ ponatur in ampula de plūbo ⁊ rore
tur sp vt nō exiccet̄. ¶ Et hoc est medicamē
ē bonū iterū altheeltil ⁊ gladib⁹ ⁊ similibus.
Et ē vt sumāt̄ hellebori ⁊ arsenici .ru. ambo
rū an̄. ptes due ⁊ corticū eris ptes q̄ttuor et
fiat ex eis linimētū cū oleo rof. ⁊ sumatur ex
seie vrtice ⁊ corticib⁹ eris ⁊ arsenico cū oleo
rof. Et de empl'is bōis iterū mellino ⁊ oib⁹
exituris cal'is ⁊ in qbus ē hūor levis ē illud.
℞. laudāi ⁊ galbāi ⁊ bdellij ⁊ sorditiei vasis
apis ⁊ glutis albori eq̄les ptes sumatur eri-
stis: ⁊ solutiuis sine plima mordicatōe est su
matur baurach ⁊ medietas eius hellebori et
fiat ex eo empl'm ex cera ⁊ oleo rof. Et iterū
calcis ps. i. colcotar ps vna ersenici ps vna.
¶ Glādulas āt q̄ sic̄es sūt alsilac ⁊ sūt sp̄ēs
nodi si tibi ē possibile extrahere extrahe sic̄ al
silac ⁊ nō fiat inde nocumētū neruo aut mē-
bro vicino fac. ¶ Et si fuerit in manu ⁊ pede
⁊ in loco ꝯiuncto cū neruis ⁊ cordis nō p̄su
mas extrahere ip̄ꝫ qm̄ faciet cadere paciētē
in spasmū imo ꝯtere ip̄m ⁊ ꝯstringe sup ip̄ꝫ
cū aliq̊ cui sit grauitas dōec maturꝫ cū ⁊ si
gnū ei⁹ ē ꝙ hōi ꝯp̄sio sup ip̄ꝫ stupefac̄ mēbꝝ

¶ De glandulis. Capitulum. vj.

Quādo generat̄ in qbusdā mēbris ap̄a
glādulosuꝫ sic̄ aucliana ⁊ nux ⁊ minus
eis ⁊ multotiens sup volā manus ⁊ sup fron
tem ⁊ est in principio talr ꝙ quū sup ip̄m fit
ꝯp̄ressio separatur deinde redit multotiens et
multiplicatur ⁊ fortasse nō redit. Et cura ei⁹
est de genere curatiōis nodoꝝ. Et qn̄qꝫ suffi
cit vt ꝯteratur ⁊ ꝯprimatur deinde sup ip̄m
stringatur plūbū grauis stricture qm̄ dige-
rit ip̄m ⁊ ꝑprie qn̄ linitur sup plūbo epithi-
mia digestiuū de illis q̄ sequūtur. ¶ Et opor
tet iterū vt strictura administretur post eius
digōneꝫ illud est eā ꝓhibens redicionem.

¶ De pustulis glandosis. Capitulum. vij.

Accidūt etiā qn̄qꝫ pustule glādose p̄uc.
Et eaꝝ cura ē ipsaꝝ ꝯtritio et exp̄ssio.
eius qꝺ ē in istis et stringere plūbū sup eas

¶ De fugille. Capitulum. viij.

Fugille est de genere ap̄atum glandu
losoruꝫ et quasi hoc nomine appropria
tur illud quod fit post aurem. ¶ Et nos qui
dem iam diximus sermonem vniuersaleꝫ in
omnibus que currunt cursu eius. ¶ Et cu-
ra eius est cura predicta in capitulo appro-
priatum glandularum et in appropriatibus
que sunt post aurem. ¶ Et de illis que sunt
ei propria est cinis limaciaꝝ cōfectus cū ant

quo adipe nō salito. Et huic qdē medicīe nō ē par. Et iteꝝ cinis mustelle ꝑmisto i eo cerato cū oleo de lilio ꝛ antiquatur ꝛ administretur ꝛ confert scrofulis etiam.

¶De Scrofulis. Capitulum ix.

Scrofule silanť nodis sed differūt ab eis i hoc ꝙ nō sūt sepate sicut nodi imo sūt suspēse cū carne. ¶Et pl̄m qdē accidūt i carne molli ꝛ ē eis iteꝝ velamē neruosū ꝛ fortasse fit scrofula vehementis magnitudis. ¶Et fortasse ex vna eaꝝ gn̄anť pl̄es ꝛ silanť i hoc altheeltil ꝛ qn̄qꝫ ordināť nodi ꝛ fiūt sicut cingulus pendēs ex collo ad vnā ꝑtē ꝛ q̄si sint racemus. Et scrofule ad vltimū sūt glādule sclirotice. Et de scrofulis qdē sūt qbꝰ associatur dolor ꝛ sūt ille qbus ꝑmisceť ap̄a calidū ꝛ m̄a calida est ēt de eis qbꝰ nō associať dolor ꝛ ē difficilis curatiōis ꝛ fortasse i eius curatione est necessaria ꝑforatio ꝛ putrefactō. Et hoies vehementiꝰ expositi ad habendas scrofulas in ꝑtibus colli et capitis sūt curta habētes colla hūidaꝝ ꝯpl̄onū. ¶Et loca in qbus generāť plus scrofule sunt collū et subascelle. ¶Et videť ꝗ nō nomināť scrofule nisi ꝓpterea ꝙ multū accidūt porcis ꝑꝑ gulositatem coꝝ aut ꝓpterea ꝙ figura eaꝝ scd̄m pl̄m assimilatur porcis. ¶Et saluiores scrofule sunt que accidunt infantibus ꝛ grauiores eaꝝ sunt que accidunt iuuenibus.

¶De cura. Capitulum x.

Radix sup quā ē fiducia i curatiōe habētiū scrofulas ē eūo ꝛ subtiliatio regiminis. Et de eūone laudabili ꝛ vomitꝰ ꝛ est necessariū solōne educere ꝑhl̄a grossū ꝛ ꝓprie cū pill̄is noiatis alguasili ꝛ iteruꝫ sumantur turbit ꝛ ziziberis ꝛ zuccari partes eq̄les ꝛ bibāť vsqꝫ ad.ʒ.ij. ꝛ hoc qdē est cum hoc quod soluit ꝑhl̄a grossum nō calefaciens neqꝫ itestinoꝝ faciens rasurā ꝛ ꝑhl̄omia iterum ē iuuatiua ꝛ opꝫ ꝓculdubio vt fiat ex cephalica. ¶Regimis vero subtiliatio ē qm̄ oꝫ vt deuitet cibos grossos ꝛ potū aq̄ sup eos ꝛ nauseatiuā sacietatē ꝛ repl̄one ꝛ tolleret famem q̄ꝫtū pōt ꝛ abhorreat oē qđ replet caput m̄a ꝛ oꝫ vt custodiat p̄paratus eis cap̄ ab eo qđ facit currere ad ipsū m̄as ex p̄paratiōibus faciētibꝰ currere sicut ꝓsternere se sup faciē et curuare se sup gēua ꝓlixe ꝛ hr̄e puluinar planū ꝛ ab opatiōibꝰ q̄ trahūt m̄as ad caput sicut locutio pluria ꝛ dolor capitis ꝛ rixa ꝛ vētosatio ē icōueniēs patiētibꝰ scrofulas scd̄m plurimū ꝛ illud ideo qm̄ nō ē ei possibile vt euacuet ex materia q̄ ē i scrofulis ꝛ q̄ currūt cursu eiꝰ imo trahit ad eas ꝛ igrossat ipsas ꝑ id quod extrahit de sanguine subtili. ¶Et multotiēs qdē redeūt scrofule icipiētes extenuari ꝛ resolui ad dispositionē suā primam. Et oino regimē scrofulaꝝ similatur regimini sephiros ex ꝑte ipsiꝰ egritudinis. Et quū scrofule sūt magne tūc plagarij alienāt se a curatiōe eaꝝ cū ferro ꝛ medicamine acuto. Et illud ē de illis q̄ ducūt ad vlcerationem eaꝝ ꝛ ipsaꝝ corruptionē ꝛ ē necessariū in huiusmodi vti eūone ꝛ mūdificatiōe ꝛ subtiliatiōe cibi ꝛ administrare medicinas resolutiuas sup eas cū facilitate. ¶Et iā iuenimus empl̄m apostolicō relatuꝫ ad christianos in scrofulis mortalibus ruptis sanationis magne sed cuꝫ facilitate ꝛ lenitate ꝛ de empl̄is calefaciētibus scrofulas ē empl̄m diaglon. ¶Et qn̄qꝫ ꝑmisceť cū hoc empl̄o medicine alie q̄s posuit Hip. sicut radix lilij ꝓprie cū ꝓprietate q̄ ē in ea ꝛ sicut stercus caprarū ꝛ ouiū ꝛ sic̄ nasturtiū et radix cucumeris asinini ꝛ vue mōtane et ficus q̄ cadūt ante maturationē albe aut farina fabaꝝ et amigdale amare et bdelliū et aggregētur ad illud et administrētur. ¶Et de empl̄is bōis est empl̄m hmōi. ℞.farine fabaꝝ et ordei et piguedinis porci et rizi oiuꝫ an̄. partē.i.et radicis colloquintide et luminis iā eni et radicum lilij et picis humide oium an̄.ꝑtē.5.aggregēť illud cū oleo antiquo cuꝫ piguedie frixa post liq̄factionē pinguedinis et picis in oleo. Et cōfert empl̄m bonū resoluēs duritiē in hebdomada et in eo qđ ē minus in ea tribꝰ diebus qđ Sal.narrauit in catagenis. ℞.sinapis et seis vrtice et sulfuris et spume maris ꝛ aristologie ꝛ bdellij an̄.ōꝫ.i.ammoniaci et olei antiq ꝛ cere an̄.ōꝫ.ij. Et de medicinis q̄ sup eas ponūť ē pix cōfectis cū ea ficubꝰ aut cū sq̄lla aut ꝯfecta cū ea radix caulis ꝯtrita ꝛ radix capparis cū bdellio ꝛ lupini cuꝫ aceto et melle aut cuꝫ sirupo acetoso et stercus vaccinū aggregatis vel decoctis cum aceto aut oia ista cū adipe porci aut cū ol̄o. ¶Medicamē bonū fenugreci ꝑtes.iiij.calcis ꝛ nitri amboꝝ an̄.pars.i.aggregēť cū melle. Et iteꝝ radix cucumeris asinini ꝛ folia lauri cōtrita cū glutino albotin aut cinis amboꝝ aggregatꝰ cū eo: ꝛ iteꝝ aggregēť farina herbi ꝛ stercꝰ capaꝝ ꝛ ouiū ꝛ ꝓprie mōtanaꝝ cū vri

na infantis ꝛ fiat linimentũ. Et iteꝝ hoc medicamen myrrhe.x.ammoniaci.vij.ꝛ dibic.i. euisci quercini glãdiũ.v.galbãi olei de bezabar sorditiei aluearij apuz.i.teraꝭ totũ ꝛ iteꝝ aggregenꝭ i mortario aldibic ꝑparatũ ꝛ resina ꝛ sint ꝓ oi lib. galbani.ōz.iij.aggregetur illud ꝛ ē linimẽtũ bonũ. ¶ Et de medicinis bõis sũt cere gumi pini.adipis porci nõ salite prassij ꝛ floris eris ptes eq̃les fiat ex eis linimẽtũ. ꝛ iteꝝ resine dactiloꝝ corticum eris añ.ptes.ij.aluminis iameni arsenici omniũ añ.ptes.iiij.sumaꝭ ex eis linimentũ ꝛ de medicinis bõis ē medicamẽ de kitran ꝛ medicamẽ cucumeris asinini ꝛ medicamẽ de cõdisi ꝛ medicamẽ noiatũ sandaros ꝛ medicine facte cũ serpẽtib⁹ ꝛ singulis ex eis ē vt lumaꝭ serpẽs mortu⁹ ꝛ ꝓijciaꝭ i vas lutatũ luto sapiẽtie ꝛ dimittaꝭ i furno de laterib⁹ deinde cõficiaꝭ cũ eq̃li q̃ątitate sui aceti ꝑmisti cũ melle ẜm medietatez ꝛ de medicinis bonis est medicamẽ de cordumeni ꝛ nasturtio ꝛ fimo colũbino cuz oleo ꝛ oia iuuatiua sunt iteꝝ singularia ꝛ silr farina herbi cũ eis ꝛ sola cũ aceto ꝛ cũ melle ꝛ cũ pice ꝛ cera ꝛ oleo ꝛ iteꝝ sumãꝭ vue mõtane ꝛ nitrũ ꝛ resina et farina herbi ꝛ aggregẽtur cũ aceto ꝛ melle. Aut accipe radices lilij ꝛ semen lini ꝛ infundãtur in vino ꝛ ponaꝭ in eis ambobus post illud fimi colũbini q̃ątitatis q̃ȝ erigit illδ qδ ꝑsens ē ꝛ fiat ex eis q̃si emplꝫ ꝛ ē mirabile. ¶ Et iã expta sũt vria cameli arabici ꝛ anodatũ eius emplm aut epithima cõmistis cũ eis medicinis q̃ sunt ad scrofulas ꝛ fuerunt iuuatiua. ¶ Et almugat ē ex epithimatibus mirabilibus. ¶ Et existimauerunt qdã ꝛ est alkindus ꝙ messes cornu caprini quũ aduritur ꝛ bibiꭓ hebdomada vna oi die põdere.ʒ.ij.video ꝙ nõ oȝ fieri i oi mẽse hebdomada vna. ¶ Et scias ꝙ de scrofulis sunt in qbus est cãcerositas ꝛ hmõi qdẽ oȝ vt cõficiãꭓ medicine calide ꝑdicte cũ oleo roẜ.ꝛ dimittanꭓ ꝑ dies aliquot ꝛ administrẽtur. In scrofulis aũt q̃ sunt calide cõplonis nõ oȝ vt supflua sit administratio medicinaꝝ acutaꝝ imo sufficit eis ꝙ ē sicut sanich de tritico cũ aq̃ coriandri. ¶ Et fortius illo est myrrha cũ duplo sui de licio cõfecta cũ aq̃ coriãdri ꝛ ē regimẽ in hoc vt vincat aq̃ coriãdri aut vincat medicamẽ aliud ẜm ꝙ pñs ē ꝛ ꝙ necessariũ facit vehemẽtia inflatõis aut ꝑuitatis eius. ¶ Et de illis q̃ cõferũt eis ē vt fiat sternutatio cuz oleo de nucleis ꝑsicoꝝ excorticatoꝝ adustoꝝ qδ si necessariũ fuerit in curatiõe scrofularũ vti ferro oȝ tũc vt sit administratio ei⁹ i scrofulis vicinãtib⁹ venis plurib⁹ ꝛ venis pulsatilib⁹ ꝛ neruis cũ cautela ꝛ defensiõe.hõ.n.qdam errauit cũ ꝑforaret q̃sdã scrofulas ꝛ obuiauit ramo neruoꝝ reuersiuoꝝ q̃re destructa ē vox ꝛ iã accidit vt nõ iueniret neruũ sȝ detegeret eũ frigori q̃re corrupta ē cõplo ei⁹ ꝛ destructa ē ei⁹ oꝑatio vsq̃ȝ q̃ rediit ad ipm eius cõplo cũ calefactione ꝛ fortasse errauit et inuenit alguidegi et deterior alguidegi in hoc est illa q̃ est profundior quapropter quũ excoriatur ex latere saluo oportet vt sumantur scrofule ꝛ destruaꭓ qδ residuũ est cũ medicamine acuto ꝛ nõ perueniat lateri lesio.

¶ De apatibus duris. Capitulum.xi.

Apostema duꝝ noiatum sephiros qδ puꝝ est: est illud cui nõ associaꭓ sensus neqȝ dolor ꝛ si remanet cum eo sensus ꝛ dolor paruus tũc nõ ē sephiros puꝝ ꝛ puꝝ qdẽ ꝛ nõ puꝝ cũ quo ē sensus qdã ē priuãs dolorẽ. ¶ Et sephiros aut fit a mlia feculẽta sola radicali ꝛ color eius ē cineriti⁹. ¶ Aut mlia cõmista cũ phlegmate ꝛ color ei⁹ ē decliuis ad colorẽ corꝑis. ¶ Aut ex phlate solo qδ iã induratũ fuit. ¶ Et puri qdẽ color vt multũ est color plũbi ꝛ ē vehemẽtis tẽsiõis ꝛ duritiei ꝛ fortasse suꝑeminẽt ei pili ꝛ hoc est illud cui nõ ē sanitas. Et ē quoddã ex eo cuius color ē color corꝑis ꝛ ꝑmutaꭓ δ mẽbro ad aliδ ꝛ noiaꭓ fermos ꝛ q̃nqȝ ē cũ dolore corporis duꝝ magnũ qδ nõ sanaꭓ neqȝ ꝑmutaꭓ vnq̃ȝ. ¶ Et oẽ sephiros aut icipit apꝑere paulatĩ ꝛ addiꭓ aut ꝯuertiꭓ ex phlone aut herisipila aut exitura i loco vacuo. ¶ Et quũ pliȝ accidit durities i viscerib⁹ nõ accidit nisi post apa calidũ qñ curaꭓ quũ ifrigidãtibus viscosis ex medicinis ꝛ cibis. ¶ Et q̃nqȝ cãceraꭓ sephiros ꝛ ꝓpiqtas sephiros ad cãcrũ ꝛ elõgatio eius ab eo ē ẜm multitudinẽ inflãtionis eius et paucitatẽ et apparitionẽ pulsationis in eo et occultationẽ ei⁹ et apparitionez venaꝝ in circuitu ei⁹ et nõ apparitionẽ eaꝝ.

¶ De cura. Capitulum.xij.

Oportet vt de eis apatibus illud cureꭓ cui ē sensus ei vt sit icisio ꝛ post fac mũdificationẽ corꝑis cũ eo qδ educit hũorez facientẽ egritudinẽ et fortasse ē illa mũdificatio cũ phlomia si ē sanguis plurie nigredinis ꝛ suꝑ illud sit qδ resoluit et lenit simul et non

curet cū eo qđ resoluit et exiccat tātū qm̄ il-
lud pducit ad vehemētiā lapidcitatis ꝓpter
exiccationē grossi et resolutionē subtil. ¶Et
oȝ vt ponāt curatiōi ei⁹ due reuolutiōes: re-
uolutio resolutionis cū lenitate cū eo qđ nō
exiccat plm̄ qa oē resolutiuū ſȝ plm̄ exiccat
et hūectatiuū raro resoluit et oȝ vt sit grad⁹
eius i caliditate ex scđo ad tertiū et in exicca
tiōe ex gradu pⁱo. Et reuolutio alia lenifica
tiōis et sint iste due reuolutiōes succedētes.
Et oȝ vt mēbrū famē pati cogat i reuolutio
ne resolutiōis et trahat nutrimētū ad ei⁹ op
positū cū motiōe illi⁹ oppositi et exercitio ei⁹
et ipsi⁹ famelicatiōe et cibetur i reuolutiōe le
nificatiōis et fiat ei cā appetēdi nutrimētuȝ
cū fricatiōe et q̄ sūt ei silia ꝛ liniatur cū pice
et diuersificetur necessitas i virtute medicia
rū resoluētiū et lenificātiū et debilitate earū
ſm raritatē mēbri et ipsi⁹ spissitudinē et ve
hemētiā duricici et debilitatē ei⁹. Et iteꝝ cō
positio medicinaꝝ oȝ vt aggreget iter duas
virtutes et oȝ ne mltū vtat balneo qm̄ resol
uit subtile et aggregat spissuȝ et nō pueīt ad
hūc finē vt leniat spissum. ¶Et lenificātia q
dē qb⁹ ē resolᵗo q̄dā sūt sic adipes galliaꝝ et
anseꝝ et vituloꝝ et boum ꝛ ceruoꝝ ꝓpꝛie et
medulle eoꝝ et adeps hirci et asini adeps ē
bōa eis et adeps rapaciū leonum et vrsi leo
pardi et adib et q̄ currūt cursu eoꝝ de vulpi
b⁹ et lupis et adipes rapaciū ex auib⁹. Et oȝ
vt misceāt cū eis q̄ sūt sic āmōiacū et bdelliū
et galbanū ꝛ storax ꝛ mastix qm̄ p̄parant ad
resoluēdū et fiāt singularia. ¶Et de p̄dictis
adipib⁹ melior ē adeps leonū et vrsi. Et in
mucilagie fenugreci et se. lini sūt resolᵗo et le
nificatio. ¶Et oȝ ne i istis adipib⁹ et eaꝝ simi
b⁹ de mollificātib⁹ sit sal oino qm̄ sal exiccat
ꝛ idurat imo oȝ vt sit eaꝝ opatio solis i cera
q̄ lenit et liq̄facit et nō pueīt ad hoc vt exic
cet. ¶Et de lenificātib⁹ iteꝝ i qbus ē resolᵗo
q̄dā sunt bdelliū siciliēse et oleuȝ antiquū et
oleū đ alcāna et oleū đ lilio ꝛ galbanū ꝛ lau
danū ꝛ storax ꝛ isopus hūida ꝛ meliora eoꝝ
sūt q̄ sūt mioris antiqtatis ꝛ exiccatōis ꝛ ve
hemētioris hūiditatis ꝛ iteꝝ mastix albū ap
propinquat p̄dictis. ¶Et i oleo de alcāna ꝛ
oleo de lilio et ficubus et alkerua ē de reso-
lutiōe et lenificatiōe simul qđ est supra suffi
ciētiā. ¶Et de lenificātibus qdē est vt suma
tur fex seminū et fex aceti et ferueāt ei effun-
datur post ebullitionem bonā super vtrasqȝ

qđ est ei ꝯueniētius ꝛ administret. ¶Et de
medicinis bōis ad illud ē vt sumant stercus
asini ꝛ radix euisci ꝛ fiat ex ambobus linimē
tū ꝛ si fuerit cū ambobus storax erit melius
Et iterū qm̄ apparet lenitas oȝ vt liniat cum
ammonico soluto cū aceto forti dieb⁹ pluri-
bus deide redeat lenificatio aut galbāo ꝛ op
poponaco aut sumāt galbanū. ꝛ ammoniacū
ꝛ bdelliū ꝛ terā oia ꝛ iuoluāt cū oleo de ben
ꝛ oleo de lilio cū aliquātulo mucilagis fenu
greci ꝛ lini ꝛ fiat sicut emplꝫ. Et sordities bal
nei ē ex medicis vehemētis iuuamti qm̄ pōit i
emplis apātū duroꝝ. Et quū nō iuenit sordi
ties balnei tūc administrent loco eius aqua
euisci ꝛ nitꝝ. Et de emplis bōis i hora reso-
lutiōis sūt empla q̄ sūt ad scrofulas de illis q̄
diximᵘ ꝛ empla iulios ꝛ colophō. ¶Et quū
apa ē vehemētis grossitiei tūc nō ē excusatio
ab aceto: ipꝫ eni icidit ꝛ debilitat virtutē mē
bri ꝛ ꝓpꝛie qm̄ ē neruosū qm̄ ē vehemētius
vacuū a mā ꝛ dimittit eā cause ipꝛimēti defo
ris veꝝ opꝫ vt sit administratio aceti ꝛ intro
missio ei⁹ i medicis i fine rei nō i eius pꝛinci
pio ꝛ vbi cadit vltiatio i lenificatiōe ꝛ cū itro
missiōe tepiditatū lenificatiōis ꝛ alleuiet ad-
ministratione aceti ꝛ quū nō fit alleuiatio cū
aceto nocet neruis ꝛ ꝯuertit i lapideitatē. Et
medicus tūc fit audacior i admistrādo acetū
quuȝ apa ē i mēbro carnoso sic id qđ ē i sple
ne ꝛ qnqȝ linit loc⁹ cū aceto ꝛ vaporat cū eo
deide ꝯsequit cū epithimate sicut illud qđ ē
de oppoponaco deide āmoniaco deide inci-
pit cū pauco leui postea additur virtus deide
gradatur ad lenificatiōeȝ. ¶Et oȝ vt admi-
nistret sup apa oleū lene i quo nō ē stiptici-
tas ꝛ ē magis q̄ȝ aq̄ ꝛ ꝓpꝛie oleuȝ de aneto
factū cum aneto humido. ¶Et illud duritiei
qđ est in neruis ꝛ cordis curetur cum incisi-
uis ꝛ de curatiōibus bonis ad illud ē vapo-
ratio ex lapidibus ignitis lapide molendini
ꝛ melius quo fit vaporatio ab eo est cū aceto
ꝛ melior a quo fit vaporario est marchasita
ꝛ oȝ vt ad hāc pueniatur sumā in vaporādo
ꝛ suffumigādo donec appareat sudor. Et qm̄
qȝ linitur cū marchasita trita cū aceto ꝛ cō-
fert ꝛ oȝ vt alleuiatio iteꝝ fiat administratio
ne aceti vt non sepetur subtile ꝛ iduret spissū
ꝛ vt non corrūpat virtutem neruorū supflue
ꝛ est i pꝛincipio deterius ꝛ ponatur admini
strationi eius interpolatiōes i qbus ē lenifi-
catio quū ergo icipies tūc vaporetur mēbrū

cum eis que diximus ⁊ leniatur tunc cum medicinis conuenientibus ⁊ vt illud fiat in membro carnoso est salutus.

¶De duritie iuncturarum.Capitulum.xiij.

Quandoqꝫ accidit in iũcturis durities prohibens moueri iuncturas cum facilitate ⁊ non destruit sensum.Et quandoqꝫ est neruus cum quo est stupor aliquis ⁊ quãdoqꝫ est carnosior ⁊ cũra ẽ cũ eo qḋ sciuisti.

¶De eis q̃ noiant̃ almismar. Capłm.xiiij.

Almismar ẽ nodus rotũdus alb⁹ simi lis capiti claui.Et pl'im qdez accidit ex pcussiõe ⁊ post crituras ⁊ post curationẽ carũ amplius multiplicat̃ i corpe.¶Et pl'iz accidit i pedibus ⁊ digitis pedũ ⁊ i inferiorib⁹ ⁊ ledit in tãtuꝫ ꝙ ꝓhibet incessum:q̃re oꝫ vt sectio fiat sup ipm ⁊ extrahatur aut moueat̃ cũ mãu semp ⁊ annectatur ei plũbũ quoniã taliter est ꝙ nõ ẽ possibile vt extrahat̃ ⁊ plurimũ qdem eius quũ nõ curatur fit cancer.

¶De cancro. Capitulum.xv.

Cancer est apã mł'icũ de mł'ia adusta a materia cholica aut i q̃ ẽ materia cholerica cũ q̃ cõbusta est nõ a pura feculenta.¶Et differt a sephiros p se cũ dolore ⁊ acuitate ⁊ pulsatione quadã ⁊ velocitate additionis pp multitudinẽ materiei ⁊ iflationeꝫ pp illud accidit i illa materia de ebullitiõe quaꝫ ipsa vẽnit ad mẽbrũ.¶Et differt ab eo iteꝝ p venas q̃s mittit in circuitu suo ad mẽbrũ i quo ẽ q̃si pedes cãcri ⁊ nõ sũt rubee sicut i phłone imo decliues ad nigredinem ⁊ obfuscationẽ ⁊ viriditatẽ ⁊ iam diuersificatur ab eo qm̃ plurimũ aduẽtus sui fit incipiendo ⁊ aduẽtus duri fit pmutãdo ex calido.Et differt a sephiros qm̃ est ei sensus ⁊ illi non est sensus oino ⁊ plurimũ qdẽ accidit i mẽbris raris ⁊ illud est in mollioribus plus i epate ⁊ in mẽbris neruosis iterũ.¶Et in primus quũ accidit ẽ occulte dispõnis ⁊ qñ apparet cãcer ambigitur eẽ eius i primis quũ appet ẽm pl'm deide appent signa eius ⁊ i primis quũ appet in principio est sicut faba pua durus rotũdus fusci coloris in caliditatis q̃dã.Et cãcer qdẽ est vehemẽtis doloris ⁊ alius est parui doloris quietus ⁊ alius est qui perducit ad vlcerationẽ qm̃ ẽ ex mel'ia q̃ ẽ adustio sanguinis ⁊ adustio cholere pure solius ⁊ alius est siccus qui nõ vlceratur ⁊ q̃nq̃ꝫ p mutat̃ vlceratus ad non vlceratũ ⁊ q̃nqꝫ reducit cũ ad vlceratũ curatio eius cũ ferro et ponit ei labia grossiora ⁊ duriora: ⁊ videt̃ ꝙ hoc apã sit noiatũ cãcer pp vnã duaꝝ reruꝫ aut pp suã tenacitatẽ cũ mẽbro sic̃ tenacitas cãcri cũ eo ꝙ venat̃ aut pp formã suã i rotũditate sua ẽm pl'im cũ colore suo ⁊ egressiõe venaꝝ q̃ sũt sicut pedes eius i circuitu ipsi⁹.

¶De cura. Capitulum.xvi.

Illud qḋ oꝫ cauere de cura eius est qm̃ quũ icipit fortasse ẽ possibile vt ꝓhibeat̃ ne addatur sup illud qḋ ipse est ⁊ cõseruetur ita vt nõ vlceret̃.¶Et accidit in q̃busdã horis vt sanetur incipiẽs cõfirmatus vero nõ. Et multotiẽs qdẽ accidit cãcer interius occultus ⁊ est rectificatio i eo ẽm ꝙ dixit optimus Hip. vt nõ moueatur qm̃ si mouetur fortasse pducit ad mortẽ ⁊ si dimittitur ⁊ nõ curatur fortasse ꝓlõgatur spaciũ cũ salute q̃dã ⁊ ꝓprie qñ rectificãtur cibi ⁊ ponũtur de illis q̃ infrigidant ⁊ humectãt ⁊ gñant materiã saluã sicut aqua ordei ⁊ pisces alredradu parui ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliũ ⁊ filia illis. Et qñ est illic caliditas tũc detur lac vaccinum statim quũ extractũ ẽ butyrũ ⁊ colatur ⁊ qḋ sumitur ex oleribus humidis vsqꝫ ad cucurbitã.¶Et fortasse sufferũt cãcri parui sectionẽ.nã si possibile est vt destruãtur cũ aliquo tũc nõ est possibile vt destruãtur nisi p incisionẽ vehemẽtẽ vt ex toto assumatur mẽbꝝ inuadẽs qḋ est in circuitu eius incidẽdo ipꝫ ex circũdãte apã eradicãdo oẽs venas q̃ imbibũt ipm ita vt nõ remaneat de eis aliqd ⁊ currat post illud ex eis sanguis plurim⁹ et iã antecessit mundificatio corpis p solutionẽ vẽtris ex mã mala ⁊ phłomia deide cõserua eũ faciẽdo eũ stare sup cibos bone q̃titatis ⁊ q̃litatis ⁊ cõfortatiõe mẽbri ad expellẽduꝫ.¶Quãuis incisio i pluribus horis addit ei malitiã.Et fortasse idiget post incisionẽ cauterio timor magnus ⁊ erit qñ fuerit cãcer ꝓpe mẽbra principalia ⁊ nobilia. Et iã narrauit qdã primoꝝ ꝙ medic⁹ qdã incisit mãmillã cãcerosaꝫ radicit⁹ ⁊ cãcerata ẽ altera dico ꝙ possibile fuit si fuit illḋ i via cãcerãdi qm̃ iuenit illã egritudinẽ ⁊ possibile fuit vt esset ẽm semitã pmutatiõis ⁊ ẽ magis apparẽs.

¶De rememoratione regiminis soluẽdi ipsum. Capitulum.xvij.

Sumat in potu multis vicibus iter q̃s sint dies pauci q̃qꝫ vice q̃ttuor aureos epithymi cũ aq̃ casei aut aq̃ mellis aut decoctionẽ epithymi in sirupo acetoso.¶Et ei g

ex omnibus est fortis detur biera hellebori.

¶ De rememoratione medicinarum locali um ad cancrum. Capitulum.xviij.

Per medicinas locales ad cācrū regrū tur q̄ttuor intētiōes.s.destructio cancri penitus:ꝛ ē difficilis:ꝛ ꝓhibitio additiōis:ꝛ prohibitio vlcerationis: ꝛ curatio vlcerati. ¶ Et in illis q̄bus q̄rif destructio cācri peni tus itur versus illud in quo ē resolutio eius q̄ collectū ē de mā mala ꝛ expulsio ei⁹ q̄ pparatū ē ad colligēdū i mēbro de ea si fue rit vehemētis virtutis ꝛ motiōis tūc dimit tatur:nā illud q̄ de medicinis forte ē addit cācro malitiā ꝛ silr oꝫ iterū vt alienef in eis mordicatiua ꝛ pp illud sunt medicine bone ei in mineralibus ablutis sicut tutia abluta ꝛ misceātur cū ea q̄nq̄ꝫ de oleis sicut ē oleū ros.ꝛ oleū de keiri. ¶ Ad illud vero q̄ ꝓhi bet additionē puenif cū abscisiōe materiei ꝛ refectiōe cibi ꝛ cōfortatiōe mēbri ꝛ cū medi cinis repcussiuis notis ꝛ administratōe lini mētoꝝ mineraliū sicut linimētū fricationis lapidis molēdini ꝛ lapidis cotis ꝛ sicut lini mētū factū ex fricatiōe eius q̄ resoluif iter tabulā ꝛ manichā de plūbo i hūiditate effu sa sup tabulā q̄ ē sicut oleū ros.ꝛ sicut aqua coriādri: ꝛ iterū emplatio cū acresta trita est bona iuuatiua. ¶ Et illa q̄bus q̄rif ꝓhibitio vlceratiōis sunt linimēta p̄dicta ad ꝓhiben dā additionē quū nō fuerit i eis mordicatio oia.n.ea sunt iuuatiua ꝛ ꝓprie q̄n miscēf cū fricatiōe p̄dicta q̄ fit ex pistello ꝛ tabulis plū beis q̄n est cōfricata terra sigillata aut bolū armenū aut oleū antiquū et aq̄ sempuiue et cerusa cuꝫ succo latuce aut mucilagine psilij ꝛ cerusa ꝛ plūbo q̄n ē cōpositio bona. ¶ Et de eis q̄ sunt iuuatiua ē emplatio cū cācris fluuialibus recētib⁹ ꝛ ꝓprie cū climia. ¶ De illis aūt q̄ in curatiōe vlcerati sūt bona ē vt assiduef pān⁹ lini isusus in aq̄ solatri sup eū. Et quotiēs fortasse exiccaf madefiat desup cū aq̄ ei⁹. Aut sumaf medulle tritici ꝛ oliba ni ꝛ ceruse de plūbo oium pōdus.ʒ.i.ꝛ terre sigillate ꝛ boliarmeni ꝛ aloes abluti oiuꝫ an̄. ʒ.ij. aggregēf ista ꝛ terātur. Et administrenf sup humidū pulueres ꝛ sup siccū emplm fa ctū cū oleo ros.ꝛ q̄nq̄ꝫ cōfert eis cinis cācri cū cerato ex oleo ros.ꝛ melius eo est cui ad mistum est equale ei de climia. Et q̄nq̄ꝫ con fert i eo medicamē de tutia aut tutia abluta cum aqua portulace aut mucilagine psilij.

¶ De apatibus ventosis ꝛ inflationibus la certorum. Capitulum.xix.

De apatibus vētosis aliud ē q̄ fit a va pore leui ꝛ similatur extuatiōi ꝛ currit cursu ei⁹. Et aliud est q̄ fit a vapore vētoso ꝛ noiaf inflatio ꝛ ē ei ipulsio ꝛ vicissitudina ria accessio ꝛ fortasse pcutit pcussiōe manus ꝛ ꝓprie q̄n inuenit spaciū ad q̄ aggregatur sicut stōachus ꝛ itestina ꝛ q̄ est iter pānicu los circūdātes ossa ꝛ inter ossa circūdata la certis ꝛ inter lacertos ꝛ silr q̄ circūdat cor das ꝛ fortasse nō resoluit spatia imo subtili at mēbra ꝯiuncta ꝛ resoluit ea ꝛ gn̄at in eis q̄ facit necriū disrūpe ea ꝛ vētositas rema net ꝛ retinef pp spissitudinē suā ꝛ pp grossi tudinē suā ꝛ pp spissitudinē ei⁹ q̄ ꝯtiet eā ꝛ cōstrictionē poroꝝ ꝛ q̄nq̄ꝫ cristiat hō q̄ sup mēbrū ei⁹ sicut gēn fit apa idigēs pforatiōe quare pforet ipm ꝛ egredif vētositas tantū.

¶ De cura. Capitulum.xx.

Talius aūt q̄ ē siīe extuatiōi cū augmē to loci curatio ē genus curatiōis ei⁹. In inflatiōis vero curatiōe ē necessariū q̄ cutē igrediaf ꝛ resoluat illud q̄ ē in ea ꝛ sit possi bile vt fit ei sup locū mora spatij lōgi.ꝛ ē ne cessariū vt fit i fine subtiliatiōis vt firmetur subtilitas partiū ei⁹ ex pfundatiōe vltima ꝛ fortasse idiget positiōe vētosaꝝ absq̄ꝫ scarifi catiōe vt carminetur vētositas. Et de medi cinis ei⁹ localibus sūt olea calida sicut oleū subtiliū partiū i quo decocta sūt sicut ruta ꝛ cyminū ꝛ de seminibus subtiliātibus semē apij anisi ꝛ ameos ꝛ q̄ similātur illis. ¶ Et de emplis resoluētibus ꝛ ꝓprie pp illud q̄ cadit i mēbris cordosis ꝛ lacertosis est illud q̄ recipit sorditiē balnei q̄ ponatur cū aqua in patella calcis nō extincte fm q̄titatē q̄ ꝓ ueniat ex ea spissitudo luti ꝛ liniātur cū eo ꝛ q̄nq̄ꝫ faciunt ex vino ꝛ calce emplm eq̄le bo nū. Aliud sumatur isopus sicca ꝛ teraf ꝛ pul uerizef sup ceratū factū ex cera ꝛ oleo aneti no ꝛ fiat ex eo emplm ad linīēdū. Et i co q̄ accidit ex iflatiōe i lacertis pp attrictionē q̄ accidit eis oꝫ vt alīef medicine calide val de ꝛ acute ne refugiāt mēbra ex eis ꝛ teranf imo q̄n medicātur cū resolutiuis tūc miscea tur cū eis aliq̄d de sedātibus dolorē ꝛ illud est sicut curatio tua quā facis cū eo q̄ est si cut rob cōcussum cū oleo in quo infusa ē la na isopi ꝛ si fuerit caliditas aliq̄ tūc cū oleo ro. infusa in eo lana isopi ꝛ dissoluta i eo aq̄

isopi humide. ¶ Et administrentur oia illa tepida ad caliditatē declinia ꝛ nō pmittant infrigidari qm̄ frigus nocet hmōi. Quod si fuerit illic dolor ex principio tūc administrē tur desup olea in qbus ē sedatio doloris cuꝫ ꝓhibitione aliq̄ ex pricipio sicut oleū viol. ꝛ rof. cū virtute olei anetini. ¶ Et qn̄ inuenit aliqua alienatio ponat in medicinis illud in quo est additio virtutis ad resoluendū sicut nitrū ꝛ acetū deinde sicut cinis ꝛ emplastra resoluentia sicut emplastrum predictum.

¶ De vena medeni. Capitulum.xxi.

Est vt accidat sup ptez corpis pustula q̄dā istās deide vesicat postea egredit ex eo qddā rubeū ad nigredinē dcliue deide nō cessat ꝓlōgari ꝛ ꝓlōgat ꝛ fōtasse ē ei motus volūtarius sub cute ac si eēt motus aialis. ꝛ q̄si in veritate sit vermis donec existiment qdā ꝙ sit aial qd̄ gn̄atur. ¶ Et existimāt qdā ꝙ sit ramus villi nerui p vehemē tiā grossitudinis ꝛ plꝫ qdē accidit i crurib⁹. Et ego iā vidi eā sup manus ꝛ sup latus et multiplicatur in infantibus sup vtrūqꝫ lat⁹ ꝛ qn̄qꝫ extēditur ꝛ abscinditur ꝛ magnificat in ea labor ꝛ dolor imo p spatium dolet ꝛ si nō icidatur. ¶ Et Gal. qdē dixit ꝙ nō fuit cōphensum ex esse eius aliqd manifestū sup qd̄ sit innitēdū qm̄ ipse nō vidit eam oino. ¶ Et dixit ꝙ cā eius ē sanguis calidus malus melācholicus aut phlegma adustū adiuuatū cū vehemētia siccitatis cōplexiōis. Et fortasse gn̄ant eā q̄dā aq̄ ꝛ olera cū ꝓprietate q̄ ē i eis. Et de cibis q plurimuꝫ gn̄ant ea est ille q est calidus ꝛ siccus ꝛ q̄to plus fuerit materia a q̄ gn̄at acutior erit dolor vehemētior ꝛ fortasse accidit i corpe vno in locis q̄si q̄dragita eius aut qnquagita ex q̄ tn̄ euadet cū curatiōe ꝛ minorat i corpibus hūidis ꝛ assuetis balneatiōibus ꝛ cibis humidis et assuetis vino cū mēsura ꝛ plurimū qdē gn̄atur in medena. Et pp hoc ꝓportionant ei ꝛ gn̄atur etiā in terra corasceni ꝛ alijs ꝛ multiplicatur iteꝝ in terra egypti ꝛ i terris alijs.

¶ De cura. Capitulum.xxij.

Sollicitudo qdē eius in terra in qua generatur in qbus est materia q̄ ē causa eius illud est cū euacuatiōe sanguinis mali phlōmādo ex basilica aut ex saphena fm locū ꝛ mundificationē sanguinis cum eis que sūt sicut sirupus de myrobol. ꝛ decoctio epithymi ꝛ potare pillulas cochias ꝛ proprie ꝛ administratio trifere facte ex sene ꝛ fumo terre ꝛ humectatio corporis cū cibis humectātib⁹ ꝛ balneatiōes ꝛ reliquū regimen humectātiū notū. ¶ Verū quū apparet eē eius in primo apparitiōis eius tūc rectū ē vt administretur regimē mēbri cū emplis īfrigidātibus ꝛ humectātibus sicut sūt succi frigidi noti cū duobus sandalis ꝛ cāfora post mundificationē corporis ꝛ administrationē iterū factā cū missiōe sanguisugaꝝ sup locū. ¶ Et de epithimatibus bonis est epithima ex sandalo ꝛ aloe ꝛ cāfora aut myrrha ꝛ psilium ꝛ lac dulce. ¶ Si aūt nō separatur sed incipit cadere fortasse probibet eā ꝛ aufert eā ꝛ alleuiat labores in ea si bibat patiēs eā fm cōtinuitatē trib⁹ diebus oi die pōdus.ʒ.ij.aloes aut bibat de eo in die vna.ʒ.ſ.in scdo.ʒ.i.ꝛ in tertio.ʒ.i.ſ.tribus diebus ꝛ liniatur super eā aloes aut liniatur sup orificiū eius humiditas aloes humidi viscosi: ¶ Et silr in principio quū egredit si nō curatur de ea ꝛ egreditur tunc rectū est vt pparet ei qd̄ stringat eā ꝛ sup qd̄ reuoluat cū facilitate paulatim donec egrediatur vsqꝫ ad finē sui absqꝫ incisione: ꝛ melius est plūbū sup qd̄ inuoluitur ꝛ sit sufficiētia sup grauitatē eius i attractione eius qm̄ attrahitur cū facilitate ꝛ nō abscinditur. ꝛ sit studiū tuū in alleuiatiōe egressionis eius vt incipias ꝛ extenues mēbrū et rarifices ipm cū embrocis ex aqua calida et mucilaginibus infrigidātibus et oleis lenificātibus frigidis ꝛ subtilis caliditatis ꝛ que currūt cursu eius vt facilis fiat exitus. ¶ Et fortasse nō sit facilis p illud prio indiget eis q̄ sunt sicut linimētū cum oleo de keiri imo sambacino immo oleo de ben ꝛ vt administretur sup ipsaꝫ emplm̄ de pice. Et si existimatio fecerit necessariū vt pforetur vt egrediatur cū totalitate sua ꝛ nō fuerit qd̄ probibeat pforetur ꝛ extrahatur. ¶ Et si egressio eius cū extractiōe pdicta nō fuerit facilis et pforatio ipsius nō fuerit possibilis tūc putrefac eā cū butyro putrefiet.n.tota ꝛ egredict. ¶ Et caue ne administres calida ex medicinis qm̄ fortasse puenit ad estiomenuꝫ. ¶ Et quando assiduatur super posteriora eius fricatio cuꝫ sale paulatim ꝛ illud fit retro cū facilitate ꝛ egressione eius cū subtilitate egreditur cuꝫ totalitate ꝛ ꝓprie qn̄ scinditur aut penetrat qd̄ ē post ipsam ꝛ itromittitur stillus sub ea illic ꝛ expellit ꝛ assiduat abstersio

quū ipsa egredit̄ cū sale paulatim ⁊ cū facilitate nã quū illud fit cū ea egredit̄ tota. Quõ si incidat̄ ⁊ redit nõ erit excusatio qn ꝓforet̄ nisi iueniatur mod⁹ alius deide egrediatur cū facilitate ⁊ curetur locus cura vulnerū.

¶ Tractatus tertius de lepra. Quid sit lepra ⁊ causa eius. Capitulum.i.

L Epra ẽ ifirmitas mala ꝓueniẽs ex ꝯspsiõe chol'e nigre in corpe toto q̃re corrūpitur cõplo mẽbrorū ⁊ forma ipsorū ⁊ figura eorū ⁊ fortasse corrūpit̄ i fine ei⁹ ipsorū ꝯtinuitas ita corrodãtur mẽbra ⁊ cadãt casu q fit ab vlceratiõe ⁊ ẽ sicut cãcer cõis corpi toti fortasse eni vlceratur ⁊ fortasse nõ vlceratur ⁊ ẽ aliq̃ q̃ cuz patiẽte eã manet tpe lõgo valde. ¶ Et mel'ia qdẽ qñqz expellit̄ ad mẽbrū vnū ⁊ facit accidere duritiẽ aut sephiros aut cãcrū ƀm dispositiões suas. Et si fuerit subtilis dñans ꝓueniet estiomenus ⁊ si expellitur ad supficiẽ cutis eueĩet illud qd̃ noiat̄ baras ⁊ morphea nigra ⁊ ipetigo ⁊ his silia. ¶ Et qñqz spargit̄ i corpe toto ⁊ tũc si putrefiat ꝓueni et febris mel'ica ⁊ si cõculcetur ⁊ nõ putrefiat eueniet lepra. Et cã eius efficiens antiquior ẽ malitia cõpl'onis epatis declivis valde ad calidiatẽ ⁊ siccitatẽ quare adurit sanguinẽ i mel'iaz aut ꝯpl'o corpis toti⁹ aut sūt ambe ita ꝙ faciūt sanguinẽ acgrere ꝑ cãs suas frig⁹. Et cã eius mãlis sūt cibi mel'ici ⁊ cibi phl'atici itex qñ cõpõitur i eis sacietas nauseativa aut oꝑatur i eis caliditas q̃re resoluit subtile ⁊ põit spissū mel'iaz ⁊ repl'ones ⁊ cõestiones sup sacietatẽ sūt ad hãc eãdẽ itẽtionẽ. ¶ Et cause ei⁹ iuuatiue sūt oppilatio pororū q̃re ꝓ̄focatur calor inat⁹ ⁊ infrigidat̄ sanguis ⁊ ingrossat̄ ⁊ ꝓprie qñ splẽ ẽ oppilat⁹ debilis nõ attrabit neqz p̄t mūdificare sãguinẽ ex hũore mel'ico aut ẽ virt⁹ expulsiua i viscerib⁹ debilis ab expulsiõe illi⁹ i venas ani ⁊ mel'icis ⁊ sūt pori stricti. Et qñqz adiuuat illud totū corruptio aeris i se ipso aut ꝑꝑ vicinitatẽ leprosorū qm̃ egritudo ẽ iuadẽs. ⁊ qñqz accidit ꝑꝑ hereditatẽ et ꝑꝑ cõpl'onẽ embryonis ex eq̃ creat⁹ ẽ i sc ꝑꝑ cõpl'onẽ q̃ ẽ ei: aut acqsitã i matrice ꝑꝑ dispositionẽ q̃ ẽ ei sicut si accidat ei vt sit cõceptio i dispositiõe mẽstruorū. Et qñ aggregatur caliditas aeris cuz malitia cibi et eius essentia ex gñe pisciū ⁊ carne salita et carne grossa et carnibus asinorū et lẽtibus ꝓculdubio est vt eueniat lepra sicut multiplicat̄ i alexãdria. ¶ Et chol'a nigra qñ ꝑmiscetur sãguini adiuuat parū ei⁹ ad generãdū mel'tū ipsius qm̃ ꝓculdubio igrossat̄ ex duobus modis: quorū vnus ẽ ꝑ substãtiã suã grossã: ⁊ ƀus ꝑ frigus suū ꝯgelãs ⁊ qñ igrossat̄ ꝑ ꝑtẽ hūiditatis sue tũc ẽ exiccatio eius ꝑ caliditatẽ corpis facilior. ¶ Et iã ꝑuẽtū est ex grossitudĩe sãguinis leprosorū ad hoc vt egrediatur i phl'onis corū qddã qd̃ ẽ sicut arena ⁊ hec egritudo noiat̄ leonina ⁊ dicit̄ ꝙ nõ nominat̄ ita nisi qm̃ accidit leonib⁹ ⁊ dicit̄ qm̃ terribilẽ facit faciẽ patiẽtis eã ⁊ põit eã i forma leonū ⁊ dicitur qm̃ rapaciter tenet qd̃ capit rapacitate leonis. Et de hac egritudine q̃ ẽ debil' difficilis ẽ curatiõis ⁊ de curatiõe fortis nõ fit spes ⁊ icipiẽs qdẽ ẽ susceptibilior ⁊ ꝯfirmata ẽ magis in obediẽs ⁊ facta ex mel'ia chol'e ẽ magis feda ⁊ pluris nocumẽti ⁊ difficiliorū accidẽtiū ⁊ vehemẽtius adurẽs ⁊ vlcerãs sed ẽ susceptibilior curatiõis. Et facta a fece sãguinis ẽ saluior ⁊ q̃etior ⁊ non vlcerat ⁊ facta a melãcholia adusta sil'atur chol'ice i suis accidẽtib⁹ sed ẽ tardius suscipiẽs curationẽ ⁊ hec qdẽ egritudo nõ cessat corrūper̄ cõplexionẽ mẽbrorū ꝑ qualitatẽ ꝯtrariã q̃litati ꝯueniẽti vite. s. caliditati ⁊ hūiditati donec ꝑuenit ad membra principalia ⁊ illic interficit. Et icipit i primis ab extremitatib⁹ ⁊ mẽbris leuib⁹ ⁊ illic cadūt pili ab ea et aliat̄ color ei⁹ ⁊ fortasse ꝑuenit ad vlcerãdum deinde vadit paulatiz in corpus totum. Naz q̃uis prima generatio eius sit in visceribus tñ primum vestigium eius est in extremitatibus qm̃ sūt debiliores. Verūtñ qñqz moritur patiẽs eã anteq̃ cõuertatur malitia eius apparens super uiscera ⁊ membra principalia ⁊ est mors illius cū attractiõe ⁊ ꝑꝑ malitiam cõplexionis illius. Et quū cãcer q ẽ lepra mẽbri vnius sit de illis qbus nõ ẽ sanatio tũc qd dicemus de lepra q̃ ẽ cancer corporis toti⁹. Verūtñ i lepra ẽ res vna ⁊ ẽ ꝙ egritudo sꝑgitur i totū corpus ⁊ qñ administrãtur curatiões fortes sustẽtant egritudinẽ ⁊ nõ agit sup mẽbra simplicia ⁊ in cancro non est ita.

¶ De signis. Capitulum.ij.

Q Vãdo icipit lepra icipit colõ fieri rubeus tẽdẽs ad nigredinẽ ⁊ appet i ocul' obfuscatio ad rubedinẽ ꝯ̄cliuis ⁊ appet i ãhelitu strictura ⁊ i voce raucedo cã nocumẽti pl'mõis ⁊ cãne ei⁹ ⁊ multitudo i sternutatiõe ⁊ appet i

naso gauetu.⁊ fortasse fit strictura i naribus ⁊ cassamu ⁊ icipiũt capilli i subtilitatẽ ⁊ paucitatẽ ꝑuenire et apparẽt vene i pectore et ꝑte faciei et ẽ odor corpis et ꝓprie i sudore et odor anhelitus ad fetorẽ decliuis et apparẽt mores mlĩci et mali et dolosi et multiplicãt in somno sõnia mlĩca et sentit in sõno quasi sup corpus suuz sit grauedo maria deide apparet spsio i capilis et casus i eis ex toto ꝓprie in pilis q̄ sũt in facie et ꝑtibus eius. Et qñq3 dislocatur locus pilorꝫ et findũtur vngues ⁊ icipit forma fieri feda et facies fit terribilis et color denigraꝛ et icipit sanguis cõgelari in iũcturis et putrefit et additur ꝯstrictio anhelitꝰ doñec ꝑuenit ad difficultatez vehemẽtẽ ⁊ dispniã magnã ⁊ ꝑuenit vox i fine raucedinis ⁊ igrossantur labia ⁊ denigrãtur ⁊ appet sup corpus additio glandulosa similis aiali qd̕ grece noiatur sacos deide icipit corpus vlcerari qñ lepra est nõ geta ⁊ corroditur cartilago nasi deinde cadũt nasus ⁊ extremitates ⁊ currit virtus fetẽs ⁊ redit vox ad occltationẽ ⁊ tũc iã nõ remanẽt pili ⁊ denigraꝛ color valde. ¶ Et pulsus qdẽ leprosi est debilis ꝑꝑ debilitatẽ virtutis ⁊ paucitate necessitatis quũ egritudo sit frigida ⁊ tarda ñ velox ꝑꝑ d̕bilitatẽ frigoris ⁊ sit nec̃ria spissitudo quũ ñ sit velocitas neq3 magnitudo.

¶ De cura. Capitulum.iij.

Oportet vt icipiatur in ea cũ euacuationibus ⁊ mũdificatõe anteq̃3 igrossetur egritudo. Et quuz tu verificaueris ꝙ illic sit sanguis plurimus corruptus tunc o3 vt incipias ⁊ phl̕omes phl̕omia vltiã ⁊ si nõ aliun de salṽẽ ex manibꝰ ⁊ si nõ verificaueris illud tũc nõ phl̕omes: phl̕omia eni ex venis magnis qñq3 plus nocet q̃3 sit eius iuuamẽtũ. ¶ Verũ fit securitas cũ phl̕omia eius ex separatiõibus venarꝫ paruarꝫ si timetur phl̕omia magnarũ. Et scias ꝙ sanguis frigidus est in eo qd̕ appet q̃re fit illud magis vltimũ q̃3 vẽtose ⁊ sanguisuce et minꝰ nocẽs visceribꝰ et ille sũt sic̃ vene frõtis ⁊ nasi. ¶ At vero ꝺm plm phl̕omia ẽ nec̃ria i curatiõe huiꝰ egritudis. ¶ Et de illis q̄ vocãt ad illd̕ ẽ cõstrictio anhelitꝰ eiꝰ ⁊ difficultas ipsiꝰ ⁊ fortasse est necessariũ phl̕omare guidẽ apud vehemẽtiã raucedinis vocis ⁊ timorẽ ꝑ̃focatiõis si ergo phl̕omaꝛ o3 vt quiescat hebdomada vna deide euacueꝛ cũ eis q̄ sũt sicut hieralogodion ⁊ hiera de pulpa collogntide ⁊ euacueꝛ cũ apoziãtibꝰ ⁊ pillis factis ex epithymo ⁊ sticados ⁊ polypodio ⁊ myrobol̕. nigris et kebulis ⁊ helleboro nigro ⁊ lapide lazuli ⁊ lapide armeno ⁊ nõ nocet si misceaꝛ eis pulpa colloquitide ⁊ scamõea etiã ꝓprie qñ illic ẽ cholera ⁊ adiũgãꝛ eis aloes ⁊ cucumer asininus ⁊ theodoricõ ẽ bonũ eis ⁊ hierapicra iterũ ⁊ ꝓprie qñ fit fortis cũ scamonea ẽ de illis solutiuis q̄ sũt bona leprosis ⁊ ꝑ̃cipue qñ odorat odoramẽtũ hellebori aut poniꝛ cũ ea lapis armenus ⁊ i estate o3 vt exiccẽꝛ ⁊ nõ vltimeꝛ i decoctõe fortiter vt nõ spargaꝛ ⁊ multipliceꝛ. Decoctio ad leprosos. ℞. myrobol̕. citrinorꝫ ⁊ nigrorꝫ amborꝫ. añ. ʒ. x. ameos. ʒ. v. althit boni. ʒ. ꝟ. passularꝫ enucleatarꝫ minaz. ꝟ. decoquãtur cũ tribus eberie aq̄ donec ꝑueniat ad tertiaz ⁊ exprimaꝛ ⁊ misceatur i ea de aq̄ mellis põdus. ʒ. v. ⁊ deꝛ i potu. Et vngaꝛ corpꝰ eiꝰ ex butyro ⁊ sedeat i sole donec frigaꝛ aut ambulet septuagita passibꝰ ⁊ ꝯuertatur super dextrã ⁊ sinistrã ⁊ dorsũ ⁊ vẽtrẽ et cõedat cappares cũ melle sumat i potu hãc medicinã ꝺ3 ꝙ narrauimus septẽ diebꝰ ⁊ renoueꝛ d̕coctio eiꝰ oi die. ¶ Et nõ sufficit i curatiõe istorꝫ q̄ nõ sũt cõfirmati cũo vna imo fortasse ẽ necessaria cũo i mẽse bis aut in oi mẽse sel̕ scd̕3 ꝙ testioniũ facit eẽ necessariuz ⁊ illud cũ medicis tẽꝑatis ⁊ qñq3 soluitur oi die cũ facilitate ascellatiõe vna aut duabus ascellatiõibꝰ cũ eo qd̕ soluit illud de potionibus iuuatiuis ex medicinis ꝑ̃dictis q̃dragita diebus: fortes vero valde sicut helleborꝰ ⁊ ei similia ⁊ q̄ sũt multi põderis sufficiũt i anno sel̕ i vere ⁊ semel i autunno aut plus hoc. Et o3 vt veniaꝛ sup cerebra corꝫ cũ mũdificatiõe cũ eis q̄ sũt sic̃ gargarisimata ꝑ̃dicta i capitulo egritudinuz capitis ⁊ cũ caputpurgijs notis. ¶ Descriptio caputpurgij. ℞. macropipis ⁊ chelidonie ⁊ capsie ⁊ nasturtij ⁊ burũgi omniũ añ. ʒ. i. nucis muschate pll̕egij amborꝫ añ. ʒ. ꝟ. succi agnicasti cotilas. iij. olei sisamini cotilas. iiij. misceãtur ⁊ decoquãtur donec cõsumatur aq̄ deide coletur ⁊ seruetur in vitriata ⁊ fiat caputpurgiũ in naribus q̃ztũ capiunꝛ. deide sequatur qñ illud multiplicatur cũ caputpurgijs humectãtibus ꝑ̃dictis. Et o3 vt ꝓhibeantur ab oi quod exiccat ⁊ resoluit humiditatẽ innatã. Et super eos interdicantur labor ⁊ angustia ⁊ vt ꝑmutentur de aere ad aerẽ qui cõtrarius ẽ ei. Et deꝛ ei i potu post mũdificationẽ olea sicut oleũ de amigdalis

cū eis q̄ sūt sicut expressū vue ⁊ illud qn̄ eua cuati sūt multotiēs. Et oꝫ vt exerciteꝛ oi mane post expulsionē superfluitatū ab itestinis ⁊ ꝑcipiāꝛ eleuare vocē altā ⁊ saliātur ⁊ luctentur deide: quū ergo sudauerit tūc sumāt potū ⁊ post illud iungaꝛ oleis tēperatis i calido ⁊ frigido humectātibus ſꝫ plurimū ꝯfortātibus i primis. ipsi. n. idigēt i primis cōfortātibus sicut myrobolani iteꝝ ⁊ galle cuꝫ acero. Et qn̄qꝫ administraꝛ sup eos iunctio ex oleo cum lacte mulieris ⁊ sic̄r oꝫ vt fiat eis caput purgiū cū eo qn̄ multiplicaꝛ siccitas ⁊ qn̄ cō moueꝛ i eis nausea caueaꝛ ⁊ melius quidē ē balneenꝛ deide inūgātur ⁊ qn̄ balneati sunt tūc coꝝ iunctiones sūt sicut oleū myrtinū ⁊ masticinū et oleū de sūitatibus vitiū et darsi saban et oleū de costo sup extremitates deinde ille q de eis ē medicatus qescat media hora et ꝓpetur vomitui cū pēna deide sumat in potu aliqd de absinthio. Et fortasse ē necessariū inūgeꝛ eos i balneo cū subtiliatiuis resoluētibus i qbus cadūt nitrū et sulfur et bacce lauri et glutinū carpētarioꝝ imo sinapis et origanū et piper et macropiper et piretrū et staphi sagria et sinapis et aloes et calamētū et emplāre eos super iuncturas coꝝ imo fortasse ē necessariū qđ est sicut euforbiū ⁊ illud qn̄ ꝑcipiꝛ eis vt balneentur ꝓp resolōnē sup fluitatū coꝝ et ꝓp sudorē ipsoꝝ Inūctio eni coꝝ ē canō i curatiōe ipsoꝝ. Et qn̄qꝫ iungun tur fricādo cuꝫ tyriaca et scellite et alefangiē. Et fortasse est necessariū inungere cū huiusmōi in sole calido. Et melior ablutionū eoꝝ in balneo est aqua in qua decoquiꝛ fenugrecū cū sapone bono. Et opꝫ vt alienetur leprosus a coitu penitus. ¶ Res vero que in potu tribuūtur multe sunt nā de melioribus medicinis est tyriaca minor facta cū carnib⁹ vipe et tyriaca diatasseron et alasmenā et dia sulfur et qn̄qꝫ fit caputpurgium cum istis ēt. Et vt in potu sumant de trociscis tyri etiam solis aureū. i. in vncia vini grossi, aut passi et trociscis squille iteꝝ. Et scias ꝙ caro vipe et illud in quo est virtus carnis eius est de nobilibus medicinis ei. Et non oporter vt sit vipa de luto aut littoralis aut de locis humidis qm̄ in ea scđm plurimū est paꝝ iuuamēti. Et de eis que plurime est malitie est illa que sitim facit cum qua est ꝑditio immo eligatur montana precipue alba. Et absciudāꝛ capita earuꝫ et caude vice vna subito et tunc si multiplicaꝛ cursus sanguis ⁊ remāet viue ⁊ agitāꝛ agitatiōe plīma tpe lōgo tūc iste sūt bōe ⁊ si nō dimittāꝛ. ¶ Et q̄ ex eis sūt cōuenientes sūt ille ex qb⁹ plīmus currit sāguis ⁊ q̄ sūt plīme agitatiōis ⁊ post decoclationē mūdificētur ⁊ decoquātur sic̄ dicemus tibi ⁊ comedatur ex eis ⁊ iure ipsaꝝ. Et ex potatiōe qdē vini in quo moritur vipa aut viuit iā sanati sunt qdā accidentaliter aut intentione interficiendi ex eo q in potu tribuit aut moriatur ille leprosus ⁊ qescat aut qescat ab eo aut fit illud obediendo somno aut visioni. Et sal vipe iuuatius est iteꝝ. Elixatio autēꝫ vipe est vt sumatur vipa abscissis extremitatibus mundificata a visceribus deinde elixetur cū porris ⁊ aneto ⁊ cicere ⁊ sale pauco decoq̄tur cū aq̄ plīma donec dissoluatur ⁊ sumantur ossa eius tunc ab ea ⁊ mundetur caro ipsius ⁊ detur ad comedendū caro eius ⁊ sorbeatur ius ipsius ⁊ ponātur ossa eius tūc sup micas panis de silīa ⁊ fortasse ꝓijcitur cū ea aliqd de pullis columbaꝝ donec bōa fiat. ¶ Et huius qdē regiminis iuuatiuū fortasse nō appet in principio deinde appet subito ⁊ fortasse antecedit sanitatē sepatio rationis diebus aliquot. ¶ Et signū apitionis iuuamenti eius ⁊ applicatio ad horā in q̄ oꝫ vt abstineatur ab administratiōe eius est vt incipiat leprosus inflari q̄re inflatur deinde fortasse ꝑmiscetur rō eius postea excoriatur deinde sanatur. Quū ergo nō patitur scotomiā neqꝫ inflatur tūc iteretur sup cū regimē vice alia. Et de illis q̄ narrata sūt ad illud ē vt sumatur serpens niger excoriatus ⁊ sepeliatur donec in eo fiāt vermes ⁊ extrahaꝛ cū vermibus suis ⁊ exiccetur ⁊ detur in potu sup quē supfluit lepra ex eo tribus diebus omni die pōdus. ʒ. i. cū sirupo de melle. Et inunctio iterū cū eo in quo est virtus vipe est iuuamētū ei sic̄ oleū in quo decoq̄ꝛ. ¶ Et sicut hoc medicamē sumaꝛ niger excoriatus ⁊ ponaꝛ in ola ⁊ fundātur sup ip̄m de aceto forti. Ꝺꝫ. viij. ⁊ de aq̄. Ꝺꝫ. i. ⁊ de capsia hūida ⁊ radice dracōtee de vno quoqꝫ. Ꝺꝫ. ij. decoq̄ꝛ totū sup ignē leuē dōec dissoluaꝛ sp̄es ⁊ coleꝛ aq̄ a sp̄ete ⁊ friceꝛ cū ea post abarsionē barbe ⁊ capis fiat illud tribus diebus. Et eis qdē accidit ex administratiōe medicinaꝝ viperaliū excoriatio cutis corrupte ⁊ ꝑmutatio carnis ⁊ cutis sane q̄ꝫuis inunctio leprosi cū hūectatiuis tēpatis in caliditate est ex illis q̄ ꝯferūt

in gbusdã horis:quũ vehemẽtior fit siccitas. ¶ Et silr facere caputpurgiũ cũ eo qđ ẽ sicut oleuz violis.ꝛ sit i eo paꝝ olei de keiri. ¶ Et itcꝝ sicut adipes rapaciũ ꝛ boum ꝛ volatiliũ. ꝛ sicut cũ oleo de costo aut darsisabã: ꝛ oleũ de lilio seruat extremitates:ꝛ illud post mũdificationẽ ꝛ ante mũdificationẽ nõ iungatur omnino.qm̃ oppillat poros. Et de eis q̃ bibũtur ꝛ ↄferũt eis ẽ almurigiliꝫ ꝛ medicamen asclideni. Et lac ẽ de ↄueniẽtioribus qb⁹ curatur ꝛ ꝓprie apud cõstrictionẽ anhelitus ꝛ difficultatẽ ei⁹ ꝛ raucedinẽ vocis ei⁹ ꝛ i tẽporib⁹ q̃ sũt iter cũones. Et oꝫ vt bibat̃ i dispõne q̃ mulgetur lac:ꝛ lac bonũ ẽ de rebus magis ↄueniẽtibus ei:ꝛ oꝫ vt bibatur de eo q̃ȝtitas q̃ digeratur:ꝛ si sit cõtẽti eo solo si poẽ ẽ erit iuuatiuũ valde. Et si fuerit necesseriuꝫ nõ addat̃ sup ipsũ aliqd si poẽ ẽ p̃ter paneꝫ mũdũ ꝛ alisfidebegi cũ carnibus arietũ ꝛ q̃ illis sũt silia de eis q̃ dicem⁹. ¶ Et qñ anhelitus redit ad rectitudinẽ tũc melius ẽ vt dimittatur lac ꝛ ↄuertatur sup res acuti saporis vt vomat cũ eis nõ ꝓꝓ aliud nisi illud: ꝛ eũetur cũ eo qđ diximus: deide si necesse fuerit redire ad lac fiat vsqꝫ ad terminũ p̃dictũ. Et oꝫ vt sit hoc regimẽ i anno multotiens. ¶ In phlebotomia.vero coꝝ q ↄfirmati sũt nõ opꝫ vt si occupatio neqꝫ i solutiõe vẽtris coꝝ cũ medicina forti qm̃ supfluitates i eis mouẽtur ꝛ nõ sepant̃ imo fiat alleuiatio i declinanãdo mãs coꝝ ad itestina ꝛ administretur deforis qđ carminet ꝛ resoluat. ¶ Et de potibus conuenientibus eis ẽ vt sumat̃ acori.õꝫ.i.ς.ꝛ nitri tãtũdẽ ꝛ succi caulis agrestis vsqꝫ ad.õꝫ.iij.misceatur totũ ꝛ bibatur mane ꝛ vespere. ¶ Et vt sumatur eis de limatura eboris pondus.x sacraiati et detur eis in potu in tribus.õꝫ.vini et butyri:aut sumatur althit cũ melle quãtitate nucis:aut sumatur de sqlla quãtitas.x.sacraiati cũ sirupo sqlle:i spissato sicut loboc. ¶ At sumat̃ cymini.ʒ.ς. et mellis q̃ȝtitas q̃ ispissetur sicut loboc:et succus calamĩti ẽ eis valde bonus ex tribus obolis vsqꝫ ad.vi. ¶ Et opꝫ vt vtãtur piscib⁹ salitis in quibusdã horis sicut vtuntur medicinã et alienẽtur acutis nisi ꝓꝓ vomitũ et nisi secundũ semitã albecikir in eo in sumuntur. ¶ Et quando medicantur cum cauterio disptito super membra eorum sicut sinciput et sumitas capis et sup radicẽ epiglotis et duo tẽpora et collũ et iuncturas manuũ et peduꝫ

¶ Et dixerũt qdã oꝫ vt cauterizet̃ in principio timoris lepre cũ cauterio in anteriore capite vt cõferat caluarie ꝛ alio inferiore illo ꝛ apud locũ in quo capilli tondẽt̃ ꝛ sup supcilia vnũ deinde in dextra capitis ꝛ aliud in sinistra ꝛ vnũ posteri⁹ sup nuchã ꝛ duo apud duas cõmissuras corticales ꝛ vnũ sup splenẽ ꝛ sint cocture ille cũ cauterijs leuibus minutis. ¶ Et qñ cauterizat̃ sup caput oꝫ vt ꝑueniat vsqꝫ ad os dõec excoriet̃ os saltẽ vicibus pluribus postq̃ȝ cõseruat̃ applicatio illius ad cerebꝝ scđm sumã corrũpẽtem cõplonẽ eius. ¶ Mã stolidi qñqꝫ interficiũt cũ hoc quũ nõ alleuiantur ipsorum.

¶ De mõ medicinaꝝ cõferentiuꝫ ↄpositaꝝ.

DE qbus sũt albedarũgi ꝛ albes qđ stat in loco carnis vipe in hac egritudine. ꝛ de illis est medicamẽ alsulẽdati veꝝ bedarũdi hñt descriptionẽ magnã quã dixerũt indi ꝛ expti fuerũt ipm. ¶ Et de eius mõ ẽ vt sumãt̃ myrobol.nigroꝝ ꝛ sceitaragi amboꝝ.ʒ.x.macropipis.ʒ.ς.becn albi.ʒ.ij.ς.terãt̃ ꝛ liniũt̃ cũ butyro vaccino ꝛ cõficiãt cũ melle ꝛ sit potio ei⁹ ab vno aur.vsqꝫ ad.ij.ʒ. post mũdificationẽ corporis. ¶ Si ãt sumat̃ de eo cũ equali mensura sui de diamuscho nõ timebitur eius malitia qm̃ ipm est eis bezabar.

¶ De modo confectionis nominate bederauilia maioris.

EST est almebarã cõferẽs lepre ꝛ baras ꝛ morphee ꝛ impetigini ꝛ aq̃ citrine ꝛ pruritui ꝛ scabiei antiq̃ ꝛ cõfirmat rõnẽ ꝛ destruit obliuionẽ ꝛ est bonũ cõseruatiõi cõferẽs sincopi. Et hoc medicamẽ fecerũt sapiẽtes indi regibus suis. ℞.myrobol.belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ capsie oiuꝫ añ.ʒ.xiiij. nucis muschate ꝛ corticuꝫ turis ꝛ meu ꝛ fũ ꝛ pipis et machropipis ꝛ fel gamonati ꝛ narckeisar et neremisch ꝛ cõdisi ꝛ succi sqlle ꝛ folij indi oium añ.aur.viij.ꝛ albes narij bõi aur.iiij.terrant̃ medicine ꝛ cribellẽt̃ ꝛ terrat̃ albes solũ. ¶ Et q terit ipm oppilet nasũ suũ ꝛ nares suas ꝛ inungat eas ante illud cũ butyro vaccino ꝛ veniat eius trituratio sup medicinas ꝛ sumãt̃ de penidijs alaramu ꝛ alsabã emine.ij.ꝛ media de baldac terãt̃ ꝛ ꝓijciãt̃ i ollã nouã ꝛ ꝓijciãt̃ desup de aq̃ cũ mẽsura q̃ soluant̃ ꝛ qñ liq̃fiũt remoueãt̃ ab igne ꝛ puluerizẽt̃ desup medicine ꝛ cõficiãt̃ cũ eis bene deinde fiãt ex eis forme similes auellãis q̃rũ vnaq̃qꝫ sit vni⁹ aur̃.ꝛ det̃ in potu omni die

is in ieiuno cum aqua tepida aut vino.

¶ De mō confectionis alsulendati.

Et est medicamen indū magnū in via albe derauilui ꝛ ipm cōfert itez ad ca sum palpebraꝝ ꝛ albedinē capilloꝝ ꝛ asma ꝛ tremorē cordis ꝛ teporē appetit⁹ ꝛ fluxū vē tris superfluū ꝛ hydropisim ꝛ ieccteritiā ꝛ pau citatē seis ꝛ fistulas ꝛ canitiē senū ꝛ confert pruritui ꝛ vlceribus. ℞. alsulēdati mūdate ab lute ducētos sexaginta aur. ¶ Et alsulēdati qdē est vrina hircoꝝ mūtanoꝝ: Et illud est qm̄ ipsi mingūt diebus estuatiōis sue sup la pides in mōte q noiatur alsulēdati ꝛ deni grātur lapides ꝛ fit sicē pix pinguis subtil. et myrobol. belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ piperis ꝛ macropipis ꝛ lauri ꝛ nucis muscbate ꝛ cina mi ꝛ macis ꝛ xiloaloes ꝛ darkele ꝛ spodij et attemet et burūgi et merenis oium añ. aur. iiij. bdelij. cc. et sexaginta aur. et zuccari tabar zet. c. xxxiiij. aur. et auri rubei et argenti meri et eris rubei et ferri et allobonoc et alselud oium añ. auros. c. cōburāt mineralia et terā tur et triconizēt cū medicinis et misceantur oia cū melle et butyro et reponāt in vitrea ta viridi cuius dosis sit duoꝝ aureoꝝ cū la cte caprino aut aq̄ tepida et addāt in eo de melle dispumato aur. xxxvij. ꝛ butyri aur. xxx iiij. quoniam eius decoctio erit bona verun tamen crescit et peruenit ad finem in. xxi. die.

¶ De modo adustionis alselud.

Accipiēdo fiūt lamine de ferro deide de coquāt myrobolani belliricī et embli ci et colēt aq̄ eoꝝ et ponāt in vas eris et accē dat sub eo ignis leuis et calefiat alselud do nec rubeat et ignitū submergāt in illa aqua deinde redeat ad ignē et rubeat. quū ergo ru buerit submergāt iteꝝ in illa aq̄ et fiat illud viginti vna vice deinde colēt aq̄ illa et suma tur fex in q̄ residet aliqd de selud deide redu cāt vas sup ignē et ponāt in eo vrina vacce et igniāt ferꝝ et submergāt in ea iteꝝ vigin ti vna vice et sumatur iteꝝ fex eius donec re maneat de fece eius aurei. viij. et silr̄ fiat de ere dōec cōpelātur ex eo iteꝝ. viij. aurei. Ar gētū vero limetur cū lima dōec fiat sicē terra deinde decoq̄tur cū aq̄ salis in cochliario fer reo dōec aduratur bn̄ si āt nō aduritur ꝓij ciatur in cochliariū paꝝ sulfuris citrini qm̄ cōburetur et sumātur de eo. viij. aurei et totū illō sit tritū et cribellatū. Auri vero cōbustio est ita oꝫ vt auꝝ limetur dōec fiat sicē terre ꝛ sit cū eo aureus vnus ex amioch remaneat cū auro dōec liq̄scāt vtraq̄ similis deide di mittatur p horā vnā deinde limetur iteꝝ et addatur sup ipm aureus vnus ex alamioch et limetur iteꝝ cū lima deinde frigatur in co chliario et fundatur sup ipm aq̄ salis et fer ueat dōec cōsumatur aq̄ et remaneat auꝝ ꝛ alamioch deinde teratur in mortario bn̄ do nec fiat sicē puluis et misceatur cū medicinis ¶ Mundificatio āt alsulēdati est scđꝫ hunc modū sumatur de aq̄ albasce et vrina vacce ꝓijciātur ambe sup alsulēdati in vase nouo in tāta q̄titate q̄ submergāt ipm et pōatur in sole calido hora vna deinde fricetur vehe mēter et coletur aq̄ ab eo in vase nouo et po natur in sole tribus dieb⁹ deinde coletur et sumatur fex eius spissa deinde sumātur aq̄ albasce et vrina sup alsulēdati et pulverize tur sicē pulverizata fuit prius et fiat illud tri bus vicibus: deinde ponatur in sole viginti vno die donec ingrossetur et fit similis mel li et denigretur sicut pix.

¶ De modo asulendati minoris.

Et iuuamēta eius sūt sicē iuuamēta ma ioris. ℞. asulēdati colate ptē vnā et al coꝛ ptes q̄ttuoꝛ teratur alcoꝛ et misceatur cū eis q̄tū post pōdus coꝛū de melle et q̄tum ipm est de zuccaro et q̄tū est medietas mel lis de butyro vaccino et reponatur in vitrea ta et dosis eius sit aur. vnus cū lacte vacci no tepido. ¶ Modus medicamēti cōferētis lepre. ℞. myrobol. nigroꝛū mūdatoꝛū et my robolanoꝛū citrinoꝛū mūdatoꝛū et zinzebe ris oium añ. ℥. x. amcos. ℥. v. althit botrib⁹ de guārich aq̄ deguarich et aldeguarich est q̄t tuoꝛ lib. debaldach. dōec cōsumātur due ter tie et remācat deinde exprimatur et coletur et ꝓijciatur sup colatū de melle qđ sufficit ei et detur in potu de eo lib. i. et inungatur sup totū coꝛpus infirmi butyrū vaccinū et sede at in sole dōec sudet et p̄cipiatur vt ambulet post illud. lxx. passibus et iaceat aliq̄n sup la tus suū dextrū aliq̄n sup latus suū sinistrū ꝛ semel sup vētrē suū et semel sup doꝛsum su um et cibetur pāe et melle q̄titate abbreuia ta. vij. dieb⁹ ita vt liniātur ei medicie oī die.

¶ De modo epithimatis lepre.

Sumantur serpens niger excoꝛiatus et decoletur et ponatur in vas et fun dantur super ipsum de aceto forti. ℥. viij. aque, ℥. i. et alseitaragi humidi et radi-

eū dracōtee ambor̃ añ.ǒȝ.xij. decoquaȓ sup ignē leuē dōec decoq̄ȓ serpēs deinde coletur cū pāno ⁊ sepenȓ ossa a carne deinde ponaȓ fex in vase vitreo. Quū ergo volueris curatione p̄cipe ei vt radat pilos supciliox̃ ⁊ cap̄ ⁊ lini desup ex illo tribus diebus. ¶ Modus epithimatis alterius. ℞. staphisagrie ⁊ myrobol. nigrox̃ mūdatox̃ ⁊ emblicox̃ oium añ. p̄tē vnā frigāȓ cū oleo antiquo ⁊ liniāȓ cū eo latus vel locus postq̄ȝ abluiȓ cū decoctōe sēticis curationū ⁊ balaustie. Et iter̃ cōburāȓ myrobolani ⁊ galle ⁊ liniāȓ desup cū aceto. Cibi aūt eox̃ sūt oia q̄ sūt velocis digestiōis bōi chimi sic̄ carnes volatiliū notox̃ .s. earū issedebegi ⁊ pisces hūidi leuis carnis cū spē bus q̄ sūt necessarie. Et melior cibus eox̃ est panis de silia mūdus panis cādarusij ⁊ sorbitiōes facte ex eis ⁊ olera hūida ⁊ est necessariū vt pmisceāȓ cū eis q̄ sūt sic̄ sicla ⁊ rhaphanus ⁊ porri. Et nō oȝ vt negligaȓ administraȓ icisiua ⁊ p̄prie ante mūdificationē sicut capparis ⁊ fenicl̄m ⁊ porri ista.n. mūdificāt eox̃ cibos a supfluitatibus ⁊ p̄pat̄ supfluitates expulsiōi. Quū ergo administraueris medicinas laudabiles tūc administra ēt hoc regimē. Et pisces saliti in hoc capl̄o sūt valde bōi eis ⁊ nos p̄mptiores sumus sup ista quū volumus vt facinus eos vomere aut vētrē eox̃ soluere. Et caulis ꝯfert eis cū p̄prietate sua. ¶ Et panis cū lacte ⁊ melle ⁊ ficus ⁊ vua ⁊ passule ⁊ amigdale torrefacte ⁊ cartami ⁊ pinee ⁊ q̄ fiūt ex istis ꝯferūt eis. Et oȝ vt comedat in die bis s̄m mēsurā digōnis. Nā semel comedere nocet eis ⁊ nō bibat vinū quū excitaȓ egritudo nisi pax̃. Et quū ges est egritudinis bibat de subtili qd̄ nō est antiquū q̄ȝtitate tēpata ꝯsueta. Et qñ cadūt pili supciliox̃ ex supcilijs ⁊ siliium tun̄ fiat curatio cum cura alopitie ⁊ reliquorum que dicemus in libro decorationis.

¶ De modo epithimatis alterius.

Sumāȓ staphisagrie ⁊ myrobol. nigrorum mūdatox̃ ⁊ emblicox̃ oiuȝ añ. ps .i. ⁊ frigāȓ cū oleo omphacino ⁊ liniaȓ cū eo locus postq̄ȝ ablutus est cū decoctiōe senticū ⁊ balaustie. Modus alius cōburāȓ myrobolani ⁊ galle ⁊ liniantur cū aceto desuper.

¶ Fen quarta de solutione cōtinuitatis ⁊ est preter id quod cuȝ fractura et algebra. Et est quattuor tractatus.

¶ Tractatus p̄mus de vulnerib⁹ i mēbris

¶ Sermōis vl̄is de solōne ꝯtinuitat̄. Ca.i.

Iam ostēdimus in libro p̄mo spēs solōnis ꝯtinuitatis s̄m modos q necessarij fuerūt i loco sibi illi. Et volumus nūc innuere sūmas de spēbus earū q̄s oȝ nobis eē notas ante illud qd̄ volumus declarare. ¶ Dico ergo qd̄ nos conamur in q̄busdā mēbris quox̃ continuitas est soluta vt redeat eox̃ cōtinuitas sic̄ fuit ⁊ illud sic̄ in carne. Et conamur in q̄busdā eox̃ vt remanāt cōtētus eox̃ cū cōseruatiōe lȝ nō redeat ipsox̃ cōtinuitas ⁊ illud in ossibus nisi in ossibus puerox̃ ⁊ infātiū. In eis.n. q̄ñqȝ spaȓ reditus ille. ¶ De neruis vero ⁊ vēis dixerūt q̄dā medicox̃ q̄ nō redūt cōtinuitate imo fortasse remanet in eis cōtactus cōglutinatiōis cōseruatiōe currēte sup eos ⁊ cōtingit eos. Et dixerūt q̄dā q̄ illd̄ nō ꝓuenit nisi in arterijs solis. Gal. vero iam cōtradixit eis istud ⁊ dixit imo q̄ñqȝ incarnāȓ arterie p̄ testimoniū experiētie ⁊ cū ꝯcessiōe rōcinatiōis. Testimonio vero qm̄ nos iā vidimus arteriā q̄ est sub basilica ⁊ caput arterie tēporis ⁊ cruris incarnari. Et ꝯcessione q̄ est rōcinatiōe qm̄ os ⁊ extremitas i duritie ⁊ nō incarnaȓ nisi pax̃ in infantibus. et caro q̄ est extremitas in lenitate incarnaȓ sȝ vene ⁊ arterie sūt medie inter ossa ⁊ carneȝ. Quare oȝ vt sit eax̃ dispō inter carnē ⁊ ossa ergo sūt minus recipientes incarnationē q̄ȝ caro ⁊ facilius suscipiētes eā q̄ȝ ossa ⁊ incarnāȓ qñ sectio est minima ⁊ parua ⁊ corpus ē humidū ⁊ lene. Et nō incarnaȓ in diuersificato ab eo. Et hic ē modus disputatōis rhetoricus vel theoricus ⁊ illud in quo confiditur est experimentum.

¶ De sūma de vulneribus in mēbris. C.ij.

Membra in q̄bus quū cadit vulnus magnificaȓ ei⁹ nocumētū ⁊ interficit s̄m plm̄ ⁊ fortasse nō interficit nisi raro sūt sicut vesica ⁊ cereb̃ ⁊ renes ⁊ intestina minuta ⁊ epar q̄ȝuis possibile vt soluetur sup ea quū ē leue. ¶ In corde āt nō spatur salus cū i eo accidit vuln⁹. Et plm̄ ille cui accidit vuln⁹ i vētre suo quū accidit ei nausea aut singult⁹ aut solo vētris moriȓ. ¶ Et cū vuln⁹ ē in loco in quo oȝ vt vehemēs fiat dolor ⁊ ap̄a sic̄ sunt capita lacertox̃ ⁊ posteriora eox̃ ⁊ p̄prie illorū q sūt neruosi ⁊ nō accidit ap̄a significat illud nocumentum intrinsecū ad qd̄ conuer-

tunt materie ⁊ nō ꝯueniūt ad vulnus. Et oꝫ vt tu obserues i illō qđ dicemꝰ i capitulo vlcerū de iudicijs i qbꝰ cōicāt vulnera ⁊ vlcera ⁊ postposuimus ea vsqꝫ illic attendentes ad illud quod est conueniens.

¶ De sermōe vulneri de cura vulnerū. C. iij.

Vlnus carnosū nō euacuat qn aut sit sectō plana recta aut sectio rotūda aut habens latera aut sectio cū diminutiōe aliquātule carnis ⁊ qñqꝫ ē ꝓfūdū penetrās et qñqꝫ discoop̄tū ⁊ vnicuiqꝫ eoꝝ est regimē ⁊ cōicāt oīa i retētōe sāguinis currētis ⁊ iā posuimus ad illud capitulū. ¶ Et fortasse cursus sāguinis q̄ntitate tēpata ꝯfert vulneribꝰ ⁊ ꝓhibet apā ⁊ oppilationē ⁊ febrē. ¶ Nā đ melioribꝰ cū qbꝰ itēdimꝰ i vulneribꝰ ē vt ꝓhibeamus eoꝝ apationē qm̄ qñ non accidit apā possibile ē vt eiꝰ fiat curatio. verū quū illic ē apā aut attritio aut cōtusio aggregat in vacuitate eiꝰ cū vulnere sāguis q vult fieri apā aut pus ⁊ nō ē possibilis curatio vulneris ēt dū nō ꝑpat illud tūc curet apā. Et si retinet i cōtritiōe sāguis tūc nō fit securitas ꝙ ipsiꝰ resoꝉo festinet si fuerit ei q̄ntitas de q̄ sit curā dū ⁊ tēsio ⁊ illō cū cōuersiōe eiꝰ i pus ⁊ resolutiōe ipsiꝰ ⁊ illud fit cū oī calido leui dc illis q̄ tu scis. Et pp hoc oꝫ vt adiuuet cursus sāguinis qñ abbreuiat. Quū ergo sectio ē plana recta de q̄ nihil cecidit sufficit i regimine eius strictura ⁊ ligatura ⁊ ꝓhibitio sāguinitatis ⁊ aquositatis ab ea ⁊ ꝓhibet ꝙ aliqua reꝝ coopiat eā neqꝫ pilus neqꝫ aliud postq̄ꝫ tu ꝯseruaueris ꝯplexionem membri ⁊ sollicitus fueris i hoc ne attrahatur ad mēbꝝ nisi sanguis naturalis. Et si fuerit ita magna vt ne cōcurant extremitates eius qm̄ sunt rotūde lōgate aut diuerse figure aut iā destructa ē ex ea caro pauca nō plurima tūc eius cura ē futura ⁊ ꝓhibitio aggregationis humiditatis i ea cū administratiōe exsiccātiū repercussiuoꝝ ⁊ administratiōe subtiliātiū q̄ dicemꝰ. Et si fuerit ꝓfunda tūc strictura etiā facit eā adherere multotiens ⁊ nō est necesse detegere eā si est possibile illud ⁊ illud est qñ non confert strictura cū ligatura firmās eā ⁊ fortasse necessariū ē detegere eā sicut ostēdaꝫ ⁊ ꝓprie vbi non cadit strictura bona sup radicē ꝓfundi quare effundūtur ad ipsum materie pp debilitatem eius ⁊ dolorem qui necessarius est ⁊ pp dispositiōes quas dicā i capitulo vlceꝝ. ¶ Et si est necessarium vt detegatur nō erit excusatio qn ponat cottū ⁊ qđ currit cursu eius sup eius orificiū exiccās ipꝫ ꝓprie vbi strictura nō cadit sup radicē sic diximus aut est eius ꝑpatio talis ꝙ nō est possibile māꝫ malā effundi ab ea aut est in ea os aut iā cōcauata est ⁊ facta est fistula ⁊ fit in ea hūiditas mala vnde ⁊ est tūc in iuditio vlcerū nō vulnerū. Et dixit sapiēs ꝙ vulnꝰ nō indiget nisi ligatura aggregāte labia qñ q̄rit adherētia ⁊ incarnatio. veꝝ si fuerit necessarium vt nascat in ea caro tūc nō est in eo necessariū illud sed est necessaria aliqñ ligatura cū q̄ effundat sordities ex orificio eiꝰ ⁊ aliqñ ligatura fit tali mēsura q̄ retineat medicamē desup. Jngt ⁊ sufficit vt sit orificio vulneris locus ex quo effundat sordities desup vel sp ꝑ nāꝫ aut ita vt cadat pforatio illic aut vt tu figures ipm̄ cū illa figura. ¶ Ego. n. iā sanaui vulnus magnū cuiꝰ ꝓfundū erat vbi ē genu ⁊ ipsius orificiū in cora ꝑter feceriꝫ ei orificiū aliud inferius apud genu. Sꝫ ꝑpaui corā tali ꝑpatiōe ꝙ ꝓfundū fuit supius ⁊ orificiū inferius q̄re senatū absqꝫ pforatiōe in inferiori pte. ¶ Et silr qñqꝫ suspēdūt brachiuꝫ ⁊ palma ⁊ alia talr ꝙ orificiū sp est inferius hic ē ergo sermo eius. Et dico ꝙ fortasse tibi cadat vulnus vbi tibi erit necessariū incidere ꝯplete ⁊ secare mēbꝝ. Quū āt ex vulnere abscindit caro plīma tūc necessaria sūt ea q̄ carnē nasci faciūt ⁊ nō sufficit illud qđ exiccat ⁊ ꝓhibet ⁊ fortasse nocet exiccatiuū ⁊ ꝓhibitiuū ex pte qđ repellit māꝫ ex q̄ nascitur. Et qñqꝫ est ꝓfundita ⁊ diminutio ossiū talr ꝙ nō ē possibile vt nascat ꝯplete q̄re rēanet ꝓfundū sic qñqꝫ accidit vt nascat plus q̄ꝫ sit necesse q̄re ē caro addita. Et oꝫ vt cibet eger q vult vt nascat caro in vulnere suo cibo laudabili boni chimi. Et qñqꝫ ē illud qđ fac nasci ita ꝙ possibile est ei vt faciat nasci carneꝫ cutē vero nō facit nasci quū iā abscisa est totalr imo nō facit nasci loco eius nisi carneꝫ durā supra quā nō nascit pilus. venaꝝ āt rami multotiēs eminēt ⁊ nascūt sic caro. ¶ Et de vulneribus sūt q̄dā habētia timorē sicut vulnera cadētia in neruis ⁊ extremitatibus lacertoꝝ ⁊ dicā ea in capꝉo dispōnū neruoꝝ ⁊ multotiēs sequūt ea accidētia mala sic illō qđ seqt vulnus extremitatis lacertoꝝ de alteratiōe coloris ⁊ casu pulsus post spissitudinē ⁊ puitatē ⁊ pducit ad sincopiꝫ ⁊ casuꝫ virtutis ⁊ qñqꝫ sequitur ea spasmus. Et silr illa

q cadūt ante genu apud rotulā qm̄ sequūť ea accidētia mala ⁊ sūt pmittētia a qb⁹ pax libe rantur. Et qm̄ accidit spasmus ex huiusmōi vulnerib⁹ lacertosis ⁊ nō recipit curationez tūc curatio ē icidere lacertū i latitudie ⁊ ē vo lūtas vt destruať oppatio lacerti. Vez il lud ē de illis q̄ opȝ vt postponať q̄ntū ē possi bile ⁊ cureť spasm⁹ ⁊ pmistio rōis cū re alia pter eā. Et sicut vulnus geniculi ⁊ fortasse.n. necesse.ē vt pōatur cū sectiōe dura ⁊ vt sit fe stinatio i spatib⁹ ei⁹ ⁊ vlceribus cū phlomia ⁊ solone vētris ⁊ phibitōe i carnatōis dōec mūdificeť mūdificatōe vltia deinde icarneť.

De cognitōe ei⁹ qd̄ fac̄ nasci ⁊ qd̄ icarnat ⁊ qd̄ sigillat ⁊ qd̄ corrodit ex medicis. C.iiij.

Medicamē faciēs nasci carnē ē illud qd̄ coagulat sāguinē sanū i carnē q̄ si fue rit exiccatio ei vehemēs phibet sāguinē ve niētē q̄re n̄ habebit mā carō. Et si ē ei ab stersio vehemēs remouet eū et facit eū curre re: q̄re ꝯsūit mā iuētā carni ergo oȝ vt n̄ sit ei p̄lima exiccatō imo vsq3 ad terminū neq3 abstersio fortis valde imo abstersio pauca in tāta q̄ntitate vt abstergat sorditiē absq3 mordi catiōe et nō idiget stipticitate de q̄ ē curādū. Et oȝ iterū vt sit i caliditate et frigiditate sua i ꝯplone si fuerit sepata cū ꝯtrario scd̄ȝ q̄nti tatē sepatiōis et si nō fuerit sapatiōe de cure tur tūc assimuletur calido valde calidum val de et frigido valde frigidum valde. Et obser uetur iterum impressio medicine in loco vt opponatur ei si superfluit in malitia comple xionis. Medicine autem incarnatiue sunt ille que aggregant inter duo e longata et nō oportet vt opentur nisi in superficiebus am borum facientes adherere iter ea vtraq3 cuȝ rore qui est in substantia amborum et si fue rit sanguis purus tunc est illud quod exiccat sanguinem plurimum sufficiens cum eo in adherentia cum exiccatione vehementi velo ci antequā fiat pus et non firmať ei illud nisi fuerit cū illo superfluitas virtuti in exiccādo veꝝ opȝ ne vt abstergens qm̄ abstersio ē cō traria intentioni que est in eo quoniā itētio in eo est ponere illud quod colligitur de san guine nutrimentum et adherentia et abster gens abstergit illum sanguinem quare di spergitur ergo consumit materiam qua expe ctatur conglutinatio et non indiget diminu tione in exiccatione sicut indiget ea illud qd̄ facit nasci quoniam faciens nasci indiget vt currat ad ipsum materia. Et illius materiei cursū phibet exiccatio ⁊ incarnatū nō indi get imo indiget incarnatū exiccatiōe fortio re ⁊ pauca stipticitate. Cōsolidatū vero sigil latū vehemētius indiget stipticitate q̄ȝ illa duo qm̄ est ei necessariū vt recupet qd̄ est p naȝ vehemētioris exiccatiōis.s.cutē ⁊ qm̄ in diget vt exiccet hūiditatē extraneā ⁊ radica lē vehemētē. Et illud q̄ est ante ipm̄ eget vt exiccet hūiditatē extraneū exiccatōe p̄lima ⁊ radicalē cū mēsura q̄ ꝯglutineť ⁊ ingrosseť ⁊ nō minuať ex substātia. At corrosiua dimi nuēs carnē oȝ vt sit vehemētis abstersionis valde. Et illud qdē qd̄ est rectū in curatio ne vulneꝝ qn̄ pforať ē vt nō approximet eis aq̄. Et si fuerit necessariū ⁊ nō suffert eger a balneatiōe oȝ vt ponať sup ea de emplis ⁊ de pāno infuso cū oleo scd̄m modos ligatio nis ⁊ nō permittatur aq̄ puenire ad ipsum.

De perforatione vulneris ⁊ aliorum quū oportet vt discooperiatur Capitulum.v.

Dixit Gal. oȝ vt scces ex loco eius ve hemētioris eminētie ⁊ vt inclines ipm̄ ⁊ nō sit tractus pforatiōis nisi ad p̄tē ex q̄ est possibile currere pus ad inferiora. Et vt ob serueť i pforatōe alesuirati si ⁊ rube scd̄ȝ mo dū quē diximus in caplo vulneꝝ ⁊ dubellet nisi in eis q̄ excepimus. In eis vero q̄ sūt sic̄ inguina ⁊ subascelle oȝ vt vadat pforatio cū cute in nā deinde ponať desup exiccatiua absq3 mordicatiōe de illis q̄ sūt posita in ta bulis medicinaꝝ singulariū. ⁊ puluis olibāi melior est in eis q̄ȝ obliganū qm̄ illud est ve hemētius stipticū. Et rectū qdē est in cura tiōe vulneꝝ cū pforať ne approximet eis aq̄. Et si fuerit necessariū ⁊ eger nō suffert a balneatiōe tūc oȝ vt vulnus occulteť sub em plastris ꝯueiētib⁹ tectis cū pānis infusis cū oleis scd̄m modū coopture q̄ sepat inter aq̄ȝ balnei ⁊ hūiditatē ei⁹ ⁊ inter vulnera aut in genieť i illo aliqd̄ ingenioꝝ possibiliū in ipo.

De regimine vulnerum habentiuȝ apā ⁊ dolores.. Capitulum.vj.

Necessariū est in hmōi vulneribus alle uiare ⁊ credere q̄ vulnus nō ꝯsolidať oino dū apa nō sedať. Et illud qdē nō ꝯpleť nisi cū eo in quo est exiccatio ⁊ infrigidatio in p̄ncipio rei ⁊ mollificatio in scd̄o ⁊ vt ad ministreť in eo cura apatū oino. Et q̄ est p p̄iū in hoc cū cōitate sui iuuamēti in omni mēbro a capite vsq3 ad pedes est vt sumatur

granatū dulce ⁊ decoq̄r cū vino pōtico ⁊ em plastreť cū eo locus. Et oꝫ vt obserues illud ad qđ ꝯuertiť dispō spatis sic si tu administraueris vnguētū nigrū ⁊ videris vulneris ruborē vehemētē fieri ⁊ vesicari declina ad infrigidātia ⁊ ad vnguētū albuꝫ ⁊ si videris ipm mollificari aut indurari ⁊ tu iā administrasti album administra nigrum ⁊ alia.

¶De regimine vľi vulneribus viscerum interius. Capitulum.vij.

Intētio in eo qđ existimamus q̄ ē fissura disruptio interi⁹ est vt incarneť ⁊ nō dimittať sanguis ꝯgelari in interioribus ita vt ꝓhibeať fluxus sanguis. Et medicine ꝯferētes in vtriusqꝫ interiorib⁹ ꝑmis sūt sic vestimēta qn̄ decoquūť in aceto aut deť in potu de cētaurea maiore pōdus .ʒ.i. ⁊ terre sigillate in hoc in est curatio magna. ¶Illud āt qđ in potu sumiť cā fluxus sanguis est sic danic vnū ⁊ .5. de seie hyusgami albi cū aq̄ mellis ⁊ reliq̄ medicine ꝑdicte in ꝓhibitiōe sputi sanguis ⁊ fluxus sanguis. ¶De vulnere āt ⁊ fissura appentibus dixit sapiēs q̄ in dispōne mirac vētris dōec egrediāť q̄dā intestina oꝫ vt scias quō applices intestia ⁊ intromittanť. ¶Qđ si egrediať aliq̄d de zirbo oꝫ vt scias an sit necessariū vt ligeť cum ligatura firma aut nō ⁊ an suať vulnus aut non q̄lr sit via in suēdo ipm. ¶Et Gal. q̄dē dixit anatomiā almirach. ¶Et diximus nos ipm in anatomia. ¶Et ꝑꝑ illud qđ iā diximus in anatomia locus illoꝝ est minoris timoris quū disrūpiť q̄ꝫ locus aluourati. Et aluourati q̄dē est mediū corꝑis vtriusqꝫ lateris mēsura q̄ttuor digitoꝝ ab alborati.i. vmbilico. Inq̄t qn̄ fissura quū accidit in loco alborati egrediūť cū ea intestina plus ⁊ reditus eoꝝ in ea est difficilis. Et illud iō qn̄ res q̄ tenet eā nō est nisi duo lacerti descēdentes in lōgitudine corꝑis q ꝓtēdūť ex pectore vsqꝫ ad os pectinis ⁊ ꝑꝑ illud qn̄ disrūpiť vnus hoꝝ duoꝝ lacertoꝝ oꝫ vt egrediať ꝑs intestinoꝝ inde disruptio. ¶Et illud iō qn̄ lacerti q sūt in vtriusqꝫ ilijs plus coarctāt ipm veꝝ est ei in medio lacertus fortis ꝯtinēs ipꝫ. Si āt ꝓꝑeť vt sit disruptio magna egredieť numeratio intestinoꝝ q̄re erit coꝝ intermissio vehementior ⁊ difficilior. In vulneribus aūt ꝑuis si nō succuratur cū intromissiōe intestini inflatur ingrossatur. Et illud ꝑꝑ illud qđ generatur in eo de ventositate q̄re nō ingreditur ex illa disruptiōe. Et ꝑꝑ illud saluiors vulnera accidentia in mirac disrūpentia sūt illa q̄ sūt eq̄lis magnitudinibus. Inq̄t ⁊ indigent ista vulnera rebus q̄ttuor quaꝝ prima est vt reducatur intestinū appens ad locū q est ei ꝓprius ⁊ scđa vt suatur ⁊ tertia vt ponatur suꝑ ea medicamē cōueniens ⁊ quarta vt sit sollicitudo ne ꝓueniat alicui mēbrum nobiliū ꝑꝑ illud timor. ¶Pone ergo q̄ si vulnus tāte q̄ꝫtitatis vt nō possimus ꝑꝑ ꝑuitatē eius intromittere intestinū ꝓcedēs ab eo. Et tunc q̄dē est nobis necessariū vt resoluamus illā ventositatē aut vt dilatemus ipsaꝫ disruptionē ⁊ vt dissoluamus ventositatem est melius si possibile est in ea. ¶Et cā q̄dē in inflatōe intestini est frigus aeris ꝑꝑ illud ergo oꝫ vt submergatur spōgia in aq̄ calida ⁊ exprimas ipsaꝫ ⁊ vapores ipm. Et vinum stipticū qn̄ calefit etiā est iuuatiū in hoc loco ⁊ illud qn̄ calefacit plus q̄ꝫ fit calefacti aq̄ et ꝯfortat intestinū. Qđ si est cura nō resoluit inflationē intestinoꝝ tūc administretur amplificatio vulneris. Et ꝯueniētius intestioꝝ ad hāc sectionē est instrm̄ qđ cognosciť ad ꝑforādas fistulas. ¶Cultelli āt ꝑforādi acuti ex duabus ꝑtibus facti ad caꝑ caueātur. Et rectior figuraꝝ ⁊ ꝓꝑatio in infirmo est vt si fuerit vulnus lesum vadens ad ꝑtē inferiorē sit figura ⁊ ꝓꝑatio ad suꝑiorē. ¶Et si fuerit vulnus vadens ad suꝑiorē figurā ⁊ preparatio vadunt ad inferiorē. Sit ergo intentio tua quā intendis in vtriusqꝫ rebus simul vt nō cadāt reliqua intestina suꝑ intestinū cui⁹ inferius apꝑet. ¶Et quū tu posueris hāc tuam intentionē scias q̄ si fuerit vulnus i ꝑte dextra tūc oportebit vt facias egrū declinaŕ ad ꝑtē sinistrā. Et si fuerit in ꝑte sinistra facias eū declinare ad destrā ⁊ sit intentio tua sꝑ vt ponas ꝑtē in q̄ est vulnus altiorē parte altera. hec est enim res q̄ est cōis oībus istis vulneribus. ¶Quū ergo seruātur intestina in locis suis que sunt eis ꝓpria postq̄ꝫ reducta sunt ad ventrē quū vulnera sunt magna tunc necessarius est minister edoctus. Et illud iō qn̄ oꝫ vt teneat locū illi⁹ vulneris totum manu sua deforis ⁊ colligat ipm ⁊ aggreget ⁊ detegat de eo aliquid ministro suenti ipsum ⁊ redeat ad illud quod iam sutum est de eo etiam et aggreget ipsum et colligat paulatim donec suatur vulnus totum sutura decenti. ¶Et ego narro tibi illud quod

melius est de assuitiõe vẽtris. Dico ergo qm̃ ꝓpea ꝙ res q̃ est necessaria est vt ꝯphẽdatur illud qd̓ est inter mirac ⁊ siphac iã est necessariũ tibi vt incipias ⁊ intromittas acũ i cutẽ deforis ad interiorẽ ptẽ. quũ ergo penetrauerit acus in cutẽ ⁊ in lacertũ euntẽ ſm rectitudinẽ in lõgitudine vẽtris totius dimitte marginẽ siphac in hoc latere ⁊ nõ intromittas in ipm̃ acũ ⁊ fac penetrare acũ in marginẽ aliũ deintus ad exteriora deinde fac penetrare eã scd̓o in hoc eodẽ margie mirac aut de foris interiora ⁊ dimitte marginẽ siphac q est in hoc latere fac ergo penetrare acũ in latus aliud de intus ad exteriora ⁊ fac eã penetrare cũ tua penetratiõe in siphac in marginẽ mirac q est in pte eis donec facias eaȝ penetrare totũ deinde incipe iteꝝ ab hoc eodẽ latere ⁊ sue ipm̃ cũ margine q est siphac in latere alio ⁊ extrahe acũ ex cute quã penetrauit deide reduc acũ in illã cutẽ ⁊ sue marginẽ siphac q est in latere alio cũ hoc margine mirac extrahe eã ex cute q̃ est in pte eius ⁊ fac illud vna vice post aliã vſqȝ quo suas vulnus totũ scd̓m illud exemplũ. ¶ In mensura aũt q̃ sũt inter duo pũcta caueat̃ superfluitas in latitudine ⁊ strictura qm̃ amplitudo nõ tenet scd̓m ꝙ oȝ strictura adunat. Et filum iteꝝ si fuerit cordosũ adiuuat ad disrũpẽdũ ⁊ si fuerit molle abscindit̃ ⁊ eligat̃ leue durũ ⁊ silr̃ si ꝓfundaueris pũctara in cute nã si fuerit lõginqua a pũctura verũ remãserit de vacuitate intra ipm̃ ⁊ extra eã nõ incarnat̃ ⁊ serua eq̃litatẽ illic etiã. Ingt ⁊ pone intẽtionẽ tuã in suẽdo ventrẽ adherentia siphac cũ mirac fortasse enim adherebit ⁊ incarnabit̃ qm̃ est neruosum. ¶ Et iã ꝯsueuerunt ipm̃ qdã scd̓m hũc modũ oȝ ergo vt figam⁹ acũ in margine mirac exteriore ⁊ faciamus eam penetrare ad interiora ⁊ dimittamus marginẽ siphac totũ deinde reducamus acuȝ et faciamus eã penetrar̃ deinde penetret acus ex cõtrario ptis quã penetrauerit deinde faciamus penetrare in marginẽ aliũ de marginibus mirac scd̓ȝ hoc. ¶ Et iste modus cõsuẽdi est melior ꝯsuitioni cõi q̃ ꝯphendit q̃tuor margines in punctiõe vna ⁊ illud ideo qm̃ cũ hac ꝯsuitione iterũ quã iã diximus iã coopatur siphac retro mirac ⁊ cõtinuat̃ cum eo coopatura decente. ¶ Ingt deinde pono sup ipm̃ de medicinis incarnatiuis ⁊ necessitas ad ligandũ est vehemẽtior in his vulneribus ⁊ madefac lanã in arabaȝe cũ oleo calido parũ ⁊ inuolue sup alibzeni ⁊ alibzeni sicut vadunt ⁊ clisteriza ipm̃ cũ aliquo mollificatiuo etiã sicut sũt olea ⁊ mucilagies. Et si vulnus iã ꝑuenerit ad intestina ⁊ sciuisti ipȝ tũc regimẽ sit illud qd̓ diximus. Verũtñ oȝ vt clisterizet̃ cũ vino nigro stiptico tepido et ꝓprie si vulnus iã cõsecutũ fuerit aut appropinquauerit minuta intestina qm̃ intestinuȝ ieiuniũ nõ sanatur oĩo ex vulnere ꝙ in ipo accidit ꝓp subtilitatẽ sui corporis ⁊ multitudinẽ eius qd̓ est in eo de venis ⁊ ꝓpinquitatẽ suã ad nãȝ neruorũ ⁊ multitudinẽ effusionis chole ad ipm̃ ⁊ vehemẽtiã caliditatis eius qm̃ ẽ magis ꝓpinquũ epati q̃ȝ intestina alia. ¶ Inferiora vero vẽtris ꝓpterea ꝙ sunt de nã carnis de medicatione ipsoꝝ confidens. ¶ Ingt Gal. libro de ingenio sanitatis ⁊ sit intẽtio tua ap̄ disruptionẽ mirac ventris cũ siphac vt suas eã ꝯsuitiõe ꝯglutinãte siphac cũ mirac qm̃ est neruosũ tarde incarnatiõis cũ alio ⁊ illud cũ mõ suitiõis quã diximus qm̃ ipsa aggregat ⁊ cõglutinat in punctura siphac. Ingt ⁊ intestina quũ egrediunt̃ tunc ꝯfert vinũ nigrũ forte ⁊ calefiat ⁊ submergatur in eo lana ⁊ ponat̃ desup qm̃ ipsa disparigit inflãtionẽ eoꝝ ⁊ de tumescere ea facit si ãt nõ fuerit p̄sens tunc administra quasdaȝ aquas stipticitatis fortis calefactas ꝙ si non fuerint p̄sentes tunc vapora ea cũ aqua calida donec detumescant si ãt nõ ingrediunt̃ in illud amplificet̃ locus. ¶ Ingt Hip. quũ egredit̃ zirbus vẽtris in vulnere necesse ẽ vt putrefiat qd̓ eo egredit̃ q̃uis moret̃ tpe puo ⁊ est in hoc vehemẽtius q̃ȝ intestina ⁊ extremitates epatis si nõ remanẽt exterius spatio lõgo dõec infrigidẽt̃ valde vehementer tũc quũ ingrediũt̃ vẽtrẽ ⁊ incarnãt̃ vulnus redeũt ad nãs suas zirbus vero lȝ moret̃ tpe puo tñ necesse ẽ vt qd̓ ex eo qd̓ appet ingredit̃ vẽtrẽ putrefiat. Et ꝓp illud ꝓperãt medici in incidẽdo ipm̃ ⁊ nõ intromittũt qd̓ de ipso apparet in vẽtrẽ ꝙ si inueniat̃ in zirbo diuersoꝝ ab hoc illud est parũ ⁊ fortasse non inuenit̃ ⁊ si eggredit̃ aliqd de zirbo tunc necesse est tibi vt scias an oporteat incidi an nõ ⁊ an oporteat sui vulnus an nõ equalr̃ suat̃. Nã si vulnus cadat in alnourati ⁊ ẽ mediũ vẽtris tunc est pluris timoris qm̃ sũt extremitates lacertoꝝ coopte sup ventrẽ si fuerit in ilijs ⁊ sunt a duobus latcribus medij ven

tris a dextra ꝛ sinistra q̄si q̄ttuoꝛ digitis tūc ē saluioꝛ q̄m nō ē i eo aliq̄d de extremitatibus lacertoꝝ neruosoꝝ loci vero alboꝛati futura itexꝝ ē difficilis ꝛ illud ideo q̄m itestina emi-nēt ꝛ egrediūtur a disruptōe q̄ ē i hoc loco ꝛ reditus eoꝝ i hoc loco ē difficilis ꝛ illud ga il lud q̄ꝺ plicat ea itētiōe eoꝝ ē duo lacerti ꝓ-tēsi i lōgitudine vētris carnosi q̄ descēdūt ex pectoꝛe ad rachaba ꝛ ē os pectinis. Et pp il lud q̄n cadit vulnus i hoc loco icidūt hos la-certos ꝛ ē eminētia itestini vehemētioꝛ q̄m lacerti q̄ sūt i illo ꝯtinēt ꝛ nō ē ei i medio la-cert⁹ foꝛtis retinēs ipsū. ❡Si aūt ꝑparatur cū hoc vt sit vulnus magnū tūc necesse ē vt emineat ꝛ egrediatur ex eo neruus intestino rum quare fit intromissio eorum difficilioꝛ.

❡De qualitate ligandi vulnera. Capitu. viij.

Vlnera aūt ꝛ fissura apparentia quū vis vt i carnet̄ tūc fac illud q̄ꝺ dixit sa-piēs de illis q̄ sūt huius artis. Jnq̄t quū vis vt icarnet̄ huiusmōi fissura tūc adher̄ i liga-turā accipiētē ex duobus capitibus non aliā de ligaturis. Q̄ꝺ si fuerit magna erit tibi ne cessariū vt adherere ei facias puluilos trian-gulatos ꝛ si fuerit locus decliuis indiget su-tura ēt. ❡Et puluilli q̄dē triāgulati meliores sunt in aggregando labia vlcerū q̄ꝫ quadrati q̄m coarctant super fissurā tm̄ et situs puluil loꝝ triangulatorum est secundum hoc exem plum linea recta iter duos puluillos sit fissu-ra duoꝝ puluilloꝝ triangu latorum vnus sit. b. et alter. g. decēte ꝯpositi scd̄m figurā quā vides. ❡Q̄uū ergo ligatur locus iste et cadit ligamē duoꝝ capitū est ligamen tenens sup locum fissure vehementius si fuerit quadra-ti et nō licet vt nō sit in applicatione vlcerū ligamen nō habens duo capita et isti sūt pul uilli triangulati et figura stringendi. Et dici-tur in libro de ingenio sanitatis quidam ho mo habuit vulnus cuius profundū erat ꝓri mū inguinibus et ipsius orificiū ꝓrimū. ge-nu et sanauimus ipsū sine pfoꝛatiōe penitus itaq̄ posuimus sub genu eius puluilos et pre parauimus ipsū tal̄r q̄ scd̄m ē orificium eius directū cū facilitate et sil̄r fecim⁹ de vulnere q̄ꝺ fuit in coxa et brachio et sanata sunt oīa. ❡Jnq̄t ille q̄ iā ꝓuidit i expiētia scias q̄ vul nera idigēt vt fiat sāies si possibile ē ei it⁹ ad hoc vt penetrēt cū ea reliq̄ q̄ sūt illic melioꝛa ꝛ velocioꝛis alteratiōis. sil̄r vulnera disrupta elōgatoꝝ labioꝝ egēt vt aggregēt̄ cū ligam̄to aggregāte labia eoꝝ nisi fuerit sup ea ex illo doloꝛ aut fuerit apostēosa q̄m dolēt pp illud q̄uis fit cū facilitate aut fuerit lacertus q̄ sit disruptus i latitudie q̄m tūc nō aggregatur imo ponatur in medio liciniū timēdo ne in carnetur cutis ꝛ remāeat lacertus nō incar nat⁹. ❡Jnq̄t ꝛ sil̄r q̄n findimus cutē capitis pōimus iter labia aliq̄d q̄ꝺ ipleat ea: foꝛtasse eni ꝯtrahit cutis labioꝝ ad interioꝛa vulne-ris q̄re necesse ē tūc vt conteris cū ligamētis vt trahas eam ad exterioꝛa. ❡Et quū cadit vulnus i lōgitudine tūc ligamē sufficit ꝛ ag gregat ipsā decēter ꝛ quū fuerit i latitudine indiget vt suat̄ ſm mēsuram ꝓfūditatis vul neris erit ꝓfunditas suture dignioꝛ ex addi tiōe anatomie. Jnq̄t q̄n fuerit nobis necessa riū vt addam⁹ in amplitudine vulneris quū est strictū ꝛ timuerimus q̄ pp ꝓfūditatē ei⁹ incarnet̄ ei⁹ supius ꝛ nō incarnet̄ ei⁹ ꝓfūdū aut fuit mēbrū vulneratū i hoꝛa vulneris ſꝫ figurā q̄ꝺ q̄nq̄ꝫ redit eq̄litatē suā nō ē possi-bile vt currat ex eo sanies neq̄ꝫ vt igrediatur ip̄m medicina ꝛ vt redeat ad suā figuraꝫ q̄n egredit̄ ꝛ cōmouet doloꝛeꝫ aliū tūc necesse ē vt scindat̄ sectiōe ꝯuentēti. ❡Et scias ſꝫ sū mā q̄ vulnera q̄ sūt i latitudie lacerti sūt di gnioꝛa vt labiā coꝝ sint vehem̄ti⁹ elōgata q̄ pp sit faciētia maioꝛē necessitatē ad ꝑscrutā dū subtiliter i aggregādo labia. ꝛ foꝛtasse nō erit excusatio a sutura ꝛ admistratiōe puluil loꝝ triāguloꝝ ꝛ ꝓpꝛie si cciderit i carne di minutio nō cadēs i lōgitudie min⁹ eget illo:

❡De medicinis icarnātib⁹ vulnera. Ca. ix.

Arū mediciaꝝ virtutes iā narrauim⁹ ꝛ ꝯtinuatōis eaꝝ locū ꝛ nō dubitam⁹ q̄n sit necessariū vt puluil eaꝝ sit mioꝛis vir tutis q̄ꝫ illud quod eis fit cū oleis ꝛ ceratis. ❡Et necessitas q̄dē ꝑducēs ad olea ꝛ cera-ta ē ꝓpea q̄ medicine sicce ꝛ ꝓpꝛie q̄ sūt sic merdasēgi ꝛ reliq̄ minerales nō submergūt̄ vsq̄ꝫ ad ꝓfundū ꝛ nō penetrāt i poꝛos quāꝫ ergo ex eis fitceratū ad vltimū ꝑueīre facit eas cursus olei ad locū quē volumus. ❡Et iste medicine icarnatiue sūt ex mineralib⁹ ꝛ sūt ex plātis ꝛ aialibus ꝛ ex oī spē. ❡Et sunt ex mineralibus sicut cerusa ꝛ oleū myrtinū ꝛ cera. Et ex plātis folia sicut folia quercus mascule emplata ꝛ folia salicis ꝛ folia caulis ꝛ folia arboꝝ maloꝝū ꝛ coꝛtex palme ꝛ folia arnoglosse ꝛ sp̄ū ifusuꝫ i aceto aut aliq̄ꝫtulo vini ꝛ ꝓpꝛie q̄n miscētur folia arboꝛis pini

mascule ⁊ femie ligata cū cortibꝰ suis ⁊ folia cupssi ⁊ rami eius ⁊ folia pētaphilon cū melle. ¶ Et ex gūmis glutinū albotin ꝑprie prope mēbra magna. Et ex fructibus ⁊ granis nux recēs cōtrita cū aq̄ ⁊ sale aut vino bullita cū folijs acetose aut folijs sicle aut lactuce ⁊ piroꝝ siluestriū cū eo qđ ē in eis de ꝓhibitiōe fluxꝰ ⁊ nux cupssi ⁊ allca cōbusta ⁊ puluis molēdini ⁊ ordeū adustū ꝑprie senibus cū cera ⁊ oleo roſ. Et de illis q̄ similāẗ floribꝰ flos sorbe ⁊ herba caude equine ⁊ ꝑprie in vicinitate ipletiōis mēbri aut carnis. Et ad vulnera q̄ sūt ꝑpinqua lacertoꝝ capitibꝰ Et ex aialibus lac acetosuꝫ valde cōglutinat vulnera magna. Et de cōpositis medicamē ruffi ⁊ aureum ⁊ esculeus ⁊ medicamen de salicibus ⁊ pullegio ⁊ emplastrum de lino.

¶ De medicinis consolidatiuis ⁊ sigillatiuis. Capitulum.x.

Haꝝ medicinaꝝ naturas iā sciuisti. Et scis iteꝝ ꝙ oꝫ ne puluis caꝝ sit in virtute eius qđ pōitur in emplis. Et nūc oꝫ vt scias ꝙ nō est necessariū vt medicine iste administrenẗ quū iā equata ē supficies carnis dure cū cute vltima eq̄litate. Deꝫ caro humida iā equatur ⁊ additur sed ē spissa taliter ꝙ quū exiccaẗ descendit imoꝰ nō oꝫ vt administres eas nisi cū hoc qđ ē ita ꝙ qn̄ exiccatur equatur. ¶ Et hec res cognosciẗ existimatiōe. Oportet ergo vt administreẗ medicina cōsolidatiua anteq̄ꝫ carnis nascētia i vulnere i quo caro nasciẗ ad hūc finē ꝑueniat: qm̄ ꝯsolidatiua etiā addit in q̄ꝫtitate carnis vsqꝫ quo cōsolidat etiā addiẗ cū eo virtus naturalis. Ergo additur ꝭm hāc vltimationē imo oꝫ vt sit taliter ꝙ qn̄ exiccat ⁊ facit oꝑationē suā iam natura fecerit nasci cū q̄ꝫtitate ei necessaria cū vltimatōe cōsolidatiue vltime in cōsolidādo q̄ cōpleat duas oꝑatiōes ꝯtinuādo iter carnē ⁊ cutē ꝑdictas mēsura q̄ equeẗ supficies vlcerata. Qđ si non auferaẗ istud ꝑculdubio fiet vestigiū vulneris supius i cute. Et oꝫ vt administres sigillatū in primis quū ip̄m administras humidū deide administra ip̄m siccū tūc quū appropinquatur sigillatio faciēs ip̄m trāsire sup ip̄m cuꝫ extremitate radij. ¶ Et medicine qdē iste sunt sic̄ cortices arboris pini cū cerato de oleo roſ. aut myrtino ⁊ resina sicca ⁊ abrotanū assatū ⁊ cortices eris ⁊ puluis olibani ⁊ merdasengi ⁊ cētaurea mior ⁊ vene sūt bōe ⁊ ossa cōbusta iterū ⁊ aristologia adusta ē vehemētis cōsolidatiōis ⁊ alumē iteꝝ ⁊ galle imature ⁊ folia facti. Et Hip. quidē icipit de pede albaueas sicut dixerūt ⁊ ē sile qđ itellerit ꝑ eū herbaꝫ q̄ noiaẗ pes corui. Et stercꝰ canis cōmedētis ossa ⁊ stercus lacerti vextū ē acutius prio q̄re oꝫ vt frangas ipꝫ cū stipticis ⁊ radix lilij celestis ⁊ cortices oppopōaci ⁊ tutia. ¶ Et de faciētibꝰ nasci carnē mirabilibꝰ in vulneribus calide cōplōnis apostemosis sūt sandali ⁊ nenufar ⁊ aloes ⁊ ꝑprie i ꝑtibꝰ ani ⁊ testiculoꝝ ⁊ medicina aristologie si fiat vnguētuꝫ aut idiges eo qđ ē fortiꝰ de illis q̄ sūt iter cōsolidātia sicut climia ⁊ ꝑprie cōbusta ⁊ colcotar ꝯbustū ⁊ lithargyriū ⁊ cerusa. Et qn̄qꝫ cadūt i medicinis eius dragātuꝫ ⁊ colcotar q̄ꝫuis sint đ sūma corrodētiū diminuētiū carnē. ¶ Deꝫ ipsa fortasse cōsolidāt i vehemēti hūiditate ⁊ ꝑprie qn̄ adurūẗ fiūt mioris ꝯsolidatōis ⁊ nō minuiẗ de corrosione eoꝝ ⁊ ꝑcipue si abluātur fiunt ad ꝯsolidationē decliuiora. Flos vero eris ⁊ medicine q̄ sūt vehemētioris corrosiōis nō sunt recte ad illud nisi cū regimie forti ⁊ i q̄busdā vulneribus ⁊ vlceribus vehemētis hūiditatis. ¶ Es vero adustū qn̄ abluiẗ ē bonū i cōsolidatōe. Et quū volūtas ē vt fiat emplꝫ sūt necessaria q̄ sūt fortiora de illis q̄ sūt iter ꝯsolidatiua sicut climia ⁊ ꝑprie adusta ⁊ colcotar adustū ⁊ lithargyriū ⁊ cerusa. Qualitas vero faciēdi illđ ē vt dissolvaẗ cerusa ⁊ merdasengi cū aceto deide administreẗ ⁊ climia teraẗ. Et melius qdē ē vt aduraẗ deide misceatur illud cū colcotar ⁊ ibibaẗ oleo roſ. cū aceto ⁊ vio stiptico ⁊ fortasse addūẗ sup ipꝫ dragātū adustū ⁊ balaustie ⁊ galle qn̄ vulnꝰ ⁊ vlcus sūt vehemētis hūiditatis. ¶ Emplm de lino ⁊ ē mirabile. Sume pānū de lino ablutū nitidū ⁊ tere dōec fiat sic̄ alcohol deide sume oleū fortis stipticitatis aut oleū myrtinū ⁊ pone i ipso paꝝ galbani ⁊ dissolue in oleo ⁊ pone i ip̄o pānū ꝯtritū ⁊ fac de eo emplm qm̄ ē mirabile. Et vnguētū nigrū magnū facit nasci carnē. Qđ si volueris vt fortiꝰ faciat nasci tūc pone i ip̄o de ture ⁊ oppoponaco ⁊ aristologia adusta eq̄les ꝑtes ut sit sicut pondus medicinaꝝ q̄ttuor. ¶ Modus pulueris aliꝰ. ℞. ceruse ⁊ merdasengi amboꝝ. an̄. ꝑteꝫ .i. scorie plūbi ⁊ myrrhe ⁊ gallaꝝ oium. an̄. ꝑtē. 5. ¶ Puluis aliꝰ ostracoꝝ cōbustoꝝ. ℥. xij. granati ꝑui qđ cadit ab arbore ⁊ exiccatuꝫ ē

calcadis ābor ān.ʒ.xvi.cornu ceruini ꝯbusti abrotāi climie resine radicū lilij oiū ān.ʒ.iiij. miuti turis corticū arbōis pini ābor ān.ʒ.vi. corticū granator ceruse a lūinis oium ān.ʒ. viij.gallar.ʒ.i. ¶ Puluis rubeᵘˢ.℞.rubee of siū ꝯbustor merdasegi oiuʒ ān.ʒ.ij.turis alo es ābor ān.ʒ.iij.sarcocolle memithe āboruʒ ān.ʒ.i.fiat puluis. Puluis aliᵘˢ. Rosar ceru se plūbi balaustie oium ān.ʒ.viij.gallar ꝛ se minis rosar ꝛ aluminis eq̄liter aristoł.aur. ij.miuti turis aur.i.¶ Modᵘˢ empłi ad vłne ra cōpor senū ꝯburał ordeū ꝛ fiat ex eo cera tū cū oło ro.aut oło myrtio cū cerusa plūbi.

¶ De medicinis facientibus nasci carneʒ in vulneribus ꝛ vlceribus. Capitulum.xi.

IAm sciuisti ꝓprietatē medicinar faciē tiū nasci carnē ꝛ q̄uo oʒ vt sint i cōpłoni bus suis. ¶ Et oʒ vt administrēł medicie fa ciētes nasci carnē quū iā mūdificatᵘˢ ē locᵘˢ a sordibᵘˢ ꝛ sīibᵘˢ ꝛ nō fuerit basis vulner nisi os:tūc mūdifica illō os ꝛ ericca i vltio ꝛ nō dimittas i eo obfuscationē aut corruptioneʒ neqʒ corticē ꝛ hūiditatē q̄ nō ericceł ꝛ ꝓprie i capite:nā lenitas ossis ꝛ eiᵘˢ hūiditas ē vna cār ꝓhibētiū natiuitatē carnis super ipm ꝛ quū ericcał ꝛ aspał ē illō sup qō fit mā ex q̄ gñał caro in eo magis faciēs nasci. Et scias ꝙ ē medicina faciēs nasci carnē i corpe aut mēbro ꝛ nō ē faciēs nasci i alio ꝛ illō iō qm̄ fortasse ericcat in corpe ꝛ nō ericcat i corpe pp ꝯpłones duor corpor ꝛ ƀʒ ꝙ sciuisti for tasse sup̄fluit in corpe ꝛ nō sup̄fluit in corpe neqʒ ē abstersio oino quuʒ hec medicina idi geat ericcatiōe q̄dā ꝛ extersione q̄dā mēsura tis ꝭm corpᵘˢ nō absolutis ꝛ res mēsuratarū diuersa cū imp̄ssiōe sua in rebᵘˢ q̄ nō sunt cō uenietis q̄ātitatis in passiōe. ¶ Et oē ericca tiuū q̄dē cuius siccitas ē minor siccitate cor poris qō cū eo curał est iter abbreuiatuʒ ab hoc vt faciat nasci carneʒ eius imo oʒ vt sit siccius eo. Et pp illud ꝙ olibanū nō facit na sci carnē in corporibus donec pertranseant equalitatē in siccitate. ¶ Et experimētū qui dē est illud quod scitur ꝙ est ex ericcātibus ꝛ stantibus aut ex nascentia carnis ꝭm pro cessionē vel cōtinuitatē aut ex sordidatione. Quod si videris ericcationē cū qua fortasse nō nascitur caro tunc humecta parūper me dicina sicca ꝛ dimitte illud qō vadit ꝭm vir tutem suam. ¶ Et quādoqʒ iterū est quibus dā corporibus proportionalitas cū q̄busdaʒ medicinis absqʒ aspectu operatiōis earū pp illud ergo oʒ vt misceał medicine pleš debi les ꝛ fortes. At vero q̄re sfacta sūt empła ꝛ q̄ sit eor necessitas iaʒ sciuisti. Et oʒ vt non sis ꝯtētᵘˢ medicina sup ericcationē ꝛ hūectatiōeʒ imo obs̄ua ambas q̄litates agētes ꝭʒꝙ pre misimus ear narrationē neqʒ iter sup eric cationē ꝛ hūectationē imo cū cōsuetudine cō sideratiōis iter dispositionē vlceris ꝛ dipositionē cōpłonis corporis. Quūqʒ.n.corpus ē hūidū ꝛ vlcus siccū ꝛ q̄nqʒ ē corpus siccū ꝛ vlcᵘˢ hūidū ꝛ q̄nqʒ sūt ambo hūida ꝛ q̄nqʒ sūt ambo sicca. ¶ Et administrēł i primis q̄ sunt debiliora sicut olibanū ꝛ farina fabar ꝛ fari na ordei ꝛ siłia. Qō si corpus fuerit siccū ꝛ vl cus hūidū valde tūc necessarie sūt medicine vehemētis ericcatiōis cū cōpatiōe ad medi cinas faciētes nasci carnē sicut aristologia ꝛ radix oppopōaci ꝛ dragātū adustū. Et i resi duo sūt necessarie medicine sicut ireos ꝛ fari na lupinor. Et q̄nqʒ accidit vt sint q̄dā me dicine in quibus sint aliquid ꝓprietatis qua egēt medicine faciētes nasci carnem de eric catione ꝛ abstersione sed sup̄fluit fiunt ergo verbigratia pp ericcationem suam vehemē tem retinētes sorditieʒ ꝛ prohibentes mām ꝛ sup̄fluit abstersio ꝛ corrosio. Sed q̄n pmi scetur cum ea aliquid de illis que sunt illi cō traria frangit ex eo ꝛ tpat ipsū ꝛ fit faciēs na sci sicut flos eris. Quū.n.cū ipso associantur oleum ꝛ cera ꝛ que humectant mēbrum ꝛ fi xum faciūt tunc ipsum pp ericcationeʒ ꝛ ve hementiā abstersionis fit cōsolidatiuū. qua re oʒ vt sit flos eris vna decē ptiū cerati q̄n administratur in corporibus que sūt sicciora ꝛ vna duodeci ptium q̄n administratur i cor poribus q̄ sunt humidiora. Et oʒ vt obserue tur in istis q̄n experiuntur ꝑdicta. ¶ Senes egent medicinis in quibus est caliditas ma ior et attractio fortior. Et cadunt in eis que sunt sicut pix ꝛ tus ꝛ farina ordei ꝛ farina fa barum ꝛ farina herbi ꝛ radix lilij aristologia et climia et herba opponaci. ¶ Et quan do prohibetur medicina a iuuamento decli na ad aliam quum ergo sit difficilis curetur cum eo quod est proprium vlceribus.

¶ De curatione vulnerum alseiheregi idest que fiunt in capite. Capitulum.xij.

REgimen quidem ossis in eis ꝛ quid ac cidat ex accidentibus eorum timidis iā dictum est in capitulo ossium ꝛ algebra. De

rum in carnatiua vlcerū eoꝝ ⁊ q̄ sunt extra ea sufficiūt q̄libet medicine exiccatiue leues puluerizate supꝫ ea ex medicina. Et medicina q̄ est facta ex aloe ⁊ myrrha ⁊ olibano ⁊ sanguie draconis ⁊ silr medicine leues ꝑdicte in vulneribꝰ. Q̄ď si fuerit illic cursus sanguinis tūc corrcetur cū eo qď diximus in capitulo fluxus sanguinis. Et oꝫ vt cibet̄ hn̄s eā cerebellis gallinaꝝ assatis q̄ꝫtuꝫ possibile est: ipa eni ɓm ꝙ testificātur q̄dā cōfortāt cerebꝛ ⁊ retinēt sanguinis fluxū lꝫ sit i eis sententia alia. Et silr aq̄ granati muzi ⁊ emplastrat̄ cū virga pastoris. Et de medicinis bonis ad vulnus ⁊ sanguinē est vt sumatur fermētū purū siccū ⁊ teratur ⁊ puluerizetur desuper ⁊ nō humectetur. Quod aūt prohibet egritudinem ē emplastratio cū farina ordei ⁊ silia cōfectis cū isopo humida ⁊ silr cū sauich ordei cū calamēto ⁊ cōfert attritiōi eiꝰ: ⁊ reliquū regimē sumat̄ ex capitulo ossium.

Tractatus secūdus de excoriatiōe ⁊ attritiōe ⁊ cōtusiōe et torsiōe ⁊ casu ⁊ offensiōe ⁊ disruptiōe ⁊ fluxꝰ sanguinis ⁊ similibꝰ illis.

De sermonibus vniuersalibꝰ. Capitulū.i.

IAm sciuisti in libro prio q̄ sit itētio cōtusiōis ⁊ attritiōis. Cōtorsio aūt ē vt sit mēbꝝ separatū a iūctura sua sepatione nō cōpleta neqꝫ apparēte manifesta q̄re est dislocatio. Et eguamē q̄dē ē infra torsionē ⁊ ē q̄si aliquātulū tensiōis cōmouēs ligamētū in iunctura ⁊ qď ꝯtinet̄ de eo in carne. Et si cū eo fuerit aliq̄ꝫtulū sepatiōis erit torsio. Et ď hoibꝰ sūt q noiant itētionē quā noiauimꝰ torsionē noie cōi. Et de hoibꝰ sunt q noiant torsionē sepationeꝫ vniꝰ duoꝝ lateꝝ lacerti sicͭ vniꝰ duoꝝ lateꝝ lacerti vole manꝰ ⁊ rascete cū adherētia lateris aliꝰ q̄ꝫuis sepatio sit appēs. Illď āt qď volumꝰ ꝑmittere ⁊ loq de eo i primis ē cōtusio q̄ accidit lacertis i medio eoꝝ ⁊ attritio in extremitatibus ipsorū.

De contusione ⁊ attritione. Capituluꝫ.ij.

QVando accidit lacerto vt cōtundatur accidit ex hoc iter ptes eius nūerꝰ solutiōis ꝯtinuitatis. Et multotiēs effunditur ad ipꝫ sanguis plurimus ex quo apa̅t̄. Et pauciores sūt eius dispositiōes in q̄bus nō aggreget̄ ad ipsius sanguis ⁊ putrefiat q̄m plm sepatur eiꝰ resolutio ꝑ poros. Et ꝓprie ꝑ poros q sunt ꝯstricti ꝯstrictiōe ipellēte ab illo qď fecit cōtussionē exterius ⁊ a ꝯstrictione accidēte ex apate interius. Et ꝓꝑ illud si nō succurrat̄ rei in ea ꝑducit ad corruptionē mēbri. Et fortasse excoriatio seq̄tur casuꝫ ⁊ offensionē: q̄re oꝫ vt ꝑparet̄ ad curationeꝫ eius vt nō canceretur. Et oꝫ vt administratio fiat in attritiōe cū reditione cōtinuitatis villoꝝ incisoꝝ imo ad sedandum dolorem.

De cura. Capitulum.iij.

NOn repitur i pluribus haꝝ dispositionū in hac accn̄tia excusatio a phl̄omia imo opifices artis ꝓperāt ad illud q̄ꝫuis sit corpꝰ mūdū. Et q̄n sit phl̄omia ⁊ festinat̄ ad empl̄a ꝓhibētia oppilātiua n̄ accit ex eis illď qď ē necessariū ad curationē q̄ multū cōuenit. Et ē eoꝝ ꝓhibitio cū infrigidatiōe ⁊ stipticitate aut cū vno eoꝝ. Quū aūt tardatur illud ⁊ ꝓperat sanguis ad dispositionē solutiōis ⁊ times nocumēta ꝑdicta necessariū ē in curatiōe eius extrahere sanguinē illuꝫ vt nō redeat apud ꝯtinuationē ad dispositiōeꝫ eius. Q̄ď si fuerit taliter ꝙ sit possibile vt resoluat̄ ꝓꝑ raritatē poroꝝ cū embrocis aquarū calidaꝝ ⁊ similium eis fiat. Et fortasse administrat̄ supꝫ verberatos ď illis q̄ diximus ⁊ iteꝝ cū medicinis carminātibus sanguinē mortuū ⁊ oleis resoluētibus laxitudinē ⁊ vt dētur in potu de intus res adiuuātes ad resolutionē fiat illud ⁊ sis cōtētus illo. Et ista mūdificatiua adiuuantia ad illud sunt sicut bdelliū iudaicū ⁊ costꝰ ⁊ cētaurea maior cuꝫ sirupo acetoso ⁊ vt adiuuet sirupus acetosus iteꝝ ad illud cū incisione. Medicine vero carminātes sanguinē mortuū sūt sicut farina ordei ⁊ isopus hūida ⁊ silia ꝯfecta cū aq̄. Et forte ē sicut calamētū mōtanū cū sauich ⁊ ꝓprie q̄n cadit in capite ⁊ ad vltimū illud cui ē mollificatō cū calitate subtili resoluēte resol̄one sbtili ⁊ ex eis q̄ exiccāt exicatōe subtili: nā ea q̄ sūt vehemētis resolutiōis ⁊ exiccatiōis quū administrātur in ipressiōe eiꝰ resoluūt subtile ⁊ inspissant spissuꝫ cū exiccatione sua ⁊ oppillāt poros iterū cū exiccatione sua. Et hec fortasse mēsura excusat sollicitudinē in eo cuius cōtinuitas soluit̄ ꝓpe cutē ⁊ in eo qď apparet ꝓfunda. Q̄ď si nō fuerit ita ⁊ fuerint solutiōes multe ⁊ ꝓfunde et longinque ab eo qď appet nō erit excusatio a scalpellatiōe ⁊ resoluatur qď resoluitur in apatibꝰ et vlceribꝰ malis. Et eiꝰ q̄dē dispositio nō ē dispositio verberati i verberato eni

trahitur materia ad cutē ꝛ cutis ē in via vl-
cerationis. Et in hoc si soluit cōtinuitas ꝓfū
de submerse tunc illud nō spat quapp neces
sariū ē administrare attrahētia cū fortitudi
ne ꝛ ventosas ꝛ scalpellationē ꝛ fortasse erit
res maria ꝛ fiet ad apationē magnā exteri⁹
ꝛ aggregabit. Et tūc oportebit vt festinet ad
aperiēdū ꝛ resoluēdū illud qd aggregat i eo
saniē vt sedet dolor cū eo qd facit pus ꝛ re-
soluat materia cū aptiōe illud eni ē ƀ dispo
sitionē aperiētē ꝛ vt apiatur velocius cū ad
iutorio curatiōis ē saluius. ¶ Et fortasse re-
soluūt eā medicine aperientes absqꝫ saniosi
tate ꝓprie qñ adiuuāt eas caliditas inata et
pori. ¶ Ampli⁹ obserua medicinas pdictas
i caplo casus ꝛ offensiōis. Ligatura āt q̄ ad
ministrat sup cōtusionē iā dictuz ē i mō suo
ꝙ qñ accidit attritio aut cōtusio tūc liga ipsā
ꝛ sit instrm tuū sup locū ipm strictū valde ꝛ
vadat cū ligatura ad supiora pcessiōe pluria
scilicet ad ptes epatis ꝛ ad iferiora paꝝ ꝛ nō
addas astellas neqꝫ puluillos: lini ergo desu
per astellas plurias qm̄ est necessariū resol-
uere illū sāguinē mortuū ꝛ ē necessariū mul
tuz intēdere vt vadat ligatura ad supiora ne
effundat ad ipsaz aliqd ꝛ eius pcessio desup
sit mollior. Et sit pānus dur⁹ subtilis vt suf
ferat stricturā ꝛ festinet ɔtinuitas embroca-
rū cū ea ꝛ pparet mēbrū ad supiora sicut fit
in fluxu sanguinis. Et hec cura. s. ligatura oꝫ
vt sit anteqꝫ apetur mēbrū qm̄ mēbrum qñ
apatur nō suffert nisi ligaturā equalē neduz
a vehemētia cōpssionis ꝛ pter illud medi
cetur tūc cū emplis ꝛ cōtinuitate effusionis
aque calide desuper. Glādularum autez cu
ratio que sequuntur cōtusionez est cū plūbo
desuper posito ne addantur ꝛ magnificētur
ꝛ fortasse euacuantur ꝛ fit in eis contusio.

¶ De casu ꝛ offensione ad lapidem aut parietem aut aliud. Capitulum. iiij.

CAsus ꝛ offensio ledūt ꝛ ipediūt cū ɔtu
siōe ꝛ attritiōe ꝛ est in eis timor pp so
lutionē ɔtinuitatis accidētē in visceribus. s.
in pānticulis suis ꝛ neruis eoꝝ ꝛ venis ma-
gnis q̄ sunt in eis. Et est in eis timor iteruz
pp vehemētiā doloris ꝛ q̄to plus corpus ē
maius est timor vehemētior. ¶ Et pp illud
fit ꝙ nō accidit infantibus i casibus coꝝ de
lesiōe qd accidit pulueribus. Et glādule ite
rū multiplicātur in casibus ꝛ offensionib⁹ ꝛ
verberatiōibus. Et ē necessariū vt succurra
tur cū eo qd narrauimus loco suo. ¶ Et ac-
cidūt qñqꝫ ex casu ꝛ offēsiōe nocumēta ma
gna ex incisione lateris in corde aut stomacho
ꝛ morit stati ꝛ accidit qñqꝫ vt retineat vria
ꝛ egestio ꝛ egrediūtur in volūtarie. Et qñqꝫ
accidūt vomitus sanguinis ꝛ fluxus sangui
nis nariū vehemēs pp incisionē vene in ca
pite aut epate aut splene ꝛ aptio vētris ꝛ stri
ctura anhelit⁹ ꝛ abscissio vocis ꝛ locutiōis.
Et iste cui aduenit offensio aut casus aut ali
ud ꝛ abscindit sermo eius ꝛ iclinatur caput
eius ꝛ arescit anhelit⁹ eius ꝛ sudat frons ip-
sius morit stati. Et qñ accidit ei aut punctio
aut verberatio pcussiōe clamosa vomit⁹ san
guinis in hora ꝛ lenitas nature morit. ¶ Et
facilius ē ei vt euomat ipm pmistū cū cibo
ꝓprie. Et si illud qd apparet iā apatū fuerit
deinde occultatur apa ꝛ quiescit apa deide
euomit post ipm saniē moritur stati. Et ille
qui cadit sup planitiē deide currit ex eo san-
guis plurimus tūc necessarium est vt apostē
metur ꝛ moriatur. Et ille qui cadit super ca
put suū multotiēs nō loqtur ꝛ quū remanet
vsqꝫ ad tertiū nō minuit neqꝫ addit tūc lau
dat i tertio ꝛ expectat vsqꝫ ad septimū ꝛ nō
mouet añ illud cū aliquo. Et quū loc⁹ casus
illius q cadit nō rubet tūc loc⁹ est neruosus.

¶ De cura. Capitulum. v.

SI non fuerit fractura ꝛ dislocatio ꝛ flu
xus sanguinis oꝫ vt succurratur mēbro
offenso aut leso p casū q̄re ponatur sup ipm
qd stringat ipm. Et cū hoc ē necesse curanti
hoc caplm vt refirmet donec videat ei ꝙ in
terius nō est cā pperās ad pditionē ꝛ si est
necessariū vt festinet plus ꝛ fecerit necessari
um dispositio illud oꝫ tūc vt pperet ꝛ phlo-
met ꝛ ministret clistere leue subtile deinde si
possibile est ei vt stringat locū ꝛ oppilet fissu
rā si accidit cū eis q̄ dixim⁹ pperet ad illud.
¶ Et medicine q̄ sunt necessarie sūt oppilā-
tes ɔglutinātes ēt ꝛ resoluētes mām cū faci
litate ꝛ mollificātes sicut i cōtusiōe ꝛ icarna
tiue annexe de foris ꝛ itus. Et melior cibus
eius ē mes ꝛ cicer. ¶ De medicinis āt q̄s oꝫ
sumere illuz q patitur cōtusionē aut offensio
nē aut casuz melior ꝛ antecedēs est mumia
pura cū oleo noiato sambacino ꝛ vino ꝛ qñ
qꝫ fiat cōsecutio cū aliquo clisterioꝝ. Et det
i potu reusini cū aureo vno rubee tinctoꝝ i
vio ꝛ bolumarꝫ ꝛ post ipꝫ allemu ꝛ armenū
ꝛ sumach ꝛ sar cocolla cōfert valde cū incar

natiōe sua. Et alumē ⁊ ānerū ē iuuatū ꝯstri ctū ⁊ est de eis quoꝝ iuuamētū fit vehemēs ⁊ arsenico ē virtus mirabilis in oībus q̄ sūt necessaria de incarnatiōe ⁊ resolōne sangui nis ⁊ ꝓhibitiōe nocumēti in potu sumitur. Et succus cētauree maioris ⁊ astrologia et bdelliū ⁊ costus bibita cū sirupo acetoso iu uatiua sunt oīa. ¶ Et de illis q̄ in potu dant ad leniēdū ⁊ soluēdū sūt cassiafi. ⁊ oleū amig dalis. ¶ Trociscus bonus. ℞. reusini. viij. lac ce rubee añ. iiij. terre sigillate. iij. fiant trocisci sumat i potu cū aq̄ ciceris. Et de medicinis q̄ desuꝑ ponūtur sunt altea ⁊ myrrha ⁊ ma stix ⁊ almugath qñ cū eo fit empl'm aut bibi tur. Nā ei ē ꝓprietas bona in fractura ⁊ dis locatiōe ⁊ in torsiōe ⁊ ꝯtorsiōe ⁊ verberatio ne ⁊ casu ⁊ offensiōe. ip̄m. n. sanat ⁊ icarnat velociter ⁊ sedat dolorē ⁊ si fuerit hñs vehe mētē fracturā indurat eā ⁊ fortē facit. Et de medicinis oppilātibꝰ ē acatia. ē eni mirabil' i algebra. Iteꝝ sicut aloes ⁊ bolusar. ⁊ alleū ⁊ sumach ⁊ almes ⁊ gypsū ⁊ calx ambo extin cta ⁊ rizi cōtritū ⁊ de glutinātibꝰ ē sarcocol la. Et de vaporatiōibus bonis sunt folia cu pressi decocta cū sansuco ⁊ silr folia albethil. ¶ Et similiter si ponat in eis lac acetosum.

¶ De offensiōe suꝑ vētrē ⁊ viscera. Capi. vi.

Iam diximꝰ de hoc in libro. iij. in quo est excusatio ⁊ oꝫ vt iteretur suꝑ eā opatio ⁊ fit cibus oē lenitū ⁊ infrigidatiuū sicut volu bilis ⁊ chrysolocāna ⁊ malue. Et de facienti bꝰ glutinationeꝫ iteꝝ sicut arnoglossa. Et de tur in potu iteꝝ in pricipio de succis infrigi dātibus cū ꝑmistiōe lenificatiōis sicut est ex pressio solatri aut arnoglosse aut endiuie cuꝫ casiafi. Et de illis q̄ exꝑta sūt iteꝝ i hoc capi tulo ē vt terat psiliū ⁊ sumat de eo pars vna ⁊ lacce ⁊ karabe amboruꝫ. añ. medietas q̄rte ꝑtis vniꝰ ⁊ croci. vij. ꝑtis ⁊ potio eius sit. ʒ. ij. cū aq̄ calida. Et det in potu trociscus hmōi. ℞. karabe. x. rosaruꝫ. v. acatie ablute. ōʒ. vna spice inde. vi. ⁊ meliloti. x. ⁊ masticis. iiij. ⁊ cor ticuꝫ turis. iiij. ⁊ boliar. vij. ⁊ croci. vi. ⁊ nucis cuꝑssi. viij. fiant trocisci cū aqua arnoglosse ⁊ hoc qdē ꝯuenit ꝓprie qñ egritudo ꝑtransie rit principiū. Et ponat empl'm ex hmōi gñe sumāt mala alscemia decoquāt cū decocto odorifero dōec sint discocta ⁊ fiat optia eoꝝ ꝯtritio ⁊ sumantur de eis. ʒ. c. ⁊ laudani. xx. ⁊ rof. xxi. ⁊ spice ⁊ masticis ⁊ eupatorij abluti oium añ. xiiij. ⁊ cōficiantur cū aqua cupressi expressa cū oleo de lilio ⁊ empl'etur cuꝫ eis.

¶ De dispositione verberati cum flagellis ⁊ eoꝝ similibus ⁊ cura eius. Capitulum. vij.

Oportet vt sit cibus verberati cū flagel lis ex cicere excorticato contrito ⁊ ex fa seolis rubeis excorticatis i potu sumat loco aq̄ quuꝫ ciceris infasi. Et detur in potu iteꝝ medicine eiꝰq offendit se ⁊ eiꝰq cecidit ⁊ pro prie bolumar. Et iteꝝ reu ⁊ zinziber coniun gatur ⁊ de cōiunctione amboꝝ detur in po tu. ʒ. i. s. cū aq̄ calida. ¶ De eis vero q̄ suppo nūtur melior res ei est vt sumat pellis ouis excoriata stati ⁊ dū est calida ⁊ humida inui scetur suꝑ locū ⁊ dimittatur suꝑ eū ⁊ nō re moueatur fortasse eni sanat ip̄m in die scdo ⁊ qñqꝫ resoluit ap̄a ⁊ ꝓhibet putrefactioneꝫ ⁊ ꝓprie qñ puluerizat sub excoriata aliq̄ꝫtu lū salis vehementer cōtriti. Et de illis q̄ de suꝑ puluerizātur sunt nasturtiū tritū ⁊ semē apij ⁊ his similia: ⁊ iteꝝ sumātur merdasen gi ⁊ ceruse ꝑtes eq̄les ⁊ fiat ex eis ceratū cuꝫ oleo rof. ⁊ cera ⁊ iteꝝ epithima ex dragagā to ⁊ croco equali mēsura: ⁊ si remāserit vesti giū lini ip̄m cū arsenico ⁊ lapide piperis: et nos iaꝫ diximus hic mortē sanguinis ⁊ nos iam dicemus illud in libro decorationis.

¶ De torsione. Capitulum. viij.

Melior curatio torsiōis iuncturaꝝ offi cialiū sūt nuclei dactiloꝝ desuꝑ positi ⁊ dimittantur qm̄ ipsi sanant eaꝫ. ¶ Quum autem accidit torsio nos iam diximus in ca pitulo fracture ossiuꝫ medicinas q̄ oēs recti ficant torsioneꝫ quare omnes sumātur inde.

¶ De excoriatione ⁊ est in ea excoriatio cal ciamenti. Capitulum. ix.

Excoriatio est ruptio q̄ accidit in suꝑfi cie cutis ꝑ tactū laboriosū. Et qñqꝫ est cū ap̄ate ⁊ qñqꝫ ē sine ap̄ate ⁊ qñqꝫ ē cutis tota excoriata aut incisa aut pēdēs. Et est ne cessariū inuiscare ipsaꝫ q̄re curet cū inuisca tiōe q̄ dicta ē in cap'lo vulneꝝ. ¶ Et oꝫ q̄ꝫtū possibile est ne incidat cutis imo dilatio suꝑ eā fiat ⁊ si multotiēs fiat qm̄ inuiscatur in fi ne rei. Et si nō adheret inuiscetur cū empl'is factis ad hāc rē. ¶ In detecta vero ē melius vt administret desuꝑ medicamē absqꝫ liga tura nisi si non fuerit possibile. Nā eius exic catio cū medicinis cū adiutorio aeris ē me lior. In excoriatōe aūt leui de medicinis bo nis excoriatiōi singulari ⁊ ꝓprie excoriatiōi calciamēti ē vt sumatur pulmo ⁊ ꝓprie pul

mo arietis ⁊ inuiscet desup ⁊ sanat ipsaz. Et si nō fuerit apa tūc cōfert ei pānus adustus aut oleū ro. et arsenicū rubeum et cucurbita adusta ē valde mirabilis cū aq̄ ē fiducia ⁊ ꝓprie in excoriatione calciamēti. Et ex medicinis sigillatiuis incarnatiuis ꝯsolidatiuis est oē illud in quo est stipticitas leuis sicut acatia et galle et ꝓprie adusta et quū fit illud in excoriatiōibus leuibꝰ et raris sufficit. Et fortasse sufficit iteꝝ vnguētū albū. Et de illis q̄ sunt fortiora ē vt sumāt cerusa et ammoniacū et oleū ros. et myrti aut oleū de kerua et oleū de lilio: dissoluat ammoniacū cuz aq̄ et vino et fiat ex eis emplm̄ et fortasse sufficiēt myrrha et merdasengi sola cuz vino. Et sumach ē exiccās excoriationē leuē et ꝓhibēs apa. Et ex embrocis ꝓprie qn̄ accn̄t fissure ex excoriatōe sūt lētes et decoctio herbi et lētes et aq̄ maris tepida et emplatio cum fece sicca. Si āt destruit cutis tota tūc nec̄ium ē vt ꝓhibeat apa ex eis in qbus ē exiccatio et sigillatio fortis ⁊ fit res i ea magis difficilis.

¶ De pūctura ex disruptiōe et extractōe eiꝰ qd̄ retinet ex spinis et sagittis ⁊ ossibꝰ. Ca. x.

Punctura et disruptio vicie sūt ex hoc ꝙ vnaqueq̄ eaꝝ ē penetratio corporis acuti duri in corpe. Et iteꝝ diuersificātur in q̄ntitate corporis penetrātis et similat vt pūctura fit cū paruitate penetratōis significās paruitatē penetratiōis q̄si ipsa nō ꝑtranseat cutē. ¶ Et hmōi qdē ē leuis nocumēti si nō cōmoueat ⁊ qn̄ dimittit retificat ꝑ se q̄uis i uēiat malitiā carnis nisi i vehemēti malitia carnis. fortasse. n. apat locꝰ eiꝰ et accidit ei pulsatio ⁊ ꝓprie qn̄ ē pria disruptio et pūctura vehemētior et facta ē pūctio ꝑueniēs ad carnē. Et plurimū qdeꝫ medicatiōis hmōi ē vt sedetur apa eius et dolor ipsius et non indiget regimine vulneris: disruptio vero idiget regimine vulneris et regimine doloris apatis. Et iam quidem dictum est in regimine vulneꝝ et in regimine apatum illud in quo est sufficientia. Et illud quod necesse est nos rememorari in hoc loco de esse puncture est regimē in extrahēdo illud qd̄ retinet in corpore de re pungēte et disrumpēte siue sit spina siue sagitta et q̄ sūt similia illis. ¶ Et hec extractio qn̄q̄ fit cū instrumentis cōtinentibus rē quā trahūt et qn̄q̄ fit cū exp̄ssione ⁊ q̄ ei similantur et qn̄q̄ fit cū proprietatibus medicinaꝝ trahentiū q̄ extrahūt illud a quo deficiūt forpices ⁊ reliq̄ istrumēta. ¶ Canon āt i eo qd̄ extrahit cū istrumētis retinētibꝰ ē sicut extractio sagittaꝝ cū forpicibꝰ hn̄tibus capita vt lime vt vehemēs fiat eaꝝ retentio.

¶ Canō ergo i ea ē vt caueat ꝯfractio eiꝰ qd̄ eis ꝯprehēditur vt sit via eaꝝ ad illd̄ qd̄ auferēdū ē ampliata nō ꝓhibēs bōitatē possibilitatis tenēdi illud ⁊ vt ingratur facilior via extrahēdi ip̄z ⁊ si fuerit penetrās ex duobꝰ lateribꝰ tūc dilatet latꝰ qd̄ ē magis ꝯueniēs ad hoc vt egrediatur ꝑ ipsū. ¶ Ingeniū vero ad hoc vt nō frāgatur ē vt nō moueatur motione subita imo ꝯprehēdat sup ipsū ⁊ ꝯmoueatur concussione q̄ sciatur q̄ntitas fixiōis eius ⁊ tūc capiat ipsū aut suspēdat i eo ꝺcide trahatur tractiōe q̄ ē s̄m rectitudinē. Et multotiēs ē necessariū vt dimittatur aliquot diebꝰ ⁊ suspēdatur i ea ꝺcide extrahat. Et iā dixerūt qdā sapiētes huiꝰ artis s̄monez quē attulimꝰ s̄m suū modū ꝙ iste q aufert sagittas oꝫ vt sciat an̄ illud species sagittarū. Nā q̄dā earū sūt ex ligno ⁊ q̄dā ex arūdie ⁊ eaꝝ zugi sūt ex ferro ⁊ ex ere ⁊ ex plūbo ⁊ alcalai ⁊ ex cornibus ⁊ ossibus ⁊ ex lapidibꝰ ⁊ q̄dā eaꝝ sunt rotūde ⁊ q̄dā hn̄t tres angulos ⁊ q̄ttuor angulos. Et de eis sūt q̄ hn̄t linguā vnā aut linguas duas aut tres. Et de eis sūt q̄ hn̄t zugi ⁊ illaꝝ q̄ hn̄t zugi fortasse ē zugi eaꝝ iclinatū retro vt qn̄ tēditur ad exteriora suspēdat cū carne ⁊ i qbusdā eaꝝ est zugi ad anteriora vt ipellar. Et q̄dā eaꝝ sūt q̄ꝝ zugi mouetur cū resili turno. Quūq̄ extēditur ad exteriora dilatatur ⁊ prohibentur sagitte ab egressione ⁊ q̄dā sūt q̄ hn̄t zugi magnū aut ē ei extremitas q̄ntitate digiti vniꝰ ⁊ noiat caudata ⁊ q̄dā sūt plāe: q̄dā sūt sup q̄s addūtur ferra miuta. Quuz ergo extrahitur sagitta remanēt ferra illa in ꝓfundo sagittaꝝ ⁊ quorūdā zugi ē fissura i astula ⁊ quorundā zugi hꝫ cānulā i q̄ igreditur astula ⁊ q̄dā strigūt ex ꝯpositōe sua ⁊ quedā nō striguntur ex ipso vt qn̄ trahuntur ad exteriora seꝑetur astula a zugi ⁊ remaneat zugi i corpe. Et q̄dā sūt venēose ⁊ q̄dā sunt nō venenose. ¶ Et sagitte qdē extrahuntur s̄m duos mōs: vnus quoꝝ est extractio ⁊ alter est ipulsio. Et illud est qm̄ quum sagitte figuntur in eo quod apparet de corpore tunc extractio earum fit cum attractione ⁊ administratur iteꝝ cuz attractione qn̄ figitur sagitta in ꝓfundo corporis. Et nos qdē timemus ex locis sunt q̄ opposita sagittis ꝙ si extrahant

accidet ex eis fluxꝰ sanguinis q interficit aut nocumētū vehemēs faciet. Et egrediꝛ sagitta cū ipulsione qñ figiꝛ in carne ⁊ in corporibus ⁊ in eis q̄ opponūtur ei nō est aliqd qδ ꝓhibeat a scissione neqꝫ neruꝰ neqꝫ os neqꝫ aliqd aliud simile eis rebus. Qδ si illud qδ extrahēdū ē fuerit os tūc nos administrabimus attractionē. Qδ si fuerit sagitta apparēs tunc trahimus ipsā ⁊ si ē occulta tūc oꝫ sicut dixit Hip. si possibile est vulnerato vt ponat se ip̄m ꝺm figurā ꝺm quā fuit qñ fuit vulneratus: q̄re oꝫ vt significetur ꝑ ip̄m sup sagittā ⁊ si nō ē possibile tūc oꝫ vt resupineꝛ ſꝫ ꝙ ē ei possibile ex figura ⁊ vt administrēꝛ inq̄sitio ⁊ exp̄ssio ⁊ si ē fixa in carne tunc trahatur cū manibus aut cū ligno suo si non ceciderit p̄cipue si non fuerit ex arūdine ⁊ si iā cecidit lignū eius tūc extrahatur extractiōe q̄ fit cū forpicibus aut cū instr̄o quo extrahūtur sagitte. ❡ Et oꝫ i q̄busdā horis vt findaꝛ caro scissiōe pluria qñ nō ē possibile vt egrediatur zugi ex scissione p̄ria. ❡ Et si sagitta ꝑuenit ad oppositionē mēbri vulnerati ⁊ non est possibile vt egrediatur ex latere ꝑ qδ intrauit tūc oꝫ vt findamꝰ illa loca q̄ opponūꝛ ei. Et extrahaꝛ ex eis aut ꝑ extractionē aut ꝑ ipulsionē cū re alia ⁊ ipellaꝛ cū ea ferrum ad exteriora ⁊ oꝫ ne incidamꝰ cū nostra impulsiōe neruū aut arteriaꝫ. ❡ Et si fuerit zugi cauda tunc sciemus illud ex inq̄sitiōe. Et oꝫ vt intromittamus illā caudā in cānā istr̄i quo ipelluntur sagitte ⁊ ipellamus ip̄ꝫ cum ea. Quū ergo egreditur zugi ⁊ vides i eo loca putrefactōis ⁊ ē possibile vt pōas i ea ferra alia miuta tunc admistra inq̄sitionē iteꝝ. Qδ si iuenerimus scissurā ex istis ferris extrahamus eā cū hoc ingenio. Qδ si zugi habuerit rāos diuersos ⁊ nō obedit nobis ad egressionē tūc necesse ē nobis vt dilatemus scissurā si nō fuerit ꝓpe ip̄ꝫ locū mēbꝝ de q̄ timcamꝰ adeo vt qñ dexterimꝰ illδ zugi extrahemꝰ ip̄ꝫ cū facilitate. Et δ hoībꝰ sūt q ponūt rāos i cānā vt nō egrediaꝛ caro deide si vulneratus fuerit quietus non hñs ap̄a calidū admistra suturā aut ꝯple curationē q̄ facit nasci carnē: ꝙ si acciderit vulneri ap̄a calidū tūc oꝫ vt cureꝛ cū embrocis ⁊ emp̄lis.

❡ In sagittis āt venenoſ. oꝫ vt ꝯcaueꝛ caro ex al̄atiōe sua a carne sana. ❡ Caro.n. venenosa est mali coloris fusca ⁊ q̄si ipsa sit caro maligna si āt sagitta figaꝛ i os extrahemus eā cū istr̄o si aūt ꝓhibet ex hoc aliqd carniū tūc oꝫ vt ꝯcauemꝰ ipsū aut ꝑforemus illud. Quod si sagitta ifixa fuerit i ꝓfūdū ossis tūc nos sciemꝰ illud ex firmitudine sagitte ⁊ ꝑuitates motōis eiꝰ quū mouerimꝰ eā: tūc necessariū erit nobis vt icidamꝰ in p̄mis os qδ ē supra sagittā cū icisorio aut ꝑforemꝰ ipsū cū terebello faciēdo foramē i circuitu eius si os fuerit grossū ⁊ euadit sagitta ꝑ illud. Qδ si sagitta fixa fuerit i aliquo mēbroꝝ p̄icipaliū sicut cerebro aut corde aut pulmōe aut ventre aut itestinis aut epate aut matrice aut vesica ⁊ apparēt signa mortis: tūc oꝫ vt abstineamꝰ ab attractiōe sagitte qm̄ fiet ide ingetudo plima ne; suꝑueniat nobis locꝰ ꝺmonis stolidorū cū hoc ꝙ paꝝ ꝯferemus ifirmo. ❡ Si aūt nō apparuerit signa mala alia ex q̄bus timemꝰ de accidētibus tūc p̄mittemus ꝺmonē i ꝑditiōe q̄ accidit pl'm deide icipiemus i curatiōe. multotiēs eni δ illis q̄bꝰ accidit illud salnaꝛ aliqs absqꝫ spe mirabil'r. ❡ Et multotiens egrediꝛ pars epatis ⁊ aliqd de siphac qδ ē sup vētrē ⁊ zirbo ⁊ matrix tota ⁊ nō accidit ide mors. ❡ Verūtñ si nos dimiserimus iterū i his mēbris p̄icipalibꝰ accidꝫ mors ꝺm omnē dispōeꝫ ⁊ ꝓportōabimur ad paucitatem misericordie. si aūt abstulerimus sagittā fortasse saluabitur infirmus quandoqꝫ.

❡ De medicinis attrahentibus. Capitu.xi.

Oportet vt sup illū locū pōaꝛ ammonia cū qm̄ ē attractiuū forte aut sumatur radix arūdinis ⁊ terraꝛ ⁊ emp̄leꝛ cū ea ⁊ fortasse ꝯficiꝛ cū melle ⁊ affodili iteꝝ ⁊ folia papaueris nigri ⁊ folia arboris fici cū sauie aut semē hyusgami albi ꝓprie cū calcadis. ❡ Et similiter fructꝰ hyusgami albi cū dispositione sua. Et iteꝝ alkeiri ⁊ species eiꝰ ⁊ aristologia ⁊ cepe narcisci. Et ex aīalibꝰ res plurie δ q̄bꝰ ē rana excoriata ⁊ ē mirabilis valde fixis i ossimus Et sil'r eradicat dētes. Et cācer iteꝝ ꝯtritꝰ ⁊ vtriqꝫ lepores ⁊ coagula oia. Et dr̄ ꝙ lacerta ē vehemētis attractōis ad illδ sup qδ findiꝛ. Et δ ꝯpositis caput lacerte stati cū absindiꝛ cū aristologia lōga ⁊ radix cāne ⁊ cepe narcisci. ❡ Illδ vero qδ appropriatū ē cū attractiōe ossiū corruptoꝝ de sub vlceribus q̄ consolidantur dicemus in capitulo ossium.

❡ De cāone curatōis ꝯbustiōis ignis. C.xij.

Intētio i curatiōe ꝯbustiōis ignis ē due itētiōes. Vna eaꝝ ē seq cū ꝓhibitiōe ve ficatiōis ⁊ secūda ē rectificare qδ ē cōbustū.

Et sũt necessarie i ꝓhibitiõe vesicatiõis me dicine ifrigidãtes ꝑter qḋ associet̃ eis mordi catio. Et scḋa vbi curat̃ qḋ ẽ ↄbustũ indiget medicinis i qb⁹ ẽ abstersio q̃dã cũ exiccatiõe q̃dã nõ magna ꝛ ꝑter qḋ mordicet̃ cũ hoc vt sint tẽpete in caliditate ꝛ frigiditate ꝛ qñ idi- get regimine simili regat̃ cũ ifrigidatiuis pri us deide si idiget secũda fiat. ¶ Si aũt iueni tur ꝛ iã vesicatũ ẽ tũc necessariũ ẽ regimẽ se cũdũ. Et medicine eius sũt sicut chimolea ꝛ lutoꝝ genera exiccãtia ꝛ lentes decocte ꝛ en- caustrũ idũ ꝛ silia. ¶ Ea vero q̃ sũt sicut tus ꝛ glutinũ ꝛ pigua nõ ↄueniũt ad illud qm̃ q̃- dã eoꝝ sũt calidiora q̃z oꝫ. Et nõ curẽt virtu- te mordicatiua ꝛ q̃dã eoꝝ sũt hũidiora q̃z oꝫ.

¶ De medicinis ad combustionem que sunt ſm intentionem primam. Capitulum. xiij.

Sumat̃ sandali ꝛ sausel ꝛ later albus re cẽs aut ostracũ ꝛ liniãtur cũ aq̃ solatri ꝛ aq̃ ro. Aut vnguẽtũ de vitellis ouoꝝ ꝛ oleo ro. Et iteꝝ endiuia ꝛ farina ordei abluta ꝛ vi telli ouoꝝ ꝛ oleũ ro. ꝛ lẽtes elixate cũ rosis cũ oleo ro. Et iteꝝ boliar. ꝛ acetũ. Et iteꝝ oleũ ro. ꝛ cera scḋm q̄ oꝫ deide põatur i eo de cal ce abluta ablutiõe itegra cũ cerusa ꝛ opio ꝛ albuie oui ꝛ aliquãtulo lactis. Et iterũ sumã tur folia malue ꝛ sicle ꝛ elixẽtur cũ aq̃ dulci deide terãtur ꝛ mũdẽtur a reb⁹ filosis q̃ sũt i eis deide aggregent̃ eis merdasegi ↄditi cũ climia ꝛ ceruse de plũbo algalai amboꝝ añ. ptes. ij. ꝛ. ʒ. ꝛ olei ro. ptes. iiij. ꝛ aq̃ solatri ꝛ aq̃ coriandri amborum añ. pars vna.

¶ De medicinis q̃ sunt ad cõbustionẽ scḋm intentionem secundam. Capitulum xiiij.

Melior reruꝫ ad illud ẽ vnguẽtũ de cal- ce. Sũatur calx ꝛ abluat̃ species donec separet̃ ei⁹ acuitas tota deide cõquasset̃ cuꝫ oleo ro. aut oleo oliue ꝛ pauca cera si indiget ea ꝛ fortasse addunt̃ sup ipsuꝫ chimolea ꝛ al- bumẽ oui ꝛ paꝝ vini. Vnguẽtuꝫ calcis cum mõ alio abluat̃ calx sic̃ sciuisti ꝛ fiat ex ea cũ aq̃ folioꝝ sicle ꝛ cũ aq̃ foliorum caulis ꝛ oleo ro. et cera vnguẽtũ. ¶ Et de illis q̃ cõueniũt hic et vbi nõ timet̃ pustulatio et vesicatio est ligare desup folia albetbil adusta aut siliq̃ cõ buste. Vnguentum conueniens ad paruita tem caliditatis et est longe compositionis ex pertum est et inuentum est bonum. ℞. sterco ris vacce pascentis exiccati et corticuꝫ arbo ris pini et pullegij oium añ. ꝛ. merdasengi. iij. scorie argenti. ij. scorie plũbi. iiij. calcis ablute cum aqua frigida multotiens. v. ꝛ chimolee. v. ꝛ luti alcabrusij aut romani aut armeni ꝛ ceruse oium añ. vij. virge pastoris contrite. ꝛ. encaustri persici aut syrij. vj. tutie viridis. vij. stercoris ouis. vij. granorũ volubilis ꝛ folio- rũ eius amboꝝ. xv. scorie ferri ꝛ succi folioꝝ malmauisci ꝛ succi lolioꝝ malue oium añ. ꝛ. lilij domus ꝛ cepe eius ꝛ lilij celestis ꝛ croci oium añ. v. canfore. iiij. cere faui ꝛ olei roſ. et medulle cerui ꝛ adipis eius quãtum sufficit. ¶ Et de illis q̃ sunt fortitudinis vehementio ris ꝛ conueniunt ei qḋ est minoris calidita- tis est vt sumant̃ limatura eris ꝛ ferri ꝛ con ficiant̃ cũ luto aut luto rubeo deinde cõburã tur in patella aut furno ꝛ fiant inde trocisci ꝛ seruentur ꝛ administrentur redacti in pulue rẽ vbi necessaria est exiccatio aut liniãtur cũ oleo roſ. Et de hoc genere iteꝝ est illud cõ- buratur fimus columbinus in pãno lini do nec accendatur ꝛ liniãtur cũ oleo aliquo qm̃ est mirabile. Et locis vlceratis conferũt por ri elixati aut portulaca cũ sauich ꝛ folia myr- ti contrita in puluerẽ redacta. ¶ Si autem fi at in obediens tunc folia albetbil adusta aut folia algebut adusta. ꝛ si fuerit magis inobe- diens illo administretur medicine consolidã tes vlcera maligna.

¶ De combustiõe aque calide. Capitulũ. xv.

Quãdoq꜠ accidit vt effundatur olla fer uens aut aq̃ calida sup mẽbꝝ hoĩs ꝛ fa cit opatiõnẽ ignis ꝛ cõuenientis ei est vt suc currat̃ statiꝫ anteq̃z vescetur cũ eis q̃ sunt sic̃ sandali ꝛ aq̃ roſ. et canfora et nõ dimittã tur exiccari immo conseqũnter adhibeatur oĩ hora pãnus infusus in aq̃ frigida congelata hoc. n. ꝓhibet ipm̃ vesicari. ¶ Et qdẽ ꝓpe- rant ꝛ rorant desup aq̃z oliuaꝝ aut aq̃z cine ris. Et melius est vt teratur qḋlibet amboꝝ cũ sauich aut vnguentũ de calce. Et iteꝝ me dicamẽ factũ de fimo columbino ꝑdictuꝫ est mirabile valde. Et vlcera qdem curantur cũ porris elixatis aut exiccatis cõtritis et ẽ me lius et cum reliq̃s q̃ diximus in capl̃o ꝑmo.

¶ De fluxu sanguinis et retẽtiõe eis. Ca. xvj.

Iam scitũ ẽ in libro ꝑmo q̄ sanguis egre ditur a vẽis et nõ egreditur nisi aut ꝑꝑ aptionẽ orificioꝝ venaꝝ ꝑꝑ debilitatẽ in ve nis aut ꝑꝑ vehementiã repl̃onis aut ꝑꝑ mo tũ fortẽ vsq꜠ ad vocẽ et saltũ aut ꝑꝑ vaporẽ accidentẽ venientẽ deforis aut ꝑꝑ disruptio nem eaꝝ et ipsaꝝ incisionẽ ꝑ causam primi-

tiuā icidētē cōtundentē:aut pp cām corrodē
tē iteri⁹ aut vehemētia mot⁹ cū replōne:aut
pp resudationē ab eis pp raritatē accidentē
corpori venaꝝ ꝛ panniculo eaꝝ. Et cōuenien
tior venaꝝ ad hoc vt currat qđ ē i ea quuꝫ i
uenit viā ē arteria. Nā corpus eius ē mobi-
le ꝛ qđ ē i ea qñqꝫ cōtrabitur ꝛ qñqꝫ expādi
tur ꝛ qñ nō desup coarctatur locus ei⁹ post
solutionē ꝯtinuitatis eius ꝛ iuenit vacuitatē
puenit res ad emborismuꝫ qđ noiatur mř sā
guinis. Et arteria qdē licet sit de illis que in
carnātur tñ ē de illis quoꝝ difficilis ē incar-
natio. Et multotiēs qdē nō icarnať arteria ꝛ
icarnatur illud qđ ꝯtinet arteriā ꝛ coarctat
sup eā q̄re sāguis nō pōt facere cursū supflu
uꝫ imo egreditur ex aliqd vsqꝫ ad fines cutis
q̄titas quā capit. Et qñ alleuiatur cū cōpssio
ne redit ꝛ occultatur sicut accidit ruptuř. Et
fortasse remanet vena sola sub cute ꝛ sētitur
pulsus eius ꝛ ipsius successio. ℭ Et multoti-
ens accidit illud arterijs deitus si rūpuntur
p̄ter q̄ disrumpatur cutis ꝛ cōgregatur sub
cute emborisma.s.apa leue ex sāguie ꝛ vētosi
tate qđ possibile ē qescere cū ꝯpssiōe ꝛ hoc q
dē multotiēs accidit i collo ꝛ iguibus ꝛ cur-
uaturis p se ꝛ multotiēs accidit ex cā itriseca
aut ex phlōmia. ℭ Et multi medicoꝝ existi-
māt q̄ ois disruptio arteriaꝝ pducit ad ma
trē sāguinis q̄ qdē plm fit si i carneť illud qđ
ē i circuitu eius ꝛ fiat apostema notuꝫ sed ip
samet nō incarnatur ꝛ res nō ē ita. Ille qdē
q negauit incarnationeꝫ cōtrouersatur ē cū
cōsideratione ꝛ expimēto. Cōsideratiōe vero
qm̄ vna duaꝝ tunicaꝝ arterie est cartilagino
sa ꝛ cartilago non incarnať. Experimento
vero qm̄ nō visa est incarnatio. Et opposuit
eis Gal. cū cōsideratione ꝛ experimento: cō
sideratio vero est rhetorica ꝛ eius forma ē q̄
est inter incarnatum sicut caro ꝛ non incar-
natum sicut ossa quare opꝫ vt sit incarnata
sed est difficilis incarnationis. Et testimoni
uꝫ quidē qm̄ ipse narrauit se medicasse plěs
arterias ꝛ fuerunt incarnate et hec quidem
est res a qua nos iā expediti sumus. ℭ Nos
vero dicimus nunc q̄ dispō pcessionis san-
guinis a mēbris diuersificatur quum disrū
puntur sicut epar et pulmo. Et de illis sunt a
quibus parum procedit sanguis et in vna-
quaqꝫ duarum diuisionum sunt que sunt ti-
morosa et de eis sunt que sunt absqꝫ timore
sicut emanatio sanguinis ex pulmone in q̄ ē
timor ꝛ ab vtriusqꝫ emanat sanguis plimus
ꝛ de illis sūt sic̄ vesica ꝛ matrix ꝛ renes. Ab
eis.n. nō emanat sanguis plimus valde sū-
matiꝫ imo qñqꝫ multiplicať cū lōgitudie spa
tij ꝛ puenit ad successiōes illaudabiles. ꝛ di-
uersificať dispō flux⁹ sanguis ex arterijs qm̄
fit in qbusdā eaꝝ difficilis valde timorosus
sic̄ ex arterijs magnis q̄ sūt sup māus ꝛ pe-
des ꝛ hmōi, interficiūt scđm plm nō retineť
ꝛ in qbusdā fit facilis sic̄ in arterijs cranei re
tētio.n. fluxus sanguis eaꝝ est facilis ꝛ suffi
cit in eis cōstrictio sola. ℭ Et multotiēs qui
dē currit ex arterijs puis sanguis deinde re
tineť p se. ℭ Et dfa qdē inter sanguinē arte-
rie aliaꝝ cognoscit qm̄ sanguis arterie egre-
diť cū saltu ꝛ impulsiōe ꝛ est vehemētioris
purpureitas q̄ alius neqꝫ declinat ad nigre
dinē sanguis vene ꝛ eius essentie. Et scias q̄
ois cui accidit euacuatio ꝛ pprie sanguinea
ꝛ pprie arterialis ꝛ supfluit ꝛ accidit ei spas
mus est malū. Et silr si accidit ei singultus ē
mortalis. Qđ si fuerit sincopis cū singultu
tunc mors ē festina. Et alienatio ꝛ pmissio
rationis sunt male. Qđ si fuerit spasm⁹ tūc
est mortale secundum plurimum.

ℭ De canōe curatiōis flux⁹ sanguis. C.xvij.

OPortet in curatiōe fluxus sanguis vt
incipiať ꝛ retineať deinde cures vlcus
eius si fuerit. Et nō est tibi possibile in eo cu
ius cā est fixa ex corrodente ꝛ silibus nisi ita
vt auferať cā. ℭ Et si dispō nō tollerat vt au
ferať cā est necessariū vt retineať cū suis retē
tiuis ꝛ sunt in causis q̄ sunt ei ꝛ abscindunt
sanguinē curentē ꝛ ille cāe sunt scite in libro
pmo. ℭ Verꝫ ego narrabo eas scđm modū
festinatiōis. Dico ergo q̄ iste cāe aut sūt pro
hibētes in illo illud qđ egrediť ab exitu: aut
sunt aggregātes rē de illo aut res. ℭ Et diui
sio prima est cōuersio ad ptē aliū q̄ aut fit cū
attractiōe ad cōtrariū p̄ter qđ fiat exitus ali
us sic̄ ponunť vētose sup epar ꝛ remouetur
fluxus sanguis ex nare dextra aut ita q̄ acci
dit exitus alius sic̄ phlōmať patiēs fluxū san
guis nariū ex māu ptinēti nari phlōmia stri
cta. Retinēs āt sine exitu est illud qđ phibꝫ
motū sanguis ꝛ eius penetrationē. et est aut
p cām ignientē aut p cām stupefacientē. Et
stupefaciēs qdē aut est medicina aut est di-
spō corporis sic̄ in sincopi ipsa.n. multotiens
retinet sanguinē. Causa āt retinēs sanguinē
in locis est oppilās exitū aut cū ligatura aut

cũ repulsiõe ex bucellatiõe aut cũ repulsione absqꝫ bucellatiõe aut excara cũ cauterio: aut medicina cauterizãte: aut cũ cõgellatiõe rei retẽte: aut cũ inuiscatiõe aut cũ exiccatõe aut cũ incarnatiõe aut cũ coarctatiõe carnis circundãtis venas q̃re oppilat ip̃m ⁊ claudit ipsum clausiõe vehemẽti. Et oꝫ vt scias ꝙ qñ associat̃ vulneri ap̃a cũ q̃ntitate plĩma huius nõ est possibile ligare cũ filis neqꝫ intromittere licinia neqꝫ strictura laboriosa ⁊ neqꝫ ẽ possibile tunc nisi administrare glutinationẽ ⁊ stipticitatẽ ⁊ stupefactionẽ ⁊ in spissationeꝫ sanguis. Et si est curatio est strictura aut fissura aut ꝓpinqtate medicine qñ est dolor est mala valde. ⁊ ois p̃paratio dolorosa est mala. Et oꝫ vt p̃paratio sit aggregãs duas res q̃ruꝫ vna est defectus doloris ⁊ altera est refrenatio ꝑtis cursus sanguis q̃re nõ adiuuat̃ cum appẽsiõe ⁊ suspẽsiõe ⁊ fiat facilis ꝓcessio sanguis ⁊ eius exitus. Et quũ ꝓhibẽt due intentiões declinet̃ ad leuiorẽ scd̃m illud qd̃ presens est ⁊ ꝓpinquus ad tollerãdũ in dispõne. Et est necessariũ vt narrẽus modũ ei⁹ postq̃ꝫ sciueris ꝙ primũ ꝙ oꝫ cõsiderare est vt cognoscas an vena sit arteria aut vena ꝑ signa sua q̃re agas cũ arteria ⁊ sis sollicitus plusq̃ꝫ solliciteris ⁊ agas cũ vena. ¶ Amplius dicimus ꝙ de attractiõe vera ad cõtrariũ nõ ad exitũ est necesse mẽbro cũ fricatiõe aut ligatiõe ⁊ strictura aut cũ vẽtosis. Et oꝫ vt sit mẽbꝝ cõicans positã ex mẽbro cognito suꝑ extremitatẽ linee vnius cõtinuitatis inter ea ambo cũ lõgitudine ⁊ latitudine ⁊ eligit̃ de diuersificatio in situ lõgitudinis ⁊ latitudis qd̃cũqꝫ amboꝝ est lõginquũ ⁊ dimittit̃ qd̃ ẽ ꝓpinquũ sic̃ fit in duobus lateribus manus nã lõgitudo inter ista duo est ꝓpingor quã illa ex q̃ oꝫ timeri nocumẽtũ ꝯpleta ⁊ hec res exigit vt rememoremur illud qd̃ in ea diximus vbi locuti fuimus in libro primo de canonibus euacuatiõis. ¶ Et oꝫ vt sint extẽsio ⁊ fricatio ⁊ his silia assidua ex eo qd̃ ẽ ꝓpinquus mẽbro scd̃o deinde descẽdat̃ ab eo. Et oꝫ vt nõ expectet̃ in disruptionibus arteriaꝝ ⁊ ei siliũ ꝙ sit hoc artificiũ sufficiẽs in retinẽdo fluxũ sanguis ⁊ adiuuãs ⁊ silr̃ est indiciũ in phlomia lateris cõis lõginq. Vn⁹ ãt duoꝝ modoꝝ diuisiõis scd̃e ⁊ est cã stupefaciẽs est verbigratia vt cibet̃ ille cuius fluxus sanguis nariũ multiplicat̃ aut alius ab illo cibis grossi chimi in grosantibus sanguinẽ sic̃ sũt lẽtes ⁊ iuiube ⁊ eis silia. Modus autem scd̃us est verbigratia vt in potu det̃ stupefaciẽtia frigida vero exponũt corpus frigori ⁊ fortasse accidit sincopis ⁊ retinetur flux⁹ sanguis. Modus ãt p̃dictus in diuisiõe alia est qñ oꝫ vt obseruet̃ in eo empl̃m vnũ ⁊ ẽ qñ fortasse arteria nõ est vna duaꝝ q̃ cõtinuant̃ cordi imo duoꝝ lateꝝ eius ita vt quũ strinxeris eã inuenies eã firmiorẽ imo fortasse cõtinuat̃ cũ latere altero ramus alterius arterie q̃ accidit in eo et adducit eã sãguinẽ p̃ter viam quã strinxisti q̃re indiges stricturis duabus. ¶ Et ante illud oꝫ vt cognoscas parteꝫ q̃ est principiũ vene in q̃busdã.n. locis est inferius et in q̃busdã est desuꝑ ⁊ in q̃bus est superius sunt sic̃ in collo et in q̃bus desuꝑ sunt sic̃ incora et pedes. Et qñ cognoueris ꝑtem administra in ea ligaturã et stricturã. Et de regimine in illo est vt ꝓuenias ad extrahẽdã venã cũ vncino ⁊ ẽt cũ incisiõe pauce carnis q̃ velat eã et occultat ipsam deinde inuolue eã postea administra medicinas q̃s dicem⁹. ¶ Qd̃ si fuerit pulsatis tunc melius est vt veles eã cũ filis lini. Et silr̃ si fuerit nõ pulsatilis. verũtñ multotiẽs eleuat̃ sanguis ei⁹. Cũ ergo feceris illud deinde annelitus ei medicinas tunc dimitte ligaturã vsqꝫ ad diẽ tertiũ et q̃rtũ tunc ꝙ si videris medicinã glutinationẽ facientẽ adherẽtẽ loco eius tunc nõ eradices eã oĩno sed pone in circuitu eius de genere ipsius aliq̃d qd̃ madefaciat ipsam parũꝑ. Qd̃ si accidat ei ꝓcessio ex se ipso qñ tu auferes illud qd̃ est suꝑ ip̃m tunc tene qd̃ est sub loco in via itineris vene et p̃me p̃ssione cuꝫ q̃ fiat securitas de saltu sanguis et eradica illud qd̃ eleuat̃ de eo in loco et ꝑmuta illud cũ alio. ¶ Et sit p̃paratio tua quã facis mẽbro in ista hora scd̃ꝫ ꝙ oꝫ et est vt sit orificiũ eius magis vnũ q̃ꝫ principiũ ita vt qñ est verbigratia in inferiorib⁹ intestini et matricis tũc sternat̃ statũ aliqd̃ qd̃ eleuet inferiora et deponat superiora scd̃m maiorẽ elongationeꝫ que est ex dolore deinde dimitte ip̃m tribus diebus deinde annecte ei hunc moduꝫ vsqꝫ quo eleuetur sanguis. ¶ Refrenatio autem cum bucellatione non est possibilis nisi in arterijs magnis fac ergo licinium ex pilis leꝑris aut tella aranee aut subtili cotta aut panno lini veteri deinde pulueriza super ipsum medicinas prohibentes sanguinem. Et mitte in ipsam arteriam sicut bucellam: deinde

stringe super ipsam ligaturam ꝛ fortasse
administrabis liciniũ ex pilis leprosis solis
ꝛ excusat sollicitudinẽ.ꝛ oꝫ vt stringas stri-
ctura adherente q̄ nõ sepeꝛ donec incarne
tur.¶Liciniũ vero ex se nã regit in extra-
ctione eius paulatim ꝛ expulsione eius aut
alijs in hoc. ¶Impletio vero sine bucella-
tione est vt ĩponaꝛ verbigratia illa res in ori
ficiũ eius ꝛ ligeꝛ desuꝑ ꝑter penetrationem
eius in venas ꝛ vt retineaꝛ cũ eis q̄ sunt sicut
puluilli ꝛ ꝓprie spongia ꝛ cũ vittis fortis stri
cture stringentibus ip̄m cũ conuersione stri
cture q̄ est attrahens.¶Strictura vero pri
ma oꝫ vt sit ꝓpe orificiũ deinde inuoluatur
vadens retro ꝛ solue stricturã gradatiꝫ. Et
scias ꝙ strictura puluilloꝝ ꝛ vittaꝝ qñ est de
bilis venit ex ea nocumentũ stricture ꝛ est at
tractio ꝛ nõ ꝓuenit ex ea iuuamentũ strictu-
re ꝛ est retentio ꝛ ĩpletio oꝫ ergo vt subtilieꝛ
in hoc capl'o. Quũ ergo stringiꝛ strictura bo
na ꝛ stringiꝛ iteruꝫ ex latere diuerso declinat
mãꝫ ꝛ resistit attractioni ex strictura. Et nõ
oꝫ vt ꝑueniaꝛ cũ strictura ꝛ ꝓhibitione nisi q̄
sit infra dolorẽ nisi si illud fuerit necessariuꝫ
in ꝑmis deinde mollifica eã paulatiꝫ ꝛ mul-
totiens qdẽ oꝫ vt suas fissurã carnis ꝛ coli-
gas labia eius ꝛ vittis tegas. Multotiens.n.
sufficit colectio labioꝝ ꝛ positio puluilloꝝ ser
uat ea colligendo venas ipsoꝝ. ¶Amplius
stringe suꝑ medicinas puluerizatas rare. Et
inclina ante alguidegi qñ contrahiꝛ vbi coar
ctaꝛ apud ꝑncipiũ suũ cũ digitis vnius dua-
rũ manuũ deinde ãnecte ei medicinis ꝛ pul
uillos apud orificiũ eiꝰ cũ mãu altera. ¶Im
pletio vero cũ refrenatiuis ꝓuenit aut cũ stri
ctura ĩplentis in facie orificij eius cũ mãu al
tera nõ cessante retinere donec cõgeleꝛ san-
guis ꝛ fiat ĩpletio aut cũ re infrigidante val-
de q̄ infrigidat sanguinẽ ꝛ congelat ip̄ꝫ in ori
ficio eius ꝓpterea ꝙ caro coarctat locũ sicut
si incidaꝛ vena in latitudine ꝛ suspendaꝛ ad
duo latera in prima vice q̄re claudit suꝑ eaꝫ
caro ex latere ex quo currit ꝛ hoc nõ fit nisi
in loco carnoso. Et multotiens qdẽ accidit
ꝙ necessariũ est incidere ramũ extremitatis
vene vt sit introitus eius in ꝓfũdũ vehemẽ
tior deinde ponunꝛ desuꝑ medicine. Et mul
totiens accidit incarnatio meatus absq̄ ma
terie sanguinis. Strictura aũt cũ escara fit
cũ igne ipso qñ magnificaꝛ timor ꝛ fit cũ me
dicinis cauterizantibus sicut calce ꝛ flore eris

ꝛ generibus draganti ꝛ generibus arsenici
ꝛ cymino ẽt ꝛ siꝉibus ꝛ cũ eo qđ est debilius
qñ puluerizaꝛ suꝑ locũ ꝛ stringiꝛ ꝛ retinet.ve
rũ timor in illo est q̄ escara est velocis eradi
catiõis ex se ꝛ ex quolibet resistẽte ex eruptio
ne sanguis ꝛ q̄libꝫ aliaꝝ cãꝝ ꝛ qñ cadit esca
ria redit timor nouus. Et ꝓpter illud ꝑcepe
rũt vt fiat cauteriũ cũ ferro vehemẽter igni-
to ꝓfunde ita vt facit escaras ꝓfundas gros
sas q̄rũ casus nõ fit facilis ꝛ cadãt in tẽpore
lõgo in q̄rñ siꝉi caro iam est nata ex cauterio
nãqꝫ debili ꝓueniũt escare debiles q̄ cadunt
ex q̄libet cã ꝛ cũ hoc facit accidere saniẽ ꝛ ca
lefacit vehemẽter. ¶Cauteriũ vero forte im
plet cũ escaris fortibus ꝛ remouet rupturam
ꝛ detumescere eã facit ꝛ cõtrahit eam. Et de
cauterizãtibꝰ bõis tẽperati regiminis est vt
sumaꝛ albugo oui ꝛ aggregaꝛ cũ calce nõ ex
tincta ꝛ inuoluãꝛ cũ eo pili leporis aut ei siꝉia
ꝛ ponaꝛ suꝑ locũ ꝛ stringaꝛ. Et de bõis ꝑue-
nientibus ad vltimũ multotiens est vt sumã
tur cyminũ ꝛ calx ꝛ ponãꝛ suꝑ locũ ꝛ stringã
tur ꝛ qñqꝫ suꝑaddiꝛ eis colcotar. Et genera
dragãti in hac sũma sũt habẽtia stipticitateꝫ
cũ cauterio calx vero est cauteriũ in quo nõ
est stipticitas de q̄ fit curãdũ. Et illud qđ ge-
neraꝛ de escaris cũ cauterio in eo qđ hꝫ stip
ticitatẽ lõgioris fixiõis ꝛ ꝓfundius ꝛ succus
fimi asinini ꝛ substãtia stercoris asinini sunt
de illis q̄ aggregãt ad cauteriũ acuitatẽ ꝛ glu
tinationẽ. ¶Medicine vero retinẽtes cũ glu
tinatiõe sunt sicut gypsum ablutũ ꝛ glutinũ de
coctũ ꝛ amilũ ꝛ puluis molendini ꝛ gũme ꝛ
tus ꝛ resina ꝛ iteꝝ passe de vuis ipsis. Et ra
ne sunt huius generis scđm ꝙ diciꝛ. Et iteꝝ
stella sẽis. ¶Medicie vero retinẽtes cũ exic
catiõe ꝛ incarnatiõe sũt sicut aloes ꝛ cortex tu
ris. Et sicut interiora passulaꝝ vue cõtrita val-
de ꝛ galle cũ oleo aliq̄ ꝛ cõburãꝛ ꝛ qñ ꝯpleꝛ
iflãmatio eaꝝ extiguãꝛ ꝛ papyrꝰ adustꝰ ꝛ resi
na ꝛ scoria ferri ꝛ stercꝰ eq̄ ꝛ stercꝰ asini adu
sta ꝛ cinis ossiũ nõ ablutoꝝ qm̄ abluta ꝓhi-
bẽt glutinationẽ ꝛ spõgia noua submersa in
oleo aut vino deinde aduratur ꝛ pili adusti.

¶De narratione medicinarum simplicium
ꝛ compositarum specierum diuersarum for
tiũ in ꝓhibitione fluxus sanguinis. Ca.xviij.

ET de illis q̄ dixit Gal. ꝛ narrauit hñ
ꝛ exꝑta sũt post ip̄ꝫ ꝛ ĩuẽta sũt plimi iu
iuuamẽti ẽ vt sumãꝛ de colcotar.xx.ꝛ de min
to ture.xvj.ꝛ đ aloe ꝛ glutio sicco añ.viij.ꝛ de

arsenico.iiij.⁊ de gypso vehemēter trito pulverizato vt atomi post cribellationē.xx.curet̃ cū eo pulverizādo sup licinia ⁊ spargēdo sup locuz qm̄ ē mirabile. Aut sūat̃ sarcocolla de mecha ⁊ aloes ⁊ sāguis dracōis ⁊ ponat̃ sup liciniū ⁊ strigatur ⁊ aloes ⁊ tus solū cū pilis ꝭʒ ꝙ scivisti ⁊ iteꝝ spōgia adusta sic̄ diximus ⁊ later adustus. Sumāt̃ spōgia ⁊ scoria plūbi ⁊ tutia ⁊ aloes. Aut sumātur tus ⁊ aloes ⁊ sulfur aut tus ⁊ sulfur ⁊ fiat pulvis aut administretur liciniū cū albumine ovi. Aut sumat̃ de colcotar.xx.⁊ de tur̃ aut minutoturis.viij. ⁊ resine.viij. ⁊ de gypso adusto .viij. Aut sumatur colcōtar ⁊ de gypso adusto .viij. Aut sumāt̃ colcotar eris usti ⁊ calcadis ⁊ dragāti adusti ptes eq̄les. Et de bōis ad fluxū sāguinis ꝓprie ex dragāto ē vt sūat̃ aloes ps.i.5.p̄mū amboꝝ corpore gravi ⁊ ꝭʒ coꝝ i corpore levi ⁊ corticū turis i corpe gravi.ʒ.i.⁊ turis ipsius grossi pīguis i corpe levi pars vna sint cōtēti sup ea ambo. Aut sāguis draconis et sarcocolla cōficiātur cū albuie ovi ⁊ ponāt̃ super pilos leporis ⁊ prepentur scd̄m locum.

¶ Tractatus Tertius de vlceribus.

¶ De sermone vniversali de vlceribus. C.i.

Ulcera generāt̃ a vulnerib⁹ ⁊ ab exituris eruptis ⁊ a pustulis. Et solōe cōtinuatis i carne qn̄ facit saniē ⁊ pus nominat̃ vlcus ⁊ non facit pus nisi ꝓpterea ꝙ cib⁹ q venit ad ea cōvertitur ad corruptionē ꝑꝑ debilitatē mēbri ⁊ qm̄ ꝑꝑ debilitatē suā resolvunt̃ ad ipsū ⁊ attragūtur versus ipsū supfluitates mēbrorū vicinantiū ei: aut ꝑꝑ vnguenta mollificantia membrum ⁊ linientia ipm̄ cuz humiditate sua ⁊ vnctuositate sua. ¶ Et qd̄ est de genere pus subtile nominat̃ virus ⁊ qd̄ ē grossū nominatur sordities ⁊ ē res spissa coagulata alba aut ad nigredinē declivis aut sicut fex. Et virtus quidem non generatur nisi ex subtilitate hūoꝝ aquosoꝝ ⁊ ipsoꝝ calido. Et sordities generatur ex grossitie hūoꝝ. Et virus quidē multiplicatur cū generatione apātis ⁊ vir⁹ eget exiccāte ⁊ sordities abstergēte. Et vlcera sunt appentia ⁊ sunt hn̄tia profunditatem. Et vlcus qd̄ ꝓfunditatē habet non evātur quin aut iam indurata sit caro circundās ipsū ⁊ noiatur fistula ⁊ est sicut cāna penetrans in mēbꝝ aut nō induratur aliqd ⁊ noiat̃ absconsio ⁊ caverna. Et qn̄qʒ dicūt qdā absconsionē illud qd̄ elongatū ē sub cute ⁊ sepat̃ ab eo cutis. Et cavernā illud qd̄ inflectit̃ sub carne ⁊ dilatat̃ in ea. ¶ Dicūt qdaz imo dilatatū est caruerna ⁊ strictū ꝓfunduz fistula ⁊ nō est ꝯtrarietas in noiatiōe. Et qn̄ est durities sup vlcus apparēs noiatur vlc⁹ ostracinū. Et fistula qdē mala est illa q̄ non sentit ⁊ scd̄m q̄ntitatē elōgatiōis eius a sensu erit eius malitia. Et de ip̄a q̄dā est eq̄lis ⁊ de ea est q̄dā obliq̄. Et q̄ vadit ad nervū dolet vehemēter ⁊ ꝓprie qn̄ tāgit̃ eius inferius cū tāta.⁊ fortasse difficilis fit opatio illi⁹ mēbri ⁊ est hūiditas subtilis tenuis sic̄ fit ad illa q pvenit ad os. Et qn̄ pvenit ad ligamētū ē illud qd̄ currit ꝓpinquū illis. Veꝝ dolor in ossuosa ⁊ ligamētali fortasse nō magnificat̃. Et hūiditas q̄ vadit ad os est subtilior ⁊ declivior ad citrinitatē ⁊ ex pveiēte ad vēas et arterias multotiēs egredit̃ fex. ⁊ qn̄ si fuerit tēdēs ad venā sanguis plimus ⁊ ad alteriaz sanguis sub albidus cū fluxu sanguis ⁊ ꝓcessiōe. Et ex ea q̄ pvenit ad carnē currit hūiditas viscosa grossa turbida cruda. ¶ Et multotiēs sūt fistule orificā plima cuius eē ambigit̃ ⁊ nō scit̃ an sit fistula vna. Et multotiēs effundit̃ in quoddā orificioꝝ eius hūiditas hn̄s tincturā ⁊ tūc si fuerit fistula vna egreditur ex orificijs alijs color vnus q est fistule.s. diversus albus ⁊ tenebrosus ⁊ alius. Et vlcera qdē dividūt̃ in spēbus divisionū ⁊ dicit̃ ꝙ vlcerū q̄dā sūt q̄ sūt dolorosa ⁊ q̄dā sūt q̄ sūt privata dolore ⁊ q̄dā sūt ap̄osa ⁊ q̄dā sūt p̄vata ap̄ate ⁊ q̄dā sūt munda ⁊ q̄dā sunt immūda ⁊ imunda qdē ꝑꝑca ꝙ in eis supfluit hūor plim⁹ ⁊ hūiditas copiosa q̄uis nō sint mala. Et de eis sunt sordida ⁊ de eis sūt minorata ⁊ de vlceribus sunt putrida. Et de rebus magis nocivis eis sunt meridies ⁊ hūiditas aeris cū caliditate ipsius. Et de eis sūt corcsiva ⁊ de eis sunt ambulativa ⁊ de eis mollia aut dura aut frigida aut calida. Et mollia sunt de vlceribus faciētib⁹ cadere pilos ab eo qdē seqt̃ ea. Et sunt qn̄qʒ de vlceribus q̄dā resudātia ex qbus residuat virus citrinū calidū. Et fortasse est calidū cōburēs qd̄ est in circuitu eius ⁊ est malū mortificās. Et de eis sunt difficilis ꝯsolidatiōis. Et putrefactio ē p̄ter corrosionē. Qd̄ si fuerit erūt ambe ambulative. Et fortasse corrodēs ē corrodēs illud qd̄ ꝯtinuat̃ ei ꝓprie ꝑꝑ accuitatē absqʒ putrefactiōe ⁊ neqʒ est febris oino.

Vex cū ambulatio putrefactio multiplicaṫ febris aut nō sepaṫ ab eo. Et Gal. q̄dē nōi-nauit huiusmōi vlcera corrosiua ignē p̄sicū ꝛ formicā ambulatiuā ꝛ post vlcus putrefactū ē ꝯpositū ex vlcere ꝛ ex egritudie putrefacta ꝛ vnicuiq; coꝝ ē dispō. Et vlcera q̄dē dura i cipiētia ire versus viriditatē ꝛ nigredinē sūt mala ꝛ vlcera frigida sūt mollia alba q̄escē-tia pp medicinas calefaciētes ꝛ calida ad ru bedinē decliuia delectāṫ frigore. ¶ Et qn̄ vl ceribꝰ malis associaṫ color corporis malus si cut albꝰ plūbeꝰ aut citrinus tūc illud ē signifi catio sup corruptionē ꝯplōnis epatis ꝛ corru ptionē sāguinis q venit ad vlcus q̄re fit diffi ciſ eius cōsolidatio. Et vlceꝝ q̄dē quoꝝ radi ces sūt acute cū q̄bꝰ ē pruritus supfluitates sūt acute ꝛ quoꝝ radices sūt late albe pauci pruritus illoꝝ ꝯplōnes sūt frigide. Et vlcera generata successiōe egritudinū sūt mala qm̄ nā expellit ad ea residuū corruptōis supfluita tū. Et vlcera deijciētia pilos ab eo q̄ seq̄ṫ ea sūt mala. ¶ Et meliores significatiōes signi ficātes salutē vlceꝝ ꝛ vulneꝝ sūt quū succedē tia coꝝ decliuia sūt ad saniez. Et dr̄ i signis mortis velocis quū sūt homi ap̄ata ꝛ vlcera leuia ꝛ destruiṫ eiꝰ ratio moriṫ. Et malignoꝝ q̄dez vlcerū cause sūt qn̄q; vulnera obuiātia supfluitatibꝰ malignis corporis aut regimini corrupto ꝛ qn̄q; sūt sequētia pustulas malas q̄re fiūt ab eis festinātia ad vlcerationez post pustulas. Et significāt malignitatem vlceris eiꝰ putrefactio ꝛ ipsiꝰ ambulatio ꝛ corruptio eiꝰ qd̄ ē i ipsius cuircuitu ꝛ difficultas sana-tionis i se ipso cū rectificatiōe curatiōis exhi bite ei. Et meliores significatōes significātes salutez vlceꝝ ꝛ vulneꝝ sūt quū i successiōibꝰ coꝝ ē sanies q̄ ē cū medicia faciente pus ꝛ ex opatōe natuṙ. illa eni opatio natuṙ est s̄z cur sū naturalē ꝛ nō generaṫ sanies nisi a digōe nāli. Et nō associaṫ ei malū ex accidentibꝰ vl ceꝝ maloꝝ ꝑprie sanies laudabilis alba le-nis equalis q̄ cōsecuta est cōplementū dige stionis ꝛ neq; associatur ei fetor quū i ea nō fit putrefactio ꝛ fortasse nō cūaṫ a fetore par uo sanies cui accidit cū adiutorio caliditatis innate ꝛ alterius extranee. Et nos q̄dem iaz locuti fuimꝰ de sanie i locis alijs. ¶ Vlcera aūt q̄ accidere faciūt spasmū et vlcera putre facta scrofulosa ꝛ algeromati et corrasiua et cācrosa et q coꝝ cursu currūt sūt i q̄bꝰ nō ge neraṫ sanies imo qn̄ apparet i vlcere sanies

ꝛ ap̄a est signū bonū cū quo nō timeṫ spas-mus et p̄mistio rōnis ꝛ his silia q̄uis sint in loco qd̄ facit illud necessariū sic̄ sūt mē-bra posteriora ꝛ anteriora nisi res p̄trāsie-rit terminū. Qd̄ si ap̄a oculteṫ subito ꝛ re-deat nō resolueṫ p pus aut ei silia. Ampli-us sunt viciniatiua mēbris neruosis sic̄ vl-cera dorsalia qm̄ sunt in vicinitate dorsi et nuche ꝛ vlcera q̄ cadūt in anteriore p̄te co-xe ꝛ genu qm̄ ipsa iteꝝ sunt sic̄ lacerti neruo si in q̄bus res cōuertiṫ ad spasmū ꝛ p̄mistio nē rōnis ēt. ¶ Si āt nō euenerit in mēbris neruosis plm̄ quoꝝ est in antecedēte exten-siōis corporis timeṫ aut cursus sanguinis si ceciderit in medietate inferiori extēsiōis siṙ timeṫ ex eis qn̄q; p̄mistio rōnis ꝛ timeṫ q̄ cadit ptēsis ꝛ saniositas post ipsā aut q̄ pro ueniat sputū sanguis si ceciderit in medieta te supiore eius ꝛ tu iā sciuisti intētionē sa-niositatis in pectore ex libro tertio. Et qn̄q; timeṫ in eis iteꝝ p̄mistio rōnis. Et de signis bōis in vlceribus est vt in circuitu coꝝ nascā tur pili q ceciderūt. Et corpora susceptibilio ra curatiōis vlceꝝ sunt q̄ sunt melioris ꝯplō nis ꝛ paucioris hūiditatis supfluē cū inuen-tiōe sanguis bōi in eis. Illa vero q̄ sūt multe hūiditatis siccitatis sunt tarde suscipientes rectificationē vlceꝝ q̄uis hūida sic̄ infantiū sint susceptibiliora q̄z sicca sic̄ senū ꝛ ꝑprie qn̄ cōplō est radicalis sicca priuata sanguie mū do ꝛ accidētalis hūida mollis sic̄ insenibꝰ ite rū ꝛ pp illud iteꝝ fit hydropicis curatio vlce rū coꝝ difficilis ꝛ in p̄gnātibus iteꝝ pp retē tionē supfluitatū eaꝝ ꝑptera q̄ ipsaꝝ men-strua retineṫ. Sed insenibus nō sananṫ coꝝ vlcera pp illud ꝛ pp paucitatē sanguinis eo-rū bōi. Et qn̄q; sanāṫ vulcera deinde rescin-dūṫ qm̄ nō generaṫ in eis caro nisi ante mū dificationē qn̄ ergo retineṫ in eis supfluitas nō mūda oz inde vt corrūpaṫ cōtinuitas ꝑ-ueniēs scd̄o. Et qn̄q; existimāṫ fistule ꝑpte-rea q̄ accidit eis dispō exiccatiōis ꝛ retētio-nis ꝓhibētis respirationē q̄ ipse sunt sanate qm̄ illaꝝ coꝝ dispō est silis saluti sic̄ dixímꝰ deinde rescindūṫ pp quēlibet motū ꝛ cōmo-tionē ꝛ tussim ꝛ offensionē ꝛ malitiā iacēdi ꝛ alia. Et de vlceribus in q̄bus nasciṫ caro q̄ dā sūt in q̄bus nasciṫ caro addita ꝛ q̄dā in q̄ bus nō nasciṫ illud. Et illa in q̄bus gn̄rat ca ro addita sūt illa in q̄bus fit festinatio nascē tie carnis ante mūdificationē. Et illa in q̄bꝰ

nõ nascit̃ illud sũt illa in qbus nõ nascit̃ caro nisi post mũdificationẽ. Quũ ergo ꝓlõgat̃ spatiũ vlceris ⁊ corrodit ⁊ putrefit ⁊ destruit̃ de substãtia eius res plĩma tũc nõ expectat̃ cõsolidatio eis nisi scdm̃ ꝓfundũ. Et ꝓprie qñ vlcus est antiquũ retinẽs spatio anni ⁊ ꝓprie qñ est disruptũ ⁊ incipit ex eo disruptio .s. fistula. Et antiquũ necesse est vt educat os ex ossibꝰ q̃ ei sũt vicia. Et vlcera qdẽ melica nõ sanant̃ ab eis auferat̃ tota eoꝝ corruptio vsq; ad carnẽ ⁊ ossa sana. Et cãe q̃ quũ accidunt corrũpunt vlcera sunt debilitas virtutis mẽbri q̃re recipit oẽm mã̃ ⁊ malitia cõplonis mẽbri ⁊ malitia eius qđ aduẽit ei de sanguine aut in q̃litate aut in q̃ñtitate. In q̃litate vero plm̃ eius est ꝑꝑ malitiã cõplonis epis ⁊ colorẽ in eo decliuis ad albedinẽ plũbeã aut citrinitatẽ aut ꝑꝑ splenẽ ⁊ ẽ color ad nigredinẽ ⁊ alterationẽ decliuis ⁊ lẽtiginositatẽ q̃re est cũ eo malitia oium hũoꝝ in corpore. ¶ Et hmõi qdẽ p̃ter hoc ꝙ ex ipso non acgrit̃ qđ cõuertat̃ in carnẽ nocet ꝑ illud qđ uertit̃ ad ip̃m de sup̃fluitatibus. ¶ In q̃ñtitate vero q2 addit̃ aut diminuit̃ q̃re nõ inuenitur cũ quo caro vlceris generet̃. Et est vlcus claꝝ mundũ ꝓperãs ad escarã ⁊ nescitur si ẽ corpus mundũ pauci sanguis aut est ꝓpter ostracositatẽ q̃ accidit parieti eius ⁊ margini ipsius aut ꝑꝑ dilatationẽ venaꝝ q̃ adueniũt ei aut ꝑꝑ corruptionẽ q̃ seq̃tur ip̃m ex osse: aut ꝑꝑ corruptionẽ eius incipientẽ versus tenebrositatẽ ⁊ viriditatẽ ⁊ nigredinẽ: aut ꝑꝑ mẽbrũ male cõplonis qđ vicinatur ei. Et vlcera qdẽ praue curatiõis ⁊ eis silia sint interficientia infantes nõ tollerantes vehementiam dolorum ⁊ vlcerum ⁊ difficultatem curationis eorum ⁊ ipsorum paruitatem.

¶ De canone curationis vlcerum. Ca.ij.

SCias ꝙ oia vlcera indigẽt exiccatione q̃dã p̃ter facta ex attrictiõe lacertoꝝ et ipsoꝝ cõtusiõe. Ista.n. indigẽt in primis vt mollificẽtur ⁊ hũectẽt̃. Et cũ hoc ꝙ indigẽt vlcera in dominãtiore dispõnũ exiccatiõe indigẽt qñq; dispõnibus alijs mũdificatiõis ⁊ abstersiõis ⁊ alioꝝ cõseq̃ntibus vlcera p̃ter ipsa vlcera. Et q̃ñto plus est vlcus maius et ꝓfundius indiget exiccatiõe vehemẽtiore et vt aggregẽtur labia eius vehemẽtiore ꝑscrutatiõe ⁊ fortasse est tibi necessariũ suere ea. et cõsidera ex dispõnibus necessitatis ad ꝑscrutãdũ in illo ⁊ eis silibus illud qđ diximus in capl̃o vulneꝝ. Et scias ꝙ vlcera fortasse indigent in curatiõibꝰ suis administratiõe medicinaꝝ q̃rũdã sũt currentes penetrãtes ⁊ q̃ inciuntur ꝓfũdãtes ⁊ tũc necessariũ est vt sint̃ vnguenta ⁊ eis silia q̃re o3 tũc vt sit illud qđ apꝑet hũidũ ⁊ qđ occultũ est siccũ ⁊ ꝓprie in illis q̃ sũt ad fistulã o3 vt sit siccitas orificioꝝ eius vincens hũiditatẽ substãtie eius vehementer. Et est qdẽ qñq; necessariũ vt earu3 medicine ꝑmisceãtur cũ eo qđ currit vt fiãt viscose adherentes scias ergo illud iterũ in eis. Et scias ꝙ vlcera indigẽt ligaturis ⁊ strictura ꝑꝑ tres modos quoꝝ vnꝰ est vt currat sordities q̃re o3 vt sit fortitudo stricture eius a fine stricture vlceris ⁊ mollificatio stricture ipsius apud eius orificiũ vt ipsius exp̃ssio bona fiat. Et scđus ẽ vt seruetur medicamẽ incarnatiuũ suꝑ vlcus ⁊ nõ idiget strictura vehemẽti ⁊ tertiꝰ ẽ ad icarnationẽ labioꝝ ⁊ o3 vt nõ sit strictura in ipso mollis ap̃ duo labia imo cõplicata cõplicatiõe vehementi et nõ o3 vt cũ ligatura ꝑueniatur ad lesionẽ ita vt ap̃etur. Et o3 vt sit adiuuãs in ꝓhibendo ap̃a qñ nõ ẽ possibile cũ ap̃ate vt curet̃ vlcꝰ. Et si nõ ẽ tibi possibile vt ꝓhibeas ⁊ apꝑet ap̃a tũc occuparꝰ sis cũ ap̃ate ⁊ cura eius qđ cũq; ap̃a fuerit cũ obseruatõe ipsius vlceris vsq; quo seꝑaueris ex curatiõe ap̃atis ⁊ tũc remãebit sola obseruatio vlceris. Et silr̃ qñ corrũpitur qđ est in circuitu vlceris ⁊ viridescit ⁊ nigrescit cura illud cũ scalpellatõe ⁊ extractiõe sanguis ⁊ si etiã cũ ventosis deinde adhere ei spõgiã siccã postea medicinas exiccãtes. Et cũ seꝑatur vlcus aut inuenis vlcus puꝝ tũc o3 vt obserues in primis an ex corpore aliqđ ad vlcus effundatur aut nõ effundatur immo iam sit abscissum. Quod si nihil effundatur ad ipsu3 sit intentio tua in medicando ipsum ⁊ si aliquid effundatur ad ipsum sis sollicitus in eo quod apud effunditur ex phlobotomia: aut solutione ventris aut vomitu quonia3 vomitus quãdoq; confert etiam in hoc ⁊ Hipo. testificatur de eo. Et si in vlceribus fuerint frustra ossiu3 ⁊ pãniculi aut alia non properes in extrahendo ea sed fac illud quod diximus in capitulo ossium. Et primum quidem quod oportet te preparare de esse vlceris est apertio cum medicinis suis deinde mundificatio cum medicinis suis deinde nascentia carnis ⁊ consolidatio. ¶ Et si iueneris vlcꝰ modũ equale qđ

nō hȝ ꝓfunditatē tūc ꝯſolidatio tm̄ fiat cuȝ eo qđ nō hȝ mordicationē. In ſordidis vero neceſſariū eſt abſtergēs mordicās. ¶ Et in ꝑmis cū curāt̄ indigēt mordicatiōe qm̄ ſenſus nō ſentit ip̄m deinde gradatim ꝑueniat̄ ad illud qđ ē leuioris mordicatōis vſqȝ quo ſentiat hora naſcētie carnis. Et caue in oibꝰ illis ne dolere facias q̄tū potes ⁊ ꝓprie qñ eſt illic caliditas ⁊ inflāmatio. Et oȝ vt remoueas cauſas ꝓhibētes ⁊ ꝯſolidatōe ⁊ ſūt cāe q̄s numerauimꝰ ⁊ diximꝰ q̄ declināt cū vlcere ad malitiā. Nā ſi tu curaueris eas in primis nō eris vacuās ad curationē vlceꝝ ſic oȝ imo nō erit tibi poſſibile. Et multotiēs q̄dē rectificata eſt cōplō mēbri ⁊ ſufficit in rectificatōe vlceris ⁊ multotiēs eſt vlcuſ molle ſup qđ orit̄ caro mala q̄ eſt in ſe ipſa ad rubedinē ⁊ calefactōeȝ decliuis ergo curet̄ cū epithimatibꝰ infrigidātibꝰ carnē circōdātē ip̄m ſic ſuccus ſolatri cū boloar. ⁊ aceto ⁊ epitimata de ſandalis ⁊ cāfora infrigidata cū niue q̄re nō ceſſat ꝯſolidari vulnꝰ ⁊ ꝯſtringit. Et oȝ vt in vlceribꝰ doloroſis q̄ ſunt vehemētis doloris ſis occupatꝰ in ꝑmis in ſedādo dolorē ⁊ illud cū mollificatiuis q̄ tu ſcis ꝓculdubio ⁊ q̄uis ſint ꝯtraria vlceri verūtñ cū nō ſedat̄ dolor nō ꝑpat̄. ¶ Et vlcera q̄dē ſordida indigēt vt mundēt̄ ⁊ ſunt illa quoꝝ humiditas ⁊ qđ ex eis currit ē plm̄. Et forſitā mūdificāt̄ cū melle ⁊ fortaſſe mundificāt̄ cū pulueribꝰ ⁊ vnguētis ⁊ qñ nō mundificāt̄ nō eſt poſſibile vt obuiet eis medicamē puꝝ vſqȝ ad corpꝰ eoꝝ ⁊ ꝓprie pulueres q̄re oȝ vt mūdificēt̄ deinde naſcat̄ caro ⁊ in mundificante q̄dē eſt abſterſio plus ſic ſciuiſti añ. ¶ Et fortaſſe orit̄ caro mala q̄re eſt neceſſariū vt corrodat̄ cū medicamine acuto ⁊ liniat̄ deforis cū infrigidātibus deinde eradicet̄ cū eo quo eradicat̄ eſcara deīde curet̄. ¶ Et medicamē q̄dē vnū ſcđm q̄dā corpora facit naſci carnē ⁊ ſcđm q̄dā eoꝝ eſt corroſiuū vehemētis abſterſiōis quū corpora illa ſint leuia valde aut eſt ſcđm q̄dā eoꝝ nō abſtergēs neqȝ faciens naſci ⁊ ꝓp illud eget medicamē vt ꝯfortetur aut frāgēdo cōmiſtionē eius aut minuendo eius vnctuoſitatē aut iungēdo ei medicamē aliud in quo ſint exiccatio et abſterſio et in corpore alio eſt ꝑ ꝯꝑationē ad ip̄ȝ corroſiuū indigēs vt minuat̄ de pōdere eius aut addatur in vnctuoſitate eius aut adiungant̄ ei ſtiptica aliq̄. ¶ Digniora ergo vlcera vt cōſoltetur eoꝝ medicamē ſunt illa quoꝝ difficilis eſt cōſolidatio. Et de illis q̄ ſunt neceſſaria eſt vt dimittatur medicamē ſup vlcus tribꝰ diebus deinde diſſoluatur nā ſi ip̄ȝ tunc nō ꝑpatū fuerit nō faciet ſuā ꝑationē. Et opȝ vt elōgetur oleū qđlibet ab vlceribꝰ q̄ ſi fuerit neceſſariū tūc oleū de kerua et oleū myrtinū et oleū maſticinū. Et quū ibi nō eſt niſi vlcꝰ tunc oȝ vt alleuietur in ſenſibili mēbroruȝ nō tollerātiū ip̄m et caueatur a doloratiōe eius cū medicamēto forti. ¶ In illo vero qđ ē ꝑui ſenſus nō abſtineat a neceſſaria medicatōe. Et itrinſeca q̄dē et ſublima ꝑcioſa et multi iuuamēti et ſuſcipiētia nocumēta velociter ſunt de caplō ſenſibili et iudicio eiꝰ et eoꝝ ꝯtra ſunt de caplō inſenſibili aut quoruȝ ſenſus ē debilis. Et ꝓp hmōi cāȝ nō ſuſferūt vlcera intrinſeca ea q̄ ſunt ſic flos eris et eis ſiꝰia et ꝓprie ea q̄ bibuntur et indigēt illis q̄ faciūt glutinationē plus ſic dragagantū et gūmi et illa q̄bꝰ cliſterizatur indigēt eo qđ ē inter duas res. Et de illis q̄ recta ſunt in curatiōe vlceꝝ ē vt q̄eta ſint mēbra coruȝ et nō moueāt̄ et ſi mouētur in ꝑncipio motu ꝑuo minꝰ nocumētū q̄ȝ ſi moueāt̄ poſt ꝑncipium motu laborioſo et ꝓprie in corꝑe maloꝝ hūoꝝ. ¶ Et oȝ vt timeat̄ in vlceribꝰ q̄ cadat ex vicinitate eoꝝ incarnatio iter duo mēbra vicinantia ſic adherētia q̄ accidit inter palpebrā et oculū et inter duas palpebras et iter duos digitos. Et cauerne et abſcōſiōes ſunt velocis ꝯuerſiōis ad fiſtulas. Et vlcera q̄dē vicinātia arterijs vēis magnis ꝓducunt ad aꝑa illud qđ vicinat̄ eis de carne molli ſic teſticuli et ſubaſcelle et qđ ē poſt aurē ſic ꝓducit ſcabies et eis ſiꝰia de illis q̄ diximꝰ ꝓp illā eādē cauſam et ꝓprie qñ corpus ē plenuȝ mala ſupfluitate et tunc q̄dē vehemēs fit dolor ꝑuēit ad vlcus q̄re oȝ vt curet̄ illđ cū mūdificatōe corꝑis et cū eo qđ ē dcm̄ in caplō. Et dū mūdificat̄ aꝑa nō ſpat̄ eiꝰ curatio. Et ē neceſſariū in hmōi vt tuearis vlcus ex nocumēto cū baſilicō et ei ſiꝰibꝰ ſi corpus fuerit mūdificatū et pōas inter ip̄m et inter mēbꝝ qđ diſtinguat et ꝓhibeat nocumētū ꝑuenire ad vlcus in oi diſpōne. Et oȝ vt audeas ſermonē cōmunē et ē q̄ de illis q̄ ſunt neceſſaria ē vt fit illud quo curat̄ vlcus aut cōueniēs aut incōueniēs. Et cōueniēs licet nō cōferat in diſpoſitiōe tñ nō aſſociat ei nocumētuȝ. Et incōueniēs q̄dē diuerſificatio aut eſt

qm̄ ipsū ē debilius et significat illud additio ei⁹ qđ ē ꝯriū ei qđ ex ipso expectaꝛ de exicca tiōe aut mūdificatiōe aut alijs ꝑter corruptionē aliā q̄re oꝫ vt addatur i virtute ei⁹ aut ē diuersitas ꝓpter mōs alios sicut ga ipsuꝫ calefacit vltra q̄ꝫ necesse sit ei q̄re facit accidere rubedinē ꝛ iflātionē qua pp oꝫ vt minuatur de fortitudie ei⁹ ꝛ extiguaꝛ de iflātiōe ei⁹ cū emplo ifrigidāte: aut declinat cū eo ad nigredinē ꝛ obfuscationē q̄re scitur ꝙ ifrigidat ip̄m aut nō calefacit ip̄m mēsura q̄ indiget. Ergo oꝫ vt addatur i virtute calefactiōis ei⁹ aut mollificat ipsū q̄re idiget vt addatur i virtute stiptici ꝛ exiccatiuoꝝ sicut sūt balaustie ꝛ galle ꝛ ei siīa q̄ exiccāt vt succuraꝛ cū exiccatiōe eoꝝ de illis de qb⁹ dixim⁹ tibi aut corrodit ꝛ ꝓfūdat ipsū sicut ostēsū ē q̄re oꝫ vt frāgatur fortitudo abstersiōis. Et multotiens qdē nō ꝯuenit medicamē ppea ꝙ ꝯplo ifirmi ē supflua i caplo ei⁹ cui⁹ medicamē oꝫ eē fortius in contrahendo illud capl̄m adeo donec reducat ipsuꝫ ad complexionē suam aut debilis in capitulo conueniente ei.

¶De curatione vlceꝝ virulentoꝝ. Capi. iij.

Necessariū ē vt i eis administreꝛ medicine exiccatiue vt mūdificeꝛ virus deide sit occupatio in nascētia carnis. ¶Qđ si fuerit mollia tūc administrētur sup ea medicina ad faciēdū nasci eoꝝ ꝓfūditatē ꝛ ipsoꝝ margines pp debilitatē corpoꝝ illoꝝ vlceruꝫ sed opꝫ vt exiccētur i ꝑmis deide administretur. Et quū tu administraueris medicamē ꝛ nō iueneris hūiditatē minui aut videris eaꝫ augeri tūc scias ꝙ medicamē fꝫ illud corpus nō ē exiccatiuū q̄re adde i ꝯfortatiōe ei⁹ ꝛ ipsius exiccatiōe ꝛ addiuua ipsū cū abstersione pauca sicut ē mel verbigratia: ꝛ medicine stipticis sicut sūt balaustie ꝛ alumē ꝛ miora de virtute olei ꝛ pone ipsū oleū i quo sit exiccatio. Qđ si videris vlcus iā supfluere iteꝝ in exiccatiōe tūc mīue de virtutib⁹ oib⁹. s. exiccatiōe ꝛ abstersiōe ꝛ stipticitate ꝛ serua hoc ꝑceptū i medicis faciētib⁹ nasci carnē vlceꝝ. Et nō faciat te errare qddā ꝛ ē vt sit medicamē magis abstersiuū q̄ꝫ oꝫ q̄re corrodit mēbꝝ ꝛ resoluit carnositatē ei⁹ ad hūiditatē currētē quā existiaꝛ vir⁹ ꝛ addis i virtute abstersiōis. Et hm̄ōi qdē medicamē pōit vlc⁹ ꝓfundi⁹ ꝛ calidi⁹ ꝛ magis siīe cū apostemoso ꝛ sentit ifirm⁹ mordicationē māifestā ꝛ scias ꝙ medicinaꝝ exiccantiū vlcera quedā sunt que sunt vehemētis infrigidatiōis sicut hyusquiamū albū ꝛ opiū ꝛ radix mādragore. Et qdā sunt vehemētis calefactionis sicut resina ꝛ pix q̄re tibi inest vt tēperes vnā eaꝝ cū alia ꝛ fm̄ oppositionē alicuius cōplonū particulariū. Et medicine qdē mūdificātes virt⁹ sūt iste medicie exiccatiue sicut alumē ꝛ galle ꝛ cortices granatoꝝ ꝛ corteꝝ turis ꝛ merdasengi ꝛ farina ordei ꝛ ei⁹ sauie ꝛ flores papaueris ruffi ꝛ folia arboris culicū. ¶Quū ergo fit emplastrū cū folijs nucis recētis ꝛ fit emplastrū cū nuce sicut ē aut decocta cū vino confert valde ꝛ exiccat humiditates absq̄ nocumēto. ¶Emplastrū bonū sumaꝛ merdasengi ꝛ imbibaꝛ aceto vice vna ꝛ vice alia oleo donec albescat deide sumaꝛ antimonij ꝛ calcuce caumenō ꝛ venaꝝ ꝛ gallaꝝ ꝛ balaustiarū ꝛ san. dra. ꝛ aluminis ꝛ climie argēti omniū ptes eq̄les terātur bn̄ ꝛ fit de vnoquoq̄ .vi. pars eius qđ ꝑparatū ē de merdasengi ꝛ miscēatur oia ꝛ administreꝛ medicine q̄s dicemus in antidotario ꝛ vlceribus ꝓfundis: ꝛ de illis ē aq̄ maris. ¶Aq̄ vero aluminis abluit ꝛ repercutit ꝛ exiccat. Et oēs iste medicine ꝑdicte nūc nocēt si cum vlcere est apa. ꝛ aqua in qua decocti sunt ciperi est bona ad exiccationem. Et decoctio myrobol. citri. ꝛ bellirico rum ꝛ emblicoꝝ ꝛ decoctio cetarach ꝛ folia asedre sunt bona in illo.

¶De curatiōe vlceꝝ sordidoꝝ. Capitulū. iiij.

Oportet vt i eis administreꝛ medicine abstergētes ꝛ incipiaꝛ in primis ab eo qđ ē fortis mordicatiōis fm̄ ꝙ diximus in canone deide gradatim ꝑueniaꝛ ad illud qđ est sicut tapsia ꝛ aristologia cū melle ꝛ pauco aceto. ¶Et iteꝝ glutinuꝫ albotin cū eq̄li mēsura sui olei ros. aut butyri et iterū radix lilij cū melle. et iteꝝ farina herbi et herba opoponaci. Et de cōpositis empl̄m induꝫ et vnguenta viridia oia cū flore eris et simplicia aut ꝑmista cū āmōiaco et silib⁹ ꝛ empla corticalia et empla facta cū farina herbi: et empl̄m de sale. ¶Et trociscus niger et trociscus viridis. Et medicine ex exiccatis sumāꝛ fecis olei et mellis et aluminis iameni partes eq̄les. Et sumātur ceruse et polij ptes eq̄les. Et qn̄ vehemēs fit sordities sumaꝛ prassium cū melle. ¶Et de emplis bonis sūt oliue salite. Et quandoq̄ accidit necessitas hic iterum administrādi aliquid de currētibus quo abluatur fm̄ ꝙ dicemus in capitulo ꝑ

fundorum ⁊ omnia ledunt ea si fuerit apa.

¶De cura vlcerum profundorum ⁊ cauernarum ⁊ absconsionum. Capitulum.v.

Ista indigēt in curatiōe sua vt carne repleant. Et illud qdē nō fit nisi cū vbertate cibi ⁊ sāguinis. Et sūt necessarie i hoc medicine vehemētis exiccatiōis ⁊ mūdificationis simul. Et oz vt sit situs eoꝝ talis ne i eis retineat virus imo currat ⁊ si inuenis hūc situ ꝯueniētē ⁊ ē i eo radix vlceris mēbri ad supiora ⁊ orificiū eius ad iferiora tūc iste est. Qđ si fuerit diuersū illius et fuerit possibile hoī vt alteret sitū ꝓfundi cū eo qđ pōt facere de p̄paratiōe ⁊ alteratiōe nāli faciat ⁊ si nō est ei possibile nō ē excusatio qn secet vlcus vsqz ad radicē suā sectiōe exquisitissima que nō relinquat cauernā aut qn fiat vt accidat cursus aut meatus i radice sua p̄ter eius orificiū talis vt recipiat salutē. Et obseruetur i hoc dispositio membri ⁊ an accidat ei timor ex illo. Quū ergo factū fuerit illđ stringat vlcus cū ligatura incipiēdo ab orificio ei⁹ ⁊ ꝑueniēdo ad radicē aq̄ detectio facta ē. Et in p̄cipio ecōtrario illius ⁊ ponat strictura in p̄te supiore i duob⁹ modis simul. Et nō oz vt ꝑueniat cū ligatura ad dolorē. Et qñ nō est tibi possibile vt scindas administra ablutionē ⁊ intromitte tētas faciētes nasci ⁊ mūdificātes quaꝝ mūdificatio nō destruit eius natiuitatē pp virtutē duaꝝ reꝝ i eis. Et nos qdē iā exp̄ti fuim⁹ emplm apostolicon ⁊ fuit bonū vltimū ꝯferēs p medicationē ⁊ cētaurea qñ ab ea ipleť ē mirabilis valde deinde sufocon postea ireos deide farina herbi. Et abscōsionib⁹ qñ nō succurriť nō adheret cutis ꝯglutinatōe bōa. Veꝝ ē possibile vt exiccet cutis ita vt cōglutinet cōglutinatiōe simili sane. Et vlcera qdē ꝓfunda ⁊ abscōsiones ⁊ cauernas nō mūdificāt medicine mundificatiōe vltima neqz faciūt i eis nasci carnem nisi fiāt currētes lauātes q̄ i ea iniciūť cū iniectorijs aut mittūť cū tētis ⁊ ꝓprie qñ eoꝝ figura nō ē figura i mūdificatiōe quoꝝ sufficiāt p̄paratio ⁊ exp̄ssio ligature sm ꝙ ōndim⁹. Et mel qdē ē ex lauatiuis ⁊ ꝓprie mistū cū vīo ⁊ i aq̄ cineris ē ablutio fortis quā nō suffert qđ ex vlceribus paꝝ ē sordidū. Et aq̄ maris ꝓpinq̄ est illi qm̄ ipsa lauat ⁊ exiccat. Et aq̄ aluminosa ē lauatiua ⁊ cū hoc ē ꝓhibitiua ei⁹ qđ attrahiť ad mēbrū ⁊ qñ est apa nō ꝯuēit aliqd ex illis neqz vinū. Et oz vt ponāť sup ista vlcera supra medicinas i ligaturis eaꝝ pāni liniti ex eis qb⁹ idiget mēbꝝ in rectificatiōe sue cōplonis ⁊ qb⁹ idiget ad resistēdū emplis q̄ iteri⁹ administrāť ⁊ fit super orificiū vlceris pānus alius linitus cū eo qđ oz ex medicamine. Et significatio ꝙ ip̄m cōglutinať ē paucitas ei⁹ qđ currit ⁊ descensio eius ad inferiora. Et fortasse exp̄muntuť ab eo cū ligature ⁊ virtute medicine humiditates plurime subito deide exiccatur ⁊ ꝯglutinať.

¶De curatione vermiū vlceꝝ. Capitulū.vi.

De reb⁹ cōferētibus ad illud ē succ⁹ calamēti fluuialis ⁊ medicine q̄s dixim⁹ in capitulo vermium auris in libro tertio.

¶De nascētia carnis i vlcerib⁹. Caplm.vij.

Oportet aut nō creet caro dōec mūdificeť aut trahať ad ip̄z nutrimētū si minorať ⁊ nō ꝑuēit ad ip̄m. Quū ergo mūdificata ē tūc elōgeť oē mordicatū ⁊ absterfiuū cū fortitudie q̄liacūqz sunt vlcera ⁊ vbicūqz sint. Et oz vt i administratiōe obseruēť mediciaꝝ faciētiū nasci carnē p̄cepta p̄dicta de eo qđ oz ex supfluitate hūiditatis aut supfluitate exiccatiōis: fac ergo illud qđ diximus i caplo vlceꝝ virulētoꝝ ⁊ nō inq̄ztū remanēt vlcera hūida aut fuerint sicca exiccatione vehemēti imo q̄ztū ad carnē q̄ creať quū ē vehemētis humiditatis aut pauce exiccatiōis. Et de illis q̄ minorāt exiccationē ei⁹ ē additio i cera ei⁹ ⁊ ipsius oleo si ē emplm. Et de eis q̄ addūt i ei⁹ exiccatiōe ē vt ingrosseť ⁊ inspisseť ⁊ minoreť eius vnctuositas ⁊ multitudo medicinaꝝ aut addať in eis sicut mel. Et creatio qdē carnis i eis cū emplis ꝯuenientior ē ⁊ tardior ⁊ cū pulueribus difficilior ⁊ velocior. Et qñqz idurať caro ⁊ ē tūc de rectificatiōe vt puluerizenť pulueres ⁊ circūdeť cū emplis ⁊ vino ꝓprie stiptico. medicamē bonū ad oīa vlcera cū eo quod lauat ⁊ exiccat. Nos qdē iaz diximus medicinas creatiuas carnis i caplo vulneꝝ ⁊ fortasse rememorabimur de electiōib⁹ eaꝝ hic aliqd ⁊ ē digni⁹ in hoc loco ⁊ est antimoniū adustū ⁊ sarcocolla ⁊ glutinū pisciū ⁊ limacie aduste ⁊ scoria ascere bachā ⁊ plūbū adustuz ⁊ acorus ⁊ bereniasif ⁊ dracontea ⁊ ciperi ⁊ proprie ad sordida ⁊ polium est forte ⁊ centaurea est vltimum ⁊ nitrum adustū est mirabile in exiccatione eorum ⁊ ipsorum consolidatione.

¶De curatione vlcerum corrodentium se. Capitulum.viii.

Manon vtilis i curatõe corrosiuor & fraudulẽtor ẽ vt mũdificet corp⁹ & mẽbr si fuerit corp⁹ mũdũ cũ vẽtosis & missione sanguisugar sup ipm & pmutatõe cõplonis ei⁹ cũ epithimatib⁹ & rectificatiõe cibi absqz tarditate & dilatiõe. Nã dilatio i hoc ẽ ex eis q̄ addũt in malitia eor. Et qñqz facit eẽ necessariũ ambulatio corrosiõis vt icidet mẽbrũ & ɔfert corrosiuis cũ qbus nõ ẽ putrefactio. Embrocatio cuz aq̄ frigida & aq̄ myrti & aq̄ rosar & aqua virge pastoris & vino stiptico si nõ fuerit caliditas & aceto pmisto cũ aqua ros. & qua pura pluria si fuerit caliditas & similibus ex aquis infrigidãtibus ericcãtib⁹. Et si fuerit illic putrefactio tũc aqua maris & reliqua ds illis q̄ dicemus in caplo putridor. ¶ Amplius melior curatio eor ẽ administratio stipticor ericcãtium infrigidãtiũ sicut cortices granator & lentes & folia masticis & semẽ rosar et spina egyptiaca & grana myrti et embroce harũ medicinar. Et ɔfortẽtur hmõi cum alumine et similibus et fiãt emplastio cũ folijs acetose et ramis ei⁹ bullitis cũ vino. Et emplatio cũ boloar. confecto aut sirupo acetoso aut cucurbita sicca adusta aut arnoglossa cũ sauic aut folijs oliuar.

¶ De curatõe vlcer putridor & malor. c. ix.

Horuz malor vlcer curatio melior est mũdificatio corpis aut mẽbri ipsius si corp⁹ fuerit mũdũ cũ eo qd mũdificat ipz solũ ex vẽtosis sanguisugis & epithimatib⁹ rectificãtib⁹ cõplonẽ fm q dixim⁹ multotiẽs et siﬁb⁹ et cibo. Et nõ oz vt sit dilatatio i curatiõe eor nam eor putrefactio addit ipsor malitiã et oz vt phibeãtur ab eis apata calida. Et de illis q̄ eã sedãt est semẽ hyusgami albi cũ sauic. ¶ Et itez quñ hmõi vlcera superfluũt i corruptiõe fit necessariũ vt euelãt cũ cauterio cũ igne aut cũ medicamie acuto aut cũ icisiõe vt nõ remaneat nisi caro sana cognita p bõitatẽ sanguis ei⁹ aut coloris ipsius et os sanũ albũ mũdũ. Et medicamen q̄ dẽ acutũ accipit oẽm ostracitatẽ et extrahit ipsã et succurrit cõplemẽto ei⁹ cũ butyro ponẽdo desup vice vna post aliam. ista. n. lz nõ sint fistle neqz ostracata tñ sũt mala fraudulẽta. Et fortasse fit necessariũ icidere mẽbrũ vt saluet ex putrefactione sua. Et embroce q̄ ɔueniũt eis sũt, sicut aqua maris et aq̄ pdicte i caplo fistular. Et quñ sup ista vlcera et alia administrãt medicie oz vt dimittãt dieb⁹ aliquot & ñ soluãt. & medicie q̄s oz administrare i istis sũt sic farina ordei & farina herbi cũ aliqñtulo alũis aut caro pisciũ salita sicca cũ aliqñtulo medulle panis & aristologia & radix caulis & radix ficle & radix cucũeris asinini & semen lini cõtritũ cũ calcadis & hasce cũ passis aut ficub⁹ cũ melle aut empla cũ cepa muris decocta cũ melle aut caulib⁹ aut cucurbita sicca cõbusta & folijs oliuar recẽtib⁹. ¶ Cõpositũ. R. aristol. & succi foliorum alkua ambor añ. ptẽ. i. floris eris ptẽ. s. fiat ex eo linimẽtũ cũ aq̄ i spissitudine mellis. Et fortasse ẽ necessariũ vt cõfortet cũ succo cucũeris asinini & allurie & ponãt desup pãni sicci. Et itez aristol. & gallar & olei eq̃les ptes fiat ex eis linimẽtũ vlceri & i circuitu ei⁹. Aut calcis & colcotar pes eq̃les arsenici ptẽ. s. Et itez allurie ptes. xij. colcatar. x. dragãti. iiij. fiat ex eis linimẽtũ decoquãt i aceti fortis media cotila donec cõsumat acetũ deide sumatur ex eis ifrigidatis postea liniatur cũ eis vlc⁹. Et itez sumãt colcotar & dragãti ãbor añ. xx. corticũ ferri. xvi. gallar pforatar. x. Aut sumat sal. ps. i. alũis vsti & corticũ eris abrotãi vsti ps. s. Emplz bonũ sarcocolla calcucecaumon & gallar & flos eris & aristologia aggregẽt cũ aliqñtulo glutini vt medicis sit cõglutinatõ & administret post mũdificationẽ vlceris. Medicamẽ vltimũ exptũ. dragãti rubei. xxiiij. calcis viue. xvi. aluminis xvi. corticũ granator. xvi. turis & gallar ãbor añ. xxij. cere. xx. olei antiq cotila. i. Aliud bonũ plũbi vsti cũ sulfure eris vsti ceruse plũbituris merdasẽgi climie ãmõiaci oppopõaci masticis oiuz añ. ʒ. ij. adipis renũ vacce resine glutinis alibat olei myrtini cer oiũ añ. ʒ. iij. soluãt q̄ soluẽda sũt i q̃titate eq̃ ɔficiãt ea q̄ soluũt & q̄ terũt & ɔficiat. Medicam ɔferẽs qd Sal. & alij aggregauerũt. R. scorie eris. ʒ. i. floris eris fricati. ʒ. i. cere. lb. s. puã lindris. ʒ. i. s. fiat ex eis emplz fz descriptionẽ suã soluãtur ea q̄ soluũtur & terant ea q̄ terũtur & addatur cera & minuat fz q̃titatẽ necessitatis & diligunt vt misceãt cũ eo. ¶ Et qñ fuerint vlcera difficilis sanationis administrẽtur i eis charte ɔbuste. Et medicamen andronij & cucurbita sicca combusta aut lana sordida cõbusta aut emplz foliorũ cupressi aut foliorum dulb adustorum.

¶ De curatione eorum que sunt difficilis cõsolidationis & alior que sunt in vltimo malitie. Capitulum. x.

Scias q̄ vlcera difficilis ꝯsolidationis absolute sūt p̄ter corrosiua ꝛ p̄ter putrida sicut est cōe p̄ter ꝓpriū.ipsa.n.ambo sunt ambulatiua ꝛ quū istis qñqȝ nō est ambulatio ꝛ stāt ſm dispōnē suā p aliqđ spatiū. Et ista sunt p̄ter fistulas iteꝝ qm̄ oȝ vt ipsa sint incedētia. Et ad vltimū corrosiua putrida ꝛ fistule sunt ex sūma difficilis cōsolidationis absqȝ cōuersiōe. ¶ Alicrenati vero sunt vltima in corruptiōe in elōgatione ꝛ ꝯsolidatione. Et canon in curatiōe hoꝝ vlceꝝ est vt si cā fuerit malitia cōplonis rectificet̄ aut si fuerit malitia sanguinis pōat̄ cibus q gn̄et sanguinē bonū contrariū illi aut paucitas eius multiplicatio ei⁹ ꝛ dilatatio i cibo bono. Qđ si cā fuerit mollificatio ꝛ sordidatio tūc cura curatōe molli ꝛ sordidi. Et si cā fuerit exiccatio supflua ꝛ nō fuerint fistule adhuc tūc cura cū humectatiōe eq̄li. Et de eo qđ bonū ē in illo ē vt facias ea sudare cū aq̄ calida vsqȝ quo sudet mēbrū ꝛ rubeat ꝛ infletur deide abstine ꝛ nō ptrāscas illā q̄ntitatē qm̄ attrahes cū eo mām plimā ꝛ nocumētuȝ maximū ad mēbꝝ. Et fac vt medicamē post illđ sit mioris exiccatiōis. Et fortasse cōfert ponere pānos infusos aq̄ tepida. Et qñqȝ ē necessariū fricare vlcus ꝛ fricare mēbrū eius ꝛ administrare empl̄a attractiua picea. Et si cā fuerit malitia dispositiōes accidētis ei qđ cōtinet̄ cū eo de carne. Cura cū eo q̄ sciuisti ex scalpellatiōe ꝛ extractione sanguinis ꝛ succursu cū exiccatiuis. Et si cā fuerit vitis ambulatiua incide eā ꝛ fac currere sanguinē eius aut extrahe eā qm̄ multotiēs facit quiescere illđ ꝛ si fuerit repletio tūc incipe cum phl'omia ꝛ eūone hūoris eius mixci si fuerit deinde obuia viti ꝛ fac currere ex ea sanguinē q̄ntū tibi possibile ē vt nō accidat ex obuiatiōe tua ad muieē qđ ē deterius vlcere prio deinde cura vulnus qđ accidit ex vite postea vlcus difficile. Et si cā fuerit debilitas mēbri ꝛ illud est pp malitiaȝ cōplonis nō q̄litercūqȝ accidat imo malitiā cōplonis supflue elōgate ab eq̄litate quā existimamus ex calore ꝛ frigore et qđ seqtur cōplones ex raritate supflua aut spissitudine vehemēti: ꝛ primū ē vt sequatur caliditas ꝛ hūiditas: ꝛ ſm frigiditas ꝛ siccitas oportebit vt curet̄ faciēs illđ cū ꝯtrario. Et multotiēs qdē cōtingit q̄ cā ē a caliditate attrahēte materiā ꝛ mittēte eā ꝛ sūt necessaria icuratiue eius ifrigidātia stiptica. Qđ si cā fuerit fistula tūc cura curatōe fistule. Et si cā fuerit corruptio ossis qđ sequit̄ ipȝ incidemus ꝛ detegemus ab osse. Et si fuerit possibile auferre illud qđ ē sup ipȝ cuȝ fricatiōe faciemus ꝛ subtilissime inquiremus ꝛ si nō incidemus ꝛ faciemus illud cuius expositio est in caplo corruptiōis ossis. ¶ Inqt Gal. fuit adolescēs hūs fistulā in pectore sub q̄ iā puenerat ad os qđ ē in medio cassi sui detex imus ergo ab osse cassi totum illud qđ cōtinet ipm ꝛ inuenimus iā aduenisse corruptionē ꝛ fuit nobis necessariū incidere ipȝ ꝛ fuit locus corruptus ex eo locus sup quē figit̄ suspēsoriū cordis postq̄ȝ ergo vidimus illud stetimus statiōe vehemēti in ablatiōe ossis corrupti ꝛ fuit finis noster dimittere pāniculuȝ tegēte ipm de intus ꝛ seruare ipȝ ſm salutē suā ꝛ fuit illud qđ ꝯtinuat̄ de hoc panniculo cū casso iā putrefactū. Iteꝝ inqt ꝛ nos aspeximus ad coꝛ aspectu māifesto sicut illud qđ vidimus cum deteximus ab eo cū volūtate cū anatomia: inqt sanatus ē ergo iste adolescēs ꝛ nata ē caro in illo mēbro qđ incisim⁹ ex casso donec repletū ē ꝛ ꝯtinuatū est adinuicē ꝛ factū ē stās inter velamē cordis ꝛ velamē ipm sicut stetit cū eo ante illud caput capsule cordis. Inqt ꝛ nō ē hoc maius q̄ȝ vulnera in qb⁹ respirat pectus ꝛ hic dixit q̄ qñ putrefiunt vene ꝛ antiquātur tūc de eo qđ ē rectū ē vt currat ex eis sanguis ſm q̄ntitateȝ q̄ licita est in eis. ¶ Medicine vero pparate ad difficultatē cōsolidationis in dn̄antibus dispositiōib⁹ sunt sicut scoria eris ꝛ flos eris adustus ꝛ nō adustus ꝛ scoria alschesebraȝ ꝛ scoria relīq ferri ꝛ cōglutinatio auri fiant ex eis cerata ꝛ colcotar ꝛ dragātū ꝛ q̄ sunt eis silia cū rebus ꝓhibētibus attractionem ad mēbrū si fuerit sicut sūt alumē ꝛ galle. Et de illis qb⁹ curāt̄ ea q̄ sunt difficilis ꝯsolidationis ē illud qđ. ℞. climie ꝛ cōsolidatiōis auri ꝛ aluminis oiuȝ añ.viij. floris eris ꝛ corticū eris añ.i. gūmi cupssi q̄ttuor cere ꝛ olei alicuius q̄ntū scis. Et iteꝝ sumant̄ cere ꝛ gūmi pini añ.vij. climie.iiij.ꝛ colcotar.vi.ꝛ olei myrtini q̄ntū sufficit. Et iteꝝ decoquātur colcotar ꝛ climia cū aqua maris aut aqua acreste aut aqua in qua decocta sunt alkali ꝛ calx decoctiōe pauca ſm cōmistionē nutritiōis coꝝ i sole i estate deide colet̄ ab eis. p̄ter q̄ fiat sal desup aq̄ maris aut aq̄ alkali. Et iteꝝ sumatur eris vsti ꝛ resine ꝛ salis gēme omnium

añ.℥.ij.cere olei myrtini q̄ntū sufficit. Et ꝯse rūt eis medicine fistulares q̄n exiccāt ⁊ terū tur. Et ex eis sūt farine herbi ⁊ ireos ⁊ aristo logia adusta ⁊ es vstū ⁊ terra turis s̄z diuer sitatē quā meret oē corp⁹ ex cōpōne. Medi camē bonū: sumāt limature eris ⁊ limatura ferri ⁊ ꝯficiāt cū aq̄ alūis ⁊ argillēt cū argil la rubea ⁊ adurāt in furno deide extrahāt ⁊ terāt ⁊ administrētur puluerizata aut fiat ex eis ⁊ ex merdasengi emplm. Mod⁹ emplri aurei boni. ℞. merdasengi aurei boni minā vnā cere ⁊ radicis almezerion añ. auř. xxxvi. floris eris auř. xviij. limature auri trite lima ture almerdasengi añ. auř. xl. olei antiqui lb. iij. ponāt sup ip̄z i primis merdasengi ⁊ aur̄ ⁊ flos eris deinde reliq̄ medicine. Et iter̄ su manť ostracū furnor̄ ⁊ cinis venar̄ ⁊ plūbū cōbustū ablutū ⁊ fiat ex eis emplm cuz oleo myrtino. Et oz vt sit illud oleū inspissatū cū merdasengi verbigratia. ℥. i. ⁊ ex aceti acuti triplo ipsius ⁊ ex oleo aut oleo myrtino aut olei aneti. ℥. i. moueāt cū facilitate donec re soluať merdasengi ⁊ inspissetť ⁊ nō adurať et alierenati ō eis cortices eris ⁊ flos eris calx abluta sine exq̄sitiōe fiat ex eis puluis ⁊ ante cedat ⁊ liniat ea cū melle: deinde puluerizet sup ea hunc puluerē ꝯtritū eris ptes. ij. cere. x. dissoluāť digitis i sole ⁊ administrēť aut ce ruse ⁊ alūis. añ. viij. corticū eris salgēme tu ris floris eris corticum granatorum omni um añ. ptes. ij. calcis pars. i. cere. x. olei myrti ni q̄ntū sufficit. Et iterū merdasengi olei añ. lb. i. gallar̄ nō pforatarum aristo. añ. ℥. i. am moniaci. ℥. i. minuti turis. ℥. ij. fiat ex eis li nimentū sup ignē ⁊ moueať cū radice cāne.

¶ De curatione fistularum ⁊ coriorum que non conglutinantur. Capitulum. xi.

In fistulis vero ⁊ car̄ iudicijs ⁊ spēbus ipsar̄ iā ē dictū qd̄ dictū ē. Der̄ qd̄ ne cessariū ē de regimie cursus virus ⁊ hūidita tū corruptar̄ ab eis cū p̄paratione aut pfora tiōe iā declarauim⁹ iter̄ i locis añ hūc locū. Curatio āt ꝓprie fistulis diuersificatur iter̄. ¶ Fistule. n. aut sūt recētes currētes: aut sūt antiq̄z q̄rū ꝯcauitates iā ꝓfundate sūt i car ne vehemēter ⁊ iste q̄dē sūt difficilis curatio nis nā illud qd̄ necessariū ē i hoc ē acceptio illi⁹ cōcauitatis toti⁹ cū icisiōe eradicāte ⁊ la terib⁹ cū nouacula aut alijs: aut p cauteriuz cū igne: aut cū medicamie ⁊ illud ē puū ⁊ in getū ⁊ ꝓprie q̄n ē in vicinitate nerui aut mē bri sublimis. Et fortasse eger ē decliuior ad hoc vt remāeat illud cū eo ⁊ tolleret illud q̄z vt patiať eius curā. Et fortasse ē possibile vt exiccetť ⁊ corrodať ei⁹ caro vnctuosa fraudu lēta itra ipsā ⁊ exiccetť residuū carnis ei⁹ mor tue: ⁊ ꝯsolidetť ⁊ remāeat q̄eta spatio lōgo p̄ ter q̄ꝫ sit adhuc ꝯsolidata itegre. Et q̄ vult il lud oz vt mūdificet fistulā a carne fraudulen ta vnctuosa q̄ ē i ea deinde ipleat eā medici nis exiccatiuis ⁊ dimittat eā cū dispositione exiccatiōis eius q̄m ipsa remanet dū nō ca dit timor in replone aut hūiditate cōplonis aut aduētu aq̄ aut situ iacēdi sup eā doloro so: aut offensione: aut verberatione: aut tussi: aut tremore. ¶ De curatiōe vero eradicatio nis eius ⁊ ipsius euulsiōis scias q̄ꝫ q̄n ipsa ē fraudulēta putrida antiqua nō ē medicamē nisi absciffio cū adustione aut cauterizare eā cū igne s̄m q̄ꝫ ostēdimus cū pforatiōe mea tus tortuosi iter meatus eius vt sciať intētio cauterij ⁊ penetratio cū cautella iuētiōis ei⁹ donec coquat vel cauterizet ⁊ abscindať. Et cauteriū cū medicinis acutis ē sicut sunt sal ammoniacū ⁊ arsenicū ⁊ sulfur ⁊ flos eris ⁊ argētū viuū ē de sūma eor̄ extinguať argen tū viuū ⁊ misceať cū tāto limature ferri q̄ntū ip̄m ē ⁊ alkali q̄ntū ē eius medietas ⁊ calcis q̄ntū est eius medietas ⁊ sublimeť in aluthel aut p̄soceť in kimina s̄z q̄ꝫ sciūt illi q̄ occupa ti sūt cū hoc caplo ⁊ sublimeť sicut sal. Quū ergo poniť ex eo sup fistulā ⁊ inflāmať ⁊ assa tur ⁊ sepať a carne qd̄ accipiať cū forcipibus ⁊ extrahať ⁊ assidueť cibatio mēbri ex buty ro vna hora post aliaz vt q̄escat dolor deide cureť curatiōe vlcer̄. ¶ De fistulis vero q̄ ē recēs currēs oz vt abluať cū medicinis forti bus sicut kitrā ⁊ aq̄ cinex̄ ⁊ aq̄ maris ⁊ sicut salsa ⁊ aq̄ saponis p̄mistis cuz ea arsenico ⁊ sale āmoniaco ⁊ aq̄ sublimata ex calcucecau menon ⁊ sale ammōiaco ⁊ aq̄ sublimata ex calcucecaumenon ⁊ sale ammoniaco sicco ⁊ ex sansuco nō currēte ⁊ aq̄ in q̄ decoquūtur alkali ⁊ calx corticū ouor̄ ⁊ calx. ¶ Quū er go mūdificata fuerit pōať sup eā medicamē de kerua. Et emplm de arsenico reiterato i medicinis algarab ē mirabilis iuuamēti. Et medicamē Sař. alcartusin. Et medicine cō posite ex dragāto ⁊ calcadis ⁊ ere vsto ⁊ flo re eris ⁊ q̄ sūt silia illis ⁊ ex cētaurea ⁊ faria herbi ⁊ ireos ⁊ suructas. Et iā expta ē radix scolopēdrie nā ipsa quū fistula ipleť ex ea sa

nat ip̄ẜ. Et sil̄r quū fistula iplet̄ ex helleboro
iteꝝ ⁊ dimittit̄ tribꝰ diebꝰ sanat ipsā ⁊ sil̄r al
senij ⁊ sil̄r succꝰ cucūeris agrestis cū glutino
albotin aut succꝰ radicis almaroth aut flos
eris aut āmōiacū ⁊ calcadis ⁊ dragātū ⁊ col
cotar ⁊ gūmi cū aceto. Aut sūat̄ vria ifātiū ⁊
sine cessatiōe terat̄ i mortario plūbeo dōec i
spisset̄ ⁊ ericcet̄ ⁊ admistret̄. ¶ Medicamē q̄
vtūt̄ illi de alexādria oppopōaci dragāti as-
sari ⁊ colcotar ⁊ floris eris ⁊ alūis oium ān.
ꝑs.i. cantaridaꝝ ꝑs.5. fiat puluis aut emplm̄
aut aggreget̄ cū aceto i q̄ decocte sūt cātari
des ⁊ fortasse pōit̄ cū eo mel. Et iteꝝ sumāt̄
aloes ⁊ flos eris ⁊ merdasēgi ⁊ cortices ouo
rū calciati qđ ē eis fortius plūi ⁊ ꝑmisceāt̄.
Et iteꝝ medicie fortes q̄s diximꝰ i caplo eo
rū q̄ sūt difficilis ꝯsolidatōis. Et quū appet
caro bona administra cōglutinātia faciētia
nasci carnē. Et qn̄ ē ꝓpe eā os corruptū tūc
oꝫ vt rectificetur ⁊ curetur curatione sua. Et
quum vides humiditates virulētas minora
ri aut saniosas redire tūc iā curatio confert.

¶ De carne addita sup vulnera. Caplm̄.xij.

In curatiōe illiꝰ sūt necessarie medicine
abstersiue ⁊ ericcatiue ⁊ q̄nto magis sūt
minoris mordicatiōis tāto sūt meliores. Et
oꝫ vt nō expectet̄ hic đ adiutorio nature qđ
expectat̄ i nascētia carnis: nascētia.n.carnis
est opꝰ nature. ¶ Et oē qđ nā nasci nō facit
siue fit cū adiutorio medicie aut absq; eiꝰ au
xilio ē ꝯriū opatōi nature ꝑꝑ illud igit̄ oꝫ vt
sit plīm sustētatiōis sup medicinā. Et scias
ꝙ trocisci facti ad hoc nō ꝯferūt illi qđ ex ea
antiquū ē imo recēti. Qđ si ex eis fuerit ali-
qd necessariū tūc oportebit vt in faciēdo tro
ciscos fit ꝯseruatio ⁊ reponāt̄ i loco quē nō
corrūpat aer. Et iā laudate sūt ad hoc feces
aceti sed illud nō ē apud me penitꝰ sanū ⁊ fa
cere eos trociscos ⁊ formas sil̄es auellanis
ē magis ꝯseruās virtutē. Qđ vero dr̄ ꝙ ip
sa idiget vt ibibat̄ aq̄ cal̄a đ arsenico ⁊ alijs
est illud qđ p̄parat eā ad resol̄onē virtutis ⁊
adiuuat aerē corrūpētē eā. Et medicamē q-
dē qđ ē grossius ⁊ fixoris virtutis ē magis
iuuatiuū i hoc caplo nō expte virtutis q̄m
fortasse subtile ē fortiꝰ sed ꝑꝑea ꝙ passio eiꝰ
ex aere ⁊ hūoribꝰ cōmistis ē timor ⁊ fixio eiꝰ
cū dispōne sua ē maior. Et iste medicine sūt
sic̄ cortices eris ⁊ ostraca adusta ⁊ due spēs
eritioꝝ adustoꝝ cū carnibꝰ suis: veꝝ eritij re
manēt ⁊ ꝯstrigūt carnē plusq̄ꝫ oporteat ⁊ for
tiꝰ de illis q̄ nūerauimꝰ ē flos lapidis noiati
esie ⁊ fortiꝰ eo ē scorie ⁊ glutinū auri ⁊ colco
tar: ⁊ dragātū adustiōis miorat virtutē eoꝝ
⁊ mordicatōis sil̄is ⁊ addit eoꝝ subtiliatiōeꝫ
⁊ flos eris ē fortis ⁊ nō ē sic̄ ziniar ⁊ ꝓp̄e fa
ctū ex corticibꝰ eris. Et ex eis q̄ corrodūt car
nē additā ē vt sumāt̄ alkali ⁊ calx nō extīcta
⁊ dimittāt̄ i sexcuplo sui aq̄ i sole septē diebꝰ
⁊ moueāt̄ oi hora dōec igrossent̄ ⁊ fiāt sicut
lutū ⁊ fiāt ex eis trocisci ⁊ admistrēt̄. Et sil̄r
trociscꝰ fictilicꝰ ⁊ vnguētū viride ē mirabile ⁊
viride factū cū sale gēma. Et vnguētum qđ
noiat̄ alescorcxelin corrodit carnē sine mor
dicatōe ⁊ medicam̄ dudume ⁊ medicam̄ dia
nor ⁊ medicam̄ fcm̄ ex corticibꝰ eris ⁊ mīutī
turis ē ꝯuēiēs cāni male ⁊ accipit huitatē sic̄
cotū ⁊ oēs medicie fcē ad h̄ vt mittāt̄ i nasū.

¶ De regimine vlcerum disruptorum post consolidationem. Capitulum.xiij.

Curatio post eoꝝ disruptionē ē vt acci
piat̄ caro mala ⁊ os q̄dē seq̄t̄ eā deide
occupis in dessicatōe eius fm̄ ꝙ scis. Et ex
trahētia ossa fortasse sūt cū medicinis attra-
ctiuis sicut sūt folia papaueris nigri empla-
ta cū folijs fici ⁊ sauic aut semē hyusquiamī
albi ⁊ calcadis equalibus partibꝰ emplata.

¶ De eradicatione vestigiorum vlcerum et vulnerum. Capitulum.xiiij.

Indiget eradicatio vestigioꝝ vlcerum ⁊
vulneꝝ medicis abstersiuis fortis abster
siōis mūdificatiuis ⁊ sint virtutes eaꝝ ꝓprie
virtuti eiꝰ qđ abstergūt ergo curetur forte cū
forti ⁊ qđ ē minꝰ eo cū eo qđ ē minꝰ eo. Me
dicie āt mūdificatiue fortiū virtutū sūt verbi
gratia: vt sumatur sq̄ma ferri cū lacca ⁊ trife
ra ⁊ liniat̄ desup calx ⁊ mel aut succꝰ calamē
ti ⁊ albugo oui ⁊ arsenicum ⁊ lapis piperis.
¶ Medicine āt leues lenibꝰ sūt fabe ⁊ faria
ciceris ⁊ semē raphāi ⁊ lutū molle raꝝ ⁊ cor
tices melōis. Et adeps asini ē bōa valde et
ꝓprie qn̄ associātur ei q̄dā p̄dicta. Vestigia
āt vlceratiōis aut verberatiōis abstersio cū
oleo de lilio delet velociter. ¶ Amplīꝰ troci
sci quos ego dicaꝫ in capitulo decorationis.

¶ Tractatꝰ q̄rtꝰ đ sol̄one ꝯtinuitatis neruoꝝ
⁊ qđ nō pēdet cū restauratōe
đ sol̄one ꝯtinuitatis neruoꝝ.

¶ De vulneribꝰ neruorū ⁊ q̄
currūt cursu eoꝝ. Capitulū.i.

Neruis ꝑꝑ vehemētiā sēsꝰ eoꝝ ⁊
ꝯtiuitatē suā cū cerebro accīit

ex vl̄nerībꝰ dolores vehem̄tes valdͤ ꝛ lesiões valde magne sic̄ spasmꝰ ꝛ ꝑmistio rõis ꝛ mlt̄ totiēs ꝑducūt ad spasmū absqꝫ añcessiõe lesiõis praue ꝛ nõ fit ī eis excusatio qn̄ illic sit apa magnū absqꝫ dolore magno. ¶ Et faciliores eoꝝ dispões sūt febres ꝛ apa multa appent ī alijs locis q̄ꝫ ī vulnerībꝰ ꝛ sitis ꝛ vigilie ꝛ desiccatio ligue ꝛ ꝓpe qn̄ accidit illic apa. Et silr̄ ē dispõ vulneꝝ cordaꝝ lacertoꝝ ꝛ ꝓpe ī latere capis eaꝝ. Et qn̄ apant̄ nerui ꝛ q̄ sūt eis silia aut aduēit eis frigꝰ spasmāt̄. Et si aduēit eis putrefactio corrūpit̄ mēbꝝ ꝛ augmētat̄. Et putrefactio qdē festiat ad eos qm̄ ipsi sūt creati ex hūiditate quā ꝯgelauit ꝛ coagulauit frigꝰ. Et ad hmõi qdē ꝓpat putrefactõ ex hūiditate ꝛ ex calitate hūida ꝛ decogtur ī eo ꝛ silr̄ aq̄ qdē frigide nocēt ex ꝑte spasmi ꝛ cale ex h̄ ꝙ putrefaciūt ꝛ silr̄ oleuz. Veꝝ oleū qñqꝫ ē nec̄riū. s. illdͤ qdͦ ē calefctm̄ ꝑꝑ necessitatē sedādi dolorē aut ꝑꝑ subtiliādas medicias ꝛ facere eas currere ꝛ sūt medicie resistētes q̄litati hūectāti ꝛ pūgētes sole qñqꝫ ꝑficiūt hanc oꝑationē. Et qñqꝫ q ex eis vulneratꝰ ē apat̄ ēt ꝛ ē eiꝰ oꝑatio tardior ꝛ silr eiꝰ maturatio ꝛ curatõis susceptio ē tardior. Et qñqꝫ vlcerāt̄ nerui ꝛ sūt vlcera tardioris ꝯsolidatõis ꝛ tardioris maturatiõis. Et oē vulnꝰ qdͦ fit ī neruis aut ē pūctura aut scissio. Et fissura qdē aut fit cū decoctiõe nerui aut sine eiꝰ decoctõe ꝛ illud qdē aut fit ī lõgitudine aut latitudie. Et vulnera qdē cadētia ſꝫ lõgitudinē ī neruis saluiora sūt cadētibꝰ ī latitudie: villꝰ. n. sanꝰ ledit̄ ex vicinitate ī cisi ꝛ nocet̄ ꝑ ip̄ꝫ ꝛ nocet cerebro ꝛ facit accidere spasmuz ꝛ egritudies magnas. ¶ Et fit iteꝝ multotiēs nec̄riū tūc abscidere vulneratū ꝛ pūctū cū totalitate. ꝛ ꝓuēit ex eo qes et seꝑant̄ accn̄tia mala. Et vulnera qdē ī pāniculis sūt leuiora eis q̄ sūt ī cordis nedū eis q̄ sunt in neruis. Et tu qdē scis pāniculū cū testimonio ꝛ fortasse sciuisti euz ex anatomia. ¶ Et si pāniculus apatur nõ videtur in eo incessus villoꝝ ī lõgitudine ꝛ in corda pānicularī videtur incessus pāniculoꝝ ī lõgitudine ꝛ corda ē dura valde ꝛ nõ ē pānicularis in eius duritie ꝛ pāniculus suffert suturam. ¶ Et in vulneribus ꝛ disruptiõibus q̄ adueniūt ligamētis nascētibꝰ ex osse ad os nõ est malū ꝛ sufferūt vehemētiorē curā ꝛ nõ timetur ex abscissiõe neruoꝝ illud qdͦ timetur de eoꝝ cõquassatione ꝛ de incisione partis eoꝝ in latitudine quāuis membruz contrahatur.

¶ De canone curationis solonis continuitatis neruoꝝ. Capitulum. ij.

Medicam̄ vulneꝝ neruoꝝ ē illud qdͦ est calidū siccū subtiliū ꝑtiū eq̄lis calitatis ita vt nõ mordicet ꝛ fit eiꝰ exiccatio vehemēs valde cū attractiõe nõ cū stipticitate oio. Et omne ī quo ē caliditas subtilis cū exiccatiõe vehemēti subtilis substātie nõ euat̄ ab attractiõe ꝛ caueat̄ stipticū ī eis ꝛ ꝓprie ī pricipio rei nisi sit cū abstersiõe sicut es vstuz ꝛ scoria eris ꝛ qdͦ ē huiꝰ generis substātie subtilia ipsuz cuz trituratiõe ī aceto ī quo nõ ē stipticitas ꝛ qñqꝫ timet̄ ex aceto ꝛ subtiliatiõe eiꝰ ꝓcessio caliditatis subtilis ī re spissa. Et si necessaria ē fortis caliditas qñqꝫ tūc necessaria ē vt nõ sit ꝓfūdās tm̄ ſꝫ vt frāgat̄ ꝛ declinet̄ cū ea ex eo qdͦ ei admiscet̄ ad eq̄litatē vt calefaciat cū mēsura ꝛ exiccet cuz fortitudie. Et si fuerit neruꝰ detectꝰ nõ sufficit aliqd cui sit acuitas oio ꝛ ē nocum̄tuz illiꝰ cuz eo magnū. Et silr̄ si iuenerit medicam̄ aut pānū qdͦ administrat̄ suꝑ vulnꝰ cui obuiat dū ē frigiduz actu tūc lesio nerui ab eo ē vehemēs. Et qn̄ accn̄t vulnera ī neruis tūc nõ oꝫ vt ꝓperent vt ꝓperēt ad īcarnatiõez ſꝫ oꝫ vt īcipiat̄ a sedatõe doloris vaporādo cū pānis calis ꝛ cū oleis calis ꝛ cū oleo omphacio ꝓp̄c qm̄ ī ipso ē stipticitas q̄dā ꝛ cuz adipibus iteꝝ. Et si eoꝝ calefactio supra tepiduz ꝑꝑ frigida ꝛ silr̄ sit tua itētio ī sedatione apatis. Et de illis q̄ administrāt̄ ēt tunc sunt empl̄a facta cuz sirupo acetoso ꝛ cuz aq̄ cineris ꝛ ex cibis ꝛ potibꝰ sicut faria fabaꝝ ꝛ herbi ꝛ ciceris ꝛ lupini amari ꝛ sauic ordei ꝛ alijs imo ista iteꝝ administrāt̄ anteq̄ꝫ apostemētur. Et qñqꝫ ꝯfert admistrat̄ illdͦ qdͦ ē leue. Quuz ergo fit ī eis illud ꝛ accidit securitas ex suꝑfluitatibꝰ q̄ effundunt̄ ꝑ illud qdͦ administrat̄ de phl̄omia ꝛ eūone tūc īcarna ꝛ nõ sedes dolorē eoꝝ cū aq̄ calida aio imo cū oleo subtiliū ꝑtiū ī quo nõ ē stipticitas cal̄a vsqꝫ ad terminuz nõ suꝑfluuz. caliduz eni suꝑflue ꝛ frigiduz nõ cõueniunt ei. Et mlt̄otiēs qdē ꝯtigit ꝙ vulnus iā appropiq̄t sanitati et nocet ei frigꝰ ei fit vehemēs dolor et redit lesio q̄re fit necessariū vt succuratur stati cum sedatione et cum oleis calefactis embrocando cum eis. Quod si neruus ille fuerit discoopertus et fuerit incisio in longitudine tunc stude vt cooꝑias ipsum carne et pone suꝑ ipsuz medicinas pūgi

tiuas q̄s diximus. Et strige ip̄z cū panis lō gis strictura colligente ⁊ aggregāte semꝑ rē magnā loci sani. ¶ Si aūt disrūpat̄ in latitu dine tūc necessariū ē suere ip̄z. Et si nō ꝯglu tinat̄ ⁊ qn̄qꝫ ꝓpat res ⁊ timet̄ putrefactionē succurrere q̄tū tibi est possibile. Qđ si apert̄ ⁊ aduēiat frigus ei ꝓueniet ei spasmus ⁊ pu trefactio ꝯtrabit mēbꝝ quapꝑ nō oꝫ vt icar netur caput vulneris neqꝫ colligat̄ nisi post sanitatē. Quū ergo ē i eo strictura amplíet̄ qm̄ illud ꝑducit ad putrefactionē vulnerū ꝑ illud qđ aggregat̄ i eis de virus ⁊ alijs ⁊ cū hoc dolor fit vehemēs: q̄re nō oꝫ vt icarnet̄ oino nisi postq̄ꝫ exiccatur exiccatiōe decēti ⁊ securitas fit ex oi apāte ⁊ putrefactōe. Et ꝑꝑ illud oꝫ vt soluatur strictura suꝑ medicamē et medicamē vt festinetur ex alio. Et fortas se soluitur in die aut i nocte bis aut ter. Et fortasse ē necessariū vt facias illud iteꝝ i no cte illius diei aut die illiꝰ noctis si fuerit i lō gitudine ⁊ ꝓprie qn̄ illic ē mordicatio. Qđ si nō fuerit tūc necessitas illus erit minor et sufficiet bis facere illud mane ⁊ vesꝑe. Et oꝫ vt obserues i medicinis eoꝝ ne calefaciāt vl traqꝫ sit necesse neqꝫ abbreuiet̄ i calefactiōe necessaria et sil'r i abstersiōe et exiccatiōe ⁊ i ꝯtrario vtriusqꝫ. Quū ergo videris qđ iā ca lefactū ē tūc ifrigida ip̄z scilicet mēbꝝ cū mē sura q̄ minuat additionē ab eo qđ ē necessa riū. ¶ Et qn̄qꝫ experiūtur cerata facta cum euforbio suꝑ crus hoīs sani sil'is ifirmo i cō pl'one sua et ipsius forma et ꝯsiderat̄ an suꝑ fluāt i calefactiōe eiꝰ an nō calefaciāt ip̄z in aliquo de quo sit curādū aut calefaciāt ip̄m calefactiōe tꝑata ⁊ tūc ꝫ illā q̄ttitatē postea administrāt̄ suꝑ ifirmū ⁊ experiūt̄ suꝑ ipsuꝫ scđo. Veꝝ vt experiant̄ suꝑ aliū de illis q si milāt̄ ei i primis ē meliꝰ vt nō sit necessaria i experiētia eoꝝ suꝑ ip̄m alteratio plurima. Et cū hoc toto quū neruus ē discooptus et vulnus amplū valde nō suffert aliqd valde calidū sicut euforbiū ⁊ sulfur ⁊ eis sil'ia imo idiget medicamine qđ ē sicut tutia. ⁊ iterum medicamie facto ex calce abluta ablutiōe vl tia i hora vna. Et oꝫ vt sit oleū qđ admistra tur i ceratis eiꝰ ⁊ eiꝰ linimētis sicut oleū ro. ⁊ myrtinū qđ nō tetigit sal. Et glutinū iteꝝ qn̄ administrat̄ i istis medicinis oꝫ vt sit ab lutū. Et mel iteꝝ vt sit ablutum ⁊ tutia oꝫ vt sit abluta. Et nō oꝫ oino vt sit i eis đ acuita te ⁊ mordicatiōe. Et si fuerit i eis stipticitas

ꝑua i curatiōe discooꝑti lꝫ cū virtute resoluē te sine mordicatiōe ⁊ ꝓprie qn̄ ifirmꝰ ē debil' ꝯpl'onis mēbra itaqꝫ digniora elōgari a fri gido ⁊ aquositate ⁊ vētositate vel vnctuosita te ⁊ eis sil'ibꝰ sūt quū sūt discooꝑta. nō eni ē coꝝ nocumētū i discooꝑto cui obuiat ⁊ q̄ le dūt sicut ē eoꝝ nocumētū i eo cui nō obuiat nisi paꝝ ⁊ nō obuiāt nisi ei qđ ꝯtinet ipsū ⁊ ipsū seqtur ⁊ si nō fuerit excusatio tūc ꝫ q̄ di ximꝰ. Qđ si fuerit illic virtꝰ aliq̄ i creatōe tūc nō erit malū si administres trociscos pauli ⁊ trociscos đ colcotar ⁊ trociscos ādrōij ⁊ pras siū cū vino cocto aut cū oleo i hyeme qdē cū oleo subtili ſꝫ i estate cū oleo ro. Et tus ⁊ glu tinū albotin ⁊ albezard cū q̄titate minore q̄ꝫ de medicinis discooꝑti. Et de eo qđ rectū ē q̄liacūqꝫ sint vulnera ē vt pōat̄ suꝑ medica mē methabazelenis ifusus i oleo ⁊ sicut ner uus discooꝑtꝰ ē dignior alijs neruis vt alle uiatio fiat i eo: sil'r ligamēta q̄ nascūtur iter ossa sūt figuraꝝ dignioꝝ vt oꝑetur suꝑ ea cū medicamie forti. Ligamēta aūt q̄ ꝯtinuāt cū lacertis sūt iter vtrasqꝫ res. Et de vulneribꝰ a qbꝰ necesse ē magis elōgar̄ aquā ē vulnus nerui ⁊ sil'r frigus q̄uis minoret̄ tn̄ ē de re bꝰ nocibilioribꝰ ei. Et oleū iteꝝ nocet ⁊ nō ē necessariū nisi apud sedationē doloris cal'm. Et nō oꝫ vt abluatur vulnus neqꝫ cū aq̄ ne qꝫ cū oleo imo sollicitus sis, vt abstergas hūi ditatē cū pānis aut lana i fine lenitatis neqꝫ etiā cū vino cocto nisi sis securus a nocumē to hūiditatis eiꝰ. Et qn̄qꝫ exigit aliq̄ egritudi nū vt suꝑ ipsā pōatur ⁊ ꝓprie suꝑ illud qđ ē discooꝑtū oleū tūc oꝫ vt trāseat suꝑ ipsū i pri mis vinū coctū deide oleū. ¶ Inqt Gal. ac cidit cuidam hōi pūctura cū ferro minuti ca pis ⁊ disrupta ē cutis ⁊ cōtinuata ē qbusdā neruis manꝰ eiꝰ: medicus ergo posuit empl'ꝫ qđ iā exꝑtus fuerat i icarnatione vulneꝝ ma gnoꝝ i carne. Quar̄ apatꝰ ē locus. Et postq̄ꝫ apostematꝰ fuit posuit desuꝑ medicias mol lificātes sicut empl'm de farina tritici ⁊ aq̄ ⁊ oleo q̄re putrefacta ē manus hois ⁊ mortu us ē. Et qn̄ accidit spasmus ex vlceribꝰ i eis tūc đ eo qđ necessariū ē si iā stricta fuerit scis sura cutis ē vt apiatur ⁊ administrētur medi cine ꝯferētes illis vlceribus exicātes ea sub tiles valde. Et vt sit sollicitudo i hoc vt ꝑue niat ad ꝓfūdū. Et qn̄ ē vulneris disruptio ⁊ pūctura ⁊ nō ē apa tūc curatio ē curatio loca lis. Et oꝫ vt sit fortioris caliditatis ⁊ fortioris

ericcatiõis q̃z illud qd administratur sup sciſ surã qm̃ illud penetrat ad egritudinẽ facili⁹. Et oz vt sit regimẽ vulnerati i neruis subtile ꝛ vt sit i vltio subtiliationis. Et quũ dolor facit accidere apa tũc necẽiuz ẽ dare cibũ ꝛ proprie qñ vulnera sũt i latitudine nã necẽria ẽ illic pblomia vene sine sollicitudie ꝛ sine timore sincopis verbigratia. Et oz vt sit strat⁹ ei⁹ humidus. Et obserues mẽbra ppinq̃ vulneribus cũ inunctiõe ꝛ silr caput eius ꝛ collũ ꝛ subascellas ipsius cũ inũctiõe si fuerit vuln⁹ i superioribus si silr pectinẽ ꝛ iguina ꝛ pprie si fuerit vulnus i iferioribus ꝛ ptibus cruris.

¶De medicinis vulnerum neruorum ꝛ vlcerum ipsorum. Capitulum.iij.

GLutinũ albotin ẽ de melioribus medicinis vulneꝝ neruoꝝ. Neꝝ illis q sũt sicẽ isãtes ꝛ mulieres ꝛ cuius cõplo ẽ vehemẽtis hũiditatis sufficit qd ẽ sicut glutinũ alboti solũ puluerizatũ cũ pauco oleo qd ipsũ leniat ꝛ viscosũ faciat si fuerit siccũ ꝛ resina loco ei⁹. ¶In illo aũt cuius cõplo ẽ siccior ꝛ caro durior oz vt misceatur cũ eo euforbiũ ꝛ qd ẽ ei sile aut vetus aut. recẽs aut parũ aut multũ scdz cõplonẽ corporis ꝛ eius calefactionem. ¶Et sit sũma eius qd datur de forti recenti.xij.ps kerat aut de glutio albotin aut ei sili sit tertia ps kerat aut eius cũ quo misceatur. Et qñqz admiscetur ei pter euforbiũ de lacte titimali qm̃ ẽ mirabile ꝛ de assa ꝛ de serapino ꝛ de oppoponaco ꝛ qd ẽ debilius.s.baurac ꝛ spuma eius ꝛ sulfur calefactũ cũ oleo sz q̃ntitatẽ sorditiei balnei ꝛ flos lapidis assus ꝛ oẽ attractiuũ hũitatũ ad exteriora ꝛ dragãtũ iteꝝ ꝛ cinis purgatiõis eris ꝛ ꝯglutinatio auri. ¶Et fortasse nõ repitur i pricipijs vulneꝝ neruoꝝ nisi fermẽtũ ꝛ administraẽ ꝛ ꝯfert eis ꝛ attrahit ex pfũdo attractiõe bona. Et multotiens iuuatur cũ sorditie vasoꝝ apum quũ est non presens euforbium aut farina lolij cũ aq̃ cineris emplastrata ꝛ administratio glutini albotin ẽ melior res cũ q̃ icipitur. Et post ipsum sicut emplz basilicon cõfortatum cum eo cũ quo oz vt cõfortetur de illis qua dicta sunt ꝛ fortasse permiscetur cum ceratis ꝛ calefacit ea ꝛ oz vt sit ablutuz ꝛ qd eo melius ẽ et illud quod est ablutum cum aqua maris in sole calido ꝛ quãto abluitur plus fit magis iuuatiuum. ¶Et de medicinis bonis est medicamẽ Gal.cõpositũt ex cera ꝛ resina ꝛ euforbio ꝛ pice ꝛ oleo grosso d̃ vnoquoqz sit ps media ꝛ de oleo ps vna. Et oleũ balsami cũ subtilitate sua nõ est multe calefactiõis dico pp velocitatẽ sue resolutiõis ꝛ quũ vulnera fuerint gauziratũ aut pũctura ꝛ nõ associaẽ eis apa neqz putrefactio tũc oz vt administreẽ emplm̃ cũ euforbio aut fimo colũbino ponaẽ in corpore subtiliore euforbiorũ et in spissiore fimus colũbinus ꝛ adde ꝛ minue sm̃ q vides de dispõne corporis ꝛ eius forma ꝛ dilata si sunt stricta. Et scias q medicamẽ qd necessariũ est in gauzi necessariuz est vt sit fortius eo qd est necessariũ inscissione. Et cũ accidit in vulneribus putrefactio tũc serapinũ est bonũ ꝛ farina herbi veꝝ cuz accidũt apata tũc farina ordei ꝛ farina fabarũ ꝛ farina herbi iteꝝ q̃ iã decocte sũt cũ aq̃ cineris aut aq̃ pura in q̃ sit virtus serapini. Et cũ vides vulnera ad sanitatẽ pueniẽ nõ timeas tunc administrare desup vinũ coctũ oz ergo vt administres medicinas infusas in eo deinde calefac ipsum ꝛ accipe ipsum cũ pãnis infusis ꝛ stringe desuper.

¶De appropriatibus que accidunt neruis vulneratis. Capitulum.iiij.

IAm scitur ex eis q̃ pmisimus ꝛ scire fecimus ex canõe curatiõis neruoꝝ qs sit modus curatiõis apatũ q̃ accidũt eis cũ vulnerãtur. Et oz vt iteremus illud explanãdo. ¶Dico ergo illud qd Gal. dixit in libro catagenis. Inqt cũ accidit in vulneribus neruorũ ꝛ mẽbroꝝ neruosoꝝ phlon ꝛ phlegmon ẽ fortis inflãmãs valde tũc oz vt administreẽ in curatiõe eius medicine facte cũ aceto et lapidibus mieralibus q̃s dixit ꝛ plm̃ eoꝝ est in tractatu scdo catagenis q̃rũ vna hec ẽ. R. calcadis.ʒ.i.ꝛ q̃rtã ꝛ dragãti.ʒ.ix.ꝛ.ſ.q̃rtaz et scorie plũbi.õz.ij.ꝛ.ʒ.ij.ſ.ꝛ corticũ turis.õz.i.ſ.bezard.õz.i.ꝛ cere.õz.viij.ꝛ olei.õz.ix. ꝛ aceti fortis.lib.ij.ꝛ q̃rtã terãtur medicine sicce ꝛ infundãtur cũ aceto.x.diebus ꝛ soluãtur ea q̃ soluuntur ꝛ infrigidẽtur misceãtur oĩa in olla ꝛ moueãtur motu exq̃sitissimo donec eq̃ntur. Et oz vt distiletur sup mẽbꝝ infirmũ ex oleo bis aut ter in die. Et cũ ponitur hoc medicamẽ desup oz vt ponatur sup ipm̃ deforis lana iã isusa in aceto ꝛ oleo calefactis eq̃li caliditate. Nã nõ est aliqd nocibilius oĩno neruis infirmis neqz deterior sup eos q̃z illud qd est frigidũ. qd si necessariũ sit emplastrare ista mẽbra in dispõne emplo facto cũ aceto ꝛ melle ꝛ cinere tunc oz vt emplm̃ sit

coctu; ⁊ vt sit farina eius farina herbi. ¶Si autem non fuerit tibi pñs tunc administra fa rinam fabarum aut ordei.

¶De attractiõe neruoꝝ ⁊ eoꝝ torsiõe. Ca.v.

Quũ neruis aduenit attractio tũc si nõ fuerit cũ eo vulnera neqꝫ apata ad hoc curetur cũ eo qđ sedat dolorẽ ⁊ siĺr qñ acci dit apa tũc nõ cures ipsũ cũ eo qđ rũpit sicut aq̃ cineris ⁊ siĺia imo cura ipsũ cũ sedãtibus dolorẽ. Et simiĺr oꝫ embrocet mẽbꝝ cũ oleo calefacto embrocatiõe ꝯtinua. Et sint i virtu te illius olei mollificatio ⁊ resolutio. ¶Et de oleis bõis i hoc ẽ oleũ anetinũ ⁊ oleũ de ala choen ⁊ oleũ de ruta ⁊ siĺr emplã ꝯueniẽtia ad illud. ⁊ siĺr maluauiscus ẽ mirabilis quũ terit ⁊ ponat sup neruos tritos. Et caro ver neriaꝝ ẽ mirabiĺ. Et fortasse curatur cũ cepe bis cocta. Quđ si fuerit illic apa tũc regimẽ in sedatõe apatis eius ẽ vt administret desup ꝯgelatũ vue cũ vino ⁊ pauco aceto ⁊ oleo cũ q̃ntitate ꝯueniẽte ⁊ calefiat cũ eq̃litate ⁊ sub mergat lana sordida ⁊ ꝓprie lana ysopi ⁊ po natur desup. Et si fuerit hec lesio i iuncturis tũc illic ẽ melius vt se det dolor ⁊ ponat me dicamẽ forti⁹ ⁊ ꝯpositũ cũ eo qđ maturat ⁊ re soluit sꝫ cũ stipticitate tpata ⁊ oppõatur p id apati ⁊ nõ addat i eo. Et ꝯsidera i dolore ⁊ apate ⁊ itẽde ad id ex eis qđ ẽ vehemẽtioris i tẽtiõis. ¶Et qñ nõ ẽ dolor tũc ꝑfora ⁊ admi nistra id qđ ẽ forte sic aq̃ cineris ⁊ acetũ ⁊ vi nũ iteꝝ. Et qñ apa iã ꝓlõgatũ ẽ tũc ꝯforta medicamẽ factũ cũ aq̃ cineris ⁊ qđ sit cũ sor ditie balnei. Quđ si fuerit illic in cute vulnera ẽt tũc necessaria sũt illa i qb⁹ sũt exiccatio for tis ⁊ aggregatio ⁊ strictura qb⁹ colligãt ptes sic farina fabaꝝ ⁊ acetũ ⁊ mel ⁊ ẽ medicamẽ bonũ. Et si vis vt sit fortioris exiccatõis põe in eo farina herbi ⁊ si adem voluntas vt sit forti⁹ iteꝝ põatur in ipso radix lilij. Et si fue rit vulnera taĺr vt nõ curet de eis tũc curet nerui cũ eo qđ ꝓhibet apationẽ neruoꝝ ⁊ ñ sit occupatio cũ eis ⁊ caro ostreaꝝ ẽ mirabi lis ⁊ qñqꝫ curatur cũ cerato ex sale ⁊ empl̃ꝫ cũ olibão ⁊ myrrha ẽ cõis iuuamẽti in vtrisqꝫ dispõnib⁹. Et si fuerit cũ vtrisqꝫ reb⁹ do lor clamosus tũc oportet vt misceat cũ medi cinis pix ⁊ emplet cũ illo calido. Et oꝫ vt ca ueatur i torsiõe neruoꝝ aq̃ ⁊ nõ approxime tur neqꝫ calida neqꝫ frigida imo ad admini strẽtur olea qb⁹ ẽ virt⁹ aromaticoꝝ stipticoꝝ calafacta specieꝝ cum qbus ẽ hec dispositio

¶De iudicijs neruoꝝ corruptoꝝ. Capl̃m.vj.

Quãdo accidit frustis neruoꝝ corru ptio ⁊ est necessariũ vt extrahat oꝫ er go vt extrahat extractiõe vene ciuilis.

¶De neruoꝝ duritie ⁊ eoꝝ torsiõe. Ca.vij.

Hoc multotiẽs accidit a verberatiõe aut casu ⁊ qñ ꝑmix sentit cũ eo stupor ⁊ cura duritiei neruoꝝ prima est curatiõi apatum duoꝝ ⁊ alrosbot ⁊ nos diximus in tabulis medicinaꝝ singulariũ ⁊ in antido tario ꝗ necessariũ est rememorari de me dicinis eius. Et qđ narrabimus hic sũt me dicine expte in eo de qbus sunt leues sic vt sumat bdellij iudaici põdus.ʒ.x. ⁊ infundat in aq̃ ⁊ soluat in ea ⁊ cõficiat cũ eo q̃ntuꝫ ip sum est de radice maluauisci cõtriti valde ⁊ emplet cũ eo. Et siĺr radix lilij cõfecta cũ cõgelato vue. Et iteꝝ ammoniacũ ⁊ galba nũ ⁊ euforbiũ aggregata cũ fece olei. Et ite rũ sumat semẽ almuri ⁊ fiat empl̃m cũ vi no cocto. Et iteꝝ medicamẽ diaglon ⁊ me dietate sui de stercore caprino ẽ vltimum.

¶De rememoratõe egritudinũ ossiũ. C.viij.

In ossib⁹ ãt accidũt egritudines ex cor ruptiõe cõplonis ⁊ ex solutiõe singula ris ⁊ fractura ⁊ dislocatiõe ⁊ putrefactiõe ⁊ vlceratiõe ⁊ excorticatiõe. ¶Et nos qdẽ lo q̃mur de fractura ⁊ dislocatiõe q̃ indigẽt re stauratiõe post hunc locũ. Illas ãt q̃ de eis indigent alijs medicinis dicemus hic que rentes auxilium a deo.

De ventositate spine ⁊ corruptione ossis.
Capitulum.ix.

Ventositatis spine cã sũt hũores acuti penetrãtes in os ⁊ corrodẽtes ipꝫ. Et incessus vẽtositatis spine ẽ incessus doloris incturaꝝ. Verũtñ mã in dolore iuncturaꝝ ẽ in carne ⁊ in vẽtositate spine ẽ in osse ⁊ ei⁹ additio corrũpit ossis ptẽ vnã post aliã. Di xerunt qdã ꝗ spina est spasmus in toto cor pore ꝓpter vlcus ⁊ nõ affirmatur.

¶De signis corruptionis ossis. Capl̃m.x.

Cum ossi accidit corruptio vides carnẽ sup ipm mollescere ⁊ mollẽ fieri ⁊ inci pit in via fetoris ⁊ virus ⁊ penetrat p eã tẽta facillime ad os. ¶Q uñqꝫ ꝑuenit ad os non inuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo immo adheret ei parũp ⁊ q̃si inuenit rẽ nõ firmaꝫ in se ipsa imo hñtẽ fracturã aut putrefactio ⁊ fortasse destruit ⁊ lenit ⁊ ꝓprie qñ nõ ẽ cor ruptio in ꝑncipio. Nã in hora ꝑncipij nõ ap

pet illud cũ tẽta. Et fortasse significat lubricitas eius supflua corruptionẽ eius ex hoc ꝙ qñ lubricat in eo tẽta in oi laterꝫ significat sepationẽ pãniculi ab eo ⁊ illud ꝑꝑ corruptionẽ eius q̃ incipit ⁊ illa q̃ incipiet cũ corrũpetꝫ caro supra ipm. Et quũ discoopueris eá ab eo inuenies ipm mali coloris. Et multotiẽs qdẽ añcedit ipz apã ⁊ corruptio carnis ⁊ mẽbri in primis ⁊ mors deinde venit ad ipsuz.

¶ De curatione eius. Capitulum.xi.

Curatio corruptiõis ossis ẽ ei⁹ fricatio ⁊ ipsi⁹ destructio aut ei⁹ abscissio ⁊ ipsius seratura siue sit fistula siue nõ sit. Nã necesse ẽ fricare ipm ⁊ radere aut cauterizare ꝑuẽiẽdo ad vltimũ corruptiõis ei⁹ vt cadãt cortices corrupti ⁊ remãeat sanũ. Et qñq3 cadũt cortices ossiũ ꝑ medicinas iteꝝ sic cadũt cortices capitis ⁊ alioꝝ. Et de illis ẽ medicamẽ cui⁹ hec ẽ descriptio. ℞. aristologiã ireos myrrhá aloẽ cortices plãte oppopõaci cambil adustũ scoriã eris cortices plãi aggregetꝫ ⁊ ẽ mirabile faciẽs caderꝫ cortices ossiũ ⁊ nasci carnẽ bonã sup ea. ¶ Et si fuerit corruptõ ossis ꝓfundior illa tũc necesse ẽ cõcauerꝫ ipz. Qꝺ si corruptio iá ꝑsecuta ẽ medullã nõ est excusatio qn assumatꝫ illꝺ os cũ medulla sua. ⁊ si corruptio fuerit de illis q̃s nõ sanat nisi abscissio ⁊ serratura totius ossis mẽbri aut ꝑlm ei⁹ qꝺ circũdat ipm tũc sciat locũ i quo oz vt incidatꝫ ita vt reuoluatꝫ tẽta vsq3 quo cõseq̃tꝫ locũ in quo inuẽit adherẽtiã ossis vltimã qm̃ illic ẽ termin⁹. Veꝝ qñ ẽ os corruptũ ex capite coxe ⁊ anche ⁊ sic spõdilis dorsi tũc fugerꝫ ab ei⁹ curatõe ẽ meli⁹ ꝑꝑ nuchã. Et si timetꝫ ꝙ corruptio ossis seq̃tꝫ corruptionẽ carnis cui⁹ casus accidit pri⁹ tũc infrigidare ⁊ accipe carnẽ ab eo ẽ cõueniẽs ⁊ ẽ ei⁹ cura. Et oz vt infrigidetꝫ mẽbꝝ sanũ cũ epithimatibus que sciuisti in caplo corruptõis carnis discoopte ab eo etiã ⁊ cũ coꝝ filibus.

¶ De modis seruãtibus os corruptũ. C.xij.

Igitur eleuetꝫ caro ab osse ita vt ponatꝫ in extremitate ei⁹ filiũ cũ quo tẽdatꝫ ad superiora vel vitte ergo tẽdatꝫ cũ eo mẽbꝝ aut aliud ex illo loco ad inferiora vt nõ associẽtꝫ ei dẽtes ⁊ sera ipm. Et qñ ẽ tibi necessariũ seratꝫ costã aut os sub quo ẽ tũica aut aliqd nobile sic tũica costaꝝ nuche. põe sub sera laiñã q̃ cõseruetꝫ mẽbꝝ nobile. ¶ Qꝺ si caro fuerit scꝺm rotũditatẽ suã tota discoopta tũc serra ipm qm̃ nõ oritꝫ caro sup os qꝺ iã discooptũ ẽ ex oib⁹ laterib⁹ suis. Qꝺ si ꝑtes ossis corrupti fuerint ꝓxime iuncture tũc extrahe ipsum ex iunctura ⁊ si corrũpitꝫ os brachij totũ aut crucis tũc auferatꝫ totũ. Caput ãt anche ⁊ coxe ⁊ spõdiles dorsi qñ corrumpuntur tunc fugiatur ex curatione coꝝ ꝑꝑ locum anche.

¶ De eo quod remanet de frustis ossium et corticum coꝝ in vlceribus ꝯsolidatis. C.xiij.

Illud qꝺ est melius est vt nõ festinetꝫ in extractione coꝝ imo dimittantꝫ nature ⁊ adiuuentꝫ ⁊ illud cũ attractione pauca coꝝ q̃ extrahunt in spatio nõ festino. ¶ Et nõ moueantur cũ medicinis ⁊ opatione manus. nã qꝺ extractũ est violenter nõ euacuatꝫ qn faciat accidere vlcera fistulosa. Cũ ergo expellit ea nã ad cutẽ ⁊ incipiunt exire ⁊ iã sepata sunt tunc incarna ⁊ cura vulnus. Et silr ẽ iudiciũ in frustis coꝝ ⁊ panniculis de quoruz veritate est vt manifestentur nã quũ tu ꝓperas ⁊ extrahis ea violenter tunc est in eis timor spasmi et ꝑmistionis et febriũ qꝺ si fiãt saniosa nõ est in eis magnũ nocumentũ. Si autẽ vis scire medicinas illius tunc de illis est medicamẽ hmõi. sumantur oleũ vetus et cera citrina et sordities vasoꝝ apuz q̃ vtreq3 sint q̃tum est oleũ deinde soluantur oia deinde sumatur pars vna euforbij et pars vna lactis titimali et tres ꝑtes aristologie et fiat ex eis sic ceratũ. Et sumantur iterum ammoniacum et bdellium et liniantur cũ oleo de lilio deinde aggregando totum cũ ꝯstrictiõe fiat emplastrum et ponatꝫ desup ipm. n. ẽ de q̃ extrahũt ossa cuz velocitate et facilitate.

¶ De medicinis fracture ossis. Caplm.xiiij.

Fracture est curatio cum manu quam dicemus et curatio cum medicinis q̃s dicemus ꝯferentibus fracture ossium et torsioni. ¶ Epithima ad fracturam et torsionez ℞. mugath mes excorticatorum añ.x. aloes maluauisci albi acatie añ.v. luti.xx. liniantur cum albumine oui si fuerit appropriata calidum. Iterum folia alethil et cupressi et myrthi et salicis terantur et exprimãtur et sumãtur galie et rose et cepa narcisci est de illis q̃ dicta sunt et de sandalis rub. et bolusar. et laudanũ et fausel. et kamaha et altea et mes et acatia et melilotum et sansucum et adde in eo si indiges calefactione et sansucum et enulam et cupressum. ¶ Ad fracturam et torsionem cum appropriate calido. ℞. mes excorticatorum .ʒ.xx. mugath balaustie acatie

emplēt ⁊ ē forte valde. Et de medicis eiꝰ sūt folia myrti ⁊ laudanū ⁊ galia ⁊ corcus ⁊ lutū est bonū attritiōi. Et oleū itez est iuuatīū ad fracturā ⁊ ad dislocationē ⁊ ad torsionez.

¶ Et itez mugach ⁊ mes altea acatia lutum aloes myrrha liniantur cū aqua myrti.

¶ Fen quinta incipit de restauratione ⁊ est tractatus tres.

¶ Tractatꝰ pͥmꝰ de dislocatōe ⁊ restauratōe:

¶ De sermōe vniuersali de dislocatōe. Ca. i.

Dislocatio ē egressio ossis ex loco suo ⁊ situ suo q ē p nāz apd illō qd ei vicinū existit integra. Si aūt nō egredit integre nominat sepatio iuncture ad ptē pfundā aut pcedētē vl eminētē q cognoscit sensu. Et ē sepatio nō integra quā qdā noīat torsionē. ¶ Cū ergo ē lesio q nō mouet os sed attrahit qd cōtinet ipz tūc est alguaenu ⁊ nō ē ex gener torsiōis ⁊ qnqz accidit iuncture res tertiana ⁊ ē vt elōgetur ⁊ addat sup lōgitudinē suā nālē ⁊ nō ꝯsequitur ad hoc dislocationē verūtn̄ fit facilis dislocatiōis. Et illud qdē multotiēs accidit in adiutorio ⁊ coxa. Et de hoībus ē qdā q ꝑpatus est dislocatōi in iuncturis suis qm̄ ꝯcauitates ossiū iuncturaꝝ suaꝝ nō sūt pfunde ⁊ bucelle q ingrediūt eas nō sūt intrātes. et ligamētū qd ordinat inter ea ambo nō ē firmū imo debile increatōe sua minutū aut humidū suscipiēs extēsionē aut iā effuse sūt ad ipm hūiditates viscose lubricare faciētes aut fracti sūt margines ꝯcauitatē ossiū in qs ingrediūt de ossibus iuncturaꝝ q̄re fiūt ꝯcauitates pstrate sup qs nō est distinctio. Et de iuncturis qdē sūt iunctur facilis dislocatōis. Et de eis iuncture praue dislocatōis. Et de eis sūt medie. Facilis ergo fit iunctura poplitis pp lenitatē ligamēti sui qm̄ ipsa ē creata lenis ligamēti pp iuuamēta scita in anatomia. ergo fit pp illud facilis dislocatiōis et pp illud substētat cū pila. Et fit itez facil reditōis ad salutē nā facilitas reditōis est ꝓm q̄titatē facilitatis dislocatiōis ⁊ difficilitas eius est scdm difficultatē eius. Et iunctura hūeri est prima ei in macilētis nō in pinguibus. Praue vero dislocatōis sunt fic iunctura digitoꝝ ipse enim fortasse nō dislocāt immo frāgūt anteqz dislocēt ⁊ fic iunctura cubiti ⁊ pp illud reditio eius est praua. Medie vero sunt fic iuncture anche. ¶ Et qnqz accidit vt fit facilis dislocatōis q nō ē facilis dislocatōis pp aliqz causaꝝ q̄re fit etiā facilis reditōis fic accidit vt fiat pyxis anche plena hūiditate. q̄re fit facilis eius dislocatio ⁊ cuz hoc fit facilis eius reditio fic accidit hn̄tibus venā vese q̄re ei oī hora dislocat eius ancha ⁊ redit p qnlibet laborē deinde dislocat postea redit ⁊ hoc indiget cauterio ⁊ nō alio. et prauior dislocatio est cū qua abscindunt capita frustoꝝ ossis qd ꝯglutinat os cū osse et paꝝ reuertit ad dispōnē suā nālem ⁊ plm illius fit capite anche deinde in capite adiutorij ⁊ in duobꝰ focilibꝰ duoꝝ peduz apd calcaneū. Et dislocatio qdē ē fedior q̄z fractura cū neqz redit dislocatō neqz restaurat fractura.

¶ De signis dislocatōis vlibus. Capitulū. ij.

Accidit in iunctura inclinatio ⁊ pfunditas insolita sicut accidit accidēs apparens in magnitudine carnis spatule ⁊ in dislocatiōe iuncture pedis ⁊ magis apparēs q̄z illa q est iunctura colli ⁊ ꝯparatio est ex illis q extrahunt illud extractiōe sana. Et ē vt ꝯsideres infirmā cū sorore sua sana illius. infirmi eiusdē nō alterius. Et cū videris iuncturā nō moueri tunc iudica ꝙ dislocata est dislocatōe integra sicut qn̄ mouetur motu suo ad oēs ptes ⁊ puenit ad oēs fines suos nō est cū ea egritudo pendens cū sepatiōe.

¶ De signis declinationis. Capitulum. iij.

Est vt videatur concauitas cum augmento alteriuſ lateris ⁊ priuetur in sensu augmento quod fuit sensatum ad interiora in huiusmodi cum hoc quod quidam motus est possibilis.

¶ De signis additionis longitudinis iuncture absqz dislocatione. Capitulum. iiij.

Signum eius est vt fit sicut suspensa: cū ergo compresseris eam redit ad mensuram suam naturalez absqz labore: si vero dimiseris eam reddit ad mensuram suam accidentalem ⁊ accidit profunditas in quā fortasse ingreditur digitus vbi non est caro vehementis multitudinis sicut humeris.

¶ De curatione declinationis ⁊ dislocationis. Capitulum. v

Non euacuatur quin dislocatione: aut perueniat ad medicum singularis aut ꝯposita cū egritudine alia ex vlcere ⁊ vulnere ⁊ apāte ⁊ alijs. Quod si fuerit cū alia tunc oz vt ꝯsideres qm̄ si dislocatio fuerit ex illis que redeūt cū tensione leui non faciente do

ſere vlcus dolore vehemēti q ꝑducit ad apā non tollerabile fac redire diſlocationē. Et ſi res fuerit ecōtrario tūc oꝫ vt curet̃ i ꝓmis vlcus aut vulnꝰ: deide cura diſlocationē ⁊ proprie i iuncturis difficilibꝰ. Quū vero volumꝰ curare diſlocationē tūc fortaſſe ꝑducit illud ad ſpaſmū maximū ſꝫ plm̄. Et ꝓprie qn̄ diſlocatio ē i mēbris ꝓrimis mēbris pricipalibꝰ ⁊ ſimiliter ē diſpoſitio i apātibꝰ i qbꝰ ē regimē ſꝫ ꝙ nos experimus. Nā ſi res fuerit facil ⁊ nō cōmouet̃ ex ea dolor neqꝫ reditio cū ea ē difficil reſtauramꝰ diſlocationē ⁊ nō curamus. Si aūt accidit dolor tūc oꝫ vt non ꝓſumamꝰ ⁊ ſi fecerimꝰ tūc oꝫ vt deſtruamꝰ ligaturā ſi fuerit doloroſa. Qd̄ ſi igrediat̃ cū facilitate curabimꝰ apā iteꝝ ⁊ vlcus. Et ſi fuerit diſlocatio ⁊ fractura ſimul ⁊ fuerit tēſio i ꝑte vna ꝑmittens regimē vtriſqꝫ rei fiat. Et ſapiēs qdē narrauit ꝙ cecidit lapis ſuꝑ extremitatē hūeri hominis ⁊ vulnerata ē cutis ⁊ caro donec apparuit extremitas lacerti nuda ⁊ iā diſlocatū erat ſubtus eā caput furcule: tūc ergo qdā ſtolidoꝝ experimētatoꝝ occupatus ē i equādos ⁊ reduxit ſuꝑ ipſū carnē ⁊ cutē ⁊ emplauit ⁊ ſtrinxit q̄re accidit vt fereret caro ⁊ corrūꝑet ꝑꝑ vicinitatē ſuā os donec factū ē viride. Et nō ſciuit ꝙ opꝫ vt huiuſmōi caro abſcidat̃ ⁊ coq̄tur ille locꝰ cū oleo feruente. Et ſilr ſi fuerit illic apā magnū oꝫ vt curet̃ apā i ꝓmis. In diſlocatōis aūt ſingl'is ⁊ ſimplicis rectificatiōe regimē ē vt tendat̃ ad ꝯriū partis a q̄ ſeꝑatū ē donec opponatur extremitas oſſis extremitati oſſis alterius deide reducatur ad locū a quo exiuit ⁊ tūc redit. Et multotiens qdeꝫ ſignificat illud vox q̄ auditur: deide ligetur ⁊ i ligatura eſt ſecuritas ab apāte aut adiutoriū nc apetur. Et neceſſitas ad ꝓhibendū apā laborioſū eſt maior ⁊ abhoretur vt mēbro obuient pān̄i calidi qm̄ ipſi caleſaciūt ⁊ addūt i apāte imo oꝫ vt ſint infuſi cerato infrigidato aut vino pontico. Verūtn̄ Hip. iuſſit vt tardetur tenſio ⁊ reditio vſqꝫ ad diem tertium ⁊ quartū niſi i diebus exceptis. Et declinatione iteꝝ neceſſaria ſunt huiuſmodi deinde ligetur. Et qn̄ membꝝ diſlocatur i oī motu ⁊ quotiēs redit diſlocatur tunc illud eſt ꝑꝑ mollificationem ⁊ humiditateꝫ quare indiget cauterio. Et qn̄ rrmanet poſt reditionem diſlocationi aut ſeꝑatiōi durities ⁊ quaſi apā adminiſtra epithimata ⁊ embrocas lenificātia. In iceptiōe vero indiget epithimatibus ⁊ embrocis confortātibus. Et melius eſt vt embrocet̃ ſuper ſtricturā ꝓculdubio in hyeme qdē cū oleo caleſacto qd̄ fit ex oleis cōfortantibus ⁊ in eſtate cum aqua frigida. et oꝫ vt ſit cibatio in diſlocatis cū eo quod confortat iuncturam et ligat eā ſcdm̄ firmitudinem neceſſitatis.

¶ De curatōe elongationis iuncture. Ca. vj.

Oportet vt reducat̃ os mollificatū ad interiora illius in quo geſcit a quo mollificatū eſt ⁊ emplet̃ cū emplis in qbus eſt virtus ſtiptica cōmiſtis cū eis q̄ hn̄t virtutē caleſactiuā ſic̄ ſi miſceāt̃ galle ⁊ balauſtie ⁊ acatia ⁊ ſilia ſic̄ cū aliquātulo canfore ⁊ coſti et uſnee. Et iteꝝ ſufficiat qd̄ eſt ſic̄ nux cupſſi ⁊ iuniperus ⁊ reliqua que cadunt in emplis ruꝑture deinde ſtringatur ſicut caput.

¶ De diſlocatione mandibule. Capitulū. vij.

Accidit mādibule inferiori vt diſlocet̃ ab ordine ſuo q̄re remanet os aꝑtum q̄ꝫuis ſit illud de illis q̄ paꝝ fiūt ⁊ nō accidit caſu ꝯpleto. Et quū diſlocat̃ inclinat̃ ad anteriora ex cōtrario eiꝰ qd̄ accidit apud mollificationē q̄ fortaſſe accidit ei apud ſaltuꝫ ⁊ eſt applicatio vnius eoꝝ ad aliā difficilis lꝫ nō priuet̃ motu cū lacertis ſuis q veniūt ei a poſterioribus. ¶ Et qn̄qꝫ accidit diſlocatō ex latere vno: eſt ergo tunc forma ſignificās ipſam quū declinatio mādibule eſt ad anteriora cū trāſuerſatiōe ⁊ curatio qdē eſt vna. Et eſt de ſūma eius qd̄ indiget ⁊ feſtinet̃ ad reducēdū ipm̄ ⁊ ſi nō ꝑducet ad egritudines ad nocumenta ⁊ cū hoc fit praua eius reditio nā facilior reditio eius eſt illa q̄ eſt velocior ꝙ ſi differat̃ indurat ⁊ apāt ⁊ extēdit lacertos ⁊ cōmouet febres inſeꝑabiles ⁊ dolorē capitis ſtātē ꝑꝑ illud qd̄ aſſociat̃ ei de vehemētia tenſiōis lacertoꝝ ⁊ fortaſſe fit res praua dōec interficit in decimo. Et qn̄qꝫ accidit vt ſoluat̃ ei vēter cū ſuꝑfluitatibꝰ cholericis multis puris ⁊ euomat ſilr eis q̄re oꝫ vt feſtinet̃ ad curā. Et modus regīs eius eſt vt teneat vnus caput eius deinde intromittat reſtaurat̃ pollicē ſuū in os ⁊ cōuenit infirmo mollificare mādibulā ſuā ex omni mō. Nā illic ſunt lacerti q iā trāſuerſati ſunt ꝑꝑ vehemētiā diſlocatiōis poſtea moueat mādibulā dextrā ⁊ ſiniſtrā deinde extēdat eā ſubito deinde reducat eā. Et ipſa qdē nō intrat ad illud a quo ſeꝑata eſt niſi retro q̄re oꝫ vt extēdat eā ita vt eq̄tur ſcdm̄ illā ꝑꝑationē. Et ſi

gnũ eq̃tionis eius ē eq̃tio q̃druplox ꝛ cooper tura ꝛ clausio oris deide sustẽtet̃ cũ puluilis ꝛ cerato ex cera ꝛ oleo ro. deide dimittat eaꝫ qm̃ sanabitur q̃ꝫ velocius ē possibile. Si aũt nõ festinet̃ fiat ꝛ iã acciderit durities oporte bit tũc vt icipias ꝛ lenias duritiẽ cũ embro-cis ex aq̃ cal'a ꝛ oleo i balneo embrocatõe plu ria dõec leniat̃ deide sedeat restaurator post ĩfirmũ ꝛ trahat mãdibulã eius ad posteriora donec decẽter lucetur ꝛ strigat̃. Et oꝫ post il-lud vt resupinetur eger super puluinar cuius impletio sit lenis ꝛ teneat vnus caput ei⁹ vt nõ moueatur vsq; quo compleatur sanatio.

De dislocatione furcule. Capitulum. viij.

Nigt furcula nõ sepatur a latere iferiore qm̃ ipsa ē ꝯtinuata cũ pectore nõ sepata ab eo. Et pp hoc nõ mouetur ex hoc latere. Et si pcutiatur deforis pcussione vehemẽti ꝛ strigat̃ tũc ipsa eq̃tur ꝛ curat̃ curatiõe q̃ cu ratur ꝛ frãgitur. Verũtñ extremitas eius q̃ sequitur hũcꝫ ꝛ sepatur ex eo nõ dislocatur p̃lm qm̃ lacertus q hꝫ duo capita ꝓhibet eã ab hoc. Et ꝓhibet eã iteꝫ caput spatule. Et nõ mouetur iteꝫ furcula motu vehemẽti qm̃ ipsa nõ est posita nisi vt sepet pectus ꝛ ampli ficet ipsũ. Et pp hoc est furcula facta hõi soli iter reliq̃ aialia. Et si accidat ei dislocatio ex luctatiõe aut ex re alia siñ huic tũc ipsa eq̃tur ad locũ suũ cũ manu aut puluilis p̃limis qui ponũtur sup eã cũ ligatura q̃ necessaria ē. Et rectificat hec cura extrẽitates hũeri iteꝫ quũ sepãtur ꝛ reducit eas ad locũ suũ. Et illud de quo ligantur furcula ꝛ hũerus est os cartila ginosũ ꝛ ipsũ ingrossatur in macilẽtis. Et qñ remouetur existimat ille cui non est experien tia ꝙ caput adiutorij iã sepcratus sit aut exi-uit de loco suo ꝛ ꝙ caput spatule videtur tũc acutius ꝛ videtur locus qui est eo iferior cõ cauus verũ oꝫ vt distringuatur cũ significa-tionibus. De curatione eius ē vt nullo mõ applicetur ad caput ꝛ similiter humerus.

De dislocatione humeri. Capitulum. ix.

Humerus quandoq; dislocatur aut in dislocatiõe spatule ambigitur ꝛ magni ficatur. Veꝫ qñq; accidit iuncture humeri ex adiutorio vt dislocetur facile quoniam ei⁹ concauitas non est profunda et ligamenta eius non sunt firma immo sunt leuia subti-lia posita propter illud facilis motus ꝛ eius dislocatio est res in qua non accidit in eo qđ scimus nisi secundum partem vnam exitus apparẽs p̃limus ipsa.n. nõ dislocat̃ ad supio ra qm̃ eminẽtia hũeri ꝓhibet ipsam neq; ad posteriora qm̃ spatula ꝓhibet eã neq; ad ptẽ vẽtris qm̃ lacertus hñs duo capita ex ante-riori nõ pmittit eã cũ ꝓhibitiõe capitis hu-meri. Veꝫ nõ dislocat̃ nisi ad latus dome-sticũ aut siluestre. Et sepat̃ ad illud sepatiõe pua. Ad latus vero interius ingredit̃ qñq; exitu p̃limo ꝛ ꝓpric in extenuatis macilẽtis in istis.n. cadit dislocatio adiutorij ꝛ eius re-ditio p q̃libet cãm. Et res vtreq; sunt in pin guibus praue valde. Et qñq; accidit adiuto rio dislocatio in hora ptus difficilis ꝛ apud sectionẽ ab embryone deinde si nõ redit ve-lociter nõ crescit post illud in longitudine et remãet post illud cubitus puus q̃zuis rectifi cet̃ ꝛ qñq; nõ recipit etiã in q̃busdã eoꝝ re-mãet breuis minutus minutũ hñs adiutoriũ ꝛ brachiũ in p̃libus eoꝝ recipit ꝛ fit bone di spõnis in p̃libus eoꝝ sed est scđm dispõneꝫ breuẽ siñs pedi mustelle. Coxa vero nõ eua-cuat̃ ad duabus minutiõib⁹ simul. Et qñ ac cidit adiutorio fractura in latitudine sua de-inde restauratur tunc nõ est possibile reduce re dislocationẽ eius nisi ꝛ frãgat̃ restauratõ.

De signis dislocationis adiutorij. Ca.x.

Signũ eius est vt videat̃ cõcauitas apđ caput hũeri ꝛ in firmamento. Verũtñ istud nõ est ꝓpriũ isti imo est iteꝫ pp cõuer-sationẽ capitis spatule ꝛ videt̃ extremitas hu meri alterius acutior hac extremitate si nõ acciderit ei iteꝫ sepatio in se ipsa aut in osse qđ est caput eius p offensionẽ aut p aliud. et qñq; sedat̃ cũ curatiõe lesio eius ꝛ existimat̃ ꝙ nõ sit lesio cũ eo. Et videt̃ capiti adiutorij dislocatio cũ eminẽtia p̃lima in pte subascel le ad inferiora ꝛ fortasse est possibile in infan tibus vt eq̃t̃ caput adiutorij ꝛ videat̃ adiuto riũ nõ bene annexũ lateri bonitate annexio-nis manus sane ad quã nõ appropinq̃t nisi cũ labore ꝛ dolore vehemẽti. Qđ si deside-rat eleuare manũ ad supiora ꝛ tãgere aureꝫ suã nõ ppat̃ ei ꝛ difficile fiũt ei motus alij. ꝛ ista signa iterum quandoq; accidunt ꝓpter torsionẽ ꝛ ap̃a ꝛ percussionem.

De cura dislocationis adiutorij. Ca.xj.

Curatio q̃dẽ illius q̃ de illa est facilis ꝛ in corporibus infantiũ ꝛ q leuia habẽt corpora est vt extẽdat̃ cũ mãu ꝛ intromittat̃ sub titillico apud ꝓpinq̃tatẽ capitis adiuto-rij deinde teneat illã ꝓpinq̃tatẽ ꝛ ipellat eã

ad supiora ⁊ mãus altera extẽdat adiutoriuꝫ ad inferiora. Et fortasse est possibile in infantibus vt cq̃t caput adiutorij cũ digito medio ⁊ extẽdat cũ illa eadẽ mãu. Qđ aũt est vehementioris dislocatiõis in corporibus fortibus leuior modoꝝ in illo est vt restaurator intromittat pedẽ suũ in latus infirmi ⁊ locet carcaneũ suũ ꝓpe caput adiutorij aut pilã siccã aut inunctã si fuerit apa adherẽs ꝓpe caput adiutorij infirmo resupino, et extẽdat manũ manibus suis scđm rectitudinẽ q̃si velit eradicare eã ⁊ spatula ⁊ inclinet manũ suã paꝝ ꝑ ad interiora ⁊ ingrediet ⁊ iste est rector modoꝝ oĩuꝫ ⁊ leuior eoꝝ. Et iteꝝ q̃rat vir fortis lõgus lõgior infirmo ⁊ intromittat humerũ suũ sub ascella infirmi ⁊ eleuet ipm a terra suspẽsum ab hũero suo ⁊ tã extẽdit manũ eiꝰ ad ventrẽ ipius. Qđ si infirmus fuerit leuis põderis cuius corpus nõ grauet sup manũ eius suspẽdat cũ eo aliqđ qđ grauet ipm, et qñq3 ponit loco pedis ꝑpẽdicularis eleuata sup terrã. Et est sup caput eius pila ex pãnis ⁊ corijs stãs in opatõe loco hũeri viri ⁊ restaurator extẽdit manũ ex latere alio ⁊ grauat virũ si necessariũ est ei illud cũ pondere aut suspensiõe ⁊ qñ fit paruũ aut fit difficile ⁊ ꝓlõgat tp̃s tũc fortasse indiges eo qđ ẽ fortius post embrocatiões ⁊ balneationes ⁊ fit qñq3 instrm̃ sile mãubrio sarculi ⁊ est virga breuis cuius lõgitudo est lõgitudo adiutorij aut plus aut minus sup cuius caput est pila ⁊ ipsiꝰ pila facilior est vt fit ex pãnis ⁊ corijs ⁊ impellit cũ illa virga spa sub titillico, et oꝫ tũc quũ voluntas est vt fiat annectat vir fortis instrm̃ titillico impellẽdo ipm cũ eo ad supiora aut duo viri donec resistãt restaurationi extẽdẽti manũ ⁊ teneat vir alius humerũ est alteꝝ vt nõ sepet subito aut impellat illuꝫ humeꝝ ⁊ restaurator ille iã incipit extendere manũ eius ⁊ trahere eã ac si voluntate eius fit vt sepet eã a spatula eradicãdo ⁊ fit illud ad anteriora parũp. Et qñ fit illud cadit adiutoriũ in iunctura sua deinde pila annectat titillico annexiõe forti sustẽtando ad supiora caput adiutorij. Et oꝫ vt fit sustentatio scđm ipm ⁊ sphera fit sup illud qđ seq̃t caput adiutorij in infirmo ⁊ oꝫ vt in fine qđ est sub eo vt nõ frãgat adiutoriũ qm̃ non est possibile post restaurationẽ eius vt redeat ad locũ suũ ꝑꝑ illud qđ sciuisti ⁊ medicat qñq3 cũ scallula vt ponatur cap̃ adiutorij sup gradũ scalle q iã lenificatus est ⁊ ꝑ̃patus cũ inuolutionibus scđꝫ formã cõueniẽtẽ ⁊ suspẽditur vir ex alio latere ⁊ extẽditur mãus ⁊ ingreditur caput adiutorij in locũ suũ. Veꝝ oꝫ vt fit suspensio ⁊ gradus scalle ꝑꝑ caput adiutorij vt nõ frãgatur ⁊ fortasse ponitur loco gradus ⁊ glomeris spici res potẽs ex illo eodẽ loco et nõ remouetur ab eo ad locũ aliũ qm̃ timetur ex hoc factura adiutorij. Et curatur qñq3 aliis modis ⁊ melior modoꝝ est modus p̄mus

¶ Quũ ergo redit dislocatio ad locũ suũ tũc melior ligatura eiꝰ est vt liget pila cũ humero ligatura facta cũ vittis latis ꝓhibẽtibus sepationẽ eius qđ redit ⁊ oꝫ vt penetret vittã sup ipm aut vitta alia desup ẜm modum crucis vsq3 ad humeꝝ alteꝝ. Et qñq3 cadit crux sup hũeꝝ infirmũ deide ligat adiutoriũ cũ latere ad inferiora ⁊ ligat cubitꝰ ⁊ extremitas mãꝰ ad supiora ex ꝑte colli ⁊ nõ resoluitur vsq3 ad septimũ aut post ipm ⁊ ciba ipꝫ sicut scis. ¶ Qđ si assiduatio fiat quotiẽs redit tunc necessarium est cauterium.

¶ De dislocatione spatule. Capitulum.xij.

IAm dictum est illud ⁊ est de illis quoꝝ casus nõ accidit ⁊ mirantur ex ea tales quales Hippocrates ⁊ Galienus.

¶ De dislocationibus ossis parui apud humerum. Capitulum.xiij.

ACcidit qñq3 ossi ꝑuo qđ ẽ caput humeri vt sepetur a loco suo q̃re accidit etiã ꝯcauitas sic i dislocatõe.

¶ De cura. C.xiiij.

NOn oꝫ vt extẽdat tẽsiõe sci ſ3 coarctet ⁊ strigatur cũ digitis ⁊ iclinetur ad locũ suũ ⁊ strigatur sic strigitur furcula cũ puluillis. Nã ipsa ligatura iteꝝ qñq3 facit ipm redire ad locũ suũ violẽter ⁊ nõ curatur de illo qđ est de vehemẽtia illius ligature ⁊ seruatione eius sicut curatur de eo in furcula.

¶ De dislocatione cubiti. Capitulum.xv.

HVius mẽbri dislocatio fit difficil ⁊ fit difficil ipsiꝰ reditio ꝑꝑ vehemẽtiã ligamentoꝝ ꝯtinẽtiũ ipm ⁊ eoꝝ breuitatẽ et ꝑꝑ suã ꝯtrarietatẽ ꝯcauitati. Et qñq3 accidit ei sepatio ꝑua. Et accidit ei dislocatio itegra in qbusdã horis. Et qñq3 dislocat significat eiꝰ dislocationẽ gibbositas in latere ⁊ arcuatio i later ⁊ deterior eiꝰ ẽ q̄ dislocat ad posteriora qm̃ ẽ iobediẽtis curatõis valde, et plima qdẽ dislocatio nõ accidit nisi in focili iferiori ⁊ ẽ turpior ⁊ fedior ꝑꝑ illđ qđ accidit ei de reditõe focili v̄o supiori paꝝ accidit ⁊ nõ ẽ cũ

vola

feditate dislocatõis inferioris qm̃ ip̃m est vehemẽtioris cõtinuatiõis cũ vola ꝛ est lõginquus ab hoc vt remoueatur ꝛ nõ est possibile vt dislocetur vnuȝ duorum foliorum nisi elongetur a secundo elõgatiõe aliqua.

¶ De cura. Capitulum.xvj.

Portet vt festinet̃ ad eius curationem qm̃ ꝓperat ad ip̃m ap̃a calidũ ꝓhibẽs a curatõe qm̃ extẽdere ad equãdũ ip̃m tunc ꝑducit ad ꝑditionẽ lȝ iteꝝ nõ sit possibile vt equet̃ ap̃ate illic existẽte. Et sepatiõi qdẽ ꝑue succurrit̃ cũ q̃libet difficultate imo adiungat volã cũ reditiõe eius ad locũ suũ. At dislocatio cõpleta si est ad anteriora est regimẽ et si est ad posteriora est ei regimẽ aliud ꝛ illa q̃ est ad anteriora redit ad locũ suũ quũ ꝑcutit vola sua humeꝝ q opponit̃ ei ꝑcussiõibus aliq̃bus mãu iã ꝑparata sicut oȝ et adiuuat̃ manu altera ꝛ ingreditur. Dislocatio vero ad posteriora oȝ vt extẽdat̃ tẽsione vehemẽti deinde ꝑcutiat eã ad posteriora. Q̃ð si nõ obedit ꝑ illð teneat̃ adiutoriũ ꝛ brachiũ duo fortes ꝛ lineat restaurator manũ suã cũ oleo ꝛ incipiat abstergẽdo inungere cubitũ cum vehemẽtia dõec ingrediat̃: deinde oȝ vt stringat ip̃m ꝛ ponat brachio suspẽsoriũ dimittẽtes cibũ angulatũ ẽm q̃titatẽ quam tollerat in prima hora deinde nõ cesset cõstringere suspẽsoriũ paulatim dõec cõstringat̃ ãgulus.

¶ De dislocatione iuncture rascete. Ca.xvij.

Iunctura rascete est facilis dislocatõis ꝛ difficilis vnitiõis nã qñ extẽdit̃ extẽsiõe ꝑua ꝛ opponit̃ vnũ duoꝝ mẽbroꝝ alteri redit sed eius bucellatio est praua qm̃ illud qð cõtinet ipsam de corporibus ap̃at̃ ꝛ ꝓhibet bonitatẽ vnitiõis. Et modus extẽsiõis eius est vt extẽdat vir focile ad posteriora ꝛ extendat restaurator volã ad cõtrariũ illiꝰ ꝑtis immo ad anteriora ꝛ extẽdat vnũqðqȝ digituȝ icipiẽs a pollice ꝛ ꝓueniẽs ad mimũ nã eq̃t̃ ꝑ illud ꝛ redit deinde emplet̃ ip̃am ꝛ strigat.

¶ De dislocatõe digitoꝝ ꝛ signis eiꝰ.c.xviij.

Quãdo dislocãt̃ digiti inclinãt̃ ad anteriora ꝛ appet illic eminẽtia in interioribus ꝛ appet cõcauitas dorsi ꝛ siĺr fit in ossibus rascete.

¶ De cura Capitulum.xix.

In reditiõe digitoꝝ a dislocatõe est difficultas q̃dã ꝛ nõ oȝ vt extẽdãt̃ extẽsiõe eq̃li imo oȝ vt expectes sup eos ꝛ eleues radicẽ ex mãu tua sub q̃ cadit radix eiꝰ qñ stringis sup eũ ad inferiora hac si tu eradices ipsum ex loco suo ꝛ tunc videris dislocationeȝ iam intrasse ꝛ rectificari.

¶ De sepatione ossium rascete. Capitulũ.xx.

Portet vt in ea fiat qð possibile est de eq̃tõe ꝛ ĩpulsiõe oĩs declinatõis ꝛ eminẽtie ad cõtrariũ ꝑtis illius ꝛ positiõe a stellaꝝ ꝛ strictura eaꝝ desup vt dimittat̃ sup eã ꝛ vt ponat̃ loco eaꝝ sup eã plũbũ equatũ cõferãs locũ cũ grauitate sua. Veꝝ oȝ vt ante q̃ȝ ponat̃ desup stella aut plũbũ vt emples cũ emplo cõfortatiuo de illis q̃ scis ꝛ nõ mouet̃

¶ De dislocatione spondilium ꝛ separatiõe earum. Capitulum.xxj.

Quãdo spõdiles dislocãt̃ dislocatõe cõpleta interficit ꝓculdubio. Et nõ ꝯpleta iteꝝ qñ remouẽt̃ remotõe pĺima q̃uis sit minus q̃ȝ ꝯpleta est mortalis qm̃ ꝓculdubio coarctat nuchaȝ coarctatiõe forti si resistit ꝛ nõ obedit. Et si est spondilis prima colli ꝛ q̃ sequit̃ eã priuat aĩal anhelitu ꝛ morit̃ statim qm̃ nerui anhelitus coarctãt̃ q̃re nõ faciunt opationẽ suã. Et si est de spõdilibus dorsi et dislocat̃ ad ꝑtẽ interiorẽ nõ est possibile vt curet̃ et ẽ de illis q̃ iterficiũt velociter et si morat̃ ꝛ nõ possibile taliter ꝙ ꝓhibeat anhelitũ retinet stercꝰ ꝛ vrinã et interficit. Et si morat̃ et nõ coarctat nuchã coarctatõe vehemẽti aut coarctat et nõ ap̃at aut sedat̃ qð est cũ eo de ap̃ate nõ est excusatio qn nocumẽtum ingrediat̃ nuchã et neruos q sunt sub illo loco et facit sup̃fluitates exire inuoluntarie. Et si est ad posteriorẽ tunc nocumentũ qð facit nuche est minus veꝝ necessariũ est nocumẽtum iteꝝ. Et coarctatio neruoꝝ q̃ debilitat pedes debilitat lacertos vesice et ani q̃re necessaria est virtꝰ fortis et impulsio vehemẽs et ꝑcussio magna q̃ȝ fere franget simenia eiꝰ donec redeat ad locũ suũ ꝛ anteq̃ȝ redeat ad locũ suũ iã fracta sũt ꝑ illud eius simenia. et q̃ȝdoqȝ dislocãt̃ ad duo latera ꝛ ad sup̃iora.

¶ Et in huiꝰ qdẽ capĺi dionibꝰ iã locuti fuimus vbi locuti fuimꝰ de gibbositate ergo cõpleat̃ illic. Et signũ illiꝰ est ꝙ vides illic aut eminẽtiã i posterioribꝰ aut arcuationẽ in pectore ac si fractũ sit simeniũ sȝ i eiꝰ fractura nõ ẽ magnũ malũ. et i dislocatõe spõdilis est timor mortis.

¶ De cura. Ca.xxij.

In illa qdeȝ q̃ est ad anteriora ex dorso spes ẽ parua ꝛ paruus ꝓfectꝰ ẽ in eiꝰ cu

In dislocation spodiles timor mortis

ratiõe. Illa q̄ ē ad posteriora indiget cõpssio ne cū genib⁹ ꝛ fortitudine sicut ē operatio bal neatoꝝ ꝛ ponāť sup eā cū fortitudine aut faciat ipm iacere sup vētrē suū ꝛ stet sup eū cū calcaneis suis aut fricet ipm cū aliobich fri catione asini lilfazaracti. Qð si res fuerit ve hemētior illa ꝛ fuerit recēs dixit Hip. ꝙ oꝫ vt sumať lignū cui⁹ lōgitudo ꝛ latitudo sit tā te q̄ttitatis q̄ capiat ifirmū ꝛ termineť ita vt sit ſm hāc mēsurā ꝑpe parietē extēsū ad la tus parietis i lōgitudie ꝛ nō sit elōgatio ei⁹ a pariete plus q̄ttitate vnius pedis ꝛ ponať sup ipm stratus planus ad corpus infirmi: deinde balneeť ꝛ applaneť sup lignū aut sup podiale sup faciē suā: deinde inuoluātur sup pectus infirmi ligature ample duab⁹ vicib⁹ ꝛ eaꝝ extremitates egrediantť de subascellis ꝛ ligētur inter duas spatulas ꝛ ligenť extremi tates ligaturaꝝ lataꝝ ad lignū lōgū siſe ma nubrio mortarij ꝛ eleueť hoc lignū sup lignū positū aut podiale ꝛ deť ministro stāti apud caput infirmi vt teneat ipm vt fiat extrēitas inferior inuoluta ad aliqd ꝛ extēdať supior q̄ ē apud caput i hora q̄ oꝫ ꝛ fiat p illud extēsio ꝛ ligenť iteꝝ pedes ambo siľ cū ligatura am pla alia sup gēua ꝛ supra duas spatulas iteꝝ ligādo iteꝝ loca q̄ eleuāť ex loco i quo aggre gātur due core cū ligamēto alio ꝛ aggregēť extremitates hoꝝ ligamētoꝝ ꝛ ligētur ad lignū aliqð siſe manubrio mortari si est lignū cutis ꝑcessit narratio ꝛ eleua ipꝫ apud extre mitatē ligni primi deide ꝑcipe ministris vt extēdāt cū hoc ligno extēsiōe q̄ fit ſm cōtra riū. ¶ Et de hoibus sūt q faciūt hāc extēsionē cū instrīs ꝛ sūt sicut sagitte sup lignū ere ctū apud extremitatē huius ligni magni aut podialis .s. duas extremitates q̄ sequūtur ca put ꝛ pedes ꝛ qñ reuoluunť ille sagitte inuol uūtur cū eis ligature q̄ extēdūtur. Et oꝫ qñ fit extēsio vt ipulsio fiat apud gibbositatē cū radice volaꝝ manuū. Qð si fuerit nobis ne cesse sedere sup ipꝫ faciemus illud ꝛ nō time bimus aliqd. Et si nō equatur spondilis cū istis rebus ꝛ ifirmus fuerit tollerās cōpssio nē tūc oꝫ vt cōcauetur fouea in pariete q est ꝓpinquus cū lōgitudine similis cānali recipiēs gibbositatē cū mēsura q̄ sit lōgitudo fo uee q̄ttitas vnius brachij ꝛ nō sit altior spō dili infirmi neqꝫ inferior ea plīm imo oꝫ vt iā primū sit facta. Veꝝ ad hāc egritudinem ad quā diximus in principio vt sit lignuꝫ po

situ ꝑpe parietē deinde sumať tabula eq̄lis mēsure ꝛ ponať vna extremitatū ei⁹ i foueā q̄ ē in pariete ꝛ ponať mediū loci q cōsequiť ex ea sup gibbositatē deinde ipellať extremi tas eius alia inferius dōec videas ꝙ spōdilis iā eq̄ta ē eq̄tiōe māifesta. Et Hip. qdē iā dixit ꝙ ꝯcauatio sola absqꝫ tabula rectificat hanc rē. Et dixit iteꝝ ꝙ cōpssio cū tabula so la facit illud. Qð si illud ē veꝝ tūc nō ē pos sibile vt administreť extēsio quā diximus in pricipio spēi q̄ noiať sepatio spōdiliū ad an teriora absqꝫ cōpssiōe. Et oꝫ post eq̄tionē vt administres tabulā de ligno cuius latitudo sit q̄ttitas triū digitoꝝ ꝛ eius lōgitudo q̄ttitas q̄ cōphēdit gibbositatē ꝛ quoddā partis sani ꝛ iuoluāť sup eā pāni linei aut stupa incisa aut nō sit dura ꝛ ponať sup gibbositatē ꝛ ligeť cū ligamēto qð est necessariū. Et ad ministreť ifirmo cib⁹ subtilis ꝛ si remāserit post illud residuum ex gibbositate tūc oꝫ ad ministrare curationē q̄ fit cum medicinis q̄ mollificāt ꝛ leniūt cū administratiōe tabule quā narrauim⁹ tpe longo. Et qdā hoies ad ministrāt tabulā de plūbo. Et si dislocať ad vnū duoꝝ lateꝝ eq̄tur cuꝫ astella aut astellis duab⁹ ꝛ stringitur. ¶ In facta vero ex hoc i collo ad posteriora ꝛ ē illa q̄ curať oꝫ vt resu pinetur infirmus deide extēdatur caput ei⁹ ad supiora cuꝫ facilitate ꝛ equetur spondilis ei⁹ cū cōpssiōe ꝛ abstersiōe ꝛ qñ equať pona tur sup eā emplm ꝯfortatiuū ꝛ vela sup ipꝫ cū pānis ꝛ stringe desup astellā cū mensura colli ꝛ longitudine eius ꝛ liga eā ad caput ꝛ adiutoriū ita vt nō cadat ligamentū ad guttur ꝛ resoluatur in numero dierū ꝛ ponātur fila cū qb⁹ stringis ſm formā vittaꝝ ex mar ginibus pānoꝝ qm̄ illa q̄ rotūdatur ledunt.

¶ De dislocatione alhosos idem iuncture ossis caude. Capitulum .xxiiij.

Alhosos qñ dislocatur tūc illud sciť sen su. Sed ꝛ magnitudinē dislocationis scies p sensū iteꝝ ꝛ ꝙ eger nō expādit pedeꝫ neqꝫ in loco dislocationis neqꝫ apud genu i mo ē plicatio genu ei laboriosior. Regimen vero illi⁹ ē qm̄ quū vis equare illud oꝫ vt in tromittas mediū digitū in anū vsqꝫquo op pōatur loco deide ꝑme cū eo ad supiora cuꝫ fortitudine ꝛ obserua cū manu tua alia locū alhosos donec eques ipm deide empla ipꝫ ꝛ stringe ꝛ eger minoret cibū ꝛ minorabitur egestio ꝛ sumat cū hoc quod leniat naturaꝫ.

¶De dislocatione anche. Capitulum.xxiiij.

Coxe quãq3 accidit sil'e ei qđ accidit ad iutorio de dislocatiõe ad iferiora sicut mollificare. Et nõ est possibile si dislocat' coxa vt expãdat' pes neq3 iuxta dislocationem n3 apud gẽu imo ẽ illud i gẽu magis prauũ. Et ei⁹ qdẽ dislocatio quãq3 fit ad anteriora: ⁊ quãq3 fit ad exteriora. Uex plĩm dislocationis eius est ad exteriora ⁊ minorat' ei⁹ dislocatio ad interiora ⁊ dislocatur itex ad anteriora ⁊ ad posteriora ⁊ p illas easdẽ causas. Et qñ accidit in dispositiõe partus strictura sup embryonẽ qđ dislocatur ille pes tunc facit eũ habere crus miutũ deficiẽs a delatione corporis quare debilitat' ⁊ nõ corrũpitur.

¶De signis. Capitulum.xxv.

Accidit ex dislocatõe anche ad iteriora vt videas pedẽ dislocatũ lõgiorẽ altero ⁊ genu eminẽti⁹ ⁊ nõ põt duplicare pedẽ suũ apud inguẽ iflatũ apatũ qm̃ caput coxe iã itrauit i ip3. Et si dislocat' ad exteriora abbreuiat' pes ⁊ appet i inguine ꝓfũditas ⁊ accidit i eo qđ opponitur ei a posteriorib⁹ eminẽtia ⁊ inflatio ⁊ gẽu ẽ q̃si ip3 fit submersu3 ad iteriora. Et si dislocat' ad anteriora pes ẽ lõgior ⁊ nõ ẽ possibile infirmo vt expandat crus suũ ⁊ nõ fit ei possibile vt plicet ip3 nisi cũ dolore ⁊ nõ pparat' ei deambulatio ꝓpenitus ⁊ si vult ambulare ambulet sup calcaneũ ⁊ accidit ei multotiẽs ex hoc vt apet' iguẽ ei⁹ ⁊ retineat' eius vrina. Et si dislocat' ad posteriora abbreuiat' pes eius ⁊ fit sup eũ expãsio difficilis ⁊ appet in ipsius inguine mollificatio ⁊ ẽ caput coxe decliuie ad obliquationẽ.

¶De cura. Capitulum.xxvi.

Oportet vt ad curandum sit festinatio. Nã si nõ redit velociter fortasse effundẽtur ad eã hũiditates ⁊ putrefient ⁊ pducẽt ad corruptionẽ mẽbri toti⁹ ⁊ seq' illud de timore id qđ scis. Regimẽ vero dislocatiõis coxe ad inferiora est vt extẽdas pedẽ deinde fac cũ redire cũ vehemẽtia post q̃3 moueris cũ dextra ⁊ sinistra donec opponat' ei ad qđ redit ⁊ põe pedi q̃si stafa3 ⁊ stringe sup crus deide sup coxã ⁊ sup genu strictura q̃ seruet eã deinde suspẽdat' ex hũero suspẽsiõe ne sit possibile cruri cũ hoc vt extẽdatur. Qñ vero dislocatur ad iteriora tũc pcipit' vt flectat genua ⁊ teneat eũ hõ fortis ex latere emũctorij ⁊ capiat restaurator mãu sua cap coxe apud gẽu ⁊ trahat ipm ad anteriora ita vt ipellat extremitatẽ aliã ⁊ ipellat ip3 ipulsiõe tendẽte ad superiora ⁊ exteriora. ¶Et si adiuuat eũ ali⁹ ab extremitate alia ⁊ ɔtrario motus eius ⁊ iã ligauit eã cu3 vitta aut cũ fune erit bene: deide liget' cũ ligamẽto. Uex qñ dislocatur ad exteriora o3 tũc vt firmet restaurator extremitatẽ coxe q̃ ẽ apud gẽu ⁊ moueat eã ex ɔtrario motus pdicti. Et sit ali⁹ tenẽs ab extremitate alia mouens eã ex contrario mot⁹ primi ⁊ iã ligauit vittã aut funẽ. Et i illa q̃ ẽ ex illo ad anteriora aut posteriora stringãt restaurator radicẽ coxe cũ ligatura lata. Et capiat sup hũex ad ptẽ q̃ o3 ſm declinationẽ dislocatiõis ⁊ accipiãt viri duas extremitates ligature ample deinde extẽdũt eam oẽs simul extẽsiõe qua suspẽdãt infirmũ in aere. Et cũ hmõi itex est possibile vt redeãt modi pdicti ad rectificatione3: ⁊ medicãt eã quãq3 thibren. ¶Et modus alius ẽ ſm q̃ retulit de eo qdã eox ⁊ bene egit: inqt o3 vt caueas foueã lõgã in ligno toto similẽ aq̃ ductibus ⁊ nõ fit longitudo fouee ⁊ ꝓfunditas ei⁹ pl⁹ q̃ntitate triũ digitox ⁊ nõ fit lõgitudo eox adinuicẽ pl⁹ q̃ttuor digitis ⁊ põat' extrẽitas alhibrẽ i ptẽ illi⁹ fouee ⁊ sustẽtẽt cũ eo ⁊ fit ipulsio ei⁹ ad ptẽ ad quã o3 ipeller' ⁊ o3 vt sustẽtẽt' i medio ligni magni aut podialis lignũ aliqđ erectũ cuius lõgitudo sit q̃ntitas vnius pedis ⁊ grossitudo eius q̃ntitas manubrij fossorij vt qñ resupinat' sup dorsu3 reuoluat' hoc lignũ i eo qđ est iter alhabafegi ⁊ caput coxe qm̃ ꝓhibet seq illud qđ extẽdit ip3 a pte pedũ l3 illud itex multotiẽs idigeat extẽsiõe q̃ fit a supiorib⁹. Et cũ hoc quũ corp⁹ ipellit' ad iferiora ipellit hoc lignũ caput anche ad exteriora ⁊ o3 vt sit man⁹ ad iferiora ſm modũ quẽ dixim⁹ ante hoc pcipue ex pede. Qđ si caput coxe nõ igredit' p hãc spẽm curatiõis tũc o3 vt auferat' lignũ erectũ substẽratũ ⁊ vt figãt' duo ligna alia sup duo domicilia loci illius ligni.s.i oi latere ei⁹ lignu3 vt sint.sicut postes porte ⁊ non sit vnũqđq3 eox minus pede deide eqtet sup ea lignũ aliud sicut equitat lignũ scale vt sit figura sex lignox sil'is littere q̃ noiat' grece bitaneu: hec eni figura fit quũ ponit' lignũ trinũ i medio inferius duobus extremis parũper deide o3 vt resupinet' ifirmus sup lat⁹ sanũ ⁊ extẽdat coxã sanã in eo qđ est iter hos duos postes sub ligno qđ ẽ sil'e gradui scale ⁊ põatur coxa infirma super hũc poste3 vt sit caput coxe

equitãs sup ip̄m post q̃z expansi fuerint sup
postes pãni plicati plicatiõe pluria vt nõ le-
dat postis coxa postea sumat lignũ aliud eq̃
lis latitudinis cuius lõgitudo sit ante q̃ztita
tis q̃ cõp̄hendat ex capite coxe vsq3 ad locũ
calcanei z ponat in longitudine sub coxa ab
interiori p̄te vt retineat caput coxe ad calca-
neũ z ligetur cũ eo deinde administret i gib-
bositate. Ver ꝫ ꝙ diximꝰ in eo qd̃ p̄cessit
o3 tũc vt extẽdat crus ad inferiora cu3 ligno
ligato cũ eo vt redeat caput coxe ad locũ suũ
cũ hac extensiõe vehemẽti. ¶ Et est iter mo
dus aliꝰ cũ quo ingredit caput coxe absq3 ex
tensiõe infirmi sup lignũ. Et est modus quẽ
laudat Hip. z ille existimat ꝙ o3 vt ligentur
manꝰ infirmi simul cũ ligamẽto lato leni et
ligẽtur pedes eiꝰ ambo cũ ligamẽto lato for
ti leni sup duos calcaneos z sup duo genua
z sit longitudo cuiusq3 eoꝝ a cõpari suo q̃zti
tas q̃ttuor digitoꝝ. Et sit crus infirmũ extẽ
sum plus altero q̃ztitate duoꝝ digitoꝝ z sus-
pendatur infirmus sup caput z sit elongatio
eius a terra q̃ztitas duoꝝ cubitoꝝ: deide cur
rat adolescẽs h̃ñs experientiã puber cũ bra-
chijs suis z extrahat coxã infirmã ingrossio
re loco eius vbi est caput coxe iter z suspen-
datur cũ infirmo subito: nã iunctura quũ fa-
ctũ fuerit illud cũ ea igrediet ad locũ cũ quo
libet studio. Et iste q̃dem modus est facilior
alijs qm̃ nõ indiget opatiõe plurima. Verũ
plures medicãtiũ nõ bene operãtur i eo qm̃
ip̄i spernũt eũ ꝑꝑ suã facilitatẽ. Et si sit dislo
catio coxe ad exteriora tũc o3 vt extendat in
firmus ꝫm ꝙ diximus cũ hac ligatura q̃ est
sup albahasegi inguinis z furculã ꝫm ꝙ di-
ximus deinde ẽ necessariũ medicãti vt euel-
let cu3 thibrẽ deforis ad interiora postq̃z po
suerit extremitatẽ thibrẽ in aliqua parte so-
nee quã diximus vt stringat sup eã. Et sint
aliqui ministroꝝ ex p̄te coxe sane ip̄ellentes
iter z opponatur ipulsio vt nõ ipellatur plu
rimũ. Et quũ dislocatio est ad anteriora tũc
o3 vt extendatur infirmus deinde ponat vir
fortis radicẽ vole manꝰ sue dextre sup inguẽ
infirmi z coarctet ip̄3 cũ manu altera: z ipse
cũ hoc ponat coarctationẽ extẽsam ad infe-
riora ad p̄tẽ genu. Et qñ dislocatio ẽ ad po-
steriora tũc nõ o3 vt extẽdatur infirmꝰ ad in
feriora eleuatus super terram imo o3 vt sit
positus super aliquid duꝝ sicut o3 vt sit iter
quãdo separat ancha eius ad exteriora sicut
dixi in gibbositate o3 ergo vt extendat infir
mꝰ sup lignũ aut podiale sup faciẽ suã z sint
ligam̃ta stricta nõ sup coxã imo sup crus sic
diximꝰ nup. Et o3 iter administrat ꝯpssionẽ cũ
tabl'a z sup albahasegi z locũ ad quẽ egredit
iũctura. ¶ Hic est ꝫmo nr̃ i sp̄ẽbꝰ dislocatio
nis q̃ accidit anche ex cã mãifesta antecedẽte
illã. Ver qa qñq3 dislocatur coxa ꝑꝑ multi
tudinẽ hũiditatis accidẽtis ei sic dislocat spa
tula o3 tũc vt administretur cauteriũ sicut dixi
mꝰ in loco in quo diximus hoc cauterium.

¶ De dislocatione genu. Capitulu3.xxvij.

GEnu ẽ velocis dislocatõis: fortasse.n. di
slocat absq3 cã p̄ter deambulationẽ ve-
locẽ aut lubricat paꝝ sicut carnalis multoti-
ens dislocatur absq3 cã p̄ter saltũ. Et genu q̃
dem dislocatur ad omne3 partem nisi ad an
teriorem propter rotulam z adiutoriu3 eius.

¶ De cura. Capitulum.xxviij.

SEdeat ifirmꝰ sup sedẽ ꝓpiquã terre et
eleuẽtur pedes eiꝰ parũp: deide extẽdat
vir fortis manũ suã desup z desubtꝰ extensio
ne forti z reducat restaurator iuncturã ad di
spositionem suam ꝫ3 iudicium dislocationis
vniuersalis et liget eam.

De dislocatõe areffatu z ẽ rotl'a gẽu. C.xxix.

QVãdo accidit ei dislocatio o3 vt pes
ponat i terra z reducatur rotula deide
ipleatur curuatura genucl'i pãnis ꝓhibẽtibꝰ
a duplicatõe z ponãtur desup astelle resistẽ-
tes ei in p̄te ad quã declinat. Quum ergo re
stringitur z adheret non duplicetur genu cũ
festinatione sed paulatim donec alleuietur.

¶ De dislocatione iunture tali apud calcane
um. Capitulum.xxx.

DIslocat calcaneꝰ. Indiget ergo si dislo
cat extẽsiõe forti z curatiõe vehemẽti z i
pulsiõe cũ fortitudie vt redeat. Deiñ o3 vt di
mittat deãbulationẽ circiter.xl.dies vt nõ di
slocet ꝫo. ¶ In sepatiõe vero pauca sufficit q̃
lib3 extẽsio deide reducat. Et qñ ꝯplete dislo
catur o3 vt reducatur ꝫ3 ꝙ dicũt antiq igunt
o3 vt extẽdat ifirmꝰ sup dorsũ suũ sup terrã z
ab eo qd̃ ẽ iter coxas eiꝰ apud alabausegi sit
parilus lõgꝰ itrãs i ꝓfũditatẽ terre nõ pmit
tẽs corpꝰ eiꝰ moueri quũ ꝓcedit pes eiꝰ ad i
feriora imo o3 vt figat iste parilꝰ ãteq̃z resupi
net ifirmꝰ. Qd̃ si p̃ñs tibi fuẽit lignũ magnũ
i cuiꝰ medio diximꝰ eẽ aliq̃ lignũ firũ tũc opte
bit vt fiat extẽsio sup h̃ lignũ. Et o3 vt sit mi-
ster tenẽs coxã z extẽdẽs eã z mister aliꝰ ex-

tēdēs pedē aut māībꝰ suis aut ligamēto ſm ɔtrariū extēsiōis ministri p̄mi ⁊ eq̄t medicꝰ manu sepationez ⁊ teneat minister aliꝰ pedē aliū ad iferiora. Et oꝫ post eq̄tionē vt ligeṫ li gamētis fortibꝰ ⁊ vadat cū p̄te ligamīti ad pe ctinē pedis ⁊ cū parte eiꝰ ad calcaneū ⁊ ligeṫ illic. Et oꝫ vt caueaṫ ex neruis q̄ sūt supra ta lū posteriꝰ vt nō sit sup̄ eos ligatura vehemēs ⁊ vt ꝓhibeaṫ ifirmꝰ a de ābulatōe.xl.diebꝰ ⁊ isti si conātur ābulaṙ añ nō sanāṫ ſꝫ ɔplemē tū ⁊ dissoluitur i eis mēbꝝ ⁊ corrūpitur cura tō. Qd̄ si sepatur os tali ex saltu nā illd̄ acci- dit mltotiēs aut acciat huic mēbro apa cali dū oꝫ tūc vt p̄paretur hoc mēbꝝ cū resupina tiōe ifirmi sup̄ facē suā ⁊ extēsiōe mēbri ⁊ eq̄ tiōe eiꝰ ⁊ cū embrocis q̄ sedāt apata calida ⁊ admistratōe ligamītoꝝ fortiū ⁊ vt q̄escat ifir- mꝰ ⁊ nō moueatur donec rectificetur mēbꝝ integre. Et ligatura quidem tali oꝫ vt sit ad digitos ⁊ dimittatur talus apertus.

¶ De dislocatione ossis pedis. Capitu.xxxi.

Cuius regimē ē ꝓximū regimini dislo- catiōis ossis calcanei ⁊ fortasse sufficit vt eq̄s ita vt calces cū pede tuo sup̄ ipsū pā- no existe iter ea donec eq̄tur deide emplā ⁊ stringe ſm modum quem scis.

¶ Tractatꝰ ſs d̄ radicibꝰ vlibus i fractura.

¶ De sermone vniuersali in fractura. Ca.i.

Fractura ē solutio ɔtinuitatis ꝓpria ossibꝰ. Et accidit qn̄qꝫ sparsa: ⁊ qn̄qꝫ nō est sparsa: ⁊ qn̄qꝫ accidit eq̄lis: ⁊ qn̄qꝫ acci dit scissa: ⁊ eq̄lis qn̄qꝫ accidit i latitudie: ⁊ qn̄qꝫ accidit i lōgi tudie: ⁊ cadēs i latitudie qn̄qꝫ accidit diuisa ⁊ qn̄qꝫ accidit nō diuisa. Et cadēs i lōgitudi ne ē diuisio ⁊ alcasiꝫ q̄ ñ accidit sepata. ¶ Et qdā noiauerūt spēs fracture noibꝰ suis dicē- tes fracturā magnā icedētē i latitudie ⁊ ꝓfū ditate rhaphanalē ⁊ astalē ⁊ arūdinalē ⁊ di- cētes icedētē i lōgitudie fracturā linealē ⁊ di cētes icedētē i latitudie cū lōgitudie lunalē ⁊ nerualē. Et illa q̄ ē p̄uaꝝ ptiū vnā sauchiē ⁊ alierusiē cū albuberiē. Et qñ fractura ɔpleṫ nō ē possibile vt remaneāt duo ossa ſꝫ qꝫ ne cesse ē iter ea de oppōne ſꝫ p̄pationē ɔtinui tatis nālis imo sepanṫ necessario ab oppōe. Et simiłr sepatio faciēs accidere pūcturā ne cessario i eo qd̄ ɔtinetur de velaminibꝰ ⁊ car ne q̄re accidit dolor sequēs ea. Et qñ ē eq̄tio rotūda sine frustris ɔuertitur mēbꝝ cū facili tate. Et vt declinet fractura ad exteriora ſm qꝫ dixit Hip. melius ē q̄ꝫ vt declinet ad ite- riora qm̄ illud qd̄ occurrit ei de neruis illic est plus q̄re ledit. Et qñ cadit fractura apud iūcturā ⁊ restauraṫ remāet motus difficilis p̄p duritiē ⁊ rasbadu qd̄ accidit indiget spa tio dōec declaretur. Et illud qdē prauius ac cidit in iūcturis ossiū paruoꝝ. Et de illo ite- rū est vbi ē iūctura in creatiōe strictior sicut est iūctura cauille. Et fractura prauioris in- carnatiōis ⁊ vnitiōis ē illa q̄ ē ſm rotūdita tē deide illa q̄ declinat: nō.n. adheret nisi su per ipꝫ ꝓlōgetur ligatura hñs fabricationē mirabilem tp̄e lōgissimo ⁊ sumat ex cibis ⁊ medicinis ⁊ ex eo qd̄ mittit sanguinē ad illā p̄tē ſm qꝫ dicemus. Et deterior fractura os sium ad interiora nō ad exteriora ſm qꝫ dr̄. Et qd̄ dr̄ de incisiōe medulle ⁊ interficit ē i tērio cui nō ē vtili as: medulla.n.hꝫ lenitatē viscositatē ⁊ nō incidiṫ. Et qn̄qꝫ accidunt cū fractura accn̄tia sicut vulnera ⁊ fluxꝰ sangui nis ⁊ apa ⁊ attricio eiꝰ qd̄ circūdat eā ex car ne q̄ si nō p̄pareṫ cū ꝓhibitōe putrefactiōis aut scalpelleṫ accidit ex eo corrosio. Et locus qdē fracture magnoꝝ scitur p̄ dolorē ⁊ p̄ ca sū. Fracture vero pueroꝝ paruoꝝ apparet p̄ doloreꝫ ⁊ apa nā in ipsis accidūt pl̄a indicia restauratōis. Et qñ ista ossa redeūt ad situs suos possibile ē in infantibꝰ ⁊ q̄ sunt eis ꝓxi mi vt restauretur ei villus virtutis prime in eis. Et in etate vero adolescētie ⁊ q̄ ē post ip sam nō restauraṫ imo currit sup̄ eā incarna tio ex materia cartilagiosa ɔiūgēs iter duo ossa de gñe eius qd̄ facit currere erarius de duobꝰ plūbis sup̄ continuationē eris ⁊ alio rū. Et ossa magis inobedientia ad restaura tionē faciēdā ē adiutoriū deinde brachium. ¶ Ampliꝰ furcula qñ frangiṫ ad iteriora pra ua fit eis cura. Et fractura fedior in duobus focilibꝰ ē fractura focilis inferioris coxꝫ sicut dictū ē i dislocatiōe. ¶ Res āt coxe ⁊ cruris est facilior qm̄ restauratio non prohibet eā a dilatiōe. ¶ Et mēbra qdē diuersificāṫ in spa tio restaurationis verbigratia qm̄ nasus re stauraṫ ſꝫ qꝫ dr̄ i.x. ⁊ costa i.xx. ⁊ vlna i eo qd̄ approximat a.xxx. vsqꝫ ad.xl. ⁊ coxa in.l. ⁊ for tasse extēdiṫ lōge dōec restauratur coxa vsqꝫ ad menses tres aut q̄ttuor ⁊ qd̄ ē supra hoc. Et vt declinet mēbrū infirmatiōe restaura- tiōis ad vētrē eiꝰ melius ē q̄ꝫ vt declinet ad dorsū ipsiꝰ qm̄ fit declinatio eiꝰ i lateṙ vrinc.

Et cãe pp q̄s nõ restaurat os sũt multitudo embrocationis aq̄ ꝛ multitudo solonis ligamẽtoꝝ ꝛ ligatiõis eoꝝ aut festinatio i motu aut paucitas sanguis absolute aut paucitas sãguis viscosi i corpe ꝛ pp illð minorat restauratio fracture cholicoꝝ ꝛ ꝯualescẽtiũ. Et de illis q̄ significat restaurationẽ ẽ appitio sanguis q̄ vr̃ q̄si ipse sit sup̄fluitas quã expellit nã ex multitudine sua cũ studio ad fracturã.

¶De radicib⁹ restauratiõis ligature. Ca. ij.

Restauratio basis ẽ extẽsio mẽbri cũ q̄ꝫtitate q̄ oꝫ. Nã additio i ea spasmat et lesionẽ facit ꝛ ꝑueniunt ex ea febres ꝛ q̄nq̄ꝫ accidit ex ea mollificatio. Et illud q̄dẽ in corporibus hũidis ẽ minoris nocumẽti pp obediẽtiã eoꝝ ad extẽsionẽ ꝛ diminutio eius ꝓhibet bonitatẽ ꝯsolidatiõis ꝛ ordinis ꝛ qð i dislocatõe ꝛ fractura ẽ eq̄le. Qð ergo extẽditur ſꝫ modũ q̄ oꝫ ẽ vbi fit occupatio cũ ꝑparatõe duoꝝ ossium ſm rectitudinẽ ꝛ positionẽ pululloꝝ ꝛ ligamẽtoꝝ ſm q̄ oꝫ ꝛ cooperire ea astellis ꝛ cooperire astellas ligamentis. Et oꝫ vt q̄escat mẽbrũ q̄ꝫtũ ẽ possibile nisi q̄nq̄ꝫ ſm q̄ꝫtitatẽ q̄ꝫ tolerat quũ nõ fuerit nocumẽtũ ꝛ ap̄a vt nõ moriat natura membri. Et oꝫ vt caueat doloratio vehemẽs apð extẽsionẽ ꝛ stricturã in fractura ꝛ dislocatione simul. Et sil'r illud qð accidit ex strictura vehementi ꝛ tardatiõe solonis q̄m illud perducit ad hoc vt moriat illud mẽbrũ ꝛ putrefiat ꝛ fit necessariũ abscindere ip̄m. Et intẽtio in plurio restauratiõis ẽ vt eueniat alrosboth i eis q̄ nõ sũt sicut ossa capitis: nã sup ea nõ oꝛit alrosboth q̄re oꝫ vt ꝑpareat ita vt nõ eueniat siccũ neq̄ꝫ paucũ ꝛ iteꝝ grossum p'lim ꝯtrãsiẽs mẽsurã. Et de sicco est q̄ magnitudo ei⁹ diuersificat ſm mẽbrũ ꝛ q̄ꝫtitatẽ fracture in magnitudine sua aut multitudie ipsius aut in ꝯtrarijs ambaꝝ ꝛ tu q̄dẽ scies in diminutiõe qð oꝫ fieri in illo q̄si apud rememorationẽ ciboꝝ ꝛ apð rememorationẽ fracture. Et oꝫ quũ accidit alrosboth vt ꝓhibeat a motibus cõprimẽtib⁹ ꝛ coitu ꝛ ira et iracũdia q̄m adurũt sanguinem ꝛ fugit locũ calidũ ꝛ sanguis q̄rit frigidũ ꝛ adiuuatur cũ empl'is fortibus stipticis i q̄b⁹ ẽ caliditas q̄dã ꝛ glutinatio ꝛ ponat in eis q̄ sũt sicut nux cupsii ꝛ dragagãtũ ꝛ medicine q̄ sunt ad rupturã. Et q̄n accidit fracture vt nõ restauret restauratiõe de q̄ curet tũc fiat in ea q̄ddã simile fricatiõi in vlcerib⁹ q̄ nõ sanat ꝛ est vt fricetur vtrisq̄ꝫ manibus donec auferatur viscositas vilis debilis q̄ est q̄si ipsa nõ sit aliq̄d q̄re accidit vt eleuet i locũ ꝛ ipellatur ad ip̄m sanguis bon⁹ nou⁹ ꝛ coaguletur sup ipꝫ alrosboth forte. Et multotiẽs q̄dẽ egrediũt et alterat color ossis res files corticib⁹ ꝛ squamis pp fricationẽ ꝛ sup hmõi non ponatur astel le imo si fuerit necessariũ sufficiat ligatura bõa. Et q̄n aggregat fractura ꝛ vulnera tũc nõ ẽ possibile vt differat restauratio vsq̄ꝫ quo sanẽtur vulnera: os.n. induratur ꝛ nõ recipit restaurationẽ nisi cũ prauitate et extẽsione vehemẽti ꝛ dispõnibus maximis: Et cũ hoc q̄n accidũt cũ vulnere dolores et ap̄ata in q̄bus est timor tũc vt torqueat mẽbrũ meli⁹ est q̄ꝫ vt accidat timor magn⁹: q̄re oꝫ i hmõi fractura nõ ꝑueniatur ad vltimũ in re restauratiõis. Et q̄n ẽ cũ fractura attritio est cuꝫ illo timor in corrosione mẽbri q̄re oꝫ vt scalpellet locus ad hoc vt egrediat sanguis q̄m in ipso ẽ timor ꝛ est vt moriat mẽbrũ ꝛ si fluat sanguis tũc oꝫ vt retineat. Et multotiẽs q̄dẽ fit necessariũ pp timorẽ ap̄atis ꝛ nocumẽtũ vulneris vt facias aliud q̄ꝫ sit necessariũ de curatiõe mẽbri quare phlomas ꝛ soluis vẽtrem ꝛ subtilias cibũ. Et q̄nq̄ꝫ accidit ex strictura pruritus ꝛ est necessariũ vt soluatur aut embrocetur mẽbꝝ cũ aq̄ calida donec resoluãtur hũiditates mordicatiue. Et Hip. q̄dẽ ꝑcipit ei q̄ restaurat vt sugat aliq̄d de helleboro i illa hora ꝛ fuit ei⁹ intentio vt trahat mẽ ad interiora ꝛ Gal. ꝓhibet hoc imo ꝑcipit vt bibat agaricũ. Qð si fuerit necessariũ tũc detur aliq̄d de sirupo acetoso in quo sit virtus acuta ꝛ dr̃ q̄ illud fuit in tp̄e Hip. Et sup̄fluitas q̄ est iter duo tp̄a est mirabilis. Et quũ volueris facere restaurationẽ deide dolet ꝛ ingetat tũc recti⁹ est vt dimittas illud ꝛ extrahe illud qð redire fecisti: fortasse eni remouebis p illud infirmũ a doloribus. ¶In fractura aut i lõgitudine sufficit vt mẽbrũ adhereat cũ strictura vehemẽti ꝛ vehemẽtiore q̄ꝫ in alijs i cuius cõp̄ssione vltimatio fiat ad anteriora. ¶In fractura aũt q̄ est in osse oꝫ vt duo ossa stẽt ſꝫ rectitudinẽ in fine q̄ possibilis est obseruãdo illud ex p̄te situs p̄tiũ sanaꝝ ꝛ ꝯsidera an sit oppositio ossis huius ad suũ cõpar ossis alteri⁹ deide restaura ꝛ obserua nã iter illud sũt res de illis sic frusta ꝛ additiões ꝛ ð illis sũt vacuitates veꝝ frusta q̄n nõ decẽter cõ

ponūt soluūt iter os ⁊ iter restauratões ⁊ qñ frāgit̄ itez ⁊ r̄manēt iter duas scissuras ossis nō permittūt vt adhereat vna eaz alteri ⁊ se parāt q̄re fit vlcus in quo semp aggregat̄ vi rus q̄re accidit inde q̄ ip̄mmet putrefit ⁊ pu trefit mēbrū. Ampli⁹ vnitio nō fit fortis.for tis.n.nō fit nisi qñ decenter ɔtinuāt̄ frusta ⁊ additiões i oppositiōe sua q̄ ei opponit̄ ē er go necessaria extēsio postq̄ȝ fuerit verificata oppositio inter duo ossa ⁊ inter additiões ⁊ meatus qui deglutiūt eas ⁊ verificata fuerit restauratio. Quū ergo extēderis ⁊ opposue ris rectū ē quū inuenis oppositionē verifica tā vt mollifices extēsionē paulatim ⁊ obser ues oppositionem vt declinet cū attractiōe ⁊ obserues cū manu tua dispōnez eius qd̄ de cēter cōponit̄. Et si inuenerig eminētiā aut aliud rectifica illud cū manu deinde necessa riū est ligamētū ɔseruās mēbrū ſm quietez suā nō duz qñ dolere facit valde neqȝ lene qñ dimittit ɔseruatōez. Et de reb⁹ q̄ eaz ē media ē melior. Et oȝ vt sit ligamētū positū ad illd̄ ad qd̄ ē iclinatio vehemēti⁹. Et si fra ctura ē cōpleta tūc oȝ vt equet̄ eq̄tiōe stringē te eā ex oi pte. Qd̄ si fractura fuerit i pte pl⁹ optebit vt sit strictura illic pl⁹. ¶ Et si cū fra ctura fuerit aliqd ex frustis ⁊ ossibus paruis tūc si fuerit ledēs dolorē faciēs tūc valde ad illud cū rectificatiōe. Qd̄ si nō fuerit ledens tūc nō cures de eo neqȝ oppōas manū. Qd̄ si verbigratia audita fuerit ei⁹ crepitatio tūc ſpat̄ q̄ currit sup eā alrosboth. Quū ergo se curus fuerit de illo tūc nō oȝ vt tardetur res ei⁹. Et qñ accidit ex frustis disruptio carnis nō est tūc rectū occupari in dilatatiōe disru ptiōis opatiōe solidoz vel stolidoz sed ē ne cesse vt extēdāt duo ossa ad duo latera ſȝ vl timū finē rectitudinis ne fit tortuositas i eis qñ i tortuositate tūc ē corruptio ossis. Quū ergo extenderis ip̄m tūc redi ad frustū ⁊ re duc ip̄ȝ ⁊ stringe illud si aūt nō redit tūc nō dilates disruptionez imo pn̄s sis vt videas mēsurā q̄ indiges ⁊ pfora m ea ſm q̄ntitatez q̄ ingrediat̄ in eā frustū ⁊ cōpone sup ip̄ȝ fru stū cutis lenis sup qd̄ possit eē foramē spissū ⁊ penetret frustū in ip̄ȝ ⁊ p̄me sup cutē ⁊ ma nū cōpressiōe grauāte eas ambas ⁊ pcedat os in foramine pcessiōe ad radicē suā deide seret̄ cū sera opatōis ⁊ est sera minuta subti lis acuta sicut sera facientiū pectines. Et for tasse pforat̄ radix cuius pforatio ē necessaria

cū tripano faciēdo foramina ɔtinua accipiē do locū cuius q̄ritur fractura ⁊ illud nō ē au ferēs timorē vbi est post os corpus nobile lȝ fortasse fit salui⁹ q̄ȝ instrā mouētia motu suo aut sua collectiōe aut incisiōe sua. Et qñqȝ i geniat̄ vt pōatur tripanū sup latitudinē sub stātie nō pmittētē tripanū penetrare nisi ſȝ q̄ntitatē adiuuātē q̄re ē tūc minoris nocumēti q̄ȝ istra mouētia. Et pp hoc oȝ vt sint apd̄ re stauratores ipsoz tripanoz spēs plēs ppara te. Et fortasse nō appet frustū sed⁹ est necessa riū ad intus illud qd̄ exiccat ⁊ retinet ip̄ȝ de inde fieri illud qd̄ oȝ. Qd̄ si fuerit frustū aut petia ossiū sepatū pūgens locū ⁊ dolorem fa ciēs tūc necesse est scindere ⁊ vti regimie ad extrahēdū illud qd̄ egredit̄. Et multotiēs oȝ serare illud. Et qñ fuerit illud qd̄ fractū est ⁊ cōminutū magnū ⁊ fuerit ei⁹ ɔfractio ⁊ cō minutio pluria tūc necesse erit vt extrabatur totū. Si āt fractura nō fuerit cū cōminutio ne ⁊ fuerit dislocatio eius ⁊ scissura capiens locū plurimū tūc incide infirmiorē locū ⁊ di mitte reliquū qñ nō est nocumētū i eo imo nocumētū in abscindendo totū est magnuz.

¶ De admonitiōe restauratōis. Capl̄m.iij.

Necesse est restauratori vt ɔsideret icli nationē ossis qñ ipse inenit apud ptē ad quā iclinat̄ gibbositatē ⁊ apud ptē a q̄ in clinat̄ cōcauitatē. Et p̄lm gdē intelligit illud cū tactu ⁊ illud itez qñ dolor fit vehemēs i pte ad quā ē iclinatio ⁊ crepitatio itez signi ficat illud. Et sup illud fabricet rē suā. Et est necessariū restauratori vt extēdat manū suā sup locū fracture i dispōne itineris ei⁹ ad su periora ⁊ inferiora cuz facilitate ⁊ subtilitate dōec si viderit sepationem aut eminētiā aut frustū cognoscat ip̄ȝ vtrū liget vice altera nō ſȝ q̄ oȝ qñ accidet ɔtusio aut dolor. Et nō oȝ vt cōfidas in eq̄tiōe sensata p manū ante cōplementū sanitatis nā multotiēs occultat apa ɔtusionē ⁊ torsionē. Quū ergo restaura tor pueīt ad fracturā ⁊ iueīt illud si nō exq̄si te opat̄ i eo deturpat̄ mēbz ⁊ si exq̄site opat̄ pducit ad spasmū ⁊ febrē prauā ergo meli⁹ ē vt dimittat illud ⁊ nō tāgat ip̄ȝ. Quū ergo i cipit pueire ad restaurationē ptis ossiū ⁊ nō penetrat oȝ vt nō viz faciat ⁊ faciat ipsā igre di cū difficultate ſm oēz dispōnē qñ ingre diet̄ sup ifirmū qd̄ ē mai⁹ q̄ȝ remācat os nō eq̄tū. Et si dolet reditio ⁊ rectificatio vald̄ ⁊ est possibile medico vt reducat illd̄ ad dispō

nē fracture tūc ē delitie īfirmo ⁊ ꝯcupiscētia magna. ⁊ oꝫ vt restaurator festiet ad restaurādū illud qđ fractū est ⁊ restauret ī die suo qm̄ q̄to plꝰ elōgaꝛ tāto ē eiꝰ itroitꝰ difficilior ⁊ nocumēta ī ipso sūt plīma ⁊ ꝓprie ī ossibꝰ q̄ circūdāt lacerti ⁊ nerui plures sic cora. Et oꝫ vt adiuuet ad festinationeꝫ restaurationis cū causis in cōtrario causaꝝ oppositaꝝ ꝑdictaꝝ ⁊ pria est cōglutinatio sanguis viscosi.

¶De ꝑparatiōe restaurādi. Capitulum .iiij.

Oportet vt oi mēbro qđ tu restauras sit ꝑparatio ꝯueniēs ꝓhibēs dolorez. Et melior ꝑparatio cū hoc ē illa q̄ ē ei ꝑ naturā verbigratia vt sit ī māu ad furculā ⁊ sit ī pede ad illđ qđ ipellit obseruādo ꝯsuetudinē īfirmi in hoc. Et sic mēbꝝ qđ oꝫ suspēdi oꝫ vt suspēdaꝛ ƀm eq̄litatē sicr mēbꝝ cuiꝰ dispositio significat ne suspēdaꝛ: oꝫ vt sit eiꝰ acubitatio ⁊ in paruis locus sup rē planā vt nō suspendatur pars eius ⁊ restringaꝛ pars eiꝰ. Et suspensio qdem est mala oi restaurato sicut impulsio ad supiora est illi ꝯueniens dū ꝓhibens nō ꝓhibet. Et quū ꝑparatio mēbri sit ita vt sit alteri q̄ꝫ oꝫ aut magis infirmū inclinat membrū ⁊ cōtorquet ipsuꝫ ƀm inclinationeꝫ suspensionis ⁊ preparationis.

¶De q̄litate ligamētoꝝ ⁊ astellaꝝ. Capꝫ.v.

Oportet vt sint pāni ligamētoꝝ mūdi: nā sordidꝰ est durꝰ ⁊ facit dolorez ⁊ sit subtilis vt penetret res si liniꝛ sup ipm ⁊ sit leuis vt nō grauet sup mēbꝝ īfirmū ⁊ oꝫ vt ligamēta capiāt de loco sano aliqđ cui sit q̄ꝫtitas: illud eni ē magis tenēs restauratos q̄ꝫ vt separeꝛ ⁊ magis infirmū q̄ꝫuis sit necessariū vt nō sit supfluitas ī illo qm̄ faciet vt mēbrū hēat meatꝰ strictos nō suscipiētes nutrimētū. Et iteꝝ illđ qđ admonuimꝰ de strictura ē magis exprimēs hūiditatē effusā ad mēbrū īfirmū ad illud qđ ē lōginquiꝰ eo expellēdo ⁊ magis ꝓhibēs illđ qđ attrahit ad ipꝫ ⁊ ligamētū latū ad illđ ē meliꝰ qm̄ magis facit adherere ⁊ plus dilatās veꝝ ƀm ꝙ possibile est in oi mēbro: nā illud qđ possibile est ex hoc in pectore nō est sicut illud qđ possibile est in manū ⁊ ꝙ non est ex mēbris latū nā illud nō ē possibile in eo imo qñ lata ē vitta non sit bona eius ordinatio sup mēbrū simile illi imo sit feda qua propter oꝫ vt sit cōtentus de huiusmodi in illa cuius amplitudo ē trium digitoꝝ vsqꝫ ad quattuor. Et illa sunt sicut focile ⁊ furcula ⁊ sicut illis similia nam nō est in eis possibile illud imo si nō ligātur cum subtili nō est possibile. in furcula eni nō ꝯuenit lata. Et in huiusmodi qdē est necessariū multiplicare inuolutiōes vt stent loco dilatatiōis. ⁊ vitta q̄ inuoluitur sufficit vt sit latitudo eiꝰ triū digitoꝝ aut q̄tuor ⁊ lōgitudo ipsius triū cubitoꝝ. Et puluilloꝝ fortitudo qñqꝫ sit vehemēs ī adiutorio ligamētoꝝ ad faciendū adherentiā. veꝝ puluilloꝝ sūt due species: vna eaꝝ est in q̄ ē itētio eq̄re ꝯcauitatez mēbri ⁊ adhibeaꝛ studiū vt nō cadat inter ea ambo foramē ⁊ vt nō supponaꝛ suppositione diuersa ⁊ vt bucellenꝛ cū eis vlcera. Et altera ē ī q̄ est intētio vt coopiat cū ea ligamtū ⁊ eq̄t eq̄tiōe ƀa vt reuoluaꝛ ligamtū ⁊ adhereat ƀꝫ eq̄litatē q̄re nō erit locꝰ strictior loco ⁊ mollior loco q̄re faciūt ea adherere astelle adherentia bona. primū ergo coꝝ sūt ligamēta. ⁊ vitte ⁊ ƀꝫ sūt astelle ⁊ ligamtū iferiꝰ ꝓhibet mās ⁊ ƀꝫ torsiōeꝫ. Et oꝫ vt sint margies puluilloꝝ vbi possibile ē. Et illa q̄ꝫtitas exigit vt sit numerꝰ puluilloꝝ. Et fortasse ē necessariū admistraꝛ puluillos paruos quos coopit puluillus vnus eq̄ns sup eos ī lōgitudine ligamti cadētis sup locū. Et ligamtū qđ noiatur hābēs duas facies vel faciēs hois ⁊ hñs duo capita ē illud qđ admistratur ita: ponaꝛ mediū pāni cū quo ꝯseruaꝛ eq̄tio loci īfirmi sup locū suū ⁊ sit illud ī medio albadacati deinde accipiat cū vnaqqꝫ duaꝝ medietatū ad partem diuersam ⁊ fiat in inuolutione eaꝝ cum vtrisqꝫ manibus sic ƀm ꝙ est famosum quod non est nobis necessarium exponere.

¶De equalitate ligamenti cū expositione ⁊ distinctione. Capitulum .vi.

Oportet vt icipiatur cū ligamēto a loco fracto ⁊ ab eo vbi dcliat ad os ⁊ illic sit vehemētiꝰ strictū ⁊ vbi fractura ē vehemtior oꝫ vt sit ligamētū fortiꝰ ⁊ ad vltimū locꝰ fracture ⁊ ē locꝰ a q̄ ē necriū expellere mās ⁊ vt seruetur sup eā situs ⁊ illud quidē securat ab apatione imo fortasse resoluit apationeꝫ ⁊ ē cū securatione ab apatione ⁊ putrefactione ossis iteꝝ illud quidē nō ꝯfert ad virus si gēneraꝛ in ipso osse ꝑueniens ad medulā ⁊ corrūpēs medulā ⁊ os. Et ē necessariū vt frāgaꝛ ⁊ ab eo discooperiatur ⁊ vt fiant vie ad pus ⁊ ad egredieñ. Et est melior locoꝝ cū defensione eius qđ venit de eius genere q sit licet membruꝫ inferius qñqꝫ expellat ad superius supfluitateꝫ suā qñ supius est debile. Et non

oꝫ vt fiat vltimatio in ſtrictura ligamētoꝝ et
aſtellaꝝ tāta q̄ ꝓhibeat aduētū nutrimēti ꝛ
ſanguis: illud nāqꝫ ē ex illis q̄ ꝓhibēt reſtau
rationē. Et Hip. qdē adiuuat ligamēta i eo
ꝙ conaꝛ de expulſiōe aꝑatis cū ceratis reꝑ
cuſſiuis cū oleo omphacino ꝛ cera ꝛ fortaſſe
ē neceſſariū ſedare aꝑa cū eis q̄ ſūt ſic oleū
camomillinū ꝛ ſicut cū vino ſtiptico nā ipm
reſoluit aꝑa ꝛ ꝯfortat mēbꝝ ꝛ vbi fuerit vl-
cus nō appropinquet ceratū. Et fortaſſe eſt
neceſſariū illud i quo ē fortitudo ꝛ reſolutio
ſicut oleū ꝛ maſtix ꝛ ammōiacū. Et ad vlti-
mū quū ligamētuꝫ adminiſtraꝛ ꝛ fractura ē
recēs q̄ nōdū aꝑatur tūc oꝫ vt ſit ex ligno et
īfrigidatū reꝑcuſſiuuꝫ. Et fortaſſe ſufficit vt
liniaꝛ cū aq̄ ꝛ aceto ꝛ fortaſſe adminiſtratur
cū cerato ꝛ ſiſibꝰ de illis q̄ narrauimꝰ. Et ſi
adminiſtraꝛ poſt aꝑa tūc meliꝰ eſt vt ſit liga
mētū ex lana q̄ ſit īfuſa i oleo reſoluēte aꝑa
ꝛ liniēte ipm. Et ſm oēm diſpōnē i ligamē
to ſuꝑ qđ pōitur ceratū deſubtus eſt ſecura
tio a cōmotiōe doloris ꝛ ꝓprie qn̄ medicus
nō eſt pn̄s: quū ergo accidit dolor ſuccurriꝛ
cū ſolone ꝛ ligatiōe. Et nō oꝫ vt adminiſtre
tur ceratū ꝛ ꝓprie qn̄ eſt illic vlcus. fortaſſe
eni attrahet ad mēbrū putredinē ꝛ ponaꝛ lo
co eiꝰ vinū nigrū. Et plurio qdē fracture aſ-
ſociaꝛ vlcus quaꝑꝑ oꝫ vt elōgeꝛ ceratuꝫ ꝛ ſit
ſufficientia in vino ſtiptico i quo infuſus ſit
puluillus lōgus. Et nos qdē ponemꝰ epithi
matibꝰ fracture capl'm ſingulare. Et cū ince
peris cū ligamēto a loco exigēte tūc inolue
ipm inuolutiōibꝰ q̄s addes ſm additionem
magnitudinis fracture ꝛ ꝑteꝫ eaꝝ ſm dimi
nutionē eiꝰ ꝛ ſm aꝑa ſi fuerit aꝑpens. deide
reduc ipm ad illū locū: deide vadat vſqꝫ ad
locū ſanū: hoc eſt ergo ligamentū primū de
fac pn̄s ligamentū ſm ꝛ inuolue ipꝫ ſuꝑ fra
cturā bis aut ter deide fac ipꝫ deſcēdere ad
īferiora mollificādo paulatim poſtea fac eē
pn̄s ligamentū tertiū ꝛ fac ſil'r ad ſuꝑiora ꝛ
tūc facies ligamēta eſſe parua ad expellēdū
ſuꝑfluitates a membro ꝛ ad rectificādū ipꝫ
ſuꝑ intentioneꝫ in ꝑparatiōe huius ligamē
ti ꝛ nō ſis ſuꝑfluus iteꝝ in elongādo ſtrictu
rā in vtriſqꝫ lateribus qn̄ ſit membrū oppi
lataꝝ venaꝝ nō ſuſcipiens nutrimētū ꝛ for-
taſſe ꝯtrahiꝛ ꝛ qn̄qꝫ nō ſit ita imo incipitur
cū ligamento aſcendendo deide ſequiꝛ cū li
gamento deſcendendo deide cū ligamento
incipiente ab inferiori ꝑte ligamenti inferio
ris ad ſuꝑiorē partē ligam̄ti aſcēdētis q̄ſi ip-
ſū ſit cōſeruās duo ligam̄ta illa ꝛ ponaꝛ vehe
mentior ſtrictura eiꝰ apud fracturā. Et iten-
tio qdē i vno duoꝝ ligamētoꝝ ē cōtraria in-
tentiōi i ligamento quo q̄ritur attractio ma
terici ad mēbꝝ q̄re ſtringit ſub mēbro cū lō
gitudie ab eo ꝛ nō ceſſat mollificari iuolutio
ꝛ ē ligam̄tū diuerſificās. Iſta ergo ſūt ligam̄
ta q̄ ſūt ſub aſtellis ꝛ h ſūt ligamēta q̄ ſūt ſu
pra aſtellas. Ligamētū vero ſuperiꝰ oꝫ vt ſit
ita vt pōat mēbꝝ ſic fruſtū vnū cui nō ſit mo
tꝰ ꝛ ꝓhibeat torſioneꝫ ꝛ quū fractura ē i lati
tudine ꝯplete ſit neceſſariū vt ligamentū ſit
eq̄lis ꝯmiſtiōis ꝛ ſtricturꝛ. Et ſi fuerit pl'ꝫ fra
cture ad ꝑtē vnā ꝛ ē ex fractura oꝫ vt ſit ſol-
licitudo vehementior ſuꝑ latꝰ i quo ē fractura
plus ꝛ nō oꝫ vt diuerſifices ſuꝑ eā figuras li
gamēti faciēdo figurā poſt figurā qn̄ illđ cor
rūpit illđ qđ ꝯfortauit reſtauratio. ꝛ dolorē q
dē fac icurreꝛ cōtorſio q̄ fortaſſe accit i die ꝛ
ſtrictura ligam̄ti ſpaſmās nā ſi ꝯſtrigiꝛ facit
dolorē ꝛ quū mollificaꝛ torq̄ꝛ. Et Hip. qdē
facit eē rectū vt ſoluaꝛ ligamentū vna die ꝛ
vna die nō illud. n. ē meliꝰ vt nō iraſcaꝛ ifir-
mꝰ ꝛ nō approximet eū cū palpatiōe eiꝰ ꝛ ip
ſiꝰ fricatiōe ꝑꝑ illđ qđ neceſſariū eſt vt ꝓue-
niat ad mēbꝝ de hūiditate ſubtili īpediente
q̄ fortaſſe ꝯuertitur i virꝰ. Et magis ꝯueni-
ens horaꝝ ꝯſuetudinis bōitatis ligamenti ꝛ
ꝯſeruatiōis eiꝰ ſꝫ cōditiōes ꝑdictas eſt poſt
fracturā ꝑ ꝑtes viginti: nā illud eſt hora ice-
ptōis alroſboth rubei: deinde qn̄ adheret os
ꝛ nō ſtringaꝛ valde ꝛ reſpiret locꝰ ſtrictꝰ eius
vt nō coarcteꝛ ꝛ ꝓhibeaꝛ alroſboth aut ꝓhi-
beaꝛ gn̄ratio cū q̄ꝫtitate ſufficiente. q̄re nō ac
cidet niſi ſubtile debile niſi qn̄ accidit iā alro
ſboth ꝛ icipit adhereꝛ magnitudinē q̄ nō in-
diget ꝛ tendit i ſuꝑfluitateꝫ. Nā vna de cōue
nientijs eiꝰ eſt ſtrictura vehemēs. Et iteꝝ ad
miniſtratio ſtipticoꝝ ꝓhibentiū ipſa eni ꝓhi
bēt nutrimētū ꝛ ſtringūt alroſboth. ergo nō
penetrat i ipſū nutrimentū iteꝝ. Et nō oꝫ ite
rum vt licentia detur ꝛ permittatur vt fiat li
gatura in non ſua hora.

¶ De equalitate aſtellarum. Capitulū. vij.

OPortet vt ſit ſubſtātia de q̄ fiāt aſtelle
aggregās ad duritieꝫ ſuā tenacitatē ꝛ le
nitatē ſicut alcōe ꝛ lignū oleādri ꝛ lignū gra
nati ꝛ eis ſilia. Et oꝫ vt ſit groſſiꝰ qđ eſt i ea
locus q obuiet fracturꝛ duobꝰ lateribꝰ: nā oꝫ
vt ſit groſſiꝰ aſtellaꝝ ꝑncipiū eaꝝ qđ ſequiꝛ

lat⁹ fracture aut vehemẽtiorez ptez fracture ꝛ sint latera eaꝝ subtiliora ꝛ vt sint plenaꝝ extremitatũ ne oppõaт i eis glutinatõ imo planũ ligamenti. Et si ponãtur astelle a laterib⁹ q̃ttuor tũc ẽ magis defendens ꝛ nõ est malũ si ẽ ei supfluitas lõgitudinis qm̃ nõ ẽ nocumẽtũ i illo neqȝ detrimentũ i hoc. s. si capiũt ꝓpe iuncturã p̃ter qđ tegat iuncturã ipsã ꝛ lõgi⁹ lateꝝ ei⁹ sit ad lat⁹ ad qđ ẽ mot⁹ iclinatiõis mẽbri cũ hoc. s. vt ñ sit ita ꝙ grauet neqȝ coartet ꝛ vt nõ minuãtur ab eo ligamẽta diminutiõe plima qm̃ fiũt astelle ꝯprimẽtes coartãtes. Et quũ videris aliqd de hoc oppone cũ diminutiõe donec iuenias eq̃litatẽ. Et nõ oȝ vt astelle obuiẽt loco denudato sup quem nõ est caro imo ẽ neruosus ossosus.

¶ De qualitate administrationis astellaruȝ cũ distinctione ꝛ expositione. Capitulũ. viij.

Hora q̃ exigit vt ponãtur astelle ẽ post. dies ꝛ supra vsqȝ quo fiat securitas a nocumentis ꝛ q̃ȝto plus magnificatur timor tãto magis oȝ vt tardetur positio astellaꝝ ꝛ multotiens attrahit festinatio in hoc nocumẽta ex apostematibus ꝛ pruritu ꝛ vesicis. Verũ quũ tardãtur astelle tunc oȝ vt sit illic qđ stet loco eaꝝ ex bonitate ligature cuȝ vitta ꝛ de bonitate p̃parationis. Qđ si illud nõ fuerit tunc necessarie sunt astelle etiã in principio rei. Oportet ergo vt annectãtur astellis ligamẽta ꝛ puluilli annexione descẽdente equante coopiente decenter cõponente quoꝝ grossi⁹ sit apud fracturã ꝛ non fortiter stringat imo addatur in strictura paulatiȝ cũ experientia i firmi ꝛ cũ dispositiõe ipsius. Et si fuerit ligamenta ꝛ puluilli grauantes eã tunc non fiat eaꝝ multiplicatio. Et de nocumentis eoꝝ qñ descendunt est ligamentũ molle. Et oȝ vt nõ ligentur ligamẽta superiora super astellas ligatura dissoluente eas ꝛ remouente ipsas a decente ꝯpositione situs eaꝝ. Et oportet vt soluantur ligamenta necessitate electionis in omnibus duobus diebus in principio rei et proprie quando accidit pruritus ꝛ tunc quidem oportet vt fiat illud quod precepimus. Quum ergo pertransit septimus a strictura soluatur i spatio tardiore ꝛ in omnibus quattuor ꝛ quinqȝ: in hac enim hora fit securitas a pruritu ꝛ aperate. Et illic iterum fiat mollificatio ligamentorum paulatim vt non prohibeat penetrationem nutrimenti. Ec si fuerit tibi possibile vt retineas astellas ꝛ nõ soluas eas etiã vsqȝ ad viginti nõ erit nocibile deinde solue eas. Attñ qñqȝ soluũtur in qbusdã horis nõ pp cãȝ appentẽ sȝ pp defensionẽ ꝛ ad videndũ illud qđ accit ꝛ ꝯsideraт ad illđ qđ discooptũ est de carne si fuerit an corrupt⁹ sit color ei⁹ ꝛ ei⁹ dispõ. Et iã sciuisti ꝙ oȝ vt nõ fiat vltimatio cũ strictura vltimatiõe ꝓhibente ad ventũ nutrimenti ad fracturã. ipsa. n. nõ restauratur nisi cũ sanguine ꝛ nutrimẽto forti qđ venit ad eã. Et nõ sit festinatio in auferẽdo astellas ꝛ ꝓijciẽdo eas q̃ȝuis credatur eẽ coherẽtia qm̃ fortasse accidit inde vt sit alrosboth nõ ꝯfirmatũ adhuc q̃re ꝯtorq̃tur mẽbꝝ ꝛ vt remaneãt astelle sup mẽbꝝ quũ nõ sũt necessarie est melius q̃ȝ vt deponãtur ab eo ante quũ nõ sunt necessarie non ergo festiñes sed tarda.

¶ De fractura cum vulnere. Capitulum. ix.

Et qñ aggregãtur fractura ꝛ vuln⁹ tũc restaurator vehemẽter alleuiet restaurationẽ ꝛ faciat penetrare astellas a loco vulneris ꝛ põat sup vuln⁹ qđ oȝ ex emplr̃is ꝛ ꝓprie piceis. Et qdã p̃cipiũt vt incipiatur cuȝ strictura a duob⁹ laterib⁹ vulneris ꝛ dimittatur vuln⁹ discooptũ. Et h̃ qdẽ est melius si vuln⁹ nõ fuerit sup fracturã ipsaȝ deinde oȝ vt sit sup ip̃m velamẽ ita vt tegat ip̃ȝ ab aere. Qđ si fuerit sup fracturã tũc oȝ vt ingenietur in figuratiõe stricture cũ ingẽio ita vt mũdificetur ex oi latere ꝛ sepetur prump a vulnere ipso cũ p̃patiõe cõueniẽte ad illud. et infũdãtur puluilli in vino nigro stiptico. Et hoc ingeniũ est vt ponatur extrẽitas ligamẽti sup labiũ vlneris deinde torq̃atur retro. et firmetur cũ ligamẽto alio et põatur sup labiũ aliud inferius deinde ordinetur reliquũ ligamẽtũ ſm qđ oȝ deinde torq̃atur ita vt remaneat vulnus ip̃m aptũ et qđ est p̃ter ip̃ȝ sit firmũ ex eo ita qđ iã ascẽdit ligamẽtũ et descẽdit ligamẽtũ et cadat sup fracturã strictura vehemẽs et rẽaneat vulnus aptũ vt discoopiat ip̃m pp illđ. Et oȝ vt põat sup astellas foramẽ ecõtrario illius vt pueniat superfluitas medicine vulneris ad illđ. Si posuerit sup astellas foramẽ oppositũ illi vt pueniat: bõitas medicine ad vulnus. Et si possibilis egressio vir⁹ ab eo et sit ita vt possit tegere sup ea vtraqȝ sił q̃ȝuis dimittere vulnus discooptũ sit malũ et ꝓprie in frigoř imo oȝ vt nõ sit coarcratũ tm̃. Et vt custodiatur in nocte. Qđ si vulnus sanatur administrentur

astelle si iã ẽtiã cõglutinatũ ꝛ firma astellã il li loco si ille loc⁹ fuerit ꝺclinat⁹ab eo. Et quũ volũtas fuerit soluet̃ illud qꝺ tegit vuln⁹ ma ne ꝛ vespe ẽ magis possibile ꝑꝑ curationem ei⁹ ꝓpriã. Et nõ fit ex eo ꝯtrarietas ĩ ligamẽ to restaurationis fractur̃ oĩo. Jngt Hip. oꝫ vt liget̃ vulnus ex medio ligamĩti si fuerit recẽs ꝛ si ẽ antiquũ ꝛ fecit pus post maturitatẽ tũc liget̃ ex supiori eius vsqꝫ quo ꝯseq̃tur mediũ ei⁹. Et de illo qꝺ ẽ bonũ ẽ vt ponat̃ illud qꝺ seqtur vulnus ex ligamẽtis ꝛ ꝓprie supi⁹ stri ct⁹ vt sit possibilitas currẽdi veꝝ ei⁹ strictu- ra sit secũdũ tolerãtiã. Et q̃to magis elõgat̃ a vulnere ponat̃ leui⁹ ꝛ qñ ẽ vulneri ꝓfũdi- tas vehemẽs stringat̃ sup locũ ꝓfũditatis li gatura ligamenti. Et si ꝯuenit strictura liga mẽti loco restaurationis tũc iã ꝑuenit itẽtio ꝛ si nõ icipe velat̃ vulnus cũ eo qꝺ diximus ꝛ quũ ꝑuenit̃ ad fracturã iteꝝ ponat̃ ligamẽtũ strictius. Et oꝫ vt ponat̃ ꝑ̃patio mẽbri ita vt facilis fiat cursus pus si aggregat̃ i vulnere. Et oꝫ i estate vt ĩfrigidẽt̃ ligamẽta ꝯtinẽtia vulnus ẽt vt sit adiutoriũ ad ꝓhibẽdũ apa. Et nõ oꝫ vt appropinq̃t loco ceratũ ꝛ ꝓprie i estate qm̃ fortasse putrefiet mẽbꝝ imo si ne cessaria ẽ repcussio tũc cũ vĩo stiptico ſꝫ ꝙ ꝑ̃ terijt a nobis ei⁹ declaratio. Et quũ fracture ẽ attrictio ꝛ timet̃ mors mẽbri tũc scalpellet̃. Et scias oĩo ꝙ qñ vuln⁹ ligat̃ ſꝫ q' ꝯuẽit ex pellit ligamẽtũ ꝺescẽsiõis ꝛ si errat̃ i ligamẽ to apat ꝛ ꝓprie qñ mollificat̃ sup locũ vulne ris ꝛ stringit̃ sup illud qꝺ ẽ post ipsũ ꝛ si nõ fuerit lei detectio nõ curret ab eo vir⁹ neqꝫ ꝑ ueniet ad ipsũ medicamẽ ꝛ si dimittit̃ discoo ꝑtũ putrefit ꝛ infrigidat̃ ꝛ accit mors mẽbri ꝛ ꝑducit ad dolores ꝛ febres q̃re necẽiũ ẽ me dico vt faciat aliqd iter hoc ꝛ hoc ꝛ ꝯsideret illꝺ qꝺ accidit ꝛ succurrat ei anteq̃ꝫ ꝯfirmet̃.

¶ De fractura male restaurata. Capitulũ.x.

QVãdoqꝫ fractura ẽ restaurata nõ scꝺꝫ ꝙ oꝫ ꝛ ẽ necessariũ vt iteret̃ ei⁹ fractura Quare oꝫ vt restaurator sciat dispositionẽ al rosboth q restaurauit os. Quod si fuerit ma gnus fortis nõ vadat ad frãgẽdũ ipsũ scꝺo: fortasse.n.non erit possibile vt frãgatur ex lo co fracture ꝑrie propter fortitudinẽ alrosboth quare frangetur in alia ꝑte loci. Quod si nõ inuenitur excusatio tunc oportet vt precedat ꝛ leniat dõec mollificetur alrosboth. Et mol lificantia ipsum sũt medicine ꝑ̃dicte i capitu lo duritieꝝ illic sic cutis alleliati ꝛ dactili ꝛ si cut spẽs secũ oleoꝝ ꝛ allelie ꝛ medulle ossiuꝫ ꝛ medulle granoꝝ cotti ꝛ eis silia: deinde frãgat̃ ꝛ oꝫ vt assiduet̃ cũ hoc embrocatio cũ aq̃ calida ꝛ introitus tine in die multoti ens. Qꝺ si nõ ꝓcesserit illud ꝛ expimẽtũ ꝛ motio significauerint firmitudinẽ vehemẽ tẽ tũc optebit vt secet̃ caro ita vt sit possibi le fricare alrosboth ex latere ꝛ destruere eũ cũ ea deinde frãgat̃ ꝛ restauret̃ ꝛ curet̃ vul nus curatiõe sua. Et multotiẽs qdẽ est pos sibile vt curetur fractura male restaurata absqꝫ fractura scꝺa leliẽdo alrosboth cuꝫ eo qꝺ scis deinde eq̃t̃ ꝛ.qñ seruat̃ sup ipaꝫ eq̃t̃ sup ipaꝫ alrosboth iterũ excusat fractu- ram proprie in corporibus lenibus.

¶ De epithimatibus fracture ꝛ que currũt cursu eorum. Capitulum.xj.

EPithimatũ alia sũt q̃ ꝓhibẽt apa et rectificãt pruritũ. Et alia sũt ad indu rãdũ alrosboth ꝛ glutinationẽ faciendã in ipso. Et alia sũt ad equãdũ alrosboth ma- gnũ. Et alia sũt ad remouẽdã duritiẽ iun- cturaꝝ q̃ accidit post restaurationẽ. Et alia sunt ad auferendam mollificationem si ac- ciderit in iuncturis.

¶ De epithimatibus cõferentibus ꝛ q̃ cur- rũt cursu eoꝝ ꝛ rectificãtib⁹ pruritũ. Ca.xij.

IAm diximus in caplo ligamẽti vittas ad illud qꝺ oꝫ sciri in hoc caplo ꝛ dixi- mus cerata ꝛ embrocas cũ vino stiptico et illis silia. Et reiteramus nũc ꝛ dicimus nõ oꝫ vt sit illud qꝺ admĩstrat̃ de cerato aut ali is ita vt aspitas sit in eo aliquo mõ imo sit leuius q̃to plus eẽ põt ꝛ mollius. Et nõ oꝫ vt admĩstrent̃ cerata vbi timet̃ putrefactio neqꝫ vbi multiplicãt̃ ꝑtes fracture hmõi.n. ꝑ̃patũ est ad suscipiendã putrefactionẽ qm̃ ꝑlm eius est cũ vlceribus. Sup aqs autẽ calis ꝛ eaꝝ effusiõe iã locuti fuimus ꝛ feci- mus scire ꝙ vtilitas in eius est resolo mate rieꝝ q̃ incurre faciũt pruritũ ꝛ attractio ma teriei nutritiue. Et sũt iteꝝ necessarie qñqꝫ quã mẽbꝝ iã debilitauit strictura ꝛ exiccauit ipm ad illud qꝺ vltime consegtur ex situm.

¶ De epithimatibus ad indurandum alros both. Capitulum.xiij.

REs cõferẽtes in h sũt embroce stiptice subtiles ꝛ empla q̃ silant̃ eis sic deco- ctio myrti ꝛ eius oleũ si necẽriũ est oleũ ꝛ ole um alcãne ꝛ epithima cũ aq̃ folioꝝ myrti ꝛ granoꝝ eius ꝛ decoctio arboris alcori ꝛ de

coctio radicis aldirdar ⁊ decoctio folioꝝ eiꝰ est incarnatiua induratiua. Et emplm̄ factū ex mes ꝓprie qñ ponūt cū eo crocus ⁊ myrrha ⁊ cōficit cū vino odorifero est bonū valde. Et distilatio spatulaꝝ palme ē bōa iterū.

De regie equatiōis alrosboth. Ca.xiiij.

IN p̄ncipio qdē ⁊ dū p̄maēt recēs stiptica p̄dicta qm̄ ipsa aggregāt ip̄m ⁊ stringūt ip̄m ⁊ minorāt q̄ntitatē eius post illō vero qñ supfluit ⁊ ꝓprie ⁊ ꝓpe iuncturā ē necessariū secare ab eo ⁊ fricat docc eqt ⁊ oīa ista cū eo qō dictum est in eo.

De medicis lēiētibꝰ duritiē iūctur. Ca.xv.

OPꝫ vt embroces ⁊ icipias cū aq̄ calīa deinde admistres desup empl'a ⁊ inunctiōes q̄ fricādo fiūt lenictes facta ex mucilaginibus gūmis ⁊ adipibus ⁊ oleis ⁊ si ponatur in eis acetū forte erit magis ꝓfūdatiua. Et de illis quoꝝ admistratio ꝓpinq̄t est dactili ⁊ alleliari ⁊ oleū sisaminū qm̄ est emplꝫ leve. Et iteꝝ mollitiuū de kerua p̄misceatur cū tāto butyro q̄ntū est ipsiꝰ medietas ⁊ mellis q̄ntū est ipsius q̄rta. Et fortasse sufficit ceratū de oleo lilij solū ⁊ q̄nq̄ꝫ adiuuat cū oībus lenificātibus p̄dictis in cap'lo sephiros. Et quū sentis alterationē cōpōnis ad frigꝰ tūc adde in eis ex castoreo ⁊ serapino ⁊ oppopinaco. Medicamē bonū. ℞. fecē olei de lino ⁊ fecē olei de sisamini ⁊ fenugrecū coctū in lacte ⁊ heil ad ip̄m ⁊ admistret ⁊ iteꝝ radices altee ⁊ radices cucumeris asinini ⁊ bdelliū ⁊ ammoniacū ⁊ oppoponacū dissoluant cū aceto forti ⁊ liniāt ⁊ vnguentū eburneū est bonū. Medicamē bonū. ℞. mucilaginē fenugreci ⁊ seis lini ⁊ mucilaginē cucumeris asinini ⁊ ammoniacū ⁊ laudanū ⁊ isopū hūidū ⁊ oleū ď lilio ⁊ adipē anatis ⁊ bdelliū lene ⁊ puꝝ ⁊ medullā vituli resoluant in oleo ⁊ fiat vnguentū. Aliud forte. ℞. olei veteris lib.ij. olei ď lilio lib.ß. storacis liq̄de lib. q̄rtā cere citrine lib.ß. glutinis albotim.ʒ.ij. euforbij.ʒ.ij. medulle ossiū cerui.ʒ.iiij. fiat vnguētū.

Vnguētū bonū ad duritiē iuncturaꝝ q̄ꝫ acq̄siuit restauratio ammoniaci p̄tē vnā bdellij iudaici p̄tē vnā laudāi p̄tem mediū olei de alcāna adipis anatis amborū añ. p̄tis q̄rtā solue gūmas ⁊ aggrega oīa. vnguētū bonū ammōiaci .ʒ.vj. ⁊ cere citrine tm̄dē gūmi alboti bdellij ⁊ galbāi oium añ. ʒ. viij. olei de alcāna.ʒ.iiij. terāt gūme cōtrito in aceto deinde aggreget in mortario inuncto cū oleo de lilio. Et silr ad spasmium eaꝝ ⁊ nodationē q̄ accidit sic glādula vbi est. Et iā diximus eā in cap'lo suo ⁊ admistrētur vnguēta q̄ dximꝰ tūc. Et administratio castorei ⁊ costi et fimi colūbini et sinapis emplando ē vltia. Lenitiuū bonū. ℞. fecis olei ď lilio.ʒ.i. et fecis oli seis lini .ʒ.i. et storacis liq̄de et galbāi et sapini et oppopōaci et ammoniaci oiuꝫ añ.ʒ.ß. bdellij seis.ʒ.i. adipis vrsi aut galline aut porci ap̄ illū q̄ diligit illō ex sapientibus diutum fiat ex eis vnguētū.

De faciētibꝰ fōtitudinē molificatōis. c.xvj.

SVstētatio in curatiōe eius ē sup̄ stiptica subtilia sic sauina et datili imaturi ⁊ his silia aut sup̄ stiptica spissa. et q̄nq̄ꝫ miscēt cū his sicē crocꝰ et cināomū et myrrha et enula ē bōa valde et ꝓpe qñ cogt cū ea acorꝰ et cinis vitis cū adipe añq̄ et cortices spatulaꝝ palme et oīa q̄ dicta sūt in idurādo alrosbot.

De administratōe aq̄ calide et olei. c.xvij.

SCias q̄ aq̄ calida et oleū nō ꝯueniunt apud restaurationē qm̄ ꝓhibēt restaurationē sꝫ ꝯueiūt añ ipsā qm̄ āmbo p̄pant restauratōez et ꝯueiūt post ipsā qm̄ ipsa abstergūt qō remāet ex ap̄ate et duritie et rosboth et pustulas q̄s euenire fecerūt ligamēta in neruis q̄re sit motꝰ cū eis nō facilis. Cū ḡ administrāt aq̄ calida et oleū adipi et medulle succurrūt illis nocumētis inter illud vero aq̄ et oleū sūt valde ꝓhibētia ab incarnatōe et fortasse admistrāt in infātibꝰ et q sūt eis ꝓpri nō in alijs cū empl'a exiccata sūt sup̄ eos et faciunt eis dolorē q̄re indigēt tūc ol'o inūgat locus q dolet deinde sustētet et restauret apud gētē vero nō dat licētia in h̄ et medici q̄nq̄ꝫ vtūt embroca ex aq̄ calida cū ipsi soluūt ligamētū p̄mū q̄rētes ex eo iuuamētū et ē vt attrahāt ad ip̄m mām. Et oꝫ vt sit aq̄ talis vt cū accidit apud infirmū sit t̄pata: calida eniꝫ fortasse resoluit ex corpore mūdo supra illud qō attrahit et ꝓpe qñ ꝓlōgat t̄pus effusionis eiꝰ et attrahit ex corp̄e repleto supra illō qō oꝫ et ꝓpe si abreuiet t̄pus eius imo oꝫ vt sit aq̄ cū calitate ad q̄litatē tēdēs et si t̄pus effusiōis eius s̄m q̄ntitatē q̄ videt ex augmēto mēbri et eius inflatiōe et nō effūdāt incipit detumescere. Et nos qdē iā diximus de iudicijs embroce in cap'lo dislocatiōis illud qō oꝫ attēdere ēt hic. Et magis dilectū mihi qñ nō est illic dolor est vt nō appropinquet mēbro oleū neq̄ꝫ aq̄ calida oīno nisi illō qō

antecedit ip̄m in principio rei ad defēsionez Et de illis q̄ ponuntur sup iuncturas q̄ indurantur post restaurationē sup torsionez et attrictionē sunt dactili ꝛ alleliati emplando.

¶De cibatōe restaurati ꝛ potōe eiꝰ.C.xviij.

Oportz vt sit cibꝰ eiꝰ ex eis q̄ gn̄rant sāguinē spissū siccū ꝛ nō spissū siccū imo spissum viscosū vt gn̄ret alrosboth tenacē fortē nō siccū debilē lenē. Et ilia sūt sic pedes et frumentū coctū cum mlta aq̄ quousqz sit sic puls ꝛ vētres ꝛ capita ꝛ cutis bedi ꝛ arietis decocta ꝛ silia eis ꝛ vinū stipticū. Et ex illis q̄ daꝛ in ꝭa mēsa sūt castāee ꝛ grana in qbꝰ nō est acuitas. Et alienet oia q̄ subtiliāt sanguinē ꝛ calefaciūt ip̄z et elōgāt ip̄z a coagulatiōe sic vinū subtile ꝛ res ꝯfortātes valde. Et ad sūmū regimē eiꝰ sit ingrosatio nisi sit illic ꝓhibens ex vulnere regrente subtiliatione cibi ꝭm illud qđ est sup ip̄m de magnitudine eiꝰ aut ipsiꝰ puitate ꝛ apud timorē doloris. Qui vero securꝰ est ab illo dilateꝛ i cibo ꝛ potu ꝛ q amat defensionē incipiat cū regimine subtiliāte vt secureꝛ a malitia apatis. Et illud est sic si oporteat iteꝝ vt phlomeꝛ ꝛ soluaꝛ venter deinde post dies paucos administret illud q̄uis sit qn̄qz necaiū iteꝝ vt dimittat h regimē qn̄ supfluit rosboth in magnitudine ꝛ est necesse ꝓhibere ip̄m.

¶Modus cibarij ꝯuenientis ei qđ admistraꝛ hora coagulatōis sumaꝛ pānis de silia ꝛ farina rizi ꝛ sepū vacce pinguis ꝛ lac ꝛ fiat ex eis cibariū sile frumento cocto vt puls cū bonitate sua ꝯcussionis. Medicina āt eius quā sumit ad restauratōez mumia ē q̄ ē mirabilis.

¶De rebus que consequuntur fracturam ꝛ restauratōez ꝛ necesse ē succurreꝛ eis. C.xix.

Quādoqz accidit ex fractura disruptio carnis q̄ nō ꝯglutinaꝛ qđ si nō incidatur putrefit ꝛ putrefacit illud qđ seqꝛ eā ex osse q̄re est necc̄iū vt incidaꝛ ꝛ coq̄ꝛ. ¶Et qn̄qz accidit fluxꝰ sāguis ꝛ est necesse vt ꝓhibeaꝛ. Et qn̄qz accn̄t ꝯtusio ꝛ attritio fortis carni q̄ si nō cureꝛ cū scalpellatōe aut cū medicis ꝓhibentibꝰ putrefactōez puenit ad estiomenū q̄re oꝫ vt obserueꝛ illud. Et qn̄qz accidit apa calidū in quo est timor: q̄re oꝫ vt regaꝛ regie suo. ¶Et qn̄qz accn̄t vulnera q̄ egent vt cureꝛ cū eo cuiꝰ p̄terijt narratio. Et qn̄z accidit alrosboth supfluꝰ in fractura cuiꝰ q̄titas nō est necc̄ia q̄re oꝫ vt minoreꝛ nutrimētū ꝛ ꝓhibeaꝛ eius gn̄ratio cū ꝓhibitiōe cibi ꝛ strictura desup ꝛ reliqs q̄ sūt dicta. Et qn̄z accidit mollificatio iuncturaꝝ ex extensione: Et qn̄qz accidit vt currat virus ad medulaz quē generatur in osse q̄re necesse est vt extrahatur os ꝛ discoopiatur via virus ad intus.

¶Tractatꝰ tertiꝰ. ¶De fractura crāci. Ca.i.

MUltotiēs accidit vt findaꝛ cranēū ꝛ n̄ findaꝛ cutis imo apeꝛ Cū ergo occupatio sit in curatiōe apatis ꝛ nō puēiꝛ ad plagā fortasse accidit vt putrefiat os desubtꝰ ꝛ accn̄t ante sanitatē aut post ipsaz egritudis male ex febribꝰ ꝛ tremore ꝛ destructōe rōnis ꝛ alijs q̄re est necēium vt findaꝛ. Et multotiens qdē significat locū infirmꝰ ipse ꝛ ꝙ tāgit ip̄z oi hora ꝛ h ꝓprie. Et tūc qdē est nec̄ium vt redeat vulnus ad dispōnez ꝛ vt cureꝛ fractura optebit vt findaꝛ a cute cū q̄titate q̄ nō reticatur in ea virꝰ in h neqz aliđ oꝫ.n. vt nō retineatur virꝰ nisi fueris securꝰ de additōe apatis ꝛ inueneris apa ruptū ꝛ apparcat fractura vna. Qn̄qz.n. accidit inde error magnꝰ putatur.n. ꝙ nō sit fractura nisi illa. Et pp h oꝫ vt ꝯsideretur dispō fracture ꝯsideratōe bōa. Illđ vero in quo declinatur cū existimatōe ad rectificationē est vt ꝯsideretur cā fracture ꝛ vltiatio virtutis rei frāgentis in grauitate sua aut in sua magnitudine aut in sua fortitudie vt p illud sciatur vltimatio q̄ oꝫ eē ex fractura. Et silr accn̄tia qn̄qz significāt illđ sic apoplexia ꝛ scotōia ꝛ destructio vocis ꝛ q̄ sūt cisilia. Et qn̄qz significat fissura cutis in multitudine sua ꝛ sua diuersitate ꝛ in suo casu sup rectitudinez vnā ꝛ dispōnez fracture iteꝝ lꝫ nō sit hoc significatio significās omnez ptez Fortasse.n. est fractura interior plīma ꝛ magna ꝛ nō est sup cutez fissura aut est fissura parua q̄re oꝫ tunc necessario vt cognoscatur dispō cū significatiōibꝰ in qbꝰ q̄ritur de fractura ꝛ firmetur membꝝ si est possibile. Et in huiusmodi dispositionibus est necessariū incidere cutem dure ꝛ discoopire donec appareat os dubitatū totū. Et si accidat fluxus sanguinis impleatur illud qđ discoopertum est pannis siccis deinde sustenta cū puluillo infuso in vino ꝛ dimitte ip̄m vsqz mane. Vulneꝝ āt capitis vsqz terminū almochati cura est illa q̄ iaꝫ dicta est in caplo vlcerū ꝛ ante ip̄z. findentia vero os ꝛ ducētia os ꝛ silia illis de illis q̄ dicūꝛ h ꝛ minores dispō-

nes fractur̃ ossiũ i capite si accidit i eis scissu
ra pua nõ penetrãs vsq3 ad latus aliud imo
succedit apud qdã expimẽta ⁊ sikis isti magis
rectũ ẽ itez vt frices illud vsq3 quo nõ rema
neat de scissura aliqd. Et si amas vt festines
cũ effusiõe hũiditatis nigre donec vehemẽs
fiat apparitio scissure p eã fac ⁊ frica donec
nõ remaneat vestigiũ ⁊ sint apud te fricato-
ria diuersaz q̃ntitatũ ⁊ admistra i pmis lata
eoz deide q̃ sequũtur illa. Quũq3 fricaueris
administra medicinã capitalez ⁊ sufficit tibi.
¶ Et medicie qdez capitales sũt hĩc ireos ⁊
faria horbi minutũ olibani et aristol. et corti
ces oppopõaci et myrrha et sarcocola et sã-
dra. et omne exiccatiuum sine mordicatio-
ne et curetur curatione vlceꝝ. Si autez existi
maueris q̄ fissura sit penetrãs vsq3 ad latus
aliud tũc fricatio nõ finit cã vsq3 ad elõgatio
nẽ. Et caue ne multũ pcedas i fricatiõe imo
vbi iã securus fueris ⁊ cognoueris dispositio
nez velaminis an sit huãs sitũ suũ ex osse tũc
nocumẽtũ ẽ minus ⁊ res magis apparens et
ẽ euent⁹ apatis minor ⁊ saluior ⁊ paruior et
apparitio puris maturi velocior ⁊ magis cõ
pleta aut iã sepauit ipsũ pcusio ab osse. Et il-
lud ẽ ab eo i quo ẽ timor plus ⁊ dolores ⁊ fe
bres ⁊ q̃ sequũtur ea plus ⁊ susceptio ab osse
alteratõis coloris velocior ⁊ cursus pus viru
lenti subtilis i eo plus et q̄ accidit ex dolori-
b⁹ et febrib⁹ et tetano et sincopi et destructio
ne ratiõis pp dimissionẽ curatõis i eo plus.
Et in huiusmõi qdẽ dispõne imo i omini di
spositiõe oz vt vehemẽter caueatur frigus ẽt i
estate qm̃ i eo ẽ timor magn⁹. ¶ In fissuris
vero i qb⁹ nõ ẽ nisi fissura sed est plima et ap
paret cũ ea illud iter quos et os ẽ nisi cortex
mltotiẽs sufficiũt strictura et ligamẽtũ et em
pluz et ifrigidãtia. Vez illd qd ẽ recti⁹ ẽ vt
icipiat̃ et fũdat̃ sup scissurã oleũ ro. tepidũ de
ide aggreget̃ iter duas extremitates vulne-
ris et sufficiat si necessariũ ẽ illd et puluerizet̃
desup puluis capitalis et ponãt̃ sup eas pul-
uilli ibibiti vio stiptico cõcusso cũ oleo deide
reliq̃ ligamẽta et qescat ifirm⁹ et fiat delitio-
sus ⁊ fiat vt dormiat et phlomet̃ si idiget. Et
nõ q̃ritur in oi scissura et fractura vt accipi-
at os totum qm̃ hoc nõ est possibile in omni
osse verum recordare eius quod precepimus
in capitulo vniuersali de fractura et restaura
tiõe. Verũtñ multi hõines acceperunt os ex
capitib⁹ eoz icidẽdo et hz modũ et creuerũt
caro ⁊ cutis sup vulnus ⁊ euaserũt. Infran-
gẽtibus vero os ⁊ q̃ sũt post ea scias q̄ ossa
capitis diuersificãt̃ ab ossibus alijs quũ frã-
gũt̃ qm̃ quũ ipsa frãgũt̃ nõ restaurat nã sup
ea alrosboth fortẽ sic attrabit ipm ⁊ nasci fa
cit sup aliq̃ ossa imo rẽ debilẽ. Quapp vt nõ
effũdat̃ pus ad iteriora oz vt extrahat̃ si fue
rit plaga capitis cõpleta aut icidat̃ si nõ fue
rit cõpleta ⁊ nõ fiat occupatio in restauratõe
eius. Et nõ oz vt nõ tardet̃ illud in estate vl
tra septẽ dies ⁊ in hyeme vltra. x. dies ⁊ q̃nto
fuerit velocius erit meli⁹ ⁊ lõgingus ab hoc
vt accidãt nocumẽta magna. Et de illis que
nocẽt ad illud ⁊ faciũt eẽ necessariũ est q̄ ab
ossibus alijs pter ossa capitis cõuertit liga-
mẽtũ reditionẽ ⁊ hoc ligamẽtũ nõ est possi-
bile sup caput pp illud ergo necesse est acci-
pere os ⁊ fracturã cui est q̃ntitas donec egre
diat̃ virus sic est necessariũ. Et itez si accide
rit virtus inter os restauratũ ligatũ ligamẽ
to opprimẽte expellẽte mãz quũ iã eẽt gene-
ratũ illd virtus ex ipso loco ⁊ penetraret ad
medulã eẽt nobis necessariũ vt discoopire-
mus ⁊ mundificarem⁹ ergo q̃r in hmõi mẽ
bro nõ est igitur excusatio de hac collectiõe
⁊ incisiõe ⁊ detectione loci ⁊ phibitiõe icar
natiõis eius vsq3 quo securus scis. Et si nõ
est timor cursus virus vsq3 ad iteriora ossis
qd incisimus. Et oz vt sit incisio ex loco cõ-
ueniẽtiore. Et cõueniẽtior qdẽ est aggregãs
ad oppositionẽ quã existimas q̄ vir⁹ currat
ex eo melius ⁊ ad facilitatẽ incisionis ⁊ pau-
citatẽ necessitatis ad hoc vt moueat̃ et exten
dat̃ scdo. Et cũ hoc lõgingor locus a neruis
sic synciput. Nã mediũ eius nõ obuiat origi
ni neruoz. Et stude ne frigus adueniat vela
mini qm̃ est malũ ⁊ timorosum ⁊ subtilia re
gimẽ et assidua effusionẽ olei tepidi. Et si ap
paret sup velamẽ nigredo ⁊ est fortasse in eo
qd appet de ipso ⁊ nõ est nocẽs ⁊ fortasse cã
eius sunt medicine tunc cura ipsam cũ mel-
le cõcusso cũ triplo sui olei ros. donec remo-
ueatur nigredo ⁊ pulueriza desup medicinã
capitalẽ ⁊ si nigredo fuerit cõfirmata tunc fu
ge. ¶ Quũ ergo verificat̃ necessitas extẽden
di aliqd ⁊ incidendi illud extrahendi ipz tũc
festinet̃ ⁊ nõ expectet̃ cplementũ generatio-
nis pus i loco. Et hoc qdẽ nõ tolerat̃ nisi vbi
nõ est pãniculus noiatus mr̃ coarctatus aut
punctus qm̃ punctura facit in dispõne apa
⁊ spasmũ ⁊ fortasse pducit ad apoplexiã q̃re

oportet vt extrahatur illud os stati ꝛ redibit sẽsus si fuerit apoplexia stati. Si aũt fuerit fo rãmẽ tũc res erit vehemẽtioris festinatiõis. Et quãdo frãgit craneũ ꝛ ĩfrigidatur vclam̃ ꝛ ap̃atur nomiatur illud futratẽ ꝛ tũc tibi iest ĩ eo qȯ diximꝰ cũ huiusmõi festinatõne aut si fuerit nec̃aria expectatio tũc sit vsqꝫ ad duos dies aut tres. In p̃limo rei oꝫ vt curetur ĩ se cũdo cũ ĩcisiõe. Et qñqꝫ fit cũ sera subtili pre dicta. ꝛ qñqꝫ fit ita vt fiãt foramia p̱ua sil̃ia foraminibꝰ q̃ fiũt ab acubꝰ qbꝰ subselia suũt vbi oꝫ vt cadat ex eis licet ĩ eis sit tior qm̃ for tasse penetrãt subito vsqꝫ ad p̃ãiculũ vbi ige niet cũ ĩstrum̃to qȯ diximꝰ qm̃ ẽ saluiꝰ. Qua liter vero fit hoc illud qȯ dixerũt p̃mi. Inq- unt oꝫ vt radat ĩ p̃mis caput vulnerati ꝛ fiãt ĩ eo due fissure se secãte orthogonal̃r ꝛ secet vna ear̃ alterã s̃ꝫ figurã crucis. Et oꝫ vt sit duar̃ sectõnũ secatio p̃ria q̃ fuit ex p̱cussiõe deĩde oꝫ vt excoriet sub angulis q̃ttuor vt di scoopiat os totũ cuius cõcauatio debet fieri. Qȯ si accidat ĩde fluxꝰ sãguis tũc oꝫ vt iplea tur p̃ãno ĩfuso ĩ aq̃ ꝛ ĩ aceto ꝛ nõ iple ipsũ pã no sicco deĩde põe sup̱ eũ puluillũ ĩfusũ in vi no ꝛ oleo ꝛ administret ligamẽtũ qȯ ꝯuenit ad illud ita vt quũ fuerit mãe si nõ acciderit aliqd ex accidẽtibꝰ malis tũc oportebit vt in cipias cõcauat os fractũ. ꝛ illud est qm̃ oꝫ vt facias sedet infirmũ aut p̃cipias ei vt resupi- net s̃ꝫ figurã q̃ cõuenit fracture deinde oppi la aures eiꝰ cũ lana aut cotto vt nõ ledatur ex voce p̱cussionis ꝛ solue ligamentũ vulneris ꝛ aufer pannũ ex pannũ ex eo ꝛ absterge ip- sũ deinde p̃cipe duobus ministris vt tencãt cũ p̃ãnis subtilibꝰ q̃ttuor angulos cutis q̃ iã scissa fuit ꝛ extendant . eã ad superiora. s. cutẽ q̃ ẽ sup̱ fractũ. Et si os fuerit debile ex nã sui aut ex fractura q̃ accidit ei tũc op̃tebit vt au feras ipsũ cum incisorijs ponendo quedam ꝯtra alia ꝛ incipiendo ab eo qȯ ex eis est la- tiꝰ fiat p̱mutatio ex eis ad incisoria subtilia deinde p̱ueniat ad capillaria ꝛ admiſtra faci litatem in p̱cussione parua ꝛ magna vt nõ le dat caput ꝛ inquietet ipsum. Et si caput fue- rit forte tunc oportebit in primis vt perfore- tur cũ tripanis que nominantur nõ profun- dantia. Et sunt perferatorie quibus est emi- nentia parua interius ex locis acutis eorum vt prohibeat ea illa eminentia profundare ꝛ p̱ueniat de siphac dõec cõcaues cũ eis os scis suꝫ ꝛ eradices ipsũ ꝛ nõ subito immo paulati

Et si fuerit nobis possibile vt eradicemꝰ ip sum cũ digitis tũc illud est. Et si nõ cũ tena lijs aut cũ forpicibꝰ aut his silibꝰ. Et oꝫ vt sit inter illud ex foraminibꝰ exitꝰ q̃ꝫtitate stil li ita vt fiãt ꝓpe sup̱ficiẽ ossis interioris. et oꝫ vt remãcat tactui foraminis aliqd ex si- phac. Et p̱p̱ hoc oꝫ vt sint p̱foratoria scd̃m mẽsurã essentie ossis ꝛ vt admĩstrẽt in hoc p̱foratoria p̃lima cũ ergo fractura nõ est ni si in loco originis ossis tm̃ tũc oꝫ vt fiat p̱mu tatio ad illas res tm̃ ita vt cũ cauaueris os tũc oportebit vt eq̃s sep̱ationẽ ossis capitis q̃ fit ex incisiõe ꝛ ꝯcauatõe aut cũ nouacula aut cũ aliquo incisorior̃ q̃ simulat aciei en- sis postq̃ꝫ posueris instr̃m qȯ coop̱it siphac ꝛ seruat ip̃m. Et si remãserit aliqd ex ossibꝰ p̱uis aut frustis tũc oportebit vt accipiantur cũ facilitate deinde p̱ueniat in curatiõe cuꝫ op̱atiõe aut vnguẽtis. Nã iste est facilior q fit ex modis curatõis ꝛ minoris nocumenti. Inqt Gal. cũ tu discoop̱ueris p̱tẽ ossis ca- pitis tũc põe cũ eo incisoriũ in fine cuius est p̱s asimilat lẽti eminẽs si est lenis ꝛ est acui tas in lõgitudine donec sit latitudo lẽti sil̃is sustentata sup̱ siphac. Et oꝫ vt p̱cutiat desup̱ cũ malleo p̱uo ꝛ incidat os capitis. Quũ er go fecerimꝰ illud erit ex eo totũ illud quo in digemꝰ ꝛ illud est qm̃ siphac nõ mouet tunc neqꝫ si medicãs eẽt dormiẽs qm̃ siphac op- ponit lateri latero instr̃i sil̃is lẽti. Et si p̱uẽit hoc instr̃m ad os capitis tũc ip̃m eradicat il lud absqꝫ lesiõe. Et illud iõ qm̃ postremũ fi- gure sil̃is lẽti circũdãs hoc incisoriũ retro incidit os capitis ꝛ nõ est possibile vt inuẽiat sp̃es alia ad eradicãdũ hoc os facilius neqꝫ velocioris op̱atiõis q̃ꝫ hec sp̃es. ¶ Curatio- nẽ vero q̃ fit cũ seris ꝛ instr̃is q̃ noiant mo- derni vitup̱auerũt p̱p̱ malitiã eiꝰ hic est er- go sermo noster in curatiõe ossis capitis cũ accidit ei scissura. Et ꝯuenit hec eadẽ curatõ in reliqs sp̃ẽbꝰ fracture q̃ incidit ossi capitis q̃ꝫuis nos nõ diximꝰ nisi curationẽ fissure posuimꝰ ea exẽplum alijs. Inqt Paulus ꝛ Gal. iter̃ docuit nos q̃ꝫtitatẽ ossiũ q̃ oꝫ inci di ꝛ est sermo eius. Nõ oꝫ vt incidat ex osse nisi illud qȯ est infirmũ nã illud qȯ est ex eo est ꝯminutũ vehemẽter oꝫ vt auferat totuꝫ. In illo ãt ex quo extẽdũt scissure extensione p̃lima. nã illud qñ accidit nõ oꝫ tũc vt ꝯseq̃- ris fissuras vsqꝫ ad finẽ ear̃ ꝛ vt scias q̱ nõ accidit p̱p̱ hãc cãm res nociua qñ in reliqs

ꝺꝑationibꝰ q̄ oꝫ ip̄m facere ē ſcꝺꝫ ꝙ oꝫ. Am
plius oꝫ poſt curationē cū ferro vt accipias
pānū lini ex tenſum q̄ꝫtitate oſſis vulneris ⁊
infūde ip̄m in oleo roſ. ⁊ coopi cū eo os vul
neri deinde accipe pānū duplicatū aut tripli
catū ⁊ infunde ip̄m in vino ⁊ oleo roſ. ⁊ lini
vulnꝰ totū oleo roſ. deinde pōe ſuꝑ ip̄m pā
nū q̄ꝫto leuius potes vt nō grauet ſiphac de
inde admiſtra deſuꝑ ligamētū latū ⁊ nō ſtrin
gas ip̄m niſi cū q̄ꝫtitate q̄ teneat pānos tm̄
deinde admiſtra regimē qꝺ remoueat inflā
mationē ⁊ deſtruat febrē ⁊ hūecta velamen
deſuꝑ cū oleo roſ. in oi hora ⁊ ſolue ip̄m in
die tertio ⁊ abſterge ip̄m ⁊ cura ip̄ꝫ curatio
ne q̄ creat carnē ⁊ ſedat inflationē ⁊ pulueri
za ſuꝑ ſiphac puluerē ex medicis ſiccis q̄ no
mināṫ medicine capitis dōec oriaṫ caro ing
buſdā horis ſuꝑ os ſi indigerimꝰ hoc quū oſ
ſa ſunt eminētia. ⁊ vt naſcaṫ caro velociter ⁊
cura ip̄m cū reliq̄s medicis q̄s diximꝰ in cu
ratiōe vulneꝝ. Et inq̄t Paulus multotiēs
accidit in ſiphac capitis poſt curatōeꝫ cū fer
ro ap̄a calīm ita ꝙ ſupuēiat ſpiſſitudini oſſis
capitis ⁊ ſpiſſitudini cutis iteꝝ ⁊ eſt cum hoc
grauitas ⁊ ꝓhibitio motꝰ eiꝰ nālis. Et mul
totiēs accīt iſtis extēſio ⁊ accidētia alia ma
la ⁊ ſeq̄ṫ has res mors. Et nō accidit ap̄a ca
lidū ſiphac niſi aut ꝑꝑ eminēs ſub eo aut ꝑꝑ
grauitatē tētaꝝ aut ꝑꝑ frigꝰ aut multitudinē
cibi aut mulitudinē vini aut ꝑꝑ cāꝫ aliā oc-
cultā. Qꝺ ſi ap̄atis calidi cā eſt māifeſta tūc
oꝫ vt abſcindas illā cāꝫ velociter. Qꝺ ſi ē ex
cā occulta tūc ſtude in ſeꝑatōe eiꝰ ⁊ admiſtra
phl̄omiā vene ſunt nō fuerit ꝓhibēs ad hoc
⁊ minorationē cibi ⁊ regimē qꝺ ꝯuenit ap̄a
tibus calidis ſic̄ embrocatio cū oleo roſ. cali
do aut cū aq̄ in q̄ bullita ſunt altea ⁊ fenugre
cū ⁊ ſemē lini ⁊ camemilla ⁊ eiꝰ filia ⁊ admi
niſtra expl̄m ex farina ordei factū cū aq̄ cali
da ⁊ oleo ⁊ ſeie lini admiſtra adipē galline i
lana ⁊ hūecta cū ea caput ⁊ ceruicē ⁊ ſpōdi-
les ⁊ diſtilla in aures aliqꝺ ex oleis q̄ ſedāt
caliditates ⁊ fac ſedere infirmū in aq̄ calida
in domo ⁊ inunge ip̄m. Qꝺ ſi ap̄a calidū ꝑ
ſeuerat ⁊ nō ē aliq̄d qꝺ ꝓhibeat ſumere me
dicamē ſolutiuū ſoluēs ſemel fiat illud. Nā
Hip. p̄cipit illud. Inq̄t Paulus denigret ſi
phac ⁊ nigredo ē in ſupficie eiꝰ. Et illud nō ē
in medicamie iteꝝ quo curaṫ. nā medicamē
nigꝝ fortaſſe facit illud tunc oꝫ vt ſumas ex
melle ⁊ oleo roſ. iij. ꝑtes ⁊ ꝑmiſceas ⁊ linias
cū eo pānū ⁊ pōes ſuꝑ ſiphac ꝙ ſi accidit in
ſiphac nigredo ex ſe ip̄o ⁊ ꝑuēit vſq̄ꝫ ad ocu
lū p̄cipue cū ſignis alijs malis tūc oꝫ vt de-
ſpes de ſalute huiꝰ īfirmi qm̄ ē ſignificatio
ꝯſūptiōis caliditatis innate ⁊ deſtructiōis eiꝰ.
Et ego iā vidi q̄dā cui accidit fractura in ca
pite ſuo ⁊ ꝯcauatū ē os capitis eiꝰ poſt an-
nū ⁊ ſanatꝰ ē ⁊ illud iō qm̄ fractura fuit i ſyn
cipite et fuit ex ꝑcuſiōe ſagitte ⁊ erat ei cur-
ſus ⁊ ꝑꝑ hoc nō aduēit ſiphac aliq̄d imo ſal
uat vt ē a corruptiōe. Inq̄t Gal. accidit hoī
vt frāgereṫ ſynciput eius et iteꝝ os t̄pis fra
ctura extēſa et cōpoſita ē fractura cū diſpō
ne reꝝ oſſis ſyncipitis ⁊ inciſimꝰ ip̄m ad in
teriorē notā ⁊ ſufficit illud et ſanatus eſt vir.

¶ De fractura mandibule. Capitulum. ij.

Inq̄t ſapiēs cū incidiṫ ad iteriora nō frā
gaṫ ꝙ ſi frāgere mādibula dextra tunc i
tromitte indicē ⁊ mediū manꝰ ſiniſtre in os
īfirmi ⁊ ſi frāgiṫ mādibula ſiniſtra tunc itro
mitte māus dextre ⁊ eleua cū eis margineꝫ
fracture exteriꝰ et interiꝰ et appōe eas ābas
cū māu altera deforis et eq̄ eā et cognoſces
eq̄tōeꝫ eiꝰ ex eq̄tiōe dētiū q ſunt in ea. Si āt
frāgatur mādibula in duobꝰ locis tunc extē
de eā in duo latera ſm̄ oppoſitōeꝫ miſtro ex
tendente eā et miſtro retinente ipſaꝫ deinde
veniat medicꝰ ad eq̄ndum ipſam ſm̄ ꝙ dixi
mus et liga dentes q torti ſunt et ſeꝑati ſunt
adinuicē. Si accidat cū fractura vulnus aut
fruſtū tunc admiſtra ꝯſuturā et puluillos et
medicinas incarnatus poſt reditionē et eq̄-
tionē. Inq̄t et ligamētum eiꝰ ſit ſꝫ hunc mo
duꝫ pone medicamē vitte ſuꝑ nuchā colli et
vadāt vue extremitates a duobus lateribus
ſuꝑ duas aures vſq̄ꝫ ad extremitatē mandi
bule deinde vadāt cuꝫ eis iteꝝ ad nuchā de
inde vſq̄ꝫ ad locum ſub mādibula ſuꝑ duas
maxyllas vſq̄ꝫ ad ſynciput vadēs ex eo iteꝝ
vſq̄ꝫ ad locū q ē ſub nucha ponātur ligamē-
tū illud ſuꝑ frōtē et in poſterioribꝰ capitis et
ſtrigatur tota iuolutio q̄ iuoluta ē et pōatur
deſuꝑ pānꝰ lēis. Et ſi ſeꝑētur ambe mādibu
le ſimul ex extrēitatibꝰ eaꝝ tunc icipiatur cū
vtriuſq̄ꝫ māibꝰ paulati deinde opponātur et
ꝯiungātur et ꝯſideretur ad ꝯpoſitionē den
tiū et liga duales cuꝫ filo auri vt nō ſeꝑetur
rectificatio et pōatur medicam̄ ligamēti ſuꝑ
collū et vadat caput eiꝰ ad extrēitatē mādi-
bule et p̄cipiatur infirmo vt qeſcat et ſit trā
qllꝰ et dimittat locutōeꝫ ⁊ pōaṫ cibꝰ eiꝰ ſorbi

tiones. Et si alterat aliud ex figura tūc solua
tur ligamētū nisi accidat apa calidū. Qd si
accidat tunc nō negligas vti emplis et em-
brocis q̄ ꝯueniunt ad illud ex illis q̄ sedant et
resoluunt cū eq̄litate. Et os qdem mādibule
stringitur ante tres hebdemodas qm̄ est le-
ne et est in eo medulla plima replens ipsum.

¶ De fractura nasi. Capitulum.iij.

Nasi supior ps est os et inferior est carti
lago et illi qdē cartilagini nō accidit fra
ctura imo attritio et ꝯprimēdo dilatat tota et
q dilatat inferior ps eius supiore remanēte
vt est et sepatio ad vnū latus. Supiori vero
pti ossis accidit qn̄qz fractura et qn̄qz frāgit
nasus et nō curat pducit ad casum. Et iterū
qn̄qz indurat et remāet scd̄m tortuositatē su
am q̄re nō recipit eq̄tionē oz ergo vt festinet
in die primo et nō ptrāseat decimū. Et scias
q qn̄ fractura nasi ꝯseq̄t loca supiora ei9 ma
gis ꝯueniēs est et rectius regimē in ea est vt
sumat stillus decēter factus lenis et intromit
tat cū facilitate in nasum vsqz ad finē alcha
iasiz et teneat ipm cū māu sua et eq̄t nasum
cū māu altera dōec eq̄t deinde subtilet in-
tromittādo liciniū ꝯseruās ipz in figura eq̄-
tiōis. Et melius qdē est vt fit ex lino. Et cau
tella est vt intromittat in vtrasqz nares sit
lz nō sit nocumētū nisi in latere vno. Et qn̄qz
ponit licinū in latus vnū vsqz quo vltima-
tio puenit ad ꝯfirmationē et restaurationē. et
nō ꝯponat sup nasum ligamētū qm̄ facit ipz
latū nisi sit illic eminētia magna et timeat se
cūdū eā descēsio. Qn̄ āt accidit in ptibus
inferioribus tūc possibile est vt eq̄t cū duo-
bus digitis duarū manuū sic duobus indici
bus aut duobus auricularibus. Et qn̄ acci-
dit in hac dispōne apa tūc vnguētū diaglon
est bonū valde qm̄ sedat apa et ꝯseruat iterū
figurā eq̄tiōis et ꝯfortat et silr medicamē fa-
ctū cū aceto et oleo et silia et minuto turis sup
qd̄ pluerizet cinis et emplet cū eo. Et qn̄ fra
ctura est attritio apta tūc nō est possibile vt
redeat cū ea ad rectificationē nisi postq̄z fin-
dit et extrahit ꝯminutio ossiū et cū futura ei9
et puluerizet desup puluercs. Et qn̄ accidunt
inclinatio et sepatio cartilagis tūc eq̄ eā vio-
lēter deinde liga eā ligatura ꝯseruāte eā sup
illud et est vt pōas ligamētū extēsum ex lati-
tudine ceruicis sup quā est inclinatio ex eis
qbus sit facile hoc ligamētū et bonū est vt su
mas marginē pāni fortis aut corigiā sit lati
tudo digiti vnius et leni vnā extremitatū ei9
cū glutino pisciū et glutino corij vaccini aut
cū gūma aut cū reliqs glutinationē facienti
bus et inuisca ipsam sup extremitatē nasi ex
latere sup qd̄ est inclinatio donec ericcet su-
p ipm et reducat nasus ad situ suū cū violen
tia deinde extēde illā corigiā aut pānū dōec
eq̄tur cū eo et inclina ipm ad latus diuersuz
inclinatiōi pme et restaura ipm sup collū et li
ga ipm ligamēto tenente ipm scd̄m illā for
mā et empla cum emplis q̄ sunt necessaria.

¶ De fractura furcule. Capitulum.iiij.

Furcula frāgit aut pp pōd9 delatū aut
pp casum magnū aut pp pcussionē ve
hemētē. Ampli9 furcule et restauratio fit dif
ficilis et idiget subtiliatiōe. Dixerūt in restau
ratiōe ei9 si ꝯtrahit ppe casum erit descēsio
capitis adiutorij iferi9 min9. Inqt et qn̄ ꝯtra
hit furcula in duas medietates tūc fac sedet
infirmū sup sedē et teneat minister adiutori
um in quo est furcula fracta et extēdat ipz ad
exteriora et ad supiora itez et extēdat mini-
ster itez ceruicē et hūez inclinatū cū eq̄litate
q̄ ē necessaria. Et eq̄t medic9 cū digitis suis
illud qd̄ ē eminēs ipellēs ipm et qd̄ ē cōca-
uum ꝯmoueat ante et retro et extrahat ipm.
Et si indiget in illo extensione plima ponat
sub titillico pilā magnā de pilis et eleuet cu-
bitū donec approximet ipm costis qm̄ exten
det sm qd̄ vult. Et si inciditur extrēitas fur
cule ad interiora frāgēdo aut nō obedit cū at
trectiōe medici et nō suspēditur qm̄ ē ad p
fundū plm tūc psterne infirmū sup collū su
um et pone sub humero puluinar gibbosum
et demerge humorū eius inferius donec ele-
uetur ad os furcule deinde equa ipz et recti-
fica cū digito tuo et stringe. Qd̄ si infirmus
inuenit puncturā ex de ambulatōe man9 su-
p ipm tunc frustū pungit ipm sm scitū ergo
scinde et aufer frustū et fiat illud a te cū facili
tate ppīe si fuerit frustū subtus. Et vt nō di
rūpas siphac pectoris intromitte instrm cō-
seruās siphac pectoris sub osse deinde fran-
ge os. Qd̄ si nō acciderit apa calidū tūc sue
scissurā et incarna eā. Et si accidit apa cali-
dū tunc infunde puluillos cū oleo aliquo. et
si dimittitur caput adiutorij apd̄ fracturā cū
frusto furcule ad iferiora tunc oz vt suspēda
tur adiutoriū cū ligamēto lato et eleuetur ad
ptē ceruicis et si frustū furcule fuerit icliatuz
ad supiora et illd̄ qdē parū sit tūc nō suspēdat

adiutoriũ ſed reſupina illuȝ cuius eſt furcula fracta ſuꝑ dorſũ ſuũ ⁊ ſubtilia regimẽ eius ⁊ ſtringet̃ furcula in mẽſe ⁊ minꝰ. ¶De furcula ãt dixerũt ꝙ furcula nõ ſeiũgit̃ ex latere i triſeco qm̃ annexa ẽ pectori nõ ſeiũcta ex co ⁊ ꝑꝑ hoc non mouet̃ ex hoc latere. Et ſi ꝑcutiat̃ exteriꝰ vehemẽter ⁊ ſeꝑet̃ tũc ipſa equet̃ ⁊ curat̃ curatiõe q̃ curat̃ quũ frãgit̃. Extremitas vero eiꝰ q̃ ſeqtur hũex ⁊ ſeꝑat̃ ab eo nõ diſlocat̃ ꝑl̃m qm̃ lacertꝰ q hȝ duo capita ꝓhibet eã ab hoc ⁊ ꝓhibet eã itex caput ſpatule. Et nõ mouet̃ furcula motu vehemẽti qm̃ ipſa nõ ẽ poſita niſi vt ſeꝑet̃ pectꝰ tm̃ ẽt dilatet ipȝ ⁊ ꝑꝑ hoc facta ẽ furcula hõi ſoli iter reliq̃ aialia. Qđ ſi accidat ei diſlocatio ex lutamie aut re alia ſiſi huic tũc ipã equet̃ ⁊ itromittatur ad locũ ſuũ cũ mãu ⁊ puluillis ꝑl̃imis q ponũt̃ ſuꝑ eã cũ ligamẽto qđ oȝ. Et cõuenit hec curatio extrẽitati humeri itex quũ ſeꝑat̃ ⁊ reducit eã ad locũ ſuũ. Et illđ quo ligat̃ furcula hũero ⁊ ẽ hũerꝰ ⁊ os cartilaginoſuȝ ⁊ ipſuȝ igroſſat̃ i macilẽtis. Et quũ remouet̃ exiſtimat ille cui nõ eſt expientia ꝙ caput adiutorij iã ſeꝑatũ eſt et exiuit de loco ſuo: caput eni ſpatule videt̃ tunc vnũ ⁊ videt̃ locꝰ a quo permutatũ eſt concauũ: vex oȝ vt diſtinguatur ſignificationibus quas experiemur poſt.

¶De fractura ſpatule. Capitulum.v.

Spatule qdẽ locꝰ latus pax frãgit̃ ꝑl̃m eni qđ accidit de fractura eiꝰ accit marginibus ⁊ lateribꝰ ⁊ fruſtis. Et qñ accidit cognoſcit̃ tactu. Et ꝑ illud qđ ſeqt̃ eã de pũctura. Vex pl̃ȝ accidit ei ſciſſura quã ſignificat aſꝑitas q̃ cognoſcitur tactu ⁊ dolore locali ⁊ pũctura ſi fuerit lȝ: nõ ſint reliqua ſigna. Et fortaſſe accidit fractura ad interiora ⁊ ſignificat ipſa icifio accñs ⁊ crepitatio leuis quã ꝑcipit auditꝰ quũ crepitat miſer cũ ea. Et iuenit̃ ꝑ attractionẽ manꝰ q̃ ꝯſeqt̃ eã ⁊ dolorẽ. Et cura eiꝰ itex ẽ ſubtiliatio manꝰ ⁊ bõitas ꝯuenietie ipulſiõis ab iferioribꝰ ⁊ equatiõis ⁊ fortaſſe idiget vẽtoſis ꝭȝ ꝙ criſtio dõec attrahat̃ ad ſuꝑiora ⁊ equet̃ cũ cautella a nocumẽto i aggregatõe mẽi. ¶Fruſtula ãt ſpatule quũ frãgũt̃ ſi ſũt inquietãtia pũgẽtia ledẽtia tũc neceſſariũ eſt extrahere ea. Et ſi ſunt geta equẽtur ⁊ ligentur ligamẽtis ſimilibus ligamẽtis furcule. Et oȝ vt dormiat hñs fracturã ſpatule ſuꝑ latus ſanuȝ nõ ſuper aliud

¶De fractura caſſi. Capitulum.vi.

Ccidit caſſo ſciſſo ſicut ligno ⁊ accidit fractura ad iteriora. Et primũ qdẽ cognoſcit̃ ſonitu ſenſato ꝑ tactũ ⁊ auditũ ⁊ qñq3 iuẽis ipſã mãifeſtã cuiꝰ due ꝑtes ſũt mãifeſte ⁊ cũ extẽſiõe doloris: ꝭm vero ſeqũt̃ accñtia mala ex ꝯſtrictiõe anhelitꝰ ⁊ tuſſi ſicca ⁊ fortaſſe patiẽs illud ſꝑuit ſanguinẽ ⁊ qñq3 gñatur ex eo putrefactio velaminis. Et cura iſtox ẽ cura illiꝰ q hȝ illud i hũero ⁊ ſi iclinat̃ iſeriꝰ cura ẽ illa q̃ deſcripta eſt i cõꝑſſiõe furcule depreſſe ꝑ fracturã. Et ſi igrediũt̃ coſte adminiſtra ſuꝑ eas ligamẽtũ factũ ex lana cũ reuolutiõe ꝑoſt ligamẽta poſita ſuꝑ eas deſubtꝰ cũ rectitudine: deinde aggrega extremitates duox ligamẽtox ⁊ liga eas adinuicẽ qm̃ ipe prohibent ligamenta reuoluta a ſolutione.

¶De fractura coſtarum. Capitulum.vij.

Coſtis veris ſeptem accidit fractura a duobꝰ lateribꝰ falſis vero accidit fractura a latere dorſi. Et qm̃ extrẽitas alia ẽ cartilago hypocõdriox ꝭȝ ꝙ ſciuiſti nõ accidit ei attritio. ¶Cognitio ãt fracture coſtax ẽ facilis q̃ nõ occultat̃ tactui ꝑꝑ illud qđ ſentit̃ de aſꝑitate ⁊ motu i nõ ſuo loco ⁊ fortaſſe auditur ſi auſcultat̃ crepitatio occulta qđ ſi fuerit inclinatio coſte ad iteriora ⁊ ſignificat eã accidẽtia pleureſis ⁊ eſt fortaſſe cũ ea ſꝑutũ ſanguinis tũc nõ audẽt reſtauratores curare ipſam cũ extẽſiõe ad exteriora ꝑꝑ defectũ ingenij qm̃ illud ẽ difficile abſq3 vẽtoſis. Et qm̃ ex vẽtoſis timet̃ ꝙ aggreget̃ mã pluria ad iteriorẽ locũ ⁊ ẽ i ea illud qđ ẽ de corruptiõe. Qđ ſi expellis eas ⁊ nõ ꝓlõgas retentionẽ eax nõ ẽ malũ. Vex qñq3 cibãt infirmũ cibis inflatis valde vt infletur venter eiꝰ ⁊ cõprimat iflatio fracturã ⁊ impellat eã ad exteriora. Et hoc q̃uis ſit de illis a qbꝰ i qbuſdã horis nõ ẽ excuſatio ẽ tm̃ cã magna ad faciẽdũ vt accidat aꝑa. ¶Jnqt qdã ſapiẽtũ oȝ vt cooꝑiat̃ locꝰ cuȝ lana infuſa in oleo calido ⁊ ponãt̃ puluilli i eo qđ eſt iter coſtas dõec repleat̃ vt ſit ligamẽtũ eq̃le qñ iuoluit̃ ꝭȝ rotũditatẽ ſicut narrauimus i pectore deide põatur ſicut ponit̃ in hñtibus pleureſim ꝭm q̃ztitatẽ ꝯuenietẽ oſſi. Et ſi opꝑſſerit nos res vehemens ⁊ os pũgit velamẽ pũctura ledente tũc oȝ vt findãtur cutis ⁊ diſcooꝑiat illđ qđ diſcooꝑtũ eſt de coſta deinde põatur ſub eo inſtr̃m qđ ꝯſeruat ſiphac vt nõ egrediatur ſiphac ⁊ incidãtur cũ facilitate oſſa q̃ pũgũt ⁊ exire facias deide ſi nõ accidit aꝑa calidũ aggregẽtur fiſſure ⁊ medicẽtur cũ vnguẽto.

Et si accidit ei apa calidū cooperiatur cum puluillis infusis in oleo ꝛ cibetur infirmus ꝛ curetur cum eo quod sedat apa calidū ꝛ resupinetur super latus qđ leue est sup ipsum.

¶ De eo quod accidit spondilibus de fractura. Capitulum.viij.

Inqnit paulus rotūditatibus spondiliū accidit qñqz attritio sed fractura paꝝ accidit ꝛ tūc minuitur siphac ꝛ nuche: ꝛ nucha ipsa ꝛ cōicāt eis ambabus nerui in nocumēto et sequitur ea vtraqz mors si accidat illud spondili colli. Et pp hoc oꝫ vt ꝑmittamꝰ sermonē ꝛ enuntiemus ꝑditionē factā. Et si est possibile vt ꝑsumamus ꝛ auferamus os ledens cū scissiōe tūc illud est ꝛ si nō oꝫ vt visitemus eos cū regimine qđ sedat apata calida. Et si remanet aliqd ex partibus eminētibus spōdilis ex qua sunt q̄ noīantur spine. Nā illud cadit velociter sub digitis quū volumus eius cōminutionē qm̄ illud qđ ꝯiunctum est mouetur ꝛ separatur a loco suo tūc oꝫ vt auferatur illud scindēdo cutē exterius deīde aggregetur cū sutura ꝛ administretur in eo curatio incarnatiua. Et si frangit̄ os alkaeil in inferiore parte alchatim ꝛ alobosos tūc intromittatur digitus index sinistre manus in anum ꝛ equetur os fractū cū eo ꝛ cū manu altera ꝟm ꝙ possibile est ꝛ si senserimus os fractum iam separatū esse tūc oportebit iterum vt auferatur cum scissione sicut diximus deinde administretur ligamentum quod conuenit ano ꝛ curatio conueniens ei.

¶ De fractura adiutorij. Capitulum.x.

Os adiutorij quū frangitur ꝟm plm̄ nō declinat nisi ad exteriora q̄re oꝫ vt tu facias illđ qđ oꝫ fieri in reditiōe fracture eiꝰ sicut est ꝟm ꝙ sciuisti ꝛ tāge ipsam manu tua equa equatiōe vltima ꝛ liga eā cū ligamēto ascēdēte etiā vsqꝫ ad humeꝝ ꝛ stringe cū eo sicut ꝓrima illi deinde ligamento cōi ꝟm ꝙ sciuisti etiā vsqꝫ sub cubito si fuerit fractura propinqua cubito postea liga ipsam ligamēto tertio ascendēte ab inferiori vsqꝫ supius ꝛ suspende manū angulariter ne multiplicetur eius suspēsio extēdēdo qm̄ est malū. Et melius qdē ē vt stringatur adiutoriū ad pectus ꝟm angularitatē in cubito vt nō moueatur ꝛ ꝓprie qñ fractura est ꝓpe cubitū. Ergo pone sup ligamenta aut aquā ꝛ acetū aut aquā solā si fractura adhuc nō apostematur ꝛ fac ipsā ex lino cuius latitudo sit q̄ttuor digitoꝝ nō plus. Et si iā supuenit ei spatiū ꝛ apa est tūc pone ipsam ex lana ꝛ ablue ipsaꝫ in oleo si tibi possibile ē ꝛ si nō fuerit aliqd ꝓhibēs nō soluas vsqꝫ ad septē ꝛ qđ ē post eos vsqꝫ ad decē tūc solue ꝛ liga cū astellis ꝛ si desensio vocat te ad aliud tūc solue in tertio ꝛ ē illud ad qđ inclinat̄ Hip. qm̄ aufert nocumēta licet noceat restaurationi. Deꝝ in q̄litate ponēdi astellas oꝫ vt sufficiat tibi illud qđ tibi declarauimus in caplo suo ꝛ nō sepes ab ea stricturam ad minus vsqꝫ ad.xl.dies. Et qñ indiges ꝟm cōsuetudinē extensione vehemēti ꝛ nō obedit tibi ꝛ nō excusaris auxilio alicuiꝰ adiuuātis te tūc fac sedere infirmū super sedē subleuatā ꝛ sit ad stātem plus declinis quā ad sedētem ꝛ appodietur sup gradū scale aut qđ simile sit ex eis q̄ sciuisti i caplo dislocationis ꝛ locus ille sit planus factus ꝛ mollificatus ꝛ linitus deinde suspēde in humero eius aliqd graue extēdēs ip̄m ad inferiora quū extēderis extēsiōe q̄sita tūc liga cū vitta forti sub fractura ꝛ supra illā ꝛ fac dormire infirmū resupinū ꝛ extende illud qđ ligasti vitta cum fortibus vittis vsqꝫ subtus ꝛ ad supiora i illo.n.ē sufficiētia. Et qñ fractura ē i medio adiutorij pōe ligamētū cū lōgitudine vna a duabus extremitatibꝰ iuncture ꝛ si fuerit ꝓpinquior ad latus pone ligamentū vehemētioris ꝓpinqtatis extrēitati lōginque q̄ꝫ alij ꝛ si fuerit scissura sola tūc cura est curatio scissure ꝛ stringat̄ sup eā ligamentū.

¶ De fractura brachij. Capitulum.x.

Accidit qñqꝫ vt frāgātur duo focilia simul. Et quūqꝫ accidit vt frangat̄ vnū eoꝝ. Et fractura focilis inferioris ē vehemētior ꝛ turpior q̄ꝫ fractura focilis supioris qm̄ singulis fit fractura vnius eoꝝ ꝛ illud iō qm̄ focile inferius est brachiū deferēs q̄re eiꝰ fractura ē deterior ꝛ qm̄ ē nudū carne tūc ē fractura turpior. Et iteꝝ supiꝰ focile suscipit curationeꝫ ꝛ sufficit ei extēsio parua ꝛ nō sic̄ ē inferius ꝛ ꝓprie si frangātur simul. Et oꝫ vt sustenret̄ apud extēsionē adiutorij sup alchoi ꝛ ē radix vole. Et cognoscit̄ strictura ligamēti qm̄ si accidit ex ea i digito apa paruū aut dolor paruus tūc ligamētū ē equale ꝛ si nō est tūc ē molle ꝙ si ē plm̄ supfluū tūc ē vehemēs ꝛ oꝫ vt mollificet̄. Positio aūt astellarū nō ē ex illis q̄ occultētur tibi sed oꝫ vt nō cōsequātur cū lōgitudine sua volā ꝛ radices digitoꝝ imo abbreuiēt̄ ab hoc parūper nisi

necessariuꝫ faciat illud ꝓpingtas fracture iũ cture rascete tali. Vez tũc itez oꝫ vt nõ tangat albaragim digitoꝝ. Et quũ restauraẗ ⁊ ligaẗ oꝫ vt suspẽdaẗ ad collũ ꝭm figurã angularẽ. Et oꝫ vt sit suspẽsio eiꝰ ꝓprie si ẽ eiꝰ fractura ad inferiora cũ pãno cuius latitudo capiat lõgitudinẽ brachij totiꝰ qm̃ si fuerit obuiatio suspensorij ꝓpc fracturã ⁊ reliquũ eiꝰ sepatũ a sustẽtatiõe accidet tortuositas proculdubio ⁊ declinatio sup illud qḋ facit ipsã sicut volã imo oꝫ vt sit vola. Et pl̃m brachij in suspẽsorio. At vero si fractura fuerit ad superiora oportebit vt suspẽsio sit ita vt videatur fractura et eleuet duas extrẽitates ex latere vole ⁊ ex latere cubiti. Quod si separatur quod est inter illud erit adiuuans ipsum ad equationẽ figure ⁊ si suspẽsoriũ pãnus lineꝰ ⁊ fit suspẽsio taľr ne vno mõ sit possibile moueri ⁊ vt nõ dilatet ip̃m dilatatiõe laboriosa. Et fortasse accidit bracio vt restauretur in latitudine circiter vigiti ⁊ octo dies.

¶De fractura rascete. Capitulum.xi.

OSsibus istis parũ accidit fractura quoniam ipsa sunt dura valde. Et quando aduenit eis cum aliqua remouet ea a locis suis ⁊ nõ frangit ipsa q̃re sunt vltima ad curationẽ quẽadmodũ dicimus in dislocatõe.

¶De ossibus digitoꝝ fractis. Capituluꝫ.xij.

IStis itez parũ accidit fractura imo accidit sepatio. Dixerũt qdaꝫ si accidit eis fractura oꝫ vt sedeat ifirmꝰ sup sedẽ eleuatã ⁊ ꝑcipiaẗ ei vt põat volã sup sedẽ eq̃lẽ ⁊ extẽdat ossa fracta mister ⁊ eq̃t ea medicꝰ cũ pollice ⁊ idice. Qḋ si pollex fuerit iclinatꝰ ad iferiora tũc oportebit administrare ligamentũ desuper ⁊ fortasse accidit ap̃a calidum. Et ad locum mollificationis horum ossium aggregatur superfluitas plurima ⁊ coagulatur velociter quare stringitur. Et si accidat fractura sulemi aut digito si ẽ pollex oꝫ vt ligeẗ ligamẽto ꝓprio ei ⁊ vt ligeẗ itez cuꝫ vola vt firmeẗ ⁊ nõ moueaẗ. Et si accidit fracture alicui reliquoꝝ digitoꝝ si fuerit index aut auricularis tunc ligeẗ cũ illo q approximet ei. Et si ẽ de digitis medijs tũc ligeẗ cũ illo q ẽ ex latere eiꝰ aut ligẽẗ oẽs ꝭm ꝯtinuitatẽ adinuicẽ qm̃ est meliꝰ firmãtur eni ⁊ nõ moueñẗ ⁊ sũt tũc q̃si ligati sint cuꝫ astellis.s.ossa fracta.

¶De fractura ossis lati ⁊ anche. Capl̃ꝫ.xiij.

OS anche qñqꝫ frãgitur sed raro cũ dispõne fortitudinis sue. Et accidit illḋ ei secũdũ semitã ꝯminutiõis extremitatũ ⁊ qñqꝫ finditur i lõgitudie ⁊ qñqꝫ ipelliẗ intꝰ ad vẽtrẽ ⁊ accit post istas dispõnes itez ex dolore ⁊ pũctura ⁊ stupore cruris ⁊ coxe ꝓrimuꝫ ei qḋ accit adiutorio ex fractura hũeri. Et qñ frãgiẗ os latũ qḋ ẽ supra alohosos aut findũẗ vt lingua lacerti eiꝰ fit res difficilis i rectificatiõe eiꝰ q̃re fit vna duaꝝ anchaꝝ decliuis ad diminutiõꝫ. Et cura eiꝰ ẽ vt iaceat ifirmꝰ ⁊ icipiãt duo hoies fortes extẽdeẗ duas coxas eiꝰ qsqꝫ coꝝ extẽdat coxã ⁊ iã tẽuit ante vnꝰ manꝰ eiꝰ vt nõ festinet ad expellẽdũ illũ q extẽdit coxã eiꝰ. Et icipiãt duo restauratores cõprimere anchã eiꝰ cũ vehemẽtia ⁊ fortitudie dõec eq̃tur deide prepent sup eã empl̃m postea resupineẗ sup aliqd qḋ sit sic glomer ex pãno aut ei siľe ex illis q̃ hñt duritiẽ. Et hoc qdẽ ẽ ꝓrimũ ei cũ quo curaẗ spatula itez. Et qñ frãgitur ex lateẗ anche tũc cura eiꝰ ẽ cura humeri. Et oportet vt administretur hũectatio sup ligamentũ ⁊ eq̃entur puluilli sicut oꝫ ⁊ est necesse vt sit sustentatũ sup locũ planũ.

¶De fractura coxe. Capitulum.xiiij.

QVũ coxa frãgitur necessaria ẽ extẽsio vehemẽs dinde eq̃tur ꝭꝫ formã nãlẽ q̃ est ei. Et gibbositas siluestris ꝑtis eiꝰ ⁊ cõcauitas pauca i eiꝰ domestico ꝭꝫ ambulatiõeꝫ forme q̃ ẽ ei i sanitate. Et obseruenẗ in dispositiõe fractuẗ medij eiꝰ aut extremitatis eius supioris ⁊ iferioris dispositiõis q̃ dicte sũt in capl̃o adiutorij ⁊ sit strictura ad supiora ꝯseruãs ⁊ retinẽs. Dixerũt qñ frãgitur ꝯuertitur ad loca añriora ⁊ ad exteriora. Et illud iõ est qm̃ ip̃a ẽ lata ab hac ꝑte ꝑ naturã ⁊ eq̃ẗ mãibꝰ ⁊ ligam̃tis spẽbꝰ extensiõis q̃ sũt ꝭꝫ eq̃lĩtatem aut cũ strictura vnius duaꝝ ligaturaruꝫ supra fracturã in medio. Si aũt fractura fuerit iclinata a medio ⁊ fuerit ꝓpinq̃ capiti coxe tunc sumatur ligamentuꝫ ⁊ inuoluatur in medio eius lana vt nõ incidat carnem ⁊ ponatur mediũ eiꝰ super pectinẽ ⁊ ascendãt extremitates eius ad ꝑtẽ capitis ⁊ dentur ministro vt retineat eas ad inferiora. Et si fractura fuerit in eo qḋ seq̃tur genu tũc nos ponemus ligamentũ in supiore parte fracture. Et eleuabimꝰ extremitates eiꝰ ad illũ q extẽdat eas ad superiora ⁊ teneat genu cũ ligam̃to in voluens ipsũ desup. Et equetur membrum istud infirmo iacente super faciem suã ⁊ crure eius extenso. Et si fuerint ossa pungentia tũc oꝫ vt equentur sicut diximꝰ multo

tiens ꝛ q̄ ex eis eleuātur capiāt:regimē vero sit ꝑꝫ ꝙ diximꝰ i curatiōe adiutorij. Et os q-deꝫ coxe stringit̃ i.l.noctibꝰ. ¶ Et ego enūtiabo quomō oꝫ vt sit sitꝰ eiꝰ postq̄ꝫ aggregatur curatō cruris. Et oꝫ vt pōat̃ iter duas coxas tūc pila d̄ ligno ꝛ ei similibꝰ seruās eā ad formā ꝑꝫ quā eq̄ta ē ꝛ restauret̃ restauratiōe cognita ꝑꝫ ꝙ itelligit̃ ꝑꝑ illud q̄d accidit de apa te ꝛ pruritu. Et q̄ñ accidit sup coxā nā ē apa forte ꝛ ē ex eis q̄ festināt ad coxā tūc oꝫ vt ꝓ prie ꝑueniat̃ ad soluēdū vt respiret ꝛ extēdat̃ apa. Et tu q̄deꝫ iā sciuisti embrocas ꝓprias. Deꝝ i caugualib ꝛ albarauach ꝛ sūt tabule magne i q̄bꝰ ē paꝝ cōcauitatis vt decēter cō ponāt̃ sup iuolutiōes ꝛ capiāt lōgitudinē pedis q̄ñ si breuiāt̃ ꝛ nō restaurāt̃ sup crus ꝛ abscidūt ifra illud vtilitas nō ē vtilitas q̄sita. Et si ꝓlōgātur erit infirmꝰ ex eis i labore licet si ipse abbreuiētur nō erit exps laboris. ꝛ vtilitas elōgatiōis eaꝝ ē vt ꝓhibeāt iteꝝ ꝑtē sanā pedis moueri quū fuerit motꝰ illiꝰ q̄ꝫtitatis nociuꝰ fractur̃ ꝛ ꝓprie i dipositiōe dormitatiōis ꝛ somni. Et necessitas hoꝝ istrumtoꝝ nō ē nisi i fractura magna valde. ꝛ nō ē possibile cū hoc vti eis nisi anteq̄ꝫ ap̄et̃ q̄ñ apa nō tolerat hmōi. Et ad vltimum ē grauitas ꝛ malitia ꝛ labor ꝛ oꝫ vt fugiat̃ ab eis dū exceptio ꝑseuerat cū igenijs alijs. Sitꝰ āt restaurate coxe oꝫ vt sit ꝑm ꝙ fuit ꝯsuetudo eiꝰ i sanitate de assiduatiōe ꝯstrictionis dilatatiōis. Et illd̄ q̄d ē magis vicēs ē dilatatio ꝛ scias ꝙ ille cuiꝰ coxa ꝛ ancha sūt fracte paꝝ d̄nudat̃ a claudicatōe ꝛ q̄ñ abscidūt̃ frusta lacertoꝝ eiꝰ mādat priꝰ deide minuitur secūdo.

¶ De fractura rotule poplitis. Capitulū.xv.

Rotula paꝝ frāgitur ꝛ ꝑꝫ ꝑlm ꝯteritur. Et cognoscitur illud q̄d accidit cū tactu ꝛ asꝑitate ꝛ cū vacuitate q̄ itelligitur ei cū tactu ꝛ auditur aure. Et opꝫ in curatione eius vt extendatur crus deinde intromittatur rotula in locum suum ꝛ si seperata fuerit aggregetur prius deinde intromittatur.

¶ De fractura cruris. Capitulum.xvi.

Quādo frāgitur os paruū cruris est saluius q̄ꝫ si frangatur os magnū. Et q̄ñ frangitur arundo parua suꝑior est inclinatio ad exteriora ꝛ āñ ꝛ est ambulatio cū hoc possibilis. Et si frangitur arundo magna inferior declinat crus ad exteriora. Et q̄ñ frāgūtur vtreq̄ꝫ arūdines sil̄ tūc est deterius ꝛ tūc q̄deꝫ accidit cruri iclinatio ad oēs ꝑtes. Et scias ꝙ curatio fracture cruris est ꝑm consiꝺerationem curationis adiutorij ꝛ in eius similitudine. ꝛ non est dispositio cruris in tortuositate q̄ accidit figure sue naturali sicut dispō adiutorij imo ē rectū. Quare oꝫ vt sit extēsio eius ad hoc vt redeat ad rectitudinē.

¶ De calcanei fractura. Capitulum.xvij.

Calcaneus est excusatus a fractura ꝑꝑ duritiem suam ꝛ per circūdationeꝫ defensionum. Et plurimū eius quod accidit ei nō est nisi dislocatio ꝛ iam dictum est de ea.

¶ De fractura tali. Capitulum.xviij.

Fractura tali ē ꝑua ꝛ eiꝰ curatio ē difficilis. Et ꝑl'm q̄deꝫ frāgit̃ quū cadit hō ex loco lato q̄ñ cōterit̃ suꝑius pedis. Et fortasse accidit cū eo attritio ossis cū cursu sanguinis ad vētres q coagulat̃ in eis:ꝛ q̄ñq̄ꝫ ꝑducit ad egritudies magnas ex febre ꝛ ꝑmistiōe rōis ex tremore ꝛ spasmō pedis. Quuꝫ ergo accidit in eo apa ꝯgelatū q̄d nō apꝑet ꝛ nō egredit̃ ꝛ apꝑet iā tenebrositas q̄ ñ fuit est signū malū significans ꝙ est in via putrefactionis. Si aūt est apa apparens ipellens manum tunc est melius ꝛ fortasse fit facilis eius eruptio. Et q̄ñ talus restaurat̃ deambulatio est dolorosa sup ipsum:ꝛ q̄ñ nō restauratur talus ꝑm ꝙ oꝫ destruitur iuuamentū.

¶ De fractura digiti pedis. Capitulum.xix.

Curatio coꝝ in fractura ꝛ dislocatōe ē curatio digitoꝝ manus. Et q̄ñq̄ꝫ restaurator equat eos pede suo calcādo eos cū eo.

¶ Explcta ē Fen q̄nta libri q̄rti quā seq̄tur Fen sexta eiusdem de venenis.

Fen sexta libri quarti de venenis. ꝛ ē q̄nq̄ꝫ tractatuum.

¶ Tractatus primus est de radicibus eiꝰ q̄d̄. scitur de dispositiōibus venenoꝝ ebibitoꝝ ꝛ distinctiōe sermōis i curatiōibus venenorū q̄ non sunt ex aīalibus cuius sunt sūme res

¶ Sermo vl̄is de cautella a venenis q̄ i potu dantur ꝛ curatione eorum. Capitulum.i.

Qui timet ꝙ i potu sumat venenum oꝫ vt sibi caueat a cibis d̄ñantiū sapoꝝ in acetositate aut salsedie aut acuitate aut dulcedie d̄ñantiū odorū: ipsi.n.frāgūt ꝑ illd̄ q̄d ponūt ꝛ odorē eiꝰ:ꝛ oꝫ vt nō ꝑsentet̃ ei aliq̄d.ex eis q̄ diximus sup famē vehemētē ꝛ sitim vehemētē: vna queq̄ꝫ eaꝝ.n.occultat illud q̄d oꝫ vt detegatur ei ꝑꝑ vehemētiā voracitatis:ꝛ

itez ga quū repletur cibo ⁊ potu ⁊ quā in po
tu sumit venenū: accidūt veneno duo accidē
tia quoꝝ vnū ē ꝙ sepelit in vacuitate eiꝰ quo
repletus ē. ¶ Et ꝑm ē ꝙ vene sunt plene q̄re
nō inuenit venenū in eis penetrationē ⁊ for
tasse ē i eo sapor rei repugnātis venēo. ¶ Et
necessariū ē ei itez vt ip̄e sit suscipiēs ꝑʒ viā
ꝯsuetudinis medicinas expellētes nocumen
tū venenoꝝ sicut mithridatū nā eius exptuʒ
est iuuamētū. Et sicut ꝯfectio de boloar. Et
silr ficus cū folijs rute ⁊ nucibus ⁊ sale trito.
pōdere vero sūt qm̄ sumāt rute sicce partes.
xx. nucū ꝑ tres. ij. ⁊ sal ptes. v. ⁊ ficuū siccaꝝ
ptes. v. Et algeduar ē mirabile in expellendo
nocumētū venenoꝝ oīuʒ ⁊ facit fidutiā itez.
Et ego nō verifico an sint due medicine aut
vna medicina. Et itez seminis napi ꝑui pō
dus. ʒ. i. ß. decoquatur cuʒ vino decocto ⁊ ru
ta ⁊ sal etiā silr. Et necessariū ē cauēti vt nō
sit oīs cautella eiꝰ i cibo dato ab alio aut ꝙ i
potu sumit tātū qm̄ fortasse accidit ei vn̄ nō
existiabit imo qn̄qʒ ꝯtingit vt cadat res ma
ligna sicut lacerta ⁊ rutella ⁊ scorpio i eo qd̄
decoqt̄ ⁊ i vasis i qbꝰ ē vinū: plīma nāqʒ ve
nenosoꝝ diligūt odorē vini ⁊ currūt ad ip̄m
⁊ qn̄qʒ moriūt̄ i cecubis ⁊ qn̄qʒ bibūt ex eo ⁊
euomūt i ip̄o. Et pp̄ hoc oʒ vt caueāt̄ tecta ⁊
qd̄ ē sub arboribus magnis ⁊ herbosa loca.

¶ De ꝑmōe vlī d̄ venenis q̄ bibūt̄. Caplm̄. ij.

Species venenoꝝ sūt due. s. faciēs opa
tionē suā cū q̄litate q̄ ē in ip̄o: ⁊ efficiēs
cū forma sua ⁊ tota substātia sua. Et primuʒ
gdē aut est corrodēs putrefaciēs sicut lepus
marinus aut iflāmās calefaciēs sicut eufor-
biū: aut infrigidās stupefaciēs sicut opiū: aut
oppillās vias anhelitꝰ i corpe sicut plūbum
vstū. Efficiens autem cū tota substātia ē si-
cut napellus ⁊ sic albeleil qd̄ dr̄ eē gūmi na
pelli ⁊ sic cornu spice ⁊ sic fel leopardi ⁊ q̄ sūt
illi silia. Et hec sūt deteriora venena. Et ite
rū de venenis sūt q̄ agūt sup vnū ⁊ idē mē-
brū sicut cantarides sup vesicā ⁊ lepus mari
nus sup pulmonē. Et de eis sūt q̄ agūt sup
totū corpus sicut opiū. Et oīs gdē q iterficit
cū ꝑmutatiōe cōplonis: aut cū putrefactiōe:
aut cū aduētu sup mēbꝝ possibile ē vt sit effe
ctus post tp̄s lʒ putrefaciēs q̄to plus rema
net i corpe tāto plus ē effectus eiꝰ deterior.
Et salus ex eo ē cū resolone accidēte ei ⁊ ꝑ il
lud qd̄ succedit ei ꝑ sudorē ⁊ silia aut ꝑ cura
tionē ꝯtrariā. Et scias ꝙ nocumētū narcoti
coꝝ in cōplonibus calidis ex pte ē debilius
⁊ ex pte est fortiꝰ ⁊ q̄cūqʒ duaꝝ fuerit dn̄ans
erit iudiciū ei: inq̄ztū eni cōplo calida i corde
resistit eis ē eoꝝ effectꝰ debilior: et inq̄ztū ip-
sa inueniūt in corpibus calidis subtiliationē
substātie sue frigide grauis ⁊ attractionē per
virtutē motꝰ arteriaꝝ ⁊ attractio eaꝝ ē apud
ꝯstrictionē erit eoꝝ nocumentū in corporibꝰ
calidis vehemētius ꝑcipue quū ipsa sint cō-
traria cōploni eoꝝ. Et ē silr vt sit. sermo i ve
nenis calidis ille sermo itez: ꝯplo eni calida
resistit eis cū expulsiōe a corde ⁊ resoluit vir
tutē calidoꝝ venenoꝝ sed arterie ꝯplonis ca
lide attrahūt ea q̄re accidit sicut illud. Et pp̄
illud dixit Sal. ꝙ alfarsas ⁊ existimo ip̄ʒ eē
napellū aut venenū interficiēs: interficit ho-
minē ⁊ nō interficit turdos qm̄ ipse nō ꝑue
nit i turdis ad cor nisi pꝰ spatiū i quo iā pas-
sus ē a corpe passionē postq̄ʒ nō remanet ni
si passio ꝯuersiōis cibi. Et i hoīe festinat an
te illud pp̄ latitudinē meatuū ⁊ vehementiā
caliditatis ⁊ virtutē motuū attrahentiū arte
riaꝝ. Et dico ꝙ iste ē modus gdā. Deꝝ pro
portionalitates iterū inter virtutes agētes ⁊
patiētes sūt ex eis q̄ oʒ cōsiderari ⁊ vn̄ sciuit
ꝙ alfarsas sit venenū ꝑ cōparationeʒ ad cō
plonē latā q̄ ē aīalis absolute ꝯfirmat̄ ita vt
sit interficiēs quū figit̄ in hoīe nō interficiēs
quum figitur in turdis. fortasse eniʒ alfarsas
nō ē venenū ꝑ cōparationē ad cōploneʒ tur
doꝝ. Et si nō ꝯuerteret̄ in cibū vel nutrimē
tū ⁊ si ꝑueniret ad cor eoꝝ sicut ip̄m ꝑuenit
ad cor hoīs cū velocitate nō interficeret. In
quit ⁊ fuit q̄dā anus suscipiēs in pricipio rei
de napello rē ꝑuā: deinde nō cessauit vti eo
dōec asuefacta ē eo natura ⁊ audacter vsa ē
eo ⁊ nihil nocuit ei. Et dico hoc ⁊ dixit ruffꝰ
ꝙ nutrita fuit puella cū veneno vt interfice-
rentur per eam reges qui cum ea conueni-
rent. Et ꝙ ipsa in cōplone sua consueta est
ꝯsecutionē maximā ita vt saliua eiꝰ iterfice-
ret aīal ⁊ nō appropinq̄ret eiꝰ saliue gallina.

¶ De significatiōe specierū venenoꝝ. Ca. iij.

Significāt qn̄qʒ ꝑ ea q̄ eueniūt i corpe
de egritudinibꝰ. Nā si euenit silr mor-
dicatiōi ⁊ incisioni ⁊ pūcture ⁊ corrosioni sci
tur ꝙ venenū est de gn̄e medicinaꝝ acutaꝝ
calidaꝝ mordicātium sicut arsenicuʒ ⁊ almu
seū ⁊ argētū viuū extinctū. Et si accidunt in
flammatio vehemēs ⁊ exuberatio sudoris ⁊
rubedo oculi ⁊ angustia ⁊ sitis significat ꝙ ē

venenū ꝓꝑ caliditatē tātū sicut euforbiuʒ.⁊ si accidunt ꝓfunditas sōni ⁊ stupor ⁊ frigus significat ꝙ venenuʒ ē de gn̄e narcoticoꝝ. Et si nō apparēt nisi casus virtutū ⁊ sudor frigidus ⁊ sincopis: tūc est de venenis q̄ ꝯtraria sūt rebus cū tota substātia ⁊ ē deterius coꝝ. Et qn̄qʒ significātur ꝑ odores aut odorē corporis totius sicut sensibilitas odoris opij in eo qui bibit ip̄m aut odorē mēbri eius sicut odor oris quū bibūť venena putrefaciētia sicut lepus marinus ⁊ alfrasatū ⁊ cantarides: ⁊ qn̄qʒ significanť ꝑ vomitū nā quū euomiť venenū nō elōgať qn visus cadat sup substātiā eius qd̄ i potu datū fuit de eo aut cognoscať ꝑ odorē aut ꝑ saporē sicut cadit visus super litbargyriū ⁊ gypsum ⁊ sup sanguinē cōgelatū ⁊ lac coagulatū ⁊ silr opiuʒ cognosciť ꝑ odorē ⁊ lepus marinꝰ ⁊ rane ꝑ abhoiabilē saporē. Signa mala. Quū icipit ei q venenū sūpsit supuēire sincopis ⁊ ꝑmutať eiꝰ pupilla ⁊ occultať eiꝰ nigredo tūc n̄ spať euasio ⁊ silr si rubeāt oculi eiꝰ ⁊ egrediať lingua ipsiꝰ. Et casus pulsus ⁊ sudor frigidus est significatio mala: ⁊ in huiusmodi dispositiōe parū viuit.

¶ De canone curatiōis eius qui in potu sumit venenum. Capitulum.iiij.

Oportet vt nō moreť imo ꝓperet quū sentit ip̄ʒ anteq̄ʒ virtus eius ꝑambulet in corpe ⁊ bibat aquā tepidā ⁊ ⁊ oleū sisaminū aut oleū de oliuis ⁊ euomat ⁊ ꝑueniat in hoc ad vltimū q̄ztū pōt. Et melius qdē ē vt in ea sit virtꝰ aluminis ⁊ baurach. Et qn̄qʒ admiscēť cū oleo litiū ⁊ adeps anseris. Et diligiť vt sit illud qd̄ ipse bibit ad vomēdū ꝓꝑ hoc ⁊ alia aq̄ pluria ⁊ cibi pl'imi: ipsi.n.lʒ nō euomāť tn̄ qn̄qʒ frāgūt venenū ⁊ superāt ipsum ⁊ quū: vomuerit qd̄ possibile ē ei: deide bibat lac plurimū qm̄ ip̄m frāgit nocumētū veneni. Et nō ē malū si euomit ip̄m iteꝝ vt bibat decoctionē seminis vrtice cuʒ butyro cocto ad expellēdū venenū vomēdo ⁊ solonē faciēdo deide bibat lac. Et butyrū crudū est melius lacte. Et iteꝝ: decoctionē seminis lini ⁊ silr vinū dulce cū adipe anseris liq̄facto ⁊ silr aquā cineris lignoꝝ vitis. Et oʒ vt sequāť vomitū clisteria ꝓprie qn̄ sentiť descēsus lesiōis ad inferiora si aūt fuerit cōmotio supra illud vtať eo ꝙ facit vomere ⁊ soluit et nō dimittať potꝰ lactis. Et si tibi necessariuʒ fuerit vt i potu tribuas ei verbigratia de terra sigillata fac. ipsa eni adiuuat corpus ad expellēdū venenū ⁊ ꝓprie quū i potu datur in pricipio rei ipsa eni facit euomere venenū sicut ē cuius descriptio ē. Baccarū lauri auř. ij. terre sigillate auř. ⁊ ireos cōficiať cū oleo. E sit dosis eius auellana vna. ⁊ iteꝝ carpobalsami isopi sicce seminis napi siluestris piperis albi ⁊ nigri piperis lōgi acori anisi petroselini assari cymini carmēi seminis hyusquiami albi oiuʒ an̄. auř. iiij. spice floris squināti amboruʒ an̄. auř. v. casie. ʒ. xviij. amomi croci amboꝝ an̄. auř. vi. ꝯficiāť cū melle ⁊ detur i potu q̄ztū ē faba romana. Et sumere in potu terrā sigillatā sicut ipsamet est cū vino facit illud. Et existimauerūt qdā ꝙ quū i potu sumiť stercꝰ galli i dispositiōe statim facit euomere venenū. ¶ Et ex eis q̄ i potu daňť iteꝝ sūt succus prassij ⁊ folia cāne ⁊ celtica ⁊ semē baucie ⁊ castoreuʒ ⁊ auellane ⁊ ficus ⁊ ruta. Et de illis q̄ laudata sūt i hoc capl'o est vt i potu deť galbani fetidi pōdꝰ. ʒ. iiij. ⁊ myrrhe. ʒ. vna cū vino dulci. Et qn̄ post vomitū accit inflatio vehemēs tūc da ei i potu aquā niuis ⁊ oleū ro. infrigidatū ⁊ vomat cū hoc. Et oʒ vt nō dormiat oīno ⁊ non dimittat se ipsuʒ taliter vt dormiat imo oʒ vt euigilare ip̄m faciāt oīno ⁊ rideāt ⁊ clamēt in circuitu eius. ¶ Quūqʒ manifestať ei forma ⁊ cognosciť venenū cureť oē venenū cū eo qd̄ diciť i suo capl'o. Et hec quidē manifestatio fit ꝺm duos modos quoꝝ vnꝰ ē vt cognoscať cuiꝰ gn̄is sit venenū ⁊ secūdus vt sciať cuiusꝫ spēi ip̄m sit. Exēplū primi ē vt sciať ꝙ ip̄ʒ ē ex incisiuis acutis q̄re curet ip̄ʒ cū eis q̄ sūt sicut lac ⁊ butyrū crudū ⁊ feludē currēs factū cuʒ oleo amigdalino aut butyro cocto ⁊ cum oi qd̄ frāgit acuitatē aut sciať ꝙ ē ex inflāmātibus q̄re infrigideť cū cāfora ⁊ aq̄ ro. ⁊ aq̄ coriādri ⁊ q̄ sunt silia illis. Et oīa illa sint infrigidata cū niue ⁊ emplenť mēbra eiꝰ pricipalia cū eis q̄ sūt sicut altahaleb ⁊ alia ⁊ remoueť sup euʒ infrigidatio i oi hora. Et ex eis q̄ ꝯferūt hmōi valde ē lac vaccinū de quo extractū ē butyrū infrigidatū. ⁊ si indiget phl'omia phl'omeť. Aut sciať ꝙ ip̄m est ex stupefacietibus q̄re administrēť ea q̄ sūt sicut tyriaca ⁊ medicamē de assa fetida i vino puro et silr alia. Aut sciať ꝙ ē ꝯtrariū ꝑ substātiā q̄re curetur cū mithridato ⁊ tyriaca ⁊ medicamine muschi ⁊ bezard et vtať carne et vino et administreť ergo aromaticū et eueniteť locus ad quē vadit cā morādi et iduať vestibꝰ

aromatizatis et sternutet et fricet os stōachi eius et suffluet in os ipsi⁹ et tēdāt capilli ipsi⁹. Quū aūt cognoscit spēs veneni curet cū eo qd ipsi ꝓpriū ē de illis q̄ dicem⁹. Et ad summū ex medicinis q̄ bibūt cā venenoꝝ aut q̄rit cōfractio acuitatis veneni aut resolo substātie ei⁹ sicut ex lacte et albezabar. Aut q̄rit ꝑ eas exit⁹ substātie eius sicut ꝑ terrā sigillatā. Aut q̄rit oppositio q̄litatis ei⁹ sicut potare alleū in vino ad illū quē pupugit scorpio.

¶ De medicinis cōib⁹ ad venena. Capl'ꝫ.v.

Sunt medicine q̄ ꝯtrarie sūt veneno q̄re nō ꝑmittūt ipꝫ ꝑuenire ad cor ⁊ sūt sicut tyriaca et mithridatū et albezabar et q̄ sūt expta et terra sigillata et tyriaca facta ex ea et tyriaca diatesseron. Et dixerūt qdā q͏ flos oleādri et folia ei⁹ liberāt a veneno. Et dicit q͏ gen⁹ iuniperi i hac re nō ē par. ℞. an iudē et radicis ei⁹ amboꝝ añ. ʒ.i. et sceba armene. ʒ.ij. ꝯficiāt cū melle ⁊ det i potu cū aq̄ maloꝝ. Et medicamē ex eo factū est vltimū. Et radix buchormarien qñ potat cū vino et calamēto iteꝝ. et semē napi. Et iteꝝ agarici. ʒ.ij. cuꝫ vino et capilli veneris et malue et semē eius et folia ipsius et cinnamomū et medulla leporis cuꝫ duab⁹. ōʒ. aceti de vino aut de castoreo aur. vn⁹ cū. ōʒ.ij. olei oliue et abrotani. Et iteꝝ sumat aq̄ albasce expssa ⁊ detur in potu. et semē bancie ꝓprie cretēsis et ossa et decoctio pollij ⁊ decoctio siseleos. Et semē arboris mirabile est. ¶ Cōpositū. ℞. seminis napi siluestris et castorei et folioꝝ arūdinis oium añ. ptē.i. pulpe colloquintide triplū oiuꝫ det in potu ex ea auellana magna. Et res quaꝝ opatiōes ꝓportionātur cū ꝓprietatib⁹ in eis sūt sicut illud qd dixerūt q͏ caro danule siluestris mūdificata salita ē de fortioribus medicinis ad expellēda venena.

¶ Summa prima de venenis congelatorū ex mineris et alijs.

¶ De lapide armeno. Capi.i.

Dixerūt qdā hoium q͏ i lapidib⁹ ē lapis venēos⁹ silis corallo ⁊ q͏ pōd⁹ sexte. ʒ.i. ex eo ē iñficiēs. Et iūcim⁹ ipꝫ i venēis veris q̄ opāt tota substātia sicut napell⁹. et dixert q͏ cura ei⁹ ē cura napelli et medicine magis iuuatiue sicut albezard.

¶ De argēto viuo et eius cura. Capitulū.ij.

Argētū qdē viuū plurimi q bibūt nō ledūtur eo. Egreditur eni cū dispositiōe sua ꝑ inferiorē regionem. At vero ei i cuius aure fūdit argētū viuū accīt dolor vehemēs ⁊ ꝯmistio rōnis ⁊ qñqꝫ ꝑducit ad spasmū ⁊ sētit grauedinē vehemētē illi⁹ lateris. Et qñqꝫ ꝑducit ad epilepsiā ⁊ ad apoplīaꝫ ꝑꝑ lesionē substātie cerebri cū frigore ei⁹ ⁊ ꝯmotionē ꝑmutationē ipsius. Extictū aūt ⁊ sublimatū vl' subtiliatū ē malū nociuū icisiuū ex quo accīt accītia silia accītib⁹ ei⁹ q bibit litbargyriū ex pūctura ⁊ torsiōe itestinoꝝ ⁊ deambulatōe sāguinis ⁊ grauitate ligue ⁊ grauedine stōi ⁊ apat corp⁹ ei⁹ ⁊ retinet vria ipsi⁹. ¶ Cura de bōa curatione post vomitū ⁊ ea q̄ currūt cursu ei⁹ ē vt i potu det d medicis q̄ sūt sic myrrha pō. ʒ.iij. i vino ⁊ tribuat i potu cū aq̄ mellis vice vna post aliā. Et iteruꝫ fiat clistere cū ea cū baurach deide cōsequēter: post illud adhibeat curatio rasure ⁊ clistere ei⁹ cū cōfortatiōe cordis iteꝝ cū medicinis cōib⁹. Quū aūt ē effusū i aure oꝫ tūc vt surgat sup pedē vnū ⁊ saliat sup ptē illā quū iclinauerit caput suū q̄ꝫ plꝫ possibile ē ei dclinat ⁊ ꝓprie qñ suspēdit ꝑ manū q̄ ē i later alio ab aliq̄ re ⁊ silr qñ ꝯmouetur sup illā ptē. Et ille q vult colliger ipsū cū radio plumbi itromissio i aure ⁊ inuenit argentum viuum cum eo suspēsum est errans quoniam argentum viuum qñ est in illo loco ⁊ qui ꝓpinquius ē ei nō indiget patiēs nisi vt cōcutiatur ⁊ saliat tātū ⁊ si fuerit profundius q̄ꝫ in illo loco nō fit iuuamentum ꝑ illuꝫ stilluꝫ ⁊ nō ꝑuenit ad ipsum.

¶ De litbargyrio ⁊ limatura plumbi ⁊ cura eorum. Capitulum.iij.

Accidit ei qui bibit litbargyriuꝫ vt apetur corpus eius ⁊ grauetur lingua ipsius et retinentur eius vrina ⁊ stercus ⁊ forsasse non retinetur stercus immo superfluit fluxus ventris eius ⁊ sentit grauitatem i stomacho suo ⁊ suis intestinis ita vt quandoqꝫ egrediatur anus ⁊ perueniat ad rasuram et sit in supmo eius inflatio ⁊ erit in ventre ei⁹ q̄si glādula lapidea ⁊ fit color ei⁹ plūbinus ⁊ ꝯstrigit anhelit⁹ ipsi⁹ ⁊ fortasse ꝑfocat ⁊ qñqꝫ accidunt cū eo accidentia ileos ⁊ fit color corporis sicut color plumbi ⁊ similiter limatura plumbi. ¶ Cura ei⁹. Oportet vt succurratur ⁊ incipiatur cum curatione communi ex vomitu ⁊ sit cum aliquo i quo sit apertio sicut decoctio seminis apij ⁊ ficus ⁊ aneti et baurach. Et oportet vt in potu dentur myrrhe. ʒ.iij. in vino aut detur i potu spica romana cū

vivū argentū

fimo colūbe pascētis cū vino qm̄ ipse curat. Et oz vt in potu tribuat absynthiū ⁊ isopus aut semen apij aut piper ꝓprie totū illud cū vino aut pōdus.ʒ.i.myrrhe cum pōdere medie.ʒ.piperis dōec sudet. Et det ei i potu sex silique scamonee i aq̄ mellis. Et cibi eiꝰ qbꝰ oz ipsuz assidue vti sint alesfidabegi facta ex carne agni. Et signū sanitatis eiꝰ ē ꝙ soluit natura ⁊ ꝓuocat vrina. Et ad vltimū idiget apitiuis cognitis prouocatiuis ⁊ solutiuis.

¶ De potatione ceruse ⁊ cura eius. Capitulum.iiij.

Accidit ei q bibit ipsā vt albificet lingua eiꝰ ⁊ mollificēt mēbra ipsius ⁊ vehemētes fiant tusses ⁊ singultus eiꝰ ⁊ ꝑmisceat eiꝰ rō ⁊ infrigidet corpus eius ⁊ infrigidet eius cerebruz ⁊ ericcet et supueniat ei sincopim ⁊ qn̄qz sentit in gutture suo pōticitatez ⁊ inuenit in vna ⁊ lingua sua asperitatē ⁊ siccitatez ⁊ in vētre suo pūcturā ⁊ in stomacho mordicationē ⁊ in ore stomachi dolorē ⁊ in hypocōdrijs tensionē ⁊ in anhelitu strictură ⁊ forcasse ꝑuenit ad ꝑfocationez ⁊ albificat color corporis eius ⁊ qn̄qz mingit nigrū ⁊ sanguineuz. ¶ Cura eius. Est sil̄is cure lithargyrij ⁊ dat i potu scamonea i aq̄ mellis ⁊ ꝓuocātia vrinā ⁊ clisterizat ⁊ nō ꝑmittit dormire. Et de his q̄ ingrediūt in faciēdo ipm mouere sūt oleū alacohen ⁊ oleū de lilio ⁊ oleū de narcisco ⁊ cadunt in medicinis eius gūma pruni ⁊ medicamē de sanguine draconis et fraxinus. Et iterum de illis que conferūt ei est vt comedat sisamum paruum ⁊ masticet ipsum ⁊ bibat super ipsum vinum.

¶ De gypso ⁊ eius cura. Capitulum.v.

Ex gypso accidit sil̄e ei qd̄ accidit ex cerusa. Verū eiꝰ strāgulatio magnificat. ¶ Et oz vt curet cura ceruse ⁊ curationē fungoꝝ deinde dentur in potu mucilagines viscose ⁊ remoueat asperitas gutturis ꝑp lenificationē ꝑdictaz ⁊ sorbitiōes lenificātes. Et indiget solutione vētris cū scamonea ⁊ similibus ⁊ iteret sol̄o aliquotiēs ⁊ si abrasio fiat curet abrasio. Et de eis q̄ rememorātur ad gypsum est cinis extremitatū vitis cū hasce.

¶ De vzifur ⁊ almagra de minera ⁊ eorum cura. Capitulum.vi.

Accidūt ex ābobꝰ accn̄tia sil̄ia accn̄tibꝰ argēti viui extincti. veꝝ ex almagra qn̄qz accit sol̄o vētris pluria ⁊ ē dignꝰ signoꝝ eius. ¶ Cura ē illa eadē cura deinde administrētur sorbitiones pingues ⁊ adipes lenes.

¶ De alziniar ⁊ eius cura. Capitulum.vij.

Accidūt ex eo pūctura vehemēs ⁊ mordicatio fortis i gutture ⁊ icisio i visceribus ⁊ vlcera ⁊ vomitus. ¶ Curatio est sil̄is curationi arsenici quam dicemus.

¶ De limatura ferri ⁊ eius scoria ⁊ earuz cura. Capitulum.viij.

Accidūt ex illis dolor vehemēs i vētre ⁊ siccitas i ore ⁊ iflatio ⁊ supat dolor capitis. ¶ Cura ē dare i potu lac cū eo qd̄ soluit cum fortitudine deinde detur in potu butyrū coctū ⁊ crudū tā diu dōec sedent dispositiōes ille. Et assiduetur effusio olei ro. ⁊ olei viol. ⁊ olei de salicibus conquassatoꝝ cū aceto sup capita eoꝝ. Et qn̄qz datur i potu potāti ipsū aliqd de magnete vt aggregetur illud qd̄ separatū ē ad se ipsū deinde ꝯseq̄nter ad bibētur solutiua ꝑdicta ⁊ qn̄qz datur ei i potu ex ipso oi die pōdus.ʒ.i. deinde dant ei ad sorbendum post ipsum iura vntuosa lubrificatiua cū butyro vaccino cocto ⁊ solutio ventris fiat si fuerit descēdēs aut euomat ipsū cū eis si est adhuc in stomacho.

¶ De calce ⁊ arsenico ⁊ eoꝝ cura. Capi.ix.

Ei cui dat i potu ex ambobꝰ sil̄ accidūt pūctura ⁊ vlcera i itestinis. Et ei cui in potu dat arsenicū sublimatā accidit ex ipo ꝓximū illi qd̄ accit ei ex magra. Et qn̄qz accidit tussis ledēs. Et cui i potu dat calx sola accidunt siccitas oris ⁊ dolor stōi ⁊ difficultas vrine ⁊ sol̄o ventris cū sāguine ⁊ egreditur calx in vrina eiꝰ. Et qn̄qz accidit ex ea frigus extremitatū ⁊ accidit sincopis ⁊ qn̄qz ericcat ligua ⁊ accidit ꝑfocatio. ¶ Cura icipiat cū eo qd̄ oz: deide det i potu aq̄ calida cū inleb vt euomat aut cū oleo deide sumatur decoctionē seminis lini ⁊ decoctionez rizi ⁊ decoctionē eruce ⁊ aggregationem ambaꝝ aut succū molochie cū melle ⁊ nō cesset sumere i potu lac ⁊ mucilagies ⁊ viscosa ⁊ vnctuosa ⁊ iura cū adipibꝰ ⁊ ꝓprie cū maluis. Et curetur tussis si acciderit ei cū lenitis. ⁊ cura calcis ē vomitꝰ ⁊ clisteria ⁊ vntuositas ⁊ lenificatio ⁊ cura eius est ꝓxima cure arsenicoꝝ. Et de istis q̄ dicūtur i hoc ē vt sumat vria asini ⁊ fel gazeli ⁊ detur i potu q̄ṫitas.ʒ.i.in aqua calida.

¶ De aqua saponis draganti et aluminis ⁊ eorum cura. Capitulum.x.

Aqua sapōis ꝓpiq̄ ē dispōi calcis ⁊ arsenici ⁊ cura eoꝝ ē cura illiꝰ dragātū ⁊

alumē.cōmouet ex potu ambox tussis vehe mēs pducēs ad pthisiz.¶Cura cox ē potare lac asininū ⁊ potare butyx crudum ⁊ zuccarum ⁊ sirupos de isopo ⁊ similia.

¶De potu aq̄ frigide i ieiūio ⁊ ei⁹ cura.C.xi.

EX potu illi⁹ i ieiuno ⁊ post balneū aut coitū timet corruptio cōplonis ⁊ hydropisis.¶Cura ē medicamē de curcūa ⁊ medicamē de muscho ⁊ similia et qn̄qz sufficit vinum purum et potare ipsum super eam.

¶Summa secunda venenorum ex plantis.

¶De napello et cura eius. Capitulum.i.

NApellus ē de deteriorib⁹. Et accit potāti ipsū vt apetur labia ipsius et ligua ei⁹ et egrediūt oculi ei⁹ et freq̄ntes fiūt sup ipsū vertigo et sincopiz et crura ipsi⁹ nō opant et ē malus et q euadūt ex eo raro euadūt qui cadāt i ethicā aut pthisiz et qn̄qz accidit tenasmō. ¶Et ei⁹ succo ibibūt sagitte et iterficiūt quē iueniūt stati.¶Cura . Oz vt festinet ad faciēdū vomet bibētē ipsū cū decoctiōe seminis napi et det i potu vinū et butyx coctū vaccinū dādo potū sup potū.Et silr decoctio corti cū glādiū cū vino.Deide cura ei⁹ pricipalis ē bezahar et medicam̄ de muscho et algeduar et tur̄ et tyriaca magna qn̄qz cōfert i eo vsqz ad terminū. Et ð meliorib⁹ reb⁹ ē vt i potu det musch⁹ ifricatiōe albezard aut q̄ztitas.ʒ. i.de medicamie muschi cū siliq̄ vna muschi Et existimant qdaz q radices capparis sunt bezahar napelli.et oia albezabarat sunt bone ei et proprie illud qð fikatur alumi et habet fila sicut fila litthargyrij et animal nominatū surin⁹ et ē mus ɔtrarius napello et destruitur eius opatio quuz comedit ex ipso.

¶De cornu spice et eius cura. Capitulū.ij.

APparēt i eo q i potu ex eis fuit signa sirsē et nigredo ligue et distillat sāguis ex virga ei⁹ gutti.¶Cura.Oz post curā cōez ex vomitu cū aq̄ ordei cū oleo ro.tepido ⁊ sili b⁹ vt i potu det cāfore aur.i. i.ōz.i.aq̄ rof.Et emplet epar et cor ipsi⁹ cū emplis vehemītis siccitatis et cāforatis et cū sādal ɔfectis et detur i potu qð sit sic sauich malox acetosox et sauich ordei cū aq̄ niuis in iuleb et dentur in potu succus granatox acetosox et succus citrullorum melonis alraki et aqua ordei et aqua solatri et aqua lactis acetosi.

¶De murkion et eius cura. Capitulum.iij.

HAnc medicinā ignoro ⁊ existimio ex qbusdā modis existimatiōis q ipsa est silis napello. Et signa q̄ ppria sunt huius medicine dicunt eē q accn̄t ei q bibit ipsaz mordicatio in ventre ⁊ singultus ⁊ sincopis ⁊ citrinitas in facie tota ⁊ pprie in labijs ⁊ infrigidat anhelitus eius ⁊ fecit corpus eius ⁊ stupefit ⁊ pmiscet ex eo rō post grauitatē in capite ⁊ minoratur pulsus ⁊ abscinditur ⁊ sudat sudore frigido ⁊ rubet ⁊ moritur.et cura eius est cura napelli

¶Nūcratio medicinax venenosax calax.

¶De euforbio et cura eius.Capitulum.iiij.

ACcidunt ex eo angustia vehem̄s ⁊ inflatio ⁊ eueniunt mordicatio in ventre ⁊ singultus ⁊ fluxus ventris ex ipso cū sup fluitate.¶Curatio oz vt euomat deinde infrigidetur ⁊ detur in potu butyrū crudū ⁊ coctū cū fortitudine deinde curetur curatione cornu spice ⁊ stet sup aquā granati muzi et aquā malorū muzorū ⁊ aquā lactis acetosi.

¶De lacte titimalorum ⁊ eius cura. Ca.v.

ET ipsa qdē sunt septē dicta in medicinis singularibus ⁊ pprie lac alsabrē ⁊ lac albasir ⁊ lac albagiati ⁊ nō accidit ex eis ex mordicatiōe ⁊ solone vētris sublimi nisi qð accidit ex euforbio q̄re oz vt frangat cox virtus cū lacte extracto butyro ⁊ butyro cocto ⁊ crudo ⁊ curetur accidens pueniens ex eis de solone vētris cū sāguie aut mictu ei⁹ cū eo qð scit in caplo ei⁹.et dr̄ q de lacte fabrē interficit pōd⁹.ʒ.ij.⁊ cura ei⁹ ē balneatio cū aq̄ dactilox imaturox ⁊ lactis albasir interficit pōd⁹.ʒ.iij.in duob⁹ dieb⁹ ⁊ cōstringit epar.¶Et cura eius itex est similis illi.

¶De scamonea ⁊ cura eius.Capitulum.vj.

POsis eius interficiens est .ʒ.ij. ⁊ habet dispositiones proximas illis que dicta sunt.¶Et de eis que oportet vt frangāt malitiā ei⁹ sūt lac extracto butyro ⁊ sauich malorū ⁊ rob cydōiox ⁊ rob de ribes ⁊ sumach.

¶De almezeriō ⁊ camela ⁊ eax cura.C.vij.

POsis interficiēs eius est.ʒ.ij. Et accn̄t ex eo vomitus ⁊ solo vētris supflua et nigx qð noiatur camelea est interficiēs plus accn̄t ex eo mordicatio vehem̄s in viscerib⁹ ⁊ dolor in corpore toto ⁊ ɔmotio ⁊ singult⁹ deinde vomitus phlaticus ⁊ spumosus deinde pducit ad spasmū ⁊ destruit vocē.¶Cura neccium ē dare in potu lac dulce ⁊ butyrū coctū freq̄nter ⁊ iuleb itex vt illð frāgat ma-

litiā eius. Et qñ magnificatur timor tūc necessariuz ē dare in potu tyriacā ⁊ mithridatuz ⁊ medicamē de terra sigillata. Et quū se dat dentur i potu post ipsa oxymel ⁊ endiuia dieb⁹ aliquot vt remoueat malitia ɔplonis.

¶De oleandro ⁊ eius cura. Capitulu3.viij.

Oleāder p3 iterficit hōies ⁊ aialia ⁊ parū ipsi⁹ facit icurrere angustiā vehemētē ⁊ iflāmationē vētris ⁊ iflāmationē maximā ⁊ ē calida ⁊ sicca mordicatiua icisiua. Et aq̄ i q̄ nascit oleāder ē mala. Et quū nō ē excusatio ab ea o3 tūc vt distillet aut misceat cū iuleb. ¶Cura. O p3 vt sumat decoctiōe3 fenugreci ⁊ dactilos acsebebir qm̄ sūt mirabil ⁊ semē agni casti ⁊ agn⁹cast⁹ipse ⁊ ɔcoctio ambor ē tyriaca ei⁹ ⁊ ficus cū melle ⁊ 3ucaro ⁊ iuleb ⁊ dulcia omnia ⁊ rob vue est bonum ⁊ cum hoc necessaria sunt vnctuosa que scinisti multotiens ⁊ sequi ea cum clisteribus.

¶De anacardis ⁊ eo℞ cura. Capitulu3.ix.

Acidūt ex eis icisio i gutture ⁊ ɔcauitate vētris ⁊ iflatio ⁊ egritudies acute et qñq3 destruūt q̄dā mēbra. Et cū ex eis saluatur faciūt accidere alienationē ꝓpterea q̄ adurūt mēbrā. Et qd̄ de eis iterficit ē pōd⁹.ij.aur. Et qñq3 nō nocēt q̄busdā hōib⁹ cū ꝓprietate ⁊ ꝓprie quū cōmedūt eos cū nucibus. Et ego iā vidi.q ex eis mordebat cū nucib⁹ ⁊ nō corrūpebat ex eis. ¶Curatio Dent i potu oleu3 amigdalinū ⁊ sisaminū ⁊ butyru3 coctū ⁊ crudum ⁊ lac dulce ⁊ vnctuosa ex iurib⁹ ⁊ ei q̄ currūt hoc cursu vt sedet mordicatio ⁊ madbidb deinde detur i potu lac acetosum uaccinū infrigidatu3 ⁊ aq̄ fructuu3 infrigidata et sedeat in aq̄ dactilo℞ imaturo℞ et curetur cu ratione sirsen. Et de rebus quibus curatur sunt grana pini. Et nux est eo℞ be3abar.

¶De alkebikengi ⁊ eius cura. Capitulū.x.

Est itex de eis q̄ iterficiūt sua acuitate. Eius cura est simil cur anacardo℞. Et olea sūt d reb⁹ magis iuuatiuis nocumēto ei⁹.

¶De staphisagria et eius cura. Capitu.xi.

Accidentia eius ⁊ doloris ipsius sunt sicut accidentia cantaridarum. Et cura earum est cura eius. Et nos dicemus illud in capitulo suo.

¶De ruta agresti ⁊ eius cua. Capitulū.xij.

Accidūt eis qui bibunt ex ea egressio oculi ad exteriora et adustio et inflammatio vehemens. ¶Cura eius. O portet vt euomat cum aqua calida et oleo deinde curetur cura oleandri ⁊ silium.

¶De thesisie ⁊ eius cura. Capitulum.xiij.

Hec est gūma rute mōtāe ⁊ qñq3 sentit in sapore eius sic sapor albedarūgi ⁊ est calida ⁊ accidit illi q bibit eā retentio eo℞ oium q̄ currūt ex vtrisq3 vijs ⁊ apat lingua ⁊ accīt rugit⁹ ⁊ inflatio ⁊ adustio in gutture ⁊ stō ⁊ egressio oculi ⁊ rubedo faciei ⁊ fortasse fiūt fere in corpore ex acuitate eius ⁊ multotiēs ꝓducit ad difficultatē ⁊ puitatē anhelitus. ¶Cura est vt ꝓperet ⁊ euomat ⁊ sumat in potu post illud lac ⁊ butyx coctū ⁊ crudū ⁊ aquā ordei ⁊ gargari3et ⁊ cū oleo ro. ⁊ lacte dulci ⁊ det in potu sirupus acetosus ⁊ infusio absinthij. Et ex eis q̄ nota sūt apud eos sic be3ebar ⁊ semē eius ⁊ glutē albotin ⁊ radix almarutb ⁊ decoctio origani. Et dr̄ itex q castoreum cū aceto calefacto aut melle ⁊ hoc forsitan est scōm semitā proprietatis aut scōm semitā expellēdi a corpore cū resolōne ve℞ scōm appōnē necessitatis infrigidatio est conuenientior.

¶De algilbebenech ⁊ eius cura. Capl3.xiiij.

Acidētia eius ⁊ cura ipsius ⁊ curatio cōdisi ⁊ hellebori albi sunt eadem.

¶De adende asini ⁊ eius cura. Capitulū.xv.

Accidit ex eis solutio vētris maxia valde. ¶Cura o3 vt euomat si pōt ⁊ frangat virtus eius dādo in potu lac ⁊ butyrum crudū potū post potū aut det in potu lac extracto butyro ⁊ elaboret in prohibendo solutionem ventris. Et quandoq3 succurrit ad nocumentum earum ad prohibendam solutionē ipsarum tyriaca.

¶De cōdisi ⁊ helleboro albo ⁊ ciclamine ⁊ succo cucumeris asinini ⁊ speciebus nigelle male, ⁊ agarico nigro ⁊ co℞ cura. Ca.xvj.

Condisi facit euomere vomitū magnū ⁊ qñq3 fit ꝓfocatio ex eo ⁊ silr ciclamē ⁊ helleborus albus ipse.n. facit vomere ⁊ facit nauseā ⁊ qñq3 aggregat qd̄ nō expellitur imo ꝓfocat ⁊ qñq3 mouet ⁊ solutionē vētris ⁊ oia pueniūt cū hoie ad sincopi3 ⁊ casū virtutis ⁊ sudorē frigidū ⁊ spasmū ⁊ ꝓprie helleborus albus ⁊ agaricū nigx qm̄ ambo sūt silis impssiōis. Inqt Gal. pulsus bibentis hellebo℞ albū in pncipio suo est latus rarus debilis valde tardus valde pp ꝓfocationem carnis innati sub mā plima quā cōsecuta est virtus medicine subito ⁊ nō pōt eā expellere nā. Et quū dominat appet diuersitas cui nō

est ordo qm̄ virtus intrinseca est coarctata. Quū āt incipit ordinari ⁊ eḡri valde incipit egri dispō bōa fieri. Qō si eius dispō fuerit tendens ad rectificationē imo ad singultū ⁊ spasmū debilitat pulsus ⁊ diuersificat ⁊ inspissat valde cū ergo ꝓuocat rarificat sine ordine et tardat qm̄ calor extinguit et qn̄qꝫ apparet in ipso vndositas hūiditatis. Et elleborus qdē est ex eis q̄ interficiūt cāes. ¶ Cura oꝫ vt ꝓperes ad mūdificādū cū cuꝫ eis q̄ scis aut facias descēdere māam nocumēti ei⁹ cū clistari forti cū eis q̄ sūt sic pulpa collogntide deinde administra ei clistere cū eis que dn̄r in capl'o fungoꝝ et qn̄ minorat vomitus si est in ꝑncipio fiat vt euomat et nō fit res plīma q̄re oꝫ vt impleat vēter eius aq̄ tepida deinde euomat deinde iteret. Et qn̄ accidit spasmus det in potu lac cū butyro plīmo et inungāt iuncture eius cū ceratis lenib⁹ et applicet tīne tēpate et curet cura spasmi sicci.

¶ De helleboro nigro et cura eius. Ca. xvij.

Accīt ex eo solutio vētris vehemēs et ꝓfocatio. Et cū dāt in potu. ʒ. ij. spasmat et interficit et antecedūt illud pulsus cordis ⁊ adustio lingue et stricture sup eā et eructuatō plīma et inflatio deinde spasmat ex eo q̄d est cū ipso et tremit et morit. ¶ Cura frāge iteꝝ virtutē eius cū eis q̄ sciuisti et vt des in potu absinthiū cū vino. Aut sumāt cymini et anisi et castorei et spice ptes eq̄les et det in potu ex eo circiter. ʒ ij. cū vino et pōe sup inflationē pānos calefactos pp putrefactōēs exiccātes ex eis q̄ sciuisti deinde ciba ipm̄ caseo recēti cū melle et butyro recēte et cocto et iuribus vnctuosis et vino dulci et vino plīme cōmistiōis. Et si acciderit ex eo spasmus tūc fac illud q̄d dictū est in capl'o hellebori albi. Et cum solutio ventris eius supfluit sedeat in aqua frigida et bibat alrobub et medicinas restringentes.

¶ De amoras danici et cura eius. Ca. xviij.

Accīt ex pōdere. ʒ. ij. ci⁹ prurit⁹ et apa mortale. ¶ Cura eius est cura euforbij.

¶ De aldedin et cura eius. Capitulum. xix.

Qn̄ado pl'ꝫ sumit ex eo interficit. ¶ Cura eius est illud q̄d facit vomere et solutionē vētris cū generibus lactis et vnctuosus secundum modum quem sciuisti.

¶ De kesou alkerua et sisāo et coꝝ cura. c. xx.

Dicitur q̄ ꝑscrutatio vltima in expssiōe boꝝ duoꝝ est venenū vehemēs interficiēs. Et q̄ cura eius est cura cōmunis.

¶ De castoreo et eius cura. Capitulum. xxj.

Quum castoreū rancidū fit accīt ex eo accītia birsen calidi cū strāgulatiōe et interficit illud in die vno et ꝓpe q̄d de eo est nigꝝ et fetidū et cineruletū q̄d declinat ad nigredinē. ¶ Cura oꝫ vt euomat ex eo cū aqua aneti et calamēti et sebestē cū melle et vino deide det i potu acetosa sic acetositas citri et robub fructuū acetosoꝝ et acetū vini solū et lac vaccinum acetosum et succus malorum et lac asininum.

¶ De sq̄lla agresti et eius cura. Capl'm. xxij.

Quando accidit ex acceptione eius et ex multo vsu tenendi eam et deferendi iterum ex vlceratio intestinorum et viarum epatis et antecedunt eam punctura et incisio quum accidit illud quare oportet vt festinet et sumat in potu lac decoctum cum frustis ferri ignitis et vitellos ouorum elixatorum in aceto et suffus seminum et cum frixis et similibus.

¶ De strangulatore adib et strāculatore leopardi et eorum cura Capitulum. xxiij.

Accidunt ei qui sumit ex eis ambobus ponticitas in palato et vua et meri et canna pulmonis et siccitas cum apostemate et eleuatur ex ore eius vapor fumosus: et peruenit lesio ad separationem lingue eius: et tremorem temporum ipsius deinde ad tremorem et ad spasmum et obfuscationem coloris et prefocationem et fit illud quum rugitu in ventre et ventositate plurimo et accidunt bibenti strangulatorem leopardi scotomia: et tenebrositas oculi quotiens vult ire cū humore in oculis et grauatur pectus eius Et strangulator quidem leopardi nascitur in terris edcilla et locis alijs et est amari saporis et oridi odoris. ¶ Cura oportet vt tu properes ad faciendum ipsum vomere cum eis que scis deinde clisteriza ipsuꝫ postea da in potu sicut origanum montanum et prassium et ruta et absinthium et secha armenum cuꝫ vino et camepiteos in vino aut detur in potu olei balsami quantitas. ʒ. i. s. in vino. Et melius vinū est illud in quo extinctuꝫ est ferrum et argentum et aurum et scoria ferri ipsius est bonum. Et coagula et proprie coagulum cerui et gazeli et hedi deinde iura unctuosa.

¶ De arcdarot et eius cura. Capitulū. xxiiij.

NO lia ei⁹ interficiunt animalia ⁊ lignū eius quandoqȝ interficit. Et cura eius est cura cōis ⁊ est ꝓprima cura oleandri.

¶De cortice rizi ⁊ eius cura. Capitulū.xxv.

TAli cui daṫ in potu cortex rizi scđm ꝙ dixerūt qdā ꝑmoꝝ accidit statim dolor in ore ⁊ in lingua et apaṫ lingua ei⁹ deinde extēdiṫ dolor in vmbilico et stō et itestis ei⁹ ⁊ iflāmaṫ totū corp⁹ ei⁹ ⁊ nomināt eū in venenis. ¶Cura cureṫ curatiōe cātaridū. ⁊ oȝ sint in oleo qđ ipse in potu sumit decocta cydonia.

¶De semine vrtice et eius cura. Caplꝫ.xxvi.

AEcidit ex eo illđ qđ accidit ex sqlla. Et iteꝝ accidit ex eo qn̄qȝ tussis fortis. Et cura eius est cura squille. Veruȝ tussis eius curatur cū lenitiuis sicut est sirupus viol. cū aqua ordei ⁊ alijs ex medicinis tussis.

¶De turbit malo citrino ⁊ nigro et eius cura. Capitulum.xxvij.

Ecidunt ex eo sic̄ sunt accn̄tia ellebori nigri ⁊ agariei nigri. ¶Et cura ei⁹ est illa cura ⁊ appropinquatur ei sorbere oleum amigdale magne.

¶De sebardeon ⁊ eius cura. Caplm.xxviij.

So nō cognosco nām eius medicine neqȝ curā eius nisi cōeȝ existimo ipsaȝ eē de acutis ⁊ nō elōgaṫ qn sit de nō acutis. Dixerūt ergo est medicina ex q̄ accidit pmistio rōnis ⁊ tetanus ita vt accidat labio eius de tēsiōe dispō siṁis risui et exēplificāt greci ꝙ ipse ridet risu sebardiō et cura eius est cura cōis. Et dixerūt qdā oȝ vt euomat bibēs ipsā et bibat post ipsā aquā mellis et ꝯferūt ei potus lactis ⁊ inungere māus cū calefacientibus ⁊ admistratio tine caṫe ⁊ infricatio et medicine ad spasmum malignum.

¶De tusumnō et eius cura. Capitulum.xxix.

HUius iteꝝ nō cognosco nām neqȝ curā et existimo ipsā eē de acutis et nō ē lūginquū qn sit de nō acutis. Et dṙ ꝙ facit accidere phlonem in labijs et lingua et maneam et alienationē et casum pulsus.

¶De medulis fructuum rancidis et earum cura. Capitulum.xxx.

DIspōnes eaꝝ et cura ꝓpe sūt eis q̄ dicta sūt in sqlla et ꝓpe cū robub fructuum sic̄ est sirupus de agresta et ribes et maloꝝ et vrtice. Et accn̄t ex eis nausea et sincopis et angustia et iste medulle sunt sic̄ nuces et nuclei chrysomiloꝝ neregil et amigdale.

¶De vio puro i ieiunio et ei⁹ cura. Ca.xxxi.

MUltotiens facit illud accidere ꝓfocationē et dolores ⁊ inflāmatōeȝ ⁊ ꝓpe post exercitiū ⁊ laborē ⁊ proprie quando vinum est grossum ⁊ dulce. ¶Cura est euacuatio p phlomiam ⁊ solutionem ventris si necesse est ⁊ vomitus est optima medicina si possibile est deinde infrigidetur compl̄o cuȝ aqua frigida ⁊ aqua lactis acetosi de quo extractum est butyrum ⁊ aqua fructuum ⁊ trociscis de canfora ⁊ similibus.

¶De melle malo ⁊ eius cura. Caplm.xxxij.

PLurimū eius auffertur de regione arabie ⁊ hoc mel est acutum faciens sternutare illuȝ qui ipsum odorat. Et accn̄t ex ipso iteꝝ accn̄tia mala ⁊ siṁia eis que accn̄t ex sqlla ⁊ vrtica ⁊ similibus ⁊ festine veniunt odoranti ipsum sincopis ⁊ sudor frigidus. Et de melle est aliud malū qđ dicā in accidentib⁹ suis. ¶Et cura eius est sicut iudiciū hyusgami nigri vt comedat rutam ⁊ pisces salitos ⁊ potet sirupum nominatuȝ aumeli ⁊ nō cesset cōedere ⁊ vomere quantū possibile est ei.

¶De aldibic ⁊ eius cura. Capitulum.xxxiij.

SI quis bibit aldibic accidunt rugitus in ventre ⁊ punctura absqȝ fluxu ventris ⁊ vertigo. ¶Cura oportet vt in potu dentur aqua et mel et euomat ea et clisterizetur clisteri leui et confert ei sumere in potu absinthium cum melle et sirupum acetosum. et illud quod appropriatur cum decoctione eruce. Et iterum spicam cum castoreo et pipere et vaporetur cū aqua calida et aceto.

¶Summa Tertia de medicinis que sunt ex plantis venenosis frigidis.

¶De opio et eius cura. Capitulum.i.

ACcidūt si bibiṫ opiū stupor extremitatū et frigus eaꝝ et pruritus ex qb⁹ odoraṫ odor opij et vertigo et singultus et tenebrositaṫ oculoꝝ ⁊ strictura gutturis et anhelit⁹ et citrinitas eoꝝ et obfuscatō extrēitatū et citrinitas labiorū et faciei et difficultas sēsata et ꝓfūditas sōni et retētio ligue et submersio oculoꝝ deide ꝑduc̄ ad spasmū ꝓfocātē et sudorē frm et anhelitū frm et mōtē et de cāis iterfectōis ei⁹ ē igrossatio sāguis q̄re nō currit et ꝙ ip̄ȝ ifrat spūȝ et spasmat istr̄a anhelit⁹ et dosis ex eo iterficiēs ē pōd⁹.ʒ.ij. iter fic̄.n. i duob⁹ dieb⁹ et ꝓpe qn̄ daṫ i potu cū vio qm̄ ip̄ȝ fac̄ illđ magis opari nisi vinū ad hāc sūmā duēiat vt ei

resistat ⁊ in corporibus calidis qm̄ vehemē-tius ē ei cōtrariū ⁊ velocius penetrās ſm ꝙ dixīmꝰ i canone. ¶ Cura eiꝰ administrētur in eo regule cōatiue cōes ex vomitu cū oleo ⁊ aq̄ ⁊ sale ⁊ baurach deide cū sirupo acetoso ⁊ dētur i potu aq̄ ⁊ mel deide clisterizetur cli sterib' fortibꝰ ⁊ d̄ medicis eiꝰ sūt sirupꝰ ace-tosus ⁊ absinthiū. Et iterū sirupꝰ d̄ absinthio ⁊ assa est tyriaca eiꝰ. ⁊ silr cinamomū ꝓprie ⁊ cum aceto ⁊ sirupo acetoso iterū. ⁊ silr casto reū ꝓprie ⁊ pip̄ vino aut cū sirupo acetoso ⁊ origanū ⁊ ruta ⁊ sal ⁊ silr oleū ro. cum aceto aut cū melle. Et allea ⁊ nuces sūt bona i eo. Et detur i potu bibēti ipsū tyriaca ꝓpria ei. ℞. asse ⁊ sauic ⁊ castorei ⁊ piperis eq̄les ptes cōficiatur cū melle cuius dorsis sit a q̄ntitate auellane vsq3 ad q̄ntitatē nucis. Et multoti-ens liberat ab eo potat̄ aut. i. asse i pōdere. ʒ. xxv. vini odoriferi. Et vinū antiquū plime q̄n titatis ē mirabile ei ⁊ ꝓprie qn̄ ē subtile odo riferū pl3 tolerās aquā ⁊ est cū cinamomo. ⁊ nō ē qd̄ sit sic̄ tyriaca ⁊ sagzenea ⁊ mithrida tū cū vino. Et o3 vt ꝯmoueatur ceratio eiꝰ p̄ sternutationē cū ꝯdisi ⁊ silibꝰ qm̄ est cura tio bōa ad expellēdas cās eius. Et o3 vt tra hātur capilli eiꝰ ⁊ nō ꝑmittatur dormire ⁊ vt iungatur corpꝰ eiꝰ cū oleis calidis sic̄ ē oleū de costo ⁊ oleū de lilio ⁊ odorer qd̄ ē sic̄ casto reū ⁊ sic̄ muschꝰ. Et o3 vt sedeat i tina calida vt nō spasmet̄ ⁊ ñ fiat fortis cū eo pruritꝰ sor beat iura piguia ⁊ medullas ꝓprie ⁊ adipes.

¶ De nuce methel ⁊ eius cura. Capitulū. ij.

Accidunt ex ea vertigo ⁊ rubedo oculo-rū ⁊ tenebrositas ⁊ ebrietas ⁊ ꝓfūdi-tas sōni. Et q̄nq3 interficit ex ea aureus vnꝰ in die vno. Et proprie est illa que est inda ⁊ anteq̄ interficiat accidūt ex ea sudor ⁊ anhe litus frigidus. Illa autē que est minus meᵃ. ʒ. facit profunditatē sōni ⁊ inebriat ⁊ non in terficit nisi debiles hōiu3. ¶ Cura. Maior cu ra eius est vomere cu3 nitro ⁊ aqua ⁊ oleo ⁊ butyrū ⁊ tyriaca eius. Et detur in potu cum ea vinu3 plurimum cum pipere ⁊ piretro ⁊ baccis lauri ⁊ cinnamomo ⁊ castoreo ⁊ cō-fert ponere extrema in aqua calida ⁊ calefi-at corpus cum panno. Et inungatur cū oleo de ben et costo et laboret quantum possibile est ei et exercitur et cibetur post illud cibis piguibꝰ et vino dulci et admistret̄ cura opij.

¶ De aliabroce que est radix mandragore et est assebizegi et eius cura. Capitulum. iij.

Accidētia eiꝰ sūt accn̄tia nucis methel ⁊ dispō eiꝰ est sūt sic̄ lethargia ⁊ pruri tus ⁊ cuzē ⁊ surditas ⁊ qd̄ in ea deteriꝰ ē sūt cortices ipsiꝰ ⁊ grana ipsiꝰ sunt ꝓxima illis ⁊ corpꝰ eiꝰ iterū q̄nq3 efficit aliqd ex h. ¶ Cu ra ꝓxima est cure nucis methel ⁊ opij. Et o3 vt in potu det̄ absinthiū in vino ⁊ iterū pi p̄ ⁊ castoreū ⁊ vinū ⁊ sinapis ⁊ acetū iuuatiū est eis ⁊ oibus calefactis. Et fiat vt sternutet iterū cū hmōi medicis ⁊ olfaciat picē ⁊ fumū galbāi extieti. Et d̄ eis q̄ o3 vt ponāt̄ sup̄ ca pita eorū sūt eorū acetū vini ⁊ oleū ro. ⁊ nō di mittāt dormir̄ imo euigilēt̄ trahēdo capillos ⁊ faciēdo sternutar̄ ⁊ p̄mēdo radicē pollicis.

¶ De darsion ⁊ eius cura. Capitulum. iiij.

Est medicina de sūma narcoticorū ⁊ ē in nā hyusgami albi ⁊ inebriat. Et ac cidūt ex ea in p̄mis nausea ⁊ singultus ⁊ pū ctura ⁊ dispō sic̄ ileos ⁊ q̄nq3 facit vomer̄ sā guinē ⁊ solutionē vētris facit ipm̄ exire ⁊ p̄ ducit ad sincopim ⁊ facis ꝓfundū somnū et mortificat ex q̄rto vsq3 ad septimū post stu-pefactionē corpis totiꝰ ⁊ cura eiꝰ ē cura cōis.

¶ De hyusgamo albo ⁊ eius cura. Capl3. v.

Accidit ip3. bibēti vt mollificēt̄ mēbra eiꝰ ⁊ ap̄et̄ lingua ipsiꝰ ⁊ egrediat̄ spūa ex ore eius ⁊ rubēt oculi ipsiꝰ ⁊ accn̄t ei ver-tigo ⁊ tenebrositas oculorū ⁊ ꝯstrictio anhe-litus ⁊ surditas ⁊ pruritꝰ corpis ⁊ gingiue ⁊ ebrietas ⁊ ꝑmistio rōis ⁊ fōtasse facit epiliā3 ⁊ quādoq3 narrat vocibus diuersis ⁊ q̄nq3 rudit ⁊ q̄nq3 hinnit ⁊ q̄nq3 emittit vocem ⁊ mulus q̄nq3 vt mula. ¶ Cura o3 in potu dē tur statim aq̄ ⁊ mel ⁊ lac vaccinū aut capnū aut ouiū iterū cū melle ⁊ absq3 melle ⁊ butyrū ⁊ grana pini decocta cū vino aut amigdale pini. Et iterū decoctio ficuū ⁊ iterū vinū dulce pl3 ⁊ iterū cepe assatū ⁊ det̄ in potu semē rha phani ⁊ sinapis ⁊ nasturtij ⁊ semē vrtice et oē acutū incisiuū. ¶ Et dentur in potu aqua cepe ⁊ allei ⁊ rhaphāi ⁊ semē eorū. Et nō est aliqd sic̄ mithridatū et tyriaca et sagzena et filia et tyriaca opij. et cura eius est vomere.

¶ De hyusgamo nigro et eius cura. Ca. vj.

Accidunt ex eo p̄focatio et frigus extre mitatū et tensio vehemēs p̄focans et tenebrositas visus et forsitan nō videt aliqd et destruit imaginationē et infrigidat extra-nea. Deinde spasmat et p̄focat et interficit. ¶ Cura administra in p̄mis clisteria et vo mitū et ventris solutionē, scd̄m ꝙ sciuisti in-

cipiendo a clisteribus: deinde da i potu de vino puro aliqd post aliqd hora post horã qm̃ ẽ magni iuuamẽti cũ eo qd̓ bibit ꝛ absinthiũ ꝛ detur in potu piper cũ vino ꝛ silr castoreũ ꝛ ruta ꝛ mẽta ꝛ altit ꝛ folia lauri ꝛ grana ei⁹ ꝛ rob vue iteꝝ. Et tyriaca opij iuuatiua ẽ ei. Et ex illis que ꝯferunt eis sunt semen vrtice ꝛ alaniuden ꝛ cordumeni ꝛ storax oia illa cũ vino: ꝛ silr decoctio corticũ mori ꝛ oleuз balsami cũ lacte. Et oꝫ vt emplentur venter ei⁹ ꝛ stomachus ex farina tritici cum vino.

¶De vua vulpis stupefactiua mala ꝛ eius cura. Capitulum.vij.

Accidũt ex ea obfuscatio coloris ꝛ exiccatio ligue ꝛ singult⁹ vomit⁹ plim⁹ et subito ꝛ flux⁹ ventris cũ abrasiõe mucosus. Et accidit ex ea i gustu sic sapor lactis. ¶Cura eoꝝ ẽ ſꝫ canonẽ cõmunẽ fiat illud aut detur in potu lac asinũ cũ aq̃ mellis ꝛ lac caprinũ iteꝝ ꝛ altit cuз aniso ꝛ cochlee omnes iuuatiue sunt ei ꝛ pectora gallinarum decocta et comestio amigdalarum amarum.

¶De coriandro humido et ei⁹ cura. C.viij.

Quũ multuз sumit de coriãdro hũido et comedit circiter media lib. aut bibit de succo ei⁹ subito et ꝙ primuз sit ei.oꝫ .iiij. eueniunt ide vertigo et scotomia et pmistio rõis et grossitudo vocis et pfunditas somni et defect⁹ vocis et ſmõis sic ebrietas ex sordidis sermõib⁹ ebrietatis et alia et odoratur ex eo odor coriãdri. ¶Cura. Oꝫ vt euomat et pprie cũ oleo de lilio aut oleo oliue pprie cũ decoctiõe aneti et sit i ea baurach et cibetur vitellis ouoꝝ sorbiliũ cũ sale et pipere et iure galline pĩguis cuз sale plimo et pipe et silr iure anseris cũ vio forti et puro et det ei i potu paulati ꝛ sit illd̓ qd̓ ipe cõcedit cũ pipe plimo et sale et ꝯfert ei aq̃ salsa et rob ẽ vltimuз ei.

¶De psilio et eius cura. Capitulum.ix.

Accidunt ei q bibit psiliũ cãus virtutis et pulsus et frigus toti⁹ corporis et tristitia et cõstrictio anhelitus et tensio et i getudo et stupor cum debilitate deinde sincopis.
¶Cura eius est sicut cura coriandri.

¶De fũgis et tuberibus malis et eoꝝ cura. Capitulum.x.

Nocumentũ fungoꝝ aut ẽ p genus eoꝝ qm̃ de eis sunt q sunt mortales. aut pp multam commistionem ex eis. Et mali quidem genere suo sunt illi quorum ortus non est in loco in quo cognoscitur salus ei⁹ qd̓ nascitur in ipo imo ẽ natiuitas ei⁹ in toto malo ꝛ apd̓ lapides venenosoꝝ ꝛ apd̓ arbores fortis q̃litatis. Et q de eis nigri sũt ꝛ virides ꝛ color pauonis oẽs sũt mali. Et accñt ex eis strãgulatio ꝛ cõstrictio anhelitus ꝛ inflatio ventris ꝛ stõi ꝛ singultus ꝛ punctura ꝛ citrinitas coloris ꝛ puitas pulsus ꝛ horripilatio ꝛ sincop̄ ꝛ sudor frigidus ꝛ interficiũt. ¶Cura fiat vt euomãt cũ eis q̃ scis ꝛ pprie cum succo rhaphãi ꝛ folijs deinde detur eis cinis vitis in sirupo acetoso ꝛ pira sũt tyriaca eoꝝ. Et oꝫ post vomitũ vt in potu detur de murinabati aliqd post aliqd ꝛ d̓ baurach. Et mel iteꝝ est tyriaca eius ꝛ stercus galline est maximi iuuamenti eis cũ in potu detur in sirupo acetoso. Et baurach iteꝝ et sal indus et succus calamẽti cũ sirupo acetoso ꝛ baurach. Et cõfectiões calide sic diapipeon ꝛ diacyminũ ꝛ vinũ antiquũ forte ꝛ aristol. ꝛ radix oppopõaci ꝛ fex vini ꝛ sinapis. Et iteꝝ absinthiũ ꝛ origanũ mõtanũ ꝛ decoctio amborũ ꝛ decoctio ficuum. Et oportet vt vaporetur quod est sub hypocondrijs eius semper.

¶De signis armenis ꝛ eius cura. Ca.xj.

ET de illis q̃ cõueniũt in h capl'o est regimẽ curatõis eius quẽ adurũt sagite armene. Dixerũt qdẽ oꝫ vt bibat statiз albanũ qm̃ ẽ curatio illius. Dixerũt ꝛ dõnula siluestris excoriata ex eius visceribus saliatur ꝛ exiccetur ꝛ bibantur ex ea duo aurei cũ vino. Et iam peruenit ad me ꝙ potus stercoris humani est tyriaca ad illud.

¶Tractatus secundus.

¶De venenis ebibitis q̃ sũt ex aialib⁹. Ca.i.

HOꝝ neruoꝝ ebibitoꝝ ex aialibus q̃dã sũt q̃ sũt caro illi⁹ aialis ꝛ totũ corpus eius q̃lrcũqꝫ sit. Et q̃dã q̃ sũt mẽbꝝ ppriũ aialis. Et q̃dã q̃ sũt in hũiditate eius ꝛ ois diuisio est ſm duas diuisiões ex ipso.n. est qd̓ est pp substãtiã eius sic caro ranaꝝ lacunaliũ. Et ex ipso est qd̓ est pp accñs ei sicut pisces frigidi ꝛ assature suffocate ꝛ lac coagulatuз in stõacho.

¶De aialibus que interficiunt oino corporibus suis aut corrũpunt ꝛ eius cura. Ca.ij.

PRima qdẽ diuisio ex diuisionibus est stellio ꝛ cãtarides ꝛ rane ꝛ lepus marinus ꝛ lacertus. ¶Et diuisio scd̓a est pisces frigidi ꝛ assature suffocate.

¶De cantaridib⁹ ꝛ eius cura. Capitulũ.iij

Cantarides sunt acute mordicatiue facientes accidere puncturā ⁊ dolorē i mēbris ⁊ oino dolorē extensū ab ore vsq3 ad pectinē ⁊ etiā apud anchas ⁊ genua ⁊ hypocōdria ⁊ vlcerāt vesicā vlceratōe dolorosa apa te ⁊ apant virgā ⁊ pectinē ⁊ ptes eius cū inflāmatiōe vehementi ⁊ faciūt surgere ad vrinā. Qñq3 ille q eas sumpsit vult mingere nō pōt aut mingit sanguinē ⁊ frustū sanguinis cū dolore vehementi. Et qñq3 accñt cū hoc soko ventris cū abrasiōe ⁊ sincopis ⁊ grauitas ⁊ pmistio rōnis ⁊ casus cū surgit ad scellā. ¶ Et p'm lesiōis eax est in vesica. Et inuenit sumens eas in ore suo saporē alkitran ⁊ picis. Et ista qdā aialia sunt nocibiliora in eo qd seqr ortū assethiara añ ⁊ post ⁊ in autunno. ¶ Cura oz vt euomat ⁊ clisterizer sic scis. Et oz vt ponar in eo cū quo vomit ⁊ clisterizat nitx ⁊ decoctio ficuū itex ⁊ fit vomitus cōtinuus vel freqns. Et si viderit et intendat cōseruationē vesice faciat deinde der in potu lac potu freqnte et itex psiliū et aq̄ portulace et butyx crudū p'm deinde clisterizer iste cū aq̄ ordei et altee et albumine oui et mucilagine seis lini aut aq̄ ordei et aq̄ rizi et decoctiōe fenugreci aut decoctiōe cādarusij et iuribus pinguibus et oleo amigdalino et adipe anseris et vitellis ouox sorbiliū et butyro cocto et melle aut iuleb et oleo amigdalino. Et lac acetosū vaccinū bonū est ei. Et cōferunt ei aq̄ mellis et decoctio cū granis diureticis sic sunt grana melonis et cucumeris ⁊ decoctio ficuū cū sirupo violaceo et sic in potu der oleū de cydōijs est tyriaca et oleū de lilio. et sitr lutū samuz. Et ɔfert ei solutio ventris cuz sirupo et hydromelle. Et oz vt distilletur in virga bibentis ipsum oleum ro. nō cuz clepsydria imo cum embocto subtili et lēiore qd ē admistrer tia tepida.

¶ De lepore marino et eius cura. Ca. iiij.

Accidūt ex ipso si de eo in potu der constrictio anhelitus et rubedo oculox et difficultas eius et tussis sicca et sputū sanguinis et difficultas vrine et mictus sanguinis de vrina viol. et dolor in stō et vomitus superfluus cholere et sanguinis et icteritia et angustia et dolor renū et egestio eius est violacea. Et qñq3 est mucosa et sudat sudore fetido et abhorret cibū et cū videt pisces terrer ab eis et cū fit talis vt nō terrer ab eis tunc iā sanatur et inuenit saporē piscis fetidi in ore suo et in eructuatōe sua cū salsedine ēt. Et plures q ex eo euadunt cadunt pthisiz. Curatio eius cōferunt ei potare lac caprinū iuuamētū vltimū et lac asininū itex et lac mlieris ex mamilla et virge alcāne et semē altee hūidū elixatū et ius cācri fluuialis ppe qm ipse pōt comedere ipm sine religs lenificātibꝰ et eritius assatꝰ recēs aut sanguis eiꝰ et lacertum marinū nō refugit et comedit ex eo. De medicis vero fortibꝰ sunt calamētū fluuiale calidū recēs et sanguis anseris ēt vt vrina hois antiq et radicū burchormariē octo oboli cuz vino aut kitrā illa q̄titas et in vino et hellebori pax cū vino. Et cū aduenit dies scdus excitatiōis accñtiū et qescunt fiāt ei pille de helleboro nigro et scāmonia et agarico cum succi ligritie ptibꝰ eq̄libꝰ q̄rū dosis fit .3.i. et qd supra est pax cum kilef et signū sanitatis est qd videt pisces et nō terretur ex eis et comedit et cum vadit pthisim curer pthisis.

¶ De stellione et alharbe et eox cura. Ca. v.

Caro stelliōis mortificās est et qñq3 cadit in vino et morir in eo et dissoluir et fit illud vinū sic venenū et accñt ei q ipm bibit vōitꝰ et dolor oris stōi vehems. Et alharbe itex mortificatiua ē circiter vt hic et ouuz eiꝰ sic dr est venenū vniꝰ hore et dicā ip3. et dixerunt qdē q cuz h aial decoqr et spgir decoctio eis in aq̄ balnei fit viridis ois q balnear ex eo spatio quodā deinde redit ad dispōnē paulatim et hunc qdē sermonē nō verifico. ¶ Cura est cura communis et est sicut cura cantaridarum.

¶ De lacertis et eius cura. Capitulum. vj.

Speticbus lacertorum est salamandra aut in ipsa est similitudo nature eius. Et que ei similātur mortificans et accidunt ei qui bibit carnem eius apa lingue et pruritus et dolor capitis et adustio et tenebrositas oculox. ¶ Cura sumantur sisamum et xilo caracte nabati et zuccax equaliter et dentur in potu cum butyro cocto vaccino et op3 vt detur in potu lac dulce et inungatur cum oleo aliquo et balneetur.

¶ De potu salamandre et eius cura. Ca. vij.

Hec est species mordicantium quaz dicam in capitulo mordicationis et accidunt a potu eius dolores vehemtes in ano et apa sicut hydropisis et in ventre spasmus et retentio vrine. Et dicunt quidam aliter dicentes et est, Atius alamediu et alij q acci-

dunt ei q bibit ipsā apa lingue et destructio rōnis et mollificatio et zeniena et denigratio locoꝝ corpis et putrefactio ptiū corporis q̄ cadunt quū curat hō q̄re sanat. ¶ Cura ei⁹ cōis est vt cura opij et dent in potu tyriace plures sic alfarocb et mithridatū et filia. atius autē almedin dixit q cura eius est cura illius q accipit cantarides et de illis q̄ appropriant ei est vt sumant amoniacū et glutē albotiz et sumat de eis aut ambo cū storace et cōfert ei aq̄ decoctiōis camepithios in q̄ decocta sunt grana pini pua et folia cupssi et semē vrtice et bibat cū oleo et filr cōferūt oua testudis marie et rāe decocte cū ca calamto.

¶ De ranis lacunalibus viridibus et marinis rubeis et earum cura. Capitulum.viij.

Accidunt ei q bibit eas obfuscatio coloris ad citrinitatē tēdēs et apatō corporis scōm senitā mollicici et adustio in gutture et ore et difficultas anhelitus et tenebrositas oculoꝝ et vertigo et fetor oris. Et q̄nq̄ accidit spasmus aut tetanus et q̄nq̄ accidūt ei solo vētris dysenterica et nausea et vomitus et pmistio rōnis et sincopis et q̄nq̄ expellit spma et vrinā et mēstrua sine voluntate. et eius q euadit ex eis nō soluūt dētes immo cadunt. Cura euomat cū oleo et aq̄ cal'a aut cū vino plrimo et multū vtat exercitio et appropinq̄t balneo et tine calide et inunctionibus cū oleis calidis et cōfert ei diacurcuma et oē qd cōfert hydropisi et conferunt ei vinū pl'm et pōdus.ʒ.iij.radicū arundinis et filr cipeꝝ et calamus aromaticus cū vino.

¶ De ranis citrinis et earum cura. Ca.ix.

Abscinditur ex eis appetitus cibi et accetat eructuatio et corrūpitur color et fit sincopis et nausea et vomitus et dolor oris stōi et apantur ventres et crura. Cura ꝓpria est cure ranarum primarum lacunalium et marinarum. ¶ Diuisio alia huius veneni.

¶ De piscibus frigidis et coꝝ cura. Ca.x.

Ex piscib⁹ frigidis et ꝓpe positis in loco hūoroso accīt accītia fungoꝝ et q̄n nō appet aliq̄t vsq̄ ad vnā diē aut duos. Cura eoꝝ ē mūdificatio et reliq̄ cura fūgorum.

¶ De assaturis suffocatis et carne corrupta et eorum cura. Capitulum.xj.

Oportz quū assatur caro q̄cūq̄ caro scit vt nō coopiatur submergēdo imo dimittatur discoopta donec euaporet. Nā quū submergēdo coopitur fit venenū ex q̄ accīt signa colice passiōis ex tristitia et solone vētris et q̄nq̄ deficit rō comedētis ipsaz vno die aut duobus diebus et q̄nq̄ facit ꝓfundi tatē sōni et interficit. ¶ Cura euomat et dentur ei in potu miua et absinsus et vinū odoriferꝝ cū succo cidōioꝝ et maloꝝ et terra sigillata est bona ei post vomitum et curetur ei⁹ colerica passio.

¶ Genus scōm de animalibus et sunt sic fella interficientia et extremitas caude cerui.

¶ De felle vipere et eius cura. Capitulū.xij.

Hoc est ex vētris quū bibitur scōz modū quo interficit freq̄ns fit sincopis et paꝝ cōfert medicina. ¶ Cura si aliqd cōfert tunc vomitus cū butyro cocto vna dispositione post dispositionē aliā. Et illud quo succurritur post vomitum est tyriaca et mithridatuz et albezahar est sublimis res ei et muschus et medicamen eius. Et quum freq̄ns fit sincopis dentur ad sorbendum vinum et aqua carnis pullorum cuz aliquo vel aliqua re muschi aut medicinis de muscho.

¶ De felle leopardi et eius cura. Caplm.xiij.

Accidit ei q bibit ex eo vt euomat cholaz viridē aut citrinā et inuenit odorē aloes in naso suo et saporē eius in ore suo et accidit ex eo icteritia et est mortale q si pertrāseat tres horas speratur. ¶ Cura euomat sic scis et detur in potu tyriaca propria ei que. ℞. terre sigillate et baccarum lauri amboruz an̄.partē.i.et coaguli gazeli partes .iiij. et seminis rute et myrrhe amboꝝ an̄.partē.5.cōficiantur cum melle cuius dosis fit ei quantum est nux et cum hoc euomat iterum et oz vt fiat tina ex aqua odorifera.

¶ De felle carnis aque. Capitulum.iiij.

Dixerunt qdez si comederit hō de felle carnis aq̄ q̄ttitatē lentis vnius interficit post hebdomodā. ¶ Cura detur in potu butyꝝ coctū vaccinū cū gētiana romana et cinamomo et iteꝝ coagulum leporis et inungatur cū oleo aromatico et subtiliet regimē.

¶ De extrēitatib⁹ caude cerui ei⁹cura. C.xv.

Accīt eis q bibūt ipsā angustia vehemēs et sincopis et ē venenū iterficiēs. ¶ Cura euomat bibēs ipsā sic scis et melius ei⁹ ē cū butyro et aneto deīde det in potu auellane et fistici et felnzabaragi cōfecta sil' oi hora auellana magna det i potu illō i die q̄ter.

¶ Pars tertia.

¶ De sanguine tauri recenti et eius. Ca.xvj.

Accidūt ei qui bibit illū q ex eo recēs ē
difficultas anhelitꝰ ⁊ dolor bronchi ⁊
meri ⁊ rubedo lingue ⁊ frusta sanguinis cō-
gelati i dētibꝰ ⁊ gingiuis ⁊ nausea vehemēs
⁊ angustia deide appet corrosio in lingua de
inde pducit ad ꝑfocationem ⁊ spasmū. ¶Cu
ra. Oz vt ipse ꝓperet ad clistere ⁊ sofonē vē
tris. Nā vomitꝰ timorosus ē qñqz eni expel
litur cuius expulsio nō tolerat̄ qre ꝑfocat. Et
oz vt i potu dēt̄ medicine ꝯferētes in cōgela
tiōe sanguinis sicut ficus imature plene cru
de ⁊ semen caulis ⁊ radix alaniuden ⁊ assa ⁊
baurach ⁊ cinis lignoꝝ fici i aceto ⁊ piper in
aceto ⁊ succus foliorum allabalaich in aceto
⁊ coagula in aceto. ¶Quum ergo abscinde
rimus sanguinem congelatū in ventre eius
cum medicinis soluatur tunc ⁊ emplet̄ur vē
ter eius ex farina ordei cum aqua alcarati.

¶De sudore aialiū ⁊ eius cura. Capꝫ. xvij.

Ex eo fit facies viridis ⁊ aꝑatur ⁊ cur-
rit ex corpore sudor fetidus vt ex ascel-
lis. ¶Cura. Vomat cū aqua tepida ⁊ detur
in potu vinuz cum olei ro. pondere medie. ʒ.
⁊ reubarbari media. ʒ. ⁊ salis gēme ⁊ confert
ei tyriaca de terra sigillata.

¶De ouis alharbe ⁊ coꝝ cura. Capꝫ. xviij.

Existimāt qdā ꝙ q bibit de ouis alhar
be moritur statim ⁊ si nō festinetur nō
cōfert aliqd. ¶Cura eius detur in potu ster-
cus ancipitris in vino deinde euomat vomi
tu integro ⁊ inungatur corpus eius cum bu
tyro vaccino cocto ⁊ emplet̄ur caput eiꝰ cuz
sale ⁊ cibet̄ ficubus siccis ⁊ oleo et gentiana.

¶De lacte corrupto ⁊ eius cura. Capl̄m. xix.

Est illud qđ conuertitur in vias acetosi
tatis ad putrefactionē aliā ⁊ gñant̄ ab
eo vertigo ⁊ sincopis ⁊ punctura in ore sto-
machi. Et quādoqz accidit ex eo colirica pas
sio mortifera. Cura eius ē euomere cū aqua
mellis deinde potare vinū purū cū diapipe-
reō ⁊ euaporare stomachū eiꝰ oleo nardino.

¶De sanguie ꝯgelato ⁊ eiꝰ cura. Capl̄m. xx.

Sanguis ꝯgelatꝰ in vētre ē ꝓculdubio
venenū huiꝰ gñis lꝫ ipse nō adeptus sit
venenositatē extra corpꝰ qm̄ ex ipso vbicūqz
ꝯgelat̄ in eo. s. ex ꝯcauitatibꝰ vētris pectoris
⁊ stōachi aut intestinoꝝ ⁊ vesice accidūt acci
dentia mala. Quū eni ipse ꝯgelat̄ in pectore
destruit̄ color ⁊ minorat̄ pulsus ⁊ debilitat̄ ⁊
pducit in primis ad frequētiā ⁊ mollificatio
nē egri ⁊ pducit ad sincopim. Et qñ ꝯgelat̄
in stomacho infrigidat̄ corpus ⁊ accidūt ꝑfo
catio ⁊ paruitas pulsus et sincopis cōtinua.
Et qñ ꝯgelat̄ in vesica accidūt accidētia pro
xima illis q̄ diximꝰ ⁊ silr̄ i intestinis. ¶Me
dicine cōes ad illud sūt alacohen alba ꝓprie
⁊ rubea etiā ⁊ bdelliū ⁊ albasce ⁊ coagulorū
tres oboli ⁊ ꝓprie coaguli leporis ⁊ lac fici ⁊
acetū acutū ⁊ altit ⁊ aq̄ cineris lignoꝝ fici ite
rata. Et ex eis q̄ dixerūt ⁊ ē mirabile est lac
caprinū dixerūt eni ꝙ ipꝫ liquefacit ꝯgelatū
oē in cōcauitatibus. Et iteꝝ sumātur alaniu
den ⁊ cauliū ptes eq̄les ⁊ det̄ in potu cū ace-
to est mirabile medicamē. Cura cōgelati san
guinis in stomacho ⁊ vesica. Nos iam dixi
mꝰ illud in libro tertio semel q̄re apponamꝰ
nūc duo capitula. ¶Et dicamus ꝙ hñs illđ
oz vt euomat illud si potest cū melle ⁊ succo
apij. Et ꝯferūt ad illud tyriaca de terra sigil
lata. Et farina cartami quū soluit̄ in aq̄ cali-
da ē iuuatiua valde. Et hoc ē medicamē. ℞.
terre sigillate. viij. ʒ. coaguli leporis. ʒ. xxxvi.
coaguli gazel. ʒ. xxxij. gētiane aristol. ro. semi-
nis rute siluestris myrrhe oium añ. ʒ. iiij. cō-
ficiātur cū melle ⁊ sit dosis eiꝰ sicut nux i aq̄
calida aut i sirupo acetoso. Et iteꝝ sumat̄ ci
neris ficuū. pōdus. ʒ. ij. cū medulle leporis q̄-
titate aurei vniꝰ ⁊ existio ꝙ sit coagulū lique
factū in aceto vini ⁊ bibātur. Et sal gēma cū
coagulo hedi iterū aut aur̄. vnus stercoris ca
nis. Et appropriat̄ ei ꝙ de eo cōgelat̄ in ve-
sica vt infirmo det̄ succꝰ folioꝝ zeridaraet: ei
enim inest ꝓprietas mirabilis in hoc vt assi
duet potū sirupi acetosi aut i aceto iteꝝ: acetū
eni ē bonū huic rei ⁊ aur̄. vnꝰ cordumeni cū
aq̄ calida ⁊ medio aureo altit. Aut detur ei i
potu agaricuz aut siselcos aut aliqd coagulo
rū aut. ʒ. ij. carpobalsami aut. ʒ. ij. blacte bizā-
tie aut. ʒ. ij. ligni peonie ⁊ administrēt̄ medici
ne frāgētes lapidē bibite ⁊ clisterizate ⁊ lini-
te. Et iniciatur in vesicā eius pondus nuclei
vnius salis triti soluti in aqua aut admini-
strentur aq̄ cineris vitis. Si vero hoc nō va
luerit nō erit excusatio scindendi a sanguinē
cōgelato ⁊ extrahēdi eū sicut extrahit̄ lapis.

¶De ꝯgelatōe lactis i stō ⁊ eiꝰ cura. Ca. xxi.

Quandoqz ꝯgelat̄ lac i stōacho pp ali
quā causaꝝ ledētiū ꝯgelātiū aut pp ꝑ
parationē fortē in lacte aut pp coagulū bibi
tū in lacte. Et accidūt ex eo sudor frigidus ⁊
sincopis et febris rigoris ⁊ si ꝯgelatio fuerit
cū coagulo tūc erit deterior et velocior ad ꝑ

focādū ⁊ cōgelatio qdē lactis in stomacho ē ex gn̄e cōgelatiōis sanguinis. Et accidūt ex ea dispositiōes male sicut accidūt ex illa ⁊ ex venenis. Nā accidūt itez pp ↄgelationē ipsius in stomacho frigus corporis ⁊ paruitas pulsus ⁊ p̄focatio cōstringens anhelitū ⁊ sincopim ⁊ qn̄qʒ accidit inflatio vētris bibenti ip̄m. ¶ Cura. Opʒ vt alienet ille in cuius stomacho caseatur lac a salitis: ipsa.n.addūt ei caseitatē. Pez oʒ vt det ei in potu acetū solū aut mistū cū aq̄. Et det in potu calamenti sicci pōdꝰ.3.v.qm̄ ē mirabile resoluēs ip̄ʒ statim ⁊ pp virtutē suā in hoc ꝓhibet lac multū a caseatiōe ⁊ cōseruat ip̄m. Et det ei i potu de coagulis aliqd vsqʒ ad aureū vnū: ipsa nāqʒ resoluūt ip̄m aut educūt ip̄ʒ p vomitū aut solōnē ⁊ dent ei in potu itez medicine p̄dicte ad cōgelationē sanguinis in stomacho ⁊ ꝓprie q̄ fiunt ex terra sigillata de illis q̄s dixi ⁊ medicamē alaniuden ⁊ cauliū ⁊ dētur in potu cū eq̄litate i aceto ⁊ aq̄ cineris ligni fici itez qn̄ iteratur ⁊ administrat cinis i ca.

¶ Inceptio sermōis in morsione ⁊ pūctura.

¶ Tractatꝰ tertiꝰ de regimine morsiōis vl̄i. Et de effugatiōe venenosoz. Et de curatiōe mordicatiōis serpētū ⁊ spēbꝰ eoz. Caplm.i.

SCias q̄ canon maximus i curatiōe veneni ē ↄfortatio caloris inati ⁊ excitatio ipsiꝰ ad expellēdum sicut facit tyriaca ⁊ napis barbaricꝰ vt lubricare faciat venenū ⁊ expellat ipsuʒ ad exteriora. Et ↄsideratio cōfortationis viscez deinde expulsio veneni ⁊ destructio operatiōis eius cū potionibꝰ ⁊ epithimatibus q̄bus inest illud cū proprietate sua aut natura sua cognita s̄m q̄ dicā. Et qn̄qʒ ingreditur i his intētiōibus res alia ⁊ ē regimē in hūiditatibus qn̄ inuenit eas aut calcat eas. Et ingrediūt in hoc caplo phl̄omia ⁊ solo vētris ⁊ sil̄is. Et ↄueniētior horaz phl̄omie ē quū scitur q̄ venenū iā sparsū est in corpe. Et nō est ex eis q̄ attrahūt ⁊ ꝓprie ei q ē repletus. Et qn̄qʒ igredit in hoc caplo res alia ⁊ ē facere hūores moueri ad p̄tē mēbroz p̄ncipaliū: ⁊ ea q̄ bibūt sup venenū aut sūt tyriace ⁊ bezaharat vl̄is aut ꝓprie illi veneno aut medicine ↄtrarie veneno cū cōpl̄one sicut altit cōtraria est veneno scorpionuʒ cū ꝓprietate sua aut p̄ducētes venenū ad exteriora cōmotione hūoz ad exteriora sicut medicine note aut medicine remouentes hūores a facie veneni: nō ergo inuenit ex eis q̄ diximus cōpositū sicut medicine solutiue ⁊ vomitiue ⁊ diuretice. Et in medicinis q̄ administrātur sup morsiones venenosas epithimate sūt itētiones quaz vna est vt ꝓhibeāt penetrationeʒ veneni in corpe ⁊ illud fit aut cū ligamētis ⁊ cōstrictiōe extremitatis ⁊ ꝓhibitiōe sōni vt moueat calor inatus ad exteriora ⁊ expellat. Et de hoc caplo est incisio mēbri morsi aut cū medicinis ⁊ causis attractiuis. Et ꝓpter illud stiptica nociua sunt eis qm̄ nō est aliqd magis iuuatiuū q̄ʒ medicamē qd̄ trahit venenū ad exteriora ⁊ ꝓhibet ipsuʒ penetrare ad interiora ⁊ ꝓprie qn̄ venenū ē ad exteriora adhuc ⁊ nō spargit. Et huiꝰ qdē gn̄is sunt vētose ⁊ fortasse indiget incisiōe si iā submersū ē ⁊ elōgat ⁊ ē infirmū. Et misso sanguisugaz bōa ē excusans ab illo ⁊ a suctiōe dū p̄manet i cute nā suctio qn̄qʒ sufficit. Et oʒ vt sugēs sit nō ieiunus imo iā comederit ⁊ abluat os suū ⁊ habeat dētes iā corrosios ⁊ iā coluit os cū vino odorifero ⁊ bibat ex eo aliqd ⁊ teneat in ore suo oleū ro. aut oleuʒ viol. Et quū fuerit in ore suo aliqd ⁊ expellit totū qd̄ sugit iste sugēs tunc oʒ vt expuat. ¶ Medicine vero q̄ sūt sicut nocte ebibite rubificātes etiā ⁊ attrahētes venenū aut sicut pp virtutē calefaciētē trahētē aut cā sil̄itudinis ad attrahēdū illud qd̄ simile ē ei sic facit adeps crocodili ad morsuʒ crocodili. ⁊ caro vipere post abscissionē extremitatū eiꝰ in attractiōe veneni sui ita vt accidat medicinis valētibꝰ ad venena itez. vez sunt debiliora ⁊ q̄si ipse sint iter cōpl̄onē corpis ⁊ cōpl̄onē veneni et sermo hic ē ex eis i qbꝰ oʒ cū sapiētibꝰ ↄsiderare vt sciatur qd̄ ē incōueniēs: medico aūt nō nocet si nō scit hoc. Et pl̄es qdē embrocaz attrahentiū exulcerāt ⁊ vesicāt q̄re oʒ vt currat qd̄ ē in eis: hec ergo ē ex cōditiōibus medicine epithimate: ⁊ ē cōditiōibus eiꝰ ē vt sit medicine resolutiua nature veneni aliquarū resol̄onū. Cōgelatio aūt ē sicut opatio radicis mādragore. Adustio vero ē sicut operatio cauterij in igne aut cuʒ oleo ⁊ pice ꝓprie oleo feruēte ⁊ est opatio egyptioz aut cū proprietate materiei aut cū q̄litate i calore ⁊ frigore ↄtraria ei. Et qn̄ administrat qd̄ attrahit in p̄ncipio aut facit aliqd eoz q̄ diximus ⁊ nō cōfert ⁊ ē res maxima incide qd̄ est in circuitu pūcture ⁊ accipe carnē totā vsqʒ ad

os. Et si timor fuerit maior hoc incide mē-
brū deinde cauterizata. Et de illis q̄ necessa
ria sūt i oibꝰ medicinis venenoꝝ ꝓprie i epi
thimatibꝰ ē vt sint sedatiue doloris ⁊ succur
rētes accidētibꝰ timorosis seq̄ntibꝰ mordica
tionē sicut alcolcotar ponit̄ i epithimatibus
mordicationū vt retineat sanguinē quū sup
fluit in cursu suo a morsu. Et de preceptis q̄
oz vt cōsiderētur in venenis ⁊ morsibus est
vt prohibeatur cōsolidatio vulneris vsq3 ad
horam sanationis egri ex malitia veneni.

¶ De eis q̄ bibūtur sup morsionē. Capl'z.ij.

EX medicinis bonis ē vt in potu det̄ se
mē andacoche in aq̄ ⁊ vino ⁊ decoctio
specieꝝ calamēti tritū ⁊ castoreū ē mirabile.
Hac vero alciba ⁊ existimo ip̄m esse tyriacā
noiatā alkufaki ⁊ alfarauia sunt vehemētis
iuuamēti ad morsuz ois vipere ⁊ aliuduar ⁊
alfara ⁊ senuiser ⁊ alandrion ⁊ albedeoard ⁊
nasturtiū ⁊ iteꝝ illud qd̄ assimilat̄ nigelle et
alkeisim ⁊ alleum ⁊ cortices ⁊ folia iuniperi
cū pipere ⁊ piper ip̄m. ¶ Inq̄t Gal'. vinū in
quo cadit vipera cōfert mordicatiōi veneno
soꝝ qūo ergo tyriaca. Et semē citri ꝯtrariuz
est veneno oi ⁊ dosis eius aurei duo. Et ra-
dix alaniudē iuuatiua ē ad oia venena. ⁊ fru
ctus agni casti ⁊ oleū balsami ⁊ grana agni
casti. Et nux cū ficubus ⁊ auellanis cū gētia
na ⁊ oppoponacū cū aristol'. ⁊ oleū de olean
dro ⁊ folia eius. Et fructus aldulb recēs mi
rabilis est in hoc ⁊ cinamomū ⁊ stercus ca-
prinū adustū emplr'atū ⁊ in potu datū et ca-
medreos et keisin et iteꝝ cancer fluuialis cū
lacte et ameos et serapinū et fistici cuz vino
et calamentum et decoctio eius bibendo et
empl'ando et enula et abrotanuz et cordume
ni et agaricuz et radicis albasce ʒ.iij. Et silr'
vētres mustelle vsq3 ad stomachū suū quuz
iplēt̄ coriādro et exiccāt̄ et sumit̄ ex eis quuz
necessariū ē. Et decoctio maluc hortulane et
semē altee et cerebella gallinarum ꝓprie cū
coagulo ⁊ ius mustelle morātis i domo qn̄
bibit̄ cū vino et ius muris morātis i domo
qn̄ bibit̄ et testudo magna salita et decoctio
cancroꝝ fluuialiū et testudinis. Et galbanū
est vltimū et gentiana est mirabilis et semē
baucie siluestris iuuatiuuz. Et de illis q̄ cōfe
rūt in hoc ex medicinis frigidis ē radix mā-
dragore empl'ata cum melle ⁊ endiuia silue
stris ē mirabilis in hac re et capillꝰ veneris.
Et qn̄q3 cōponit̄ agaricū cū aureo vno ari-
stol'. longe. Et iteꝝ tyriaca mirabilis. ℞. opij
⁊ myrrhe amboꝝ an̄. ʒ.i. ⁊ pipis. ʒ.i.s. radicis
aristol'. lōge et rotūde an̄. ʒ.iij. vini. ʒ.ij. ꝯficiāt̄
cū melle ⁊ aq̄ eruce cuiꝰ dosis sit aureꝰ vnus
cū decoctiōibꝰ bōis. Et iteꝝ medicam̄ terre
sigillate baccaꝝ lauri an̄. aur. ij. terre sigillate
obolos duos bibat̄ cū oleo ⁊ sit dosis auella
na vna i tribus. ōz. aq̄ mellis. Et iteꝝ tyriaca
cōis ad pūcturā ⁊ ea q̄ bibūtur. ℞. pipis pō-
dus. ʒ.x. spice aristol'. ⁊ radicis baucie oiuz an̄.
ʒ.i. ꝯficiātur cū succo xilocaracte ⁊ ponat̄ i so
le. xl. diebꝰ ⁊ moueat̄ oi die semel ⁊ quotiēs
exiccat̄ hūectet̄ ⁊ detur i potu cū aq̄ calida ⁊
dixerūt qdā ꝙ ipsa cōfert iteꝝ facto alcohol
ex ea ⁊ decoctio cācroꝝ fluuialiū ⁊ sāguis te-
studinis ⁊ testudo magna salita. ¶ Medica
mē iuuatiuū ad oēz morsuz. ℞. nigelle semi-
nis albarmel cymini oiuz an̄. ʒ.ij. gētiane ari
stol'. rotunde an̄. ʒ.i. pipis albi myrahe an̄. ʒ.s.
ꝯficiātur cū melle cuiꝰ dosis sit faba vna ro-
mana i vino. Et iteꝝ gentiane aur. ij. piperis
rute amboꝝ an̄ aur. i. ꝯficiatur cū melle ⁊ est
dosis vna i vino. Et iteꝝ amomi carpobalsa
mi an̄. aur. iij. seminis eruce semis porri am-
boꝝ an̄. aur. ij. aristol'. radicū alaniudem nigri
amboꝝ an̄. aureos. ij. myrrhe ⁊ croci amboꝝ
an̄. aur. i. luti albohera aur. iiij. ꝯficiāt̄ cū mel
le dispumato ⁊ sit dosis q̄ntū ē faba. Et iteꝝ
carpobalsami ⁊ isopi sicce seminis napij sil-
uestris ⁊ piperis albi ⁊ nigri ⁊ macro piperis
⁊ acori ⁊ anisi ⁊ petroselini ⁊ assari ⁊ cymini
carmeni et seminis hiusqami albi oiuz an̄. ʒ.
iiij. spice floris sq̄nāti amboꝝ ana. ʒ.vi. ꝯficiā
tur cū melle ⁊ sit dosis faba romana.

¶ De epithimatibꝰ sup puncturas. Capi.iij.

DE eis q̄ sup eas liniuntur ē petroleū al
bū aut subalbidū aut alleū sicut ē elixa
tum cum butyro cocto aut castoreū cuz oleo
aut succus porri qd̄ nō tetegit aq̄ ⁊ calamen
tuz fluuiale optime attrahit venenū ⁊ sulfur
cū vrina ⁊ gallina ⁊ gallus scissi dū viui sunt
⁊ empl'etur cuz eis punctura vel morsus ⁊ ꝑ
mutetur omni hora ⁊ administretur empla-
strum quidam autem dixerunt ꝙ gallina est
vehemētis caloris ⁊ propter illud eliquat os
deglutitū ⁊ arenā ⁊ lapidez ⁊ videtur ꝙ fiat
illud in gutture ⁊ stomacho ⁊ nō alibi. Et ex
eis quidem que empl'antur est sal aut acetuz
aut fel tauri aut sisimbrium ⁊ folia aphodilli
⁊ cinis ⁊ acetum ⁊ proprie cinis ligni fici et
vitis ⁊ ꝓprie in pricipio ⁊ oleū ⁊ sal decocta.

¶Et dixerunt ꝙ empl'z cũ alleis ⁊ sale ⁊ stercore caprino iuuatiuũ ē i oi morsiōe nisi mordicatiōe aspidis ⁊ empl'm cuz calce ⁊ melle ⁊ oleo iuuatiuuz ē ita ꝙ ad aspidē. Et itex sumāt sinapis ⁊ calx et acetũ ⁊ liniāt desup cũ aq̄ sapōis ⁊ alkitrā aut cũ decoctiōe picis et cũ sale ⁊ liniat. Et pix feruēs bōa ē i lana sup morsionē ita ꝙ morsui vipere ⁊ ē excuratiōi b⁹ egyptiox ⁊ ē bōa valde ⁊ cepe cum sauich ⁊ empl'z factuz cuz sale ⁊ empl'z de nitro. Et de embrocis bōis est aqua maris calida singularis cum aceto ⁊ decoctio muris habitātis in domo ⁊ mustelle.

¶De epithimatib⁹ ex qb⁹ quuz corpora liniunt nō approximāt eis venenosa. Capi.iiij.

De illis q̄ dicta sũt ad hāc rē sũt cerebx leporis cũ aceto ⁊ oleo ⁊ storax qñ soluitur i oleo ⁊ oleũ in quo infusa sũt folia pini recētia trita cũ ea aut flos cupssi ⁊ grana iuniperi ⁊ silr folia agni casti i oleo ⁊ abrotanũ ⁊ radix aniudē ⁊ aphodillus ⁊ dauc⁹ ⁊ carpobalsamũ ⁊ radix nastrutij ⁊ oia illa cũ oleo. Et ꝯposita de qb⁹ ē vt sumāt radicis aniudē nigri ⁊ floris alsegi recētis ⁊ granox iunipi oiuz añ.ptes.ij.radicis mādragore medietas ptis.i.carpobalsami cordumeni oium añ.ptes.iij.terātur ⁊ cũ oleo tā diu bñ coquātur dōec habeāt spissitudinē sordis balnei et inungātur cuz eo. Et itex aphodilli.ʒ.i.⁊ carpobalsami ⁊ hyusgami albi ambox añ. aur. medi⁹ misceat cũ aceto ⁊ oleo ⁊ liniat cũ eo. Et itex floris pini ps.i.radicis mādragore ptes.ij.seminis hyusgami albi ptes.iij.misceātur oia cũ oleo ⁊ liniat cũ eo. Et hoc itex ꝯueniēs est ad suffũigandum.⁊ itex granoruz iuniperi ptes.ij.storacis pars vna misceatur totum cum oleo ⁊ liniatur cum eo. Et epithimatio cum oleo de rhaphano fugat cimices.

¶Ad effugādũ venenosa vniuersaliter. C.v.

Oportet vt aspergatur dom⁹ eis q̄ dicem⁹ ⁊ sternat eis ⁊ liniātur foramia ⁊ fenestre eis qb⁹ embrocatur ex illis q̄ dicem⁹ ĩn suffumigatiōib⁹ ⁊ alijs vt nō approximēt eis venenosa ⁊ suffumigatiōes sũt sic fumus ligni granati qm̄ ip̄e effugat venenosa ⁊ silr radix lilij ⁊ virge granati sũt mirabiles i hoc ⁊ silr galbanũ ⁊ cornua ⁊ vngule q̄ findūt vt bouis ⁊ vngule q̄ nō findunt vt eq ⁊ pili ⁊ serapinũ ⁊ assa et folia lauri et grana ei⁹ ⁊ calamentũ et secha ⁊ stramtũ cũ eis ⁊ silr nasturtiũ et silr cinis ligni pini et ꝑpric cũ galbāo si fiat suffumigiũ ex opio et nigella ⁊ galbāo et cornu ceruino et sulfure et cornib⁹ capre.

¶De effugatione serpentum et venenosorum animalium. Capitulum.vi.

Et itex storax et cornu ceruinũ et nigella et aspaltũ de vnoquoqz pars.i.et suffumiget cũ eo lect⁹. Aliud cordumeni et radicis aniuden nigri et storacis oium añ.ʒ.i.corticũ oui strutij nigelle seminis barmel oium añ.ōʒ.ij. Et itex seminis hyusquiami albi foliox cupressi et pini et nigelle oium añ aur.i. corticũ radicis mādragore aur.i.pilox capre aur.iij.calamēti.ʒ.i.aspalti aur.iiij.misceātur totũ et fiat suffumigatio cũ eo super os fenestrarum et in eius suffumigatione est securitas. Et de illis ex quibus fugiunt plurima venenosox animaliũ qñ cũ eis sternit locus sunt sisimbrium et ozimum ⁊ agnus castus.

¶De cautella mirabili a venenosis animalibus. Capitulum.vij.

Quando sternit i circuitu dormitorij sisimbriũ et secha itex et assa itex et laurus ē mirabilis in hoc. Et silr qñ ponit i circuitu loci quo sedet mādile ex cinere ligni pini. Et de illis qbus ē apparitio i elōgādo ea est vt ponāt cerei et cādele in loco lōgiquo a dormitorio qm̄ declināt ad ip̄m. Et de illis qb⁹ ē apparitio i expellēdo venenosa et albaguarē est tenere ea q̄ sũt sicut grues et pauones et cygni et ceru⁹ et catt⁹ et mustella et q̄ currũt cursu eox: venenosa.n.aialia terrēt ex istis quum apparent et mordent ea. Et dixerunt quidam ei qui facit sibi stratuz ex corio leopardox nō approximat serpens et similr si ex eis facit sibi coopertorium hoc autem narrauit in cuius sermone non est fidutia.

¶Res quas quidam dixerũt in destructione rapacium. Capitulum.viij.

Inquiunt helleborus interficit canes et muscas. Et strāgulator leopardi interficit leopardũ. Et strangulator adib interficit adib et canē. Et ibenāgue et amigdala amara iterficit vulpes ⁊ oleāder ⁊ folia alzeridaraet interficiũt albcibē et plm̄ hox ē notuz.

¶De effugatione serpentuz. Capitulum.ix.

De illis q̄ fugāt eos ex suffumigatiōib⁹ sũt cornua cerui et radix lilij et piretrũ et sulfur et q linit man⁹ suas spolio dracōtee et succo ei⁹ et decoctiōe ei⁹ nō mordet ip̄z vipera. Et aspsio loci ex aq̄ in qua solutũ ē sal ammoniacũ ē ex eis a quo fugiũt. et sinap

interficit eaꝫ ⁊ qñ ponitur sup semitas eius refugit ab eo. Et de illis q̄ interficiunt serpẽtes est sputũ ieiuni proiectũ in os eius ⁊ proprie qñ assumit in ore suo sal ammoniacum.

¶ De effugatione scorpionum ⁊ interfectione eorum. Capitulum. x.

Scorpiões iterficit sputũ ieiuni calide cõplonis sup eos ꝓiectũ ⁊ raphanꝰ masticatus ⁊ succꝰ eiꝰ quũ tãgit ipꝫ vel eos ⁊ folia ipsius ⁊ silr albedarũgi. ¶ Suffumigiũ educẽs scorpiões sumãt̃ storacis ⁊ arsenici ⁊ stercoris oniũ ⁊ adipis zirbi oiũ aĺ ouiũ añ. ꝑtes eq̃les dissoluãt̃ cũ vi̇o ⁊ misceãt̃ cũ eo medicine ⁊ fiat suffumigatio apd̾ foramẽ scorpionũ. Et qñ ponit̃ raphanus incisus sup foramẽ scorpionũ nõ timet̃ ꝙ egrediãtur ex eo. Et est ex suffumigatiõibꝰ ad scorpiões ipsos quũ fit suffumigatio ex ipso et silr arsenicuꝫ.

¶ De effugatione pulicum. Capitulum. xi.

Qñãdo aspgit̃ domꝰ cũ ifusiõe collogntide saliũt pulices ⁊ fugiũt ⁊ silr ex decoctiõe rubi. Et dixerũt q̄dã qñ põit̃ sãguis hirci i fouea i domo aggregãt̃ pulices apud eũ deide moriũt̃ ⁊ silr aggregãt̃ sup lignũ linitũ ex adipe eritij ⁊ effugiũt ex odore caulis ⁊ folioꝝ oleãdri. Et ẽ hec herba nota iecũ cimeu. s. herba pulicuꝫ q̄ quũ ponit̃ i lecto inebriat eos ⁊ stupefacit eos q̄re nõ viuificãtur.

¶ De effugatiõe culicũ ⁊ cimicũ. Caplm. xij.

Fiat fumigium cuꝫ serraturis ligni pini aut cũ calcadis aut cũ nigella ⁊ meliꝰ q̄dẽ ẽ vt aggregatio fiat iter ea silr suffumigatio cũ myrto sicca ⁊ cũ sulfure ⁊ bdellio ⁊ spina fetida noiata coru ⁊ stercore vaccino ⁊ alharmuel tritũ ⁊ positũ sup lectos ⁊ fenestras ⁊ cũ folijs cuꝑssi ⁊ nuce eiꝰ. Et qñ aꝑgit̃ domus ex decoctiõe radicis lupinoꝝ ꝯfert aut ex decoctiõe nigelle aut decoctiõe harmuel aut decoctione absinthij aut decoctiõe rute.

¶ De effumigatiõe mustelle. Cap. xiij.

Dixerunt effugat eam odor rute.

¶ De effugatione muris ⁊ eius interfectione. Capitulum. xiiij.

Murẽ interficiũt lithargyriũ ⁊ helleborus ⁊ iteꝝ helleborus ⁊ semẽ hyusqami albi ⁊ silr radix caulis ⁊ silr cepa muris ⁊ suc ⁊ scoria ferri. ⁊ crocus eiꝰ ⁊ fugat ipsos mus masculus quuꝫ excoriat̃ ⁊ dimittitur in domo aut castratur ⁊ abscindit̃ cauda eius ⁊ excoriatio ẽ fortior. Et dicitur ꝙ si ligatur mus eoꝝ in domo ligato pede cũ filo ad parilũ effugiunt reliqui ⁊ in eo est cõsideratio.

¶ De effugatione formicaruꝫ. Capitulũ. xv.

Quando ponitur super cauernam earum kitrã fugiunt ex ea ⁊ similiter ex magnete ⁊ ex felle tauri ⁊ ex pice ⁊ ex assa ⁊ fugiunt ex fumo ipsarum formicarum.

¶ De effugatione muscarum ⁊ earum interfectione. Capitulum. xvi.

Interficit eas arsenicũ qñ de eo põit̃ aliq̄d i lacte ⁊ sugũt musce ⁊ iterficit eas fumꝰ eiꝰ ⁊ fumꝰ turis ⁊ d̾coctio hellebori nigri.

¶ De effugatione vesparũ. Capitulum. xvij.

Effugiunt ex suffumigatione sulfuris ⁊ alleorum ⁊ non appropinquant ei qui linitur ex altea aut succo malue ⁊ oleo.

¶ De effugatione scarabeoruꝫ. Caplm. xviij.

Fugat eos secunduꝫ ꝙ dicitur fumus aldulb ⁊ proprie fumus folioruꝫ eius.

¶ De effugatõe alharathati. Cap. xix.

Non aggregãt̃ alharathati i domo i q̄ sũt hudud. Et suffũigatio cũ mẽbris ad hudud ⁊ pẽnis eiꝰ iterficit alharathati s3 ꝙ d̾r.

¶ De effugatione tinee. Capitulum. xx.

Absinthium probibet pannos a tinea ⁊ silr calamentum ⁊ silr cortices citri.

¶ De speciebus serpentum. Capitulum. xxi.

Sapientes eẽ serpẽtuꝫ ⁊ naturas eoꝝ in tres diuidũt partes. s. vehemẽtis acuitatis nõ morãtes ex dispõne vltra tres horas ⁊ neq3 morsus eoꝝ curãt̃ q̄m sũt surdi ⁊ alasilet ⁊ neq3 valet ad eos nisi icisio mẽbri stati aut cõbustio vltia penetrãs q̄m cõburit venenũ ⁊ ꝯstrigit meatꝰ. Et qñq3 ꝯfert i curatiõe eoꝝ vomitꝰ post eã sup replõnẽ ex piscibꝰ salitis deide post illud succedũt curatiões alie. Et si serpẽs ẽ debilior parũ sufficit ligatio vehems deide reliq̄ curatio cõis. Et ꝑtẽ debilẽ parũ iterficiẽtẽ ⁊ ꝑtẽ mediã q̄ nõ tardat̃ a tribꝰ horis vsq3 ad septẽ. Inquiũt dracões ãt marini ⁊ siliũ serpẽtũ magni corpis morsus curat̃ inq̄ztũ ẽ vlcus tñ nõ inq̄ztũ ẽ venenũ de quo sit curãdũ. Et dixerũt ordo primꝰ ẽ gña. De eis. n. ẽ sicut serpẽs q noiat̃ regulꝰ ⁊ grece basiliscꝰ q q̄dẽ iterficit suo visu ⁊ auditu vocis sue. Et d̾ eis ẽ serpẽs noiatꝰ hirũdo cuiꝰ color silis ẽ colori hirũdinis ⁊ lõgitudo ipsiꝰ ẽ circiter cubitũ vnũ ⁊ iterficit añ horas duas. Et de eis ẽ serpẽs noiatꝰ aspis sicca ꝑꝑ vehemẽtiã siccitatis sue cutis ⁊ ẽ in q̄ztitate sua iter tres cubitos vsq3 ad q̄nq3 ⁊ color ipsiꝰ ẽ cineritiꝰ ⁊ ad citrinitatẽ decliuis

ꝛ oculi eiꝰ sũt vehemẽtis luminis ꝛ iterficit a duobus horis vſqꝫ ad tres. Et de eis ẽ ex puẽs qm̃ ipe põt interficere p sputũ suum ꝛ ꝓijciũt ipꝫ gdã dẽtes eiꝰ ↄstricti sup alios q̃ re iterficit illd̓ sup qd̓ cadit sputũ eiꝰ ꝛ odor sputi eiꝰ ꝛ lõgitudo eiꝰ ẽ vſqꝫ ad duos cubitos ꝛ color eiꝰ cineritius ad citrinitatẽ declinãs ꝛ iterficit illuꝫ quẽ mordet añqꝫ redeat. Et ordo gdẽ hic nõ rememoraꝛ in libris pp spẽm plurimã q̃ sit i curatiõe eiꝰ. veꝝ nõ valet ad ipꝫ curatio nisi illa cuius opationẽ diximꝰ: ipsa.n.ↄfert qñqꝫ cũ eo qd̓ diximꝰ ibi. Et surdi arcuati hñt spẽs alias q̃ mltiplicãꝛ i terris egypti. Et qñqꝫ gdã coꝝ habẽt duo cornua quoꝝ color ẽ diuersus albꝰ ꝛ subalbidus ꝛ rubeꝰ ꝛ mellinꝰ ꝛ cineritiꝰ: ꝛ qñqꝫ sũt ẜm creationẽ vipaꝝ. Et gdã coꝝ hñt dẽtes sicut vncinos ꝛ dracões iterficiẽtes statim sũt huius gñis. Et ordo ẜs ẽ de vipis quaꝝ spẽs iteꝝ sũt diuerse: de eis eni sũt vipe alefiati. Et de eis sũt vipe q̃rcine. Et de eis sũt faciẽtes sitire ꝛ reliq̃ q̃s dicemꝰ. Et accit serpẽtibꝰ diuersitas iteꝝ nõ i spẽ imo ẜm ↄueniẽtiã in spẽ vna qñ diuersificaꝛ i masculinitate ꝛ femineitate; ꝛ masculi gdẽ pauciores hñt dẽtes ꝛ plus veneni ꝛ acutius lꝫ gdã dicãt ꝙ femine sũt deteriores pp multitudinẽ dẽtiũ suoꝝ ꝛ iteꝝ pp etatẽ qm̃ senes deteriores sũt iuuenibꝰ pp corpꝰ: nã magni deteriores sũt puis curtis quũ spẽs coꝝ ẽ vna. Aut pp locũ nã illi g habitãt loca inaquosa ꝛ mõtes deteriores sũt eis g habitãt littora ꝛ loca pliꝫ aq̃ꝝ. Aut pp dispõnẽ suã i replõne ꝛ vacuitate: nã illi g de eis illis famelici sũt deteriores sũt venẽi. Aut pp passiões coꝝ aiales nã irati ꝛ audaces deteriores sunt coꝝ. Aut pp tẽpus nã venenũ coꝝ i estate ẽ deterius. Quidã aũt existiauerũt ꝙ venenũ serpẽtũ ꝛ vipaꝝ ẽ frigidũ ꝛ ẽ error. Et illud qd̓ accidit ex frigore morso ab eis ẽ pp mortificationeꝫ caloris inati pp ↄtrarietatẽ veneni: calor.n. innatꝰ ẽ g calefacit corpꝰ sua sparsiõe ꝛ inflatiõe. Quũ aũt nõ ẽ calor inatꝰ ꝛ si inflãmeꝛ cor igne leui nõ oꝫ tñ vt calefiãt pp ipꝫ extremitates. Et gdã existiauerũt ꝙ venenũ alesilati ꝓprie ẽ frigidũ ꝛ aggregat sanguinẽ cordis ꝛ ↄgelat ipsuꝫ ꝛ pp hoc stupefacit valde sed nõ ẽ ita imo fortasse resoluit calorẽ innatũ ꝛ mortificat ipꝫ. Et illd̓ quo rõcinaꝛ istud ẽ ꝙ aialia frigide cõplõnis sũt i hyeme mortua ꝛ calide calor addiꝛ ꝛ acuitas. ꝛ gcũqꝫ sit g hoc dicat sciat ꝙ eiꝰ rõcinatio nõ ẽ sana: ꝛ neqꝫ hec dictio ẽ i venẽosis puis sꝫ i aialibꝰ magnoꝝ corpoꝝ ꝛ qd̓ significat corruptionẽ huiꝰ sermõis ẽ vespa calẽ ↄplõnis valde ꝛ ẽ ex eis q̃ mortificãt i hyeme q̃re nõ moueꝛ: ꝛ nõ ẽ lõgiquũ gn sit serpẽs cũ calitate cõplonis sue g nõ moueꝛ pp ↄtrarietatẽ ↄplõnis nãlis ꝛ pp illud qd̓ accidet ei d̓ rebus alijs.

¶ De morsu basilisci g ẽ pmꝰ surdoꝝ ꝛ barmene d̓ quo ignoro an ẽ ipe aut aliꝰ. C.xxij.

Dixit gdã ipe noiaꝛ regulꝰ qm̃ hꝫ corõatũ caput cuiꝰ lõgitudo ẽ duoꝝ palmoꝝ ꝛ caput ẽ acutũ valde ꝛ oculi eiꝰ sũt rubei et color eiꝰ ad nigredinẽ ꝛ citrinitatẽ d̓cliuis g adurit totuꝫ sup qd̓ icidit ꝛ neqꝫ oriꝛ i circuitu cauerne eiꝰ aligd ꝛ quũ oppõiꝛ habitationi eiꝰ auis cadit. Et nõ sentit ipꝫ aial qd̓ nõ terreaꝛ ꝙ si sit ꝓpiquiꝰ h stupefit q̃re nõ moueꝛ et iterficit sibillo suo si exaltat ipꝫ. Et ille sup quẽ cadit visus eiꝰ ex lõgiquo moriꝛ. Et nõ ẽ sicut dr̃ ꝙ ille cuiꝰ visus cadit sup ipm moriꝛ. Et illiꝰ quẽ mordet corpꝰ liq̃fit ꝛ iflaꝛ et currit virꝰ et moriꝛ stati et moriꝛ ois g appropinq̃t illi mortuo. Et paꝝ gdẽ euadit qui pñs fit vicinitati eius. At vero possibile ẽ in gbusdã horis vt tãgat eũ cũ virga. Et ẜm gdẽ plim g tãgit eũ cũ virga moriꝛ ꝛ ẽ mediãte virga: et pp illd̓ iã tetigit illd̓ miles gdã cũ lãcea sua q̃re mortuꝰ ẽ miles et aial eiꝰ et tetigit ipse labiũ equi q̃re mortuꝰ ẽ equꝰ et miles. et hic gdẽ serpens multiplicatur in terra arorch et nubia. ¶ Signa morsus eius sũt. Si videris mortuuꝫ subito absqꝫ casu cause primitiue apparentis et ꝓprie qñ est in loco vbi sciꝛ illud aial et nõ ẽ curatio ei prorsus.

¶ De barmene. Capitulum.xxiij.

Iam diximꝰ barmene i ꝓprietatibꝰ ꝓximis reguli ex hoc ꝙ nõ equaꝛ et nõ iterficit morsu tm̃ imo et visu ꝛ auditu sui sibilli et qd̓cũqꝫ aial mordet dissoluiꝛ et moriꝛ qd̓ appropinq̃t ei ex aialibꝰ. At vero q̃ztitatẽ eiꝰ narrauerũt diuersaꝫ a q̃ztitate reguli existiauerũt eni ꝙ ẽ ab vno cubito vſqꝫ ad cubituꝫ ꝛ semis. Et dixerũt ꝙ morso ab eo nõ ↄfert aliquid si vero aliquid confert ei tunc semen papaueris, vꝫ vſqꝫ ad.ʒ.i.et castoreum vſque ad.ʒ.i.quidam iam testificati sunt illud.

¶ De signo morsus serpentis qui nominatur hirundo et est de surdis. Capitulũ.xxiiij.

Accidũt ei singultus ꝛ alteratio corporis et stupor et frigus membrorum et

profunditas somni et clausio palpebrarū cū vehemētia pulsus cordis ei ꝓpri⁹ et magnitudo doloris. Et cura eius est cura surdarū.

¶ De signis morsus aspidis sicce et est de surdis. Capitulum. xxv.

Illi quem mordet accidit illud quod accidit ei quē mordet hirūdo quare alteratur color eius et stupefit et multiplicatur singultus ei⁹ et infrigidāt mēbra ipsius et clauduntur eius palpebre et ꝓfunde dormit. ¶ Et cura eius est cura surdoꝝ et iaȝ diximus eā.

¶ De morsu spuētis et asilus. Capitulum. xxvi.

Quē ȝ mordet remāet sine sensu et sine motu getus ꝓfūde dormiēs post res alias pdictas i caplo aspidis post saltus cōtinuos et clausionē oculoꝝ et torsionē colli et spasmū et pulsū iordiatū et nō sētit dolorē ꝛ qūqȝ sētit i initio rei dolorē itestinoꝝ quē vi debis itromittētē digitos suos i guttur suū vt euomat. Et qdā iā remēorati sūt asilus et narrauerūt ō eo q̈ eleuat caput suū ꝛ expuit venenū. Ego igr̄ nō scio an ipē et ille quē dixim⁹ sint vni⁹ spēi et ē dc gn̄e spuētiū. Quē ȝ dr̄ de accn̄tib⁹ ei⁹ q̈ loc⁹ morsus ei⁹ ē puus ſm q̄titatē pūcture acus absqȝ apate et currit ex eo sanguis pauc⁹ niger. Et accidūt ei q ab eo morsus est tenebrositas oculoꝝ et dolor in visceribus et ore stomachi i primis deinde accidūt clausio oculoꝝ et ꝓfūditas sōni et nō viuit vltra tertiā diei. Et cura ei⁹ est de gn̄e curationis surdoꝝ et iā diximus eā.

¶ De cornuta. Capitulum. xxvij.

Cornuta ē gen⁹ surdoꝝ cui⁹ lōgitudo ē ab vno cubito vsqȝ ad duos et sūt sup caput eius due eminētie sicut duo cornua. et color corpis eius ē color cineris et vēter ei⁹ est sicut squame sicce dure q̄ stridēt sup terrā cū strepitu et dētes eius sunt equales nō recurui et plurimū eius ē in locis arenosis. Inquiūt qdaȝ et de eis ē genus qȝ naiatur paruū. Et ē ꝓpterea q̈ cornua ei⁹ sūt breuia aut iā ceciderūt cornua ei⁹ et ē etiā paru⁹ breuis et ē pluris gn̄is et simil̄r noiatur grece.

¶ De signo morsus eius. Capitulum. xxviij.

Sentiūt i locis morsus q̄si acus aut claui infixi i eis: ꝛ dixerūt ɔtinuat corpori ei⁹ grauitas maria et inflāt labia ei⁹ et accn̄t ei vertigo et tenebrositas oculoꝝ et destruit ratio. Et cura ei⁹ iteꝝ ē cura surdoꝝ. Et qȝ ei appropriat est vt in potu detur semē raphāi cū vino ꝛ ꝓprie q̄n euomit cū eo. ꝛ quū euomuerit ɔfert ei cyminū iduȝ ꝛ sisamū cōfert iteꝝ quē momordit cū vino ꝛ castoreuȝ cū vino ꝛ calamtū cāpestre cuȝ vino ꝛ semē rhaphani est mirabilis iuuamenti in eo. Et donatur super morsum sal tritus confectus cum alkitran aut cepe tritum cum aceto.

¶ De serpente qui dicitur andrius et kedusu durus. Capitulum. xxix.

Hunc spētē quū ē i aq̄ nomināt greci andri⁹. Et q̄n habitatio ei⁹ ē i cāpo nominat kedusu dur⁹ ꝛ ē minor q̄ȝ alesilati surda ꝛ latioris capitis ꝛ dterior ꝛ nocibilior ꝛ accit ex morsu ei⁹ vt icipiat morsus cū dolore vehemn̄ti ꝛ i flāmet deide fit viridis ꝛ corrodit ꝛ accidūt morso vertigo ꝛ vomit⁹ cholere fetide ꝛ mot⁹ iordinat⁹ ꝛ debilitas virtutis ꝛ morit̄ ſȝ plurimū in hora tertia ꝛ nō transit tertiam. Si autem euadit q̄m est aquosus aut q̄m cōplexio morsi est fortis cōmittatur cuȝ egritudines a qbus forsitā nō sanabitur.

¶ De cura. Capitulum. xxx.

Curatio ei⁹ ē cura cōis ꝛ illō qȝ ei appropriat ē vt bibat ō nuce cupssi mundata cū grāis myrti ō vnoquoqȝ aur. vnū cū aq̄ mellis aut vio ꝛ sil̄r aristol. pōd⁹. ʒ. ij. cuȝ vino aut cuȝ aceto ɔmisto ꝛ sil̄r succū prassij ꝛ emplet cū calce ꝛ oleo ꝛ calamto mōtāo ꝛ corticib⁹ radicis q̄rc⁹ ꝛ silib⁹ singulariter ꝛ cōposite ꝛ de eis q̄ illis admiscet̄ ē faria ordei.

¶ De hydra. Capitulum. xxxi.

Non dixi hydrā i sūma nisi q̄ nō sū cōfidēs an ipa ꝛ andri⁹ sit vn⁹ quū iā diuersificet̄ p deriuationē ꝛ nom̄ sic cadit i scriptura ſmonū grecoꝝ aut spēs ali⁹. Quē ȝ locū ex q̄ hoc ɔsiderat̄ iā dixit narrās accn̄tia alia mors⁹ ei⁹. Et dixit q̈ mors⁹ ei⁹ egredit̄ ꝛ dilatat̄ ꝛ obfuscat̄ color ei⁹ ꝛ egredit̄ ex eo buitas nigra plima fetida valde ꝛ ꝓlōgatur curatio ei⁹ ꝛ fit difficilis q̄re oȝ vt ɔsideret ali⁹ a me in hoc ꝛ cognoscat dispositionē eius vt ꝑmutetur ad secunduȝ ordinem serpentum.

¶ De sermone vniuersali de morsu viperarum et iudicio earum. Capitulum. xxxij.

Exteriores viperaꝝ ꝛ draconū sūt ō eis q sunt masculi. Femine vero sūt icolumiores ꝛ mōsus quideȝ femine cognoscitur p inuentioneȝ fixionuȝ pliuȝ q̄ȝ duoꝝ dentiū in pte in q̄ momordit ꝛ egredit̄ a pncipio rei ex loco duoꝝ dentiū aut dētiū pliuȝ sāguis deide virus feruēs. Et fortasse incipit aquosus deide spumosus deide vt erugo eris ꝛ

tunc qdē ꝯuertit ad subſtātiā veneni et colo rē eiꝰ. Et dolet locꝰ deinde ꝑambulat doloꝛ eius poſtea appꝫ apā calidū rubeū hñs bo thoꝛ et veſicas ſicut ex aduſtiōe ignis et qñqꝫ ꝑambulat deide fit viride illud apā ꝓpe moꝛſū et ſub oꝛe et accidit i viſceribꝰ iflāma tio et in coꝛpe rubedo cū rigoꝛe deide ſudoꝛ frigidus ⁊ coꝛruptio coloꝛis decliuis ad viri ditatē et cōmotio vertiginis et frequētia an helitꝰ et nauſea et ſingultus et qñqꝫ euomit hūoꝛē cholericū et difficultas fit vrine ⁊ gra natur caput et quandoqꝫ aduenit ei fluxus ſanguinis nariū et apparet grauitas in doꝛ ſo deide ſudoꝛ frigidus et tremoꝛ vehemēs et ſincopī. Et plurimū qdeꝫ moritur i tribus diebus et quandoqꝫ remanet vſqꝫ ad ſeptē.

De curatione moꝛſus viperarum cuꝫ eo quod eſt ſicut canon. Capitulum.xxxiij.

Conſidera radices cōes i curatione de inde foꝛtioꝛ curatio ē ꝓperare ad tyria cā de viperis. Et quūꝫ tardat tūc poſſibile ē vt ꝯferat tyriaca multotiēs ⁊ poſſibile eſt vt nō ꝯferat. Nocumētū aūt iſtiꝰ veneni nō ē malū qm̄ natura ē q̄ vtit iſtis. Rei vero ex trance nō ē poſſibile vt vtat eis niſi accidat cōmotio amboꝝ ſimul. Et ſi poſſibile eſt vt multitudie ſōni ⁊ vini foꝛtaſſe excuſat ab oi curatiōe: ſilr cepe ⁊ poꝛri cū vino ſi nō inue niūt allea. Et iā dixerūt qdā ꝙ virga cerui aſſata quū comedit in diſpōne ꝯfert ⁊ albar muel ē de medicinis liberātibꝰ ⁊ ſilr grana citri. Et de tyriacis ꝓpꝛijs eis foꝛtibꝰ ⁊ ſilr grana citri. Et de tyriacis pꝛopꝛijs eis foꝛti bus ē illa q̄. ℞. aniſi ſuffeni pōdꝰ. ʒ. i. ⁊ pipis aur. iiij. coꝛticis ariſtol. rotūde caſtoꝛei āboꝝ ān aur. i. ꝯficiāt cū vio cuiꝰ doſis fit nux vna Et itē myrrhe ⁊ caſtoꝛei pipis arſenici rubei oium ān. ʒ. ij. ſeminis aneti. ōʒ. ij. ꝯficiant cū vino. Et itē ſemen andacoche ⁊ ariſtol. rotūda ⁊ ruta ſilueſtris ⁊ nō ē albarmuel ſꝫ ꝙ exiſtimauerūt qdā imo ē ſpēs rute ipſiꝰ ⁊ oꝫ vt det butyꝝ vetꝰ ſolū ⁊ ſedeat in tina lactis ⁊ indicāt ei vigilie ⁊ fiat vt deambulet ⁊ bal neet in qbuſdā hoꝛis ⁊ i balneo faciēte ſuda re ⁊ dēt ei in potu coagula ⁊ ſilia ſucceſſiōe coꝝ ⁊ melius coꝝ ē coagulū lepoꝛis recēs ⁊ ipm itē eſt melius qñ ſumit in potu cū. iiij. ōʒ. aceti vini ꝑmiſti cū equalitate ⁊ coagulū cerui itē eſt bonū. Dixerūt quidā ſi homo accipiat cepe ſilueſtre ⁊ maſticet ipꝫ ⁊ deglu tiat illud qꝺ currit ex eo ⁊ emplet cuꝫ fece eiꝰ nō moꝛiet penitꝰ. Et qdā expti fuerūt ins rāc ⁊ fuit iuuamtū liberās quū cōmeſtū fuit. Et caro muſtelle cōdita aceto ⁊ ſale ⁊ cācri marini ⁊ ſāguis teſtudinis marine. Et dixerunt quidam ꝙ in lapide qui nominatur lapis ſerpentis quum ſuſpenditur eſt ſanatio.

De reliquis potionibus laudatis in moꝛſu viperaꝝ. Capitulum.xxxiiij.

Dixerunt qdā apiū ſilueſtre ⁊ ē ſumiriō ē bonū ad illud radix acoꝛi ⁊ folia ariſtol. ⁊ radix eiꝰ ⁊ radix almaru alfeſir aut al feſireſin aut agaricum qꝺcūqꝫ illoꝝ fuerit ſu mat ex eo i potu cū vino dulci q̄ntitas vnius aur. ſilr ſuccꝰ anagalis. ſ. auricule muris ⁊ ſilr cyminū ꝑcipue mōtanuꝫ ⁊ ſuccꝰ caulis aut coſti duo aurei cū duobꝰ obolis pipis aut ra dix birchoꝛmaricn aut ſemē keſin aut radix eius ⁊ ſemē albarmel cū ſucco poꝛri aut ſucco cardi ⁊ itē coagulū lepoꝛis ⁊ farina herbi ꝓpꝛie ⁊ ziziber i lacte mulieris ⁊ det i potu radix baucie aut albarmel q̄ ē cognita in partibus frigoꝛis et ē vehemētis iuuamēti ⁊ coꝛtex ariſtol. ⁊ radix andacoche. ⁊ qdā iam exiſtimauerūt ꝙ quū turbit ſumit i potu cuꝫ lacte dulci ē iuuamētū valde ⁊ lac alagati et exiſtimo ipſū eē tyriacā alfarauia ⁊ alkuſaki ē iuuatiuū. Et itē de eis q̄ dicta ſūt ad moꝛ ſuꝫ viperaꝝ ⁊ oiuꝫ venenoſoꝝ aialiū ē oppo pōaci pōdꝰ. ʒ. ij. cū aceto ⁊ itē ſumātur coſti aur. iij. ⁊ gentiane. Et itē q̄ bōa ſūt ē ſtercꝰ caprinū cōminutū i vino ⁊ detur i potu. Et oia iciſiua acuta ⁊ ꝓpꝛie allea ⁊ cepe ⁊ poꝛri ⁊ rhaphanꝰ ⁊ aq̄ coꝝ ⁊ oia ſalita ꝓpꝛie vēter muſtelle ⁊ ſcoꝛpio aſſatꝰ ⁊ fel galli ⁊ reliq̄ruꝫ auiuꝫ. Et de ſuccis vehementis iuuamēti ſūt ſuccus rute et ſuccus folioꝝ maloꝝ ⁊ ſuccus ſanſuci ⁊ acetum ipſum de quo bulliantur. ōʒ. iiij. ⁊ dentur in potu ⁊ ſuccus extremitatū cauliuꝫ nabathi ⁊ vrina hois ſcꝺꝫ ꝙ dicitur.

De emplis deforis. Capitulum.xxxv.

Emplaſtra iſta ſūt attractiua q̄ admini ſtrāt añq̄ꝫ apatio fiat ⁊ ſūt facta ex ſaui na ⁊ baccis lauri ⁊ ex camēilla ⁊ ſqlla aſſata ꝓpꝛie ⁊ farina herbi oia illa ſingulariter aut cōmiſta cū vino. Et emplatio cū caſeo antiquo ē bōa vltia. Et emplatio cum gallina fiſ ſa eſt bona valde vltima. Et ſilr cum carne vipere ⁊ cum ranis ſciſſis. Et ex oleis oleum laurinuꝫ ⁊ oleum in quo decoquitur laurus.

De ſerpentibus qui egredi faciunt ſanguinem ex poꝛis oibus. Capitulum.xxxvi.

SIcut sũt aufudius ⁊ sabri isti serpentes sũt mali ⁊ quũ mordẽt disrũpũtur pori ⁊ meatꝰ oẽs fluẽtes ⁊ manãtes ita ꝙ ex vlceribꝰ cũ solidatis cũ dolore cõtinuo ⁊ vomitu sãguinis ⁊ sputo sãguinis. Et sapiẽtes qdã dixerũt ꝙ isti duo spẽtes corpora hñt arenosa ⁊ sup corpora eoꝝ sũt pũctura nigra ⁊ alba ⁊ lõgitudo eoꝝ ẽ lõgitudo cornuti. Et dixerũt qdã ꝙ ipsi sũt minores vipis ⁊ capita eoꝝ ⁊ ipsoꝝ caude sũt miuta ⁊ sũt coloris arenosi. Et qñqȝ sũt nigri ⁊ rubei ⁊ albi ⁊ sũt sup eoꝝ capita sĩgne albe icise ⁊ eoꝝ icessui est strepitꝰ pp siccitatẽ corticũ vẽtriũ ipsoꝝ ac si esset strepitꝰ folioꝝ virge ⁊ sunt gravis motꝰ eq̃liuȝ dẽtiuȝ ⁊ os narrãt cuȝ spẽbꝰ qbusdã ordinis p̃mi. Et hoꝝ qdẽ spẽtuȝ morsus disrũpit poros ⁊ meatꝰ nãles faciẽs ex eis manar̃ ita ꝙ ex angul̃ oculoꝝ ⁊ ꝯprimer̃ i sãguine ⁊ sputo sãguinis nariũ ⁊ vomitu ⁊ dolore i stõ. Et dixerũt qdã ꝙ locꝰ apar̃ ⁊ denigrar̃ ⁊ currit ex eo res pua aquosa ⁊ soluir̃ vẽter ⁊ ꝯstrigir̃ ãhelitꝰ ⁊ difficultas fit vrie ⁊ abscidir̃ vox ⁊ mollificãtur membra ⁊ vincit super corpus dispõ obliuionis ⁊ accidit spasmus ⁊ cadunt dentes et moritur patiens.

De cura. Capitulum.xxxvij.

CVra eoꝝ ẽ ꝓpria cure alasilet et vipaꝝ inq̃ȝtũ dar̃ eis i potu vinũ pl̃ȝ et euomũt ip̃m post cibationẽ cuȝ eis q̃ sũt sic̃ oua taraca et pisces saliti et alia et iterer̃ sup eos vomitꝰ deide comedãt post illud panẽ et pisces positos sup prunas a comedãt vuas passas et semẽ rhaphani iteꝝ ẽ ex eis cõferũt ipsis et ꝓprie cuȝ vino et succꝰ papaueris cũ radice lilij celestis cũ vino et qñqȝ ꝯfert eis albugo oui cũ vio. Et ꝯfert eis inq̃ȝtũ ẽ expulsio sãguis empl̃atio cũ portulaca et faria ordei aut folijs vitis decoctis aut arnoglossa aut gallis. Et ex eis que retinet sanguinem per cauterium sunt porri et vrtica et ruta cuȝ farina ordei et albumina oui.

De faciente sitiȝ. Capitulum.xxxviij.

DIxerũt ꝙ spẽtis faciẽtis sit lõgitudo ẽ palmi vniꝰ et sup corpꝰ eiꝰ sũt vestigia nigra pl̃ma et caput eiꝰ puũ et collũ ipsiꝰ grossũ at icipit creatura eiꝰ ex collo grosso vsqȝ ad caudã subtilẽ. Et dixerũt qdã ꝙ hic pl̃ȝ ẽ i regiõe lokiati et assiȝ et forma eiꝰ ẽ forma vipe et color postrẽi eiꝰ vsqȝ ad caudã ẽ nigredinẽ ꝺcliuis et icedit q̃tiẽdo caudã suã dixerũt qdã ꝙ ẽ i littoribꝰ et dixerũt ꝙ accit morso ab eo vt audatur venter eius ⁊ inflammetur. quare non sanatur ex aqua immo nõ cessat bibere absqȝ exitu alicuius rei per vrinã aut sudoreȝ ita ꝙ inflatur venter eius totus ⁊ currit aqua in venas ipsius.

De cura. Capitulum.xxxix.

REgimen eorum post cõe regimẽ est indesinenter facere eos bibere oleum plurimuȝ ⁊ euomere deinde clisterizare eos cũ eis q̃ educunt feces ⁊ hũiditas ⁊ trahũt aq̃ȝ ad inferiora ⁊ vt dentur diuretica sicut decoctio apij ⁊ spice inde ⁊ cinamomi ⁊ assari et siseleos ⁊ petrosilini ⁊ similium emplastrer̃ exterius cum sale ⁊ calce ⁊ oleo ⁊ emplastratio q̃ȝ dicemꝰ ⁊ morsuȝ canis rabiosi ꝯfert.

De casezati ⁊ altararati. Capitulum.xl.

ISti serpentes sunt pui breues minuti q qñ occultantur in arboribus insidiantes vt ꝓijciant seipsos ad illum q transit ꝑ eos ⁊ exeunt ꝓcedentes ad eum. Et ergo qdem dico ꝙ vidi genus horum serpentum in ptibus de hestem ⁊ sunt ad rubedinẽ decliues ⁊ sunt calidi valde. Et dixerunt accidit ex morsu eoꝝ dolor vehemẽs ⁊ ptrãsit in totũ corpꝰ si fuerit de gñre qꝺ vidi ⁊ accidit ex eo mors ⁊ dixerũt cura eoꝝ ẽ cura cõis ⁊ cura vipaꝝ.

De saliente ad duas ptes. Capituluȝ.xli.

DIxerũt qdẽ serpẽtẽ cuiꝰ nomẽ ankesimẽ ⁊ dixerunt ꝙ ipse ẽ saliẽs ad duas ptes veꝝ ego nõ verifico ꝙ ipse sit saliẽs aut aliꝰ vt ipsi narrauerũt eũ ad due extremitates eius sũt eq̃les in grossitudine ⁊ eq̃les medio ⁊ existio ꝙ hic ẽ ille quẽ vidi in veritate.

De illicino ⁊ est durisos. Capitulum.xlij.

ISte habitat i illicibꝰ ⁊ accit ex morsu eiꝰ excoriatio cutis eiꝰ quẽ mordit ⁊ excoriatio cutis illiꝰ q pmiscer̃ ei ⁊ curat ip̃ȝ ⁊ habet odorẽ malignũ mortificãs eũ q pñs est morti eius siue sit ledens siue nõ ledens. Et accĩt ex eo iteꝝ accidentia morsus viperarum.

De cura. Capitulum.xliij.

CVra ipsius est cura viperarum ⁊ ꝯfert eis proprie bibere aristologiam cum vino ⁊ similiter albandal coctaȝ ⁊ aphodilli radicem ⁊ vinum.

De miliaribus. Capitulum.xliiij.

SErpentum huius generis color pp citrinitatem suã est q̃si color milij. Et accĩt ei quem mordent accĩtia malaꝝ viperarum

Et cura eorum est cura illa.

De serpẽtibus nominatis sciseтati. C.xlv.

Dolor eius silis salienti ad duas ptes sed ille ē deterior ꝛ accidentia eius sūt illa. Et cura eius est illa cura.

¶ De serpente araci vel aspidis habente colores diuersos. Capitulum.xlvi.

Uidā dixerūt ē malign⁹ iterficiēs i die bo cū corrosiōe epatis ꝛ cū fractiōe i testinoꝝ. ¶ Et curō eius ē curō vipaꝝ paruaꝝ.

¶ De serpente triscalis. Capitulum.xlvij.

Narratū ē d hoc ꝙ ei⁹ accñtia silia sunt accñtib⁹ vipaꝝ verū sūt cuꝫ iflatiōe loci morsus ꝛ vesicis ꝛ duritie appente ꝛ cursu hūitatis sāguinee nigre ex illo loco ꝛ accñt ei alteratio rōis ꝛ tenebrositas visus ꝛ spasm⁹ mortificās. ¶ Et cura ei⁹ ē cura viparuꝫ. Et ego qdē dixi hunc serpentem in hoc loco existimatiue ꝛ non nosco euꝫ neqꝫ ordinēꝫ eius neqꝫ ipsius genus cum verificatione ꝛ neqꝫ scio an iste sit in iteratione an non

¶ De famuso. Capitulum.xlviij.

Dixerūt morsus ei⁹ ē silis morsui viparū sꝫ accidūt carni ei⁹ q morsus ē ab eo corruptō ꝛ mollificatio sic accit ei q hꝫ hydropisiꝫ ꝛ accñt ei ꝓfūditas sōni ꝛ obliuio ꝛ egritudies i epate ꝛ ieiuno et colō. Et smonē qdē i hoc serpente attuli sm existiationem in hoc loco sicut sermonem de illo qui est añ ipsū et fortasse nō ē hi⁹ ordinis imo ē ordinis putrefaciētiuꝫ. ¶ Et cura eius ē cura vipaꝝ.

¶ De amiudutus et caubarus. Capitu.xlix.

Dixerūt qdā ꝙ lōgitudo eiusqꝫ hoꝝ spētū ē vsqꝫ ad cubitū et color arene et sup corpora ipsoꝝ sunt vestigia. Dixerūt ꝛ accidunt ei queꝫ mordent dolor vehemens loci morsus et apa maximū et currit ex eo virus et iterficiūt in tertio et mora ei⁹ post septimū.

¶ De curatione eorum Capitulum.l.

Dixerūt ꝙ curatio coꝝ ē curatio cōis et ē ei⁹ ꝓpriū daſ potu castore et cinamomuꝫ et radix cētauree de quocūqꝫ istoꝝ fuerit.ʒ.ij.cuꝫ vino. Et ɔfert eis radix aristol. et ꝓprie lōge iuuamentuꝫ maximuꝫ. Et similiter radix assosir et succus eius ꝓprie et radix gētiane. Et ɔferunt eis ex emplis mel decoctuꝫ et exiccatū et trituꝫ et radices granatoꝝ et silr cētaurea et semē lini et lactuce et sem harmel ꝛ volubilis et ruta siluestris ꝛ ɔferūt eis emplastra appropriata vlcerib⁹ putridis.

¶ De spētib⁹ noiati selsir ꝛ ē putrefaciēs.c.li.

Existiauerūt qdā sūt spētes q sūt i regiōi b⁹assē ꝛ i egypto hñtes lata capita parua colla curtas caudas vētres rotūdos ꝛ nō sūt sup eoꝝ capita linee ꝛ sqme sed sup corpora eoꝝ sūt linee diuersi coloris ꝛ cū incedunt nō rectificāt imo ɔtrahūt ꝛ accñt ei quē mordēt apa dolorosū ꝛ putrefactio totius corporis post contritionem eius ꝛ capilloꝝ casus. Et qñqꝫ festinat putrefactio perdens illō qd sanum est ꝛ sunt quasi species viperarum.

¶ De cura. Capitulum.lij.

Opꝫ vt sit cura eoꝝ cura cōis ꝛ cura media cure vipaꝝ deide curatio ei⁹ ꝙ accidit ex morsu eoꝝ de dispōnibus accñtibus.

¶ De spēbus serpentū q nocent qñ mordent p vulnus nō p venenū de quo sit curandū ꝛ sunt serpentes magnorum corpoꝝ valde.

¶ De dracone. Capitulum.liij.

Dixerūt minor spēꝝ draconū scdꝫ ꝙ dixerūt qdā est qnqꝫ cubitoꝝ magni vero sūt triginta cubitoꝝ ꝛ supra. ¶ Dixerūt ꝛ sūt dracōi duo oculi magni ꝛ sub mādibula inferiore est eminētia sic mētū qre sūt ei dentes plīmi. Et dixerūt qdā ꝙ ipsi multiplicanſ in ptibus nubie ꝛ indi sūt maiores ꝛ illi de nubia q sūt in regiōe afie sūt vsqꝫ ad qtuor cubitos ꝛ indi sūt magni valde ꝛ dixerūt de illis sūt quos diximus ꝛ hñt facies citrinas et nigras ꝛ sūt eis ora vehemētis amplitudinis ꝛ supcilia coopiūt oculos eoꝝ ꝛ sup colla eorū sūt sqme. et in oi mādibula sūt tres dētes. Et ego dico ꝙ iā vidi quēdā huius gñris sup collū cuius in latitudine dscēdēte erāt pili grossi. Dixerūt ꝛ accidit ex morsu eoꝝ dolor puus deinde inflāmat ꝛ eoꝝ masculi sūt deteriores feis. Et dico ꝙ iā verificatū est ꝙ in regiōib⁹ alijs ab idia sūt dracōes magni valde ꝛ dixerūt cura eoꝝ ē cura vlceꝝ maloꝝ tm̄.

¶ De albedisimō psin. Capitulum.liiij.

Videt ꝙ sit iste de gñribus draconū dixerūt ꝙ illi quē mordet albedisimō accidūt ea q̄ accñt reliqs morib⁹ draconū. Sꝫ dixerūt de dracōibus ꝙ eoꝝ dētes sūt vehemētes. Et de ꝓprietate eius ē ꝙ carniat carnē qre effodit eā ꝗobrē magnificaſ tior i vulnere ei⁹ ꝛ indiget curatōe vlceꝝ maloꝝ valde.

¶ De morsu draconis marini. Capitulū.lv.

Dixerūt liniaſ morsus eius cū sulfure et aceto ꝛ dixerūt ɔferūt ei adeps corcodili emplata ꝛ piscis noiatus tricla ꝛ plūbū qñ fricaſ sup ipm iuuat eo ꝛ medicine qs scribemus in caplo rutele ꝛ ꝓpe tyriaca pima ꝛ albedarungi bibitū ꝛ emplatum cōfert ei.

¶De baren carmen. Capitulum. lvj.

Dixerūt qdā arabes sapiētes ꝛ eristio ꝙ sūt de gn̄re draconū marioꝝ aut alioꝝ quos ābos noiauit ꝑmonē ille sapiēs dicēs ꝙ accit ex mōsu eoꝝ illō qō accit ex mōsu vipaꝝ. Et similat ꝙ sit cura coꝝ cura viparū.

¶De albatraf ꝛ bauden. Capitulū. lvij.

Dixerūt quē mordēt albatraf ꝛ bauden accīt ei dolor vebemēs ꝛ infrigidat pl'ima ꝛ stupor ꝛ mors ꝓculdubio ꝛ ꝑuēit ad h vt sit eius cura frigidoꝝ venenoꝝ. ¶Dixerūt qdā oꝫ vt embrocet morsus eius cū aceto tepido ꝛ emplet locus cū folijs lauri ꝛ inungatur cū oleo costino ꝛ oleo de piretro ꝛ q̄ similāt ex eis oleis in qbus est virtus sqlle et vrtice. Et vero q̄ in potu dātur eis est succus folioꝝ lauri cū aceto ꝛ aniuden cum ruta aut sumantur myrrha ꝛ piperis ꝛ rute partes eq̄les cuius dosis sit aureus vnus in vino ꝛ tyriaca prima dicta in capitulo rutele.

¶Tractatus quartus.

¶De morsu hominis ꝛ quadrupedū. Ca. i.

Dicā in h tractatu lesiōes morsus hois ꝛ morsus canis ꝛ leporis ꝛ filiuz ꝛ morsus canis rabiosi ꝛ lupoꝝ ꝛ crocodili et mōsus simij ꝛ mōsus mustelle ꝛ morsus alcale et mugali.

¶De ꝑmōe vli de curatōe morsus. Ca. ij.

Deterior morsus est ille q est a ieiuno siue sit hō aut nō hō. Et qui vult curare morsū oꝫ vt pōat in p̄mis sup morsū pānuz infusū in oleo aut mūgat abstergēdo cū ipso oleo deide si cōseqt ipm intētio ꝛ emplastretur cū eis q̄ sūt sic mel ꝛ cepe ꝛ fabe masticate crude sic sūt illud.n. est mirabile in hac re. et iteꝝ vinū coctū ꝛ litbargyriū ꝛ emplastratio cū oleo borbi est mirabilis ꝛ si videt i corruptio mūdificet p̄us cū suctiōe vētosarū aut medicamine acuto ꝛ dimittat dōec faciat pus ꝛ ꝯsideret ꝛ tūc si videt in suppuratione eius putrefactio tūc scit ꝙ mūdificatio et attractio lesiōis nō fuit vltima q̄re curet cuz attractis fortibus q̄ diximꝰ in capitulo morsus serpentū. Et si nō fuerit in morsu corruptio ꝓhibeat apatio ꝛ cōsolidet vulnus. ꝛ de melioribus vnguentis ad morsū ꝛ infirioēs vnguiū auiū ꝛ spinaꝝ et similiū est vnguentū nigrū administratū post extractionē malitie si ea indiget ꝛ post ablutionē cū aq̄ et sale.

¶De morsu hominis in homine. Ca. iij.

Ponūtur sup morsū cū accidit vt sit vehemēs cepe et sal et mel die et nocte deinde curet cū vnguēto nigro facto ex adipe ꝛ cera et oleo et albezard est.n. melius emplastrū ad illō qō morsū est. Et silr cinis cōferēs cū aceto et melle. Et iteꝝ minutū tus cū vino et oleo et iteꝝ ossa vitulloꝝ adusta vsqꝫ quo albificētur ꝯfecta cū mele. Et iteꝝ sal tritū cū melle aut myrrha et gūmi albotin vulnere iā repleto aneto sicco adusto et lineatur cū eo et liget. Et lineat sup ipꝫ iteꝝ cinis cauliū. Et qn̄qꝫ accidit ex morsu hois et ꝓp̄e ieiuni accipiētes medullas granoꝝ p̄paratas ad corruptionē et ꝓp̄e lētes corruptio. q̄re oꝫ vt inūgatur morsu cū oleo abstergēdo et emplet tur ex radice fēiculi cū melle aut faria fabarū cū aq̄ et aceto et pmutetur emplastꝛ oi vice.

¶De morsu canis domestici nō rabiosi et morsu similiter adib et similium. Ca. iiij.

Fit singularis curatio illius ex eis q̄ diximꝰ in capitulo vniuersaliū et curatione morsus hois et fortasse sufficit vt aspgatur locꝰ stati aceto et ꝯq̄ssetur māu multotiens deinde pōatur sup ipꝫ nitrū cū aceto et remouetur sup ipꝫ oibꝰ tribꝰ diebꝰ et ꝓp̄e cū timetur malitia rabiei. et qn̄qꝫ sufficit vt curetur cū cepe et sale et ruta et fabis et amigdalis amaris cū melle aut arnoglosa cū sale et folijs cucumeris et citroli et calamēto cōtrito cū vino. Et iteꝝ epithimata sup ipꝫ cuz lithargyrio et ꝓp̄e cū ē illic iflatio vehemēs cū farina horbi cū melle. ¶Et ex illis q̄ cōferunt ei est origanū cāpestre cū sale et melle et almuri resolutū cū aceto ligdo dimissū diebus aliquot et hec qdē cōfert oibus primis.

¶De morsu canis rabiosi: et adib rabiosi: et mustelle rabiose: et alioꝝ de ill' q̄ dn̄r. C. v.

Accidit cani rabies q̄ est ꝯuersio sue cōplexiōis ad malitiā malā malignā venenosā. Et accidit ei hec cōuersio aut ex aere aut ex cibis et potibus. Et aere vero qm̄ calor vehemēs adurit humores eius quare fit rabiosus in autunno: aut congelat frigus vehemēs sanguinē eius faciēs ipꝫ decliuem ad nigredinē q̄re fit rabiosus in vere. Ex cibis vero et potibus qm̄ lambit in sanguine interfectoꝝ et comedit ex cadaueribus et bibit ex aq̄s putridis q̄re implētur multa putrida quāobrē accidit iterū creatur eiꝰ vt varicet et accit ꝯplexiōi eiꝰ vt alteretur sic accit leprosis. et qn̄ꝫ apatur corpꝰ eiꝰ et ꝯuertitur color

eius ad cinereitatē ⁊ addit̃ ꝑseuerãtia in cau sis corruptiōis ei⁹ ipse nãqȝ famē patit̃ ⁊ nō cōedit ⁊ nō bibit aquã ⁊ qñ obuiat aq̃ timet ex ea ⁊ abhorret eã ⁊ qñqȝ horripilat̃ ex ea et tremit ⁊ multiplicat̃ horripilatio ⁊ est in cute faciei sue imo qñȝ morit̃ ex ea timēdo ⁊ pro prie in fine rei sue. Et accidit ei multitudo te nebrositas oculoꝝ ⁊ est semꝑ solitari⁹ igna rus nō cognoscēs dñm suũ ⁊ videbis eũ ru beũ oculos vehemētis aspectus ⁊ horribilis et extrahit linguã ⁊ currit saliua spũosa ⁊ flu it nasus capite eius iã dimisso ⁊ auribus ei⁹ mollificatis q̃re mouet eas ambas ⁊ iã cur- uatũ est dorsũ ⁊ inclinat̃ dorsuȝ eis ad latus q̃re videt̃ iã tortus ad latus ⁊ ad suꝑiora ⁊ ad latus. Et si firmat̃ cauda eius ambulat timi dus decliuis q̃si sit ebrius tristis angustiosus ⁊ p̃ceps fit oi passu. Et cũ appet ei forma cur rit ꝯtra illã in vadēdo ipsã siue sit paries aut arbor aut aial ⁊ paꝝ parificat̃ inuasio ipsius cũ eius latratu ad illud qđ inuadit scđm cō- suetudinē canũ imo est tacitus sq̃lidus ⁊ qñ latrat videbis canes fugere a via eius ⁊ fu- giũt ab eo ipso lōginquo. Qđ si fiat pñs ali- cui coꝝ repēte blãdit̃ ei ⁊ obediēs fit inter ma nus eius et conatur fugere ab eo et adib de- terior est eo et similiter q de lupis est in quã titate eius ea que diximus.

¶De narratione eorum que fiunt rabiosa preter ea que diximus. Capitulum.vj.

Dicit ꝙ vulpes fit rabiosa et mustella fit rabiosa. Et dixerũt qdã ꝙ qdã mul li rabiosi facti sũt et momorderũt dños suos et icurrerũt maniã q̃ accit ex reliq̃s rabieb⁹.

¶De dispositionibus eius quem mordet ca nis rabiosus. Capitulum.vij.

Cum canis rabiosus mordet hoies nō videt̃ nisi vulnus hñs doloreȝ sic̃ reliq̃ vulnera deinde appent suꝑ ipsos post dies aliquot aliqđ de cogitatiōibus corruptis ⁊ sō nus corruptus et dispō q̃si ira et murmura- tio et ꝯmistio rōis et rñsio absqȝ eo qđ q̃rit̃ ab eo et vides spasmari extrēa eius ꝯtrahē- do ea ad se et refugit lumē et saltus velamis et singultus et sitis et siccitas oris et fugit ex ꝯssura et amat accēsionē luminis et qñqȝ ab- horret lumē et rubēt mēbra eius et ꝓp̃e fa- cies coꝝ et raucescũt voces ipsoꝝ et plorãt in timore aq̃ et hũiditatũ et quotiēs approximat̃ eis aq̃ imaginat̃ canē q̃re timēt ex eo et qñȝ nō terret̃ imo nauseãt eã et qñqȝ diligũt vo lutari in terra. Et qñqȝ accidit eis ꝓiectio sꝑ matis sine desiderio et ꝑducit ꝓculdubio ad spasmũ et cuȝeȝ et qñqȝ ꝑuēit ad sudorē fri- gidũ et sincopim et mortē et qñqȝ morit̃ añ has dispōnes sitiēdo et qñqȝ desiderat aq̃ deinde ꝓclamat ex ea cũ obuiat ei et qñqȝ sorbet ex ea q̃re strãgulat̃ ꝑ eã ⁊ morit̃ et qñȝ latrat sic̃ cãis et q̃si fit cũ eo rauacedo et qñȝ abscindit̃ vox eius. Et fit sic̃ appoplecticus nō valēs tolerare vt clamet̃. et qñqȝ mingit pin guedinē in q̃ sunt res carnose mirabiles q̃si sint aialia et q̃si canes pui. ¶In pl̃ibus vero dispōnibus ē vrina ei⁹ subtilis et qñqȝ min git nigrũ et aliqñ retinet̃ vrina eius q̃re peni tus mingere nō valet et vēter eius scđȝ pl̃m est siccus. et de mirabilibus dispōnibus eius est ꝙ ip̃e est ꝓntus ad mordēdũ hoieȝ. Qđ si momorderit hoieȝ post cōessionē suã accidit illi hōi illđ qđ accidit ei et sil̃r ex suꝑfluitate cibi eius fit illđ. ¶Et nō territus est aliquis eoꝝ ex aq̃ q euasit ꝑ curationē aut absqȝ ea ꝓp̃e cũ vidit faciē suã in speculo et cognouit se ip̃m aut cũ in eo imaginatus est canis ni si duo viri ipsi nãqȝ scđm ꝙ existimãt primi vixerũt in hmōi dispōne. Et ipse qdē canis nō momordit eos ambos imo nō momor- dit eos ambos nisi hō quē canis rabiosus momorderat. Ante vero terrorē ex aq̃ cura eius est ꝓpinq̃. Et qñqȝ interficit inter heb- domodã et filia vsqȝ ad sex mēses et spatiuȝ tēꝑatũ est.xl.dies et dixerũt qdã et nō credi- tũ est qñqȝ terret̃ post septē annos. Dixerũt qdē et est sic̃ ruffus nō terret̃ ex aq̃ et diligũt volutari in terra nisi qm̃ cōpl̃ones coꝝ iã di lexere siccitatē q̃re abhorrēt ꝯtrariũ ꝯpl̃onis et diligũt ꝯueniēs et ad hunc sermonē nō ē declinatio. Declinatio.n.ad illđ qđ ꝯuēit cō pl̃oni ꝓpinq̃ est ex eis ad q̃ nō currit. Et sa- nioris dispōnis quē momordit hic canis est ille ex cuius morsu pl̃m currit. Et ꝑꝑ illđ qñ mingit post potũ medicinaꝝ tyriacaliũ san- guinē securatur ex timore aq̃ scias ergo.

¶De differentia inter morsum canis rabio si et non rabiosi. Capitulum.viij.

Qvãdoqȝ mordet hoies canis et nō ad uenit affirmatio forme eius et verifica tio dispōnum eius et indiget curatione eius. Et curatio qdē eius inquãtũ est vulnus ē cō solidatio et inquãtuȝ ē morsus canis rabiosi ē saniositas et oꝑatio. nã si ꝯsolidat̃ ē i ea ꝑ ditio q̃re idiget illđ signo ex quo ei⁹ dispō co

gnoscatur. Et ex eis q̄ dixerunt i hoc ē vt su-
mat̃ nux regal̃ aut alia et pōatur sup vulnus
et dimittatur sup ipsū vna hora deide suma
tur et ꝓijciat̃ galline tūc si renuit eā canis ē
rabiosus et si comedit eā et morit̃ tūc canis
iterū ē rabiosus. ꝛ sūatur frustū panis et linia
tur cū eo qḋ currit ex illo vulnere siue fuerit
sāguis siue nō sāguis et ꝓijciatur canib⁹. Et
si renuit ipsuꝫ tūc morsus est morsus canis
rabiosi. Et dixerunt qꝫ de signis eius ē qꝛ qñ
funditur sup aq̄ frigida calefit corpus ei⁹ suc
cessiōe eius et dico hoc signū ē nō ꝓprium.

¶ De cura. Capitulum.ix.

Oꝫ in ṗncipio rei vt nō dimittas vul-
nus cōsiderari imo dilata et api si ñ fue
rit ampluꝫ et fac cū eo de suctiōe et positiōe
vētosaꝝ qḋ dictū ē tibi i caplo morsus s̃pen
tuꝫ. Et min⁹ i quo nō oꝫ ꝯsolidari vulnus ē
spatiuꝫ.xl. dieꝝ. Et si traxeris i ṗncipio deín
de nō ꝯsolidaueris facies opatiōnē iuuatiuā
valde et si error iā ceciderit et ꝯsolidatuꝫ est
tūc oꝫ vt cōuertat̃ et ad vltimū ꝑueniat̃ i eo.
Et oꝫ vt pōas sup ipsuꝫ de apitiuis quū ꝯse
cut⁹ fueris ipsuꝫ in ṗmis dieb⁹ sicͭ sūt oppo-
ponacuꝫ et nux et allea. et emplꝫ ḋ pice et op
popōaco et aceto et sumat̃ aceti kist.i. et oꝫ vt
sit acetuꝫ et picis lib.i. et oppopōaci.ōꝫ.iij. ifū
datur oppoponacū in aceto dōec resoluatur
deide misceātur oia et forrasse sufficiūt allea
et cepe et eruca iteꝝ et sicla et altit ꝯposita et
simplicia. Et cū sicla iteꝝ qñqꝫ pōitur enula
Et fortasse nec̃iū erit tibi vt vtaris medici-
nis corrosiuis sicͭ ē alcalcadicō deide ꝯseq̄n-
ter adhibeat̃ butyruꝫ. Et ex dilatātib⁹ gdē est
vt sumatur salis ptes tres salis āmoniaci p-
tes.ij. calcadis ptes.viij sqlle assate ptes.xvi.
rute ptes.iiij. corrali ptes.x. eris adusti ptes.
iiij. floris eris ptes.iij. seminis prassij ptes.ij.
pōat̃ sup ipsū cribellat⁹ cuꝫ orali. Et nec̃iuꝫ ē
i ṗncipio facere vt ipse sudet ex eis qb⁹ possi
bile ē ex ambulatiōe et balneatiōe. Et nō oꝫ
vt ꝓperes i dieb⁹ ṗmis ad euantia sꝫ occu-
pare in trahendo ad exteriora. nā euō qñqꝫ
adiuuat ad hoc vt venenū penetret ad ꝓfun
dū et ꝓhibet attractionē ei⁹ ad exteriora. Et
qm̄ ipa trahit hūores ad iteriora tūc trahit cū
eis venenū. Quū ergo trahis qḋ tibi possibi
le ē p⁹ duos dies aut tres tūc occupe i euando
qḋ iā forsitan penetrauit. Et si facta nō fuerit
attractio et acciderit negligētia tūc euō i ea
hora erit magis nec̃aria et meli⁹ vt ē sit for-
tior. Et si videris repletionē augm̄tatā phlo
miā ꝛ si nō tunc nō. Et cū phlomas tūc nō
dimittas cū intueri sanguinē suū ꝛ ꝓpe in
fine rei. Catharticū vero sit illud qḋ educit
mliam ita vt sit hellebor⁹ ꝛ pillule de helle
boro ꝛ silia de illis q̄ necessaria sunt ꝛ hiera
ruffi est mirabilis eis. Et ex illis qb⁹ oꝫ sol-
uere eos est cucumer asinin⁹. Cōfcō catha
ritici ad eos. ℞. myrobolanoꝝ kebuloꝝ aur.
ij. opij aur.i.ꝛ.ƽ. salis indi aureū.ƽ. polypodij
lapidis armeni amboꝝ añ. aur.i. agarici aur
.i.ƽ. hellebori nigri aur.ij. sitqꝫ dos̃ ex oib⁹ in
pillulis ꝯfectis aur.ij. cū ergo ipꝫ soluerit ca
thartica fortia tunc nec̃ium est iteꝝ admini-
strare in oī die aut duob⁹ dieb⁹ clistere nō le
dens anū sicͭ oleū ꝛ aquā scile aut solutiuū si
cut aphodilli cū epithimo ꝛ oꝫ vt sit cib⁹ ei⁹
post catharticū ille q̄ fit ex duragi ꝛ pullis im
pinguatis. Et admistrent̃ post illud diuretica
subtiliantia dulce ꝛ ꝓpe vet⁹ cū dulcedine ꝛ
vinū coctū iteꝝ ꝛ lac ꝛ vinū est vehmētis iu
ramenti ad eos ꝛ magis necessarie res sunt
eq̄tio cibi ꝛ ei⁹ hūectatio est.n. nec̃ium rei ei⁹.
Et illa sunt sicͭ iura auiū stipticaꝝ ꝛ pānis al
darmache in aq̄ f̃ra. et ꝯfert eis ex aqs aq̄ in
q̄ extinguit̃ ferꝝ multotiens. Deꝝ cepe ꝛ al-
lea sunt ex cibis q̄ resistunt venenis ꝛ abscin
dunt ea ꝛ repellunt ipsa a corpore vbi nō ex-
cusat̃ eoꝝ vsus q̄uis ipsa sint medicine. Et
vt tu ꝓperes ꝛ de eis in potu tyriacā magnā
ꝛ medicamē de cancris ꝓpriū est. Et dr̃ qḋ
tyriaca diatesserō est vehementer ꝯferēs eis
et silr̃ tyriaca alanesca quā dicem⁹ ꝛ ciba eos
cācris fluuialib⁹. Et iā exptū est vt sumat̃ de
pulpa cancri fluuialis adusta sup lignū vitis
albe cū eq̄litate s̃m q̄titatē q̄ terrat̃ ꝛ carbo
ne gentiane sup illud idē lignū ꝛ cū illa q̄ti-
tate ꝛ det̃ ex eo i potu cū vīo puro. Et sit do
sis ei⁹ cochliaria q̄ttuor in illo vino. ꝛ opꝫ vt
ambo sint trita alcohol. Et hui⁹ iteꝝ est de-
scriptio altera sumat̃ carbonis cancroꝝ flu-
uialiū captoꝝ dū sol est in signo leonis assa-
toꝝ in furno aut in vase eneo res eq̄les ꝛ iaꝫ
posite sint in eo ex ipsis ptes.v. ꝛ gētiāe ptes.
v. ꝛ piroꝝ ps.i. terāt̃ ꝛ misceāt̃ cū eis ꝛ sit do
sis in dieb⁹ ṗmis cochliariū vnū in aq̄ ꝛ det̃
in potu post dies ṗteritos cochliaria.ij. ꝛ silr̃
adde in eo vsqꝫ ad.iiij. cochliaria. ꝛ ex medi-
cis narratis ꝛ q̄ est vltimo ad eos est medi-
camē de cantaridib⁹ ꝛ dicā ipm̄ in ꝓprio et
medicamē de cancris nō det̃ in potu in pri-

mis nisi ei cũ quo est euẽtus timoris aq̃. Et qñq; põit̃ i descriptiõe eiꝰ de gẽtiana q̃ztũ ẽ medietas cãcroꝝ marinoꝝ si aũt ꝯseq̃ris eũ post duos dies aut tres oꝫ tũc vt sit qꝺ i potu das de medicamine duoꝝ cineꝝ dupluꝫ eiꝰ qꝺ i potu dares si eũ ꝯsecutꝰ fuisses i pn cipio ⁊ sil̃r ẽ dispõ medicinaꝝ aliaꝝ q̃s dicemꝰ. Et fuerit post septẽ dies tũc sint pl̃ra duplicia ⁊ tũc scalpella scalpellationẽ laboriosã ⁊ fuge suctiõe vehemẽti ⁊ si ꝯsecutꝰ fueris eũ post dies pl̃es illis ei supueniẽtes tũc i dilatatiõe vulneris nõ erit tũc vtilitas ⁊ neq; supflue laboret̃ i ea q̃m ledetur eger sine pl̃ima vtilitate imo stude i hoc vt nõ remaneat aptũ: nã dilatatio iã p̃terijt i diebꝰ tribꝰ p̃mis ⁊ q appropiquãt eis q̃m venenũ iã sparsum ẽ. Sis ergo cõtẽtꝰ tũc vt remaneat vulnus aptũ ⁊ adiũge ei reliquũ regimẽ dãdo i potu tyriacã eiꝰ ⁊ admistrãdo eũonẽ eiꝰ ⁊ sit̃ ꝙ venenũ sit sparsũ vsq; ad q̃ttuor dies si fuerit forte et i minore spatio eo iteꝝ: multotiẽs.n. iterficit i hebdomoda vna. Et ꝓculdubio ipsũ spgit̃ velociter et velociꝰ q̃z diximꝰ. Et nõ ẽ aliqd de attrahẽtibꝰ sic cauteriũ ita ꝙ qñ ẽ spatiũ lõgiꝰ illo et timet̃ casus i terrore et ꝓperat̃ ad cauteriũ magnũ post spatiũ nõ ẽ lõgiquuꝫ qn cõferat nõ ẽ ergo attractio cauterij et corruptio ipsiꝰ i substãtia veneni sicut ẽ attractio alioꝝ et corruptio ipsoꝝ. Qꝺ si aliqd ab hoc ꝓhibuerit administra medicinas q̃ stãt loco cauterij sic empl̃ꝫ de sale et medicine rubificãtes sic empl̃m de sinapi et silia et nõ itromittas eũ i huiusmõi hora balneum oio. Nã si balneaueris eũ iterficies ipuꝫ. Et dicit̃ ꝙ sedet̃ i tina ẽ ex eis q̃ ꝯferũt et existio ꝙ illꝺ ẽ i p̃mis. Et frigꝰ ẽ ex eis a qbꝰ oꝫ ipsũ caueri. Et fortasse ẽ tibi neccium i hac hora et post ipsã vt phl̃omes eũ ho: ergo phl̃oma ipsũ et nõ pmittas euꝫ iteꝝ itueri sãguinẽ suũ. Qꝺ si videris euꝫ iã tẽdere ad sanationẽ paulati tũc fac eũ vti exertitio tẽpato et balnea euꝫ cuꝫ eq̃litate et funde sup ipsum eq̃ tepide pl̃ꝫ et frica eũ ⁊ iunge eũ oleo tpato. Et qñ puenit eẽ suũ ad timorẽ aq̃ tũc tu ñ paueas iterũ dũ nõ sit talis vt nõ cognoscat faciẽ suã i speculo. dixerunt eni fortasse ip̃e cognoscit faciẽ sui ipsiꝰ et fortasse imaginãt̃ pꝰ illꝺ ꝙ i speculo sit cãis. Et da ei i potu illꝺ qꝺ diximus de aq̃ i q̃ extinguit̃ ferrum cuꝫ ingenio quod dicemus. est.n. curatio optima et igenia sup ipsum cum omni ingenio in dando ei i potu aquã. Et si neccium fuerit tibi stringere ip̃m ⁊ vim inferre tũc empl̃a stõm eiꝰ cũ infrigidãtibꝰ. Et iã qdẽ exptũ est vinũ mistũ p mediũ ⁊ cõtulit iuuamẽtũ mirabile. Et cõtulit qdẽ in hac hora medicamẽ hmõi .℞. coaguli leporis ⁊ luti lacũe asportati de alexãdria et granoꝝ iunipi ⁊ gẽtiãe oium añ. aur. iiij. baccaꝝ lauri ⁊ myrrhe amboꝝ añ. aur. viij. cõficiat̃ cũ melle ⁊ sit dosis q̃ztũ faba egyptiaca. Et iteꝝ sigilloꝝ lacũe ⁊ grãoꝝ iunipi amboꝝ añ. x. coagula vulpis. iiij. coagula leporis. v. radicũ aristol. rotunde baccaꝝ lauri seis amomi seis rute siluestris oium añ. aur. iij. p̃pet̃ eoꝝ massa cũ vino dulci deinde cõficiat̃ cuꝫ melle ⁊ sit dosis faba vna. Et iteꝝ terre sigillate aur. viij. granoꝝ aldemest tm̃dẽ coacula leporis. xvj. coagula gazel. xxxij. radicũ gẽtiãe. iiij. myrrhe. iiij. aggregẽt̃ cũ melle ⁊ retineat̃ cuiꝰ dosis sit vt cicer cũ aq̃ calida. Et qdã homines dixerũt q suspẽdit sup corpꝰ suũ dẽtẽ canis rabiosi fugit ab eo canis rabiosis ⁊ nõ intẽdit ad eũ ⁊ sil̃r reliq canes ⁊ nõ est ex eis in quo est fiducia. ¶ Medicine q̃ ebibunt̃ simplices qdẽ sunt litiũ ⁊ altit ⁊ absinthiũ ⁊ polium ⁊ terra sigillata cũ vino ⁊ nigella est mirabilis in h̃ capl̃o ita ꝙ nomẽ eiꝰ in greco est deriuatũ ex intẽtõe iuuãte ad morsũ canis rabiosi ⁊ myrrha bõa est bibita ⁊ empl̃ata ⁊ dixerũt nõ est ad illꝺ medicina melior gẽtiana ⁊ camedreos iteꝝ. Et dicũt qdã ꝙ ocl̃i cãcri cũ bibũt̃ sunt magis iuuatiue res ad illud. et dixerunt qdã ꝙ si in potu det̃ coagulũ muris pui in quo sanat ⁊ existimãt qdã ꝙ sãguis ipsiꝰ canis rabiosi est curatio. Veꝝ ego nõ audeo illꝺ ⁊ sil̃r dixerunt ciba illũ epate canis ꝓp̃e illiꝰ q eũ momordit. Et dixerũt post timorẽ aq̃ ciba cũ epate p̃dicto ⁊ añ ip̃m aut cute adabaci claudicãtis assata. Et dixerunt cũ in potu dederis meubedhana ⁊ castoreuꝫ in hac dispõne ⁊ feceris collyriũ ex eo iuuabit̃ eo ⁊ remouebit̃ timor. et de cõpositis sũt medicamẽ Sal. ⁊ tyriaca ꝓpinq̃ ei qꝺ diximus in p̃terito .℞. cancri fluuialis adusti et gẽtiãe amboꝝ añ. ptes. v. turis calamẽti añ. ptes. iij. terre sigillate ptes. ij. sũmat in puluare ex ea. ʒ. iij. in ieiunio cũ aq̃ tepida ⁊ tres alias in vespis ⁊ vtat̃ illa diebꝰ pluribꝰ añ. xl. Al. ℞. cãtaridaꝝ magnaꝝ pinguiũ ablatis pedibꝰ ⁊ capitibꝰ ⁊ alis ptẽ. i. lẽtiũ excorticataꝝ ptẽ. i. ⁊ croci ⁊ spice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ cinamomi ⁊ pipis oium sextã ptis vniꝰ terãt̃ oia optie ⁊ ꝓp̃e cã

tarides ⁊ cõficiãt cũ aq̃ ⁊ informẽt trocisci ex eis quoꝝ vnusquisq3 cõtineat tertiã.ʒ.i.⁊ detur in potu ex es oi die trocisc⁹.i.cũ aq̃ tepida. Et si acciderit pũctura in vesica bibat decoctionẽ lẽtiũ excorticataꝝ ⁊ oleũ amigdalinũ aut butyꝝ crudũ ⁊ coctũ ⁊ igrediat balneũ oi die post potũ ei⁹ ⁊ sedeat dõec mingat in tina et admistret cib⁹ hũectatiu⁹ ⁊ alessidabegi cuz pullo ipinguato ⁊ bibat vinũ ⁊ caueat sibi a frigore. ¶ Descriptio abbreuiata medicis de cãtarib⁹ sumãtur cãtarides s3 q narrauim⁹ ⁊ ifundãtur in lacte acetoso die ⁊ nocte dein de effũdatur illᵭ lac acetosũ ab eis ⁊ pmutet aliᵭ lac acetosũ ⁊ dimittat i eo die ⁊ nocte et fiat illᵭ trib⁹ vicib⁹ deide exiccẽt i vmbra et terãtur cũ tãtis lẽtib⁹ excorticatis q̃te sũt ipe ⁊ fiãt ex eis trocisci de qb⁹ sit dosis tertia.ʒ.i. cũ vio aut aq̃ tepida. Cũ ergo biberit ip3 fiat vt pueiat ad sudãdũ cũ eo qᵭ ẽ ei poſe de de ambulatõe aut coopimẽto. Si ãt illᵭ qᵭ bibit angustiat ipm bibat sup ipm sacraiati de butyro cocto aut oleo ⁊ vtatur tina ⁊ migat in ea cũ ergo mixerit sãguinẽ tũc iã securabitur a tiore aq̃. ¶ Emplastra ⁊ sikia ad attrahẽdũ. Assa ẽ emplm bonũ ⁊ dr q emplatio ei⁹ cũ epate canis rabiosi iuuatiua ẽ valde ⁊ testatur de ea cõitas. Et alia ẽ emplata ⁊ bibita ⁊ caro pisciũ salita ẽ bõa iuuatiua ⁊ de eis q̃ trahũt venenũ ab eo cũ fortitudine ẽ vt põatur sup morsu3 vrina hois iuuẽis ⁊ ꝓpe cũ nitro ⁊ cinis vitis sol⁹ ⁊ acetũ ⁊ mẽta cu3 sale ⁊ oppopõacũ mirabile est valde. Et folia cucumeris hortulãi vehemẽtis iuuamẽti sũt ad illᵭ ⁊ radix fẽiculi. Et dixerũt qñq3 cõfert ei iuuamẽtu3 mirabile vt lineatur loc⁹ ex glutino pisciũ multotiẽs. Et iteꝝ vt empletur cũ formicis tritis ⁊ iteꝝ sumãtur floris eris ⁊ salis amboꝝ ptes.iiij. adipis vituloꝝ ptes.xij. fiat ex eis ẽplm ⁊ iteꝝ volubilis.ʒ.iij. baurach ʒ.ij. spũe maris.ʒ.i. salis.ʒ.iiij. adipis ãseris.ʒ.x. olei de alcãna q̃tu3 necesse ẽ. ¶ Ingẽiu3 in dãdo aq̃3 in potu. qdã dixerunt sic feligor⁹ q qñ tiet ex aq̃ tunc detur i potu ei i vas ex cute adabõ et alioꝝ aut i vase coopto cu3 cute adabõ ⁊ ꝓpe si fuerit de ligno aut cute canis rabiosi. et dixerũt qdã vt põatur sup uas aut sub eo pãn⁹ q sit de pãnis latric. et dixerunt alij ab istis q aliqd de h nõ excusat. et qdã ingeniose faciunt cãnalẽ lõgu3 et mittunt i guttur ei⁹ a lõge ⁊ fundunt aq̃3 i ip3 tecu3 ex eo qᵭ coopiat aq̃3.s. põitur ei⁹ extrẽitas i guttur ⁊ funditur aq̃ i ip3 aut fistulã ꝓpe ex argẽto. Ex eo qᵭ bonu3 ẽ in dãdo aq̃3 in potu ẽ vt si fit iteru3 lignu3 ꝯcauu3 ex ꝯgelato melle aut ex cera ⁊ ponatur in eo aqua ⁊ precipiatur deglutire ipsum.

¶ De morsu leopardi ex genere leonis ⁊ vulnere vnguium eorum ⁊ curis. Capitulum.x.

Isti rapaces ⁊ q filantur eis nõ sunt sic canes salui ⁊ hoies imo dẽtes eoru3 ⁊ vngues ipsoru3 nõ sunt vacui a nã venenosa q̃propter o3 vt curẽtur in primis cu3 attractione deinde cũ ꝯsolidatõe. Et in eius attractione sufficit res parua.

¶ De morsu crocodili ⁊ cura eius. Ca.xj.

Ille quẽ mordet crocodilus regatur regimine p̃dicto in caplo morsus canis nõ rabiosi nõ attractiõe veneni ex quo nõ cũatur morsus ei⁹ q̃uis sit salu⁹. Et illᵭ fiat cu3 illis q̃ sunt sic nitꝝ ⁊ mel. Et qñ disiungitur fissura ei⁹ liniatur vulnus cum adipe cerui et adipe anseris ⁊ melle. deinde cõsolidetur et adipes eius est magis iuuatiu⁹ reru3 ad morsum eius. Dixerunt qdam q sanatio vulneris eius quod fit cu3 crocodilus corrodit ptẽ corporis alicuius est adeps crocodili.

¶ De morsu simij ⁊ cura eius. Ca.xij.

In illo iteꝝ quẽ mordet simi⁹ fiat q attrahat venẽu3 ei⁹ si fuerit i morsu ei⁹. Et illᵭ fit cu3 eis q̃ sunt sic ẽplatõ cu3 ciar ⁊ aceto ⁊ melle aut amigdalis amaris ⁊ ficub⁹ et ꝓpe imaturis ⁊ litbargyriu3 cu3 sale ⁊ radix fẽiculi ⁊ sedeat ap̃a e⁹ litbargyriũ liq̃fcm i aq̃ coopiat cũ nigella et melle et herbo et melle.

¶ De morsu catti et cura eius. Ca.xiij.

Quandoq3 accidit ex morsu catti dolor vehemens et viriditas in toto corpore et curatio ipsorum est cura cõis. Et iuuãtur cum emplastro cepe et emplastro calamenti campestris et p ꝯmistionẽ amborum iteru3 et cũ emplastro facto ex nigella et sisamo aq̃.

¶ De morsu mustelle et cura eius. Ca.xiiij.

Dixerũt q morsus ei⁹ est velocis doloris et est color ei⁹ declinis ad obfuscationẽ. Et cura ei⁹ ꝓxima est cure quã dixim⁹ ex emplatiõe cum cepis et alleis et comestione amboꝝ cum vino puro sup ambo. Et cõferunt ad illᵭ ficcus imature cum farina borbi. Et in libro qdẽ tyriace dr q si emplastratur cu3 ea morsus sup morsu3 ei⁹ et sup morsu3 canis rabiosi ẽ bõa iuuatiua sanãs stati3.

¶ De mõsu mugali ⁊ ẽ alcale ⁊ ei⁹ cura.c.xv.

Dixerūt qdā ħ aial minus est mustella
in q̄ntitate eius. Et color eius est decli-
uis ad cinereitatē cū subtilitate ⁊ tenuitate et
lōgitudo oris est ad vltimū ⁊ labiū eius in vl
timo dixerūt ⁊ ħ cū videt aial salit ad ipsū et
suspēdit cū testiculis eius. Et dixerūt qdā est
in forma muris ⁊ in colore eius. verꝫ musci-
da eius est acuta ⁊ oculi sui sūt pui ⁊ dentes
eius hn̄t tres ordines quoꝝ alij sup alios tor
ti retorsiōe pua ad supiora. Et dixerūt qdaꝫ
accn̄t ex morsu dolores vehemētes ⁊ pūctu-
ra in corpore ⁊ appitio ruboris in locis scd̄ꝫ
dētes eius. et accn̄t in circuitu morsus vesice
plene hūiditate sāguinea sup bases fuscas et
qd̄ ipse ꝯtinēt est fuscū ⁊ findūt ab eo qd̄ est
sub eis egredit caro alba in colore nerui hn̄s
tūicas ⁊ qn̄qꝫ appet i eis adustio q̄dā ⁊ qn̄qꝫ
corrodit ⁊ cadit imo currit in p̄mis pus viru
lentū deinde putrefit ⁊ corrodit ⁊ cadit caro
eius ⁊ qn̄qꝫ puēit res ad pūcturā in intestis
⁊ difficultatē vrine ⁊ sudorē frigidū corruptū

¶ Cura dixerūt oꝫ vt ponat sup locū galba-
nū singulare ⁊ cū aceto ⁊ embrocetur cū aq̄
⁊ faria ordei ⁊ sirupo acetoso ⁊ findatur aial
ip̄m ⁊ pōatur sup ip̄m piretꝫ aut malue aut
allea ꝯtrita aut sinapis totū illud si hō fuerit
apa. Cuꝫ apate vero cortices granati dulcis
decocti ⁊ empletur cū eis. illd̄ vero qd̄ in po
tu datur ei est sceba armenū bullitū cū vino
aut eruca aut sisimbriū aut nux cupssi cū vi-
no aut piretꝫ ⁊ semē eruce ⁊ cartamū. Et ex
eis q̄ sūt iuuatiua fortia est buchormariē cuꝫ
sirupo acetoso aut oppopōacū aut radix gen
tiāe aut coagulū agni ⁊ coagulum hedi ⁊ sūt
ambo bōa valde. Et ꝯfert ei lac cum sirupo
acetoso iuuamētuꝫ vltimū. Et dixerunt qdā
sapiētes res magis ꝯferēs ei est succus folio
rū lauri ⁊ folia lauri humida cū vino decocto
aut eruce aut decoctio abrotāi aut decoctio
lubleb cū vino aut storax itē bōa est ei quuꝫ
datur in potu cū vino ⁊ silr cū cōedūtur res
predicte cum dispositiōe sua. Quum ergo ca
dit raro cōrupta curetur vulnꝰ attractōe sua.

¶ Tractatꝰ qntꝰ de pūctura puoꝝ venēosoꝝ
⁊ morsu eorum. Capitulum.i.

Dicā in ħ tractatu pūctura scor
pionū et rutele et vesparum et
arane et coꝝ q̄ currūt cursu il
loꝝ et incipiaꝫ ab habentibus
aculeos de eis.

¶ De speciebus scorpiōis siluestris. Ca.ij.

Dixerūt qdā ꝙ scorpio feia minor ē ma
sculo masculus.n. extēuatus est minu-
tus et feia pinguis magis et aculeus feie est
subtilis et masculi aculeus est grossus. Et ac
cidit vt qbusdā scorpionibus sint duo aculei
ſm ꝙ existimāt qdā qm̄ dimittūt duo fora-
mina apud pūcturā suā et infrigidatur pun-
ctura et calefit reliquū corpus et infrigidatur
sudor iterꝫ. Scorpio āt cū alis est magnus et
ꝓhibet multotiēs cū vētus cū volat ab ħ vt
cadat q̄re vadit cū eo de regiōe in regionem
Et in dispōnibꝰ qdē caude scorpionū diuersi
ficatio est de eis.n. sūt q hn̄t sex spōdiles quo
rū malitia fit fortis in tp̄e ortꝰ alsebara et in
terficit morsus eius et de eis sūt q hn̄t pau-
ciores. Et existimauerūt qdā ꝙ scorpiōes sūt
nouē coloꝝ albi citrini rubei et cineritij ferrā
di et virides de eis sūt aurei habētes nigras
caudas et extremitates caudaꝝ. Et de eis sūt
vinosi coloris de quoꝝ pcussiōe sētitur pūctu
ra acus et dolor nociuus et de eis sūt fumo
si et accn̄t d̄ morsu coꝝ risus et pmissio rōis.

¶ De eo quod accidit de punctura eorum et
eius cura. Capitulum.iij.

Accidit pūctur eiꝰ vt apostemetur ab ho
ra sua apate duo rubeo ⁊ dolor ꝓtēsus
et qn̄qꝫ iflatur et qn̄ꝫ ifrigidatur et imagina
tur apd̄ eū ꝙ corpꝰ eiꝰ ꝯp̄matur cū pilis sal.
Et accn̄t dolores subito et pūctura acuꝰ et se
quūtur illd̄ sudor et tremor labij et frigꝰ eius
et expulsio vomitu rei viscose q̄ ꝯgelatur sup
ip̄ꝫ horripilatio et ruptura piloꝝ et tremor et
frigꝰ extremitatū ꝓp̄e caꝝ q̄ sequūtur vulnꝰ
et mollificatio totiꝰ corpis et eminētia am-
boꝝ iguinū et tēsio virge et accidit iflatio in
vētre et fortasse excitatur sup morsū būbꝰ et
ꝓp̄e si fuerit morsus in iferiore et accn̄t apa
ta ascellaꝝ et eructuatio plima et ꝓp̄e si fue-
rit pcussio supiꝰ et alteratur color. Si āt scor
pio fuerit vehemtis malitie erūt accn̄tia ma
la valde q̄re supfluūt dispōnes p̄dicte et est
pūctura sic cauteriū in adurēdo et corpꝰ totū
rigorē patit cū frigor et eleuat sup labiū hūi-
ditas viscosa q̄ ꝯgelat sup ip̄ꝫ et currit ex ocu
lo silr hūiditas deide coagulat lipa i angul et
addit alteratio fōme ⁊ egredit anꝰ et apat p̄a
pus et igrossat ligua et stridēt dētes et spas-
mātur mēbra posteriora et qn̄qꝫ ꝯponuntur
qdā dentes sup alios et nō apiuntur et est si
gnificatio mala. Inquit Gal. si sua percussio
ne inuenerit arterias accidet sincop aut in-

uenerit neruos accidet spasmus aut iuenerit
venas accidet putrefactio. ¶Cura. Cureť p
canões cões ꝛ p vaporationeꝫ cū eis q̄ sūt si
cut sal ꝛ miliū et silia ꝛ p̄mū qḋ facis ē suctio
cū ꝯditōibꝰ suis ꝛ reliq̄ q̄ dicta sūt i attractio
ne ꝛ administrenť sup ip̄ꝫ medicie acute sub-
tiles velocis iflātiōis sič sūt assa ꝛ alleū ꝛ pi
retrū. Veꝝ stercꝰ ē de melioribꝰ medicis ei.
Et silr ē auellana ida ꝛ ois auellana ꝛ herba
cuiꝰ folia sť q̄si folia sāsuci expāsa sup terrā ƀꝫ
rotūditatē cuiꝰ diācter ē vniꝰ palmi ꝛ i sapōe
eiꝰ ē viscositas cuiꝰ gustꝰ ē sič gustꝰ alnabac re
centis ꝛ bibiť cū aq̄ et sedat doloreꝫ stati. Et
dixerunt iteꝝ herbas ꝛ arbores cū noibꝰ suis
q̄s ego nō noui. Et iteꝝ arbor cuiꝰ crus ele-
uať sup terrā q̄ntitate vnius digiti deide na-
scūť virge eq̄les q̄ eleuātur q̄ntitate vnius cu
biti ꝛ appet sup eas res sič bala cuiꝰ sapor ē
sapor bala.i.saccꝰ palme i quo dactili nascūť
cuiꝰ potꝰ sedat dolorē stati. ¶Et napi barba
ri sūt vltimi i hoc. Et cepa sqlle est mirabilis
q̄n comediť ꝛ cōferūt ei tyriaca magna ꝛ mi
thridatū ꝛ tyriaca esdre ꝛ tyriaca diatesseron
ꝛ sagzenea ꝛ medicam̄ de assa ꝛ assa ē medi
cam̄ bonū ei ꝛ vitis alba ꝛ albarmel est ex
eis q̄ expta sūt nunc. ¶Et cartamū cāpestre
ƀꝫ q̄ testať Gal. si retinuerit ipsū sedat dolo
rē ꝛ ē de spēbꝰ carduoꝝ pūgitiuoꝝ. Et dixe-
rūt qdā si i potu deť de napello q̄ntū est gra-
nū sisami sedat dolorē eiꝰ subito et nō inter-
ficit q̄m interficiens est vsqꝫ ad mediā.ʒ. Et
de medicinis bonis ei sūt allea bibito vino
sup ea post horā. Et ꝓprie q̄n sūt cū eq̄li q̄nti
tate nucū et cōediť de ambobus circiter.ōꝫ.i.
Et oꝫ post acceptionē alleoꝝ ꝛ vini vt p̄peť i
loco vehem̄tis estus. Et si igenieť vt eiꝰ p̄pa-
ratio sit sup vaporeꝫ aq̄ calide erit iuuatiuū.
Et itentio qdeꝫ i hoc ē vt sudet. Et itentio i
hoc vt sudet ē mouere materiaſ ad exteriora
et sudare in balneo est vehemētis iuuamēti.
Et quū moueť bibat vinum puꝝ. ¶Tyriaca
bona aristoľ.lōga gētiana bacce lauri cortex
radicū cappis radices collogntide absinthiū
nabathi vene citrine vitis alba aggregentur
cum melle. ¶Alia bōa Seminis rute cāpe
stris cymini ethiopici seminis ādacocha oiūꝫ
añ.alsuleſ aceti q̄ntū sufficit ad ꝯficiēdū gūmi
q̄ntū cōglutinet acetū et aggregat medicinas
et sit dosis eius aur.i.et nō addatur sup illud
q̄m in eo est timor imo si neciuꝫ ē post horā
aliā addere detur in potu medius aur.alius

Tyriaca alia. ℞.alleoꝝ et nucis amboꝝ añ.
partē vnā folioꝝ rute sicce et altit et myrrhe
oium añ.ptē mediā ꝯficiāť cū laete et fit do
sis eiꝰ.ʒ.iij.cū vino. ¶Tyriaca bōa ei casto-
rei pipis albi myrrhe opij oium añ.ptes et
sint eq̄les informēť ex eis trocisci cuiꝰ dosis
sit tres oboli cū q̄ttuor.ōꝫ.vini et ꝯfert iterū
morsui rutele. Et iteꝝ oppoponacū myrrha
galbanū castoreū et piper albū ꝯficiāť cū sto
race et melle cū eq̄litate. Et medicamē exer
cituale cuiꝰ ꝯfectio hec ē radicis collogntide
radicis capparis absinthij aristoľ.lōge tara-
xacon oium añ.ptes eq̄les cuiꝰ dosis sit pue
ris tertia.ʒ.i.et magnis ē eni mirabilis vlti-
ma cui nō ē par. ¶Reliqua q̄ bibūť. ¶Et
ex medicinis bōis ē altit et iteꝝ vitis alba et
iteꝝ cordumeni pōdꝰ.ʒ.ij.cū vino et ciperi et
grana myrti et albedarūgi et semē eius et se
mē acetose cāpestris et altararacon et endi
uia et serapinū bibitū et linitū et calamentū
cāpestre et cācri fluuialis si bibatur cū lacte
asinino. Et arabes qdā dant in potu morso
pōdus.ʒ.i.de radicibus collogntide et cōfert
ei iuuamētū visibiliter. Et qdā expti sūt salē
masse q̄n ex eo sicco sumiť q̄ntū plāta manꝰ
capit. Et existiauerunt qdā q̄ alusnē viridis
q̄n ꝯficiť cū butyro cocto vaccino post cōtri
tionē et cribellationē et sumiť ex eo ꝓpe du-
os aureos ē maximi iuuamēti. Et ei q comе
dit rhaphanum et albedarūgi nō nocet scor
pio. Et locusta q̄ nō hꝫ alas magni corporis
q̄ noiať hercules quū ericcať et bibiť cū vio
cōfert. Jnqt fidelis q̄ si i potu dētur morsis
ab eo opium et semen hyiusqami albi equa
li mēsura confecta cū melle cōferūt. Et exi-
stiauerūt qdā q̄ encaustrū indū iuuatiuū est
bibitū sič ꝯfert linitū. Et agaricū ē mirabiľ
iuuamēti et fructꝰ aphodili et flos eiꝰ et bac
ce lauri ꝓp̄e et semē alādacocha ꝛ folia rha
phāi et kemech baucia ꝝ et iteꝝ aristoľ.nigel
le radicis oppopōaci semis harmel ptes eq̄
les cuiꝰ dosis sit au.duo cū vino. Et iteꝝ pi
retri aristoľ.baucie añ pars.i.pipis ps.ʒ.ma
roch q̄rta ptis vniꝰ cuiꝰ dosis sit sič faba. Et
iteꝝ aristoľ.lōge piretri eq̄les ptes ꝯficiātur
cū melle cuius dosis sit.ʒ.ij.cū vino. Et iteꝝ
myrrhe oppoponaci opij ptes eq̄les vitis al
be ptes.iiij.fiant ex eis trocisci. Et iteꝝ corti
cū radicū aristoľ.lōge piretri āboꝝ añ.ps.i.
detur i potu q̄ntitas necēia. Et dixerūt qdā su
māť fecis vini.ʒ.vi.et sulfuris citri.ʒ.viij.seis

rute.ʒ.iij.ꝛ castorei ꝛ seis eruce amboꝝ añ.ʒ. ij.aggregẽt cũ sãguine testudinis marine cu ius dosis sit.ʒ.i.cuꝫ.ʒ.v.vini epithiata ꝛ emplata. Scorpio ipe ẽ de emplis bõis ad scorpionẽ ꝛ cauda ei⁹ iteꝝ. Et iteꝝ plãta q̃ dr̃ plãta scorpiõis pp siłitudinẽ quã cũ ea hꝫ cõiuis ipa stupefaciat illud qđ cũ emplat̃ i dispõne sanitatis et mortificat sãguinẽ i eo ſm ꝙ exi stiat qdã iudeoꝝ. Et mus quñ findit̃ ꝛ ponit̃ sup pũcturã scorpiõis iuuat cũ ꝯtinuitate et siłr rana. Et nos iã qdẽ experti sumus encau strũ indũ liniẽdo ꝛ ꝯtulit ꝛ sedauit dolorem. Et siłr lac ficuũ imaturarũ ꝛ castoreum. Et anacard⁹ ſꝫ ꝙ qdã dixit ẽ mirabił i hoc sedãs dolorẽ ꝛ alcali est bonũ ꝛ sulfur viuũ cũ gũma pini aut gluti alboti ꝛ caro piscis salita ꝛ allea decocta ꝛ butyrũ coctũ ponãt̃ calida. Et iteꝝ semẽ rhaphãi aut semẽ altee aut ambo cũ sale. Et iteꝝ ordeũ cum succo rute aut decoctiõe ei⁹. Et iteꝝ furfur tritici decoctus cũ fimo colũbino. Et albedarũgi ẽ de epithimatib⁹ bõis sedãs dolorẽ stati ꝛ siłr sũt radices collogntide ꝛ tararacon ꝛ endiuia ꝛ amomũ cũ albedarũgi. Epithia bonũ ẽ sansucus sicc⁹. ꝛ iteꝝ sal vrine ẽ ex medicinis p⁹ q̃s nõ ẽ iuuamẽtũ. Et ex eis q̃ ꝯferũt ei ẽ vt teneat morsũ sup vaporẽ calidũ superueniẽtẽ a lapide ignito. Et ex ẽbrocis ei⁹ ẽ decoctio furfuris ꝛ decoctio vrtice ꝛ đcoctio camõille ẽ mirabił ꝛ aq̃ maris calefcã ꝛ succ⁹ andacoche aut decoctio ei⁹ vnaq̃qꝫ ẽ mirabił ꝛ napta alba calefcã ẽ mirabił, et oleũ i q̃ đcoctũ ẽ stellio quñ distillat̃ sup morsũ calidũ ẽ mirabił iuuamẽti.

De algerarat ꝛ cura eius. Capitulum.iiij.

Isti sũt sicut scorpiões hñtes corp⁹ gibbosũ acutas caudas ꝛ coꝝ venenũ ẽ calidũ ꝛ multiplicãt̃ in alcoꝫ ꝛ i ascari hononito ꝛ ꝑprie i mineris alaniudẽ ꝛ qñ mordẽt nõ curatur de eis i hora illa imo i mãe aut post deide accidit angustia ꝛ alterat̃ color. Et qñqꝫ accidit icteritia ꝛ apat̃ lingua ꝛ vlcerat̃ locus pũcture ꝛ mingit sãguinẽ ꝛ qñqꝫ retinet̃ nã ꝛ fortasse ꝯuertit̃ eẽ ei⁹ ad ꝑditionẽ ꝛ incipit cũqꝫ pulsu cordis ꝛ sincopi ꝛ nõ oꝫ vt negligat̃ pp lenitatẽ situs ei⁹ qm̃ ẽ mali venẽi.

Cura post curã cõem meliores curatiões sũt cauterizar̃ locũ ꝛ potões aq̃ lactuce amare ꝛ aq̃ altararacõ ꝛ aq̃ ordei et oia extictiua ꝑpẽ quñ fortis fit iflatio. ꝛ melior curationũ ei⁹ expertaꝝ est sauich maloꝝ cũ aq̃ frigida. Et dixit qdã radix polij quñ bibit̃ cũ aq̃ confert. Et enła ẽ medicam̃ bonũ ei ſꝫ ꝙ dr̃. et tyriacaalhascari ẽ bõa cui⁹ đscriptio ẽ h̃. Corticũ cappis gẽtiãe absinthij rõani aristoł.ro.oiuꝫ añ.ps.i.terãt̃ oia ꝛ fit dos ei⁹ põd⁹.ʒ.ij. Tyriaca alia eis tararacõ sicce ꝛ folioꝝ maloꝝ acetosoꝝ coriãdri oiuꝫ ꝑtes eq̃les sumãt̃ pulueres ei⁹ q̃ztũ i vola man⁹ capit̃. Et quñ accit ei iflatio vehem̃s sedet̃ cũ aqs fructuũ ꝛ succo eoꝝ infrĩdatis. Et si acciderit puls⁹ cordis ꝯfert sirup⁹ de malis alsemi⁹ ꝛ sauich de malis ꝛ lac valde acetosũ cũ trociscis de cãfora. Et si angustia fit fortior tũc adhibeãt̃ aq̃ fructuũ cũ oleo ro. ifrigidato. Nõ si nã retineat̃ clisterizet̃ ꝛ si mingit sãguineꝫ phłomet̃ ꝛ administret̃ curatio mict⁹ sãguinis. Et si apat̃ lingua phłometur vena q̃ ẽ sub ea ꝛ gargarizet cũ aq̃ endiuie ꝛ sirupo acetoso. Et si acciderit i morsu corrosio curet̃ cuꝫ medicamine acuto ꝛ in partibus eius cum boloarmeno ꝛ aceto linito. Et curet̃ cura vlceꝝ malignorũ.

De serpente aranearuꝫ ꝛ alscebiben ꝛ rutelarum. Capitulum.v.

De rutelis qdẽ iã dixerũt illi q ꝯsiderãt ꝛ expiũt has res ꝙ sũt sex spẽs deinde diuersificati sũt interꝑtãdo de ꝑprietate ois spẽi eaꝝ. Dixerũt.n.qdã antiquoꝝ medicoꝝ ꝙ pria spẽs eaꝝ noiat̃ albarhasion rotũde figure vuei coloris ꝛ significat̃ ꝑ vuueũ colorẽ illũ q ẽ ad nigredinẽ đcliuis. Et ſa noiat̃ anthos ꝛ ẽ latioris coloris corpis illa rotũditate figure ꝛ i ꝑtib⁹ q̃ sũt i loco ei⁹ sũt sq̃me apparẽtes sup os ei⁹ sũt tria corpa euẽiẽtia ꝑcedẽtia ad exteriora rara lenia. Et tertia est murkion ꝛ ẽ i magnitudie apis magne noiate ageruf ꝛ color ei⁹ ẽ ad cinereitatẽ decliuis ꝛ tegit̃ corp⁹ eius corpib⁹ eminẽtib⁹ puis rubeis ꝛ ꝑprie apđ dorsũ ei⁹. Et q̃rta ẽ saglun coslon qm̃ totũ corp⁹ ei⁹ ꝛ caput ei⁹ ẽ duꝝ ꝛ ẽ hñs alas sicut sũt ale formice magne. Et qnta ẽ suclion nã ipa ẽ lõgi corpis subtilis sup corp⁹ ei⁹ sũt pũctura ꝛ ꝑprie apud caput ei⁹ ꝛ ipsi⁹ collũ. Et sexta ẽ furbulẽtis nã ipa ẽ lõgi corpis viridis coloris cui ẽ q̃si acule⁹ sub collo ipsi⁹. Et iste medic⁹ posuit pũcture oiuꝫ spẽꝝ rutelaꝝ accñtia vna et addidit ali⁹ accidẽtia ꝑpria. Et alius ab his duob⁹ viris dixit rutela est aial siłe aranee q̃ noiat̃ alfebed ꝛ ẽ venatrix muscaꝝ ꝛ spẽs eius sũt plẽs. Et ſꝫ ꝙ dixit Gał. sũt duodeci spẽs ꝛ eaꝝ deterior ẽ egyptiaca. de eis eni ẽ rubea q̃si ipsa fit aranea rotũda: ꝛ de eis est alba hñs rotũ

dū vētrē puū os stellata ⁊ ip̄a est acuti dorsi
cū lineis lucidis.et de eis est citrina pilosa ⁊
de eis ē vuea appropriata hoc noie. ⁊ de eis
est cuiꝰ mediū capitis ⁊ pedes sūt breuia de
cliuia ad posteriora ⁊ quū vult pūgere ꝓijcit
se sup̱ pedes suos et qn̄ vult bibere euomit
hūiditatē paucā ⁊ ē subtilior vuea pria. Et ꝺ
eis ē formicalis silr̄ formice rubeū hñs col
lū nigrū caput albū dorsuꝫ pūctura coloribꝰ
diuersis. Et de eis ē vespalis rubea silr̄ ves
pe deinde ponit vnicuiqꝫ eaꝝ accidētia ⁊ de
eis est alkesenati q̄ noiat̄ p̱ hoc p̱p̱ paruitatē
suā ⁊ est q̄si sit herbus rotūda paruū habēs
os ⁊ subalbidū vētrē albos pedes ⁊ multoꝝ
pilorū. Egyptiaca vero q̄ dicta fuit prius est
maligna habens ventrē magnū ⁊ caput ma
gnū simile aiali qꝺ volat in circuitu cādele.

¶ De eo qꝺ accidit ei quē momordit rutela
vniuersaliter ⁊ de distinctione. Capitulū.vi.

Inquit Sal. non accidit morsui rutele
qꝺ accidit puncture scorpionis quāobrē
nō obuiat vene ledendo ⁊ nō facit difficulta
tē egestionis ſm plurimū. Et inquit ille qui
dixit species rutelarū ⁊ noiauit eas nomini-
bus primis ꝙ oēs ille cōmunicāt in apatio-
ne loci morsionis ⁊ est locꝰ morsionis in pri
mis horis rubeus ⁊ i plurimis eoꝝ ē coagu
latio sanguinis viridis in quo habetur pru-
ritus ⁊ qꝺ sequitur ip̄m ⁊ q̄nqꝫ extēdit̄ vsqꝫ
ad crus ⁊ addiderūt alij ꝙ est illic eminētia
plurima valde ⁊ inflatio. Et dixit primus et
accidit mēbris neruosis ⁊ ossibus frigiditas
semper.s.eis q̄ sunt sicut genua ⁊ alchatin ⁊
dorsū ⁊ spatule ⁊ fortasse infrigidat̄ corpus ⁊
tremit ⁊ horripillatur. Inquit, ⁊ sunt illic do
lor vehemēs clamosus ⁊ vigilie ⁊ citrinitas
coloris et imaginatur in oculis ꝙ ambo sūt
hūidiores q̄ꝫ ꝯsueuerūt ⁊ distillāt lachryme
guttis frequētibꝰ et sentitur in inferiore par
te ventris et ꝓprie prope pectinē sicut vacua
tio et inanitio et incipit natura expellere ma
teriā aquosam supius et inferius et q̄nqꝫ ap
paret in illa materia qꝺ est sicut tela aranee
et accidit inguinibus et testiculis inflatio et
iūcturis ꝯtractio sicut spasmꝰ quoꝝ forsitan
dilatatio nō eq̄t et accidit dolor oris stoma-
chi et nausea et emittit corpꝰ sudorē frigiduꝫ
et fortasse capitis incurrit dolorē sic ē dolor
capitis paciētiuꝫ hirsen. Et addiderūt alij ꝙ
accit faciei citrinitas et corpi grauitas et vri
ne motꝰ cui fortasse associat̄ pūctura et q̄nqꝫ
egreditur cum ea sicut aranee ⁊ accidit ner
uis ⁊ genibꝰ ⁊ pectini tēsio vehemēs ⁊ silr̄ in
stō ⁊ lingua abbreuiatio ⁊ retētio ⁊ fortes fi
unt dolores inqt p̄mꝰ ꝓprietas aūt spetiei
sexte ſꝫ ꝙ narrauerūt ē ꝙ accidūt ex ea do
lor vehemēs i stō ⁊ rigor vehemēs valde cū tre
more plurimo valde hoc dixit distictio vero
quā dixerūt Sal. ⁊ alij ē ꝙ ipsi dixerunt ex
morsu q̄dē eiꝰ q̄ de illis rubea ē accit dolor
p̱uus velocis sedationis. In nigre vero aut
varie morsu fit fortis dolor cū horripilatiōe
⁊ frigore et tremore ⁊ grauitate i coxis ⁊ pru
ritu ⁊ putrefactiōe et mollificatiōe vētris et
fluxu eiꝰ. In stellate vero morsu fit fortis do
lor cū pruritu ⁊ horripilatiōe ⁊ stupore ⁊ gra
uitate capitis ⁊ mollificatione corporis. Ex
vuea vero accīt dolor vehemēs i loco p̱cussio
nis ⁊ frigus corporis totius ⁊ horripilatio ⁊
tremor ⁊ spasmus ⁊ sudor ꝯcurrit frigidus et
abscissio vocis ⁊ stupor i corpore toto ⁊ ap̄a
i vētre ⁊ tēsio i virga ⁊ pectine ⁊ vomitꝰ rei
absqꝫ volūtate ⁊ vrīa turbida. Vex magna
fumosa ē maligna ⁊ accit ex ea dolor stōi et
freq̄ntia vomitus ⁊ dolor capitis ⁊ tussis cō
secutiua ⁊ difficultas egerēdi iterficiēs velo
citer. Ex morsu aūt citrine pilose fit dolor for
tis valde ⁊ accīt tremor ⁊ sudor frigidus cū
iflatiōe vētris ⁊ interficit multotiens. Et ad
dūt q̄dā eoꝝ i narrādo quādā vucā ꝺ erectō
ne virge ⁊ tēsiōe priapi ⁊ abscissiōe vocis et
expulsiōe spmatis ⁊ spasmo ⁊ illud nō est fi
dū existēs ex eis q̄ approbamꝰ. Formicalis
aūt morsus ē vehemēs paꝝ dolorosus. Sꝫ ex
eis accīt vesicatio corp̱is ⁊ grauitas ligue.
Ex vespali vero accīt ap̄a i loco ⁊ spasmꝰ ⁊
ꝓfūdꝰ sōnꝰ dn̄ans ⁊ ꝺbilitas āboꝝ genuuꝫ.
Vex alkesinati ē maligna cuiꝰ accidētia sūt
de gn̄re accidētiū vuee ſꝫ ip̄a sūt difficiliora
accidētibus vuee. Egyptiaca vero ē maligna
⁊ facit accidere dolorē capitis vehementē ⁊
ꝓfunditatē somni ⁊ succedit ei mors ⁊ vita.

¶ De Cura. Capitulum. vij.

In cura eoꝝ iteruꝫ administratur canon
vl̄is ex attractōe ⁊ suctione ⁊ linitur cum
aq̄ salsa ⁊ dantur tyriace p̄dicte i cap̄lo scor-
pionum ⁊ balnea ⁊ tina sunt velociores res
in sedādo dolores eoꝝ. Nā quum ipsi hume
ctantur in tina sedatur eorum ⁊ si egrediun
tur ab ea redit quare oportet vt balneentur
omni hora. ¶ Tyriaca bona ad rutelā ⁊ dra
conē marinū ⁊ genera serpentū. ¶ Dixerunt

deꝛ in potu in morſu eoꝝ q̄ ſūt ſicut ſuriuiru
gō medicamē hmōi bdellij al.ariſtol.radicis
lilij celeſtis ſpice celtice erucc piretri dauci
hellebori nigri ⁊ cymini ⁊ aphodilli ⁊ folioꝝ
agenbin ⁊ aſuniton capitū granatoꝝ coagu
li leporis cinamomi cācri fluuialis ſtoracis
ſucci papaueris carpobalſami oium añ.ʒ.i.
terāꝛ ⁊ ꝯficiāꝛ ⁊ iformēꝛ trociſci quoꝝ vnuſ-
qſqꝫ ſit vniꝰ aurei ⁊ ē doſis vna deꝛ in potu
cū vino ⁊ ſemine alādacoche ⁊ nuce cuꝑſſi ⁊
ſemie apij. ¶ Relique medicine. ¶ Grana
pini ⁊ cyminū ethyopicū ⁊ folia arboris al-
dulb ⁊ cortices eius ⁊ ſemē alādacoche ⁊ ci
cer niger ⁊ proprie cāpeſtre ⁊ grana magna
ſūt bōa valde ⁊ ſemē abrotāi ⁊ ſemē aneti et
ariſtologia ⁊ fructꝰ tamariſci ⁊ succꝰ ſp viue
⁊ lac lactuce cāpeſtris ⁊ doſis cuiuſlibet iſto
ruꝫ ſit pōdꝰ.ij.auꝛ.cū vio. Et iteꝝ vinū i quo
decocta ē nux cuꝑſſi ⁊ ꝓprie cū cinamomo
⁊ ius cācroꝝ ⁊ ius anſeris ⁊ ꝺcoctio radicū
aſparagi cū vino ⁊ aq̄. Et ex eis q̄ ipſis i po-
tu tribuūꝛ cōpoſite ſūt ariſtol.⁊ cymini ptes
eq̄les ⁊ ſit doſis eiꝰ.ʒ.iij.i aq̄ calida. ¶ Tyria
ca ad illō expta. ℞.nigelle.ʒ.x.dauci cymini
amboꝝ añ.ʒ.v.radicis nucis cuꝑſſi amboꝝ
añ.ʒ.iij.ſpice nardi ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ ariſtol.
ro.⁊ carpobalſami ⁊ cinnamomi gētiane ſe
minis andacoche ſeminis apij oium añ.pō
dus.ʒ.ij.ꝯficianꝛ cū melle ⁊ doſis ſit q̄ꝫtitas
nucis cū vio antiquo. ¶ Epithimata ⁊ ſilia.
De bōis eoꝝ ē cinis ligni fici ꝯfectꝰ cū vino
⁊ ſale ⁊ culcaſia ⁊ ſpōgia infuſa in aceto ⁊ ex
preſſa ⁊ ariſtol.cū farina ordei ꝯfecta cū ace
to ⁊ folie alcorſuſ ⁊ porri et virge paſtoris et
ariſtol.cū arbore fici. Emplꝫ bonū. Sumāꝛ
cortices granatoꝝ ariſtol.⁊ farina ordei cuꝫ
aceto adminiſtrenꝛ poſt ablutionē vulneris
cū aq̄ ⁊ ſale. Et de vnguētis ē oleū de anda
cocha embrocatū caleſactū. Et ꝺ embrocis
eſt aqua marina calefacta. Et ois aq̄ ſalſa ⁊
decoctio alcorſuſ ⁊ decoctio nucis cupreſſi.

¶ De ſciebi ⁊ cura eius. Capitulum.viij.

HOc ē ſicut aranea hn̄s plures pedes
⁊ lōgos ⁊ dixerūt accidūt ex morſu eiꝰ
dolor ſtomachi ⁊ vomitꝰ ⁊ difficultas vrine
⁊ egeſtiōis ⁊ ē interficiēs ⁊ egyptiacū eſt de
teriꝰ. Dico aūt ꝙ ego neſcio an hoc egyptia
cum eſt illud quod predictum eſt in capitulo
rutele aut illud. Et cura eius eſt cura rutele.

¶ De aranea et ſignis eius et curationibus
eius. Capitulum.ix.

ACcidūt ex morſu eius vētoſitas plima
in vētre cū horripilatōe ⁊ frigore extre
mitatuꝫ ⁊ erigiꝛ virga. Et cura eoꝝ ē ex gn̄e
cure rutele. Et confert eis ſumere in potu vi
num alicuius quātitatis poſt aliam tota die
⁊ ponere morſioneꝫ in vino ⁊ ſudare in bal
neo. Et de medicinis eoruꝫ ſunt nigella ⁊ vi
nū ⁊ ruta ſicca cuꝫ vino ſola aut cū ciperis.

¶ De duobus animalibus que dixerūt qui
dam ſapientum medicorum. Capitulum.x.

SVnt ambo iteꝝ de gn̄e cuiꝰ ꝑteriſt re
memoratio. Veꝝ ego nō ſcio eſſe eoꝝ
⁊ an ipſa ingredianꝛ in eis q̄ ſūt ꝑterita aut
nō ⁊ cognoſcūꝛ ꝑ hoc ꝙ hn̄t q̄tuor mādibu
las. Inqt ille ſapiēs ſūt ambo ex gn̄e rutele
⁊ vnū eoꝝ ē latū hn̄s pedes albos ⁊ ſuꝑ ca-
put eius ſunt due eminētie quaꝝ vna deſcē
dit in anteriore pte capitis ſm rectitudinē ⁊
altera trāſit incidēdo hanc in latitudine q̄ e
facit imaginari illud qꝺ hꝫ duo hora ⁊ quat
tuor mādibulas. In alio vero loco eminētia
rū ſūt due linee faciētes imaginari illā ima
ginationē. Et accidit ex morſu eoꝝ illud qꝺ
accidit ex morſu ſcorpionuꝫ ⁊ dolor vehemē̄s
⁊ albedo coloris māſiōis ⁊ extenuatio faciei
⁊ capitis ⁊ vigilie. Et cura illius ē cura mor
ſionis rutele ⁊ medicine magis ꝓprie de il-
lis que ſunt ad rutelas ſunt ozimuꝫ ⁊ radix
oppoponaci ⁊ alandacocha ⁊ abrotanum.

¶ De aiali alio noiato tubarſe. Capitulū.xi.

HOc animal retulit ille ſapiens ⁊ dixit
accidūt ex morſu eius dolor vehemēs
⁊ rubedo ⁊ difficultas vrine ⁊ ꝯferūt paciē-
ti ꝑ ipſum fructus tamariſci ⁊ cyminū cam
peſtre et folia nucis et allea et vinum dulce.

¶ De pediculo vulturis nominato debe per
ſice et mēluce grece et ragarius indice ⁊ hec
beſtia eſt ſicut pediculus aut ſicut paruus al
candam. Capitulum.xij.

DIxit Gal.eſt paruus a quo nō caueꝛ
et fortaſſe nō videtur morſus eius et ē
ex eis q̄ faciunt erūpere ſanguinē ꝑ vrinā et
ꝑ nares et in ano et ex ſtomacho ꝑ vomitū
et ex pectore et pulmone et ex radicibus den
tiū.et q̄nqꝫ magnificatur timor in eo quare
nō recipit medicinam cuius cura eſt ſimilis
cure algererati. Et ex eis que ei propria eſt
ſunt vt liniatur morſio cum bezabar et cum
ſucco lactuce et ſandalis rubeis et confert
morſui eius lac lactuce et caprinum et buty
rum crudum et terra ſigillata et algeduar et

portulaca et succus eius et psiliuſſi et mucila
go eius et reliqua extinguentia sicut aq̄ endi
uie et aqua lactuce et cucurbite et citrolli.

¶ De altamula ⁊ porco lupi. Capitulum.xiij.

Est bestia habens multos pedes acuti
veneni et est in iudicio pediculi vultu-
ris ⁊ vesparum.

¶ De vespa. Capitulum.xiiij.

Est vehemētioris calefactiōis q̄ȝ apis
⁊ accidūt ex morsu eiꝰ dolor et rubedo
⁊ ap̄a ⁊ de vespis magnis ē genꝰ hn̄tiū capi
ta nigra ⁊ habētiū aculeos plurimos interfi
ciēs. Et magne qdē sūt maioris cautele pror
sus ⁊ magis pnitiose quapropter fortasse p-
ducūt ad spasmū ⁊ ad debilitatē genuū sed i
paruaꝝ iteꝝ morsu qn̄qȝ magnificaꝛ timore
q̄re faciūt accidere vesicas ⁊ grauāt linguā.

¶ De cura. Capitulum.xv.

Administreꝛ desup ex suctiōe illud qꝺ
scis. Et si magnificaꝛ timor tunc illud
qꝺ succurrit tūc ē podꝰ medic.ʒ.seminis san
suci qm̄ sedat dolorē i loco eius aut tres vo-
le coriādri sicci ⁊ sumat succos infrigidātes
cognitos ⁊ potus infrigidātes ⁊ qn̄qȝ suppo
nitur glaties sicut collyriū ⁊ ꝯfert. Et de epi
thimatibus eius est aq̄ malue ⁊ aq̄ albedarū
gi ⁊ citrolli sūt mirabiles cū ꝓprietate sua. ⁊
altea iteꝝ ⁊ blitis ⁊ solatrū ⁊ sisamū cōtrituȝ
⁊ folia eius. ⁊ iteꝝ ficus ⁊ acetū ⁊ lutū ⁊ aq̄ a
creste. ⁊ iteꝝ stercus vaccinū ꝓprie cū aceto.
⁊ iteꝝ folia sisimbrij ⁊ folia lauri recētis. Et
iteꝝ sumāꝛ opiū ⁊ semē hyusqami nigri ⁊ cā
fora ⁊ liniaꝛ cū succis frigidis ⁊ tegaꝛ cū pā-
no lini infuso in aq̄ frigida ⁊ liniaꝛ in circui-
tu eiꝰ cū luto ⁊ aceto. Et silr herba fluminis
cuȝ aceto est mirabilis ⁊ silr viriditas q̄ acci
dit sup cursū aq̄. Et iteꝝ s̄m ꝙ existimāt qui
dā vaporeꝛ cū aq̄ ⁊ sale et liniaꝛ cū lacte fici.
Et iteꝝ surigi parietū cū aceto. Et qn̄qȝ fiūt
ex aquis borū ⁊ decoctiōibꝰ ipsoꝝ embroce.
Et expertū est ꝙ qn̄ mēbꝝ dimittiꝛ in aqua
calida hora vna deinde pmutatur subito ad
aquā salsam mistā cū aceto sedaꝛ stati. Et ꝺ
fricatiōibꝰ eiꝰ sūt musce qm̄ ipse sedāt doloē.

¶ De apibus ⁊ cura ipsorum. Capitulū.xvi.

Habent dispositiones proximas vespe
nisi quia dimittit aculeum in punctu-
ra. Et cura eius proxima est cure vesparum.

¶ De forica volāte ⁊ re alea eis silis. C.xvij.

Tala ē dispositōis ꝓxime api ⁊ sanior ea.
Et dico ꝙ de hn̄tibꝰ mucronē ⁊ aculeū
est res silis formice volāti verūtn̄ est lōgior
eo plurimū et nō est in lōgitudine eius ⁊ hȝ
pedes araneales lōgos citrinos lōgiores pe
dibus vespaꝝ ⁊ cingulū qꝺ hȝ ē citrinū ⁊ nō
est ei de ingenio ad fabricādū habitaculum
suū qꝺ ē vespis imo fabricat ip̄m de luto ha
bētē orificia lata ⁊ facit pullos sicut aranea
qui quū egrediunꝛ de cauernis suis incedūt
ambulatiōe aranee q̄si excorietur posterius
⁊ volāt ⁊ apud me est de iudicio vesparum.

¶ De stellione ⁊ lacerta. Capitulum.xviij.

Quādo mordet dimittit i loco sui mor
sus dentes paruos subtiles nigros et
nō cessat locus dolere ⁊ prurire donec aufe
ratur cū seca aut cucullo trāseūte sup eos et
asumat eos ⁊ colligat eos q̄re sedatur dolor
⁊ qn̄qȝ extrahit dentes eius oleū ⁊ cinis de-
inde fugatur locus ⁊ ponatur i aqua calida.
Et dictum est ꝙ comedere altararacon val
de iuuatiuuȝ est ad morsum eius quod si do
lor magnificeꝛ detur in potu tyriaca rutele.

¶ De animali habēti.xliiij.pedes. Capꝉȝ.xix.

Est animal cognitū p intromissionem
auris et qn̄qȝ ē in lōgitudine eius pal
mus vnus et hȝ in oi latere vigintiduos pe-
des et qn̄qȝ ambulat ad iteriora et qn̄qȝ cō
uertiꝛ eius disposio ⁊ hȝ s̄m ꝙ diciꝛ venenū
quoddā cū quo accidit dolor paruus q sedaꝛ
statim. Et flos aphodili ē de tyriacis eiꝰ. Et
qn̄qȝ sufficit i eo admistratio salis cū aceto.

¶ De morsu salamandre. Capitulum.xx.

Existimatur ꝙ ipsa sit bestia similis la
certe habēs q̄ttuor pedes curte caude.
Et existimāt quidā ꝙ ipsa nō aduritur et si
proijcitur in larem extinguit et accidunt ei
quem mordet dolor vehemens et inflatio in
corpore et grauitas lingue ⁊ pūctio eiꝰ et tre
mor et stupor et multotiens accidit nigredo
mēbri s̄m figuram rotundam et casus eius.

¶ De cura. Capitulum.xxi.

Dixerūt qdā cura eius ē cura cātaridis
ꝓprius quo curātur est vt in potu deꝛ
resina ex quacūqȝ fuerit cū melle detur eius
in potū decoctio camepitheos et decoctio li
lij cum folijs vrtice et oleo. Et de eis sūt qui
dant illis ranas decoctas et dant ipsis i po
tu de iure earum et emplastrant eos cū car-
ne ipsaꝝ et qn̄qȝ comedūt eas. Et similr est
suctio testudinis cāpestris et marine ꝺcocte.

¶ De saculusudurni campestre et marina.
Capitulum.xxij.

ET ego qdā nō cognosco ipsam ⁊ nō ē lōgiquū qn iā expleuerimꝰ narrationē eoꝝ. Dixerūt qdā accidit ex morsu cāpestris vt obfuscet᷑ morsio ⁊ fiat rosci coloris ⁊ paꝝ rubet rubedine clara imo paꝝ valde ⁊ fiunt dolor vehemēs ⁊ pruritus in corꝑe. Marini vero morsus ē aquosi coloris ⁊ similat᷑ vt sit cura eiꝰ cura rutele ⁊ similiū. Et dixerūt qdā emplastretur cū sale aut cinere cuꝫ vino aut cinere cōfecto cū aceto squillitico aut cū sisamo adusto ⁊ vino ⁊ embrocet᷑ prius cū oleo plurimo ⁊ aqua calida. deide ponat᷑ desuper.

¶De scorpione marino. Capitulum.xxiij.

EXistimo ꝙ accidūt ex morsu scorpiōis marini inflatio vētris ⁊ forma hydropica ⁊ qñqꝫ accidit ex eo exitus ventositatis absqꝫ volūtate ⁊ oꝫ vt caueatur in cognitione eius: ⁊ cura eius est cura draconis marini ⁊ rutele. Et dixit quidā in cuius sermone nō confidit᷑ ꝙ scorpio aque est calidi veneni.

¶De aranea marina. Capitulum.xxiiij.

VIdetur ꝙ sint dispositiōes eius ꝓpinque dispositiōibus scorpionis marini.

¶De morsu rane marine rubee. Capꝫ.xxv.

NArrauerūt plures sapiētū ꝙ ipsa ē maligna mala inuadēs aialia ⁊ corpora ⁊ salit ad ea ex lōginquo vt mordeat ea ⁊ si nō pōt mordere sufflat ad ipsa exufflationē nociuā ⁊ accidūt ex morsu eius apā magnū et ꝑditio velox. Dico simile ē vt sit cura eius cū tyriaca magna ⁊ quod est eius generis.

¶De summa curationis reptilium marinorum venenosorum. Capitulum.xxvi.

DIxerunt oꝫ vt curentur cuꝫ tyriacis et cū eis quibus curatur venenū frigidū ⁊ cum medicinis rutelarū ⁊ tyriaca earum.

¶Fen septia de decoratōe q̄ ē tres tractatꝰ.

¶Tractatus primus de dispositione capillorum ⁊ in ipso sunt furfures. Capitulum.i.

Capillꝰ nascit᷑ ex vapore fumoso quū coagulatur i poris et oritur suꝑ eos ⁊ ꝓprie ꝑ illud qđ assumit᷑ ex alimēto ⁊ ꝓprie qñ ē humiditas corpis viscosa vnctuosa non aquosa neqꝫ littosa sicut arboꝝ vnctuosarū folia nō cadūt. Et iaꝫ qdē dictū est in libro primo de denigratiōe eius ⁊ canitie ipsius ⁊ reliqs coloris. Verꝫ qđ pēdet ex sermone de decoratione est regimē substātie eius cū nascētia ei depilatione. Et regimē numerationis eius cū multiplicatiōe ⁊ minoratione. Et regimē q̄titatis eius cū ingrossatione ⁊ subtiliatiōe ⁊ ꝓlōgatōe. Et regimē figure eius cū applanatiōe ⁊ crispatiōe. Et regimē coloris eiꝰ cū denigratiōe ⁊ subalbatiōe ⁊ dealbatiōe. Et nos loq̄mur i hoc tractatu ẜm hāc itētionē.

¶De causa destructiōis capilloꝝ. Capl̄m.ij.

CApilli destruūtur vel minuūtur aut ꝑꝑ cām in materia aut ꝑꝑ cām in re i qua nascūtur. Et cā in materia est vt minoretur aut priuetur. Et paruitas ē aut cā eius ꝙ ipsam submergit aut alterat eā aut causa paruitatis substātie prime sicut ē paruitas vaporis fumosi in pueris ⁊ mulieribus ꝑꝑ multitudinē vaporis humidi quare nō nascit᷑ barba in eis. Paruitas autēꝫ radicis substātie aut est ꝓpter accidēs aut quoniā natura cōsumit eā. Illud vero qđ est propter accidens est sicut accidit conualescentibus cū exiccant eos egritudines longe pthisice ⁊ ethice quare nō remanet eis materia de qua cibentur capilli quare cadunt ⁊ nō nascūtur sicut accidit plantis irrigatis qñ non irrigantur ⁊ sicut accidit castratis ex similitudine coꝝ cum mulieribus in humiditate per frigorē ꝓpter causam testiculorum eorum. Et ꝓpterea ꝙ illud quod generat sperma concultatur i eis ⁊ infrigidatur ⁊ peruenit frigus eius ad mēbra sublimia ⁊ infrigidat ea quare nō resoluitur humiditas eoꝝ ad exiccandum ⁊ quod resoluitur nō remanet in porris propter paruitatem suam ⁊ subtilitateꝫ ipsius imo egreditur. Et sicut accidit qui assuete vtitur institis grauibus super caput suum. Illud vero quod est ex via nature est sicut caluitium: caluitium enim accidit propter abbreuiationeꝫ materiei pilorum ⁊ caluitio. Et illud est propter paruitatem eius aut propter submersionem cerebri ab eo quod tangit ipsum de craneo quare non imbibit ipsuꝫ ea imbibitione qua imbibit quum est obuians. Illud auteꝫ quod fit propter causam in re in qua nascuntur est ẜm tres modos aut vt nō penetret in eam materia pilorum aut vt penetret in eaꝫ sed non retineatur aut corrumpatur in ea et resoluatur ad qualitateꝫ non conuenientem

vt pilli generentur. Et non penetrat in eam
nisi propter oppilationem pororum ⁊ nō op
pilantur pori nisi propter vehementiam soli
ditatis eius per siccitatem ipsius sicut est de
adiuuantibus ad caluitium ⁊ festinat in cali-
da complexione propter velocitatem exicca-
tionis eius ⁊ propter illud multiplicantur su
per preparatos ad caluitium pili corporis et
pectoris propter caliditatem cōplexionis eo-
rum. Nam parum quod est ex pilis eorū est
difficilis euulsionis aut propter soliditatem
eius causa vestigiorum vlcerum preteritorū
sicut est dispositio in glabris. Et illud quod
retinetur in ea est propter vehementiam ra-
ritatis eius et amplitudinem pororum eius
sicut est ex aliquo adiuuatiuū ad hoc vt non
nascatur barba etiam vsqꝫ in finem vite aut
propter siccitatē cōplexionis quare constrin
guntur pori cuꝫ humiditate cōplexionis pro
pter paruitatem caliditatis an non vides ꝙ
non fit caluitium ⁊ est residuum capillorum
istoruꝫ subtile facilis euulsionis sicut est mu
lieribus ⁊ castratis ⁊ illud quod corrūpitur i
ea aut est propter humorem fixum malignū
sicut in alopitia ⁊ tyria aut ꝓpter vlcera ma
la corrosiua sicut est in quibusdam speciebus
glabriei. Et caluitiei quidem curatio est diffi
cilis quāuis sit possibile ipsam repellere an-
teq̄ꝫ incipiat aut tardare eā. Et propter illud
quidem quod dixit. Hip. ꝙ quando caluis
varices accidunt nascuntur capilli eoruꝫ vo
luit intelligi de pilatos per alopitiam ⁊ simi
lia. Et pili superciliorum et palpebrarum nō
cadunt velociter propterea ꝙ eoruꝫ origo est
spissa cartilaginosa conseruatiua ⁊ propter il
lud tardatur caluitiuꝫ in ethiopibus ⁊ zingi
propterea ꝙ cutes eorū vehementer retinēt
pilos eorum: duruꝫ enim non euelitur ⁊ pro
pter illud minorantur cum eo pili. Verū ip-
sum seruat pilos quare nō cadunt velociter
⁊ non depilantur. ⁊ blesi quidem non fiunt
calui pp multitudinē humiditatis cerebrorū
eoꝝ. Et pp illud multiplicaꝛ in eis diaria fa
cta a catarro. ¶ Medicine cōseruātes capil
los sūt ille in qbꝰ ē caliditas subtilis attracti
ua ⁊ virtꝰ stiptica ⁊ ille i qbꝰ sūt ꝓꝓetates q
bꝰ opāꝛ ⁊ iā diximꝰ simplices haꝝ mediciaꝝ
i medicis singlaribꝰ ⁊ dicemꝰ iteꝝ i antidota
rio ꝯposita ad eos. Et dicemꝰ hic ꝺ medicis
q̄ sūt cōueiētiores huic loco. ¶ Medicie igiꝛ
simplices q̄ ꝯueiūt ad ꝯseruationē capilloꝝ
⁊ succurreñ iceptiōi eoꝝ i casu ꝫꝫ sūmā vsqꝫ
quo cōditionemꝰ post cōditiōes necessarias
i regimine ipsaꝝ sūt huiusmōi. myrtus ⁊ gra
na eius ⁊ laudanuꝫ ⁊ emblici ⁊ myrobolani
kebuli ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ capillus veneris
⁊ cadū i eis galle ꝓpter stipticitatē eaꝝ alfe-
luzabaragi ꝓprie cū vino stiptico ⁊ oleo myr
tio aut oleo masticio ⁊ aq̄ myrti aut succo fo
lioꝝ alzeridaraet. Et iteꝝ adustū arboris lini
aduste cū semine suo liniꝛ cū oleo. Et iteꝝ cor
tices nucis adusti qñ misceꝛ cū oleo myrtino
⁊ vino stiptico ⁊ inūgāꝛ cū eis ⁊ ꝓprie pueri.
Et ex cōpositis ē illud qꝺ. ℞. grana myrti et
gallas ⁊ emblicos ⁊ decoqnātur cuꝫ oleo ro.
aut oleo myrtino ꝫꝫ modū notū ⁊ admīstrē
tur. Et iteꝝ folia myrti hūide ⁊ laudanū ⁊ rā
nus ⁊ extremitates cuꝑssi ⁊ grana myrti su-
mātur ⁊ cū eis cōmouēdo tāgatur caꝑ tritis
dissolutis cū oleo oliue. Et iteꝝ granoꝝ myr
ti nigre ⁊ seminis apij extremitatū myrti ⁊ se
minis si sicle ⁊ extremitatū rāmi oium ana.
pars. i. capilli veneris ⁊ laudani amboꝝ añ.
pars. v. vini partes. vi. dissoluāꝛ medicine in
ipso decoquēdo donec remaneat tertia vini
deide ꝓijciāꝛ desuꝑ oleū oliue aromatizatuꝫ
cū cipis ⁊ spica ꝑtes. ij. Et iteꝝ decoctio eius
donec ferueat tribꝰ ebullitiōibꝰ deide colenꝛ
aq̄ ⁊ oleū a medicis cū exꝑssiōe vehemēti et
ponāꝛ i vase vitreato qꝺ sit ad modū pyxidis
⁊ ꝯcutiaꝛ ⁊ administreꝛ apud necessitatem: ē
.n. ꝯseruatiuū ⁊ denigratuꝫ. Et iteꝝ seminis
apij ⁊ semis sicle ⁊ capilli veneris ⁊ turis om
niū añ. ℥. ij. nuces. xv. numero corticuꝫ pini
lib. i. ⁊ assētur oia i nocte i furno posita i vase
lutato ⁊ dimittātur donec adurañ oēs par-
tes eoꝝ ⁊ ꝯterāꝛ ꝯtritiōe ⁊ proijciatur suꝑ ea
lib. i. adipis vrsi q̄ est melior adipe anseris et
repōatur ⁊ quotiēs idigeꝛ eo liq̄fiat i oło aro
matico et administreꝛ. Et ꝯfert iteꝝ caluitiei
icipiēti. Et iteꝝ sūaꝛ. lib. i. ß. vini stiptici et lau
dani. ℥. i. corticū pini adustoꝝ. ℥. ij. capilli ve
neris ꝯbusti. ℥. iij. adipis vrsi. lib. i. succi sola
tri. ℥. iiij. ß. ꝺcoq̄tur laudanū i vino cocto do
nec ispissetur et ꝓijciātur suꝑ ipsū medicine
et misceanꝛ et reponatur et qñ idigeꝛ eo su-
maꝛ ex ipso aliqd i oleo aromatizato ⁊ meliꝰ
oleū est oleuꝫ nardinum et liniaꝛ et qñqꝫ li-
nitur sine oleo. Et ex eis que sunt leuia ē vt
sumāꝛ myrrha et laudanū et oleū myrtinū et
ꝓprie qꝺ fit ex oleo de keiri ⁊ aq̄ myrti deco
cte in vino stiptico et misceaꝛ ꝫm ꝙ exigit il

lius qd ē pñs et liniaṫ cū eo aut sumaṫ folia florū papaueris ruffi cū oleo myrtino et inū gaṫ caput et dimittaṫ i nocte deide balneeṫ. ipꝫ.n.ꝯseruat et denigrat. Aut sumaṫ lauda nū et capillus veneris et cinis corticū pini et adeps vrsi ꝛ vini pontici q̄ntū sufficit cōmi sto ei sicut oleo masticino aut myrtino. Aut sumaṫ capilli veneris et laudani equaliter et olei myrtini oiūꝫ añ auṙ.i.rute mōtane auṙ. ij.teranṫ cū vino stiptico et misceaṫ cū adipe vrsi et administreṫ. Medicamē cōseruās pilos supciliox. ℞.rosax papaueris ruffi ptes. iiij.fumiterre cū radicibus suis et extremitatū fici oiūꝫ añ.ptē.i.laudani partes.iij.capilli veneris ptes.ij.ꝯteraṫ et administreṫ cū olo masticino. Simile ei itex radicuꝫ vitis albe aut radicū alafcas et cineris arboris pini re cētis oiūꝫ añ pars.i.baurach ptes.ij.misceā tur cum oleo myrtino aromatico hic ergo ē sermo plurim⁹. At vero si fuerit cā siccitas ꝯplonalis et paucitas sāguis delitijs foueaṫ corpus ei cibeṫ eis q̄ sūt bōi nutrimēti et pinguia et ipsis in qb⁹ē declinatio ad caliditatē subtilē et dimittat oē salsū et acetosū et pōti cū et deuitet coitū et de vino deuitet illō qd est antiquū et assiduet balneationē cū aquis dulcib⁹et ñ approximeṫ corpi nitrū nec vsnē neqꝫ sapo imo qd sit sicut farina fabarū aut grana melōis aut creta et psiliū ꝛ silia. Et si fuerit ppea q̄ pori ꝯstricti sūt valde indigeṫ eis q̄ resoluūt et rarificāt et diligiṫ vt ponāṫ i cibo ea q̄ apiūt sicut sinapis et allea et porri et liniaṫ cutis itex cū eis q̄ sūt sicut gūma rute siluestris et sinapis et calamētū et ruta et cepe ꝛ administrētur i balneo aq̄ resoluētes et abluatur caput cuꝫ baurach et spuma maris. Et oꝫ vt abstineat patiēs illud ab oleis. Et ad illud quod est ꝑpter raritatem cōferunt medicine predicte plurimum declinationis quax est ad stipticitatē et epithimata et olea stiptica et introitus balnei et administratio tepide deide ꝯsecutio cū faria subito.

¶ De plurib⁹ embrocis capillox. Caplm.iij.

Plures embroce capillorū sunt in quarū substantia est viscositas et qua possibile est vt capilli assumāt et sunt sicut folia sisami et folia cucurbite et olea in qbus sunt caliditas et stipticitas sicut oleū de lilio mistū cū cera aut sicut ē oleū de alcāna et oleū myrtinū ꝑpe et cadit i illṫ ablutio capitis cū ifusiōe collogntide. Et ex eis q̄ cōferūt i boc est vt sumatur laudanū ꝛ dissoluaṫ qd de eo bonū ē itesteo vase lutato sup prunas subtiles liq̄factiōe facta i oleo oliue ꝛ pulnerizetur sup ipsū aliqd de nucleis oliuax cōbustis et cōmisceātur oia sup prunas cōmistiōe subtili ꝛ administreṫ. Et folijs qdē alzerideraet et aq̄ foliox ei⁹ inest ꝓprietas bōa i hoc ꝛ corpori seminis lini administratio cū oleo sisamino. ¶ Cōpositū sumaṫ folia alzerideraet ꝛ capillus veneris recēs romanus ꝛ myrrha et emblici ꝛ ꝯmouēdo tegaṫ cū eis caput i qbuṫ dā ablutōnib⁹ cognitis. Et itex sinapis ꝛ ponaṫ i decoctōe sicle ꝛ abluaṫ cū ea caput ꝛ inungaṫ post ipsā cū oleo myrtino aut cū oleo de embrocis. Cōpositū bonū. ℞.fellis tauri ni ꝛ fellis vrsi ꝛ myrobolanox emblicox kebulox ꝛ bellicox ꝛ sedeguarā ꝛ gallax integrarū oiūꝫ añ partē.i.terātur ꝛ nutriātur cū succo solatri.vij.dieb⁹ deide ericcētur ꝛ administrētur ex eis epithimata cū aliq̄ decoctione post ablutionē capitis ꝛ barbe cū aq̄ ꝛ melle ꝛ nitro cōtrito. Et itex ordei cōtriti.ʒ.xxx.emblicox.ʒ.v.decoquātur cū aq̄ decoctiōe vehemēti donec aq̄ sumat virtutē ambox ꝛ decoquātur i illa aq̄ exñte i ipsa olei violṫ.q̄ntū est medietas aq̄ ꝛ laudani pōdus.ʒ.iij.foliox sisami ꝛ foliox altee ꝛ foliox cucurbite hūidorū aut siccox oiūꝫ añ.pōdus.ʒ.x.nō cesseṫ decoq aq̄ donec cōsumatur ꝛ remaneat oleum. Descriptio alia ꝛ refertur ad alkindum sciremblegi.ʒ.x.decoquantur cū duabus.lib.aq̄ vsqꝫ quo redeat ad quartam ꝛ fundatur super eam quantum ipsa est olei de ben ꝛ aliquid ordei excorticati aliquid laudani ꝛ decoquatur vsqꝫ quo redeat ad tertiam.

¶ De facientibus nasci pilos fortibus. C.iiij.

Et in ipsis ē cura caluitiei cui⁹ curatio ē possibilis ꝛ casus supercilliox ꝛ siliūꝫ et oīs medicine q̄s dicem⁹ i caplo alopitie et ois modus regimis ex fricatiōe capitis ꝛ rubificatiōe ei⁹ ꝛ administratōe eius ad ipsū super ipsū deide administratiōe medicinax fortis attractiōis ꝛ resolutōis cū ꝓprietate quā hñt i alopitia sūt iuuatiue i caluitie ꝛ faciēdo nasci pilos i depilato ꝛ i supercilijs ꝛ barba. ꝛ corticib⁹ radicis salicis cū oleo ē cōfortatio ꝛ ꝯseruatio mirabiṫ cū denigratiōe. ¶ Medicine aūt de qbus ē nostra .itētio vt hic narremus eas q̄uis itex sint iuuatiue i alopicia post q̄ꝫ fecerim⁹ illud qd dixim⁹ i fine capli ꝯseruatiōis capilox sūt ista. Sumanṫ canta

rides recentes ablatis pedibus ⁊ capitibus
exiccate i vmbra ⁊ terātur i oleo viol. aut de
coquātur ī eo aut i oleo oliue donec igrosset
⁊ lini cū eo vbi volueris vesicabit eni deinde
nascētur pili. Et silr mel anacardi qñ ponit
sup locū cuiꝰ pili depilati sūt aut terat ꝯdisi i
oleo ouoꝝ ⁊ liniat cū eo homo vbi voluerit
multotiēs faciet. n. nasci pilos. Aut sumat vn
gula asini adusta ⁊ cornua ꝯbusta ⁊ liniāt cū
oleo sisamio ē. n. forte. Oua aūt formicaꝝ cū
oleo de ben sūt cōueniētia i faciētibꝰ nasci ⁊
apud cōitatē hoiuz sūt ex eis q̄ ꝓhibēt ortū.
Et ex eis q̄ sūt experta ē lacerta q̄ ē i domi-
bus q̄ iterficiat ⁊ ericcet ⁊ teratur ⁊ liniatur
cū oleo. Et iteꝝ tritura nitri pharaonis cum
sambaco. Et ex eis que sunt leniora illo ē vt
fiat maica ⁊ tabula de plūbo ⁊ ponat iter ea
ambo aliquod d̄ oleis ad capillos aut adeps
ex eis que secuntur ⁊ terantur donec resolua
tur ad ipsum virtus plūbi ⁊ liniatur cuz eo ⁊
emplетur locus cum folijs fici bene decoctis
⁊ vsqꝫ ad virtutē q̄ꝫdā. Et iterum sumat me
dulla. xx. auellanaꝝ ⁊ assetur donec terratur
⁊ aggregetur cum oleo rhaphani. Aut suma
tur herbe noiate harcus ⁊ priapi asini ⁊ sple
nis eius assatoꝝ oiuz. añ. lib. 5. laudani. xx. pō
dera misceant oia post solutionē laudani in
vino ⁊ administrētur. Et ex eis que dixit Fi
lagorus est vt sumantur adipis tauri saliti. ʒ.
xcvi. alusnen ⁊ gumme rute agrestis amboꝝ
añ. ʒ. xxviij. myrrhe. ʒ. viij. laudani tm̄dem ca-
pilli veneris. ʒ. xl viij. splenis asini. ʒ. xcvi. asse-
tur splen asini ⁊ teratur ⁊ aggregetur totum
cuz vino nigro ⁊ radatur caput ⁊ liniatur cū
eo ⁊ dimittatur quinqꝫ diebus deinde ablua
tur ⁊ dimittatur qescere duobus diebus dei
de iteretur ꝙ si exulcerauerit curetur locꝰ cū
adipe anseris. Et iterum ad depillatos sumā
tur sex vētrix lepoꝝ ⁊ exicētur optie ⁊ adurā
tur in vase lutato ⁊ ꝓijciat sup eos de folijs
rani ⁊ de folijs myrti tm̄dē ⁊ de capillo ve-
neris. ʒ. viij. ⁊ adurāt vice alia i vase vitri de
ide terat ⁊ misceat cū tribꝰ. lib. adipis vrsi et
q̄ꝫtū ipꝫ olei de rhaphano ⁊ reponat ⁊ admi
nistret quū necessariū fuerit i oleo aliquo aro
matizato et bacce lauri et oleuz de pipere et
oleū de kerua et silr illd̄ qđ adiuuat in faciē
do nasci. Et iteꝝ cinis abrotani qñ miscet cū
oleo antiquo facit nasci barbā tarde nascētie.
Et cinis lilij cū aqua et ꝓp̄e i supercilis. Et
iteꝝ ad supcilia ꝯburāt due nuces vsqꝫ quo
terant tm̄ ⁊ adiungat eis ambabus aur. i. da
nuceis dactiloꝝ silr absqꝫ pscrutatione vlti-
ma ⁊. xv. grana pipis ⁊ bulliat cū oleo ro. Et
iteꝝ cinis abrotani ⁊ auellane aduste ⁊ lauda
nū ⁊ cantarides ⁊ condisi bulliant in oleo de
ben in cochliario donec denigrent ⁊ misceat
cū tāto galie q̄ꝫtū ipm est ⁊ fricet locus ⁊ li-
neat cū eo. Et iteꝝ capillus veneris ⁊ grana
myrti ⁊ semē apij adurant paꝝ donec deni-
grent ⁊ aggregent cū adipe vrsi ⁊ oleo rha-
phani. Medicamē faciens nasci pilos i su
pcilijs. ℞. turis aur. iiij. stercoris crocodili ster
coris eritij marini ⁊ rute montane oium añ.
aur. i. terant cū vino stiptico ⁊ misceant cū ad
ipe vrsi ⁊ administrent. Aliud ad depilationez
antiq̄ꝫ difficilē ex alopitia ⁊ alijs. ℞. sceba p-
tē. i. spūe maris ptes. viij. euforbij ⁊ baccaruz
lauri amboꝝ añ. ptes. iij. picis hūide ptes. ij.
liq̄fiat pix cū oleo de lilio ⁊ liq̄fiat in ea eufor
biū deinde admisceant cū eo reliq̄ medicine
silr ei radicū arundis aduste ptes. vij. cineris
ranaꝝ ptes. v. seis eruce ptes. iiij. radicis ali-
stas. iij. terant cū oleo laurino ⁊ administretur.

De alopia ⁊ tyria. Capitulum. v.

Iam sciuisti ꝙ cā in generando alopitiaz
est mala manens in cute ⁊ in originibus
radicū piloꝝ q̄re corrūpit radices originū pi
loꝝ corrodens eas ꝓhibens nutrimentū bo
nū eis ⁊ noiat alopitia ꝓpterea qa ipsa acci-
dit vulpibus. Et dr̄a q̄dē inter ipsā ⁊ tyriā ē
ꝙ in tyria nō tm̄ cadunt pili imo excoriat cuz
ea cutis tenuis sicut accidit serpenti. Et fortasse
accidit in ea figuratio ꝑueniens sic figura ser
pentis. Et mā q̄dē q̄ facit accidere ⁊ incurre
re alopitiā ⁊ tyriā qñqꝫ est colerica ⁊ qñqꝫ ē
melīca ⁊ qñqꝫ est phlomatica ⁊ qñqꝫ est san
guine corrupto ⁊ significat sup totū illud ꝑ il
lud qđ appet cū fit abrasio ex colore cutis et
ꝓprie cū fricat illud fricatione aliq̄ ⁊ qñqꝫ si-
gnificat illud ex regimie p̄cedente ⁊ ex acci-
dentibus q̄ associant ei. Et ex eis q̄ significāt
illud est humor dñans de illis quos sciuisti.
Et qñqꝫ significat velocitas sanationis eius
⁊ tarditas ex eo qđ videtur de velocitate ru-
bificationis eius ꝑ fricationē ꝑꝑ velocitatem
attractionis sanguinis boni ipsam aut tar-
ditatem eius quanuis fricatio plurima exul
ceret quare prohibet originem piloruz.

De cura. Capitulum. vi.

Non est dubium quin rectificatio regi-
minis in ea fit euacuatio illius humo-

ris faciẽtis i primis et ĩtromissio cibox chi-
mi valde bõi ad corp9 de illis quos sciuisti et
vini tpati cõmisti decliuis ad ipressionẽ dul
cedinis parum cũ tenuitate et claritate. Nã
hoc nutribilius ẽ balneũ cõfert ei añ oẽz fri-
cationẽ et post ipsũ et icipiat prima res cum
cũone corpis i pmis ab hũore faciẽte cũ me
dicinis educẽtib9 ipsũ aut cũ phlomia si mã
exiguerit illud deide cũ euacuatõe capitis ab
eo cũ quo sciuisti de cappurgijs et odoramẽ
tis et gargarismis ex eis q̃ dicta sũt in caplo
mũdificatiõis capite fz vnãquãqz supfluita-
tẽ deide pmutãdũ ẽ sup cutẽ ⁊ mũdificatio-
nẽ ei9 ab eo qd i ea mãsiuũ ẽ et ex tractionez
ei9 ad ea resolutionẽ ipsi9. Et festinãdũ est in
hoc vt nõ recipiat cutis q̃litatẽ mãsiuã ma-
lã et nõ ẽ ambiguũ i hoc qn oporteat vt me
dicine euacuãtes ex locis mãz malignã sint i
cisiue et resolutiue resolutõe nõ cõseq̃nte exic
cationẽ pp vehemẽtiã calefactiõis q̃re adi-
piscat cutis calefactionẽ que i futuro fit cã ca
sus pilox q̃uis i pñti fõsitã õstruat alopiciã.
Qd si fuerit calida fortis sic gũma rute agre
stis q̃ ẽ radix i caplo frãgatur caliditas eius
cũ oleis tpati vicẽtib9 sup eã et cũ aqs qbus
subtiliatur et de ea qdẽ melior ẽ recẽs et illa
sup quã pterierũt anni tres ẽ debilis. Et de
iudicio fortis ẽ vt minoret ipsi9 q̃titas ⁊ frã
gat ei9 cõplo et festine accipiat ab eo qd ipsa
linit et de iudicio debilis ẽ vt fiat econtrario.
Et oz vt sit subtilis et si nõ penetrabit virt9
ei9 i pfũdũ cutis. Et oz vt sit i illis medicinis
ɔfortatio ⁊ phibitio vt nõ recipiat caput ma
teriã malignã. Et nõ oz vt associet illi virtu-
ti stipticitas plima phibẽs materiã puenire
ad locũ deide penetrare i poros eius. Quũz
ergo corpus mundificatum est ab illa oz tũc
vt in eis sit virtus attrahens sanguinẽ eius
bonũ ⁊ vaporẽ ei9 tpatum postq̃z ipsa resol-
uerit corruptum qui est in cute vt aggreget re
solutiõez corrupti ppinqui ⁊ attractionẽ bo
ni longinq ⁊ illud post mũdificationẽ. Et quũ
tu administras has medicinas oz vt tu consi
deres impressionez earum. Et incipias i eis
a debilibus in complexione et minoratione
et considera in eo quod est ex eis: q si inue-
nis egrum tolerantez et impressionez incolu
men adde i virtute ⁊ si non tolerat ⁊ magni-
ficatur impressio minue q̃titatẽ et cõmistio-
nẽ et stude ita vt perducat ad exulcerationẽ ⁊
apationẽ et proprie in corporibus leuis com

plexiõis aut etatis aut tpis. Et si pdurerit ad
apationẽ ⁊ exulcerationẽ succurrere illi cum
adipibus ⁊ lini eos desup sic est adipes ana-
tis ⁊ galline ⁊ sic ceratũ leue cũ ergo sedatur
reitera cũ q̃titate q̃z tolerat. Quũqz magni-
ficatur res pax nõ cesset facere illud dõec re
soluatur corruptũ ⁊ attrahat bonũ. Et signũ
qdẽ impssionis medicine in ea est vt rubeat
cutis cũ fricationibus minoris numeri quã
frictiones qbus rubet ante administrationez
medicine si aũt dispõ nõ alteratur tunc scias
q indiget medicia fortiore ⁊ qñ nõ rubet fri-
ca cũ pãno vehementius q̃z sit illud donec ti
meatur excoriatio deinde frica cũ eis q̃ sunt
sic cepe q si nõ rubet nõ erit excusatio quin
scalpelletur locus ⁊ lineatur cũ eis q̃ sunt sic
allea. Et de eis qbus indigetur in mundifi-
canda cute a mã alopitie male sunt sanguisu
ge ⁊ vento-satio ⁊ pungere cũ acubus plib9.
Et itex vesicatio cũ medicinis acutis q̃s di-
cã ⁊ mundificatio eius qd vesicatũ est ⁊ sana
tio eius vt egrediãtur pili ab ea. Et de eis q̃
adiuuant in resoluendo mãz est coopire cap
pileo de pellibus semp nocte ⁊ de ipse enim
resoluit ⁊ facit sudare. Et oz vt radatur oib9
duobus diebus aut trib9 cũ nouacula ⁊ quo
tiens nascũtur radatur caput. Et oz ante ad
ministrationẽ epithimatũ vt radatur caput ⁊
fricetur cũ pano aspo aut sic cũ cepe aut corti
cibus rhaphani donec rubeat ⁊ fiat suscepti-
bile virtutis medicine aptis portis. Et qñqz
excusat balneum ab hoc. quod si non raditur
subtilietur medicina perueniens ad illud.

¶ De euacuantib9 aũt euacuetur cholica cũ
decoctione myrobolanox ⁊ cũ virtute helle-
bori ⁊ epithymo ⁊ pilulis cochijs ⁊ cũ hiera-
picra. Et itex hieradiacolognuidos ẽ bõa p-
pe phlatice: si aũt fuerit illic melia misceat cũ
ea aliqd de helleboro nigro. et si fuerit illic
chola misceat cũ ea scamonea ⁊ hiera ruffi ⁊
logodiõ hõe sũt pprie melice ⁊ multotiẽs q-
dẽ sanat euacuatõe vna. et spẽs qdẽ hox eua
cuãtiũ sunt de eis quox scientiã collegisti in
eis q̃ sunt pterita. Et si volueris leuius illo
da ei in potu de hiera mala cõposita cũ pul-
pa collognuide ⁊ turbit in mense tres potões
aut q̃tuor. Et qñ nõ valet euacuatio vna ite
ra post qetes in eo qd est inter illud. Et cum
videris cutẽ capitis rubere aut venas ei9 ru-
bedine repletõali phlomia post phlomiã vni
uersalẽ si exigit illud cõsiliũ venas capitis et

venas frōtis ⁊ tēpoꝝ. Si āt nō volueris tūc nō faciat aliqd de hoc sanguis enim est quo indiget illic. Gargarismata aūt ⁊ caputpurgia ⁊ filia iā sciuisti in caplo curationē capitis medicinaꝝ vero supponēdaꝝ forticoꝝ est euforbiū sup qđ nō trāsierūt vltra tres anni ꝑparū ſm ꝙ dedimus de regimie in canone ⁊ post ipm est gūma rute siluestris qm̄ ipsa est mirabilis valde. Deinde nasturtiū ⁊ sinapis ⁊ cinis cātaridaꝝ cōfectus cū pice hūida aut staphisagria cōfecta cū oleo laurino aut lac titimali cū quo vesicet ⁊ appropriatur vt currat qđ sub ea est. Et cū cadit cortex oriuntur pili sub eo ⁊ alzegi ponit sup mēbꝝ tēpore ꝓuo ⁊ indiget ea in alopitia q̄ est fortis. et post illud sulfur et duo hellebori ⁊ semē eruce ⁊ spūe baurac ⁊ due spēs spūe maris ⁊ cortices arūdinū ⁊ radices caꝝ aduste ⁊ stercus muris ⁊ stercus ouiū adustū inunctū ⁊ piper lōgū ⁊ sinapis aut auellāe ꝯbuste ⁊ folia fici ⁊ cōdisi ⁊ vene cholidōie ⁊ alkitrā. Et qn̄qз ꝯfert in ea fel taurinū deinde ꝙ est sic amigdale amare aduste cū cortice suo ⁊ sic tus tritū aliquot diebus in aceto bono. Et xilocarate nabati sunt ex medicis huius egritudinis. Et de istis oleis admistratis i ea meliora sūt oleū laurinū ⁊ oleū de kerua. Et ꝙ medicis sunt q̄ ceree melior est alkitrā deinde pix de adipibus melior est adeps vrsi ⁊ ꝓprie q antiq̄t. Linimētū forte euforbij gūme rute agestis olei laurini oium an̄.aur.ij.sulfuris viui ⁊ hellebori de quocūqз āboꝝ fuerit nigro aut albo oium an̄.aur.i.fiat ceratū cū cera q̄ɀtum sufficit. Et iteꝝ baurac aphricāi ꝑtes.ij.salis ammoniaci ꝑs vna adurāt ambo ⁊ terāt in aceto forti ⁊ liniat cū eo loca post fricationez faciēdo epithima leue. Et iteꝝ post tres horas medicamine iā exiccato inde tribus diebus. Si aūt vesicauerit fac illud qđ scis. Et iteꝝ cātarides ⁊ sinapis decoquāt in oleo donec fiāt sic algalia. deinde vesicet cū eo locus fortis ⁊ frāgat virtus eius cū cōmistiōe debili. Et de illis q̄ sūt leuiora hoc ⁊ sunt mirabilis iuuamēti est vt sumat acetū forte cū tāto oleo ro. bono q̄ɀtum ipm est ⁊ cū galāga deinde fricetur locꝰ cū pāno aspo ⁊ liniatur ex eo. Et iteꝝ inunctio cū algalia in q̄ est aliqd de gūma rute agrestis. Et scias ꝙ infātibus sufficit abstinētia ⁊ puberes tolerāt.ʒ.ʃ.de pilulis cochijs.⁊ hn̄tes annos.x.tertiā.ʒ.vnius

De eis que abradunt pilos. Ca.vij.

Svmātur calcis ꝑtes.ij. ⁊ arsenici ꝑtes.ij.liniatur cū eis ambobꝰ cū pauco aloe posito in eis abradet.n.statim. Et si ponātur calcis ꝑtes ꝑľes ⁊ arsenici pauciores erit magis eq̄le. et si addatur calx erit tardioris operatiōis. Verūtn̄ opabit. Et qn̄qз sumūt calcis et arsenici ꝑtes.ij.ꝑs.i. ⁊ decoquūt in aq̄ tādiu dōec depilet penā qđ si iteretur opatio in illa aq̄ erit melior ⁊ q̄ ꝑpatur cū sole ē melior ⁊ sumatur aq̄ illa ⁊ decoqtur in ea oleū minus ea ſm pl̄m dōec recipiat virtutē eius ⁊ linitur cū ea. Et qn̄qз dimittitur aq̄ illa coagulari in sale ⁊ admistratur sal ille in aq̄. Et calx cōculaꝝ efficit opationē calcis cū arsenico ⁊ ē subtilior. Et si sumetur loco calcis aq̄ calcis in q̄ calx iteratur ponēdo sub sole aut decoquēdo ponatur in aq̄ arsenicū tritū erit bonū ⁊ qn̄qз admistrātur iteꝝ sanguisuge virides q̄ sub vrceis. Qđ si volueris vt sit illđ qđ nascitur subtile ꝓiiciatur in psilotro cinis vitis aut baurac ⁊ multiplicetur eius cōmotio deinde abluatur cū farina ordei ⁊ fabarū ⁊ scis melōis. Et qn̄qз cōponūt calx ⁊ arsenicū cū eis que sunt sicut aqua alkisch ⁊ aq̄ rizi ⁊ quandoqз ponuntur in ea myrrha ⁊ mastix ⁊ quandoqз iuuatur cum spuma maris.

De cura eiꝰ quē cōbussit psilotꝝ. Ca.viij.

OPꝫ vt minoret eius motio ⁊ festinetur ipsius ablutio oleo rosaceo iā sup eā premisso qn̄qз abluitur cū aq̄ calida sedat post illud in aq̄ frigida illud enim est curatio bōa deinde liniātur desup lētes excorticate trite cū aq̄ rosacea ⁊ sandalis ⁊ ꝓpric si aduxit qđ si fortē fecerit adustionē tunc necessariuз est adhibere qđ sit sicut vnguentum ceruse et sicut epithima cum lithargyrio nutrito cū albumine oui ⁊ oleo ro. ⁊ canfora.

De eis q̄ ꝓhibēt odorē psilotri. Ca.ix.

LIniat post ipꝫ cū creta nutrita cū aromaticis aut creta cū aceto ⁊ cū aq̄ ro. et folijs ꝑsici ē ꝓꝑetas in h mirabilis ⁊ folijs vitis ⁊ folijs alsebesabrā tritis ⁊ alcāne ⁊ fecis croci hortulani ⁊ rosis ⁊ ciperis ⁊ galie ⁊ sgnāto ⁊ silibus singularibus ⁊ cōpositis.

De illis q̄ ꝓhibēt ortū piloꝝ. Capitulū.x.

PRohibent ipsum stupefacientia infrigidantia sicut vt incipiatur ⁊ depilet deinde liniatur cum hyusquiamo albo ⁊ opio ⁊ aceto et hyusquiami nigri cum eis et sola et si fuerit decocta in aceto erit melius. Et corpus rane lacunalis exiccatum est ex pro-

bibentibus cum teritur ⁊ miſcetur cum mucilagine pſili aut ſucco hyuſquiami albi aut aceto iteretur illud. Et dicitur ꝙ ſi liniatur cum oleo in quo diſſoluta eſt lacerta coquendo eſt ex eis que prohibent ortum eorum ⁊ ſimiliter cum oleo in quo decoquitur critius. Et fortaſſe dicitur contrarium illius ⁊ de eis que dicuntur eſt vt ſumantur chimolea ⁊ ceruſa plumbi equaliter et alũis medietas partis ⁊ terantur cum aqua hyuſquiami albi humidi. Et exiſtimauerunt quidaꝫ ꝙ ſanguis ranarum lacunalium ⁊ ſanguis teſtudinis fluuialis prohibent illud dixerunt ⁊ ſimiliter ſanguis heſpertiliorum ⁊ cerebella eorũ ⁊ epar eorum ⁊ compoſuerunt medicantem de iſtis. Dixerunt ſumantur rãc de lacu arũdinũ ⁊ exiccentur ⁊ ſumẽtur de carrane haꝝ ſicca ⁊ ſanguis teſtudinis fluuialis exiccati ⁊ roſarum rubearum ⁊ lithargyrij ⁊ oſtracorũ marinorum aduſtorum margaritarum partes equales conficiantur cum aqua ⁊ adminiſtretur ſuper depilationem pilorum in pectine ⁊ in aſcellis. Et ſemen vrtice cum oleo eſt ex eis que depilant pilos cũ fortitudine.

De incriſpantibus. Capitulum.xi.

SVnt ſicut farina fenugreci ⁊ oleuꝫ eius ⁊ alſidre albũ ⁊ myrrha ⁊ galle ⁊ calx ⁊ lithargyriũ miſceantur ⁊ ſit ſufficientia in quibuſdã coꝝ ⁊ cõmoueatur cũ eis caput tangẽdo ⁊ qñqꝫ ponuntur in eis ſemẽ hyuſquiami albi ⁊ oleũ eius et qñqꝫ admiſtratur hyuſquiamũ albũ ſicut eſt ſolũ. Et calx eſt ex eis q̃ faciunt planos et adurit paꝝ cũ ſoluitur in hac ſũma ꝓprie qñ eq̃tur cũ due tertie ipſius deſidre q̃ ambo ſint confecta cũ aq̃ frigida. Et ſilr ſpuma ſalis amari incriſpat eos vehemẽter. Incriſpatm̃ bonũ. ℞. gallaꝝ ⁊ alcarmezegi et limature acuũ et folioꝝ cup̃ſſi et granoꝝ eius et granoꝝ cydonioꝝ et lithargyrij et dragaganti et boli et alcauici ⁊ emblicoꝝ oium añ. ptẽ .i. calcis q̃ nõ eſt extincta ptem mediam cõficiatur cum aqua ſicle et adminiſtretur eſt enim bonũ criſpãs denigrans.

De eis que planos faciunt capillos. C.xij.

CVra eius eſt cura ſciſſionis capilloruꝫ p̃dicta ⁊ oio eſt admiſtratio oleoꝝ mollificantiũ et mucilaginũ humectantium.

De ſciſſione capillorum. Capitulum.xiij.

CAuſa eius eſt ſiccitas et cibus ſiccus et prohibent ipſam olea lenia equalia et mucilagines viſcoſe ſicut mucilago altee mucilago pſilij et mucilago foliorũ ſalicis et omnia in quibus eſt humectatio.

De illis que ſubtiliant capillos. Ca.xiiij.

BAurac quando non ponitur in medicinis capillorum ſubtiliat eos.

De ſermone adoleſcentie et canitie. C.xv.

IAm locuti fuimus in alio loco ab iſto de canitie adoleſcẽtiũ. Et canities q̃ꝫ hic dicemꝰ ẽ ꝙ dũ ſãguis ꝑmanet pinguis ſpiſſus calidus viſcoſus capilli ſũt nigri cũ vero ad aquoſitatem tendere incipit declinant capilli ad canitiem.

De eis que canitiem tardant. Ca.xvj.

DE rebus canitiẽ tardãtibus eſt regimẽ rex primaꝝ. Et de eis eſt regimẽ eius qđ ꝑuenit ad capillos. Prima autẽ ſunt euacuatio humoris phlegmatici oi hora ⁊ ꝓprie cũ vomitu ſuꝑ cibũ et ꝑ cliſteria iteꝝ et regeſcere et iterare deinde admiſtrenꝭ confectiones et medicine facientes adoleſcentiã quas dicemus cũ admiſtratione ciboꝝ boni chimi cũ cq̃litate ex genere eoꝝ ex q̃bus generatur ſanguis laudabilis ſpiſſus ſicut ſunt frixa ea q̃ in patellis p̃ꝑantur et ea q̃ cooꝑta coquũꝭ ſine aq̃ et aſſata abſqꝫ iure et nuce in iure et ſtudeat ita vt ſint cũ q̃ꝫtitate digõnis qñ eſt radix. nã cũ digõ corrũpitur: corrũpitur ſanguis. Et oꝫ cũ cõplo fuerit humida valde et admiſtrenꝭ ſeia calida ſicut ſinapis et piper et ſp̃es condientes et cauguamich et almuri et ꝓprie in ieiunio et ſicla cũ ſinapi et ſit ſufficientia in potando vinũ paꝝ puꝝ. Et deuitet fructus et olera humectantia et genera lactis et piſces et triticũ coctũ cũ aq̃ vt plus et pultes et potũ aq̃ plĩme et phlomiã plĩmam et euulſionẽ capilloꝝ et ebrietatẽ ſuꝑfluã et coitũ plĩm et tangere cũ eis q̃ ſunt ſic̃ canfora et aqua ro. et oleum ſambacinum et aqua ſambaci capillos et deuitet multitudinẽ vſus aq̃ dulcis. Quod ſi fecerit exicca illud et exicca cum velocitate licet ablutio capillorum conſeruet eorum virtutẽ. Quod ſi balneetur vtatur eis que ſunt ſicut pulpa colloquintide et nigella et baurac et fel tauri abluendo. Confectiones vero et ſpecies que abſcindunt materiam phlegmatis et tardant canitiem ſunt ſicut maſticatio myrobolanoruꝫ kebulorum de quibus omni die cum numero ſuperuenientc ſibi ſumatur et maſticetur et deglutiatur hoc .n. fortaſſe conſeruabit adoleſcẽtiam vſqꝫ ad finẽ vite. Et ſilr triſere facte et myro

balanis minor et maior et ↄfectio de scoria. ferri. Et melior ex ea ē si fuerit i ea aux et ex hac. R. mirobol. nigrox et emblicox añ. ptez. i. mellis a nacardox extracti ab eis medietatē octaue ptis. i. misceaꝛ cū butyro cocto ꝛ cōficiatur cū melle et ad ministreꝛ et hoc ē forte bonuz. Et oz vt admistreꝛ paulati i tāta q̄ztitate que non efficiat impressionem malam. Et mithridatum est forte ꝛ tyriaca est fortis ꝛ carnes vipere sunt conseruantes adolescētiā ꝛ virtutez quuz assiduatur eax comestio.

Modus confectionis temperate bone.

Myrobolani nigri ꝛ burūgi ꝛ pip lōgū et emblici ꝛ q̄ñq3 ē loco pipis lōgi scoria ferri ꝛ zucax fiat ex eis trifera. Et de bōis exptis ē vt sumāꝛ zizeberis ꝛ myrobol. keblox et macropipis ptes eq̄les ꝛ administreꝛ. et itex vt sumaꝛ myrobol. kebulox pōdꝰ .ʒ.xx. scorie ferri pōdus. ʒ. iiij. agarici. ʒ. v. ꝛ. zizi. ꝛ macropipis ꝛ gariofilox oiuz añ. iij. ꝛ ↄficiatur cum melle. Et oportet vt sumat ista faciētia adolescentiam anno integro amator adolescentie ex huiusmodi confectionibus sunt quas expectet vsq3 ad meridiem deide comedat cibū.

De linimentis ꝓhibētibꝰ canitič. Ca. xvij.

OMnia olea calida ↄfortātia ꝛ oia curentia q̄ sunt similia illis i natura sunt ↄseruatiua cōplexionē capillox sup calorē inatuz non rigatur q8 penetrat in eis de nutrimento ꝛ ista sūt sicut alkitrā ꝛ quuz eo linitur dimittatur q̄ttuor horis deide igrediatur balneū. Et dixit itex curatiōez hn̄tis cap̄ calide ↄplonis ꝛ similiter iterum pix humida currēs subtilis ꝛ silr oleuz de costo qm̄ est forte valde ꝛ oleuz de ben ꝛ oleuz de nigella ē forte valde fortius oi re. ꝛ oleuz factuz cum pulpa colloquintide ꝛ oleum de sinapi. Et bonū est forte vt sumatur de oleo sinap̄ ꝛ de nigella ꝛ vt coquatur in eo nigella deinde coquaꝛ in ipso colloquintide post ipsam aut cum ea. Et oleum expressum ex oliuis siluestribꝰ qñ assiduatur inunctio cum eo oi die ꝓhibet caniriem. Oleum bonū Olei omphacini acsat tres spice. ōz. i. s. blacte bizātie floris squināti ambox añ. ōz. s. decoquātur medicine aut in oleo donec remaneat tertia eius aut in aqua donec suscipiat virtutem eax vehemēter deinde decoquatur oleum itex in illa aq̄ donec ↄsumatur aqua. Et rectis quidez est tunc vt minoreꝛ q̄ztitas olei ꝛ sufficiat kistunꝰ ꝛ medius deinde sumaꝛ. ōz. i. acatie ꝛ dissoluaꝛ cū vino ꝛ teraꝛ optime ꝛ misceaꝛ cū eo acatia et admistreꝛ. Oleū bonū oleū de granis cotti ꝛ olei myrtini ꝛ olei de embricis ptes eq̄les ꝛ mensureꝛ de sūma eox lib. i. sumanꝛ cipi ꝛ casie ꝛ spice ꝛ nigelle ꝛ gariofilox ꝛ pulpe collogntide ꝛ costi ꝛ xiloaloes crudi ꝛ foliox sq̄nāti ꝛ calami aromatici oium ptes eq̄les ꝛ sumaꝛ eax pondus .ʒ. c. ꝛ decoquanꝛ in succo collogntide si inueniꝛ aut in succo corticū nucis cuius q̄ztitas fit lib. iiij. quūq3 medicatur aq̄ pōatur sup eā oleū ꝛ incessanter decoquatur donec remaneat oleum ꝛ cōsumatur aqua ꝛ coletur ꝛ administretur.

De linimento bono adeo q̄ destruit recētem ex ea.

SUmantur acatia ꝛ galle ꝛ fenugrecū ꝛ semē melonis ꝛ coriādrū siccū ꝛ spica ꝛ laudanū ꝛ succꝰ corticū nucis exiccatus ꝛ succus flox papaueris ruffi exiccatus ꝛ rubigo ferri ꝛ calcucecaumeon ꝛ remeab ꝛ alumē nigrū de q̄bus fiant trocisci subtiles ꝛ exiccētur ꝛ administrentur in mense tribus vicibꝰ liniendo cū aq̄ emblicorum aut aq̄ myrti.

Linimētū bonū cū q̄ liniaꝛ caput tāgēdo.

Myrobolanox nigrox emblicox ꝛ gallarū oium ptes. x. laudani ptes. xx. foliox myrti ꝛ granox eius añ. ptes. xxx. ponantur in tribus lib. olei dimittatur in eo tribus diebus: deinde coquātur dōec ingrossentur ꝛ fricenꝛ cū eo capilli. Et de eis q̄ expti sunt illi q̄ fuerunt añ nos et expta sunt in tp̄e nr̄o est potare draganti rubei albalkae pondus. ʒ. i. ip̄m enim depilat canos ꝛ facit nasci loco eox capillos nigros verūtñ nō tolerat illō nisi q̄ hz forte corpus ꝛ humectatum. et oportet vt administretur post ipsum quod mundificet pulmonem ꝛ humectet ipsum.

De rememoratiōe tincturarum. Ca. xviij.

REpiuntur in libris olea de q̄bus existimatur q̄ sint tincture. Et experimentum facit esse necessarias virtutes spērum ꝓpriarum q̄bus quū supeminet oleū resoluit inter eas ꝛ inter capillos. Quare nō penetrant in eis ꝛ opantur aliq̄d nisi fuerit illic virtus vehemens aut ꝓprietas maxima ꝛ nō sepatur virtus vehemens nisi ex rebus fortis tincture sic est herugo ferri ꝛ sic est herugo plumbi ꝛ sic cortices nucis tunc enim forsitan iste et siles eis quū virtutes eax iterantur in oleis virtutes medicinax penetrare facientiū medicine interueniunt sicut aceti ꝛ vini operan

tur. Nam si possibile est ut sit aliquid tunc ē istud. Video ⁊ audio quosdā testātes verita tē eius qd̓ dicitur ꝙ vuua ex venis nucis qñ īciditur i pricipio veris ⁊ pōitur vt bucella in vase vitri i quo ē oleū ⁊ sepeliuntur simul in terra ericcat illud qd̓ ē i vase et ericcando et suggēdo deide remittit illud ī autūno reddit pl̓z ei⁹ ad vas ⁊ ē tinctura. Et pl̓z qd̓ accidit de hoc caplo et ip̄rimit nō fit illud ex eo nisi cū iteratione. Amplius species tincture quibus tinguntur capilli sunt tres denigrans ⁊ faciens flauos et dealbās et nos icipiemus narrare numerum denigratorum bonoruz.

¶ De denigrantibus. Capitulum.xix.

Alcāna qdē et idicū sūt radix sup quaz aggregātur hoies et diuersificātur amboꝝ ipressiōis ƀz diuersitatē ⁊ p̄paratōnē capilloꝝ et hoies icipiūt cū alcāna deide cōseq̄nter adhibēt indicū post ablutionē et expectāt sup vnūquodqz amboꝝ mora q̄ q̄ztitatē ƀz et q̄zto plus expectat ē meli⁹. ¶ Et de hominibus sūt q aggregāt ea et de hominibus sūt q sūt cōtēti alcāna et delectātur eius flauitate et de eis sūt q sūt cōtenti idico et delectātur colore pauonis ꝓueniente ex eo. Et indicū qdez idū bonū ē velocioris tincture sed est vehementius faciens colorem pauonis ⁊ flauitatem et indicum carmenuz est minus tingens et tardius verum eius tinctura ē declinis ad nigredinem flauam et non est multitudo coloris pauonis i ea. Et qui vult vt redeat tinctura indici ad colorez capilloꝝ ⁊ destruatur eius flauitas administret super alcānā vice alia. Et si fuerit eius administratio ante eam tūc ipsa destruet colorē pauonis ⁊ ducet eum ad colorem flauitatis. Et melius quidem est vt non prolōgetur eius mora immo festinetur ad abluendum eam.s.alcannā que fuit post tincturā primam. Et de hōibus sunt qui coniungunt ea cum aqua sicle ⁊ cuz aqua granatoꝝ aut cum aqua lactis acetosi aut componunt cum eis almasal ⁊ aqua corticum nucis ⁊ totum illud est iuuatiuum. Et de eis sunt qui coniungunt ea cū aqua in aq̄ ꝓijciunt calx et lithargyrium decoquendo aut sub sole dimittendo donec denigret lanam. Et hoc iterum bonum est quando ponitur in tinctura pondus.ʒ.i. gariofiloꝝ denigret valde et prohibet malitiam eius a cerebro. Tinctura aūt alia q̄ administraᷓ multotiēs verūtū minus q̄z administreᷓ p̄ma ē vt sumātur galle ⁊ inungāᷓ cū oleo ⁊ adurāᷓ cū oleo. Et qd̓ de hoc melius est vt fiat in vase lutato ⁊ finis adustiōis est q̄ztitas q̄ denigrētur ⁊ teranᷓ ⁊ nō ꝑueniant ad vltimū in ea. Et sumaᷓ de eis pondus.ʒ.xx.⁊ calcucecaumenon.ʒ.x.⁊ alūis.ʒ.ij.⁊ salis gēme.ʒ.i. ⁊ fiat eis tinctura. Denigrat.n.capillos denigratōne fixa.⁊ qñ administraᷓ scd̓m hanc descriptionē. Sumaᷓ lib.galloꝝ q̄ cū oleo inungantur ⁊ friganᷓ donec scindanᷓ ⁊ sumanᷓ calcucecaumenō ⁊ aluis ⁊ draganti oiuz añ.ʒ.xx. ⁊ salis.ʒ.viij.teranᷓ bene oia ⁊ conficianᷓ cuz aq̄ calida ⁊ tingaᷓ cū eis ⁊ dimittaᷓ trib⁹ horis. Et qñqz p̄miscent cū eis alcānam ⁊ indicū. Et illud qd̓ est famosum post hoc est illd̓ qd̓ fit ex calce ⁊ lithargyrio ⁊ creta q̄ cōcdiᷓ aut alcāzi aut creta chimolee aut quācunqz cretā volueris de speciebus crete capitis partibus eq̄libus assumptis conficiatur cū aqua confectione tincture ⁊ admistreᷓ ⁊ cooperiaᷓ folijs sicle ⁊ necessariū rei est vehementia cōtrictionis lithargyrij. Et si aqua eius aqua alcāne ⁊ indici facta cū iteratione decoctiōis amboꝝ aut positionis eoꝝ sub sole in ea tūc est melior veꝝ necessariū est vt dimittantur circiter sex horas cōseruetur sup eā humiditas eius. Et iteꝝ sumātur alcāne ⁊ indici ⁊ lithargyrij triti sic̄ alcohol ⁊ calcis ⁊ gallaꝝ frixaꝝ ⁊ calcucecumenō ⁊ aluis ⁊ dragāti ⁊ gariofiloꝝ ꝑtes eq̄les ⁊ tingatur cū eis. Et hic tincture denigrantes q̄ iā dicte sunt in libris de qbus attuli illas q̄ sūt ꝓpingores ad hoc vt diligat eos cor aut cū qbus cadat fiducia.

¶ Modus tincture bone. ℞.alcāne ꝑtē vnā ⁊ indici ꝑtes.ij.⁊ calcucecaumenō ⁊ aluis et salis gēme ⁊ gallaꝝ frixaꝝ ⁊ scorie ferri ꝑtes eq̄les teranᷓur cū aceto ⁊ dimittātur donec fermētetur ⁊ admistretur. Et de illis q̄ dix̄r in hoc est vt sumatur scoria ferri post contritionē in aceto vini supeminēte ei q̄ttuor digitis cōtrictiōe vehementi ⁊ decoquatur vsqz ad sui medietatē deide dimittatur in eo duobus hebdomodis dōec heruginetur ⁊ sumatur q̄ztum est scoria de myrobolanis nigris ⁊ fundatur sup eos illud acetū post cōtrictionē eoꝝ ⁊ decoquatur dōec ericcetur illd̓ acetū ⁊ fiat sic̄ alcohol deinde submergatur cuz oleo ⁊ decoquatur donec fiat sicut algalia. et si volueris aromatiza ip̄m ⁊ hoc si tingit cuz oleaginitate tunc ꝓpter virtutē rubiginis ferri. Et iteꝝ scoria argenti decocta in aceto ve

hementer numeratur de sũma denigrantiũ fortiter ⁊ magis delectũ apud me est vt sit loco aceti acetositas citranguli aut citri ⁊ vt loco decoctionis sit dimissio ferri in eis spatio aliquo. Et dixerunt itez si pōatur in kenina ordo vn⁹ de floribus papaueris ruffi ⁊ ordo alius aluis ⁊ sepeliatur in stercore resoluitur in tincturā bonā. Dixerunt ⁊ silr si inhumetur planta ordei humida anteꝗ̃ spicas habeat cũ medietate sui de alumine in concauitate vasis vitrei vt vrinale fiet totum aqua nigra ⁊ linimentũ denigrās. Dixerunt et silr si cucurbita humida existens sup arborē suam cũ circuitate apiatur et extrahatur qḋ in ea est et pōatur in ea sal et aliqd paꝝ de scoriis ferri et reducaẜ cortex q cũ circuitate fuit ablatus et lutetur tunc totũ qḋ in ea est resoluetur in aquā nigrā q̃ erit tinctura vt encaustũ dixerunt et si terantur folia caparis et decoquātur cũ lacte et ꝓpe lacte mulieris donec ꝑueniat ad tertiā et dimittatur nocte tota erit tinctura bōa. Et melius qdē est apud me vt sit de sũma cōseruantiũ. Et Gal. qdē testatur de hac tinctura inqt sumatur de flore q̃ ē sicut vua in arbore nucis et teratur cũ oleo et liniatur ex eo cũ butyro vaccino et humido. Et dixerunt qdā qñ miscetur cũ eo stercus caprinũ fit bonũ. Et dixerunt et silr quādo cortices radicũ algarab teruntur cũ oleo et iungitur cũ eo tunc ipm denigrat et apud me qdē si fuerit tingens etiā debilitat operationē eius oleũ et si esset loco olei aqua forsitan esset melius. Et silr est sermo meus i eo qḋ dixit Paulus ꝙ rose papaueris ruffi cōteruntur in oleo dōec fiat sicut algalia fit tinctura. Nā si fuerit intētio ad hoc tunc necessaria sunt ꝓfundantia sicut alumē et silr est sermo coꝝ in nutriendo oleũ cũ corticib⁹ nucis et in hoc ꝙ ipsi decoqunt ipm in aq̃ eius et intromittere paꝝ aluis in eo et totũ hoc ē ex eis q̃ debilitant ipm et silr illud qḋ dr̃ in decoctione olei in aqua papueris ruffi dōec finiatur. et sicut illud qḋ dixerunt ꝙ oꝫ vt sumatur oleũ sisaminũ et ꝓijciatur sup ipꝫ tertia sui emblicorũ et decoquatur hora vna cũ facilitate et coletur et sumatur ad oēm librā quarta libre laiarum plumbi subtilium deinde frigatur cũ facilitate vt nō liqfiat plumbũ et vt nō inflāmetur oleum et moueatur semꝑ deinde dimittatur tribus diebus deinde sumatur et dico in hoc est fiducia aliqua proprie qñ est in eo alumē. Dixerunt et silr cuꝫ ponitur oleũ de ben in cōcauitate auergilatim deinde firmatur ex lutatione eius et ponitur in furno positiōe cũ cautella egreditur oleũ tingens et melius est vt numeretur hoc in summa coꝝum q̃ ꝓhibent canitiē dixerũt et si mundentur grana passularum et terantur optime sicut alcohol et submergātur cuꝫ oleo sisamino et inhumētur mense vno in fimo erit tinctura bona et bonũ. Et ex eis que sunt q̃si illud sup qḋ est cōueniētia ē ꝙ ouuꝫ alactat est tinctura fortis et silr ouũ auis tarde. Et accidit qdē in tp̄e nr̄o in diebus vite regis sedubelaa vt egret vna de gēnetis suis super vnam partem barbe gēnet alteri⁹ dormientis et tinxit eam nigredine.

¶ Galia quam elegerunt.

¶ Dixerunt sumatur.ʒ.i.salis ⁊ lib.i.et.ʒ.aq̃ myrti humide exp̄sse et quattuor libre aque decoquatur donec minuatur medietas deinde remoueatur ab igne ⁊ sumantur lib.iiij. euisci et.l.alcāne et.l.indici et.ʒ.xx.gallarum sixarum et.ʒ.x.dragaganti et.ʒ.l.gũmi et ꝓijciantur in ea et ingrossetur cum decoctione et aromatizetur cum muscho et galia et coopeeriendo cum ea tangendo illud quod volunt tingere tanta quantitate ꝙ ei superemineat. Dixerunt et sumatur olei de granis cotti pōdus.ʒ.xxx.proijciatur in eo limature ferri ⁊ limature plumbi et calcucecaumenō oiuꝫ añ. pondus.ʒ.iiij.teratur totum cum eo et dimittatur dōec denigretur deinde frigatur et aromatizetur cum muscho. Et scias ꝙ ordeum combustum aut cortices fabarum aut cortices granatorum sunt de summa eorum que intrant in tincturis introitu alcāne.et silr cortices nucis. Et nos qdē iā diximus medicinas tincture in medicis singularib⁹ et ꝙ ipse sũt sic tapsia et myrrha et litiũ et sinapͥ et sal et hellebor⁹ et atriplex emblici et capill⁹ veneris et rose papaueris ruffi et alcāna et iidicũ et es vstũ et scoria ferri et aq̃ cōticũ fabaꝝ hũidaꝝ et cortices nucis ⁊ aq̃ coꝝ et acatia ⁊ feugrecũ ⁊ sem̄ ficle et myrt⁹ et gn̄a ei⁹ et laudanũ et lithargyriũ ⁊ calx ⁊ scorie oēs liatuẜ.

De faciētib⁹ flauũ et q̃ currũt cursu eoꝝ.c.xx.

Dixerũt ꝙ currit ex arũdine nabathi recēte ablato ab eo cortice ei⁹ cũ accēdiẜ sup eā ab alio latere tingit sic aurũ. et silr herugo ferri cũ aq̃ dragāti sup quā expecteẜ sic expectaẜ sup alcāna. Aut sumaẜ alcāne et se-

tis vini ꝛ gũme pini ptes eq̃les ꝛ aliqd de sq nanto ꝛ tingatur cũ eo. Aut sumatur alcanna ꝛ tingatur cũ ea postq̃ conficitur cũ decoctione condisi. Dixerunt ꝛ tingatur cũ aluie ꝛ alissireo ꝛ croco aut cũ myrrha ꝛ staphisagria ꝛ dimittitur die ac nocte cũ aq̃ ꝛ iteret illud diebus aliquot. Et cũ iterantur sup ipz lupini ↄfecti cũ aceto est bonũ. Et iterũ sumãtur lupinorũ contrariorum.ʒ.x. myrrhe.ʒ.v. salis tingentis.f. alsauregi.ʒ.iij. fecis vini excicate aduste.ʒ.iij. aq̃ cineris ligni vitis quantum sufficit.

De rubificantibus fortibus. Ca.xxj.

Sumãtur sumach.℥ʒ.ij.ꝛ gallarũ.℥ʒ.iij. ꝛ alidriõ citrini.℥ʒ.ij. ꝛ capilli veneris due bacce ꝛ absinthij bacca.i.ꝛ lupinorũ excorticatorũ pugilli duo terrãtur ꝛ infundãtur in lib.x.aq̃ diebus aliq̃bus deinde emplastretur cũ eo caput cũ est tepidũ. Dixerunt ꝛ decoctio lentiũ ꝛ ↄdisi in aq̃ est bõa faciens flauũ fortis. Dixerũt sumatur fex vini adusta ꝛ misceatur cũ oleo de ben aut oleo de sq̃nanto.

De albificantibus. Capitulum.xxij.

De eis est stercus hirundinũ ꝛ de eis sũt vesry ꝛ de his sunt almes ꝛ de eis ē flo salbũ ꝛ de eis sunt cortices rhaphãi ꝛ fel tauri et vapor sulfuris ꝛ cacumẽ capparis ꝛ cacumẽ oliuarũ ꝛ singulr ꝛ cõiunctim ꝛ ꝓprie cũ aceto ꝛ ꝓprie post vaporationẽ eius cum sulfure. Sumãtur semẽ enule ꝛ cortices rhaphãi sicci ꝛ alumẽ ꝛ aggregetur cũ attractione cũ medietate ptis vnius de gũmi arabico. Et iterũ sumãtur folia aluesry ꝛ cortices papaueris ꝛ mãdragore ꝛ si fuerit loco amborũ byusqamũ albũ erit forte ꝛ misceat tinctura ꝛ si fuerit in eo cãfora ꝛ aq̃ rof.erit melius. Et qñq̃ madefiunt capilli deinde inuoluuntur in sulfure deinde suffumigãtur cũ eo fiat cũ eo illd̃ in nocte sel' aut duab⁹ vicibus.

De sucursu dispositionum sequentium tincturas. Capitulum.xxiij.

Plures species tincture sunt infrigidantes cerebrũ ꝛ corrũpẽtes ipz ꝛ facientes ipz cadere in ꝑpatiõe ad catarros et ad apopl̃iam ꝛ silia curet ergo illud cũ eis q̃ vicinãtur tincturis aut admiñrẽtur successiõe earũ de aromaticis calidis sic̃ sunt muscbus ꝛ gariofili ꝛ silia. Et qñq̃ accidit ex tinctura vt tẽdãtur capilli q̃si corde ꝛ remoueatur eorũ crispitudo et detur petureorũ situs ꝛ succurritur illi si põatur cũ tinctura illd̃ qd̃ subtiliat ꝛ crispat et ꝓp̃e in gñre capillorũ q̃ faciunt illud. Et qñq̃ accidit ex tinctura vt debilitẽtur capilli et exiccetur barba et denigretur facies ꝛ rũpãtur capilli et succurritur illi si ↄseq̃nter adhibeat oleũ violaceũ et oleũ alkeiri. Et qñq̃ accidit ex tinctura vt denigretur facies et hoĩes q̃dã lauãt eã cũ farina fabarũ et ciceris et silium et nõ est melior ablutio ad illd̃ q̃ȝ de oleo calido. Et qñq̃ accĩt post tincturã alnusul. Et melius qd̃ administratur in eis est vt sumatur de tinctura q̃tũ est nux et exicetur et ꝓp̃e de tinctura in q̃ est virtus profundãs et quotiẽs appet alnusul aut forsitan appebunt accipe lignũ sic̃ illd̃ cũ quo fricantur gingiue et inuolue vnũ sup extremitatũ eius de resolutõe illius tincture coagulate et cõseq̃re cũ eo alnusul.et q̃dã accipiunt fumũ olei aromatici sic̃ oleũ de ben et laudanũ aut cerã et inugũt cũ alnusul et q̃n exiccat linit.

De furfuribus. Capitulũ.xxiiij.

Quoniam sermo de furfuribus est proportionalis sermoni de capillis ex aliq̃bus modis tunc loquimur de eis. Fursur est alabirati idest cantabrum quod est in capite modus excoriationis leuis accidentis capiti propter corruptionem accidentem in cõplexione proprie cum impressione in superficie superiore cutis et peior peruenit ad vlcera et ad corrumpendum origines capillorum et fiat a materia acuta baurachiati aut sanguine melico. Et quandoq̃ est propter malitiã cõplexionis in capite quare corrumpitur illud quod peruenit ad ipsum. Et forsitã est quod facit ipsum siccitas nuda et non est reliqua complexio in corpore nisi bona et quandoq̃ fit per communitatem.

De cura. Capitulum.xxv.

Furfuri que est leuis sufficit cura leuis et destruit ipsum caput cum oleo ro.et viol.et cum mucilaginibus. Et de furfure est qui est vehementior illo et indiget eis quib⁹ abstersio est et resolutio fortis deinde consequenter adhibeantur ea que humectant et equent. Et de eo est malus valde perducens ad vlcerationem et necessarium in curatione eius est vt mundificetur corpus cum phlobotomia et solutione ventris si fuerit necessarium illud et si causa fuerit secundum q̃ videtur in capite replexio corporis deinde curetur et quotiẽs curatur cum eo quod radit cõsequenter adhibeantur olea.

¶ Medicine furfuris lenes absq; mordicatione plurima.

¶ Sufficit furfuri ppinquo debilis ablutio cū aq̄ ficle ꝛ cū aq̄ fenugreci ꝛ cū granis melonis ꝛ cū farina ciceris ꝛ lupinoꝝ ꝛ fabaꝝ ꝛ semine altee decocto in oleo et cū mucilagine cydonioꝝ ꝛ altee ꝛ dragaganti ꝛ cū creta alcāzi ꝛ chimolea ꝛ pprie cū succo ficle post q̄z dimittit̄ sup caput hora vna. Et fit ꝯtēt̄ folijs salicis hūidis qm̄ sūt vltima. Et cū tamarindis ꝛ apio ꝛ succo ei⁹ ꝛ decoctiōe azedaraet ꝛ folijs canabis ꝛ folijs sisami et fortasse cū delibutione amboꝝ destruit̄ fortis ꝛ sit̄r succ⁹ amboꝝ ꝛ amigdale excorticate cuz aceto ꝛ farina fenugreci cū aceto. Aut sumatur farina ciceris cuz folijs sisamini tritis et misceant̄ cū aque ficle ꝛ aliq̄tulo aceti vini. Aut sumat̄ cicer tritū ꝛ altea ꝛ ꝯficiat̄ cū aceto ꝛ liniātur. Aut abluat̄ caput cū cacumine mori trito sicut puluis administratio sicut altea: aut altea cū oleo aut tus resolutū i vino qđ mistū sit cū oleo lterer̄ illud duabus hebdomadis. Et de subtilibus ꝛ facilib⁹ ē ablutio capitis cū aqua folioꝝ salicis humidoꝝ: ē eni bona vltima experta salua ꝛ oꝫ vt abluatur cū quocūq; fuerit deinde inūgat̄ i eo cuz oleo quod sit sicut oleum violꝝ. ꝛ rosaceum.

¶ Medicine furfuris que sunt fortiores.

¶ Misceātur cū ablutione baurach aut sulfur aut fel tauri aut pulpa colloquintide aut fer vini ꝛ sinapis aut staphisagria aut nitrū adustū aut gūma rute agrestis ꝛ silia. ꝛ iterū sumat̄ chimolea ꝛ ꝯficiat̄ cū felle vaccino et administret̄ ꝛ dimittat̄ duab⁹ horis aut grana alben ꝛ farina fabaꝝ cū eq̄litate sumātur olei ꝺ ruta. lib. i. ꝛ sapōis. ℥. i. ꝛ baurach aur̄. iiij. aggreget̄ totū ꝛ liniat̄ cū eo caput: deide abluat̄ cū aq̄ ficle ꝛ farina ciceris deide administret̄ oleū myrtinū: ꝛ linit̄ etiā caput cū stercore vaccino ꝛ cōfert valde ꝛ qescat vna nocte et liniat̄ alia nocte. Et ablutio ipsi⁹ cū vrina cameli pprie arabici est vehemētis iuuamēti. Et nitrū tritū est forte in caplo furfuris mali. Et de eis q̄ cōferūt in ea sūt calcātū ꝛ staphisagria. Aut sumat̄ spuma baurac ꝛ calcātū eq̄li mēsura ꝛ liniat̄ sup caput post rasionē. ꝛ fortasse aggregat̄ cū oleo: aut terat̄ staphisagria in oleo ꝛ inūgatur cū ea: aut sumat̄ sulfur ꝛ calcātū ꝛ baurac eq̄li mēsura ꝛ aggreget̄ cū laudano dissoluto in oleo masticino ꝛ dimittāt sup caput ꝛ fortasse ponit̄ in eo helleborus.

¶ Medicamen qđ sibi attribuūt q̄dā moderni. Et iā expertū ē ꝛ inuētū bonuz ꝛ forte: sumatur isopi humide pars. 5. ꝛ pulpe colloquintide pars. i. ꝛ olei de keiri pars. i. ꝛ gumme rute agrestis quarta partis vnius ꝛ laudani partes. ij. abluatur caput cū aqua calida ꝛ sapone deinde fricet̄ cū pāno aspo dōec rubeat ꝛ liniat̄ cū eo die ac nocte.

¶ Tractatus secūdus de dispositionibus cutis ex parte cutis. Capitulum. i.

Color cōuertitur ad nigredinem cā solis aut frigoris aut vēti aut sorditiei aut paruitatis balneatiōis aut comestionis salsoꝝ aut ꝯuersiōis sanguinis ad meliam. Et ꝯuertitur ad citrinitatē ex causis citrināribus que sunt egritudines ꝛ tristitie ꝛ defectus nutrimenti et multitudo coitus et fames et calor aeris vehemens et potus aquaꝝ stātinz. Et ex comestis sicut ameos ꝛ olfatus eius ꝛ cōsideratio ad ipm̄ ƀm q̄ dicitur ꝛ acetum et assiduatio eius citrinat faciē ꝛ cyminuz potatū et delibutū cū aceto. Et lōga statio in domo in qua est cyminū plurimū et multū vti aceto. Et comestio crete ita q̄ facit cadere oppilationem in orificijs venarū quare non vadit ad cutem sanguis rubicundus immo aliquid de vapore cholere.

¶ De rebus faciētib⁹ colorē bonū cū splēdore et rubificatiōe et abstersione. Capitulū. ij.

Scias q̄a oē qđ mouet sanguinē et spiritū ad cutē induit eā pulchritudine puerilē et mūdificatiōe et rubedine ꝛ adiuuat ipsum illud qđ abstergit abstersiōe leui ponēs cutē subtiliorē et detegit ab ea illud quod est mortuū sup faciē eius detectiōe subtili et pprie si fuerit tinctura et indiget cuz hoc toto cautella a calore et frigore et vento. Et res q̄dem mouētes sanguinē ad cutē efficiūt illud ƀm tres modos. De eis eni sunt q̄ generāt sanguinē et pprie subtilē sanguis nāq; bonus quū gñatur et multiplicat̄ et spargit̄ cōsequitur ipm̄ ois locus. Et de eis sūt mūdificātes sanguinē. Et de eis sunt spargentes sanguinē et dilatātes ipsum ꝓpterea q̄ mouēt eū ad exteriora et aperiūt meatus attrahēdo ipm̄ violēter ab iterioribus ad exteriora. Et res q̄ bonū faciūt colorē p viā primā sunt sicut assumere cicer et oua sorbilia et aq̄ carnis et vinū odoriferū ꝛ assumptio sicuū:

PP

ipse.n.gñant sanguinē subtilē expulsū ad cu tē et pp illud faciūt pediculos. Et si color ali cuius cōualescētiū turpis fiat tūc si voluerit vt redeat ad colorē suū pristinū iuuabit cum ficubus siccis et aq̄ dactilorum imaturorum: am be eni sunt addētes in sanguine subtili et ca liditate inata. Et de eis q̄ sūt experta ad illud est vt bibat diebus cōtinuis in ieiuno vinū et lac. Et res q̄ operant p mūdificationē san guinis sūt sicut trifera minor et myrobolani cōditi quū administrant ſm assiduationē et myrobolani kebuli sunt fortiores trifera. Et res q̄ faciūt illud cū dilatatiōe sanguinis et sparsiōe ei⁹ sunt sicut altit et pip et ciperi et ga riofili quuz ponūt i cibo et sicut crocus lz cro cus tingat sanguinē itez et pprie in vino co cto cuius dosis sit vsq3 ad.ʒ.i.et sicut isopus. Sumat isopi.ʒ.ij.et croci.ʒ.s.et potet cū zuc caro. Et acorus itez facit colorē bonū. Et cū napi de barbaria ex.ʒ.i.vsq3 ad.ʒ.ij.qñ potat sauich et kiscb ē iuuamētū sup illud vehemēs vt nō incurrat inflationē turpē. Et de oleri bus sicut rhaphan⁹ et porruz et cepe et caulis pprie et assiduatio comestionis eius et alleuz itez. Et de operationibus et motibus iracū dia et ira et alteratio et exercitiū tēpatū et lu ctatio et itez gaudium et letitia et aspicere qđ delectat de actionibus et operatiōibus sicut est cantilena cū instrīs et gaudiū et sedere cū pulchris decenter inductis et aspicere ad spe cies litigātiū de pignoribus in victoria et iur giū et alia. Et res q̄ faciūt deforis cum attra ctiōe et abstersione itez sunt linimēta et ablu tiōes accepta ex farina fabarum excorticatarum et farina ordei et farina orobi et farina tritici et amilo et farina ciceris et pprie farina lētiū et farina rizi et glutine pisciū et ircos et laudano et ficubus et ture et mastice et oleo eius et corti cibus oui et carne ostracorum et bdellio et lithar girio et cerusa et limatura eboris et ossib⁹ ve tustis et almabaleb et rubea aromatica ē for tis itez et amigdale dulces et amare et semē citrolli et melonis et attriplicis et cucurbite et farina seminis rhaphāi et semē eruce. Et multotiēs gdē clarificat faciem et mūdificat eā epithima ex amilo et dragagāto cuz lacte tota die et succus cucumeris silvestris et ha char croci.hortulani et lac sicut mulget et de coctio vngularum vitulorum. Et iā expertus suz in eo decoctionē carnis ostracorum et albuminis oui et decoctionē fenugreci aut decoctionez

meliloti. ¶ Ablutio bona. Sumātur fabe ex corticate herbus lupi semē rhaphani semen melōis excorticatū cicer amilū fiat ex eis ab lutio. ¶ Sumera bōa. ℞. farine fabarum et fa rine ordei oium añ.ptē.i.et farine ciceris par tē.i.lētiū ex corticatarū dragagāti amili oiuz añ ptē.s.granorum melōis ptes.ij.croci q̄titatē q̄ tingat liniat in nocte et abluat in die cū decoctiōe corticū melonis et decoctiōe viol. et similiū. Alia. ℞. amigdalarum dulciū et dra gagāti et gūmi et farine fabarum et ireos et glu tinis pisciū ptes eq̄les liquefiat glutē i aqua q̄ sufficiat oibus deide ponāt i ea medicine et fiat in ea epithima. ¶ Alia sumant farina fa barum et ordei et ciceris et silia et liniant cū al bumine oui. Et de eis q̄ abstergūt abstersio ne forti sūt bulbus et cepe et baurach et ame os cū melle et ammōiacū et oleū camomille et storax humida sūt vehemētis iuuamēti et sulfur itez et arsenicū et stercus lacerti et ra dix narcisci. ¶ Sumara fortis. sumatur fex croci hortulani et decoquat vsq3quo ingros setur et sumat de ea.ʒ3.i.et cōficiāt cū ea cō fectiōe epithimatis iste medicine fierc⁹ passe rū farina lupinorum farina ciceris semē melo nis excorticatū terāt et aggregent cū ea et li niat. ¶ Sumera alia. ℞. dragagāti nigri et scemi triti sicut puluis et croci et lupinorū et medulle granorum cotti oiuz añ.aur.i.liniat cū oleo amigdalio. Et qñz linit facies oi nocte cū sinapi albo et arsenico rubeo et citrino cū lacte et abluit i mane rubet facies rubore ve hemēti. Et iste medicie fortis absterſiōis cō ferūt forme q̄ ē ex principio lepre q̄ noiatur asokt et botbor et butyrum coctū quū admini strat sup eas destruit eas. ¶ Et de eis q̄ sūt pprīa ad hoc itez et mūdificāt cū fortitudie est gūmi albū baurach tus et sulfuris citrini eq̄li mēsura fiant trocisci cū aceto et exiccēt et administrētur quū necesse fuerit cū aceto et melle et spuma baurach melior est in hoc q̄ baurach. Et iterū sumatur lib. saponis et āmoniaci tātūdē et resoluātur liquefaciēdo i tribus lib. aque: deinde proijciātur desuper turis et masticis et nitri partes equales cuz. ʒ3.vij.et terantur omnia in vase vitriato ve hementer et administrentur in nocte. Et ite rum farine herbi et farine ciceris et fabarū et ordei et lupinoruz et ireos et radicis narci sci omniuz partes equales et gummi et radi cis lilij amborū añ.pars.s.fiant trocisci. Et

scias q̄ omne quod cõfert panno ⁊ maculis lentiginum maiorum ⁊ vestigijs ⁊ tenebrositati sanguinis confert in hoc fortiori iuuamine ⁊ parum de eo sufficit.

¶ De conseruatione cutis a sole et vento et frigore. Capitulum. iij.

Oportz vt liniaꝛ cũ albumie oui aut cũ aq̄ gũmi aut cũ cera aut sumaꝛ grossũ sikẽ i fusẽ in aq̄ colatẽ et misceatur cũ eq̃li mẽsura albuminis oui ⁊ inungatur cum eo facies.

¶ De vestigijs percussionis et vestigijs nigris. Capitulum. iiij.

Eradicat ea lithargyriũ albificatũ qñ3 liniꝛ cũ aliquo ex adipib⁹ aut cũ medulla pãis ⁊ sil'r pip notũ cõfert ad illud qñ cu3 eo linitur manifeste. ⁊ olus qd̃ dicitur piper aq̄ ⁊ sil'r tus et folia caulis et coriãdrũ ⁊ rhaphanus et mẽtastrũ hũidu3 ⁊ arsenicu3 totũ illud cu3 aq̄ coriãdri et apij. Et linitur locus cu3 calce aut nitro rubeo cũ aceto forti remouẽtur vestigia virida ⁊ sil'r cu3 ture et nitro ⁊ aloe eradicat vestigia coloris melõgene ⁊ ab sintbiu3 cu3 melle et sil'r cũ glutie albotin et laudanu3 itez o3 vt dimittatur sup locũ die b⁹ aliquot. Et empl'm diaqlõ est bonu3 itez ¶ Epithime ad illud bonu3 amigdale excorticate. ℥. i. ostracorum adustoru3 nasturtij albi amboz añ. ℥. ij. mes excorticatoru3. ℥. ß. ciceris albi excorticati. ℥. ij. orobi. ℥. i. lupinoz. ℥. ß. spume maris. ℥. i. ossiu3 vehemẽtis exiccationis et vetustatis. ℥. ij. sarcocolle. ℥. i. terãtur ⁊ conficiantur cum aqua ordei et zucaro ⁊ liniatur cum aqua ro. Et iterum cõfricatio ostrachi ⁊ liniatur super locum et kiken cum oleo amigdalino. Et itez nitri ammõiaci myrrhe sulfuris citrini oium eq̃liter fiat ex eis epithima cu3 aceto cõfractũ vt nõ vlceret ⁊ sil'r chimolee ⁊ fimi colũbini ⁊ sapõis ⁊ turis eq̃les partes et liniatur cu3 aceto ⁊ cornu ceruini adusti donec albescat ⁊ turis farine lupinoru3 et farine herbi ⁊ farine fabaz partes eq̃les ammoniaci amigdale amare oiu3 tertia partis vnius dragaganti gumme amborum ana. quartam partem vnius. Et iteru3 emplastretur cũ glutine deinde sumantur nitrũ ⁊ calx et cinis vitis ⁊ aggregentur cum melle ⁊ liniantur ⁊ hoc est cõueniẽs lẽtiginibus ⁊ vestigijs vlcez et fortasse indigent scalpellatõe.

¶ De vestigijs vlcez ⁊ variolaz. Capitu. v.

Omne quod est forte de illis q̃ diximus confert debilibus vestigioru3 vlcerum. Et de medicinis p̄dictis ad illud et expertis sũt adeps asini. et succus radicũ arũdinũ humidaz cũ aliq̃ztulo mellis. et caseus cu3 sale masse ɔfectus cũ melle apũ et decoquaꝛ vitis alba in oleo donec ingrossetur et ẽ exptũ et sil'r empl'm hmõi ireos ⁊ costus et lythargyriũ ablutũ et cornu ceruinũ adustũ et baurach et ammõiacũ et sterc⁹ antiquũ administretur ita q̄ ad lẽtigines et pãnũ. Et itez sumaꝛ stercoris antiq veteris lõgi tẽporis albi et ossiũ vetez amboz añ. partes. x. radicu3 arũdinis sicce ptes. xx. et nasturtij recẽtis ptes. x. amili ptes. x. et lupinoz ptes. v. seis melonis excorticati rizi excorticati et farine ciceris oium añ. ptes. x. et granoz de ben ptes. xv. conficiatur cu3 aqua ordei et liniatur. Et si ponantur in eo costi et myrrhe et aristologie omniu3 añ. partes. x. erit melius. Et nos quidem iam inuuimus ad curationes horũ vestigiorum in loco qui est ante hunc locu3.

¶ De sanguine mortuo et lentiginibus magnis et panno. Capitulum. vi.

Lentigines et sanguis mortuus fiũt pp sanguinẽ a quo aptu3 fuit orificiũ vene vt euomeret replõnẽ aut scissu3 fuit eius orificiũ pp pcussionẽ aut aliud et p̄focat⁹ et sub supiore pte cutis in loco in quo apparet color eius et figura eius. Et ille qui ẽ ad rubedinẽ decliuis ẽ lẽtigo. et qui de eo delinitus est noiatur pãnus et quidã nominãt punctalem pãnũ. et ille qui est ad nigredinem decliuis est barassen. Et multoties quidẽ accidit habenti lentigines scissura labioz pp siccitatẽ cõplonis sue. Et o3 vt pparet ad curationẽ oium illoz anteq̃z vehemẽs fiat rubedo sanguinis et denigretur. nã post illud eoz cura est difficilis. At vero sanguis mortuus et baras qñq3 egreditur cum extremitate phlobotomi remouẽdo cutẽ subtilẽ ablatione nõ vlcerãte. Quod si fuerit illic aliqd cõgelatu3 accipiemus cũ facilitate et si fuerit nõ ɔgelatũ adhuc fiat vt currat cũ facilitate deinde curetur p cõplemẽtũ abstersiõis cũ medicinis. Et nos qdẽ iã curauimus albaras et lẽtigines et hmõi et ablate sũt. vez o3 vt ɔsequaꝛ illud empl'm in quo sit stipticitas vt nõ currat ex orificijs venaz sanguis vice alia licet necessaria sit comistio medicinaz stipticarũ in eo qd̃ administraꝛ et resoluentiũ vt nõ attrahãt resolutiue materiã ex via q̃ dilatata ẽ venaz et pprie i inceptiõe pãni et sil'r illõ su

per qd non oz vt sit vehemens mordicatio:
antiquus vero stãs nõ timet illud imo oz vt
administreť sup ipz resolutiua mordicatiua
auferẽdo ꝛ ponẽdo ꝫm ↄtinuitatẽ ꝛ antiqu⁹
niger nõ alius. Et qñqz possibile est vt resol
uať sanguis mortu⁹ in pricipio rei embrocã
do ipm cũ aq̃ calida pluria tẽpore lõgo ꝛ ꝓ
prie si fuerit i illa aq̃ virt⁹ resolutiua ꝛ qñqz
scalpellamus i primis ꝛ qñqz ↄfert collyriũ
de myrrha ꝛ collyriũ rosaꝝ ad illud linitũ ꝛ
itereť illud ꝛ qd currit cursu eius in die bis
postq̃z abluiť locus cũ eis q̃ sunt sicut deco-
ctio meliloti. Et melius quo administrãtur
iste due medicine ꝛ alie ẽ aq̃ fenugreci: ꝛ col
lyriũ factũ ex myrrha eradicat illud qd resi
duũ est ex mũdificatiõe medicinaꝝ q̃ sũt de-
biliores. Et ficus infuse in aceto acetose qñ
qz resoluũt sanguinẽ mortuũ ꝛ silr nitꝝ assa
tũ ꝛ fimus colũbinus ꝛ baurach cũ eq̃litate
sũpta ꝛ liniãť cũ melle. Et iteꝝ abluiť locus
cũ nitro deide emplẽtur cũ gũma albotin ꝛ
ligeť stricte sex diebus dcide abluať ꝛ pũgať
cũ acubus vt sanguineť dcide exicceť sãguis
ꝛ dimittať sex diebus deinde friceť cũ sale et
dimittať media hora deide ponať sup ipsuz
hoc medicamẽ qd dicemus. v. diebus quare
egrediť totũ residuũ sanguinis medicamẽ ẽ
istud tus ꝛ nitrũ ꝛ calx ꝛ cera ꝛ mel liquefiat
cera cũ melle ꝛ misceãtur ꝛ fiat cũ eo emplz
ꝛ administreť in oibus tribus diebus aut q̃t
tuor vsqz ad quinqz dimittendo sup locũ: re
soluentur ergo vestigia sanguis mortui ꝛ al-
guassem. Et de medicinis singularibus bo-
nis est cõdisi cuz medulla panis ꝛ amigdale
amare ꝛ semẽ caulis ꝛ semẽ rhaphani ꝛ lac
fici ꝛ aq̃ calcis cuz felle vaccino ꝛ tus ꝛ folia
mãdragore fricata sup lẽtigines ꝛ alia vesti-
gioꝝ hebdomada vna. Et sansucus qdẽ ẽ li-
nimẽtũ bonũ ad sãguinẽ mortuũ ꝛ oẽs me-
dicine fortis abstersiõis ꝑdicte in caplis ꝑte-
ritis. Et iteꝝ sicut cordumẽi ꝛ myrrha ꝛ gũ-
ma pigani ꝛ cepa azir ꝛ radix serpentarie cũ
melle. Et iã exptus ẽ Gal. ꝛ alij nucẽ ranci
dã terẽdo eã optie ꝛ ligãdo desup i nocte: de
inde itereť. Et vitis alba iteꝝ ꝛ alfesirefim et
fex granoꝝ alben ꝛ sambac⁹ ꝛ ꝓprie bũida ꝛ
limature eboris ꝛ croc⁹ hortulan⁹ cũ aceto ꝛ
duo hellebori ꝛ cinamomũ ꝛ acetositas citri
est bõa iteꝝ ꝛ andacocha iteꝝ ꝛ sterc⁹ colũba
rũ ꝛ stercus passeꝝ ꝛ sterc⁹ accipitris. Aut su
matur piperis pars. i. calcis pars. i. ꝛ arsenici
rubei ꝛ citrini amboꝝ añ. partes. ij. confician
tur cuz melle ꝛ reponatur in vase figuli ꝛ qñ
ipsum est necessarium abluatur locus cuz. ni
tro deinde emplastretur cuz gummi pini qn
qz diebus: deinde resoluatur ꝛ pungatur lo-
cus cũ acubus ꝛ exucceťur ꝛ puluerizetur su-
per ipsum sal ꝛ iteretur sup euz medicamen
quinqz diebus alijs fiat illud aliquotiẽs qm̃
delebit sãguinẽ mortuuz ꝛ alguassez. Aut su
mãtur baurach ꝛ dragagãtũ cũ eq̃litate ꝛ in
formẽtur ide trocisci ꝛ liniãtur cũ aceto ꝛ ab
luatur cũ sapone. aut liniatur cũ cucurbita sic
ca trita bene cũ pauco croco ẽ eni bonũ vlti
mũ. Aut sumatur bolus decreta ꝛ grana cot
ti ꝛ aggregeť cũ aq̃ saponis ꝛ liniať. sanat. n.
pãnũ et bothor et lẽtigines ꝛ silr fex olei adu
sti ꝛ oleũ de herbo ꝛ farina lupinoꝝ accepta
ꝫz eq̃les partes ↄficiãtur cũ ficub⁹ infusis in
aceto. ¶ Et de medicinis leuibus que con-
ferũt albaras ꝛ lẽtiginib⁹ ꝛ oibus vestigijs
est mucilago cydonioꝝ cũ croco ꝛ grana cu-
curbite cũ decoctione fenugreci. Et de eis q̃
delent pannũ sunt semẽ rhaphani et sinapis
cõfecta cũ ficubus ifusis i aceto. Et medica-
mẽ factũ ex sinapi et arsenico qñ est ꝫz q̃ztita
tem que excoriat parũ ꝛ nõ vlcerat ꝛ deletur
iteꝝ si sumatur costus cũ cinnamomo q̃ am
bo ↄficiãtur cũ aqua aldardagi et liniať aut
sumãť terra argẽti viui ꝛ semen melonis et
almahaleb et amigdale amare et admĩstrẽtur.
Et iteꝝ aldardagi cõfectis cũ eo bdellio ꝛ se-
mine eruce. Et iteꝝ bdelliũ cũ aceto admini-
strẽtur iste medicie et quotiens mordicãt au
ferãtur deinde iterentur. Et iteꝝ cepe croci ꝛ
cepe narcisci. Et iteꝝ sumãtur seminis eruce
ꝛ amili ꝛ lithargyrij albificati oiuz añ ps. i.
piperis croci stercoris lacerti ꝛ stercoris ca
nis ꝛ farine fabaꝝ et farine ordei et farine fe
nugreci oiuz añ. ptes. ij. oleij amigdalaꝝ dul-
ciuz et olei alneregil cuz quo aggregẽtur. Et
iteꝝ diaglõ ꝫz hunc moduz decoq̃tur. õz. li-
thargyrij in duabus. õz. olei antiq donec re-
soluatur in eo deinde sumatur mucilaginis
fenugreci ꝛ mucilaginis sinaꝑ añ. õz. i. ꝛ bdel
lii et myrrhe amboꝝ añ. ʒ. v. due medicine te
rãtur deinde super eas ambas ꝓijciãtur mu
cillagines ꝛ terãtur uehementer deinde ag-
gregentur cum oleo et fiat ex eis diaquilon.
¶ Trociscus bonus. ℞. mezerion. ʒ. iiij. sinaꝑ
albi. ʒ. x ammoniaci. ʒ. ij. bdellij. ʒ. ij. dissoluan
tur in aq̃ ꝫz q̃ztitatẽ q̃ residuũ aggregetur ꝛ

fiant trocisci. ¶ Medicamē vigilātis bonū. ℞. senkesud.ʒ.i.baurach.ʒ.i.seminis rhaphāi ⁊ ossis putridi ⁊ granorū alben ⁊ lapidis piperis ⁊ lupinoꝝ ⁊ seminis melonis ⁊ costi ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ fiant ex eis trocisci ⁊ administrētur. ¶ Medicamē bonū vltimū cui par nō inuenit̄ interficiatur argēti viui.ʒ.i.in mollitionē.ʒ.iij.amigdalaꝝ amaraꝝ cōterendo donec nō appareat eius vestigiū ⁊ denigretur mollitionē deinde proijciatur q̄ntum est totum de semine melonis trito valde ⁊ liniatur p hebdomodā vnā oi nocte ⁊ abluat̄ i mane. Et iteꝝ rute mōtane ⁊ isopi amboꝝ añ. ps.i.marmoris boli viridis tertia partis vnius turis pars.i.baurach ptes.ij.⁊.5.⁊ gūmi albotin cū oleo ro.resoluātur baurach et marmor boli cū aq̄ calida da ⁊ aggregentur ola ⁊ misceatur cū eo aliqd mellis ⁊ administret̄ ฿m cautelā ab vlceratiōe. Dixerūt ⁊ de eis q̄ delēt pānū ē pħlomia vene leporis verūtñ pōit faciē i rubedīe faciei hñtis asabafa.

¶ De alguassem. Capitulum.vij.

QVādoqꝫ eradicāt alguassem due medicine q̄s p̄diximus in capl'o lētiginū. Et fortasse sufficit vt abluat̄ locus cū nitro ⁊ ponatur sup ip̄m glutē albotin hebdomoda vna ⁊ stringatur ligādo deinde soluat̄ ⁊ fricetur cū sale bene ⁊ reiteretur sup ip̄m glutem albotin vsqꝫquo eradicetur existente cum eo nigredine alguassem. Quod si illud non confert nō erit excusatio quin consequatur punctio vestigiorum alguassem distillando anacardos vt vlcerent ea ⁊ corrodant ipsa.

¶ De curatione albedssanem et rubedinis superflue. Capitulm.viij.

ALbedssaneꝫ ē rubedo extranea similis rubedini eius in quo incipit lepra que apparet superfaciem eius ⁊ super extremitates ⁊ p̄prie in hyeme ⁊ frigore ⁊ fortasse sūt cum ea vlcera. Et causa eius est quia frigus coarctat vaporem plurimum sanguineum. Et eius curatio est vētris solutio ⁊ pħlomia ⁊ vētose ⁊ appositio sanguisugaꝝ deinde administratio regis eius q hꝫ aseker in principio lepre p̄dicti in capl'o ante hoc capitulū.

¶ De morphea ⁊ alguada ⁊ albaras alba et nigra. Capitulum.ix.

DIfferentia inter duas morpheas ⁊ albaras albma verām est q̄ vtraqꝫ morphea est in cute ⁊ si est profunda est paꝝ valde ⁊ albaras est in cute ⁊ carne vsqꝫ ad os. Et causa cōis oibus est debilitas operationis alteratiue qñ nō assimilat assimilatione integra veꝝ materia est in vtraqꝫ morphea subtilior et virtus expulsiua fortior q̄re expellit ad supficiē. Et materia in albaras ē grossior ⁊ virtus expulsiua debilior fira in interiore parte ⁊ corrūpit cōplonē eius quod penetrat in ea quare est additio et adherētia ⁊ nō fit assimilatio ⁊ tu qdē iā sciuisti has intētiones in capl'o virtutum. Et qñ cōponitur hec materia conuertitur nutrimētū qđ venit ad eā ad naturā suā ⁊ si fit melius nutrimētū sicut cōpl'o bona ꝯuertit materiā corruptā ad rectificationē ⁊ facit eā cōueniētē ⁊ sicut arbores p̄mutātur de plātatiōe ad plātationeꝫ ⁊ ꝯuertūtur a venenositate ad comestibilitatē ad venenositatē sicut narrauit Gal'.⁊ alij q̄ arbor noiata allabacha ē i persia veneno si fructus ⁊ quū plātat̄ in egypto est fructus eius de eis q̄ comedūtur ⁊ sicut color aialis ⁊ plāte cōuertūt materias ฿m mēbrū qm̄ ipsa sūt eis sicut regiōis ⁊ qm̄ mēbrū fit phlegmaticū ⁊ caro eius est sicut caro ostracorū ⁊ cōuertit sanguinē bonū ad cōplexionē suam phlegmaticā ⁊ colorē suum albū. Et differētia qdē inter ambas morpheas ē q̄ vna earū est pp materiā melicam et altera p̄pter phlegmaticā p̄prie. ¶ Res vero q̄ noiatur albaras nigra p̄portio ad albaras albaꝫ nō ē p̄portio morphee nigre ad morpheā albā imo ē gen⁹ diuersū in intētiōe ad albaras albā: ⁊ illud ideo quoniā albaras nigra ē illud qđ noiatur impetigo excorticatiua ⁊ est scabiositas accidēs cuti aspera vehemens ⁊ facit squāmas sicut sunt pisciū cū pruritu ⁊ est pp humorē melicū imbibētē cutē de eo qui est iuxta eaꝫ imbibitione fortiore q̄s in colōr imprimat tātū ⁊ est de antecedētibus lepraꝫ et est cū malitia et cū hoc q̄ q̄ est ex ea antiq nō sanatur: ⁊ similiter q̄ ex morphea est antiqua est magis salua q̄s albaras alba et causa huius totius est nota. Et scias q̄ albaras sequitur vētosas et apparēt vestigia earuꝫ ⁊ multiplicatur sup ea pp illud qđ attrahitur cū sanguine de humiditate et nō associatur ei quū suctio fit ventosarū et remanet in cute et p̄pterea q̄ debilitatur cutis vlcerata a cōplemēto sue opatiōis. ¶ Signa. ¶ Morphee qdē nigre eē nō ambigitur. Ambiguuꝫ vero ē differētia inter alguada q̄ ē morphea alba ⁊ albaras malā. Et ō differētia qdē in

ter vtrasq; est q pili oriũtur sup alguada et sunt pili nigri ⁊ flaui ⁊ nascũtur sup albaras albi nõ alij ⁊ ẽ cutis magis depressa ⁊ vehemẽtius defossa q̃ cutis reliqui corporis. Et fortasse ẽ illud in guada sed ẽ parũ valde. Et iterũ pũctura cũ acu extrahit ex guada sãguinẽ ⁊ ex albaras nõ sanguinẽ imo hũiditatem aquosam ⁊ hoc nõ sanatur. Et iterũ q̃ rubet cũ fricatiõe est ad spem decliuis ⁊ ad hoc vt sit morphea ⁊ q̃ nõ rubet p ea ẽ mala. Differẽtia vero inter morpheã nigram ⁊ albaras nigrã ẽ excorticatio ⁊ squãmositas ⁊ testositas qm̃ ipse nõ sũt i morphea nigra. ¶ Amplius albaras iterũ ẽ rara ⁊ qm̃ d ea ẽ aspera ⁊ de ea ẽ leuis ⁊ leuior vtrarũq; nigrarũ est melior qm̃ est morphea. Et de ea ẽ vehemẽtis elõgatiõis a colore corpis ⁊ d ea ẽ q̃ ẽ ꝓpinquior ei ⁊ est magis salua. Et in ea que ẽ submersa ⁊ nõ rubet neq; sanguinẽ emittit ⁊ est vehemẽtis dilatatiõis capiẽs locũ magnũ nõ est spes. Et similiter illa q̃ omni hora incipit in additione quoniã cõplexio eius est fortis conuertens illud qd ad eã vadit ad suã similitudinẽ ⁊ ꝓpter illud ẽ mala valde.

¶ De cura morphee nigre. Capitulum.x.

Oportet vt incipiat cum phl'omia si fuerit illic multitudo sanguis ⁊ cũ euacuatiõe humoris adusti ⁊ melĩci cũ eis q̃ sunt sicut dcoctio epithymi ⁊ agarici ⁊ mirobol. nigrorũ ⁊ polypodij ⁊ sticados cũ passulis ⁊ ficubus ⁊ similibus. ⁊ lapis armenus ⁊ lazuli qñ ponitur in medicinis eius ẽ iuuatiuus et elleborus ⁊ hieralogodion ⁊ hiera ruffi ⁊ alia ab illis. ¶ Et de euacuãtibus sublimibus est aqua casei cũ epithymo potest omni die pondus.ʒ. vnius epithymi in cado vno aque casei ⁊ dare in potu sambacũ cõfert ei. Et confert ei administratio ciborũ boni chimi ⁊ administratio balneorũ ⁊ administratio triferarũ factarũ cũ epithymo. Suffuf iuuatiuũ ei ⁊ albaras nigre. ℞. myrobolanorũ nigrorũ ẽblicorũ nigelle oĩu; añ. ptẽ vnã zufere ptẽ.i.⁊.ʃ. bibat omni die.ʒ.iij. in mane ⁊.ʒ.iij. in sero ⁊ qñ calefit corpus dimittatur aliquot diebus deinde iteretur. Et o; vt ꝑcipiatur eis quatenus occupẽtur in dispositione rectificandi splenẽ si fuerit corruptus aut debilis ab attrahendo sanguinẽ ⁊ post illud administrentur epithymata fortis abstersionis ⁊ fortiter attrahẽtia sanguinem sanũ quũ ergo vesicatur quiescat diebus aliquot donec cadat cutis deinde iteretur si eius fuerit necessitas ⁊ qñ q; nõ dimittit cadere imo quotiens incipit mordicare auferatur donec quiescat deide iteratur ⁊ iste medicine sunt sicut gũma rute agrestis ⁊ piper ⁊ sinapi ⁊ nasturtiu; ⁊ lactitimali ⁊ tapsia ⁊ harmel ⁊ semẽ rhaphani ⁊ cortices radicũ caparis ⁊ kebikengi. Et alkekengi iterũ ẽ iuuatiuũ in morphea ⁊ albaras ꝓpterea q vehementer attrahit sanguinẽ ⁊ ossa putrida ⁊ nuclei oliuarũ antiqui putridi collecti ex parietibus ⁊ oia attractiua fortia ꝓdicta in capl'o eradicationis vestigiorũ ⁊ aque qbus linitur sunt aque cucumeris ⁊ seminis eius ⁊ decoctio colloquintide. ¶ Modus epithymatis boni sumat semẽ rhaphani ⁊ teratur cũ cõdisi ⁊ liniat cũ eo morphea nigra i balneo. Et iterũ sumat semẽ rhaphani ⁊ semẽ sinapis cõfecta cum ficubus decoctis in aceto. Modus epithymatis. ℞. nigelle torrefacte tapsie persice oĩu; añ.ʒ.x. aluminis iameni.ʒ.ij. dragãti gallarũ amborũ añ.ʒ.ij. seminis harmel torrefacti.ʒ.v. liniat cũ aceto forti deinde succurratur vestigijs accidentibus cu; lacte mulieris. Et oia epithymata fortia ꝓdicta in capitulo albaras ⁊ lentiginũ ⁊ aliorũ sunt iuuatiua ad morphea; nigram.

¶ De cura alguada ⁊ albaras. Capitulũ.xi.

Oportet vt deuitetur phl'omia licet nõ faciat ipsam necessariã res fortis ⁊ coitus nisi qñq; ſm ieiuniũ. ⁊ vinum nisi purũ. Et sudare in balneo cõfert ei si fuerit mũdificati corporis ⁊ administret vomitus in primis: deinde medicine euacuãtes phlegma si nõ fuerit corpus mundũ: deinde diuretica ⁊ solutiõe vẽtris faciẽtia sicut hieras magnas ꝓprie hiera de pulpa colloquintide ⁊ pillule q̃ similãtur ei ⁊ hiere dẽtur in potu cũ decoctione myrobolanorũ ⁊ epithymi ⁊ polipodij ⁊ passularũ ⁊ salis. Et in granis alnil ẽ ꝓprietas mirabilis in euacuãdo humorẽ residuu; morphee albe et albaras. Et de solutiuis cõuenĩetibus eis ẽ hierapicra cõposita cũ pulpa colloquintide. ¶ Aut ſm hanc descriptionẽ. ℞. cinamomi ⁊ spice ⁊ xilobalsami ⁊ masticis ⁊ assari ⁊ croci ⁊ folij ⁊ calamẽti fluuialis et pulpe colloquintide oĩu;. añ.ʒ.i. aloes.ʒ.xviij. cuius dosis sit.ʒ.i. aut aureus.i. cũ sirupo acetoso mellino ⁊ aqua calida. Et de solutiuis cõuenientibus eis est vt sumatur myrobol. kebulorũ emblicorum añ. pars.i. ⁊ turbith partes.iij. ⁊ sit ois pars.ʒ.i. dissoluatur

de penidijs lib.5.cū aqua ꝛ inspissetur et cō ficiatur cuius dosis sit de tribus ad quinqꝫ. Et ego diligo vt ponatur i eo zinziberis ps.i. Et administrentur cōfectiones triferales et electuariū nostrum hmōi.℞.myrobol.ni.tu ris al.amboꝝ añ.partē.i.zinziberis quartaꝫ partem vnius cōficiatur cū melle passulaꝝ ꝛ sumatur de eo oi die q̄ntitas oui. Et iterum myrobol.nigroꝝ emblicoꝝ nigelle oiuꝫ par tes equales ꝫusera pars.i.5.bibat oi die de eo.ʒ.iij.ꝛ dimittat ipm qñ febrit. Et iteruꝫ acori ꝛ macropiperis et myrobol.kebuloruꝫ et masticis ꝛ turis ꝛ nigelle et baccarū lauri oium equales partes ꝛ sit dosis eius.ʒ.ij.de eis q̄ dicta sunt in libro abbreuiationū est vt sumatur modus sauich de tritico vehemen ter torrefacto ꝛ si est necessarium vt iteretur torrefactio eius bibat ꝛ fiat sup impressionē eius media.ʒ.muri nabati ꝛ tolerat sitim vsqꝫ ad meridiē. Et in ꝫusera ꝛ semine eius in vino in hoc caplo est ꝓprietas mirabilis. Et de succo qdē extremitatū vitis amare bi batur omni die cadus vnus quoniā exiccat albaras ꝛ ꝓhibet additionē eius. Et potare tyriacā ꝛ comedere carnē vipere ē iuuatiuū valde in hoc ꝛ trocisci tyri iteꝝ. Et de confe ctionibus ꝛ medicinis q̄ sūt inter triferales ꝛ solutiuas est vt sumantur seminis de ꝫuse ra partes.ij.ꝛ seminis vrtice pars.5.ꝛ aloes partis.iiij.aggregetur cum melle ꝛ sit dosis. ʒ.iij.administretur illud semper. Et ō homi nibus sunt qui ponunt cū eo acorū ꝛ epithy mum. Et iteꝝ alkekengi.ʒ.ij.myrobol.ni.ʒ.i. epithymi.iij.ʒ.i.potetur anno completo cum complemēto suo.xij.mensibus. Et de eis q̄ currunt hoc cursu.verūtamen est forti⁹ ꝛ ma nifestioris iuuamenti ꝛ oꝫ vt bibatur per an num est vt sumantur acori.ʒ.vi.myrobol.ke bulorum polypodij añ.ʒ.x.myrobol.citrino ruꝫ.ʒ.xv.hierepicre.ʒ.xx.salis indi.ʒ.vij.semi nis alꝫusera.ʒ.xx.ꝛ piretri.ʒ.x.turbith.ʒ.l.pul pe colloquintide.ʒ.xx.ꝛ agarici.ʒ.v.ꝛ scamo nee pondus.ʒ.viij.conficiatur cum melle ori ganali.ꝛ sit dosis ei⁹ aur.i.vsqꝫ ad aureos.ij. Et huius quideꝫ generis est medicamen al kindi quod.℞.seminis nasturtij.viij.kileiati ꝫusera ꝛ aloes scrotensis amborum añ.ʒ.iij. proijciatur super illud lib.i.ꝛ.5.mellis ꝛ in spissetur cuius dosis ante cibum sit q̄ntuꝫ ne cesse est cū sauich deide sorbeat post illud.iij. sorbitiones muri ꝛ cōseruet caput cum oleo

viol.ꝛ oleo rosaceo ꝛ cib⁹ post ipꝫ sit aleflida begi. Et qñqꝫ ꝑmittitur vt administretur lo godion ꝛ theodoricō oi die ꝛ sit eius dosis ꝑ ua vsqꝫ ad.ʒ.5.ꝛ min⁹. Et qdā iā iuuerūt cau terizādo loca albaras ꝛ euaserūt ꝛ geuerūt: veꝝ hoc possibile in ea q̄ est paruc q̄ntitatis. Et quū corp⁹ ē mūdū et cōplexio corporis ē eq̄lis tūc dimitte medicinas q̄ bibūt qm̄ ipse fortasse afferēt nocumētū ꝛ min⁹ illi⁹ ē ꝙ ipe faciūt fluere sāguinē ꝛ miorāt spūm q ambo sūt de illis qb⁹ idiget i curatōe albaras et sit sufficientia sup curationē mēbri cū eo qd ap propriat ei de epithimatib⁹ ꝛ eis sillib⁹ et pōe cibū ei⁹ velocis digōnis i q̄ nō sit viscositas neqꝫ vnctuositas et deuitet olea ꝛ frumtū co ctū vt plus ꝛ q̄ currūt cursu coꝝ. ¶ Medicia rū autē ad guada et ad albaras grad⁹ prim⁹ ē vt sint vehemētis abstersiōis fortiter attra hētes sāguinē vehemēter calefaciētes cōplo nes mēbri p⁹illō vero sint vlceratiue excorti catiue. Et i medicis q̄ sūt ad guada sūt medi cine q̄ admistrāt ad hoc vt tigāt. Et qd ma gis diligo vt admistrēt medicie locales post fricationē et rubificationē ꝛ vt sit fricatio cū eis q̄ sūt sic folia fici vsqꝫ q̄ forsitā sanguinet aut p⁹ pūcturā acuū i locis plib⁹. Et de adiu uātib⁹ ad iuuamētū medicinaꝝ ē vt admini stres linimēta i sole. Et melioꝛ mediciarū ad albaras est illa q̄ vlcerat aut vesicat qm̄ facit currere māꝫ et sanātur et iteret ꝛ fortasse nō dimittitur vt vesicet imo mordicet eā et'ite rat post getē. Et medicine ad albaras ſm ex perientiā primā sunt fortes de illis q̄s diri mus sicut helleborus ꝛ car ꝛ arsenicuꝫ ꝛ ōdi si staphisagria ꝛ radix vitis al. ꝛ gētiana ꝛ sa uina ꝛ gūma pini ꝛ radix sāguinis draconis ꝛ radix aphodilli ꝛ spuma maris ꝛ assa ꝛ cor tices radicis capparis ꝛ sinap ꝛ harmel ꝛ se mē rhaphāi ꝛ radix cucumeris asinini ꝛ eru ca ꝛ rubea ꝛ cardamomū ꝛ almezeriō ꝛ dra gātū ꝛ calcātum ꝛ arsenicū ꝛ sulfur ꝛ alkitrā in balneo ꝛ bulb⁹ ꝛ costus ꝛ aristol. ꝛ flores papaueris ruffi ꝛ gummа rute agrestis ꝛ eu forbiuꝫ ꝛ corduméni est vehementis iuuamē ti ꝛ sulfur iteruꝫ cuꝫ aceto faciendo epithima post epithimationē ꝛ cepe narcisci. Et de eis que sunt experta est salamoniacus ꝛ oleum ouorum. ¶ Epithima bonum radix dracon tee et radix nenufaris ad guada ꝛ sanguinis nigri excoriati et radix scamonee et folia fici sicca et folia oleandri et enula ꝛ folia eius et

alastirgar. Aque vero sint acetu3 et aqua al
dargari et aqua cucumeris cāpestris et aq̄
bulbi et aqua squille ꝓprie ⁊ aqua sansuci ⁊
ꝓprie sup albaras vestigioꝝ vētosaꝝ et suc-
cus enule et surabegi carnis vipere. Et de
epithimatibus bonis sunt tyriaca et mithri
datū et logodion et aqua cucumeris campe
stris. Et de oleis bonis est oleū myrtinu3 in
quo decocta est tapsia adusta cōmisto cū eo
post illud dragāto. Et de epithimatibus bo
nis sunt cantarides q̄ terantur cū aceto et li
niantur aut sumatur fumus terre humidus
aut succus et ponatur in vētre vipere decol
late mūdificato vētre et ipleatur et sumatur
et assetur donec decoquatur bene deinde ex
trahatur ille fumus terre humidus et emple
tur cū eo albaras qm̄ sanat. Aut sumātur fo
lia oleandri recētia et frigant cū oleo donec
exiccētur folia et coletur oleū et ponatur sup
ipm cera colata cū mēsura: deide pulueriзet
desup sulfur citrinū et fiat sicut emplm et li
niatur cū eo in sole. ¶ Epithima indoꝝ. Su
māt cost⁹ et tapsia inda et arsenicū rubeū et
piper et flos eris et terātur cū aceto in vase
ereo et dimittatur hebdomoda vna et liniat
cū eo et stet i sole. destruit eni morpheā et al
baras incipiētes. Et cōferūt alcali et calx in
vrinis infantiū lactētiū et remouet desup se
ptē dieb⁹ deide decoquat sicut mel et admi
nistret donec vlceret deinde sumātur pix et
cera et kitrā et cortices nucis adusti et san-
guis pulli colūbini et oleū de alcāna et deco
quātur dōec ꝑmisceāt deide ponāt sup locū
dōec sanet et color ei⁹ fit color corpis. Et me
lius qdē ē vt iteret in sole calido aliquotiēs.
Et scias ꝙ euacuatio hñtis hanc egrtudinē
o3 vt fiat cū debili euacuatore subtili cū gra
datiōe. et aqua qdē radicū ē digestiua faciēs
viā medicine. Et in fine ei⁹ bibat pilulas fe-
tidas deide iteret aquā radicū duab⁹ hebdo
modis et fiat vt gn̄etur sanguis ei⁹ ex carni-
bus calidis auiū frixaꝝ et abhorreat acetosa
et muza nisi zibrabegi qn̄q3 et p̄cipiat ei vt
abstineat ab aq̄ et frāgatur cū vino antiquo
absq3 multiplicatiōe. Et o3 vt fricetur locus
omni hora cum panno aspero vt attrahatur
ad ipsum sanguis et introitus balnei nocet
ei et cibus grossus et fructus humidi et fici.
Et cauteriū sup albaras est malū et fortasse
spargit et multiplicat albaras. Et albaras q̄
apparet successione cauterij ex cā aliqua nō
occultatur ⁊ similiter in circuitu scalpellati.
¶ Epithia plurie cōmistiōis factū ad mutuat
sē. ℞. sāguis nigri excoriati ō3. iij. ⁊ sāguis cor
ui hñtis pēnas varias ⁊ albacā ⁊ aliuhab et
pulloꝝ alguarassem ⁊ alfaki et testudinis ma
rine oiu3 an̄. ō3. i. et alkitrā ⁊ picis hūide ⁊ na
pti ⁊ mellis anacardi oiu3 an̄. ō3. i. misceātur
ista ⁊ exiccētur. Et sumantur aq̄ collogntide
hūide ps. i. et vini antiq ꝑtes. ij. et aq̄ enule ꝑ
tes. ij. et aq̄ rute et aq̄ sinapis mūde oiu3 an̄.
ps. i. aggregētur ista et sint de eis i sūma. lib.
x. s3 hāc descriptionē ⁊ ponātur i patella vi-
treata ⁊ ꝓijciāt sup ea mellanopiperis et ma
cropiperis et zinziberis et nigelle et castorei
⁊ piretri et ꝯdisi et gūme pigani ⁊ gariofiloꝝ
et casie ligene et mezerion et radicis cucume
ris asinini et hellebori ni. et oppoponaci oiu3
an̄. ō3. i. decoq̄tur cū aqs donec remaneat ter
tia et colet a medicis et pōat sup sāguinisies
⁊ cōmistiōes p̄dictas donec exiccet deide su
mat aq̄ collogntide hūide ⁊ enule humide ⁊
sqlle ⁊ aq̄ sāsuci ⁊ aliqd de vino antiquo rore
tur suū aq̄s ⁊ sint oia lib. viij. ⁊ ꝓijciatur sup
ea asse fetide ⁊ alastirgar et vtriusq3 arsenici
⁊ floris eris ⁊ sulfuris oiu3 an̄. ō3. i. s. ⁊ deco
quātur i aqs vsq3quo remaneat quarta ⁊ co
letur ⁊ incessātur sāguines ⁊ hūores exiccati
ibibātur ex ea ⁊ terātur donec bibat totū et
exiccētur deide liniatur cu3 eo in balneo. Di
co aūt ꝙ possibile est vt hoc medicamē admi
nistretur leuiore sollicitudine ⁊ sit fortioris i
pressionis q̄3 illud in quo laborauit medicus
regis. ¶ Epithima vigilātis bonu3. ℞. nigel-
le floꝝ papaueris ruffi radicū capparis oiu3
an̄. ꝑtem. i. tapsie litij cineris myrrhe arsenici
oiu3 an̄. ʒ. s. liniat i sole. Epithia bonū iuua-
tm̄. Et ē flos papaueris ruffi ⁊ alzerehasē cū
aceto. Et iteꝝ rubea tinctoꝝ spuma maris se
men rhaphani ꝯditi cu3 aceto vini. Et iterū
sumat limature aluminis ⁊ hellebori nigri ⁊
eris adusti ⁊ cātaridaꝝ et arsenici rubei oiu3
an̄. ʒ. i. ꝯficiātur cu3 kitrā dissoluto in aceto ⁊
liniatur cum q̄̄titate quā scis. Et iteꝝ oriba
sij sapiētis helleborus albus pip nigelle spu-
ma maris sulfur arsenicu3 rubeu3 rubea tin
ctoꝝ tapsia flos eris cātarides terātur cū ace
to et iformētur trocisci et exiccētur ⁊ quū ne
cesse fuerit terātur cū aceto ⁊ liniātur post fri
cationē cū vino ⁊ liniātur. Et iteꝝ ex libro ꝺ
coratiōis cariton hellebor⁹ niger vitis alba
radix almezeriō sulfur citrinu3 dragātū flos

eris limatura ferri spuma maris folia fici te
rātur cū aceto fic̄ alcohol ꝛ seruet̃ i vase plū-
bi ꝛ liniat̃ i sole post fricationem. Aliud Ga
brielis. Sulfuris euforbij hellebori oīuꝫ añ.ʒ.
i. anacardi piretri tapsie oīuꝫ añ. aure⁹.i. linia
tur cū aceto. Iteꝝ seminis rhaphāi ꝯditi gū-
ma pigani ꝛ mezerion rubea tinctorum ta-
psia nasturtiū piretrū staphisagria aggregen
tur cū sāguine nigri excoriati iformētur tro-
cisci et administrētur cū aq̄ rubee ticture de-
cocte vehemēter colate ꝑ balneū. Et iteꝝ ru
bee ticture tapsie oīuꝫ añ.ʒ.v. semis rhapha-
ni.ʒ.x. cōdisi.ʒ.viij. liniatur cū aceto post bal-
neū. ¶ Medicamē regale. Folia almezerion
et semē ei⁹ excorticatū et hellebor⁹ niger ꝛ pi
ꝑ decoquātur cū submersiōe aceti donec bi-
scocta sint deīde ꝓijciatur i eo dragātū ꝛ cā
tarides ꝛ limatura ferri ꝛ nitrū ꝛ spuma ma
ris ꝛ decoquatur donec ferueat ꝛ liniatur et
toleretur ꝛ nō abluatur q̄ꝫtū possibile ē ꝛ ape
riātur vesice. Aliud bonū. Mellis anacardi.
ʒ.vij. piretri gūme pigāi añ.ʒ.iij. euforbij.ʒ.iiij.
tapsie ꝑsice.ʒ.i. liniāt̃ cū eo ꝯfecto cū lacte. Et
i eis que experti sumus ē vt sumātur mellis
anacardi ꝛ alkebikēgi ꝛ fimi columbini ꝛ cā
taridaꝝ et tapsie ꝛ seminis rhaphāi seminis
sinapis et rubee ticture et alcāne ꝛ idici ꝛ dra
ganti oīum ꝑtes equales vesicetur cum eo
et aperiantur vesice et curētur vlcera et itere
tur donec sanetur. Et illud qđ delet baras
vestigioꝝ vētosaꝝ est aq̄ cucumeris agrestis
et aqua sansuci ꝛ rubea tincture ꝛ tapsie lini
te cū aq̄ albacham in vncturis autem que ad
ministrent̃ super albaras non ē possibile vt
referatur secundum pondera eadem propter
diuersitatem coloꝝ facierum immo in eis af
feruntur canones et premittuntur et postpo-
nuntur de eis itaqꝫ est vt sumātur mādrago
ra et myrrha et fex vini et magra et rubea et
alumen et siliа et ꝯponatur et liniatur. Aut
cum tinctura nigra quam experti sumus. ℞.
cortices nucis et q̄ꝫtuꝫ ipse sunt de alcanna
et q̄ꝫtuꝫ est alcāna de idicio. Et iteꝝ calcis et
arsenici et tapsie oīuꝫ añ. ꝑs.i. rubee tincture
ꝑtes.ij. aggregētur illud cū aq̄ cepe et admi-
nistret̃ ꝯꝫ ꝙ videt̃. Tictura alia lithargyrium
et calx et galle dragātuꝫ alcāna ꝯficiantur cū
melle et cuꝫ aceto nigro et administretur ex
eis epithima. Et iteꝝ dragātū et calcantum
et galle terāt̃ et cōficiātur cū aceto nigro et
fricetur membrū in sole et liniatur cuꝫ eo de
libutionibus aliqubus et est tinctura rema-
nēs. Et iteꝝ tapsia nigra et scoria ferri et dra
gantū citrinū et flos eris et rubea tinctura ꝛ
cortices granatoꝝ terant̃ cū aceto vini dōec
denigretur ꝛ liniatur super eā vinū. Et cibi-
būtis hanc passionē sint assata ꝛ frixa et que
ꝑparata sunt in patella ꝛ que cocta sunt cū
oppilatiōe vasis ꝛ carnibus leuibus cū semi
nibus ꝛ sit contentus vino ꝛ dimittat potuꝫ
aqua oīno si possibile est aut minoret ip̄m ꝛ
vtat̃ illa q̄ ex ea decocta est aut mista cū vīo.

¶ De cura albaras nigre. Capitulū.xij.

Est cura morphee nigre ꝛ indiget hūe-
ctatōe corpis vehemētiore ꝛ eūone fortō
re deīde admistrēt̃ magis abstersiue medicie
morphee nigre. et accit q̄ñqꝫ hūti eā vt iuuet̃
coitu veꝝ balneū pl̄ꝫ ꝯfert ei. Qđ si vehemēs
fiat ꝛ ad vltimū ꝑueniat curet̃ curatōe lepre.

¶ Tractatus tertius.

¶ De eis q̄ accidunt in cute nō in calore ei⁹
de sahafati ꝛ resrengi ꝛ balkiati ꝛ aluathim.

¶ De sahafati. Ca.i.

Sahafati est de suma bothoꝛ vl
ceroſaꝝ ꝛ currit consuetudo in
pl̄ibus libris vt dicat̃ in capl̄o
decoratiōis. Et sahafati quidē
incipiēs est bothoꝛ ꝑue fixe le-
ues diuise in numeratiōe locoꝝ deinde exul-
cerantur vlceribus crustosis ꝛ sunt ad rube-
dinem decliues quandoqꝫ etiam emittit vi-
rus ꝛ nominatur resrengi sahafati humida ꝛ
quandoqꝫ incipiunt squāme sicce ꝛ multoti-
ens apparet in hyeme ꝛ aufertur velociter. ꝛ
eam quideꝫ sahafati est humiditas mala acu
ta corrosiua que permiscetur sanguini ꝛ hu-
mores grossi iterum mali quare grossum fit
sp̄a ꝛ exiccatur subtile. Et causa eius que de
ea sicca est: est humor melicus plurimus cui
permiscetur humiditas acuta quare expelli-
tur ad cutem ꝛ corrumpit ꝛ corrodit. Balkia
ti vero est de genere sahafati male. Sed alua
tim sunt vlcera melica que apparent in cru-
re ex eadem materia ex qua fiunt varices. et
appropinquat cura eius curationi earum.

¶ De cura. Capitulum.ij.

Cura eius est curatōi ꝓpria ipetigis di-
cemus illud. Nos vero dicemus nunc
ꝙ ꝯfert alsahafati sicce cūo hūoris colerici et
melici ꝛ phl̄atis salsi cū eis q̄ sūt sic decoctio
myrobol̄. cū epithimo ꝛ ponāt̃ in ea aloes et
scamonea ꝛ admīstrēt̃ postea q̄ mollificāt re-

fiduuz cū humectatōne ficut aq̄ casei ⁊ fumi terre hūidi/de fūma cuiꝰ fumātur. lib.i.⁊ misceatur cū vtrisq3 myrobol.nigroꝝ ⁊ citrinorū amboꝝ an̄.ʒ.iij. epithymi pōdus.ʒ.ij.⁊ salis naptici tertia.ʒ.i.deinde post illud sit cōtētus aq̄ casei ⁊ epithymo sumēdo oi die pōdꝰ.ʒ.xxx.de aq̄ casei ⁊.ʒ.i.ſ. de epithymo si tolerat natura ⁊ nō supfluat aut ſ3 q̄ tolerauerit. Et dimittat omne qd̄ h3 dulcedinē supfluā ⁊ ꝓprie dactilos aut amaritudinez aut acuitatē aut salsedinē ⁊ sit cōtētꝰ isipido generāte hūorē sanū i quo nō ē mordicatio ⁊ humectiōe corporis hūiditate eq̄li cū balneo et alijs ⁊ phl̄omet̄ vena corporis si necessitas fuerit eius ex vena q̄ ibibit illud mēbꝝ sicut vena frōtis i sabafati facta sup caput ⁊ vena q̄ ē i cute capitis ē vena q̄ ē post aures. Et ipsa qdē fit ſ3 plz'rei sup caput ⁊ vētose iteꝝ ad illā q̄ ē i capite. Et si fuerit i mēbris iferioribꝰ phlebotomētur due saphene. Et cū feceris illud fricabis alsabafati fricatiōe forti donec sāguinet̄:⁊ stude i hoc vt currat ex ea sāguis plurimus deide curet̄ cū medicinis localibꝰ ⁊ ꝓprie quū fricat̄ post sāguinationē cū sale ⁊ aceto. Et ei qdē q̄ de ipsa sicca ē cōfert balneū3 freq̄ns absq3 lōgitudine tēsiōis ⁊ euaporatio mēbri sup vaporē aq̄ calide aut tepide in die aliquotiens ⁊ olea ⁊ adipes ⁊ regimē humectatiuū cū nutrimēto ⁊ inunctio ⁊ cū cap̄purgijs. Et sūt necessarie in euacuando eam medicine attrahentes mel̄iam attractiōe forti ⁊ ducentes eam et administretur post hoc aqua casei ſ3 q̄ dictū est. Et nō malum est apponere sanguisugas iuxta deinde necessaria est fricatio ⁊ sanguinatio deinde administrentur medicine locales. Et existimauerūt quidā3 q̄ phlebotomia alsabafati ex vena ꝓxima ei sic̄ vena post aures ad alsabafati capitis est curatio eius deinde liniatur cū melle cu3 aq̄ ficle draganto. ¶ Medicine aūt locales ad humidam incipientem quidem que est super corpus humidum et corpora infantium sunt sicut alcanna ⁊ sicut indicū cu3 gallis adustis cum oleo alkeiri est enim expertū vltimum sicut medicine facte ex stipticis ericcatiuis sicut sunt cortices granatorum cum aceto vini et oleo ro.et quandoq3 ponitur in eo lithargyrium. Et q̄nq3 necessarium ē administrare illud in quo est abstersio iteꝝ sicut est aristologia. Et multotiēs quidē sanat illā q̄ de ea media ē fricatio cū aceto et sale et alusnen videri quare exiccatur ⁊ cadit. Et medicinis que sunt in istis ordinibus sunt tutia ⁊ climia ⁊ chimolea ⁊ charta cōbusta cū aceto ⁊ gumma pini cū balaustijs ⁊ aceto ⁊ oleo ro. Aut sumatur lithargyrij ⁊ scorie argēti et amigdal.amaraꝝ ⁊ venaꝝ tinctoꝝ oium an̄.ʒ.i.cū aceto ⁊ oleo ro. Et similiter radices lilij celestis ⁊ xilobalsami semē ⁊ cyminū resolutū ⁊ gūma albotin contrita ⁊ iteꝝ lentes ⁊ magra cū aceto. Et rursum amigdale amare ⁊ galle virides quibuscūq3 eaꝝ contritis ⁊ fiat ex eis epithima cū aceto postq̄3 preparatū fuerit cū sale. Dixerunt ⁊ sumantur cācri viui ⁊ terantur cū sanluco ⁊ exprimantur et fiat caputpurgiū cū eo ⁊ cū humiditate cācrorū solū. In antiqua aūt ⁊ in illa que est super corpora dua sunt necessaria ea que sunt sicut colcotar ⁊ calcantū ⁊ cupressus ⁊ dragantu3 encaustri ⁊ sal ⁊ sulfur ⁊ terra argenti viui et vene tinctoꝝ ⁊ medicamē de chartis ⁊ scoria eris ⁊ fuligo furni ⁊ sal ex stipticis resolutiuis. Et iteꝝ sic̄ lithargyriū ⁊ cerusa nasturtiū vero siccū ex exiccantibus ⁊ fortibus et fimus columbinus ex resolutiuis vehementis abstersionis ⁊ exiccationis ⁊ sil̄r stercus lacerti ⁊ turdoꝝ ⁊ proprie comedentiū rizi. Et empl̄m venaꝝ est ex eis que conferunt omni sabafati. Et empl̄m rubeū factū ex vēis citrinis ⁊ alcāna ⁊ aristol.⁊ cortices granatoꝝ et lithargyrio ⁊ medicamē q̄ dicemus in capitulo sicce. ¶ Medicamē bonū chimole sulfuris viridis cineris cucurbite ⁊ pulpe collogntide oium ptes equales cū aceto aut coriandrū siccū adustū ⁊ nasturtiū excorticatū ⁊ alcanna cū aceto ⁊ oleo ro. Et iteꝝ cinis ligni vitis ⁊ aristol.rotū.⁊ balaustie ⁊ gallie ⁊ gūma pini cū aceto ⁊ oleo ro. ¶ Medicamē bonū valde. Abluatur alsabafati cū decoctione oleandri deinde liniatur cū scorie eris ⁊ myrrhe pondere.ʒ.ij.⁊ terre argenti viui turis et alumis iamēi oiu3 an̄.ʒ.iiij.aristol.⁊ colcotar ⁊ cineris vitis ⁊ aloes oium an̄. pondus.ʒ.i. cum aceto ⁊ oleo ros.

¶ Medicie locales ad sabafati siccā ⁊ ātiq̄3.

¶ Que de ea fortis est indiget medicamine acuto corrodente eā vsq3 quo ꝑueniat ad carnē sanā deide curetur cū emplo vlceꝝ sic̄ est oleo de venis ⁊ lithargyro ⁊ aceto ⁊ oleo ⁊ q̄ est infra illā curetur cū eo cū quo curatur antiqua prima predicta ⁊ conferunt ei hūectatio corporis cū cibis ⁊ odoramenta ⁊ clisteria

et alia. Medicam̄ bonū ad sabasati hūidā et siccā. R. olei amigdalaꝝ amaraꝝ et olei sina pis amboꝝ añ.5. sacraiati aceti sacraiati.i.si esmemithe et gallaꝝ amboꝝ añ.aur.iij. fellis zebaragi aur.i. venaꝝ citrinaꝝ et baurac am boꝝ añ.aur.5. terantur medicine et misceant cū duobus oleis et aceto permistione vehe- menti conterando deinde administrentur sup oēm sabasati et scabiē et pediculos et depila tionē et alopitiā et furfures. Et albakiati qui dē est de genere alsabasati male et qñq3 ē cā eius morsus sic̄ finises maligni. Et cura eius est cura illius. ¶ Medicamē nr̄m forte. R. ari stol. et floris eris et ammōiaci et bdellij ⁊ sin copis et dragaganti partes equales aggre- gentur cū oleo de frumento et aceto quantū est oleū et pauco melle ⁊ administretur.

¶ De impetigine. Capitulum.iij.

Impetigo nō est longinqua a sabasati et nō diuersificatur ab ea nisi cū re occulta et proprie alsabasati sicca et pertransit vt fit alsabasati sicca impetigo maligníor et deteri or et magis corrosiua et longinquioris ꝓfun ditatis. Et cā impetiginis est propinqua cau se alsabasati. Mā est aquosa herisiati acuta ꝑ mista iteꝝ materie grosse melancolice gros- siori mā scabiei. et impetigo quidē velocioris sanationis est illa cuius subtile est magis vin cens et impetigo quidē alia est humida san- guinea in qua appet cū fricatur res et ē ma- gis salua. Et alia est sicca cuius plurimū est a phlegmate salso cōuerso ꝑ adustionē in me lancoliā. Et de impetigine est excorticata ꝑꝑ vehementiā siccitatis et multitudinē ꝓfūda tionis et est albaras nigra et sicut cortices et de ea est nō excorticata. Et de impetigine est ambulatiua maligna et de ea est stās. Et de impetigine est recēs et de ea est antiqua ma la et est egritudo herisiati.

¶ De cura impetiginis. Capitulum.iiij.

Indiget impetigo in radice curatōis me dicinis aggregātibus resolutionē et inci sionē et liqfactionē et subtiliatōe3 cū sedatio nē et hūectatōe et ꝑma eaꝝ ē ꝺm mā3 grossā et scdā ē ꝺm mā3 acutā subtilē. Et ꝺm dñiu3 vnius duaꝝ reꝝ ē neciu3 vt vincat vnū dua rū regiminū. Et appositio sanguisugariū est de melioribus medicis eius. Et est neciu3 in re eius mūdificare et cōseqnter adhibeř aqꝫ casei s3 modū quē exigit illud qd ē pñs et ci batōis et hūectatōis et regis hūectātis illud qd ē necium alsabasati. Et similiter balneu3 ē de sublimioribus curatōibus eius et forsas se indiget sepatiōe aeris sicci. Dixerūt qdā et de eis q̄ ꝓhibēt euenire impetiginē et sanāt qd de ea euenit ē vt in potu deř lacte ablute ablutiōe aloes pondus.ʒ.i. cum tribus.ʒ. de- coctionis myrti. Et qñ expanditur impetigo et multiplicatur tūc cura eius est cura lepre.

¶ Curationes locales.

¶ De medicinis qdē singularibus eius q̄ re cens est et media est acetositas citri. ¶ Et for tis iteꝝ gūmi arabicū cū aceto. Et gumma amigdale et gūma pini cū aceto et storax liq da cū aceto sinapis cū aceto ē vltia et aq̄ sul furea et aq̄ salsa et spūa maris et glutinū de codijs et saliua hōis ieiuni ad illd qd residet sup dētes eius et sem̄ melōis et radix a pho dili et alisras cū oleo amigdalaꝝ amararū ē bonū et folia capparis cū aceto. Et saia no- ua confert oī impetigini cū ꝓprietate sua et acatia et mugath. Et oleū de tritico est cōue niens ei q̄ accidit oī corpori et debili et forti et vene citrine. Et incipienti vt assidueř effu- sio aq̄ calide sup eā deinde fricetur cū oleo viol. fiat illud scdm assiduitatē. Et aq̄ ordei li nita fortasse delet eā et ꝓprie cū seie tamari sci. Et conferunt alsabasati humide cucumer mucilago psilij et succus humidi ei⁹ et aqua portulace et gūma prunoꝝ confert. Ad impe tiginē infantiū sumantur gūme amigdalarū et glutini de corijs ⁊ storacis partes equales et aggregētur cū aceto et liniatur. Aut sumā tur glutē carpentarioꝝ et tus et sulfur et ace tū et terantur et administrentur. Antiq vero mala ex ea indiget medicinis fortioribus sic̄ succo acetositatis citri cōfortatio et decoctio ne et sicut oleo ciceris et oleo ri3i et oleo fru menti ꝓprie et gūma amigdalarū amararū et sulfure et stercore caprio adusto et spūa ma ris et alkitrā et pix et sūt mirabilia ābo. Et silr assiduatio epithimādi cā cū napa alba et stercus aialiū ꝑdictoꝝ in caplo alsabasati et agn⁹cast⁹ ⁊ cappis et āmōiacū et hellebor⁹ et ḡna albē et gūma rute agrestř ꝓpē ꝑcipue cū fit ex ea ceratū cū oleo sinap̄ ⁊ sisāi et āmōia cu3 cū aceto et cordumēi ꝯdisi ⁊ cis balnei et ꝯdisi ⁊ vene ⁊ sinapi ⁊ nasturtiū ⁊ sem̄ eruce et mel anacardi ē vltimū. et de ꝯpositis ē vt sūař cordumēi et terař et aggregeř cū oleo tri tici et cinis alleoꝝ cū melle et sulfur cū gūma alboti ⁊ ḡna albē cū aceto sūt fōrtis valde. Et

Lūratur Antiqua

ad excoꝛticatā iteꝝ vt sumatur turis ⁊ draga
ganti ⁊ sulfuris ⁊ aloes oium añ.ʒ.i. gūmi.ʒ.
ij.liniatur cū aceto. Aut sumantur baurac ar
meni aureū.ʒ.olei de tritico.ʒ.iij.acetositas ci
tri aspalti scis eruce añ.ʒ.ij.nigelle.ʒ.i.ʒ. helle
boꝛi nigri draggaganti adusti amboꝝ añ.ʒ.i.
ʒ.fiat ex eis epithima. Aut sumatur saia no-
ua ⁊ liniatur cū aceto aut sumantur draga-
gantū ⁊ myrrha ⁊ olibanū ⁊ alumē ⁊ sulfur
⁊ aloes conficiantur cū vino cocto ⁊ liniātur.
¶Medicamē bonū.℞.granoꝝ albē ptes.x.
sulfuris citrini ptes.iiij.saia noua ps.i. ei⁹ cō
tritio optime fiat ⁊ lineatur cū aceto vini et
oleo antico. Aut sumantur stercoꝛes canini
⁊ vsnen fullonū albi ⁊ rute ⁊ fulliginis furni
⁊ coꝛticū ḡnatoꝝ ⁊ cineris balnei ⁊ vtriusq̧
arsenici ⁊ sulfuris citrini equales partes dis-
soluatur cum aceto ⁊ oleo ⁊ liniatur.

¶De bothoꝛ lenibus. Capitulum.v.

Quandoq̧ spgūt sup nasū ⁊ sup poma
maxyllaꝝ bothoꝛ albe q̄si ipsa sint pun
cta lactis pp materiā virulētā expulsaꝫ ad su
pficiē de vapoꝛe coꝛpis. Et cura ei⁹ est oē in
quo ē exiccatio ⁊ resolō sicut helleboꝛus albus
cū medietate sui de ircos de quo fiat linimē
tū ⁊ sem̄ lini ⁊ baurac ⁊ fic⁹ ⁊ nigelle cū aceto.

¶De scabie ⁊ pꝛuritu. Capitulum.vj.

Materia ex qua generatur scabies aut ē
mā sanguinea cui admiscetur choꝉa q̄
foꝛsitā conuersa est in melꝉiam aut cōuersa ē
pars eius in melꝉam. Aut mā cui admiscetur
phꝉa salsum baurachiū. Et pꝛima quideꝫ est
scabies sicca ⁊ mā sicca ad grossitudinē decli
uis et altera est scabies humida ⁊ humiditas
eius est humiditas ad subtilitatē decliuis et
plurimū quidē generatur ab acceptiōe in co
mestione salsoꝝ ⁊ acutoꝝ ⁊ amaroꝝ ⁊ specie
rū que pꝛo condimento admiscent̄ cibis acu
taꝝ ⁊ similiū. Et illa que est magis sparsa et
coꝛpulentioꝛ ⁊ acutioꝛis capitis ex omnibus
bothoꝛ est acutioꝛis humoꝛis. Et que est lati
oꝛ ⁊ vehementioꝛis ꝓfundationis eius hūoꝛ
est minoꝛis acuitas. Et cause quidē generā-
tes materiā scabiei sunt cause generātes ma
teriā pꝛuritus veꝝ ipse sunt foꝛtioꝛes ⁊ ꝓpin
quant causis generantibus pediculos ⁊ alsa
hafati ⁊ furfures ⁊ impetiginē ⁊ appꝛoximāt
eis in curatiōe ⁊ scabies quidē differt a pꝛu
ritu in hoc q͂ cū pꝛuritu nō sunt bothoꝛ sicut
sunt in scabie qm̄ ipsa est a mā subtilioꝛe et
minus declinante ad salsedinē ⁊ in ea gene-
ratur. Et fixio generis eius in cute postquaꝫ
nā expellit eā ē oppilatio poꝛoꝝ ⁊ puitas mū
dificationis aut retinetur pp debilitatē expul
siue sicut accidit decrepitis in fine egritudi-
nū ⁊ ꝓpꝛie qn̄ mā est plurima aut grossa aut
pp cibos malos ex quibus generatur chim⁹
malus acutus sicut sunt cibi salsi et acuti et
similes eis aut pp malitiā digōnis cū qua
putrefit cibus. Et pꝛuritus quidē resoluuntur
coꝛtices furfurei ⁊ nō accidit ex ꝓfundo ali-
qd. Et pꝛuritus quidē senilis paꝝ obedit cu-
rationi ⁊ neq̧ valet ei nisi vt regatur ⁊ blan
diatur. Et scias q͂ scabies excoꝛticata ⁊ im-
petigines multiplicantur in autunno. Et ad
vltimū mā pꝛuritus aggregatur inter duas
cutes. Qō si de ea aliquid est in coꝛpoꝛe tunc
est scabies sicca. Et dulcia quidē generāt pꝛu
ritū ⁊ bothoꝛ ⁊ nō accn̄t plurimū nisi iter di
gitos qm̄ sunt debilioꝛes. Et scabies quideꝫ
feda attrahit vulnera ⁊ permutatur ad impe
tigines ⁊ alsahafati ⁊ olea nocent eis. Et siru
pus acetosus ꝯfert eis si nō timetur rasura.

¶De cura. Capitulum.vij.

Cura qdē scabiei pꝛima ⁊ melioꝛ ⁊ cuꝫ
qua multotiens est sufficientia est cūo
cū ea qō educit humoꝛē acutū adustū ⁊ phꝉa
salsum deinde rectificatio cibi ⁊ regimē hu-
mectationis scōm qō sciuisti in dispōnibus
huius capituli. Et administratio reruꝫ aquo
sarū insipidaꝝ velocitas putrefactionis qua
rū sit secura sicut sunt melones indi et lactu
ca et endiuia et similia et extrinsecus iteꝝ. et
dimittat coitū oino coitus enim mouet ma-
terias ad exterioꝛa et exicat vapoꝛē calidum
putridū venientē ad partē supꝼiciei cutis q̄re
putrefacit illic et pp illud fetet iteꝝ odoꝛ coꝛ-
poꝛis. Et pp hoc pꝛecipitur fricatio in albu-
tione pollutiōis. Et de bonis quidē euacuan
tibus spēs materieꝝ scabiei est decoctio epi-
thimi cū myrobolꝰ citrinis et fumo terre ⁊ se
ne et polypodio ⁊ absinthio. Et qn̄ꝫ ponūt in
ea rose et semē endiuie et similia. Et qn̄ꝫ po
nūt in ea chelidōia cū ꝓpꝛietate q̄ est in ipsa.
Et qn̄q̧ ponunt in ea scamonea. Et iteꝝ pi
lule de aloe et sca monea sunt bōe iuuatiue.
¶Decoctio bōa sumant myrobolꝰ. citrinoꝝ
et passulaꝝ añ.pondus.ʒ.xx.decoquat cū .iiij.
lib.aque donec remaneat tertia et colletur et
sumantur de tota aqua due tertie lib. vnius
i q̄ fricēt maib⁹ casiefi.x.ʒ. Qn̄q̧ i ea ꝯfricate
sūt colet iteꝝ et ponat in ea agarici.ʒ.i. ¶Pi

lule bone ⁊ sūt pilule de fumo terre.℞.myro
bal.citrinoꝝ ⁊ kebuloꝝ et nigroꝝ oiuꝫ an̄.ʒ.
v.⁊ aloes scotrēsis.ʒ.vij.⁊ scamonee.ʒ.v.sine
cessatiōe ꝯficiāt cū aq̄ fumitterre ⁊ dimittāt
donec exiccētur ⁊ bibātur vice altera et di-
mittāt donec exiccentur ⁊ fiat illud trib⁹ vi-
cib⁹ ⁊ i oi vice fiat sic sorbitio deide dimitta
tur donec ispissetur ⁊ ꝯpactū fiat ⁊ fiāt inde
pilule.¶Medicamen bonū forte ad antiquā
scabiem.℞. myrobol.citrinoꝝ ⁊ myrobol.ni
groꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ abrūgi ⁊ kebuloꝝ excorti
catoꝝ oiuꝫ an̄.ʒ.i.⁊ turbit.ʒ.ij.ꝯficiātur cū pe
nidijs ⁊ fiāt ide trocisci.Et sit dos ad solutio
nē itegrā ex.ʒ.x.vsqꝫ ad.ʒ.xv.⁊ vsqꝫ ad.xx.cuꝫ
aq̄ calida ⁊ fortasse pōitur i ea scamōea quū
potātur.Et fortasse liberat ex scabie mala an
tiq̄ si assiduetur pot⁹ aloes sꝫ freq̄ntetur tri-
b⁹ dieb⁹ oi die sumēdo aur.i. deide tertietur
post diē ⁊ diē nō trib⁹ dieb⁹ currētib⁹ sꝫ di
missiōeꝫ tertij aut dimittatur dieb⁹ trib⁹ ⁊ ite
retur freq̄ntia deinde tertiet post diē ⁊ noctē
aut quiescat ꝑut videtur sꝫ q̄ p̄sēs fuerit ⁊ cu
ret rasura si supuenerit cū clisterib⁹ illud eni
ē iuuamētū eradicās scabiē.Et bonū qdē ē vt
bibat ipsū infusū in aq̄ endiuie ⁊ cū ea sit paꝝ
aq̄ feniculi si nō fuerit ab aq̄ feniculi aliqd ꝓ
hibēs.Et q̄ntitas q̄ ē in ipsa de aloe sit ex.ʒ.i.
vsqꝫ ad aur.⁊ qū tolerat medicationē dimit
tatur.⁊ infusiōes de primis sūt iuuatiue iteꝝ.
Aut sumatur rob myrobol. citrinum scd̄m ex
exiccatione aque in qua ipsi decocti sint exic
cando in sole et sumatur ex eo humidum q̄
sit ex.v.vsqꝫ ad.x.cum zuccaro ⁊ est ad chol'i
cam ⁊ humidam. Et possibile est vt fiat simi
le illius ex omnibus solutiuis bonis ⁊ misce
antur ad inuicem ⁊ qū ꝯponentur ad inuicē
et sumit ex eis robub et pillule.⁊ aqua calida
casei et epithymū bona sūt qū administran-
tur oi die sꝫ q̄ dictum est nuper in alio ca-
pl'o ab isto ⁊ cum myrobol.⁊ succo fumitter
re diebus cōtinuis est vltima.Et de eis que
currunt cursu mundificantium cū facilitate ē
vt fiant pilule de aloe cū scamōea ⁊ croco et
sumātur de eis in oi dosi quiqꝫ cicera.Et est
descriptio myrobol.citrinoꝝ aloes scotren-
sis amborum ana.ʒ.i. draganti rosarum am
borum ana.ʒ.i.croci.ʒ.iij.¶Et iterum suma-
tur ex medicamine in quo ponitur abrungi
et nos iam diximus ipsū omni die aut duo
bus diebus ad.ʒ.ij.vsqꝫ.ad.ʒ.iij. Dixerūt q-
dam qū multiplicantur cūones ⁊ nō inueni-
tur vtilitas tunc melius est vt alleuiet ⁊ suffi-
ciat dare in potu hn̄ti passionē oi die mane
⁊ sero sauich de tritico cū zuccaro aqua pluri
ma.Dixerunt de eis q̄ conferunt hn̄ti scabi
em siccā ⁊ pruritū ossachinū est vt bibat tri-
bus diebus oi die de sisamino pondus.ʒ.c.⁊
xxx.cū medietate sui de sirupo acetoso ⁊ sili-
bus. Et de hoibus sunt q miscent cū eo aq̄
iuiubaꝝ ⁊ nos iā expti sumus hoc ⁊ fuit cura
tio vltima verūtū debilitat stōm . Et de cō-
positis ꝓportionalibus istis medicinis ē sco
ria argenti ⁊ litharguriū ⁊ cābil ⁊ vene con-
ficiantur cū aceto ⁊ oleo ro.⁊ liniatur ⁊ hoc ē
ad fortē vltimū. Iteꝝ ⁊ leuius illo est boliar
canfore croci oium an̄.ʒ.5.cū aceto. Et aqua
salle ⁊ oleū ro.sunt cōia ad exiccatōeꝫ. Et ad
illā q̄ est fortiter paꝝ semē feniculi teratur cū
aceto ⁊ oleo ro.⁊ administretur in balneo . Et
iteꝝ aqua granatoꝝ ⁊ baurac ⁊ melior aqua
granatoꝝ est illa in qua est virtus pulpe eoꝝ
sil'r farina lentiū ⁊ magna ⁊ acetū misceatur
⁊ ponatur in sole dōec igniatur deinde linia
tur.Confectiones vero q̄bus oꝫ eū vti sunt si
cut confectiones quas oꝫ potare hn̄tes im-
petiginem ⁊ alsabafati ⁊ morpheā.s.q̄ de eis
sunt leues ⁊ trifera minore cū kesmes. ¶Et
iteꝝ sicut hec confectio.℞. amili ⁊ fumiterre
amboꝝ an̄ .ʒ.ij.myrobolanoꝝ citrinoꝝ pon-
dus.ʒ.iiij.alkesmes ablutaꝝ duplū totius me
dicine aūt locales ad sabiē sunt oēs in q̄bus
est abstersio ⁊ q̄nqꝫ sufficit illud cuius abster
sio est cū confortatione cutis ⁊ rectificatione
cōplexionis eius sicut aqua maluarū ⁊ ace-
tose ⁊ sicle ⁊ granatoꝝ ⁊ sicut surfur simile et
farina lentiū excorticatarū.Et iterū acatia cū
aceto ⁊ grana melonis ⁊ venter melonis si-
cut est vesessengi citrinū ⁊ succus apij ⁊ deco
ctio apij ⁊ decoctio fenugreci ⁊ aqua corticū
muzi.Et fortasse indiget eis in q̄bus est reso
lutio fortis sicut pulpa colloquintidi ⁊ gluten
alimbat cū aqua mente ⁊ gūma pini cū ace-
to ⁊ dragantū assatū ⁊ ꝓprie citrinū cū ace-
to ⁊ oleo ro.⁊ sil'r calantū ⁊ q̄ sunt de genere
ipsius ⁊ oleander est fortis valde. Et fortasse
sufficit acetū eius in quo ponitur deinde coq̄
tur cū sisamino ⁊ misceatur cū acutis sic ole
um ro.vt ꝓhibeat sup̄fluitatē ⁊ sicut cortices
granatoꝝ ⁊ cōsilium illius.Et ex eis q̄ exper
ta sunt est semē eruce cui⁹ oleū sumatur ⁊ fri
cetur cū eo scabies ⁊ inungat cū eo in sole ca
lido aut foculari ⁊ iteꝝ qū ē bonū ⁊ vltimuꝫ

¶Medicamē bonuz.℞.lithargyrij ꝛ dragā ti encaustri eq̄les ptes q̄ terātur cū aceto vi-ni ꝛ ponātur i vrceolo testeo vitreato ꝛ sepe-liatur in loco hūido mēse vno ꝛ administre-tur post illud epithimādo.ē.n.iuuatiuū i vltio cū pauca mōdicatōe.Et ɔdisi ꝛ argētū viuū extinctū ꝛ scoria argēti ꝛ aristoł. ꝛ sulfur ꝛ cā bil ꝛ alkali ꝛ es adustū ꝛ almugah ꝛ sal am-moniac⁹ ꝛ lētes ꝛ myrrha et semē harmel et ammoniacū ꝛ flos heris ꝛ vsnen fullonuz et sterc⁹ canis et stercora p̄dicta i capl̄is alijs ꝛ cucumer asinin⁹.Et itez cortices ligni vitis adusti ꝛ puluerizētur sup locū scabiei inūctū cū butyro crudo ꝛ ligeł stricte post illud ꝛ re noueł vsqz quo destruał.Et q̄n̄qz cōfert cor dumeni cū aceto ꝛ glutē alimbat cū eo.Et d̄ ɔpositis nr̄is bōis ē vt fiat ex argēto viuo ex tincto et ex folijs oleādri et exclimia argēti ꝛ lithargyrio epithima cū aceto ꝛ oleo ro.sup qd̄ dormiat in nocte ꝛ abluat corp⁹ i mane i baneo cū aceto ꝛ vsnē viridi cū aq̄ calida in p̄inis deide ꝓperet et iungał cū oleo.¶Me dicamē facile sumātur lithargyriū ꝛ dragāti citrini ptes eq̄les terātur cū aceto hebdomo da vna i sole liniatur cū eo quū necesse fue-rit.Et itez argētū viuuz extictuz ꝛ storax liq da ꝛ oleū ro.aggregētur ꝛ administrētur.Et itez argēti viui extīcti ꝛ floꝝ viol. ꝛ costi par tes equales.Et itez condisi pars.i.ꝛ magre ptes.iij.ꝛ liniał cū aceto.Et quū admistras fortia exiccatiua resoluentia ꝛ sicca exiccātia tunc cōseq̄re eā cū oleis cognitis sicut ē oleū de ciperi ꝛ salicibus ꝛ neufaris ꝛ viol.ꝛ silia illis.Et ꝓprie in sicca ꝛ in illa q̄ est pauce hu miditatis ꝛ administra in humida ea que sūt vehemētioris exiccationis.ꝛ i sicca que sunt minoris exiccationis.Et elonga illud in quo ponitur argentum viuum extinctum q̄tum poteris a partibus stomachi ꝛ membrorum nobilium.Cura autez pruritus sicci post euo nem si indiget ea cuz illis q̄ scis est vt dies i potu lac vaccinū accetosuz ꝛ sicut balneatio cuz aqua tepida administratio inunctionum oleaginaꝝ ex oleis frigidis ꝛ proprie q̄n̄ poni tur in eis succus apij.Et curatio scabiei sicce et pruritus sicci est vicina.Et de medicinis leuibus in hoc est papauer tritus cum aceto ꝛ itez folia lilij et iterum aloes cū aq̄ endiuie et sene itez ex eis q̄ ponūł i medicis ci⁹ ꝛ aq̄ apij et acetū ꝛ aq̄ ro.sūt bōa.Et de medicis fortib⁹ ceratū i quo ponił opiū cū quo iungał corpus ꝛ quiescet pruritus.Et ex medicis for tibus est vt cōponatur ex medicinis primis cōpositū ꝛ ponatur in eo sal ammoniacus et liniatar cū aceto ꝛ ꝓprie super testiculos.Et itez alumē frixum ꝛ alkitrā ꝛ hoc itez cōfert pruritibus intrinsecis in vlua ꝛ ano qd̄ po-natur super pānum.Et senes quidem iuuan tur in curatione pruritus qui accidit eis ꝛ li-niantur ex fece vini cum aliquanto aneto hu mido.¶Balnea vero pruritus ꝛ scabiei sunt sicut aqua maris calefacta aut cum dispō-ne sua aut decoctio cucumeris asinini.Cib⁹ autē hn̄tium scabiē ꝛ pruritum sit ex eis que humectāt ꝛ generāt sanguinē laudabilē ex cibis decliuibus ad frigiditatē ꝛ humidita-tē ꝛ eq̄libus.Et hn̄tibus pruritū ostrachinuz necessariuz est administrare olea leuia in eis que assumunt sicut oleū amigdalinum ꝛ sisa minum ꝛ similia illis.Et scias q̄ ventose in vtriusqz cruribus conferunt scabie sede.

¶De desudatione. Capitulum.viij.

Quandoqz fiunt bothor in corpore aut mēbro p̄limi sudoris valde pauce ablu tionis aut pue fricationis apud ablutionē et ꝓprie in regionibus calidis spatiose quasi ip se fint ex materijs q̄ sunt pigre pp suā graui tatē in cōseq̄ndo sudorē velocis cōsumptio-nis pp subtilitatē sue materiei quare retinen tur in supficie cutis ꝛ sunt quasi fint sudoris feces inobediētes ad resudandū.Et q̄n̄qz nō fiūt bothor apparētes imo accit ꝛ fit aspitas.

¶De cura. Capitulum.ix.

Incidunt materiā eius si multiplicał in cōpore phl̄omia ꝛ solutio ventris ꝛ simi liter oꝫ vt ꝓperet assuetus oi hora in euacuā do humores acutos.Et ex eis q̄ ꝓhibent eā ꝛ auferunt ipsam sunt balneatio ꝛ mundifi-catio deinde admistreł aqua frigida balneā do in ea ꝛ cōfert eis fricatio in balneo ex car ne melonis cū farina lentiū post sudorē de-inde alsehessabrē post ipsam.Et caro melo-nis cū lentibus ꝛ farina fabaꝝ.Sandali ve-ro ꝓhibent eā a pruritu q̄ accidit cū ea.Cum ergo sunt cū canfora nō faciunt illud.Et al-canna si nō abhorreł eius tinctura cōfert ei ꝛ assume illud cui assimilanł aqua granatoꝝ ꝛ acetosa ꝛ lentes ꝛ pura ꝛ tamarindi.Et ad mistratio ois qd̄ ꝓhibet sudorē ex eis q̄ sunt sicut decoctio myrti ꝛ rosaꝝ ꝛ aqua coriādri dī ꝛ cōfert ei aqua calefacta in sole.Et ꝓhi-bent eā oēs aque cū decoquūł in eis stiptica

ꝛ dimissio motus ꝛ alienatio a locis calidis sudare faciētibus ꝛ petere loca ventosa ꝛ flabellatio cū flabellis ꝑſimis ſiſ ꝛ ablutio cum aqua frigida. Et iteꝝ inunctiones ex eis que ſunt ſic oleū myrtinū ꝛ oleū ro. ꝛ butyro crudo in eſt ꝓprietas maxima in ipſa ꝓprie cuꝫ draganto ꝛ gūmi. Et iteꝝ inunctiones in qb⁹ eſt virtus lithargyrij ꝛ ſcorie ꝛ tutie ineſt proprietas. Et cinis folioꝝ myrti et ammoniacū ꝛ folia lauri recentia ꝛ ruta ꝛ minutū tus. Et qñqꝫ ꝯfert deſudationi epithima glutini piſciū diſſoluti in aqua et qñqꝫ indiget fortis ſtaphiſagria ꝛ ture ꝛ ſulfure. Illa vero q̄ de ea iā vlcerata eſt cureſ cū eis q̄ ſunt ſicut vene ꝛ galle ꝛ boluār. et ceruſa cū cera. ꝛ emplaſtrū de ceruſa eſt bonū ad illud. Et fortaſſe ꝑ ueniēt vlcera iſta ad finē maximū corruptōis quare erit cura coruꝫ cura aduſtionis ignis. Nam illa que de ea confirmata eſt curatur curatione alſabafati.

¶ De planta noctis. Capitulū. x.

SI qs paſſus eſt deſudationē cutis ꝛ oppilationē poroꝝ ꝛ bōitatē digōnis qñ accidunt in frigore noctis pruritus et aſpitas ꝛ bothoꝛ pue q̄ noianſ planta noctis. Et cauſa eſt retētio eius qd̄ oꝫ vt reſoluaſ ꝑꝑ cōſtrictionē poroꝝ in radice quā adiuuat in q̄ addit ſoliditas frigoris et ꝓpue in hora in qua multiplicaſ digeſtio et ſeqſ multitudinē eius multitudo vaporis et aer noctis ꝛ ꝑꝑ illd̄ nominaſ plāta noctis qa ꝑſm accñtium ei⁹ ē in nocte. ꝛ de diſpōnib⁹ hui⁹ paſſiōis ē ꝙ pruritus in ea ſit vehemens et delectat prius deinde perducit ad dolores vehementes quos efficit in locis pruritus.

¶ De cura. Capitulum. xj.

OPortet vt ſit regimē in dilatādo poros cū balneis ꝛ inunctōibus notis ad illud et in mundificando venas a mā ꝑſima ꝛ illō cū phlōmia ꝛ euacuatiōe ſm ꝙ dictū eſt in caplo pruritus ſi fuerit illius neceſſitas ꝛ nō fuerit ſufficientia in medicis localib⁹. ¶ Medicine vero locales ſunt aloeſ ꝛ myrrha ē de melioribus medicinis et ꝓprie cū aqua mellis. Et ſiſr aloes cū farina lentium cū pauco aceto et melle et qua apij de currentibus eſt ei ꝓportionalis. Et de medicinis ꝯſerētibus ei ſūt fex aceti ſola ꝛ baurac ꝛ alcāna ꝛ croc⁹.

¶ De verrucis que ex eis ſunt vt claui et recuruis que de eis ſunt cornua et que currūt curſu earum. Capitulum. xij.

CAuſa efficiens eas ꝑma eſt expulſio nature et mālis eſt humoꝛ groſſus melic⁹. Et qñqꝫ cōuertiſ melia a phlāte ſicco valde qñ multiplicaſ in ſanguine. Et qñqꝫ accidit ipſi ſanguini ea ꝑꝑ ꝙ ipſe coarctaſ et multiplicaſ. Et ꝑꝑ priuationē cauſaꝝ putrefactōis vt ꝯuertaſ ad ſiccitatē et frigus et ꝓprie i venis puis in quaꝝ ſimilibus nō putrefit ſanguis ꝑꝑ ſuā puitatē et ꝓpinquitatē ad cauſas extrinſecas q̄ ſunt ad hoc vt exiccent velociores q̄ꝫ ad hoc vt ipſe putrefaciant precipue cū ſanguis nō valde ē calidus in ſubſtātia ſua. Et qñqꝫ oriſ ex eis vna magna et fit cā ad cōuertendū cōplonem eius qd̄ puenit mēbro vicino de nutrimento ad cōplonem materiei ſue quare deſiccaſ illud et infrigidātur multiplicaſ eruce. Cū ergo cadit aut deſtruiſ ꝑ quodlibet regimē cadūt alie et noiaſ magne hñtes capita ſic capita clauoꝝ hñtes ſubtiles radices claui et lōge recurue cornua et de verrucis ē gēus qd̄ noiaſ tuſi⁹ et numeraſ in eis lꝫ ſit neceſſariū vt diſcernaſ ab eis et finduntſ qñ ſciduntur a ſanie q̄ eſt ſub eis.

¶ De cura. Capitulum. xiij.

PRoperare quidem ad minorandu ſanguinem et ad euacuandum meliam eſt res que eſt neceſſaria ꝛ quando multiplicatur egritudo iteretur phlōmia et ſimiliter regimen generans bonum chimum et alia de illis quorum preterijt rememoratio multotiens. Cura autem localis eſt cum medicinis que habent amaritudinem et ſtipticitateꝫ ad leues ex eis ſicut eſt inunctio verrucarum cū oleo fiſticino aſſidue aut cum decoctiōe oleorum colata dimiſſa poſt tres dies et aq̄ porri alnabathi cum ſumach et oleo de ben. Et iterum cū folijs capparis et nuce cupreſſi: et oliue immature et fructus tamariſci eſt bonum iterum et folia myrti humide ſunt bōa ad fortes et cortices nucis humide cum ficubus ſiccis et xilocaracte cum pauco nocumēto ſuo conuenientes ſunt illis que de eis ſūt magne et ad fortes. Et cortices radicuꝫ algarab et cinis eius cum aceto vini. Et de eis q̄ ſunt bona et vltima eſt vt ſumantur alharmel et alcāna cribellentur et liniantur cū aq̄ frigida. Deꝫ qd̄ ex eis forte eſt: eſt ad fortes ſicut epithimata facta ex calce et arſenico et alcali et ꝓprie cū argēto viuo extīcto ꝓcipue cū cinere q̄rcus oleo. Et ſal cū aq̄ cepe et bulbus et ſtercus caprinū et iteꝝ cātarides cum

arsenico. Et iterum fex mellis anacardi est for-
tis in puluerizatione sua et lac titimali qñ ite
ratur sup eas aliquotiẽs deijcit eas et lachry
ma vitis et alkebikengi iterum magnifice deji-
cit eas et nigelle cõfecte cũ vrina si emplent
cũ eis sunt mirabiles et fel hirci iterum et vssa et
emplm acutũ et disrumpens aldubellet et est
emplm de anacardis. Cõpositũ eq̃le. Cor
ticũ nucis humidorum et draganti et calcis vi
ne oium añ.ps.i.terantur et cribellẽtur et po
nantur desup. Aut sumant flores eris et char
tarum amborum añ.ʒ.v.et pulpe collogntide.ʒ.vij.
baurach.ʒ.vj.salis ammoniaci.ʒ.iiij.cali et ar
senici citrini amborum añ.ʒ.vj. fecis vaccini.ʒ.
vj.vsnẽ psici.ʒ.vij.terantur et cribellentur et li
niantur desup cũ aqua saponis. Et de cura-
tionibus verrucarum est earum eradicatio et illud
qdẽ qñq3 fit cũ cãnulis de pẽna aut de cãna
aut de ferro quarum concauitas fit cũ q̃titate
in qua deglutiãtur verruce deglutitõe i qua
sit difficultas q̃dã et inuoluatur sup ea et p-
funditate parum apud radicẽ eius quare eradi-
cat eã aut tende eas cum vncinis donec ex-
tendantur eorum radices deinde assumãtur cuz
instrõ acuto submerso ad radices earum et po-
natur sup eas butyrum coctum post eradicatio
nẽ. Et iterum quotiens tangit eas medicamen
acutũ et ponat desup butyrum coctũ et dimitta
tur parump deinde teretur vsq3 quo cõpleat
earum casus et indicuntur ita vt qd est in circui
tu earum secetur cuz ferro subtili apiendo in cir
cuitu deinde vadit sup eas medicamẽ acutũ
Et nos iã expti sumus cũm nouacula pfun-
dius q̃tum possibile est cum cautella supfi-
ciei cutis deinde fricãdo locum cum sapõe et
cipis et rosis donec cucurrit qd fluxit de sã-
guine et retentus est et deijcit post illud : illd
qd remãsit si accipiat lignũ et intendatur in
igne donec inflãmetur et approximetur ver-
rucis donec excorticentur verruce et inungã
tur cuz mãu vna vice post aliã dõec deleãt.

De cornibus. Capitulum.xiiij.

Sunt additiões spisse vulgares nascen-
tes sup iũcturas in extremitatibus pp
vehemẽtiã opatiõis. Et cura eorum est incisio
vt resoluatur ex eis illud qd nõ dolet deinde
administrentur super residuum medicine ve
hementer acute ex medicinis verrucaruz do
nec cadat deinde consequatur butyrum coctuz.

De fissuris q̃ appent sup cutẽ et labia et ex
tremitates apparitõe in cute in oi loco. C.xv.

Causa oium fissurarum est siccitas in cute
adeo dõec exercetur illa siccitas aut pp
cõplexionẽ singularẽ aut pp malitiã humo-
rum mittẽrium materiã exiccantẽ acutã aut
pp calorẽ exiccantẽ aut ventositatẽ exiccan-
tẽ rorẽ aut frigus indurans in spissans sicut
accidit terre exiccate et arefacte p ventuz aut
calorẽ et cõmote valde vt scindatur. Et qñq3
accidit cã aquarum stipticarum et illaruz in
qbus est virtus alũis et sifium qñ accidit vt
cum eis fiat ablutio. Et eis quidẽ sunt cõtra
rie aque sulfuree et aspaltie et nos experti su
mus differentiam inter aquam endinie et qd
est in circuitu eius et aquam in sabor et non
fuit in hoc capitulo experimentum forte.

De cura fissurarum communi. Ca.xvj.

Oportet vt euacuetur si fuerit hũor ma
lus et pmutetur si fuerit cõplexio sicca
et bibat olea pprie sisami excorticati vsq3 ad
õz.i.s.oi die in expressione vue aut infusione
passularum dulcium aliquot diebus et simi-
liter decoctio cacrorum fluuialium cuz aqua et
zuccaro et assiduet inungi. Et si sunt ex frigo
re tunc cõfert eis acatia et iterum decoctio na-
porum et napi et folia sicle et decoctio eius et
pprie ceractis factis ex eis cum adipibus no
tis et medulis et pice hũida et alkitrã. Et si
fuerit ex calore tunc cũ ceratis frigidis et hũi
dis cõq̃ssatis cũ siccis frigidis et hũidis. et re
ctificatõ cibi et admistratõ balnei cũ aq̃ calia.

De fissura labiorum. Capitulum.xvij.

Causa in fissuris labioruz ẽ siccitas aut
pp ventũ cõtrahentẽ cutẽ et desicantez
eã et exiccantẽ ipsius rorẽ aut pp frigus aut
pp calorẽ aut pp cõplone siccã sic sciuisti. P
hibitio vero eius ẽ et lineat anteq̃ pueniat
ad ipsius curã cũ ceratis et adipibus et me-
dullis et oleo ro.cũ isopo hũida. Et ista iterũ
qñq3 aferunt illud qd accidit. Et facere vt
adhereant pellicule sup ea sic pellicula oui et
arundinis et cortices alleorum et ceparum. Abla-
tiõi aũt eius qd de ipsis accidit de eo quod
bonũ est vt sumatur fex assata et glutinũ al-
botin et misceantur cum adipe sicut galline
et anseris et melle. Aut sumatur tritura gal-
lorum immaturarum sicut puluis cõfecta cum
gũma albotin liq̃facta sup ignẽ. Et dictuz est
qd inungere vmblicum in hora dormiendi
aut applicare coctum submersum in oleo cõ
cauitati vmblici est iuuatiuuz et bonũ.

De fissuris pedum. Capitulum.xviij.

Quandoqꝫ accidūt p vapores malos ⁊ qn̄qꝫ accidūt pp siccitatē ⁊ ariditatē denigrātē. Et ad sūmū qn̄qꝫ ɔtingit de eis iuuamētū pp illud qđ resoluit ex ipsis si possibile est vt remoueat cū assiduatiōe ponēdi pedes i aq̄ calida ⁊ inungēdi eos cū oleis et adipibus et ꝓprie adipe capraꝝ ⁊ vaccaꝝ et ouiū ɔfortatis parūper cū cera. Et iteꝝ oleū de kerua ꝓprie ⁊ oleū alkeki et oleū de suti qm̄ ē vltimū valde. ⁊ oleū effusū de lentisco opposito igni qm̄ ē bonū valde. Et alcāna ē bōa ⁊ ꝓprie ɔfecta cū decoctiōe alkarmel ⁊ sergin vue ē bona curatio ei⁹. Et si nō valēt illa indigēt bucella faciēte glutinationē ⁊ penetrāte in ea sicut curāt cā qdā post balneationē ⁊ positionē pedū i aq̄ calidā: tūc oꝫ vt ponatur dragagātū ꝑparatū cū ɔtritione in fissura qm̄ ē mirabile. Et iteꝝ sumat cera et oleū sisaminū et glutinū albotin et storax liquida aggregētur et fissuris vt bucella adhibeatur qm̄ ē mirabile. Et iterū alkitrā cum mollitiōe sisami ē mirabile valde. ⁊ olibanū tritū ⁊ olea ⁊ adipes iuuatiua sunt valde. Et iteꝝ epithima ex cācro adusto ɔtrito cū oleo oliue ⁊ ē i fissuris manuū veloci⁹ ⁊ magis iuuatiuū. Aut sumatur iterius cepe sqlle ⁊ ferueat i oleo i quo liq̄factū sit glutinū albotin et pōatur i fissuris. Et glutinū albotin iteꝝ i oleo solū ē vltimū. et iteꝝ cōfectio sumat de farina granoꝝ alkerua emollitoꝝ cū pauca aq̄ et fiat vt adhereat calcaneo. Et ip̄e fruct⁹ alkerua ē bon⁹ ad antiq̄s et vlceratas. Aut sumant lithargyriū et cera et oleū et mel cū eq̄litate et fiat ex eis aliqđ ꝑparatū. Aut decoquātur cancri fluuiales ⁊ sisamum. ⁊ iteꝝ sumantur fex olei et adeps anatis et glutinū albotin. Curatio bōa nostra sumatur dragagātū et teratur sicut puluis ⁊ radicū polypodij pōdus medietatis eius ⁊ carabe et turis tritorum omnium ana tria pondera ⁊ glutinis albotin duplū dragaganti terantur omnia cum oleo de kerua ⁊ administrentur et dicimus qui vsus fuerit inunctione calcanei omni nocte non dimittens securatur ex hoc.

¶ De fissuris manuum. Capitulum. xix.

Curentur curatiōe fissuraꝝ pedū leuiū.

¶ De fissuris que sunt inter digitos.

¶ Curentur cum huiusmodi et eis quidem proprium est vt emplastrentur cū radice polypodij trita sicut puluis.

¶ De exulceratione alchatin. Capitulū. xx.

Quandoqꝫ accidit alchati vt rubeat in primis ⁊ findat aut vlceretur pp multitudinē resupinatiōis ⁊ ꝓprie i egris q̄re oꝫ quū incipit rubere vt dimittat resupinatio ⁊ administrētur desup repercussiua. In egris vero administrentur stratus ex eis q̄ sunt sicut folia salicis ablata a virgis et sicut milia et sicut pēne et totū illud fiat implendo sicut pēne leues aut cui siles sunt alkiriss. Si aūt exulceret tūc emplm̄ de cerusa adhibeatur.

¶ De odore horribili i cute ascellis ⁊ vrina et egestione. Capitulum. xxi.

Odor corrūpit pp putrefactionē hūoris aut sudoris. Et qn̄qꝫ adiuuant ad illud mot⁹ cōmouētes hūores. Et dimissio ablutiōis a pollutiōe et mēstruis ⁊ retardatio ei⁹ ⁊ assumet ea q̄ sūt sicut fenu grecū ⁊ ea d ꝓprietate quoꝝ ē mouere mās acutas ad manifestū corpis. de fetore vero oris iā dictū ē.

¶ De cura corruptionis odoris corporis cōmunis. Capitulum. xxij.

Illud vero qđ rectificat hūorē est eūo et ɔplo cū pmutatiōe ⁊ acceptatiōe ei⁹ cuius bōa sit digō i q̄litate et q̄ntitate ⁊ mūdificatio i balneo et alia et assumere i ieiunio p qđ sudor sit bōi odoris sicut est cassia et seleniati. Et iteꝝ apiū et capita cardui et asparagus ⁊ oē ꝓuocatiuū vrine mūdificatiuū sanguis a putrefactōe. veꝝ qdā eoꝝ sicut aspargus faciūt fetere vrinā. Et de eis q̄ cōferūt ad illud ē vt bibat infusionē chrysomiloꝝ boni odoris et chrysomila ipsa et liniat sup corpus qđ sit sicut aq̄ myrti et aq̄ i dissolutū ē alumē iameni ⁊ almeisus et decoctio sisimbrij et mēte et calamēti et sansuci et folia citri et folia salicis et silr inūctio cū myrto trita. Et iteꝝ sandali ꝓprie ⁊ cipi et flos sqnāti et calam⁹ aromaticus et alsidre et rose et ꝓprie sansuc⁹ et asebelabrē et alusnati et folia citri et cortex ei⁹ et folia maloꝝ et folia lilij iuuatiua sūt i hoc caplo valde. Et iteꝝ trocisci de rosis cū zuccaro. Et iteꝝ de eis q̄ oppilāt poros et ꝓhibēt sudorē sūt lithargyriū et tutia ⁊ cinis folioꝝ lilij ⁊ alumē ⁊ similia eis ⁊ myrrha et aloes et oleū myrtinū et oleū ro.

¶ De cura fetoris ascellaꝝ. Capitulū. xxiij.

Existimauerunt qdā q fetor ascellaꝝ ⁊ pediculi sunt ex reliq̄s vestigioꝝ spmatis ex quo creat⁹ ē hō q̄ iā ceciderūt i ptibus ascellaꝝ et penetrauerūt i poris cutis. et hoc nō est ex eis qb⁹ oꝫ inniti. Et vt ꝓportionet

ad vaporē materiei q̄ cōuertitur in spma in hoie ⁊ admouētē ipsam i eo ē melius. ¶ Cura aūt eoꝝ est qm̄ oꝫ vt curēt post mūdificationē si ea indiget cū tutia ⁊ litbargyrio ꝯdito ⁊ climijs ⁊ cuꝫ cinere myrti ⁊ oleo myrtino ⁊ cū aqua in qua soluit alumē ⁊ qn̄qꝫ cōficiātur ista cū sandalis ⁊ pmiscēt cū cāfora. ¶ Trociscus bon⁹. ℞. sandaloꝝ ⁊ casie ⁊ galie ⁊ spice ⁊ aluminis ⁊ myrrhe ⁊ folijs ⁊ ro. oium añ. ptē. i. ⁊ tutie ⁊ litbargyrij albificati amboꝝ añ. ptes. iij. ⁊ cāfore ptē. ʒ. fiāt ex eis trocisci cū aq̄ ro. ⁊ administrēt post exiccationē. Et iteꝝ sumāt rosaꝝ rubeaꝝ lib. i. ⁊ galie ⁊ spice ⁊ ciperi ⁊ myrrhe ⁊ aluminis omniū añ. ʒ. x. fiāt trocisci cū aq̄ ro. ⁊ administrēt de libutionē faciēdo. ¶ Puluis bene faciēs redolere corpus ⁊ ꝯfert ꝯplonibus calidis. ℞. spice ⁊ ciperi ⁊ folioꝝ ⁊ floꝝ squināti ⁊ storacis assemine ⁊ ē lubria romana oium añ. auř. x. rosaꝝ siccaꝝ extremitatū myrti oiuꝫ añ. auř. xx. spica ciperū ⁊ flos squināti ⁊ foliū madefiant cū vino odorifero ⁊ exiccēt ⁊ terāt deinde proijciāt sup ea rose. ⁊ extremitates myrti cōtrite ⁊ dissoluat crocus cū aq̄ ro. ⁊ pmisce ipm cuꝫ medicinis reliqs ⁊ exicca eas in vmbra deide tere ipm ⁊ pulueriza sup corp⁹ post balneationē ita vt exicces sudorē corporis i primis exiccatiōe vltia deide pulueriza sup ipis medicinas. Aliud abscindēs odorē sudoris fetidi ꝯueniēs babētib⁹ ꝯplones frigidas. ℞. spice aromatice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ amomi ⁊ xilobalsami ⁊ casie oiuꝫ añ. auř. iij. costi ⁊ blacte biꝫātie ⁊ spice inde ⁊ cinamomi omniū añ. auř. ij. extremitatū sansuci ⁊ spice romane oium añ. auř. iiij. lubrie romane resoluāt ista cū vino ⁊ tere ⁊ reliq̄ cū [illegible] balsamite ⁊ administra illud. ¶ Aliud ꝑm illud exēplū abscindēs odorez sudoris. ℞. cinamomi ⁊ spice inde ⁊ blacte biꝫātie ⁊ costi oium añ. ōꝫ. ij. absintbij ⁊ boli lacune ⁊ scorie plūbi et ceruse ablute oium añ. ōꝫ. ʒ. sccha ⁊ spice romane oium añ. ōꝫ. i. croci ⁊ rosaꝝ siccaꝝ amboꝝ añ. ōꝫ. iij. tere sicca cū aqua myrti ⁊ crocuꝫ cū aceto vini odoriferi ⁊ administretur.

¶ De cura vehementie fetoris stercoris et ventositatis. Capitulum. xxiiij.

Fit illud cā putrefactionis humoꝝ. Et causa reꝝ de ꝓprietate q̄rū est illud sicut alastirgar et allea et eruca ⁊ porri ⁊ alaniuden ⁊ alaltbit et iteꝝ oua coꝝ. Reꝝ fetorē delet bonitas digestiōis ⁊ assumere ea q̄ declinare faciunt putrefactionē ad partē vrine sicut fenugrecū. ipsuꝫ eni facit fetere sudorez et vrinam et delet fetorez digestionis. Et vinum aromaticū aufert fetorem egestionis.

¶ De fetore vrine. Capitulum. xxv.

Cause fetoris vrine sunt cāe fetoris egestionis. Et iterū diuretica sicut asparagus ⁊ silia: ipa eni faciūt bonū corpis odorē et faciūt fetere odorē vrine. et iteꝝ vlcera vesice et cura eius est facilis ex eis que sciuisti.

¶ De pediculis et lendinibus. Caplm. xxvi.

Materia hūiditatis in q̄ ē caliditas aliq̄ quū expellit ad cutē fortasse est tāte tenuitatis et subtilitatis vt resoluat et nō sentiatur ⁊ sequit eā illud qꝺ resoluit i sudorē ⁊ sequit eā qꝺ resoluit et coagulat i sordes et sequit eā qꝺ retinet in supma tunicaꝝ cutis et gn̄ant ex ea sicut furfures et desudatiōes ⁊ q̄ sūt ambabus silia et sequit eā qꝺ retinetur ꝓfundius illo. Qꝺ si fuerit mala valde facit sicut alopitiā et silia illi et impetiginē ⁊ alsabasati. Et si fuerit minus mala ⁊ nō fuerit virtus virulēta et nō festinat ad eā putrefactio dn̄ans vltima et ē ꝯueniēs vt fit materia recipiēs vitā influit sup ipsam vita ex creatore suo et ꝓueniūt pediculi et mouēt ⁊ egrediunt et qn̄qꝫ accidit de eis plurimū subito. Et qn̄qꝫ adiuuāt ad gn̄ationē pediculorū et mouēt eos cibi boni chimi tenuis motus ad illud qꝺ apparet sicut ficus et ad illꝺ adiuuant motus mouentes cuꝫ ad illud precipue quū associat ei vapor spmatis gn̄antis sicut coitus et qn̄qꝫ adiuuant ad illud dimissio mūdificatiōis et ablutiōis et administratio ei⁹ qꝺ apit poros cutis et mouet materias retētas i ea ad resolōnē et facit ingredi ad eā flatū ꝓhibētē eā a ꝯuersiōibus putrefactiōis ⁊ assimilatiōe cū putrefactiōe. Et qn̄qꝫ supāt pediculi adeo donec fluat sāguis babētis eos ⁊ citrinet color ei⁹ ⁊ cadat appetit⁹ ei⁹ ⁊ extēuet corp⁹ ipsi⁹ ⁊ resoluat ei⁹ virt⁹.

¶ De cura. Capitulum. xxvij.

Pediculi plures gn̄ati nō abscissi idigēt in curatiōe sua in primis mūdificatiōe corporis et ꝓprie euocatione cum phlobotomia et rectificatiōe regiminis et dimissione eius quod mouet materias ad exteriora de eis q̄ diximus. Deinde administra medicinas locales et cōfert ad illud assiduatio balneationis et mūdificatiōis et vt assiduet balneationē cū aqua salsa deide cū aqua dulci

est melius. Et oz vt assiduet permutationez vestiũ et induatur serico et lino et bibat medicinas interficientes pediculos sicut allea decocta et calamentũ montanũ. Medicine vero locales opz vt sint exiccatiue resolutiue attractiue ad exteriora. Q̃ŏ si fuerit res magna est necessarium vt misceãtur cuz eis virtutes venenose. Et de medicinis localibus sunt sumach et oleũ et acetosa etiã et folia eius et radix eius aut alumẽ cũ oleo aut folia azedaraet aut folia granatoꝝ et semen lini et calamus aromaticus et cinnamomũ aut folia collogntide aut folia myrti aut cupressi et oleũ cartami iuuatiuũ ẽ ꝓhibitiuũ: ꝛ oleum de rhaphano est mirabile. Et cortices casielignee et reubarbarũ ꝛ piretrũ ꝛ radix altee et sisimbrium et poliũ et anisum et pullegiũ et semẽ vrtice et alberẽgesif ꝛ cordumeni. Sumãtur sief memithe.ʒ.iij.costi.ʒ.ſ.baurach.ʒ.i.amili q̃ʒtũ oĩa soluantur ꝛ liniantur. Et de ablutionibus est decoctio lupinoꝝ qñ est bona fortis. Et decoctio ficle et decoctio tamarisci. Et decoctio calamẽti montani et decoctio folioꝝ cupressi ꝛ folioꝝ pini. Et gña fellis quũ ponuntur in ablutionibus sunt bona et de suffumigationibus ẽ suffumigatio cũ cõdisi et staphisagria ꝛ cum gũma pini et cũ galia ꝓprie et cum sulfure. Et de medicinis fortibus est vt sumãtur staphisagria et arsenicũ rubeũ et baurach terãtur oĩa cũ aceto et oleo et liniatur cum eo caput aut helleborus albus et baurach aut folia oleandri cũ oleo aut folia colloquintide. Aut sumãtur sinapis et condisi trita et fundatur sup eaz parũ aceti et extinguatur post illud in eis argẽtũ viuũ terendo et est forte. Et similiter quod fit ex sulfure et arsenico ꝛ aristol.ꝛ cinere ilicis et costo et myrrha aut sumãtur condisi ꝛ arsenicũ rubeũ et aristol. longa: ꝛ alkitrã ꝛ fellis vaccini q̃ʒtitas tãta de vtrisqz cũ qua medicine cõficiantur ꝛ est epithima forte. Et itex alkitrã ꝛ gentiana ꝛ arsenicum ꝛ oleum de lilio. Et iteruz staphisagria ꝛ folia oleandri ꝛ alumen iameni. Et iterum liniatur in balneo cuz sief memithe parte.i.ꝛ baurach medietate ptis.costi sexta ptis amili q̃ʒtũ oĩa ꝛ liniaẽ cũ eo post psilotrũ cõfecto cũ aceto ꝛ administra has medicinas post vaporationem cum eis que sunt sic ꝯdisi.ꝛ staphisagria ẽ melior ꝛ ꝓprie quũ incipit ab ablutiõib⁹ de gñe ei⁹ qǒ dixim⁹.

Tractatus Quartus de dispositiõibus q̃ pendent ex corpore ꝛ extremitatibus ꝛ est cõplementum libri decorationis.

De extenuationis ablatione. Capituluz.i.

EXtenuatio fit aut pp ꝓuationẽ materiei piguedinis cibi: aut fit pp mltitudinẽ ꝯsus cibi subtiliãtis q̃re nõ gñraẽ in corpe sãguis plim⁹. Et ex regimie ꝯtẽto de eo qǒ ẽ p̃ter illǒ qǒ nõ gñraẽ i corpe sãguis bon⁹: aut pp ǒbilitatẽ virtutis opantis i cibo aut digestiue aut attractiue ad mẽbra pp corruptionem ꝯpliõis cui⁹ plz ẽ frigidũ: aut pp qctẽ plimã cũ q̃ sopiẽ virt⁹ attractiua ꝓprie qñ ẽ post exercitio quoꝝ auxilio ꝯsueuit nã attraheẽ cibũ. Quũ ergo dimittũẽ nõ attrahit' neqz nutrimẽtũ tpatũ ẽt: aut ꝓpterea ꝙ sãguis ꝯuertiẽ ad mãz cholicã vel melicã ex hũida a quo sa aut ꝓpterea ꝙ splen ꝯprimit epar qñ magnificaẽ q̃re attrahiẽ ad ipsũ plus sãguis ꝛ ǒbilitaẽ virt⁹ epatis p ꝯtrarietatẽ q̃ ẽ iter vtraqz: aut ꝓpterea qa vermes coarctãt corpus: aut pp ꝯstrictionẽ poroꝝ aut pp ipsoꝝ coarctationẽ ab hũorib⁹: aut cooptura coꝝ sciẽter quã fecit frig⁹ aut calor aut nuda siccitas quorũ vnũquodqz cognosciẽ suo signo aut pp ligamẽta assidua sup ipsũ qr̃ oppilãẽ pori ꝛ meat⁹ q̃ʒobrẽ nõ attrahiẽ ad ipsũ nutrimẽtũ ꝛ ꝓprie a creta cõesta: aut pp multitudinẽ resolutõis q̃re nõ figiẽ qǒ attrahiẽ ǒ nutrimẽto ad mẽbra imo separaẽ sic accit i exercitijs velocib⁹ ꝛ tristitia ꝛ angustia ꝛ egritudinib⁹ resoluẽtib⁹. Et corpora qdẽ q̃ extenuãẽ i tp̃e breui tolerãt vt reddeat adea teneritas tp̃e breui.ꝛ illa q̃ extenuãẽ i tp̃e lõgo nõ tolerãt nisi blã dimẽtũ ǒbilitati virtutis ad hoc vt admistret nutrimẽtũ plz. Corpa igr̃ susceptibiliora piguedinis sũt q̃ ǒ eis molliorẽ hñt cutẽ ꝛ q̃ de eis magis susceptibilia sũt tẽsiõis. Et de eis q̃ faciũt hoi ẽẽ necessariũ fugeẽ ab extenuatõe sũt debilitas ꝛ vehemẽtia passionũ a calore ꝛ frigore ꝛ a verberib⁹ ꝛ a pcussiõib⁹ ꝛ a passiõib⁹ ꝛ aĩalib⁹ ꝛ onere ꝛ labore ꝛ iquietudine ꝛ ab eũone ꝛ coitu ꝛ retinetur nutrimẽtũ eius in venis ipsius ꝛ nõ penetrat q̃re putrefit. Et pinguedini itex insũt nocumenta que ego dicã. Et nõ ẽ sicut equale dũ ergo pseuerat pinguedo ita ꝙ nõ facit accidere nocumẽtũ nõ abhorreas eã: vita nãqz i hũiditate existit. Dex oz vt tu caueas ꝛ abhorreas eam i via super

fluitatis licet non appareat eius nocumentū qm̄ eius nocumentū repente aduenit ꝛ subito scd̄m ꝙ dicitur in loco suo. Et qn̄ desiccātur corpora propter aerem est extenuatio.

De cura· Capitulum.ij.

Oportz vt ↄsidereſ q̄ cā sit i extenuatōc de causis extenuatiōis q̄s diximꝰ ꝛ cureſ ꝛ remoueaſ verbigrā si fuerit cibꝰ nō generās sāguinē grossū forte afferaſ ille q generat ipsū ꝛ nō sit ↄtētꝰ eo q generat sāguinē laudabilē tm̄ qm̄ fortasse generabit subtilē ꝛ resolutiuū. Qd̄ si fuerit virtꝰ attractiua ad mēbra pigra moueaſ ꝛ ↄforteſ ꝛ cōsidereſ ad malitiā ↄplexiōis si fuerit ꝛ ꝑmuteſ. Et fricatio i hora expgefactiōis a somno ē ex eis q̄ expgefaciunt virtutem attractiuā ꝛ qn̄qꝫ est necessariū prohibere nutrimētū a latere altero ꝛ attrahere ipsuꝫ ad latus extenuatū quū diuersificantur duo latera sicut si sit vna duarū manuū extenuata ꝛ altera pinguis tūc eni necessariū ē vt ligeſ pinguis cū pāno icipiēdo ab iferiore ligatura nō vehemēti neqꝫ dolorosa cū mēsura q̄ cōstrigat tm̄ ꝛ ꝓhibeat nutrimētū a penetratiōe q̄re redeat ad locū digestionis ꝛ attrahaſ ad latus alteꝝ. Et excita attractiuā cū fricatiōe ꝛ ꝓprie cū oleo aliquo sicut oleo oliue cū pauca cera calefacto fricatione nō exiccāte. Et quotiēs iflaſ mēbrū ꝛ calefit dimittaſ deide itereſ quū qescit. ꝛ si pori fuerint opilati tunc oportebit si corpus fuerit vehementis soliditatis qua propter opilentur pori mollificare cum humectatione ꝛ calefactione cum calefacientibus ex eis que assumūtur ꝛ motibus copeis ꝛ animalibus si fuerit frigus illud quod inspissauit ipsum ꝛ infrigidatione ꝛ humectatione si fuerit calor ispissans ipsum ꝛ faciens ipsum compactum. Et melius quo calefit membrum quod non recipit calefactionem propter frigus suum est vt fricetur. deinde ponatur super ipsum rubificatm̄. Et si fuerit causa in extenuatione propter splenem curetur splen. Et si fuerit extenuatio propter vermes interficiantur ꝛ extrahātur cum omnibus que dicta sunt in capitulo eorū ꝛ adhibeantur ei delitie ꝛ amenitas ꝛ stramēta leuia ꝛ habitet i vmbra ꝛ dilateſ ꝛ aromatizeſ ꝛ deſ i potu frigida. ista eni ↄfortant virtutē nālē vale q̄re bona sit eiꝰ admistratio in nutriendo ꝛ expellendo sup̄fluitates. Et illud quidem est principium causarum pinguedinis. Et de impinguantibus est assumptio vini grossi ꝛ cibi boni chimi fortis exiccātis quum digeritur sicut frumētum sine cortice coctū vt plus et aliudabet et rizi cum lacte ꝛ assata de carnibꝰ ꝑꝑ illud qd̄ retinetur i eis de virtute carnis et gn̄ant carnē durā. decoctū aūt ex carnibus gn̄at mollitiē et teneritudinē nō firmā. Et caro anatis ē impingatiua et caro galline siſr et caro alcubugi ē vltima i eo et siſr lub zuccari ꝛ balneū post cibū est vehemēter attrahēs nutrimētū ad corpꝰ impinguatiuū. Dexꝫ vtēs eo exponiſ oppilatiōi accidēti in epate suo ꝓprie quū ē cibus eoꝝ qui sūt impinguādi et ꝑꝑ illud multiplicaſ lapis i eo qui q̄rit hoc ꝛ illi sūt aptiores ad hoc vt i eis multiplicenſ iste oppilatiōes ꝛ lapis quoꝝ vene sūt i creatiōe stricte ꝛ sūt nō oēs ita. Et isti sentiūt grauitatē in latere dextro sumāt i potu apitiua i oppilatiōibus epis nota ꝛ sumiāt i potu ante cibū suū capparē cū aceto ꝛ melle ꝛ oxymelle cū seminibus donec auferaſ grauitas. Et melius qdē balneū ē illud qd̄ ē post digestionē primā et quū iā descēderit cibꝰ. Licet comedere cibū post egressionē a balneo absqꝫ sup̄fluitate ē de causis impinguatiōis. Et balneū qdē est bonū impinguatiuū pluribꝰ hoībus ꝛ ꝓprie illis qui sūt i dispōne q̄ ē sicut arefactio. ꝛ oꝫ vt sit balneū post primā digestionē. s. qn̄ descēderit cibus a stomacho nisi i rebus eisdē. Et calefactis qdē ē adhoc ↄgruū factū ex lacte d̄ q̄ extractū ē butyrū n̄ scō acetoso. Et d̄ igenio ipinguādi ē retētio sanguinis sup mēbrū ligādo mēbrū qd̄ ei equedistat in latere altero sicut diximus ante ꝛ ligeſ illud qd̄ est sub mēbro ex quo vadit nutrimētuꝫ ad ip̄m quū ē pingue aut nō q̄ratur eius impinguatio sicut ē aseid ē extenuatū ꝛ plāta manꝰ est sana ꝛ pinguis tūc ligetur apud rasceta3 aut quū adiutoriū est extenuatū ꝛ aseid nō ligeſ apud cubitū a sup̄iore ꝑte aseid. Et ex impinguātibus ē illud qd̄ pēdet ex exercitio ꝛ ē oē exercitiū leue tardū ꝛ totū illud fit eq̄le post fricationē velocē bonā paruā tēperatā i duritie ꝛ lenitate ꝛ ꝓprie fricationē quū icipit ad hoc ꝑuenire ꝛ rubificet cutem ꝛ post illud exerciteſ cū eq̄litate ꝛ balneeſ balneatiōe breui deide inūgaſ corpus eius ꝛ friceſ fricatione sicca deide administrenſ linimēta impinguatiua. Et ꝑmutatio qdē aeris ꝛ aque ē ex vno eoꝝ q̄ oꝫ obseruare qm̄ fortasse extenuatio est causa eoꝝ. Et de impinguatiuis sūt li

nimēta q̄ administraꝛ post motionē mēbroꝝ ꝛ ipsoꝝ rubificationē sicut ē pix sola ita vt sit vehemēter ligda aut soluta i oleo cū q̄ntitate q̄ faciat eā currere linimētū. Et q̄nq̄ʒ administraꝛ sola sup cutē approxiata igni donec liq̄fiat deide iuiscaꝛ ꝛ eleuaꝛ q̄n ꝯgelaꝛ ipa eni attrahit nutrimētū ad mēbꝛ ꝛ retinet ipsū i eo ꝛ remouet frigus ei⁹ si fuerit cā ei⁹ debilitas virtutis aut oppilatio poroꝝ i cute ꝛ dat ei viscositatē ꝛ aspitatē ꝛ strigit sup ipsū poros ꝛ excitat virtutē attractiuā q̄re remanet mora tāta q̄ figiꝛ ꝛ fit pars mēbri ꝛ nō resolniꝛ ꝛ oʒ vt admistreꝛ i estate semel i die inq̄ admistraꝛ ꝛ i hyeme bis. Et ꝯsidereꝛ i ablatiōe ei⁹ a mēbro ꝛ dimissiōe ipsi⁹ sup ipsū velocitas rubificatiōis ei⁹ ꝛ isłatiōis q̄s facit ei tarditas ipsi⁹. Quū ipsa eni festinat i hoc nō fit vltiatio i dimissiōe ei⁹ sup ipsū ꝛ dn̄atiōe ipsi⁹ imo remoueaꝛ velociter. Et fortasse sufficit vt auferaꝛ q̄n iuiscaꝛ calida ꝛ ifrigidaꝛ q̄nq̄ʒ ꝯfert vt p̄cedat sup picē fricatio velox aspera dura deide liniaꝛ aut p̄cutiaꝛ cū virga brusci eq̄li nō nodosa ꝛ ꝓprie inuncta donec rubeat ꝛ infleꝛ deide abstineat nā additio i fricatiōe ꝛ p̄cussiōe resoluit deide iuisceꝛ pix calefacta cū eq̄litate apud ignē. Quū coagulaꝛ ꝛ ifrigidatur auferatur ab eo euellendo subito. Et meli⁹ q̄dē ē vt effūdatur sup ipsū antepicē aq̄ ad caliditatē ꝛ mordicationē q̄ndā decliuis deide appōatur pix ꝛ aq̄ sulfuree ꝛ que sūt de aspalto sūt attractiue iteꝝ nutrimēti ad illō q̄ð apparet. Inq̄t Gal. iā vidi vēditoreʒ aialiū ipinguasse hoc regimine adolescentē siue natib⁹ ꝛ factus est lenis habens pingues anchas i tēpore breui. Qui vero abhorret picē vtatur loco ei⁹ oleo ex oleis oppilātib⁹ cū caliditate q̄dā: ꝛ si vtatur aq̄ frigida ꝛ tolerat eā sup corpus totū aut sup mēbrū faciat. Et melior horaꝝ ad illud est hora q̄ operatur linimentū in attracto. fortasse eniʒ tunc virtus resoluit ipsum in sāguine. Et nō oʒ vt fugias acuta quū ꝓlōgatur ꝛ nō cōfert imo oʒ vt assidueꝛ fricationē cū pānis ꝛ effusionē aque calide deinde cum fricatione cum manu deinde adhibeas picē. Et fortasse est necessariū vt attrahatur sanguis absq̄ʒ fricatione immo cum medicinis rubificantibus ꝛ cum eis que sunt sicut piretrum ꝛ sulfur ꝛ cum eis q̄ sunt sicut gumma rute agrestis. Et de membris sunt quedam que egent ad impinguationē sui nutrimento plari consueto quoniā resoluitur ex eo iā plus cōsueto ꝛ indiget impinguatio supfluitate remanēte p̄cipue q̄n fricatio iā resoluit. Et referamus n̄ūc medicinas q̄ assumunꝛ ꝛ clisteria. In eis aūt q̄ sumūꝛ est itētio vt medicine cōfortēt digestionē ꝛ retineāt cibū in stōacho ꝛ in intestinis parū p̄p virtutē retētiuā ꝛ faciūt ipm penetrare i venis ꝛ ad p̄tes epatis ꝛ faciūt illud diuretica eq̄lia ꝛ ꝓprie q̄n bibūꝛ in cibo et post ipsuʒ spatio paruo. Et est necessariū vt coaguleꝛ in mēbro. Et faciūt illud infrigidātia ꝛ stupefaciētia sicut hyusq̄amū albū ꝛ eisilia. Et de habētibus ꝓprietatē ꝛ q̄ sūt nobilioꝝ virtutū ad tēperatos ē illud quod. ℞. amigdalas ꝛ fisticos excōticatos ꝛ grana viridia ꝛ sisamū ꝛ grana pini maioris ꝯficiāꝛ cū melle ꝛ fiant inde pilule siles nucib⁹ ꝛ sumāꝛ de eis oi die q̄nq̄ʒ nuces vsq̄ʒ ad.x.ꝛ bibat sup eas vinū. hoc.n. ipinguat et bonū facit colorē et cōfortat sup volūtatem coeundi medicamē bonū q̄ð impinguat ꝛ colorē efficit bonū. ℞. mutuc farine sile ꝛ.ʒ.5. sarcocolle ꝛ iuoluāꝛ cū butyro vaccino cocto iuolutiōe forti ꝛ fiant ex eis trocisci ꝛ comedāꝛ māe ꝛ vespe. Aut assumāꝛ amigdale ꝛ auellane excorticate ꝛ grana viridia ꝛ sisamū et papauer cū eq̄litate kessile media pars penidioꝝ q̄ntuʒ ē totū sumaꝛ in puluere oi mane ꝛ apud somnū vsq̄ʒ ad.3.tr.ꝛ alkidi medicamē q̄ð. ℞. quartā keleiati de kerua excortica to cuius tritura fiat optima fundaꝛ sup ipm lib.ij. lactis dulcis ꝛ ꝯficiatur bene cū farina tritici q̄ntuʒ ipm tolerat ꝛ fiant trocisci ex eo quoꝝ ois fit.ʒ.i.5.ꝛ fiant vt panis ꝛ siccenꝛ ꝛ sumātur de eo oi die duo trocisci contriti.

¶ De regie bono ad extēuatiōeʒ factā cā crete ꝛ oppilatiōis p̄tiū ep̄is ꝛ siphac. Capl'3.iij.

Sumāꝛ passule bone ꝛ fundāꝛ sup eas q̄ttuor pōdera ipsaꝝ de aq̄ ꝛ decoquāꝛ vsq̄ʒ ad medietatē ꝛ proiciāꝛ sup oē kafitiū passulaꝝ pōdus.ij.lib. scorie ferri ꝛ pugillus vn⁹ ameos ꝛ pugillus.i. ʒuccari ꝛ pugillus.i. origāi ꝛ q̄n feruet dimittaꝛ duabus diebus aut trib⁹ deide coleꝛ ꝛ bibat de eo i ieiunio q̄ntitate lib.i.ꝛ post tres horas comedat panē cū kemich capparis ꝛ porroꝝ ꝛ bibat sup ipm vinū forte q̄ntitatē lib. vnius deinde q̄n p̄tereūt.vij. hore comedat carnē pinguē ꝛ bibat vinū durū vsq̄ʒ ad.iij.lib. hoc eni efficit i cōplexionibus fortibus operationē mirabilē ꝛ colorē facit bonū: aut sumātur dragaganti ꝛ

ſeminis papaueris ⁊ nucis bendē ⁊ amboꝝ
been ⁊ capparis ⁊ zedoarie ⁊ almugath oiuz
añ.ʒ.iij.ʒ.terātur ⁊ frigāt i butyro ⁊ ꝓijciant
ſup pōdus duaꝝ minaꝝ ſauich tritici ⁊ ſuma
tur oi die de toto vſqz ad.ʒ.xxx.⁊ decoquant
de eo ſorbitio cū lacte ⁊ butyro cocto ⁊ zucca
ro ſorbeat ⁊ balneet poſt ipſū balneatōe leui.
Aut ſumāt almugath.ʒ.l.hellebori.ʒ.xx. dra-
gagāti.ʒ.xl.zedoarie.ʒ.xxx. cribellent ⁊ ſumāt
q̄ʒtū ē tertia toti⁹ de pane ſimile ⁊ q̄ʒtū ē ter
tia ei⁹ de amigdalis excorticatis q̄ʒtū ē tertia
ei⁹ de zuccaro ſolemeni ⁊ ſumat de eo oi die
pōd⁹.ʒ.xx.i lacte ouino ⁊ expſſiōe vue de vno
quoqz quoꝝ ſit.lib.i.⁊ fiat ſorbitio ⁊ ſorbeat
ipſā ⁊ vtat de medicis ipinguatiuiſ tpatis ex
medullis ⁊ nux bēdē ⁊ alkeſile ꝓpͤe cū ſa-
uich qm̄ ipſū cū hoc frāgit iflatione ſauich ⁊
gñā ipinguādi. Deꝝ ipſa tardātur i ſtō ⁊ al-
mugath ⁊ zedoaria ⁊ duo been ⁊ oia q̄ mo-
uēt ſpma ex eis q̄ ſūt ſicut bulb⁹ ⁊ herb⁹ ⁊ fa
ſceoli. Et ex eiſ q̄ currūt curſu ꝓprietatū ē vt
ſumat vermis apis ⁊ ericcet ⁊ terat ⁊ miſcea
tur de eo aliqd cū ſauich ⁊ detur de eo i po-
tu aliqd. ¶ De regimine bono ad calefactos
ē vt ſumatur dog lactis dulcis cui⁹ nō vehe
mēs ſit coagulatio neqz acetoſitas imo acce
pta ē ⁊ ablata ei⁹ vnctuoſitas vt ſit magis pe
netratm̄ ⁊ leuius. Et detur de eo i potu exte-
nuato q̄ʒtitas medie lib.⁊ moret ſup ipſū tri-
bus horis donec digerat ipſū deinde ſumat
de eo i potu tātūdē vice altera ⁊ abſtineatur
a cibo vſqz ad noctē ⁊ ſit cibus eius pullus i
pinguatus ⁊ ſi tolkat vt bibat vinū ſubtile fa
ciat ⁊ ſi balneet añ cenā ſup illō quū iā bibe
rit cadū vini tenuis puri deide egrediat ⁊ ce
net erit melius. Et ſumat cicer ⁊ ifūdatur i la
cte vaccio die ⁊ nocte ⁊ ſi renouet ſup ipʒ lac
⁊ nutriatur i eo plus illo licet.⁊ ſūatur rizi ab
uti albi ⁊ ſeis papaueris triti ⁊ tritici ⁊ ordei
tritoꝝ oiuz añ.pōdus.ʒ.xxx.⁊ panis de ſimi-
la exiccati ⁊ zuccari albi amboꝝ añ pōdus.ʒ.
xxx.amigdalaꝝ excorticataꝝ.ʒ.i. aggregētur
oia et decoq̄tur de eo oi die pondus.ʒ.xxx.cū
lacte dulci aut oleo ⁊ butyro cocto et bibat ip
ſū et balneet i tia poſt ipſū q̄ntitate q̄ reſolua
tur. Aut ſūatur.lib.i.lactis dulcis et lib.i.aq̄
ferueat cū facilitate donec ꝯſumatur aq̄ et ꝓ
ijciatur ſup ipſū.ōʒ.i.penidioꝝ et.ōʒ.i.butyri
vacci cocti et oleū ſiſaminū ⁊ ferueat bullitio
ne vna et ſorbeatur. Aut ſumātur farine cice
ris et fabaruz et ordei et rizi partes equales
lentiū excorticataꝝ et papaueris albi ⁊ mes
excorticati oium añ.pars.ʒ.tritici triti ſiſami
ni excorticati amboꝝ añ.pars.ʒ.zuccari par
tes.ij.fiat ſorbitio cū lacte ouino ⁊ ſorbeat in
māe. Aut ſumatur hyuſqamū albū et deco
quat in aqua decoctiōe bona et colet ab eo
aqua fortiter deide exiccet in vmbra ⁊ pona
tur i medio maſſe et fiat panis ⁊ coquatur i
furno ſup laterē quūqz maſſa rubet ac ſi eēt
toſta extrahat et terat ⁊ ꝓijciat.ij.aur.i lib.i.
puluis facte ex ſiſamo et papauere et ſumāt
de eo mane ⁊ veſpe tres plāte man⁹. ¶ Me
dicamen mirabile. Sumat hyuſqamū albū
et abluat cū aqua poſtq̄ʒ inſuſū ē in ea die ⁊
nocte et exiccet et inuoluat butyro cocto in-
uolutiōe facili et bulliat q̄ʒtū meret et ꝓijcia
tur ſup ipm̄ quadruplū ſui de amigdalis ex
corticatis et q̄ʒtū ipm̄ eſt de nucibus ⁊ q̄ʒtū
ipm̄ eſt de zuccaro ⁊ ſumat de eo ad māſio
nē pōdus.ʒ.v. Et iſti qdē impinguant cū ke
kengi et ſolatro et lactuca et moris et carne
alcubugi. Et qui ad vltimū puenerūt i exte
nuatiōe idigēt ad curationē ſui humectatis
q̄ diximus in caplo ethice et in caplo ſiccita
tis ſtomachi q̄re redi ad ea. Et iſti iteruʒ oʒ
vt liniāt cū pice oibus q̄ttuor diebus aut tri
bus ſm̄ modū notū. Et de illo regimine eſt
ad infrigidatos. ℞. hellebori albi ſeminis pa
paueris al.oium añ.pōd⁹.ʒ.ij.baurach ⁊ gra
norum pini amborum añ.ʒ.iij.granorū im-
pinguandi pondus.ʒ.iiij. hermodactilorum
ſeminis hyuſqami piretri galāge been albi
oiuz añ.pōdus.ʒ.i.keſile pōdus.ʒ.v.tritici al
bi mutuc.i.infundat triticū in lacte donec ni
greſcat deide exiccet in vmbra et torrefiat ⁊
ſumat de eo in puluere oi mane et ſero pon
dus.ʒ.x.et ſup ipm̄ bibat lac. Aliud notū hel
lebori al.farine ciceris et ameos omniū añ.
pars.i.keſile ptes.ij.cymini karmeni et pipe
ris amboꝝ añ.pars.ʒ.terāt et ꝯficiātur ⁊ co
quantur in furno vt panis et exiccet et cōmi
ſceat cū tāto pane de ſimila exiccato q̄ʒtū ip
ſum eſt et fiat de eo oi die ſorbitio cū lacte ⁊
ſumat aut ponat in iure pulli pinguis et ſor
beat ante cibū. Vinū ad eos. ℞. keſile pon-
dus.ʒ.v.et dimittat ſup.ij.lib.vini bōi cui nō
ſit acetoſitas oino et bibat de eo tres cados
mane et veſpe et ad māſionē.ſ.in oi diſpoſi
tione cadū.i.et ꝯfert vt cōſequēter adhibeat
ſauich. Et napi barbarici in ſauich ſūt vehe
mētis iuuamēti ad eos calefaciēdo et hume

etando eos: vex ipsi sunt vehemētis calidita
tis. Et de illo est ad habētes siccitatē qui cu
rent curationibus eoꝝ cū humectātibus no
tis et regimine ethicoꝝ: deide regat ille.sicci
tatē cuius attrahit caliditas regimie calefa
ctoꝝ. ⁊ ille siccitati cui⁹ associat frigus cū re
gimine hñtiū ethicā senectutis. Clisteria ve
ro sunt oē clistere ipinguans renes sicut lac
ouinū et ꝓprie qn̄ soluit i eo de albezard ali
quid. Et de eis sūt cōposita q̄ iā dicta sūt in
capitulis desiderij coeundi et dicam de eis
vnū. Sūmat caput ouis pinguis et mundifi
cet deide terat valde et aggregētur illi.5.lib.
illiati ⁊.ij.lib. lactis et sumat tritici et rizi et
ciceris tritoꝝ oiu3 an̄.quartā lib.vni⁹ postq̄
fuerit iā aggregatū totū illud et dissolutū in
aqua et colatū et fundatur ipm ⁊ aq̄ ei⁹ iteꝝ
sup comestionē aliā et reducat totū ad deco
quēdū in furno donec discoctū sit caput ite
rū et colet totū et sumat de iure.ʒ.iij.et de
pingui.ʒ.ij.⁊ de faria amigdalaꝝ ⁊ nucum
ambarum an̄.ʒ.i.fiat clistere cum eo et dor
miat super ipsum.

¶De impinguando membrum aliquod si-
cut manum aut pedem et labium et nasum
aut preputium aut virgam. Capitulum.iiij.

Possibile i hoc ē illud qđ appropriat illi
mēbro et nō ē illud ex pte ei⁹ qđ come
dit et bibit qm̄ illud cōe est corpi imo ex pte
attractiōis cibi ad ip3 ⁊ retētiōis ei⁹ sup ip3
et ꝯuersiōis ei⁹ ad naturā ipsi⁹. Et illud quē
admodū sciuisti fit ꝑ fricationē rubificātē cū
aspitate et cū medicinis rubificātib⁹ deinde
cū fricatiōe q̄ est fortior et cū effusiōe aq̄ cali
de deide liniatur pice et qdā ponūt sanguisu
gas cāpestres et sūt vermes rubei i virtute
picis. Et tu qdē iā sciuisti i primis capitulis
q̄liter administret pix et administrat s3 mo
dū quē necessariū facit mā veniēs ad ipsum
stringēdo viā ab eo ad aliud ⁊ appropriat ei
aliq̄ ex opatiōibus ferri sicut labio et naso ⁊
auri. Et dictū ē i caplo alio ab isto. Dixerūt
quū labiū et nasus sūt diminuta o3 tūc ape
riat mēbꝝ ⁊ discooperiat cutis ab vtroq3 la
tere et incidat caro q̄ ē i medio q̄ indurata ē
ex ea q̄re.plōgabit ⁊ auferet ab eo calositas.

¶De masculis sup̄flue piguedis. Caplm.v.

Pinguedo sup̄flua est cōpes corporis a
motu ⁊ deambulatiōe ⁊ ꝯuersiōe coar
ctās venas coarctatiōe ꝯstringēte eas qua-
re oppilat spiritui vias quāobrē extinguitur
multotiēs ⁊ silr si nō puenit ad eos spiracu
lū aeris quare corrūpitur pp illud cōplexio
spūs eoꝝ ⁊ sunt in timore qđ expellatur san
guis eoꝝ iteꝝ ad locum ꝯstrictū q̄re fortasse
findetur vena subito scissione pnitiosa. Et i
hmōi qdē dispōne que ē ante eā accidūt eis
ꝯstrictio anhelitus et pulsus cordis q̄re suc-
currat tūc dispōni eoꝝ cū phlomia et isti q-
dē penitus expositi sūt morti repētine. Et ad
summū mors sup vltimatos impinguedine fe
stinat et ꝓprie illos qui ipinguat in pria eta
te. ipsi eni minutas hn̄t venas et ꝯstrictas ⁊
sūt expositi apoplexie ⁊ paralysi et pulsu cor
dis diarie pp hūiditatē ipsoꝝ et malitie an-
helitus ⁊ sincopi et febribus malis et nō to-
lerāt famē neq3 sitim cā ꝯstrictiōis meatuū
spūs et vehemētie frigoris ꝯplonis ⁊ pauci
tatis sanguinis et multitudinis phlatis. Et
hō qdē nō puenit ad vltimū magnitudinis
ipinguatiōis nisi quū ē frigide ꝯplonis ⁊ si
militer isti sūt nō gn̄antes neq3 i semie suo
ad cōmodū pueniētes et spma ipsoꝝ ē pau-
cū. Et silr q̄ de mulieribus sunt pingues nō
cōcipiūt et quū ꝯcipiūt abortiūt ⁊ eaꝝ appe
titus iteꝝ est debilis. Et quū isti qdē oēs cu
rant cū medicinis nō fortasse penetrāt medi
cine in venas eoꝝ vsq3 ad mēbra eorū lesa.
Et qn̄ infirmat nō sentiūt nocumētū veloci
ter qm̄ sensus eoꝝ sūt debiles. ⁊ phlomia eo
rū ē difficilis. ⁊ i eoꝝ solutiōe vētris ē timor
fortasse eni mouebit humores eoꝝ et nō erit
possibile vt penetrent i venas redeundo ꝓ-
pter coarctationē earū q̄re fortasse ducet ad
perditionem illud. Si autē faciunt aliquid
infirmat eos quoniam calor eorū innatus
est debilis quoniam eius locus est strictus.
Et nos quidem iam diximus qꝫ laudādus
est temperatus et proprie in adolescentia et
pinguia quanuis laborent et debilitantur a
motu tunc ipa per id quod associatur eis de
significationis humiditatis significant lon-
gitudinem vite.

¶De extenuando. Capitulum.vi.

Regimē extenuādi ē ꝯtrariū regimini i
piguādi ⁊ ē minoratio cibi ⁊ p⁹ ip3 bal
neū ⁊ exercitiū vehemēs cū penetratiōe ei⁹ et
pōere ip3 ƀ gn̄e q nō nutrit. Et ƀ gn̄e ei⁹ cu
ius nutrimētū ē siccū aut acre aut salsū sicut
sūt lētes ⁊ cauguamich ⁊ acetosa ⁊ fit panis
eoꝝ pāis de quo nō ē eiect⁹ furfur ⁊ pāis de
ordeo ⁊ mltiplicēt spēs calidas q̄ ꝑ cōdimē

to ponūt i cibarijs suis. Et de eis q̄ adiuuāt ad minorādū cibū eoꝝ p̄dictū cū eo qđ narrat ē vt sit piguis valđ vt satiet velociter qm̄ appetitꝰ eoꝝ debilitat ⁊ sint cibi ⁊ potꝰ eorū tales vt adiuuēt ad resoluēdā mām si aggregat de ea ⁊ adiuuat ad illud vehemētia raritatis corpis eoꝝ p exercitia laboriosa ⁊ grossitudinē idumēti ⁊ lecti ⁊ pmutationē aq̄ frigide ad calidā ⁊ aeris fri ad calm ⁊ đtectio sp ad frigꝰ vt ꝯstrigāt pori ⁊ oppilēt ⁊ ꝯsolidet corpꝰ pp horripilationē q̄re nō recipiat nutrimētū ⁊ ꝓhibeat resolonē eq̄lē q̄ p̄cedit attractiōez eiꝰ qđ ē post ipsā. Qđ si fuerit cōstrictū detegat calori dōec multiplicet eiꝰ resolo q̄re resoluat supra illud qđ attrahit ad mēbrū. Et eūones ⁊ vomitꝰ nō eq̄lis. nā vomitus quū ē eq̄lis ante cibū ⁊ post ip̄m ipinguat veꝝ illud qđ ē plꝫ extenuat ⁊ alteratio ꝯplonis ad ꝯtrariū ꝯplonis faciētis piguedinē si ē frigus tūc calefactio ⁊ si ē caliditas eq̄lis tūc iclinatio eiꝰ ad frigꝰ aut calorē supfluū. Et fm plm de rebus magis iuuatiuis pluribꝰ q̄ supfluūt i piguedine ⁊ fit verbigrā illud a frigore ē admistratio medicinaꝝ subtiliantiū ⁊ hoc iteꝝ ad calorē ē iuuatiuū. ⁊ oꝫ vt adhibeāt eis exercitia laboriosa ⁊ eūones ipsa. n. efficiūt i hūoribꝰ tres opatiōes quaꝝ vnaq̄qꝫ ē iuuatiua ad extenuādū ⁊ de illis ē subtiliatio hūoris i eo ⁊ elōgatio eiꝰ a coagulatio ⁊ expōere ip̄m ad resolonē ⁊ de illis ē ꝙ ipsa ꝓuocāt ⁊ mouēt humores nō ad ptē vēaꝝ. ⁊ de illis ē ꝙ ipsa faciūt sāguinē lucrari q̄litatē acutā nō malignā ad virtutē attractiuā. Et medicīe admistrate i doloribꝰ iuncturaꝝ sūt valde fortes i ꝓuocatiōe vrie nō tpate q̄ quū pmiscēt vadūt cū cibo ad vēas ⁊ nō pñt pducere mās ad suctionē vēaꝝ neqꝫ ad ptē vrine sumēdo a pte vēaꝝ nisi i potu sumāt quū iā scđa aduēit digō tūc eni pueniūt ad epar ⁊ illic recipit pria opatio eaꝝ imo fortes q̄ remanēt discernētes valde humores ad nō ptē venaꝝ q̄re famē patiūt vene ⁊ ñ faciūt reliq̄s opatōes. Et iste medicie iteꝝ ꝓuocāt mēstrua cū virtute q̄ꝫobrē adiuuāt ad extenuādū i mlicis. Et iste qdē medicine sunt sicut gētiana ⁊ semē rute ⁊ aristol. ro. ⁊ petroselinū ⁊ poliū. ⁊ sandarace qdē inest virtus extenuatiua valde ꝯtrarie virtuti karabe. ⁊ lacca hꝫ i hoc virtutē ꝓpriā iteꝝ ⁊ silr semē apij ⁊ dragātū forte ē sed ē timorosū ⁊ amaracū silr. ¶ Cōpositū. ℞. aristol. ro. pōdꝰ. ʒ. i. cētauree minoris. ij. tertias. ʒ. i. gētiane rōane ⁊ polij ⁊ petroselini ⁊ sal vipe oiuꝫ añ. ʒ. iij. ⁊ ē dos. i. ʒ. Medicamē forte. Sumāt radix cucumeris asinini ⁊ radix altee ⁊ radix oppopōaci ⁊ sumat i puluere decocto. ʒ. i. Et iteꝝ sumāt seis ameos ⁊ seis rute ⁊ cymi eq̄les ptes sāsuci ⁊ baurach amboꝝ añ. q̄rta ptis vniꝰ ⁊ lacce ps. i. cuiꝰ dos oi die sit aur. i. Et de medicis subtiliātibꝰ sūt acetū ⁊ almuri ⁊ ꝓprie i ieiunio veꝝtñ ille q hꝫ debilitatē neruoꝝ ⁊ q̄ hñt nocumētū i matrice deuitēt acetū. Et potare vinū i ieiunio q̄nqꝫ extēuat iteꝝ p hoc ꝙ resoluit ⁊ p hoc ꝙ replet vēas vapore quū fuerit illud qđ potat plm q̄re vene nō recipiūt iterꝰ aliud sup ip̄m ex cibo. Et silr medicine lenictes naturā. ipse. n. cōuertūt cibū a venis. Et qñ admistrāt multotiēs fit virtꝰ attractiua pigra ⁊ cōsuescūt vene euari ab eo qđ vadit ad eas apud quēlibet motū hūoꝝ ad itestina. Et q̄nqꝫ appent medicine lenientes naturā ⁊ subtiliātes diuretice nō pueīt ad venas res magna. Et de medicinis extenuātibꝰ sūt tyriaca ⁊ vsus eiꝰ ⁊ sal vipe ⁊ diacurcuma ⁊ diacyminū ⁊ diapipereon ⁊ sagzenea et anacardinū. Et medicamē de lacca ⁊ athanasia ⁊ hōrusia ⁊ trisera minor. Epithiata vero eoꝝ oꝫ vt sit de gñe eoꝝ q̄ infrigidēt ⁊ stupefaciūt virtutē attractiuā ⁊ fit i eis venenositas sicut hyusgamū nigrū hyusgamū ⁊ albū aut de gñe eoꝝ q̄ resoluūt resolone vehemēti sicut sūt olea et inunctiōes fortis resolonis. Et oꝫ vt sit eorū balneatio i ieiunio ⁊ sit aerea sudare faciēs nō aquosa ⁊ hūectās. Et fuerit aquosa resolutiua fit assiduatio in ea vt nō accidat ex ea attractio supflua absqꝫ resolone deide nō festinet ad comedēdū sup ipsā imo expectet et dormiat post ipsā aut moueat ⁊ exercitet deinde q̄escat post comedat rē debilē ⁊ silr oꝫ vt sit fricatio eiꝰ fricatio resolutiua cōtinua.

¶ De extēuatōe mēbri pticularis sic māmille ⁊ testicli ⁊ manꝰ ⁊ pedis ⁊ silīū illis. C. vij.

Redi i hoc regie iteꝝ ad dispōnes ⁊ cōditiōes q̄s dixi i extēuatiōe absoluta et inuet cū iuuātibꝰ qbꝰ appropriāt ⁊ iuuat ad illud sicut facere ipꝫ quiescere cū frigore suo ⁊ ligare vias cibi ad ip̄m ⁊ stringere cū ligamēto ⁊ assiduatio eius sup illas vias sub eo ⁊ attractio cibi ad oppositū eiꝰ. Et de epithimatibꝰ q̄ ꝓhibēt testiculū fieri magnū ⁊ māmillā a magnificatōe est vt sumat chimolea

⁊ cerusa plūbi ⁊ misceaꝛ cū expssiōe hyusqa mi albi ⁊ oleo myrtini ⁊ admistreꝛ inūctio ⁊ assidueꝛ epithimatio ei⁹ ex fricatiōe lapidis i quo phlomares sua acuūt ferramēta quum vn⁹ fricatꝛ sup aliū cū aceto aut succo hyusqa mi al. Et sīlr multitudo epithimādi cū aluie oī die. Aut sūaꝛ crete ps.i.⁊ gallaꝝ viridiū q̄ vtreqꝫ sit trite ⁊ liniaꝛ cū melle in die: deide abluaꝛ cū aq̄ frigida fiat illud i mēse trib⁹ vicib⁹. Et appropriaꝛ mamille vt ligeꝛ sup eā cyminū cōtritū ꝯfectū cū aceto ex quo empleꝛ mamilla. Et dimittaꝛ sup eā pān⁹ infusus aceto trib⁹ dieb⁹ deide soluaꝛ ⁊ ꝯñr adhibeaꝛ cepa lilij al. ⁊ stringaꝛ ⁊ nō soluaꝛ trib⁹ diebus alijs fiat illud in mēse trib⁹ vicibus.

¶ Loquemur tunc de egritudinibus vnguium de panaritio. Capitulum.viij.

Panaritiū ē apā calidū exiturale accñs i latere vnguis ⁊ ē difficile vehemētis doloris ⁊ q̄nqꝫ vlceraꝛ ⁊ pducit ad corrosionē ⁊ q̄nqꝫ currit ex vlceratione eius sanies subtilis fetida ⁊ est in hoc timor digiti.

¶ De cura. Capitulum.ix.

Si necessaria est phlomia ⁊ vētris solo fiat ⁊ ē necessariū subtilsare cibū ⁊ ifrigidare ipm ⁊ oꝫ vt currat i curatōe cursu reliquoꝝ apatū.s.i obseruatiōe dispōnis pricipij ⁊ augmēti ⁊ stat⁹ ⁊ declinatiōis ſm ꝙ sci uisti. ¶ Medicine aūt locales sūt qm̄ i pricipio oꝫ vt submergatur i aceto calido. Sal. nāqꝫ narrauit ꝙ est vehemētis iuuamēti ad panaritiū ⁊ nō ē dubiū qn i pricipio sit magis iuuatiuū ⁊ ꝓprie cū furfure aut faria or. ⁊ empleꝛ canforatū factū ex cāfora ⁊ q̄n cōficiꝛ opiū cū mucilagie psilij extracta cū aceto est iuuatiuū valde.⁊ emplatio cū gallis ꝯtritis puluerizatis fortasse refrenat ipm. ⁊ sīlr sordes auris cū litio q̄nqꝫ ꝓhibet ipm collectiōeꝫ facere.⁊ liciū iteꝝ iuuatiuū ē bonū. Et sīlr galle ꝯfecte cū melle illud eni ē ex eis q̄ ꝓhibēt ei⁹ ꝯfirmationē ⁊ submergaꝛ sp i aq̄ frigida ⁊ sedeꝛ dolor ei⁹ cū opio qm̄ ē mirabile ⁊ mucilago psilij tūc ē iuuatiua. Aut sumaꝛ galle ⁊ cortices granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ lapides calcis ⁊ fic⁹ sicce cū eq̄li mēsura ꝯficiātur cū melle aut cū rob vue aut cū iuleb ⁊ ligeꝛ sup ipm ⁊ nō approximet oleo aliq̄ neqꝫ hūiditati quuꝫ timeꝛ vlceratio ⁊ radix lilij et olibanū tritū solū ⁊ cū alijs. Et grana myrti decocta cuꝫ rob vue fortasse refrenāt ipm. Medicamē sanās panaritiū. Sumaꝛ aloes ⁊ balaustie ⁊ olibanū ⁊ galle ⁊ aggregenꝛ cū melle ⁊ admistreꝛ. Et nō oꝫ vt steꝛ sup infrigidātia nā ipa q̄n trāsit hora pria pricipij inspissant cutē ⁊ obsidēt mām ⁊ vehemētior fit dolor. Et nō attēdaꝛ tūc illud qd̄ sentiꝛ d̄ caliditate q̄uis sit sicut ignis imo resoluatur ⁊ ericceꝛ ⁊ fortasse ꝯfert submersio i oleo calefacto ⁊ tolerātia sup ipsaꝫ ⁊ i medio teraꝛ olibanū ⁊ pōaꝛ sup ipm aut flos ferri ⁊ nigelle iteꝝ trita ⁊ mucilagines iteꝝ leniētes ⁊ adipes ⁊ sīlr trocisci andarō ⁊ musces ⁊ sordes auris bōa ē ei ante collectionē.⁊ quū accidit maturatio tūc pōe sup ipm semē almaru ⁊ psiliū cū lacte. Et quū ē ꝓpe statū ⁊ collectionē tūc pforeꝛ pforatiōe subtili ⁊ pua vt egrediaꝛ qd̄ ē i ipso ⁊ ēpleꝛ cū egressū fuerit quū stipticis sicut sūt lētes ⁊ rose ⁊ sicut sauich d̄ nabach ⁊ sauich maloꝝ ⁊ sauich de zarur. ⁊ post illud ex farina lupinoꝝ cū melle ⁊ q̄n vlceraꝛ tūc aloes ē de meliorib⁹ curatiōib⁹ ei⁹ ⁊ sīlr ius cū arsenico ⁊ emplm̄ de flore eris ꝯmistū cū emplo de cerusa ⁊ sarcocolla ⁊ coopiaꝛ illō cū pāno ibibito i vio. Et oꝫ tūc vt sepeꝛ caro ab vngue ab oī pte ⁊ icidaꝛ illud qd̄ pūgit carnē ex vngue. ¶ Emplꝫ bōuꝫ qd̄ dixit Paul⁹.R. dragāti vsti turis āboꝝ añ. ptē.i.floris eris ptē.5.teraꝛ cū melle ⁊ admi nistreꝛ.⁊ iteꝝ emplꝫ hmōi cortices granatorū acetosoꝝ ⁊ galle scoria eris ⁊ flos ei⁹ misceaꝛ cū melle ⁊ liniaꝛ ⁊ ligeꝛ ⁊ nō tāgat locū aq̄ neqꝫ oleū. Emplꝫ bo. dragāti vsti ⁊ turis āboꝝ añ.ps.i.aggregeꝛ cū melle ⁊ pōaꝛ sup ipꝫ ⁊ fortasse ē necessariū quū ē timor corrosiōis admistrare calcadicō ex arsenico ⁊ dragāto ⁊ floris eris ⁊ calce qm̄ ericcat ipꝫ ⁊ nō est meli⁹ eo. Et q̄n incipit currere ex panaritio vlcerato sanies tūc cauterizeꝛ ⁊ icidaꝛ vt nō pambulet malitia ei⁹ i digito toto ⁊ nos quasi iā locuti fuim⁹ de panaritio vice alia.

¶ De aure muris et scissura vnguium ⁊ excoriatione eaꝝ ⁊ ipsarum scabie. Capitulū.x.

Quādoqꝫ accñt hec accñtia cā siccitatis cōplōnis mlīce. Et illa fissura vnguiū q̄ est decliuis ad ptes acuitas pēdētes cū cāne ⁊ pūgētes ⁊ q̄ ledūt dr̄ auris muris. In curatiōe vero eius ē nec̄ria mūdificatio corpis cū eūone hūoris mlīci si fuerit dn̄ans ⁊ medicie locales sūt vt liniaꝛ arassras cū sale masse ⁊ fece vini. Et ēpleꝛ cū cepa muris assata ⁊ ꝓprie cū oleo sisamio aut semē lini aut nasturtiū ⁊ emplꝫ factū ligeꝛ sup ipꝫ cū

melle. Et nasturtiũ ⁊ sal trita ꝯferũt ad illꝺ ⁊ eradicãt frusta. Aut liniaꝛ cũ alassras ⁊ sale ⁊ fece vini ⁊ hoc confert scabiei ⁊ excoriatiõi ⁊ similiter mastix dissolutũ cũ sale trito.

¶ Spasmi ⁊ curuitatis ⁊ leprositas que accidunt vngui. Capitulum.xi.

Iste passiões itez accñt vngui ƀz plꝫ ex mẽia q̃re ꝯuertiꝛ eã ⁊ spasmat eã ⁊ curuat ipsã ⁊ facit eã leprosã. Et multotiẽs qdẽ est cã ei⁹ aliqꝺ eradicãtiũ accñs vngui quũ ergo vult oriri origie bõa nõ custodiꝛ ⁊ tãgiꝛ multotiẽs ⁊ ñ egrediꝛ ⁊ si egrediꝛ: egrediꝛ ƀz formã malã ⁊ vadit i gñatiõe sup illã sũmã ga illꝺ qꝺ aduẽit ei de nutrimẽto aduẽit ei ⁊ ñ iuẽit i ea penetrationẽ ⁊ ꝺ eo resolõnẽ ƀz duos mõs nãles q̃re ꝯpõiꝛ i radice vnguis tali ꝯpõne ꝙ fit ei difficilis extẽsio toti⁹ radicis. ⁊ multotiẽs qd cõcuraꝛ curuata cũ adipe .vij. dieb⁹ ꝺiñ fricaꝛ cũ nitro ꝺiñ iteraꝛ ꝺõec eqꝛ. ⁊ multotiẽs eradicaꝛ vnguis ꝑ casuz q̃re fit fortis doloꝛ ⁊ facit icurrere febrẽ. ¶ Cura. Illa cui⁹ cã ẽ meĩa idiget euõne ei⁹ si fuerit corpi cõis ⁊ fuerit oẽs vngues iã facte fiĩr ⁊ rectificatio cibi ẽ ꝺ reb⁹ magis ꝯuenientib⁹ ad illꝺ. Et q bibit oleũ sisãmũ ⁊ assiduat ipꝫ eq̃t vngues ei⁹. et si fuẽit meĩa ꝓpa vni vngui tũc oꝫ vtcureꝛ curatiõib⁹ localib⁹ ⁊ ꝺ curatiõibus qdẽ localib⁹ ad illud alie sũt q̃ leniũt vnguẽ ⁊ ꝑpat ipsã ad excoriãdũ ⁊ equãdũ sic admistratio calcis ⁊ arsẽici sup eã q̃re fit taĩ vt radas cũ cultello q̃z q̃titatẽ volueris. ⁊ fiĩr mĩtitudo ẽplatiõis cũ fece alsocbaba qm̃ facit eã facilẽ ad eq̃ndũ. Et fiĩr si tolerat man⁹ calefac eã cũ cera ⁊ eq̃ cã. et gũma cupssi ẽ ẽplꝫ bonũ ad liniẽdũ eã ⁊ semẽ lini itez ẽ bonũ ad spasmũ. Et adeps ouis qñ ligaꝛ sup ipsã dieb⁹ aliq̃t ⁊ dittiꝛ lẽit eã si ãt ñ sufficit itereꝛ fiĩr ipsã multotiẽs vsq̃z q̃ lẽiaꝛ ⁊ ꝑpeꝛ ad eq̃dũ ⁊ ꝯfert ad scabiẽ ũguiũ itez.

¶ Ingenium in incisione vnguis male i forma sua ⁊ calore suo ⁊ religs maculis vt nascatur loco eius vnguis bõa. Capit.xij.

Svmaꝛ gũma cupssi ⁊ ẽpleꝛ cũ ea vnguis maligna dolorosa dieb⁹ aliq̃t vt lẽiaꝛ ꝺ ĩñ pũgaꝛ radix ei⁹ cũ acu ⁊ curat ꝺ ea sãguis plurim⁹ deide ligẽꝛ sup eã allea ꝯtrita die ⁊ nocte deiñ renoueꝛ sup eã allea i die ⁊ nocte bis qm̃ ipsa cadet. Et assiduatio ẽplandi eã itez cũ oleo qñz ꝑpat eã ad cassũ cũ q̃libꝫ regie ꝓpe qm̃ misceꝛ cũ eo oppopõacũ ⁊ sulfur fractũ ꝯtritũ cũ adipe. ⁊ ꝺ medicis fõtib⁹ ad eradicãdũ vnguẽ ẽ ƀapinũ ⁊ itez dabg glandis ⁊ gũma pigani ⁊ arsenicũ ⁊ cãtarides aggregeꝛ cũ aceto ⁊ assidueꝛ emplatõ ei⁹ cũ eis i oibus.x. diebus. Et itez vtrũq̃z arsenicũ ⁊ sulfur citrinũ ⁊ glutinũ alboti fiat ex eis emplastrũ cũ aceto ⁊ resoluatur oi hebdomoda.

¶ De obseruatione eius q̃ oritur. Capi.xiij.

Opꝫ vt igenieꝛ ꝺõec magni fieꝛ ⁊ tucaꝛ a tactu cũ mañ ⁊ aeꝛ ⁊ alijs ⁊ crescat. Et magis ꝯueniẽs qꝺ sciꝛ ad illꝺ ẽ vt fiat aliqd sup digitũ sic pile⁹ ꝺ argẽto ⁊ sit i eo ꝯnexio retis ⁊ ruptura vt nõ ꝓhibeaꝛ aer oio. qꝺ si optuerit. ꝓhibeꝛ aerẽ ꝑp calorẽ aut frig⁹ aliꝺ coopiaꝛ cũ re alia. Et oꝫ vt figura h⁹ pilei sit figura q̃ fiat securitas ab obuiatiõe digiti a ꝑte vnguis quũ ligatur sup ipꝫ ⁊ obuiet ex ꝑte alia ⁊ obliuiscatur sup digitũ spasmo mensis istius tunc eni nasceꝛ vnguis melioꝛ que est.

¶ De albaras q̃ fit sup vngues. Capitu.xiiij.

Svmaꝛ nux cupssi ⁊ teraꝛ ⁊ misceaꝛ cũ aceto ⁊ faria ⁊ ꝓpe faria lupioz ⁊ ẽpleꝛ cũ eo qm̃ eradicat albaras ⁊ fiĩr sem̃ lini cũ nasturtõ ⁊ fiĩr fex adusta ꝑmista cũ ãseico rubeo ⁊ gũ pini ⁊ pix hũida mirabiles sũt i h cũ ãseico rubeo cũ nuce cupssi. ⁊ glutinũ pisciũ ẽ mirabiĩe vltimũ ⁊ radix acetose itez linita cũ aceto. ¶ De citrinitate q̃ actit vnguib⁹. C.xv.

Svmãꝛ ex gall. ⁊ aluie cũ adipe ãñtis aut cũ fele vaccio aut cũ scie eruce ꝯtrito hñ ꝯfecto cũ aceto. ¶ De attritõe vnguiũ. c.xvi.

Empleꝛ i ꝑmis cũ folijs myrti aut cũ folijs granatoz lenib⁹ deide adhibeaꝛ leniẽtia ꝙ si accit capitib⁹ neruoz eaz veniẽtiũ ad eas dilatatio admistra sup ea adipes notas ⁊ ceratariа leuia. ¶ Mortuus sãguis sub vngue ab attritiõe eueniẽs. Capitulũ.xvij.

Cvreꝛ cũ faria ꝑmista cũ pice ⁊ empleꝛ cũ ea si aũt ñ excusat illo idiget opatiõe man⁹ tũc oꝫ vt findaꝛ vnguis cũ facilitate scissura obliq̃ cũ istro acuto ita vt egrediaꝛ sanguis q ẽ sub ea. Qꝺ si accidit ex hoc vt eradiceꝛ vnguis fac vt curraꝛ sanguis ⁊ iniiceꝛ vnguis ⁊ sup illud qꝺ ẽ sub ea cũ facilitate vt sit iuuam̃ ei⁹ ⁊ nõ doleat deide ꝯsideretur post dies aliquot. ⁊ si fuerit illic vir⁹ ꝑmaꝛ vnguis aut finde eã cũ facilitate ⁊ reducaꝛ ⁊ ligeꝛ ⁊ ñ diuidas carnẽ qm̃ ꝯmouet dolorẽ magnum maiorẽ q̃z panaritiũ imo tege eã cũ ipsa. Et embroca sup vnguẽ aquã ⁊ oleũ tepidũ ⁊ pone sup ipsã post ⁊ i fine ei⁹ emplm basilicon.

¶ Explicit liber quartus canonis auicẽne.

Liber canonis quartus incipit de egritudinibus particularibus que cum accidunt non approprianter vni membro continens septem fen.qu : cōprehendunt vigintiquattuor tractatus ꝛ summas duas.

Fen prima est de febribus ꝛ est quattuor tractatus.

Tractatus primus de febre ephimera ꝛ continet.c.xliiij.

Tractatus scdus continet.c.lxviij.

Tabula.

Tabula.

Laus deo.

¶Incipit l
antidotariu

p librũ quint
tis vt sit sicu
librũ diuisim
innuimus ac
duas sũmas
tis essentiali
mus est de t
gnis. ¶Sec
electuarijs n
uis. ¶Quar
ret infantiũ.
tualia. ¶Se
mus de cõd
trociscis. ¶
lis. ¶Decim
vnguẽtis z
mento dict
¶Et sũma
erptis in v
cratus. ¶T
cõpositis cõ
z eis q̃ sunt
oculi. ¶Tert
ris z apatis
eius. ¶Qua
ipoꝝ. ¶Qui
ris z vẽtris
vẽtris iferio
loris iunctur
dicinis alopi
hos tres mo
tus scialis i
positõis. De

Quand
ne pp
tã ei de sing
geremus su
remus de cõ
site. Aut inue
virtute addẽ
nobis necess

¶Incipit liber quintus de medicina et est antidotarium.

POstq̃ expediti sumus in libris quattuor a relatione summe sciẽtie speculatiue et operatiue artis medicine conseruantis sanitatẽ et facientis acquisitionẽ sanitatis adest nobis tempus sigillandi librum canonis p librũ quintũ variatũ in medicinis cõpositis vt sit sicut antidotariũ libri. Et hũc quidẽ librũ diuisimus in tractatũ scientialẽ in quo innuimus ad radices sciẽtie cõpositionis in duas sũmas. ¶Sũma prima est de cõpositis essentialibus que ẽ xij. tractatus. ¶Primus est de tyriacis et de cõfectionibus magnis. ¶Secũdus de hieris. ¶Tertius ẽ de electuarijs nutritiuorũ solutiuis et non solutiuis. ¶Quart⁹ de suffufet et alchamaia et muret'infantiũ. ¶Quintus de lobocat ad spiritualia. ¶Sextus de sirupis et rob. ¶Septimus de cõditis et alingiber. ¶Octauus de trociscis. ¶Nonus de decoctiõibus et pillulis. ¶Decimus de oleis. ¶Undecimus de vnguẽtis et emplis. ¶Duodecimus de iuuamento dictorũ appropriato vnicuiq̃ mẽbro. ¶Et sũma secũda ẽ de medicinis cõpositis expertis in vnaqueq̃ egritudine q̃ ẽ octo tractatus. ¶Tractatus primus ẽ de medicinis cõpositis cõferẽtibus egritudinibus capitis et eis q̃ sunt i ipso. ¶Secũdus de medicinis oculi. ¶Tertius ẽ de medicinis doloris auris et apatis eius et puris ipsius et grauitate eius. ¶Quart⁹ de medicinis dẽtiũ et dolorũ ipsorũ. ¶Quintus de medicinis oris et gutturis et vẽtris superioris. ¶Sext⁹ de medicinis vẽtris iferioris. ¶Septim⁹ d medicinis doloris iuncturarũ et sciatice. ¶Octauus d medicinis alopitie. ¶Quum ergo attulerimus hos tres modos sigillabim⁹ librũ. ¶Tractatus scialis i quo innuim⁹ ad radices scie cõpositiõis. De necessitate cõpositarũ mediciarũ.

QUandoq̃ nõ inueniemus oi egritudine ꝓprie cõposita medicinarũ oppositã ei de singularibus et si inuenirem⁹ nõ eligeremus sup eã. Immo fortasse non inueniremus de cõpositis quã opponamus cõposite. Aut inueniemus eã: verũtñ indigemus virtute addẽte in vno simpliciũ eius q̃re est nobis necessariũ vt adiũgamus ei simplicez cõfortãtẽ virtutẽ eius sicut ẽ camomilla i ea eni ẽ virt⁹ resolõnis plus et virtus stipticitatis minus q̃re cõfortam⁹ virtutẽ stipticitatis cũ medicina simplici stiptica adiungẽtes eã ipsi. Et qñq̃ inuenim⁹ medicinã singularez calefacientem verũ nobis est necessariũ calefacere minus q̃3 ipsa: q̃re ẽ nobis necessariũ vt adiũgamus ei infrigidãtia aut plus ipsa: q̃obrẽ ẽ necessariũ nobis vt adiũgamus ei calefaciẽtẽ aliã. ¶Et qñq̃ indigemus medicina calefaciẽte q̃ttuor ptibus et nõ inuenimus nisi q̃ calefaciat trib⁹ ptibus et aliã calefaciẽtẽ qnq̃ ptibus q̃re aggregam⁹ iter eas cõsidẽdo q ꝓueiat ex toto calefaciẽs q̃ttuor ptibus. ¶Et qñq̃ ẽ medicina quã addim⁹ iuuatiua i eo qđ volum⁹ s3 ẽ nociua i re alia q̃re ẽ necẽiũ vt pmisceam⁹ cũ ea qđ frãgit pte nocumti ei⁹. ¶Et qñq̃ ẽ abhoĩabilis horribilis quũ gustatur quam abhorret stomachos et expellit q̃re adiũgimus ei qđ eã bonã faciat. ¶Et qñq̃ ẽ intẽtio i ea vt agat i mẽbro lõginquo q̃obrẽ timemus q frãgat ei⁹ virtutẽ digestio prima et digestio secũda q̃re associamus eã cũ cõseruãte nõ patiẽte quertere ab ea audaciã duarũ digestionũ ita vt ꝑueniat ad mẽbrũ de quo itẽdit sanatio sicut ponim⁹ opiũ in medicinis tyriace. ¶Et qñq̃ ẽ intẽtio in ea penetratio sicut ꝓijcimus crocũ introciscis canfore vt faciat eos penetrare ad cor: verũ quũ ipsi ꝑuenerint ad cor i surgit virt⁹ discretiua et dẽudat ab eis crocũ et destruit ip3 et opat infrigidatiua extinguẽtia in corde sicut facit virt⁹ discretiua separãdo virtutes resolõnis et stipticitatis siue medicina sit nãlis siue facta: q̃re ꝓcedit resolutiua ad ipm mẽbrũ lesũ q̃re resoluit mãm et refrenatiua ad vias materiei ad ipm q̃re ꝓhibet mãm. ¶Et qñq̃ volum⁹ medicinã q̃ moret i trãsitu suo parũ dõec opet illic actionẽ notabilẽ plimã deide sit me⁹ illa velocis penetratõis: q̃obrẽ pmiscem⁹ eã cũ retardãte sicut sũt plres medicinarũ apitiuarũ: ipse. n. sũt velocis penetratiõis ab epate et fortasse ẽ necessaria mora earũ i epate q̃re pmiscemus cũ eis mediciãs attractiuas ad cõtrariũ epatis sicut semẽ rhaphãi attrahẽs ad os stõi: q̃obrẽ hesitat medicia i q̃titate q̃ ꝑueiat ei⁹ iuuamẽtũ ad epar deide penetrat. ¶Et qñq̃ ẽ medicia quã iuenim⁹ cõis duab⁹ vijs et itẽtio nr̃a ẽ i via vna: q̃obrẽ associamus cũ ea qđ deferat eã ad illã sicut quũ põim⁹ cãtari

des i medicinis apꝑitiuis vt ꝯuertãt eas a ꝑ te venaꝝ ad ꝑtẽ renũ ⁊ vesice. ❡Et scias ꝙ ꝑlimis mediciaꝝ in sunt opꝰ ⁊ statio. ❡Et qñqꝫ itẽdit cũ ea opꝰ lõgingoꝛ statiõe eiꝰ q̃ re idiget faciẽte viã. ❡Et qñqꝫ itẽdit cũ ea opatio lõgingoꝛ statiõe eiꝰ q̃re indiget figẽte vel tardãte. ❡Et scias ꝙ medicia expta me lioꝛ ẽ nõ expta. ❡Et parũ medicinaꝝ meliꝰ est ꝑlimo eaꝝ intẽtiõe vna. ❡Cã aũt in hoc ꝙ parũ medicinaꝝ ẽ meliꝰ ꝑlimo eaꝝ iã ex- posita ẽ in pricipio libri secũdi. ❡At vero cã in hoc ꝙ expta melioꝛ ẽ nõ experta: ẽ ꝙ ois medicina cõposita hꝫ iudiciũ ex simplicibus suis ⁊ iudiciũ ex tota forma sua. ⁊ non expta nõ iudicat nisi ex enũciatiõe suoꝝ simpliciũ tãtũ ⁊ nõ scimꝰ illud qꝺ facit ei nec̃riũ ꝯplo eius facta ab eis an ẽ addẽs in intẽtiõe eaꝝ an nõ addẽs an est ꝯtra agẽs in sua forma. Et expte qdẽ iã verificate sunt vtreqꝫ res: ⁊ fortasse est vtilitas in forma cõplonali ma- ioꝛ q̃ꝫ illa que accidit ex simplicibus eius.

❡De qualitate compositionis.

SCias ꝙ qñ accidũt tibi q̃ttuoꝛ necessita tes ⁊ nõ inuenis ad eas medicinã i nã nisi artificialẽ sic̃ si indiges euõne cũ scamo nea ⁊ pulpa collogntide ⁊ aloe ⁊ turbit ⁊ vis aggregare ista vt sit tibi medicia aggregata tũc ꝯsidera si necessitas eaꝝ ⁊ opatõis ipaꝝ fuerit eq̃lis quũ ipe sint q̃ttuoꝛ medicine: tũc accipiẽde vnaq̃qꝫ eaꝝ q̃rtã portiõis ⁊ cõpo- ne. Et si non fuerit necessitas eaꝝ eq̃lis imo q̃rũdã eaꝝ magis ⁊ q̃rũdã ipsaꝝ minus tũc existia existiatione artificiali ⁊ mẽsura sũmã necessitatis ⁊ põe ꝓportionẽ necessitatis ad necessitatẽ canonẽ ⁊ adde sup illã potionem aggregatã q̃ꝫtitatẽ cuiusdã ⁊ minue q̃ꝫtitatẽ cuiusdã ꝫ ꝓportionẽ necessitatis ⁊ cõpone. ❡Et scias ꝙ medicine ꝯposite ꝯferẽti vt ty riaca in sunt ꝫ simplicia eiꝰ vestigia ⁊ virtu tes ⁊ ꝫm formã ipsiꝰ q̃ nõ fermẽtat in spatio nisi vt faciat accidere ꝯplo eiꝰ vestigia ⁊ vir tutes: ⁊ fortasse sũt meliora q̃ꝫ simpliciũ. Nõ ergo respicias ad illꝺ qꝺ dicũt medici ꝙ cõ fert tyriaca ad hoc ꝑꝑ spicam ⁊ ꝯfert ad hoc ꝑꝑ myrrhã imo ꝯfert ita: veꝝ illud cui intẽ- dẽdũ ẽ est forma eiꝰ. Et iã aducit ꝑ accidẽs sublimitas iuuatiua ⁊ nõ possumꝰ minuere ad eã ⁊ ad ꝓportiõalitatẽ eiꝰ ad opatiões ip sius imitatiõe nobili al' mutatione notabili. Et scias ꝙ in cõpositis sũt medicine q̃ sũt q bꝰ ẽ initẽdũ ⁊ radix q̃ quũ priuat destruit ha

sis sicut caro vipe in tyriaca ⁊ aloes i hiera picra ⁊ helleborꝰ in hieralogodiõ ⁊ medicine ꝯueniẽtes ad hoc vt eijciãtur ⁊ ꝑmutẽt ⁊ vt addat i eis aut minuat: ⁊ medicine q si addũ tur nocerẽt: nã si ponerẽt i tyriaca anacardi corrũperẽt medicias ⁊ ꝓprie carnẽ vipe. Et medicine q̃ si adderent nõ nocerẽt sicut si tu adderes in tyriaca nucẽ muschatã nõ iueni res cũ ipietate magna. ❡Et scias ꝙ ꝑlm cõ positiõis ꝑducit ad corruptionẽ ⁊ ꝑlm eiꝰ ꝑ ducit ad ꝑfectionẽ ⁊ opationẽ eius ⁊ ꝙ ꝑlm cõpositiõis fit a singularibꝰ ⁊ cõpositis sicut tyriaca a singularibus suis ⁊ atrociscis tri- bus: nã vnicuiqꝫ trocisco cã cõpositionis in est ꝓprietas q̃ nõ repitur in singularibꝰ. Et quãdoqꝫ est medicina cõposita ex cõpositis.

❡Summa prima de cõpositis essentialibꝰ.

❡Tractatus primus de tyriacis ⁊ cõfectio- nibus magnis tyriaca alpharoch.

HEc tyriaca ẽ subtilioꝛ medici naꝝ cõpositaꝝ ⁊ melioꝛ earũ ꝑꝑ multitudinẽ sui iuuamẽti ⁊ ꝓprie i venenis q̃ sũt ex pũ cturis sic̃ serpẽtũ ⁊ scorpiõis ⁊ canis rabiosi ⁊ venenis ebi bitis interficiẽtibꝰ. Et ad egritudines phl'ati cas ⁊ mel'icas ⁊ febres eaꝝ ⁊ ad vẽtositates malignas ⁊ palysim ⁊ apoplexiã ⁊ epilepsiã ⁊ torturã ⁊ tremorẽ ⁊ ad eũ q secũ loqt ⁊ ma niã ⁊ ad leprã ꝓprie ⁊ albaras ⁊ ꝯfortat cor et acuit sursus et appetitꝰ et cõfortat stõm et alleuiat anhelitũ et delet pulsũ cordis et reti net sputũ sanguis ⁊ ꝯfert ad ꝑles dolores re nũ et vesice ex q̃cũqꝫ cã sint et frãgit lapidez ꝓprie in vesica et ꝯfert ad vlcera intestinoꝝ et durities intrinsecas in epate et splene et i alijs ab eis vtrisq̃ꝫ et ad ꝑiodos ãhoꝝ. et nõ efficit has opones nisi ꝑꝑ ꝓprietatez forme eiꝰ sequentẽ ꝯplonẽ simpliciũ ipsiꝰ ita vt cõ fortet spũz et calorẽ inatũ q̃re iuuat nã ꝑ illꝺ sup ꝯrietatẽ faciẽtia frigida ⁊ cal'a ⁊ vicit vir tutes eaꝝ. ❡Et melioꝛ descriptionũ huiꝰ me dicine est descriptio radicalis Andromachi. ❡Et iã nixi sũt ꝑles medicoꝝ sicut Gal'.et alij vt adderẽt ⁊ minuerẽt i ea nõ ꝑꝑ necessi tatẽ faciẽtẽ nec̃riũ illꝺ eis neqꝫ ꝑꝑ aliqd for te vocãs eos ad illud: sed q̃rẽtes vt rememo rarẽt et vt remaneret ab eis i ipa vestigiũ si cut remãsit Andromacho. Et meũ qdẽ cõsi liũ est vt nõ remoueãt aliqd qꝺ expimẽtũ iu uatiuũ iuenit: fortasse. n. illa ꝯplo cũ illo pon

dere ē ſignificãs illd̓ cuius iuuamētũ iuenit erpimētũ qd̓ qñ ipa mouet̃ a ſuo pōdere nõ ɔſeqt̃ illã ꝓpetatē. Qd̓ ſi aliqs eoꝝ dicat ꝙ ſcit eã faciētē illa pōdera facere illã ꝓprieta tē tūc dicet mēdaciũ i eo cui ɔtradicit̃ ſuꝑ il lud ſic ſi dicat aliqs ſciaȝ pōdeꝝ elemētoꝝ i eqs et hoic et alijs. et tyriace qdē ad ſūt ifan tia et pubertas et adoleſcentia et ſenectus et mors. et fit infans poſt ſex mēſes: deide inci pit i pubertate ⁊ augmēto vſqȝ ad tp̄s i quo ſtat p.x.ānos i regiōibꝰ calis et.xx.ānos i re giōibꝰ frigidis: deinde ſtat aut.x.ānis aut.xx. deide decliat aut poſt.xx.ānos deide poſt.xl. ānos deiñ expolliat̃ virtute tyriace aut pꝰ.xl. ānos aut poſt.lx. et fit vna ɔfectionũ declina ta a gradu tyriace. et oȝ vt det̃ i potu morſo de illa q̄ ē recēs et fortis et reliqs qbꝰ i potu dat̃ de illa q̄ ē debilior. Et fortaſſe ē neceſſe vt i potu det̃ morſo d̓ recēti ex medio aureo vſqȝ ad aur̃.i. ¶ Et ex eis qbꝰ diſtinguit̃ iter illã q̄ ē recēs et fortis et iter antiquã et debi lē et malã: et de expimētis ē qdē vt i potu ſu mat bō catharticũ et ɔſideret̃ tūc ſi ſoluerit eũ ſumat i potu tyriacã tūc ſi retinet eũ ē re cens bona et ſi nõ ē mala. Et ex expimentis eſt illud qd̓ dixit Gal̃. qm̄ oȝ vt capiat̃ gallꝰ ſilueſtris qm̄ ipſe eſt ficcioris ɔplonis q̄ȝ ille q nutrit̃ in domibꝰ et criſtio ipȝ eſſe faſianũ maſculũ et mittat̃ ſuꝑ ipȝ aial venenoſũ de inde det̃ ei in potu tyriaca ſi ergo vixerit ty riaca eſt bona. ¶ Et iteꝝ expit̃ in primo q in potu ſumit opiũ et hyuſqamũ nigrũ et alia i napello āt iuuamētũ tyriace ē ꝑuũ ⁊ q̄ȝtitas eiꝰ vt expellat mortē ē mora parua. ⁊ forſitã medicamē de muſcho ſicut exiſtimãt qdã ē magis iuuatiuũ in eo q̄ȝ oia. ¶ Quãtitates āt q̄ in potu dãt̃ de tyriaca i vnaq̄qȝ egritu die ſūt iſte. In tuſſi qdē antiq̄ ⁊ dolore pecto ris et lateris dat̃ i potu lupinꝰ vnꝰ in aq̄ mel lis aut iuleb ſi fuerit febris. In rigore āt ꝑio dico et frigore et vōitu i initio ꝑiodi det̃ i po tu lupinꝰ vnꝰ cũ aq̄ aut cũ vio qd̓ nõ ſit minꝰ tribꝰ.ōȝ. nȝ plꝰ q̄ttuor.ōȝ.⁊.5.⁊ ſũat i potu ille q hȝ colicã ⁊ iflationē i ſtō ⁊ pũcturã q̄ȝtitatē lupini cũ aq̄ mellis aut iuleb ſic̄ ſcis: ⁊ patiēs caſũ appetitꝰ ſilr̃ in aq̄ aut vio ſic̄ ſcis. ⁊ de ty riaca lupinũ i decoctōe aſſari. ⁊ det̃ i potu in hydropiſi añ cibũ lupinꝰ vnꝰ d̓ ea deglutiēdo aut cũ q̄ȝtitate.ōȝ.i.5. aceti cōmiſti. ⁊ ſũat i po tu patiēs ſputũ ſāguis ſi fuerit tp̄s eiꝰ i egritu die ꝓpiquũ vſqȝ ad aur̃. vnũ i aceto cōmiſto ⁊ ſi fuerit ſpatiũ cũ eo antiquũ det̃ i potu vlti mũ i decoctiōe ſumiſitō mãe et ſero. Ille ve ro q patit̃ abſciſioneȝ vocis ſumat i potu de ea fabã vnã i aq̄ mellis aut rob vue aut tene at eã ſub ligua. Et det̃ i potu ad vlcera iteſti noꝝ ⁊ ſolonē vētris cũ ſāguine i aq̄ ſumac. ¶ Et ad ɔſtrictiōȝ ãhelitꝰ cũ oxymelle ſq̄lliti co qd̓ ſit minꝰ.ōȝ.i. et fiat gargariſmꝰ ad epilē ſiaȝ i ꝑmis deide det̃ potu de ea q̄ȝtitas q̄rte aur̃. vniꝰ vſqȝ ad mediũ aur̃. i aq̄ aut oxymel le ſq̄llitico. ⁊ ſilr̃. i dolore capitis et emigrãea. ¶ Amplꝰ ipa frãgit lapidē i veſica et renibꝰ quũ potatur i decoctiōe apij et ꝓhibet colicã paſſionē et retinet nãȝ. et illi q vtit̃ ea in hora ſanitatis nõ nocēt venena ⁊ nõ ipēdũt in eo nocumēta ⁊ fit ſecurꝰ ab egritudinibꝰ peſtilen tie. ¶ Deſcriptio. ℞. trociſcoꝝ ſq̄lle aur̃. xlviij. trociſcoꝝ vipe aur̃. xxiiij. trociſcoꝝ alindaraca ron et pipis nigri et opij oiuȝ añ. tm̄dē ⁊ cin namomi in d̓ſcriptiōe aur̃. xij. et in deſcriptio ne aur̃. xxiiij. rob aur̃. xij. ⁊ in deſcriptiōe aur̃. xxiiij. et ſeis napi ſilueſtris rotũdi et ſcordeō ⁊ radicis lilij celeſtis et agarici ⁊ ſucci ligri tie et olei balſami oiuȝ añ. quãtũ ē hoc pōdꝰ. ⁊ myrrhe et croci et zinziberis et reubarba ri et cētaurec et calamēti mōtani et praſſij et petroſilini et ſticados et coſti et pipis albi et macropipis et pullegij idi et olibani et floris ſq̄nãti et gũmi albotin et caſie lignee nigre ⁊ ſpice et polij oiũ añ. aur̃. vi. et ſtoracis liq̄de ⁊ ſeis apij et ſiſeleos et ſe. ſiſeleos et ameos et camedreos et camepitheos et ſucci hipoq̄ſti dos et ſpice celtice et ſebee mōtane et folij et gētiane et ſeis feniculi ⁊ terre ſigillate et col cotar aduſti et amōi et acori et naſturtij albi ⁊ carpobalſami ⁊ ipicō et fu ⁊ gũmi ⁊ cordu meni ⁊ aniſi ⁊ acatie oiuȝ añ. aur̃. iiij. dauci ⁊ bdellij ſubalbidi oium añ. aur̃. iiij. bezard et aſpalti ⁊ oppoponacis ⁊ cētaurec minoris et ariſtologie rotũde oiũ añ. aur̃. ij. et i alia d̓ſcri ptiōe cētaurec ariſtologie rotũde loco longe caſtorei vero i deſcriptiōe q̄dã aur̃. ij. ⁊ i d̓ſcri ptiōe aur̃. iiij. ⁊ ſilr̃ ē ſmo i ſerapino ⁊ mellis lib. x. ⁊ vini antiq odoriferi kiſt. ij. liq̄fiãt q̄ de eis liq̄ſcũt ⁊ infũdãtur q̄ infũdũtur et terãtur ſicca ⁊ cribellentur et cōficiantur cum melle et ponãtur in vaſe vitreo aut plũbeo aut ar genteo et non impleatur vas immo ſit in eo ſuꝑfluitas vt reſpiret medicina et oēs medi cine ꝑter mel ⁊ vinũ ſũt. lxiiij. medicie. ¶ De ſcriptio alia. ℞. trociſcoruȝ ſquille aur̃. xxviij.

trociscoꝝ vipe ⁊ trociscoꝝ alindaracarõ et pi
pis nigri ⁊ opij boni oiuʒ añ . aur.xxiiij.⁊ al-
lei silucstris ⁊ rosaꝝ siccaꝝ ru.⁊ seis napi sil-
uestris ⁊ ireos ⁊ agarici ⁊ succi ligritic ⁊ olei
balsami ⁊ cinamomi oium añ aur. xij. myr-
rhe ⁊ prassij ⁊ croci ⁊ macropipis ⁊ ziziberis
⁊ ozimi mõrani ⁊ petroselini ⁊ pẽtaphilõ sil
uestris ⁊ reusiʒ ⁊ costi amari albi ⁊ sticados
⁊ pipis albi et muschi ⁊ pullegij ⁊ supioris sq
nãti ⁊ gluti alibat ⁊ olibãi ⁊ casie ⁊ spice oiũ
añ aur.vi. ⁊ gẽtiãe ⁊ alme alessis ⁊ ẽ nastur-
tiũ albũ ⁊ storacis liqde ⁊ fiseleos ⁊ spice cel-
tice ⁊ ẽ nerẽid ⁊ seis ameos ⁊ camedreos et
camepitheos ⁊ hypoqstidos ⁊ folij ⁊ epithy-
mi ⁊ fu ⁊ meu ⁊ seis apij ⁊ se.feni.⁊ boli lacu
ne ⁊ colcotã assati ⁊ amomi ⁊ ipicõ ⁊ acori ⁊
carpobalsami ⁊ acatie ⁊ gũmi arabici et cor
dumẽi oiuʒ añ aur.iiij. ⁊ alzufera et galbani
⁊ oppopõacis et serapini et bitumis iudaici
et cẽtauree et aristologie rotũde et castorei oi
uʒ ana põdꝰ aur.ij.addite sũt i hac descriptio
ne iste medicine ⁊ sũt firmate i descriptiõibꝰ
aliaꝝ liguaꝝ ⁊ sũt ozimi fluuialis et galbani
et dragagãti et ciclamis et aristologie lõge ⁊
seminis hyusqami albi oium añ aur.ij.iste er
go sũt spẽs.lxx.i cõmistione excepto melle et
mel sit duplũ medicinaꝝ quaꝝ sit sũma eius
qð ẽ i tyriaca mille et q̃dragita ⁊ triginta q̃t
tuor aur.et terat crocꝰ p se et terat myrrha ⁊
opiũ et olibanũ p se et ifũdat illud i vino de-
cocto nocte et liq̃fiãt glutinũ et galbanũ cuʒ
oleo balsami et terat colcotar solũ deide te-
rãtur reliq̃ medicine et cribellẽtur et cõficia
tur sũma eaꝝ cũ melle dispumato . ⁊ cõterat
quũ fit agregatio i mortario cõtritiõe bona
donec cõmisceant deide põat i vase vitri qð
sit sic vrinale aut testeo vitriato ⁊ administre
tur post q̃ttuor ãnos.et sit dos ĩtegra põdus.
ʒ.i.cũ aq̃ tepida i ieiũo. ¶Descriptõ alia. ℞.
tro.sqlle aur.xlviij. et troci.tyri.aur.xxiiij.pipe
ris lõ.aur.xxiiij.tro . alidaracacõ põdus aur.
xxiiij.rosꝫ rubeaꝝ siccaꝝ ablatis capitibꝰ aur.
xij.radicis lilij celestis aur.xij.⁊ radicis ligri-
tie aur.xij.seis napi silucstris aur.xij ⁊ scordcõ
aur.xij.xilobalsami aur.x.opij. aur.xij.agarici
aur.xij.pipis albi aur.vi.reusim seis apij aur.
iiij.myrrhe pure aur. vi.costi . amari aur.vi.
croci aur.vi.cassie aur.vi.spice ide aur.vi.me
lanopipis aur.xxiiij.⁊ thucamis ⁊ ẽ pullegiũ
aur.vi.⁊ prassij aur.⁊ sticados aur.vi. ⁊ petro
seli ⁊ ẽ sem̃ apij mõtãi aur.vi.macedõici aur.
vi.⁊ q̃nqʒ folij aur.vi.camepitheos aur.iiij.⁊
amõi aur.iiij.⁊ meu aur.iiij.⁊ neridẽ ⁊ ẽ spi-
ca romana aur.iiij.⁊ silr camedreos aur.iiij.
gẽtiãe romãe aur.iiij.anisi aur.iiij.gũmi aur
.iiij.seis feniculi aur.iiij.cordumeni aur.iiij.si
seleos aur.iiij.ameos aur.iiij.serapini aur.
iiij.castorei aur.ij.aristologie lõge aur.ij.cen
taure minoris aur.ij.bezarat ⁊ est galbanuʒ
aur.ij.⁊ fiat de ea qð diximꝰ de ꝯtrictiõe cri
bellatiõe ⁊ ꝯfectõe cũ melle.¶Ars trocisco
rũ de vipis.¶Accipiãt vipe quũ ẽ finis ve-
ris ⁊ incipit estas ⁊ si fuerit ver hyemale di-
mittãt vsqʒ quo ꝯsequat estus. ¶Et vipe q
dã sũt serpẽtes capita hñtes plana q̃ sũt lata
ꝓprie apud ꝓpingtatẽ colli minuti subtilis
valde quoꝝ caude sũt curte strepitũ faciẽtes
⁊ sonitũ i icessu. Et istis qdẽ trociscis nõ cõ
ueniũt oẽs vipe imo flaue ⁊ de flauis femi-
nee. ⁊ coꝝ signũ ẽ ꝙ masculi in oi latere hñt
vnũ dẽtẽ ⁊ femine plẽs vno . ⁊ oʒ vt alienẽt
cornute ⁊ varie ⁊ aspides decliues ad albedi
nẽ ⁊ nõ capiãt ex piscinis et littoribꝰ fluuioꝝ
⁊ aq̃ꝝ et mariũ neqʒ petrose q̃m i eis sũt q̃r-
cine faciẽtes sitim imo capiãt in loco lõgin-
quo ab hũorositate.⁊ ñ capiãt ille q̃ sũt debi
lis motꝰ imo eligãt ille q̃ sunt velocis motꝰ
hñtes caput eleuatũ.et oʒ vt nõ moriet quũ
capiũt si possibile ẽ et abijciãt a pte capis eiꝰ
q̃ttuor digiti et silr a pte caude ipsius et ani
ciꝰ ꝙ si cucurrerit ex ea sanguis plimꝰ et fue
rit motꝰ eiꝰ i illa dispõne plimꝰ et mors ipsi
us tarda tũc erit elcã.et si fuerit pui motꝰ et
pauci sãguinis velocis mortis tũ erit mala.
¶Et de signis eiꝰ iteꝝ ẽ vt sit motꝰ eius ve
lox et aspectꝰ eiꝰ aspectꝰ audacie et p̃sũptiõis
et sit egressio fecis eiꝰ ex postrẽo caude eius:
quũqʒ mortua ẽ extrahãt viscera eiꝰ et ꝓpe
fel ipsiꝰ et abluat cũ aq̃ et sale ablutiõe exq̃si
tissime facta deide decoquat i aq̃ et sale et si
cũ ea fuerit anetũ nõ erit malũ i eo decoctio
ne discoquẽte cum aq̃ leuis fiat collectio car
nis eiꝰ ab osse ipsius . Mũdificet ergo caro
eiꝰ ab osse et ꝓijciat i mortario et terat bñ ⁊
p̃cipiat illi q facit illð vt odoret oleũ balsami
⁊ inũgat ipʒ sup digitos . quũ ergo ꝯtrita ẽ
misceat cũ tortellis ẽm descriptiões diuisas
⁊ nõ eligat supra descriptionẽ Andromachi
deinde fiant ex ea trocisci minuti subtiles et
exiccẽt i vmbra et reponãt i repositorio.⁊ oʒ
vt nõ cadat sup eos radiꝰ solis oio neqʒ an-
te exiccatiõeʒ neqʒ post ipsã.sol nãqʒ destruit

ꝛ expoliat eos a virtute appropriata carnibus viperarum interficiēte venena que sunt ex morsione et ebibita.

Ars trociscoꝝ sqlle. ℭ O pꝫ vt eligat̃ d squillis būidis illa q̄ ē grauis ꝛ nō est magna ꝛ nō linias ipsā cū luto qm̄ illud facit eā rancidā ꝛ corrūpit ipsā imo line eā cū fermēto ꝛ assa eā in olla donec coquat̃ aut in furno iā calefacto ꝛ extracto cinere eius aut in patella de terra sup quā coquit̃ panis ei⁹. Quū ergo extrahit̃ inde tūc sumat̃ interius eius lene ꝛ terat̃ optime ꝛ misceat̃ cū eo farina orobi recēs ſm virtutē sqlle ꝛ exit⁹ eius. Andromachus vero miscebat cū parte vna squille duas ptes farine et allei eq̄li mēsura. Quū ergo pmista est squilla cū farina orobi tūc fac ex ea trociscos subtiles ꝛ inūge man⁹ tuas quū facis ex ea trociscos oleo rosaceo ꝛ et sicca eos ꝛ serua eos sicut cōseruas trociscos de viperis. Medici aūt nostri tpis accipiunt squille ptes.ij.ꝛ farine herbi.partem.i.

Descriptio trociscorū alindaracarō. ℞. corticū radicis aldarsisaban auṙ.vi.superioris squināti auṙ.xij.calami aromatici ꝛ costi ꝛ xilobalsami et assari ꝛ myrrhe ꝛ amomi ꝛ polij oiuꝫ añ auṙ.xxiiij.masticis et emerukit ē alacoben alba ꝛ fu oiuꝫ añ.auṙ.vi.pomi vitecor auṙ.xx.reubarbari siliq̄ cinnāi añ. auṙ.x.spice inde auṙ.xvi.folij tantūdem croci auṙ.xij.terat̃ totū et cribellet̃ p se ꝛ ꝯficiāt̃ cū vino odorifero antiquo declinante ad dulcedinē ꝛ fiāt trocisci ꝛ exiccēt̃ in vmbra ꝛ ꝯseruentur sicut conseruant̃ trocisci de viperis.

Descriptio alia hoꝝ troscisc oꝝ. ℞. ligni aldarsisaban ꝛ calami aromati ꝛ costi ꝛ assari ꝛ xilobalsāi ꝛ amōi ꝛ myrrhe chye ꝛ fu ꝛ alacobē oiū añ.auṙ.xviii. ꝛ croci auṙ.xij. ꝛ spice inde ꝛ folij amboꝝ añ.auṙ.xij.ꝛ myrrhe auṙ.xxiiij.teratur totū ꝛ fiāt trocisci sicut diximus in vnaquaqꝫ descriptionum q̄ sunt añ istam.

Descriptio alia horuꝫ trociscoꝝ. ℞. aselibet ꝛ est darsisabā auṙ.vi.floris sqnāti auṙ.xij.calāi aromati auṙ.vi.myrrhe ꝛ assari ꝛ xilobalsami oiuꝫ añ.auṙ.vi.cinnamomi auṙ.xxiiij.amōi auṙ.xxiiij.casie auṙ.vi.ꝛ amaracō ꝛ ē alacobē alba auṙ.xx.spice inde auṙ. xvi.polij auṙ.vi.in alio myrrhe auṙ.xxiiij.masti.auṙ.vi.croci aure.xij.aggrega has medicinas tritas ꝛ pulverizatas ꝛ ꝯfice cū vino puro ꝛ fac trociscos sicut diximus ꝛ conserua.

Confectio mithridati nobiṫ. ℭ Est confectio q̄ꝫ fecit mithridates rex ponti ꝛ noīauit suo nomine ꝛ cōposuit ipsā et est ex medicinis exptis sup venena ꝓprie ꝛ super egritudines alias vt esset aggregatiuū iuuamēti venenoꝝ diuersoꝝ et egritudinū diuersaꝝ.fuit ergo ipꝫ tyriaca in illo tpe deiñ post q̄ꝫ accidit andromacho illō qd̄ expt⁹ fuit ipꝫ sup iuuam̄tū carniū serpētū ꝛ alioꝝ addidit in eo trociscos de vipis ꝛ alteratū ē parū p additionē ꝛ diminutionē. Fuit ergo tyriaca magna in multitudine iuuamēti.verūtñ tyriaca magna est magis iuuatiua ipso in re vna ꝛ ē venenū serpētū. In religs vero reb⁹ non diminuit̃ mithridatū a tyriaca diminutiōe de qua fit curādū.immo ē magis additi in plurib⁹ eaꝝ iuuamēti ꝛ cōfidētioris vtilitatis:ꝛ nō ꝓlōgem⁹ sermonē in nūero illoꝝ iuuamētoꝝ quoniā ipsa sunt illa p̄dicta que sunt tyriace ꝛ fit dosis copiosior parumper.

Confectio mithridati ex descriptiōe cōmuni omnium. ℭ ℞. myrrhe ꝛ croci ꝛ agarici ꝛ zinziberis ꝛ cinnamōi ꝛ dragagāti omniū ana.ʒ.x.spice ꝛ olibāi alseis ꝛ ē nasturtiū babylonicū sqnanti xilobalsami sticados ꝛ siseleos ꝛ costi ꝛ camepitheos ꝛ galbani ꝛ nebescet ꝛ macropipis ꝛ succi barbe hircine ꝛ castorei ꝛ melakiō ꝛ ē opiū ꝛ folij indi ꝛ storacis ꝛ oppopōacis omniū añ.ʒ.viij.casie leucopipis ꝛ melanopipis ꝛ hermodactiloꝝ ꝛ poli ꝛ scordeon ꝛ dauci ꝛ meliloti ꝛ gētiane ꝛ olei balsami carpobalsami ꝛ trociscorū cokiō bdellij omniū añ.ʒ.vij.rute.ʒ.ij.ammōiaci et spice romāe et masticis et gūmi ꝛ petroselini ꝛ cordumēi ꝛ seis feniculi omniū añ.ʒ.v.anisi et acori ꝛ meu et serapini et assari omniuꝫ añ.ʒ.iij.apij et rosaꝝ rubeaꝝ pulegij omniū añ.ʒ.v.fu et acatie et vmblici stinci et seminis iperici oiuꝫ añ.ʒ.xlv.vini odoriferi antiqui in quo infundāt̃ ea q̄ oꝫ infundi mellis dispumata qd̄ sufficit. Misceat̃ et seruetur ꝛ amministret̃ post sex mēses et sit dosis sicut auelana cū eo qd̄ ē ꝯueniēs d potibus. Et in hac qdē descriptiōe sūt medicine q̄ nō sūt in descriptōe Gal̃.tresdecim et sūt agaricū et hermodactili et ruta et āmōiacuꝫ et dicates et assarū et dragagātū et sticados et cāepitheos et melilotū et xilobalsamuꝫ et melāopip et bdelliū. Et in descriptōe Gal̃. sūt due medicine q̄ nō sūt in hac descriptiōe ꝛ sūt radix lilij:ꝛ sal ꝛ i descriptiōe alia ē me

dicia vna q̄ nō ē i hac dſcriptōe ⁊ ē ſem̄ rute.

Ars cokion ā̄miniſtrari i mitridato. ℞. paſſulaꝝ rubeaꝝ enūcleataꝝ pōd⁹.ʒ.iiij glutinis alboti pōd⁹.ʒ.xxiiij. ſqnāti ⁊ mirrhe amboꝝ añ.ʒ.xij. cinamomi ⁊ bdelli ſubalbidi ⁊ blacte bizātie ⁊ ſpice romāe ⁊ caſie ⁊ meliloti ⁊ cipi ⁊ baccaꝝ lauri oium añ. ʒ.iij. calami aromatici pōd⁹.ʒ.ix. croci. ʒ.i. bitumis iudaici.ʒ.ij.ſ. Et hec dſcriptio ē ſaboꝛ filij ſehel i q̄ ē additū bitumē iudaicū. Et i deſcriptiōe alia ē additū darſiſabā pōdus.ʒ.ij.ſ. Et i deſcriptione alia ſunt addite aſſari.ʒ.ij.ſ.

Tyriaca eſdre. ℞. amomi pōd⁹ aureorū.xij. ſuperioris ſqnanti auř.viij. piretri aure.vi. croci auř.xxxvi. cinnamomi auř.vi.⁊ mirrhe auř.xij. petroſelini ⁊ ē ſemē apij mōtani ⁊ dauci ⁊ ē ſemē baucie ſilueſtris montane cretēſis oium añ.auř.iij. dragagāti.auř. xxx. ſucci hypoquiſtidos auř. viij. radicis lilij celeſtis auř.xv. ſeminis feniculi auř.vi. bdellij ſubalbidi auř.viij. ſeis hyuſquiami albi auř. xxviij. caſie lignee auř. ix. ſeis papaueris albi auř.xxx. ſpice ide aur.xij. ſemis rute auř.i. granoꝝ citri excoꝛticatoꝝ ſumach ſemij amboꝝ añ.auř.ij. ſeis aneti ⁊ epatis almeliki ⁊ aſſari ⁊ coꝛdumēi ⁊ euforbij ⁊ opij oiū añ.auř.vi. melāopipis auř.xxx. roſaꝝ rubeaꝝ ſiccaꝝ ab ablatis capitib⁹ auř.ix. folij idi aur.xij. olei balſami auř.iij. nereidē cretēſis ⁊ ē ſpica romana amcis ⁊ ē ſupius vitis amboꝝ añ.auř.vi. roſaꝝ oleādri ⁊ ſupioꝛis almaru amboꝝ añ. auř.iiij. lacce mūdate auř.xij. memithe gariofiloꝝ amboꝝ añ.auř.xij. ſupioꝛis ſpice romane auř.iij. reuſini auř.xij. ſucci altiſe ⁊ eſt alſelēgeſtſ ⁊ dicit̄ abꝛotanū ſilueſtre auř.xx. ⁊ radicū endiuie auř.xx. ⁊ coſti ⁊ gentiane romāe amboꝝ añ. auř.xij. folioꝝ citri auř.xiij. ⁊ trociſcoꝝ alindaracaron auř.vij. aniſi auř.vi. ſqnāti aur.xii. Aggrega has medicinas terendo cribellādo i fundendo que de eis īfunduntur in vino clare ſubſtantie ⁊ eſt radix aut cōi aut in triplicato aut vino paſſo aut melino ⁊ confice cum melle diſpumato ſm q̄ztitatem que neceſſaria eſt et reponatur in vaſe ⁊ adminiſtretur ſicut adminiſtratur tyriaca maioꝛ. ¶ Et de medicis ſunt qdā qui ponūt i ea de āmoniaco ⁊ de eis ſūt qb⁹ illud nō videtur quoniam ammoniacū nocet ſtomacho.

Deſcriptio tyriace eſdre. ℞. ammomi ⁊ myrrhe āboꝛū añ.ōʒ.v. piretri.ōʒ.ij.ſ. ſqnāti.ōʒ.iiij. caſie lignee.ōʒ.xij.ſ. ſtōacis ligō ōʒ.vi.ſ. dauci.ōʒ.i. croci.ōʒ.xij. petroſeli.ōʒ.i. ⁊.ʒ.ij. ireos.ōʒ.ij.ſ. ſeis feniculi ⁊ bdelij āboꝝ añ.ōʒ.iiij.ſ. olibāi.ōʒ.ix. dragagāti.ōʒ.x. ſucci hypoqſtidos.ōʒ.iij. granoꝝ citri excoꝛticatoꝝ auř.i. ſeis aneti ⁊ epatis almeliki ⁊ lignoꝝ citrinoꝝ oiuz añ.auř.ij. ſeis hyuſqami albi lib. i. ſeis papaueris al.lib.ij. ſpice.ōʒ.ix.⁊.ʒ.i. rute ſicce.ōʒ.i.et.ʒ ij. ſumac.ōʒ.iij. aniſi et aſſari et coꝛdumēi oium añ.ōʒ.iiij. opij.ōʒ.ij.⁊.ʒ.i.ſ. euforbij.ij.ſ.ōʒ. pipiſ.ōʒ.i.ſ. roſaꝝ.ōʒ.iiij. folij indi et carpobalſami āboꝝ añ.ōʒ.iij. anacardi. ōʒ.ii.ſ. lacce mūdate.ōʒ.v. cinamomi.ōʒ.iiii. meu.ōʒ.ii. ſpice cretēſis.ōʒ.ix. ſulfuris.ōʒ.iiii. menuthe ⁊ reuſini ⁊ coſti amari omniū añ. auř.iiij. foliorum citri auř.v. trociſcoꝛū alindaracaron auř.iiij. olei balſami auř.vii. ſucci abꝛotani.lib.i. galange.ōʒ.vii. lilii.ōʒ.vi. gariofiloꝛum.ōʒ.v. melis quantum ſufficit.

Confectio tro. alindaracaron adminiſtratoꝝ in ea. ℞. cāemel.ru.⁊ camōille albe ⁊ ſumach ⁊ fu ⁊ aniſi ⁊ aſſari vſnec ⁊ calami aromatici ⁊ xilobalſami oium ptes eq̄les ponderis aggrega has medicinas cōtritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice cū vino puro bone ſubſtantie ⁊ eſt radix aut cōmuni tribus diebus cōtinuis ⁊ moueatur in omni die ſemel ⁊ adde ſuper illud de vno hoꝝ vinoꝝ ſi indiget illo ⁊ fac trociſcos pōderis auř.i.⁊ exicca in vmbꝛa. hanc tyriacam fecit eſdras et eſt vicaria tyriace alfaroch in rebus omnibus.

Tyriaca diateſerō. ℞. gētiāe romāe baccaꝝ lauri ariſtologie lōge ⁊ myrrhe omniū ptes eq̄les terrant̄ ⁊ ꝯficiat̄ cū melle diſpumato ſm q̄ztitatē ſufficiētie eius doſis ſit auř.i. cū aq̄ calida. ¶ Et dr̄ ꝙ ō medicinis qdā ſūt qui ponūt loco myrrhe coſtū amaꝝ ⁊ refert ſeruaget gd inuenit i deſcriptiōe q̄dā additionē croci ptis.i. Hec tyriaca ō q̄ttuoꝛ ſpecieb⁹ cōfert pūcture ſcoꝛpionū ⁊ araneaꝝ ⁊ egritudinibus frigidis ꝑꝑꝛie epilepſie que ſubito accidit ⁊ tremoꝛi oꝛis ſtomachi.

Sotira liberās magna. ¶ Hec medicia ē aggregatiua iuuamti ꝯferēs epilepſie ⁊ vertigini ⁊ doloꝛi capitis antiquo et trēoꝛi ꝓhibet materiā attrahi ad oculuz: ⁊ q̄nq3 ſit cū ea alcohol poſt abſtractionē aque q̄re ꝓhibet ſaniē ⁊ ꝓhibet euētū nocumēti ad oculū ⁊ abſciſionē vocis et paralyſim et algueſgues et doloꝛē dētiū et doloꝛē oculi. et dolores pulmōis et lateris et pectoꝛis et hypocōdrioꝝ bibita in aq̄ mellis ⁊ valet ad expulſio

nẽ sãguinis potata in aq̃ arnoglosse et virge pastoris et vẽtositatibꝰ in stõ ⁊ doloribꝰ eiꝰ ⁊ ictericie et ad passiões frigidas et clarificat colorẽ et delet cogitatiões et rẽouet eructuationẽ et sanat vesicã ⁊ egritudines intestinorũ et pũcturã eoꝝ et clisterizať cũ ea: q̃re eradicãť apata eoꝝ et apata splenis et ꝓuocat suꝑfluitates renũ et vesice et ꝯfortat testiculos et liniť suꝑ eos ⁊ addiť desideriũ ⁊ ꝯfert doloribꝰ iũcturaꝝ et spasmo ⁊ podagre ⁊ cõfert ad venẽa ex morsiõibus et ebibita et cõfert febribꝰ antiq̃s et ꝑiodis rigoris et resoluit apata cuiꝰ ꝑmistio. ℞.myrrhe et cassie ⁊ sgnãti oium añ.õz.i.ς.castorei et petroselini et ẽ semẽ apii siluestris mõtãi ãboꝝ añ auř.xv.seis apii.õz.ii.siselcos auř.i.costi amari ⁊ cinnamõi et trociscoꝝ aladarmeu ⁊ storacis liq̃de et assari oium añ.auř.vi.anisi auř.x.piperis al.auř.xii.pipis longi auř.iii.spice auř.iii.amomi et croci amborũ añ. auř.iiii.opii.auř.x.Agrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas et confice cum melle dispumato et repone in vase et vtere post.vi.menses.

ARs trociscoꝝ aladarmeu admistratorũ i liberante magna. ℞.amõi et darsisaban et costi amari et calãi arõatici et gariofiloꝝ et pipis albi ⁊ ameos oium añ.auř.iii.cinamõi et masticis et croci oiuꝫ añ.auř.vi.fu auř.i.spice arõatice et folii indi amboꝝ añ.auř.vii.myrrhe auř.vi.Aggrega has medicinas ꝯtritas et cicotrigonizatas et ꝯfice cũ vino claro aut alio et fac trociscos ꝑuos põderãtes auř.i.et ericca in vmbra et vtere.

NEdrech Darii. ¶ Medrech darii est vna de medicis ꝯficis magnis electis q̃ ꝓcedit incessiõe filonii et tyriace et scelithe et ipsiꝰ iuuamẽtũ ẽ magnũ i colica cuiꝰ hec ẽ ꝑmistio. Accipe croci et seis hyusq̃ami albi ãboꝝ añ.sextariũ.i.opij ⁊ euforbii ãboꝝ añ.ʒ.xx.⁊ spice et storacis liq̃de ãborũ añ.sextaria duo ⁊ folii indi et gariofiloꝝ ãboꝝ añ.ʒ.iiii.⁊ pipis albi.ʒ.ii.et margaritaꝝ nõ ꝑforataꝝ et salis ãmõiaci et s. is rute siluřis et muschi ⁊ cãfore et cardamõi ⁊ cinamõi et casie oium añ.põdꝰ.ʒ.i.et costi.ʒ.viii.et seis alcbarmel et piretri ⁊ macropipis oiuꝫ añ.ʒ.iiii.serapini ⁊ castorei et oppopõacis oium añ.põdꝰ.ʒ.ii.et zedoarie et dorõici et olei balsami oium añ.auř.viii.⁊ in descriptione syra et greca myrrhe.ʒ.iiii.et canfore.ʒ.iiii.tere sicca et cicotrigonizate infunde ea q̃ liq̃scũt i vino decocto deide aggrega oia et cõfice cũ melle et antiq̃ sex mẽsibꝰ cuiꝰ dosis sit sic nux cũ aq̃ tepida.

COnfectio phoꝝ ⁊ ẽ illa q̃ noiať mã vite. Valet ad suꝑfluitates phlatis ꝯfortat aiam letificat digerit facit eructuare assimilata vt sit sic viaticũ adolescẽtie et addit i cõseruatiõe et mẽoria et rõnẽ efficit bonã et absoluit liguã et destruit frigora abscidit fluxũ vrine et sedat vẽtositates ⁊ addit insꝑmate et ꝯfortat mẽoriã et detumescere facit carnem gingiuaꝝ et stringit dẽtes et remouet dolores dorsi et iuncturaꝝ et ilioꝝ et emunctorioꝝ cuius ꝑmistio. ℞.piperis ⁊ macropiperis ⁊ zinziberis ⁊ cinnamomi emblicoꝝ ⁊ belliricoruꝫ ⁊ capsie ⁊ aristologie rotũde descemi ⁊ venaꝝ cytrinaꝝ ⁊ vẽtris granoꝝ pinee maioris. Et in descriptiõe alia nucis inde sucutiũ ⁊ ẽ testiculus vulpis oium añ.õz i.ς.camomil.õz.ς.⁊ plãte granoꝝ vue.õz.iij. auferatur interius pasularum rubearum deinde terantur bene ⁊ sumatur q̃ztũ sunt omnes medicine mellis ⁊ coaguleť deinde conficiãtur cũ eo species q̃s diximus ⁊ sumatur de ea ꝺm dispositionẽ q̃ztũ est nux parua in oleo nucis inde mẽsura cũ qua inuoluatur.

SCelithe. ¶ In hac medicia sub fideiussione affirmãt oẽs iuuamẽtũ existere ⁊ in cõpositiõe eiꝰ eẽ mirabile. Nos vero nõ inuenimus ei ipssionẽ plurimã nisi in asperitate accidẽte lingue ⁊ mollificatiõi eiꝰ. At vero medici dicunt ꝙ scelithe magnũ ꝯfert iuuamentũ manie et egritudinibus frigidis melicis ⁊ phlaticis ⁊ ꝑalysi ⁊ epilepsie ⁊ apoplesie ⁊ torture ⁊ alguegues ⁊ locutiõi aie et dolori capitis ⁊ emigranee ⁊ obliuiõi ⁊ melãcholie ⁊ frigori cerebri ⁊ tremori ⁊ pulsui cordis ⁊ cõseruat embryonẽ ⁊ ꝯfert aborsui ⁊ ꝯfert distilatiõi vrine ⁊ doloribꝰ mřicis ⁊ vẽtositati eiꝰ ⁊ mollificatiõi lingue ⁊ vertigini ⁊ tristitie ⁊ nocumẽto fungoꝝ ⁊ venenis ⁊ lacti qđ coagulať i stõ ⁊ alijs ⁊ ꝯfert doloribꝰ iũcturaꝝ ⁊ oibꝰ doloribꝰ antiq̃s frigidis et dať in potu ad oẽm rẽ ad quã ꝑtinet sicut ad frigus vehemẽs in aq̃ casie fistule et diciť ꝙ in vino ẽ magis iuuamẽtũ et ad opilationes intrinsecas cũ aqua radicum et ad dolores mortis cum aqua anisi et ad dolores superiores cum aqua sansuci aut cũ aqua radicũ sicle et pueris cuꝫ oleo violaceo: hec ergo sũt ea q̃ dicũt medici. Et illđ qđ ẽ apud me est qđ est medicina in ordinata nõ ordinate

cōpōnis adurēs ſanguinē ⁊ hūores deficiēs a trociſcis cuiꝰ cōmiſtio.℞.muſchi et cāfore ⁊ ambre oiuꝫ añ.pōdꝰ.ʒ.ij.margaritaꝝ nō ꝑforataꝝ croci amboꝝ añ.ʒ.x.auri ꝯtriti et argēti ꝯtriti āboꝝ añ.ʒ.ſ.amōi et ſeis harmel et euforbij vt vſnē nabati et vſnee ⁊ ſeis apij et ſeis rute et ſtercoris vacce mōtāe et ſulfuris rubei ⁊ citrini ⁊ hellebori albi et ſtoracis liqde et cipi ⁊ merſulen et ſūt ligna aſꝑagi ⁊ venaꝝ aleſtind et ē albarmel alba et chelidonie et granoꝝ almahaleb et xilobalſāi et heʒeraſen et ſimſindar oiuꝫ añ pōdꝰ.ʒ.ij.et floris ſqnāti et folij et nucis muſchate et caſtorei et ſe.cruce et ſc.baucie oiuꝫ añ pōdꝰ.ʒ.x.⁊ alʒarub et aʒkei et dragaganti magiſterij et nigelle et ſtercoris vulpis et radicis capparis oium añ.ʒ.ſ.⁊ ſerici crudi et ſeis aneti et radicū eiꝰ et ʒedoarie ⁊ dorōici et ʒinʒiberis et gētiane et lingue auis et ſalis indi et piretri et coralli et bituminis iudaici et ſu et pſilij.oiuꝫ añ.ʒ.iiij.gariofil.⁊ ſpice et aſſari et coſti et.caſie et cardamomōi et capilliueneris oiuꝫ añ.ʒ.viij.et.macis et ireos āboꝝ añ.pōdus.ʒ.i.fructuū mādragore ſiccoꝝ nūero.xx. et caſie mūdate et lignoꝝ caſie āboꝝ añ.pōdus.ʒ.ſ.et floꝝ ſqnāti pōdꝰ.ʒ.x.et ſeis feniculi et iſopi ſicce amboꝝ añ.ʒ.x.et origāi ꝑſici ⁊ origāi alinci āboꝝ añ.ʒ.iiij.et bedeoard et nodoꝝ pale veteris i ꝑietibꝰ ⁊ reuſcini oiuꝫ añ. ʒ.vij.et piꝑis albi ⁊ nigri et macropiperis et opij ⁊ ariſtologie lōge et ro.et granoꝝ almahaleb omniū añ.ʒ.xx.et auelane inde pōdꝰ.ʒ. ij.et duas tertias.ʒ.i.et ſuꝑioris ſalicis et venaꝝ indaꝝ ſiccaꝝ et ē almeius et polij et ſucci ireos ⁊ darſiſahan et abrotani omniū añ. pōdꝰ.ʒ.i.et aniuden nigre pōdꝰ.ʒ.iiij.et q̄rte et meliloti pōdus.ʒ.iiij.et duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.⁊ capilloꝝ algol et digitoꝝ citrinorum ⁊ gutte baracoſt ⁊ altit bōi odoris et ſerapini et oppopōacis oiuꝫ añ.pōdus.ʒ.ij.et terte viaꝝ q̄dirataꝝ pōdꝰ.ʒ.iiij. Et illud qꝫ inuenit̃ de medicinis q̄ intrāt in ſcelithe in codicibꝰ grecis additū ſupra illud qꝺ ē in hac deſcriptioe eſt iſtud alʒurūb et aleſſis albe añ.ʒ.ij.radicis al keiri rubee pōdus.ʒ.iiij. ſuꝑioris alcāne.ʒ.ij. agnicaſti.ʒ.iiij.cordumeni pondus.ʒ.i.reuſcini et carpobalſami et xilobalſami ⁊ granorū myrti egyptie et ſigillati regis et aſſe fetide omnium añ.ʒ.ij.nucis muſchate.ʒ.iij.granorum alben excorticatorū.ʒ.iiij.ſpodij.ʒ.i.cuſcute et karabe et mudaſcon ⁊ geſtafrid et nucis ſauie et mugath ⁊ marmacor et vtriuſq; been rubei ⁊ albi oiuꝫ añ.ʒ.ij.aniſi.ʒ.iij ſceba. ʒ.iij.ſalis taberʒet ſalis idi ⁊ ſalis pāis ⁊ dauci ⁊ petroſilini ⁊ ſucci liqritie ⁊ ſucci eupatorij oiuꝫ añ.ʒ.ij.⁊ corticū citri ſiccoꝝ et ſuſtiū peonie oiuꝫ añ pōdꝰ.ʒ.iiij.churudē.ʒ.v.maguetiſ. ʒ.vi.calcanil ⁊ ē oʒinū mōtanū et amigdalarū amaꝝ oiuꝫ añ.ʒ.vij.Tere ſicca ⁊ cicotrigoniʒa ⁊ iſūde ea q̄ liq̄ſiūt i vino bono ⁊ cōfice cū melle qꝺ ſit triplū pōderiſ medicinaꝝ ⁊ repōe i vaſe vitreo qꝺ ſit ſic vriale ⁊ ātiq̄t̃ ſex mēſibꝰ cuiꝰ doſ ſit q̄ꝫtū ē cicer cū aq̄ tepida.

Commiſtio eiꝰ ſꝫ aliā deſcriptionē. ℞.muſchi bōi pōdꝰ.ʒ.ij.margaritaꝝ nō ꝑforataꝝ pōdꝰ.ʒ.x.auri ſuſi et argēti ſuſi amborū añ.pōdꝰ.ʒ.ſ.ambre pōdꝰ.ʒ. iiij. ʒarub pondꝰ.ʒ.i.ſirici aduſti aut ñ aduſti pōdꝰ.ʒ.iiij.myrrhe gariofiloꝝ ⁊ ſpice bōi odoris amboꝝ añ. ʒ.iiij.croci pōdꝰ.ʒ.x.ʒedoarie ⁊ dorōigi amborū añ.ʒ.iiij.radicis lilij cel[e]ſtis pōdꝰ.ʒ.i. amomi pōdꝰ.ʒ.ij.maſticis pōdꝰ. ʒ.ſ.folij indi pondus.ʒ.x.carpobalſami pōdꝰ.ʒ.ſ.macis pōdꝰ. ʒ.i.fructuū mādragore nūero.x.lignorū caſie ⁊ caſie āboꝝ añ.ʒ.v. leucopiꝑis et ʒinʒiberis ⁊ radicū aneti oium añ.ʒ.iiij.coſti amari pondus.ʒ.viij.nucis muſcate pūdus.ʒ . x.caſtorei pōdꝰ.ʒ.x.euforbij pōdus.ʒ.ij. floris ſqnāti pōdus.ʒ.x.ſeis aneti ⁊ gētiāe romāe ⁊ ſuꝑioris. lingueauis oium añ.pōdꝰ.ʒ.iiij . cardamomi pōdus.ʒ.viij.ſemis harmel.ʒ.viij.ſemis fenugreci pōdꝰ.ʒ.vi.ſuſtiū capilloꝝ veneris.ʒ.viij. ſalis indi pōdus.ʒ.iiij . nigelle ⁊ ē granū nigrū pōdus.ʒ.ſ.origani ꝑſici pōdꝰ. ʒ.iiij.ſu pōdus.ʒ.vi.dragagāti artificij pōdꝰ.ʒ.ſ.vſnē nabati pōdꝰ.ʒ.ij.ſemis apij.ſeminiſ rute ⁊ vſnee ⁊ ſulfuris citrini oium añ:ʒ.ij. ſtercoris vacce mōtane aut capre mōtane pōdus.ʒ.ij.bedeard pōdꝰ.ʒ.vij.ſeminis eruce pōdus.ʒ.x.ſeuine pōdꝰ.ʒ.iiij.melanopiperis ⁊ macropiꝑis ⁊ ſemis hyuſqami albi oiuꝫ añ.ʒ. xx.terre viaꝝ q̄dirataꝝ pōdꝰ.ʒ.i. ariſtologie lōge pondus.ʒ. x.ariſtologie rotūde pōdus.ʒ.iiij.reſini pondus.ʒ.vij.ſemis alʒufere pōdꝰ.ʒ.x.ſeminis endiuie pōdꝰ.ʒ.iiij.ſemis alā .iudē pōdꝰ.ʒ.iiij.et ſexta.ʒ.i.meliloti pōdus.ʒ. iiij.ſ pſilij ⁊ iſſidis oium añ.pōdus.ʒ.iiij.granoꝝ cucumeris excorticatoꝝ.ʒ.iiij.et tertiā. ʒ.i. bitumis iudaici pōdus.ʒ.iiij.cāfore ⁊ hellebori albi ⁊ nigri et ciperi ⁊ ſtoracis liqde et celidonie ⁊ ſeminis haſparagi omniū añ. pōdus.ʒ.ij.⁊ digitoꝝ citrinoꝝ ⁊ capilloꝝ algol ⁊ radicis endiuie ⁊ ca

fie ⁊ baracoſt omniũ añ.podꝰ.ʒ.ij.xilobalſami
põdus.ʒ.ij.aq̃ nigelle ⁊ aq̃ ſpine nominate.al
cana añ.põdus.ʒ.i.⁊ granoꝝ almabaleb.pon
dus.ʒ.i.radicũ aſſidi ⁊ ẽ ſinapis albi põdus.
ʒ.ij.nodoꝝ palie q̃ ẽ in parietibꝰ.ʒ.vij.ſterco-
ris cupis põdꝰ.ʒ.ſ. corticũ radicis capparis
põdꝰ.ʒ.ſ. bezeribaſen ⁊ iſſindar amboꝝ añ.
põdꝰ.ʒ.iiij.Aggrega has medicinas cõtritas
⁊ cicotrigonizatas ⁊ in fũde q̃ ifũdẽda ſũt de
eis i vino odorifero ⁊ cõfice cũ melle diſpu-
mato ⁊ repone i vaſis ⁊ amminiſtra.poſt ſex
menſes ſicut cicer cũ aqua corticũ radicis fe
niculi ⁊ apii ⁊ fac caputpurgiũ ex ea q̃ttitatẽ
vnius grani frumenti cum aqua canabis.

A Trius Darii.⁊ ẽ medicina inda q̃ letifi
cat ⁊ cõfortat cor ⁊ corpꝰ ⁊ colorẽ effi-
cit bonũ ⁊ aufert lũbricos ⁊ facit odorẽ oris
bonũ ⁊ ſudoris ⁊ iuuamẽtũ eiꝰ ad epar ẽ ma
gnũ ⁊ nõ ẽ in ea nocumẽtũ apparẽs ⁊ ſumit
ante cibũ ⁊ poſt ip̃z.cuiꝰ ꝯmiſtio.℞.roſaꝝ ru
beaꝝ põdus.ʒ.vi.ciperi põdꝰ.ʒ.v.gariofiloꝝ ⁊
maſticis ⁊ ſpice ⁊ aſſari oiuz añ.ʒ.iii.cinamõi
⁊ alzarub ⁊ croci ⁊ macis ⁊ cardãomi ⁊ beil
⁊ nucis muſchate omniũ añ põdus.ʒ.ii.Sũe
has ſpeties poſt cicotrigonizationẽ cũ orali
et permiſce permiſtione decenti conterendo
deide accipe emblicoꝝ mũdtoꝝ bonoꝝ recen
tiũ lib.i.⁊ decoquantur in lib.ix. aque dulcis
donec remaneat tertia deide colctur ⁊ itere
tur illa aq̃ in olla ſuper quã ꝓiiciantur de pe
nidiis ſabari lib.ii.deinde buliat cũ facilitate
dõec ingroſſetur ⁊ fiat i ſpiſſitudine loboc ad
pectus groſſi deide auferatur olla ab igne ⁊
puluerizentur i ea medicine et moueatur cũ
ligno ſalicis donec permiſceatur cõmiſtione
equali.Quumqz ifrigidãtur reponantur in
vaſe viridi cuius doſ fit quod eſt ab vno
aur̃.ad duos.

C Onfectio alia inda.℞.piperis ⁊ macro
piperis et myrobolanoꝝ nigrorum et
belliricorum et emblicorum ablatis nucleis
ipſorum et centauree ommnium añ.ſexta-
ria.iiii.et butyri vacini quantum conficiat ip
ſaz.cuius doſ fit aur.i. aut plus vnicuiqz ho
mini ſecundum quantitatem ſue virtutis.

C Onfectio noiata algere. ¶Que cõfert
vtriqz cholere ⁊ pruritui ⁊ frigoribus
confortat ſtomachum et valet ad colicam et
ventoſitates et facit appetere cibum et con-
fert ad coitum cuius permiſtio.℞.ſcamonee
et medulle turbit et macropiperis omnium
añ.ʒ.vi.piretri ⁊ ſeis apj ⁊ ameos ⁊ zinzibe-
ris ⁊ ſalis indi oium añ.põdus.ʒ.i.gariofilo-
rũ ⁊ zarub amboꝝ.ʒ.ſ.alflẽgeti auri. maba-
leb excorticat añ.ʒ.ij.zuccari tabarzet ⁊ croci
amboꝝ añ.ʒ.iij.Accipe has medicinas poſt ci
cotrigonizationẽ exceptis ſcamonea ⁊ croco
qm̃ ipſi ſimul terũt deinde ꝑmiſce medicias
cõmiſtiõe decẽti ⁊ confice de melle diſpuma
to ſm ⁊ põdus eaꝝ bis ſemis cuius doſ fit
ab eo qd̃ ẽ inter.ʒ.ij.vſqz ad.ʒ.ij.ſ.vſqz ad.iij.

C Onfectio alia aiam cõfortãs dilatãs ⁊
letificãs cõfortãs corpus colorẽ faciens
bonũ deſtruẽs lumbricos odorẽ oris faciens
odoriferꝝ ⁊ ſudorẽ ⁊ cõfert ſtõ ⁊ epati ⁊ nõ ẽ
in ea nocumẽtũ ⁊ recipit añ.cibũ ⁊ poſt ip̃m
cuius ꝑmiſtio.℞.roſaꝝ rubeaꝝ ꝑtes.vj.cipe-
ri ꝑtes.viij.gariofiloꝝ ⁊ maſticis ⁊ ſpice ⁊ aſ
ſari oium ꝑtes.iij.cinami ⁊ zarub ⁊ croci añ.
ꝑtes.ij.macis ⁊ cardamomi ⁊ elbaugue ⁊ nu
cis muſchate oium añ.ꝑtẽ.i. terãt ⁊ cribellẽt
⁊ ſumat ad oẽ põdus.ʒ.xxiiij.de oibus medi
cinis lib.i.emblicoꝝ recẽtiũ ⁊ decoq̃t omnis
lib.cũ.ix.lib.aq̃ vſqz quo remaneãt lib.iii.de
inde colet ⁊ ꝓiiciat ſup illã aq̃z ꝓ oi lib. em-
blicoꝝ lib.i.penidioꝝ ſabari ⁊ decoquãt dõec
fiat in ſpiſſitudine ellectuarii groſſi deide pul
uerizent deſup medicine ⁊ conuenienter fiat
cuius ꝑmiſtio ⁊ reponatur in vaſe vitreo vi-
ridi cuius doſ fit ab aur.i.vſqz ad aur.i.⁊.ſ.

Onfectio tyriacalis magna ex nr̃a ar-
te exꝑtoꝝ iuuamẽtoꝝ ꝑdictoꝝ in confe-
ctionibus q̃ ſunt añ eã.℞.corticũ citri ⁊ gen-
tiane ⁊ myrrhe ⁊ carpobalſami ⁊ folioꝝ ozi-
mi citrati ⁊ ſeis eius ⁊ ſeis alſelengemiſch ⁊
zedoarie ⁊ doronigi oium añ.ʒ.iiii. ⁊ muſchi
⁊ ambre ãboꝝ añ.aur.i.⁊ xiloaloes indi aur.
ii.⁊ cãfore aur.ſ.⁊ coſti ⁊ cinamomi ⁊ acori ⁊
croci ⁊ ſpice celtice ⁊ abſinthii oium añ.ʒ.iii.
⁊ ſu meu ⁊ petroſelini omniũ añ.ʒ.ii.ſ.⁊ ſemi
nis eruce ⁊ ſeminis napi ⁊ ſeminis porri ⁊
lingue auis ⁊ granoꝝ piꝑis omniũ añ. pon-
dus.ʒ.ii.opij põdus.ʒ.iii.cõficiatur ſm deſcri
ptionẽ ⁊ fermẽtet ſex mẽſibus deinde bibat.

Onfectio tyriacalis minor ex arte nr̃a
℞.carpobalſami ⁊ coſti ⁊ myrrhe ⁊ gẽ
tiãe ⁊ cinamõi ⁊ leucopiꝑis ⁊ xiloaloes indi
⁊ petroſelini omnium añ. partem .i. muſchi
tertiam papaueris caſtorei quartam partem
conficiatur cum melle ⁊ adminiſtretur.

C Onfectio ceſaris valens ad pulſum cor
dis ⁊ epilepſiaz ⁊ dolores ſtomachi fri

gidi ⁊ itestinoꝝ ⁊ oppilatões putrefactionẽ sã
guinis lõgã ⁊ difficultatẽ digõis ⁊ difficulta
tẽ anhelitꝰ ⁊ singultũ vehemẽtẽ cuiꝰ ꝑmistio
℞.castorei ⁊ succi liqritie ⁊ casie ⁊ costi ama
ri ⁊ melanopiperis macropipis ⁊ storacis ⁊
opii ⁊ croci ⁊ spice aromatice oium añ.põdꝰ.
ʒ.iij.oppoponacis põdus.ʒ.i.muschi põdꝰ ser
te.ʒ.i.zedoarie ⁊ doronigi ⁊ margaritaꝝ nõ ꝑ
foratarꝝ omnium añ. ʒ.ß. myrrhe pondus.ʒ.
ix.Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribella
tas ⁊ confice cum melle dispumato ⁊ vtere
quum necesse est quantitate ciceris.

TRifera magna valẽs ad malitiã digõis
⁊ frigꝰ stõi ꝓprie ⁊ itestinoꝝ ⁊ mollifica
tionẽ i stõ ⁊ vesica ⁊ addit i desiderio coeun
di cuiꝰ ꝑmistio.℞. myrobolanoꝝ nigroꝝ ex-
corticatoꝝ põdus.ʒ.vi. bellirico.⁊ embli.⁊ se-
minis apij mõtani ⁊ capsie ide ⁊ ameos ⁊ ori
gani ꝑsici oium añ.õʒ.i.spice ⁊ amomi ⁊ heil
⁊ acori añ.põdꝰ.ʒ.iij.cinamõi põdꝰ.ʒ.iiij.leu-
copipis ⁊ melanopipis ⁊ neremisch ⁊ salin-
di oium añ.õʒ.ß.scorie ferri.õʒ.iij.sinapis.õʒ.
i.ß.⁊ salis ãmoniaci.ʒ.ß. tere ⁊ cicotricõiza ⁊
inuolue cũ oleo amigdalino ⁊ confice cũ mel
le dispumato de quo sit triplũ ponderis spe-
cierum et vtere quum necesse fuerit.

DEscriptio alia.℞.myrobolanoꝝ kebu-
loꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ serẽblegi ⁊ buzeidẽ ⁊
macis ⁊ casie ide ⁊ secacul oium añ.ꝑtẽ vnã
bedarũgi rubei ⁊ bedarũgi albi ⁊ lingue auis
⁊ been albi ⁊ been rubei oium añ. partez me
diam. aggrega has medicinas contritas et
cribellatas ⁊ confice cum melle dispumato ⁊
butyro ⁊ vtere quum necesse fuerit.

ZEhemiren magnum. Est medicina ida
conferens malitie cõplonis frigide et de
bilitati stõi ⁊ addit i desiderio coeundi et cõ-
fert alguesgues ⁊ melie et rectificat motꝰ cor
poris ⁊ conseruat embryonẽ et conseruat re-
nes et vesicã et frangit lapidem:cuius ꝑmi-
stio.℞.acori et costi amari et aristologie lon
ge et aristologie rotũde omnium añ sextaria.
iiii.macropiperis ⁊ zinziberis amboꝝ añ.pũ
dus sextarioꝝ.v.semis apii et ameos et car-
ui et semis fenicli et semis alrathtai et semis
portulace et semis eruce et bedarungi rubei
et bedarungi albi et auricule muris et cymi-
ni carmẽi et semis aneti oiuz añ põdus sexta
rioꝝ.vi.gariofiloꝝ ⁊ vsnee ⁊ calami aromati
ci ⁊ xilobalsami oiuz añ.sextaria tria melilo-
ti ⁊ sceba ⁊ zerub ⁊ carpobalsami omniũ añ.
sextaria tria ⁊ casie ⁊ macis ⁊ cardamomi et
cinami omniũ añ.sextaria.iiij.myrobolanoꝝ
citrinaꝝ ⁊ serẽblegi ⁊ belliricoꝝ ablatis nu-
cleis omniũ añ.sextaria.viij.pomoꝝ mandra
gore siccoꝝ ⁊ hellebori albi ⁊ marmacore et
seis hyusqami albi siluestris ⁊ seis hyusqami
albi hortulani ⁊ asech hortulani ⁊ capsie in-
de ⁊ zerese ⁊ granoꝝ citri excorticatoꝝ ⁊ ve-
naꝝ ⁊ ftien indi ⁊ been rubei ⁊ been albi et
lingue auis oium añ.aur.xiiij.nucis muscha
te.xxx.numero radicũ cucumeris siluestris ⁊
seis agnicasti omniũ añ sextaria.iij.seis hau-
cie ⁊ amomi amboꝝ añ.ʒ.vj. opij euforbij et
castorei omniũ añ.ʒ.iij.myrobolanoꝝ nigro-
rũ ablatis nucleis pondere.ʒ.iiij.folij indi et
fenugreci ⁊ meu ⁊ petroselini ⁊ dauci ⁊ reusi
ni omniũ añ.ʒ.vj.aggregẽt medicine iste tri-
te ⁊ cribellate. Et sumant penidij albi pondẽ
re medicinaꝝ dictaꝝ omniũ ⁊ butyꝝ vacci-
nũ pondere medicinaꝝ ⁊ penidioꝝ simul et
mellis dispũati pondere medicinaꝝ ⁊ peni-
dioꝝ ⁊ butyri sit ⁊ cõficiat ꝺm hũc modũ.su-
mãt penidij ⁊ incidãt ⁊ ꝓijciãt sup eos tres
lib.aq̃ ⁊ decoq̃nt dõec liq̃fiãt ⁊ ingrossent et
fiãt sic mel deinde ꝓijciat sup eos mel.fiat te
pidũ butyꝝ vaccinũ inuoluãt cũ eo medicine
trite ⁊ cribellate deinde ꝓijciãt penidij ⁊ mel
cocta sit in mortario magno ⁊ pulverizẽt de
sup medicine inuolute in butyro cõficiãt do
nec eq̃ntur ⁊ reponãt in vase in quo fuit mel
tꝑe lõgo ⁊ reponat sex mẽsibus ⁊ administre
tur post illud cuius dosis sit sicut galla in ꝓn
cipio diei et fine eius tribus diebus ⁊ tribus
noctibꝰ cũ aq̃ calida aut cũ aliquo de vinis.

PErmistio eiꝰ ex descriptiõe alia .℞. aco
ri et costi amari et aristologie lõge ⁊ ro
tũde omium añ. sextaria tria macropipis et
zinziberis añ.sextaria.v.et in descriptiõe alia
amboꝝ añ.sextaria duo loco q̃nqz seis apij ⁊
ameos et carui et seis feniculi et seis alrotab
et seis portulace et seis eruce et seis sansuci
et turbit albi et rubei et cimini carmeni et se
minis aneti omniũ añ.sextaria sex gariofilo-
rũ vsnee calami aromatici carpobalsami om
niũ añ.sextaria.iij.meliloti et sceba et zarub
et carpobalsami et casie et macis et cardo-
momi et cinami omniũ añ.sextaria.iiij. my-
robolanoꝝ citrinoꝝ et bellicoꝝ et emblicorũ
omniũ añ.sextaria.viij.pomoꝝ mãdragore si
coꝝ et myrti sicce et hellebori albi et mar-
macor et seis hyusqami albi siluestris et seis

hyusgami albi hortulani et asecb et capsie in de et zereseb et granoꝝ citri excorticatoꝝ ꝛ si res indi et zaroz et beē albi et rubei et lingue auis oium añ. aur. xxiiij. nucis muscbate. xxx. numero radicū cucumeris silvestris et seis agnicasti amboꝝ añ. sextaria. iij. seis baucie ꝛ amomi amboꝝ añ. ʒ. vj. opij euforbij et castorei omniū añ. ʒ. iij. myrobolanoꝝ nigroꝝ pōdus. ʒ. iiij. folij indi et petrosilini et dauci et reusini omniū añ. ʒ. vj. aggrega bas medicinas post cicotrigonizationē et pone cū eis penidios ſm pōdus medicinarū omniū et inuolue cū butyro et cōfice cū melle dispūato et repone in vase cuius dosis sit. ʒ. ij. ʒ. forti et debili minus hoc.

Azebemire puū iuuamentorū ꝓprimorū. ℞. acori et costi et aristologie rotunde et longe omniū añ. sextaris. iij. granorum arased et seis barmel amborū añ. sextaria. ij. et pipis et macropis et zinziberis oium añ. sextaria. v. et seis apij et carui et cipi et seis napi et seis arotab et seis cepe et seis eruce et zaroz tudeti rubei et albi et seis porri et selini et seis andacocbe et seis feniculi et ameos et seis citri excorticati et seis portulace et calamenti et becbir et fenugeci et seis sansuci et cimini carmeni et seis aneti et seis baucie omniū añ. ʒ. x. gariofilorū et beil et vsnee et folij indi et cardamomi et cinami et enule et cipi et nucis muscbate et calami aromatici et zarub et meliloti et marmacoz et carpobalsāi omniū añ. ʒ. xx. et casie et macis et granorū myrti et zeresch et lingue et spice omnium añ. pondus. ʒ. xxiiij. et roꝭ siccarū pondus ʒ. v. myrobolanorū nigrorū et kebullorum et belliricorū et emblicorū omniū añ. sextaria. iij. seis hyusgami albi et euforbij et opij. omnium añ. ʒ. iij. castorei sextariū. i. et capsie inde et alasech et zedoarie et been rubei et albi et reusini et darungi et seis portulace et galange et storacis omniū añ. sextaria. iij. penidiorū cū pōdere omniū barū medicinarū et cōmisce et inuolue butyro vaccino et confice cum melle dispumato cuius dosis sit aur. i. aqua tepida.

Confectio. S. ¶ Hec cōfectio calefacit instrā vrine ex rēibus et vesica et appit oppilatōes et rectificat corpꝰ cuiꝰ pmistio. ℞. leucopipis et melāopipis et amomi et costi amari et spice aromatice et folij indi et croci et seis apij et anisi et piretri et seis vrtice et seis rute mōtāe omniū añ. ptes eq̄les. aggrega bas medicinas tritas et ꝯfice cū melle dispūato et vteř cuiꝰ doꝭ sit pōdꝰ. ʒ. i. cū aq̄ corticū radicis feniculi et corticū radicis apij cuius pmistio ex descriptōe alia. ℞. pipis nigri et albi et amōi et costi et spice et calāi et aromatici et folij indi et seis apij et croci et anisi et seis vrtice piretri seis rute mōtāe omnium añ. ptes eq̄les cōficiāt cū melle et sit doꝭ pondus. ʒ. i. cū aq̄ radicū feniculi et apij.

Confectio alia. S. valēs ad dolorē epatis et tussim et expulsionē sanguis cuiꝰ pmistio. ℞. croci cinamomi amborū añ. pondus. ʒ. i. bdellij. ʒ. iiij. alrebet duas tertias. ʒ. iꝰ. sq̄nāti. ʒ. iij. calami aromatice. ʒ. ii. casie spice celtice myrrbe omniū añ. ʒ. ii. gūmi cupssi sextaria. iii. et mellis. ʒ. iii. passularū enucleatarū pondus. ʒ. xl. et vini boni q̄ð sufficit terātur et cicotrigonizentur cōficiātur cū melle.

Confectio bermetis cōferens podagre valde et dolorībꝰ iūcturarū et dolorībꝰ renū et stōi et vētositatibꝰ et vlceribꝰ intestinorū et bydropisi et icteritie et vertigine et eius qdē ꝓpterea ē in iūcturis et podagra et sit doꝭ aur. i. aut. ʒ. ii. cuiꝰ pmistio. ℞. agarici et assari et acori et cordumēi et seis rute et euforbii et fu. et isopi sicce omniū añ. ʒ. i. aristologie lōge et radicū ciclamis amborū añ. ʒ. ii. ameos et gariofilorū amborū añ. ʒ. ii. gētiāe romāe. ʒ. ii. basce et seis apii amborū añ. ʒ. vi. cētauree minoris et est albalzij. ʒ. viii. casie et costi amari et myrrbe oium añ. ʒ. iii. spice aromatice et sceba mōtāi et petroselini oiuȝ añ. ʒ. ii. polii et prassi amborū añ. ʒ. vj. cāepitbeos et cāedreos ꝛ scordeō oiuȝ añ. ʒ. viii. aggrega bas medicīas tritas cicotrigonizatas et ꝯfice cū melle dispūato et repōe in vase et bibat in diebꝰ veris. ¶ Cōmistio eiꝰ ex descriptōe alia. ℞. agarici et acori et assari et cordumēi ꝛ se. rute et euforbii ꝛ fu et isopi sicce oiuȝ añ. ʒ. i. aēos et gariofilorū āboꝝ añ. ʒ. ii. gētiāe. ʒ. vi. asse ꝛ se. apii āboꝝ añ. ʒ. ii. cētauree mioris. ʒ. viii. casie ꝛ costi et aristoľ. lōge oiuȝ añ. ʒ. iii. myrrbe et spice ꝛ calamīti mōtāi ꝛ petrosili oiuȝ añ. ʒ. ii. pssii ꝛ polii āboꝝ añ. ʒ. iii. cāedreos ꝛ cāepitbeos et scordeō oium añ. ʒ. viii. mellis q̄ntū sufficit cuius doꝭ sit. ʒ. ii. aur. i. in hora veris.

Confectō bermetꝭ valēs ad thēasmonē cū ð ea sūīt i potu pōdꝰ. ʒ. xxx. cū aq̄ frāct ad dolorē epis cū aq̄ mellis roꝭ ꝛ ad febrē

cū aq̄ tepida et ad dolorē stō̄i cū aceto. cōmisto et ad dolorē renū cū vino cōmisto et adi reliquos dolores et p̄focationē cū aq̄ tepida. Et si nō fuerit cū eis febris cū vino cōmisto et ad expulsionē sanguinis cū aceto cōmisto in q̄ātitate fabe et ad dolorē ilii sic q̄ātitas illa et ad retentionē intestinoꝝ ꝛ ventositates cū vino antiquo cōmisto et est cōueniēs ad dolorē capitis et alguesgues et maniā cū in potu sumit̄ in nocte et ad tussim siccā potata in principio noctis cū vino cōmisto et ad morsum serpentū cū aq̄ altereniabin et liniat̄ sup locū morsum et confert ad venena mortalia qn̄ in potu sumitur cū aq̄ gentiāe et ad morsum canis rabiosi qn̄ in potu datur cū lacte.

DE indaru. ¶ Existimauit ille q ipm edidit q̄ est exptū cuius pmistio. ℞. pipis albi ꝛ seis hyusgami albi amboꝝ an̄. sextaria v. croci et lumō amboꝝ an̄. sextaria. x. et opii et ammoniaci et folii et piretri et radicum mandragore et albonniati et casie et spice et seis appii omniū an̄. sextaria. iii. et mellis dispumati quantum sufficit conficeantur et administretur sicut narrauimus.

ALkeskinengi est confectio plurimoꝝ iuuamētoꝝ valens ad egritudines infantiū et pueroꝝ et ad epilepsiā ipsoꝝ et torturarū eoꝝ et spasmū ipsoꝝ et colicā eoꝝ et ꝯfert p̄focationi matricis et tēpat additionē menstruoꝝ et sedat ventositates matricis cui⁹ pmistio. ℞. casie et gestafrid et radicis mādragore ꝛ seis harmel et seis feniculi et carpobalsami et aristologie lōge et rotunde et muschi et ambre omniū an̄. ʒ. iiii. beil. ʒ. xxiiii. opii et costi et nucis muschate et myrobolanorū citrinoꝝ omniū an̄. ʒ. xii. gariofiloꝝ. ʒ. xxiiii. cinami et confectionis alkesire et arsenici citrini et seis lili omniū an̄. ʒ. ii. acori. ʒ. viii. sapini et doronigi et myrrhe et olei de steragē omniū an̄. ʒ. vi. legast et macis et cipi et croci omniū an̄. ʒ. x. mugath. ʒ. xv. storacis liqde. ʒ. xv. murdasacron et folioꝝ myrti et nuci cupssi ꝛ seis sauine omniū an̄. ʒ. iii. teratur et cribellet̄ et cōfitiatur cū melle dispūato et ammistret̄.

COnfectio alkesire amministrari in ea. ℞. calami aromatici et blate bizantie ꝛ olibani omniū an̄. ʒ. iii. vsnee et cinami et croci omniū an̄. ʒ. i. storacis. ʒ. iii. muschi et xiloaloes amborum an̄. ʒ. ʃ. conficiatur cum vino antiquo odorifero ꝛ dimittatur dōec fermentetur ꝛ amministretur.

COnfectio de muscho faciens ad pulsū cordis ꝛ ad oēs infirmitates mīte et ad difficultatē anhelitus et est medicine confortās aiam cuius pmistio. ℞. zedoarie et doronigi et margaritaꝝ nō pforataꝝ et karabe et corali omniū an̄. ʒ. i. serici crudi. ʒ. i. ʃ. been rubei et albi et folii indi et spice et cardamōi et gariofiloꝝ ꝛ castorei omniū an̄. ʒ. i. ʃ. ziziberis ꝛ macropiperis amboꝝ an̄. tertiā. ʒ. i. muschi octauā. ʒ. i. terantur omnia conficiantur cum melle crudo cuius dosis sit sicut cicer cum vino odorifero.

COnfectio de muscho alia q̄ valet dolorē epatis et stō̄i et debilitatē eoꝝ et resoluit ventositates et inflāmationē cuius pmistio. ℞. pondus tertie. ʒ. i⁹. de muscho ꝛ spice aromatice et casie et folii indi et lacce mūdate et reusini omniū an̄. pondus. ʒ. ii. gentiane romane pondus. ʒ. ii. croci et ameos et seminis apii et masticis omniū an̄. ʒ. iiii. ciamomi et pipis ꝛ aristologie rotunde omniū an̄. pōd⁹. ʒ. iii. xiloaloes indi et gariofiloꝝ ꝛ myrrhe omniū an̄. pondus. ʒ. i. ʃ. confice has medicinas tritas cicotrigonizatas cū melle dispumato et repone in vase et vtere. Cui⁹ dosi sicut faba cum aqua calida

MEdicina de muscho cū absinthio q̄ valet ad pulsū cordis et alguesgues ꝛ apata epiglotis et exiccat hūorositatē stō̄i cui⁹ pmistio. ℞. absinthii aloes āboꝝ an̄. ʒ. viii. reusini. ʒ. viii. ameos. ʒ. viii. et croci et semis apii amboꝝ an̄. ʒ. iiii. muschi ei neriden et folii et myrrhe omnū an̄. ʒ. ii. castorei. ʒ. i. ʃ. cōmisce et confice cū melle. ¶ Medicina de muscho alia conferens ad melīam cholam. ℞. masticis ꝛ croci amboꝝ an̄. ʒ. i. ʃ. supioris absinthii ozimi citrati ꝛ epithimi omniū an̄. ʒ. i. xiloaloes et galle amboꝝ an̄. ʒ. i. ʃ. muschi. ʒ. ʃ. zedoarie et doronigi amboꝝ an̄. ʒ. ii. margaritarū et karabe et coralli et serici oium an̄. ʒ. iii. aloes. ʒ. xxiiii. mellis quantum sufficit dos̄ eius integra pondus. ʒ. ii. cum aqua tepida.

MEdicina de muscho dulcis valens ad pulsum cordis et egritudines melancolicas ꝛ difficultates anhelitus et ad epilepsiam et paralysim et torturam et quartanam cuius permistio. ℞. zedoarie et doronigi amborum an̄. pondus. ʒ. i. margaritarum non perforatarū et coralli et karabe et serici crudi adusti oium an̄. pondus. ʒ. i. ʃ. been albi et rubei et folii indi et spice et gariofilorum

et castorei omniũ añ.pōdus duaꝝ tertiaꝝ.ȝ.⁊
zinziberis et macropipis amboꝝ añ. tertias
duas.ȝ.i.muschi pōdꝰ sexte et.ʒ.ȝ.iꝰ.Terẽ me-
dicinas et cribella ⁊ cōfice cũ melle qꝺ ē si-
cut extrahitur ꝺ fauis qꝺ nō iuenit ignis cru
dũ ad vnuȝ tria et repone in vase et vtere.

Medicina ꝺ muscho alia efficiēs illa iu-
uamēta.℞.zedorie et doronigi et mar
garitaꝝ puaꝝ et karabe et coralli omniũ añ.
ȝ.iij.et tertiã.ȝ.i.et serici crudi pōdus.ȝ.ij.et be
en albi et rubei et spice et folij et cardamomi
et gariofiloꝝ oiuȝ añ.ȝ.iiij.et duas tertias.ȝ.i.
et vsnee et macropipis ziziberis oiuȝ añ.pō-
dus.ȝ.i.et tertie.ȝ.i.castorei pōdꝰ tertie.ȝ.iꝰ et
muschi bōi pōdꝰ aur.i.icidaẽ sicũ icisiōe pua
dōec fiat sic puluis.deiñ aggregeẽ i mortario
cũ margaritis et corallo et kerabe et terãẽ op
tie et terãẽ alie medicie ⁊ ꝯficiãẽ cũ melle cru
do.cuiꝰ doſ vt pōdꝰ medij aur.cũ aq̃ tepida.

Medicina de muscho alia sitis illi.cuius
cōmistio.℞.absinthij et aloes amboꝝ
añ.ȝ.viij.spice ⁊ muschi ⁊ folij ⁊ myrrhe oiuȝ
añ pōdus.ȝ.ij.xeusini pōdꝰ.ȝ.vi.ameos et cro
ci et seis apij oiuȝ añ.pōdꝰ.ȝ.iiij.castorei.ȝ.i.ʒ.
Terẽ ⁊ ꝯfice cũ melle cuiꝰ doſ integra vt aur.i.

Sagzenca magna. ¶ Hec medicina est
experta valens ad omnes passiones fri
gidas et ventositates grossas et dolorem dē
tium et corrosionem eorum et ad frigus sto-
machi et tarditatem digōis et colicam ⁊ dif
ficultateȝ vrine et ad frigus et phl̃a et ad mu
cositatem vrine cuius permistio. ℞. castorei
et opij et cinnamomi et assari et su et meu et
dauci omnium añ.ȝ.i.piperis et macropipe-
ris et galbani et costi omnium añ.ȝ.vi.croci.
ȝ.ʒ.liquefiant cum aqua mellis et terantur
sicca et resoluatur galbanuȝ cum melle et cō
ficiantur et amministretur post sex menses.
cuius permistio ex descriptione alia.℞.casto
rei et melanopiperis et croci et meu et su et
dauci et assari et opij et leucopiperis et be-
zard omnium añ. pondus.ȝ.ij.costi pōdus.ȝ.
i.cinnamomi.ȝ ij. terantur et cribellentur et
conficiantur cum melle dispumato.

Sagzenea minor que est in intentiōe eu
ius.℞.castorei ⁊ opij amboꝝ añ.ȝ.x.pi-
peris ⁊ macropiperis et galbani ⁊ myrrhe ⁊
costi omniũ añ . ȝ.lx.⁊ cinnamomi ⁊ meu et
su ⁊ dauci et assari oiuȝ añ.ȝ. x.et croci pon-
dus q̃rte.ōȝ.iꝰ. Et i descriptione alia zinzibe
ris.ōȝ.i.storacis liqde.ōȝ.iij.Et in descriptōe
alia castorei ⁊ melanopipis ⁊ croci ⁊ meu ⁊
su ⁊ dauci ⁊ assari ⁊ apij ⁊ cinamomi ⁊ leuco
pipis oium añ.ȝ.i.costi pondus.ȝ.i. Tere oia
⁊ confice cũ melle ⁊ antiq̃tur sex mensibus.
cuius doſ sit aur.ʒ.cũ aq̃ tepida in ieiunio.et
in descriptiōe doſ qꝺ est inter sextã.ȝ.i.vsqȝ
ad duos aur.⁊ in descriptione doſ q̃ȝtuȝ est
granũ pipis.Et dr̃ ꝙ teratur siliq̃ ⁊ liniatur
ad venena ⁊ ad vētositates in matricibus et
paucitatē conceptionis ⁊ menstrue . Soluaẽ
de ea q̃ȝtum est faba cũ oleo de lilio ⁊ suppo
natur cũ lana ⁊ liq̃fiat de ea cũ oleo sambaci
no ⁊ odoret de ea mulier ⁊ suffumigetur cuȝ
ea etiã . Et ad dolorē pectoris ⁊ tussim ⁊ re-
nes ⁊ difficultatē vrine ex frigoribus ⁊ bibat
de ea mulier q̃ȝtum est cicer cũ vino puro et
ad nauseatiuã sacietatē aur.i.cũ vino puro.

Hꝺ morusia q̃ ad debilitatem epatis et
splenis ⁊ duritiē eoꝝ ⁊ apit oppilatōeȝ
⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ frangit lapidē in renibus ⁊
iuuamentũ eius in inceptione hydropisis est
magnũ cuius ꝑmistio.℞.dauci ⁊ est sem̃ bau
cie siluestris ⁊ cymini carmēi xilobalsami ca
sie cordumeni floris sq̃nãti seis apij oiuȝ añ.
pondus.ȝ.i.macropipis ⁊ costi amboꝝ añ.ȝ.
ʒ.leucopipis.ȝ.ʒ.myrrhe pondus.ȝ.iij. bacca
rũ lauri.x.nũero acori ⁊ croci amboꝝ añ.pō-
dus.ȝ.ij.Aggrega has medicinas tritas ⁊ cri
bellatas ⁊ confice cũ melle dispumato cuius
doſ sit ſm q̃ȝtitatē auellane cũ aqua tepida.

Nacardinũ ⁊ est albeladoriũ qꝺ est iuua
mentũ ad cōtractionē.i.eos q se moue
re nō pñt cuius ꝑmistio.℞.myrobolanoꝝ ni
groꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ oium añ.ȝ.xxx
vj.nigelle pondus.ȝ.xxiiij.spodi pondus.ȝ.vj.
heil pondus.ȝ.vij.cipi.ȝ.vj.anacardi.ȝ.vj.pipe
ris ⁊ macropipis ⁊ zinziberis ⁊ fel felmure ⁊
anisi oium añ.ȝ.xij. tere ⁊ cribella et ꝑmisce
cũ eo penidioꝝ pondus.ȝ.dc. resoluantur cuȝ
aq̃ ſm q̃ȝtitatē q̃ sufficit et cōfice medicinas
et sepeli vas in quo est medicina in ordeo sex
mensibus deinde vtere.

Cꝺnfectio anacardi q̃ cōfert ad omnes
spēs doloꝝ stōi et confert ad dolorē ca
pitis antiquũ et ad vertiginē stōaticaȝ et ad
maniã et alienationē et dolorem pectoris et
epatis et splenis et renũ et cōplonem frigidã
et dolores matricũ et podagrã et lepram et
egritudines melancolice cuius ꝑmistio .℞.
spice et meu et croci et casie et folij et epithi-
mi et squinanti et carpobalsami et aristolo-

gie lõge ⁊ gariofiloꝝ ⁊ granoꝝ alben et zinziberis et aloes et bdellij ⁊ myrrhe ⁊ olei balsami oium añ.ʒ.i.masticis ⁊ mellis anacardi ⁊ agarici oium añ. ꝑtes.viij.radicis lilij celestis.ʒ.ij.corticũ radicis feniculi lib.iij.aceti asceri īfũde cortices feniculi in aceto trib⁹ dieb⁹ ⁊ ꝓijciãtur in ollã et ferueat bullitõe leui et coletur et exprimãtur radices et adiungatur illi aceto mellis lib.i.ſ.⁊ bulliat ad ignẽ leuem ſup carbões donec ingroſſetur parũper et ꝑmiſceantur cũ eo medicine ⁊ ſit doſ pondus.ʒ.ij.cum eo quod conuenit de potibus.

Onfectio alia anacardia faciẽs ad palyſim et ei ſilia et ad torturã et mollificationẽ et abſtergit cerebrũ ⁊ facit ipſũ bonũ. cui⁹ ꝑmiſtio.℞.ſpice caſie folij indi myrrhe croci ſceba armẽi epithymi ſupioris aladriõ reuſini carpobalſami gariofiloꝝ oium añ põdus.ʒ.ij.granoꝝ alben excorticatoꝝ ⁊ zinziberis amboꝝ añ.ʒ.i.⁊ albci ⁊ mellis anacardi et kerbel oium añ. ʒ.iij.agarici pondus.ʒ.ij. Et in deſcriptõe alia põdus.ʒ.viij. aloes ſcotrenſis ʒ.i.ireos.ʒ.ij.corticũ venarum feniculi lib.iij.aceti fortis.lib.ix.infundantur cortices in aceto tribus diebus continuis ⁊ ꝓijciatur tunc in vaſe et ferueat tribus ebullitionibus cuȝ igne medio deinde coletur et ꝓijciantur cortices et iterum reponatur acetum in ollam et effũdãtur ſup ipſũ de melle lib.x.ſ.decoquatur cũ igne leui donec ingroſſetur et pulueriʒentur deſuper tunc medicine trite predicte et premiſce eas et vtere hac confectione poſt ſex menſes cuius doſ integra ſit pondus.ʒ.i⁹ cum aqua tepida.

ARaſton magnum. Et ei⁹ expoſitio eſt bonũ cõferens ad frigus corporis ⁊ ad ꝓthiſim et dolorem ventris ⁊ febrem cõmiſtã et ad q̃rtanã et ad colicam et dolorẽ matricis.cuius permiſtio.℞.opij et croci et caſie et amõi ⁊ euforbij et acatie ⁊ coſti et myrrhe et ſpice et gũmi arabici ⁊ ſemis alkerua et ſeminis alandacocha et granoꝝ vrtice et bdellij olibani et adibic et ſumach et ſulfuris citrini et ſtoracis liqde ⁊ leucopiperis oiuȝ añ.ʒ.v.piretri ⁊ ſemis artanithe ⁊ ẽ adranoch ⁊ roſaꝝ ſiccaꝝ ⁊ ſemis rhaphãi ⁊ ſeminis apii et ſemis citri omniũ añ.ʒ.iiii.ameos ⁊ ſe.altaraxacõ ſilueſtris oiuȝ añ.ʒ.iiii. ſemis ſinapis ʒ.i.ſeminis hyuſquiami albi põdus.ʒ.x.cartami et zinziberis amboꝝ añ.pondus.ʒ.ii.⁊ de eis quidẽ ſunt qui non ponunt in ea piper. Tere ſicca ⁊ infunde reliq̃ in vino odorifero tribus diebus dõec reſoluãt ⁊ ponãt cũ melle ⁊ tunc effundãt deſup olei balſami bõi.ʒ.i.⁊ põat ſup ignẽ in vaſe lapideo ⁊ accẽde ſub eo ⁊ ferueat duabus ebulitõibus deinde remoueat ab igne ⁊ antiq̃t ſex mẽſibus cuius doſis integra ſit pondus aur.i. quantoplus antiquatur eſt melius.

ARaſtõ minus cõferẽs ad oia q̃bus cõfert maius.℞.opij.põdus.ʒ.iiij. acatie ⁊ pipis amboꝝ añ.ʒ.i. piretri põdus.ʒ.iij. amõi.ʒ.v.caſie.ʒ.iiij.croci.ʒ.iij.⁊ ſulfuris citrini.ʒ.i.⁊ euforbij.ʒ.iij.ſpice.ʒ.i. terant ⁊ cribellentur ⁊ conficiantur cum melle.

DJamarte qđ eſt iuuatiuũ ad oppilationes epatis ⁊ ſplẽis ⁊ frigus matricũ ⁊ tuſſim humidã ⁊ q̃rtanã ⁊ cõſtrictionẽ anhelitus ⁊ icteritiã oppilatiuã ⁊ mollificationẽ. cuius ꝑmiſtio.℞.ſcis halmel eminã .i.ſ.olibãi.ʒ.x.ariſtologie lõge et reuſini amboꝝ añ.ʒ.xx.zedoarie ⁊ doronigi amboꝝ añ.pondus ʒ.iiij.maſticis ⁊ carpobalſami ⁊ croci ⁊ meliloti ⁊ ſpice aromatice oium añ.põd⁹.ʒ.x.opij ⁊ zinziberis ⁊ coſti ⁊ caſie oium añ. ſextaria iij.⁊ iſtaꝝ medicinaꝝ triũ in deſcriptiõe alia ʒ.xij.cipi ſextaria.x.aloes ſcotrẽſis pondus.ʒ.xiiij.gariofiloꝝ põdus.ʒ.vj helleboꝛi albi roſarũ rubeaꝝ ſiccaꝝ nigelle oiuȝ añ. ſextaria.vj. piperis pondus.ʒ.x.aggrega has medicinas contritas ⁊ cicotrigoniʒatas ⁊ cõfice cũ melle diſpumato ⁊ vtere.

BEdemeregi eius iuuamẽta ſunt ſic iuuamẽta diamarte cuius ꝑmiſtio.℞.zedoarie ⁊ doronigi ⁊ opij ⁊ caſtorei ⁊ piretri ⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊ caſie ⁊ eſt ex almaſus et ſcis hyuſgami albi ⁊ ſtoracis liqde ⁊ oppoponaci ⁊ croci oium añ.ʒ.vj.fẽugreci.ʒ.viij.margaritaꝝ pondus.ʒ.ij.galbani ⁊ myrrhe amborum añ.ʒ.xij.tere ⁊ cribella ⁊ cõfice cũ melle.

COnfectio algarithi ꝯferẽs ad dolorem capitis antiquũ ⁊ dat in potu cũ vino cõmiſto cũ melle ⁊ aq̃ tepida ⁊ ꝯfert illis qui epilepſiã patiũt quũ bibũt de ea ⁊ eſt iuuatiua ad dolorem ⁊ ad ap̃a duꝝ ⁊ abſcindit ſuꝑfluitates q̃ attrahunt ad oculos cuius ꝑmiſtio.℞.myrrhe ⁊ caſie ⁊ macropipis ⁊ cinamomi ⁊ ſiſeleos ⁊ amõi añ.põdus.ʒ. iiij.ſpice ⁊ floris ſgnãti amboꝝ añ.ʒ.xij.⁊ croci põdus.ʒ.vj.⁊ opij põdus.ʒ.v.⁊ ſcis apij montãi põdus.ʒ.xv.aniſi ⁊ ſcis apij hortulãi amboꝝ añ.ʒ.xx.⁊ pipis põdus.ʒ.xxxviij.ſtoracis liqui

de ⁊ costi ⁊ rubee ⁊ assari oium añ.ʒ.i.tere et cribella sicca ⁊ infūde humorosa in vino odo rifero deinde confice totū cū melle cuius do sis sit pondus.ʒ.i.cū aqua tepida in ieiuno.

COnfectio citrina selini valēs ad egritudines chole nigre ⁊ vētositates ⁊ pulsū cordis ⁊ dolores infātiū ⁊ dolores mṫicum cuius ꝑmistio.℞.pipis albi zinziberis ⁊ salis indi oium añ.pōdus.ʒ.vj.opij ⁊ euforbii ⁊ castorei ⁊ gariofiloꝝ ⁊ croci ⁊ masticis ⁊ piretri oium añ.ʒ.v.costi.ʒ.vi.sesire ⁊ sesiresim et cipi et zedoarie ⁊ doronigi et aristologie longe oium añ.ʒ.ii.olei balsami et aq̄ cāfore amborū añ.ʒ.iiii.tere sicca et infunde gūmas in vino et cōfice cū melle dispumato cuius dos sit vnicuiqꝫ homini ſm mēsurā sue ꝯplonis.

COnfectio nigra selini q̄ cōfert ad mes et palysim et ad guale et ad cholam nigrā et oēs egritudines frigidas cuiꝰ ꝑmistio ℞.seis harmel.ʒ.c.⁊.xx.oppopōacis.ʒ.lxxx.nigelle et bezard et cucumeris siluestris oium añ.pōdus.ʒ.lx.acori et serapini et ammōiaci et aristologie lōge et sinapis et bdelii subalbidi et hellebori et radic̄ endiuie et castorei et radic̄ colognṫide et sulfuris citrini et seis eruce agni casti et rute mōtāe oium añ.pōdꝰ.ʒ.xl.opii et euforbii et hyusgami albi et pipis albi et cōdisi et salis indi rubei et salis naptici nigri et radicis asschebeza et est radix sebi sech et est mādragore ⁊ radicis hyusgami albi et piretri et myrrhe et aloes et olibani et capsie oium añ.ʒ.xx.spice et masticis et zedoarie et doronigi oium añ.ʒ.viii.croci.ʒ.iii.tere sicca et infunde gūmas in kitrā de scemi ſm q̄ttitatē q̄ sufficit deinde tere et cōmisce medicinas oēs deinde sepeliaṫ in cinere duobꝰ mēsibus deinde amministreṫ post illud de q̄ denṫ forti aur.iii.medio.ii.et debili.i.et infanti quantum est granum piperis.

COnfectio albumuselini et ē illa q̄ noiata ē succurrēs ⁊ ē de stupefactis sedatia doloꝝ ē oi vētositate et ex oi egritudie dñante sic̄ incubo et ex alguesgues et ad dolorē ē iuuatiua et sedatiua cuius ꝑmistio.℞.opii et hyusgami albi āboꝝ añ.aur.x.euforbii et croci et spire et piretri et hermodactiloꝝ et cardamōi et macropipi oium añ.ʒ.v.tere et cribella et cōfice cū melle dispūato de q̄ detaur.v.forti et magno et puo et debili pōdꝰ.vi.ʒ.iꝰ.

COnfectio de alleis faciēs ad morphea frigora et hūorē crudū et phlā et addit in virtute et clarificat colorē et cōuertit ventrē se q̄si ad formā adolescētie cōferēs oi egritudini potaṫ in hyeme calefacit corpus et alleuiat corpus et erigit nām cuius ꝑmistio.℞.casicies duos ciceris de scemi q infundāṫ in nocte in aq̄ dulci deinde cū igne leui coq̄ṫ donec aq̄ denigreṫ et cōfrāgaṫ cicer deinde coleṫ aq̄ postea sumāṫ allea et infūdāṫ vnūqdqꝫ granū eoꝝ deinde coquāṫ de ea dōec discocta sint allea et fiāt sic̄ cerebꝝ postea fundaṫ desuꝑ lac vaccinū dulce i tāta q̄ttitate q̄ submergat ipsa q̄ttuor digitis deinde coq̄nṫ lēto igne sic̄ cādele dōec exicceṫ lac aut q̄si deide fūdaṫ desuꝑ butyꝝ vaccinū recēs cū mēsura postea decoq̄ṫ cū igne leui sic̄ cādele dōec exiccet ip̄m deinde cōfice ip̄m in vase eneo donec fiat sic̄ massa postea effūde desuꝑ mellis albi clari q̄ttitatē q̄ supemincat ei q̄ttuor digitis et decoq̄ ip̄m sikr dōec coaguleṫ aut q̄si deinde pone suꝑ vnā q̄q̄ꝫ lib.alleorū aur.xii.de tuderi rubeo et albo et aur.iii.pipis et aur.x.portulace et aur.x.cimini carmēi et aur.x.galange et tantundem cinamomi tere has medicinas: et proiice desuper et permisce ea et pone in vase viridi et sumatur de ea quantum est nux secundum omnem dispositionem.

ATthanasia magna que ē cū epate adib conferens doloribus epatis et splenis et stomachi et ventositatibus et dysenterie et tussi antique et eis qui euomunt sanguinem et est sedatiua dolorum sicut confectio filonis scilicet filonum romanum et ad stuporem et fluxum ventris et sanguinis expulsionem et dolorem renum et ventositatē renum et vesice et asma et tussim et mundificat pectus et confert sicut emplastrum suꝑ hemoroidas posita et eius dosis est quarta aurei vsqꝫ ad aur.v.cuius permistio.℞.croci et myrrhe et opii et castori et seminis hyusquiami albi et costi et cordumeni et papaueris et spice et eupatorii et epatis adib ⁊ cornu dextri de cornibus capre adusti omiū partes equales.Tere que de eis teruntur et liq̄fac que liquefunt cum vino et confice cū melle dispumato et vtere post sex menses.

ATthanasia minor iuuamenta cuius sunt illa eadem cuius permistio.℞.storacis et croci et costi et spice et opii et casie oium añ.ʒ.iiii.succi eupatorii.ʒ.viii.radicis lilii.ʒ.xii.mellis q̄ttū sufficit dos eius sic̄ auellana cuꝫ

eo q̄d conuenit de potibus et in descriptiōe
alia addite sunt due medicie q̄ sunt myrrha
et xilobalsamū de vnaq̄qꝫ quaꝝ ponūt.ʒ.iiij.

D Iacurcuma minus conferens ad debi
litatē epatis et splenis et stōi et ad duri
tiē eoꝝ et ad inceptionē hydropisis ꝓhibens
eius generationē et colorē efficit bonū valde
et confert ad plimas egritudines antiq̄s cuiꝰ
ꝑmistio.℞.spice aromatice et myrrhe et ca-
sie et costi et flores sqnanti cinamomi et cro
ci oium ꝑtes eq̄les.Terantur et cribellentur
et infundatur myrrha die et nocte in triplica
to et ꝑmisceantur oia et conficiatur cū melle
dispumato et reponatur in vase et ammini-
stret.Et in descriptōe alia loca spice neridiē.

A Rs diacurcume maioris ex arte.S.
q̄d cōfert ad dolores antiquos exñtes
in epate et splene ex frigore et grossitudine et
aperit oppilationes accidentes in omnibus
instrumenis nutrimenti et fugat ventosita-
tes grossas ab eis et ꝓuocat vrinā et confert
omnibus doloribus renū vesice et matricis
accñtibus ex materijs grossis et duritie q̄ est
in eis et hydropicis cuius permistio est hec.
Croci pondus.ʒ.xij.et meu et fu amboꝝ an̄.
pondus.ʒ.iiij.et spice pondus.ʒ.vj.et anisi et
dauci et assari et reusini et petroselini oium
an̄.pondus.ʒ.iiij.costi et casie et floris sqnan
ti oium an̄.pondus.ʒ.i.et rubec pondus.ʒ.ij.⁊
succi lilij et eupatorij et polij et scolopendrie
oium an̄.pondus.ʒ.iij.et olei balsami.ōʒ.ʃ.et
myrrhe.ʒ.iiij.et in descriptione alia loco spice
carpobalsami.ʒ.i.capparis romane.ʒ.iij.Te-
re et cribella et confice cū melle postquam in
uoluuntur cū oleo balsami cuius doſ sit pon
dus.ʒ.i.cum sirupo de melle.

D Ialacca magna conferens iuuamenta
diacurcuma et frangit lapidē cuius ꝑ-
mistio.℞.lacce.ʒ.viij.amigdale excorticate et
cinamomi et folij et gariofiloꝝ oium an̄.ʒ.v.
camepitheos et meu et fu et myrrhe et isopi
sicce oiuꝫ an̄.ʒ.iiij.spice.ʒ.xij.dauci ⁊ seis apij
et bdelij oium an̄.ʒ.vij.ʃ.croci.ʒ.iiij.assari.ʒ.
vij.carpobalsami et casie et masticis et cala-
mi aromatici oium an̄.ʒ.iiij.gentiane et ari-
stologie rotūde oium an̄.ʒ.vij.ligritie.ʒ.xij.ʃ.
reubarbari.ʒ.xv.ʃ.polij et sqnanti oium an̄.ʒ.
iij.pipis nigri et costi amboꝝ an̄.ʒ.x.ʃ.siscle-
os et olei balsami amboꝝ.ʒ.iij.ʃ.Tere sicca
et cribella et solue q̄ liq̄fiunt cū vino odorife
ro et confice cū melle q̄ztū sufficit et doſ cu-
ius sit sicut auellana cū eo q̄d conuenit ei de
potibus et addit in ea.ōʒ.i.aloes et pipis ni-
gri ⁊ aristologie lōge et coriādri oiuꝫ an̄.ʒ.iij.

D Ialacca minor q̄ ꝯfert ad debilitatem
epatis et stōi et frigus amboꝝ et duri-
ciē eoꝝ et ad duritie splēis et apit oppilatōes
cuius ꝑmistio.℞.lacce et costi et baccaꝝ lau
ri et lupinoꝝ et feugreci et pipis oium an̄.ʒ.
ij.reusini.ʒ.iij.mellis q̄ztū sufficit cuiꝰ doſ sit
pōdꝰ.ʒ.i.cū aq̄ decoctōis absinthij et i descri
ptiōe alia loco baccaꝝ lauri pōit flos sqnāti.

A Rs alkokin q̄d cōfert ad tussim et du
ritiē epatis et plesim cuiꝰ ꝑmistio.℞.
myrrhe et meissit amboꝝ an̄.ʒ.iiij.spice ⁊ cro
ci et cinamomi et casie oium an̄.pōdꝰ.ʒ.i.flo
res sqnāti et calami aromatici et bdelij sub-
albidi oium an̄.pōdꝰ.ʒ.ij.ʃ.Et in q̄busdā de-
scriptōibus loco bdelij mucalibus passulaꝝ
magnaꝝ enucleataꝝ et ablatis corticibus.ʒ.
xv.mellis q̄ztū sufficit cuius doſ sit pōdꝰ.ʒ.i.
cū decoctōe isopi infundāt q̄ infundēda sunt
de medicis cū passulis in vino odorifero et
terant sicca et cribellent et resoluant sicca cū
melle ⁊ misceantur oia conquassentur.

P Iloniū rōanū tarsense q̄d facit ad egri
tudines plimas et ꝓp̄e ad dolores co-
lice ad ip̄m est sedātiū doloꝝ.¶Inqt.S.in
libro.x.tractatuū in quo narrauit narrationē
filōis inqt.n.verba medicine.Ego sum de ex
positōe filōis medici tarsensis et meū q̄dē iu
uamētū cui dimissa est mors est iuuamentū
maximū.Et rcifico dolores antecedētes in
egritudinibꝰ plibꝰ et illō est q̄m si accidat in
testino noiato colō et ē dolor colice et sunt in
potu patiēs dolorē de me vice vna sedo do-
lorē eius.Et si data fuero in potu ei q̄ patiat
difficultatē vrine ei q̄ patit lepida ledētē ip̄m
cōfero ei et sano splenē etiā et anhelitū ꝑpa-
ratōis ledētē et ptisim et spasmū et dolorē
amboꝝ lateꝝ timorosum.Et si data fuero in
potu ei q̄ spuit sanguinē aut euomit sangui-
nē sepo inter ip̄m et mortē et sepo eā ab eo
et sedo oēm dolorē accñtē in intestinis et vi
sceribus et tussim et ꝑfocatōes et sindultū et
catarros descēdētes a capite cuiꝰ ꝑmistio.℞.
leucopipis et seis hyusqami albi amboꝝ an̄.
aur.xx.opij aur.x.croci aur.v.euforbij et spice
et piretri oium an̄.aur.i.castorei et zedoarie ⁊
doronigi ei margaritaꝝ non ꝑforataꝝ et sel
oium an̄.ʒ.i.mellis despumati q̄ztum sufficit
doſ eius sicut cicer cum aqua tepida.

Filoniũ ꝑsicũ valẽs ad fluxũ mẽstruorũ et hemorroidaꝝ et ſolonẽ nature et ꝓcessionẽ sanguinis ⁊ illas q̃ de ꝑgnãtibus mẽstruaꝝ ⁊ ad vẽtositates accñtes in matricibus et ꝯseruat embrýões cuiꝰ ꝑmistio. ℞. pipis albi ⁊ ſeis hyuſgami albi amboꝝ añ. ʒ.xx.opij ⁊ terre sigillate amborũ añ.põdus. ʒ.x.croci.ʒ.v.euforbij ⁊ ſpice ⁊ piretri omniũ añ.põdus.ʒ.ij.castorei põdus.ʒ.i.zedoarie et doronigi ⁊ margaritarum nõ perforatarum ⁊ muschi omnium añ.ʒ.ſ.cãfore ſextam et ſeminis.ʒ.i.mellis diſpumati et colati quantũ sufficit doſis eius pondus.ʒ.i.cum eo quod conuenit de potibus.

Confectio alkekengi ꝯferẽs ad vlcera i vesica ⁊ renibus et ad eos qui mingũt sanguinẽ expta cuiꝰ ꝑmistio.℞.ſeis hyuſgami albi ⁊ ſeis apij et ſeis feniculi oium añ.ʒ. vij.granoꝝ cucumeris.ʒ.v.Et in descriptiõe alia granoꝝ cucumeris.ʒ.ij.hyuſgami nigri et ſeis acetoſe et opii et granoꝝ pinee firorũ et croci et auellanaꝝ aſſatarũ ⁊ amigdalarũ amaraꝝ frixarũ oiuꝫ añ.ʒ.iii.grana alkekẽgi nũero.xv.dragaganti.ʒ.iiii.Tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cũ vino cocto cuiꝰ doſis ſit põdꝰ.ʒ.i.cũ candidicon aut cũ aq̃ mellis post ſex mẽſes.

Diahirũdinis valẽs ad dolorem gutturis et ſqnãtiã et dolores q ſũt ſupra hypocõdria cuiꝰ ꝑmistio.℞.aniſi et ſeis apii et ameos et floris ſqnãti et radicis lilii ⁊ cinnamomi et amomi et aristologie lõge ⁊ aluminis iameni et ſeis harmel et myrrhe et radicis lilii et caſie et croci oium añ.õʒ.i.ꝯfectionis crocomagnetis et ſe.roſaꝝ ſicci et roſaꝝ ſi.oiuꝫ añ.õʒ.ii.costi et cineris hirũdinũ recẽtis oium añ.ʒ.iii.ſpice et amili de tritico oiuꝫ añ.õʒ.ſ.galle imature medie in q̃ztitate nũero.viii.Tere et cribella et ꝯfice cũ melle diſpumato et vtere et ſumaꝝ de eo q̃ztitas galle ius.⁊ diſſoluaꝝ cuꝫ aq̃ mellis aut cũ aq̃ ordei aut cũ decoctiõe roſaꝝ et lẽtiũ et radicis ligritie et gargarizet cum ea et aministreꝝ iteꝝ cũ vino tribus aut quattuor vicibus in die.

Aris crocomagnetis ãministrati i diahirũdine.℞.croci et cinamõi amborũ añ.ʒ.ij.roſaꝝ ſiccaꝝ amomi costi oium añ.ʒ. i.myrrhe.ʒ.iiii.radicis liquiritie et folij indi amborum añ.ʒ.ii.ſ.terantur et cõficiãtur cũ vino ⁊ fiant trociſci ⁊ exiccentur in vmbra.

Diaſulfur.fortaſſe medicia hec equatur tyriace q̃re ꝯfert ad febres periodicas frigidas et ad febrẽ q̃rtanã ⁊ febrẽ phlatis ⁊ tuſſim ꝓprie antiquã et ſputũ ſoniei ⁊ cõstrictionẽ anhelitꝰ ⁊ ꝯfert ſpaſmo ⁊ valet ad hydropiſim ⁊ ſplenẽ ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ extrahit lapidẽ.¶Ampliꝰ ꝯfert ad pũcturã ſerpẽtũ ⁊ ſcorpionũ iuuamentũ manifestũ ⁊ liberat ex nocumẽto medicinaꝝ ꝑimentiũ.cuius ꝑmiſtio.℞.ſulfuris citrini ⁊ ſeminis hyuſquiami albi ⁊ cordumẽi et storacis et myrrhe oium añ.ʒ.viii.rute ⁊ costi amborum añ.ʒ.x.opii ⁊ croci amborũ añ.ʒ.ii.caſie.ʒ.xii.leucopipis.ʒ. xxii.Tere medicinas ⁊ cõfice cũ melle et vtere poſt ſex mẽſes et ſumat i potu eger de eo añ periodum febris ſm mensurã ſue etatis.

Confectio de aſſa q̃ ꝯfert ad ꝑiodos febriũ ⁊ aufert febrẽ q̃rtanã apõ digõnẽ ⁊ expellit nocumẽtũ pũcture ꝓprie ſcorpiõis ⁊ rutelle ⁊ q̃ ſũt ſicut illa duo.cuius ꝑmiſtio. ℞.aſſe et pipis ⁊ myrrhe et folioꝝ rute ꝑtes equales cõficiaꝝ cũ melle. cuius doſis ſit põdus.ʒ.i.in pũctura ſcorpionũ cũ vino ⁊ in febre cũ oxymelle añ periodũ ꝑ horã vnam.

Confectio ſalis indi mũdificãs stomachũ ⁊ retinẽs vomitũ phlaticũ ⁊ melicũ ⁊ ſanat vertiginẽ factã ex phlate ⁊ melia. cuiꝰ ꝑmiſtio.℞.myrobolãorũ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ myrobolãoꝝ kebuloꝝ ⁊ sticados oiuꝫ añ.ʒ.iij.epithymi.ʒ.iiij.ſalis indi.ʒ.ij.hiere picre.ʒ.x.agarici.ʒ.iiij.Terãtur ⁊ cribelleꝝ ⁊ cõficiaꝝ cũ ſirupo acetoſo doſ eiꝰ põdus.ʒ.iij.i mane in ieiuno cũ aqua tepida.

Diacostum valẽs ad dolores epatis et stomachi.cuius permiſtio.℞.cinnamomi caſie coſti oium añ.pondus.ʒ.xxx. aniſi ⁊ ſe.apij amboꝝ añ. pondus.ʒ.x.aſſami.ʒ.xxix. croci põdꝰ.ʒ.vii.reuſini põdꝰ.ʒ.x.floris ſquinãti ⁊ myrrhe amborum añ.ʒ.xxiiij.Infundatur myrrha in vino et coletur et proijciaꝝ deſuꝑ medicine et cõficiãtur cũ melle diſpumato.cuiꝰ doſis ſit triplũ vniꝰ ⁊ ãminiſtreꝝ.

Confectio kabith regis faciẽs ad dolorẽ iũcturaꝝ et podagrã ſedãs dolorem eiꝰ ⁊ ꝓhibẽs eã accidere et ad febrẽ antiquã et dolorẽ ſplenis et vẽtoſitatẽ groſſã et difficultatẽ anhelitꝰ et tuſſim et vlcera iteſtioꝝ et ſincopi ⁊ dolores oculi ⁊ gutturis quũ bibiꝝ duobꝰ diebꝰ et ꝯſeruat corpus quũ eã ſũit bõa paſſiõibus et egritudinibꝰ . cuius ꝑmiſtio. ℞.ſeis rute et praſſij et ſcordeon et camepitheos et oppopõacis et gẽtiane romãe et sticados et cordumeni et storacis liqde omniũ

añ.pōdus auꝛ̄.v.myrrhe ⁊ croci ⁊ coſti ama
ri ⁊ pipis albi ⁊ ſgnāti ⁊ ſpice nardi ⁊ eufoꝛ-
bij ⁊ corticū radicis mādragoꝛe ⁊ āmoniaci
⁊ calamēti ⁊ ſcis feniculi ⁊ ſeis baucie ſilue
ſtris cretice roſ ru.ſiccaꝝ ablatis capitibus
⁊ carpobalſāi oium añ.auꝛ̄.iij.cinamōi auꝛ̄.
viij.caſie.ōz.i.ſucci eupatoꝛij ⁊ keiſim ⁊ ſeis
andacoche ⁊ gūmi amigdale oiuz añ.auꝛ̄.iiij
opij.⁊ ſeis hyuſgami albi amboꝝ añ.auꝛ̄.vi.
aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas
⁊ infunde ex eis illas q̄ infundūt aut in vino
bono claro ⁊ eſt radix aut alio ⁊ cōfice cum
melle diſpumato et repone in vaſe et vtere.

Alcalchataraban magnū qđ cōfert ad
abortū embryonū ⁊ doloꝛes mulieꝝ ⁊
ad oēs egritudines ⁊ ē medicina indica.cuiꝰ
pmiſtio.℞.opij pōdꝰ ſextarioꝝ.iiij.duaꝝ ter
tiaꝝ.ʒ.vniꝰ euforbij.ʒ.vi.acatie pōdus ſexta-
rioꝝ.v.⁊ pōdus.ʒ.ij.⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.vnius.
amōi pōdus ſextarioꝝ.iij.⁊ duas tertias.ʒ.i.
coſti amari ſextaria.ij.pipis ſextaria.ij.⁊ du-
as tertias.ʒ.i.piretri pōdꝰ.ʒ.vi.⁊ alfeſira et ē
hazaraſē ⁊ feſire ſetara ⁊ ē meſeſſdar āboꝝū
añ.pōdus.ʒ.iiij.ſerici crudi ſextaria.ij.argēti
cōbuſti pōdꝰ.ʒ.vi.roſaꝝ rubeaꝝ ſiccaꝝ abla-
tis capitibꝰ.ʒ.vi.ameos pōdꝰ.ʒ.iiij.ſeis hyuſ
quiami albi pōdꝰ ſextarioꝝ.ix.⁊.ʒ.ij.ſupioꝛis
vitis pōdꝰ.ʒ.iiij.corticū radicis apij pōdꝰ ſex
tarioꝝ.iij.⁊.ʒ.ij.ſeis poꝛtulace ſextaria.x.gra-
noꝛum alkerua excoꝛticatoꝛum ſextaria.viij.
ſulfuris citrini ſextaria.v.gummi pōdus ſex
tarioꝛum.iij.⁊ pondꝰ.ʒ.ij.ſtoꝛacis liquide pō
dus ſextarioꝝ.iij.⁊ pōdꝰ.ʒ.ij.⁊ duaꝝ tertiarū
ʒ.vnius bdellij ſubalbidi ſextaria duo turis
maſculi ſextaria.v.⁊.ʒ.ij.galbāi ſextaria.ix.⁊.
ʒ.ij.⁊ duas tertias.ʒ.i.dibic mūdati ſextaria.
v.⁊ duas tertias.ʒ.i.myrti ſextaria.ij.maſti-
cis ſextaria.iij.et duas tertias.ʒ.i.ariſtologie
rotūde ſextaria.iij.⁊ duas tertias.ʒ.i.radicis
lilij celeſtis ſextaria.iij.⁊.ʒ.i.coꝛdumēi ſexta-
ria.vi.radicū alkekēgi.ʒ.vi.folii indi ſextaria
.iii.et duas tertias.ʒ.i.carpobalſami et calāi
arōatici ⁊ caſie ⁊ zedoarie ⁊ doꝛonigi oium
añ.ſextaria duo ſeis mādragoꝛe pōdus.ʒ.iiii
cinamomi pōdꝰ.ʒ.vi.aſſari pōdꝰ.ʒ.iiii.carda
momi grana integra.l.gariofiloꝝ maſculoꝝ
ſextaria.v.gariofiloꝝ feiaꝝ ſextaria.iii. bero-
doam ſextaria duo ⁊.ʒ.ii.cinamomi ſextaria
duo galāge pōdꝰ.ʒ.iiii.margaritaꝝ nō pfoꝛa
taꝝ pōdꝰ.ʒ.v.coꝛalli ſextaria duo ⁊.ʒ.i.ariſto
logie lōge pōdꝰ ſextarioꝝ.ix.zufere pōdꝰ.ʒ.ii.
acoꝛi albi ſextaria duo ⁊.ʒ.ii.caſie inde pōdꝰ
ſextarioꝝ.ii.zinziberis ⁊ piperis albi amboꝝ
añ.ſextaria.v.atmot ⁊ tuzerit amboꝛū añ.ʒ.
ii.ſurenidi ſextaria duo ⁊.ʒ.ii.⁊ duas tertias
.ʒ.been albe ⁊ ru.āboꝝ añ.ſextaria duo ⁊ du
as tertias.ʒ.i.fellis vaccini pondus.ʒ.ii.fellis
adib ⁊ fellis vrſi ⁊ fellis coꝛui oiū añ.pōdꝰ.ʒ.
i.Aggrega has medicias tritaſ ⁊ cribellatas
īfuſis q̄ ex eiſ īfūdūt i vio ſeptē diebꝰ ⁊ pꝰillđ
pꝛoiice ſup eas medicias ꝯtritas ⁊ cōfice cū
melle diſpumato ⁊ olei balſami ſextarijs.iii.
⁊ ſit q̄ntitas vini in quo infuſe ſūt medicine
q̄ntitas in q̄ ſoluāt medicine ⁊ fiant ſicut ele
ctuariū ⁊ ponat i vaſe figuli aut lapidis mū
do ⁊ ferueat.v.aut ſex ebullitiōibus ⁊ auſera
tur ab igne ⁊ infrigidet ⁊ reponat in vaſe vi
tri ⁊ poſt illud ſumat de bohaton claudā fe-
minā decrepitā ⁊ ligēt manꝰ ⁊ pedes eiꝰ ad
inuicē ⁊ ponat i vaſe eris ⁊ ꝓiiciat deſup lu
pinoꝝ alboꝝ ⁊ aneti amboꝝ añ.pugillus.i.⁊
pꝛoijciat deſup aq̄ dulcis q̄ntū neceſſe ē ⁊ co
operiat os vaſis ⁊ decoquat cū leui igne do
nec diſcoquat ⁊ poſt illud auferat ab igne et
colet ius ⁊ ſumat ⁊ mūdificent cutis eius ⁊
oſſa ipſius et pili eius et reducat ius ad vas
mundū ⁊ pꝛoiiciatur ſuper ip̄m ⁊ olei balſa-
mi ⁊ olei nardi quātitas ſacraiati iꝰ de vno
quoqz ⁊ decoquat lēto igne dōec remaneat
eiꝰ tertia deide ꝓiiciat ſup ip̄m mel ſm q̄nti
tatē iuris ⁊ decoquat dōec ingroſſet ⁊ ꝯuer
tat i ſpiſſitudinē mellis groſſi deide ꝓiiciat
deſup medicine ꝯfecte p̄dcte in pꝛincipio cō
fectionis ⁊ infrigidet ⁊ reponat i vaſe vitri ⁊
dimittat ſex mēſibꝰ ⁊ adminiſtret poſt illud
⁊ non adminiſtret ante illud q̄m interficiet.

Alcalchataraban minꝰ.℞.carpobalſa
mi pōdꝰ.ʒ.ii.croci pōdꝰ.ʒ.x.muſchi pō
dus tertie.ʒ.i.hellebori albi.ʒ.iiii.opii pōdꝰ.ʒ.
xv.ꝯdiſi pōdꝰ.ʒ.ii.pipis pōdꝰ.ʒ.x.ſerici crudi
pōdꝰ.ʒ.ij.ſeis hyuſgami albi pōdꝰ.ʒ.x.euſoꝛ-
bii pōdus.ʒ.vii.amomi ⁊ corticū radicis mā
dragoꝛe oium añ.pōdus.ʒ.ii.vſnee ⁊ caſie et
ammōiaci ⁊ olibani ⁊ radicis lilii et xilobal
ſami et pulpe collogntide et zinziberis et ſe-
rapini et oppoponacis et cinamomi ⁊ caſto
rei hezerihaſen et meſeſſdar ⁊ caſie inde om
niū añ.ʒ.ii.ſeminis albarmel et gariofiloꝝ ⁊
folii indi et adipis gruis ⁊ fellis elephan-
tis oium añ.ʒ.iiij.auri ⁊ argēti amboꝝ añ.
pōdus ſexte.ʒ.i.tritoꝝ et cribellatoꝝ ⁊ zedoa
rie ⁊ doꝛonigi et cāfoꝛe oium añ.ʒ.iii.ſpice

arõatice põd⁹.ʒ.iij.costi smari põdus.ʒ.iiij.
carui põdus.ʒ.ii.aristo.ro.põd⁹.ʒ i.amcos ⁊
origãi ꝑfici ⁊ radicis alzufere ⁊ granoꝝ cap
paris oĩuʒ añ.põd⁹.ʒ.i.iterfectoris pr̃is sui ⁊
zuccari ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ sanguinis dracõis
oium añ.pondus.ʒ.ij.salis indi ⁊ vsnen ma-
sculi amborum añ.pondus.ʒ.ij.sulfuris ma-
rini pondus.ʒ.i.burũgi et piperis amborum
añ.pondus.ʒ.ij.casie fistule mundate a cãna
et granis suis ⁊ chir ⁊ vananeul et radicum
canabis et rizi omniũ añ.pondus.ʒ.i. Aggre
ga has medicinas tritas et cribellatas et in
funde q̃ ex eis infunduntur in vino et cõfice
cũ melle dispumato et vtere post sex mẽses.

Alkelkelengi magni quod confert ad mollificationem stomachi ⁊ frigus ei⁹
et ad febres antiquas et sincopim et difficul
tatem vrine et albaras et morpheam et vigi
lias et fracturam ossium ⁊ tussim humidam
et pthisicos qñ nõ adest febris ⁊ ad illum cu
ius iam infrigidatũ est corpus et ad hemor-
roidas et spleneticos et ad dubellati et coli-
caʒ et hydropicos et ad mulierẽ que egrotat
in ꝑgnatione sua et ad ꝑfocationẽ matricis
et ventositates q̃ sunt in iuncturis et inflã-
mationẽ et ad dolores genu ⁊ dorsi et lacer
ti.cuius ꝑmistio.℞.myrobolanoꝝ nigroꝝ et
belliricoꝝ scirẽblegt et piperis et macropipe
ris.ʒʒ.fini et spice et casie et fulfuminue et sa
lis indi et salis rubei et salis naptici et salis
masse et lingue auis et ciperi et heil et cina-
mi et burũgi et origani ꝑfici et nigelle ⁊ gra
noꝝ nil ⁊ cymini et folij indi ⁊ seis apij ⁊ co
riandri sicci. Et iuenimus in qbusdã descri
ptionibus has medicinas iteꝝ fausel et ẽ ia-
sel et almanuth ⁊ est costbaracost omnium
añ.ʒ.iiij.oppoponacis.ʒ.viij.turbit lib.i.⁊ sex
taria.iiij.et passularum enucleatarum aur̃.
c.emblicorum aur̃.cc.penidiorũ lib.vi.ς.olei
sisami lib.iij.et in descriptione alia lib.i. Te-
se medicias et cicotrigoniza et cribella ⁊ de
roque passulas per se cum aqua et cola et in
cunde casiam fistulã in ea et infunde embli-
cos in aque libris.xxiiij.die et nocte et deco
que vsqʒ quo remaneant libre.viij.⁊ proijce
emblicos et reduc aquã emblicoꝝ ad vas se
cũdo ⁊ cõfrica i eã casiã fistulã infusam i aq̃
passulaꝝ fricatiõe bona aut adiũge ad aquã
emblicoꝝ q̃ est in vase et proijce desuper pe
nidios et decoque cũ leui igne vsqʒ quo re-
soluãtur penidij et cõuertatur aqua i spissitu
dine mellis et post illud proijce sup eaʒ oleũ
sisaminũ ⁊ cõmoue vsqʒ quo commisceatur
cum aqua ⁊ nõ addereat manui aut pãno et
remoue ab igne ⁊ pulueriza desuper medici
nas contritas ⁊ vtere.cuius dosis sit aur.iij.
aur.iiij.vnicuiqʒ hõi ꝭʒ mẽsurã sue virtutis.

Alkelkelengi minus valẽs ad hydropicos et dolores epatis et splenis et icte-
riciã et oppilationẽ et carbũculos et ẽ sanũ ⁊
exꝑtũ.cuius ꝑmistio. ℞.myrobolanoꝝ citri-
noꝝ.ʒ.xx.myrobolanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ
omniũ añ.ʒ.xv.emblicoꝝ lib.iij . tamaridoꝝ.
ʒ.l.passulaꝝ enucleataꝝ lib.i.aggrega has me
dicinas ꝓijce sup ea aq̃ lib.xxx.et buliat vsqʒ
quo remaneãt de ea lib.viij.et colet̃ et accipe
casie fistule mũdate a cãna ⁊ granis suis lib.
i.⁊ ꝓijce sup eã aquã colatã et ferueat ebulli
tiõe vna et cõfrica bñ et cola ꝑ colatoriũ ⁊ ac
cipe lib.iiij. penidioꝝ et ꝓijce sup eã cũ aq̃ et
bulliat vsqʒ quo resoluant̃ penidij ⁊ fiat eis
spissitudo mellis deide ꝓijce desup olei sisa-
mini recẽtis lib.i.ς.⁊ cõmisce cũ eis bñ et fer
ueat duab⁹ ebullitionib⁹ ⁊ remoueat̃ ab igne
et accipe lacce ablute ⁊ spice ⁊ rosaꝝ et petro
selini ⁊ dauci et fu ⁊ reusini et salis idi ⁊ radi
cis lilij celestis et agarici omniũ añ. ʒ. v.ica-
medreos ⁊ siseleos et aristologie lõge ⁊ assa
ri et masticis ⁊ xilobalsami et gẽtiane et torũ
gi excorticati et casie omniũ añ.ʒ.iiij.succi eu
patorij ⁊ succi absinthij ⁊ ciperi et floris squi
nãti omniũ añ.ʒ. v. seminis cuscute ⁊ semis
atriplicis ⁊ radicis ligritie ⁊ succi liquiritie ⁊
scamonee oiuʒ añ.ʒ.x.semis apij ⁊ costi ⁊ aco
ri ⁊ seminis feniculi ⁊ anisi omniuʒ añ.ʒ.iij.
turbit albi.ʒ.cl.cymi carmeni nigri.ʒ.iiij. Te-
re et cribella has medicinas ⁊ accipe meze-
riõ.ʒ.xx.⁊ fũde sup ipsũ aq̃ lib.i.et olei sisami.
õʒ.iij.ferueat donec ꝯsumat̃ aq̃ ⁊ cola oleũ ꝺ
inde iuolue cũ eo medicinas ⁊ ꝓijce sup eas
pẽidios decoctos ⁊ cõmisce bñ ⁊ pone i vase
vitreato ⁊ sit dos.ʒ.iiij.cũ lacte camele aut cũ
aq̃ casei aut cũ aq̃ vue vulpis ⁊ alkekẽgi. Et
ego dicam in descriptione alia in summa ꝭa.

Confectio cãdori⁹ valẽs ad vẽtositates grossas ⁊ pũcturã etcolicã et obliuionẽ
et dat̃ i potu mulierib⁹ ꝑgnãtib⁹ pp illlud qꝺ
accidit eis de egritudinib⁹ frigidis cui⁹ ꝑmi
stio.℞.seis hyusqami albi et opij amboꝝ añ.
ʒ.xx.euforbij ⁊ piretri ⁊ spice ⁊ croci oiuʒ añ.
ʒ.vij.terantur ⁊ cribellentur ⁊ cõficiantur cũ
melle et administretur post sex menses.

Confectio cognominata cōdari preciosa valde. ℞. croci. aur. ij. myrrhe ⁊ assari ⁊ fu ⁊ reusini ⁊ dauci. ⁊ petrosilini ⁊ meu oiuȝ an̄. aur. iiij. spice idē ⁊ romāe amboꝝ an̄. aur. vi. costi ⁊ casie ⁊ floris sqnāti oiuȝ an̄ aur. i. carpobalsami aur. iij. ʒ. rubee aur. viij. succi liquiritie ⁊ scolopēdrie ⁊ polij ⁊ succi eupatorij oiuȝ an̄. aur. iij. olei balsami aur. vi. ꝑmistiōis andaracarō. aur. v. mellis q̄ntū sufficit cuius dos sit sicut auellana cū gelēiabi ō melle. ʒ. i.

Confectio de calamito q̄ cōfert doloribꝰ stōi et epatis frigidis et horipilatiōi vehemēti ⁊ febribꝰ hn̄tibꝰ periodos. cuius ꝑmistio. ℞. calamēti fluuialis ⁊ mōtani ⁊ petroselini ⁊ fileris omniū an̄. ʒ. xx. seminis apij et camomille et basse oiuȝ an̄. ʒ. iiij. reusini. ʒ. xv. piperis. ʒ. xliiij. Et i descriptione alia. ʒ. xxiiij conficiantur cum melle et administretur.

Confectio de seminibꝰ faciēs ad dolores epatis ⁊ splenis et stōi ⁊ ventositates generatas i vētre. cuius ꝑmistio. ℞. casie et amōi et spice et ameos et seminis feniculi et seminis apij et anisi et siseleos ⁊ castorei ⁊ seminis aneti ⁊ aristologie lōge ⁊ galbāi. ⁊ assari ⁊ caui oium ptes eq̄les ⁊ mellis dispūati q̄ntū sufficit et ꝑmisceatur et administretur.

Confectio de iacyntho nr̄a. Hec ē cōfectio nr̄a quā expti sumus in regibus ⁊ eoꝝ filiis et cognouimus in ea iuuamentum maximū ꝑprie in egritudinibus alguesgues et alguesset ⁊ pulsu cordis ⁊ debilitate cordis et iam eradicauit de eis egritudines antiquas in quibus non conferet curationes ⁊ inuenimꝰ i ea iuuamentū maximū in egritudinibꝰ cerebri et stōi et epatis et ꝑprie splenis et colica et valet ad dolores iuncturaꝝ ⁊ febres antiquas cuius descriptio. ℞. fracture iacynthi et ꝑprie rubee granate et ei similium pondus aur. i. qua ponantur i instrumēto terendi ⁊ incipiatur eius contrictio cū facilitate subtiliter vt alterētur deinde ponatur i tabula et ꝑpceretur super eam ad tereñ ⁊ sumatur lapis aluis pōdus. ʒ. i. balakic pondus. ʒ. i. et aur. liquiti i crucibło suo lito cum lithargyrio donec aurū fiat sicut vitrum et teraȝ pondus tertie. ʒ. i. ⁊ argenti vitreati cū odore stanni pondus sexte. ʒ. i. et fiat cū vnoquoqȝ eorū de contritione et puluerizatione illud quod fit in iacyntho deinde sumatur summa eoꝝ et ꝓiciatur in tabulam vitream et in voluatur i vino odorifero et teratur donec exiccetur et teretur donec fiat puluis subtilissimus deinde sumat et reponat. fit ergo sūma pars. i. deinde sumat agarici et epithymi et pipis et zinziberis et gariofiloꝝ et sansuci oium an̄. pars. ʒ. et sumatur lapidis armēi et lapidis azuli et salis naptici et zedoarie et doronigi et been et lingue bouis oiuȝ an̄. tertia ptis. i. deide sumat spice celtice et ē nereidē et amomi et acori et folij et cinamomi et origani ⁊ basse et isopi et cymi oium an̄. q̄rta ptis. i. deinde sumat pullegij et petroselini et lapidis iudaici et seminis apij et myrrhe et olibani et croci et piperis albi oium an̄. sexta ptis. i. et sumatur ossium elephantis tertia partis. i. tere ergo omnes has medicinas et proprie super has calcem lapidum ⁊ tere ⁊ cōfice cū melle emblicorum quod sit pōdus dupli eorum et fac trociscos aur. i. et da in potu.

Confectio alia de medicis Gal. q̄ cōfert egritudinibꝰ cāne pulmōis et vlceribus pulmonis et sputo sanguinis et puris ⁊ saniei attracte ad pectus et difficultati sputi. cuius permistio. ℞. gūmi albotin aur. iiij. croci aur. iiij. olibāi aur. iiij. myrrhe aur. iiij. radicum lilij excorticatarum aur. iiij. granorum pini magni aur. iiij. spice sceni aur. ij. ʒ. casie nigre aur. ij. draganganti aur. iij. carnis dactiloꝝ scemi aur. iij. crete scemius q̄ dicit stella aur. iiij. galbani clari mūdi aur. xxx. costi aur. iij. et inuenimus in descriptione alia aur. i. mellis bōi cotilas. iiij. decoquat mel et gūmi albotin i vase duplici quousqȝ peruenit ad terminū spissitudinis tunc permisce cum eo galbanū et decoque ipm dōec perueniat ad terminū videlicet vt quū de eo distilatur stila vna nō dilatet et ꝑmisce ipm et vtere.

Confectio q̄ ptinet arostomacis mirabilis ad tussim et sputū sanguis et vlcꝰ pulmōis et saniē eiꝰ collectā ⁊ apa ipsius et corruptionē lacerti et vomitū cibi et colicaȝ passionē et fluxū vētris et lacertū vesice et ꝑ socationē matricis et febres habentes paroxismos data i potu ante horā ꝑ horā vnā et extenuationē et macilētiā cōplonis ⁊ venēa ebibita et ex ꝑcussiōe euenietia. cuiꝰ ꝑmistio. ℞. nereiden costi galbani castorei opij melanopipis et macropis ⁊ storacis oiuȝ an̄. ʒ. i. mellis kist. i. terre medicias siccas ⁊ cribella galbanū vero decoque cū melle dōec liq̄fiat ⁊ cū liquescit tunc cola ipm ⁊ funde sup ipm medicias ⁊ pone i vase vitri aut vase argēti

ꝛ de ea da in potu q̃ꝫtũ ẽ faba egyptiaca cũ
aq̃ mellis q̃ꝫtitate duoꝝ cadoꝝ ꝛ distilla sup
ipsã digitis tuis d oleo sisamio guttas tres.
CОnfectio q̃ cõparatᷣ ad canabitis extra
hẽs arenã i vrina ꝛ reliq̃s materias vl
ceꝝ. cuius ꝑmistio. ℞. radicũ auṙ. iiij. siseleos
camedreos semichia ipericon ꝛ ẽ foliũ alke
meleon hayf ꝛ ẽ semẽ alkanabotis oiuꝫ añ.
auṙ. iiij. amomi auṙ. viij. cinamomi auṙ. xii. si
leris montani spice inde croci sanalansin se
minis apij montani polij seis rute siluestris
pullegij cretẽsis oium añ. põdus illud idẽ ra
dicis liquiritie lapidis scemi masculi ꝛ femi
ne oiuꝫ añ. auṙ. xvi. nasturtij babylonici auṙ.
xxiiij. seis agnicasti faradic amboꝝũ añ. auṙ.
xxiiij. cordumẽi auṙ. lxviij. ꝯficiatᷣ cũ melle de
cocto ꝛ detᷣ de ea i potu q̃ꝫtitas auellãe cũ si
rupo mellio cõmisto q̃ꝫtitate q̃ttuor cadoꝝ.

ARs medicie de gẽtiana valẽs ad du
ritiem ꝛ oppilationẽ ꝛ dolorẽ epatis ꝛ
splenis ꝛ febrẽ antiquã. cuius ꝑmistio ẽ. Vt
sumatᷣ gẽtiane ꝛ piperis amboꝝ añ. põdus.
ʒ. x. ꝛ dactiloꝝ alborũ siccoꝝ et folij ꝛ spice et
aristologie omnium añ. ℥. i. tere ꝛ pulueriza
ipsa et confice cum melle dispumato ita vt
fiat in loco mellis spissi cuius dosis sit pon
dus. ʒ. i. cum aqua rute decocte.

ARs medicine q̃ noiatᷣ donũ dei et fuit
inuẽta i thesauro regis ꝛ dixerũt ꝙ cõ
fert podagre et hemoroidibus et corruptio
ni ani ꝛ frigoribus et facit appetere cibũ et
coitũ ꝓuocat et cõseruat sanitatẽ qñ bibitur
in tẽpore veris aut hyemis tribus mẽsibus
in oi die veneris ois mẽsis. cuius ꝑmistio ẽ
vt sumatᷣ myrobolanoꝝ nigroꝝ ꝛ belliricoꝝ
et emblicoꝝ et acori et aristologie lõge et ro
tũde et secacul et heil et cardamomi ꝛ gario
filoꝝ et camomille et zinziberis et sisami nõ
excorticati oium añ. põdꝰ. ℥. vi. et nucis mu
schate et spice et turbit albi in alio myrrhe ꝛ
meu et su et dauci et assari et seis apij mõta
ni et euforbij oium añ. pondus. ℥. ij. et alme
ne et est ameos et medulle tritici ꝛ seis porri
et tuderi albi ꝛ papaueris ꝛ zedoarie ꝛ doro
nigi et venaꝝ liquiritie et amomi ꝛ piretri ꝛ
spodij ꝛ siseleos et asse fetide et cymini et cin
namomi et casie inde et casie ꝑsice et alcha
tamon ꝛ vsnee et ciperi et radicis nenufaris
et macropiperis ꝛ calami aromatici et casto
rei oium añ. ℥. iiij. et corticũ radicis apij. ℥.
viij. ꝛ scorie ferri mũdate trite nutrite tribus
ebdomodis. s. hebdomoda vna cũ zuccaro et
hebdomoda cum aqua et melle ꝛ hebdomo
da cũ aceto deinde incipe et infunde eã vno
die in aceto deinde conuerte eã in mane ad
zuccaꝝ et tertia die cõuerte eã ad aquã mel
lis vel ita fac illud de ea tribus ebdomodis
ſm hunc modũ deinde sicca eã in vmbra ꝛ
tere eã donec fiat sicut alcohol et tere reliq̃s
medicinas et pulueriza eas et cribella ipsas
deinde põdera de medicinis partes. iij. ꝛ de
scoria partẽ vnã deide inuolue eas ex buty
ro vaccino bono et confice cũ melle bono et
pone cũ eo de penidijs põdus scorie deinde
liquefac penidios et funde eos desup cũ mel
le donec fiat in loco mellis spissi deinde po
ne eã in vase viridi nouo mũdo ꝛ liga caput
eius et sepeli ipm̃ in ordeo sex mẽsibus ꝛ da
ipsã i potu. cuius dosis sit sicut galla in ma
ne in ieiuno ꝛ nõ comedat aliq̃d donec hore
tres dici ꝑtereãt deinde comedat ꝛ rege ip
sum regimine equali et fugiat ab eo nausea
tiua sacietas et ꝑparatio et reliqua ex q̃bus
timetur ei nocumẽtũ. ¶ Quidã aũt medico
rũ existimauerũt ꝙ hec medicia effugat ma
litiã venẽi ꝑnitiosi ꝛ facit possidere sanitatẽ.

MEdicina cõfecta que confert debilitati
epatis et torsioni et sputo sanguis. ℞.
balaustiarũ et sanguinis draconis et folioꝝ
alasif et aluminis iameni añ. ꝑtẽ vnã tere ea
et pulueriza et decoque ipsa et cola aquã eiꝰ
et da ipsam ad potãdũ tepidã qm̃ bona est.

COnfectio kiumc medici q̃ facit ad cor
ruptionem cõplonis et apata epatis ꝛ
cõfortat stomachũ et clarificat colorẽ. cuius
permistio est vt sumantur myrobolanorum
et alkegi amborum añ. pondus. ʒ. xxxv. zinzi
beris cinnamomi añ. ʒ. i. piperis albi pondꝰ.
ʒ. xxiiij. et altalassir pondus. ʒ. iij. et galange
pondus. ʒ. x. et neremisch pondus. ʒ. vi. ꝛ suc
ci absinthij. ʒ. v. et vini cocti et almeisus quã
titas qua conficiantur medicine tere medici
nas et pulueriza eas et confice eas cum vi
no et almeisus et fac de eis pillulas similes
piperi. ꝛ sit dosis eius. ʒ. ij. cum aqua tepida.

COnfectio cognominata iperialis q̃ cõ
fert ad difficultatẽ vrine et dolorẽ dor
si et debilitatẽ renũ et frãgit lapidẽ. cuius ꝑ
mistio. ℞. se. papaueris et seis porri et semis
aceti et seis apij et seis lilij et se. lactuce et se.
endiuie et semis portulace et been albi et ru
bei et lingue auis et seis alkerua et kesile et

feis affebefabrē et feis fanfuci et feis kekilie ⁊ piperis ⁊ turbit ⁊ granoꝝ nafturtij ⁊ feis maru et vfnee et āmōiaci et floris ſgnāti et feis napi et dragagāti et fe.hyuſgami albi ⁊ origāi et zarub et feleniati ⁊ granoꝝ nil ⁊ co fti et carui et pfilij et fauine et enule et oliba ni et feis merfulen et cafie et feis lini ⁊ falis ⁊ indi feis rute ⁊ fe.alkeire rubei ⁊ albi ⁊ cy- mi carmeni et cinamōi et feis felēgemifk et mugath et fene de mecha et hermodactiloꝝ et epithymi ⁊ anifi et feis fulle ⁊ firachs gra noꝝ folis oiuz añ. drachmas.iiij.tuderi albi et rubei ⁊ ameos et zedoarie ⁊ kinau et feis feniculi et cinamōi et myrobolāoꝝ citrinoꝝ et kebuloꝝ et feis barmel ⁊ granoꝝ myrti ⁊ finapis et canabis et fifami excorticati et fe nugreci et feis baucic oium añ.ʒ.v.fecacul ⁊ zinziberis amborū añ.ʒ.iiij.kie ⁊ pipis al. et gariofili et fpice et florū alcāne et piretri om nium.ʒ.i.ʒ.fcamonce pondus tertie.ʒ.i.femi nis melonis et feminis melonis longi am- borum añ.ʒ.x.olei fifamini.ʒ.xl.mellis lib.ij. dofis integra.ʒ.ij.cum aqua tepida.

Confectio quā narrauit afaimeri et di xit ꝙ ē expta q̄ ē ɔueniēs palpfi et tor ture ⁊ mollificatōi ⁊ reliqs egritudinibꝰ q̄rū radix ē phl'a de q̄ fumaṫ ſm q̄titatē quā tol lerat eger et fi liniaṫ ex ea mēbꝝ mollificatū iuuat.cuiꝰ ꝑmiftio.℞.opij et euforbij et cafto rei et cinamōi et macropipis ⁊ hyuſgami al bi et fpice et zinziberis et croci oiuz añ.ptes eq̄les tere ⁊ cribella et ɔfice cū melle difpūa to ⁊ pōe i vafe vitreo ⁊ vtere quū nec̄e fueit.

Confectio īpingatiua nr̄a expta.℞.mu gath et nucis cnden ⁊ been ⁊ zedoarie ⁊ dragagāti et feis papaueris et karabe om niū añ. pondus.ʒ.iij.tere et pulueriza et frige cū butyro frixiōe leui ⁊ ꝑmifce cū duabꝰ emi nis paruis fauich triti et emina vna zuccari mēfurata cū emina parua deinde fumaṫ oi die pondus.ʒ.xx.et decoquatur cū duabus li bris lactis et proijciaṫ defup de butyro q̄tū neceffe eft et forbeatur quoniam bonum eft.

¶ Explicit tractatus primus incipit fecun- dus de hieris.

Hiera ē nomē folutiui rectifi- cātis et huius q̄dē iterp̄tatio et expofitio eft medicina diui na. Et primū q̄dē folutiuū de cognitis fuit hiera ruffi et an tiqꝰ nō cadebat nomē hiere nifi fup hāc deide noīate fūt alie eo. ⁊ nō dr̄ medicina diuina nifi q̄a actio folutiui ē res diuina faluans ex virtutibus fue nature. Et antiquitus q̄dē nō fuerūt date in potu hiere nifi q̄m medici timebāt ex malitijs folutiuo rū fimpliciū ficut pulpe collognt ide et helle- bori ⁊ alioꝝ. Et quū volebāt vti eis ꝑmifce- bāt ea cū faciētibus penetrare et rectificanti bus et bezabard donec aufi facti funt in vfu eoꝝ. Poftea edomiti funt i eis et acceperūt fuccū eoꝝ deide aufi fūt i eis adeo dōec acce perūt ea ficut fūt i pillulis. ¶ Sciat ergo me dicus ꝙ hiere magis fūt falue q̄ȝ decoctiōes et pillule. Et nō dimittūṫ ꝑp malitiā fuā im mo ꝑp ea q̄ excufant' ab eis ꝑp ɔ̄fuetudinē malā. Et q̄m ipfe nō trahūt ex longinquo fi cut decoctiōes et pillule. Et dofis de hieris eft vfqȝ ad.iiij.auṙ. Et q̄nqȝ proijciunt fuper eas falē maffe. Et magis ɔ̄ueniens cū quo in potu dātur eft aqua epithymi cū paffulis mūdatis ꝓprie ſm defcriptionē quorūdam coꝝ. ¶ Q ß.℞.epithymi.ʒ.iiij.paffulaꝝ mun dataꝝ.ʒ.x.myrobolanoꝝ nigroꝝ mundatoꝝ. ʒ.i.fticados.ʒ.iij.aque lib.iiij.aniuden mūda ti lib.ʒ.detur ad potādū i ieiuno. Et ɔ̄fequē ter detur feminis altee.ʒ.i.feis citroli.ʒ.ʒ.cū pauco oleo nucis et aqua tepida. Et cibꝰ tri- bus diebus fit zibrabegi cū aqua cōmifta.

Hiera picra.f.amara. Hec eft hiera de aloes et affociaṫ ei cinamomū ꝑp fub tilitatē fuā et iuuamētū q̄ð facit vifceribus ⁊ ftomacho et maftix fiſr et vt cōferuet et fiſr cafia et crocus ꝑp digeftionē et cōfortationē cordis et ftōachi. Et fortaffe crocus facit in- currere i ea dolorē capitis q̄re oȝ vt mīnoreṫ pōdus eius aut expellatur. et affaꝝ q̄m ineſt ei adiutoriū ad folutionē faciēdā ⁊ precipitio nē humiditatū.⁊ q̄nqȝ ponūtur loco eius cu bebe et fūt fubtiles et carpobalfamus et xilo balfamus ꝑp ɔfortationē ftomachi ⁊ refolo nē ⁊ albezabarati. Et de hoibus funt quidā qui ponūt in ea florē fquināti q̄re ꝓhibet ra furā q̄ timeṫ ex aloe et rofas vt expellāt ma- liriā caliditatis aloes a ftomacho et capite.⁊ q̄nqȝ fermētaṫ cū tāto melle q̄tū ē.⁊ q̄nqȝ ē ficca nō fermētata.ego vero informo de ipa pulverizata trocifcos cū aq̄ bdellij et exicco eos i vmbra ⁊ vtor eis nā inuenio illō magis vltimū q̄ȝ aliud ⁊ fortaffe bdellū ē feres ꝑs.i. et antiq q̄dē diuerfificati fūt i q̄titate rectifi catiōis aloes. ¶ Sūt eni de eis q̄dā q̄ ponūt

pōdꝰ medicinaꝝ sextuplū pōderis aloes ⁊ de
cis sūt qui octuplū et addūt et minuūt. ¶ Et
iteꝝ qn̄qꝫ accipiūt ipꝫ ex abluto qd̄ ē debiliꝰ
soluēs et magis ꝯueniēs calefactio et febriē
ti et nō dāt ipm̄ i potu oī febriēti. imo ei cuiꝰ
febris ē leuis. Et de eis sūt q accipiūt d̄ aloe
nō abluto et ē fortiꝰ soluēs sed ē magis noci
uū febriētibꝰ q̄ꝫuis de eo sumāt i potu qdā ⁊
nō noceat eis. ¶ Et hiera qdē nō ē res festi-
nās i solone imo eius solo fit cū facilitate et
paulati ⁊ cū tarditate. ⁊ fortasse efficit opatio
nē suā i die ꝭo et nō est iteꝝ eiꝰ solo cū attra
ctiōe ex lōginquo imo nō soluit nisi illd̄ cui
obuiat et cui cōmiscet ex stō et itestinis. et lō
gingoꝛ terminus sue attractiōis ē ps epatis
absqꝫ vēis. ¶ Descriptio aūt cognita vniuer
sitatis ē hec descriptio q̄ ꝯfert ad humidita
tes gn̄atas in capite et stomacho et doloꝛes
iuncturaꝝ et colicā et torturā et grauitatem
lingue et mollificationē mēbroꝝū. cuius hec
est ꝑmistio. ℞. masticis et cinamomi et assa
ri et spice et carpobalsami et croci et xilobal
sami et casie omnium an̄. pondus. ʒ. i. aloes
sublimis duplū medicinaꝝ. Tere et cribella
et fit dosis integra. ʒ. i. cū melle ⁊ aq̄ tepida.

Jeralogodion. ¶ Hec ꝯfectio est bn̄di
ctā ꝑlimi iuuamēti mūdificās coꝛpꝰ ab
vltimis extrēitatibus suis cū solone i q̄ nō ē
laboꝛ oīum hūoꝝ et supfluitatū et cōfert ad
egritudines capitis et doloꝛē et emigraneā
⁊ cephaliā ⁊ vertiginē ⁊ algucsgues ⁊ maniā
et epilepsiā et timoꝛē et palysim et mollifica
tionē imo ad apoplexiā ⁊ totū illud accepta i
puluere sicut dictū ē de scelithe et ē melioꝛ il
lo plurimū et cōfert ad doloꝛes auris et ocu
li et cōfoꝛtat stomachū et aperit oppilatiōes
epatis et ꝓuocat menstrua et remouet diffi
cultatē anhelitus et cōfert ad quartanam et
oēs passiōes phlegmaticas crudas ⁊ febꝛes
antiquas et valet ad doloꝛes iuncturaruꝫ et
podagrā et venā sciaticā. Et est vtilis ad ty-
riam et alopitiam et vlcera antiqua in capi
te et alia et ad albaras et moꝛpheā ⁊ impeti
ginē et excoꝛiationē et lepꝛā et ad scrofulas
et apata frigida et cancros. cuiꝰ hec ꝑmistio.
℞. pulpe collogntide. ʒ. v. cepe squille assate ⁊
agarici et scamonee et hellebori nigri et am
moniaci et scoꝛdeon oīum an̄. ʒ. iiij. ʃ. et in de
scriptione alia oīum an̄. ʒ ij. ʃ. epithymi et ca
medreos et bdellij et aloes oīum an̄. ʒ. iii. ba
sce ipericon et folij indi et ꝑassij et polij ⁊ ca
sie et melanopipis et leucopi. et macropipe-
ris ⁊ croci cinnamomi ⁊ oppoponaci ⁊ poly-
podij ⁊ serapini ⁊ castoꝛei ⁊ myrrhe ⁊ petro-
selini ⁊ aristologie lōge ⁊ succi absintij ⁊ spice
⁊ āmōi ⁊ zinziberis oiuꝫ an̄. pōdꝰ. ʒ. ij. gētiāe
⁊ sticados an̄. ʒ. i. ʃ. mellis q̄ꝫtū sufficit dosis i
tegra aur. iiij. cū aq̄ tepida ⁊ melle aut cū d̄co
coctione epithymi ⁊ passularū enucleatarū.

Hieralogodion ꝭꝫ descriptionē filagrii.
℞. pulpe collogntide ⁊ croci ⁊ ammo-
niaci ⁊ corticū hellebori albi ⁊ scamōee ⁊ ipe
ricon omniū an̄. aur. x. epithymi ⁊ polypodij
⁊ bdellij ⁊ aloes ⁊ camedreos ⁊ ꝑassij ⁊ casie
oium an̄. au. viij. macropipis ⁊ leucopiperis
⁊ melanopipis ⁊ cinnamomi ⁊ croci ⁊ oppo
pōaci ⁊ serapini ⁊ castoꝛei ⁊ petroselini et ari
stologie lōge oiuꝫ an̄. aur. iiij. cōficiat cū mel-
le dispumato et fit doꝭ aur. iiij. aut. iij. ꝭꝫ vir
tutē cuiusqꝫ hōis cum aqua mellis et sale.

Hieralogodion ꝭꝫ descriptionē Pauli.
℞. pulpe collogntide aur. xx. cepe mu-
ris assate ⁊ agarici et ammoniaci et corticū
hellebori nigri ⁊ scamonee et ipericō omniū
an̄. aur. x. polypodij ⁊ epithymi ⁊ bdellij ⁊ alo
es ⁊ camedreos ⁊ ꝑassij ⁊ casie omniuꝫ an̄.
aur. viij. myrrhe ⁊ oppopōaci ⁊ serapini ⁊ pe
troselini ⁊ trium piperū ⁊ cinnamomi ⁊ cro-
ci et castoꝛei et aristologie lōge omnium an̄.
aur. iiij. mellis quantum sufficit.

Jera ruffi faciens ad cholam nigrā et
ꝓhibet alopiciam. ℞. pulpe colloquintide
aur. xx. camedreos aureos. x. serapini oppopo
naci amboꝝū an̄. aur. viij. seminis appij mon
tani aur. v. aristologie rotunde aur. v. piperis
albi et nigri amboꝝ an̄. aur. v. ciamomi aur.
iiij. casie aur. viij. sticados et croci et polij et
myrrhe omnium an̄. aur. iiij. ifunde myrrhā
cum vino et tere medicinas et confice cum
melle dispumato ⁊ pone in vase et vtere quū
necesse fuerit. Et in descriptiōe alia pulpe col
loquintide. ʒ. xx. aloes scotrensis pondus. ʒ. v.
galange. ʒ. x. camedreos. ʒ. xx. serapini et oppo
ponaci amboꝛum an̄. ʒ. viij. aristologie rotun
de et petroselini et piperis albi et nigri omni
um an̄. ʒ. v. spice et casie et cinnamomi et cro
ci et zinziberis et myrrhe et polij omnium
an̄. aur. ii. Et inuenimus additum in descri-
ptione alia relatum ad hoc quod est in suria-
mati de medicis camepitheos et agarici et
ꝑassii omniuꝫ an̄. ʒ. x. et conficiatur cum mel
le et sit doꝭ eius pondus. ʒ. iiij. cuꝫ aqua cali-

da et melle et sale i ieiuno post abstinẽtiam.

DEscriptio vniuersitatis Hiere archigenis q̃ confert oi egritudini ·gñate ex phlate crudo et nõ crudo ⁊ melia ⁊ vitio aq̃ i oculo et dolori capitis et facit ad vertiginẽ et epilepsiã et valet ad iceptionẽ egritudinũ visus et raucedinẽ humidã et dolores gutturis et difficultatẽ anhelitus et spasmũ et extiras ⁊ materijs grossis ⁊ cõfert ad aquã citrinã ⁊ scabiẽ. et qñqз datur i potu parũper pp dolores stõi ⁊ vẽtris ⁊ matricis cũ decoctiõe rute. et qñqз ponit̃ i ea castorei parũ.s. vsqз ad siliquas.iij.⁊ ad dolorẽ dorsi et metron et aduenã sciaticã et ei sifia cũ aqua cẽtaurec et pmiscẽt̃ cũ ea etiã succus cucumeris asinini et collogntide silique.iiij. in aqua abrotani et dat̃ i potu ad morsũ canis rabiosi et facit securitatẽ a timore aque p̃cipue cũ põdere.ʒ.i.de adustiõe cãcri fluuialis. cuius hec ẽ pmistio.℞.pl̃pe collogntide.ʒ.xxij.prassij et sticados ⁊ hellebori nigri ⁊ camedreos et scamonee et leucopiperis ⁊ macropiperis oium añ.ʒ.ij.cepe muris assate ⁊ euforbij et aloes et croci et gẽtiane et petroselini et ammoniaci et oppoponaci oium añ.õʒ.i.polij ⁊ cinnamomi et serapini et myrrhe et spice et squinanti et calamenti montani et aristologie rotunde omnium añ.ʒ.ij.mellis quãtum sufficit et fit dosis aur̃.iiij.cũ decoctione epithymi et passularum mundatarum.

HIera archigenis descriptiõe pauli.℞.prassii et agarici et camedreos et pulpe colloquintide et sticados omnium añ. pondus aur̃.xx.oppoponaci et serapini et petroselini et aristologie rotunde et piperis albi omnium añ.aur̃.v.cinnamomi et spice et polij ⁊ croci omnium añ.aur̃.iiij.Tere ex medicinis que sicca sunt et cõquassa gũmas et infunde in melle et permisce et fit dos̃ aur̃.iiij. cum salis triti põdere.ʒ.i.cum aqua mellis.

THeodoricõ magnũ qd̃ valet ad corruptionẽ cõplonis frigide et replonẽ ⁊ superfluitates viscosas grossas ⁊ obliuionẽ ⁊ tenebrositatẽ visꝰ ⁊ difficultatẽ anhelitꝰ ⁊ stuporẽ ⁊ dolores epis ⁊ stõi ⁊ splenis ⁊ renũ ⁊ mr̃icũ ⁊ phibitionẽ mẽstruoꝝ ⁊ colicã ⁊ ẽ solutinũ absqз labore.cuiꝰ dos̃ fit põdꝰ aur̃.iiij.cũ d̃coctõe epithymi ⁊ agarici aut cũ aq̃ calida. cuiꝰ hec ẽ pmistio.℞.aloes scotrẽsis põdꝰ.ʒ.x.agarici albi põdꝰ.ʒ.xx.croci et cinamomi ⁊ acori ⁊ masticis ⁊ olei balsãi oiuз añ.põdꝰ.ʒ.iij.reusini.ʒ.i.ʒ.xilobalsãi et carpobalsãi et euforbij et macropipis ⁊ pipis albi ⁊ nigri ⁊ gẽtiãe romãe et floris sgnãti oiuз añ. põdꝰ.ʒ.ij. costi amari cãedreos epithymi oiuз añ.ʒ.iiij. assari ⁊ casie ⁊ scamõee oiuз añ.põdꝰ.ʒ.vi.spice odorifere põdus.ʒ.iij.ʒ.meu amoni amborũ añ pondus.ʒ.i.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ cõfice cũ melle dispumato ⁊ repone in vase ⁊ vtere post sex menses.

THeodoricõ aliud qd̃ cõfert oibꝰ egritudinibꝰ excitatis ex frigore ⁊ phlate.℞.aloes põdꝰ.ʒ.xxx.agarici põdꝰ.ʒ.xij. acori ⁊ croci ⁊ cinamomi ⁊ alkeia ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ casie omniũ añ.ʒ.iij.camedreos ⁊ leucopipis ⁊ assari ⁊ xilobalsami oiuз añ.põdꝰ.ʒ.ij. melãopipis ⁊ castorei ãboꝝ añ.ʒ.iiij. reusini ⁊ myrrhe ⁊ spice oium añ.pondus.ʒ.i.mellis quantum sufficit dos̃ eius pondus.ʒ.iiij.cuз aqua cal̃a ⁊ antiquetur sex mensibus.

THeodoricõ aliud faciẽs ad illas passiones cuiꝰ hec ẽ pmistio.℞.acori põdus.ʒ.viij.nucis muscbate.ʒ. xij.aloes scotrensis. ʒ.lx.agarici pondus.ʒ.xliiij.reusini.ʒ.iij. piperis albi et gentiane amborum añ. pondus.ʒ.iiij. croci et gariofilorum et acori in alio galbani et keiati et cinnamomi omnium.añ.ʒ.vi.assari ⁊ xilobalsami amborum añ pondus.ʒ.iiij. casie et scamonee omnium añ. pondus.ʒ.xij. spice.ʒ.viij.scordeon. pondus.ʒ.ix.amõi et rubee et piperis nigri et piperis longi et squinanti omnium añ.pondus. ʒ.ij.ireos põdus. ʒ.viij.tere et cribella et cum melle quantum sufficit confice et antiquetur sex mensibus et fit dos̃ pondus.ʒ.iiij.cum aqua calida.

THeodoricon cum nuce muscbata faciens ad omnes egritudines antiquas capitis et ad maniam et alguesgues et dolorem capitis et vertiginem.et ad epilepsiam et ad debilitatem visus et ad dolorem epatis et splenis et renum et colicam prouocat mẽstrua retenta et ad lepram ⁊ glbaraset ad dolorem podagre et iuncturarum et ancharum ⁊ ad febres chronicas antecedentes et eius solutio est sine nocumẽto . cuius hec est pmistio.℞.aloes.ʒ.lx.agarici.ʒ. xxiiij.scordeõ ⁊ xilobalsami amboꝝ añ.ʒ.iiij.costi.ʒ.viij.acori et masticis ⁊ cinnamomi ⁊ gariofilorum omnium añ.ʒ.vi.casie ⁊ nucis muscbate amboꝝ añ.ʒ.xij.epithymi.ʒ.xviij.spice. ʒ.vi.camedreos.ʒ.viij.myrrhe.ʒ.ii.tritũ pipuз ⁊ euforbii añ.ʒ.iiii.floris squinãti.ʒ.ii.gẽtiane.ʒ.iiii.am-

moni.ʒ.ij.scamonee.ʒ.xviij.mellis dispumati
quātum sufficit dosis fit.ʒ.iiij. cum decoctio
ne epithimi.

Theodoricō aliud vsitatū.℞. aloes.ʒ.lx.
agarici.ʒ.xxiiij.masticis ⁊ croci ⁊ acori et
cinamōi ⁊ spice omniū añ.ʒ.vj.aristol.⁊ car-
pobalsāi ⁊ euforbij ⁊ triū piperū ⁊ gentiane
omniū.ʒ.iiij.cāedreos ⁊ costi ambox añ.ʒ.v.
casie ⁊ epithimi ābox añ.ʒ.xij. myrrhe ⁊ flo-
ris sqnanti ⁊ amōi omniū añ.ʒ.ij. scamonee
ʒ.xx.mellis quantū sufficit cuius dosis ⁊ ad-
ministratio ⁊ iuuamenta sunt sicut primi.

Hiera. S.descriptione vniuersitatis et
iuuamentis eius est ꝙ ipsa ē subtilior
⁊ efficatior q̄3 theodoricō ⁊ logodiō faciēs ad
paralysim ⁊ tortura ⁊ spasmū ⁊ mollificatio-
nē ⁊ purgat ⁊ corpore supfluitates viscosas
⁊ diuersas ⁊ stringit mollificationē vesice et
exitū vrine absq3 voluntate cuius hec est per
mistio .℞. pulpe colognticle ⁊ agarici ⁊ cepe
muris assate ⁊ ammoniaci ⁊ scamonee ⁊ bel
lebori nigri ⁊ ipericō ⁊ euforbij omniū añ.ʒ.
xvj.polypodij ⁊ epithimi ⁊ bdellij subalbid ⁊
cāedreos ⁊ prasiij ⁊ casie omniū añ. pondus
ʒ.vij.myrrhe ⁊ serapinī et aristol.longe ⁊ tri
um piperū ⁊ cinamomi et oppoponaci et ca-
storei et petroselini omniū añ.ʒ.iiij. ⁊ de ho-
minibus sunt qdā q ponunt in ea croci pon
dus.ʒ.iiij. Aggrega has medicinas tritas et
cribellatas infusis eis q̄ ex eis infundunt in
triplicato ⁊ confice cū melle dispumato ⁊ vte
re cum necesse fuerit post sex menses.

Hiera. S.descriptione pauli.℞.came-
dreos ⁊ leucopipis ⁊ macropiperis ⁊
agarici ⁊ sticados et bellebori nigri ⁊ scamo
nee ⁊ spice et epithimi ⁊ cepe muris assate
omniū añ.aur.vj.myrrhe ⁊ croci et ammo-
niaci et ipericon omnium añ.aur.viij.mellis
quantum sufficit.

Hiera . S.℞. pulpe coloquintide.ʒ.iiij.
camedreos et cepe muris assate et cro
ci et agarici et scamonee et bellebori nigri et
sticados et ammoniaci et ipericon omnium
añ.ʒ.iij.et sextam.ʒ.i.epithimi et polij et bdel
lij et camepiteos et prassij et aloes et casie et
polypodij.ʒ.i.ʃ.et trium piperum et myrrhe
et cinamomi et croci et oppoponaci et serapi
ni et castorei et petroselini aristologie rotun-
de et euforbij omnium añ.medietatem et ter
tiam.ʒ.i.et mellis quantum sufficit dosis fi-
cut logodion et iuuamēta cuius sicut illius.

Hiera eufacaritis ⁊ ē Hip. medici cōfe
rēs ad hūiditatē stōi ⁊ ad dolores capi
tis gn̄ratos ex vaporib⁹ corruptis et ex tristi
tia timere faciēte.cui⁹ hec ē pmistio.℞.gētia
ne ⁊ spice ⁊ aristologie rotūde ⁊ casie ⁊ cinna
momi omniū añ.pōdus.ʒ.i. petroselini ⁊ ca-
medreos ⁊ sticados ⁊ fulfulimon ⁊ ē ozimū
mōtanū ⁊ keiati omniū añ.ʒ.i.myrrhe pōd⁹.
ʒ.iiii.granorū alben ⁊ croci ambox añ.ʒ.i.ʃ.
aloes ru.pōdus.ʒ.viii.pulpe colloquintide pō
dus.ʒ.vi. conficiatur cū melle ⁊ administret
post sex menses dosis eius pondus.ʒ.iiii.

Hiera alia Hip . q̄ facit ad maniā ⁊ al-
gusgues ⁊ vertiginē in capite ⁊ dolorē
capitis vehemētē ⁊ spasmū ⁊ scissurē manuū
⁊ dolorē iuncturax ⁊ ad pmistionē ratōis ⁊
corruptionē itellect⁹ ⁊ dilatationē pupille ⁊ i
ceptionē aq̄ i oculo ⁊ ad leprā ⁊ albaras ⁊ ad
paralysiʒ ⁊ torturā.cui⁹hec ē pmistio.℞.cucu
meris asinini ⁊ triū pipuʒ ⁊ camedreos oiuʒ
añ.pōdus.aur.v.croci ⁊ myrrhe ⁊ scamonee
omnium añ.pondus.ʒ.ii.ammoniaci pōdus.
ʒ.i.mellis quantum sufficit dos eius medie-
tas.ōʒ.i.cum aqua calida.

Hiera Andromachi que confert ad do
lorem stōi ventris.cuius hec est permi
stio.℞.cinamomi ⁊ casie nigre ⁊ calami aro
matici ⁊ xilobalsami ⁊ floris squinanti ⁊ be-
nitus omniū añ.ōʒ.iii.ʃ . Tere medicinas et
pͥiice i vase figuli nouo ⁊ funde super eas aq̄
pluuialis dainch.vi.⁊ decoque ad medietatē
⁊ cola deinde accipe aloes rubei lib.i.ʃ.⁊ po-
ne super ipsum aque pluuialis q̄3tum sufficit
tere in meridie ⁊ ablue donec abstergatur ⁊
funde super ipsū aquā spērū ⁊ tere in sole do
nec exiccetur deinde tere ⁊ proiice in ipso cro
ci ⁊ myrrhe et alkeiati omniū añ.ōʒ.iiii ⁊ in
scriptione antiqua omniū añ.ōʒ.i.deinde te-
re oia et pone in vase vitri aut vitreato ⁊ vte
re.ē eni iuuatiua ad spasmū ⁊ ad repercussio
nem que fit obuiando ⁊percussionem et fra-
cturam ⁊ ad dolorem lateris ⁊ aperit stōm
⁊ dolores eius ⁊ sputū sanguinis ⁊ dolorem
ilii dosis eius integra pondus.ʒ.i.cum aqua
tepida omni hōi fm quantitatem sue virtu-
tis ⁊ ad apāta dura cum sirupo acetoso ⁊ fit
ex ea emplm ad apā oculi cum succo men-
te aut vue vuulpis ⁊ apāta ani cum oleo ro-
saceo ⁊ vino bono et confert ad vulcera que
accidunt vnguibus quando liquefit cum ace
to vini ⁊ ad adustionem oris gargarizata.

H Iera Andromachi faciēs ad retētionē mēstruoꝝ ⁊ ad leprā ⁊ timorē. cui⁹ hec ē ꝑmistio.℞.sticados ⁊ camedreos et agarici et hellebori nigri ⁊ pipis nigri et albi ⁊ mezerion et scamonee et sqlle assate omniū aā. pōdus.ʒ.xviii. croci et euforbii et ammoniaci omnium aā.ʒ. viii.myrrhe.ʒ.iiii. interioris cucumeris asinini.ʒ.iii. mellis lib.v.dos eius pondus.ʒ.ii.cum melle et aqua et sale.

H Iera faneligoris faciēs ad mekiam et mūdficat velamina cerebri et aufert chimos grossos viscosos terrestres cui⁹ hec ē ꝑmistio.℞.prassii et sticados et hellebori nigri et camepitheos et cāedreos et petroselini et polii et ē allabada et aristologie rotūde ⁊ croci et gētiāe et keiati ⁊ dragāti et folii egyptii et assari et amōi et costi ⁊ cinamomi et fu ⁊ meu et piperis ⁊ carpobalsami et allei silvestris et casie et ipericon et floris squināti et spice omniū aā.pōdus.ʒ.ii.epithymi et agarici et polypodii et pulpe colloquintide omnium aā.ʒ.iii.aloes scotensis.ōʒ.vi.Tere et confice et anqua sex mensibus dos eius tertia.ʒ.i.cum aqua calida.

H Iera busut⁹ ꝯferēs ad visū ⁊ cōfortās eū ⁊ sedat dolorē capitis assiduū ⁊ confert ad dolores stōi et splenis et capitis ⁊ ad dolores mḱicos et ꝓhḱaticos et ad vertiginē et dolorē q noiaṫ corona cui⁹ hec ē ꝑmistio.℞.camedreos pōdus.ōʒ.xii.agrarici pōdus.ōʒ.xvi.et i descriptiōe alia agarici.ōʒ.x.pulpe collogntide.ōʒ.ii.sticados ⁊ pipis albi ⁊ nigri omniū aā.ōʒ.xii.meu.ōʒ.iii.croci.ōʒ.xviii.hellebori nigri et scamonee et aloes scotrensis oium aā.ōʒ.xvi.Tere et cribella et cōfice cuʒ melle dosis eius.ʒ.iiii.post menses. Et in descriptione alia spice ⁊ casie amboꝝ aā.ōʒ.xii.bibaṫ cū infusione epithymi post abstinentiā.

H Iera catagini anthicheni que confert ad spasmū et dolorem capitis et doloreʒ capitis antiquum et ad timoreʒ accidentem ex meḱia et ad tremoreʒ iuncturarū.cui⁹ hec est permistio.℞.pulpe colloquintide pondus.ʒ.xx.camedreos et prassii et agarici omniū.aā.ʒ.x.aristologie longe et petroselini et piperis albi et serapi et oppoponaci omniū aā.ʒ.v.myrrhe et spice et polii et croci et cinnamomi omniū aā.ʒ.iii. infundantur humida cū melle deide decoquātur super ignē parūper et terātur sicca et ꝓiiciantur super ea et misceātur ⁊ administretur post sex mēses.

D Escriptio alia hiere q̄ addit in visu et confortat ipm ⁊ confert ad dolorē capitis ⁊ passiones stōi ⁊ epatis et splenis cui⁹ hec est cōmistio.℞.pulpe cologntide.ʒ.x. camedreos et casie ⁊ triū piperū omniū aā.ʒ.ij.aloes ⁊ myrrhe ⁊ turis masculi ⁊ croci oium aā.ʒ.i.scamonee.ʒ.vj.succi absinthij pondus.ʒ.ij.mellis quantum sufficit dosis pondus.ʒ.iiij.cum aqua calida.

H Iera nr̄a expta.℞.hellebori pondus.ʒ.i.pulpe cologntide aur.i.⁊ aloes aur.v.⁊ salis indi.ʒ.i.⁊ tertiā ⁊ agarici pondus aur.ij.⁊ lapidis armeni aur.5.⁊ rosaꝝ pondus.ʒ.i.pipis albi pondus aur.i.⁊ zinziberis pondus aur.ij.⁊ acori ⁊ amomi ⁊ assari ⁊ carpobalsāi ⁊ albasce ⁊ origani ⁊ seis apij ⁊ dauci ⁊ est semē baucie omniū aā.ʒ.iij. ⁊ buglose pondus.ʒ.x.seis alsehescbrā ⁊ seis alfelengemisch ⁊ seis ozimi citrati ⁊ seis citri ⁊ mente sicce omniū aā.ʒ.ij.⁊ epithimi pondus.ʒ.ij.5.conficiantur oia cum duplo sui mellis ⁊ reponatur sex mensibus deinde admistretur.

Tractatus tertius.

De electuarijs solutiuis ⁊ nō solutiuis.

Nos dicer̄ volum⁹ i hac sūma de electuarijs famosis ⁊ q̄ sūt similia vniuersalibus. Illa vero quoꝝ iuuamenta sunt particularia digniora loca dicendi sunt in summa secunda.

E Lectuariū diaciminū faciens ad dolores visceꝝ quos generauit frigiditas ⁊ ad egritudinē phḱatis senū ⁊ confortat stōm ⁊ digerit cibū ⁊ aufert appetitū caninū ⁊ eructuationē accetosā.⁊ sit dosis magnitudo galle cū aq̄ calida ⁊ confert iteꝝ ad febres frigidas meḱicas ⁊ phḱaticas cuius hec est ꝑmistio.℞.cimini carmēi infusi in aceto vini die ⁊ nocte exiccati torrefacti ⁊ folioꝝ rute exiccatoꝝ in vmbra ⁊ pipis ⁊ zinzibecis oium aā. sextaria.v.baurach armēi pōd⁹.ʒ.x. aggrega has medicias tritas cribellatas ⁊ ꝯfice cū melle dispūato ⁊ repōaṫ i vase ⁊ admistreṫ.

D Iaciminū. S. qd̄ facit ad vētositates frigidas ⁊ sacietatē nauseatiuā ⁊ resoluit ventositates ⁊ cōfert ei q nō digerit cibū cuius hec est ꝑmistio.℞.baurach medietatē ꝑtes cimini carmeni infusi in aceto torrefacti pipis albi ⁊ pipis longi folioꝝ rute oium aā.ꝑtē vnā.Et hoc qdē fit ꝭm duas descriptiones qūqʒ eniʒ fit ex ꝑtibus eq̄libus in om

nibus suis cõmistionibus.s.cimini pipis et
rute ꝛ baurach ꝛ iste modus soluit nãm val
de ꝛ qñqꝫ ꝑmiscet de spẽbus reliqs quanti-
tas eq̃lis ꝛ de baurach medietas huius quã
titatis.ꝛ eligit de cimino carmenũ ꝛ infundi
tur in aceto forti deinde torrefit ꝛ sit pip al-
bũ ꝛ aliđ ideo qm̃ ipm̃ confortat stõm plusq̃ꝫ
dne alie spẽs.s.pip longũ ꝛ pip nigrũ ꝛ hoc ẽ
illud qđ nõ est ꝑuũ neqꝫ contractũ ꝛ neqꝫ est
cortex eius grossus imo est ex illo qđ dr̃ gra
uis ponderis ꝛ eligat de eo magnũ ꝛ sanũ et
baurach. Fiat ergo medicina ad illũ cui⁹ nã
retinet cũ baurach dicto nitrũ naurnacõ ꝛ ẽ
rubeũ ꝛ cũ feceris ipsã ad illũ cuius nã ẽ so-
luta administrabis baurach aliud ꝛ sit illud
qđ de eo ꝓiicies medietas quantitatis vni-
uscuiusqꝫ medicinaꝝ quas dicim⁹ ꝛ folia ru
te iteꝝ. Sint ergo sicca cũ mensura ꝛ illud iõ
qm̃ si exiccent vehementer sunt calide cõplo
nis et est calefactio eoꝝ vltra mẽsurã ꝛ si nõ
exiccant vehementer remanet in eis humidi
tas sup̲flua q̃ nõ consegt vltimationẽ digõ-
nis quap̲p̲ nõ destruit ei⁹ inflatio in aliquo.
Et iste q̃ttuor spẽs qñqꝫ ꝑmiscent cũ melle
dispumato ꝛ qñqꝫ nõ ꝑmiscent cũ aliquo et
reseruant p̲ se absqꝫ melle. ¶ Quũ ergo ipse
sunt necessarie ꝓiiciunt in aq̃ ordei aut in ci
bo alio conueniente ꝛ hec medicina sumitur
sola ante cibũ et post cibũ ꝛ illa q̃ ꝑmiscet cũ
melle dispumato est magis conueniens in
hac dispõne ꝛ illud qm̃ ipsa destruit inflãma
tionẽ oĩno ꝛ oꝫ iterũ vt sit mel bonũ cũ non
sit necessariũ vt sit hec medicia nisi fortis in
resoluendo ventositatẽ et euacuet cũ fortitu-
dine ꝛ oꝫ vt scias iteꝝ ꝙ qñ vis vt sit ei⁹ eũo
plus sit contritio medicinaꝝ nõ subtilis sed
grossa ꝛ illud iõ qm̃ scio hoiem q ꝯtriuit hãc
medicinã contritione vltima qm̃ nõ sciuit il
lud qđ ego dixi quare nõ soluit nãꝫ oĩo imo
ꝓuocauit fortiter ꝛ venit ad nos mirans et
q̃rens de cã in hoc ꝛ illđ iõ qm̃ ipse existima
bat ꝙ in corpore illius viri eẽt ꝓprietas que
eẽt cã in hoc qdẽ accidit postq̃ꝫ ergo feci sci-
re cũ ꝙ cã in illo eẽt dispõ cõpõis eius tunc
composuit eam secundo sicut precepi ei et cõ
pleta est eius op̲o et oꝫ vt seruet hic determi
natio in cõpositione reliq̃rum medicinarũ.

ELectuariũ ad subulutisset est aggrega-
tionis qđ est conueniens ad frigiditatẽ
stõi vehementis frigoris et eructuationẽ ace
tosã et appetitũ caninũ ꝛ singultũ q fit ex re-
p̲lone chimoꝝ grossoꝝ ꝛ phl̃aticoꝝ ꝛ febres
antiq̃s q̃ fiunt p̲p̲ frigus ꝛ malitiã digõnis.
cuius ꝑmistio hec est.℞.cimini infulsi in ace
to exiccati sextaria.xv.pipis ꝛ zinziberis ꝛ ru
te sicce et baurach omniũ añ.ʒ.xx.terãt et cõ
ficiãt cum melle dispumato et administret.

ELectuariũ de calamẽto fluuiali descri-
ptione. S.℞.calamenti fluuialis et cã
pestris et petroselini omniũ añ.ʒ.xij.zinzibe-
ris aur.vj.seis apij et capitũ albasce amboꝝ
añ.aur.iiij.keisim aur.xv.pipis aur.xlviij. sise
leos aur.v.tere ꝛ cõfice cũ melle dispumato.

ELectuariũ de myrto conferens ad solu
tionẽ nature et vomitũ phl̃atis humidi
tatis et malitiã digõnis q̃ est ex stõ cuius ꝑ-
mistio hec est.℞.granoꝝ myrti bonoꝝ sicco
rũ eminã.i.myrobolanoꝝ nigroꝝ et belliri-
corũ et embliricoꝝ et talassir omniũ añ.ʒ.xx.
leucopipis et macropipis et zinziberis oiuꝫ
añ.ʒ.x.masticis et cordumẽi et carui et anisi
et cimini et spice et casie et cardamõi et costi
omniũ añ.ʒ.vj.nucis muschate et seis apij et
ameos omniũ añ.ʒ.v.folij indi et amõi am-
boꝝ añ.ʒ.iiij.tere et confice cum melle dispu
mato et dosis sit.ʒ.i.

ELectuariũ sicut alcanzi est bonũ cuius
hec est ꝑmistio.℞.granoꝝ myrti kelia
ti.ʒ.ſ.spice.ℨ.iii.nucis muschate cũ cortice
suo lib.ſ.gariofilorũ et cardamomi et anisi
torrefacti et seis apii torrefacti et vsnee oiuꝫ
añ.ℨ.ii.macis.ℨ.i.ſ.casie.ℨ.iiii. myrobola
norũ.kebulorũ et belliricorũ et emblicorũ oi
um añ.ℨ.iii.macis.ʒ.i.ſ.bulliãt medicine cũ
vino odorifero feruore vno deinde exiccent
et bulliant ebulitione cũ aqua cidonioꝝ ꝛ ex
iccentur sup̲ frixoriũ calidũ et terantur et in
uoluantur mina et sit dosis aur.iii.aut.ʒ.iii.
cum sirupo cidoniorum.

ELectuariũ almutaguachil relatum so-
lomoni qđ confortat stõum et confert
ad malitiã digõnis et est illud qđ in potu da
bat israhelita mutaguachil qm̃ ẽ bonũ et ex
p̲tũ cuius hec est ꝑmistio.℞.spice et gariofi-
lorũ et cinamomi et nucis muschate et car-
damõi et galie bõe oium añ.aur.i.pipis albi
et zinziberis et castorei oium añ.ʒ.ii. turis al
bi masculi aur.iiii. zuccari tabarzet quãtum
sũt medicie ꝯmisceãt medicie cũ zuccaro et
ꝯficiãt cũ melle dispũato ꝛ sit dos ei⁹ aur.iii.

DIaciminũ aliud conferens ad dolores
ventris cõmotos a frigiditate et ad fe

brē quartanā et ad appetitū caninū et febres
phl'aticas et mel'icas et ad phl'a p'imū qđ ac
cidit ſenibus et ad vehemētiā frigoris qđ ac
cidit in ſtō̄ et ad eructionē acetoſā et ad ſpu-
tū qđ fit ex multitudine ſupfluitatū phl'atica
rū cuius doſis ſit ſicut galla cū aq̄ calida cu-
ius pmiſtio.℞.cimini infuſi i aceto die ⁊ no
cte torrefacti et rute ſicce et zinziberis et pi-
peris omniū añ.ſextaria decē et baurach ar
meni.ʒ.x conficiatur cum melle diſpumato.

ELectuariū diaciminū aliud .℞. cymini
recentis boni.ōʒ.vij. infundat̄ in aceto
vini die et nocte deinde extrahat̄ et ꝓijciat̄
ſup coriū rubeū et moueat̄ et qñ exiccat̄ tor-
refiat torrefactiōe leni cū igne et pipis.ōʒ.iii.
zinziberis fini.ʒ.iiij.baurach armeni.ʒ.ij. cō-
ficiantur et commiſceantur cum melle.

DIapipereō faciens ad frigora et humo
rē crudū et dolorē ſtō̄i et malitiā dige
ſtionis et ventoſitates groſſas ⁊ eructionem
acetoſā et appetitū caninū cuius pmiſtio eſt
vt ſumant̄ leucopipis et melanopipis et ma
cropipis omniū añ.ōʒ.iij. et in deſcriptione
alia.ōʒ.ij.xilobalſāi.ōʒ.i.et amō̄i et ſpice am-
boꝝ añ.ʒ.iiij.et zinziberis et ſeis apij et ſiſe-
leos et caſie et aſſari et enule omniū añ.ʒ.i.te
re et cribella et confice cū melle diſpūato do
ſis eius pōdus.ʒ.ij.cū aq̄ tepida et ieiuno.

ELectuariū alkendedicō valens ad do-
lores ſtō̄i et epatis frigidi et debilis ge
nerantis ventoſitates groſſas cuius pmiſtio
℞.zinziberis et pipis et ſpice odorifere omni
um añ.ʒ.vj.maſticis ⁊ ameos amboꝝ añ.pō
dus.ʒ.iiij.ſeis apij et meu et fu oium añ.ʒ.v.
cymini carmeni et caſie et carpoballſāi et pi-
retri omniū añ.pondus.ʒ.ij.folij indi pōdus
ʒ.i.aggrega has medicinas tritas et cribella
tas et ꝯfice cū melle diſpumato et repone in
vaſe et vtere cum neceſſe fuerit.

ELectuariū alcanzi faciens ad ſol'onē vē
tris et ad malitiā digōnis et debilitatē
ſtō̄i et frigus eius cuius pmiſtio ſumant̄ co-
ſti et cinami et ſpice odorifere et carpobalſāi
et caſie omniū añ.ʒ.x.nucis muſchate.v. nu-
mero cardamomi et gariofiloꝝ et aniſi ⁊ me
liloti et caſie inde omniū añ.pondus.ʒ.iij.ari
ſtologie et vſnee amboꝝ añ.ʒ.ij.cipi et zinzi-
beris amboꝝ añ. pondus ſextarioꝝ.x.calami
aromatici et pipis et macropipis omniū añ.
pondus.ʒ.v.myrobolanoꝝ nigroꝝ enucleato
rū ſextaria.ij.bellirici enucleati.x. nūero gra-
noꝝ myrti kaficius ſemis bonoꝝ ſeburi. ag-
grega has medicinas tritas et cribellatas et
confice cū melle de arundinibus zuccari et
repōe in vaſe et vtere cum neceſſe fuerit poſt
duos menſes.

DEſcriptio electuarij alcanzi alia ꝯferēs
ad debilitatē epatis et ſtō̄i et frig⁹ am-
boꝝ et ad ſol'onē ventris et malitiā digōnis
et confert illis ſup quos timet̄ aq̄ citrina et ē
bonū ſpleni ꝓuocans vrinā cuius hec eſt p
miſtio.℞.coſti et cinami et ſpice et carpobal
ſami et caſie omniū añ.ʒ.x.et de nucib⁹ mu-
ſchatis nuces.v.et cardamomi et gariofi. et
aniſi et meliloti et caſie et neremiſch omniū
añ.ʒ.iiij.macis pōdus.ʒ.iij.et burungi kebuli
ʒ.viij.et renſini et ariſtologie longe et vſnee
omniū añ.pōdus.ʒ.v.myrobol'.nigroꝝ et ke
buloꝝ añ.ſextaria.ij.et de bellicis bellirici.x.
et granoꝝ myrti q̄ʒtū eſt pondus medicinaꝝ
omniū terantur ſicut alcohol et conficiantur
cū melle tabarzet doſ eius ſicut galla cū aq̄
fra.et in deſcriptōe alia ziziberis ſextaria.x.

ELectuariū alkeiſin dictū electuariū am
bre.Et hoc electuario vſi fuerūt reges
gretie.et hoc confert ad egritudines frigoris
et ꝓprie renū et reddit in deſiderio coitus et
valet ad paralyſim et torturā et tremorē et
pulſū cordis et addit in recordatōe et ſenſu ⁊
exiccat humiditatem ſtō̄i et facit digōnē eſſe
bonā et eſt ex eis q̄ ꝯueniunt ſenibus cuius
pmiſtio hec eſt.℞.cardamō̄i maioris et mi-
noris et macis omniū añ. pondus.ʒ.iiij.zin-
ziberis et macropipis amboꝝ añ.ſextaria.ij.
cinamō̄i.ʒ.iiij.vſnee pondus.ʒ.ij.cinami pon
dus.ʒ.i.gariofiloꝝ et croci omniū añ.pōdus.
ʒ.x.nucis muſcate pondus.ʒ.v. Et in quibuſ
dā deſcriptionibus nucis.v.ſpice odorifere ⁊
maſticis et ambre omniū añ. pōdus.ʒ.ij.mu
ſchi pōdus.ʒ.i.ſeis hyuſqami albi et opii am
borū añ.pondus.ʒ.i.olei balſami pondus.ʒ.
vi.Aggrega has medicinas tritas et cribel-
latas et infunde opiū in menſura ſacraiati .i.
de vino bono et confice cū melle diſpumato
et vtere poſt ſex menſes et liquefac ambram
cum oleo balſami et adhibetur de oleo al-
ben quātitas qua omnia inuoluatur.

ELectuariū alſeherebē conferens ad fri
gus epatis et ſtō̄i et aquā citrinā ⁊ cho
lericā nigrā et eſt ſoluens ventrē cuius hec ē
pmiſtio ſumant̄ caſie inde et zinziberis et pi
peris et ciami ⁊ cardamō̄i minoris et gariofi.

et piretri et folij idi et amili de tritico et ma-
sticis et cardamomi maioris et spice et casie
et seminis apij et aneti et ameo et semis fe-
niculi et anisi oium añ.ʒ.vi.epithymi cretẽsis
et turbit amboꝝ añ.ʒ.xij.scamonee.ʒ.x. zucca
ri tabarzet põdꝰ.ʒ.xx.Aggrega has medicias
tritas et cicorrigõizatas ⁊ ꝯfice cũ melle ta
barzet dispũato et vtere quũ necesse fuerit.

Electuariũ diaphinicon ẽ electuariũ ꝓ
prij iuuamẽti i colica resoluens eã ⁊ cõ
fert ad humore crudũ et frigora et ad difficul
tatẽ vrine.cuius.hec ẽ ꝑmistio. Sumaẽ hau
rach armeni cymi carmeni ⁊ petrosilini ⁊ zi
ziberis et pipis albi oium añ. põdꝰ.ʒ.xij.sca-
monee põdꝰ.ʒ.v.dactiloꝝ herion mũdatoꝝ
ex nucleis et amigdalaꝝ excorticataꝝ ex dua
bꝰ corticibꝰ et folioꝝ rute omniũ añ. põdꝰ.ʒ.
x.Aggrega has medicinas oẽs tritas ⁊ cico
trigonizatas ⁊ ifũde dactilos i aceto vini die
⁊ nocte ⁊ terẽ bñ ⁊ ꝑmisce cũ medicis ⁊ ꝯfice
cũ melle dispũato ⁊ vtere quũ necesse fuerit.

Diaphicõ aliud.℞.dactiloꝝ heirõ ab-
latis nucleis.c.nũero ⁊ ifunde eos i ace
to die et nocte confrica manibus et cola ⁊ ru
te sicce et zinziberis amborum añ.ʒ.xiij. et pi
peris albi.xiij. numero et haurach armeni
põdꝰ.ʒ.v.⁊ de amigdalis excorticatis ex duo
bus corticibus. cl.numero et scamonee pon
dus.ʒ.xv.et turbit pondus.ʒ.xx.Tere et cribel
la et commisce cum melle.

Diaphicon aliud qđ cõfert ad febres et
alia ⁊ potaẽ in estate et hyeme et soluit
sine inquietudine cuius hec est ꝑmistio.℞.zi
ziberis pipis albi ãboꝝ añ.℥.i. scamõee.℥.
ij.ß. tamaridi heriõ mũdatoꝝ ex nucleis aut
siren et amigdalaꝝ dulcium excorticataꝝ a
duobus corticibus et foliorum rute omniuꝫ
añ.℥.iiij.Tere medicinas scđm singularita
tem suam et infunde dactilos in aceto vini
et terantur ꝑ se et colentur et teranẽ amigda
le iteꝝ ꝑ se ⁊ misceãẽ oia post illud et cõfician
tur cum melle dispumato ⁊ sit doẽ.ʒ.ij.

Electuarium cabrosius muschatum fa
ciens ad vẽtositatem et hemorroidas
et humorem crudum et confortat stomachũ
et adiuuat ad desiderium coitus et clarificat
colorem et calefacit renes et confert ad ven
tositates matricis et fluxum qui fit ex he-
morroidibus cuius hec est ꝑmistio. ℞. myro
bolãoꝝ citrioꝝ myrobolãoꝝ.kebuloꝝ ⁊ ca
ꝑsie ⁊ seminis apij omniũ añ.ʒ vi. belliricoꝝ
⁊ emblicoꝝ ⁊ ameos ⁊ tuderei rubei ⁊ albi ⁊
macropipis ⁊ sisami excorticati omniũ ana.
pondus.ʒ.iiii.cinami ⁊ spice ⁊ nucis muscha
te ⁊ zinziberis ⁊ alfulfulimõ oium añ.ʒ. viii.
girbue ⁊ costi ⁊ casie et gariofiloꝝ ⁊ macis ⁊
galange et neremisch oium añ.ʒ.vi. cipi pon
dus aur.ii.et ambre aur.i.et scorie ferri nutri
ti q̃ntum est pondus medicinarũ oium et bu
tyri sextaria.x.conficiaẽ cũ melle dispumato
et sit dosis pondus.ʒ.ii.cũ lacte vaccino con
cusso et sublato butyro aut cũ vino passo bo
no duabus hebdomodis.

Electuariũ de ture.℞. turis põdus.ʒ.lx.
pipis et macropipis amboꝝ añ.ʒ.x.zuc
cari.ʒ.lx.zinziberis et ganlange amboꝝ añ.ʒ.
xii.nucis muschate et gariofi. et girbue oiuꝫ
añ.ʒ.v.muschi boni.ʒ.v.teraẽ vnũ quoqꝫ coꝝ
ꝑ se et cribelletur et conficiantur cum melle.

Electuariũ altalisasar faciens ad frigus
stõi et vẽtositates grossas in stõ et epa
te cuius ꝑmistio.℞.talisasar pondus.ʒ.v.zin
ziberis pondus.ʒ.xx.pipis pondus.ʒ.xii. heil
et cinami amborũ añ. pondus.ʒ. vii. zuccari
tabarzet lib.v.aggrega has medicinas tritas
et cribellatas et repone in vase et vtere.

Electuariũ epischopi.℞.scamõee antio
chieñ et turbit concaui albi amborum
añ.aur.v.pipis et cardamõi amborũ añ.aur.
iij.zinziberis et cinamõi et emblicorũ et ga-
riofi.et polypodij et nucis muschate omniũ
añ.aur.ii.ß.Et in descriptione alia scamonee
et turbit amborũ añ.aur.iii.Tere et cicotrigo
niza et proiice sup ea lib.i.zuccari contriti et
cõfice cũ melle cuius doẽ integra sit aur.iiii.

Trifera de scoria ferri magna faciẽs ad
ventositates hemoroidarũ et mollifica-
tionẽ vesice et stõi et addit in desiderio coi-
tus et calefacit stõum cuius hec est ꝑmistio.
sumaẽ myrobolanorũ nigrorũ et belliricorũ
et scirẽblegi ablatis nucleis et capsie inde et
seis apii et ameos et origani pisici oium añ.
℥.i.spice odorifere et amomi et heil et acori
oium añ.ʒ.iii.cinamomi pondus.ʒ.iiii pipis
et macropiperis et piretri et salis indi oium
añ.℥.ß.sinapis.℥.i.ß.salis ammoniaci pon
dus.ʒ.ß.scorie ferri põdus.ʒ.iii. aggrega has
medicinas tritas et cicotrigonizatas et con-
fice cum melle dispumato et butyro vaccino
quantum sufficit et vtere.

Trifera minor faciens ad mollificatio-
nẽ stomachi et humiditatẽ eius et ven-

tositates hemorroidaꝝ ⁊ colorẽ efficit bonũ. cuiꝰ hec ẽ ꝑmistio. Sumãt myrobolanoꝝ kebuloꝝ ⁊ scirẽblegi ⁊ belliricoꝝ ablatis nucleis omniũ partes equales inuolue cum butyro vaccino et confice cum melle dispumato et repone in vase et vtere.

Electuariũ anacardinum cõueniẽs ad dolorẽ stõi antiquũ ⁊ frigus et obliuionẽ et facit bonũ eẽ colorez et subtiliat cogitationẽ ⁊ sẽsũ et ẽ electuariũ sapientũ et dr̃ ꝙ ẽ salomõis. cuiꝰ hec ẽ ꝑmistio. ℞. piperis ⁊ macropipis myrobolanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ et castorei omniũ añ. ʒ. iiij. costi ⁊ anacardi ⁊ burungi ⁊ zuccari tabarzet ⁊ baccaꝝ lauri omniũ añ. ʒ. xij. cipi. ʒ. viij. Tere anacardos solos bñ et tere medicinas ⁊ cribella et bulli butyrũ vaccinũ ⁊ mel cũ equalitate et ꝓijce sup ea medicinas ⁊ coagula ⁊ vtere post sex menses dosis eius. ʒ. ij. cũ aqua decoctionis apij et feniculi et seruat se a labore et angustia et ira et vino plurimo et coitu et comedat ius issidebegi subtile.

Electuarium alfangius quod est iuuamentum ad mollificationem stomachi et ventositates hemorroidarum et corruptionem complexionis et fetidatẽ coloris ⁊ addit in coitu. cuius hec est permistio. ℞. myrobolanorum belliricorum et sciremblegi ablatis nucleis et piperis et macropiperis et zinziberis et ciperi et casie inde et spice omnium añ. ʒ. x. seminis aneti et seminis porri amborum añ. pondus. ʒ. iiij. scorie ferri trite infuse in aceto vini. xiiij. diebus exiccate torrefacte. ʒ. c. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas et confice cum melle dispumato et butyro vaccino quantum necesse est et repone in vase et vtere post sex mẽses. et sit dosis eius pondus. ʒ. ij. et ponantur in eo iterum de muscho. ʒ. ij.

Angius aliud cuz muscho etiam quod confortat stomachum et calefacit ipsuz et confert ad hemorroidas et addit in coitu et est expertum. cuius hec est permistio. ℞. myrobolanorum kebulorum et belliricorum et emblicorum et piperis et macropiperis et zinziberis et cymini et seminis aneti et seis apij et seminis porri et seminis eruce ⁊ seminis napi et seminis baucie et alseleniati ⁊ rosarum rubearuz et casie et ciperi et cinnamomi et gariofiloꝝ ⁊ nucis muschate oium añ. ʒ. i. macis ⁊ heil ⁊ cardamõi ⁊ galie ⁊ xiloaloes crudi ⁊ muschi omniũ añ. ʒ. ij. granorum nasturtij albi. õz. iij. scorie ferri quantuz sunt medicine teratur ⁊ conficiatur cum melle dispumato.

Angius illud. ℞. casie inde ⁊ zarub ⁊ talisafar ⁊ heil ⁊ myrobolanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ myrobolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ casie ⁊ gariofiloꝝ ⁊ carpobalsami ⁊ granoꝝ almahaleb omniũ añ. aur. vi. mente ⁊ seleniati et zedoarie ⁊ doronigi ⁊ pipis longi et emblicoꝝ omniũ añ. aur. iiii. cinamomi ⁊ cinami ⁊ spice ⁊ nucis muschate ⁊ costi ⁊ zinziberis ⁊ fulfulimõ omniũ añ. aur. viii. cipi aur. x. zuccari aur. xvi. scorie ferri eminã. i. muschi. ʒ. ʃ. conficiatur cum melle dispumato.

Iris scorie decocte q̃ confert ad frigora ⁊ dolorẽ dorsi ⁊ corruptionẽ menstruorũ ⁊ hemorroidaꝝ ⁊ clarificat colorẽ ⁊ facit appetere cibũ ⁊ destruit humorẽ crudũ ⁊ infrigidationes ⁊ confortat stõum ⁊ matrices ⁊ vesicã cuius hec est ꝑmistio. ℞. seis apii ⁊ seis feniculi ⁊ anisi ⁊ petroselini ⁊ dauci ⁊ seminis baucie ⁊ seis porri ⁊ seis cepe ⁊ seminis napi ⁊ seis rhaphani ⁊ seis alrotab et ameos ⁊ seis vrtice ⁊ granoꝝ viridiũ ⁊ aniudẽ ⁊ seis anetis ⁊ pipis ⁊ seis lini et cimini ⁊ coriandri omniũ añ. pondus. ʒ. iii. ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ been albi ⁊ rubei ⁊ tuderi rubei ⁊ albi ⁊ nucis muscate ⁊ macis ⁊ cinamomi ⁊ galange ⁊ zinziberis ⁊ pipis ⁊ ciperi ⁊ spice ⁊ sisimbrii omniũ añ. ʒ. iiii. ⁊ myrobolanoꝝ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ gest glandium ⁊ corticũ radicis capparis omniũ añ. ʒ. x. casie ⁊ vsnee ⁊ assari ⁊ blacte bizantie ⁊ calami aromatici ⁊ lingue auis ⁊ neremisch ꝑsici ⁊ cardamomi et girbue et sandali et cinami et nucis muschate omniũ añ. ʒ. v. et nucis endẽ et nasturtij et keiati et rosaꝝ siccaꝝ et marmacor et corticũ turis et mente et calamenti omniũ. añ. ʒ. vii. et scorie albassari calefacte et extincte in vino odorifero multotiẽs scdm̃ mensurã medicinaꝝ omniũ decoquat̃ cũ vino pontico donec ingrosset̃ et auferatur ab igne et colet̃ et detur de eo in potu quãtitas. ʒ. i. in ieiuno dũ est tepidũ et comedat post mediũ diẽ issidebegiati cũ carne caprina et bibat vinum purum hebdomoda vna aut duabus hebdomodis.

Descriptio alia de scoria ferri cõueniens ad frigus stõi et hemorroidas cuius ꝑmistio. ℞. myrobolanoꝝ kebuloꝝ et bellirico

rū et emblicoꝝ et radicū lilii et zinziberis et xiloaloes crudi et nucis muschate et galie et rosaꝝ et spice et sqnanti et masticis omniū añ. ʒ. x. muschi. ʒ. i. limature acetū infuse in vino odorifero septē diebus et sumaẜ et teraẜ ⁊ torrefiat sup frixoriū ferri et misceaẜ cū medicinis et inuoluatur oleo de amigdalis dulcibus et conficiatur cū melle dispumato cuius dosis sit aur. ii. cū vino odorifero.

Descriptio alia de scoria ferri cōueniēs ad debilitatē stōi calidi q̄. ℞. myrobolanorū kebuloꝝ belliricoꝝ et emblicoꝝ et radicū lilii et rosaꝝ rubeaꝝ et sqnanti omniū añ. ʒ. x. scorie ferri q̄ztū oēs medicine infundatur scoria septē diebus in aceto et coleẜ ab eo et frigaẜ sup frixoriū et conficiatur cū melle tabarzet et dos. ʒ. ii. ʃ. cum sirupo de malis.

Scoria ferri decocta conueniens ad debilitatē stōi et caḱitatē cōplonis cuius mistio hec est. ℞. scorie ferri de bassari ⁊ myrobolanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ et rosaꝝ et balnaustiarum et squinanti oium partes equales buliant cum vino et dentur in potu de eo. ōʒ. iii.

Electuariū diacidonitē retinens naturā et solutione ventris et debilitate stōi et vomitu et malitia digōnis et facit colorē cē bonū cuius hec est pmistio. sumanẜ cydoniorū excorticatoꝝ mūdatis interioribus ⁊ mellis dispumati amboꝝ añ. lib. ii. piperis et macropipis et zinziberis omniū añ. ʒ. v. heil pondus. ʒ. viii. cardamomi et gariofiloꝝ et spice odorifere et cinamomi et croci omniū añ. pōdus. ʒ. ii. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas et sume cydonia et decoq̄ cū aceto vini boni. Et de medicis sunt qdā qui decoquunt ea cū vino ⁊ ipsum est radix deinde remoue ab igne et cola et dimitte donec currat ab eis aquositas humiditatis et tere bene et sume mel et cōmisce cū eis et decoque cū igne leui et moue paulatim dōec fere coaguletur et cōmoue donec equētur et destruatur aquositas cydonioꝝ ab eis deinde remoue ab igne et pulueriza sup ea medicinas et concute donec cq̄nẜ et pijce sup tabulā marmoris aut mensā planā inunctā oleo rosaceo aut oleo sisamino et dilata sup eā dilatione eq̄li et dimitte duobus diebus aut tribus donec exiccetur et induretur et incide cū cultello in frusta q̄drata et sit frustū pōdus aur. iii. et ponaẜ gradatim in folijs citri et ligetur et reponatur et administreẜ cū necesse fuerit et de medicinis sunt quidam qui ponunt in ipso pondus. ʒ. ii. muschi.

Electuarium diacidonitem solutiuū vētris quod confert ad colicam et exiccat superfluitates corporis. ℞. cydoniorum excorticatorum mundatis interioribus lib. i. et mellis dispumati lib. ii. zinziberis et macropiperis amborum añ. ʒ. iiii. cinamomi pondus. ʒ. iii. heil et cardamomi et croci omniū añ. ʒ. iii. masticis pondus. ʒ. v. scamōce pōdꝰ ʒ. x. turbit albi bōi pōdꝰ. ʒ. xxx. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et decoq̄ cydōia cū vino et fac de eo sic̄ factū est de diacidonitē retētio et ꝑpereẜ sic̄ ē illiꝰ ꝑpatio et reponatur in vase et administretur cuius dosis sit aur. iiii. cum aqua calida.

Descriptio alia diacidōitē lasatiui. sumatur cydoniū bōi odoris et induaẜ sup ipsū deforis fermētū asseẜ et sumanẜ de carne eius. ʒ. iiii. pipis et zinziberis amborū añ. ʒ. ii. scamonee ponds. ʒ. i. teratur et conficiatur cū melle cuius dosis sit pondus. ʒ. i. cū vino.

Diacidonite

Electuariū diacidōitē factū cū succo cydoniorū qđ cōfert ad destructionē appetitꝰ et ad eū q digerit cibū suū faciēs ad illū cuiꝰ epar ē debile et stringit stōum. sumāẜ cydōia magna mūdata itus et foris et terāẜ et exprimāẜ et sumāẜ de aq̄ eorū kist. ii. romani et misceaẜ cū ea mellis dispūati q̄ztū ipsa ē et aceti de vino kist. i. ʃ. et decoq̄ẜ sup ignē leuē et auferaẜ spūa eiꝰ et sumāẜ zinziberis. ōʒ. ii. pipis albi. ōʒ. ii. terāẜ et pijciāẜ desup et coaguleẜ sup cōueniēs ē electuario hoc nāqz cōfert ei cuiꝰ epar ē debile et oz vt sumaẜ secundū plm ante cibū duabꝰ horis aut tribꝰ ⁊ nō nocet si accipiaẜ post cibū. Qđ si tu feceris hāc medicinā ei i cuiꝰ stō ē caḱitas aut in cuius stomacho est cholerica aut quocunqz modo sit oportet vt pijcias ab ea piper ⁊ zinziber et administres aquam cydoniorum et mel et acetum tantum secundum quantitatem mensure quam diximus. Et si feceris eam illis quorum complexiones sunt medie ita vt non aggregetur in eis superfluitates cholerice neqz superfluitas phlegmatis proijce in eam medietatem quantitatis quam diximus de zinzibere et pipere scilicet vt proijcias in eam piperis. ōʒ. i. et zinziberis. ōʒ. i. ʃ. Et si feceris eam illis in quorum stomachis aggregatur phlegmata pone duplum quan-

ſtatis quam diximus pones enim in ea zin ziberis.ōz.vi.et piperis.ōz.iiii.cuius doſ ſit. ōz.i.ſ.

Lectuariū diacidonitē qđ facit appetere cibū ⁊ confortat ſtōm ſumantur ſuc cidonioꝝ lib.iij. mellis lib.iij. aceti fortis lib. ii.decoquanť ſuꝑ prunas ⁊ auferať ſpūa eius ⁊ ſumanť zinziberis.ʒ.v.pipis albi ⁊ nigri et macropipis añ.ʒ.iij.cinamomi.ʒ.ij.xiloaloes crudi.ʒ.iij. Teranť ⁊ cōmiſceantur cū melle ⁊ aq̄ cidonioꝝ ⁊ aceto ⁊ coq̄ť donec coaguleť cuius doſis ſit cochliarium .i. ante cibum et expectet ſuper ipſum duabus horis.

Lectuariū indū faciens ad colicā et dolorē iūcturaꝝ ⁊ podagrā ⁊ dolorē dorſi cuius hec eſt ꝑmiſtio .℞. ſcamonee aur.x. girbue ⁊ cardamomi ⁊ zinziberis ⁊ cinamomi ⁊ cinami ⁊ neremiſch ⁊ gariofiloꝝ ⁊ piperis omnium añ.aur.v. ⁊ turbit aur.c.zuccari aur.c.Tere has medicinas ſimul ⁊ cribella ⁊ confice cum melle.

Lectuariū regū ⁊ eſt medicina anni q̄ ſumiť anno integro oi die.Eius igiť acceptio rectificat ſuſcipientē ſe vſq3 ad finem vite ſue ꝓcepto dei ⁊ q aſſiduat ipſā nō videt egritudinē in corpore q̄ nō ſaneť ⁊ neq3 canescit niſi q̄ztū factus eſt canus ante eius acceptionē.Et eſt medicina regū q ſm ꝙ narrať cū ea medicati fuerunt valens ad fiſtulas nigras ⁊ albas ⁊ rubeas ⁊ ad curſū cholericū ⁊ frigora ⁊ pulſationē cordis ⁊ iuncturaꝝ et abſterget viſū ⁊ colorē ⁊ multiplicat coitū et nō eſt ei malitiā ⁊ nō abſtinet ſuꝑ eā vtens ea cuius ꝑmiſtio eſt hec.ſumanť myrobolanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ omniū añ.aur.vj.nigelle aur.xxxiiij.leucopipis ⁊ am moniaci ⁊ macropipis ⁊ zinziberis ⁊ fulfulmine oium añ.aur.ij.cubebe ⁊ anacardi amboꝝ añ.aur.vj.tere vnūqđq3 ꝑ ſe ⁊ cribella ita vt nihil remaneat ⁊ ꝓueniat ſm ſuā diuiſionē ⁊ qđ narrauimus de ponderibus ꝑmiſce ergo ea deinde accipe aur.dc.penidioꝝ ſa hakir ⁊ pone in patella aut vaſe mundo ereo et accende ſub eo ignē ⁊ aſperge ſuper ipſas aliqđ aq̄ ita vt liq̄fiant penidij.Quū ergo liq̄facti ſunt ⁊ bulliunt tunc ꝓijce ſuꝑ eos hec cōmiſta ⁊ moue ea tādiu donec optime cōmiſceanť ⁊ aufer ea ab igne ⁊ dimitte ea donec tepeſcant deinde fac de eis formas auellanis ſimiles q̄rū vnaq̄q3 ſit aur.ij. ⁊ q̄rte et inunge manū tuā aut butyro vaccino deinde bibe de eo omni die formam vnam ſimilem auellane cum aqua frigida ⁊ ipm̄ eſt dominus medicinarū.

Lectuariū maſuachoien faciens ad podagrā ⁊ dolorē dorſi ⁊ oēs egritudines frigidas cuius hec eſt ꝑmiſtio.℞. ſcamōee ⁊ cinamomi ⁊ capſie ⁊ zinziberis omniū añ.ʒ. viij.pipis.ʒ.vj.cardamōi ⁊ gariofilorū ⁊ ſeis apij ⁊ ameos omniū añ.ʒ.ij.ſ.maſuachoien. ʒ.iij.tere ⁊ cōfice cū melle cuius doſ ſit.ʒ.iiij. aut.ʒ.ij.cum aqua tepida.

Lectuariū de ſiſāo.℞.ſiſāi excorticati ⁊ cymi carmēi ⁊ zinziberis omniū añ.ʒ. x.macropipis ⁊ pipis amboꝝ añ.pōdꝰ.ʒ.v.cinamōi pōdꝰ.ʒ.ij.cardamōi ⁊ heil amboꝝ añ. ʒ.iij.et zuccari tabarzet.ʒ.lx. aggrega has medicinas tritas ⁊ repone in vaſe et vtere.

Lectuariū de granis viridibus qđ facit hemoroidas et frigus ſtōi et malitiā digeſtiōnis et ſolonē vētris cuius ꝑmiſtio.℞. granarū viridiū et mellis anacardi et ſiſāi excorticati omniū añ.ſextaria.vj.zuccari tabarzet ſextaria.xxiiij.myrabolanorū kebulorū et belliricoꝝ et emblicoꝝ ablatis nucleis et zinziberis et macropipis et burūgi et folij indi et capſie omniū añ.pōdꝰ.ʒ.iiij.ꝯfice has medicinas cū melle diſpūato et butyro vaccino et vtere poſt ſex mēſes doſis ius pōdus.ʒ.ij. cū lacte vaccino concuſſo. In cibo autē ſit rizi decoctum cum lacte dum perſeuerat accipiens ipſum.

Lectuariū de aniudē faciēs ad inflationē vētris et ſtōi et rugitū et vētoſitatē groſſā cuius hec eſt ꝑmiſtio . ſumāť pipis et ſeis apii amborū añ.ʒ.xii.aniudē nigri pōdꝰ ʒ.xxiiii.petroſelini et chelidōie ⁊ calamēti et haſce et ſiſeleos omniū .añ.ʒ.viii. kciſim.ʒ.xiii. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigonizatas et cōfice cū melle diſpumato et repone in vaſe et vtere cum neceſſe fuerit.

Deſcriptio alia de aniudē faciēs ad magnitudinē epatis et frigus eius et aq̄ꝫ citrinā et frigus ſtōi et renū.℞.aniudē nigri pōdꝰ.ʒ.x.ſeis eruce et ſeis porri oium añ. pōdus.ʒ.vj.ziziberis et belliricorū et emblicoꝝ ablatis nucleis oium añ.pōdꝰ.ʒ.vii.ameos ⁊ ſeis apii et aniſi et cardamōi minoris et cymini et cinamōi oium añ.pōdꝰ.ʒ.v.myrobolanorū nigrorū ſublatis nucleis pōdꝰ .ʒ.viii. cinami pōdꝰ.ʒ.i.pipis ⁊ macropipis amboꝝ añ.pōdꝰ.ʒ.iiii.ſpice odoriſere pōdꝰ.ʒ.ii.pēidio

rū alboꝝ pondus.ʒ.xx.Aggrega has medici nas tritas ꝛ cōfice cū melle dispumato ꝛ re pone i vase ꝛ vtere quū necesse fuerit dosis eiꝰ pōdus.ʒ.ij.cū aq̄ anisi et masticis ꝛ spice.

Electuariū de cāfora valēs ad stabilita tē stōachi ꝛ epatis ꝛ fugat vētositates grossas et adiuuat ad digestionē. cuius hec est ꝑmistio.℞.canfore ꝛ croci et xiloaloes et cardamomi ꝛ girboe ꝛ cubebe ꝛ keisim ꝛ ci nami et gariofiloruꝫ ꝛ vsnee ꝛ spice ꝛ macis ꝛ sandali albi ꝛ macropiperis ꝛ cinnamomi ꝛ casie ꝛ neremisch ꝛ secacul ꝛ galange ꝛ nu cis muschate ꝛ zinziberis ꝛ ciperi ꝛ fulfumi nue omnium partes equales zuccari quan tum est pondus medicinarum omnium.

Electuariū de cāfora descriptione alia faciēs ad malitiā digestionis ꝛ debili tatē stomachi ꝛ phlegma grossuꝫ. cuius hec est ꝑmistio.℞.pipis ꝛ nucis muschate ꝛ zin ziberis ꝛ gariofiloꝝ et macis et cinnamomi et cinami et piretri et fulfulminue et gariofi lorū hortulanoꝝ ꝛ canfore et croci oium añ. pōdus.ʒ.ij. Tere has medicinas tritas ꝛ cri bellatas et confice cū melle dispumato ꝛ re pone in vase et vtere quum necesse fuerit.

Electuariū de cāfora fortius primo. cu ius hec ē ꝑmistio.℞.zinziberis ꝛ pipe ris et macropiperis et cinamomi et cinami et folij indi et spice odorifere et casie inde ꝛ nucis muschate et sandali citrini ꝛ carpobal sami et cardamōi et macis ꝛ gariofiloꝝ ꝛ pi retri et talisafar et ciperi ꝛ spodij ꝛ xiloaloes indi puri omnium añ.pondus.ōʒ.ʃ.cāfore et muschi amboruꝫ añ.ʒ.ij.ʃ.zuccari tabarzet. ōʒ.x.ʃ.cōficiatur cū melle dispumato ꝛ repo nat in vase ꝛ administret quū necesse fuerit.

Electuariū de ziloaloe qđ cōfortat sto machū et calefacit eū absqꝫ sup̄fluita te et digerit cibū et exiccat phl̄a.cuiꝰ ꝑmistio hec ē.℞.spice odorifere et spice romāe ꝛ scis apij et anisi ꝛ masticis oiuꝫ añ.ʒ.i.xiloaloes. ʒ.iij.gariofil̄.ʒ.ij.macis.ʒ.ij.ʃ.cinami ꝛ galie amboꝝ añ.ʒ.ij.myrobolanoꝝ kebuloꝝ īfuso rū i vino et torrefactorū et felēgemisk āborū añ.ʒ.ij.ʃ.nucis muschate.ʒ.i.ʃ.marmacor.ʒ. iij.rosarū et calami aromatici amboꝝ añ.ʒ. ij.conficiantur cum miua. dosis eius aur̄.ij.

Electuariū de cinnamomo valens ad debilitatē epatis et stomachi ꝛ renū ꝛ mūdificat hūores grossos et fugat ventosita tes.cuiꝰ hec ē ꝑmistio.℞.cinnamomi et xilo aloes ꝛ enule oiuꝫ añ.ʒ.vi.gariofiloꝝ ꝛ pipe ris ni gri ꝛ macropipis et spice et assari oiuꝫ añ.pōdus.ʒ.v.zinziberis.ōʒ.i.mēte.ʒ.viij.gir boe et cinnami amborū añ.ʒ.ij.keiati et ani si et seis feniculi et casie oiuꝫ añ.pōdus.ʒ.iij. ꝯficiant cū melle dispumato ꝛ administret.

Electuariū indū faciēs ad colicā et fri gus stomachi et dolorē iūcturaꝝ ꝛ po dagrā.cuiꝰ ꝑmistio hec ē.℞.casie ꝛ folij indi āboꝝ añ.pōdꝰ.ʒ.iiij.nucis muschate ꝛ ame os āboꝝ añ.sextaria.ij.pipis et macropipe ris āboꝝ añ.sextaria.v.zinziberis sextaria.v. myrobolāoꝝ nigroꝝ sextaria.xxx.neremisch sextaria.ij.gariofilorum.ʒ.v. nucis muscha te sextaria.ij.macis.ʒ.iiij.penidiorum sexta ria.x.sumantur de puluere eius quum neces se fuerit.ʒ.ij.cum vino antiquo.

Electuariū de zinzibere ꝯferēs ad de bilitatē stōi et itestioꝝ ꝛ digerit cibū ꝛ fugat vētositates et valet ed colicā passionē ꝛ retinet vētrē.cuius ꝑmistio hec ē.℞.zinzi beris.ʒ.xx.gūmi arabici et girboe amborum añ.pōdus.ʒ.x.gariofiloꝝ et cinnamomi om niū añ.ʒ.v.de nucibus muschatis nux.i.cro ci pōdꝰ.ʒ.i.amili.ʒ.xlij.zuccari tabarzet lib.i.

Electuariū de muscho ꝯferēs ad debi litatē stōi ꝛ iflationē eiꝰ ꝛ ventositates hemorroidaꝝ ꝛ pulsū oris stōi.cuius hec ē ꝑ mistio.℞.muschi aur̄.ʃ.girboe et cardamo mi et gariofiloꝝ et zinziberis et macropipis oium añ.pōdus.ʒ.x.cinnamomi pōdus.ʒ.iij. xiloaloes indi.ōʒ.i.croci.ʒ.ij.zuccari q̄ꝫtū pō dus medicinaꝝ oiuꝫ deide ꝯficiat cū melle.

Electuariū de citro qđ fugat ventosita tes et digerit cibū et odorē oris efficit bonū.cuiꝰ hec ē ꝑmistio.℞.corticū citri citri noꝝ siccoꝝ pōdus.ʒ.xxx. gariofiloꝝ et nucis muschate et macropipis ꝛ piperis et girboe et cinnamomi et galange ꝛ zinziberis oium añ.pondus.ʒ.i.et muschi pondus sexte et.ʃ. ʒ.i.conficiatur cum melle et administretur.

Electuariū cesaris cōferēs ad colicā et frigora et hūorē crudū et extrahit sup fluitates grossas viscosas et valet ad poda grā.cuius hec ē permistio.℞.macropipis et zinziberis myrobolanoꝝ citrinoꝝ scamonee et turbit oium añ.ʒ.xij.scis apij et ameos et piretri ꝛ salis tabarzet oium añ.ʒ.vi.zuccari. ʒ.xvi.cōficiatur cum melle et administretur.

Electuariū de stinco addēs in coitu.cu ius hec est ꝑmistio.℞.scis asparagi et

ſeminis cepe et ſeminis napi et ſeis alrotab et ſeis porri et ſeis baucie et ſeis beruce e ſeminis vrtice et granorum viridiū et lingue auis et ſiſami excorticati et ſeis rhaphani ꝛ tuderi vtriuſqꝫ et amigdalaꝝ et pinee ꝛ granoꝝ naſturtij oiuꝫ añ.ʒ.iij.zinziberis et ſecacul et galāge et macropipis oium añ.pōdꝰ.ʒ.v.cinamōi et nucis muſcate et been vtriuſqꝫ oium añ.ʒ.ij.ſeis ſtinci.ʒ.v.ſqlle aſſate pōdus.ʒ.iij.penidioꝝ q̄ꝫtū pōdꝰ harū oium medicinaꝝ.Tere et cribella et cōfice cum melle diſpumato.doſis eiꝰ pōdus.ʒ.ij.cū triplicato aut cū lacte dulci aut cū aq̄ mellis in ieiuno.

Electuariū aliud ꝯferēs ad pulſum cordis et ꝯfortat ſtomachū ꝛ digerit cibū et ſoluit vētrē.cuius hec ē ꝑmiſtio.℞.myrobolanoꝝ kebuloꝝ.ʒ.xv.taliſafar.ʒ.v.zedoarie ꝛ doronigi et caſie omnium añ.ʒ.iij.turbit.ʒ.xx.ſcamonee drachmas tres penidiorum.ʒ.xx.conficiatur cum melle doſis eius.ʒ.iij.

Electuariū exptuꝫ noſtrū.℞.xiloaloes.ʒ.iiij.cāfore q̄rtā.ʒ.i.muſchi.ʒ.iij.macis neremiſk cipi felēgemiſk zurūb et zedoarie oium añ.auꝛ.i.cinnamomi et maſticis zinziberis piperis et gariofiloꝝ oium.añ.ʒ.ij.bugloſſe.ʒ.v.ſeminis feniculi et ſeis apij et acori et ſpice oium añ.ʒ.iij.aggregetur cū melle.

Trifera maior q̄ facit ad mollificationē ſtomachi et vētoſitates hemorroidaꝝ intrinſecaꝝ et addit in coitu.cuius hec ē ꝑmiſtio.℞.myrobolanoꝝ nigroꝝ et belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ et macropipis ꝛ pipis oium añ.ꝑtes tres zinziberis et buzciden et ſcirēblegi et caſie inde.Et in deſcriptiōe alia macis oium añ.ps.i.tuderi albi et tuderi rubei ꝛ lingue auis et ſemis granati ſilueſtris ꝛ ē aſſebedenegi ꝛ granoꝝ alkilkil ꝛ ē ꝑſice darſiſahan ꝛ ſiſami excorticati et zuccari tabarzet oium añ.ꝑtes.ij.been albi et rubei amboruꝫ añ.pars.5. Tere ficca ꝑ ſe et ſiſami ꝑ ſe ꝛ inuolue cū butyro et cōfice cū melle diſpūato.

Electuariū de xiloaloe noſtrū.℞.heil ꝛ zinziberis et cinnamōi et caſie ꝛ croci pipis felēgemiſk ꝛ zedoarie oiuꝫ añ.ʒ.v.cipi zarub folij indi ꝛ gariofiloꝝ oium añ.ʒ.iij.xiloaloes crudi pondus.ʒ.vij.ambre auꝛ.i.lapidis lazuli ꝛ canfore añ. tertia.ʒ.i.turbit.ʒ.iiij.ſalis indi pondus.ʒ.i . conterantur omnia ꝛ fiat ex eis electuarium cū melle aut zuccaro.

¶ Tractatus quartus de ſuffoſet ꝛ alchamaia et muret infantium.

Dixenon aſſeremus de ſuffuf nisi ſilē illi qꝺ attulimus de electuarijs ꝛ poſt ponemꝰ reliquum vſqꝫ ad locū ſuum.

Diclete ꝯferēs ad tenaſmonē ꝛ punctionē ꝛ ſolutionē vētris et hemorroidas.cuius hec ē ꝑmiſtio.℞.granoꝝ naſturtij torrefactoꝝ lib.i.5.cymini carmeni infuſi i aceto die ꝛ nocte et ſeis porri torrefacti amborū añ.ſextaria.x.ſeminis lini torrefacti.ōꝫ.iiij.keiati.ōꝫ.i. myrobolanorum kebulorum mollitorum cum butyro vaccino.ōꝫ . iij . doſis eius.ʒ.i.cum rob de cydonijs et aqua frigida.

Suffuf cōferens ad vētoſitates hemorroidaꝝ et ſolonē vētris et tenaſmonē ꝛ pūcturā.℞.granoꝝ naſturtij torrefactoꝝ lib.i.ſeis lini torrefacti et pſilij oium añ. pōdꝰ.ʒ.iij.ſeis apij torrefacti et boli armeni ꝛ ſemis maru oium añ. pōdꝰ.ʒ.ij.5.gūmi arabici.ʒ.i.

Suffuf qꝺ noiaꝛ keſile retinēs vētrē.cuius hec eſt ꝑmiſtio.℞.keſile et granoꝝ hellebori albi et zedoarie et nucis enden et dragagāti et mugath et licij et auellanaꝝ et fiſticoꝝ oium añ.ps.i.et amigdalarū dulciū excorticataꝝ ex cortice ſuo pōdꝰ.ʒ.x.et farine aldarmache.ōꝫ.xx. ꝑmiſceaꝛ et adminiſtreꝛ.

Suffuf hobede qꝺ ꝯfert ꝑ̄gnātibꝰ ꝛ ſugat vētoſitates ꝛ ꝯfortat epar ꝛ ſtomachū.℞.margaritaꝝ paruarū et piretri oium añ.ʒ.i.zinziberis et viſci romani amboꝝ añ.pōdus.ʒ.iiij.zedoarie et doronigi et ſeis apij et acori et girboe ꝛ nucis muſchate et piperis et cinnamomi omnium añ.auꝛ.ij.ꝛ tuderūgi et ſeminis feniculi oium añ.auꝛ.i.zuccari quātum pondus medicinarum omnium.

Suffuf hobede qꝺ cōfert ad extenuationē epatis et mollificationē ſtomachi ꝛ hūiditatē eiꝰ.℞.lacce lignoꝝ ꝛ granoꝝ myrti et glādiū ſiccaꝝ et ſuccari tabarzet ꝛ maſticis et corticū granatoꝝ ꝛ gallaꝝ añ.oiuꝫ añ.ꝑtē vnā olibāi et zinziberis āboꝝ añ. q̄rtā ꝑtis miſceāꝛ poſt cicotrigonizationē ꝛ ſumaꝛ pluis eiꝰ māe ꝛ qñꝫ ē hōa dōmiēdi ab auꝛ.i.vſqꝫ ad.ij.hebdomoda vna ꝛ n̄ guſtet carnē.

Suffuf qꝺ facit ad caliditatē in corpore et febrē et heriſipilā et alſahara et ſternutationē et retētionē lingue et birſen et fricaꝛ cū eo lingua.cuius hec ē ꝑmiſtio.℞.muſchi pōdꝰ tertie.ʒ.i.galie et licij amboꝝ añ.ʒ.i.cāfore.ʒ.i.et tertia.ʒ.i.croci pōdus.ʒ.ij.carda

mõi et gariofiloꝝ ⁊ nucis muſchate oiũ ã. põd⁹ auꝛ.iiij.roſaꝝ rubeaꝝ et balauſtiaꝝ et ſpodij oium ã.auꝛ.vi.zuccari tabarzet albi. ʒ.lx.cõmiſceãt medicie iſte poſt cicotrigõiza- tionẽ. Et ſi dñans fuẽit ſup ipʒ caliditas extra hãt ex eo q̃ medicãt nux muſchata ⁊ ẽ iuua tiuũ. doſis ei⁹ magno ſit medietas aurei. ⁊ p uo qd ẽ a duob⁹granis vſqʒ ad ſiliquã vnã.

HAmiati melonis longi qd eſt ad ſtõm mollẽ ⁊ retinet vẽtrẽ ex dñio mollifica tiõis ſtomachi ⁊ cõfortat aiam debilẽ. cuius hec ẽ pmiſtio. Sumãt melon lõgus et extra hãt qd eſt i cõcauitate ei⁹ de granis et alijs: deide ipleãt ſauic de nabac et ſauic de bdel · lio et hypoqſtidos et glutino medenio trito et rizi toꝛrefacto acceptis eq̃li menſura et di mittatur donec melonis humiditas exiccẽt deide extrahatur quod intus eſt et exiccetur et teratur ⁊ ſumatur de eo vola magna. ſ. q̃ tĩtas que ſit. ʒ.iiij. ẽ eni bonum et expertum.

SVffuf qd ſit pueris qbus dñatur hũi- ditas. Sumãt myrobol. nigroꝝ et cy mini carmeni ãboꝝ ã. ʒ.v maſticis. ʒ.xx. zin ziberis. ʒ.ij. Terãt vnũqdqʒ eoꝝ p ſe ⁊ cribel lẽt deide fiat eoꝝ pmiſtio et inuoluãt in eſta te cũ oleo ſiſamino et in hyeme oleo oliue et zuccaꝝ eius i eſtate tabarzet ⁊ extrahatur ex eo zinziber et hoc quidem non conuenit niſi illis pueris in quibus dominãt humiditas.

SVffuf ariſtotelis quod ipſe ſcripſit ale xandro ad diariam et coꝛruptionẽ ſto- machi et citrinitatem coloꝛis ⁊ fetoꝛem oꝛis et obliuionem et digerit ⁊ letificat. cuius hec eſt permiſtio. Sumantur cinnami et folij in di et heil et xiloaloes indi et aſſari ⁊ keiati ⁊ myrobolanoꝛum kebuloꝛum enucleatoꝛum et meliloti et exiſtimo ipſum eẽ felẽgemiſch et neremiſch et narkeiſar et cymini et cinna momi et vſnee et piperis et macropiperis ⁊ zinziberis et gariofiloꝛum et granoꝛum gra natoꝛũ et nucis muſchate et cardamomi oi um ã. ptes. ij. muſchi et ambꝛe et cãfoꝛe oi- um ã. pars. i. zuccari tabarzet ſexcuplũ me- dicine totius. doſis eius qd eſt ĩter pondus. ʒ.i. vſqʒ ad. ʒ.iii. cũ aq̃ frigida i ieiuno et poſt cibũ eſt magni iuuamẽti i eo quod narraui.

SVffuf aldarmak quod eſt iuuatiuum ad vermes et debilitatem ſtomachi. cu ius permiſtio hec ẽ. ℞. myrobol. kebuloꝛũ et emblicoꝝ et citrioꝛũ oiũ ã. ptẽ. i. ⁊ medulle turbit q̃tum illud totum et penidioꝛũ tabar zet duplum illius totius doſis eius. ʒ.x.

SVffuf de ſqlla qd ẽ viur pueꝛoꝝ exptũ faciẽs ambulare ⁊ facit currere vẽtrẽ et abſcidit ab eis nocumẽtũ cholere ⁊ phlẽatis. ℞. myrobolanoꝝ belliꝛicoꝝ et emblicoꝝ ⁊ pi retri ⁊ roſaꝝ rubeaꝝ ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ ſumac et keimuradat ⁊ venaꝝ ⁊ nucis vomice ⁊ gra- noꝝ myrti ⁊ gallaꝝ ⁊ ozimi ⁊ cardamõi ⁊ ga riofiloꝝ omnium ã. partes equales tere et cribella ⁊ vtere eſt enim iuuatiuum.

VIur ad pueros mũdificãs coꝛpoꝛa eoꝝ a phlẽate ⁊ chlẽa. cui⁹ pmiſtio. ℞. hadebe ⁊ ſpodij ⁊ ambꝛe ⁊ aſſeidenem ⁊ celidonie ⁊ ozimi ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ myrobolãoꝝ citrinoꝝ. v. ⁊ licij ⁊ galie ⁊ croci ⁊ cardamoni et galla- rum ⁊ zuccari tabarzet omnium ã. q̃tum ẽ pondus myrobolanoꝝ ⁊ ſumat de eo ſʒ quã titatem ſue magnitudinis ⁊ paruitatis.

VIur aliđ ad pueros. ℞. roſ. ⁊ balauſtia rũ ⁊ climie ⁊ piretri ⁊ ſumac ⁊ ſucci liq ritie ⁊ hadebe ⁊ myrobolãoꝝ ⁊ belliꝛicoꝝ et gallaꝝ ⁊ macis ⁊ granoꝝ myrti ⁊ ſpodij ⁊ cu bebe ⁊ cardamõi et licij ⁊ croci et galie ⁊ ve- naꝝ ⁊ caſie ⁊ ambꝛe ⁊ aſſeidẽ ⁊ ozimi ⁊ coꝛ- ticum rizi omnium partes equales commi- ſceantur poſt cribellationem.

VIur aliud ad pueros. ℞. zuccari tabar- zet ⁊ roſ ru. ſiccaꝝ ⁊ licij ⁊ croci ⁊ ſũac ⁊ ſpodij ⁊ celidonie ⁊ ozimi ⁊ balauſtie ⁊ aca tie ⁊ hadhati oiũ ã. ptẽ. i. doſis kirat vnũ p uo ⁊ magno ſecundum quantitatem illius.

KAmiati ad raſuram et ſolonem ven- tris ſuperfluam et coꝛruptionez ſtoma chi et debilitatem eius. ℞. coꝛt et hypoquiſti dos amboꝛum ã. partes. v. galie partez. i. te- ratur vnũquodqʒ p ſe ⁊ miſceatur ⁊ ſumat de eo omni mane pondus. ʒ.ij. et in ſero tan tũdem. eſt enim iuuatiuum.

SVffuf ad ſplenem et malitiaz digõnis ⁊ coloꝛis. ℞. hellebori albi quartaz kele iati ſuper quem fundatur qd ſubmergat ip- ſũ de oleo ſiſamino ⁊ accẽdatur ſub eo ignis leuis donec coaguletur deinde pꝛoijce ſuper ipſum almugat contriti pondus. ʒ. lxxiiij. cy- mini carmeni. ʒ.iiij. ameos de ſcemi pondus ʒ.ij. ſumat de eo in mane volam vnam cum aqua frigida et abſtineat ſuper ipſum ab ace to et piſcibus ſalitis et recentibus et ab om- ni quod eſt ex lacte et oleribus et fructibus.

SVffuf cõueniẽs ei qui hʒ ictericiã ⁊ do loꝛem epatis ⁊ vomitũ colere citrine. ℞

lacte ablute aure.i.spodij.ʒ.ij.croci.ʒ.i.reusini sexta ⁊ medietas sexte.ʒ.i.cāfora sexta.ʒ.i.dosis eius.ʒ.ij.cum decoctione prunorū ⁊ aqua tamarindoꝝ quantitate.lib.ʒ.

Suffuf cōueniēs illi q hēt dolorē epatis ⁊ splenis ⁊ solonē vetris pp cholicā.cuius hec ē permistio. ℞.fecis vini ⁊ reubarbari spice ⁊ lacce ablute omnium añ.aur.i. scorie ferri bassari.ʒ.vij.tere dos eius aur.i.cum aqua coriandri sicci qͣtitate.ōʒ.i.

Suffuf qđ ↄfert ad epar ⁊ ictericiā ⁊ oppilatōes ⁊ sputū sāguis.℞.granoꝝ cydonioꝝ excorticatoꝝ ⁊ amili ⁊ seis citroli excorticati oiuz añ.ʒ.iiij.boli armēi ⁊ lacce ⁊ rosarū ⁊ spice ⁊ liqritie oium añ.ʒ.i.spodij.ʒ.ʒ.masticis.ʒ.i.tertiā dosis ei⁹.ʒ.i.cū aqua frigida.

Sal ↄueniēs calefactis ad resolonē vtriusqꝫ cholere ⁊ facit appeterē cibū. Sumatur sal gēma ⁊ disrūpaf i frusta pua ⁊ torrefiat sup sartaginē ferri aut sup lapidē aut vas figuli deide aspgaf sup ipsū acetū vini forte multotiēs deide teraf ⁊ cicotrigonizef ⁊ misceaf cū eo de granis granatoꝝ torrefactoꝝ parūp ⁊ sumac mūdati ex granis suis qͣtū ē tertia saf ⁊ coriādri sicci torrefacti ⁊ succi amirberis.contriti cōmisceatur et administretur.

Sal ali⁹faciēs stō ⁊ epati ⁊ ad dolorē iuncturaꝝ ⁊ ad oēs passiōes q̄ fiūt pp superfluitates.℞.salis cibi pōd⁹.lib.i.saf āmoniaci pōd⁹.ōʒ.ij.⁊ pipis albi pōdus.ōʒ.iiij.⁊ ziziberis ⁊ pipis nigri amboꝝ añ. pondus.ōʒ.ij.⁊ anisi ⁊ granoꝝ pini ⁊ granoꝝ beruce ⁊ ameos ⁊ spice omniū añ.ōʒ.i.⁊ ozimi.ōʒ.ij.⁊ granoꝝ apij silvestris ōʒ.i.ʒ. Tere et pulueriza ⁊ fit dos pondus aur.ij.cum aqua tepida.

¶Tractat⁹ qnt⁹ de allohocat ad spiritualia.

Sermo noster in allohocat est secundum modum nostri sermonis in capitis que sunt añ ipsum. Et allohocat quidem non sumuntur sm plurimuz nisi vt teneantur in ore ⁊ currat ex eis aliquid post aliquid adipulmonem ⁊ non impellantur subito ad stomachum q̄re prolongetur spatium eorum ex stomacho ad pulmonem.

LOhoc ad tussiz siccā. Sumaf semē lini torrefactū ⁊ ↄficiaf cū melle ⁊ reponaf i vase ⁊ administretur quum necesse fuerit.

LOhoc aliud ad tussim ex calitate ⁊ siccitate.℞. semis citroli excorticati.ʒ.v.amigdalaꝝ dulciū excorticataꝝ.ʒ.vi.seis altee et seis malue amboꝝ añ.ʒ.v.gūmi et dragagāti et amili et granoꝝ cydonioꝝ excorticatoꝝ oium añ.ʒ.iiij.succi liqritie et penidioꝝ amboꝝ añ.ʒ.iiij.ʒ.teraf ⁊ cicotrigonizef ⁊ sumātur radices liqritie mūdate ⁊ seuestren ⁊ passule dulces mūdate et decoquāf cū aq̄ doec aqua ingrossef deinde proijciaf cū ea rob et coagulētur cum ea medicine et detur in potu cum pultibus factis ex aqua furfuris ⁊ farina fabarum et penidijs et oleo amigdalino dulci et potetur post ipsum aqua ordei.

LOhoc ad tussim ex calitate.℞.seuesten pugillos tres iuiubas magnas nūero.l. radicū liquiritie excorticataꝝ ↄtritaꝝ.ʒ.xxx.⁊ tertiā keismē dulciū mundataꝝ.ʒ.xl. casie fistule mūdate ex arūdine sua.ʒ.xx.decoquanf cū lib.vij.aq̄ doec remāeat lib.i.deide colef et proijciaf desup rob lib.ʒ.penidioꝝ tertia. lib.i.⁊ decoquaf donec ingrossetur sicut mel deinde misceatur cum ea farine fabarum cicotrigonizate cum orali quantum sufficit.

LOhoc de papauere cōferens ad expulsionē sanguis p vomitū ⁊ febrē calidā et tussim et dolorē pectoris et pleuresim.cuius hec est ↄmistio.℞.rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capitib⁹ et gūmi arabici amboꝝ añ.ʒ.ʒ.amili de frumēto et dragagāti et granoꝝ papaueris oium añ.pōd⁹.ʒ.ij.spodij ⁊ croci amborū añ.ʒ.ʒ.succi liquiritie pōd⁹.ʒ.ij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas q̄ ex eis cribellantur ⁊ confice cum triplicato ⁊ repone in vase et vtere quum necesse fuerit et bibatur cum tereniabin aut decoctione isopi.

LOhoc de spodio ↄferens ad tussim et vomitū sanguis ⁊ superfluitates grossas et dolorē pectoris et vlcera pulmōis.℞.cardamomi pōdus.ʒ.iiij.gūmi pōd⁹.ʒ.viij.amili de tritico et granoꝝ papaueris albi et zinziberis oium añ.ʒ.x.spodij pōdus.ʒ.iiij.zuccari tabarzet pōdus.ʒ.xl.granoꝝ cucumeris excorticatorū amigdalarū excorticatarū oium añ.pōdus.ʒ.viii.amigdalaꝝ amaraꝝ excorticatarum ex duobus corticibus suis ⁊ succi liquiritie et draganti oium añ.pondus.ʒ.v. seis feniculi pondus.ʒ.ij.granoꝝ papaueris nigri pondus.ʒ.ij. Teranf et aggregētur medicine iste trite et cicotrigonizate de eis que cribellantur et conficianf cū melle dispumato et butyro vaccino cōfectione leui et ponatur in vase et administref quū necesse fuerit.

LD hoc aliud de spodio conferens ad febres ptbisicas et vlcera pulmonis. ℞. gūmi ⁊ cardamomi amborum añ.ʒ.vi.zinziberis et amili de tritico amboꝝ añ.pondus.ʒ.xij.spodij pōdus.ʒ.iiij.zuccari pondus.ʒ.lx. granoꝝ cucumeris excorticatorū et granorū pini excorticatoꝝ amboꝝ añ.ʒ.vij. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas q̄ cicotrigonizantur de eis et confice cum butyro et melle dispumato confectione leui et repone in vase vitri et lambat de eo ⁊ bibat cum aqua calida aut cum lacte asine.

LD hoc ꝺ sqlla ꝯferēs ad difficultatē anhelit⁹ et sputi et dolorē lateꝝ ⁊ pectoris. Sumat̃ succ⁹ sqlle ⁊ mel dispūatū et coagulētur simĩ ⁊ lābat de eo añ cibū ⁊ post ipm.

LD hoc de alleis faciēs ad tussim excitatā in phlegmate et mūdificat pectus et digerit materias subtiles. Sumantur alleorū mūdatoꝝ lib.i.decoquātur cū lib.i.butyri donec dissoluta sint i decoctiōe ⁊ colet̃ ⁊ terāt̃ allea optime et fundat̃ sup ea mellis dispumati lib.i.⁊ decoquatur lento igne donec ingrossetur et remoueatur ab igne.

LD hoc aliud.℞.granoꝝ cydonioꝝ ⁊ psilij amboꝝ añ.ʒ.v.seis papaueris pōd⁹.ʒ.x.radicū ligritie ⁊ seuesten amboꝝ añ.ʒ.vij decoquat̃ cū aqua lib.iij.et decoquat̃ cū lēto igne donec ingrosset̃ ⁊ fundat̃ desup de rob pōdus.ʒ.xij.⁊ dragagāti ⁊ gūmi arabici amboꝝ añ.pōd⁹.ʒ.vij.et penidioꝝ sextariū vnū

LD hoc albotin ad raucedinē vocis ⁊ vlcus pectoris et ad illū q spuit sanguinē et apit oppilatiōes.cui⁹ hec ē pmistio.℞.seis lini torrefacti ⁊ passulaꝝ mūdataꝝ āboꝝ añ. lib.i.amigdalarū pini et amigdalarū dulciū et amigdalaꝝ amararū mūdataꝝ oiuz añ.ʒ. vi.auellanarū torrefactarū et glutin alboti ⁊ radicū lilij celestis oiuz añ.ǒʒ.i.myrrhe ⁊ croci et turis masculi oium añ.ʒ.ϛ. Terāt̃ et cribellēt̃ ⁊ inoluāt̃ cū lacte asine ⁊ ꝯficiāt̃ cū eo ⁊ fiāt trocisci ⁊ exiccēt̃ i vmbra deide terāt̃ ⁊ ꝯficiāt̃ cū melle ⁊ sūat̃ ꝺ eo cochliariū vnū i māe et cochliariū vnū i sero deide fiāt ex eo collyria et pilł̃e ⁊ pōat̃ ꝺ eis i nocte sb ligua.

¶ Trac.vi.ꝺ sirupis ⁊ robub.

NOstra narratio i sirupis ⁊ robub ē ꝟm modū ad quē inuimus i eis q̄ sūt añ. Et differētia qdē inter sirupos ⁊ robub est ꝙ robub sūt succi inspissati per se ipsos et sirupi sunt decoctiōes ⁊ succi in pissati cum dulcedine.

SIrupus acetosus cōitatis cū seminib⁹ q extinguit febres et inflāmationē stōi et incidit phl̃a et abstergit ipm et vincit colerā et apit oppilatōes in epate ⁊ splene ⁊ ꝓuocat vrinā.cuius hec ē pmistio. Sumātur aceti antiqui boni lib.x.et proijciant̃ sup ipm aq̄ dulcis clare lib.xx.aut plus aut min⁹ ꝟm q̄ztitatē acetositatis aceti et bonitatis ei⁹ et ponātur in eo corticū radicū feniculi et corticū radicū apij oium añ.ǒʒ.iij.seis feniculi et seis apij amboꝝ añ.ǒʒ.i.⁊ dimittat̃ die ⁊ nocte et p⁹ hoc decoq̄t̃ lēto igne dōec cōsumat̃ ei⁹ sexta deide auferat̃ ab igne ⁊ dimittat̃ donec infrigidet̃ postea coletur et proijciat̃ sup ipm ꝓ oibus duabus partibus huius aque et aceti decoctoꝝ cū radicibus et seminibus pars.i.zuccari tabarzet aut mellis ꝓ oibus duabus partibus ⁊.ϛ.aceti et aque decoctorū cū radicibus et seminibus pars.i.et decoquatur lēto igne donec remaneat medietas eius et remoueatur ab igne et infrigidetur ⁊ coletur ⁊ administretur spuma eius iā colica in hora ebullitionis eius. Et q vult ponat in eo post ablationē spūe eius ⁊ postq̄z bullierit ebullitiōe vna aut duab⁹ croci nō molliti pōd⁹.ʒ.iij.in pāno ⁊ suspēdat i vase et fricet manibus aut instr̃o aliquo hora post horā dōec eggrediat̃ virt⁹ eius i eo. Et ē de hoib⁹ qui fricant in eo post expletionē eius croci molliti pondus.ʒ.ij.et non coquunt ipsum.

MOdus sirupi acetosi S'al'. mel bonū pone sup leues prunas ⁊ aufer spumā eius ⁊ proijce sup ipm acetū qꝺ nō sit apparētis acetositatis neqꝫ debilis e bulliant ad ignē paulatim dōec cōmisceāt̃ bene ⁊ nō sit acetū crudū deide remoueant̃ ab igne et serua ipm. Si ergo volueris vti eo cōmisce ipsum aq̄ tāta q̄ztus est sirupus. Et si ille q bibit ipm abhorret ipm pp acetositatē ei⁹ aut dulcedinē ipsius tūc vtat̃ eo assidue. ꝙ si voluerit bibere ipm ita vt sit manifeste acetositatis tūc addatur i aceto eius et illud est qm̄ nō ē laudabile vt fiat ꝟm q̄ztitatē vnā. Et videtur mihi ꝙ hoc sil̃e sit ei qꝺ facit hō qñ ꝑcipit hoibus q bibūt vinū vt cōmisceāt ipm cū aq̄ ꝑter ꝙ sciat ꝙ in eis sunt qdā q cōsueuerūt bibere ipm sic: quū ergo bibūt ipsum forte purū leduntur statim et illi qui cōsueti sunt bibere ipm forte quū bibūt ipm plime

cõmistionis patiūł nauseā.Quū ergo hmõi
accidēs ɔtingat in potu vini ⁊ sit de cõsnetu
dine hoīum vt bibāt ip̄m plurimū q̄uo non
cõtingit in potu sirupi acetosi plus ⁊ sit ɔsue
tudo nostra vt bibamus ip̄m minus q̄3 bi-
bamus vinū valde ⁊ sit eo fortioꝛ q̄re op3 vt
eius eq̄litatē p̄parcmus ꝺm eū qui ip̄3 bibit
⁊ nõ ꝺm nos.Et ego q̄dē diligo vt scias qꝺ
magis cõueniēs ei qui ip̄m sumit ⁊ ille qui
apud eū est magis delectabilis ē pp hoc ip̄e
plus cõfert ei ⁊ qui ab eo leditur est ille.q ab
hoꝛret ip̄m et eq̄tio harū sp̄ērū est vt fiat ꝺm
q̄ cõuenit pluribꝰ hoīum et ita o3 vt fiat ꝺm
oēm dispositionē. Sumatur aceti pars.i.et
misceātur cū ea mellis dispumati p̄tes.ij.et
decoquātur sup̄ ignē leuē donec cõmiscean
tur saporcs eoꝝ. Similr̄ sapoꝛ aceti iteꝝ nõ
remaneat crudus a principio sui ⁊ silr̄ o3 vt
fiat in melle de quo fit sirupꝰ acetosus.s.po-
nātur sup̄ oēm p̄tē mellis q̄ttuoꝛ p̄tes aque
pure deide decoquatur lēto igne cū eq̄litate
dõec eleuetur spuma mellis mali qm̄ malo
melli spuma eleuatur quapꝛopter nõ est ne-
cessariū vt decoq̄tur pl̄m sicut eget illꝺ qꝺ ē
ante ip̄m. Et pl̄m q̄dē qꝺ remāet de p̄ꝛio q
p̄miscetur hac q̄3titate ē medietas eius ⁊ ite
ratur eiꝰ decoctio dõec cõmisceatur bene ⁊
nõ remaneat acetū crudū ⁊ sit sirupus aceto
sus qn̄ p̄miscētur sp̄ēs tres a principio.Fun
duntur aceti pars vna et mellis p̄tes due et
aq̄ partes q̄ttuoꝛ ⁊ decoquūtur donec rema
neat q̄rta ⁊ aufertur spuma eiꝰ.¶Quū ergo
vis ip̄m facere foꝛtioꝛē pone tātū aceti q̄3tū
mellis ⁊ bibatur sicut bibitur vinū cõmistū
⁊ nõ bibat ip̄m assidue imo die ⁊ die qm̄ ip
se submergitur i iuncturis ⁊ attrahit chimū
ex intestinis inferioꝛibus ⁊ resoluit humidi-
tatē coꝛpoꝛis.Et de hoībus sunt qui bibunt
ip̄m sine aqua q̄ sit q̄3tum est sirupus aceto
sus sicut bibunt.o3.i.post ip̄m illud quo vult
habens egritudinem vt extrahatur humidi-
tas ex oꝛe stomachi ⁊ trahat ipsam ad iferio
ra.Et q bibit ip̄m expectet sup̄ ip̄m vsq3 ad
mediū diē deide vtatur pullis ⁊ alzirabegi.

Sirupus acetosus noster.Accipe zucca-
rū bonū ⁊ assa ip̄m i patella ⁊ fūde sup̄
ip̄m aceti foꝛtis.s.aceti vini tm̄ q̄ appeat sub
mersio eiꝰ sub zuccaro ⁊ nõ coopiat zuccaꝝ.
Et si vis ne aceter minue de hac q̄3titate de
inde pone ip̄m sup̄ pꝛunas aut ignē leuē do
nec liq̄fiat ⁊ aufer spumā eius cū radicibus
sitularū ⁊ accipe eā cū pāno ⁊ non expumes
ip̄m nisi cū eleuatione ⁊ positione absq3 col
lectione quū ergo mundificatū fuerit fundes
super ipsum aquam donec subtilietur dein-
de decoque ipsum ⁊ inspissabis eum.

Sirupꝰ acetosus solone educēs colerā.
Sumatur mel dispumatū aut zuccarū
⁊ acetū foꝛte sicut narrauimus pꝛius ⁊ deco
que lēto igne ⁊ accipe succi cucumeris asini
ni ⁊ scamonee amboꝝ an̄.o3.i.aut plus aut
minus ꝺm q̄3titatē necessitatis ⁊ ꝺm mensu
rā quāuis ⁊ tere ipsa ⁊ pone in panno lini ⁊
suspēde ip̄m i vase ⁊ cõfrica omni hoꝛa do-
nec cõsumatur ⁊ nõ remaneat in panno ali
quid.Quum ergo coagulatur remoue ip̄m
ab igne. Et quidam pꝛoijciunt loco scamo-
nee radicem scamonee cum radice apij ⁊ ra
dicibus feniculi in pꝛincipio decoctionis.

Sirupus acetosus alius educens phleg
ma.Sumātur mel ⁊ acetū squille cum
radicibus pꝛedictis ⁊ decoquantur.Et acci-
pe medulle cartami qꝺ scis esse cõueniens
virtuti hoīs ⁊ tere ipsam ⁊ pone in panno ⁊
suspende in vase sicut pꝛimum ⁊ vtere ipso.

Sirupus acetosus alius expellēs meli-
am.Sumatur mel aut zuccarū et ace
tum ⁊ decoquatur sicut decoquitur pꝛimus
deinde epithymi q̄3tū vis ⁊ polypodij ⁊ hel
leboꝛi nigri ⁊ tere ipsa ⁊ pone in pāno ⁊ sus-
pende in vase ⁊ coque ipsum sicut pꝛimum.

Operatio aceti sq̄llitici.Accipe sq̄llā al-
bā mūdatā ⁊ icide ipsā cū cultello de li
gno ⁊ infila ipsā cū filo ita vt frusta adiuicē
nõ adhereāt ⁊ mūda ea ⁊ põe i filis ⁊ nõ sit
vnū vbi ē aliud ⁊ exicca i vmbꝛa.xl.diebꝰ de
inde accipe de ea eminā.i.⁊ p̄ijce sup̄ eā ace
ti bõi lib.xviij.⁊ pone ip̄m i sole.lx. diebus ⁊
oppila vas bene deinde extrahe ex eo sq̄llā ⁊
expꝛime ipsā ⁊ cola ipsā cū pāno. ¶Quidā
vero accipiūt ad vnāquāq3 eminā sq̄lle ace
ti lib.vij.ʒ.⁊ alij nõ exiccāt sq̄llā i vmbꝛa sed
mūdāt eā ⁊ ponūt de ea illud idē põdꝰ ⁊ di-
mittūt eā sex mēsibꝰ q̄re ē illꝺ qꝺ fit ꝺm hūc
modū magis soluēs. Et ɔfert qn̄ colluit cū
eo os oꝛi ⁊ carni gingiuaꝝ ⁊ sanguinē currē
tē ex eis abscidit qm̄ cõstrigit ip̄m ⁊ exiccat
hūiditatē carnis gingiuarū ⁊ dētiū ⁊ idurat
dētes q mouētur ⁊ facit os odoꝛifeꝝ ⁊ odoꝛē
oꝛis ⁊ valet ad fetoꝛē oꝛis nā si de eo detur i
potu abstergit cānā pulmõis ⁊ indurat eā ⁊
clarificat vocē ⁊ ɔfoꝛtat eā ⁊ ē ɔueniēs iteꝝ

ei q hȝ dolorē ſtōi ⁊ ei q nō digerit cibū ⁊ ei
q patiť epilepſiā ⁊ ad ſcotomiā ⁊ ei cui dñať
colera nigra ⁊ almatuine ⁊ alguesgues ⁊ ite
rū ei q hȝ pſocationē mřicis ⁊ ei q hȝ ſplenē
groſſū ⁊ ad venā ſciaticā ⁊ ꝯfortat corpꝰ mol
lificatū arefactū ⁊ colorē corpis efficit bonū
⁊ acuit viſum ⁊ ꝯfert ad ſtricturā pectoris ⁊
anhelitus. Et ſi adminiſtretur in dolore au-
ris quum funditur in eam ſedat ipſum ⁊ cō
uenit ad oē qd̓ dixi ſi nō fuerit intus i aure
vlcus ⁊ ſumatur i potu oī die de eo i ieiuno
parūper ⁊ gradatim dōec pueīat ad.ōȝ.i.ſ.

S Irupꝰ acetoſus ſqllitícꝰ ſolutiuꝰ ꝯferēs
ad difficultatē vrine ⁊ dolorē laterū ⁊
ſtōi ⁊ malitiā digōnis ⁊ eructuationē aceto
ſū. ℞. iterioris cepe ſqlle lib.ij.zinziberis.ōȝ.
i.ſeis apij.ōȝ.ij.ſeis bancie ſilurīs.ōȝ.ſ.ſeis
feniculi ⁊ aniſi āboꝝ añ.ōȝ.i.ameos.ōȝ.ſ.cy
mi carmēi.ōȝ.i.radicū aniudē ⁊ piretri ābo-
rū añ.ōȝ.i.ſupioris iſopi.ōȝ.i.calamēti ⁊ mē
te amboꝝ añ.ōȝ.i.keiſim.ōȝ.ſ.corduinēi pō
dus.ȝ.ij.myrrhe.ōȝ.ſ.ſeis rute.ōȝ.ſ.folij in-
di.ōȝ.ſ.trita contritione groſſa infundantur
in aceti ſquillitici kiſt.vi.et mellis diſpuma
ti kiſt.ij.et ponatur in vaſe vitri et admini-
ſtretur et bibatur ante cibum et poſt cibum.

M Odꝰ faciēdi iuleb. Sumať emia vna
zuccari et fūdať ſup ipȝ aq̄.ōȝ.iiij.et de
coq̄ť lēto igne et fūdāť deſup aq̄ roſacee.ōȝ.
ij.et auferať ab igne et coleť et adminiſtreť.

A Qua mellis et zuccari faciēs ad egri-
tudies frigidas et dolorē epatis et pe-
ctoris mellis ps.i.aq̄ ptes.ij.ſumātur et dco
quātur lēto igne et auferatur ſpūa eius ⁊ fer
ueat dōec remaneat tertia eius et auferatur
ab igne et coletur et ſimiliter aqua zuccari
etiam: quum ergo volumus calefacere ipſaȝ
et fortiorem facere ponimus in ipſa poſt ab
lationē ſpume maſticis et croci et aliaꝝ ſpe-
cieꝝ ſicut cinamomi ⁊ galāge et aliaꝝ aliqd.

D Eſcriptio aq̄ mellis alia q̄ ꝯfert ad fe
brē et iflationē ⁊ mltitudinē ſitis i ſtō
et tuſſim ex calitate et cōfert ad ptiſim. Su
me roſarum rubeaꝝ mūdataꝝ lib.iiij.et pōe
eas in vaſe vitri die et nocte ⁊ pijce ſup eas
aq̄ calide lib.x.⁊ ſtringe caput vaſis ſup eas
oppilādo bene et dimitte eas die ⁊ nocte de
inde extrahe eas et exprime valde et cola ip
ſā et pijce ſup eā zuccari lib.x.et coq̄ ipſā lē
to igne dōec ingroſſetur et cola et vtere.

I Vleb cū aq̄ roſacea. Sumať zuccaꝝ ta
barzet tritū ⁊ mēſuretur ⁊ pijciatur ſup om
nē mēſurā zuccari tres mēſure aq̄ roſ.clare
bōe ſubē ⁊ decoquať lēto igne donec rema-
neat eiꝰ tertia ⁊ auferať ſpuma. Et q vult po
nere i ipſo crocū dū coquiť tūc quū ſublata ē
ſpūa eiꝰ pijciat i ipſo de croca nō trito i pan
no ⁊ exprimat hora poſt horam vſqȝ ad com
plementum ipſius.et qui vult ponere in ipſo
crocum poſt decoctionem tunc quū deponit
ipſū ab igne cōfricet in eo crocū tritū anteq̄
ifrigidetur ⁊ repōať i vaſe vitri et admiſtreť.

S Irupus de cydonijs ⁊ ē miua q cōfor-
tat ſtomachū ⁊ ſtringit ventrē ⁊ cōfert
ad dolorē epatis et vomitū ⁊ nauſeā ⁊ ſingul
tū.cuiꝰ hec ē pmiſtio. ℞. ſucci cydonioꝝ ace-
toſoꝝ.lib.xxx.vini bōi antiq lib.xxv. decoqua
tur leui igne donec ꝯſumať medietas.deide
tollať ſpuma eiꝰ ⁊ coleť ⁊ auferať ab igne do
nec clarificeť ⁊ reducať ad vas ſo ⁊ pijcianť
ſup ipſū mellis clari diſpūati.lib.x.⁊ bulli ip-
ſū lēto igne deide ſumātur zinziberis ⁊ maſti
cis amboꝝ añ.ȝ.ij.cardamomi maioris ⁊ mi
noris ⁊ cinamomi ⁊ heil omniū añ.ȝ.iiij.ga-
riofiloꝝ.ȝ.iij.croci nō triti.ȝ.iiij.Tere cōtrictio
ne groſſa ⁊ pone i pāno lini ⁊ pijce i vaſe et
cōfrica oi hora et buliat ſup ignē dōec i ſpiſ
ſeť deide depōe ab igne ⁊ cola ipſū deide ac
cipe muſchi.ȝ.ſ. ⁊ pōe ipſū i vino antiquo et
pijce ipſū deſup ⁊ pmiſce ipſū bñ ⁊ repōe eū
vſqȝ ad horā adminiſtratōis.q ſi volueris face
re ipȝ ſine ſpēbꝰ tūc fac ipȝ cū ſucco cydōioꝝ
muzoꝝ ⁊ dcoq̄ ipȝ vſqȝ ad mediū ⁊ cola eū ⁊
accipe d̓ eo.lib.ij.⁊ ſucci maloꝝ mōtāoꝝ ma
zoꝝ dcocti vſqȝ ad mediū colati. lib.i.vini an
tiq bōi.lib.i.mellis.bōi aut zuccari.lib. i.deco
q̄tur leui igne dōec igroſſeť ⁊ aufer ſpumā eiꝰ
deñ accipe xiloaloes crudi.ȝ.ij. maſticis ⁊ ga
lie ⁊ croci capilloꝝ veneris oiuȝ añ.ȝ.i.macis
ȝ.i.ſ.ſpice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ nucis muſchate ⁊ he
il ⁊ cardamomi et cinamomi ⁊ ziziberis om
niū añ.ȝ.ſ. muſchi tertiam.ȝ.i.tere.oia preter
muſchum ⁊ galiam et liga in panno lini ⁊ p
ijce in vaſe in quo ē ſuccus et tere muſchū ⁊
galiam per ſe et permiſce ipſa cum vino et p
miſce cum medicinis et vtere.

C Onditum conueniens ad frigus ſtōi ⁊
diminutionem digeſtiōis ⁊ debilitatē
epatis ex frigore et quartanam et ad ſenes.
℞. vini veteris.lib.v.mellis clari.lib.i.ſ. zinzi
beris.ȝ.v.cardamōi ⁊ heil amboꝝ añ.ȝ.ſ.ga-
riofiloꝝ ſextā.ȝ.i.croci ſextā.ȝ.i.cinamōi ſextā

et medictatē ſerte.ʒ.i.piperis nigri et muſchi amborū añ.ſertā et medietatē ſerte.ʒ.i.Terā tur medicine cōtritione groſſa ꝑter muſchū et crocū et ligētur in pāno lini cū croco ⁊ de coquatur donec ingroſſetur et anteqꝫ depo- nat̄ ab igne ꝓijciat̄ i eo muſchus ⁊ depona tur ab igne et reponat̄ i vaſe et adminiſtret̄.

Conditū aliud.℞.ſpice et gariofilorū et cardamomi et xiloaloes crudi omniū añ.aur̄.ij.croci aur̄.i.cinamomi et zinziberis et pipis oium añ.aur̄.iij.galie aur̄.5.muſchi q̄rtā aur̄.i.tere medicinas cōtritiōe groſſa et liga i pāno lini ꝑter muſchū et galiā ⁊ ꝓijce ſup eas vini odoriferi antiq lib.xij.⁊ dimitte duobus diebus et duabus noctibus dein- de redi ad vas et proijce deſuper mellis cla- ri lib.iij.et zuccari tabarzet lib.ij.et decoqua tur donec fiat ei ſpiſſitudo ⁊ auferat̄ ab igne et proijciatur ſuper ipſum muſchus et galia et reponatur et adminiſtretur.

Sirupus ſalmunin qui cōfortat ſtoma- chum et facit appetere cibū et deſtruit pulſum cordis.℞.lib.i.corticū citri.ōʒ.i.mar macor aur̄.ij.gariofiloꝝ aur̄.i.xiloaloes cru- di cōterantur et proijciantur ſuper ea lib.v. vini et dimittantur tribus diebus cum no- ctibus ſuis deinde proijciantur ſuper ea lib. iij.zuccari albi tabarzet et aur̄.i.maſticis ⁊. ʒ.5.croci et tertia.ʒ.i.galie bone et decoqua tur lento igne donec cōpleantur et colētur ⁊ recōdatur in vaſe et adminiſtret̄ ſicut iuleb

Sirupus de granis myrti ꝯferēs ad de bilitatē ſtomachi et ſolonē ventris ſup fluā et retinet mēſtrua ⁊ ꝯfortat viſcera.cuiꝰ hec ē ꝑmiſtio.℞.ſucci granoꝝ myrti decocti colati dāicb.x.mell' colati danicb.i.ꝑmiſceāt̄ ābo ⁊ decoquāt̄ dōec igroſſent̄ ⁊ admiſtret̄.

Rob de myrto decoquatur ſuccꝰ myrti ſolus donec ingroſſetur ⁊ adminiſtret̄.

Sirupꝰ de mēta faciēs ad vomitū et ſa cietatē nauſeatiuā ⁊ nauſeā et ſingultū ⁊ fluxū vētris.cuiꝰ hec ē ꝑmiſtio. Terāt̄ gra nata dulcia et acetoſa cū pulpis ſuis et deco quatur ſuccꝰ dōec medietur deide ſumātur de eo lib.ij.⁊ ſucci mēte lib.i.mellis lib.i.aut zuccari lib.i.⁊ decoq̄t̄ dōec igroſſet̄ ⁊ colet̄.

Sirupus de piris faciens ad fluxū ven tris ⁊ confortat ſtomachum. Suman- tur pira nō matura ⁊ decoquātur donec diſ ſoluta ſint et colētur et reducatur ad vas ho ⁊ decoq̄tur dōec igroſſetur ⁊ adminiſtretur.

Sirupus de malis faciēs ad debilitatē ſtōi et pulſū oris ſtōi ex calitate ⁊ ab- ſcidit vomitū cholericū et ſiti. Sumat̄ malo rū mōtanoꝝ emina terāt̄ et exprimātur et de coq̄tur ſuccꝰ donec mediet̄ et colet̄ et dimit- tat̄ i nocte et reducat̄ ad vas et decoq̄tur len to igne donec igroſſet̄ et colet̄ et ponat̄ i vaſe vitri. Si aūt fuerit eſtas tūc dimitte ipſū i ſo le diebus aliquot dōec ꝯſumatur eius aquo ſitas et ſeruetur et adminiſtretur.ꝙ ſi volue- ris ipſum dulcorare pone ad omnem eminā ſucci.lib.i.zuccari et coque ipſum et vtere.

Sirupus de acreſta faciēs ad calitatem ſtōi ⁊ ſolutionē vētris colericā et dolo- res caliditatis et venena et abſcidit ſiti et cō fortat ſtōachos ꝑgnātiū vt nō recipiāt hūo- res malos. Sumat̄ ſuccꝰ acreſte et decoquat̄ donec remaneat medietas et colet̄ et dimit- tatur i nocte deide reducat̄ ad vas et ꝓijciāt̄ ſup ipſū.ʒ.ij.gariofiloꝝ et decoquat̄ donec au ferat̄ ab eo odor et ingroſſetur ⁊ coletur ⁊ ad miniſtretur. Si autem volueris ipſum dulco rare proijce ſuper ipſum zuccarū poſt deco- ctionē cū lento igne donec ingroſſet̄ ſꝫ q̄ntita tē ſubtilitatis ſucci et inſpiſſa ipſum et vtere.

Sirupus de fructibꝰ cōfortās ſtōm et vi ſcera ⁊ abſcidit vomitū ⁊ ſolonē vētris ⁊ colerā et cōfert ꝑgnātibꝰ quū vomitꝰ adue nit eis.cuiꝰ hec ē ꝑmiſtio. Sumat̄ ſuccus cy donioꝝ et maloꝝ et piroꝝ et granatoꝝ mu- zoꝝ et ſumac et zarur et decoq̄tur leui igne donec igroſſetur. Si aūt vis dulcorare ipſū ꝓijce ſup ipſū zuccari q̄ntū vis et bulli ipſū et cola et vtere.

Sirupus delectabilis ꝯfortās ſtōm.cuiꝰ hec ē ꝑmiſtio. Sume de corticibus citri recentibus.lib.i.et decoque eos cū aque kiſt. i.5.dōec remāeat tertia . et cola ipſā et ꝓijce ſup eam mel ⁊ decoque ipſum lento igne do nec ingroſſetur et vtere ſicut iuleb.

Sirupus de papauere. oꝫ vt ſumātur cē tū papauera media i q̄ntitate poſtqꝫ exic cant̄ ſup arborē ſuā nō ergo habeāt ſuccū et neqꝫ ſint multū imatura et nō exprimat̄ ab eis niſi ſubtile et nō ſit ſubtile eiꝰ currēs ſub tilis exꝑſſiōis multaꝝ ſupfluitatū deide ꝓij- ciātur ſup ea kiſt.x.aq̄ pluuialis ſi iuenit̄ ꝑꝑ eiꝰ elōgationē a putrefactiōe aut aq̄ fōtiū ⁊ i fūdātur i ea die ⁊ nocte donec leniantur. Si aūt nō leniūt̄ dimittāt̄ plus hoc deide deco- quāt̄ vſquequo diſſoluāt̄ cū facilitate deinde

exprimātur deide ïspissenẽ cū medietate sue mēsure de dulcedie. q̄ si fuerit ad mollificādū illud qđ ē i pectore ꝛ subtiliāt ipsū ponaẽ mel ꝛ rob vue ē magis aggregās iuuamētū.

DEscriptio sirupi de papauere alia cōferēs ad eos qbꝰ materie descēdūt et ꝓhibet illos q euomūt sāguinē. Sumāẽ de papaucribꝰ mūdatis ducēta nūero ꝛ aq̄ pluuialis. lib. xv. et ïfūdātur i ea tribꝰ diebꝰ et decoquanẽ donec dissoluātur et cōsumaẽ eiꝰ medietas et exprimātur papauera et ꝓijcianẽ et coleẽ aq̄ bñ et mēsurenẽ de ea. lib. iiij. ʒ. ꝛ mellis ꝛ decoctōis amboꝝ añ. lib. i. ʒ. et decoq̄ntur donec fiat ei spissitudo deinde terantur acatie rubee ꝛ croci et myrrhe et balaustie et succi barbe hircine omniū añ. ʒ. i. ïspissetur bene et reponatur in vase et administretur.

DEscriptio sirupi qui confert ad tussim et ꝑlesim et confortat stomachum. ℞. aque granatorum dulcium lib. iiij. aque malorum de scemi lib. i. aque cannarum zuccari tabarzet aut penidioꝝ. lib. i. decoquatur donec habeat spissitudinem et administretur.

Irupꝰ de fauis mellis ex sermōe Saẽ. et ipse bibitur iteruz sicut bibuntur res infrigidantes: quoniam ipse destruit sitim in estate quum miscetur cum aqua frigida et cōfert iterum ei in quo sunt humores viscosi q non digeruntur et proprie quando accesserint et illud est quoniam leditur ex istis qui suscipit ipsum propter multitudinem eius et paucitatem et quandoqz fit cum aqua quacūqz aqua presenti et non fit cum aqua pluuiali sicut fit sirupus de melle. Et hic ē modus eiꝰ. Extrahatur mel bonuz de fauis deinde fundatur in patella in qua est aqua fontium clara dulcis et decoquatur cum ea donec consumatur reliqua aquositas in eo deinde reponatur aqua et seruetur et administretur.

Irupus de fauis mellis alius. Proijcianẽ sup ꝑtē. i. mellis ꝑtes. ij. aque pluuialis antique et ponatur in sole et quidam fūdūt sup ipsū aquā fontiū ꝛ decoquunt ipsum donec remaneat tertia et seruāt ipsum.

SIrupꝰ de absinthio cōferēs ad casum appetitus ꝛ debilitatem stōi. Sumanẽ vini antiq kist. iiij. mellis dispūati kist. ij. ꝓijciantur sup ipsū masticis. ʒ. iiij. squinanti ꝛ folij indi et spice et rosaꝝ rubearū siccaꝝ et aloes scotrēsis oiuz añ. ʒ. ij. costi. ʒ. iiij. herbe absinthij romani. ʒ. vij. agarici. ʒ. ij. croci. ʒ. i. Tere medicinas grosse ꝛ liga eas in panno lin ꝛ infunde in vino septem diebus in sole ī estate ꝛ confrica pānum omni die multotiēs deinde vtere. Sitqz dosis eius. ōʒ. i. in ieiuno.

SIrupus de absinthio ex cōpositiōe nr̄a ꝛ exꝑti sumus ip̄m ꝛ confert plus illo. sumanẽ absinthij romani pondus. ʒ. c. coquātur in tribus eminis aq̄ ꝓuis donec remaneat q̄rta ꝛ illud cū igne leui valde ꝛ confriceẽ manibus ꝛ coleẽ ꝛ sumaẽ de succo eius tertia illius aq̄ ꝛ mellis quarta eius ꝛ vini medietas eius ꝛ decoquatur totū ꝛ inspisseẽ.

Irupus extinguens conferens ad sitim sumatur aque granatoꝝ acetorum lib. i. ꝛ aque acetositates citri lib. ʒ. ꝛ aque piroruz lib. i. ꝛ aque tamarindorum lib. i. decoquatur lento igne donec ingrossetur ꝛ detur de eo in potu cum aqua frigida aut cum aqua niuis.

Irupus de fructibus conferens ad vomitum qui accidit ex cholera citrina et facit calefactos appetere cibum ꝛ cōfortat stomachum cuius hec est permistio. Sumantur cidonia ꝛ mala ꝛ acetositas citri ꝛ pira ꝛ granata ꝛ acresta ꝛ exprimatur aqua eorum omnium ꝛ infundatur in ea aliquid de sumach ꝛ zarur ꝛ alnabach ꝛ granis myrti ꝛ almirberis ꝛ dimittatur die ꝛ nocte et exprimatur et coletur ꝛ proijciatur desuper mel ꝛ decoquaẽ donec fiat ei spissitudo ꝛ administretur.

Irupus de prunis conferens ad sitim ꝛ resoluit naturam sumatur de prunis dulcibus quantum necesse est ꝛ extrahantur nuclei eorum ꝛ ponantur in vase lapidis mūdi ꝛ fundatur super ea de aqua quod cooperiat ipsa ꝛ decoquantur bene donec resoluanẽ deinde coletur ꝛ reducatur ad ignem secundo ꝛ ponaẽ super ipsam zuccari tabarzet quātum necesse est ꝛ decoquatur donec inspisseẽ ꝛ conuertatur ad spissitudinem mellis.

Irupus democriti qui conseruauit euz ab infirmitatibus omnibus diebus vite sue ꝛ est conferens ad debilitatem stomachi ꝛ splenis ꝛ corruptionem cōplexionis cuius hec est ꝑmistio. ℞. ireos ꝛ seis feniculi et piperis albi oium añ. pondus. ʒ. i. ꝛ casie. ʒ. iiij. ꝛ myrrhe ꝛ seis absinthij amboꝝ añ. pondus ʒ. ij. terantur ꝛ ponantur in vase vitri ꝛ fundantur super ea vini albi quantitas que submergat ea additione digitorum. iiij. ꝛ stringatur ex capite suo ꝛ administretur post sex mēses ꝛ in qbusdā descriptionibus danich vnū.

SIrupus de vua cōferēs ad dolores gutturis ⁊ apa qđ fit i eo ex vlceribꝰ factis i stō.cuiꝰ hec ē ꝑmistio. sumat̃ succi vue pōtice stiptice.lib.vi.⁊ decoq̄tur vsq̧ ad tertiā ⁊ fūdat̃ sup ipsū mell'.lib.i.⁊ sumach ⁊ radicis liqritie ⁊ gallaꝝ et balaustiaꝝ ⁊ supioris rosaruꝫ omnium añ.sextarium.i.et croci pondus.ʒ.ij. et myrrhe et alūis iameni amborum añ.ʒ.i. et decoquatur et coletur et potetur.

RAsatō sumit̃ de eo i hyeme senibꝰ.Sumāt̃ succi vue bone subē dauguain.x.et baurac.lib.iiij.ʒ,et decoquat̃ lēto igne donec auferat̃ spuma eiꝰ deide ꝓijciatur sup mellis bōi spissi ad oēs.iiij.lib.lib.i.⁊ bulliat lēto igne donec auferat̃ spuma eiꝰ iteꝝ et cōsumat̃ eiꝰ medietas deide sūatur beil ⁊ cardamomi et cinnamomi et gariofiloꝝ ⁊ macropipis oiuꝫ añ.pōdus.ʒ.i.terāt̃ cōtrictiōe subtili et ponātur i pāno lini subtili et ꝓijciātur cū eo i decoctiōe post ablationē spume. Quūq̧ ꝯplet̃ eiꝰ decoctio ⁊ pośe ē itromittere manū in eo confricetur pannus in eo vehementer donec egrediatur et ponatur in eo croci pondus.ʒ.iij.ponatur in ampulis et stringatur ex capitibus suis. Et si fuerit in eo subtilitas ponatur in sole deinde tollatur ab eo: et quanto plus antiquatur est melius.

SIrupus de absinthio qui confortat stomachum et aperit oppilationes et solutione educit coleram. ℞. pondus.ʒ.viij.agarici.ʒ.iiij.aloes.ʒ.ij.masticis et seminis apij ⁊ squinanti ⁊ anisi omnium añ.ʒ.i. mente.ʒ.iij. calamenti.ʒ.i.ʒ.croci.ʒ.ij.radicum amborum añ.ʒ.ij.absinthij.ʒ.iij.radicis liquiritie.ʒ.iij. asse tantundem spice et assari et folij omnium añ.ʒ.i.decoquantur cum.viij. lib.vini donec remaneat medietas et coletur et coaguletur cum.lib.i.ʒ.mellis.

ROb d̄ cydōijs ⁊ granatis ⁊ mal' ⁊ alijs. oia sūt sicut sirupi eoꝝ nisi qa ipsi succi eoꝝ ispissātur cuꝫ facilitate absq̧ dulcedine.

SIrupus alkedre ex cōpōne nostra.sumantur de succo alkedre partes due ⁊ si non est presēs sumatur ipsummet alkedre et seretur ⁊ sumatur eius seratura et tere ⁊ accipe contritum eius et adiunge cum medietate sui de sandalis in aceto distillato aut in aqua acreste pure aliquot diebus deinde decoquatur in eo decoctione facili cum longitudine donec dissoluat̃ deinde exprimatur ⁊ sumat̃ de exꝑssiōe ⁊ quāto ē acetū plus aut aq̄ acreste est melius deide sumat̃ aq̄ aldog acetosi ablati ex casco aldog aut dimittendo residere vltime ⁊ mutando de vase in vas aut cū decoctione sic est decoctio aq̄ casei donec auferat̃ aquositas deide sumat̃ farina ordei ⁊ fiat ex ea ⁊ ex aq̄ alraib focha ⁊ fiat acetosuꝫ illud focha deinde resideat postea renouet̃ acceptio alfocha eius ⁊ farina ordei ⁊ q̄to plus iterat̃ est melius ⁊ sumant̃ de eo ꝑtes.v. ⁊ sumat̃ aq̄ piroꝝ de scemi ⁊ aq̄ cidonioꝝ acetosoꝝ plurime aq̄ ⁊ aq̄ alzarur ⁊ aq̄ prunoꝝ acetosoꝝ ⁊ aq̄ altala ⁊ aq̄ alcōdisi recentis ⁊ aq̄ moroꝝ de scemi q̄ nō integre sunt matura et aq̄ chrisomiloꝝ immaturoꝝ acetosoꝝ ⁊ succi acreste ⁊ succi ribes ⁊ succi ꝓputioꝝ vitis et succi rosaꝝ ꝑsiccaꝝ ⁊ succi nenufaris ⁊ succi violaꝝ oium añ.tertia ꝑtis.i.⁊ succi acetositatis citri ⁊ succi acetositatis trianguli amboꝝ añ.tertia ꝑtis.i.⁊ succi coriandri ⁊ lactuce et folioꝝ papaueris hūidi ⁊ endiuie ⁊ portulace oium añ.q̄rta ꝑtis.iꝰ.⁊ succi folioꝝ salicis ⁊ folioꝝ maloꝝ ⁊ folioꝝ piroꝝ ⁊ folioꝝ alzaur et folioꝝ rosaꝝ ⁊ folioꝝ virge pastoris oium añ. q̄rtā ꝑtis.iꝰ.⁊ succi barbe hirci ⁊ rosaꝝ siccaꝝ ⁊ nenufaris ⁊ seis almirberis ⁊ seis endiuie ⁊ seis lactuce ⁊ balaustie oium añ. medietas ꝑtis.i.⁊ succi mente hūide sexta ꝑtis vniꝰ ⁊ succi almirberis hūidi medietas ꝑtis. Aggrega medicinas istas ⁊ succos ⁊ ꝯpone sup ignē ⁊ ꝓijce in eo lentū ꝑtes.iiii.ordei excorticati ꝑtes.ii.⁊ sumach ꝑtes.iii. ⁊ decoquant̃ oia sup ignē donec remaneat medietas deinde deponat̃ ab igne ⁊ dimittat̃ donec infrigidet̃ ⁊ cōfricet̃ fortiter ⁊ colet̃ ⁊ sumat̃ canfore ad omne pondus.ʒ.xxx.aur.i.⁊ terat̃ canfora ⁊ pulueriret̃ sup radicē cucurbite aut kinuine ⁊ fūdant̃ sup eā medicamina cū facilitate deinde obstruat̃ caput eius cū re vehementis virtutis deinde ponat̃ sup prunas dōec sciat̃ ꝙ forsitan bullit postea sumat̃ ⁊ concutiat̃ ⁊ ponatur in bustuca ⁊ stringat̃ caput eiꝰ vt nō euaporet canfora ⁊ euollet dosis eius vsq̧ ad.ʒ.x.et de hoībus sunt q ponunt in eo spice ⁊ zinziberis ⁊ seminis feniculi ⁊ anisi ⁊ ciperi ⁊ piperis partes equales secundum ꝙ videtur.

DEscriptio focha nr̄a qđ est iuuatiuū et addit in coitu.℞.pipis ⁊ ziziberis ⁊ spice ⁊ nucis muschate oium añ.ʒ.v. scorie ferri trite.ʒ.x.seis porri.ʒ.xv.seis beruce ⁊ seis napi ⁊ seis vrtice ⁊ sinapis oium añ.ʒ.iiij.lingue auis ⁊ granorū alkilkil ⁊ granorū alkelen et

granorũ viridiũ oium añ.ʒ.iij. teranť ꝛ ponã tur in pãno ficut fcis deinde ponatur hoc in dog.xi. diebus ꝛ moueatur in eo ꝛ misceatur illud aldog cum focha panis ꝛ fiat focha.

DEscriptio sirupi de absintbio nr̃a .℞. absinthij pondera.c.ꝛ vini.ccc.ꝛ suci cidoniaꝝ.ccc.infundanť in eis trib⁹ dieb⁹ ꝛ ponãť sup ip̃z mellis.c. ꝛ inspissеť super ignem.

MEdicina nr̃a conueniens ad vlcus vesice ꝛ vlcus vie virge iniecta in foramen virge.℞.plũbi vsti ꝛ medulle fcis melõis omniũ.ʒ.v.spodii.ʒ.ii.gũmi arabici et fcis papaueris et corn[illegible]ini adusti oium añ.ʒ.iiii. opii.ʒ.ſ.hyu[illegible]gami albi tertia.ʒ.i. myrrhe.ʒ.ii. teranť oia bñ et fiat ex eis colliriũ cũ aq̃ endiuie fic̃ colliria oculi et admistreť cũ iniectorio resolutũ i lacte aut in oleo de grãis melonis.

Tractatus septimus.

De conditis ꝛ alingibet.

GEleniabin iuuamñtũ ad febrẽ ꝛ dolorẽ stõi sumanť rose rubee ablatis capitibus cise mundate ex venis suis albis duris et expandanť sup pãnũ munduz donec exiccetur hũiditas earũ et ꝓijciantur in liurello ꝛ fricẽtur dõec dissolute sint et ꝓijciatur sup eas mellis dispũati q̃ztitas q̃ conficiantur confectione leui et ponatur in vase vitri aut vitreato et ponatur in sole.xl. diebus ꝛ moueatur in mane et vesperis et si indiget melle addatur in eo et reponatur et administretur post sex menses ꝛ silr̃ fit cũ violis qđ si fiat cũ zuccaro geleniabin aut viole soluatur zuccarũ cũ modico aq̃ dulcis dõec fiat fic̃ mel ꝛ fiat fic̃ fit algeleniabin.

CItrũ conditũ conueniens ad debilitatẽ stõi et digerit cibũ sumatur citrũ recẽs et incidatur ẜm longitudinẽ in q̃ttuoꝛ ptes totũ citrũ et mundetur interius totũ acetosũz ꝛ ꝓijciatur cũ liurello testeo et infundať ex aq̃ dulci clara cũ sale grosso albo septẽ diebus dõec stringatur deinde septẽ dieb⁹ aliis sint sale imo cũ aq̃ dõec alteretur coloꝛ eius ꝛ sit albũ illud qđ est exterius fic̃ qđ est interius et gustetur aq̃ tã diu donec nõ sit in eo salsedo et sumantur mellis boni ps.i.aq̃ ptes.ii.secundũ q̃ztitatẽ q̃ coopiat citrũ et ꝓijciatur in vase et decoq̃tur leui igne duabus horis deinde tollatur ab aq̃ et melle et in mane sumatur mel et ferueat et tollatur spũa eius et ꝓijciatur in eo citrũ et ferueat bullitione vna et tollatur et reducatur citrũ in liurello et pulurizentur sup ip̃m iste medicine ad oẽs duas eminas citri croci et heil et cardamõi omniũ añ.aur.i.gariofiloꝝ ꝛ ciamõi amboꝝ añ.aur.ſ.muschi sexta et medietas sexte.ʒ.i⁹.tere has medicinas et pulueriza super citrũ ex vtroq3 latere eius et proijciatur in vase et proijciatur super ipsum mel et administretur.

DEscriptio alia sumantur de citris media matura eq̃lis supficiei longa et scindantur in longũ et fiant de vnoquoq3 citro.iiii.frusta et infundantur in liurelleo testeo nouo et illud fit in kenini p̃mo cũ sol ingreditur cap̃coꝛnũ.et melius qđ fit de eis est in anno vehementis frigoꝛis qñ q̃ztо plus cõcelletur sup ea aq̃ est magis indurans ea et sunt magis remãentia deinde abluãtur in oi die bis postq̃z fricata sunt cũ sale grosso et mundificentur et reducãtur ad aq̃z frigidã vsquequo transeant sup eã tres hebdomode deinde extrahantur ex aq̃ et fundãtur sup planũ aliqđ vt tabula ꝛ mũdificẽtur cũ cultello si iã aliqd ꝯputauit ex eis et reducantur ad aq̃z dulcẽ et abluantur in extremitatibus diei cũ facilitate donec p̃tereant sup ea .xl. dies deinde extrahatur ab aq̃ et abluantur ab oibus q̃ adueniunt eis ex putrefactione et corrasione et dimittantur die et nocte donec auferatur ab eis humoꝛositas deinde ponantur q̃si in mane et vase habente latũ caput aut patella mũda et effundatur sup ea tm̃ aq̃ ꝙ ipsa coopiat et pulverizetur sup ea de zuccaro contrito q̃ztũ est tertia pondus citroꝝ et decoquantur igne leui et misceantur cũ spatula deinde extrahantur et abstergãtur et mundificẽtur et ponãtur sup planũ vt ẽ tabula et dimittãtur duobus diebus cõtinuis deinde reducãtur ad patellã et ꝓiiciãtur sup ea de zuccaro q̃ztũ ẽ medietas põderis citroꝛũ ex aq̃ q̃ coopiat ea et si supfluat.iiii.digitis cõiunctis decoquãtur lẽto igne fic̃ coxisti ea p̃us et caue in hoc ne coꝛrũpãtur in igne qñ sũt debilioꝛa eoꝝ q̃ cõdiũtur et sit mens tua et intellectus tuus tot⁹ ad ea cũ ignẽ accẽdis sub eis vt sit ignis leuis et qet⁹ deinde extrahãtur sup tabulã et dimittãtur trib⁹ dieb⁹ ꝯtinuis et noctib⁹ suis et a die q̃rto mũdeť et mũdficeť cũ capite cultelli et reducãť ad vas et fũdať sup ea mellis colati q̃ztitas q̃ coopiat ea ꝛ supfluat .iiii.digitis ꝛ decoquãtur leui igne.v.horis aut sex donec videať mel egredi sup illud qđ

apparet de citro sic silitudo margaritar̃ ⁊ in grossent mel ingrossatione aliq̃ deinde auferantur ab igne ⁊ infrigident ⁊ sumant spice ⁊ gariofili ⁊ cinamomi ⁊ zinziberis ⁊ cardamõi ⁊ macropipis ⁊ girbue oium añ.ptes.i.⁊ sit põdus oiuʒ q̃ztitas medietas decime ponderis citror̃. Et est vt sint duo sextaria ꝑ vnaq̃q̃ʒ emina citror̃ ⁊ terant grosse ⁊ ponant in vase viridi vitreato ⁊ pulverizet in eo res parua de medicina et fundant desup citra q̃ztitate tunice vnius deinde pulverizent sup ea medicine et fiat cũ eis ita donec cõpleat ambo similis deinde fundant sup eã in patella de reliqis mellis donec coopiat ea et supfluat.iiii. digitis et stringat caput vasis et põatur in loco in quo nõ adueniat ei frigus neqʒ humorositatis. Et scias q̃ signum maturitatis citri est eius submersio in liurelle sub aqua.

Cidonia condita q̃ conueniunt ad cõfortandũ stõm ⁊ stringunt nãm et ad malitiã digõnis ⁊ vomitũ pp cãm oris stõi sumãtur cidonia bona magna et mundent interius et excorticent et incidant in frusta et decoquant cũ aq̃ et melle et sint aq̃ ptes.ij. et mellis ps.i. Quidã vero decoquũt ea cũ vino et melle et est melior opatio et infrigident et in die scdo decoquãtur cũ melle solo deinde expandantur in liurello et pulverizentur sup ea medicine predicte in citris. et fundatur super ea mel et seruetur

Descriptio alia cidonior̃ conditor̃ q̃ cõferunt ad debilitatẽ stõi et solonẽ ventris sumãtur de cidonijs matura et incidant in.iiij.frusta et mundet qd̃ est in interiore pte eor̃ et granis et abstergãtur interiora eor̃ cũ mandili de lino et fundant sup ea mellis ps i.et aq̃ ptes.iiij.cũ q̃ztitate q̃ coopiat cidonia et ferueant duabus ebullitionibus aut trib⁹ deinde colẽtur et reducãtur ad vas et fundãtur sup ea mellis dispũati ps.i. et aq̃ ps .i. et bulliãt ebullitõibus duabus aut tribus deinde colẽtur et expãdãtur sup planũ aliqd̃ vt ẽ tabula et dimittãtur dõec exiccẽtur qd̃ in eis est de hũorositate deinde abstergãtur et reducãtur ad vas et fundatur sup ea mellis q̃ztitas q̃ submergat ea et emineat.iiij. digitis cõiunctis et ebulliãt ebullitõe vna et pulverizentur sup ea spẽs q̃s diximus in opatõe citrorũ et ponãtur in vase vitreato viridi et opiletur stricte caput eius. Quidã vero medici nõ ꝓijciantur super ea de specibus nisi cardamomum et gariofilos et crocum.

Baucie ꝯdite q̃ cõferũt ad frigora ⁊ debilitatẽ renũ et dolorẽ dorsi et adiuuãt ad volũtatẽ coeũdi sumãt de baucis dure clari coloris mũde et abscindãt due ear̃ extremitates deinde ꝓijciãt sup eas pẽdior̃ aut zuccari põd⁹ ipsar̃ et fũdat sup eas de aq̃ q̃ coopiat eas et decoquãtur leui igne dõec leniãtur et auferãtur ab igne et expãdãtur sup planũ aliqd̃ vt tabula dõec exiccẽtur et abstergatur ex eis qd̃ supeminet eis ex malo et reducãtur ad vas et fũdatur sup eas mellis dispumati q̃ztitas coopiens eas et supeminẽs eis q̃ttuor digitis et decoquãtur lẽto igne dõec videatur mel penetrare ex oibus ptibus ear̃ et auferatur ab igne et põatur tunica vna ex eis in vase vitreato et pulverizentur sup eas spẽs et fiat de eis ita vsqʒ ad finem ipsarum.

Mirobolãi ꝯditi fiũt ex recẽtibus in seni et india et q̃ afferũtur inde sũt bõi valde et fiũt apud nos hic ẽm hũc modũ sumũtur myrobol. kebuli et fit fouea in terra in loco hũoroso arene dulcis nõ salse et põitur de myrobolãis tunica vna et supra eos de arena hũida tunica vna et sub eis de arena tunica vna et aspgitur sup eas de aq̃ ⁊ post duos dies accipiuntur myrobolani ⁊ ꝓijciatur sup eos arena alia recens nõ pma et dimittũtur duobus diebus dõec humectãtur fit illud decẽ diebus dõec intumescãt myrobolãi et humectẽtur et inflẽtur tũc ergo ablue eos cũ aq̃ dulci ter aut q̃ter et accipe dactilos et ciperũ et decoq̃ eos cũ aq̃ plima et ꝓijce myrobolanos in illã aq̃ʒ decoctã ⁊ decoq̃ eos paulatiʒ sup ignẽ leuẽ. cũ ergo decocti sũt ablue eos ablutiõe mũdãte deinde accipe mel et bulli ipm et aufer spumã eius et coq̃ eos cũ eo et accipe medicinas q̃s dicius in citris cõditis et põe eas in pãno lini mũdo subtili et suspẽde ipʒ in vase ⁊ cõfrica ipʒ oi hora dõec egredietur virtus spetier̃ cũ myrobol. cũ ergo decocti sũt tũc ꝓijce eos in catino vitreato ⁊ dimitte eos duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ dõec recipiant myrobolãi virtutẽ mediciar̃ et ꝓijce eos in vase vitri et ꝓijce in eo mel dispũatum et ꝓijce sup eos muschi et croci et parũ ambre quantitatẽ quanuis et stringe os vas et vtere eis et quãto plus antiquãtur sũt meliores.

Descriptio alia myrobolanor̃ ꝯditoruʒ sumãtur de myrobolãis magnis kebulis cẽtũ nũero et infũdãtur in aq̃ et ponãtur

ad solē.v.diebus deide extrahātur ex aq̄ ⁊ po
nāt i fimo hūido.v.dieb⁹ i oi die extrahāt et
abluāt ablutōe mūdāte ⁊ reducātur ad fimū
hūidū ⁊ sepeliant i eo ita fiat trib⁹ deide ex-
trahant et lauētur ablutiōe mūdāte ⁊ pijciā
tur i aq̄ rizi et zuccari.ʒ.xxx.et dactiloꝝ q̄ntita
te coopiente ipsos ⁊ decoquātur leui igne do
nec ꝯsumat aq̄ et extrahātur et abstergāt cū
pāno lini ⁊ pugātur cū acub⁹ et fundatur su-
per eos mellis arūdinū quātitas coopiens
eos et supereminens.iiij.digitis et decoquan
tur donec ingrossentur et administrentur.

SPecies coꝝ alia. Sumāt ex myrobola
nis kebulis bōis.c.myrobol.et lauētur
ablutiōe mūdāte et dimittāt nocte dōec exic
cētur paulati et fūdatur sup eos aq̄ aut aqua
alkisch ordei cū quātitate q̄ coopiat eos ⁊ su
pemineat.iiij.digitis ⁊ decoquātur leui igne
donec cōsumat aq̄ ⁊ ponāt i furno ⁊ q̄si ma-
ne extrahāt sup vas planū vt tabula ⁊ abster
gāt cū pāno ⁊ pūgātur cū acubus deinde fū
datur super eos de rob.⁊ decoquātur donec
leniātur et deponātur ab igne ⁊ puluerizent
sup eos species et reponant ⁊ administrent.

SEcacul conditū. Secacul ē vene sic zin
ziber ⁊ affert ex idia et fit de eo cū tene-
ritudine sua conditum in loco suo ⁊ ē nobile
valde. Apud nos aūt fit ꝺ̄z hunc modū. Hu
mectatur i primis cū aqua calida donec mol
lificetur cortex eius exterior deinde excortica-
tur cum cultello postea infunditur in aqua
frigida septem diebus ⁊ omni die alteratur
aqua et fit illud de eo donec humectatur in
terius eius ⁊ ipsius exterius et leniatur dein
de decoquitur cum aqua et melle postquam
humectatur et sunt aque partes.ij. ⁊ mellis
eas.i.deinde ponitur mel solum ⁊ bullit ebul
litione et proijcitur in vase vitri et quum sub
tiliatur mel ex humiditate eius extrahitur
ab illo melle et ponitur in vase alia dispuma
to cum speciebus quas diximus.

ZInziber conditum zinziber est vene de
ventre terre sicut vene tinctorum et fit de
eo conditum in sceni cum teneritudine sua.
Apud nos autem affertur conditum cū mel
le aut cum aqua rizi et fit apud nos cuz mel
le et speciebus cum siccitate sua postq̄ȝ infun
ditur mense vno absq̄ȝ sale. Quidam vero
alij sepeliunt ipsum in arena sicut myrobol.
deinde decoquitur et fit secundum modum
quem diximus in myrobol.

PRuna cōdita si sunt humida decoquūt
postq̄ȝ tollunt interiora coꝝ cū melle et
aq̄ deinde cū melle solo ⁊ ꝓijciūt sup ea spe-
cies ꝺm q̄ diximus añ ⁊ si sunt sicca tūc in-
fundāt in aq̄ tribus dieb⁹ deinde decoquāt.

NApi cōnditi sumant napi boni ⁊ inci-
dant in quattuor ptes ⁊ ꝺm quantita-
tē magnitudinis ⁊ puitatis coꝝ excorticent
excortice suo exteriore ⁊ infundant in aq̄ ⁊ sa
le.iiij.diebus deinde tribus diebus cū aq̄ ca
lida ⁊ decoquant cū aq̄ ⁊ melle deinde cum
melle solo ⁊ fiant odoriferi.

AMigdale condite eligant de eis dul-
ces cū teneritate sua ⁊ corticibus suis
⁊ coquant ita vt nō infundant ⁊ perforentur
⁊ ponant in speciebus boni odoris.

LIngua balsāi cōdita ⁊ fit ex lignis bal-
sāi recētibus qñ decoquūt duabus vici
bus ⁊ ꝓijciunt super ea spēs sic dixmus.

EMblici cōditi eligant ex emblicis me
liores q nō sunt fracti ⁊ infundant .vij.
diebus in aq̄ frigida donec lenient ⁊ inflent
⁊ humectent deinde decoquāt deinde bis se
cundū q̄ diximus ⁊ ꝓijciant sup eos speties
deinde seruiant duabus ebullitionibus cum
aqua ⁊ proijciantur super eos mel despuma
tum ⁊ species administrentur.

MAla condita conuenientia ad vomitū
decoquant poma dulcia de sceni cum
duabus partibus aq̄ ⁊ pte vna mellis dein-
de decoquāt ꝺm cū melle solo ⁊ ponāt in va
se vitri ⁊ proijciatur sup ea mel dispumatū
et proijciantur sup ea species predicte in ope
ratione citrorum.

¶ Tractatus octauus de trociscis.

¶ Sermo nr̄ in hac sūma ē sic ꝺmo pterit⁹.

TRocisci stelle iā consecutū est ex magnificatiōe ātiquoꝝ me
dicoꝝ q̄ noiauerunt trociscos stelle almardacāce.s. trociscos
stelle q nō pmittūt vitā rece-
dere. Et isti qdē trocisci cōue-
niunt stō recipienti supfluitates expulsas ex
reliqs mēbris ⁊ auferunt eructuationē aceto
sam ⁊ liniunt sup frontē ⁊ sedant dolorē ca-
pitis ⁊ conferunt ad catarros ⁊ dolorē den-
tiū positi cū galbano in corroso ex eis et con
ferunt ad dolorē auris ⁊ conferunt ad sputū
sanguinis ⁊ cursuz eius ex oi mēbro ⁊ ad tus
sim chronicā ⁊ conferunt ad febres periodi-
cas sumpti i potu cū aq̄ sansuci ⁊ ad venena

et ꝑcuſſiōe ebibita cū aqua rute ⁊ ponat̃ i eis ſtelle terre. Et dixerūt plurimi coꝝ ꝙ ē talk. ⁊ qdā eoꝝ ꝙ ē lutū ſcemiū ⁊ fōtaſſe talk linit aſꝑitatē ſtōi et iſidet ⁊ nō patit̃ a calore inato donec agat ipſū i alio. Et nos dicem⁹ eoꝝ ꝑmiſtionē ſic ipſi dixerunt. quoꝝ hec ē ꝑmiſtio. Myrrhe ⁊ caſtorei ⁊ ſpice ⁊ caſie ⁊ terre ſigillate ⁊ corticū mādragore omniū añ. ʒ. iiij. opij ⁊ croci ⁊ coſti ⁊ ſtelle terre ⁊ ē talk omnium añ. ʒ. v. papaueris albi. ʒ. vi. dauci ⁊ aniſi ⁊ ſiſeleos et ſeminis hyuſqami albi et ſtoracis liqde ⁊ ſeminis apij omnium añ. ʒ. viij. infunde gummas in vino odorifero et tere medicinas et confice cum eo ⁊ fac trociſcos ponderantes. ʒ. ſ. ⁊ exiccentur in umbra.

Trociſci de roſis vniuerſitatis q cōferūt ad dolorē ſtōi ⁊ abſtergūt humiditates ſtōi et auferūt febres phłaticas et chronicas quoꝝ hec ē ꝑmiſtio. Sumant̃ roſaꝝ rubeaꝝ ablatis capitib⁹. ʒ. xx. ſpice odorifere et radicū liquiritie omniū añ pondus. ʒ. x. Et ſunt quidā medicoꝝ qui ponūt loco radicū liquiritie ſuccū liquiritie. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas ⁊ confice cum triplicato et fac trociſcos et exicca in vmbra.

Deſcriptio trociſcoruʒ de roſis aſclepiadis qui extingunt et conferunt ad dolorem ſtomachi et confortant ipſum et ad diſniam et caliditatem et inflamationem et humiditatem et ſubuerſionem ſtomachi et aduſtionem. quorum hec eſt permiſtio. ℞. roſaꝝ recentium aur. vi. radicum liquiritie aur. iiij. ſpice inde aur. ij. conficiantur cum rob. informentur trociſci ponderis. ʒ. i. ⁊ exiccentur in vmbra.

Trociſci de roſ cum ſcamonea qui conferunt ad febres ad difficultatem. ℞. roſarum rubearum ablatis capitibus. ʒ. xij. ſpice odorifere et radicum liquiritie omnium añ. ʒ. viij. ſcamonee pōdus. ʒ. iij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas et confice et fac trociſcos et exicca in vmbra et bibātur cū aqua frigida et iuleb et ſirupo acetoſo.

Trociſci de roſ cuʒ ſpodio qui cōferunt ad febres commiſtas ex phlegmate et cholerica antiquas. ℞. roſarum rubearum ablatis capitibus pondus. ʒ. v. ſpice odorifere pondus. ʒ. ij. ſpodij pondus. ʒ. i. ſucci eupatorij pondus. ʒ. viij. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et fac trociſcos et exicca et vtere quum neceſſe fuerit.

Trociſci de roſis noīati diarodō q conferunt ad oppilationes ſplenis ⁊ epatis ⁊ febres melicas ⁊ phłaticas quoꝝ hec eſt ꝑmiſtio. ℞. roſaꝝ. ʒ. x. ⁊ ſucci ligritie. ʒ. v. ⁊ ſpice ⁊ caſie ⁊ floris ſqnanti ⁊ croci ⁊ myrrhe ⁊ maſticis omniū añ. pondus. ʒ. ii. Terantur ⁊ cribellentur ⁊ infundantur myrrha ⁊ crocus in aceto ⁊ conficiantur cum eo ⁊ fiāt trociſci ⁊ ſi vis confice cum melle.

Trociſci de roſis ꝯferentes ad febrē tertianā. ℞. roſaꝝ rubeaꝝ ꝑtes. v. ſpice et croci ⁊ maſticis et aniſi ⁊ lacce abſqꝫ lignis oīum añ. ꝑtes. x. ſucci eupatorii et abſinthii amboꝝ añ. ꝑtes. ii. floris ſqnanti et myrobolanoꝝ citrinoꝝ amboꝝ añ. ꝑtē. i. et in deſcriptōe alia roſ ꝗꝫtū ſpice ⁊ maſticis tere ⁊ cōfice cum aqua apii ⁊ fac trociſcos quorum vnuſquiſqꝫ ſit aur. ſ.

Trociſci de roſis cū ſpica facientes ad dolorē capitis. ℞. ſpice ⁊ lacce ablute et radicū ligritie oīum añ. ʒ. iiii. abſinthii ⁊ kica ⁊ croci ⁊ ſucci eupatorii ⁊ reuſini oīum ana. pondus. ʒ. iii. roſaꝝ. ʒ. vii. tere ⁊ cribella ⁊ confice cum aqua ⁊ fac trociſcos.

Trociſci de canfora extinguentes inflāmationē febriū conferentes ad ethicā et pthiſim ⁊ auferunt ſitim ⁊ anguſtiā ⁊ vomitū ſanguis quoꝝ hec eſt ꝑmiſtio. ℞. ſpodii. ʒ. iiii. roſ. ʒ. vii. ſeis malue ⁊ ſeis portulace ⁊ ſeiſ dulcis cucurbite ⁊ dragaganti ⁊ neridē ⁊ gūmi ⁊ ligritie ⁊ xiloaloes crudi ⁊ cardamomi oīum añ. ʒ. iii. croci. ʒ. ii. zuccari tabarzet ⁊ teneriabin oīuʒ añ. ʒ. vii. cāfore. ʒ. i. ſ. terāt̃ ⁊ ꝯficiāt̃ cū mucilagine pſilii ⁊ informēt̃ trociſci.

Deſcriptio alia trociſcoꝝ de canfora qui conferunt ad inflāmationē q̄ fit in ſtō et epate ⁊ vomitū ſanguis ⁊ ſitim ⁊ febres acutas quoꝝ hec eſt ꝑmiſtio ſumant̃ ſpodii pondus. ʒ. iiii. roſaꝝ rubeaꝝ ablatis epatibus pondus. ʒ. x. xiloaloes puri boni ⁊ cardamōi ⁊ ſucci ligritie oīum añ. pondus. ʒ. iii. zuccari tabarzet ⁊ tereniabin ⁊ granoꝝ cucumeris excorticataꝝ oīum añ pondus. ʒ. ii. croci ⁊ cāfore amboꝝ añ. pondus. ʒ. i. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ confice cū mucilagine pſilii ⁊ informa trociſcos drachmeos et exicca in vmbra et vtere.

Trociſci de canfora ſm deſcriptionē aliem q conferunt ad febres acutas ⁊ apiunt oppilationē epatis vehementē quoꝝ hec eſt ꝑmiſtio. ℞. violaꝝ ſiccaꝝ et nenufaris am

boꝝ añ.ʒ.iii.et ſeis cucumeris et ſpodii ⁊ cro
ci oium añ.pondus.ʒ.ii.⁊ roſoꝝ.ʒ.v.et reuſini
et lacce amboꝝ añ.pondus.ʒ.i.et dragagan-
ti et gūmi arabici et ſucci ligritie oium añ.
pondus.ʒ.ii.canfore aur.ϛ.et in deſcriptione
alia canfore aur.i.tereniabin et zuccari am-
borum añ.pōdus.ʒ.x.terantur et fiāt trociſci.

DEſcriptio alia canfore et xiloaloes cru
di amboꝝ añ.pondus.ʒ.ϛ.croci et ſpo-
dii amborū añ.pondus aur.ii.ſeis cucume-
ris et ſeis alcōd et dragaganti et lacce et ſuc
ci ligritie et cardamōi oium añ.ʒ.ii.et roſarū
ʒ.vii.et zuccari et tereniabn amboꝝ añ.pōdꝰ
ʒ.x.terantur et cōficiātur et informēt̄ trociſci.

TRociſci canfore nr̄i.℞.ſeis endiuie ⁊ la
ctuce et portulace oium añ.ʒ.ii.granoꝝ
cucurbite excorticatoꝝ omniū añ.pondus.ʒ.
ii.et tertiā et ſeis alkedre ſi inuenit̄ et ſi non
ſandali.ʒ.iii.et cancri cōbuſti et croci et ſucci
liquiritie et canfore omnium añ.pondus.ʒ.i.
roſarum.iiii.et formentur trociſci.

TRociſci de ſpodio cū tereniabin q ꝓſūt
ad febrē acutā et extingunt.℞.roſarū.ʒ.
vi.teneriabin.ʒ.iiii.amili.ʒ.iii.gūmi arabici ⁊
dragaganti et ſpodii et croci oium.añ.ʒ.ii.cō
ficiant̄ cū aq̄ tereniabin et mucilagine pſilii.
Quidā aūt addunt in eis ſeis citroli et ſeis
cucumeris et ſeis portulace ⁊ ſeis cucurbite
dulcis omnium añ.ʒ.ii.terantur et confician
tur et informentur trociſci.

TRociſci de ſpodio cū ſeie acetoſe faciēs
ad febres choꝉicas et tertianā et ꝑcipue
qñ eſt illic ſoꝉo nature cuius hec eſt ꝑmiſtio
℞.rob.ʒ.viii.gūmi et ſeis acetoſe excorticati
et amili torrefacti paꝝ omniū añ.ʒ.iiii.ſpodii
ʒ.iii.croci.ʒ.ii.tere et confice cū aq̄ granati ace
toſi aut cū aq̄ acreſte et informa trociſcos et
dent̄ in potu cū rob de acreſta puro aut cuꝫ
ſirupo deribes. Quidā vero addunt in eis
boliarmeni et ſucci berberis amborū añ.ʒ.
ii.caſtanearum torrefactarum.ʒ.iii.

TRociſci de berberis facientes ad febrē
acutā et apata in epate et ſitim vehemē
tē.℞.ſucci berberis.ʒ.iiij.ſeis citroli et maſti
cis et ſpodii oium añ.ʒ.ij.lacce et reuſini am
borū añ.ʒ.i.roſarū.ʒ.xij.croci.ʒ.i.ſpice et ſucci
eupatorij et radicū ligritie et tereniabin oiuꝫ
añ.ʒ.ij.informēt̄ trociſci pōdꝰ.ʒ.i.et dēt̄ in po
tu cū eo qđ ꝯuenit ex potibꝰ. Quidā aūt ad-
dūt in eis ſucci abſinthij.ʒ.ij.aſſari ⁊ ſeis apij
et ſeis feniculi oium añ.ʒ.i.rubee tictoꝝ.ʒ.i.ϛ.

TRociſci de berberis deſcriptione alia
qui conferunt ad febres inflammatiuas
⁊ apata epatis apata ſtomachi.℞.berberis
et ſucci liquiritie et roſarum et ſeminis cucu
meris et ſeminis melonis excorticati contri-
ti et cribellati omnium añ.pondus.ʒ.iij.ma-
ſticis et ſpice odorifere ⁊ ſucci eupatorij om-
nium añ.pondus.ʒ.ij.rubee et reuſini ⁊ croci
omnium añ.pondus.ʒ.i.ſeminis cuſcute et ſe
minis endiuie omnium añ.pondus.ʒ.iij.ſpo
dij pondus.ʒ.i.ϛ.tereniabin pondus.ʒ.vj.tere
et confice cū aqua tereniabin et informa tro
ciſcos quorum vnuſquiſqꝫ ſit aur.i.⁊ potēt̄.

TRociſci de berberis q cōueniunt ad do
lores epatis cū febre et ſiti et icteritia.℞.
roſarū recentiū.ʒ.vij.ſucci berberis et tere-
niabin amborū añ.ʒ.iij.cuſcute ſicci aut ſeis
eius.ʒ.i.ϛ.neridē et ſpodij amborū añ.ʒ.i.ϛ.
croci et lacce et reubarbari omniū.añ.ʒ.i.ſuc
ci liquiritie.ʒ.ij.ϛ.tere et confice cum aqua te
reniabin aut cum aqua endiuie.

DEſcriptio alia trociſcoruꝫ de berberis
qui conueniunt ad febres inflammati
uas et ſitim et anguſtiam et extingunt valde
℞.berberis aut ſucci eius et ſucci liquiritie
aut ſpodij omnium añ.ʒ.iij.ſpice.ʒ.i.ſeminis
citroli pondus.ʒ.iij.ϛ.rob.ʒ.vj.ϛ.ſeminis por-
tulace et croci amili dragaganti omnium añ.
ʒ.ij.canfore.ʒ.ϛ.conficiantur cum aqua tere-
niabin et informentur trociſci.

DEſcriptio alia trociſcoruꝫ de berberis
qui faciunt ad febrem et tuſſim et do-
lorem epatis et ſedant ſitim.℞.berberis pon
dus.ʒ.xij.et ſeminis cucumeris et alcond et
maſticis et ſpodij omnium añ.pondus.ʒ.vj.
lacce et reuſini amborum añ.ʒ.iij.roſarum.ʒ.
xl.croci et ſpice et ſucci eupatorij et ſucci liqui
ritie et tereniabin omnium ana.ʒ.vj.tere et
fac trociſcos.

TRociſci de berberis deſcriptione alia.
℞.berberis et ſpice et ſeminis portulace
et ſucci liquiritie et dragaganti ⁊ gummi ara
bici et amili omnium añ.ʒ.iij.ϛ.ſpodij et can
fore et croci omnium añ.pondus.ʒ.i. Tere et
confice cum aqua et informa trociſcos.

TRociſci de berberis.℞.ſucci berberis.
ʒ.v.eupatorij et ſpodii amborum ana.
ʒ.ii.lacce ablute et croci et keder et ſpice et
ſucci abſinthii et reubarbari et bugloſe om-
nium ana.ʒ.ii.ϛ.ſeminis endiuie et ſeminis
cuſcute omnium ana.pondus.ʒ.iii.ſeminis

poꝛtulace.ʒ.ſ.croci pondus.ʒ.i.infoꝛma trociſcos cum aqua endiuie.

TRociſcꝰ de abſinthio cõferẽs ad febꝛes antiq̃s apitiuꝰ valde ꝓuocatiuꝰ faciẽs appeteñ.℞.aniſi ⁊ abſinthij ⁊ aſſari ⁊ ſeiſ apij ⁊ amigdalaꝝ excoꝛticataꝝ oium ꝑtes eq̃les cõficianẽ cũ aq̃ fr̃a ⁊ fiãt trociſci ⁊ dẽt in potu.

TRociſci de abſinthio alij facientes ad epar ⁊ ſplenẽ ⁊ ſtõm ⁊ febꝛẽ tertianã et triãgulã.℞.aniſi aur.ii.aſſari ⁊ abſinthii romãi ⁊ ſeis apii ⁊ amigdalaꝝ excoꝛticataꝝ ex coꝛtice ſuo ⁊ maſticis ⁊ ſpice oium añ. aur.i. aloes ſcotrenſis ⁊ folii indi amboꝝ añ.aur.i.ſ.ſucci eupatoꝛii aur.i.terantur ⁊ conficiãtur ⁊ infoꝛmentur trociſci.

TRociſci d̃ eupatoꝛio q̃ ɔferũt ad febꝛes inflãmatiuas antiq̃s ⁊ ad ſitim et oppilatões et ap̃ata epatis ⁊ ſplẽis ⁊ icteritiã.℞. ſucci eupatoꝛii ſextaria.vi.roſaꝝ rubeaꝝ ablatis capitibus ⁊ ſpice odoꝛifere oium añ. ſextaria.ii.tereniabin mũdate ſextaria.vi.ſpodii pondus.ʒ.iiii.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ confice ⁊ fac trociſcos.

TRociſci de cappare q̃ cõferũt ad doloꝛes ſplẽis.℞.coꝛticũ radicis cap̃pis ſex.iiii. ammoniaci ſex.iiii. reubarbari ſex.ii.ſeis agnicaſti ⁊ pip̃is oium añ.põdꝰ ſex.vi. aggrega has medicinas tritas ⁊ cõfice ammoniacum cum aceto vini ⁊ aggrega cum eo medicinas ⁊ fac trociſcos.

TRociſci de lacca.℞.lacce ligõꝝ et rubee ⁊ aniſi ⁊ ſeis apii ⁊ abſinthii ⁊ aſſari et amigdalaꝝ amaraꝝ mũdataꝝ ⁊ coſti ⁊ cinamomi ⁊ ariſtologie longe et ſucci eupatoꝛii omnium añ.ʒ.v.tere confice trociſcos.

TRociſci alkekẽgi ɔferẽteſ ad doloꝛes renũ et veſice et mictũ ſanguis et ſanici et ad vrinã mucoſaꝫ et cõfert ad ſcabiẽ veſice quoꝝ hec ẽ ꝑmiſtio.℞. ſeis melõis aur.xxxvi.opii aur.vi.ſeis hyuſgami albi et ſeis apii et ſeis acetoſe oiuꝫ añ.aur.vi.ſeis hyuſgami nigri et ſeis coriãdri amboꝝ añ.aur.xviii.ſeiſ fẽiculi et granoꝝ pini toꝛrefactoꝝ et croci et amigdalaꝝ amaraꝝ oium añ.aur.ix. et granoꝝ alkekẽgi mõtãi grana.lxxv.tere et confice cum coagulato vue et fac trociſcos doſis fit a duobus aur.vſq; ad.iii.

TRociſci alkekẽgi deſcriptõe alia q̃ cõferũt ad vlcus renũ et veſice et ad diſtilationẽ vrine.℞.ſeis apii ⁊ ſeis hyuſgami albi et ſcehedenigi oium añ.põdus.ʒ.vi. ſeis feniculi.ʒ.ii.croci et ſeis acetoſe ſilueſtris amigdalaꝝ pini et opii et amigdalaꝝ amaraꝝ excoꝛticataꝝ oium añ.ʒ.iii.et granoꝝ alkekengi magnoꝝ numero.xxv.ſeminis cucumeris.ʒ.xii.tere et confice et fac trociſcos.

TRociſci de reubarbaro cõferẽs ad egritudines antiq̃s et duritiẽ epatis et grauitatẽ eius et ap̃ata ipſius et doloꝛes ſplẽis et ꝑcuſſionẽ eueniẽtẽ in coꝛꝑe.℞.reuſini pondus.ʒ.viii.rubee lignoꝝ lacce mũdate oium añ.põdꝰ.ʒ.iiii.ſeis apii eupatoꝛii et aniſi omniũ añ.põdꝰ.ʒ.iii.aggrega has medicias tritas cribelatas ⁊ fac trociſcos ſ̃ꝫ deſcriptõeꝫ.

TRociſci quos ɔpoſuit aminullus q̃ cõferũt ad caꝉiatẽ et ſoꝉonẽ vẽtris et doloꝛẽ epatis quoꝝ hec ẽ ꝑmiſtio.℞.ſpodii ⁊ berberis xiloaloes et ſeis acetoſe et maſticis et galie ⁊ ſpice oiuꝫ añ.aur.i.gũmi aur.iii.roſaꝝ aur.v.ɔficiãt cũ aq̃ rob̃ et infoꝛmẽt trociſci.

TRociſci alii aniſi ⁊ ſeis apii amboꝝ añ.pondus.ʒ.i. amili et amigdalaꝝ amararũ et maſticis et ſpece et folii indi omniũ añ.põdus.ʒ.i.et ſucci eupatoꝛii ⁊ aloes ãboꝝ añ.ʒ.ii.aſſari.ʒ.i.tere et cõfice et fac trociſcos.

TRociſci alii amigdalaꝝ amaraꝝ et aniſi et abſinthii oium añ.ʒ.ii.aſſari.ʒ.i.tere et confice et fac trociſcos.

TRociſci merõ et ſũt cogniti betricõ.℞.croci et opii ⁊ myrrhe et ſeis hyuſgami albi et coꝛticũ radicis mãdragoꝛe ꝑtes equales cõficiãt cũ ſucco lactuce et fiãt trociſci et cũ neceſſe fuerit tere et diſſolue cum aqua et line ſuper tempoꝛa.

PErmiſtio trociſcoꝝ.℞. calãi arõatici ⁊ meliloti amboꝝ.añ.ʒ.iii.cardamõi.õʒ.i.ſ.folioꝝ anefrin.õʒ.i.roſaꝝ rubeaꝝ.õʒ.ſ. muſchi aur.i.tere et cribella et fac trociſcos.

TRociſci valẽtes ad vlcus inteſtinoꝝ et expulſionẽ ſanguis vndecũq; ſit.℞.ſuperioꝛis rob̃ et opii et acatie et gũmi omniũ añ.õʒ.i.gallarum.õʒ.ſ.feluzabaragi.õʒ.i.ſ.cõficiantur cum ſucco alcarcos et fiãt trociſci.

TRociſci andromachi couferens ad expulſionem ſanguinis.℞.arſenici et opii et coralli omnium añ.ʒ.iiii. olibani.ʒ.viii.ſtelle terre et amili et boli armeni omnium añ.ʒ.iii.ſeminis papaueris.ʒ.ii.balauſtie.ʒ.ſ.tere et confice et fac trociſcos.

TRociſci andromachi deſcriptione alia faciens ad doloꝛem ſtomachi et ad difficultatem ventris et difficultatem vrine.℞.

feminis apij.ʒ.vi.anisi.ʒ.iij.reusini ⁊ pipis al
bi et floris squināti et castorei et spice et cin
namomi et opij omnium añ.ʒ.i.ß.absinthij.
ʒ.iij.aloes scotrēsis et masticis et croci om-
nium añ. pondus.ʒ.i.tere et cribella et confi
ce et informa trociscos.

Trocisci alkindi q̄ ꝯferūt epati qđ debi
litatū ē i gn̄ando sanguinē adeo q̄ debi
litatus est appetitus cibi ⁊ appetitus coitus.
℞.lacce lignoꝝ ptes.v.berberis ptes.iij.reu
sini rosaꝝ rubeaꝝ ⁊ xiloaloes indi oium añ.
tertiā partis.i.sticados et venaꝝ lilij subalbi
di amboꝝ añ.partem.ß.croci et anisi ⁊ feni
nis apij et keisim romani et petroselini om-
niū añ.iiij.partis vnius tere et fac trociscos.

Trocisci andromachi abstersiui ꝯferen
tes ad hūorē crudū ⁊ colerā fortes val-
de.℞.myrobolanoꝝ et belliricoꝝ et emblico
rū et burūgi oiū ptē.i.post cicotrigonizatio
nē et medulle turbit albi q̄ntū ē illud totū et
penidioꝝ q̄ntū oia ponātur penidij i patella
et fundatur sup eos aliqđ aq̄. Quū ergo bul
lierit auferātur ⁊ puluerizētur sup eos medi
cine post cōmistionē et pmisceātur cōmistio
ne decēti.deide fiant trocisci et sit q̄sq3 troci
scus pōderis.ʒ.x.dosis sit trociscus vnus cū
aq̄ in qua infusum est coriādrū siccū a prin-
cipio noctis deide coletur hora qua potatur
medicina in mane.ipse eni faciūt ascellare a
decē scellis vsq3 ad.xx.et sit cibus eius sup
ipsos quū3 fuerit vespere mice in aqua cice-
ris cū oleo abluto.Et si est necessariū vt edu
cat pbl'a vitreū viscosū addaꝛ i eis q̄ntū q̄rta
pars myrobolanoꝝ de pulpa colloquintide.

Trocisci almezeriō ꝯferētes ad nauseā
et singultū et tenasmon. ℞.anisi et seis
apij et calamēti hortulani et mēte et petrose
lini et ameos oium añ.ʒ.vi.et opij et castorei
et piperis albi et macropipis et sisimbrij et
myrrhe ⁊ absinthii oiū añ. pōdꝰ.ʒ.iiij.⁊ cor
ticū casie.ʒ.xii.ꝯficiāꝛ cū melle ⁊ fiāt trocisci.

Trocisci mezeriō alij.℞.seis apij.⁊ ani-
si ⁊ cinamōi oium añ.ʒ.vi.absinthij ro
mā.ʒ.iiij.myrrhe et pipis et opij et castorei
oiū añ.ʒ.ij.aggrega has medicinas tritas ⁊
cribellatas ⁊ fac trociscū cū triplicato ⁊ vte-
re ad debilitatē stōi ⁊ fluxū vētris ⁊ vomitū.

Trocisci akondinon ꝯferētes ad febres
inflāmatiuas et apata epatis et febres
cōpositas ex colera et phl'ate et sanguine et
humiditate.℞.rosaꝝ rubeaꝝ ablatis capiti-
bus pondus.ʒ.vi.spice odorifere et croci am
borum añ.ʒ.ij.succi liquiritie et radicū liqui
ritie et granorum cucumeris excorticatoru3
et tereniabin mundati omnium añ.ʒ.iij.dra
gaganti et gummi amborum añ. pōdus.ʒ.i.
Aggrega has medicias tritas et cribellatas
et confice cum aqua dulci et fac trociscos.

Trocisci akondinon descriptōe alia.℞.
granoꝝ melōis et granoꝝ citrolli ⁊ gra
noꝝ cucumeris ⁊ cucurbite dulcis excortica
toꝝ oium añ.pōdus.ʒ.x.succi ligritie pōdus.
ʒ.vi.dragagāti pōdus.ʒ.iiij.seis feniculi et ro
sarū amboꝝ añ.ʒ.ij.croci pōdus.ʒ.i.tere ⁊ cō
fice cum aqua psilij et fac trociscos et vtere.

Trocisci marini cōferentes quū appro-
ximāt ergo ileos valētes ad inflāmatio
nē et cōferētes ad vomitū quoꝝ pmistio.℞.
seis apij et anisi amboꝝ añ.pondus.ʒ.vi.ab-
sinthij romani masticis añ.pōdus.ʒ.iiij.pipe
ris et myrrhe añ.pōdus.ʒ.ij.cinnamomi pō
dus.ʒ.vi.opij.ʒ.ij.castorei pondus.ʒ.ij.tere et
cribella et confice ⁊ fac trociscos.

Trocisci de papauere cōferentes ad flu
xū sanguinis etussim et febrē et dolorez
pectoris.℞.rosaꝝ et gummi arabici ambo-
rum añ.pōdus.ʒ iiij.amili et dragagāti am-
borum añ.pondus.ʒ.ij.papaueris albi et ni-
gri amboru3 añ. pondus.ʒ.iij.spodij pōdus.
ʒ.i.succi liquiritie pondus.ʒ.ij.croci pondus
tertie.ʒ.i.tere et aggrega et fac trociscos.

Trocisci de balaustijs cōuenietes eis q
hn̄t fluxū vētris et egestionē emittūt sā
guineā et saniē et hn̄t tenasmō.℞.balaustia
rū et sumach et corticū glādiū torrefactaꝝ et
sanich nabat et granoꝝ myrti oiū añ.ʒ.viij.
et gallaꝝ torrefactaꝝ extinctaꝝ cum aceto cy
mini infusi in aceto torrefacti omnium añ.ʒ.
iiij.tere et cōfice cum aqua rof aut succo ma
lorum et informa trociscos drachmeos.

Trocisci disulidis ꝯferētes ad vlcera re
nū et vesice et mictū sanguis et difficul
tatē vrine quoꝝ hec ē pmistio.℞.seis apij et
seis hyusgami albi et scebedenegi oium añ.
pōdꝰ.ʒ.vi.seis feniculi pōdꝰ.ʒ.ij.croci et grāo
rū pini et seis acetose et opij et amigdalarū
amaraꝝ excorticataꝝ oium añ.ʒ.iij.granorū
alkekengi mōtani.xv. nūero seis cucumeris
excorticati.ʒ.xij.tere et ꝯfice et informa troc.

Trocisci alandaron descriptione ascele
nidis.℞. capitum granatorū.ʒ.x.alumi
nis iameni.ʒ.iiij.calcadis.ʒ.xij.draganti.

ʒ.xij.myrrhe.ʒ.iiij.olibani.ʒ.viij. aristologie.
ʒ.xij.confrice cũ aqua mellis et fac trociscos.
DEscriptio alia.℞.aristologie et gallaꝝ
viridiũ oium añ.ʒ.viij.ꝛ relique medi-
cine sunt ẜm q̃ztitaté zuccari et iformẽť tro.

TRociscus alius q cõfert ad vlcera inte
stinoꝝ et sputũ sanguinis ex pectore et
cõseruat fetũ. ℞.antimonij et scebedenigi et
sanguinis draconis oiuz añ.sextaria.iij.seda
ran sextariũ.i.laudani et zuccari et croci om
niũ añ.ʒ.iiij.balaustiaꝝ et gallaꝝ oium añ.ʒ.
xx.licij et cornu cerui adusti et acatie omniũ
añ.ʒ.x.cõficiãtur cũ aqua arnoglosse aut cũ
aq̃ virge pastoris et administrentur ẜm tres
modos.Ad cursũ ex inferioribus cũ clisteri i
receptrice. Et mõ secundo supponatur cum
lana. Et mõ tertio detur in potu cũ succo ci
tri et cuz aque virge pastoris.Et ad sputum
sanguinis ex pectore cum aqua portulace. et
dysenterie cum rob cydoniorum puro.

TRocisci de aniso apientes oppilatiões
rectificãtes epar lenificãtes naturã au-
ferẽtes febres antiquas quoꝝ hec est permi
stio.℞.anisi.ʒ.iij.absinthij et assari et semi
nis apij et amigdalarum amararum excor-
ticataꝝ ꝛ spice et masticis et folij et seis ane
ti oium añ.ʒ.i.eupatorij.ʒ.iij.aloes.ʒ.iiij.ß.cõ
ficiantur cum aqua absinthij et fiant trocisci
drachmei et dẽtur i potu cũ sirupo acetoso.

TRocisci leniẽtes naturã auferẽtes an-
gustiã cõferẽtes ad stricturã anhelitus
ꝓhibentes vomitũ quoꝝ hec est permistio.
℞.turbit.ʒ.v.violaꝝ siccarũ.ʒ.x.succi liquiri
tie.ʒ.ij.cõficiãtur cũ aqua et fiant trocisci do
sis eoꝝ.ʒ.iij.aut.iiij.et bibãtur cũ.ʒ.x.zuccari.

TRocisci de seminib[9] q ꝯferũt ad resolu
tionẽ nature et vlcera q̃ sũt in itestinis
et ad illũ qui nõ digerit cibos et punctionẽ
vehemẽtem et tenasmon et fluxũ sanguinis
mulieꝝ frequẽtẽ. quoꝝ hec ẽ ꝑmistio.℞.gra
noꝝ myrti.ʒ.ij.seminis feniculi anisi amcos
seis apij seis hyusgami albi ꝛ dauci omniuz
añ.ʒ.i.opij.ʒ.vi.cõficiãtur cũ vino ꝛ fiãt tro
cisci põderis.ʒ.ß.ꝛ admistrẽť post sex mẽses.

TRocisci ad inceptionẽ aq̃ et ad duritiẽ
epatis.℞.rob.ʒ.iiij.berberis.ʒ.ij.spice tã
tũdẽ masticis et succi eupatorij et absinthij
et squinãti et assari et anisi ꝛ se.apij et se.feni.ꝛ
scolopẽdrie et fruct[9] tamarisci et radicũ cap
paris oiũ añ.ʒ.i.reubarbari ꝛ lacce et succi li
gritie oiũ añ.ʒ.i.ß.croci.ʒ.ß.iformẽť trocisci.

TRocisci de rosis qui ꝯferũt ad dolorẽ
stomachi et febrẽ phl'aticã.℞. rosaꝝ sic
caꝝ.ʒ.ij.spice et radicis liquiritie oiuz añ.ʒ.i.
karabe ꝛ masticis amboꝝ añ.ʒ.vij.carpobal
sami.ʒ.v.tere ꝛ cõfice cũ rob et fac trociscos.

TRocisci d̃ rosis lenitiui q i estate i potu
sumũť.℞.ros.põd[9].ʒ.x.spice radicũ lig-
ritie oium añ.ʒ.v.scamonee.ʒ.iij.terãť et cõfi
ciãtur cũ aqua frigida et informẽť trocisci.

TRocisci de rosis et eupatorio ꝯuenien
tes ad febres antiquas ꝛ dolorẽ epatis
et ictericiã.℞.ros.ʒ.v.spice.ʒ.ij.spodij.ʒ.i.suc-
ci eupatorij.ʒ.viij.tere et ꝯfice cũ aq̃ terẽiabi
et fac trociscos et da i potu cũ aliq̃ siruporꝝ.

TRocisci de lacca ꝯuenientes ad oppila
tiões epatis et splenis ꝛ febrẽ assiduã ꝛ
ꝓuocat vrinã.quoꝝ hec est ꝑmistio.℞.lacce
et rubee et anisi ꝛ seis apij ꝛ absinthij roma
ni et assari et amigdalaꝝ amaraꝝ excortica-
taꝝ et costi et aristologie lõge et succi eupa-
torij ei succi ligritie ꝛ succi berberis oiuz añ.
pars vna informẽť trocisci drachmei et den
tur in potu cũ eo quod conuenit de sirupis.

TRocisci de rubea q cõueniũt ad graue
dinẽ splenis ꝛ odorem epatis et febrem
chronicã.quorũ hec ẽ ꝑmistio.℞.rubee.ʒ.xii.
corticũ radicũ capparis et aristolo.lõge ꝛ ra
dicũ liquiritie omnium añ.ʒ.i.cõficiantur cũ
sirupo acetoso et informentur trocisci ponde
rãtes.ʒ.i.dos fit vnus cũ decoctõe absinthii.

TRocisci d̃ cuscute ꝯueniẽtes ad febres
chronicas et extinguũt.quoꝝ hec ẽ ꝑmi
stio.℞.citroli et se.portu.ꝛ se.alsebesabrẽ om
niũ añ.ʒ.iii.sucaba et bedeoard ꝛ fumi terre
oium añ.ʒ.iiii.dragagãti et amili et gummi
oium añ.ʒ.i.ß.spodii et turbit et seminis cus-
cute oium añ.ʒ.iiii.tereniabi.ʒ.xxx.zuccari al
hasir.ʒ.xxx.croci.ʒ.iii.conficiantur cum aqua
et melle et fiant trocisci et administrentur.

TRocisci de decem medicinis qui con-
ueniunt ad quartanam antiquam ꝛ do
lorem epatis et mollitiem.℞.anisi.ʒ.iiii.assa
ri et folii indi et absinthii et se.apii et spice et
amigdalarum amararum excorticatarum ꝛ
masticis omniũ añ.pondus.ʒ.i.aloes.ʒ.ii.suc
ci eupatorii.ʒ.iiii.tere et cõfice cum decoctio
ne absinthii et informa trociscos drachmes
et da in potu cum aqua tepida.

TRocisci ꝯferẽtes ad febres antiq̃s ꝛ infl̃a
mationẽ ꝛ vomitũ et leniũt nãm.℞.ro-
saꝝ rubeaꝝ ablatis capitib[9] põdus.ʒ.vi.gra-

nox cucumeris excorticatox τ masticis τ reu fini et succi eupatorij oiuz añ. pōdus. ʒ. iij croci pōdus. ʒ. ij. aloes scotrēsis pōdus. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas τ ꝯfice cū aq̄ dulci τ fac trociscos τ vteř cū aq̄ frigida aut citroli aut cū sirupo acetoso.

¶ Tractat⁹ nonus de decoctiōib⁹ et pilulis.

Nos postponem⁹ sermonē de catharticis quox q̄dā sūt apozimata τ q̄dā pilule τ s̄monē d̄ gargarismis τ obtarmicis et emplis τ epithiatib⁹ et medicinis oculi τ dētis et aliox vsq₃ ad sūmā s̄am et sigillabim⁹ hāc sūmā loq̄ndo d̄ oleis et vnguētis τ añ illō afferem⁹ descriptōes apozimatū et pillulax quox narrationē vidim⁹ eē añ hāc summā secūdam.

Decoctio aq̄ de radicib⁹ ꝯferēs ad oppilatōes τ difficultatē vrie τ dolorē epis τ stōi et admistraŕ cū oleis et alijs. ℞. corticū radicū fe. τ corticū radicū apij et radicū sq̄nāti τ se. fe. et apij et anisi et spice odorifere τ capilli veneris et masticis et passularum enucleatarum quantum necesse est decoquātur et dentur in potu quantum est necesse.

Decoctio aq̄ de radicibus ad dolorem epatis alkindi. ℞. corticum radicis fe. τ apij ambox añ. pondus. ʒ. i. se. fe. et se. apij ambox añ. pōdus. ʒ. s. rosͣ. rubeax mollitax τ calamenti et squinanti omnium añ. ʒ. s. τ passulax enucleatax pondus. ʒ. ij. et assari pondus. tertie. ʒ. i. et spice pondus. tertie. ʒ. i. fundantur sup ea aq̄ tertie due. lib. vnius et decoquātur donec remaneāt. ℥. ij. τ plus pax deinde coletur et sūdaŕ sup eā ex oleo amigdalino dulci pondus. ʒ. vnius deinde potetur.

Apozima de absinthio cōferens ad dolorē epatis τ stōi τ febres ꝯmistas frigidas phl'aticas τ m'licas. cui⁹ hec ē ꝑmistio. ℞. anisi τ se. apij τ absinthij romāi et assari τ se. feniculi τ radicū sq̄nāti oiuz q̄ntū neċe ē decoquaŕ et extrahatur aqua eox τ detur i potu.

Decoctio eupatorij cōueniens ei qui habet febrem quartanam et phegmaticā et febrem diuersam et lenit naturam. ℞. myrobolanorum nigrox et passulax mundatax et fumi terre et bedeoard et eupatorij. et sucaba omniū eq̄liter decoquantur et colētur.

¶ Capitulum de pilulis.

Pilule que cōueniunt illi qui habet ventositatem grossam τ inflammationem et spasmum neruorum et inflāmationē testiculorum. ℞. se. apii et se. barmel et anisi τ masticis τ croci omnium añ. ʒ. ii. myrobolanox nigrorum et belliricorum et emblicorū omnium añ. ʒ. ii. serapini et bdellii subalbidi omnium añ. ʒ. i. s. calamenti et petroselini et floris squināti et assari et costi et zedoarie et ligni acori omnium añ. ʒ. s. et informentur pilule.

Pilule fetide magne que expellūt humores grossos et aperiunt oppilationes τ conferunt ad dolores iuncturarum et iliorū et albaras et morpheam et lepram et elephātiam et sunt pilule cognite almeheru. ℞. ammoniaci et serapini et opponaci et bdellij et aloes et harmel et myrobolanox et pulpe colloquintide oium añ. ʒ. viii. et alsabram et epithymi et euforbii et casie et hermodactilorum omnium añ. pondus. ʒ. iiii. τ turbit. ʒ. x. τ castorei pondus. ʒ. ii. τ scamonee pond⁹. ʒ. iii agarici. ʒ. ii. et croci et spice et cardamomi et radicis altee albe et alkeia et cinnamomi et galange omnium añ. pondus. ʒ. i.

Pilule fetide maiores cōferentes ad dolorem colice et podagre et dorsi et genuum et resoluunt humorem grossum viscosum in corpore. quarum hec ē permistio. ℞. bdellii serapini ammoniaci opponaci seminis harmel et pulpe colloquintide et aloes scotrensis et epithymi omniū añ. ʒ. x. scamonee. ʒ. vi. cinnamomi spice croci et castorei omnium añ. ʒ. ii. euforbii. ʒ. i. infundantur gūme in aqua porri τ fiant pilule dosis. ʒ. ij.

Pilule fetide minores mūdificantes humorem grossum viscosum ex dorso et genibus. ℞. serapini de spahani et ammoniaci et opponaci et bdellii omnium añ. ʒ. x. turbit. ʒ. xx. pulpe colloquintide. ʒ. xii. infundantur gumme et conficiantur cum eis medicine. dosis. ʒ. ii. cum aqua tepida.

Pilule fetide alkindi que conferunt ad dolorem uncturarum τ podagre τ omnem dolorem ex humore crudo et colera et melancolia et paralysim. quarum permistio hec est. ℞. aloes et myrobolanorum citrinorum enucleatorum et harmel et epithymi cretensis et medulle turbit et ammoniaci et opponaci et serapini et bdellii iudaici omnium añ. partes. iiij. pulpe colloquintide partes tres scamonee partes. ii. euforbii et castorei τ cinnamomi τ croci oium añ. partē. i. in

funde gūmas in aqua porri aut aq̄ caulis die ⁊ nocte deide tere medicinas ⁊ tere gūmas donec fiat ſicut vnguētū deide pulueriza medicinas ſup eas ⁊ tere donec ꝑmiſceant̄ ⁊ fac pilulas ſimiles pipi ⁊ exicca in vmbra doſis earuꝫ pōdus.ʒ.ij.i ꝑincipio noctis cū aqua tepida ⁊ ſit cibus ſup eas pullus cōditꝰ i zibrabegi ⁊ vinū ciꝰ ſit vinū mellis aut de paſſis.

Pilule d̄ caſia maiores q̄ ſūt ꝯferētes ad dolores hūcroꝝ ⁊ anchaꝝ ⁊ vene ſciatice ⁊ ſolutiōe educūt hūorē groſſū viſcoſū.℞. ſapini ⁊ ammoniaci ⁊ bdellij ⁊ euforbij ⁊ opoponaci oiuꝫ aā.ʒ.i.aloes ⁊ epithymi ⁊ agarici oium aā.ʒ.i.ſ.ariſto.rotūde ⁊ cētauree ⁊ caſtorei oiuꝫ aā.ʒ.ij.macropipis ⁊ zinziberis ⁊ cymi ⁊ ameos ⁊ ſe.apij ⁊ aniſi ⁊ myrrhe et croci omnium aā. tertias.ij.ʒ.i.myrob̄.citrinorum ⁊ hermodactilorum ⁊ radicis almehcizaberegi omnium aā.ʒ. ii . ſ . ſinapis ⁊ caſie ⁊ pulpe colloquintide ⁊ ligni acori ⁊ ſalis idi omniū aā. tertias.ij.ʒ.i.cōfice cum aque alkekengi ⁊ fiant inde pilule doſis pondus.ʒ.ij.

Pilule de caſia minores conferentes ad mollificationē ꝑtis ⁊ ꝑalyſim ⁊ doloreꝫ anchaꝝ ⁊ genuū ⁊ iuncturaꝝ ⁊ podagrā frigidā ⁊ ſolone educūt hūorē crudum groſſū.℞. myrobol̄.citrinoꝝ.ʒ.x.aloes.ʒ.xx.zinziberis.ʒ.ij.piperis ⁊ macropiperis omnium aā.ʒ.i.ſinapis. ʒ. iij. caſie inde et ſalis indi et pulpe colloquintide omniū aā.ʒ.ij. ꝑēidiaꝝ.ʒ.iiij.cōficiātur cū aqua porri ⁊ iformētur pilule doſ dracmarum duarum cum aqua tepida.

Pilule de caſia deſcriptione alia.℞.aloes et turbit et hermodactilorum omniū aā.ʒ. x . caſie et acori et ſalis naptici et pulpe colloquintide et agarici ⁊ granorum harmel et bdellij et ſarapini omnium aā. ʒ.ij. zinziberis et macropiperis ⁊ piperis et maſticis ⁊ ſinapis et aniſi et coſti et ameos omnium aā. ʒ.ij.epithymi et myrobol̄.nigroꝝ amboꝝ aā. ʒ.v.ꝯficiciantur cum aqua caulis et alkekengi quarū doſ ſit.ʒ.ij.aut tres cū aqua calida.

Pilule de eupatorio faciētes ad doloreꝫ ꝑ̄cpis ⁊ ictericiam et ad febres.℞. aleos et ſucci eupatorij et myrobol̄.citrinoꝝ omnium equaliter tere et cribella et confice cum aq̄ apij ⁊ fac pilulas doſis pondus.ʒ.duarū.

Pilule ꝓficui cōferentes ad paliſiꝫ ⁊ torturam ⁊ dolorem genuuꝫ ⁊ dolores iuncturarum et phl'ate.℞. albredumaru ⁊ ē medicina inda ⁊ fatil ⁊ aſrāg ⁊ eſt medicina alia inda ⁊ turbit ⁊ granoꝝ alnil indi:⁊ herbe eupatorij oium aā auſ̄.xx.decoquātur cū lib.l. aq̄ donec remaneat medietas deide colētur et reducatur aqua coꝝ ad ignē et bulliat donec coaguletur.et ꝓijciatur ſuper eā deinde de ſceni mūdati a cortice ſuo exteriore et eſt ſimile lingue auis poſite in medio ſui. Et ſumātur cinnami et agarici et maſticis et aloes ſcotrēſis et albrengi excorticati et ſucci liquiritie oiuꝫ aā.auſ̄.xx.tere et cribella cū orali ꝑter dēde.deinde tere dēde ſolū et miſceatur cum medicinis qm̄ nō cribellatur ꝓpter vnctuoſitatem ſuam deinde proijciantur ſuper illā aquā decoctā coagulatā et facta eſt ei ſpiſſitudo mellis et ꝯficiātur cū ea iſte medicine et informēt̄ pilule et ſumat̄ de eis pōdus tertie.ʒ.i.vſqꝫ ad.ʒ.ſ . ⁊ qñ multiplicas da duas tertias.ʒ.i.cū aqua calida in nocte.

Pilule aliathelic et ſunt pilule abſtergentes phl'a et mel'iam et educētes ea ābo ⁊ frāgūt vētoſitatē debilitatis digōnis ⁊ dātur in potu hyeme et eſtate. quaꝝ hec ē ꝑmiſtio.℞.cinnamomi et coſti et ſpice ⁊ amomi et camedreos et granoꝝ alben ⁊ mahaleb ⁊ cinnamomi et agarici oium aā.pōdus.ʒ.ij.⁊ myrrhe et croci et gariofil̄. oium aā.ʒ.iij.aloes.ʒ.xvi.fiant pilule i eſtate cū ſucco roſ ⁊ in hyeme cū ſucco caul' doſis earū pōdꝰ.ʒ.ij.cū vino aā cibū ⁊ cibet̄ i hora ſua cū aq̄ ciceris.

Pilule aldurie ex libro alcalamet q̄ odoriferꝝ efficiūt oris odorē et abſtergūt viſū ⁊ ꝯſumūt phl'a ⁊ faciūt appetere cibū ⁊ cōfortāt dētes maſticātes.℞.cinami ⁊ pipis et rubec ⁊ coriādri ⁊ heilbace ⁊ ꝯdeiati ⁊ fauſel ⁊ cabreus oiuꝫ aā. pōdꝰ.ʒ.ij.⁊ kirat.i.muſchi tere ⁊ cribella ⁊ cōfice cū aqua gūmi ſoluti.

Pilule q̄ ꝯferūt ad vētoſitatē ⁊ debilitatē ſtōi et ad hemorroidas.quaꝝ hec ē ꝑmiſtio . ℞.ſcorie ferri auſ̄.c.q̄ infūdātur i aq̄ porri ſeptē diebus cōtinuis et renouetur aq̄ in ea omni die ſemel et granorū naſturtij.ʒ.cc.ſe.porri et ſe.eruce et ſe. alfeful et ſe.apij et ſe.baucie et ſe.rhaphani et fenugreci et ſe.cepe omnium aā.ʒ.xxv.tere et confice cū aqua porri et informa pillulas ſicut cicer.

Pilule de dēde ꝯferētes ad torturam ⁊ colicā et dolores dorſi et genuū ⁊ oēm dolorē.cuius cā ē phl'a groſſū viſcoſū et oēꝫ vētoſitatē groſſā.℞.cinamomi excorticatia cortice ſuo ſupiore de quo proijciātur lingue repte iter duo fruſta et granoꝝ dēde et ſucci

liquiritie et agarici albi et alkeiati et herbe eupatorij et absinthij aloes ptes eq̄les. Tere ⁊ ꝯfice cū aq̄ apij ⁊ iformēť pilľe pue. Et ille q de eis facit pilulas inūgat manū suā oleo balsami odorifero doš eaꝝ ē qđ ē a.ʒ.i. vsqȝ ad.ʒ.ij.⁊ fit cibus super eas zibrabegi.

SAl solitiuus conferēs ad torturā ⁊ abstergit visū et acuit auditū et ad dolores splenis et ad podagrā ⁊ dolores iūcturarū et mollificationē lacerti et nocumenta frigoris et hūiditatis. cuius hec ē pmistio. Salis gēme.ōʒ.vi.piperis.ʒ.xij.zinziberis et se. apij et isopi et aniudē et petroselini et se. feniculi et anisi et folij indi et agarici ⁊ scamōee et nasturtij et gariofiloꝝ oium aā.ʒ.iiij. Aggregentur post cribellationem et reponātur in vase et administrentur.

PIlule stomatice alkindi que confortāt stōm et faciūt appetere cibū et sūt valētes ad stōachū et epar et splenē et mūdificāt sēus et itestina et educūt supfluitates ex toto corpe ⁊ phľa. ℞.myroboľ.kebuloꝝ ptes.vi. salis indi et absinthij romāi et agarici leuis scamonee subalbide oium aā. ptes.iij.assari et anisi et seis apij oium aā. ptes.ij.medulle turbit albi ptes.xvii.epithymi cretēsis rubei mūdi recētis ptes.v.bierepicre ptes. vij.gariofiľ.partē.i.cōmisceātur medicine iste post cribellationē deinde ponatur super eas paulatim ⁊ ipse conterantur aqua in qua bullite sunt partes.iiij.penidioꝝ sabari donec ꝯuersa sit in substantia succi dactiloꝝ deide informenť pilule siľes piperi dosis sit pōdꝰ auř.ij.

PIlule albaromaki mūdificātes caput ⁊ extremitates et cōferūt ad a͞pata bibantur ⁊ dormiať sup eas ꝓpterea ꝙ sunt vltime in attractiōe. quorum pmistio hec est. ℞. aloes scotrensis ⁊ pulpe collogntide amboꝝ auř.vii.croci ⁊ spice ⁊ cinnamomi ⁊ granoꝝ balsami ⁊ assari ⁊ masticis ⁊ absinthii romani ⁊ scamonee ⁊ turbit omnium aā.auř.ii.casie auř.5.tere bene et cribella et confice cum aqua tepida et fac pilulas ⁊ inūgat manum suā oleo amigdalino dulci ⁊ sumatur de eis s̄m q̄titatē lenitatis nature ⁊ siccitatis eius minus pilule.iii.⁊ plus de eis pilule.ix.dosis integra.ʒ.ii.quum vadit ad lectum suum.

PIlule filii albarith experte ad morphea͞ sedā: auferūt eniȝ eā in tribus diebus ⁊ cōferūt ad febrē ⁊ vētositatē ⁊ dolores iūcturarū ⁊ oēm passionē phlegmaticā ⁊ melācolicā. ℞.myroboľ.nigrorū ⁊ citrinorū ⁊ aloes scotrēsis ⁊ sarcocolle ⁊ bdellii rubei serapini de spabani et pulpe collloquintide oium aā. partes.v.nasturtii albi ⁊ origani persici ⁊ nigelle ⁊ cymini carmeni ⁊ salis gēme ⁊ visci romani oium aā.partē.i. Accipe has medicinas post ꝯtritionē ⁊ cribellationē ⁊ cōmisce perfecte ⁊ infunde gūmas in aqua porri i vase eris tante q̄titatis qua cōficiantur medicine ⁊ ponatur in sole donec resoluātur gūme deide proiiciātur medicine cribellate desup ⁊ cōficiātur bene vehemēter cōterendo donec sit possibile vt fiant pilule siľes piperi ⁊ exiccentur in vmbra dosis earum auř.i.cū aqua tepida ⁊ abstineat ante ipsas duobus diebus ab oibꝰ rebꝰ nisi pane ⁊ alzibrabegi.

PIlule filii hubeire sup qbus est ꝯueniētia manifesti iuuamēti i vētositatibus ⁊ colera ⁊ vētositatibus hemorroidarū ⁊ humore crudo ⁊ morphea ⁊ pruritu: ⁊ bibūtur in oi die ⁊ nocte hyeme ⁊ estate. quaꝝ pmistio hec ē. ℞.myrobolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ nigrorū ⁊ belliricoꝝ ablatis nucleis oiuȝ aā.auř. xii.emblicoꝝ auř.vi.casie inde ⁊ macropiperis amboꝝ aā.auř.v.nucis musehate ⁊ salis gēme omniū aā auř.ii.turbit albi aloes amboꝝ aā.auř.iii.tere ⁊ cribella oia ⁊ fac confectionē cū oleo vioľ,⁊ fac pilľas ⁊ exicca i vmbra doš eaꝝ auř.vi.apđ mediā noctē cū aq̄ calida: videbis eni mirabilia ex iuuamento.

PIlule aggregatiue filii hilgebē q̄ conferūt ad supfluitatē existētē in corpore ex phlegmate ⁊ colera rubea ⁊ colera nigra. Et siľr cōferūt capiti quū in ipso ē supfluitas ex istis humoribus aut ex vno coꝝ ⁊ resoluunt surditatē accidētē inde ⁊ cōferunt stomacho ⁊ epati ⁊ cōfortāt ea ⁊ cōferūt ad oēm febreȝ antiquā ⁊ sedāt hūores oēs ⁊ sedant sanguinē ⁊ sanāt species vlcerū ⁊ pruritū. Et ille q hȝ hemorroidas ⁊ indiget potu eaꝝ tāgat indicē ⁊ pollicē suū cū aliq̄to oleo amigdalio deide tāgat illas pilulas digitis suis q̄titate qua fluant cū oleo deide bibat eas: nō.n. nocebūt ei quū fecerit illud. quaꝝ permistio hec est. ℞.hierepicre.ʒ.xxiiii.myroboľ. nigrorū ⁊ citrinoꝝ amboꝝ aā.ʒ.vi.masticis ⁊ anisi ⁊ succi eupatorii et succi absinthii oiuȝ aā. ʒ.ii.roš.rubeaꝝ.ʒ.iiii. terātur ⁊ cribelleť ⁊ cōficiātur cū aqua ⁊ informētur pilule similes piperi dosis.ʒ..ii. vsqȝ ad.ʒ.ii.5.⁊ bibāť post duas horas a pricipio noctis anq̄ȝ dormiat

vtē̄s eis deiñ surgat ⁊ faciēt ascellare a dua bꝰ scelūs vsqꝫ ad.iiij.⁊ erit eaꝝ opatio i die.

Pilule facte cū euforbio conferentes ad aquā citrinā ⁊ ad dolorē dorsi ⁊ anche et podagrā et mollificationē mēbroꝝ.quarū ꝑmistio hec ē.℞.euforbij ⁊ masticis amboꝝ añ.ʒ.iiij.scamonee et agarici amboꝝ añ.ʒ.v. pulpe collogntide.ʒ.iij.aloes et epithymi amboꝝ añ.pōdus.ʒ.xx.succi absinthij pōdus.ʒ.v.salis indi pondus.ʒ.i.ſ.macropiperis pondus.ʒ.ij.anisi pōdus.ʒ.iiij.spice pōdꝰ.ʒ.x. Tere medicinas et cribella et confice cū aq̄ caulis et informa pilulas sicut piper dosis huiꝰ medicine est.xi.pilule vsqꝫ ad q̄ntitatē.ʒ.ſ.ante cibū ⁊ post ipm et bibat̄ sup eis aq̄ calida.

Pilule alie ꝯferētes ad febrē chronicā ⁊ debilitatē splenis ⁊ epatis et iceptionē aq̄.℞.camepitheos et camedreos et radicū ligritie et croci et lacce ⁊ absinthij oium añ.ʒ.x.se.apij et anisi et se.fenicu.oiuꝫ añ.ʒ.v.succi eupatorij et'reusini et rob omniū añ.ʒ.viij.se.cuscute.ʒ.xv.polij.et si habuerit splenē adde in eis scolopēdrie.ʒ.x.radicis capparis et fructus tamarisci amborum añ.ʒ.viij.

Pilule alie ad febrē chronicā ex humoribus cōmistis ⁊ dolorē epatis ⁊ iceptionē aq̄.℞.absinthij et succi eupatorij et myrobol.citri. et aloes et masticis et croci et aristol.et lacce et anisi et casie ⁊ hiere omnium añ. partē vnā terantur et informētur pilule.

Pilule ꝯferentes ad febrē chronicā accidentē ab hūorībꝰ cōmistis et ad dolorē epatis et inceptionē hydropisis.℞.absinthij aut succi eiꝰ et succi eupatorij et myrobol.citrinoꝝ et aloes et masticis et croci et reubarbari et lacce ablute et anisi et folij sicci et hiere picre oium añ.pars.i.terātur et ꝯficiāt̄ cū succo solatri et informēt̄ pilule:dosis pōdus aur̄.i.cū aqua tepida i nocte: Quod si fuerit tussis ꝑmisce cū medicinis succi liquiritie q̄ꝫ tū est medietas pōderis oium medicinarū.

Pilule q̄ aperiūt oppilatiōes ⁊ subtiliāt hūores grossos et faciūt descēdere hūores et hūiditates viscosas et mucilaginosas. quaꝝ hec ē ꝑmistio.℞. folij indi ⁊ myrrhe ⁊ floris sq̄nāti floris absinthij romāi et masticis ⁊ croci oiuꝫ añ.ʒ.ſ.se.apij ⁊ anisi ⁊ bdellij ⁊ serapi ⁊ oppopōaci oiuꝫ añ.ʒ.i.aloes.ʒ.vij. turbit ⁊ agarici āboꝝ añ.ʒ.iii.ſ.⁊ fiāt pilule.

Pilule de serapio q̄ cōueniūt ad dolorē genuū et ancharū et laterū.quaꝝ hec ē ꝑmistio.℞.se.apij et se.harmel āborū añ.ʒ.i. serapini et bdellij āboꝝ añ.ʒ.ij.hiere.ʒ.ij.pulpe colloquintide ⁊ agarici amboꝝ añ.ʒ.i.turbit.ʒ.vi.fiant pilule dosis.ʒ.ij.cum aq̄ tepida.

Pilule de oppoponaco lisalomoni cōuenientes ad dolorē genuū et dorsi ⁊ paralysim et torturā.℞.zinziberis et piperis et macropiperis et casie inde et myrobol.citrinoruꝫ et belliricoꝝ et emblicoꝝ et myrrhe et turbit et scamonee et croci et castorei oium añ.ʒ.ij.oppoponaci et hermodactiloꝝ et serapini et bdellij ⁊ ammoniaci ⁊ pulpe collogntide omnium añ.ʒ.x.aloes.ʒ.xx.infundantur gumme in aqua caulis et conficiantur cum eis medicine ⁊ informentur pilule dosis.ʒ.ij.

Pilule de euforbio ꝯferentes ad paralysim et mollificationē et hūores crudos descēdētes ad neruos.℞.agarici pulpe collogntide euforbij sapi bdellij oiuꝫ añ.ʒ.i.aloes ʒ.ij.terāt̄ ⁊ ꝯficiāt̄ cū aq̄ caulis. et fiāt pilule.

Pilule inde facte cū muscho ꝯferentes ad dolorē stōi et auferunt fetorē oris ⁊ malū odorē potus vini et exiccāt hūiditates coꝝ.℞.remislit et capparis amboꝝ añ.lib.i. cōterātur et abluātur cū aq̄ et proiiciātur in vase super ea aque lib.xl.⁊ decoquantur donec remaneāt lib.v.⁊ colet̄ deide reducat̄ ad vas mūdū et decoquātur cū aq̄ secūdo sola dōec coagulet̄:et tu remouebis eā cū cochliario ita vt nō adhereat ⁊ adurat̄ deide ꝓiijciatur i catino viridi et exiccetur sicut exiccatur aloes ablutuꝫ. Quū ergo volueris facere ex eis pilulas sume d̓ eis aur̄.xx.et tere ⁊ cribella.deide accipe heil et gariofil.et nucis mus. et macis et xiloaloes indi et folij et cētauree et sandali albi et girbaugue et cubebe oium añ.aur̄.i.muschi aur̄.v.cāfore aur̄.x.tere vnū q̇dqꝫ ꝑ se et cribella deide ꝑmisce postea accipe remisk scd̓o aur̄.v.⁊ ꝓiijce sup eā aq̄.ōʒ.vi.⁊ decoq̄ eā dōec remaneāt.ōʒ.ij.⁊ cola eā ⁊ ꝯfice cū ea medicias ⁊ informa pilulas sic̄ cicer ⁊ exicca eas ⁊ vtere eis quū nec̄e fuerit.

¶Tractatus decimus de oleis.

Sermo noster in hac sūma de oleis est s̄m nostrā ꝯditionē.

Oleum nardinum.Eius quidem iuuamēta sunt multa ⁊ ē de nobilioribꝰ oleis cōferēs ad oēm dolorē qui fit ex frigiditate in vētre ⁊ vētositatē intrinsecā et sedat dolores auris frigidos et remouet

eos et aufert dolorē capitis et emigraneā fa cto caputpurgio ex eo et colorē efficit bonū et aufer colicā et pūctionē nauseā et confert ad dolores earum et sedat dolorē epatis et vē-tris et calefacit matricē et inicitur in foramē virge et cōfert renibus et vesice ⁊ ad mollificationē vesice cuius hec est ꝑmistio. Sumātur calami aromatici et ciperi et folia lauri ⁊ xilobalsami et folij indi et enule et sauine et squināti et myrti et cordumeni et sansuci oīum añ. ʒ. ij. terātur cōtritiōe grossa ⁊ proijciantur in vase et proijciātur sup ea vinū et aqua et infundantur sup ea olei sisamini kist. v. et decoquātur lēto igne in vase duplici sex horis et moueātur oī hora deīde auferātur ab igne: et dimittatur donec infrigidetur et coletur oleū. ¶ Decoctio secūda cui⁹ hec ē ꝑmistio. ℞. ros. ru. ⁊ casie et succi myrti hūide ⁊ myrrhe omniū añ. ʒ. ij. terantur grosse et proijciātur super ea aqua aut vinū donec humectētur et oleum decoctum et decoquantur leui igne tribus horis et infrigidetur et coletur. ¶ Decoctio tertia. cuius hec est permistio. Spice et gariofilorum et storacis omnium añ. ʒ iij. nucis muscbate. ʒ. v. olei balsanini. ʒ. vi. tere medicinas grosse et proijce super eas aquam. Quum ergo calefit proijce desup oleū qđ decoctū est et oleū balsami ⁊ storacē liquidā et moue donec misceātur ⁊ ferueāt donec cōsumatur aq̄ ⁊ remaneat oleum.

Oleum de storace cōueniens iuncturis ad quas effunditur materia ⁊ calefacit lacertos et apostemata frigida et matricem frigidam et calefacit renes et vesicam ex frigiditate. ℞. olei sisamini kist. i. storacis sicce. ʒ. iij. decoquantur lento igne donec sumat oleum virtutem storacis et reponatur.

Oleum de camomilla. ℞. olei sisamini kist. i. fenugreci supioris camomille abluti et ericcati in vmbra amborum añ. ʒ. ij. et reponatur in vase vitri et ponatur in sole. xl. diebus et administra.

Oleū de mastice ꝯueniēs ad debilitatē stomachi et apata eius ⁊ lenit duritiē. ℞. olei sisamini kist. ij. masticis. ʒ. vi. teratur mastix et proijciatur sup oleū i vase duplici.

Oleum de absinthio factum in sole calefaciens et confortans membra frigida. ℞. olei sisamini danich. i. proijce ipsum i vase vitri et absinthij. ʒ. ij. et ponatur in sole. xl. diebus et administretur.

Oleū de aneto. ℞. olei sisamini kist. i. seis aneti ericcati i vmbra. ʒ. i. ꝓiciātur i vase vitri ⁊ ponātur i sole. xx. dieb⁹ ⁊ administretur.

Oleū de lilio qđ ꝯfert ad frig⁹ matricis ⁊ ꝑfocationē matricis ⁊ ad colicā ⁊ calefacit renes ⁊ vesicā. ℞. casie lignee ⁊ costi ⁊ carpobalsami ⁊ masticis oīum añ. ʒ. i. gariofilorum ⁊ cinamomi amborum añ. ʒ. ʃ. croci. ʒ. i. tere ⁊ ꝓijce i vase vitri cū. lib. i. ʃ. olei sisamini ⁊ lilijs. xxx. numero postq̄ꝫ ꝓieceris illud quod ē in eis de citrinitate et radices foliorum eorum et ponatur in vmbra in loco tēperato vsq; quo sumat oleum virtutē eius et administretur.

Oleū de hasce qđ ꝯfert ad difficultatem vrine. ℞. olei sisamini. ʒ. i. aq̄. lib. i. ⁊ q̄rtam zinziberis. ʒ. iiij. hasce. ʒ. x. tere medicias grosse ⁊ ꝓijce in vase cū aq̄ et oleo sisamino et decoquatur donec cōsumatur aq̄ et remaneat oleū et distilletur de eo in foramen virge.

Oleū de hasce aliud ad iūcturas ⁊ colorē effic̄ bonū ⁊ addit i ꝺsiderio coeūdi ⁊ cōmouet sup coitū ⁊ rectificat renes ⁊ vesicā ⁊ dorsū quū de eo bibitur q̄ntitas. ʒ. i. oī die cū rob aut cū vino ⁊ admistratur ēt i clisterib⁹ cuius hec ē ꝑmistio. ℞. olei sisamini ⁊ lactis vacini dulcis ⁊ succi hasce hūidi oīum añ. lib. x. penidiorum alborum. lib. v. zinziberis. lib. ij. ʃ. Terātur penidij ⁊ cribelētur ⁊ ꝓijciātur oīa i vase figuli ⁊ accēdatur sub eo ignis leuis dōec ꝯsumātur aq̄ hasce ⁊ lac ⁊ remaneat oleū solum ⁊ bibatur de eo sic̄ diximus. Est enī iuuatiuū ad debilitatē renū ⁊ addit i desiderio coeūdi ⁊ spmate.

Oleum hasce aliud cōueniens ad difficultatē vētris ⁊ dolorē iliorum ⁊ renum ⁊ vesice. cuius hec est permistio. ℞. aque dulcis sacraiati. xv. zinziberis pondus. ʒ. iiij. contriti hasce pondus. ʒ. x. olei sisamini sacraiati. i. decoquantur in vase mundo igne leui donec consumatur aqua et remaneat oleum et auferatur et dimittatur donec infrigidetur ⁊ coletur et fiat clistere ex eo posterius et añ ifundendo in foramen virge.

Oleum de serpentibus conferens ad impetiginem et mollificationē stomachi. sumantur olei sisamini kist. iij. et ponantur ī vase figuli et ponantur in eo de serpentibus nigris a. v. vsq; ad. x. et strigatur caput vasis et decoquantur lento igne donec in decoctione dissoluātur et auferantur ab igne et dimittatur donec ifrigidet et aperiatur caput eius ⁊ caueatur a vapore eius q̄re dimittatur donec

īfrigidetur et respiret et auferaꝶ ab eo vapor et ponatur ī vase et administreꝶ ī epithimate quū ip̄m ē necessariū cū pēna inunctum.

Oleū regis dauid qđ est iuuatiuū ad paralysim et torturā et podagrā et tremorē et ad dolores iūcturaꝝ et dorsi et ad fistulas et hemorroidas et ad colicā et elephātiā. cuius hec ē ꝑmistio. ℞. bdellij.ʒ.x.ammoniaci et serapini et oppoponaci et carpobalsami et opii et polypodii et hellebori albi et zarur et feleniati et casie et amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ oium añ.ʒ.vi.gariofiloꝝ et nucis muscbate et zinziberis et galāge ⁊ cinnamomi et laudani et castorei oium añ.ʒ.iii.hesile et seis hyusgami albi et siso cos et olibani ⁊ nigelle et se.eruce et se.porri et ameos et costi omniū añ.ʒ.v.ciperi et granoꝝ barmel ⁊ myrti et granoꝝ viridiū et granoꝝ alherua et sansuci omniū añ.ʒ.iiii.folioꝝ eupatorii et vsnee amboꝝ añ.ʒ.v.terāꝶ medicine iste contritiōe grossa et proiiciātur ī vase et fundanꝶ sup eas lib.vi.succi cauꝶ et decoquaꝶ igne leui dōec redeat ad lib.ii.et remoueaꝶ ab igne et coleꝶ ⁊ exprimaꝶ ita vt nō remaneat in co aliqd de virtutibꝰ haꝝ medicinaꝝ et reducatur ad vas et fundāꝶ sup ip̄m de oleo oliue lib.vi.⁊ butyri vacini ⁊ olei alarzaki ⁊ olei đ kerua ⁊ oli aldemest đcocti cū spēbꝰ ⁊ afferꝶ hoc oleū de egypto oiuz añ.ʒ.x.⁊ farine amigdalaꝝ amaraꝝ.ʒ.ii.granoꝝ lauri ⁊ pini amboꝝ añ.ʒ.vi.olei de lilio et olei de eruca amboꝝ añ.ʒ.v.granoꝝ viridiū pōdus.ʒ.x.olei sisamini aut alrazahi ī quo decocte sūt rute. ʒ.ii.vsnee.ʒ.iii.olei de alcāna.ʒ.v. mellis anacardi.ʒ.iii.et addāꝶ sup olea ī vase ⁊ dissoluatur cū pauco illius aq̄ de sagzenea pōdꝰ.ʒ.x. decoquāꝶ lēto igne ꝑm facilitatē dōec remaneat aq̄ q̄titas sacraiati.i.⁊ auferaꝶ ab igne et coleꝶ cū mādili spisso ⁊ reducaꝶ ad vas et proiiciāꝶ ammoniaci.ʒ.x.⁊ mellis.ʒ.x.⁊ pōaꝶ sup prunas dōec liquefiat ⁊ misceātur cū eo de storace liquida ⁊ napta alba ⁊ olei balsami oium añ.ʒ.x.⁊ ponatur ī ampulla ⁊ claudatur stricte caput eius dosis eius a quarta. ʒ.i.vsqȝ ad auꝛ.i.cum aqua ciceris tepida.

Oleū de costo daꝶ ī potu ⁊ cōfert ad frigus lacertoꝝ ⁊ ꝓprie epatis ⁊ stōachi ⁊ aperit oppilationes lacertorum confortans eos faciēs colorē eē bonū cōseruās nigredinē cappilloꝝ.℞.costi amari.ʒ.x.casie.ʒ.vi.folioꝝ almarumacor sextaria.x.terātur grosse et infūdātur ī vino ī nocte et ꝓiiciātur sup eas olei sisamini.lib.i.ʃ.⁊ decoq̄tur ī vase duplici donec consumatur vinū ⁊ remeneat oleum.

Oleū de costo aliud ad dolorē epatis et stōi et dolorem iuncturaꝝ ex frigitate et mollificatiōe lateres.℞. gariofiꝶ.ōʒ.i.calami aromatici ⁊ spice ⁊ folij idi storacis ⁊ radicis lilij celestis ⁊ cinami ⁊ vsnee ⁊ costi omnium añ.ōʒ.ij.enule ⁊ casie añ.ōʒ.i.myrrhe.ōʒ.ʃ.tere medicinas grosse ⁊ īfūde ī aceto ī nocte ⁊ effūde sup eas olei ⁊ aq̄ amboꝝ añ.lib.v.⁊ decoquāꝶ lēto igne donec cōsumaꝶ aq̄ ⁊ remaneat oleum ⁊ coleꝶ ⁊ misceatur cum primo.

Oleū ierbuet ⁊ ē medicina ida faciēs ad vētositates grossas ⁊ ad dolorē matricis frigidū.℞.sapini ⁊ galbani ⁊ ciperi et sinapis et hellebori omniū añ.ʒ. xv.glutis alimbat.ʒ.viij.oppoponaci.ʒ.iiij. cinami ⁊ costi et aristologie lōge ⁊ rotūde omniū añ.pōdꝰ.ʒ.ij. acori et ammoniaci ⁊ sir ⁊ ē medicina ida et fel et piretri omniū añ.ʒ.ij.ʃ.zedoarie ⁊ doronigi ⁊ castorei ⁊ rute ⁊ hasce ⁊ abrotani et radicis ligritie et rute mōtane gariofiloꝝ hortulanoꝝ omniū añ.ʒ.ʃ. myrrhe ⁊ asse odorifere et fetide et alaniudē omniū añ.ʒ.q̄rtā.i.olei oliue.lib.ix.⁊ aq̄ lib. xviij.decoquāꝶ lēto igne dōec cōsumaꝶ aq̄ ⁊ remaneat oleū dosis eiꝰ a media.ʒ.vsqȝ ad duas cum aqua aneti.

Oleū findin qđ noiaꝶ abrusened cōferēs ad tussim ⁊ vētositates grossas ⁊ attrahit hūores grossos et cōfert ad hemorroidas eius hec ē ꝑmistio.℞.sauine et pipis et macropiperis et kesim et zinziberis et casie ide et salis rubei et cymi oium añ.ʒ.vi. sauie nabac kaficius.i.ī aq̄ et coletur sup medicinas.

Oleū de kerua qđ cōfert ad mollificationē ⁊ palysiz et torturā ⁊ aperit oppilationes epatis ⁊ splenis et cōfert ad colicā.cuius hec est permistio.℞.ameos ⁊ origani et calamēti mōtāi et myrrhe ⁊ marmacor et.se.apij ⁊ se.feni.⁊ anisi ⁊ se.alādacocha ⁊ masticis et assari et fenugreci omniū añ.ʒ.vij. ⁊ alsel ⁊ albel et alfel et acori et casie inde et bdellij omnium añ.ʒ.v.serapini et ammoniaci et oppoponaciomnium añ.ʒ.iij.⁊ radicum apij.⁊ corticum radicum feniculi.et squinanti ⁊ radicū liquiritie et enule sicce et hasse omnium añ. ʒ.x.hezerihasen et finfider amboꝝ añ.ʒ.iij.zinziberis et cinamomi ⁊ gariofiloꝝ et cādamomi et girbaugue et cucube et macropiperis ⁊ piperis et nucis muscbate et macis et nigelle

et costi et carui oium an̄.ʒ.iiij.zedoarie ꝛ doronigi amboꝝ an̄.ʒ.v.Tere medicinas grosse et funde super eas de aqua quod submergat eas et decoquantur donec dissoluātur et coletur et fundātur super ea olei de kerua recentis.lib.vij. et docoquantur lento igne donec consumatur aqua et remaneat oleum et administretur quuz necesse fuerit pōdus aur. ij.aut.iij.cum aqua de radicibus.

OLeū de kerua simplex. Decoq̄tur cū aq̄ sola et minoratur et caliditate sua quuz decogtur cum aqua sola ꝛ est in loco olei alrazalɪ quum abluitur cum aqua sola

OLeum de cucurbita quod cōfert ad omnem caliditatem et ad acuitatem in toto corpore si fuerit membrum iunctum cum eo et si fuerit in vesica aut renibus inungatur cuz eo et olfaciat ex eo et inungat cum eo Et si fuerit i capite fiat caputpurgium ex eo. ꝛ si fuerit in intestinis acuitas cħrica sumere in potu ex eo est iuuatiuum ad omnia illa cuius hec est permistio. Sumat̃ cucurbita magna integra et excorticetur et teratur et exprimatur et sumantur de aqua eius partes.iiij. et olei sisami recentis pars.i. decoquatur lento igne donec cōsumatur aq̄ remaneat oleū deide coletur in vase vitreato et administret̃.

OLeum asebesabrē qđ cōfert ad ventositatē in genibus et iuncturis et toto corpore. Sumatur aqua asebesabrem pars.i. et olei sisamini pars.i.et decoquātur donec consumatur aq̄ tota et remaneat oleum coletur ergo et reponatur in vase vitri et claudatur stricte os eius dosis sit ab aur.i.vsqz ad.ʒ.5. sic diximus ꝛ bibatur sup mēsurā.ōz.ij.aque ciceris in qua cū cicere decoctum sit aliquid cymini et sit cibus super ipsum zibrabezi ꝛ si fiat ex eo inunctio super membra confert.

OLeum auris. ℞. olei sisamini.lib.ij.origani.ʒ.xv.rubee.oz.ij.oppoponaci ꝛ serapini et myrrhe et bdellij et ammoniaci ꝛ aloes et olibani omnium an̄.ʒ.i:tere medicinas et proijce super parum aque et confricentur cum manu bene et proijciatur super eas oleum et decoquatur lento igne donec inspissetur et colletur et administretur.

OLeum auris descriptione alia. ℞. sceba. ōz .ij. que confricetur cum olei .lib. i. et aque sansuci.lib.5. decoque omnia lēto igne in cochliario ferreo et colla ipsum et distilla de ipso in aurem.

OLeum alfelfelud conuēniens ad dolorē iuncturarum ꝛ spasmum ꝛ mollificationem membrorum. ℞. sel ꝛ bel ꝛ fel ꝛ acori ꝛ casie ꝛ enule ꝛ macropiperis ꝛ nucisuomice ꝛ radicis lilij ꝛ seminis feniculi ꝛ costi ꝛ myrrhe ꝛ zedoarie ꝛ doronigi omnium an̄.ʒ.v.terantur grosse ꝛ proijciantur in ollā ꝛ proijciātur super ea olei sisamini ꝛ lactis ꝛ aque omnium an̄.emine.ii.decoquantur in vase duplici donec consequantur aqua ꝛ lac ꝛ remaneat oleum ꝛ coletur ꝛ administretur.

DEscriptio alia que confert ad dolores vesice ꝛ matricis frigidarum ꝛ ad venam sciaticam ꝛ frigus renum ꝛ mollificationem membrorum ꝛ colicam ꝛ torturaz ꝛ paralisim ꝛ ad ventositates frigidas grossas q̄ accidunt in neruis ꝛ dolorem dorsi ꝛ omnez dolorem qui fit ex frigore ꝛ grossitudine ꝛ est oleū indū. ℞. sel ꝛ bel ꝛ fel ꝛ acori ꝛ casie ꝛ radicis lilij celestis ꝛ enule ꝛ macropipis ꝛ nucisuomice ꝛ nucis cupressi ꝛ pini ꝛ costi ꝛ se. feniculi ꝛ zeduarie ꝛ buzed ꝛ doronigi oium an̄.ʒ.x.terāt̃ oia grosse ꝛ sumāt̃ lactis dulcis ꝛ aq̄ āboꝝ an̄.lib.x.ꝛ olei sisāini lib.v.decoquāt̃ i vase duplici dōec ꝯsūat̃ aq̄ ꝛ remāeat olm̄.

OLeum de ouis fit aut molendo vitellos elixatorum aut distillādo in vase vitreo composito aut cum distillatione sublimata.

OLeum de alkekengi quod est ꝯueniens ad epilepsiam ꝛ paralisim ꝛ mollificationem ꝛ frigiditatem ꝛ spasmum ꝛ debilitatez stomachi ꝛ venam sciaticam ꝛ dolores iuncturarum ꝛ dorsi ꝛ confert ad colicam ꝛ prouocat menstrua ꝛ calefacit matricem ꝛ frangit lapidem ꝛ sedat dolorē ani ꝛ apit oppilationes corporis. ℞. myrobol̃.kebulloꝝ ꝛ belliricoꝝ ꝛ myrobolanoꝝ nigroꝝ ꝛ emblicoꝝ oium an̄.ʒ.x.radicis apij ꝛ radicis feniculi amboꝝ an̄.ʒ.vij.maccopipis ꝛ pipis ꝛ zinziberis oium an̄.ʒ.v.oppopōaci hyusgami ꝛ serapini oium an̄.ʒ.v.turbit sextaria.iiij.caulis recētis ꝛ rute recētis ꝛ basce hūidi oium an̄.M.i.terāt̃ sicca grosse ꝛ incidant̃ olera ꝛ ꝓijciant̃ in vas ꝛ ꝓijciant̃ sup ea aq̄ lib.xxiiij. ꝛ decoq̄t̃ dōec remāeat medietas ꝛ colet̃ ꝛ ꝓijciāt̃ sup ea olei de kerua emine.iiij.ꝛ decoquāt̃ dōec ꝯsumat̃ aq̄ ꝛ remāeat oleū.qdā vero addunt in eo radicū lilij sextaria.ij.ꝛ casie.ʒ.iiij.ꝛ anisi ꝛ edebes ꝛ asid ꝛ cordumēi oium an̄.ʒ.ij.

OLeū de croco qđ lenit neruos ꝛ aufert spasmū ꝛ ꝯfert ad duritiē matricis ꝛ co

lorē efficit bonū. ℞. croci. ʒ. vi. calami aromatici. ʒ. v. myrrhe. ʒ. ſ. cordumeni. ʒ. vi. īfūdātur medicine ꝑ ſe et myrrha ꝑ ſe i aceto p̄ter cordumēi ⁊ dimittāt dieb⁹. v. ⁊ i ſexto die īfūdāt cordumēi i aceto ⁊ dimittat die vno ⁊ īfūdāt ſuꝑ ea i die ſeptio olī ſextaria. v. ⁊ ꝺcoquāt lēto igne donec ꝯſumatur aq̄ ⁊ remaneat oleū.

OLeū de vſnee. ℞. vſnee ſextaria. v. coſti. ʒ. x. caſie ⁊ calāi aromatici amboꝝ an̄. ʒ. iij. marmacor. ʒ. ij. ſtoracis. ʒ. v. olei myrti. lib. i. ſ. terantur medicine ⁊ infundantur in aceto et dimittatur tribus diebus continuis et coquantur cum oleo donec conſumatur acetū ⁊ remaneat oleum et coletur et recondatur.

OLeū ꝺ euforbio nr̄z cōferēs ad dolores frigidos ⁊ ꝓprie i neruis ⁊ ad venā ſciaticā ⁊ dolorē dorſi ⁊ pedū cui⁹ hec ē ꝑmiſtio. ℞. coſti amari pōdus. ʒ. x. caſtorei pōdus. ʒ. v. et calamēti ſicci pōdus. ʒ. xij. ⁊ piretri pōdus. ʒ. vij. ⁊ cōdiſi pōdus. ʒ. iiij. ⁊ ſtaphiſagrie pōdus. ʒ. iij. terātur oia ⁊ decoquantur i vaſe cū xl. ʒ. vini odoriferi poſtq̄ȝ infuſa ſūt i eo die et nocte vſqȝ quo ꝑueniat ad id qꝺ ē minus tertia deide īfrigidētur ⁊ cōfricent vehemēter ⁊ colet ⁊ fūdat ſuꝑ ipſū q̄ȝtū ē medietas pōderis eius olei ſiſamini aut olei ſambacini aut olei alkeiri ⁊ decoq̄tur vſqȝ quo cōſumat vinū ⁊ remaneat oleū deide ſumantur ad omnia. x. pondera olei euforbij albi recentis. ʒ. ij. ⁊ teratur ſicut puluis ⁊ miſceatur cū oleo et ponatur ſuper ignē donec bulliat ⁊ recōdat.

OLeum quod romane dicitur demanuȝ et eius expoſitio eſt medicina. x. ſpecierum conferens ad frigus neruorum ⁊ ſtomachi confortans membra repellens ſuperfluitates lenificans neruos. ℞. ſtoracis. ℥. iij. et maſticis pondus. ℥. xij. et folij indi et ſpice amborum an̄. ℥. iiij. et euforbij. ℥. iij. cinnamomi. ℥. vi. cere albe. ℥. xij. olei de ben. ℥. xlviij. olei balſami. ℥. xij. piperis. ℥. i. terantur ſicca ⁊ ſoluantur que ſunt preter in illa et reponatur.

OLeum de floribus papaueris ruffi calefaciens ſtomachum frigiduȝ ⁊ reſoluit commotionem et ap̄ationem quando commiſcetur cū adipe anſeris aut galine. Sumat olei boni. lib. i. ⁊ roꝭ papaueris ruffi. ℥. ii. ponat illud i vaſe ⁊ ponat i ſole. x. dieb⁹ et reponatur: veruntamē nō habet illud oleū odorē.

OLea pura de lilio ⁊ cydonijs ⁊ malis et ſinapi ⁊ cucūere aſinino fiūt ita vt ſint olei ſiſamini pars. i. ⁊ aque partes. iii. ⁊ ſtet in ſole quadraginta diebus ⁊ reponatur.

¶ Tractatus. xi. de vnguentis ⁊ emplaſtris.

VNguentū de ceruſa qdē confert ad aduſtionē ignis ⁊ excorticationē. ℞. lithargyriū. ʒ. i. ceruſe. ʒ. v. cere albe. ʒ. vij. olī roꝭ. ℥. ij. liq̄fiāt cera ⁊ oleū ⁊ ꝓijciat ſuꝑ ea ceruſa ⁊ lithargyriū in mortariū ⁊ miſceant ſimul antequā infrigident ⁊ miſceant cū eo albugo oui vnius adminiſtret.

VNguētū aliꝺ. ℞. ceruſe ʒ. iiij. lithargyriū. ʒ. ij. ſcorie argēti aur. i. dragagāti. ʒ. i. terāt ⁊ cribelēt cū orali ⁊ ſumat cer albe. ℥. i. q̄ liq̄fac cū. ℥. iij. olei roꝭ. ⁊ ꝓijciātur ſuꝑ ea medicine in mortario ⁊ conterantur.

VNguētū baſilicō magnū cōferēs ad vlcera ⁊ conuenit locis neruoſis ⁊ vlceribus in q̄bus nō eſt caliditas. ℞. cere lib. i. picis. ℥. viij. myrrhe ⁊ reſine oium an̄. ℥. iiij. glutinis alimbat. ℥. iiij. olei lib. vj.

VNguentum baſilicō minus. ℞. raſine ⁊ picis ⁊ cere equales partes ⁊ adminiſtretur cum oleo oliue.

VNguētū ꝺ ceruſa cū aceto ſume lithargyrij quantum vis ⁊ cribella ⁊ proijce in ciminili ⁊ proijce ſuper ipſum acetuȝ ⁊ oleum ⁊ commiſce bene cum manu ⁊ vtere.

VNguētū de flore eris ad vlcera antiq̄ floris eris. ʒ. ij. cere ⁊ reſine amboꝝ an̄. ʒ. v. terat flos eris ⁊ liq̄fiāt reliq̄ medicine cū oleo mēſura q̄ eſt neceſſaria ⁊ ꝓijciat deſuꝑ flos eris ⁊ cōmoueat dōec eq̄t ⁊ admiſtret.

VNguētū de calcadis qꝺ noiauit. Sat. mutkin cōferēs ad ap̄ata peſtilētie ⁊ cōſolidat vulnera q̄ difficile cōſolidāt ⁊ ſanguinea ⁊ cōfert ad difficultatē vrine ⁊ difficultatē egōnis et oia ap̄ata. ℞. adipis zirbi antiq lib. iij. olei antiq lib. iij. calcadis. ℥. iiij. liq̄fiat adeps ⁊ terat calcadis ⁊ miſceat cum. iij. lib. olei ⁊ terāt lib. iij. lithargyrij ⁊ miſceat cū cis ⁊ cū adipe in mortario deinde ponat in frixorio mundo ⁊ ꝑmiſce ea cū ſpatula q̄ ſit ab ſciſſa ⁊ palma donec equet ⁊ adminiſtretur.

VNguētū nigrum lithargyrij. ℥. i. aceti fortis. ℥. iij. olei. ℥. ij. decoquantur oia cum ſtudio ne adurantur ⁊ cōmoueatur donec coaguletur.

VNguētū diaglō cōferēs ad nodos et ſcrofulas et ap̄ta dura cuius hec eſt ꝑ-

mistio fenugreci ⁊ seis lini ⁊ altee albe oium añ.keleiati.i.infundaṫ vnūq̄dq̄ eoꝝ p se die ⁊ nocte deinde sumaṫ de mucilagine vniuſq̄q3 eoꝝ lib.i.⁊ q̄rta ⁊ lithargirij lib.i.ſ.⁊ olei lib.ij.bulliāt mucilagines ebullitōe vna dein de auferaṫ ab igne postea bulliat oleū cum lithargyrio trito dōec coaguleṫ ⁊ altereṫ coloꝛ eius deinde ꝓijciantur ſup ipm mucilagies vna poſt aliam ⁊ coaguletur igne leui.

Unguētū rubeū.℞.lithargyrij eminā.i.ɔtriti cribellati olei oliue lib.ij.aceti lib.x.cōcutiaṫ dōec coaguleṫ ⁊ ponaṫ ſup ip3 poſt q̄3 coaguletur lib.i.de venis tinctoꝛum.

Unguētū apoſtoloꝝ ⁊ eſt apoſtolicū et noiaṫ vnguētū veneris ⁊ eſt vnguētū rectificās cū facilitate fiſtulas difficiles ⁊ ſcrofulas pūas nec ē aliqd ſile ei ⁊ mūdificat vulnera ex carne moꝛtua et pus et cōſolidat. Et dr̄ q̄ eſt medicina.xij. apl̄oꝝ cuius hec eſt ꝑmiſtio.℞.terebinthine cere albe ⁊ reſine omniū añ.ʒ.xiiij.oppopōaci et floris eris amboꝝ añ.ʒ.ii.ammoniaci pōdus.ʒ.xiiii.ariſtol.lōge et turis muſculi amboꝝ añ.ʒ.vi. myrrhe et galbāi amboꝝ añ.ʒ.iiii.bdelii pōdus .ʒ.vi. lithargyrii pōdus.ʒ.ix. infundaṫ bdellium in aceto vini et decoquantur in eſtate cū duabus lib.olei et in hyeme cum lib.iii.

Unguētū de ʒifur cōferens ad ſcrofulas et cācrū et apata teſticuloꝛu3.℞.lithargyrii et galbani amboꝝ añ.ʒ.v.olibāi et ammōiaci amboꝝ añ.pōdꝰ.ʒ.x. glutis alibat ʒ.vi.cere ſex.x.ʒifur.ʒ.viii.et olei q̄tū ſufficit.

Unguētū karmet et alkarmū conferēs ad doloꝛē ani et ignē pſicū.℞. pulpe coloquintide et cōdiſi et vſnē et ſulfuris oiu3 añ. ʒ.iii.lithargyrii et ſief mamithe amboꝝ añ ʒ.vi.barmel et marcoꝛ et eſt vermis alkarmē oium añ.ʒ.xii.ſambaci.ʒ.ii. picis.ʒ.x. liquefiat almarcoꝛ cum oleo et adminiſtretur.

Unguētū cauterii.℞. colcotar aſſa pondus.ʒ.x.calcis non extincte et ſtoꝛacis liquide omnium añ.ʒ.ii.

Unguētū gererati.℞. celidōie ⁊ venaꝝ citrinaꝝ et galbāi et āmōiaci ⁊ ſarcocole et gūmi et ſanguis dracōis oium añ.ptē.i. lithargyrii q̄tū eſt pondus medicinaꝝ oium et olei ſiſamini et olei oliue q̄tū eſt pondus medicinarū oiu3 liquefiat cera cū oleo in vaſe teſteo nouo et puluerizentur deſuper medicie trite et cribellate et miſceaṫ et admiſtreṫ.

Capitulum de emplaſtris.

Emplm andromachi quod confert ad ſpleneticis et hydropicis et qui patitur tenſionem laterum et ad doloꝛē iuncturaru3 et ad venam ſiaticam et egritudines chronicas antiquas cuius permiſtio hec eſt.℞.cere et picis omnium añ.lib.i. gūmi pini lib.i.olei cyathi.viii.arſenici rubei vel aurei aluminis iameni calcis quam aqua non inuenit oium añ.ōʒ.ii.prepara ipſum ſecundum q̄ narraṫ.

Emplm mirabile relatū ad andronicū qđ conuenit vbi vult aliquis vt ſugaṫ ex eo aliqd frangit enim ipm et extrahit oſſa coꝛrupta et furunculos et ſpinas et cōfert ad venā ſciaticā et ſputū ſaniei et duritiē viſceꝝ et toꝛſionē mēbꝛi ſup mēbrū et ſigillatione3 vulnerū.℞.granorū que inueniaṫ in fructu plante que dicitur aumeli et baurac rubei et ſalis ammoniaci et ariſtol.cretice et radicis cucumeris aſinini et gūmi albotin oium añ. pōdus aur.xx.pipis et macropipis et ammoniaci et amōi et xilobalſami oium añ.aur.decē turis maſculi et myrrhe et reſine ſicce ⁊ aldabac frigida oiu3 añ.aur.x.et lactis arboꝛis mori aur.x.cere aur.xxx.et adipis capꝛe aur. xv.et fecis olei de lilio q̄tū ſufficit ad cōficiē dū medicinā teraṫ medicine ſicce et fricēṫ ēt et inūgat q fricat eas māus ſuas cū fece olei de lilio ita vt cū ꝑmiſta fuerint oia bene reponaṫ et ſerueṫ et cū neceſſe fuerit vti eo ad auferendā laritudinē tunc ſumatur de eo.ōʒ.iii.⁊ adipis anatis.ōʒ.iii.et olei de alcanna.ōʒ.iii. et permiſceatur et adminiſtretur.

Emplm ad doloꝛē iūcturaꝝ et podagre et eſt medicamē exptū vtile ſeis byuſgami kiſt.i.agarici et fenugreci añ.kiſt.i. baurac.ōʒ.i.cere lib.i.reuſini decocte lib.i.olei antiq lib.i.medulle oſſiū cerui.ōʒ.iiii.radicis lilii ōʒ.iiii.teraṫ medicine ſicce et cribelleṫ ⁊ liquefiant ea que liquefiunt et dimittāṫ donec infrigidentur et pꝛoiciantur ſup medicinas ſiccas et cōmiſceaṫ et reponāṫ et admiſtreṫ.

Emplm filagrius ad doloꝛē ſtōi et epatis et doloꝛes matricū et apata cum linitur exterius et adminiſtreṫ mulieribus in lana linimēdo cū eo matricē.℞.croci.ʒ.ii.et in deſcriptiōe alia.ʒ.xii.bdellii et maſticis et āmoniaci et aloes ⁊ ſtoꝛacis hūide oiu3 añ.ʒ.viii. cere ſextaria.iii.adipiſ anſeris.ʒ.xii.iſopi ſicce aut hūide.ʒ.xxx.olei nardini q̄tum ſufficit.

Unguētū qđ confert ad vehemētiā debilitatis epatis et ſtōi et lenit duritiē ⁊

retinet ascellationẽ epithimatũ.℞. tortellarũ de scemi pondus.ʒ.iiij.alkeia ⁊ absinthij ⁊ olibani oium añ.pondus.ʒ.ij.et myrrhe ⁊ aloes et aderirati et riloaloes et acatie oium añ.põdus.ʒ.i. et laudani pondus.õʒ.ij.et cidoniorũ et corticatorũ decoctorum mundatorum a granis suis pondus.ʒ.vi.et dactilorum alcabs dactilos .l.numero et cere et olei nardini et oleo ros. q̃titatẽ cũ aq̃ fiat vnguentũ infunde dactilos et tortellas in vino et accipe cidonia et munda ea ex cortice et granis suis deinde coq̃ ea in vino dõec mollia sint et cũ decocta sunt tere ea bene ⁊ permisce ipsa cum dactilis ⁊ tortellis deinde contere ea cũ tortellis dõec misceanť et liq̃fac cerã cũ oleo et tere reliq̃s medicinas et cribella ea et pulueriza eas sup cerã liq̃facta cũ oleo deinde aggrega ea simul in mortario et permisce ea in eo donec permisceantur bene deinde line ex eo super lanã .i.pannum et pone ipsum super epar ⁊ stõm.

Vnguentũ fcm̃ cũ pulpa collogntide qđ confert ad illud qđ dcm̃ est cuius hec ẽ pmistio pulpe collogntide pondus .ʒ.xij. turbit et scamonee et euforbij.oium añ.ʒ.viij.seneti et salis et myrrhe et aloes et felis vaccini et salis indi et nigelle et staphisagrie montane et pipis et zinziberis et myrobol.citrinorũ et mezeriõ et belliricorum oium añ.pondus.ʒ.xij.et amigdalarum et ammoniaci et oppoponaci et serapini oium añ.ʒ.vij.baurac et sulfuris citri amborum añ.ʒ.xv.fenugreci et camemile et seis lini oium añ.pondus.ʒ.x.storacis et cere amborum añ.sextaria.x.liq̃fac ea q̃ liq̃fiunt de istis medicinis cũ butyro vaccino et infũde q̃ ex eis infunduntur in vino et tere q̃ ex eis sicca sunt et cribella ea deinde tere infusa ⁊ pmisce ea sil' donec fiat vnguentũ deinde lini ex eo stõm et epar ipʒ.n. facit descendere aq̃ʒ citrinã et q indiget ascellatõe ⁊ nõ põt bibere medicinã liniat ipʒ sup stõʒ qm̃ soluet eum.

Emplm fcm̃ cũ cordumeni qđ ꝯfert ad dolores antiquos q sũt in epate et stõ et splene et duritiẽ accñtẽ in eis et frigus.℞. cordumẽi et spice et amõi et pipis et macropipis et costi et casie mũdate et turis et pirètri et amigdalarum et ammoniaci et alkeia et myrrhe et storacis et carpobalsãi ⁊ aristol.lõge et rotũde et cipi et meliloti et laudãi et gariofil.oium añ.põdus.ʒ.iiij.croci põdus.ʒ.ij.⁊ ireos et opobalsami et adipis vacce aut anatis oiuʒ añ.põdus.ʒ.v.⁊ gũmi amigdale amare pondus.ʒ.v.liquefac ceram cum oleo nardino et fac ipsum sicut narraui tibi.

Tractat⁹ duodecim⁹. De iuuamẽto harum medicinarum approbatio vnicuiq; mẽbro.

Ad frig⁹ capitis ꝯferunt scelithe anacardinũ et diaciminũ caputpurgio facto. Grauitati capitis confert infusio de hiera et pilule alborõal que mũdificant caput.

Ad dolorẽ capitis fm̃ ãtiquũ sotira scelithe fʒ q dr̃ hiera eufratis hierapicra hiera archigẽis.Theodoricõ hiera catã trocisci stelle epithimati sup frõtẽ. Et ad cephaleã itex oleũ nardinũ. Ad emigraneã trocisci stelle liniti sup frõtẽ oleũ nardinũ suffuf infusiõis hiere cõfectio hermetis facto caput purgio. Ad vertiginẽ sotira pura cõfectio hermetis anacardinũ hiera archigẽis theodoricõ electuarium de ambra magnum.

Ad obliuionẽ et recordationẽ et mẽtuʒ anacardinũ electuariũ đ anacardis scelithe fm q dr̃ facto caputpurgio ex eo suffuf aristotelis electuariũ de ambra firimos hierepicra. Ad alguesgues et maniã tyriaca ⁊ mithridatũ tyriaca esdre scelithe fm q dr̃ tyriaca iarbe ramaguẽ hiera catagini medicia de muscho et ppe descriptio facta ad mẽlãcholicã. Anacardinũ cũ eq̃t in sua receptiõe cõfectio de iacyntho nr̃a q̃ ꝯfortãt fus sũt tyriaca mithridatũ pilule stõatice alkidi. Ad epilepsiã tyriaca mithridatũ tyriaca esdre tyriaca diatesserõ sotira scelithe tyriaca nr̃a cõfectio cesaris alkeskinẽgi ppe ad pueros theodoricõ hieragarios hiera nr̃a medicina de muscho dulcis et amara hiera picra acetum sqlle et oximel ei⁹. Ad apoplẽiã tyriaca mithridatũ tyriaca esdre oleũ alkekẽgi. Ad paralisim ⁊ mollificationẽ i mẽbris tyriaca mithridatũ tyriaca esdre tyriaca diatesserõ medicia de muscho dulcis et amara anacardinũ diamarte bedemeregi hiera nr̃a electuarium de vua pilule vtilitatis oleũ harased hiera G.episcopalis pilule de euforbio ꝯfectio aseimeri caputpurgiũ alhabiſ hiera clisterizata. Ad torturã scelithe medicia de muscho dl'cis et amara anacardinũ electuariũ đ vua pilule pficui pill'e đ dẽde sal.ad trẽorẽ tyriaca mithridatũ tyriaca esdr̃ sotira electuariũ nr̃ʒ hiera catagi. ad spasmũ sotira oleũ alkekẽgi oleũ đ croco hiera G.hiera catagi. Ad do

lorē oculi sotira:hierapicra: medicia keted regis.¶Ad cecitatē et aq̄ꝫ q̄ fit i oculo:hiera archigenis i pricipio.¶Ad dolorē auris trocisci stelle oleū nardinū.¶Ad frigidū acetū sqlliticū ꝛ oxymel eiꝰ ad illā i q̄ nō ē vlcꝰ.¶Ad dolorē dētiū sotira sagzenea cōfectio de scoria: trocisci stelle. ¶In coroso.Cōfectio philosophoꝝ oxymel sqlliticū acetū eiꝰ restrigit sāguinē ꝛ detumescerē facit carnē gigiuaꝝ.¶Rectificatio nodatiōis ligue ꝛ mollificatiōis eiꝰ scelithe ē electū i hoc ꝯfectio philosophoꝝ hierapicra.¶Ad apata cordis ꝛ dolores eiꝰ.Cōfectio de muscho medicia keted regis medicina Sal.q̄ ꝯfert ad egritudies cāne.¶Ea q̄ ꝯfortāt cor sūt . Tyriaca mithridatū tyriaca esdre tyriaca diatesserō nedrech darij resus darij ꝯfectio alkindi tyriaca nr̄a ꝯfectio de iacyntho nr̄a ꝯfectio Sal.electuariū de ambra electuariū aliud. ¶Ad pulsū cordis.Tyriaca mithridatū scelithe tyriaca nr̄a ꝯfectio cesaris miua sirupꝰ de malis calidus ꝯfectio ꝺ muscho medicia de muscho dulcis ꝛ amara.¶Ad sincopi medicina de muscho mithridatū kelkelēgi . ¶Ea q̄ mūdificāt cānā pulmonis ꝛ pectꝰ medicina Sal, ꝛ pilule q̄ sūt i.x.tractatibꝰ ꝛ medicine loch de alijs trocisci ꝺ stōaticis sūt mirabiles sirupꝰ ꝺ isopo.¶Ad raucedinē vocis ꝛ abscisionē eiꝰ.Loch ꝺ melone acetū sqlliticū ꝛ oxymel eiꝰ pilule q̄ sūt i x.tractatibꝰ. ¶Ad abscisionē vocis.Tyriaca mithridatū.¶Ad difficltatē anhelitꝰ ꝯfectio cesaris medicine de muscho pilule dicte i.x. tractatibꝰ medicina diamarte de curcūa diasulfur filoniū medicina keted regis. ¶Ad assuma ꝛ anhelitū ꝑpatiōis loch de sqlla ꝛ eiꝰ oxymel. ¶Ad difficultatē ꝛ ꝯstrictionē trocisci de papauer̄.¶Ad dolores pulmōis ꝛ pectoris ꝛ hypocōdrioꝝ scotira kokiū tyriaca mardurucbos tyriaca esdre ꝯfecta. ¶Ad tussim antiq̄ꝫ tyriaca ꝛ mithridatū ꝛ sclelithe ꝑꝫ dr̄ ꝛ diasulfur oleū asindi ꝛ loch ꝺ papauere trociscꝰ ꝺ papauer̄.¶Ad sputū sāguinis ꝛ fluxū eiꝰ ꝛ ipsiꝰ vōitū ꝛ saniei.Trocisci Sal.ꝑ ꝑe ꝯferētes saniei trocisci arostōachis mirabiles loch ꝺ papauer̄.¶Ad vomitū sāguis ꝛ sputū eiꝰ medicia alcheirō loch ꝺ melōe loch ꝺ spodio.¶Ad frigꝰ epis oleū ꝺ aneto alcāzi sebezeriarā oleū ꝺ hasce pilule q̄ sūt i.x.tractatibꝰ. ¶Ad dolorē epatis ꝯfectio ꝺ seibꝰ medicina de gētiana vnguētum de cordumeni trocisci de eupatorio aq̄ de radicibus trocisci de.x.tractatibus confectio de muscho confectio de calamento athanasia cōfectio hermetis cū aq̄ algeleniabin diacurcuma diacostuz filoniū kelkelengi suffuf de acoro facto trocisco pilule de eupatorio theodoricō sal acetuz sqlle.¶Debilitas epatis ꝛ q̄ confortant ipsū dialacca pilule stōatice alkindi ꝛ vnguentum cū pulpa colognтide sal emplm̄ ꝛ medicina alindriō diacurcuma medicina quā alkindꝰ ꝛ alij dixerunt eē Sal. alcanzi confectio de scoria electuariū Sal.oleū de cinamō suffuf hubede. ¶Ad extuationē epatis resus darij est confortatiuū valde tyriaca nr̄a confectio alkindi confectio de muscho sagzenea singularia fecimus oia q̄ conferunt ad dolorē eiꝰ. ¶Ad apa epatis medicina kiume medici trocisci de berberis trocisci de reubarbaro trocisci alzedarfiō.¶Ad duritiē epatis ꝛ splenis trocisci de reubarbaro electuariū de aniude. ¶Ad dolorē epatis ꝛ splenis.Tyriaca esdre mithridatū diacurcuma dialacca. ¶Ad hydropisim ꝛ initiū eius tyriaca mithridatum confectio hermetis medicina kiume hiera archigenis.¶Ad malitiā cōplonis oleū de euforbio suffuf alkekengi bactissucha diasulfur. ¶Ad inceptionē malitie cōplonis humorusia diacurcuma dialacca trocisci de berberis medicina kiume aq̄ de radicibus pilule alkekengi.¶Et ad fortē iterū alcanzi seberearē fanaios ꝛ rectificat sanguinē electuariū aliꝺ. ¶Ad debilitatē stōi medicina kiume vnguētū ad debilitatē epatis ꝛ stōi electuariū de xiloaloes ꝛ sagzenea sal factus suffuf donum dei.¶Et ad debilitatē ꝛ corruptionē suā electuariū alcāzi electuariū kāeati rectificat corruptionē eius. ¶Ad corruptionē ꝛ mollificationē eius oleū asusume confectio hermetis diacurcuma oleū aliud aq̄ de radicibus tyriaca mithridatū alkarme tyriaca nr̄a electuariū de ambra trocisci stelle. ¶Expellunt ab eo supfluitates pilule alkekengi hierapicra diaciminū cōfectio alkindi infusio picre mūdificat eū suffuf aburmaki acetū sqlle oxymel eius mina sirus de malis calus ꝛ siruf de piris ꝛ citrū conditū ꝛ cidonia condita.¶Et ꝺ eis q̄ mundificant ipm sunt electuariū Sal. pilule stōatice sil̄ trifera de scoria ꝛ alia.¶Et ad mollificationē eius trifera maior trifera de scoria suffuf hebede oleū de ꝑpēribꝰ.¶Ad calitatē stōi cōfert sirus de acresta.¶Ad frigus stōi electuarium de xiloaloe tēꝑatū oleū

menũ oleũ de costoroleũ de papauere ruffo
electuariũ de aniudẽ electuariũ alfãgius fen
dedicõ alcãzi sebercearẽ trifera de scoria ele-
ctuariũ talisafar. ¶ Ad ifusionẽ stõi bierapi-
cra pilule ide biera Hip. trifera suffuf bebe-
de. Ad dolorẽ stõi ꝯfectio de seminib⁹ dacti
licõ medicina de gẽtiana aq̃ de radicib⁹ hie
ra andromachi electuariũ diapipereõ sebe-
rearen. Vnguẽtũ de cordumeni pilule inde
oleũ roſ ỏ costo electuariũ Sal. ꝯfectio her
metis pilule bõe ad dolorẽ vẽtris emplꝫ fila
gri⁹ arastõ dircurcuna filoniũ ꝯfectio de ca-
mẽto. ¶ Ad vẽtositatẽ stõi sotira nedrech da
rij albarmiu trifera magna oleũ nardinum.
¶ Ad apa stõi cõfert trocisci de berberis et
eupatorio. ¶ Ad duritiẽ stõi oleũ de mastice.
¶ Ad appetitũ electuaria et akekengi cõfor-
tãt appetitũ. ¶ Ad appetitũ cãninũ de cura-
tiõe ei⁹ ẽ diacyminũ. ¶ Ad digestionẽ tyria
ca mithridatũ ꝯfectio phõrũ cõfectio cesaris
alcanzi diacydonitẽ cõfectio cesaris alcanzi
diacydonitẽ ꝓprie muscbatũ trifera magna
cõfectio de muscho sagzenea diacyminũ ele
ctuariũ de ambra suffuf aristoľ electuariũ suf
suf electuariũ de granis viridib⁹ cõfectio de
iacyntho nr̃a electuariũ aliud citrũ cõditũ ele
ctuariũ. ¶ Ad singltũ cõfectio cesaris ẽ bõa
valde miua sirup⁹ de mẽta trocisci de meze-
riõ. ¶ Ad vomitũ et naseã trocisci aristoma-
chis cõfectio de sale ido ꝓprie ad phľaticũ ⁊
mľicũ sir⁹ de fructib⁹ et ꝓprie ad choľicũ tro
cisci miue sir⁹ de mẽta sir⁹ de malis sir⁹ de
prunis ⁊ cõfert ad sincopim. ¶ Ad siti sir⁹ de
acresta cãfora trocisci de spodio ⁊ si fuerit cũ
resolutiõe nature. ¶ Ad eructuationẽ accidã
diacyminũ trocisci stelle diapipeõ. Ad sple-
nẽ sotira bomorusia kelkelengi ꝯfectio de se
minib⁹ anacardinũ alcãzi diamarte ⁊ aperit
oppilationẽ ei⁹ bedemeregi diacurcũa diasul
fur olm abusume cõfectio de iacyntho nr̃a
theodoricõ biera nr̃a sal. Vnguẽtũ cordume
ni suffuf de trociscis de.x.tractatibus. ¶ Ad
frigus itestinoꝝ pilule q̃ mũdificãt itestina pi
lule stomatice akindi pilule aburmaki. ¶ Ad
colicã ⁊ siccitatẽ natuř araston kelkelẽgi oiuz
de nasturtio olm de herua sermos feberea-
nẽ dactilicõ. ¶ Et ad dolorẽ ei⁹ filoniũ episco
pale diacydonitẽ solutiuũ electuariũ idũ ele-
ctuariũ cesaris. ¶ Ea que leniunt nãm sunt
hierapicra cõfectio ida sirus ỏ prunis paꝝ ỏ
bdellio pilule ỏ tapsia trocisci ⁊ ꝯfectio de al

leis. ¶ Solutia grossa pilule stõatice alkindi
pilule alie ad mľiã pilule de casia biera Sa.
pilule de euforbio attrahũt ex lõginquo ⁊ ex
neruis biera filagrius electuariũ cesaris sebe
rearẽ pilule filii albarith. ¶ Ad retẽtionẽ so-
lutiõis vẽtris tyriaca mithridatũ diacidoni
tẽ muscbatũ vnguẽtũ alhindi sirup⁹ de acre
sta ad choľicos suffuf cõueniẽs choľicis ca-
mebatu. Descriptio exfelãgios suffuf aristote
lis miua sirus de malis sirus de mẽta sirus
de piris cidõia ꝯdita trocisci de balaustiis tro
cisci de spodio trocisci de seminibus trocisci
de diasacramẽtõ. ¶ Ad solulionẽ vẽtris cuz
sanguie ⁊ sanie trocisci diasacramẽtõ. ¶ Ad
difficultatẽ vrine trocisci de lacca. ¶ Ad vlce
ra intestinoꝝ ⁊ rasurã tyriaca mithridatũ ty
riaca esdre cõfectio hermetis trocisci nr̃i tro-
cisci alii athanasia medicina heted regis tro-
cisci de balaustiis trocisci diasacramẽtõ tro-
cisci de seminibus. ¶ Ad pũctionẽ trocisci de
seminibus. ¶ Ad vehemẽtẽ pũctionẽ micle-
ta firdurios oleũ nardinũ suffuf ad tenasmõ
miclete cõfectio hermetis trocisci de mezeri
on trocisci de seminib⁹ trocisci de balaustiis
suffuf. ¶ Ad coliricã passionẽ tyriaca electua
riũ filii messẽiati electuariũ de grãis viridib⁹
ad dolorẽ ani oleũ alhelhẽgi. ¶ Et ad hemor
roidas electuariũ de muscho donũ dei suffuf
miclete oleũ alfindi. ¶ Et ad dolorẽ renũ et
vesice tyriaca mithridatũ tyriaca esdre tyris
ca nr̃a ꝯfectio alhelhẽgi electuariũ de aniudẽ
ad frigus amboꝝ. ¶ Cõferũt rẽibus ⁊ vesice
oia q̃ cõfortãt ca trocisci alhelhẽgi oleũ ỏ her
ua pilule ad frigus renũ trocisci regales ele-
ctuariũ ad dolores amboꝝ ꝯfectio hermetis
diacurcũa. Et ad dolorẽ amboꝝ ꝯfectio alhe
hẽgi nux cõdita oleũ de storace. ¶ Que cõfici
ant renes ⁊ vesicã mithridatum theodoricõ
anacardinũ biera nr̃a electuariũ de ambra.
¶ Et cõferũt ad frigus amboꝝ trocisci alhe-
hẽgi. ¶ Et ad mollificationẽ vesice biera S.
trifera de scoria trifere alie. ¶ Et ad mictuz
sanguis ⁊ pus cõfectio de pilulis alhelhẽgi et
trocisci alhelhẽgi. ¶ Et ad inuolũtariã emis-
sionẽ vrine ⁊ distilationẽ eius cõfectio phõꝝ
scelithe ſm ꝙ dr̃ biera S. ¶ Ad lapidẽ tyria
ca mithridatũ tyriaca esdre homorusia dia-
lacca diasulfur pilule in.x.tractatibus. ¶ Edu
cẽtes arenã in vria trocisci arcõacris. ¶ Ad
frigus matricis oleũ de storace oleũ de beiri
tar oleũ nardinũ alhelhẽgi. ¶ Ad vẽtositate

matricis alkelkēgi. ¶ Et ad dolores matricis scelithe ſm q̄ dr̄ anacardinū diamarte bede meregi filoniū ꝓpe ꝑgnātiū sermos archigenis empl̄m filagrius diacurcūa. ¶ Ad ꝑfocatione matricis alkelkēgi acetū sqlle et oximel eius. ¶ Et ad duritiē matricis pilule meithdine diacurcūa oleo de croco. ¶ Ad corruptionē mēstruoꝝ rectificāt ea theodoricō kelkelēgi trocisci de seminibus cōfectio de scoria. ¶ Ad ꝑgnātes et cōseruātes fetus suffuf tyriaca cōseruat fetū mithridatū scelithe ſm q̄ dr̄ et alcaicatarabā sermos. ¶ Ad dolorē iuncturarū et podagrā ꝛ venā sciaticā sotira scelithe ſm q̄ dr̄ cōfectio phōꝝ cōfectio hermetis anacardinū cōfectio hiere archigēis theodoricō electuariū de massacūia empl̄m electuariū indū electuariū cesaris ꝓpe ad podagra oleū de storace calefacit iuncturas et expellit ab eis supfluitates clisterizatū. ¶ Et ad venā siaticā electuariū phl̄aticū medicina kebeth regis hierapicra oleum asseled ramised oleū alztsed oleū alkekēgi ꝛ ꝑcie ad venā sciaticā alkelkēgi ꝛ ꝓpe ad vētositates iuncturaꝝ hiera catagini ꝛ ꝓpe ad tremorē eaꝝ pilule de tapsia sal. ¶ Ad dolorē dorsi hiera archigenis pilule iuuamēti pilule de dēde oleū kemised oleū kelkekēgi oleū de euforbio pilule de tapsia pilule alie de kelkelēgi electuariū indū cōfectio de scoria nuces et cōdite ꝛ ad dolorē dorsi clisterizatio. ¶ Et ad dolorē anchaꝝ pilulē de tapsia descriptione nr̄a oleum de euforbio confectio hermetis.

¶ Expleta est summa prima antidotarii.

¶ Summa secunda incipit.

In hac sūma afferemꝰ de medicinis cōpositis illas q̄ sunt magis ꝓpe vnicuiqꝫ egritudini postq̄ꝫ reiterabimus rememorationē eoꝝ q̄ dicta sūt in sūma pria vt sit ei q legit hūc libꝝ cōp̄hēsio oium curationū aut pl̄m earū valde et illud ē qm verbigratia cū cōp̄hedit curatōes scabiei eat ad libꝝ ſm ꝛ ē liber medicinaꝝ simpliciariū ꝛ sciet in hora vna cōp̄hēsionē oium medicinaꝝ ꝑticulariū ex tabulis deinde cū ꝑmutaṫ ad capitula libri tertii ꝛ q̄rti q̄rat empl̄m scabiei ꝛ cōp̄hēdat curationes ꝑdictas deinde cū ꝑmutaṫ ad antidotariū cōp̄hēdet reliq̄s curatōes cōpositas. erit ergo ei via ad ꝯp̄hēdū curatōes ꝑticulares oēs ad pl̄m eaꝝ ꝛ diuisi hāc sūmā i tractatꝰ.

¶ Tractatus primus. ¶ De dispositionibus capitis ꝛ de eis q̄ sunt in eo vt cerebꝝ.

Stupefactū doloris capitis antilis cuius hec ē mistio lactis alfarsendini aur. xvi. lactis papaueris ꝛ ē opiū aur. iiii. anisi croci sc. hyusgami albi scamonee oium añ. aur. iiii. cōficianṫ oia cū aceto deinde fiāt ex eis trocisci ꝛ exiccenṫ in vmbra cūqꝫ indiges eis liq̄fac ꝛ lini sup frōtē ab vno tēpore ad aliud q̄ si infirmꝰ fuerit febriens liquefac eos cū aq̄ ꝛ lini eos.

Trocisci q̄bus vtebaṫ antilis. ℞. baccaꝝ lauri aur. iiii. scamonee ꝛ opii ꝛ myrrhe ꝛ succi aq̄ acreste oium añ. aur. iiii. seis apii ꝛ croci ꝛ amōi omnium añ. aur. viii. conficiantur illud cum aceto quantitate q̄ sufficit ꝛ fiant ex eo trocisci ꝛ administrenṫ liniendo.

Caputpurgiū qꝺ mundificat caput ꝛ cōfert patienti ophthalmiā longā ꝛ cui aduenit dolor capitis ꝛ facit descendere ex capite humiditatē plurimū. ℞. nigelle aur. ii. salis ammoniaci aur. ii. succi cucūeris asinini aur. i. teratur illud bene ꝛ conficiatur cū oleo qꝺ fit ex oleo quod dicitur ficionium aut cū oleo de nigella aut cū oleo de alcāna donec perueniat ad spissitudinē cere liquefacte cū oleo liquefactione humida ꝛ pone ipsum in vase et vtere ipso ita vt lineas ex ipso in cōcauitate nariū ꝛ ꝑcipe ifirmo vt naribꝰ attrahat aerē.

Caputpurgium aliud quod purgat sine nocumento ꝛ sedat dolorem capitis statim. Sumantur buchormarien aur. viii. radicum lilii aur. ii. baurach rubei aur. i. misceantur ꝛ administrentur.

Caputpurgium aliud buchormarien. ōꝫ. iii. succi foliorum lebleb. ōꝫ. i. s. alfedinō sextam aur. i. succi cucumeris asinini sextam aur. i. permisce ea ꝛ ꝯserua ip̄m in vase vitri cū ergo idiges eo fac de ipso colliriū ꝛ liq̄fac ipꝫ cū lacte mulieris ꝛ fac caputpurgiū cū eo.

Caputpurgium quod confert ad paralysim ꝛ torturam ꝛ mollificationem mēbrorum ꝛ tremorem ꝛ ad omnes dolores frigidos ꝛ humidos ꝛ oppilatiōes que accidūt ex frigiditate ꝛ humiditate in lacertis ꝛ neruis cuius permistio hec est sumatur succi radicis coloquintide humide ꝛ succi radicis sicle ꝛ succi radicis rata oiuꝫ añ. cochliariū. i. ꝛ nigelle ꝛ q̄na harmel ꝛ teraṫ ābo bn̄ deide cōfice ea cū his succis ita vt ꝯficiāṫ deide repōe

ea cūq̄3 indiges eo sume de ipso pondus sexte.ʒ.i.⁊ solue caputpurgiū cū lacte mulieris lactantis puellā ⁊ fac caputpurgiū infirmo ex eo ipsum enim aperit oppilationes ⁊ calefacit et confert cerebro ex capiti ad illud quod est in ipso de superfluitatibus.

Caputpurgiū aliud cōferēs ad dolores capitis antecedētibꝫ.℞. mumie ⁊ nucis muschate ⁊ ambre ⁊ cāfor̄ ⁊ muschi oīu3 añ. pōdꝫ.ʒ.i.terat̄ vnūqdq3 eoꝝ ꝑ se deide misceant̄ ⁊ cōficiāt̄ cū oleo sisamino ⁊ aliq̄ʒto olei de balsamo ⁊ sumat̄ de eo pōdꝫ gra.vi.⁊ soluat̄ cū aliq̄ aquaꝝ ⁊ fiat caputpurgiū cū eo.

Confectio hiere mundificantis ex parte que mundificat caput et expellit ex eo illud quod est in ipso de sup̄fluitatibus ⁊ egritudines malas.pulpe coloquintide mundate ex granis ⁊ corticibus suis pondus aur.x. turis ⁊ piperis omnium añ.aur.iiii.⁊ croci aur. i.⁊ aloes ⁊ myrrhe ⁊ ammoniaci et asse omnium añ.pondus aur.i. scamonee assate pondus aur.vi.⁊ succi absinthii aur.ii. terantur ⁊ cribellentur ⁊ cōficiātur dos̄ eius sit aur.iiii.

Hiera relata ad busicos que confert ad dolorem capitis et tenebrositatē ⁊ dolorem stomachi ⁊ splenis ⁊ epatis cuius hec est permistio sumantur turis mundati ⁊ agarici ambrū añ.aur.xvi.⁊ pulpe coloquintide mundate excorticate ⁊ granis suis pondus aur.ii.⁊ sticados ⁊ piperis albi ⁊ nigri oīum añ.aur.xvi.⁊ myrrhe aur.iii.⁊ croci aur.vi. et corticū hellebori nigri ⁊ aloes ⁊ scamonee et squille assate ⁊ spice ⁊ casie oīum añ.aur.xvi. ⁊ sandarace ⁊ euforbii oīum añ.aur.viii.terantur medicine sicce ⁊ infundātur gummi ⁊ misceantur ⁊ conficiantur ⁊ dosis eius aur.iiii.

Confectio hiere relate ad drios. Pulpe coloqnintide mundate et excorticate a granis suis ⁊ turis amborum añ.ʒ.xx. ⁊ aristologie rotunde et seminis apii montani et piperis albi omnium añ.ʒ.v.et serapini et opoponaci amborum añ.pondus.ʒ.viii.et spice odorifere et lingue auis et cinamomi et casie et croci et zinziberis et polii omnium añ. ʒ.iiii.terantur medicine sicce et infundantur gummi et misceantur.

Pulpe salue mundificantes caput.℞. turbit et aloes amborum añ.ʒ.x.cologntide et scamonee omnium añ.ʒ.iii.anisi et salis amborum añ.ʒ.ii.dosis eius.ʒ.ii. et debilis aureus.i.

Pulpe conferentes ad dolorem capitis ex melancolia epithimi et agarici amborum.ʒ.iiii.polypodii.ʒ.iii.hiere.ʒ.vii.salis.ʒ. ii.ſ.myrobolanorum nigrorum.ʒ.v. lapidis lazuli.ʒ.ii.dosis.ʒ.ii.ſ.

Pulpe conferentes ad dolorem capitis ex phlegmate et melancolia.℞.myrobolanorum kebulorum et belliricoru3 et emblicoꝝ oīum añ.pōdus.ʒ.iii.salis.ʒ.iiii. sticados. ʒ.ii.hierepicr̄.ʒ.viii.pulpe cologntide.ʒ.iiii.absinthii.ʒ.ii.agarici.ʒ.viii.turbit et epithimi amboꝝ añ.ʒ.xv.hellebori.ʒ.v.dosis eaꝝ.ʒ.ii.ſ.

Decoctio aque de radicibus cum aqua sumitur in potu oleum de kerua ad dolorem capitis ex ph̄āte et vertiginē et epilepsiā.℞.corticū radicū apii et feniculi oīu3 añ. ʒ.x.radicū squinanti et calamenti montani ⁊ spice odorifere et aristol̄.rotunde oīum añ.ʒ. viii.fumi terre.ʒ.vii. myrobol̄. citrinoꝝ pondus.ʒ.viii.epithimi.ʒ.iiii. masticis.ʒ.iii.ſ.polii ʒ.iiii.decoquāt̄ cū.iiii.lib.aq̄ donec remaneat lib.i.et infūdāt̄ in ea hierepicre.ʒ.iiii. et sumāt̄ de ea oi die.ōʒ.iii.cū pōdere.ʒ.i. olei ꝺ̄ herua.

Decoctio collecta que solone educit humores.℞.myrobol̄.nigrorū et citrinorū hebulorū oīu3 añ.ʒ.x.prūa.xxx. numero tamarindorū.ʒ.v.fumi tere.ʒ.vii. absinthii.ʒ.iii. decoquantur cum tribus lib.aque donec remaneat lib.i.ſ.et sumantur de ea due tertie. lib.ſ.cōfictantur in ea.ʒ.i.turbit et aloes due tertie.ʒ.i.agarici tertia.ʒ.i.et bibatur et si voluerit eā debilē nō ꝓiiciant̄ prima tria s3 fricet in ea casie fistule mūdate a grāīs suis.ʒ.x.

Emigranea trocisci qui conferunt ⁊ efficiunt operationem cū linitur ex eis bis aut ter ex tempore ad tempus quorum hec ē permistio.℞. croci aur.xv. et calcadis aur.x. et myrrhe et aluis et opii et succi acreste sicci et colcotar oīum añ.aur.iii.et gūmi aur.xv.terantur illa et proiiciantur desuper vini stiptici quantū sufficit et teratur sicut teritur collirīū et fiant ex eo trocisci. Quūq3 indigebis eis liq̄fac eos cū aceto ꝑmistio et vtere eis.

Medicamen ad emigraneam antequa3 piperis albi aur.ii.commistionis croci aur.ii.euforbii aur.ſ.fimi columbini aur.ſ.encaustri scriptorum aur.ſ.tere has medicinas et permisce et cōfice et line cum eo lacertum temporis et annecte fronti illius partis.

¶Tractatus secundus. ¶De oculi ophthalmia et attractiōe materierum ad oculu3.

Collyrium qd̄ cōposuit vir fa
ciēs alcohol de terra persaꝝ.
℞.sief mēithe aureos . xlviij.
sarcocolle auř.xxiiij.scedenigi
auř.xxij.opij auř.xij.succi mā
dragoꝛe auř.viij.gummi auř.
xvi.conficiantur cum aque pluuiali et admi-
nistrentur cum albumine oui.

COnfectio medicine aristratis faciensi
ad scabiē ⁊ optbalmiā antiquā ⁊ ꝯfert.
auri ex q̄ currit pus et vlceribus quoꝝ cōsoli
datio est difficilis et corrosiōi q̄ accidit i oꝛe
℞.vitri cōbusti auř.ij.myrrhe auř.ij.draga-
ganti adusti auř.i.piperis auř.iij.croci auř.ʒ.
vini.ōʒ.ix.coagulati vue.ōʒ.xlv.Tere medici
nas siccas et asparge super eas in trituratio
ne vinū. Et quū exiccātur proijce super eas
coagulatū vue ⁊ terātur cū eo ⁊ ponāť in va
se ⁊ decoquāť lēto igne ⁊ seruet in vase eris.

EPithyma qd̄ cōposuit filodesifis ꝯfe
rēs ad materiā p̄limā ⁊ doloꝛem vehe
mētē.℞.rosaꝝ recētiū auř.ij.se.hyusgami al
bi auř.viij.turis auř.vi.myrrhe auř.iiij.saui-
coꝛ.ʒ.xviij.vitellū oui.i.assatū succi mādrago
re auř.iiij.croci auř.ij.opij auř.iiij.confician-
tur cum vini stiptici quantitate que sufficiat
⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ administrentur.

ALiud qd̄ diciť vuula. Eris vsti abluti
auř.xij.croci auř.vi.pipis albi auř.iiij.
myrrhe et opij amboꝛuʒ añ.auř.iiij.gummi
auř.xij.teratur cum vino et administretur.

COllyriū aliđ qd̄ admistrať añ balneū
ꝯferēs ad cursū materieꝝ p̄limaꝝ ⁊ ꝓ
pꝛie qñ ocul⁹ ē difficilis hūectatiōis ⁊ ē apa
ei⁹ ad albedinē decliue i coloꝛe suo ita vt fit i
eo aliqđ đ vestigijs ophthalmie vehemītis i
q̄ eleuať albedo ocľi suꝑ nigredinē ei⁹. Et nō
ē nobis necriū vt vtamur eo nisi i hoꝛa q̄ p̄-
cipim⁹ ifirmo vt igrediať i balneū i successio
ne eius.℞.lapidis qd̄ dicitur sabasatos auř.
viij.turis auř.vii.eris vsti abluti ⁊ opij et gū
mi omniū añ.auř.viij.myrrhe auř.iiij.confi-
ciantur cū vini quantitate que sufficit ⁊ ad-
ministretur cum albumine oui subtili ita vt
distilletur de eo in oculo multotiens.

COllyriū aliud qd̄ administratur ante
balneū qd̄ cōposuit hermes factoꝛ al-
cohol faciēs ad doloꝛes vehemētes et sedat
eos in die suo sedatione plurima ⁊ ꝯfert ad
ophthalmiā antiq̄ʒ etiā, Aloes auř.viij.eris
vsti abluti opij et gūmi oiuʒ añ.auř.xvi.myr
rhe auř.xij.croci auř.viij.climie auř.iiij.turis
auř.iij.cōficiātur cū vino vel sirupo qui dici
tur cādinison et administretur cū albumine
oui et soluatur subtile:⁊ oʒ vt oculo fiat alco
hol ex eo in hoꝛis separatis in eo quod ē in
ter oēs tres hoꝛas aut q̄ttuoꝛ deide dimitta
tur oculus quiescere et pausare et p̄cipiať in
firmo post illud vt ingrediatur balneum.

COllyriū valēs qd̄ sedat doloꝛē in die
suo et diciť rabiosum et resoluit apata
et carminat ip̄m in hoꝛa sua.℞.antimonij ⁊
acatie amboꝛuʒ añ.auř.xl.climie auř.vi.eris
vsti abluti auř.xiiij.ceruse de plūbo auř.viij
spice et lilij amboꝝ añ.auř.iiij.castoꝛei et alo.
es et apij et colcotar adusti omniū añ.auř.ij.
gūmi auř.xl.cōficiātur cū aqua in qua deco-
cte sunt rose et administreť cū albumine oui
⁊ liquefiat declinās ad spissitudinē quandā.

COllyriū qd̄ cōposuit Saľ. et cogno-
minať cōpositū ꝓpꝛiū ꝑficiens ad do
loꝛes vehemētes et egritudines quū sunt in
declinatiōe sua.℞.climie ablute auř.xvi. aca
tie auř.xl.eris vsti abluti auř.xiiii.opii et licii
et folii et spice odoꝛifere et croci et aloes ⁊ ca
stoꝛei omnium añ.auř.ii.myrrhe auř.iiii.ce-
ruse de plumbo et antimonii abluti amboꝝ
añ.auř.viii.gūmi auř.xl.conficiatur cū aqua
et administretur in inceptione egritudinis.

COllyriū qd̄ dř falzis et cōposuit ip̄m
mľier regia faciēs ad doloꝛes vehemē
tes.cui⁹ hec ē ꝑmistio.Climie auř.xvi.ceruse
ablute auř.xl.amili et dragagāti et acatie et
opii oiū añ. auř.ii.gūmi auř.xii.ꝯficiāť cū aq̄
pluuiali. Si āt aducit hoꝛa i q̄ facis ex eo col
lyriū ꝓiice suꝑ album oui recētis ⁊ vteř eo.

COllyriū qd̄ noiať estiuū.Climie adu-
ste ablute et boli sermos ceruse de plū
bo oium añ.auř.xx.coꝛticum eris abluto et
acatie et coꝛticum turis omnium añ.auř.ii.
dragaganti auř.v.gūmi auř.xv.conficiantur
cū aqua ⁊ administretur cū albumine oui.

COllyriū qd̄ dř stella qd̄ nō vinciť ꝯfe
rēs ad doloꝛes vehemētes ⁊ bothoꝛ ⁊
aperitionē pupille et vlcera soꝛdida ⁊ vlcera
coꝛrosa et egritudies antiq̄s ⁊ abstergit ⁊ au
fert vestigia.℞.climie aduste ablute ⁊ ceruse
de plūbo ablute oiuʒ añ. auř.xv.amili ⁊ anti
monii amboꝝ añ.auř.xij.cineris de foꝛnace
i q̄ purgať es stāni adusti abluti boli sermos
oium añ.auř.viii.myrrhe opii āboꝝ añ.auř.
ii. dragagāti auř.viii.ꝯficiāť cū aq̄ pluuiali.

COllyriũ theocratis: ⁊ ē medicamē va
lēs .℞.climie ⁊ croci āboꝝ añ.auř.xij.
opij ⁊ corticũ eris amboꝝ añ.auř.vi.corticũ
sabrocā mũdatoꝝ ⁊ plũbi adusti abluti am-
boꝝ añ.auř.v.myrrhe auř.iij.spice odorifere
auř.ij.acatie auř.ij.succi roſ. ⁊ gũmi omniũ
añ.auř.xij.conficiantur cum aqua pluuiali.

Collyriũ qđ noiaꝛ rosaceũ ⁊ cōposuit
ip̄ȝ biblis faciēs ad dolorē vehemtē et
ad attractionē materieꝝ subtiliũ plimaꝝ et
bothor ⁊ distillationē pupille.cui⁹ hec ē pmi
stio. Rosaꝝ recētiũ ablatis capitib⁹ auř.iiij.
croci auř.iiij.opij sextā auř.i.spice odorifere
sextā auř.i.gũmi auř.iij.conficiatur cũ aqua
pluuiali ⁊ administretur cum albumine oui.

Collyriũ aliđ rosaceũ qđ noiaꝛ bonũ ⁊
ɔfert ad has egritudies p̄dictas.℞.ro
saꝝ mundataꝝ auř.xxiiij.croci auř.xij.amili
auř.vi.balaustiaꝝ auř.iiij.opij auř.iiij. draga
gāti auř.viii.ɔficiāꝛ cũ succo folioꝝ cupressi.

Collyriũ rosaceũ qđ ɔposuit tarētios.
℞.roſ.recētiũ auř.xij.cieris đ fornace i
q̄ purificaꝛ es ⁊ spice odorifere ⁊ croci ⁊ opij
⁊ gũmi oiũ añ.auř.iiii.ɔficiaꝛ cũ aq̄ pluuie.

COllyriũ rosaceũ qđ cōposuit debigo-
rus ⁊ noiaꝛ collyriũ magnũ ɔferēs ad
dolorē vehemtē i locis bothor et vlcera ꝓfũ
da saniosa accñtia in tunica cornea ⁊ dilata
tionē pupille et materiā q̄ attrahiꝛ tpe lōgo
et ophthalmiā antiq̄s:cuius sanatio ē diffici
lis.℞.rosaꝝ recētiũ ablatis capitib⁹ auř.lxxij.
climie aduste ablute auř.vi.opii auř.iii. anti-
mōij auř.ii.⁊ qdā ponũt de eo auř.vi.corticũ
eris spice odorifeř añ.auř.ii.myrhe auř. iiij.⁊
qdā hoies ponũt đ ea auř.vi.floris eris auř.
ij.⁊ qdā ponũt đ eo auř.iij.gũmi auř.xxiiij.cō
ficiāꝛ cũ aq̄ pluuiali ⁊ administreꝛ cũ lacte.

Collyriũ iuuatiuũ fcm̄ cũ ieusemin ɔfe
rēs ad attractionē mēꝝ.℞.acatie ⁊ suc
ci sambac āboꝝ añ.auř.xliii.cineris fornacis
i q̄ purgaꝛ es ⁊ croci āboꝝ añ.auř.xxiiij. opij
auř.iiii.⁊ i đscriptōe alia auř.vi.myrrhe auř.
iiii.succi hyusqami albi auř.iiii.eris vsti ablu
ti auř.iiii.gũmi auř.xl.conficiantur cũ vino.

Collyriũ qđ dř pomale ɔuēiēs ei cui⁹
nō tollerat oculus tactũ mediciaꝝ ⁊ cō
fert ad bothor ⁊ vlcera ꝓfũda ⁊ sordida acci
dētia in tunica cornea ⁊ ad dilatationem pu
pille ⁊ ad māin plimā ⁊ egritudines ꝓrimi
tēporis.℞.climie aduste extincte i lacte auř.
xvi.ceruse de plumbo ablute auř . viii , croci
auř.iiii.dragagāti auř.ii.cōficiātur cuȝ aqua
pluuiali ⁊ administretur cum albumine oui.

Collyriũ qđ noiaꝛ noie đriuato a noie
illi⁹ q cōposuit ip̄m suribes ⁊ ē collyriũ
vtile ɔferēs ad dolores antiquos ⁊ cōsumit
carnē additā q̄ ē i angulo maiore đ angulis
oculi ⁊ ē egritudo q̄ dř lachryma ⁊ ad vulne
ra q̄ excũt i hoc angulo ⁊ sũt fistule.℞.climie
ablute ⁊ scedenegi adusti abluti oiũ añ.auř.
xxviii.cineris de fornace in q̄ purgaꝛ es auř.
xxiiii . myrrhe auř . xlviij . croci auř.iiii.opii
auř.viii.piperis albi gra.xxx . numero gũmi
auř.vi.ɔficiāꝛ cũ vino ⁊ administreꝛ cũ albu
mie oui i locis ꝓpinqui tēporis ⁊ fit subtile.
Et qdā hoies sũt q ponũt i eo croci auř.xii.

Collyriũ acreũ qđ noiaꝛ indũ đ ꝓprie
tate cui⁹ ē vt ꝓhibeat gñatiōeȝ ois spēi
ophthalmie ⁊ ɔfert ad corruptiōeȝ ⁊ pruritũ
⁊ corrosionē anguli maioris oculi ⁊ delet ve
stigia ⁊ ɔseruat oculũ cui ex eo fit alcohol ita
vt nō ɔturbeꝛ cũ eo post ip̄ȝ. ℞.ceruse đ plũ
bo auř.xlviii.climie cabrusie auř.xxiiii.encau
stri indi auř.v.armenios ⁊ cōmistiōis q̄ dř
kesuricon ⁊ ei⁹ expositio ē hedus ⁊ succi acre
ste sicci ⁊ opii oium añ.auř.v.pipis albi auř.
vi.olei balsami auř.viii.Et i descriptiōe alia
auř.vi.gũmi arabici auř.xvi.cinnamōi auř.
ii.cōficianꝛ cũ aqua pluuiali ⁊ administreꝛ.

Medicamē cōferēs ad ap̄a vehemēs et
ap̄a oculi qđ excitaꝛ ex attractiōe caľi
tatis.℞.opii ⁊ dragaganti et feluzebaragi ⁊
ceruse oium añ.ʒ.vi gũmi arabici.ʒ.xii.tere
oia ⁊ cōtere deinde accipe schesabrē recēs ⁊
decoq̄ ip̄ȝ cũ lib.i.aq̄ pluuialis dōec p̄uēiat
ad tertiā deiñ cola aquā ei⁹ ⁊ ɔfice cũ ea me
dicamē deide fac ip̄m i pilulas sileꝭ ciceri ⁊
exicca eas i vmbra . Quũqȝ volueris facere
oculo alcohol ex ipsis frica eas cũ aq̄ sřa aut
cũ lacte mulieris:aut cũ albumie oui aut cũ
aq̄ fenugreci decocti super frustũ ostraci aut
sup̄ cotē viridē deide fac oculo alcohol ex eo
i mane duodecies iponēdo cũ radio aut sep-
ties ⁊ i vespis totidē:ip̄m eni frāgit calidita
tē ⁊ abscindit infusionē q̄ attrahitur ad ip̄m
⁊ confortat oculum ⁊ delet apostema.

Medicamē ɔferēs ad ophthalmiā vehe
mētē sedās ap̄a ⁊ rēouet ifusionē ⁊ se
dat caľitatē.℞.fieꝛ mēithe.ʒ.xlviii. croci pon
dus.ʒ.xxiiii.⁊ opii pōd⁹.ʒ.xii.⁊ feluzebaragi ⁊
trociscoꝝ succi hyusqami albi sicci oiũ añ.ʒ.
vi.⁊ folioꝝ rosaꝝ hũidaꝝ quoꝝ folioꝝ radi-

ces albe ꝛ absciſſe sūt pōd⁹.ʒ.xl.ꝛ gūmi arabici pōd⁹.ʒ.xlviii.tere totū illud ꝛ cōtere ipʒ cū aq̄ pluuiali ꝛ aq̄ meliloti ſi fuerit hūidū ꝛ exprime ipm. Si vero fuerit ſiccū decoq̄ ipʒ deide cola aquā ci⁹ ꝛ cōtere medicias ꝛ cōfice eas cū aq̄ ei⁹ deide fac de eo pilulas ſiſes ciceri ꝛ exicca eas deinde frica ipſas ſup cotem aut oſtracum cum aqua frigida aut cū lacte mulieris aut cum albumine oui deide fac oculo cum eo alcohol mane et in ſero.

Medicamē qd̄ noiaṫ duo maiora rubeū faciēs ad vlcera que ſūt i ocl'o ꝛ ad ardorē vehemētē ꝛ mūdificat oculū ex hūoroſitate q̄ attrahiṫ i eo ex multitudie hūiditatis ꝛ ſupſluitatū ꝛ cōfortat tegmētū oculoꝝ.℞. opii ꝛ ſcedenegi eriſ vſti ꝛ oſtracoꝝ aduſtoꝝ ꝛ medulle tritici oium añ. pōd⁹.ʒ.viii.gūmi arabici pōdus.ʒ.xlviii.ceruſe pōdus.ʒ.lxiiii. climie.ʒ.xxviii.tere ſcedenigi ꝛ es vſtum p ſe cū aqua cōtritione bona deide pmiſce oia ꝛ cōtere ea quū ſunt ſicca deide fac ex ea alcohol oculo ſicut fit alcohol cum antimonio.

Confectio empl'i qd̄ pōiṫ ſup oculū cōferēs ad vehemētē calorē ꝛ exiccationē ocl'i eṫ abſcidit ab eo hūiditatē q̄ attrahiṫ ad ipʒ ꝛ ɔfortat oculū ꝛ ſedat dolorē. ℞.folioꝝ roſaꝝ ſiccaꝝ ꝛ corticū granatoꝝ dulciū hūidoꝝ ꝛ lētū oium añ.pōd⁹.ʒ.v. ꝛ fūde ſup ea lib.i.aq̄ ꝛ decoq̄ ea bñ ꝛ cola ipſa ex aq̄ ꝛ cōtere ea bñ ꝛ cōfice ea cū aliq̄tō aq̄ roſacee ꝛ olei roſacei deide pone ea ſuper oculum.

Medicamē ɔferēs ad dolores ocl'i calidos.℞.croci ꝛ olibāi ꝛ aloeſ ꝛ myrrhe ꝛ opij ꝛ ſarcocolle oiū añ.ʒ.v. diſrūpe ꝛ ɔteṙ ea ꝛ lini ſr̄ oculū i pn̄ᵒ doloris cū aceto ꝛ aq̄ endiuie aut aq̄ portulace aut aq̄ hyuſgami al bi aut aq̄ coriādri hūidi. Quū āt poꝛtēdiṫ dolor lini ex eo ſup oculū ꝛ frōtē ꝛ coꝛnua frontis cū vino ꝛ calefacit ipm aliquātulū aut ſume de ſauic ordei pōd⁹.ʒ.iiii.ꝛ croci hortulanis ſilueſtris pondus.ʒ.ij.ꝛ opij pondus.ʒ.i. tere ipſa bene ꝛ confice ea cum oleo roſ. et pone ipſum ſuper oculum patientē ophthalmiam ꝛ apa calidum.

Alcohol qd̄ noiaṫ aſtaliticō ɔferēſ ad cōturbationē ocl'i ꝛ rubificationē ei⁹ quū diſtillaṫ ꝛ quū fit ex eo alcohol ad iceptionē catarroꝝ. et qñ miſceṫ cū eo alcohol roſ.℞. tutie ꝛ eris vſti ꝛ aloes oium añ.ptē.i.ꝛ myrrhe ꝛ ſpice oiū añ.v.ptis.i.ꝛ croci ꝛ opij ābo rū añ.ptē.i.ꝛ acatie pure ptes.iiij. ꝛ licij gn-tā ptis.i.ꝛ gūmi arabici ptes.iiij. tere tutiaꝫ ꝛ es ꝛ aloē ꝛ acatiā cū aq̄ dulciſ ſextarijs.iiij. deide tere liciū ꝛ crocū ꝛ opiū i tabula alia.v. dieb⁹ deide cōmiſce cū eis et infunde aloē i aqua ita vt liqueſiat et funde ſuper medicinas et permiſce conterendo deinde fac trociſcos aut pilulas et fac cum eis alcohol.

Alcohol cōſerēs ad oēs dolores oculi accidētes ex caterris. Sumātur folia rubi ꝛ expmaṫ aq̄ coꝝ ꝛ coleṫ ꝛ teraṫ i tabula donec igroſſeṫ ꝛ teraṫ paulati deide ſumaṫ q̄ṫū ipſa ē de gūi arabico ꝛ fūdaṫ cū aq̄ pauca ita vt liqueſiat et fiat ſicut mel deinde miſceātur cum aqua rubi ꝛ conficiatur cum ea aliquot diebus ita vt ſit poſſibile fieri ex eis pilulas deinde fiant pilule ꝛ exiccentur in vmbra et fiat cum eis alcohol.

Ulcera oculi ꝛ bothoꝛ ei⁹ꝛ pus i eo. Scias q̄ collyriū ſtelle p̄dictū ē vehemētis iuuamenti in eis ꝛ ſimiliter collyrium iuuatiuum et collyrium pomale eſt vltimum.

Collyriū qd̄ referṫ ad macur faciēs ad egritudines ꝛ pus q̄ ſūt oculo. ℞. tucie aure.xxxij.eris vſti aur:xxij.croci aur.xvi.myrrhe aur.xvi. ſedine aur.x. piperis albi gra.xl. numero gummi aure.xl. conficiātur cū vino ꝛ indeſcriptione alia ponunṫ in eo opij.aur.x.

Diſruptio coꝛnee. Collyriuꝫ roſ.ɔfert ad omnes egritudines ꝛ ſpecies dilatationis pupille.

Puluis replēs foueas coꝛnee.℞.oſtracorū magnoꝝ aduſtoꝝ ꝛ ſcedenegi āborū añ.ʒ.i.terantur ꝛ pulueriꝫetur cum eo oculus.

Algarab. Colliriū qd̄ compoſuit ſuribes eſt iuuatiuum ad algarab.

Albedo veſtigioꝝ vlceꝝ ɔferūt ad albedinē medicamen egyptiū et collyriū idum:ꝛ alcohol cū ſtercoꝛe ſtelion ē iuuatiuū.

Collirium citrinum aliud ſcitur kiles. almatram conferens ad caliginem ꝛ tenebroſitatem viſus et ad egritudines acutas et delet veſtigia et durities. ℞. climie aure.xiiij.ſucci acreſte ſicci aur.xij.ſalis ammoniaci tantūdem opij aur.viij. gūmi aur.xxiiij. ceruſe de plumbo tantundem croci aur.xvi. piperis albi aur.xxiiij.cōfice cū aqua pluuiali.

Alcohol mirabile qd̄ expertum ē et laudatur in albedine et lachryma ꝛ eſt meſie ꝛ abſtergit caliginem et omnem groſſitudinē q̄ ē in palpebra ꝛ acuit viſū valde.℞.tutie ide.ʒ.ij.ſ.antimonij de ſpabani.ʒ.iiij.marcha

fite põdus.ʒ.ij.ſ.eris vſti põdus.ʒ.ij. ⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.climie auri ⁊ climie argẽti amboꝝ añ.aur.i.ſcede negi põdus.ʒ.i.coralli ⁊ margaritaꝝ ꝑuaꝝ ⁊ corticũ eris oium añ põdus.ʒ.ij.ſceba armene põdus.ʒ.ij.⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.aq̄ diſtillatiõis nitri põdus.ʒ.ſ.⁊ vitri pharaõis põdus.ʒ.ſ.terꝰ has medinas cũ aq̄ pluuiali ⁊ qñ ꝯtrite ſũt ꝓijce ſuꝑ eas cãfore trite põdꝰ ſexte.ʒ.i.muſchi põdus ſiliq̄.i.⁊ miſce cõterẽdo ⁊ fac pilulas ⁊ exicca ĩ vmbra ⁊ frica ĩ oſtraco cum aqua ⁊ fac alcbol cũ eo.

Aliud iuuatiuũ ad albedinẽ exꝑtũ mirabile.ſumatꝰ limature acus põdus.ʒ.ij.et ſãbachi põdus.ʒ.i.deide terãtur ambo ſimul ⁊ ponãtur in cõcauitate arũdinis ⁊ ſtringatꝰ os cãnule oppilãdo cũ maſſa ⁊ coopiatꝰ arũdo tota cũ maſſa et deſuꝑ inuoluatꝰ luto ꝯfecto cũ capillis ⁊ inuoluãtur ſuꝑ ipſũ ⁊ coopiatur poſt illud cũ luto alio deide apponatꝰ carbonibꝰ donec.vertatꝰ in lapidẽ et fiat ſic teſta et extrahatꝰ ⁊ auferatꝰ medicina illa ⁊ accipiatꝰ climie albe trite põdus.ʒ.triũ ⁊ miſceatur cũ hac medicina ⁊ reducatꝰ ad cãnulã aliã deinde fiat ex ea ſic factũ ẽ ex prima. Quũ ergo ĩ lapidẽ cõuertitꝰ extrahatꝰ et intẽdatur ad folia lini collecta añq̄ꝫ aduenerit eis pluuia ⁊ exiccata et ſumatꝰ de eis põdus.ʒ.i.et margaritarũ nõ ꝑforataꝝ põdus.ʒ.ſ.⁊ terãtur bene cũ reliquis medicinis et terãtur omnia ſimul cõtritione vltima donec fiãt ſicut puluis. Quũ ergo volueris curationem facere cum eo tũc fac oculo alcohol cũ ſucco radicis lilij tribꝰ diebꝰ ꝯtinuis deinde fac ei alcohol poſt cuꝫ hac medicina ⁊ fac alcohol poſt illud vno die ex hac medicina et vno die ex ſucco lilij.

Pulnis ad albedinem. ℞.floris eris et ammoniaci et cancri marini aduſti omnium añ.ʒ.v.pulpe colloquintide.ʒ.ij.ſ.fellis tauri et baurac armeni omnium añ.ʒ.ij.ſalis gemme.ʒ.iij.piperis albi.ʒ.xx.ſpume maris.ʒ.iiij.corticum ouoꝝ ex quibus egreſſi ſũt pulli ſub gallina.ʒ.iij.linature cotis.ʒ.v.ſtercoris lacerti.ʒ.x.margaritarum.ʒ.iiij.

Sebel.Cochon bonũ ad ſebel de eis que experta ſunt et laudata. Sumãtur cortices ouoꝝ hora q̃ aperiuntur ſub gallina et bulliãt cũ aceto forti.x.diebus cõtinuis deinde colẽtur et ponãtur in ampulla vitri aut in vaſe vitriato et ponatꝰ vas ĩ loco qui ſit vt nidus ſub ſole dõec exiccetꝰ qꝺ ĩ ipſo ẽ deide ſumatur et teratur et fiat alcobol cum co.

Lachryma collyriũ qꝺ dixit meſias ad albuginẽ factũ ex tutia confert ad eas.

Groſſitudo palpebraꝝ et grauitas earũ cõfert ad eã alcohol cognominatũ miſſandros et dicã ipm in capitulo ſcabiei ⁊ cõfert medicamen ariſtratis ꝑdictũ et collyriũ de tutia quod dixit meſias ad albedinem.

Collyriũ exꝑtũ lxbime egyptiũ ꝯferẽs ad duritics et albedinẽ et abſcindit corticẽ duꝝ ſtati.℞.floris eris ⁊ ãmoniaci ãboruꝫ auꝛ.vi.ſalis defoſſi auꝛ.iii.pulpe collogntide auꝛ.iii.et duas tertias auꝛ.i.fellis vaccini auꝛ.ii.baurac nigri auꝛ.i.ſ.piꝑis albi gra.xl.nũero mellis boni cyathos.vi.⁊ õʒ.ix.per miſceatur et ponatur in vaſe et recondatur.

Collyriũ qꝺ dꝛ araſtuſemõ ꝯferẽs ad attractionẽ materieꝝ chrõicã ⁊ ad grauitatẽ palpebraꝝ et aſpitatẽ eaꝝ et liq̄factionẽ lachrymalis oculi ⁊ ſeiũctionẽ eiꝰ ⁊ corroſionẽ ipſiꝰ ⁊ ad hũiditatẽ ꝑlimã q̄ ẽ ĩ oculo ⁊ ad augmẽtũ pãniculi ⁊ aufert veſtigia ⁊ duritics.℞.antimonii auꝛ.iiii.eris vſti ⁊ ceruſe ꝺ plũbo ãboꝝ añ.auꝛ.ii.croci ⁊ myrrhe ⁊ corticũ turis ⁊ floris eriſ ⁊ lẽtiũ rubeaꝝ oium añ.auꝛ.i.piꝑis albi auꝛ.ſ.gũmi auꝛ.ii.ꝯficiatꝰ cũ vino et adminiſtretur diſſolutũ cum eo.

Collyrium citrinum qꝺ dicitur ſanaratis ⁊ eſt collyriũ iuuatiuũ cõferens ad ſcabiem et corroſionem in vtriſq̄ꝫ lachrymalibus et pruritum vehementem et grauedinem palpebrarum.℞.climie auꝛ.lxxx.colcotar albi auꝛ.xxx.cõficiatur cũ aqua pluuiali.

Scabies oculi et pruritus eius.Collyriũ indum confert ad pruritum.

Alcohol nõ errãs quod cõpoſuit ceſar factor alcohol faciẽt ad pruritũ ⁊ ad groſſitudineꝫ palpebraꝝ. ℞.climie cabruſie auꝛ.xxiiii.ſedine auꝛ.vi.Et ĩ deſcriptiõe alia auꝛ.vi.terãtur dõec fiat ĩ loco ſauie ⁊ ꝯficiatꝰ cũ melle et aduratꝰ ⁊ iſũdatꝰ vinũ qꝺ extiguat ipſũ et exiccetꝰ deide teratꝰ et fiat cũ eo alcohol.

Alcohol meſiton ad pruritũ et hũiditatẽ oculi et corroſionẽ lachrymaliũ et ſcabiẽ vehemẽtẽ ĩ palpebris climia frãgatꝰ ĩ fruſta ꝑua et ꝯficiatꝰ cũ melle et põatꝰ ĩ vrceolo figuli et oppiletꝰ os eiꝰ et luto liniatꝰ et fiat foramẽ ĩ medio cooptorii vt ſit fumo eleuat ex aduſtiõe medicie ſpiraculũ ꝑ qꝺ egrediatꝰ deide põatꝰ vrceolus ꝑparatꝰ ĩ medio carbonũ accẽſoꝝ.Quũq̄ꝫ incepit climia aduri tũc ꝯſidera fumũ aſcẽdẽtẽ tunc ſi videris cũ de

cliuē adhuc ad nigredinē dimitte medicinā cōburri dōec videas ipꝫ fumū fieri albū tūc eni ſcias ꝙ medicie iā cōfirmata ē cōbuſtio tūc ergo remoue vrceolū ab igne ⁊ extrahe climiā ⁊ funde ſuꝑ eā vini q̄ātitatē q̄ infrigidetur deide pone eā in mortario ⁊ cōtere eā bene ⁊ exicca ⁊ ſerua eā donec cōmiſceas ipſam in alcohol cum quo permiſcetur. et hec eſt deſcriptio alcohol. ℞. climie hui⁹ auṙ. vij. et antimonij tantūdem tere omnia ⁊ conſerua ⁊ fac ire ex eo ſuꝑ palpebras mãe et ſero.

Collyriū apolonij ad ſcabiē et caſū palpebrarꝫ ⁊ egritudies antiquas. Scedenegi aduſti abluti auṙ. xxxij. eris aduſti abluti auṙ. xvi. lapidis ſaialiſtos aduſti abluti auṙ. xxxij. floris eris fricati auṙ. xvi. opij. auṙ. iij. et in deſcriptione alia auṙ. vi. climie auṙ. iiij. colcotar aduſti auṙ. iiij. gummi auṙ. xvi. conficiatur cum aqua pluuiali.

Medicamē qꝺ cōpoſuit caſſios ad aq̄ꝫ q̄ deſcendit i oculū. Sumaṫ fel tauri ⁊ euacua ipm in vaſe eris ⁊ dimitte ipꝫ. x. dieb⁹ deide ſume de ipo auṙ. xij. croci ⁊ olei balſami ⁊ oppopōaci oium an̄. auṙ. ij. piꝑis gra. xij. numero mellis boni duplum quātitatis fellis miſce oia ⁊ decoque in vaſe eris deide pone ipm in pyxide eris ⁊ conſerua ipſum.

Medicamē aliud quod cōpoſuit polonios. Sume ſpumā maris ⁊ adure ipſā ſuꝑ teſtā ⁊ tere cinerē ei⁹ ⁊ cōfice ipꝫ cū ſanguie tince ⁊ pōe i vaſe ꝺ cornu. Quūqꝫ euellūṫ pili tūc lini ſuꝑ locū eorꝫ ꝺ h medicamie.

Epithima qꝺ cōpoſuit fulukeſanis cōferēs ad materiā pl̃imā ⁊ dolorē vehemētē. ℞. roſ. recētiū auṙ. ij. ſe. hyuſqami albi auṙ. viij. turis auṙ. vi. myrrhe auṙ. iiij. ſauic ꝺ ordeo auṙ. xviij. vitellū oui. i. aſſatū ſucci mādragore auṙ. iiij. croci auṙ. ij. opij auṙ. iiij. cōficiantur cū vini ſtiptici puri q̄ātitate que ſufficit et fiant ex eo trociſci et adminiſtrētur.

Collyriū qꝺ dṙ indū ⁊ regiū ꝯferēs ad inceptionē deſcēſus aq̄ et ad oēm caliginē humidā exiſtentem i oculo ⁊ aufert veſtigia vlcerum in oculo. Climie rubee aduſte ablute. ꝫ. xvi. encauſtri indi. ʒ. vi. ceruſe ꝺ plūbo. ꝫ. iiij. piꝑis albi. ꝫ. vi. fellis deboha. i. et fellis ſafer et exiſtimauerūt ꝙ ē ſubot. vij. felliuꝫ alcubugi. iiij. lactis papaueris. ꝫ. i. olei balſami. ꝫ. ij. oppoponaci et ſerapini amborū an̄. ꝫ. ij. gūmi. ꝫ. xij. ꝯfice cū ſucco feniculi aut cū ſucco plāte que dicitur abradies.

Alcohol cōferēs ad tenebroſitatē et inceptionē aq̄ i oculo. Fellis vrſi. ʒ. iiij. oppopōaci ⁊ piꝑis ābo ꝝ an̄. ʒ. iij. olei antiqui ⁊ oppobalſami ⁊ ſucci feniculi hūidi oiuꝫ an̄. ʒ. ij. climie pōd⁹. ʒ. i. mellis. ꝫ. i. tere ipm ⁊ miſce ⁊ pone ipm in ampula vitri munda ⁊ pone ipm i ſole dieb⁹. vij. deide fac oculo alcohol ex ipſo cum extremitate radij mane et ſero.

Medicamen qꝺ cōfert ad tenebroſitatē et ad illū qui videt rē ex lōgiquo ⁊ nō videt eā ex ꝓpio ⁊ ad aggregationē aq̄ i oculos. cuius hec ē ꝑmiſtio. Fellis corui nigri et fellis ꝑdicis ⁊ fellis gruis ⁊ fellis adhoba et fellis capre oium an̄. pōd⁹. ʒ. ij. mellis colati pōd⁹. ʒ. iij. ⁊ olī balſāi. ʒ. i. ⁊. ſ. tere ea ſiṁ ⁊ ꝑmiſce ipſa et fac oculo alcohol cū eo māe ⁊ ſ͛o.

Deſtructio viſus. Collyriū citrinū ē innatiuū ad ꝺbilitatē ſuꝑfluā i viſu ⁊ collyrium de tutia ꝙ dixit meſias in albedine.

Collyriū quo vtebaṫ floris. ℞. acatie et roſarū ſiccarꝫ ⁊ meliloti oium an̄. auṙ. xlviij. cieris fornacis i q̄ purgaṫ es auṙ. xxiiij. mādragore auṙ. xij. ſe. hyuſquiami albi auṙ. xviij. opij auṙ. vi. gummi auṙ. xl. vini. ꝫ. ix. aq̄ pluuialis. ꝫ. ix. ꝯmiſceaṫ aq̄ cū vio ⁊ ꝓijciāṫ ſuꝑ ea roſe et melilotū ⁊ hyuſqamū ⁊ poſtea mādragore aut cortices mādragore ⁊ dimitte ea dōec infundāṫ trib⁹ dieb⁹ aut qnqꝫ: et exprime ea ⁊ accipe exꝓſſionē corꝫ ⁊ ꝯfice cū ea medicam̄ et fac ex eo collyria et vtere eis.

Medicamē baſilicon regū et ipm ē abſterſiuū oculi ex quo fit alcohol in diſpoſitiōe ſanitatis in oi die ſemel: aut in omnibus duobus ſemel: et abſtergit viſuꝫ ⁊ cōſeruat viſuꝫ ſanū ſm̄ diſpoſitionē ſuā. ℞. climie et ſpume maris oium an̄. ʒ. x. eris vſti. ʒ. v. ceruſe ⁊ ſalis gēme oium an̄. ʒ. iij. ſalis ammoniaci ⁊ macropiperis oium an̄. ʒ. ij. gariofil. ⁊ vſnee amborꝫ an̄. ʒ. i. piꝑis. ʒ. iiii. canfore. ʒ. ſ. tere optime ⁊ fac oculo alcohol cum eo.

Baſilicō aliꝺ ꝯferēſ ad oia q̄ diximꝰ. ℞. climie. ʒ. vij. ſcehedenegi ⁊ macropiꝑis amborꝫ an̄. ʒ. ij. ſalis ammoniaci. ʒ. ij. eris vſti et ceruſe et ſalis gēme oium an̄. ʒ. iiij. ſpume materijs. ʒ. iiij. ſalis indi et gariofil. et heil et vſnee et ſpice omnium an̄. ʒ. i. confringe ⁊ cōtere ipſum et fac ex ipſo oculo alcohol.

Medicamē qꝺ cōfortat viſuꝫ ⁊ ꝯſeruat ipꝫ ſꝫ ſanitatē ſuā ⁊ aufert mltitudinē lachryme q̄ currit ex oculo. Sūe d e antimonio et infūde ipꝫ. xxi. noc te i aq̄ pluuiali aut i

aq̄ q̄ distillat ex cisterna deiñ accipe ꝺ eo pō d⁹.ʒ.xij.et marchasite.ʒ.viij.et tutie et climic oiuꝫ añ.ʒ.xij.ꝛ margaritaꝝ ꝑuaꝝ nō ꝑforata rū.ʒ.ij.ꝛ muſchi tertiā.ʒ.i.ꝛ cāfore ſertā.ʒ.i.et croci ꝛ ſcedenegi āboꝝ añ.ʒ.i.tere vnūqꝺqꝫ ꝑ ſe deiñ aggrega ātimōiū et marchaſitā et climiā et tutiā et margaritas et tere bñ ea oi die cū aq̄ mlꝉtotiēs dōec ericcet aq̄ eoꝝ.deiñ accipe ſcedenegi ꝛ crocū ꝛ ꝓijce ip̄a ſimul i mortario et tere ea bñ deide tere cū eis muſ chū et cāforā deide repōe ip̄ꝫ i vitreata ꝛ fac ex eo alcohol māe ꝛ ſo i diſpōnib⁹ſanitatis: ipſa.n.cōfortat viſum debilē ꝛ ꝯſeruat eum.

BRod fugitiuū abſterſiuū ꝛ cōfortatiuū.℞.ſcedenegi ꝛ eriſ vſti āboꝝ añ.ʒ.v. aloes ſcotrēſis et baurac armeni amborum añ.ʒ.i.floris eris et piperis albi et macropiperis et pulpe collogntide et croci et ameos omnium añ.ʒ.ſ.confringe et cōtere ꝛ vtere.

❡Tractatus tertius de aure. dolor auris et apoſtema eius et pus et grauitas eius.

MEdicamē Ariſtotelis ꝑdictū in caplꝫo oculi eſt iuuatiuū ad aurem ex qua currit pus.

MEdicamen cōferēs ad dolores i aure ꝛ oia vlcera accītia in ea.℞.myrrhe auꝛ.i.olibāi auꝛ.iij.nitri auꝛ.iij.croci auꝛ.iiij. ſucci papaueris auꝛ.ij.galbāi auꝛ.ij.amigdalaꝝ excōticataꝝ.xx.nūero teraꝛ illꝺ totū ꝛ cōficiaꝛ cū aceto et fiāt ex eo trociſci. quū ğ fuerit ip̄ꝫ necr̄iū ſoluaꝛ ſi fuēit i aure dolō vehemēſ cū olꝫo roſ.ꝛ diſtilleꝛ i aure ꝛ ſi fuēit i ea grauitas iꝛauditu ſoluaꝛ cū aceto et diſtilleꝛ.

COnfectio medicaminis quā narrauit Sal.℞.myrrhe auꝛ.iiij.aloeſ auꝛ.iiij. olibani auꝛ.iij.Et in deſcriptione alia auꝛ.ij. croci auꝛ.iij.nitri auꝛ.iji.ſucci papaueriſ auꝛ. iij.amigdalarum amararū.xxx.numero galbani auꝛ.ij.aceti boni quantum ſufficit.

Edicamē ad aurē ex medicinis Sal. ꝯferēs ad ap̄ata et dolores vehem̄tes clamoſos.cui⁹ hec ē ꝑmiſtio.℞.galbāi ꝛ ē al bezar auꝛ.ij.cinamōi auꝛ.ij.myrrhe auꝛ.viij. croci auꝛ.viij.olibāi auꝛ.iiij.nitri auꝛ.iij.aceti q̄ꝫtū ſufficit ad hoc vt fiat i ſpiſſitudie melꝉ.

Edicamē aliꝺ ad ap̄ata auris ꝛ ad ſāitatē et ad tus vēiētia ex aure ꝛ ad dolores auris antiquos.cui⁹ h̄ ē ꝑmiſtio.℞.vētris fabe egyptie amari saporiſ ꝛ aluis iameni et pipis albi ꝛ nitri ꝛ croci ꝛ opij ꝛ cōticū granatoꝝ ꝛ olibani ꝛ ſpice oiuꝫ añ.auꝛ.ij.caſtorei auꝛ.i.melꝉ ꝛ aceti q̄ꝫtitatē q̄ ꝯficiaꝛ medicam̄ ꝛ qdā hoies ponūt i eo mellis auꝛ.vi.

Edicam̄ aliud ꝺ medicis herotas. ℞. croci et myrrhe et ſpice oiuꝫ añ auꝛ.ſ. eris vſti medietatē et tertiā auꝛ.i.opij auꝛ.ſ. caſtorei tertiā auꝛ.i.aluis iameni auꝛ.i.aluis rotūdi auꝛ.i.Si ergo fuerit i aure virus cura eā ex hoc medicamine cū decoctiōe tripli cati.Et ſi i ea fuerit dolor vehemēs cura eā cū oleo roſ.ꝛ ſi ḡnanꝛ in ea vermes ꝑmiſce cum hoc medicamine hellebori nigri auꝛ.ij.

Edicamē auris ex q̄ currit pus. ℞.capitum granatoꝝ ꝛ ariſtologie et colcotar et draganti cabruſij et gallaꝝ et corticū eris omnium añ.auꝛ.i.myrrhe olibani ꝛ calcāti aſſati et aluminis iameni oiuꝫ añ.auꝛ.ſ. teraꝛ cū aceto et fiāt trociſci et adminiſtrēꝛ.

Edicamē anticates ad dolorē difficilē vehemētē.Croci.ōꝫ.ij.et qdā hoies ponūt de eo.ōꝫ.i.myrrhe et ſalis āmōiaci amboꝝ añ.ōꝫ.i.aluminis iameni āmoniaci añ. ōꝫ.ſ.ſediminis olei de lilio aut fecis olei alniſci.ōꝫ.ij.teraꝛ cū vio mellito aut vio dulci q̄ꝫtitate q̄ fiat i ſpiſſitudine melꝉ ꝛ admiſtreꝛ.

Edicamē ad grauitatem auditus ꝛ ſonitum et tinnitum exiſtentem in aure. ℞. hellebori albi auꝛ.i.caſtorei auꝛ. ſ . nitri auꝛ.quartā miſceaꝛ ꝛ adminiſtreꝛ cū aceto ꝛ ꝯſidat in eo vtēs ipſo qm̄ ē medicamē vtile.

Edicamē aliꝺ qꝺ dꝛ algelarui ad egritudies ātiq̄s q̄ ſūt ꝺ egritudib⁹ auris. Hellebori albi et myrrhe et olibāi ꝛ croci ꝛ caſtorei et opij oiū añ.auꝛ.iiij.calcāti auꝛ.vi. piꝑ.auꝛ.ij.infūdāꝛ myrrha ꝛ opiū ꝛ caſtoreū et olibanū i aceto i q̄ decocti fuerint cortices granatoꝝ dōec diſſoluti fuerit deide ponāꝛ hellebor⁹ ꝛ croc⁹ ꝛ piꝑ et calcātū trita ꝛ ꝯteraꝛ oia bñ.Quū ğ cōpleꝛ ꝓijciaꝛ ſuꝑ ip̄ꝫ de vio mellito q̄ꝫtitas q̄ fiat i ſpiſſitudie mellis ſubtilis.Quūqꝫ ip̄ꝫ ē necr̄iū tūc tepideꝛ ꝛ diſtilleꝛ in aureꝫ eſt enim medicamē mirabile.

COnfectio medicamis qꝺ ꝯfert ad oēſ dolores auris ꝛ oia vlcera euēiētia in ea.℞.myrrhe auꝛ.i.olibāi au.iii.ꝛ qdā hoies ponūt i eo au.vii.nitri au.iii.croci au.iiii.ꝛ qdā hoieſ ponūt i eo au.i.ſucci papauēiſ au.ii. galbāi auꝛ.ii.amigdalaꝝ excorticataꝝ.xx.nūero. Teraꝛ illud totū ꝛ cōficiaꝛ cū aceto ꝛ fiāt ex eo trociſci.Quūqꝫ neceſſarii fuerit ſoluāꝛ ſi fuerit in aure dolor vehemēs cū oleo roſ.

et distillet̄ in aurē: ⁊ si fuerint in ea gravitas in auditu soluātur cum aceto et distillentur.

COnfectio scorie ferri ⁊ ē medicam̄ forte. Sūat̄ scoria ferri ⁊ ꝯterat̄ ⁊ abluat̄ cū aceto deinde proiiciat̄ sup̱ testā et exiccet̄ deinde proiiciat̄ secūdo et tertio et fiat illud species deinde decoquat̄ cū aceto forti decoctiōe vehemēti dōec fiat sicut mel ⁊ auferat̄ ⁊ distilletur de eo in aurē quū indigetur eo.

VLcera nasi. Cōfectio sacra mosos ⁊ est medicam̄ eradicās oēs additionē q̄ orit̄ in corpe. ℞. draganti adusti ⁊ colcotar adusti aut calcanti adusti aut draganti rubei ⁊ corticū eris oiuꝫ ptes eq̄les. Tere ergo ea et cura cū eis siccis ⁊ oꝫ vt frices additionē añ q̄ꝫ medices eā cū hoc medicamīe p̱ diē deiñ medica cū eo in māe postq̄ꝫ patiēs egritudinē cōederit cibū suū. Et quū tu curas cū eo fistłas nasi tūc lini añ curatōeꝫ iteriora nasi aspalto aut pice hūida aut piguedie myrrhe.

Tractatus q̄rtꝰ de dētibꝰ ⁊ doloribꝰ eoꝝ.

COnueniēs ē ad dolores difficiles vehemītes ⁊ ad corrosionē dētiū ⁊ ꝯfert iteꝝ ad tussi medicamē qđ. ℞. opii auī. ii. myrrhe tātūdē bascec tātūdē pipis albi galbāi añ. tm̄dē ꝯficiant̄ cū coagulati vue q̄ꝫtitate q̄ sufficit ⁊ terāt̄ sil̄ ⁊ fiāt ex eis collyria ⁊ liniat̄ ex eis sup̱ dētes et ponātur de eis sup̱ locū corrosum.

MEdicam̄ qđ narrauit ādrōachꝰ ad oēꝫ dolorē dētiū ⁊ ad oēs egritudies accñtes ex eo ⁊ ad stuporē. ℞. pipis et piretri ⁊ lactis titimali ⁊ galbāi oiū añ. ptē. i. terāt̄ ⁊ ꝯficiātur cū storace ⁊ ponat̄ sup̱ locū corrosum.

MEdicam̄ iuuatiuū ad pl̄sationē dētiū. ℞. pl̄pe collogntide ptē. i. ⁊ aloes ptē. i. ⁊ bulliāt i pyxide lapis aut cochliari đ ferro ebullitiōe vehemīti cū oleo ⁊ aceto vini deiñ auferat̄ ab igne ⁊ distillet̄ de eo i aurē q̄ seq̄t molarē dolētē distillatiōe post ⁊ istillationē.

NAuteriū molaris itēđ ad molarē i q̊ ñ valꝫ medicam̄ vehemītis pl̄satōis. ⁊ asſūe ex olō q̄ꝫtitatē. oꝫ. i. ⁊ aq̄ sāsuci sicci ⁊ harmel oiuꝫ añ. ʒ. 5. terāt̄ bñ deiñ ꝓiiciāt̄ i oleo deiñ itēđ ad duas acꝰ magnas qbꝰ vtūt̄ scellarii ⁊ igni eas in loco foramis eaꝝ deiñ apios egri ⁊ ꝯsidēa dētē quē vis cauterizare et tūc si fuerit i eo aliq̄d mūda ipꝫ ⁊ pōe sr̄ ipꝫ cānulā ferri aut arūdis aut argēti ⁊ sbmēge vnā duaꝝ acuū i olō điñ itromitte eā i cānulā ⁊ pōe eā sr̄ molarē. quūqꝫ ifrat̄ illa accipe aliā. Fac illud septē vicibꝰ nūero. nā dolor eiꝰ sedat̄ et egreditur ex molari aq̄ coloris dētiū.

DEntifriciū quo fricāt̄ dētes qđ narrauit democritꝰ i libro suo. Accipe cornu cerui adusti q̄rtā. lib. xvi. salis. oꝫ. ammoniaci sicci quod non est amari saporis frustū. i. magnum vel masticis. lib. iij. aut plus parū squinanti albi tm̄dem piperis albi. oꝫ. i. folij. oꝫ. ij. terantur omnia et administrentur.

MEdicam̄ qđ noiat̄ surmalē conferēs ad apa gigiue et mollificationē eiꝰ et mūdificat dētes. Accipe corticū granatoꝝ pōdꝰ. ʒ. ij. ⁊ vēaꝝ ⁊ balaustie ⁊ sumac omniū añ. ʒ. i. ꝯfringe et ꝯtere illud deide affer ex eo cū digitis tuis et frica cū eo locū doloris deide accipe ex co cū pāno lini et pone ipsum sup̱ eū.

DEntifriciū mūdificās dētes ⁊ strigit gigiuā ⁊ efficit bonū oris odorē. Sumat̄ sal gēma et terat̄ et ꝯficiat̄ cū melle et liget̄ i charte et ꝓiiciat̄ i prunis ⁊ dimittat̄ ibi dōec fiat sic prūe deide auferat̄ ab igne et extiguat̄ cū kitrā et ꝓiiciat̄ i vino bono aut meisus et dittat̄ dōec ifrigidet̄ ⁊ terat̄ ⁊ sumat̄ đ eo ps. i. et spūe maris ps. i. et pōat̄ cū illo cinamōi ps. i. ⁊ myrrhe ps. i. ⁊ cineris sceba et cipi et floris sq̄nāti omniū añ. sexta ptis. i. fragmētorū xiloaloes medictas ptis. i. et zuccari ptes. iij. ⁊ cāfore. decima ptis vniꝰ terat̄ illud et misceatur et fiat dentifricium i oi mane.

MEdicam̄ qđ ꝯfortat dētes ⁊ molares qñ ē i eis đbilitas. ℞. cer̄ et mel̄ āboꝝ añ. ptes. ij. liq̄fiāt i sole aut cū aq̄ calła et ꝯmisceat̄ cū eis picis ps. i. et dōat̄ i termio vnguēti et p̄cipiat̄ vtēti eo vt masticet ipꝫ. Qđ si videris medicam̄ exiccatū pmisce i eo aliq̄ꝫtulū olī ⁊ mastix iteꝝ quū masticat̄ fac i ħ vltiaꝫ opationeꝫ

ALiud qđ ꝯfortat dētes et gigiuā. Cornu cerui adusti pōdꝰ. ʒ. x. et folioꝝ cupssi adustoꝝ pōdus. ʒ. v. et nucū cupssi nō adustarū pōdus. ʒ. v. et radicis centauree pōdus. ʒ. x. et capilli veneris adusti pōdus. ʒ. v. et rof ablatis capitibus et spice odorifere omniū añ. pondus. ʒ. iij. tere et cribella cū orali et vtere.

Tractatus quintus de ore et gutture et vētre supiore sinātia ⁊ sq̄nātia.

INquit Gal̄. quidā existiauerūt q̄ pilli hirūdinū siue sint recētas siue sicci saliti sedent sinātiā stati et pmisceat̄ pueris ⁊ senibꝰ cū radice ligritie

DE vuula ꝛ duab⁹ amigdalis. Medicamen cõueniẽs ad vuam mollificatam apostam. ℞. Piperis albi auꝛ.i.myrrhe auꝛ.i. aluminis iameni auꝛ.ij.gallarum viridium auꝛ.ij.terantur et administretur.

VEnter supioꝛ hũiditas pectoris. Medicam̃ iuuatiuũ ad hũiditatẽ factã i pectoꝛe.℞.galbãi ꝛ stoꝛacis ligde ãboꝝ añ.ʒ.ij.opij q̃rtã.ʒ.i.radicũ ligritie.ʒ.ij.terant̃ q̃ ex ipis terũt̃ ꝛ misceãt̃ cũ stoꝛace ꝛ galbão ꝛ aliq̃ztulo mellis dispumati ꝛ lambant̃ ex eo

DE tussi medicam̃ gutturale. Dixit G. ꝙ ipe medicabat̃ cũ eo.℞.olibãi auꝛ.i. et i descriptiõe alia auꝛ.iiij.myrrhe auꝛ.i.et i descriptiõe alia auꝛ.iiij.croci auꝛ.i.ꝛ i descriptione alia auꝛ.iiij.squille auꝛ.ii.vini dulcis acsati.iii. decoquatur squilla cũ vino donec vinum inspissetur deinde proijciatur squilla et ponantur relique medicine super vinum.

Medicam̃ gutturale qꝺ refert̃ tellusatis dixit Gal.ꝙ ipse medicat⁹ ẽ cũ eo illũ q hẽbat vlc⁹ i pulmõe: ꝛ ẽ medicamẽ iuuatiuũ valde.℞.spice cretẽsis auꝛ.iiij.ãmõi auꝛ.viij.folij indi auꝛ.iiij.spice inde auꝛ.iii.sqnãti auꝛ.ii.casie auꝛ.viii.cinamomi auꝛ.x.olibani auꝛ.iii.myrrhe auꝛ.iiii.costi auꝛ.iiij.cõmistionis assedegi auꝛ.iiij.succi ligritie auꝛ.iij.succi mãdragoꝛe auꝛ.v.masticis auꝛ.iij.croci auꝛ.vii. Aggrega has medicias deide accipe dactilos ꝛ decoquãt̃ i aq̃ mellis aut vio bñ ꝛ sume de eo sacraiati.i.ꝛ ꝓijce i eo de grãis pini maioꝛis ꝯtritis gra.xx.ꝛ cõmisce cũ eo de medicamie q̃ztitatẽ auellane.i.ꝛ da i potu ꝺ ea dieb⁹ aliquot deide da i potu post ipsã de medicamine duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ ita vt nõ cõmisceat̃ cũ oleo aliud p̃ter ip̃m deinde sumat in potu post ip̃m de hiera facta cũ aloe q̃ztitatẽ cochliarij.i.in die vno cũ aqua ꝛ cura cũ hac medicina illum in cãna pulmonis cuius ẽ egritudo cũ lacte asinino ꝛ precipe ꝛ vt gargarizet cũ ea deide dimitte eũ aliquot diebus ꝛ cura eũ ꝑ hoc medicamẽ cum assiduatione medicinaruꝫ que sedant doloꝛem. Quod si materierũ cursus fuerit foꝛtis tũc ꝑmisce in hac medicina opium ꝛ castoꝛeuꝫ.

ALiud de medicis G. faciẽs ad egritudinẽ cãne pulmõis ꝛ vlcera pl̃mõis ꝛ sputũ pus ꝛ sãguis ꝛ mãꝫ attractã ꝺ pect⁹ et ad illꝺ cui⁹ sputũ ẽ difficile ꝛ ẽ medicam̃ valde foꝛte.℞.gũmi alboti auꝛ.iiii.croci auꝛ.iiii. olibãi tãtũdẽ myrrhe tãtũdẽ cinamõi tñdẽ ãmõi auꝛ.iij.grãoꝝ pini magne auꝛ.iiij. radicũ lilij excoꝛticataꝝ tñdẽ spice ꝺ scẽi auꝛ.ij.ʃ. casie lignee nigre auꝛ.ij.dragagãti auꝛ.iij. cãnis dactiloꝝ ꝺ scẽi auꝛ.iij.trusc ꝫ⁹ qꝺ dr̃ stella auꝛ.iiij. galbãi clãi mũdi.ij.tertias aur.i.costi aur.iiij. et iuẽi i ꝺscriptõe alia aur.i.mell' bõi cotilas.iiij.ꝺcoquãt̃ mel ꝛ gũmi alboti i vase duplici. Quũqꝫ fit i termio spissitudis.tũc ꝑmisce cũ eo galbanũ ꝛ decoq̃ ipsũ dõec ꝑueniat ad terminũ vt quũ de eo distillat̃ stilla aliq̃ non dilatet̃ deide infrigida ipꝫ ꝛ proijce super ipsum medicinas contritas ꝛ vtere eo ꝛ quũ sugitur de aq̃ caulis masticãdo ꝛ ꝓijciat̃ fex ꝛ deglutitur succus valet ad illud valde.

PIlule q̃ ponunt̃ sub lingua ꝛ ꝯferet ad aspitatẽ cãne pulmõis ꝛ abscissionẽ vocis ꝛ reliq̃s egritudines cãne. ℞.dragagãti ꝛ gũmi ãboꝝ añ.aur.ʒ. myrrhe ꝛ olibãi ãboꝛũ añ.au.i.ʃ.croci au.i.sicci ligritie au.ʃ.cãnẽ dactiloꝝ triũ vini dꝛcis q̃ztũ sufficit ad ꝯficiẽdũ cũ eo ꝛ põat̃ sb̃ ligua ꝺ hac meᵃ q̃ztitas fabe ꝛ p̃cipiatur egro vt deglutiat qꝺ liq̃fit de ea.

NAtif ad illũ q hꝫ tussim. ℞. seis lini toꝛrefacti ꝯtriti ꝛ passulaꝝ carnosaꝝ enucleataꝝ amboꝝ añ.kist.i. granoꝝ pini magni toꝛrefactoꝝ ꝛ auellanaꝝ excoꝛticataꝝ amboꝝ añ.cotilã.i.pipis al.ʒ.ij.croci.ʒ.i.mellis bõi lib.iiii.ꝯfrigãt̃ ꝛ terãt̃ ꝛ decoquãt̃ semẽ lini ꝛ mel dõec ispisset̃ deide ꝓijciãt̃ sup ipsũ reliq̃ me.ꝑmisce eas ꝛ ꝯfice ꝛ da ꝺ eo q̃ztũ sufficit.

OLeũ diuinũ ꝯferens ad tussim ꝛ ẽ medicina nobilis de q̃ dixit Gal. ꝙ ipse medicat⁹ ẽ cũ ea.℞.opij aur.x. se.lactuce aur. xx. castoꝛei aur.xviij.rute hoꝛtulãe sicce aur.xiiij. se.lini aur.xvi.radicũ oppoponaci aur. xxxvi. myrrhe aur.xiiij.croci aur. vij.ꝯficiat̃ cũ melle ꝛ det̃' de eo i potu q̃ztitas fabe vni⁹.ꝛ oꝫ vt sumat de eo i potu ille q hꝫ febꝛẽ cũ aq̃ ꝛ qui febꝛem non habet cum vino ꝛ illud in sero.

PIlule ad tussim. ℞. stoꝛacis ꝛ myrrhe ꝛ opij oiuꝫ añ.aur.iiij.olei balsami ꝛ croci amboꝝ añ.aur.ij.tere simul ꝛ confice ꝛ vtere.

Medicamẽ qꝺ ꝯfert ad oẽm tussim ꝛ ad oẽꝫ mãm currẽtẽ ꝛ dubeller iterioꝛes qꝺ narrauit abulucos.℞. sapini gẽtiãe myrrhe oppopõaci pipis albi oiũ añ.au.ij.baccaꝝ lauri mãdataꝝ aur.iiij.terant̃ ꝛ ꝯficiãt̃ cũ aq̃.

Medicamẽ ad sputũ sãguinis qꝺ narrauit andromachus.℞.acatie aur.iiij.rosarum siccaꝝ aur. viij.fructus granate agrestis aur. viij.myrrhe aure.ii.dragagãti aur.i.ꝯficiatur

cū aq̄ ⁊ fiant ex eo trocisci: ⁊ sit pōdus eiusqꝫ trocisci aur.i.⁊ detur i potu cū aqua pluuiali.

MEdicam̄ aliud ad tussiꝫ ꝯferēs ad spēs tussis ⁊ abscissionē vocis.℞.granoꝝ papaueris ⁊ sūt papauera cū cortice suo.l.nūero ⁊ apii montani triti lib.iii. ⁊ sufotō mūdati ⁊ reusini ⁊ rob̄.siccaꝝ ⁊ radicū lilii ⁊ balaustiarū oiuꝫ añ.ōꝫ.iii.⁊ cinamōi pō.ꝫ.ii.⁊ spice pōdus.ꝫ.i.ſ.ꝯtere has medicinas ⁊ ifunde i aq̄ pluuiali ascat.v.⁊ ditte tribꝰ diebꝰ deide decoq̄ sup ignē leuē donec remaneat aq̄ tertia ps deide exprie ⁊ cola ⁊ ꝓiice fecē eiꝰ.deinde ter̄ gūmi arabici ⁊ dragagāti amboꝝ añ.lib. i.myrrhe.lib.ſ.⁊ succi ligritie.lib.i.⁊ masticis ⁊ croci amboꝝ pōdus.ꝫ.i. teratur totuꝫ .llud vltime ⁊ ibibat̄ ex illa aq̄ paulatiꝫ donec cōpleat̄ tota deide fūdāt̄ sup ipsū rob.lib.xxiiii. ⁊ decoq̄t̄ leui igne dōec coaguleť ⁊ repōat̄ i vase vitri ⁊ medicetur cū eo ois species tussis.

LOch de pio qꝺ ꝯfert illis sup quos tussis fit vehemēs ⁊ qñ excitat̄ i eis expellūt pus ⁊ supfluitates.cuiꝰ hec ē ꝑmistio.Seminis lini torrefacti ⁊ amigdalaꝝ dulciū mūdataꝝ ⁊ granoꝝ pini ⁊ gūmi arabici ⁊ dragagāti oiuꝫ añ.pōdus.ꝫ. iiij.⁊ dactiloꝝ alheirō. x.numero.ter̄ medicias ⁊ dactilos ⁊ fūde sup eas mell̄ ⁊ butyri q̄ntū sufficit ⁊ terat̄ dōec fiat sic̄ mel spissū.cuiꝰ dosis fit sic̄ galla māe ⁊ ho.

LOch qꝺ fit ꝯglutio alibat faciēs ad asꝑitatē gutturis ⁊ abscissionē vocis ⁊ sputū sāguīs ⁊ pus ⁊ aꝑit opilatōes.cuiꝰ ħ ē ꝑmistio.se.lini torrefacti ⁊ passulaꝝ ablatis grāis āboꝝ añ.lib.i.grāoꝝ pini ⁊ amigdalaꝝ dulciū ⁊ amigdalaꝝ amarū oiuꝫ.añ.ōꝫ.vi. ⁊ ireos ⁊ assari ⁊ glutis alibat ⁊ vēaꝝ ligritie ⁊ gūmi arabici oiuꝫ añ.ōꝫ.iiii.⁊ fēugreci cocti ⁊ dragāti āboꝝ añ.ōꝫ.iiii.⁊ pipis albi ⁊ eruce emollite ⁊ ciceris molliti ⁊ aristol̄.⁊ medulle tritici ⁊ ameos et nasturtii et ficuū omniū añ.ōꝫ. i.et myrrhe et croci ⁊ olibani omniuꝫ añ.ōꝫ. ſ.ꝯfrāge totū et cōtere ipsū bñ et confice cuꝫ melle aut cum vino decocto et fac lābere de ipso mane et sero quantum est galla.i.et ponat ipsum sub lingua sua quando dormit.

MEdicamen quod confert ad tussim et vehementiam.siccitatis pectoris.Amigdalarum dulcium et amararum et se. lini torrefacti et granorum pini omnium añ.ꝫ.v. et anisi et dragaganti et gummi arabici omnium añ.ꝫ.ii.et succi liquiritie aut venarum eiꝰ pōdꝰ.ꝫ.i.et zuccari et pēidioꝝ amboꝝ añ. ōꝫ.ii.Ter̄ ea ⁊ pulueriza ⁊ ꝯfice ipsū cū aq̄ feniculi humidi ⁊ fac de ip̄o pilulas ⁊ pōat sub lingua sua ille q̄ vult dormire vnā aut duas.

LOch ad tussim qñ fit ex chimo frigido viscoso cinamomi ⁊ seis feniculi.amborū añ.ꝫ.v.storacis liquide.ꝫ.x.fistici ⁊ amigdalarū amborū añ. pondus.ꝫ.x.olibani ⁊ gūmi amigdalarū ⁊ glutini oiuꝫ añ.ꝫ.v. kesmes et sunt passule paruule sine granis.ꝫ.xx. agarici ꝫ.v.storacis ⁊ aloes amborū añ.ꝫ.iiij. tere storacē cū melle ⁊ infunde olibanū ⁊ aloem ⁊ alkesmes in rob ⁊ tere reliqua ⁊ cōfice cū melle storacis dosis.ꝫ.i.

AD sputū sanguinis trocisci quos cōposuit medicus de illis de rebulis conferentes patientibus sputū sanguinis ⁊ patientibus vlcus in pulmone ⁊ hñtibus saniē aggregatū in pectore ⁊ patientibus egritudines q̄ sunt ex genere materierū attractarū quoꝝ hec est permistio.Se.hyusquiami albi ⁊ corticū mandragore amborū añ.aur.v.masticis aur.xx.karabe ⁊ radicū lilii ⁊ croci omnium añ.aur.xxx.psilij aur.xlv.aq̄ dulcis acsati.iij.ꝑ misceatur ⁊ administretur.

TRocisci alij qui noiant̄ piper conferentes patientibus sputū sanguinis ⁊ hñtibus fluxū ventris ⁊ vlcera in intestinis et ei ad cuius stōm attrahit̄ mā.℞.florū caducoꝝ granatorū ⁊ spinarū egyptiarū ⁊ granatorū siluestriū ⁊ succi barbe hirci ⁊ succi acatie oium añ.aur.vi.licij ⁊ reubarbari ⁊ opij oium añ.aur.iiij.myrrhe aur.ij.terantur bene ⁊ cōficiantur cum aqua in qua decocta sunt grana myrti aut cum aqua frigida ⁊ admistrēt̄.

COnfectio q̄ refert arastōacis ⁊ ē medicina mirabilis ꝯferēs patiētibus sputū sanguis ⁊ hñtibus tussim ⁊ q̄ hꝫ vlcus in pulmōe ⁊ ei in cuius pectore ē sanies ꝯgregata ⁊ ad disruptionē accñteꝫ in lacertis ⁊ ad stōꝫ q̄ expellit cibū ⁊ coliricā passionē ⁊ fluxū vētris ⁊ vlcera in intestinis ⁊ egritudines vesice ⁊ ꝑfocatōeꝫ matricis ⁊ febres q̄ hñt ꝑoxismos cū de ea sūit̄ in potu parū añ horā pioꝺi ꝑ horā vnā ⁊ ad malitiā ꝯplōnis ⁊ extenuationē ⁊ medicinas ꝑnitiosas et morsum reptiliū hñtiū venenū cuius ꝑmistio hec ē cinamōi ⁊ costi ⁊ galbāi ⁊ castorei ⁊ opij ⁊ melāopip.⁊ macropip.et storacis oium añ.ōꝫ.i. mellis kist.i. terāt̄ medicine ⁊ cicotrigonizēt̄ et decoq̄t̄ galbanū cū melle dōec liq̄fiat deinde colet̄ ⁊ ꝓiiciāt̄ desup reliq̄ medicine ⁊ re-

pōaꝛ in vase vitri aut argēti ꝛ deꝛ in potu de ea q̄ztitas fabe cū aq̄ mellis ꝛ destilentur sup ipsum de eo oleo sisamino tres gutte.

SIrupꝰ q refert faciēs ad difficultatē anhelitꝰ ꝛ ē medicam̄ vtile. Sumāꝛ passulaꝝ enucleataꝝ acsunē.i.ꝛ ē ꝑs ꝛ fēugreci ab luti tm̄dē ꝛ aq̄ pluuialis kist.i. decoquāꝛ donec dissoluāꝛ ꝛ coleꝛ aq̄ coꝝ ꝛ seruetꝛ ꝛ sumaꝛ de ea i potu multotiēs cōtinuo postq̄z calefit.

Edicam̄ cōferēs ad sputū sāguinis et pus ꝛ supfluitates q̄ attrahūꝛ ad pectꝰ ℞.granoꝝ hyusqmi albi ꝛ corticū radicū mādragore ꝛ vini bōi ꝛ olibani albi et storacis ligde ꝛ opij ꝛ granoꝝ pini ꝛ cuꝑssi omniū an̄. pōdus.ʒ.x.ꝛ masticis ꝛ karabe ꝛ alesſiꝰ oium an̄.pōdus.ʒ. xxx.ifūdaꝛ alesſiꝰ i aq̄ calida nocte vna deide exꝓmaꝛ ꝛ sumaꝛ aq̄ etꝰ ꝛ terāꝛ reliq̄ medicie bn̄ ꝛ misceaꝛ adiuicē ꝛ fiāt trocisci. Sitq̄z vnusq̄sq̄z trociscꝰ.ʒ.ſ.ꝛ deꝛ i potu apud māsionē trociscus vnꝰcū aqua frigida.

Edicamē qꝺ ꝯfert ad sputū sāguinis. Opij pōdus.ʒ.i.ꝛ cinamomi pōdus.ʒ.i.ꝛ castorei ꝛ pipis ꝛ macropiperis ꝛ myrrhe omniū an̄.ʒ.i.ꝛ croci pōdꝰ.ʒ.ij.ſ. ꝛ karabe pōdus.ʒ.ſ.ꝛ balaustiaꝝ ꝛ gūmi et anisi omniū an̄.ʒ.i.terantur medicine et conficiantur cum succo auricule hedi et fiant trocisci ꝛ sit om̄is trociscus.ʒ.ſ.et exiccentur in vmbra et bibaꝛ de eis trociscus vnus cum aqua tepida.

TRociscus alius.℞.karabe ꝛ coralli amboꝝ an̄.ʒ.iij.acatie et succi barbe hircine amboꝝ an̄.ʒ.ij.balaustie.ʒ.ij.se.portulace.ʒ.vij. papaueris albi ꝛ nigri ꝛ rosaꝝ et spodij omniū an̄.ʒ.ij.cornu cerui adusti.ʒ.ij.ſ. reusini.ʒ.i.ſ. cochearum adustaꝝ.ij. terre sigilte.ʒ.iiii. fiant trocisci aur.i.et administretur.

TRociscus alius ad sputum sanguinis quum est ex humiditate ꝛ mollificatiōe venarum. Corticum turis et turis amborum an̄.ʒ.v.radicis squinanti.ʒ.vij.reusini ꝛ masticis amboꝝ an̄.ʒ.iiij.darsisabā et cymini torrefacti et calamēti montani omnium an̄.ʒ.v. myrrhe et croci amboꝝ an̄.ʒ.vij.calcadis.ʒ.iiij.spice ꝛ castorei et succi barbe hircie ꝛ acatie et rosaꝝ omniū an̄.ʒ.iiij. tere et confice cū decoctione gallarum et fac trociscos aur.i.

COagulatio saniei in pectore. Medicam̄ cōferēs ad illud. Fenugreci molliti.ʒ.ij. aristoꝛ.pondus.ʒ.i.myrrhe pondus.ʒ. iij.anisi roſ.amborum an̄.ʒ.ij.radicum liquiritie et piperis cū salis omnium an̄.ʒ.i. Confringantur ꝛ ꝯterātur ꝛ ꝯficiātur cū aq̄ frigida ꝛ fiāt trocisci quoꝝ vnusq̄sq̄z sit pōdus.ʒ.i.ꝛ exiccētur in vmbra ꝛ detur in potu de eis trociscus vnus cū aq̄ radicū feniculi ꝛ radicū apii decoctaꝝ q̄ztitate sacraiati.i.ꝛ teratur trociscus ꝛ misceatur cū ea ꝛ sumatur in potu est enim medicamē bonū qm̄ lique facit sanguinem congelatum ꝛ educit ipsuz ꝛ mundificat locum eius.

PThisis ꝛ vlcera pulmōis medicamen ꝯferēs ad vlcera q̄ sūt in pectore ꝛ pulmōe ꝛ ꝯsolidat ea ꝛ sanat ea.℞.balaustiarū ꝛ rosaꝝ siccaꝝ ambaꝝ an̄.ʒ.iiii.sanguis dracōis ꝛ medulle tritici ꝛ olibāi oium an̄.ʒ.ii. gūmi arabici ꝛ dragagāti ꝛ masticis oium an̄.pōdus.ʒ.iii.acatie ꝛ croci amboꝝ an̄.ʒ.ſ. kerabe ꝛ myrrhe amboꝝ an̄.ʒ.i. anarcine ʒ.v.terātur ꝛ ꝯficiātur cū rob cidonioꝝ aut rob myrti deinde fiāt trocisci sitq̄z ois trociscus aur.i.ꝛ exiccēꝛ in vmbra ꝛ deꝛ in potu.

Edicine q̄ sunt ad cor cōfectio in q̄ ponitur harmel iuuutiua.℞.se.harmel ꝛ nigelle ꝛ cāfore et castorei et se.hyusqami albi et aristoꝛ.et cipi et alfesire et alfesiresim et piretri et pipis et origāi et collogntide et spice cū se.apii et se.rute et carui et croci et nucis muscbate et casie et costi oium an̄.ʒ.ſ.et serapini et oppopōaci amborū an̄.ʒ.iiii.ꝛ succari pōdus.ʒ.i.et mellis quātū necesse est dosis eius forti pōdus.ʒ.i.et .debili pōdus.ʒ.ſ.

Edicamē aliꝺ cōferēs ad pulsum cordis et timorē et epilepsiā spice et cinamōi et zedoarie et doronigi oium an̄.ʒ.ii.se.aneti.ʒ.i.ſ.medicine terātur et ꝑmisceātur et detur in potu de eo pondus.ʒ.i.cū.ʒ.i.vini in quo infusa fuit lingua bouis et bibatur de illis in oi mense tribus diebus continuis.

Tractatus sextus.

De ventre inferiore debilitas stomachi.

CLeū iuuatiuū ad mollificationē stōi et eius debilitatē cuiꝰ hec est ꝑmistio masticis ꝛ aloes ꝛ suci absinthii ꝛ opii ꝛ oli nardini et olei de cidōiis q̄ztū sufficit ꝑmisceatur et inungatur cū eo stōus cū lana leni. Qꝺ si volueris vt additiatur huic medicine calor adde in ea laudāi ꝑtē vnā et storacis ꝑtes duas.si volueris faceꝛ ipsā stipticā cōfortatiuā tūc adde super illud de succo acreste aut succo hypoquistidos.

MEdicamē ad debilitatē stōi et malitiā digōnis kebulloꝝ bullitoꝝ cū aq̄ cidonioꝝ et bulliāt.ʒ.iiii.belliricoꝝ et emblicoꝝ et cimini infusi in aceto et torrefacti et ciperi et masticis oium añ.ʒ.ii.se.apii et anisi infusorū in aceto amboꝝ añ.ʒ.i.xiloaloes et galie amboꝝ añ.ʒ.i.ſ.mēte.ʒ.iii. mugduis .ʒ.i.ſ.rob̄.ʒ.iiii.granoꝝ.ʒ.viii.sumac.ʒ.iiii.cinami et corticum turis et spice omnium añ.ʒ.i.

NAchlachatū cōfortās stōm aq̄ aloes et aq̄ rosaꝝ et aq̄ maloꝝ et aq̄ cidonioꝝ ⁊ aque salicis oium añ.ps.i.sādali albi et rubei et rosaꝝ et croci et cāfor̄ et laudāi ⁊ balaustiarū et ramic et xiloaloes et galie oiuꝫ añ ps.ſ.

EMplm ad apa stōi duꝝ.℞.absinthii ⁊ spice et casie oium añ.ʒ.viii.aloes et storacis amboꝝ añ.ʒ.iiii. croci .ʒ.ii. xilobalsami et carpobalsami et myrrhe omnium añ.ʒ.i. olei nardini quantum necesse est.

AD stōaticos hiera q̄ refert antiforos cōfert stō.℞. aloes aur.iiii. masticis aur. ii.assari.ōʒ.ſ.rob̄. siccaꝝ et floris sgnāti et casie oiuꝫ añ.ōʒ.ſ.vtatur ea sicca sic vtir̄ hiera.

TRocisci q dicūtur amedunis facientes ad ingetudinē stōi ꝓpinquā ileos et ad oēm inflationē et est cōueniēs ei q euomit cibū suū et ad egritudines intrinsecas .℞.seis apii aur.vi.anisi aur.vi.absinthii aur.iiii.⁊ inueni in descriptiōe alia masticis iteꝝ aur.iiii. pipis aur.ii.myrrhe aur.ii.cinamomi aur.vi. opii aur.ii.castorci aur.ii.cōficiāt cū aq̄ et fiant de eis trocisci ⁊ dentur in potu dob̄ eius equalis est aur.i.ad stōaticos cū vino misto.

HJera q̄ refertur menison cōferēs ad ingetudinē stōi et ei q inuenit inflationē et aufert oēm inflationē et cōfert ad tarditatē digōnis et ad egritudines matricū et ipsa iteꝝ ꝓuocat vrinā et est medicina mirabilis ad epaticos et ad illū q hꝫ dolorē renū et ꝓuocat mēstrua.℞.aloes aur.c. masticis .ōʒ.i. et croci.ōʒ.i.spice.ōʒ.i.cinamōi et assari et carpobalsami oium añ.ōʒ.i.tere et cribella et serua eā siccā et vtere ita vt des in potu illi cuius digō tardatur pōdus aur.i. cū aq̄ frigida et illi q euomit cholām et effundir̄ ad stōm ei⁹ mā da in potu de ea aur.ſ. et illi q hꝫ apa in aliquo mēbroꝝ interioꝝ ꝯfert cū sumit de ea in potu cū aq̄ mellis et ille q indiget vt ꝓuocetur vrina eius aut ꝓuocentur menstrua sumat de ea in potu cum aqua feniculi contriti bulliti ⁊ colati.

EMplm poloarchis ꝯferēs ad oēs egritudines hūidas intrinsecas.℞. cipi cordumēi minuti turis cere oium añ.eminam.i. gūmi alboti eminā.i.ſ.olei de alcāna q̄ꝫtū sufficit et qñqꝫ addir̄ bdelii iudaici eminā vnā.

MEdicam̄ qd̄ dr̄ diaireos faciēs ad oēs corruptiōes cōplōnis stōi et aggregationē aq̄ linit vētrē.℞.ireos pōdus.ʒ.xxiiii.pipis pōdus.ʒ.xx.zinziberis et aniudē amborū añ.ʒ.xii.anisi et masticis et se. fe. oium añ.ʒ.iiii.ameos et se.apii oium añ.ʒ.viii. tere et cōfice cū melle dosis eius fit sicut galla cū aq̄.

ELectuarium de carui conferens ad dolorem stomachi et oppilatiōes que sunt in eo ⁊ in epate et paruitatem digestionis sumantur carui et ameos et se.apii et.ꝫꝫ.et passularum enucleatarum et siselcos et se. baucie omnium añ.ʒ.iii.amigdalarum amararū mūdataꝝ ex cortice suo pōd⁹.ʒ.vi.tere et cōfice cū melle dob̄ ei⁹ q̄ꝫtū nabacca cū aq̄ tepida

ELectuarium de galanga conferens ad vehementiam frigoris in stomacho et epate et digerit cibum et fugat ventositates et stomachum efficit bonum.℞.galange et cinami et piperis albi omniuꝫ añ.ʒ.ii.heil ⁊ cinamomi et neremisch omnium añ.ʒ.iii.macropiperis.ʒ.vi.zinziberis.ʒ.viii.seminis apij et anisi et cimini et carui et talisafar omniuꝫ añ.ʒ.i.penidiorum et zuccari triplum medicine tere commisce et fit dosis eius.ʒ.ij.

APpetitū cōfectio abscindēs appetituꝫ luti.℞.hier̄.ʒ.vi.myrobol̄.nigroꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ omniū añ.ʒ.iii.nucis bendē.ʒ.v.conficiātur cū melle dispumato et dētur in potu de ea.ʒ.iij.cū aqua in qua decocta sunt mastix et anisū et mēta et scoria ꝺcocta.

VOmit⁹ ⁊ nausea sirupus abscindēs vomitū phl̄atis.℞.cimini.ʒ.iiij. masticis. ʒ.iij.granoꝝ granatoꝝ.ʒ.xx.mēte et sisimbrii āboꝝ añ.tunicas.v.decoq̄ꝫr̄ cū aq̄ lib.iiij.donec remāeat lib.i.et coletur et proijciatur galie.ʒ.i.et detur in potu de eo in mane et sero.

SJngultus medicamē ad singultū mirabile forte vini boni odoris lib.viij. mellis dispūati lib.ij. decoquātur donec bulliat et consūatur eius sexta deinde auferatur ab igne et ꝓijciātur in eo costi et masticis āboꝝ añ.ʒ.iiii.absinthii pondus.ʒ.vii.sgnanti et spice et folii et rob̄.et aloes et agarici et croci oium añ.ʒ.ii.asseri et xiloaloes indi et casie omniū añ.ʒ.iiii.tritorū et fit dob̄ eius cochliariū.

EMplastr ꝛ apata epis vnguētū de mura-dasacri ꝫferēs ad apa q̄ accidit ex cor rosiōe aut aliis cuius ꝑmistio hec est .℞. al-muradasacri.ʒ.iiij.xiloaloes et croci et bacca rū lauri et ammōiaci et myrrhe ꝛ alkeiati oi um añ.pōdꝰ.ʒ.iij.et cere pōdus.ʒ.iiij. ꝯstringe ea et ꝯterē ꝛ aggrega ipa ꝛ liq̄fac cerā cū suffi ciēti q̄ntitate olei d̄ lilio ꝛ alrazaki pōdeř.ʒ.iiij.

DVrities epatis cōfectio facta cū epate adib ꝯferēs ad dolorē epatis et splēis et stōi et vētositates et dyssenterie et tussim chronicā et illis q̄ euomūt sanguinē.℞.croci et myrrhe et opij et castorei et se. hyusgami albi et castorei et cordumeni et papaueris et spice et eupatorij et epatis adib et cornu dex tri de cornibus capre adusti oium ptes equa les terāť q̄ ex eis terūť et soluāť q̄ soluēda sūt in vino et cōficiāť cū melle dispūato et admi nistreť post.vj.menses et fit dosis sicut cicer cum eo qui conuenit de potibus.

MAliria ꝯpl'onis oleū de mezeriō.ʒ.x.ifū dať lib.i.aq̄ die et nocte et ponať in va se ꝛ bulliat lēto igne dōec remāeat de aq̄ lib. v.et auferať ab igne et dimittať dōec infrigi deť et coleť et reducať ad vas et fundať super eā olei amigdalini dulcis q̄rta lib.i.et bulliat dōec ꝯsumať aq̄ et remāeat oleū et inuoluāť medicine ꝯtrite et cribellate cū hoc oleo. Et sūt myrobol'.citrioꝝ ꝛ belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ oium añ.ʒ.x.tamarindoꝝ.ʒ.lxxx. prunoꝝ.xxx. numero iniubaꝝ tm̄dē casie fistule lib.i.passu laꝝ lib.v.aggrega has medicinas tritas p̄ter casiā fistulā et pōe in vase lapidis et funde su p eas aq̄ lib.x.et decoq̄ť dōec remāeat tertia et coleť sup casiā fistulā et ꝯfriceť māibus et coleť ꝛ reducať ad vas ꝓijciať sup eā penidio rū emia.i.et decoq̄ť dōec fiat ei spissitudo me lis et fūdať sup ipsā olei amigdalini lib.v. et pulueriزeť desup medicine cribellate delini-te oleo p̄dicto et bulliat dōec coaguleť et de-ponatur ab igne et ponatur in vase vitri cu-ius dosis fit.ʒ.vj.

SVffuf ad inceptionē aq̄ fcm̄ cū lacte ca melaꝝ aut cū aq̄ casei aut cū aq̄ oleꝝ cu ius hec ē ꝑmistio.℞. succi eupatorij.ʒ.i.v.lac ce.ʒ.ij.aristol'.ʒ.i.v.floris sq̄nāti.ʒ.i.croci.ʒ.i.v. seis cuscute.ʒ.ij.seis cucumeris et portulace amborum añ.ʒ.i.scamonee.ʒ.i.dosis aur.i.

SPlē icteritia medicine splenetice medi camē iuuatiuū q̄d noiať medicamē uo mitus.℞.dabach glādiū lib.ij.calcis lib.i. ponať aldabach in vase figuli et ponať sup pru-nas dōec liq̄fiat.Quūq₃ liq̄scit pulueriزeť sū p ipm̄ calx et ꝑmisceāť ambo sič et liniať ex eo dū ꝑseuerat calōr sup cutē adib et ponať. Et o₃ q̄n administrať hoc medicamē vt in-grediať eger vrēs eo balneū et dimittat em-pl'm sup se et nō auferat ipm̄ donec ea dat ꝑ seip₃ et o₃ vt fit sollicitus ita vt abscindat il-lud quod augmentať de corpore in primis.

ALiud opatio iuuamenti cuius ad sple-neticos est manifesta in die suo. Et o₃ antequā cū eo empleť vt regať eger regimie quo o₃ tribus diebus cuius hec est ꝑmistio ℞.myrrhe.ōʒ.iij. turis minuti.ōʒ.iij. sinapis alexandrie cordumeni amboꝝ añ.ōʒ.ij. ace ti sq̄lle quantū sufficit terantur sinapis et cor dumēi ꝛ cribelleť minutū vero cutis ꝛ myrrha terantur et ꝓiiciatur sup ea ambo medica-mē siccū et conficiatur et fiat simile vngen-to et ponatur ab hora duarū horarū vsq₃ ad horā nouē horarū deinde ingrediatur eger balneū et empl'm sup eū cū ergo mollificať fac eū ingredi tinā et p̄cipe ei vt ꝓlonget mo rā in tina et egrediatur illud q̄d est in eo de aqua et vt nō superueniat ei sincopis et ap-proximetur naso eius acetū et calamentū sil uestre q̄ ipse olfaciat et solue pannos quibus ligatū est empl'm paulatim . Quūq₃ egrediť de balneo ciba eū piscibus salitis sine pane et da ei in potu die primo et in die tertio et p̄ cipe ei vt exercitetur ante illud exertitio i quo pose est vt fiat anhelitus frequens ꝯtinuus.

ALiud fugitiuū forte et ē medicamē vti le et ꝯfert hydropicis ꝛ spleneticis hñti bus egritudies antiq̄s.℞.resine decocte lib. iiij.cere lib.ij.sulfuris quē nō inueñit ignis lib. i.minuti turis lib.i.picis lib.ij.alumis hūidi lib. i.baurach lib.i.aristol'.ōʒ.iij.radicis cucūeris asini.ōʒ.iij.alo.ōʒ.vi.piretri.ōʒ.vi.lactis mōi ōʒ.iij.aceti kisch.ōʒ.v.vini italici kist.v.ꝛ nos pūimꝰ loco aceti oľi cotilas.iij.ꝑpa fʒ exēplū.

ALiđ fugitiuū forte đ illis q̄ efficiūt opo nē vltimā ē h medicamē.Sūať de cā-cris fluuialibꝰ et abscidāť pedes eoꝝ et caude ipoꝝ et exicca ipos et ꝯteř eos ꝛ accipe đ eis pō.aur.i.et ꝯmisce cū eo opii sertā aur.i.ꝛ sol ue ip₃ cū aq̄ illꝰ fluuii de q̄ sūptꝰ fuit cācer ꝛ da ip₃ i potu hñti egri.et pōe i q̄busdā horis cū opio de oleo balsāi cū pōdeř sui fʒ egritu.

DVrities splēis. Vnguētū q̄d ꝯfert ad duritiē exñtē in splene et sanat.℞.cor-

dumeni et sinapis et piretri et fenugreci de-
cocti oium añ.partē.i.tere ergo ea bene et cō
tere ipsa cū aceto deinde sūde sūt ex oleū dei
d line cū splenē ⁊ hn̄s ipsū abluat se ī balneo
deide pōat empl'z. ¶ Capitulū de intestinis.

CLister ꝯferēs ad vlcera ī vētre qb⁹ hn̄s
ea emittit sāguinē et nominant ipsa ro
mani dysinteriaz. Accipe de adipe renū cap̄
iuuenis et decoq̄ eā cū kisch deide accipe de
kisc et pinguedie adipis sacraiati.ij.accipe de
aq̄ rizi decocti et oleo rob de vnoquoqz sa-
craiati.i.et acatie trite pōd⁹.ʒ.i.ς.et gūmi ara
bici triti et ceruse triti amboꝝ añ. pō.ʒ.i.et vi
tellū oui:ꝑmisce ergo sit oia donec fiāt in lo-
co vnguēti et clisteriza cum eo aut accipe sa-
craiati.i.aq̄ albersādaru būidi et sacraiati. ς.
olei rob.et inice illud per clistere ⁊ fac vt ci-
bus eius sit iusciceris cum oleo amigdalino
et granis granatoꝝ ⁊ fac ipsū bonū q̄tū po-
tes et ciba ipsum de fructibus cydoniorum.

SOlutio vētris . Suffuf ꝯferēs ad fluxū
vētris chronicū.℞.balaustiaꝝ ⁊ glādiū
īfusaꝝ ī aceto et torrefactaꝝ ⁊ sumac ⁊ grano
rū myrti ⁊ corrath ⁊ hypoqstidos omniū añ.
ʒ.ij.cymi ⁊ gallaꝝ torrefactaꝝ īaceto ⁊ capitū
granatoꝝ dulciū et fruct⁹ tamarisci et rāich
omnium añ.ʒ.i.xiloaloes et galie et masticis
⁊ spice omnium añ.ʒ.i.se.acetose et gummi ⁊
boli et succi barbe hircie et granoꝝ passulaꝝ
torrefactaꝝ ⁊ xilecaracte et inest oiuz añ.ʒ.ς.

ELectuariū ad abscidēdū fluxū vētris fa
ctū a frigore ⁊ vētositate.℞.se.apij ⁊ ca
lami aromatici et cipi et ameos et xilobalsa-
mi et laudani et macis omniū añ.ʒ.v.anisi.ʒ.
iij.pipis albi.ʒ.ij.cināi.ʒ.iij.ς.croci.ʒ.vij.cāfore
ʒ.iij.blacte bizātie.ʒ.iij.ς. radicū sgnāti . ʒ.iiij.
cordūeni.ʒ.ij.sādali al.ʒ.iiij. dauci.ʒ.iij.ʒʒ.ʒ.iij.
granoꝝ myrti.ʒ.vij.cōficiat cū rob maloruz.

SIr⁹ d fructib⁹ abscidēs fluxū vētris ⁊ su
pans cholaz.℞.acetositatis citri ⁊ ber-
beris ⁊ ribes oiuz añ.lib.i.zarur granoꝝ gra
natoꝝ ⁊ sumach oiū añ.lib.iij.cydonioꝝ ⁊ ma
loꝝ granatoꝝ ⁊ piroꝝ oiū añ.lib.iiij. aq̄ tm̄dē
īfūdāt duob⁹ dieb⁹ ⁊ dcoquāt dōec sint disco
cta ⁊ colet ⁊ coq̄t bo ⁊ ponat sūt ipsū zuccaꝝ.

RAsura ⁊ vlcera itestinoꝝ. Medicam̄ q-
dē dr̄ sāguisuga ꝯferēs ad vlcera itesti-
noꝝ.℞.acatie aur.xv. corticum granatorum
aur.lxxv.gallarum aur.xxv.opij aur.xxv.se.hy
usgami al.aur.lvi.auellanaꝝ tritaꝝ aur.clx.su
mac scemii aur. lxx. succi sumac scemij aur.
ii.ς.turis aur.xxv.terant ⁊ aggregent ⁊ cōmi
sceant cū vino nigro dosis ei⁹ integra aur.i.

MEdicamen quod libre ⁊ refertur ad lu
kios tarsensem ⁊ est medicamen iuua
tiuuz ad oēm materiā q̄ attrahitur ⁊ ad oēm
īflationē.℞.anisi ⁊ se.apii āboꝝ añ.aur.ii.se.
fe.⁊ se.baucie siluestris ⁊ se.atardilō ⁊ ē spēs
siscleos oiuz añ.aur.iiii.apii ⁊ se.hyusgami al
bi āboꝝ añ.aur.i.ς.cōficiat cū aq̄ ⁊ admistret

CListere quo vtebatur H. ⁊ est clistere
secus ⁊ est conueniens ad descriptōes
plurimas antiquorum.℞.succi acreste succi
aur.vi.aluminis iameni tantundē calcis quā
nō inuenit aqua corticū turis oium añ. aur.
vi.arsenici rubei aur.iii.arsenici citrini aur.
viii.charte cōbuste aur.xv.cōficiāt cū sirupo
de grāis myrti ⁊ fiāt ex eis trocisci ⁊ sit pon
dus trocisci aur.iii.aut.iiii. ⁊ clisterizet ex eo
cū vino ꝑmistio cū aq̄ q̄titate cyathoꝝ.ii. et
in qbusdā clierizatur ex eo cū aqua plurime.

TRocisci alscuginati qui cōferunt ad flu
xum ventris ⁊ ad vlcera intestinoꝝ ⁊ no
minantur trocisci beritos ⁊ sunt ex medicis
vtilibus abscindentes fluxum ventris statim
quorum hec est ꝑmistio croci aur.iiii.myrrhe
aur.ii.aloes indi succi barber hircine licii in-
di succi eupatorii opii gallarū recētiū draga-
gāti pipis al.oiuz añ.aur.ii.cōficiātur cū vio
⁊ fiāt ex eis trocisci cuiusqz q̊ꝝ pōd⁹ sit aur.ς.

SVffuf ad rasuram ex phlegmate salso:
℞.nasturtii torrefacti.ʒ.x.se. alschesabrē
ʒ.vii.masticis.ʒ.v.se.marn.ʒ.x.se.porri.ʒ.v.bde
lii tantundem gummi frixi.ʒ.vii.boliarmeni.
ʒ.x.dosis.ʒ.iii.

CListere ad rasurā ꝑꝑ medicinā ebibitā
et clisterizat cū butyro ⁊ sanguine dra-
conis et est clistere ad inceptionē rasure ⁊ co
lerā ⁊ expulsionē materiei.℞.lentū.ʒ.x.grano
rū myrti ⁊ corticū granatorū ⁊ zarur omniū
añ.ʒ.vii.cidoniorū mundatorū ex granis su-
is ⁊ pirorū omniū añ.ʒ.xv.decoquātur cū tri
bus lib.aq̄ ⁊.ōz.iiii.aq̄ granatorū muzorū et
aq̄ acreste emina.i.dōec remāeat lib.i.⁊ cole-
tur ⁊ sumatur de ea tertia ⁊ misceatur cū ea
boliarmēi aur.i.gūmi tm̄dē charte cōbuste ⁊
acatie et ceruse omnium añ.ʒ.i.

COnfectio medicine ad colicā mirabilis
q̄ vsus est H.in eo cui aduenit egritu-
do q̄ dr̄ ileos ⁊ in eo q euomit stercus suū et
datur in potu de ea cū dolor ē vehemēs q̄ti
tas sabe cū q̄titate.iii.aut.iiii. cyathorū aque

frigide.℞.se.hyusquiami al.piperis al. amborũ añ.aur.xl.opij.aur.xx.croci aur. x.spice odorifere euforbij piretri omnium añ.aur.ij.conficiatur cum melle decocto.

Medicam̃ ad colicã s̃z q̃ iuenit ipsũ. S. i libro rab cosocratis ꝛ noiat̃ albobeis et ꝯfert stõaticis ꝛ patiẽtibꝰ ophthalmiã qñ i eis vehem̃s fit dolorẽ matricũ qñ bibere cũ aq̃ ꝛ melle i q̃ decocta ẽ ruta cuiꝰ h̃ ẽ ꝑmistio. Croci aur.i.spice aur.ij.myrrhe aur.ij.costi piperis albi macropipis galbãi oium añ. aur.ij. olei balsãi aur.iiij. cinamõi ꝛ corticũ radicis mandragore castorei omnium añ. aur.ij.se. dauci aur.iiij.ʒ.serapini aur.iij.casie aur. iiij. conficiatur cum melle.

Mollificatio ani ꝛ egressio euis. Medicamẽ S. ꝯferẽs ad exitũ ani.℞.fructꝰ plãte q̃ dr̃ arbei gallaꝝ ceruse de plũbo acaci succi barbe hircine corticũ pini q̃ dicitur fãtis turis ꝛ myrrhe omniũ añ. aur.iiij.puluerizentur sicut postq̃ȝ abluitur anus cum vino pontico. ¶ Capitulum de lapide renum.

Dico q̃ omne quod frangit lapidem vesice non est dubium quin frangat lapidem renum sed non conuertitur.

Confectio ꝯferens illi qui habet lapidẽ qm̃ est medicina que frãgit lapidẽ ꝛ ꝓhibet generationẽ eius post ipsum. ℞. casie aur.ij.se.apij aur.iii.myrrhe aur.iiii. pipis al. aur.ii.turis aur.iii.lapidis scemii mascl'i aur. i.se.baucie anisi amborum añ.aur.ii.storacis. õʒ.iii.radicis lilii alozonkiu aur.iii.se.papaueris al.aur.ii spice tm̃dem amigdalaꝝ amararũ excorticataꝝ assari amboꝝ añ.aur.iii.se.lini ciperis amboꝝ añ.aur.ii.mellis bõi q̃ȝtuȝ sufficit sumatur in potu de ea omni die.

Medicamẽ aliud vtile iquit Sal. Scio plurimos de illis quoꝝ renes erãt egri q medicati cũ eo et sanati sunt a suis egritudinibus. Et oȝ quidẽ vt assiduatur vsus huius medicine diebus plibus: est eni medicamen sanãs illũ q habet lapidem ꝛ qui habet egritudinẽ colice ꝛ sanat iteꝝ egritudinẽ vesice. ꝛ ẽ iste modus artificii eiꝰ. ℞. auellanaꝝ excorticataꝝ ꝛ se.cucumeris hortulani excorticati et se.carui mundati oiuȝ añ.aur.iii.se.hyusquiami nigri ꝛ croci se. citroli albi oium añ. aur.vi.se.hyusquiami al. se.apii .amboꝝ añ. aur.xii. cõficiat̃ cũ melle ꝛ fiat de eis trocisci ꝛ det̃ i potu ð eis aur.ʒ.cũ aq̃ mell' tepida mũdata q̃ȝtitate cyathorũ. iii. ꝛ inueni in descriptione alia q̃ ponuntur in eo harmel aur.vi.

Lapis vesice qð dcm̃ ẽ i hoc caplo testificat̃ ꝛ ẽ q̃ cũ lepus ꝯburit̃ subtil'r sicut scis ꝛ cõseruat̃ cõbustũ eius ꝛ sumit̃ de eo in potu diebus aliquot pondus.ʒ.ii.cũ aqua tepida frangit lapidem.

Aliud medicamẽti q̃ fit cũ scorpionibus frãgẽs lapidẽ q generat̃ in renibus et saluat illũ q eo vtit̃ a generatõe lapidis in renibus suis ꝛ hoc medicamẽtũ facit suã operationẽ cũ ꝓprietate nõ ꝑ cõplonẽ. sumãt̃ ð scorpiõibus viuis.x.nũero ꝛ ponãt̃ in olla noua mũda ꝛ liniat̃ olla ex massa tritici deinde deferat̃ ad furnũ ꝛ calefiat cũ lignis vitis dõec rubeat ꝛ põat̃ olla in illo furno sero ꝛ dimittat̃ in eo in nocte deinde extrahat̃ post illud ꝛ sumat̃ qð inuenit̃ in olla de cinere scorpionũ postq̃ȝ infrigidata fuerit ꝛ reponat̃ in vase ꝛ admĩstret̃ de eo mãe ꝛ vespe in hora curatõis dolorũ renũ põdus siliq̃rũ.ii.cũ vino qð dr̃ nardicõ frãgit enim lapides ꝛ fac eos descẽdere in vrina frustatim . ꝛ illud iõ qm̃ scorpiões in naturis suis sunt cõtrarii lapidibus generatis in rẽibꝰ ꝛ vesica sicut carnes vespe sunt contrarie veneris serpentum ꝛ reliquorum reptilium venenosorum.

Confectio trociscoꝝ q frãgũt lapidẽ generatũ in vesica ꝛ renibus. ℞. se.baucie siluestris ꝛ se.cucũeris alrekii ꝛ anisi ꝛ myrrhe ꝛ se. apii mõtãi ꝛ se.apii hortulãi ꝛ casie ꝛ cinamõi ꝛ spice oium añ.ptẽ.i.tere has medicinas ꝛ cicotrigoniza ꝛ cõfice cũ aq̃ ꝛ fac trociscos in vnoquoqȝ quoꝝ sit põdꝰ.ʒ.i. aut aur.i.aut fac pilulas magnas sicut cicer ꝛ da in potu de eis pilulas.x.i ieiunio cũ aq̃ cal'a.

Confectio q̃ frãgit lapidẽ .℞. spice inde darkimet.iii.ʒʒ.darkimet.iiii.macropipi tm̃dẽ assari.ʒ.i.dauci tm̃dẽ casie siliq̃s.xii. cinamõi darkimet.iiij.polij.darchimet.iij.assari.ʒ.i.cauci tm̃dẽ craci darkimet.ij.castorei darkimet.iiij.floris sqnãti tm̃dẽ scordeõ tm̃dẽ costi darkimet.ij.pipis albi tm̃dẽ petroselini tm̃dẽ carpobalsami darkimet .iiij. acori darkimet.ij.conficiatur cum melle.

Distilatio vrine trociscus cõferẽs ad distillationẽ ꝛ diariã. ℞. castorei.ʒ.ij.sansuci ꝛ rute ꝛ se.hyusgami al. ꝛ anisi oiuȝ añ. põdus.ʒ.i.granorũ granatorũ gra.xv. terant̃ ꝛ fiãt trocisci ꝛ sit dosis põdus.ʒ.i. ꝛ da ei in potu pondus.ʒ.i.de granis cucumeris mundati cum albumine oui subtili.

Debilitas erectōis & desiderij cōfert ad illō hoc medicā an. R. se.cepe.ʒ.iij.& granorū eruce pōdus.ʒ.iiij.& se. aeschedeigi & cuzeidē & alfahasdarō & sqlle assate oiū aā. pōdus.ʒ.vi.& secacul pōdus.ʒ.iij.sisamini mūdati pōdus.ʒ.v.& alaniudē & alnaricu al.amborū aā.pōdus.ʒ.iiij.& pēidiorū pōdus.ʒ.vi.tereca & pmisce & sit dos pō.ʒ.ij.cū vino pmisto.

Et cōfert ad illud hoc medicamē sume venarū alfarsunigi & est aspagus & lactis vaccini & butyri vaccini oium aā.lib.iij. & se.eruce & se.baucie & se.napi oiū aā.ʒ.iij. tere medicinas siccas & pmisce cū lacte & butyro dos eius pōdus sextariorū.v.aut.x. post ꝗ̄ decoxeris ipm dōec cōsumat lac & remaneat butyrū & cola ipm & da ipm in potu.

Ars electuarij indi qd addit in spmate & cōfortat appetitū. R.ʒʒ.& pipis & macropipis & cinamōi & folij & spice & nucis muschate & sandali rubei & cardāomi minoris & macis & taganied & talisafar & kersetent & cipi & spodij & nucis oium aā.ʒ.iii. muschi & cāfore amborū aā.aur.x.zuccari tabarzet ꝗ̄tuz medicine omnes tere & cribella quantū sufficit cū melle dispūato dosis eius sit pōd⁹.ʒ.ij.

Confectio medicamis alterius qd addit in spmate & cōuenit regibus. R.caude stinci.ōʒ.i.ʒ.se.napi & se.baucie & allest & seminis cepe albi dulcis & se. vrtice & se. eruce oium aā.ōʒ.i.& melāopi.& leucopi.& macropipis oium aā.ʒ.v.& cepe muris assate pōdus. ʒ.iiij.pineaꝝ excorticataꝝ.ōʒ.ij.ʒ.piretri pōd⁹ ʒ.iiij.& lingue auis pōdus.ʒ.vi.cerebelloꝝ passerū masculorū q nidificāt in parietibus pōdus.ʒ.iiij.& testiculorū galli.ōʒ.i. tere has medicinas & cōfice cū butyro vaccino & melle et sit butyri tertia & mellis tertie due & repone in vase dos illi⁹ sit.ʒ.ʒ.cū vino dlci post cibū.

Ars olei cū quo inungūt pectē & virga & qd est corā renibus & erūpe facit desideriū coeūdi & addit in eo. R. euforbij & galbāi amborū aā pōdus.ʒ.ij.macis pōdus.ʒ.i. macropipis.ʒ.ʒ.piretri pōdus.ʒ.ij.ʒ.& se.eruce & castorei amborū aā.ʒ.ʒ. & olei de narcisco.ōʒ.i.ʒ.& cere.ʒ.ʒ.tere medicinas siccas et liquefac ceram cum oleo et proiice sup eam medicinas & pmisce bū & inungatur cū illo.

Vrtutes matricis pessariū ad matricē frigidā & apa dux resolutiuū vnguētū diaglō vnguētū basilicō & adipis tauri & gūmi amigdali & adipis galine & adipis anatis et medulle cruris cerui et stercoris di & storacis liqde roināe & olei nardini oium aā.ōʒ.i. myrrhe pure.ōʒ.ʒ.croci.ʒ.ii. liquefac adipes cum oleo et aggrega omnia et pōe de eis super pessarium de lana et administra.

Tractatus septimus. De dolorib⁹ iuncturarum et podagra & vena sciatica.

Amplm ad dolorē iūcturaꝝ et podagrā scm̄ cū hyusgamo nigro & agarico et est medicamē vtile. Se.hyusgami nigri kist vnum agarici kist vnū baurac ōʒ.i.cef lib.i.resine decocte lib. i.olei antiq lib.i.medulle ossiū cerui.ōʒ.iiij.radicū lilii aliurikiu.ōʒ.iiii.tere medicinas siccas & cribella cū cicotricocinio et liquefac medicinas que liquefiunt et dimitte donec infrigidentur et proiice super medicinas siccas & permisce et repone et vtere.

Et cōfert ad illō hoc medicamē. R. hermodactiloꝝ.ʒ.xii.et hellebori albi pōd⁹ ʒ.iii.et pipis et cimini amboꝝ aā.ʒ.iiii.ter et pulueriza dos ei⁹ pōd⁹.ʒ.i.cum aqua mellis.

Amplm quod confert ad debilitatē que accidit in pedibus. R.assari et aloes & sief memithe et casie et gutte.i.costi et sercocol le et myrrhe omniuz aā.ʒ.iii.et castorei.ʒ.iii. cōtere ea et tere ipsa cum vino boni odoris deinde lini ipsum desuper.

Ars medicinas pilularum que fiunt cū alsesire et est medicamen factum cum hezerihasem et est iuuatiuum ad podagram el dolorem genuum et dolorem iuncturaruz R.medicine que dicitur alsesire pondus.ʒ.i. et hermodactilorum pondus.ʒ.xx. cimini carmeni pondus.ʒ.i.cinamomi et origani persici et aristol.rotunde et.ʒʒ.et foliorum capparis et cineris hirundinum omnium aā. pondus.ʒ.i.tere has medicinas et pulerizā & confice cum vino et fac pilulas paruas et exiccā in vmbra dosis illius pondus.ʒ.ʒ.cum aqua in qua decoctū est anetū aut fiat de eo suffuf pōder.ʒ.ʒ.cū aq̄ mellis calida in q̄ decoctū ē anetū cochliarijs duob⁹ & olei cochliario vno

Pilule alie q̄ fiūt cū alcāna ad podagrā laudate. R. myrobol.nigroꝝ ablatis nucleis pōdus.ʒ.x.bellirīcorū et emblicorū & casie ciamōi & .ʒʒ.et macropipis et salis idi oium aā.pōdus.ʒ.iii.aloes pondus.ʒ.xxx. origani persici et radicis capparis et bdellii & alcāne oium aā.pōdus.ʒ.ii.hermodactilorū ꝗ̄tū

podogra

medicine oẽs tere medicinas ꝛ cicotrigoniza ꝛ infunde bdeliũ in vino et ꝑmisce ꝛ cõfice et fac pilulas ꝑuas ꝛ sit dosis earũ põdus.ʒ.ii.

VEna sciatica medicamẽ ad venã sciati cã qꝺ sedat eã vltime cuius hec est per mistio picis ꝑtes duas sulfuris qꝺ nõ inuenit ignis ꝑs.i.terantur sil ꝛ ꝑmisceãtur ꝛ pul uerizentur suꝑ locũ infirmũ postq̃ȝ ingressus fuerit habens cã balneũ vt ap̄hereat ei medicamẽ et conglutinetur super ipsum charta et dimittatur vsqȝ quo cadat per se ip̄m.

POdagra medicamẽ de hyusquiamo nostrum predictum in capitulo dolorum iuncturarum est vltimum ad eam.

¶Tractatus octauus. ¶De alopitia

COnfectio lochoc ad alapitiã. ℞.enforbii et gũmi rute agrestis ꝛ olei laurini oĩuȝ añ.aur.i.et sulfuris ꝙ nõ inuẽit ignis et hellebori nigri aut albi qꝺ cũqȝ duorũ est reꝑtũ omniuȝ añ.põdus aur.i.aggrega has medicinas tritas et cribellatas et ꝑmisce cũ põdere.ʒ.ix.cere liq̃facte cũ oleo laurio aut oleo alkeua aut oleo oliue antiquo et vtere hoc medicamine ẜm ꝙ ip̄m est forte valde in curatiõe alopitie cum ꝓlongatur ꝛ difficilis fit eius cura inquit Sal. ergo permiscui cum eo in quibusdam horis nasturtii pondus aur.i. et spume aduste põdus aur. vni⁹.

ALkdob nigrũ in quo inuoluũtur capilli vel mãus vl' aliqꝺ mẽbrorũ extistima uit S.ꝙ qñ sumitur vrina canis et putresit quinqȝ diebus aut sex deinde fit cũ ea illud conseruat ingredinem.

¶Descriptio ponderum et mensurarum ex breuiario alseir.i.vigilis.

INquit kist ordei est .õȝ.xviii. ¶Kist vini est lib.lxx. ¶Kist mellis est lib.cviii. ¶Chous vini est lib.ix. ¶Chous mellis est lib.xxiii.ʃ. ¶Corboni olei est õȝ.ix. ¶Corboni vini.õȝ.x. ¶Corboni mellis.õȝ.xiii.ʃ. ¶Mesitruȝ magnũ olei est.õȝ.iii. ¶Mesitrũ magnũ vini est.õȝ.iiii. gormie.viii. ¶Mesitrũ mellis.õȝ.iiii.ʃ. ¶Acsunef olei darkimet.xvi. ¶Acsunef vini.õȝ.ii.ꝛ q̃rta darkimet vnius. ¶Acsunef mellis.õȝ.iii.et q̃rta et octaua. ¶Choatus olei darkimet.xii. ¶Choatus vini.õȝ.i.et medietas darkimet et tertia. ¶Choatis mellis pondus.õȝ.ii.et quarta. ¶Mesitiron olei est darkimet.vi. ¶Mesitirõ vini est gormie xx. ¶Mesitiron mellis darkimet.vii.

¶Descriptio mensurarum et ponderum ex breuiario filii serapionis inquit.

EXceptũ est ab hoc capl'o in h aggregato qm̃ nõ dixi oẽȝ mẽsurã q̃ȝ in ipso attuli nisi q̃ cognita est apud eos q lingua vtũť arabica in capl'is suis. verũ qdẽ coegerũt me ad trãsferẽdũ q̃rẽtes a me trãslationẽ eius vt iuuamẽtũ fiat ꝑ illꝺ in aliis ab isto libro. ¶Kist apud gẽtes q̃ lingua greca loquũť cognitũ ẽ suꝑ mẽsurã vero nõ cõueniunt oẽs et illud ẽ qm̃ qdẽ eorũ vtunť alia q̃ȝ vtunť alii. ¶Kist enim apud romanos capit lib.i.ʃ.et sextam q̃re ẽ õȝ.xx. ¶Et kist italicũ lib.i.ʃ. ¶Et lib. est.õȝ.xii. ¶Et mina romana est.õȝ.xx. ¶Et mina italica et egyptiaca est.õȝ.xvi. ¶Et mina ẽ sextaria.xl. ¶Et lib.ẽ sextaria.xx. ¶Sextariũ ẽ.ʒ.vi.et danich.ii.aut aur.iiii. ¶Et darkmet est aur.i. ¶Et dorach italicũ est iohein viii. ¶Et iohein est acsat romana sex. ¶Et cotila.i.õȝ.ix. ¶Mestron magnũ est .õȝ.iii. ¶Et parũ est darkimet.vi. ¶Acsunefi ẽ darkimet.xviii. ¶Cohatos ẽ.õȝ.i.ʃ. ¶Hormia est q̃rta.ʒ.vsqȝ ad duos danic. ¶Aumius et andanikis ẽ.õȝ.i.et vnaqueqȝ earũ ẽ aur.vii. ¶Adar.õȝ.i. ¶Huib mellis li.ii.ʃ. ¶Euib olei mina.i.ʃ. ¶Aldorach lib.iii. ¶Kist mellis lib.ii.ʃ. ¶Albemen sextaria .v.et.ʒ.xxx.et antulii.iiii. ¶Semimet mine.x.et.ʃ. ¶Faba egyptiaca semimet quattuor. ¶Obolus est danic.i.ʃ.sicut inuenit alexandrinus antulii iii. ¶Auellana .i. est darkimet.i. ¶Nux est xiiii.semimet. ¶Alsacraiati parua est semimet .vii. ¶Alsacraiati magna est semimet. xiiii. ¶Faba greca est duo semimet aut duo oboli. ¶Alsacraiati est sextaria.vi. et quarta. ¶Cochliarium mellis est aur.iiii. ¶Cochliarium medicinarum est aur.i.et.ʒ.i. ¶Alsatil i.est sextaria.ii. ¶Darkimet ẽ oboli.vi. ¶Et omnis obolus est kirat.iii. ¶Et amnis kirat est.iiii.grana ordei. ¶Et oboli.iii.sunt kirat.ix. ¶Alcautus est.õȝ.i.ʃ. ¶Choati.ii.sunt.õȝ.iii. ¶Oboli.viii.sunt kirat.xxiiii.

¶Completus est liber quintus libri canonis qui est antidotarium senis regis aboali hassen filii hali abin sceni. Et eius complemento completus est liber totus.

¶Libellus Auicene de viribus cordis trāſlatus ab Arnaldo de villa noua barchnone feliciter incipit.

¶Tractatꝰ primꝰ de origine ſpūs ⁊ gn̄ibus eius ⁊ pricipijs ſue gn̄atōis ⁊ informatiōis.

¶Capitulum primum de origine ſpiritus.

Creauit deꝰ ex ꝯcauitatibꝰ cordis ſiniſtraꝫ vt eēt armariū ſpiritus et minera gn̄atiōis illius. Creauitqꝫ ſpūꝫ latoreꝫ virtutū aīe i mēbra aialiū rēdētiū mediāte ipō. Creauit itaqꝫ primū appendiculū viriū aīe ſpūm ⁊ manationē ſecūdā i mēbris corꝑis mediāte ipō. Produxit etiā ſpūm ex ſubtilitate humoꝝ et igneitate queadmodū ꝓduxit corpꝰ ex groſſitie ipſoꝝ et terreſtritate. Eteni cōꝑatio ſpūs ad hūoꝝ ſubtilitatē ē ſicut cōꝑatio corꝑis ad ipſos hūores. queadmodū eni mēbra ꝯſtituūt̄ ꝑꝑ cōmiſtionē ipſoꝝ adiuicē ꝓducētē ad formā aliq̄ꝫ ꝯpōnis q̄ ꝯmiſtū diſpōit̄ ad recipiēdū habitū nō ꝯueiētē ei rōne ſimpliciū ſil'r mō ꝯſtituit̄ ſpūs ex ſubtilitate hūoꝝ cōmiſtiōe ipōꝝ q̄ttuor ad formā ꝯplōnis q̄ ſpūs ꝑpat̄ ad receptionē viriū aīe q̄s ex ſimplicibꝰ nō acq̄rit ꝑncipiū āt eiꝰ ē ex manatiōe diuia ſine auaritia et diminutiōe qn̄ eiꝰ diſpō cōplet̄ ꝑfecte: queadmodū eni vnū qđqꝫ mēbroꝝ q̄ꝫuis ex ipſa ſubſtātia hūorū ꝯſtituat̄ nihilominꝰ ineſt ſua ꝯplō rōne ſingularitatis ꝓportōis q̄ꝫtitatū hūoꝝ ⁊ forme cōmiſtiōis ipſoꝝ. Sil'r vnicuiqꝫ ſpūm vꝫ tā aiali q̄ꝫ vitali q̄ꝫ nāli q̄ꝫuis coꝝ ſubſtātia ex ſubtilitate hūoꝝ ſit nihilominꝰ ꝓꝑa ineſt cōplō rōe ꝓportōis q̄ꝫtitatū ſubtilitatis hūoꝝ ⁊ forme cōmiſtionū. Et ſic ēt mēbra gn̄alia q̄ꝫuis pl'a ſint nūero: vnū tn̄ ē gn̄atiōe ꝑncipiū q̄lecūqꝫ ſit illđ ꝫ diuerſitatē opionū cuius gn̄ationē ſeq̄t̄ gn̄atio ceteroruꝫ mēbroꝝ. Sil'r queadmodū ſpūs gn̄ales pl'es ſūt nūero nihilominꝰ vnꝰ ipſoꝝ gn̄atōe ꝑmꝰ ē q ꝫ ſniam potiorē ꝑhoꝝ gn̄at̄ i corde ⁊ exinde ꝓcedēdo manat et penetrat i cetera ꝑncipalia mēbra i q̄bꝰ quū ſufficiēter ꝑmāſerit adipiſcitur ibi ꝯplōnē ꝑticularē ⁊ ꝓꝑā. Ita ꝙ i cerebro ꝯplōnē acq̄rit q̄ diſponit̄ ad receptionē virtutū ſēus ⁊ motꝰ. In epē vero ꝯplōnē ſuſceptiuā virtutū nutritiōis et augmēti. In teſticulis āt acq̄rit ꝯplōnē q̄ ꝑpat̄ ad receptionē vl' ad recipiēdū gn̄ationē. Et exiſtit tn̄ harū oiuꝫ virtutū ꝑncipiū ꝫ dcm̄ ꝑhoꝝ i cōde queadmodū apđ eos qui diuerſificāt̄ a ſnia eiꝰ ꝑncipiū virtutis viſiue auditiue ⁊ guſtatiue ē i cerebro. Sꝫ nihilominꝰ ꝫ eos ſpūs diſpōit̄ ad recipiēdū has virtutes ꝑticl'ares i mēbris alijs ita qđ viſiua mediāte ꝯplone cryſtallie hūiditatis qn̄ ſpūs ꝯploni ꝯiūgit̄. Auditiua vero mediāte ꝯplone obtbici nerui. Guſtatiua vero mediante ꝯplone hūiditatis quā ſub radice ligue gn̄at ſpōgioſa caro. Supradictoꝝ āt repugnātiū q̄dā ſūt aſſerētes ꝙ virtutes ſpūs affert a cerebro nullo mō agēs ad ꝑfectionē virtutis ꝯplone mēbri ad qđ ꝓcedit ſed ipꝫ mēbꝝ ē tm̄ ꝯueiēs iſt'ꝫ actiōi virtuti nālis nihil ꝯferēs eiꝰ eēntie verūtn̄ exq̄ſita ꝑſcrutatio veritatis oīno ceſſat iſtoꝝ opionē ⁊ verificat iſuꝑ ꝙ calefactionē virtutis adipiſcit̄ ſpūs in mēbro qđ ē opis iſt'ꝫ ꝫ formā ꝑdicte opionis. Dixerūt q̄dā ex ſequētibꝰ ꝑhis ꝙ ſpūs vires aīe recipit a corde ꝑfecte ita ꝙ ad receptionē ipſarū ꝑfecte i ipſo corđ diſpōit̄ tal'r ꝙ n̄ idiget alio m̄bro ſic đ epē aut đ cerebro ⁊c̄. ſꝫ hāc opionē reſpuit ⁊ ꝑeītꝰ caſſat vltia iq̄ſitō veritatis.

¶Capitulum ſecūdum de diffinitione ⁊ natura ſpiritus et eius vtilitate.

Uita ⁊ q̄cūqꝫ ꝑfectio ⁊ oē bonū q̄bꝰ res diſtinguūt̄ nō niſi a pria veritate ſūt q̄ oiuꝫ bonoꝝ pria ē ⁊ vniformis manatio. At vero receptibilia ſūt carētia diſpōnibꝰ ad receptionē ipōꝝ. Et idcirco cuiuſlibet ſuſceptibile nō ē diſpōnis cuiuſlibet receptiuū: q̄ꝑꝑ neq̄ lana in q̄ꝫtū lana recipere formā enſis nec ſil'r aq̄ ſub forma aq̄ recipere virtutē humāc nē. Sic igit̄ hūana corꝑa recipiūt vitaꝫ ꝑter illa q̄ nūero ⁊ q̄ꝫtitate ſūt dimiuta. Numero q̄dē qm̄ n̄ viuētia corꝑa q̄ttuor elemēta ſūt: ⁊ q̄ illis approximāt in nā. Quātitate vero q̄a oīa fere elemēta q̄ttuor ſūt fere inſenſibilis q̄ꝫtitatis et mioꝛa ſūt oībꝰ rotabilibꝰ ſpheris nec elōgat̄ ab intellectu qn ex ſtellis fixis ſit aliq̄ maior eis. Demonſtratio iterū ꝯcludit ꝙ hec oīa elemētoꝝ corꝑa vl' demōſtratio iteꝝ hoc ⁊ ꝙ oīa elemētoꝝ corꝑa ſint veluti pūctꝰ reſpectu corꝑis ſaturni q̄ꝫto igit̄ eſt amplꝰ reſpectu ſuꝑioꝝ. Amplꝰ āt apud cōꝑhēſores veritatis cā ꝑꝑ quā nō recepūt

vite formā hec corpora ē illud quo cetera vi uētia corpa tā ſimplicia ꝙ̄ cōpoſita diuerſi‑ ficanꝰ ab eis hec ꝯtrarietas naturaꝝ.nā eni vniuſcuiuſqꝫ ē alteriꝰ nature ꝯtraria idcir‑ co a gn̄e corporum valde elongantur qm̄ ce leſtia corpa diſpoſita ſūt ad nobiliorē ſpēm vite corꝑalis. Elemēta vero a vita oino ſūt elōgata i corꝑibꝰ āt cōpoſitis cōmiſtio fran git formā ꝯtrarietatis eoꝝ exinde cauſaꝰ for ma ꝯplonis q̄ gdē ꝯplo mediū quoddā ē in ter ꝯtraria. medio nihil abſolute ē ꝯtrariū. Et idcirco cōpoſitū diſpōiꝰ ad vite receptio nē ita vꝫ ꝙ ꝙ̄to ampliꝰ ad mediū cōplo vici naꝰ tāto miſtū reddiꝰ habilius ad recipiēdū nobilioris vite ꝑfectionē adeo ꝙ qn̄ intantū tꝑatur ꝯplo ꝙ ꝑ eq̄litatē ceſſat ꝯtrarietas ⁊ ceſſat:in ea diſpōiꝰ mixtū ad receptionē vite cōformis vite celeſtiū corpoꝝ q̄ diſpō in hu‑ mano tantū ſpū repiꝰ. Eſt igiꝰ in ſūma ſpūs ſub gn̄ata ꝯmiſtiōe elemētoꝝ vergēs in ſiſi tudinē ſuꝑceleſtiū corporū. Et ꝓꝑea iudicaꝰ de ſpiritu ꝙ ſit ſubſtātia luminoſa ꝓꝑ qđ.n. diciꝰ de viſiuo ſpiritu ꝙ ſit radius atqꝫ lux. Et exinde anima gaudet ex ītuitu lucis ⁊ tri ſtatur in tenebris quoniā ſpiritus qui ſedēs eſt anime illud eſt cōforme id aūt cōtrariū.

¶Cap.iij.đ ꝑcipalibꝰ paſſiōibꝰ ſpūs cordia lis ⁊ ꝑmis cauſis ipſoꝝ.ſ.potētia ⁊ diſpōne.

SApiētes phoꝝ et medici eos ſequētes cōcorditer ponūt ꝙ gaudiū ⁊ triſtitia ⁊ timor ⁊ ira ſūt ex paſſiōibus ſpūs cordialis ⁊ ꝙ q̄libet paſſionū intēdiꝰ ⁊ remittiꝰ nō ſo‑ lūmō ꝓꝑ agēs ſed etiā ꝓꝑ intēſionē ⁊ remiſ ſionē diſpoſitiōis in ſubſtātia patientis. Aſſi gnāt etiā ſapiētes ſubtiliter dr̄am inter potē tiā ⁊ diſpōnē dicētes ꝙ potētia reſpicit vtrū qꝫ ꝯtrarioꝝ eq̄liter:diſpō vero nō ꝙ̄uis aūt gaudere ⁊ triſtari poſſit etiaꝫ hō nihilominꝰ aliqs ē tātū ad letitiā diſpoſitꝰ aliqs vero ad triſtitiā tm̄. Et ſiſe iudiciū ē de timore ⁊ ira ⁊ ceteris paſſiōibꝰ. Eſt igiꝰ eē ⁊ rō ſpūs gau dētis in potētia aliud eſſe ab eē ⁊ rōne ſpūs diſpoſiti ad alteꝝ ꝑdictoꝝ videꝰ etiā ꝙ diſpō ſit ꝑfectio potētie reſpectu alteriꝰ oppoſitoꝝ. Ex quo pꝫ ꝙ ſi ſpiritui ꝯueniat ing̃tū ineſt ei potētia triſtari vel gaudere indifferēter tā tū nō tn̄ ei ꝯuenit ex ꝑte ipſiꝰ diſpōnis indiſ ferēter alterutrū. Rurſus etiam ex hoc patet ꝙ potētia ad hec duo inſeparabiliter inheret ſpiritui ex generatione ipſius. Diſpoſitio ve ro que ipſum ad alterum oppoſitorum incli nat nō inſeparabiliter ex gn̄atiōe inheret ei ſed accidere pōt ex ſuperuenientibus cauſis.

¶Capitulū q̄rtū de gaudio et intriſecis cau ſis delectationis ⁊ triſtitie ⁊ eoꝝ diuerſitate.

GAudiū ē delectatio q̄dā:ois aūt delecta tio ē apphēſio aduētꝰ ꝓꝑe ꝑfectiōis ab aliq̄ virtute apphēſiua ſicut i ſenſibus appre hēſio dulcis ⁊ ſapidi guſtui ⁊ apphēſio victo rie iraſcitiue virtuti ⁊ ꝑceptio alicuiꝰ vtilis cō tigētis exiſtiatiue ⁊ opinatiue virtuti.ois aūt ꝑfectio ſeu etiā delectatio ē naturalis alicui virtuti ⁊ ecōuerſo;ois nāqꝫ perfectio alicui virtuti ē delectatio ei. Forſitā aūt ꝯtinget in aliqbus virtutibus ꝙ nō oino delectātur ni ſi apud ſeparationē diſpoſitionis in natura lis ꝓꝑ qđ etiā qdā opinātur ꝙ delectatio ſit exitus a diſpōne inaturali. Fixo nāqꝫ a diſ‑ poſitiōe vel habitu naturali nō ē delectatio. hic aūt error incidit qa qđ ē ꝑ accidēs acci‑ piꝰ vt ꝑ ſe.in elenchis eni oſtēſum ē qm̄ hec eſt vna fallaciaꝝ. Delectatio vero hmōi ꝙ̄‑ tū ad ꝓpoſitū ſpectat ē qm̄ nullū apphēdēs aliqd apphēdit niſi apud alterationē ſicut in tactu patet tāgibilis eni q̄litas tādiu delectaꝰ ꝙ̄diu mēbrū tactiuū ꝑmāet ꝯtrarie q̄litatis ⁊ patiꝰ ab alterāte q̄litate. Quando ergo fue rit paſſum ab ea ſufficiēter efficiꝰ q̄litas con plexio mēbri. Et iō nō delectatur ab ea quā ois alteratio cū quadā alteratiōe ꝑſiſtat ⁊ ni hil alteraꝰ a ſemetipſo. Similr̄ i ꝯtrario nō lediꝰ qa in ethicis calore q fortior eſt ꝙ̄ ſit in acute febricitātibꝰ. Acute tn̄ febricitans lediꝰ calore qui ſm̄ virtutē ē circa illū. Et hoc qa calor in ethica ē collocatus ſeu habituatus i mēbris ac ſi eēt eoꝝ cōplo:i acuta vero febre eſt q̄ſi volitans ſupra ipſa ⁊ timeꝰ a cōplone mēbroꝝ medici etiā ꝓprio noie vocāt q̄lita‑ tē inherētē mēbris ſicut in ethica malā com plexionē eq̄lem. Que aūt ſe hꝫ ſicut in cauſo ne ꝓprie vocant malā ꝯplonē diuerſaꝫ. Iā igiꝰ ex his relinqtur manifeſtū ꝙ cā ꝓꝑ quā delectatio ceſſat poſtꝙ̄ habituate fuerint ꝑfe ctiōes ſenſibiles ē ꝑuatio apphēſiōis itroitꝰ ipſaꝝ ⁊ ꝙ cā delectatōis apđ ꝑcipiū exitꝰ a diſpōne nāli ē apphēſio itroitꝰ diſpōis nāl. Sꝫ ꝓꝑea ꝙ currit apphēſio itroitꝰ diſpōnis nālis cū exitu a diſpōne innāli ꝯtingit vt ſit delectatio cū exitu illo: ⁊ idcirco putatur qđ dictū eſt ſed nō eſt ita ſed cauſa eſt introitus ꝑfectionis ſenſu ꝑcepte ⁊ nō aliud:hec nāqꝫ eſt cauſa delectationis ꝑ ſe. Cauſa vero diſ‑

positionis ad delectationez est circa delecta
biles spiritus ſm meliorem habitū in quan
titate ⁊ qualitate.ſ.vt nō sit i substātia dimi
nutus nec habitus siue dispositio eius sit in
naturalis in his que conueniunt ei. In q̄ẜti
tate quidem quoniam si spiritus fuerit mul
tus vehementior erit virtus ipsius. augmen
tum enim in quantitate prestat additamen
tum virtuti in fortitudine quemadmodum
est in radicibus sciētie naturalis declaratuz.
Et exinde est q̄ propter multitudinem suaz
durat. amplius in habundanti mensura in
origine seu minera ipsius. Et diffusio eiꝰ ab
inde ad mēbra in dilatiōe que est apud gau
diū ⁊ delectationē q̄ fit ab abundantiori mē
sura: si eni modicus fuerit q̄a cito dissoluitur
natura cōseruat eū apud originem suaz nec
dat ei facultatē libere dilatādi. In q̄litate ve
ro qm̄ si fuerit nobilissime ꝯplōnis ⁊ nobilis
sime substantie.i.abundantissime lucis tunc
est substantie celesti simillimus. he ergo sunt
cause dispōnis ad delectationem ⁊ gaudiuz
ꝯtrarie vero sūt cause dispōnis ad tristitiā ⁊
dolorem. Quū eni scitur q̄ he sunt cause de
lectationis in gn̄e ⁊ ꝯsequenter ꝓculdubio
scitur q̄a eedem sūt cause gaudij qđ delecta
tiōis est spēs. Spiritus ergo q̄ est i corde qñ
multus existit i q̄ẜtitate ꝑꝑ materie multitu
dinez ex q̄ velociter ⁊ ꝯtinue gn̄atꝰ ⁊ est tem
peratus in cōplōne ⁊ in substantia lumino
sus splēdens tūc est ad gaudiū dispō fortis.
Quū aūt fuerit exigue q̄ẜtitatis sicut in ꝯua
lescentibꝰ ⁊ diuturnis ⁊ morbis ⁊ senibꝰ nō
temperatus i ꝯplōne sicut i morbis. Et fue
rit valde spisse ⁊ grosse substantie sicut i mľi
cis ⁊ senibus ita q̄ delectari neq̄t ꝑꝑ grossi
tiē ⁊ spissitudinē eiꝰ: aut fuerit nimis tenuis
sicut i ꝯualescētibꝰ ⁊ mulieribꝰ ita vt quū di
latatꝰ sanari nō pōt aut fuerit tenebrosus sic
in mľicis tūc est vehemēs dispō ad tristitiā.

¶ Capitulum quintū de causis exterioribus delectationis ⁊ tristitie ⁊ earum diuersitate.

Perfecte dispositum ad effectum aliquē
est duplum causarum illius effectus si
cut sulfur ad inflammationem ipsum enim
adeo igne modico inflāmatꝰ q̄ cū duplo eiꝰ
lignum inflāmari nō potest. Quū ergo ani
ma habuit spiritum perfecte dispositū ad re
cipiendum letificantiū causaꝝ impressiones
modica ex cā letatꝰ ꝑꝑ qđ in bibentibus lau
dabile vinū letitia multiplicatur in tantum
aliquando q̄ putantur sine causa ridere quū
tamē ita nō sit. Et eni ipossibile ē q̄ i aliq̄ re
fiat ipressio sine aliquo ipressore. Sed cā ē q̄a
vinū qñ bibetꝰ moderate copiosū generat spi
ritū moderate cōplōnis ⁊ substātie ⁊ vehem̄
tis luminis ⁊ splendoris vnde ad letitiā valde
dispōitꝰ. Et idcirco valde letificat ob minimā
causaꝝ sciscitātiū ⁊ recipit ipressiones ex cau
sis vtilibus i p̄sēti fortius q̄ẜ ex causis vtili
bus i futuro. Et ex causis conuenientibus de
lectatiōi amplius quā ex causis ꝯducētibꝰ ho
nestati. Et similiter recipit tūc impressionē a
causis que cōgruūt potius ad generādū opi
nionē q̄ẜ solidū itellectū. Et huius q̄dē cā est
q̄a virtus aīe suā i cerebro exercet actionem
⁊ exigit spūz tp̄ate hūiditatis vt obediat mo
tui cogitatiōis ⁊ exercitio itellectus. Tūc aūt
ē vehemētis hūitatis ⁊ nimis motus ꝓpter
mistiōm vapoꝝ ascendentiū ⁊ inundāciū ibi
immoderate hūectantiū ipsū. q̄ẜobrem nō ob
tēꝑat itellectui nec motibꝰ cogitatōis nisi i re
bus valde mālibꝰ ⁊ corpeis nō i rebꝰ substā
tialibus valde ⁊ spiritualibus ⁊ cū i stabilita
te seu agitatione ipsius non obedit formatio
ni seu presentationi reꝝ spūalium sed forma
tioni tantum valde corporalium rerum. vn
de veritas seu perfectio sui opis apud cogni
tionem valde debilitatur ⁊ retrahitur intelle
ctiua virtus adeo tantuz quantum exigit aut
procurat: dispō enim donec ad temperamen
tum eius complō reducatur ⁊ ipsius inunda
tio quietetur quia enim virtus anime que in
corde est vehementis existit dispōnis ad gau
dium ⁊ non perueniunt ad eam letificantia
vsitata inter sensum ⁊ phātasiā aut ēt cogita
tionē quibus opus aīataꝝ virium roboratur
ꝑꝑea q̄ diximꝰ tūc ꝯcomitarił spūm q̄ fortio
ra sūt i eo.ſ.excessus hūitatis ⁊ iundatio idcir
co tunc sēsus dn̄atꝰ iteriori spūi ⁊ supra motū
eiꝰ efficitꝰ itellectu potētior itellectꝰ aūt qñ cō
tra se illū spūm iuenit sic ꝓteruū iuuatꝰ sensu
⁊ subijcit ipsū sicut i geometricis ⁊ ceteris sci
entijs fit. Quādo igitꝰ res taliter se habet di
minuitꝰ i anima potatoris impressio honesto
rū ⁊ intelligibiliū ⁊ p̄ualet impressio letifican
tium dulcium ⁊ delectabilium sensibus pre
sentium maxime. Et quoniam e st dispositio
fortis idcirco sufficit ad letificandum debi
lissima causa sicut in pueris pꝫ propter quod
putatꝰ q̄ sine causa letentur quū tamē sit ipos
sibile. q̄nimmo causaꝝ gaudij ⁊ tristitie q̄dā

sunt fortes quedã sunt debiles quedã cognite siue manifeste: qdã icognite siue oculte. Earũ vero q̃ incognite sũt siue oculte plures sũt assuete quãto eni amplius assuete sũt tãto minus ꝑcipiũtur. De causis autẽ gaudij et letitie fortibus ⁊ manifestis nõ ẽ necessariũ facere mẽtionẽ. Alie vero sũt sicut intuitus celi iter letificãtes cuiꝰ signũ ẽ qa ꝯtrariũ tristitiã causat. s. in tenebris ꝑmanere aut sicut cõuersari cũ similibus cuius signũ ẽ ꝙ solitudo attristat. De letificãtibus similiter obtinere desideratũ ⁊ explere intẽtionẽ ſm exigẽtiã intẽti sine ipedimẽto. Et ꝓpõere facere gcꝗꝫ placidũ et similiter cõfidẽtia ⁊ memoria ꝑteriti delectabilis et futuri et spes et meditatio in rebus ambitiosis et mutua cõfabulatio dilectoꝝ ⁊ euasio a tormẽto et extranietas rerũ ⁊ admiratio et eleuatio mẽtis et obuiatio amicoꝝ ⁊ amicabiliũ vicinoꝝ. Qñqꝫ delusio ⁊ defraudatio et victoria i minimis rebꝰ ⁊ multa ꝯsimilia quoꝝ mẽtio fit i libris rhetoꝝ ⁊ moraliũ q̃ inquã oia diuersificãtur i gẽtibus ſꝫ affectus cõsuetudines et etates. nec aliqs ab eis reperiť omnimode vacãs: nec cõtingit similr vt cause communiter letificãtes in duplo plus aut amplius letificent ceteris nisi pro tãto qa dispositio quãdoqꝫ vehemẽter respicit alterũ oppositoꝝ nõ patitur a causis alterius nisi fuerint valde fortes patitur tamen a causis suis et si fuerint debiles. Et propter hãc causã in ebriosis durat letitia. Et i mlicis habẽtibus spũs tenebrosos ꝑdurat tristitia leuius ex causis desolationis et tristitie sicut rememoratio distãtis patrie naturalis et reminiscentia multoꝝ nocumẽtoꝝ iã diu ꝑteritorũ et odia seu rancores et difficultas sanationis ⁊ onerosa cõuersatio et imaginatio terribiliũ futuroꝝ et ꝓprie necessitatis mortis a qua se auertit itellectꝰ et itelligẽtis discretio quã sit i euitabile mori. Et cogitatio sollicitãtis meditatiõis i aliq̃ ⁊ sepatio ab occupatio ne placẽti ⁊ cogitatio distractõis ab ea ⁊ distractio a desiderato seu a volito ⁊ mlta alia cõsilia ⁊ aliqua q̃ nequeunt cõprehendi: hec eni ⁊ cõsimilia contristant de facili animam dispositam ad tristandum. Amplius i mlico fortitudo imaginationis contristantium rerum facit ei apparere ꝙ iam sit in actu res cuius similitudo anime representatur: ⁊ idcirco i cõtinua perseuerat tristitia. Fortitudo aũt imaginatiõis causatur ꝑꝑ siccitatẽ spũs ꝗuis letificet motũ eius ⁊ etiã qa intellectꝰ a sensu ⁊ phãtasia distrahitur ab actibus ratiõis ꝑꝑ corruptionem cõplexionis spiritus qui proprie mouetur secundum exigẽtiã disponẽtis cõplexionis et qualitatis pessime ⁊ obscure.

¶ Capitulum sextum in quo ostenditur ꝙ vnaqueqꝫ passio cordis disponitur ad generationem sui ipsius.

Non est aũt opinandũ ꝙ ois cã disponẽs ad gaudiũ vl' tristitiã imediate cõiungatur substãtie spũs sicut ꝗtitas eiꝰ ⁊ q̃litas imo alias eẽ cõtingit cãs a ꝗtitate ⁊ q̃litate spũs vt pote aie passiones q̃ nihilominus disponũt ad alteꝝ ꝑdictoꝝ ꝗuis hoc faciãt mediãtibus causis intrinsecis ipsi spiritui. s. ꝗtitate ⁊ q̃litate ipsius: hoc ẽ qa temperãt ꝯplõnẽ ipsius aut rectificãt spũm ⁊ multiplicãt ꝗtitatẽ ⁊ sic disponũt ad gaudium: aut accidit eis cã ꝯtraria ⁊ sic ad tristitiã cõtrario mõ disponũt: sunt ergo cause exteriores primarie ⁊ remote. Inherẽtes vero ad rõnẽ vnicã deducũtur ⁊ est: qa ois actio cõtrariũ habẽs si sepius iteretur reddit virtutẽ eius cuius est potẽtiorẽ ad iprimẽdũ effectũ ois aũt fortificatio virtutis fit qdã dispõ ad effectũ hoc ãt sufficiẽter iductõe mãifestatur. Eteni corpus si plures calefiat disponitur ad calefactionẽ velocẽ silr si pluries infrigidetur: aut rarificeť: aut spissetur ⁊ in interioribus virtutibus accidit illud. Eteni ex sequẽti actiõe ⁊ passione fortes habitus gñantur in eis sic enim morales habitus acqrũt huius aũt causa forsitã est quia passio adueniens rei frequenter efficitur cõueniens substantie eius. qđ aũt est alicui cõueniens suo contrario disconueniens est. Si ergo sepius iteretur diminuit dispositionẽ ad illud ꝯtrariũ expellendo id quod est cõueniẽs illi. hec igitur est declaratio supradicti ꝑ inductionẽ manifestare vero illud sygillo ex ꝑ se notis accepto ⁊ demõstratiua ratione valde prolixum est. Sed ex predictis colligitur ꝙ letandi frequentia disponit spiritum ad letitiaꝫ et tristandi frequẽtia ad desolationem ⁊ tristitiam. Cause vero huius ſm naturalem perscrutationem est quia letandi frequẽtia duo consequũtur. Et primum. s. fortificatio naturalis virtutis. Secundum vero rectificatio spiritus quam in letitia propter dilatationẽ acquirit. Confortationẽ vero naturalis virtutis hec tria cõsequuntur quorũ quodlibet

est causa letitie. Primū temperamētū spūs. Scdm vero multiplicatio gn̄ationis ipsius supra illud qđ ex eo dissoluit. Tertiū ē cōseruatio ipsius a dissolutione supflua. Rarificationē spūs ɔsequūt duo vz dispō ad motū ⁊ dilatationē pp subtilitatē substātie eius. Et sm ē attractio nutrimēti ipsius pp motū dilatationis in diuersā ptē motui nutrimenti. Ista aūt natura est inclinatio naturalis corporis ad euitādū vacuū. De nā eniz est talis motus vt in ipso motu succedere faciat posteriora prioribus. Et sm hāc naturā trahūtur aq̄ valde distātes vsqz ad primos fluxus ipsaꝝ ⁊ vēti sil'r ⁊ cutis etiā a vētosis. ⁊ aque iteꝝ in fistulis. Tristādi vero freq̄ūetiaz duo ɔsequūt vz debilitas nālis virtutis. Et sz. s. inspissatio spūs pp frigiditatē accidētē apud extinctionē caloris naturalis causatam a vehemēti coadunatiōe ⁊ coarctatiōe spūs. Ad hec vero duo sequūtur ɔtraria eoꝝ q̄ paulo ante iā diximus. Est igit manifestū q letādi freq̄ntia dispōit spūm ad letitiā ⁊ tristādi ad tristitiā. Et q i dispositis ad letitiā ⁊ tristitiā nō iprimūt nisi fortia sint letificātia tn̄ debilia imprimūt ⁊ simil'r in tristitie fit ecōuerso.

Capitulum septimum de differentia debilitatis cordis seu pusillanimitatis et tristitie ⁊ eorum contrarijs.

Debilitas cordis ⁊ tristitia quā qdā vocāt ɔstrictionem pectoris siue cordis similia q̄tdiu sūt ⁊ nihilominꝰ differūt. Et idē sil'r est iudicū de ipsoꝝ ɔtrarijs. s. fortitudie cordis ⁊ letitia quā qdā appellāt dilatationē pectoris siue cordis. Latet aūt dr̄ia iter ista ꝓpterea qa ad alterutra cōiter ɔsequūt: putat etiā de duobus primis q sint passiue dispositiōes: de alijs vero duobꝰ q sint actiue. attamē iter extrema vtriusqz ɔtrarietatis ē dr̄ia manifesta. prio qdē qa nō ɔsequūt ad inuicē: nō eni ois debilis corde ē tristis: nec ois tristis corde debilis cordis est p cōparationē ad rē cōtristantē. Sil'r iteꝝ nec ois fortis corde est gaudēs nec etiā ecōtrario. Secūdo vero qm̄ ipsoꝝ rōnes sūt differētes: debilitas eni cordis est dispō sumpta respectu terribiliū reꝝ qm̄ est in potētia tollerādi res illas. Tristitia vero sumit respectu ɔtristātiū reꝝ qm̄ est paucitas tollerātie ipsaꝝ a corde ⁊ terribile nocitiuū qdē ē cordi: tristās vero nocitiuū aie ē. Tertio sil'r differūt q̄tū ad cōsequētia q̄ sunt aie: nā debilitas cordis mouet ad fugā tristari vero seu cordis strictura mouet ad resistentiā siue ad repellēdū ⁊ causat effectū eius qđ est ɔtrariū fuge. s. inuadēdi. ꝑterea debilitas cordis tepescere facit motiuas virtutes: tristitia vero excitat ⁊ mouet easdē ⁊ sic in debilitate cordis due sūt passiones. s. vna lesiōis ⁊ alia desiderij siue affectꝰ. In tristitia vero vnica est passio. s. nocumēti vel lesionis nec natural'r seqtur eā affectꝰ ad fugā imo forsitā eligit ipsa fuga pp aliqđ accidēs absqz appetitu inclināte ad recedēdū. Et si dicat appetitus est electio ⁊ nō naturalis aut forsitā eliget inuasio ⁊ repugnantia ⁊ nō fuga. Quarto iteꝝ differūt q̄tū ad cōsequētia q̄ corporis: sūt debilitatē nāqz cordis apud obuiationē ꝓprij nociui seqtur remissio naturalis caloris ⁊ victoria frigoris. Tristitia vero apud obuiationē ꝓprij obiecti vl nociui inflāmatio naturalis calitatis. Quinto etiam differūt penes causas dispositiuas ad cordis nāqz debilitatez nimia subtilitas spiritus disponit ⁊ frigiditas complexionis ipsius ad tristitiam vero densitas spiritus ⁊ caliditas sue complexionis.

Capitulū octauū q̄liter sanguis sm sui diuersitatē causat differentes passiōes cordis.

Sanguis abūdās ⁊ clarus ⁊ addite caliditatis pp multitudinē sue inflāmationis ⁊ velocitatez sui motus disponit ad irā: abūdans aūt ⁊ clarus ⁊ temperatus qm̄ ex eo gn̄at copia clari spūs ⁊ substātie laudabilis ⁊ temperate cōpl̄onis dispōit ad gaudiū. Sanguis aūt subtilis ⁊ clarus ⁊ aquosus ⁊ frigidus dispōit ad timorē ⁊ cordis debilitatē ꝑpea qa spūs ex eo gn̄atus est grauis motus ad extra ⁊ inflāmationis modice pp frigiditatē ⁊ humiditatez illius ⁊ iō nō dispōit ad letitiaz nec ad irā ⁊ quū sit celeris resolonis pp suā subtilitatē: ē etiā gn̄atiōis exigue pp frigiditatē. Sanguis aūt grossus ⁊ turbidus ⁊ addite caliditatis disponit ad tristitiaz ⁊ ad irā etiā ꝑdurātē. Ad tristitiā qdē qa generat ex eo spūs turbidus. Ad iram vero qa velociter inflāmat pp caliditatē suā aut efficit firmā irā est spissitudo eius. Spissuz eni q̄n calefit tarde infrigdat. ita vero causata ex sanguie colerico ⁊ subtili velociter excitat ⁊ delet pp intēsam caliditatē spūs ex eo gn̄ati ⁊ eius tenuitatē: si vero cū hoc splendidus ⁊ clarus fuerit sanguis ē ēt letificās. Sāguis āt grossus ⁊ addite caliditatis nō tn̄ turbidꝰ

qȣ raro cõtigit efficit hoiem nõ triſtem ſed audacẽ ⁊ fortis cordis ⁊ eſt modice ire ꝓpterea qa letitia frãgit irã ⁊ triſtitia diſponit ad eã. Ira.n.ẽ mot⁹ ad expellẽdũ letitiã q̃ vere delectatiõi ꝯueniẽtia ſũt. In delectatiõe vero fit q̃ſi motus ad attrahẽdũ idcirco in tali hoie ex reb⁹ magnis creaẗ ira ⁊ ẽ vehemẽs pp ſpiſſitudinẽ ſpũs eius ⁊ pp etiã eãdẽ cãz eſt parui timoris. Sanguis ãt groſſus ⁊ addite frigiditatis ⁊ nõ turbidus nec triſtabilẽ nec iocũdũ efficit hoiem nec etiam fortis ire ſed ẽ mediocriter timidus ⁊ eſt etiã hebes ⁊ ſincerus in oibus rebus pp ſimilitudinẽ ſui ſpũs ad ſanguinẽ eius. Sanguis ãt groſſus ⁊ addite frigiditatis ⁊ turbid⁹ facit hoiez deſolabilẽ ⁊ triſtabilẽ ⁊ etiã lẽte ire niſi ex forti cã. Et eius ira minus ẽ firma q̃z in calido ⁊ habẽte ceteras cõditões hmõi ſilr̃es firmior tñ ẽ i eo q̃z in ſanguie ſubtilis ſubſtãtie proinde eſt hõ rãcoris aut odij. Odiũ eni ẽ pſeuerãtia forme nociui in imaginatiõe ſeu phãtaſia ⁊ perſeuerãtia ſimul imaginatiõis affectus ad vindictã ſumẽdã ex eo: hoc aũt ẽ iõ qa ira ẽ quodãmõ firma ⁊ motus ad vindictã nõ valde fortis. Et ꝙ etiã ira nõ ẽ cõtra valde fortẽ nec ꝯtra debilẽ valde. Sciẽdũ ẽ eni ꝙ ira qñ ceſſat velociter nõ perdurat in imaginatiõe ſeu phantaſia forma nociui ſed cito deleẗ ⁊ iõ nõ cauſat rãcorẽ. Et ſilr̃ qñ ẽ affectus ⁊ mot⁹ ad vindictã valde fortis. accidũt duo ꝓhibẽtia odiũ ſeu rãcorẽ quoꝝ vnũ eſt qm̃ aia qñ totaliter ad vindictaz trahiẗ ⁊ moueẗ auertiẗ a ꝯſideratiõe cõditionũ nociui ⁊ eoꝝ q̃ ſequũẗ ad ip̃m ab inſtãtia formationis memorie. De natura eni motiue virtutis ẽ vt ab apprehẽſis nociuis retrahat aia ⁊ etiã ecõuerſo. Sciẽdũ vero ꝙ qñ valde intendiẗ affectus ad vindictã in aliquo ⁊ nõ ingrediẗ ip̃m timor ꝑuenit ad hoc ex affectus inſtãtia vt efficiaẗ queſitũ q̃ſi apprehẽſuz ⁊ iã obtẽtũ apud imaginationẽ ipſius. Quũ eni aliqs virtutis mot⁹ itẽdiẗ ⁊ verſus illud feſtinat valde repſentat illud imaginatio q̃ſi obtẽtũ ⁊ iã exiſtẽs. Quũ vero i imaginatõe imprimiẗ forma q̃ſiti ſiue ȣſiderati ſicut forma iã exiſtẽtis ⁊ ad eã ꝑuenit forma ei⁹ ſicut forma rei ad quã terminaẗ mot⁹ ceſſaẗ affectus ab imaginatõe ⁊ deleẗ i eo forma ita ꝙ i memoria nõ ꝑdurat ⁊ iõ nõ fit rãcor nociuũ vero qñ ẽ magnũ ſicut res aliq̃ magni timoris tũc deſpatio de vidicta obtinẽda ⁊ timor ꝓhibẽt fixionẽ i aia forme deſiderij ad vindictã ꝓinde deleẗ repſentatio forme deſiderij ⁊ forme nociui ab imaginatiõe ſeu phãtaſia quinimo repñtaẗ forma timoris exiſtẽtis i aia ꝓpide ẽt ibi repñtaẗ forma ȣſiderij ad fugã ñ ad inuaſionẽ ⁊ iõ tũc in aia nõ ꝑdurat forma rãcoris. De pueris aũt ⁊ debilib⁹ qa facilis eſt poſſibilitas ſumẽdi vindictã ab eis ⁊ modicũ timeẗ repñtaẗ ac ſi iã fuiſſet accepta. Et eni nimia lenitas accipiẽdi vindictã repñtaẗ apȣ imaginationẽ q̃ſi obtẽtũ ⁊ iã exñs: imaginatio aũt mouet nõ ſm id qȣ i re ſed ſm id qȣ i ea repñtaẗ ⁊ iõ quũ apud eã vindicãdi leuitas pñtaẗ q̃ſi obtẽtũ reputaẗ vidicatio ex debilib⁹ ſicut accepta ⁊ idcirco incõtinẽti cadit affect⁹ ad eã ⁊ oino deleẗ. Qȣ aũt imaginatio moueat ſm repñtata nõ ſꝫ exigẽtiã reꝝ manifeſtaẗ ex eo ꝙ hoies mel abhorrẽt qñ apud eos aſſimilaẗ euomite colere. Silr̃ cibos laudabiles atq3 ſapidos qñ colores eoꝝ aſſimilãẗ colorib⁹ horribiliũ corpoꝝ ⁊ ẽt forma formis q̃zuis ẽt talia nõ eẽ credãtur. Silr̃ in ꝓpoſito qñ q̃dã ſilr̃tudo rei ſupradicte repñtaẗ ſiue pp vehemẽtiã mot⁹ deſiderij ſiue pp leuitatẽ acq̃ſitõis deſiderati tãq̃z eẽt obtẽtũ afficit ac ſi iaz realiter eẽt ⁊ iõ nõ fit rancor. Sic ergo ex p̃dictis eſt manifeſtũ ꝙ inter complexiones ſuperius nominatas vltima eſt valde diſpoſita ad rancorem.

¶ Capitulũ nonũ de differẽtib⁹ modis letificandi ⁊ confortandi repertis in medicinis.

MEdicie letificãtes letificãt qdẽ pp aliq̃z ſupradictaꝝ cãꝝ vtpote vel qa nutriẽdo reſtaurãt ſpũm ſicͣ vinũ. Aut p̃bẽt ei ſplẽdorẽ ⁊ lumẽ ſicut margarita ⁊ ſericũ cũ potẽtia abſtergẽdi quã hñt aut ꝯgregãdo ⁊ ꝓhibẽdo celerẽ diſſolutionẽ ipſi⁹ ſicut emblici ⁊ karabe. aut tꝑando ꝯplonẽ ſiue cũ caliditate vt dorõicũ ſiue cũ frĩtate vt cãfora ⁊ aq̃ roſ. aut ꝯfortãdo p delectabile ꝯplonẽ ipſi⁹ ſicut ſuauia aromatica aut ſeq̃ſtrãdo mlicũ ⁊ turbidũ hũorẽ ab eis ſicut bugloſſa ⁊ lapis lazuli ⁊ illud ſepati vt dictũ ẽ aut cõiũctim ſicut ſi cõiũgaẗ corallus ⁊ karabe ⁊ bugloſſa quẽadmodũ docebim⁹ in capl̃is vltimis hui⁹ libri. Aut forte letificãt pp ꝓprietatẽ inatã ſicͣ iacinth⁹ ꝓprietas aũt q̃nq3 ꝯiũgiẗ alicui p̃dictaꝝ cauſaꝝ ſicut i muſcbo ⁊ ambra hec eni letificãt cũ ꝓꝑetate q̃ iũgiẗ aromaticitati refocillãti ſpũs ſilr̃ ẽt ſucc⁹ matianoꝝ ipſe.n.letificat cũ ꝓꝑetate ⁊ qñ ſpũs ꝯplo ẽ caſa val

de letificat fit qdez cũ ꝓprietate ignota ꝛ cũ aliq̃ cã ex cognitis vꝫ cũ frigiditate dorõicũ fit qdem cũ ꝓprietate letificat ꝛ qñ spũs cõpl'o frigida est letificat ẽt cũ ꝓprietate simul tpando cõpl'onẽ ꝑ calefactionẽ. Supradictarũ aũt illa q̃ ꝓprietati cõiũgit' qñqꝫ est vl'is qñqꝫ ꝑticularis illa ergo q̃ vl'is ẽ nulli⁹ eget repssiõe in aliq̃ cã debilitatis cordis aut tristitie q̃lis cã est aromaticitas. Si vero ꝑticularis fuerit i aliq̃b⁹ eget repssiõe sicut frigiditas succi vel sirupi matianoꝝ q̃ in quã letificat i vna cõpl'one ꝛ nõ in alia. Quũ ergo qs infrigida cõpl'one vti ꝓposuerit ad letificandũ sirupo matianoꝝ frãgere oꝫ cũ calefaciẽtibus ipsius frigiditatem. Erit aũt rectius si frangit' cũ calefaciẽte qd' etiã ex ꝓprietate letificat sicut si misceatur cũ sirupo matianoꝝ aliqd muschi vel ambre qñ ꝺm intẽtionẽ curatiõis ad letificationẽ ꝓpinat' frigidã cõplexionẽ habẽti. Ad qualitates aũt ꝯuenientes cũ substantie naturali appetitu inclinant' virtutes quaꝝ ꝓpria sunt obiecta sicut sũt aromaticitas ꝛ dulcedo. hec eni desiderãt olfatiua ꝛ gustatiua ꝛ naturalis virtus etiaꝫ inclinatur naturaliter ad ipa. Duraꝝ eni medicinaꝝ equaliũ in virtute dulcior qdẽ ꝛ aromatica magis efficatioris est iuuamẽti ꝛ ꝓpterea q virtus attractiua mẽbroꝝ recipit fortius ꝛ spiritus celerius inde nutritur si potẽtiã habuerit nutriendi ꝛ ab ea celerius patit' inquãtũ ẽ medicina. verũtñ subiectũ aromaticitas ẽ subiectiue substãtia vaporosa siue sumal'. subiectũ ãt dulcedinis ẽ spissa substãtia terrestris ꝛ iõ aromatica magis ꝯgrua sunt nutrimẽto spirituũ dulcia vero corpis nutrimẽto ꝓinde etiã i cordialib⁹ nutrimẽtis poti⁹ exigit' aromaticitas q̃ꝫ dulcedo qñ cor est miera gñatõis nutrimẽti spirituũ. Epar aũt qa ẽ minera gñatõis nutrimẽti corpis exigit i nutrimẽtis ipsi⁹ de aromaticitate min⁹ ꝛ ꝺ dulcedie plusq̃ꝫ i corde. aromaticitatis ãt exigit' i eis. Idcirco qa epar ẽ minera spũs naturalis. nõ qdẽ minera gñatiõis ipsi⁹ apud cõtẽplatores veritatis sed tãtũ minera receptiõis ꝛ sedes. apud tñ artificẽ medicine sic. Spũs eni naturalis iclinat' ad aromaticitatẽ ꝛ cõfortat' ꝛ refocillatur ab ea cõiter inde virtutes naturales ꝓculdubio cõfortantur.

¶Capitulum decimuꝫ de proprietate quid sit ꝛ quantum differat a naturalitate.

Proprietas est in veritate nihil aliud q̃ꝫ natura. Natura vero est principium motus quietis i rebus i qb⁹ sũt ꝑ se cunctarũqꝫ operationũ ꝑ se cõuenientiũ eis ꝛ ꝓpriarũ verũtamẽ differt ꝓprietas a natura sicut propriũ a cõmuni. vulgaris aũt opinio est q differãt sicut opposita: verũtamẽ nõ ẽ sic. sed veritas quidem ẽ q in elementis que ꝯponentia sũt generabiliũ ꝛ corruptibiliũ corpoꝝ prio causant' q̃dã virtutes actiue ꝓut erũt i statu simplici. s. prout sunt ignis ꝛ aer ꝛ aqua ꝛ terra. Secundo vero cãtur alie in cõmistis causata compl'one mediante qua disponuntur ad receptiõem earum ꝺm quãcunqꝫ duaꝝ opinionũ quaꝝ qdẽ vna ẽ q i generatiõe formarũ dispositiões itroducunt'. Alia vero q oẽs formaꝝ dispões iherẽt materie vel hyle ex sui primordiali origine. Sed qñ aliq̃ ex formis aduẽit materie ꝓhibet siue ligat aliarũ formaꝝ dispões. Quũ vero alia forma superuenit auferẽs exñtẽ cassãdo illã cassãt dispõnes ꝓhibitiõis ipsi⁹ ꝛ tũc tertio hyle ad nãlẽ potẽtiã dispõnis egreditur: sed q̃litercũqꝫ sit hoc ẽ veꝝ q a forma hmõi ꝑfectius manat i cõposito virtus q̃ nequit i simplicib⁹ inueniri ꝛ q dispositio ad receptionem illius completur post commistionem simplicium uerbi gratia sicut est in magnete virtus attractiua ferri quam nulla elementarium virtutum inuenitur habere. Sed exitus eius est a manatiõe diuina ꝓcedẽte i oib⁹ reb⁹ ꝛ ꝓducẽte cõctas virtutes de potẽtia i actũ siue cũ dispõne pria sic i elemẽtis siue cũ dispõne ꝺa q̃ ẽ cõpl'o i cõpositis seu cõmistis: ipsa eni disponit ad receptionẽ ꝑdicte virtutis ꝛ nõ ẽ ipsamet virt⁹ nec forma ipsius. Et eadẽ qdẽ ẽ rñsio ad qõnẽ ꝺ ꝓprietate factã: q̃ ẽ rñsio facta ad qõnẽ de nã: sic eni qñ q̃rit' ꝓpter qd ꝯburit ignis nemo põt al'r dicere vel respõdere q̃ꝫ ꝓpter caliditatẽ ꝛ hoc qdẽ nihil aliud dicere ẽ q̃ꝫ qa hꝫ ꝑ naturã caliditatem cõbustiuã. Sil'r si dicat' q̃re magnes attrahit ferruꝫ nõ põt qdẽ aliter rñderi q̃ꝫ q dicat' q naturalẽ hꝫ virtutẽ attractiuã ipsi⁹. Ex quo pꝫ quoniã sic sciẽs q ꝓpter caliditatẽ cõburit ignis est sciẽs ꝺm veritatẽ ꝛ nõ ẽ ignorãs. Similiter ꝛ qui scit q magnes attrahit ferrũ qa virtutem hꝫ cui⁹ natura ẽ attrahere ferrũ sicut natura virtutis que nominatur caliditas est in igne cõburẽs proculdubio sciens est non ignorãs. sed cõbustiua qdẽ virtus nomẽ hẽt appropriatũ: alia vero nõ: ꝛ ẽ etiã cõiter alia

via q̃ſi extranea nec opinãdũ ẽ ꝙ rei ꝑfecta
notitia ꝑ hoc nomẽ habeat̃ adeo ꝙ ſine ipſo
haberi nõ poſſit vllo mõ qm̃ notitia ĩpoſiti
nois nõ tollit ignorãtiã quã ĩducit extranei-
tas rei. Predicta reſpõſione nõ ſunt cõten
ti vulgares iõ ꝗa ſupponit̃ apud eos ꝙ ois
opatio ꝓcedẽs a corpore fiat a caliditate vel
frigiditate vel hũiditate vel ſiccitate aut gra
uedie aut leuitate aut motu vł aliquo ex his
q̃ in ſimplicibus manifeſte inueniũtur. Quũ
ergo actio nulli attribuit̃ ꝑdictoꝝ nec eſt ſen
ſu manifeſta ratio ꝓceſſus eius ab illo cor-
pore putant ꝙ oia principalia eiꝰ ignota ſint
quũ tñ nõ ita ſit. Eteni intelligens bene ſcit
ꝗa ꝓcedit vel a virtute naturali vel aiali vel
intellectiua vel accidentali. Cetera q̃ dicũtur
ſuꝑ actione magnetis.ſ.ꝙ trahit cũ calidita-
te ſua vel frigiditate vel aia vel cũ emiſſione
corpoꝝ curuoꝝ ad modũ hami vel cũ ſimili
tudine quã natura eius habet cũ natura fer
ri vel cũ vacuitate q̃ eſt in ipſo oia inq̃z falſa
ſunt quoꝝ falſitas cõſideranti veritatẽ leuiſ
ſime reuelat̃ magnes.n.adipiſcit̃ virtutẽ fer-
ri attractiuam cũ complexione: ſicut planta
acquirit cũ complexione nutritiuam virtutẽ
nec ignorantia de iſta virtute quare potius
in magnete q̃z in aliqua re alia iuenitur ma
ior ſit q̃z ignorantia in alijs rebus. Hec eni
ignorãtia in duobus cõſiſtit. Quoꝝ primũ ẽ
ignorãtia factiuorum.ſ.principiorum produ-
centium hanc virtutem in eſſe: hec aũt igno
rantia nõ magis appropriat̃ huic virtuti q̃z
cuilibet cognite nature. Scõz vero ẽ ignorã
tia receptibilium dubitare de cã ꝑꝑ quã ad
receptionẽ virtutis huiꝰ diſponit̃ plus q̃z ali
qđ corpuſ. Et hec ſilr ignorãtia nõ ẽ magis
ꝓpria huiꝰ virtutis q̃z aliaꝝ naturaliũ rerũ
talis.n.ignorãtia eſt in nobis de coloribus ⁊
odoribus ⁊ virtutibus aie ceteriſq̃z ſimilibꝰ
de oibꝰ eni his rebꝰ ſcimus qm̃ ad actũ eẽn
di ꝑueniunt a principijs actiuis quoruz cau
ſa deus eſt benedictus: ⁊ ſcitur etiam quoni
am illud eſt propter appropriationem mate
rie cauſa diſpoſitionis ſequentis complexio
nem: ponimus etiam proportionem ſimpli-
cium cauſare cõplexionẽ aliã quã qdẽ ꝓpor
tionem ſimpliciũ huius cõmiſtionis ignora
bimus q̃zdiu viuemꝰ in hoc mũdo. vñ patet
qm̃ ignorantia cauſaꝝ pro vẽtus huius vir-
tus in magnete: non eſt mirabilior q̃z igno-
rãtia cãrũ diſponentiũ res ad rubedinẽ aut
citrinitatem aut corpus aut animã. Sed a re
bus qdẽ conſuetis admiratio cadit ⁊ negligit
ania de ipſis ĩquirere. qđ aũt raro eſt excitat
admirationẽ ⁊ ĩducit ad ingrẽdũ ⁊ ad ſpecu-
lãdũ de cauſis eiꝰ. In ſũma ergo ꝓprietas ẽ
natura inuẽta i ꝯmiſtis corporibꝰ ꝓcedẽs in
eis a ſuꝑna ⁊ pleniſſima iſluẽtia ꝑꝑ ꝯplone
ꝓpriã vel ꝑꝑ diſpõnẽ materie paſſe q̃ ꝑticu-
larẽ ⁊ ꝓpriã diſpõnẽ acquiret. Eteni loquen
dũ ẽ ſm̃ veritatẽ de ꝓprietate corpoꝝ cõmi
ſtoꝝ verũtamẽ ſm̃ cõſuetã opinionẽ differt
ꝓprietas a natura quoniã ꝓprietas dicitur
virtus cõmiſtis inuẽta corporibꝰ a q̃ ꝓcedit
in alio corpore actio inſueta q̃tũ ad maniſe-
ſtã naturã. Dicit̃ vero nã virtꝰ q̃ corpora ſim
plicia operant̃. de hoc igit̃ ad tãtũ ſe extendit
cognitio vulgariũ ⁊ debiliter ꝑſcrutãtiũ veri
tatem: ꝙ ſi ignis eſſet res difficilis inuentio-
nis ⁊ de lõginquis ꝑtibꝰ afferret̃ admirare
tur vtiq̃z vulgus de ꝓprietate eiꝰ amplius q̃z
de ꝓprietate corpoꝝ ceteroꝝ ⁊ inquireret at
tẽtius de cauſis ꝓprietatis ipſius q̃z de cau
ſis aliarũ ꝓprietatũ quoniã ipſius operatio-
nes valde mirabiles ſũt. Eteni ꝑſẽtia eius ex
trahit viſũ de potẽtia ad actũ ⁊ tãgi ſe ꝓhi-
bet ⁊ aſcẽdit ſurſũ ⁊ aſcẽdere facit ea q̃ vince
re poteſt ⁊ generat̃ ex modico ipſius in vna
hora q̃titas magna ⁊ corrumpit omne illud
cui obuiat ⁊ trãſmutat ad ſui ſubſtãtiam nec
eni minuit̃ ſi accipiat̃ ex eo. Et hec qdẽ in ve
ritate mirabiliora ſũt q̃z tractus ferri a ma-
gnete vel q̃z cetere ꝓprietates. Sed quoniã
iſta vſitata ſunt ⁊ quotidie apparentia cadit
ab eis admiratio ⁊ ſollicitudo perquirendi
cauſam ipſorum. Actio vero magnetis quia
rara eſt ⁊ inuſitata inducit admirationem ⁊
prouocat ad inquirendum de cauſa ipſius.

¶ Explicit tractatus ꝑmus. Incipit ſecũdus.

¶ Capitulum Primum de numero ⁊ notifi
cation virtutum medicinarum in genere.

Expedit vt tractar̃ volẽtes de
cõditiõibꝰ medicinaꝝ cordia
liũ memoremꝰ opa cuiuſlibet
ſpẽi ipſaꝝ ante tñ hoc cõueni
ens ẽ vt omniũ medicinaruz
vlr q̃litates ſz ordinẽ nume-
remꝰ diuidẽtes quoniã q̃litatũ medicinaꝝ q̃
dã inherẽt ipſis ſubſtãtijs medicinaꝝ ex ſe ſi
ue anteq̃z patiat̃ a corpe ſiue nõ. Quedã ve-
ro eis attribuũtur ꝑ compationẽ ad effectũ
quẽ in corpore derelinquũt ⁊ i his q̃ i ipſo re

periũtur. Qualitates aũt q̃ i ipsis substãtijs mediciaꝝ ratiõe sui attribuunt sũt verbigratia: caliditas: frigiditas: siccitas: hũiditas: subtilitas ꝛ grossities: ꝛ cõgelatio: viscositas: liqditas: minutio sapoꝝ ꝛ odoꝝ. Dr̃ aũt calida q̃ quũ passa fuerit a nãli virtute nr̃i corporis calefit p̃mo: deide calefacit postmodũ corpus nr̃m. Silr̃ itelligẽdũ ẽ de frigida sicca ꝛ hũida. Subtilis vero medicia q̃ postq̃ȝ passa fuerit a p̃dicta virtute i corpore nr̃o velociter in minimas ptes diuidit̃ q̃ȝtũ ẽ possibile sic cinnamomũ atqȝ crocus. Grossa vero dr̃ que huic ɔ̃ria ẽ sicut cucurbita ꝛ gypsũ. Coagulatiua vero medicia ẽ q̃ frigore coagulata calore dissoluit̃ ꝛ liquefit atqȝ calore dissoluta frigore coagulat̃. Medicina vero liqda ẽ cuius ptes de facili recedunt a loco in quo ponunt̃. Viscosa vero dr̃ q̃ tollerat extẽsionẽ absqȝ intercisione. Cõminuibilis vero medicina ẽ q̃ diuidi potest in minimas ptes a debili cã. qd aũt sit sapor ꝛ odor iã notũ ẽ. Qualitatũ aũt q̃ medicinis attribuũtur respectu impressionis que in corpore vel cõueniẽtib⁹ ei reliquit̃ quedã accipiunt̃ ab actionibus absolutis: q̃dã vero ab actionibus relatis ad ptes corporis spãles. Prie vero sũt q̃ signant̃ quũ dr̃ medicina subtiliatiua: aperitiua: relaxatiua: incisiua attractiua: mordicatiua: dissolutiua: abstersiua. ꝛ asperatiua. rubificatiua: vlceratiua: pruritiua: cõbustiua: corrosiua: putrefactiua. cauterizatiua: maturatiua: digestiua: inflatiua: frãgitiua ventositatis: ingrossatiua: inuiscatiua: lenitiua: lubrificatiua: constrictiua: expressiua: opilatiua: repercussiua: stupefactiua: confortatiua: incrudatiua: mortifera: corruptiua: seu venenosa: tyriacalis. Alie vero qualitates sunt que signantur quum dicitur medicina laxatiua prouocatiua vrine: aut sudoris inductiua: vel nauseatiua: vomitiua: retentiua: sanguinis aut vrine: constiptiua: cicatrizatiua vlcerum: generatiua ꝛ mundificatiua ipsorum: decoriatiua: excorticatiua. Ad distinctam autem cognitionem cuiuslibet qualitatum volumus explicare cuiuscunqȝ predictorum vocabulorum intentionem. Subtiliatiua ergo medicina est illa que substantiam humoris efficit tenuem leuiter dissoluendo cuȝ temperata caliditate. Dissolutiua vero medicina est illa que propter excellentiam sue caliditatis humorẽ diuidit sub forma uaporis ꝛ eius ptes extrahit successiue a loco in quo includitur donec consumatur. Abstersiua quidẽ est q̃ remouet a sup̲ficie mẽbroꝝ ꝛ orificijs pororũ coagulatas ꝛ viscosas humiditates. Exaspatiua vero est q̃ mẽbꝝ efficit in sup̲ficie diuersarũ partiũ quo ad sitũ ꝛ exasperans qdẽ efficitur abstersiua qñ transit sup̲ mẽbꝝ solide substantie sicut cartilago ꝛ os cuius qdẽ sup̲ficies naturaliter partes habet diuersas in situ sed humiditas viscosa vel lenis currens sup̲ ipsum applanat eã accidentaliter vnde abstersiua transiens super eã reducit ipsam ad nãlem asp̲itatẽ. Aperitiua est q̃ nõ tm̃ orificijs meatuũ sed a concauitatibus ipsarũ mouet materiã ad extra intus ɔtentã. Relaxatiua est q̃ substantiã mẽbrorũ habentiũ spissos poros efficit leuiorẽ caliditate ꝛ humiditate ꝑpter qđ expulsio sup̲fluitatũ q̃ continentur in eis fit leuior. Lauatiua vero ẽ q̃ abstergit ꝛ nõ cũ actiua virtute sed cũ passiua. s. humiditate ꝛ hoc iõ qa currit sup̲ orificia pororũ leniens humores viscosos ꝛ congelatos exiſtẽtes ibidẽ sua humiditate lubrificatiua cõmiscendo se illis q̃ȝ obrẽ remouet eos abinde ꝑpter motũ eius sup̲ illorũ sup̲ficies sicut aqua ordei ꝛ aq̃ simplex calida ꝙ si fuerit ibi virtus abstersiua erit ablutio fortis sicut est aqua saponis ꝛ saponarie. Incisiua autẽ est medicina subtilis p̲fecte potens penetrare inter sup̲ficiẽ mẽbri ꝛ sup̲ficiẽ viscosi humoris adherentis et donec supet ipsum ab ea ꝛ silr̃ penetrare potẽs inter ptes humoris donec diuidat eas a cõtinuitate remaneat diminuens cõgeries ipsius humoris absqȝ subtilitate substãtie atqȝ ipsum soluendo consumit. Et incisiuũ qdem opponitur adherenti viscoso quẽadmodum subtiliatm̃ grosso opponitur. ¶ Attractiua vero est medicina habens virtutẽ valde penetratiuã mouens humorẽ quẽ attigit ad sup̲ficiẽ aut cũ ꝓprietate aut cũ calefactione. calefactione qdẽ qa dissoluit ꝛ ad locũ dissolute humiditatis necessitatis vacui alia subseqtur vice prime. Iterũ etiã qa rarificat ꝑpter qđ attractio fit ad replendũ vacuũ ꝛ iterũ ꝓpterea qa causat dolorẽ. Et ad mẽbrũ qdem dolens confluunt materie duplici de causa. Quarũ prima est qa dolor virtutẽ mẽbri debilitat idcirco recipit sup̲fluitates q̃ ab alijs mẽbris expelluntur ad ipsum. Scđa vero ẽ qa spiritus naturalis ꝓcedit ad ipsum ad impugnandũ causam nociuaȝ quem seqtur san

guinis multitudo.Mordicatiua vero medicina ē illa q̄ habet q̄litatē ſubtilr̄ penetrantē cauſās in continuitate ſolonem multiplicem numero tamen parue quantitatis etiam propinqui ſitus generans dolorem. Rubificatiua vero eſt que forti caliditate membrum cui obuiat calefacit tantum vt ad ipſum fortiter trahat ſubtilem ſanguinem ꝛ rubificantez ſuperficiem eius ſicut ſinapis cum ſicubus ꝛ mentaſtro propter qᵭ eius actio vicē cauterij ſuplet Vlceratiua vero eſt que habet potentiam rubificandi adeo excellentem vt diſſoluat humiditatē continuatiuam partium q bꝰ obuiat cauſatqꝫ vlcera vel vulnera ꝛ attrahit ad ipſū ſuꝑfluitates q̄ꝫobrē vlcus efficiūt q̄lis ē anacardus. Prurítiua aūt ē q̄ pōt acumie ꝛ caliditate ſui vſqꝫ ad poros humores mortificantes attrahere:nec tamen vlcerare poteſt quēadmodū ſerapinum.Aduſtiua vero ē que facit euaporare humiditatem ab humoribus relinquens cinereitatē ipſoꝝ in corpore ſicut euforbium ꝛ aſſa fetida. Corroſiua vero ē q̄ diſſoluendo ꝛ vlcerādo peruenit ad diminuēdū ſubſtātiā carnis . Putrefactiua vero eſt que cōtinuitatē mēbri corrumpit diſſoluēdo naturalem ſpiritum atqꝫ calorem ipſius abſqꝫ eo ꝙ corrodat ipſuz aut cauterizet aut cōburat ſed relinquit in eo humiditatem in quā agit calor inaturalis . Diſpoſitio antē hūiditatis i quā agit calor innaturalis putrefactio nominat̄.Tales aūt medicine ſūt arſenicū ꝛ ruta ſilueſtris. Cauterizatiua vero eſt q̄ cutē cōburit taliter vt eius cōſumat humiditatem propter qᵭ eius partes corrugantur ſicut in eo quod aſſatur q̄ꝫ obrem efficit̄ ſubſtantia cutis oppilans meatū humoris fluentis.Maturatiua medicina eſt illa que rectificat ſubſtātiā hūoris vtpote ſubtiliādo ſi fuerit groſſus aut ecōtra pp qᵭ ad expellēdū habilitat ꝛ illud qdē facit quādoqꝫcū ſubā ſua.nā ſi ſubtilis fuerit ſubtiliat nimiſ groſſū.ſi vero groſſa quod nimis eſt ſubtile ingroſſat:quandoqꝫ vero facit illud cū qualitate nā ſi fuerit calida maturat per ſe frigida vero ꝑ accidens eteni cal'a ſubtiliat dᵭ eſt groſſum ꝛ nāliter ſeꝑat inter corpora ꝛ rem extraneā. frigida vero qn̄qꝫ nimis ſubtilis procurat ſubām mediocrem ꝛ nimie caliditatis cōplonem tꝑat. Et oē quidem quod a calido liquefit a frigido coagulatur ꝛ ecōtra.Quū ergo ſubtilitas hūoris cauſat̄ a caliditate extranea ita ꝙ caliditas nālis efficit̄ pp illud impotēs ad expellēdū ip̄m frigidū qdē tūc frāgit extranei caloris acumē.Digeſtiua vero medicina eſt q̄ trāſmutat cibū in humores laudabiles q bus corpus nutrit̄ ꝛ humores in ſubā corporis.Inflatiua vero medicia eſt in cuiꝰ ſubā dn̄atur groſſa humiditas extrāea tꝑate cōmiſta in q̄ cū egerit caliditas nālis generat̄ inde vētoſitas q̄ nō diſſoluit̄ ſic ſūt faſeoli. Iſtarū vero medicinarū q̄dā cauſāt inflationē in ſtō q̄dā in venenis in q̄bus cū ꝑdicta humiditas fortius eſt cōmiſta nō diſſoluitur inde muta vētoſitas niſi apud ſeꝑationē ꝑtium medicine idcirco cauſat̄ in venis inflatō nō in ſtō.Tales āt medicine ſūt ſic zinziber ꝛ eruca ꝛ ſūt medicine cōgruētes ad excitādū libidinē. Frāgitiua vētoſitatis medicina cōplēs ē cū caliditate ſubtili ꝛ ignea defectū caliditatis debilis q̄ diſſoluere negt ventoſā humiditatē in quā agit. Diſſolutio aūt huiꝰ medicine qn̄ ꝑuenit ad diſſolutionē inflationis cauſatā in venis a cibis ꝛ medicinis q̄le eſt ſemē rute ꝛ agnicaſti ꝛ hmōi medicie nocent libidini. Ingroſſatiua vero medicina ē cōtraria ſubtiliatiue . Inuiſcatiua ſeu lenificatiua medicina eſt illa q̄ ſui viſcoſitate extēdit̄ ſupra ſuꝑficiē mēbri diuerſarū ꝑtiū in ſitu.ſ. aſpi ſic ſtōi ꝛ matricuz ꝛ trachee arterie q̄ꝫobrē cauſat in eis ſuꝑficiē extraneā atqꝫ leuē.Lubrificatiua aūt medicina eſt q̄ humectat ſuꝑficiē corꝑis in meatu retenti ꝛ liberat meatū ab eo qᵭ retinet̄ corpus qdē retētū cū grauitate ꝓꝑa ꝛ nāli mouet̄ pp qᵭ medicina efficit̄ ꝑ accn̄s mouens ip̄m q̄les medicine ſūt pruna ꝛ mucilagines.Cōꝑſſiua vero medicina eſt ſicca cauſans in mēbro ſiccitatē ꝛ coadunationē ipſius ad ſe ip̄m vnde obturat̄ trāſitus ꝛ meatꝰ ꝛ ex fortitudine cōꝑſſiōis ꝛ coadunatiōis ꝑtiū mēbri adinuicē cogūt̄ humiditates ſubtiles in eius cōcauitatibus ꝑmanentes exprimi violenter ex motu eius oppoſitio.Opilatiua medicina eſt illa q̄ in meatibus currens reſiſtit virtuti motoris ꝛ remaneat apud quālibet cōſtrictiuā ꝛ replet vlcus ſic eſt lutū comeſtibile Reꝑcuſſiua vero medicina eſt frigida q̄ adeo infrigidat mēbrū ꝙ ip̄m inſpiſſat ꝛ eius meatꝰ reſtringit ꝛ fluens ad ip̄m cōgelat ꝛ iſpiſſat extinguēdo caliditatē ipſius q̄ꝫobrē retinet ipꝫ ꝛ ꝓhibet eius motū ꝛ ꝓꝑe ſi fuerint groſſe ſubē ſic oleū rof.infrigidat ꝛ mucilago pſilij

ꝛ cōsilia. Stupefactiua est medicina frigida q̄ adeo infrigidat mēbrū q̄ pp frigiditatē alterat substātiā spūs penetrātis in ipm ꝛ extrahit a cōplone sua q̄ recipit virtutē sensus ꝛ motus ꝛ pmutat etiā cōplonē ipsius mēbri vnde amputat sensū ei⁹. Cōfortatiua medicina est q̄ adeo tpat cōplonē mēbri vt phibeat ipm recipe corruptelā aut cū ppetate aut cū sua cōplone ita .s. q̄ infrigidat nimis calidū ꝛ nimis frigidū calefacit quēadmodū de oleo ros. cōmēorat G. Incrudatiua medicina est q̄ frigiditate sua phibet maturationē ꝛ digōnē sic aq̄ frigida cū bibit in spate stōi. Mortificatiua medicina est illa q̄ corrūpit cōplonē ꝛ substātiā spūs cordis aut per formā ipsius specificā sic venenū aut p excellentiā alicuius q̄litatis actiue sic opiūlp frigiditatē ꝛ euforbiū p caliditatē. Medicina aūt q̄ ppē appellat venenū est illa q̄ corrūpit cōplonē spūs p cōtrarietatem subē spēi sue ad subām ꝛ spēm spūs sic napellus. Medicina aūt tyriacalis ꝛ liberās a veneno est illa q̄ cōplonē spūs ad impssiōe veneni reducit ad nālem ꝛ ab ipso pseruat eā cū sua pprietate. Medicina aūt puocatiua vrine ac sudoris ꝛ medicina laxatiua ꝛ iterū sanguis eductiua ꝛ retētiua ipsi⁹ ꝛ his osiles māifestas q dē hz intētiōes q̄pp notificatiōe nō indigēt.

Capitulum scdm quo ostendit que sūt virtutes medicinaꝝ que ad ɔfortationē cordis ꝛ letificationē cōferre pñt aliquo modo.

Sꝑanoiataꝝ medicinaꝝ q̄dā medicinas cordis ingrediūt q̄dā vero nō. Faciemus aūt nūc de ingrediētib⁹ mētionē medicine laxatiue psūt ad cōfortationē cordis dupliciter vno qdē mō intēdere iuuamentū cū eis pcurari iā dcm̄ p euacuationē nociui hūoris a toto corpe aut a ptib⁹ epatis ꝛ cerebri sic fit cū decoctiōe epithimi aut cū medicina cū epithimo cōfecta. Scdo vero modo qm̄ intēdere cū medicina laxatiua nō pdicta euacuatio sed mūdificatio tm̄ sanguis q ppe est i corde ad hoc q̄ spūs mūd⁹ genereē i eo sic qm̄ pōit in medicis cordis lapis lazuli aut armen⁹ ex qb⁹ medicis cū puenerit carū virtus ad cor adipiscit virtutē expulsiuā melici hu. a sanguie tēdēte ab ipz ꝛ melici vapores a sanguie generati in ipso qdē etiā iuuamtū pcedit ex corde ad cerebrū. Nocet verūtam medicina laxatiua cordis qm̄ ois euacuatio nām duobus modis cōprimit. Primo qdē cū eo q̄ nociuū est euacuat aliqd de cōueniēte nature. Scdo vero qm̄ affert supra nām ad mēbra qd̄ trahit a mēbris vnde grauant nā. n. trahit hūores ad sedē ipsoꝝ ꝛ ibidē q̄escere facit eos medicina vero laxatiua huic cōtrariū efficit accidit ergo ex hoc nature debilitas ꝛ pigrities q̄zobrē nō pualet ei. Tyriacalis aūt medicina sistit vomitū atq₃ fluxuz cōfortādo nām ꝛ repugnādo illi put hz substātiā venenosā ꝛ cū sua venēositate euacuatur. Et idcirco fert bñ dixisse sapiēs Hip. q̄ medicina laxatiua mūdificat atq₃ ledit. Rursus aūt iuuamētū laxatōis maius qdē est in tristitia pp mūdificationē spūs q̄z in cordis debilitate. Laxatio nāq₃ diminuit nām spiritus ꝛ debilitat cordis cōplonē. Medicine vero puocātes vrinā ꝛ sudorē sūt vtiles in debilitate cordis q̄ causat ex subtilitate sanguis ꝛ eius aquositate nociue aūt in tristitia q̄ causat ex turbido ac melico sanguie quoniā aget sanguis siccitatē ꝛ grossitiē ꝛ turbulentiā melicam. Euacuatio vero sanguis nocet debilitati cordis q̄ causat ex frigiditate sāguis ꝛ paucitate pdest aūt debilitati q̄ causat ex suffocatōe caloris nālis ex supfluo sanguine sic in cardiaca ꝛ hec est sinocha inflatiua sanguinea. Medicin a subtiliatiua medicinis cordialibus associat qm̄ tristitia causat ex turbiditate sanguinis aut in debilitate cordis que ex grossitie sanguinis ꝛ eius frigiditate causatur vnde generatio multi ꝛ temperati spiritus probibet. Eodem vero modo similiter abstersiua ꝛ apperitiua illius adiungitur vt cum sui aperiendi potentia penetrare faciat medicinas cordis que sunt sicut karabe ꝛ terra sigillata. Inflatiua medicina valde nociua est tristibus ꝛ corde debilibus qm̄ replet subām spiritus vaporibus congruis ꝛ in transmutabilibus habentibus se ad ipsos sicut se hñt superfluitates ad mēbra obtenebrāt ergo spiritus atq₃ grauitant ꝛ ad suas opatiōes debiles eos redunt pp qd̄ debilitatiōnē cordis atq₃ tristitiā simul causāt. Cōstrictiua medicina ꝛ inuiscatiua medicia cordis ingrediunt vt subē spūs soliditatē ꝛ cōtinuitatem laudabilem tribuāt ne velociter dissoluatur quolibet leui motu. Verūtñ ipsaꝝ vtilitas in debilitate cordis est maior q̄z in tristitia qm̄ est subtilitate spūs ꝛ sanguis cōdis debilitas āpli⁹ accidit. Tristitia vero poti⁹ ex grossitie sāguis ꝛ turbulētia eius. Repercus

siua vero medicina tunc medicinas cordis ingreditur quando propter debilitatē ei⁹ causatā a mala cōplexione calida patitur nocumenta. Stupefactiua medicina ponit in medicinis cordis vt virtutes ipsarū a corruptōe custodiat in via vsqꝫ ad cor ꝛ in corde postmodū tpe sufficienti sitr ad faciendū impressionē sicut opiū in confectionibus cordialibus. Medicine autē conferentes tenacitate sua oēs inquā medicinas cordis ingrediunt qm̄ humane nature eius proprietate conueniunt cuius inquā natnre principiū cor existit ꝛ qm̄ etiā cor confortant vt a veneris nō patiatur q̄les sunt doronicū ꝛ musch⁹ ꝛ oēs qdē medicine letificantes cor ꝛ confortātes ipm̄ sunt tyriacales nō tñ oēs tyriacales sūt letificantes ꝓpterea qa q̄dā ipsarū sunt valde calide vt castoreū q̄dā valde frigide vt lactuca portulaca. Et sunt q̄dā tyriacales illis qualitatibus indigentes diuersis ex causis. venenū enim cui repugnat contrariatur cuꝫ sui substantia ꝛ forte cū qualitate p̄dicte qualitati contria aut solū contrariatur cū q̄litate qualitati p̄dicte contraria aut forte necessariū est vt medicina veneno repugnans siue calido siue frigido sit vehementis caliditatis multis ex causis.quarū vna est vt sit spirit⁹ fortis motus. Scđa qdē est vt sit vehementis extensionis ad hoc qdē vt cū potētia mortificandi ꝛ tyriacali quā habet lōge possit obuiare veneno impugnando ꝛ expellendo ipsum antequā cor attingat. Tertia vero vt sit fortis ad corrūpendū ꝛ cōburēdū venenū in modico tpe in quo cū hoc qđ dcm̄ est insup conseruatur spiritus in suo saluo esse tyriacali ꝓprietate. Vomitiua vero medicina prodest cordi quoniā alleuiat anhelitū vt ide cor melius euentatur. Dissolutiua medicina debilitati cordis ꝛ tristitie valde nocet nisi ex grossitie spiritus ꝛ frigiditate causet ꝛ in corde sint inflatiui humores nocet autē debilitati cordis ꝓpterea qa dissoluit spūm exiguū ꝛ subtilē qđ enim dissoluitur q̄cūqꝫ sit subā eius ex genere est vaporis ꝛ venti. Tristibus autē nocet qm̄ tristitia si causatur ex paucitate spiritus dissoluēdo addit in paucitate aut subtilē spiritū efficit tribulentū ꝛ remanenti spissitudinē auget ꝙ si necessitas coegerit vti ea expedit ei cōmisceri cōfortatiuas medicinas ꝛ congregantes aut continuitatem seruantes dum tamen sint ex his que conueniunt cordi sicut myrtus ꝛ kebuli.

¶ Capitulum tertium de simplicibus medicinis cordialibus scđm ordinem alphabeti.

Postq̄ꝫ locuti sumus de vniuersalibus iudicibus medicinarum ꝛ ostendimus que ex eis medicationi cordis conueniunt ꝛ que non ꝛ etiam propter quid nunc iam expedit vt tam ad iudicia particularia medicinarum cordialium simplicium q̄ꝫ compositarum amodo descendamus a simplicibus inchoantes secundum ordinem alphabeti. Inquit translator quoniaꝫ alphabetum arabicum nequit ordinem alphabeti nostri seruare idcirco medicinas simplices de quibus auctor hic loquitur ad alleuiandum laboreꝫ studentibus ꝫ seriē nr̄i alphabeti scripsim⁹.

¶ De Littera. A.

¶ Ambra. ¶ Aurum. ¶ Argentum. ¶ Acedula. ¶ Agaricus.

¶ De ambra.

Ambra calida ꝛ sicca in secūdo ꝛ cum subtilitate ꝛ viscositate sua nihilomin⁹ habet vehementem proprietatem letificandi simul. Est autem ad hoc potentior propter fortitudinem sue aromaticitatis ꝛ ideo confortatiua est substantie cuiuslibet spiritus ꝛ membrorum principalium ꝛ multiplicatiua ipsius effectus ꝛ est multo temperatior muscho. Jam auteꝫ patens est huius natura cū subtilitate ꝛ viscositate ꝛ soliditate.

¶ De Auro.

Aurū iudicat inter iudiciū argēti ꝛ iudiciū iacinthi ꝛ ē qdē īfra iacinthū ꝛ supra argētū cuius qdē cōplo tpata ē aliq̄ꝫtulū vicina calori ꝛ est eius operatio a ꝓprietate.

¶ De Argento.

Argentū aliquantulū est frigidū ꝛ siccū ꝛ eius qdē effectus similis est effectui iacinthi h̄ excepto ꝙ ē multo dieb⁹ illo.

¶ De Acedula.

Acedula propinqua est acetositati citri attamen q̄ꝫuis in cōploue nō sit ea debilior in proprietate tamen multo debilior ē.

¶ De Agarico.

Agaricus calidus est in primo siccus in scđo. Inest autē ei proprietas tyriacalis cōtra omne venenū ꝛ ꝓpter subtilitatē que eius caliditati cōmista est aperitiuus est ꝛ laxatiuus hu. turbidi propter que oia inest ei proprietas confortandi cor letificandi.

¶ De Littera. B. ¶ Basilicō. ¶ Been.

¶ De Basilicon.

Basilicon calidum ē ⁊ sicum i primo: habet aūt aromaticitatem et stipticitatem cum subtilitate preter hoc etiā est i eo superflua humiditas letificat aūt cū ꝓprietate quā adiuuat aromaticitas stipticitati et subtiliationi associata: finaliter tamē vsus eius nō ē i letificatōe laudabilis quoniā substantia nutritiua q̄ ē i ipso cōtrariatur ipsius medicinalis substātia medicinalis efficit q̄ dicta sunt: nutrimētalis vero sāguinē turbidū atq; melācbolicū generat et illa sup̄fluitas i sup̄ que est i ipso causat iflationē in venis: iam autez ostensum est ꝙ nocius sunt ista duo.

¶ De Been.

Been calidum est i secundo: siccū i p̄mo. Ipsius autem quodam est album: quodam rubeum. Sed rubeum qdaz calidius ē. Et ē nihilominus i vtroq; stipticitas cū subtiliatiōe ⁊ aptiōe Inest ei fortis ꝓprietas cōfortādi cor ⁊ etiā simul letificādi ad q̄ qdē iuuatur: stipticitate subtiliationi coniuncta.

¶ De littera. C.

¶ Citrum. ¶ Corallus. ¶ Cinamomū. ¶ Crocus. ¶ Canfora. ¶ Coriādrum. ¶ Calamētū. ¶ Casia lignea. ¶ Caro. ¶ Ciperus.

¶ De Citro.

Citri cortex est ex letificantibus tyriacalibus cuius proprietatem caliditas quidam adiuuat. Est enim calidum et siccum in tertio cui appropinquat folium et flos eius suntq; subtiliores eo et eius etiam acetositas est ex confortantibus cor calide ⁊ sicce complexionis. et est ex conferentibus cardiace calide: post hoc autem est in eo tyriacalitas vnde confert morsui reptilium et serpentes et est frigide et sicce in tertio. Semen autē eius est tyriaca conferens venenis: videtur etiam ꝙ sit ex confortantibus cor prebendo soliditatem substantie spiritus. est frigide ac sicce complexionis in tertio nec elongatur ab intellectu quoniam fit ex alleuiantibus ipsum.

¶ De Corallo.

Corallus frigidus est in primo siccus in secundo et cum proprietate confortat cor ⁊ letificat quam quidem proprietatem adiuuat illuminatio et abstersio et solidatio cum stipticitate.

¶ De cinnamomo.

Cinamomū alitiniū calidū in fine scdi siccū in tertio habetq; modicā stipticitatē ⁊ inest letificandi proprietas quā adiuuat aromaticitas eius ⁊ fortitudo subtilitatis. Et ꝓpterea confert iuuamento tyriace.

¶ De Croco.

Crocus calidus est in secundo siccus in primo ⁊ sunt in eo stipticitas ⁊ dissolutio fortis atq; digestio sequitur proculdubio ⁊ inest ei proprietas vehemens in confortando cor et substantiam spiritus ⁊ letificandi cum hoc ꝙ illuminat ⁊ dilatat ⁊ solidat ipsum ⁊ adiuuant ad hec aromaticitas fortis cum natura predicta. Multitudo vero comestionis eius superflue dilatat spiritum ⁊ mouet ad extra donec accidat propter hoc vt discedat a nutrimentali medicina ⁊ sequitur inde mors. Dosis autem eius ad hoc non est nec oportet de ipsa mentionem facere.

¶ De Canfora.

Canfora frigida est ⁊ sicca in tertio virtus eius est saluare substantiam spiritus cuz dominio sue frigiditatis quādo eius quantitas moderatur ⁊ fortasse adiuuat ipsam absolute frigiditas in calida complexione quando propter malitiam eius complexionis debilitatur spiritus ⁊ dissoluitur. Aromaticitas autem eius adiuuat absolute proprietatem ipsius in omni complexione. Temperatur vero frigiditas eius cum ambra et muscho. Siccitas autem cum oleis humidis ⁊ aromaticis sicut est oleum viol. etiam est tyriaca ⁊ proprie contra calida venena. Et acquirit ab ea spiritus subtilitatem ⁊ luminositatem vehementem ⁊ propterea lectificat et confortat. In hoc autem karabe assimilatur ei. Sed canfora quidem fortioris proprietatis est ⁊ vehementioris saluationis.

¶ De Coriandro:

Coriandrum frigiduz est in secundo siccum in tertio. Et inest ei proprietas cōfortandi cor ⁊ letificandi ⁊ proprie in calida complexione ⁊ adiuuat ipsum aromaticitas ⁊ stipticitas eius.

¶ De Calamento.

Calamentuz si reponatur eius caliditas ⁊ siccitas cum oleo viol. ⁊ remanserit aromaticitas ⁊ penetratio eius confert in tēperando spiritum in cerebro existentem ⁊ ꝓprie si fuerit cōplōnis phl̄ate tūc. n. rep̄ssione nō indiget nec est auditū ꝙ spiritui cōferat q existit in corde iuuamento magno verumtamē ex his que diximus de qualitatibus eius videtur ꝙ conferre possit eidem.

¶De Casia lignea.

Casia lignea appropinquat in cõplone cinamomo alitinio nõ tamē i subtilitate.

¶De Carne.

Caro licet sit nutriens pure attñ aqua eius igredit curationē debilitatis eius nõ igitur obest de ipsa loq. Et idcirco dicim⁹ q̃ carnis aq̃ si laudabilis fuerit caro aialis:aut bidētis ouis:aut iuuenis arietis:aut hedi vel caro laudabilium auium est vltima rerũ debilitati cordis. Quod si causatur ex debilitate spiritus tunc vtilior est caro animalis aut bidētis ouis. Si vero ex ipsius grossitie ⁊ turbiditate ⁊ paucitate tũc leuiores ex eis vtiliores sunt. Plures autez medicoꝝ sunt opinati q̃ aqua carnis sit brodium decoctionis ipsius non tamen est ita. Sed potius aqua carnis est succus per decoctionē extractus a carnibus cõminutis dõec resudãdo fluat ab eis ⁊ i q̃ frigit caro cui⁹ colatura potui ministrat.

¶De cipero.

Ciperus de eo dicetur in capitulo de spicanardi.

¶De Littera. D. ¶Doronicum.

¶De Doronico.

Doronicum calidum ⁊ siccum ē in principio secundi gradus. Inest autez ei ꝓprietas valde fortis in confortando cor ⁊ in letificando cui non repugnat excessus ⁊ adiuuat tyriacalitas ipsius ⁊ q̃ in ipso est de stipticitate subtili proinde est tyriaca cunctis venenis ⁊ letificans ⁊ confortans: reprimitur autem excessus sue caliditatis cum commistione sirupi mattanorum. Sed in cardiaca valde calida commiscetur ei modicum camfore propter quod remanet proprietas eius ⁊ reprimitur caliditas.

¶De Litera. E. ¶Emblicus. ¶Endiuia.

¶De Emblico.

Emblicus de complexione eius sunt diferentes opiniões. Et hi qui plures sũt dicunt eum esse frigidum ⁊ humidũ ⁊ hoc quidem rectius est. Ysaac autem iudeus opinatus est vt dicitur ipsum esse calidum. Sed qui frigidum iudicant diuersificantur nam quidã ponũt frigiditatē eius in primo:quidã vero in secundo. videt tamē q̃ sit in fine primi:siccitas autē eius ē i secũdo ꝓpter quod ē ex mere cõfortãtibus stipticitate. Et inest ei ꝓpetas cõfortãdi cor ⁊ lectificãdi quã adiuuat stipticitas ei⁹ cui⁹ ēt frigiditas i cõplonib⁹ frigidis cũ modica re leuiter tēperat. Est.n.medicina solutiua spiritũ eius tamen iuuamentũ in confortatione maius est quã in tristitia prodest quãdo est eius causa subtilitas sanguinis cũ paucitate atq̃ dissolutionis velocitas illius. Et qm̃ est ex medicinis confortantibus cor propter proprietatē ⁊ propter hoc q̃ mundificat etiam idcirco est medicina vehemēter cõferēs intellectui ⁊ mēorie.

¶De Endiuia.

Endiuia siluestris sicca est in prĩo. inest autē ei proprietas tyriacalis ⁊ ingredit cordis medicationem potata ⁊ emplastrata.

¶De Littera. F. ¶De fisticis.

Fisticis inest aromaticitas ⁊ stipticitas cum viscositate propter quod aiunt eē letificantes cor ⁊ confortantes ⁊ inde numerantur inter medicinas tyriacales.

¶De Littera. I.

¶Iacinthus. ¶Ixrimel.

¶De Iacintho.

Iacinthus temperata esse videtur. Inest autem ei proprietas letificandi ⁊ confortandi cor ⁊ fortiter obuiandi veneno. Et hec quidem proprietas est virtus non suis attribuenda componentibus sed manat ab ipsa eo modo quo diximus de magnete. De his autem qui in consideratione iacinthi persuadere oportet est vt inconueniens esse dicatur calorem naturalem agere in iacintho cũ sumitur intra corpus transmutationem ⁊ dissolutionem atq̃ cõmistionē eius subē cum euapabili subã spiritus quẽadmodũ dicim⁹ de croco ⁊ similibus. Et in sũma congruum quidē est q̃ dicatur iacinthus in substantia sui patitur a calore naturali ⁊ ex ide postmodũ eius opus manifestari. Etenim eius substantia quẽadmodũ patet sensui valde est ab huius passione remota videtur ergo q̃ calor naturalis nec imprimat in substantia nec in accidentibus forme sue inherentibus sed solum in vbi eius ⁊ loco ⁊ qualitatibus ei⁹ accidentalibus. In vbi quidē ⁊ loco qm̃ facit ipsum cũ sanguine penetrare vsq̃ ad partes cordis. Quapropter cũ efficiatur propinquius passo forti⁹ imprimit suũ effectũ. In qualitatibus quidē accidentalibus qm̃ calefacit ipsam iacinthũ de natura vero calefactõis est vt manifestet proprietatē ⁊ educat virtutem sicut apparet in karabe ipsum enim quãdo debiliter paleã trahere videtur fricatur qui-

dē donec calefcat post hoc apponitur palee trahens ipsam videtur ergo finaliter ꝙ impressio iacinthi fit ita ⁊ ꝙ actio eius sit ſm additionē elongationis aut appropinquationis eius ad id in qđ naturaliter imprimit illud autem in quo testificantur antiqui letificare iacinthū.i.fere ipsam ⁊ proprie in ore testantur qm̄ ad lectificationē alteratione non indiget in substantia sua vel in accidentibus inherentibus ei nec est necessariū ꝙ passum tangatur ab ea sed sufficit ꝙ virtus letificandi que ab ea manat ipsum attingat quanuis eius actio confortetur calefactione ⁊ appropinquatione sicut in proprietatibus ceterorū videtur etiam ꝙ adiuuet actionē sue proprietatis ꝙ habet de illuminatione cum abstersione ⁊ temperamento complexionis.

¶ De Ixîmel.

Ixîmel planta est aromatica similis cinamomo quā quidē de lamec afferri debent ⁊ est calida in scđo sicca in primo. Et ē ei ꝓprietas valde subtilis confortandi spiritū quā adiuuat aromaticitas ⁊ stipticitas cū subtilitate sicut frequenter in predictis recolimus ꝯfortat ēt cor ⁊ cerebꝝ ⁊ oia viscera ⁊ in sūma oiuz virtutū nāz adiuuat ⁊ actiōes.

¶ De Littera. K. ¶ Kadrem. Karabe.

¶ De Kadrem.

Kadrem est ex medicinis letificātibus ⁊ confortantibus magnis ⁊ est ex nobilioribus tyriacis contra morsum serpentis ⁊ pūcturā nec habet excellentē caliditatē. Et idcirco cū hoc qđ est tyriaca confortat ⁊ letificat simul. Et enim herba similis aristologie crescens cū napello cui napellus ei vicinatur in quocūqꝫ loco nec fructificat nec frōdescit propter quod quidam opinati sunt ꝙ sit titimalus quoniam hec ei cōuenit nō tñ est ita.

¶ De Karabe.

Karabe calida in primo sicca in secundo opinio tñ est ꝙ sit frigida. Inest autem ei aromaticitas canforalis ⁊ radiositas modica ⁊ ꝓprietas confortandi cor ⁊ ipsuz letificandi ac depellendi cardiacam iuuamento temperato ⁊ soliditate q̄ꝫ prebet spiritui.

¶ De Littera. L.

¶ Lingua bouis. ¶ Lapis armenus. ¶ Lapis lazuli. ¶ Lilium. ¶ Lignum aloes.

¶ De lingua bouis.

Lingua bouis calida est ⁊ hūida in primo cuius proprietas est letificare mundificat nāqꝫ substantiam cordis. Melior tamē est que de corinthio affertur habens spissum folium velatum plurima lanugine quod inquam post exiccationem nec contrahitur nec est siccum que autem in his partibus reperitur est ex genere alterius plante ⁊ accipitur pro lingua bouis propter similitudinem illius ad illam cum tantum non sit illa, sed etiam conuenit ei cum virtute proprietatis ⁊ appropinquat eius natura tēperamento nec tamen imprimit sicut illa.

¶ De Lapide armeno.

Lapis armenus proprietatem habet cō fortandi cor ⁊ ipsum letificandi separando insuper vaporem melancholicā ac fumosum a spiritu ⁊ mundificando similiter corpus ab humore melancholico.

¶ De Lapide lazuli.

Lapis lazuli similem vim habet cum eo quod dicitur de armēico lapide nisi qa est ipso debilior modicum.

¶ De Lilio.

Lilium in iudicio ⁊ natura croco appropinquat minus tamen habet caliditatis ⁊ siccitatis eo ⁊ lilium quidem conuenientius est ad confortationem cordis. Crocus autem ad letificationem. In lilio est potentia solidandi spiritum propinqua ei que est i croco non tamen habet siccitatem ⁊ crocus habet vehementem potentiam dilatandi spiritum forās ⁊ mouendi extra proinde amplius confert sincopi q̄ꝫ crocus. Lilium enim mouet spiritus minute dilatando ⁊ fortius retinendo. Crocus autem minus retinendo ⁊ fortius dilatando ⁊ extrahendo.

¶ De Ligno aloe.

Lignum aloes appropinquat in iudicio ambre tamē est ea debilior. Etenim tēperamento propinquior est complexio eius ⁊ omnia membra confortat

¶ De Littera. M.

¶ Myrtꝰ. ¶ Myrobol. ¶ Melissa. ¶ Macis. ¶ Muscus. ¶ Mumia. ¶ Mēta. ¶ Malum granatum. ¶ Macianū. ¶ Margarita.

¶ De Myrto.

Myrtus non est ita perfecte commistionis vt patet ꝙ vnica ⁊ singulariter predominans virtus ei conueniat per naturam immo videtur duplicem habere substantiaz in quarum vna frigiditas dominatur in altera vero caliditas inter quas qdē cōmistio nō

perficitur nec actio ⁊ passio taliter vt perducat ad complexionem vnicam dominantem eis in quo quidem iudicio plurime considerationis est myrtus. Videtur enim plus eē frigiditatis in ipsa nec tamen adeo fortis est ipsarum cōmistio quin calor naturalis seperet inter eas quūqȝ seperauerit penetrat primo substātia calida ⁊ calefacit postea vero sequitur substantia frigida et confortat ⁊ stringit ⁊ idcirco excellit eius iuuamentum in generatione pilorum etenim substātia calida trahit primo materiaȝ ⁊ dilatat poros. Cū ergo ad ipsos trahitur materia conueniens generationi pilorum condensatur in pilum. Est aūt sedes aromaticitatis que in ipsa est substantia calida. Cū autem indicatur myrtus secundum cōplexionem eius predominātem ⁊ fortiorem est frigida in primo ⁊ sicca in secundo ⁊ inest ei cum hoc subtilitas est quoqȝ conueniens spiritui propter aromaticitatē suam ⁊ stipticitatem cum substantia substātiua eius ⁊ mundificatiua etiam propter alterā substātiarū eius simplicē propter que iterū omnia est ex medicinis ꝯferētib⁹ cardiace ⁊ cordis debilitati ꝓprietate quam cōplexio adiuuat.

¶ De Myrobolanis.

Myrobolani kebuli frigidi sunt in primo sicci in secundo inest naturaliter eis stipticitas qd̄ significat ipsorum punticitas. Et soluunt cum proprietate quam complexio adiuuat myrobol'. indi tamen adhuc fortiores sunt kebulis. Cōmunicant tamen in mundificando cor ⁊ consolidando ⁊ confortando etiam idcirco letificat videtur etiam ꝙ ad hoc similiter insit proprietas.

¶ De Melissa.

Melissa calida est ⁊ sicca in secundo. Inest autem ei proprietas mirabilis letificandi ⁊ cōfortandi cor similiter quam quidē adiuuat aromaticitas et subtilitas aperitiua ⁊ stipticitas que in ea sunt ⁊ cum hoc etiam cunctis visceribus confert habetqȝ naturam leuiter solutiuam ita. s. ꝙ sufficit ad soluendū a spiritu vapores melancholicos ⁊ sanguinē qui existit in corde nec tamen id efficere valet a ceteris membris ⁊ corpore toto.

¶ De Mace.

Macis de eo dicetur in caplo de spica.

¶ De Muscho.

Muschus calidus ⁊ siccus in tertio. Est autem similis croco non tamē crocus loco eius permutari potest in omni loco et muschus est tyriacalium nobilior contra napelluȝ ⁊ grani eius ⁊ cornu spice reprimit caliditas eius cum canfora ⁊ siccum cum oleis humidis sicut cū oleo violaceo ⁊ rosacco.

¶ De Mumia.

Mumia calida est in fine tertii sicca prout creditur in primo. Inest autem ei ꝓprietas omnem spiritum confortandi quod adiuuat continuatiua viscositas.

¶ De Menta.

Menta habet subtilem aromaticitatem ⁊ dulcedinem amaritudini commistaȝ cum delectabili commistione ponticitatis et conuenientis stipticitatis que inquam sicut sepe diximus adiuuat letificandi proprietatē videtur autem ꝙ eius cōplexio sit calida in fine primi sicca in principio secundi.

¶ De Malo granato.

Malum granatum dulce cōueniens est complexioni spiritus cum bonitate et dulcedine sua ⁊ proprietate spiritus qui existit in epate.

¶ De Matiano.

Matianum frigidum ⁊ siccum in primo ⁊ inest ei magna proprietas letificandi ⁊ confortandi quam adiuuat aromaticitas ⁊ dulcedo etenim causa hec ꝙ est medicina est nutriens quamobrem confert spiritui nutriendo ⁊ temperando ipsum ⁊ ꝓdest etiam ei sua proprietate.

¶ De Margarita.

Margarite similes sunt karabe in natura ⁊ luminositate veruntamen in opere non consequitur illas tamen ei inest proprietas valde magna.

¶ De Littera. N. ¶ Nenufar.

¶ De Nenufare.

Nenufar appropinquat canfore in iudicio nisi quia est humidior ea. Et eius q dem humiditas causat in substantia spiritus qui existit in cerebro pigritiam ⁊ torporeȝ nisi egeat humectatiōe vt temperetur spiritus autem qui est in corde non videtur ab ea pati hoc nocumentum quod patitur spiritus cerebri immo prebet forte iuuamentum nā ꝓprietas sue aromaticitatis confortat spirituȝ qui in corde est nocumentum vero frigiditatis ⁊ humiditatis ipsius est secundum quid ⁊ temperat croco ⁊ cinamomo.

¶ De Littera. O.

¶ Oua. Olibanum. Ozimum.

¶ De Ouis.

OVa quāuis medicina nō sint ad cōfortationē cordis tamē recipiuntur. ipsuz eniz valde cōfortant vitella videlicet dūmodo tamē accipiātur ex ouis volatiliū laudabilis carnis sicut galline ꝛ perdicuz ꝛ sterne ꝛ fasiani. Ista enī vitella temperate ꝯplexionis sunt qbus tria conueniunt.s. velociter in sanguinē trāsmutari ꝛ pax superfluitatis post trāsmutationē relinquere. ꝛ sanguinē gn̄ant ꝛ cōfortationē sanguinis quo nutritur cor.s. subtilē ꝛ clarū. pellitur ergo festināter ad ipsum. Et idcirco p̄ceteris nutrientibus cōueniēs ē i dissolutiōe substātie spūs ꝛ diminutione materie ipsius sanguinis.s. cordialis.

¶ De Olibano.

OLibanū calidū in secūdo gradu ꝛ siccū in primo. Estqꝫ cōfortatiuū vitalis spiritus ꝛ animalis ꝛ proinde ꝯfert hebetudini ꝛ obliuioni. Cuius inquā operatio cōformis est operationi been nisi quia eo debilius est in confortatione cordis ꝛ maioris aromaticitatis. ꝛ propter tiriacitatem que in ipso est prodest fumus eius in pestilentijs.

¶ De Ozimo.

OZimum est basilicon de quo superius est dictū minus aūt est mellisse in iudicio simile excepto q̄ est ea calidior modicū.

¶ De littera. P.

¶ Pollipodiuz. Pira. Peonia.

¶ De Pollipodio.

POllipodium letificat non per se sed per accidens. euacuat enim a corde ꝛ cerebro ꝛ corpore toto melancholiam.

¶ De Piris.

PIra quidem aromaticitatē ꝛ stipticitateꝫ atqꝫ soliditatē substātie que inquā ad frigiditatē declinantia habent virtutē cōfortandi cor ꝛ adiuuant eam que diximus. Matiana tamen adhuc meliora sunt eis.

¶ De Peonia.

PEonia tempera est in caliditate ꝛ frigiditate fortē habēs siccitatē ꝛ stipticitatē cū subtilitatē que inquā oia ꝓprietatē ipsius adiuuant in cōfortationē spūs animati ꝛ expulsionē superfluitatū a cerebro cū potentia quā habet educēdi melīā ꝛ pbl'a ex illius substantia tātum a cuius ꝓprietate adipiscitur cerebrū potentiā resistendi eoꝝ receptioni videtur etiam illi conuenire vniuersaliter impressio in corde quāuis non reiteretur.

¶ De littera. R. Rosa.

¶ De Rosa.

ROsa iperfecte cōmistionis est in eius substātia sicut diximus de mirto. Est eni in ea substātia cuius cōplo frigida est in secūdo ꝛ substātia. cuius cōplo calida est in primo ꝛ est in ea substantia lenitiua ꝛ humectatiua ꝛ substantia inspissatiua ꝛ sicca. Conuenitqꝫ cū aromaticitate sua substātie spūs ꝛ ꝓprie quādo supcalefactus extiterit. cōfert eni ei tunc sua frigiditate ac solidat ipsuz cū sua stipticitate pp qd valde ꝓficit ꝛ sincopi ꝛ cardiace quādo paulatiz deglutitur aqua ipsius. Estqꝫ cunctis visceribus conferens.

¶ De littera. S.

¶ Sericū. Sticados. Spodiū. Sandalus Secacul.

¶ De Serico.

SEricū ex fortibus letificantibus est excellentius tamē est crudū. sed qn̄qꝫ cadit in vsum coctum potissime si nō fuerit tinctū. Est aūt calidū ꝛ siccū in primo. ꝛ insunt ei subtilitas ꝛ raritas ꝛ paruietas atqꝫ fulgor ꝛ ꝓprietas letificandi ꝛ cōfortādi cor ad qd iuuatur p̄dictis. vnde dilatat spūm ꝛ solidat ꝛ abstergit ꝛ clarificat ꝛ illuminat. nec tamē eius cōfortatio tātū vni appropriatur spiritui sed ē potius cōueniēs substātie spūs cuiuslibet ita q̄ cōfert spiritui aīato qd patet ex eo q̄ visum cōfortat si oculi ex ipso colirizentur. patet etiā ꝓpterea qa confert memorie ꝛ q̄ spiritū p̄terea cōfortat qui existit in epē qd in ipinguatio manifestat planum est aūt q̄ nō ipinguat ꝓpterea qd temperet corpus relinquitur ergo q̄ facit hoc quia cōfortat spiritū naturalem ad nutriendi actionem perfectius causandam vtimur etiaz eo sine repressione.

¶ De sticados.

STicados arabicū calidūz est in primo siccum in secūdo. Inē aūt ei ꝓprietas educendi humorē melīcū ꝛ ꝓprie ex cerebro ꝛ ex corde vnde etiā letificat ꝛ confortat cor depurādo substātiā spūs in cerebro ꝛ in corde simul a melīa. habetqꝫ stipticitatē modicam. ꝛ idcirco substātiā spūs in corde cōsolidat videtur etiam q̄ propter hoc proprietatem habeat confortandi cor propter qua vehementer confert in venis punctionū ꝛ morsura ꝛ ad confortanduz cor ꝛ ad corroborandum memoriam.

¶De spodio.

Podio inest ꝓprietas cõfortandi cor ⁊ letificandi. Confert multũ cardiace ⁊ sincopi calidis cuius ꝓprietatẽ stipticitas adiuuat cõplexionaliter autem est frigidum in secũdo. In cõplexionibus frigidis tẽperatur cũ croco videt̃ ꝙ letificet ⁊ cõfortet causando luminositatẽ ⁊ soliditatem in spiritu.

¶De sandalis.

Andalus habet ꝓprietatẽ letificandi ⁊ confortandi cor quã quidem adiuuant aromaticitas ⁊ stipticitas ⁊ illius subtilitas. Estq̃ complexio eius frigida quãuis albus frigidior sit ⁊ minus siccus omnes tamẽ in his qualitatibus ꝯueniunt ad ƀm gradum.

¶De secacul.

Ecacul quod est ƀm veritatem frigida vt fertur ꝓpter subtilitatem ⁊ caliditatem ⁊ humiditatẽ addit in virtute spiritus.

¶De littera.T.

¶Terra sigillata. Tamarindi.

¶De terra sigillata.

Erra sigillata temperate cõplexionis est in caliditate ⁊ frigiditate cõformis humane cõplexioni nisi q̃a eius siccitas maior est humiditate ipsius habetq̃ humiditatem cũ sua siccitate vehementer cõmistã. Et ꝑꝑ ea insunt ei viscositas ⁊ confortatio quia vero maior est siccitas in ea. idcirco cũ illis in est etiã eidẽ absterfio. habet etiã ꝓprietatẽ mirabilẽ letificandi ⁊ cõfortandi cor cũ triacitate manifesta ꝑꝑ qđ cunctis obuiat venenis ita ꝙ siue bibatur anteq̃ venenum siue post naturã sustinet ⁊ cõfortat ad expellendũ eum videtur etiam ꝙ insit ei proprietas illuminandi ⁊ temperandi spiritum. Adiuuant autem viscositas ⁊ stipticitas que in eo sunt ⁊ enim soliditatem ⁊ cõtinuitatem auget spiritũ ꝓpter illud fortius letificat ⁊ cõfortat.

¶De Tamarindis.

Amarindi frigidi sunt ⁊ sicci in secũdo de quibus opinio est ꝙ confortat cor. videtur tamen ꝙ illud proprie sit in habentibus malam cõplexionẽ ad naturã cholericã declinantẽ. Etenĩ temperat infrigidãdo ⁊ a cholera mũdãt cũ virtute solutiua quã hñt.

¶De littera. V.

¶Vsnee. ¶De vsned.

Snee ca. est i primo sic. in ƀo. q̃ ꝑꝑ sui aromaticitatẽ cõueniẽs ẽ subẽ spũs q̃ etiã soliditate ⁊ stipticitate cõsolidat ⁊ cõfortat de facili ⁊ penetrat ꝑꝑ sui subtilitatẽ. Et idcirco ꝯfortatiã ẽ cordis ⁊ cardiace ꝯferẽs.

¶De littera. Z. Zedoaria. ¶De zedoaria.

Edoariũ vtrũq̃ ca. est ⁊ sic. in tertio i q̃bus etiã inẽ cũ subtilitate stipticitas. ⁊ cõuenit eis cũ ꝓprietate ⁊ aromaticitate cor cõfortare adiuuatq̃ stipticitas ⁊ subtilitas. Sed i domestico q̃dẽ fortior ẽ cõfortãdi proprietas ⁊ aromaticitas etiã ponitur q̃ in magnis tiriacis ⁊ qm̃ vehementer conuenit substãtie spũs. idcirco cõfortat spiritũ in eṗe existẽtẽ adeo q̃dẽ vt iter ĩpinguãtia cõputat̃.

¶De differẽtibus modis letificandi ⁊ ꝯfortandi repertis in medicinis. Capitulum. iiij.

Eterminatis nostre intẽtionis sermõibus ĩ medicis simplicibus cordis ãmodo loq̃mur de cõpositis medicis. Et primo de mithridato. ⁊ tiriaca magna. nulla enĩ cõpositarũ medicinarũ equiparatur eis i tẽperãdo cõplexionẽ humanã ⁊ cõferẽdo ei ac letificatiõe cordis ⁊ ablatiõe tristitie nec non in obuiãdo venenis ac morbis venenosis. Ambarũ enĩ medicinarũ aliq̃d est notũ. aliq̃d vero ignotum. Notũ aũt est qđ eis aduenit ex simplicibus. Ignotũ vero qđ eis aduẽit post cõmistionẽ. Exemplũ aũt primi ẽ sicut si dicamus nos scire tiriacã ⁊ mitridatũ veneno tiri ⁊ scorpionis conferre. ꝑꝑea q̃a i eis reperiunt̃ medicine cõferẽtes ad illud. Et silr̃ tñ ꝑꝑ hoc dr̃ ꝯferre cardiace aut debilitati virtutis existẽtis i eṗe. Exẽplũ aũt ƀi ẽ vt dicamus ꝙ nobilior oꝑationũ ipsarũ est q̃ prouenit vtrisq̃ post cõmistionẽ a natura ꝯueniẽti valde nature humane ad quã q̃dẽ suscipiẽdã cõplexiõ p̃parauit eã ⁊ eius etiã p̃icipiũ ab extrĩseco ẽ. Nos aũt ignoramus cãz inuentionis q̃ntitatũ medicinarũ simpliciũ ꝓportionatarũ ad hãc dispõnẽ i eis quẽadmodũ ignoramus ĩ ceteris. In eis etiã silr̃ accit ⁊ q̃ nõ artificialiter sed naturaliter cõponunt̃.

¶Sapiẽtes aũt speculatores p̃cise determinãt ꝙ directio ad cõpositionẽ istarũ medicinarũ ꝓcessit ad inspiratiõe ac ꝓuidẽtia diuina aut a re ĩspiratiõi silĩ. Etenĩ deductio rationis nõ ꝑtingit efficatiã cõpositiõis ipaꝝ. Sed attigit ex ipa cõpositiõe quã narrauimus paulo ante. Qđ si tota oꝑatio tiriace ꝓcederet ex ꝑte simpliciũ ⁊ nõ ex ꝑte dispõis quã sua cõplexiõ p̃bet. eẽt vtiq̃ recẽs efficatior ⁊ vtilior fermamẽta. cuius ꝯtrariũ tñ ẽ. Recens aũt pauci iuuamẽti ẽ. ⁊ illud q̃dẽ iuua-

mētū qđ ei ex sua ꝓprietate ꝯuenit nō inue nit sensibiliter apprehēdi nisi i fermētata. ꝑficit aūt fermētatio ipsius ſꝫ modernos i. x. annis ſm Sal. tū i annis. xx. ſm diuersitatē caliditatis ⁊ siccitatis regionū ac climatū ⁊ apud aliquos modernoꝝ spatur eius iuuamentū post sex mēses. verūtñ nec apud nos nec apud. G. demōstratio ē i hoc. Predecessores aūt. G. dicūt hāc ꝓprietatē in ꝑdictis ambabus medicis necessario ꝓuenire post vehemētē ꝯmistionē ⁊ fermētationē ꝓprietatū cōgregātē simpliciū ꝓprietates illis tñ debilior ē. Timebāt nihilominus ꝙ ꝯmistio amputat ⁊ ꝑdictas ꝓprietates. Sed reuelatio ac diuina ꝓuidentia ꝓduxit ad illud postq̃ꝫ vero examinata fuerit earū cōplo ex aiari cepit timida exastiatio ⁊ verificata est opinio veritatis. ¶ Rursus aūt iperiti medicoꝝ credūt i tiriaca ⁊ mithridato eē excellentē caliditatē. ⁊ idcirco respuūt ex ipsis dare q̃ꝫtitatē medij auri. nec tñ dubitāt de diaciminoꝝ diatritonpipeon q̃ttuor aur. ꝓpinari quū tñ cōcludat perscrutatio rōnis ꝙ i hac dosi istaꝝ ꝯfectionū multo ēt amplior sit caliditas q̃ꝫ i dosi ꝑdictaꝝ. ⁊eni i medio aureū vtriusq̃ꝫ ꝑdictaꝝ sunt. ʒ. i. ſ. mellis ⁊. iij. ʒ. mediciaꝝ ſm q̃ꝫtitatē acq̄rit mellis virtus. Sūt i ea ꝑterea medicie īfrātes iter quas opium ē hñs sufficiētē frīitatē q̄ inquā rei fermētate cōes sūt. In re aūt fermētata duplatur virtus q̄cūq̃ꝫ sit illa siue calitas siue fritas quū eni i substātia hūida cōficit fermentatio auget calitatē. Tiriaca āt vera recipit fortius q̃ꝫ recipiāt supranoiate cōfectiones. Et idcirco virtus ipsius q̃ꝫuis eq̄lis eēt virtuti alterius ꝑdictaꝝ nihil ominus erit fortioris ipressionis vt dcm̄ ē. Verūtñ nullus supradictoꝝ tā vehemēti audatia subito prorūpit i admistrādo tiriacā sicut i ꝯfectiōibꝰ alijs. i ambabus eni ꝑdictis ꝑme due itētiones reperiūt dū fuerint fermētate nec tamē vti respuunt fermētatis sed abstinēt ab vsu ambaꝝ recentiū. Sed huic audatie sile qdē habēt opatōes huius q ministrāt pilulas cochias infetidatas ⁊ hermodactilos ⁊ euforbiū. Et respuūt dare hieralogodion ⁊ hierā archigenis quū tñ i his exiccātes medicine mioris existāt pōderis ⁊ pluribꝰ reprimentibus coequēt. postq̃ꝫ tñ ꝯsideratione diligenter adhibuisse cōputādo existiaui calitatem mithridati ⁊ tyriace. Inueni q̃q̃ꝫ calitatem citra aliq̃ꝫtulū q̃ꝫuis sua cōponentia fortiora sint maioris ēt pōderis. Sꝫ existiatio persuadet ꝙ cōplo ꝑ fermētarionē adipiscit calitatē vehemētē veniētē ab extra qđ qdē silogistice cōprehendi nō potest: sed solūmodo existimatione artificiali ⁊ experimētali. Experimentū aūt ostendit nobis tiriacam ⁊ mithridatū minus notabiliter calefacere corpora nostra q̃ꝫ diacyminū ⁊ diatriton pipereon. Opa vero fortiora ⁊ nobiliora q̄ qdā ex tiriaca ⁊ mithridato ꝓcedere cernimus manifeste nō ex vehemētia calitatis aut fritatis ꝓcedūt sed ex nobiliori ꝓprietate ipsoꝝ. s. tā ꝓpriate simpliciū q̃ꝫ ex ꝓprietate eis ab extrinseco data. Sic igit ex ꝑdictis relinqtur manifestū ꝙ tiriaca ⁊ mithridatū nō ipriunt queadmodū opinati sūt qdā calefactionez ⁊ adustionē quas alie vsuales medicie seu cōfectiones non ipriment. homo aūt temperate cōplexionis quādo vtitur altero ipsorum tempore temperato aut frō ⁊ i q̃ꝫtitate etiaꝫ moderata nec nimis frequēter prosunt ei ad cōfortationē cordis maximo iuuamento et cōseruat sanitatē i ipso atq̃ꝫ securū efficit ab i cursu pestilentialiuꝫ accidentiū ⁊ prauis humorum motibus atq̃ꝫ lesionibus obuiat venenoruꝫ cunctasq̃ꝫ virtutes eius corroborat ⁊ vite longitudinem prestat ei. Qui vero calide cōplexionis erit etiā i cala religione nec istis nec etiā alijs cōfectionibus calis vti debet nisi i necessitatibus manifestis. ꝑterea ex caplo mithridati ⁊ tiriace sunt diamusebus amarus ⁊ dulcis. sed amarus quod conueniens est temperatam habentibus cōplexionem autem frigidam. dulcis autem habentibus calldam. Ceterum diamuscus in letificando non multe debilior est q̃ꝫ triaca in cōfortatione tamen cordis ea moderate debilior est i cōfortatione qdē ceteroꝝ membrorum multo debilior est ipsa. Amplius aūt i ꝑssio eius i corde letificatio ē ⁊ viuificatio ipsius. Insuper autē vtilitas que i morbibus ⁊ pūcturis minor est q̃ꝫ eius vtilitas i venenis bibitis. Tiriaca vero ⁊ mithridatū ad oia ꝓsunt. pōt aūt diamuschus amarus sic tēperari videlicet vt accipiātur ex eo aur. x. et ex succo matianoꝝ dulciū ⁊ granatoꝝ dul. ⁊ cydōioꝝ dulciū añ. au. l. ⁊ coquāt simł vsq̃ꝫ ad spissitudinē. post hoc vero poterit eo vti calidā hñs cōplexionem. ꝙ si vtens valde calida cōplexione extiterit fiat illud cum succo ace

dule ꝛ citri acetositate sitqꝫ dosis q̄ꝫtitas vt dosis. s. diamuschi cū adiūcto saluetur sicut si dosis succoꝝ huius sit aur. iij. aut. iiij. tanta q̄dē diamuschi adiungatur ꝙ repulsa excellenti qualitate ipsius ꝓdesse possit ꝭm sui ꝓprietatē. Et sīr intelligēdū ē i ceteris letificātibus tā magnis q̄ꝫ paruis. Cōfectio vero ꝑfectus quā Alchindus cōposuit vtilis ē valde melici cordis debilitati ex morbo melancholie. Amplius aūt ꝯfert purificādo q̄ꝫ cōfortādo. ¶ Diamuschū vero ē letificās cōfectio manifestius cōfortādo ꝑstat iuuamentū q̄ꝫ purificādo ꝛ idcirco ꝯfectio perfectius cōuenientioꝛ est tristitie melice ꝛ ipsi melie. Diamuschus aūt ꝛ ꝯfectio letificās potius cōueniūt sincopi ꝛ cardiace passioni. ¶ Ex medicis aūt q̄ huic passioni cōueniūt sūt ille q̄s nos fuimus expti ꝛ quarū cōpositio fuit inuēta post tp̄s cōpositionis memoratū. ex q̄bus vna ē orizacara quā nos cōposuimus patiētibus tristitiā melicā ꝛ epilepsiā quorū morboꝝ cām emēdat suauiter atqꝫ digerit ꝑterea leui solōne euāt. ℞. epithymi. ʒ. x. polipodij. ʒ. vi. buglose. ʒ. xv. chimi isopi camepitheos oiuꝫ añ. ʒ. q̄ttuoꝛ capillis veneris. ʒ. v. turbith. ʒ. vi. vtriusqꝫ ozimi seis melisse zedoarie been albi ꝛ rubei folij spice nardi cardamomi oiuꝫ añ. ʒ. iij. ſ. cuscute seis endiuie radicis eiusdē radicis lilij añ. ʒ. xij. zuc. rosͣ. ad pōdus oiuꝫ. Supradicta igit̄ oia i purissimo ꝛ fortissimo aceto remoliant̄ p diē ꝛ noctē. Increastino vero adiungant̄ toti lib. vij. aq̄ mūdissime totūqꝫ suauiter ꝺcoquat̄ vsqꝫ quo redeat q̄si ad medietatē aceti. ꝙ si zuccarū rosaceū nō suffecerit dulcioꝛa tātuꝫ vt in his remaneat sapoꝛ zuccari ad hoc sufficiēs sūt addēda. postea vero ab igne depositū seruet̄. sit aūt dosis eius a. ʒ. q̄ndecim ad vigiti. ꝙ si recipiat̄ decē dieb⁹ cōtinue manifestabit̄ eius iuuamētū i his i q̄b⁹ fuerit multa mā melica. Si vero modica fuerit materia: sed mēbra pricipalia tn̄ disposita sunt ad hoc vt hūoꝛ gn̄et̄ i his ꝛ illa modica ipsius q̄ꝫtitas i lacertis maneat in arterijs ꝛ venis tūc expti sumus i tali casu sirupū cui⁹ dispēsatio talis existit. Recipe seis endiuie ꝛ melisse ozimi minoris oium añ. ʒ. xx. radicū lilij ʒ. v. buglose. ʒ. xxx. foliorum mellisse. ʒ. xv. polipo. maratri oiuꝫ añ. ʒ. vi. oia hec coquant̄ in septuplo sui de aq̄ ꝛ duplo sui ꝺ succo matianoꝝ dulciū vsqꝫquo sui tertia remāserit ꝑs postmodū colet̄ ꝛ colature addat̄ zuccarū et sirupet̄ admodū iuleb. vel pōt fieri admodū sirupi acetosi ꝭm mēsurā decoctiōis. Confectio alia nobilis valde quā expti sumus i forma electuarij ꝛ etiā trocisci cui addidi ꝛ subtraxi ꝭꝫ diuersitatē cōplonū ꝓdest eni vehemēti iuuamine cordi ad cōfortādū. Recipe margaritarū karabe coralli oiuꝫ ana aureū vnū ꝛ mediū sirici crudi cācrorū fluuialium adustoꝝ oium ana aureū vnū ꝛ mediū buglose. ʒ. v. limature auri. ʒ. i. seis melisse ozimi vtriusqꝫ añ. ʒ. iij. been albi ꝛ rubei ligni aloes lapidis armeni lapidis lazuli loti masticis cassie lignee cinamōi alitinij croci nucis muschate cardamomi minoris cubebe oium ana aureū vnū epithimi. ʒ. ij. ꝛ. ſ. sticados arabici. ʒ. iij. ambre aureū vnū ꝙ si non inueniat̄ ponat̄ zedoarie loco ipsius dupluꝫ doronici romani aureos duos seis endiuie. ʒ. v. seis cucumeris. ʒ. iiij. māne. ʒ. x. rosarum rubearuꝫ. ʒ. iij. muschi. ʒ. ij. cāfore aur. i. ambre aur. i. spice nardi folij amboꝝ añ. ʒ. ij. hec igit̄ sūt radix ꝛ firmamētū ꝛ fiunt inde trocisci cū melle ꝑparat̄ aūt q̄nꝫ ꝭꝫ exigētiā temperate cōplonis ꝛ tūc nulla fit i eo mutatio. Quādoqꝫ vero ꝑparat̄ hn̄ti malā cōplonē calidā aut malā cōplonē friaꝫ. ꝛ tūc ꝭꝫ exigētiā cuiusqꝫ fit i ea mutatio. fiāt ergo trocisci ad pondus vnius aur. cū triplo sui de melle optime despumato. Si vero fermentari debeat propter conseruationem ꝛ post fermentationem vsui reseruari expedit vt addātur opij. ʒ. v. ꝛ castorei puluerizati tātūdem quibus appositis non vsui ministretur nisi post sex menses. Si cui autem dominetur mala cōplexio calida expedit vt crocus ꝛ muscus ad mediuꝫ aurei reducantur ꝛ subtrahatur epithimum vice cuius ponantur. ʒ. v. fumi terre ꝛ quattuoꝛ. ʒ. sene addanturqꝫ rosͣ. ʒ. xviij. seminis portulace ꝛ spodij dragmam vnam seminis lactuce dragmas duas sandal. ʒ. tres cetere vero medicine remaneant sicut prius ꝛ fiant trocisci sicut diximus cuꝫ melle optime dispumato. Cui vero mala cōplexio frigida dominatur expedit adiungere medicinis predictis corticem nucis muschate et corticem citri et xilobalsa. atqꝫ piper et zinziber ex vno quoqꝫ videlicet dragmam vnā castorei dragmas duas. ꝛ subtrahe de cāfora mediū aureū hn̄s etiā malā cōplonē calidā sumat dosiꝫ ipsi⁹ cū aureo spodii ꝛ sa

pa matianoꝝ. Qui frigidã aũt hñt ꝯplõnez cũ.3.i.caſtorei. Jã aũt cũ hac medicia curaui mꝰ quoſdã circa pricipiũ de meſia vergẽte i maniã q̃ lupinũ demõiũ appellaꝛ adiũximꝰ diſpẽſatõi tpate.3.i.iacynthi rubificati ꝛ ſplẽdidi ꝛ pfecte puluerizati ꝛ adiuti fuerũt maximo iuuamẽto poſt deſpationẽ. Cõpoſitio ãt ppria his q pp malã ꝯplõnẽ labũꝛ i cardiacã ꝛ cordis debilitatẽ ẽ iſta. ℞. ſeis lactuce ꝛ melõis ꝛ cucurbite ꝛ cucũeris mũdatoꝝ añ. 3.v. ſeis portulace.3.iiij.margaritaruz coralli karabe cãcroꝝ fluuij aduſtoꝝ ſirici crudi oium añ.auꝛ.i.ſape olibãi auꝛ.i. Si vero nõ inueniaꝛ loco ipſius ponãꝛ duo auꝛ. ligni eiꝰ ligni aloes zedoarie doronici been albi ꝛ ru. añ.3.ij.ſpodij cardamõi mioris añ.3.iij.roſarũ rubeaꝝ mũdataꝝ a capuꝛ ꝛ i vmbra exiccataꝝ.3.vi.croci auꝛ.5.cãfore vehemẽter ꝯtrite cũ decio ſui de muſcho ꝛ ſexto ſui de ambra auꝛ.i.5.bugloſſe auꝛ.v.ex oibꝰ ſupradcis fiãt trociſci cũ ſapa matianoꝝ ꝛ cydonioꝝ ꝛ malorũ granatoꝝ bis inquã ſapis eq̃liter acceptis ſꝫ q̃titatẽ ꝯfectiõi ſufficiẽtẽ. Ad illꝺ etiã iuleb ex ſucco bugloſſe cũ tm̃dẽ ſucci endiuie ꝛ q̃druplo ſui de ſucco matianoꝝ ꝛ duplo de aq̃ roꝭ. et ſexto totiꝰ de albiſſimo zuccaro q̃ inquã ſuauiter decoquãꝛ vſqꝫ ad ſpiſſitudinẽ. Et fit iteꝝ iuleb ex folijs meliſſe coctis i aq̃ roꝭ. donec recepit virtutẽ ipſoꝝ aut põiꝛ ſuccꝰ eiꝰ i.xxxiiij.ſui ꝺ aq̃ roſacea. hoc.n. pficit cũctis patiẽtibꝰ cõdis ꝺbilitatẽ potiſſime ſi addaꝛ ita vꝫ ꝙ ſi fuẽit ſicca cũ ea coq̃ꝛ i aq̃ roſacea. Si vero recẽs ꝯmiſceaꝛ illi ſuccus illiꝰ. ꝙ ſi ꝯplõ vehemẽtis caliditatis extiterit diminuaꝛ ſuccꝰ meliſſe ꝛ augeaꝛ ſuccus bugloſſe q̃titatibus exiſtẽtibus equalibus.

¶ Capitulum quintum de medicinis ſolutiuis egritudinum cordis.

Euacuatio aũt ꝯuẽit i meſicis vti poſt digõnẽ ꝛ ipſaꝝ linitionẽ. Si vero i toto corpe abũdauerit hũor nociuꝰ: totũ corpꝰ icipiemꝰ eũare. Jd ãt quo euacuaꝛ ꝯuẽiẽtiꝰ ẽ vt diſſoluãꝛ. vi.3. hiera log. in. xx.3. decoctiõis epithymi facte ſm̃ hãc formã. ℞. epithymi. õ3.i. vuaꝝ paſſulaꝝ. õ3.ij. coquãꝛ i duabꝰ lib. aq̃ tm̃ donec poſſit colatura extrahi ide ſolũmõ põdꝰ.xxx.3. ꝙ ſi cũ hoc nõ euacueꝛ fiat ꝺcoctio epithymi nota aut cũ.ix.3. recẽtis epithymi circiter vt ſupra remẽorata oryzacara diſſolutis: niſi fortis dyſenteria timereꝛ ꝛ digeraꝛ cũ iuleb qꝺ poſt p̃dictã oryzacaram ſupiꝰ ſcripſimꝰ. Ex pilulis ãt fortibꝰ ad hoc ꝯgruẽtibꝰ ſũt hmõi. ℞. hierepicre epithymi añ.3.ij. polipodij ſticados arabici agarici añ. 3.5. pulpe collogntide q̃rtã ptẽ vniꝰ.3. ſcamonee bdellij ſalis añ. grana.v. Alie vero nobiliores p̃dictis ſũt he. ℞. picre epithymi ſticados arabici agarici añ.3.5. lapidis lazuli lapidis armẽi ablutoꝝ agarici pulpe collogntide ſalis añ. q̃rtã ptẽ vniꝰ.3. ligni aloes maſticis myrrhe añ. gra.v. bellebori gra.ij.5. ſcamonee gra.iiij. Scias ãt ꝙ i decoctiõibꝰ bellebori doſis ẽ.3.i. i piluꝛ aũt gra.ij.5. ꝛ quũ nihil noceat actionẽ medicie ꝯfortat. Si vero phſa meſie iũgaꝛ tũc fiat eũo cũ hmõi piluꝛ. ℞. epithymi turbith añ.3.i. thymi pulpe collogntide agarici lapidis armẽi loti añ.3.i. q̃rtã ſcamõee ſalis naptici ſticadoſ arabici añ. gra.v. bellebori gra.ij.5. fiãt pilule cum ſucco poroꝝ. Jn pilulis ãt q̃ ifra p̃dictas ſũt i virtute nõ oꝫ pmutari cõpõnẽ aut medicinas. Sed ſufficit variare doſim ſm̃ exiſtiationẽ artificialẽ a medietate vſqꝫ ad duas tertias quũ ãt eũo corpis nõ intẽdiꝛ ſed partiũ ſolũmõ vt cõdis aut capitis tũc ꝯuẽiẽtiꝰ ẽ vti pilulis q̃s dicemꝰ. Si ergo fuerit ꝯplõ meſica pura ꝛ ppa. ℞. epithymi myroboꝛ. idoꝝ añ. ptẽ.i. hierepicre ptẽ.i.ꝛ.5. ſticados arabici ptis vniꝰ duas tertias bellebori nigri partis vniꝰ ſextã maſticis ligni aloes crudi polypodij lapidis armẽi loti pulpe collogntide añ. ptis vniꝰ tertiã. hec oia ꝯficiãꝛ cũ ſucco matianoꝝ ꝛ fiãt ide pilule ad q̃titatẽ ciceris ex qbꝰ ſumãꝛ a.3.i. vſqꝫ ad auꝛ.i. ꝺ nocte cũ vio: ꝺ die vero ante gargarizeꝛ oryzacara minoris decoctiõis. Cui vero ꝯplexio phſatica ꝛ meſica fuerit. ℞. turbit agarici epithymi kebuli ſticados arabici añ. ptẽ.i.5. aloes ptẽ.i.ꝛ.5. ligni aloes ptẽ.5. fiãt pilſe ſic priꝰ. Cui ãt ꝯplõ meſica ꝛ coſica fuẽit. ℞. turbith epithymi ſene fumiterre añ. ptẽ.i.ꝛ tertiã eiꝰ roſaꝝ ptis vniꝰ duas tertias fiant pilule ſicut priꝰ.

¶ Hec ſũt ergo q̃ inq̃tũ potuimꝰ ſub cõpẽdio pſcripſimꝰ i ſermõibꝰ medicinaꝝ cordialiũ finẽ huic opi iponẽtes cũ laude dei q virtutẽ largiri dignatus ẽ opuſculũ terminãdi.

¶ Expletus eſt libellus de viribus cordis quem princeps Auicenna edidit.

¶ Jmpreſſũ Venetijs p Simonẽ Papiẽſem dictũ Biuilaquaꝫ.1500. Die.20. Julij.

A uſid ſpecies eſt nenufaris.
A lagarab eſt ſal.
A laſcheti eſt ſpuma al.q̄ ſimilaꝛ bedeoard.
A zederaz ⁊ adoꝛaz ⁊ abenagi aues ſunt.
A lcubug eſt auis q̄ dicit alauda capeluta.
A leguarized.i.electuaria.
A lbunga.i.auellana.
A llꝛiuetu.i.coloꝛ qui fit ex ſanguine.
A lbeti eſt arboꝛ pini cuius gumma dicitur gumma pini ⁊ eſt coloſonia.
A ſcarata pōdus ē in fine antidotarij iuēit.
A ccoꝛ eſt folium quod aſſimilatur acetoſe ſilueſtri ⁊ dicitur bertacti.
A lſāſac ſiluſ͞tris ē pōtlaca hn̄s lac ⁊ ē titialꝰ.
A negib.i.camelus arabicus.
A rab.i.acertus. A gib animal eſt.
A dab eſt al' ſimile ⁊ moꝛatur in aquis.
A zacareled pondus eſt in antidotario.
A ſcurcs.i.nux romana.
A lcarmezit.i.nux tamarſci.
A lmacoꝛ eſt vulnus quod fit a ſcella quum quis equitat ⁊ a ſimilibus.
A liembut ē ſpecies xilocaracte ⁊ dicitur qꝛ eſt de genere pini.
A label.i.vini potus.
A tagdam.i.ruge in facie.
A lharib.i.ipicō ⁊ vocat ſiriace vua dmōis.
A ſurie.i.attrimentum rubeum.
A lkitram.i.pir.
A lꝛalꝛamati.i.auis ⁊ dicitur frangēs oſſa.
A lzeduar.i.zedoaria.
A ldarmachi.i.ſ.milia.
A mibazed pondus in antidotario.
A lſuled.i.ferrum. A demeſt.i.laurus.
A lmarot.i.radix herbe altit.
A taro.i.lentiſcus.
A lboti.i.arboꝛ cuiꝰ granū dr granū viride.
A lcarundo.i.roſa vinee egebut.
A lhaſar haſcbrā alerbe athēite almeītia l' alagrati vl' cāeleō ⁊ pētaphilij h ſt.vij.ſpēs lacticinij.ſꝫ lac lacticinij abſolute ē lac aler be ⁊ eſt illud qđ nominat birifica alcarnē.
A lbius eſt lacticinium bochoꝛnium qđ no minatur marinum quoniam ibi naſcitur.
A lmelꝛenis ē genꝰ lacticinij ⁊ ē ſile pōtlace
A lkauſuri ariagie aleſead aleſerclꝛ omnes ſunt diuerſe ſpecies canfoꝛe.
A lkaſeri.i.ſtrictura narium.
A lkuted.i.planta cuiꝰ gūmi eſt dragagātū.
A lmelib almelilꝛbum ⁊ eſt oꝛobus.
A lſumeſi pondus eſt in antidotario.

A thaib.i.acetoſum.
A lcubezareum adarar atelar atelaigi alcatati aſceterac aues ſunt.
A lcataticaro.i.caro narium vel renum.
A ſcebul.i.coloꝛ palee.
A dib.i.lupus.
A ſcebeſabꝛam ſpecies eſt titimali.
A lſeriſius eſt ſpecies lacticinij pernicioſi.
A ſedeb eſt arboꝛ eius granum dicitur granum regum ⁊ dicitur mectararie.
A lharba.i. lancea. A therabel.apoſtema.
A ltera.i.viridis.
A lbacutē eſt herba ſimilis cotule fetide.
A lbeꝛtirace cupꝛeſſus latine ⁊ eſt pinus cuius gummi dicitur coloſonia.
A lharnade romanum ſiſelis.
A zercon.i.ſirigi.
A lſidabeget.i.condimentum.
A rtanica. buchoꝛmariem ⁊ eſt ciclamem.
A lhangeſi.i.rubus.
A lſcebedenigi.i.ſe.canabis.
A ſckelati.i.terra ſclauoꝛum.
A lhauim eſt vna ſpecierum calamenti ⁊ eſt alia de qua dicitur calamentum hirci.
A lcolate eſt ſpecies fungoꝝ que comeditur.
A lcoirath. i. animalia que dn̄r vgil eſeſeſis ⁊ ſunt cunigi.
A lnekeſmate.i.palma agreſtis.
A lhangi.i.herba ſimilis cētauree minoꝛis.
A ſerbin.i.arboꝛ kitram.
A luſnen.i.culcaſia.
A dulbus.i.eritius montanus.
A dereb.i.fluxꝰ ſā.p īferiōa quū fit ab epe tm̄
A tanigi reptile eſt.
A chatini ē q̄dā ſpēs lactuce aſini anulꝰ ſil'.
A rhoꝛmarie eſt buchoꝛmariem.
A lumen iameni.i.ſciſſum.
A lcarad.i.cunices. A nebec.i.ſiligo.
A lhaſaph.i.excoꝛticatiōes que in fixuris iun cturarum pꝛopter ſudorem fiunt.
A lſirſedi eſt ſpecies moꝛi ⁊ eſt dulcis.
A lmiſac.i.lactuca aſini.
A lchatimiſ panis qui eſt de genere tritici.
A lſatid ē medula panis in fuſa ⁊ fcā vt pila.
A lguardagone.i.chelidonie.
A derere aromaticum.
A ltartibiati.i.herbe q̄ naſcunt i aq̄ vt coca ⁊ pulmonaria que dicitur vlcus ⁊ alcaid eſt herba que naſcitur in flumine
A lnuſtanſta.i.foꝛma capitis oblōga vtrinqꝫ plana vt coopertura domus.

A lumbers trati.i.phrenetici.
A lguesgues.i.alinatio.i. qn̄ secū logr̄ aliena.
A bunseguesecu.i.somnia per mutabilia.
A lberengesitū ozimum cum floribus suis.
A cetret ē medicina que fit ex aloe hiera ma stice ⁊ myrobolanis.
A lmuri apud arabicos est salsa.
A kitili.i.fructus tamarisci.
A scadid est locus a cubito vsq; ad rascetaz.
A lcheel est locus iter duas spatulas sub col lo vbi.s.coniunguntur collum dorso.
A lesceri i.tamariscus masculus.
A larfin i.enula.
A lbatiet.i. puluinar ⁊ sūt due vene in collo.
A lmubersem.i.bersem.
A lkescen.i.cibꝰ factus ex ordeo excorticato.
A tasus.i.inflationes.
A lsuturati est egritudo.s. quādo exuberat ve lamen cerebri ⁊ apatur ⁊ fit vt fungus.
A lthema.i.vertex.
A lfesire.i.radix vitis albe.
A rgeatum.i.genus istrumenti .quo aliquid ita'fit ꝙ quiescit ⁊ non quatitur.
A luc.i.palpitatio ⁊ est egritudo vt lassitudo.
A lbedilē vel alcatimi vel frāgusator.i.icubꝰ.
A lbitran.s.pix liquida.
A scebete vna est de.xxviij māsionibus lune.
A kanatu.i. instr̄m quo aliquis suspenditur.
A la sceam.i.ammoniacum.
A lneimetestemi nocum̄ loci i quo sūt schole.
A seiei perdix masculini sexus.
A sslicere.i.ophthalmia quū i primis appet.
A lguadēigi vl' sciosis.i.ophthalmia magna.
Aleukeseti encaustꝝ illorū qui p̄parāt coria.
A lbasue.i.egritudo oculi similis fumo ⁊ pul ueri super nigro oculi existens.
A nulum quasi nubes sub nigro oculi sub- mersa habens profunditatem.
A lficume ē q̄si nubes i nigro oculi ⁊ dr̄ vlcꝰ sordidū hn̄s crustas ⁊ noiatur adustiuum.
A musaragi est ruptura cornee modica.
A ltesum.i.medicamen capitale.
A thaulaicram.i.senticum.
A ltarsati.i. punctura san.in oculo.
A lsarnac.i.egritudo palpebre superioris.
A sestra inuersatio palpebre.
A lsac.i.agnus castus.
A lseruzegi.i.smaragdus.
A luthsagi.i.apa oculi cum pruritu.
A libar.i.priuatio luminis.
A litisisā.i.qn̄ sōam̄ vue fit latiꝰ eo ꝙ fit i nā.

A lmuche vl' alechidu ē istr̄z q̄ oculi pforāt.
A lcumur ē dimiutio visꝰ pp nimiū aspectū.
A lsamach est foramen auris.
A lezorasen.i.rhaphanus.
A lharnabet.i.cancer in naso.
A ziuazar vel azinizar.i.buxus.
A lkobob.i.succi acetosi.
A farsladab.i.morus.
A lusnē ⁊ vsne idem est.
A lmarinē l'almāti siluſe.i.marrubiū siluſe.
A kaiasim.i.supreme partes nasi.
A lsese vel altetē sūt egritudines lingue quā do aligs non pōt proferre nisi sese vel tetē.
A kael.i.quāz aliquis impeditur in proferē do sermonem vel anteq̄ꝫ proferat.
A lcola sunt parua apa in ore.
A lbulē.i.cibus pullorum.
A lkadra.i.grana viridia ⁊ est alfalfasa.
A sūbedebi.i.lapis quo incidūr̄ lapides alij.
A lgasamata est caro panniculosa sub vua pendens cooperiens caput canne.
A lsaic.i.excedens ⁊ est os super galsamata hn̄s q̄ttuor latera duo supiꝰ ⁊ duo inferiꝰ.
A lfesis.i.animal existēs i locis ⁊ apud ara- bes dicitur igil.i.cimex debilē habēs cutē.
A lbadal.i.decollatio ⁊ apostema est quo vi detur homini ꝙ decolletur.
A lbadani.i.loca que sunt post aures.
A usici.i.ramnus.
A kasceda.i.nasturtium.
A cratus ⁊ alfunigie lapides sunt.
A labāi.i.frumtū d̄pilatū d̄coctū cū mixta aq̄
A lbereis.i.pultes que de frumento fiunt.
A kedradu.i.pisces petrosci.
A lcurat.i.vratica.
A lbutira est species calamēti siluestris que nascitur inter lapides.
A lmagabani.i.fauces ⁊ similiter alcasim.
A doboc.i.lac acetosum de quo extractū est butyrum ⁊ dicitur aldog.
A lguama.i.desiderium maluz vt carbonū.
A lgāas.i.cāo sr̄a.i.cū cap̄ igni cū aceto cogr̄
A lmesus.i.liquor acetosus.
A lcuttab.i.egritudo.
A lmuiati.i.cibi cum aceto parati.
A lbela.i.flores palmarum.
A ltararacon.i.troximia agrestis.
A lcandaros.i.triticum romanum.
A lmosus.i.cibarium acetosum.
A lbūor. vl' Albauirā i.sōam̄ i qō itrat dēs.
A lbaarat.i.alberetit.i.interior pars labiorꝝ.

Tabula.

A racamati est auis frangens os.
A lliatban sunt apata crurium grossa.
A scaraiat ē herba filis myrto hñs i medio sui anulū similē ocl'o ⁊ assimilat semp̄uiue.
A lcurathi est fluxus ventris ex excoriatiōe factus secundum quosdam alcur.
A laasis est centaurea minor.
A llugati species est titimali.
A losor.i.grana squille.
A leser.i.vitis. A lmadil vena est.
A druculudidos est auis parua semper mo uens caudem valens ad lapidem renum.
A lscordion.i.scordeon.
A lcatat syringa vl' id qđ inicitur p syringā.
A lguadi est humor qui egreditur a virga quum quis tangit mulierem.
A lbagen vel albasre.i.peritoneon q h3 lac.
A lbalbalebleb.i.species volubilis.
A nzarut.i.sarcocolla. A lbosos.i.cauda.
A bgas.i.pāniculus subtilior ⁊ tertius quo embryo inuoluitur.
A lbauti ē vir eq̄lis ꝯplonis ⁊ fortis corpis.
A lmecben.i.locus a cingulo inferius.
A lor fingen.i.epaticū. A lcosbot.i.apa.
A lgarga3.i.punctura que pertransit cutem.
A brabona.i.vlcera q̄ sūt in vltimo malitie.
A kasesati.i.anulus geniculi.
A ldabac.i.glutē. A lkeked.i.citruli.
A lmelileru.i.dispositio caliditatis toti⁹ corporis ante febrilem dyscrasiam.
A lobocat.i.electuaria mollia q̄ lambuntur.
A utartelbos febris.i.q̄tidiana interpollata.
A l3ubumec.i.vnctuosa.
A ltusugi pondus est.
A lcunicalis est tertia spēs ethice in q̄ appa ret forma q̄ ē in decrepitis q̄tū ad colorē.
A nabasati.i.extenuatio.
A lbu3er.i.dactili.
A lcbort.i.palma siluestris ⁊ fit de succo al char sirupus de succo palmaꝝ siluestrium.
A ltelca.i.pira ⁊ fit sirup⁹ altelcla.i.de piris.
A ltielc.i.dactili.
A lg..irar.i.alienatio.s.quando homo loqui tur plane ⁊ cum ratione.
A tanatum.i.apa pestilentie.
A bir species est exiture.
A quiaurotb.i.species formice que sola par ue radicis inuenitur.
A lkaikaluf est egritudo corrodens mem bra ⁊ quandoq3 transit in estiomenum.
A tiritalon dr̄ oē apa i carne glādosa natū.
A tauginatum.i.apa in carne glandosa.
A ltubig.i.glutinum glandium.
A lsila sunt species nodi.
A lmismar est nodus similis capiti claui.
A lbebesur.i.semina.
A lborati.i.vmbilicus.
A lsuledati.i.vrina hircoꝝ montanorum.
A lesirati.i.rime.
A ldeguarich.i.mēsura continens.iiij.lib.
A lmuiati.i. medi⁹ corpis ex vtrisq3 laterib⁹ mensura quattuor digitorum ab alborati.
A lterera.i.aromaticum.
A lbalibeni.i.inguina.
A lsegi vltima que fiunt incapite.
A lkalat.i.stannum.
A scerebacati scoria eius in medicina ponit ⁊ dicitur species ferri esse que est calibs.
A lgeronati sunt vulnera vltima i corruptio ne elongata a consolidatione.
A lgrabac ē lesio q̄ nō mouet os đ loco suo s3 attrahit qđ ip3 ꝯtiet nec ē đ gn̄e tortōis.
A lhasegi est inferior pars coxe.
A lcboc arbor est.
A llesatu.i.rotula genu.
A lmocbocati.i.defectio ossis.
A lrosbotb.i.porus q p⁹ ossis fracturā creat.
A lierusem est fractura minima partium.
A lkarte.i.lignū de quo fiūt aste lancearum.
A lrasatum est species veneni.
A lbatagin.i.extremitas ossium que iungun tur cum digitis.
A lbarochia est tabula magna cu3 qua equa tur os fractum.
A lbebil.i.illud quod dicitur gumma napelli
A lmuscum.i.magna ⁊ dicitur q fit gypsum.
A ldabac.i.viscus. A ssebara stella est.
A liabra vel assibresegi.i.radix mandragore.
A lbarbe ē aial venēosū ⁊ ē auis q̄ dr̄ bubo.
A lbebelim.i.bebale.
A sbasce folia senticis. A rusoni pōdus ē.
A lbaguabaeni.i. parua animalia vt aranea
A dduc est nicticorax ⁊ secundum alios est auis que dicitur bubo.
A dibk.i.muscbus.
A nagalis.i.auricula muris.
A ltararat.i.serpens volans.
A thaes aspis ē spēs diuersos hñs colores.
A lseilem est serpens rotule sicut aranee.
A lseed ē aranea q̄ dr̄ venatrix muscarum.
A lguardau.i.pediculus q̄ nascit in inguine.
A ltāptia vel porcus luti ē bestia multos ha

bens pedes acuti veneni.
A sartragiti vel asirulegi.i. puluis qui cadit de parietibus salis ⁊ est sal tingnes.
A lebristi.i.cantabrum.
A lcanzi est species crete.
A secch sunt tubera q̄ apparent ante eruptio nē sicut in leprosis.
A lbedsanem est rubedo extranea similis.rubedini leprosi.
A lguesceni infectio faciei ē i nigrū vel albū colorem fedum ⁊ apparet in principio morphee ⁊ lepre ⁊ dicitur guassen.
A seker est ebrietas.
A lbacal est bresilum.
A lguariscen est genus columbarum.
A lesereascen est vitus alba.
A luratin est species sabasari ⁊ sūt vlcera mala que apparent in crure.
A lsers.i.nasturtium basiliconicum.
A ltisa.i.altisel iesif ⁊ est abrotanum silvestre.
A lmabeleb.i.vera. A lsid.i.sinapis albū.
A lmisdaru ⁊ algem confectiones sunt.
A lks.i.nasturtium.
A lbelladorium.i.anacardinum.
A drtoch.i.bartanita.i.ciclamen.
A lmasus.i.casia.
A ssebebasa.i.mandragora.
A lguasa.i. qū aliquis tristaꝛ ⁊ nescit quare.
A luenie.i.ameos. A lbsada.i.polium.
A lbechauati.i.resistenti a malitici.
A lguatbaguaksi.i.conficiens.
A labi docenec.i. trocisci stelle qui non permittunt vitam recedere.
A lmeizabaragi.i.genus lacticinij.
A liathelic.i.priuatis.
A lharmem.i.grana.
A matir.i.vermis qui inuenitur in grana.
A limbat.i.terebinthina.
A lkesmes.i.vue passe sine granis.
A lbersandarbu.i.virga pastoris.
A lsarsunigi.asparagus.
A lkidad nigꝛ i q̄ inoluunꝛ capilli ⁊ manus.
A tseir.i.vigil.
A ced.i.genus absinthij colore subalbidi.
A lengesif dicitur enula ⁊ est duorum modorum vna habet citrinum florem alia album sed melior est cum citrino flore.
A lketinci.i.maiorana.
A saragi i.virga pastoris.
A sesseiguasit.i.eupatorium.
A alalꝛ.i.gtribulus.
A gumbatalo.i.strignum.
A memen.i.sisimbrium.
A sathar.i.origanum.
A somat.i.atripler.
A labgla antamka.i.portulaca.
A lcornagi.i.bumer vel facta acetosa.
A tikir.i.squinātū. A lberdi.i.papyrus.
A lbara acora scema.i.rapa.
A lbedarungi.i.basilium.
A lnesci.i.amilum.
A lgenares.i.milium.
A lbelgaga.i.cucurbita.
A lbenben de quo fit oleum muselinum.
A lbens.i.nur muscbata.
A lbeleet.i.myrtus.
A lbesarasagel.i.mala cydonia.
A beldil beldenē.i.grana vlmi.
A bolfusel.i.piper triangularis.
A lbeldirgar.i.frarinus.
A lbelcaudaracar.i.grana lauri.
A bascenobar.i.nucleos pini.
A belsonobar ficbir.i.grana pini minoris.
A belatron.i.grana citri.
A belius.i.grana capitis ⁊ est staphisagria.
A bbel.i.iuniperus.
A susē.i.liliū ⁊ mltis ē modis meli⁹ ē ireos.
A safargenis.i.mala cydonia.
A lsigel.i.folia salicis.
A fur.i.crocus hortensis.
A locen.i.cotula. A uneb.i.iuiube.
A lcoocal.i.spina.
A lnudac est flos rubeus.
A lbondekindi.i.nur de india.
A lcuruesik.i.fructus tamarisci.
A lbin.i.vua sicca.
A rmenisi.i.ficus sicca.
A lnusa.i catapутia.
A lsa.i.malum mandragore.
A lrodab.i.lutū. A trona.i.citrus.
A lcarme.i.vitis ⁊ dicitꝛ cochear qū incidiꝛ.
A gusa.i.isopi ceratum.
A rmen.i.grana sine muscho.
A kais.i.acetum compositū ex duabus substantijs diuersis vna calida ⁊ alia frigida.
A zamac arabice.gummi arabicum.
A lcbisita.i.dragagantum.
A lclamita.i.fermentum.
A seba.i.parcira ⁊ est gummi abietis.
A lmastice.i.mastir.
A lmeascia.storar liquida.
A ltit.assa. A ltigiris.i.lignum aloes.

Alcakar.i.tapsia.
Alcbecaracba vel arcandos.i.piretrum.
Atansa.i.tamariscus.
Asala affuse.i.radix lilij.
Algeorasen.i.acorus.
Alasabeo safar.i.diptamus.
Albazal.i.cepe.
Ascolanue.i.aphodilus.
Azalaltarosa.i.radix porri.
Altiz alamen.i.bolum armenicum.
Asol asel alkame.i.ligua arietis ⁊ ẽ plãtago
Alnora.i.calx non extincta.
Altabasir.i.spodium.
Aenut.i.antimonium.
Alazar almares.i.lapis lacteꝰ q quãz fricat facit lac cuiꝰ virtꝰẽ vt hematites sꝫ debilior.
Alazaracoẽ.i.petra serpentaria ⁊ est tribus modis vna quasi nigra alia sub viridis im mistis lineis albis ⁊ alia viridis.
Alazar lazuad.i.lapis lazuli.
Akaleum.i.stannum.
Alzaarassengi.i.lapis spongie.
Agrios.i.argentum viuum.
Alcacher alcasior.
Acinges.i.vitrum tritum.
Ausfeac.i.coagulũ ceruinũ ⁊ genitũ buffali.
Afezaz calulminum. Alde idest oua.
Aduzaruzegi.i.gallus ⁊ gallina.
Alac.i.sanguisuga.
Azenza.i.cantarides.
Adalasi.i.vngula caprina.
Abelius.i.grana.
Alasar.i.concauitas.
Azon.i.semperuiua.
Alkenda.i.conastrelo.
Ali.i.grana ebuli vel sabuci.
Abenezid.i.gummi albotin.
Alkinati.i.bdellium subalbidum.
Alestorab.i.storar.
Azemina.i.contractio.
Anzarot.i.sarcocolla.
Aluf.i.dracontea.
Azamech.i.auripigmentum.
Alnuzaragi.i.fixura in oculo.
Aliada.i.polium. Asered.i.acetosa.
Acati est de cuius succo fit acatia.
Alusen.i.susarata.
Afinil.i.medium inter album ⁊ nigrum.
Afrana est cibꝰ de carne cocta ⁊ ĩfrigidata.
Alkoilos.i.cardui capita.
Anaseni.i.piscis salitus.

Acatia est succus arboris que stricte assimi latur in alexandria ⁊ dicitur alkaud.
Ariegi.i.attrimentum.
Azadar.i.acetosa montana.
Assur.i.crocus hortulanus.
Ambrinas grece.est canacella.s.herba que dicitur cauda equina.
Adrimia.i.ciclamen.

Bothor est eminẽtia in cute.s.apostema paruum sine pustula.
Bassara est illud quod apparet.
Betaderz.i.ozimum.
Buchormariez.i.herba marie.i. bartanica ⁊ est ciclamen.
Benz.i.hyusquiamum album vel boron.i. semen nigrum.
Bondacha.i.auellana.
Bezariat.i.virtus bengi.
Bezard.i.lapis viridis in quo tãta vis exi stit vt omne venenum expellat.
Barachia.i.salsa.
Benẽ maius semen tincte declinãs ad al bedinẽ ⁊ albi semen qꝺ dicitur piper albũ.
Bereneesif.i.abrotanum in libro simplicis medicine dicitur enula.
Barat est vitrum salsum.
Batheca.i.melo.
Bule est cucumer indus ⁊ similis cucume ris capparis.
Bederezẽgi loco eiꝰ põit i letificãdo põdꝰip siꝰꝺ seta ⁊ ptes põderis ipsiꝰꝺ cõtice citri.
Buzeidẽ ẽ medicina inda loco ponit been.
Bahasce similis virtuti lentium.
Baurach hrebuli se.indum est.
Bersegvascẽ.i.coriandrũ putei vel capillus veneris ⁊ pſice dr̃ bersũgua ⁊ siriace capil lus veneris porcinꝰ⁊ arabice capillꝰ algul.
Barchaim.i.arbor ⁊ assimilatur folijs ace tose siluestris.
Belemõ.i.titialꝰ q assilat portulace siluris.
Bedarungi.i.ozimum fluuiale est bederã bina secundum quosdam ⁊ alabyt.
Bedil.i.papauer cordosum.
Beremeben.i.species frigidi feni.
Berasicam ⁊ belerlreb ⁊ herbum ⁊ herba iudaica idem.
Brebat.i.virga pastoris.
Bisus est quedam species arboris pini.
Birsen est apostema capitis propter com munitatem diaphragmatis factum.
Busderbẽdũ ẽ collyriũ de ãmoniaco latũ.

Bamulitis ē lacticiniū qđ assikatur myrto.
Bersēdaru ⁊ versesēdari ⁊ ē virga pastōis.
Beralme persice est feniculum.
Berilie est piscis.
Baccidem est testiculus vulpis.
Bedeoard est spina alba.
Bezard est galbanum.
Bakilla est faba.
Burdacaton est pōdus in modū auellane.
Bachar pondus est.
Bacati pondus est.
Bakin est prassium.
Bresilis.i.corallus.
Burules.i.apa calidum in inguine.
Baucia silvestris.i.daucus.
Birsen quandoqꝫ pro pleuresi inuenitur.
Barbaki.i.meatus.
Berberinē est siphac ⁊ dicitur beriteron.
Batarum est caro lobga in ore matricis orta ⁊ est dura.
Beriteron est pāniculus sub siphac existēs ⁊ dicitur rotundus.
Buri ē ramex vel hernia ex lapideitate apostematis.
Bezolgradatū ē istr̄ꝫ quo euaк aq̄ herniosi.
Barachiē apostema pestilentie.
Bersalbi.i.napelli. Borati.i.vmbilicꝰ.
Burisme.i.apa lene ex sāguie ⁊ vētositate.
Bala est succus palme in q̄ dactili nascūť.
Barasecum.i.lentigo maior.
Barba hircina.i.hypoquistidos.
Bedemeregi confectio in antidotario.
Bezarabat.i.resistentia veneno.
Bengi.i.hyusquiamus.
Beruara.i.zedoara. Boti.i.terebithina.
Batrabentem.i.capillusueneris.
Benuard.i.odor rose.
Bebonigi.i camomilla.
Basacaron.i.psilium.
Bizeri alcarasꝫ.i.apij semen.
Bizericotne.i.psilium.
Bizeriatasigeniti.i.se.feni.
Becurdumen.i.carduus silvester.
Bizerikatmi.i.semen malue maioris.
Bizeri cubciz.i.malua minor.
Bangiora.i.vrtica.
Bizeri vma.i.semen trifolij.
Bizeri.i.semē. Bizeri corat.i.semē porri.
Bizeri bengi.i.se.hyusquiami.
Bizeri bangora.i.se.vrtice.
Bizeri giasek.i.se.trifolij.
Bizeri gardel.i.se.sinapis.
Bizeri olimat.i.se.lapatij.
Bizeri arasciē.i.se.nasturtij.
Blisem altam.i.lingua agni.
Beseber.i.anatan.
Bizeri asasal.i.semen sapule.
Bizericliten.i.semen lini.
Bizeri olbe.i.se.fenugreci.
Bizeri nemen.i.se.sisimbrij.
Balgesar abustē pastinaca hortensis.
Bizeri antamka.i.semen portulace.
Bizeri saligagel.i.se.rute.
Bizeri asormat.i.attriplicis semen.
Bizeri fugi.i.se.rhaphani.
Bizeri vard.i.semen rose.
Bakabat.i.basilicon.
Butibede.i.scabiosa.
Balbascruce.i.granum lini.
Bizeri zerzir.i.se.cariote.
Bekat.i.citrulus. Bechat.i.cataputia.
Balut.i.glans. Belador.i.anacardꝰ.
Beliat aligena idest galbanum.
Budeig.i.polypodium.
Besasar alfar.i.cepe muris quod est idem qꝫ squilla.
Buraldeeb.i.limatura auri.
Bur alfara idest limatura argenti.
Besed.i.corallus.
Bisaac.i.saliua hominis ieiuni.
Besibeig.i.polypodium.
Bizeri raginna.i.se.vrtice.
CApaptia.i.ferula.
Cassi dicuntur quinqꝫ ossa que sunt in pectore ⁊ cassi.i.thorax.
Cathin.i.locus exterior in directo eiꝰ renes.
Cancsis.i.caro prouki.
Casesic.i.vespertiliones.
Canse qn̄qꝫ pro particulari tetano ponitur.
Caab.i.os ꝑ qđ iunctura cōpletur in crure.
Cicarus est apostema in membro vno ad aliud transiens sine manifesta causa.
Carmeth pondus est.
Colcodea persicum nomen est deriuatuꝫ a colcodeo qui est dator vite.
Calcule.i.herba similis vermiculari.
Calcu ē quū aliqs stat sup pedū extrēitatē.
Cauguamich sunt cōposita ⁊ simplicia que comedūť post cibū sicut capparis oliue ⁊c̄.
Cartamū.i.crocus hortulanus ⁊ semē eius.
Cotila est mensura.ix.continens vncias.
Cabab.i.calcaneus.

C alos.i.pannus faciei. C aragiati.i.lacualis.
C epamuris.i.squilla quia mures interficit ⁊ cepa canina idem est.
C usa nomen est demonis vnde arcusa.i.arcus demonis.s.iris.
C ossore.i.spuma maris.
C olcotar.i.atrimentum citrinum.
C alcudis.i.atrimentum album.
C alcantum.i.atrimentum viride.
C assurie.i.atrimentum rubeum.
C aldicon.i.album.
C aduucorasse.i.arbor picis.
C arakilus.i. lacticinium qđ dr̃ masculus ⁊ est vnum genus ⁊ post ipsũ oẽs sũt femine.
C yminum nabatium.i.commune.
C yminum harmenum.i.siseleos.
C aul̃ aq̃ nẽusar figul⁹ q̃ noiauit ĝnũ spõsũ.
C ubati balbanic ē herba q̃ dr̃ pupilla oculi ⁊ iuenitur ĩ aqs stantibus ⁊ dicitur sutrim.
C upressus siluestris.i.iuniperus.
C anifeties ē spēs ostraci ⁊ gaugiel similiter.
C ordumeni.i.carui agreste.
C rocoma vel curcuma est fex olei de croco.
C limia auri.i.fex auri.
C alcatia assimilatur alusuen ⁊ ē herba que vocatur cassula cordis.
C limia argenti est fex argenti que eleuatur super locum in quo infunditur.
C usus tres sũt spēs vna eaꝝ dr̃ laudanum.
C haritas.i.charta de panno.
C umeis.i.vrtica.
C ales.i.alumen indum.
C ochiũ ē aial marinũ c⁹ virt⁹ ē ꝓpiq̃ castõeo
C anguarus.i.auium ventres.
C assurudar.i.galãga. C arnub.i.xilocaracta.
C onitum est medicina venenosa.
C auerat.i.alatida.
C ubeim.i.maluauiscus.
C ancer ꝭm quosdã ē vene ⁊ dr̃ eẽ mẽithe.i. celidonia q̃ ē pua ⁊ magna dr̃ algarduene.
C andros.i.triticum romanum.
C ometre.i.pirus.
C aratim.i.lombrici terrestres.
C amaduci.i.occiput.
C arabitus.i.phrenesis.
C auliati.i.dolor capitis manuus fixus chronicus ⁊ dicitur ouum.
C himos ⁊ dicitur ophtalmia magna ⁊ dicitur alguardenigi.
C alcaterõ.i.egritudo ocl̃i q̃ assimilat̃ vngl̃e.
C aras ē quũ aliquis vult loq ⁊ non põt nisi sepius mouendo lignum ⁊ os.
C ola.i.ap̃a in ore ⁊ lingua ⁊ S al̃.nominauit ea colon cum in facie perseuerant ⁊ cuz putrefiunt vlcera maligna.
C ares est genus cibarij.i.cibi ifrigidatiuus.
C armesion.i.fructus tamarisci.
C urathi quedam species fluxus ventris.
C adumus est nomen grecum ⁊ est diabet.
C alib ē istr̃m q̊ caro addita trahit̃ a ꝓfũdo.
C urathia.i.mucilago q̃ egredit̃ i tenasmon.
C armata dr̃ ap̃a qđ nascit̃ sub ascell̃ i carne glãdulosa ⁊ cũ ē nigri coloris ē mortifera.
C assamum est vitium quod fit in carunculis narium que similantur papillis.
C hiasceni est finis superioris partis nasci.
C augalib est tabula magna cum qua equatur os cruris fractum.
C anzi est species crete cum qua abluitur.
C armos ē ĝna capiloꝝ algl̃.i.capiloꝝ vener̃
C alcanul.i.ozimum muntanum.
C ancros.i.semen ferule.
C onfectio locboc.i.quando linitur.
C uzegi qñ aliqs ĩpetuose cap̃ vertit retro vl̃ cũ loq̃r mouet ip̃z vl̃ cũ fac̃ strpitũ ore qñ loq̃r ⁊ sp ꝓfert idē nec scit qd dicat vl̃ cũ aliqs loquitur somnum facit aut recordetur vel aliquid facit quod extraneum videtur.
C abana.i.vinum alutum ⁊ debile.
C aucar genus cardui.
C esis.i.semen dauci.
C ucurina.i.vena citri.
C rat.i.iuncus de nilo de quo fit acatia.
C ambil ē terra rubea miuta q̃ affert̃ de media aut athema ⁊ cũ fricat̃ sup manũ ingredre cutē de q̃ fit vnguētũ ⁊ penetrat manũ.
C antasamich sunt cibaria quorum quedam cum sale quedam sine sale condiuntur.
C umenet.i amomum.
C unce.i.aphodili.
C atarios.i.centaurea.
C orat.i.porrus.
C asbor.i.coriandrum.
C ailagelam.i.semperuiua.
C hesin.i.siler montanum.
C hosabaltaleb.i.testicul⁹ vulpis ⁊ ē satiriõ.
C hoilolohaceb.i.acetum squilliticum.
C arafz.i.apium.
C athmia.i.maluauiscus.
C ubeiz.i.malua. C ascas.i.papauer.
C ocior alkardar.i.cortex turis.
C ocior atala alcapar.i.cõtex radicis caparis

C ocioꝛ atala raſcenegi.i.coꝛtex radicis ſcicki.
C ocioꝛ atala rum̃.i.coꝛtex radicil mali g̃nati
C urcuma eſt quaſi chelidonia.
C urac.i.vrtica.
C ocioꝛ atala aſalutiri.i. coꝛtex radicis celſi.
C limia alſada.i.cadimia argentea.
C limia rideeb.i.cadimia auri.
C adab algaſdir.i.ferrugo.
C olcotar.i.illud qđ dr̃ quaſi terra ſurrigena.
C elelkima.i.cucumer agreſtis.
D Ereb.i.coꝛruptio ſtomachi.
D ulb aſſimilatur helleboꝛo in folijs.
D emenul.i.carbunculi.
D anich pondus eſt trium granoꝛum oꝛdei.
D och acetoſum eſt lac abſq3 butyro.
D entib9 muris.i.macke q fiũt i facie marie i fãtiũ pp comeſtionẽ panis coꝛroſi a mure.
D emeſt.i.laurus.
D ubellet.i.apoſtema magnum.
D igiti hermetis.i.floꝛes hermodactili.
D arſiſaham.i.arboꝛ groſſa habens ſpinam grandem ⁊ dicunt quidã ꝙ eſt radix ſpice.
D irdar eſt fraxinus.
D eindar ẽ de gñe iuniperi ⁊ dr̃ pinus inda.
D ethin eſt granum ſimile oꝛdeo longum ⁊ ſtrictum ⁊ eſt amarum.
D urufatiras eſt res que voluitur ſuper arboꝛem antiquam ⁊ ſunt glandes.
D archimet pondus eſt.
D ath.i.capꝛa.
D inarugua eſt arboꝛ ſimilis rute ⁊ dicitur zufere ⁊ dr̃ albaze cuius gradũ ſike almudẽ.
D eraria.i.cantarijs. D emolua.i. malua.
D eilex locus eſt de quo fit tranſitus ad alterum locum ⁊ pꝛopꝛie quando eſt ſub terra.
D archimet daurach pondera ſunt.
D ipſacos grecum nomen eſt ⁊ eſt diabetes.
D actili indi.i.tamarindi.
D uragit auis eſt.
D edi nomen perſicum eſt ⁊ eſt.
D ardagi eſt crocus hoꝛtulanus
D aps glandis.i.coꝛtex eius piloſus.
D amuarich menſura.
D arſeſſaban.i.gra.alkilkil.
D ende eſt res ſimilis lingue auis poſita in medio ſui.
D efremuli.i.pullegium ceruinum.
D oꝛonigi radix herbe ſimilis zedoarie.
D uranet vocatur zedoar ⁊ eſt triplex.ſ.deco raſceni.hieroſolymitana.⁊ hyſpanica.
D eſle.i.oleande. D uncalagrod.i. oleum.
D unalhuard.i.oleum roſarum.
D unbeneſſecis.i.oleum violarum.
D unalbencara.i.oleũ de ſemine cucurbite.
D unalgeus.i.oleum de nucibus.
D unalſuſen.i.oleum liliaceum.
D unaranc.i.oleum laurinum.
D unalarich.i.oleum de ſquinanto.
D ardiaſcebab.i.fex vini.
D ardiaſcet.i.fex aceti.
D abac.i.gluten.
D ardiceſle.i.fex olei.
D arſefian eſt velut ſpica.
D arfulful.i.piper longum.
D arſceni.i.cinamomum.
D em alacuben.i.ſanguinis draconis.
D em albacar.i.ſanguinis vacce.
D em alcamer.i.ſanguinis columbarum.
E Lmubataſe.i.exercitium ſub quo continetur ſpecies luctaminis.
E liemelik eſt coꝛona regis.
E rſimum eſt quoddam genus ſiſami.
E ſcute pondus eſt.
E utoꝛas piſcis eſt.
E lteil ẽ locus vbi doꝛſum cerui iungitur.
E uzebez nom̃ ẽ coꝛde grauẽ reddẽtis ſõnũ.
E ndague eſt cardamomum minus.
E gena eſt vas rotundum ⁊ eſt locus apud extremitatem oculi.
E ndꝛos.i.expulſoꝛium.
E lectra.i.ſaponaria vel herba fulonum.
E ſticos grece ethica febꝛis eſt.
E lbune.i.cibax. E xalmaſus.i.caſia.
E mburiſme ẽpuriſma.ſ.apã leue ex ſanguĩe
E merukie eſt albacuen alba ⁊ amaracum.
E leſer.i.vitis.
E ſiriet.i.antimonium.
E gedde.i.blacte bizantie.
E thel.i.ſemen iuniperi.
E zegi.i.atrimentum.
E leuis.i.cicer.
E lubie.i.faſeolus.
E naſdalbiar.i.bulbus caninus.
E ledion.i.aphadilus.
E ſuc.i.galia muſchata.
E ſul eſt indicus.
E lueſce.i.amilum.
E lkalimbat.i.terebithina.
E lnindar.i.olibanum.
E par adib.i.epar lupi.
E deilla eſt pꝛouincia quedam.
E beria menſura quedam eſt.

E mbuba suctorium est.s.cannula qua sugitur aqua vel aliud liquiduz qđ cadit i aurẽ.
E len.i.tristitia de eo quod futurum est ⁊ vigilare facit sed tristitia de preterito dormire que arabice alosui appellatur.
E ncaras.i.mesaraice.
F En est modus locutionis cum de vna retransitur ad aliam.
F eludem est species ferri.
F iscalia est potus qui cũ ordeo ⁊ aqua ⁊ melle permistus vomitum prouocat.
F usos est maneries volubilis.
F ufel est propinqua virtuti sandali.
F eluzeabaragi ẽ herba de cui⁹ succo ẽ litiũ.
F istula est stipites albi pilosi .immoti sunt pilosi ⁊ odor eius est sicut odor myrrhe.
F elengemisch .i. ozimum gariofilatum secundum quosdam melilotum.
F agina est granum simile ciceri habẽs granum sicut mahaleb.
F ersesim est de genere alferisc.
F esire est bazarasen ⁊ est vitis alba.i.briõia
F ellebaliz est species calamenti.
F assaig.i.portulaca.
F ar est medicina turkia.
F asuricon est medicina ad scabiem.
F ese fisis est animal sicut acorat existens in lectis ⁊ apud arabes dicitur igil.
F uca fit de pãe abramarchio ⁊ mẽta ⁊ apio
F asis est species arboris pini.
F aretio est centaurea minor.
F esula est species lactuce asini.
F aba egyptiaca est lupinus.
F oca est aqua ordei acetosa cum speciebus vt zinzi.⁊ similia ⁊ est in vasis ꝑuis terreis q̃ bñ oppilata sũt ⁊ cũ aperiũt in aliuz salit.
F ururati.i.fungus. F lenia.i.poenia.
F etirat.i.interpositiones.
F eruzegi.i.smerilius.
F hued.i.os stomachi.
F assasa.i.trifolium quod datur equis ⁊ impinguendum ⁊ est similis sule.
F ag.i.agnus castus.
F ursus est caro addita in ore matricis orta.
F aricos dicitur febris causon.
F aucos est aꝑa in carne glandulosa.
F orosmos vel timbelem.i.arefactio ⁊ est secunda species ethice.
F arca.i.mandibule magnum villosum.
F ugule est apostema post aurem.
F elengesif est abrotanum siluestre.
F crinos est species apostematis quod dicit desines ⁊ est durum sine dolore.
F utratem dicitur egritudo quando dura infrigidatur mater ⁊ apostematur.
F arsas dicitur quod sit napellus alij venenum interficiens.
F audeger.i. calamentum.
F ulfulimon est ozimum montanum.
F augetkest est agnus castus.
F enuchia alkemelion.
F ufel est quedam nux que nascitur in india ⁊ est similis nuci muschate.
F isilh est genus rubeum.
F aufel.i.auellana inda.
F easar est genus portulace.
F asari sanguinis.i.vitis agrestis nigra ⁊ vocatur vntama.i.viticella.
F ulfulmine.i.radix piperis vel lignum suuz.
F eluzabaragi.i.fel elephantis.
F ariscon.i.prassium.
F euzeligiliegi.i.mentastrum montanum.
F aizamen.i.epithymum.
F ulferalasbiat.i.piper album.
F los hiles.i.flos salicis de torrente.
F etirat nomen est anhelitus.
F enichia.i.dactili.
F ulfulmon.i.ozimum montanum.
F eca est q̃dã descriptio in quinto canonis.
F amosus est gen⁹ ſpẽtis. F esul ẽ semẽ.
F urbulcutis est species aranearum.
F antis sunt cortices pini.
F ursus est ad modum cuiusdam visceris.
G Edeguil venarum.i.via venarum.
G uidem est vena que in gutture versus collum inuenitur ⁊ sunt due ex vtraq₃ gutturis parte que dicuntur guidegi.
G uaril aq̃ticus.i.stincus sed verius stellio.
G elonis.i.granum pini maioris.
G ilbenẽ ẽ sem̃ turbit nigri ⁊ cuiusdã virtutis cui⁹ẽ hellebor⁹al.⁊ ẽ spẽs albi hellebori.
G estebesren est res similis amigdale ⁊ habet duas spinas in capite.
G ezar.i.baucia. G asid.i.eupatoriũ.
G uariscen est auis ⁊ genus columbarum.
G uasẽabras i.stellio. G uadã.i.ostracũ
G uelmeum.i.folium nili.
G eleniabin.i.mel rosaceum.
G ubes est quedam species rubea ad pallorem declinans similis croco pulverizato.
G ranum nil est cartamum indum.
G ranũ azelẽ dr̃ piper nigroꝝ vł ethiopuz.

Granum anascem est granum existens in quantitate piperis ⁊ in colore eius.
Granum alkilkil assimilatur piperi albi et persice dr̃ darsisabaz ⁊ est arboris tremule.
Granum viride cuius semen dicitur albotim ⁊ que ex ea est magna dicitur atbaro.
Gencū.i.gūma rute agrestis ⁊ ē mōtanus.
Gembut.i.rosa vinee ⁊ dr̃ algaz ⁊ ſm almāsorē est spina alba florē hñs citrinum.
Gumera sunt confectionis liquide quas mulieres faciut quibus liniunt faciēs suas.
Gabgob.i.grana solis.
Guers.i.lapis q in fele bouis reperitur.
Guerich sunt vene labiorum.
Gubera.i.mespila.
Guadabum.i.venerea.
Gusume est quoddā genus tuber.i.fūgor.
Garab ē fistula i angl'is oculor doestīcis.
Garab est arbor super quā generat̃ borar.
Guardenigi.i.ophthalmia magna.
Gese ē durities.i.cū accidit i palpebris difficultas motus ad eleuandū vel aperiendū.
Guacce ē dimintō audit⁹ absq; destructōe.
Gensuci pondus est.
Galb.i.grana solis.
Grana arasced.i.nasturtij.
Grana lumborum.i.cataputie.
Guesgin ē ingetudo eius qui solus loquit̃.
Gamediu.i.instrumentum chirurgicum.
Gauetu.i.qñ hō videtur loqui per nares.
Guaben est indignatio q̃ est infra torsionē.
Guac siracum.i.punctio.
Gar.i.laurus.
Guazi est vulnus quod fit in profundo.
Grana nigra.i.nigella.
Gardau.i.pediculus qui nascitur in inguige ⁊ sub ascella.
Grana almaleb.i.gña ver̃.i.gña cerasi silūa
Guesir.i.oppopōacū i alio guesir.i.galbanū
Gemen.i.oppoponacum.
Gaidi.i.polium.
Gesaminnm.i.rosa de qua fit samabeum.
Gilmar.i.flos mali granati.
Geusadoa.i.castanea.
Genusbne.i.nux muschata.
Gusbalamel.i.nux cupressi.
Gezir.i.oppopōacū. Galāgē.i.galāga.
Gauzemel.i.vrina cameli.
Gaukileb i.vrina canis.
Gau.i.vrina.
Gasegi.i.vrina hominis.

Gausabium.i.vrina puerorum.
Guzden.i.talpa.
Genlut corium serpentis.
Gummi alkuret.i.dragagantum.
Gedeguil ē via siue canal̃ minuti intestini.
Gion est fluuius.
Gauezi medicamen vulner neruorum.
Guale est egritudo quedam.

Hismulū cplatio oibus cōmunis.
Hasek.i.tribuli.
Hassech.i.sandonicū loco ei⁹ pōit̃ originū.
Herbū.i.herba iudaica.
Hanain arabice ioannitius latine.
Hesdeben.i.lignum indum.
Habel.i.minutus.
Hertise quidam simile piperi.
Hebel.i.sauina.
Hestides est semen barbe hircine.
Halauakid.i.racemus.
Haltit.i.medicina inda fil'is hermodactilis
Harromau.i.gnū cui⁹ virt⁹ ē virtuti ordei ppinquū ⁊ ē mediū iter triticū ⁊ ordeum.
Hiustisdochi.i.hypoquistidos.
Hebarsilus.i.lactuca asini.
Harmel.i.herba q̃ edeti inuenit̃ ⁊ assilat̃ ci cute loco ei⁹ posuit ɔstātin⁹ cicutē ⁊ errauit.
Harbe.i.bubete auis.
Herbū.i.orobus ⁊ est amelictarda est baur romanū.i.alebirosa cui⁹ gūa dicit̃ karabe.
Herba vitri ē herba q̃ vitr abluit̃ ē pitaria.
Harbaum dicitur agnus castus ⁊ est herba habens semen triangulatum sicut lancea.
Hasafan est medicina armena ⁊ dicitur psica cuius virtus est virtus euforbij.
Hamelō ē spēs mezerion ⁊ dr̃ kamelcum.
Hazefuses dicitur amarugina.
Halbelhalimbat.i.genus fistici.
Hailem.i.malus odor.
Hacuriz est species lacticinij.
Hartire.i.iuniperus.
Hasee est isopus qui nascitur in hortis.
Herba marie.i.atanasia vel tanacetum.
Hascilus est apa in lachrimali oculo apparens ⁊ cum rumpitur fit fistula q̃ dr̃ garab.
Hetis dicuntur res acute.
Hetisati.i.actio.
Hethet est liquefactio.
Helh.i.viscus.
Harcum.i.lutum.i.purum.
Hamaiciami.i.senticum.
Holus iudaicum.i.altea.

K etemō ē egritudo oculi ⁊ est quasi nubes.
K abafiz est locus post partē supremā nasi.
K elidicon est medicina quedam.
K abk.i.tortelle.
K askas.i.papauer.
K askar.i.eleuatum.
K ered.i.citroli.
K emac.i.condimentum.
K enim.i.mensis.
K ersaniti.i.arāea.i.bectuna pp sui puitatez.
K eimati est medicina sicca pro pueris.
K armez.i.grana.
K esmes.i.passule enucleate.
K airon est lignum indum.
K ebenzkeseneqz ē genus tuber solidū adu natum in magnitudine testiculi ⁊ scrofule.
K efelot sunt porri nabathi.
K ilus succus ciborum.
K ekersebe est cubebe.
K offen est cortex glandium.
K enif sunt dies caniculares.
K efitius nomen ponderis est.
K eleiati est mensura quedam.
K enini vas est vitreum in modum phiale habens orificium strictum.
K edusul est genus serpentis.
K eminec est genus cibarij puri.
K ien est quedam regio.
K emic est mensura.
K arō ē lignū idū ⁊ nō elōgat q sit mugath.
L Apis adestatez.idest margarita ⁊ est lapis lumis quod confert oculis.
L ambas alcucub ē herba propinqua isopo.
L enticula aque est herba que erigitur super faciem aque in terris lacunalibus.
L ulume est vngula.
L enticula de amne.i.herba fluuialis.
L apis bresil.i.corallus.
L utum.i.creta.
L use dicitur hernia ex apāte.
L uteesula.i.veruce.
L atica est febris quotidiana continua.
L utum albohera.i.terra sigillata.
L adac est cōfectio ex muscho gariofilis ⁊ similibus qua liniunt se mulieres.
L ingua auis.i.fructus fraxim.
L ilium celeste est ireos.
L actuca asini.i.virga pastoris.
L apis iudaicus.i.lapis agapis.
L apis vulcani dicit feme ⁊ pparator corij.
L apis danascen.i.viridis quo acuunt.
L ans.i.amigdala.
L anga genus est titimali.
L agenaga.i.borago.
L ac deffi.i. herba hircia vl hypoquistidos.
L ilen.i.mercurialis.
L anguait arabice latine ea que sequuntur.
L atabales sūt epithimata ex reb⁹ bū redolētib⁹ sicut aqua myrti sandali cāfora ⁊ silis.
L apis alagi ē lapis silis ossib⁹ elephantum.
L utū lemiū est propinquum luto armeno.
L utū samiū ē sic lutū sigillatū i opationib⁹ suis ⁊ est stella scemius qdē idē est ꝙ talk.
L ubue est arbor sigie.
L ubue ē storax ⁊ mel allubue ē storax liqda.
L ac alraib.i.lac acetosum.
L uf ē herba q̄ df luf ſpentis ⁊ ē ſpentaria.
L alebram.i.leeteti.i.super vmbilicum.
L alec.i.res que diu masticantur.
L okiati regio quedam est.
L aclachatū ē medicamē qddā ꝯfortās stōz.
L epus marinus ē al' ostracosum lutosum.
L anuga est flos arundinis.
L apis ardis ē alumē album simile zuccaro.
L acterides dicitur almendane cuius fruct⁹ dicitur esse amarus ⁊ est cataputia.
L asar est lachrymum silfij.
L aserpitium.i.silfium.
M Atacheli.i.ꝑposit⁹ q̄ docet saracēos q̄liter dēnt orare ⁊ matrimoniū ꝯhere.
M usaac arabice latine connera dicuntur.
M ulalac df alladac q̄ ē ꝯfectio ex muscho gariofilis cāfora ⁊ alijs odoriferis cū aq̄ rocū q̄ aq̄ iā multa turbida liniūt se mulieres.
M elalac ⁊ lac acetosum coagulatum.
M emirem.i.chelidonia.
M elones arechij alkin dicuntur habentes collum longum ⁊ sunt palestini vel indi.
M eruba.i.facta.
M ezerion.i.anabule.
M agra.i.terra carpentariorum.
M efit.i.aqua lactis.
M armorea dicitur faba inuersa.
M aru.i.marubium.
M adion.i.auis diuersorum colorum.
M elk legumen credo faseoli.
M armacora ſm quosdam est aristol'.lōga.
M armacor ē spēs sumuse ⁊ arabice ē ligua bouis ⁊ df sclaue ⁊ ē alsafrēs sumuse ⁊ alia q̄ noiat marmues ⁊ ē alia df mescedas.
M escatramesir.i.pullegium ceruinum.
M ugath ſm quosdā ē radix granati siluris

M erdaſengi.i.litbargyrium.
M urati fructus eſt.
M umpurum eſt parietes domoꝝ apum in quibus faciunt oua ⁊ pullos ⁊ mūnigrum ē ſorditics feneſtrarum forinſecarum.
M agneſia eſt lapis in virtute marchaſite.
M ahalcb.i.vera.
M ebeibetbene eſt illud quod dicitur granum regum ⁊ arbor eius noiatur aſubet.
M uſa fructus eſt.
M uri.i.garus.
M aroch eſt radix aniudem.
M ebezeregi eſt ſicut ſcebram quidam numerant eam inter lacticinia.
M eſſe eſt proximum ſubſtanſic fabarum.
M olochia eſt ſpecics malue.
M etbeca.i.ſcbeſten.
M archaſita eſt fex eris ſicut climia auri fex auri ⁊ ſicut antimonium de minera plūbi.
M oſikibe eſt ſpecies galange.
M ula eſt pars illa oculi que videtur.
M uſchus aqua.i.pulmonaria aque.
M ercuridus.i.cucumer ſaracenicus.
M aſacumia.i.illud quo vitreantur vaſa.
M ichadi.i.forfices.
M eſiſtrum eſt menſura.
M araſtō.i.hoſpitale.
M acadati nomē iſtrī ꝑ tela oculi auferēda.
M eliſia.i.fen grauis.
M armenta.i.marubium muntanum.
M eſus.i.liquor acetoſus.
M erdeſeris.i.plumbum vſtum.
M eſemē.i.locus ſub tenēritudie coſtarum.
M etba.i.thorax.
M eſos genus eſt cibariorum ſicut columbi in aceto cocti in quoꝝ ventre pōiſ mēta.
M uſac cibaria ſi ex pulſ aēto ⁊ faciētib9 fcā.
M ucalif eſt tertia ſpecies etbice.
M etabam eſt capra.
M iſmar ē nod9 rotūd9 pu9 ſiſis capiti claui.
M athabaze.i.pānus factus de pilis capite.
M adio eſt eſtuatio vel anguſtia.
M erſulem eſt lignum aſparagi.
M elanochion.i.opium.
M ichataſē.i.euerſio cutis ī nō nālē colorē.
M ethus eſt locus inter ſpatulas.
M utkin eſt vnguentum de calcadis.
M arcur eſt vermis q inuenitur in grana.
M aſurgi.i.egritudo cū pupilla apiſ nimis.
M agmuda.i.ſcamonea.
M eridala.i.maiorana.

M edien.i.tortuiſcus ⁊ eſt herba fetida.
M ugadhod ē ſuc9 i radice xilocaracte naſciſ
M cha.i.ſtorax. M eſt eſt triticum.
M uredaſcon eſt flos ⁊ ſtipites frangibiles ſubtiles ad ciereitatē ⁊ citrinitatē declines.
M undulimō ē bdelliū ⁊ nucle ⁊ medac idē.
M ura.i.myrrha. M iſmis.i.chryſomila.
M aran.i.emplaſtrum.
M uraba.i.conditum.
M edeni eſt egritudo dicta vena ciuilis.
M icla eſt cōpoſitū ex pane azimo ⁊ oleo.
M eliſia.i.ſine granis.
M ezameiz ē gen9 ſpētis vł vermis piloſus
M es eſt quedam egritudo.
M iliaris genus ſerpentis.
M urzia eſt quedam terra.
M urkion eſt terra ſpecie aranearum.
M aceria eſt locus inter anum ⁊ vuluam.
M uſaiaba eſt ſimilis virtuti neremiſk.

N Onbilech eſt cum aqua funditur ab alto ſuper aliquem.ſ.embrocando.
N ebeguedigi vł negidē ſūt q̃ttuor dētes extrēi.ſ.molares q i alio loco neguedij vocāſ.
N ux bēdē ē terra grāoſa ſiē cicer dclināſ ad citrinitatē q̄ muſtū clariſica eijciēdo fecem.
N igra vena.i.matrix.
N abit eſt potus que fit ex dactilis ⁊ ficub9 ⁊ alijs ab vuis ex quolibet fructuum.
N uola.i.ea q̄ poſt cibū ſumūſ vt fruct9 frī.
N appellus dicitur ꝙ fit brionia.
N abathi.i.cōe ꝙ ſiłe reperiſ in omni loco.
N eremiſk.i.muſcha ⁊ ē flos peōie vł peōia
N apellus moyſi ē herba naſcēs cū napello napellus vero moyſis eſt aial qđ in radice napelli ⁊ eſt tyriaca omni veneno.
N eregil.i.nux indica.
N emen.i.ſiſimbrium.
N ux methel eſt ſimilis nuci vomice.
N itrum.i.baurach armenum.
N eriden.i.ſpica romana.ſ.celtica.
N eſrin eſt ſimilis narciſco in virtute ⁊ roſa fera.i.ſambacus ſilueſtris.
N erſeiēdaru.i.herſciēdaru.i.virga paſtoris.
N atis.i. confectio ex melle ſicut penidij.
N iſō.i.martius. N auriantō.i.rubeū.
N eſenſtengi.i.amilum.
N editus.i.apata in radice auris naſcentia.
N oduar.i.loquor q̄n ꝑ aceto q̄n vero nō
N eraberti.i.ameos. N eſaa.i.ſciatica.
N eſegich.i.ignis deſcendens.
N enufar ⁊ Sal. vocauit eum caulē aque.

N assesengi.i.scolopendria.
N apra.i.petroleum.
N abac nomen ponderis.i.quantum vna faba vel quãtum quattuor grana.
N aurnacon dictio attributa sali nitro.
N ubia est terra quedam.
N aducem est dispositio mala matricis diuersa a mola ꝛ vocabulum persicum est.
OCa herba est paludestris que influminibus oritur.
O morencsis.i.dilatatio.
O leum de ben.i.muscelinum.
O leum decamum.i.x. specierū.
O egi.i.acorus.
O lixatrum.i. petroselinum macedonicum.
O leum demen.i.oleum laurinum.
O leū omphacinū ē oleū de oliuis imaturis
O abel acara.i.cucurbita.
O ffien.i.opium.
O rale est pānus de setta quo cibat̃ subtilr.
O morenensis nomen medicaminis.
O btarmicū prouocatiuum sternutamenti.
PIp aq̃ ē herba vt olus nascēs i aq̃ ꝛ approximat in gustum sapori pipis.
P upilla oculi est eruca q̃ ꝛ dr̃ apiū aq̃ ꝛ est herba boni odoris ꝛ orit̃ in aqs stantibus.
P astus colūbarū ꝛ camelorū ē herba hñs grana sicut granum myrti ꝛ ciproximum.
P silotrum est medicamen depilatorum.
P es locuste est sicut olus iamenum.
P esi corum⁹ ē herba virtut̃ hermodactilorū
P beludē est cibus ex farina tritici cū melle
P anis kiskar est fermentatus panis.
P isces alredradu.i.petrosi vel parui.
P ediculus vulturis nominatur pedi persice ꝛ [illegible] grece ꝛ tafatis idē ꝛ ē bestia sic pediculus q̃ inguine nascitur ꝛ sub ascellis.
P hitanos.i.febres erratice vt sextane.
P edetolene ē grecū nomē ꝛ pōd⁹ duplū toti⁹ ꝗ balneo ē ꝯueniēs ꝛ ē coopimētū ex.ij.pāni sēm lana plenū vł cotto ꝗ ckcit appellatur.
P lumbum algalai.i.stannum.
P lanta noctis est hothor paruc.
P umex ꝛ fenic.i.lapis vulcani.
P ulicaria ꝛ psilium idem est.
P olygonia ꝛ polygones dr̃ sanguinaria.
P entaphilon est quinq̃ folium.
P ecalū ē residentia in vrina ꝛ dr̃ crioides.
RIgil oia gressus istra sūt vrcora ex⁹pes.
R asga vł rasa.i.patella vł ocul⁹politis.
R ob.i.vinum coctum inspissatum.
R esin.i.pentadactilus.
R aib.i.lac acetosum.
R ocen pondus est.
R ubus canis planta est habens fructum sicut oliua habens intus lanam.
R auedseni.i.reubarbarum.
R aā salamōica ē filis aēto hūido ꝛ dr̃ folia ei⁹ sūt sic malua ꝛ qdā noiant ea abasalcrū.
R oba.i.auellana indica ꝛ est fructus in magnitudine auellane similis papaueri.
R ibes.i.acedula.
R atienigi.i.colofoia ꝛ gumma pini ꝛ nominatur arbor eius alberci.
R utubut ē color sanguis putrefacti in facie ꝛ ē bestiola exñs in suꝑficie aq̃ q̃ sup eā mouet̃ diuersis modis sine ordīe ad cui⁹ ꝓpetatē dr̃ chutbubutb qdā spēs melie ꝗ̄ q pati vingo hoies abhorret ꝛ appropiq̄t motui
R ucalia herba est.
R usatagi est es vstum.
R adix alexet.i.radix vitis.
R alidialemē est fumus terre.
R oiora est illud quod est in aere apparens sicut stella cadens que est in motu.
R achaba.i.os pectinis.
R osbot est porus vel consolidatio ossis.
R utela ē al' aranee sile ꝗ noiat̃ alfeched ꝛ ē vēatrix muscaꝝ ꝛ noiat̃ pliud.i.rapax.
R obub.i.succi inspisati sine alterius cōistione per ignem vel aliter.
R adix ausebe ꝛ radix mandragore.
R osa fetida est flos peonie.
R usuc.i.tri.
R emeach est linimentum ꝓhibens canitiē.
R otab dactili immaturi.
R echi regio quedam est.
R acha species est trifolij.
R oona est cum aliquis sine causa ridet.
R osetin est pondus quedam.
R imegi est lapis sicut cancer.
R atuba est alcor.
R obilic est legumen.
R abam est myrtus.
R amich ē ꝯfectō ꝯstrictia q̃ fit galiāuscata.
SEtis sunt due arundines que sūt inter adiutorium ꝛ manum.
S eguengedeguil.i.partes viarum venaruꝫ que in alias diuiduntur venas.
S obencc est herba marie.s.sacanaa.
S edeb est vena que est inter auricularem ꝛ annularem ꝛ in raseta manus apparet.

Sila.i.apa in principio sicut glādula postea multū augetur. Scere est inflatio cutis sicut ipetigo. dr̄a tñ iter scere ⁊ ipetiginē ē qz scere totū mēbrū tz vl̄ medietatē corpis im petigo vero sūt macule diuerse. Scat est arbor in egypto. Scebedenigi est se mē canabis vel sedenegi. Sulatū est egritudo oculorū q̄ accit pueris pp fletū ⁊ ē q̄si scabies. Surabes.i.tasea. Sceba rōanū.i.absinthiū ꝑm quosdā Saguicla.i.triticū fractū cū multa aq̄ coctum. Seteregi.i.fumus terre. Sechaniabin .i.oxymel. Subet est passio quā q patitur stat subtus ⁊ vr̄ semp dormire ⁊vocat et vix rn̄det. Sebene ⁊ buzi... sunt q̄ fi unt in egypto. Sabra est spēs ozimi. Setegi est medicam acutū. Suffuf sūt pulnerizata q̄ i os proiiciunt ⁊ post ea aliqs liquor bibitur. Saluatella siue seylē ē vēa Sux est nigella. Stellio .i. lacerta viri dis. Soda.i.dolor capitis. Seukar.i.pes colūbinus cū quo tingit oculus vl̄ cera. Sabasat sūt macule rubee q̄ fiunt cū pustulis puis. Scea.i.sticados arabicū. Serēbligi.i. emblici in lacte infusi. Starax est qdā spēs storacis ꝑz dia.⁊ alios est gūma oliue. Sauic ordei est ordeū fractū cū multa aq̄ coctum. Sakaic est flos papaueris russi. Senu semiati.i.stans ad solē. Simarē vl̄ sin carē.i.lactuca intelligit magna ⁊ est lactuca asini. Senē.i.salsa facta ex piscibus Spuma maris.i.pumex. Sideiudar.i. lac arboris q̄ fitat iunipo. Selō.i.sanguis dracōis. Sipit assimilat magne aranee lōgos hn̄ti pedes. Solbē idest almeizara ⁊ ē arbor pua vnius brachii hn̄s folia pua vt burus. Seder dr̄ vertigo q̄ facit hoiem cadere. Sarnabraus.i. stellio. Sebel est egritudo.s. qn̄ vene i oculis apparent. Scescortici.i.anticira romana. Sepitabumē est qdā spēs herbe Sabras aial est. Succutū .i.semperuiua sed ꝑm quosdā est mandragora. Sulen est medicina romana. Sunuburnosaz.i.ferrū nāle sicut est. Se murion est spēs apiū siluestris. Sent⁹ est spēs marubii. Semaris.i.sardelle Sirengi.i.azarion ⁊ est virtus scedenigi. Saccardon piscis est. Suffidus.i. apa ta dura. Surin.i.spēs lacticinii Sol.i.

sabucus. Sarsoe vel sanar.i.ferrum. Seleguba.i.casia lignea. Sasaf.i. salix. Sceba.i.tribulus. Sādaros ē almedō est vernix q̄ dr̄ sādaraca. Sakikariba me est rosa rubea valde. Seitaragi est herba silis nasturtio.i.tapsia. Serpiū ē spēs tribuli. Sitra ē arbor cuius fructus ē nabac. Senuat ē lactuca asini hn̄s folia sicut lactuca. Sel est medicina inda silis zinziberi. Sucarā ē spēs hyusqami albi. Sedenegi vel sedine ē hematites. Scebrā ē spēs lacticinii. Selec est siligo. Sesuoscik est silis abro tano in virtute. Scerbi est arbor alkitran. Sucu.i.climia. Seilē.i.ga salibu.i.loliū. Scerātū.i.stinc⁹ de mari rubro. Satarbari.i.siluris. Succudus qn̄qz sublimat climia ⁊ qd̄ sublimat ē tutia bōa ⁊ qd̄ redit iferius ex climia nomiat sucudus. Sigemalsce.i.epaticū. Sibare est mania accidens cū sirsen calido. Sceirazirac est lac vespertiliōis ⁊ ꝑm quosdā est vrina. Seraclia est qn̄ aq̄ ingredit tracheā arteriā. Sacuculos est apa cerebri. Setasifu.i.ossa pectoris.s. thoracis. Sadurin.i.scotomia. Subet qn̄qz pōit ꝑ ꝓfūditate sōni. Sorē.i.cōgelatio. Sirsen.i. apa calīm qd̄ fit i vētriculis cerebri ⁊ qn̄z ē frm ⁊ dr̄ lethargia ⁊ qn̄ ē cōpositū dr̄ subet a sahari.s. dormitatio vigilatiua. Subet asabari.i.dormitatio vigiliatiua. Sucos ē spēs ꝯgelatōis qn̄ eger ituetur i vnū locū. Saba ra subetia.i. vigilatio dormitatia. Saba.i.demō. Spina alba.i.bedeoard. Suriar.i.caro q̄ oñdi ꝑm ptē. Scebe negi.i.oppoponacū. Setera.i.tapsia. Spia iudaica.i.nigra. Subedig.i. smeril q̄ ceteri lapides pforātur. Serasif. .i.hypocōdria. Sief.i.succ⁹. Susar.i.burus. Sacaiknabamen.i.flos papaueris russi. Silac.i.grossities in palpebris cū rubesūt oculi. Susati ē caro mollis exn̄s i iteriore pte palpebrarū. Sucudrū alleū acreste. Sirsen.i.phrenesis. Stella scemius stella terre lutū scemiū idē sūt talkernā. Sosata sunt apata q̄ accñt i velamie ⁊ ptibus pectoris. Suregi.i.oleū sisaminū. Susufer.i.pul ueres q p se sumūt. Sacusulōdurió.i. albutue ben ⁊ ē scolopēdria. Sadaf.i.

ochke marie. Suc ē galia muscata. Su
la.i.herba artetica Sauligo ē loc⁹ q̄ supi
ores ptes corpis tm̄ mouet̄. Sbub.i.ra-
di⁹ q ē vt ignis flās i aere. Scādis.i.me
lo romānus. Sarmach apa bucū auris.
Sare ē passio qū hō marie sentit pruritū.
Siragi.i.lac fici. Sefilos.i.apa nascēs in
carne glādosa. Sefiros.i.scliuos ꝛ ē apa.
Silla spēs sūt nodi. Setaragi.i. tapsia.
Sacos ē al̄ puū ad similitudinē cuius tubera
leprosi apparēt. Sāmēta ossa sūt acutta
q̄ in spōdilibus eminēt. Sauchiō fractu
ra vt sauic. Sulemet sūt ossa ex qbus cō
ponūt digiti. Surinus ē mus puus cōtra
rius napello in virtute. Sekreri.i.ebriēs.
Scatabregi carnis.i. brodiū. Sabafati.i.
bothor hūida q̄ emittit virus. Storar as
semia.i.lubria rōana. Spica acchia.i.ne-
ridē. Scutudās.i.testicul⁹ vulpis. Si
leculi sempuiua ē. Sebesset ascbebeta est
mādragora. Sedenegi.i.semē granati sil
uestris Suffuf ē medicia sicca pro pueris.
Secacul ē vene fic.33.ꝛ affert er ida. Suc
ci alifire ē succ⁹ alerage ꝛ dr̄ abrotanū sil-
uestr̄. Sumeiz.i.succ⁹ pharaōis. Sce
habrā fm almāsorē ē nomē grecū ꝛ iterpre
tatur.myrtus regū ꝛ ipsa ē basilicō origina
le paruua hñs folia sumitatē hʒ lōgā i q̄ cu
ius nascūt flores q̄ꝝ color ē vt color violaꝝ
Sicla.i.blitis. Safuriū ē auis q̄ frāgit la-
pides. Selgen.i.napus. Salguasora al
berengesif ꝛ abrotatū sunt idē. Sesinca-
bar.i.beil. Siserū.i.cresiones senatiōes.
Sirakkussagus ē cētaure a minor. Seigil
ē genus ostracoꝝ et est veneñuz. Strignū
facib⁹ sex⁹ qō dr̄ vua lupina. Sule.i.gra
na virida ꝛ eius arbor ꝓducit terebintinā.
Saurigē.i.hermodactili. Siliq̄ nomē pō
deris. Sacraiati ē pōdus. Surabeieti
cibari nomē ē ꝛ ē rhaphanati. Sceibar
est lapis lazuli. Sohat ē arbor magna in
egypto. Susen.i.ireos. Surie spēs at-
trimēti. Sarpf aial ē cui glandule simant.
Sulcitū.i.acetosū. Sucutiō.i.testicul⁹ vul
pis. Sen ē sapor qdē. Suleni ē os qō-
dā i digitis. Situle sūt radices q̄dam.
Scēi vel scemi vel scimi ē locus qdā. Su
feni ē locus i q̄ orit anisum bonū. Sabin
ē genus serpētis. Sciseтati ē sir̄ gen⁹ ser
pētis ꝛ ēt selsir. Satil ē medicia inda.
Sir ē medicia ida. Saporbala.i.sacc⁹ pal
me i q̄ dactili nascunt. Sabira est attri
mētū qō i encaustro pōit̄. Sagluucossō
ē q̄rta spēs araneaꝝ suclion vero qnta.
Sāculusudurni est al̄ quodā cāpestre. Sa
basatos ē lapis qdā. Sēkesō ē arbor cro
ci borrēs. Sinifes ē quoddā aīal. Sod
.i.ciperꝰ. Scescenegi idest amilum.

Tefeletenū ē qdā spēs sorbe. Tabarzet
.i.albū ꝛ sepeius pōit̄ pro zuccaro albo
Tarcō.i.piretrū ꝛ ē radix altarcō montani.
Taratis ē hypoqstides fm quosdā ē frusta li
gni nodosi ad grossitudinē digiti ꝛ hʒ vir-
tutē balaustie. Tinsemur ē stella q̄ est i cel
lis. Tri.i. miuta fcā tritici faria. Tra-
co.i.lētisc⁹. Terra alcori ē furn⁹ i q̄ deco
q̄t terra. Tasea taseata ē duplex vna q̄ ē
alba altera viridis alba q̄ fit er sola aq̄ ꝛ car
ne viridis q̄ fit er carne ꝛ aq̄ ꝛ coriādro vel
cōsimi herba viridi. Tauiz ē auis hñs dē-
tes i palato. Tortelle.i.pāis biscot⁹. To
fugi.i.scamonea. Thersinus .i. egritudo
q̄dā. Talisafar sūt cortices stiptici er idis
delati. Tasabuch est retractio quū vnus
pes offēdit aliū. Talalō ē spēs eris. Tu
deri ē herba hñs folia simia foliis prassii ꝛ na
scit̄ i tectis ꝛ hʒ radicē q̄dratā. Tereniabi
ē spēs māne. Tinkar est borar ꝛ aliud mi
nerale.ꝛ aliud artificiale ꝛ dr̄ capistrū auri.
Tefisie.i.gūma rute agrestis siue mōtāe.
Tursie ē ammoniacū. Tubel.i.scoria vel
batitura vñ tubel ferri vl̄ tubel eris. Te
sticulus canis ꝛ testiculus vulpis sūt plāte:
Tirsim.i.septēber. Talim.i.masculus stru
tio. Tararis.i.ophthalmia ñ vera. Te
gmatō ē sacietas nauseatiua. Tarsū vl̄ ta
rar est destructio auditus. Tafaris nom
indū ē ꝛ ē pediculus vulturis. Tille spēs
vini ē seu vinū coctū qō dr̄ sapa vel epithi-
ma. Taburos fe.ē ꝛ dr̄ fe.liparia. Ta-
rim bonū malū. Tinlubet ē muschū lapi-
dis q ē vt epatica ꝛ dr̄ tubul ꝛ vocat̄ ēt oga
Tululie subā verucalis. Tanoui.i.apa i car
ne glādosa natū. Tiriaca alfaroc.i. a mor
te liberās. Thuctaminis.i.pullegiū. Tur
serius.i.stella. Tubi.i.grana solis. Te-
sticul⁹ vulpis.i.buzeidē ꝛ ē satiriō. Torō-
gi.i.citꝛ. Taraugi ē pōdus triū granoꝝ or-
dei. Tyriaca ē egritudo cutis capitis.
Triscalis ē gēus sp̄ētis. Tricla piscis ē
Tabrastē regio q̄dā ē. Tcololiū.i.musch⁹
q nascit̄ i lapidib⁹. Tarathit ē crusta ligni